ALEGATA

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z drugiej sesyi siódmego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

z roku 1896/7

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 1. do 170.

Skrócenia.

Wydz.	czytaj	Wydziału
kraj.	„	krajowego
p.	„	posła
kom.	„	komisyi
w przedm.	„	w przedmiocie

INDEKS ALEGATÓW.

Treść alegatów do stenogramów z 2. sesyi VII. peryodu.

Liczba alegatu — Stronica sten. sprawozdania

1. Spr. Wydz. kraj. z czynności swoich urzędowych za czas od 15. listopada 1895 do 15. listopada 1896 15
2. Spr. Wydz. kraj. w przedm. przyznania p. Julianowi Horoszkiewiczowi, dyrektorowi kasy krajowej, przeniesionemu w stały stan spoczynku, pełnej emerytury 15
3. Spr. Wydz. kraj. w przedm. ordynacyi wyborczej dla 30 miast, podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24 . 15
4. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zmiany §. 102 ustawy miejskiej z dnia 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24. 15
5. Spr. Wydz. kraj. o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia 1895 do 31. października 1896 15
6. Spr. Wydz. kraj. w przedm. projektu ustawy dla gminy miasta Białej o obowiązku właścicieli domów w mieście Białej pobudowania kanałów domowych, połączenia ich z kanałami miejskiemi i uiszczenia na cele gminne taksy za to połączenie 15
7. Spr. Wydz. kraj. o petycyi gminy Bogucice w powiecie Bocheńskim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Jakóba Dindorfa w przytulisku lwowskiem w kwocie 238 zł. w. a. 16
8. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Dernowa w powiecie Kamionka strumiłowa o przyjęcie na fundusz krajowy 378 zł. w. a. jako kosztów utrzymania Tomasza i Maryi Łonczynów w zakładzie starców i kalek w Gracu . . 16
9. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Korczyn szlachecki w powiecie stryjskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 249 zł. 30 ct. należącej się gminie miasta Lwowa z tytułu kosztów utrzymania sierót po Pawle Łagodzicu 16
10. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Krościenka w powiecie Dobromilskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Maryi Mykietowej w kwocie 218 zł. 40 ct., należącej się gminie miasta Lwowa . . . 16
11. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Kruszelnicy rustykalnej w powiecie stryjskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 147 zł. 43 ct., należącej się gminie miasta Lwowa z tytułu kosztów utrzymania Franciszki Sworoń . 16
12. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Pełnatycze w powiecie jarosławskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 155 zł. 12 ct, należącej się gminie miasta Wiednia z tytułu kosztów utrzymania Izraela Eisenmajera w zakładzie zaopatrzenia na Alserbach w Wiedniu 16
13. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Podolany w powiecie Wadowickim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Jana Kędziora w kwocie 51 zł. 69 ct. należących się gminie m. Wiednia 16
14. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Sassów, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 203 zł. 40 ct., należącej się gminie miasta Budapesztu, z tytułu kosztów utrzymania nieletniej Joanny Messinger 16

Liczba alegatu | Stronica sten. sprawozdania

15. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Tarasówki w powiecie Zbaraskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 37 zł. 93 ct., należącej się gminie m. Wiednia z tytułu kosztów utrzymania Magdaleny Stanisz w domu przytułku w Wiedniu 16
16. Spr. Wydz kraj. w przedm. prośby gminy Targowisko w powiecie Bocheńskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Tekli Karpały w kwocie 1.578 zł. 45 ct. w. a. należącej się gminie miasta Lwowa . . 16
17. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby gminy Tiutków w powiecie Trembowelskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Iwana Greczyły w kwocie 49 zł. 67 ct., należącej się gminie m. Lwowa 16
18. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1897 roku 16
19. Spr. Wydz. kraj. o budżecie krajowym na rok 1897 16
20. Spr. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków funduszów kraj. za r. 1895 16
21. Spr. Wydz. kraj. w przedm. reorganizacyi krajowych archiwów akt. grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie 17
22. Spr. Wydz. kraj. w przedm. restauracyi starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku 17
23. Spr. Wydz. kraj. w przedm. subwencyi na budowę szkoły polskiej w Białej 17
24. Spr. Wydz. kraj. w przedm. wniosku posła Osuchowskiego i petycyi komitetu zawiązanego dla niesienia pomocy Zakładowi wychowawczemu dla niezamożnych dziewcząt w Łomnie przez śp. Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego założonym 17
25. Spr. Wydz. kraj. w przedm. petycyi komitetu budowy internatu dla kandydatów seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu w przedmiocie udzielenia subwencyi z funduszu krajowego na cele budowy tegoż internatu . 17
26. Spr. Wydz. kraj. w przedm. odpisania gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 4.414 zł. 1 ct. w. a. . . . 17
27. Spr. Wydz. kraj. w przedm. kształcenia kandydatów na nauczycieli religii izraelickiej przy szkołach ludowych 17
28. Spr. Wydz. kraj. o petycyach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyj na płace naaczycieli 17
29. Spr. Wydz. kraj. w przedm. petycyi tymczasowego nauczyciela Teofila Łopatyńskiego o przyznanie emerytury w drodze łaski i trzech wdów po nauczycielach o udzielenie darów z łaski 17
30. Spr. Wydz. kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego . . 17
31. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie spraw górniczych 18
32. Spr. Wydz. kraj. o sprzedaży soli warzonki i o soli dla bydła. . 18
33. Spr. Wydz. kraj. o popieranie kultury krajowej na polu budowli wodnych 18
34. Spr. Wydz. kraj. o regulacyi górnego Dniestru z dopływami . . 18
35. Spr. Wydz. kraj o regulacyi potoku Cisówki-Olszanki . . . 18
36. Spr. Wydz. kraj. o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych 18
37. Spr. Wydz. kraj. o Banku krajowym 18
38. Spr. Wydz. kraj. o zmianie §. 112 statutu Banku krajowego . . 18
39. Spr. Wydz. kraj. o krajowych zakładach naukowych rolniczych tudzież o gorzelni i folwarku w Dublanach. 18
40. Spr. Wydz. kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie 18
41. Spr. Wydz. kraj. w przedm. założenia szkoły sadowniczej we wschodniej części kraju 18
42. Spr. Wydz. kraj. o krajowych niższych szkołach rolniczych, tudzież o szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku i o szkole ogrodniczej w Tarnowie 18
43. Spr. Wydz. kraj o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za r. 1895/6 18
44. Spr. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1896 . , ... 18
45. Spr. Wydz. kraj. o czynnościach krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego i instruktora mleczarstwa 18

Liczba alegatu — Stronica sten. sprawozdania

46. Spr. Wydz. kraj. o zarządzie krajowych Składów publicznych połączonych ze składami wolnymi w Krakowie i we Lwowie za czas od 1. grudnia 1895 do 30. listopada 1896 18
47. Spr. Wydz. kraj. o popieraniu działalności Towarzystwa Kółek rolniczych przez kraj 18
48. Spr. Wydz. kraj. o organizacyi kredytu włościańskiego i potrzebnych do jej przeprowadzenia zmian w statucie Banku krajowego . . . 19
49. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie tępienia myszy polnych . . . 19
50. Spr Wydz. kraj. o projekcie ustawy drogowej 19
51. Spr. Wydz. kraj. w przedm. przyznania praw emerytury drożnikom dróg krajowych 19
52. Spr. Wydz. kraj. w przedm stałej organizacyi krajowego biura kolejowego 19
53. Spr. Wydz. kraj. usprawiedliwiające kredyta nadzwyczajne, wstawione pod rubryką VII. p. 60, 62 i 64 i pod Rubr. XI. p. 79. 2. b, c, d, e, f, g, h, i, preliminarza szpitala krajowego we Lwowie na rok 1897 na dokończenie budowy i wewnętrznych urządzeń kliniki medycznej i chirurgicznej, domu administracyjnego, tudzież adaptacyę i urządzenie wewnętrzne klinik ocznej i syfilityczno skórnej 19
54. Spr. Wydz. kraj. z projektem do ustawy, urządzającej stosunki prawne szpitali powszechnych i publicznych w kraju naszym . . 19
55. Spr. Wydz kraj w przedm. utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych na rok 1897 19
56. Spr Wydz. kraj. w przedm. petycyi Zgromadzenia SS. Miłosierdzia (Józefitek) o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę 10.000 zł. na dokończenie nowego budynku dla chorych nieuleczalnych 19
57. Spr. Wydz. kraj. w przedm utworzenia dwu posad aplikantów w kancelaryi szpitala św. Łazarza w Krakowie 20
58. Spr. Wydz. kraj. w przedm. prośby Władysława Piotrowa, odźwiernego przy bramie wjazdowej Zakładu Kulparkowskiego, o przyznanie mu poborów i praw, przysługujących etatowemu portyerowi Zakładu 20
59. Spr. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1895, tudzież o preliminarzu tego funduszu na rok 1897 20
60. Spr. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielenie ich do okręgu sądu powiatowego we Lwowie 20
61. Spr. Wydz. kraj. w przedm. przeniesienia gminy Pasierbiec z okręgu powiatu politycznego w Bochni do okręgu powiatu politycznego w Limanowej . 20
62. Spr. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gmin Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecin i Polanka Haller z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa Wadowickiego o przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu 20
63. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zakupna domu pod Nr. 384 w Czortkowie na pomieszczenie posterunku c. k. żandarmeryi 20
64. Spr. Wydz. kraj. w przedm. wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego Sądu obwodowego dla północno-wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem 20
65. Spr. Wydz. kraj. z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i Seminaryów nauczycielskich za rok szkolny 1895/96 27
66. Spr. Wydz. kraj. z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich za rok szkolny 1895/6 . . . 27
67. Spr. Wydz. kraj. z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w roku szkolnym 1895/6 28
68. Wniosek p. Bernadzikowskiego o wystosowanie adresu do Tronu . . 62
69. Wniosek p. Mycielskiego w sprawie urządzenia w zachodniej części kraju targu dla bydła opasowego 64
70. Wniosek p. Merunowicza o przyspieszenie regulacyi Pełtwi . . . 65

Liczba alegatu | Stronica sten. sprawozdania

71. Wniosek p. Średniawskiego w sprawie zalesienia nieużytków i pastwisk na stokach gór 65
72. Spr. Wydz. kraj. o zamknięiu rachunków fundacyi śp. Stanisława hr. Skarbka za rok 1894 i 1895 106
73. Spr. Wydz. kraj. o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1895—1896 106
74. Wniosek p. Wójcika o rozszerzenie prawa wyborczego i zaprowadzenie bezpośredniego tajnego głosowania 106
75. Wniosek p. Styły o zniesienie instytucyi rewizorów bydła . . . 111
76. Wniosek p. Okuniewskiego o zaprowadzenie powszechnego bezpośredniego głosowania przy wyborach do Sejmu 112
77. Wniosek p. Bojki o ścisłe przestrzeganie ustaw zasadniczych przy wyborach . 150
78. Wniosek p. Dworskiego o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej 217
79. Spr. kom. administracyjnej o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od dnia 1. grudnia do dnia 31. października 1896 221
80. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie rozszerzenia krajowej organizacyi sprzedaży soli, obejmującej obecnie sól warzonkę, na sól kamienną i dostawę kainitu 250
81. Wniosek p. Vayhingera o zwoływanie Sejmu w porze odpowiedniejszej i na czas dłuższy 250
82. Wniosek p. Winniczuka o uwolnienie od wszelkich podatków gospodarzy wiejskich dotkniętych klęską pożaru 251
83. Wniosek p. Soleckiego o przyspieszenie akcyi w sprawie zakładania szkół ludowych w kraju 252
84. Spr. kom. budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1897 258
85. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia gminie Chorzelów, powiatu Mielec, na rozdział między członków gminy 82 morgów i 177 □° nieużytków, własność gminy stanowiących 285
86. Spr. Wydz. kraj. w sprawie zmiany języka wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach 285
87. Wniosek p. Krempy o przyspieszenie przymusowej asekuracyi od ognia , 285
88. Wniosek p. Soleskiego o zniżenie czasu służby nauczycieli szkół ludowych z 40 lat na 35 287
89. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, dotyczącem średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie . 295
90. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w przedmiocie krajowych zakładów naukowych rolniczych, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach 296
91. Spr. kom. administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy dla gminy miasta Białej, w przedmiocie obowiązku właścicieli domów wybudowania kanałów domowych i uiszczenia taksy za połączenie z kanałami miejskimi 304
92. Wniosek p. Okuniewskiego o założenie seminaryum nzuczycielskiego żeńsoiego w Kołomyi i męskiego w Horodence 321
93. Wniosek p. Mycielskiego o wezwanie c. k. Rządu, aby kosztem państwa wybudował odpowiedni budynek na umieszczenie wydziału rolniczego przy Uniwersytecie krakowskim 324
94. Spr. kom. szkolnej o przedłożeniu Wydziału krajowego, dotyczącem kształcenia kandydatów na nauczycieli religii izraelickiej przy szkołach ludowych 333
95. Spr. kom. gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych . . . 335
96. Spr. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedmiocie wyłączenia gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka, z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielenia ich do okręgu sądu powiatowego we Lwowie 351

Liczba alegatu | Stronica sten. sprawozdania

97. Spr. kom. prawniczej w przedmiocie wyłączenia gmin Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecin i Polanka Haller z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa w Wadowicach, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu 352
98. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 18.000 zł. celem pokrycia reszty kosztów budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna . . 363
99. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zmiany i uzupełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, dotyczącego poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce 363
100. Spr. Wydz. kraj. w przedm. zmiany postanowień uchwał sejmowych z dnia 8. lutego 1895, 7. lutego 1896 i 8. lutego 1896 dotyczących poparcia budowy kolei lokalnej Chabówka-Nowytarg-Zakopane . . . 364
101. Wniosek p. Milana o zniżenie w budżecie szkolnym kredytu na konferencye okręgowe i użycia uzyskanej w ten sposób oszczędności na polepszenie płac nauczycieli 364
102. Wniosek p. Styły o zmianę ustawy z dnia 2. lutego 1892 l. 17. Dz. ust. kraj. w tym duchu, by obowiązek utrzymywania akuszerek okręgowych został zniesiony 365
103. Spr. kom. przemysłowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego „Krajowe szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne“ 366
104. Spr. kom. sanitarnej z petycyi Rady powiatowej w Przemyślanach o uznanie szpitala powiatowego w Przemyślanach powszechnym i publicznym 372
105. Wniosek p. Małachowskiego w przedmiocie ustawodawczego uregulowania opieki nad ubogimi 386
106. Wniosek p. Małachowskiego o nadanie gminie miasta Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia własności nieruchomości i od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich 394
107. Wniosek p. Małachowskiego o zmianę §§. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z 14. października 1870, nadającej statut miastu Lwowu . . . 394
108. Spr. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1895, i o preliminarzu tego funduszu na rok 1897 396
109. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku posła Mycielskiego w sprawie urządzenia w zachodniej części kraju targowicy na bydło opasowe 397
110. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. założenia szkoły sadowniczej we wschodniej części kraju . . 398
111. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. tępienia myszy polnych 398
112. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. tyczącego się krajowej szkoły średniej gospodarstwa lasowego . . . 399
113. Spr. sejmowej kom. przemysłowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności w zakresie spraw przemysłowych. „Przemysłowe szkoły uzupełniające“ 399
114. Wniosek p. Osuchowskiego w sprawie budowy kolei Ustrzyki-Wołosate z odnogą do Turki 415
115. Spr. kom. budżetowej z przedłożenia Wydz. kraj. do l. 59820/96, względem zakupna realności pod Nr. 384 w Czortkowie, wyk. hip. 2.217 objętej, na pomieszczenie posterunku c. k. Żandarmerji w Czortkowie . . 418
116. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o regulacyi górnego Dniestru z dopływami 419
117. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. hr. Mycielskiego w sprawie budynku dla studyum rolniczego przy Wszechnicy Jagiellońskiej w Krakowie 420

Liczba alegatu | Stronnica sten. sprawozdania

118. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o krajowych wolnych składach publicznych dla zboża spirytusu i towarów we Lwowie i w Krakowie . . 421
119. Spr. kom. sanitarnej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy, urządzającej stosunki prawne szpitali powszechnych i publicznych w kraju naszym 421
120. Spr. kom. prawniczej nad wnioskiem p. Vayhingera i tow. o wezwanie c. k. Rządu, by Sejm krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielk Ks. Krakowskem zwoływał w odpowiedniejszym czasie i na dłuższe sesye 438
121. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. Średniawskiego w przedmiocie zalesienia nagich stoków górskich 439
122. Spr. Wydziału kraj. w przedmiocie utworzenia nowych sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi 455
123. Wniosek p. Michalskiego o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie urzędów kolei państwowej, pocztowych i c. k. żandarmeryi 456
124. Wniosek p. Średniawskiego w sprawie pocztowej giełdy pracy . . 457
125. Spraw. kom. drogowej o projekcie ustawy drogowej 459
126. Wniosek p Weigla w sprawie budowy linii kolejowych Dębica Jasło i Jasło Konieczna 539
127. Wniosek p. Merunowicza o wybudowanie kolei ze Lwowa do Winnik jako kolei państwowej 539
128. Wniosek p. Winniczuka o ułatwienie dla włościan przy płaceniu podatków 540
129. Wniosek p. Jaklińskiego w sprawie podniesienia zdrojowisk krajowych 540
130. Spr kom. bankowej o spr. Wydziału kraj. tyczącego się zmiany paragrafu 112 statutu Banku krajowego 542
131. Spr. kom. bankowej w przedmiocie spr. Wydziału kraj. o Banku krajowym za rok 1895 543
132. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o spr. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi 549
133. Spr. kom. sanitarnej z przedłożenia Wydziału kraj., w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych na rok 1897 550
134. Spr. kom. szkolnej w sprawie reorganizacyi krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie . . . 550
135. Spr. komisyi solnej w przedmiocie sprzedaży soli pod zarządem kraju 551
136. Spr. kom. gmin. o wniosku Wydz. kraj. w przedmiocie zezwolenia gminie Chorzelów, powiatu Mieleckiego, na rozdział między 88 członków gminy 82 morgów 177 sążni kwadr. nieużytków, własność gminy stanowiących 555
137. Spr. kom. gminnej o 1324 petycyach w przedmiocie reformy gminnej 555
138. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. Merunowicza w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi 556
139. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o spr. Wydz. kraj. w sprawie regulacyi potoku Cisówki-Olszanki 556
140. Spr. kom. gospodarstwa krajowego z petycyi gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce, powiatu Kamioneckiego, o zniesieniu młyna na potoku Dumnym w Kędzierzawcach tudzież obszarów dworskich Nowosiółki, Lisko i Kędzierżawce o przedłużenie regulacyi potoku Dumnego od Liska do Kędzierzawiec 556
141. Spr. kom. administracyjnej o spr. Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki 18.000 zł. celem pokrycia reszty kosztów budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna 557
142. Spraw. kom. administracyjnej o petycyi towarzystwa politechnicznego o utworzenie krajowego biura budowlanego 558
143. Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności Dep. VI. za czas od 1. listopada 1895 po koniec października 1896 roku . . . 560
144. Spr. kom. szkolnej o czynnościach I. i II. Departamentu Wydz. kraj. przekazanych jej do zbadania 561
145. Spr. kom. gminnej o wniosku posła Małachowskiego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu kr. stoł. miasta Lwowa z dnia 14. października 1870 Nr. 79. Dz. u. kr.. 562

Liczba alegatu — Stronnica sten. sprawozdania.

146. Spraw. kom. budżetowej o budżecie krajowym na rok 1897. . . 563
147. Spr. kom. szkolnej o wniosku p. Soleskiego w sprawie programu organizacyi szkół ludowych 596
148. Spr. kom. kolejowej o spr. Wydziału kraj. w przedmiocie stałej organizacyi biura kolejowego 599
149. Spr. kom. bankowej w przedmiocie organizacyi włościańskiego kredytu i zmian statutu Banku krajowego . „ 599
150. Trzecie czytania ustawy drogowej 605
151. spr. kom. kolejowej o spr. Wydziału krajowego:
   a) w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895 do 18. listopada 1896 712
   b) w przedmiocie zmiany i uzupełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 roku, dotyczącej poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce 713
   c) w przedmiocie zmiany postanowień uchwał sejmowych z dnia 7. lutego 1896 i 8. lutego 1896 dotyczących poparcia kolei lokalnej Chabówka-Nowy Targ-Zakopane 713
   d) w przedmiocie wniosku posła Osuchowskiego w sprawie budowy kolei Ustrzyki-Wołosate z odnogą do Turki 716
   e) w przedmiocie wniosku p. Weigla w sprawie budowy linii kolejowych Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna 716
   f) w przedmiocie wniosku p. Merunowicza w przedmiocie kolei ze Lwowa do Winnik 716
   g) w przedmiocie petycyi L. 941 i 2659, dotyczących budowy kolei Przeworsk-Bachórz (Dynów), petycyi L. 942, tyczącej się kolei Przeworsk-Rozwadów i petycyi L. 79, tyczącej się odnogi kolejowej ze stacyi Dereniówka kolei podolskich przez Janów do Budzanowa 717
152. Spr. kom. prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego z d. 6. lutego 1897 L. 7801 w sprawie kreowania nowych Sądów obwodowych i powiatowych w okręgu c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie. . 717
153. Spr. kom. prawniczej o przedłożeniu Wydziału kraj. do LW. 7801 z r. 1897 z dnia 6. lutego b. r. w przedmiocie utworzenia nowych sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi. Okręg c. k. krajowego sądu wyższego w Krakowie 723
154. Spr. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków budżetem objętych funduszów krajowych za r. 1895 743
155. Spr. kom. gospodarstwa krajowego o spr. Wydziału kraj. w przedmiocie niższych szkół rolniczych, szkoły uprawy i wyprawy roślin włóknitych w Gródku i o szkole ogrodniczej w Tarnowie 743
156. Spr. kom. sanitarnej o czynnościach Departamentu V. Wydziału kraj. w czasie od listopada 1895 do listopada 1896 744
157. Spr. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za lata 1894 i 1895, tudzież o spr. Wydziału kraj. co do stanu tejże fundacyi za lata 1895 i 1896 744
158. Spr. komisyi prawniczej o wniosku p. Michalskiego, co do zaprowadzenia także w wewnętrznej służbie urzędowej kolei państwowych, urzędów pocztowych i u ck. żandarmeryi w kraju języka polskiego jako urzędowego . . . 746
159. Spr. kom. prawniczej o wniosku p. Małachowskiego w przedmiocie nadania gminie król. stoł. miasta Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia nieruchomości i od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich 746
160. Spr. kom. szkolnej o wniosku p. Soleskiego, zmierzającego do obniżenia nauczycielom ludowym lat służby z 40 na 35 746
161. Spr. kom. budżetowej ze spr. Wydziału kraj. o petycyach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli 746
162. Spr. kom. budżetowej ze spr. Wydz. kraj. w przedmiocie odpisania gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 4.414 zł. 1 ct. 747

Liczba alegatu — Stronica sten. sprawozdania.

163. Spr. kom. budżetowej ze spr. Wydz. kraj. w przedmiocie petycyi tymczasowego nauczyciela Teofila Łopatyńskiego o przyznanie emerytury i trzech wdów po nauczycielach o udzielenie darów z łaski. . . 747
164. Spr. kom. budżetowej z petycyi dotyczących emerytur nauczycieli . 748
165. Spr. kom. budżetowej o petycyach do krajowego funduszu szkolnego 749
166. Spr. kom. podatkowej o wniosku p. Winniczuka i towarzyszy o odpisywaniu podatków gruntowych w razie pogorzeli całego zapasu plonów 752
167. Spraw. kom. szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1895/6 752

Nie przyszły pod obrady Sejmu:

168. Spr. kom. gospodarstwa krajowego z petycyi inżyniera Feliksa Laurent o poparcie finansowe budowy kanału spławnego, łączącego San z Dniestrem.
169. Spr. kom szkolnej o spr Wydz. kraj. w przedmiocie zmiany języka wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach.
170. Spr. kom. administracyjnej o wniosku p. Krempy i towarzyszy w sprawie przymusowego ubezpieczenia od ognia.

L. W. kr. 73.066.

Aleg 1

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności swoich urzędowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowień §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 15. listopada 1895 do 15. listopada 1896.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Członek Wydziału kraj.:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Sprawozdawca.

Biuro Prezydyalne.

Adresy kondolencyjne Domu panującego.

Z powodu bolesnych strat w gronie rodziny Domu panującego, a mianowicie z powodu śmierci Arcyksięcia Albrechta Salvatora w dniu 27. lutego 1896 i Arcyksięcia Karola Ludwika w dniu 20. maja 1896 złożył Wydział krajowy imieniem Reprezentacyi kraju wyrazy współczucia.

W uroczystości pogrzebowej Jego ces. i król. Wysokości Najdostojniejszego Arcyksięcia Karola Ludwika wziął Wydział krajowy czynny udział przez Deputacyę, złożoną z J. E. Marszałka krajowego i 2 członków Wydziału krajowego Dra Wereszczyńskiege i Dra Sawczaka.

U zwłok złożył Wydział krajowy wieniec imieniem Reprezentacyi kraju.

Zmiany w składzie Członków Wysokiego Sejmu.

W składzie Członków Wysokiego Sejmu, zasiadających na mocy §. 3 lit. a i b statutu krajowego zaszły następujące zmiany.

1. W dniu 22. kwietnia 1896 r. zmarł Ks. Julian Pełesz, Biskup Przemyski, Członek Sejmu krajowego.

Wydział krajowy wystosował do gr. kat. kapituły Przemyskiej pismo kondolencyjne po polsku i rusku, wydelegował Deputacyę, w skład której weszli J. E. Marszałek krajowy i Członkowie Wydziału krajowego Dr. Hoszard i Dr. Sawczak, wreszcie przesłał wieniec z napisem na szarfach po polsku i po rusku „Wydział krajowy Biskupowi Pełeszowi“.

2. Rektorem Uniwersytetu Lwowskiego na rok szkolny 1896|7 wybrany został Ks. Dr. Józef Komarnicki, zaś Rektorem Uniwersytetu Krakowskiego Dr. Szczęsny Kreutz.

Zmiany w składzie Wysokiego Sejmu od dnia 15. listopada 1895.

1. W dniu 20. lutego 1896 r. zmarł Szczęsny Pohorecki, Poseł na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Tarnopola.

Wydział krajowy przesłał Reprezentacyi miejskiej na ręce Zastępcy burmistrza, Dr. Łuczakowskiego, telegram kondolencyjny.

W miejscu zmarłego wybrany został posłem Dr. Edward Rittner.

2. W dniu 8. maja 1896 r. zmarł Bronisław Horodyski, Poseł na Sejm krajowy z większych posiadłości okręgu wyborczego Czortków.

W uznaniu zasług zmarłego wystosował Wydział krajowy do pozostałej wdowy pismo kondolencyjne.

W miejsce zmarłego wybrany posłem Kazimierz Horodyski.

3. W dniu 26. czerwca 1896 r. zmarł Duklan Słonecki, Poseł z okręgu wyborczego gmin wiejskich powiatu Sanockiego; na ręce Ojca zmarłego przesłał Wydział krajowy pismo kondolencyjne.

Dnia 30/10 1896 wybrany został w miejsce zmarłego posłem Grzegorz Milan.

4. Dnia 26. października 1896 zmarł Zygmunt Dembowski, Poseł na Sejm krajowy z okręgu wyborczego większych posiadłości powiatu Przemyskiego.

W uznaniu zasług śp. zmarłego uchwalił Wydział krajowy wywiesić na Gmachu Sejmowym czarną chorągiew, złożyć wieniec u zwłok z napisem „Wydział krajowy Zygmuntowi Dembowskiemu“ i wysłać pismo kondolencyjne na ręce pozostałej wdowy.

Rezultat wyboru uzupełniającego w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie był jeszcze wiadomym.

5. Na podstawie ustawy krajowej z dnia 23. maja 1896 nr. 33. Dz. u. kr. zmieniającej §. 3 sejmowej ordynacyi wyborczej o pomnożeniu liczby posłów z miast Lwowa (2) i Krakowa (1) wybrano w dniu 30/10 1896 posłami z miasta Lwowa Dr. Godzimira Małachowskiego i Józefa Soleskiego‘ zaś z miasta Krakowa Dr. Fryderyka Zolla.

Urlopy Członków Wydziału krajowego i urzędowanie Zastępców Członków Wydziału krajowego.

Z dłuższych urlopów korzystali następujący Członkowie Wydziału krajowego: P. p. Dr. Franciszek Hoszard, Edward Jędrzejowicz, Tadeusz Romanowicz i Dr. Damian Sawczak.

W czasie nieobecności, spowodowanej bądź chorobą bądź urlopami, urzędowali w Wydziale krajowym Zastępcy Członków Wydziału krajowego

P. p. Stanisław Brykczyński, Dr. Leon Jakliński, Mieczysław Onyszkiewicz i Jan Rotter.

Rozdział czynności w Departamentach.

Uchwałą z dnia 27. lutego 1896. L. 27/pr. przeprowadził Marszałek krajowy na podstawie §. 21. Instrukcyi dla Wydziału krajowego — nowy rozdział czynności w Departamentach Wydziału krajowego, który wszedł w życie z dniem 6. marca br.

Zmiany, wywołane powyższym rozdziałem, przedstawia wykaz dołączony do niniejszego sprawozdania. (Rozdział czynności Wydziału krajowego:

Zmiany w składzie Urzędników i Sług Wydziału krajowego.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego:

a) W oddziale konceptowym:

1. W dniu 9. września 1896 zmarł emerytowany Radca Wydziału krajowego, Józef Marek.

2. Z dniem 30. września 1896 został Dr. Józef Szydłowski, Aplikant konceptowy, uwolniony ze służby krajowej na własne żądanie.

b) W oddziale rachunkowym:

1. Dnia 5. kwietnia 1896 zmarł Adjunkt rachunkowy, Karol Jelonek. Pozostałej po nim wdowie asygnował Wydział krajowy pensyę wdowią w kwocie 600 złr, a to na podstawie §. 18. ustęp 3. statutu emerytalnego.

2. Dnia 24. czerwca 1896 zmarł Praktykant rachunkowy, Marcin Sternal. Pozostałej po nim wdowie, nie mającej prawa do pensyi emerytalnej, asygnował Wydział krajowy w myśl §. 20. statutu emerytalnego jednorazową odprawę w kwocie 300 złr.

3. Wreszcie w dniu 3. września 1896 r. zmarł Aplikant rachunkowy Wincenty Misiński.

c) w oddziale kasowym.

1. Z dniem 27. września 1896 uwolnił Wydział krajowy p. Juliana Horoszkiewicza, Dyrektora Kasy krajowej, ze służby krajowej na Jego własne żądanie i przeniósł go w stały stan spoczynku, a to wskutek nadwątlonego zdrowia i podeszłego wieku, wymierzając mu pensyę emerytalną w rocznej kwocie 2080 złr. w myśl § 4 ustępu 2 statutu emerytalnego.

W sprawie przyznania p. Horoszkiewiczowi wyższej płacy emerytalnej wnosi Wydział krajowy równocześnie osobne sprawozdanie do Wysokiego Sejmu.

Opróżnione posady obsadził Wydział krajowy w następujący sposób:

a) W oddziale konceptowym:

1. Dekretami z dnia 17. marca 1896 L. 18.559 zamianował Wydział krajowy bezpłatnych Aplikantów konceptowych: Wincentego Kirschnera i Dr. Kazimierza Federowicza, Aplikantami konceptowymi z niższymi, systemizowanymi adjutami w rocznej kwocie po 500 złr. a. w.

2. Uchwałą z dnia 7. sierpnia 1896 L. 49.698 przyjął Wydział krajowy na bezpłatną praktykę konceptową, Władysława Marcina dw. im. Vrabec'a, mającego ukończone studya prawnicze.

3. Dekretem z dnia 22. września 1896. L. 59.741 zamianował Wydział krajowy Aplikanta konceptowego, Bronisława Schaeffera, stałym Aplikantem konceptowym o wyższem adjutum w rocznej kwocie 600 złr.

b) W oddziale rachunkowym:

1. Uchwałą z dnia marca 1896. L. 19.917 przydzielił Wydział krajowy Praktykanta rachunkowego, Józefa Popowicza, do Dyrekcyi szkoły rolniczej w Dublanach, a odwołał Asystenta rachunkowego, Maryana Krasuskiego.

2. Dekretami z dnia 10. kwietnia 1896 r. L. 23.125 zamianował Wydział krajowy Oficyała rachunkowego, Mieczysława Wronowskiego, Adjunktem rachunkowym, Asystenta rachunkowego, Władysława Januszkiewicza, Oficyałem rachunkowym; Praktykantów rachunkowych: Edmunda Uderskiego, Antoniego Bilińskiego i Włodzimierza Drwęskiego, Asystentami rachunkowymi; Aplikanta rachunkowego, Franciszka Józefa Domiszewskiego, Praktykantem rachunkowym, wreszcie Aplikanta rachunkowego, Antoniego Gorgoscha, Aplikantem rachunkowym o wyższem adjutum w rocznej kwocie 500 złr.

3. Dekretami z dnia 10. lipca 1896. L. 43.445 zamianował Wydział krajowy Aplikanta rachunkowego, Antoniego Gorgoscha, Praktykantem rachunkowym; Dyetaryusza rachunkowego, Emeryka Polaka, etatowym Aplikantem rachunkowym o wyższem adjutum w rocznej kwocie 500 złr. w końcu pomocnika kasowego przy zarządzie sprzedaży soli, Andrzeja Dieduszyckiego, etatowym Aplikantem rachunkowym z systemizowanem niższem adjutum w rocznej kwocie 360 złr. i dodatkiem osobistym w rocznej kwocie 440 złr. na tak długo i o tyle, jak długo i o ile niedobór ten przez nominacyę na posadę Urzędnika lub przez wysłużenie dodatków pięcioletnich na posadzie urzędnika nie zostanie wyrównany.

4. Dekretem z dnia 2. października 1896 L. 61.781 zamianował Wydział krajowy Dyetaryusza rachunkowego, Adama Żurowskiego, Aplikantem rachunkowym z systemizowanem niższem adjutum w rocznej kwocie 360 złr. i dodatkiem osobistym w rocznej kwocie 5 złr. na tak długo i o tyle, na jak długo i o ile niedobór ten przez nominacyę na posadę Urzędnika nie zostanie usunięty.

c) W oddziale kasowym:

1. Dekretami z dnia 30. września 1896 L. 61.488 zamianował Wydział krajowy Wice-Dyrektora Kasy krajowej, Władysława Siikiewicza, Dyrektorem tejże kasy. Kontrolora, Franciszka Kotiersa, Wice-Dyrektorem Kasy krajowej; Kasyera, Włodzimierza Buynowskiego Kontrolorem; Oficyała, Stanisława Sobolewskiego, Adjunktem extra statum; Asystenta, Achilesa Kubalę, Oficyałem; Praktykanta Jana Zycha, Asystentem i wreszcie Dyetaryusza kasowego, Bolesława Wittemberskiego, Praktykantem Kasy krajowej.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Biura prezyd. do l. 73.066/96.

Rozdział czynności Wydziału krajowego.

Prezydyum.

Sprawy tyczące się Sejmu, dyety i koszta podróży pp. posłów, urządzenie i utrzymywanie lokalności sejmowych, kancelaryi sejmowej, biblioteki sejmowej, zakontraktowanie stenografów dla Sejmu, drukarnie i druki sejmowe, rachunki sejmowe i t. p.

Sprawy tyczące się Wydziału krajowego (Marszałek krajowy, Członkowie i ich zastępcy, Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego i t. d.).

Przepisy służbowe i systemalia.

Instrukcye.

Sprawy osobiste urzędników oddziału konceptowego, rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego.

Sprawy służby stałej Wydziału krajowego, jakoteż służby przynajętej.

Sprawy emerytów, sprawy wdów i sierot po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego.

Podania o zasiłki i zapomogi, o ile nie pochodzą od instytucyi, korporacyi i stowarzyszeń (podobne podania osób zbiorowych należą do poszczególnych Departamentów w miarę ich zakresu działania).

Prenumerata dzienników politycznych codziennych i peryodycznych dla Wydziału krajowego i czytelni poselskiej w czasie Sejmu (prenumerata pism fachowych w miarę potrzeby poszczególnych Departamentów należy do tychże według ich zakresu działania).

Departament I.

Sprawy gmin i powiatów.

Policya ogniowa, straże ochotnicze pożarne.

Kasy zaliczkowe gminne i powiatowe.

Sprawy wykupna ciężarów gruntowych i serwitutów.

Administracya funduszu koszarowego, pożyczki koszarowe, budowa koszar.

Sprawy religijne, a mianowicie patronatu, konkurencyi i t. p.

Fundacye stypendyjne z wyjątkiem fundacyj w miarę specyalnego przeznaczenia przydzielonych do innych Departamentów i poniżej we właściwem miejscu wymienionych.

Inne fundacye, fundusze i legata na cele publiczne z wyjątkiem specyalnie innym Departamentom przekazanych i poniżej we właściwym miejscu wymienionych.

Sprawdzanie wyborów poselskich.

Syndyk Wydziału krajowego.

Towarzystwa dobroczynności, zakłady sierot, ochronki, subwencyonowanie tychże.

Departament II

Organizacya buchalteryi i kasy krajowej i fachowy zwierzchni nadzór nad temi oddziałami.

Budżet krajowy, dodatki na fundusz krajowy, fundusz indemnizacyjny, wszystkie fundusze pożyczek krajowych, w ogóle sprawy dotyczące kredytu krajowego.

Banki obce.

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie, Kasy oszczędności i wszystkie prywatne Towarzystwa kredytowe, wyjąwszy Kasy zaliczkowe i Kasy oszczędności gminne i powiatowe.

Statystyka — biuro statystyczne.
Sprawy tyczące się handlu i przemysłu, komisyi przemysłowej, szkolnictwa przemysłowego i fachowo handlowego, stypendyów handlowych i przemysłowych z funduszu krajowego.
Sprawy tyczące się ceł.
Sprawy tyczące się jarmarków i targów, wag i miar, cementowania, prawa wekslowego, handlowego i lichwiarstwa.
Sprawy górnicze, inżynier górnik, szkoły górnicze i wiertnicze, stypendya i zasiłki z funduszu krajowego dla uczniów tychże szkół.
Sprawy publicznego oświecenia w ogóle.
Fundusz szkolny krajowy.
Taksy na fundusz szkolny krajowy.
Język w szkołach i urzędach.
Rada szkolna krajowa.
Szkoły ludowe, średnie, Szkoła politechniczna, Uniwersytety, Akademia umiejętności.
Biblioteki i zakłady naukowe, zbiory, muzea, z wyjątkiem rolniczych.
Bursy i internaty.
Stypendya pedadogiczne.
Teatralne sprawy.
Emerytura aktorów sceny polskiej we Lwowie.
Fundacya Stanisława hr. Skarbka.
Zakład narodowy im. Ossolińskich, ordynacya Przeworska i inne ordynacye.
Sprawy pomników historycznych i archiwów aktów grodzkich i ziemskich.
Towarzystwa i szkoły muzyczne.
Szkoły Sztuk pięknych, zasiłki z funduszu krajowego dla artystów.
Szkoły gimnastyczne i Towarzystwo gimnastyczne Sokół.
Szkółki Fröblowskie.
Sprawy wystawy krajowej z r. 1894 i wydawnictwa pamiątkowego tejże.
Stowarzyszenia rękodzielników Gwiazda, Skała, Zoria, oraz inne Stowarzyszenia z zawodów rękodzielniczych, przemysłowych i handlowych — subwencyonowanie tychże.
Fundusz szkół ludowych z r. 1872.
Fundacya Łodzia Ponińskiego dla rzemieślników.
Fundacya ś. p. Felicyi Czarkowskiej.
Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
Fundacya Franciszka Kochmana dla literatów.
Fundacya Dr. Józefa Kaźmierza 2 im. Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana.
Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth.
Sprawa sprzedaży soli.

Departament III.

Sprawy tyczące się gospodarstwa krajowego, a mianowicie: rolnictwa, przemysłu rolniczego i chowu bydła i w ogóle dobytku gospodarskiego, leśnictwa i łowiectwa, rybołowstwa, policyi polowej i lasowej, towarzystw mających na celu gospodarstwo krajowe — Kółka rolnicze.
Sprawy komisyi rolniczej.
Sprawy regulacyi i melioracyi, biuro melioracyjne i jego ekspozytury, komasacya gruntów.
Dublany, szkoły rolnicze, wyższa i niższa szkoła, gorzelnicza, stacye doświadczalne, gorzelnia, folwark.
Czernichów szkoła i folwark.
Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.
Niższe szkoły rolnicze w Kobiernicy, Horodence i Jagielnicy — zakładanie i organizacya nowych szkół rolniczych.
Szkoła ogrodnictwa w Tarnowie.
Szkoła uprawy lnu i konopi w Gródku.
Nauczyciele wędrowni.
Mleczarstwo, kursa mleczarskie, instruktor mleczarski.
Weterynarya, kursa weterynarskie i szkoła kucia koni.

Gorzelnictwo.
Spław drzewa.
Subwencye dla zakładów i instytucyi z działu gospodarstwa rolnego i leśnego.
Stypendya i zasiłki z funduszu krajowego dla młodzieży oddającej się studyom zawodowym w dziale gospodarstwa rolnego, leśnego, w dziale melioracyjnym i t. p.
Fundusz kultury krajowej, grzywny do tego funduszu wpływające.
Zbiory ziemiopłodów, daty statystyczne z tego działu.
Pożyczki i zapomogi dla dotkniętych nieurodzajam.
Zaraza bydła.
Ochrona zwierząt pożytecznych.
Ustawa łowiecka.
Szkody zrządzone przez dzikie zwierzęta.
Bank krajowy
Magazyny zbożowe we Lwowie i Krakowie.
Prenumerata czasopism zawodowych z działu kultury.
Sprawy fundacyi dla uczniów krajowych szkół rolniczych:

I. W Czernichowie:

a) *Bodziocha;*
b) *Jeleńskiego Napoleona.*

II. W Dublanach:

a) *Brześciańskiej Kunegundy;*
b) *Bohdanowicza Dominika;*
c) *Krzeczunowicza Ignacego;*
d) *Krzeczunowicza Waleryana;*
e) *Kucharskiego Jana ks.*

Departament IV.

Sprawy tyczące się komunikacyi lądowej i wodnej, a mianowicie dróg wszelkiego rodzaju i kolei żelaznych.
Sprawy mytnicze.
Poczty i telegrafy.
Sprawy szlachectwa, wpis do metryk szlacheckich.
Miejsca funduszowe w Akademii Maryi Teresy we Wiedniu.

Departament V.

Sprawy sanitarne w ogóle, organizacya służby zdrowia w granicach ustawy z r. 1891.
Szpitale, zakłady położnicze, domy chorych na umyśle, zakłady i fundacye dla podrzutków.
Koszta leczenia (korespondencya o nie z Władzami krajowemi i poza krajowemi) Kasy chorych.
Sprawy budowy klinik dla fakultetu medycznego we Lwowie, ich administracya na podstawie umowy z c. k. Rządem zawartej.
Choroby epidemiczne.
Szczepienie ospy.
Wykonywanie nadzoru nad uzdrowiskami krajowemi i nominacye delegatów do Komisyi zdrowotnych, układanie statutów w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.
Lecznica lwowska. — Kolonie lecznicze. — Subwencye dla szpitali utrzymywanych przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia.
Zakłady dla ciemnych, dla głuchoniemych.
Szkoła dozorczyń przy szpitalu lwowskim.
Fundacya Józefa Kosvitzkiego dla ciemnych w Krakowie.
Fundacya Teresy hr. Weissenwolfowej.
Fundacya Żmigrodzkiego dla rekonwalescentów szpitala lwowskiego.

Fundacya Warschauera dla rekonwalescentów szpitału krakowskiego.
Fundacya Wenzla „ „ „ „
Fundacya K. Bieleckiego „ „ „ „
Stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, poświęcającego się chirurgii.
Stypendya dla akuszerek.

Departament VI.

Statut krajowy, ordynacya wyborcza, regulamin sejmowy.
Granica kraju, ich obrona.
Sprawy wychodźtwa i emigracyi.
Konskrypcya.
Rekrutacya i kwaterunki w ogóle sprawy z wojskowością w związku będące (z wyjątkiem administracyi funduszu koszarowego, pożyczek koszarowych, budowy koszar).
Sprawy uwolnienia od pospolitego ruszenia.
Podwody dla wojska.
Fundusze dla inwalidów wojskowych z ces. i kr. armii.
Fundacya Jubileuszowa Ces. Fr. Józefa I. z r. 1888 ku wyposażeniu miejsc bezpłatnych dla gal. młodzieży polskiej i ruskiej w ces. i kr. wyższych zakładach wojskowych.
Miejsca funduszowe w ces. i kr. zakładach wojskowych na podstawie dawniejszych aktów fundacyjnych.
Sprawy żandarmeryi krajowej.
Szupaśnictwo.
Sprawy będące w związku z ustawodawstwem w przedmiocie prawa cywilnego, karnego i postępowania sądowego.
Księgi hipoteczne, wnioski ustawodawcze w tym przedmiocie, opinia co do zezwolenia na wydzielanie z dóbr tabularnych, zmianę wpisu do ksiąg publicznych.
Sprawy sądowe w ogóle.
Terrytoryalny podział kraju ze względu na okręgi sądowe, wydawanie opinii co do ustanawiania nowych sądów.
Terrytoryalny podział kraju ze względu na granice reprezentacyj powiatowych.
Fundusz policyi krajowej.
Domy poprawy i domy pracy przymusowej.
Sprawy izraelitów, wyjąwszy szpitali i szkół.
Fundacya ś. p. Józefa Kosvitzkiego dla poprawionych skazańców.
Sprawy propinacyjne, zarząd miejskiemi funduszami propinacyjnymi.
Opłaty konsumcyjne, ich pobór i wydzierżawiania.
Sprawy katastru gruntowego.
Sprawy podatkowe.
Taksy i należytości rządowe.
Wymiar taks od dekretów nominacyjnych urzędników i służby krajowej.
Zwierzchni nadzór nad oddziałem manipulacyjnym w Wydziale krajowym, nadzór nad gmachem Wydziału krajowego, ewentualnie najem lokalności dla rozmieszczenia biur Wydziału krajowego, konserwacya gmachu, zabezpieczenie potrzeb gospodarczych i kancelaryjnych Wydziału krajowego.
Zapomogi i pożyczki z powodu klęski pożaru.
Fundusz zapomogi dla włościan b. obwodu Tarnowskiego.
Asekuracya przymusowa budynków.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. 75.341/96.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. listopada 1895 do 31. października 1896.

31 alegatów.

Departament I.

Szef departamentu Dr. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego.

Departament I. przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy:
1. Sprawy powiatowe i gminne wraz z policyą ogniową;
2. Sprawy budowy koszar dla wojska;
3. Sprawy fundacyjne i stypendyjne, o ile one nie są przydzielone do odrębnych Departamentów fachowych, wreszcie sprawy religijne i sprawdzanie wyborów poselskich.

Sprawy bndowy koszar dla wojska, objęte są osobnem sprawozdaniem.

Sprawy powiatowe i gminne.

A) Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Zezwolenie Reprezentacyi powiatu horodeńskiego i kołomyjskiego na pokrywanie niedoborów lokalnej kolei żelaznej z Delatyna na Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1895 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyom powiatowym w Kołomyi i Horodence na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej z Delatyna przez Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki, uzyskał sankcyę najwyższem postanowieniem z 21. stycznia 1896 — o czem zawiadomiono Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 18. lutego 1896, l. 8.077.

Wyłączenie osady Zieleńcze ze związku gminy Semenów i przyłączenie jej do gminy Podgórzany w powiecie Trembowelskim.

Najwyższem postanowieniem z dnia 17. listopada 1895 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm z dnia 6. lutego 1895 projekt ustawy o wyłączeniu osady Zieleńcze ze związku gminy administracyjnej Semenów i przyłączenia jej do gminy Podgórzany w powiecie trembowelskim, o czem powiadomiono Wydział powiatowy w Trembowli tutejszym reskryptem z dnia 17. grudnia 1895, l. 78.520.

Utworzenie z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr Golce nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Majdan“ w powiecie Niskim.

Najwyższem postanowieniem z 15. grudnia 1895 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1895, projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Golce nowej gminy administracyjnej i katastralnej pod nazwą „Majdan“ w powiecie Niskim, o czem powiadomiono Wydział powiatowy w Nisku, reskryptem tut. z 18. lutego 1896, l. 6.534.

Ustawa gminna dla miast nieobjętych ustawą z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 i dla znaczniejszych gmin w kraju. Aleg. 1.

Najwyższem postanowieniem z dnia 3. lipca 1896 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy gminej dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 i innych znaczniejszych gmin w kraju.

Wydział krajowy dołączonym ·/. okólnikiem z dnia 10. września 1896 l. 56.704 zawiadomił o tem wszystkie Wydziały powiatowe i uważał zarazem za wskazane dla ułatwienia Wydziałom powiatowym obznajomienia się z nową ustawą, przedewszystkiem poszczególnić w okólniku wszystkie zmiany w ustawie tej wprowadzone.

Zarazem jednak zwrócił Wydział krajowy uwagę Wydziałów powiatowych na obowiązek czuwania nad wykonaniem nowej ustawy już przy wprowadzeniu jej w życie i w tym celu polecił Wydziałom powiatowym:

1) przekonać się przedewszystkiem, które miejscowości powiatu podlegają nowej ustawie;

2) wydać pouczenie Zwierzchnościom gminnym i Radom gminnym o ich prawach i obowiązkach;

3) przeprowadzić z chwilą wejścia w życie nowej ustawy ścisłe szkontrum kasowe i sporządzić ąkt szkontra w dwóch egzemplarzach, z których jeden służyć ma Wydziałowi powiatowemu do dalszej kontroli;

4) zarządzić sporządzenie nowego inwentarza majątku i zakładów gminy, oraz dopilnować, ażeby wszelkie prawa gminy co do nieruchomości do ksiąg hipotecznych wpisane były i ażeby nieruchoma własność gminy była należycie odgraniczoną — wreszcie przedłożyć jeden egzemplarz inwentarza Wydziałowi krajowemu;

5) zarządzić — jak tego nowa ustawa wymaga — wybór komisyi kontrolującej oraz komisyi szkontrującej kasę i sprawdzającej rachunki;

6) zająć się uregulowaniem sposobu użytkowania dobra gminnego.

Do złożenia sprawozdania o wykonaniu tych poleceń wyznaczył Wydział krajowy termin jednego miesiąca, licząc od dnia wejścia w życie nowej ustawy.

Gdy zaś według nowej ustawy obowiązany jest Wydział krajowy

1) wyznaczyć minimum wynagrodzenia naczelnika gminy;

2) wydać regulamin czynności dla Rad gminnych i instrukcyę dla czynności Zwierzchności gminnych;

3) wydać instrukcyę dla kas gminnych — wreszcie

4) unormować kwalifikacyę urzędników gminnych, przeto równocześnie zażądał Wydział krajowy od Wydziałów powiatowych przedłożenia potrzebnych dat i wykazów.

Zmiana niektórych postanowień statutu król. stoł. m. Lwowa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. kwietnia 1896 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm z dnia 20. stycznia 1896 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu król. stoł. m. Lwowa, o czem uwiadomiono Magistrat m. Lwowa reskryptem tut. z 24. kwietnia 1896 l. 25.954.

Opłata gminna od czynszów najmu w gminie m. Sambora.

Uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 23. stycznia 1896 projekt ustawy o zezwoleniu gminie miasta Sambora na pobór opłaty od czynszów najmu, uzyskał Najwyzszą sankcyę z d. 22. kwietnia 1896, o czem uwiadomiono Magistrat m. Sambora tutejszem rozporządzeniem z dnia 12. maja 1896, l. 29.382.

Ustawa w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Nowy Targ do pokrywania niedoborów lokalnej kolei Chabówka - Zakopane.

Najwyższem postanowieniem z dnia 26. sierpnia 1896 uzyskał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm z dnia 7. lutego 1896 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Nowy Targ do pokrywania niedoborów lokalnej kolei Chabówka-Zakopane.

b) Ustawy i uchwały jeszcze nie sankcyonowane.

Wyłączenie osad Pawłowa, Krzywe i Capłapy ze Związku gminy Majdan w powiecie Jarosławskim i utworzenia z nich samoistnej gminy.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. stycznia 1896 projekt ustawy o wyłączeniu osady Pawłowa z Krzywem i Capłapami ze związku gminy Majdan w powiecie Jarosławskim nie uzyskał dotąd Najwyższej Sankcyi.

Według odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 3. listopada 1896 r. L. 11.351/pr. przedłożony został rzeczony projekt ustawy c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z wnioskiem przychylnym.

B. Uchwały niepodlegające sankcyi.

Sprawa wyjednania dla gmin wynagrodzenia za spełnianie funkcyi poruczonego zakresu działania i otwarcia nowych źródeł dochodu dla związków komunalnych.

Na posiedzeniu z 8. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. aby wyjednał u c. k. Rządu wynagrodzenie dla gmin za sprawowanie poruczonego zakresu działania;

2. aby niezależnie od tego we właściwej drodze podjął starania w tym kierunku, żeby łącznie ze zmianą obecnych niejasnych i wadliwych postanowień ustawy gminnej, określającej granice własnego i poruczonego zakresu działania gminy, państwo otworzyło związkom komunalnym inne źródła dochodów na pokrycie kosztów połączonych ze sprawowaniem zadań administracyi publicznej“.

W sprawie powyższej powołuje się Wydział krajowy na uchwalone dnia 7. lutego 1896 przez Wysoki Sejm rezolucye do c. k. Rządu, zamieszczone w osobnym dziale niniejszego sprawozdania, a pozostające z powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 8. lutego 1896 w punkcie 1. i w punkcie 2. w ścisłym związku.

Wydział krajowy powołuje się również na otrzymaną a podaną Wysokiemu Sejmowi do wiadomości w niniejszem sprawozdaniu odpowiedź c. k. Rządu na wspomniane rezolucye Sejmowe z 7. lutego 1896.

Wobec tej łączności uchwał Wysokiego Sejmu z 7. i 8. lutego 1896 i wobec odpowiedzi c. k. Rządu, oraz wobec okoliczności, że żądanie objęte uchwałą z 8. lutego 1896 punkt 2. co do otwarcia ze strony c k. Rządu innych źródeł dochodów dla powiatów i dla kraju załatwione być może tylko w drodze osobnej ustawy państwowej, uważał Wydział krajowy, że podejmywanie jakichkolwiek kroków w tej sprawie w chwili, gdy c. k. Rząd oświadczył, że stosując się do uchwał Wyso-

kiego Sejmu bierze inicyatywę w sprawie reformy gminnej, byłoby niewłaściwem i nieprzyniosłoby w żadnym razie dodatnich rezultatów.

Natomiast Wydział krajowy w chwili, gdy zostanie przez c. k. Rząd wezwany do współdziałania w sprawie reformy gminnej, nie omieszka przedewszystkiem nacisku położyć na żądanie zawarte w rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 i w tym kierunku stosowne działanie rozwinie.

Uchwały co do sprawozdania Wydziału kraj. z czynności Dep. I. za r. 1894/5 i projektu ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie z 13. marca 1889.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. I. za rok 1894/5 oraz polecił Wydziałowi krajowemu przedłożyć projekt ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie z dnia 13. marca 1889.

W wykonaniu polecenia tego przedkłada Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem projekt rzeczonej ustawy.

Sprawa zmiany postanowień ustawodawstwa gminnego co do sposobu zawiadywania specyalnymi sprawami ludności chrześciańskiej i żydowskiej.

Uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, jakie zmiany poczynićby należało w postanowieniach krajowego ustawodawstwa gminnego, co do sposobu zawiadywania specyalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i ludności izraelickiej i aby porozumiawszy się w tym przedmiocie z c. k. Rządem, na następnej sesyi sejmowej wnioski swoje Sejmowi przedłożył.

Z uwagi jednak, że zmiana postanowień powyższych powinnaby i musiałaby odnosić się przedewszystkiem do 131 gmin, objętych ustawą gminną z d. 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr., która wejść ma w życie dopiero z d. 15. marca 1897, która zatem już z tego powodu zmienioną być nie może, oraz z uwagi, że pod względem merytorycznym niebyłoby usprawiedliwionem, ażeby zalecona zmiana miała być wprowadzoną tylko w części gmin kraju, przeto Wydział krajowy zaznaczając, że projekt odnośnej zmiany wypracowany już został przez Dep. I., sądzi, że przedłożenie rzeczonego projektu Wysokiemu Sejmowi nastąpić winno dopiero na jednej z najbliższych sesyi sejmowych.

Ustawa budownicza dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

W sprawie projektu ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek, otrzymał Wydział krajowy od c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 19. września 1896 L. 5.974/pr. odpowiedź c. k. Rządu na przedstawienie Wydziału krajowego z 2. lipca 1895 L. 29.891 porzeciwko żądaniu wprowadzenia do powyższego projektu takich zmian, które z rozmaitych względów albo uniemożliwiłyby przyjęcie projektu przez Wysoki Sejm, albo też okazałyby się wprost niewykonalne.

Od wielu wymaganych zmian odstąpił c. k. Rząd, pomimo to jednak Wydział kraj. nie chcąc narażać projektu na ewentualną odmowę Sankcyi, zniewolony jest przystąpić do przerobienia znacznej części rzeczonego projektu, poczem przedłoży go Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem.

Projekt ustawy dla gminy m. Biały o obowiązku właścicieli domów pobudowania kanałów domowych.

W sprawie projektu ustawy dla gminy m. Białej o obowiązku właścicieli domów pobudowania kanałów domowych, połączenia ich z kanałami miejskiemi i uiszczenie na cele gminne taksy za to połączenie, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Sprawa uregulowania użytkowania dobra gminnego.

Na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1895 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy (ewentualnie noweli do ustawy gminnej), regulującej użytkowanie dobra gminnego“.

Po zbadaniu aktów tej sprawy okazało się jednak, że w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. stycznia 1887 r. i z dnia 28. stycznia 1895 r. opracowaniem projektu ustawy krajowej o komasacyi i dzieleniu gruntów wspólnych i uregulowaniu odnoszących się do nich praw użytkowania wspólnego i zarządu, zatem także o uregulowaniu dobra gminnego, zajmuje się c. k. Rząd, który rozpatruje zebrane w tym celu materyały.

Z tego powodu uchwała Wysokiego Sejmu z 5. lutego 1895 zostanie wykonaną, skoro c. k. Rząd odnośny projekt ustawy przedłoży.

Działalność Reprezentacyi powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych ich powiatów.

Alegat 2.

Na posiedzeniu z dnia 17. stycznia 1896 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czynnie i jak najgorliwiej wspierał działalność Reprentacyi powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych ich powiatów“.

W wykonaniu powyższego polecenia wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych dołączony okólnik z 17. marca 1896 L. 4.626, którym zwracając uwagę Reprezentacyi powiatowych na konieczną potrzebę rozwinięcia ekonomicznej działalności, polecił Wydziałom powiatowym skonstatować przedewszystkiem, czyli i o ile w tym kierunku Reprezentacye powiatowe czynność swą rozwinęły, a następnie ułożyć program dalszej działalności, ewentualnie przedłożyć Radzie powiatowej odpowiednie wnioski

Na powyższy okólnik przedkładają obecnie Wydziały powiatowe swe relacye, a skoro nadesłane zostaną od wszystkich Wydziałów powiatowych, złoży Wydział kraj. Wysokiemu Sejmowi stosowne sprawozdanie.

Petycya Wydziału powiatowego w Rudkach w sprawie egzekucyjnego ściągania grzywien od naczelników gmin.

Alegat 3.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania oznajmiamy Wysokiemu Sejmowi, że c. k. Namiestnictwo w załatwieniu tutejszej odezwy z 19. listopada 1895 L. 66.771 udzieliło nam odezwą z 17. stycznia 1896 roku L. 98.945 dołączony w odpisie ·/. okólnik, wydany do wszystkich c. k. Starostw.

Okólnikiem tym poleciło c. k. Namiestnictwo c. k. Starostom, ażeby w przyszłości do ściągania nałożonych przez Wydziały powiatowe grzywien na naczelników gmin, używano z reguły osobnych egzekutorów prywatnych na koszt egzekwowanych, a nie jak dotychcsas egzekutorów podatkowych, którym powyższa czynność poruczoną być może tylko wtedy, jeżeli w danym wypadku z uwagi na rozkład czynności egzekucyjnych zapewnione być może raźne ściągnięcie grzywny.

Sprawa wzorowego statutu emerytalnego dla urzędników Rad powiatowych.

Uchwałą z 31. stycznia 1896 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego w sprawie zmiany §. 26. ustawy o Reprezentacyi powiatowej i polecił Wydziałowi krajowemu, by wypracował wzorowy statut emerytalny dla urzędników Rad powiatowych, któryby Radom powiatowym do przyjęcia mógł być zalecony.

Wskutek powyższego polecenia Wydział krajowy celem zebrania materyału do ułożenia wzorowego statutu, wezwał okólnikiem z dnia 11. lutego 1896. L. 8.686 wszystkie Wydziały powiatowe do przedłożenia odpisu statutów emerytalnych dla urzędników Rad powiatowych, względnie instytucyi służbowych, zawierających postanowienia co do emerytury. — Przeważna część Wydziałów powiatowych uczyniła zadość powyższemu poleceniu. Sprawa wypracowania wzorowego statutu jest w toku.

Sprawa wydzielenia 37 posiadłości z gminy Przedmieście dynowskie i wcielenia do gminy Dynów.

Jakto w zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy — przesłał Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26. marca 1892 akta sprawy petycyi Franciszka Barańskiego i towarzyszy o wyłączenie ich posiadłości ze związku gminy Przedmieście Dynowskie i przyłączenie do gminy Dynów — do zaopiniowania c. k. Namiestnictwu, które zawiadomiło nas odezwą z 29. kwietnia 1895 L. 30.746, że w sprawie powyższej zarządziło dochodzenie.

Pomimo kilkakrotych urgensów nie otrzymaliśmy do chwili przedłożenia niniejszego sprawozdania dalszej wiadomości w tej sprawie.

Petycya osady Podrzecze polskie o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1894 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę członków osady Podrzecze polskie o wydzielenie ze związku gminy Podrzecze i utworzenie osobnej gminy administracyjnej.

Po otrzymaniu wszystkich aktów i wyjaśnień w sprawie powyższej zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 14. lutego 1893 L. 4.289 Wydział powiatowy w Nowym Sączu, że nie może w obec Wysokiego Sejmu popierać rzeczonej petycyi, utworzyć się bowiem mające nowe gminy byłyby za małe i za słabe pod względem siły podatkowej, nie mogłyby więc skutecznie podołać ciężarom i obowiązkom, jakieby ponosić musiała każda z nich po rozdzieleniu.

Petycya gminy Karłów o wydzielenie parcel z gminy katastralnej Uście a przydzielenie do gminy katastralnej Karłów.

Jakto w zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy, przesłał Wydział krajowy stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 1. lutego 1895 petycyę gminy Karłów o wydzielenie niektórych parcel z gminy katastralnej Uście i wcielenia ich do związku gminy katastralnej Karłów, c. k. Namiestnictwu do dalszego urzędowania po myśli §. 4. ustawy gminnej z prośbą o zawiadomienie nas o powziętej decyzyi.

Odezwą z dnia 28. grudnia 1895 L. 106.390 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że zarządziło w tej sprawie dochodzenie w celu ocenienia w myśl §. 4 ust. gm., czy zamierzona zmiana granic nie sprzeciwia się względom publicznym.

Na urgensy tutejsze z 27. marca 1896 L. 18.972 i 10. września 1896 L. 56.329 — nie otrzymaliśmy dotychczas odpowiedzi.

Sprawa wydzielenia przysiółka „Ksawerówka“ z gminy Tartaków w powiecie sokalskim.

Uchwałą z 28. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę przysiółka Ksawerówki o wyłączenie z gminy Tartakowa i utworzenie samoistnej gminy — do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18. lutego 1896 L. 7.623 Wydziałowi powiatowemu w Sokalu do wszechstronnego i wyczerpującego zbadania i zdania sprawy.

Ponieważ przedłożone przez Wydział powiatowy relacyą z 29. maja 1896 L. 1.053 akta wykazały, że przysiółek Ksawerówka pod względem siły podatkowej nie daje najmniejszej gwarancyi, iż podoła obowiązkom spadającym na samoistną gminę tak z własnego jak i z poruczonego zakresu działania, przeto poleciliśmy rozporządzeniem z 26. czerwca 1896 L. 35.232 Wydziałowi powiatowemu zawiadomić mieszkańców przysiółka Ksawerówki, że Wydział krajowy nie będzie popierał u Wysokiego Sejmu ich petycyi.

Zarazem zwrócił Wydział krajowy uwagę, że jeśli rzeczywiście Zwierzchność gminna w Tartakowie z powodu znacznej odległości od przysiółka Ksawerówki nie jest w stanie spełniać należycie czynności policyi miejscowej w tym przysiółku, mogą proszący po myśli §. 53. ust. gm. domagać się ustanowienia w tym celu osobnego delegata.

Sprawa wyłączenia przysiółka Sajków

Uchwałą z 1. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycyę mieszkańców przysiółka Sajków o wydzielenie ze związku gminy Werbiża i przyłączenie do związku gminy Horożany małej.

z gminy Werbiża i przyłączenia do gminy Horożany małej.

Petycyę tę udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z 20. lutego 1896 L. 8.685 Wydziałowi powiatowemu w Rudkach do wszechstronnego zbadania. Rozporządzeniem zaś z 17. czerwca 1896 L. 22.952 zwrócił Wydział krajowy rzeczoną sprawę, celem dodatkowego wyjaśnienia i uzupełnienia w kierunku temże rozporządzeniem wskazanym.

Dotąd nie mamy jednak odpowiedzi w tej sprawie.

Petycya gminy Pererów w sprawie pobierania dodatków gminnych od gruntów położonych w gminie Trościanka a należących do pojedynczych członków gminy Pererowa.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm petycyę gminy Pererów o zarządzenie, ażeby dodatki na potrzeby gminy Pererowa nakładane być mogły także do podatków przypisanych od gruntów w obszarze 240 morgów położonych w obrębie gminy Trościanki a należących do pojedynczych członków gminy Pererowa, Wydziałowi krajowemu do załatwienia w ten sposób, iżby Wydziałowi powiatowemu poruczyć przeprowadzenie ugody między obydwoma gminami o polubowne załatwienie sprawy.

W wykonaniu tego polecenia wezwał Wydział krajowy reskryptem z 3. marca 1896 L. 10.879 Wydział powiatowy w Kołomyi, ażeby starał się o przeprowadzenie ugody między rzeczonemi gminami w powyższym kierunku.

Relacyą z 10 czerwca 1896 L. 1.963 doniósł jednak Wydział powiatowy, że interwencya jego pozostała bez skutku, gdyż obydwie gminy trwają w uporze, i jedna na rzecz drugiej żadnego nie chce uczynić ustępstwa. Zarazem doniósł Wydział powiatowy, że gmina Pererów rzeczonych dodatków nie potrzebuje, czego dowodem budżet roku 1896, który wykazuje wysokość potrzebnych dodatków na 11%, wobec czego niezgodne z prawdą okazuje się twierdzenie petycyi, że gmina Pererów obciążoną jest nadmierną wysokością dodatków.

Zdaniem Wydziału krajowego petycya powyższa żadną miarą uwzględnioną być nie może, żądanie bowiem, ażeby gmina Pererów mogła dodatki swoje nakładać na podatki od gruntów położonych w obcej gminie — jak obecnie w gminie Trościanka, jakkolwiek grunta te byłyby własnością członków gminy Pererów, sprzeczne jest z postanowieniami §. 78. ust. gm.

Petycya Wydziału powiatowego w Tłumaczu w przedmiocie rewizyi stemplowych w księgach uchwał Rad gminnych oznaczających płace funkcyonaryuszom gminnym.

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o petycyi Wydziału powiatowego w Tłumaczu w sprawie rewizyi stemplowych dokonanych przez c. k. Straż skarbową w księgach uchwał Rad gminnych wiejskich, oznaczające płace naczelników gmin, ich zastępców, dalej asesorów pisarzy i t. p., powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następującą uchwałę:

Petycyę Wydziału powiatowego w Tłumaczu odstępuje się Wydziałowi krajowemu z wezwaniem, ażeby w drodze właściwej poczynił starania o odpowiednie zwolnienie w opłatach skarbowych, z tytułu nominacyi funkcyonaryuszów gminy.

W wykonaniu powyższego polecenia przesłał Wydział krajowy odezwą z 17. marca 1896 L. 10.878 rzeczoną petycyę Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z prośbą o możliwe uwzględnienie. C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu odezwą z 14. lipca 1896 L. 62.479 zawiadomiła nas, że sprawę tę przedłożyła c. k. Ministerstwu Skarbu, dotąd jednak odpowiedzi jeszcze niema.

Koszta utrzymania.

Uchwałą z 6. lutego 1896 przyjął Wysoki Sejm na fundusz krajowy koszta utrzymania:

1. Maryanny Zabłockiej w Dębnikach za gminę Lencze górne w kwocie 150 zł.

2. Anny Bojdakowej we Lwowie i w Ostrawie morawskiej za gminę Brzezinki w kwocie 59 zł.

3. Zofii Podlackiej w Tarnowie za gminę Zbylitowską górę w kwocie 72 zł.

4. Katarzyny Korwinowej w Wiedniu za gminę Kudryńce w kwocie 157 zł.

5. Zuzanny Zuziakowej w Peszcie za gminę Lipowa w kwocie 166 zł.

6. Fewronii Pańków we Lwowie za gminę Bortiatyn w kwocie 154 zł.

7. Katarzyny i Reginy Farganusów w Peszcie za gminę Limanowa w kwocie 342 zł.

Powyższe koszta zostały dotyczącym gminom względnie zakładom wypłacone, a o zapadłych uchwałach gminy właściwe powiadomione.

Odstąpiona uchwałą Wysokiego Sejmu z 28. stycznia 1896 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya gminy Nagoszyna o utrzymanie kosztem funduszu krajowego dziecka zmarłej Józefy Łanucha, Maryanny, do powyższej gminy przynależnej, została przez Wydział krajowy odmownie załatwioną.

Petycya gminy Kobylec o zapomogę na utrzymanie sierót.

Uchwałą z 6. lutego 1896 przeszedł Wys Sejm do porządku dziennego nad petycyą gminy Kobylec o zapomogę na utrzymanie sierót.

O powyższej uchwale zawiadomił Wydział krajowy gminę za pośrednictwem Wydziału powiat. w Bochni reskryptem 10. marca 1896 L. 13.056.

Petycya członków gminy Zielonki pod Krakowem w sprawie rzekomych nadużyć popełnionych przez byłego naczelnika gminy i Radę gminną.

Uchwałą z 1. lutego 1896 udzielił Wysoki Sejm skargę wniesioną przeciw byłemu naczelnikowi gminy Zielonki Janowi Orzechowskiemu i Radzie gminnej Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Wskutek tego polecił Wydział krajowy reskryptem z 11. lutego 1896 l. 8684 Wydziałowi powiatowemu w Krakowie, ażeby przeprowadził ścisły obrachunek kasy i lustracyę gospodarki gminy oraz zbadał protokolarnie podniesione w skardze zarzuty.

Relacyą z 11. kwietnia 1896 l. 1078 doniósł Wydział powiatowy, że rzeczona bezimienna skarga zawiera wszystkie te zarzuty, które były już przedmiotem dochodzenia w r. 1890 i okazały się bezpodstawnymi, co też Wydział krajowy przyjął do wiadomości.

Petycya członków gminy Lipsko o nadużyciach członków Zwierzchności tejże gminy.

Jak to już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy nadmienił, nie mogła być sprawa nadużyć członków zwierzchności gminnej w Lipsku w toku instancyi administracyjnej załatwioną, ponieważ wszystkie dotyczące akta znajdowały się w sądzie z powodu wytoczenia pozwu ze strony pomienionych członków zwierzchności gminnej przeciw tym członkom gminy, którzy dochodzenie administracyjne wywołali.

Gdy spór ten dotąd jeszcze nie został ukończony, przeto z braku aktów nie mógł też Wydział krajowy jeszcze wydać stosownego orzeczenia.

Petycya gminy Bukowsko o spowodowanie Dyrekcyi Banku krajowego do udzielenia gminie pożyczki komunalnej w kwocie 4.000 zł.

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby petycyę gminy Bukowsko o spowodowanie Dyrekcyi Banku krajowego do udzielenia gminie pożyczki komunalnej w kwocie 4.000 zł. zbadał i jeżeli nabierze przekonania, że należy przyjść w pomoc a gmina Bukowsko daje dostateczną gwarancyę, zalecił petycyę Dyrekcyi Banku krajowego do przychylnego załatwienia.

Ponieważ według zasiągniętych w Dyrekcyi Banku krajowego informacyi, odmowa udzielona gminie rzeczonej pożyczki nastąpiła z powodu, że gmina Bukowsko nie posiada żadnego majątku nieruchomego, któryby mógł służyć na zabezpieczenie proszonej pożyczki, a bieżące swe wydatki może gmina zaledwie pokryć aż 50% dodatkiem gminnym, przeto rozporządzeniem z 10. kwietnia 1896 l. 7.940 zwrócił Wydział krajowy rzeczoną petycyę gminie bez skutku.

Petycya A. L. Gugiga z Peczeniżyna o zarządzenie oddania mu domu sprzedanego przez c. k. Dyrekcyę galic. funduszu propinacyjnego za dług Saniego Heifermana.

Uchwałą z 23. stycznia 1896 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyą Abrahama Leiby 2 im. Gugiga o zarządzenie oddania domu Saniego Heifermana, w drodze egzekucyi przez c. k. Dyrekcyę galic. funduszu propinacyjnego sprzedanego.

O tej uchwale poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi reskryptem z 18. lutego 1896 l. 6525 zawiadomić petenta.

Petycya gminy Ottynia o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych.

Uchwałą z dnia 17. stycznia 1896 przydzielił Wysoki Sejm Wydziałowł krajowemu jako komisyi petycyę gminy Ottynii o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.

Reskryptem z 23. stycznia 1896 l. 4.623 zażądaliśmy od Zwierzchności gminnej w Ottynii przedłożenia potrzebnych do tej sprawy aktów, po otrzymaniu których odniósł się Wydział krajowy odezwą z 31. stycznia 1896 l. 6975 do c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego o objawienie opinii.

Odezwą z 7. lutego 1896 l. 1054 oświadczyła się c. k. Dyrekcya gal. funduszu propinacyjnego przeciw udzieleniu rzeczonego zezwolenia z powodu niedokładnego umotywowania prośby. Zwróciliśmy przeto sprawę reskryptem z 21. lutego 1896 l. 9538 Wydziałowi powiatowemu w Tłumaczu do uzupełnienia, a obecnie wysłaną została do Ottynii komisyi lustracyjna Wydziału krajowego, na podstawie wyniku, której sprawa odpowiednio załatwioną zostanie.

Petycya gminy Starego miasta o zezwolenie na podwyższenie opłaty gminnej od napojów spirytusowych i piwa.

Odstąpiona przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 28. stycznia 1896 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycya gminy Starego miasta o zezwolenie na podwyższenie opłaty od napojów spirytusowych i od piwa została przez Wydział krajowy odmownie załatwiona rozp. z 18. lu tego 1896 L. 8837.

Petycya gminy Dobczyce o zaprowadzenie opłaty gminnej od napojów spirytusowych i piwa.

Na posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1896 przydzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jako komisyi, petycyę gminy Dobczyce o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy reskryptem z dnia 7. lutego 1896 l. 6603 Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce do uzupełnienia w kierunku rozporządzeniem powyższem wskazanym; sprawy dotychczas jednak nie przedłożono.

Petycya gminy Sieniawa o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych.

W skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 17. stycznia 1896 przydzielającej Wydziałowi krajowemu jako komisyi petycyę gminy Sieniawa o zezwolenie na pobór opłaty od napojów spirytusowych, przesłał Wydział krajowy rzeczoną petycyę Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu celem uzupełnienia i wyjaśnienia sprawy w kierunku przez Wydział krajowy wskazanym. Sprawozdania dotychczas nie przedłożono.

Petycya gminy Próchnik o zezwolenie na pobór dodatku konsumcyjnego od mięsa i wina oraz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Na posiedzeniu z dnia 4. lutego 1896 przydzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu jako komisyi petycyę gminy Próchnik o zezwolenie na pobór 20% dodatku konsumcyjnego od mięsa i wina oraz na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Petycyę tę przesłał Wydział krajowy reskryptem z 8. lutego 1896 l. 8.562 Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu do uzupełnienia w kierunku reskryptem tym wskazanym, skąd jednak sprawa dotąd nie wróciła. Zarazem oznajmił Wydział krajowy, że do nałożenia dodatków konsumcyjnych w wysokości 20% nie potrzeba wyższego zezwolenia.

C. Rezolucye do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Reforma ustawodawstwa gminnego dla gmin wiejskich.

Na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 uchwalił Wysoki Sejm następujące rezolucye:

I. Wzywa się Rząd. aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym wygotował i Sejmowi w jak najbliższym czasie przedłożył wnioski do zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w tym kierunku

1) aby utworzoną została dla tych zadań tak poruczonego jakoteż własnego zakresu działania, których pojedyńcze gminy i obszary dworskie należycie wypełniać nie mogą, zbiorowa organizarya autonomiczna, złożona z dzisiejszych gmin i obszarów dworskich, zostająca w związku z samorządną organizacyą powiatową a nienaruszająca odrębności dzisiejszych gmin i obszarów dworskich pod względem zarządu własnym majątkiem korzystania z dobra gminnego i innych spraw do zakresu owej wspólnej organizacyi nie należących;

2) aby koszta nowej organizacyi ponoszone były równomiernie przez gminy i obszary dworskie w nią wciągnięte;

3) aby wytworzenie ciała uchwalającego w zarządzie zamierzonej organizacyi zbiorowej odbywało się bez tworzenia osobnych w tym celu powołanych ciał wyborczych tak, iżby się te ciała uchwalające składały wprost z przełożonych dzisiejszych gmin, tudzież z przełożonych obszarów dworskich lub ich zastępców ewentualnie przy większych gminach ze wzmocnieniem ich reprenzentacyi;

4) aby projektowana organizacya zbiorowa nie pomnażała liczby instancyi w sprawach administracyi publicznej o nowy stopień;

5) aby określony został stanowczy wpływ i nadzór wyższych władz samorządnych wobec projektowanej organizacyi, szczególnie co do urzędu naczelnika.

II. Wzywa się Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zbadał i zdał sprawę, jakie będą koszta zarządu połączone z projektowaną reformą przy dążeniu do najdalej idącej oszczędności, a zarazem o ile by nastąpiło zmiejszenie wydatku na zarząd w gminach.

III. Wzywa się Rząd, aby zapewnił ciałom autonomicznym wynagrodzenie kosztów połączonych ze sprawowaniem przekazanego zakresu działania.

IV. Przekazuje się Wydziałowi krajowemu wniosek posła Fruchtmana z dnia 9. stycznia 1896 w sprawie pisarzy gminnych do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układach z Rządem w sprawie ułożenia wniosków do zmiany ustaw gminnych.

Odezwą z 21. maja 1896 l. 4.997 zażądało c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzielenia aktów Wydziału krajowego i materyałów odnoszących się do rzeczonej sprawy. Akta te zostały przesłane odezwą tutejszą z 26. maja 1896 l. 33.101.

W odpowiedzi na wymienioną na wstępie rezolucyę Wysokiego Sejmu, otrzymał Wydział krajowy od Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 23. października 1896 l. 9.489/pr. następującą odpowiedź:

Zakomunikowane mi szacownem pismem z dnia 7. lutego b. r. l. s. 1.448 uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1896 zawierające wezwanie do Rządu o wniesienie przedłożenia w sprawie reformy ustawy gminnej, przedłożyłem Jego Ekscelencyi Panu Prezydentowi Ministrów jako Ministrowi spraw wewnętrznych.

Reskryptem z dnia 21. sierpnia 1896 l. 3.575/M. J. oznajmił Pan Prezydent Ministrów, że c. k. Rząd z wszelką gotowością skłonny jest stosownie do życzenia Wys. Sejmu podjąć inicyatywę w tej sprawie i będzie jego staraniem wedle możności akcyę swoją przyspieszyć.

Pan Prezydent Ministrów zaznaczył jednak, że reforma galic. ustawy gminnej w kierunku wskazanym uchwałami Wys. Sejmu, wymaga jeszcze bardzo gruntowego rozważenia, dla którego to celu przedewszystkiem potrzeba mieć pewną na dokładnie zbadanych datach opierającą się podstawę

Takiej podstawy nie daje materyał zawarty w aktach Świetnego Wydziału krajowego, udzielonych mi szacownem pismem z dnia 26. maja b. r., l. 33.101.

To też c. k. Rząd na razie nie może stanowczo oznaczyć stanowiska, jakie wypadnie mu zająć w traktowaniu tej sprawy; Pan Prezydent Ministrów jednak wskazał już obecnie momenta, które dla sprawy mają decydujące znaczenie.

Objawiające się od wielu lat dążenia do reformy ustroju gmin w Galicyi mają przyczynę w przeświadczeniu, że gminy po większej części nie są w stanie spełniać należycie poruczonych sobie zadań administacyi publicznej.

Zaradzenie temu złemu musi też Rząd uważać za główny cel zamierzonej reformy i dla tego mógłby się zgodzić tylko na taką zmianę ustawy gminnej a tem więcej mógłby wziąć inicyatywę tylko do takiej zmiany tej ustawy, która mogłaby zapewnić skuteczną działalność organów autonomicznych najniższej instancyi, a to tak pod względem agend poruczonego zakresu działania, jako też agend, które gminy w interesie publicznym niejako w zastępstwie administracyi państwowej mają sprawować, a które tylko formalnie w naszej ustawie gminnej zaliczone zostały do agend własnego zakresu działania.

Wzmiankowany cel reformy dałby się osiągnąć w rozmaity sposób; w ogóle nastręczają się dwie drogi: albo wyłączenie rzeczonych agend z ustroju autonomicznego i przekazanie ich administracyi państwowej, albo też poprawienie autonomicznego ustroju przez odpowiednią organizacyę.

Jeżeli zaś opinia publiczna, jak dowodzą ponawiane w Sejmie rozprawy i uchwały Reprezentacyi kraju, skłania się do drugiej alternatywy i pragnie reformy bez naruszenia autonomicznej podstawy ustroju gmin, c. k. Rząd nie ma powodu w zasadzie tej intencyi się sprzeciwić a o ile reforma o ustroju gmin miałaby być dokonaną na tle i z zachowaniem istniejących urządzeń autonomicznych, to mogłaby ona nastąpić tylko w ten sposób, iżby z istniejących obecnie jako jednostki administracyjne gmin i obszarów dworskich utworzono dla pewnych celów administracyi osobne zbiorowe ciała administracyjne.

Dlatego też c. k. Rząd może zgodzić się z głównym kierunkiem reformy, wskazanym w uchwałach Wys. Sejmu z 7. lutego 1896.

Skuteczność jednak reformy względnie osiągnięcie zamierzonego nią celu, zawisły od sposobu ukształcenia tych zbiorowych ciał administracyjnych we wszystkich szczegółach, a w tej mierze wymagają gruntownej rozwagi kwestye, które mogą mieć wpływ decydujący pod względem skuteczności nowej organizacyi, jako to rozmiary związków gminnych, które mają być utworzone, kwalifikacya organów zarządu, które dla tych związków gminnych mają być ustanowione, sposób ich ustanowienia, zakres działania tych organów, podporządkowanie ich pod władze nadzorcze, stosunek ich do naczelników gmin poszczególnych, wchodzących w skład związku gminnego i t. p.

Decydującą jest nadto kwestya kosztów, która wymaga gruntownej rozwagi. Potrzebną więc jest wedle możności dokładna wiadomość, jakich kosztów wymagałaby zamierzona reforma, jaki wpływ wywarłaby na wysokość ciężarów, które obecnie gminy ponoszą i jak rozdzieliłyby się te ciężary.

Aby w każdym ze wskazanych kierunków wyrobić sobie sąd, potrzeba mieć dokładny obraz przyszłych związków gminnych wedle ich wielkości i terytoryalnych granic.

Jasną jest rzeczą, że układ i ugrupowanie tych związków (okręgów) gminnych, nie mogłyby nastąpić podług jednej pewnej modły; ze względu na cel tych związków decydującemi są różnorodne okoliczności, które przy tworzeniu każdego poszczególnego okręgu gminnego powinny być wzięte pod rozwagę, jako to konfiguracya okręgu, stosunki komunikacyjne, gęstość ludności, istniejące administracyjne urządzenia i t. d.

Podział powiatu na okręgi gminne winien więc odpowiadać rzeczywistym stosunkom, a dla zoryentowania się pod tym względem uznał Pan Prezydent Ministrów za potrzebne zestawienie dat, odnoszących się do każdego politycznego powiatu a mających wykazać:

1) ilość gmin politycznych i obszarów dworskich

2) ilość gmin z ludnością

a) do 500 mieszkańców
b) od 501 do 1000 „
c) od 1001 do 2000 „
d) nad 2000 „

3) które z gmin posiadają dostateczne środki do należytego pełnienia nałożonych ustawą gminną obowiązków w poruczonym zakresie działania i w zakresie policyi miejscowej (§. 27 b — k. ust. gm.). ?

Do kategoryi takich gmin należałyby miasta, podlegające specyalnej ustawie z dnia 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 27, tudzież miasta i miasteczka, dla których wydaną została ustawa z dnia 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

4) W jaki sposób należałoby inne gminy i obszary dworskie w powiecie dla zamierzonego celu połączyć w okręgi?

W tej mierze należy mieć na uwadze, że

a) poszczególne gminy i obszary dworskie, wchodzące w skład okręgu gminnego, mają zatrzymać dotychczasową samodzielność w sprawach, które im nie będą odjęte,

b) utworzyć się mające okręgi miałyby obejmować ludność około 4.000 do 5.000 mieszkańców, że jednak

c) pod tym względem decydującemi jeszcze są inne wyżej wzmiankowane okoliczności i momenta, a w ogóle ma być przewodnią myślą cel, aby połączone w okręg gminy i obszary dworskie mogły sprostać w pełnej mierze obowiązkom, które mają im być przekazane.

Zresztą winno być nadto wykazane:

5. jakie finansowe skutki nowe urządzenie gmin wedle prawdopodobieństwa za sobą pociągnie, względnie jakie koszta spowoduje koncentracya wzmiankowanych agend, a o ile z drugiej strony zmniejszą się teraźniejsze ciężary poszczególnych gmin i obszarów dworskich wskutek uszczuplenia im teraźniejszych agend.

Zbadanie i zestawienie wyżej poszczególnionych dat, polecam c. k. Starostwom powiatowym, a zebrany materyał przedłożę Panu Ministrowi

spraw wewnętrznych celem postanowienia względem dalszego traktowania sprawy

Mam zaszczyt o tym stanie sprawy zawiadomić Waszą Ekscellencyę i w myśl uwagi Pana Prezydenta Ministrów nadmieniam, że c. k. Rząd nie omieszka zaprosić świetnego Wydziału krajowego do kooperacyi w tej sprawie, skoro akcya przedwstępna dojrzeje do tego stadyum, iż możebnem będzie przystąpić do merytorycznego traktowania sprawy.

Sprawa uwolnienia urzędowych korespondencyi władz autonomicznych od opłaty pocztowej. **Aleg. 4.**

Dołączoną w odpisie odezwą z 10. lutego 1896 l. 418/pr. oznajmiło nam c. k Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie, że c. k. Ministerstwo handlu przyjęło do wiadomości rezolucyę Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1895 wzywającą Rząd, ażeby spowodował i uzyskał w drodze konstytucyjnej, zmianę ustawy z dnia 2. października 1865 Nr. 108, dz. p, p. w tym kierunku, iżby wszelkie korespondencye i przesyłki urzędowe władz autonomicznych w równej mierze z władzami rządowemi wolne były od opłaty pocztowej.

Zarazem jednak oznajmiło c. k. Ministerstwo, „że w myśl tej rezolucyi niestety nic zarządzić nie może, gdyż przy nowem unormowaniu przepisów dotyczących uwolnień od opłaty pocztowej, konieczną się okazuje reforma w kierunku przeciwnym a mianowicie w kierunku możliwie nawiększego ograniczenia istniejących a bardzo daleko idących uwolnień od opłaty pocztowej“.

Powyższą odpowiedź udzielił Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym do wiadomości.

Petycya obywateli m. Brzostka w sprawie wyborów do Rady gminnej.

Uchwałą z 1. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do załatwienia petycyę obywateli m. Brzostka, w sprawie wyborów do Rady gminnej, o czem zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Pilźnie z poleceniem powiadomienia proszących.

D. Inne sprawy ważniejsze.

Wykonywanie nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, nad działalnością Zwierzchności gminnych, tudzież nad Reprezentacyami powiatowemi w myśl ustawy z d. 7. kwietnia 1886.

Wykonywanie nadzoru nad zakładowym majątkiem gmin i zakładów gminnych, tudzież nad działalnością Magistratów i Zwierzchności gminnych należy niewątpliwie do najważniejszych czynności Dep. I. i Wydział krajowy zwraca na ten ważny dział administracyi całą swą uwagę, wydając Wydziałom powiatowym pouczenia, wskazówki i rozporządzenia, nad których wykonaniem czuwa. Wyliczanie w tem miejscu tych bardzo licznych zarządzeń, które się prawie same do specyalnych wypadków odnoszą, nie jest wskazane.

Prócz tego Wydział krajowy zastosowując postanowienie ustawy, zarządzał zbadania stanu rzeczy na miejscu przez komisyę ze swego ramienia delegowaną, a działo się to na podstawie wiarygodnych skarg i doniesień, na podstawie własnych spostrzeżeń Wydziału krajowego opartych na aktach, budżetach i zamknięciach, z których wnioskować było można, że gospodarstwo gminy jest nieodpowiednie, a wreszcie na podstawie licznych próśb Wydziałów powiatowych, które sił fachowych dla lustracyi gospodarstw wiejskich nie posiadają.

W skutek zarządzonej lustracyi Wydział w następujących wypadkach zarządził środki zaradcze w gminach.

Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń, które nietylko rażące nieporządki, ale nawet braki wykazywały, został Naczelnik gminy Chyrowa z urzędu złożony. Braki pokryto.

Z powodu sprawdzonych nieporządków i nieprawidłowości w urzędowaniu został naczelnik gminy Maryampola i tegoż zastępca z urzędu złożony, a nadto otrzymał Wydział powiatowy w Stanisławowie polecenie poczynienia zarządzeń, ażeby pretensye gminy do winnych zrealizowane zostały.

Na podstawie przeprowadzonego ścisłego dochodzenia został naczelnik gminy Kolbuszowy i tegoż zastępca z urzędu złożony. Nadto wydał Wydział krajowy orzeczenia co do odpowiedzialności naczelnika gminy za szkody gminie wyrządzone.

Ponieważ w gospodarce gminy Delatyna sprawdzone zostały liczne nieporządki i w ogólności niedbały zarząd majątku ze szkodą gminy, przeto została Rada gminna rozwiązaną i komisarz rządowy ustanowiony w osobie c. k. sekretarza Starostwa w Nadwórny z dodaniem mu mianowanej Rady przybocznej.

Ponieważ nowo wybrana Rada gminna w Przeworsku z powodu zatargów w jej łonie przez przeszło rok ukonstytuować się nie mogła, i ponieważ te spory najniekorzystniej na gospodarkę gminną oddziaływały i spodziewać się nie można było w tym stanie rzeczy usunięcia sprawdzonych wadliwości, przeto została rozwiązaną i tymczasowy Zarząd ustanowiony.

Z powodu sprawdzonych większych nieprawidłowości został naczelnik gminy Czarnego Dunajca z urzędu złożony.

Lustracya konkretalnej gminy Borysławia wykazała pomniejsze nieporządki i zaniedbania, za co dotyczący funkcyonaryusz naganę otrzymał. Natomiast sprawdzono, że zarząd chrześciańskiej gminy Borysławia, posiadającej znaczniejszy zakładowy majątek, prowadzony był ze szkodą gminy i że istniały liczne zakorzenione nadużycia. W skutek tego została chrześciańska Rada gminna rozwiązaną i tymczasowy Zarząd gminy powierzono osobistości, zasługującej na zaufanie. Akta odeszły do c. k. Prokuratoryi państwa.

Z powodu sprawdzonych nieprawidłowości w zarządzie zamożnej gminy Nowego Targu, której dzierżawy, dostawy i roboty znajdowały się najprzeważniej w ręku pewnego grona radnych i z powodu nieprawidłowej gospodarki lasowej, szczególniej przy sprzedaży i rozdziale drzewa, została Rada gminna rozwiązaną i c. k. komisarz rządowy z mianowaną tymczasową Radą ustanowiony.

Z powodu niedbałej i ze szkodą gminy prowadzonnj administracyi, została Rada gminna w Budzanowie rozwiązaną i tymczasowy Zarząd ustanowiony.

Sprawdzono dochodzeniem upadek gospodarstwa gminnego w Jaryczowie w skutek tego odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z wnioskiem na rozwiązanie Rady gminnej.

Z powodu nadużyć w gospodarce gminy Baligrodu została Rada gminna rozwiązaną i Zarząd ustanowiony. Przeciw pisarzowi gminnemu wdrożył c. k. Sąd dochodzenie karne, uwięziwszy go.

Z powodu sprawdzonych nieporządków w gospodarce gminy Magierowa został naczelnik gminy z urzędu złożony, a nadto zarządził Wydział krajowy usunięcie pisarza gminnego.

Lustracya dokonana w gminie Żydaczowa sprawdziła znaczniejsze braki kasowe, akta przeto odstąpiono c. k. Prokuratoryi państwa. Nadto złożony został z urzędu naczelnik tejże gminy.

W zarządzie gmin Kopyczyniec, Czubarówki i Wasylkowiec, których lustracyę Wydział krajowy na prośbę i na koszt Wydziału powiatowego w Husiatynie zarządził, sprawdzono liczne nieporządki, a nawet nadużycia.

W razie rozwiązania Rad gminnych przedstawił Wydział krajowy z wyjątkiem Nowego Targu,— gdzie zarząd poruczono c. k. urzędnikowi — wniosek, by komisarzem rządowym ustanowiony został jeden z obywateli gminy zasługujących na zaufanie i dający gwarancyę, że administracyę gminy sprawować będzie bezstronnie i zgodnie z interesem gminy i dobrem jej mieszkańców. C. k Namiestnictwo samo uwzględniło wnioski Wydziału krajowego. Zastosowanie surowszych środków zaradczych w toku.

Z powodu poważnego rozwoju kopalni naftowych w Schodnicy, które starannej opieki policyjnej wymagają jak niemniej w skutek zupełnego braku policyi miejscowej interweniował Wydział krajowy celem spo-

wodowania gminy i obszaru dworskiego do ustanowienia wspólnym kosztem wspólnego organu dla wykonywania policyi miejscowej.

Organ ten ustanowi c. k. Rząd na co się Reprezentacya gminy i obszar dworski zgodziły.

Celem uchronienia gminy Mikuliczyna od możliwego wyzysku badano na miejscu sprawę nabycia przez gminę połoniny Leśniow i równoczesnej sprzedaży drzewostanu w lasach gminnych, a na podstawie wyniku komisyi transakcya ta jako szkodliwa dla interesów gminy, została zabronioną.

Następnie przeprowadzono lustracyę w Magistratach w Samborze i Kołomyi, w Urzędach gminnych w Janowie (p. Trembowla) w Bóbrce i Lisku, a nadto na prośbę Wydziału powiatowego w Stanisławowie w gminach Pobereże, Błudniki, Św. Stanisław i poczyniono na tej podstawie wyczerpujące zarządzenia, nad których wykonaniem Wydział krajowy czuwa.

Nadto przychylając się do prośby Magistratów w Gorlicach i Żółkwi udzielono na koszt gminy pomocy rachunkowej tymże Magistratom.

Zastosowując postanowienia ustawy krajowej z dnia 7. kwietnia 1886 przeprowadził Wydział krajowy lustracyę następnych Wydziałów powiatowych w Pilźnie, Zaleszykach, Brzeżanach, Grybowie, Lisku, Dobromilu, Tarnowie i Bóbrce.

W skutek nieustannych zatargów w łonie Reprezentacyi powiatowej w Pilznie, wobec których prawidłowe urzędowanie było prawie niemożliwe, i nie można się było spodziewać uchylenia licznych wadliwości, sprawdzonych lustracyą, została Rada powiatowa w Pilznie rozwiązaną i tymczasowo Zarząd ustanowiony.

Lustracya Wydziału powiatowego w Zaleszczykach sprawdziła braki kasowe, które wszelako pokryte zostały. Winny funkcyonaryusz został wydalony.

Lustracya Wydziału powiatowego w Tarnowie sprawdziła znaczniejsze braki, spowodowane sprzeniewierzeniami dwóch funkcyonaryuszy z których każdy na swoją rękę działał. Dochodzenie karne nie mogło być przeciw winnym przeprowadzone albowiem jeden z nich odebrał sobie życie, a drugi uciekł za granicę.

Rada powiatowa rozpatrzywszy sprawę, orzekła odpowiedzialność kasyera powiatowego za braki kasowe i odpowiedzialność ta będzie w drodze sądowej zrealizowaną, inne braki musiały być odpisane, ponieważ Rada powiatowa nie znalazła podstawy do uznania odpowiedzialności Wydziału powiatowego (z 35 Ust. o Repr. pow.). Fundusze gminne będące w zarządzie Wydziału powiatowego nie poniosą żadnej straty.

Na podstawie wyników przeprowadzonych lustracyi wydał Wydział krajowy szczegółowe zarządzenia i czuwa nad tem, ażeby wadliwości uchylone zostały.

Prócz tego udzielił Wydział krajowy pomocy rachunkowej Wydziałom powiatowym w Tarnowie, Cieszanowie, Trembowli, Brzesku i Gorlicach.

Orzeczenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych interpretujące postanowienia §. 98. ust. gm. o nadzorze Wydziału krajowego.

Orzeczeniem z dnia 3. września 1895 L. 53.396 postanowił Wydział krajowy z mocy §. 98. ust. gm. przeprowadzić przez swego delegata licytacyę ofertową na dzierżawę lasu gminnego w Schodnicy pod eksploatacyę ropy, poruczając tę delegacyę Prezesowi Rady powiatowej.

Wbrew temu orzeczeniu uchwalił Wydział powiatowy w Drohobyczu przeprowadzić rzeczoną lustracyę przez własnego delegata, a delegatowi Wydziału krajowego pozostawić tylko współudział w tej czynności. Uchwała ta z daty 17. września 1895 L. 2.251 została przez c. k. Starostwo w Drohobyczu rozporządzeniem z dnia 16. października 1895 L. 101/pr. zasystowaną, a c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym orzekło, że wykonywaną być nie może, przekracza bowiem zakres działania Reprezentacyi powiatowej, skoro dowolnie zmienia prawomocne postanowienie Wydziału krajowego.

W skutek wniesionego przez Wydział powiatowy rekursu wydało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 2. października 1896 L. 14.752 zasadnicze orzeczenie zakomunikowane Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 9. października 1896 L. 10.514/pr. (LW. 64.168/96), na podstawie którego rekurs Wydziału powiatowego został odrzucony, albowiem „przez postanowienie §. 98. ustawy gminnej powołujące Reprezentacye powiatowe do czuwania nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin nie były uszczuplane, wcale nie stworzono dla Reprezentacyi powiatowych wyłącznej kompetencyi w powyższej mierze, lecz raczej urządzono instytucyę pośrednią, ułatwiającą tylko urzędowanie Wydziału krajowego, która wszelako nie może naruszać praw Wydziału krajowego jako najwyższej instancyi w sprawach tyczących się utrzymywania zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin".

Zażalenia i rekursy w sprawie zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. grudnia 1895 do 1. listopada 1896 wpłynęło bezpośrednio do Wydziału krajowego ze 135 gmin 172 zażaleń na administracyę majątkiem gmin i ich zakładów.

W tym samym czasie wpłynęło do Wydziału krajowego 278 rekursów w przedmiocie administracyi dobrem i majątkiem gmin i ich zakładów, tudzież w przedmiocie wykonywania obowiązków ze strony naczelników gmin.

Z tych rekursów uwzględniono częściowo lub w całości 63, nieuwzględniono 157, zwrócono zaś do uzupełnienia 36 rekursów, reszta w toku załatwienia.

Rekursy w sprawach budowniczo-policyjnych.

W czasie od 1. grudnia 1895 do 1. listopada 1896 wpłynęło do Wydziału krajowego 256 rekursów budowniczo-policyjnych, nie licząc rekursów tego rodzaju odnoszących się do budowli przy drogach publicznych, załatwianych przez Departament IV. Wydziału krajowego.

Z powyższych 256 rekursów uwzględniono w całości lub części 77, nieuwzględniono 162, zwrócono zaś do uzupełnienia 17 rekursów.

Złożenie z urzędu naczelników gmin.

W czasie od 1. grudnia 1895 do końca października 1896 udzieliło nam c. k. Namiestnictwo do zaopiniowania 47 spraw dyscyplinarnych, w których rozchodziło się o złożenie z urzędu naczelników gmin względnie ich zastępców.

Wydział krajowy we wszystkich powyższych wypadkach zgodził się na złożenie z urzędu odnośnych naczelników gmin.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Jana Hołubowicza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 17. lipca 1894 L. 32.780 w sprawie odmowy przez Reprezentacyę gminną w Stryju wliczenia żalącemu się jako b. kierownikowi szkoły ludowej dodatku osobistego 100 zł. do emerytury. (Orzecz. Tryb. adm. z 25. października 1895 L. 5.009).

2. Michała i Franciszki Burdowiczów właścicieli realności w Samborze od orzeczenia Wydziału krajowego z 26. czerwca 1894 L. 23.519 w sprawie budowniczej. (Orzecz. Tryb. adm. z 17. lutego 1896 L. 852).

3. Gminy Łupków od orzeczenia Wydziału krajowego z 21 kwietnia 1896 L. 24047 w sprawie zezwolenia Izr. Morgenbesserowi na budowę domu. (Orz. Tryb. adm. z 21. września 1896 L. 4.334).

4. M. Mokłowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 13. września 1895 L. 54.331 w sprawie usunięcia go z urzędu pisarza gminnego w Knihininie. (Orzecz Tryb. adm. z 7. stycznia 1896 L, 6.287).

5. Józefa Herza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. lutego 1896 L. 8.062 w sprawie dzierżawy dochodów gminy Nowy Targ.

6. Józefa Jägermanna przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 2. kwietnia 1895 L. 17.376 w sprawie budowniczej. (Orzecz. Tryb. adm. z 16. września 1896 L. 5.001).

7. Jana Czula przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 31. lipca 1896 L. 45.594 w sprawie nabycia przez gminę Jeleśna realności pod lk. 345 tamże (Orzecz. Tryb. adm. z 28. września 1896 L. 4.865).

8. Magistratu m. Lwów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 26. maja 1896 L. 28.316 w sprawie budowlanej Mojżesza Jakóba Dragona. (Orz Tryb. adm. z 12. października 1896 L. 4.579).

9. Juliusza Przeworskiego właściciela realności w Krakowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 5. lipca 1895 L. 37.654 w sprawie budowlanej. (Orzecz. Tryb. adm. z 2. października 1896 L. 5.262).

C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1. Orzeczenie Wydziału krajowego z 28. maja 1894 L. 25.489 w sprawie unieważnienia wydanego Szulimowi Deutscherowi przez Zwierzchność gminną w Głuchowie konsensu na budowę domu. Wydział krajowy zatwierdził orzeczenie Wydziału powiatowego w Sokalu z 28. maja 1894 L. 25.489, którym uchylono wyż wymieniony konsens jako wydany z pominięciem wszelkich ustawą wymaganych formalności, a zatem nieważny. Trybunał uchylił jednak to orzeczenie ze względów formalnych, które Wydział krajowy z uwagi na widoczną nieważność konsensu uważał za małoznaczne. (Orzecz. Tryb. adm. z 16. listopada 1895 L. 5 340).

2 Orzeczenie Wydziału krajowego z 17. listopada 1894 L, 49.904 w sprawie wstawienia przez Wydział powiatowy w Sanoku do budżetu gminy Mymoń na rok 1894 dochodu w kwocie 127 zł. z dzierżawy części pastwiska gminnego, albowiem zdaniem Trybunału powód, dla którego Wydział krajowy rekursu nieuwzględnił, to jest że Zwierzchność gminna niemiała upoważnienia ze strony Rady gminnej do wnoszenia rekursu, odpadł, skoro Rada gminna w toku instancyi nie zgodziła się z orzeczeniem poprzedniem Wydziału powiatowego.

3. Orzeczenie Wydziału krajowego z 21. sierpnia 1894 L. 39.495, którem uznając obowiązek Przełożeństwa izraelickiej gminy wyznaniowej w Tarnowie do zwrotu kosztów burzenia realności l. 16 i 18, orzekliśmy równocześnie, że wysokość tych kosztów w razie sporu jedynie w drodze prawa ustaloną być może.

C. k. Trybunał administracyjny orzeczeniem z 27. lutego 1896 L. 1.215, uchylając to nasze orzeczenie, orzekł zarazem, że o wysokości tych kosztów decyduje władza przeprowadzająca demolacyę. Trybunał oparł się na przepisie §. 5. rozp. min. z 20 kwietnia 1854 Nr. 96. dz. ust. państw, który stanowi, że jeśli „ustawa zarządzenie władzy politycznej lub uchwała gminy przez właściwą władzę zatwierdzona orzekła o zobowiązaniu do świadczenia r o b o c i z n y lub d a t k u w n a t u r z e“ (mowa o świadczeniach na rzecz państwa, kraju lub gminy) a zobowiązany świadczenia nie wykonał, „wówczas świadczenie z a l e g ł e ściągnięte będzie na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanych, a wydatki w tej mierze poczynione, zwrócone będą przez ociągających się w drodze egzekucyi politycznej“.

Wydział krajowy w uchylonem przez Trybuuał orzeczeniu nie zastosowywał powyższego przepisu. nie sądził bowiem aby obowiązek wykonania zwyczajnego nakazu policyjnego uważać można było za obowiązek ś w i a d c z e n i a r o b o c i z n y l u b d a t k u w n a t u r z e na rzecz gminy.

4. Orzeczenie Wydziału krajowego z 17. listopada 1894 L. 56.267 w sprawie udzielenia Jakóbowi Ladenowi konsensu na budowę domu w Chodorowie, albowiem zdaniem Trybunału okoliczność, że do komisyjnego badania planów budowy nie został wezwany imieniem majątku kościelnego jako sąsiad, komitet parafialny, jak tego przepisy wymagają, ale tylko sam paroch, nie może być uważaną za widoczny błąd w postępowaniu (orzecz. Tryb. adm. z 8. kwietnia 1896 L. 2.141).

5. Orzeczenie Wydziału krajowego z d. 30. lipca 1894 L. 3 616, którym zwróciliśmy bez skutku dla braku legitymacyi — rekurs Berka Levyego i Salomona Seifmanna od rozporządzenia Wydziału powiatowego w Chrzanowie, którem wydano Zwierzchności gminnej w Chrzanowie pewne wskazówki co do zarządu majątkiem gminy Trybunał administracyjny bowiem wyrokiem z 16. kwietnia 1896 L. 2.256 orzekł, że wszelkie tego rodzaju rozporządzenia Wydziału powiatowego, o ile zwrócone są przeciw osobom trzecim, przez te osoby trzecie w drodze rekursu zaczepione być mogą.

Wydział krajowy w swoim orzeczeniu wychodził z założenia, że wszelkie rozporządzenia Wydziału powiatowego w sprawach zarządu majątkiem gminnym, jako wydane przez władzę nadzorczą, obowiązują jedynie tylko Reprezentacyę gminną, do której skierowane zostały, bez względu na to czyli zawierają jakie wskazówki, jak ta Reprezentacya z pewnemi poszczególnemi osobami ma postąpić, lub nie; dalej, że w sprawach tych Reprezentacya gminna pozostaje nadal I. instancyą i że dopiero rozporządzeniem tej pierwszej instancyi chociażby na podstawie wskazówek Wydziału powiatowego wygotowane, obowiązywać zaczyna osoby trzecie i tylko od rozporządzeń I. instancyi dopuszczalny jest rekurs do wyższej instancyi, a nie bezpośrednio od rozporządzeń władz nadzorczych.

6. Orzeczenie z d. 17. października 1894 L. 49.510 w sprawie wydzierżawienia części pastwiska gminnego przez gminę Halicz (powiat Stanisławów) z powodu nie stwierdzenia przez rzeczoznawców, czyli pozostała po wydzierżawieniu reszta pastwiska gminnego wystarcza na zaspokojenie potrzeb uprawnionych (orzecz. Tryb. adm. z 15. kwietnia 1896 L. 2.254).

7. Orzeczenie Wydziału krajowego z d. 3. maja 1894 L. 17.457 o ile niem uznając ze względów policyjnych obowiązek Sch. Krauthammera do zamknięcia w realności pod L. 79 i 80$^1/_2$ w Kołomyi sieni dla przechodu publicznego, orzekliśmy, iż zamknięcie to w razie nieposłuszeństwa uskutecznione być winno przez Magistrat na koszt i niebezpieczeństwo właściciela. Zdaniem Trybunału w obowiązujących ustawach nie ma przepisu, aby zamknięcie takie miało być uskutecznione przez osoby prywatne lub na ich koszt przez Magistrat, orzeczenie nasze zatem jako dalej idące niż uprawnienie władzy odnośnej uchylonem być musiało.

Wydział krajowy wychodził z założenia, że usunięcie ze względów policyjnych pewnego przedmiotu z pod dalszego używania, uskutecznionem być winno przedewszystkiem przez właściciela tego przedmiotu. Właściciel ten bowiem może to łatwiej i taniej uskutecznić, aniżeli władza, a dopiero gdyby strona w ściśle określonym terminie tego nie uczyniła, powinna wkroczyć władza, rozumie się we wszystkich tych wypadkach, gdzie nie rozchodzi się o nagłość lub o zagrożenie publicznego bezpieczeństwa.

8. Orzeczenie Wydziału krajowego z d. 1. grudnia 1894 L. 44.413, którem znieśliśmy uchwałę Rady powiatowej z 15. grudnia 1893 w Dobromilu zatwierdzającą uchwałę byłej Rady gminnej z 16. września 1886 a przyznającą dzierżawcom propinacyi i opłat gminnych opustu z czynszu dzierżawy w kwocie 3.000 zł. — z powodu, że w sprawie tej Wydział krajowy rzekomo nie był uprawniony do wydawania orzeczenia po myśli § 98. ust. gm., ale tylko jako instancya, gdy zaś rekurs wniesiono tylko od uchwały Rady powiatowej, rekurs zaś poprzedni uchwały od Rady gminnej wszedł po terminie, przeto Wydział kraj. nie był uprawniony do merytorycznego załatwiania tej sprawy.

Wydział krajowy jest zupełnie odmiennego zdania, a postanowienia §. 98. ust. gm. rozumie w ten sposób, że obowiązkiem jego jest nietylko czuwać nad całością majątku zakładowego gminy, ale także nie dopuszczać do przedsiębrania przez gminę takich czynności, któreby za sobą w konsekwencyi sprowadzić mogły uszczerbek w tym majątku, zatem działać także prewencyjnie.

W ryczałtowym opuście z czynszu dzierżawnego w Dobromilu w kwocie 3.000 zł. Wydział krajowy upatrywał niebezpieczeństwo dla zakładowego majątku gminy — dlatego, ponieważ czynsz w całości wstawiony był do budżetu gminy na pokrycie budżetem przewidzianych wydatków. Wskutek opustu 3.000 zł. pozostały wydatki te albo na razie zaniechane, albo powstała zaległość bierna do pokrycia z innych dochodów przeznaczonych na inne cele, a między nimi i inwestycyjne, jak spłata pożyczek, budowa szkoły, rzeźni i t. d., na które to cele gmina musi już szukać innego sposobu pokrycia, a ewentualnie i pożyczki zaciągnąć.

Opust powyższy był również i w kontrakcie dzierżawy zupełnie nieuzasadniony, kontrakt bowiem wykluczał jakikolwiek opust z czynszu.

Nadto wychodził i wychodzi Wydział krajowy z zapatrywania, że wobec przepisu §. 99. l. e. ust. gm. uchwała Rady gminnej, którą przyznano dzierżawcom opust z czynszu jest jeszcze niewystarczającą do powstania jakichkolwiek dla tych dzierżawców prawa, ustawa bowiem obowiązuje nie jednostronnie, ale obie strony. Rekurs służy przeciwko uchwałom, które po upływie terminu do wniesienia rekursu stają się prawomocne a ten wypadek nie zachodził, albowiem uchwała Rady gminnej choćby całym szeregiem lat nie była przez Radę powiatową zatwierdzona, co i w obecnym wypadku zachodziło, nie może wobec nikogo stać się prawomocną, dopokąd przez Radę powiatową nie zostanie zatwierdzoną i dopokąd to zatwierdzenie nie stanie się prawomocnem.

Chociażby zatem przeciwko uchwale Rady gminnej nikt nie wnosił rekursu, a wniósł go przeciw uchwale Rady powiatowej, jako uzupełniającej warunek od którego ustawa czyni zawisłem przyznanie opustu, rekurs ten zdaniem Wydziału krajowego musi być merytorycznie załatwiony.

9. Orzeczenie Wydziału krajowego z 19. lutego 1895 L. 72.139 w sprawie nakazu bezpłatnego odstąpienia przez J. i A. Pendiuków na rozszerzenie ulicy murarskiej kawałka gruntu z realności powstałej nowo przez wydzielenie części gruntów z realności lk. 113 i 114$^1/_4$.

Zdaniem Trybunału obowiązek do odstąpienia gruntu pod rozszerzenie ulicy cięży nietylko na właścicielu pierwotnego gruntu, który na parcele budowlane ma być podzielonym, ale także na właścicielu realności, z gruntu tego już hipotecznie wydzielonej i jedną realność stanowiącej, jeżeli realność ta utworzoną została nie na podstawie uprzednio przez Magistrat zatwierdzonego planu parcelacyi całego gruntu (orzecz. Tryb. adm. z 16. września 1896 L. 5.030). Wydział krajowy zaś wychodził z zapatrywania, że nabywca nowej hipotecznie wydzielonej już realności nie może odpowiadać za to, iż właściciel pierwotnego gruntu głównego nie uzyskał poprzedniego zatwierdzenia działu tego gruntu ze strony Rady miejskiej na parcele budowlane i że, gdy jak w obecnym wypadku nie rozchodzi się o nową drogę przez główny grunt, ale o rozszerzenie istniejącej już drogi, a tylko przylegającej do rzeczonego gruntu, właściciel tegoż nie jest obowiązany bezpatnie odstępować gminie potrzebnej na to rozszerzenie części gruntu.

Rozdział liczby członków z powodu wyboru w r. 1896 Reprezentacyi powiatowych.

Po myśli §. 10. ust. o repr. pow. Wydział krajowy udzielił c. k. Namiestnictwu swej opinii co do rozdziału liczby członków, którzy przy tegorocznych wyborach Reprezentacyi powiatowych przez poszczególne grupy już zostali lub mają być wybrani.

Z ogólnej liczby 1352 członków na 52 powiaty (c. k. Namiestnictwo nadesłało nam dotąd akta tylko z 52 powiatów) przypadło w myśl §. 8 powyższej ustawy:

A) Na grupę większych posiadłości . .	409
B) najwyżej opodatkowanych z kategoryi handlu i przemysłu	37
C) z gmin miejskich	291
D) z gmin wiejskich	615.

Pożyczka dziesięciomilionowa gminy m. Lwowa przez kraj poręczona.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895 Wydział kraj. składa w sprawie dziesięciomilionowej pożyczki miasta Lwowa następujące sprawozdanie:

Na podstawie szczegółowo przez Wydział krajowy zbadanych uchwał Reprezentacyi miejskiej, powziętych z zachowaniem wymaganych formalności, przyzwolił Wydział krajowy w okresie do 15. listopada 1896 na zasadzie ustawy krajowej z 7. lutego 1895 r. Nr. 16. dz. u. kr. gminie miasta Lwowa na poczynienie następujących wydatków z funduszu dziesięciomilionowej przez kraj poręczonej pożyczki komunalnej:

a) Z kredytu 1,500.000 zł. przeznaczonego na urządzenie wodociągów (poz 1 art. II. ustawy) — na studya przygotowawcze (LW. 46.350/96) . . . . 15.000 zł.

b) Z kredytu 500.000 zł. przeznaczonego na kanały i zasklepienie koryta Pełtwi i Pasieki (poz. 2.):
1. na rekonstrukcyę istniejących i budowę nowych kanałów (LW. 48.540/95) . 40.000 zł.
2. na dalsze przesklepienie koryta Pasieki (LW. 41.565/96) . . . . . 29.000 „ — 69.000 „

c) Z kredytu 600.000 zł. na bruki i regulacyę dróg i ulic (poz. 3):
1. na rekonstrukcyę istniejących i budowę nowych bruków chodników i dróg (LW. 48.540/95) . . . . 160.000 zł.
2. na regulacyę ulic (LW. 5.998/96) . . 31 887 „
3. na przedłużenie ul. Cłowej (LW. 7.079/96) 17.000 „
4. na roszerzenie i uregulowanie ulicy św. Piotra i Pawła (LW. 28.983/96) . 3.000 „
5. na zregulowanie ulicy Pijarów (LW. 38.293/96) . . . . 4.800 „
6. na uregulowanie i rozszerzenie ul. Puławskiego (LW. 43.195/96) . . 2.100 „
7. na uregulowanie ulicy Chodorowskiego (LW. 48.094/96) . . . . . 300 „ — 219.087 „

d) Z kredytu 32.000 zł. (poz. 6.) na budowę przytuliska dla kobiet (LW. 10.045/96) . . . . . . 30.000 „

e) Z kredytu 600 000 zł. przeznaczonego na budowę koszar (poz. 8.):
1. na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów piechoty (LW. 48.540/95) 260.000 zł.
2. na budowę koszar normalnych dla kadru 4 pułku ułanów i stajni dla kadru górskich juków (LW. 70.104/95 56 900 „
3. na budowę baraków koszarowych dla obrony krajowej (LW. 5.998/96) . 37.439 „
4. na zakupno realności 959 1/4 na koszary dla obrony krajowej (LW. 5 998/96) 22 715 „ — 377.054 „

f) Na wykupno kolei elektrycznej (LW. 67.480/96. Cały kredyt z poz. 11.) . . . . 700.000 „

g) Z kredytu 250.000 zł., przeznaczonego na rozszerzenie i polepszenie oświetlenia (poz. 12.), na zakupno gruntów w celu rozszerzenia gazowni miejskiej po objęciu tego zakładu na własność gminy (LW. 33.036/96) . 33.045 „

h) Na kowersyę i spłatę długów miejskich (LW. 5.998/96. Cały kredyt z poz. 16.) . . . . 2,922.685 „

i) Na specyalny fundusz rezerwowy dla oprocentowania pożyczki a względnie obligów komunalnych (LW. 5.998/96. Cały kredyt z poz. 17) . . . . 200.000 „

Suma powyższa pozostać ma w obligacyach komunalnych jako depozyt przeznaczony wyłącznie na pokrywanie pożyczek lombardowych jedynie w wypadku ewentualnych chwilowych niedoborów kasy miejskiej w terminach zapadłości kuponów od obligacyj komunalnych, przyczem zawsze najdalej do 4 miesięcy po zaciągnięciu pożyczki lombardowej zapłata jej ma nastąpić z miejskich dochodów zwyczajnych.

k) Z kredytu 635.315 zł., przeznaczonego na pokrycie dalszych, z przeprowadzeniem inwestycyi i zrealizo-

waniem pożyczki połączonych wkładów i wydatków (LW. 5.998/96) . . . . 317.500 zł.

Zarazem zezwolił Wydział krajowy gminie miasta Lwowa na częściową emisyę 4% obligacyj komunalnych, a to:

rozporządzeniem z dnia 5. maja 1896 r. LW. 5.998 w sumie . . . . 4,079.100 „

rozporządzeniem z dnia 3. listopada 1896 r. L. 67.480 w sumie . . . . 700.000 „

łącznie zatem w sumie . . . 4,779.100 zł. wartości imiennej.

Losowanie obligacyj komunalnych miasta Lwowa odbyło się ściśle podług planu umorzenia, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo skarbu w dniach 1. lutego i 1. sierpnia 1896 r. w obecności delegata Wydziału krajowego.

Pożyczka m. Krakowa w kwocie 1½ miliona zł. przez kraj poręczona.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania podaje Wydzia krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że prócz 50.000 zł., na których podjęcie Wydział kraj. Magistratowi m. Krakowa na cele asanacyjne zezwolił, Magistrat nieodnosił się dotąd o zezwolenie użycia na ten cel dalszego kredytu, tak że pozostaje jeszcze do dyspozycyi na cel powyższy kwota 250.000 zł.

Nadmieniamy przytem, że szósta i siódma rata amortyzacyjna od 1½ milionowej pożyczki została podług odnośnych relacyi Magistratu czeskiej kasie oszczędności zapłaconą dnia 28. grudnia 1895 i 27. czerwca 1896.

Sprawa opłacania z funduszu kraj. 4% od pożyczki Nowego Sącza w kwocie 200.000 zł., zaciągniętej na odbudowanie spalonych części miasta.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania zawiadamiamy Wys. Sejm, że Bank krajowy przyznał i wypłacił gminie Nowy Sącz dwie pożyczki hipoteczne w kwotach 40.000 zł. i 50.000 zł. oraz pożyczkę komunalną w kwocie 110.000 zł. czyli razem 200.000 zł.

Stosownie więc do uchwały Wys. Sejmu z 31. stycznia 1895 zaasygnował Wydział krajowy w kasie krajowej gminie powyższej na ręce Banku krajowego 4% odsetki od każdej pożyczki z osobna w ratach półrocznych z góry, a mianowicie:

1) od 40.000 zł. za czas od dnia 1. stycznia 1896 do końca 1914 r.,

2) od 50.000 zł. za czas od dnia 1. lipca 1896 do końca czerwca 1915 roku,

3) od 110.000 zł. za czas od dnia 1. października 1896 do końca września 1915 roku.

Budżety i rachunki powiatowe i gminne oraz zakładów powiatowych i gminnych.

Zestawione przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego budżety i rachunki powiatowe i gminne przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi, a mianowicie:

Al. A.—IV.

A. B. 1) Zamknięcie rachunkówpowiatowych za r. 1894 dochody i wydatki pod **A.** i **B.**

C. D. 2) Zamknięcie rachunków 30 miast za rok 1894 pod **C.** i **D.**

E. F. 3) „ „ gmin małomiejskich i wiejskich za rok 1894 pod **E.** i **F.**

G. H. 4) Budżety powiatowe na r. 1895 (dochody i wydatki) pod **G.** i **H.**

I, J. 5) „ 30 miast „ „ „ pod **I.** i **J.**

K. L. 6) „ gmin małomiejskich i wiejskich na r. 1895 pod **K.** i **L.**

M. K. 7) Zamknięcie rachunków powiatowych za r. 1895 pod **M.** i **N.**

R. S. 8) „ „ 30 miast za r. 1895 pod **R.** i **S.**

O. P. 9) Budżety powiatowe na r. 1896 pod **O.** i **P.**

T. U, 10) „ 30 miast na r. 1896 pod **T.** i **U.**

I.	11)	Stan gminnych kas pożyczkowych	za r.	1894	pod	I.
II.	12)	„ powiatowych	„	„	„	II.
III.	13)	„ powiatowych kas oszczędności	„	„	„	III.
IV.	14)	„ miejskich	„	„	„	IV.

Przedkładanie budżetów i rachunków powiatowych i gminnych Aleg. V.

C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu we Lwowie odniosła się do Wydziału krajowego z prośbą o zarządzenie, ażeby reprezentacye powiatowe jak najwcześniej a ile możności już z początkiem każdego roku budżetowego udzielały c. k. Starostwom wykazów zatwierdzonych przez Rady powiatowe dodatków na potrzeby gminne, zdarzyło się bowiem, że nawet w drugim półroczu roku budżetowego niektóre Reprezentacye powiatowe wykazów tych jeszcze były niedostarczyły, wskutek czego i czynność przypisania i ściągania podatków uledz musiała szkodliwej zwłoce.

Z tego powodu wezwał Wydział krajowy dołączonym ·/. w odpisie okólnikiem z 30. września 1896 L. 60 667 wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby zarówno wysokość dodatków powiatowych jak i gminnych wykazywały c. k Starostwom najpóźniej do 15. lutego każdego roku przedmiotowego, rachunki zaś powiatowe i gminne przedkładały Wydziałowi krajowemu ściśle w terminach odnośnemi instrukcyami określonych.

Kasy pożyczkowe gminne. Aleg. 6.

Przy badaniu zeszłorocznego sprawozdania z czynności Dep. I. zwróciła Komisya gminna uwagę na okoliczność, że z różnych stron kraju dają się słyszeć skargi, że rozpożyczone w gminnych kasach pożyczkowych kapitały przez długie lata pozostają w rękach tych samych dłużników, którzy tylko procenta bieżące opłacają albo którym procenta te tylko dopisywane bywają do sumy dłużnej.

Z tego powodu wyraziła wspomniana komisya życzenie, ażeby Wydział krajowy sprawę dokładnie zbadał i ewentualnie obmyślił stosowne środki zaradcze a o wyniku zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Czyniąc zadość powyższemu życzeniu komisyi, zażądał Wydział krajowy dołączonym w odpisie okólnikiem z 10. kwietnia 1896 L. 11.080 bliższego wyjaśnienia stanu rzeczy a w szczególności:

1. W jaki sposób zorganizowane są nadzór i kontrola Wydziału powiatowego nad całością zakładowego majątku gmin a tem samem i zakładów gminnych.

2. W jaki sposób nadzór ten i kontrola bywa dotąd sprawowaną a w szczególności co do gminnych kas pożyczkowych, wreszcie

3. Jaki skutek uzyskany został z dotychczasowego nadzoru i dotychczasowej kontroli gminnych kas pożyczkowych, oraz czyli i z jakich przyczyn kapitały tych kas w rzeczywistości zwracane niebywają a natomiast tylko odsetki płacone albo nawet do sumy dłużnej dopisywane bywają.

W sprawie gminnych kas pożyczkowych Wydział krajowy przedewszystkiem z obowiązku swego zaznacza, że kasy te chociażby wszystkie bez wyjątku należycie były administrowane, nigdy nie mogą ani tak szybkim tempem, ani na taką skalę rozwinąć się, jak n. p. za wzór brane i tylko pozornie pokrewne im towarzystwa zaliczkowe.

Towarzystwa zaliczkowe bowiem oparte są na wzajemnej odpowiedzialności członków, którzy zatem sami we własnym interesie wykonują kontrolę przez wybrane z pośród siebie organa nadzorcze sądownie odpowiedzialne i oparte są na udziałach mających członkom przyznać dywidendę, zatem znowu leży w interesie członków samych, ażeby kontrola zwłaszcza w kierunku niedopuszczania do zaległości a sprowadzenia jaknajwiększego obrotu, była ściśle wykonywaną.

Dla uzyskania zaś jaknajwiększego obrotu posiłkują się towarzystwa zaliczkowe głównie wekslowym interesem, udzielając pożyczek na krótkoterminowe weksle, które z upływem terminu muszą być wykupione, jeśli niema nastąpić bezwzględne zaskarzenie a czem ściślej przestrzegane są termina i czem ściślej dopełniane są wzajemne obowiązki, tem większe wytwarza sobie towarzystwo zaufanie i kredyt potrzebny do nowych operacyi pożyczkowych, kredyt, na który składa się wzrost

udziałów, wkładek na rachunek bieżący (oszczędności) i pożyczek zaciągniętych imieniem towarzystwa.

Towarzystwa te wreszcie mają obowiązek wytwarzać ze zysków rocznych — fundusz rezerwowy, przeznaczony na pokrycie strat o ile na to nie wystarczą bieżące dochody a fundusz ten wzrasta, czem większy jest obrót funduszów towarzystwa.

Już powyższy szkic organizacyi towarzystw zaliczkowych wskazuje na różnicę między niemi i gminnemi kasami pożyczkowemi.

Członkowie kas gminnych, którzy zresztą przestają być nimi z chwilą wyrównania długu, nieodpowiadają za straty w kasie i niespodziewają się żadnej dywidendy, nic im wreszcie nie zależy na tem czy w kasie jest większy lub mniejszy obrót a w ogóle nie mają żadnego innego interesu osobistego, jak tylko by w razie potrzeby, dostali pożyczkę.

Zarząd tych kas nie jest sądownie odpowiedzialny za sprawowanie swych czynności, jeśli tylko nie dopuszcza się czynów podpadających pod zwykły kodeks karny, a źródła funduszów kas są ściśle ograniczone do szczupłych kapitałów gminnych, serwitutowych i grzywien.

Niema w nich również żadnego funduszu rezerwowego.

Wreszcie w gminnych kasach pożyczkowych zabronione i wprost wykluczone są pożyczki wekslowe a pożyczki udzielane bywają tylko na skrypta dłużne dopuszczające długotrwałą spłatę i niewymagające natychmiastowego zaskarzenia.

Różnica między kasami pożyczkowemi gminnemi i towarzystwami zaliczkowemi polega i w tem jeszcze, że te ostatnie mogą być zakładane i mogą się rozwijać tylko po większych miejscowościach, podczas gdy gminne kasy pożyczkowe mogą istnieć w każdej gminie, są zatem dogodne zarówno ze względu na warunki spłaty pożyczek jak i z powodu istnienia swego na miejscu.

Z tych też powodów są one dla rolniczej ludności niezbędne.

Jak to wyżej nadmieniliśmy, źródłem kasy pożyczkowej gminnej są fundusze będące własnością gminy. Naturalną więc konsekwencyą tego jest, że i zarząd temi kasami spoczywać musi w rękach gminy. Że zaś zarząd ten nie odpowiada swemu zadaniu, nieulega żadnej wątpliwości a przyczyny tego złego zarządu są od dawna tak powszechnie znane, iż niema potrzeby je tu powtarzać.

Wadliwości zarządu odnoszą się wszakże i do całej administracyi gminnej i dlatego starało się ustawodawstwo krajowe nadać władzom nadzorczym środki, któreby zdolne były wadliwości rzeczone powściągnąć i usunąć i w tym celu wydaną została do §. 98. ust. gm. nowela z dnia 15. lutego 1883 Nr. 59. dz. u. kr., do Nr. 99. tejże ustawy nowela z 17. czerwca 1874 Nr. 50. dz. u kr. a do §. 102. nowela z 17. czerwca 1874 Nr. 49 dz. u. kr. zmieniona następnie nowelą z 6. grudnia 1883 Nr. 76. dz. u kr. — obok postanowień §. 64. ust. gm., dalej nowela do §. 48. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 7 kwietnia 1886 Nr. 48. dz. u kr. a wreszcie specyalnie co do gminnych kas pożyczkowych, ustawa z 19. czerwca 1887 Nr. 44. dz. u kr. i wydana przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, instrukcya z 26. września 1887 Nr. 32. dz. u. kr. z roku 1888.

Przeszło ćwierćwiekowe wszakże śledzenie biegu spraw i doświadczenie Wydziału krajowego poucza, że chociażby wydany został jeszcze dalszy szereg nowel do ustawodawstwa gminnego, cel zamierzony albo nie tak rychło albo wcale osiągnięty nie zostanie, jeśli Reprezentacye powiatowe poprzestawałyby jedynie tylko na suchem zastosowywaniu ustaw.

Notorycznie bowiem znaną jest rzeczą, że częstsze i trwałe stykanie się ze zarządem gminy a tem samem częstsza i trwała kontrola żywa i porada słowem wywrzeć zdolne są i wywrzeć muszą bez porównania donioślejszy wpływ zbawienny na całą administracyę miejscową, aniżeli choćby jak idealna ustawa.

Taka właśnie opieka jest zwłaszcza co do kas pożyczkowych gminnych tem niezbędniejszą ile że ma się do zwalczenia głęboko i od dawna zakorzeniony niemal przesąd u naszego ludu, iż kapitały tych kas

są jego własnością pochodzącą bądź z dawniejszych donacyi, bądź ze składek, bądź z wykupna służebności.

Opieka taka jeśli ma być prawdziwą i ma dopiąć do celu, niepowinna i niemoże zrażać się trudnościami i przykrościami, które istnieć muszą, nie może też raz rozpoczęta, być zaniechaną, albowiem skutki tego zaniechania muszą z natury rzeczy być gorsze, aniżeli skutki zupełnego niewykonywania tej opieki i kontroli.

W tym celu jednak muszą Reprezentacye powiatowe mieć zupełnie odrębne i niczem innem niezajęte organa, któreby nieustanną kontrolą na miejscu — nieograniczającą się tylko na doroczną rewizyę i na doroczne sprawdzanie ksiąg i rachunków, wykonywały prawdziwą i życzliwa opiekę, bezustannie udzielały rad i wskazówek, zjeżdżały na termina płatności rat i wogóle to wszystko przedsiębrały, co jakkolwiek powoli ale stale i konsekwentnie do pożądanego celu doprowadzić może i musi.

Rozumie się że organą te winny być również kontrolowane a niepozostawione same sobie, powinny być pobudzane i zachęcane do gorliwego i życzliwego zajęcia się sprawą.

Z nadesłanych Wydziałowi krajowemu odpowiedzi na okólnik na wstępie powołany przekonał się Wydział krajowy ponownie, że w powyższy sposób pojęła swe obowiązki poważna ilość Reprezentacyi powiatowych niezrażona nawet okolicznością że w ich powiatach znajdują się kasy pożyczkowe gminne prawie w każdej gminie.

Z pomiędzy tych Reprezentacyi przytaczamy powiaty: Mielec, Tarnów, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Skałat, Nowy Sącz, Sanok, Bóbrka, Kolbusszowa, Kamionka strumiłowa, Brzozów, Buczacz, Dąbrowa, Jaworów, Grybów, Czortków, Żydaczów i wiele innych.

W powiatach tych wszakże latami pracowano z całą skrzętnością nad usunięciem wad i nadużyć w zarządzie gminnych kas pożyczkowych i powiaty te mogą słusznie szczycić się doprowadzeniem zarządu tych kas do ładu i spełniania właściwych obowiązków.

Są jednakże powiaty, które nawet z kilkoma lub kilkunastoma kasami gminnemi pożyczkowemi nie mogą sobie dać rady.

Trudno jednak przypuścić, by przyczyną tego stanu rzeczy mogło być co innego, jak tylko brak częstszej i życzliwej kontroli i opieki, albo też nieodpowiedni organ kontrolujący Reprezentacyi powiatowej albo wreszcie brak kontroli nad samym tym organem.

Są wszakże niestety jeszcze i powiaty, w których mimo ciążącego na Reprezentacyi powiatowej od przeszło ćwierć wieku, obowiązku wykonywania nadzoru i kontroli nad administracyą gminną, dotąd niema jeszcze lustratorów powiatowych.

Trudno więc dziwić się, że w zarządach gminnych mimo rozmaitych nowel ustawowych, dzieją się nadużycia, skoro Reprezentacya powiatowa ogranicza się jedynie tylko do biurowego załatwiania spraw a w najlepszym i ostatecznym razie wyszle na komisyę osobistości, które może mieć wprawdzie najlepsze chęci, ale niema kwalifikacyi do spełnienia swego zadania i z tego powodu nietylko złego nie naprawi, ale wprost pogorszyć musi.

W podobnych jaskrawych wypadkach, Wydział krajowy wydał stosowne zarządzenie do Wydziałów powiatowych i ma nadzieję, że nie pozostanie ono bez skutku, w przeciwnym bowiem razie byłby zniewolony, z mocy §. 48 ustawy o Repr. powiat. z urzędu nałożyć stosowne dodatki powiatowe na kreowanie osobnej posady lustratora, jak to już w dwóch wypadkach uczynił.

Również wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenie w wypadkach nienależytego wykonywania nadzoru i opieki nad gminnemi kasami pożyczkowemi mimo istnienia lustratora powiatowego.

Skoro bowiem w innych powiatach, w których stosunki miejscowe i majątkowe członków gminy są nawet gorsze, a ilość kas gminnych pożyczkowych jest nawet bardzo poważną, kasy te mogły być doprowadzone do należytego stanu i funkcyonowania, niemożna znaleźć usprawiedli-

wienia tam, gdzie Reprezentacya powiatowa stwierdza złą administracyę mimo że ilość kas jest mniejszą a ludność nawet nietak ubogą

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że termin do nadesłania odpowiedzi na okólnik na wstępie powołany, oznaczony był na trzy miesiące.

Do chwili jednak zamknięcia niniejszego sprawozdania, to jest do 31. października 1896, zatem mimo upływu sześciu miesięcy, nieotrzymał Wydział krajowy odpowiedzi od Wydziałów powiatowych:

1. Biała, 2. Bochnia, 3. Bohorodczany, 4. Borszczów, 5. Brzesko, 6. Brzeżany, 7. Chrzanów, 8. Cieszanów, 9. Dobromil, 10. Drohobycz, 11. Husiatyn, 12. Jarosław, 13. Kałusz, 14. Kossów, 15. Limanowa, 16. Lwów, 17. Mościska, 18. Myślenice, 19. Nadwórna, 20. Nisko, 21. Podhajce, 22. Rawa ruska, 23. Sokal, 24. Staremiasto, 25. Stryj, 26. Tarnobrzeg, 27. Tłumacz, 28. Trembowla, 29. Turka, 30. Wadowice, 31. Wieliczka, 32. Złoczów i 33. Żółkiew.

Brak powyższych odpowiedzi niemoże jednak w niczem zmienić wyrażonych wyżej zapatrywań i przekonań Wydziału krajowego a załatwienie brakujących tych odpowiedzi nastąpi z chwilą ich nadesłania lub osobnym okólnikiem.

W ciągu listopada rb. nadesłały odpowiedzi powiaty: 1. Borszczów, 2. Chrzanów, 3. Drohobycz, 4. Kałusz, 5. Mościska, 6. Podhajce i 7. Wadowice.

Instrukcya rachunkowo-kasowa dla Wydziałów powiatowych.

Instrukcya rachunkowo-kasowa dla Wydziałów powiatowych została już przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego wypracowaną a po wydrukowaniu jej będzie rozesłaną wszystkim Wydziałom powiatowym.

Dodatki do podatków bezpośrednich na potrzeby gminne.

Z mocy ustawy krajowej z 18. marca 1888 Nr. 36. Dz. u. kr. względnie z mocy §. 86. ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na pobór wyższych dodatków gminnych do podatków bezpośrednich na rok 1896 następującym gminom:

Powiat Biała:

Biała	60%
Bór wilkowski	74 „
Bór łodygowski	71 „
Buczkowice	66 „
Bystra	83 „
Hałcnów	80 „
Janowice	75 „
Meszna	60 „
Straconka	72 „

Powiat Brzeżany:

Baranówka	80 „
Raj	65 „
Wulka	56 „
Plichów	56 „
Potoczany	60 „

Powiat Dobromil:

Dobrzanka	59 „
Boguszówka	61 „
Kreców	68 „
Nowa wieś	57 „
Kropiwnik	58½ „
Obersdorf	83 „
Prinzenthal	54 „

Powiat Dolina:

Dubszary	63%
Kalna	58 „
Lipa	52 „
Ludwikówka	72 „
Mizuń nowy	100 „
Olchówka	74 „
Pöchersdorf	58 „
Rypne	58 „
Seneszów	72 „
Tersówka	54 „

Powiat Grybów:

Bobowa	$62\frac{1}{2}$ „
Dąbrówka	56 „
Falejówka	68 „
Strużna	92 „

Powiat Podhajce:

Beckersdorf	$89\frac{1}{2}$%

Powiat Sambor:

Nadyby	63 „

Powiat Sanok:

Mików	73 „
Raczkowa	66 „
Tyrawa wołoska	65 „
Liszna	100 „
Stróże wielkie	58 „

Powiat Stryj:

Chromohorb	55 „
Grabowiec skolski	57 „
Dołhe	64 „
Łotatniki	61 „
Rożanka niżna	60 „
Rożanka wyżna	65 „
Felizienthal i Smorze górne	80 „
Karlsdorf	67 „
Łany sokołowskie	62 „

Powiat Tarnów:

Kielanowice	54 „

Powiat Tłumacz:

Babianka	72 „
Czarnołożce	55 „
Miłowanie	53 „
Delawa	54 „
Dolina	58 „

Powiat Wadowice:

Targanica	56 „

Powiat Złoczów:

Olesko	84 „

Dodatki gminne do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy ustawy krajowej z 18. marca 1888, Nr. 36 dz. u. kr., względnie §. 86 ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina:

Brody, 73½% od mięsa, 100% od wina na r. 1896;
Gorlice, 100% od wina na lat 5, od r. 1896;
Knihinin wieś, 100% od mięsa i wina na lat 5, od r. 1896;
Kopyczyńce, 100% od mięsa i wina na lat 5, od r, 1896;
Krystynopol, 75% od mięsa na r. 1896;
Lisko, 80% od mięsa i wina na lat 5, od r. 1897;
Monasterzyska, 100% od mięsa i wina na lat 5, od r. 1897;
Wadowice, 100% od mięsa i wina na lat 5, od r. 1897.

Sposób poboru gminnych dodatków konsumcyjnych. **Aleg. 7.**

Z powodu zapytania jednego z miast, czy gminom przysługuje prawo samoistnego poboru względnie wydzierżawiania dodatków konsumcyjnych, wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych dołączony okólnik z 10. października 1896 l. 63.712, którym wyjaśnił, że było intencyą tak Wydziału krajowego jak i Wysokiego Sejmu przyznać gminom to prawo; że jednak c. k. Ministerstwo skarbu mając na względzie administracyę podatku konsumcyjnego z tem się nie zgodziło, wskutek czego pozostaje dotychczasowy stan rzeczy niezmieniony.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

Z mocy ustawy krajowej z 18. marca 1888 Nr. 36 dz. u. kr., względnie §. 87. ust. z 13 marca 1889, Nr. 24 Dz. u. kr., zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, na dalszy pobór opłat gminom;

Bochni, od napojów spirytusowych i miodu od r. 1896 do końca r. 1901;
Mościska, od napojów spirytusowych od r. 1896 do końca 1901;
Sądowa Wisznia, od napojów spirytnsowych od r. 1896 do końca r. 1901.

Opłaty gminne od psów.

Wskutek pisma c. i k. Komendy 11. korpusu we Lwowie z 10. sierpnia 1895 l. 1.750 odniosło się c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 28. sierpnia 1895 l. 68.883 do Wydziału krajowego z prośbą o wydanie zarządzenia do położonych w obrębie c. i k. Komendy 11. korpusu miast objętych ustawą krajową z 19. stycznia 1891 Dz. u. kr. Nr. 9 i innych gmin, którym osobnemi ustawami na pobór opłaty od psów zezwolono, aby psy do celów wojennych przez wojskowość utrzymywane, uwalniane były od opłat, dla zgłoszonych psów wydawano bezpłatne marki, oraz by użyczano takim psom wszelakiej ochrony.

Wydział krajowy przeto rozporządzeniem z dnia 7. listopada 1895 l. 57.303 odniósł się do odnośnych Wydziałów powiatowych i do Magistratu m. Lwowa o wydanie stosownego zarządzenia.

Z mocy ustawy krajowej z 19. stycznia 1891 Nr. 9 dz. u. kr. zezwolił Wydział krajowy na pobór opłaty gminnej od psów w gminie:

Rzeszów, od r. 1897 na przeciąg lat pięciu;
Sokal, od r 1896 na przeciąg lat piętnastu;
Tarnopol, od r. 1896 na przeciąg lat dziesięciu;
Jasło, od r. 1897 na przeciąg lat piętnastu.

Nadto zezwolił Wydział krajowy gminie m. Krakowa na podwyższenie istniejącej opłaty od psów w kwocie 4 zł. na kwotę 5 zł rocznie.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

W roku 1896 rozdzielił Wydział krajowy w myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego odsetki z majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie 1.378 zł. między 27 włościan powiatu przemyslańskiego.

Policya ogniowa.

Uchwaloną przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 subwencyę 3.000 zł. dla kraj. Związku ochotnicych straży pożarnych we Lwowie, wyasygnował Wydział krajowy na ręce Rady zawiadowczej tegoż Związku w dwóch półrocznych ratach rozporządzeniami z 28. lutego 1896 l. 13.101 i 26. czerwca 1896 l. 39.621.

Uchwałą z 6. lutego 1896 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyami Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej w Sokołowie i Towarzystwa ochotniczej straży pożarnej „Sokoł“ w Janowicach o udzielenie subwencyi — o czem powyższe Towarzystwa zawiadomione zostały.

Dzięki uznania godnej inicyatywie kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych wydał Wydział krajowy szereg zarządzeń, odnoszących się do obrony pożarnej w kraju, mianowicie:

1. Okólnikiem z 26. maja 1896 l. 17.761 polecono Wydziałom powiatowym wezwać Zwierzchności gminne i Magistraty, ażeby do udziału przy dochodzeniu przeprowadzonem przez komisyę gminną przy budowach na cele przemysłowe, w których do wykonania właściwych prac używane są osobne ogniska, a które to dochodzenie w myśl przepisów budowniczych odbywać się winno o ile możności równocześnie z komisyą przemysłowo policyjną, powoływani byli także naczelnicy straży pożarnych, jako fachowi rzeczoznawcy pod względem policyi ogniowej;

2. Wskutek objawionego przez kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych zamiaru prowadzenia statystyki wszystkich pożarów w kraju, Wydział krajowy uznając prowadzenie rzeczonej statystyki za rzecz nader potrzebną i doniosłego znaczenia, polecił okólnikiem z dnia 21. sierpnia 1896 l. 51.501 Wydziałom powiatowym, ażeby zażądały od wszystkich Zwierzchności gminnych i Magistratów przedkładania najdalej do trzech dni sprawozdań o każdym wypadku pożaru, według wzoru ułożonego przez kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych — i ażeby sprawozdania te udzielały następnie temuż Związkowi;

3. Okólnikiem z 5. czerwca 1896 l. 20.933 przesłał Wydział krajowy Wydziałom powiatowym ułożony przez siebie wzór roty przyrzeczeczenia, które w myśl §. 22. ust. ogn. z 10. lutego 1891 Dz. u. kr. Nr. 18, składane być ma przez naczelnika straży pożarnej przyjmującej w myśl §. 21 powyższej ustawy, obowiązki straży pożarnej gminnej, z poleceniem zakomunikowania rzeczonej roty przyrzeczenia i wydania odnośnym gminom miejskim i małomiejskim odpowiedniego polecenia;

4. Z udzielonego przez kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych we Lwowie pismem z 22. kwietnia 1896 wykazu, przekonał się Wydział krajowy, że pomimo upływu kilku lat od wprowadzenia w życie ustawy ogniowej dla miast i miasteczek, w bardzo wielu miasteczkach jeszcze dotychczas nie istnieją ochotnicze straże pożarne.

Rozporządzeniem przeto z 31. maja 1896 l. 26.703 zwrócił Wydział krajowy uwagę odnośnych Wydziałów powiatowych na powyższą niesprawiedliwość i polecił bezzwłocznie spowodować zorganizowanie ochotniczych straży pożarnych we wszystkich miasteczkach, w których one dotychczas nie istnieją.

Staraniem kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych utworzony został we Lwowie w dniach od 19. lipca do 2. sierpnia 1896 czternastodniowy fachowy kurs nauki pożarnictwa dla instruktorów tych ochotniczych straży pożarnych, które pełnią obowiązki straży pożarnej gminnej.

Na kurs ten zgłosiło się 37 uczestników z różnych stron kraju. Umieszczeni kosztem Związku w salach szkoły im. Mickiewicza wykonynywali przez czas powyższy ćwiczenia z przyrządami pożarnymi i słuchali wykładów z teoryi pożarniczej, tudzież z nauki o udzieleniu pierwszej pomocy w nagłych przypadkach.

W dniach 1. i 2. sierpnia 1896 odbył się w obecności delegata Wydziału krajowego egzamin, przy którym uznano:

a) 25 uczestników za uzdolnionych bądź zupełnie bądź dostatecznie do pełnienia obowiązków instruktorów przy strażach pożarnych w miastach.

b) 9 uczestników za uzdolnionych do pełnienia obowiązków instruktorów przy strażach pożarnych wiejskich, wreszcie

c) 24 uczestników uznano za uzdolnionych do udzielenia pierwszej pomocy w przypadkach nagłych.

W końcu nadmieniamy, że kraj. Związek ochotniczych straży pożarnych przedstawił Wydziałowi krajowemu wnioski co do zorganizowania obrony pożarnej we wszystkich gminach wiejskich naszego kraju, która to sprawa znajduje się w toku załatwienia.

E. Petycye przez Wysoki Sejm niezałatwione.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do załatwienia niezałatwione petycye:

1. mieszkańców przysiółka Biały las ad Turynka o wydzielenie z gminy Turynka i utworzenie samoistnej gminy;

2. Zwierzchnosci gminnej Kopyczyńce w sprawie zaliczenia tej miejscowości do rzędu miasteczek, w których ma obowiązywać nowa ustawa gminna, przez Wysoki Sejm d. 24. Stycznia 1896 uchwalona;

3. gminy wsi Rożnów o nadanie jej nazwy miasteczka;

4. gminy Rozalin o wydzielenie tejże gminy ze związku gminy katastralnej Dęby i utworzenie odrębnej gminy katastralnej;

5. gminy Gdów o nadanie jej nazwy miasteczka;

6 Zwierzchności gminnej w Jasienicy o uchylenie nakazu Wydziału powiatowego złożenia kwoty 300 zł. na zakupno sikawki pożarnej tudzież o uwolnienie od obowiązku płacenia akuszerki okręgowej;

7. Zwierzchności gminnej w Padwi o oddanie przynależnego tam kaleki na koszt kraju do zakładu nieuleczalnych;

8. Zwierzchności gminnej w Golcowej o uwolnienie od sprawienia sikawki;

9. mieszkańców gminy Stróże niżne o udzielenie pożyczki w kwocie 4.000 zł. na kupno dwóch budynków i 8 morgów gruntu;

10. gminy Stare miasto na przemianę nazwy na Stary Sambor;

11. gminy Rohatyn o zezwolenie na pobór w r. 1895 dodatków gminnych do podatków bezpośrednich w wysokości 65%;

12. gminy Dunajów o zaliczenie do rzędu miejscowości podlegających uchwalonej przez Wysoki Sejm 24. stycznia 1896 nowej ustawie gminnej;

13. mieszkańców gminy Chorostkowa w sprawie jak wyżej.

O niezałatwieniu powyższych petycyi przez Wysoki Sejm zawiadomione zostały strony za pośrednictwem odnośnych Wydziałów powiatowych.

Petycya Wydziału powiatowego w Horodence o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki 15.000 zł. na budowę drogi powiatowej Niezwiska-Obertyn-Kamionki.

Rozporządzeniem z 17. marca 1896 L. 14.493 zawiadomił Wydział kraj. Wydział powiatowy w Horodence, że Wysoki Sejm niezałatwił petycyi tegoż Wydziału o zezwolenie w myśl uchwały Rady powiatowej z 17. stycznia 1896 na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 15.000 zł. na budowę drogi powiatowej Niezwiska-Obertyn-Kamionki.

Zarazem oznajmił Wydział krajowy, że gotów jest wprawdzie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na następnej sesyi odpowiedni w tym względzie projekt ustawy, może to jednak uczynić pod tym warunkiem, jeżeli w przeciągu najbliższych lat kilku nie zaszłaby znowu potrzeba wyjednania osobnej ustawy na nową pożyczkę. W przeciwnym razie należy sprawę już obecnie dokładnie zbadać, względnie ułożyć cały program wykonać się mających inwestycyi powiatowych, ułożyć koszt ich i sposób pokrycia, jak nie mniej czas, kiedy inwestycye te miałyby być wykonane.

Tak ułożony program winna następnie Rada powiatowa uchwalić i uchwała ta winna być Wydziałowi krajowemu przedłożoną najdalej do sześciu miesięcy wraz z wykazem przypisanych w powiecie podatków, ostatniem zamknięciem rachunków i inwentarzem powiatu.

Na powyższy reskrypt nie przedłożył Wydział powiatowy dotychczas odpowiedzi.

Sprawa pobierania dodatków do podatku zarobkowego na utrzymanie Inspekcyi kopalń w Borysławiu.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę kontrybuentów opłacających podatek zarobkowy w gminie Borysław o zniesienie nakładanych przez c. k. Starostwo dodatków do podatków na utrzymanie Inspekcyi kopalń w Borysławiu, udzielił Wyszial krajowy rozporządzeniem z 8. maja 1896 L. 14.064 Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu do zbadania i załatwienia w porozumieniu z tamtejszem c. k. Starostwem.

Petycya Zwierzchności gminnej w Milnie w spawie przeszkód ze strony straży granicznej państwa rosyjskiego w użytkowaniu pastwiska gminnego.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Zwierzchności gminnej w Milnie w sprawie przeszkód ze strony straży granicznej państwa rosyjskiego w użytkowaniu pastwiska gminnego, udzielił Wydział krajowy odezwą z 10. marca 1896 L. 14.052 c. k. Namiestnictwu we Lwowie do stosownego zarządzenia.

Petycya Zwierzchności gminy Stawczany o usunięcie przeszkód do założenia gminnej kasy pożyczkowej.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę Zwierzchności gminnej w Stawczanach o usunięcie przeszkód do założenia gminnej kasy pożyczkowej, stawianych przez Reprezentacyę powiatową w Gródku, przekazaliśmy tejże Reprezentacyi do wyjaśnienia. Po zbadaniu stanu rzeczy, z którego okazało się, że niezezwolenie na założenie powyższej kasy uzazadnione jest nieracyonalną gospodarką gminną, wezwał Wydział krajowy Wydział powiatowy w Gródku, ażeby po zmianie Reprezentacyi gminnej zezwolenia swego w powyższym kierunku udzielił, następnie zaś systematyczną kontrolą czuwał nad bezpieczeństwem pożyczek i należytą spłatą rat kapitału i odsetek.

Petycya dworu i przysiółka Niecew o wyłączenie ze związku gminnego i obszaru dworskiego w Lipnicy wielkiej, a przyłączenie do gminy i obszaru dworskiego w Korzennej.

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę dworu i przysiółka Niecew w powiecie grybowskim o wyłączenie tego przysiółka ze związku gminnego i obszaru dworskiego w Lipnicy wielkiej a przyłączenie do gminy i obszaru dworskiego w Korzennej, tudzież o wyłączenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Grybowie, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 8. marca 1896 L. 14.053 Wydziałowi powiatowemu w Grybowie celem wszechstronnego zbadania sprawy. Rozporządzeniem z d. 5. lipca 1896 L. 34.948 zwrócił Wydział krajowy rzeczoną sprawę celem dodatkowego wyjaśnienia i uzupełnienia w kierunku temże rozporządzeniem wskazanym.

Dotąd nie ma jednak odpowiedzi w tej sprawie.

Petycya gminy Kaltwasser i Zimnawódka

Niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę gmin Kaltwasser z Łapajówką i Zimnawódki, załatwił Wydział krajowy wyjątkowo przychylnie, asygnując w drodze łaski kwotę 298 zł. 97 ct, tytułem zwrotu potrąconych przez c. k. komendę wojskową z opłat kwaterunkowych, wydatków na urządzenie stajen i mieszkań dla wojska w gminach powyższych dla

w sprawie należytości zatrzymanej za kwaterunek wojska.

tego zakwaterowanego, że koszary na Wulce nie zostały były jeszcze wykończone.

Petycya gminy Bałińce i Trofanówka o wyłączenie z gminy katastralnej Kułaczkowce niektórych parcel gruntowych i przydzielenie do gminy Trofanówki.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania naszego, podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu odpowiedź c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z 4. lutego 1896 r. L. 9.625, podług których wyłączenie parcel 2.162 do 2.858/$_2$ z gminy katastralnej Kułaczkowce i wcielenie do gminy Trofanówki jest ze względów technicznych niemożliwe. Natomiast nie miałaby c. k. kraj. Dyrekcya skarbu nic przeciw wydzieleniu w mowie będącego kompleksu z gruntów gminy katastralnej Kułaczkowce i utworzeniu z niego osobnej gminy katastralnej.

O powyższej decyzyi zawiadomiliśmy proszących, a to reskryptem z 28. marca 1996 L. 10.055 przez Wydział pow. w Kołomyi.

Petycya mieszkańców przysiółka Kazumin o wydzelenie ze związku gminy Butyny pow. Żółkiew, a przydzielenie do gminy Lubela.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania zawiadamia Wydział krajowy Wysoki Sejm, że gdy i w roku bieżącym nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi od Wydziału powiatowego w Żółkwi w sprawie wydzielenia przysiółka Kazumin ze związku gminy Butyny a przydzielenia do gminy Lubela, i gdy przysiółek ten również ze swej strony sprawy nie wznowił, przeto należy ją uważać za zaniechaną.

Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne.

Ustawy i uchwały, podlegające Najwyższej Sankcyi.

Nowela do ustawy o konkurencyi kościelnej.

Jego Ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 16. kwietnia 1896 najmiłościwiej udzielić Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. stycznia 1896 projektowi ustawy, którą zmienia się niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 15. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 28, o pokrywaniu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież dostarczania przyrządów i sprzętów kościelnych.

Rezolucya Wys. Sejmu w sprawie miesięcznej wypłaty stypendyów.

Na posiedzeniu z d. 3. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm między innemi następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uchylił rozporządzenie ministeryalne z dnia 7. sierpnia 1850 Nr. 6.382 i wydał zarządzenia, któreby umożebniły wypłatę stypendyów w ratach miesięcznych, przy zachowaniu należytych środków kontroli nad stypendystami".

Wedle odezwy c. k Namiestnictwa z dnia 31. października 1896 L. 91.132 została sprawa zmiany dotychczasowego sposobu wypłaty stypendyów przedłożona c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia do decyzyi, o której Wydział kraj. w właściwym czasie zawiadomiony zostanie.

Petycya Urzędu parafialnego

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14. stycznia 1896 roku c. k. Namiestnictwu do zbadania i do możliwie przychylnego załatwienia.

ob. łać. w Wojniłowie o wyjednanie utworzenia i udotowanie z fund. relig. osobnej stacyi paraf. o. ł. w Dołhej Wojniłowskiej.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia, w jaki sposób petycya ta została załatwioną.

Petycya gminy Trościańca wielkiego w pow. Brodzkim o uwolnienie od konkurencyi na utrzymanie rz. k. expozyta.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z d. 20. stycznia 1896 c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia, w jaki sposób petycya ta została załatwioną.

Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Wszystkie petycye, wniesione do Wysokiego Sejmu podczas ostatniej sesyi, niezałatwione przez Wysoki Sejm i przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zostały przez Wydział kraj. załatwione

---

Masa spadkowa ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.

Zmarły we Lwowie dnia 3. grudnia 1894 śp. Wiktor hr. Baworowski, właściciel dóbr Baworów z Zastawiem, Łuka wielką, Myszkowice i Skomorochy, Łoszniów z Józefówką, Krowinka, realności we Lwowie i znacznych kapitałów (efekta im. wartości 1,220.500 zł.) zamianował testamentem z daty Lwów 17. maja 1881 uniwersalnym spadkobiercą swego majątku kraj. Galicyę i Lodomeryę wraz z Wielkem Księstwem Krakowskiem, postanawiając że dochody z tego majątku mają być aż do chwili, gdy tenże dziesięciu milionów nie dosięgnie w całości, odtąd zaś, aż do chwili, gdy majątek sumy dwudziestu milionów a względnie roczne dochody sumy miliona zł. nie dosięgną przynajmniej w połowie kapitalizowane. Dochody z tego majątku 10 milionów zł. a później 20 milionów zł. wynosić mającego przeznaczył śp. testator na cele oświaty i sztuki, a mianowicie postanowił, że założone być mają następujące zakłady: muzeum sztuk pięknych we Lwowie, zakład naukowy w Tarnopolu nad Seretem, który na wzór lwowskiego zakładu imienia Ossolińskich ma być urządzony, szkoła rolnicza i lasowa średnia z zastosowaniem do praktyki w majątku Łoszniów z przyległościami Józefówka i Krowinka; nadto mają z dochodów w pewnej części korzystać istniejące już dawniej instytucye t. j. Akademia umiejętności w Krakowie, szkoła malarska w Krakowie i w Monachium, w ogóle oświata i sztuka polska, pewna zaś część, nie więcej jednak jak 12.000 zł. rocznie ma być obracaną na cele humanitarne i dobroczynne. Cała ta ustanowa ma nosić nazwę „Zakłady Baworowskiego“. Kuratorem tej instytucyi ma być po wieczne czasy jeden z członków rodziny testatora, wedle porządku ustanowionego w dawniejszym testamencie z sierpnia 1859, w pierwszym zatem rzędzie brat testatora Wacław hr. Baworowski i jego synowie wedle starszeństwa. Jak długo majątek nie dojdzie do dwudziestu milionów, a względnie dochody do jednego miliona zł. ma Wydział krajowy wyznaczać kuratorowi stosownie do jego zajęcia, pozycyi i rocznego dochodu stale oznaczyć się mające wynagrodzenie, a to już od zgonu testatora. Kurator obowiązany będzie zawiadować w porozumieniu i pod kontrolą Wydziału krajowego całym majątkiem i powstać mającymi stąd zakładami ostateczna jednakże decyzya co do sposobu użycia majątku na wskazane cele należeć będzie do Wydziału krajowego.

Gdyby instytucya ta nie była w życie wprowadzona lub została zniesioną przejść ma cały majątek na brytyjskie muzeum w Londynie i instytut francuski w Paryżu z tem samem przeznaczeniem.

W testamencie tym wyraził oraz testator życzenie, aby po dojściu majątku do dwudziestu milionow z wymienionych powyżej dóbr jego utworzono ordynacyę imienia Baworowskich, którąby każdoczesny kurator w używanie swe obejmował i połowę dochodów zatrzymywał jako swoje wynagrodzenie; druga połowa dochodów ma być użyta na cele powyżej wskazane. Wykonanie tego życzenia pozostawił testator Wydziałowi krajowemu.

Na podstawie tego testamentu wniósł Wydział krajowy oświadczenie do spadku śp. Wiktora hr. Baworowskiego imieniem kraju. Brat fundatora Włodzimierz hr. Baworowski wniósł jednak sprzeczne z tym testamentem oświadczenie do spadku na podstawie prawnego porządku dziedziczenia. W załatwieniu tych sprzecznych oświadczeń odesłał c. k. Sąd krajowy lwowski uchwałą z dnia 3. października 1896 L. 61.386 Włodzimierza hr. Baworowskiego z roszczeniami jego na drogę prawa wyznaczając mu termi dziewięćdziesięciodniowy do wytoczenia skargi o unieważnienie tastamentu.

Wskutek tego stanu rzeczy nie mogło jeszcze nastąpić przyznanie spadku.

Zarząd dóbr fundacyjnych objął Wydział krajowy zaraz po śmierci testatora i sprawował go początkowo przez swego syndyka Dra Stanisława Bielińskiego jako sądownie ustanowionego administratora, od dnia 30. czerwca 1896, zaś po przyjściu (dnia 16. czerwca 1896) do skutku porozumienia się z kuratorem Wacławem hr. Baworowskim co do zasad administracyi przez tegoż kuratora. Wedle tych zasad sprawuje kurator pod własną odpowiedzialnością zarząd całego nieruchomego, tak teraźniejszego jak i przyszłego majątku masy, wedle budżetu przez Wydział krajowy po wysłuchaniu jego wniosków ustanowionego. Dobra mają być wydzierżawiane w drodze licytacyi ofertowej, której rezultat kurator wraz z swym wnioskiem przedkładać ma Wydziałowi krajowemu do decyzyi względem wyboru dzierżawcy, lasy zaś pozostawać będą we własnej administracyi, prowadzonej przez kuratora wedle planów, po wysłuchaniu jego wniosku przez Wydział krajowy ułożonych. Etat funkcyonaryuszów i sług, tudzież ich płace i emolumenta oznacza Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosku kuratora, przyjmowanie ich i oddalanie należy do kuratora. Wszystkie papiery wartościowe przychowywać ma w przyszłości Wydział krajowy i zajmować się ich lokacyą i fruktyfikacyą, zasięgając jednak przed zarządzeniem większych operacyi finansowych opinii kuratora. (Obecnie poczyniono dopiero kroki o wydanie efektów spadkowych pozostających w depozycie sądowym Wydziałowi krajowemu).

Uprawnieni kuratora w sprawie administracyi majątku nieruchomego obejmuje tylko czynności zwykłego zarządu, postanowienia i zarządzenia wychodzące poza ten zakres np. budowy, i inwestycye sprawy opustu z czynszów dzierżawnych i tp. przedkładać ma kurator Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzyi.

Sposób przechowania, uporządkowania i oddania do użytku publiczności znajdujących się w spadku zbiorów oznaczy tymczasowo Wydział krajowy po wysłuchaniu wniosków kuratora. Nad wszystkiemi czynnościami kuratora i nad stanem pozostającego w jego administracyi majątku wykonywać będzie Wydział krajowy, któremu kurator składać ma rachunki kontrolę według swego swobodnego uznania, w sposób jaki za najodpowiedniejszy uważać będzie, z prawem użycia w razie potrzeby odpowiednich środków zaradczych i zarządzenia co uzna za stosowne.

Wynagrodzenie kuratora wynosić ma do końca r. 1900 8.000 zł. rocznie, potem zaś, jeżeliby tymczasem stosunków instytucyi definitywnie nie uregulowano, 10.000 zł. rocznie.

Zasady te, które w razie objęcia kuratoryi przez syna teraźniejszego kuratora Michała hr. Baworowskiego, jeszcze przed definitywnem uregulowaniem stosunków instytucyi także tegoż obowiązywać mają, przyjął Wydział krajowy uchwałą z dnia 16. czerwca 1896 l. 38.099.

W myśl tych zasad ustanowił Wydział krajowy na wniosek kuratora uchwałami z d. 9. września 1896 l. 54.655, z d. 27. października 1896 L. 66.611 i z dnia 17. listopada 1896 l. 71.861 etat osób i płac zarządu dóbr i lasów masy tudzież realności we Lwowie, nadto zaś pismem z dnia 9. września 1896 l. 54.655 oświadczył kuratorowi, że gdy zdaniem Wydziału krajowego bibliotekarzem może być tylko człowiek z naukowem odpowiedniem wykształceniem, którego zadaniem byłoby przedewszystkiem uporządkowanie i ułożenie biblioteki, wypracowanie katalogu i uczynienie jej dostępną dla publiczności, przeto pod tym względem oczekuje Wydział krajowy w najbliższej przyszłości szczegółowych wniosków, przed których postawieniem zechce kurator zapewne zasięgnąć rady ludzi mających w tej rzeczy doświadczenie.

Zamykając na tem sprawozdanie z czynności około unormowania zarządu spadku Wydział kraiowy nadmienia, że równocześnie z nią prowadził przy pomocy swego syndyka a następnie kuratora akcyę w celu uporządkowania całej masy spadkowej. Szczegółowe sprawozdanie z wszystkich w tym celu przedsięwziętych kroków i wydanych zarządzeń musiałoby jednak wypaść bardzo obszernie dlategoteż nie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi takich szczegółów do wiadomości i poprzestaje na doniesieniu, że wszystkie dobra i młyny spadkowe są już wydzierżawione i że w dobrach spadkowych przeprowadzono już rozmaite budowy i restauracye, dalsze zaś zapewne w najbliższej przyszłości zostaną zarządzone, że sprawdzenie i umorzenie pretensyi zgłaszanych do masy jest w toku i że niebawem przyjdzie do skutku ustanowienie planu gospodarstwa lasowego i cennika produktów lasowych, w którym to względzie kurator przedłożył już swe wnioski.

Wreszcie nadmienia Wydział krajowy, że syndyk Wydziału krajowego złożył mu już rachunki z całego czasu swej administracyi masy śp. Wiktora hr. Baworowskiego i otrzymał z nich absolutoryum na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 17. listopada 1896 l. 32.193.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Fundacye aktywowane w ciągu roku szkolnego 1895/6 i z początkiem roku szkolnego 1896/7.

W ciągu roku szkolnego 1895/6 wprowadziliśmy w życie dwie fundacye, utworzone przez Wną Anielę Kielanowską a noszące imię śp. Tytusa Kilanowskiego, męża fundatorki. Fundacye te są przeznaczone na utrzymywanie SS. Służebniczek w Kędzierżawcach i Żuratynie, które mają obowiązek utrzymywania tamże ochronek dla dzieci miejscowej ludności wyznania katolickiego, tudzież doglądania chorych mieszkańców rzeczonych gmin. Każda z tych fundacyi, posiada odpowiednią realność i 10.000 zł. w efektach.

Z początkiem roku szkolnego 1896/7 wprowadziliśmy w życie sześć fundacyi a mianowicie:

1. fundacyę śp. ks. Jana Dołżańskiego, wktórej istnieje jedno stypendyum o rocznych 190 zł. w. a. przeznaczone dla ubogich uczniów wydziału lekarskiego, narodowości ruskiej, którzy zobowiążą się leczyć nietylko allopatycznie ale także homeopatycznie.

2. fundacyę śp. Józefa Grossa de Rosenburg, w której istnieją dwa stypendya po 150 zł. w. a. przeznaczone dla ubogiej młodzieży galicyjskiej uczęszczającej po ukończeniu szkoły ludowej na naukę do którejkolwiek średniej szkoły lub wyższych zakładów naukowych, albo też do jakiejkolwiek szkoły zawodowej w kraju. Bezwzględne pierwszeństwo służy potomkom Karola Grossa de Rosenburg, brata fundatora.

3. fundacyę śp. ks. Ireneusza Mokrzyckiego pod nazwą „stypendyum ks. Ireneusza Mokrzyckiego i tegoż matki Maryi Mokrzyckiej“. W fundacyi tej istnieje jedo stypendyum o rocznych 240 zł. w. a. o które mogą się ubiegać ubodzy uczniowie dobrego prowadzenia się i dobrych postępów w naukach, ślubnego pochodzenia, wyznania katolickiego obrządku łacińskiego, począwszy od pierwszej klasy gimnazyalnej aż do

ukończenia dwóch lat fakultetu prawniczego lub dwóch lat nauk filozoficznych lub trzech lat fakultetu lekarskiego. Pierwszeństwo służy sierotom zupełnym, po tych zaś sierotom po ojcu.

4. fundacyą śp. Ludwiki z hr. Borkowskich Niezabitowskiej dla tanich kuchni ludowych w Lwowie. Dochody tej fundacyi, której majątek wynosi na teraz 10.469 zł. 71 ct. w efektach są przeznaczone na wypłatę jednorazowych zasiłków dla tanich kuchni ludowych tak chrześcijańskich jak i izraelickich lub bez cechy wyznaniowej w danym czasie we Lwowie istniejących.

5. fundacyę imienia Boleslawa Paszyca, w której istnieją dwa stystypendya po 300 zł. w. a. rocznie, przeznaczone dla ubobiej uczącej się młodzieży płci męskiej, religii rymsko-katolickiej, pochodzącej z rodzin ubogiej szlachty polskiej bez różnicy wieku, rodzaju lub stopnia szkół.

6. fundacyę pod nazwą „Stypendya Strisowerowskie" utworzoną przez zm. Adolfa Juliusza Strisowera. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 80 zł. wa. rocznie, przeznaczone w pierwszym rzędzie dla uczniów jakichkolwiek szkół publicznych, pochodzących w prostej linii od fundatora i wyznających religię mojżeszową, a wykazujących ubóstwo. W braku takich kandydatów otrzymać mogą stypendya przez substytucyę, zawsze tylko na przeciąg jednego roku, uczniowie galicyjskich szkół realnych lub gimnazyalnych, wyznający religię mojżeszową, urodzeni w Jarosławiu, a wykazujący dobry postęp w naukach i dobre obyczaje.

Prawo rozdawnictwa służy w fundacyach pod 1 do 5 wymienionych Wydziałowi krajowemu. W fundacyi pod 6. wymienionej służy ono najbliższym krewnym fundatora łącznie z przełożeństwem zboru izraelickiego w Jarosławiu.

Fundacye ukonstytuowane w ciągu roku szkolnego 1895/6.

W ciągu roku szkolnego 1895/6 ukonstytuowano ośm fundacyi a a mianowicie fundacyę śp. ks. Jana Dołżańskiego, dwie fundacye imienia Tytusa Kielanowskiego (dla gminy Żuratyn i dla gminy Kędzierżawce), fundacyę śp. ks. Ireneusza Mokrzyckiego, fundacyę śp. Ludwiki z hr. Borkowskich Niezabitowskiej dla tanich kuchni ludowych we Lwowie, fundacyę imienia Bolesława Paszyca, fundacyę śp. Franciszka Stachiewicza, fundacyę zm. Adolfa Juliusza Strisowera p. n. „Stypendya Strisowerowskie". Wszystkie te fundacye z wyjątkiem fundacyi ś. p. Franciszka Stachiewicza zostały już wprowadzone w życie, a to dwie w ciągu r. 1895/6, reszta zaś z początkiem r. 1896/7.

Sprawozdanie o dawniejszych fundacyach dotąd nieaktywowanych.

Nawiązując do dawniejszych naszych sprawozdań złożonych za czas od 1. lipca 1890 do 15. listopada 1895 podajemy w dalszym ich ciągu co następuje:

Fundacya śp. Grzegorza Aywasa.

Ukonstytuowanie tej fundacyj nastąpi prawdopodobnie w ciągu r. 1896/7, gdyż dochody jej urosły już do rocznej kwoty 603 zł. 50 ct. a zatem po wcieleniu zapasu z r. 1896 do majątku zakładowego fundacya będzie już posiadała dostateczny fundusz na wypłatę dwóch stypendyów po 300 zł. w. a. rocznie.

Fundacya śp. Dyonizego Bertolego.

Dotąd nie udało się Wydziałowi krajowemu sprzedać skrzypiec zapisanych na tę fundacyę gdyż zgłaszający się z chęcią nabycia nie ofiarowali odpowiedniej ceny.

Fundacya ś. p. Ezechiela Berzewiczego.

Krewny fundatora Rykolf Berzewiczy wniósł dnia 3. sierpnia 1895 pozew o unieważnienie testamentu fundatora. Z uwagi, że termin wyznaczony do wniesienia tego pozwu upłynął był już dnia 2 sierpnia 1895, a więc jeden dzień przed wniesieniem pozwu, zakończył c. k. sąd powiatowy w Bursztynie postępowanie spadkowe po fundatorze i wydał dnia 27 maja 1896 do l. 179 dekret przyznania spadku z pominięciem roszczeń

Rykolfa Berzewiczego. Oczywiście jednak nie może być mowy o zrealizowaniu fundacyi, jak długo spór wytoczony przez Rykolfa Berzewiczego stanowczo przez władze sądowe rozstrzygniętym nie będzie.

Fundacya śp. Józefa Blicharskiego na utrzymanie nauczyciela przy szkole w Jamnicy.

Mimo kilkakrotnych zapytań nie otrzymał Wydział krajowy dotąd od c. k. Prokuratoryi skarbu zawiadomienia o ile postąpiła sprawa zrealizowania niniejszej fundacyi. Natomiast z odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z d. 21. października 1896 l. 20.469 powziął Wydział krajowy wiadomość, że na rzecz tej fundacyi znajduje się już w depozycie politycznym przeszło 7.000 zł. w gotówce i rozmaitych efektach, który to depozyt prawdopodobnie już w najbliższej przyszłości wydany zostanie Wydziałowi krajowemu. Zorganizowanie szkoły ludowej w Jamnicy jest już w toku.

Fundacya śp. Edwarda Chrzanowskiego.

Wedle ostatniej wiadomości, otrzymanej d. 26. marca 1896 nie uległ stan rzeczy do tego czasu żadnej zmianie, a mianowicie inwentarz spadku nie był jeszcze wówczas ustalony i rozliczenie co do popłaconych długów między dziedzicem a fundacyą jako legataryuszką nie mogło jeszcze nastąpić.

Fundacya śp. Kazimierza Czerniakowskiego.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Izabeli Duszyńskiej.

Odezwą z dnia 6. grudnia 1895 l. 98.809 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że spadkobiercy fundatorki nie chcą uiścić zgodnym sposobem wyznaczonych przez nią legatów, że zatem c. k. Prokuratorya skarbu wystąpi przeciw nim w drodze sądowej. Wytoczenie odpowiedniego pozwu było wówczas w toku. O dalszym postępie sprawy nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości.

Fundacya śp. Michała Gątkiewicza.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya Maryi Gewürtzowej.

Majątek tej fundacyi został zrealizowany i wydany Wydziałowi krajowemu. Ukonstytuowanie jej nastąpi prawdopodobnie już w ciągu roku 1896/7.

Fundacya Dra Stanisława Hassewicza.

Na podstawie otrzymanej za pośrednictwem WP. Józefa Męcińskiego informacyi, że fundacya niniejsza przeznaczoną jest na stypendya dla uczniów polskiego gimnazyum w Cieszynie, narodowości polskiej, urodzonych na Szląsku, i że jej zarząd i rozdawnictwo, jak niemniej oznaczanie liczby i kwoty stypendyów, należeć mają do Wydziału krajowego, wygotował Wydział krajowy, przyjąwszy te prawa i obowiązki, projekt aktu fundacyjnego i przesłał go WP. Józefowi Męcińskiemu pismem z d. 19. maja 1896 l. 68.954 z prośbą o udzielenie go fundatorowi. Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia, czy fundator na projekt ten się zgadza.

Fundacya śp. Roberta Heferna.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Dra Kornela Hofmana.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Ludwika Jankowskiego.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya Teofila i Hersylii Januszewskich.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya śp. Stanisława Karzykiewicza.

W ciągu roku 1896 nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienie o postępie sprawy zrealizowania tej fundacyi, prawdopodobnie zatem nie zaszło w tym względzie nic ważnego. O informacyę co do stanu sprawy odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa

Fundacya śp. Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów można będzie — po odtrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego — wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 500 zł., 400 zł. i 300 zł. Aż do tej chwili będą dochody fundacyi kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 660 zł. w. a.

Fundacya Kopca Unii lubelskiej.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. III. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 120 zł. Obecnie wynoszą dochody 63 zł. rocznie.

Fundacya śp. Wojciecha Kucharskiego.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 4. lutego 1896 l. 6.291 nastąpiły dalsze spłaty na rzecz wierzytelności fundacyjnych, a celem dokładnego obliczenia tych wierzytelności zażądała była c. k. Prokuratorya Skarbu wyciągu depozytowego masy spadkowej. Po zestawieniu stanu czynnego i biernego masy miała c. k. Prokuratorya Skarbu przedstawić c. k. Namiestnictwu odpowiednie wnioski. Dotąd jednak nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o ostatecznem zrealizowaniu fundacyi, widocznie zatem czynność ta jest jeszcze w toku.

Fundacya śp. Leona Jana Kantego dw. im. Kuczyńskiego.

Uchwałą z d. 28. grudnia 1895 l. 73.249 wydał c. k. Sąd krajowy lwowski dekret przyznania spadku i uznał postępowanie spadkowe za ukończone. Tą samą uchwałą wezwał sąd egzekutora testamentu, aby przedłożył wykaz wykonania rozporządzenia ostatniej woli fundatora, a w szczególności kwity na zapłacone legaty i przedstawił wnioski co do użycia funduszów w depozycie sądowym przechowanych, a pochodzących ze sprzedaży dóbr spadkowych. W obec tego należy się spodziewać, że zrealizowanie majątku fundacyi, nad którem czuwa c. k. Prokuratorya Skarbu, nastąpi już w najbliższej przyszłości.

Fundacya ś. p. Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Na zapytanie c. k. Namiestnictwa oświadczył Wydział krajowy pismem z d. 9. października 1896 L. 57.165, że gotów jest objąć w swój zarząd realność pod L. 11 ul. Trzeciego maja we Lwowie, stanowiącą majątek niniejszej fundacyi.

Dotychczas nie wpłynęła na ręce Wydziału krajowego żadna oferta na kupno tej realności. Przyczyną tego była prawdopodobnie ta okoliczność, iż fundatorka wymieniła w swem rozporządzeniu ofiarowaną jej za tę realność cenę, której wysokość widocznie zraża chęć nabycia mających. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi po sprzedaniu realności.

Fundacya Karola i Reginy Lipińskich.

Projekt układu o rozdział fizyczny Urlowa nie uzyskał aprobaty c. k. Namiestnictwa, wypadnie zatem prowadzić dalsze rokowania względem rozdziału współwłasności w celu uzyskania innych warunków.

Wobec wątpliwego rezultatu i prawdopodobnego długiego trwania tych rokowań, nie zamierza Wydział kraj. z niem łączyć sprawy aktywowania fundacyi i wprowadzi fundacyę w życie, skoro tylko nastąpi ostateczne rozliczenie się między fundacyą a nieletnimi współwłaścicielami Urlowa co do wza-

jemnych pretensyi. Rozliczenie to, którebyłoby w zupełności odpadło w razie przyjęcia proponowanego przez Wydział kraj. zgodnie z opieką nieletnich układu o rozdział współwłasności, przedstawiać będzie pewne trudności ze względu na poczynione inwestycye, które częściowo już nie istnieją. Wydział krajowy spodziewa się jednak, że w ciągu roku 1696/7 czynność ta będzie w zupełności przeprowadzona, poczem — jeżeli rezultat obliczenia nie będzie temu stał na przeszkodzie — można będzie wprowadzić fundacyę w życie z początkiem roku 1897/8.

Ewentualna fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości o dalszym postępie sprawy zabezpieczenia niniejszej fundacyi, a w szczególności nie otrzymał zawiadomienia, czyli kurator nieletnich spadkobierców wytoczył już spór o część obowiązkową i jak ten spór wypadł.

Fundacya ś. p. Ignacego Mary nowskiego.

Z powodu dodatkowych terminów, przyzwolonych kompetentom o posadę administratora niniejszej fundacyi, nastąpi obsadzenie tej posady w ciągu roku 1896/7. Ukonstytuowanie niniejszej fundacyi nastąpi po zakupieniu na jej rzecz dóbr ziemskich, których wyszukaniem zająć się ma administrator.

Fundacya Zygmunta i Fryderyki Michalewiczów.

Wedle ostatniej wiadomości, którą Wydział krajowy w odezwie c. k. Namiestnictwa z d. 21. sierpnia 1896 L: 70.241 co do fundacyi niniejszej otrzymał, wniosła c. k. Prokuratorya skarbu jeszcze w lipcu 1895 prośbę o wydanie efektów dla fundacyi tej przeznaczonych z depozytu sądowego do c. k. głównej kasy krajowej we Lwowie. Prośba ta nie była jeszcze wówczas merytorycznie załatwiona, w każdym jednak razie jest rzeczą prawdopodobną, że zrealizowanie fundacyi w najbliższej przyszłości nastąpi.

Fundacya ś. p. ks. Wojciecha Michny ku popieraniu przemysłu domowego w Krościenku wyżnem.

Korespondencya w sprawie projektu aktu niniejszej fundacyi jest jeszcze w toku, gdyż c. k. Namiestnictwo zażądało zmian w wypracowanym przez Wydział kraj. pierwotnym projekcie.

Fundacya ś. p. Antoniego Monsona.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż wdowa po fundatorze, której służy prawo dożywotniego używania majątku fundacyjnego pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacya familijna ś. p. Dra Adama Morawskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego nastąpi reaktywowanie niniejszej fundacyi, gdy jej dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 105 zł. Obecnie wynoszą dochody 74 zł. i będą kapitalizowane tak długo, dokąd wymaganej wysokości nie dosięgną.

Fundacya ś. p. Adama Jelity Neronowicza.

Stan rzeczy nie uległ zmianie.

Fundacya ś. p. Ignacego Ohanowicza.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż dożywotni użytkowcy majątku fundacyjnego pozostają przy życiu.

Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczańskiej.

Stan rzeczy nie uległ zmianie, gdyż osoby, którym służy dożywotnie użytkowanie majątku fundacyjnego pozostają przy życiu.

Fundacya im. Ryszarda Pieściorowskiego.

Uchwałą z d. 9. lutego 1896 r. L. 81.785/95 zamianował Wydział krajowy kuratorem fundacyi niniejszej Wgo Stanisława Gniewosza, właściciela dóbr, dyrektora gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, a na tegoż propozycyę uchwałą z d. 12. maja 1896 L. 28.760 administratorem fundacyi P. Jana Rudowskiego.

Na propozycyę c. k. Namiestnictwa oświadczył Wydział krajowy gotowość objęcia zarządu dóbr Kuźmina górna i dolna przed ukonstytuowaniem fundacyi i objął ten zarząd faktycznie przez kuratora jako delegata w dniu 11. kwietnia 1896.

Obecnie jest w toku ostateczne uporządkowanie spadku i zaspokojenie legatów. Po ukończeniu tej czynności przystąpi Wydział krajowy do ukonstyuowania fundacyi.

Fundacya ś. p. Ignacego Pierzchały.

Aktywowanie tej fundacyi, ukonstytuowanej jeszcze w r. 1892/3, nastąpi w myśl art. IV. aktu fundacyjnego z początkiem roku szkolnego 1906/7, jako jedenastego roku szkolnego od roku, z którego dochodów należytość rządowa ostatecznie umorzona została. Aż do tego czasu będą dochody kapitalizowane.

Fundacya imiena Pietruskich.

Spór wytoczony ś. p. fundatorce o unieważnienienie testamentu ś. p. Konstantego Petruskiego został ostatecznie rozstrzygnięty na korzyść fundatorki, a tem samem na korzyść ustanowionej przez nią fundacyi. Wskutek tego odniosła się c. k. Prokuratorya skarbu do c. k. Sądu obwodowego w Samborze o zarządzenie oddania Wydziałowi krajowemu dóbr zapisanych na fundacyę i kapitałów powstałych z dotychczasowych dochodów tych dóbr, tudzież o zarządzenie zaintabulowania fundacyi za właścicielkę tych dóbr. Podanie to nie zostało jeszcze merytorycznie załatwione.

Nadto jest obecnie w toku sprawdzenie rachunków z dotychczasowej administracyi, w którem także Wydział kraj. bierze udział.

Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Fundacya ta nie może być jeszcze ukonstytuowaną z powodu, że jej majątek nie jest jeszcze w całości zrealizowany i że bliższe określenie jej przeznaczenia ze strony dawców jeszcze nie nastąpiło.

Trzy fundacye utworzone przez ś. p. Leopolda Rolanda.

Wedle edezwy c. k. Namiestnictwa z d. 4. lutego 1896 L. 6.805 wręczono już akta w sprawie niniejszych fundacyi adwokatom, którzy w imieniu tych fundacyi wystąpić mają w drodze sporu sądowego przed sądem związkowym w Lozannie przeciw fiskusowi kantonu fryburskiego o uchylenie lub stosowne zmodyfikowanie wymiaru należytości spadkowej i ewentualne wydanie spadku ś. p. Leopolda Rolanda.

O dalszym przebiegu tej sprawy nie otrzymał jeszcze Wydział krajowy żadnej wiadomości.

Ewentualna fundacya Zygmunta br. Romaszkana.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya bursy im. Leona Sapiehy.

Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacya ś. p. ks. Aleksandra Słowińskiego.

Uporządkowanie masy spadkowej nie nastąpiło dotąd, a w szczególności nie jest jeszcze rozstrzygnięty wytoczony masie przez Tadeusza Wnorowskiego spór o 6.000 zł., a z ceny kupna dóbr Turze jest do wyeliminowania kwota 830 zł.

Kwestya oddania niniejszej fundacyi w zarząd Wydziału kraj. nie została również rozstrzygniętą.

Fundacya pn. Stypendyum im.

Kapitał fundacyjny w kwocie 3.000 zł., zabezpieczony jeszcze w r. 1888 przez adnotacyę prawa zastawu na złożonych w depozycie sądowym funduszach masy spadkowej fundatorki ś. p. Karoliny Sobolewskiej płatny

Eligiusza i Karoliny małż. Sobolewskich. jest wedle postanowienia tejże fundatorki dopiero po zupełnem zrealizowaniu majątku spadkowego, która to czynność jest jeszcze w toku.

Trzy fundacye ś. p. Karola Soboty. Fundacye te, ukonstytuowane jeszcze w ciągu roku 1893/4 nie mogą wejść w życie, gdyż dochody pierwszych dwóch fundacyi wynoszą po 370 zł., trzeciej zaś 92 zł., a według woli fundatora należy wypłacać w pierwszych dwóch fundacyach po dwa stypendya w kwocie 200 zł. rocznie, w trzeciej zaś jedno stypendyum o rocznych 100 zł. Dochody muszą być zatem kapitalizowane, dokąd do wymaganej wysokości nie dojdą.

Fundacya ś. p. Franciszka Stachiewicza. Fundacya ta, o której ukonstytuowaniu donieśliśmy już powyżej, nie może jeszcze wejść w życie, gdyż według woli fundatora stypendyum wynosić ma 300 zł. rocznie, a fundacya ma obecnie tylko 208 zł. rocznego dochodu.

Fundacya im. Edwarda Adama hr. Stadnickiego. Legat fundacyjny w sumie 10.000 zł. został zaintabulowany w stanie biernym dóbr Nawojowa z przyległościami. Spłata tego legatu ma nastąpić wedle woli fundatora po większej sprzedaży lasu w dobrach spadkowych. Sprzedaż taka przyjdzie, wedle informacyi otrzymanej przez c. k. Namiestnictwo, w r. 1894, za lat kilka do skutku.

Fundacya imienia Magdaleny i Bonifacego Stillerów. O postępie sprawy realizowania niniejszej fundacyi nie otrzymał Wydział krajowy od początku roku 1890 do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej wiadomości.

Fundacya Stupnickich i Jankowskich, utworzona przez p. Marcelego Stupnickiego. Fundacya ta jest już od II. półrocza 1894/5 prowizorycznie aktywowaną. Ukonstytuowanie jej nie nastąpiło jeszcze, ponieważ nie wszystkie osoby, które z woli fundatora są powołane do udziału w tej czynności, przedstawiły już swą opinię względem wypracowanego przez Wydział kraj. projektu aktu tej fundacyi.

Ewentualna fundacya Leopolda Szmoniewskiego. Stan rzeczy nie uległ żadnej zmianie.

Fundacye ś. p. Juliusza Webera. O stanie sprawy zrealizowania tych fundacyi nie otrzymał Wydział kraj. aż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej wiadomości.

Fundacya im. Konrada Wilczyńskiego. Fundacya ta jest już ukonstytuowaną. Aktywowanie jej nastąpi, skoro jej dochody, wynoszące na teraz 150 zł. rocznie, wzrosną przez kapitalizacyę do takiej wysokości, iż wystarczą na wypłatę stypendyum w oznaczonej art. IV. aktu fundacyjnego kwocie 180 zł. rocznie.

Fundacya Jędrzeja i Maryi Zemłów. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział kraj. wiadomości o postępie sprawy zabezpieczenia niniejszej fundacyi.

Fundacye nowo przybyłe i nowo powstałe. Fundacya imienia Teofila Lenartowicza. Komitet, który zajmował się pogrzebem Lenartowicza uchwalił przesłać Wydziałowi kraj. 2.000 zł. na utworzenie stypendyum im. Lenartowicza dla syna włościańskiego, kształcącego się w jednej z niższych szkół rolniczych w kraju z oświadczeniem, że fundacya ta ma pozostawać w rękach Wydziału kraj., a stypendyum z procentów od kapitału fundacyjnego ma wyznaczać Wydział krajowy w porozumieniu z Towarzystwem Szkoły ludowej. Tytułem kapitału fundacyjnego i narosłych od niego odsetek, złożył komitet w Wydziale krajowym kwotę 2.080 zł., która została

ulokowaną na razie na książeczkę Banku krajowego, a następnie w 4% listach zastawnych tegoż Banku.

Uchwałą z d. 3. sierpnia 1894 l. 30.203 przyjął Wydział krajowy wszystkie ofiarowane mu co do tej fundacyi prawa i obowiązki i postanowił, że stypendyum ma wynosić 100 zł. w. a. rocznie, a tem samem rozdawnictwo ma być wstrzymane, dokąd dochody do potrzebnej wysokości nie urosną.

Aby jednak po nadejściu tej chwili i zapłaceniu należytości rządowej fundacya bezzwłocznie w życie wejść mogła, przystąpił Wydział krajowy już w ciągu roku 1895/6 do jej ukonstytuowania i ułożywszy projekt aktu fundacyjnego przesłał go pismem z d. 27. maja 1896 l. 27.390 przewodniczącemu b. komitetu, który się zajmował pogrzebem Lenartowicza w celu uzyskania oświadczenia jego i innych członków komitetu, którzy podpisali pismo w sprawie złożenia kapitału, iż zgadzają się z osnową tego projektu.

Po nadejściu takiego oświadczenia zniesie się Wydział krajowy z towarzystwem szkoły ludowej powołanem do współudziału w rozdawnictwie, względem przyjęcia tego prawa a następnie przedłoży sprawę ukonstytuowania niniejszej fundacyi c. k. Namiestnictwu.

Fundacya śp. Wacława Tyzenhanza.

Zmarły dnia 6. grudnia 1893 w St. Veit an der Glan w Karyntyi śp. Wacław Tyzenhanz zapisał testamentem z daty Kraków 24. marca 1879 dziesiątą część kapitału czystego, jaka ponim po zapłaceniu kosztów pogrzebu, należytości rządowych i t. p. pozostanie, tudzież dziesiątą część wierzytelności swych, które zrealizowane zostaną, Wydziałowi krajowemu jako legat do użycia na cele publiczne.

Legat ten został zrealizowany w sumie 3.275 zł. 90 ct., a raczej (po strąceniu należytości rządowej) w sumie 2.943 zł. 43 ct. w. a, którą to kwotę wydano Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy, któremu ś. p. testator pozostawił oznaczenie celu, na który legat ten ma służyć, postanowił uchwałą z dnia 8. maja 1896 l. 19.556 przeznaczyć ten legat na fundacyę dobroczynną imienia ś. p. Wacława Tyzenhanza, pod zarządem i rozdawnictwem Wydziału krajowego, której celem byłoby wypłacanie na razie jednego dożywotniego wsparcia dla takich wychowanków lwowskiego zakładu ciemnych, bez różnicy płci: którzy opuszczają zakład po skończonem wykształceniu, a nie mają żadnego, a względnie dostatecznego utrzymania przy rodzinie ani też nie posiadają majątku, wystarczającego na utrzymanie. Wygotowany w tym duchu projekt aktu fundacyjnego uzyskał już aprobatę c. k. Namiestnictwa, a zatem ukonstytuowanie tej fundacyi i wprowadzenie jej w życie nastąpi już w najbliższej przyszłości.

Fundacya Leonarda i Ludwiki Wężyków dla szkoły rolniczej w Czernichowie.

Zmarły w Paszkowce, dnia 5. stycznia 1876 ś. p. Leonard Wężyk właściciel dóbr, Paszkówka z przyległościami i Łękawica z przyległościami zapisał kodycylem z daty Paszkówka 18. stycznia 1875 dla szkoły rolniczej w Czernichowie sumę 2000 zł. na dotowanie katedry nauki leśnictwa w szkole rolniczej czernichowskiej a następnie i innych katedr w tej szkole i na uiszczanie zapłaty za mszę żałobną za duszę fundatora i jego żony, a to wten sposób, że połowa każdoczesnych dochodów ma być kapitalizowaną, z drugiej zaś połowy służyć ma dziewiętnaście dwudziestych na dotacyę katedry, jedna dziesiąta zaś na zapłatę za mszę żałobną.

Zapis ten został zrealizowany jeszcze w r. 1887, obecnie wynosi on wskutek kapitalizacyi dotychczasowych dochodów 2.852 zł. 34 ct. w. a. w efektach.

Pierwotnie nie był on uznany za fundacyą i wskutek tego nie można było przystąpić do wygotowania aktu fundacyjnego. Dopiero wskutek ponownego przedstawienia Wydziału krajowego z d. 2. czerwca 1896 l. 26.052 zezwoliło c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 28. sierpnia 1896 l. 71.165 na ukonstytuowanie tego zapisu jako odrębnej fundacyi. Czynność ta jest w toku.

Fundacya ubyła w ciągu r. 1895/6.

Na mocy aktu fundacyjnego z d. 14. września 1886 sprawował Wydział krajowy zarząd fundacyi imienia Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu. Ponieważ fundacya ta ma charakter czysto lokalny, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 4. listopada 1895 l. 69.524 o uwolnienie go od sprawowania zarządu tej fundacyi.

Życzeniu temu uczyniło c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 11. lipca 1896 l. 50.981 zadość i przekazało zarząd tej fundacyi c. k. Starostwu w Jaworowie. Wskutek tego odesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu stosownie do otrzymanej od niego wskazówki akt tej fundacyi i cały jej majątek.

Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych, naukowych, dobroczynnych i pomników z dniem 1. listopada 1896.

I. Fundusze stypendyjne.

A) W efektach.

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1896 r. z wyłączeniem fundacyi.
   a) Brześciańskiej Kunegundy
   b) Bodziocha Tomasza
   c) Bohdanowicza Dominika
   d) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie
   e) Jeleńskiego Napoleona „ „ „ w Łuczycach
   f) Krzeczunowicza Ignacego
   g) Krzeczunowicza Waleryana i
   h) ks. Kucharskiego Jana, które należą do Dep. III. tudzież
   i) Cesarza Franc. Józ. I. jubil. należąca do Dep. VI. i
   k) Wystawy krajowej z r. 1877
   l) Stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika, które należą do Dep. II. — wynosił:

a) w walucie austryackiej .	1,061.316 zł. 65 ct.	
b) w walucie koronowej 5,565.400 koron a po zredukowaniu na walutę austryacką	2,782.700 „ — „	3,844.016 zł. 65 ct.
2. Zakupiono do dnia 1. listopada 1896:		
a) w walucie austryackiej .	4.156 zł. 49 ct.	
b) w walubie koronowej 536.600 koron a po zredukowaniu na walutę austryacką	268.300 „ — „	272.456 „ 49 „
3. Przybyło do dnia 1. listopada 1896 na rzecz już istniejących fundacyi:		
a) w walucie austryackiej .	96 „ 63 „	
b) w walucie koronowej 11.600 koron a po zredukowaniu na walutę austryacką	5.800 „ — „	5.896 „ 63 „
4. Wpłynęło do dnia 1. listopada 1896 na rzecz nowo przybyłych fundacyi:		
a) w walucie austryackiej .	15.498 „ 39 „	
b) w walucie koronowej 12.800 koron a po zredukowaniu na walutę austryacką	6.400 „ — „	21.898 „ 39 „
	Razem . .	4,144.268 zł. 16 ct.

Spieniężono do dnia 1. listopada 1896:		
a) w walucie austryackiej .	230.400 zł. 24 ct.	
b) w walucie koronowej 500 koron a po zredukowaniu na walutę austr.	250 „ — „	230.650 zł. 24 ct.
pozostaje . .		3,913.617 zł. 92 ct.
Osobno prowadzone fundacye:		
a) Schiffnera: a) w walucie austryackiej . . .	69 „ 81 „	
b) w walucie kor. 3.600 a po zredukowaniu na wal. austr. . . .	1.800 „ — „	
b) Kochmana I. a) w walucie austryackiej . .	822 „ 03 „	
b) w walucie koronowej 53.600 koron a po zredukowaniu na wal. austr. .	26.800 „ — „	
c) Kochmana II. a) w walucie austryackiej . .	1.679 „ 92 „	
b) w walucie koronowej 29.800 koron a po zredukowaniu na wal. austr. .	14.900 „ — „	
Razem . .		46.071 „ 76 „
Ogółem w efektach . .		3,959.689 zł. 68 ct.

B) W realnościach i dobrach.

Winniki z przyległościami .	67.875 zł. 03 ct.	
Godowa	39.972 „ — „	
Realność w Strzyżowie .	3.527 „ — „	
Realność w Rzeszowie .	37.773 „ 80 „	
Razem . .		149.147 „ 83 „

C) W należytościach czynnych.

Fundacya Lipińskich . .	4.179 zł. 27 ct.	
„ Łosia . .	6.363 „ $64^{1}/_{2}$ „	
„ Olszewskiego .	4.200 „ — „	
„ Głowińskiego od fund. obłąkanych	28.161 „ $19^{1}/_{2}$ „	
„ Głowińskiego od fund. położnic .	7.040 „ 30 „	
Razem . .		49.944 „ 41 „

Ogółem wynosi stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	4,158.781 zł. 92 ct.
Z końcem października 1895 wynosił stan majątków zarodowych fuduszów stypendyjnych .	4,203.882 „ $64^{1}/_{2}$ „
W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych w tym okresie czasu o . . .	45.100 zł. $72^{1}/_{1}$ „

II. Fundusze naukowe, dobroczynne i pomnikowe.

A) W efektach

Fundusz „Macierzy" polskiej	38.087 zł. 55 ct.
„ Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	3.158 „ 21 „
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących .	4.733 „ 78 „

Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	9.183 zł.	50 ct.
" pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	47.944 "	13 "
" Aleksandra hr. Stadnickiego . .	23.874 "	54 "
" pomnika Kościuszki w Krakowie .	15.616 "	52 "
" Komarnickich	1.765 "	67 "
" Jędrzejowiczowej	8.041 "	25 "
" Russanowskiej	63.619 "	— "
" Stanowy sierociński	44.483 "	03 "
" Ludwika i Anny Helclów . . .	952.713 "	15 "
" Siemianowskich III (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych) . .	22.623 "	09 "
" Siemianowskich IV (posagowa dla ubogich dziewcząt)	21.694 "	87 "
" Bursy im. ks Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych" , ...	16.825 "	24 "
" Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich)	19.819 "	28 "
" " (dla dziewcząt wiejskich)	3.184 "	13 "
" Kosvitzky'ego Józefa II dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . . ,	3.312 "	79 "
" Niezabitowskiej Ludwiki dla „domu pracy" i dla „tanich kuchni ludowych" we Lwowie . . ,	10.762 "	98 "
" Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolice i Zastawce .	25.369 "	42 "
" Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi . . .	33 794 "	69 "
" z legatu Jozefa Ciemierzyńskiego .	574 "	16 "
" Leonarda Wężyka dla szkoły rolniczej w Czernichowie	2.852 "	34 "
" z legatu Stanisława Piotrowskiego dla „domu ubogich" w Strzeliskach nowych	12.869 "	06 "
" Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . .	2.426 "	97 "
" Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	10.000 "	— "
" Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	10.000 "	— "
" Wacława Tyzenhauza	2.972 "	84 "
" Marcin Gewürtz „dla ubogich izraelitów miasta Dębicy" . . .	1.225 "	40 "
" Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierót w zakładzie św. Heleny" we Lwowie	18.224 "	55 "
Razem w efektach . .	1,431 752 zł	14 ct.

B) W należytościach czynnych

Fundusz Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich kapitał zahipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami . .	7 954 zł. 55 ct.
Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząj wiejskich) kapitał zahipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami . . .	1.590 " 91 "

Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy pod godłem opatrzności“, pożyczka udzielona na budowę domu własnego . . . . 12.300 „ — „

Razem w należytościach czynnych . . 21.845 zł. 46 ct.

C) W realnościach.

Fundusz Ludwika i Anny Helclów, kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie . . . . . . 735.667 „ 55 „

Ogółem wynosi majątek zarodowy z końcem października 1896 funduszów naukowych dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytościach czynnych i realnościach . . . 2,189.265 zł. 15 ct.

Z końcem października 1895 wynosił majątek zarodowy tych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach . . . . . 2,292.907 zł. 98 ct.

Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zmniejszenie tych funduszów o . . . 103.642 zł. 83 ct.

Do wyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych i pomnikowych . . . . . 2,189.265 „ 15 „

Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych . . . . . . 4,158.781 „ 92 „

Okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyi, departamentowi I. przydzielone, wynoszą ogółem . . . . 6,348.047 zł. 07 ct.

a gdy w r. 1895 z końcem października ogół tych majątków wynosił . . . . . . 6,496.790 „ 62½ „

przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o . . . . 148.743 zł. 55 ½ „

Doliczywszy do wykazanego wyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi I. w sumie . , . . . 6,348.047 „ 07 „

stan majątków zarodowych z końcem października 1896 dwudziestu dziewięciu funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielonych innym departamentom *) a pozostających w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie . . . 655.080 „ 36 „

Okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie . . . . . . 7,003.127 zł. 43 ct.

---

*) Depart. II. fund. dobr. Malinowskiego dział I. do VI. .	111.991 zł.	08	ct.
„ „ „ „ Feliksy Czarkowskiej . .	275.428 „	80	„
„ „ „ „ Łodzia Ponińskiego . .	60.443 „	51	„
„ „ „ „ Łukowskich	8.432 „	10	„
„ „ „ „ Steczkowskiego z Jasła , .	3.001 „	82	„
„ „ „ „ „ na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych . . .	1.247 „	88	„
„ „ „ styp. Wystawy kraj. z r. 1877 .	20.764 „	53	„
„ „ „ „ stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika .	1.489 „	43	„
do przeniesienia .	482.799 zł.	10	ct.

Fundacya „Macierzy polskiej“.

Stosownie do przepisu art. 26. statutu fundacyi „Macierz polska“ przedkłada Wydział krajowy z zarządu majątku zakładowego tej fundacyi następujące sprawozdanie:

Rok 1895.

A) Dochody:

	Gotówka.		Efekta.	
1. Subwencye i datki dobrowolne:				
a) subwencya z funduszu krajowego za rok 1895	5.000 zł.	— ct.	— zł.	— ct.
b) subwencya od gminy miasta Lwowa za r. 1895	200 „	— „	„ „	— „
2. Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych	2.230 „	47 „	— „	— „
3. Odsetki od efektów . . ,	1.553 „	— „	— „	— „
Razem ,	8.983 zł.	47 ct.	— zł.	— „
4. Do tego: zapas z początkiem r 1895	1.086 „	76 „	38.073 „	75 „
Suma dochodów .	10.070 zł.	23 ct.	38.073 zł.	75 ct.

B) Wydatki:

1. Koszta wydawnictw własnych .	7.411 zł.	61 ct.	— „	— „
2. Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców . . .	350 „	— „	— „	— „
3. Koszta admistracyi . . .	975 „	— „	— „	— „
4. Wynagrodzenie sekretarza „Macierzy“	120 „	— „	— „	— „
5. Wynagrodzenie sług za nadzór nad biurem „Macierzy“ . . .	5 „	— „	— „	— „
razem .	8.861 zł.	61 ct.	— zł.	— „
6. Do tego: zapas z końcem r. 1895 .	1.208 „	62 „	38.073 zł.	75 ct.
Suma wydatków .	10.070 zł.	23 ct	38.073 zł.	75 ct.

Wykazany wyżej pod poz. 6. wydatków zapas z końcem r. 1895 w gotówce 1.208 zł. 62 ct. jest zapasem majątku obrotowego; zaś w efektach 38.073 zł. 75 ct w. a. jest zapasem majątku zarodowego fundacyi.

---

				z przeniesienia .	482.799 zł.	10 ct.
Depart.	III.	fund.	styp.	Brześciańskiej Kunegundy . .	5.064 „	50 „
„	„	„	„	Bodziocha Tomasza , . .	16.687 „	26 „
„	„	„	„	Bohdanowicza Dominika . .	11·402 „	91 „
„	„	„	„	Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie .	12.331 „	75 „
„	„	„	„	Jeleńskiego Napoleona, dla szkoły rolniczej w Łuczycach . .	13.979 zł.	67 ct.
„	„	„	„	Krzeczunowicza Ignacego . .	15.532 „	88 „
„	„	„	„	„ Waleryana . .	8.459 „	60 „
„	„	„	„	ks. Krechowskiego Jana . .	7.455 „	08 „
„	V.	„	dobrocz.	Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	2.205 „	92 „
„	„	„	„	Weissenwolfiowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	6.301 „	73 „
„	„	„	„	Kosvitzky'ego dla ciemnych w Krakowie , ...	1.599 „	28 „
„	VI.	„	„	galic. inwalidów wojskowych .	41.317 „	55 „
„	„	„	„	niżankowicki inwalidów wojsk.	2.981 „	62 „
„	„	„	„	Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk.	274 „	64 „
„	„	„	„	Kosvitzky'ego dla złoczyńców .	1.598 „	95 „
„	„	„	styp.	Jubil. Cesarza Franciszka I. .	25.087 „	97 „
				Razem jak wyżej .	655.080 zł.	36 ct.

L. 56704/96.

Okólnik

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 7. sierpnia 1896, l. 8304pr, że Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 3. lipca b. r. użyczyć Najwyższej sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm projektowi ustawy gminnej dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24 dż. u. kr.) i innych znaczniejszych gmin kraju. Ustawa będzie w najkrótszym czasie w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych ogłoszoną.

Zawiadamiając o tem Wydział powiatowy, zwracamy zarazem uwagę, że powyższy fakt ma dla naszego samorządu doniosłe znaczenie i jest dalszym znacznym postępem na polu reorganizacyi stosunków gminnych.

Ponieważ jest konieczną potrzebą, ażeby Wydziały powiatowe obznajomiły się dokładnie z nową ustawą obejmującą 109 paragrafów, przeto Wydział krajowy dla ułatwienia Wydziałom powiatowym poglądu na całość ustawy — uważa za odpowiednie, wyłuszczyć przedewszystkiem Wydziałowi powiatowemu główne zmiany w nowej ustawie wprowadzone. Nowa ustawa gminna dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 i innych znaczniejszych gmin kraju w ustawie wymienionych, oparta jest na tych samych zasadach, jak ustawa gminna dotychczasowa, która dalej obowiązuje dla reszty gmin. Następstwem tego jest, że ustawa wstępna do nowej ustawy z dnia 3. lipca nie zarządza rozwiązania rad gminnych w miejscowościach wyliczonych w artykule I. ustawy wstępnej, albowiem organizacya pozostała ta sama, zmienił się tylko i to dość znacznie zakres działania poszczególnych organów administracyi gminnej. Zauważyć musimy tutaj nawiasowo, że zmiany w dotychczasowych urządzeniach gminnych dokonane zostały na tle obowiązującej ustawy dla trzydziestu miast z dnia 13. marca 1889, z możliwem zatrzymaniem porządku paragrafów i stylizacyi.

Najważniejsze zmiany są następne:

I. Przedewszystkiem chodziło Wydziałowi krajowemu o możliwie dokładne rozgraniczenie zakresu działania rady gminnej i zwierzchności gminnej, ażeby organ uchwalający i nadzorujący nie wkraczał w sferę działania organu wykonawczego i odwrotnie. Cel ten osiągnięty został przez dokładne wyliczenie atrybucyi rady gminnej w §. 25 lit. *a)* do *n)* ustawy, jak niemniej przez wyliczenie atrybucyi naczelnika gminy w paragrafie 47 i następnych. Nadto rozdziela ustawa komisye wybierane przez radę gminną na dwie kategorye. Jedne z nich, a mianowicie komisye kontrolujące wybrane w myśl §. 28 ustawy, są organem rady gminnej dla wykonania uadzoru nad urzędowaniem zwierzchności gminnej. Komisye te mają prawo wglądania w akty, protokoła i t. d., a naczelnik gminy obowiązany jest zawiadamiać je zawczasu o każdym nastąpić mającym odbiorze i kolaudacyi (§ 57), komisye te, a względnie jedna komisya mają obowiązek zawiadamiać radę gminną o każdej dostrzeżonej nieprawidłowości. Natomiast nie przysługuje im — co z naciskiem podnosimy — żadna władza wykonawcza, a zatem ani nic zarządzić ani zwierzchności gminnej żadnych poleceń wydawać nie mogą (7. alinea §. 28). Druga kategorya komisyi są to komisye, które rada gminna „na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy“ dla poszczególnych czynności z urzędu wybiera (§. 58). Komisye te stojące pod przewodnictwem członka zwierzchności gminnej są organami naczelnika gminy podlegają mu w zupełności i obowiązane są jego polecenia wykonywać. W ten sposób usuniętą zostaje ta tak często powtarzająca się nieprawidłowość, że komisye rady gminnej gospodarowały a zwierzchność gminna zostawała bierną.

II. Drugą wybitną dążnością ustawy jest wzmocnienie stanowiska naczelnika gminy obok zwiększenia jego odpowiedzialności. Ustawa podnosi wyraźnie, że asesorowie dodani są naczelnikowi do pomocy w urzędowaniu i winni wykonywać jego rozporządzenia (§. 65), co wszelkie scysye w przyszłości usuwa. Naczelnik gminy wybrany na lat sześć, nie podlega

wylosowaniu przy uzupełniających wyborach (§. 13), ma przeto zapewnioną sześcioletnią działalność, jego „stała“ płaca jest zabezpieczona przez oznaczenie minimum wynagrodzenia przez Wydział krajowy (§. 15), nie potrzebuje się obawiać złośliwego obniżenia płacy — jak to się nieraz praktykowało — wykonuje władzę karną samodzielnie bez asesorów, jak dotychczasowa ustawa wymagała (§. 51) i t. d.

III. Nieporządki kasowe w tej kategoryi gmin, które nowej ustawie podlegać będą dawały się nieraz uczuwać dotkliwie. Ażeby temu skutecznie zaradzić — postanawia ustawa, że naczelnik gminy obowiązany jest pod odpowiedzialnością przynajmniej raz na miesiąc kasę gminną oczywiście we wszystkich funduszach szkontrować (§. 60); nadto obowiązaną jest komisya rady gminnej przeprowadzać ścisłą rewizyę kasy przynajmniej cztery razy do roku i złożyć o tem sprawozdanie do ośmiu dni Wydziałowi powiatowemu. Jeżeliby komisya szkontrująca temu obowiązkowi zadość nie uczyniła, może Wydział powiatowy przeprowadzić szkontro kasy na koszt gminy (§. 29). Nadto winien Wydział powiatowy od czasu do czasu kasę gminną niespodziewanie szkontrować (§. 24). Jeżeli przeto powyżej przytoczone postanowienia ustawy będą wykonane, nie mogą istnieć nieporządki kasowe, a gdyby się powtórzyły, będą ci jako współwinni uważani, którzy obowiązków przez ustawę wyraźnie na nich włożonych nie spełniali.

IV. Z równą troskliwością stara się ustawa zabezpieczyć porządek w rachunkach, §. 71 ustanawia tak dla naczelnika gminy jak dla rady gminnej prekluzywne termina co do przedłożenia i załatwienia budżetów i rocznych zamknięć. O przedłożeniu budżetu i zamknięć rachunkowych radzie gminnej winien naczelnik gminy Wydział powiatowy zawiadomić, jak niemniej przez radę gminną załatwiony budżet i zamknięcia Wydziałowi powiatowemu w dwóch egzemplarzach przedłożyć (§. 72). W ten sposób będzie miał Wydział powiatowy dokładną ewidencyę co do rachunków gminy. Ustawa zapobiega nawet temu, ażeby roczne rachunki gminy w komisyi rady gminnej nie zalegały i wyznacza sześciotygodniowy termin do sprawdzenia rachunków (§. 73). Jeżeliby komisya rachunków w oznaczonym terminie nie załatwiła i zwłoki należycie nie usprawiedliwiła. obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić wybór innej komisyi i wyznaczyć nowy termin do sprawdzenia, a gdyby i to nie poskutkowało, lub gdyby Wydział powiatowy nabrał przekonania, że rachunki są tylko pobieżnie sprawdzone, ażeby li tylko zadość uczynić literze prawa i terminu dotrzymać, może z ramienia swego zarządzić sprawdzenie rachunków na koszt gminy (§. 73. al. 3).

Z powyższego zestawienia wynika, że ustawa nadaje Wydziałowi powiatowemu zupełnie wystarczające środki, ażeby porządek w rachunkach gminy utrzymać.

V. Jak to Wydziałowi powiatowemu dobrze wiadomo, jest ściąganie zaległości czynnych najsłabszą stroną gospodarki gminnej. Naczelnicy gmin nie chcąc wywoływać przeciw sobie niechęci, ociągali się dość często ze ściąganiem należytości gminy, lub zarządzali środki, o których bezużyteczności byli z góry przekonani. W ten sposob traciły gminy rocznie tysiące wskutek przedawnienia, śmierci dłużnika lub niemożności sciągnięcia, albowiem największa część pretensyi staje się się z czasem niemożliwą do ściągnięcia. Ustawa zapobiega temu, postanawiając w §. 56, że Wydział powiatowy w razie ociągania się zwierzchności i rady gminnej ma prawo zarządzić środki zaradcze, jakie za stosowne uzna, a nawet ustanowić zastępcę prawnego na koszt gminy. Tak samo może egzekwować Wydział powiatowy pretensye gminy do członków zwierzchności gminy, którzy wskutek zaniedbania lub nawet złej woli gminie szkodę wyrządzili (§. 56, alinea 4).

Nadto postanawia ustawa w §. 98, że opuszczanie i odpisywanie wierzytelności i pretensyj gminnych podlega zatwierdzeniu rady powiatowej (§. 9-, lit. *c)* Środki są przeto zupełnie wystarczające.

VI. Szczególniejszą uwagę zwraca nowa ustawa na zabezpieczenie wykonywania policyi miejscowej w gminach. W tym celu zawiera ustawa następujące postanowienia:

Wykonanie policyi miejscowej oddane jest w ręce naczelnika gminy lub tegoż urzędującego zastępcy (§. 49) tenże wykonuje władzę karną samoistnie bez asesorów — jak dotychczas było (§. 51), rada gminna uchyloną jest jako instancya (§. 35).

Szczególniejszą uwagę zwracamy Wydziału powiatowego na postanowienia §. 108 ustawy, do których Wydział krajowy wielką wagę przywiązuje. Jak to Wydziałowi powiatowemu najlepiej wiadomo, były stosunki policyi miejscowej w wielu pomniejszych miastach i miasteczkach wręcz niemożliwe i nieraz potrzeba było uciekać się do ostatniego środka zaradczego, to jest do rozwiązania rady gminnej, ażeby porządek przywrócić. Obecnie powinno być inaczej; §. 108 bowiem postanawia, że jeżeli wykonywanie policyi miejscowej w jakiejkolwiek miejscowości podlegającej niniejszej ustawie jest nieodpowiednie, a upomnienia nie poskutkują, może być wykonanie policyi oddane na koszt gminy pełnomocnemu komisarzowi na pewien — z góry oznaczony czas celem zrobienia porządku, a środek ten może być

powtarzany tak długo, póki porządek się nie utrwali. Wydział krajowy jest przekonany, że przy roztropnem zastosowaniu postanowień tego paragrafu, będzie można osiągnąć zadowalniające rezultaty bez uciekania się do ostatecznegn środka, to jest rozwiązania rad gminnych, a już sama możność zastosowywania tego środka o ustawie zabezpieczenia — na co uwagę zwierzchności gmin zwrócić należy, wpłynie dodatnio na stosunki policyi miejscowej.

VII. Nowa ustawa zwraca również uwagę na urzędników gminnych. §. 27 ustawy, wkłada na radę gminną obowiązek przydania naczelnikowi gminy odpowiednich sił urzędowych, gdyż w przeciwnym razie wyda Wydział krajowy w porozumieniu z c k. Namiestnictwem orzeczenie, jakiej kategoryi urzędników i w jakiej liczbie gmina ustanowić i opłacać ma. — §. 54 postanawia, że każdy urzędnik gminy ma posiadać przepisaną kwalifikacyę, którą Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem ureguluje w drodze rozporządzenia, które w niedługim czasie w dzienniku ustaw i rozporządzeń ogłoszonem będzie.

Postanowienie to jest bardzo ważne tak ze względu na potrzebę podniesienia stanu urzędników gminnych, jak niemniej celem umożliwienia gminom pozbycia się nieudolnych i szkodliwych urzędników.

VIII. W końcu wyliczamy w krótkości dalsze zmiany w postanowieniach obecnie obowiązującej ustawy, jakoto:

uzupełniające wybory co lat trzy (§. 13);

uchylenie radnych stojących w stosunkach prawnych z gminą, jako przedsiębiorcy, dostawcy lub dzierżawcy — od urzędowania, dopóki ten stosunek trwa (§ 19);

redukcya instancyi w sprawach gminnych przez uchylenie rady gminnej jako instancyi (§. 35);

zapobiegania dekompletowania posiedzeń rady gminnej przez postanowienie, że radny niejawiący się na posiedzeniu trzykrotnie raz po razu, może być nawet do końca peryodu od posiedzeń wykluczony (§ 38, al. 6);

wykluczenie członków zwierzchności gminnej od głosowania przy sprawdzaniu rachunków i udzielania absolutoryum (§. 40);

naczelnikowi gminy służy prawo przyjmowania i oddalania sług gminnych (§. 54);

ważne prawo gmin do nakładania dodatków do podatków podług rozmaitej stopy procentowej za przyzwoleniem Wydziału krajowego (§ 86);

przymusowe przyłączenie przylegających gmin wiejskich lub małomiejskich (§. 96);

uregulowanie sposobu użytkowania dobra gminnego przez radę gminną i powiatową (§. 69), które to postanowienia mają wielką ekonomiczną doniosłość.

Oto są w krótkości wyliczone zmiany w obecnie obowiązującej ustawie gminnej. Nowa ustawa nakładająca znaczne obowiązki tak na Wydziały powiatowe jak i na Wydział krajowy przyniesie dopiero wówczas dobre skutki, jeżeli Wydziały powiatowe czuwać będą nad jej wykonaniem i otoczą gminy opieką już przy wprowadzeniu w życie nowej ustawy.

a) W tym celu zechce Wydział powiatowy przekonać się przedewszystkiem według artykułu I. ustawy, które miasta lub miasteczka powiatu podlegają niniejszej ustawie. Jeżeliby które miasto lub miasteczko powiatu czuło się tem pokrzywdzone, że nie jest objęte ustawą, może mu Wydział powiatowy oznajmić, że przysługuje mu prawo wniesienia petycyi do Wysokiego Sejmu o zaliczenie go w poczet miejscowości podlegających niniejszej ustawie, jeżeli będzie mogło sprostać obowiązkom, które nowa ustawa na nie nakłada. Powtóre, wyda Wydział powiatowy pouczenie zwierzchnościom i radom gminnym o ich prawach i obowiązkach w myśl wywodów niniejszego okólnika, do których Wydział powiatowy i swe uwagi — oparte na znajomości stosunków miejscowych — dodać może. Pouczenie może być również i ustne. Po trzecie, z chwilą wejścia w wykonanie ustawy przeprowadzi Wydział powiatowy szczegółowe i ściśle scontrum kasowe we wszystkich funduszach w obecności większego grona radnych, ażeby gmina miała trwałą podstawę do nowej gospodarki. Jeden egzemplarz aktu szkontra pozostanie zaprotokołowany w gminie, drugi egzemplarz służyć będzie Wydziałowi powiatowemu dla dalszej kontroli.

Po czwarte: ponieważ nowa ustawa zarządza spisanie nowych inwentarzy całego majątku gminy i jej zakładów, przeto zarządzi Wydział powiatowy co potrzeba, ażeby przystąpiono do spisania nowego inwentarza, (§. 66). Szczególniej czuwać będzie Wydział powiatowy, ażeby wszelkie prawa gminy co do nieruchomości do ksiąg hipotecznych wpisane były i ażeby nieruchoma własność gminy była należycie odgraniczona. Jeden egzemplarz inwentarza ma być Wydziałowi krajowemu przedłożony, jak tego ustawa wymaga.

Po piąte: gdy tylko ustawa w życie wejdzie, ustaje tem samem działalność dotychczasowych komisyj fungujących na podstawie dawnej ustawy. Wydział powiatowy zarządzi przeto bezzwłocznie wybór komisyi kontrolującej (najlepiej jednej). Dalej zarządzi Wydział powiatowy wybór komisyi szkontrującej kasę i sprawdzającej rachunki. Nadto winien być

Wydział powiatowy pomocnym radzie gminnej przy ułożeniu instrukcyi dla komisyi kontrolującej. O wzór takiej instrukcyi łatwo, albowiem posiada je każde miasto podlegające ustawie z dnia 13. marca 1889.

Instrukcye dla szkontrujących kasy rozesłał Wydział krajowy wszystkim Wydziałom powiatowym i jeden egzemplarz tej instrukcyi należy komisyi szkontrującej udzielić. Inne komisye, które mają być organami pomocniczemi naczelnika gminy, mogą być obrane, jeżeli zwierzchność gminna tego zażąda.

W końcu zajmie się Wydział powiatowy uregulowaniem sposobu użytkowania dobra gminy.

O wykonaniu niniejszych poleceń złoży nam Wydział powiatowy sprawozdanie w miesiąc po wejściu w wykonanie ustawy.

Przystępujemy z porządku do czynności, jakie na Wydział krajowy spadają:

1. Ponieważ Wydział krajowy ma wyznaczyć „minimum“ wynagrodzenia naczelnika gminy a szczegóły odnoszące się do zwierzchności tej kategeryi gmin są Wydziałowi krajowemu mniej dokładnie znane, przeto polecamy Wydziałowi powiatowemu, ażeby przedłożył nam w terminie do 1. grudnia 1896 wykaz zwierzchności tych gmin, które niniejszej ustawie podlegać będą. Wykaz ten obejmować ma:

a) imię i nazwisko członka zwierzchności gminnej;
b) wiek, (rok urodzenia);
c) wyznanie;
d) zawód, któremu się oddaje;
e) jak długo jest członkiem zwierzchności gminnej;
f) płaca i inne emolumenta.

W rubryce „uwaga“ raczy P. T. Prezes Rady powiatowej poufną kwalifikacyę, względnie swe spostrzeżenia zamieścić

Nadto zarządza Wydział krajowy raz na zawsze, ażeby nas Wydział powiatowy o każdej zmianie w składzie zwierzchności gminnej z podaniem wyliczonych szczegółów zawiadamiał.

2. Ponieważ Wydział krajowy wydać ma regulamin czynności dla rad gminnych i instrukcye dla czynności zwierzchności gminnych, przeto doniesie nam Wydział powiatowy w terminie do 15. października b. r., czyli zwierzchności i rady gmin objętych niniejszą ustawą, nie posiadają takich instrukcyj o jakich jest mowa w §. 36 ustawy i dołączy wierzytelny odpis instrukcyi.

3. Ponieważ Wydział krajowy wydać ma instrukcyę dla kas gminnych, do której szczególniejszą wagę przywiązywać należy, przeto złoży nam Wydział powiatowy sprawozdanie w terminie do 1. listopada b. r., skreślające szczegółowo stosunki kasowe tych gmin, w szczególności w jaki sposób kasowość jest wykonywana, kto prowadzi kasę? kto prowadzi kontrolę? jakie wynagrodzenie pobiera za to? czy dla poszczególnych funduszów niema osobnych kasyerów i kontrolorów i jakie wynagrodzenie pobierają? czy istnieją księgi kontowe (likwidacyjne)? czy istnieje instrukcya kasowa? W razie, gdyby istniała, należy odpis takowej dołączyć.

4. Ponieważ Wydział krajowy unormować mą kwalifikacyę urzędników, przeto są mu szczegółowe daty koniecznie potrzebne. Wydział powiatowy przedłoży nam przeto szczegółowy wykaz wszystkich urzędników, którzy w służbie poszczególnych gmin podlegających tej ustawie — pozostają, oparty na dokumentach, które zwierzchności gmin Wydziałowi powiatowemu przedłożą. Wykaz ten obejmywać ma:

1. imię i nazwisko urzędnika i urząd, który piastuje;
2. rok urodzenia;
3. wyznanie;
4. odbyte nauki (udokumentowane świadectwami);
5. złożone egzamina;
6. dokładne „curriculum vitae“;
7. jak długo w służbie gminy pozostaje;
8. płaca, dodatki i inne emolumenta.

Oryginały dokumentów należy po sprawdzeniu zwierzchności gminnej zwrócić.

W końcu zarządza Wydział krajowy, ażeby niniejszy reskrypt był w całości na posiedzeniu odczytany.

Lwów, dnia 10. września 1896.

Marszałek krajowy: **St. Badeni** w. r.

Członek Wydziału krajowego: **Hoszard** w. r.

L. 4626/96.

Okólnik

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Komisya gminna Wysokiego Sejmu przedłożyła Wys. Sejmowi w przedmiocie działalności ekonomicznej Rad powiatowych sprawozdanie następującej treści:

„Działanie Rad powiatowych ograniczało się dotychczas głównie do czynności, połączonych z wykonywaniem nadzoru nad urzędowaniem Zwierzchności gminnych i nad gospodarką pieniężną gmin, tudzież ich sprawami majątkowemi, a wreszcie do spraw drogowych. Są to istotnie najważniejsze działy czynności Reprezentacyj powiatowych. Działanie ich w tym zakresie z każdym rokiem staje się dokładniejszem, coraz więcej jednolitem i systematycznem — co w znacznej części przypisać znów należy wpływowi informacyjnej i kontrolującej działalności Wydziału krajowego.

Lecz po za sprawami, odnoszącemi się do gospodarstwa gminnego i kontroli nad urzędowaniem Zwierzchności gminnych, tudzież po za sprawami drogowemi, stoi jeszcze otworem przed Reprezentacyami powiatowemi bardzo rozległe pole pożytecznej działalności, wskazane w §. 21. ust. o repr. pow., który orzeka, iż do „Rady powiatowej należy Zarząd ekonomiczny powiatu“.

Niejedna też z Reprezentacyj powiatowych wyświadczyła swojej okolicy w tym zakresie cenne usługi. Wszakże to od Wydziałów powiatowych wychodzi zawsze inicyatywa w niesieniu pomocy ludności, dotkniętej niedostatkiem z powodu nieurodzajów albo klęsk elementarnych, one pośredniczyły w tem, ażeby ułatwiać włościaństwu spłatę wysoko oprocentowanych długów, chroniły ludność od wyzysku w handlu z solą, wiele Towarzystw zaliczkowych im zawdzięcza powstanie, inne znów Wydziały pow. zakładają kasy oszczędności lub powiatowe kasy pożyczkowe, przeznaczone głównie na usługi ludności włościańskiej, popierają sprawę obwałowywania i regulacyi szkodliwych wód, melioracye gruntowe, niosły pomoc rolnikom przy katastralnem szacowaniu dochodu z gruntów do podatku gruntowego, opiekują się przemysłem domowym, organizacyą ochrony pożarnej i t. d.

Są to czynności, które przynoszą szerokim warstwom ludności bezpośredni i widoczny pożytek i dlatego wielce przyczyniają się do podniesienia powagi Rad powiatowych, jak niemniej także do pogłębiania ich wpływu.

Lecz jak dotąd, każda z reprezentacyj powiatowych, które podobnemi sprawami zajmowały się, powodowała się wyłącznie względami miejscowemi i dorywczo, t. j. pod wrażeniem świeżej klęski, za wpływem jakiejś osobistości energiczniejszej lub z innych podobnych przypadkowych przyczyn. Nie było w ich działaniu porozumienia, nie było metody, ani systemu stałego a z tego powodu i wpływ reprezentacyj powiatowych na ekonomiczne podniesienie kraju nie rozwija się równo i statecznie. Jest to pole, na którem bujają tu i ówdzie starannie uprawiane zasiewy, gdzieniegdzie widać już nawet dojrzewające plony, ale tuż obok wydobywają się dopiero z ziemi nieśmiałe pędy, albo nawet leżą znaczne obszary w zupełnem zaniedbaniu odłogiem.

Uznając potrzebę ekonomicznego odrodzenia kraju po stuletniej niszczącej gospodarce nieprzychylnej mu biurokracyi obcej, Wysoki Sejm nie szczędził ofiar na popieranie wszelakich ku temu celowi zdążających usiłowań. Ale postęp ekonomiczny kraju posuwałby się bardzo powoli naprzód, jeżeli prace w tym kierunku ograniczałyby się tylko do tego, co zdziałać mogą Wydział krajowy, c. k. Rząd, tudzież szczupła liczba instytucyj obywatelskich, podobnym celom poświęconych. Tu musi współdziałać całe społeczeństwo, w całej masie ludności trzeba rozbudzić ochotę i energię do walki z przygnębiającą kraj nędzą materyalną, za którą wlecze się jako nieuchronne jej następstwo rozgoryczenie głodnych mas, zaraza zawiści społecznych, popęd do porzucania ziemi rodzinnej w gonitwie za lepszym bytem i inne choroby społeczne.

I jeżeli się oglądniemy za tym, kto mógłby z najlepszym stosunkowo skutkiem pośredniczyć pomiędzy władzami centralnemi a masą ludności w usiłowaniach ku ekonomicznemu

podźwignieniu kraju, przekonamy się, iż w Radach powiatowych i w Wydziałach powiatowych posiada kraj nasz gotowy już i bardzo ku temu sposobny organ.

Reprezentacye powiatowe jednoczą bowiem zastęp około 1500 posiadających zaufanie i wpływ w swoich kołach przedstawicieli wszystkich warstw ludności, wszystkich stronnictw, wszystkich interesów. Już teraz rozporządzają one znacznemi budżetami i posiadają wpływ i władzę ku temu, ażeby to, co dla dobra i pożytku swoich powiatów postanowią, przeprowadzić także w czyn.

Nie idzie o to, ażeby Rady powiatowe lub Wydziały powiatowe bezpośrednio zajmowały się przedsiębiorstwami. Doświadczenie przekonuje bowiem, że inicyatywa z ich strony, moralne lub skromne materyalne poparcie z ich strony, zupełnie wystarczają, ażeby wywołać w powiecie różne pożyteczne usiłowania, i zapewnić im pomyślny rozwój.

Projektowana przez byłego ministra hr. Falkenhayna organizacya rolniczej ludności, w przymusowe stowarzyszenia, miała na celu właśnie wytworzenie organów, które mogłyby zajmować się systemacznie pielęgnowaniem materyalnych interesów ludności rolniczej — a więc popierać postęp w gospodarce, zakładać spółki, stowarzyszenia pożyteczne, opiekować się kredytem rolniczym i t. d. Lecz u nas opinia publiczna nie powitała tego pomysłu zbyt przychylnie tylko dlatego, że chciał on narzucić ludności rolniczej krępującą ją swobodą ruchów, biurokratyczną organizacyę, według jednego szablonu dla wszystkich krajów koronnych przykrojoną i w kancelaryi c. k. Ministerstwa rolnictwa we Wiedniu zcentralizowaną

Prywatne instytucye i stowaryszenia, nie mają znów ani tej powagi, ani środków ku temu, ażeby mogły objąć liczne masy ludności. A zresztą działanie ich zawsze musi mieć tę słabą stronę, że nosi cechę pewnego dyletantyzmu zależnego od dobrej woli jednostek.

Tymczasem w Reprezentacyach powiatowych posiadamy organ najzupełniej swojski i niezawisły, a wyposażony w środki i władzę, wystarczającą ku temu, ażeby tu doprowadzić rzeczywiście do wykonania, co dla dobra powiatu jest potrzebnem.

Rada powiatowa powinna być w istotnem i w najrozleglejszem znaczeniu tego wyrazu gospodarzem w swoim powiecie — gospodarzem rozumnym i przezornym, ale też i stanowczym w działaniu!

Taka rola nie da się jednak narzucić Radom powiatowym. Musi ona być wypływem ich własnego przekonania, ich własnej gorliwości obywatelskiej, zrozumienia i przejęcia się poczuciem potrzeby pracy w tym kierunku.

Pragnąc dokładniej określić coby rozumieć wypadało pod ogólnem wyrażeniem: „sprawy ekonomiczne powiatów“ Komisya gminna wymienia tu szereg najważniejszych spraw tego rodzaju, któremi Rady powiatowe stosownie do miejscowych warunków i potrzeb jak niemniej także rozporządzalnych środków opiekować się mogą:

I. Opieka nad interesami ludności rolniczej w obrębie powiatu:

Wspieranie ruchu asocyacyjnego pomiędzy rolnikami przez świadome celów poparcie miejscowego oddziału Towarzystwa gospodarskiego, Kółek rolniczych, handlowych spółek rolnych, zakładania spółek mających na celu podniesienie kultury gruntów przez osuszanie bagien, drenowanie mokradeł, nawadniania zbyt suchych gruntów, zalesiania nagich stoków i piasków lotnych, dla budowli ochronnych wodnych i t. d.

Popieranie tych działów produkcyi gospodarczej, które w powiecie są najbardziej upowszechnione na mocy zakorzenionego z dawnych czasów zwyczaju, albo z powodu szczególniej sprzyjających warunków miejscowych jak n. p. wypasów wołów lub owiec na halach (połoninach górskich), wypasów na równinach nadrzecznych, hodowli i handlu trzodą chlewną uprawy roślin przemysłowych: lnu, konopi, chmielu, tytoniu, anyżu i t. d.

Systematyczna opieka nad rozwojem bydła rogatego w duchu ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892.

Gdzie warunki miejscowe sprzyjają temu — staranie o rozwój hodowli ryb w wodach płynących i stawach.

Racyonalna opieka nad ruchem własności gruntów, czuwanie nad parcelacyą i komasacyą własności ziemskiej w powiecie.

Czuwanie nad szerzeniem wiedzy zawodowej pośród rolników: zakładania szkół rolniczych, czuwanie nad tokiem nauki w szkołach ludowych o kierunku rolniczym, nad działaniem wędrownych nauczycieli rolnictwa i t. d.

II. Opieka nad rozwojem przemysłu w powiecie:

Życzliwe wspieranie powstających w powiecie wielkich i małych przedsiębiorstw przemysłowych, cechowych stowarzyszeń rękodzielniczych, spółek przemysłowych, szkół prze-

mysłowych zawodowych, jakoteż wieczornych szkół przemysłowych uzupełniających dla terminatorów po miastach; ochrona utrzymującego się tradycyjnie w różnych miejscowościach powiatu przemysłu domowego

III. Czuwanie nad stosunkami handlowemi powiatu:

Badanie dróg odbytu i organizacyi handlu płodami powiatu, popieranie spółek handlowych, sklepów wiejskich, szkolnictwa handlowego, udzielanie stypendyów młodzieży, pragnącej kształcić się do zawodów handlowych i t. p.

IV. Sprawy finansowe i kredytowe:

Gminne kasy pożyczkowe; powiatowe kasy oszczędności i kasy pożyczkowe; Towarzystwa zaliczkowe, spółki Reiffeisena; kredyt hipoteczny; opieka nad finansowaniem rozmaitych przedsiębiorstw pożytecznych dla powiatu.

V. Komunikacye:

Budowa dróg, popieranie projektów kolei lokalnych; otwierania dróg wodnych; mnożenia w powiecie stacyj kolejowych, pocztowych, telegraficznych.

VI. Asekuracya ogniowa i ochrona od pożarów:

Pośredniczenie w tworzeniu związków asekuracyjnych w powiecie w celu szerzenia pomiędzy mniej oświeconą ludnością asekuracyi ogniowej: popieranie straży pożarnych, zakupna sikawek i przyborów pożarnych.

VII. Propaganda ubezpieczeń na życie w masach ludności.

VIII. Badania i próby, które mogłyby w rezultacie przynieść jakąś korzyść ludności powiatu całego, albo pewnym jego okolicom.

Zachodzi teraz pytanie, jaki wpływ mógłby wywierać Wydział krajowy na ożywienie działalności ekonomicznej Reprezentacyj powiatowych?

I pod tym względem nie brak już doświadczeń i wzorów. Wszakże czynności krajowego biura melioracyjnego, biura kolejowego, Komisyj krajowych dla spraw przemysłowych i dla spraw rolniczych i t. d. pochodzą zazwyczaj z inicyatywy miejscowej, gdy Wydział krajowy zasila ją tylko fachową poradą, czuwaniem nad tem, ażeby rozpoczęte usiłowania przybrały kierunek właściwy, a wreszcie i pomocą materyalną, gdzie to jest niezbędnem.

W sprawach organizacyi kredytu włościańskiego, miejscowe współdziałanie Reprezentacyj powiatowych jest niemal niezbędnem — co znów bez pomocy Wydziału krajowego przeprowadzić się nie da.

Wreszcie chodzi o to, ażeby za pośrednictwem Wydziału krajowego odjąć działaniu Wydziałów powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych dotychczasową sporadyczność i brak systemu, ażeby nadać mu kierunki stałe, ująć w pewne normy — jednem słowem, nadać mu jak najbardziej skuteczną organizacyę.

W załatwieniu powyższego sprawozdania komisyi gminnej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 17. stycznia 1896 następującą uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czynnie i jak najgorliwiej wspierał działalność Reprezentacyj powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych i ich powiatów.

Wydział krajowy podając do wiadomości Wydziałów powiatowych powyższe sprawozdanie komisyi i uchwałę Wys. Sejmu, pragnie zwrócić uwagę Reprezentacyj powiatowych na konieczną potrzebę rozwinięcia ekonomicznej działalności, do której Wysoki Sejm tak wielką przywiązuje wagę, a zarazem zachęcić do wytrwałości tam, gdzie we wskazanym przez Wys. Sejm kierunku Reprezentacye powiatowe w zakresie działania z §. 21. ust, o Rep. pow. niejedną już powiatowi wyświadczyły usługę

Niniejszy reskrypt powinien być przedmiotem kolegialnych obrad Wydziału powiatowego.

Należy przedewszystkiem skonstatować, czy i o ile w tym kierunku zdziałano ściśle według faktycznego stanu rzeczy, następnie ułożyć choćby na razie skromny program dalszej działalności ewentualnie przedłożyć Radzie powiatowej odpowiednie wnioski.

O wykonaniu niniejszego reskryptu oczekuje oczekuje Wydział krajowy sprawozdania najdalej do trzech miesięcy z dołączeniem odpisu protokołu posiedzenia.

Lwów, dnia 17. marca 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Odpis

okólnika c. k. Namiestnictwa z dnia 17. stycznia br. L. 98.945 do wszystkich PP. Starostów.

Jeden z wydziałów powiatowych wniósł w ubiegłej sesyi sejmowej petycyę do W. Sejmu o zapewnienie szybszej egzekucyi celem ściągania kar nakładanych przez Wydziały powiatowe na naczelników gmin.

Na uzasadnienie tej petycyi podniesiono, że grzywny nakładane przez Wydziały powiatowe na naczelników gmin nie bywają obecnie przez c. k. władze polityczne dosyć szybko ściągane głównie z powodu, iż ściąganie ich odbywa się przy sposobności egzekucyi podatkowych, a takie opóźnienie w ściąganiu tych grzywien, osłabia ich skuteczność

Tenże Wydział powiatowy prosił przeto Wysoki Sejm o wyjednanie u c k. Rządu zarządzenia, aby grzywny te ściągane były przez c. k. Starostwa w terminie 30-tu dni, a więc nie przy sposobności ściągania należytości skarbowych, lecz odrębnie i samoistnie.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm do załatwienia Wydziałowi krajowemu, który zażądał w tej kwestyi opinii innych Wydziałów powiatowych, a gdy przeważna ich część poparła rzeczoną petycyę odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 21. listopada 1895. L. 66.771 do c. k. Namiestnictwa o wydanie w tym względzie stosownych zarządzeń.

Nie ulega wątpliwości, że skuteczność kary zawisłą jest głównie od szybkiego jej wykonania, że zatem dążyć należy do tego, aby ten warunek skuteczności grzywien, na naczelników gmin przez Wydziały powiatowe nakładanych, ile możności był przestrzegany.

To też używanie egzekutorów podatkowych do ściągania tych grzywien, które należą do rzędu należytości wymienionych w §. 3. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz u. p L. 96 nie jest środkiem prowadzącym do powyższego celu. Egzekutorowie podatkowi bowiem według rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 15 Listopada 1881 L. 4.335 i okólnika krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 2. stycznia 1886 L 71.413. (Dodatek do dziennika rozp. Ministerstwa skarbu Nr. 1. z r. 1886) mają być używani w pierwszym rzędzie do ściągania podatków stałych i należytości, zostających w zarządzie Ministerstwa skarbu. Inne, nienależące do etatu Ministerstwa Skarbu należytości mają być wprawdzie również ściągane przez egzekutorów podatkowych, jednak tylko o tyle, aby służba egzekucyjna co do podatków stałych i należytości skarbowych niedoznawała z tego powodu żadnego uszczerbku. Na te przepisy zwracano kilkakrotnie uwagę Pana c. k. Starosty ostatnim razem okólnikiem krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 31. maja 1892. L. 23.381.

Stosownie do tych przepisów mogą zatem egzekutorowi podatkowi przystępywać do ściągania należytości objętych §. 3. ces. rozp. z d. 20. kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. u. p. dopiero wtedy, gdy według ułożonego z góry programu ich czynności przyjdzie kolej na miejscowości, w których zalegają przekazane im do ściągania należytości nie skarbowe i o ile zaległości skarbowe wpierw ściągnięte być mogły. Wobec tego ściągania należytości nieskarbowych, a więc igrzywien nakładanych na naczelników gmin za przekroczenia względnie zaniedbania obowiązków służbowych, musi z reguły doznawać zwłoki.

C. k. Namiestnictwo poleca przeto Panu c. k. Staroście, aby ściąganie grzywien, o których mowa, poruczał w przyszłości egzekutorom podatkowym tylko wtedy, jeżeli w danym wypadku z uwagi na rozkład czynności egzekucyjnych zapewnione być może raźne ściągnięcie grzywny. W każdym innym wypadku należy używać do egzekucyi celem ściągania tych grzywien własnych organów, w szczególności osobnych egzekutorów prywatnych na koszt egzekwowanych, jak to zarządzono tut okólnikiem z dnia 28. grudnia 1894. L. 94.708. w celu szybkiego egzekwowania zaległych opłat na rzecz zakładu ubezpieczeń od wypadków i powiatowych kas chorych, tudzież tut. okólnikiem z d. 20. października 1894 L. 84.586. celem egzekwowania datków konkurencyjnych, drogowych, parafialnych i szkolnych. — Pan c. k. Starosta winien jednak baczyć starannie na to, aby strony egzekwowane z tego powodu nie były obciążane znacznymi kosztami, zatem starać się o to, aby ściąganie pomienionych grzywien łączyć ze ściąganiem innych należytości nieskarbowych lub z innemi zdarzającemi się czynnościami komisyjnemi. D. j. w.

Na powyższem — L. 98.945. — Odezwa. Udziela się uprzejmie Świetnemu Wydziałowi krajowemu we Lwowie do wiadomości zwracając załączniki cennej odezwy z dnia 21. listopada 1895 L. 66.771. D. j. w.

L. 7.419. Wydziałowi powiatowemu (do wszystkich) udzielamy do wiadomości w ślad reskryptu naszego z dnia 5. marca 1895. L. 8.684.

We Lwowie dnia 18. lutego 1896.

Marszałek krajowy: ***Stanisław Badeni*** *w. r.*

Członek Wydziału kraj.: ***Chamiec*** *w. r.*

Alegat IV. do sprawozdania z czynności Departamentu I.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 10. lutego 1896. L. 418/pr. wystosowanej do Wydziału krajowego.

Jego Ekscelencya Pan Minister handlu reskryptem z dnia 9. b. m. L. 5. H. M. oznajmił, że wysokie c. k. Ministerstwo handlu przyjęło do wiadomości rezolucyę Sejmu krajowego z dnia 9. lutego 1895 wzywającą Rząd, aby spowodował i uzyskał w drodze konstytucyjnej zmianę ustawy z dnia 2. października 1865. Nr. 108, dz. p. p. w tym kierunku, iżby wszelkie korespondencye i przesyłki urzędowe władz autonomicznych w równej mierze z władzami rządowemi wolne były od opłaty pocztowej.

Zarazem oznajmił jednak JE. Pan Minister, że w myśl tej rezolucyi niestety nic zarządzić nie może, gdyż przy nowem unormowaniu przepisów dotyczących uwolnień od opłaty pocztowej konieczną się okazuje reforma w kierunku przeciwnym a mianowicie w kierunku możliwie największego ograniczenia istniejących a bardzo daleko idących uwolnień od opłaty pocztowej.

Wskutek powołanego wyżej reskryptu JE. Pana Ministra handlu mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy odwołując się do cennych odezw z dnia 9. lutego 1895. Ls. 1 340 i z dnia 12. grudnia 1895. L 80.730.

We Lwowie dnia 10. lutego 1896.

Sanguszko *w r.*

LW. 10.047.

Wydziałowi powiatowemu w ....

Wydział krajowy udziela do wiadomości w załatwieniu petycyi Wydziału powiatowego wniesionej do Wysokiego Sejmu w roku 1894/5 z powodu wydania przez c. k. Dyrekcyę poczt i telegrafów okólnika z 18. kwietnia 1894 L. 16.669 i odnośnie do tutejszego okólnika z 15. czerwca 1894 L. 23.440.

Lwów dnia 27. marca 1896.

Marszałek krajowy: ***St. Badeni*** *w. r.*

Członek Wydziału kraj.: ***Wereszczyński*** *w. r.*

LW. 60.667.

Okólnik

do wszystkich Wydziałów powiatowych.

Racyonalna gospodarka powiatu zawisłą jest w pierwszym rzędzie od należytego budżetowania a w szczególności od wygotowania dokładnego projektu preliminarza dochodów i wydatków powiatowych, oraz wygotowania go w terminie właściwym, określonym §. 1., tutejszej instrukcyi z dnia 23. grudnia 1882., LW. 63.782, t. j. na 6 tygodni przed rozpoczęciem każdego roku.

Gdy nie wszystkie Wydziały powiatowe postępowania tego przestrzegają i powodują tem samem zwłokę w uchwaleniu budżetu przez Radę powiatową, a nadto w licznych wypadkach użalają się c. k. Urzędy podatkowe przed Wydziałem krajowym, iż niektóre Wydziały powiatowe nie zawiadamiają ich wcześnie o mających się pobierać dodatkach do podatków na pokrycie niedoboru budżetu powiatowego, przeto wobec zbliżającego się roku 1897 przypominamy Wydziałowi powiatowemu obowiązek wydania już teraz stósownych zarządzeń, aby projekt preliminarza powiatowego na rok 1897 dokładnie i wcześnie sporządzony i Radzie powiatowej w należytym czasie, a w każdym razie w ciągu bieżącego roku do rozpoznania i zatwierdzenia przedłożony został. Wysokość zaś dodatków powiatowych, które mają być ściągane na pokrycie niedoboru budżetu powiatowego, winna być c. k Starostwu wykazaną po myśli tutejszego okólnika z dnia 28. czerwca 1896. L. 40.048, najpóźniej do 15. lutego roku przedmiotowego.

Jeżeli rozchodzić się będzie o zezwolenie na ściąganie dodatków powiatowych wyżej 20%, winna być sprawa przedłożoną Wydziałowi krajowemu już w ciągu miesiąca stycznia roku przedmiotowego.

Co do budżetów gminnych należy już obecnie rozesłać odnośne wezwania do gmin i pilnować, aby budżety rzeczone po myśli postanowień §. 2. tutejszej instrukcyi z dnia 17. sierpnia 1875 l. 14.358 do dnia 1. grudnia 1896, Wydziałowi powiatowemu nadesłane zostały, przedłożenia zaś wskazane w §. 12. tej instrukcyi należy nadesłać Wydziałowi krajowemu najpóźniej do dnia 1. lutego 1897.

Co do dodatków gminnych na rok 1897 — należy pilnie czuwać, aby wykazy odnośne również niezawodnie najpóźniej do 15. lutego 1897 c. k. Starostwu dostarczone zostały.

Równocześnie udajemy się do c. k. Rady szkolnej krajowej o wydanie właściwych zarządzeń, aby Rady szkolne okręgowe po myśli §. 16. instrukcyi, w sprawie zarządu miejscowymi funduszami szkolnymi z dnia 14. lipca 1894, nr. 63 dz. ust. i rozp. kr. Wydziały powiatowe o wysokości ryczałtu na potrzeby szkół w poszczególnych gminach powiatu, najpóźniej w ciągu miesiąca listopada każdego roku zawiadamiały.

Z obowiązku wykonywania naczelnego nadzoru nad majątkami gmin i powiatów niemniej z obowiązku dopilnowania organów autonomicznych w prawidłowem ich funkcyonowaniu, musi stanowczo Wydział krajowy na to nastawać, aby wyżej wskazane termina ściśle dotrzymane były; wyraża też nadzieję, iż wszystkie Wydziały powiatowe przez wczesne wydanie skutecznych zarządzeń w tej mierze Wydziałowi krajowemu zechcą ułatwić spełnienie obowiązku.

We Lwowie, dnia 30. września 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Członek Wydziału kraj.:
Wereszczyński *w. r.*

LW. 11.080/96.

Okólnik

do Wydziałów powiatowych.

Na tegorocznej sesyi sejmowej zwróciła Komisya gminna uwagę Wysokiego Sejmu na okoliczność, że według wykazów przez Wydział krajowy przedłożonych Wysokiemu Sejmowi o stanie kas pożyczkowych gminnych, niestety niezupełnych z powodu braku dat ze ze strony kilku Wydziałów powiatowych, istnieje w kraju około 3.335 kas pożyczkowych gminnych, posiadających około pięć i pół miliona złotych majątku, że majątek ten wzrasta co roku odsetkami o kilkakroć sto tysięcy złotych, że zatem uboższa ludność rolnicza kraju, dla której kredyt hipoteczny byłby za drogi lub niedostępny, powinna w rzeczonych kasach pożyczkowych znaleść tani i łatwy kredyt, że jednakże kasy te narożone są na zastój i na utratę kapitału, albowiem z różnych stron kraju dają się słyszeć skargi, że rozpożyczone kapitały przez długie lata pozostają w rękach tych samych dłużników, którzy tylko procenta bieżące opłacają, albo którym procenta te tylko dopisywane bywają do sumy dłużnej.

Z tego powodu domaga się Komisya gmina, ażeby Wydział krajowy sprawę dokładnie zbadał i ewentualnie obmyślił stosowne środki zaradcze a o wyniku zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi.

W sprawie niniejszej okazuje się na podstawie aktów Wydziału kraj. i licznych relacyj Wydziałów powiatowych, że przeważna ilość kas pożyczkowych gminnych spełnia swe zadanie należycie tam, gdzie one zostają pod nieustanną i systematycznie zorganizowaną kontrolą Wydziałów powiatowych

Kontrola ta polega w ogóle na przydzieleniu urzędnikowi Wydziału powiatowego obowiązku rewidowania co najmniej raz do roku przy sposobności lustracyj kasy gminnej i rachunków gminych, także kasy, ksiąg, rachunków i skryptów dłużnych kasy pożyczkowej gminnej, bacząc szczególnie na sposób spłaty kapitału i odsetek.

Skoro więc kasy rzeczone w przeważnej swej części, dzięki rzeczywistej a nie kosztownej opiece Reprezentacyj powiatowych — odpowiadają swemu zadaniu, nie może ulegać wątpliwości, że inne kasy mogą być doprowadzone do takiego stanu, aby zadanie swe spełniały należycie.

Rozchodzi się więc o to, ażeby Reprezentacye powiatowe, w których powiecie istnieją źle funkcyonujące kasy pożyczkowe gminne, zechciały szczerze i życzliwie zainteresować się i zaopiekować wspomnianemi kasami, ażeby Reprezentacya powiatowa traktowała w ogóle rozwój instytucyi gm. kas pożyczkowych w swoim powiecie, jako jeden z najważniejszych działów, należących działów, należących bezwątpienia w myśl §. 21. ust. o Repr. pow. do e k o n o m i c z n e g o z a r z ą d u p o w i a t u, ażeby zorganizowała na tej właśnie podstawie systematyczną kontrolę i nie zrażała się trudnościami wynikającemi z zakorzenionego od lat złego zarządu miejscowego.

Wszakże do zwalczenia tego z celem kasy nieodpowiedniego Zarządu rozporządza Wydział powiatowy dostatecznymi środkami w §§. 64 i 102. ust gm. i ustawie z 19. czerwca 1887 Nr. 44. Dz. u kr. o obejmowaniu kas pożyczkowych gminnych w tymczasowy Zarząd powiatu i szczegółowej do tej ustawy instrukcyi Wydziału krajowego wydanej w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem z 26. września 1887. Nr. 32. Dz. u. kr. z r. 1888.

Systematyczną kontrolą, która jest nie tylko prawem, ale i obowiązkiem Reprezentacyi powiatowej z §. 98. ust. gm. zapobiegnie się — wprawdzie z początku powoli jednak stale i bezwarunkowo — zarówno tworzeniu się zaległości w ratach kapitału i odsetkach jak z czasem i niewłaściwemu przyznaniu pożyczek.

Objęcie zaś kasy pożyczkowej gminnej w tymczasowy Zarząd powiatu, na który przechodzi w danym razie nie tylko obowiązek ściągnięcia zaległości, ale i prawo przyznania pożyczek w nadzwyczajnych wypadkach, nie ma na celu zwinięcia kasy.

W myśl bowiem art. III. powyższej ustawy z r. 1887 i §§. 10 i 15. powołanej wyżej instrukcyi, objęcie to ma tylko na celu uporządkowanie kasy, poczem ma ona być napowrót oddaną gminie w zarząd.

Tak uporządkowana kasa przy następnej stałej kontroli, powinna odpowiadać i odpowiada swemu celowi, jak to liczne przykłady stwierdzają.

Dla uzyskania poglądu na obecny stan administracyi gminnych kas pożyczkowych i skutki kontroli Rad powiatowych nad temi kasami, wzywamy niniejszem Wydział powiatowy, ażeby przedłożył Wydziałowi krajowemu do trzech miesięcy szczegółowe odpowiedzi:

1. W jaki sposób zorganizowane są nadzór i kontrola Wydziału powiatowego nad całością zakładowego majątku gmin a tem samem i zakładów gminnych a jeśli takiej organizacyi niema, wyjaśnić należy przyczynę tego braku i oświadczyć, kiedy Reprezentacya powiatowa do wprowadzenia rzeczywistej kontroli przystąpi.

2. W jaki sposób wspomniany wyżej nadzór i kontrola dotąd są wykonywane t. j. czyli wysyłaniem peryodycznych (ile razy do roku) stałych lub tylko dorywczych komisyj do każdej gminy na miejsce, czyli też Wydział powiatowy żąda od gmin przedkładania ksiąg i rachunków celem ich zbadania i wykonania tym sposobem stałej kontroli nad administracyą gminną, w szczególności zaś czyli i w jaki sposób kontrolowane są istniejące w powiecie kasy pożyczkowe gminne.

3. Jaki skutek odniosła dotychczasowa kontrola Wydziału powiatowego nad rzeczonemi kasami pożyczkowemi.

W tym celu przedstawić należy daty ile możności z roku ostatniego, odnoszące się do stanu kas wogóle dalej stanu rzeczywiście ściągniętych w tym roku kapitałów i osobno odsetek stanu zaległości w kapitale i odsetkach, wreszcie stanu udzielonych pożyczek, oraz dla porównania, o ile to możliwe, takie same daty z czasów dawniejszych przed wprowadzeniem kontroli Wydziału powiatowego, a gdyby kontrola ta i dziś nie istniała z roku n. p. 1890.

Wreszcie zbadać należy szczegółowo i Wydziałowi kraj. w powyższym terminie przedstawić, czyli i o ile zgodny z rzeczywistym stanem rzeczy jest zarzut podniesiony przez Sejmową komisyę gminną, że rozpożyczone z gminnej kasy pożyczkowej kapitały przez długie lata pozostają w rękach tych samych dłużników, którzy tylko procenta bieżące opłacają albo którym procenta te tylko dopisywane bywają do sumy dłużnej i jakich środków użył Wydział powiatowy dotąd do usunięcia rzeczonego nadużycia.

Treść otrzymanych sprawozdań poda Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu wymieniając te Rady powiatowe, od których sprawozdania w oznaczonym terminie nie otrzyma.

We Lwowie dnia 10. kwietnia 1896.

Marszałek krajowy:	Członek Wydziału:
St. Badeni w. r.	*Wereszczyński w. r.*

Alegat VII. do sprawozd. z czynności Departamentu I.

LW. 63712.

Okólnik

do wszystkich Wydziłów powiatowych.

Z powodu zapytania jednego z miast, czy gminom przysługuje prawo samoistnego wydzierżawiania dodatków konsumcyjnych, względnie samoistnego poboru tychże — oznajmiamy Wydziałowi powiatowemu, że było intencyą tak Wydziału krajowego jak i wysokiego Sejmu przyznania gminom tegoż prawa, jednak c. k. Ministerstwo skarbu — mając na względzie administracyę podatku konsumcyjnego, interpretuje ustawę w ten sposób, że gminom to prawo nie przysługuje.

Wskutek tego pozostaje dotychczasowy stan rzeczy nie zmieniony.

Lwów, dnia 10. października 1896.

Marszałek krajowy:	Członek Wydziału:
St. Badeni w. r.	*Wereszczyński w. r.*

Sumaryczne zestawienie
dochodów 74 Wydziałów powiatowych
podług zamknięć rachunkowych za rok 1894.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty zł. ct.	4 Odsetki od papierów wartościowych pożyczek i t. p. zł. ct.	5 Dodatki na cele administracyjne zł. ct.	6 Dochody rozmaite zł. ct.	7 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	8 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł. ct.	9 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży papierów wartościowych zł. ct.	10 Wpływy nadzwyczajne: z zaciągniętych pożyczek zł. ct.	11 Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone zł. ct.	12 Budowle i konserwacye wodne zł. ct.	13 Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatowych zł. ct.	14 dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych zł. ct.	15 subwencye na drogi powiatowe zł. ct.	16 subwencye na drogi gminne zł. ct.	17 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi powiatowe zł. ct.	18 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi gminne zł. ct.	19 myta drogowe, mostowe, przewozowe zł. ct.	20 wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale zł. ct.	21 zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł. ct.	22 zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe zł. ct.	23 zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	24 Razem zł. ct.	25 Należytości czynsze pozostałe z końcem roku zł. ct.	26 Uwaga
1	Biała		13 20	8.491 31	617 83	1.117 64½				199 45		15.459 47	7.558 24½	7.500				1.974 26	579 01	597 22	481 67	22.763 34½	67.352 65½	674 52	
2	Bóbrka		34 76	4.818 80½	2.301 51½					50			18.253 11½				2.000		681 28	2.741 59	847 78	2.583 75	34.317 59½	774 69½	
3	Bochnia	600		10.620 17	431 86					1.324 51		663 76	16.040 18½		3.000			9.948 29	1.302 37½		1.789 39	3.859 31½	49.580 35½	6.761 72	
4	Bohorodczany		12 50	4.844	88 42	304 64			67	20			2.411 48			1.520 62			148 09		136 41	8 41	9.561 52	736 10	
5	Borszczów			10.547 28½	238 85½	824 79		8.333 34	25.000	1.985 30½		3.741 82½	4.063 89	7.100		4.831 11	1.400 33	926 32	608 14		6.241 99	6.511 32½	82.355 00½	19.161 56	
6	Brody	111		21.508 03½	1.025 32	2.857 06			787 19	1.244 13½	1.250	6.399 64½	9.194 55	5.000		8.129 55	8.150	1.743 67	139 60	11.378 07½	21.201 85	5.664 22½	105.783 90½	13.598 78½	
7	Brzesko			4.771 87	22 28	9 70½		3.019 47		581 38½		8.286 72	7.795 89½				2.882	2.625 64	1.779 48½		866 17	1.709 61½	34.350 23½	331 79	
8	Brzeżany		151 68	13.514 02½	840 13	326 05				6.890 52			11.617 27					183 11½	57 82		1.274 92	20 76	34.876 29	47.400 58	
9	Brzozów		24 50	3.294 74	15.952 20	1.386 58½		600		1.911 23		3.678 06	3.589 33			2.990		3.863 05			2.696 44	752 46½	40.738 60	7.224 89	
10	Buczacz			18.546 78	7	2 53½				866 47		3.221 58	3.958 22½		5.204 96½		14.000	2.105	84 25	838 37	571 70	2.545 59	51.952 46½	7.629 08	
11	Chrzanów	250		6.144 29	6.414 18	1.255 54			18.124 48	2.202 82		11.264 47	7.168 34	5.000	1.000	182 06		11.220 37	575 04		442 54	8.463 77	79.707 90	18.606 03	
12	Cieszanów			6.044	49 40	2 86½		3.553 91		7.510 81		20.275 74½	3.515 56½			17.037 70½	4.500	4.749 97	145 48	31 53	391 94	128 77	67.937 69	5.586 21½	
13	Czortków			10.851 86	3.443 91	2.000		5.092 57	2.758 92	310 50		3.170 05	5.454 82					1.761 34	87 69		1.491 76	1.073 75	37.497 17	23.630 29	
14	Dąbrowa	3 36		5.486 41½					4.691 24	4.751 08	400	6.948 94	6.722 61		5.500	3.513 24½	8.477 14	6.678 36	16 03		374 72	22 59½	53.585 73½	6.209 37	
15	Dobromil	200		9.833 59½	81 18	918 75				596 62			6.414 43						249 65		5.108 48	449	23.851 70½	3.184 62	
16	Dolina			11.487 38	315 40	3.064 92½				2.399 50	1.383		4.114 43					549 47	598 40		493 21	1.859 01	26.264 72½	3.605 94	
17	Drohobycz			9.823 49½	18.173 58	1.632 24½				2.387 55			9.145 93	27.503 92				10.901 72	781 60		9.323 61	463 63½	90.137 28½	2.103 67	
18	Gorlice			9.238 12½	185 43	1.618 29			6.377 29	5.355 94½		19.545 76		3.500		24.949 75		2.650 74	883 41	266 84	413 48	402 03	75.387 09	9.737 34	
19	Gródek	725		16.520 05½	237 06	149 73				443 42					5.728 76	4.859 62					6.793 63	5.647 59	41.099 86½	525 11½	
20	Grybów			4.506 29	540 87	853 20½			2.500	1.232		3.746 91½	1.134 87		613 24			1.986 63			3.191 32	1.918 55½	22.218 89½	1.138	
21	Horodenka	9		11.589 93	200 86					4.731 07½			4.730 71½	5.500		15.588 80	742 94	183	388 51		455 34	1.023 47	45.143 64	4.353 34	
22	Husiatyn	60	502 30	7.437 60½	548 69	4.751 29		8.025	19.688 16	300	596 10		4.456 44		1.000		928 25				5.874 17½	21 40	54.189 41	770 91	
23	Jarosław	2.096 25	136 78	10.860 81	291 32				33.716 45	225 52	3.483 96	9.106	11.463 81½			31.924 43	634 10	2.341 91	1.211 07		3.548 31½		111.040 73	23.973 79	
24	Jasło	866 64		5.121 92½	152 90	339 34			4.122 50½			6.251 72	11.105 56½		600	1.000	2.800	3.355 86	126 65		3.144 87	1.180 82	40.168 79½		
25	Jaworów		798	9.645 46	10	28 31½		20.892	2.000	519 76			2.839 32	19.400		3.000			677 24		1.646 61	1.662 32½	63.119 33	7.577 72½	
26	Kałusz	160		8.385 83	2.060 04	4.755 74½		38.019 75	28.308 50	3.798 97	1.010 73		14.437 15		1.000		5.352 64	117 67	106 50		543 70½	407 00½	108.464 23½	26.782 81	
27	Kamionka	350		5.398 46½	158 30½					1.360 46		5.398 45	4.359 01½	12.334 40		9.150	1.157 70	2.972	349 95		11.284 53	1.905 82½	56.179 10	5.930 47	
28	Kolbuszowa			9.765 90	160			1.419 08	2.051 91	819 98		1.115 96	2.218 42½	5.000				2.287 97	911 91		139 53	12 07½	25.902 74	32.507 04½	
29	Kołomyja		258 86	18.752 96	436 90	1.306 12			2.872 78	2.598 35			14.490 72				9.053 11½	5.632 50	2.340 11		3.412 58	399 58	61.554 57½	18.864 76	
30	Kossów	150		5.890 59½	150	281 76½				1.134 60		14.998 22½	2.249 73½	100		2.789 37	550		110 67		49 45	1.071 88	29.526 29	2.632 22	
31	Kraków	2.736 67		11.643 94	5.618 72	3.634 39				3.645 11		6.468 85	20.582 05½				250 01	1.450	150 35		565 50		56.745 59½	9.630 32	
32	Krosno			7.112 14	16.954 50	1.111 92				237 50		6.223 22	23.807 43	400		10.369 15		5.361 39	4.468 38	184 99½	31	1.531 35	77.792 97½	102 50	
33	Limanowa			14.104 37½	62 42½	816 82½				3.256 11½		4.805 22	5·075 36		4.000		821 80	2.901 18	330 27	479 98	675 90	709 51½	38.038 96½	8.262 88	
34	Lisko			3.235 45	80 50	2.078 33				11.000		3.235 50	2.466 70		1.000			4.018			2.193 76	3.968 90	33.277 14		
35	Lwów	25.620 05½	4.235 69	22.020 84½	350 35	4.575 42				77 30			22.417 36		18.459 23		3.000	700	1.877 61		528 95	4.292 05	108.154 86	22.270 43½	
36	Łańcut			10.898 86½	290 91	961 21½			8.012 16	365		20.138 93	5.503 46½	3.000	1.000			5.763 15	574 63		1.483 69½	5.872 46	63.864 48	8.714 09	
37	Mielec			13.157 69½	172 81	981 77			5.730 22	855 61		6.446 80	13.404 80		4.570 61			3.613 41			246 11	9.114 95½	58.294 79	34.017 91½	
38	Mościska			7.379 57	2.392 10	2.595 72			42.617 72	333		4.588 15½	3.297 78					4.784	1.854 03½		90 06	5.074 83½	75.006 97½	4.824 43½	
39	Myślenice			18.721 73	334 28	372 83			13.806 50	3.880 57		219	10.780 53		16.800			1 574 65	416 29½		490 35	708 84½	68.105 58	21.486 01	
40	Nadwórna	158 77		10.406 42½	. 40	160 58			1.956 08				5.601 60½					928 20	94 80		122 22	575 97	20.005 05	74 80	
41	Nisko	77 66	954 24	25.438 06	678 16	2.674 70	3.348 10	846 99	5.000	669 54½		1.300	12.135 30		92.844			3.296 16	4.776 09		288 30	7.959 28	162.286 58½	5.000	
42	Nowy Targ		968 07	6.421 17	562 35	7.872 81				100		5.921 27						1.219 54			49 60	7.113 30	30.228 11	601 90	
43	Pilzno			2.670 62		503 14				30		3.204 74	1.652 18½		2.136 50			1.426 20			34 14	1.191 85	12.849 37½		
44	Podhajce			11.419 71½	1.912 51	100			8.834 19	244 47		2.518 32	499 81½		13.707 93½	5.022 16½	9.860 02½	4.000			4.795 14	2.297 39½	65.211 68	16.745 65	
45	Przemyśl			13.369 75	758 60	4.084 17½		20.000		21.644 90			8.047 75½		15.789			547 75	648 20		478 18½		85.368 31½	20.929 94½	
46	Przemyślany	10	96 74	4.844 03	50 30	2.854 19			1.000	358 58		8.664 89	3.805		10.016 91	1.600	4.380	3.008 25	871 84		2.008 50	871 89	44.441 12	5.402 01	
47	Rawa	819 94		5.723 72½	162 61	2 75			196 59			3.589 37½	6.436 44½	5.000	3.000	9.000	1.993 50	550	630 15	1.454 53	1.608 77½		40.168 39	6.401 29	
48	Rohatyn		81 07	10.808 05½	250 79	4.115 31½		2.000		646 94			4.763 38					255			868 98	1.679 78	25.464 26	7.345 35	
49	Ropczyce		807 48	4.039 33½	35	660 20½			2.278 69½	840 93		3.534 46½	10.099 30				1.757 89	1.829 96	2.375 73		752 90½	2.390 39½	30.402 62	7.322 02½	
50	Rudki	248 06		6.157 84	333 21	2.860 79½				252 28		3.399 42	2.002 19		1.724 31	2.604	500	875	502 21		2.165 40	1.518 02	25.142 73½	1.319 33	
51	Rzeszów			9.294 99½	340 38	643 47			1.000	314		17.178 91	11.117 71½	6.000	11.000	6.000		16.163 96	1.120 82		5.069 61	10.974 55	96.218 41	1.583 72	
52	Sambor	411	2.927 05	12.085 97½	704 58	908 20½		6.954 43	7.200	1.952 40		763 48	4.184 87	3.000	5.411 86		7.000	725	1.330 41		5.242 11	12 10	60.763 42	50.756 82½	
53	Sanok	250	81 50	9.685 93	1.313 45	231 46				30.293 19			5.796 24½		27.138 76	700	28.843 40	1.534 52	1.242 63	1.206 92	1.959 80	3.524 73½	113.802 54	35.264 19	
54	Sącz Nowy		388 07	24.735 45	25	9.259 78			799 49	1.130 63			9.707 27		12.841 47			4.690 83	451 57		120	168 62	63.818 18	2.721 40	
55	Skałat			27.965 09	138	8.165 42				10.290			4.098 98½		14.000		20.500	4.279 63	2.894 40		9 70	10 04	92.351 26½	18.126 56	
56	Sniatyn			7.551 26	6.034 03	159 83		4.119 91	40.000	2.064 94		44.309 77	4.378 54	7.000		75.475 22	3.001 96	3.808 24	854 32		670	159 84	199.587 86	4.861 35	
57	Sokal			25.506 72½	43 36	1.479 19½		3.002 10		322 54			10.588 65		1.671 67				2.018 55		525 30	1.800 85½	46.958 94½	28.328 77	
58	Stanisławów		275 90	11.513 88	221 75	437 26½		24.432 80	20.300	1.777 05		885 80	5.106 24½			2.414	3.550	2.748 77	849 68		349 14	1.689 71	76.546 99	415 78	
59	Staremiasto	341 92		5.795 77	919 24	4 24				725 69		3.068 86	1.311 99					1.553 13	3 50		920 58	605 99	15.250 91	612 13	
60	Stryj			10.363 24	125 28	1.582 45½				8.320 66		1.974 86½	7.108 72	12.205 43½		26.155 15		3.209 39	1.626 54		11.313 58	199 30	84.184 61½	437 11	
61	Tarnobrzeg			4.675 63	1.115 64	504 51½			2.817 02½	1.811 16		8.926 15½	5.350 25	400	11.137 62	2.478 18½		5.198 63	2.261 81½		685 87	22 78½	47.385 28	3.741 59	
62	Tarnopol			14.893 11	40 25	1.011 82				1.598 34		2.508 29	40.785 80				5.500	5.406 98	7.681 73		764	27.015 05	107 205 37	905 29	
63	Tarnów	335		7.992 99	1.528 15	344 65		608 32		10.270 25	14.157 39	11.989 48½	7.425 95		16.155			8.699 98		333 06	28.326 77½	5.911 52½	114.073 52½	10.640 41	
64	Tłumacz	395		7.089 48	424 73	165 05			10.600	323 31			11.337 76½		1.500				957 26	36 35	133 37½	465 82½	33.428 14½	16.465 94	
65	Trembowla	160		9.835 91½	679 40	527 46				3.060 51		10.427 79	4.153 04	5.000				3.276 66			413 63	458 50	37.992 90½	19.058 12½	
66	Turka		8	10.846 23½	2.186 30	487 69		397 10	47.845 74	718 84			2.782 04½						76 55		173 85	31 22	65.503 57	44.624	
67	Wadowice			16.819 97½	1.378 55					2.111 57½		7.341 34½	4.177 59	3.000	11.245 84			1.290	282 09½	2.612 28	1.798 73	3.277 19½	55.285 17½	5.457 61½	
68	Wieliczka	1.075		14.105 88	892 33	7 78			6.000	608		7.733 70	14.108 97		5.629 67			11.375	1.080 83	1.102 01	5.877 13	18 56	69.614 86	12.884 78	
69	Zaleszczyki			14.296 57½	54	2.380 51½			3.329 47	120		6.498 40	4.133 74	5 000		8.265 45		437 50	411 31		9.796 95	5.778 69	60.502 60	5.522 53	
70	Zbaraż	20		4.078 91½	76	1.463				2.253 38		10.391 36½	3.445 87½		12.000		5.000		492 34		180	3.243 60½	42.644 48	9.581 12	
71	Złoczów	2.448 70	574 59	19.180 78½	2.218 55½	19.788 24				1.855 37			4.939 04½	20.468 85	5.100			3.294 79	1.000 72	10.319 86½	3.194 28	17.334 49	111.707 28	5.477 87	
72	Żółkiew	250		8.395 58	1.720 25	1.398 75½		509 28	12.000	203			2.486 83		3.613 37			1.941 26	1.988 46½		233 95	2.116 16½	36.856 90½	1.463 71	
73	Żydaczów	400	600	7.768 03½	63 31	114 67½				2.219 21			5.987 65	6.000				3.572 25	2.308 47		3.017 55	2.885 60	34.931 75	512	
74	Żywiec			6.052 27		1.087 09				3.091 34		2.420 92	4.211 95					5.767 92	4 40		2.938 68	4.159 01	29.733 58	20.575 25	
	Razem	41.334 02½	13.930 98	783.790 33	108.373 44½	124.907 07½	3.348 10	151.721 05	394.490 30½	198.125 18	22.281 18	363.950 58½	541.608 21½	174.412 60½	346.635 72	281.549 58	158.587 30	217.329 13½	65.398 95½	33.583 61½	197.419 62½	223.267 13½	4,441.044 14		

Sumaryczne zestawienie wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług zamknięć rachunkowych za rok 1894.

1	2	3		4		5		6		7		8	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów		Emerytury i zaopatrzenia		Koszta kancelaryjne		Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur		Podatki		Koszta komisyjne	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	3.063	80	.	.	277	87	500	.	.	.	607	98
2	Bóbrka	3.350	.	.	.	147	33	.	.	.	.	.	.
3	Bochnia	3.600	.	379	20	400	.	62	89	.	.	632	91
4	Bohorodczany	1.746	06	.	.	230	.	250	.	.	.	225	16
5	Borszczów	3.100	90	.	.	216	26	.	.	398	01	756	49½
6	Brody	4.365	70	1.374	44	472	97	109	41	81	51	877	.
7	Brzesko	2 271	12	150	.	448	53	300	.	.	.	492	22
8	Brzeżany	4.579	39	.	.	330	.	450	.	13	20	742	15
9	Brzozów	2.540	.	.	.	200	.	300	.	.	.	.	.
10	Buczacz	4.109	96	500	.	948	57	460	.	.	.	625	73
11	Chrzanów	3.660	.	120	.	525	46	393	69	.	.	423	23
12	Cieszanów	4.420		65	.	275	35	1.447	81	.	.	.	
13	Czortków	2.949	94	911	96	.	.	389	05	.	.	136	63
14	Dąbrowa	2.419	69	1.167	.	312	53	490		.	.	302	92
15	Dobromil	3.024	80	.	.	387	36	234	44	.	.	313	26
16	Dolina	5.048	31	250	.	341	22	296	70	278	65	1.061	34
17	Drohobycz	3.936	28	122	40	384	15½	500	.	.	.	257	77½
18	Gorlice	3.338	50	400	.	784	08	.	.	.	.	867	07
19	Gródek	3.470	.	.	.	649	96	407	16	.	.	1.327	36
20	Grybów	1.380	.	.	.	240	.	206	.	.	.	307	.
21	Horodenka	3.189	14	300	.	201	71	137	62	.	.	282	54
22	Husiatyn	2.160	64	.	.	260	72	127	50	10	78	449	45
23	Jarosław	3.929	10	200	.	300	.	1.815	65	289	97	137	12
24	Jasło	3.292		192		286	76	.	.	74	40	.	.
25	Jaworów	4 517	69	276	.	583	74½	195	90	.	.	350	.
26	Kałusz	2.037	50	.		342	12	321	70	.	.	134	.
27	Kamionka	2 954	61	438	80	451	87½	199	95	.	.	138	76
28	Kolbuszowa	3.066	45	.	.	267	89	265	50	.	.	.	.
29	Kołomyja	5.304	03	563	72	806	75	172	36	9	51	799	19
30	Kossów	4 075	04	.	.	136	01	102	18	57	50	401	90
31	Kraków	4.262	80	1.000	.	1.675	40	2.923	34	.	.	128	04
32	Krosno	2.029	38	400	.	350	71	400	.	.	.	86	96
33	Limanowa	2.060	.	144	.	247	21	250	.	.	.	406	10
34	Lisko	1.863	.	.	.	145		160	.	.	.	6	42
35	Lwów	3.680	.	300	.	339	90	24.332	22	.	.	234	80
36	Łańcut	3.840		147	.	206	67	300	.	.	.	122	50
37	Mielec	3.080	.	210	.	748	64½	.	.	.	.	.	.
38	Mościska	3.612	85	648	50	368	34	330	.	261	.	718	11
39	Myślenice	2.600	.	.	.	549	23	123	11	.	.	331	45
40	Nadwórna	2.650	.	.	.	178	30	525	47	.	.	595	28
41	Nisko	3.524	35	.	.	335	17½	259	36	.	.	494	13
42	Nowy Targ	2.228	65	.	.	647	62	280	.	.	.	587	22
46	Pilzno	1.700	.	300	.	163	50	200	.	.	.	.	.
44	Podhajce	4.424	15	.	.	582	30	525	.	57	42	.	.
45	Przemyśl	5 820	52	400	.	457	98	669	50	.	.	.	.
46	Przemyślany	2.714	56	.	.	598	89	50	43	.	.	634	62
47	Rawa	3.880	.	.	.	275	.	235	88	116	93	25	65
48	Rohatyn	3.167	.	126	.	412	57	238	44	.	.	595	44
49	Ropczyce	2.118	38	.	.	516	50	.	.	.	.	261	32
50	Rudki	3.337	18	500	.	270	.	203	17	.	.	399	30
51	Rzeszów	3.929	08	.	.	564	68	700	.	.	.	166	30
52	Sambor	5.997	05	1.160	.	656	38	1.892	21½	.	.	594	92
53	Sanok	3.827	99	.	.	259	35½	36	40	76	94	173	32
54	Sącz Nowy	3.247	90	.	.	442	14½	750	.	.	.	313	97
55	Skałat	2.990	.	200	.	380	.	60	.	.	.	1.000	.
56	Śniatyn	2.564	95	.	.	376	39½	154	19	.	.	953	17
57	Sokal	3.736	14	690	.	747	13	213	94	.	.	232	53
58	Stanisławów	3.900	.	60	.	1.485	41	.	.	.	.	377	82
59	Staremiasto	3.645	38	.	.	201	52	.	.	.	.	734	41
60	Stryj	4.226	62	200	.	434	45	304	34	.	.	90	31
61	Tarnobrzeg	3.918	95	227	40	450	33	240	72	71	03	.	.
62	Tarnopol	5.228	48	983	.	696	93	177	85	.	.	1.651	26
63	Tarnów	2.649	92	508	92	365	96	750	.	.	.	.	.
64	Tłumacz	2.862	79	300	.	307	52	168	28½	.	.	509	25
65	Trembowla	5.043	57	.	.	400	.	100	.	233	32	401	14
66	Turka	2.850	04	.	.	461	.	.	.	.	.	633	20
67	Wadowice	2.130	.	500	.	582	05	394	.	.	.	568	99
68	Wieliczka	2.909	25	234	.	761	96	270	60	178	66	1.365	17
69	Zaleszczyki	3.857		.	.	610	90	.	.	.	.	644	80
70	Zbaraż	1.892	.	.	.	210	39½	240	.	.	.	44	20
71	Złoczów	4.245	24	166	.	638	52	1.637	12	708	.	562	63
72	Żółkiew	2.244	.	499	92	392	08	443	26½	.	.	118	04
73	Żydaczów	2.870	.	150	.	452	65	2.344	69	.	.	512	28
74	Żywiec	1.636	.	.		565	96	.	.	.	.	258	24
	Razem	245.596	32	17.465	26	62.718	98½	53.019	04½	2.911	83	30.182	96

1	2	9		10		11		12		13		14		15		16		17	
		Subwencye										Nadzwyczajne wydatki							
		na cele				na budowle konserwacye wodne itp.		Wydatki rozmaite		Zapas kasowy z końcem roku		kupno				spłata długów, zasiłków itp.		zaliczki udzielone i spłacone	
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	oświaty, szkolne		sanitarne itp.								gruntów, domów itp.		papierów wartościowych					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	822	70	75	.	.	.	2.766	65	1.870	32½	.	.	.	.	.	.	455	11
2	Bóbrka	72	.	400	.	.	.	1.891	28	1.344	52	.	.	.	.	.	.	.	.
3	Bochnia	894	10	779	70	142	26	1.688	70	.	.	334	32	.	.	2.227	84	1.839	62
4	Bohorodczany	190	.	541	65	.	.	1.566	45	432	24	.	.	.	.	.	.	55	.
5	Borszczów	469	57	.	.	.	.	2.740	45	940	47½	.	.	24.371	20	11.062	14	2.879	07½
6	Brody	.	.	41	66	.	.	2.706	18½	1.028	72½	.	.	.	.	3.208	12	1.542	41
7	Brzesko	760	.	.	.	50	.	1.204	35	.	.	.	.	2.000	.	500	.	233	49
8	Brzeżany	617	15	335	.	.	.	1.286	25	195	51½	.	.	.	.	8.051	60	5.122	15
9	Brzozów	.	.	.	.	475	.	518	01	488	90½	.	.	14	.	1.333	34	17.300	.
10	Buczacz	43	99	150	.	.	.	2.584	93	52	11	1.000	.	.	.	1.000	.	1.505	.
11	Chrzanów	1.356	45	892	36	.	.	2.177	96	45	26	13.367	87	.	.	2.676	94	8.752	09
12	Cieszanów	307	.	85	.	.	.	100	.	217	84½	.	.	.	.	.	.	10.242	98
13	Czortków	.	.	890	.	.	.	2.818	85	4.760	46	.	.	5.000	.	6.500	87	100	.
14	Dąbrowa	214	85	110	.	1.056	66	528	84	604	22½	.	.	.	.	7.421	40	703	98
15	Dobromil	.	.	110	.	.	.	406	44	1.300	96½	.	.	.	.	666	66	5.186	22
16	Dolina	.	.	1.495	58	.	.	464	25	2.992	43½	.	.	.	.	1.675	12	3.363	60
17	Drohobycz	525	.	.	.	.	.	18 588	70	782	99½	.	.	1.591	50	2.565	17	2.762	89½
18	Gorlice	815	.	.	.	.	.	1.301	49	3.262	99½	.	.	.	.	9.169	54½	2.730	.
19	Gródek	.	.	.	.	.	.	150	.	250	73½	.	.	.	.	1.053	77	283	50
20	Grybów	300	.	.	.	1.653	33	3.487	47	377	56½	.	.	.	.	1.000	.	365	.
21	Horodenka	.	.	2.574	56	1.197	.	529	57	796	10½	.	.	.	.	6.275	88	1.046	74
22	Husiatyn	320	.	238	30	25.129	21	922	24	4.366	98½	.	.	7.000	.	723	32	200	.
23	Jarosław	1.058	13	419	.	4.599	89	998	22½	166	19½	.	.	.	.	28.317	18	9.696	56
24	Jasło	934	50	.	.	3.000	.	1.823	65	.	.	.	.	.	.	1.000	.	.	.
25	Jaworów	.	.	.	.	.	.	1.450	29	195	60	.	.	.	.	4.509	61	125	.
26	Kałusz	126	96	1.737	50	1.483	21	6 732	04	580	91	.	.	37.024	89	4.459	05½	18.883	67
27	Kamionka	1.268	19	176	56	.	.	286	70	74	86½	.	.	.	.	1.236	92	40	
28	Kolbuszowa	490	.	386	67	.	.	773	39	2.473		.	.	.	.	.	.	5.074	89
29	Kołomyja	1.650	.	.	.	.	.	944	43½	39	21½	.	.	1.500	.	3.705	60	3.531	16
30	Kossów	601	.	293	75	.	.	168	43	77	15	.	.	.	.	420	.	1.274	.
31	Kraków	50	.	1.597	11	.	.	3.540	44	3.865	78	.	.	3.806	28	1.300	.	2.929	64
32	Krosno	1.274	88	.	.	.	.	.		1.365	53	1.778	.	.	.	.	.	17.700	60
33	Limanowa	282		76	.	.	.	50	86	1.448	99½	500	.	.	.	1.935	10	2.545	63
34	Lisko	100	.	.	.	.	.	178	76	2.941	10	.	.	.	.	11.000	.	.	.
35	Lwów	.	.	268	28	.	.	1.624	81	4.037	42	569	33	.	.	4.851	67	141	20
36	Łańcut	1.615	20	50	04	.	.	1.989	47	2.459	99	.	.	.	.	8.500	.	310	.
37	Mielec	826	.	146	50	.	.	890	33	172	81	.	.	.	.	6.141	03	2.182	79
38	Mościska	765	54	309	96	.	.	1.237	95½	1.164	92½	.	.	.	.	44.703	93	570	.
39	Myślenice	425	70	68	56	9.450	86	1.516	56	4.707	88	.	.	.	.	2.004	62	6.326	70
40	Nadwórna	500		.		.	.	2.787	20	273	97½	.	.	.	.	1.956	08	.	.
41	Nisko	769	82	.	.	.	.	1.260	01½	3.744	16	3.334	78	1.740	75	7.075	.	5.736	39
42	Nowy Targ	597	.	200	.	928	34	572	70	10.182	37	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Pilzno	289	96	.	.	.	.	509	04	11	26	.	.	.	.	.	.	30	.
44	Podhajce	.	.	.	.	.	.	7.196	05	100	.	721	95	.	.	3.358	27	5.545	74½
45	Przemyśl	1.170		45	.	.	.	756	92	22.337	23	.	.	.	.	.	.	21856	56
46	Przemyślany	778	96	1 000	.	.	.	625	69	42	54	.	.	.	.	605	15	133	.
47	Rawa	.	.	.	.	.	.	730	99	186	00½	.	.	.	.	1.216	06	289	20
48	Rohatyn	2.177	95½	60	.	.	.	947	12	2.240	30	1.486	17	2.000	.	.	.	450	23½
49	Ropczyce	.	.	.	.	.	.	530	48	684	14	.	.	.	.	3.506	32½	330	.
50	Rudki	532	40	.	.	2.286	40	.	.	78	82½	.	.	.	.	520	60	300	
51	Rzeszów	1.053	50	.	.	.	.	229	64	587	64½	.	.	.	.	1.000	.	362	
52	Sambor	435	34	188	26	.	.	2.784	50	808	46½	.	.	.	.	10.576	01	7 999	95
53	Sanok	397	.	300	.	15.005	92	757	18	26	38½	.	.	.	.	1.371	51	15.274	50
54	Sącz Nowy	.	.	.	.	2.912	66	494	18	6.655	32½	.	.	.	.	799	49	1.505	86
55	Skałat	818	25	150	.	.	.	769	62	8.418	99	.	.	.	.	2.622	85	18.148	80
56	Śniatyn	1.264	26	.	.	.	.	4.048	10½	867	97	.	.	2.900	.	3.866	61	2.720	
57	Sokal	450	.	50	.	.	.	1.546	47	239	01	.	.	1.502	10	4.268	26	652	01
58	Stanisławów	3.090	.	633	04	7.418	91	845	52	.	.	.	.	37.600	92	1.444	20	1.172	34
59	Staremiasto	.	.	.	.	.	.	1.162	53	16	30½	.	.	.	.	1.094	89	1.231	32½
60	Stryj	410	.	.	.	.	.	709	36	2 102	58½	.	.	.	.	2.341	32	8.377	32
61	Tarnobrzeg	436	97	60	.	.	.	1.501	41	.	.	.	.	.	.	.	.	4.016	66
62	Tarnopol	1.201	09	358	40	100	.	810	54	101	98	.	.	.	.	3.208	12	3.025	87
63	Tarnów	2.030	27	166	66	12.531	60	4.023	96	573	67	.	.	.	.	1.091	35	10.000	.
64	Tłumacz	158	31	795	.	85	09	826	29½	1.343	22	.	.	.	.	455	07	11.117	.
65	Trembowla	.	.	.	.	.	.	2.165	20	940	19½	.	.	.	.	3 379	86	1.600	.
66	Turka	786	66	953	55	.	.	3.192	05	252	30½	.	.	20.400	.	26.183	32	114	90
67	Wadowice	669	80	810	44½	.	.	1.460	49½	16	49	.	.	.	.	8.216	48	2.571	83½
68	Wieliczka	545	56	.	.	.	.	867	80	4	88	.	.	.	.	13.804	11	1.747	.
69	Zaleszczyki	800	36	550	.	.	.	1.458	84	800	26	.	.	.	.	.	.	4.600	.
70	Zbaraż	368	26	208	30	.	.	350	.	2.026	59	.	.	.	.	2.000	.	551	20
71	Złoczów	50	.	80	.	.	.	474	64	6.401	62½	.	.	.	.	8.830	20	2.830	
72	Żółkiew	565	.	137	48	.	.	916	65	708	67	9.105	55	1.250	.	6.156	04	198	15
73	Żydaczów	50	.	100	.	.	.	466	48	13	05	.	.	.	.	1.349	07	252	01
74	Żywiec	815	45	.	.	.	.	1.315	14	1.033	41	.	.	.	.	2.000	.	2·560	
	Razem	42.358	08½	21.094	87½	89 506	84	123.728	07	125.703	28	32.198	.	149.701	64	315.490	67½	275.250	56

1	2	18		19		20		21		22		23		24		25		26		27		28
		Wydatki na cele komunikacyjne																				
		koszta administracyjne drogowe		budowa i utrzymanie						spłata długów		zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe		zapas kasowy pozostały z końcem roku		Hodowla bydła		Razem		Długi i zaległości bierne pozostałe z końcem roku		Uwaga
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów			dróg powiatowych		dróg gminnych		publicznych dojazdów kolejowych														
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	5.555	55	22 134	90½	3.533	76	585	57	8.501	97	724	71	14.826	75½	.	.	67.352	65½	.	.	
2	Bóbrka	2.004	96	.	.	12.413	47	5.294	08	.	.	2.510	05	4.889	95½	.	.	34.317	59½	.	.	
3	Bochnia	5.779	48	9.179	27	15.398	89½	60	.	.	.	6.042	01	144	66	.	.	49.580	85½	1.614	49	
4	Bohorodczany	267	.	.	.	991	30	.	.	.	.	1.361	22	1.605	44	100	.	9.561	52	4.166	65	
5	Borszczów	3.200	.	13.968	10½	3.412	51	.	.	2.130	.	7.811	30	4.908	51½	.	.	82.355	00½	71.571	64	
6	Brody	3.977	13	18 495	50	22.187	82	13.958	04	5.214	47½	21.547	55½	4.600	25½	.	.	105.783	90½	25.991	76	
7	Brzesko	4.864	13	7.520	86	9.254	01	.	.	1.850	.	2.078	51½	378	01	.	.	34.350	23½	.	.	
8	Brzeżany	2.748	.	.	.	6.051	54	.	.	.	.	1.180	75	3 173	59½	.	.	34 876	29	57.369	82	
9	Brzozów	2 433	70	7.662	36	2.544	63	18	.	1.096	75	1.602	53	2.211	37½	.	.	40.738	60	7.224	89	
10	Buczacz	3.849	27	4.274	63	20.407	36½	2.075	90	2.529	55	5.521	94	313	52	.	.	51.952	46½	30.131	.	
11	Chrzanów	4.735	95	26.812	38	11.359	75	.	.	300	.	1.410	32	698	19	.	.	79.707	90	39.714	27	
12	Cieszanów	1.812	92	36.067	69½	3.970	56½	2.111	72½	3.800	.	2 900	.	113	80	.	.	67.937	69	1.448	97	
13	Czortków	1.450	.	2.793	24	5.206	36	.	.	2.000	.	162	33	1.427	48	.	.	37.497	17	38.270	84	
14	Dąbrowa	4.031	69	13.104	21	11.198	86	.	.	700	74	8.958	78½	259	35½	.	.	53.585	73½	25.017	60	
15	Dobromil	2.043	50	.	.	8.259	65½	15	35	.	.	465	61	1 437	44½	.	.	23.851	70½	6.582	69	
16	Dolina	1.510	30	.	.	3.671	32	412	74	1.383	.	1.634	64	385	82	.	.	26.264	72½	250	.	
17	Drohobycz	5.517	23½	32.490	05½	8.376	19½	.	.	.	.	9.227	15½	2.509	77½	.	.	90.137	28½	29.099	25	
18	Gorlice	4.842	15	24.608	82½	.	.	190	.	9.699	44½	13.271	59	.	.	106	40	75.387	09	16.797	55	
19	Gródek	2.483	38	5.596	38	16.165	63	.	.	2.617	92	5.744	07	900	.	.	.	41.099	86½	17.550	08	
20	Grybów	1.189	45	4.325	26	5.034	75	16	.	500	.	1.745	19	91	88	.	.	22.218	89½	24.993	34	
21	Horodenka	2.311	50	17-168	32½	4.454	63½	.	.	.	.	4.551	97½	126	34	.	.	45.143	64	42.635	74	
22	Husiatyn	629	36	.	.	4 807	04	2.236	84	.	.	2.524	07	2.082	95½	.	.	54.189	41	20.000	.	
23	Jarosław	5.527	85	40.059	93	7.821	30½	.	.	5.699	87½	4	75	.	.	.	.	111.040	73	54.629	39	
24	Jasło	5.250	.	3.397	27	5.885	60	333	13	9.804	77	2.529	81½	2.364	90	.	.	40 168	79½	3.122	50½	
25	Jaworów	1.034	.	34.161	96	2.630	74½	.	.	4.000	.	6.793	57	2.295	22	.	.	63.119	33	46.585	91	
26	Kałusz	1,630	.	.	.	32.385	96	.	.	.	.	229	90	54	82	.	.	108.464	23½	26.510	66	
27	Kamionka	2.066	88	26.521	57	3:592	57½	.	.	2.215	98	11.899	75	2.615	11½	.	.	56.179	10	15.646	32	
28	Kolbuszowa	2.202	72	6.226	78	1.960	51	.	.	395	11	135	65	2.184	18	.	.	25.902	74	15.370	58½	
29	Kołomyja	4.152	26	4.439	74	24 566	36½	.	.	5.667	51	3.702	73	.	.	.	.	61.554	57½	9.051	17	
30	Kossów	3.099	64½	4.882	68½	1.516	22	.	.	2.700	.	6.876	40	2.844	38	.	.	29.526	29	8.427	64	
31	Kraków	5.706	40	6.070	04½	13.024	60	.	.	1.616	66	3.049	06	.	.	200	.	56.745	59½	25.729	81	
32	Krosno	1.268	.	15.468	64½	27.642	04	1.218	18	.	.	3.650	70	3.129	35	30	.	77.792	97½	520	.	
33	Limanowa	2 624	87	10.466	51½	13.270	99	643	32	.	.	965	91	121	46½	.	.	38.038	96½	13.790	73	
34	Lisko	2.412	.	7.619	21	2.781	89	.	.	.	.	405	90	3.663	86	.	.	33.277	14	.	.	
35	Lwów	3.523	63	.		54.311	78½	.	.	8.200	.	440		1.299	78½	.	.	108.154	86	81.164	50	
36	Łańcut	3.178	98	24.322	86	6.220	19	.	.	4.072	75	1.925	69	4.003	14	600	.	63 864	48	10.702	35	
37	Mielec	3.493		4.233	06	27.872	53	646	.	2.196	04	1.223	17½	4.232	88	.	.	58.294	79	25.500	.	
38	Mościska	2.611	60	9.835	73	3.276	72½	.	.	.	.	1.190	68	3.431	13	.	.	75.006	97½	42.000	.	
39	Myślenice	3 173	78	2.023	56	26.043	95	578	65	2.500	.	801	82	4.670	75	208	40	68.105	58	20.830	11	
40	Nadwórna	2.083	50	.		7.439	29½	.	.	800	.			.		216	.	20.005	05			
41	Nisko	1.520	70	3.798	33	120.838	59½	.	.	.	.	729	25	7.125	78	.	.	162 286	58½	3.279	92	
42	Nowy Targ	1.378	11	3.977	34		.	50	93	.	.	879	96	8.017	37	.	.	30.228	11	601	90	
46	Pilzno	1.347	93	3.933	01	4.278	35	.	.	.	.	49	74	41	58½	.	.	12.849	37½	.	.	
44	Podhajce	4 314	.	11.112	95	26.111	77½	.	.	543	08	618	99	.	.	.	.	65.211	68	21.196	88½	
45	Przemyśl	3.769	40	1.030	26½	26.297	67	277	01	.	.	389	81½	90	44½	.	.	85 368	31½	20.105	29	
46	Przemyślany	3 809	.	7.262	08	12.632	99	1.400	.	8.214	16	3.796	13	142	92	.	.	44.441	12	10.173	.	
47	Rawa	874	60	15.167	08	10.688	25	2.468	94	8.940	87½	123	58	.	.	.	.	40.168	39	10.791	41	
48	Rohatyn	1.290	39	1.989	96	4.515	.	.	.	69	90	46	23	3.151	55	500	.	25.464	26	.	.	
49	Ropczyce	2.604	48	4.231	93	15.618	56	.	.	.	.	.	.	.	00½	.	.	30 402	62	3.779	86½	
50	Rudki	1.856	88	8.347	90	4.809	11	.	.	.	.	1.700	97	.	.	.	.	25.142	73½	.	.	
51	Rzeszów	7.374	52	34.589	87	24.017	31	617	73	6.986	51	12.252	94	1.786	68½	.	.	96.218	41	2.069	59	
52	Sambor	3.519	04	6 551	26	6.701	59	.	.	1.969	11	8.924	21½	4	61½	.	.	60.763	42	50.488	70	
53	Sanok	5.528	95	3.036	50	45.502	67	1.792	93	1.321	76	13.335	60	5.777	37	.	.	113.802	54	43.301	47	
54	Sącz Nowy	3.556	29	13.192	81	24.441	16	.	.	.	.	5.506	39	.	.	.	.	63.818	18	41 029	25	
55	Skałat	2.110	.	.	.	43.237	69	1.000	.	.	.	10.423	49	21	57½	.	.	92.351	26½	53.627	71	
56	Śniatyn	2 506	30	78.731	99	5.663	59	.	.	.	.	92.832	75	.	.	137	28	199.587	86	96.400	90	
57	Sokal	4.434	58	10.000	.	15.475	18	1.700	.	.	.	369	80	653	79½	.	.	46.958	94½	13.425	.	
58	Stanisławów	2.706	62	1.715	96	6.524	10	.	.	4.018	19	1.530	62	2.023	34	.	.	76.546	99	29.998	27	
59	Staremiasto	1.283	68	2.831	91	2.132	84	.	.	.	.	1.178	65	86	97	.	.	15.250	91	7.477	05	
60	Stryj	4.147	36	47.741	29	6.044	46½	106	.	4.002	06	2.946	63½	.	.	.	.	84.184	61½	17.194	88	
61	Tarnobrzeg	5.123	81½	3.258	95½	11.723	24	346	47	5.970	01½	3.029	76	2.009	05½	.	.	47.385	28	3.603	69½	
62	Tarnopol	7.429	46	6.460	96	52.265	72	.	.	7.528	38	46	61	15.960	72	.	.	107.205	37	37.393	19	
63	Tarnów	6.332	99	19.764	93	15.708	17	.	.	2.440	33	32.065	26	3.064	53½	.	.	114.073	52½	25.896	48	
64	Tłumacz	2.662	90	.	.	10.300	30	100	09	800	.	212	15	418	87½	.	.	33.428	14½	25.371	51	
65	Trembowla	3.278	01	14.511	47	1.065	50	.	.	3.267	.	943	99	663	35	.	.	37.992	90½	42.196	59	
66	Turka	600	.	5 388	60	2.777	09	.	.	45	68	674	82	190	35½	.	.	65.503	57	48.765	57	
67	Wadowice	3 950	71	6.648	99	15.076	01	852	90	6.106	65	1.846	18	3.183	15	.	.	55.285	17½	11.703	30	
68	Wieliczka	6.399	30	13.650	57	15 415	69	2.277	43	.	.	8.653	53	29	35	.	.	69.614	86	101.468	81	
69	Zaleszczyki	1.744	.	28.171	78	1.527	76	.	.	3.445	78	3.000	.	9.291	12	.	.	60.502	60	6.922	99	
70	Zbaraż	1,368	.	.	.	29.809	54	.	.	2,193	71	1.149	07	232	86½	.	.	42.644	43	6.000	.	
71	Złoczów	1.966	.	37.617	92	24.932	15	9.405	59	.	.	6.333	.	4.828	94½	.	.	111.707	28	95.658	82	
72	Żółkiew	2.705	90	1.742	02	6.049	24½	.	.	2.000	.	317	23	1.307	66½	.	.	36.856	90½	18.000	08	
73	Żydaczów	3.841	28	7.637	72	9.702	15	.	.	935	14	149	94	4.105	29	.	.	34.931	75	20.239	53	
74	Żywiec	1.851	58	9.428	11	4.409	45	46	50	.	.	3.356	82	456	92	.	.	29.733	58	4.557	.	
	Razem	281.912	54½	865.200	97	1,047.200	94½	52.836	10½	157.990	37½	368.215	63	158.662	59½	2.098	08	4,441.044	14			

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1894

30 miast (według ust. z. r. 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Czynsze i opłaty: z dóbr zł.	ct.	4 z domów, rzeźni, budek itp. zł.	ct.	5 z gruntów, kamieniołomów itp. zł.	ct.	6 z lasów, wiklin itp. zł.	ct.	7 z fabryk, cegielń, wapienników itp. zł.	ct.	8 z koszar i kwaterunku wojska zł.	ct.	9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp. zł.	ct.
1	Biała	.	.	37.821	58	164	71	6.832	82	.	.	.	.	8.511	57
2	Bochnia	.	.	4.139	16	3.320	78½	121	14	1.805	04	3.700	.	702	34½
3	Brody	.	.	2.994	.	176	.	.	.	.	.	7.185	93	287	32
4	Brzeżany	.	.	8.580	40	.	.	.	.	.	.	6.826	57½	53	55
5	Buczacz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	219	05	.	.
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Gorlice	.	.	5.589	31	.	.	.	.	.	.	.	.	5.895	04
8	Gródek	.	.	4.633	71	4.155	93½	8.525	35	.	.	7.358	59	2.878	04
9	Jarosław	.	.	7.655	76	1.514	46	.	.	.	.	21.892	59	533	98
10	Jasło	.	.	2.737	35	122	15	.	.	3.213	21	.		539	64
11	Jaworów	.	.	1.574	06½	28	.	1.037	.	100	.	3.709	17½	8.312	29
12	Kołomyja	.	.	23.492	98	1.709	90	.	.	.	.	.	.	783	19
13	Krosno	974	66	3.342	02	1.196	66	.	.	557	60	.	.	848	60
14	Podgórze	.	.	11.000	04	2.325	40	.	.	12.918	94	491	75	1.930	82
15	Przemyśl	379	.	75.562	08	642	47	899	40	.	.	9.181	88	1.343	50
16	Rzeszów	.	.	5.692	29	865	72	.	.	7.584	08	29.533	26	1.263	63
17	Sambor	.	.	18.605	05	4.789	60	.	.	.	.	.	.	10.249	63
18	Sanok	1.456	.	3.582	84	648	30	1.028	50	.	.	10.420	76	2.677	19
19	Sącz Nowy	.	.	1.353	97	19.164	07½	1.661	79	15	.	1.761	70	1.779	80
20	Śniatyn	.	.	928	55	4.365	76½	.	.	1.725	.	64	19½	1.302	71
21	Sokal	.	.	2.304	64	1.088	77	.	.	55	.	.	.	103	32
22	Stanisławów	.	.	32.523	05	4.208	99	.	.	34.155	20	48.495	57	6.145	74
23	Stryj	4.900	.	13.988	08	4.175	92	.	.	618	85	.	.	2.593	78
24	Tarnopol	.	.	26.109	23	917	20	.	.	.	.	.	.	1.047	22
25	Tarnów	2.891	10	13.994	08	1.520	16	.	.	.	.	16.608	43½	877	25
26	Trembowla	.	.	4.129	.	7.697	33	7.547	09	.	.	18.214	29	106	49
27	Wadowice	.	.	1.892	32	429	21	491	47	.	.	6.785	80	5.794	12
28	Wieliczka	.	.	2.018	41	8.947	80	437	05	.	.	.	.	4.246	20
29	Złoczów	.	.	1.815	75½	.	.	.	.	9.483	41	7.968	94	2.503	58
30	Żółkiew	6.003	81	2.000	39½	1.076	41	.	.	.	.	32.978	58	83	90
	Razem	16.604	57	320.090	11½	75.551	72	23.581	61	71.731	36	233.397	07	73.397	47½

1	2 Nazwa miasta	10 Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne zł.	ct.	11 placowe, targowe, straganowe sprzedaż śmiecia zł.	ct.	12 miary i wagi, polowanie i rybołostwo zł.	ct.	13 Taksy zł.	ct.	14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych zł.	ct.	15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich zł.	ct.	16 konsumcyjne: od mięsa zł.	ct.	17 od wina zł.	ct.
1	Biała	32.622	57	230	.	2.102	.	2.561	70	.	.	.	.	.	.	.	.
2	Bochnia	40.251	48	5.715	64	40	.	1.815	93½	1.150	.	3.705	.	6.200	91	800	.
3	Brody	35.283	34	2.420	77	.	.	20	.	.	.	7.595	39½	7.154	.	1.053	.
4	Brzeżany	42.930	84½	376	05	11	50	646	32	2.108	92	94	97½	4.400	.	1.350	48
5	Buczacz	4.500	.	.	.	.	.	624	36	.	.	12.217	65	7.025	.	375	.
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Gorlice	29.010	60	1.325	.	45	.	837	53	9.995	.	.	.	2.884	55	926	78
8	Gródek	28.639	20	457	31	230	.	84	87½	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Jarosław	76.200	.	859	02	25	50	6.129	86	8.250	.	11.766	81½	4.705	.	.	.
10	Jasło	21.393	25	3.356	33	12	10	22	50	10.547	30	.	.	2.200	.	305	.
11	Jaworów	16.550	.	1.232	27	.	.	853	59	2.611	80½	.	.	.	.	.	.
12	Kołomyja	91.777	81	4.556	56	.	.	386	40	.	.	6.691	81	28.906	97	1.721	50
13	Krosno	21.825	.	2.986	59	.	.	442	65	.	.	.	.	1.463	15	.	.
14	Podgórze	26.857	14	6.040	89	35	.	3.144	99	19.547	86	.	.	.	.	.	.
15	Przemyśl	142.125	.	3.616	02	70	.	1.580	57	11.000	.	.	.	.	.	.	.
16	Rzeszów	51.255	57	1.910	24	20	.	1.119	63	.	.	.	.	6.508	32	.	.
17	Sambor	45.200	.	2.186	75	.	.	1.092	36	.	.	2.382	64	5.720	.	425	.
18	Sanok	13.845	57	1.800	96	50	.	595	03	15.627	16	5.279	42½	.	.	.	.
19	Sącz Nowy	34.259	38	2.414	58	15	.	229	37	.	.	.	.	.	.	.	.
20	Śniatyn	13.404	45	2.986	72	.	.	1.207	37	.	.	158	17	2.890	63	.	.
21	Sokal	22.300	.	323	89	.	.	555	76	.	.	686	93	2.290	56	79	92
22	Stanisławów	74.468	07	1.050	85	10	.	15.449	96	.	.	12.731	13	32.273	42	2.024	.
23	Stryj	60.282	.	.	.	.	.	478	50	5.299	92	.	.	.	.	.	.
24	Tarnopol	61.893	96½	1.749	04	448	.	834	75	.	.	48.072	67	10.900	.	917	.
25	Tarnów	104.784	.	.	.	2.012	54½	2.494	24	5.600	.	25.699	41½	12.830	.	808	.
26	Trembowla	12.891	45	1.373	75	6	25	115	08	.	.	.	.	.	.	.	.
27	Wadowice	24.000	.	3.076	95	107	.	1.883	80	2.924	30	2.045	75	.	.	.	.
28	Wieliczka	18.868	17	1.983	72½	25	10	36	34½	.	.	.	.	4.589	72½	.	.
29	Złoczów	40.779	12	995	60	53	75	936	37	.	.	3.720	61	7.800	.	4.035	06
30	Żółkiew	18.433	34	951	58	6	70	1.056	40	.	.	.	.	5.704	.	540	.
	Razem	1,206.581	32	55.977	08½	5.325	44½	47.236	27½	94.657	26½	142.848	38½	155.966	23½	15.360	69

1	2 Nazwa miasta	18 Dochody rozmaite zł.	ct.	19 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.	20 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł.	ct.	21 papierów wartościowych zł.	ct.	22 z pożyczek zaciągniętych zł.	ct.	23 zaliczki otrzymane i zwrócone zł.	ct.	24 Wpływy drogowe zł.	ct.	25 Na cele szkolne dodatki i inne zł.	ct.
1	Biała	6.779	19	2.520	43	.	.	.	.	40.110	20	13.540	77½	.	.	.	.
2	Bochnia	3.670	70	499	64	.	.	60.551	07	.	.	2.958	31	.	.	.	.
3	Brody	2.331	25	739	91½	.	.	10	74	721	40	2.166	42	.	.	.	.
4	Brzeżany	676	48	11.162	14	.	.	.	.	3.200	.	1.447	63	3.419	81	.	.
5	Buczacz	838	80	3	88	.	.	.	.	350	.	118	96	.	.	.	.
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Gorlice	6.825	16	54	35	.	.	23.456	18	12.488	55	486	77	6.705	80	4.799	96
8	Gródek	743	37	1.145	22	.	.	64.362	08	71.913	87	556	67	.	.	256	82½
9	Jarosław	1.596	21	731	01	101	.	15.000	15	61.175	.	2.885	28	6.472	78	.	.
10	Jasło	.	.	636	01	275	.	7.733	61	361	60	1.843	03	.	.	.	.
11	Jaworów	4.679	10	201	63	.	.	157.716	89	2.000	.	8.319	96½	.	.	66	.
12	Kołomyja	9.190	84	703	19½	.	.	89.112	23	155.424	.	16.515	38	.	.	1.374	55
13	Krosno	976	28	6.748	32	3.539	10	21.056	34	1.400	.	362	77	.	.	.	.
14	Podgórze	6.870	93	91	53	.	.	.	.	18.677	22	1.435	23	.	.	.	.
15	Przemyśl	4.037	29	3.899	64	.	.	10.000	.	16.000	.	2.813	34	19.107	40	.	.
16	Rzeszów	8.108	09	406	47	.	.	239.674	30	200.000	.	7.107	08	.	.	.	.
17	Sambor	994	98	138	48	3	08	.	.	30.514	.	1.167	33	6	50	.	.
18	Sanok	7.592	57	196	05½	.	.	.	.	170.000	.	5.982	25	.	.	.	.
19	Sącz Nowy	5.015	16½	74	47½	15.293	63	18.223	02	.	.	4.641	26½	.	.	4.252	21
20	Śniatyn	2.235	55½	107	65	.	.	190	41	25.600	.	516	19	.	.	800	.
21	Sokal	964	06	108	09	76	75	.		16.750	.	349	06	5.425	.	.	.
22	Stanisławów	3.024	61	711	23	26.053	80	45.523	56	30.000	.	8.611	08	.	.	.	.
23	Stryj	25.697	55½	.	98½	3.452	08	21.429	72	41.615	30	32.839	12½	.	.	.	.
24	Tarnopol	3.837	59½	512	26	.	.	.	.	.	.	9.621	08	.	.	.	.
25	Tarnów	7.168	92½	469	43	2.529	34	69.017	50	127.500	.	9.076	15	.	.	.	.
26	Trembowla	152	22	429	15½	42	05	.	.	55.000	.	15.657	18	.	.	.	.
27	Wadowice	997	64	282	03	.	.	11.575	68	.	.	1.457	99	.	.	46	20
28	Wieliczka	1.494	71½	1.368	67	136	.	13.378	37	110.000	.	1.946	95	1.000	.	.	.
29	Złoczów	2.548	51	3.005	65	.	.	15.077	.	79.200	.	1.320	36	.	.	.	.
30	Żółkiew	20.683	02½	19.710	05½	312	.	.	.	21.000	.	53.086	10	.	.	.	.
	Razem	136.760	81½	56.687	59½	51.810	83	883.088	85	1,291.001	14	208.829	67	42.137	29	11.595	74½

1	2 Nazwa miasta	26 Depozyta i kapitały obce zł.	ct.	27 Razem zł.	ct.	28 Wysokość opłacanych w gminie podatków zł.	ct.	29 Uwaga
1	Biała	.	.	153.797	54½	40.353	82½	
2	Bochnia	556	15	141.203	33½	15.984	12	
3	Brody	2.892	76	73.012	24	22.726	53	
4	Brzeżany	143	75	87.424	42½	9.095	27	
5	Buczacz	.	.	26.272	70	80	.	
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	Nie nadesłano mimo urgensów LW. 54.748, 58.377/96.
7	Gorlice	.	.	111.325	53	5.892	96½	
8	Gródek	683	60	191.624	64½	29.117	81½	
9	Jarosław	.	.	227.524	41½	15.826	00½	
10	Jasło	.	.	55.328	08	3.470	71	
11	Jaworów	18	44	209.010	22	12.146	46½	
12	Kołomyja	11.026	05	443.373	36½	28.499	16½	
13	Krosno	.	.	67.739	74	15.058	49	
14	Podgórze	.	.	108.367	74	5.613	44	
15	Przemyśl	.	.	302.257	59	27.290	15½	
16	Rzeszów	.	.	561.048	63	97.345	60	
17	Sambor	.	.	123.475	43	15.356	34	
18	Sanok	.	.	240.782	61	59.426	94½	
19	Sącz Nowy	1.353	59	111.508	02	110.062	87	
20	Śniatyn	.	.	58.283	33½	35.915	83	
21	Sokal	.	.	53.458	75	4.817	27	
22	Stanisławów	.	.	377.460	26	35.252	14	
23	Stryj	.	.	217.374	81½	40.766	23	
24	Tarnopol	3.388	43	170.248	44	3.219	48	
25	Tarnów	3.101	31	408.981	88	21.576	75½	
26	Trembowla	.	.	123.361	33½	42.922	14	
27	Wadowice	.	.	63.790	26	2.889	67	
28	Wieliczka	.	.	170.477	23	4.118	97½	
29	Złoczów	.	.	181.243	71½	34.631	12½	
30	Żółkiew	.	.	183.626	29½	26.967	70½	
	Razem	23.164	08	5,243.382	60½			

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1894

30 miast (według ust. z roku 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5 Koszta kancelaryjne zł. ct.	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł. ct.	7 Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8 Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9 Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe zł. ct.	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.
1	Biała	11.407 30	3.042 85	1.938 93	3.966 76	.	.	1.027 96	3.086 73
2	Bochnia	13.235 96	2.106 67	1.332 33	8.498 22½	4.346 .	.	5.898 96	1.386 30
3	Brody	9.790 96	799 97	1.002 51	1.600 34	.	.	2.516 20	776 51
4	Brzeżany	8.366 55½	353 25	608 45	2.776 83	21.365 .	1.550 .	2.554 45½	1.224 80
5	Buczacz	3.300 .	.	1.418 17	961 25	.	.	26 35	388 57
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Gorlice	8.479 65½	800 .	503 47	1.567 23	15.675 .	9.545 .	3.306 40	350 29
8	Gródek	8.120 57	1.508 96	1.587 59	3 049 25	2.300 .	.	6.375 23	1.198 12
9	Jarosław	17.741 74	1.291 80½	1.626 02	3.913 31	1.500 .	8.250 .	11.820 95	
10	Jasło	3.639 95	121 89	959 .	1·603 77	—	.	2.697 80½	30 37
11	Jaworów	7.452 13	914 40	604 45½	1.506 95	.	.	500 37½	442 55
12	Kołomyja	15.484 51	4 631 42	2.364 95	23.366 34	—	6.120 .	14.687 91	1.439 97
13	Krosno	3.651 .	.	380 50	886 06	2.659 36	.	3.888 77	65 24
14	Podgórze	12.617 08	980 78	929 86	10.191 02	1.360 .	.	7.996 63	2.720 23
15	Przemyśl	26.118 63	10.334 69	2.338 05	9.134 44	.	11.051 74	19.116 10	4.599 69
16	Rzeszów	13.486 68	1.781 83	1.651 82½	4.449 97	.	.	9.040 20½	970 54
17	Sambor	9.794	1.130 01	862 56½	7.670 54	3.702 80	.	11.765 19½	1.298 60
18	Sanok	4.978 90	277 40	1 624 06	10.013 85	2 000 .	.	9.526 03	.
19	Sącz Nowy	10.879 95	1.612 48	2.328 47½	7.897 30	.	.	5.738 80	101 75½
20	Śniatyn	4.617 48	1.559 .	1.618 63½	2.120 45	.	.	1.465 33½	.
21	Sokal	5.264 .	1.276 58	968 65	1.929 68	.	.	4.347 79½	406 43
22	Stanisławów	21.364 12	3.328 45	3.330 50	1.914 13	21.000 .	3.083 33	6.755 37	3.715 70
23	Stryj	10.035 .	2.909 31	1.000 39	13.347 28	13.077 94	.	1.354 81	954 40
24	Tarnopol	13.925 41	2.576 18	2.781 84½	14.722 39½	.	.	1.923 84	28.801 76
25	Tarnów	16.281 83	3.289 93	2.092 58½	8.347 57	.	5.600 .	22.819 48	4 840 31
26	Trembowla	6.677 26	385 28	787 20½	3.919 05	.	.	5.212 .	653 98
27	Wadowice	9.044 40	400 .	510 58	3.068 52	10.000 .	.	2.168 53½	1·549 13
28	Wieliczka	7.140 01	667 50	797 59	2.257 47	.	.	4.706 72	2.638 57½
29	Złoczów	6.700 .	625 .	1.119 09½	4.153 36	.	.	9.877 69	3.294 66
30	Żółkiew	8.247 73	561 25	1.879 74½	4.040 88	.	.	2.800 42½	725 47
	Razem	297.842 81	49.266 88½	40.948 03	162.874 22	98.986 10	45.200 07	181.916 32½	67.660 68

1	2 Nazwa miasta	11 Policya miejscowa zł. ct.	12 Aresztanci i szupaśnicy zł. ct.	13 Straż pożarna itp. zł. ct.	14 Straż polowa i lasowa zł. ct.	15 Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16 Oświetlenie miasta zł. ct.	17 Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18 Dyety i koszta podróży zł. ct.	19 Rekrutacya kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct.	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	22 Wydatki na cele: drogowe zł. ct.
1	Biała	6 113 82	1.076 80½	.	.	3.733 71	3.779 59	.	.	86 24	22.283 92	112 93	4.956 82
2	Bochnia	949 65	.	1.123 96	.	2.305 01½	1.297 93	.	745 55	1.637 46	12.403 91	41 02	.
3	Brody	8.429 41	810 69	852 22	.	3.401 60	2.106 54	.	793 65	5.898 33½	8.019 40	.	.
4	Brzeżany	3.942 55½	498 52	1.264 12	.	934 71	993 56	.	633 87	3.898 46½	5.425 43½	.	3.426 65
5	Buczacz	3 177 53	30 47	.	.	2.570 91	857 81	.	.	73 35	6.031 19	.	1.200 91
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	Gorlice	301 60	70 23	749 13	.	168 35	991 24	.	153 91	45 .	9.321 20	195 81	7.407 08
8	Gródek	4.539 22	26 07	918 70	.	866	886 83	.	485 20	5.867 24	6.715 36½	267 12	1.763 63
9	Jarosław	6.724 13½	718 01	8.499 82½	.	3.559 13	1.535 08	.	147 44	5.526 06	11.727 55½	17 78	10.472 78
10	Jasło	3.087 72	74 96	700 .	.	999 98	1.323 44	3.090 68	235 .	13 05	7.206 16	.	3.680 75½
11	Jaworów	1.995 09	68 89	98 .	689 72	1.110 90	443 35	.	548 36	283 06	3.961 90	.	794 02
12	Kołomyja	16.185 76	181 63	4.388 30	.	16.614 42	5.388 47	.	987 16	6.634 72	32.790 13	1.230 80	.
13	Krosno	2.057 45	65 50	2.492 52	.	1.585 56	621 28	.	277 .	30 56	3.583 28½	1.440 65	2.656 49½
14	Podgórze	4.676 07	2 13	2.194 03	180 .	3.712 89	4.207 32	.	1.680 01	56 04	7.339 37	30 .	3.568 20
15	Przemyśl	15.813 18	1.040 21	13.093 69	1.060 .	5.184 36	9.391 71	16.424 93	.	36.089 13	19 505 62	.	44.475 15
16	Rzeszów	8 012 23	146 04	4.744 21	.	6.936 59	2.596 63½	6 601 38	378 60	20.985 55½	13.527 60	1 175 .	.
17	Sambor	4.604 52	13 97	3.639 23	.	2.468 12	1.542 60	.	200 .	10.513 39	15.527 38	.	4.699 88
18	Sanok	3.275 16	116 21	128 49	210 .	8.856 18	810 41	.	.	2.560 82	6.963 40½	549 39	1.453 08
19	Sącz Nowy	7.945 82½	80 61	2.910 21½	1.280 41½	3.492 60	2.261 11	.	1.333 79	3 376 90	14.348 73	.	923 43
20	Śniatyn	4.957 52	297 69	10 45	.	2.922 23½	474 16½	.	200 .	179 77	5.765 82	334 .	589 03
21	Sokal	1.770 98	249 59	824 67	227 .	4 053 89	547 68	6.928 16	.	143 58	8.774 94	588 39	1.574 94½
22	Stanisławów	12.438 91	545 07	10.110 69	.	4.299 03	7.111 31	34.268 93	.	7,583 36	26.430 95	374 54	34 20
23	Stryj	6.359 83	536 37	6.244 66	.	4.109 20	2.389 45	.	.	1,805 92	34.928 00½	1.767 62½	555 95
24	Tarnopol	10.998 64	625 59	5.241 87	.	4.711 08	3.558 57	.	1.093 61	1.369 76	10.491 85	558 12	.
25	Tarnów	15.553 97	147 95	5.192 59	.	13.865 78	8.531 45	.	.	7.677 93	21.450 96	2.338 12	886 31
26	Trembowla	1.876 39	48 87	1.057 88	4.720 17	1.799 31	395 15	.	565 38	140 86	7.119 89	11 32	1.042 85
27	Wadowice	3.537 05	499 97	1.069 41	.	3.690 01	1.279 32	.	.	.	5.717 30	2.000 .	1.137 96
28	Wieliczka	4.605 64	40 80	1.550 .	.	2.913 17½	940 81	.	.	111 18	9.654 57	16 50	3.341 17
29	Złoczów	3.203 02	155 64	2.883 73	.	5.683 48	923 24	5.114 16	.	3.480 31	1.782 47	2 622 .	3.535 18
30	Żółkiew	2.654 05	165 01	1.060 67	.	1.900 63	593 68	.	240 59	232 05	4.347 36	.	2.577 32
	Razem	169.786 92½	8.833 49½	83.043 16	8 367 30½	118.448 29½	67.779 68	72.418 24	10.699 12	126.300 09½	343.145 67	15.671 11½	106.753 79½

1	2 Nazwa miasta	23 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct.	24 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	25 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	26 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	27 Wydatki rozmaite zł. ct.	28 Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	29 Depozyta i kapitały obce zł. ct.	30 Razem zł. ct.	31 Wszystkie długi i inne należytości bierne pozostałe z końcem roku zł. ct.	32 Uwaga
1	Biała	42.812 04	111 20	17.214 55	12.823 31	6.495 37	7.726 71	.	153.797 54½	27.792 78	
2	Bochnia	29.401 33½	30.151 79	13.839 41	2.290 44	7.775 05½	20 95½	415 41	141.203 33½	271.085 65½	
3	Brody	.	.	17.500 05	659 02	4.029 17	1.294 45½	2.731 21	73.012 24	154.380 53	
4	Brzeżany	11.389 78	.	6.062 59	1.622 .	1.163 42½	7.266 98½	102 42	87.424 42½	5.950 48	
5	Buczacz	.	.	4.993 32	.	990 19	252 68	.	26.272 70	55.686 67	
6	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 9ciu urgensów.
7	Gorlice	26.624 73	.	17.957 05½	1.395 92	5.717 23	.	.	111.325 53	1.400 .	
8	Gródek	65 923 22	69.388 27	5.862 05	1,062 50	3.366 33	2.880 75½	592 55	195.550 77	95.269 51	*Niedobór=3.926 zł. 12½ ct.* (nieusprawiedliwiony)
9	Jarosław	46.673 42½	20.495 72	35.091 92	6.652 21	17.575 80½	5.963 71½	.	227.524 41½	335.197 33	
10	Jasło	5.974 16	2.500 .	4.176 16	5.434 01½	6.267 36	1.511 85½	.	55.328 08	90.082 68½	
11	Jaworów	9 40	157.071 36	7 410 08½	207 55	22.215 37½	645 20½	37 09½	209.010 22	62.012 17½	
12	Kołomyja	46.728 87	90.223 10	108.844 59	10.227 51	24 962 88	1.037 41½	8.852 51	443.373 36½	574.949 86½	
13	Krosno	12.187 59	13.800 .	5.207 18	1.097 07	1.447 48	7.659 19	.	67.739 74	53.954 10½	
14	Podgórze	22 039 35	.	13.006 84	1.348 19	6 903 16	628 54	.	108.367 74	5.187 28	
15	Przemyśl	18 575 29	.	32.786 .	1.439 .	4.086 40	599 58	.	302.257 59	387.236 72½	
16	Rzeszów	1.781 60	312.599 26½	128 880 24	8.024 93½	12670 04½	607 65½	.	561.048 63	290.539 84½	
17	Sambor	30.678 58	.	866 25	1.108 02	10.679 26	710 52	.	123.475 43	337.335 18½	
18	Sanok	5 202 23	.	108.640 46	61.713 27½	10 874 08	1 009 18	.	240.782 61	244.196 79	
19	Sącz Nowy	18.427 40½	15.100 .	1 877 62	3.702 78	4.108 78	290 50½	1.488 54½	111.508 02	82.611 19	
20	Śniatyn	22.462 52	1.302 71	4.048 27	1.773 80	1.033 98½	550 50	.	58.283 36½	66.281 59	
21	Sokal	9.111 95	.	3.095 11	531 38	831 01	17 99	.	53.458 75	66.574 45	
22	Stanisławów	57.789 53	38.718 .	94.397 14	14.182 78	4.527 59	161 63	.	377.460 26	1,230.050 47	
23	Stryj	56.315 75	5.264 03	23.994 98	15.281 92	15 121 71	20 28½	.	217.374 81½	404.071 58½	
24	Tarnopol	2.749 52	.	32.098 .	7.901 29	19.886 68½	843 45½	3.388 99	170.248 44	528.544 54½	
25	Tarnów	122.357 90	74.000 .	51.308 73½	9.849 26	8.525 .	884 95	3.144 27	408.981 88	1,001.558 94	
26	Trembowla	11.567 06	27.752 56	19.793 .	9.502 56	5 572 42½	12.760 88½	.	123.361 33½	444.113 15½	
27	Wadowice	2.972 98	5.200 .	4.340 05½	974 98	1.679 36	2.950 70	.	63.790 26	82.484 16	
28	Wieliczka	19.437 50	28.729 50	68.912 92	11.249 26	42 22½	724 11½	.	170.477 23	123.391 74	
29	Złoczów	50.392 66	40.000 .	17.753 19	10.849 51	4 998 40	2.096 97	.	181.248 71½	29.778 45½	
30	Żółkiew	50.219 02	3.850 .	45.228 09	26.797 69	4.873 40	3 241 04	17.395 19½	183.626 29½	621.577 88	
	Razem	789.805 39½	936.257 50½	895.175 86	229.702 15½	18.419 18½	64.358 42	38.148 19½	5,247.308 73		

Wykaz dochodów
podług zamknięć rachunkowych za rok 1894
gmin małomiejskich i wiejskich.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	3 Czynsze i opłaty: z dóbr		4 z domów, rzeźni, budek itp.		5 z gruntów, kamieniołomów itp.		6 z lasów, wiklin itp.		7 z fabryk, cegielń, wapienników itp.		8 z koszar i kwaterunku wojska		9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	6.217	79	7.645	85	5.686	11	7.122	91	366	23	.	.	11.948	40
2	Bóbrka	.	.	754	72	3.366	97	.	.	.	.	.	.	1.283	60
3	Bochnia	.	.	892	31	14.692	32	.	.	50	.	.	.	8.907	80½
4	Bohorodczany	2.644	90	835	80	399	27	10	.	.	.	.	.	1.086	40
5	Borszczów	1.660	90	1.443	37	824	04	.	.	.	.	.	.	4.894	84
6	Brody	2.766	53	2.417	99½	2.476	59	5.468	45	5	.	.	.	3.810	71½
7	Brzesko	27	50	5.087	50	7.544	32	3.956	70	341	69	.	.	14.842	51½
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	.	.	1.222	36	2.511	93	213	42	.	.	.	.	4.679	18
10	Buczacz	667	18	594	36	7.962	27	1.365	20	8	35	.	.	2.452	02
11	Chrzanów	.	.	3.371	55	5.507	49	779	31	125	68	.	.	890	71
12	Cieszanów	3.698	94	990	30	2.686	87	564	29	18	.	.	.	2.836	31½
13	Czortków	.	.	8.191	44	2.055	73	1	30	.	.	1.296	72	1.762	55
14	Dąbrowa	.	.	995	32	10.017	84	451	83	1.717	19	.	.	1.371	79
15	Dobromil	.	.	4.379	74	1.918	15	534	88	.	.	.	.	2.265	89
16	Dolina	.	.	5.107	23	4.629	23	5.685	08	11	33	.	.	12.797	98
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	.	.	111	60	855	82	214	76	11	.	.	.	1.840	24
19	Gródek	.	.	419	40	3.079	92	14	42	.	.	.	.	2.980	80
20	Grybów	.	.	2.499	87	1 078	10	1.251	49	.	.	.	.	2.439	82
21	Horodenka	.	.	2.006	76	587	05	.	.	.	.	.	.	2.785	15
22	Husiatyn	.	.	2.782	23	1.906	70	994	90	246	50	.	.	3.792	44
23	Jarosław	.	.	1.125	60	18.000	44	1.823	01	.	.	.	.	6.231	74
24	Jasło	.	.	571	50	1.425	77	2.312	19	.	.	.	.	4.126	11
25	Jaworów	.	.	.	.	2.732	88	182	90	.	.	.	.	2.062	55
26	Kałusz	.	.	5.465	39	7.796	82	891	25	.	.	16	93	2.422	79
27	Kamionka	.	.	1.241	77½	8.012	24	1.119	06	.	.	.	.	7.133	60
28	Kolbuszowa	.	.	1.698	51	1.462	61	1.541	27	40	.	60	.	1.141	86
29	Kołomyja	527	98	1.703	99	12.378	12	1.105	69	.	.	.	.	1.010	92
30	Kossów	.	.	1.525	42½	6.250	03	4.152	19	.	.	45	.	723	73
31	Kraków	.	.	380	34	7.994	72	.	.	.	.	.	.	536	61
32	Krosno	.	.	2.026	27	2.721	69	109	14	.	.	.	.	3.603	89
33	Limanowa	.	.	1.728	35	249	49	7.415	16	.	.	.	.	6.599	83
34	Lisko	.	.	529	40	82	.	192	50	.	.	.	.	1.340	47
35	Lwów	7.171	96	3.509	77	10.853	59	1.062	91	156	96	.	.	4.565	93
36	Łańcut	.	.	6.152	53	10.585	01	546	77	3.306	36	772	16	3.394	97
37	Mielec	.	.	1.968	90	3.394	90	250	25	.	.	.	.	2.967	39
38	Mościska	.	.	3.063	58	9.807	35	46	50	779	39	.	.	7.369	15
39	Myślenice	.	.	6.556	41	951	80	3.985	56	.	.	.	.	7.882	12
40	Nadwórna	.	.	3.601	06	5.170	12	550	16	.	.	.	.	3.631	79
41	Nisko	.	.	69	.	7.232	48	735	80	.	.	.	.	1.501	24
42	Nowy Targ	.	.	6.651	04	2.898	36	7.100	49	398	24	.	.	6.241	92
43	Pilzno	.	.	27	40	334	21	324	85	.	.	.	.	2.507	80
44	Podhajce	.	.	607	.	5.455	85	199	89	.	.	.	.	1.467	85
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Przemyślany	.	.	213	85	6.120	01½	4.057	89	800	10	76	.	1.667	75
47	Rawa	.	.	9.246	54	5.051	49	1.402	04	35	.	79	33	6.197	81
48	Rohatyn	7.739	13	2.128	43	5.074	92	932	33	506	23	3.113	72	1.435	95
49	Ropczyce	.	.	2.216	79	2.986	88	17	85	1.430	.	458	.	2.223	77
50	Rudki	.	.	3.706	54	3.029	97	680	84	.	.	.	.	1.621	75
51	Rzeszów	.	.	15	90	192	69	.	.	.	.	.	.	205	10
52	Sambor	8.434	05	514	79	3.895	96	1.810	21	.	.	.	.	3.225	11
53	Sanok	910	.	2.227	23	4.181	05	1.495	25	239	32	.	.	4.336	98
54	Sącz Nowy	.	.	4.351	03	2.323	35	5.543	27	513	68	1.066	19	13.290	45
55	Skałat	.	.	319	73	3.180	56	221	66	.	.	.	.	5.238	77
56	Sniatyn	.	.	509	49	8.928	54	389	23	.	.	.	.	1.299	13
57	Sokal	.	.	6.129	79	5.774	63	11.306	48	2.067	55	690	.	7.717	20
58	Stanisławów	.	.	2.483	06	21.248	71	1.121	17	.	.	.	.	4.089	18
59	Staremiasto	200	.	1.527	64	1.312	41	1.009	03	47	80	.	.	1.120	88
60	Stryj	.	.	1.291	.	6.086	61	910	25	40	.	.	.	873	55
61	Tarnobrzeg	.	.	2.978	08	13.823	20	2.677	48	.	.	.	.	912	12
62	Tarnopol	.	.	546	68	5.307	41	188	02	.	.	.	.	5.216	34
63	Tarnów	.	.	2.342	79	2.022	23	380	12	.	.	.	.	4.006	65
64	Tłumacz	.	.	1.563	77	2.828	05	274	40	308	.	.	.	1.315	80
65	Trembowla	.	.	242	32	4.787	19	515	.	.	.	.	.	1.018	99
66	Turka	52	86	115	.	894	05	1.162	25	.	.	.	.	1.027	36
67	Wadowice	.	.	2.854	03	3.938	23	1.395	80	20	.	.	.	7.556	60
68	Wieliczka	37	98	1.915	37	7.267	63	1.146	27	1.240	.	.	.	6.676	19
69	Zaleszczyki	.	.	2.108	73	725	45	.	.	.	.	.	.	5.752	75
70	Zbaraż	.	.	688	77	2.366	02	.	.	.	.	.	.	3.424	80
71	Złoczów	.	.	452	97	8.639	34	1.504	35	71	75	.	.	4.805	67½
72	Żółkiew	535	19	625	95	3.113	92	120	43	.	.	.	.	4.980	48
73	Żydaczów	70	.	4.459	52	22.561	26	2.330	33	.	.	.	.	10.247	04
74	Żywiec	.	.	3.844	40	621	61	3.295	03	.	.	.	.	1.188	77
	Razem	43.362	89	164.073	13½	364.360	08½	115.163	46	14.901	35	7.674	05	281.011	36½

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	10 Z dzierżawy praw i przywilejów: Propinacya opłaty komunalne		11 placowe, targowe, straganowe sprzedaż śmiecia		12 miary i wagi, polowanie i rybołóstwo		13 Taksy		14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych		15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich		16 konsumcyjne: od mięsa		17 konsumcyjne: od wina		18 Dochody rozmaite		19 Zapas kasowy z roku poprzedniego	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	7.427	30	5.199	54	1.444	91	1.154	67	.	.	31.232	04	1.975	36	857	25	7.762	47	9.347	55
2	Bóbrka	.	.	2.695	81	518	28	.	.	.	.	13.150	30	1.496	58	.	.	2.221	73	3.090	68
3	Bochnia	.	.	5.522	77	1.136	63	1.122	68	.	.	24.400	30	1.876	25	190	32	3.465	97½	1.858	56½
4	Bohorodczany	.	.	404	30	204	22	1.159	66	.	.	16.023	30	2.439	73	.	.	1.297	67	520	97
5	Borszczów	.	.	1.525	07	568	80	61	70	.	.	25.008	29	4.008	43	.	.	1.171	31	3.785	23
6	Brody	.	.	399	24	451	92½	35	57	.	.	22.669	03	422	83	.	.	2.976	06½	4.015	43½
7	Brzesko	.	.	7.131	31	1.272	76	2.399	.	2.609	05	27.622	35	.	.	.	.	3.106	36½	20.199	14
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	.	.	2.702	94	253	.	396	61	.	.	7.749	13	688	66	1.054	79	3.368	73	2.823	48
10	Buczacz	.	.	564	86	307	99	.	.	816	.	19.491	25	4.176	39	.	.	2.777	69	2.524	59
11	Chrzanów	.	.	2.803	84	1.065	85	1.735	37	.	.	24.145	91	5.961	19	2.903	.	5.929	63	5.733	30
12	Cieszanów	5.760	.	736	26	375	54	1.193	37	.	.	17.615	01	416	.	.	.	8.145	13	1.753	41½
13	Czortków	.	.	442	33	112	23	210	.	.	.	18.879	84	4.653	25	.	.	1.945	16	1.530	86
14	Dąbrowa	.	.	4.454	82	915	91	1.961	43	.	.	13.223	39	2.051	.	159	82	1.720	77	7.054	69
15	Dobromil	13.900	01	932	86	137	16	6	50	.	.	15.500	83	1.223	03	12	.	2.140	63	6.233	45
16	Dolina	3.466	83	3.245	76	633	72	226	51	.	.	16.784	50	746	35	.	.	2.790	86	2.410	75
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	.	.	387	45	453	95	.	.	.	.	10.852	91	.	.	.	.	2.608	91	6.894	38
19	Gródek	.	.	193	67	340	62	2	.	.	.	11.193	65	751	29	17	.	1.627	02	847	04
20	Grybów	11.726	05	1.770	16	34	22	.	.	.	.	18.533	93½	362	26	.	.	2.942	22	3.139	06
21	Horodenka	.	.	6.125	46	149	20	3.652	30½	.	.	21.550	27½	4.481	50	.	.	1.172	01	4.300	37½
22	Husiatyn	.	.	4.832	71	137	20	1.312	40	.	.	21.281	94	.	.	5.203	94	1.522	37	2.291	11
23	Jarosław	.	.	4.454	31	863	33	2.172	31	.	.	25.062	97	3.649	72	452	02	3.743	47½	5.001	94½
24	Jasło	.	.	3.401	69	889	59	.	.	.	.	14.893	19	992	50	.	.	1.077	28	2.269	14
25	Jaworów	50	.	623	48	279	08	840	18½	.	.	15.113	48½	1.151	02	.	.	1.257	35½	3.134	93
26	Kałusz	7.267	77	2.357	29	655	63	841	53	.	.	19.836	47	.	.	.	.	3.995	43	1.750	54½
27	Kamionka	4.016	73	522	66	1.927	02	1.087	77	.	.	33.366	92	3.212	41	.	.	9.532	99½	1.077	57½
28	Kolbuszowa	.	.	3.464	77	491	67	2.256	41	.	.	19.618	30½	4.266	78	60	.	1.336	17	1.743	94½
29	Kołomyja	.	.	6.362	41	839	20	996	13	.	.	20.242	.	542	25	.	.	3.855	98	8.905	86
30	Kossów	.	.	444	60	463	10	.	.	.	.	15.149	07½	5.130	.	534	31	7.434	01	4.832	12½
31	Kraków	400	.	850	91	1 334	08	2.696	61	.	.	25.204	12	2.452	95	.	.	641	32	4.353	.
32	Krosno	.	.	862	59	528	60	30	50	.	.	18.450	26	1.467	.	743	11	1.869	24	1.479	17
33	Limanowa	.	.	3.121	52	335	56	841	23	.	.	4.920	33	302	.	.	.	1.033	68	2.466	59
34	Lisko	.	.	2.781	10	108	73	.	.	2.827	08	14.080	25	.	.	.	.	1.290	.	.	.
35	Lwów	2.348	46	3.622	51	2.013	60	88	.	.	.	40.423	87	1.751	31	.	.	5.613	22	24.982	.
36	Łańcut	4.000	.	3.554	27	1.096	75	.	.	.	.	38.242	88	1.012	50	210	.	4.742	63	4.331	06
37	Mielec	11.400	.	2.518	75	583	30	3.173	43	.	.	17.357	37	2.990	.	289	.	3.191	16	2.028	94
38	Mościska	3.550	.	3.228	01	586	21	576	18	.	.	25.034	52	2.009	15	169	64	2.822	88	2.315	83½
39	Myślenice	13.100	.	2.880	77	736	93	1.728	81	.	.	20.559	87	203	88	.	.	21.511	72	2.856	43
40	Nadwórna	1.500	.	1.408	40	823	22	859	33	.	.	19.391	85	4.404	95	.	.	2.203	67	872	96
41	Nisko	.	.	97	50	497	84	301	66	.	.	18.703	78	347	99	25	02	523	10	562	55
42	Nowy Targ	13.200	.	1.024	98	453	38	377	62	.	.	19.489	06	847	94	377	.	2.420	09	2.941	35
43	Pilzno	12.514	52	3.306	96	297	13	.	.	.	.	5.005	28½	607	51	607	51	1.715	27	2.171	37
44	Podhajce	.	.	1.229	10	259	54	2.961	62	.	.	19.091	61½	2.920	.	166	85	5.245	12½	5.052	84
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Przemyślany	.	.	1.954	98	424	25	366	91	2.799	96	27.116	27½	.	.	.	.	2.126	72	4.874	97½
47	Rawa	.	.	3.476	84	401	30	.	.	.	.	20.332	22	791	43	141	.	1.193	91	3.552	83½
48	Rohatyn	14.403	71	4.465	30	804	52	223	02	1.600	.	12.550	48	3.305	26	47	17	5.278	70	2.782	92
49	Ropczyce	1.012	50	2.024	04	598	50	8.006	.	.	.	.	.	2.510	71	183	56	120	61	4.403	58
50	Rudki	.	.	2.306	76	489	01	.	.	2.320	.	16.145	42	802	20	55	.	2.799	63	4.866	90
51	Rzeszów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.945	67	.	.	.	.	110	99	744	33½
52	Sambor	.	.	.	.	1.352	63	.	.	.	.	11.984	32	.	.	.	.	4.223	84	3.904	03
53	Sanok	947	38	7.457	97	214	07	494	20	.	.	20.749	64½	1.323	14	147	25	3.614	83½	5.398	21
54	Sącz Nowy	9.191	.	2.658	90	1.038	89	1.633	25	.	.	12.041	76	1.327	60	275	.	5.164	61	2.861	11
55	Skałat	.	.	1.393	30	433	45	.	.	5.476	74	21.842	02	.	.	.	.	6.037	15	.	.
56	Sniatyn	.	.	758	79	.	.	2.415	37	.	.	25.050	23	.	.	.	.	734	07	5.176	13
57	Sokal	11.000	.	433	02	794	94	1.832	13	.	.	20.993	43	2.842	62	.	.	2.889	19	6.944	95
58	Stanisławów	.	.	7	80	863	44	252	23	.	.	15.920	15	.	.	.	.	5.543	18	3.776	36
59	Staremiasto	9.520	55	16	10	98	20	.	.	.	.	7.378	48	1.549	97	.	.	589	73	312	97
60	Stryj	.	.	700	.	1.225	81	996	28	.	.	18.198	63	2.000	.	.	.	419	98	746	30
61	Tarnobrzeg	.	.	1.650	32	999	30	597	52	.	.	9.147	33½	3.993	21	10	.	9.577	97½	3.563	62½
62	Tarnopol	.	.	863	87	303	51	1.688	89	.	.	27.838	97	2.017	74	.	.	1.793	90	3.301	41
63	Tarnów	30	.	756	81	866	59	220	84	.	.	18.259	67	453	25	175	77	3.834	29	1.927	83
64	Tłumacz	15.271	58	2.454	04	321	30	1.318	42	.	.	20.455	70	2.910	50	3.341	72	1.943	35	2.257	97½
65	Trembowla	.	59	1.494	25	152	99	31	.	.	.	26.204	06	2.354	72	.	.	5.261	14	5.260	86
66	Turka	.	.	749	.	85	10	.	.	.	.	11.451	54	1.096	10	.	.	52	30	3.275	51
67	Wadowice	2.805	.	6.380	05	1.671	87	876	94	.	.	26.781	97	2.149	66½	120	.	2.572	23	7.111	46½
68	Wieliczka	8.730	.	2.322	76	1.748	22	17	72	.	.	26.695	73½	149	.	.	.	16.480	03	2.507	24½
69	Zaleszczyki	.	.	476	44	230	.	430	95	408	95½	17.078	34½	2.814	80	.	.	3.725	65½	1.825	45
70	Zbaraż	3.600	.	610	20	209	09	.	.	.	.	20.006	69	2.295	31	.	.	4.864	05½	2.137	01
71	Złoczów	.	.	1.078	78	629	01	1.722	66	.	.	31.143	64½	1.493	64	.	.	2.550	86	6.677	69½
72	Żółkiew	.	.	326	.	729	24	703	71	.	.	16.725	82	971	.	.	.	1.448	18	1.896	02
73	Żydaczów	7.000	.	2.154	68	1.809	15	.	.	800	.	23.710	54	1.380	07	30	.	5.769	79	4.649	51
74	Żywiec	.	.	6.727	.	939	48	112	80	.	.	20.113	02	.	.	272	.	5.439	24	2.873	04
	Razem	199.139	98	159.933	74	46.591	51½	62.899	94	19.652	78½	1,357.313	95½	118.524	69½	18.831	55	253.908	70½	275.594	01

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	20 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności		21 ze sprzedaży papierów wartościowych		22 z pożyczek zaciągniętych		23 zaliczki otrzymane i zwrócone		24 Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe		25 wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze		26 subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe		27 Na cele szkolne dodatki i inne		28 Razem		29 Należytości czynne, pozostałe z końcem roku		30 Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	419	.	2.243	60	3.137	32	1.637	66	194	38	23.867	30	3.213	27	6.597	98	146.700	39	23.100	63½	
2	Bóbrka	.	.	.	.	845	75	1.088	07	712	16	16.582	42	2.591	24	24.216	06	77.614	37	5.627	95	
3	Bochnia	.	.	.	.	8.998	36	5.447	69½	396	32	23.059	07	.	.	211	72	102.230	09	23.917	60	
4	Bohorodczany	.	.	.	.	603	31	.	.	691	.	11.925	21	.	.	234	13	40.435	37	6.909	35	
5	Borszczów	300	.	.	.	2.912	30½	1.271	35½	.	.	19.420	14	.	.	11.880	29	80.736	57	119	33	
6	Brody	48	.	1.016	30	3.037	98½	518	09	.	.	28.000	25	2.222	35	9.093	40	91.857	25	16.924	06	
7	Brzesko	.	.	3.980	.	15.675	44	3.215	42	14	68	.	.	60	.	1.609	39	120.696	13	19.495	74	
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 7-miu urgensów.
9	Brzozów	.	.	16.375	.	2.228	60	76	74	.	.	572	06	.	.	8.311	59	55.723	27	11.957	15	
10	Buczacz	.	.	.	.	1.671	49	457	47	.	.	27.250	64	7.844	55	16.964	37	97.897	17	3.175	84	
11	Chrzanów	1.310	20	1.300	19	14.850	95	994	36	.	.	18.264	62	10.857	27	34.111	16	142.941	58	3.195	99	
12	Cieszanów	.	.	.	.	488	50	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	47.278	43	10.111	70½	
13	Czortków	502	10	.	.	2.371	69	586	74	.	.	.	.	.	.	9.497	27	54.039	21	8.410	98	
14	Dąbrowa	573	75	.	.	5.840	.	98	90	.	.	11.475	23	126	95	3.551	22	67.762	36	5.597	17	
15	Dobromil	235	.	18	30	.	.	277	68	328	25	.	.	24	25	69	97	50.188	58	*)	.	*) Nie podano cyfry.
16	Dolina	354	34	.	.	.	.	4.303	43	.	.	25.820	63	.	.	14.022	65	103.037	18	.	.	
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 7-miu urgensów.
18	Gorlice	1	70	8	06	230	30	.	.	.	.	18.789	04	2.878	70	14.132	41	60.271	23	.	.	
19	Gródek	.	.	937	34	105	84	432	95	.	.	10.233	16	.	.	455	18	33.686	30	2.072	80	
20	Grybów	860	80	.	.	15.048	15	294	59	.	.	13	30	.	.	453	49	62.478	01½	2.320	92	
21	Horodenka	.	.	.	.	1.437	90	502	25	.	.	21.219	99	7.009	05	21.557	95	98.537	22½	.	.	
22	Husiatyn	141	50	7.983	24	1 000	.	1.231	18	.	.	10.413	66	500	.	11.234	63	78.808	65	6.000	36	
23	Jarosław	300	.	.	.	1.980	71	2.936	58	.	.	29.298	34	3.545	43	137	62	110.780	05	19.556	68	
24	Jasło	.	.	.	.	109	.	2.300	54	.	.	29.178	30	.	.	18.151	43	81.698	73	581	79	
25	Jaworów	.	.	.	.	2.691	21	259	96	.	.	10.183	99	262	42	14.692	99	55.523	43½	26.843	61	
26	Kałusz	602	75	.	.	8.606	87½	622	43½	1.329	03	.	.	.	.	2.836	37	67.295	31	19.194	60½	
27	Kamionka	386	10	.	.	4.691	52	2.842	33½	1.075	25	.	.	676	92	4.501	52	86.424	94½	7.894	24½	
28	Kolbuszowa	.	.	.	.	3.273	87½	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	42.556	17½	4.736	.	
29	Kołomyja	1.300	.	204	33	676	50	725	59	.	.	22.515	18	.	.	20.679	05	104.571	18	.	.	
30	Kossów	35	16	.	.	.	.	2.195	52	.	.	15.539	96	2.437	33½	19.265	45	86.207	02½	19.770	91	
31	Kraków	380	15	.	.	155	.	628	92	.	.	24.335	21	11.356	57	23.868	77	108.569	28	2.336	56	
32	Krosno	.	.	.	.	1.430	.	50	.	20	.	24.762	76	5.284	96	358	44	65.797	62	2.932	34	
33	Limanowa	36	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	29.099	77	1.971	93	
34	Lisko	.	.	.	.	.	.	1.148	.	.	.	24.321	08	4.677	61	3.236	74	56.615	01	*)	.	*) Nie podano cyfry.
35	Lwów	1.518	70	.	.	16.727	40	174	32	700	.	27.204	69	31.975	27	4.350	29	190.815	06	42.300	12	
36	Łańcut	915	60	4.897	20	6.589	24	779	80	800	.	15.761	30	473	40	.	.	112.664	43	1.667	50	
37	Mielec	209	.	.	.	2.471	54½	.	.	.	.	16.612	44	5.189	67	3.473	96	80.820	00½	14	38	
38	Mościska	.	.	443	76	703	77	1.603	91	.	.	11.052	30	4.702	79	313	96	80.673	91½	48.205	98	
39	Myślenice	.	.	10.420	40	16.285	.	864	10	.	.	16 243	53	.	.	3.775	81	130.543	14	10.038	37	
40	Nadwórna	.	.	.	.	40	.	1.093	40	.	.	24.744	15	2.870	02	11.476	33	84.641	41	6.752	23½	
41	Nisko	.	.	.	.	1.660	.	.	.	.	.	12.005	30	.	.	.	.	44.263	27	16.696	17	
42	Nowy Targ	409	63	.	.	14.123	99	15	.	.	.	.	.	54	.	3 100	66	82.124	75	2.313	66	
43	Pilzno	19	40	55	50	2.368	38¼	556	74	.	.	8.699	17	4.272	17	6.625	07	52.016	24	3.636	00½	
44	Podhajce	.	.	.	.	25	.	95	.	.	.	16.927	96	.	.	1.044	38	62.748	12	150	.	
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 9-ciu urgensów.
46	Przemyślany	138	.	.	.	5.675	40½	14	31	.	.	14.663	58	4.007	03½	7.487	99	84.585	99½	713	16	
47	Rawa	.	.	539	76	7.036	47	4.012	74	.	.	12.661	28	.	.	1.467	47½	77.619	47	4.848	25	
48	Rohatyn	215	.	12.930	58	5.218	16	3.318	82	255	.	17.028	75	5.605	37	17.155	61	128.114	08	28.988	69	
49	Ropczyce	813	50	.	.	7.433	01	23.487	43½	.	.	.	.	.	.	.	.	59.929	23½	*)	.	*) Nie podano cyfry.
50	Rudki	.	.	.	.	1.344	22	926	53	.	.	.	.	.	.	79	.	41.173	77	*)	.	*) Nie podano cyfry.
51	Rzeszów	.	.	.	.	54	04	.	.	.	.	1.814	09	271	41	.	.	5.354	22½	126	97	
52	Sambor	.	.	.	.	3.270	.	300	.	.	.	.	.	100	.	3.366	99	46.378	93	2.869	27	
53	Sanok	25	.	.	.	17.226	83	1.923	53	.	.	23.609	44	18.632	17	884	64	116.038	14	11.015	26	
54	Sącz Nowy	.	.	.	.	11	.	6.371	99	.	.	.	.	.	.	154	04	69.717	12	.	.	
55	Skałat	.	.	.	.	1.645	34	340	45	.	.	.	.	.	.	13.676	50	59.805	67	8.727	27	
56	Sniatyn	.	.	.	.	816	30	884	80	.	.	.	.	.	.	.	.	46.961	88	2.337	63	
57	Sokal	426	70	2.024	05	5.085	67	3.698	81	46	55	.	.	61	66	20.784	44	113.544	81	31.301	27	
58	Stanisławów	1.000	.	.	.	4.661	10	4.071	40	.	.	.	.	.	.	336	03	65.373	81	19.334	65½	
59	Staremiasto	129	44	.	.	1.766	20	618	17	.	.	.	.	.	.	629	35	27.826	92	15.569	58½	
60	Stryj	.	.	.	.	93	.	36	20	.	.	.	.	.	.	18.349	73	51.972	34	874	95	
61	Tarnobrzeg	2.840	89	.	.	2.549	09	437	69	.	.	15.961	70	2.358	78	9.252	74½	83.376	06	11.837	62	
62	Tarnopol	811	90	1.590	.	2.647	82	332	78	.	.	9.609	74	16.934	82	25.567	15	106.590	95	4.444	28	
63	Tarnów	.	.	13	48	552	84	20	.	.	.	12.255	02	757	07	17.558	34	66.428	59	788	44	
64	Tłumacz	.	.	.	.	2.630	77	8	82	.	.	18.040	15	132	50	4.148	36	81.525	20½	16.369	82	
65	Trembowla	.	.	.	.	280	.	33	35	.	.	7.318	97	420	52	1.378	55	56.749	50	*)	.	*) Nie podano cyfry.
66	Turka	94	72	.	.	.	.	888	09	.	.	21.368	51	2.237	45	4.220	41	48.265	25	.	.	
67	Wadowice	.	.	6.631	48	6.359	71	867	96	.	.	28.461	81	4.579	49	5.296	73	118.430	98	14.324	66½	
68	Wieliczka	.	.	.	.	31.574	40	4.409	45½	.	.	25.808	11	7.053	.	7.018	52	152.492	61½	10.876	81½	
69	Zaleszczyki	.	.	301	56	.	.	2.130	42	.	.	.	.	682	90	.	.	38.696	40½	750	91½	
70	Zbaraż	.	.	.	.	688	60	3.238	66	.	.	11.261	76½	1.437	61	.	.	56.818	58	9.618	64	
71	Złoczów	56	32	.	.	5.795	20½	2.906	69	.	.	47	69	.	.	22.814	57	92.391	36	26.894	.	
72	Żółkiew	.	.	.	.	595	19	1.299	08	.	.	.	.	.	.	.	.	34.070	21	*)	.	*) Nie podano cyfry.
73	Żydaczów	60	.	200	.	4.685	49	4.678	61	.	.	.	.	.	.	4.186	12	100.782	62	19.954	01	
74	Żywiec	.	.	.	.	18	55	1.198	41	.	.	.	.	.	.	114	49	51.752	84	*)	.	*) Nie podano cyfry.
	Razem	17.770	35	74.164	58	284.806	32	113.326	78	6.568	12	816.199	48½	180.402	98	516.014	48	5,512.185	80			

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1894

gmin małomiejskich i wiejskich.

(Kwoty podano w zł. i ct.)

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	3 Pobory funkcyonaryuszów	4 Emerytury i zaopatrzenia	5 Koszta kancelaryjne	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności i t. p.	7 Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	8 Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	9 Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne	11 Policya miejscowa
1	Biała	16.554 97	756 08	2.188 71	4.441 49	1.470 22	.	7.452 19	3.478 26	6.794 12
2	Bóbrka	8.641 30	.	1.221 63	554 26	.	.	3.549 13	185 26	1.747 09
3	Bochnia	11.731 37½	17 45	3.600 24	7.959 87	.	.	8.818 34	1.535 34	860 78
4	Bohorodczany	8.337 37	.	1.323 16	500 72	.	.	2.452 82	49 90	1.938 68
5	Borszczów	14.132 54	50 24	1.757 89½	646 20	.	.	2.927 03	101 70	2.972 14
6	Brody	12.553 13	10 .	1.747 85	5.705 78½	.	.	5.430 18	198 39	1.837 97
7	Brzesko	12.120 22½	209 28	1.596 85	4.679 61½	28 .	.	6.990 68½	701 79	2.177 41
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	6.876 20	69 22	818 65	913 11	.	.	1.235 15	622 60	2.305 49
10	Buczacz	12.399 36	.	3.309 40	2.344 99	.	.	8.383 56	.	1.774 93
11	Chrzanów	14.890 51	85 .	2.524 68	5.402 54	.	.	3.470 07	1.162 72	4.085 26
12	Cieszanów	11.100 16½	183 31	1.027 47	1.366 97½	1.000 .	.	6.076 48	646 44	906 02
13	Czortków	9.974 91	.	2.060 95	1.282 83	.	.	2.128 81	49 32	4.280 30
14	Dąbrowa	9.119 70	.	1.503 06	270 92	.	.	7.221 83	332 03	2.611 39
15	Dobromil	7.425 04	510 40	645 93	651 50	2.800 58	.	6.669 49	427 71	2.891 18
16	Dolina	13.774 98	674 75	1.825 15	4.672 85	.	.	6.098 34	169 88	4.841 07
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	6.483 08	.	555 33	383 30½	.	.	920 53½	.	1.462 98
19	Gródek	8.287 47	.	680 12	1.608 24	.	.	2.645 53	98 15	465 75
20	Grybów	6.483 97½	89 .	726 08	3.486 39½	.	.	4.274 72	141 10	2.041 49
21	Horodenka	12.550 80	.	3.916 45	1.224 96	.	.	4.051 23	227 28	4.956 04
22	Husiatyn	13.575 19	38 32	1.692 56	475 45	.	.	1.779 01	18 10	1.570 44
23	Jarosław	13.464 46	72 .	1.001 61	5.091 66	.	.	15.122 44	172 85	2.507 41
24	Jasło	10.038 49	.	953 16	665 07	.	.	1.853 38	437 96	3.635 99
25	Jaworów	7.229 51	.	686 59	444 84	.	.	1.484 50	108 95	822 17
26	Kałusz	14.198 21	37 06	2.848 24	2.039 17	2.204 93	1.286 77	5.048 19	203 66	3.920 01
27	Kamionka	12.114 57	30 95	1.922 62½	3.762 71½	.	.	7.193 47½	286 93	3.056 88
28	Kolbuszowa	6.835 64	.	918 38½	462 95	.	.	2.046 78½	194 83	2.428 94
29	Kołomyja	11.987 17	.	700 81	5.765 48	.	.	8.488 46	489 44	1.761 35
30	Kossów	12.224 86	.	1.424 94½	1.197 44	.	.	5.267 52½	126 57	3.646 10
31	Kraków	10.778 33	.	3.737 .	247 18	.	.	4.788 93	415 70	2.232 53
32	Krosno	5.617 35	.	579 28	2.721 85	310 .	.	2.771 55	89 95	1.743 80
33	Limanowa	6.064 88	.	913 12	7.640 28	.	.	1.329 39	199 26	1.405 72
34	Lisko	7.559 .	.	1.413 37	632 39	.	.	2.694 35	.	1.632 09
35	Lwów	20.513 19	50 40	2.361 55	5.247 71	100 .	.	8.910 61	362 55	2.318 54
36	Łańcut	14.359 98	.	1.050 82	7.550 .	.	.	10.172 07	99 74	3.322 32
37	Mielec	11.670 31	195 91	1.297 48	3.827 80	10.000 .	.	3.227 62½	276 77	952 .
38	Mościska	11.452 81	.	1.486 67	3.492 27	.	.	12.400 64	715 07	3.404 89
39	Myślenice	9.598 43	.	1.258 44	7.515 13	.	.	5.683 37	174 28	1.612 83
40	Nadwórna	10.694 01	.	1.957 39	606 69	.	.	6.609 63	.	3.743 12
41	Nisko	5.598 20	.	421 34	257 41	.	.	7.907 95	101 .	.
42	Nowy targ	10.957 13	416 78	1.619 38	1.664 86	.	50 .	11.929 15	274 74	2.235 51
43	Pilzno	6.838 68	.	428 49	694 63	4.080 .	.	1.419 05	422 81	2.215 78
44	Podhajce	11.993 16	207 24	3.356 70	732 05	.	.	4.018 83	898 71	1.683 78
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Przemyślany	7.844 21	805 .	710 84	1.405 25	.	.	5.271 66	288 08	2.006 61
47	Rawa	10.837 58	.	1.635 99½	4.632 79	.	.	5.323 57½	1.552 55½	3.100 20
48	Rohatyn	14.098 80	1.000 28	1.506 40	2.027 25	9.268 .	.	8.839 21	767 72	2.378 42
49	Ropczyce	8.325 20	60 .	1.148 90	3.334 21	80 .	.	1.482 04½	714 01	2.428 68
50	Rudki	6.894 33	.	661 93	4.813 12	.	.	2.652 75	283 20	2.010 12
51	Rzeszów	887 15	.	192 95	.	.	.	122 98	.	169 .
52	Sambor	6.467 44	.	374 17	1.252 54	.	.	9.521 68	159 84	1.688 08
53	Sanok	7.599 59	.	1.341 77	2.701 71	.	.	5.155 46½	2 .	2.527 18
54	Sącz Nowy	17.530 82	1.170 86	1.952 44	1.265 29	.	.	7.438 74	674 40	2.630 20
55	Skałat	10.040 46	60 .	1.798 96	781 03	.	.	2.197 30	.	3.926 96
56	Sniatyn	9.087 70	48 28	1.735 42	453 90	.	.	6.931 45	24 50	2.986 90
57	Sokal	18.336 39	250 .	1.261 25	2.968 09	.	.	8.548 71	359 57	2.042 52
58	Stanisławów	11.959 78	232 50	1.348 27	1.417 06	.	.	6.427 33½	331 34	2.656 28
59	Staremiasto	8.003 92	740 .	849 23	1.207 97	.	.	2.756 64	1.053 52	2.541 18
60	Stryj	11.895 91	.	669 32	2.096 78	.	.	7.192 53	.	.
61	Tarnobrzeg	6.565 56	.	2.810 08	2.942 84	.	.	10.901 05½	408 59	4.528 11
62	Tarnopol	11.695 20	.	1.622 50	5.626 15	.	.	5.376 79	748 11	2.527 04
63	Tarnów	7.389 23	.	599 26	795 52	.	.	2.750 36	1.156 08	1.511 12
64	Tłumacz	10.564 12	209 .	1.910 07	755 04	.	94 79	1.443 10	84 46	2.374 56
65	Trembowla	8.726 64	48 80	1.130 26	758 61	.	.	1.190 18	154 11	1.590 83
66	Turka	3.212 93	32 .	1.015 77	325 39	.	.	1.618 07½	122 92	1.012 70
67	Wadowice	10.757 66½	268 80	1.584 83½	1.432 25	.	.	4.459 00½	963 86	2.857 42
68	Wieliczka	16.591 67	506 10	1.661 71	2.098 87	3.783 87	.	4.197 14	1.252 10	744 21
69	Zaleszczyki	11.572 64	.	980 97	602 70	.	480 52	2.784 78	466 70	1.108 42
70	Zbaraż	8.132 85½	442 37	765 44	1.751 42	.	.	1.794 29	869 48	2.173 79
71	Złoczów	6.433 35	8.993 21	1.906 93	12.424 04	.	.	9.278 42	545 98	3.283 57
72	Żółkiew	8.166 48	.	890 55	797 38	.	.	4.442 06	4 .	1.852 98
73	Żydaczów	13.599 61	1.186 63	2.180 03	3.062 86	7.100 .	.	11.046 46	86 97	1.589 60
74	Żywiec	11.100 47	.	1.300 85	3.289 32	.	.	3.534 65	113 95	3.932 44
	Razem	733.098 46	19.196 22	104.381 63	177.850 74	42.225 60	1.912 08	387.621 46½	28.530 73½	166.771 91

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	12 Aresztanci i szupaśnicy	13 Straż pożarna i t. p.	14 Straż polowa i lasowa	15 Wydatki na cele sanitarne	16 Oświetlenie miasta	17 Przedsiębiorstwa gminne	18 Koszta podróży	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	20 Wydatki na cele szkolne i oświaty	21 Wydatki na cele parafialne i wyznaniowe
1	Biała	392 29	1.182 93	1.140 66	2.830 53	843 32	218 81	.	614 72	20.335 15	3.154 56
2	Bóbrka	166 30	730 57	961 65	988 86	140 77	.	.	56 .	25.551 33	169 71
3	Bochnia	371 62	631 70	.	614 90	311 08	2.609 45	324 20	784 95	19.090 85	1.833 14
4	Bohorodczany	40 21	37 47	620 95	233 99	79 56	.	.	158 17	7.299 97	.
5	Borszczów	37 27	269 21	86 .	1.160 42	.	.	.	414 89	48.818 95	222 07
6	Brody	94 61	690 16	1.622 70	648 01	27 36	79 20	.	572 38	11.218 65	814 14
7	Brzesko	221 07	726 25	566 76	3.692 03½	312 19	23 60	2.171 70	522 42	19.910 10	6.441 12
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	57 32	925 54	116 .	1.021 08	1.130 30	.	.	419 02	9.980 96	.
10	Buczacz	119 53	203 39	590 14	1.750 55	197 95	.	.	267 56	2.472 12	300 34
11	Chrzanów	1.388 45	1.866 48	900 .	2.120 85	863 30	.	.	574 76	32.964 83	2.613 58
12	Cieszanów	95 59	388 63	39 .	977 08	174 64	82 98	.	330 23	10.067 .	34 .
13	Czortków	155 61	720 96	.	1.112 59	265 70	947 27	.	388 53	8.797 60	1.843 63
14	Dąbrowa	111 17	116 76	197 20	2.137 15	174 30	5.609 28	.	194 32	11.186 04	1.440 44
15	Dobromil	98 12	417 13	1.032 66	637 37	239 23	.	.	402 53	9.797 86	533 20
16	Dolina	191 03	483 25	832 76	3.621 40	1.582 47	24 70	1.583 59	405 77	15.449 58	1.071 15
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	46 68	.	186 .	.	.	.	.	318 94	14.317 45	1.968 24
19	Gródek	108 64	10 .	121 33	208 26	.	.	810 58	136 39	1.519 83	91 50
20	Grybów	72 69	366 30	456 50	248 75	278 66	11.600 .	.	224 15	12.774 59½	1.362 41
21	Horodenka	128 88	1.385 54	.	2.883 95	374 44	.	.	291 87	21.557 95	364 .
22	Husiatyn	58 52	1.082 10	20 .	3.037 78	124 21	12.379 30	1.902 07	141 76	12.736 83	1.601 28
23	Jarosław	86 57	272 59	849 64	82 82	404 01	.	.	346 52	15.323 20	423 32
24	Jasło	99 69	871 32	817 73	1.304 38	160 69	.	.	773 14	17.822 04	1.956 93
25	Jaworów	128 80	153 16	829 36	1.477 42	42 98	.	.	763 70½	11.835 .	544 22
26	Kałusz	68 88	897 95	246 40	1.330 62	298 32½	3.744 47	.	207 30	14.558 88	1.301 04
27	Kamionka	175 79	849 26	1.442 93½	4.256 58	161 88	11 78	1.776 99	561 94	23.104 17½	454 80½
28	Kolbuszowa	75 42	102 95	917 34	3.281 66	208 36	388 58	1.049 26½	255 02½	10.841 35	476 51
29	Kołomyja	14 18	321 13	417 .	506 68	.	2.152 15	.	.	20.851 93	.
30	Kossów	8 76	1.166 77	885 98	2.778 62	483 63	60 35	.	254 04	25.187 43½	91 49
31	Kraków	329 03	902 72	916 50	5.361 43	264 35	645 60	.	716 52	22.657 18	1.211 59
32	Krosno	41 32	520 87	352 .	183 89½	75 98	43 15	96 25	333 39	8.534 65	2.111 99
33	Limanowa	117 22	194 41	293 50	204 29	171 29	.	1.343 96	393 37	1.087 82	224 36
34	Lisko	68 54	288 40	439 .	746 60	178 .	1.812 34	.	761 40	7.627 94	.
35	Lwów	268 04	749 04	1.280 73	2.783 98	158 44	.	4.219 33	2.336 97	45.560 96	1.505 50
36	Łańcut	313 08	743 60	478 13	2.151 23	632 73	3.891 27	.	184 85	20.250 12	1.928 15
37	Mielec	108 20	1.315 89	.	1.217 39	453 56	.	.	581 08	7.767 77	776 34
38	Mościska	401 78	846 22	689 73	1.873 07	644 62½	.	1.459 29	509 95	11.160 12	323 15
39	Myślenice	290 92	1.316 10	167 83	1.895 93	684 98	6.111 58	.	475 67	15.153 70	2.365 38
40	Nadwórna	90 05	125 33	892 89	1.448 78	503 04	.	.	204 .	11.166 78	109 61
41	Nisko	119 66	50 10	.	248 74	28 .	819 46	1.248 33	248 78	9.396 72	101 .
42	Nowy targ	127 06	1.236 70	2.323 67	621 16	363 29	.	.	551 98	15.873 94	2.972 54
43	Pilzno	209 14	583 78	28 .	348 86	294 58	3.954 63	.	239 67	8.170 29	1.202 08
44	Podhajce	65 05	663 90	66 10	1.342 05	132 70	2.822 84	.	168 38	4.682 05	49 10
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Przemyślany	111 29	471 84	969 10	247 14	120 37	1.586 17	1.676 51	419 25	24.673 56	555 24
47	Rawa	841 12	518 11	984 99	1.652 80	461 42	1.848 50	.	995 24	8.901 36	588 92
48	Rohatyn	286 48	328 76	99 .	4.181 50	717 28	936 11	.	432 19	20.888 04	.
49	Ropczyce	450 .	1.525 20	674 56	1.255 50	625 .	6.759 40	1.082 22	384 12	5.818 81	453 95
50	Rudki	16 74	198 11	572 40	658 88	84 62	.	.	341 22	10.110 28	575 39
51	Rzeszów	7 52	.	.	.	.	.	.	69 72	776 84	148 51
52	Sambor	108 03	65 .	710 06	549 13	.	352 15	1.188 40	364 85	10.118 40	3.301 11
53	Sanok	201 56	642 82	711 88	2.472 53	139 90	2.879 63	1.569 76½	1.132 .	8.924 77½	581 14
54	Sącz Nowy	82 45	799 40	4.081 53	1.476 04	281 66	1.513 86	2.278 94	619 61	4.772 92	1.424 28
55	Skałat	73 92	1.696 17	.	4.001 78	255 92	.	3.429 85	324 10	14.363 61	299 32
56	Sniatyn	8 66	107 91	89 .	1.140 91	37 77	.	1.262 43	291 87	10.842 63	321 40
57	Sokal	101 96	895 30	1.239 29	2.566 84	112 .	1.302 84	.	559 84	30.823 46	1.152 39
58	Stanisławów	14 25	852 70	458 16	1.136 83	410 .	.	998 90	352 39	11.367 77½	72 04
59	Staremiasto	2 .	220 20	689 50	235 10	374 91	.	1.259 60	301 32	3.282 85	134 37
60	Stryj	26 .	2.258 75	1.491 83	597 .	120 .	.	1.909 79	.	18.626 96	623 97
61	Tarnobrzeg	375 46	163 01	1.006 42	1.705 19	514 18	.	.	636 11	9.686 93½	583 98
62	Tarnopol	52 33	1.850 16	259 .	6.049 78	537 29	.	.	279 22	27.367 98	1.734 92
63	Tarnów	126 51	469 58	.	737 61	214 41	.	.	279 09	13.661 29	2.627 75
64	Tłumacz	32 25	78 30	184 60	2.529 53	124 22	.	.	288 25	13.450 37	.
65	Trembowla	78 07	339 02	12 50	1.288 40	28 48	.	.	140 36	16.753 16	2.513 28
66	Turka	30 37	150 .	326 80	982 87	53 30	.	.	229 94	4.302 49	887 79
67	Wadowice	251 94½	579 80	321 50	2.896 63	684 26	.	1.326 37	741 89	15.458 95	2.596 75
68	Wieliczka	213 69	1.530 68	273 73	1.173 84	516 31	.	.	452 66	16.189 92	2.037 02½
69	Zaleszczyki	142 24	.	1.831 78½	99 20	288 84½	.	.	121 16	1.820 32	.
70	Zbaraż	70 76	711 37	99 .	869 29	180 49	.	1.510 69	388 82	11.598 10½	355 24
71	Złoczów	101 46	2.244 28	1.441 31	2.536 25	207 69	21 92	.	1.312 46	22.991 65	1.330 16
72	Żółkiew	100 89	153 63	780 04	46 12	.	.	1.362 64	674 89	6.940 06	599 14
73	Żydaczów	18 61	559 50	1.160 60	3.778 08	298 69	655 97	2.642 91	71 20	23.021 92	647 51
74	Żywiec	384 44	439 26	489 97	1.178 75	918 03	500 .	1.995 28	620 78	11.265 35	830 72
	Razem	10.974 28½	46.255 92	44.548 13	113.400 46	21.766 94½	78.388 62	43.461 55	30.909 67	992.462 43½	72.957 91

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	22 Wydatki na cele drogowe: gotówką	23 Wydatki na cele drogowe: wartość wszelkich zużytych prestacyj	24 Wydatki na cele drogowe: zapas kasowy drogowy z końcem roku	25 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli i t. p.	26 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowe	27 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	28 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone	29 Wydatki rozmaite	30 Zapas kasowy z końcem roku	31 Razem	32 Wszystkie długi i inne należytości bierne, pozostałe z końcem roku	33 Uwaga
1	Biała	3.235 08	22.386 22	1.556 77	.	.	10.926 14	2.193 37	19.419 89	13.133 91	146.700 39	48.330 83	
2	Bóbrka	3.303 40	15.947 62	.	.	.	2.416 64	2.063 11	5.712 84	3.511 90	77.614 37	6.022 65	
3	Bochnia	353 51	20.669 21	.	.	.	8.939 72	35 22	5.650 89½	5.486 25	102.230 09	.	
4	Bohorodczany	1.268 60	9.355 13	.	1.522 83	.	1.870 92	81 13	2.836 89	776 90	40.485 37	5.429 44	
5	Borszczów	.	19.420 14	.	950 23	.	3.198 39	1.210 44	8.273 81½	4.087 .	80.736 57	7.155 38	
6	Brody	3.100 87	26.609 93	287 26	2.960 56	2.909 75	2.877 77½	367 57	6.080 99½	3.411 52½	91.857 25	20.495 65	
7	Brzesko	175 56	.	.	17.706 53	3.980 .	11.412 49	20.663 34	3.071 83½	601 27½	120.696 13	60.781 .	
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłoż. mimo 7 urg.
9	Brzozów	418 97	135 90	55 18	3.004 77	15.000 .	2.811 70	12 97	3.622 74	4.169 90	55.723 27	12.831 78	
10	Buczacz	72 .	35.344 51	.	191 .	.	1.898 15	335 74	6.147 37	19.794 08	97.897 17	404 15	
11	Chrzanów	10.857 27	18.264 62	.	1.587 89	13.923 58	6.470 11	380 .	7.908 81	8.686 27	142.941 58	3.195 99	
12	Cieszanów	349 74	.	.	.	.	1.699 61½	36 59	3.014 08	7.982 39½	47.278 43	8.596 67½	
13	Czortków	.	.	.	25 .	.	8.285 09	20 .	10.024 21	1.677 30	54.039 21	6.737 80	
14	Dąbrowa	47 50	11.164 95	.	.	757 96	4.093 83	.	5.737 39	3.735 14	67.762 36	12.240 86	
15	Dobromil	1.402 11	.	.	426 24	102 25	5.755 72	848 30	8.230 09	3.243 44	50.188 58	*)	*) Nie podano cyfry.
16	Dolina	.	27.511 92	2.450 08	1.492 .	.	3.969 36	3.072 18	5.293 07	1.945 85	103.037 18	.	
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłoż. mimo 7 urg.
18	Gorlice	2.878 70	18.787 04	.	.	.	1.421 98	9 .	3.778 06	6.713 27	60.230 59	1.229 41	
19	Gródek	79 94	10.138 16	18 90	1.425 42	971 .	269 94	201 22	3.661 70	133 23	33.686 30	2.092 52	
20	Grybów	67 30	.	.	4.519 76	.	5.676 20½	307 .	2.623 83	4.677 10½	62.478 01½	3.267 59	
21	Horodenka	7.261 89	17.851 62	3.115 53	1.493 04	.	3.239 12	330 77	7.069 29	4.262 57	98.537 22	*)	*) Nie podano cyfry.
22	Husiatyn	320 83	11.129 84	.	3.636 19	.	2.493 93	110 40	4.600 20	4.284 26	78.808 65	6.353 04	
23	Jarosław	3.367 12	26.865 56	2.611 58	42 50	.	5.344 29	495 45	11.616 33	5.218 12	110.780 05	.	
24	Jasło	.	28.014 85	.	.	.	2.973 61	80 .	5.881 35	3.358 95	81.698 73	5.162 69	
25	Jaworów	262 42	10.183 99	.	1.736 04	.	7.329 15½	212 96	4.808 26	4.439 60½	55.523 43½	16.341 30	
26	Kałusz	735 14½	.	.	335 29	.	3.300 22½	283 44	8.200 13½	. 97	67.295 31	16.713 25½	
27	Kamionka	537 32	.	.	2.437 87	.	4.805 52½	1.619 41	9.623 42	6.237 12½	86.424 94	27.482 83	
28	Kolbuszowa	4 68	.	.	.	.	6.903 89	.	3.664 97	1.498 64½	42.556 17½	3.997 40	
29	Kołomyja	.	22.515 18	.	4.998 .	1.600 .	3.380 06	1.074 63	6.694 23	10.903 30	104.571 18	725 59	
30	Kossów	2.437 63½	15.539 96	.	525 63	.	652 80	543 30½	7.590 43	4.113 05	86.207 02½	26.799 90	
31	Kraków	11.356 57	24.335 21	.	.	140 50	9.052 89	200 32	3.401 34	4.877 88	108.569 28	1.737 91	
32	Krosno	2.344 39	24.523 84	2.421 08	250 .	.	2.559 05	190 50	5.249 05	2.182 43½	65.797 62	16.096 77½	
33	Limanowa	189 21	.	.	1.690 74	.	1.548 58	1.133 67	2.095 65	859 08	29.099 80	1.112 88	
34	Lisko	.	26.205 83	.	.	.	1.244 .	.	1.498 98	1.312 78	56.615 01	*)	*) Nie podano cyfry.
35	Lwów	32.269 79½	27.204 69	102 60½	1.480 .	.	10.726 69	1.759 27	9.767 32	8.777 15	190.815 06	31.353 44	
36	Łańcut	9 .	16.939 20	464 60	1.339 25	2.700 .	8.632 81	304 36	9.638 59	5.508 53	112.664 43	2.772 71	
37	Mielec	5.138 .	14.244 58	2.419 42	138 50	.	6.002 05	310 62	6.098 44	2.800 16	80.820 00½	904 68½	
38	Mościska	4.643 57	11.052 30	59 22	2.261 79	.	3.366 43	901 84	3.647 12	3.881 36	80.673 91½	45.194 61	
39	Myślenice	.	16.243 53	.	14.011 96	.	13.638 02	1.551 42	21.949 54	8.849 30	130.543 14	25.784 54	
40	Nadwórna	2.870 02	24.744 16	.	451 47	.	5.765 60	18 .	9.554 05	3.086 79	84.641 41	33.668 35	
41	Nisko	.	12.005 31	.	82 30	.	2.505 13	.	3.123 84	.	44.263 27	18.022 88	
42	Nowy targ	256 56	.	.	2.719 92	.	12.320 73	.	10.277 30	3.332 37	82.124 75	4.103 57	
43	Pilzno	4.272 17	8.699 17	.	.	.	2.874 97	89 44	3.300 38	1.649 95	52.016 24	6.164 00½	
44	Podhajce	.	14.934 08	2.867 98	.	.	2.590 86	222 43	8.899 56	850 57	62.748 12	177 01	
45	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłoż. mimo 9 urg.
46	Przemyślany	3.822 59	11.700 88½	3.403 10½	1.114 24	.	3.759 58	58 28	7.886 67½	4.181 66½	84.585 99½	2.499 89	
47	Rawa	696 75	14.285 68	.	780 63	146 95	5.157 94	4.314 52½	6.663 02½	2.398 81	77.619 47	5.321 99	
48	Rohatyn	7.594 47	17.169 51	713 05	10.157 72	2.330 .	11.545 86	889 32	6.769 92	3.688 79	128.114 68	22.729 02	
49	Ropczyce	50 .	.	.	4.916 59	20 .	15.214 21	375 75	2.750 88	.	59.929 23½	3.314 26	
50	Rudki	.	.	.	.	.	890 16	897 72	4.566 02	4.996 78	41.173 77	*)	*) Nie podano cyfry.
51	Rzeszów	271 41	1.371 55	442 54	.	.	.	.	188 85	705 80	5.354 22	209 72	
52	Sambor	.	.	.	.	.	3.119 81	1.877 91	4.125 10	1.045 73	46.378 93	4.366 57	
53	Sanok	18.632 17	21.860 05	1.749 39	10.415 84	.	8.542 31	3.048 64	4.625 28½	8.580 74½	116.038 14	48.589 01½	
54	Sącz Nowy	.	.	.	3.312 24	2.800 .	1.543 61	6.878 71	2.717 08	2.477 04	69.717 12	*)	*) Nie podano cyfry.
55	Skałat	.	.	.	2.540 39	.	8.248 93	.	3.992 47	1.780 50	52.805 67	663 98	
56	Sniatyn	436 15	.	.	875 75	.	3.248 46	.	3.258 37	3.772 42	46.961 88	2.368 27	
57	Sokal	1.901 40	.	.	13.293 55	3.320 .	7.720 98	1.135 24	6.028 78	7.624 41	113.544 81	17.107 50	
58	Stanisławów	.	.	.	5.284 47	10 79	4.179 57	252 54	10.573 63	4.542 20	65.373 81	12.481 39	
59	Staremiasto	294 39	.	.	.	.	1.389 51	20 .	2.028 52	647 19	27.826 92	6.125 27	
60	Stryj	.	.	.	70 .	.	1.753 41	45 79	2.267 35	626 95	51.272 34	248 .	
61	Tarnobrzeg	153 54	15.669 11½	2.492 82½	3.235 22½	.	3.346 24	225 99	11.269 12	4.161 50½	83.376 06	15.315 18	
62	Tarnopol	16.964 82	9.509 74	.	3.564 98	460 .	5.289 18	50 50	2.912 84	2.105 42	106.590 95	5.216 32	
63	Tarnów	.	16.958 90	.	3.208 28	.	1.472 27	.	1.832 76	10.638 87	66.428 59	6.254 48	
64	Tłumacz	.	18.040 15	.	5.271 96	30 .	4.785 35	121 54	16.270 47	2.883 07½	81.525 20½	18.375 62½	
65	Trembowla	110 65	6.497 .	1.126 84	2.262 76	.	1.895 22	.	5.832 50	4.286 83	56.749 50	*)	*) Nie podano cyfry.
66	Turka	3.526 08	21.511 02	.	3.060 48½	.	951 44	.	3.966 24	946 02	48.265 25	*)	
67	Wadowice	4.955 71½	28.461 81	.	13.378 50	1.723 51	9.357 47	418 71	4.683 59½	8.274 74	118.430 98	98.736 32	
68	Wieliczka	6.284 10	22.547 42	1.734 04	.	.	26.236 39	4.595 41	26.994 91½	10.876 81½	152.492 61½	4.409 45½	
69	Zaleszczyki	.	.	.	.	.	6.428 31½	88 83	7.868 05	2.450 93	38.896 40½	5.403 76	
70	Zbaraż	2.023 84	10.702 30½	.	333 96½	.	926 40	548 67	8.620 95½	2.449 34½	56.818 58	11.967 67½	
71	Złoczów	1.872 54	.	.	163 91	.	3.692 33	344 78	6.075 37	5.189 75	92.391 36	29.989 17	
72	Żółkiew	.	.	.	1.283 69	.	2.005 72	40 .	2.551 77	1.578 17	34.070 21	*)	*) Nie podano cyfry.
73	Żydaczów	10 .	.	.	8.472 37	.	6.016 96	878 44	9.298 12	3.420 19	100.782 62	18.462 47	
74	Żywiec	352 23	297 60	261 .	.	103 66	3.065 11	1.399 72	4.384 26	.	51.752 84	*)	dto
	Razem	175.839 42½	805.550 93½	30.352 99½	172.435 27	53.029 95	358.726 92½	71.776 93	454.843 20½	292.880 38	5,512.145 77½	.	

Sumaryczne zestawienie

dochodów 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1895.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty zł.	ct.	4 Odsetki od papierów wartościowych pożyczek i t. p. zł.	ct.	5 Dodatki na cele administracyjne %	zł.	ct.	6 Dochody rozmaite zł.	ct.	7 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.
1	Biała			13	20	5½	11.305	85			422	
2	Bóbrka					5	5.500					
3	Bochnia	600				7	9.366		20		1.170	
4	Bohorodczany					10	5.543	88	235	10	21	02
5	Borszczów					5	8.803	70	10		400	
6	Brody	106				18	27.920	44	878	44		
7	Brzesko					4	4.820		132	50	520	
8	Brzeżany			30		14	23.342	66½	50		195	51½
9	Brzozów					4	3.139	24	1.359	31	844	44
10	Buczacz					17½	27.911	08	10			
11	Chrzanów	720				8	10.033	43	3.195	32	45	26
12	Cieszanów					6	5.747	67	1.050		794	
13	Czortków					18	15.787	61				
14	Dąbrowa					6	5.917					
15	Dobromil	200				8½	4.839					
16	Dolina					15	11.250					
17	Drohobycz											
18	Gorlice					10	9.050		450			
19	Gródek	1.159				16	16.800				150	
20	Grybów			150		15	5.935					
21	Horodenka					15	24.000					
22	Husiatyn	60				9	13.050				1.940	
23	Jarosław	3.075		40		4½	9.418		210		100	
24	Jasło	950				5	6.397	70				
25	Jaworów					10½	10.794		2.010		195	60
26	Kałusz	160				16	14.075	68	10		448	80
27	Kamionka	350				4	6.120	76	200			
28	Kolbuszowa											
29	Kołomyja	5.632		10		9	18.000		60		115	
30	Kossów	200				8½	6.520					
31	Kraków	2.550				9	11.500		100			
32	Krosno					6	10.800		30		600	
33	Limanowa					18¼	5.508	50				
34	Lisko					3	2.417	46			2.941	10
35	Lwów	2.958	50	1.612	50	16	38.443	95½	1.054	74	3.945	18
36	Łańcut					6	9.600		300		2.668	78
37	Mielec					14½	14.500		60			
38	Mościska			48		8	8.631	07½	2.017		1.164	92½
39	Myślenice	250				6	4.535	94	950	80	1.000	
40	Nadwórna	180				11	8.250		2.956	49	273	97½
41	Nisko	133				36½	23.725		100			
42	Nowytarg	529	20	414	31	8	6.696				10.000	
43	Pilzno					6	3.600				11	26
44	Podhajce					9	11.340		3.010			
45	Przemyśl					5	13.374	95	801	25	2.198	91
46	Przemyślany					[illegible]	8.669	84				
47	Rawa	1.566				5½	6.473					
48	Rohatyn					9	11.962	07				
49	Ropczyce					3½	3.669	45	714	81	324	89½
50	Rudki	190				13	11.219					
51	Rzeszow					4½	9.000		720		828	
52	Sambor	244		795		8	12.955	04	1.200			
53	Sanok	500				10	11.824		153			
54	Sącznowy					16	25.120	80				
55	Skałat					17	26.487	53			750	
56	Śniatyn					6	7.157					
57	Sokal					5	7.650				240	
58	Stanisławów			400		8	16.132		631		18.930	
59	Staremiasto	300				3	6.954	83	124			
60	Stryj					7	10.500					
61	Tarnobrzeg					6½	5.794		1.471			
62	Tarnopol					8	21.600		285		102	
63	Tarnów	330				4	7.680				400	
64	Tłumacz	695				9	9.995	85				
65	Trembowla	160				10	12.099	48			1.980	36
66	Turka					35	18.410					
67	Wadowice					13	16.507	78	1.080		16	49
68	Wieliczka	1.020				9	12.600		420			
69	Zaleszczyki					9	12.065	13				
70	Zbaraż					3½	4.311	40	50		100	
71	Złoczów	2.580		50		11	22.620	90	70			
72	Żółkiew	500				7	5.950		450		708	63
73	Żydaczów	400		600		5	4.750		1.200	24	13	05
74	Żywiec					5	5.992		50		250	
	Razem	28.297	70	4.163	01		830.462	19½	29.880		56.803	69

1	2 Nazwa powiatów	Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży: 8 gruntów i realności zł.	ct.	9 papierów wartościowych zł.	ct.	10 z zaciągniętych pożyczek zł.	ct.	11 zaliczki otrzymane i zwrócone zł.	ct.	12 Budowle i konserwacye wodne zł.	ct.	Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na: 13 fundusz dróg powiatowych %	zł.	ct.	14 powiatowy fundusz dróg gminnych %	zł.	ct.
1	Biała											7	13.943	82	4	7.968	
2	Bóbrka														18	19.800	
3	Bochnia											4½	6.021		11	14.873	
4	Bohorodczany														6	3.433	61
5	Borszczów					4.166	66	1.373	14			4	7.042	96	3	5.282	
6	Brody					1.250		1.102	34½			5	23.438	03		13.653	40
7	Brzesko							163	50			6¾	8.133	75	6¼	7.531	25
8	Brzeżany					6.590	03	495	74						3	5.262	94½
9	Brzozów					1.333	34	115				8	6.278	48½		3.924	05
10	Buczacz											3½	5.393	51	3	4.800	
11	Chrzanów					1.326				900		11	16.331	86	7	9.460	86
12	Cieszanów											3	2.873	83	6	5.747	67
13	Czortków											4	4.857	78	3	3.300	
14	Dąbrowa							4.262				8	7.890		3	6.902	86
15	Dobromil														13½	7.740	
16	Dolina														3	2.250	
17	Drohobycz																
18	Gorlice							219							19	17.243	
19	Gródek							257					4.295	55	3	4.200	
20	Grybów							1.000				12	4.749		3	1.487	
21	Horodenka					17.100											
22	Husiatyn											7	10.150		3	4.200	
23	Jarosław							200				8½	17.788		7	14.871	
24	Jasło											5	6.397	70	10	12.795	40
25	Jaworów							406	29						3	4.124	
26	Kałusz					5.000		2.806	48				2.639	20			
27	Kamionka							300				4	6.120	76		4.890	57
28	Kolbuszowa																
29	Kołomyja					280		4.295	76						3	14.500	
30	Kossów							3.244				20	15.346		3	2.301	
31	Kraków							2.000				4	5.116		21	26.718	
32	Krosno							420				7	14.800		3	6.000	
33	Limanowa							240				6¾	8.527	98	10½	5.378	90
34	Lisko											2	1.611	64	4	3.223	28
35	Lwów					1.200		334	40	20.000		3	36.069	68		8.000	
36	Łańcut					413	88	300				11	17.600		3	7.905	66
37	Mielec					4.578	53	605				4	4.000		3	10.833	91
38	Mościska							420				4	4.350		3	3.500	
39	Myślenice			5.000		2.233	32	380	20			10½	7.937	40	3	10.193	
40	Nadwórna														3	6.250	
41	Nisko											3½	2.275		22½	14.625	
42	Nowytarg											7	5.864		5	3.915	
43	Pilzno											7	4.200		9	5.400	
44	Podhajce					840	25	14.998	41			5	6.400		10	11.900	
45	Przemyśl							796	07						3	10.024	97
46	Przemyślany											12	9.360		9	7.020	
47	Rawa											4½	5.296		6	7.062	
48	Rohatyn							130				6	3.987	36		964	
49	Ropczyce							1.166	66			5	5.242	08	14	14.677	82
50	Rudki											10	9.159		3	6.120	
51	Rzeszow					510									6½	14.200	
52	Sambor					2.520		6.716	96			1	1.619	88	7	11.335	66
53	Sanok							466	11						3	17.070	54
54	Sącznowy					1.166	68								3	11.100	
55	Skałat														3	4.000	
56	Śniatyn											4	4.771		3	3.578	
57	Sokal					1.500		400				12	18.360		3	7.440	
58	Stanisławów											½	1.008		3	6.049	
59	Staremiasto					434	33	498				6	1.604		3	3.104	
60	Stryj											3	4.500		5	7.500	
61	Tarnobrzeg					500		405				11½	10.272		3	4.479	
62	Tarnopol							620				1½	4.050		15	41.000	
63	Tarnów	3.670						1.917		8.900		4	7.680		3	7.588	
64	Tłumacz					4.982	57	475							11	11.651	21
65	Trembowla	3.000										13	15.729	33			
66	Turka					1.648	04	194	33				5.000			4.000	
67	Wadowice					1.281	97	797	10			5	6.349	14	3	9.809	48
68	Wieliczka					1.967		100				4	5.600		10	14.000	
69	Zaleszczyki											8	8.800		3	3.300	
70	Zbaraż					2.000									11½	22.163	
71	Złoczów							100							3	5.305	94
72	Żółkiew							1.291							9	7.650	
73	Żydaczów					833	33	264	76			3	2.850		7	6.650	
74	Żywiec					2.000		300				2	2.396		3	4.194	
	Razem	6.670		5.000		67.655	93	56.576	25½	29.800			417.076	17½		599.420	98½

1	2 Nazwa powiatów	subwencye na drogi: 15 powiatowe zł.	ct.	16 gminne zł.	ct.	pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: 17 powiatowe zł.	ct.	18 gminne zł.	ct.	19 myta drogowe, mostowe, przewozowe zł.	ct.	20 wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale zł.	ct.	21 zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł.	ct.
1	Biała									1.734		400			
2	Bóbrka											350			
3	Bochnia									9.284		2.100		15	
4	Bohorodczany			500								423	91		
5	Borszczów	8.250		3.200						1.246		500			
6	Brody	9.000								2.490	62	11.890	51½	4.267	80
7	Brzesko									2.792	95	2.729	53		
8	Brzeżany			15.900				511	92	366		300			
9	Brzozów									3.538	42				
10	Buczacz			14.600						2.105		200			
11	Chrzanów			1.454	40	4.000				11.580		300			
12	Cieszanów	5.000						1.000		1.300		500		726	32
13	Czortków									1.525		420			
14	Dąbrowa			1.000						6.754		200			
15	Dobromil														
16	Dolina	3.621		247		650				425		2.000			
17	Drohobycz														
18	Gorlice									2.377		250		314	09
19	Gródek			900								3.050			
20	Grybów									2.040		200			
21	Horodenka	15.000								1.098					
22	Husiatyn	8.000				14.000						450			
23	Jarosław	14.666								6.917		1.000			
24	Jasło									3.289	87	200		222	08
25	Jaworów			8.000								600			
26	Kałusz			260						115					
27	Kamionka									3.972		400			
28	Kolbuszowa														
29	Kołomyja	1.000								650		2.517			
30	Kossów	100										450			
31	Kraków									1.450		100			
32	Krosno			5.180						6.011				1.144	
33	Limanowa									2.951	18	250		433	83
34	Lisko									6.117	16				
35	Lwów			5.000						793	33	8.411	85	7	04
36	Łańcut									5.472		600			
37	Mielec			4.000						3.140	22	1.000			
38	Mościska									4.780		4.984	75		
39	Myślenice									1.681		150			
40	Nadwórna									1.323	55	1.864			
41	Nisko									2.217		3.232	50		
42	Nowytarg									1.380		235			
43	Pilzno									1.426	20	550			
44	Podhajce			10.000				29.000		5.000		5.500			
45	Przemyśl	17.578								545	06½	1.000			
46	Przemyślany									3.073		800			
47	Rawa	4.500		3.000						550				77	57
48	Rohatyn	1.807										250			
49	Ropczyce									1.330		2.000			
50	Rudki									750		500			
51	Rzeszow			22.973	58					500		1.500			
52	Sambor	3.000		2.000						725		1.250			
53	Sanok									1.496	46	2.174	68		
54	Sącznowy	1.000								4.581	51	400			
55	Skałat			18.500						4.000		4.000			
56	Śniatyn	7.000				11.872				5.220		300			
57	Sokal	300								500		1.800			
58	Stanisławów									3.385	68	400			
59	Staremiasto									1.658		1.749			
60	Stryj									3.080		950		304	
61	Tarnobrzeg	200		3.000						5.456		700			
62	Tarnopol			6.000						6.100		6.357			
63	Tarnów			10.000						9.297	15	2.000			
64	Tłumacz			1.200								1.950		100	
65	Trembowla	11.673								3.115					
66	Turka			450								300			
67	Wadowice	3.000		2.000						1.290		2.389		3.161	59
68	Wieliczka									11.366		1.150		2.833	
69	Zaleszczyki	2.000								500		1.000			
70	Zbaraż											1.000			
71	Złoczów	11.000								3.286		2.147	83	8.400	
72	Żółkiew			2.000						1.960		1.600			
73	Żydaczów	3.000						849	24	3.722	25	2.450			
74	Żywiec									5.150	98				
	Razem	130.690		141.364	98	30.522		31.361	16	191.981	15½	100.426	56½	22.006	35

1	2 Nazwa powiatów	22 zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe zł.	ct.	23 zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.	24 Razem zł.	ct.	25 Należytości czynne pozostałe z końcem roku zł.	ct.	26 Uwaga
1	Biała			4.133		39.919	87	199.197	46	
2	Bóbrka					25.650		114.629	42	
3	Bochnia					43.449		133.800		
4	Bohorodczany			86	41	10.243	93	50.499		
5	Borszczów					40.274	46	176.074		
6	Brody	15.730	34	386	62½	112.114	55½	155.114	55½	Nadwyżka 10.429 zł. 12½ ct.
7	Brzesko	1.175	44½			27.998	92½	120.000		" 386 " 97½ "
8	Brzeżany			3.173	59½	56.218	41	150.950	37	" 386 " 20 "
9	Brzozów	275		1.032	45	21.839	73½	78.481	59½	" 1.011 " 13½ "
10	Buczacz			300		55.319	59	171.281	73½	
11	Chrzanów	50		698	19	60.095	33	124.575		" 532 " 64 "
12	Cieszanów	20.000				44.739	49	95.794	63	" 117 " 01 "
13	Czortków					25.890	34	121.448	18½	
14	Dąbrowa			300		33.225	86	98.629		
15	Dobromil					12.779		58.591	54½	
16	Dolina	200				20.643		84.570	52½	" 22 " — "
17	Drohobycz									Nie przedłożono mimo 3 urgen.
18	Gorlice	120		800		30.823	09	102.570	23	
19	Gródek	658		900		32.369	55	105.000		Nadwyżka 1.037 " 80 "
20	Grybów	100				15.661		39.580		
21	Horodenka					57.198		166.565	12½	
22	Husiatyn	300		1.500		53.650		145.000		
23	Jarosław	1.209				69.494		232.526	25½	" 1.046 " 63 "
24	Jasło	122	50	1.364	89	31.740	14	127.954		" 510 " 44 "
25	Jaworów	60		1.420	46	27.610	35	102.800	61	
26	Kałusz			3	55	25.518	71	87.973		" 432 " 98 "
27	Kamionka			2	05	22.356	14	153.019		
28	Kolbuszowa									Nie przedłożono mimo 4 urgen.
29	Kołomyja	60				47.119	76	212.734		Nadwyżka 7 " — "
30	Kossów	50				28.211		76.732	02	
31	Kraków	500				50.034		123.214	73	
32	Krosno	10.170		1.400		56.555		112.082	99	
33	Limanowa	5				18.295	42	55.058	96	
34	Lisko			10.165	40	26.476	04	80.582		
35	Lwów	1.566	50	1.299	78½	130.697	46	211.742	20	
36	Łańcut	2.202	82	3.358	75	50.421	89	176.299	09	
37	Mielec	100		3.500		46.317	66	106.466	66½	
38	Mościska	68	06	3.481	13	33.394	94	107.911	82½	" 3 " 02 "
39	Myślenice	25				34.336	66	75.599		
40	Nadwórna	500				21.598	01½	75.000		
41	Nisko	1.192	39			47.499	89	65.000		
42	Nowytarg			7.800		36.833	51	82.429	22	" 101 " 66 "
43	Pilzno			41	58½	15.229	04½	60.840	12½	" 144 " 04½ "
44	Podhajce	6.329	40			104.318	06	126.219	10½	" 15.904 " 17 "
45	Przemyśl	350		90	44½	46.750	22	267.299		
46	Przemyślany	178	28			29.100	57	96.326		" 1.455 " 70 "
47	Rawa	500				29.024	57	117.789		" 1.694 " 69 "
48	Rohatyn					19.100	43	132.911	91	
49	Ropczyce	3.000				32.125	21½	104.841	61	" 1.114 " 96 "
50	Rudki					27.938		86.377		" 67 " — "
51	Rzeszow	148				50.379	53	200.000		
52	Sambor	214				44.575	04	161.938	77	" 500 " — "
53	Sanok	510		195	86	34.390	65	118.248	76	
54	Sącznowy					43.368	99	157.005		
55	Skałat	100				57.837	53	155.809	74	" 378 " 73 "
56	Śniatyn	1.010				40.908		119.294	12	" 324 " — "
57	Sokal			650		38.840		181.418	45	
58	Stanisławów	1.178	82	4.290	67	52.405	17	201.650		" 5.292 " 75 "
59	Staremiasto	165				16.591	16	53.498	75	" 1.000 " 27 "
60	Stryj	150				26.984		160.629	32	
61	Tarnobrzeg	96		530		32.903		89.323		
62	Tarnopol	800		10.782		97.696		270.000		" 1.288 " — "
63	Tarnów	732	95	2.500		62.695	10	192.330	85	" 1.202 " — "
64	Tłumacz	50				31.099	63	105.920	05	
65	Trembowla			7.358		55.115	17	120.994	80	
66	Turka			1.560		31.562	37	52.600		
67	Wadowice	35		3.323	14½	51.040	69½	126.982	95	
68	Wieliczka	3.890				54.946		157.363		
69	Zaleszczyki			9.291	12	36.956	25	134.057		" 9.425 " 28 "
70	Zbaraż			1.000		30.624	40	123.160	94½	
71	Złoczów	50		4.336	73½	59.947	40½	205.644	57½	" 253 " 49 "
72	Żółkiew	95		83	66½	22.288	29½	114.745	85	" 35 " — "
73	Żydaczów	129	09	4.108	29	31.820	25	104 039	37½	" 128 " 05 "
74	Żywiec	50		550		20.932	98	119.832		
	Razem	76.201	54½	97.747	80	2,954.107	49½			

Sumaryczne zestawienie wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1895.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Pobory funkcyonaryuszów zł.	ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł.	ct.	5 Koszta kancelaryjne zł.	ct.	6 Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur zł.	ct.	7 Podatki zł.	ct.	8 Koszta komisyjne zł.	ct.
1	Biała	3.368	80			405		500				800	
2	Bóbrka	3 850				250							
3	Bochnia	3.800		379	20	400		500		40		800	
4	Bohorodczany	2.900				230		250				400	
5	Borszczów	2.906				120		100		100			
6	Brody	4.665	70	540		610		953	08			900	
7	Brzesko	3.076		50		360		300				290	
8	Brzeżany	5.657	39	350								600	
9	Brzozów	2.540						500					
10	Buczacz	3.710		500		1.440						550	
11	Chrzanów	4.680		220		430		160				120	
12	Cieszanów	4.320		60		310		300				800	
13	Czortków	2.900		928		365		35		8	79	150	
14	Dąbrowa	2.380		779		325		395				450	
15	Dobromil	3.593				400				80			
16	Dolina	6.000		250		200		60		200		300	
17	Drohobycz												
18	Gorlice	3.060		400		786						1.000	
19	Gródek	5.030				250		210				1.300	
20	Grybów	1 700				240		206				350	
21	Horodenka	4.176		300		230		180		20		400	
22	Husiatyn	2.850				260		440		30		1.000	
23	Jarosław	4.410				450		733		569	94		
24	Jasło	3.720		144		320				100			
25	Jaworów	4.102		368		340		200				200	
26	Kałusz	3.550				140		450				100	
27	Kamionka	2.960		438	78	300		200				100	
28	Kolbuszowa												
29	Kołomyja	5.515		1.148	72	650		210	36	11	58	800	
30	Kossów	4.290				260		50		84		400	
31	Kraków	4.672		1.000		650		1.185	53	601	94	125	
32	Krosno	4.750		860		900		920				160	
33	Limanowa	2 235		144		295						330	
34	Lisko	3.660				280		160				100	
35	Lwów	4.980		300		380		875	50	1.540	10	270	
36	Łańcut	4.344		72		250		550				100	
37	Mielec	3 156		210		825							
38	Mościska	4 286	66	933		465		330		406		900	
39	Myślenice	3.460		100		610		3.250		100		200	
40	Nadwórna	3 300				280		500				600	
41	Nisko	3.655				370		490				500	
42	Nowy Targ	3.207	85			560		280				1.090	
43	Pilzno	1.700		300		182		200					
44	Podhajce	4.580		600		600		1.000				900	
45	Przemyśl	6.176	50	400		1.204	50						
46	Przemyślany	3.572		963	26	460		70		150		700	
47	Rawa	4.380				275		1.686				100	
48	Rohatyn	3.720		126		266		650				650	
49	Ropczyce	2.118	88			500						400	
50	Rudki	3.090		500		270		300				500	
51	Rzeszów	4.065				495	44	700				835	56
52	Sambor	4.560		1.660		771	60	324		46		800	
53	Sanok	3.723				320		50				500	
54	Sącz Nowy	3.160				1.200						300	
55	Skałat	4.350		200		180		260					
56	Śniatyn	3.365				300		350				800	
57	Sokal	3.702		690		1.700		100				200	
58	Stanisławów	3.900		60		500		772				200	
59	Staremiasto	3.064		350		174		14	08	120		332	
60	Stryj	4.800		200		160		500				150	
61	Tarnobrzeg	4.120				606		230					
62	Tarnopol	4.480		1.207		300		520				1.300	
63	Tarnów	2.650		508		300		750				500	
64	Tłumacz	3.210		500		382		250				300	
65	Trembowla	5.009		1.007		400		100		40		400	
66	Turka	1.750				250		262				920	
67	Wadowice	2.040		500		686	30	1.024				700	
68	Wieliczka	2.799		292		650		260				1.300	
69	Zaleszczyki	3.550		200		650		3.021	50	360	75	400	
70	Zbaraż	3.012		300									
71	Złoczów	5.520		166		1.510		859	25	335		1.600	
72	Żółkiew	3.380		500		350		454				60	
73	Żydaczów	2.920		150		310		100				550	
74	Żywiec	1.536		100		800		530				550	
	Razem	265.418	78	21.953	96	32.658	84	30.810	80	4.944	10	32.132	56

1	2 Nazwa powiatów	Subwencye: na cele: 9 oświaty, szkolne zł.	ct.	10 sanitarne itp. zł.	ct.	11 na budowle konserwacye wodne itp. zł.	ct.	12 Wydatki rozmaite zł.	ct.	13 Zapas kasowy z końcem roku zł.	ct.	Nadzwyczajne wydatki: kupno: 14 gruntów, domów itp. zł.	ct.	15 papierów wartościowych zł.	ct.	16 spłata długów, zasiłków itp. zł.	ct.	17 zaliczki udzielone i spłacone zł.	ct.
1	Biała	1.174		1.005	29							2.987	96						
2	Bóbrka	72		850		100		378											
3	Bochnia	861		600		200		735								2.140		700	
4	Bohorodczany	120		200				1 200											
5	Borszczów	496		500				964	84							5.400		4.166	66
6	Brody			1.000				15.270	16							2.500			
7	Brzesko	760						800											
8	Brzeżany	1 050				13.327	21									9.629	33		
9	Brzozów	920		550				600								1.333	34		
10	Buczacz	50		2 291	08	14.600		2.280								700		1.000	
11	Chrzanów	670				532	27	400								5.295	73	2.987	22
12	Cieszanów	454		200				1.000								100			
13	Czortków	50		500		729		545	89							6.560	32	290	
14	Dąbrowa	125		100		1.313		200								4.112			
15	Dobromil	100		100				100								666			
16	Dolina			200				670								3.998			
17	Drohobycz																		
18	Gorlice	900		200				1.683								1.460			
19	Gródek															1.650		3.033	
20	Grybów	220		1.060		1.653		341								1.000			
21	Horodenka	750		2.050		10.445		400								7 521			
22	Husiatyn	250				1.450		500						6.670		1.350			
23	Jarosław	1.020		1.180				1.000								3.198	69	300	
24	Jasło	300						1.000								1.312	50	100	
25	Jaworów	1.200				7 813	27	500	62							6.682			
26	Kałusz	100		2.250		5.000		810								2.346		500	
27	Kamionka	1.320		200				121	08							1.230	90		
28	Kolbuszowa																		
29	Kołomyja	1.650						725								2.050	10		
30	Kossów	975		1.800		700		630								420		355	
31	Kraków	325		1.680				1.141	06			93	50			3.144	47	1.300	
32	Krosno	2.220		200		400		200										700	
33	Limanowa	260		288				100								2.096	50		
34	Lisko	100						310										748	56
35	Lwów			500		17.270		1.766	10½			5.846	48			7.321	09		
36	Łańcut	2.061		250				2.050								500			
37	Mielec	637						753	09							6.078	53		
38	Mościska	570		100				480								2.520		300	
39	Myślenice	585		640				580								4.575	35		
40	Nadwórna	500						288	97½							1.956	49		
41	Nisko	500						1.018								4.750			
42	Nowy Targ	450		1.100				850				10 000							
43	Pilzno	500						500											
44	Podhajce					4.500		1.000								8.130	19		
45	Przemyśl	1.340		685				828										470	
46	Przemyślany	440		481	63			410								604	75		
47	Rawa							1 000											
48	Rohatyn	1.150		260				599	07										
49	Ropczyce	100				150		100								2.416	67		
50	Rudki	1.010						700								512			
51	Rzeszów	630																1 332	
52	Sambor	619	80	1.350	90	300		2.908	64							10.090	06	400	
53	Sanok	400		1.200				786								504	19	200	
54	Sącz Nowy	1·350				1.300										1.166	68		
55	Skałat	748	80					660								2.625		5.835	
56	Śniatyn	850		11.872				375											
57	Sokal	450		50				3.580										1.228	
58	Stanisławów	1.951		1.400		21.000		2.315								1.849	42		
59	Staremiasto	127	80					750				721	68			434	33	600	
60	Stryj	290						735								2.342		300	
61	Tarnobrzeg	512		120				1.060		856						666			
62	Tarnopol	2.220		180				1.500				559				3.230		100	
63	Tarnów	1.700		500		7.934		5.046								3.007			
64	Tłumacz	200		1.440				2.082	41			1.171	17			4.872	84		
65	Trembowla							215	62			6.400				3.668	22		
66	Turka	750		240				1.325								3.787	03		
67	Wadowice	235		2.050				1.252	72							4.595	32	300	
68	Wieliczka	565						600								3.439	62		
69	Zaleszczyki	300		695				400								1.800			
70	Zbaraż							1.149	40							2.000			
71	Złoczów	300														7.974	33		
72	Żółkiew	400		900				1.385	33							720		750	
73	Żydaczów	50		150				600								2.181	41		
74	Żywiec	480		850				746								2.000			
	Razem	43.464	40	45.518	90	110.716	75	76.996	31	856		27.779	79	6.670		185.245	40	27.995	44

1	2 Nazwa powiatów	Wydatki na cele komunikacyjne: 18 koszta administracyjne drogowe zł.	ct.	budowa i utrzymanie: 19 dróg powiatowych zł.	ct.	20 dróg gminnych zł.	ct.	21 publicznych dojazdów kolejowych zł.	ct.	22 spłata długów zł.	ct.	23 zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe zł.	ct.	24 zapas kasowy pozostały z końcem roku zł.	ct.	25 Hodowla bydła zł.	ct.	26 Razem zł.	ct.	27 Uwaga
1	Biała	5.670		5.522	50	3.034		287		4.333	33	8.732	64	2.099	35			39.919	87	
2	Bóbrka					19.960						190						25.650		
3	Bochnia	5.756		11.840		12.628		25				2.053						43.457	20	Niedobór w kwocie 8 zł. 20 ct.
4	Bohorodczany	542										3.901	93			500		10.243	93	
5	Borszczów	2.910		18 510		2.400						1.700	96					40.274	46	
6	Brody	6.380	10	31.431	29	16.989	10	1 551	13	3.744		15.150	87					101.685	43	
7	Brzesko	1.900		8.369	45	4 997	55	150		2.107		4.451	95					27.611	95	
8	Brzeżany	2 815	92			20.460				1.700		242	36					55.832	21	
9	Brzozów	7.024	80	2.643	20	50						4.667	26					20.828	60	
10	Buczacz	6.380		8.413	51			500		10.700		1.905				300		55.319	59	
11	Chrzanów	4.496		26.381	47	10.000						2.690				500		59.562	69	
12	Cieszanów	1.096		25 618		2 775		1.089	48	6.500								44.622	48	
13	Czortków	1.450		18.054	31	2 496	25					1.000				150		31.212	56	Niedobór w kwocie 5.322 zł. 22. ct.; do pokrycia z funduszów zapasowych i różnych innych spodziewanych wpływów.
14	Dąbrowa	4 338		10.501		4.866				1.763		1.578	86					33.225	86	
15	Dobromil	3 040				3.000				200		1.500						12.779		
16	Dolina	5.143				600				3.000								20.621		
17	Drohobycz																			Nie przedłożono mimo 3 urgensów.
18	Gorlice	4.750				9.575	28	471	14	1.534		4.803	67			200		30.828	09	
19	Gródek	1.360		8.330	55	8.120	20					2.048						31.331	75	
20	Grybów	2.770		3.714	96	600		15				1.791						15.660	96	
21	Horodenka			31.000												100		57.572		Niedobór w kwocie 374 zł.
22	Husiatyn	2 066		24.000		3 900		250		3.350		1.484		3.800				53.650		
23	Jarosław	6.286		32.307		2.480		560		10.414		3.540						68.448	63	
24	Jasło	5 350		5.994		4.134		321				8.434	20					31.229	70	
25	Jaworów	1.344		600		100						3.360	46	800				27.610	35	
26	Kałusz	1 630										8.209	73					25.085	73	
27	Kamionka	2 270		5.943	42	600				3.172	13	3.399	83			100		22.356	14	
28	Kolbuszowa																			Nie przedłożono mimo 4 urgensów.
29	Kołomyja	3.915		5 400		16.680						8.357						47.112	76	
30	Kossów	3.420		10.126		1.000				2.700		1.001						28 211		
31	Kraków	5.975		5.048	47	888				19.709		2.170	03			325		50.034		
32	Krosno	5.456		17.660				1.460		3.263	24	16.865	76			540		56 555		
33	Limanowa	2.335		3.748	16	4.512	90	433	86			1.517						18.295	42	
34	Lisko	3.962		8.025		5.361	21					3.769	27					26 476	04	
35	Lwów	2.541		34.697	20½	40.539	73			4.400		6.870	25			600		130.697	46	
36	Łańcut	3.794		17.300		22.355	66			7.065		5.492	42					66.184	08	Niedobór w kwocie 15.762 zł. 19 ct. do pokrycia pożyczką.
37	Mielec	3.432		6.011	66	19.917	36	277	32			4.769	70			250		46.317	66	
38	Mościska	2.059		9.479	44	7.150						3.079	48			333	34	33.391	92	
39	Myślenice	2 600		1.090		12.000		400		2 000		2.359				100		34.649	35	Niedobór w kwocie 312 zł. 69 ct.
40	Nadwórna	2.000				9.596	22			1.341	33	1.000				240		21.598	01½	
41	Nisko	1.500		3.000		30.642						1.074	89					47.499	89	
42	Nowy Targ	2.776		9.886	38	2.250		50				4.031	62			200		36.731	85	
43	Pilzno	1.448		3.650		1.500						4.905				200		15.085		
44	Podhajce	3.509	50	8.407	60	28.200				23.056	60½	3.930						88.413	89½	
45	Przemyśl	3.526	79	24.376		2.000		1.203	28			4.540	15					46.750	22	
46	Przemyślany	2.396		5.304		3.150		500		5.595		2.748	23			100		27.644	87	
47	Rawa	700		9.950		6.000				1.638	88	1.600						27.329	88	
48	Rohatyn	1.910		1.464		5.756	36			577		1.572				400		19.100	43	
49	Ropczyce	5.337		3.700		10.600				3.000		200		2.387	70½			31.010	25½	
50	Rudki	2.390		4.529		6.331				8.539		800				400		27.871		
51	Rzeszów	1.417	44			36.844	14					600		3.460				50.879	58	
52	Sambor	3.848		5.056	38	5.000				5.416	67	822	99			100		44.076	04	
53	Sanok	4.574		791		16.830		100		2.736	04	2.010						34.724	23	Niedobór w kwocie 333 zł. 58 ct.
54	Sącz Nowy	7.485		10.506	03	13.900						2.704	26			400		43.471	97	„ „ „ 102 „ 98 „
55	Skałat	2.300		1.000		34.000						5.300						57.458	80	
56	Śniatyn	4.300		2 800		1.900				11.872		800				1.000		40.584		
57	Sokal	1.900		14 000		8.750		1.800				690						38.840		
58	Stanisławów	2.650		1.763		5.400				1.944		400				1.008		47.112	42	
59	Staremiasto	1.260		1'300		2.564				2.729		750				300		15.590	89	
60	Stryj	4 679		43.064		1.327		403		1.549		4.830		10.249		800		76.351		Niedobór w kwocie 49.984 zł.; do pokrycia pożyczką.
61	Tarnobrzeg	2.660		9.550		3.660		551		4.356		3 956						32 903		
62	Tarnopol	7.892		6.196		44.120		4.000		14.878		3.726						96.408		
63	Tarnów	5.876		11.555	37	16 250				2.517		2 399	73					61.493	10	
64	Tłumacz	3.039	21			8.022		150		1.600		3.390				500		31.109	63	Niedobór w kwocie 10 zł.
65	Trembowla	1.976		33.789	09					1.667		443	24					55.115	17	
66	Turka	672		6.923		4.500				4 551	50	5.715						31.645	53	Niedobór w kwocie 83 zł. 16 ct.
67	Wadowice	4.828		9.600		16.991	26	1.381	08	2.200		2 357	01½			300		51.040	69½	
68	Wieliczka	7.410		12.900		12.070		2.200		1.000		4.110				500		55.125	62	Niedobór w kwocie 179 zł. 62 ct.
69	Zaleszczyki	2.144		7.598	50	3.000				3.416	22							27.530	97	
70	Zbaraż	1 800				20.000				1.987		376						30.624	40	
71	Złoczów	500		13.342		21.542	67½	4.344	63	500		100				500		59.693	91½	
72	Żółkiew	1.909	40			8.900	60	1.150				1.393	66½					22.253	29½	
73	Żydaczów	4.008		12.599	30	5.719	25			935		1.219	24			200		31.692	20	
74	Żywiec	1.784		6.652	98	4.044		400				960						20.932	98	
	Razem	284.662	16	678.609	22½	665.530	74½	26.026	95	199 256	94½	218.541	66	22.796	05½	11.146	34	2,969.731	61	

Wykaz dochodów
podług budżetów na rok 1895
30 miast (według ustawy z r. 1889).

(Amounts are given as zł. followed by ct.)

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Czynsze i opłaty: z dóbr	4 Czynsze i opłaty: z domów, rzeźni, budek itp.	5 Czynsze i opłaty: z gruntów, kamieniołomów itp.	6 Czynsze i opłaty: z lasów, wiklin itp.	7 Czynsze i opłaty: z fabryk, cegielń, wapienników itp.	8 Czynsze i opłaty: z koszar i kwaterunku wojska	9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.
1	Biała	4.555	33.486	60	4.500	.	.	8.470
2	Bochnia	.	4.688	4.491	60	1.500	6.615 70	60
3	Brody	.	2.798	.	.	.	19.976	100
4	Brzeżany	.	9.700	.	.	.	3.870	250
5	Buczacz	.	.	.	.	.	390	.
6	Drohobycz	.	4.577 43	164 43	3.891	.	.	9.306 52
7	Gorlice	.	7.774 03	.	.	.	.	5.409 87
8	Gródek	.	4.372	4.379	2.400	.	6.732	3.389
9	Jarosław	.	10.255	977 47½	.	.	22.483 09	720 80
10	Jasło	.	2.733	63	.	4.500	500	141 90
11	Jaworów	.	4.688 22	13	2.200	100	700	7.939 91½
12	Kołomyja	.	3.567	2.464	.	.	13.791 22	527
13	Krosno	1.983	3.773	1.476	.	2.180	.	505
14	Podgórze	.	9.775	2.430	.	12.000	.	2.158
15	Przemyśl	1.623	53.803	3.350	.	.	26.866	645
16	Rzeszów	.	8.564	1.092	.	12.395	21.719	.
17	Sambor	.	19.119 09	2.151 50	.	.	.	929 09
18	Sanok	.	12.298 13	3.309 10	.	.	1.740	321
19	Sącz Nowy	1.371 09	16.566 91	1.332 01½	1.674 60	.	1.731 70	2.668 32
20	Śniatyn	.	1.222	5.148 24	.	1.885 75	.	.
21	Sokal	.	4.320	130	.	.	.	12.000
22	Stanisławów	25.282	28.807	799	.	42.617	52.647	5.890
23	Stryj	4.917 80	17.919 38	3.238 41	3.112	.	5.267 10	957 60
24	Tarnopol	.	26.307	517 10	.	.	.	98 70
25	Tarnów	2.509 35	11.573	1.847 67	.	.	21.024 13	.
26	Trembowla	.	2.811	7.400	17.808 40	.	18.726	131 37
27	Wadowice	.	4.896 70	455 42	700	.	3.644 96	5.172 30
28	Wieliczka	7.785	2.271	940	.	.	.	3.210
29	Złoczów	.	1.502	.	.	4.569	9.459	605
30	Żółkiew	4.443	1.989	5.087	.	3.800	37.697 14	236 73
	Razem	54.469 24	315.608 89	53.645 36	36.346	85.546 75	278.040 04	71.843 05½

1	2 Nazwa miasta	10 Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	11 Z dzierżawy praw i przywilejów: placowe, targowe, straganowe sprzedaż śmiecia	12 Z dzierżawy praw i przywilejów: miary i wagi, polowanie i rybołostwo	13 Taksy	14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich %	15 od podatków bezpośrednich zł. ct.	16 Dodatki konsumcyjne od mięsa %	16 od mięsa zł. ct.	17 Dodatki konsumcyjne od wina %	17 od wina zł. ct.
1	Biała	2.000	200	2.500	2.280	.	50	23.168	.	.	.	.
2	Bochnia	39.589	5.530	81 60	1.400	.	20	4.248	.	6.761	.	.
3	Brody	40.500	2.065 25	.	700	.	35	8.000	73½	8.800	100	1.201 20
4	Brzeżany	42.181	300	3 50	120	7.000	.	.	.	4.400	.	1.000
5	Buczacz	4.500	.	730	.	.	30	5.100	.	7.025	.	375
6	Drohobycz	30.300	1.672 43	6	1.110	15.300	30	14.338 86	50	7.217 70	.	.
7	Gorlice	22.785 60	1.325	45	75	12.700	.	.	.	2.875	.	950
8	Gródek	29.381	133	252	300	.	.	.	.	.	.	.
9	Jarosław	73.200	788	120	11.490 58	11.460	.	.	.	4.705	.	.
10	Jasło	21.800	3.370 83	6 05	410	.	.	.	.	2.200	.	300
11	Jaworów	16.550	1.214	.	720	2.600	.	.	.	.	.	.
12	Kołomyja	93.777 77	5.315	.	576 90	.	10	10.000	100	29.240	100	2.080
13	Krosno	23.255	2.800	3	411	.	.	.	50	534	100	1.069
14	Podgórze	26.857	1.180	35	3.510	19.483	.	.	.	.	.	.
15	Przemyśl	142.125	.	90	3.200	.	.	.	.	.	.	.
16	Rzeszów	46.772	801	.	917	.	.	.	.	5.780	.	800
17	Sambor	40.200	2.302	.	400	9.200	.	10.241 90	.	5.720	.	425
18	Sanok	23.556 72	2.035	302	586	3.911	23	4.092	.	.	.	.
19	Sącz Nowy	34.056	2.522 20	36 20	867 15	.	15	7.170 90	.	.	.	510
20	Śniatyn	18.549 72	2.350	.	1.510	.	55	12.738	.	2.800	.	.
21	Sokal	10.800	310	15	560	.	37	8.320	100	2.960	.	.
22	Stanisławów	54.174	2.667	.	48	.	15	14.484 80	100	30.200	100	2.100
23	Stryj	60.282	2.613	113	361	5.300	29	15.680 95	.	.	.	.
24	Tarnopol	70.775	3.238 50	448	750	900	24	29.586 70½	.	10.900	.	930 17
25	Tarnów	105.301	1.800	200	2.411	10.000	25	27.490 47	50	12.830	50	808
26	Trembowla	11.336	799	60 20	355	.	.	.	.	350	.	.
27	Wadowice	24.000	5.245	26	.	2.924	30	4.200	.	.	.	.
28	Wieliczka	18.868	1.330	25	550	.	.	.	.	4.500	.	.
29	Złoczów	40.000	840	53	900	11.933	25	5.332	.	.	.	.
30	Żółkiew	18.200	230	6 70	1.083 50	.	.	.	.	5.704	.	540
	Razem	1,188.171 81	55.276 24	5.166 25	37.897 13	112.716		199.192 58½		155.501 70		13.088 37

1	2 Nazwa miasta	18 Dochody rozmaite	19 Zapas kasowy z roku poprzedniego	20 Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: gruntów i realności	21 Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: papierów wartościowych	22 z pożyczek zaciągniętych	23 zaliczki otrzymane i zwrócone	24 Wpływy drogowe	25 Na cele szkolne dodatki i inne	26 Razem	27 Wysokość opłacanych w gminie podatków	28 Uwaga
1	Biała	.	.	.	.	.	.	.	.	81.169	46.337 12	
2	Bochnia	2.294 21	.	.	.	.	.	.	.	77.318 51	21.240	Nadwyżka 466 zł. 87 ct.
3	Brody	2.137	.	.	.	.	3.192	.	.	89.469 45	22.857	
4	Brzeżany	400	.	.	400	.	1.090 60	4.544	.	78.532 10	27.641 70½	Nadwyżka 85 ct.
5	Buczacz	300	252 63	.	.	.	50	.	6.800	25.522 68	17.000	
6	Drohobycz	2.710	.	.	104.800	.	.	.	.	195.444 40	47.962 80	Nadwyżka 300 zł.
7	Gorlice	101 51	.	.	.	.	2.068 86	.	54 58	56.164 40	19.211 78	
8	Gródek	200	.	.	.	.	1.050	.	256	53.174	11.877 04	
9	Jarosław	500	3.500	.	.	.	6.510	.	.	149.709 94½	52.000	
10	Jasło	700 50	703 82½	.	.	.	.	.	5.000	42.429 10½	16.056 37½	Nadwyżka 822 zł. 98½ ct.
11	Jaworów	1.922 50½	201 63	.	.	.	.	.	.	38.849 27	12.867 70	
12	Kołomyja	40	2.500	.	.	190.000	622 66	.	5.100	359.601 55	70.000	
13	Krosno	250	4.180	.	3.350	.	866	1.755	10.000	61.396	13.872	
14	Podgórze	13.129	91	.	.	.	2.620	.	.	93.268	27.884 32	
15	Przemyśl	2.064	.	.	.	.	1.700	.	.	240.766	161.513 11½	
16	Rzeszów	1.885	.	.	77.143	100.000	.	.	.	277.868	63.665 84½	
17	Sambor	1.170	.	.	.	506	479 46	.	.	92.843 98	45.661 66	
18	Sanok	1.510	.	400	.	59.200	1.220	.	.	114.480 95	17.793	Nadwyżka 196 zł. 12 ct.
19	Sącz Nowy	31.135 94½	74 47½	.	.	450	.	.	11 50	102.209 00½	40.081 25	
20	Śniatyn	925	.	.	.	.	100	.	.	47.228 71	23.161 69½	Nadwyżka 2.012 zł. 25 ct.
21	Sokal	1.700	.	.	.	.	.	.	.	35.645	17.297 09	
22	Stanisławów	35.894	1.000	.	.	.	2.000	.	700	292.654 80	96.232 30	
23	Stryj	235	.	.	.	.	.	994	.	120.994 24	54.072 25	
24	Tarnopol	2.790	843 45½	.	.	.	300	.	250	148.634 63	123.275	
25	Tarnów	3.305	.	.	.	.	8.483	.	.	209.582 62	109.961 87	Nadwyżka 3.074 zł. 98 ct.
26	Trembowla	40.260 41½	12.760 88½	.	.	.	.	.	20	112.818 27	13.035 71	
27	Wadowice	15.089 18	526 57	.	17.460	.	400	.	46 20	84.786 33	14.000	
28	Wieliczka	400	1.500	.	.	.	1.150	.	1.000	43.529	15.542	
29	Złoczów	29.983	.	.	.	.	1.423	.	.	106.604	17.400	
30	Żółkiew	14.268 36	3.241 04	.	.	.	.	.	.	96.526 77	9.786 54½	
	Razem	206.799 92½	31.375 56	400	206.153	350.153	35.325 58	7.293	29.238 23	3,529.250 71½		

Wykaz wydatków
podług budżetów na rok 1895
30 miast (według ustawy z r. 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct	5 Koszta kancelaryjne zł. ct	6 Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp. zł. ct	7 Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct	8 Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct	9 Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe zł. ct	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct	11 Policya miejscowa zł. ct	12 Aresztanci i szupaśnicy zł. ct	13 Straż pożarna itp. zł. ct	14 Straż polowa i lasowa zł. ct	15 Wydatki na cele sanitarne zł. ct	16 Oświetlenie miasta zł. ct	17 Przedsiębiorstwa gminne zł. ct	18 Dyety i koszta podróży zł. ct	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct	22 Wydatki na cele: drogowe zł. ct	23 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct	24 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct	25 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct	26 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct	27 Wydatki rozmaite zł. ct	28 Razem zł. ct	29 Uwaga
1	Biała	11.531	3.133	1.600	19.028	.	.	1.000	2.900	6.700	350	.	.	4.200	4.274	.	230	200	21.851	100	225	55.000	.	5.105	.	8.425	145.852	Niedobór 64.683 zł. pokryje pożyczką.
2	Bochnia	13.519 24	1.628 51	1.083 72	4.481	3.346	.	6.398 30	1.522 50	1.453 20	.	256 96	.	2.015	1.100	.	200	2.820 41	15.036 45	481 50	3.264 05	.	.	16.504 80	.	1.800	76.851 64	
3	Brody	9.662 30	1.813 32	1.150	1.780	3.100	.	3.100	1.000	7.580	550	1.496	.	3.808	3.200	.	200	3.777 25	6.320 88	.	.	.	.	39.428 68	500	1.300	89.766 43	Niedobór 296 zł. 98 ct.
4	Brzeżany	11.029	353 25	1.475	700	21.600	6.500	3.250	1.070	4.700	90	1.680	.	2.400	1.300	.	200	2.600	6.400	.	3.224	2.100	.	6.550	400	940	78.561 25	
5	Buczacz	3.220	.	1.360	1.100	.	.	.	250	3 300	50	400	.	1.230	.	.	.	100	8.306	.	500	.	.	5.311 25	.	400	25.527 25	Niedobór 4 zł. 57 ct.
6	Drohobycz	14.519 20	1.402 49	948 67	3.928 80	.	.	8 978 31	3.131 24	6.503	200	4.184	.	366 80	1.920	.	230	200	86.526 59	965	2.680	104.800	.	2.500	.	1.160 30	195.144 40	
7	Gorlice	8 100	842 50	514	550	15.750	6.200	2.654	310	310	70	300	.	150	1.050	.	100	45	5.846 40	125 81	561	.	.	11.233 17½	1.452 51½	.	56.164 40	
8	Gródek	7.816	1.628	1.032	2.472	2.300	8.115	7.000	1.241	4.616	40	722	.	1. 80	800	.	250	4.021	.	267	1.250	.	.	7.888	.	536	53.174	
9	Jarosław	17.802 53	1.404 93	1.957 60	3.100	1.500	11.460	11.611 00½	250	6.668 58	789 60	10 183 80	.	6 162	.	.	160	8.118	2.074	17 78	18.225 58	15.000	.	27.732 54	1.200	4.310	149.727 94½	*Niedobór* w kwocie 18 zł.
10	Jasło	4.400	124	940	1.650	.	.	2.940	110	3.612	.	.	.	1.150	1.100	4.000	100	25	6.971 43	.	6.670	302 50	.	5 161 19	.	2.350	41.606 12	
11	Jaworów	4.944	1.033 76	550	2.900	13.872 50	.	2.079 18½	575	2.220	75	250	.	1.040	400	.	2.850	160	4.029 20	52½	1.550	.	.	3.570	.	300	42.399 17	Niedobór 3.549 zł. 90 ct. do pokrycia oszczędnościami.
12	Kołomyja	17.796 50	3 313	2.522 80	18.037 16	.	.	13.700	3 936	15.565 70	305	4.949 52	.	5.904	5.048 10	.	500	5.435 90	32.764 30	.	9.000	195.217 74	.	28.797 37	.	1.820	364.613 09	Niedobór 5.012 zł. do pokrycia spodziewanym opustem od przedsiębiorców budowlanych z cen kosztorysowych.
13	Krosno	3.650	700	518	950	2.656	.	4.491	60	2.396	80	2.140	160	2.245	1.000	5.000	850	68	4 675	15	606	17.900	1.000	14.032	200	2.009	66.901	Niedobór 5.505 zł. do pokrycia oszczędnościami.
14	Podgórze	14.890	1.131	1.430	8.797	1.860	.	13.600	2.820	6.748	50	2.210	850	5.190	3.400	.	1.700	.	7.306	30	4.450	61.000	.	15.008	.	9 050	160.520	Niedobór 67.252 zł. do pokrycia pożyczką.
15	Przemyśl	37.380	2.620	3.148	6.604	.	.	14.754	3.633	11.850	1.800	15.827	1.320	11.220	10.000	2.756	.	33.675	20 312	1 125	42.626	15.005	1 254	33.631	1.700	3.800	276.040	*Niedobór* 35.274 zł. do pokrycia zapasem kasowym, oszczędnościami i pożyczką.
16	Rzeszów	13 000	1.867	1.425	4.207	.	.	5.875	2.416	8.094	270	3.686	170	14.578	8 000	17.767	200	7.316	16 884	11.188	.	162.594	.	17.720	.	1.800	294.057	Niedobór 16.189 zł. pokryją oszczędności przy budowie.
17	Sambor	10.322 80	1.893 16	950	2.894	.	9.200	8.990 47	330	4.558	40	5.204 10	.	2.828	1.675	.	200	10.340	11 957 37	.	3.750	3.500	.	14 370 51	100	2.698 67	95.802 08	Niedobór 2.958 zł. 10 ct. do pokrycia z należytości czynnych z r. 1894.
18	Sanok	5.660	277 40	851	5.260	.	.	4.175 60	.	3.618 60	100	200	.	2.700	774	2.000	.	2.102 40	6.491 52	1 536 39	2.300	59.200	.	16.037 92	.	1.000	114 284 83	
19	Sącz Nowy	11.115 45	1.597 50	1.769	6.488 40	.	.	5.655 38	476 80	2.796 67	100	13.640 20	.	7.366	13.000	1.940	2.100	3.271 70	42.384 86½	5 10	91.200	202 900	.	7.267 38	.	4.155	419.229 44½	Niedobór 817.020 zł. 44 ct. pokryje się z zaoszczędzeń i pożyczką.
20	Śniatyn	5.339	1.652	700	4.307 50	.	.	4.09[illegible] 24	500	4.992 50	40	550	648	2.956	680	.	800	2.154 60	8.142	350 78	1.500	4.769 84	.	1.536	.	.	45.216 46	
21	Sokal	4.775	1.260	900	3.908	.	.	7.560	789	8.198	250	372	240	2.000	.	1.000	250	265	7.765	189	165	.	.	4.375	.	900	40.111	Niedobór 4.466 zł.
22	Stanisławów	23.980	3.800	3.650	9.282	23.267	.	347	3.915	17.780	570	8.870	.	5.225	9.785	37.678	100	12.336	28 467	835	.	.	.	101.945	.	2.678	294.460	*Niedobór* z b. r. 1.805 zł. 20 ct.
23	Stryj	10.013	2.804 94	2.474 80	4.704 26	2.185	.	16.200 26	971 35	6.189	453	6.796	.	7.669 72	3.411	.	5.586	1.562	31.812 27	30 15	2.012	.	.	20.408 89	.	2.265	127.548 64	Niedobór 6 554 zł. 40 ct. do pokrycia 50% dodatku do podatku konsumcyjnego.
24	Tarnopol	23.158 91	2.333 66	3.000	9.650 21	.	.	1.774 55	8.200	9.749 05	300	9.455 72	600	4.900	3.374 60	250	.	1.800	25.880	700	.	2.000	.	30.095 93	.	11.412	148.634 63	
25	Tarnów	17.782	5.038 14	1.406	8 827 69	.	10.000	21.779 82	6.600	15.915	200	5.775 41	.	5.675	8.800	.	800	6.129	18.075 13	.	1.850	.	.	60.994 45	5.250	6.110	206.507 64	
26	Trembowla	9.667	600	656	5.729 70	.	.	4.785 88½	25 55	1.666	20	1.050	.	2.211 74	380	.	550	30	4.552 75	97 27	200	1.000	28.500	47.269 43½	7.750	1.391 60	113.132 98	Niedobór 314 zł. 66 ct. pokryje się z różnych dochodów.
27	Wadowice	9.804	400	645	6.085 50	10.000	.	2.658	1.213	3.452 60	600	890	.	3.258	1.250	.	.	.	8.996	2.000	1 520	19.800	.	12.103 23	.	592	85.267 33	Reszta *niedoboru = 481 zł.* pokrytą ma być oszczędnościami.
28	Wieliczka	7.180	668	900	2.650	.	.	5.100	2.815	4.860	150	800	.	3.660	1.000	.	.	200	9.028	20	550	.	.	6 900	500	1.000	47.981	
29	Złoczów	11.858	650	1.424	3.452	.	.	5.658	1.522	6.128	200	700	.	2.100	1.000	3.389	.	3.758	6 615	.	2.849	35.675	.	17.488	2.119	2.000	108.585	Niedobór 1.981 zł. pokryje się oszczędnościami.
30	Żółkiew	9.953	556	1.130	2.950	.	.	2.700	706	3.320	200	400	.	790	600	.	800	2.188	5 215	.	3.000	30.000	.	52.207 72	.	8.870 92	124.586 64	Niedobór 28.059 zł. 86 ct. do pokrycia we własnym zarządzie.
	Razem	353 867 93	46.520 56	42.110 59	156.474 22	100.936 50	51.475	192.909 00½	53.238 44	180.539 90	7.942 60	102.988 71	3.488	116.178 26	83.271 70	75.780	16.956	114.698 26	410.685 15½	20.029 80½	205.727 63	987.764 08	25.754	633.172 47	21.171 51½	84.573 49	4,088.253 32	

Wykaz dochodów podług budżetów na rok 1895 gmin małomiejskich i wiejskich.

(Kwoty podano w zł. i ct.)

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	3 Czynsze i opłaty: z dóbr	4 Czynsze i opłaty: z domów, rzeźni, budek itp.	5 Czynsze i opłaty: z gruntów, kamieniołomów itp.	6 Czynsze i opłaty: z lasów, wiklin itp.	7 Czynsze i opłaty: z fabryk, cegielń, wapienników itp.	8 Czynsze i opłaty: z koszar i kwaterunku wojska	9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	10 Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne	11 Z dzierżawy praw i przywilejów: placowe, targowe, straganowe sprzedaż śmiecia	12 Z dzierżawy praw i przywilejów: miary i wagi, polowanie i rybołostwo	13 Taksy
1	Biała	3.839 90	5.907 80	5.843 07	4.655 45	450	400	12.209 86	6.200 80	5.240 50	1.289 87	1.105
2	Bóbrka		782 75	2.089 25				1.498 70	2.500	2.626 60	258 13	
3	Bochnia		3.552	13.053 61				6.961 75		2.473	1.232 93	517 47
4	Bohorodczany	3.043 67	1.099 30	291				1.161 29		675	277 05	1.680 80
5	Borszczów		1.073 93	2.576 12				4.743 49		1.800	619 85	164
6	Brody	1.200	1.183 05	3.357 89	489 50			3.848 49		462 61	627	20
7	Brzesko		6.655 20	8.097 35	880			11.572 84½		7.746 87	1.385 64	2.427 46
8	Brzeżany											
9	Brzozów		1.388 20	2.269 08	170 13			3.510 42	850	3.134 50	239 62	579 50
10	Buczacz	690	1.006 40	5.239 52	415	5		1.829 79		50	532	
11	Chrzanów		3.900 89	4.369 55	350 51	15		570 01		3.008 50	1.200 65	1.210 70
12	Cieszanów	6.392 56½	229 12	1.842 36	156 19			2.558 51	7.800	351	494 69	1.629 20
13	Czortków		6.087 76	1.772 95	17 65		1.180	1.702 30		581	208 17	
14	Dąbrowa		942 75	9.668 95	385 70	777 07		1.502 36		4.407 82	1.111 11	1.447 65
15	Dobromil		4.593 74	2.376 87	434 07			2.455 31	15.100	982 50	226 53	
16	Dolina		6.524 22	2.797 35	140	80		13.406 08	3.000	3.681 10	537 07	5
17	Drohobycz											
18	Gorlice		172 66	1.069 23				1.924 61	160	68	406 79	
19	Gródek		270	3.750 55	20			2.440 78		257	520 65	7
20	Grybów		3.896 25	1.309 10	350 74			2.593 21	11.425	1.376	120 78	
21	Horodenka	200	2.082	768 08				2.667		5.165	271 70	2.458
22	Husiatyn		2.197	1.686 50	203 60	250		3.633 08		5.041 69	180	1.432 94
23	Jarosław		4.801 90	18.439 80	1.097 08			5.644 65		3.739 79	957 45	2.159
24	Jasło		617	1.438 86	1.944 40			5.143 92		3.327 45	853 81	5 50
25	Jaworów		93	2.435 30	107			1.893 10		763	430 89	812 09
26	Kałusz	639	2.185 85	8.492 03	265	563		3.032 88	5.300	2.100 05	765 46	1.048 60
27	Kamionka		291 50	10.459 72	238 83			8.956 77		3.485 25	5.881 72	842 16
28	Kolbuszowa		1.734 11	1.454 60	226 50			1.491 08		3.396 40	649 84	1.927 87
29	Kołomyja	436 53	624 53	9.319 40	382 95			926 90	2.420	2.923 50	694 28	1.394 20
30	Kossów		1.297 20	8.181 73	1.713 30		35	882 30		767	353 67	50
31	Kraków		1.879 15	7.460 63				952 83		823	1.904 31	2.340 22
32	Krosno		2.202 87	2.834 33	10	15		3.518 48½		1.249 02	513 29	
33	Limanowa		2.166 50	363 36	226 35			6.514 06		2.803 02	499 37	971 55
34	Lisko		529 40	82	192 50			1.340 47		2.781 10	108 78	
35	Lwów	10.406 81	1.909 50	10.289 49	832 45	180		4.583 85	2.311	2.538 50	2.163 96	30
36	Łańcut		8.036 06	12.749 84	133 50	1.700		8.648 55	12.478 80	8.341 78	1.255 61	30 50
37	Mielec		1.546 50	3.208 63	20			2.547 17	11.400	2.276 72	696 23	3.350
38	Mościska		3.521	10.464 92	16	505 50		7.315 11	3.554	3.492 31	667 14	1.100 60
39	Myślenice	185 72	6.406 04	854 32	4.064 72			19.530 22	13.100	2.412 98	757 02	1.867 10
40	Nadwórna		2.568 10	7.241 99	241			687 06	1.500	1.545	918	922
41	Nisko		47	1.146 91	3.440 28			1.502 60		147	519 44	171
42	Nowy Targ		4.990	2.868 10	3.895 79	821 75		7.061 34	13.000	167	581 77	300
43	Pilzno		517	647 35	24			3.308 [illegible]	12.200	8.417 12	306 57	
44	Podhajce		618	10.646 97	431 71			1.640 72		1.236 90	387 93	4.274 76
45	Przemyśl		1.619 59	17.069 08	302 91			11.633 71		294	1.537 82	21
46	Przemyślany		147	4.277 92	1.434	100		1.531 61	2.100	1.091 10	187 66	615
47	Rawa		8.943 83	6.613 04	564			6.554 39		3.345 80	710 65	22
48	Rohatyn	7.135 24	2.149 34	3.366 95	770 50	450	320	1.501 99	18.040	5.706 50	571 47	934
49	Ropczyce		4.849 90	3.475 63	573 97		180	2.430 86	1.168 50	3.878		3.049
50	Rudki		2.324 50	3.067 77	100			1.702 76	50	3.913 60	353 24	
51	Rzeszów		2.938 25	2.771 56	103 01	100		3.428 73	812	3.206 25½		
52	Sambor	11.827 57	791	3.388 75	1.231 44			2.590 48			1.494 52	
53	Sanok	1.000	2.332 15	3.506 90	1.379 14	476		5.240 09	886 25	2.971 16	360 50	649 99
54	Sącz Nowy		4.777 77	2.319 32	5.777	476	822 36	13.422 89	9.192	2.491 42	1.239 48	1.082 38
55	Skałat		207	2.441 70				6.059 07		1.854 90	278 70	
56	Sniatyn		1.100	7.677 75	268 70			1.448 25		700		2.250 27
57	Sokal		5.965 12	4.515 64	1.000	2.063 60	900	8.747 63	11.000	434 02	489 33	1.848 80
58	Stanisławów		2.758 05	23.283 50	25			3.585 28		5 50	1.418 73	100
59	Staremiasto		2.386	1.784 47	668 10	712	400	1.947 51	10.474	21	191 98	
60	Stryj		1.270 50	6.466 32	336			1.116 [illegible]			1.216 14	1.675 29
61	Tarnobrzeg		3.422 45	13.899 92½	72 06			962 67		2.182 70	1.056 73	31
62	Tarnopol		649	2.774 13				4.696 80		1.366 20	304 05	1.638 43
63	Tarnów		2.309	2.101 11	220 80			4.033 24	30	734 50	975 18	226 60
64	Tłumacz		774 35	2.333 45	60	62		1.267 79	11.148 91	2.018 50	317 30	86
65	Trembowla		863 96	3.792 08	150			1.050 06	100	1.573	298 80	
66	Turka	415	282	833 22	240 21			964 75	13	1.275	85 47	330
67	Wadowice		3.869 27	5.106 96	914 50	70		7.014 51	2.805	6.810 65	1.606 32	801
68	Wieliczka		1.961 70	8.407 08	40	2.820		7.175 53	8.730	2.683 80	1.421 15	3
69	Zaleszczyki		150	110 54	1.604			6.004 97		552 72	293 88	50
70	Zbaraż		1.073	1.503 15				3.339 38	3.600	900	123 17	5
71	Złoczów		990 25	10.668 23	7.480 99	50		4.764 10		1.242 96	1.485 59	1.407 50
72	Żółkiew	3.606 45	623 10	1.154 56	75			4.424 87	628 24	366 73	657 47	527 05
73	Żydaczów		4.446 46	28.666 91	2.520 96			10.673 35	7.100	1.950 44	1.727 41	
74	Żywiec		3.945	810	5.825 30			1.237 51		4.032 10	2.163 53	380 06
	Razem	51.018 45½	172.076 77	383.496 60½	61.909 49	12.741 92	4.237 36	310.444 56½	211.677 50	160.435 13½	56.173 04	56.015 24

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych	15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich	16 Dodatki na cele ściśle gminne, konsumcyjne: od mięsa	17 Dodatki na cele ściśle gminne, konsumcyjne: od wina	18 Dochody rozmaite	19 Zapas kasowy z roku poprzedniego	20 Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: gruntów i realności	21 Wpływy nadzwyczajne, ze sprzedaży: papierów wartościowych	22 Wpływy nadzwyczajne: z pożyczek zaciągniętych	23 Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone
1	Biała		26.991 22	1.990 90	860 25	9.055 36	6.588 14				1.000
2	Bóbrka		16.672 99	1.614 30		959 10	75 58				
3	Bochnia			1.836 75	242 90	1.493 60	2.739 58½			62 37	
4	Bohorodczany		9.263 59	2.605		568 90	260				66 48
5	Borszczów		25.601 84	4.516 41		585 01	430 34				
6	Brody		26.211 50½	2.032 51		7.389 09½	1.883 15				488
7	Brzesko	2.377	22.421 67			683 52	1.351 40½	500		30	545 84
8	Brzeżany										
9	Brzozów		11.692 07	725 56	1.061 69	500	1.697 31		22.000	1.291 78	69
10	Buczacz		23.958 12	4.621 60	175 32	2.230 20	128 75				
11	Chrzanów		19.300 45	6.042 27	2.852	415 61	697 76				41 69
12	Cieszanów		15.086 90	344 60		6.892	162 81			5.616 15	240
13	Czortków		22.553 26	5.205		1.540	1.699 12				
14	Dąbrowa		9.957 07	2.051	180	2.788 40	1.938 32			4.000	
15	Dobromil		10.507 25	1.106 90	200 57	6.813 62	880 08			3.100	1.285 75
16	Dolina		19.730 55	2.400		4.065 67	436 03				350
17	Drohobycz										
18	Gorlice		11.248 37			373 16	576 11				
19	Gródek		10.356 88	630		412 96	170 40				303 10
20	Grybów		30.856 37	625 50		394 08	2.600 34				178
21	Horodenka		25.795 29	5.430		257	291 93				
22	Husiatyn		18.609 08		5.811 36	1.367 57	320 82				
23	Jarosław		12.970 47	1.550	50	8.156 09	487 56			73 60	
24	Jasło		15.364 10	1.053		1.127 87	2.448 33			2.784 17	
25	Jaworów		16.935 71	1.057 50		133 48	120				
26	Kałusz		18.519 43			1.260 16	10			67.944 18	605
27	Kamionka		18.316 53	463		3.003 32	27 41				
28	Kolbuszowa		19.431 11	3.791	60	2.079 06	928 18			688 71	
29	Kołomyja		19.288 62	1.502	75	210	1.501 36				
30	Kossów		20.443 27	4.964	504 60	7.011 25	4.027 81			160	73 75
31	Kraków		26.674 25	2.447	23	705 82	2.362 39	190			
32	Krosno		8.581 87½	1.494 55	805 12	1.182 40	1.075 52½			831 25	
33	Limanowa		5.407 41	366		44	2.303 47				
34	Lisko	2.827 08	14.080 25			1.290					1.148
35	Lwów	710	23.252 99	1.665	70	2.337 54	10.751 01			100	
36	Łańcut		17.273 24	6.542	440 38	894 92	1.006 96				
37	Mielec		16.855 10	3.196 50	209 12	1.393 89	1.409 05			65	
38	Mościska		12.315 66	1.811 91	168 64	407	3.881 33		7.000		436 55
39	Myślenice		7.251 50	202		1.303 18	2.645 96				360
40	Nadwórna		13.542 15	3.750		5.438 48	200 20				
41	Nisko		10.860 27	350	50	139 51½					
42	Nowy Targ		25.246 99	923		1.226 70	754 08			200	6.634 34
43	Pilzno		5.808 52	920 17	920 17	2.025 83	1.649 95	58 78		398 76	122 50
44	Podhajce		17.242 13	2.700	160 97	1.344 36	970 97				
45	Przemyśl		15.374 47	893 65		681 61	3.388 59				480 32
46	Przemyślany	700	21.949 86			1.621 60	3.615 72				
47	Rawa			1.465	120	5.888 73½	3.562 07½	6.000		100 47	235
48	Rohatyn		18.721 17	3.705 76	45	1.133 02	764 49	135	29.041 22	6.000	210
49	Ropczyce		400	5.267 35	184 36	1.163	1.078 57			17.581 65	2.481 89
50	Rudki		11.251 63	1.777	55	3.187 22	864 21				50
51	Rzeszów		18.452 96	4.191 82	30	2.958 08	124 59			5.500	
52	Sambor		20.865 61			1.294 29	314 10				
53	Sanok		17.858 78	1.375 60	185	1.948 12	1.645 55				
54	Sącz Nowy		11.701 50	1.357 20	170	807	935 77			65	2.358 03
55	Skałat	4.943 50	21.414 55			608 97					
56	Sniatyn		17.072 85			70	1.381 96				
57	Sokal		23.453 91	2.842 62		999 69	1 63	318 70	76 65	201 31	979 84
58	Stanisławów		18.435 79	3.959		1.332 93				2.500	90
59	Staremiasto		9.162 61	212 32	1.318 78	2.902 72					
60	Stryj		22.683 30	2.100		108 84	238 15				
61	Tarnobrzeg		10.948 62½	4.120 50	100	1.751 88	803 94			66 66	
62	Tarnopol		26.072 45		2.284 23	1.021 66	1.592 68				30
63	Tarnów		10.203 24	355 25	196 55	75	76	52 64	15.021		
64	Tłumacz	2.870 50	25.751 82	2.655 65		1.558 44					
65	Trembowla		16.630 64	2.471 77		2.531 14	375 56				
66	Turka		14.479	1.072	1.214	50	95 65		2.500		
67	Wadowice		13.879 55	2.242	120	4.246 70½	3.109 12		450	4.183 14	208 84
68	Wieliczka		15.672 40	149		3.452 11	2.327 65				1.071
69	Zaleszczyki		500	1.400		962 98	5 83				
70	Zbaraż		17.140 22	1.503		2.602 60	213 51				
71	Złoczów	542	42.730 65	1.325 52		884 53	4.209 32	2.365		1.133 45	767 83
72	Żółkiew		21.695 87	1.136 10		157 90	1.419 21				
73	Żydaczów		23.710 54	1.340 50	47 20	2.764 87	4.296 96				1.500 19
74	Żywiec		24.825 47		272	520	585			222	
	Razem	14.970 08	1,215.215 51½	133.447 54	21.263 21	140.784 76	100.510 31	9.620 12	76.088 87	124.899 65	24.360 94

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa gminy	24 Wpływy drogowe: myto drogowe, mostowe, przewozowe, kopytkowe	25 Wpływy drogowe: wartość zużytych prestacyj w robociźnie i materyale, w naturze	26 Wpływy drogowe: subwencye, ekwiwalent, zapas kasowy i inne drogowe	27 Na cele szkolne dodatki i inne	28 Razem	29 Wysokość opłacanych w gminie podatków	30 Uwaga
1	Biała	128 10	25.050 85	5.261 10	12.193 45	136.261 62	188.119 52	
2	Bóbrka	712 16	16.563 34		8.508 74	54.861 59	71.298 48	
3	Bochnia	348	20.413 06		22.810 43½	77.740 46	96.509 26	
4	Bohorodczany	652 60	12.445 31		2.972 94	37.062 93	40.781 86	
5	Borszczów		21.867 68		11.258 49	75.237 16	114.282 08	
6	Brody		31.160 25	1.633 12	9.578 86	91.515 03	84.542 28	
7	Brzesko				746 55	67.421 35	67.793 50	
8	Brzeżany							Nie przedłożono mimo 7-miu urgensów.
9	Brzozów				6.008 47	57.187 33	59.422 19	
10	Buczacz	70	26.966 35	25.601 94	9.434 50	102.954 39	100.847 30	
11	Chrzanów		20.458 60	11.126 12	31.839 24	107.399 55	94.877 79	
12	Cieszanów				3.542 69	53.338 78½	61.631 11	
13	Czortków					42.547 21	79.164 50	
14	Dąbrowa		12.165 38	3.498 52	7.370 74	64.192 84	65.095 88	
15	Dobromil				62 37	50.125 56	40.632 64	
16	Dolina		27.511 92		7.938 72	92.603 71	69.631 47	
17	Drohobycz							Nie przedłożono mimo 10-ciu urgensów.
18	Gorlice		20.389 69	3.364 12	13.108 38	52.861 12	58.959 47	
19	Gródek		10.238 16		372 45	29.749 93	54.339	
20	Grybów				482 80	56.208 17	[1]	[1] Wydz. pow. nie podał wysokości dodatków do podatków bezpośrednich.
21	Horodenka		22.654 33		17.956 98	85.997 31	114.178 11	
22	Husiatyn		12.794 38		5.880 40	59.408 42	92.962 97	
23	Jarosław		29.196 67	2.610 93	14.517 52	106.452 51	*)	*) Nie podano cyfry.
24	Jasło		33.276 60		14.988 33	84.373 34	75.075 12	
25	Jaworów		11.535 92	834 03	16.833 65	53.984 67	62.739 50	
26	Kałusz	200	4.143 92	42	2.073 78	119.190 34	62.683	
27	Kamionka				15.465 78	67.431 99	102.807 21½	
28	Kolbuszowa					37.858 46	54.471 20	
29	Kołomyja		26.115 04		11.887 32	79.701 63	103.734 27	
30	Kossów		17.920 08		14.033 79	82.418 75	68.346 50½	
31	Kraków		23.951 79	18.518 48	13.895 89	104.128 76	88.307 32½	
32	Krosno		23.529 54	2.982 79	10.379 46½	61.200 51	74.187 31	
33	Limanowa					21.665 09	43.254 74	
34	Lisko		24.321 08	4.677 61	3.236 74	56.615 01	60.567	
35	Lwów	793 33	31.085 89	34.578 41	21.742 27	162.332	147.607 86	
36	Łańcut	440 11	17.029 20		18.297 16	115.293 61	135.635 63	
37	Mielec		16.671 87	3.241 55	7.978 68	76.064 51	68.744 58	
38	Mościska		13.380 30	1.766 43	3.884 75	75.689 15	72.330 94	
39	Myślenice		16.243 53	2.196 24	8.821 65	88.202 13	72.467 42	
40	Nadwórna		27.020 42	3.977	4.282 38	73.833 73	53.066 08	
41	Nisko		10.759 82		6.444 78½	35.578 62	46.620 54	
42	Nowy Targ					68.672 86	75.263 65	
43	Pilzno				6.874 73	39.225 65	39.702 27	
44	Podhajce	145	17.609 95		389 51	59.799 88	50.585 13	
45	Przemyśl					53.296 75	86.151 17	
46	Przemyślany		14.224 88	313 86		53.909 91	57.173 79	
47	Rawa				20 95	44.145 94	82.706 36	
48	Rohatyn		21.158 36	2.655 20	5.989 92	130.505 13	91.986 49	
49	Ropczyce				1.735	49.492 68	75.887 32	
50	Rudki					28.696 93		*) Nie ma cyfr.
51	Rzeszów	293 70	24.186 94	7.413 73	1.748 85	77.755 47½	120.891 21½	
52	Sambor					43.797 71	74.843 27	
53	Sanok	540 90	24.890 82	28.729 58		95.976 53	70.160 16	
54	Sącz Nowy				150	59.145 12	80.567 31	
55	Skałat				9.901 06	47.709 45	95.704	
56	Sniatyn					31.969 78	75.874 51	
57	Sokal			50	24.637 60	90.526 09	96.947 63	
58	Stanisławów				9	57.502 78	67.380 20	
59	Staremiasto					32.181 49	40.220 53	
60	Stryj				11.952 62	49.164 14	78.543 35	
61	Tarnobrzeg		13.969 86		5.713 30	62.102 30	55.488 80	
62	Tarnopol		22.671 54		11.504 42	76.605 59	108.697 70	
63	Tarnów		16.718 97	533 28	29.345 84	83.208 20	59.516 66	
64	Tłumacz		21.312 95		5.965 91	78.183 57	105.920	
65	Trembowla		8.573 90	416 54	11.425 88	50.253 33	71.403 68	
66	Turka		20.124	686 54	3.073 96	47.733 80	43.364 94	
67	Wadowice		29.836 72	4.327 42	15.673 49	107.275 20	80.098 60	
68	Wieliczka		24.560 70	6.799 28	16.033 28	103.007 68	73.589 17	
69	Zaleszczyki					11.634 92	*)	*) Nie podano cyfry.
70	Zbaraż		12.656 36	333 88	3.429 78	48.723	80.267	
71	Złoczów				15.271 79	97.319 71	126.743 12	
72	Żółkiew				5.263 61	41.736 16	74.801 88	
73	Żydaczów	354			390 80	91.490 59	67.215 51	
74	Żywiec					44.817 97	107.550 82	
	Razem	4.677 90	882.359 92	178.469 35	547.332 44½	4,957.256 69		

Wykaz wydatków podług budżetów na rok 1895 gmin małomiejskich i wiejskich.

1	2	3		4		5		6		7		8		9		10	
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Pobory funkcyonaryuszów		Emerytury i zaopatrzenia		Koszta kancelaryjne		Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.		Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego		Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych		Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe		Cele dobroczynne, ubogich i inne	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	15.999	45	398	.	1.815	80	5.111	80	.	.	.	.	7.567	94	3.722	07
2	Bóbrka	9.548	.	.	.	1.330	.	723	53	.	.	.	.	2.852	13	74	10
3	Bochnia	14.375	61	36	.	3.605	24	808	95	.	.	.	.	7.900	17	338	18
4	Bohorodczany	7.168	10	.	.	1.284	90	500	84	.	.	.	.	3.141	05	26	.
5	Borszczów	11.762	.	51	50	2.356	80	645	44	.	.	.	.	4.832	84	501	.
6	Brody	13.631	33	.	.	3 538	71	3.825	98	.	.	.	.	5.860	45	65	.
7	Brzesko	12.605	58	290	56	1.826	73	4.196	55	28	.	.	.	7.901	37	321	.
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	7.924	10	55	45	936	50	1.711	34	.	.	.	.	1.217	25	51	.
10	Buczacz	13.147	90	51	10	3.711	73	1.252	89	.	.	.	.	8.360	18	.	.
11	Chrzanów	14.609	19	48	02	2.474	93	2.685	45	.	.	.	.	3.129	10	441	07
12	Cieszanów	12.916	.	200	.	1.426	20	9.947	01	1.000	.	.	.	8.153	08½	239	85
13	Czortków	10.000	.	.	.	2.507	45	1 927	85	.	.	.	.	3.607	12	850	.
14	Dąbrowa	9.531	01	.	.	1.256	49	576	60	.	.	.	.	6.521	60	134	18
15	Dobromil	9.619	65	458	40	818	10	733	.	2.800	.	.	.	5.773	42	447	86
16	Dolina	17.914	99	735	50	2.073	72	3.308	46	.	.	.	.	3.124	35	700	.
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	6.621	.	.	.	573	10	467	.	.	.	.	.	683	84	.	.
19	Gródek	7.742	80	.	.	681	50	1.748	21	.	.	.	.	2.567	62	15	.
20	Grybów	6.466	84	23	.	929	70	2.497	70	1.100	.	.	.	2.628	97	34	31
21	Horodenka	14.416	.	.	.	3.304	.	2.845	.	.	.	.	.	3.441	.	1 098	.
22	Husiatyn	14.058	60	38	32	1.676	08	232	87	.	.	.	.	1.933	30	50	.
23	Jarosław	13.513	90	.	.	1.254	42	4.214	20	.	.	.	.	16.123	09	102	.
24	Jasło	9.152	28	.	.	957	25	1.412	.	.	.	.	.	1.783	11	267	56
25	Jaworów	7.161	84	.	.	743	65	821	30	.	.	.	.	3.657	58	179	.
26	Kałusz	13.521	29	87	06	1.672	90	1.216	28	.	.	773	.	6.545	06	220	.
27	Kamionka	14.007	36	.	.	1.404	36	4.665	17	.	.	.	.	10.252	45	218	46
28	Kolbuszowa	6.938	31	.	.	893	.	1.528	85	.	.	.	.	1.661	27½	46	82
29	Kołomyja	12.489	93	.	.	1.352	50	5.143	07	.	.	.	.	7.949	08	452	64
30	Kossów	12.714	10	.	.	1.340	.	1.217	49	.	.	.	.	7.870	42½	60	.
31	Kraków	11.118	27	.	.	3.185	20	1.628	27	.	.	.	.	4.422	57	461	.
32	Krosno	5.515	41	.	.	530	27	96	11	310	.	.	.	2.884	66	30	.
33	Limanowa	6.327	72	.	.	930	13	1.554	02	.	.	.	.	1.042	64	52	69
34	Lisko	7.559	.	.	.	1.413	37	632	39	.	.	.	.	2.694	35	.	.
35	Lwów	22.291	43	.	.	2.377	.	2 253	47	.	.	.	.	12.574	93	5	.
36	Łańcut	16.983	30	600	.	2.181	14	5 023	41	.	.	.	.	12.568	94	781	.
37	Mielec	11.379	44	.	.	1.095	16	3.536	38	10.000	.	.	.	4.270	02	155	.
38	Mościska	12.040	70	.	.	1.391	.	2.792	70	.	.	.	.	11.670	96	638	.
39	Myślenice	10.609	10	170	.	1.740	50	1.794	80	.	.	.	.	4 631	91	219	24
40	Nadwórna	10 772	16	.	.	1.459	60	544	80	.	.	.	.	5.415	32	.	.
41	Nisko	6.134	40	.	.	471	30	443	16	.	.	.	.	4.336	69	90	.
42	Nowy Targ	8.582	25	437	.	1.770	56	1.466	57	.	.	10	.	5.392	70	66	.
43	Pilzno	7.615	83	.	.	384	75	767	30	4.080	.	.	.	3.884	64	93	.
44	Podhajce	13.832	48	145	24	1.921	53	490	96	.	.	.	.	7.305	56	300	.
45	Przemyśl	12.934	80	.	.	1.062	11	3.721	43	.	.	.	.	17.706	18	165	.
46	Przemyślany	8.425	50	35	.	796	50	938	72	.	.	.	.	4.518	03	104	.
47	Rawa	13.667	20	.	.	1.387	50	1.514	87	.	.	.	.	9.945	07	324	32
48	Rohatyn	15.523	10	635	.	3.168	94	1.621	87	10.500	.	.	.	9.197	70	349	.
49	Ropczyce	9.668	45	60	.	1 943	41	11.383	15	.	.	.	.	2.321	28	706	81
50	Rudki	6.737	20	.	.	931	30	2.738	39	.	.	.	.	4.296	21	150	.
51	Rzeszów	12.676	39	16	56	1.462	95	12 419	02	.	.	.	.	1.779	11	90	50
52	Sambor	7 493	65	.	.	616	50	1.504	05	.	.	.	.	14.248	98	.	.
53	Sanok	8.354	46	.	.	1.180	10	1.255	46	.	.	.	.	4.549	68	89	75
54	Sącz Nowy	16.856	13	898	.	2.020	15	4.236	66	.	.	.	.	7.133	08	630	.
55	Skałat	9.849	.	.	.	1.628	50	753	89	.	.	.	.	3.008	20	.	.
56	Śniatyn	9.282	90	.	.	1.531	80	1.058	67	.	.	.	.	4.215	60	4	.
57	Sokal	18.365	47	250	.	1.147	67	3.598	16	.	.	.	.	11.585	.	362	13
58	Stanisławów	13.146	50	.	.	1.493	65	1.247	59	.	.	.	.	8.226	23	297	55
59	Staremiasto	8.859	08	856	.	754	61	2.104	53	.	.	.	.	3.227	36	457	44
60	Stryj	10.398	90	.	.	867	.	2.309	71	.	.	.	.	7.856	09	.	.
61	Tarnobrzeg	6.807	48	.	.	1.403	21	1.850	55	.	.	.	.	12.037	11	412	.
62	Tarnopol	11.215	.	.	.	1.592	50	662	99	.	.	.	.	3.902	41	104	40
63	Tarnów	6.793	12	.	.	863	70	1.145	.	.	.	.	.	1.746	.	380	55
64	Tłumacz	12.290	20	42	32	1.086	85	1.478	98	.	.	.	.	2.812	36	78	77
65	Trembowla	9.025	.	77	80	1 156	11	1.349	73	.	.	.	.	2.271	19	.	.
66	Turka	4.665	60	32	.	1.134	10	1.484	26	.	.	.	.	1 707	64	100	.
67	Wadowice	11 630	03	160	.	1.717	45	2.432	19	.	.	.	.	3.884	39	861	.
68	Wieliczka	17.141	13	120	.	1.862	46	859	.	3.730	.	.	.	5.058	62	1.025	42
69	Zaleszczyki	9 044	.	.	.	1.443	20	370	30	.	.	.	.	1.910	29½	.	.
70	Zbaraż	8.341	.	500	.	897	55	609	40	.	.	.	.	2.016	70	698	.
71	Złoczów	18.176	04	.	.	4 615	06	6.848	.	.	.	.	.	15.239	84	881	54
72	Żółkiew	8.503	33	.	.	1.126	87	1.179	68	.	.	.	.	8.973	14	45	.
73	Żydaczów	13.716	60	1.164	.	2 014	47	2.143	34	7.100	.	.	.	19.709	13	44	.
74	Żywiec	10.651	40	.	.	1.345	40	3.076	74	.	.	.	.	3 895	24	10	.
	Razem	800.559	31	8.621	83	112.748	89	166.885	50	40.648	.	783	.	729.113	21	21.417	21

1	2	11		12		13		14		15		16		17		18		19	
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Policya miejscowa		Aresztanci i szupaśnicy		Straż pożarna itp.		Straż polowa i lasowa		Wydatki na cele sanitarne		Oświetlenie miasta		Przedsiębiorstwa gminne		Dyety i koszta podróży		Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	6.472	18	526	90	2.742	08	1.316	55	2.685	50	1.015	.	.	.	.	.	637	29
2	Bóbrka	1.638	.	100	.	422	.	1.008	50	1.929	57	165	.	1.850	.	.	.	156	.
3	Bochnia	620	75	347	47	577	.	.	.	854	09	321	85	1.502	98	.	.	440	45
4	Bohorodczany	1.935	.	90	.	535	.	414	.	1.204	45	100	.	.	.	.	.	162	50
5	Borszczów	6.468	50	.	.	247	.	100	.	1.685	.	10	.	327	.	.	.	401	.
6	Brody	1.501	.	91	.	502	.	1.590	10	312	.	47	.	.	.	.	.	1.577	85
7	Brzesko	1.999	20	190	91	1.056	91	665	.	4.210	41	230	.	220	.	1.778	99	420	65
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	2 715	90	43	50	1.875	.	153	.	1.146	77	850	.	.	.	.	.	411	85
10	Buczacz	1.984	30	94	83	733	.	1.511	.	1.126	47	160	.	.	.	.	.	249	.
11	Chrzanów	4.828	90	572	10	2.631	40	360	.	1.230	20	1.006	.	.	.	.	.	525	.
12	Cieszanów	1.489	.	84	22	1.074	50	80	.	3.153	70	330	.	.	.	.	.	75	86
13	Czortków	4.618	60	110	.	757	38	.	.	1.178	.	800	.	1.000	.	.	.	201	80
14	Dąbrowa	2 880	89	167	27	150	.	191	60	2.486	04	182	80	4.795	41	.	.	189	77
15	Dobromil	3.091	.	154	87	1.057	84	1.301	70	1.021	52	241	.	7.000	.	.	.	360	80
16	Dolina	3.448	.	113	50	580	.	268	26	4.625	.	1.330	.	.	.	.	.	362	71
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	1.548	65	22	10	.	.	273	.	60	.	.	.	.	.	.	.	315	43
19	Gródek	498	.	138	60	909	.	91	50	145	.	.	.	.	.	905	.	143	.
20	Grybów	2.207	60	47	73	966	60	1.056	.	681	50	320	.	3.300	.	.	.	163	72
21	Horodenka	5 030	.	100	.	850	.	10	.	5.993	.	300	.	.	.	.	.	476	.
22	Husiatyn	1.832	86	69	.	1.296	63	50	.	3.466	73	75	.	3.937	20	1.763	05	115	78
23	Jarosław	2.447	.	14	29	710	.	710	.	120	.	556	.	.	.	.	.	384	65
24	Jasło	3.842	81	49	.	1.309	12	785	.	2.492	20	105	.	.	.	.	.	665	16
25	Jaworów	856	50	121	.	1.640	.	900	60	1.868	42	60	.	.	.	.	.	434	28
26	Kałusz	3.962	.	9	12	1.349	.	374	88	2.361	95	650	.	630	.	265	80	242	10
27	Kamionka	5.097	86	201	47	268	.	1.830	.	1.401	53	.	.	.	.	.	.	615	48
28	Kolbuszowa	2.741	78	157	08	256	.	461	25	2.960	05	263	72	757	98	868	60	226	99
29	Kołomyja	2.660	.	31	30	50	.	398	.	705	69	390	.	1.481	50	.	.	.	.
30	Kossów	4.072	.	36	.	1.604	.	930	.	4.074	55	486	.	.	.	.	.	272	90
31	Kraków	2.386	.	375	39	1.520	20	1.181	25	9.887	12	315	.	.	.	.	.	852	76
32	Krosno	1.752	70	38	07	109	.	607	.	1.010	.	220	.	350	.	.	.	322	63
33	Limanowa	1.375	66	76	16	359	.	315	.	16	65	211	.	.	.	1.054	92	326	53
34	Lisko	1.632	09	68	54	288	40	439	.	746	60	178	.	1.812	34	.	.	761	40
35	Lwów	2.930	50	317	57	980	.	1.756	42	616	63	721	25	21	40	3.681	36	1.206	54
36	Łańcut	5.969	31	311	.	1.549	.	369	.	5.170	57	905	.	1.300	.	1.600	.	421	49
37	Mielec	995	89	72	.	828	69	34	.	1.150	15	444	.	.	.	.	.	433	.
38	Mościska	3.164	80	171	65	1.005	.	854	60	3.394	79	629	25	.	.	1.317	.	411	74
39	Myślenice	1.351	.	462	31	1.576	.	.	.	1.552	.	886	.	1.925	.	.	.	548	21
40	Nadwórna	3.783	26	85	.	700	.	1.119	.	1.015	66	1.019	57	.	.	.	.	160	.
41	Nisko	402	.	90	.	50	.	.	.	225	.	.	.	432	05	1.291	33	255	.
42	Nowy Targ	1.988	80	294	70	1.897	.	2.476	94	125	.	470	.	15.000	.	.	.	433	90
43	Pilzno	2.268	27	175	.	627	.	37	.	433	35	202	50	2.020	50	.	.	136	89
44	Podhajce	1.009	.	4	20	2.700	50	60	.	944	70	.	.	2.969	15	.	.	107	20
45	Przemyśl	1.024	40	82	82	317	60	1.101	.	1.873	40	.	.	.	.	.	.	432	51
46	Przemyślany	1.770	.	53	43	273	.	1.216	.	30	.	.	.	1.416	.	1.471	36	278	64
47	Rawa	3 134	18	307	.	607	20	1.228	.	2.438	10	600	.	7.795	.	.	.	925	82
48	Rohatyn	1.757	40	132	.	702	.	6	.	3.199	.	586	.	496	.	.	.	322	10
49	Ropczyce	3.466	.	429	64	870	.	20	30	146	.	560	.	.	.	.	.	539	77
50	Rudki	1.786	.	73	.	345	.	739	.	1.020	35	180	.	.	.	150	.	308	04
51	Rzeszów	3.327	41	157	24	455	15	156	.	148	50	293	50	.	.	524	65	758	47
52	Sambor	2.196	90	36	71	403	.	787	83	235	90	.	.	.	.	1.851	92	377	21
53	Sanok	2.758	25	306	16	476	50	510	.	2.122	15	90	.	219	05	1.216	60	1.035	43
54	Sącz Nowy	3.359	12	89	35	964	.	2.275	.	1.986	.	414	.	409	.	1.524	05	548	66
55	Skałat	4.564	20	60	.	1.075	45	.	.	3.547	90	290	.	900	.	1.948	71	275	56
56	Śniatyn	3.503	.	160	.	66	.	.	.	1.256	05	100	.	.	.	3.229	20	195	30
57	Sokal	2.042	22	149	58	1.088	34	1.342	20	1.959	56	161	60	.	.	1.282	10	529	80
58	Stanisławów	3.692	40	33	.	1.879	30	148	.	321	84	941	66	1.276	.	.	.	294	65
59	Staremiasto	1.847	20	34	83	978	.	877	40	510	.	773	.	.	.	210	.	263	92
60	Stryj	614	.	23	.	2.335	05	1.857	.	1.697	.	120	.	.	.	.	.	.	.
61	Tarnobrzeg	4.164	02	114	.	390	.	863	83	1.783	50	580	.	.	.	1.800	40	740	66
62	Tarnopol	2.736	.	47	.	1.879	50	270	.	5.335	.	550	.	.	.	.	.	183	70
63	Tarnów	1.767	.	113	09	385	65	92	.	1.286	09	214	50	.	.	.	.	155	75
64	Tłumacz	1.765	.	183	.	390	.	12	.	4.501	55	250	.	2	50	.	.	253	07
65	Trembowla	1.742	.	10	.	842	.	80	.	2.377	.	30	.	.	.	.	.	103	.
66	Turka	1.052	.	13	.	163	.	569	25	1.103	.	80	.	325	.	.	.	228	20
67	Wadowice	2.721	43	359	70	1.266	99	330	.	3.226	23	595	97	.	.	.	.	838	08
68	Wieliczka	812	.	182	84	560	.	240	.	1.074	.	230	.	.	.	1.538	59	453	53
69	Zaleszczyki	2.008	.	85	.	414	.	.	.	400	.	200	.	.	.	.	.	279	02
70	Zbaraż	2.351	30	53	.	744	.	35	.	2.869	.	300	.	.	.	.	.	896	20
71	Złoczów	3.572	70	141	.	3.086	08	1.800	12	3.731	82	810	.	.	.	.	.	1.418	80
72	Żółkiew	1.048	.	126	.	440	.	1.010	50	537	10	.	.	2.604	98	.	.	398	59
73	Żydaczów	1.841	.	70	.	1.131	.	997	53	2.881	50	425	.	15	.	1.423	20	230	.
74	Żywiec	4.130	80	366	96	676	96	680	.	1.835	59	758	66	1.250	.	2.347	33	541	40
	Razem	186.026	49	10.214	20	65.044	02	45.323	11	136.900	69	26.329	83	69.341	02	35.044	16	29.911	19

1	2	20		21		22		23		24		25		26	
		Wydatki na cele										Wydatki nadzwyczajne			
						drogowe						kupno			
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	szkolne i oświaty		parafialne i wyznaniowe		gotówką		Wartość wszelkich zużytych prestacyj		zapas kasowy drogowy z końcem roku		gruntów, domów, budowli itp.		papierów wartościowych	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	24.570	55	2.403	40	5.178	35	25.416	48	31	70	.	.	.	.
2	Bóbrka	8.508	74	13	25	712	16	16.563	34	.	.	.	.	.	.
3	Bochnia	21.307	60½	1.622	81½	531	70	23.017	35	.	.	.	.	.	.
4	Bohorodczany	2.897	14	.	.	1.593	50	10.773	08	.	.	.	.	.	.
5	Borszczów	11.548	54	770	49	.	.	21.937	68	.	.	780	.	.	.
6	Brody	10.963	50	256	45	134	85	31.959	48	841	69	100	.	328	.
7	Brzesko	14.239	61	7.361	47	1.253	80	.	.	.	.	296	37½	.	.
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Brzozów	7.731	27	.	.	8	20	.	.	.	.	22.630	.	.	.
10	Buczacz	1.851	68	166	40	137	34	64.191	06	.	.	.	.	.	.
11	Chrzanów	25.338	40	706	53	11.126	12	20.458	60	.	.	6.980	50	.	.
12	Cieszanów	5.083	57	17	.	5.100	.	.	.	.	.	.	.	70	.
13	Czortków	2.000	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	Dąbrowa	7.289	42	1 311	82	30	.	12.165	38	.	.	.	.	.	.
15	Dobromil	7.284	08	660	16	1.200	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16	Dolina	13 850	56	1.053	91	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	Gorlice	13.108	38	2.135	64	3.364	12	20.389	69	.	.	.	.	.	.
19	Gródek	576	31	212	91	15	.	10.238	16	18	90	50	.	.	.
20	Grybów	10.377	19	2.960	94	334	.	.	.	.	.	8.500	.	.	.
21	Horodenka	17.956	98	300	.	.	.	22.654	33	.	.	1.251	.	.	.
22	Husiatyn	6 396	09	1.186	27	285	52	11.789	62	.	.	49	75	.	.
23	Jarosław	17.576	17	858	93	2.680	99	27.354	48	3.326	36	.	.	.	.
24	Jasło	13.827	44	2.035	96	.	.	36.387	89	.	.	.	.	.	.
25	Jaworów	15.472	45	1.076	23	334	03	10.920	73	615	19	250	.	.	.
26	Kałusz	44.940	93	479	65	36.906	74	26	22	.	.	70	.	170	77
27	Kamionka	17.178	84	60	35	50	.	.	.	.	.	167	.	150	.
28	Kolbuszowa	10.581	76½	2.017	69	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
29	Kołomyja	11.887	22	.	.	.	.	22 153	64	.	.	.	.	.	.
30	Kossów	13.296	70	557	24½	.	.	17.920	08	.	.	1.575	.	.	.
31	Kraków	12.393	01	1.502	88	18.518	48	23.951	79	.	.	.	.	.	.
32	Krosno	10 179	59	2.124	67	2.230	66	26.691	92	253	21	.	.	.	.
33	Limanowa	1.586	99	277	69	61	.	.	.	.	.	160	.	.	.
34	Lisko	7.627	94	.	.	.	.	26.205	83	.	.	.	.	.	.
35	Lwów	20.936	05	154	17	35 371	74	31.085	89	.	.	173	50	50	.
36	Łańcut	16.666	34	2.669	32	13.750	66	.	.	1.300	.	.	.	.	.
37	Mielec	10.108	73	1.121	24	3.241	55	15.968	27	703	60	.	.	.	.
38	Mościska	7.152	10	804	37	501	.	13.502	66	1.143	07	6.142	36	.	.
39	Myślenice	13.320	06	1.750	18	2.196	24	16.243	53	.	.	.	.	.	.
40	Nadwórna	4.562	38	16	20	6.112	.	27.010	42	.	.	108	.	.	.
41	Nisko	6.294	73	120	58	.	.	11.129	70	.	.	.	.	.	.
42	Nowy Targ	12.347	62	1.693	09	216	90	.	.	.	.	.	.	.	.
43	Pilzno	7.819	31	1.638	13	.	.	.	.	.	.	600	.	.	.
44	Podhajce	4.433	52	.	.	.	.	19.685	84	.	.	650	.	.	.
45	Przemyśl	2.084	.	304	10	126	52	.	.	.	.	1.136	44	.	.
46	Przemyślany	440	72	.	.	3.780	93½	11 503	24½	3.340	98½	.	.	.	.
47	Rawa	13.233	89	487	96	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
48	Rohatyn	8.789	59	.	.	5.449	29	21.152	36	94	91	34.389	77	.	.
49	Ropczyce	7.493	69	533	59	813	.	.	.	.	.	3.128	.	19	40
50	Rudki	4.351	88	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Rzeszów	2.727	65	1.116	08	7.415	75	24.829	14	290	70	.	.	.	.
52	Sambor	8.010	69	166	50	.	.	.	.	.	.	291	40	.	.
53	Sanok	3.956	69	62	90	12 354	79	23.409	81	.	.	4.058	01	.	.
54	Sącz Nowy	4.850	47	771	11	.	.	.	.	.	.	2.350	.	.	.
55	Skałat	9.942	82	390	.	.	.	.	.	.	.	2.095	.	.	.
56	Śniatyn	3.953	20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
57	Sokal	31.569	62	215	.	1.901	40	.	.	.	.	1.418	15	.	.
58	Stanisławów	15.681	79	78	75	.	.	.	.	.	.	364	80	2.400	.
59	Staremiasto	3 220	.	707	75	.	.	.	.	.	.	135	.	.	.
60	Stryj	11.952	62	1.397	61	.	.	.	.	.	.	280	.	27	60
61	Tarnobrzeg	5.921	15	425	45	.	.	15.859	86	1.110	.	90	.	.	.
62	Tarnopol	12.151	59	573	91	.	.	22.671	54	.	.	1.693	.	.	.
63	Tarnów	16.956	84	12.464	78	.	.	17.052	10	.	.	280	.	.	.
64	Tłumacz	13.755	13	.	.	.	.	21.287	27	.	.	360	.	.	.
65	Trembowla	16.002	03	.	.	1.851	50	7.656	40	.	.	2.240	.	.	.
66	Turka	3.458	43	1.232	44	432	50	19.983	12	.	.	2.890	.	.	.
67	Wadowice	19.152	92	647	95	5.042	42	29.836	72	.	.	850	.	1.417	18
68	Wieliczka	18 866	74	2.338	08	6.727	38	22.768	76	.	.	.	.	.	.
69	Zaleszczyki	661	07	200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
70	Zbaraż	7.215	99	113	52	1.039	27	12.250	92	.	.	195	39	.	.
71	Złoczów	14.086	44	816	94	583	78	.	.	.	.	232	96	.	.
72	Żółkiew	5.287	71	227	30	352	42	.	.	.	.	4.952	58	.	.
73	Żydaczów	16.036	51	391	26	.	.	.	.	.	.	580	.	.	.
74	Żywiec	9.366	63	602	57	.	.	8	.	.	.	38	.	.	.
	Razem	784.248	.	70.993	58	204.547	60½	868.062	38½	13.070	31½	114.081	98½	4.632	95

1	2	27		28		29		30		31		32
		Wydatki nadzwyczajne										
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	spłata długów		zaliczki udzielone i spłacone		Wydatki rozmaite		Zapas kasowy z końcem roku		Razem		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	8.519	.	200	.	15.881	30	4.050	28	136.261	62	
2	Bóbrka	2.274	14	208	52	4.221	70	.	.	54.298	68	
3	Bochnia	5.793	52	.	.	4.521	39	.	.	88.523	12	
4	Bohorodczany	862	02	.	.	4.073	55	.	.	36.761	13	
5	Borszczów	3.938	81	.	.	5.556	60	.	.	73.970	20	
6	Brody	4.900	67	.	.	8.364	54	.	.	90.391	60	
7	Brzesko	11.626	49½	461	06	3.285	52	.	.	76.466	19	
8	Brzeżany	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 7miu urgensów.
9	Brzozów	2.990	44	200	.	3.366	88	1.168	88	57.187	33	
10	Buczacz	1.004	03	.	.	3.221	58	.	.	102.954	49	
11	Chrzanów	3.414	50	.	.	4.799	40	34	23	107.399	64	
12	Cieszanów	1.413	51	.	.	1.730	46	254	32	53.838	78½	
13	Czortków	7.659	76	.	.	5.329	20	.	.	42.547	16	
14	Dąbrowa	4.443	14	.	.	3.694	01	.	.	57.897	43	
15	Dobromil	7.469	86	.	.	3.933	07	.	.	55.426	33	
16	Dolina	5.743	09	.	.	4.293	08	1.815	.	66.340	13	
17	Drohobycz	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Nie przedłożono mimo 7miu urgensów.
18	Gorlice	1.210	16	648	18	3 489	95	.	.	54.910	24	
19	Gródek	151	56	642	.	2.205	09	38	92	29.734	08	
20	Grybów	4.136	88	183	84½	2.279	87	.	.	51.196	39½	
21	Horodenka	1.565	.	1.600	.	3.805	.	.	.	86.995	31	
22	Husiatyn	3.012	07	.	.	2 844	27	.	.	56.159	01	
23	Jarosław	6.338	99	.	.	6.693	39	.	.	104.478	86	
24	Jasło	2.513	87	62	17	6.625	52	.	.	84 273	34	
25	Jaworów	1.383	63	.	.	4.367	77	620	47	53.984	67	
26	Kałusz	7.132	14	212	.	4.671	47	.	.	128.440	36	
27	Kamionka	5.342	04	.	.	4.049	05	472	57	67.431	99	
28	Kolbuszowa	8.746	20	14	.	2.790	96	.	.	43.912	32	
29	Kołomyja	4.344	35	23	92	2.678	81	.	.	74.191	65	
30	Kossów	2.955	20	.	.	5 469	62	.	.	76.451	31	
31	Kraków	5.938	52	2.174	30	2.316	75	.	.	104.128	76	
32	Krosno	5.133	17½	836	86	3.206	66½	.	.	64.432	60	
33	Limanowa	1.430	10	1.146	12	1.092	50	.	.	19.396	52	
34	Lisko	1.244	.	.	.	1 498	98	1.812	78	56.615	01	
35	Lwów	6.241	77	.	.	10 981	25	1.964	30	158 692	17	
36	Łańcut	6.722	22	.	.	7.810	56	.	.	107.652	26	
37	Mielec	3.918	54	.	.	6 581	79	33	06	76.065	51	
38	Mościska	4.211	45	370	.	2.297	19	82	76	75.689	15	
39	Myślenice	9.185	98	.	.	19.078	84	871	76	90.112	66	
40	Nadwórna	3.422	72	.	.	6.527	64	.	.	73.833	73	
41	Nisko	167	04	.	.	3.208	11	.	.	35.141	09	
42	Nowy Targ	3.018	67	.	.	11.485	16	.	.	68.672	86	
43	Pilzno	2.847	50	.	.	3 960	40	.	.	39.586	37	
44	Podhajce	2.011	06	.	.	3.259	59	.	.	61.830	53	
45	Przemyśl	1.161	52	235	96	4 646	28	3.180	68	53.296	75	
46	Przemyślany	3.611	54	.	.	8.404	87½	.	.	52.408	48	
47	Rawa	5.076	07	19	60	9.206	11	.	.	71.897	89	
48	Rohatyn	7.681	67	484	54	3.781	70	474	69	130.494	63	
49	Ropczyce	7.161	24	3.029	60	3.941	42	.	.	58.384	75	
50	Rudki	1.903	84	84	.	2.565	76	.	.	28 734	62	
51	Rzeszów	349	14	4 015	77	3.608	04	.	.	79.944	99	
52	Sambor	2.681	46	607	38	2.703	90	.	.	43.797	71	
53	Sanok	5.657	49	.	.	4.388	88	.	.	78.549	56	
54	Sącz Nowy	1.090	30	2.290	.	3.468	88	881	60	59.961	22	
55	Skałat	2.899	47	.	.	3.472	.	.	.	47.081	19	
56	Śniatyn	3.316	53	.	.	2.037	82	.	.	31.962	97	
57	Sokal	6.439	44	116	06	5.044	23	11	37	90.573	.	
58	Stanisławów	2.856	75	.	.	4.723	32	.	.	58.039	78	
59	Staremiasto	4.955	60	1.043	09	2.312	42	.	.	33.917	23	
60	Stryj	2.931	69	.	.	2.696	47	.	.	49.164	14	
61	Tarnobrzeg	2.805	96	.	.	5.093	29	.	.	62.452	07	
62	Tarnopol	3.220	09	.	.	6.425	24	.	.	75.213	87	
63	Tarnów	1 315	85	.	.	2.201	11	79	39	65.295	02	
64	Tłumacz	3 179	14	.	.	13.114	47	.	.	76.840	11	
65	Trembowla	1.449	.	.	.	6.238	51	.	.	54.826	27	
66	Turka	937	54	.	.	2.542	99	.	.	43.839	07	
67	Wadowice	10.195	75	50	.	8.919	62	.	.	107.275	20	
68	Wieliczka	1.610	.	830	.	16.676	23	.	.	103.166	19	
69	Zaleszczyki	3.982	13	.	.	6.479	68	.	.	27.476	69½	
70	Zbaraż	1.420	48	.	.	7.959	32	.	.	49.986	05	
71	Złoczów	10.817	38	1.945	20	6.411	05	.	.	97.319	71	
72	Żółkiew	3.366	35	.	.	2.473	78	.	.	41.486	55	
73	Żydaczów	11.352	41	261	85	4.795	23	.	.	89.232	16	
74	Żywiec	1.682	.	1.756	11	5.953	44	75	.	48.697	90	
	Razem	293.580	65	25.752	18½	373.834	54	17.922	56	4,955.588	36½	

Sumaryczne zestawienie dochodów 74 Wydziałów powiatowych

podług zamknięć rachunkowych za rok 1895.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty zł. ct.	4 Odsetki od papierów wartościowych pożyczek i t. p. zł. ct.	5 Dodatki na cele administracyjne zł. ct.	6 Dochody rozmaite zł. ct.	7 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	8 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł. ct.	9 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży papierów wartościowych zł. ct.	10 Wpływy nadzwyczajne: z zaciągniętych pożyczek zł. ct.	11 Wpływy nadzwyczajne: zaliczki otrzymane i zwrócone zł. ct.	12 Budowle i konserwacye wodne zł. ct.	13 Dochody na cele komunikacyjne: dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatowych zł. ct.	14 dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych zł. ct.	15 subwencye na drogi powiatowe zł. ct.	16 subwencye na drogi gminne zł. ct.	17 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi powiatowe zł. ct.	18 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi gminne zł. ct.	19 myta drogowe, mostowe, przewozowe zł. ct.	20 wpłaty za nieodrobione i nieużyte prestacye w robociźnie i materyale zł. ct.	21 zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł. ct.	22 zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe zł. ct.	23 zapas kasowy z roku poprzedniego zł. ct.	24 Razem zł. ct.	25 Należytości czynne pozostałe z końcem roku zł. ct.	26 Uwaga
1	Biała		13 20	12.506 18	403 54	1.870 32½				297 14		17.186 72	9.873 39	7.000		60		2.049 26	482 62	379 94	642 30	14.826 75½	67.591 37	2.802 50	
2	Bóbrka			5.711 87		1.344 52							21.061 89½				3.000		205 10		2.095 12	4.889 95½	38.308 46	144 90	
3	Bochnia	600	58 98	12.201 74	42 50					495 19		7.843 97	20.394 05½		5.000			8.725 66	746 22½		1.005 74	144 66	57.258 72	7.294 33½	
4	Bohorodczany			6.452 80	49 15	136 24				30			1.828 92		500				104 32		370 19	1.605 44	11.077 56	12.191 87	
5	Borszczów			8.482 36	201 08½	940 47½			7.314 96	9.367 53		6.785 60½	5.023 09½	7.000				1.288 37	21 41		7.616 37	4.908 51½	58.950 27½	31.296 24	
6	Brody	108	1.885 50	28.292 75½	748 14½	1.023 72½		5.000		4.372 56½		7.855 14½	9.800			56.000		1.385 05	770 13	4.960 92½	22.157 18½	4.600 25½	148.959 38	33.959 34	
7	Brzesko			4.053 36	1.191 78	83 63			7.000	2.247 05½		6.839 90	6.010 05½	6.293 39				2.588 96	1.025 30		1.898 75½	964 62½	34.196 78	19.414 48	
8	Brzeżany			15.200 34½	96 75	195 51½		4.382 55		2.759 96			10.091 71		900			591 60	100		1.510 36	6.173 59½	39.002 88½	48.967 87	
9	Brzozów		24 50	3.941 40	6	488 90½			1.276 86	2.882 58		6.832 72	4.843 36			3.200		3.737 39	218 36		1.240 15	711 37½	29.400 60	20.076 86	
10	Buczacz			31.342 33½		52 11				762 96		6.049 30	7.626 89		23.600		12.000	2.105	402 34	819 63	160	313 52	85.234 58½	12.106 33	
11	Chrzanów	626		10.166 34	74 18	45 26			762 42	5.075 01		14.612 59	3.985 26	3.000	5.845 96			10.454 66	767 39	550	510 45	698 19	57.173 71	23.891 37	
12	Cieszanów			6.069 18½	18 10	217 84½				1.120 89		2.880	6.877 18	12.016 23½	3.000		1.000	1.137 28½	15 30		14.520 39	113 80	45.986 21	35.078 57	
13	Czortków			15.382 26		1.760 48		9.742 37	23.438 30	2.202 45		5.099 02	3.411 16½			3.032 66		933 17	221 50	285 21	46 79	1.427 48	68.983 35½	57.194 21	
14	Dąbrowa		150	6.227 90½	142 51	604 22½		5.789 99	2.366 43	297 91	7.774 76	8.204 39½	3.095 58½		5.401 65½	2.289 98½		6.877 08	68 61		5.921 50½	259 35½	55.471 90	11.690 26	
15	Dobromil	200		11.918 36	194 45	1.300 96				1.021 75			7.817		4.055 11				675 88		287 60	1.437 44½	28.908 55½	15.227 87	
16	Dolina			13.889 76½	407 20	2.992 43½			934 67	769 79		4.740 64		3.868				425	37 68		3.101 25	385 82	31.552 25	14.990 90	
17	Drohobycz			13.748 58	1.118 45	782 99½				717 43		7.146 71½	10.041 67½	9.229 80				10.450 02	820 03½		9.091 33	2.509 77½	65.654 30½	21.402 91½	
18	Gorlice			10.387 85	174 71	2.246 67½			3.000	779 11			17.049 55½		3.210		8.403 85	2.769 84	1.297 75	589 28	3.337 23		53.245 35	12.880 03½	
19	Gródek	740		17.542 66		250 81½		898 64		674 65½		3.015 88	2.976 07		7.304			58 63			5.584 29½	900	39.945 34½	7.434 13	
20	Grybów			6.243 69	287 67	377 56½			50 19	317 50		5.039 83½	1.549 22½		4.000			2.040	877 78		828 46	91 88	21.712 79½	21.583 45½	
21	Horodenka			20.123 35	51 40	796 10½			19.855 70	1.555 31				281 62		5.924 30		1.098			2.154 26	69 76	51.909 80½	24.661 59	
22	Husiatyn	60		10.511 95½	14 50	2.366 98½		18.085 46	1.750	205	2.916 94	8.364 42½	4.583 99½	8.000	1.300	16.400		120 84	1.019 72	537 73	36 30	2.082 95½	78.356 80½	11.131 37	
23	Jarosław	2.230		8.711 56½	58 80	166 19½				2.808 22		16.479 82½	13.105 86½	8.000		14.800	3.305 65	6.257 48	797 33		1.884 53		78.605 46	21.958 79½	
24	Jasło	950		6.422 85	102 73			1.600		15		6.126 34½	12.792 81½					3.295 83	550 40	222 09	3.405	2.364 90	37.847 96	120	
25	Jaworów			11.234 42	335 26	195 60		4.000		314 18	8.000		3.156 05½					204	1.043 48		3.251 93	2.295 22	34.030 14½	19.058 60	
26	Kałusz	93 32		11.958 89½	79 60	580 91		11.156 40	11.000	4.092 52			8.591 89		1.600			115 50	147 89		4.986 52	54 82	54.458 26½	43.254 88½	
27	Kamionka	350		5.780 46½	400 86	74 86½			38.266 30	1.378 40		5.780 46	4.442 28	9.000		27.625 19	9.300	4.158 99	866 65		17.773 97	2.615 12	127.813 55	29.215 48	
28	Kolbuszowa			9.618 25½	26 61	2.473				187 09		1.988	2.248 09½	7.184				2.567 50	193 34		4.226 34	2.184 18½	32.896 41½	23.691 48	
29	Kołomyja			19.494 32½	134	39 21½		1.872 59		5.503 44			6.711 91	1.000	9.400			6.382 36	2.058 24½		7.448 81		60.044 89½	34.590 76	
30	Kossów	150		5.939 61	1.684 99	77 15				2.501 85		15.473 17	2.365 90		1.000	4.960 86			396 55		2.520 38	2.844 38½	39.914 84	15.838 17	
31	Kraków	2.611 63		12.163 94	4.781 32	3.865 78				4.035 34		5.408 42	28.630 91					1.450	86 53		327 28		63.386 15	13.182 56	
32	Krosno			9.054 89	3.458	1.365 53				265 50		11.370 55	4.737 84		2.500	5.000		3.794 16		697 41	19.230 76	2.209 17	63.683 78	15.397	
33	Limanowa	665 69		14.795 46	229 46	1.448 99½			14.493 58	240 50		2.810 32	5.595 94½		4.000			2.776 07	243 30	565 26	61 66	121 46½	48.047 70½	3.196 22	
34	Lisko			3.571 93	88 64	2.941 10		260 25		98 75		2.498 63	3.479 93					6.118 12	332 20		2.164 81	3.572 20	25.126 56	11.131 25	
35	Lwów	26.221 52½		27.778 12	295 63	2.159 58½			4.000	1.767 20			23.876 77½		2.000		8.899 23	656 71	2.016 36		256 46	700 55½	100.628 15	47.843 98	
36	Łańcut			10.655 51	565 96	2.668 78				1.251 76		19.525 14½	4.830 89	3.000	6.100 30		45.000	5.361 61	516 39		3.313 52	3.374 02	106.163 88½	8.981 95	
37	Mielec			15.395 71½	75 28	172 81			7.000	1.425 93		4.675 41½	11.304 62		3.000		1.664 83	3.090 09			297 50	4.232 88	52.335 07	41.559 48	
38	Mościska			7.819 94½	2.697 40½	1.164 92½				404		4.626 12	3.119 05				9.040 22	4.778 35	976 98		1.288 54½	3.431 13	39.346 67	9.061 43½	
39	Myślenice	250		14.700 75½	3.679 30	4.707 88		9.253 69		2.670 94			9.137 30		4.500			1.747 45	318 28	162	131 06	4.670 75	55.929 40½	22.388 68	
40	Nadwórna	259 17		11.584 02½		273 97				1.951 28	40 40		6.258 33					836 14	1.491 90		55		22.750 22	7.993 32	
41	Nisko	137 66		26.864 80	728 01	3.744 16		70		1.069 57		29.275	14.030 07		13.068 05			1.899 14	3.561 05		2.770 90½	7.125 78	104.344 19½	17.528 49	
42	Nowytarg		655 43	6.914 24	472 48	10.182 37				1.351 90		6.049 95½						1.021 21			44 50	8.017 37	34.709 45½	2.451 09	
43	Pilzno			3.157 46		11 26				245 62		3.683 70	4.899 86					1.426	245 30		531 17½	41 58½	14.241 46	1.035 33	
44	Podhajce			7.775 60	2.916 99	100		806 98	9.160 49	3.298 19½		4.888 76	13.886 27½		6.000	2.319 41½	37.841 06	5.125	2.869 77		3.296 97		100.285 50½	12.386 87	
45	Przemyśl			16.523 53½	534 50	22.637 23				438 80			14.960 11½		20.845			500 37½	1.710 32	690 93	3.877 57	90 44½	82.508 82	25.085 33½	
46	Przemyślany			4.800 66		42 54	200			1.328 24		7.991 44	7.616 59½		18.000		500	3.398 63	850 22	519 11	423 20	184 53	45.855 16½	29.476 83	
47	Rawa	714 98		6.774 38	41 70	186 00½				332 73½		5.004 11½	6.876 60	9.500	5.000		5.994 69	550	103 09	287 47	1.959 20		43.324 96½	8.164 09	
48	Rohatyn			11.313 70	41	2.205 33				771 58½		1.288 88	6.005 51½						140 88		2 95		21.769 84	24.996 70	
49	Ropczyce			3.652 25	1.331 56	684 14				1.778 91½		5.215 59	17.739 54½	380 77	2.000		724 44½	1.329 98	914 38½		193 52½		35.945 10½	11.653 62½	
50	Rudki	190		8.732 06	80 13	78 82½				265 82		6.339 07½	4.281 82					750	455 14		56 08		21.228 95	2.464 84	
51	Rzeszow			10.272 69½	21 50	587 14½				444 30		16.246 67½	18.287 75½	2.000	11.144 05	11.000		18.177 34½	842 67	1.984 21	7.922 55	1.786 68½	100.717 58	9.501 35½	
52	Sambor	167 20	215 74	9.649 19½	1.263 15	808 46½		9.142 01	3.200	2.265 15		3.091 43	10.566 55½	3.000			3.000	1.145 83	1.491 19		4.626 20	4 61½	53.636 73	69.300 48	
53	Sanok	1.116 66	80	11.729 18	63 16	26 38½	9.500	7.778 06	11.890	363 61			7.714 10		4.000		10.673 59	1.470 13	1.201 50	337 75	1.736 01	6.111 87	75.792 00½	69.318 94	
54	Sącznowy			28.726 94	378 53	6.655 32½			1.077 91	1.664 11			11.432 24½	1.000	11.877		3.662 51½	4.708 75	684 65		165 45		72.033 42½	1.353 46	
55	Skałat		150	32.818 91		8.418 99				3.060			4.945 25½		18.000			3.864 98	6.205 14		2.018 39	21 57½	79.503 24	16.625 54	
56	Śniatyn			7.701 33½	19.718 07	867 93			25.000	143		5.134 19	3.754 43½	31.435 95	1.268 49½			5.816 43	1.678 54		62.254 38		164.772 75½	12.829 86	
57	Sokal			34.305 69½	55 10	239 01				1.697 41			5.749 61½	3.515 45					1.651 85		378 98	653 79½	48.246 93½	30.176 57	
58	Stanisławów			16.546 17	469 94	930 48		18.519 32		1.861 42		1.067 53	6.658 37½					2.925 61	109 70		8.966	1.092 85	59.147 39½	7.599 43	
59	Staremiasto	293 58		6.684 16½	615 35	16 30½				1.031 65		3.695 37	1.686 21					1.585	266 32		668 13	86 97	16.629 05	10.510 88	
60	Stryj			17.069 27	308 51	2.102 58½				167 90		2.083 03	9.289 49	3.000				3.055 02	901 11	292 60	222 04		38.492 55½	19.398 34½	
61	Tarnobrzeg			5.112 72½	1.054 39			536 34	3.230 53½	1.156 45		9.045 56½	2.359 70		4.800			5.459	1.305 56		9.848 38½	74 63	43.983 28	8.890 83	
62	Tarnopol			18.527 73	175 80	101 98			4.000	921 34		3.376 60	38.429 71					5.499 14	1.880 11		4.702 49	15.960 72	93.575 62	15.414 02	
63	Tarnów	330	63 16	8.054 94	8	573 67				1.657 58		8.782 18	5.895 82					8.403 45	3.143 88		20.058 18	572 56	57.543 42	13.210 57	
64	Tłumacz	350		8.532 04½	6.386 81	1.349 22			10.000	1.292 51½			11.555 11		7.300		3.000		257 55	347 61	40 88	538 50½	50.950 24½	14.952 09	
65	Trembowla	100		11.113 03	29	940 19½	5.005 01	9.000	40.319 04	510		11.113 03	3.334 55½			7.185 42		3.115			1.166 84	663 65	93.594 77	20.887 93	
66	Turka			16.145 92	149 80	2 68½				290 40			1.552 18½		750				660 63		355	190 35½	20.096 97½	3.155 11	
67	Wadowice			17.826 78½	888 82½	16 49				2.035 70		6.856 44	4.186 55½	3.000	9.640			1.176 20	3.310 95	35	295 27	3.183 14½	52.446 36	3.371 67	
68	Wieliczka	920		14.477 65	405 89	4 88				808		6.693 61	18.530 54		5.000			11.740 96	431 35	1.570 96		536 57	61.120 11	18.261 10	
69	Zaleszczyki			14.378 54½	272 12	800 26		42.614 08	29.000	100		5.804 10	3.848 32	3.000				500	63 10		602	9.291 12	110.273 64½	35.288 87	
70	Zbaraż	20		4.457 91½	49	1.179 40				2.846 91		14.565 93	3.402 27	14.015 02	4.000		29.975 14½	754 99	150 85		292 86½		75.710 29½	32.989 80	
71	Złoczów	2.587 50		25.533 32½	217 45	6.401 32½				2.563 95			6.232 24	12.789 38	6.000			3.436 33½	911 61	3.946 53	790 53	4.336 73½	75.746 91	3.117 76	
72	Żółkiew	372 50		7.249 52	100	708 67		477 76		622 50			9.652 30½		7.000			1.978 74	2.700 85	320 17	1.400 17	92 85½	32.676 04	7.023 78	
73	Żydaczów	580	600	6.035 68½	42 60	13 05		1.099 24		349 29		3.000	8.122 93	1.000				3.704 25	3.186 54		6.120 52	4.105 29	37.959 39½	387 88	
74	Żywiec			6.135 42	318 36	1.033 41		1.640 68		2.059 95		2.454 21	4.298 72					5.797 92	11 55	290 02	4.704	456 92	28.901 16	28.555 18	
	Razem	43.995 41½	3.896 51	912.676 19½	63.050 69	117.603 80½	14.705 01	163.426 91	279.396 38½	109.658 20	18.732 10	388.002 36½	600.124 40	169.509 61½	253.909 62	159.797 83	196.985 22½	222.741 76	65.811 62½	20.391 83½	309.231 41	146.007 08	4,259.653 98		

Sumaryczne zestawienie wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług zamknięć rachunkowych za rok 1895.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	Koszta kancelaryjne zł. ct.	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur zł. ct.	Podatki zł. ct.	Koszta komisyjne zł. ct.	Subwencye na cele oświaty, szkolne zł. ct.	Subwencye na cele sanitarne itp. zł. ct.	Subwencye na budowle konserwacye wodne itp. zł. ct.	Wydatki rozmaite zł. ct.	Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	Nadzwyczajne wydatki: kupno gruntów, domów itp. zł. ct.	Nadzwyczajne wydatki: kupno papierów wartościowych zł. ct.	Nadzwyczajne wydatki: spłata długów, zasiłków itp. zł. ct.	Nadzwyczajne wydatki: zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	Wydatki na cele komunikacyjne: koszta administracyjne drogowe zł. ct.	budowa i utrzymanie dróg powiatowych zł. ct.	budowa i utrzymanie dróg gminnych zł. ct.	budowa i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł. ct.	spłata długów zł. ct.	zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe zł. ct.	zapas kasowy pozostały z końcem roku zł. ct.	Hodowla bydła zł. ct.	Razem zł. ct.	Długi i zaległości bierne pozostałe z końcem roku zł. ct.	Uwaga
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1	Biała	2.760	315,40	273,68	500	.	648,48	822,70	1.022,83	1.500	293,80	4.930,87½	2.000	.	.	22,62	5.483,28	18.781,73	7.339,67	693,88	7.754,63	208,15	12.244,69½	.	87.591,37	5.500	
2	Bóbrka	3.280	.	273,61	.	.	.	72	1 249,92	.	879,01	1.301,85	.	.	.		2.352,67		13.937,95	3.591	.	3.198,27	8.172,18	.	38.308,46	.	
3	Bochnia	3.860,01	879,20	400	103,29	188,50	595,84	1.086	.	972,86	800,58	1.058,94	.	.	2.177,74	1 675,45	5 182,67	11.739,68	17.926,75	.	.	1.781,11	7.230,10	100	57.258,72	15,11	
4	Bohorodczany	2.434,68	.	230	250	.	381,10	93	408,28	500	777,18	1.063,95	.	.	.	80	707,32	.	775,02	.	195,55	519,56	2.211,92	500	11.077,56	.	
5	Borszczów	3.468	.	280,96	.	100,85	724,54½	298	332,08	8.333,38	1.477,74		.	.	9.359,51½	1.931,39	4.037,50	11.193,14	2.044,99	.	2.000	13.210,41½	157,82	.	58.950,27½	76.081,45½	
6	Brody	4.429,70	790	596,22	100,08	55,32	701,80	.	943,05	.	2.517,75½	1.477,16½	.	13.000	807,91	2.900	5.455,14	25 591,60½	23.546,03	5.239,35½	29.569,44	19.285,22½	11.953,58½	.	148.959,38	92.185,72	
7	Brzesko	8.233,20	.	354,14	300	.	270,57	561	110	.	1.182,66	160,53	.	7.000	1.046	157,72½	5.693,46	5.479,34	3.573,10½	.	1.933	2.932,58½	9,46½	200	34.196,78	16 868,42	
8	Brzeżany	4.560,48	.	330	48,97	.	140,55	768,35	500	.	1 102,77	757,31	255,60	982,55	5.671,46	7.522,08	2.589,87		8.831,54	.		3.738,76	1 207,59½	.	39.002,88½	6.138,39	
9	Brzozów	2.540	.	200	300	.		.	516,88	.	580,36	996,88½	.	.	1.333,34	2.150	2.300	7.832,74½	4.783,11	.	3.014	18,70	2.834,80	.	29.400,60	18.399,98	
10	Buczacz	4.109,96	500	672,87	974,33	.	847,88	41,55	1.296,08	1.000	1.685,15	1.797,32½	1.600		.	16.215	4.952,27	4.292,43	35 962,75	2.055,14	3.100	2.215,80	1.734,30	381,75	85.234,58½	47.081	
11	Chrzanów	3.841,20	440	413,09	363,82	.	162	537,13	791,60	.	363,32	664,31	1 870,29	.	3.994,68	3.307,79	4.714,52	28.724,91	9.344,04	1.200	800	572,61	568,42	.	57 173,71	28.350,65	
12	Cieszanów	3.420,04	80	232,39	300	.		261	726	.	940,15		.	.	.	1.486,44	2 051,61	14.111,71	4.745,72	.	3.658,98	13.883,45½	108,71½	.	45.986,21	15.843,71	
13	Czortków	2 900,06	912,04	387	37,79	.	171,80	.	.	.	614,80	3.747,20	1.483,28	15.283,73	9 360,02	17 913,85	1.450	9 189,12	2.617,60	.	1.241,23	.	1.673,83½	.	68.983,35½	57.194,21	
14	Dąbrowa	2.388,03	806,50	496,15	222,60	.	296,35	87,50	200	1.820,87	126,81	14,17½	.	11.800	2.185,99	2.908,95½	4.239,55	10.644,79½	8.717,08	.	1.326,85	7 181,89½	8	.	55.471,90	23.253,54	
15	Dobromil	2.086,80	.	371,52	297,77	.	269,76	100,20	926,25	.	327,91	1 705,25	.	.	681,66	7.068,40	1 956	.	4.868,54½	.	.	887,34	6.561,15	.	28.908,55½	5.767,12	
16	Dolina	3.819,98	250	231,45	228,25	115,18	1.094,70	.	1.600	.	1.346,37	6 365,33	.	.	116,60	4.026	1.751,80	3.584,76	.	301,55	1.500	2.453,85	2.966,43	.	31.552,25	8.150	
17	Drohobycz	4.343,63	.	276,74½	500	.	370,20	.	.	.	1.115,46	4.632,39	.	.	2.554,87	2.574,16	5 328,95½	27.778,62	8.496,05½	.	400	5.905,43½	1 377,78½	.	85.654,30½	85.927,17	
18	Gorlice	2.647,50	700	390,97	370	.	621,14	936	216,64	.	1.977,82	2.997,24½	.	.	4.933,80	797,73	4.059,96	.	15.403,84½	1.077,04	2.048	13.052,34	1.016,32	.	53.245,85	17.436,28	
19	Gródek	6.247,51	.	445,99	816,41	.	.	.	500	.	600	.	.	600	3.301,26	7.595,60	654,25	3.210,77	15.822,10½	.	.	151,45		.	39.945,34½	13.800	
20	Grybów	1.673,34	.	240	206	.	403,50	220	483,32	.	892,66	948,46½	.	.	1.653,83	550	2 850,12	3.690,42	4.478,39	15	.	2.604,40	803,85	.	21.712,79½	65,50	
21	Horodenka	2.976	300	283,97	182,68	248,59	.	1.450	2.819,22	.	267,20	1.627,36½	.	.	6.040,73	26.186,11	.	8.026,94	.	.	.	1.501	.	.	51 909,80½	59.756,27	
22	Husiatyn	2.436,62	.	259,67	618,26	39,91	364,80	25	.	8.130,13	111,89	29,24	.	16.246,02	6 349,42	800	2.161,83	24.056,30	3.318,15	556,79	4.367,36	8.602	183,61½	.	78.356,80½	89.850,27	
23	Jarosław	4.044,41	.	800	1.082,64	777,19	178,51	799	613,28	.	1.118,78	405,31	.	.	4.464,12	191,54	6.533,50	30.494,29	4.706,59	895,66	19.808,58	893,56	1 300,50	.	78.605,48	52.129,07	
24	Jasło	3.403,31	144	303,50	.	119,92	.	400	.	.	1.456,32	311,03	.	2.000	1.190	162,50	5.350,08	5.813,48	10.916,93	349,91	.	3.541,64	2 385,34	.	37.847,96	2.000	
25	Jaworów	4.157	276	509,88½	366,32	.	100	.	.	.	1.052,53½	1.597,97	.	8.000	2.501,75	1.518,02	1.017,33	.	6.902,85	.	.	2 899,01½	3.131,49	.	34.030,14½	48.854,85½	
26	Kałusz	2.894,97	6,20	434,73	220,65	.	348,66	100	2.408,30	17 343,92	458,76	2 000,35½	.	1.507,95	3.864,42	7.564,78	1.630	.	7.985,54½	.	.	3.769	2 120,02½	.	54 458,26½	34.729,21½	
27	Kamionka	2.928,06	138,80	515,10	346,04	.	236,85	1.261,61	268,78	.	1.050,03	371,66	.	.	17.714,86	21.275,60	2.707,73	26.793,45	6.3 3,38	.	28.406,91	16.177,31	1.163,88	143,70	127.813,55	80.152,73	
28	Kolbuszowa	2.690,77	.	207,11	250,50	.	354,90	396,50	871,70	.	405,16	2.916,31½	.	.	40	4.172	2.124	13.870,43	1.892,30	.	.	345,77	2.858,96	.	82.896,41½	1.572,46	
29	Kołomyja	4.598,32	1 224,72	800,75	265,30	23,56	652,44	1.582	.	.	1.565,63	242,18	.	100	2.404,09	3.584,58	3.800	4.761,87	9.979,41½	.	.	24.407,89½	52,14½	.	60 044,89½	18.465,14½	
30	Kossów	3.165	.	284,39	476,77	.	348,11½	710	1.687,43	.	1.535,79	557,34½	.	.	475,82	1.113,44	3.127,55	4.791,14	1.760,20½	.	2.700	10 871,06	6.311,28½	.	39.914,84	11.417,84	
31	Kraków	4.657,94	1.000	1.577,69½	2 550	.	105,91	200	1.636,53	.	2.853,76	4.830,03½	.	.	1.200	6.524,74	5.431,85	5.067,58	20.682,70	.	1.416,66	1.758,50	1.566,05	326,40	63.386,15	31.695,78	
32	Krosno	2.270	250	286,95	400	.	232,58	845,90	.	.	7.528,04	1.770,45	.	.	.	410	1.824,56	8.499,53	212,18	466,86	2.263,24	28.733,83	9.539,71	150	63.683,78	15.270	
33	Limanowa	2.260	144	194,70½	250	.	350,14	50	136,87½	.	794,48	3.990,10½	5.275,19	.	11.053,68	7.219,22	2.481,59	3.468,77	9.068,36	720,55	.	256,50	333,54	.	48.047,70½	16.433,85	
34	Lisko	2.326,66	.	106,60	217	.	153,96	100	735,08	.	174,32	2.430,80	.	.	.	456	2.345,68	6.840,68	4.793,76	.	.	183,03	4.263,01	.	25 126,56	11.000	
35	Lwów	4.718,90	300	332,52	700	.	385,12	216,50	446,60	26.216,41	1.003,45	1.299,98	.	.	8.339,81	235	2.545,25	.	50.852,48	.	2.200	350,10	358,26	127,77	100.628,15	123.393,15½	
36	Łańcut	4.356	72	1.069,10	.	.	45,50	1.502,65	448,57	.	1.665,47	5.107,65	.	.	500	300	3.980	21.737,80	50.771,94	.	10.220,28	2.997,72	1.314,18½	75,07	106.163,88½	68 944,25	
37	Mielec	3.116	210	722,05½	.	.	.	495	64,90	.	1.342,14	5.748,11	.	.	6.099,53	1.022	3.258	4.460,40	15.209,91	.	.	8.801,20½	1.535,82	250	52.335,07	27.250	
38	Mościska	3.277,45	933	706,57	.	.	1.141,85	583,07	279,96	.	899,53		.	.	2.945,51	329	2.717,30	8.021,37	14.855,17	.	.	2 323,55½		333,33½	39.346,67	52.432,34	
39	Myślenice	3.721,60	.	632,88	147,73	.	38,81	399,60	647	2.909,16	11.479,68	4 096,63½	.	.	2.089,28	1.682,36	2 594,14	733,49	13.795,08	431,96	2.000	7.346,93	935,20	247,87	55.929,40½	24.009,13	
40	Nadwórna	2 800	.	249,03	500	.	376,38	500	466,60	.	3.476,11	149,45	.	.	1.951,28	100	1.689	.	5 196,6½	.	1.368,99	3 470	217,21½	240	22.750,22	7.121,35	
41	Nisko	4.115	.	218,46	232,93	.	483,53	550	.	383	748,73	5.453,71	.	70	5.125,63	895,59	1.391,40	3.799,21	86.257,84	.	.	44.142,67	476,49½	.	104.344,19½	19.535,61	
42	Nowy Targ	3 070,19	.	425,85	325	.	303,20	1.783,75	.	.	990,75	.	10.842,88	.	.	1.835	1.654,10	9.368,17½		109,97	.	371,90	3.628,89	.	34 709,45½	.	
43	Pilzno	1.640	300	414,95	.	.	.	215	261,65	.	358,74	.	.	.	.	24	1.438,62	4.097,58	3 048,87½	.	.	858,11½	1.383,93	200	14.241,46	730,07½	
44	Podhajce	5.031,92	.	331,99	.	.	.	400	.	6.627,69	8.012,37½	100	.	.	3.554,28	.	4 482	9.992,76	41 927,06½	.	18.192,28½	1.633,14	.	.	100.285,50½	50.887,08	
45	Przemyśl	6.157,50	400	308,50	730,17	.		820	155	1.814,61	1.716,82	25 150,77	.	.	.	732,29	4.027,19		32.314,56	926,84	.	6.302,98½	951,58½	.	82.508,82	20 745,55	
46	Przemyślany	2.482	.	450,09	53,59	97,68	655,99	485,75	575,12	.	369,15	142,29	.	.	609,84	100	3 671	3 818,25	21.115,34	477	8.241,10	1.883,64	282,39½	400	45.855,16½	62.859,37	
47	Rawa	4.329,99	.	30	252,17	522,37	53,10	50	.	.	982,18	128,28	.	.	1.075,23	626,48	1.204,50	5.655,38	11.488,81	273,97	9.755,48	3.888,49½	3.008,53	.	43.324,96½	38.259,74	
48	Rohatyn	3.120	126	389,98	209,12	.	598,56	814,76	770,68	.	1.427,66	1.103,09½	.	.	.	5.371,76	1.624,99	1 075,63	3.945,68	.	563,36	149,96½	78,60	400	21.769,84	.	
49	Ropczyce	1.896,24	.	549,09	.	.	407,17	916,67	389,40	.	359,74	1.033,28	.	.	1.498,91½	425	2.744,66	4.349,80	17.320,28	.	1.757,89	1.548,09½	748,87½	.	35 945,10½	2.056,80½	
50	Rudki	3.160,53	500	270		142,03	517,46	694,85	45	.	707,48	497,48½	.	.	512	.	2.130,54	1.991,52	9 356,39	.	3.515,05	2.514,71	273,90½	400	21.228,95	8.308,77	
51	Rzeszów	4.123,53	.	387,71	700	.	262,90	376,35	.	875	523,45	328,70	.	.	.	550	9.788,51	31.074,32½	31.944,38½	66,74	8.915,36	9 476,61	1.826,01	.	100.717,58	69 084,50	
52	Sambor	5.854,82	1.533,26	535,14	255,18	.	999,66	1.227	1 519,77	.	123,80	82,48	.	.	13.389,77	1.390,03	4.104,87	3.858,56	4.597,81	.	7.267,44	5.563,92	1.533,22	.	53.636,78	85.250,34	
53	Sanok	3.700,93	.	667,47	81,79	102,98	150,42	309,80	775	.	840,48½	67,28	.	5.388,06	5.969,58	24.435,53	5.380,50	1.683,51	16 884,70	415,50	4.737,16	4.080,09	141,24	.	75 792,00½	71.913,24	
54	Sącz Nowy	3.260	200	546,54	750	76,67	318,82	.	.	6.400	2.669,21	8.386,73	.	.	3.742,13	1.740,79½	8.998,37	12.001,40	23.911,67	.	508,66	524,43	.	.	72.033,42½	909,32	
55	Skałat	4.350	200	180	260	114,80	.	1.488,12	.	1.514,68	745,91	14.958,20	.	.	9.940,03	10.496,38	2 511,50	.	23.509,39	.	5 500	3.491,99	42,46	200	79 503,24	58.901,90	
56	Śniatyn	2 565	.	421,37	155,17	.	559,15	1 734,26	.	.	5.248,58½	968,21½	.	1.000	13 778,18	25.757,44½	1.551,68	48.682,18½	6.746,54	.	16.821,97	2.559,91	34.980,15½	1.242,96	184.772,75½	113.713,30	
57	Sokal	3.572	690	923,16	559,43	.	328,44	450	250	.	1.574,61	50,17½	.	.	2.728,60	9.515,45	4.011,77	14.065,35	5.486,98	1.595	.	2.450,99	.	.	48 246,93½	11.308,48	
58	Stanisławów	3.900	60	736,20	772,50	.	411,12	160	750	21.271,02	5.332,89	214,01	.	351,20	2.293,82	2.074,57	2.710,35	1.676,53	5.817,12	.	1.000	9.020,75	595,31½	.	59.147,39½	29.868,43	
59	Staremiasto	3.153,84	674	150,09	54	.	435,60	.	.	.	2.011,43	237,52	.	.	1.094,07	830,50	1.200,68	1.003,57	1.763,79	.	.	600,28	3.419,88	.	16.629,05	11.367,60	
60	Stryj	4.766,68	200	165,04	546,05	.	95,98	265	40	.	1.460,20	4.148,94½	.	.	2.341,34	5.619,03	4 136	2.076,90	2.746,26	292,60	200	8.527,59	864,95	.	38.492,55½	16 893,97	
61	Tarnobrzeg	3.228	141,45	552,75	159,27	.	.	572,04	680	.	2.120,75½		.	250	2.121,17½	1.265	2.756	8 322,97	4.710,06	423,15	4 356,25	12.031,99½	292,44½	.	43.983,28	55.577,07½	
62	Tarnopol	4.622,60	994,46	587,36	210,58	44,60	1 873,30	925	90	6.000	1 802,48	978,28	.	101,50	4.366,02	1.133,02	8.424,69	7 131,74	39.021,53	.	7.497,98	1 350	8.422,83	.	93.575,62	106 927,29	
63	Tarnów	2.650	508,92	460,21	750	.	.	1.580	416,50	.	1.701,05	1.273,05	.	.	.	1.347,62	6 203,13	12.532,41	8.475,70	.	1 800	18.044,83	.	.	57.543,42	24 203,01	
64	Tłumacz	3.538,34	.	824,90	512,33	.	857,36	312,04	2.275	.	2.018,36	.	.	.	1.057,46	16.371,30	2.880,95		15.996,67	191,11	800	1.016,42½	1.998	500	50 950,24½	29.762,12	
65	Trembowla	4 828,11	.	400	338,02	95,55	160,79	.	.	.	1.561,40	9.485,06	8.828,82	29.282,30	6.977,45	5.060,97½	2.092,62	19.301,13	600	.	1.307,58	3.277,16½	.	.	93.594,77	79.854,85	
66	Turka	2 943	.	226	276	.	1.538,62	655	1.100,41	.	1.542,80	1,21½	.	.	4.482,89	2.873,07	623,50	1.000	2.303,45	.	.	331,32	249,90	.	20.096,97½	6.977,37	
67	Wadowice	2 040	500	570,41	1.074	.	631,18	669,80	1.824,77	.	647,29	5,03	.	.	5.735,32	8.770	3.350,14	12.204,80	14.516,58	.	904	604,09	98,95	300	52.446,36	8.905,74	
68	Wieliczka	2.798,75	292	652,24	80,70	166,83	1.311,22	566,25	.	.	782,41	663,73	.	.	7.802,29	1.000	6.504,84	13.221,95	15.879,58	2.550,25	.	5.487,87	859,20	500	61.120,11	97.776,46	
69	Zaleszczyki	3.971,38	527,70	886,15	985,65	508,58	250,90	470	829,92	16.866,67	660,09	1.561,73½	.	49.337,31	4.386,57	6.822,35	2.057,94	6.119,34		.	5.415,19	4.056,40	5.459,77	.	110.273,64½	96.465,18	
70	Zbaraż	2.330	.	358,41	240	.	68,40	278,81	215,02	.	28,73	819,24	.	.	2.000	2.216,61½	2.263,91	17.469,82	21 236,38	.	25.982	204,98		.	75.710,29½	27.858,66	
71	Złoczów	4.545	166	702,46	1.885,05	54,08	354,22	250	100	.	118,26	7.017,47	.	.	8.492,68	14 972,38	1.780	15 316,24½	16 934,32	1.492,48	.	184,62	1.581,64½	.	75.746,91	92 116,16	
72	Żółkiew	3.268,85	499,92	489,25	552,44	.	166,04	400	526,11	.	489,48	1.117,12	.	.	1.707	364,74	1.700	.	16.756,47	282,07	2.000	1.591,34	815,21	.	32 676,04	21.125,50	
73	Żydaczów	2.920	150	334,78	130,29	.	437,88	50	150	.	839,31	1.188,91½	.	.	1.847,91	5 799,30	3 920,26	9.863,79	6.784,29	.	935,24	1.000	1.907,43	200	37 959,39½	25.058,03	
74	Żywiec	1.636	.	368,62	377,50	.	54,88	519,90	380	.	884,46	563,42	.	.	3.000	80	1 861,31	12.000,78	1.687,05	563,06	.	4.766,58	207,60	.	28.901,18	18.952,12	
	Razem	254.613,33	18.815,57	81.639,14½	27.475,13	3.594,69	27.193,68	37.441,41	39.272,88½	129.779,13	111.289,55	129.779,50	32.155,56	182.390,62	249.481,91½	324.126,30	240.312,56½	651.038,90½	891.512,84	27.254,43½	270.585,69½	886.563,86	178.040,36	7.418,85½	4,259.653,98	.	

Sumaryczne zestawienie dochodów 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1896.

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	3 Czynsze z domów i gruntów i inne opłaty zł.	ct.	4 Odsetki od papierów wartościowych pożyczek i t. p. zł.	ct.	5 Dodatki na cele administracyjne %	zł.	ct.	6 Dochody rozmaite zł.	ct.	7 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.	8 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł.	ct.	9 ze sprzedaży papierów wartościowych zł.	ct.	10 z zaciągniętych pożyczek zł.	ct.	11 zaliczki otrzymane i zwrócone zł.	ct.
1	Biała			13	20	4½	10.334	61			430									
2	Bóbrka					6	6.600										1.316	66		
3	Bochnia	600				5	7.100		20										2.050	
4	Bohorodczany					9	5.665	19			850								548	63
5	Borszczów					6	10.601	70	10		200						7.298	68	9.348	32½
6	Brody	106				18	29.354	50	289	80	1.092	25					5.329	46	6.986	88
7	Brzesko					6	6.440		250										2.303	34
8	Brzeżany			30		14	21.515	78	150	80	757	31					7.654	70	2.497	20
9	Brzozów			24	50	5	4.038	20			735	99½					3.833	34	892	50
10	Buczacz					20½	35.112	75	10											
11	Chrzanów	624				7½	10.275		50										3.928	66
12	Cieszanów					6	5.754		50										1.000	
13	Czortków					12	14.790	80												
14	Dąbrowa					5	4.930		1.463								667			
15	Dobromil	200				8½	4.876													
16	Dolina					15	11.250		200										650	
17	Drohobycz					4½	9.586	76												
18	Gorlice					10	10.000				1.500						1.825		142	
19	Gródek	1.190				16	16.800				250						5.000		60	
20	Grybów					13	5.407												1.293	
21	Horodenka					8	12.800										15.000		3.449	
22	Husiatyn	60				10	14.500													
23	Jarosław	3.010		40		5	10.500		210		731	25							200	
24	Jasło	950				6	7.842	96			11									
25	Jaworów					10½	10.794		1.010		9.597	97							562	14
26	Kałusz	850				16	13.636	31	10		35	30½					2.400		320	69½
27	Kamionka	250				4	6.111		498	01	74	86							1.140	20
28	Kolbuszowa					5	3.700		1.755	39	2.916	31½							225	14
29	Kołomyja					13	23.994		310		100	22							2.466	
30	Kossów	200				8	6.107												3.170	
31	Kraków	2.550				9	11.500		200										1.000	
32	Krosno					6	6.000		15		1.000								2.740	
33	Limanowa	375				7½	13.250				652	53								
34	Lisko					4	3.223	28	131	25	2.430	80			6.626	40	1.833	33		
35	Lwów					16	43.336	56	1.035	10	1.211	03							1.768	30
36	Łańcut					6	9.600		537	37	2.278	92							1.628	34
37	Mielec			1.025	03	14	14.000		60		500						4.450		575	
38	Mościska					10	10.998		318										1.795	25
39	Myślenice	250				7	5.886	74	98	96	3.000								2.254	
40	Nadwórna	280				17	13.600		1.600										1.949	81
41	Nisko	148	42			36	23.400												1.000	
42	Nowy Targ	400				10	8.640		529	20									550	
43	Pilzno					9	5.400													
44	Podhajce					11½	16.445		3.060	27					781	25			5.758	69½
45	Przemyśl					2⅔	8.085	13	942		5.007	45							4.217	89
46	Przemyślany					10	8.600													
47	Rawa	6.446	83			5½	6.568													
48	Rohatyn					8	10.632	88			500									
49	Ropczyce					5	5.000				265	04							718	43
50	Rudki	190				16	12.000				80									
51	Rzeszów					4½	9.700		30		45						166	66	686	
52	Sambor	200		438	30	8	13.255	44	1.000								8.760	02	392	45
53	Sanok	1.600		133		10	11.964		1.000								18.802	96	3.189	03
54	Sącz Nowy					16	25.600		919	07										
55	Skałat					20	31.000				2.200								316	53
56	Sniatyn					6	7.424		120										13.670	
57	Sokal					6	9.510		100		500								2.300	
58	Stanisławów	350				8	16.923	28	641	59	214	39							1.666	62
59	Staremiasto	344				12½	6.918		179	40	300								2.792	33
60	Stryj	84				8	11.200		1.600										1.334	
61	Tarnobrzeg					10	8.932		1.700										1.072	
62	Tarnopol					9	24.300		285		976								877	
63	Tarnów	330				4	7.680		400										2.417	
64	Tłumacz	420				10	11.105	62	50										3.735	
65	Trembowla	300				8	9.694		2.000											
66	Turka					37	19.607	78			194	33							4.979	71
67	Wadowice					12	16.355	76	1.360		4	03							1.429	62
68	Wieliczka	470		100		4	5.700		690		663	73							100	
69	Zaleszczyki					7	9.505	31												
70	Zbaraż					4	4.937	01	50		100								2.000	
71	Złoczów	2.600				16	23.800		190		7.452	07							1.347	83
72	Żółkiew	500				7	6.300				1.250								1.100	46
73	Żydaczów	640		600		5	4.750				1.188	91½							2.350	91
74	Żywiec					5½	5.803		50		300								1.200	
	Razem	21.518	25	2.404	03		878.048	35	27.179	21	51.596	71	.	.	7.407	65	84.337	81	118.140	94½

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	12 Budowle i konserwacye wodne zł.	ct.	Dochody na cele komunikacyjne: 13 dodatki do podatków i dotacye na fundusz dróg powiatowych %	zł.	ct.	14 dodatki do podatków i dotacye na powiatowy fundusz dróg gminnych %	zł.	ct.	15 subwencye na drogi: powiatowe zł	ct.	16 subwencye na drogi: gminne zł.	ct.	17 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: powiatowe zł.	ct.	18 pożyczki i otrzymane zaliczki na drogi: gminne zł.	ct.
1	Biała			4	8.875	20	4	8.875									
2	Bóbrka						17	18.700									
3	Bochnia			4½	6.390		10½	14.910									
4	Bohorodczany						3	2.903	38								
5	Borszczów			3	5.300	85	3	5.300	85	8.150							
6	Brody			5	8.154		3	4.892	42	9.000		3.700					
7	Brzesko			7¾	8.680		4½	5.040									
8	Brzeżany						3	4.610	52			4.000					
9	Brzozów			8 2/4	6.864	94	4 2/4	3.634	38								
10	Buczacz			1½	2.569	26	3	4.800				16.600					
11	Chrzanów			11½	15.755		3	4.100		700		5.480					
12	Cieszanów			2	11.918		4	4.839		7.000							
13	Czortków			4	4.930	26	3	3.697	70	1.250							
14	Dąbrowa			8	7.890		3	2.958		120							
15	Dobromil						13½	7.740								8.000	
16	Dolina						3	5.220				1.500					
17	Drohobycz						6	12.782	34								
18	Gorlice						19	18.743									
19	Gródek				6.533	94	3	10.016	06	1.850		3.150					
20	Grybów			12	4.991		3	1.247				500		3.000			
21	Horodenka						3	4.800		15.000				3.509			
22	Husiatyn			7	10.150		3	4.200		8.000							
23	Jarosław			11	29.500		4½	9.450		8.450							
24	Jasło			5	6.535	80	10	12.988	12								
25	Jaworów						3	3.584									
26	Kałusz						3	2.556	80			6.818	15				
27	Kamionka			4	6.111		3	4.583	25	9.000		500					
28	Kolbuszowa			8	5.920		3	2.200		4.000							
29	Kołomyja						3	5.500		993		9.000					
30	Kossów			20	15.268		3	2.290									
31	Kraków			4	5.116		18	22.647									
32	Krosno			7	7.000		3	3.000				1.000					
33	Limanowa			7 3/10	3.856	53	10 2/10	5.410									
34	Lisko						3	2.417	46								
35	Lwów						3	44.370	18½			1.900					
36	Łańcut			11	19.600		3	8.528	20							18.000	
37	Mielec			6	6.000		3	11.661				4.000					
38	Mościska			4	4.399	31	3	4.499	48½			5.850					
39	Myślenice			10½	7.937	40	3	10.551									
40	Nadwórna						3	2.400		5.000		5.000					
41	Nisko			4	2.600		3	1.950				13.643	25				
42	Nowy Targ			7	3.048		5	4.320								1.500	
43	Pilzno			9	10.800		7	6.600						1.426		2.555	52½
44	Podhajce			6½	9.695		11	13.730				10.000					
45	Przemyśl						5⅓	19.514	87			18.381	75				
46	Przemyślany			10	7.800		11	8.580									
47	Rawa			5½	6.568		6	7.164		4.000		7.300					
48	Rohatyn				1.790	29	3	5.029	20					130			
49	Ropczyce			6½	6.600		9½	9.000									
50	Rudki			7	5.555		3	7.013									
51	Rzeszów			9	20.000		4	8.000		4.760		16.806	38			5.400	
52	Sambor			1	1.656	93	7	11.598	55	1.500		4.000					
53	Sanok						3	3.589	35			6.000				2.000	
54	Sącz Nowy							400				7.000					
55	Skałat						3	4.000				28.500					
56	Sniatyn			4	4.949		3	3.712		7.000		300					
57	Sokal			11	17.435		3	4.755				835					
58	Stanisławów			½	1.057	70	3	6.346	23								
59	Staremiasto			6½	3.550		3	1.600				1.500					
60	Stryj			3	4.500		6	9.000		12.015							
61	Tarnobrzeg			14	12.505		3	2.679				5.000					
62	Tarnopol			1½	4.050		18	48.600				3.500					
63	Tarnów			5	9.615		4½	8.584				1.157					
64	Tłumacz						13	14.437	31			9.200					
65	Trembowla			10	12.118		3	3.635		4.500							
66	Turka						3	1.590		1.400		4.000					
67	Wadowice			6	8.177	88	3	4.088	94	3.000		9.700					
68	Wieliczka			3	4.275		11	15.675									
69	Zaleszczyki			6	8.147	40	3	4.073	70	1.000		7.700					
70	Zbaraż						13	21.576									
71	Złoczów						3	5.659	18	8.500		10.100					
72	Żółkiew						9	8.100				7.000					
73	Żydaczów			7	6.650		7	6.650		2.000							
74	Żywiec						3	3.482				510					
	Razem	.	.		402.389	69		602.378	48	128.188	.	244.131	53	8.065		37.455	52½

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa powiatów	19 myta drogowe, mostowe, przewozowe zł.	ct.	20 wpłaty za nieodrobione i niezużyte prestacye w robociźnie i materyale zł.	ct.	21 zwroty za utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych zł.	ct.	22 zwrócone zaliczki i dochody rozmaite drogowe zł.	ct.	23 zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.	24 Razem zł.	ct.	25 Wysokość opłacanych w gminie podatków zł.	ct.	26 Uwaga
1	Biała	3.187		400		267		228	37	3.124		35.734	88	221.880	36	
2	Bóbrka											26.616	66	110.000		
3	Bochnia	9.255		564								40.889		158.527	45	
4	Bohorodczany			3.467	92			349	35	700		14.484	97	53.190	68	Nadwyżka 947 zł. 16 ct.
5	Borszczów	1.246		500						1.000		48.956	40½	176.695		
6	Brody	1.988	13	2.280	65½	13.512	18	12.437	07	24.989	28½	124.112	63	163.080	75	„ 223 „ 54 „
7	Brzesko	2.804	95	2.632	37			3.460				31.610	66	107.300		„ 99 „ 99 „
8	Brzeżany	810		300		7.500		4.476		1.222	69	55.525	00	150.950	37	
9	Brzozów	3.744	36	150						1.105	60½	25.023	82	80.363	99	„ 549 „ 38 „
10	Buczacz	2.105		200						1.500		62.897	01	17.128	73	„ 2.783 „ 51 „
11	Chrzanów	11.641		800		100		60		1.198	51	54.712	17	137.000		„ 375 „ 63 „
12	Cieszanów	3.001		500				720				34.782		95.909	05½	„ 942 „ — „
13	Czortków	1.585		440								26.693	73	123.256	64½	„ 4.173 „ 01 „
14	Dąbrowa	6.734		1.600				900				27.262		98.600		
15	Dobromil			1.000		5.055						26.871		58.625		
16	Dolina			2.000		872		150				21.842		90.369	27	„ 840 „ — „
17	Drohobycz	16.560		2.465	45			5.086	70			46.481	25	213.039	21	
18	Gorlice	3.277		300		293		244		1.016		37.340		102.570		
19	Gródek	700		1.000				658		900		48.108	00	105.000		
20	Grybów	2.000		400								18.838		41.593	35½	
21	Horodenka	800		1.000				1.000	39	688	79½	58.047	18½	160.000		„ 253 „ — „
22	Husiatyn	725		800				150				38.585		158.182	81½	
23	Jarosław	6.167		900		213		482				69.803	25	210.000		
24	Jasło	3.397		200		220				484		32.628	88	130.716		„ 683 „ 88 „
25	Jaworów	1.224		600						2.273	28	29.645	39	102.800		
26	Kałusz	105		240						560	80½	27.533	06½	85.226	95	
27	Kamionka	4.687		400						4	51	33.359	83	152.775		
28	Kolbuszowa	3.069	70	2.390	92			7.542		358	96	34.078	42½	74.000		
29	Kołomyja	6.757		2.282				50				51.452	22	198.511		
30	Kossów			400				165				27.600		76.344		
31	Kraków	1.478		205				400				45.096		125.600		
32	Krosno	3.472				587		545		4.600		29.959		116.582		
33	Limanowa	3.088	47	250		419	05	5		52		27.358	58	56.002		
34	Lisko	6.818	18					1.062	41	4.263	01	28.806	12	80.582		
35	Lwów	600		7.824	31			1.018	36	282	48	103.341	32½	222.158	43	
36	Łańcut	6.030	18	1.300				990	84	2.754	65	71.248	50	175.000		
37	Mielec	3.182	40	1.000				100		1.900		48.453	43	100.000		
38	Mościska	4.600		5.447	41½			70				37.977	46	109.982		„ 26 „ 42 „
39	Myślenice	1.781		150				95		300		31.804	10	72.000		„ 543 „ 23 „
40	Nadwórna	2.000		1.000								32.829	81	82.118	24	
41	Nisko	2.024	50	3.600				300				48.666	17	65.000		
42	Nowy Targ	1.120		200						3.800		27.067	20	86.400		
43	Pilzno	1.426		440				731	59½	1.383	93	30.763	05	62.156	04	
44	Podhajce	5.265		3.000				2.273	14			75.108	35½	143.000		
45	Przemyśl	588	25	1.000				650		937	50½	59.324	84½	320.000		
46	Przemyślany	3.713		6.835	64			17	19			35.548	83	86.000		„ 292 „ 04 „
47	Rawa	850										33.396	83	119.422		
48	Rohatyn											18.082	37	132.911	91	
49	Ropczyce	9.049										30.632	47	44.833	21	
50	Rudki	750		500								26.088		90.825		
51	Rzeszów	18.322		1.500				17.662		5.944		109.022	04	228.310	74½	„ 100 „ — „
52	Sambor	1.625		1.000				94				45.520	69	165.693	70½	
53	Sanok	1.650	45	1.600				4.478	34	153	13	53.160	26	119.645	06	
54	Sącz Nowy	5.815	51	4.800								44.534	58	160.000		
55	Skałat	4.000		4.000				300				74.316	56	155.570	44	„ 4.960 „ 76 „
56	Sniatyn	6.620		800				800				45.395		123.735		„ 435 „ — „
57	Sokal			1.800								37.285		158.500		
58	Stanisławów	2.860		200				6.902	75	283	62	37.446	18	211.541		„ 350 „ 93 „
59	Staremiasto	1.663		1.500				75		1.600		22.021	73	55.347	24	„ 71 „ 74 „
60	Stryj	5.305		895				200				46.133		107.651	83	
61	Tarnobrzeg	5.992		1.000				204				39.084		89.323		
62	Tarnopol	6.100		6.200				4.736		4.518		107.142		270.000		
63	Tarnów	10.015	64	236				5.629	80			46.064	44	192.330	85	„ 166 „ — „
64	Tłumacz			1.350		100						40.397	93	111.056	28½	
65	Trembowla	3.515						269				36.031		121.184		
66	Turka			300				300				32.371	82	52.994	24½	
67	Wadowice	1.290		1.416	63			2.230	49	98	95	49.152	30	136.298	07	
68	Wieliczka	13.919		1.285		2.385		700		859	70	46.822	43	142.500		„ 400 „ 46 „
69	Zaleszczyki	500		500				1.000				32.426	41	135.790		„ 2.001 „ 27 „
70	Zbaraż	1.200		500						500		30.863	01	123.125		„ 2 „ — „
71	Złoczów	3.950		660	54	3.600				1.581	64	69.441	26	171.250		„ 4.384 „ 06 „
72	Żółkiew	1.960		1.500				281	40	600		28.591	86	115.928	33	
73	Żydaczów	4.220		1.747	78			2.103	63	1.907	43	34.808	66½	107.473	57	„ 6 „ 70 „
74	Żywiec			50				50				11.445		116.062		
	Razem	255.431	72	97.606	63	35.323	28	94.484	82½	79.446	48½	3,175.594	07			

Sumaryczne zestawienie wydatków 74 Wydziałów powiatowych

podług budżetów na rok 1896.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
								Subwencye na cele					Nadzwyczajne wydatki				Wydatki na cele komunikacyjne									
													kupno					budowa i utrzymanie								
Liczba porządkowa	Nazwa powiatów	Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	Koszta kancelaryjne zł. ct.	Utrzymanie budynków, czynsze za najem biur zł. ct.	Podatki zł. ct.	Koszta komisyjne zł. ct.	oświaty, szkolne zł. ct.	sanitarne itp. zł. ct.	na budowle konserwacye wodne itp. zł. ct.	Wydatki rozmaite zł. ct.	Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	gruntów, domów itp. zł. ct.	papierów wartościowych zł. ct.	spłata długów, zasiłków itp. zł. ct.	zaliczki udzielone i spłacone zł. ct.	koszta administracyjne drogowe zł. ct.	dróg powiatowych zł. ct.	dróg gminnych zł. ct.	publicznych dojazdów kolejowych zł. ct.	spłata długów zł. ct.	zaliczki udzielone i zwrócone, wydatki rozmaite drogowe zł. ct.	zapas kasowy pozostały z końcem roku zł. ct.	Hodowla bydła zł. ct.	Razem zł. ct.	Uwaga
1	Biała	3.553 80	290	405	500	.	800	1.174	600	.	855 01	.	2.400	452 62	.	.	5.956	7.248 20	9.937 25	801	.	1.096	.	200	36.268 88	Niedobór 534 zł.
2	Bóbrka	3.460	480	250	.	.	.	72	2.066	.	272	.	.	.	1.316 66	.	5.705	.	11.100	800	1.095	.	.	.	26.616 66	
3	Bochnia	3.591	479 20	400	100	200	1.055	900	700	.	812	.	.	.	1.232 80	.	4.914	12.040	13.200	.	.	965	.	300	40.889	
4	Bohorodczany	1.600	.	230	250	.	600	920	900	.	600	.	.	.	416 66	.	1.490	.	5.331 15	.	.	600	.	600	13.537 81	
5	Borszczów	3.251	.	220	100	.	.	496	900	8.333 33	1.459 69½	.	.	.	12.398 68	.	2.520	15.480	2.947	.	.	550 70	.	300	48.956 40½	
6	Brody	5.996 70	1.229 40	460	150 02	.	1.200	.	1.650	.	3.595	.	.	.	14.968 43	.	4.285 54	19.280 50	9.128 39	3.992 26	11.922 56½	13.761 80	31.872 48½	400	123.888 09	
7	Brzesko	3.076	.	360	400	.	650	760	633 34	.	1.250	.	.	.	1.400	200	3.500	8.851 06	6.025 75	.	3.804 52	400	.	200	31.510 67	
8	Brzeżany	4.040	1.570 70	330	150	15	600	650	900	300	500	.	.	.	15.764 93	.	2.620	.	9.685 16	10.000	280	7.750	134 05	300	55.539 84	Niedobór 14 zł. 84 ct.
9	Brzozów	1.540	.	250	300	.	1.000	620	850	.	600	.	.	.	3.833 34	.	2.470	6.995 40	3.800	170	.	1.845 70	.	200	24.474 44	
10	Buczacz	4.210	300	600	1.940	.	600	1.250	2.291 08	1.000	680	.	.	.	2.300	16.600	4.960	8.922 42	15.700	500	2.200	560	.	500	60.113 50	
11	Chrzanów	4.440	800	910	.	.	150	530	900	.	500	.	.	.	5.362	400	6.935	22.195	9.549	.	.	550	615 51	500	54.336 51	
12	Cieszanów	3.720	60	310	300	.	800	880	840	.	.	.	.	.	.	.	1.700	18.880	4.850	.	1.000	1.000	.	.	33.840	
13	Czortków	2.850	928	365	26	8 79	160	50	500	529	706 22	.	.	.	6.276 99	.	1.450	5.288 50	2.882 25	.	.	500	.	.	22.520 75	
14	Dąbrowa	2.730	689	286	300	.	450	125	.	1.313	500	.	.	.	.	667	4.338	9.798 50	3.159 50	.	1.163	1.743	.	.	27.262	
15	Dobromil	2.925	.	300	100	80	.	200	730	.	50	.	.	.	666	.	3.040	.	12.700	5.055	1.000	.	.	25	26.871	
16	Dolina	3.870	750	220	100	100	400	.	1.700	.	530	.	.	.	120	3.170	1.120	.	5.950	872	1.300	500	.	300	21.002	
17	Drohobycz	2.988	402 40	320	500	.	500	619	1.325	.	945 17	.	.	.	1.887 19	.	5.730	14.090	10.992 74	.	5.632 64	449 11	.	100	46.481 25	
18	Gorlice	2.610	400	416	370	.	730	1.400	400	.	3.856	.	.	.	1.260	1.825	5.030	.	15.194	874	1.634	1.641	.	200	37.840	
19	Gródek	4.290	.	250	210	.	1.500	.	800	750	700	.	900	.	500	13.400	1.332	7.418 94	13.252 06	.	.	2.810	.	.	48.108 00	
20	Grybów	1.700	.	240	206	.	450	100	460	.	443	.	.	.	2.486	500	2.870	7.610	838	15	.	820	.	100	18.838	
21	Horodenka	2.976	300	230	300	20	400	850	3.250	.	300	.	.	.	8.070	.	2.510	33.059	5.200	.	.	229 18½	.	100	57.794 18½	
22	Husiatyn	2.795	.	260	140	30	800	250	1.450	.	335	.	.	.	8.050	.	2.216	14.604	2.818	250	3.350	1.042	.	200	38.585	
23	Jarosław	4.325	500	300	938	485 64	.	1.075	1.900	.	1.500	.	.	.	3.198 69	470	5.566	42.147	4.980	820	.	2.000	.	200	69.900 88	Niedobór 97 zł. 08 ct.
24	Jasło	4.224	144	320	.	120	.	800	1.000	.	800	.	.	.	1.080	200	5.350	5.177	10.188	830	.	2.382	.	300	31.945	
25	Jaworów	4.234 75	368	340	200	.	.	.	500	.	1.400	.	.	.	13.921	1.000 86	1.344	.	3.424	.	.	2.913 28	.	.	29.645 39	
26	Kałusz	3.330	200	270	150	.	300	100	2.950	7.118 15	410	.	.	.	2.470 97	.	1.680	.	8.540 30	.	.	70	.	.	27.589 42	Niedobór 6 zł. 85½ ct.
27	Kamionka	3.020	346 26	300	200	.	100	1.220	200	.	129 40	.	.	.	2.458 41	.	3.330	18.800	3.620	.	4.940 20	95 58	.	100	38.359 88	
28	Kolbuszowa	2.760	.	420	.	.	800	500	980	.	500	.	.	.	.	.	2.852	10.738	2.100	.	9.237 73	9.411 65	2.589 88	.	42.334 26	Niedobór 8.255 zł. 83 ct.
29	Kołomyja	5.115	1.189 72	750	260 86	12 04	800	1.175	820	2.000	2.725	.	.	.	2.050 10	.	4.250	6.018	19.750	.	3.577	980	.	500	51.452 22	
30	Kossów	3.990	300	279	50	84	400	700	2.700	.	1.099	.	.	.	475	.	3.240	10.143	1.940	.	2.800	.	.	.	27.600	
31	Kraków	4.916 94	1.000	650	1.188 26	520	125	.	1.880	.	1.753 06	800	.	.	1.561 74	1.000	6.389 31	5.216 27	2.106 65	.	13.933 37	2.280 40	.	835	45.096 00	
32	Krosno	2.267	540	350	460	.	280	1.110	.	.	850	878	.	.	2.500	800	2.818	9.650	5.870	750	1.631 62	484 38	.	220	29.959	
33	Limanowa	2.580	144	295	320	.	330	260	288	.	100	.	.	.	2.194 32	.	2.885	7.580 03	9.310	558 73	.	863 50	.	.	27.358 58	
34	Lisko	2.760	.	360	160	.	300	100	1.480	.	620	5 38	.	.	1.833 33	.	3.182	8.180 80	5.968 27	.	.	1.462 41	2.415 98	.	28.806 12	
35	Lwów	4.829 53	300	1.180	.	.	270	.	650	.	1.600	.	.	.	7.444 20	.	2.811 25	.	69.944 24	.	9.000	4.239 84½	.	1.072 28	103.341 32½	
36	Łańcut	4.356	72	330	600	.	100	1.275	1.150	.	1.849 37	.	.	.	1.833 34	.	3.982	15.845	27.215 77	.	9.490	3.100 02	.	100	71.248 50	
37	Mielec	3.156	210	245	580	.	.	637	.	.	896	.	.	.	5.975 08	8.661	3.504	6.550	16.435	318 38	.	1.011 07	.	250	48.453 43	
38	Mościska	3.500	938	722 50	.	.	900	200	1.150	.	850	.	.	.	2.945 51	150	2.339	7.544 18	10.629 68	.	5.740 22	596 95	.	250	37.951 04	
39	Myślenice	4.020	100	648	150	.	200	1.245	60	.	1.380	.	.	.	10.232 87	.	2.700	1.471	5.700	791	2.000	215	.	400	31.260 87	
40	Nadwórna	4.400	.	800	.	.	600	500	1.200	.	840	.	.	.	1.949 81	.	3.200	5.240	7.558 67	.	2.632 68	4.358 67	.	.	32.829 81	
41	Nisko	3.715	.	370	100	.	500	500	.	.	970 17	.	.	.	4.750	.	1.119	3.400 50	62.163 88	.	.	1.077 62	.	.	48.666 17	
42	Nowytarg	3.168 65	.	560	325	.	900	.	.	.	3.150	.	.	.	2.000	.	.	10.968 75	3.020	.	.	.	.	.	27.092 40	Niedobór 25 zł. 20 ct.
43	Pilzno	1.640	900	242	200	.	300	200	450	.	.	.	.	.	894	221 32	1.624	11.408 97½	13.630	.	.	769 97½	.	200	32.615 57	Niedobór 1.852 zł. 52 ct.
44	Podhajce	4.180	1.200	400	1.230	.	900	400	700	.	1.450	.	.	.	4.983 03½	.	3.692	10.069 42½	24.664	.	21.293 93½	452 95	.	.	75.618 84½	Niedobór 509 zł. 99 ct.
45	Przemyśl	6.648 50	400	1.150 80	.	.	.	1.040	790	.	1.800	.	.	.	3.333 88	400	3.978	.	36.555 50	1.573 09	.	1.950 62½	.	.	59.324 84½	
46	Przemyślany	3.060	.	460	70	150	500	580	800	.	352	.	604 30	.	1.478 88	.	3.412	4.000	11.918 16	400	5.190	1.737	.	300	35.256 79	
47	Rawa	4.580	.	275	180	350	100	.	500	.	876 12	.	.	.	1.188	.	700	2.640	14.400	.	11.472 21	166 66	.	.	37.427 99	Niedobór 4.021 zł. do pokrycia pozostałością kasową.
48	Rohatyn	3.740	126	236	200	.	350	850	60	.	1.960 27	.	.	.	.	.	1.930	3.188 89	4.186 52	1.069 69	.	55	.	300	18.082 37	
49	Ropczyce	2.118 88	.	500	.	.	400	1.370	.	200	400	.	.	.	718 43	.	1.305	3.638 52	17.070	.	.	.	.	100	30.820 83	Niedobór 188 zł. 86 ct.
50	Rudki	3.282	500	270	300	.	500	1.010	.	.	628	.	.	.	512	.	2.510	3.235	9.088	.	3.798	310	.	200	26.088	
51	Rzeszow	3.475	.	633 44	700	.	700	680	.	.	559 56	.	.	.	1.029 36	.	8.837 92	31.056 42	30.255 41	590	12.542 53	17.812 10	.	100	108.922 04	
52	Sambor	4.972	740	514	274	.	1.120	1.925	1.490 15	.	1.751 04	.	.	.	8.560 02	2.700	4.168	3.557	11.650	.	1.418 66	682 82	.	.	45.520 69	
53	Sanok	4.013	.	340	100	192	300	450	1.450	11.000	360	.	.	.	18.837 99	.	4.738 60	1.035	11.540	120	2.234 79	800	28 13	150	57.669 51	Niedobór 824 zł. pokryje się z oszczędności.
54	Sącznowy	3.560	200	450	750	.	300	1.310	.	23.678 97	1.440	.	.	.	919 07	.	3.518	.	8.400	.	.	280	.	400	45.201 04	Niedobór 688 zł. 46 ct. do pokrycia oszczędnościami.
55	Skałat	5.550	200	180	60	.	.	808 60	.	1.000	1.100	.	.	.	9.457	10.000	2.800	.	20.000	.	.	18.000	.	200	69.355 80	
56	Śniatyn	3.365	.	300	350	.	800	850	.	.	355	.	.	.	13.670	800	4.300	2.900	2.600	.	18.670	500	.	1.000	44.960	
57	Sokal	5.260	690	620	300	.	1.100	450	750	.	149	.	.	.	2.691	.	1.956	15.000	6.285	2.000	.	.	.	.	37.251	Niedobór 16 zł.
58	Stanisławów	4.500	60	500	187 50	.	800	3.096	766	3.500	1.200	.	.	.	4.635 45	.	2.750	1.799	5.850	.	950	300	6.201 30	200	37.095 25	
59	Staremiasto	2.744	240	194	70	184 08	448	90 80	705	.	935	.	.	.	3.151 11	1.500	1.260	5.563	4.875	.	.	240	.	300	21.949 99	
60	Stryj	5.360	200	400	300	.	421	465	.	.	1.235	.	.	.	3.676	1.600	4.361	14.553	5.402	102	5.762	1.837	.	600	46.274	Niedobór 141 zł. pokryje się oszczędnościami.
61	Tarnobrzeg	3 140	245	486	350	100	.	357	900	.	1.389	.	.	.	4.402	.	2.660	12.550	1.174	494	4.300	6.202	.	50	89.099	Niedobór 15 zł.
62	Tarnopol	4.600	1.079	600	220	600	2.900	2.020	180	6.000	1.600	.	559	.	6.234	.	7.892	8.871	49.970	5.000	8.878	.	.	.	107.203	Niedobór 61 zł.
63	Tarnów	2.850	504	340	750	.	550	2.000	700	.	950	.	.	.	1.917	.	6.206	12.192 81	8.840	.	2.434	5.476 78	87 90	100	45.898 44	
64	Tłumacz	2.830	1.020	382	550	.	600	200	1.220	.	2.162 45	.	.	.	5.396 17	400	2.884	.	21.353 31	150	800	.	.	500	40.397 93	
65	Trembowla	5.141	150	400	100	100	400	.	.	.	1.139 61	.	.	.	4.563 39	.	2.376	18.076	1.168	.	2.267	150	.	.	36.081	
66	Turka	2.050	.	250	262	.	820	1.050	860	.	1.325	.	.	.	5.079 71	.	872	1.328	5.390	.	.	13.500	.	100	32.386 71	Niedobór 14 zł. 89 ct.
67	Wadowice	2.265	500	600	824	.	1.000	1.069 80	3.155	.	644 95	.	.	.	2.090 66	300	5.282	8.218 38	14.350	.	1.400	7.452 56	.	.	49.152 30	
68	Wieliczka	2.969	359	650	560	50	1.350	565	.	.	1.070	.	.	.	.	100	7.225	13.353	13.960	2.400	.	1.460	.	350	46.422	
69	Zaleszczyki	3.550	200	500	630	88	600	450	815	.	625	.	.	.	1.650	.	2.000	5.100	7.200	.	3.767 14	3.000	.	250	30.425 14	
70	Zbaraż	2.000	.	.	.	.	442	.	1.600	.	1.043 01	.	.	.	2.000	.	1.400	.	19.300	.	1.987	1.089	.	.	30.861 01	
71	Złoczów	5.520	166	810	1.063	844	600	300	100	.	3.750	.	.	.	8.474 53	.	1.000	13.628 31	18.578 11	.	.	10.100	128 25	500	65.057 20	
72	Żółkiew	3.520	500	350	150	.	100	600	1.100	.	360 46	.	.	.	720	1.750	12.386	.	2.500	2.150	2.224	181 40	.	.	28.591 86	
73	Żydaczów	2.920	150	300	690	.	800	300	100	.	550	.	.	.	3.513 46	.	138	9.262 27	5.245 45	.	2.682 78	3.950	.	200	34.801 96	
74	Żywiec	2.336	100	550	260	.	400	800	100	.	797	.	.	.	1.000	200	800	.	3.292	.	.	810	.	.	11.445	
	Razem	263.669 78	25.434 68	31.012 74	23.799 14	3.783 55	39.651 .	47.230 40	60.994 57	66.722 45	75.618 56½	683 38	4.468 30	452 62	285.894 34½	68.014 98	253.469 32	595.091 00	837.663 17	41.976 10	208.432 57	175.421 67	44.018 48½	14.342 23	3,167.840 29½	

Wykaz dochodów

podług zamknięć rachunkowych za rok 1895

30 miast (według ustawy z r. 1889).

1	2	3		4		5		6		7		8		9	
		Czynsze i opłaty													
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	z dóbr		z domów, rzeźni, budek itp.		z gruntów, kamieniołomów itp.		z lasów, wiklin itp.		z fabryk, cegielń, wapienników itp.		z koszar i kwaterunku wojska		Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	.	.	14.765	23	21	67	6.901	11	.		.	.	9.019	70
2	Bochnia	.	.	5.509	76	4.692	22	25	10	608	20	7.821	60	321	47
3	Brody	.	.	2.710	.	88	.	.	.	.	.	25.529	95	127	59
4	Brzeżany	10.794	45	.	.	.	.	.	.	.	.	6.448	45½	885	70
5	Buczacz	.	.	928	34	.	.	.	.	.	.	254	77	.	.
6	Drohobycz	.	.	6.069	16	82	75	2.876	01	.	.	.	.	13.686	28½
7	Gorlice	.	.	10.242	10	31	61	.	.	.	.	.	.	5.498	19
8	Gródek	.	.	5.115	54½	4.451	29	2.740	68	.	.	5.623	04	4.094	55
9	Jarosław	.	.	27.956	17½	976	97½	.	.	.	.	4.380	09	920	85
10	Jasło	.	.	2.618	25	80	95	.	.	5.308	87	.	.	264	48
11	Jaworów	16	74	4.760	72½	350	.	857	25	52	80	.	.	13.792	49
12	Kołomyja	.	.	2.395	.	2.185	45	.	.	.	.	16.888	36	465	16
13	Krosno	6.175	70	6.751	44	1.479	08	.	.	980		.	.	511	.
14	Podgórze	1.981	85	6.162	01	.	.	.	.	20.795	69	327	90	2.950	27
15	Przemyśl	290	.	59.329	18	336	96	1.164	70	.	.	30.719	08	501	84
16	Rzeszów	1.124	01	4.896	82	5.003	51	.	.	.	.	29.616	41	2.587	49
17	Sambor	1.502	10	21.575	45½	.	.	.	.	.	.	.	.	883	26
18	Sanok	4.230	51	4.609	91	806	62	1.029	75	.	.	11.384	91½	534	75
19	Sącz Nowy	1.192	40	17.834	30½	1.236	46½	10.788	05	.	.	1.761	70	3.561	39
20	Śniatyn	5.605	39½	1.335	41	.	.	.	.	1.845	50	286	15	1.298	96
21	Sokal	.	.	4.224	71	915	66	.	.	190	.	.	.	592	37
22	Stanisławów	3.507	53	26.263	48	709	25	.	.	40.046	85	50.968	50	6.140	28
23	Stryj	6.552	10	22.434	08	2.876	86	4.500	63	.	.	.	.	883	[illegible]
24	Tarnopol	.	.	26.410	35½	375	10	.	.	.	.	.	.	101	33
25	Tarnów	2.502	68	15.386	62	1.970	38	.	.	.	.	21.364	88	667	79
26	Trembowla	.	.	2.862	48	7.853	48	14.348	04	.	.	18.800	91	136	21
27	Wadowice	.	.	1.974	12	507	47	1.086	95	150	.	3.393	70	5.875	12
28	Wieliczka	.	.	3.016	64	9.226	54	.	.	.	.	.	.	3.861	05
29	Złoczów	.	.	1.443	70	42	55	.	.	8.079	61	9.846	83½	678	41
30	Żółkiew	5.092	14½	1.877	97	4.846	98	.	.	.	.	37.470	33	310	04
	Razem	50.267	61	605.431	27	50.541	82	46.318	27	78.052	52	282.887	57½	81.151	62½

1	2	10		11		12		13		14		15		16		17	
		Z dzierżawy praw i przywilejów										Dodatki na cele ściśle gminne					
														konsumcyjne			
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	propinacya i opłaty komunalne		placowe, targowe, straganowe sprzedaż śmiecia		miary i wagi, polowanie i rybołostwo		Taksy		Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych		od podatków bezpośrednich		od mięsa		od wina	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Biała	31.159	29	.	.	3.197	50	1.475	88	.	.	7.209	72	.	.	2.000	.
2	Bochnia	39.589	.	5.261	59	6	.	86	80	.	.	5.786	66	6.201	.	560	.
3	Brody	39.566	74	2.844	92	.	.	80	.	.	.	9.656	94½	8.600	.	1.201	20
4	Brzeżany	55.500	91½	404	65	11	50	68	50	.	.	.	.	4.400	.	1.409	59½
5	Buczacz	4.500	10	.	.	.	.	11	20	.	.	10.800	67	7.025	02	375	.
6	Drohobycz	46.863	54	1.852	01	.	.	20	.	.	.	13.001	43½	8.700	55	.	.
7	Gorlice	28.785	60	1.379	.	63	28	58	60	6.700	.	.	.	2.875	.	950	.
8	Gródek	28.930	35	349	58	430	45	141	36	.	.	.	.	.	.	.	.
9	Jarosław	76.200	.	716	33	120	.	11.837	95½	11.460	.	13.228	90½	4.705	.	.	.
10	Jasło	22.206	75	3.296	71	6	05	1.006	49½	.	.	.	.	2.200	.	275	.
11	Jaworów	16.550	.	1.425	15	.	.	1.194	26	2.597	20½	.	.	600	.	622	50
12	Kołomyja	96.777	77	4.638	83	.	.	327	33		.	.	.	30.071	41	2.080	.
13	Krosno	21.280	50	3.105	.	5	20	546	74	1.721	90	.	.	.	.	.	.
14	Podgórze	25.497	14	926	70	35	.	5.617	70	19.482	86	.	.	2.579	56	.	.
15	Przemyśl	141.704	18	5.418	39	120	.	2.545	35	22.000	.	.	.	.	.	.	.
16	Rzeszów	.	.	75	.	10	.	4.060	61	46.772	17	.	.	5.780	.	800	.
17	Sambor	18.090	.	2.166	75	.	.	1.390	16	26.360		7.391	90½	6.300	.	425	.
18	Sanok	20.563	15	1.766	86	55	.	679	80	3.911	01	4.644	72	.	.	.	.
19	Sącz Nowy	33.668	40	2.413	99	70	24½	200	60	.		.	.	.	.	302	78
20	Śniatyn	.	.	2.175	31	.	.	1.428	15	20.729	12½	7.562	99	6.029	72	.	.
21	Sokal	22.300	.	295	.	15	37	559	70	.	.	4.507	80½	3.204	12	163	73
22	Stanisławów	75.509	02	99	60	.	.	15.650	93	.	.	30.354	27	30.822	21	2.100	.
23	Stryj	60.282	.	.	.	.	.	456	50	6.000	09	.	.	.	.	.	.
24	Tarnopol	82.271	26	3.200	75	448	.	1.223	63½	5.315	79½	36.990	96	10.900	.	930	17
25	Tarnów	105.301	17	2.109	81½	139	87	2.294	49	10.000	.	27.569	12	12.830	.	808	.
26	Trembowla	11.235	86	791	12	105	60	338	76	.	.	.	.	468	75	.	.
27	Wadowice	24.000	.	3.615	15	130	16	119	20	.	.	4.095	31½	6.167	85	.	.
28	Wieliczka	20.018	66	1.568	09	25	10	2	.	.	.	4.225	78½	4.962	86	.	.
29	Złoczów	19.125	.	2.321	46	151	93	1.058	19	.	.	4.679	01	11.957	76½	19.125	.
30	Żółkiew	16.200	.	627	28	6	70	980	45	.	.	.	.	5.704	.	540	.
	Razem	1,182.676	06½	54.547	03½	5.104	65½	55.681	10½	183.050	15½	191.702	91½	177.284	61½	34.637	97½

1	2	18		19		20		21		22		23		24		25		26		27		28		29
						Wpływy nadzwyczajne																		
						ze sprzedaży																		
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Dochody rozmaite		Zapas kasowy z roku poprzedniego		gruntów i realności		papierów wartościowych		z pożyczek zaciągniętych		zaliczki otrzymane i zwrócone		Wpływy drogowe		Na cele szkolne dodatki i inne		Depozyta i kapitały obce		Razem		Należytości czynne, pozostałe z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	3.223	38	7.726	01	.	.	.	.	64.633	.	59.967	51	1.341	58	.	.	.	.	209.623	58	30.370	10	
2	Bochnia	3.816	68	26	62½	.	.	.	.	.	.	15.947	73	.	.	.	.	.	.	96.255	43½	16.652	11	
3	Brody	1.500	69	1.294	45½	.	.	.	.	9.000	.	2.983	65	.	.	.	.	1.654	88	107.236	02	21.827	54½	
4	Brzeżany	546	46½	7.266	98½	.	.	.	.	900	.	3.006	85	4.116		29	41	888	69	96.678	11½	9.728	56½	
5	Buczacz	326	27	252	62	.	.	.	.	.	.	500	.	.	.	7.835	48	.	.	32.809	17	.	.	
6	Drohobycz	1.260	06	1.925	11	.	.	.	.	83.375	12	6.172	98	8.365	88½	.	.	4.596	11	195.886	95½	27.246	51	
7	Gorlice	2.037	32	15.861	34	.	.	25.706	96	1.950	.	2.541	81	.	.	17	94	.	.	104.668	75	16.736	19	
8	Gródek	970	51	2.880	75½	86	.	55.309	04	80.957	33	1.348	28	.	.	256	82½	1.593	66	195.279	26½	66.147	69	
9	Jarosław	556	64	5.963	71½	.	.	6.390	06	.	.	6.305	81½	.	.	.	.	.	.	176.718	51	28.997	10	
10	Jasło	8.261	14	703	82½	1.333	80	4.906	90	13.000	.	2.106	79	.	.	.	.	.	.	67.576	01	7.014	86	
11	Jaworów	13.022	96	645	20½	.	.	.	.	1.500	.	629	20½	.	.	.	.	1.323	07½	59.939	60½	11.689	45½	
12	Kołomyja	5.099	64	1.037	41½	.	.	46.494	57	62.211	.	12.566	47	7.000	.	4.938	43	129	.	292.305	53½	30.721	76½	
13	Krosno	15.550	95	7.659	19	44	.	100	14	.	.	927	39	.	.	.	.	.	.	63.838	24	10.182	86	
14	Podgórze	7.425	86	626	54		.	.	.	.	.	19.167	66	1.398	93	.	.	.	.	115.147	69	7.329	66	
15	Przemyśl	5.610	14	599	58	4.177	97	.	.	9.000	.	1.576	.	25.339	91	.	.	.	.	310.430	29	25.460	45	
16	Rzeszów	2.924	73½	1.251	40	.	.	80.031	27	87.000	.	9.331	90½	.	.	.	.	.	.	281.287	33	86.882	64	
17	Sambor	529	62	710	52	.	.	.	.	.	.	1.581	79	614	55	.	.	.	.	89.523	11	30.347	76	
18	Sanok	6.492	56½	1.009	18	.	.	.	.	21.026	61	4.991	30½	.	.	.	.	.	.	87.736	65½	40.384	70	
19	Sącz Nowy	3.035	37½	290	50½	257	17	24.142	.	87.101	15	7.917	99½	.	.	6.215	31	3.757	47	205.747	30	72.887	24	
20	Śniatyn	2.163	33	550	50	.	.	32.678	22	.	.	2.843	60	.	.	.	.	.	.	83.232	06	11.905	16½	
21	Sokal	1.333	48	17	99	13	.	.	.	39.500	.	.	.	1.700	.	.	.	.	.	78.902	93½	7.646	07½	
22	Stanisławów	4.536	82	161	63	30	.	.	.	74.501	86	54.055	22	1.000	.	583	54	10.933	16	424.974	09	32.584	08	
23	Stryj	29.557	01	20	28½	919	40	.	.	117.621	49	27.905	30½	.	.	.	.	.	.	280.009	45	57.205	24	
24	Tarnopol	2.209	71½	843	45½	2.944	.	.	.	.	.	15.302	60½	.	.	.	.	4.629	85	194.096	95	4.351	30	
25	Tarnów	5.706	23	884	95	5	.	95.627	97	200.000	.	15.405	60	.	.	.	.	5.008	26	525.279	84½	17.085	50½	
26	Trembowla	165	78	12.760	88½	32	.	580	.	.	.	5.512	85	.	.	.	.	.	.	75.992	44½	44.698	24	
27	Wadowice	2.385	72	2.950	70	.	.	.	.	.	.	5.362	61	.	.	46	20	23.656	22	82.516	48½	2.868	61	
28	Wieliczka	4.260	76	724	11½	.	.	7.931	24	.	.	1.544	13	.	.	1.000	.	.	.	62.363	67	5.033	70½	
29	Złoczów	28.192	86	40.367	28	.	.	26.600	.	.	.	5.440	18½	.	.	.	.	4.238	87½	183.348	16	34.312	16	
30	Żółkiew	6.466	44	3.241	04	65	.	.	.	15.000		14.621	08½	.	.	.	.	11.165	86	125.879	62	18.867	56	
	Razem	169.187	65½	120.255	30½	9.907	34	408.198	37	368.277	58	304.560	72½	50.896	85½	20.923	13½	76.739	60	4,902.282	67½			

Wykaz wydatków

podług zamknięć rachunkowych za rok 1895

30 miast (według ustawy z r. 1889).

(kwoty: zł. ct.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Pobory funkcyonaryuszów	Emerytury i zaopatrzenia	Koszta kancelaryjne	Administracya dóbr, utrzymanie budynków, realności itp.	Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego	Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych	Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe	Cele dobroczynne, ubogich i inne	Policya miejscowa
1	Biała	12.853 15	3.102 56	2.776 98	2.318 .	.	.	2.909 11	2.801 34	5.611 61
2	Bochnia	13.733 87	2.019 11	983 44½	3.660 25½	3.346 .	.	11.100 45½	1.863 80	1.420 21½
3	Brody	8.187 92	3.091 44	2.044 98	1.986 79	.	.	3.957 47	1.523 24	7.829 92
4	Brzeżany	5.721 38	353 25	886 35	1.060 20½	28.646 15	6.508 25	1.617 43½	203 22	6.181 83
5	Buczacz	3.554 72	332 28	1.161 34	560 .	.	.	394 97	.	3.185 01
6	Drohobycz	13.022 55	1.932 49	1.054 68	1.400 09	.	.	10.635 88	3.08[illegible] 52	6.802 85½
7	Gorlice	8.092 60	842 44	531 40	2.189 23	15.750 .	6.200 .	2.332 51	372 94	304 64
8	Gródek	10.678 70	1.866 83	1.193 28½	2.691 68	2.300 .	.	3.090 86	1.340 10	2.960 66
9	Jarosław	17.453 64	1.020 92½	1.747 01	3.919 77	1.500 .	.	13.933 74½	250 .	18.361 11
10	Jasło	4.836 98	128 97	1.348 84½	1.458 94	.	.	3.812 58½	29 94	3.036 62
11	Jaworów	4.938 .	741 60	520 68	2.017 54	.	1.222 50	1.385 96½	3.961 98	2.056 41
12	Kołomyja	25.674 07	1.327 54	2.989 03	14.732 83	.	.	13.731 84	3.31[illegible] 25	14.908 40
13	Krosno	4.049 26	.	498 .	2.722 52	2.658 19	.	4.138 90	60 .	2.336 03
14	Podgórze	15.433 20	1.080 78	846 85	9.262 05	.	.	12.454 63	2.834 15	5.225 34
15	Przemyśl	34.153 74	3.248 05	3.614 76	13.367 58	.	22.000 .	15.863 78	2.585 18	10.790 04
16	Rzeszów	12.875 55	1.290 83	1.583 08	9.348 88	.	.	12.755 94	3.984 63½	8.407 14
17	Sambor	9.888 63	1.357 56	917 96	8.447 84	9.200 .	.	5.671 95	1.172 60	4.426 82
18	Sanok	5.170 .	837 40	918 17	7.629 65	2.000 .	.	3.627 87	.	3.577 74
19	Sącz Nowy	6.667 17	6.560 62	1.904 15	4.906 68	.	.	4.901 34	.	11.162 22
20	Śniatyn	5.623 40	1.896 36	1.686 05	3.755 40	.	.	4.954 03½	319 32	7.555 95
21	Sokal	7.128 30	1.338 19	1.372 45	6.976 21	.	.	5.836 40½	699 72	1.168 21
22	Stanisławów	23.554 31	4.510 45	4.210 50	3.216 14	21.666 68	.	7.150 21	.	12.887 80
23	Stryj	9.988 .	2.803 53	1.546 76	11.922 24	14.129 88	.	1.507 73½	2.321 60	6.886 34
24	Tarnopol	22.601 15	2.378 66	2.795 70½	19.124 40	.	.	2.741 35	8.487 23	9.703 25
25	Tarnów	15.982 25	5.028 41	1.033 24	11.988 29½	.	10.000 .	20.810 75½	5.338 03	15.247 55
26	Trembowla	8.378 13	675 43	815 06	6.029 44	.	.	5.870 05	.	1.654 79
27	Wadowice	11.095 46	257 57	381 07	3.684 23½	10.000 .	.	4.221 11	899 88	3.453 .
28	Wieliczka	7.938 78	1.548 96½	785 25	4.244 68	.	.	5.248 71½	799 07	4.055 86
29	Złoczów	4.768 75	1.431 50	879 46½	11.409 30	.	.	4.699 70½	3.127 89	6.678 31
30	Żółkiew	10.413 11	556 .	826 40	4.078 14	.	.	2.955 42	919 70	3.174 88
	Razem	346.451 72	53.559 64	43.852 94½	180.104 01	111.196 90	45.930 75	197.318 22½	52.294 28½	190.550 55

1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Aresztanci i szupaśnicy	Straż pożarna itp.	Straż polowa i lasowa	Wydatki na cele sanitarne	Oświetlenie miasta	Przedsiębiorstwa gminne	Dyety i koszta podróży	Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe	Wydatki na cele: szkolne i oświaty	Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe
1	Biała	239 70	657 60	1.352 14	5.215 81	4.280 92	8.601 58	.	98 59	21.803 62	42 .
2	Bochnia	.	243 .	.	1.769 21½	604 92	2.806 57½	639 19	4.970 68½	11.614 11	48 92
3	Brody	771 79	2.053 61	.	4.262 31	3.835 77	1.103 71	483 68	10.553 20½	10.658 95	.
4	Brzeżany	29 49	1.920 24	.	1.978 37	1.706 62	3.333 25	80 .	2.211 86½	5.369 04	.
5	Buczacz	17 09	393 96	.	2.380 92	1.883 31	116 62	.	.	9.107 28	.
6	Drohobycz	57 94	3.037 50	1.655 74	991 85	1.573 77	2.498 34	378 84	166 52	34.913 47½	833 36
7	Gorlice	70 .	300 .	.	3.605 96	994 18	.	100 .	45 .	5.837 18	66 37
8	Gródek	123 97	111 75	346 78½	846 .	748 84	.	289 50	4.409 21½	9.523 52	662 02
9	Jarosław	124 74	7.604 61	.	2.184 12½	.	.	375 04	7.119 03	10.638 80½	17 78
10	Jasło	61 28	508 85	.	7.648 42	1.344 93	3.749 01	310	11 80	[illegible].063 69	.
11	Jaworów	83 36	374 65	538 68	833 27	294 18	529 97	72 31	3 50	[illegible]87 18	110 15
12	Kołomyja	711 11	4.540 64	.	6.305 71	1.606 76	.	333 20	6.553 97½	24.055 10	.
13	Krosno	60 .	1.276 41	.	1.944 72	743 15	15.959 91	175 50	56 62	3.683 20	.
14	Podgórze	27 48	1.888 29	198 .	1.800 .	3.592 94	7.562 75	1.250 44	604 99	7.036 14	30 .
15	Przemyśl	1.536 37	13.426 67½	644 16	16.634 95	6.191 21	.	.	39.039 58½	17.282 84	125 .
16	Rzeszów	157 16	4.054 51	.	2.339 59	3.024 92½	5.969 00½	175 13	17.921 12½	5.814 21	1.641 68
17	Sambor	70 70	4.987 65	.	2.173 91	1.408 22	.	370 72	9.621 42	11.891 64	.
18	Sanok	104 59	1.078 58	213 .	1.592 88	782 89	.	.	3.051 53	6.571 20	1.423 56
19	Sącz Nowy	132 77	4.379 83	1.900 33	6.986 34½	3.758 64	.	.	3.750 13	8.736 44	.
20	Śniatyn	.	.	.	1.578 84	779 65	1.325 .	534 37	1.992 81	4.252 44	328 .
21	Sokal	254 17	207 16	229 98	1.815 24	642 46	2.870 47	156 44	111 71	8.105 36	189 .
22	Stanisławów	966 66	12.975 32	.	8.626 58	9.962 78	89.241 79	317 10	12.365 06	27.757 47	936 58
23	Stryj	524 04	5.769 70	.	4.630 29	2.833 25	.	.	3.134 81	37.854 08½	67 42
24	Tarnopol	455 89	5.647 27	490 75	4.403 58	2.936 02½	.	269 64	1.662 88½	17.569 08½	551 38
25	Tarnów	137 20	5.126 67	.	3.577 84	8.670 78½	.	256 88	6.638 93½	15.582 82	.
26	Trembowla	10 60	963 74	2.333 10	2.563 70	429 90	.	167 58	799 26	4.595 58	17 77
27	Wadowice	427 05	889 56	.	1.117 .	999 39	2.627 69	119 63	.	5.889 17	2.000 .
28	Wieliczka	177 97	800 .	.	1.640 60½	1.032 13	576 87	188 03	94 15	9.285 .	16 50
29	Złoczów	83 65	2.987 97	.	2.021 59	954 01	.	258 01	4.359 31	32.644 08	.
30	Żółkiew	255 52	160 42	.	766 09	564 59	.	402 55	155 .	6.156 87	.
	Razem	7.672 29	88.661 16½	9.902 66½	99.235 66	68.131 13½	98.872 54	7.708 78	141.472 71½	395.479 58	9.107 49

1	2	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
Liczba porządkowa	Nazwa miasta	Wydatki na cele: drogowe	Wydatki nadzwyczajne: kupno gruntów, domów, budowli itp.	Wydatki nadzwyczajne: kupno papierów wartościowych	Wydatki nadzwyczajne: spłata długów	Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone spłacone	Wydatki rozmaite	Zapas kasowy z końcem roku	Depozyta i kapitały obce	Razem	Wszystkie długi i inne należytości bierne pozostałe z końcem roku	Uwaga
1	Biała	48.103 62	41.756 55	.	6.867 23	32.468 99	2.498 53	3.268 95	.	209.623 58	37.550 33	
2	Bochnia	3.198 35	1.871 79½	.	15.775 34	11.081 01½	1.503 05½	2.002 21½	.	96.255 43½	264.152 88½	
3	Brody	.	.	.	36.001 30	2.469 70½	3.311 66	1.051 32	2.051 25	107.236 02	476.666 36½	
4	Brzeżany	2.612 47	2.019 91	.	11.035 80	3.291 64	1.433 70	8.078 81½	395 81½	96.678 11½	3.669 95½	
5	Buczacz	528 70	.	.	7.899 11	.	958 03	35 83	.	32.809 17	80.451 91	
6	Drohobycz	.	81.337 47½	8.385 88½	.	4.200 61	1.423 56	12.060 05½	4.439 97	195.886 95½	14.118 07	
7	Gorlice	.	5.527 .	.	27.850 61½	849 60	6.559 09	16.247 99½	.	104.668 75	98.972 33	
8	Gródek	1.291 19	78.612 05	59.153 13	5.974 18	1.004 50	3.427 14	1.325 21	1.384 69	198.355 80½	166.542 26½	Niedobór 3.076 zł. 54 ct. nieusprawiedliwiony.
9	Jarosław	14.798 60½	10.409 46	18.500 09	27.448 79	4.799 31	11.486 45½	25 47	.	173.718 51	323.167 92½	
10	Jasło	638 90	17.114 76	3.000 .	6.143 51	2.276 87	1.601 23	1.450 88	.	67.576 01	103.519 60½	
11	Jaworów	427 27	12.827 47	5.222 09	4.724 24	1.355 12	626 35	62 42	822 72	59.989 60½	50.479 79½	
12	Kołomyja	9.000 .	43.666 59	54.884 63	30.696 62	15.611 54½	16.951 41	238 28½	473 .	292.305 53½	628.295 64	
13	Krosno	118 79	.	.	3.776 08	707 68	6.647 03	12.226 25	.	63.838 24	54.808 16½	
14	Podgórze	.	14.385 91	.	20.724 08	.	9.353 47	10 90	.	115.147 39	193.763 85	
15	Przemyśl	49.806 67	11.860 07	1.916 31	30.505 92	1.472 .	13.986 20	379 25	.	310.430 29	383.199 23½	
16	Rzeszów	.	82.698 70	.	96.388 44	5.888 20½	932 75	4.035 84½	.	281.287 33	280.241 79	
17	Sambor	2.582 78	11.581 67	.	1.545 14	1.392 59	276 12	537 19	.	89.523 11	351.133 68½	
18	Sanok	.	22.091 09	.	14.901 97	4.611 08	7.533 14½	20 31	.	87.736 65½	239.311 82	
19	Sącz Nowy	10 .	78.835 06	.	3.758 80	3.629 91	49.530 27½	1.325 45	2.911 14	205.747 30	115.005 80	
20	Śniatyn	2.189 02½	29.240 99	4.948 96	4.045 84	2.005 09	4.093 56	126 97	.	83.232 06	70.095 17½	
21	Sokal	174 .	26.873 92	.	11.674 04	205 45	808 72	71 33	.	78.902 93½	98.326 21	
22	Stanisławów	.	84.183 67	33.941 20	39.237 30	15.926 30	11.056 44	5.813 80	.	424.974 09	1,288.629 55	
23	Stryj	9 60	118.197 72	4.785 50	21.397 67	21.577 16	7.955 58	166 54	.	280.009 45	499.094 68	
24	Tarnopol	.	12.444 13	.	29.334 .	5.320 58½	27.498 50	14.408 57½	3.272 41	194.096 95	529.842 82	
25	Tarnów	520 18	102.594 81	131.858 92	135.370 48½	9.199 89	4.691 28	10.571 33	5.058 29	525.279 84½	1,108.713 17	
26	Trembowla	306 37	5.889 42	716 25	12.165 .	7.439 41	4.137 48½	10.034 38	.	75.992 44½	462.423 17	
27	Wadowice	2.299 53	18.928 82	.	3.782 07½	1.604 43	1.529 89	392 42½	5.917 50	82.516 48½	82.454 16	
28	Wieliczka	353 14	5.982 53	1.828 12	5.861 19	3.806 17	4.676 66	1.428 33½	.	62.363 67	119.778 16	
29	Złoczów	2.863 78½	30.803 80	28.260 70½	17.488 .	.	3.788 61	19.089 89	2.749 83	183.348 16	301.499 84	
30	Żółkiew	4.753 42	11.178 43	.	52.472 78	5.489 76½	7.694 70½	6.300 66	6.604 87	125.879 32	603.193 85	
	Razem	146.586 39½	962.913 80	357.396 79	734.395 54½	169.684 62	217.976 63	182.786 87½	36.081 48½	4,905.359 21½	.	

Alegat T. do sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep. I.

Wykaz dochodów
podług budżetów na rok 1896
30 miast (według ustawy z r. 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Czynsze i opłaty: z dóbr zł.	ct.	4 z domów, rzeźni, budek itp. zł.	ct.	5 z gruntów, kamieniołomów itp. zł.	ct.	6 z lasów, wiklin itp. zł.	ct.	7 z fabryk, cegielń, wapienników itp. zł.	ct.	8 z koszar i kwaterunku wojska zł.	ct.	9 Odsetki od papierów wartościowych, pożyczek itp. zł.	ct.
1	Biała			6.174				5.672						8.470	
2	Bochnia			6.258		4.619	90	15		1.500		3.990		120	
3	Brody			2.798								24 245	88½	100	
4	Brzeżany			11.500								5.911		250	
5	Buczacz			1.000								390			
6	Drohobycz			4.422	13	167	50	3.465						8.427	77
7	Gorlice			9.124	42	31	61							4.359	33
8	Gródek			6.495		4.350		3.100				6.793		4.284	
9	Jarosław			28 316		977	47½					4.271	60	532	76
10	Jasło			6.772		63				4.500				141	90
11	Jaworów	13		4.028	92			2.500		100				7.890	67
12	Kołomyja			2.395		2.351		10				16.343	98	500	
13	Krosno	2.404		3.206		1.394								280	
14	Podgórze			7.721		18.630				1.350				1.882	
15	Przemyśl	343		29.107		525		771				31.442		762	
16	Rzeszów	1.052		8.777						11.305		25.490		1.537	
17	Sambor			19.187	94	2.144	50							399	37
18	Sanok	1.605	24	4.316	83	670	50	1.046				10.210	98	2.507	
19	Sącz Nowy	1.192	59	6.964	40	1.312	25½	2.301				12.845	54	2.165	12
20	Śniatyn			1.743		5.230				1.559	75	1.290	67	100	
21	Sokal			4.390		270									
22	Stanisławów	3.503		23.437		728				41.153		50.811		1.658	
23	Stryj	4.917	80	16.674		3.262	41	2.185				6.960	74	1.229	90
24	Tarnopol			27.210	92									98	70
25	Tarnów	2.539	55	14.934	50	1.883	36					17.512	69	1.010	
26	Trembowla			3.087	75	14.224	60	18.435				18.726		129	51
27	Wadowice			1.813		405	42	750				7.932	42	2.816	30
28	Wieliczka			3.732		8.570		50						3.500	
29	Złoczów			5.155		79				4.926		8.354		20	
30	Żółkiew	20.355	60	2.082	95	4.273	18			8.400		32.653	83	226	73
	Razem	37.925	78	272.823	76	76.162	71	40.300		74.793	75	286.175	33½	55.398	06

| 1 | 2 Nazwa miasta | 10 Z dzierżawy praw i przywilejów: propinacya i opłaty komunalne zł. | ct. | 11 placowe, targowe, stragan

owe sprzedaż śmiecia zł. | ct. | 12 miary i wagi, polowanie i rybołostwo zł. | ct. | 13 Taksy zł. | ct. | 14 Z dzierżawy dodatków krajowych konsumcyjnych zł. | ct. | 15 Dodatki na cele ściśle gminne: od podatków bezpośrednich % | zł. | ct. | 16 konsumcyjne: od mięsa % | zł. | ct. | 17 od wina % | zł. | ct. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Biała | 2.000 | | 200 | | 3.180 | | 1.830 | | | | 64 | 40.562 | | | | | | | |
| 2 | Bochnia | 43.040 | | 5.360 | | 220 | 31 | 20 | | | | 20 | 4.248 | | | 6.201 | | | 560 | |
| 3 | Brody | 38.517 | | 2.775 | 25 | | | | | | | 35 | 8.000 | | 73½ | 8.800 | | 100 | 1.201 | 20 |
| 4 | Brzeżany | 44.610 | | 300 | | 7 | | 10 | | 8.000 | | | | | | 4.400 | | | 1.200 | |
| 5 | Buczacz | 4.520 | | | | | | | | | | 70 | 11.900 | | | 7.025 | | | 375 | |
| 6 | Drohobycz | 48.100 | | 1.732 | 46 | 9 | 93 | | | | | 26 | 13.059 | 80 | 50 | 7.217 | | | | |
| 7 | Gorlice | 22.785 | 60 | 1.600 | | 45 | | 75 | | 12.700 | | | | | | 2.875 | | | 612 | |
| 8 | Gródek | 28.618 | | 36 | | 252 | | 850 | | | | | | | | | | | | |
| 9 | Jarosław | 80.600 | | 2.940 | | 120 | | 4.060 | | 11.600 | | 14 | 7.484 | 46 | | 4.715 | | | | |
| 10 | Jasło | 21.800 | | 3.561 | 74 | 6 | 05 | 1.200 | | | | | | | 50 | 2.200 | | 100 | 300 | |
| 11 | Jaworów | 17.000 | | 1.264 | | | | 1.060 | | 3.722 | 50 | | | | | | | | | |
| 12 | Kołomyja | 94.425 | 77 | 4.913 | | 26 | 20 | 440 | | | | | | | | 32.000 | | | 2.080 | |
| 13 | Krosno | 28.995 | | 2.810 | | 10 | | 115 | | | | | | | 50 | 2.421 | | | | |
| 14 | Podgórze | 26.857 | | 814 | | 35 | | 5.710 | | 19.483 | | | | | | | | | | |
| 15 | Przemyśl | 165.063 | | 4.938 | | 27 | | 1.860 | | 22.000 | | | | | | | | | | |
| 16 | Rzeszów | 50.600 | | | | | | 1.762 | | | | | | | | 5.780 | | | 800 | |
| 17 | Sambor | 40.200 | | 2.302 | | | | 1.250 | | 15.500 | | 25 | 13.850 | | | | | | 170 | |
| 18 | Sanok | 23.556 | 72 | 1.810 | | 52 | | 656 | | 4.416 | 36 | 23 | 4.309 | 19 | | | | | | |
| 19 | Sącz Nowy | 33.656 | | 2.522 | 20 | 36 | 20 | 250 | | | | 10 | 4.200 | | | | | | | |
| 20 | Śniatyn | 23.949 | 72 | 2.350 | | | | 1.520 | | | | 50 | 11.644 | 88 | | 2.800 | | | | |
| 21 | Sokal | 21.800 | | 301 | | 15 | | 625 | | | | 35 | 9.102 | | 100 | 3.100 | | 100 | 100 | |
| 22 | Stanisławów | 136.188 | | 52 | | 500 | | 14.643 | | | | 13 | 23.900 | | 100 | 30.200 | | 100 | 2.100 | |
| 23 | Stryj | 60.282 | | 2.489 | | 35 | | 395 | | 6.000 | | 20 | 13.151 | 20 | | | | | | |
| 24 | Tarnopol | 78.875 | | 3.250 | | 677 | 77 | 1.350 | | 1.500 | | 12 | 12.046 | 68 | | 10.900 | | | 930 | 17 |
| 25 | Tarnów | 105.301 | | 1.850 | 93 | 140 | | 2.230 | | 10.000 | | 35 | 37.850 | 05 | | 15.000 | | | 1.205 | |
| 26 | Trembowla | 12.636 | | 1.059 | | 60 | 20 | 280 | | | | | | | | 1.880 | | | | |
| 27 | Wadowice | 27.000 | | 3.446 | | | | 120 | | | | 30 | 4.800 | | | 2.924 | | | | |
| 28 | Wieliczka | 21.168 | | 1.620 | | 25 | | | | | | 10 | 1.554 | 20 | | 4.500 | | | | |
| 29 | Złoczów | 20.000 | | 2.157 | | | | 960 | | 20.000 | | 10 | 2.071 | 13 | | 10.471 | | | 2.100 | |
| 30 | Żółkiew | 5.000 | | 280 | | 6 | 70 | 14.162 | | | | | | | | 6.331 | 44 | | 540 | |
| | Razem | 1,327.138 | 81 | 58.683 | 58 | 5.486 | 86 | 57.433 | | 134.921 | 86 | | 223.733 | 59 | | 171.740 | 44 | | 14.273 | 37 |

1	2 Nazwa miasta	18 Dochody rozmaite zł.	ct.	19 Zapas kasowy z roku poprzedniego zł.	ct.	20 Wpływy nadzwyczajne: ze sprzedaży gruntów i realności zł.	ct.	21 papierów wartościowych zł.	ct.	22 z pożyczek zaciągniętych zł.	ct.	23 zaliczki otrzymane i zwrócone zł.	ct.	24 Wpływy drogowe zł.	ct.	25 Na cele szkolne dodatki i inne zł.	ct.	26 Razem zł.	ct.	27 Wysokość opłacanych w gminie podatków zł.	ct.	29 Uwaga
1	Biała	450																68.538		55.528	40	
2	Bochnia	2.750														750		79.652	71	21.240		Nadwyżka w kwocie 91 zł. 26 ct.
3	Brody									2.000		1.217						89.654	33½	22.857	14	„ „ 35 „ 82½ „
4	Brzeżany	930		625	56							1.320		4.604		100		83.767	56	27.641	70	„ „ 330 „ 11 „
5	Buczacz	50										50		7.150				32.460		17.000		„ „ 162 „ 50 „
6	Drohobycz	1.284								60.000		2.124	51					150.010	10	50.229	38	„ „ 79 „ 30 „
7	Gorlice	101	51									4.140	77			50	03	58.500	27	19.211	78	
8	Gródek	700										500				256		56.234		11.877	04	
9	Jarosław	26	87	500		15.000						5.430		5.976	36			172.550	52½	53.460	40	„ „ 309 „ 78½ „
10	Jasło	5.450		1.450	88	1.500						7.014	86					55.960	43	18.647	63	
11	Jaworów	3.175		645	20½													41.399	29½	12.867	70	
12	Kołomyja	12.797	66	238	28					200.780				7.000		4.662		380.962	89	70.000		
13	Krosno	384		2.300				6.250		516		600		1.755				53.440		13.872	32	
14	Podgórze	11.220		628						100.000		6.800		1.800				202.930		27.884	32	„ „ 2.400 „ — „
15	Przemyśl	32.295										1.900						291.033		161.513	11	
16	Rzeszów	3.040		93.440						30.000								233.583		63.665	84	
17	Sambor	220										861	03					96.084	84	55.400		
18	Sanok	300				200				320		845						56.821	82	17.793		
19	Sącz Nowy	23.606	73½	290	50					1.180						11	50	92.534	04	42.000		
20	Śniatyn	712	20							2.153	77	3.346	48					58.400	47	25.878	36½	
21	Sokal	1.600				5				2.000		400		1.700				45.408		17.297	10	
22	Stanisławów	3.760		1.000						81.527		4.148				450		419.758		109.009		„ „ 486 „ — „
23	Stryj											1.145						118.727	05	65.756	27	
24	Tarnopol	4.080	02	1.000		450		160				900						143.429	26	100.389	22½	„ „ 2 „ 39½ „
25	Tarnów	3.525										8.132						223.114	08	108.143	97	„ „ 2.832 „ 90 „
26	Trembowla	520	46	10.034	38			30.910	96			5.586	50					117.570	36	13.035	71	„ „ 875 „ 63 „
27	Wadowice	2.572		270	91			76.000				11.692	55			46	20	142.588	80	17.735	90	
28	Wieliczka	4.030		500								6.815						56.064	20	15.542		„ „ 184 „ 20 „
29	Złoczów	1.200										1.440						78.933	13	20.711	30½	„ „ 465 „ 13 „
30	Żółkiew	4.672	63	404	95	780						100						100.220	01	9.786	54	
	Razem	125.453	08½	113.328	66½	17.935		113.320	96	480.476	77	76.508	70	29.985	36	6.325	73	3,800.325	17½			

Wykaz wydatków

podług budżetów na rok 1896

30 miast (według ustawy z r. 1889).

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	3 Pobory funkcyonaryuszów zł. ct.	4 Emerytury i zaopatrzenia zł. ct.	5 Koszta kancelaryjne zł. ct.	6 Administracya dóbr, przymiarów budynków, realności itp. zł. ct.	7 Czynsze za dzierżawę: prawa propinacyjnego zł. ct.	8 Czynsze za dzierżawę: krajowych opłat konsumcyjnych zł. ct.	9 Podatki, ekwiwal., opłaty skarbowe zł. ct.	10 Cele dobroczynne, ubogich i inne zł. ct.
1	Biała	13.247	2.383	2.400	2.250	-	.	1.000	7.245
2	Bochnia	14.429 60	2.091 51	81 72	6.474 60	6.960	.	6.464 92	1.454 50
3	Brody	8.442	3.188 39	1.800	.	3.100	.	3.250	1.200
4	Brzeżany	7.176	281 25	370	1.030	31.450	.	2.150	72
5	Buczacz	3.550	.	400	560	.	.	.	250
6	Drohobycz	13.992 20	1.322 49	948 67	2.750	.	.	9.749 97	2.452
7	Gorlice	8.856	842 50	574	550	15.750	6.200	4.154	310
8	Gródek	8.740	1.879	1.200	2.719	2.300	.	6.500	995
9	Jarosław	17.859 34	1.073 23	1.957 60	2.980	1.750	11.540	11.791 38	.
10	Jasło	4.800	124	340	1.500	.	.	3.777	110
11	Jaworów	5.058	768 16	525	1.700	.	.	2.079 18½	3.293 70
12	Kołomyja	25.655 60	3.847	2.268	18.286 60	.	.	13.700	4.686
13	Krosno	3.850	700	553	1.950	5.545	.	4.427	30
14	Podgórze	15.604	2.231	1.400	16.464	.	.	10.700	4.220
15	Przemyśl	33.994	2.729	8.526	436	.	22.000	15.161	[illegible].333
16	Rzeszów	13.330	1.090	1.950	11.999	4.132	.	8.150	[illegible].186
17	Sambor	10.740 80	1.789 16	1.110	4.970	.	9.200	8.685 60	724
18	Sanok	5.300	277 40	1.851	9.684	2.000	.	4.375 60	.
19	Sącz Nowy	10.601 25	1.883 50	1.757 80	4.796 06	.	.	5.244 57	76 80
20	Śniatyn	8.800	2.300	.	4.226 26	5.400	.	5.154 92	790
21	Sokal	5.400	1.212	870	6.063	.	.	8.198	630
22	Stanisławów	26.610	5.693	3.800	10.134	28.500	.	9.800	.
23	Stryj	9.988	2.734 14	670 72	7.571 59	2.380	6.000	15.573 79	1.234 40
24	Tarnopol	24.251 74½	2.308 66	2.700	17.525 20	.	.	1.774 55	3.500
25	Tarnów	21.882	4.920 91	1.065	11.756 34	.	10.000	19.575 32	5.470
26	Trembowla	10.225 33	685 55	513	6.016	.	.	3.845 50	.
27	Wadowice	10.739 20	292 25	400	6.308 15	12.200	.	3.450 24	883
28	Wieliczka	10.780	1.870	800	2.400	.	.	5.300	2.100
29	Złoczów	8.900	1.472	580	13.070	.	.	5.485	700
30	Żółkiew	12.927	556	850	3.050	.	.	2.970	758
	Razem	375.729 06½	52.545 80	43.090 51	179.169 80	121.467	84.940	203.488 04½	53.731 40

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	11 Policya miejscowa zł. ct.	12 Aresztanci i szupaśnicy zł. ct.	13 Straż pożarna itp. zł. ct.	14 Straż polowa i lasowa zł. ct.	15 Wydatki na cele sanitarne zł. ct.	16 Oświetlenie miasta zł. ct.	17 Przedsiębiorstwa gminne zł. ct.	18 Dyety i koszta podróży zł. ct.	19 Rekrutacya, kwaterunek i inne cele wojskowe zł. ct.
1	Biała	5.776	350	200	1.860	3.775	4.200	16.715	200	.
2	Bochnia	.	.	2.655 36	.	2.241	1.206	400	200	367
3	Brody	7.690	550	1.996	.	1.900	3.500	5.500	200	7.197 80
4	Brzeżany	5.370	50	1.973 20	.	2.445	1.500	645	1.800	2.200
5	Buczacz	3.010	50	400	.	1.255	1.000	.	.	100
6	Drohobycz	6.050	200	6.157	830 80	1.952 80	2.220	1.300	130	200
7	Gorlice	490	100	300	.	650	1.100	.	100	45
8	Gródek	4.539	100	861	.	1.200	800	.	300	1.225
9	Jarosław	8.529 77	250	9.388 39	.	2.937	.	.	160	5.995
10	Jasło	3.490	150	500	.	1.500	1.400	4.000	250	30
11	Jaworów	1.940	50	250	500	1.270	400	550	100	10
12	Kołomyja	15.986 22	405	4.208 44	.	5.350	3.686	188.549	400	6.946
13	Krosno	2.566	.	1.440	100	2.815	.	13.600	.	70
14	Podgórze	4.344	50	2.732	350	5.500	4.600	320	.	.
15	Przemyśl	9.408	1.600	16.568	900	11.622	24.722	17.468	.	39.265
16	Rzeszów	8.071	220	4.014	.	2.740	3.000	7.606	350	9.001
17	Sambor	4.816	40	4.822	.	2.588	1.520	.	.	8.790
18	Sanok	3.400	100	200	210	1.550	794	.	.	2.402 40
19	Sącz Nowy	8.862 14	100	8.236	1.406	4.346	3.200	.	1.142 40	3.371 70
20	Śniatyn	4.625 05	300	200	72	920	1.000	.	100	2.374 61
21	Sokal	2.644	250	342	230	2.050	650	200	500	150
22	Stanisławów	14.398	.	18.920	.	4.299	10.987	36.917	420	15.027
23	Stryj	5.903	456	5.960	1.185	3.683 42	2.281	.	56	1.751
24	Tarnopol	10.337 35	300	6.179 94	600	3.800	3.269 76	.	300	1.800
25	Tarnów	14.931 78	150	5.971 52	.	790	8.570	.	250	5.620
26	Trembowla	1.590	15	700	1.000	1.510	380	.	50	30
27	Wadowice	3.701	500	1.148	481 50	1.117	1.250	2.141	.	.
28	Wieliczka	8.940	150	550	.	950	1.000	1.050	200	200
29	Złoczów	5.942	150	800	.	1.400	1.000	.	100	3.840
30	Żółkiew	2.520	250	1.150	.	600	800	.	900	2.150
	Razem	174.870 31	6.886	108.822 35	9.725 30	78.706 22	90.035 76	243.961	8.208 40	120.158 51

1 Liczba porządkowa	2 Nazwa miasta	20 Wydatki na cele: szkolne i oświaty zł. ct.	21 Wydatki na cele: parafialne i wyznaniowe zł. ct.	22 Wydatki na cele: drogowe zł. ct.	23 Wydatki nadzwyczajne, kupno: gruntów, domów, budowli itp. zł. ct.	24 Wydatki nadzwyczajne, kupno: papierów wartościowych zł. ct.	25 Wydatki nadzwyczajne: spłata długów zł. ct.	26 Wydatki nadzwyczajne: zaliczki udzielone spłacone zł. ct.	27 Wydatki rozmaite zł. ct.	28 Zapas kasowy z końcem roku zł. ct.	29 Razem zł. ct.	30 Uwaga
1	Biała	23.831	.	1.625	.	.	63.427	.	3.540	.	54.024	Niedobór w kwocie 85.486 zł., do pokrycia pożyczką.
2	Bochnia	16.300 19	431 50	.	.	.	16.535 55	.	539	.	79.461 45	
3	Brody	4.050 82	.	2.221	.	.	30.625	500	3.208	.	89.619 01	
4	Brzeżany	4.495	.	5.200	3.870	.	6.500	1.470	2.790	.	83.437 45	
5	Buczacz	8.561 25	.	7.500	.	.	5.311 25	.	350	.	32.297 50	
6	Drohobycz	28.359 58½	875	2.400	64.000	50	2.450	.	1.540 28½	.	149.930 80	
7	Gorlice	5.796	160	.	.	.	8.811 64½	.	3.711 12½	.	58.500 27	
8	Gródek	7.747	761	1.550	600	.	11.691	.	527	.	56.234	
9	Jarosław	1.924	17 78	27.036 36	22.000	.	40.390 19	1.200	3.460	.	172.240 74	
10	Jasło	7.740	.	5.630	1.302 50	.	112.815 59½	.	1.690	.	151.149 09½	Niedobór 95.188 zł. 66½ ct. do pokrycia pożyczką.
11	Jaworów	4.387 09	.	1.550	12.200	1.222 50	7.955 57½	.	500	.	46.309 21	Niedobór 4.909 zł. 91½ ct. do pokrycia oszczędnościami
12	Kołomyja	26.588 20	.	9.000	1.840	.	115.638	.	7.610	.	404.600 06	Niedobór 23.637 zł. 17 ct. do pokryaia pożyczką.
13	Krosno	3.675	15	8.166	3.000	1.000	6.730	500	2.459	.	63.221	Niedobór 9.781 zł. do pokrycia oszczędnościami.
14	Podgórze	8.200	30	100	97.600	.	21.325	800	3.960	.	200.530	
15	Przemyśl	19.774	1.125	20.000	8.000	239	30.699	1.900	5.401	.	295.870	Niedobór 4.837 zł. ma być pokryty pozostałością kasową i majątkiem zakładowym.
16	Rzeszów	17.129	4.982	.	138.410	.	20.220	.	3.500	.	261.080	Niedobór 27.497 zł. do pokrycia pożyczką.
17	Sambor	13.230	.	3.400	.	.	19.418 15½	100	191 12½	.	96.084 84	
18	Sanok	7.015	621 39	.	.	.	16.041 03	.	1.000	.	56.821 82	
19	Sącz Nowy	13.999 08	.	1.285	220.615 34	.	4.887 54	.	11.124	.	306.935 18	Niedobór 212.401 zł. 13½ ct. do pokrycia pożyczką i zaoszczędzeniami.
20	Śniatyn	7.758 14	368	900	3.862	.	6.043 28	300	2.906 21	.	58.400 47	
21	Sokal	7.441	189	180	.	.	7.009	400	800	.	45.408	
22	Stanisławów	36.988	.	.	53.892	.	136.734	3.220	10.928	.	419.267	
23	Stryj	30.338 13	67 42	.	3.430	.	18.152 28	.	2.000	.	121.415 89	Niedobór w kwocie 2.688 zł. 84 ct. do pokrycia 50% dodatkiem do podatku konsumcyjnego od mięsa.
24	Tarnopol	17.886	1.023 66	.	.	.	29.322	.	11.548	.	143.426 86½	
25	Tarnów	23.712 81	.	2.350	1.000	.	71.705	5.250	5.310	.	220.281 18	
26	Trembowla	4.550 83	94 46	350	800	36.663 68	36.098 40	8.500	2.073 98	.	116.694 73	
27	Wadowice	6.026	200	1.830	76.000	.	4.384 20½	10.971 58	622	.	144.645 12½	Niedobór 2.056 zł. 32½ ct. do pokrycia oszczędnościami w pojedyńczych rubrykach.
28	Wieliczka	9.990	100	1.550	.	.	6.000	2.000	4.950	.	55.880	
29	Złoczów	4.986	4.817	2.755	3.695	.	17.488	1.624	200	.	78.468	
30	Żółkiew	10.079	.	3.000	34.772 61	.	46.427 13	.	3.200	.	126.957 74	Niedobór 26.737 zł. 73 ct. do pokrycia pożyczką.
	Razem	382.558 12½	15.878 21	109.578 36	750.853 45	39.178 18	920.834 82½	88.785 58	101.638 72½	.	4,289.291 42½	

WYKAZ

kas pożyczkowych gminnych za rok 1894.

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1894		Uwaga
		gmin	kas pożyczkowych	zł.	ct.	
1	Biała	69	.	.	.	Nie ma żadnych kas.
2	Bóbrka	90	53	102.925	51	
3	Bochnia	141	95	46.972	10½	
4	Bohorodczany . .	37	17	44.394	38	
5	Borszczów . . .	74	55	73.244	43	
6	Brody	103	61	76.497	38	
7	Brzesko	111	3	881	06	
8	Brzeżany . . .	75		.	.	Nie przedłożono mimo 7-miu ur-
9	Brzozów	56	37	79.358	36	gensów.
10	Buczacz	86	68	110.969	05	
11	Chrzanów . . .	84	4	5.242	91	
12	Cieszanów . . .	69	.	.	.	Nie przedł. mimo 7 urgensów.
13	Czortków . . .	44	45	108 226	94	Stan kasy pożycz. 92.687·21½
14	Dąbrowa . . .	105	96	100.608	07½	4 Banki włościańskie 7.920·86
15	Dobromil . . .	96	1	5.493	54	
16	Dolina	87	50	55.939	13	Nie przedłożono mimo 7-miu ur-
17	Drohobycz . . .	79	41	69.981	23	gensów, podaje się stan z r.
18	Gorlice	89	78	72.889	33	1893.
19	Gródek	70	2	4.400	24½	
20	Grybów	72	63	60 243	37	
21	Horodenka . . .	50	47	148.725	86	
22	Husiatyn . . .	51	50	148.885	53	
23	Jarosław . . .	108	83	134.195	32	
24	Jasło	155	147	115.160	60	
25	Jaworów . . .	67	21	12.940	05	
26	Kałusz	69	62	118.705	72½	
27	Kamionka . . .	92	73	122 558	55	
28	Kolbuszowa . . .	62	57	114.399	21	
29	Kołomyja . . .	75	57	88.655	57½	
30	Kossów	45	12	68.948	89	
31	Kraków	107	.	.	.	Nie ma żadnych kas.
32	Krosno	84	81	113.159	12½	
33	Limanowa . . .	90	88	93.946	08	
34	Lisko	154	4	3.621	65	
35	Lwów	130	77	145.562	78½	
36	Łańcut	108	81	200.853	90	
37	Mielec	96	91	115.984	78	
	Do przeniesienia .	3.180				

L. porz.	Nazwa powiatu	Ilość		Stan kasy z końcem roku 1894		Uwaga
		gmin	kas pożyczkowych	zł.	ct.	
	Z przeniesienia .	3.180				
38	Mościska . . .	78	12	44.041	70	
39	Myślenice . . .	67	7	10.919	86½	
40	Nadwórna . . .	38	6	16.329	30	
41	Nisko	60	34	61.027	35	
42	Nowy targ . . .	75	39	50.658	44	
43	Pilzno	61	42	55.921	34	
44	Podhajce	65	56	110.750	42½	
45	Przemyśl . . .	123	78	81 350	.	
46	Przemyślany . .	69	10	22.829	84	
47	Rawa	72	17	66.994	66	
48	Rohatyn	100	65	99.178	23	
49	Ropczyce . . .	79	48	32.878	58½	
50	Rudki	73	8	38.525	79	
51	Rzeszów	116	106	131.812	75	
52	Sambor	86	17	19.665	36	
53	Sanok	130	45	51.878	00½	
54	Sącz nowy . . .	167	55	73.798	82	
55	Skałat	62	61	240.541	86	
56	Śniatyn	41	12	32.774	33	
57	Sokal	99	71	109.617	63	
58	Stanisławów . . .	75	13	38.869	09	
59	Stare miasto . .	56	20	22.345	20	
60	Stryj	102	23	63.032	02½	
61	Tarnobrzeg . . .	70	57	128.581	09	
62	Tarnopol	81	81	250.277	98½	
63	Tarnów	85	82	106.762	51	
64	Tłumacz	59	35	59.502	22	
65	Trembowla . . .	43	26	102.604	53	
66	Turka	74	2	5.790	61	
67	Wadowice . . .	111	2	5.334	92	
68	Wieliczka . . .	156	50	42.126	95	
69	Zaleszczyki . . .	57	32	61.644	17	
70	Zbaraż	62	49	107.862	59½	
71	Złoczów	141	93	165.653	37	
72	Żółkiew	74	14	35.149	53	
73	Żydaczów . . .	73	55	169.579	83	
74	Żywiec	70	.	.	.	Nie ma żadnych kas.
	Razem . . .	6.230				

WYKAZ

powiatowych kas pożyczkowych za rok 1894.

L. porz.	Powiat	Stan kasy z końcem roku 1894 zł.	ct.	Uwaga
1	Brzesko	13 226	76	
2	Borszczów . . .	.	.	W likwidacyi.
3	Dobromil . . .	32.877	76	
4	Drohobycz . . .	64.161	19	Nie przedłożono mimo 7-miu urgensów, podaje się stan z roku 1893.
5	Horodenka . . .	21.937	70	
6	Jaworów . . .	21.629	48	
7	Kossów	45.074	51	
8	Nadwórna . . .	9.620	22	
9	Pilzno	21.917	55 1/2	
10	Sambor	150.214	77	
11	Turka	58.717	82 1/2	
12	Wieliczka . . .	125.255	53 1/2	
13	Złoczów	7.307	88	
14	Żydaczów . . .	21.177	24 1/2	
	Razem .	593.118	43	

W Y K A Z

powiatowych kas oszczędności za rok 1894.

L. porz.	Powiat	Wysokość wkładek oszczędności zł.	ct.	Pożyczki hipoteczne zł.	ct.	Pożyczki komunalne zł.	ct.	Weksle zł.	ct.	Zastaw papierów wartość. zł.	ct.	Fundusz rezerwowy zł.	ct.	Stan z końcem roku 1894 zł.	ct.	Uwaga
1	Bochnia . .	556.667	62	303.379	25	29.185	.	114.862	.	275	.	18.161	31½	570.297	16½	
2	Brody . . .	73.233	22	39.480	95	1.316	64	22.830	72	8.776	75	968	77	77.476	84	
3	Dolina . . .	236 285	76	97.610	95	83.889	96	53.346	.	195	.	9.454	91	242.279	06	
4	Kałusz . .	266.645	34	117.512	98	7.910	.	124.816	.	2.406	.	2.781	60	310.137	58	
5	Kraków . .	3,741.786	85	2,156 853	62	27.691	40	412.287	47	8.326	.	103.391	90	3,902.447	39	
6	Myślenice . .	302.662	92	162.205	15	12.697	96	39.002	.	150	.	11.040	97	322.897	49	
7	Ropczyce . .	241.067	68	191.014	70	3.431	29	93.333	29	1.215	.	10.834	73	300.321	23	
8	Sambor . . .	148.644	48	4.468	57	827	92	139.636	55	.	.	3.317	45	157.177	55	
9	Trembowla .	135.164	69½	53.121	11	.	.	140.671	79	2.616	.	13.796	11	255.437	81	
10	Wieliczka .	898.213	64	541.021	89	.	.	207.961	.	1.044	.	38.274	95½	914.176	43	
11	Wadowice .	437.831	16	60.825		.	.	1,701.944	05	13.154	12	42.869	95	1,131.099	24	
	Razem . .													8,183.747	78½	

W Y K A Z

miejskich kas oszczędności za rok 1894.

L. porz.	Miejscowość	Wysokość wkładek oszczędnościow.		Pożyczki hipoteczne		Pożyczki komunalne		Weksle		Zastaw papierów wartościow.		Fundusz rezerwowy		Stan z końcem roku 1894		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	3,640.785	98½	2,597.482	28	173.889	03	5.759	71	16.150	.	54.365	43	3,698.986	39½	
2	Bochnia	820.590	38	536.066	76	.	.	248.632	80	10.096	.	66.200	.	910.942	08	
3	Drohobycz	375.523	12	96.063	68	2.250	.	145.873	40	11.839	.	45.981	56	412.998	15	
4	Jasło	729.584	53	477.972	28	96.377	32	82.289	47	23.095	.	69.591	03	759.613	51	
5	Kołomyja	1,822.959	03	904.944	30	.	.	243.740	46	13.449	15	138.844	39	1,960.733	08	
6	Kraków	12,155.128	73	7,231.921	94	134.499	94	628.243	.	2,860.552	45	1,213.638	62	13,767.617	.	
7	Lwów	27,300.539	25	16,527.354	67	633.417	51	2,547.236	69	18.444	.	2,733.282	12	27,856.095	96	
8	Przemyśl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Niema kasy.
9	Ropczyce	241.067	68	191.014	70	.	.	93.333	29	1.215	.	10.834	73	300.321	23	
10	Rzeszów	896.495	58½	344.143	41	49.669	36	385.065	.	98.508	.	151.145	64	1,108.299	88	
11	Sambor	1,823.346	78	942.536	62	231.545	34	432.822	.	37.133	43	116.893	28	1,871.776	30	
12	Sącz nowy	1,370.212	58½	963.295	99	24.194	23	3.371	64	161.187	50	110.470	69	1,524.333	37	
13	Stanisławów	2,129.137	05	1,488.323	08	93.297	70	457.850	09	10.637	.	221.629	35	2,580.485	63	
14	Stryj	274.962	80	103.909	65	23.380	77	43.515	69	60.486	25	664	69	308.735	.	
15	Tarnopol	1,854.896	89	943.859	85	9.144	68	370.186	49	23.725	.	237.382	77	1,909.522	87	
16	Tarnów	3,285.878	19½	2,435.730	38	85.313	65	368.988	86	239.235	.	229.217	25	3,334.663	25	
17	Żywiec	260.673	16½	151.762	50	.	.	56.634	96	11.020	.	.	.	269.444	74	
	Razem													62,574.568	44½	

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu II. Wydziału krajowego

za czas od 1. grudnia 1895 do 30. listopada 1896.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Departament II.

Szef Departamentu: Tadeusz Romanowicz, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, przemysłowe, górnicze. — Sprawy szkolne, teatra, archiwa krajowe i pomniki historyczne, fundacye przemysłowe i dobroczynne. — Szkoły przemysłowe i górnicze. — Biura statystyczne — Biuro sprzedaży soli.

I. Ustawy i uchwały, podlegające Najwyższej Sankcyi.

Uchwała w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1896.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 20. grudnia 1895 l. 82.367 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. grudnia 1895 na wniosek komisyi budżetowej w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1896 r. następującą uchwałę:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1896 na podstawie budżetu, na r. 1895 uchwalonego

2. Sejm upoważnia c. k. Rząd do pobierania na rzecz funduszu krajowego dodatków do podatków bezpośrednich w wysokości 61 ct. od każdego 1 zł. należytości państwowej.

W mieście Krakowie tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim dodatek ten tylko w wysokości 47 ct. ma być pobieranym.

3. Upoważnienia powyższe obowiązują po dzień 31. marca 1896.

Uchwała ta uzyskała Najwyższą Sankcyę postanowieniem z dnia 3. lutego 1896 — i została wykonaną.

Uchwała finansowa o poborze dodatku krajowego w r. 1896.

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej uchwalił Wysoki Sejm w dniach 5., 6. i 7. lutego r. 1896 budżet funduszu krajowego i powziął następującą uchwałę skarbową:

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1896 pobierany będzie dodatek do podatków bezpośrednich państwowych w wysokości 61 ct. od każdego złotego a. w. całej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie i w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek w wysokości 47 ct. od każdego złotego a. w. całej należytości państwowych bezpośrednich podatków.

Uchwały powyższe uzyskały Najwyższą Sankcyę postanowieniem z dnia 12. kwietnia 1896.

Podwyższenie płac nauczycieli szkół ludowych.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 5. maja 1896 użyczyć Najwyższej Sankcyi uchwalonemu przez Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 31. stycznia 1896 projektowi ustawy, zmieniającej postanowienia art. 11. i 16. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) w brzmieniu ustawy z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40). O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Ustawa o poborze opłat od spadków na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6 lutego 1894 ustawa o poborze opłat od spadków na rzecz funduszu szkolnego krajowego otrzymała Najwyższą Sankcyę Najwyższem postanowieniem z d. 6. grudnia 1894. Wejście w życie tej ustawy opóźniło się z powodu, że rozporządzenie wykonawcze Ministerstw Wyznań i Oświaty, Skarbu i Sprawiedliwości wydane zostało dopiero 4. grudnia 1895. W myśl tego rozporządzenia wykonawczego Wydział krajowy zarządził w porozumieniu z c. k

krajową Dyrekcyą Skarbu sporządzenie druków dla c. k. urzędów podatkowych i sądów, wskutek czego ustawa, na wstępie powołana, ogłoszona została w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z d. 25. kwietnia 1896 Nr. 19 Cz. V. i po myśli §. 11 weszła w życie z dniem 25. maja 1896.

II. Sprawy szkolne.

Wniosek posła Fruchtmana w przedmiocie zmiany ustępu 3. art. 16. ustawy z 24. kwietnia 1894 (Dz. u. kr. Nr. 49.) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych.

Uchwałą z dnia 7. lutego 1896 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, żeby zbadał wniosek posła Fruchtmana w przedmiocie zmiany lub uzupełnienia alinei 3. Art. 16. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr. i zdał o nim sprawę na najbliższej sessyi sejmowej, — a jeżeli to uzna za właściwe, aby wniósł projekt zmiany przytoczonej ustawy z uwzględnieniem słusznego rozkładu ciężarów pomiędzy poszczególne gminy miejskie oraz pomiędzy miasta a fundusz szkolny krajowy.

Wskutek tej uchwały Wydział krajowy zajął się przedewszystkiem zebraniem materyałów, potrzebnych do należytego rozpatrzenia się w stosunkach obecnie istniejących i do ocenienia, czyli i jaką reformę zaprowadzićby w nich należało a oraz jaki byłby efekt finansowy ewentualnej zmiany ustawy. Według wzoru, w sprawozdaniu komisyi szkolnej podanego, i nowymi szczegółami uzupełnionego, sporządzono mianowicie tabelaryczne zestawienie wszystkich miast i miasteczek, posiadających majątek zakładowy, na które orzeczeniami organizacyjnemi Rady szkolnej krajowej, wydanemi na podstawie ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr., nałożono prestacye na płace nauczycieli z dochodów tegoż majątku zakładowego, — a następnie tabelaryczne to zestawienie zakomunikowano reprezentantom kilku znaczniejszych miast w kraju, których zaproszono na konferencyę celem wysłuchania ich uwag i wniosków. Rezultat tej konferencyi, spisany w formie protokołu, złożony jest w aktach Wydziału krajowego.

Ze względu jednak, że w najbliższych już latach spodziewaną jest reforma podatków państwowych, która pociągnie za sobą zupełną zmianę dzisiejszej podstawy podatkowej, wobec czego obecnie wprost niemożliwem byłoby ocenić efekt finansowy jakiejkolwiek zmiany Art. 19. obowiązującej ustawy, postanowił Wydział krajowy wstrzymać się aż do tego czasu z przedstawieniem Wys. Sejmowi swych wniosków w niniejszej sprawie.

Reorganizacya szkół wydziałowych.

Na podstawie ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr. przystąpiła c. k. Rada szkolna do zorganizowania z dniem 1. września 1896 nowych szkół wydziałowych w kilku większych miastach kraju, gdzie znalazły się po temu warunki, w ustawie przewidziane, a względnie do reorganizacyi istniejących szkół wydziałowych (żeńskich) wedle przepisów nowej ustawy. Ponieważ według Art. 7. tej ustawy koszta założenia i utrzymania szkół wydziałowych pokrywane być mają w sposób, określony ustawą z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., przeto Rada szkolna krajowa przed wydaniem orzeczeń organizacyjnych odnosiła się w myśl Art. 16. alinea 3. wspomnianej ustawy do Wydziału krajowego o objawienie zdania, czyli i jaki zasiłek gminom miast, posiadających dochód z majątku zakładowego, ma być udzielony z funduszu szkolnego krajowego na pokrycie zwiększonych wydatków na płace nauczycieli. Opinii takich udzielał Wydział krajowy po ponownem dokładnem zbadaniu majątku i stosunków finansowych miast.

I tak oświadczył się Wydział krajowy:

Co do m. Przemyśla, gdzie zorganizowano 3-klasową szkołę wydziałową męską w połączeniu z 4-klasową pospolitą w miejsce dotychczasowej 6-klasowej pospolitej — za odmówieniem gminie wszelkiego zasiłku; zwiększony wydatek wynosi 2.807 zł. rocznie;

co do Nowego Sącza — gdzie zorganizowano 3-kl. szkołę wydziałową, połączoną z 4-kl. szkołą pospolitą, w miejsce zwiniętej 6-klasowej

pospolitej — za przyjęciem na fund. szk kraj. całego zwiększonego wydatku w kwocie 4.804 zł;

co do Wieliczki — gdzie w miejsce dwóch 6-kl. szkół pospolitych, męskiej i żeńskiej, zorganizowano dwie 3-klasowe szkoły wydziałowe, męską i żeńską, z których każda połączona jest z 4-klasową pospolitą — za przyjęciem na fund. szkolny krajowy połowy zwiększonego wydatku w kwocie 2.180 zł. — podczas gdy drugą połowę w takiej samej kwocie ponosić ma gmina z dochodów majątku zakładowego;

co do Sambora — gdzie w miejsce 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej zorganizowano 3-klasową szkołę wydziałową, połączoną z 4-klasową szkołą pospolitą żeńską — za przyjęciem na fundusz szkolny krajowy całej nadwyżki wydatków w kwocie rocznej 1.366 zł.; wreszcie

co do Rzeszowa — gdzie zorganizowano 3-klasową szkołę wydziałową męską, połączoną z 4-klasową pospolitą, w miejsce zwiniętej równocześnie 6-klasowej szkoły pospolitej męskiej — oświadczył się Wydział krajowy za nałożeniem na gminę całego zwiększonego wydatku w kwocie 2.488 zł., a natomiast za uwolnieniem gminy od dobrowolnej prestacyi 500 zł. rocznie, jeżeli koszta utrzymania IV. i V. klasy utworzyć się mającej szkoły wydziałowej żeńskiej w całości przyjmie na siebie.

Orzeczenia Rady szkolnej krajowej zgodne są z powyższemi opiniami Wydziału krajowego.

Uchwała sejmowa w sprawie subwencyi krajowej dla szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie.

Przy rozprawach nad budżetem kraj. funduszu szkolnego na r. 1896 powziął Wys. Sejm dnia 6. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zbadał i zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej, czy i o ile stała subwencya krajowa, przyznana uchwałą sejmową z roku 1872 wydziałowej szkole żeńskiej w Krakowie, wskutek ustawy z r. 1894 o kosztach utrzymania szkół nie ma być uchyloną“.

Wydział krajowy odniósł się odezwą z dnia 26. marca 1896 LW. 14.297 do Rady szkolnej krajowej z prośbą, aby, kwestyę w rezolucyi powyższej poruszoną, wzięła pod rozwagę przy reorganizacyi szkół wydziałowych w Krakowie i objawiła swe zdanie Wydziałowi krajowemu wtedy, gdy sprawa rozkładu prestacyj na utrzymanie szkół wydziałowych w Krakowie przyjdzie pod decyzyę.

Wydział kraj. zawiadomił dalej Radę szkol. kraj, że uchwałą z dnia 15. lipca 1896 L. 42.769 zarządził wykreślenie powyższej subwencyi z rubr. XII. poz. 27 preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897. Jakkolwiek bowiem sprawa ta zostaje w związku z kwestyą reorganizacyi szkół wydziałowych na podstawie ustawy z d. 23. maja 1895 L. 57 Dz. u. kr., to jednak subwencya powyższa w dotychczasowej formie i w rubr. XII. poz. 27. preliminarza fund. szk kraj. nadal preliminowaną być nie może, a ewentualnie mogłaby znaleść miejsce w rubr I. poz. 1. tegoż preliminarza.

Rada szk. kraj. odezwą z d. 5. października 1896 L. 23.011 (LW. 63.973) zawiadomiła Wydział krajowy, że sprawa reorganizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie po myśli ustawy z d. 23. maja 1895 (L. 57 Dz. u kr.) i sprawa rozkładu kosztów utrzymania tej szkoły dotychczas nie weszła na porządek dzienny, ponieważ gmina m. Krakowa nie objawiła dotąd żadnych życzeń w tym kierunku.

Uchwały, powzięte przy załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1894/5.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1894/5, na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 8. lutego 1896 między innemi następującą uchwałę:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zwrócił uwagę na niedogodności, powstające dla Rad szkolnych miejscowych z powodu zalegania w uiszczaniu dodatków szkolnych, i na najbliższej sesyi przedstawił odpowiednie wnioski.“

Wydział krajowy odezwą z dnia 28. marca 1896 LW. 11734 odniósł się do Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania w tym względzie, przyczem zaznaczył, co następuje:

„Uchwałą tą poruszył Sejm ponownie sprawę, która była już przedmiotem uchwały sejmowej z d. 30 marca 1892, ale nie doczekała się załatwienia."

„Wówczas Sejm, idąc za wnioskiem posła Bobczyńskiego, domagał się zmiany istrukcyi dla Rad szkolnych miejscowych i okręgowych oraz instrukcyi dla urzędów podatkowych w tym kierunku, aby rozkładanie i ściąganie dodatków do podatków na potrzeby szkolne przekazane zostało c. k. urzędom podatkowym, któreby miały obowiązek fundusze, przeznaczone na rzeczowe potrzeby szkolne, wypłacać wprost do rąk przewodniczących Rad szkolnych miejscowych."

„Gdy życzenie to okazało się trudnem do urzeczywistnienia, a zmieniona tymczasem ustawa o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych z 24. kwietnia 1894 (Dz. u. kr. Nr. 49), tudzież wydana na jej podstawie instrukcya z 14. lipca 1894 (Dz. u. kr. Nr. 63) nie wprowadziła pod tym względem takiej zmiany, któraby zaradziła istniejącym niedogodnościom, Sejm w powyższej swej uchwale, nie wskazując już sposobu załatwienia sprawy, domaga się przedstawienia sobie wniosku, jaki Wydział krajowy po zasiągnięciu opinii Świetnej Rady szkolnej krajowej za najodpowiedniejszy ku temu celowi uzna."

Na odezwę powyższą oraz kilkakrotne urgensa nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Prócz powyżej wymienionej rezolucyi uchwalił Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich na podstawie sprawozdania Rady szkolnej kraj.:

a) wezwanie do Rządu, aby w najbliższym czasie zajął się ustanowieniem większej liczby inspektorów szkolnych okręgowych, zrównał ich liczbę z ilością okręgów szkolnych oraz dostarczył Radom szkolnym okręgowym odpowiednich sił kancelaryjnych;

b) wezwanie do Rady szkolnej krajowej, aby zaprowadziła naukę podzielną w czasie od 15. kwietnia do końca czerwca i od 1. września do 30. października.

Rada szkolna krajowa nie udzieliła Wydziałowi krajowemu żadnych wskazówek, czy i w jaki sposób stało się zadość żądaniom, wyrażonym w powyższych rezolucyach.

Uchwały, powzięte przy załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkol. kraj. o stanie szkół średnich galicyjskich w r. szkol. 1894/5.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkol. o sprawozdaniu c. k. Rady szk. kraj. o stanie szkół średnich galicyjskich w r. szkol. 1894/5 powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 23. stycznia 1896 następujące uchwały:

a) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w najbliższym czasie przystąpił do założenia VI. gimnazyum we Lwowie, tudzież szkół realnych w Tarnowie, Jarosławiu i Stryju.

b) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby, w szkołach średnich uczynił naukę historyi kraju rodzinnego przedmiotem obowiązkowym.

c) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy zamierzonej ogólnej regulacyi płac urzędników państwowych podniósł odpowiednio dodatek funkcyjny dyrektorów, płace nauczycieli i remuneracye zastępców nauczycieli, tudzież dodał dyrektorom pomocników do czynności kancelaryjnych; następnie, ażeby liczbę posad nauczycieli w VIII. randze podniósł do wysokości co najmniej jednej trzeciej części ogólnej liczby stałych nauczycieli; wreszcie, ażeby rozważył, czyby nie należało w niektórych gimnazyach przyznać dyrektorom i nauczycielom wyższej, aniżeli w innych tego rodzaju zakładach płacy.

d) Wzywa się c k. Rząd, ażeby, rozszerzając instytucyę praktycznego kształcenia kandydatów stanu nauczycielskiego, pomnożył liczbę stypendyów dla nich przeznaczonych.

e) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do załatwienia reformy egzaminów nauczycielskich na podstawie przedstawionych mu w r. 1893 wniosków.

Uchwały powyższe zakomunikowano c. k. Radzie szkolnej krajowej pismem Marszałka krajowego z d. 23. stycznia 1896 Ls. 949.

Na zapytanie Wydziału krajowego, jakie postanowienie powziął Rząd wskutek uchwalonych przez Wys. Sejm rezolucyj, odpowiedział

Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 25. lipca 1896 L. 15586, że rezolucye te zostały przedłożone c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświecenia.

Decyzya Ministerstwa w tej mierze dotąd nie nadeszła.

Założenie niższego gimnazyum w Tarnobrzegu.

W załatwieniu sprawozdaniu Komisyi szkolnej o petycyi Rady powiatowej tarnobrzeskiej w sprawie założenia niższego gimnazyum w Tarnobrzegu powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę Rady powiatowej tarnobrzeskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Radą szkolną krajową do zbadania i ewentualnego sprawozdania.“

Wydział krajowy wszedł w porozumienie z Radą szkolną krajową i na podstawie jej opinii nabrał przekonania, że petycyi Rady powiatowej tarnobrzeskiej poprzeć na razie nie można.

Wniosek posła Barwińskiego (o obowiązkowej nauce obu języków krajowych w szkołach średnich.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o wniosku posła Barwińskiego w przedmiocie obowiązkowej nauki obu języków krajowych w szkołach średnich, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następującą uchwałę:

Wniosek posła Barwińskiego o obowiązkowej nauce obu języków krajowych w szkołach średnich przekazuje się c. k. Rządowi, względnie c. k. Radzie szkolnej krajowej do zbadania.

Na uchwałę powyższą, zakomunikowaną JE. c. k. Namiestnikowi pismem Marszałka krajowego z dnia 8. lutego 1896 Ls. 1644 Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas żadnej odpowiedzi.

Uchwała sejmowa w sprawie wydania ustawy państwowej określającej zasady organizacyi gimnazyów.

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o wniosku posła Rottera powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Uznaje się konieczną potrzebę wydania w myśl §. 11 lit. i) ustawy z 21. grudnia 1867, Dz. p. p. L. 141, ustawy państwowej, określającej zasady organizacyi gimnazyów“.

Wydział krajowy zakomunikował odezwą z d. 27. marca 1896 L. 10.221 powyższą uchwałę c. k. Radzie szkolnej krajowej z prośbą o przedłożenie tejże z poparciem swem c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z dnia 8. sierpnia 1896 L. 276, że powyższa rezolucya sejmowa przedłożoną została JE. Ministrowi wyznań i oświecenia.

Decyzya Ministerstwa w tej mierze dotychczas nie nadeszła.

Szkoły, utrzymywane przez zgromadzenia klasztorne.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 odstąpił Wys. Sejm petycye: Ls. 490 Konwentu PP. Bazylianek w Jaworowie o subwencyę na rozszerzenie budynku szkolnego, Ls. 1085 Janiny Dydyńskiej, przełożonej zakładu naukowo-wychowawczego we Lwowie, o subwencyę na restauracyę budynku zakładowego, Ls. 496 SS. Felicyanek w Uhnowie o subwencyę na dokończenie budowy szkoły, Ls. 230 Zarządu instytutu dla dziewcząt pod kierunkiem SS. Bazylianek we Lwowie o subwencyę, Ls. 331 Zgromadzenia SS. Miłosierdzia w Przeworsku o subwencyę na adaptacyę budynku szkolnego, Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1897.

W wykonaniu tej uchwały przesłał Wydział krajowy powyższe petycye c. k. Radzie szkolnej krajowej celem objawienia zdania.

a) Szkoła PP. Bazylianek w Jaworowie.

Z badań, przeprowadzonych przez Radę szkolną okręgową w Jaworowie, okazuje się, że szkoła PP. Bazylianek w Jaworowie jest jedynym wyższym zakładem naukowo-wychowawczym żeńskim w Galicyi z językiem wykładowym ruskim. W r. szk. 1895/6 pobierało tamże naukę 94 uczenic — wychowanki są przeważnie dziećmi ruskich księży, nauczycieli ludowych lub pryw. oficyalistów i płacą za całe utrzymanie i naukę 10—14 zł. miesięcznie; nadto konwent utrzymuje 15 sierot zupełnie bezpłatnie. Zakład wspomniany posiada prawo publiczności, a nauczycielki tej szkoły mają pełną kwalifikacyę do szkół publicznych, a nawet i do szkół wydziałowych. Klasztor PP. Bazylianek nie posiada żadnego majątku — a pragnie rozszerzyć budynek szkolny i zakupić przybory naukowe i przyrządy potrzebne do wykładu nauk przyrodniczych. Nadto

wskutek śmierci jednej nauczycielki-zakonnicy musi ponieść nowy wydatek na pozyskanie jednej siły nauczycielskiej. — Rada szk. kraj. popiera przychylnie petycyę PP. Bazylianek w Jaworowie.

Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szk. kraj. wstawił do preliminarza funduszu szkolnego kraj. na r. 1897 prócz kwoty 500 zł., uchwalonej w budżecie funduszu szk. kraj. r. 1896. w rubr. XII. poz. 27 d), jeszcze 1.000 zł., a zatem 1.500 zł. tytułem jednorazowej subwencyi na rozszerzenie budynku szkolnego PP Bazylianek w Jaworowie.

b) Instytut naukowo-wychowawczy św. Heleny pod zarządem SS. Felicyanek we Lwowie

Instytut naukowo-wychowawczy Św. Heleny pod zarządem SS. Felicyanek we Lwowie jest w części zakładem naukowo-wychowawczym dla dziewcząt, które nie ukończyły jeszcze IV. klasy szkoły ludowej, w części zaś zakładem tylko wychowawczym dla dziewcząt, które ukończyły już IV. klasę ludową i uczęszczają do szkół publicznych — tych ostatnich jest 19, a pierwszych 32. Pensyonarki mają umieszczenie przeważnie bezpłatne, nieznaczna tylko liczba ich składa opłatę 4 zł. miesięcznie lub wyżej. Zakład posiada bardzo szczupłe środki utrzymania. Rada szk. okręgowa miejska we Lwowie i Rada szk. kraj. popierają petycyę przełożonej zakładu wspomnianego o subwencyę na restauracyę budynku zakładowego.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej wstawił do preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897 kwotę 300 zł. jako jednorazową subwencyę na restauracyę budynku.

c) Szkoła SS. Felicyanek w Uhnowie.

Przedłożone Wydziałowi krajowemu za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej sprawozdanie Rady szk. okręg. w Rawie wykazuje, że zgromadzenie SS. Felicyanek w Uhnowie wybudowało kosztem 20.000 zł. budynek szkolny bez obciążenia stron konkurencyjnych i funduszu szk. kraj. Fundusz na ten cel uzyskano ofiarnością publiczną. Gdy jednak dobrowolne datki okazały się niewystarczającymi, zgromadzenie przeznaczyło na ten cel własny fundusz, a nadto zaciągnęło pożyczkę zwrotną 3.000 zł. z funduszu szk. kraj. Budynek szkolny oddano już do użytku szkolnego, odbywa się w nim nauka, ale nie jest jeszcze zewnętrznie wykończony i nie posiada wszystkich sprzętów szkolnych. Prócz tego SS. Felicyanki mają jeszcze dług 4.000 zł. za dostawę materyałów i robociznę, który spłacać muszą ze swych płac nauczycielskich.

Rada szkolna krajowa stwierdziła, że zgromadzenie SS. Felicyanek udziela nauki wedle programu, obowiązującego dla szkół ludowych, spełnia swe zadanie dobrze i przez swą szkołę działa korzystnie w zakresie nauki i wychowaniu dziatwy szkolnej. Rada szk. kraj. oświadcza się za wydatnem uwzględnieniem petycyi SS. Felicyanek.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szk. kraj. wstawił do preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897 kwotę 1.000 zł. jako jednorazową subwencyę na dokończenie budowy szkoły żeńskiej SS. Felicyanek w Uhnowie.

d) Instytut żeński pod zarządem SS. Bazylianek we Lwowie.

Instytut żeński pod zarządem SS. Bazylianek we Lwowie jest internatem; w r. szk. 1895/6 znajdowało tam pomieszczenie 36 dziewcząt, z tych 5 bezpłatnie, reszta zaś za opłatą 24, 16 i 8 zł. miesięcznie. Przychody zwyczajne w r. 1895/6 w kwocie 3.700 zł. nie wystarczały na opędzenie wydatków zakładu, wynoszących 3.898 zł.

Zakład SS. Bazylianek daje pensyonarkom prócz pomieszczenia i wiktu przeważnie tylko kierunek wychowawczy, pensyonarki uczęszczają do zakładów publicznych lub prywatnych.

Rada szk. okr. miejska we Lwowie i Rada szk. kraj. oświadczają się za uwzględnieniem petycyi SS. Bazylianek o subwencyę, Rada szk. kraj. jednak zwraca uwagę, że od szeregu lat zgromadzenie to otrzymuje od Wys. Sejmu subwencyę 300 zł. na utrzymanie ochronki, która nie istnieje, bo SS. Bazylianki mają tylko internat.

Wydział krajowy na podstawie wyjaśnień Rady szk. kraj. wstawił tedy do preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897 kwotę 300 zł. jako jednorazową subwencyę na internat, a skreślił kwotę 300 zł. przeznaczaną przez Wys. Sejm na nieistniejącą ochronkę SS. Bazylianek we Lwowie.

e) Szkoła SS. Miłosierdzia w Przeworsku.

Z polecenia c. k. Rady szk. kraj. zbadała Rada szkolna okręgowa w Łańcucie petycyę SS. Miłosierdzia w Przeworsku o subwencyę na adaptacyę budynku szkolnego, zaznaczając w swem sprawozdaniu, że szkoła SS. Miłosierdzia posiada prawo publiczności, jest bardzo licznie uczęszczaną, a pod względem nauki i wychowania odpowiada wszelkim wymogom ustaw i rozporządzeń szkolnych, wreszcie używa dobrej opinii u ludności miejscowej.

Gdy zgromadzenie SS. Miłosierdzia nie posiada funduszów na dobudowanie jednej, ewentualnie dwóch sal naukowych celem rozszerzenia szkoły, przeto Rada szk. okr. w Łańcucie zaproponowała udzielenie zgromadzeniu subwencyi 500 zł. na powyższy cel. Rada szk. kraj. oświadczyła się również za poparciem prośby SS. Miłosierdzia.

Wydział krajowy, pragnąc choć częściowo uwzględnić potrzeby zgromadzenia SS. Miłosierdzia, wstawił do preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897 kwotę 200 zł tytułem jednorazowej subwencyi na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej SS Miłosierdzia w Przeworsku.

Szkoła izraelicka w Tarnopolu.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 odstąpił Wys. Sejm petycyę izraelickiej gminy wyznaniowej w Tarnopolu o podwyższenie zasiłku na tamtejszą szkołę izraelicką Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1897.

Rada szkolna krajowa, której petycyę tę przesłano do zaopiniowania, powołując się na swe sprawozdanie, przedłożone Wydziałowi krajowemu w roku ubiegłym, oświadczyła się przeciw uwzględnieniu petycyi, wskutek czego Wydział krajowy petycyi wzmiankowanej nie uwzględnił.

Szkoła izraelicka w Brodach.

O stosunkach szkoły izraelickiej w Brodach w r. szk. 1895/6, przedłożył Wydziałowi krajowemu poseł Oktaw Sala, stały delegat do nadzoru tej szkoły, sprawozdanie, z którego się okazuje, że w r. szk. 1895/6 uczęszczało do tej szkoły 415 chłopców, a 582 dziewcząt — razem 997 dzieci — a zatem o 11 dzieci mniej niż w r. szk. 1894/5, co się tłómaczy znaczną w r. 1895 śmiertelnością dzieci, będących w wieku szkolnym. Co do frekwencyi zaś rok szkolny 1895/6, jako wolny od chorób nagminnych, przedstawia się znacznie korzystniej od poprzedniego. Dzięki gorliwości ciała nauczycielskiego i wzorowego kierownictwa zakładu rezultat w postępie uczniów z końcem roku szkolnego był korzystny. Stosunek godzin nauki pod względem języka wykładowego był następujący:

1. w szkole chłopców:

w 2 oddziałach	I. klasy	22 godzin polskich,	11 godzin niemieckich
w 2 „	II. „	28 „ „	14 „ „
w 2 „	III. „	30 „ „	20 „ „
	w IV. klasie	15 „ „	11 „ „
Razem w 7 oddziałach		95 godzin polskich,	56 godzin niemieckich

2. w szkole dziewcząt:

w 3 oddziałach	I. klasy	33 godzin polskich,	21 godzin niemieckich
w 2 „	II. „	32 „ „	20 „ „
w 2 „	III. „	44 „ „	14 „ „
	w IV. klasie	21 „ „	10 „ „
Razem w 8 oddziałach		130 godzin polskich,	65 godzin niemieckich

Ogółem było zatem 225 godzin polskich, a 121 niemieckich. W porównaniu z r. szk. 1894/5 było mniej 17 godzin z wykładem polskim, a 19 z wykładem niemieckim.

Ciało nauczycielskie liczy obecnie: 15 nauczycieli, 6 nauczycielek do przedmiotów szkolnych, a 2 nauczycielki do robót ręcznych.

Delegat Wydziału krajowego podnosi dalej w swem sprawozdaniu, „że obecnie wiele zależy na tem, aby kierownictwo szkoły izraelickiej w Brodach odpowiadało wymaganiom czasu i znalazło się na wysokości swego zadania. Gdy bowiem zakład ten pierwotnie z charakterem czysto niemieckim przekształcił się później w utrakwistyczny, to w niedalekiej

przyszłości wskutek zmienionych stosunków będzie można zaprowadzić wyłącznie polski wykład. Nie nastąpiło to jednak dotąd z powodu, że c. k. gimnazyum w Brodach posiada dotychczas język wykładowy niemiecki — szkoła więc ludowa izraelicka, przygotowując znaczną część przyszłych uczniów gimnazyalnych, musiała poniekąd zachować obok polskiego wykładu także i niemiecki. Gdy atoli obecnie reprezentacya m. Brodów zamierza podjąć starania, by gimnazyum brodzkie przekształcono na polskie, przeto odpada powód, aby szkoła ludowa izraelicka była tylko na pół polska".

Kończąc swe sprawozdanie, delegat Wydziału krajowego zwraca się do Wydziału z prośbą, by w danej chwili zapewnił swym wpływem pomyślne załatwienie sprawy, zarówno doniosłej dla obu zakładów naukowych, jak i dla ludności m. Brodów i okolicy.

Uchwały sejmowe w sprawie zakładania internatów przy każdem seminaryum nauczycielskiem.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „Sejm ponownie zwraca uwagę Wydziału krajowego na sprawę stopniowego zakładania internatów przy seminaryach nauczycielskich z poleceniem przedstawienia w porozumieniu z Radą szk. kraj. odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi."

W związku z tą rezolucyą pozostaje uchwała, powzięta przez Wys. Sejm dnia 6. lutego 1896: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z ciałami samorządnemi w celu stopniowego zakładania internatów przy każdem seminaryum nauczycielskiem w tej myśli, żeby w nich znaleźli pomieszczenie uczniowie trzech ostatnich lat, kształcący i wychowujący się na nauczycieli szkół ludowych".

W celu wykonania tych uchwał zwrócił się Wydział krajowy do Rady szk. kraj. z prośbą o przedstawienie mu wniosków w sprawie zakładania nowych, względnie reorganizacyi istniejących internatów przy seminaryach nauczycielskich.

Rada szkolna kraj. (w odezwie z d. 21. września 1896 L. 14.209) popiera ze swej strony jak najusilniej myśl, ażeby wszystkim uczniom seminaryów nauczycielskich, którzy nie mają opieki domowej i środków utrzymania, zapewnić tę opiekę i utrzymanie w stosownie urządzonych internatach, nie doradza jednak, aby kraj od razu przy każdem seminaryum nauczycielskiem zakładał internaty dla wszystkich uczniów.

Stanęłyby temu na przeszkodzie z jednej strony znaczne koszta takiego przedsięwzięcia, a powtóre nie wiadomo, czy znaleźliby się wszędzie odpowiedni kierownicy internatów.

Internaty mniejsze, zakładane przez ludzi prywatnych, mają także tę korzyść, że zapewnioną im jest bezinteresowna nieraz, gorliwa opieka czynników miejscowych i dlatego zasługują na pierwszeństwo.

Rada szkolna kraj. wyraża dalej zapatrywanie, że akcya, zmierzająca do zapewnienia uczniom seminarzyckim wychowania w internatach, powinna się dokonywać stopniowo i powoli i polegać na popieraniu czynników lokalnych, które w tym kierunku podjęły już lub podejmą usiłowania. Przedewszystkiem więc dążyć należy do tego, aby internatom, już istniejącym, zapewnić byt i normalne warunki, coby się mogło stać przez udzielenie im subwencyi potrzebnych na wybudowanie własnego domu i sprawienie potrzebnych urządzeń lub przez wystawienie budynku kosztem kraju i oddanie go w użytkowanie komitetowi, zarządzającemu internatem.

Rada szkolna kraj. sądzi, że gdyby Wys. Sejm na ten cel wstawił w budżet kwotę 50.000 zł. rocznie, to w kilku latach dałoby się przeprowadzić całą akcyę z internatami, już istniejącymi.

Wydział krajowy na podstawie sprawozdań internatów przyszedł do przekonania, iż istniejące obecnie internaty nie mają zabezpieczonych pewnych dochodów w takiej mierze, żeby przy pomocy stypendyów pedagogicznych mogły w zupełności pokryć swoje zwyczajne potrzeby; prawie wszystkie walczą z brakiem funduszów i wykazują co roku niedobory. Przyczyną niedoborów jest głównie okoliczność, że internaty mieszczą się w najętych lokalnościach i opłacają znaczne stosunkowo czynsze najmu.

Z istniejących dziś internatów tylko trzy posiadają własne domy, mianowicie: internat męski i żeński we Lwowie tudzież internat PP. Nazaretanek w Krakowie.

Ale nawet i internaty, posiadające własne pomieszczenie, znajdują się w położeniu finansowem, nie o wiele lepszem, bo budynki ich są obciążone długami hipotecznymi, od których opłacać muszą corocznie procenta, dorównywające prawie wysokości czynszu najmu.

Zarządy internatów podnoszą w swych sprawozdaniach, że stypendyum o rocznych 100 zł. nie może wystarczyć na utrzymanie internisty, i domagają się podwyższenia stypendyów. Rada szkolna kraj. jednak już w r. 1893 oświadczyła się przeciw tym żądaniom dlatego, że następstwem ich uwzględnienia musiałoby być znaczne zmniejszenie liczby stypendyów, co bynajmniej pożądanem być nie może.

Internaty czerpią swe dochody obecnie w znacznej mierze z funduszu krajowego, a w wielu wypadkach także z dobroczynności prywatnej, rzadko natomiast i w bardzo szczupłej mierze korzystają z funduszów tych powiatów i miast, w których obrębie istnieją i dla których w pierwszym rzędzie są przeznaczone.

Wydział krajowy, czyniąc zadość uchwale W. Sejmu, wyżej powołanej, nawiązał rokowania z reprezentacyami powiatowemi i miejskiemi celem uzyskania poparcia materyalnego dla internatów. Gdy jednak rokowania te jeszcze nie zostały ukończone i nie wiadomo, jaki rezultat odniosą, nie może jeszczcze Wydział kraj. przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku merytorycznego i poprzestaje na podaniu do wiadomości Wys. Sejmu obecnego stanu tej sprawy.

Zasiłki dla internatów, istniejących przy seminaryach nauczycielskich.

W budżecie krajowym na r. 1896 wyznaczył Wys. Sejm do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 4.400 zł na subwencyę dla istniejących internatów. Przed przystąpieniem do rozdziału zasiłków zażądał Wydział krajowy opinii od Rady szkolnej krajowej, która z powodu założenia w r. szk. 1895/6 nowego internatu męskiego w Sokalu obniżyła dotychczasowe zasiłki internatów męskich we Lwowie i w Krakowie, każdego po 100 zł., a kwotę, ztąd powstałą, 200 zł. zaproponowała dla internatu męskiego w Sokalu.

Wydział krajowy, nie chcąc uszczuplać dochodów powyższych dwóch internatów, przyznał subwencyę, jak w roku zeszłym, a mianowicie;

Internatowi żeńskiemu PP. Nazaretanek w Krakowie 800 zł.; internatowi dla uczniów seminaryum naucz. męskiego w Tarnowie 800 zł.; internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Samborze 800 zł.; internatowi św. Józefata dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie 500 zł.; internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie 800 zł.; internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Stanisławowie 400 zł.; Towarzystwu opieki obywatelskiej nad internatem dla kandydatek seminaryum nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie 300 zł.

Nadto przyznał Wydział krajowy z rubr. XVII poz. 366 budżetu kraj. na r. 1896 kwotę 200 zł. jako subwencyę internatowi dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Sokalu.

Zarazem wstawił Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej do preliminarza funduszu kraj. na r. 1897 w rubr. VII poz. 83 zamiast dotychczasowej kwoty 4.400 zł. kwotę 5.000 zł. jako subwencyę dla internatów, a to ze względu na okoliczność, że w r. szk. 1895/6 powstał internat męski w Sokalu, a w r. szk. 1896/7 przybywa nowy internat dla uczniów seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krośnie.

Internat Ks. Zmartwychwstańców we Lwowie.

Uchwałą z dnia 5. lutego 1896 przeznaczył Wys. Sejm dla Internatu Ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego subwencyę w kwocie 4.500 zł.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 13. marca 1896 L. 11.911 wyasygnował powyższą subwencyę do wypłaty w dwóch równych ratach na ręce Przełożonego Zgromadzenia Ks. Zmartwychwstańców we Lwowie i zawezwał Zgromadzenie do nadesłania z końcem roku szkolnego wykazu uczniów, utrzymywanych w internacie, oraz sprawozdania o tej instytucyi

Przełożony Internatu przedłożył Wydziałowi krajowemu listę 15 uczniów narodowości ruskiej, którzy na funduszu, wyznaczonym przez Wys. Sejm w roku szkolnym 1895/6, w internacie byli utrzymywani. Koszta utrzymania jednego ucznia w internacie wynoszą 300 zł., a przeto subwencya w całości wyczerpana została.

Ze sprawozdania okazuje się, że zakład wychowawczy Ks. Zmartwychwstańców miał w r. szk. 1895/6 84 uczniów, z tych otrzymało tylko czterech świadectwo drugiego stopnia, czterech zdało maturę, reszta 76 przeszła do klas wyższych.

Na rok przyszły zgłosiło się 94 uczniów, a mianowicie 50 Polaków i 44 Rusinów.

Zakład rozwija się pomyślnie — celem rozszerzenia tegoż przybudowano nowe skrzydło, które już jest pod dachem.

Wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich.

W budżecie krajowym na r. 1894 i 1895 wyznaczył Wysoki Sejm po 2.000 zł. na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej a względnie komisyi książek szkolnych, przez tę Radę ustanowionej. Powyższą subwencyę wyasygnował Wydział krajowy do rąk wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej.

Kwotę 4.000 zł. wraz z pozostałością z r. 1893 w kwocie 8 zł. 70 ct. zużytkowała Rada szkolna krajowa w następujący sposób:

a) na honorarya autorskie. Dyr. Józefowi Wójcikowi za wydanie „Wypisów polskich Tarnowskiego-Wójcika“ Cz. I. 315 zł. 50 ct., Dyr. Hugonowi Zatheyowi za napisanie „Antologii greckiej“ 300 zł. Ks. dr. Aleksandrowi Pechnikowi za wydanie „Psychologii“ 200 zł., Dyr. dr. Leonowi Kulczyńskiemu za wydanie „Psychologii“ 300 zł., Drukarni Związkowej we Lwowie za wydanie „Wypisów polskich dla seminaryów naucz. i szkół realnych, Tarnowskiego-Bobina“ 1.000 zł. i ks. dr. Alojzemu Jouganowi za wydanie „Historyi kościoła katolickiego“ 350 zł. — razem 2.465 zł. 50 ct.

b) Za rewizye i oceny podręczników szkolnych otrzymali: Prof. Dr. A. Kalina 40 zł., prof. J. Matijów 30 zł., prof. P. Parylak 40 zł., prof. J. Limbach 30 zł., prof. W. Krywult 50 zł., prof. B. Gustawicz 100 zł., prof. dr. F. Czerny 50 zł., dyr. dr. L. Kulczyński 150 zł. prof., dr. A. Witkowski 50 zł., prof. K. Brzostowicz 50 zł., prof. J. Taborski 20 zł., dyr. S. Piątkiewicz 100 zł., prof. dr. L. Malinowski 50 zł., prof. dr. A. Lewicki 100 zł., prof. dr. W. Abraham 150 zł., prof. dr. A. Skórski 50 zł., dyr. S. Piątkiewicz 50 zł., Prof. R. Zawiliński 25 zł., dyr. A. Niziol 30 zł., dyr. dr. L. Kulczyński 30 zł., prof. B. Szomek 25 zł., insp. S. Pallan 25 zł., dyr. M. Baranowski 25 zł., prof. dr. K. Twardowski 50 zł., dr. St. Witkowski 50 zł., prof. Czaykowski 40 zł. 80 ct. — razem 1.410 zł. 80 ct.

Ogółem wydano 3.875 zł. 30 ct, pozostała zatem reszta na rok 1896 w kwocie 132 zł. 40 ct.

Wydawnictwo ruskich książek szkolnych.

W wydawnictwie ruskich książek szkolnych, subwencyonowanem z funduszu krajowego dotacyą 4.200 zł. oraz dochodem, uzyskanym ze sprzedaży książek, pozostało z końcem r. 1894 książek wartości (brutto) .	25.682 zł. 80 ct.
W ciągu r. 1895 przybyło książek za . .	4.427 „ 90 „
razem .	30.110 zł. 70 ct.
Z tego wydano na polecenie Wydziału krajowego książek za	82 „ — „
pozostało przeto	30.028 zł. 70 ct.
Z dniem 31. grudnia 1895 znajdowało się na składzie niesprzedanych książek za	26.570 „ 45 „
sprzedano przeto w ciągu r. 1895 za	3.458 zł. 25 ct.
a po strąceniu przypadającego księgarni 22% rabatu w kwocie	760 „ 92 „

przypadła dla funduszu krajowego kwota 2.697 zł. 33 ct., która wpłynęła do kasy krajowej.

Na r. 1895 uchwalił Wysoki Sejm na wydawnictwo ruskich książek kwotę 4.200 zł. Z dotacyi tej wydano:

Szewczenki drukarnia za druk, papier i oprawę książek „Czytanka ruska dla II. klasy“ i „Istorya wseświtna dla II. klasy“, tudzież za druk dra Torońskiego „Dohmatyka czastna“ i Lewickiego-Matijowa „Istoryja kraju rodynnoho“	3.781	zł.	01 ct.
Ks. Bazyli Ilnicki za tłómaczenie „Istoryi wseświtnej dla II. klasy“	200	„	— „
Dr. Franko Iwan — reszta honoraryum za „Czytankę ruską dla II. klasy“	100	„	— „
Gruszkiewicz Teofil — honoraryum autorskie za „Czytankę ruską dla II. klasy“	35	„	— „
Tysowski Bazyli, jak wyżej	20	„	— „
Biłecki Bazyli, jak wyżej	70	„	— „
Matijów Jan za tłómaczenie „Istoryi kraju rodynnoho“	170	„	— „
Dr. Lewicki Anatol za „Historyę kraju rodzinnego“ .	400	„	— „
Ks. Toroński Aleksy za „Chryst. Kat. Dohmatyka“ .	300	„	— „
razem .	5.076	zł.	01 ct.

t j. o 876 zł. 01 ct. więcej ponad dotacyę 4.200 zł., uchwaloną przez Wysoki Sejm na r. 1895. Nadwyżkę tę pokryto zaliczkowo na rachunek dotacyi, przyznanej na r. 1896.

Zaległości czynne, odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych.

Należytości czynne byłych funduszów szkolnych okręgowych przelane do funduszu szkolnego krajowego, wynoszą z końcem roku 1895 wedle odnośnego zamknięcia rachunków kwotę	213.201	zł.	56 ct.
Zaległość ta jednak ulega i ulegać będzie ciągłym zmianom aż do zupełnego spłacenia, a to z powodu, że c. k. krajowa Rada szkolna przeprowadza ustawiczne obrachunki ze stronami konkurencyjnemi i na podstawie tych obrachunków prostuje zaległości, przez c. k. Urzędy podatkowe pierwotnie wykazane. Na podstawie takich poszczególnych obrachunków dopisano w ciągu roku 1896 do powyższej zaległości . . .	21.278	zł.	00½ct.
Ogółem należytości czynne z powyższego tytułu wynoszą z końcem września 1896 kwotę . . .	234.479	zł.	56½ct.
Na poczet tej należytości spłacono w r. 1896 po koniec września, t. j. do czasu, do którego nadesłane zostały dzienniki kas rządowych, ogółem . . .	28.598	zł.	52 ct.
pozostaje zatem zaległość z końcem września r. 1896	205.881	zł.	04½ct.
Oprócz tego ma fundusz krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego tytułem zwrotu udzielonych po koniec roku 1894 zaliczek kwotę	131 245	„	40 „
tudzież udzieloną w roku 1895 zaliczkę	34.756	„	— „
razem .	166.001	zł.	40 ct.

Prestacye szkolne.

Należytość za rok 1895 z tytułu wszystkich prestacyj szkolnych wynosi wedle zamknięcia rachunków za rok 1895	1,015.997	„	13½ „
na to zapłacono w roku 1895	842.990	„	14 „
została zaległość	173.006	zł.	99½ct.
a po strąceniu zaległości biernych w łącznej kwocie .	46.005	„	97 „
właściwa zaległość czynna z końcem r. 1895 wynosi .	127.001	zł.	02½ct.

Należytość bieżąca prestacyj szkolnych za rok 1896 wynosi wedle budżetu kwotę łączną . 1,223.654 zł. — ct.
a po doliczeniu dodatkowej należytości za r. 1895, wykazanej w r. 1896 przez c. k. Urzędy podatkowe w kwocie . . . . . 326.898 „ 33½ „ 1,550.552 „ 33½ „

ogólna należytość na rok 1896 . . . 1,677.553 zł. 35½ct.
Na poczet tej należytości wpłynęło po koniec września 1896 . . . . 690.456 „ 53½ „

Niespłacone prestacye z końcem września 1896 wynoszą . . . . 987.096 zł. 82 ct.

Celem śpiesznego i energicznego ściągania tych zaległych prestacyi, o ile one nie są płacone razem z podatkami, przesyła się co półrocza szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom a zarazem uprasza się c. k. Prezydyum Namiestnictwa o przynaglenie w tej sprawie.

Ostatnie takie zarządzenie, dotyczące stanu zaległości po koniec czerwca 1896, uskutecznione zostało do LW. 52612 ex 1896.

Oprócz tego przeprowadzane bywają liczne specyalne korespondencye.

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niespłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem roku 1894 wynosił . . . . . . 51.719 zł. 80 ct.
w roku 1895 spłacono . . . . 11.309 „ 86 „

pozostało z końcem roku 1895 niespłaconych zaliczek . 40.409 zł. 94 ct.
w roku 1896 po koniec września wpłynęło . . . 3.691 „ 22 „

stan niespłaconych zaliczek z końcem września 1896 . 36.718 zł. 72 ct.

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz tylko ściąga się raty, dotychczas nie spłacone.

Pretensye do Skarbu królestwa Polskiego.

Sprawa rewindykacyi kapitałów od rządu rosyjskiego, należących się funduszowi szkolnemu krajowemu, mimo urgensów, wniesionych do c. k. Namiestnictwa, dotychczas załatwioną nie została.

Taksy szkolne.

Należytości taks spadkowych, przypadające na rzecz krajowego funduszu szkolnego, wynosiły z początkiem roku 1895 . . . . 7.454 zł. 09½ct.
Należytość na rok 1895 . . . . . 9.930 „ 99 „

razem . 17.385 zł. 08½ct.
z tego odpisano . . . . 198 „ 75 „

pozostało . . . . 17.186 zł. 33½ct.
w roku 1895 spłacono . . . . 9.802 „ 63 „

zaległość z końcem roku 1895 wynosi . . . . 7.383 zł. 70½ct.
Należytość na r. 1896 wedle budżetu wynosi . 12.000 „ — „

razem . 19.383 zł. 70½ct.
na to wpłynęło po koniec września 1896 . . . 7.110 „ 69 „

niespłacone taksy spadkowe z końcem września 1896 wynoszą zatem . . . . 12.273 zł. 01½ct.

Odezwą Wydziału krajowego z dnia 13. maja 1896 l. 30334 przesłano wszystkim c. k. Starostwom i Magistratowi lwowskiemu szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1895 taks szkolnych z wezwaniem o bezzwłoczne ściągnięcie tychże, a równocześnie proszono Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie Starostw do tej czynności.

Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie z Sądami, Starostwami i Urzędami podatkowymi ciągłe korespondencye, które się ustawicznie wzmagają, a zwłaszcza obecnie z powodu wejścia w życie z dniem 25.

maja 1896 nowej ustawy w sprawie taks spadkowych z dnia 6. grudnia 1894 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 19. z roku 1896.

Inne należytości funfuszu szkolnego krajowego.

Inne należytości czynne wynosiły z końcem roku 1895, a to:

Odsetki od kapitałów	18.802	zł.	68 ct.
Dochody z dóbr i realności	2.646	„	09 „
Rozmaite wpływy	13.737	„	00½ „
razem .	35.185	zł.	77½ct.

Należytości bieżące za rok 1896 wedle budżetu wynosiły, a to:

Odsetki od kapitałów	34.166	„	— „
Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	24.285	„	— „
Rozmaite wpływy	37.886	„	— „
Ze sprzedaży książek szkolnych . . .	2.835	„	— „
ogółem .	134.357	zł.	77½ct.
na to wpłynęło w r. 1896 po koniec września 1896 ogółem	61.415	„	98 „
pozostaje do pobrania z końcem września 1896 . .	72.941	zł.	79½ct.

Zaległości te w znacznej części prawdopodobnie wpłyną po koniec r. 1896.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek zarodowy tego funduszu wynosił z końcem roku 1895 w gotówce — zł. ½ ct., w efektach w w. a. 10.6?9 zł. 80 ct, w efektach w wal. koron. 182.000 koron. Odsetki od efektów w roku 1896 przyniosą dochodu w kwocie około 4.065 zł, z którego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół, a to:

po 100 zł. gminom: Bieździedza, Borowe, Boryńce Górne, Buczków, Hnilcze, Hranki i Kuty, Krasnosielce, Lesiówka, Lublica, Lutynka, Meteniów, Mętna, Palczyńce, Przyłęk, Radwanowice, Stobierna, Słoboda Niebyłowska, Szołomyja, Szpikłosy, Wojciechowice i Załukiew razem	2.100	zł.	— ct.
Gminie Helenków	130	„	— „
po 150 zł. gminom: Barwałd Górny, Byszów i Oskrzesińce razem	450	„	— „
Gminie Parchacz	160	„	-- „
po 200 zł. gminom: Bajkowce, Łuka, Ostróżec, Pacyków, Uhnów i Wola Zgłobieńska razem . .	1.200	„	— „
rozdzielono ogółem .	4.010	zł.	— ct.

Petycye nauczycieli, wdów i sierot po nich o emeryturę lub dary z łaski.

Co do tych petycyj, które na uwzględnienie zasługują, przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

Petycye gmin o zniżenie prestacyi szkolnych.

Kilku uchwałami przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową liczne petycye gmin, domagających się zniżenia dobrowolnych zobowiązań na pokrycie wydatku na płace nauczycieli ludowych.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

III. Pomniki historyczne i archiwa akt grodzkich i ziemskich.

Restauracya katedry na Wawelu.

Uchwałą z dnia 1. lutego 1896 wyznaczył Wys. Sejm na restauracyę katedry na Wawelu subwencyę z funduszu krajowego w sumie stu tysięcy (100.000) zł., płatną w ciągu lat 10 począwszy od r. 1896.

Wstawioną do budżetu na rok 1896 pierwszą ratę 10.000 zł. zasygnował Wydział krajowy reskryptem z dnia 13. marca 1896 L. 8.660. do wypłaty na ręce Najprzewielebniejszego ks. Jana Puzyny, księcia-biskupa krakowskiego.

Konsystorz książęco-biskupi w Krakowie pismem z dnia 27. marca 1896 L. 1327 składa gorące podziękowanie za ten hojny dar Kraju i zarazem donosi, że roboty restauracyjne są w pełnym toku, a mianowicie przy kończącej się restauracyi Skarbca przystąpiono do robót w presbyteryum katedry.

Restauracya Zamku królewskiego w Żółkwi.

W ciągu roku 1895 dokonaną została częściowa restauracya tego cennego zabytku historycznego; odrestaurowany został w szczególności parter Zamku według wskazówek i pod nadzorem c. k. konserwatora prof. Juliana Zachariewicza.

Koszta tej restauracyi według sprawozdania Magistratu miasta Żółkwi wynoszą przeszło 11.000 zł.; część tego wydatku pokryła gmina, reszta w kwocie 6.000 zł. znalazła pokrycie w subwencyi z funduszu krajowego, przez Wysoki Sejm uchwalonego, której drugą ratę z budżetu na r. 1896 Wydział krajowy wyasygnował 31. marca 1896 do l. 20.795 do rąk prof. Zachariewicza.

Obecnie oczekuje Wydział krajowy od p. Zachariewicza sprawozdania z dokonanej pod jego nadzorem restauracyi powyższej.

Restauracya krużganków w klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie.

Uchwałą z dnia 7. lutego 1895 wyznaczył Wysoki Sejm na odrestaurowanie starożytnych krużganków przy klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie, pożarem w r. 1850 zniszczonych, subwencyę w kwocie 4.400 zł., płatną w dwóch rocznych ratach. Z asygnowanej w r. 1895 pierwszej raty subwencyi przedłożyło Grono konserwatorów Galicyi zachodniej Wydziałowi krajowemu udokumentowany rachunek; asygnowano przeto drugą ratę subwencyi w kwocie 2.200 zł. na r. 1896 do rąk Dra Stanisława Tomkowicza, c. k. konserwatora dla miasta Krakowa, jako zaliczkę do wyrachowania.

Restauracya krużganków w klasztorze OO. Franciszkanów w Krakowie.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1895 odniósł się Wydział krajowy w maju 1895 roku do krakowskiego grona c. k. konserwatorów z żądaniem przedłożenia planów i kosztorysu zamierzonej restauracyi a oraz wykazu funduszów, jakie na cel ten są do dyspozycyi. Odpowiedź na to pismo nadeszła dopiero 31. grudnia 1895 r., a więc w czasie, gdy preliminarz funduszu krajowego na r. 1896 był już zestawiony i Wysoki Sejm już rozpoczął był swe obrady.

Wobec tego Wydział krajowy nie mógł już w ciągu ubiegłej sesyi przedstawić Wysokiemu Sejmowi sprawozdania i wniosków w tej sprawie, a przeto pismem z 10. stycznia 1896 L. 84.394 oznajmił Gronu c. k. konserwatorów, że gotów jest przedstawić na najbliższej sesyi sejmowej swoje przychylne dla petentów wnioski, a oraz wstawić do preliminarza na rok 1897 odpowiednią subwencyę na restauracyę, jednak tylko w takim razie, jeżeli konwent OO. Franciszkanów zapewni sobie w ciągu roku 1896 subwencyę ze strony gminy miasta Krakowa i z c. k. Skarbu państwa i jeżeli zgłosi się do Wydziału krajowego w czasie właściwym, t. j. przed ostatecznem ułożeniem preliminarza funduszu krajowego na rok 1897. Ponieważ zgłoszenie takie do połowy listopada nie nastąpiło, nie mógł Wydział krajowy i w tym roku żądaniu petycyi uczynić zadość.

Restauracya kościoła parafialnego w Bieczu.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm na rok 1896 pierwszą ratę z subwencyi 4.000 zł. na restauracyę kościoła parafialnego w Bieczu w kwocie 2.000 zł., wyasygnował Wydział krajowy 17. marca 1896 do L. 12.618 do rąk Przewodniczącego grona c. k. konserwatorów w Krakowie jako zaliczkę do wyrachowania z wezwaniem, aby w właściwym czasie przedłożył szczegółowy i udokumentowany rachunek z użycia tej kwoty.

Odezwą z 22. lipca 1896. L. 60.045 c. k. Namiestnictwo zakomunikowało Wydziałowi krajowemu reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z 3. lipca 1896 L. 14.659, upoważniający c. k. Namiestnictwo do zarządzenia wypłaty komitetowi parafialnemu w Bieczu kwoty 3.000 zł. tytułem subwencyi, ze Skarbu państwa przyznanej, na rok 1896 na rzecz restauracyi kościoła parafialnego w Bieczu. Wskutek polecenia, otrzymanego w tym reskrypcie, zapytało przytem c. k. Namiestnictwo,

czy i w jakiej kwocie Wydział krajowy przyczynić się zechce dalszym datkiem z funduszów krajowych na pokrycie kosztów wspomnianej restauracyi.

W odpowiedzi na to zapytanie Wydział krajowy odezwą z d. 4. sierpnia 1896 L. 48.655 oznajmił, że z przyjemnością powziął wiadomość o wypłacie ze Skarbu państwa zasiłku 3.000 zł., wyraził jednak przytem nadzieję, że c. k. Namiestnictwo zechce wyjednać u c. k. Rządu i na przyszłe lata środki, potrzebne do ukończenia restauracyi tego średniowiecznego zabytku architektury, zwłaszcza, że c. k. Rząd jest patronem kościoła parafialnego w Bieczu. Zarazem oświadczył Wydział krajowy, że wobec obciążenia funduszu krajowego wydatkami niezbędnymi, a przedewszystkiem wobec faktu, że Wysoki Sejm już dotychczas przyznał na cel tej restauracyi w ciągu ostatnich lat kilkunastu sumę 11.864 zł. — nie mógłby Wydział krajowy przedstawić Sejmowi wniosku uchwalenia dalszej jeszcze na ten cel subwencyi.

Restauracya kościoła i klasztoru w Tyńcu.

Odwołując się do ostatniego sprawozdania, Wydział krajowy odniósł się z zapytaniem do konsystorza książęco-biskupiego w Krakowie, o ile postąpiła sprawa osiedlenia się w Tyńcu kongregacyi ks. Benedyktynów z Cluny.

Pismem z dnia 16. lipca 1896 L. 3.001 Konsystorz książęco-biskupi w Krakowie zawiadomił Wydział krajowy, że sprawa ta jest w toku i że spodziewa się, iż w krótkim czasie usunięte zostaną przeszkody do osiedlenia się tychże zakonników w klasztorze tynieckim.

Zarazem urgował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo w sprawie restauracyi kościoła i klasztoru w Tyńcu i wyznaczenia na ten cel subwencyi z funduszu państwowego lub religijnego — dotąd jednakże nie nadeszła żadna odpowiedź.

Ruiny pamiątkowe w Oświęcimiu.

Dla komitetu wykupna ruin kościoła i klasztoru podominikańskiego w Oświęcimiu na konserwacyę tychże ruin przyznał Wysoki Sejm i wstawił do budżetu na rok 1896 jednorazowy zasiłek w kwocie 1.000 zł., a Wydział krajowy rozporządzeniem z 13. marca 1896 L. 12.614 wyasygnował tę kwotę do rąk p. Sławomira Odrzywolskiego, jako właściwego c. k. konserwatora, z wezwaniem do złożenia w swoim czasie szczegółowego i udokumentowanego rachunku z użycia tej subwencyi.

Komitet zakupna ruin w Oświęcimiu, zawiadomiony o uchwale i asygnacie, wniósł 1. maja 1896 do Wydziału kraj. prośbę o pozwolenie użycia wspomnianego zasiłku na spłatę reszty ceny kupna za owe ruiny. Na uzasadnienie swej prośby przytoczył, że według kontraktu kupna-sprzedaży nie wolno kupującym przystąpić do odbudowania ani restauracyi ruin, póki cena kupna w całości uiszczoną nie zostanie, dalej, że ofiary i składki na cel wykupna już teraz tylko skąpo wpływają i zachodzi uzasadniona obawa, iż komitet nie będzie w możności uiszczenia w umówionych terminach pozostałej reszty ceny kupna, skutkiem czego ruiny mogą być wystawione na licytacyę w drodze sądowej, a dzieło, tak dobrze poczęte, może być zniweczone.

Motywów tak ważnych nie można było lekceważyć, ale, zanim Wydział krajowy przystąpił do powzięcia decyzyi nad prośbą, postanowił odnieść się jeszcze do c. k. konserwatorów o wyjaśnienie i opinię. W odpowiedzi swej z 28. lipca 1896 L. 251 Grono c. k. konserwatorów w Krakowie oświadcza: „że mury kościoła w Oświęcimiu są wprawdzie w swej górnej części zniszczone, nie grożą jednak takim rozkładem, aby odroczenie robót konserwacyjnych choćby na 2—3 lat spowodować mogło ich zupełne zniszczenie. Z uwagi natomiast, że do konserwacyi ruin nie można nawet wobec brzmienia kontraktu przystąpić, dalej z uwagi, że objęcie ruin jak najrychlej w nieograniczone posiadanie będzie dla ludności okolicznej, interesującej się sprawą wykupna, niejako widomym znakiem żywotności zabiegów komitetu, a tem samem da bodziec do dalszych starań o restauracyę,“ — Grono c. k. konserwatorów popiera gorąco prośbę Komitetu w Oświęcimiu o pozwolenie użycia subwencyi 1.000 zł. na częściową spłatę ceny wykupna tych ruin.

Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy miał do wyboru: albo, trzymając się dosłownie uchwały Wys. Sejmu, odmówić wypłaty subwencyi, a odmowa byłaby nie tymczasową ale stałą, bo według kontraktu przed zupełną wypłatą ceny kupna o konserwacyi ruin mowy być nie może, — albo też wypłacić subwencyę mimo, że ona nie na wykupno ale na konserwacyę była przeznaczona. Wydział krajowy wybrał tę drugą drogę, z tego wychodząc zapatrywania, że Wys. Sejmowi chodziło głównie o poparcie dzieła przez komitet oświęcimski podjętego, a jeżeli uchwalił subwencyę na konserwacyę ruin, uczynił to w tem przypuszczeniu, że fundusze na wykupno są już zebrane, a przeto subwencyi na tę główną akcyę komitetu już nie potrzeba. Skoro się jednak okazało, że tak nie jest, i że przeciwnie właśnie dla braku funduszów na wykupno zachodzić może obawa zupełnego udaremnienia dotychczasowych zabiegów około wydobycia ruin z rąk innowierców, — to obowiązkiem wydawało się Wydziałowi krajowemu przyjąć odpowiedzialność za taką interpretacyę uchwały Wysokiego Sejmu, któraby intencyi, tkwiącej w uchwale, odpowiadała i dopomogła do powodzenia dobrej sprawy.

Z tych powodów Wydział krajowy uchwałą z d. 4. sierpnia 1896 L. 48.738 pozwolił na wypłatę subwencyi powyższej do rąk komitetu oświęcimskiego celem użycia jej na częściową spłatę ceny kupna ruin pamiątkowych.

Subwencya na restauracyę rz. kat. kościoła parafialnego w Bielinach.

Subwencyę w kwocie 500 zł. na restauracyę zabytków sztuki w kościele parafialnym rz. kat. w Bielinach wyasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 1. kwietnia 1896 L. 21.648 z budżetu kraj. na rok 1896 do rąk prof. Dra Maryana Sokołowskiego, przewodniczącego Grona c. k. konserwatorów w Krakowie, jako zaliczkę do wyrachowania i oczekuje sprawozdania z użycia tej subwencyi.

Subwencya na restauracyę starożytnej cerkwi w Jażowie.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm w budżecie krajowym na r. 1896 subwencyę w kwocie 200 zł. na restauracyę starożytnej cerkwi w Jażowie wyasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z 13. marca 1896 roku L. 12.613 do rąk prof. Juliana Zachariewicza, jako właściwego c. k. konserwatora. Z użycia tej subwencyi ma być Wydziałowi krajowemu złożonem sprawozdanie.

Restauracya kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku.

W sprawie tej przedkładamy osobne sprawozdanie.

Restauracya cerkwi św. Ducha w Rohatynie.

Uchwałą z dnia 22. października 1884 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 2.500 zł. jako jednorazowy datek na restauracyę gotyckiej drewnianej cerkwi św. Ducha w Rohatynie.

Z tej sumy wypłacił Wydział krajowy dnia 7. stycznia 1885 na żądanie c. k. konserwatora, Wojciecha hr. Dzieduszyckiego, kw. 265 zł. do rąk p. Michała Kowalczuka tytułem honoraryum za sporządzenie planu restauracyi.

Z powodu nieprzewidzianych przeszkód otrzymało koło konserwatorów Galicyi wschodniej dopiero w r. 1895 plany restauracyi, wykonane przez architekta p. M. Kowalczuka z polecenia JW. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego, i zbadawszy takowe ze stanowiska wymagań archeologiczno-stylowych, poleciło temuż p. Kowalczukowi, jako swemu mężowi zaufania, wypracowanie kosztorysu w obrębie sumy 2.000 zł. i powierzyło mu nadzór nad restauracyą i kollaudacyą robót, wypłacając subwencyę ratami w miarę ich postępu.

Restauracya cerkwi św. Ducha dokonaną została w ciągu r. 1895 i 1896, a to kosztem 2.000 zł., wypłaconych na ręce przewodniczącego komitetu parafialnego, ks. Hipolita Dzerowicza, proboszcza gr. kat. w Rohatynie. Wydział krajowy po sprawdzeniu rachunków udzielił komitetowi absolutoryum z użycia kwoty 2.000 zł. Pozostała, jeszcze nie wydana kwota 235 zł. wpłynie w najbliższym czasie do funduszu krajowego.

Restauracya cerkwi parafialnej w Haliczu.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm petycyę komitetu parafialnego gr. kat. w Haliczu o subwencyę na restauracyę cerkwi parafialnej tamże Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Jeszcze w r. 1883 uchwalił był Wysoki Sejm wskutek petycyi członków zjazdu archeologicznego, odbytego w tymże roku w Haliczu, subwencyę w kwocie 4500 zł. na restauracyę cerkwi miejskiej w Haliczu. Suma ta z potrąceniem kwoty 500 zł., wypłaconej prof. Zachariewiczowi za plany restauracyi, wydaną została w r. 1884 do rąk c. k. konserwatora hr. Wojciecha Dzieduszyckiego, ale nie została użytą na cel zamierzony. Na zjeździe bowiem konserwatorów galicyjskich dnia 20. lipca 1890 roku oświadczył tenże sam c. k. konserwator, że, gdy nowsze badania stwierdziły, że cerkiew miejska w Haliczu nie jest starożytną cerkwią soborną, restauracya jej traci tem samem naukowe i archeologiczne znaczenie i wchodzi w zakres obowiązków patronatu i gminy, którym nie brak na to funduszów. Wskutek tego Wydział krajowy zażądał od p. hr. Wojciecha Dzieduszyckiego zwrotu wyasygnowanej do rąk jego subwencyi i otrzymawszy ją w grudniu 1892 wraz z procentami, wcielił napowrót do funduszu krajowego.

Gdy obecnie komitet parafialny wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę o subwencyę na restauracyę tej samej cerkwi, Wydział krajowy odniósł się do Grona c. k. konserwatorów z zapytaniem, czy wobec opinii, wyrażonej na zjeździe c. k. konserwatorów we Lwowie w lipcu 1890 r., dzisiejsza cerkiew miejska w Haliczu może być wogóle uważaną za przedmiot konserwatorski, a względnie czyli i w jakich rozmiarach restauracya tej cerkwi ze względów konserwatorskich byłaby wskazaną.

Grono c. k. konserwasorów oświadczyło w piśmie z 20. października 1896, „że w cerkwi parafialnej w Haliczu nie znajduje się nic, coby wymagało artystycznej i bardzo kosztownej restauracyi, jak n. p. rzeźby, freski i t. p., lecz chodzi wyłącznie o pospolite roboty konserwacyjne, przeto subwencya z funduszów krajowych albo całkiem jest zbyteczną, albo w najlepszym razie, a to przez wzgląd na starożytne założenie cerkwi, zamknąć się może w sumie ryczałtowej 500—1.000 zł.“

Wobec tej opinii, dalej z uwagi na to, że mimo dwukrotnege wezwania nie przedłożono Wydziałowi krajowemu nawet w przybliżeniu ułożonego kosztorysu restauracyi, wreszcie ze względu, że według oznajmienia komitetu parafialnego strony konkurencyjne zastrzegły się wyraźnie, aby restauracya cerkwi ograniczyła się do robót niezbędnych, te zaś są obowiązkiem wyłącznie konkurencyi, — postanowił Wydział krajowy nie przedstawiać Wysokiemu Sejmowi wniosku udzielenia zasiłku z funduszów kraj. na cel tej restauracyi.

Restauracya starożytnej bóżnicy w Leszniowie.

Sprawa restauracyi starożytnej i cennej jako zabytek architektoniczny z XVII. wieku bóżnicy w Leszniowie utknęła na razie z następującego powodu. Wydział krajowy jeszcze w kwietniu 1894 r. zażądał od Wydziału powiatowego w Brodach przedłożenia planu i kosztorysu zamierzonej restauracyi a oraz wykazu funduszów, zebranych już lub zebrać się mających na tę restauracyę. Wydział krajowy zaznaczył przytem, że, gdy według opinii konserwatorskiej wydatek, na restauracyę potrzebny, wynosić będzie co najmniej 3.000 zł., a subwencya sejmowa w najlepszym razie zaledwie małą część tego wydatku pokryć może, postarać się wprzód należy o zapewnienie reszty kosztów budowy u tych kół, które restauracya bóżnicy w pierwszej linii interesować powinna.

W odpowiedzi na to pismo Wydział powiatowy brodzki sprawozdaniem z dnia 18. stycznia 1896 L. 4.105 przedłożył plan wraz z kosztorysem, według którego wydatek na restauracyę obliczony jest nie na 3.000 ale na 6.000 zł., o tem zaś, skądby ten wydatek pokryć można było, sprawozdanie nie zawiera żadnej wzmianki. Wobec tego Wydział krajowy dnia 11. marca b. r. L. 4.293 oświadczył Wydziałowi powiatowemu, że, jeżeli poza subwencyą sejmową nie widzi żadnego innego źródła pokrycia

tak znacznych kosztów restauracyi, w takim razie o podjęciu tego dzieła na teraz nawet marzyć nie można.

Prywatnie wiadomo Wydziałowi krajowemu, że mają być poczynione kroki dla uzyskania subwencyi z c. k. Skarbu państwa, jak niemniej z innych źródeł. Rezultatu tych zabiegów Wydział krajowy będzie wyczekiwał i w danym razie sprawę subwencyi z funduszu krajowego weźmie ponownie pod rozwagę.

Krajowe archiwa akt grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Na przedstawienie Akademii Umiejętności w Krakowie zamianował Wydział krajowy uchwałą z dnia 10. marca 1896 LW. 12700 Stanisława Hierzyka, ucznia wydziału filozoficznego w c. k. uniwersytecie lwowskim, uchwałą z dnia 21. października 1896 LW. 65593 Przemysława Dąbkowskiego, ucznia III. r. wydziału prawniczego, a uchwałą z dnia 10. listopada 1896 LW. 70697 Zbigniewa Pazdrę, ucznia III. r. wydziału prawniczego, i Adama Szelągowskiego, ucznia IV. r. filozofii w tymże uniwersytecie, aplikantami krajowego archiwum akt grodzkich i ziemskich we Lwowie — uchwałą zaś z dnia 3. listopada 1896 LW. 68670 Wacława Łobaczewskiego, ucznia IV. r. wydziału prawniczego w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, aplikantem krajowego archiwum akt grodzkich i ziemskich w Krakowie.

Sprawa połączenia akt i ksiąg, znajdujących się w archiwach gminnych, z archiwami akt grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

W ciągu roku 1896 wezwał Wydział krajowy ponownie Zwierzchności gminne w Pilźnie i Mostach Wielkich, ażeby przedłożyły bezzwłocznie inwentarze swych archiwaliów, zwierzchność gminną w Kukizowie wezwano zaś, ażeby w myśl okólnika Wydziału krajowego z r. 1887 albo przedłożyła inwentarz archiwaliów, albo też nadesłała swe archiwalia w celu złożenia ich w jednem z archiwów krajowych. Zwierzchność gminna w Mostach Wielkich zawiadomiła Wydział krajowy, że gmina tamtejsza nie posiada dokumentów ani akt, kwalifikujących się do archiwaliów.

Reorganizacya krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich w Krakowie i we Lwowie.

W przedmiocie reorganizacyi krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich w Krakowie i we Lwowie przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi osobne sprawozdanie.

IV. Sprawy teatralne.

Teatr polski we Lwowie,

W okresie, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie, przechodził teatr polski we Lwowie ciężkie przesilenie.

Czy to skutkiem znacznego podwyższenia czynszu najmu sali teatralnej przez nowych dzierżawców gmachu skarbkowskiego, czy też z innych Wydziałowi krajowemu nieznanych powodów, poprzednie przedsiębiorstwo teatralne powzięło zamiar usunięcia się z końcem roku teatralnego, t. j. z niedzielą kwietnią 1896 roku. Następstwa tego postanowienia dały się rychło odczuć w kierownictwie teatru, na zewnątrz zaś zaznaczyły się nieregularnem z początku wypłacaniem, później zaś, pod koniec sezonu, prawie zupełnem wstrzymaniem wypłaty gaż personalowi teatralnemu. Powstało stąd naturalnie wielkie rozluźnienie karności, rozstrój, nie praktykowany nigdy, a dość powiedzieć, że była chwila, w której na seryo myślano i mówiono o zamknięciu teatru we Lwowie. Wśród takich anormalnych stosunków nie mogło oczywiście być mowy o prawidłowej działalności teatru; nawet krytyka musiała zamilknąć a jedynem dążeniem było zapobiedz ile możności katastrofie, grożącej setkom ludzi, którzy w służbie teatru szukają utrzymania dla siebie i swych rodzin.

Wydział krajowy nie wspominałby wcale o tym przykrym epizodzie, gdyby go przytoczyć nie był zmuszonym dla usprawiedliwienia wypłaty części subwencyi na dramat i przeważnej części subwencyi na

operę, na rok 1896 uchwalonej. Faktem bowiem jest, że głównym motywem wypłaty tej subwencyi był dla komisyi artystycznej i dla Wydziału kraj. wzgląd na konieczność zaspokojenia gaż zaległych, które w połowie lutego 1896 wynosiły około 7.000 zł.! Zapomocą wypłaty subwencyi, zarządzonej z wszelkiemi ostrożnościami i z wyraźnem zastrzeżeniem zaspokojenia wszelkich zaległości gażowych, udało się Wydziałowi krajowemu zapobiedz fatalnym następstwom i doprowadzić teatr do końca sezonu, z którym skończyło się także pamiętne przesilenie teatralne.

Z nowym rokiem teatralnym, w kwietniu 1896 objęli przedsiębiorstwo teatralne pp. Dr. Juliusz Bandrowski i Ludwik Heller, a można powiedzieć, że objęli je w warunkach, bardzo dla siebie uciążliwych. Nie dość, że musieli się zgodzić na znaczne podwyższenie czynszu za najm sali teatralnej, podyktowane im przez dzierżawców gmachu, i nabyć od poprzedniego przedsiębiorstwa cały inwentarz teatralny, ale objęli personal zniechęcony i, co może najgorsze, zastali publiczność, prawie odzwyczajoną od teatru. Trzeba przyznać nowym przedsiębiorcom, że mimo tych trudności i nie zważając na pessymistyczny nastrój całego otoczenia, które z początku niemal z politowaniem patrzyło na ich wysiłki, z prawdziwie męską energią i wiarą w powodzenie zabrali się do dzieła i zdołali w krótkim stosunkowo czasie przywrócić teatr lwowski do takiego stanu, w którym już o postępie do coraz wyższego stopnia doskonałości myśleć można.

Nowa dyrekcya teatru dopełnia dotychczas sumiennie swych zobowiązań względem personalu teatralnego, co nie jest wprawdzie zasługą ale zawsze dobrem w porównaniu z tem, co było, a pierwszym i koniecznym warunkiem ładu i karności w świecie teatralnym. Zasługą natomiast dyrekcyi jest wyporządzenie i odświeżenie sali teatralnej do tego stopnia, że pobyt w niej przestał być nieznośnym. Zasługą niewątpliwą dyrekcyi jest zaprowadzenie sobotnich popołudniowych przedstawień dla młodzieży szkolnej po cenach bardzo umiarkowanych, czem uczyniono zadość dawno objawianym w sferach nauczycielskich życzeniom, którym przed kilku laty także Wysoki Sejm dał wyraz.

Przedłożony przez Dyrekcyę we wrześniu 1896 repertuar, sięgający aż po koniec roku bieżącego, znalazł z małemi zastrzeżeniami zupełne uznanie komisyi artystycznej. W swem sprawozdaniu z 4. listopada 1986 tak się wyraża komisya o tym repertuarze i wogóle o działalności Dyrekcyi: „Wogóle przyznać należy. że przedłożony repertuar ze wskazanemi powyżej zmianami (jak większe uwzględnianie nowszego repertuaru francuskiego i pominięcie niektórych sztuk, przeznaczonych do przedstawień popołudniowych) — może odpowiedzieć zadaniu, jeżeli sumiennie i dokładnie wykonany będzie. Z dotychczasowej działalności Dyrekcyi wnosićby można, że nie będzie szczędziła ani pracy ani zachodu, aby godnie spełnić przyjęty na siebie obowiązek. Już bowiem w poprzedniem sprawozdaniu podnieśliśmy, że przedstawienia obecnie odznaczają się starannością reżyseryi i gustowną a nawet wytworną *mise en scène.*

„Nowości, zwłaszcza, jak „Miłostki“ Schnitzlera lub „Niewierna“ Roberta Bracco, przedstawione były w ostatnich czasach rzeczywiście wzorowo. W wyborze tych nowości kieruje się widocznie Dyrekcya słuszną krytyką i nie pozwala sobie na eksperymenta, które zrażają publiczność.“

Jeżeli jednak komitet dla nadzoru sceny polskiej nie szczędzi uznania obecnej dyrekcyi tak co do przedłożonego przez nią repertuaru jakoteż dla jej dotychczasowej działalności, to z drugiej strony uznał za swój obowiązek stanowczo zaprotestować przeciw urządzanym w miesiącach październiku i listopadzie wędrówkom personalu dramatycznego lwowskiego po miastach prowincyonalnych. Komisya oświadczyła stanowczo, że wędrówki te nie mogą przekraczać pewnych ściśle określonych granic i nie mogą narażać sceny stołecznej na brak przedstawień dramatu i komedyi ani też skutkiem znużenia i rozbicia personalu utrudniać należytego wykonania repertuaru. Systematyczne bowiem, dokładne i poprawne przedstawianie dramatu i komedyi na scenie lwowskiej to główny warunek wypłaty subwencyi, na ten cel przez Wys. Sejm przyznanej teatrowi hr. Skarbka we Lwowie.

Wydział krajowy udzielił tych uwag Dyrekcyi teatru z wezwaniem do ścisłego zastosowania się i nie wątpi, że wskazówka ta odniesie zamierzony skutek.

Subwencya na dramat i komedyę za II. i III. kwartał została Dyrekcyi teatru na wniosek komisyi artystycznej w ratach, z dołu płatnych, wyasygnowaną.

„Co do opery – mówi sprawozdanie komisyi — nie miała jeszcze nowa Dyrekcya czasu wykazać, na jakiej wyżynie artystycznej postawi ją w sezonie najbliższym. Z przygotowań jednakże, dotąd poczynionych, wnosić można, że w prowadzeniu opery zajdą nareszcie pożądane zmiany w repertuarze, w organizacyi orkiestry i w systemie wystawiania dzieł muzycznych. Dyrekcya obecna, urządziwszy w Krakowie letni sezon operowy, rozwinęła wiele ruchliwości; zdobyła sobie zasługę pierwszorzędną, wystawiając „Goplanę", operę Żeleńskiego, która w sezonie zimowym ukaże się we Lwowie, powiększyła też repertuar „Lohengrinem" Wagnera. Następnie wystawiła już na lwowskiej scenie „Sprzedaną narzeczoną" Smetany. Według zapowiedzi dyrekcyi oprócz tych trzech wymienionych nowości wejdą w repertuar operowy tegoroczny „Jaś i Małgosia" (Hänsel und Gretel) Humperdincka, „Powrót Taty" Jareckiego i „Tannhäuser" Wagnera. Jeżeli zapowiedź ta spełnioną zostanie istotnie, to repertuar operowy wzbogaci się o taką ilość dzieł, na jaką poprzednio lat pięciu potrzeba było.

Wobec tego sprawozdania uchwalił Wydział krajowy wypłacić Dyrekcyi resztę subwencyi operowej z r. 1896 w kwocie 2.000 zł., nie wypłaconą poprzedniemu przedsiębiorstwu z powodu, że ostatni sezon operowy nie wykazał przepisanej liczby przedstawień operowych, uznanych za odpowiednie pod względem artystycznym.

Budowa nowego teatru we Lwowie.

Na konkursie, rozpisanym przez Reprezentacyę m. Lwowa w celu uzyskania planów na budowę nowego teatru we Lwowie, przyznano pierwszą nagrodę w kwocie 3.000 zł. za plan, wypracowany przez p. Zygmunta Gorgolewskiego, architekta i dyrektora c. k szkoły państwowej przemysłowej we Lwowie.

W komitecie sędziów konkursowych zasiadał także delegat Wydziału krajowego, c. k. konserwator p. Władysław Łoziński

Rada miejska postanowiła poruczyć p. Gorgolewskiemu wykonanie ostatecznego projektu, względnie planów budowy teatru i wejść z nim w dalsze rokowania co do tej budowy. Magistrat, komunikując tę uchwałę, przedłożył Wydziałowi krajowemu w czerwcu b.r. premiowane na konkursie plany budowy wraz z dodatkowym szkicem do zatwierdzenia w myśl warunków uchwały W. Sejmu z 8. lutego 1895, a zarazem prosił o wyznaczenie delegacyi do komitetu budowy.

Ponieważ ani przedłożony projekt konkursowy ani dodatkowy szkic nie są planami, według których budowa teatru ma być rzeczywiście wykonaną, a plany takie mają być dopiero sporządzone, ponieważ dalej nie przedłożono kosztorysu budowy, mającego być podstawą obliczenia udział funduszu krajowego w kosztach budowy — nie mógł Wydział krajowy jeszcze nic stanowczego w sprawie zatwierdzenia planów budowy postanowić. W odpowiedzi na sprawozdanie Magistratu (z dnia 26. czerwca 1896 l. 39.761) oświadczył przeto tylko, że w zasadzie zgadza się, aby przedłożony projekt konkursowy a względnie szkic dodatkowy do tego projektu był wzięty za podstawę przy wypracowaniu szczegółowych planów budowy, — że jednak powzięcie ostatecznej decyzyi co do zatwierdzenia planów budowy musi odroczyć aż do czasu, gdy mu szczegółowy plan budowy wraz z kosztorysem zostanie przedłożony.

Delegatami swymi do komitetu budowy zamianował Wydział krajowy pp. Tadeusza Romanowicza, członka Wydziału krajowego, i Władysława Łozińskiego, c. k. konserwatora, zwracając ich uwagę, że w myśl uchwały Wys. Sejmu z 8. lutego 1895 kraj ponosić ma $^1/_3$ część kosztów budowy z granicą maksymalną 300.000 zł., że przeto, o ile na te względy

estetyczne i techniczne, w szczególności zaś wzgląd na należyte fundamentowanie gmachu pozwolą, dążyć należy do możliwej oszczędności w kosztach budowy a tem samem do obniżenia części tych kosztów, na fundusz krajowy przypaść mającej.

Petycya gminy m. Lwowa o zwrot częściowy kosztów restauracyi sali teatralnej.

Uchwałą z dnia 5. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej petycyę gminy m Lwowa o częściowy zwrot wydatków, poniesionych na restauracyę sali teatralnej w gmachu hr. Skarbka we Lwowie.

Chodzi tu o koszta restauracyi sali teatralnej, przeprowadzonej w r. 1892, które gmina w swej petycyi na 13.452 zł. 55 ct. oblicza. Owoż Wydział krajowy stwierdził przedewszystkiem, że połowę tej sumy w kwocie 6.726 zł. 27 ct. gmina. choć o tem w swej petycyi nie wspomina, ściągnęła już w latach od 1894 do 1896 od b. Dyrekcyi teatru hr. Skarbka. Stwierdziwszy ten fakt, oznajmił Wydział krajowy Reprezentacyi miasta w piśmie z 24. marca 1896 L 13.262, że nie może uznać za słuszną pretensyi gminy do zwrotu jakiejkolwiek kwoty z tytułu dokonanej restauracyi sali teatralnej, a to dla tego, że obowiązek odpowiedniego umieszczenia sceny polskiej we Lwowie cięży niewątpliwie na gminie, nie zaś na kraju. Ofiara zaś, jaką gmina dotychczas na ten cel w kwocie 6.726 zł. poniosła, jest rzeczywiście zbyt skromna, iżby jakakolwiek subwencya z funduszu krajowego dla gminy z tego powodu mogła być wskazaną, zwłaszcza wobec przyznanej już przez Wysoki Sejm subwencyi na budowę nowego teatru we Lwowie.

Teatr polski w Krakowie.

Stan teatru polskiego w Krakowie w czasie od lipca 1895 do końca czerwca 1896 przedstawiony jest z drobiazgową dokładnością w wyczerpujących, jak zawsze, sprawozdaniach krakowskiej komisyi artystycznej. Komisya zarzuca brak wykniętego z góry kierunku w repertuarze i wytyka przedsiębiorstwu brak stałego, światłego reżysera, mimo to stwierdza, że „charakter literacko-artystyczny kierownictwa pozostał ten sam, z wykluczeniem zupełnem spekulacyjnego, a nawet pod tym względem za mało zwracaną jest uwaga na stronę administracyjną, nad czem tylko ubolewać należy. Dobra bowiem administracya wzmacniałaby byt i trwałość obecnej antrepryzy, co wielce byłoby pożądanem“.

W tem ostatniem zdaniu zawartą jest opinia komisyi o obecnem przedsiębiorstwie, — bardzo korzystna mimo wytkniętych braków. Są bowiem okoliczności, wielce łagodzące, a do nich należy niestety fakt materyalnego niepowodzenia przedsiębiorstwa teatralnego w Krakowie. Smutno stwierdzić, że teatr ten mimo wytwornego lokalu i kierownictwa, prowadzonego prawdziwie artystycznie, nie znajduje należytego poparcia w sferach, powołanych do tego majątkiem i stanowiskiem; komisya stwierdza, że sfery te „jeszcze bardziej, niż lat poprzednich, usunęły się od narodowej sceny, więc dochód lożowy podtrzymuje nieliczny zastęp mieszczaństwa, a dochód ten maleje co roku“.

Zmniejsza się wogóle dochód z przedstawień a przedsiębiorstwo ponosi z roku na rok coraz dotkliwsze straty. Z trzechletniego doświadczenia przedstawia się stan funduszów w opłakanym stanie. I tak w pierwszym roku po wybudowaniu nowego teatru, 1893/4, przez 9 miesięcy było dochodu *brutto* 109.000 zł., a po strąceniu dziennych wydatków 67.000 zł. Gaże i administracya wynosiły 54.500 zł., więc pozostała nadwyżka, która jednak w całości i ze znacznym dodatkiem poszła w pierwszym roku za sprawienie garderoby, rekwizytów biblioteki i t. p. W drugim roku 1894/95 przez 11 miesięcy dochód *brutto* był 114.000 zł., po strąceniu dziennych wydatków zostało 54.000 zł. Gaże same wynosiły zaś 68.000 zł. więc niedobór wynosił 14.000 zł. W trzecim roku, 1895/96, stan jeszcze gorszy; za 10 miesięcy dochód *brutto* tylko 92.000 zł, a po strąceniu wydatków pozostało 39.000 zł., — niedobór urósł do kwoty 17.000 zł., a na rok bieżący horoskop wcale nie lepszy.

Wobec tej sytuacyi, jeżeli sztuka dramatyczna w krakowskim teatrze ma znośny wieść żywot, wypadałoby, zdaniem komisyi, już teraz zastanowić się, czy nie należałoby obmyślić oszczędności a z drugiej strony wyjednać przedsiębiorstwu pewnych ulg. Ciężary bowiem, ponoszone przez przedsiębiorstwo na podstawie kontraktu, są bardzo znaczne, sama asekuracya (6.100 zł.), czynsz za salę teatralną (1.200 zł.) i obowiązek zakupna dla inwentarza teatralnego, pozostającego własnością miasta, dekoracyi i biblioteki pochłaniają całą subwencyę sejmową; są to wydatki, których przedsiębiorstwa w starym teatrze nie miały a mimo to nie zbierały obfitego żniwa z przedsiębiorstwa teatralnego.

Komisya nie uważa jednak tych ulg za dostateczne i wyraża opinię, że podwyższenie subwencyi krajowej z 8.000 zł. na 12.000 zł. wydaje się jej konieczną dla zapewnienia wolnego od trosk bytu teatrowi polskiemu w Krakowie.

Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem komisyi wyasygnował przedsiębiorstwu całą na r. 1896 uchwaloną subwencyę w dwóch ratach półrocznych. Co zaś do wniosku o podwyższeniu subwencyi odpowiedział, że sprawa ta może być załatwioną tylko przez Wysoki Sejm na podstawie petycyi Dyrekcyi teatru.

Teatr polski im. Aleksandra Fredry w Stanisławowie

Towarzystwo dramatyczne imienia Aleksandra Fredry, dawszy w pierwszych dwóch miesiącach r. 1896 33 przedstawień w Stanisławowie, wyjechało z tego miasta i w ciągu dalszych miesięcy pierwszego półrocza 1896 urządzało przedstawienia Kołomyi (33), Czerniowcach (16), Stryju (11) i w Krynicy.

Na podstawie przedkładanego przez Dyrekcyę repertuaru, który w przeważnej części składał się ze sztuk oryginalnych (w 98 przedstawieniach dano sztuk oryginalnych 49, tłómaczonych 31), wyasygnował Wydział krajowy przedsiębiorcom tego teatru, pp. Antoniewskiemu i Jaworskiemu, przypadające za pierwsze dwa kwartały raty subwencyi w kwocie 500 zł.

W lecie doszło do wiadomości Wydziału krajowego, że sala teatralna w Stanisławowie, której to towarzystwo dramatyczne od szeregu lat używało, została wynajętą innej trupie teatralnej, a gdy nadto wiadomem było, że towarzystwo pp. Antoniewskiego i Jaworskiego od kilku miesięcy w Stanistawowie przedstawień nie daje, powstała wątpliwość, czyli zgłaszającym się o wypłatę trzeciej raty kwartalnej wspomnianym przedsiębiorcom subwencya ta wogóle nadal wypłacaną być może. Dopiero, gdy pp. Antoniewski i Jaworski przedłożyli dowody, że mają zapewniony najem innej sali w Stanisławowie, w której w zezonie zimowym przedstawienia urządzać będą, że są i nadal rzeczywiście kierownikami trupy teatralnej im. Aleksandra hr. Fredry, że mają personal i repertuar, jak na trupę teatralną, wcale przyzwoity, wyasygnował im Wydział krajowy uchwałą z 7. listopada 1896 l. 69.382 zapadłą 3. ratę kwartalną subwencyi sejmowej, dla teatru im. Aleksandra Fredry w Stanisławowie przeznaczonej.

Teatr ruski.

Wydział Towarzystwa „Ruska Besida“, który sprawuje bezpośrednio zarząd ruskiego teatru, złożył Wydziałowi krajowemu sprawozdania o stanie tego teatru za II. półrocze 1895 i I. półrocze 1896 roku, a ze sprawozdań tych wynika, że teatr ruski przy pomocy subwencyi krajowej pomyślnie się rozwija.

Nadzór i kontrolę nad sprawami ruskiego teatru poruczono członkowi Wydziału „Ruskiej Besidy“, prof. Włodzimierzowi Szuchiewiczowi, artystyczne kierownictwo zaś Jerzemu Kasinence, artyście dramatycznemu, umyślnie sprowadzonemu z Ukrainy. Ten p. Kasinenko był do niedawna kierownikiem osobnej trupy teatralnej, która jednak rozwiązać się musiała, straciwszy w pożarze całe mienie. Każdego poniedziałku odbywa Wydział Besidy osobne posiedzenie, poświęcone wyłącznie sprawom teatralnym.

Ruska drużyna dramatyczna dała w ciągu II. półrocza 1895 przedstawień 103, a to w Stanisławowie, Nadwórnie, Monasterzyskach, Brze-

żanach, Kołomyi i Lwowie; w I. półroczu 1896 roku zaś dawała przedstawienia w Sokalu, Złoczowie, Tarnopolu i Trębowli, ogółem w czasie od 1. stycznia do końca czerwca 1896 dała przedstawień 101.

Personal składał się przy końcu roku 1895 z 37 osób, a to z 16 aktorów, 11 aktorek, 8 członków orkiestry i służby. W pierwszem półroczu 1896 personal zwiększono o 6 osób tak, że obecnie liczy 45.

Repertuar w II. półroczu 1895 stanowiło 23 sztuk oryginalnych i 15 tłómaczonych, między któremi znajduje się „Halka“ Moniuszki, „Cyganka Aza“, opereta Noskowskiego, „Honor“ Sudermana, „Dla świętej ziemi“ Sewera, „Cavalleria rusticana“ Mascagniego. W repertuarze z I. półrocza 1896 wykazano 24 utworów dramatycznych i 11 operetek. Z nowości oryginalnych wystawiono między innemi dramat Emiliana Ogonowskiego „Fedko Ostrogski“.

Sprawiono w tym czasie dla teatru kilka nowych dekoracyj, odnowiono garderobę, zaprowadzono ulepszone oświetlenie za scenie, zakupiono do biblioteki teatralnej książek za 60 zł. i t. d., a cały inwentarz teatralny ubezpieczono od ognia w towarzystwie asekuracyjnem „Dniestr.“

Na podstawie powyższych sprawozdań wyasygnował Wydział krajowy Towarzystwu „Ruska Besida“ całą na rok 1896 uchwaloną subwencyę, a to w dwóch równych ratach, pierwszą w lutym, drugą w lipcu 1896 roku.

Konkurs na oryginalne utwory sceniczne ruskie.

W lutym 1895 roku rozpisał Wydział krajowy drugi konkurs na oryginalne, czystym językiem ruskim napisane utwory sceniczne z zakresu dramatu, poważnej komedyi i sztuk ludowych ze śpiewami lub bez śpiewu, takiej objętości, iżby zapełniały cały wieczór teatralny.

Rozstrzygnięcie konkursu i przyznanie nagród zastrzeżono osobnej komisyi, do której Wydział krajowy powołał pp. Aleksandra Barwińskiego, Dra Stefana Smal-Stockiego, Michała Gruszewskiego, Hilarego Ogonowskiego, Jana Matijowa, Dra Eugeniusza Oleśnickiego, Włodzimierza Kocowskiego, Jana Kopacza i Włodzimierza Szuchiewicza.

W terminie konkursowym nadesłano 15 utworów. Komisya konkursowa przyznała pierwszą nagrodę w kwocie 250 zł. sztuce p. t. „Jasni Zori“, napisanej przez p. Borysa Hryńczeńkę z Czernihowa; drugą nagrodę w kwocie 200 zł. sztuce p. t. „Nachmaryło“, napisanej przez tegoż samego autora; trzecią nagrodę w kwocie 150 zł. sztuce p. t. „Torhowla żeńczuchamy“, napisanej przez p. Grzegorza Ceglińskiego, dyrektora gimnazyum ruskiego w Przemyślu; czwartą nagrodę w kwocie 150 zł. p. Dr. Jakóbowi Newestiukowi, lekarzowi miejskiemu w Mostach Wielkich.

Fundusz emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.

Zapas z dniem 1. stycznia 1896 r. wynosił w efektach:

a) w walucie austryackiej	168.534 zł. 79 ct.
b) w walucie koronowej 159.200 koron, a po zredukowaniu na walutę austryacką . .	79.600 „ — „
razem . .	248.134 zł. 79 ct.

Zakupiono po dzień 20. listopada 1896:

a) walutą austryacką . .	245 zł. 10 ct.
b) walutą koronową 32.300 kor. a po zredukowaniu na walutę austryacką . .	16.150 „ — „
razem .	16.395 zł. 10 ct.

Spieniężono zaś po ten sam dzień:
w walucie austryackiej . 11.121 zł. 14 ct.

Z porównania zakupna ze sprzedażą efektów okazuje się przyrost w majątku zarodowym . . 5.273 zł. 96 ct.

Zatem stan majątku zarodowego z dniem 20. listopada 1896 wynosił . . . . . . 253.408 zł. 75 ct.

Do tego funduszu należy:
a) członków czynnych 45
b) członków emerytów 22.

4% i 5% wkładki od pobieranych gaż tudzież wypłaconych emerytur przyniosły w r. 1895 . . 2.760 „ 23 „
wypłacono zaś emerytur w r. 1895 . . . . 10.953 „ 32 „

W myśl §. 5. statutu emerytury aktorów przeznaczono na koszta administracyjne tego funduszu rocznie 550 zł. a. w.

V. Zasiłki artystyczne i naukowe i inne ważniejsze sprawy.

Zasiłki dla młodzieży, kształcącej się w naukach i sztukach.

W budżecie krajowym na rok 1896 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 3 000 zł. do dyspozycyi Wydziału krajowego na zasiłki dla młodzieży, kształcącej się w naukach i sztukach:

Z powyższej kwoty udzielił Wydział kraj. następujących zasiłków:

a) na kształcenie się w malarstwie: Feliksowi Wygrzywalskiemu w Monachium 150 zł; Maryi Dunikowskiej w Wiedniu 150 zł.; Alfredowi Beerowi w Wiedniu 150 zł.; Julianowi Krupskiemu we Lwowie 100 zł.; Tadeuszowi Rychterowi w Krakowie 100 zł.; Maryi Czajkowskiej w Monachium 150 zł.; Janowi Kazimierzowi Olpińskiemu w Monachium 150 zł.; Iwanowi Truszowi w Krakowie 50 zł.; Nykole Iwasiukowi w Monachium 200 zł.

b) na kształcenie się w śpiewie: Mikołajowi Lewickiemu w Medyolanie 200 zł.; Maryi Kleczyńskiej w Dreźnie 100 zł.; Karolinie Prochaskównie w Dreznie 125 zł.; Adamowi Didurowi w Medyolanie 100 zł.; Zofii Hohenbergerównie w Dreznie 70 zł.; Maryi Szelińskiej w Dreznie 150 zł.; Irenie Bohussównie we Lwowie 180 zł; Wandzie Zawistowskiej we Lwowie 50 zł.; Stanisławowi Sienkiewiczowi we Lwowie 300 zł.

c) na kształcenie się w muzyce: Paulinie Szalitównie w Wiedniu 100 zł.; Kamilli Gąsiorowskiej we Lwowie 100 zł.; Zofii Gralewskiej we Lwowie 100 zł.; Robertowi Poseltowi w Paryżu 150 zł.; Stefanowi Gołemberskiemu we Lwowie 100 zł.; Janowi Kosowinowi 25 zł

Uchwała Wydziału krajowego co do przyszłego rozdziału tych zasiłków.

Od roku 1883 wstawia Wys. Sejm corocznie do Rubr. VII. wydatków budżetu funduszu kraj. ryczałtową kwotę na zasiłki jednorazowe dla młodzieży, kształcącej się w naukach i sztukach. Ryczałt ten wynosił w latach 1884 i 1885 po 3.500 zł., w latach 1886 i 1887 po 2.000 zł., we wszystkich innych latach aż po 1896 włącznie 3.000 zł.

Fundusz ten oddaje Wysoki Sejm do rozporządzalności Wydziału krajowego, przekazując nań petycye, jakie o zasiłki tego rodzaju do Sejmu wpływają z wyjątkiem nielicznych petycyj, nad któremi wprost przechodzi do porządku dziennego.

Dawniej dzieliła komisya budżetowa a za nią Wysoki Sejm petycye te na trzy kategorye; jedne polecano Wydziałowi krajowemu „do uwzględnienia“, inne „do możliwego uwzględnienia“, inne wreszcie odstępowano po prostu „do załatwienia“. W ostatnich latach zaniechał Wys. Sejm tej praktyki i odstępuje wszystkie takie petycye Wydziałowi krajowemu „do załatwienia i uwzględnienia w miarę wykazanych zdolności petentów i korzyści, jakie udzielenie subwencyi rokować pozwala“.

Wydział krajowy przy rozdzielaniu zasiłków z powyższego funduszu nie ograniczał się zwykle do petycyj, przez Sejm mu przekazanych, ale brał pod rozwagę i takie, które nie przez W. Sejm ale wprost do Wydziału krajowego, nieraz nawet już po zamknięciu sesyi sejmowej wpłynęły. Stąd liczba osób, obdzielanych z funduszu powyższego, bywała zawsze

dość znaczną, a w ostatnich kilku latach przy coraz większym napływie kompetentów wzrosła do tego stopnia, że w następstwie przeciętna cyfra udzielanych zasiłków spadłe znacznie poniżej 150 zł.

To skłoniło Wydział krajowy do zastanowienia się, czyli w dotychczasowym sposobie rozdzielania zasiłków nie należałoby zaprowadzić zmiany.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że zbyt wielkie rozdrabnianie funduszu zasiłkowego mogłoby udaremnić osiągnięcie celu, dla którego jest przeznaczony i któremu zawdzięcza swoje istnienie. A lubo praktyka dotychczasowa miała tę dobrą stronę, że pozwalała kredytem, przez Wys. Sejm przyzwolonym, obdzielić większą ilość uczącej się młodzieży, i choć drobną pomocą wesprzeć młode talenta w pierwszych, często najtrudniejszych początkach, — to przeoczyć nie można z drugiej strony, że wynikająca z tej praktyki względna łatwość uzyskania choćby szczupłej subwencyi artystycznej mogła w społeczeństwie, tak ubogiem, jak nasze, stać się łatwo podniętą do lekkomyślnego wyboru artystycznej karyery przez młodych ludzi, którym brak było do tego najniezbędniejszych warunków. W takich wypadkach subwencya nie tylko szła na marne, ale mogła bezpośrednio działać nawet szkodliwie.

Wydział krajowy, rozważywszy rzecz dokładnie, przyszedł do przekonania, że z praktyką dotychczasową zerwać trzeba, a to nie tylko co do rozdrabniania funduszu, ale także co do pewnej dorywczości przy rozdawnictwie zasiłków, i postanowił praktykę tę unormować stałym podziałem uchwalanego przez Wys. Sejm kredytu 300 zł. na kilka części, które tworzyłyby jednorazowe stypendya artystyczne i byłyby nadawane wyłącznie tylko wybranym kandydatom w myśl intencyi W. Sejmu: „w miarę wykazanych zdolności i korzyści, jakie udzielenie subwencyi rokować pozwoli".

Stypendyów takich będzie ośm, a to cztery po 250 zł., przeznaczone dla kandydatów, zamierzających kształcić się w zakładach naukowych w kraju, cztery zaś po 500 zł. dla tych, którzy studya swe poza granicami kraju uzupełnić zamierzają.

Wydział krajowy mniema, że unormowany w taki sposób podział funduszu zapewni łatwiej osiągnięcie zamierzonego celu a oraz może choć w części położy kres nieuzasadnionym roszczeniom i zapobiegnie niejednemu szkodliwemu złudzeniu.

Zasiłki dla stowarzyszeń akademickich.

Z ryczałtu w kwocie 1.000 zł., przeznaczonego przez Wys. Sejm w budżecie krajowym na r. 1896 do dyspozycyi Wydziału krajowego dla stowarzyszeń akademickich, przyznał Wydział krajowy następujące subwencye:

Bibliotece słuchaczów prawa we Lwowie 200 zł., Bratniej pomocy wszechnicy we Lwowie 150 zł., Przytulisku polskiemu we Wiedniu 100 zł., Towarzystwu akad. rusk. „Hromada" we Lwowie 100 zł., Towarzystwu polskiemu „Ognisko" w Wiedniu 100 zł., Bratniej pomocy politechniki we Lwowie 100 zł., Stowarzyszeniu akademickiemu „Znicz" na Śląsku 25 zł., Chórowi akademickiemu w Krakowie 25 zł., Przytulisku uniwersytetu wiedeńskiego *(Asyl-Verein)* 25 zł., Stowarzyszeniu dla pielęgnowania chorych uczniów w Wiedniu 25 zł., Bratniej pomocy szkoły sztuk pięknych w Krakowie 25 zł., Towarzystwu biblioteki medyków w Krakowie 75 zł., Towarzystwu wzajemnej pomocy medyków we Lwowie 50 zł.

Zasiłki dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół".

W budżecie krajowym na r. 1896 wyznaczył Wys. Sejm tytułem subwencyj: Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół" we Lwowie 1.000 zł.; Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół" w Krakowie 500 zł. Zasiłki te zostały Towarzystwom wyasygnowane.

Nadto wyznaczył Wys. Sejm do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 800 zł na zasiłki dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół" na prowincyi oraz ruskiego Towarzystwa „Sokół" we Lwowie. Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki.

Towarzystwu „Sokół“ w Drohobyczu 100 zł., w Rzeszowie 100 zł., w Jaworowie 100 zł., w Przemyślu 100 zł., w Wadowicach 100 zł., w Nowym Targu 100 zł., w Myślenicach 50 zł, w Mościskach 50 zł., Towarzystwu ruskiemu „Sokół“ we Lwowie 50 zł., Kółku gimnastyczno-śpiewackiemu nauczycieli szkół ludowych lwowskich 50 zł.

Zasiłki dla Towarzystw rzemieślniczych.

W budżecie krajowym na rok 1896 przeznaczył Wysoki Sejm ryczałt w kwocie 1.500 zł. do rozporządzenia Wydziału krajowego na zasiłki dla stowarzyszeń rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi. Z ryczałtu tego udzielił Wydział krajowy następujących zasiłków: Towarzystwu „Skała“ we Lwowie 250 zł., Towarzystwu „Gwiazda“ we Lwowie 250 zł.; Towarzystwu „Praca“ w Krakowie 150 zł., Towarzystwu „Jad Charuzim“ we Lwowie 100 zł., Towarzystwu „Ojczyzna“ w Tarnowie 50 zł., Towarzystwu „Praca“ w Tarnowie 50 zł., Towarzystwom „Gwiazda“ w Drohobyczu 100 zł., w Zaleszczykach 100 zł., w Tarnowie 50 zł., w Stanisławowie 100 zł., w Przemyślu 100 zł., w Jarosławiu 100 zł., w Krakowie 100 zł.

Zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską.

W budżecie krajowym na rok 1896 przeznaczył Wysoki Sejm kwotę 4.000 zł. na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską.

Zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej przyznał Wydział krajowy z powyższego ryczałtu następujące zasiłki:

Bursie ruskiej im. św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu 200 zł.; bursie polskiej im. Kopernika w Jarosławiu 100 zł.; bursie ruskiej im. św. Onufrego w Jarosławiu 100 zł.; bursie polskiej w Kołomyi 200 zł.; bursie ruskiej im. św. Michała w Kołomyi 100 zł.; bursie polskiej w Przemyślu 400 zł.; bursie ruskiej im. św. Mikołaja w Przemyślu 300 zł.; bursie gimnazyalnej im. ks. Dymnickiego w Rzeszowie 400 zł. (w r. z. 300 zł.); bursie gimnazyalnej w Samborze 300 zł.; bursie nauczycielskiej w Tarnopolu 500 zł.; bursie ruskiej w Tarnopolu 300 zł.; bursie ruskiej im św. Mikołaja we Lwowie 300 zł.; bursie polskiej im. Kraszewskiego w Stanisławowie 200 zł.; bursie im. Stefana Batorego w Wadowicach 300 zł.; bursie św. Kazimierza w Tarnowie (nowa) 200 zł.; bursie chrześcijańskiej w Brodach (nowa) 100 zł.

Zarazem w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową włożył Wydział krajowy na Wydział bursy im Kopernika w Jarosławiu, Wydział bursy ruskiej im. św. Onufrego w Jarosławiu i Zarząd bursy chrześcijańskiej w Brodach obowiązek ustanowienia stałego nadzoru nad młodzieżą, w tamtejszych bursach umieszczoną, i polecił im, aby o zarządzeniach, w tej mierze wydanych, z początkiem r. szk. 1896/7 uwiadomiły Wydział krajowy.

Fundacya Skarbkowska.

Przedkładamy osobne sprawozdania.

Subwencya na budowę Zakładu „Rodziny Maryi“ w Łomnej.

W sprawie tej przedkładamy osobne sprawozdanie.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58. ustawy fundacyjnej zakładu im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek Narodowy Zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których wedle asygnacyi kuratora literackiego daje w miarę potrzeby zasiłki kasie podręcznej, będącej pod zarządem kuratora literackiego.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy. Obrót pieniężny w roku 1895 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem roku 1894 wynosił:

a) w papierach wartościowych . .		250.476 zł. 20 ct.
a postrąceniu:		
1) wydzielonego kapitału po myśli statutu na rzecz fund. rezerwowego .	39.294 zł. 96 ct.	
2) kaucyi dzierżawców .	3 871 „ 50 „	43.166 zł. 46 ct.
pozostaje jako majątek zakładowy .		207.309 „ 74 „
b) w kapitałach hipotekowanych:		
zapisy: Chołoniewskiego	3.150 zł. — ct	
Neronowicza .	525 „ — „	
Pawlikowskiego	2.362 „ 50 „	6.037 zł. 50 ct.
c) w fund. bibliotecznych (wartość inwentarza)		517.993 „ 67 „
d) w gotówce i należytościach czynnych		15.070 „ 33 „
razem		746.411 zł. 24 ct.

Tenże majątek wynosił z końcem roku 1895:

a) w papierach wartościowych . .		265.046 zł. 64 ct.
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz funduszu rezerwowego . . .		41.973 „ 91 „
pozostaje jako majątek zakładowy .		223.072 „ 73 „
b) w kapitałach hipotekowanych (jak w r. 1894)		6.037 „ 50 „
c) w funduszach bibliotecznych:		
1) dobra i realności (jak w r. 1894) . . .	342.943 zł. 66½ ct.	
2) zbiory .	147.568 „ 07½ „	
3) nakłady .	24.319 „ 71 „	
4) sprzęty .	5.527 „ 09 „	520.358 zł 54 ct.
d) w gotówce i należytościach czynnych		13.856 „ 89½ „
razem		763.325 zł. 66½ ct.

Z porównania stanu majątku z końcem roku 1894 z takimże stanem z r. 1895 okazuje się ogólny przyrost majątku o . . . . . . 16.914 zł. 42½ ct.

Z porównania stanu pojedynczych rubryk tego funduszu z końcem lat 1894 i 1895 okazuje się przyrost lub ubytek, jak następuje:

a) Stan majątku zakładowego w efektach			
z końcem roku 1894 wynosił	207.309 zł 74 ct.		
z końcem zaś roku 1895	223.072 „ 73 „		
przeto okazuje się przyrost o		15.762 zł. 99 ct.	
b) Stan kapitałów zahipotekowanych bez zmiany:			
1) dobra i realności bez zmiany			
2) zbiory w r. 1894	144.603 zł. 90½ ct.		
„ „ 1895	147.568 „ 07½ „		
przyrost		2.964 zł. 17 ct.	
3) nakłady w r. 1894	24.638 zł. 72 ct		
„ „ 1895	24.319 „ 71 „		
ubytek			319 zł. 01 ct.
4) sprzęty: wartość w roku 1894 . .	5.807 zł. 38 ct.		
sprzęty: wartość w roku 1895 . .	5.527 zł. 09 ct.		
ubytek o			280 zł. 29 ct.
c) W gotówce i należytościach czynnych			
w roku 1894 . .	15.070 zł. 33 ct.		
w roku zaś 1895 . .	13.856 „ 89½ ct.		
ubytek			1.213 zł. 43½ ct.
razem		18.727 zł. 16 ct.	1.812 zł. 73½ ct.
ogólny tedy przyrost, jak wyżej .		16.914 zł. 42½ ct.	

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w roku 1895.

A. Dochody:

α) Dochody w gotówce.

I. Rzeczywiste:

Rata od Kuratora ekonomicznego za rok 1895	6.300 zł.	— ct.	
Rata od Kuratora ekonomicznego na rachunek r. 1896 . . .	1.771 „	— „	
Czynsze z gmachu . .	1.300 „	— „	
Dochód z dóbr Rakowca i lasu	6.354 „	45 „	
Odsetki	3.655 „	75 „	
Opłata od wydawnictwa książek szkolnych za drukarnię . .	10.000 „	— „	
Za sprzedane nakłady .	83 „	78½ ct.	
Lubomirski Książę Jerzy .	504 „	25½ „	
			29.969 zł 24 ct.

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych . .	500 zł.	— ct.	
Zwrot zaliczek na płacę .	175 „	— „	
„ do funduszu zapasowego rata pożyczki od wydawnictwa książek szkolnych	2.600 „	— „	
Zaliczka od wydawnictwa książek szkolnych na rachunek opłaty za r. 1896	3 500 „	— „	
Z gotówki, ulokowanej w Banku krajowym, pobrano . . .	410 „	50 „	
Odsetki od kaucyi dzierżawcy	60 „	— „	
			7.245 zł. 50 ct.
		suma .	37.214 zł. 74 ct.
zapas kasowy z dnia 1. stycznia 1895 . .			552 „ 48 „
		razem .	37.767 „ 22 „

β) Dochody w efektach.

W fund. „Dobra własne Rakowiec“ dokupiono efekta na . .	39 zł.	45 ct.
W fund. „Rezerwowym“ dokupiono efekta na	2.678 zł.	95 ct.
W fund. „Depozyt kuratoryi ekonomicznej“ dokupiono efekta na .	23 „	54 „
W fund. „Depozyt kuratoryi ekonomicznej“ pobrano z depozytu sądowego	15.700 „	— „
suma	18.441 zł.	94 ct.
Zapas kasowy z d. 1. stycznia 1895	250.476 zł.	20 ct.
razem	268.918 zł.	14 ct.

B. Wydatki:

α) Wydatki w gotówce.

I. Rzeczywiste:

Zakupno i oprawa dzieł i prenumerata czasopism . . .	3.567 zł.	52 ct
Muzeum . . .	319 „	21 „
Wydawnictwo (nakłady własne)	78 „	63 „
Podatki	2.900 „	70 „
Płace urzędników i sług, remuneracye, pensye i zapomogi .	13.567 „	40 „
Stypendya . . .	2.256 „	25 „
Do przeniesienia .	22.689 zł.	71 ct.

Z przeniesienia .	22.689 zł. 71 ct.		
Dalsze koszta odrestaurowania gmachu zakładowego . . .	2.466 „ 92 „		
Koszta administracyjne i asekuracya gmachu . . .	654 „ 34 „		
Kancelarya, porta itp. .	1.189 „ 81 „		
Opał i światło . .	1.682 „ 10 „		
Koszta podróży do Rakowca i asekuracya leśniczówki . .	73 „ 77 „		
Ruchomości biurowe i biblioteczne	10 „ 07 „		
Zasiłek naukowy (z funduszu Przeworskiego)	400 „ — „		
Za papier i druk „Kwartalnika“ towarzystwa historycznego . .	1.354 „ 20 „		
Koszta druku „dla Śląska“	189 „ 07 „		
		30.709 zł. 99 ct.	

II. Przenośne:

Z zaliczki sejmowej wydano	1.518 zł. — ct.	
Zaliczka, zwrócona wydawnictwu książek szkolnych . . .	5.000 „ — „	
		6.518 zł. — ct.
suma . . .		37.227 zł. 99 ct.
Zapas kasowy z końcem grudnia 1895 .		539 „ 23 „
Razem .		37.767 zł. 22 ct.

β). Wydatki w efektach.

Spieniężono efekta z kaucyi dzierżawcy .	3.871 zł. 50 ct.
Zapas kasowy z końcem grudnia 1895 .	265.046 „ 64 „
Razem	268.918 zł. 14 ct.

C. Zaległości czynne wynoszą:

1. Na rachunku bieżącym Banku krajowego .	144 zł. — ct.
2. $4^1/_2$ % pożyczka z funduszu zapasowego na wydawnictwo książek szkolnych	10.400 „ — „
3. $4^1/_2$ % pożyczka, udzielona Kuratoryi ekonom.	5.301 „ — „
4. Czynsze dzierżawne	2.346 „ 05 „
5. Rozmaite	952 „ 37 „
razem .	19.143 zł. 42 ct.
Zaległości bierne	5.765 „ 75 „
Nadwyżka należytości czynnych z końcem r. 1895 .	13.377 zł. 67 ct.

Fundacya Franciszka Kochmana na premie dla literatów polskich.

Z fundacyi Franciszka Kochmana, przeznaczonej na premie dla literatów polskich za dzieła, za najlepsze uznane, przypada co dwa lata do nadania jedna premia w kwocie 1.000 zł., druga zaś w kwocie 500 zł.

Ocenieniem dzieł, do konkursu zgłoszonych, i przyznawaniem nagród zajmuje się osobna komisya konkursowa, przez Wydział krajowy powołana, w której skład wchodzą najwybitniejsi przedstawiciele zawodu naukowego i literackiego, oraz dwóch kuratorów fundacyi, wyznaczonych przez Radę m. Lwowa.

W czerwcu roku 1896 przyznała komisya pierwszą nagrodę w kwocie 1.000 zł. p. Samuelowi Adalbergowi za dzieło p. t. „Księga przysłów, przypowieści i wyrażeń przysłowiowych polskich“. Drugą nagrodę w kwocie 500 zł. przyznano profesorowi Uniwersytetu lwowskiego, Dr. Antoniemu Rehmanowi za dzieło p. t. „Ziemie dawnej Polski i sąsiednich kra-

jów słowiańskich, opisane pod względem fizyczno-geograficznym. Część I. Karpaty".

Nowy konkurs ogłoszony został z terminem prekluzywnym po dzień 31. grudnia 1897.

Wydawnictwo Biblioteki politechnicznej.

Na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1896 uchwalił Wys. Sejm dla Kolegium Profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie na wydawnictwo biblioteki politechnicznej jako III. ratę subwencyi, rozłożonej na lat dziesięć, kwotę 500 zł.

Zasiłek ten zaasygnował Wydział krajowy, a zarazem zastrzegł, aby Kolegium Profesorów nadesłało Wydziałowi krajowemu 1 egzemplarz wydawnictwa, i zażądał przedłożenia wykazu dochodów i wydatków wydawnictwa.

Ze sprawozdania, otrzymanego z Rektoratu szkoły politechnicznej, rachunek za r. 1896 przedstawia się, jak następuje:

Dochody:	
Subwencya Wys. Sejmu za r. 1896	500 zł. — ct.
Wydatki:	
1. Drukarni związkowej we Lwowie za druk podręcznika technologii mechanicznej prof. Bykowskiego	401 zł. 91 ct.
2. Należytość stemplowa za kwit na podjęcie subwencyi	2 „ 50 „
3. Sprawienie książki rachunkowej	1 „ 20 „
4. Kreidlowi reszta należytości za klisze do technologii mechanicznej	94 „ 39 „
Razem .	500 zł. — ct.

W r. 1896 ogłoszoną została drukiem praca prof Bykowskiego p. t. „Podręcznik technologii mechanicznej. Część I."

Petycye Towarzystwa kolonii wakacyjnych we Lwowie o subwencyę i zasiłek na budowę własnego domu w Mikuliczynie.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycye Wydziału Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt o przyznanie zasiłku na r. 1896 i o zasiłek na budowę własnego domu w Mikuliczynie do zbadania i przedłożenia ewentualnych wniosków na następnej sesyi.

Wedle kosztorysu koszta budowy domu w Mikuliczynie obliczono na 8.500 zł., kapitał zaś, jakim Towarzystwo na razie rozporządza, wynosi zaledwie 1.000 zł. Wobec okoliczności, że Wys. Sejm mógłby przyczynić się do pokrycia kosztów budowy tylko nieznaczną w stosunku do wysokości kosztorysu kwotą, Wydział krajowy wezwał Zarząd Towarzystwa kolonii wakacyjnych do przedłożenia dokładnego stanu funduszów na budowę domu, któremuto wezwaniu Towarzystwo kolonii wakacyjnych dotychczas nie uczyniło zadość. Wydział krajowy więc nie jest w możności przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosków w tej mierze.

Co się tyczy zasiłku na r. 1896, Wydział krajowy, przekonawszy się ze sprawozdania za rok 1895 o pożytecznej działalności Towarzystwa, udzielił temuż z funduszu dyspozycyjnego zasiłku w kwocie 200 zł.

Prawo polskie na uniwersytetach krajowych.

W sprawie petycyi Towarzystwa prawniczego we Lwowie o uznanie prawa polskiego przedmiotem egzaminowym przy egzaminach ścisłych na wydziale prawa i administracyi w uniwersytetach w Krakowie i we Lwowie odnosił się Wydział krajowy kilkakrotnie do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, odpowiedzi jednak żadnej nie otrzymał.

Pomnik śp. Agenora hr. Gołuchowskiego.

W sprawie pomnika dla ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego odnosił się Wydział krajowy kilkakrotnie do Magistratu miasta Lwowa z zapytaniem, jaką uchwałę powzięła reprezentacya miejska co do oznaczenia miejsca pod pomnik, na co jednak nie otrzymał dotąd żadnej odpowiedzi.

Petycya redakcyi „Przedświtu“ i „Szkółki domowej“ o subwencyę.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 odstąpił Wys. Sejm petycyę redakcyi „Przedświtu“ i „Szkółki domowej“ o subwencyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku na przyszłej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy po zbadaniu sprawy nabrał przekonania, że pisemka te nie należą do kategoryi wydawnictw, któreby ze względu na swą pożyteczność i wartość na subwencyę zasługiwały, i z tego też powodu petycyę zwrócił nieuwzględnioną.

Petycya Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie o subwencyę na czasopismo „Lud“ i na muzeum etnograficzne we Lwowie.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 Wysoki Sejm odstąpił petycyę towarzystwa ludoznawczego we Lwowie o subwencyę na czasopismo „Lud“ i na muzeum etnograficzne we Lwowie Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku na przyszłej sesyi sejmowej.

Co do badań ludoznawczych, dokonywanych przez pomienione towarzystwo, sądzi Wydział krajowy, że, jeśli one mają jakąś wartość naukową, to łatwo mogą być pomieszczane w Zbiorze wiadomości do antropologii krajowej, wydawanym od lat kilkunastu przez c. k. Akademię Umiejętności w Krakowie.

Co do muzeum etnograficznego, to zakładanie nowych zbiorów nie jest koniecznem, gdy posiadamy w Galicyi Muzeum JE. hr. Włodz. Dzieduszyckiego we Lwowie, zawierające bardzo obfity dział etnograficzny, który też jest w pewnym zakresie reprezentowany w muzeach przemysłowych we Lwowie i w Krakowie.

Z tych powodów Wydział krajowy załatwił petycyę Towarzystwa ludoznawczego odmownie.

Fundusze naukowe, dobroczynne i pomnikowe.

Stan tych funduszów wynosił dnia 31. października 1896 w efektach:

Fundacya	Łodzi-Ponińskiego dla czeladników .	60.443	zł. 51	ct.
„	Feliksy Maryi Czarkowskiej „dla rzemieślników polskich“: fundusz A. (t. j. pierwotnie złożony) 110.613 zł. 70 ct. fundusz B. (t. j. później złożony) 155.615 „ 10 „	266.228	„ 80	„
„	Franciszka Steczkowskiego z Jasła .	3.001	„ 82	„
„	„ Kochmana „dla literatów polskich“	27.622	„ 03	„
„	Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego „ku uczczeniu i zachowaniu pamięci odwiedzin Najjaśniejszego Pana we Lwowie w r. 1880“:			
	Dział I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“	22.462	„ 52	„
	„ II. „ku wspieraniu artystów i literatów“	21.380	„ 92	„
	„ III. „ku popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“	20.758	„ 56	„
	„ IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“	21.683	„ 20	„
	„ V. „posagowa dla ubogich dziewcząt służących“	11.259	„ 43	„
	„ VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców, uczących się rzemiosła .	14.438	„ 90	„
„	Teofili z Łukowskich Wirth i Malwiny Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“	8.432	„ 10	„
	Razem w efektach .	**477.711**	**zł. 79**	**ct.**

VI. Sprawy finansowe.

Uchwała w sprawie zamknięcia rachunków funduszu krajowego, funduszów, dotowanych ze skarbu krajowego, i funduszów samoistnych, budżetem objętych, za rok budżetowy 1894.

Uchwałą z dnia 15. stycznia 1896 r. udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów, dotowanych ze skarbu krajowego, i funduszów, samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok 1894, które objęło także absolutoryum dla c. k krajowej Rady szkolnej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego.

Uchwałę tę Wydział krajowy podał do wiadomości interesowanych pismem z dnia 22. stycznia 1896 l. 4173.

Uchwała, wzywająca Rząd, aby strzegł interesów kraju przy układach z rządem węgierskim w sprawie odnowienia traktatu cłowo-handlowego.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Pilata w przedmiocie odnowienia traktatu cłowo-handlowego z Węgrami powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 następujące uchwały:

I. Wzywa się c. k. Rząd, by przy układach z rządem węgierskim w sprawie odnowienia traktatu handlowo-cłowego, strzegąc najstaranniej interesów ekonomicznych tej połowy monarchii, a w jej obrębie Galicyi, dążył:

1. aby stanowczo uchylone zostały niekorzyści, wynikające dla krajów austryackich, a w szczególności dla Galicyi, z nierównego w obu połowach monarchii wykonywania przepisów, odnoszących się do podatków konsumcyjnych;

2. aby uchylone zostały nadzwyczajne ulgi, udzielane dotąd przez koleje węgierskie przy wywozie produktów węgierskich, a w szczególności płodów rolniczych i wyrobów mącznych do krajów austryackich.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przez odpowiednią politykę kolejową w obrębie własnego państwa, a nadto w drodze porozumienia na podstawie wznowić się mającego art. VIII. traktatu cłowo-handlowego dążył do tego, iżby uchyloną została dla krajów austryackich, w szczególności zaś dla Galicyi i jej płodów rolniczych, niemożliwość konkurowania z produkcyą węgierską, wynikająca z wzajemnych stosunków taryfowych.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby stosunki weterynaryjno-policyjne z okazyi pertraktacyj ugodowych co do obrotu bydłem i trzodą pomiędzy obydwiema połowami monarchii w ten sposób zostały uregulowane, aby dotychczasowe niedogodności uchylono.

Uchwały powyższe Marszałek krajowy zakomunikował pismem z dnia 7. lutego 1896 L. s. 1534 Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Uchwała, wzywająca Rząd do zniesienia loteryi liczbowej.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wniosku posła Styły i towarzyszy, wzywającym c. k. Rząd, aby loteryę liczbową jak najrychlej zniósł, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 1. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa Rząd, by wszelkich dołożył starań celem zniesienia loteryi liczbowej".

Uchwałę powyższą Marszałek krajowy zakomunikował Prezydyum c. k. Namiestnictwa pismem z dnia 1. lutego 1896 L. s. 1.256.

Uchwała w sprawie zaległych podatków w gminach pow. zaleszczyckiego.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi podatkowej o petycyi Wydziału Rady pow. w Zaleszczykach o odpisanie zaległych podatków w gminach tego powiatu powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Sejm, popierając usilnie petycyę Wydziału Rady powiatowej w Zaleszczykach względem ulg lub odpisania zaległych podatków pewnym gminom, udziela takowej c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia".

Uchwałę powyższą pismem z dnia 6. lutego 1896 L. s. 1.433 Marszałek krajowy zakomunikował Prezydyum c. k. Namiestnictwa, Wydział

krajowy zaś reskryptem z dnia 28. lutego 1896 L. 11.560 podał ją do wiadomości Wydziałowi powiatowemu w Zaleszczykach.

Uchwała o petycyi Celiny Borzęckiej, przełożonej Zgromadzenia SS. Zmartwychwstanek w Kętach, o uwolnienie realności l. 328 od dodatków do podatków.

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o petycyi Celiny Borzęckiej, przełożonej Zgromadzenia SS. Zmartwychwstanek w Kętach, o uwolnienie realności L. 328 od dodatków do podatków Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 31. stycznia 1896 r. powziął następującą uchwałę: „Petycyę p. Celiny Borzęckiej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i do przedłożenia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej".

Po nadejściu wyjaśnień, zażądanych odezwami Wydziału krajowego z dnia 13. marca i 29. października 1896 L. 8.599 i 64.390, Wydział krajowy odezwą z dnia 20. listopada 1896 r. L. 71.956 odniósł się w sprawie powyższej do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z tem, że, jeżeli dom rzeczony będzie uwolniony od podatków państwowych, Wydział krajowy nie ma nic przeciw uwolnieniu od krajowych dodatków do podatków.

VII. Sprawy przemysłowe.

Z czynności w zakresie przemysłu krajowego, a w szczególności o: 1. wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu w sprawach przemysłowych, powziętych na ostatniej sesyi; 2. wykonaniu ustawy krajowej z dnia 11. kwietnia 1893 r. o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych, tudzież towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do podatków tudzież o opodatkowaniu przemysłu domowego; 3. szkolnictwie przemysłowem; 4. stypendyach i zasiłkach przemysłowych ze skarbu krajowego, tudzież o fundacyach na cele przemysłowe; 5. funduszu przemysłowym; 6. petycyach przemysłowych, przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia; 7. stypendyach handlowych i 8. o fundacyach stypendyjnych na cele przemysłowe — Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie wraz ze sprawozdaniem komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Uchwała o wniosku posła Pohoreckiego w przedmiocie utworzenia Izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu.

W załatwieniu sprawozdania komisyi administracyjnej o wnioskn posła Pohoreckiego w przedmiocie utworzenia Izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 powziął następującą uchwałę:

„Wniosek posła Pohoreckiego w przedmiocie utworzenia Izby handlowej i przemysłowej w Tarnopolu przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zebrania dat, potrzebnych dla ocenienia sprawy, poruszonej w tym wniosku, i przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie na najbliższej sesyi sejmowej".

W myśl tej uchwały Wydział krajowy przedkłada osobne sprawozdanie.

Uchwała w przedmiocie wniosku posła Średniawskiego o zaprowadzenie w kraju pocztowych giełd pracy.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1896 poseł Średniawski przedstawił wniosek następujący:

„Wzywa się Rząd, ażeby wydał odpowiednie postanowienia co do zaprowadzenia w Galicyi pocztowej giełdy pracy na wzór takiejże giełdy, zaprowadzonej w Księstwie Luksemburskiem, i ażeby jak najrychlej wprowadził ją w życie".

W załatwieniu sprawozdania Komisyi administracyjnej o tym wniosku Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1896 powziął następującą uchwałę:

„Sejm odstępuje wniosek posła Średniawskiego o zaprowadzenie giełd pracy Wydziałowi krajowemu do zbadania w kierunku, wskazanym w sprawozdaniu komisyjnem".

Sprawozdanie to stwierdza, iż „myśl zajęcia się w kraju naszym ulepszeniem pośrednictwa między pracodawcami a poszukującymi pracy jest zdrową", uznaje, iż reforma istniejących obecnie w tym względzie stosunków jest wskazana.

Komisya podniosła jednak w swem sprawozdaniu wątpliwość co do możności zastosowania wprost luksemburskiej pocztowej giełdy pracy w kraju naszym, tyle razy większym od państewka, w którem wszyscy mieszkańcy umieją czytać i pisać, gdzie więc każdy z giełdy pocztowej może korzystać a skoncentrowanie w urzędach pocztowych stręczenia pracy zapomocą kart korespondencyjnych nie przyczynia funkcyonaryuszom pocztowym zbyt wielkiej pracy.

Wydział krajowy, świadom odrębności stosunków krajowych od tamtejszych, mając nadto do dyspozycyi daty o podaży i popycie pracy, zbierane stale trzy razy do roku za pośrednictwem Wydziałów powiatowych (okólnik do LW. 38.899/95), w badaniach swych nie ograniczył się do projektowanych wnioskiem posła Średniawskiego pocztowych giełd pracy, lecz starał się zapoznać z innymi systemami stręczenia pracy, zastosowanymi już praktycznie na Zachodzie, zastanawiał się przeto nad sposobami wprowadzenia takiej instytucyi w życie, która byłaby najodpowiedniejszą ze względu na obszar kraju, jego stosunki ekonomiczne i właściwości mieszkańców.

W ciągu tych badań Wydziału krajowego Rząd na wezwanie Izby Posłów Rady państwa podjął także akcyę w tej sprawie. Ministerstwo handlu reskryptem z dnia 15. maja 1896 L. 17.366 zarządziło w całem państwie badanie wykonywanego stręczenia pracy, mające uregulować panujące obecnie pod tym względem stosunki tak, aby stręczenie pracy odbywało się ile możności bez kosztów i posiadało równe zaufanie tak u pracodawców, jak u poszukujących zarobku. W tym celu za pośrednictwem Starostw tudzież Izb handlowych i przemysłowych Ministerstwo zarządziło zebranie dat statystycznych co do stręczenia pracy, wykonywanego w państwie austryackiem, wydając odpowiednią ilość kwestyonaryuszy.

Pismem z dnia 1. lipca r. b. L. 5.775 Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o informacye dokładne co do kierunku badań, przez Rząd zarządzonych, uczynił to zaś z tego względu, ażeby niepotrzebnie nie krzyżowały się i nie były równocześnie podejmowane dwie akcye w tym samym przedmiocie. W odpowiedzi nadesłało c. k. Namiestnictwo odpis reskryptu c. k. Ministerstwa handlu wraz z 5 kwestyonaryuszami.

Kwestyonaryusze te w takiej mierze wyczerpują całą sprawę wykonywanego obecnie stręczenia pracy, że, wypełnione należycie, powinny być wystarczającym materyałem do pracy nad reformą istniejących w tym względzie stosunków.

Wydział krajowy oczekuje przeto wyniku prac statystycznych ze strony Rządu, który niewątpliwie w interesie sprawy z materyału zebranego pozwoli nam skorzystać. Dopiero na podstawie tych danych i materyału, który Wydział krajowy ma już do dyspozycyi, będzie można przystąpić do merytorycznego załatwienia sprawy.

VIII. Sprawy górnicze.

W przedmiocie spraw górniczych Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie, obejmujące także sprawozdanie o niższych szkołach górniczych, o czynnościach krajowej Rady górniczej, o postępach wydawnictwa geologicznego Atlasu kraju i o czynnościach Stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego.

IX. Sprawy handlu solą warzonką, kamienną i solą bydlęcą.

W przedmiocie handlu solą warzonką, kamienną i solą bydlęcą przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie.

X. Krajowe biuro statystyczne.

W okresie, będącym przedmiotem niniejszego sprawozdania, krajowe biuro statystyczne ogłosiło drukiem następujące prace:

1. Licytacye realności włościańskich i małomiejskich w Galicyi w r. 1894 z poglądem na lata poprzednie, przez p. Tadeusza Zajączkowskiego.

2. Przesiedlanie się ludności z Galicyi zachodniej do Galicyi wschodniej, rzecz, opracowana przez p. Franciszka Morawskiego na podstawie rękopiśmiennych materyałów, nabytych od c. k. centralnej komisyi statystycznej.

3. Korporacye przemysłowe w Galicyi, przez p. Maurycego Madurowicza.

Nadto wykończoną została praca p. t. Gęstość zaludnienia powiatu stryjskiego, praca próbna celem przedstawienia gęstości zaludnienia gminami w związku z wyniosłością nad poziom.

Oprócz prac, powyżej wymienionych, zajmowało się biuro jeszcze następującemi pracami:

1. Wykształcenie elementarne ludności Galicyi w związku z podziałem tejże ludności podług wieku, na podstawie materyałów rekopiśmiennych, nabytych od centralnej komisyi statystycznej. Praca ta jest bliska ukończenia.

2. Zmiany własności tabularnej, po roku 1890 zaszłe.

3. Rozpoczęta jest praca nad stosunkami kredytowymi mniejszej własności.

Nadto zamierza obecnie biuro statystyczne przeprowadzić obszerniejsze badania stosunków ekonomicznych wiejskich, podobne do badania, jakie w latach 1875 i 1876 przeprowadzone zostało w drodze pisemnej ankiety, a którego wynik ogłoszonym był w VII. tomie Wiadomości statystycznych. Po upływie lat dwudziestu od poprzedniego badania badanie ponowne, obejmujące znowu całość ekonomicznych stosunków na wsi, jest bardzo pożądanem, gdyż stosunki od tego czasu w niejednym względzie znacznie się zmieniły a różne symptomata, jak skłonność wzrastająca do wychodztwa u ludności wiejskiej, jak szybkie i liczne zmiany własności i t. p., wskazują na potrzebę rozpatrzenia bliżej i głębiej stosunków ekonomicznych wiejskich.

Program tego badania będzie ułożony z uwzględnieniem licznych badań tego rodzaju, jakie dokonane zostały w różnych krajach po badaniu naszem z r. 1875—6, i będzie poddany pod obrady komisyi statystycznej, złożonej pod przewodnictwem Marszałka krajowego z dwóch członków Wydziału krajowego, naczelników obu biur statystycznych i radcy Dr. Ekielskiego.

Katalog realny biblioteki Wydziału krajowego jest w druku. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania wydrukowano 4 arkusze.

Biuro statystyki przemysłu i handlu krajowego.

Biuro statystyki przemysłu i handlu krajowego, zostające pod kierownictwem Dra Tadeusza Rutowskiego, zatrudniało w r. 1896 trzech pracowników i ukończyło następujące prace:

1. „*Statystykę ruchu towarowego na kolejach galicyjskich*“ (Ciąg dalszy).

Ta część pracy, dająca dokładny przegląd ruchu towarowego Galicyi, oraz ruchu towarowego między Galicyą a innymi krajami monarchii i zagranicą, rozpada się na dwa działy:

a) „*Wykazy sumaryczne ruchu towarowego całych linij kolejowych, oraz pochodzenia lub przeznaczenia towarów — krajami*“ i

b) „*Wykazy szczegółowe ruchu towarowego poszczególnych stacyj, pochodzenia lub przeznaczenia towarów, oraz kierunku ruchu.*“

Obydwa działy opuściły już prasę, a cała praca, opatrzona tekstem i objaśnieniami, zostanie przedłożoną w bieżącej sesyi Wysokiemu Sejmowi

2. Zapowiedziana w roku ubiegłym publikacya p. t. „*Ludność miast, miasteczek, gmin wiejskich i obszarów dworskich podług wyznania i*

narodowości," — obraz, jak się ludność Galicyi rozsiedla w mieście, miasteczku, na obszarze dworskim, w gminie wiejskiej — pod względem liczebnym, narodowości i wyznania, opracowany na podstawie ostatniego spisu ludności i porównawczo ze stanem z roku 1880, wychodzi właśnie z pod prasy i będzie mogła także w bieżącej sesyi być przedłożoną.

3. W ostatnim kwartale r. 1896 przystąpiło biuro do opracowania V. tomu *„Rocznika statystyki Galicyi"* za lata 1894, 1895 i 1896.

Peryodyczne to wydawnictwo, którego zadaniem jest systematyczne zebranie danych statystycznych, odnoszących się do Galicyi, zestawienie retrospektywne i porównawcze w dostępnym dla wszystkich podręczniku, nie ulegnie co do zadania swego, planu, podziału przedmiotów i metody opracowania żadnej zmianie. W miarę potrzeby chwili zostaną niektóre działy w tomie V. rozszerzone i cała publikacya obejmie około 25 arkuszy 8^0 cyfrowego druku.

Dotychczas oddano trzy pierwsze działy (I. Obszar, podział terytoryalny i ludność; II. Ruch ludności; III. Stosunki zdrowotne) do druku; inne działy są w opracowaniu, a całość zostanie ukończoną już w pierwszych miesiącach 1897. roku.

XI. Różne petycye.

Petycya mieszkańców wsi Wołczy Dolnej i Towarni w powiecie staromiejskim o pomoc przeciw nadużyciom Dyrekcyi Towarzystwa ochrony ziemi w Wadowicach.

Uchwałą z dnia 31. stycznia 1896 przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyami mieszkańców wsi Wołczy Dolnej i Towarni w powiecie staromiejskim o pomoc przeciw nadużyciom Dyrekcyi Towarzystwa ochrony ziemi w Wadowicach.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 28. lutego 1896 l. 8.288 petentów przy zwrocie petycyi.

Petycya Wydziału Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie i Oddziału Czarnohorskiego w Kołomyi o udzielenie subwencyi.

Na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 uchwalił Wys. Sejm w rubr. XV. poz. 225 budżetu kraj. na r. 1896 wydatek w kwocie 400 zł. jako subwencyę dla Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie i załatwił tem samem petycyę tego towarzystwa.

Kwotę powyższą wyasygnował Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1896 l. 13.013 w c. k. Urzędzie podatkowym w Krakowie.

Natomiast przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego uchwałą z dnia 6. lutego 1896 nad petycyą Oddziału Czarnohorskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Kołomyi.

Uchwałę tę podano Towarzystwu do wiadomości rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1896, l. 13.028.

Petycya Ludwika Erazma Veltzego o subwencyę na wydawnictwo „Nauki buchalteryi".

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku na przyszłej sesyi sejmowej petycyę Ludwika Erazma Veltzego o subwencyę na wydawnictwo „Nauki buchalteryi".

Po zasięgnięciu zdania krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 13. maja 1896 l. 27.021 załatwił petycyę odmownie, ponieważ wspomniane dzieło ze względu na swój układ i rozmiary nie może być używane jako podręcznik przy nauce buchalteryi w krajowych szkołach przemysłowych i handlowych.

Petycya Wojciecha Zawady i towarzyszy o wydanie zarządzenia

Przekazaną Wydziałowi krajowemu wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 petycyę Wojciecha Zawady i towarzyszy o wydanie zarządzenia przeciw zdzierstwom biur wywiadowczych przy stręczeniu służby Wydział krajowy reskryptem z dnia 3. marca 1896

przeciw zdzierstwom biur wywiadowczych przy stręczeniu służby.

l. 14.062 zwrócił petentom z oznajmieniem, że Wysoki Sejm nie załatwił tej petycyi.

Petycya Szczepana Wojtaszczyka z Włosienicy o rozpatrzenie spraw karnych, przeciw niemu przeprowadzonych.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Szczepana Wojtaszczyka z Włosienicy o rozpatrzenie spraw karnych, przeciw niemu przeprowadzonych.

Petycyę tę Wydział krajowy reskryptem z dnia 3. marca 1896 l. 14.363 zwrócił proszącemu z oznajmieniem, że Wysoki Sejm jej nie załatwił.

Petycya gminy Jelenkowate o wyjednanie uwolnienia jej od podatku dochodowego od młynów.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896, przekazującej Wydziałowi krajowemu wszystkie petycye, w Izbie nie załatwione, Wydział kraj. otrzymał także między innemi petycyę gminy Jelenkowate o wyjednanie uwolnienia jej od podatku dochodowego od młynów.

Petycyę tę udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1896 L. 14.947 Wydziałowi powiatowemu w Stryju do wszechstronnego zbadania. Przedłożone przez wspomniany Wydział powiatowy sprawozdanie stwierdza naprowadzone w petycyi okoliczności, z których się okazuje, że niesłusznie wymierzono gminie podatek dochodowy od młynów, młyny te bowiem są własnością gminy i służą do bezpłatnego zaspokajania potrzeb tylko mieszkańców tej gminy.

Ponieważ według sprawozdania Wydziału powiatowego gmina wniosła do c. k Starostwa w Stryju o odpisanie podatku i są wszelkie widoki pomyślnego załatwienia tej prośby, przeto Wydział krajowy reskryptem z dnia 29. października 1896 L. 65.760 wezwał Wydział powiatowy, ażeby czuwał nad dalszym przebiegiem sprawy, a na wypadek nie uwzględnienia prośby, ażeby dopilnował wniesienia w przepisanym terminie rekursu do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

Petycya Zarządu centralnego Związku młynarzy galicyjskich w sprawie ugody cłowo-handlowej z Węgrami.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Zarządu centralnego Związku młynarzy galicyjskich w sprawie ugody cłowo-handlowej z Węgrami. Ponieważ w przedmiocie odnowienia traktatu cłowo-handlowego z Węgrami powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 7. lutego 1896 między innemi także uchwałę, wzywającą Rząd do uchylenia ulg, udzielanych przez koleje węgierskie przy wywozie produktów węgierskich, a w szczególności płodów rolniczych i wyrobów mącznych do krajów austryackich, przeto w myśl tej uchwały przesłał Wydział. kraj. odezwą z dnia 3. marca 1896 L. 14.077 petycyę młynarzy Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Petycya król. miasta Stanisławowa o przeniesienie Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Stanisławowa.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896, przekazującej Wydziałowi kraj. petycyę gminy król. miasta Stanisławowa o przeniesienie Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Stanisławowa Wydział krajowy reskryptem z dnia 6. marca 1896 L. 14.078 zawiadomił Magistrat miasta Stanisławowa, że Wysoki Sejm petycyi tej nie załatwił.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu III. Wydziału krajowego

za czas od 1. grudnia 1895 po koniec listopada 1896 r.

Departament III.

Szef Departamentu: Edward Jędrzejowicz, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Bank krajowy. Krajowe publiczne składy dla zboża i spirytusu.

Departament III. przedkłada osobne sprawozdania w następujących sprawach:

I. Sprawozdanie o krajowych niższych Szkołach rolniczych, o krajowej Szkole ogrodniczej w Tarnowie, o krajowej Szkole uprawy i wyprawy lnu w Gródku.

II. Sprawozdanie o krajowej średniej Szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

III. Sprawozdanie o krajowej Szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

IV. Sprawozdanie o krajowych Zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach.

V. Sprawozdanie o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

VI. Sprawozdanie o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

VII. Sprawozdanie o regulacyi górnego Dniestru.

VIII. Sprawozdanie o regulacyi potoku Cisówki-Olszanki.

IX. Sprawozdanie z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi.

X. Sprawozdanie w przedmiocie tępienia myszy polnych.

XI. Sprawozdanie o czynnościach wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego i mleczarstwa.

XII. Sprawozdanie w sprawie subwencyonowania Kółek rolniczych.

XIII. Sprawozdanie o Banku krajowym.

XIV. Sprawozdanie o organizacyi kredytu dla włościan i o zmianach statutu Banku krajowego.

XV. Sprawozdanie o zarządzie krajowych wolnych składów ublicznych dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Uchwała upoważniająca Wydział krajowy do sprzedania gruntu i karczmy w Czernichowie położonych przy przewozie nad Wisłą.

Najwyższem postanowieniem z dnia 30. czerwca 1896. została sankcyonowaną uchwała powzięta przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. stycznia 1896 roku, upoważniająca Wydział krajowy do sprzedania karczmy i gruntu w Czernichowie nad Wisłą, u przewozu położonych. O wykonaniu tej uchwały zdaje Wydział krajowy sprawę w sprawozdaniu o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Uchwała w sprawie podwyższenia gwarancyi kraju za lokowane w Banku kraj. wkładki oszczędności i wypłatę odsetek od nich.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 25. stycznia 1896 roku, którą Wysoki Sejm przyjął na fundusz krajowy gwarancyą za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym aż do wysokości czterech milionów złr., uzyskała Sankcyę w Najwyższem postanowieniu z dnia 1. kwietnia 1896 roku. O wykonaniu tej uchwały i zatwierdzeniu w związku z nią stojących zmian statutu Banku krajowego, zdaje Wydział krajowy szczegółowo sprawę w osobnem przedłożeniu o Banku krajowym.

Ustawa łowiecka.

Uchwalona przez Wysoki Sejm w dniu 8. lutego 1896 roku ustawa łowiecka, została przedłożona do Najwyższej Sankcyi pismem Marszałka krajowego z dnia 8. lutego 1896 roku Ls. 1087. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy ani zawiadomienia, iż wspomniana ustawa uzyskała Sankcyę, ani też, że jej Sankcyi odmówiono.

Uchwały niepodlegające sankcyi i inne sprawy.

Sprawy Banku krajowego i zmian jego statutu.

Powzięte przez Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 4. i 15. stycznia 1896 roku uchwały w sprawach czynności Banku krajowego i zmian jego statutu są przedmiotem osobnego sprawozdania Wydziału krajowego.

Sprawa etatu fachowo-rolniczego w Wydziale krajowym.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1896 roku, którą Wysoki Sejm pomnożył etat urzędników konceptowych Wydziału krajowego o trzy posady fachowo-rolnicze a mianowicie: o jedną posadę z rangą i poborami sekretarza, jedną z rangą i poborami wicesekretarza i wreszcie jedną z rangą i poborami koncypisty, postanowił Wydział krajowy, uchwałą z dnia 1. lutego 1896 roku LW. 4653, rozpisać na dwie pierwsze z tych posad konkurs, rezerwując posadę koncepisty dla jednego ze stypendystów Wydziału krajowego, wysłanych jeszcze w roku 1895 za granicę w tym celu, by po uzupełnieniu fachowych wiadomości na rolniczych akademiach w Niemczech i po zwiedzeniu znakomitszych zakładów agronomicznych mogli służyć krajowi w charakterze fachowych referentów rolniczych. Wskutek ogłoszenia konkursu wpłynęło do Wydziału krajowego 36 podań, przeważnie o nadanie posady sekretarza. Wydział krajowy, rozpatrzywszy się w kwalifikacyach zgłaszających się na tę posadę osobistości, nabrał przekonania, iż żadna z nich nie miała warunków, o które Wydziałowi krajowemu głównie przy obsadzeniu tej posady chodziło, to jest takiej znajomości szkolnictwa rolniczego obok wykształcenia agronomicznego, któraby pozwalała poruczyć sekretarzowi rolniczemu inspekcyę krajowych niższych i średnich szkół rolniczych.

Wobec tego postanowił Wydział kraj. uchwałą z d, 15. maja 1896 roku LW. 12290 na razie nie obsadzać posad: sekretarza i wicesekretarza i o tem ubiegających się zawiadomił, zwracając im ich dokumenty. Uchwałą z dnia 9. września 1896 zoku LW. 57041 zamianował Wydział krajowy koncypistą w biurze dla spraw rolniczych p. Stefana Komornickiego, ukończonego słuchacza wyższej krajowej szkoły rolniczej w Dublanach, który po kilkuletniej praktyce w krajowem biurze statystycznem, gdzie się zajmował pracami z zakresu statystyki rolniczej, odbył w roku 1895/6 przy pomocy stypendyum z funduszu krajowego udzielonego podróż po Niemczech dla uzupełnienia swych zawodowych wiadomości. Nadto był p. Komornicki w letnich miesiącach b. r. zajęty w biurach c. k. Ministerstwa rolnictwa, gdzie mu JE. P. Minister na prośbę Wydziału krajowego pozwolił odbywać praktykę potrzebną dla obznajomienia się ze sprawami naszego kraju dotyczącemi a w tem ministerstwie załatwianemi. Posadę koncypisty nadał Wydział krajowy p. Komornickiemu na razie prowizorycznie stósownie do postanowienia §. 14. ustawy służby krajowej z dnia 23. marca 1866 roku.

Na rok 1897 wstawia Wydział krajowy w preliminarz budżetu funduszu krajowego, w rubryce XV. pozycya 202: „Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych“ kwotę 5.320 zł., to jest, kredyt potrzebny na wszystkie trzy posady utworzone uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1896 roku, pragnie bowiem, gdyby się powiodło znaleść siły odpowiednie do obsadzenia 2 posad na razie nieobsadzonych, mieć możność pozyskania ich dla biura rolniczego.

Uchwała w sprawie szkodliwej działalności giełd zbożowych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Wojciecha Dzieduszyckiego w sprawie powściągnięcia szkodliwej działalności giełd zbożowych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 roku następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie postarał się w drodze konstytucyjnej o powściągnięcie szkodliwej działalności dzisiejszych giełd zbożowych i o zabezpieczenie rolników od skutków tychże“.

Rezolucyę tę zakomunikował Marszałek krajowy c. k. Rządowi pismem z dnia 7. lutego 1896 roku L. s. 1532. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy w sprawie tej odpowiedzi zaznaczającej stanowisko c. k. Rządu w tej sprawie.

Uchwała w sprawie odnowienia przywileju Banku austro-węgierskiego.

W załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o wniosku p. Skałkowskiego w przedmiocie odnowienia przywileju Banku austro-węgierskiego powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1896 roku następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby przy sposobności przedłużenia przywileju Banku austro-węgierskiego:

I. Przeprowadził zmianę statutu Banku, określającą jego właściwy cel i zadanie mianowicie utrzymanie regularnej cyrkulacyi pieniężnej i ułatwienie stosunków kredytowych;

II. zabezpieczył naszemu krajowi zastępstwo jego interesów i potrzeb kredytowych w Radzie generalnej Banku, względnie w tej władzy, która według zmienionego statutu obejmie główne kierownictwo i kontrolę;

III. zapewnił sobie stanowczy wpływ na tok interesów bankowych, tudzież ingerencyę w zarządzie centralnym (Geschäftsleitung) zorganizowanym na zasadach władzy kolegialnej i odpowiedzialności zbiorowej;

IV. zapewnił należyte uwzględnienie potrzeb kredytowych rolnictwa i przemysłu rolniczego w dziale kredytu wekslowego, tudzież przyznanie zawodowym reprezentacyom rolników odpowiedniego wpływu na nominacye cenzorów;

V. spowodował pomnożenie filii bankowych w naszym kraju".

Uchwałę tę podał Marszałek krajowy pismem z dnia 1. lutego 1896 roku L. s. 1310 do wiadomości c. k. Rządu. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie został Wydział krajowy zawiadomiony o stanowisku, jakie Rząd w sprawach poruszonych w tej rezolucyi postanowił zająć.

Skład i działalność krajowej komisyi dla spraw rolniczych.

W myśl §. 3 statutu krajowej komisyi dla spraw rolniczych, mandaty wszystkich członków komisyi trwają przez czas kadencyi sejmowej. Po rozpoczęciu nowej kadencyi sejmowej następują nowe wybory. Stosując się do postanowień tego paragrafu, po rozpoczęciu nowej kadencyi sejmowej, zainicyował Wydział krajowy nowe wybory na drugi okres sześcioletni, rozpoczynający się z rokiem 1896.

Według §. 3 statutu komisyi wchodzą w skład komisyi:

1) Marszałek krajowy, jako przewodniczący.

2) Dwaj członkowie Wydziału krajowego, przez Wydział do tego wydelegowani.

3) Trzej delegaci c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

4) Trzej delegaci c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

5) Delegat Towarzystwa Kółek rolniczych.

6) Delegat Towarzystwa leśnego galicyjskiego.

7) Czterech członków powołanych przez Wydział krajowy i

8) czterech członków przybranych przez komisyę rolniczą w jej powyższym składzie.

Na wezwanie Wydziału krajowego zamianowały wyż wymienione Towarzystwa swych delegatów do komisyi rolniczej, a gdy i Wydział krajowy powołał czterech delegatów, skład krajowej komisyi dla spraw rolniczych przedstawił się następująco:

I. *Przewodniczący*: Marszałek krajowy, Stanisław hr. Badeni.

II. *Wiceprezesi*, (zastępcy Marszałka krajowego w przewodnictwie komisyi) Stanisław hr. Stadnicki i Stanisław Homolac's.

III. *Członkowie komisyi*:

Delegaci Wydziału krajowego:

1) Edward Jędrzejowicz, przewodniczący sekcyi stałej, szef Dep. III. Wydziału krajowego.

2) Dr. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego.

Delegaci c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego:

3) Stanisław Brykczyński.

4) Tadeusz Langie.

5) Mieczysław Onyszkiewicz.

Delegaci c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego:

6) Karol Czecz.

7) Stanisław Homolac's.

8) Władysław Struszkiewicz.

Delegat Kółek rolniczych:

9) Bolesław Augustynowicz.

Delegat Towarzystwa leśnego:

10) Piotr Hirsch.

Członkowie powołani przez Wydział krajowy:

11) Hipolit Bohdan.
12) Dr. Tadeusz Pilat.
13) Stanisław Polanowski.
14) Stanisław hr. Stadnicki.

Członkowie wybrani przez komisyę rolniczą w jej powyższym składzie:

15) Jan Breuer.
16) Dr. Józef Milewski.
17) Tadeusz Romanowicz.
18) Juliusz Siegler d'Eberswald.

Obowiązki sekretarza komisyi pełni urzędnik konceptowy Wydziału krajowego, którego Wydział do tej czynności przeznaczy.

Skład sekcyi stałej krajowej komisyi dla spraw rolniczych (§. 9 statutu) jest następujący:

Przewodniczący: Edward Jędrzejowicz.

Członkowie: Karol Czecz, Stanisław Homolac's, Tadeusz Langie, Mieczysław Onyszkiewicz, Dr. Tadeusz Pilat, Stanisław Polanowski, Stanisław hr. Stadnicki.

Po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania odbyła komisya pełna trzy posiedzenia pod przewodnictwem Marszałka krajowego, mianowicie w dniach 21. marca, 30. czerwca i 3 października. Sekcya zaś stała komisyi dla spraw rolniczych odbyła siedem posiedzeń pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego, Edwarda Jędrzejowicza, lub tegoż zastępcy, Stanisława Brykczyńskiego, mianowicie w dniach 31. marca, 8. maja, 10. czerwca, 29. czerwca, 7. lipca, 18. września, 26. października.

Krajowa komisya dla spraw rolniczych jako organ fachowy doradczy przy Wydziale krajowym, czynna była w roku bieżącym z równie jak roku poprzedniego wielkim pożytkiem dla kraju, udzielając Wydziałowi krajowemu we wszelkich sprawach odnoszących się do gospodarstwa rolnego i leśnego, jak niemniej w sprawach ekonomicznych w ogóle, cennych rad i opinii, z których Wydział krajowy zawsze korzystał, nie załatwiając żadnej ważniejszej sprawy, bez wysłuchania jej zdania.

Obrazem działalności krajowej komisyi dla spraw rolniczych są protokoły jej obrad. Protokołów tych nie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi w całości, zajęłyby bowiem zbyt wiele miejsca, poprzestajemy więc tylko na zaznaczenia na tem miejscu ważniejszych spraw, co do których komisya udzieliła Wydziałowi krajowemu swej opinii. Sprawy te są:

1) Ułożenie zasad organizacyi kuratoryi dla krajowych szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego i szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

2) Sprawę działalności Towarzystwa Kółek rolniczych wraz z petycyami Zarządu głównego tegoż Towarzystwa, przekazanemi Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.

3) Sprawę organizacyi nauki wędrownej.

4) Opiniowanie pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

5) Sprawy dotyczące podniesienia uprawy tytoniu w kraju.

6) Sprawy podniesienia mleczarstwa w kraju i obsadzenia posady instruktora mleczarstwa.

7) Sprawa utworzenia szkoły ogrodniczej w powiecie zaleszczyckim.

8) Sprawy podniesienia hodowli bydła i hodowli koni.

9) Sprawa wprowadzenia w niższych szkołach rolniczych nauki rybactwa.

10) Wnioski co do udzielenia stypendyów na dalsze kształcenie się w dziedzinie rolnictwa bądź w kraju, bądź też za granicą.

Sprawa podniesienia uprawy tytoniu w kraju.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie spraw rolniczych przydzielonych Departamentowi II, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1896 r. między innemi następujące uchwały:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1. Ażeby prowadził dalej rokowania z c. k. Rządem, celem zwołania ankiety dla zbadania przepisów tyczących się uprawy tytoniu, jak również środków do podniesienia tej uprawy.

2. Ażeby na rok 1897 i na dalsze dwa lata wstawił do budżetu kwotę 3000 zł. jako subwencyę dla Komitetu Towarzystwa tytoniowego.

Na posiedzeniu zaś z dnia 6. lutego 1896 uchwalił Wysoki Sejm w Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1896 następujący wydatek:

Poz. 243. Dla Towarzystwa dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi trzecia i ostatnia rata w kwocie 3000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27 stycznia 1894.

Uchwały powyższe, odnoszące się do przyznanych Towarzystwu uprawy tytoniu funduszów, zakomunikował Wydział krajowy Komitetowi tegoż Towarzystwa w Śniatynie, który stosując się do warunków, jakie Wysoki Sejm przy uchwaleniu subwencyi krajowej zastrzegł sobie, przedłożył w miesiącu marcu, jak to zresztą co roku czynił, udokumentowany rachunek z użycia subwencyi krajowej na rok 1895, jak również projekt zużycia subwencyi krajowej i rządowej na rok 1896.

Rachunek przeto z użycia subwencyi krajowej w r. 1895, do której c. k. Rząd przyczynił się kwotą 1000 zł. przedstawia się w następujący sposób:

Rozchód.

1) Pensye i zaliczki 2 instruktorów . .	3.116	zł.	70 ct.
2) Zakupno siewników	40	„	— „
3) Stacya doświadczalna w Zabłotowie .	100	„	— „
4) Subwencyonowanie rozsadników . .	75	„	— „
5) Podręcznik uprawy tytoniu . . .	50	„	— „
6) Kupno nawozów do doświadczeń . .	7	„	32 „
7) Wydatki różne	6	„	20 „
Razem .	3.395	zł.	22 ct.

Przychód.

1) Zaliczka na subwencyę krajową i rządową na rok 1895	3.000 zł. — ct.
2) Do tego reszta kasowa z d. 1. stycz. 1895	1.076 „ 03 „
Razem .	4.076 zł. 03 ct.

Po odtrąceniu sumy rozchodu w kwocie 3.395 zł. 22 ct. od sumy przychodu w kwocie 4.076 zł. 03 ct. z dniem 1. stycznia 1896, pozostała reszta kasowa wynosząca 680 zł. 81 ct.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniono, przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa dodatkową subwencyę na rok 1895 i 1896 po 2000 zł. Towarzystwu tytoniowemu na ustanowienie jeszcze jednego instruktora do uprawy tytoniu. Subwencya ta na rok 1895 została z końcem roku 1895 wyasygnowaną tak, że Wydział krajowy w styczniu b. r. przesłał ją dopiero Komitetowi Towarzystwa uprawy tytoniu. W preliminarzu zatem na rok 1896 znajdują się wyjątkowo kwoty nie wydane z subwencyi rządowej za rok ubiegły tj. 1895 i kwoty z subwencyi krajowej i rządowej przypadające na rok 1896.

Po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych zatwierdził Wydział krajowy projekt użycia subwencyi krajowej i rządowej na rok 1896, w sposób następujący:

1) Dwóch instruktorów płaca i ryczałt na objazdy		3.400 zł. — ct.
2) Czterech dozorców		
a) wynagrodzenie po 360 zł. . .		1.440 zł. — ct.
b) przyrzeczony ryczałt na objazdy po 120, ...		480 „ — „
3) Koszta urządzenia dwóch kursów uprawy tytoniu dla nauczycieli ludowych w Horodence i Jagielnicy:		
a) 30 stypendyów dla nauczycieli po 40 zł.	1.200 zł.	
b) honoraryum prelegenta . . .	300 „	
c) demonstracye i zwiedzanie plantacyi	50 „	1.550 zł.
4) Subwencyonowanie rozsadników tytoniu.		300 „
5) Stacya doświadczalna w Zabłotowie .		100 „
6) Utrzymanie kancelaryi		200 „
7) Wydatki nieprzewidziane . . .		100 „
Suma wydatków . .		7.570 zł.

Wykonując uchwałę drugą Wysokiego Sejmu, wstawił Wydział krajowy do preliminarza roku 1897 pierwszą ratę w kwocie 3000 zł. tytułem subwencyi dla Towarzystwa uprawy tytoniu.

Ankieta w sprawach tytoniowych.

Chcąc przystąpić do wykonania uchwały Wysokiego Sejmu polecającej Wydziałowi krajowemu, ażeby prowadził dalej rokowania z c. k. Rządem, celem zwołania ankiety w sprawach odnoszących się do podniesienia uprawy tytoniu, rozpoczął Wydział krajowy przedewszystkiem czynności przygotowawcze służące do zgromadzenia materyałów, na których podstawie można by było przysposobić wnioski, służące za przedmiot obrad ankiety, następnie wybrać odpowiedne osobistości i zaprosić do wzięcia udziału, w zwołać się mającej ankiecie tytoniowej.

Przedewszystkiem powiadomionym został c. k. Rząd o uchwale Wysokiego Sejmu w sprawie dalszych rokowań co do zwołania ankiety. Następnie wezwano Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu, ażeby tenże, jako powołany w pierwszej linii

do czuwania nad podniesieniem uprawy tytoniu w kraju i mając już w części przygotowane materyały i wnioski, które mogły by być przedmiotem obrad ankiety, przedstawił Wydziałowi krajowemu, jak daleko posunął czynności przygotowawcze do jej zwołania i jaki materyał i wnioski zamierza przedłożyć.

Tymczasem generalna Dyrekcya monopolu tytoniowego we Wiedniu, pismem z dnia 18. września b. r. zawiadomiła Wydział krajowy, iż wskutek polecenia c. k. Ministerstwa finansów ma w porozumieniu z Wydziałem krajowym i c. k. krajową Dyrekcyą skarbu we Lwowie wypracować program obrad ankiety i oznaczyć termin, w którym ankieta ma się odbyć we Lwowie. Równocześnie zwróciła się generalna Dyrekcya monopolu z prośbą do Wydziału krajowego, ażeby zasięgnąwszy opinii c. k. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa uprawy tytoniu zechciał podać swe życzenia i zażalenia producentów tytoniu, które spowodowały starania o zwołanie ankiety i w pierwszym rzędzie mają być przedmiotem jej obrad.

Wydział krajowy otrzymawszy równobrzmiący szkic kwestyonaryusza dla zebrać się mającej ankiety tytoniowej tak ze strony Towarzystwa gospodarskiego, jakoteż i Towarzystwa uprawy tytoniu, przesłał go na ręce c. k krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie, zgodnie z życzeniem generalnej Dyrekcyi monopolu tytoniowego, ażeby służył za podstawę ułożenia programu dla ankiety, której termin zwołania naznaczonym został na połowę grudnia 1896.

Szkic kwestyonarynsza obejmował następujące punkta:

1) Zmiana przepisów dla plantatorów w Galicyi i na Bukowinie.

2) Zmiana niektórych przepisów klasyfikacyjnych.

3) Kreowanie inspektoratu tytoniowego w Galicyi jako pierwszej instancyi dla uprawiaczy i urzędów wykupna liści tytoniowych.

4) Utworzenie w jak najkrótszym czasie dwóch samoistnych urzędów wykupna liści tytoniowych a mianowicie w rejonie jagielnickim, w Borszczowie: a w rejonie zabłotowskim w Horodence.

5) Ustanowienie, aby stali urzędnicy urzędów wykupna liści tytoniowych, oprócz znajomości języków krajowych posiadali również gruntowną znajomość uprawy liścia tytoniowego i zarządzenie, aby stali urzędnicy wykupna liści tytoniowych tylko uprawą tytoniu się zajmowali.

Również znajomość języka i uprawy tytoniu powinna być wymaganą od urzędników technicznych klasyfikacyjnych.

6) Zabronienie produkcyi nasienia (obrywanie korony kwiatowej) i bocznych pędów (Geitdblätter).

7) Robienie prób z innymi nasionami w szczególności z nasieniem tytoniu ogrodowego uprawianego na Węgrzech „Gartenblatt“ jakoteż poddanie analizie chemicznej wszystkich gatunków liści w kraju uprawianych, jako też uskuteecznienie analizy ziemi.

8) Obznajomienie uprawiaczy galicyjskich ze znanymi szkodnikami tytoniowymi i praktycznymi przyrządami mogącymi znaleść zastosówanie przy uprawie tytoniu zapomocą popularnych objaśnień i rycin.

9) Zarządzenie, aby frekwentanci c. k. szkoły przygotowawczej w Sygniówce, którzy uczęszczali na wykłady uprawy tytoniu, byli w rejonach tytoniowych stacyonowani.

10) Udzielanie plantatorom zaliczek do 25% dochodu średniego.

11) Powoływanie do komisyi odbiorowej oprócz męża zaufania także 2 plantatorów z grona odstawców — i zaprowadzenie na miejscu odstawy komisyi rozjemczych.

12) Sprawa przestrzeni minimalnej pod uprawę tytoniu.

W myśl projektu c. k. Ministerstwa finansów w skład ankiety mają wejść:

1) dwaj delegaci zarządu monopolu tytoniowego, z których jeden będzie wysłany ze strony c. k. Ministerstwa finansów, drugi zaś ze strony Dyrekcyi monopolu tytoniowego,

2) dwaj delegaci Towarzystwa uprawy tytoniu w Galicyi,

3) jeden delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa,

4) jeden delegat c. k. Dyrekcyi skarbu we Lwowie,

5) i jeden delegat Wydziału krajowego.

Delegatem woim zamianował Wydział krajowy p. Edwarda Jędrzejowicza, członka Wydziału krajowego i Szefa Departamentu Kultury krajowej.

Działalność w sprawie podniesienia uprawy tytoniu.

Postępując drogą ntartą i od kilku lat wypróbowaną subwencyonował Komitet i w tym roku wspólne rozsadniki w tych miejscowościach, w których się one znajdują od szeregu lat. I tak udzielił 50 złr. Bazylemu Kamiańskiemu w Wierzbowie jako wynagrodzenie za założenie i wypielęgnowanie 100□ m. rozsadników tytoniowych i rozsady, zaś ks. Emilowi Drohomireckiemu w Kniażu 25 zł. za zasadzenie 50□ m. rozsadników i wypielęgnowanie wczesnej rozsady.

Zakładanie rozsadników wspólnych okazało się w praktyce bardzo korzystnem, to też Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu nie zaniedbuje tego środka podniesienia kultury, który przez dostarczanie wczesnej rozsady zapewnia plantatorom silną i dobrze wyrośniętą roślinę.

Stacya doświadczalna w Zabłotowie nie wykazała w ubiegłym roku pomyślnych rezultatów pomimo starań przy uprawie tak ze strony prowadzącego stacyę, jako też instruktora uprawy tytoniu. Z wyjątkiem tytoniu galicyjskiego, który był dobry, odpowiednio dojrzały i wykształcony, dwa inne gatunki a mianowicie: Mocherk i południowo - tyrolski tytoń, nie udały się. Przyczyną tego były nie sprzyjające warunki klimatyczne w tym roku, gdyż z wiosną panowały zimna i śniegi, co opóźniło sianie nasienia, po wysadzeniu zaś silne wiatry i posucha utrudniły przyjmowanie się roślin — a wreszcie i szkodniki przez podgryzanie korzeni roślin silnie zaszkodziły tytoniom, z którymi próby dokonywano.

Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu rozpoczął w roku zeszłym starania u c. k. Rządu, ażeby uzyskać utworzenie inspektoratu w kraju dla spraw technicznych i załatwienia sporów pomiędzy plantatorami a urzędami wykupna. Wydział krajowy poparł podanie Komitetu do c. k. Ministerstwa skarbu w tej sprawie, a w odpowiedzi na to otrzymał odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 31. lipca b. r. l. 65301 (LW. 49221) uwiadomienie, iż J. E. pan Minister skarbu, ze względu na doniosłość sprawy podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, tak dla rolnictwa, jak i dla c. k. Zarządu tytoniowego, jest gotów zarządzić wszystko, co tylko rzeczywiście odpowiadać będzie celowi. Na razie nie uznaje jednak c. k. Ministerstwo potrzeby, utworzenia formal-

nego inspektoratu uprawy tytoniu, wychodzi bowiem z tego zapatrywania, że pożądany cel będzie mógł być osiągniętym przez kreowanie 5 dozorców kultury, już ustanowionych na wniosek generalnej Dyrekcyi zarządu tytoniowego.

Zresztą zastrzegło sobie c. k. Ministerstwo skarbu, że wyda we właściwym czasie dalsze zarządzenia w miarę poczynionych w tym względzie doświadczeń.

Komitet Towarzystwa uprawy tytonin uważał jako ważną dźwignię swej działalności informowanie się o stanie kultnry tytoniu w krajach, gdzie ona stanęła na wysokim stopniu udoskonalenia. To też po zbadaniu nprawy tytoniu na Węgrzech pragnął Komitet poznać uprawę tegoż w Holandyi i Palatynacie. W tym celu starał się za pośrednictwem Wydziału krajowego, ażeby c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało z funduszów państwowych zasiłek na wysłanie p. Jaklińskiego, c. k. oficyała fabryki tytonin i zarazem nauczyciela uprawy tytoniu w krajowych niższych szkołach rolniczych, do Holandyi i Palatynatu, albowiem tenże będąc obeznany dokładnie z produkcyą tytoniu na Węgrzech, poznawszy inne uprawy za granicą, będzie mógł niewątpliwie oddać usługi krajowej produkcyi. W załatwieniu prośby Wydziału krajowego o subwencyę na podróż dla p. Jaklińskiego oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, iż c. k. Ministerstwo Skarbu, podzielając zapatrywanie co do nżyteczności tego rodzaju podróży naukowej organu Zarządu tytoniowego dla poparcia racyonalnej uprawy tytoniu w Galicyi, poleciło generalnej Dyrekcyi tytoniowego Zarządu, ażeby jeszcze w roku 1896 wysłała w odpowiednim czasie na dłuższą podróż naukową do Holandyi i Palatynatu podwładnego sobie urzędnika, któryby dokładnie znał stosnnki uprawy tytoniu w Galicyi.

Dyrekcya skarbu przeznaczyła p. Jaklińskiego do wyjazdu za granicę i tenże odbył podróż tę w lecie roku bieżącego. Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu nie poprzestał na tym jednym wypadku, aby uzyskać siłę fachową obeznaną z zagraniczną nprawą tytoniu. Mając w tym roku nowo zamianowanego instruktora uprawy tytoniu p. Dzielskiego, postanowił za zgodą Wydziału krajowego wyprawić go do Węgier dla poznania tamże produkcyi.

Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu wychodząc z założenia, iż obznajomienie nauczycieli szkół ludowych z zasadami racyonalnej nprawy tytoniu przyczyni się niepoślednio do podniesienia plantacyi tej rośliny między ludem wiejskim postanowił urządzić w roku bieżącym w czasie feryi letnich dwa czternastodniowe kursa uprawy tytoniu, a to w szkole rolniczej w Horodence, w czasie od 15. do 31. lipca, zaś w szkole rolniczej w Jagielnicy, w czasie od 1. do 15. sierpnia, wyznaczając z własnych funduszów Towarzystwa dla nauczycieli biorących udział w jednym z tych kursów 30 stypendów po 40 zł., to jest, po 15 stypendyów dla uczestników tak jednego jak, drugiego kursu.

Od uczestników rzeczonego kursu wymagał Komitet poddania się egzaminowi.

Zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw rolniczych zatwierdził Wydział krajowy projekt przedstawiony przez Towarzystwo nprawy tytoniu i upoważnił do przyjęcia na kurs nauczycieli szkół ludowych z tych powiatów, w których tytoń jest uprawiany. Wydział krajowy miał bowiem to przekonanie, że prócz zapoznania samych nauczycieli z racyonalną uprawą tytoniu, kurs taki wywrze i ten wpływ, iż nauczyciele ludowi nie tylko zachęcać będą włościan do racyonalnej uprawy, ale także przez objaśnienia i pouczenia wpłyną na wykorzenienie zasta-

rzałych nawyknień, silnie tkwiących w umysłach naszych włościan, a tamujących rozwój uprawy tytoniu, mimo pouczeń instruktorów.

Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu porozumiał się dalej w tej sprawie z c. k. Radą szkolną krajową i z pomiędzy przedstawionych kandydatów wybrał po 15. nauczycieli na każdy kurs, udzielając im przyrzeczone stypendya. Kursa obydwa odbyły się w przepisanym przez Komitet terminie i według programu nauki zatwierdzonego przez Wydział krajowy. Wynik popisu był pomyślnym. Na prelegenta powołano p. Włodzimierza Siekirskiego, urzędnika monopolu tytoniowego, który z poruczonego zadania wywiązał się ku zadowoleniu Komitetu.

Instruktorowie uprawy tytoniu i dozorcy tytoniowi.

W roku 1896 czynnymi byli dwaj instruktorowie uprawy tytoniu mianowicie: pp. Ignacy Jakubowicz i Franciszek Dzielski. Pierwszy zajmuje tę posadą od roku 1891., drugi zaś dopiero od początku roku bieżącego, otrzymawszy ją po zamianowaniu p. Ancuty instruktorem średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Pan Dzielski ma ukończoną średnią szkołę rolniczą w Czernichowie i to z postępem bardzo dobrym, a przed wstąpieniem do szkoły Czernichowskiej odbywał pięcioletnią praktykę w zawodzie gospodarskim. Nadto przekonał się Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu, że p. Dzielski posiada tak teoretyczną jak i praktyczną znajomość uprawy tytoniu, która to okoliczność stwierdzoną została świadectwem, które kandydat otrzymał od p. Zygmunta Jaklińskiego, nauczyciela uprawy tytoniu w szkołach rolniczych. Gdy nadto Komitet otrzymał o charakterze, pracowitości i gorliwości p. Dzielskiego dodatnie poświadczenie, zatwierdził Wydział krajowy jego wybór na drugiego instruktora.

Obaj instruktorowie uprawy tytoniu, zgodnie z przepisami instrukcyi, przedkładali z końcem każdego miesiąca sprawozdanie ze swych czynności Komitetowi Towarzystwa uprawy tytoniu, który następnie przesyłał je Wydziałowi krajowemu. Stosownie do opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, której Wydział krajowy te sprawozdania przedkładał, zostały następnie załatwione wnioski i uwagi w sprawozdaniach tych zawarte. Sprawozdania te jako zbyt obszerne, aby je tu umieszczać, złożone są w biurze Departamentu III. do przejrzenia.

Komitet Towarzystwa uprawy tytoniu wobec braku odpowiednich kandydatów na posadę instruktora, uważał za wskazane, nie obsadzać trzeciej posady instruktora, którego pole działania rozciągać się miało na trzeci okręg: manasterzycki, lecz przydzielić okręg ten jednemu z dwóch dotychczas fungujących instruktorów. Natomiast uważał Komitet za konieczne urzeczywistnić myśl c. k. Ministerstwa rolnictwa i wprowadzić w życie instytucyę dozorców tytoniowych, którzy dodani do pomocy instruktorom uprawy tytoniu, mają poprzeć ich naukę przez praktyczne pouczanie plantatorów. Po rozpisaniu konkursu na cztery posady dozorców uprawy tytoniu obsadził Komitet posady te ukończonymi uczniami krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence i Jagielnicy, którzy w szkołach tych obznajomili się z zasadami uprawy tytoniu. Każdemu dozorcy przyznaną została pensya w kwocie 360 zł. rocznie i po 120 zł. rocznie tytułem ryczałtu na objazdy, jeżeli działalność dozorcy zadowoli Komitet.

Instruktorowi Dzielskiemu przydzieleni przeto zostali do pomocy dwaj dozorcy, Józef Ilnicki i Teofil Kawtaluk, drugiemu zaś instruktorowi Jakubowiczowi: Kazimierz Czajkowski i Piotr

Mężowie zaufania przy odbiorze liści tytoniowych w magazynach odbiorczych.

Dziubiński. Komitet unormował instrukcyą działalność tych dozorców tytoniowych.

Wskutek urgensu ze strony Wydziału krajowego przedłożyli swe sprawozdania wszyscy trzej mężowie zaufania ustanowieni przy trzech magazynach odbioru tytoniu mianowicie: w Jagielnicy, w Monasterzyskach i Zabłotowie.

Mężowie zaufania, jako delegaci powiatowi, mają obowiązek uczestniczyć przy odbiorze liści tytoniowych. Uwagi ich i spostrzeżenia przy tej sposobności czynione rzucają zawsze pewne światło tak na zbiory z roku ostatniego jakoteż i na stosunki, jakie panują przy wykupnie liścia tytoniowego, uważamy przeto za pożyteczne podać je tutaj w krótkiem streszczeniu.

W fabryce tytoniu w Monasterzyskach odbiór tytoniu odbywał się w 18 dniach miesiąca grudnia. 61 gmin dostarczyło tam 3.301 mtr. cetn. tytoniu. Rok ubiegły tj. 1895 był rokiem sprzyjającym dla uprawy. Średnio wilgotny koniec wiosny i początek lata dały tytoniowi, pomimo późnego wysadzenia potrzebny wzrost, a sucha jesień sprzyjała bardzo dobremu wysuszeniu. To też tytoń przywieziony był prawie wszystek dobrze wysuszony, o ładnym kolorze i nadający się w ogóle do wyższych klas, został więc przy odbiorze lepiej sklasyfikowany niż w latach poprzednich. Gorszy gatunek dostawiły tylko gminy gradem nawiedzone. Urzędnicy komisyi względnie i wedle słuszności klasyfikowali tytoń, a zażaleń na niesprawiedliwy odbiór nie było żadnych.

Odbiór tytoniu w Zabłotowie odbył się ku ogólnemu zadowoleniu plantatorów. W sprawozdaniu podniesiono, że przeważnie wszyscy plantatorzy oddali tytoń dojrzały, dobrze wysuszony i starannie złożony, wskutek czego przeciętnie płacono za 100 kgr. 18 zł. 80 ct.

Za tytoń wypłacono 230.046 zł. Gmin, które tytoń uprawiały, było 85 a uprawa obejmowała 786 hektarów 4 480 □m. przestrzeni. — Producentów na gruntach wościańskich było 7.463, zaś na większej własności 30. Tytoń uprawiany był z nasienia oryginalnego galicyjskiego.

Wynik pieniężny zakupu tegorocznego w Jagielnicy, zwłaszcza, jeżeli uwzględnimy kilkadziesiąt gmin silnie zniszczonych gradem, okazuje się mimo tej klęski dość zadowalniającym. Pośród 12 technicznych urzędników, mieliśmy większą część dobrze z klasyfikacyą tytoniu obznajomionych i życzliwie na interesa naszych plantatorów patrzących.

W 155 gminach uprawiało tytoń 24.249 plantatorów. Przeciętnie płacono 18 zł. 97 ct. za cetnar metryczny. W ogóle wypłacono 674.522 zł. za dostawiony tytoń.

Plantacye tytoniu powoli, ale stale się rozwijają, bo tak ilość plantatorów jak też przestrzeń ziemi pod uprawę tytoniu zajętej zwiększyły się dość znacznie. W uprawie i pielęgnowaniu tytoniu znać w ogóle znaczny postęp, a w wielu gminach suszenie, sortowanie i papuszkowanie nie pozostawiało nic do życzenia. W końcu sprawozdania wyrażono życzenie, ażeby Towarzystwo uprawy tytoniu użyło swego wpływu u Rządu w tym kierunku, by urzędnicy do zakupna przeznaczeni byli fachowo uzdolnieni z uprawą i z wszystkiem, co z nią związane, dobrze obznajomieni i przedewszystkiem, by byli krajowcami, gdyż tylko tacy w ważnym, decydującym momencie odbioru tytoniu, mogą plantatorów należycie pouczyć i wytknąć im popełnione błędy.

Petycye w sprawie uprawy tytoniu.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896, powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wszystkie przez Sejm nie załatwione petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia".

W myśl tej uchwały przesłaną została Wydziałowi krajowemu petycya gminy Myszkowce w powiecie Husiatyńskiem L. s. 1.160, o wyjednanie pozwolenia na uprawę tytoniu, wraz ze sprawozdaniem komisyi petycyjnej, którego Wysoki Sejm nie załatwił.

Petycya ta została w myśl uchwały Wydziału krajowego przesłaną c. k. Dyrekcyi skarbu we Lwowie z poparciem do możliwego uwzględnienia.

Odezwą z dnia 23. kwietnia 1896., l. 31,308 oznajmiła nam c. k. krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie, że c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 24. listopada 1895. L. 48.515. wyznaczyło w myśl §. 2. przepisu dla plantatorów tytoniu w Galicyi i na Bukowinie z roku 1869 przestrzeń gruntu pod uprawę tytoniu w r. 1896 oddać się mającą, zaznaczając wyraźnie, przestrzeń ta ma być rozdzieloną, przedewszystkiem pomiędzy te zgłaszające się gminy, które od dawnych lat uprawą tytoniu się zajmowały i w roku ubiegłym tytoń uprawiały. Ponieważ wyznaczona przestrzeń ta, przez gminy wspomniane nie tylko w całości wyczerpana, lecz nadto przekroczoną została, przeto prośba gminy Myszkowce, jako gminy, która dotąd uprawą tytoniu się nie zajmywała, nie została uwzględnioną.

Równobrzmiącą odpowiedź otrzymał Wydział krajowy w skutek przesłania próśb gmin: Kunisowce i Kopaczyńce powiatu Horodyńskiego, o wyjednanie przypuszczenia do uprawy tytoniu w roku 1896. które to gminy zwróciły się bezpośrednio do Wydziału krajowego o poparcie swych próśb.

Sprawy dotyczące podniesienia hodowli koni.

A) Uchwały w sprawie podniesienia hodowli koni.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego (Ls. 1322). w sprawie subwencyonowania licencyonowanych ogierów, będących własnością prywatną, w celu poprawienia zawodu koni włościańskich i roboczych dworskich, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1896 r. następujące uchwały:

1) Sejm wstawia na lat sześć począwszy od roku 1897 w budżet wydatków funduszu krajowego kwotę roczną po 5000 zł. na subwencyonowanie ogierów prywatnych, w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych do dyspozycyi obydwóch c. k. Towarzystw gospodarskich w porozumienieniu z Komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wyjednał u c. k. Rządu subwencyę na cel powyższy w tejże samej wysokości.

3) *a*) Sejm wzywa c. k. Rząd, by znacznie pomnożył ilość rządowych ogierów w kraju, dotychczas niewystarczającą.

b) by również ilość stacyi ogierów rządowych w kraju powiększoną została.

c) by ściśle przestrzegał wykonanie ustawy o wspólnem pasaniu ogierów z klaczami na polach i pastwiskach.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, wstawił Wydział krajowy do preliminarza wydatków na rok 1897 kwotę 5.000 zł., jako pierwszą ratę z uchwalonych przez Wysoki Sejm funduszów na podniesienie hodowli koni roboczych i włościańskich. Następnie odezwą z dnia 13. marca br. LW. 10.289., odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu o wyjednanie subwencyi z funduszów państwowych na cel powyższy w takiej samej wysokości w jakiej kraj przyczyni się do podniesienia hodowli koni. C. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie swej z dnia 4. maja br. L. 3.543/pr. zakomunikowało nam treść reskryptu

c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 30. marca 1896, L. 6.950./6.35,
w której co do sprawy objętej powyższemi uchwałami oznajmiono, co następuje:

„Co się tyczy uchwały sejmowej, którą Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, by wyjednał u c. k. Rządu subwencyę na subwencyonowanie ogierów prywatnych celem podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych w tej samej wysokości, jak to uchwalił Sejm. tj. w kwocie 5.000 zł. na lat sześć, począwszy od roku 1897, oświadczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa w zasadzie gotowość przyznania subwencyi w tejże wysokości i na ten sam okres czasu obydwom c. k. Towarzystwom gospodarczym do użycia w porozumieniu z Komitetem doradczym dla spraw chowu koni w Galicyi na subwencyonowanie prywatnych ogierów licencyonowanych z tem zastrzeżeniem, że dotacye, które w tym celu mają być wstawiane do odnośnego budżetu państwowego będą w drodze konstytucyjnej przyzwolone. Ponieważ jednak nieokreślono bliżej, w jakich częściowych kwotach, pod jakiemi warunkami i w którym czasie oraz przez jakie organa miała by być użytą, względnie wypłaconą ta subwencya państwowa przeto Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, poleciło c. k. Namiestnictwu spowodować Komitet doradczy dla spraw chowu koni w Galicyi, aby w porozumieniu z obydwoma Towarzystwami gospodarczemi przedłożyło c. k. Ministerstwu szczegółowe wnioski, poczem dopiero c. k. Ministerstwo rolnictwa wyda ostateczną decyzyę w tej sprawie. Przy tej sposobności Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa zaznaczyło, że już reskryptami z dnia 4. maja i 8. lipca 1892., L. 8.110 i 11.803 (intymowanymi tutejszemi pismami z dnia 1. czerwca i 25. lipca 1892 L. 40.284 i 56.865), zarządziło rozszerzenie państwowego subwencyonowania prywatnych ogierów licencyonowanych.

Odnośnie do wniosków przez Sejm postawionych w sprawie wydatnego pomnożenia ogierów rządowych, przeznaczonych dla Galicyi, oraz pomnożenia liczby stacyi stanowienia w kraju, zauważyło Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, że już reskryptem z d. 21. listopada 1893., L. 20.926 wydanym do Zakładu ogierów w Drohowyżu, przyzwoliło na podniesienie ogólnego stanu ogierów rządowych w Galicyi do ogólnej liczby 500 sztuk, a tem samem na pomnożenie stacyi stanowienia w przyszłości, z tem jednak zastrzeżeniem, że przeprowadzenie tego rozszerzenia ze względów budżetowych będzie mogło tylko kolejno być dokonane.

Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa poleciło jednak zwrócić uwagę Wydziału krajowego na okoliczność, że pomimo stałego pomnażania w ciągu ostatnich lat stacyi stanowienia i pomimo podniesienia stanu ogierów rządowych w Galicyi, chów koni względnie liczba klaczy w kraju, doprowadzanych do odstanowienia przez ogiery rządowe bynajmniej się nie podniosła, co jasno już z tego wynika, że w roku 1882 przy istnieniu 91 stacyi stanowienia, odstawiono przez 417 ogierów rządo. 19.509 klaczy, a przeto przeciętnie 46. klaczy przez 1. ogiera, podczas gdy w r. 1895, przy istnieniu 115 stacyi, odstawiono przez 482 postawionych ogierów nie więcej jak 19.302 klaczy, a więc przeciętnie tylko 40 klaczy przez jednego ogiera. Fakta te nie przemawiają za potrzebą dalszego znacznego podniesienia stanu ogierów rządowych, a przeto i zarzut podnoszony częstokroć i z różnych stron, że chów koni w Galicyi cierpi z powodu za małej ilości ogierów rządowych i z tego powodu podniesienie chowu koni jest uniemożliwione, nie jest usprawiedliwiony“.

Czyniąc zadość życzeniu c. k. Ministerstwa rolnictwa w powyższym reskrypcie wyrażonemu, przedstawiły obydwa c. k.

Towarzystwa gospodarskie programy przyszłej swej działalności na polu podniesienia chowu krajowych koni roboczych i włościańskich i zużytkowania przypadających na nie kwot z przyznanej już w zasadzie na ten cel przez Wysoki Sejm subwencyi krajowej w kwocie 5.000 zł. i ewentualnego zasiłku rządowego w tejże samej wysokości.

Wychodząc z zapatrywania, że istniejący dla wielu swych zalet nader cenny krajowy materyał, jaki w naszym koniu roboczym i włościańskim posiadamy, nie zmienić ale przez racyonalny chów jedynie poprawić należy, aby odpowiedział dzisiejszym w tej mierze wymaganiom, ograniczyć się ma czynność Towarzystw ku temu celowi podjęta głównie na tem, aby:

1) starać się o jak największą ilość odpowiednich ogierów do stanowienia klaczy roboczych i włościańskich i

2) sprowadzić wychów źrebiąt na rycyonalne, ile możności, tory.

C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 10. sierpnia 1896., L. 15.422 zatwierdziło przedstawione przez Komitet doradczy dla spraw chowu koni w Galicyi, w porozumieniu z Towarzystwami gospodarskiemi, wnioski co do sposobu użycia przyrzeczonej subwencyi państwowej o rocznych 5.000 zł. na przeciąg lat sześciu, począwszy od roku 1897, z tą uwagą, że subwencya ta ma być rozdzieloną między c. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie i c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie w stosunku $^2/_3$ do $^1/_3$ a to odpowiednio do prośby wyrażonej przez każde z tych Towarzystw.

C. k. Namiestnictwo, podając powyższy reskrypt do wiadomości obydwom Komitetom c. k. Towarzystw gospodarskich, zwróciło uwagę, iż byłoby pożądanem, ażeby Komitety w razie konstytucyjnego zatwierdzenia kwoty wstawionej na ten cel do preliminarza na rok 1897 zarządziły w swoim czasie, co potrzeba, celem wykonania uchwał zawartych we wnioskach Komitetu chowu koni i celem wyasygnowania subwencyi.

B) Ustanowienie nowych stacyj ogierów rządowych.

Po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, której przedkładano wszystkie sprawy odnoszące się do podniesiesienia hodowli koni do zaopiniowania, popierał Wydział krajowy także w bieżącym roku petycye Wydziałów powiatowych i Towarzystw gospodarskich o zaprowadzenie stacyi ogierów rządowych.

I tak: jedynaście gmin powiatu lwowskiego wniosło prośbę za pośrednictwem Wydziału powiatowego we Lwowie o poparcie starań w sprawie utworzenia w Tołszczowie stacyi ogierów rządowych. Wydział krajowy poparł gorąco tę prośbę gmin powiatu lwowskiego, jednak na razie sprawa ta nie doznała pomyślnego załatwienia; odezwą bowiem z dnia 9. lipca 1896., L. 57.547 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, w myśl uchwały Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi, że według dochodzenia komendy zakładu ogierów rządowych w Drohobyczu ofiarowane na stacyę ogierów w Tołszczowie pomieszczenie nie odpowiada celowi i nawet większym kosztem nie dałoby się odpowiednio urządzić. Nadto z powodu złego stanu dróg w okolicy i w Tołszczowie samym, umieszczenie ogierów rządowych tam byłoby nieodpowiedne a zachodziłaby też trudność z wyżywieniem żołnierzy, gdyż nikt nie chciał się podjąć dostarczenia menaży.

Dalej w skutek prośby Wydziału powiatowego w Turce i Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, poparł Wydział

krajowy ich staranie o utworzenie stacyi ogierów w powiecie turczańskim i w powiecie krakowskim w Liszkach.

Sprawa tych stacyi była już w roku zeszłym poruszaną, a załatwienie jej miało nastąpić w bieżącym roku. Gdy jednak utworzenie stacyi dotąd nie zostało do skutku doprowadzonem, odniósł się Wydział krajowy powtórnie w tej sprawie do c. k. Namiestnictwa. Odpowiedź w tej sprawie dotąd nie nadeszła.

C) Zabezpieczenie hodowli koni przeciw zarazom.

W dwóch ważnych wypadkach, które przedstawiły odnośne Wydziały powiatowe, a które odnoszą się do spraw chowu koni i mają na celu ubezpieczenie ich przeciw grożącym niebezpieczeństwom zarazy, starał się Wydział krajowy wyjednać u c. k. Namiestnictwa odpowiedne dochodzenie i zbadanie sprawy, a następnie zarządzenie środków, któreby mogły uchronić od strat hodowców i właścicieli koni. Sprawy te, przez Wydziały powiatowe: brodzki i husiatyński poruszone, wskazują potrzebę zmiany przepisów §. 29. ustawy o chorobach zaraźliwych zwierzęcych (z dnia 29. lutego 1881 r.) i przepisów dotyczących obowiązku wynagradzania szkód za wybite sztuki. Podania Wydziałów powiatowych w tych sprawach, opatrzone fachową opinią krajowego weterynarza, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do dalszego urzędowego załatwienia. Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi wyjaśniającej, jakie stanowisko c. k. Rząd zajmie co do tych spraw.

D) Jarmarki na konie (remonty).

Aby hodowcom koni ułatwić korzystną sprzedaż koni skarbowi wojskowemu z pominięciem pośredników, postanowiło c. k. Ministerstwo obrony krajowej z wiosną i w jesieni r. 1896 zakupić remonty, a to wyłącznie dla c. k. obrony krajowej, na jarmarkach na remonty, które odbyć się miały według z góry ułożonego programu w znaczniejszych miastach Galicyi. Wydział krajowy powiadamiony zawczasu przez c. k. Namiestnictwo o terminach jarmarków zawiadamiał za pośrednictwem Wydziałów powiatowych interesowane osoby i polecał jak najszersze opublikowanie tych ogłoszeń, aby zachęcić hodowców koni do licznego obesłania jarmarków.

E) Skład komitetu doradczego dla chowu koni.

Na przedstawione przez Wydział krajowy terno zamianowało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 29. lipca 1893 r. Alberta hr. Cetnera z Podkamienia, członkiem Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi na sześcioletni okres urzędowania, począwszy od 29. lipca 1893.

Gdy Albert hr. Cetner pod dniem 14. sierpnia 1896 wniósł rezygnacyę z funkcyi członka Komitetu, upraszało c. k. Namiestnictwo o przedstawienie ponownego terna dla zamianowania nowego członka wspomnionego Komitetu, w miejsce Alberta hr. Cetnera na resztę peryodu urzędowania. Wydział krajowy przedstawił jako kandydatów pp: Zygmunta Augustynowicza, Augusta Jordan Stojowskiego i Maryana Jędrzejowicza. Do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła wiadomość o nominacyi nowego członka Komitetu.

F) Petycye w sprawie chowu koni.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wszystkie przez Sejm nie załatwione petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia“. W myśl tej uchwały przesłaną została Wydziałowi krajowemu petycya „Towarzystwa zachęty i wzajemnej pomocy w chowie koni w Rymanowie“ o subwencyę.

Wydział krajowy zawiadomił „Towarzystwo zachęty i wzajemnej pomocy w chowie koni w Rymanowie“, że Wysoki Sejm petycyi jego o subwencyę stałą w kwocie 5.000 zł. nie załatwił.

Uchwała w sprawie wykonywania rzemiosł przez robotników wojskowych i w sprawie nauki w c. k. wojskowej szkole kucia koni we Lwowie.

W załatwieniu sprawozdania komisyi przemysłowej o wniosku p. Michalskiego w sprawie wykonywania rzemiosł przez robotników wojskowych tudzież w sprawie nauki w c. k. wojskowej Szkole kucia koni we Lwowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 r. następujące uchwały:

1) Wzywa się c. k. Rząd, aby czuwał nad tem, aby reskrypt c. k. Ministerstwa wojny do L. 1.250 oddziału 7 z roku 1895, publikowany okólnikiem c. k. Ministerstwa handlu z dnia 3. sierpnia 1895 r. do L. 33.820. ściśle tłumaczonym i przestrzeganym bywał we wszystkich, nie wyjątkowych, wypadkach.

2) Zwraca się uwagę c. k. Rządu, że w interesie pożytecznej nauki kucia koni dla uczniów kowalskich na półrocznym kursie c. k. szkoły wojskowo-weterynarskiej we Lwowie, wobec terytoryalności kandydatów, weterynarz nauczyciel winien posiadać języki krajowe, uczniom kursu kucia koni przystępne.

Uchwały te zakomunikowane zostały pismem Marszałka krajowego z dnia 7. lutego 1896 Ls. 1.379 c. k. Rządow i w odpowiedzi na nie oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 26. marca 1896 r. L. 2.895/pr., iż:

1) „Wedle reskryptu c. i k. Ministerstwa wojny z dnia 16. marca 1896 L 548, oddział 3., polecono Komendom wojskowym terytoryalnym w Krakowie, Przemyślu i Lwowie republikować reskrypt tegoż c. k. Ministerstwa z 18. maja 1895., L. 1.250, oddział 7., którym zabroniono wojskowym czynnie służącym wykonywać w sposób zarobkowy roboty rękodzielnicze dla osób prywatnych“;

2) „Wojskowo-weterynaryjny urzędnik będący teraz nauczycielem w c. k. szkole podkuwaczy we Lwowie, włada językiem polskim w mierze dla służby dostatecznej“ i, że c. k. Ministerstwo „starać się będzie według możliwości przeznaczyć w miejsce jego innego nauczyciela władającego zupełnie językiem polskim“.

Odpowiedź tę przyjął Wydział krajowy do wiadomości uchwałą z dnia 10. kwietnia 1896 r. Ls. 21.216.

Wniosek p. Czartoryskiego w sprawie zmian obowiązujących ustaw i rozporządzeń o zaraźliwych chorobach trzody chlewnej.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Czartoryskiego w sprawie zmian obowiązujących ustaw i rozporządzeń o zaraźliwych chorobach trzody chlewnej, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896. następujące uchwały:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, by w czasie zarazy między trzodą chlewną, rejony obejmujące zapowietrzone miejscowości ustanawiane były bez względu na granice sądowych powiatów i targi tylko w tych miastach i miasteczkach, które znajdują się w obrębie zarażonych rejonów, zamknięte zostały.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, by z uwagi na szerzący się pomór (zarazę) nierogacizny i straty ztąd wynikające zarządził ścisłe badanie tej zarazy pod względem istoty i szerzenia się jej, a ewentualnie drogą ustawodawstwa państwowego wyjednał ustawę normującą pod jakimi warunkami nierogacizna w miejscowościach zarażonych, za wynagrodzeniem z funduszów państwowych, miałaby być wybijaną.

Na zapytanie Wydziału krajowego, w jakiem stadyum znajdują się sprawy poruszone wyż zacytowanymi uchwałami Wys. Sejmu, zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 25. sierpnia 1896 L. 8982/pr, że uchwały Sejmu krajowego

z dnia 6. lutego 1896. dotyczące zmiany przepisów weterynaryjno-policyjnych co do chorób zaraźliwych u świń przedłożone zostały Jego Ekscelencyi panu Ministrowi spraw wewnętrznych sprawozdaniem z 2. czerwca 1896. L. 1820/pr.

Krajowy nauczyciel weterynaryi.

Obowiązki krajowego nauczyciela weterynaryi pełni stale od 3 lat p. Teofil Sochaniewicz. Do zakresu jego czynności należy głównie nauka (weterynaryi i hygieny zwierząt budowy i życia ciała zwierzęcego) w krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach oraz na kursie rolniczym dla nauczycieli szkół ludowych. Nauka weterynaryi obejmuje w każdej szkole kurs najmniej 6 tygodniowy. Prócz tego obowiązany jest krajowy nauczyciel weterynaryi na żądanie Wydziału krajowego udzielać objaśnień i opinii w sprawach w zakres fachowej wiedzy wchodzących, wreszcie w wolnym od powyższych zajęć czasie urządzać w kraju popularne wykłady z zakresu weterynaryi i hygieny zwierzęcej.

Krajowy nauczyciel weterynaryi w ciągu roku bieżącego uczynił zadość wyżej określonym obowiązkom i wywiązał się ku zadowoleniu Wydziału krajowego ze specyalnych poruczeń. I tak w czasie od 1. stycznia do końca czerwca b. r. udzielał na 3 kursach naukę weterynaryi i hygieny a mianowicie 2 kursy w Horodence, t. j. kurs z uczniami tamtejszej szkoły rolniczej i kurs z nauczycielami na kursie rolniczym tamże, następnie 1 kurs z uczniami szkoły rolniczej w Jagielnicy.

Wydział krajowy, korzystając z fachowego uzdolnienia krajowego nauczyciela weterynaryi, poruczył mu także w roku bieżącym przeprowadzenie dalszych doświadczeń ze środkami, tępiącymi myszy polne, oraz organizacyę i kierownictwo akcyi tępienia myszy polnych w kraju na gruntach włościańskich. Czyniąc zadość temu poleceniu, zorganizował p. Sochaniewicz akcyę ratunkową przeciw klęsce mysiej w 8 powiatach, udzielając na miejscu popularnych pouczeń o zastosowaniu i użyciu środków tępiących myszy i przeprowadził szereg doświadczeń w osobnem sprawozdaniu opisanych.

Prócz tego na polecenie Wydziału krajowego opracował kraj. nauczyciel weterynaryi dwie opinie fachowe a mianowicie: 1) „O niszczeniu mięsa wągrowatego“ na podstawie petycyi przez kilka gmin powiatu Żywieckiego wniesionych w roku zeszłym do Wys. Sejmu, 2) „O dotychczasowem tłumieniu zarazy nosacizny u koni w Galicyi“ na podstawie petycyi wniesionej w tej sprawie do Wydziału krajowego przez Wydział powiatowy husiatyński.

W pierwszej opinii uzasadniał kraj. nauczyciel weterynaryi potrzebę zmiany dotychczas obowiązującego u nas rozp. c. k. Namiestnictwa z dnia 28. czerwca 1888. L. 57.594 i przedstawił projekt nowych przepisów o postępowaniu z mięsem wągrowatem; w drugiej — konieczność zmiany przepisów §. 29 ust. o chorobach zaraźliwych zwierzęcych z dnia 29 lutego 1880 — i podał projekt tejże zmiany.

Obie wyżej wspomniane opinie ogłosił drukiem we fachowem czasopiśmie „Przegląd weterynaryjny“.

Wspomnieć jeszcze należy, że p. Sochaniewicz wykonał na polecenie Wydziału krajowego, dla szkoły rolniczej w Horodence komplet tablic (21 sztuk) demonstracyjnych do nauki o pomocy przy porodach u bydła. Drugi taki komplet przeznaczony dla szkoły rolniczej w Jagielnicy jest na ukończeniu.

Obecnie po ukończeniu akcyi tępienia myszy polnych ma się nauczyciel weterynaryi udać do szkoły rolniczej w Jagielnicy celem rozpoczęcia kursu nauki weterynaryi na rok szkolny 1896/7.

W sprawie ustawy przeciw chrząszczom i innym szkodnikom polnym.

Jeszcze w roku 1894 Sejm na posiedzeniu z dnia 27. stycznia, w załatwieniu wniosku posła Fr. Jędrzejowicza, polecił Wydziałowi krajowemu przygotować na najbliższą Sesyę projekt ustawy o przymusowem tępieniu chrząszcza majowego, szkodnika, który zwłaszcza w drugim okresie swej metamorfozy, jako pędrak, niepoślednie szkody rolnictwu krajowemu wyrządza. Tępienie chrząszczy, łączy się ściśle ze sprawą ochrony rolnictwa przed licznymi szkodnikami ze świata zwierzęcego, a sprawa ta, nie od dziś, ale już prawie od lat 30, bo od roku 1869., kiedy to Rząd po raz pierwszy przed Wysoką Izbę wystąpił z projektem podobnej ustawy, była na porządku dziennym nie jednej sesyi sejmowej. Podjęta na nowo wnioskami posłów i popierana petycyami licznych towarzystw i rolników ze wszystkich stron kraju, sprawa ta nigdy nie została ostatecznie załatwioną. Wydział krajowy, przekazał ją do zbadania i wydania opinii stałej Komisyi dla spraw rolniczych, która zrazu oświadczyła się też za wprowadzeniem podobnej ustawy przymusowej, po bliższem jednak zbadaniu trudności, jakieby stanęły na przeszkodzie wprowadzeniu jej w życie i wykonaniu uchwaliła na posiedzeniu z dnia 6. maja 1896 r., nie doradzać Wydziałowi krajowemu, aby przed Wysoki Sejm wystąpił z projektem zaprowadzenia u nas takiej ustawy. Wydział krajowy nie występuje zatem z projektem ustawy o przymusowem tępieniu chrząszcza majowego, staraniem jego jednak będzie, zastosować, w razie potrzeby, te wszystkie środki, jakiemi rozporządza w celu skutecznej ochrony rolnictwa od tej klęski, po za ustawami bowiem tego rodzaju, nie brak wielu czynników, które częstokroć skuteczniej oddziaływują, łatwiej dadzą się przeprowadzić i bardziej odpowiadają naszym warunkom i środkom niż niewykonalne postanowienia ustaw. Przykłady innych krajów też samą drogę wskazują.

Stypendya.
A) Stypendya dla kandydatów na nauczycieli gospodarstwa rolnego w krajowych szkołach rolniczych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie spraw rolniczych powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1896 następującą uchwałę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w miarę potrzeby przedłożył wnioski w sprawie pomnożenia ilości stypendyów dla kształcących się na nauczycieli dla szkół rolniczych i wstawił do preliminarza na rok 1897 , odpowiednią kwotę.

Od dłuższego już czasu Wy ział krajowy nie spuszcza z oka ważnej sprawy, przysposobiania świeżych sił nauczycielskich, któreby po należytem przygotowaniu, mogły objąć posady nauczycielskie przy nowo powstających kraj. niższych szkołach rolniczych a także zająć miejsca otwierające się wskutek ubytku dawnych nauczycieli. Wysoki Sejm oceniając starania Wydziału krajowego już w roku zeszłym równobrzmiącą uchwałą przyznał znaczniejszą kwotę na stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół rolniczych. Dzięki tej zwiększonej ze strony Wys. Sejmu dotacyi mógł Wydział krajowy uczynić zadość wymaganiom powstałym w roku bieżącym wskutek zmiany personalu we wszystkich niższych szkołach rolniczych i obsadzić posady nauczycieli kandydatami odpowiadającymi swemu zadaniu.

Wydział krajowy uważając, że wysokość kredytu przyznanego na stypendya w bieżącym roku wystarczy na utrzymanie kandydatów kształcących się na nauczycieli, nie czyni wniosku na podwyższenie przeszłorocznego kredytu, lecz ogranicza się do wstawienia kwoty 5000 zł., którą Wysoki Sejm na stypendya rolnicze przeznaczył.

Podobnie, jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu podanem było, zestawimy poniżej szczegółowe wiadomości o każdym z kan-

dydatów, którzy bądź to zagranicą, bądź też w kraju kształcą się przy pomocy subwencyi udzielonej z funduszu krajowego.

W bierzącym roku skończyło pięciu kandydatów studya swe za granicą i wszyscy objęli miejsca w służbie krajowej.

Henryk Rozwadowski, po studyach w akademii rolniczej w Hohenheim a następnie w Wiedniu, złożywszy egzamin kwalifikacyjny w Wiedniu na nauczyciela niż. szkół rolniczych, zwiedził nad to szkoły rolnicze w Galicyi, Morawach, Czechach, niższej Austryi, Saksonii i Niemczech, i zamianowany został kierownikiem kraj. niż. szkoły w Bereżnicy.

Dr. Józef Pawłowski, po odbyciu podróży naukowej do Niemiec w celu zaznajomienia się ze szkołami rolniczemi, po całorocznym pobycie w Akademii w Jenie i złożeniu tamże doktoratu zamianowany został kierownikiem krajowej niższej szkoły w Horodence.

Stefan Komornicki, po studyach w akademii rolniczej w Jenie, następnie w Wiedniu i po odbyciu paromiesięcznej praktyki w c. k. Ministerstwie rolnictwa w Wiedniu, zamianowany został urzędnikiem konceptowym fachowo-rolniczym w Wydziale krajowym.

Ludwik Kawecki po ukończeniu z celującym postępem szkoły rolniczej w Tetschen-Liebwerd wysłany został do krajowej niż. szkoły rolniczej w Horodence, jako pomocnik nauczyciela fachowego, dla praktyki nauczycielskiej.

Na studyach pozostają jeszcze:

Tadeusz Rylski, który z powodu choroby przerwać musiał studya za granicą i przygotowuje się do złożenia doktoratu filozoficznego, w którego skład wchodzi hodowla zwierząt domowych.

Tadeusz Kudelka obecnie na III. roku akademii rolniczej w Wiedniu. Po złożeniu drugiego państwowego egzaminu z postępem bardzo dobrym otrzymał przedłużenie nadanego stypendyum rolniczego w kwocie 300 zł.

Ludwik Turakiewicz, który mając przyznane w zeszłym roku stypendyum w kwocie 500 zł. na kształcenie się na nauczyciela szkół rolniczych rozpoczął studya w drugiem półroczu roku szkolnego 1895/6 w szkole rolniczej w Nowym Jiczynie na Morawach.

Prócz powyższych trzech kandydatów, którzy w bierzącym roku kontynuowali studya mając wpierw nadane stypendya, otrzymali nadto w bierzącym roku stypendya rolnicze:

Józef Froń, ukończony celujący uczeń krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie. Po odbyciu praktyki rolniczej jednak przed ukończeniem tej szkoły, był pomocnikiem ogrodnika i docenta ogrodnictwa w Czernichowie, po ukończeniu zaś spełniał czasowo funkcye ekonoma folwarku, wywiązując się z poruczonego obowiązku ku zadowoleniu przełożonej władzy. Otrzymawszy stypendyum w kwocie 600 zł. na rok szkolny 1896/7 udał się do szkoły rolniczej w Tetschen-Liebwerd celem uzupełnienia swych wiadomości.

Adolf Poniński, stypendysta c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic., po wzorowem ukończeniu kraj. wyższ. szkoły rolniczej w Dublanach odbył praktykę w Osieku pod Białą, w Zatorze, w Kozach, objechał z polecenia Komitetu szkoły rolnicze niższe i średnie na Morawach i w Śląsku a oprócz innych przedmiotów nauczył się praktycznie rybactwa i gospodarstwa stawowego. Otrzymawszy stypendyum w kwocie 500 zł. na rok szkolny 1896/7 odbywa praktykę nauczycielską w kraj. niższ. szkole

rolniczej w Jagielnicy, celem wykształcenia się na nauczyciela szkół rolniczych.

B) Stypendya dla leśników.

Z funduszu przeznaczonego przez Wys. Sejm na stypendya celem wykształcenia nauczycieli fachowych dla kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, pobierał w ciągu roku ubiegłego tylko jeden kandydat, Stanisław Sokołowski stypendyum w kwocie 600 zł. nadane mu w myśl uchwały z r. 1894. P. Sokołowski ukończył z lipcem b. r. trzeci rok akademii rolniczo-leśnej w Wiedniu i złożywszy egzamin dyplomowy z postępem dobrym powołany został do pełnienia funkcyi profes. adjunkta w kraj. szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie. Ponieważ na razie nie odczuwa się braku sił nauczycielskich w kraj. szkole gospodarstwa lasowego a nadto ponieważ nie ma odpowiednich kandydatów, którychby można było w przyszłości użyć jako nauczycieli, przeto Wydział krajowy nie żąda dalszego kredytu na ten cel na rok 1897.

Na wysyłkę abituryentów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego dla uzupełnienia ich studyów, przeznaczyło i c. k. Ministerstwo rolnictwa także w r. b. zasiłek 500 zł. z funduszów państwowych, który łącznie z kredytem przez Wysoki Sejm na ten cel przeznaczonym umożliwił utrzymanie dwóch abituryentów na studyach za granicą. Pierwszy z nich, Franciszek Reichardt, ukończył już nauki swe w akademii w Monachium z końcem roku szkolnego 1895/6 i nie będzie nadal pobierać zasiłku, drugi Edward Roliński po ukończeniu jednego roku studyów w akademii leśnej w Eberswalde z postępem bardzo dobrym, otrzymał przedłużenie pobieranego zasiłku w kwocie 500 zł. jeszcze na rok jeden, dla ukończenia nauk w tej szkole. Z uczniów którzy ukończyli kraj. szkołę gospodarstwa lasowego w bieżącym roku, nie otrzymał żaden zasiłku z funduszu krajowego na dalsze kształcenie się w leśnictwie.

C) Stypendya ogrodnicze.

Stwierdziwszy doświadczeniem, że nie chcąc być narażonym na brak sił nauczycielskich, czy to w szkołach rolniczych, czy to w fachowej szkole ogrodniczej, należy zawczasu przygotowywać je, udzielając zasiłków na kształcenie za zagranicą, udzielał Wydział krajowy i w tym roku kandydatom godnym wsparcia stypendya ogrodnicze. Stypendya takie uzyskali:

Władysław Lichański, który w r. szkolnym 1895/6 ukończył pierwszy rok kursów w zakładzie ogrodniczym w Pruszkowie, otrzymał po zdaniu egzaminu z postępem dobrym, stypendyum ogrodnicze w kwocie 400 zł. jeszcze na rok jeden, aby mógł w Pruszkowie ukończyć dwuletnią naukę.

Zygmut Drobner, miał już przyobiecane w roku zeszłym stypendyum na kształcenie się w instytucie pruszkowskim pod warunkiem, że z początkiem marca 1896 wstąpi do tego instytutu i zastosuje się do wskazówek Wydziału krajowego. Gdy warunków przez Wydział krajowy wskazanych dopełnił, otrzymał stypendyum ogrodnicze z początkiem kursu drugiego 1895/6 roku i obecnie pozostaje w zakładzie ogrodniczym w Pruszkowie.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi L. s. 558 Wincentego Bielskiego o nadanie mu stypendyum na kształcenie się w ogrodnictwie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1896 następującą uchwałę: „Petycyę p. Wincentego Bielskiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia“.

Wydział krajowy po zbadaniu sprawy i po zasięgnięciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, nadał Wincentemu Bielskiemu stypendyum w kwocie 300 zł. na rok szkolny

1895/6 dla umożliwienia mu pobierania nauk w szkole ogrodniczej w Wersalu, dla wykształcenia się w zawodzie ogrodniczym.

Bielski po ukończeniu krajowej szkoły lasowej we Lwowie udał się na naukę do szkoły pomologicznej i ogrodnictwa Dr. Lukasa w Reutlingen w Wirtembergii. Po odbyciu tamże dwóletniego teoretycznego kursu połączonego z praktyką udał się do szkoły ogrodniczej w Wersalu. Od stycznia roku bieżącego znajduje się w szkole ogrodniczej tamże.

Józef Hawrysz, otrzymał w roku zeszłym stypendyum w kwocie 120 zł. na kształcenie się w znakomitej szkole pomologicznej w Troi pod Pragą. Z tamtąd przeniósł się do wyższej szkoły ogrodniczej w Eisgrub na Morawach i tam jako uczeń nadzwyczajny ukończył pierwszy rok nauk. Na dalsze kształcenie się otrzymał stypendyum 120 zł. zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

D) Stypendya mleczarskie.

Celem podniesienia mleczarstwa w kraju, postanowił Wydział krajowy wykształcić w racyonalnej technice mleczarstwa kilku młodych ludzi z gospodarstwem rolnem przynajmniej teoretycznie obznajmionych (z ukończonych uczniów krajowych szkół rolniczych), ażeby ich potem mógł użyć, bądź to jako instruktorów krajowych niższych szkół rolniczych, nauczających obok obowiązkowych przedmiotów, także racyonalnego gospodarstwa nabiałowego, bądź to jako nauczycieli wędrownych mleczarstwa lub pomocników instruktora.

W wykonaniu tego postanowienia, nadał Wydział krajowy dwa stypendya po 300 zł. dwom instruktorom krajowych niższych szkół rolniczych a mianowicie: p. Michałowi Stadnickiemu i Tadeuszowi Cholewie. Obaj mieli wyznaczoną podróż do szkoły mleczarstwa w Nortrup w prowincyi Hanowerskiej, aby odbyć tam trzymiesięczny kurs. Jednak dotąd z powodu trudności zastąpienia ich jako instruktorów w szkołach podróż ich odroczoną zastała do stosowniejszego czasu.

Eustachy Zawadowski, po ukończeniu krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie z postępym bardzo dobrym i odbyciu jednorocznej praktyki gospodarczej otrzymał stypendyum w kwocie 300 zł., na odbycie trzymiesięcznego kursu mleczarstwa w praktycznym zakładzie mleczarskim w Nortrup. Po czteromiesięcznym pobycie w Nortrup i ukończeniu kursu mleczarskiego z dobrym postępem wysłany został na dwumiesięczną praktykę, do wielkiej spółki mleczarskiej miejskiej, aby obeznał się z urządzeniem i prowadzeniem takiej spółki.

Nadto starał się Wydział krajowy dać możność praktyczngo obznajomienia się z mleczarstwem kilku uczniom krajowych niższych szkół rolniczych, którzy je dobrze ukończyli i objawili chęć dalszego kształcenia się w nauce praktycznej mleczarstwa. W tym celu postanowił wysłać ich na kilkomiesięczny pobyt do wzorowo urządzonej parowej mleczarni w Rzeszowie, opłacając za nich właścicielowi p. Wilkensowi koszta utrzymania, wynoszące po 100 zł. od jednego ucznia i udzielając każdemu po 10 zł. miesięcznie na wydatki i koszta podróży. Wojciech Półchłopek i Władysław Kaczanowski, obaj ukończeni uczniowie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence, wysłani zostali pierwsi na tą naukę. Pierwszy ukończył należycie praktykę, drugi niekorzystał z pomocy kraju bo po jednotygodniowym po bycie opuścił zakład. Trzecim kandydatem, wysłanym na naukę mleczarstwa jest Jakób Maga, który w r. 1891. ukończył szkołę niższą rolniczą w Kobiernicach, a od tego czasu znajdował się na praktyce gospodarskiej u br.

Larischa w Bulowicach, przez dwa i pół roku. Rok jeden zawiadywał gospodarstwem włościańskiem swej matki w Dankowicach, a wreszcie pełnił obowiązki ekonoma w dobrach p. Górskiego w Witanowicach do września b. r.

E) Fundacye stypendyjne dla uczniów kraj. Szkół rolniczych.

Wskutek utworzenia departamentu III. kultury krajowej w Wydziale krajowym przydzielone zostały temuż Departamentowi fundacye stypendyjne, dla uczniów krajowych szkół rolniczych, które dotąd znajdowały się w Departamencie szkolnym.

Fundacye te są następujące:

I. dla uczniów krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie:

a) Bodziocha Tomasza

b) Jeleńskiego Napoleona.

II. dla uczniów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach:

a) Brześciańskiej Kunegundy

b) Bohdanowicza Dominika

c) Krzeczunowicza Ignacego

d) Krzeczunowicza Waleryana

e) Kucharskiego Jana ks.

Konkursa na stypendya z powyższych fundacyi, ogłoszone zostały w swoim czasie, a nadanie stypendyów nastąpi w miesiącu grudniu, jak to zresztą ma miejsce każdego roku.

W bieżącym roku zawakowały następujące stypendya:
z fundacyi ś. p. Bodziocha cztery po 100 zł. rocznie.
„ Jeleńskiego jedno po 200 zł. „
„ Bohdanowicza jedno na 100 zł. „
„ Krzeczunowicza Ignacego dwa po 200 zł. rocznie
„ „ „ Waleryana dwa po 140 zł. „

F) Zasiłki dla uczniów kursu kucia koni.

Do rubryki XV. preliminarza wydatków wstawia Wysoki Sejm co roku kwotę 300 zł. na cztery stypendya dla uczniów szkoły kucia koni.

Na przedstawienie Dyrekcyi c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie, i po zasiągnieciu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, udzielił Wydział krajowy 4 stypendya po 75 zł. następującym kowalom, przyjętym na sześciomiesięczny kurs podkuwania w : Karolowi Kosteckiemu, Augustowi Opuchlakowi, Franciszkowi Rekuckiemu i Ludwikowi Waśkiewiczowi.

Sprawa założenia szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

Nawiązując do sprawozdania, któreśmy Wysokiemu Sejmowi złożyli w tej materyi w roku ubiegłym, pozwalamy sobie obecnie tylko nadmienić, że sprawa założenia takiej szkoły w Iwoniczu i w roku bieżącym, nie postąpiła naprzód z przyczyn od Wydziału krajowego niezależnych.

Mianowicie stanęło po długich rokowaniach na tem:

1. że szkoła ta, którąby kierować miało Zgromadzenie sióstr Felicyanek w Iwoniczu, będzie zakładem prywatnym, subwencyonowanym przez kraj i państwo, a prowadzonym na podstawie statutu organizacyjnego, jaki Wydział krajowy wyda;

2. że nabyty będzie z wyznaczonego przez Wysoki Sejm funduszu w kwocie 3·000 zł. dla tej szkoły sąsiedni bezpośrednio przytykający grunt celem umożliwienia dostępu do szkoły

i celem uzyskania terenu pod wystawiać się mające budynki gospodarskie;

3. że całe obejście wraz z nabyć się mającym gruntem zostanie parkanem od sąsiadów oddzielonem;

4. że budynek główny zostanie wykończony a potrzebne do praktycznej nauki: mleczarnia, kuchnia, pralnia i t. d. stosownie urządzone; wreszcie

5. że grunt potrzebny do utrzymania inwentarza, w rozmiarach do 15 morgów, zostanie w pobliżu zakładu na własność nabyty lub wydzierżawiony.

Tymczasem właściciele sąsiednich gruntów, o których była mowa pod 2), z powodów czysto lokalnej natury nie chcą pod żadnym warunkiem sprzedać swych parcel na rzecz szkoły, a skutkiem tego nie może być mowy ani o stworzeniu dogodniejszego dostępu do zakładu samego, ani też o pobudowaniu niezbędnie potrzebnych budynków gospodarskich.

Również zachodzi trudność w wydzierżawieniu, względnie nabyciu odpowiedniego gruntu, potrzebnego do utrzymania inwentarza.

Wprawdzie hr. Załuska okazała gotowość sprzedania łąki swej, położonej niedaleko zakładu SS. Felicyanek, za 5.200 zł, jednakowoż łąka ta przedstawia dwie niedogodności: jednę, że jest dla tej szkoły w ogóle za małą, bo ma tylko $6^1/_2$ morga, a drugą, iż ze zakładu nie ma do niej bezpośredniej komunikacyi.

W obec takiej sytuacyi i wobec tych trudności, na których przezwyciężenie potrzebaby bardzo znacznych, dokładnie nawet nie dających się obliczyć, funduszów bez jakiejkolwiek pewności, czy się stworzy rzecz odpowiednią zamierzonemu celowi, Wydział krajowy wstrzymał się w ogóle z dalszą akcyą w tym kierunku i postanowił wyczekać z rozpoczęciem dalszych kroków do chwili, w której przynajmniej trudności lokalnej natury bądź odpadną, bądź też zmniejszą się do tego stopnia, że je będzie można usunąć mniejszym kosztem od dzisiejszego.

Sprawy c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie.

Odezwą z dnia 18. Maja 1896 b. r. L. 6675 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że uchwała Wysokiego Sejmu z d. 6. lutego 1895, — w myśl której został Wydział krajowy upoważniony do złożenia imieniem kraju deklaracyi, iż realność pod l. $466^4/_4$ we Lwowie położoną, oddaną do użytku c. k. Rządowi na Szkołę weterynaryi i szkołę kucia koni, kraj oddaje Skarbowi Państwa na własność w takiej rozciągłości, w jakiej na użytek wymienionych zakładów oddaną była, pod warunkiem, że Rząd wykona przebudowanie i rozszerzenie budynków szkoły weterynaryi kosztem około 150.000 zł. — uzyskała Najwyższe zatwierdzenie. Zarazem wezwało nas c. k. Namiestnictwo powołując się na reskrypt J. E. p. Ministra Wyznań i oświecenia z d. 17. stycznia 1896 r. L. 334 do wypracowania zarysu umowy co do darowizny powyżej wymienionej realności Skarbowi państwa, wymagając wszakże poprzód usunięcia z hipoteki tej realności sumy 12.400 zł. ciążącej na niej z tytułu reszty pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w r. 1889 w miejsce dawniej na tej realności ciążącej wyżej oprocentowanej pożyczki galicyjskiej Kasy oszczędności. Wskutek tego odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 23. czerwca 1896 L. W. 33790 do Dyrekcyi Banku krajowego z zapytaniem, czy nie zgodziłaby się na uwolnienie z pod hipoteki części realności, która ma być odstąpioną Rządowi, a pozostawienie pożyczki na tych częściach realności powyższej, które nadal własnością kraju zostają. Dotąd nie zostaliśmy zawiadomieni o decyzyi Banku krajowego w tej sprawie, skoro jednak decyzya ta niebawem nastą-

pi, przedłożono bowiem już Bankowi potrzebne daty i szkice sytuacyjne, przystąpi Wydział krajowy do ułożenia aktu, którego się c. k. Rząd domaga.

Sprawa sprzedaży gruntów z realności pod Liczbą 466⁴/₄ we Lwowie.

Sprawa sprzedaży gruntów stanowiących część realności pod l. $466^4/_4$ we Lwowie położonej, (Szumanówka) dla celów i użytku c. k. Szkoły weterynaryi i kucia koni niepotrzebnych, do której to sprzedaży upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy swą uchwałą z dnia 16. maja 1893 r., mimo zajmowania się nią ze strony Wydziału krajowego, nie została dotąd pomyślnie załatwioną, cena bowiem jaką ofiarowano Wydziałowi krajowemu za te grunta nie odpowiadała ich rzeczywistej wartości.

Wydawnictwo podręczników dla szkół rolniczych.

W bieżącym roku wyszły przy pomocy subwencyi z funduszu krajowego dwa dziełka:

a) Nauka o zachowaniu zdrowia zwierząt domowych;

b) Botanika popularna zastosowana do potrzeb praktycznego rolnika i do użytku niższych szkół rolniczych.

Antorem pierwszej książki jest p. Stanisław Królikowski, profesor c. k. szkoły weterynaryjnej, autorem drugiej p. Dr. Józef Oleskow, profesor lwowskiego seminaryum nauczycielskiego. Oba te dziełka pisane w tonie popularnym, zastósowane ściśle do umysłowego rozwoju tych, którym mają służyć jako podręcznik przy nauce szkolnej, oddadzą niewątpliwie w krajowych szkołach rolniczych wielkie usługi.

Sprawa wydania tłumaczenia dwóch popularnych niemieckich dziełek, traktujących o koniu i bydle rogatem doznała zwłoki, z powodów niezależnych od Wydziału krajowego, w najkrótszym jednak czasie załatwioną będzie.

Subwencye na cele kultury krajowej.

Wykonując uchwały Wysokiego Sejmu, odnoszące się do udzielenia zasiłków na cele podniesienia rolnictwa, wyasygnował Wydział krajowy z funduszu uchwalonego na ten cel:

1. Towarzystwu weterynarskiemu galic., na wydawnictwo „Przeglądu weterynarskiego“ (LW. 12.640) 300 zł.

2. Redakcyi czasopisma „Bartnik postępowy“ (LW. 12640) 300 zł.

3. Towarzystwu gorzelników polskich na wydawnictwo „Gorzelnika“ (LW. 12.640) 200 zł.

4. Krakowskiemu Towarzystwu rolniczemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ (LW. 14.579) 500 zł.

5. Galic. Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“ (LW. 12.635) 200 zł.

6. Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, mianowicie na naukę wędrowną ogrodnictwa i pszczelnictwa, tudzież utrzymanie szkółki ogrodniczej we Lwowie (LW. 13.282) 1000 zł.

7. Komitetowi c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyj. (LW. 16.979) 3.000 zł.

8. Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego (LW. 16.826) 3.000 zł.

Po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych udzielił nadto Wydział krajowy:

9. Towarzystwu ornitologicznemu w Jarosławiu na podniesienie chowu drobiu w kraju (LW. 22.748) 200 zł.

10. C. k. Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie na 4 stypendya dla uczniów szkoły chmielarstwa w Starem Siole (LW. 22747) 400 zł.

11. Towarzystwu ogrodniczemu w Krakowie na poparcie celów Towarzystwa (LW. 22.749) 150 zł.

12. Towarzystwu gorzelników polskich na umorzliwienie wysłania dwóch gorzelników dla studyowania działu gorzelniczego na wystawie w Peszcie (LW. 47.466) 100 zł.

13. Adamowi Błażkowi, ogrodnikowi przy c. k. ogrodzie botanicznym we Lwowie jednorazowy zasiłek na podróż za granicę celem zaznajomienia się z produkcyą i handlem nasion pastewnych i warzywnych (LW. 35.730) 300 zł.

14. Dr. Romanowi Wawnikiewiczowi profesorowi szkoły wyż. rolniczej w Dublanach na podróż za granicę dla zbadania sposobu wyrobu spirytusu drzewnego (LW. 62.175) 200 zł.

15. Franciszkowi Kaszubie, uczniowi Szkoły weterynaryi we Lwowie jednorazową zapomogę (LW. 30.825) 40 zł.

16. Michałowi Demkowi, Grzegorzowi Duganowi, Aleksandrowi Głuchowi, czeladnikom kowalskim, przyjętym na kurs w szkole kucia koni przy c. k. szkole weterynaryi, każdemu jednorazowo po 30 zł. razem (LW. 60.261) 90 zł.

17. Antoniemu Dubielowi, Augustowi Krügerowi, Szczepanowi Przybyłkiewiczowi, Jerzemu Wesołowskiemu, Bolesławowi Świderskiemu, celującym uczniom c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie na taksę rygorozalną, każdemu jednorazowo po 57 zł. razem (LW. 59.535) 285 zł.

18. Julianowi Wójcikowi, rygorozantowi j. w. (LW. 68.571) 57 zł.

19. Tadeuszowi Kudelce, stypendyście Wydziału krajowego i słuchaczowi akademii rolniczej w Wiedniu, jednorazowy zasiłek na wycieczkę naukową (LW. 29.186) 50 zł.

20. Zygmuntowi Drobnerowi, uczniowi w zakładzie ogrodniczym w Pruszkowie, jednorazowy zasiłek na koszta wpisu do zakładu (LW. 25,851) 40 zł.

21. Władysławowi Lichańskiemu, uczniowi w zakładzie ogrodniczym w Pruszkowie, jednorazowy zasiłek na koszta wpisu do zakładu (LW. 38.929) 40 zł.

Zalesienie wydm piasczystych.

W myśl wniosków Wydziału krajowy a w załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23 stycznia 1896 r. następujące uchwały, w sprawie zalesienia wydm piaszczystych w kraju:

I. Sejm uchyla uchwałę swoją z dnia 12. lutego 1894, którą wyznaczył na koszta dalszego zalesienia wydm piasczystych w powiecie Niskim kwotę 2.480 zł. płatną w 4 rocznych ratach po 620 zł., począwszy od 1. stycznia 1894 r.

II. Sejm uchyla uchwałę swoją z dnia 29. listopada 1890 roku, którą wyznaczył na koszta zalesienia wydm piaszczystych i nieużytków dla okręgu roboczego jarosławsko-cieszanowskiego kwotę 2.800 zł. rozłożoną na lat 7. począwszy od roku 1891 po 400 zł. rocznie.

III. Sejm wyznacza na koszta dalszego zalesienia wydm piasczystych w powiatach: Cieszanów, Jaworów, Mościska, Rawa, Sokal, Nisko i Tarnobrzeg, kwotę 25.000 zł. płatną w 10 ratach rocznych po 2.500 zł., począwszy od 1 stycznia 1896 roku.

IV. Na wypłatę wyżej wymienionej subwencyi otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.500 zł. i kwotę tę wstawia do rubryki XV. budżetu na rok 1896.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia subwencyi powyższej pod warunkiem, że:

1) właściciele wydm piaszczystych. które mają być zalesione, dostarczą bezpłatnie potrzebnej robocizny do wykonania wszelkich prac około projektowanych zalesień niemniej grunt pod szkółki i potrzebny do ogrodzenia materyał,

2) że c. k. Rząd będzie utrzymywał swoim kosztem pomocników lasowych fachowo wykształconych, którzyby pod nadzorem c. k. techników inspekcyi leśnej pracami około zalesienia kierowali, a nadto Wydziałowi krajowemu zastrzega się prawo ingerencyi i kontroli co do sposobu użycia subwencyi z funduszu krajowego niniejszą uchwałą wyznaczonego.

Stosując się do powyższych uchwał Wysokiego Sejmu Wydział krajowy zamknął dotychczasową subwencyę na koszta zalesienia wydm piaszczystych w pow. Niskim i dla okręgu roboczego Jarosław-Cieszanów. Wypadało jedynie wyrównać jeszcze rachunki i zaległości w granicach kredytu przyznanego na rok 1895, wypłacono je zatem 4 powiatom w ogólnej sumie 1.420 zł. a mianowicie: powiatowi krakowskiemu 100 zł., tarnobrzeskiemu 300 zł., niskiemu 620 zł., i pow. cieszanowskiemu 400 zł.

Rozpoczęcie dalszych robót, które wyznaczone były według nowego programu przedłożonego w swoim czasie przez Inspektorat leśny przy c. k. Namiestnictwie, zawisło w pierwszym rzędzie od zamianowania fachowych pomocników lasowych mających prowadzić czynności zalesienia wydm w nowo utworzonych okręgach. C. k. Namiestnictwo pod d. 28 stycznia 1896 l. 6.908 rozpisało konkurs na powyższe posady, a odezwą z d. 31 marca b. r. l. 23.101 zawiadomiło nas o obsadzeniu 4 posad pomocników lasowych, którym na razie przydzielono następujące okręgi: p. Wiktorowi Gutwińskiemu okręg roboczy tarnobrzeski z siedzibą w Tarnobrzegu; Konstantemu Sinderskiemu, Mościsko-Jaworowski z siedzibą w Jaworowie. Obaj pomocnicy byli już zatrudnieni w poprzednim okresie przy zalesieniu wydm w tych samych okręgach. Nowomianowani otrzymali: p. Julian Kaczanowski, leśnik prywatny z Nawsia, okręg jarosławsko-cieszanowski z siedzibą w Cieszanowie i Jan Berwid, pomocnik lasowy c. k. zarządu lasów w Dobromilu, okręg Niski z siedzibą w Nisku. Prócz tego powierzone zostały czynności przy zalesieniu wydmy w gm. Parchacz pow. Sokalskiego prywatnemu leśnikowi z Poturzycy p. Leonowi Galińskiemu, który ma je prowadzić pod kierunkiem c. k. krajowego inspektoratu lasowego.

Donosząc nam o tem zarządzeniu, zawiadomiło nas jednocześnie c. k. Namiestnictwo, że potrzebne roboty przygotowawcze bezzwłocznie rozpoczęte zostaną, ażeby właściwa akcya, zalesienia mogła być podjętą, jak najprędzej. Stosując się zatem do wyrażonego życzenia w powyższej odezwie, udzieliliśmy z kredytu 2.500 zł. przyznanego przez Wysokiego Sejmu na rok 1896 następujące kwoty:

a) Wydziałowi pow. w Tarnobrzegu	260	zł.
b) „ „ „ Nisku	600	„
c) „ „ „ Cieszanowie	400	„
d) „ „ „ Jaworowie	450	„
e) „ „ „ Mościskach	450	„
f) „ „ „ Sokalu	340	„
Razem	2.500	zł.

Szczegółowego wykazu robót dokonanych w r. 1895 nie przedłożyło nam dotychczas c. k. Namiestnictwo, zawiadamiając tylko, że uczyni temu zadość po sprawdzeniu robót na miejscu, zestawienie bowiem podobnego wykazu natrafiło w niektórych okręgach na trudności, z tego powodu, że pierwotni dozorcy lasowi, pozbawieni obowiązków, odeszli, niemogąc czy nie chcąc później przyczynić się do tych czynności, które sami przeprowadzali.

Natomiast udzieliło nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 17 kwietnia l. 26.221. Wykaz sadzonek i nasion leśnych, użytych do zalesienia wydm piasczystych, i zapasu nasion pozostałego z końcem r. 1895. Dowiadujemy się ztąd, że w ubiegłym roku zużyto w pięciu powiach do zalesienia wydm, ogółem 145·5 klg. nasienia sosny pospolitej, 60 klg., sosny czarnej i 85 klg. olszyny czarnej. Wysadzono przytem 2.182 tysięcy sztuk sadzonek jednoletnich sosny pospolitej 45.000 sosny czarnej, 38.000 olszy czarnej, a 25.000 trzyletnich sadzonek brzozy. Wielkie szkody w szkółkach, podobnie jak i w innych latach poczyniły owady i wpływy elementarne. Wyginęło z tego powodu w roku 1895 w szkółkach 1.390 tysięcy sadzonek sosny pospolitej, 288 tysięcy sosny czarnej a 945 tysięcy olszy czarnej. Ta ostatnia okazała najmniejszą odporność na szkodliwe wpływy. Zapasu w nasionach nie pozostało nic na rok następny, natomiast remanent w sadzonkach wynosił ogółem dla wszystkich gatunków drzew, przeszło 6 milionów sztuk.

Przy tej samej odezwie nadesłało nam c. k. Namiestnictwo projekt uprawy wydm wraz z kosztami jej wykonania na rok 1896. W myśl powyższego projektu ogólny obszar wydm przypadający do zalesienia w tym roku, wynosi w sześciu powiatach 313 morgów nowego zalesienia, prócz 7 morgów w powiecie Niskim, gdzie wypada poprawić dawniejsze roboty. Z projektowanego obszaru wypada na zalesienie wydm w pow. jaworowskim najwięcej, bo 93 morgi, dalej idą powiaty: Niski (62 m.), Tarnobrzeski (47), Sokalski (46), Cieszanowski (35), Mościski (30). Zajęty teren pod szkółki wynosić będzie ogółem 293 arów.

Zapotrzebowanie nasion na r. b. obliczone jest w projekcie na 376 klg. sosny pospolitej, czarnej, olszy i żółtego łubinu; potrzeba zaś sadzonek wynosi ogółem 3.783 tysiące sztuk.

Nasiona do szkółek zakupione zostaną, z 2.500 zł. subwencyi krajowej, która głównie na ten cel jest przeznaczona, natomiast sadzonki do zalesień potrzebne wyłącznie dostarczą szkółki własne, które jak wyżej mówiliśmy mają przeszło 6 milionów przeszłorocznych sadzonek.

Ogólne koszta projektowanych robót mają wynosić: 1.558 złotych 85 ct za materyały i 659 zł. 90 ct. za robociznę, wyłącznie przy szkółkach zużytą, do której gminy nie są zobowiązane. Łącznie zatem wydatek w pieniądzach wyniesie 2.218 zł. 75 ct., czyli, że około 300 zł., z krajowej subwencyi powinno pozostać do przeniesienia na rok następny. Do wydatków pieniężnych doliczyć jeszcze należy robociznę, jaką interesowane gminy dostarczą bezpłatnie. Według projektu ma ona wynosić w r. 1895, 281 dni ciągłych a 9 989 pieszych. W przybliżeniu wartość tej robocizny przyjąć należy w kwocie 3.000 zł. W ten sposób obliczyć możemy, cały wkład na zalesienie projektowanych 320 morgów wydm piasczystych w r. 1896 do wysokości 5.200 zł., czyli, że w takim razie wydatek na 1 morg wyniesie przeszło 16 zł; nielicząc w to kosztów kierownictwa i zarządu, które ponosi Rząd.

Wreszcie wypada nam jeszcze nadmienić, że za tą główną akcyą zalesienia nieużytków i wydm piasczystych w kraju, dokonywującą się zbiorowymi siłami kraju, państwa i stron interesowanych, tu i owdzie dostrzedz się dają chwalebne usiłowania poszczególnych gmin, czy właścicieli, zabierających się do tej samej pracy o własnych siłach. Gmina Olszyny w powiecie Chrzanowskim od trzech lat prowadzi zalesienie kilkunastu morgowego nieużytku, a z prośbą o pomoc na ukończenie tych robót zwracała się w tym roku do Wydziału kraj., jednakże dla braku odpowiedniego kredytu musieliśmy jej odmówić. Również i wła-

ściciel Kobylnicy wołoskiej w tej samej sprawie zwracał się do nas, rozpoczynając zalesienie 200 morgowej wydmy.

Sprawozdania nadsyłane przez poszczególne powiaty o ekonomicznem położeniu.

Okólnikiem z dnia 14 czerwca 1895 r., wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe do peryodycznego nadsyłania sprawozdań o ekonomicznem położeniu ludności rolniczej w kraju. Po myśli tego okólnika nadsyłają też Wydziały swoje sprawozdania wiosenne, letnie i zimowe, z trzech głównych okresów wegietacyi roślinnej, donosząc o stanie zasiewów, wzroście ich i zbiorze ziemiopłodów.

Wydział krajowy wydając powyższe rozporządzenie, wychodził z tego zapatrywania, że o stanie ekonomicznym kraju powinien być każdej chwili dokładniej poinformowany, ażeby wiadomości przynajmniej o niektórych z tych klęsk elementarnych, jakie każdy kraj nawiedzają, a zwłaszcza tak rolniczy jak Galicya nie zaskoczyły go niespodziewanie, lecz by je mógł mieć we właściwym czasie, a zatem przed zebraniem Sejmu, gdy jest możność, zestawiwszy sumę potrzeb wynikających z tego powodu, zażądać ofiarności i pomocy ze strony kraju. Wykazy takie w latach klęsk elementarnych mogłyby nieraz oddać rzeczywistą przysługę; ażeby jednak odpowiadały swemu celowi, powinnyby być dokładniej prowadzone, aniżeli się to dotychczas dzieje.

Przedewszystkiem nadsyłane wiadomości powinny zawierać, o ile to jest możebne, jak najwięcej materyału cyfrowego, chociażby opartego na przybliżonych tylko obliczeniach, podawać, więcej konkretnych faktów, aniżeli ogólników tego rodzaju jak: „prawie, że średni,“ „nie ledwie zły...“ itd. Z ogólników takich, w żaden sposób nie można jeszcze stworzyć proporcyi do pewnej kwoty pieniężnej, jakąby należało na zasadzie tych danych w stawić do budżetu. Wreszcie i z nadsyłaniem powyższych sprawozdań Wydziały powiatowe nie powinny zwlekać, gdyż w takim razie i najlepiej przeprowadzone, ale znacznie spóźnione, chybiają właściwego celu. Tak n. p. z chwilą, gdy niniejsze sprawozdanie przedładamy Wys. Sejmowi zaledwie kilka powiatów nadesłało nam swoje wykazy z najważniejszego dla nas okresu, jakim są ostateczne wyniki zbiorów jesiennych.

Z tych powodów, nie możemy na podstawie tych aktów przedkładać szczegółowego sprawozdania; mają one zresztą za zadanie, w razie potrzeby służyć za materyał Wydziałowi krajowemu, do postawienia stosownych wniosków. W każdym razie na podstawie materyału, jaki już dotąd posiadamy, przychodzimy do przekonania, że rok bieżący nie wymaga od kraju jakiejś szerszej akcyi ratunkowej, z powodu klęsk elementarnych. Z wyjątkiem trafiających się tu i owdzie gradów i pożarów, co najwyżej miejscowego wylewu rzek, bez których na tak obszernem terytoryum, żadnego roku obejść się nie może — nie przychodzi nam ponad to zanotować w r. 1896 żadnej klęski elementarnej dotykającej rolnictwa krajowego, klęski, którąby objęła znaczniejsze okolice i wymagała natychmiastowej, doraźnej pomocy ze strony kraju. Jeżeli nawet ostateczne zbiory wykażą gorsze rezultaty, niż się tego pierwotnie spodziewano, to i tak zupełnie niepomyślny wynik nie przekroczy granicy sporadycznych i lokalnych wypadków.

Z wiosną, oziminy zapowiadały się w całym kraju o wiele korzystniej; późniejsze dopiero niesprzyjające warunki atmosferyczne, jak długotrwałe zimna w kwietniu, opóźniające znacznie roboty polowe, jak niemniej i późniejsze posuchy letnie, głównie we wschodniej części kraju trwające, znacznie pogorszyły pierwotny stan ziemiopłodów. Kilka podgórskich powiatów jak: Sam-

bor, Turka, Staremiasto, uskarżały się zaraz z wiosną na gorszy stan, ozimin, inne wykazywały znaczniejsze szkody zwłaszcza w koniczynach poczynione przez myszy polne w zeszłej jesieni.

Przednowek w tym roku i brak ziarna na zasiew wśród biedniejszej ludności nie okazał się nigdzie tak ciężkim, jak lat poprzednich. Taniość zboża, przedewszystkiem zaś urodzaj kartofli od r. 1895 przyszły na wiosnę z pomocą najbardziej potrzebującej warstwie ludności. Najniekorzystniejsze pod tym względem warunki panowały tylko w paru powiatach i te częściowo dotknęły gminy o gorszej glebie, jak n. p. w powiecie niskim, gródeckim, części powiatu brodzkiego, a nadto w powiecie czortkowskim.

Co do stanu zarobkowania ludności w kraju rolniczym to ten z natury rzeczy nie może z roku na rok podlegać jakimś zasadniczym zmianom. W ogóle większość powiatów wykazuje brak roboty i zarobku w pewnych i to dłuższych okresach czasu. Roboty publiczne, nie wielkie, nigdzie prawie na większą skalę nie przedsięwzięte, umniejszają wprawdzie w niektórych powiatach to zło, ale bynajmniej nie są jeszcze w stanie zaspokoić rzeczywistej potrzeby. Budowę nowych dróg, regulacyę rzek, stawianie koszar, w kilku wypadkach przejście nowej linii kolejowej przez taką okolicę, skwapliwie zapisują te sprawozdania w rubrykę chwilowego polepszenia się stosunków zarobkowych w powiecie. Najbardziej sprzyjające warunki dla robotników zdają się panować w zachodnich pogranicznych powiatach, jak: Biała, Chrzanów, Myślenice, nie mówiąc już o podmiejskich okręgach w krakowskim, przemyskim i lwowskim powiecie. Okolice naftowej produkcyi (Krosno, Gorlice) dają sposobność coraz większego zarobku miejscowej ludności, a nawet przyciągają obcą. Powiat łańcucki stwierdza niemniej większą łatwość zarobkowania w stosunku do lat poprzednich z powodu założenia cukrowni w Przeworsku i skutkiem tego znaczniejszych plantacyi buraczanych, jakie powstały w powiecie. Ale to są wyjątkowe przykłady zmiany tych stosunków na lepsze, poza tem w całym kraju okazuje się brak zarobkowania i w następstwie tego ciągle wzmagający się ruch ludności w pogoni za zarobkiem. Ruch ten przybiera coraz to nowe cechy, objawy jego są ze wszech miar ciekawe i zbyt już widoczne, aby mogły przejść niespostrzeżone.

Nie mając dostatecznych materyałów, nie możemy się zagłębiać w szczegóły towarzyszące temu ruchowi, jakby na to może zasługiwał, dotkniemy zatem tej sprawy tylko o tyle, o ile relacye z powiatów na to pozwalają i o ile to nie przechodzi zakresu niniejszego sprawozdania.

Jeżeli nie najbardziej znany, to w każdym razie posiadający największy rozgłos w kraju, jest ruch ludności naszej za morze do Stanów Zjednoczonych, Brazylii, a w ostatnich czasach i do Kanady. Zabiera on w każdym razie warstwę ludności zamożniejszej, posiadającej przynajmniej tyle majątku, ile to jest potrzebne do odbycia dalekiej podróży, często z liczną rodziną, jak to się dzieje przedewszystkiem ze wschodniej części kraju. Wychodźcy ci pozbywają się tutaj częstokroć za bezcen majątku swojego; kilka wschodnich powiatów, jak Skałat, Brody, Zbaraż, Trembowla, Husiatyn, nadmienia, że okoliczność ta wpłynęła w ostatnich latach na znaczną obniżkę ceny ziemi, że nawet skutkiem tego zaczyna brakować chętnych do kupna, i to jedynie w wielu miejscowościach powstrzymuje dalszą tłumną emigracyę. Na zachodzie kraju objaw jest całkiem odmienny. W znaczniejszej liczbie wypadków nie emigrują stąd całe rodziny, ale jednostki tylko, nie pozbywają się one ojcowizny, ale przeciwnie nadsyłają pozostałym w kraju zaoszczędzony

grosz na spłatę długów i dokupno pola. Cena ziemi w tych okolicach podnosi się znacznie (Krosno, Gorlice, Mielec, Jasło itd.). Wydział powiatowy w Krośnie pisze z tego powodu: „Wzrost obdłużenia własności włościańskiej nie daje się spostrzegać, a nawet można twierdzić, że obdłużenie wskutek przypływu pieniędzy z Ameryki w niektórych wypadkach znacznie się zmniejszyło". Morg średniej ziemi dochodzi tu do 400 i wyżej złr. i zawsze znajduje chętnych nabywców. Relacya Wydziału powiatowego w Mielcu konstatuje, że: „gorączka emigracyjna już od paru lat w tutejszym powiecie ostygła, nie ustaje jednak całkowicie, od czasu do czasu wydala się jeszcze po kilka osób do Ameryki północnej. W ogóle ci, którzy z powiatu mieleckiego wyemigrowali, przesyłają rodzinom swoim dość znaczne kwoty zarobionych tam pieniędzy, niektórzy przyjeżdżają sami ze zarobionymi pieniędzmi i osiadają na oczyszczonych z długu gruntach". — Podobnie brzmiących relacyi z zachodnich powiatów nie brak. W ogóle jednak, według wiadomości z całego kraju, ruch emigracyjny zamorski w b. r. znacznie osłabł. Tylko z południowej części powiatu brodzkiego donoszą, że od Nowego Roku miało wyemigrować kilkaset osób. Niemniej w jasielskiem dostrzeżono znowu silniejszy ruch, „gdyż pieniądze z Ameryki nadpływają więcej jak w r. 1895".

Natomiast wzmaga się w całym kraju coraz bardziej kontynentalny ruch ludności robotniczej. Przybiera on z roku na rok nietylko coraz szersze rozmiary, ale i nabiera pewnych cech szczególnych. Dość powiedzieć tylko, że nasza ludność robotnicza idzie za zarobkiem z zachodniej do wschodniej Galicyi, głównie z powiatów położonych nad lewym brzegiem Sanu na Podole; spieszy ona, jak dawniej na okres żniw do Królestwa, tysiącami zasila okręgi fabryczne i kopalniane na Szląsku i to tak austryackim, jak pruskim, na Morawie: przedewszystkiem kopalnie w Ostrawie są przepełnione robotnikami z zachodnich powiatów galicyjskich od Żywca i Białej po Pilzno, Dąbrowę i Mielec. Ludność z podgórskich i środkowych powiatów aż po Stryj, Lisko, Sambor, Kolbuszowę, dąży na krótsze okresy przy zbiorach, lub dłuższe przy fabrykach, cegielniach i gorzelniach, przez góry Karpackie do Węgier. W cegielniach peszteńskich pracuje bardzo wiele robotników galicyjskich od Żywca i Biały. Ludność robocza z niektórych powiatów południowo wschodnich (Kołomyja, Śniatyn), a nawet zachodnich (Kolbuszowa, Nisko) udaje się na roboty do Bukowiny, Besarabii i Rumunii. Wreszcie w ostatnich latach dostrzeżono w grupie powiatów zachodnich, głównie z okolic Brzeska, Pilzna, Dąbrowy, a nawet z Żywca, coraz silniejszy wymarsz robotników na kampanię buraczaną do prowincyi Saskiej („Saxengängerei"), a nawet, jak donoszą z powiatu dąbrowskiego, do Danii. Ruch ten rekrutuje się przeważnie z kobiet. Mają one po wsiach swoje agentki, na zimę powracają do domu z zaoszczędzonym kapitałem 250—300 złr. Mężczyźni z tych samych powia ów idą przeważnie do kopalń i fabryk na Szląsku i Morawach. Wypada na tem miejscu dodać, że ta kontynentalna i okresowa emigracya ludności robotniczej nie wykazuje dotąd stron ujemnych, przeciwnie w powiatach, gdzie się silniej objawia, nie idzie z nią w parze wzrost obdłużenia w małej własności, ale przeciwnie raczej dostrzedz się daje, pomimo ciężkich czasów, obniżenie się na korzyść tego stanu majątkowego. Tak n. p. relacya z Dąbrowskiego powiatu twierdzi: „Od czasu, gdy ludność poczęła wyjeżdżać na zarobki do Prus, borgowania ustały, obdłużenia zmniejszają się i stan ekonomiczny poprawia się".

Równorzędnie z tym ruchem robotniczym przeważnie ludności bezrolnej lub warstw najmniej posiadających idzie w parze

parcelacya większych majątków i przesiedlanie się ludności z tego powodu. Sprawozdania wspominają o tym fakcie tylko ogólnikowo, skądinąd wiemy jednak, że nabiera większego znaczenia. Z rzeszowskiego i sąsiednich powiatów, z tarnobrzeskiego włościanie tamtejsi zakupują i parcelują folwarki w różnych częściach kraju. Włościanie z powiatu jarosławskiego zakupili wiele gospodarstw włościańskich w powiecie skałackim po emigrantach wychodzących do Brazylii.

Ze sprawozdań powiatowych dowiadujemy się wreszcie i o stosunkach finansowych i kredytowych naszego włościaństwa. Zaznaczyć tu musimy, że wiadomości te są zbyt ogólnikowe, aby można było z nich jakiekolwiek wnioski wyprowadzać; jeżeli jednak uwzględnimy, że wszelkie spostrzeżenia w takich razach, jeźli są niedokładne, to zazwyczaj grzeszą właśnie pewną przesadą na niekorzyść, niż zbytnim optymizmem, z tego powodu przyjmując choćby ogólny ten stan rzeczy, jaki przedstawiają sprawozdania — nabieramy przekonania, że położenie mniejszej własności pod tym względem nie zmienia się na gorsze, a w niejednym powiecie zachodnim nawet się poprawia.

Jednozgodnie stwierdzają sprawozdania prawie wszystkich powiatów, że ludność nasza ziemi lekkomyślnie nie sprzedaje, z wyjątkiem tych kilku powiatów, gdzie gorączka emigracyjna część ludności opanowała. Również nie pozbywają się włościanie bydła, chyba przymuszeni do tego i to w ostatecznym razie na przednowku lub z powodu braku paszy. W wielu miejscach, zwłaszcza w powiecie kałuskim i stanisławowskim, dostrzeżono większe zainteresowanie się włościan chowem trzody chlewnej.

Co się zaś tyczy obdłużenia, to pod tym względem relacye z poszczególnych powiatów różnią się między sobą bardzo. Większość ich jest zdania, że stan panuje normalny, że nawet w stosunku do innych lat i do tego po kilku latach nieurodzajnych nadwyżka ciężarów nie jest tak znaczną, a jeźli jest, to albo odpowiada nadwyżce wartości ziemi, lub została spowodowaną energiczniejszemi egzekucyami z powodu zaległości podatkowych z ubiegłych lat. Najniekorzystniejsze relacye pod tym względem są ze wschodnich powiatów: Żydaczów, Stryj, Rohatyn i t. d.; najlepsze zaś z zachodnich: Biała, Chrzanów, Myślenice, Mielec, Dąbrowa i t. d.

Jeźliby panowały nienormalne stosunki przy obdłużaniu ziemi, wreszcie i samemu wzrostowi ciężarów musiałaby towarzyszyć okoliczność zwiększania się ilości przymusowych wysprzedaży. Tymczasem co do tego punktu wszystkie relacye z powiatów są pocieszające. Bardzo wiele powiatów odpowiada, że wypadków przymusowej sprzedaży nie ma w powiecie, albo że są wyjątkowe. W powiecie jasielskim była jedna i to marnotrawcy, w powiecie rawskim od r. 1867 nie było pod tym względem równie pomyślnego roku. W jednym powiecie niskim mają być częste tak przymusowe, jak i nieprzymusowe, wysprzedaże.

Wreszcie dostrzeżono w wielu okolicach kraju znacznie łatwiejszy kredyt dla ludności wiejskiej, spowodowany głównie powstaniem nowych instytucyi kredytowych, jak Kas powiatowych, Towarzystw zaliczkowych i „Credit-Vereinów“. Opinie powiatów niejednokrotnie zwracają uwagę na szkodliwe oddziaływanie niektórych z tych towarzystw; często z ułatwieniem kredytowem nie widzą idącego w parze ulepszenia w gospodarstwach rolnych. Lichwa pod grozą ostatnich dochodzeń karnych miała ucichnąć cokolwiek, jej miejsce jednak, jak się wyraża jedna relacya powiatowa na wschodzie, zajmywać zaczynają „Credit-Vereiny“.

W ogóle na podstawie przedłożonych nam sprawozdań przez Wydziały powiatowe, możemy o ubiegłym roku powiedzieć: że klęsk elementarnych prawie nie przyniósł, w rolnictwie dał wprawdzie średnie tylko rezultaty — ale wiele już gorszych lat pozostawił za sobą.

Kredyt 1.500 złr. na zasiłki bezzwrotnei pożyczki bezprocentowe dla dotkniętych klęskami elementarnemi.

Na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 uchwalił Wysoki Sejm w Rubryce XVII. budżetu krajowego na rok 1896 wydatek 1.500 złr. na zasiłki bezzwrotne i bezprocentowe pożyczki dla dotkniętych klęskami elementarnemi, a uchwalając kwotę tę, oddał ją do dyspozycyi Wydziału krajowego, przekazując mu zarazem szereg petycyi wniesionych do Wysokiego Sejmu przez dotkniętych klęskami elementarnemi, z poleceniem zbadania i stosownie do wyników uwzględnienia ich z powyższego kredytu. Były to petycye: Ls. 261, Komitetu kościelnego w Żurowie, Ls. 471, pogorzelców gminy Karów, Ls. 700, gminy Żukotyn, Ls. 831, gminy Wola Drwińska, Ls. 956, gminy Balice podróżne, Ls. 1027, gminy Werbiż, Ls. 1028, gminy Kahujów, Ls. 1029, gminy Honiatycze, Ls. 1045, gminy Połowe, Ls. 1108, gminy Oleksińce, Ls. 1161, gminy Chlebowice wielkie, Ls. 1162, gminy Horodysławice, Ls. 1214, szesnastu gmin powiatu złoczowskiego, proszących o pomoc z powodu klęsk elementarnych nawiedzających je od szeregu lat. Nadto miał Wydział krajowy przekazane sobie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. stycznia 1896 wszystkie petycye, które mogły były obciążyć budżet krajowy, a które po powzięciu tej uchwały do Wysokiego Sejmu wniesione zostały, z których zaś poniżej wymienione petycye, jako wniesione z powodu klęsk elemantarnych, kwalifikowały się do zbadauia przy sposobności rozdziału kwoty przyznanej uchwałą z dnia 6. lutego 1896. Były to petycye: Ls. 1276, Zwierzchności gminy Dynowa, Ls. 1299, Wojciecha Zapalskiego z Wilkowiska o zapomogę z powodu strat w inwentarzu, Ls. 1366, gminy Duliby i Ls. 1367, gminy Hrusiatycze, o zapomogi na zakup zboża do siewu z powodu gradobicia, Ls. 1369, sześciu gocpodarzy z gminy Kobylnicy ruskiej o pożyczkę, Ls. 1456, Zarządu powiatowego Kółek rolniczych w Limanowej o pomoc dla dotkniętych brakiem paszy gospodarzy, Ls. 1489, gminy Korszów o zapomogę z powodu gradobicia i Ls. 1576, Wydziału powiatowego w Bochni, o zapomogę dla gminy Wola Drwińska zniszczouej gradobiciem w r. 1895, wreszcie prośba Wydziału powiatowego w Żydaczowie, wniesiona wprost do Wydziału krajowego do LW. 5558/96) o zapomogę dla gminy Uście, zagrożonej głodem wskutek elementarnych klęsk, jakie ją w r. 1895 nawiedziły.

Mając tak obfity materyał, złożony z 27 petycyi gmin dotkniętych nieurodzajem lub gradobiciem, zniszczonych przez myszy lub wylewy, dalej z 4 petycyi gmin dotkniętych klęską pożaru, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 24. marca 1896 powziętą do LW. 13281: 1) nie rozdzielać kwoty 1.500 złr. na pożyczki i zasiłki, lecz rozdać całą tę drobną w stosunku do potrzeby kwotę jako zapomogi bezzwrotne; 2) wykluczyć udzielenie zapomóg na cele uboczne, jak n. p. odbudowa kościoła spalonego w Żurowie (pow. Rohatyn, Ls. 261), lub budowa cerkwi w Baliczach podrożnych (pow. Żydaczów, Ls. 956), nie mające cechy akcyi bezpośrednio dla złagodzenia nędzy ludności skierowanej; 3) wykluczyć udzielenie zapomóg w tych wszystkich wypadkach, gdzie klęska dotknęła części tylko mieszkańców i nie zagrażała wybuchem głodu i chorób, lub gdzie wobec lokalnego ściśle charakteru klęski można było liczyć na pomoc czynników miejscowych, ludności okolicznej w naibliższem sąsiedztwie zamieszkałej, a klęską niedotkniętej. Wskutek przy-

jęcia tych zasad nie uwzględnił Wydział krajowy: 1) petycyi Ls. 1045 pogorzelców gminy Połowe w powiecie kamioneckim; 2) petycyi Ls. 471, pogorzelców gminy Karów w powiecie rawskim; 3) petycyi Ls. 1027, gminy Werbiż, petycyi Ls. 1028, gminy Kahujów, petycyi Ls. 1029, gminy Honiatycze, w powiecie radeckim; 4) petycyi Ls. 261, Komitetu kościelnego w Żurowie w powiecie rohatyńskim; 5) petycyi Ls. 956, gminy Balice podrożne w powiecie żydaczowskim; 6) petycyi Ls. 1276, gminy Dynowa w powiecie brzozowskim; 7) petycyi Ls. 1299, W. Zapalskiego; 8) petycyi Ls. 1369, gospodarzy z gminy Kobylnica ruska w powiecie jaworowskim; 9) petycyi Ls. 1456, powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Limanowej; 10) petycyi Ls. 1489, gminy Korszów w powiecie kołomyjskim. — Kwotę 1.500 złr. rozdzielił Wydział krajowy powyżej powołaną uchwałą, jak następuje:

1) Dla czternastu gmin powiatu Złoczowskiego, dotkniętych klęskami elementarnemi, asygnowano tytułem bezzwrotnej zapomogi kwotę 800 zł. (pet. l. s. 1214);

2) dla pogorzelców gmin Horodysławice i Chlebowice Wielkie, w powiecie Bobreckim, (pet. l. s. 1161 i 1162), tudzież dla zniszczonych gradem mieszkańców gmin Hrusiatyce i Duliby (pet. l. s. 1366 i 1367) w tymże powiecie, asygnowano tytułem bezzwrotnego zasiłku kwotę 300 zł.;

3) dla gminy Żukotyn, w powiecie turczańskim; (pet. l. s.; 700) asygnowano tytułem bezzwrotnego zasiłku kwotę 100 zł.;

4) dla gminy Oleksińce, w powiecie borszczowskim, (pet. l. s. 1108) asygnowano kwotę 100 zł. tytułem bezzwrotnego zasiłku;

5) dla gminy Uście, w powiecie Żydaczowskim (Lw. 5558/96,) asygnowano tytułem bezzwrotnego zasiłku kwotę 100 zł.;

6) dla gminy Wola Drwińska, w powiecie bocheńskim, (pet. l. s. 831 i 1576) asygnowano tytułem bezzwrotnego zasiłku kwotę 100 zł.

Wszystkie powyższe zasiłki asygnowano na ręce dotyczących Wydziałów powiatowych, które zajęły się ich rozdziałem i przedłożyły Wydziałowi krajowemu szczegółowo udokumentowane sprawozdania o dokonaniu tej czynności.

W ten sposób został wyczerpany już z dniem 24. marca 1896 r. kredyt przyznany przez Wys. Sejm na rok bieżący na cele akcyi mającej łagodzić skutki klęsk elementarnych w kraju. Wskutek tego nie mógł Wydział krajowy przyjść z pomocą ludności tych poszczególnych gmin, które w ciągu roku 1896 nawiedzone były klęskami, a wobec podań o zasiłki lub pożyczki bezprocentowe, podań wpływających już to od jednostek, już od gmin, już od Wydziałów powiatowych, popierających prośby poszczególnych miejscowości dotkniętych nawałnicami, gradem lub miejscowemi wylewami potoków i rzek górskich, musiał Wydział krajowy ograniczyć swą akcyę do tego, iż stósownie do rozmiarów klęski, bądź to wzywał Wydziały powiatowe do zorganizowania akcyi lokalnej, jeśli były warunki po temu, bądź prośby te przesyłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa, upraszając o wyjednanie pomocy z funduszów państwowych, przeznaczonych na wsparcia dla ludności dotkniętej klęskami. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania, nie otrzymał Wydział krajowy od Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomienia, czy i w jakim stopniu, uzyskały gminy przez nas poparte, pomoc ze Skarbu państwa.

Pożyczki z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

Utworzony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. maja 1893 z funduszu domestykalnego fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego, będący w administracyi Banku krajowego, przedstawiał się wedle zamknięcia rachunkowego za r. 1895, przedłożonego osobno Wys. Sejmowi, jak następuje:

A. Dochody.

1) Stan z dniem 31. grudnia 1894. . . .	143.663	zł.	50 ct.
2) W ciągu roku ulokowano	22	„	— „
3) 3% odsetki za czas od 1. stycznia do 30. czerwca 1895.	2.115	„	63 „
4) 3% odsetki za czas od 1. lipca do 31. grudnia 1895	2.467	„	28 „
Razem .	148.268	zł.	41 ct.

B. Wydatki.

1) Pożyczki udzielone w r. 1895	11.000	zł.	— ct.
2) 1% prowizyi Banku kraj..	159	„	33 „
3) Koszta kancelaryjne	—	„	58 „
4) Saldo z d. 31. grudnia 1895 przeniesione na r. 1896	137.108	„	50 „
Razem .	148.268	zł.	41 ct.
Czysty stan z końcem r. 1895 . . .	148.108	„	50 „
Z porównania z takim stanem z r. 1894	143.663	„	50 „
Okazuje się przyrost . . . . , .	4.445	zł.	— ct.

Z funduszu tego przyznał Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, w r. 1895 — jak wykazano w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności o sprawach rolniczych przydzielonych departamentowi II. (Áll. 18. Sprawozd. stenogr. Sejmu kraj. I. sesyi VIII. peryodu) — następujące pożyczki:

1) Dwie pożyczki, każda po 3000 zł. na założenie, względnie roszerzenie, fabryk rurek drenarskich	6.000 zł.
2) Jedną pożyczkę na założenie mleczarni parowej .	8.000 „
3) Jedną pożyczkę na założenie stawków dla sztucznej hodowli karpia	2.000 „
4) Jedną pożyczkę (folwarkowi dublańskiemu) na eksploatacyę torfowisk	10.000 „
Razem .	26.000 zł.

które w r. 1895 przyznano.

W ciągu roku 1896 przyznał Wydział krajowy, również na podstawie przychylnej opinii kraj. Komisyi dla spraw rolniczych, pożyczki na następujące przedsiębiorstwa przemysłu rolniczego:

1) Ośm pożyczek na założenie względnie rozszerzenie fabryk rurek drenarskich (6 pożyczek po 3.000 zł., jedna w sumie 5.000 zł., jedna w sumie 1.500 zł.) w łącznej kwocie: . . . . , ...	24.500 zł.
2) Dwie pożyczki na rekonstrukcyę rolniczych młynów (każda po 10.000 zł.), razem	20.000 „
3) Jedną pożyczkę na budowę gorzelni rolniczej . .	10.000 „
4) Dwie pożyczki (jedna w kwocie 8.000 zł., jedna w kwocie 3.000 zł.) na mleczarnię i fabrykę masła, razem w kwocie	11.000 „

5) Pożyczkę na rozszerzenie fabryki wyrobu lasek leszczynowych do klarowania piwa w kwocie . . 6.000 zł.

Razem przeto wynosi suma pożyczek przyznanych w r. 1896 . . . . 71.500 zł. na 14 przedsiębiorstw przemysłu rolniczego.

Razem w r. 1895 i 1896, po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania, przyznał Wydział krajowy z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego 19 pożyczek w łącznej sumie 97.500 zł. Z przyznanych pożyczek nie podjęto w terminie promesą ustanowionym jednej pożyczki na 2.000 zł. (na założenie stawków dla sztucznej hodowli karpia) i jednej pożyczki w kwocie 3.000 zł. (przyznanej na założenie fabryki rurek drenarskich), wypłacono zaś pożyczki w łącznej kwocie 79 000 zł. a pozostają jeszcze niezrealizowane pożyczki w łącznej kwocie 13.500 zł.

Wszystkie powyższe pożyczki przyznane zostały za opłatą 3% i zeznaniem skryptów dłużnych, dających możność zahipotekowania pożyczek natymiast, gdyby dłużnik nie czynił zadość przyjętym w skrypcie zobowiązaniom.

A) Petycye przez W. Sejm załatwione a nie mające związku z wyżej omówionemi sprawami.

a) Petycya gminy Kembłów pow. Mieleckiego w spr. ustanowienia rewizorów gminnych a zniesienia rewizorów okręgowych bydła.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi gminy Kembłów (powiat Mielec), l. s. 1208, w sprawie ustanowienia rewizorów gminnych a zniesienia rewizorów okręgowych bydła w powiatach pogranicznych, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby nie naruszając ustawy o księgosuszu, z dnia 29. lutego 1880 roku, w każdej gminie w pasie pogranicznym leżącej, o ile przedstawi odpowiedniego kandydata, ustanowił podrewizora, którego obowiązkiem byłoby prowadzenie duplikatu księgi katastralnej dla bydła oraz wydadawanie paszportów.“

Na powyższą uchwałę zakomunikowaną c. k. Namiestnictwu we Lwowie, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Natomiast na równobrzmiącą uchwałę Wys. Sejmu powziętą na wniosek posła Kramarczyka w dniu 4. lutego 1895, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 4. lutego 1896 l. 7280, że na uwiadomienie o powyższej uchwale Sejmu krajowego, wezwane zostały c. k. Starostwa pograniczne, aby na podstawie poczynionych doświadczeń zdały sprawę, czy instytucya rewizorów bydła w obecnym swym ustroju, odpowiada celowi i czy ten cel t. j. zabezpieczenie kraju przeciw zawleczeniu księgosuszu, nie dałby się osiągnąć innym mniej uciążliwym dla ludu sposobem. W szczególności żądano sprawozdania, czy uważać można za stosowne powierzenie osobnym podrewizorom w gminie prowadzenie duplikatów ksiąg katastralnych, na których podstawie wystawialiby paszporta i czy byłoby możliwe utrzymanie ciągłej zgodności duplikatów z oryginalnymi księgami przez rewizorów prowadzonemi. Przy tem zwrócono uwagę c. k. Starostów na to, że dla ułatwienia w otrzymaniu paszportów bydlęcych, zarządzono już okólnikiem c. k. Namiestnictwa z 20. czerwca 1885 l. 18576, aby rewizorowie wystawiali paszporta w czasie bytności przy objazdach peryodycznych w pojedyńczych miejscowościach, że zatem nie powinnaby zachodzić potrzeba, z wyjątkiem nadzwyczajnych wypadków, udawania się po paszport do siedziby rewizora.

W przedłożonych, na opinii c. k. weterynarzy powiatowych opartych sprawozdaniach, uznają prawie wszyscy Starostowie powiatów granicznych instytucyę rewizorów w obecnym ustroju za odpowiadającą celowi.

Ustanowienie podrewizorów w gminach, uważają za zbyteczne, celowi nie odpowiedne, wreszcie niewykonalne dla braku ukwalifikowanych do tego ludzi. Nadto podnoszą, że zaprowadzenie podrewizorów sprowadziłoby nieład i sprzeczności z katastrem dotąd prowadzonym i urudniłoby należyte wykonywanie kontroli.

Natomiast proponują c. k. Starostwa, w celu ułatwienia stronom otrzymywania paszportów bydła, pewne zmiany a to, w kierunku pomnożenia okręgów rewizyjnych i ilości rewizorów, zmniejszenia obszaru rewizyjnego i wprowadzenia częstszych objazdów.

C. k. Namiestnictwo zasięgnęło w tej sprawie opinii c. k. krajowej Rady zdrowia, poczem weźmie pod rozwagę, jakie zmiany możnaby zaprowadzić w prowadzeniu katastru bydła, w celu ułatwienia otrzymywania paszportów.

b) Petycya gminy Kanna pow. Dąbrowa w sprawie nadużyć popełnionych przez c. k. weterynarza powiatowego.

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o prośbie wniesionej przez mieszkańców gminy Kanna pow. Dąbrowa l. s. 869, w sprawie nadużyć popełnionych przez c. k. weterynarza powiatowego, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 27. stycznia 1896 r. następującą uchwałę:

„Prośbę gminy Kanna odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i wydania odpowiednich zarządzeń.“

W załatwieniu uchwały powyższej Wys. Sejmu, udzieliło nam Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 15. kwietnia 1896 l. 3441/pr. w odpisie sprawozdanie c. k. weterynarza powiatowego, Jana Szczerby, z dnia 26. marca 1896 i c. k. Starosty w Dąbrowie, z dnia 2. kwietnia 1896 l. 30/pr., z których okazuje się, że zarzuty podniesione przeciw temu weterynarzowi były bezpodstawne.

c) Petycya Władysława Wołodkowicza o wynagrodzenie szkody zarządzonej przez zarazę wąglikową.

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej o prośbie Władysława Wołodkiewicza, dzierżawcy dóbr Wiśniowczyk pow. Podhajce, l. s. 918, o wynagrodzenie szkody spowodowanej stratą około 100 sztuk bydła wskutek zarazy wąglikowej, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 27. stycznia 1897 następującą uchwałę:

„Nad petycyą p. Władysława Wołodkiewicza przechodzi się do porządku dziennego.“

d) Petycya okręgowego towarzystwa rolniczego w Nowym Targu o zapomogę na zakupno bydła dla powiatu.

Wysoki Sejm przy rozprawach nad budżetem krajowym na rok 1896 uchwałą z dnia 6. lutego 1896, przeszedł do porządku dziennego nad petycyą okręgowego Towarzystwa rolniczego w Nowym Targu o zapomogę. (L. s. 790).

O powyższych dwóch uchwałach Wys. Sejmu zawiadomił Wydział krajowy odnośnych petentów.

e) Uchwała w sprawie petycyi powiatow. Zarządu kółek rolniczych w Myślenicach.

Przy rozprawach nad rubr. XV. wydatków budżetu krajowego na r. 1896 powziął Wys. Sejm dnia 6. lutego 1896 r. następującą uchwałę:

„Petycyi „Powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Myślenicach, l. s. 483, o subwencyę, nie uwzględnił Wys. Sejm z powodu, że udzielając już subwencyi na rzecz głównego Zarządu Kółek rolniczych, nie może przychodzić z pomocą Zarządom powiatowym.

Uchwałą z dnia 10 marca 1896 r. Lw. 13002 zawiadomił Wydział krajowy Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych o powyższej uchwale Wys. Sejmu i przesyłając wspomnianą petycyę, prosił o zakomunikowanie powyższej uchwały Zarządowi powiatowemu Kółek w Myślenicach.

B) Petycye przez Wysoki Sejm nie załatwione a Wydziałowi krajowemu do załatwienia odstąpione.

a) Petycya grecko-katolickich ordynaryatów w sprawie komasacyi gruntów erekcyonalnych.

Pismem z dnia 8. lutego 1896 r. l. s. 1345, przesłał Marszałek Sejmu krajowego Wydziałowi krajowemu, petycyę l. s. 1345, grecko-katolickich Ordynaryatów biskupich przez Wys. Sejm nie załatwioną. W petycyi tej upraszano, w celu umożliwienia przeprowadzenia w drodze dobrowolnych ugód komasacyi gruntów erekcyonalnych, Wys. Sejm o powzięcie uchwał wzywających c. k. Rząd, by: 1) zezwolił na użycie funduszów parafialnych, gdzie takowe istnieją, w miarę potrzeby na opędzenie kosztów dobrowolnie przeprowadzanej komasacyi; 2) udzielił na ten cel części funduszów religijnych; 3) uwolnił w drodze prawodawczej kler, ze względu na jego użyteczną pracę dla ludu i państwa, od opłaty takse i należytości prawnych, jak: stempli, podatków przenośnych, kosztów intabulacyi i t. p., wynikających z aktów prawnych, zdziałanych w celach komasacyi.

Petycyę tę, jako dotyczącą kwestyi zarówno pod względem gospodarczym jak i społecznym dla wschodniej części kraju naszego bardzo doniosłej, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 31. marca 1896 Lw. 14369 c. k. Prezydyum Namiestnictwa, upraszając, by postulaty w petycyi zawarte poddało rozbiorowi i wyjednało decyzyę c. k. Rządu umożliwiającą wdrożenie zamierzonej przez petycyonujące ordynaryaty akcyi.

Odezwą z d. 25. sierpnia 1896 r. l. 5704 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że „petycya powyższa będzie mogła być wziętą dopiero wtenczas pod bliższą rozwagę, gdy zostaną wydane przewidziane państwową ustawą komasacyjną z d. 7. czerwca 1883 r. (dz. u. p. Nr. 92) krajowe ustawy o komasacyi gruntów i dzieleniu gruntów wspólnych".

O tej odpowiedzi zawiadomił Wydział krajowy pismem z d. 5. września Lw. 55113, wszystkie grecko-katolickie Ordynaryaty biskupie na ręce gr. kat. Ordynaryatu metropolitalnego we Lwowie.

b) Petycya Albertyny Stachurskiej o stypendyum dla syna słuchacza I-go roku weterynaryi.

Na posiedzeniu z dnia 28. stycznia 1896 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Wszystkie petycye, które mogłyby obciążyć budżet krajowy mają być od dnia 28. stycznia 1896, odsyłane zamiast do komisyi budżetowej, do Wydziału krajowego".

W myśl tej uchwały przesłaną została Wydziałowi krajowemu petycya Albertyny Stachurskiej, wdowy po nauczycielu ludowym, l. s. 1247, o stypendyum dla syna słuchacza I-go roku weterynaryi. Wydział krajowy zawiadomił petentkę, iż prośby jej o udzielenie stypendyum synowi Longinowi, Wys. Sejm nie załatwił.

c) Petycye gmin powiatu Żywieckiego w sprawie przepisów weterynarskich.

Niezałatwioną petycyę gmin Pietrzykowice, Zadziele, Międzybrodzie, Czernichów, Stary Żywiec, Sporysz, powiatu żywieckiego, l. s. 1556, w sprawie przepisów weterynarskich, przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z d. 8. lutego 1896 r.

Wydział krajowy chcąc zwrócić uwagę c. k. Rządu na braki w przepisach weterynaryjnych, szczególnie odnoszących się do sprawy w petycyi gmin powiatu Żywieckiego poruszonej, zasięgnął fachowej opinii krajowego weterynarza i na tej podstawie przesyłając prośby gmin powyższych, odniósł się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o powiadomienie, czy wobec poruszonej przez powyższe gminy sprawy postępowania z mięsem wągrowatem, nie byłoby c. k. Namiestnictwo skłonnem wziąć pod rozwagę zmiany obecnie obowiązujących przepisów postępowania, objętych

rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa we Lwowie z d. 28. czerwca 1888 l. 57594, a to w tym mianowicie kierunku, aby ochronić ludność wiejską od niestosunkowo dotkliwych strat, powodowanych przez zastosowywanie przepisów, które, mając na celu zabezpieczenie stosunków zdrowotnych, zabraniają bezwarunkowo sprzedaży mięsa wągrowatego, nie licząc się ze stopniem niebezpieczeństwa zarażenia.

C. k. Namiestnictwo nie nadesłało nam dotąd odpowiedzi w tej sprawie.

Sprawozdanie

z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego

za czas od 1. grudnia 1895 do 30. listopada 1896.

z 5 alegatami.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Departament IV.

Szef Departamentu: Antoni Jaxa Chamiec, członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka krajowego w Wydziale krajowym.

A.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

Najwyższem postanowieniem z dnia 15. czerwca 1896 otrzymał Najwyższą sankcyę uchwalony przez Sejm krajowy projekt ustawy, którym zniesiono prawo do poboru dodatkowej opłaty mytniczej od osób przy moście w Szczawnicy na drodze Krościenko Szczawnica.

Najwyższemi postanowieniami z d 7. lipca 1896 r. użyczoną została Najwyższa Sankcya uchwalonym przez Sejm krajowy projektom ustaw, którymi przyznano prawo do poboru myta kopytkowego:

Gminie miasta Brodów na rzecz utrzymania miejscowych ulic, placów, i dróg.

Wydziałowi powiatowi buczackiemu na rzecz utrzymania dróg, ulic i placów miasta Buczacza.

Najwyższem postanowieniem z dnia 13. lipca 1896 r. otrzymały Najwyższą Sankcyę uchwały Sejmu krajowego, przyznające prawo do poboru myta:

Obszarowi dworskiemu w Nawojowej, powiatu nowosądeckiego, od mostu na rzece Kamienicy pod Nawoją w Łęgu;

Radom powiatowym w Mielcu i Tarnowie na drodze powiatowej Mielec-Radomyśl;

Radzie powiatowej w Grybowie na drodze powiatowej z Grybowa do Krzyżówki i od mostu na rzece Białej między Wojnarową a Wilczyskami;

Radzie powiatowej w Łańcucie od mostu na rzece Mleczce pomiędzy Przeworskiem a Grodniskiem i Leżajskiem;

Radzie powiatowej w Mościskach na drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej;

Gminie w Cikowicach powiatu bocheńskiego od przewozu przez rzekę Rabę w Cikowicach;

Radzie powiatowej w Buczaczu na drodze powiatowej Buczacz-Potok-złoty;

Radzie powiatowej w Rudkach od mostu powiatowego na jeziorze w Błożwi dolnej;

Radzie powiatowej w Limanowej na drodze powiatowej Kamienicko-Stopnickiej;

Radzie powiatowej w Trembowli na drodze powiatowej Trembowla-Iławcze-Skałat;

Radzie powiatowej w Nadwórnej od mostu powiatowego na rzece Prucie;

Radzie powiatowej w Chrzanowie na drogach powiatowych Chrzanowsko-Oświecimskiej, Trzebińsko-Lgockiej, z Chrzanowa do Alwerni, z Jaworzna do Wysokiego Brzegu i na Wrocławskiej z Chrzanowa do Jaworzna;

Radzie powiatowej w Przemyślanach na drodze powiatowej Gliniany-Zadwórze;

Radzie powiatowej w Gródku na drodze powiatowej Stradcz-Mszana;

Radzie powiatowej w Rawie na drodze powiatowej Rawa-Uhnów;

Radzie powiatowej w Borszczowie na drodze powiatowej Uście Biskupie-Jezierzany;

Wydziłowi powiatowemu w Nisku na drogach gminnych Rudnik-Tarnogóra i Nisko-Ulanów-Rudnik;

Wydziałowi powiatowemu w Sokalu od mostu należącego do publicznego dojazdu kolejowego w Sokalu na rzece Bugu;

Wydziałowi powiatowemu w Czortkowie na drodze gminnej Dżuryn-Bazar;

Wydziałowi powiatowemu w Skłacie na drodze gminnej Grzymałów-Touste;

Obszarowi dworskiemu w Ulwówku, powiatu sokalskiego od przewozu przez rzekę Bug w Ulwówku;

Obszarowi dworskiemu w Bobrownikach, powiatu tarnowskiego od przewozu przez rzekę Dunajec, przy drodze z Tarnowa do Radłowa;

Obszarowi dworskiemu w Gumniskach, powiatu tarnowskiego od przewozu przez rzekę Dunajec pomiędzy Swierzchowem a Ostrowem;

Obszarowi dworskiemu w Spasie. powiatu staromiejskiego od mostu na rzece Dniestrze w Spasie;

Wydziałowi powiatowemu Tarnowie, na drodze gminnej Tuchów-Olszyny;

Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce, na drodze gminnej Wielicko-Świątnickiej;

Wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie, na drodze gminnej Przybyszówka-Zgłobień;

Radzie powiatowej w Stryju, na drodze powiatowej Słobódka-Sokołów;

Radzie powiatowej w Drohobyczu, na drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej;

Radzie powiatowej w Husiatynie, na drodze powiatowej z Husiatyna do Probużny;

Radzie powiatowej w Brodach, na drodze powiatowej Brody-Załośce-Tarnopol;

Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Surochowie, powiatu jarosławskiego od mostu na rzece Szkle w Suchorowie;

Wydziałowi powiatowemu w Sanoku od mostu na rzece Sanoczku w Trepczy;

Radzie powiatowej w Czortkowie, na drodze powiatowej Wierzbowiec-Białobożnica;

Wydziałowi powiatowemu w Czortkowie, od mostu na rzece Serecie i na drodze dojazdowej Czortków-Wygnanka.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi.

Uchwała o przyjęciu do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep. IV.

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1896 r., przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie komisyi drogowej o czynnościach Dep. IV. Wydziału krajowego za czas od 16. grudnia 1894 do 30. listopada 1895 r.

W sprawozdaniu tem poruszone zostały między innemi następujące sprawy, wymagające bliższego wyjaśnienia:

1. życzenie, aby zebrana przez oddział techniczno-drogowy statystyka dróg krajowych, powiatowych i gminnych została ogłoszona drukiem w roku bieżącym;

2. sprawę subwencyonowania dróg powiatowych i gminnych;

3. sprawę obsadzenia dróg drzewami;

4. sprawę ulg taryfowych na kolejach państwowych dla transportu materyałów do budowy i utrzymania dróg autonomicznych;

5. sprawę uzupełnienia sieci dróg rządowych i wyjednania stałej dotacyi ze skarbu państwa na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych;

6. sprawę uregulowania drogi Pienińskiej.

Wszystkie powyższe sprawy były przedmiotem badań, względnie zarządzeń Wydziału krajowego, a mianowicie:

Ad. 1.

Sprawa uzupełnienia i wydrukowania statystyki drogowej.

Daty do statystyki drogowej zostały zebrane i kilkanaście tablic jest zestawionych; ze względu jednak, że inżynier, któremu ta czynność poruczoną została, musiał być wysłany do budowy, a następnie do trasowania dróg — ostateczne wykończenie tej pracy i jej wydrukowanie nie mogło do tego czasu nastąpić.

Ad. 2.

Sprawa subwencyonowania dróg powiatowych i gminnych.

Od r. 1893 komisya drogowa w sprawozdaniach o czynnościach Dep. IV. przedkładanych corocznie Wys Sejmowi wyraża stale życzenie, aby przy subwencyonowaniu budowy dróg powiatowych i gminnych było dyrektywą dla Wydziału krajowego szczególniej uwzględniać te powiaty, które wogóle należą do biedniejszych w kraju a nieposiadają komunikacyi uporządkowanych —mając na celu równomierny o ile możności rozwój komunikacyi w stosunku do powierzchni i zaludnienia.

Wydział krajowy, powołując się na swoje przedstawienia — w powyższym przedmiocie przedkładane kilkakrotnie Wys. Sejmowi, jakoteż ze względu na życzenie komisyi drogowej wyrażonej w ostatniem sprawozdaniu, w którem zaznaczono „aby Wydział krajowy poddał tę sprawę dokładnemu zbadaniu i opinię swoją umieścił w najbliższem swojem sprawozdaniu“, — przedstawia dalsze swoje wnioski w sprawie powyższej.

Wydział krajowy sądzi, że akcya w tym kierunku — ze względu na finansowe położenie kraju — może być tylko w ściśle oznaczonych ramach rozwiniętą a mianowicie w ten sposób, że Wys. Sejm jak i dotychczas przyznając wyższe ponad 50% subwencye na b u d o w ę d r ó g w warunkach wyjątkowych prowadzoną przez Wydział krajowy, może analogicznie rozszerzyć swoją działalność i do subwencyonowania konserwacyi niektórych z takich dróg i objęcia tychże w administracyę Wydziału krajowego a mianowicie w tych wypadkach, gdzie fundusze miejscowe niewystarczają na całkowite pokrycie utrzymania tychże i nie mogą starczyć na utrzymanie odpowiednich sił fachowych. Dotyczące reprezentacye powiatowe musiałyby się jednak zobowiązać do stałego corocznego pokrycia części kosztów utrzymania oznaczonego procentowo lub też stałym ryczałtem od kilometra w stosunku do długości drogi.

W razie powzięcia specyalnych uchwał w tym kierunku należałoby uchwalić osobną dotacyę na cel powyższy.

Nadmienia się przytem, że zabezpieczenie racyonalnej konserwacyi dróg w przytoczony wyżej sposób już obecnie zbudowanych jakoteż w budowie pozostających leży w interesie tak ochrony wyłożonych znacznych funduszów jakoteż utrzymania dobrej komunikacyi.

Do takiego rozwiązania kwestyi powyższej zdąża też przedłożony Wysokiemu Sejmowi p r o j e k t n o w e j u s t a w y d r o g o w e j.

Ad. 3.

Sprawa obsadzania dróg drzewami.

W sprawie obsadzania dróg drzewami, Komisya drogowa przyjmując do wiadomości sprawozdanie z czynności Dep. IV. za czas od 16. grudnia 1894 do dnia 30. listopada 1895 zaznaczyła, iż sprawa ta wielkiej a dotąd ogólnie zapoznanej doniosłości, powinna znaleść racyonalne i stanowcze załatwienie w kierunku nietylko obostrzenia ale i zasadniczej zmiany dotychczasowych postanowień.

Wydział krajowy nie spuszcza tej sprawy z oczu i zamierza przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o policyi drogowej, którym objęte będą również przepisy o obsadzaniu dróg drzewami.

Zaznaczyć jednak musimy, że przygotowanie tego projektu winno poprzedzić ścisłe zbadanie skutków wydanego w r. 1892 przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zestawienia przepisów o policyi drogowej wraz z instrukcyą wykonawczą i że potrzeba jeszcze nieco czasu, ażeby o tych skutkach można dokładne powziąć wyobrażenie, zwłaszcza, że pomienione przepisy dawniej istniejące dopiero po ich zestawieniu w 1892 r. zaczęły istotnie wchodzić w życie i że przeto obecnie reprezentacye powiatowe nie byłyby jeszcze w możności dokładnego i wszechstronnego ocenienia odnośnej reformy na podstawie własnego doświadczenia.

Ad. 4.

Sprawa ulg taryfowych na kolejach państwowych dla transportu materyałów do budowy i utrzymania dróg autonomicznych.

Wydział krajowy w r. 1896 czynił dalsze starania dla zachęcenia Wydziałów powiatowych i Magistratów większych miast do stosowania trwalszych materyałów przy budowie i utrzymaniu dróg ze względu na możność sprowadzania tychże kolejami państwowemi wobec przyznawanych ulg taryfowych.

Z nadesłanych sprawozdań okazuje się, że w r. b. zastosowanie transportów kolejami przy dostawach materyałów drogowych wzrosło w stosunku do roku zeszłego, a mianowicie ze zniżeń taryfowych korzystały:

a) Wydziały powiatowe w Bóbrce, Cieszanowie, Jarosławiu, Jaworowie, Łańcucie, Mościskach, Sokalu, Tarnobrzegu i Wieliczce;

b) Magistraty miast Lwowa, Przemyśla, Stanisławowa, Tarnowa, Rzeszowa, Stryja i Wieliczki.

Nadto przy utrzymaniu dróg krajowych w okręgach krakowskim, rzeszowskim, jarosławskim i lwowskim dostawę szutru uskuteczniano częściowo kolejami — a w okręgu krakowskim także materyał drewniany do budowy mostów sprowadzano z Gródka (dębinę) i z Bogumiłowic (sośninę) za specyalnemi zniżeniami.

Powyższe transporta uskuteczniane były dotychczas na podstawie zniżeń taryfowych przyznawanych oddzielnie dla pojedynczych przestrzeni; obecnie wskutek dalszych starań Wydziału krajowego generalna Dyrekcya przyznała ogólne zasadnicze zniżenie taryf dla transportu kamienia i szutru na wszystkich liniach kolei państwowych normując ceny zniżone według stref odległości (odezwa z dnia 19. czerwca 1896 L. 77.090), o czem Wydział krajowy powiadomił Wydziały powiatowe i Magistraty celem spowodowania dalszych badań we wskazanym kierunku (reskr. do LW. 42687/96.) Wydanie tej ogólnej normy taryfowej — jakkolwiek tylko dla transportu kamienia i szutru powinno ułatwić znacznie porównawcze badania warunków, pod jakimi zamiana materyałów byłaby najkorzystniejszą.

Obecnie Wydział krajowy zamierza czynić dalsze starania o uzyskanie podobnych ogólnych norm taryfowych i dla transportów innych materyałów drogowych.

Wogóle zastosowanie wyżej określonych transportów kolejowych wymaga w każdym poszczególnym wypadku porównawczego ocenienia na podstawie badań i doświadczeń, wobec czego użytkowanie refakcyj może być tylko stopniowo wprowadzanem; przytem się zaznacza, że niektóre powiaty chociaż uznają potrzebę sprowadzania materyałów z dalszych okolic, to jednak wobec braku linii kolejowych, względnie znacznego oddalenia od tychże korzystać na razie nie mogą z transportu kolejowego. Po wykończeniu sieci kolejowej w budowie obecnie pozostającej, spodziewać się należy, że użytkowanie refakcyj kolejowych znacznie rozszerzonem zostanie.

Ad. 5.

Sprawa uzupełnienia sieci dróg rządowych i wyjednania stałej dotacyi ze skarbu państwa na subwencyonowanie dróg powiatowych i gminnych.

O przedmiocie tym zdaje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie przy rubryce odnośnych wezwań Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu i spraw temuż do załatwienia odstąpionych.

Ad. 6.

Sprawa uregulowania drogi Pienińskiej

W roku 1895 wybudowano część drogi Pienińskiej na długości 372 m. b., a mianowicie: od drogi krajowej Krościenko-Szczawnica do początku Pienin kosztem 10.832 zł.

Pozostało jeszcze do budowy do granicy węgierskiej 1.388 m. b.

Według wypracowanego projektu, koszta budowy tej części drogi wyniosą 19.420 zł Robót na pomienionej przestrzeni nie rozpoczęto, ze względu, że nie uzyskano dotychczas potrzebnych pod budowę drogi gruntów. (Droga Pienińska nie ma charakteru drogi publicznej).

Rokowania z Węgrami dotyczące budowy drogi na terytoryum węgierskim odroczono do czasu, dopóki nie będzie pewności, że grunta potrzebne do jej budowy po stronie Galicyi uzyskane będą.

Uchwała w sprawie reformy ustawy drogowej.

Uchwałą z dnia 31. stycznia 1896 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej wnioski do poprawy i uzupełnienia obowiązującej ustawy drogowej.

W tym przedmiocie przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi osobne sprawozdanie.

Uchwała w sprawie petycyi asystenta technicznego Józefa Oxińskiego o przyjęcie mu lat spędzonych w służbie krajowej do emerytury.

Uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

Petycyę Józefa Oxińskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwie przychylnego załatwienia.

W załatwieniu powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy oznajmił petentowi, że sprawa policzenia mu lat służby krajowej spędzonej na posadzie pomocnika technicznego, wziętą będzie pod rozwagę odpowiednio do postanowień statutu emerytalnego przy ewentualnem przeniesieniu go w stan spoczynku.

Uchwała o petycyi Stanisława Grzegorza Weryhy Darowskiego o reaktywowanie go na posadę konduktora dróg krajowych.

W załatwieniu odstąpionej Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyi Stanisława Grzegorza Weryhy Darowskiego o reaktowowanie go na posadzie konduktora dróg krajowych, zawiadomił Wydział krajowy petenta, iż powyższej prośbie jego zadość uczynić nie może.

Uchwała o petycyi emerytowanego konduktora Stanisława Reichera o zapomogę.

W załatwieniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 r. zawiadomił Wydział krajowy p. Stanisława Reichera, em. konduktora dróg krajowych, iż Wysoki Sejm nad petycyą jego o zapomogę przeszedł do porządku dziennego.

Uchwała w sprawie petycyi drożników dróg krajowych o zaopatrzenie na starość.

Uchwałą z dnia 1. lutego 1896 r. odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycye drożników dróg krajowych o polepszenie bytu do zbadania i postawienia odpowiednich wniosków na następnej sesyi sejmowej, W przedmiocie tym przedkładamy osobne sprawozdanie.

Uchwała w sprawie petycyi gminy i obszaru dworskiego Kreców o przełożenie drogi krajowej Przemyśl-Sanok na przestrzeni od Tyrawy do Wujskiego.

Uchwałą z dnia 14. stycznia 1896 r. przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad petycyą gmin i obszarów dworskich Krecowa, Kuźminy i innych o przełożenie drogi krajowej Przemyśl-Sanok między Tyrawą wołoską a Wujskiem. O powyższej uchwale Wysokiego Sejmu poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Dobromilu reskryptem z dnia 11, lutego 1896 l. 3.582 zawiadomić petentów.

Petycya gminy miasta Halicza i okolicznych mieszkańców o zniżenie myta na drodze krajowej i powiatowej w Haliczu lub przeniesienie zapory mytniczej.

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1896 r. udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycyę gminy miasta Halicza i okolicznych mieszkańców o zniżenie myta na drodze krajowej i powiatowej w Haliczu lub przeniesienie zapory mytniczej.

Spełniając powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Stanisławowie, aby w porozumieniu z inżynierem okręgowym dróg krajowych zbadał okoliczności we wniesionej petycyi przytoczone i następnie przedstawił Wydziałowi krajowemu uzasadnione wnioski. Dotąd nie otrzymaliśmy od Wydziału powiatowego zażądanego sprawozdania.

Petycya gminy Grabownica o wolny przejazd przez zaporę mytniczą na drodze krajowej Dynów-Sanok w Grabownicy albo przesunięcie tej zapory tudzież petycya miasteczka Dynów i pięciu sąsiednich gmin i obszarów dworskich o uregulowanie zapór mytniczych na drodze krajowej Dynów-Sanok.

Uchwałami z dnia 21. stycznia i 8. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Grabownica i petycyę miasteczka Dynów z pięciu sąsiedniemi gminami i obszarami dworskiemi o uregulowanie zapór mytniczych na drodze krajowej Dynów-Sanok, z poleceniem zbadania tej sprawy i ile możności przychylnego załatwienia.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu przeprowadzone zostało przez c. k. starostwo brzozowskie przy udziale delegatów Wydziału krajowego i stron interesowanych komisyjne zbadanie warunków omycenia na drodze krajowej Dynów - Sanok. Wydział krajowy, na podstawie tego dochodzenia, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem poweźmie stanowczą decyzyę w celu odpowiedniego uregulowania zapór mytniczych na rzeczonej drodze krajowej.

Petycya hr. Elżbiety Dunin Borkowskiej

Uchwałą z dnia 27. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wniesioną petycyę obszarów dworskich w Dołżance i Domamoryczu od opłaty myta krajowego w Zagrobeli do możliwego uwzględnienia.

o uwolnienie obszarów dworskich w Dołżance i Domamoryczu od opłaty myta krajowego w Zagrobeli.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy postanowił przyznać wyżwymienionym obszarom dworskim żądane uwolnienie od opłaty myta w Zagrobeli po wyjściu kontraku o dzierżawę tego myta, a to pod warunkami, pod jakimi przyznano już uwolnienie gminom w Dołżance i Domamoryczu.

Petycya gminy Mokrastrona o przeniesienie zapory mytniczej na drodze krajowej w Przeworsku.

Uchwałą z dnia 25. stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycyę gminy Mokrastrona o przeniesienie zapory mytniczej na drodze krajowej w Przeworsku.

Załatwiając powyższą petycyę Wydział krajowy, po przeprowadzeniu w tej sprawie komisyjnego dochodzenia na miejscu, zamierza w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem dokonać uregulowania myta w Przeworsku w ten sposób, że dotychczasowe myto mostowo-drogowe zostanie rozdzielone z pozostawieniem myta mostowego w 1 *km* drogi krajowej, a przeniesienie myta drogowego do 4 *km* drogi krajowej. Na tej podstawie mieszkańcy gminy Mokrastrona uwolnieni zostaną od opłaty myta drogowego.

Petycya zwierzchności gminnej miasta Sokołowa o odpisanie kwoty 800 zł. 96 ct. należnej funduszowi krajowemu.

W załatwieniu odstąpionej przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia petycyi zwierzchności gm. Sokołowa w sprawie odpisania pretensyi funduszu krajowego w kwocie 800 zł. 96 ct. przypadającej z tytułu datku deklarowanego na budowę drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzezie, Wydział krajowy uwzględniając trudność położenia finansowego pomienionej gminy postanowił wyjątkowo zwolnić ją od uiszczenia połowy całej należytości w kwocie 800 zł. 96 ct., t. j. opuścić kwotę 400 zł. z warunkiem, że reszta pretensyi w kwocie 400 zł. 06 ct. zostanie funduszowi krajowemu spłaconą regularnie w czterech po sobie następujących ratach rocznych a mianowicie:

1. w roku 1897 kwota 100 zł. 96 ct.
2. „ 1898 „ 100 „
3. „ 1899 „ 100 „
4. „ 1900 „ 100 „

Równocześnie oznajmiono proszącej gminie, iż gdyby którakolwiek z powyższych rat nie została w terminie uiszczoną, gmina obowiązaną będzie do zapłacenia całej należytości wkwocie 800 zł. 96 ct.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału pow. w Sokalu o przyznanie na budowę dróg powiatowych w tamtejszym powiecie wyższej subwencyi w kwocie 12.000 zł. rocznie.

Uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Wydziału powiatowego w Sokalu o podwyższenie subwencyi na budowę dróg powiatowych z 7.000 zł. na 12.000 zł. rocznie.

W wykonaniu powyższej uchwały i załatwieniu tej petycyi oznajmił Wydział krajowy, Wydziałowi powiatowemu w Sokalu, że prośby jego nie może uwzględnić, w obec szczupłych funduszów subwencyjnych, jakiemi rozporządza i w obec wyczerpania ich promesami udzielonemi innym powiatom w kraju.

Uchwała w sprawie podwyższenia subwencyi na budowę drogi powiatowej Złoczów-Ożydów.

Uchwałą z dnia 20. stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę Wydziału powiatowego w Złoczowie o podwyższenie subwencyi krajowej z 40% na 50% kosztów budowy drogi powiatowej Złoczów-Ożydów. W myśl powyższego polecenia, podwyższył Wydział krajowy uchwałą z dnia 18. lutego 1896 l. 5.173, przyznany złoczowskiemu Wydziałowi powiatowemu zasiłek z 40% na 50% rzeczywistych kosztów budowy tej drogi, asygnując subwencyę w kwocie 5.000 zł. w. a. na niepokryte przez powiat wspomniany dotychczas wydatki na tę drogę poniesione, niemniej na wykończenie tej arteryi komunikacyjnej.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału pow. w Kossowie o przyznanie mu większej dotacyi na budowę drogi powiatowej Kossów-Jasionów górny.

Uchwałą z dnia 4. lutego 1896 podwyższył Wysoki Sejm, uwzględniając petycyę powiatu kossowskiego, przyznaną mu subwencyę na rekonstrukcyę drogi powiatowej Kossów-Jasionów górny z 70% na 75% rzeczywistych kosztów budowy tej drogi.

O tej uchwale Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy powiat kossowski rozporządzeniem tutejszem z dnia 3. marca 1896 do LW. 9.719, udzielając dalsze zasiłki na cel powyższy (vide wykaz subwencyi, zamieszczony w niniejszym spraw.) w myśl na początku wymienionej wysokiej uchwały sejmowej.

Sprawa budowy dróg: a) gminnych w Zakopanem, b) Jaszczurówka-Łysa polana, c) Łysa polana-Morskie Oko.

I. Subwencyonowane drogi gminne w Zakopanem.

Od roku 1889 do końca roku 1896 wybudowano następujące drogi:

1. Krupówki	długości	1320	*m. b.*	kosztem	4.174·15 zł.
2. Zamoyskiego . . .	„	2850	„ „	„	13.456·75 „
3. Przecznicę . . .	„	300	„ „	„	682·67 „
4. Chałubińskiego . .	„	770	„ „	„	3.890·91 „
5. Chramcówki . . .	„	1546	„ „	„	4.495·15 „
6. Bystre-Jaszczurówka	„	1900	„ „	„	8.458·44 „
Razem . .		8686	*m. b.*	kosztem	35.158·07 zł.

Wybudowano częściowo:

7. Drogę do Kościelisk	na długości	1650	*m. b.*	kosztem	4.687·25 zł
8. „ „ Olczy	„ „	600	„ „	„	3.212·20 „
Razem . .		2250	*m. b.*	kosztem	7.899 45 zł.

Ogółem wybudowano 10 936 *km* kosztem 43.057 52 zł.
Udział funduszu krajowego wynosi . . 28.226·02 „
To jest . . . . 65·6%

II. Droga z Jaszczurówki do Łysej Polany.

Ukończono budowę od Jaszczurówki do Brzanówki na długości 9 *km*.
Od Brzanówki do Łysej Polany na długości 7600 *m. b.* — roboty ziemne i budowlane są na ukończeniu, — rozpoczęto przytem dostawę kamienia i szutrowanie

III. Droga z Łysej Polany do Morskiego Oka.

Dokonano studya wstępne, oraz przeprowadzono na gruncie częściowe zdjęcia dla wypracowania projektu drogi między Łysą Polaną a Roztoką.

Sprawa budowy drogi z Piwnicznej do Szczawnicy.

Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu polecił Wydziałom powiatowym w Nowym Sączu i Nowym Targu, aby wezwali wszystkie strony interesowane do utworzenia komitetu przy udziale delegatów Wydziałów powiatowych, celem przedłożenia Wydziałowi krajowemu szczegółowego projektu budowy drogi z Piwnicznej do Szczawnicy, oraz deklaracyi co do ofiar, jakiemi strony interesowane zamierzają przyczynić się do kosztów budowy.

Polecenia powyższego Wydziały powiatowe dotychczas nie wykonały. W miesiącu sierpniu bieżącego roku odbył się wprawdzie w Szczawnicy zjazd stron interesowanych, ale bez udziału delegatów Wydziałów powiatowych. Na zjeździe tym nie złożono żadnych deklaracyi dotyczących datków na rzecz budowy pomienionej drogi.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziału pow. w Nadwórnie o przyznanie subwencyi krajowej w wysokości 70% ogólnych

Uchwałą z dnia 14. stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia, po myśli okólnika naszego z dnia 22. grudnia 1882 i dodatkowej instrukcyi z dnia 20. lipca 1890, petycyę Wydziału powiatowego w Nadwórnie o przyznanin 70% zasiłku na budowę dróg gminnych Nazawizów-Winograd, Delatyn-Łuczki i Nadwórna-Łanczyn.

W załatwieniu tej petycyi, oznajmił Wydział krajowy reskryptem z dnia 18. lutego 1896 l. 81.024/95 Wydziałowi powiatowemu w Nadwórnie, że postanowił przyznać powiatowi tamtejszemu w zasadzie zasiłek

kosztów budowy dla dróg gminnych Nazawizów-Winograd Nadwórna-Łanczyn i Delatyn-Łuczki.

z funduszu krajowego w wysokości 50% rzeczywistych kosztów budowy, lecz na jednę z tych dróg, której budowę jako najpilniejszej uzna nadwórniańska Rada powiatowa.

Dla uzasadnienia tej decyzyi przytoczył Wydział krajowy, że podjęcie równoczesne budowy kilku dróg w ogólności nigdy nie jest wskazanem, a w danym wypadku dla braku potrzebnych funduszów wprost niemożliwe.

Gdy Rada powiatowa w Nadwórnie upoważniła tamtejszy Wydział powiatowy do wyboru jednej z tych powyżej wspomnianych trzech dróg celem przeprowadzenia jej budowy, a tenże postanowił przystąpić do budowy drogi, wiodącej z Nadwórny przez Majdan Górny do Łanczyna, wyasygnował Wydział krajowy zasiłek w kwocie 2 000 na rzecz budowy tej drogi, delegując zarazem swego inżyniera w celu sporządzenia na miejscu projektu całej powyższej subwencyonowanej drogi.

Uchwała w sprawie petycyi Rady powiatowej w Rzeszowie o subwencyę na przełożenie i rekonstrukcyę drogi Tyczyn-Jawornik.

Uchwałą z dnia 17. stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Rady powiatowej w Rzeszowie o subwencyę na rekonstrukcyę drogi Tyczyn-Jawornik do przychylnego załatwienia po myśli uchwały sejmowej z dnia 13. października 1882 i okólnika naszego z dnia 22. grudnia 1882 l. 51.432

Załatwiając pomienioną petycyę oznajmił Wydział kraj. reskryptem z dnia 24. kwietnia 1896 l. 82.577/95 Wydziałowi powiat. w Rzeszowie, że gdy budowa drogi Tyczyn-Jawornik traktowaną jest przez Wydział kraj. w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 13. października 1882, już od r. 1889 a na rzecz tej budowy przyznał już Wydział krajowy, tamtejszemu powiatowi subwencyę z funduszów krajowych, równającą się 50% rzeczywistych kosztów budowy, przeto nie mogąc przyznanej subwencyi podwyższyć, po myśli wskazówki zawartej w powyższej uchwale Wysokiego Sejmu, przyznał powiatowi nadzwyczajną subwencyę w kwocie 8.000 zł. w. a.

Subwencyę tę wyasygnowaliśmy powiatowi, delegując nadto zastępcę Dyrektora oddziału techniczno-drogowego dla poprawienia na gruncie operatu technicznego budowy tej drogi i udzielenia powiatowi pomocy technicznej.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Wrzawy i innych o budowę drogi z Gorzyc do Chwałowic wraz z petycyą mieszkańców prawego brzegu Sanu w pow. tarnobrzeskim o wybudowanie drogi z Chwałowic do Jastkowic.

Uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia w kierunku zainicyonowanym uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 31. stycznia 1895 petycyę gminy Wrzawy, Pniowa, Antoniowa, Witkowic i Chwałowic o budowę drogi z Gorzyc do Chwałowic. Jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności nadmieniliśmy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 31. stycznia 1895, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu do zbadania takąż samą petycyę gminy Wrzawy i innych powyższych, nie mniej w myśl dalszej uchwały Sejmowej z dnia 9. lutego 1895, którą przekazano Wydziałowi krajowemu niezałatwioną przez Wysoki Sejm petycyę mieszkańców prawego biegu Sanu, w powiecie tarnobrzeskim, o wybudowanie drogi z Chwałowic do Jastkowic, udzielił Wydział krajowy pomienione petycye Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu do zbadania i zdania sprawy. Po otrzymaniu od tegoż odpowiedzi, że budowa pomienionych dróg jest nader potrzebną dla ludności okolicy odnośnej w powiecie, zapytał Wydział krajowy c. k. Rząd, czy budowa dróg z Chwałowic do Gorzyc i z Chwałowic do Jastkowic, mogłaby być popartą zasiłkiem ze skarbu państwa.

Odezwą z dnia 14. listopada 1895 odpowiedziało c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że droga z Chwałowic do Jastkowic, na prawym brzegu Sanu w powiecie tarnobrzeskim, nie należy do kategoryi dróg ważnych, natomiast część drogi z Chwałowic do Gorzyc położona na lewym brzegu Sanu, a więc część z Gorzyc do Czekaja liczy się do dróg ważniejszych, przeto możliwem jest udzielenie zasiłku na tę ostatnią drogę z funduszów państwowych, do starań tych jednak potrzeba operatu technicznego, dokładnego liczbowego określenia funduszów na tę drogę, przez inne czynniki zapewnionych i wyjaśnień, co do przyszłego jej utrzymania.

Na żądanie przedłożenia operatu i wyjaśnień w wspomnianym kierunku, przysłał Wydział powiatowy w Tarnobrzegu potrzebne daty

wraz z operatem technicznym, które wraz z wyczerpującem sprawozdaniem przedłożyliśmy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 9. września 1896 l. 52.830. Dalszej odpowiedzi c. k. Rządu nie otrzymaliśmy dotychczas.

Uchwała w sprawie petycyi Wydziałów pow. w Łańcucie i Jarosławiu o przyznanie subwencyi krajowej na budowę dróg: Przeworsk-Markowa, Przeworsk-Maćkówka, Maćkówka-Bystrowice.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycye Wydziałów powiatowych w Łańcucie i Jarosławiu o przyznanie subwencyi na budowę dróg Przeworsk-Markowa, Przeworsk-Maćkówka i Maćkówka-Bystrowice, i stosownie do wyniku tych badań do udzielenia subwencyi aż do wysokości 60% rzeczywistych kosztów budowy tych dróg.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu przyznał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie na budowę dróg Przeworsk-Markowa i Przeworsk-Maćkówka zasiłek w wysokości 60% rzeczywistych kosztów budowy tych dróg o rocznych ratach po 4.000 zł. dla pierwszej, a 3.000 zł dla drugiej drogi, wyznaczając nadto swego inżyniera do wykończenia szczegółowego projektu drogi Przeworsk-Markowa.

Na budowę zaś drogi Przeworsk-Bystrowice udzielił Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu subwencyę w wysokości 60% rzeczywistych kosztów jej budowy, płatną w rocznych ratach po 3.000 zł. i wyznaczył również inżyniera do prowadzenia budowy. Wspomniane Wydziały powiatowe zeskontowały powyższe promesy subwencyjne w Banku krajowym.

Uchwała w sprawie subwencyonowania budowy drogi Synowódzko-wyżne-Schodnica i budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy.

Uchwałą z dnia 1. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego w Stryju o subwencyę na budowę drogi Synowódzko wyżne-Schodnica i na budowę mostu w Kruszelnicy do możliwego uwzględnienia, po myśli okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 l. 51.432 i dodatkowej instrukcyi z dnia 20. lipca 1890 l. 3.326 z uwzględnieniem uchwały sejmowej z dnia 22. stycznia 1895 dotyczącej bezprocentowej pożyczki w wysokości 25% kosztów na budowę mostu w Kruszelnicy.

W myśl powyższej uchwały przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 10. kwietnia 1896 l. 9.720 Wydziałowi powiatowemu w Stryju zasiłek z funduszu krajowego na budowę części powyższej drogi od Synowódzka do Kruszelnicy w wysokości 50% rzeczywistych kosztów budowy, w miarę rozporządzalnych funduszów i pod warunkiem, że Wydział powiatowy stryjski przy budowie tej drogi zastosuje się ściśle do przepisów zawartych w powyżej podanym okólniku naszym i dodatkowej instrukcyi.

Zarazem zawiadomiono Wydział powiatowy stryjski, że w tej subwencyi mieści się już zasiłek przyznany mu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 22. stycznia 1895, a wynoszący 15% kosztów rzeczywistych budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy. Decyzyą co do subwencyonowania dalszej części projektowanej drogi, a mianowicie jej linii Kruszelnica-Urycz, odroczył Wydział krajowy do czasu, gdy okaże się możność uzyskania znaczniejszych na ten cel datków od stron interesowanych.

Uchwała w sprawie petycyi dwudziestu kilku obszarów dworskich, gmin i właścicieli folwarków w powiecie kołomyjskim o subwencyę na budowę mostu na Prucie i rekonstrukcyę drogi z Perero wa do Mykietyniec.

Uchwałą z dnia 14. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm petycyę dwudziestu kilku obszarów dworskich, gmin i właścicieli folwarków w powiecie kołomyjskim o subwencyę na budowę mostu na Prucie i rekonstrukcyę drogi z Pererowa do Mykietyniec, Wydziału krajowemu do wdrożenia, porozumienia z Wydziałem powiatowym w Kołomyi i załatwienia jej po myśli okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 i dodatkowej instrukcyi z dnia 20. lipca 1890.

Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, zawiadomiliśmy reskryptem z dnia 21. lutego 1896 l. 6.544 Wydział powiatowy kołomyjski o tej uchwale Wysokiego Sejmu z wezwaniem, by tenże treść uchwały sejmowej podał do wiadomości petentów, oraz przygotował budowę tej drogi, objętej programem akcyi powiatu tamtejszego.

Pouczając petentów w jaki sposób mogą uzyskać żądaną na ten cel subwencyę, polecono Wydziałowi powiatowemu, sporządzić wstępny projekt budowy tej drogi i przybliżony kosztorys wydatków, wreszcie wy-

kazał fundusze dyspozycyjne na tę budowę lub spodziewane udziały stron interesowanych.

Wskazano także powiatowi kołomyjskiemu, że z uwagi, iż wspomniana droga prowadzić będzie w dalszym ciągu przez powiat kossowski; byłoby pożądanem porozumienie w tej sprawie obu powiatów. Mimo dwukrotnych wezwań, nie otrzymał Wydział krajowy do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnego oświadczenia się powiatu kołomyjskiego w tej sprawie.

Uchwała w sprawie petycyi gmin Łączki Wojasiówka, Prybówka i Widacz powiatu jasielskiego o zbudowanie ławy lub mostu na Wisłoku.

Uchwałą z dnia 20. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm, Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę gmin Łączki, Wojasiówka, Prybówka i Widacz o zbudowanie ławy lub mostu na rzecze Wisłoku, na drodze gminnej wiodącej z Łączek do Wojaszówki.

Wykonując powyższe polocenie Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy przesłał Wydziałowi powiatowemu w Jaśle, reskryptem swym z dnia 28. lutego 1896 l. 5.176, odnośny plan i kosztorys projektowanej ławy dla pieszych z nadmienieniem, że ławę tę według planu dołączonego, można łatwo zamienić na most jednotorowy, z nieznacznem powiększeniem kosztów, a most taki łącząc dwie równoległe drogi i przedzielone Wisłokiem mógłby mieć nierównie większe znaczenie dla okolicy, niż ława dla pieszych.

Zarazem oznajmił Wydział krajowy powiatowi jasielskiemu, że wobec lokalnego tylko znaczenia projektowanego mostu, mógłby udzielić z funduszu krajowego na ten cel subwencyę w wysokości 20% rzeczywistych kosztów budowy pod warunkiem, że reszta kosztów pokrytą będzie miejscowymi środkami, a powiat zastosuje się do warunków ogólnych o subwencyonowaniu.

O tej swej decyzyi polecił Wydział krajowy zawiadomić petycyonujące gminy Wydziałowi powiatowemu w Jaśle, którego zwrócił zarazem uwagę, że byłoby wskazanem, by wobec rzeczywistej potrzeby projektowanego mostu udzielił także Wydział powiatowy na ten cel subwencyi z powiatowego funduszu dróg gminnych. Dotychczas nie ma Wydział krajowy w tej sprawie żadnych dalszych oświadczeń powiatu lub stron.

Uchwała w sprawie petycyi gminy i obszaru dworskiego Rolów o subwencyę na budowę drogi Rolów-Dobrowlany.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy i obszaru dworskiego Rolów, w powiecie drohobyckim, o subwencyę na budowę drogi z Rolowa do Dobrowlan, do możliwego uwzględnienia po myśli okólnika Wydziału krajowego z dnia 22. grudnia 1882 l. 51.432, zawierającego ogólne przepisy o subwencyonowaniu przez kraj dróg gminnych i powiatowych.

Rozporządzenie Wydziału krajowego z d. 29. marca 1896 l. 11.277, będącem wykonaniem powyższego polecenia Wysokiego Sejmu, wezwano Wydział powiatowy w Drohobyczu, by przedłożył Wydziałowi krajowemu szczegółowy projekt budowy tej drogi wraz z kosztorysem, a wówczas będzie Wydział krajowy w możności powzięcia decyzyi w kierunku ewentualnego subwencyonowania tej arteryi komunikacyjnej.

O treści wspomnianego naszego rozporządzenia, polecono Wydziałowi powiatowemu w Drohobyczu zawiadomić petentów.

Dotychczas, mimo dwukrotnych dalszych wezwań, nie przedłożył nam drohobycki Wydział powiatowy żadnego sprawozdania o stadyum, w jakiem ta sprawa się znajduje

Sprawa budowy drogi Olesko-Sokołówka.

Gminy Kąty i Olesko wniosły petycyę do Wysokiego Sejmu o budowę drogi Olesko-Sokołówka.

Wydział powiatowy złoczowski zarządził naprawę drogi Olesko-Kąty i udzielił na ten cel zasiłek 500 zł.

Rada powiatowa złoczowska uznała drogę Ożydów Sokołówka, jako drugi publiczny dojazd kolejowy, albowiem Olesko jest już połączone dojazdem kolejowym z Ożydowem.

Po zbudowaniu drugiego dojazdu z Ożydowa do Sokołówki utworzone zostanie połączenie Oleska z Sokołówką i przezto zostanie zaspokojone w znacznej części — żądanie w petycyi wyrażone.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Sułkowice o ukończenie budującej się tamże subwencyonowanej drogi, jako część drogi gminnej Biertowice-Zembrzyce.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycyę gminy Sułkowice, w powiecie myślenickim, o ukończenie budowy części drogi gminnej Biertowice-Zembrzyce, idącej przez wieś Sułkowice.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu zawiadomił Wydział krajowy reskryptem swym z dnia 3. marca 1896 l. 6.637 Wydział powiatowy w Myślenicach, że część tej drogi Biertowicko-Zembrzyckiej, idącej od gościńca państwowego do szkoły kowalskiej w Sułkowicach, wybudowano w r. 1895, a jakkolwiek przedłużenie budowy tej drogi przez wieś jest pożądanem, to jednak pilniejszem jest przebudowanie mostu, na Paleczce w Budzowie, który to most grozi zawaleniem Zarazem zawiadomił Wydział krajowy tenże Wydział powiatowy, że przedłożone przezeń operaty na ukończenie budowy całej drogi Biertowicko-Zembrzyckiej przesłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z usilnem poparciem o wyjednanie na ten cel odpowiedniej subwencyi ze skarbu Państwa i wstawienie jej do budżetu państwowego na r. 1897.

Odezwą z dnia 21. września 1896 l. 7.880/pr. oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że przedłożyło techniczne operaty dla dalszej budowy tej drogi c. k Ministerstwu spraw wewnętrznych, celem wyjednania subwencyi rządowej, o czem doniósł Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Myślenicach reskryptem z dnia 28. września 1896 l. 60.097.

Uchwała w sprawie petycyi gminy Podmichale w powiecie Kałuskim o przywrócenie komunikacyi na drodze gminnej w tej miejscowości.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Podmichale w powiecie Kałuskim o przywrócenie komunikacyi na drodze gminnej w tej miejscowości, do zbadania i właściwego traktowania, mając na względzie przedsiębrać się mającą w krótkim czasie regulacyę Łomnicy.

W wykonaniu powyższego polecenia Wysokiego Sejmu zawiadomiono petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Kałuszu, że ostateczne uregulowanie drogi gminnej w Podmichalu dla publicznego użytku, nastąpić może dopiero po systematycznem uregulowaniu Łomnicy bo zaprojektowanie tego przełożenia drogi jest ściśle związanem z projektem regulacyi wspomnianej rzeki.

Ponieważ jednak regulacya Łomnicy może być ze względów finansowych rozpoczętą dopiero w roku 1897, a w interesie należytej komunikacyi w Podmichalu okazało się już dziś koniecznem urządzić prowizoryczny przejazd przez tamtejsze grunta dworskie, przeto delegował Wydział krajowy w tym celu na miejsce swego inżyniera i polecił Wydziałowi powiatowemu w Kałuszu, reskryptem tutejszym z dnia 6. lipca 1896 l. 36.206, wykonać odpowiednie roboty wedle wskazówek delegowanego inżyniera, któreby mogły przywrócić należytą w gminie Podmichalu komunikacyę.

O skutkach zarządzeń swych nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy żadnego sprawozdania ze strony Wydziału powiatowego w Kałuszu.

Uchwała w sprawie petycyi obszaru dworskiego w Mełnie o zarządzenie budowy drogi z Firlejowa przez Mełnę do Strzelisk nowych.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby załatwił we własnym zakresie działania petycyę obszaru dworskiego w Mełnie o zarządzenie budowy drogi z Firlejowa przez Mełnę do Strzelisk nowych. Wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy reskryptem z dnia 20. kwietnia 1896 l. 12.911 do interesowanych w tej sprawie w pierwszym rzędzie Wydziałów powiatowych w Bóbrce i Rohatynie z wezwaniem, aby powyższe Reprezentacye powiatowe oświadczyły swą opinię w tej kwestyi; w szczególności oznajmiły, jakimi datkami mogłyby się przyczynić do budowy wspomnianej drogi.

Odpowiedzi powiatów, które oświadczyły gotowość złożenia datków na budowę tej drogi, lecz pod warunkiem, jeżeli c k. Rząd oświadczy się za subwencyonowaniem z funduszów państwa tej drogi, przesłał Wydział krajowy wraz z sprawozdaniem swojem c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie, naco otrzymał odpowiedź c. k. Rządu, intymowaną odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 2. października 1896 l. 8.979, że

droga z Firlejowa do Strzelisk, przez Mełnę idąca, nie należy do tych ważnych pod względem państwowym dróg, dla których mogłoby c. k. Namiestnictwo przed ukończeniem innych ważniejszych komunikacyi, starać się o zasiłek z funduszów państwowych.

O tem oświadczeniu c. k. Rządu zawiadomił Wydział krajowy Wydział powiatowy w Bóbrce i w Rohatynie reskryptem z dnia 10. października 1896 l. 62 544.

Petycya obszaru dworskiego w Mełnie o udzielenie koncesyi do poboru myta mostowego na rzece Świerz.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę obszaru dworskiego w Mełnie o udzielenie koncesyi do poboru myta mostowego na rzece Świerz do zbadania, ewentualnie do przedłożenia odpowiedniego wniosku.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Rohatynie zbadanie na miejscu warunków żądanej koncesyi. Dotychczas nie otrzymaliśmy od tegoż Wydziału powiatowego sprawozdania w tym przedmiocie.

C.

Petycye przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wszystkie niezałatwione petycye.

W wykonaniu uchwały powyższej załatwił Wydział krajowy wszystkie przekazane mu petycye.

D.

Wezwania do c. k. Rządu i sprawy temuż do załatwienia odstąpione.

Uchwała w sprawie wyjednania stałej dotacyi ze skarbu Państwa na subwencyonowanie budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju w stosunku w jakim na ten cel przyczynia się fundusz krajowy, w sprawie uzupełnienia sieci dróg rządowych w kraju i uzyskania dodatkowego kredytu na subwencye dla bu-

Uchwałą z dnia 30. stycznia 1896 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby:

1. wyjednał stałą dotacyę ze skarbu Państwa na subwencyonowanie budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju, a to w tym, co najmniej, stosunku, w jakim na ten cel przyczynia się fundusz krajowy;

2. wziął co rychlej pod rozwagę sprawę uzupełnienia sieci dróg rządowych w kraju i odpowiednie wnioski przedłożył Radzie Państwa do konstytucyjnego traktowania.

Następnie dalszą uchwałą z dnia 6. lutego 1896, będącą w związku z wezwaniem pod I., wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, ażeby w drodze konstytucyjnej przeprowadził uzyskanie dodatkowego kredytu na subwencye dla budowy dróg w powiatach, dotkniętych ruchem emigracyjnym. W załatwieniu powyższych wezwań zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 6. maja 1896 l. 4.040/pr. Wydział krajowy, że wspomniane uchwały Wysokiego Sejmu przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, a dalszą odezwą z dnia 20. maja 1896 l. 12 181/pr znajmiło nam, że sprawa utrzymania dróg rekonstruowanych z pomocą zasiłków państwowych winna być komisyonalnie zbadaną na miejscu przez organa Wydziału krajowego, przy udziale organów c. k. Rządu i to na podstawie wykazu tych dróg, na których prawidłową konserwacyę środki przewidziane ustawą drogową nie wystarczają, oraz na podstawie zebrać się mającego materyału i programu przeprowadzenia wyżej wspomnianych dochodzeń komisyonalnych.

dowy dróg w powiatach, dotkniętych ruchem emigracyjnym.

W wykonaniu tego ostatniego żądania przedłożył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, odezwą z dnia 7. sierpnia 1896 l. 17.912 żądany przezeń wykaz dróg powiatowych i gminnych, zbudowanych przez organa c. k. Rządu lub w ich zastępstwie przez organa autonomiczne przy udziale subwencyi państwowych, zestawiony na podstawie sprawozdań przedłożonych nam przez odnośne Wydziały powiatowe wraz z szczegółowem zestawieniem i podziałem dróg na trzy kategorye wedle stopnia interesu, jaki mieć może w ich utrzymaniu państwo z jednej, a kraj, powiat lub gmina z drugiej strony.

W końcu zaznaczył Wydział krajowy w tej odezwie, że rozdział dróg, jak niemniej program budowy nowych dróg, zbadanie ich warunków technicznych mogłoby być rozstrzygnięte na konferencyi delegatów c. k. Rządu oraz Wydziału krajowego, dlatego upraszał Wydział krajowy o wyznaczenie delegatów i oznaczenie czasu i miejsca proponowanej konferencyi.

Dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi od c. k. Namiestnictwa w tej sprawie, jak niemniej w sprawie wyjednania dodatkowego kredytu na subwencye dla budowy dróg w powiatach, dotkniętych ruchem emigracyjnym, mimo kilkakrotnych dalszych odezw, wystosowanych do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Petycya Rady powiatowej w Brodach o uchylenie prawa poboru myta prywatnego przez obszar dworski w Toporowie od mostu w Toporowie na potoku Radosławka.

Uchwałą z dnia 20. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi petycyę Rady powiatowej w Brodach, o uchylenie prawa poboru myta prywatnego przez obszar dworski w Toporowie od mostu w Toporowie na potoku Radosławka do przychylnego załatwienia.

W załatwieniu wyżwspomnianej petycyi oznajmiło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 30. października 1896 l. 81.951, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznydh załatwiając jednocześnie wniesiony poprzednio a z pomienioną petycyą w związku będący rekurs brodzkiego Wydziału powiatowego przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa w tej sprawie wydanemu, decyzyą z dnia 15. września 1896 l. 19.330 nie uwzględniło tego rekursu z powodu, że Wydział powiatowy wniósł rekurs po upływie czterotygodniowego terminu do wniesienia rekursu wyznaczonego.

O tej decyzyi zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Brodach.

Wydział krajowy nie przedkłada w tym przedmiocie Wysokiemu Sejmowi osobnego wniosku, albowiem jest zdania, że w ogólności sprawa uregulowania myt nadanych bez terminu na czas nieograniczony wymaga zasadniczego załatwienia drogą ustawodawstwa krajowego i dlatego Wydział krajowy objął ją przedłożonym Wysokiemu Sejmowi projektem nowej ustawy drogowej. Jeżeli proponowane przez Wydział krajowy postanowienie odnośne (7 ustęp §. 9. projektu) uzyska moc ustawową, natenczas sprawa poboru myta w Toporowie będzie mogła być załatwioną stanowczo i bez trudności.

E.

Drogi krajowe.

a) Utrzymanie dróg krajowych.

Utrzymanie dróg krajowych w r. 1896 w ogóle było normalne.

Znaczniejsze szkody elementarne zrządzone zostały na drogach krajowych w nowotarskim, sądeckim i brzeżańskim okręgu, a naprawa ich wymaga wydatków w kwocie 5.200 zł.

Nadmieniamy przytem, że 40 mostów drewnianych na drogach krajowych zostały w tym roku zamienione na murowane.

b) Rekonstrukcye.

Znaczniejsze rekonstrukcye wykonano:

1. na drodze Zator-Sucha uregulowano ulicę w Wadowicach na długości 500 *mb*;

2. na drodze Dynów-Sanok podwyższono drogę dla zabezpieczenia od wylewów Sanu na długości 230 *mb*;

3. na drogach Lwów-Rohatyn i Lwów-Stojanów zmieniono pokład szutrowy na bruk z cegły dla zmniejszenia kosztów utrzymania na długości 560 *mb*;

4. na drogach Złoczów-Brzeżany i Rohatyn-Tarnopol wykonano rekonstrukcyę pokładu szutrowego i regulacyi robót ziemnych na długości 3.400 *mb*;

5. na drodze Horodenka Załucze ukończono rekonstrukcyę drogi dla zmniejszenia spadków i uregulowania kierunku na długości 1.500 *mb*.

W ogóle przeprowadzono rekonstrukcye na długości 6·2 *km*.

Zmiany w etacie służby dróg krajowych.

1. Uchwałą z dnia 19. maja 1896 LW. 32 154 mianował Wydział krajowy:

a) inżyniera-adjunkta oddziału techn.-drogowego Kazimierza Engla inżynierem II. klasy;

b) asystenta techn. Juliusza Orzelskiego inżynierem-adjunktem;

c) prowizorycznego asystenta techn. Władysława Ziemińskiego prow. inżynierem-adjunktem;

d) asystenta techn. *extra statum* Tadeusza Rozwadowskiego etatowym asystentem technicznym;

e) prowizorycznego asystenta techn. *extra statum* Wincentego Bortkiewicza prowizorycznym asystentem technicznym etatowym.

2. Rozporządzeniem z dnia 12. maja 1896 LW. 27.381 uwolnił Wydział krajowy elewa oddziału techniczno-drogowego II. klasy p. Jędrzeja Moraczewskiego na jego własne żądanie od pełnienia dalszych obowiązków w służbie krajowej z dniem 1. maja 1896.

3. Rozporządzeniem z dnia 1. września 1896 LW. 48.836 uwolnił Wydział krajowy elewa oddziału techniczno-drogowego I. klasy p. Tadeusza Kobylańskiego na jego własne żądanie od pełnienia dalszych obowiązków w służbie krajowej z dniem 31. lipca b. r.

4. Rozporządzeniem z dnia 1. września 1896 LW. 54.641 Wydział krajowy ze względów służbowych uwolnił prowizorycznego asystenta oddziału techniczno-drogowego p. Łucyana Wincentego 2 im. Bortkiewicza od dalszych obowiązków w służbie krajowej.

5. Rozporządzeniem z dnia 21. października 1896 LW. 63.851 mianował Wydział krajowy elewa technicznego I. klasy p. Bolesława Bronikowskiego prowizor etatowym asystentem technicznym oddziału drogowego.

6. Rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1896 LW. 5.476 przeniósł Wydział krajowy ze względów służbowych:

a) konduktora p. Stanisława Przyjemskiego z Gorlic do Kopyczyniec, poruczając mu dozorowanie drogi kraj. Kopyczyńce-Husiatyn;

b) konduktora p. Karola Feigla z Kopyczyniec do Gorlic, poruczając mu dozorowanie drogi kraj. Gorlice-Konieczna.

7. Reskryptem z dnia 4. sierpnia 1896 LW. 35.039 przeniósł Wydział krajowy ze względów służbowych Teodora Barkowa konduktora dróg kraj. II. klasy w stały stan spoczynku, przyznając mu tytułem emerytury kwotę 481 zł. rocznie.

Równocześnie mianował Wydział krajowy rysownika oddziału techniczno-drogowego p. Edmunda Deyczakowskiego konduktorem dróg krajowych III klasy i poruczył mu dozorowanie drogi krajowej Tyśmienica-Kołomyja.

8. Reskryptem z dnia 4. sierpnia 1896 LW. 35 392 mianował Wydział krajowy prowizorycznego konduktora dróg krajowych III. klasy p. Bolesława Bergera stale etatowym konduktorem.

9. Reskryptem z dnia 4. sierpnia 1896 LW. 37.026 przeniósł Wydział krajowy ze względów służbowych konduktora dróg krajowych p. Franciszka Geringa w stały stan spoczynku, przyznając mu tytułem emerytury kwotę 598 zł. rocznie.

Równocześnie przeniósł Wydział krajowy konduktorów:

a) p. Tadeusza Dybowskiego z Tarnowa do Bóbrki, poruczając mu dozorowanie drogi kraj. Lwów-Bóbrka-Rohatyn;

b) Hieronima Laskowskiego z Dynowa do Tarnowa, poruczając mu dozorowanie drogi kraj. Tarnów-Szczucin.

10. Reskryptem z dnia 4. sierpnia 1896 LW. 48.779 mianował Wydział krajowy p. Błażeja Barana prow. konduktorem dróg krajowych III. klasy, poruczając mu dozorowanie drogi krajowej Dynów-Sanok.

11. Reskryptem z dnia 22. września 1896 LW. 58.247 mianował Wydział krajowy konduktora dróg krajowych III. klasy p. Aleksandra Cywińskiego, dozorującego drogę krajową Czortków-Skała konduktorem II. klasy.

Nadto podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu:

1. iż wskutek zamążpójścia pani Eweliny Pohoskiej, wdowy po inżynierze Wydziału krajowego dalsza wypłata jej poborów rocznych w kwocie 200 zł. zamkniętą została z końcem czerwca 1896;

2. iż wskutek śmierci emerytowanego konduktora dróg krajowych Alojzego Hlawatego, przyznano pozostałej po nim wdowie i sierotom od 1. maja 1896 należną pensyę wdowią i dodatki na wychowanie.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1895 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 46 stacyi mytniczych na drogach krajowych. Stacye te zostały wydzierżawione, a mianowicie 4 z wolnej ręki, zaś 42 po przeprowadzeniu rozpraw licytacyjnych.

Cena wywołania dla stacyi mytniczych w drodze licytacyi wydzierżawionych wynosiła na podstawie dotychczasowego czynszu łączną kwotę 56.021 zł. Rezultat licytacyj częściowych wykazał łączną kwotę 55.913 zł. 61 ct., zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł mniej o 107 zł. 39 ct. Niżej ceny wywołania zostały wydzierżawione stacye mytnicze Jarosław, Wulka zapałowska, Płazów, Busk, Zbaraż, Darachów, Raszków i Serafińce.

Czasowo zaprowadzono pobór myta we własnym zarządzie na nowej stacyi w Zaleszanach.

Zarządzono omycenie nowo zbudowanej drogi krajowej Przeworsk-Dynów.

Rezultat ogólny administracyi myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych w r. 1894, wedle zamknięć rachunkowych z tego roku w rzeczywistości uczynił kwotę	220.989 zł.	$89^1/_2$	ct.
Że zaś dochód z dzierżawy tych myt w r. 1893 przyniósł	228.427 „	40	„
przeto zmniejszył się w r. 1894 o kwotę .	7.437 „	$50^1/_2$	„
Dochód mytniczy na rok 1895 preliminowano w kwocie	225.000 „	—	„
zaś wedle zamknięć rachunkowych z tego roku uczynił za ten rok w rzeczywistości kwotę .	224.615 „	90	„
zatem w porównaniu z r. 1894 zwiększył się dochód o kwotę	3.626 „	$-^1/_2$	„
Podług kontraktów dzierżawnych na rok 1896 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi kwotę . .	229.345 „	11	„

Domki mytnicze.

Kosztem funduszu krajowego przedsięwzięto budowę nowych domków mytniczych w Birczy, Horodyszczach, Koniecznej, Kurzanach, Strusowie i Zaleszanach; nadto zarządzono naprawę domków mytniczych w Babicach, Dobropolu, Jasionce, Obidowej, Rozwadowie, Stecowej i Wielowsi.

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległości w dochodach mytniczych z końcem roku 1894 wynosiły	16.354 zł.	$94^1/_2$	ct
z których ściągnięto kwotę . . .	2.969 „	19	„
pozostała zatem w rzeczywistości zaległość w kwocie	13.385 „	$75^1/_2$	„

cięży na zawodnych dzierżawach myt, a mianowicie:

w Bagienicy . . .	1.292 zł.	32	ct.
w Błotni	455 „	30	„
w Bokutynie i Rozchadowie .	4.627 „	70$^1/_2$	„
w Dawidowie . . .	775 „	28	„
w Raszkowie i Serafińcach .	2.665 „	78	„
w Kluwińcach . . .	1.292 „	51	„
w Miechocinie . . .	331 „	19	„
w Niedzicy . . .	726 „	66	„
w Podliskach małych . .	1.218 „	81	„

Przeciwko zawodnym dzierżawcom wdrożono kroki sądowe.

F.

Drogi powiatowe i gminne.

Ogólny obraz obecnego ruchu około budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju.

Poniżej zamieszczony w porządku alfabetycznym wedle powiatów wykaz daje ogólny obraz obecnego ruchu około budowy dróg powiatowych i gminnych w kraju.

I. *Biała:* Droga *Biała-Jawiszowice* na ukończeniu.

II. *Bóbrku:* W budowie droga *Bryńce-Choderkowce.*

III. *Bochnia:* W budowie *Chrostowa-Niszkowice* i *Marszowice-Podłęże.*

IV. *Bohorodczany:* Znaczniejszych robót nie było.

V. *Borszczów:* Budowa drogi *Jezierzany-Uście biskupie* z odnogą *Bilcze-Seret* na ukończeniu.

VI. *Brody:* Dalsza budowa dróg *Brody-Załośce* i *Podkamień-Pieniaki.*

VII *Brzesko:* Rozpoczęto budowę drogi *Radłów-Miechowice.*

VIII. *Brzeżany:* Dalsza budowa *Horodyszcze-Kozłów.*

IX. *Brzozów:* Rozpoczęto budowę drogi *Brzozów-Nosdrzec.*

X. *Buczacz:* Dalsza budowa drogi *Jazłowiec-Niżniów.* Na ukończeniu budowa drogi *Korościatyn-Ujście zielone.*

XI. *Chrzanów:* Dalsza budowa drogi *Chrzanów-Zator* i rozpoczęcie budowy drogi *Płaza-Tenczynek.*

XII. *Cieszanów:* Ukończono budowę drogi *Dachnów-Lubaczów* (4·8 *km* — 26.047 zł., subwencya: 10.419 zł.). Dalsza budowa drogi *Lubaczów-Hruszów.*

XIII. *Czortków:* Znaczniejszych robót nie było.

XIV. *Dąbrowa:* Rozpoczęto rekonstrukcyę częściową drogi w Żabnie.

XV. *Dobromil:* Dalsza budowa drogi *Hubicze Bircza* i *Nowe miasto-Hruszatyce.* Rozpoczęto budowę drogi *Krościenko-Kuźmina.*

XVI. *Dolina:* Znaczniejszych robót nie było

XVII. *Drohobycz:* Rozpoczęto budowę drogi *Chyrawka-Glinne.*

Drogę *Hubicze-Schodnica* objęto w zarząd Wydziału krajowego i zbudowano w dalszym ciągu 4 *km*, a zrekonstruowano 3 *km*

(Szczegółowe sprawozdanie co do tej drogi znajduje się na innem miejscu)

XVIII *Gorlice:* Ukończono budowę drogi *Ropa-Wysowa* (26 *km* 69.559 zł, subwencya 24.600 zł.). Dalsza budowa drogi *Zagórzany-Dominikowice.*

XIX. *Gródek:* Dalsza budowa dróg *Czerlany-Porzecze*, *Gródek-Dobrzany*, *Gródek-Hoszany* i *Gródek-Kamienobród.* Uporządkowano drogę *Gródek-Komarno*

XX. *Grybów:* Dalsza budowa drogi *Wojnarowa-Konieczna.*

XXI. *Horodenka:* Dalsza budowa drogi *Niezwiska-Obertyn.*

XXII. *Husiatyn:* Dalsza budowa dróg *Husiatyn-Probużna*, *Husiatyn-Postułówka* i *Chorostków-Mszaniec.*

XXIII. *Jarosław:* Dalsza budowa dróg *Sieniawa-Majdan* i *Węgierka-Krzywcza.* Rozpoczęto budowę dróg *Przeworsk-Bystrowice* i *Radymno-Oleszyce.*

XXIV. *Jasło:* Znaczniejszych robót nie było.

XXV *Jaworów:* Ukończono drogę *Jaworów-Sądowa Wisznia.* (dług. 14·2 *km* — 83.631 zł., subw. 35 000 zł.).

XXVI. *Kałusz:* Dalsza budowa drogi *Kałusz-Żurawno.*

XXVII. *Kamionka:* Dalsza budowa drogi *Jabłonówka-Chołojów.* Rozpoczęto budowę drogi *Busk-Łopuszna.* Rozpoczęto budowę drogi ze Streptowa do Lipska w Streptowie.

XXVIII. *Kolbuszowa:* Dalsza budowa drogi *Kolbuszowa-Sokołów* i *Kolbuszowa-Sędziszów.*

XXIX *Kołomyja:* Znaczniejszych robót nie było.

XXX. *Kosów:* Dalsza budowa drogi *Kosów-Jasionów górny.*

XXXI. *Kraków:* Znaczniejszych robót nie było.

XXXII. *Krosno:* Znaczniejszych robót nie było.

XXXIII. *Limanowa:* Dalsza budowa drogi *Krasne-Tymbark* i rozpoczęcie budowy drogi *Młynne-Ujanowice.*

XXXIV. *Lisko:* Znaczniejszych robót nie było

XXXV. *Lwów:* Dalsza budowa drogi *Lwów-Szczerzec.*

XXXVI. *Łańcut:* Ukończono budowę drogi *Kańczuga-Pruchnik.* Dalsza budowa dróg *Łańcut-Kańczuga* i *Przeworsk-Markowa.* Rozpoczęto budowę drogi *Przeworsk-Bystrowice.*

XXXVII. *Mielec:* Dalsza budowa drogi *Radomyśl-Przecław.*

XXXVIII. *Myślenice:* Dalsza budowa dróg *Biertowice-Zembrzyce* i *Pcim-Jordanów.* Rozpoczęto budowę drogi *Lubień-Mszana dolna.*

XXXIX. *Mościska:* Ukończono budowę drogi *Sądowa Wisznia-Jaworów* (3·1 *km* 19.500 zł., subw. pań. 11.700 zł., kraj 4.875 zł.). Uporządkowano i częściowo zrekonstruowano drogę *Mościska-dworzec kolejowy* (4 *klm*). Dalsza budowa dróg *Sądowa Wisznia-Dmitrowice* i. *Chodnowice-Husaków.*

XL. *Nadwórna:* Dalsza budowa drogi *Nadwórna-Markowce.* Rozpoczęto budowę drogi *Nadwórna-Łanczyn.*

XLI *Nisko:* Ukończono budowę drogi *Racławice-Zarzecze-Ulanów* (11 *klm* 22.051 zł., subw. 9.700 zł.). Dalsza budowa dróg *Majdan-Rozwadów* (szczegółowe sprawozdanie co do tej drogi na innem miejscu), *Jeżów-Nart* i *Nisko-Przyszów.*

XLII. *Nowy Targ:* Dalsza budowa drogi *Zakopane-Łysa Polana* (szczegółowe sprawozdanie na innem miejscu).

XLIII. *Pilzno:* Rozpoczęto budowę drogi *Pilzno-Wielopole.*

XLIV. *Podhajce:* Dalsza budowa dróg *Podhajce-Bożyków* i *Podhajce-Denysów.* Ukończono odnogę *w Nowosiółce.* (2 *klm* 5.926 zł., subw. 500 zł.).

XLV. *Przemyśl:* Rozpoczęto budowę drogi *Medyka-Nienowice.* Ukończono budowę drogi *Jaksmanice-Husaków* (10.1 *klm* — 36.729 zł., subw. 16.800 zł.).

XLVI. *Przemyślany:* Dalsza budowa drogi *Przemyślany-Pomorzany.* Rozpoczęto budowę drogi w *Dusanowie.*

XLVII. *Rawa:* Dalsza budowa drogi *Lubycza-Józefówka.* Rozpoczęto budowę drogi *Rawa-Niemirów.*

XLVIII. *Rohatyn:* Znaczniejszych robót nie było.

XLIX. *Ropczyce:* Rozpoczęto budowę drogi *Kolbuszowa-Sędziszów.*

L. *Rudki:* Uporządkowano drogę *Gródek-Komarno.*

LI. *Rzeszów:* Dalsza budowa dróg *Tyczyn-Jaworów* i *Przybyszówka-Zgłobień.*

LII. *Sambor:* Dalsza budowa dróg *Sambor-Mościska* i *Przemyśl-Rudki.*

LIII. *Sanok:* Ukończono most kratowy na rzece Tabo *w Rymanowie* (32 *m* światła 8090 sub. 4.000 zł.)

LIV. *Sącz:* Na ukończeniu budowa drogi *Czchów-Jakubkowice.*

LV. *Skałat:* Dalsza budowa drogi *Podwołoczyska-Krasne.* Ukończono budowę drogi *Grzymałów-Trembowla* z odnogą do *Poznanki.* (długość 21 *klm.* Koszta 86 211 zł., subw. 43.105 zł.).

LVI. *Śniatyn:* Ukończono budowę drogi *Zabłotów-Rożnów* (długość 14 *km*, koszt 132.738 zł., subwencya 50%).

LVII. *Sokal:* Dalsza budowa dróg *Sokal-Krystynopol* i *Bełz-Waręż*. Rozpoczęto budowę drogi *Sokal-Tartaków*

LVIII. *Stanisławów:* Dalsza budowa drogi *Tustań-Pobereże*.

LIX. *Stare miasto:* Znaczniejszych robót nie było.

LX. *Stryj:* Na ukończeniu budowa dróg *Stryj-Żurawno* i *Słobódka-Sokołów*. Rozpoczęto budowę dróg *Synowódzko-Kruszelnica* i *Tuchołka-Smorze*.

LXI *Tarnobrzeg:* Dalsza budowa dróg *Grębów-Stale* i *Zaleszany-Radomyśl*.

LXII. *Tarnopol:* Dalsza budowa dróg *Tarnopol-Grzymałów* i *Iwaczów-Obarzaniec*.

LXIII. *Tarnów:* Ukończono drogę *Tuchów-Olszyny* (8 k_8 — 59.378 zł. subw 50% z mostem kratowym na Białe).

LXIV. *Tłumacz:* Dalsza budowa drogi *Markowce-Nadwórna*..

LXV. *Trembowla:* Dalsza budowa drogi *Janów-Kobyłowłoki*.

LXVI. *Turka:* Dalsza budowa drogi *Turka-Czarna*.

LXVII. *Wadowice:* Budowa drogi *Wadowice-Brzeźnica* na ukończeniu.

LXVIII. *Wieliczka:* Dalsza budowa dróg *Wieliczka-Świątniki* i *Świątniki-Swoszowice*.

LXIX. *Zaleszczyki:* Dalsza budowa dróg *Koszyłowce-Bazar* i *Kasperowce-Kołodróbka*.

LXX. *Zbaraż:* Znaczniejszych robót nie było.

LXXI. *Złoczów:* Dalsza budowa dróg *Płuchów-Podkamień* i *Złoczów-Ożydów* (na ukończeniu).

LXXII *Żółkiew:* Dalsza budowa drogi *Żółkiew-Kamionka*

LXXIII. *Żydaczów:* Dalsza budowa drogi *Stryj Żurawno*.

LXXIV. *Żywiec:* Znaczniejszych robót nie było.

W ogóle w 62 powiatach było w budowie 109 dróg ważniejszych.

Dla braku szczegółowych sprawozdań z Wydziałów powiatowych o postępie budowy dróg, zmuszeni jesteśmy ograniczyć przedstawienie długości i kosztów budowy tylko do tych dróg, których budowa ukończoną i rachunki ostatecznie załatwione zostały.

Pomoc techniczna udzielona powiatom w r. 1896.

Projekty wstępne przez krajową służbę drogową zostały wykonane:

1.	w pow. mościskim droga Pakość Husaków . .	12	*klm*
2	w pow. nadwórniańskim droga Nadwórna Łanczyn	14	„
3.	w pow. nowotarskim droga z Łysej Polany do Morskiego Oka	10	„
4.	w pow złoczowskim dojazd kolejowy w Złoczowie	2	„
	Razem .	38	*klm*

Projekty szczegółowe wykonano dla następnych dróg:

1	W pow.	bobreckim dojazd kolejowy w Starem Siole	3·0	*klm*
2.	„	borszczowskim Perejmy-Szyszkowce	9·1	„
3.	„	brzeżańskim dojazdy kolejowe	6·9	„
4.	„	buczackim w Buczaczu	0·6	„
5.	„	chrzanowskim Płaza-Obłazki	3·5	„
6.	„	dobromilskim Hubicze-Bircza	0·5	„
		Krościenko-Kuźmina	1·0	„
7.	„	drohobyckim Hubicze Schodnica	3·6	„
8.	„	grybowskim Florynka-Krzyżówka	7·0	„
9.	„	horodeńskim Niezwiska-Obertyn	3·0	„
10.	„	husiatyńskim dojazd w Kopyczyńcach	0·9	„
11.	„	jarosławskim Przeworsk-Bystrowice	4·5	„
12	„	kosowskim Kosów-Jasionów	8·1	„
13.	„	krośnieńskim w Iwoniczu	3·8	„
14.	„	lwowskim dojazd w Szczercu	1·8	„
		„ w Nawaryi	3·0	„
15.	„	łańcuckim Urzejowice-Krzeczowice	1·2	„
		w Rakszawie	1·0	„
		Przeworsk-Markowa	3·0	„

	W pow.	łańcuckim	Przeworsk-Bystrowice	4·4 *klm*
16.	„	mościskim	Hordynia-Sambor	3·0 „
			Pakość-Husaków	2·3 „
			w Sądowej Wiszni	0·8 „
17.	„	nadworniańskim	Nadwórna-Łanczyn	1·3 „
18.	„	nowotarskim	w Zakopanem	0·9 „
			Łysa Polana-Morskie Oko	4·5 „
19.	„	rawskim	Rawa-Niemirów	9·0 „
20.	„	rohatyńskim	Kąkolniki Podhajce	5·0 „
21.	„	tarnobrzeskim	Grębów-Stale	3·0 „
			Radomyśl-Zaleszany	0·5 „
22.	„	turczańskim	Turka-Czarna	3·5 „
23.	„	złoczowskim	dojazd w Złoczowie	2·0 „
24.	„	żółkiewskim	Żółkiew-Kamionka	6·0 „
25.	„	żywieckim	Lachowice-Jelesna	2·3 „

W ogóle w 25 powiatach na 34 drogach krajowych służba drogowa wykonała szczegółowych projektów dróg 114 *ktm.*

Pod kierunkiem technicznym krajowej służby drogowej wykonano następne budowy dróg:

Powiat	Droga	Długość wykoń. drogi w klm	Ilość robót ziemnych w m^3	Ilość mostów	Inne ważniejsze roboty
Borszczów	Bilcze - Ujście	1·2	2 000	2	
	Perejmy - Szyszkowce	—	1.000	4	
	Borszczów-Wierzchiakowice	1·0	1.000	—	
Brzeżany	Horodyszcze - Kozłów	1·5	5.000	10	
Brzozów	Brzozów - Nozdrzec	2·0	9.000	5	
Buczacz	w Buczaczu	0·5	500	—	Zarząd techn. w Buczaczu
	Jazłowiec - Niźniów	3·0	24.000	6	
Dobromil	Hubicze - Bircza	—	3.000	1	
	w Nowem Mieście	—	8.500	—	1.500 *mt* tam
	Krościenko - Kuźmina	1·0	5.000	4	1.000 m^3 muru opor.
Drohobycz	Hubicze - Borysław	6·6	35.000	13	skarp murow. 900 *mt.* regul. rzeki 1.000
Husiatyn	w Kopyczyńcach	0 9	700	—	
Jarosław	Przeworsk - Bystrowice	3·0	20.000	5	
Kamionka	w Kamionce	0·1	100	–	
	Busk - Chołojów	—	12.000	5	
	Busk - Toporów	—	3 000	2	
Kosów	Kosów - Jasionów	1·6	12.000	5	most krat. 36 *m* „ sklep. 24 *m* mury opor. 1.400 m^3
Łańcut	Przeworsk - Markowa	3·3	15 000	6	
	Przeworsk - Bystrowice	2·3	30.000	7	
Mościska	w Sądowej Wiszni	0·8	2.500	3	uporządkowanie dróg 7 *klm*
	w Mościskach	2·0	1.000	1	
Myślenice	Biertowice - Zembrzyce	0·8	1.500	4	
Nadwórna	Nadwórna - Markowa	1·0	7.000	–	mury opor. 1.800 m^3
Nisko	Majdan - Rozwadów	13·0	40.000	14	
Nowy Targ	Jaszczurówka - Łysa Polana	5·5	27.000	16	
Rohatyn	w Lipicy dolnej	0·3	2.000	1	
Rudki	Gródek - Komarno	6·7	2.000	—	
Sącz	Czchów - Jakóbkowice	3·3	10.000	3	
Tłumacz	Nadwórna - Markowce	5·0	3.000	5	
Turka	Turka - Czarna	2·5	16.000	9	mury opor. 130 m^3
Żółkiew	Żółkiew - Kamionka	1·7	2.300	3	

W ogóle pod technicznym kierunkiem krajowej służby drogowej w 22 powiatach prowadzono roboty na 31 drogach i wykończono 71 *klm* dróg — wykonano przeszło 300.000 m^3 robót ziemnych, 134 mostów i 4.700 m^3 murów oporowych.

Uzasadnienie preliminarza dotacyi na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Na bezzwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych preliminuje Wydział krajowy na r. 1897:

a) wydatek zwyczajny w dotychczasowej wysokości 300 000 zł.

b) wydatek nadzwyczajny . . . . . . 80.000 „

Wydatek nadzwyczajny preliminuje się o 10.000 zł. większy, jak w r. b., a to z powodu nowych uchwał Wysokiego Sejmu, a mianowicie podwyższenia subwencyi na budowę drogi Kosów Jasienów z 70 na 75%, oraz przyznania na budowę dróg Przeworsk - Markowa i Przeworsk - Bystrowice 60% subwencyi.

SUBWENCYE

udzielone na budowę i rekonstrukcyę dróg powiatowych i gminnych w ciągu roku 1895.

Lp.	W powiatach	Pojedynczo		Razem	
1	Biała, na budowę drogi powiatowej Biała-Jawiszowice	—	—	7.000	—
2	Bóbrka, na budowę drogi gminnej Bryńce-Hoderkowce	—	—	3.000	—
3	Bochnia, na budowę dróg gminnych:				
	1. Marszowice-Podłęże	2.000	—		
	2. Chrostowa-Nieszkowice	3.000	—	5.000	—
4	Borszczów, na budowę drogi powiatowej Jezierzany-Uście biskupie	—	—	7.000	—
5	Brzeżany, na budowę drogi gminnej Horodyszcze-Kozłów	—	—	900	—
6	Buczacz, na budowę dróg gminnych:				
	1. Jazłowiec-Niżniów	7 000	—		
	2. Nowosiółka-Beremiany	2.000	—	9.000	—
7	Chrzanów, na budowę drogi powiatowej Chrzanów-Zator	—	—	3.000	—
8	Cieszanów, na budowę drogi powiatowej Cieszanów-Hruszów	—	—	3.000	—
9	Czortków, na budowę drogi powiatowej Jagielnica-Ułaszkowce	—	—	1.000	—
10	Dąbrowa, na budowę drogi gminnej Siedliszowice-Jadowniki	—	—	1.200	—
11	Dobromil, na budowę drogi gminnej Łodzinka-Bircza	—	—	4.055	11
12	Drohobycz, na budowę drogi powiatowej Borysław-Schodnica	—	—	3 000	—
13	Gorlice, na budowę dróg gminnych:				
	1. Zagórzany-Kobylanka	1.000	—		
	2. Ropa-Wysowa	1.500	—	2.500	—
14	Gródek, na budowę drogi gminnej Gródek-Hoszany	—	—	1.571	—
15	Grybów, na budowę drogi gminnej Korzenna-Wojnarowa	—	—	6.000	—
16	Horodenka, na budowę drogi powiatowej Niezwiska-Obertyn	—	—	281	62
17	Husiatyn, 1. na budowę dróg powiatowych Husiatyn-Probóżna i Husiatyn-Postołówka	8.000	—		
	2. na budowę drogi gminnej Chorostków-Mszaniec	1.300	—	9.300	—
18	Jarosław, na budowę drogi powiatowej Jarosław-Hucisko	2.000	—		
	na budowę dróg gminnych Jarosław-Rokietnica, Próchnik-Kańczuga, Węgierka-Krzywcze z Sieniawy przez Majdan do granicy kraju	6.500	—	8.500	—
	do przeniesienia			75.307	73

Lp.	W powiatach	Pojedyńczo		Razem	
	z przeniesienia	—	—	75.307	73
19	Jasło, na budowę drogi gminnej Kozłówka-Wysoka w Markuszowej	—	—	200	—
20	Jaworów, na budowę dróg gminnych Jaworów-Sądowa-Wisznia i Jaworów-Niemirów	—	—	8.481	44
21	Kałusz, na budowę drogi gminnej Kałusz-Kopanka „Żurawno“	—	—	1.600	—
22	Kamionka, na budowę drogi gminnej Chołojów-Jabłonówka	—	—	9.000	—
2 3	Kolbuszowa, na budowę drogi powiatowej Kolbuszowa-Sokołów	—	—	5.000	—
24	Kossów, na budowę drogi powiatowej Kossów-Jasionów górny	—	—	14 000	—
25	Limanowa, na budowę drogi gminnej Krasne-Tymbark	—	—	4.000	—
26	Lwów, na budowę dróg gminnych:				
	1. Lwów-Szczerzec-Komarno	2.000	—		
	2. Jaryczów-Podliski małe	5.000	—	7.000	—
27	Łańcut, na budowę drogi powiatowej Łańcut-Kańczuga	3.000	—		
	Na budowę dróg gminnych:				
	1. Przeworsk-Markowa	4.000	—		
	2. Urzejowice-Krzeczowice	2.000	—	9.000	—
28	Mielec, na budowę drogi gminnej Radomyśl. Przecław	—	—	3.000	—
29	Mościska, na budowę dróg gminnych:				
	1. Dmytrowice-Sambor	1.500	—		
	2. Sądowa Wisznia-Dmytrowice	1.500	—		
	3. Jaworów Sądowa-Wisznia	4.500	—	7.500	—
30	Myślenice, na budowę dróg gminnych:				
	1. Zembrzyce Biertowice	3.000	—		
	2. Pcim-Jordanów	1.500	—	4.500	—
31	Nadwórna, na budowę drogi gminnej Nadwórna-Markowce	—	—	5.350	—
32	Nisko, na budowę dróg gminnych:				
	1. Majdan-Stany-Rozwadów	30.156	21		
	2. Zarzecze-Ulanów	1.000	—		
	3. Jeżów-Nart	1.000	—		
	4. Nisko-Przyszów	1.000	—	33.156	21
33	Nowy Targ, na budowę dróg gminnych:				
	1. Jaszczurówka-Łysa Polana	26.000	—		
	2. Bystre-Olcza	1.000	—		
	3. Pienińskiej	9.000	—	36.000	—
34	Podhajce, na budowę dróg gminnych Podhajce-Bożyków i Podhajce-Denysów	—	—	6.000	—
35	Przemyśl, na budowę drogi gminnej Przemyśl-Husaków	—	—	2.800	—
36	Przemyślany, na budowę drogi gminnej Przemyślany-Pomorzany	—	—	10.000	—
	do przeniesienia			241.895	38

Lp.	W powiatach	Pojedyńczo		Razem	
	z przeniesienia	—	—	241.895	38
37	Rawa, na budowę drogi powiatowej Rawa-Uhnów-Zastawie	4.500	—		
	na budowę drogi gminnej Lubycza-Józefówka	5.000	—	9.500	—
38	Rzeszów, na budowę drogi powiatowej Tyczyn-Jawornik	2.000	—		
	Na budowę dróg gminnych:				
	1. Przybyszówka-Zgłobień	7.000	—		
	2. Miłocin-Bratkowice	1.467	20	10.467	20
39	Sambor, na budowę drogi gminnej Sambor-Mościska	—	—	3.000	—
40	Sanok, na rekonstrukcyę drogi gminnej Rymanów-Jaśliska	—	—	4.000	—
41	Sącz nowy, na budowę dróg gminnych:				
	1. Czchów-Witowice-Jakubowice	10.377	—		
	2. Nowy Sącz - Librantowa - Bobowa	1.500	—	11.877	—
42	Skałat, na budowę dróg gminnych:				
	1. Grzymałów - Sorocko - Trembowla	7.000	—		
	2. Podwołoczyska-Grzymałów	1.000	—	8.000	—
43	Śniatyn, na budowę drogi powiatowej Zabłotów-Rożnów	—	—	7.000	—
44	Sokal, na budowę drogi powiatowej Sokal-Krystynopol	—	—	7.000	—
45	Stryj, na budowę dróg powiatowych:				
	1. Stryj-Żurawno	3.000	—		
	2. Słobódka-Sokołów	3.000	—	6 000	—
46	Tarnobrzeg, na budowę dróg gminnych:				
	1. Zaleszany-Radomyśl	3.000	—		
	2. Grębów-Stale	1.000	—	4.000	—
47	Tłumacz, na budowę dróg gminnych:				
	1. Nadwórna-Markowce	2.000	—		
	2. w Kułyskach	500	—	2.500	—
48	Turka, na budowę drogi powiatowej Turka-Lutowiska	—	—	10.000	—
49	Wadowice, na budowę drogi powiatowej Wadowice-Brzeźnica	—	—	3.000	—
50	Wieliczka, na budowę drogi gminnej Świątniki-Swoszowice	—	—	2.000	—
51	Zaleszczyki, na budowę drogi powiatowej Koszyłowce-Bazar	—	—	3.000	—
52	Zbaraż, na budowę dróg gminnych Zbaraż-Berezowica i Zbaraż-Podwołoczyska	—	—	8.000	—
53	Złoczów, na budowę drogi powiatowej Złoczów-Ożydów	3.000	—		
	Na budowę drogi gminnej Płuchów-Podlipie-Nuszcze	500	—	3.500	—
	do przeniesienia			344.739	58

Lp.	W powiatach	Pojedyńczo		Razem	
	z przeniesienia	—	—	344.739	58
54	Żółkiew, na budowę drogi powiatowej Żółkiew-Krechów-Fujna	2.000	—		
	Na budowę drogi gminnej Turynka-Kamionka strum.	5.000	—	7.000	—
55	Żydaczów, na budowę drogi powiatowej Stryj-Żurawno	—	—	1.000	—
	Razem	—	—	352.739	58
	Po potrąceniu zasiłków udzielonych z innych pozycyi budżetu, mianowicie:				
	Z Rubr. X. lit. B. poz. 137 *b.* Wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu na budowę drogi gminnej Czchów-Witowice-Jakóbowice do LW. 55.267/95	459	—		
	Z Rubr. X. lit. C. poz. 138.: *a)* Wydziałowi powiatowemu w Brzeżanach na budowę drogi gminnej Horodyszcze Kozłów do LW. 14.929/95 900 zł.; *b)* Wydziałowi powiatowemu w Nisku na budowę drogi gminnej Nisko Przyszów do LW. 5.836/95 1.000 zł.	1 900	—	2.359	—
	Wynoszą wydatki brutto	—	—	350.380	58
	Do tego wydatki na kontrolę i pomoc techniczną poniesione w roku 1895.	—	—	10.625	73
	Suma	—	—	361.006	31
	Według zamknięcia rachunków za r. 1895. wynoszą wydatki brutto	—	—	409.780	75
	Nadwyżkę w kwocie	—	—	48.774	44
	Stanowią:				
	1. zasiłki udzielone w r. 1894. na rachunek roku 1895.	32.774	44		
	2. pożyczki bezprocentowe udzielone zaliczkowo z funduszu przeznaczonego na zasiłki	16.000	—		
	Razem j. w.	48.774	44		
	Po potrąceniu z wydatków brutto w kwocie j. w.:			409.780	75
	1. zwrotu od Wydziału pow. w Bóbrce reszty datku na budowę drogi Chodorów-Rohatyn	1.000	—		
	2. zwrotów od Wydziałów pow. kosztów komisyjnych inżynierów Wydziału krajowego	7.751	75		
	3. zwrotu z funduszu pożyczkowego drogowego udzielonych zaliczkowo pożyczek	16.000	—		
	4. I. i II. raty subwencyi z c. k Skarbu Państwa na budowę drogi Majdan-Rozwadów	30.000	—	54.751	75
	Okazują się wydatki netto jak zamknięcie rachunków za rok 1895.			355.029	—

Zakładowy fundusz pożyczkowy na drogi gminne i powiatowe.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne wynosił od r. 1893 po koniec r. 1894		250.000 zł. – ct.
Dotacya z funduszu krajowego na rok 1895		20.000 „ — „
Razem		270.000 zł. – ct.
Po koniec r. 1894 udzielono Wydziałom powiatowym bezprocentowych pożyczek w kwocie .		477.850 „ — „
W roku 1895 udzielono pożyczek Wydziałom powiatowym:		
1. w Husiatynie . .	10.000	
2. „ Kamionce strumił. .	3.000	
3. „ Kossowie . .	900	
4. „ Krośnie . . .	5.000	
5. „ Łańcucie . . .	8.000	
6. „ Rzeszowie . .	11.000	
7. „ Sokalu . . .	11.000	
8 „ Tłumaczu . .	3.000	
9. „ Zaleszczykach . .	4.000	55.900 „ — „
Razem 56 Wydziałom powiatowym . .		533.750 zł. — ct.
Na rachunek tych pożyczek spłacono po koniec roku 1894 .	228 161 zł. 05 ct.	
a w roku 1895 . . .	45.916 „ 66 „	274.077 „ 71 „
Pozostaje do zwrotu w latach następnych		259.672 zł. 29 ct.
Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym uzyskano odsetki po koniec roku 1894	4.540 zł. 11 ct.	
a w roku 1895 . . .	196 „ 21 „	4.736 „ 32 „
Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetków zwłoki za niedotrzymanie terminów spłaty rat pożyczkowych po koniec roku 1894	823 zł. 05 ct.	
zaś w roku 1895 . . .	65 „ 82 „	888 „ 87 „

Bilans z końcem roku 1895.

Należytości czynne:	
1. Od Wydziałów powiatowych .	259.672 zł 29 ct.
2. Na 3% rachunku bieżącym . .	15.440 „ 97 „
3. Zapas gotówką w kasie krajowej .	511 „ 93 „
Razem .	275 625 zł. 19 ct.
Należytości bierne	— „ — „
Czysty stan czynny .	275 625 zł. 19 ct.
Po porównaniu ze stanem czynnym z końcem roku 1894	255.363 „ 16 „
okazuje się przyrost majątku w r. 1895 .	20.262 zł. 03 ct.
a w szczególności:	
a) z dotacyi	20.000 „ — „
b) z odsetków z lokacyi i za zwłokę .	262 „ 03 „
Razem jak wyżej .	20.262 zł. 03 ct.

Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów dróg gminnych.

Załączony pod ·/. wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za r. 1894 obejmuje 72 powiaty, gdyż Wydziały powiatowe w Cieszanowie i Trembowli mimo przypomnień Wydziału krajowego nie przedłożyły dat odnośnych do dnia zamknięcia pomienionego wykazu.

A. Wykaz dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1894.

Na utrzymanie w 72 powiatach 43.450,545 *km* dróg gminnych służył w roku 1894 fundusz w łącznej kwocie 1,845.132 zł. 25 1/2 ct. w. a., a w szczególności służyły: prestacye w robociźnie wartości 1,309.595 zł. 01 ct. w a., prestacye w materyale drzewnym wartości 102 796 zł 73 1/2 ct. w. a., dotacya z powiatowego funduszu dróg gminnych w kw. 389.940 zł. 02 1/2 ct. w. a., dochody mytnicze w kwocie 19.204 zł. 79 ct. w. a., tudzież inne dochody gotówką w kwocie 23.595 zł. 69 1/2 ct. w. a.

Alegat 1.

Z powyższej łącznej sumy dochodów w kwocie 1,845 132 zł 25 1/2 ct. w. a. wydano w rzeczywistości na utrzymanie 43 450,545 *km* dróg gminnych kwotę 1,724.944 zł. 75 ct. w. a., pozostała zatem z końcem roku reszta nieodrobionych prestacyj wartości 119.497 zł. 51 ct. w. a. tudzież niedobory do pokrycia z powiatowego funduszu dróg gminnych w kwocie 689 zł. 99 1/2 ct. w. a., czyli razem 120.187 zł. 50 1/2 ct. w. a.

B. Zamknięcie rachunków powiatowego funduszu dróg gminnych za rok 1894.

Zamknięcie rachunków powiatowego funduszu dróg gminnych za rok 1894, jak wynika z załączonego pod ·/. wykazu, nie przedłożył tylko Wydział powiatowy w Kolbuszowej. Powiatowe fundusze dróg gminnych 73 powiatów w powyższym wykazie zestawionych miały w r. 1894 ogólnego dochodu 1,403.768 zł. 74 1/2 ct., wydatków zaś 1,321.787 zł. 64 ct., pozostało zatem z końcem roku 84.458 zł. 33 1/2 ct. w. a.

Alegat 2.

Potrącając niedobór z pozycyi 7, 13, 50, 59 i 60 w kwocie 2,477 zł. 23 ct. w. a, wynosił stan gotówki w 73 powiatach objętych wykazem z końcem roku 1894 kwotę 81.981 zł. 10 1/2 ct. w. a.

G.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 1. grudnia 1895 do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania osiągnięto następujące dalsze wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych, a mianowicie:

1. *W powiecie Bobreckim.* Zaprojektowany przez tamtejszy Wydział powiatowy dojazd kolejowy w Starem Siole o dług. 2 *km* 513 *m* kosztem 13.500 zł., po wypracowaniu dokładnego operatu technicznego i po przeprowadzeniu wstępnych czynności, został przedstawiony c. k. Namiestnictwu dla wydania potrzebnego orzeczenia.

2. *W powiecie Brzeżańskim.* W skutek budowy linii kolei Halicz-Ostrów powstała potrzeba budowy 5 publicznych dojazdów kolejowych, mianowicie:

a) od stacyi w Potutorach do gościńca rządowego Brzeżany-Monasterzyska o dług. 2 *km* 402 *m* kosztem 17.000 zł.

b) od stacyi w Kozowie do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol o długości 1 *km* 156 *m* kosztem 12.800 zł.;

c) od stacyi w Krzywem do gościńca rządowego Brzeżany-Monasterzyska o dług. 523·5 *m* kosztem 3.100 zł.;

d) od stacyi w Słobodzie do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol o długości 2 *km* 239 *m* kosztem 14.000 zł.;

e) od stacyi w Podwysokiem do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol przez terytoryum powiatów Brzeżańskiego i Rohatyńskiego o długości 302·5 *m* kosztem 7.700 zł.

W roku bieżącym uskuteczniono wszystkie przedwstępne czynności t. j. wypracowano projekty, przeprowadzono rozprawy konkurencyjne, uzyskano potrzebne orzeczenia, a obecnie przystąpiono już do faktycznych robót.

3. *W powiecie Cieszanowskim.* W sprawie zaprojektowanego przez tamtejszy Wydział powiatowy dojazdu kolejowego od stacyi w Horyńcu do miasteczka Narola zarządzono zbadanie projektu na gruncie przez organa oddziału techniczno drogowego.

4. *W powiecie Chrzanowskim.* W roku bieżącym wznowiono akcyę, mającą na celu budowę dojazdu kolejowego od stacyi kolei w Szczakowy

do drogi powiatowej wrocławskiej w Jaworzniu o długości 6 *km* 316 *m* kosztem 25.000 zł. i spowodowano wydanie orzeczenia uznającego potrzebę budowy rzeczonego dojazdu.

5. *W powiecie Dobromilskim.* Budowa dojazdu kolejowego w Nowem mieście została w roku bieżącym rozpoczętą.

6. *W powiecie Husiatyńskim*: *a)* Przedłużenie dojazdu kolejowego w Kopyczyńcach na przestrzeni 850 *m*, o którem w zeszłorocznem sprawozdaniu wspomnieliśmy, zostało w r. b. ukończone;

b) W sprawie zaprojektowanego przez Komisyę stacyjną dojazdu kolejowego w Chorostkowie, za uznaniem którego Wydział powiatowy w Husiatynie się nie oświadczył, poleciliśmy przeprowadzić rozprawę konkurencyjną w celu wysłuchania opinii stron interesowanych. Dotychczas wszakże Wydział powiatowy w Husiatynie rozprawy tej nie przeprowadził.

7. *W powiecie Lwowskim.* Wydział powiatowy projektuje:

a) dojazd kolejowy od stacyi w Barszczowicach do Jaryczowa nowego;

b) dojazd kolejowy od stacyi w Szczercu do miasta w Szczercu. Dotychczas wszakże Wydział pow. nie przeprowadził rozpraw konkurencyjnych.

8. *W powiecie Łańcuckim.* Przedłożony przez tamtejszy Wydział powiatowy projekt dojazdu kolejowego od stacyi w Rogóżnie przez Białobrzegi do Żołyni został zwrócony do przerobienia.

9. *W powiecie przemyskim.* Dojazd od stacyi w Medyce do gościńca rządowego Przemyśl-Mościska w Medyce o długości 900 *m*, został w r. b. ukończony.

10. *W powiecie Rzeszowskim.* Budowa dojazdu kolejowego w Trzcianie od stacyi do gościńca rządowego o długości 885 *m* została wdrożoną.

11. *W powiecie Rohatyńskim*: *a)* Budowa dojazdu kolejowego w Lipicy dolnej dł. 278·5 *m* w roku bieżącym ukończona;

b) Dojazd kolejowy w Podwysokiem przechodzący przez terytoryum powiatów Brzeżańskiego i Rohatyńskiego, zostanie uskuteczniony na części o dług. 134 *m* przez Wydział powiatowy w Rohatynie kosztem 2.100 zł.

Nadto komisya stacyjna zaprojektowała urządzenie na linii kolei Chodorów-Podwysokie dalszych dojazdów kolejowych, a mianowicie do stacyi: 1. w Psarach, 2. w Rohatynie i 3. w Pukowie, co do których polecono przeprowadzenie rozpraw konkurencyjnych.

12 *W powiecie Skałackim.* Wskutek budowy linii kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów, zawezwano Wydział powiatowy w Skałacie do wygotowaniu planów i przeprowadzenia rozpraw konkurencyjnych dla dojazdów kolejowych w Kołodziejówce, Skałacie i Grzymałowie.

13. *W powiecie Sanockim.* Dojazd kolejowy w Załużu został w roku bieżącym ukończony.

14. *W powiecie Tarnopolskim.* W skutek budowy linii kolei Halicz-Ostrów powstała potrzeba urządzenia dwóch publicznych dojazdów kolejowych, mianowicie:

a) Od stacyi Ostrów-Berezowica do gościńca rządowego o dług. 928 *m* kosztem 11.645 zł.;

b) od stacyi w Chodaczkowie wielkim do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol o długości 2 *km* 306·7 *m* kosztem 20.000 zł.

W roku bieżącym przeprowadzono co do tych dojazdów czynności przygotowawcze i spowodowano potrzebne orzeczenie.

15. *W powiecie Trembowelskim.* W skutek budowy linii lokalnej Tarnopol Kopyczyńce powstała potrzeba urządzenia publicznego dojazdu kolejowego w Trembowli o długości 113 *m* kosztem 6.100 zł.

16. *W powiecie Złoczowskim.* Sprawa dojazdu kolejowego w Jeziernie, o której wspominaliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, postąpiła o tyle, iż przy rozprawie konkurencyjnej przeprowadzonej w r. b. zgodziły się wszystkie strony interesowane tak co do potrzeby budowy, jak też i co do kierunku.

17. *W powiecie Żółkiewskim*: *a)* Budowa dojazdu w Kulikowie-Mierzwicy została opóźnioną dotychczas z powodu rekursu, wniesionego przez mieszkańców Kulikowa co do kierunku dojazdu.

b) W sprawie dojazdu kolejowego w Dobrosinie o długości 1 *km* 794 *m* kosztem 6.900 zł., zostało wydane orzeczenie, uznające potrzebę budowy tegoż.

Zaznaczamy tutaj, iż wskutek budowy nowych linij kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich i powstałej stąd równocześnie potrzeby budowy licznych dojazdów kolejowych, Wydział krajowy zmuszony jest w preliminarzu na rok 1897 podwyższyć dotychczasową pozycyę „na budowę i konserwacyę publicznych dojazdów kolejowych" z kwoty 20.000 na 25.000 zł.

H.

Inne ważniejsze sprawy.

Sprawa klasyfikacyi dróg.

Wydziały powiatowe przedłożyły sprawozdanie dotyczące stanu dróg i mostów jakoteż frekwencyi i wagi ładunków przewożonych na ważniejszych drogach powiatowych i gminnych, zestawienie jednak tych dat, na podstawie których możnaby dopiero przeprowadzić klasyfikacyę dróg — wymaga dłuższego czasu, ze względu na ilość pomienionych dróg i różnorodność warunków na częściowych przestrzeniach tychże.

Zauważyć przytem musimy, że powyższe zestawienia są również utrudnione z powodu braku ścisłości w datach przez Wydziały powiatowe podanych i niemożności rychlejszego ich sprawdzenia przez organa naszego oddziału techniczno-drogowego zajęte innemi sprawami pilniejszemi.

Sprawa datków dobrowolnych deklarowanych na budowę dróg krajowych.

Alegat 3.

Według załączonego pod ·/. wykazu datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych pozostało jeszcze do spłacenia z końcem roku 1895 13.597 zł.

Spłata tej należytości wpływać ma do funduszu krajowego ratami, a mianowicie:

1. *Na drodze krajowej Lwów-Stojanów: a)* Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej należytość w kwocie 7.000 zł. spłaca w ratach po 1.000 zł. rocznie;

b) Gmina Kamionka strumiłowa należytość w kwocie 3.618 zł. spłaca po 250 zł. rocznie.

2. *Most pod Kurowem.* Rada powiatowa w Nowym Sączu resztę należytości w kwocie 1.000 zł. spłacić ma do końca roku 1896.

3. *Droga krajowa Rzeszów-Nadbrzezie*: *a)* Gmina Sokołów spłacać ma zredukowaną do połowy należytość w kwocie 400 zł. w czterech po sobie następujących ratach rocznych, począwszy od roku 1897

b) Co do ściągnięcia zaległości u księcia Hieronima Lubomirskiego w kwocie 1.078 zł. przedsięwzięto stosowne kroki sądowe.

4. *Droga krajowa Tarnów-Szczucin.* Rada powiatowa w Dąbrowie należytość w kwocie 500 zł. spłacić ma do końca 1896 roku.

Rachunki funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Alegat 4.

Podług załączonego ·/. wykazu (od poz. 1 do 17 tudzież 18 i 19) funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1895 wynikłości rachunków 16 dróg w 8 powiatach przedstawiają się, jak następuje:

Należytości czynne od stron konkurencyjnych . . .		86.278 zł. 69 ct.
Zapasy kasowe gotówką i efektami		18.767 „ 46 „
Razem . .		105.046 zł. 15 ct.
Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne		110.763 „ 95 „
zatem po strąceniu nadwyżki . .	15.663 zł $69^1/_2$ ct.	
od niedoboru	21.381 „ $49^1/_2$ „	
okazuje się niedobór .		5.717 zł. 80 ct.
który zwiększył się od niedoboru wykazanego w sprawozdaniu za rok 1894		1.048 „ 76 „
o kwotę . .		4.669 zł. 04 ct.

z powodu, iż należytości czynne, przypadające do wypłaty od stron konkurencyjnych, zostały odpisane z tego względu, że pierwotne przepisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe.

Z tego samego powodu niedobór rzeczony zwiększy się prawdopodobnie i w latach następnych, jeżeli odpisywanie datków konkurencyjnych z należytości czynnych postępować będzie w stosunku dotychczasowym.

Wedle zatem wyżej wspomnianego wykazu odpisano z należytości czynnych po koniec roku 1895 kwotę . . . 6.943 zł. 10½ ct.
W czasie zaś od 1. października 1895 po koniec października 1896 na podstawie już przez Wydział krajowy zatwierdzonych aktów . . . 2.468 „ 36½ „

razem . 9.411 zł. 47 ct.

Rachunki budowy drogi krajowej:
1. Tyśmienica-Kołomyja.
2. Brzeżany-Tarnopol } powiatu brzeżańskiego
3. „ -Złoczów }
4. „ - „ „ złoczowskiego zostały już ukończone, a odnośne zapasy kasowe poszczególnione w powołanym wykazie pod poz. 2, 7. 8 i 9. i nadesłane do kasy Wydziału krajowego w łącznej kwocie . . . . 5.283 zł. 12½ ct.
Dolokowane zostały do dwóch książeczek Banku krajowego Nr. 8.229 i 9.556 (LW. 5728, 8.336 i 40.398/1896) na pokrycie niedoboru funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej Jarosław-Bełzec w kwocie . . . . 4.420 zł. 95 ct.
A że stan zebranych dotąd dotyczących zapapasów kasowych ulokowanych na pomienione książeczki przechowane tymczasowo w depozytach funduszu krajowego wynosi łączną kwotę (LW. 40.398/96) . . *5.419* „ *51* „
przeto na ewentualne pokrycie niedoboru funduszów pro praeterito innych dróg krajowych pozostaje na razie kwota . . . . 998 „ 56 „

Rachunki budowy drogi krajowej:

1. Czortków-Skała, 2. Czortków-Monasterzyska powiatu czortkowskiego są już na ukończeniu (LW. 25.186/1896), gdyż należytość czynna w kwocie 475 zł. 02 ct. ma być wpłaconą w czasie swoim funduszowi pro praeterito budowy drogi krajowej Czortków-Monasterzyska względnie funduszowi krajowemu przez c. k. Starostwo w Buczaczu z zapasu kasowego funduszu pro praeterito drogi krajowej Strussów-Buczacz i Czortków-Monasterzyska, zaś odnośna należytość bierna w kwocie 407 zł. 71 ct. odpisaną została dlatego, że — pomimo ogłoszonego edyktu w gazecie urzędowej — wykazane w rachunkach strony konkurencyjne nie zgłosiły się po wypłatę należących im się datków.

Z tego też względu odpisaną zostanie również należytość bierna w kwocie 157 zł. 18 ct. należąca się za przerobne z funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej Brzeżany-Złoczów powiatu złoczowskiego LW. 21.853/96.

Do LW. 55.679/1895 zawiadomiono c. k. Namiestnictwo, że Wydział krajowy zgadza się na zezwolenie gminie Wiśniowczyk, aby zaległy datek konkurencyjny do funduszu pro praetetito budowy drogi krajowej Strussów-Buczacz w kwocie 721 zł. $61^{1}/_{2}$ ct. spłacony został w siedmiu równych ratach rocznych począwszy od roku 1896.

C. k. Namiestnictwo zawiadomiło nas odezwą z dnia 27. marca 1896 l. 16 332 (LW. 21 274/96), że gminie Zazdrość powiatu trembowelskiego wypłacono za przerobne z funduszu pro praeterito budowy drogi krajowej Strussów-Buczacz, zamiast 1.018 zł. tylko 10% t. j. 101 zł. 80 ct., tudzież, że — wobec pasywów tego funduszu w kwocie 25.278 zł — żadna ze stron konkurencyjnych więcej niż 10% należytości swej otrzymać nie może, zwłaszcza, iż ściągnięcie aktywów wskutek wniesionych rekursów stało się wątpliwem.

Ubezpieczenie robotników i drożników na drogach krajowych od wypadków i w razie choroby.

Zgodnie z ustawą z dnia 28. grudnia 1887, (Dz. p p. z r. 1888 Nr. 1.), w r. 1895, ubezpieczono od wypadków tych robotników i drożników na drogach krajowych i niektórych subwencyonowanych, którzy użyci byli przy wykonywaniu robót drogowych, prowadzonych we własnym zarządzie. Ztąd wynikły koszta poniesione z funduszu krajowego, a mianowicie:

1. za roboty zwyczajne wykonywane przy utrzymaniu dróg krajowych w kwocie	192 zł. — ct.		
2. za roboty nadzwyczajne (przy budowie mostów, w kamieniołomach, cegielniach) a to:			
a) na drogach krajowych . .	147 „ 49 „		
b) na drogach subwencyonowanych	279 „ 97 „	427 zł. 46 ct.	
Razem . . .		619 zł. 46 ct.	
W porównaniu z rokiem 1894 więcej o . . .		175 „ 53 „	

Przyjąwszy po myśli §§. 54 i 56. ustawy z dnia 30. marca 1888, (dz. pp. Nr. 33), zobowiązanie do ponoszenia świadczeń w razie choroby robotników i drożników, zajętych na drogach krajowych przy wykonywaniu robót prowadzonych we własnym zarządzie Wydział krajowy w roku 1896. z tego tytułu wyasygnował z funduszu krajowego kwotę 79 zł. 34 ct.

W sprawie rewizyi i regulacyi myt na drogach krajowych.

Rewizya i regulacya myt krajowych w roku 1896 postąpiła naprzód i w części została już dokonana w części jest w toku przeprowadzenia. W szczególności dokonano przeniesienia zapór mytniczych na drodze krajowej Kraków-Chełmek w Babicach do 37.500 klm. tejże drogi, na drodze krajowej Gorlice-Konieczna w Koniecznej, od granicy węgierskiej bliżej Koniecznej tuż przy domku mytniczym, do 30.600 klm tejże drogi, na drodze krajowej Dębica-Nadbrzezie w Gorzycach na granicę gmin Trześni i Zalesia gorzyckiego w 89.440 klm. tejże drogi. Przyznane członkom gmin Żarki, Mętków i Zagórze, udających się w niedziele i święta do kościoła parafialnego w Babicach, uwolnienie od opłaty tamtejszego myta, zarazem z tytułu spowodowanego tem uwolnieniem ubytku w dochodach mytniczych przyznano dzierżawcy myta opust czynszu po 40 zł. rocznie mieszkańcom Czułówka, wiozącym dzieci swoje w porze zimowej do szkoły publicznej w Rybny, przyznano uwolnienie od opłaty myta krajowego w Przeginie duchownej za certyfikatami Zwierzchności gminnej, stwierdzającymi tytuł uwolnienia. Po myśli §. 10. ustawy z dnia 25. grudnia 1871 dz. u. kr. Nr. 18. z 1872, za zgodą c. k. Namiestnictwa w roku 1897. dokonanem zostanie na drodze krajowej Tarnów-Szczucin przeniesienie zapory w Bagienicy do 15.167 klm. tejże drogi. Na tej samej podstawie nastąpi w roku przyszłym na drodze krajowej Lwów-Rohatyn przełożenie względnie rozdzielenie myta na stacyi w Dawidowie z $7^6/_{100}$ klm. tejże drogi do $2^3/_{100}$ i $11^2/_{100}$ klm-. z zastrzeżeniem przez Wydział krajowy przyjętem, że gminy i obszary dworskie w Zubrzy, Pasiekach zubrzyckich, Sichowie i Kozielnikach, z wyjątkiem zaprzęgów wiozących materyał opałowy do cegielni i wywożących ztamtąd cegły do Lwowa, będą wolne od opłaty myta, tudzież pod warunkiem, że wszelkie inne zaprzęgi jadące ze Lwowa w kierunku do Rohatyna i odwrotnie, opłacać będą na ustawić się mających zaporach mytniczych w klm. $2^3/_{100}$ i $11^2/_{100}$ wspomnianej drogi połowę dotychczas pobieranej należytości mytniczej w Dawidowie w $7^6/_{100}$ klm. drogi krajowej. Nadto zgodziło się c. k. Namiestnictwo na przeniesienie zapory mytniczej na drodze krajowej Zimnawoda-Hoszany w Stawczanach z 8 do 11 klm. tejże drogi. Zmiana ta zostanie w r 1897. przeprowadzona.

Prócz wyżej wzmiankowanej regulacyi myt na drogach krajowych Przeworsk-Kańczuga i Dynów-Sanok, wdrożona i w toku załatwienia jest pertraktacya zmierzająca do uregulowania myt na drodze krajowej Kopyczyńce-Husiatyn.

W sprawie rewizyi myt prywatnych opartych na dawnych koncesyach rządowych.

Po myśli zarządzeń Wydziału krajowego wdrożona przez odnośne władze pertraktacya mająca na celu prawne uregulowanie myt prywatnych opierających się na dawnych koncesyach rządowych jest w toku załatwienia a mianowicie co do myt przewozowych w powiecie tarnobrzeskim pod Brandwicą i w Wulce torebskiej i w powiecie buczackim w Koropcu, Kościelnikach, Hubinie i Kośmierzynie. Prócz tego Wydział powiatowy w Buczacu doniósł Wydziałowi krajowemu, że pobór myta przewozowego w Woziłowie został zniesiony, zaś obszar dworski w Snowidowie wniesie prośbę o wyjednanie koncesyi drogą ustawodawstwa krajowego na pobór myta od tamtejszego przewozu.

W sprawie wykonywania kontroli nad miastami pobierającemi kopytkowe.

W kontroli Wydziałów powiatowych nad dwunastu miastami pobierającemi kopytkowe, Wydział krajowy w roku 1896. systematycznie współdziałał przez swoje organa techniczne, nadto wysełał specyalne komisye administracyjne i techniczne, gdzie tego okazała się potrzeba. Ze wszystkich wyżej wspomnianych miast przedłożone prelininarze, dotyczące budowy i utrzymania dróg, ulic i placów w r. 1896 były badane na miejscu i w Wydziale krajowym. W ten sam sposób były już badane wykonane w r. 1895. roboty i rachunki z tychże robót, odnoszące się do miast Buczacza, Jarosławia, Kołomyi, Nowego Sącza, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa, Tarnopola, Tarnowa i Żółkwi. Pozostają jeszcze do zbadania wykonane w roku ubiegłym roboty drogowe odnoszące się do miast Brodów i Brzeżan, co przypomniano Magistratom i Wydziałom powiatowym.

W ogólności zaznaczyć możemy zadowalniający stan rzeczy o tyle, że w szczególności w Buczaczu, na mocy odnowionej koncesyi ustawą z dnia 7. lipca 1896, tamtejszy Wydział powiatowy w zastępstwie miasta prowadzący administracyę drogową przy pomocy organów technicznych Wydziału krajowego, stoi na straży interesów gminy i usilnie stara się o ulepszenie środków komunikacyjnych miasta, że większa część innych wyżej wymienionych miast wstępuje w ślady Zarządu drogowego w Przemyślu, przodującego w należytem spełnianiu zobowiązań z ustawy drogowej i ustawy koncesyjnej o poborze kopytkowego wypływających i że co do reszty miast zarządy drogowe objawiają wyraźną dążność do ulepszenia gospodarki drogowej. Zasługują na wzmiankę jeszcze następujące szczegóły. W Stanisławowie, zgodnie z opinią delegatów Wydziału krajowego, uznano potrzebę rozszerzenia racyonalnej sieci kanałów tudzież zaopatrzenia miasta także dla celów kanalizacyi w dostateczną ilość wody. Również w Kołomyi i Tarnopolu zwrócono uwagę na sprawę kanalizacyi miejskiej i uznano potrzebę jej dokonania na razie w centralnych punktach. Magistratowi w Tarnowie przypomniano sprawę sporządzenia planu sytuacyjnego miasta i łączącą się z nią sprawę potrzebnej regulacyi. W Rzeszowie, wskutek komisyi administracyjno-technicznej z Wydziału krajowego nowy burmistrz przyrzekł uzyskać w Radzie miejskiej stałą dotacyę z funduszów miejskich w celu rozszerzenia programu dalszych robót zastosowanych do potrzeb miasta. W programie tym uwzględniono na podstawie sporządzić się mającego szczegółowego planu wielce dla miasta pożądaną regulacyę ulic. W ocenieniu ważnej dla miasta sprawy budowy kanałów uznano przedewszystkiem potrzebę rychłego uregulowania i zasklepienia rzeczki Mikoszki tego naturalnego kanału miejskiego, podług projektu wypracowanego przez krajowe biuro melioracyjne. Postanowiono przytem w interesie gminy objąć drogi powiatowe przecinające miasto w zarząd gminy. W Nowym Sączu, wskutek interwencyi delegatów Wydziału krajowego, uregulowano stosunek między Zarządem miasta a Reprezentacyą powiatową. Wskutek czego spodziewać się należy, że dalsza gospodarka drogowa w Nowym Sączu będzie prawidłową.

Subwencye państwowe na budowę dróg i mostów nierządowych w r. 1896. **Alegat 5.**

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz dróg i mostów nierządowych, będących w budowie lub już ukończonych wraz z wykazem zezwolonych i asygnowanych na ten cel zasiłków ze Skarbu Państwa.

Budowa drogi Majdan-Rozwadów.

Na podstawie układu zawartego z c. k. Rządem Wydział krajowy przedsięwziął budowę drogi Rozwadów-Majdan pod kierunkiem swoich organów technicznych,

Na rzecz tej budowy przyznał c. k, Rząd subwencyę 100.000 zł. i ryczałt na konserwacyę w stosunku 180 zł. na kilometr do r. 1910.

Długość całej drogi wynosi 34 klm, preliminowany koszt budowy około 180.000 zł.

Droga ta przechodzi przez trzy powiaty: Kolbuszowski, Niski i Tarnobrzeski, łącząc trzy miasteczka Majdan Bojanów i Rozwadów i obszerną okolicę przyległą z linią kolejową w Rozwadowie.

Budowę tej drogi rozpoczęto w r. 1895 i dotychczas wykończono drogę w zupełności od Majdanu na 18.950 klm., na której przestrzeni zbudowano 20 przepustów betonowych o świetle od 0,40 m. do 3 m., — na dalszych trzech kilometrach przygotowano roboty ziemne. Koszt tych robót wynosił około 70.000 zł.

Utrzymanie drogi Chodorów-Rohatyn.

Droga gminna Chodorów-Rohatyn, w roku ubiegłym tak samo jak w latach poprzednich, utrzymywaną była przez Wydział krajowy na rachunek c. k. Rządu, t. j. za zwrotem kosztów utrzymania ze Skarbu Państwa, który pobiera dochody z dwóch stacyj mytniczych na tej drodze ustanowionych.

Objęcie drogi powiatowej Hubicze-Borysław-Schodnica w zarząd Wydziału krajowego.

Z powodu znacznych datków, ofiarowanych przez strony interesowane do budowy drogi powiatowej Hubicze-Borysław-Schodnica pod warunkiem, że droga ta objętą zostanie w bezpośredni zarząd Wydziału krajowego tudzież z powodu powolnej budowy i niedostatecznej konserwacyi tej drogi, ważnej dla transportów wosku i oleju skalnego, eksploatowanego w Borysławiu i Schodnicy, objął Wydział krajowy wspomnianą drogę we własny zarząd za zgodą Rady powiatowej w Drohobyczu i za wiedzą c. k. Namiestnictwa na lat 6, licząc od dnia 1. stycznia 1896 r.

Objęcie dróg gminnych w zarząd Wydziału powiatowego'

Z powodu nieodpowiedniej administracyi objął Wydział powiatowy w Brodach na podstawie §. 28. noweli do ust. drog. z r. 1885. w bezpośredni zarząd drogi gminne w Łopatynie i Szczurowicach.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunnał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Samuela Gelbera z Zużela, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 24. czerwca 1896 l. 35.593; w sprawie nałożenia na przedsiębiorstwo młyna parowego w Zużelu osobnego datku z powodu niezwykłego zużywania drogi gminnej w Bełzie od rampy kolejowej ku Żużelowi;

2. Maurycego Fränkla z Jabłonkowa, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 23. marca 1894 l. 13.760, którem nałożono na tę firmę obowiązek płacenia osobnego datku rocznego za niezwykłe zużywanie dróg gminnych.

3. Maurycego Lazarusa i towarzyszy, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 5. maja 1896 l. 2.720, w sprawie spłaty niezużytych prestacyj drogowych w materyale drzewnym.

C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 30. marca 1894 l. 5 237, którem nie uwzględniono rekursu Jossla Chajesa, właściciela realności w Kołomyi przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Kołomyi z dnia 22. października 1893, l. 2.997, wydanemu w sprawie budowlanej, a to z powodów formalnych.

2. orzeczenie Wydziału krajowego z dnia 13. września 1895 l. 38.069, którem nie uwzględniono rekursu Antoniego Bohdanowicza, przełożonego obszaru dwoskiego w Oleskowie w przedmiocie spłaty niezużytych prestacyj drogowych, z powodu odmiennej interpretacyi ustawy.

C k. Trybunał administracyjny zaniechał dalszej rozprawy:

1. spowodowanej zażaleniem Reprezentacyi gminy Rajtarowice powiatu samborskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 9. listopada 1894, l. 50.056, którem odrzucono rekurs Zwierzchności gminnej w Rajtarowicach przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego w Samborze z dnia 7. lipca 1894 l 1.540 w sprawie zaniechania dotychczasowej drogi gminnej w Rajtarowicach i poprowadzenia tejże przez grunta obszaru dworskiego tejsamej miejscowości, nie mniej w sprawie sprzedaży części gruntów powstałych z zaniechanej drogi, a to z powodu, że gmina Rajtarowice w powyższej sprawie spornej zawarła dobrowolną ugodę z obszarem dworskim w Rajtarowicach.

Następujące zażalenia wytoczone przed c. k. Trybunał administracyjny nie są dotychczas rozstrzygnięte:

1. Zażalenie firmy I. & I. Kohn we Wiedniu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 12. marca 1895 l. 73.553/94, którem nałożono na pomienioną firmę obowiązek opłacania osobnego datku rocznego za niezwykłe zużywanie dróg gminnych w powiecie limanowskim.

2. Zażalenie firmy Adolf Löwy w Cieszynie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 14. marca 1896, l. 9.063, którem nałożono na tę firmę obowiązek opłacania osobnego datku rocznego za niezwykłe zużywanie drogi Chabówka Sieniawa i innych.

3. Zażalenie firmy „Cellulosenfabrik in Rattinau“, austryackiego stowarzyszenia dla fabrykacyi celulozy, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 15. maja 1896, l. 30.199, którem nałożono na nią jednorazowy datek w kwocie 1.048 zł. za niezwykłe zużywanie drogi gminnej Oświęcim Polanka.

4. Zażalenie obszaru dworskiego w Bohorodczanach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 26. maja 1896, l. 30.087 w przedmiocie spłaty niezużytych prestacyj w materyale drzewnym za lata 1887—1894.

5. Zażalenie gminy Ostrawy baranowskie powiatu Kolbuszowskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z d. 8. czerwca 1896, l. 34586, którem uznano drogę na „Walaczych łąkach“ za publiczną drogę gminną.

6. Zażalenie gmin Siary i Rychwałd, powiatu gorlickiego, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 31. marca 1895, l. 16.995 w sprawie poboru myta drogowego na drodze krajowej Gorlice-Konieczna.

7. Zażalenie Jana Komorawskiego, właściciela dóbr Stany w powiecie niskim, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 7. stycznia 1896, l. 83.043/95, którem drogę z Przyszowa kameralnego, idącą przez gminę Przyszów szlachecki, las dworski w Stanach do Majdanu tak zwaną „królewską“ uznano za publiczną drogę gminną.

Nowo utworzone urzędy pocztowe i stacye telegraficzne.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów dla Galicyi zawiadomiła nas o utworzeniu nowych urzędów pocztowych i telegraficznych w następujących powiatach i miejscowościach:

w powiecie	Biała w Lipniku koło Białej	urząd	pocztowy	
„	„ w Polance wielkiej	„	„	
„	Brody w Markopolu	„	„	
„	„ w Ponikwie	„	„	
„	Cieszanów w Krowicy	„	„	
„	Dąbrowa w Wietrzychowicach	„	„	
„	Dolina w Suchodole	„	„	
„	Husiatyn w Hadyńkowcach	„	„	na dworcu kol.
„	„ w Niżborgu nowym	„	„	
„	Jarosław w Adamówce	„	„	
„	Jasło w Gogolowie	„	„	
„	Jaworów w Przyłbicach	„	„	
„	Kałusz w Krasnej koło Petranki	„	„	
„	Kosów w Kosmaczu	„	„	
„	Kraków w Krakowie na przedmieściu Rakowice	„	„	
„	Krosno w Odrzykoniu	„	„	
„	Limanowa w Kamienicy	„	„	

w powiecie	Limanowa w Męcinie	urząd	pocztowy	na dworcu kol.
„	Lisko w Hoczewiu	„	„	
„	Łańcut w Markowie	„	„	
„	Mielec w Borowie	„	„	
„	Myślenice w Łętowni	„	„	
„	„ w Osielcu	„	„	na dworcu kol.
„	„ w Rabce każdego roku od $^1/_6$ do $^{30}/_9$	„	„	
„	Nowy Sącz w Podgrodziu	„	„	
„	„ w Tyliczu	„	„	
„	Nowy Targ w Harklowie	„	„	
„	„ w Zakopanem (2)	„	„	
„	Podhajce w Hołhoczu	„	„	
„	Rawa w Hujczu	„	„	
„	„ w Zielonej	„	„	
„	Rzeszów w Jasionce	„	„	
„	„ w Ruskiej wsi	„	„	
„	Skałat w Sorocku	„	„	
„	Stanisławów w Ciężowie	„	„	na dworcu kol.
„	Stryj w Koniuchowie	„	„	
„	„ w Sławsku	„	„	
„	Tarnobrzeg w Chwałkowicach	„	„	
„	„ w Sobowie	„	„	na dworcu kol.
„	Tarnopol w Proszowie	„	„	
„	Tarnów w Janowicach koło Zakliczyna	„	„	
„	„ w Szynwałdzie	„	„	
„	Wieliczka w Dąbiu koło Dobczyc	„	„	
„	Żółkiew w Lubelli	„	„	

Sprawy kolejowe.

Z czynności w zakresie spraw kolejowych przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Sprawy bankowe.

Sprawy bankowe wchodzące dotychczas w zakres czynności Dep. IV, przekazane zostały Dep. II. do załatwienia począwszy od dnia 6. marca 1896 r., natomiast:

Sprawy szlacheckie.

Sprawy szlacheckie wcielone zostały do zakresu spraw należących do Dep, IV.

WYKAZ

wynikłości dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za rok 1894.

Liczba porządkowa	Powiat	Długość dróg gminnych klm.	Ilość numerów domów względnie rodzin	Dochody: Wartość prestacyi		Dochody: Należytość w materyale drzewnym od obszarów dworskich do 5%		Dochody: Dotacya z pow. funduszu dróg gminnych		Dochody: Należytość w czynszach z myta		Dochody: Inne dochody gotówką		Dochody: Razem		Wydatki: Ryczałtowo		Z końcem roku pozostałość w nieodrobionych prestacyach		Uwaga
				zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	491.895	12.592	27.189	83	370	06	3.533	76	—	—	2.462	43	33 556	08	33.524	12	1.430	28	
2	Bóbrka	905.711	10.230	16.364	80	198	54	2.411	24	712	16	180	—	19.866	74	19 201	02	665	72	
3	Bochnia	640.624	15.048	22.661	75	1.581	25	18.236	56	—	—	123	93	42.603	49	39.936	68	2.666	81	
4	Bohorodczany	453.000	9.739	15.582	40	472	69½	75	90	—	—	14	—	16.144	99½	14.643	04½	1.363	07	
5	Borszczów	501.827	18.596	18.596	—	3.095	14	—	—	—	—	—	—	21.691	14	18.741	35	2.283	25	
6	Brody	995.269	16.763	26.820	80	2.286	12	2.228	29	—	—	1.584	83	32·920	04	31.725	31	1.550	38	
7	Brzesko	—	15.316	23.522	95	1.276	84	5.420	92½	—	—	223	86	30.444	57½	27.928	45	1.578	47½	
8	Brzeżany	588.407	11.184	12.561	65	1.841	41	—	—	—	—	—	—	14.403	06	13.519	66	881	40	
9	Brzozów	288.690	11.155	15.041	70	947	18	2.635	46	—	—	—	—	18.624	34	19.496	85	76	87	
10	Buczacz	810.600	16.967	27.147	20	2.751	11	7.320	98	5.000	—	10	—	42.229	29	41.068	89	1.160	40	
11	Chrzanów	439.000	10,440	19.931	90	117	76	9.823	26	—	—	2.686	46	32.559	38	29.176	23	1.751	40	
12	Cieszanów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Urgowano do LW. 57.422/96.
13	Czortków	461.000	10.251	14.398	12	2.075	32	65	80	—	—	2	80	16.542	04	15.719	57	859	67	
14	Dąbrowa	626.867	9.578	9.626	60	1.369	12	776	34	—	—	245	84	12.017	90	11.581	46	245	70	
15	Dobromil	—	9.778	13.264	70	690	06	1.748	25½	—	—	—	—	15.703	01½	14.658	57	1.044	43	
16	Dolina	525.529	13.851	29.986	80	71	34	3 671	12	—	—	—	—	33.729	26	28.397	72	2.449	08	
17	Drohobycz	603.730	15.958	2.441	—	179	26	878	—	—	—	—	—	3 498	26	4.147	36	150	90	
18	Gorlice	376.970	12.117	20.857	90	883	82	26.004	26½	2.650	74	—	—	50.396	72½	49.087	15½	1.309	57	
19	Gródek	829.245	8 798	10.557	60	1.521	37	16	58	1.180	—	3.449	64	16.725	19	22.381	19	1.869	56	
20	Grybów	386.252	7.451	10.643	30	393	24	—	—	—	—	—	—	11.036	54	13.013	50	811	—	
21	Horodenka	599.918	14.725	18.773	30	2.446	69	7.009	05	—	—	—	—	28 229	04	25.113	51	1.777	15	
22	Husiatyn	764.772	14.055	16.407	76	3.223	85	—	—	—	—	25	—	19.656	61	15.722	95	3.944	51	
23	Jarosław	964.880	16.383	26.212	80	3.084	64	2.862	02	—	—	236	49	32.395	95	30.231	68	1.442	50	
24	Jasło	683.119	16.903	29.773	60	1.496	97	12 638	58½	888	—	1.002	70	45.799	85½	44.614	89	869	15	
25	Jaworów	633.000	12.041	12.041	—	1.065	06	624	29	—	—	—	—	13.730	35	11.809	92	1.013	69	
26	Kałusz	576.274	12.401	22.495	—	828	04	7.066	78	200	—	—	—	30.589	82	29.127	42	1.462	40	
27	Kamionka	744.250	14.492	14.492	—	2.233	48	1.747	41	—	—	—	—	18.472	89	17.461	89	1.011	—	
28	Kolbuszowa	552.356	10.580	13.539	20	658	12	1.960	51	—	—	121	52	16.279	35	16.279	35	589	02	
29	Kołomyja	463.162	17.224	24.406	10	1.749	31	17.427	71	—	—	—	—	43.583	12	40.573	89	2.119	85	
30	Kossów	580.700	15.057	18.068	40	502	24	1.613	61½	—	—	122	62	20.306	87½	17.977	29½	1.995	60	
31	Kraków	349.063	8.970	24.190	80	650	05	11.281	62	—	—	142	31	36.264	78	36.162	63	226	75	
32	Krosno	369.728	12.159	23.807	43	709	60	1.771	25	20	—	3.513	71	29.821	99	27.650	04	2.540	20	
33	Limanowa	534.467	10.598	16 938	80	517	90	2.364	24	—	—	—	—	19.820	94	19.477	30	324	25	
34	Lisko	716.000	11.576	23.152	—	1.102	84	1.956	79	—	—	—	—	26.211	63	26.131	63	80	—	
35	Lwów	1,055.590	16.586	28.132	60	2.549	33	15.245	02½	—	—	2.412	55½	48.339	51	41.352	68½	2.880	15	
36	Łańcut	1,048.200	22.888	18.498	20	957	50	3.312	55	1.414	15	1.161	95	25.344	35	24.766	91½	577	80	
37	Mielec	801.539	13.795	14.701	20	1.819	91	5.806	58	—	—	3	94	22.331	63	19.912	21	1.579	90	
38	Mościska	541.202	11.801	11.822	—	1.618	78	2.208	50½	—	—	500	95½	16.150	24	15.963	84	1.781	24½	
39	Myślenice	463.100	14.152	15.720	40	489	40	1 087	93	113	65	88	64	17.500	02	18.609	57	268	10	
40	Nadwórna	503.543	13.264	26.455	—	452	02½	2.556	15	—	—	50	—	29.513	17½	27.614	17½	1.899	—	
41	Nisko	512.700	10.362	12.434	40	762	97	631	45	—	—	—	—	13.828	82	8.660	77	5.168	05	
42	Nowy Targ	571.400	13.200	24.546	20	272	32	27.097	27	—	—	—	—	51.915	79	51.262	59	369	—	
43	Pilzno	272·894	7.681	8.908	85	872	34	4.272	17	—	—	—	—	14.053	36	12.971	34	472	15	
44	Podhajce	825.629	11.626	13 951	20	2.395	62	26.335	61	—	—	436	16	43.118	59	40.764	91	3.065	48	
45	Przemyśl	—	—	24.442	—	2.649	92	—	—	—	—	—	—	27.091	92	25.156	44	1.045	50	
46	Przemyślany	739.399	10.729	12.859	20	1.434	38	4.037	03½	—	—	—	—	18.330	61½	15.284	18	3.340	98½	
47	Rawa	—	15.761	12.608	80	1.678	05	—	—	—	—	—	—	14 286	85	12.675	25	1.285	60	
48	Rohatyn	785.700	13.381	17.135	90	2.085	10	4.763	38	255	—	1.679	78	25.919	16	24.604	01	1.263	18	
49	Ropczyce	620.098	11.234	14.355	25	1.676	86½	14.307	84	—	—	—	—	30.339	95½	29.965	21	1.072	20	
50	Rudki	630.463	10.215	10.997	48	1.646	03	3.493	60	—	—	—	—	16.137	11	16.401	96	1.548	35	
51	Rzeszów	853.600	21.291	21.291	—	2.079	47	5 782	24	—	—	—	—	29.152	71	28.031	89	1.120	82	
52	Sambor	510.134	15.028	19.726	50	1.392	31	6.618	33	—	—	—	—	27.737	14	24.908	19	2.828	95	
53	Sanok	500.735	14.671	23.473	60	1.356	64	6.890	45	—	—	244	29	31.964	98	29.560	92	1.972	10	
54	Sącz Nowy	895.237	15.170	20.770	40	1.168	64	17.727	30	5.051	09	73	66½	44.791	09½	41.934	16	3.301	83	
55	Skałat	581.600	11.971	14.365	20	2.266	32	1.717	97	—	—	—	—	18.349	49	12.179	64	4.727	42	
56	Śniatyn	369.000	11.349	18.097	35	891	68	—	—	—	—	—	—	18.989	03	17.567	85	1.944	65	
57	Sokal	800.300	13.222	13.222	—	2.597	63	8.201	66	—	—	—	—	24.021	29	21.521	93	1.390	—	
58	Stanisławów	426.000	11.794	19.119	30	1.073	35	—	—	—	—	—	—	20.192	65	24.350	86	1.062	—	
59	Staremiasto	260.289	8.419	10.102	80	482	97	1.485	60	—	—	—	—	12.071	37	12.026	14	799	50	
60	Stryj	941.000	12.562	20.249	80	1.721	82	4.698	86	—	—	—	—	26.670	48	24.697	42	1.330	30	
61	Tarnobrzeg	592.273	11.345	14 053	80	1.723	77	1.519	87	—	—	670	77	17.968	21	15.612	09½	2.492	32½	
62	Tarnopol	1,078.000	14.264	14.352	80	6.270	10	16.964	82	—	—	—	—	37.587	72	26.474	56	6.868	51	
63	Tarnów	673.368	10.730	15.440	04	1.454	28	1.694	94	—	—	—	—	18.589	26	13.090	79	3.870	42	
64	Tłumacz	527.284	14.236	20.231	40	1.507	15	12.355	69	—	—	—	—	34.094	24	31.099	45	2.191	25	
65	Trembowla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Pomimo licznych urgensów (ostatni do LW. 45.856/96) nie ma wykazów od r. 1892.
66	Turka	788.489	10.077	20.150	—	403	09	2.217	63	—	—	—	—	22.770	72	22.561	72	209	—	
67	Wadowice	794.368	11.780	29.663	95	1.395	93	9.936	74	—	—	—	—	40 996	62	39.522	55	494	60	
68	Wieliczka	647.670	9.229	24.892	85	991	05	3.841	22	—	—	—	—	29.725	12	26.673	62	1.853	70	
69	Zaleszczyki	877.578	12.400	14.869	—	2.339	47	—	—	—	—	—	—	17.208	47	15.471	63	1.692	96	
70	Zbaraż	713.774	10.357	10.841	—	862	67	1.436	67	—	—	29	85	13.170	19	12.726	14½	470	81½	
71	Złoczów	1,165.739	21 617	21.663	40	770	68	3.377	47	—	—	—	—	25.811	55	24.016	95	1.794	60	
72	Żółkiew	693.800	12.272	12 272	—	1.234	01	4.108	00½	1.720	—	95	—	19 429	01½	16.691	55½	2.079	16	
73	Żydaczów	479.100	10.150	17.228	30	1.615	20	5.523	03	—	—	—	—	24.366	53	21.386	88½	2.865	00½	
74	Żywiec	453.445	14.699	24.454	65	1.447	54	3.515	83	—	—	—	—	29.418	02	30.589	22	975	87	
	Razem	43,450.545	918.284	1,309.595	01	102.796	73½	389.940	02½	19.204	79	23.595	69½	1,845.132	25½	1,724.944	75	119.497	51	

	zł.	ct.
Po potrąceniu wydatków od dochodów . .	1,724.944	75
Wynosi pozostałość	120.187	50½
która się składa:		
1. z nieodrobionych prestacyi	119.497	51
2. z niedoborów do pokrycia przez fundusze powiatowe	689	99½
Razem jak wyżej . .	120.187	50½

Wykaz

wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowego funduszu dróg gminnych za r. 1894.

L. p.	Nazwa powiatu	Dochody		Wydatki		Pozostałość kasowa z końcem roku		Niedobór z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Biała	12.039	11	6.758	39	5.280	72	—	—	
2	Bóbrka	27.112	51 1/2	22.222	56	4 889	95 1/2	—	—	
3	Bochnia	25.520	26 1/2	25.375	60 1/2	144	66	—	—	
4	Bohorodczany	2.645	93	2.559	52	86	41	—	—	
5	Borszczów	7.687	65 1/2	7.246	62	441	03 1/2	—	—	
6	Brody	34.977	62	34.635	68 1/2	341	93 1/2	—	—	
7	Brzesko	13.870	03	14.016	69	—	—	146	66	
8	Brzeżany	13.153	88 1/2	9 980	29	3 173	59 1/2	—	—	
9	Brzozów	5.337	43 1/2	4.638	33	699	10 1/2	—	—	
10	Buczacz	24 044	88	24.044	88	—	—	—	—	
11	Chrzanów	12.646	08	12.034	25	611	83	—	—	
12	Cieszanów	8.396	57 1/2	8.390	05 1/2	6	52	—	—	
13	Czortków	6.489	18	7.547	16	—	—	1 057	98	
14	Dąbrowa	20.864	91	20.605	55 1/2	259	35 1/2	—	—	
15	Dobromil	12.221	56	10 784	11 1/2	1.437	44 1/2	—	—	
16	Dolina	8 997	52	8.611	70	385	82	—	—	
17	Drohobycz	19.879	80	19.341	36	538	44	—	—	
18	Gorlice	52.612	01	52.612	01	—	—	—	—	
19	Gródek	15.394	32	14.494	32	900	—	—	—	
20	Grybów	6.385	23	6.327	17	58	06	—	—	
21	Horodenka	7.065	63 1/2	7.009	05 1/2	56	58	—	—	
22	Husiatyn	12.280	26 1/2	10 197	31	2.082	95 1/2	—	—	
23	Jarosław	16.857	30	16 857	30	—	—	—	—	
24	Jasło	18.929	28 1/2	17.615	67	1.313	61 1/2	—	—	
25	Jaworów	5.185	20 1/2	3.764	74 1/2	1.420	46	—	—	
26	Kałusz	21.964	67	21.909	85	54	82	—	—	
27	Kamionka	6.963	32	6.958	81 1/2	4	50 1/2	—	—	
28	Kolbuszowa	—	—	—	—	—	—	—	—	Urgowano do LW. 56,824/96.
29	Kołomyja	26.463	77 1/2	26.433	77 1/2	—	—	—	—	
30	Kossów	3.791	31 1/2	2.773	00 1/2	1.018	31	—	—	
31	Kraków	21.547	41 1/2	21.547	41 1/2	—	—	—	—	
32	Krosno	3.613	25	2.361	08	1.252	17	—	—	
33	Limanowa	11.565	69 1/2	11.444	23	121	46 1/2	—	—	
34	Lisko	10.121	37	3.199	79	6.921	58	—	—	
35	Lwów	51.275	20	49.975	41 1/2	1.299	78 1/2	—	—	
36	Łańcut	9 681	15	9.681	15	—	—	—	—	
37	Mielec	20.596	43 1/2	20.163	66	432	77 1/2	—	—	
38	Mościska	7.029	26 1/2	5.316	51 1/2	1.712	75	—	—	
39	Myślenice	28.897	55	24.233	64	4.663	91	—	-	
40	Nadwórna	7.322	79 1/2	7.322	79 1/2	—	—	—	—	
41	Nisko	119.429	54	112.975	02	6.454	52	—	—	
42	Nowytarg	6.206	35	5.009	30	1.197	55	—	—	
43	Pilzno	4.279	71	4.273	35	6	36	—	—	
	Do przeniesienia	751.313	50 1/2	703.249	15	49.268	99 1/2	1.204	64	

L. p.	Nazwa powiatu	Dochody		Wydatki		Pozostałość kasowa z końcem roku		Niedobór z końcem roku		Uwaga
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
	Z przeniesienia	751.313	50½	703.249	15	49.268	99½	1.204	64	
44	Podhajce	28.938	42½	28 938	42½	—	—	—	—	
45	Przemyśl	24.963	14	24 872	69½	90	44½	—	—	
46	Przemyślany	20.668	98½	20.589	76	79	52½	—	—	
47	Rawa	13.136	92	13.136	92	—	—	—	—	
48	Rohatyn	7.258	71	7.258	71	—	—	—	—	
49	Ropczyce	16.483	50	16.483	50	—	—	—	—	
50	Rudki	4.728	71	4.937	82	—	—	209	11	
51	Rzeszów	28.160	88½	28.066	80	94	08½	—	—	
52	Sambor	20 830	57	20.825	95½	4	61½	—	—	
53	Sanok	69.065	67	63.904	87	5.160	80	—	—	
54	Sącz nowy	22.788	93	22.788	93	—	—	—	—	
55	Skałat	45.792	75½	45.771	18	21	57½	—	—	
56	Śniatyn	8.975	56	8.975	56	—	—	—	—	
57	Sokal	14.933	35½	14.279	56	653	79½	—	—	
58	Stanisławów	12.602	36½	11 910	52	691	84½	—	—	
59	Staremiasto	2 428	91	2.436	74	—	—	7	83	
60	Stryj	9 737	60	10.793	25	—	—	1.055	65	
61	Tarnobrzeg	19.048	48½	17.114	06	1.934	42½	—	—	
62	Tarnopol	81.206	40	66.033	11	15.173	29	—	—	
63	Tarnów	29.435	27	28.862	76	572	51	—	—	
64	Tłumacz	14.394	22½	13.975	35	418	87½	—	—	
65	Trembowla	4.498	28	4.332	51	165	77	—	—	
66	Turka	3.063	66½	2.873	31	190	35½	—	—	
67	Wadowice	15.990	28½	15.436	74	553	54½	—	—	
68	Wieliczka	27.104	51	27.079	05	25	46	—	—	
69	Zaleszczyki	8.031	25	3.911	76	4.119	49	—	—	
70	Zbaraz	34.753	18½	34 520	32	232	86½	—	—	
71	Złoczów	30.295	72½	25.958	99	4.336	73½	—	—	
72	Żółkiew	12.380	04	12.296	37½	83	66½	—	—	
73	Żydaczów	12.311	52	11.965	54	345	98	—	—	
74	Żywiec	8.447	41	8.207	42	239	99	—	—	
	Razem	1,403.768	74½	1,321.787	64	84.458	33½	2.477	23	
	Po potrąceniu niedoboru w kwocie	—	—	—	—	2.477	23	—	—	
	Stan gotówki z końcem r. 1894 w 73 powiatach	—	—	—	—	81.981	10½	—	—	

WYKAZ

datków dobrowolnych deklarowanych na budowę dróg krajowych po koniec roku 1895.

Liczba porz.	Przedmiot	Należytość				Razem		Odpisano		Pozostaje		Uiszczenie		Pozostała zaległość						Uwaga
		zaległa		bieżąca										z lat ubiegłych		z roku bieżącego		Razem		
		zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	
	I. Droga Lwów-Stojanów.																			
1	Rada pow. w Kamionce str.	8.000	—	—	—	8.000	—	—	—	8.000	—	1.000	–	7.000	—	—	—	7.000	—	
2	Gmina Kamionka strum.	3.868	—	—	—	3.868	—	—	—	3.868	—	250	—	3.618	—	—	—	3.618	—	
	II Most pod Kurowem.																			
1	Rada pow. w Nowym Sącz.	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—	1.000	—	1.000	—	—	—	1.000	—	
	III. Droga Rzeszów-Nadbrzezie																			
1	Gmina Sokołów	800	96	—	—	800	96	400	—	400	96	—	—	400	96	—	—	400	96	
2	Ks. Hieronim Lubomirski	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	—	—	1.078	14	
	IV. Droga Tarnów-Szczucin																			
1	Rada pow. w Dąbrowie	1.000	—	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—	500	—	500	—	—	—	500	—	
	Czysty dochód	16.747	10	—	—	16.747	10	400	—	16.347	10	2.750	—	13.597	10	—	—	13.597	10	

W Y

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych

Liczba porządkowa	Fundusz pro praeterito budowy drogi	Administruje c. k. Starostwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1894			
			wykazanych w kwocie		odpisano w kwocie	
			zł.	ct	zł.	ct.
1	Lwów-Rohatyn	Bóbrce	6.413	32	—	—
2	Tyśmienica-Kołomyja	Kołomyi	531	99	440	48
3	Czortków-Skała	Czortkowie	475	02	—	—
4	Czortków-Monasterzyska					
5	„ „	Buczaczu	2 277	53	—	—
6	Strussów-Buczacz					
7	Brzeżany-Tarnopol	Brzeżanach	1.553	68½	77	56½
8	Brzeżany-Złoczów					
9	„ „	„	26	88½	—	—
10	Sanok-Rzeszów	Sanoku	4.320	83½	7	89
11	Sanok-Przemyśl	„	7.150	42	3.031	85
12	powiat. Tarnawa-Radoszyce	„	159	64	12	56
13	„ Tarnopol-Brody	Tarnopolu	10.527	80½	—	—
14	krajowa Strussów-Buczacz	„	16.811	62	1.894	86
15	powiatowa Grzymałów-Skałat	„	—	—	—	—
	Smykowce	Skałacie	32.816	64	—	—
16	Brzeżany-Podwołoczyska	Tarnopolu	16.026	85	1.477	90
17	Jarosław-Bełzec	Jarosławiu	—	—	—	—
18	Drogi obwodowe byłego obwodu	Nowym Sączu	—	—	—	—
19	Drogi obwodowe byłego obwodu nowosandeckiego	Limanowy	15	92½	—	—
		Razem	99.108	16½	6.943	10½

K A Z

i powiatowych z końcem roku 1895 względnie 1894.

Wynikłości z końcem roku 1895												Uwaga
Aktywa						Pasywa		Z porównania okazuje się				
Należytości czynne od stron konkurencyjnych		Zapas kasowy gotówka i efektami		Razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		Zwyżka		Niedobór		
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
6.385	94½	1.559	51	7.945	45½	6.032	95½	1.912	50	—	—	
—	—	274	01	274	01	—	—	274	01	—	—	Ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 9.556.
475	02	—	—	475	02	—	—	475	02	—	—	
2.277	53	1	13	2.278	66	1 550	67	727	99	—	—	Brak rachunków, zatem wpisano wynikłości z roku 1894.
—	—	3.491	23	3.491	23	—	—	3.491	23	—	—	Z tego ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 8.229 kwotę . 3.227 zł. 20½ ct. zaś resztę w kwocie . . 264 „ 02½ „ zatrzymano na razie dla obszarów w Putiatyńcach i Jeziernie za przerobne. Razem jak obok 3.491 zł. 23 ct.
—	—	1 781	91	1 781	91	—	—	1.781	91	—	—	Ulokowano na książeczkę Banku krajowego Nr. 9.556.
3.317	79	2.009	44½	5.327	23½	922	77½	4.404	46	—	—	
4.051	20	321	15	4.372	35	2.950	69½	1.421	65½	—	—	
134	80	217	82	352	62	—	—	352	62			
10.466	77	296	11	10.762	88	10.088	29½	674	58½	—	—	
12.726	26½	2.299	56	15.025	82½	25.280	68	—	—	10.254	85½	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32.557	14	1.567	07½	34 124	21½	34.120	01	4	20½	—	—	
13.870	30½	4.820	92½	18.691	23	25.396	92	—	—	6.705	69	
—	—	—	—	—	—	4.420	95	—	—	4.420	95	
—	—	127	58½	127	58½	—	—	127	58½	—	—	
15	92½	—	—	15	92½	—	—	15	92½	—	—	
86.278	69	18.767	46	105.046	15	110.763	95	15.663	69½	21.381	49½	
										5.717	80	

WYKAZ

zasiłków zezwolonych i asygnowanych ze skarbu państwa na budowę dróg i mostów nierządowych.

L. p.	Przedmiot	Długość Objektu w klm.	Zezwolone koszta budowy	Zezwolone kredyty do końca r. 1894	Zezwolone kredyty w roku 1896	Uwaga
	I. Budowle wykonywane przez c. k. organa rządowe.					
1	Most na Dniestrze w Żurawnie i droga Żurawno-Knihynicze	21.700	100.440	50.000	10.000	most dług. 167 *m* ukończony
2	Most na Dunajcu Biskupice-Żabno pow. Tarnów	0.429	77.340	10.000	10.000	
	I. Razem . .	22.129	177.780	60.000	20.000	
	II. Subwencye udzielone Wydziałom Rad powiatowych.					
1	Kilka dróg w obrębie fortecy w Przemyślu .	39.400	62.684	36.000	10.000	
2	Majdan-Stany-Rozwadów (powiat Tarnobrzeg, Nisko, Kolbuszowa)	30.589	100.000	30.000	10.000	
3	Rawa-Uhnów w powiecie rawskim . . .	19.000	9.000	5.000	4.000	
4	Busk-Toporów powiat Kamionka strumiłowa .	18.878	122.020	—	10.000	
5	Jaworów-Sądowa Wisznia w pow. Jaworów-Mościska	18.927	20.200	—	10.000	
	II. Razem . .	126.794	313.904	71.000	44.100	
	I. Razem . .	22.129	177.780	60.000	20.000	
	Ogólna suma . .	148.923	491.684	131.000	64.100	

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw kolejowych

za czas od 26. listopada 1895 do 18. listopada 1896.

(Z 16 alegatami.)

L. W. kr. 72.767|96.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895 do 18. listopada 1896.

Wysoki Sejmie!

Przedmiotem niniejszego sprawozdania jest obecny rozwój działalności kraju w zakresie popierania kolei lokalnych na podstawie ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893 i odnośnych uchwał sejmowych, jakoteż pogląd na czynności Wydziału krajowego z temi sprawami i uchwałami w związku będące.

Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, obejmująca program akcyi kraju w sprawie poparcia poszczególnych kolei lokalnych, a mianowicie:

1) Kolei projektowanych przez kraj względnie konsorcya prywatne:

a) Trzebinia-Skawce,
b) Chabówka-Zakopane,
c) Borki wielkie-Grzymałów,
d) Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka,
e) Jaworzno-Chrzanów-Piła,
f) Łupków-Cisna,

i 2) Kolei projektowanych przez c. k. Rząd:

g) Rozwadów-Przeworsk,
h) Podwysokie-Chodorów,

uzyskała Najwyższe zatwierdzenie dnia 5. stycznia 1896, o ile przez tę uchwałę kraj stale będzie obciążony.

O wykonaniu postanowień powyższej uchwały, z któremi wiążą się dalsze w tym zakresie uchwały Wysokiego Sejmu, zdajemy sprawę jak następuje:

A) Uchwały Wys. Sejmu, powzięte w czasie sesyi 1895–96.

a) Uchwały z dnia 8. lutego 1896 w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego w zakresie spraw kolejowych, a mianowicie:

1. Wezwanie do Rządu, aby w większej niż dotąd mierze uwzględniał zastosowanie wąskiego to-

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w większej niż dotąd mierze „uwzględniał zastosowanie wąskiego toru przy budowie kolei lokal- „nych, albowiem tylko w ten sposób umożliwia się budowę wielu „linii odpowiadających potrzebom ekonomicznym kraju, a których „urzeczywistnienie przy przyjęciu szerokiego toru byłoby z finanso- „wych względów niemożliwem“.

ru przy budowie kolei lokalnych w naszym kraju.

Z uwagi, że w programie dalszej krajowej akcyi kolejowej nie ma obecnie żadnej projektowanej linii wąskotorowej, gdyż poruszone na ostatniej sesyi Wysokiego Sejmu koleje lokalne Borysław-Stebnik i Przeworsk-Dynów projektowane są z góry jako normalnotorowe, zaś kwestya połączenia powiatu Turczańskiepo z siecią kolei państwowych znajduje się jeszcze w takiem stadyum przygotowawczem, iż nie mieliśmy dotąd podstawy nawiązania rokowań z c. k. Rządem w tym przedmiocie, przeto Wydział krajowy nie miał powodu odnosić się ponownie do c. k. Rządu w sprawie zastosowania wąskiego toru dla linii przyszłego programu akcyi kolejowej. Jednakże stosując się do polecenia Wysokiego Sejmu Wydział krajowy nie przestawał czynić dalszych zabiegów w sprawie zastosowania wąskiego toru dla linii Chabówka Zakopane, o czem zdajemy sprawę w ustępie 17-ym niniejszego sprawozdania.

Z linii obecnego programu zastosowanym jest tor wąski przy kolei Łupków-Cisna.

2. Polecenie aby Wydział krajowy zbadał możliwość połączenia powiatu Turczańskiego z siecią kolei państwowych.

„*Wzywa się Wydział krajowy, ażeby zbadał możliwość połą-„czenia powiatu Turczańskiego z siecią kolei państwowych i przy-„prowadzenia do skutku budowy odpowiedniej kolei lokalnej w gra-„nicach krajowej ustawy z dnia 17. lipca 1893*“.

Przystępując do wykonania powyższego polecenia Wysokiego Sejmu zbadał Wydział krajowy życzenia interesowanych w sprawie przyjścia do skutku linii kolejowej w powiecie Turczańskim czterech powiatów: turczańskiego, liskiego, samborskiego i staromiejskiego, wyrażone w odpowiedziach na okólnik Wydziału krajowego z dnia 16. marca 1891 r. l. 8503. Z odpowiedzi tych okazało się, że z kilku różnych projektowanych linii najbardziej odpowiadałyby potrzebom miejscowym i życzeniom reprezentacyi powiatowych dwie linie, a mianowicie:

1) linia Sambor-Staremiasto-Turka-Borynia;

2) linia Ustrzyki dolne-Lutowiska-Borynia.

Co do dalszej trasy tych linii to projektowane były dwie odmiany; większość reprezentacyi powiatowych proponowała trasę z Boryni do granicy węgierskiej w Uzsok, a to celem połączenia z kolejami węgierskiemi w dolinie Ungwaru, zaś jeden powiat oświadczył się za trasą Borynia-Wysocko wyżne-Smorze celem połączenia z linią państwową Stryj-Ławoczne w Hrebenowie.

Ponieważ doszło do wiadomości Wydziału krajowego, że z końcem 1895 roku, względnie w ciągu bieżącego roku c. k. Ministerstwo handlu, względnie kolei żelaznych:

1) udzieliło pozwolenia na podjęcie technicznych robót przedwstępnych dla kolei lokalnej z Ustrzyk dolnych przez Czarną, Lipie, Michnowiec, Lutowiska, Smolnik i Wołosate do granicy węgierskiej (Dziennik rozp. dla kolei i żeglugi Nr. 18 z 15. lutego 1896).

2) rozszerzyło powyższe pozwolenie na odnogę z Michnowca przez Łomnę, ewentualnie ze Smolnika przez Żurawin do Turki (Dziennik rozp. dla kolei i żeglugi Nr. 41 z 14. kwietnia 1896).

3) udzieliło pozwolenia na podjęcie przedwstępnych robót dla normalnotorowej kolei lokalnej z Sambora przez Staremiasto, Turkę i Borynię do granicy węgierskiej pod Uzsok, przeto odniósł się Wydział krajowy do interesowanych w budowie owych linii powiatów: turczańskiego, liskiego, samborskiego i staromiejskiego z zapytaniem:

a) jakie stanowisko reprezentacya powiatu zamierza zająć w obec owych projektowanych linii?

b) czy dla urzeczywistnienia tych projektów zawiązały się konsorcya interesentów, które zajmą się przygotowaniem materyałów wymaganych ustawą krajową z dnia 17. lipca 1893 (Dz. ust. kraj. Nr. 42) i instrukcyą Wydziału

krajowego z dnia 2. marca 1894 l. 11.537, t. j. sporządzeniem projektu wstępnego, kosztorysu, rachunku rentowności i planem sfinansowania kapitału potrzebnego na budowę?

Na zapytanie to Wydział powiatowy w Staremmieście dotąd żadnej nie dał odpowiedzi. Wydział powiatowy w Lisku oświadczył się za budową linii z Ustrzyk przez Lutowiska do granicy węgierskiej i przyrzekł w odpowiednim czasie przedłożyć tę sprawę pełnej Radzie powiatowej celem powzięcia uchwały. Według sprawozdania Wydziału powiatowego w Samborze tamtejsza Rada powiatowa uznaje pożyteczność lini kolejowej Sambor-Stare miasto-Turka-granica węgierska w Uzsoku, jednak nie będąc bezpośrednio interesowaną w przyjściu do skutku tej kolei i nie mając żadnych odpowiednich funduszów nie może finansowo popierać jej budowy Wydział powiatowy w Turce zamierza popierać przyjście do skutku kolei lokalnej Ustrzyki dolne-Lutowiska-Wołosate z odnogą do Turki, a Rada powiatowa uchwałą z dnia 12. czerwca 1896 przyznała 6000 zł. subwencyi na częściowe pokrycie kosztów robót przedwstępnych, które podjęte zostały przez utworzone w tym celu konsorcyum.

Z powyższego okazuje się, że z linii kolejowych któreby odpowiadały celowi wyrażonemu w uchwale Wysokiego Sejmu, jedynie dla linii z Ustrzyk do Wołosatego z odnogą do Turki, rozpoczęte zostały kroki przedwstępne mogące ewentualnie służyć do dalszej akcyi w tym przedmiocie. Wydział krajowy oczekuje przedłożenia projektu kosztorysu rachunku rentowności i innych materyałów odnoszących się do tej linii, poczem dopiero przystąpi do zbadania możliwości przyprowadzenia do skutku jej budowy po myśli postanowień ustawy z dnia 17. lipca 1893.

3. Polecenie aby Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył plan stałej organizacyi krajowego biura kolejowego.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

b) Inne uchwały w sprawach kolejowych.

4. Uchwała z 8. lutego 1896 w sprawie uzupełnienia uchwały dotyczącej poparcia kolei wąskotorowej Chabówka-Zakopane.

W załatwieniu sprawozdania w przedmiocie uzupełnienia postanowienia uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1895, dotyczącego poparcia kolei wąskotorowej Chabówka-Zakopane, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następującą uchwałę:

„*Postanowienia ustępu b) punktu 2. uchwały I. Sejmu kra-* „*jowego z dnia 8. lutego 1895 r. zatwierdzonej Najwyższem posta-* „*nowieniem z dnia 5. stycznia 1896 dotyczące poparcia linii Cha-* „*bówka-Zakopane zostaje uzupełnione następującem dodatkowem po-* „*stanowieniem: „O ileby według uznania Wydziału krajowego zacho-* „*dziła potrzeba zamiast wpłaty akcyi zakładowych przez miejscowe* „*czynniki interesowane przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umo-* „*rzenia odpowiedniej części kapitału zakładowego, upoważnia się Wy-* „*dział krajowy do objęcia za nich odpowiedniej części akcyi zakła-* „*dowych, wpłacenia ich w pełnej imiennej wartości i pokrycia odno-* „*śnego wydatku z krajowego funduszu kolejowego, a to po zawarciu* „*umowy z gwarantującymi interesentami zabezpieczającej fundusz rze-* „*czony od strat*“.

Powyższa uchwała nie uzyskała jeszcze Najwyższego zatwierdzenia, które według oznajmienia J. E. Pana Ministra kolei żelaznych, zakomunikowanego nam odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 5. października 1896, może nastąpić dopiero po porozumieniu z c. i k. Ministerstwem wojny co do szerokości toru tej kolei na przestrzeni między Chabówką a Nowym Targiem.

W przedmiocie budowy kolei lokalnej Chabówka-Zakopane zdajemy Wysokiemu Sejmowi sprawę w ustępie 17. niniejszego sprawozdania.

5. Uchwała z 7. lutego 1896 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Nowytarg do pokrywania niedoborów kolei wąskotorowej Chabówka-Zakopane.

Ustawa uchwalona przez Wysoki Sejm dnia 7. lutego 1896, mocą której zezwala się Reprezentacyi powiatu Nowy Targ na przyjęcie w obec funduszu krajowego obowiązku uiszczania corocznie przez lat 75 kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4% tudzież planem wskazane umorzenie sumy 50.000 zł. stanowiącej część kapitału zakładowego kolei lokalnej wąskotorowej Chabówka Zakopane, — uzyskała Najwyższą sankcyę dnia 26. sierpnia 1896.

W obec tego, że koncesya na pomienioną kolej dotychczas nie została udzieloną, nie zaszła jeszcze potrzeba zawarcia umowy między Wydziałem krajowym a Reprezentacyą powiatu Nowotarskiego co do warunków spełnienia powyższego obowiązku.

W przedmiocie budowy tej kolei zdajemy Wysokiemu Sejmowi sprawę w ustępach 4. i 17. niniejszego sprawozdania.

6. Uchwała z 8. lutego 1896 w sprawie zmiany uchwały dotyczącej zapewnienia budowy kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka

W załatwieniu sprawozdania w przedmiocie zapewnienia budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następującą uchwałę, zmieniającą i uzupełniającą postanowienia uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1895, które dotyczyły zapewnienia budowy pomienionej kolei:

A. *„Postanowienie ustępu d) punktu 2. uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8. lutego 1895, obejmującej program poparcia poszczególnych kolei lokalnych, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896, dotyczące wysokości kolejowej pożyczki pierwszeństwa mającej być przez kraj gwarantowaną na rzecz linii Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, tudzież wysokości całego kapitału imiennego i sposobu dostarczenia reszty tego kapitału ponad kolejową pożyczkę pierwszeństwa, zostaje uchylone w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:*

„d) 2,600.000 złr. wyraźnie dwa miliony sześćset tysięcy złotych wal. austr. dla linii Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, z zastrzeżeniem, że kapitał imienny rzeczonej kolei ustanowiony będzie za sumę 3,900.000 zł. wyraźnie: trzy miliony dziewięćset tysięcy złotych wal. austr. i że reszta kapitału imiennego ponad powyżej wymienioną w kwocie 2,600.000 zł. pożyczkę pierwszeństwa dostarczoną będzie w sposób następujący:

„α) 425.000 zł. wyraźnie: czterysta dwadzieścia pięć tysięcy złotych wal. austr. dostarczy państwo w zamian za akcye zakładowe, objęte w pełnej ich imiennej wartości, a to po myśli ustawy z dnia 19. czerwca 1895 r. Dz. u. p. Nr. 83;

„β) interesenci miejscowi zagwarantują funduszowi krajowemu „czysty dochód w kwocie 35.435 zł. wyraźnie: trzydzieści pięć tysięcy czterysta trzydzieści pięć złotych w. a. rocznie przez lat 75 „od sumy efektywnej nie niższej niż 748.000 zł. wyraźnie: siedmset „czterdzieści ośm tysięcy złotych wal. austr. Przytem upoważnia się „Wydział krajowy do objęcia w pełnej imiennej wartości za sumę „nie niższą niż 748.000 zł., akcyi zakładowych utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego tej kolei i do pokrycia odnośnego wydatku z krajowego funduszu kolejowego, względnie zaciągnienia na „ten cel imieniem kraju po kursie nie niższym niż dziewięćdziesiąt „pięć od sta (95%) czteroprocentowej (4%) pożyczki z terminem „umorzenia do końca roku 1968, w sumie imiennej nie wyższej niż „787.400 zł. wyraźnie: siedemset ośmdziesiąt siedm tysięcy czterysta „złotych wal. austr. — a to po zawarciu umowy z gwarantującymi interesentami, zabezpieczającej fundusz rzeczony od wszelkich strat. „Pomienionym interesentom miejscowym wolno jednak będzie za zezwoleniem Wydziału krajowego, w miejsce zagwarantowania wyżej „oznaczonego rocznego dochodu w kwocie 35.435 zł. objąć w pełnej „imiennej wartości za sumę nie niższą niż 748.000 zł. w. a. akcye „zakładowe utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka.

„γ) Wpłatę całej reszty potrzebnego kapitału, bądź to w zamian „za akcye zakładowe objęte w pełnej ich imiennej wartości, bądź też „a fond perdu zapewniają czynniki interesowane po myśli § 2. „ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893, D. u. k. Nr. 42, przyczem „wolno będzie Wydziałowi krajowemu interesentów gwarantujących „czysty dochód pod literami d) β) oznaczony, zwolnić częściowo lub „w całości od dostarczenia udziałów, któreby na nich przypadły dodatkowo dla pokrycia pomienionej reszty kapitału potrzebnego — „o ile to jednak okaże się możliwem po wypracowaniu szczegółowego „projektu kolei i po przeprowadzeniu rokowań z zarządem interesowanych dóbr państwowych celem uzyskania odpowiednich ofiar dobrowolnych.

„Do akcyi zakładowych wymienionych powyżej pod literami „α) β) γ) nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy".

B. *„Postanowienie punktu 4. pomienionej uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8. lutego 1895 zostaje uchylonem w dotychczasowem „brzmieniu i ma opiewać jak następuje:*

„Co do kolei wymienionej w punkcie 1, pod literą d) Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, upoważnia się Wydział krajowy do uzyskania po myśli §. 4. (al. 2) ustawy krajowej z dnia „17. lipca 1893 (Dz. u. kr. Nr. 42) koncesyi państwowej na tę linię „w imieniu kraju — i do zapewnienia budowy tejże w sposób, jaki „ze względu na interes kraju uzna za najodpowiedniejszy".

Nadto na tem samem posiedzeniu powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań celem dokonania budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka w czasie możliwie najkrótszym".

Z wykonania powyższych uchwał zdajemy sprawę jak następuje:

Odezwą z d. 5. października 1896 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, że uchwała *ad A*) i *B*) uzyskała Najwyższe zatwierdzenie dnia 26. sierpnia 1896, o ile przez takową kraj stale będzie obciążony.

Co się tyczy zapewnienia kapitału zakładowego tej kolei przez czynniki interesowane pod literami *α*), *β*) i *γ*) ustępu *A*) powyższej uchwały wymienione, zauważyć należy, iż udział finansowy państwa, oznaczony w punkcie *A. α*), został zapewniony na mocy ustawy państwowej z d. 19. czerwca 1895 tylko dla szlaku Kołomyja-Horodenka-Stefanówka, że przeto należy jeszcze uzyskać od c. k. Rządu poparcie finansowe dla szlaku Delatyn-Kołomyja, celem uzupełnienia reszty potrzebnego kapitału po myśli postanowienia *A. γ*) powyższej uchwały.

Interesenci *ad A. β*) złożyli Wydziałowi krajowemu jeszcze w roku zeszłym odnośne deklaracye, które jednak wymagają pewnych uzupełnień natury formalnej.

Zważywszy atoli, że projekt szczegółowy linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka nie został jeszcze ukończony, jak to poniżej wyłuszczamy, przez co koszta przyszłej budowy nie są jeszcze ostatecznie ustanowione — i że do tej chwili nie otrzymaliśmy wiadomości urzędowej o wyjednaniu Najwyższej sankcyi dla projektu ustawy zezwalającej w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 5. lutego 1895 głównym czynnikom interesowanym *ad A. β*) tj. Wydziałom powiatowym w Kołomyi i Horodence na przyjęcie deklarowanych z ich strony zobowiązań finansowych, — nie mogliśmy dotychczas przystąpić do przeprowadzenia potrzebnych zmian i uzupełnień w pomienionych deklaracyach, ani też do cyfrowego oznaczenia tej reszty kapitału, jakąby miały zapewnić czynniki interesowane *ad A. γ*).

Mimo to, na podstawie ustnego porozumienia się Szefa Dep. IV. Wydziału krajowego z JE. P. Ministrem rolnictwa w Wiedniu, przypuszczać możemy, że Ministerstwo rolnictwa skłonnem jest do zapewnienia bezpłatnego dostarczenia gruntów skarbowych i materyału drzewnego z dóbr skarbowych, potrzebnego na progi dla tej kolei, a nadto do pokrycia w gotówce takiej kwoty, jaka po oszacowaniu realnej wartości pomienionych świadczeń w naturze, okazałaby się niezbędną do uzupełnienia sumy stanowiącej resztę kapitału potrzebnego w myśl postanowienia punktu *A. γ*) powyższej uchwały Wys. Sejmu.

Co się tyczy upoważnienia udzielonego nam przez Wysoki Sejm w przedmiocie uzyskania koncesyi państwowej na tę linię imieniem kraju oraz zapewnienia jej budowy w sposób najodpowiedniejszy dla interesów krajowych, z dodatkowem poleceniem dokonania takowej w czasie możliwie najkrótszym, — Wydział krajowy poczynił bezzwłocznie potrzebne w tym

Alegat 1. kierunku kroki, gdyż pismem z dnia 27. lutego 1896 (*alegat 1.*) odniósł się do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych o zezwolenie na podjęcie robót przygotowawczych, mających na celu opracowanie projektu szczegółowego kolei Delatyn-Kołomyja Stefanówka tak, ażeby ze względu na pożądany pospiech w załatwieniu tej sprawy, mogło być do niej zastosowane skrócone postępowanie komisyjne. Zarazem w celu uniknięcia jakichkolwiek trudności w dalszym biegu sprawy, upraszaliśmy Ministerstwo kolejowe o zasadniczą decyzyę w kwestyi, czy trasa na przestrzeni między stacyą Kołomyja a miejscowością Tłumaczyk, projektowana przez nasze biuro kolejowe równolegle do istniejącej odnogi kolejowej Nadwórniańskie Przedmieście-Szeparowce-Kniaźdwór, należącej do Towarzystwa kolei lokalnych kołomyjskich, naruszałaby w czemkolwiek wyłączny przywilej nadany temuż Towarzystwu kon-

Alegat 2 i 3. cesyą z d. 15. grudnia 1885 (*alegat 2 i 3.*).

Odpowiedź w tym przedmiocie, zawierającą zezwolenie na podjęcie robót przygotowawczych około projektu kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka według trasy proponowanej przez nasze biuro kolejowe, otrzymaliśmy dopiero d. 18. maja 1896 tj. niespełna w 3 miesiące. Ponieważ zaś w przedmiocie żądanej przez nas decyzyi zasadniczej dało Ministerstwo kolejowe

Alegat 4. oświadczenie dosyć wymijające (*alegat 4.*), które nas wstrzymać musiało od bezzwłocznego przystąpienia do robót przygotowawczych i zniewoliło do pro-

Alegat 5. wadzenia z Ministerstwem dalszych w tej mierze rokowań (*alegat 5.*), — nie byliśmy w stanie oddać tych robót w przedsiębiorstwo wcześniej jak z początkiem lipca 1896.

Po przystąpieniu do opracowania projektu na terenie okazało się nadto, że — pominąwszy zmiany, któreśmy proponowali Ministerstwu kolejowemu — cała niemal trasa od Delatyna do Stefanówki, przedłożona nam swojego czasu projektem Towarzystwa kolei lokalnych kołomyjskich, uledz musi gruntowym modyfikacyom ze względów ekonomiczno-technicznych. Ta okoliczność, jak równie wymagana przez Ministerstwo kolejowe osobna komisya dla rewizyi trasy i stacyj, a osobna dla reambulacyi linii, do których to komisyi sporządzić trzeba osobne operaty, — spowodowała znaczne zwiększenie robót przygotowawczych, a tem samem zwłokę w terminie ukończenia projektu.

Oprócz tego zaznaczyć należy, iż pismem z d. 1. października 1896
Alegat 6. (*alegat 6.*), oznajmiło nam Ministerstwo kolejowe, iż w kwestyi przywileju Towarzystwa kolei lokalnych kołomyjskich nie może obecnie powziąć decyzyi z tego powodu, że w tym kierunku nie ma do dyspozycyi potrzebnych podstaw technicznych i komercyalnych.

Pomimo wymienionych utrudnień spodziewamy się, że cały projekt wraz z kosztorysem kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka będzie gotowy z początkiem roku 1897, a wówczas będzie można przystąpić do pertraktacyi z czynnikami interesowanymi w przedmiocie finansowych udziałów, dziś jeszcze cyfrowo nieoznaczonych. Budowę tej kolei można będzie rozpocząć w pierwszej połowie r. 1897 jeżeli kwestye zasadnicze, mające być uregulowane przy komisyi rewizyi trasy zostaną pomyślnie załatwione.

Co się tyczy sposobu, w jaki Wydział krajowy miałby zabezpieczyć budowę kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka najkorzystniej dla interesów kraju, nadmienić należy, że w wyłuszczonym stanie rzeczy, nie mogąc ściśle oznaczyć wysokości kapitału potrzebnego na tę budowę, nie uważaliśmy za stosowne rokować w tej mierze z jakiemkolwiek konsorcyum prywatnem.

Nie wykluczając innego sposobu rozwiązania tej kwestyi, sądzimy że w każdym razie najodpowiedniejszem byłoby urzeczywistnienie pomienionej kolei przy bezpośredniej ingerencyi Wydziału krajowego i przez oddanie robót przedsiębiorstwu za pośrednictwem i pod kontrolą krajowego biura kolejowego.

7. Uchwała dotycząca poparcia kolei lokalnej Jaworzno-Piła.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 r. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Postanowienie punktu 3. ustępu 1. uchwały Sejmu krajowego „z dnia 8. lutego 1895, obejmującej program poparcia poszczególnych „kolei lokalnych, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia „5. stycznia 1896 dotyczące poparcia linii Jaworzno-Chrzanów-Piła, „zostaje uchylone w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak „następuje:

„W razie wydania koncesyi państwowej na linię Jaworzno-„Chrzanów-Piła i zapewnienie przez interesentów miejscowych na przeciąg 15. lat dostatecznej ilości frachtów na stacyi Jaworzno-Kęty, „upoważnia się Wydział krajowy na podstawie ustawy krajowej z dn. „17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42 do udzielenia imieniem kraju na „rzecz pomienionej linii i na czas nie dłuższy niż do końca roku „1968, gwarancyi dochodu równającego sie oprocentowaniu po cztery „od sta (4%) wraz z umorzeniem prawidłowem od kolejowej pożyczki „pierwszeństwa, zaciągnąć się mającej przez koncesyonaryusza w wy-„sokości 464.000 zł. wyraźnie czterysta sześćdziesiąt cztery tysiące „złotych po kursie nie niższym od tego, jaki Wydział krajowy ustanowi,

„a to z zastrzeżeniem, że kapitał imienny pomienionej kolei ustano„wiony będzie na sumę nie wyższą niż 696.000 zł. wyraźnie sześćset „dziewięćdziesiąt sześć tysięcy złotych. Z tego kapitału imiennego „suma potrzebna po nad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa, a to „co najmniej 232.000 zł. wyraźnie dwieście trzydzieści dwa tysiące „złotych dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaco„nych w pełnej ich imiennej wartości, z których 116.000 zł. obejmie „państwo, a co najmniej 116.000 zł. interesenci miejscowi. Do po„mienionych akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobie„rania procentów interkalarnych za czas budowy“.

Powyższa uchwała Wysokiego Sejmu uzyskała Najwyższe zatwierdzenie, o ile w skutek tej uchwały będzie kraj stale obciążony Najwyższem postanowieniem z dnia 1. czerwca 1896 (L. W. 38.421|96).

Z wykonania niniejszej uchwały zdajemy sprawę w ustępie 21-ym niniejszego sprawozdania.

8. Uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu, aby wniósł do Rządu przedstawienie co do rozpoczęcia budowy kolei Przeworsk-Rozwadów.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„1. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby wnioski odnoszące „się do budowy kolei rządowej Rozwadów-Przeworsk na bieżącej sesyi „Rady państwa przedłożył.

„2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby odnośnie do po„wziętych uchwał sejmowych wniósł do c. k. Rządu stosowne przed„stawienie, wykazujące potrzebę jak najrychlejszego rozpoczęcia budowy „rzeczonej linii kolejowej“.

W myśl tego polecenia wystosował Wydział krajowy dnia 12. marca b. r. L. 11.682 odezwę do c. k. Przezydyum Namiestnictwa, w której zaznaczył potrzebę rychłego rozpoczęcia budowy kolei Przeworsk-Rozwadów i upraszał o poparcie tej sprawy u c. k. Rządu centralnego.

O dotychczasowym skutku wyżej powołanej rezolucyi Wysokiego Sejmu zdajemy sprawę w ustępie 24a niniejszego sprawozdania.

9. Uchwała w sprawie budowy kolei Borysław-Stebnik.

Na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1. Petycyę Konsorcyum współwłaścicieli dóbr Truskawiec „w powiecie drohobyckim pp. hr. Stanisława Żółtowskiego i Sp. de „praes. 4. stycznia 1896, L. 377, o poparcie budowy kolei Borysław-„Stebnik odstępuje się Wydziałowi krajowemu w celu przeprowadze„nia odpowiednich badań i zdania sprawy na następnej sesyi.

„2. Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie roko„wań z c. k. Rządem, aby w znaczniejszej mierze przyczynił się do „kosztów budowy tej kolei“.

W wykonaniu powyższych uchwał Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy do wyżej wspomnianego konsorcyum z żądaniem, aby po myśli uchwały II. Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, dopełnili warunków oznaczonych w ustępie b) §. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 r. (Dz. u. kr. Nr. 42) oraz zastosowali się do przepisów instrukcyi Wydziału krajowego z dnia 2. marca 1894, L. 11.537|94 a w szczególności, aby przedłożyli deklaracyę stron interesowanych co do ich przyczynienia się do kosztów budowy pomienionej kolei.

Zarazem zarządziliśmy zbadanie operatu budowy kolej Borysław-Stebnik pod względem technicznym i komercyalnym. Wyniki badań technicznych przeprowadzonych przez biuro kolejowe spowodowały pewne zmiany w kosztorysie, które ostatecznie przeprowadzone być mogą dopiero po po-

wzięciu decyzyi przez c. k. Rząd co do sposobu wykonania budowy i ustanowienia wysokości kapitału zakładowego. Wynik badań komercyalnych będzie mógł być zestawionym po dostarczeniu nam przez interesentów materyałów wymaganych instrukcyą Wydziału krajowego.

Stosując się do żądania naszego przedłożyło konsorcyum akt notaryalny z dnia 18. czerwca 1896, którym współwłaściciele dóbr Truskawiec zobowiązują się na rzecz kolei Borysław-Stebnik odstąpić bezpłatnie na własność funduszu krajowego, w stanie wolnym od wszelkich ciężarów grunta swe w gminie katastralnej Truskawiec położone, o ile takowe do budowy tej kolei będą potrzebne.

Nadto oznajmiło nam konsorcyum pomienione, że projektowana linia obejmuje:

1) Kolej lokalną z Borysławia do Truskawca;

2) Kolej dowozową wychodzącą z końca kolei lokalnej w Truskawcu a prowadzącą do salin w Stebniku, że interesowane c. k. Ministerya nietylko przyrzekły wydatne poparcie finansowe dla linii pod 1) poszczególnionej, ale nadto gotowe są rzekomo zbudować na koszt skarbu Państwa ową kolej dowozową do salin w Stebniku.

W obec tego odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 31. sierpnia b. r. L. 48.274 (*alegat 7*) do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych, a przedstawiając dotychczasowy przebieg sprawy budowy kolej Borysław-Stebnik zażądał opinii c. k. Rządu w tym przedmiocie i oświadczenia się tak co do sposobu ewentualnego poparcia projektu przez c. k. Rząd, jako też co do wysokości udziału Państwa w sfinansowaniu tej budowy.

Alegat 7.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedź c. k. Rządu w tej sprawie nie nadeszła.

10. Uchwała z 8. lutego 1896 w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego o nowej taryfie lokalnej ruchu towarowego na kolejach państwowych.

„I. wzywa się c. k. Rząd:

„a) iżby zamknięcia rachunkowe c. k. kolei państwowych i ich „statystyka nie ograniczały się jak obecnie do dat jedynie zbiorowych „dla całej sieci tych kolei, lecz iżby także dla terytoryalnych grup „kolei państwowych wykazane były oddzielnie i dochody z ruchu oso„bowego, dochody ruchu towarowego, wszelkie inne dochody, koszta „ruchu i wszelkie inne, oraz wszelkie daty statystyki kolejowej, jak „ruch osobowy i towarowy, przebieg kilometryczny pasażerów i to„warów i t. p.;

„b) iżby statystyka kolei państwowych wykazywała ruch towa„rowy nietylko, jak obecnie, według rodzaju towarów, lecz także wedle „klas taryfowych i poszczególnych wyjątkowych taryf oraz przyzna„nych refakcyjnych zniżeń, a to podobnie jak pod a), nietylko dla „całej sieci kolei państwowych, lecz również dla ich grup teryto„ryalnych;

„c) iżby zasada wykazywania ruchu towarowego według klas „taryfowych i t. d. jak pod b) wprowadzoną była także do statystyki „kolei prywatnych;

„d) iżby tak na kolejach państwowych jak i prywatnych za„prowadzoną została taka statystyka ruchu towarowego, któraby na wzór „niemieckiej „Statistik der Güterbewegung auf den deutschen Eisen„bahnen", wykazywała ruch każdego towaru od miejsca skąd został „wysłany aż do miejsca jego przeznaczenia, głównie mając na oku „ruch surowców natury rolniczej;

„e) iżby do składu państwowej Rady kolejowej powołał dele„gata Wydziału krajowego,

„II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, iżby sprawom taryf „kolejowych ze stanowiska ekonomicznych interesów kraju stale baczną „poświęcał uwagę i w tym celu dla prac zadaniem tem spowodowa- „nych zorganizował siły potrzebne“.

Na rezolucyę Wysokiego Sejmu objętą punktem I. c. k. Rząd żadne dotychczas nie dał odpowiedzi.

Odnośnie do wezwania pod lit. e) tejże rezolucyi, iżby c. k. Rząd do składu państwowej Rady kolejowej powołał delegata Wydziału krajowego, Wydział krajowy, opierając się na uchwale krajowej Rady kolejowej, z dn. 30. listopada 1895 roku zmierzającej ku temu, iżby krajowa Rada kolejowa miała swego przedstawiciela w państwowej Radzie kolejowej, zwrócił się w tej mierze osobnem pismem do c. k. Ministerstwa kolejowego, wskazując, iż delegatem Wydziału krajowego, któregoby c. k. Rząd mianował członkiem państwowej Rady kolejowej, byłby przedstawiciel krajowej Rady kolejowej.

Brak odpowiedzi c. k. Rządu na powołaną rezolucyę Wysokiego Sejmu wydaje się co do tego ostatniego jej punktu spowodowanym przez to, iż w skutek nowego statutu organizacyjnego dla państwowego zarządu spraw kolejowych, którym zniesiony został poprzedni statut organizacyjny, przestała z dniem 1. sierpnia 1896 r. istnieć też dotychczasowa rada kolejowa państwowa, a ma być dopiero powołaną do życia nowa takaż rada, co się dotychczas nie stało. Nowy statut organizacyjny państwowego zarządu spraw kolejowych, wydany z mocy Najwyższego postanowienia z d. 15. stycznia 1896 r. i ogłoszony obowieszczeniem c. k. Ministra handlu i c. k. Ministra kolejowego z dnia 19. stycznia 1896 r. Dz. u. p. Nr. 16 z tem nadmienieniem, iż zaczyna w pełni obowiązywać od dnia 1. sierpnia 1896 r., kreując c. k. Ministerstwo kolejowe, znosząc c. k. generalną Dyrekcyę kolei państwowych, ustanawiając nowe Dyrekcye kolei państwowych i t. p., postanowił zarazem w przedmiocie państwowej rady kolejowyj co następuje:

„§. 11. Celem dawania opinii w ogólnych ekonomicznych kwestyach „z zakresu spraw kolejowych będzie przydaną Ministerstwu kolejowemu „»państwowa rada kolejowa«.

„W razie zachodzącej potrzeby mogą także dyrekcyom kolei pań- „stwowych przydawane być dla ich okręgu przyboczne rady celem dawania „opinii w takichże kwestyach.

„Bliższe postanowienia co do składu i działalności państwowej rady „kolejowej oraz wspomnianych rad przybocznych będą określone oddzielnymi „statutami“.

Statuty te nie zostały dotychczas wydane. W obecnym zatem czasie przejściowym nowa państwowa Rada kolejowa nie została jeszcze mianowana, skutkiem czego i zwykła jesienna jej sesya nie została dotychczas zwołaną.

W przedmiocie punktu II. uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy zaznacza, iż nie był w możności wykonania danego sobie polecenia, a to z następujących powodów.

Aczkolwiek Wydział krajowy, jak świadczy samo jego sprawozdanie z 30. stycznia 1896 r. LW. 4675 (Alegat 196) i własny jego w temże sprawozdaniu wniosek w tym przedmiocie, najmocniej jest przeświadczony o ważności poświęcania stale bacznej uwagi sprawom taryf kolejowych ze stanowiska ekonomicznych interesów kraju, przekonał się atoli Wydział krajowy, iż zadaniu temu, tak wielką dziedzinę obejmującemu, w żaden sposób podołać nie mogą te siły kompetentne jakiemi rozporządza.

Organem do tego powołanym byłoby krajowe biuro kolejowe przy Wydziale krajowym, które wszakże agendami kolei lokalnych tak już jest absorbowane, iż przy siłach obecnych z wysiłkiem tylko zadość im czynić jest w możności.

Wprawdzie odnośnie do spraw taryf kolejowych Wysoki Sejm polecił zarazem Wydziałowi krajowemu, iżby „w tym celu dla prac zadaniem tem „spowodowanych zorganizował siły potrzebne“, lecz kredytu na to potrzebnego nie wstawił Wysoki Sejm w preliminarz wydatków funduszu krajowego, w obec czego, celem wykonania rzeczonego polecenia, byłoby potrze-

bnem zażądanie obecnie przez Wydział krajowy odpowiedniego kredytu na rok 1897, po którego przyznaniu dopiero mógłby Wydział krajowy przystąpić do „zorganizowania sił potrzebnych“.

W tej kwestyi zorganizowania sił potrzebnych nasuwają się atoli uwagi następujące. Wydział krajowy nie sądzi iżby intencyą Wysokiego Sejmu przy uchwale w tym przedmiocie było kreowanie biura taryfowego, coby i znaczne koszta i niemałe przedstawiało trudności. Użycie zaś do umiejętnego fachowego kierownictwa potrzebnemi badaniami kompetentnych sił krajowego biura kolejowego, za przydaniem im rutynowanych sił pomocniczych, byłoby z tego powodu niemożliwem, iż samo to kierownictwo musiałoby już w zupełności absorbować odnośne siły, pozbawiając ich pracy potrzebnej w innych kierunkach. Połowiczne użycie tych samych sił do spraw kolei lokalnych z jednej i do badań taryfowych z drugiej strony, odrywając je stale w obu kierunkach, byłoby ze szkodą obu zakresów czynności i niemożnością uczynienia im zadość. W braku innych rozporządzalnych, do kierownictwa takimi badaniami kompetentnych sił, Wydział krajowy już z tego powodu nie jest obecnie w możności przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku co do zorganizowania sił w tym celu potrzebnych, ani co do wysokości wydatków na ten cel.

Nadto zaznacza Wydział krajowy, iż badania kwestyi taryfowych wówczas dopiero, zdaniem Wydziału krajowego, mogłyby istotną przedstawiać wartość i zamierzonym celom odpowiadać, jeżeliby zostały usunięte te braki materyałów statystycznych i innych, jakie Wydział krajowy podniósł w swojem powołanem już sprawozdaniu z d. 30. stycznia 1896 r., L. W. 4.675 (*alegat 196*) a Wysoki Sejm objął pomienioną rezolucyą swoją do c. k. Rządu.

Z tych powodów sądzi Wydział krajowy, iż dopiero po usunięciu rzeczonych braków będzie w możności przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wnioski mające na celu wykonanie punktu II. powołanej uchwały.

11. Uchwała odstępująca Rządowi petycyę Rady powiatowej w Brodach o ustanowienie przystanku kolejowego między Zabłotcami i Ożydowem.

Uchwałą z dnia 14. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia petycyę Wydziału Rady powiatowej w Brodach o utworzenie przystanku kolejowego pomiędzy stacyami Zabłotce a Ożydowem.

Sprawa ta jest w związku z petycyą gminy miasta Sokołówki o utworzenie przystanku kolejowego w Kontach: o skutku tej petycyi zdajemy sprawę w ustępie 13-tym niniejszego sprawozdania.

12. Uchwała odstępująca Rządowi petycyę pp. Krzeczunowicza i Wiśniewskiego o utworzenie stacyi towarowej na przystanku kolejowym w Podborcach.

Uchwałą z dnia 31. stycznia 1896 r. odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia petycyę pp. Waleryana Krzeczunowicza i Stefana Wiśniewskiego o utworzenie stacyi towarowej w miejscowości Podborce, na linii Lwów-Krasne.

Rozporządzeniem z dnia 5. sierpnia b. r. l. 121/IV. orzekło c. k. Ministerstwo kolei żelaznych, że wedle wyniku przeprowadzonych dochodzeń nie zachodzi rzeczywista potrzeba dla ogółu utworzenia stacyi towarowej w Podborcach, gdyż gminy wymienione w petycyi grawitują przeważnie do sąsiednich stacyj Lwów-Podzamcze i Barszczowice, podczas gdy od gmin najbliżej Podborzec położonych nie można się spodziewać takiego obrotu towarowego, któryby usprawiedliwiał utworzenie stacyi towarowej w Podborcach na koszt skarbu kolejowego.

C. k. Ministerstwo pozostawia jednak wolność poszczególnym interesentom poczynienia starań o utworzenie ładowni w ramach norm istniejących dla austr. kolei państwowych.

13. Uchwała odstępująca Rządowi petycyę gminy Sokołówki o ustanowienie przystanku kolejowego w Kontach.

Uchwałą z dnia 31. stycznia 1896 odstąpił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do przychylnego załatwienia prośbę mieszkańców miasteczka Sokołówki o wyjednanie urządzenia przystanku kolejowego w miejscowości Konty na linii Krasne-Brody.

Załatwiając tę petycyę c. k. Ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z dnia 23. lipca 1896 l. 82 IV. oświadczyło nam, iż utworzenie przystanku pomienionego w Kontach nie ma widoków urzeczywistnienia, gdyż głównie interesowany w tej sprawie właściciel dóbr Konty wzbrania się przyjąć ogólne warunki od których w zasadzie czyni się zależnem utworzenie nowych przystanków na c. k. austr. kolejach państwowych, zaś nie można się spodziewać, aby wspólnie interesowane gminy przyczyniły się jakiemikolwiek ofiarami pieniężnemi do utworzenia przystanku w Kontach.

O tem zawiadomiliśmy petentów za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Złoczowie. a nadto Wydział powiatowy w Brodach i Magistrat miasta Brodów, które w tymże przedmiocie wniosły były petycye do Wysokiego Sejmu.

14. Uchwała odstępująca Rządowi petycyę p. Romańskiego i towarzyszy o utworzenie stacyi towarowej w Zarwanicy.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1895 udzielił Wysoki Sejm c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia petycyę Antoniego Romańskiego i towarzyszy o utworzenie stacyi towarowej w miejscowości Zarwanica, na linii Lwów-Podwołoczyska.

Odezwą z dnia 5. czerwca 1896 l. 44196 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, iż c. k. Ministerstwo dla kolei żelaznych reskryptem z dnia 18. maja 1896 l. 83 IV. nie uwzględniło pomienionej petycyi, która polegać ma na mylnem zrozumieniu rezolucyi c. k. Dyrekcyi ruchu kolei we Lwowie z r. 1893 wystosowanej do Wydziału Rady powiatowej w Złoczowie.

C. k. Ministerstwo pozostaje i nadal na tem stanowisku, że stacya towarowa w Zarwanicy mogłaby w najbliższym czasie tylko w tym razie być urządzoną, gdyby strony interesowane przyjęły na siebie koszta tego urządzenia w kwocie około 6.500 zł.

B) Dalszy tok spraw przedstawionych w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału kraj. do L. W. 76.700|95.

15. Ulgi i ułatwienia dla kolei lokalnych ze strony c. k. Rządu, zastrzeżone punktem 7. uchwały I. Wys. Sejmu z d. 8. lutego 1895.

W punkcie 27. sprawozdania przedłożonego do L. W. 76.700|95 wykazał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wynik rokowań swoich z Rządem w przedmiocie uzyskania ulg i ułatwień dla kolei lokalnych obecnego programu — tak co do ich budowy jak i exploatacyi, jakie ze względu na zapewnienie tymże kolejom dostatecznej rentowności uważaliśmy za niezbędne.

Korzyści osiągnięte przez Wydział krajowy przedstawione były Wysokiemu Sejmowi szczegółowo w roku ubiegłym w załączniku 12. do wyżwspomnianego sprawozdania.

W ciągu roku bieżącego było staraniem Wydziału krajowego, by przyznane korzyści w praktyce dla każdej poszczególnej linii były zastosowane, co też dla kolei już koncesyonowanych w pewnej mierze urzeczywistnionem zostało.

A mianowicie tak dla linii Borki wielkie-Grzymałów, jak i dla linii Łupków-Cisna zastrzeżoną została przez odnośne postanowienia protokołu koncesyjnego ingerencya Wydziału krajowego przy zestawieniu corocznych premilinarzy exploatacyjnych; przyczem postanowiono, że w razie ewentualnych niedoborów exploatacyjnych (Betriebsdeficit) obowiązany jest Zarząd c. k. kolei państwowych kredytować Towarzystwom krajowych kolei lokalnych należytości za exploatacye przez przeciąg lat 5.

Niemniej uzyskano od c. k. Ministerstwa kolejowego przyznanie zniżonej taryfy na c. k. kolejach państwowych dla przewozu materyałów do budowy i exploatacyi potrzebnych.

Dla innych zaś linii są odnośne rokowania w toku i Wydział krajowy ma nadzieję, że przy życzliwem usposobieniu Ministerstwa kolejowego dla krajowej akcyi ułatwienia te w większej mierze uzyskane zostaną.

Między innymi stara się Wydział krajowy usilnie o to, aby po myśli postanowień ustępu 3. Art. IX. ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) tabor (t. j. wozy i lokomotywy) — o ile ustanowiony kapitał zakładowy na zakupno tegoż nie wystarcza — dostarczony został albo z zapasów c. k. kolei państwowych albo przez Zarząd tychże kolei zakupiony i kolei lokalnej na spłatę ratami rocznymi odstąpiony.

Prócz tego nadmieniamy, że dla linii już koncesyonowanych przyznane zostały ulgi i ułatwienia przewidziane artykułem V. ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895) jako to uwolnienie od stempli i opłat dla wszelkich dokumentów, kwitów i papierów wartościowych etc., oraz uwolnienie od podatku zarobkowego i dochodowego.

16. Sprawa budowy kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

Ubiegający się o koncesyę na kolej Trzebinia-Skawce p. J. Siegler d' Eberswald przedłożył Wydziałowi krajowemu szczegółowy projekt pomienionej kolei.

Projekt ten po zbadaniu i uzupełnieniu przez krajowe biuro kolejowe przesłany został c. k. Ministerstwu kolejowemu dla zarządzenia komisyi reambulacyjnej.

Ministerstwo uznało projekt rzeczony za odpowiedni i na tej podstawie odbyła się komisya reambulacyjna pomienionej linii w czasie od 3-go do 24-go sierpnia b. r.

Komisya zatwierdziła powyższy projekt, tak iż obecnie nie stoi już nic na przeszkodzie rozpoczęciu budowy, skoro tylko rokowania o uzyskanie Najwyższej koncesyi pomyślnie przeprowadzone zostaną. Finalizacya rokowań koncesyjnych natrafia jednak na znaczne trudności, a najważniejszą z nich jest kwestya połączeń z koleją północną ces. Ferdynanda.

Koszta tych połączeń jakoteż koszta służby na stacyi i złączenia powinno ponosić Towarzystwo Kolei północnej a to na mocy postanowienia §. 10. koncesyi na tęż kolej z r. 1886 (Dz. ust. p. Nr. 7.).

Ponieważ jednak długotrwałe rokowania ubiegającego się o koncesyę z Zarządem kolei północnej nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu, przeto Wydział krajowy w porozumieniu z ubiegającym się o koncesyę poruczył przeprowadzenie tej sprawy c. k. Generalnej Dyrekcyi austr. kolei państwowej, z tytułu przyszłego prowadzenia ruchu na tejże linii.

Kwestya ta mimo interwencyi ze strony c. k. Generalnej Dyrekcyi a następnie i c. k. Ministerstwa kolejowego dotąd nie załatwiona i dlatego tak Wydział krajowy jak i ubiegający się o koncesyę obstają stanowczo przy swoim projekcie pierwotnym, który był przedmiotem obchodu administracyjnego — t. j. przy założeniu odrębnych stacyi kolei lokalnej w Trzebini i Wadowicach, a tem samem przy zupełnej niezależności od Towarzystwa kolei północnej. Założenie oddzielnej stacyi w Trzebini umożliwi nadto bezpośrednie połączenie się projektowanej kolei z koleją dowozową Trzebinia-Siersza, co wpłynąć może bardzo dodatnio nietylko na rozwój przemysłu węglanego ale także na rentowność kolei Trzebinia-Skawce, w razie wcielenia do tejże linii wyżwspomnianej kolei dowozowej Trzebinia-Siersza.

W tym też duchu prowadzone są dalsze rokowania koncesyjne, a uzyskanie koncesyi nastąpi w najbliższej przyszłości, poczem nie będzie już nic stało na przeszkodzie otrzymaniu konsensu na budowę, która to budowa ewentualnie z początkiem wiosny rozpocząć się może.

17. Sprawa budowy kolei Chabówka-Zakopane.

W dalszym ciągu tej sprawy, przedstawionej Wysokiemu Sejmowi w ustępie 3. zeszłorocznego sprawozdania do L. W. 76.700|95, tudzież w ustępach 4. i 5. niniejszego sprawozdania odnośnie do uchwał sejmowych z 8. lutego 1895, 7. lutego 1896 i 8. lutego 1896, dołożył Wydział krajowy wszelkich starań celem rozwiązania trudności, na jakie napotkał u c. i k. Ministerstwa wojny projekt budowy tej kolei według typu wąskotowego na przestrzeni między Chabówką a Nowym Targiem. Pomimo bowiem kategorycznego oświadczenia Szefa sekcyi J. E. Witteka na posiedzeniu zeszłorocznej komisyi kolejowej Rady państwa, iż odnośne postanowienia ustawy państwowej z dnia 19. czerwca 1895 (Dz. u. p. Nr. 83) w ten sposób rozumieć należy, że takowe nie sprzeciwiają się zastosowaniu także trasy wąskotorowej na wyż wymienionej przestrzeni między Chabówką a Nowym Targiem, kwestya ta ustawicznie stała usiłowaniom naszym na przeszkodzie.

Wskutek tego w połowie stycznia 1896 przedłożyliśmy c. k. Ministerstwu handlu opracowany przez krajowe biuro kolejowe projekt szczegółowy wraz z kosztorysem szlaku kolejowego Chabówka-Nowytarg o torze normalnym celem dokładnego porównania na tej podstawie tras i kosztów budowy kolei na pomienionej przestrzeni przy zastosowaniu toru wą-
Alegat 8. skiego i toru normalnego (*Alegat 8.*).

Projekt ten okazał, że koszta budowy na przestrzeni Chabówka-Nowytarg wyniosłyby w razie zastosowania:

1) toru normalnego 2,060.000 zł.;

2) toru wąskiego z uwzględnieniem przyszłego przeobrażenia go na trasę normalnotorową 1,500.000 zł.;

3) bezwzględnego zastosowania toru wąskiego 880.000 zł.,

że przeto oprócz kapitału już zabezpieczonego na budowę kolei wąskotorowej, należałoby uzyskać dalsze fundusze na zaspokojenie żądań administracyi wojskowej. Gdy jednak ani kraj, ani ubiegający się o koncesyę na kolej wąskotorową Chabówka Zakopane nie mogą ponosić tak znacznych ciężarów, upraszaliśmy ponownie Ministerstwo handlu o pomyślne załatwienie tej sprawy na rzecz wąskiego toru, zastrzegając ewentualnemu koncesyonaryuszowi kolei normalnotorowej, któraby kiedyś łączyć miała Chabówkę przez Nowytarg z Węgrami, prawo nabycia drogą kupna, szlaku wąskotorowego Chabówka-Nowytarg, a to niezależnie od szlaku Nowytarg-Zakopane.

Następnie z początkiem marca 1896 przedłożyliśmy c. k. Ministerstwu kolei żelaznych projekt szczegółowy wąskotorowej kolei Chabówka-Zakopane, opracowany pod bezpośrednią kontrolą krajowego biura kolejowego, z prośbą o zarządzenie komisyi reambulacyjnej dla tej linii, której budowa zabezpieczoną została uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 oraz ustawą państwową z dnia 19. czerwca 1895.

Alegat 9. Pismem z dnia 10. marca 1896 (*Alegat 9.*) przyznało c. k. Ministerstwo kolejowe w istocie, że wykonanie linii wąskotorowej Chabówka-Zakopane jest ze względów ekonomicznych zupełnie uzasadnione i racyonalne,
Alegat 10. a nadto pismem z dnia 18. maja 1896 (*Alegat 10.*) zawiadomiło nas, że Ministerstwo wojny zgadza się w końcu na budowę wąskotorowego szlaku Chabówka-Nowytarg, pod warunkiem jednak, że przy budowie zastosowane będą wszelkie środki techniczne, któreby umożliwiły bezwłoczne przeobrażenie tego szlaku na kolej główną normalnotorową drugiego rzędu w razie, gdyby postanowionem zostało, iż szlak pomieniony ma być połączony z Węgrami w kierunku Szépes Bela lub doliny Arvy.

Mimo to, dalsze rokowania o koncesyę na wąski tor Chabówka-Zakopane nie doprowadziły dotychczas do skutku z powodu, że c. k. Ministerstwo wojny nie przestało stawiać w tym względzie trudności, opierając się na domniemanem zabezpieczeniu budowy normalnotorowego połączenia Chabówki przez Nowytarg i Chochołów z Węgrami, w stacyi Kralovan kolei Koszycko-Bogumińskiej.

W obec tego, po zbadaniu terenu na miejscu, krajowe biuro kolejowe przedstawiło nam opinię, że jeżeli chodzi o połączenie galic. kolei transwersalnej z koleją Koszycko-Bogumińską, to najkrótszą i najtańszą linię stanowiłaby kolej, która wychodząc z Chabówki lub jednego z punktów między Chabówką a Jordanowem położonych, prowadziłaby doliną Skawy ku granicy węgierskiej, a stamtąd doliną Orawy i Orawicy na Twardoszyn (Turdosin) i znowu doliną Orawy do Kralovanu.

Trasa ta miałaby na terytoryum Galicyi tylko około 14 km. długości, wówczas gdy popierana przez c. k. Ministerstwo wojny trasa z Chabówki na Nowytarg i Chochołów do Kralovanu wynosiłaby na terytoryum Galicyi około 49 km. Cała zaś trasa proponowana przez biuro kolejowe z Chabówki do Kralovanu byłaby o 22 km. krótszą od trasy Chabówka-Nowytarg-Chochołów-Kralovan, a nadto posiadałyby korzystniejsze warunki terenu.

Według obliczeń biura kolejowego. koszta budowy pierwszej z wymienionych tras na przestrzeni między Chabówką a Trsztena, gdzie obie trasy się łączą, wyniosłyby **2,475.000 złr.**, z czego na terytoryum galicyjskie przypadłoby 915.000 zł., a na węgierskie 1,560.000 zł.; zaś koszta budowy drugiej z wymienionych tras na przestrzeni 63 km. między Chabówką a Trsztena, wyniosłyby **4,192.000 złr.**, z czego na terytoryum galicyjskie przypadłoby 3,352 500 zł. a na węgierskie 840.000 zł., tak, że w razie budowy dwóch kolei, a mianowicie linii normalnotorowej z Chabówki doliną Skawy do Węgier i linii wąskotorowej z Chabówki na Nowytarg do Zakopanego, łączne koszta budowy obu tych linii w granicach Galicyi wyniosłyby jeszcze o milion zł. mniej, niż koszta budowy samej linii normalnotorowej z Chabówki na Nowytarg i Chochołów do granicy węgierskiej.

Przypuszczać można, że za przyczyną powyższych okoliczności, stosunki kraju naszego znalazły w tej mierze uwzględnienie u sfer decydujących. W istocie bowiem, w projekcie ustawy wniesionym przez c. k. Rząd na posiedzeniu Izby deputowanych dnia 2. października 1896, a dotyczącym pokrycia wydatków inwestycyjnych w r. 1897, wstawiono tytułem udziału państwa na budowę kolei Chabówka-Nowytarg, kwotę 1,300.000 zł. potrzebną na pokrycie nadwyżki kosztów wynikających z zamierzonej budowy pomienionego szlaku o normalnym zamiast o wąskim torze. Ten dodatkowy udział państwa ułatwiłby rzeczywiście nowe sfinansowanie całej kolei lokalnej stosownie do wymogów normalnotorowego typu budowy.

Z tego powodu, ubiegający się od kilku lat o koncesyę na kolej lokalną Chabówka-Zakopane, Władysław hr. Zamoyski, przedsięwziął obecnie opracowanie projektu szczegółowego o normalnym torze dla całej linii, w celu wdrożenia na podstawie tegoż nowych rokowań o koncesyę.

Uznając, że powyższe kroki hr. Zamoyskiego są najzupełniej uzasadnione a to tak z powodu spodziewanej pomocy państwa dla wykonania budowy szlaku Chabówka-Nowytarg o normalnym torze, jak z powodu łatwiejszych warunków terenu na części Nowytarg-Zakopane, dla której tor normalny również będzie korzystniejszym w obec zmiany szerokości toru na szlaku poprzedzającym, — Wydział krajowy mniema, że w razie uchwalenia przez Radę państwa przytoczonego już udziału w kwocie 1,300.000 zł. byłoby wskazanem, aby kraj także się przyczynił do nowego sfinansowania kolei Chabówka Zakopane, której urzeczywistnienia tak powszechnie i niecierpliwie wyczekuje ogół mieszkańców w interesie zarówno uzdrowiska tamecznego, jak całego kraju.

18. Sprawa budowy kolei Borki wielkie-Grzymałów.

Jak to już w punkcie 4. sprawozdania przedłożonego Wysokiemu Sejmowi w roku ubiegłym do L. 76.700|96 przedstawiliśmy, cały tok czynności około urzeczywistnienia projektu Borki wielkie-Grzymałów postąpił tak znacznie, że liczyć można było na pewne, że budowa w roku bieżącym rozpoczętą zostanie, co też w rzeczywistości nastąpiło.

W pierwszej linii przystąpił Wydział krajowy w porozumieniu z konsorcyum do ukończenia rokowań z Rządem o udzielenie koncesyi.

Rokowania odnośne ukończone zostały na dniu 21. stycznia b. r. w Ministerstwie kolejowem w obecności delegata Wydziału krajowego przy współudziale ubiegających się o koncesyę; przyczem staraniem delegata naszego było uzyskać wszelkie możliwe ułatwienia administracyjne od Rządu co też w pewnej mierze zamierzony skutek odniosło. Odpis protokołu koncesyjnego, wraz z przekładem polskim dołączamy do niniejszego sprawo-
Alegat 11. zdania (*alegat 11*).

Koncesya na budowę i exploatacyę tej linii uzyskała na dniu 23.
Alegat 12. marca b. r. Najwyższą Sankcyę i została ogłoszoną w Nr. 66 dziennika ustaw państwowych (*alegat 12*).

Warunki techniczne na powyższą koncesyę podajemy również do
Alegat 13. wiadomości Wysokiego Sejmu (*alegat 13*).

Komisya reambulacyjna odbyła się w czasie od 20-go do 29-go kwietnia b. r. na podstawie projektu szczegółowego, który po zbadaniu i uzupełnieniu przez krajowe biuro kolejowe, przedłożony został c. k. Ministerstwu kolejowemu.

Projekt uznany został przez komisyę za zupełnie odpowiedni, a ponieważ komisya odbyła się bez żadnych zarzutów, przeto na wniosek tejże udzieliło Namiestnictwu dnia 8. czerwca 1896 konsens na budowę linii aż do Km. $30{\cdot}_{750}$.

Dla przestrzeni zaś od Km. $30._{750}$ do końca przedłożonym został nowy projekt przybliżający w myśl życzenia stron interesowanych, popartego przez reprezentantów władz — stacyę Grzymałów ku tejże miejscowości.

Projekt ten był przedmiotem obrad komisyi na dniu 8. października i jako interesom miejscowym w zupełności odpowiadający ostatecznie zatwierdzony został.

Celem oddania budowy tej kolei rozpisano ograniczony konkurs, do którego zaproszono 14. znanych i na zaufanie zasługujących przedsiębiorców krajowych; z 14. zaproszonych oferowało tylko siedmiu i ci wnieśli łącznie cztery oferty.

Najniższą z wniesionych była oferta inż. Smoleńskiego i spółki gdyż przewyższała sumę kosztorysową robót przedsiębiorstwu przysądzonych tylko o 3·8%, podszas gdy inne przenosiły rzeczoną sumę o 36·8% do 52·4%.

Na tej podstawie przysądził Wydział krajowy w porozumieniu z koncesyonaryuszami budowę pomienionej linii na dniu 13. czewca 1896 spółce inżynierów pp. Smoleńskiemu, Olewińskiemu i Sawickiemu za sumę ryczałtową 333.000 zł.

Wyż wykazana nieznaczna nadwyżka (3·8%) ponad preliminowaną kwotę znalazła dostateczne pokrycie w rubryce przeznaczonej na wydatki nieprzewidziane.

Dla nadzoru budowy tej kolei ustanowionem zostało kierownictwo budowy z siedzibą urzędową w Skałacie i expozyturą w Borkach wielkich, kierownictwo to wykonuje czynności swe wedle instrukcyi przez krajowe biuro kolejowe ustanowionych i pod ścisłą kontrolą tegoż biura.

Naczelne kierownictwo całej budowy oraz nadzór i odbiór wszelkich dostaw materyałów i urządzeń poruczyło Towarzystwo akcyjne krajowemu biuru kolejowemu, a to w myśl postanowień ustawy kraj. z dnia 17. lipca 1893 (Dz. u, kr. Nr. 42); pomienione biuro zastępuje również Towarzystwo we wszelkich sprawach tak w obec władz centralnych i krajowych, jak w obec Zarządu c. k. kolei państwowych i stron prywatnych.

Wykonanie wszelkich robót i dostaw odbywa się wedle warunków i przepisów ułożonych przez kraj. biuro kolejowe a zatwierdzonych przez c. k Ministerstwo dróg żelaznych.

Dostawa szyn, drobnego żelaziwa dla nawierzchni oraz konstrukcyi żelaznych dla mostów poruczoną została centralnemu biuru hut Witkowickich, z którymi zkartelowane są wszystkie znaczniejsze austr. zakłady gónicze i hutnicze oraz tabryki żelaza.

Dostawy te oddane zostały po następujących cenach:

Szyny (system XX. t. j. 23 kg. na metr bieżący) po 9 zł. 80 ct. zo 100 kg.

Konstrukcye żelazne dla mostów po 25 zł. za 100 kg., lane zaś żelazo po 16 zł. za 100 kg.: wszystko franco stacya Oświęcim, skąd dalszy transport koleją państwową po cenach ustanowionych dla przesyłek administracyjnych (t. zw. Regietarif).

Oddanie dostawy progów nastąpiło w drodze licytacyi; dostawę progów dębowych po cenie 89 ct. od sztuki otrzymała firma L. Pfeifer w Skałacie, która w okolicy tamtejszej zakupiła znaczniejsze lasy celem exploatacyi i zatrudnia wyłącznie siły miejscowe.

Roboty i dostawy prowadzone są energicznie i postępują raźnie naprzód, tak, że otwarcie tej pierwszej krajowej kolei lokalnej nastąpi najpóźniej w lipcu 1897.

Termin powyższy jest o trzy miesiące późniejszy, jak termin wymagany §. 3. koncesyi z dnia 23. marca 1896; odroczenie to musiało nastąpić raz z tego powodu, że koncesya powyższa ogłoszona została w drugiej połowie maja, a więc o dwa miesiące po sankcyonowaniu tejże, co wszystkie czynosci przygotowawcze do ukonstytuowania Towarzystwa i rozpoczęcia budowy znacznie opóźniło, a następnie i z tego względu, że przy wykupnie gruntów natrafiono na nieprzewidziane przeszkody i wygórowane żądania ze strony właścicieli.

Te ostatnie wywołane zostały głównie tą okolicznością, że właściciele gruntów gmin położonych w powiecie sądowym tarnopolskim zastosowali swoje wymagania do cen, jakie Zarząd kolei państw. płacił za grunta zapotrzebowane pod kolej Tarnopol-Kopyczyńce, tak, że niektóre grunta nabyte zostały dopiero z początkiem listopada i to po przeprowadzeniu sądowego oszacowania.

Budowa wykonuje się na podstawie planów i typów wypracowanych przez krajowe biuro kolejowe a zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo dróg żelaznych; przyczem zastosowano takowe o ile możności do typów obowiązujących na c. k. kolejach państwowych

Co do administracyjnej i finansowej strony tego przedsiębiorstwa kolejowego, to zaznaczamy, że w przedmiocie gwarancyi kraju uchwalonej przez Wysoki Sejm dn a 8. lutego 1895, zawarty został kontrakt gwarancyjny między Wydziałem krajowym a koncesyonaryuszami dnia 20-go czerwca b. r. a umowa z Rządem w przedmiocie subwencyi państwowej dnia 28-go czerwca 1896.

Zatwierdzenie statutów przez c. k. Rząd nastąpiło dnia 18. lipca 1896, poczem ukonstytuowało się Towarzystwo akcyjne pod nazwą „Kolej lokalna Borki wielkie — Grzymałów“ na dniu 10. sierpnia 1896.

Przewodniczącym wybrany został Hrabia Szczęsny Koziebrodzki; na członków Rady zawiadowczej powołał Wydział krajowy ze swego ramienia pp. Antoniego Jaxę Chamca i Stanisława Brykczyńskiego; Rząd wstrzymał się na razie od wyznaczenia członków Rady pomienionej ze swego ramienia.

Agendy administracyjne Towarzystwa sprawuje również krajowe biuro kolejowe.

Na podstawie udzielonej przez Wydział krajowy z mocy upoważnienia Wysokiego Sejmu gwarancyi kraju, postanowiła Rada nadzorcza Banku krajowego uchwałą z dnia 6. listopada b. r. przyznać Towarzystwu akcyjnemu kolei Borki wielkie — Grzymałów pożyczkę pierwszeństwa

w imiennej wysokości 600.000 zł. po kursie 95·5%; przyczem — wskutek rozporządzenia Wydziału krajowego obniżono dodatek administracyjny z 1/4 % na 1/8 % rocznie.

Zawarcie umowy o używanie urządzeń stacyjnych i prowadzenie służby na stacyi złączenia Borki wielkie, jakoteż zawarcie kontraktu exploatacyjnego jest w toku i nastąpi w duchu odnośnych postanowień protokołu koncesyjnego.

19. Sprawa budowy kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka.

W tym przedmiocie zdajemy Wys. Sejmowi sprawę w ustępie 6. niniejszego sprawozdania, gdyż takowy łączy się przedewszystkiem z wykonaniem uchwały sejmowej z d. 8. lutego 1896, zmieniającej i uzupełniającej postanowienia poprzedniej uchwały w przedmiocie poparcia kolei Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka.

20. Zezwolenie powiatom Kołomyja i Horodenka do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka.

Jeszcze podczas trwania ubiegłej sesyi Wysokiego Sejmu zapowiedziało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, iż zatwierdzenie uchwał Wysokiego Sejmu zezwalające powiatom Kołomyja i Horodenka na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka w krótkim czasie nastąpi; jednakowoż zatwierdzenie n.. wstępie powołanych uchwał dotąd nie nastąpiło, a to o ile przypuszczać możemy wskutek zmiany pierwotnej uchwały Wysokiego Sejmu w przedmiocie poparcia pomienionej kolei.

21. Sprawa budowy kolei lokalnej Jaworzno-Chrzanów-Piła.

Przedłożony przez starającego się o koncesyę Dra Józefa Rętingera projekt szczegółowy kolei lokalnej Jaworzno-Chrzanów-Piła po zbadaniu przez krajowe biuro kolejowe przedłożyliśmy w maju c. k. Ministerstwu kolei żelaznych celem zarządzenia odbycia rewizyi trasy komisyi stacyjnej i komisyi reambulacyjnej wraz z postępowaniem o wywłaszczenie gruntów. C. k. Ministerstwo uznało projekt ten za odpowiedni skutkiem czego w czasie od 24go sierpnia do 1go września b. r. odbyła się wyżwymieniona czynność komisyjna, i to z wynikiem pomyślnym, gdyż komisya stawiła wniosek na udzielenie koncesyi na budowę linii Jaworzno-Piła (Bolęcin) starającemu się o nią.

Ze względu na konieczną zmianę warunków sfinansowania budowy, wywołaną zmianą warunków technicznych i wynikającą ztąd potrzebą powiększenia kapitału zakładowego, sprawa ta będzie przedmiotem osobnego wniosku Wydziału krajowego.

22. Sprawa budowy kolei lokalnej Łupków-Cisna.

Przedłożony przez koncesyonaryuszów projekt szczegółowy kolei Łupków-Cisna, po zbadaniu i uzupełnieniu przez krajowe biuro kolejowe został dnia 28go kwietnia b. r. przedłożony c. k. Ministerstwu kolei żelaznych, z prośbą o zarządzenie komisyi stacyjnej, komisyi reambulacyjnej łącznie z postępowaniem o wywłaszczenie gruntów.

Komisya reambulacyjna odbyła się w czasie od 30go września do 8go października b. r. z wynikiem pomyślnym, gdyż komisya stawiła wniosek na udzielenie konsensu na budowę kolei.

Rokowania koncesyjne z c. k. Rządem ukończone zostały na dniu
Alegat 14. 27go marca b. r. (*Alegat 14*), a na podstawie tychże udzieliło c. k. Ministerstwo kolei żelaznych pp. Hermanowi Czeczowi i Stanisławowi Kluckiemu koncesyi na budowę i exploatacyę kolei Łupków-Cisna w dniu 30go paździer-
Alegat 15. nika b. r. Dz. u. p. Nr. 201. (*Alegat 15*).

Budowa linii oddaną została przez koncesyonaryuszów przedsiębiorstwu Kowarski i Spółka za ryczałtową cenę 312.500 Zł. t. j. o 2% niżej ceny kosztorysowej; przysądzenie budowy zostało przez nas zatwierdzone. Budowa rozpocznie się natychmiast po udzieleniu konsensu i przeprowadzeniu wykupna gruntów i zostanie ukończoną przed jesienią przyszłego roku.

Agendy koncesyonaryuszów, aż do czasu ukonstytuowanie się Towarzystwa, które nastąpi po zatwierdzeniu statutu przez c. k. Rząd, objęło krajowe biuro kolejowe.

Zawarcie kontraktu spółkowego i ukonstytuowanie się Towarzystwa są w toku.

23. Gospodarstwo lasowe w obrębie ciążenia kolei lokalnej Łupków-Cisna.

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad gospodarstwem lasowem w obrębie obszaru ciążenia kolei Łupków-Cisna, „w tym celu udawał się w razie potrzeby do c. k. Rządu i o wyniku „tego nadzoru zdawał sprawę Sejmowi, a koszta wynikające z nadzoru „wykonywanego pokrywał z dochodów powyższej kolei.

Potrzeba wykonywania powyższego polecenia Wysokiego Sejmu przez Wydział krajowy nie zaszła dotychczas, okaże się atoli począwszy od roku przyszłego, w którym nastąpi przeprowadzenie budowy i otwarcie tej kolei. Wykonywanie tego polecenia z natury rzeczy odnosić się może jedynie do ścisłego przez interesentów przestrzegania przepisów ustawy lasowej z dnia 3go grudnia 1852 r. Dz. u. p. Nr. 250. Że zaś prawo i obowiązek kontroli w tej mierze przypada z mocy ustawy jedynie władzy politycznej, przeto w braku uprawnienia ustawowego oraz własnych ku temu organów sądzi Wydział krajowy, iż polecenie Wysokiego Sejmu będzie mógł wykonywać jedynie przez odnoszenie się do właściwych organów władzy politycznej.

24 a. Sprawa budowy kolei rządowej Rozwadów-Przeworsk.

Sprawa budowy kolei rządowej Rozwadów-Przeworsk posunęła się o tyle naprzód, iż z dniem 1go sierpnia 1896 otwartą została w Przeworsku c. k. Ekspozytura dla trasowania tej kolei. Roboty na terenie są ukończone i opracowanie projektu szczegółowego jest w toku.

24 b. Sprawa budowy kolei rządowej Chodorów-Podwysokie.

Komisya reambulacyjna dla kolei rządowej Chodorów-Podwysokie odbyła się w marcu b. r., a z dniem 1go maja b. r. ustanowione zostało c. k. kierownictwo budowy z siedzibą w Rohatynie, dla przeprowadzenia budowy tej linii.

Na rzecz budowy pomienionej kolei uchwalił Wysoki Sejm na dniu 8go lutego 1895 subwencyę bezzwrotną z funduszu krajowego w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną, aby subwencye miejscowych interesentów uzupełnić do sumy jednego miliona złotych w. a. Gdy mimo usilnych zabiegów powiodło się zebrać prawomocne deklaracye na datki dobrowolne stron interesowanych na łączną sumę tylko 23.500 zł, przeto fundusz krajowy będzie się musiał przyczynić na ten cel subwencyą w wysokości 976.500 zł.

Budowa tej kolei rozpoczętą została w październiku bieżącego roku i wypłata pierwszej raty subwencyi krajowej w wysokości 500.000 zł. będzie wkrótce uskutecznioną.

25. Sprawa budowy kolei z Potutor do Podhajec.

Uchwałą III. z dnia 8go lutego 1895 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby celem zabezpieczenia budowy linii kolejowej z Potutor do Podhajec przeprowadził rokowania ze stronami interesowanemi i c. k. Rządem i we właściwej chwili wnioski swe przedłożył.

Jak już w sprawozdaniu z czynności za rok 1895 (str. 11 i 12) zaznaczonem zostało, odniósł się Wydział krajowy do Wydziału powiatowego w Podhajcach, jako do czynnika głównie interesowanego, z wezwaniem aby wziął pod rozwagę sprawę urzeczywistnienia projektowanej linii, przedłożył ją Radzie powiatowej do decyzyi, a następnie o wyniku podjętej akcyi zdał sprawę.

Z przedłożonego nam w tym przedmiocie sprawozdania Wydziału powiatowego okazuje się, że Rada powiatowa podhajecka na posiedzeniu z dnia 26. lutego 1896 uchwaliła nie przyczyniać się w ogóle choćby najmniejszą kwotą do budowy kolei Potutory-Podhajce, gdyż na to nie pozwa-

lają skromne fundusze powiatowe zaangażowane w budowie dwóch dróg gminnych i gmachu na pomieszczenie biur Rady powiatowej.

Podobnie i gmina miasta Podhajec w obec braku jakiegokolwiek majątku i w obec zaciągnięcia znacznej pożyczki na budowę szkół, nie może niczem przyczynić się do budowy pomienionej kolei. Pozostałe czynniki interesowane jak gminy i nieliczne obszary dworskie, zdaniem Wydziału powiatowego, w obec zupełnego braku fabryk, nie mogą finansowo poprzeć projektowanej budowy.

W obec takiego stanu rzeczy urzeczywistnienie budowy kolei z Potutor do Podhajec, na warunkach określonych ustawą krajową z dnia 17go lipca 1893 (Dz. u. k. Nr. 42), a w szczególności podjęcie rokowań z c. k. Rządem co do przyczynienia się do pokrycia kapitału zakładowego nie mogły dotąd nastąpić.

26. Sprawa budowy kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich.

Po myśli postanowienia §. 8. statutu Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich zezwoliła c. k. Administracya państwowa mocą rozporządzenia c. k. Ministerstwa kolejowego z dnia 29. stycznia roku 1896. l. 906. na zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa w sumie 9,000.000 złr. w. a.

W skutek rozpisanego ograniczonego zaofertowania Towarzystwo sfinansowało 4% obligacye pierwszeństwa w powyżej wymienionej sumie przez c. k. uprzyw. Instytut kredytowy dla przedsiębiorstw komunikacyjnych i robót publicznych we Wiedniu (k. k. priv. Credit-Institut für Verkehrsunternehmungen und öffentliche Arbeiten) a mianowicie na następujących warunkach: *a*) kurs 98%; *b*) bonifikowanie Towarzystwu 4% od sum niepodniesionych ze zrealizowanych obligacyi; *c*) Towarzystwo zrzeka się prawa zatrzymania pewnej części obligacyi pierwszeństwa z tytułu ewentualnych oszczędności na budowie.

Dla bliższego objaśnienia nadmienia się zarazem, że jeszcze w r. 1895. sfinansowano akcye pierwszeństwa na sumę 1,000.000 złr. w. a. po kursie 93%, które objął Bank „Union“ we Wiedniu.

Na podstawie relacyi członka Rady zawiadowczej i komitetu wykonawczego tegoż Towarzystwa jako delegata mianowanego z ramienia Wydziału krajowego, stan funduszów przedstawia się jak następuje:

Z końcem września r. 1896. pozostała do dyspozycyi Towarzystwa suma 7,658.961 złr. 39 ct. w. a.; — użyto zaś w tym samym okresie czasu na budowę kolei sumę 2,671.839 złr. 73 ct. w. a.

Wpłaty natomiast uskutecznione przez interesentów pomienionych kolei na poczet deklarowanych 500.000 złr. w. a. wynosiły po ów czas zaledwie 241.276 złr. 19 ct. w. a.

Co do postępu budowy kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich zaznaczyć należy, że otwarcie ruchu i oddanie do użytku publicznego przestrzeni kolei lokalnej Tarnopol-Kopyczyńce nastąpi w dniu 24. listopada roku 1896.

Następnie nadmienia się, że szczegółowe projekty dla budowy linii Hadyńkowce-Iwanie puste i z Teresina do Skały zostały już wypracowane i niebawem mają być przedłożone c. k. Ministerstwu kolejowemu do zatwierdzenia. Termin do ukończenia budowy powyższej przestrzeni oznaczono na jesień r. 1897.

Szczegółowe wreszcie projekty dla budowy linii ze stósownego punktu między Kalinowszczyzną a Czortkowem do Zaleszczyk dotychczas nie są sporządzone.

Cała sieć kolei wschodnio-galicyjskich ukończoną być ma najdalej do końca roku 1900.

27 Sprawa budowy kolei Lwów-Winniki.

W wykonaniu polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1895 udzielił Wydział krajowy — jak to w ustępie 21. sprawozdania przedłożonego Wysokiemu Sejmowi w roku ubiegłym zaznaczyliśmy — na dniu 10. czerwca 1895 r. lwowskiej Izbie handlowej oraz Magistratowi miasta

Lwowa sporządzony przez krajowe biuro kolejowe szkic trasy kolei ze Lwowa do Winnik, wskazując w pierwszym rzędzie na potrzebę utworzenia konsorcyum dla urzeczywistnienia tej kolei.

Odpowiedź Magistratu nadeszła na dniu 9. czerwca 1896 r., a mianowicie przedłożył Magistrat projekt nowej trasy odpowiadający rzekomo bardziej potrzebom miasta, z prośbą o objawienie opinii i ewentualne poparcie takowego przez kraj.

Wydział krajowy polecił biuru kolejowemu zbadać na gruncie techniczne warunki tego nowego projektu oraz zestawić ogólne plany i przybliżony kosztorys, poczem udzielił elaborat powyższy Magistratowi do przedsięwzięcia dalszej akcyi.

Prócz obejścia na miejscu pomienionego projektu, które odbyło się przy współudziale delegatów Rady miejskiej, Magistratu, Izby handlowej oraz Dyrektora krajowego biura kolejowego — Magistrat, o ile to Wydziałowi krajowemu wiadomo, — do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania — żadnych dalszych kroków celem urzeczywistnienia tej kolei nie poczynił.

28. Dalsze projekty kolei lokalnych.

W ciągu ostatnich dwóch lat wyłoniło się kilka dalszych projektów budowy kolei lokalnych w kraju, z których trzy były już przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu a mianowicie:

Kolej w powiecie Turczańskim.

a) projekt kolei mającej połączyć powiat Turczański z siecią kolei państwowych; w tym przedmiocie zdajemy sprawę w ustępie 2gim niniejszego sprawozdania;

Borysław-Truskawiec-Stebnik.

b) projekt normalnotorowej kolei z Borysławia przez Truskawiec do Stebnika, o którym zdajemy sprawę powyżej w ustępie 9tym niniejszego sprawozdania;

Lwów-Winniki.

c) projekt kolei ze Lwowa do Winnik, o którym mowa w ustępie 27ym niniejszego sprawozdania.

Do dalszych projektów należą:

Lwów-Kamionka strumiłowa.

d) projekt wąskotorowej kolei lokalnej ze Lwowa przez Malechów, Remenów do Kamionki strumiłowej. Starania o uzyskanie koncesyi na budowę tej linii czyni Juliusz Siegler d'Eberswald, a mając zamiar uzyskać w przyszłości poparcie kraju dla tej linii przedłożył Wydziałowi krajowemu do ocenienia projekt umowy zawrzeć się mającej z inżynierem, któremu zamierza powierzyć sporządzenie projektu wstępnego owej linii. Dalsze kroki w tej sprawie musiały być wstrzymane z powodu żądania c. k. Ministerstwa wojny zastosowania toru normalnego dla tej linii.

Jasło-Konieczna.

e) projekt kolei żelaznej z Jasła na Żmigród do granicy węgierskiej pod Konieczną. Na dokonanie robót przedwstępnych dla tej linii otrzymał był w 1892 r zezwolenie Dr. Karol Lewakowski. Rewizya trasy odbyła się w 1894 r., a w następnym roku zostały zatwierdzone przez c. k. Ministerstwo plany i kosztorysy. Prawa swe do tej linii odstąpił Dr. Lewakowski panu Alojzemu Metzgerowi, burmistrzowi miasta Jasła, a c. k. Ministerstwo kolei żelaznych udzieliło temuż reskryptem z 26. lipca 1896 r. l. 6293/I. dalszej koncesyi na techniczne roboty przedwstępne.

P. Alojzy Metzger wniósł prośbę o zastosowanie do tej linii postanowień ustawy krajowej o popieraniu kolei lokalnych. Akcya w przedmiocie urzeczywistnienia tej kolei postąpiła znacznie naprzód, gdyż hr. Potuliccy właściciele Klucza Żmigrodzkiego złożyli deklaracyę na pokrycie części kosztów budowy tej linii w kwocie 479.000 złr. W obec tego zamierza Wydział krajowy przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem celem uzyskania odpowiedniej subwencyi ze skarbu Państwa na tę budowę.

Przeworsk-Bachórz (Dynów).

Andrzej książę Lubomirski projektujący budowę normalnotorowej kolei lokalnej z Przeworska do Bachórza ponowił w bieżącym roku starania o objęcie tej linii programem najbliższej akcyi kraju na polu popierania kolei lokalnych. W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za 1895. rok (str. 13) wyłuszczyliśmy powód, dla którego linii tej nie mogliśmy objąć programem pierwszej akcyi krajowej. W obec tego jednakże, że projekt linii Rzeszów-Dynów-Rymanów, który stanowił alternatywę kolei Przeworsk-Dynów-Rymanów, został zaniechanym, względnie na nieokreślony czas odroczonym, zgodził się Wydział krajowy na traktowanie projektu linii

Przeworsk-Bachórz jako samoistnej kolei lokalnej, a gdy projektujący tę kolej przedłożył operat techniczny i oświadczył, że interesenci miejscowi zobowiązują się pokryć $^1/_{10}$ część kapitału zakładowego, oraz zapewnił, że c. k. Rząd gotów będzie subwencyonować budowę tej linii kwotą, która łącznie z datkami interesentów wyniesie $^1/_3$ część kapitału potrzebnego do budowy, postanowił Wydział krajowy nawiązać rokowania w sprawie subwencyonowania linii Przeworsk-Bachórz ze skarbu Państwa i odniósł się do c. k. Ministerstwa kolei żelaznych odezwą z dnia 1. września 1896 r. l. 53236

Alegat 16. (*Alegat 16*) z zapytaniem czy i pod jakimi warunkami byłoby skłonnem wyjednać na budowę pomienionej linii odpowiednią subwencyę. Wskutek tej odezwy odbyła się w Wiedniu na dniu 7. października b. r. konferencya delegatów Wydziału krajowego i reprezentantów c. k. Rządu, która jednak nie doprowadziła do pożądanego rezultatu, gdyż ci ostatni finansowe poparcie kolei Przeworsk-Bachórz uczynili zależnem od przyznania subwencyi krajowej na budowę projektowanej kolei strategicznej Stryj-Chodorów i nie oświadczyli się co do wysokości spodziewanego udziału Państwa w budowie linii Przeworsk-Bachórz.

29. Pożyczka w Banku krajowym.

Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki z terminem umorzenia do końca roku 1968 w 4%, obligacyach kolejowych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w takiej wysokości, jaka w uwzględnieniu osiągniętego najlepszego kursu okaże się potrzebną celem a) nabycia po myśli punktu 5 akcyi pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna w sumie 465,000 Zł. w. a. po kursie 95%; b) pokrycia wpłat (subwencyi bezzwrotnych) w sumach aż do 1,000.000 Zł. w. a. i 250.000 Zł. w. a. po myśli uchwały punkt 8 na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie i Rozwadów-Przeworsk.

Z upoważnienia powyższego Wydział krajowy dotychczas nie zrobił użytku. Ponieważ atoli na kolej Łupków-Cisna wydaną już została w dniu 30. Października r. b. koncesya, a przy ukonstytuowaniu się Towarzystwa akcyjnego tej kolei fundusz krajowy wpłacić winien 40% na akcye pierwszeństwa, budowa zaś kolei Chodorów-Podwysokie już rozpoczętą została, skutkiem czego wymagalną już jest połowa subwencyi krajowej, ogółem, po strąceniu zapewnionych przez interesentów miejscowych subwencyi w sumie Zł. w. a. 23.500 wynoszącej Zł. w. a. 976.500, – przeto w najbliższym już czasie Wydział krajowy uczyni częściowy użytek z powyższego upoważnienia, o ile na cel rzeczony nie zostaną użyte zasoby krajowego funduszu kolejowego, wykazane pod ustępem 30 niniejszego sprawozdania.

30. Stan zasobów finansowych kraju, rozporządzalnych na cele popierania kolei lokalnych.

Stan zasobów finansowych kraju rozporządzalnych na cele popierania kolei lokalnych z końcem 1896 r. podaliśmy do wiadomości Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za 1895 r. w ustępie 29 (str. 18 i 19). (Lw. 76.700/95.) Stan ten nie uległ w ciągu bieżącego roku żadnej zmianie, ponieważ program akcyi kraju pozostał ten sam. Z tego powodu nie mógł Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi dalszych wniosków o poparcie nowych kolei lokalnych, jakkolwiek budowa niektórych z nich byłaby ze względu na ogólne interesa kraju użyteczną i potrzebną.

31. Krajowa Rada kolejowa.

W składzie krajowej Rady kolejowej zaszły w ciągu roku bieżącego następujące zmiany:

Książę Adam Sapieha i pan Józef Glanz zrezygnowali z godności członków pomienionej Rady, a to obaj wskutek nadwątlonego stanu zdrowia.

Wydział krajowy powołał po myśli postanowień §. 1. statutu organizacyjnego galic. krajowej Rady kolejowej na wniosek komitetu Towarzystwa gospodarskiego w miejsce ks. Adama Sapiehy pana Mieczysława Onyszkiewicza, a na wniosek Wydziału galic. Towarzystwa leśnego w miejsce p. Józefa Glanca p. Kazimierza Achta na członków pomienionej Rady.

Zwyczajne sesye krajowej Rady kolejowej odbyły się w myśl postanowień §. 4go regulaminu tejże Rady w miesiącach maju i listopadzie bieżącego roku i tak:

Piąta zwyczajna sesya krajowej Rady kolejowej odbyła się dnia 30go maja 1896.

Na sesyi tej zawiadomił Wydział krajowy Radę kolejową o zarządzeniach jakie poczynił celem zadośćuczynienia życzeniu tejże Rady, wyrażonemu na poprzedniej sesyi dnia 30. listopada 1895 w przedmiocie reprezentacyi krajowej Rady kolejowej w państwowej Radzie kolejowej; z kolei zakomunikował Wydział krajowy pomienionej Radzie uchwały Wysokiego Sejmu z ostatniej sesyi uzupełniające uchwałę z dnia 8go lutego 1895 w przedmiocie Igo okresu akcyi kraju na polu popierania kolei niższorzędnych.

Następnie podał Wydział krajowy do wiadomości Rady krótkie streszczenie stanu, w jakim się każda z linii obecnego programu podówczas znajdowała i zasięgnął Jej opinii co do sposobu przeprowadzenia budowy i oddania robót.

Szóstą zwyczajną sesyę krajowej Rady kolejowej a zarazem ostatnią w I. trzechleciu jej istnienia naznaczył Wydział krajowy na dzień 30. listopada b. r., na której to sesyi przedstawionym będzie dalszy dotychczasowy postęp akcyi kolejowej.

32. Krajowe biuro kolejowe.

W tym przedmiocie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie. (Porównaj punkt 3.)

33. Używanie dróg publicznych nierządowych do budowy ruchu kolei żelaznych.

O zezwolenie na używanie dróg publicznych nierządowych do budowy kolei żelaznych po myśli ustawy krajowej z d. 23. stycznia 1891, nie wniesiono w tym roku nowych podań do Wydziału krajowego. Odbyła się tylko d. 4. maja 1896 komisya reambulacyjna w sprawie projektowanej przez Dra Ernesta Tilla kolei drogowej w Stanisławowie, w której to komisyi ze względu na postanowienia wyżej powołanej ustawy, wzięli także udział zastępcy Wydziału krajowego.

W sprawie projektu norm ogólnych, któreby miały być przestrzegane przy stosowaniu pomienionej ustawy krajowej o używaniu dróg publicznych nierządowych do budowy kolei żelaznych, udzielonego c. k. Namiestnictwu do zaopiniowania odezwą naszą z d. 12. grudnia 1892, zakomunikowało nam Namiestnictwo odezwą z dnia 19. sierpnia 1896, odpowiedź Urzędu kolei lokalnych przy c. k. Ministerstwie dróg żelaznych, wedle której nie zdaje się wskazanem, aby ogólne warunki zezwoleń na takie używanie dróg publicznych nierządowych ustanowił Wydział krajowy osobnemi własnemi normami.

W istocie, w ten sam sposób zapatruje się na tę kwestyę Wydział krajowy od chwili, kiedy wydaną została nowa ustawa państwowa o kolejach lokalnych z dnia 31. grudnia 1894, zawierająca co do używania dróg publicznych do budowy kolei żelaznych odmienne postanowienia aniżeli te, które z mocy poprzedniej ustawy państwowej o kolejach lokalnych z dnia 17. czerwca 1887 obowiązywały wówczas, gdy pomieniony projekt norm ogólnych został c. k. Rządowi udzielony.

Mając na uwadze interesa dróg autonomicznych w ogóle, nie możemy atoli poprzestać w tej mierze na postanowieniach nowej ustawy państwowej o kolejach lokalnych, dlatego też poleciliśmy naszemu oddziałowi techniczno-drogowemu opracowanie w porozumieniu z krajowem biurem kolejowem instrukcyi do wewnętrznego użytku Wydziału krajowego, którąby zawierała wskazówki: co i jak przewidzieć należy przy udzielaniu zezwoleń na używanie dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei żelaznych po myśli obowiązującej ustawy krajowej z d. 23. stycznia 1891 (D. u. k. Nr. 20) i odnośnych postanowień art. XIV. ustawy państwowej o kolejach lokalnych z d. 31. grudnia 1894.

Odtąd, sprawy udzielania zezwoleń na używanie dróg publicznych nierządowych do budowy i ruchu kolei żelaznych, tudzież do innych celów użyteczności powszechnej, prowadzić będzie biuro drogowe, które obecnie

ma w toku załatwienia sprawę założenia rurociągów naftowych na drodzę krajowej Gorlice-Konieczna.

34. Komisye urzędowe w sprawach nowych linii kolejowych.

Ważniejsze komisye urzędowe w sprawie nowych linii kolejowych, które się odbyły przy udziale delegatów Wydziału krajowego, są poniżej wymienione:

1) Od 10go do 20go grudnia 1895 reambulacya linii Trembowla-Kopyczyńce jako części wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych.

2) Dnia 14go i 15go stycznia 1896 rewizya trasy linii Nowytarg-Granica Węgier, jako części kolei Chabówka-Nowytarg-Granica Węgier, projektowanej przez inż. G. Ernsta z Wiednia.

3) Dnia 24go i 25go stycznia 1896 reambulacya wąskotorowej kolei lasowej Synowódzko-Kruszelnica.

4) Od 9go do 16go marca 1896 reambulacya linii Chodorów-Podwysokie.

5) Dnia 27go marca 1896 reambulacya w sprawie przebudowania stacyi Lwów.

6) Od 20go do 28go kwietnia 1896 reambulacya kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów.

7) Dnia 12go i 13go czerwca 1896 rewizya trasy i komisya stacyjna wąskotorowej kolei Cisna-Kalnica.

8) Dnia 20go i 21go lipca 1896 rewizya trasy wąskotorowej kolei lasowej Krechowice-Suchodół.

9) Dnia 28go lipca 1896 reambulacya części linii Łużany-Zaleszczyki w obrębie gminy Zaleszczyk.

10) Od 3go do 22go sierpnia 1896 reambulacya kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

11) Od 24go sierpnia do 3go września 1896 reambulacya kolei lokalnej Jaworzno-Piła.

12) Od 30go września do 8go października 1896 reambulacya kolei lokalnej Łupków-Cisna.

13) Dnia 8go października 1896 reambulacya waryanty w Grzymałowie dla kolei lokalnej Borki wielkie-Grzymałów.

14) Dnia 23go października 1896 komisya rewizyi trasy w sprawie ustanowienia przejścia na granicy dla kolei węgierskiej Bardyów (Bartfeld)-Konieczna ze względu na przyszłe połączenie z projektowaną linią Jasło-Żmigród-Konieczna

15) Dnia 28go października 1896 reambulacya części linii Hadyńkowce-Iwanie puste wschodnio-galicyjskich kolei lokalnych.

C) Petycye w sprawach kolejowych przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazane.

35. Petycya gminy Sieniawy powiatu Nowotarskiego w sprawie budowy kolei na terytoryum tej gminy.

Uchwałą z dnia 8go lutego 1896 przekazaną została Wydziałowi krajowemu niezałatwiona przez Wysoki Sejm petycya gminy Sieniawy powiatu Nowotarskiego o zmianę trasy projektowanej kolei lokalnej Chabówka-Nowytarg-Zakopane na terytoryum tejże gminy.

Uchwałą z dnia 17go marca 1896 l. 14470 oznajmił Wydział krajowy Zwierzchności gminy Sieniawa, że ułatwienie mieszkańcom Sieniawy komunikacyi i dostępu do ich gruntów uskuteczniona zostanie przez urządzenie odpowiednich ramp, zaś rozpatrzenie ewentualnych życzeń gminy w tym kierunku nastąpić będzie mogło przy komisyi reambulacyjnej dla kolei Chabówka-Zakopane.

36. Petycya Wydziału powiatowego w Kosowie o budowę kolei Kołomyja-Kuty.

Uchwałą z dnia 8go lutego 1896 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną petycyę Wydziału Rady powiatowej w Kosowie o budowę kolei lokalnej z Kołomyi do Kut.

Z uwagi, że kolej lokalna z Kołomyi przez Jabłonów, Pistyń, Kosów do Kut długości około 44 klm. byłaby potrzebną i użyteczną dla interesów kraju i zasługuje na ewentualne poparcie jej budowy, a znaczenie tej linii wzrosłoby znacznie, gdyby połączono ją z uchwaloną przez Sejm bukowiński

koleją lokalną Wyżnica-Niepokołowce i istniejącą już koleją Hliboka-Meżebrody, przeto w myśl uchwały Ilgiej Wysokiego Sejmu z dnia 8go lutego 1895 r. wezwaliśmy Wydział powiatowy w Kosowie, aby wziął inicyatywę w sprawie utworzenia konsorcyum czynników interesowanych do przeprowadzenia tej budowy, które przedewszystkiem dopełnić winno warunków przepisanych instrukcyą Wydziału krajowego do l. 11537/94 i zapewnić, ewentualnie przy udziale administracyi dóbr i przedsiębiorstw państwowych oraz samego c. k. Rządu, pokrycie udziałami co najmniej $^1/_3$ części kapitału zakładowego kolei.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie wiadomo Wydziałowi krajowemu nic o skutku powyższego polecenia.

37. Petycya miasta Sokala o ustanowienie osobnego pociągu osobowego na linii Lwów-Żółkiew-Rawa ruska-Sokal.

Uchwałą z dnia 8go lutego 1896 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwioną petycyę magistratu miasta Sokala o zaprowadzenie pociągu osobowego na linii Lwów-Żółkiew-Rawa-Sokal.

Petycyę tę odstąpiliśmy z poparciem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa przychylnej decyzyi w tej sprawie.

Odezwą z dnia 30. września b. r. l. 75693 oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, iż Ministerstwo kolei żelaznych rozporządzeniem z dnia 29. lipca b. r. l. 222/IV zadecydowało, że życzenia wyrażone w petycyi magistratu miasta Sokala nie mogą być uwzględnione.

Zaprowadzenie pociągu czysto osobowego na linii Sokal-Rawa-Lwów przychodzącego do Lwowa i odchodzącego ze Lwowa w porze dla mieszkańców Sokala dogodnej wymagałoby takiego powiększenia chyżości pociągów, które na przestrzeniach Lwów-Rawa i Rawa-Sokal jest niedopuszczalne, gdyż linie te nie są dla takiej chyżości urządzone. Nadto zaprowadzenie pociągu osobowego, spowodowałoby roczny wydatek obliczony na 50000 zł., wskutek potrzeby zaprowadzenia pociągu czysto towarowego i potrzeby przyjęcia dla każdej stacyi na linii Lwów-Rawa ruska jednego urzędnika i jednego strażnika więcej — dla służby nocnej. Wydatek taki w obec szczupłych dochodów na linii Lwów-Rawa jest niedopuszczalny.

Co się tyczy zaprowadzenia wagonów osobowych nowszej konstrukcyi, to skargi petentów uważa c. k. Ministerstwo za nieuzasadnione, gdyż przyrządy Hagena do ogrzewania parą znajdują się w każdym wozie na linii Sokal-Jarosław, funkcyonują dobrze, a wozy bywają czyszczone równie regularnie jak na liniach głównych. Usunięcie zaś wagonów z osobnymi przedziałami (Coupé-Wagon), które są zresztą przyzwoicie urządzone i przydatne do użytku, i jakie kursują na liniach głównych bez skarg ze strony publiczności, może tylko stopniowo z biegiem czasu nastąpić.

Powyższą decyzyę zakomunikowaliśmy magistratowi miasta Sokala.

Przedstawiwszy niniejszem sprawozdaniem przebieg czynności w zakresie spraw kolejowych, Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26go listopada 1895 do 18. listopada 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 20. listopada 1896.

Sprawozdawca:

St. Badeni m. p.
Marszałek krajowy:

Antoni Jaxa Chamiec m. p.
Członek Wydziału krajowego

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 27. lutego 1896 L. 13.417
do c. k. Ministerstwa dróg żelaznych.

Wysoki Sejm galicyjski upoważnił Wydział krajowy uchwałą z dnia 8. lutego 1896, aby po myśli §. 4. al. 2. ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893 (Dz. ust. kr. Nr. 32.) uzyskał najwyższą koncesyę na budowę i eksplotacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Delatyna przez Kołomyję do Stefanówki jako połączenia z koleją lokalną Łużany-Zaleszczyki projektowaną przez kraj Bukowinę.

Wykonując powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu, niżej podpisany Wydział krajowż, z powołaniem się na postanowienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Ministerstwa dla handlu, przemysłu i robót publicznych z dnia 14. września 1854 (Dz. up. N. 238.), na postanowienie § 1. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 25. stycznia 1879 i §§. 1. i 2. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 29. maja 1880, ma zaszczyt upraszać Wysokie c. k. Ministerstwo o łaskawe pozwolenie na podjęcie robót wstępnych, mających na celu sporządzenie jeneralnego, względnie szczegółowego projektu pomienionej linii kolejowej, a to z tego powodu, ponieważ Wydziałowi krajowemu bardzo na tem zależy, aby wyjednał u Wysokiego c. k. Ministerstwa jak najrychlejsze podjęcie przepisanych ustawą czynności urzędowych potrzebnych do oznaczenia trasy i położenia stacyi — o ile to się już nie stało przy dokonanej rewizyi trasy i komisyi stacyjnej — ewentualnie też przygotowania obchodu politycznego w drodze postępowania skróconego, przewidzianego w rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 29. maja 1880.

To przypuszczenie, zdaniem naszem, nie napotka na żadne trudności, ponieważ jeszcze w toku podjąć się mających studyów nad projektem postaramy się o uzyskanie od stron interesowanych w tej sprawie zgodzenia się na wybór trasy i liczbę i położenie stacyj.

W tym przedmiocie uważamy za konieczne zaznaczyć, iż wydaje się potrzebną w pierwszym rzędzie zasadnicza decyzya ze strony c. k. Ministerstwa co do poprowadzenia trasy na przestrzeni od stacyi Kołomyi do miejscowości Tłumaczyk, oddalonej o 15 km., a to z tego powodu, ponieważ ta część linii biegnie równolegle do istniejącej odnogi kolejowej „Nadwórniańskie przedmieście"-Szeparowce-Kniaźdwór, należącej do Towarzystwa kołomyjskich kolei lokalnych.

Ponieważ część kolei podług projektowanej przez nas trasy nie łączy końców istniejącej kolei „Nadwórniańskie przedmieście" Szeparowce-Kniaźdwór, ani w absolutnem ani w relatywnem znaczeniu, i również nie dotknie, z wyjątkiem terytoryum miasta Kołomyi jako stacyi połączenia, terytoryum gmin Diatkowce, Szeparowce i Kniaźdwór, przez które przechodzi pomieniona istniejąca kolej, a przeto nienarusza w czemkolwiek wyłącznego przywileju nadanego Towarzystwu kołomyjskich kolei lokalnych Najwyższą koncesyą z 15. grudnia 1885 (Dz. u. p. Nr. 11. ex 1886) zastrzeżonego w §. 9. al. 6. ustawy koncesyjnej z dnia 14. września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238.) a polegającego na tem, że podczas trwania koncesyi, nie wolno budować żadnej innej kolei żelaznej dla użytku publiczności, któraby łączyła te same końce, nie dotykając nowych, strategicznie politycznie lub komercyalnie ważnych punktów pośrednich.

Uważamy przytem za konieczne, aby uniknąć wszelkich trudności na przyszłość, poznać w tej sprawie zapatrywanie Wysokiego c. k. Ministerstwa, i na podstawie powyższego wywodu mamy zaszczyt upraszać Wysokie c. k. Ministerstwo, aby raczyło:

1) powziąć zasadniczą decyzyę w sprawach mających związek z proponowaną przez nas trasą projektowanej linii Delatyn-Kołomyja-Stefanówka;

2) udzielić nam łaskawie zezwolenia na podjęcie robót wstępnych, które są potrzebne do sporządzenia projektu, na podstawie którego nastąpić ma wyjednanie przez nas imieniem kraju Najwyższej koncesyi na kolej lokalną Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Aleg. 2. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Odpis

dokumentu koncesyjnego z dnia 15. grudnia 1885 (Dz. u. p. Nr. 11.) na budowę i exploatacyę kolei lokalnych kołomyjskich.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, Apostolischen König von Ungarn, König von Böhmen, von Dalmatien, Kroatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illyrien; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Krakau; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain, Bukowina, Ober- und Nieder-Schlesien; Grossfürst von Siebenbürgen, Markgraf von Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol etc. etc. etc.

Nachdem Stanislaus Ritter von Szczepanowski die Bitte um Ertheilung der Concession zum Baue und Betriebe einer Localbahn von Kolomea nach Sloboda rungurska (Ropa) mit Abzweigungen gestellt hat, so finden Wir Uns bewogen, in Erwägung des Gemeinnützigkeit des Unternehmens, dem genannten Bittsteller die Concession auf Grund des Eisenbahnconcessionsgesetzes vom 14. September 1854 (R. G. Bl. Nr. 238.), sowie der Gesetze von 25. Mai 1880 (R. G. Bl. Nr. 56.), von 26. Dezember 1882 (R. G. Bl. Nr. 180.) und vom 28. Dezember 1884 (R. G. Bl. Nr. 203.), wie folgt zu ertheilen:

§. 1.

Wir verleihen dem Stanislaus Prus Ritter von Szczepanowski das Recht zum Baue und Betriebe einer normalspurigen theilweise als Strassenbahn auszuführenden Localbahn von der Station Kolomea der priv. Lemberg-Czernowitz-Eisenbahn über Peczeniżyn nach Sloboda rungurska (Ropa) mit einer Abzweigung von der Haltstelle Nadworna'er-Vorstadt nach Kniażdwór.

Der Concessionär ist ferner berechtigt, jederzeit eine Abzweigung der concessionirten Hauptlinie von der Pruthübersetzung nach Jabłonów herzustellen. Er ist aber auch anderseits zum Baue dieser Abzweigungslinie verpflichtet, sobald die hiedurch dem Concessionär neu zuwachsende Capitalslast ihre Bedeckung findet in dem durch Frachtverträge, Beitragsleistungen der Interessenten oder auf sonstige Weise gesicherten Reinerträgnisses der bereits ausgeführten Bahnstrecken, insoweit dasselbe deren Capitalslast überschreitet, wobei für Actien eine fünfperzentige Diwidende nebst der planmässigen Amortisationsquote einzurechnen ist.

§. 2.

Für die den Gegenstand der gegenwärtigen Concessionsurkunde bildende Eisenbahn werden nachfolgende Begünstgungen gewährt:

a) Die Befreiung von den Stempeln und Gebühren für alle Beträge bücherliche Eintragungen, Eingaben und sonstigen Urkunden zum Zwecke der Capitalsbeschaffung und Sicherstellung der Capitalsverzinsung und des Betriebes bis zum Zeitpunkte der Betriebseröffnung, sowie für jene bezüglich der Grunderwerbung, des Baues und der Instruirung der Bahn bis zum Schlusse des ersten Betriebsjahres;

b) Die Befreiung von den Stempeln und Gebühren für die erste Ausgabe der Actien mit Einschluss der Interimsscheine, so wie von der, bei der Grundeinlösung anflaufenden Uebertragungsgebühr;

c) die Befreiung von den für die Ertheilung der Concession und für die Ausfertigung dieser Concessionsurkunde zu entrichtenden Gebühren und Taxen; ferner

d) die Befreiung von der Erwerb- und Einkommensteuer, von der Entrichtung der Couponstempelgebühren, so wie von jeder neuen Steuer, welche etwa durch künftige Gesetze eingeführt werden sollte, auf die Dauer von dreissig (30) Jahren, vom heutigen Tage an gerechnet.

§. 3.

Der Concessionär ist verpflichtet, den Bau der im §. 1. concessionirten Hauptbahn von Kolomea nach Ropa mit der Abzweigung nach Kniaźdwór sofort zu beginnen und längstens binnen Einem Jahre, von heutigen Tage an gerechnet, zu vollenden, die fertige Bahn dem öffentlichen Verkehre zu übergeben und während der ganzen Concessionsdauer im ununterbrochenen Betriebe zu erhalten.

Für die Einhaltung des vorstehenden Bautermines hat der Concessionär durch Erlag einer Caution von fünfundzwanzig Tausend (25.000) Gulden in zur Anlegung von Pupillengeldern geeigneten Wertheffecten Sicherheit zu leisten.

Im Falle der Nichteinhaltung der obigen Verpflichtung kann diese Caution als verfallen erklärt werden.

Für die im §. 1. angeführte Abzweigung nach Jablonów wird, sobald die Herstellung derselben sichergestellt ist, der Baubeginn und Vollendungstermin vom Handelsministerium nach Anhörung des Concessionärs festgesetzt.

§. 4.

Dem Concessionär wird zur Ausführung der concessionirten Bahn das Recht der Expropriation nach den Bestimmungen der einschlägigen gesetzlichen Vorschriften ertheilt.

Das gleiche Recht soll dem Concessionär auch bezüglich jener zu einzelnen industriellen Etablissements etwa herzustellenden Flügelbahnen zugestanden werden, deren Errichtung von der Staatsverwaltung, als im öffentlichen Interesse gelegen erkannt sollte.

§. 5.

Der Concessionär hat sich beim Baue und Betriebe der concessionirten Bahn nach dem Inhalte der gegenwärtigen Concessionsurkunde und nach den vom Handelsministerium aufzustellenden Concessionsbedingnissen, sowie nach den diesfalls bestehenden Gesetzen und Verordnungen, namentlich nach dem Eisenbahnconcessionsgesetze vom 14. September 1854 (R. G. Bl. Nr. 238) und der Eisenbahnbetriebsordnung vom 16. November 1851. (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1852), dann nach den etwa künftig zu erlassenden Gesetzen und Verordnungen zu benehmen.

In Ansehung des Betriebes wird von den in der Eisenbahnbetriebsordnung vorgeschriebenen Sicherheitsvorkehrungen insoweit Umgang genommen werden, als dies mit Rücksicht auf die ermässigte Maximalfahrgeschwindigkeit nach dem Ermessen des Handelsministeriums für zulässig erkannt wird und werden diesfalls die vom Handelsministerium zu erlassenden besonderen Betriebsvorschriften Anwendung finden.

§. 6.

Bezüglich der concessionirten Localbahn liegt dem Concessionär die Verpflichtung ob, im Mobilisirungs- oder Kriegsfalle den Bahnverkehr ohne Anspruch auf Entschädigung insoweit und für so lange einzustellen, als dies zum Zwecke von Truppenbewegungen oder sonstigen militärischen Operationen auf den von dieser Bahn benützten Strassen nach dem Ermessen der Militärbehörde nothwendig erscheinen sollte.

§. 7.

Dem Concessionär wird das Recht eingeräumt, mit besonderer Bewilligung der Staatsverwaltung und unter den von derselben festzusetzenden Bedingungen entweder eine Actiengesellschaft zu bilden oder die aus dieser Concession erwachsenden Rechte und Pflichten an eine schon bestehende Actiengesellschaft zu übertragen.

Die zu bildende Actiengesellschaft tritt in alle Rechte unh Verbindlichkeiten des Concessionärs.

Die Ausgabe von Prioritätsobligationen ist ausgeschlossen.

Dagegen wird dem Concessionär das Recht eingeräumt, Prioritätsactien, welche bezüglich ihrer Verzinsung und Tilgung den Vorrang vor den Stammactien geniessen, bis zum Betrage von höchstens zwei dritteln des genannten Nominalanlagecapitales auszugeben.

Die Dividende, welche den Prioritätsactien gebührt, bevor für die Stammactien der Anspruch auf Dividendenbezug eintritt; darf nicht höher als mit fünf Perzent bemessen werden und hat hiebei eine Nachzahlung aus den Erträgnissen späterer Jahre nicht stattzufinden.

Die Ziffer des Anlagecapitales unterliegt der Genehmigung der Staatsverwaltung.

Sollten nach Ablauf des ersten Betriebsjahres noch weitere Neabauten ausgeführt, oder die Betriebseinrichtungen vermehrt werden, so können die diesfälligen Kosten dem Anlagecapitale zugerechnet werden, wenn die Staatsverwaltung zu den beabsichtigten Neubauten oder zur Vermehrung der Betriebseinrichtungen ihre Zustimmung ertheilt hat und die Kosten gehörig nachgewiesen werden.

Das gesammte Anlagecapital ist innerhalb der Concessionsdauer nach einem von der Staatsverwaltung zu genehmigenden Tilgungsplane zu tilgen.

Die Gesellschaftsstatuten, sowie die Formularien der auszugebenden Stamm- und Prioritätsactien unterliegen der Genehmigung der Staatsverwaltung.

§. 8.

Die Militärtransporte müssen nach herabgesetzten Tarifpreisen und zwar nach den in dieser Beziehung, sowie rücksichtlich der Begünstigungen reisender Militärs bei der priv. Lemberg-Czernowitz-Jassy-Eisenbahn jeweilig in Kraft stehenden Bestimmungen besorgt werden.

Diese Bestimmungen finden auch auf die Landwehr beider Reichshälften, auf die Landesschützen Tirols und zwar nicht nur bei Reisen auf Rechnung des Aerars, sondern auch bei dienstlichen Reisen auf eigene Rechnung zu den Waffenübungen und Controlsversammlungen, ferner auf das Militärwachcorps für die Civilgerichte Wien's, auf die Gendarmerie, sowie auf die militärisch organisirte Finanz- und sicherheitswache Anwendung. Der Concessionär verpflichtet sich, dem von den österreichischen Eisenbahngesellschaften abgeschlossenen Übereinkommen über die Anschaffung und Bereithaltung von Ausrüstungsgegenständen für Militärtransporte, ferner den jeweilig in Kraft stehenden Vorschriften für das Eisenbahnwesen im Kriege, sowie dem mit 1. Juni 1871 in Wirksamkeit getretenen Nachtragsübereinkommen bezüglich des Transportes der im liegenden Zustande auf Rechnung des Militärärars zur Beförderung gelangenden Kranken und Verwundeten beizutreten.

Dieselbe Verpflichtung des Beitrittes gilt auch bezüglich des mit den Bahngesellschaften zu Stande kommenden Übereinkommens wegen gegenseitiger Aushilfe an Personal bei Durchführung grosser Militärtransporte und der Vorschrift für den Militärtransport auf Eisenbahnen.

Diese Verpflichtungen obliegen dem Concessionär nur insoweit, als deren Erfüllung nach Massgabe des secundären Charakters dieser Linie und der demzufolge gewährten Erleichterungen in Bezug auf Anlage, Ausrüstung und Betriebssystem durchführbar erscheint, worüber dem Handelsministerium die Entscheidung zusteht,

Der Concessionär verpflichtet sich, bei Besetzung von Dienstposten im Sinne des Gesetzes vom 19. April 1872 (R. G. Bl. Nr. 60) auf gediente Unterofficiere des Heeres, der Kriegsmarine und der Landwehr Bedacht zu nehmen.

§. 9.

Die Dauer der Concession mit dem im §. 9. lit. b.) des Eisenbahnconcessionsgesetzes ausgesprochenen Schutze gegen die Errichtung neuer Bahnen wird auf

neunzig (90) Jahre vom heutigen Tage an gerechnet, festgesetzt und sie erlischt nach Ablauf dieser Frist.

Die Concession kann von der Staatsverwaltung auch vor Ablauf der obigen Frist als erloschen erklärt werden, wenn die im § 3 festgesetzten Verpflichtungen bezüglich der Inangriffnahme und Vollendung des Baues, dann der Eröffnung und Aufrechthaltung des Betriebes nicht eingehalten werden, sofern eine etwaige Terminüberschreitung nicht im Sinne des §. 11, lit. b) des Eisenbahnconcessionsgesetzes gerechtfertigt werden könnte.

§. 10.

Die Staatsverwaltung behält sich das Recht vor, die concessionirte Bahn nach deren Vollendung und Inbetriebsetzung jederzeit gegen eine an den Concessionär zu leistende Barentschädigung einzulösen.

Zur Bestimmung des Einlösungspreises werden die jährlichen Reinerträgnisse der Unternehmung während der, der wirklichen Einlösung vorausgegangenen sieben Jahre beziffert, hievon die Reinerträgnisse der ungünstigsten zwei Jahre abgeschlagen und der durchschnittliche Reinertrag der übrigen fünf Jahre berechnet.

Sollte sich jedoch der so ermittelte durchschnittliche Reinertrag nicht wenigstens auf die Annuität erstrecken, welche zur fünfpercentigen Verzinsung und zur Tilgung des von der Staatsverwaltung genehmigten Nominalanlagecapitals innerhalb der Concessionsdauer nothwendig ist, so wird dieser Annuitätenbetrag als das der Bemessung des Einlösungspreises zu Grunde zu legende Reinerträgniss festgesetzt.

Letzteres gilt auch für den Fall dass die Einlösung der Bahn vor Ablauf des siebenten Betriebsjahres erfolgt.

Die zu leistende Entschädigung hat in einer dem obigen Durchschnitts,- beziehungsweise Minimalerträgnisse gleichkommenden Rente zu bestehen, welche dem Concessionär während der übrigen Concessionsdauer in halbjährigen, am 30. Juni und 31. December jedes Jahres nachhinein fälligen Raten zu erfolgen ist.

Dem Staate wird das Recht vorbehalten, wann immer anstatt der noch nicht fälligen Renten Zahlungen den zu fünf Perzent per Jahr, Zins auf Zins gerechnet, discontirten Capitalswerth derselben zu bezahlen.

Halbs der Staat sich zu dieser Capitalszahlung entschliesst, hat er die Wahl, dieselbe in Barem oder in Staatsschuldverschreibungen sind zu leisten. Die Staatsschuldverschreibungen dabei mit jenem Course zu berechnen, welcher sich als Durchschnitt der an der Wiener Börse wärhend des unmittelbar vorausgegangenen Semesters ämtlich notirten Geldcoursen der Staaatsschuldverschreibungen gleicher Gattung ergibt.

Durch die erfolgte Einlösung der Bahn und vom Tage dieser Einlösung tritt der Staat gegen Auszahlung des Einlösungspreises ohne weiteres Entgelt in das lastenfreie Eigenthum und in den Genuss der gegenwärtig concessionirten Linie mit allen dazu gehörigen beweglichen und unbeweglichen Sachen. einschliessiicg der Fahrparkes und der Materialvorräthe, sowie der aus dem Anlagecapitale gebildeten Betriebs- und Reservefonde, soweit letztere nicht mit Genehmigung der Staatsverwaltung, ihrer Bestimmung entsprechend, ganz oder theilwieise bereits verwendet sind.

§. 11.

Bei dem Erlöschen der Concession und mit dem Tage des Erlöschens tritt der Staat ohne Entgelt in das lastenfrei Eigenthum und in den Genuss der concessionirten Bahn und des sämmtlichen beweglichen und unbeweglichen Zugehöres, einschliesslich des Fahrparks und der Materialvorräthe, sowie der aus dem Anlagecapitale gebildeten Betriebs- und Reservefonde, soweit letztere nicht mit Genehmigung der Staatsverwaltung. ihrer Bestimmung entsprechend, ganz oder theilweise bereits verwendet sind (§. 10).

So wohl beim Erlöschen dieser Concession, als auch bei der Einlösung der Bahn (§. 10.) behält der Concessionär das Eigenthum des aus dem eigenen Erträgnisse der Unternehmung gebildeten Reservefondes und der ausstehenden Activen, dann auch jener aus dem eigenen Vermögen errichteten und rücksichtlich erworbenen besonderen Anlagen und Gebäude, zu deren Erbauung oder Erwerbung derselbe von der Staatsverwaltung mit dem ausdrücklichen Beisatze ermächtigt wurde, dass sie kein Zugehör der Eisenbahn bilden.

§: 12.

Die Staatsverwaltung ist berechtigt, sich die Überzeugung zu verschaffen, dass der Bau der Bahn, sowie die Betriebseinrichtung in allen Theilen zweckmässig und solid ausgeführt werde und anzuordnen das Gebrechen in dieser Beziehung hintangehalten und rücksichtlich beseitigt werden.

Im Hinblicke auf das der Staatsverwaltung nach §. 10. zustehende Einlösungsrecht ist der Concessionär verpflichtet, die Bau- und Lieferungsverträge vor ihrem Abschlusse der Staatsverwaltung zur Genehmigung vorzulegen.

Die Staatsverwaltung ist auch berechtigt, durch ein von ihr abgeordnetes Organ Einsicht in die Gebarung zu nehmen und insbesondere die projects- und vertragsmässsige Bauausführung durch auf Kosten des Concessionärs zu entsendende Aufsichtsorgan auf jede ihr geeignet erscheinende Weise zu überwachen.

Der von der Staatsverwaltung bestellte Commissär hat auch das Recht, den Sitzungen des Verwaltungsrates oder der sonst als .Gesellschaftsvorstand fungirenden Vertretung, sowie den Generalversammlungen, so oft er es für angemessen erachtet, beizuwohnen und alle etwa den Gesetzen oder den Gesellschaftsstatuten zuwiderlaufenden, beziehungsweise den öffentlichen Interessen nachtheiligen Beschlüsse und Verfügungen zu sistiren.

Für die hier festgesetzte Überwachung der Bahnunternehmung hat der Concessionär bis auf Weiteres eine besondere Vergütung an den Staatsschatz nicht zu leisten.

Ebenso wird der Concessionär von den zufolge des §. 89. der Eisenbahnbetriebsordnung vom 16. November 1851 (R. G. Bl. Nr. 1. ex 1852) begründeten Verbindlichkeiten in Bezug auf dem Ersatz eines etwa aus der polizeilichen und gefällsämtlichen Überwachung erwachsenden Mehraufwandes und in Bezug auf die unentgeltliche Herstellung und Erhaltung von Amtslocalitäten enthoben.

§. 13.

Der Staatsverwaltung wird ferner das Recht vorbehalten, wenn ungeachtet vorausgegangener Warnung wiederholt eine Verletzung oder Nichtbefolgung einer der in der Concessionsurkunde, in den Concessionsbedingnissen oder in den Gesetzen auferlegten Verpflichtungen vorkommen sollte, die den Gesetzen etsprechenden Massregeln dagegen zu treffen und nach Umständen noch vor Ablauf der Concessionsdauer die Concession für erloschen zu erklären.

Indem Wir Jedermann ernstlich verwarnen den Bestimmungen dieser Concession entgegen zu handeln und dem Concessionär das Recht einräumen, wegen des erweislichen Schadens vor Unseren Gerichten auf Ersatz zu dringen, ertheilen Wir sämmtlichen Behörden, die es betrifft, den gemässenen Befehl, über die Concession und alle darin enthaltenen Bestimmungen strenge und sorfältig zu wachen.

Zu Urkund dessen Wir diesen Brief, besiegelt mit Unserem grossen Insiegel in Unserer Reichshaupt- und Residenzstdat Wien am fünfzehnten Tage des Monates Dezember im Jahre des Heiles Eintausendachthundertachtzigundfünf, Unserer Reiche im Achtunddreissigsten.

Franz Joseph *m. p. L S.*

Taaffe m. p. *Pino m. p.* *Dunajewski m. p,*

Aleg. 3. do sprawozd Wydz. kraj. L. 72 767.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z dnia 10. sierpnia 1893, L. 41.531/II. w przedmiocie zezwolenia udzielonego Towarzystwu kołomyjskich kolei lokalnych na roboty przygotowawcze dla linii Delatyn-Kołomyja.

In Erledigung der Eingabe vom 30. Juli 1893, Zl. 203 finde ich auf Grund des mit den betheiligten Cenlralstellen gepflogenen Einvernehmens dem geehrten Verwaltungsrathe die erbetene Bewilligung zur Vornahme techn. Vorarbeiten für eine Lokalbahn von Peczeniżyn oder Szeparowce nach Delatyn oder einem anderen Punkte der im Baue begriffenen Staatsbahnlinie Stanislau-Woronienka, sowie für eine die Umgehung der Stadt Kolomea bezweckende Bahnlinie von der bestehenden Haltestelle, Vorstadt Nadworniańskie zur Station Kolomea in Sinne des Eisenbahn-Concessions Gesetzes vom 14. September 1854, R. G. Bl. Nr. 238, dann die Handelsministerialverordnungen vom 25. Jänner 1879, R. G. Bl. Nr. 19 und vom 29. Mai 1880, R. G. Bl. Nr. 57, sowie in Sinne des §. 42 des Gesetzes vom 18. Februar 1878, R. G. Bl. Nr. 30, betreffend die Enteignung zum Zwecke der Herstellung und des Betriebs von Eisenbahnen auf die Dauer von sechs Monaten zu ertheilen.

Indem gleichzeitig an die k. k. Statthalterei in Lemberg, welcher der mit der Vornahme der Vorarbeiten betraute Ingenieur. sowie der Zeitraum, innerhalb dessen dieselben vorgenommen werden sollen, anzuzeigen sein wird, die entsprechende Verständigung und der Auftrag ergeht die Localbehörden und Gemeinden von der ertheilten Bewilligung zu verständigen, mache ich darauf aufmerksam, dass die gegenwärtige Bewilligung im Sinne des Gesetzes weder ein Vorrecht auf die Concession der intendirten Eisenbahnlinie, noch ein sonstiges ausschliessliches Befugnis gewährt, sowie dass diese Bewilligung die Verpflichtung in sich schliesst, dass ausgearbeitete Projekt der Staatsverwaltung über deren Verlangen gegen angemesene Entschädigung abzutreten.

Schliesslich wird bemerkt, dass für eine normalspurige Lokalbahn von Szeparowce nach Delatyn bereits ein von einem Consortium, bestehend aus den Herren Sobiesław Graf Mieroszowski, Jakob Baron Romaszkan und Stefan Ritter von Grudziński überreichtes Project vorliegt, über welches bereits die Trassenrevision abgehalten worden ist, deren Ergebnis eben jetzt der techn. Prüfung seitens der k. k. General-Inspection der österr. Eisenbahnen unterzogen wird.

Wien, am 10. August 1896.

Für den k. k. Handelsminister:
Wittek m. p.

Alegat 4. do sprawozd. Wydz kraj. L. 72.767/96.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa kolejowego z dnia 11. maja 1896 L. 1942/I. do Wydziału krajowego we Lwowie,

Über das mit der geschätzten Zuschrift vom 27. Februar 1896 gestellte Ansuchen finde ich auf Grund des mit den betheiligten Centralstellen gepflogenen Einvernehmens dem löblichen Landesausschusse die erbetene Bewilligung zur Vornahme technischer Vorarbeiten für eine normalspurige Localbahn von Kolomea über Baginsberg, Mariahilf, Tłumaczyk und Łanczyn nach Delatyn einerseits und über Podhajczyki, Gwoździec und Czerniatyn nach Stefanówka anderseits im Sinne des Eisenbahn-Concessionsgesetzes vom 14. September 1854, R.-G.-Bl. Nr. 238, dann der Handelsministerialverordnungen vom 25. Jänner 1879, R.-G.-Bl. Nr. 19 und vom 29. Mai 1880, R.-G.-Bl. Nr. 57, sowie im Sinne des §. 42. des Gesetzes vom 18. Februar 1878, R.-G.-Bl. Nr. 30, betreffend die Enteignung zum Zwecke der Herstellung und des Betriebes von Eisenbahnen, auf die Dauer eines Jahres zu ertheilen.

Indem gleichzeitig an die k. k. Statthalterei in Lemberg sowie an die k. k. Landesregierung in Czernowitz, welche beiden Landesstellen der mit der Vornahme der Vorarbeiten betraute Ingenieur, sowie der Zeitraum, innerhalb dessen dieselben vorgenommen werden sollen, anzuzeigen sein wird, die entsprechende Verständigung und der Auftrag ergeht, die Localbehörden und Gemeinden von der ertheilten Bewilligung zu verständigen, mache ich darauf aufmerksam, dass die gegenwärtige Bewilligung im Sinne des Gesetzes weder ein Vorrecht auf die Concession der intendirten Eisenbahnlinie noch ein sonstiges ausschliessliches Befugnis gewährt, sowie dass diese Bewilligung die Verpflichtung in sich schliesst, das ausgearbeitete Project der Staatsverwaltung über deren Verlangen gegen angemessene Entschädigung abzutreten.

Hinsichtlich der Trassenführung der intendirten Linien wird dem löblichen Landesausschusse auf Grund des Ergebnisses der bezüglich der einschlägigen generellen Projecte am 5. Juni 1893, am 27. September 1894 und in der Zeit vom 26. Februar bis 5. März 1895, abgehaltenen commissionellen Amtshandlungen folgendes mitgetheilt:

Die vom löblichen Landesausschusse gewählte in der hieher vorgelegten Generalkarte roth eingezeichnete Trasse innerhalb der Theilstrecke von Kolomea bis Tłumaczyk weicht von jener der gleichen Theilstrecke des Projectes der Kolomea'er Localbahnen insoferne ab, als die erstere von Kolomea angefangen in einer Entfernung von im minimum 1.6 Km. von der bestehenden Localbahn Kolomea-Szeparowce, sohin ohne Berührung der im Zuge dieser Localbahn gelegenen Industriealien in Diatkowce und Szeparowce nach Tłumaczyk geführt wird, während die Trasse der Kolomea'er Localbahnen nach dem Verlassen der im Westen der Stadt Kolomea zu errichtenden Ausweiche „Nadwórna'er Vorstadt" sich thunlichst der Reichsstrasse nähert und entlang derselben nach Tłumaczyk führt. Hiebei ist hervorzuheben, dass dem Trassenzuge der Kolomea'er Localbahnen die Absicht zugrunde liegt, eine Verbindung der neuen Bahn mit dem Betriebsnetze der Kolomea'er Localbahnen westlich der Stadt Kolomea herzustellen, wodurch die Möglichkeit geschaffen würde, die von den oberwähnten an der Strecke Kolomea-Szeparowce gelegenen Industriealien namentlich aber die aus dem Petroleumgebiete von Peczeniżyn zur Station Kolomea gravitirenden Frachtgüter auf die neue Bahn zu leiten und — anstatt wie bisher durch die Stadt Kolomea — um dieselbe herum ihrem Bestimmungsorte zuzuführen.

In Würdigung der durch die letztgenannte Massnahme für die Stadt Kolomea zu gewärtigenden und von dieser Stadt seit Jahren nachdrücklichst angestrebten Vortheile und auf Grund des anstandslosen Verhandlungs-Ergebnisses vom 22/24. April 1895 erachtete die Commission die Genehmigung der Trassenführung, im Gebiete von

Kolomea'er Localbahnen unter Befürwortung der Errichtung, bezw. Verlegung der in Km. 2 1/5 projectirten Ausweiche „Nadwórna'er Vorstadt" nach Km. 3·0 beantragen zu sollen. — Es erscheint demnach unzweifelhaft, dass gegen die nunmehr vom löblichen Landesausschusse beantragte Trassenführung bei Kolomea sowohl seitens der Stadt Kolomea, als auch seitens der Kolomea'er Localbahnen Einwendungen zu gewärtigen sind.

Über die Frage, ob bei der geschilderten Sachlage durch die eventuelle Genehmigung der vom löblichen Landesausschusse beabsichtigten Trassenführung von Kolomea bis Tłumaczyk concessionsmässig erworbene Rechte der Kolomea'er Localbahnen in Ansehung ihrer Localbahn von Kolomea nach Szeparowce tangirt würden, muss die h. o. Entscheidung jenem Zeitpunkte vorbehalten werden, in welchem das vom löblichen Landesausschusse vorzulegende bezügliche Detailproject der commissionellen Behandlung unterzogen und der Standpunkt bekannt sein wird, welchen die Verwaltung der Kolomea'er Localbahnen gegenüber der fraglichen Trassenvariante einnimmt.

Ausser der vorerwähnten Trassenführung zwischen Kolomea und Tłumaczyk wurde bei der commissionellen Amtshandlung seitens des Vertreters des löblichen Landesausschusses eine weitere wesentliche Änderung der Trasse behufs Vermeidung der im Projecte der Kolomea'er Localbahnen in Km. 31 7/8 und 37 7/9 vorgesehenen Übersetzungen des Pruth-Flusses angeregt. — Hienach wäre die Bahnlinie von Dobrotów Km. 30/31 angefangen in westlicher Richtung zwischen dem Südabhange des Hochplateaus aus „Olchowiec" und dem Pruthflusse aufwärts, dann nach Übersetzung des Łojowiec-Baches am linken Ufer des Łubiżnia-Baches zum Anschlusse an die Station Delatyn der Staatsbahnlinie Stanislau-Woronienka zu führen.

Obschon auf Grund der im Puncte XXI. des Commissionsprotocolles vom 22. April 1895 niedergelegten Erklärungen der Führung der Bahn am linken Pruthfluss-Ufer wesentliche Schwierigkeiten entgegenstehen, indem daselbst die den gedachten Fluss eng begrenzende, den Hochwässern ausgesetzte Rutschlehne passirt werden müsste, deren Stabilisirung kostspielige Versicherungsbauten und Erhaltungsarbeiten erfordern würde, erachtet der löbliche Landesausschuss laut der an das k. k. Handelsministerium gerichteten Zuschrift vom 28. Mai 1895, Nr. 13.481 dennoch die vorgeschlagene Alternative wegen der hievon erhofften Ersparniss von rund 228.000 fl. beantragen zu sollen.

Bei dem Umstande, als die Frage der Trassenführung bei der politischen Begehung neuerdings an Ort und Stelle unter Bedachtnahme auf die sonstigen Verkehrsbedürfnisse der Gegend commissionell erörtert werden kann, obwalttet vom h. o. Standpunkte kein Anstand, die obige in der vorgelegten General Karte roth, eingezeichnete Trasse zwischen Dobrotów und Delatyn dem Detail-Projecte zugrunde zu legen. —

Hinsichtlich der sonstigen, im Laufe der commissionellen Verhandlung von den einzelnen Partheien gestellten Wünsche wegen Verschiebung der Trasse, sowie über die Lage und Benennung der Stationen hat die Commission sachgemässe, von der k. k. galiz. Statthalterei befürwortete und dem löblichen Landesausschusse aus der wohldemselben übermittelten Protokollskopie bekannt gewordenen Anträge gestellt. Diese Anträge werden, soweit dieselben durch die Wahl der Alternative zwischen Dobrotów und Delatyn nicht gegenstandslos geworden sind, genehmigt und werden dieselben seitens des löblichen Landesausschusses bei Verfassung des Detail-Projectes zu berücksichtigen sein.

Hinsichtlich der Theilstrecke Kolomea-Stefanówka wird zunächst bemerkt, dass laut der in den Punkten I, II, III und XII des Commissionsprotocolles vom 26. Februar 1895 niedergelegten Erklärungen die Vertreter der Stadtgemeinde Kolomea und der Marktgemeinde Gwoździec, dann der Gutseigenthümer in Gwoździec und der Bezirks-Ausschuss in Horodenka das Begehren gestellt haben, dass die Trasse zwischen Kolomea und Gwoździec nicht — wie von den Kolomea'er Localbahnen projectirt — über Nazurna, sondern über Podhajczyki geführt werde. Obschon die Commission auf Grund der diesbezüglichen Ausführungen der Vertreter der Concessionswerber, des löblichen Landesausschusses und des Localbahnamtes die Beibehaltung der Projectslinie innerhalb der obigen Theilstrecke beantragt hat, erachtete der löbliche Landesausschuss dennoch hinsichtlich der fraglichen Theilstrecke die Vornahme neuerlicher örtlicher Studien als geboten. Das Ergebnis dieser, seitens der Verwaltung der Kolomea'er Localbahnen durchgeführten Studien wurde dem k. k. Handelsministerium von dieser Bahnverwaltung am 30. November 1895 vorgelegt, und geht aus derselben hervor, dass die Alternative über Podhajczyki gegenüber der ursprünglichen über Nazurna geführten Trasse um 0·3 Km. länger wäre und mit Rücksicht auf die ungünstigeren Terrain-

verhältnisse auf einen von den Kolomea'er Localbahnen mit rund 33.000 fl. bewertheten Mehraufwand erfordern würde. Des ungeachtet gibt der löbliche Landesausschuss mit Rücksicht auf die localen Verkehrsbedürfnisse der Variante über Podhajczyki den Vorzug, weil die im Zuge der ursprünglichen Trasse vorgesehene Station Nazurna 5 Km. von der Reichsstrasse entfernt wäre, daher sich dieselbe umsoweniger für die Aufnahme der für die Localbahn bestimmten Personen und Frachten eignen würde, als der Weg von der an der Reichsstrasse gelegenen Ortschaft Podhajczyki nach Kolomea auf der Reichsstrasse nur 11 Klm. beträgt.

Es unterliegt daher keinem Anstande, die in der vorgelegten General-Karte roth eingezeichnete Trasse innerhalb der Theilstrecke von Kolomea bis Gwoździec dem Detail-Projecte zugrunde zu legen.

Weitere Änderungen in der Trassenrichtung gegenüber jener des revidirten Projectes werden seitens des löblichen Landesausschusses innerhalb der Theilstrecke von Wierzbowiec bis Horodenka, d. i. zwischen Km. 30 und 50, beabsichtigt. Mit diesen, im Grossen und Ganzen zwar nicht wesentlichen Änderungen werden aber die in Bezug auf Lage, Benennung und Zufahrt bereits commissionell festgesetzten Stationen Wierzbowiec und Czerniatyn alterirt, daher die hierauf bezüglichen Fragen bei Durchführung der politischen Begehung neuerdings klarzustellen sein werden, wobei im Falle eines anstandslosen Ergebnisses der Stationsfragen gegen die Genehmigung der beabsichtigten Trassenänderungen kein Anstand obwalten würde.

Die übrigen Theilstrecken der in der vorgelegten General-Karte eingezeichneten Trasse fallen mit jenen der dem Projecte der Kolomea'er Localbahnen zugrunde gelegten zusammen, und werden rücksichtlich der vorgebrachten Wünsche der Interessenten die Commissionsanträge sinngemäss zu berücksichtigen sein.

Schliesslich wird bemerkt, dass die Theilstrecke von Km. 57 bis zum Anschlusse an die Station Stefanówka im Zuge der Localbahn Łużan-Zaleszczyki Km. 65 auf Bukowina'er Territorium zu liegen kommt, und dass die daselbst nächst Km. 60 vielseits angestrebte Einschaltung einer Haltestelle für Personen- und Frachtenverkehr von der Commission aus öffentlichen Verkehrsrücksichten als gerechtfertigt anerkannt worden ist.

Bei diesem Anlasse wird dem löblichen Landesausschusse eine h. o. eingebrachte Eingabe des Verwaltungsrates der Kolomea'er Localbahnen, womit die h. o. Vermittlung in der Richtung angesprochen wird, dass der genannten Gesellschaft die Kosten des Projectes für die beiden in Rede stehenden Localbahnen von Seite des löblichen Landesausschusses rückvergütet werden zur geneigten Würdigung und Berücksichtigung mit der Einladung übermittelt, sich in der obigen Angelegenheit mit der genannten Bahnverwaltung unmittelbar in das Einvernehmen setzen und das Ergebnis der einschlägigen Verhandlungen seinerzeit unter Communicatsrückschluss hieher bekannt geben zu wollen.

Alleg. 5. do sprawozd. Wydz. kraj L. 72.767/96.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 27. lipca 1896 L. 31.594/96
do c. k. Ministerstwa dróg żelaznych w Wiedniu.

Mit Bezug auf die hohe Zuschrift vom 11. Mai l. J. Zl. 1942/I. beehren wir uns dem hohen k. k. Eisenbahnministerium die ergebenste Mittheilung zu machen, dass wir die Ausführung des Detailprojektes der Linie Delatyn-Kolomea-Zaleszczyki

dem bewährten und erfahrenen Ingenieure Herrn Gvalbert von Ziembicki, unter der Aufsicht und mit der Betheiligung unteres Landeseisenbahnamtes anvertraut haben, und dass die Feldarbeiten bereits in Angriff genommeu worden sind.

Trotz der aus der eingetretenen Verspätung in der Erledigung unseres Ansuchens vom 27. Februar 1896 (um Bewilligung zur Vornahme technischer Vorarbeiten der obencitirten Linie) resultirenden Verzögerung der Inangriffnahme der Projectsarbeiten, hoffen wir noch vor Eintritt der Winterzeit mit den Feldarbeiten fertig werden zu können, wenn nur die der Wahl der Trasse entgegenstehenden sonstigen Schwierigkeiten einer baldigen günstigen Lösung zugeführt werden könnten.

Die Hauptschwierigkeit bildet die Trassenführung der projectirten Linie zwischen Kolomea und Tłumaczyk und wir vermögen uns nicht mit der ausgesprochenen Ansicht des hohen k. k. Einsenbahnministeriums einverstanden erklären, dass die Entscheidung über die Frage ob „durch die eventuelle Genehmigung der vom Landesausschussse beabsichtigten Trassenführung von Kolomea bis Tłumaczyk concessionsmässig erworbene Rechte der Kolomea Localbahnen in Ansehung ihrer Localbahn von Kolomea nach Szeparowce tangirt würden, jenem Zeitpuakte vorbehalten werden müsse, in welchem das von uns vorzulegende bezügliche Detailprojekt der commissionellen Behandlung unterzogen und der Standpunkt bekannt sein wird welchen die Verwaltung der Kolomea'er Localbahnen gegenüber der fraglichen Trassenvariante einnimmt.

Da nun, wie das hohe k. k. Eisenbahnministerium in derselben Zuschrift vermuthet, gegen die nunmehr von uns beantragte Trassenführung bei Kolomea seitens der Kolomea'er Localbahnen Einwendungen zu gewärtigen sind so laufen wir Gefahr, dass im Falle der Nothgenehmigung durch das hohe k. k. Eisenbahnenministerium der von uns projektirten Trasse über Baginsberg. Mariahilf nach Tłumaczyk, abgesehen von dem Kostenverluste der Ausführung des Detailprojektes, eine wesentliche Verzögerung der Concessionsertheilung und des Baubeginnes der fraglichen Localbahn eintreten könnte.

Aus diesem Grunde wäre für uns, schon jetzt die prinzipielle Entscheidung des hohen k. k. Eisenbahnministeriums über die Frage erwünscht, ob durch die von uns projectirte Trassenführung von Kolomea bis Tłumaczyk concessionmässig erworbene Rechte der Kolomea Localbahnen tangirt werden, oder nicht, Zumal, unserer Ansicht nach, das hohe k. k. Eisenbahnministerium allein befugt ist diese Entscheidung zu treffen und zwar noch vor der Abhaltung der Begehungscommission.

Bevor jedoch das hohe k. k. Eisenbahnministerium in der Lage sein wird schon jetz eine prinzipielle Entscheidung in dieser Frage zu treffen, so stellen wir an Hochdasselbe das Ergebene Ausuchen und geneigte Uebermittlung der Abschrift desjenigen Erlasses des hohen k. k. Handelsministeriums mit welchem der Kolomea'er Localbahngellschaft die Bewilligung zur Vornahme technischer Vorarbeiten für die Localbahn Delatyn-Kolomea-Stefanówka seiner Zeit ertheilt worden ist.

Was die Frage der den Kolomea'er Localbahnen zu vergütenden Projektskosten in der geforderten Summe von 33.000 G. ö. W. anbetrifft, so haben wir von der diesbezüglichen Eingabe der Kolomea'er Localbahnen vom 9. März 1896 Nr. 64 Abschrift genommen und retourniren diese (Eingabe in der Anlage) mit dem Bemerken, dass wir uns mit der genannten Bahnverwaltung unmittelbar ins Einvernehmen setzen und das Ergebniss der einschlägigen Verhandlungen dem hohen k. k Eisenbahnministerium bekannt geben werden.

Wir bemerken aber schon jetzt, das die eventuelle Kostenvergütung erst nach definitiv durch den Landesauschuss erlangter Concession für den Bau und Betrieb der Localbahn Delatyn-Kolomea-Stefanówka erfolgen könnte und dass wir bei der Bemessung der Höhe dieser Kostenvergutung uns vor Allem nach den diesbezüglichen bestehenden Normen richten werden.

Lemberg, den 27. Juli 1896.

Aleg. 6. do sprawozd. Wydz. kraj. L 72.767/96.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa kolejowego z dnia 1-go października 1896 L. 7394/I. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Die mit der geschätzen Zuschrift vom 27. Juli 1896, Zl. 31.594 hieher erstattete Anzeige, dass die Ausarbeitung des Detailprojectes für die Linie Delatyn-Kolomea-Zaleszczyki dem Ingenieur Albert von Ziembicki übertragen worden ist, wird mit dem Ersuchen zur Kenntniss genommen, den mit dem genannten Ingenieur bezüglich der Aufstellung des Begehungs-Operates vereinbarten Schlussbrief gefälligst hieher zur Einsicht mittheilen zu wollen.

Bezüglich der vom löblichen Landesausschuss projektirten Trassenführung zwischen Kolomea und Tlumaczyk erscheint eine Entscheidung über die Frage, ob durch die Herstellung einer solchen eisenbahnconcessionsmässigen Rechte der Kolomea'er Localbahnen tangirt würden, auch derzeit umsoweniger angängig, als dem Eisenbahnministerium die zur Fällung einer solchen Entscheidung, welche bekanntlich der Anfechtung vor dem Verwaltungsgerichtshofe unterliegt erforderlichen technischen und commerziellen Grundlagen nicht zu Gebote stehen und die Umgangnahme von der nach, den bestehenden Normen vorgezeichneten vorgängigen Abhaltung der Trassenrevision unter Einvernahme der politischen Landesbehörde etc. allein schon einen gegebenen Falls die s. g. Behebung der h. a. Entscheidung bedingenden Mangel des Verfahrens begründen würde.

Die vom löblichen Landesausschuss gewünschten Abschriften der Erlässe, mit welchem die Actiengesellschaft der Kolomea'er Localbahnen die Bewilligung zur Vornahme technischer Vorarbeiten für die Localbahn Delatyn-Kolomea-Stefanówka ertheilt worden ist, folgen im Anschlusse zum gefälligen Amtsgebrauche mit.

Wien, am 1. October 1896.

Der k. k. Eisenbahnminister:
Guttenberg m. p.

Aleg. 7. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 31. sierpnia 1896 L. 48.274 do c. k. Ministerstwa kolejowego.

Ein, aus Gutsbesitzern in der Gegend von Truskawiec gebildetes Consortium strebt das Zustandekommen einer Localbahn von Borysław nach Truskawiec nebst einer von dem Endpunkte dieser Localbahn zu den Salinen in Stebnik führenden Schleppbahn an und hat sich an den gefertigten Landesausschuss um Gewährung einer Unterstützung für dieses Projekt aus dem Landeseisenbahnfonde gewendet.

Nachdem nun laut §. 2. des galizischen Landesgesetzes vom 17. Juli 1893 L. G. Bl. Nr. 42 die Förderung einer Bahnunternehmung durch das Land, nach den im §. 1. dieses Gesetzes angegebenen Modalitäten, nur dann eintreten kann, wenn seitens den interessirten Factoren mindestens ein Drittel des Anlagekapitals gesichert wird, so müssen wir bevor wir überhaupt dem Projecte nähertreten die Gewissheit erlange dass dieser Bedingung genüge geschehen ist.

Ueber dies ist die Betheiligung des Landes an die weitern Bedingung geknüpft, das die Bahnlinie derart gebaut und ausgerüstet wird, wie es ein regelmässiger, den Anforderungen der localen, wirtschaftlichen Verhältnisse angepaster Verkehr erfordert.

Schliesslich haben wir im Interesse des Landeseisenbahnfondes darauf zu sehen dass die voraussichtliche Rentabilitäs der Bahn eine hinreichende sei, damit die Verzinsung und Filgung der vom Lande gewährten Anleihe aus den Betriebsüberschüssen in Aussicht genommen werden könne.

Erst wenn das gethan, wird dass die vorbezeichneten drei Bedingungen platzgreifen, werden wir in die Lage versetzt werden in Erwägung zu ziehen ob und eventuel in welchem Maasse und wann der Landeseisenbahnfond — welcher gegenwärtig durch die bereits beschlossenen Localbahnen vollständig erschöpft erscheint und nur aus den Betriebsüberschüssen derselben einen Zuwachs erhalten kann — für die Linie Borysław-Truskawiec-Stebnik in Mitleidenschaft gezogen werden könne.

Von diesen Gesichtspunkte ausgehend, haben wird an die Concessionswerber die Forderung gestellt uns den Betrag bekannt zu geben welchen die interessirten Factoren für Zwecke des Bahnunternehmens auszubringen im Stande wären und wir erhielten hierauf die Antwort dass die Privatinteressenten und zwar die Mitbesitzer der Gutsherschaft Truskawiec allerdings nur den zum Bahnbaue nothwendigen Grund und Boden unengeltlich überlassen, dass jedoch die Concessionswerbern bei den hohen betheiligten Ministerium die Bereitswilligkeit wahrgenommen haben nicht nur dieses Bahnprojekt im Sinne der Bestimmungen des Landesgesetzes finanziel zu unterstützen, sondern demselben auch, in Anbetracht der hervorragenden Nutzens welchen der Staatsschatz aus dieser Bahn ziehen wird, eine ausgiebiege Subvention im administrativen Wege zugewähren und über dies den Bau einer von der Station Truskawiec nach den Salinen Stebnik führenden Schleppbahn auf Staatskosten zu übernehmen.

Die Gesammtherstellungskosten, derren Feststellung noch einer Prüfung, die im Zuge ist, bedarf dürften den Betrag von 540.000 G. nicht überschreiten, die Kosten der Schleppbahn Truskawiec-Stebnik, würden sich auf 24.000 G. per Klm. d. h. für 4 Klm. auf **96.000 G.** stellen.

Es wurde also für die Hauptstrecke ein Betrag von **444.000 G.** verbleiben.

Bevor wir daher über die Aufnahme der angestrebten Localbahn in das Programm der nächsten Landeseisenbahnaction einen Entschluss fassen, ist es uns daran gelegen die Ansichten hoher k. k. Regierung über die Art und Weise und insbesondere über das Mass der Betheiligung des Staates an dem Bauunternehmen zu kennen und beehren uns an das hohe k. k. Eisenbahnministerium das ergebenste Ersuchen zu richten und den Beschluss der hohen k. k. Regierung in dieser Angelegenheit zu kommen lassen zu wollen.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 14. stycznia 1896 L 2905 do c. k. Ministerstwa dróg żelaznych we Wiedniu.

Z powcłaniem się na nasze pismo z 4. lipca 1895 r. L. 41.846 w sprawie wąskotorowej kolei lokalnej Chabówka-Zakopane zbudować się mającej przy finansowem współudziale kraju i państwa, mamy zaszczyt oznajmić Wysokiemu c. k. Ministerstwu, iż zastosowaliśmy się do życzenia wyrażonego nam za pośrednictwem ck. urzędu kolei lokalnych, aby na podstawie dokładnego projektu szczegółowego należycie wykazać koszta budowy, które podane zostały w memoryale dołączonym do odezwy naszej z dnia 5. marca 1895 r. L. 5.582 celem porównania tras normalnotorowej i wązkotorowej — i zarazem mamy zaszczyt przedłożyć w załączeniu wypracowany przez krajowe biuro kolejowe projekt szczegłowy kolei normalnotorowej z Chabówki do Nowegotargu wraz z objaśniającem sprawozdaniem.

Załączony elaborat obejmuje:

1) uzasadnienie techniczne;
2) topograficzną kartę szczegółową $\frac{1}{25.000}$;
3) plan sytuacyjny $\frac{1}{2.880}$;
4) szczegółowy profil podłużny $\frac{1}{2000}$, $\frac{1}{200}$;
5) charakterystyczne profile poprzeczne;
6) profile podłużne i poprzeczne przełożonych dróg i wód;
7) wykaz kierunków;
8) wykaz spadków i wzniesień;
9) wykaz ramp i przełożeń dróg;
10) wykaz stacyi i przystanków dla toru normalnego;
11) wykaz stacyi i przystanków dla toru wązkiego;
12) wykaz małych i większych objektów dla toru normalnego;
13) wykaz małych i większych objektów dla toru wązkiego o trasie dla toru normalnego;
14) Wykaz małych i większych objektów dla toru wązkiego bez względu na tor normalny;
15) Nawierzchnia na stacyach dla normalnego toru;
16) Nawierzchnia na stacyach dla wązkiego toru;
17) Budynki i zaopatrzenie w wodę dla normalnotorowej kolei;
18) Budynki i zapatrzenie w wodę dla wązkotorowej kolei;
19) Kosztorys trasy normalnotorowej;
20) Kosztorys kolei wązkotorowej z trasą dla normalnego toru;
21) Kosztorys kolei wązkotorowej bez względu na projekt normalnego toru;

Nie przedkładamy planu wykupna gruntów i należących do tegoż materyałów, ponieważ takowe potrzebne są tylko do komisyi obchodowej i komisyi wykupna gruntów i ponieważ zestawienie tychże wymagałoby czasu i pracy i opóźniłoby przedłożenie projektu szczegółowego.

Co się tyczy oznaczenia kosztów budowy, to w myśl powołanego na wstępie porównania kosztów budowy normalnotorowej i wązkotorowej linii, poleciliśmy zestawić kosztorysy dla trzech projektowanych alternatyw, a mianowicie:

1) Dla kolei czysto normalnotorowej, 2) dla kolei wązkotorowej o trasie dla toru normalnego, 3) dla kolei czysto wązkotorowej, bez względu na tor normalny.

Okazuje się tedy że koszta budowy części Chabówka — Nowy targ wyniosą:

1. przy kolei normalnotorowej **2,060.000 zł.**
2) przy kolei wązkotorowej z zastosowaniem trasy dla normalnego toru **1,500.000 zł.**

3) przy kolei wązkotorowej bez względu na tor normalny **880.000 zł.**

Gdyby przeto na przedsiębiorstwo wązkotorowej kolei lokalnej Chabówka - Zakopane miał być nałożony obowiązek zbudowania części Chabówka-Nowy-targ jużto jako linii normalnotorowej, jużto jako linii wązkotorowej ale z zastosowaniem trasy dla toru normalnego. to prócz kapitału zabezpieczonego przez państwo, kraj i interesentów, należałoby się postarać jeszcze o dalsze fundusze w kwocie 1,180.000 zł. względnie 620.000 złotych.

W obec tego widzimy się spowodowani, z powołaniem się na motywa przytoczone w memoryale dołączonym do pisma naszego z dnia 5. marca 1895. l. 5582, ponownie wyrazić nasze przekonanie, że jedynie racyonalnem będzie zbudowanie części Chabówka - Nowytarg jako kolei wązkotorowej, tak pod względem robót podtorowych i nadtorowych jak i pod względem kierunku trasy, i to nawet także i w tym razie gdyby pomieniona część kolei niewątpliwie w przyszłości miała być zbudowaną jako linia normalnotorowa.

Ewentualnemu koncesyonaryuszowi kolei z Węgrami łączyć się mającej przyznanemby zostało prawo nabycia drogą kupna linii Chabówka - Nowytarg jako części wązkotorowej kolei lokalnej Chabówka - Zakopane, a to niezależnie od linii Nowytarg - Zakopane, i bardzo łatwo dałaby się przytem wynaleść taka finansowa kombinacya, na podstawie której pomieniony koncesyonaryusz byłby zabezpieczonym od szkody materyalnej ewentualnie z tego zakupna kolei wyniknąć mogącej.

Z powołaniem się na podanie wniesione dnia 24. czerwca 1895. r. przez ubiegającego się o koncesyę Władysława hr. Zamoyskiego, a poparte przez nas pismem z 4. lipca 1895 l. 41.846, mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu ck. Ministerstwu uniżoną prośbę, by Wysokie c. k. Ministerstwo raczyło sprawę o której mowa ostatecznie i przychylnie dla nas załatwić.

D. j. w.

Aleg. 9. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96

Odpis

pisma J. E. Ministra kolejowego z dnia 10 marca 1896 L. 181/1 do JE. Marszałka krajowego.

Indem ich Euere Excellenz für die mir mit dem sehr geschätzten Schreiben vom 27. Jänner d. J., Z. 6.206 anlässlich meiner Ernennung zum Eisenbahnminister ausgedrückten Wunsche meinen verbindlichsten Dank sage, bitte ich die Versicherung entgegennehmen zu wollen, dass ich es als eine angenehme Pflicht ansehe der Verbesserung der Verkehrsverhältnisse in Galizien überhaupt und der vom Lande unternommenen Localbahnaction mein besonderes Augenwerk zuzuwenden und gebe auch ich meinerseits der Hoffnung Ausdruck, dass es dem gedeihlichen Zusammenwirken von Staat und Land gelingen werde, eine Reihe von im wirtschaftlichen und gesammtstaatlichen Interesse wünschenswerten Eisenbahnverbindungen der Realisirung zuzuführen.

Was das von Euer Excellenz speziell angeführte Projekt einer Localbahn von Chabówka nach Zakopane anbelangt, so halte ich gleichfalls die schmalspurige Ausführung dieser Linie für in ökonomischer Hinsicht vollkommen begründet und rationell.

Ich habe dem gemäss nicht unterlassen, mich an das Reichs-Kriegs-Ministerium wegen Erlangung der erforderlichen Zustimmung zu wenden und hoffe, dass es mir gelingen werde, diese Angelegenheit im Sinne des löblichen galizischen Landesausschusses und unter den beantragten Modalitäten der Erledigung zuzuführen.

Die sehr verspätete Beantwortung des erwähnten, hoch geschätzten Schreibens bitte ich durch die vielfachen an mich herangetretetenen Dienstesgeschäfte gütigst entschuldigen zu wollen.

Indem ich mir schliesslich vorbehalte, Eure Excellenz von dem — wie ich hoffe günstigen — Ergebnisse meiner Intervention bei dem k. u. k. Reichskriegsministerium Mittheilung zu machen, bitte ich Euer Excellenz den Ausdruck meines besonderen Hochachtung entgegenzunehmen mit der ich die Ehre habe zu zeichnen.

Euer Excellenz ergebenster;

Guttenberg m. p.

Aleg. 10. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Odpis

pisma J. E. c. k. Ministra kolejowego z dnia 18. maja 1896, L. 3.326/I. do J. E. Marszałka krajowego.

Im Nachhange zu meinem ergebenen Schreiben vom 10.März 1895, Zl. 181|I. bin ich in der angenehmen Lage Euer Excellenz die Mitteilung machen zu können, das das k. und k. Reichsgrieksministerium für den Fall, wenn in absehbarer Zeit keine Aussicht vorhanden wäre, eine Verbindung der projektirten Localbahn Theilstrecke Chabówka-Neumarkt sei es gegen Szépes-Bela oder in das Arva-Theil herzustellen, zugestanden hat, dass in der erwähnten Theilstrecke vorläufig die Schmalspur zur Anwendung komme; hieran wurde jedoch Seitens des genannten Ministeriums die Bedingung geknüpft dass alle jene Massnahmen getroffen werden, damit insbesondere in technischer Beziehung darauf Rücksicht genommen werde, dass die Ausgestaltung der Theiltrecke Chabówka-Neumarkt in eine normalspurige Hauptbahn 2. Ranges ohne Schwirigkeit und grosse Kosten unverweilt durchgeführt werden könne, sobald der Anschluss nach Ungarn zur Verwirklichung gelangt.

Ich erlaube mir somit Eure Excellenz um die geneigte Verfügung zu bitten, dass behufs Durchführung der Concessionsverhandlung für die Localbahn Chabówka-Zakopane Vertreter des Concessionswerbers und des galizischen Landeseisenbahnamtes ehebaldigst hieher delegirt werden.

Genehmigen Eure Excellenz den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung.

Odpis

(Przekład z niemieckiego).

Protokół

spisany w c. k. Ministerstwie kolei dnia 21. stycznia 1896 r.

(Obecni niżej podpisani).

I. Przedmiot rokowań

stanowi ułożenie warunków potrzebnych do uzyskania przez hr. Szczęsnego Koziebrodzkiego i towarzyszów Najwyższej koncesyi na budowę i eksploatacyę kolei lokalnej z Borek wielkich do Grzymałowa.

II. Warunkowe przyjęcie dołączonego wzoru dokumentu koncesyjnego jakoteż warunków odnośnych.

Po dokładnem wyjaśnieniu odnośnych kwestyi oświadcza podpisany pełnomocnik ubiegających się o koncesyę imieniem tychże, że są gotowi do objęcia Najwyższej koncesyi na budowę i eksploatacyę wyż wymienionej kolei lokalnej na podstawie postanowień zamieszczonych w dołączonych do niniejszego protokołu wzorach dokumentu koncesyjnego jakoteż warunków dotyczących i obowiązują się przeprowadzić takową pod następującemi warunkami:

1) C. k. Rząd oświadczy po myśli postanowień Art. VI. do IX, ustawy z dnia 19. czerwca 1895 (Dz. u. p. Nr. 83) gotowość zawarcia umowy (której projekt dołącza się do niniejszego protokołu) w przedmiocie objęcia akcyi zakładowych utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego projektowanej kolei w wysokości 210.000 zł. wa.

2) Wydział krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi zapewni projektowanemu przedsiębiorstwu imieniem tego kraju po myśli postanowień uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1895 gwarancyę czystego dochodu potrzebną do oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w wysokości 600.000 zł., którą celem dostarczenia potrzebnego na budowę kapitału zaciągnąć koncesyonaryusze

Protokoll

aufgenommen im k. Eisenbahn-Ministerium am 21. Jänner 1896.

(Gegenwärtig die Gefertigten).

I. Gegenstand der Verhandlung

ist die Vereinbarung der Bedingungen für die Erwirkung der von den Herrn Graf Felix Koziebrodzki und Genossen angestrebten Allerhöchsten Concession zum Bau und Betriebe der projectirten Localbahn von Borki wielkie nach Grzymałów.

II. Bedingungsweise Annahme der beiliegenden Entwürfe der Aller. Concessions-Urkunde und der Concessionsbedingnisse.

Nach eingehender Erörterung der einschlägigen Fragen erklärt der unterzeichnete Bevollmächtigte der Concessionswerber namens derselben die Bereitwilligkeit die Allerhöchste Concession zum Baue und Betriebe der vorgenannten Localbahn auf Grund der Bestimmungen der diesem Protokolle beigehefteten Entwürfe der Allerh. Concessionsurkunde und der Concessionsbedingnisse, sowie in Gemässheit der Bestimmungen des gegenwärtigen Protokolls unter der Bedingung übernehmen und durchführen zu wollen, dass:

1) die k. k. Staatsverwaltung sich bereit erklärt in Gemässheit der Bestimmungen im Art. VI. bis IX. des Gesetzes vom 19. Juni 1895, R. G. Bl. Nr. 83 des diesem Protocolle im Entwurfe beigeschlossenen Übereinkommen wegen Übernahme eines Nominalbetrages von 210.000 Gulden in Stammaction der für die projectirte Local bahn zu bildenden Actiongesellschaft abzuschliessen und

2) der Landesausschuss des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau namens dieses Landes die Zusicherung ertheilt, im Sinne des Landtagsbeschlusses vom 8. Februar 1895 dem projectirten Unternehmen die Garantie eines Reinerträgnisses entsprechend dem Erfordeinisse für die Verzinsung des von den Concessionären bei der Lan-

w banku krajowym królewstwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem bądź też w jakiej innej instytucyi finansowej.

III. Rzeczywisty kapitał zakładowy.

Rzeczywisty kapitał zakładowy preliminuje od późniejszego sprostowania w wysokości 870.000 zł. w. a.; z kwoty tej przypada na zakupno taboru 84.000 zł., na procenta interkalarne 24.000 zł. oraz na fundusz rezerwowy 20.000 zł.

Koszta nadzoru budowy przez organa rządowe oznacza się w wysokości 1.800 zł.

Z kwoty 84.000 zł. preliminowanej na zakupno taboru przypada 24.000 zł. na wozy towarowe.

Na wypadek gdyby bądź to inne pozycye kosztorysu przekroczono lub też ze względów ruchu (eksploatacyjnych) odstąpić miano od zakupna wozów towarowych zgadzają się obie strony na to, by oszczędność z tego tytułu uzyskaną — o ileby takowa nie została użytą na pokrycie ewentualnej nadwyżki wydatków — wcielić do wyż wy mienionego funduszu rezerwowego; potrzebne zaś wozy towarowe obowiązany będzie dostarczyć zarząd kolei państwowych za uiszczeniem wspólnie omówionej opłaty.

W ogóle należy wszelkie ewentualnie podczas budowy w kapitale zakładowym osiągnięte oszczędności do rzeczonego funduszu rezerwowego doliczać.

IV. Dostarczenie kapitału.

Imienny kapitał zakładowy ustanawia się w wysokości 900.000 zł.

Dostarczenie tego kapitału imiennego nastąpić ma ten sposób, że jedna trzecia t. j. 300.000 zł. uzyskaną zostanie przez emisyę akcyi utworzyć się mającego Towarzystwa akcyjnego projektowanej kolei lokalnej po kursie al pari, zaś dwie trzecie t. j. 600.000 zł. przez zaciągnięcie (oznaczonej w punkcie II. pod l. 2) pożyczki pierwszeństwa po kursie nie niższym jak 95%.

Emitować się mające akcye o ile takowe nie będą objęte przez Państwo na mocy dołączonego wzoru umowy — winny być w sposób prawomocny przez interesentów subskrybowane i we właściwym czasie w terminach i ratach statutami Towarzystwa ustanowionych w pełnej ich imiennej wartości wpłacone.

desbank des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzohthume Krakau oder bei einem anderen Finanz Institute zum Zwecke der Geldbeschaffung aufzunehmenden Prioritätsanlehens von 600.000 Gulden zu gewähren.

III. Effectives Anlagecapital.

Das effective Anlagecapital ist unbeschadet der nachträglichen Richtigstellung inclusive des Betrages von 84.000 ö. W. fl. für den Fahrpark, der Intercallarzinsen per 24.000 fl. und eines Reservefondes von 20.000 fl. mit dem Betrage von 870.000 fl. veranschlagt die Kosten für die staatliche Bauüberwachung sind mit dem Betrage von 1.800 fl. festgesetzt.

In dem oben für den Fahrpark voranschlagten Betrage 84.000 fl. ist von 24.000 fl. für Güterwagen enthalten.

Es wird einverständlich anerkannt, dass für den Fall als bei anderen Posten Überschreitungen sich ergeben sollten oder aus Verkehrrücksichten von der Antchaffung von Güterwagen abgesehen werden sollte, der hienach in Ersparniss gebrachte Betrag, soweit derselbe nicht zur Bedeckung ätweiger Mehrkosten heranzuziehen sein wird, dem obigen Reservefonde gutgebracht werden soll, in welchem Ealle die Erforderlichen Güterwagen gegen eine zu vereinbarende Vergütung seitens der Staatseisenbahnverwaltung beizustellen sein werden.

Überhaupt sollen auch sonst etwa zu erzielende Ersparnisse an diesen Anlagecapitale bei der Bauausführung dem obigen Reservefonde zugeführt werden.

IV. Geldbeschaffung.

Das Nominalanlagecapital wird mit dem Betrage von 900.000 fl. festgesetzt und soll die Beschaffung dieses Nominalanlagecapitales in der Weise erfolgen, dass ein Drittel d. i. ein Betrag von 300.000 fl. durch Ausgabe von Actien einer für die projectirte Localbahn zu bildenden besonderen Actiengesellschaft zum Paricurse und zwei Drittel d. i. ein Betrag von 600.000 fl. durch Aufnahme des im Punkte II. Z. 2 bezeichneten Prioritätsanlehens zum Zahlungscourse von mindestens 95% aufgebracht werden.

Die auszugebenden Actien sind insoweit dieselben nicht im Sinne des beiliegenden Übereinkommens Entwurfes von der Staatsverwaltung übernommen werden, von den Interessenten in rechtsverbindlicher Weise zu zeichnen und in den seinerzeit durch die Gesellschaftsstatuten festzusetzenden Terminen und Theilbeträgen zum vollen Nennwerte einzuzahlen.

V. Przygotowanie i przeprowadzenie budowy kolei.

Wypracowanie projektu szczegółowego i ułożenie kosztorysu, jakoteż rozdawnictwo budowy i dostaw nastąpić ma po myśli postanowień ułożyć się mających w porozumieniu z Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi I Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i to o ile możności przy współudziale Rządu, który wskaże władzę administracyiną powołaną do nadzorowania budowy, oraz przy możliwem zastosowaniu się do norm obowiązujących przy budowlach c. k. kolei państwowych.

Rząd zastrzega sobie prawo zatwierdzania umów dotyczących budowy jakoteż warunków budowy i dostaw dla rzeczonej kolei lokalnej a to ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

VI. Prowadzenie eksploatacyi przez Państwo.

Eksploatacya tej kolei lokalnej prowadzoną być ma na rachunek koncesyonaryuszów na mocy kontraktu eksploatacyjnego zawrzeć się mającego z Zarządem kolei państwowych.

(Panowie) Ubiegający się o koncesyę oświadczają gotowość przystąpienia do ro kowań w przedmiocie zawarcia w §. 10 projektu dokumentu koncesyjnego powołanego kontraktu co do eksploatacyi projektowanej kolei lokalnej przez Państwo a to z uwzględnieniem koniecznego w tym względzie porozumienia się z Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oraz poddają się orzeczeniu c. k. Ministerstwa kolei na wypadek, gdyby porozumienie się w tym względzie z powołaną do tego władzą administracyjną nie mogło być osiągniętem.

Przy zawieraniu pomienionego kontraktu należy wyjść z tego stanowiska, że

a) własne koszta mające być uiszczone c. k. Zarządowi kolei państwowych na eksploatacyę będą o ile możności na podstawie rzeczywistych kosztów lokalnych, o ile by zaś to było niemożebnem — obliczone będą w sposób jak najprostszy.

b) dotycząca c. k. dyrekcya kolei państwowych ustanowi corocznie w porozumieniu z galicyjskim Wydziałem krajowym preliminarz wydatków; na wypadek zaś gdyby

V. Vorbereitung und Durchführung des Bahnbaues.

Die Aufstellung des Detailprojektes und Kostenvoranschlages sowie die Vergebung des Baues und der Lieferungen für die intendirte Localbahn hat in Gemässheit der mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthum Krakau zu vereinbarenden Bestimmungen thunlichst unter Ingerenz der Regierung, welche die zur Überwachung berufene Verwaltungsstelle bezeichnen wird und womöglich nach den bei Staatseisenbahnbauten üblichen Bedingnissen stattzufinden.

Die Regierung behält sich das Recht vor die Bauverträge sowie die Bau- und Lieferungsbedingnisse für die in Rede stehende Localbahn thunlichst im Einvernehmen mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau zu genehmigen.

VI. Betriebsführung durch den Staat.

Der Betrieb auf dieser Localbahn soll auf Grund eines mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung abzuschliesenden Betriebsvertrages auf Rechnung der Concessionäre geführt werden.

Die Herren Concessionswerber erklären ihre Bereitwilligkeit unter Berücksichtigung der diesfalls mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau zu treffenden Vereinbarungen wegen des Abschlusses des im §. 10 des Concessionsentwurfes erwähnten Vertrages betreffend die Betriebsführung der projectirten Localbahn durch den Staat mit der Staatseisenbahnverwaltung in Verhandlung zu treten und sich in dem Falle als eine Einigung mit der berufenen Verwaltungsstelle nicht zu erzielen sein sollte, der diesfalls zu treffenden Entscheidung des k. k. Eisenbahnministerium zu unterwerfen.

Bei dem Abschlusse des gedachten Vertrages wird davon auszugehen sein, dass

a) die der k. k. Staatseisenbahnverwaltung aus Anlass der staatlichen Betriebsführung zu vergütenden Selbstkosten soweit als möglich localisirt verrechnet, soweit dies aber nicht thunlich sein sollte, auf möglichst einfacher Verrechnungsgrundlage ermittelt werden sollen;

b) seitens der zuständigen k. k. Staatsbahndirektion im Einvernehmen mit dem galizischen Landesausschusse alljährlich ein Ausgabepreliminare festgestellt und im Falle

porozumienie w tym względzie nastąpić nie mogło rozstrzyga c. k. Ministerstwo kolei.

c) Nie można zaliczać przedsiębiorstwu kolei lokalnej należytości względnie udziału za koszta centralnego zarządu administracyi c. k. kolei państwowych, współużywania istniejących urządzeń kolei państwowych na stacyi Borki wielkie oraz prowadzenia służby stacyjnej tamże tak długo, dopóki przedsiębiorstwo kolei lokalnej rzeczywiście korzystać będzie z przyznanej przez kraj Galicyę gwarancyi czystego dochodu względnie jak długo nie zostaną opłacone zaliczki z tytułu gwarancyi przez kraj udzielone;

d) na wypadek niedoborów exploatacyjnych należy zapłatę brakującej kwoty koncesyonaryuszom kredytować przez przeciąg lat pięciu, a po upływie tego czasu nastąpić winno między Wydziałem krajowym, c. k. Zarządem kolei państwowych a pp. koncesyonaryuszami porozumienie co do pokrycia tej kredytowanej należytości za exploatacyę, jakoteż co do ewentualnych dalszych deficytów exploatacyjnych.

e) w zawrzeć się mającym kontrakcie eksploatacyjnym zastrzeżoną zostanie możliwość innego uregulowania eksploatacyi za obopólną zgodą i w sposób nie prejudycyalny. Co do budowli na stacyi złączenia Borki wielkie postanawia się, że zaliczone zostaną kolei lokalnej ze strony Zarządu kolei państwowych tylko koszta tych budowli na rzeczonej stacyi złączenia, które ta kolej lokalna dla wjazdu i wyjazdu swoich pociągów i w ogóle dla swoich własnych celów potrzebuje.

VII. Rozwóz materyałów do budowy i eksploatacyi potrzebnych.

Ubiegającym się o koncesyę przyznanym zostanie po myśli postanowień Art. I. L 4 ustawy z dnia 31. grudnia 1894, D. u. p. Nr. 2 z r. 1895 przewóz materyałów do budowy i eksploatacyi potrzebnych, jakoteż i taboru dla kolei lokalnej tak podczas trwania budowy jak i podczas eksploatacyi za opłatą zniżoną obowiązującą dla własnych przesyłek administracyjnych (Regiesendungen) c. k. kolei państwowych pod tym warunkiem, że oszczędności w ten sposób osiągnięte przypadną bezpośrednio na korzyść przedsiębiorstwa kolei lokalnej.

als hierüber ein Einvernehmen nicht erzielt werden sollte, die Entscheidung dem k. k. Eisenbahnministerium vorbehalten werde;

c) von der Aufrechnung einer Vergütung oder Beitragsleistung der Localbahnunternehmung für die Central-Verwaltungskosten der Staatseisenbahn-Verwaltung, sowie für die Mitbenützung bestehender Anlagen der k. k. Staatsbahnen in der Station Borki wielkie, sowie für die Besorgung des Stationsdienstes daselbst insolange Umgang genommen werden wird, als seitens des Localbahn-Unternehmens die vom Lande Galizien zu gewährende Erträgnissgarantie thatsächlich in Anspruch genommen wird oder vom Lande geleistete Garantievorschüsse noch aushaften.

d) Für den Fall eines Betriebsdeficites der Fehlbetrag während eines Zeitraumes von fünf Jahren den Concessionären zu stunden sein wird und nach Ablauf dieses Zeitraumes wegen der Bedeckung der bis dahin gestundeten Betriebskosten-Vergütung, sowie der weiter zu gewärtigenden Betriebskostenabgänge durch den Landesausschuss, zwischen demselben und der Staatseisenbahnverwaltuug und den Herren Concessionären eine entsprechende Vereinbarung zu treffen sein wird.

e) In dem abzuschliessenden Betriebsvertrage die Möglichkeit einer anderweitigen einverständlichen Regelung des Betriebes in unpräjudizirlicher Weise offen gelassen werde. Bezüglich der Anschlussbauten in Borki wielkie wird festgesetzt, dass seitens der Staatsbahnverwaltung der Localbahnunternehmung nur die Kosten jener Herstellungen in der obigen Anschlussstation anzulasten sein werden, welche die Localbahn für Ein- und Ausfahrt ihrer Züge und ausschliesslich für ihre eigenen Zwecke benöthigt.

VII. Beförderung von Bau- und Betriebsmaterialien.

Den Concessionswerbern wird in Gemässheit der Bestimmungen im Art. I. Z 4 des Gesetzes vom 31. Dezember 1894, R.-G.-Bl. Nr. 2 ex 1895 die Beförderung der Bau- und Betriebsmaterialien sowie der Fahrbetriebsmittel für die Localbahn sowohl während des Baues als des Betriebes zu den für die eigenen Regiesendungen der Staatseisenbahnverwaltung in Geltung stehenden ermässigten Tarifsätzen unter der Bedingung zugestanden, dass die hiedurch erzielten Frachtenersparnisse dem Localbahnunternehmen unmittelbar zu Gute kommen.

VIII. Zastrzeżenia końcowe.

Po zaznaczeniu ze strony reprezentantów Rządu, że do uzyskania Najwyższej koncesyi jakoteż i do zawarcia dołączonej w projekcie umowy potrzebnem jest, by gwarancya czystego dochodu mająca być przyznaną przez kraj Galicyę (P. II. L. 3) zapewnioną została przez ostateczną deklaracyę galicyjskiego Wydziału krajowego oraz by udziały interesentów miejscowych (P. IV) wpłacone albo przez solidarną porękę pp. ubiegających się o koncesyę zapewnione zostały, zostaje protokół niniejszy z zastrzeżeniem zatwierdzenia takowego przez Ich Ekscelencye Pana Ministra kolei oraz Pana Ministra finansów zamknięty, odczytany i podpisany.

VIII. Schlussvorbehalt.

Indem seitens der Regierungsvertreter noch hervorgehoben wird, dass mit der Erwirkung der erbetenen Allerhöchsten Concession sowie mit dem Abschlusse des im Entwurfe beiliegenden Übereinkommens erst dann vorgegangen werden könne, wenn die vom Lande Galizien zu gewährende Reinertragsgarantie (P. II Z. 3.) durch eine diesfällige definitive Erklärung des galizischen Landesausschusses und die Beitragsleistungen der Localinteressenten (P. IV.) durch Einzahlung der Beträge oder durch solidarische Haftung der Herren Concessionswerber sichergestellt sein werden, wird das Protokoll unter dem Vorbehalte der hohen Genehmigung Ihrer Exzellenzen des Herrn Eisenbahnministers und des Herrn Finanzministers geschlossen, verlesen und allseits gefertigt.

L. Wrba m. p.,
k. k. Sectionschef
c. k. szef sekcyjny

Alfred Ressig m. p.,
k. k. Ministerial-Concipist
c. k. koncepista ministeryalny
als Protokollführer
jako protokolant

Für die Concessionswerber
Imieniem koncesyonaryuszów

Dr. Leon Graf Piniński m. p.

Der Director des Landeseisenbahnamtes
Dyrektor krajowego biura kolejowego

K. Zaleski m. p.

Z. 807/I.

Genehmigt
Zatwierdzono

Wien, am 9. März 1896.
Wiedeń, dnia 9. marca 1896.

Der k. k. Eisenbahnminister
C. k. Minister kolei

Guttenberg m. p.

Dokument koncesyjny

na kolej lokalną od Borków wielkich na Skałat do Grzymałowa.

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki; Król Apostolski Węgierski, Król Czeski, Dalmacki, Kroacki, Slawoński, Galicyjski, Lodomeryjski Illiryjski; Arcyksiążę Austryacki, Wielki Książę Krakowski, Książę Lotaryński, Salzburski, Styryjski, Karyntyjski, Kraiński, Bukowiński, Górno- i Dolno-Szląski; Wielki Książę Siedmiogrodzki; Margrabia Morawski; uksiążęcony Hrabia na Habsburgu i Tyrolu itd. itd. itd.

Gdy Hrabia Feliks Koziebrodzki, Hrabia Leon Piniński Dr., Hrabia Michał Baworowski i Dr. Maurycy Rosenstock podali prośbę o udzielenie im koncesyi na wybudowanie i utrzymanie w ruchu kolei lokalnej od stacyi w Borkach wielkich austr. kolei państwa na Skałat do Grzymałowa, przeto ze względu na powszechną użyteczność tego przedsiębiorstwa, widzimy się spowodowani nadać rzeczonym koncesyonaryuszom koncesyą niniejszą na zasadzie ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14. września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238), jakoteż ustawy z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895), w sposób następujący:

§. 1.

Nadajemy koncesyonaryuszom prawo wybudowania i utrzymywania w ruchu kolei żelaznej parowej, która wybudowana być ma jako lokalna ze szlakiem normalnym od stacyi w Borkach wielkich austr. kolei państwa na Skałat do Grzymałowa.

§. 2.

Kolei, na którą wydaje się niniejszy dokument koncesyjny, zapewnia się dobrodziejstwa w artykule V. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) przewidziane.

Concessions-Urkunde

für die Localbahn von Borki wielkie über Skałat nach Grzymałów.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; Apostolischer König von Ungarn, König von Böhmen, von Dalmatien, Kroatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illyrien; Erzherzog von Oesterreich, Grossherzog von Krakau; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steyer, Kärnten, Krain, Bukowina, Ober- und Nieder-Schlesien; Grossfürst von Siebenbürgen; Margraf von Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol etc. etc. etc.

Nachdem Feliks Graf Koziebrodzki, Dr. Leon Graf Piniński, Michael Graf Baworowski und Dr. Moriz Rosenstock die Bitte um Ertheilung der Concession zum Baue und Betriebe einer Localbahn von der Station Borki wielkie der österr. Staatsbahnen über Skałat nach Grzymałów gestellt haben, so finden Wir Uns bewogen, in Erwägung der Gemeinnützigkeit des Unternehmens den genannten Concessionären diese Concession auf Grund des Eisenbahnconcessionsgesetzes vom 14. September 1854, (R. G. Bl. Nr. 238), sowie des Gesetzes vom 31. December 1894 (R. G. Bl. Nr. 2 ex 1895), wie folgt, zu ertheilen:

§. 1.

Wir verleihen den Concessionären das Recht zum Baue und Betriebe einer als normalspurige Localbahn auszuführenden Locomotiveisenbahn von der Station Borki wielkie der österr. Staatsbahnen über Skałat nach Grzymałów.

§. 2.

Für die den Gegenstand der gegenwärtigen Concessionsurkunde bildende Eisenbahn werden die im Artikel V. des Gesetzes vom 31. December 1894, (R. G. Bl. Nr. 2 ex 1895) vorgesehenen Begünstigungen gewährt.

§. 3.

Koncesyonaryusze obowiązani są rozpocząc budowę kolei żelaznej w §. 1 wzmiankowanej niezwłocznie, skończyć najpóźniej w przeciągu roku, licząc od dnia dzisiejszego, gotową kolej oddać na użytek publiczny i utrzymywać w ruchu bez przerwy przez cały okres koncesyjny.

Jako rękojmię dotrzymania powyższego terminu budowy, dać mają koncesyonaryusze na żądanie Rządu stosowną kaucyę w papierach obiegowych, w których wolno lokować pieniądze sieroce.

W razie niedotrzymania powyższego zobowiązania, kaucya ta uznaną być może za przepadłą.

§. 4.

Do wybudowania kolei koncesyonowanej nadaje się koncesyonaryuszom prawo wywłaszczenia podług przepisów ustawowych w tej mierze obowiązujących.

Takież samo prawo nadane będzie koncesyonaryuszom do wybudowan a wszelkich kolei dojazdowych, których budowę Rząd ze względu na dobro publiczne uznałby za potrzebną.

§. 5.

We względzie budowy kolei koncesyonowanej i ruchu na niej zastosować się powinni koncesyonaryusze do osnowy niniejszego dokumentu koncesyjnego i do warunków koncesyjnych, które Ministerstwo kolei żelaznych ustanowi, jakoteż do istniejących w tej mierze ustaw i rozporządzeń, mianowicie do ustawy o koncesyach na koleje żelazne z dnia 14. września 1854 (Dz. u. p. Nr. 238) i Porządku ruchu kolei z dnia 16. listopada 1851 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1852), tudzież do ustaw i rozporządzeń, któreby w przyszłości zostały wydane. Pod względem ruchu pozwala się odstąpić od środków bezpieczeństwa i przepisów ruchu, ustanowionych w Porządku ruchu kolei żelaznych i w odnośnych postanowieniach dodatkowych, o ile ze względu na szczególne stosunki obrotu i ruchu, a w szczególności ze względu na zmniejszenie chyżości, Ministerstwo kolei żelaznych uzna to za możebne, a natomiast trzymać się należy osobnych przepisów ruchu, które w tej mierze wyda Ministerstwo kolei żelaznych.

§. 3.

Die Concessionäre sind verpflichtet, den Bau der im §. 1 genannten Eisenbahn sofort zu beginnnen, binnen längstens einem Jahre, vom heutigen Tage an gerechnet, zu vollenden und die fertige Bahn dem öffentlichen Verkehre zu übergeben, wie auch während der ganzen Concessionsdauer in ununterbrochenem Betriebe zu erhalten.

Für die Einhaltung des vorstehenden Bautermines haben die Concessionäre über Verlangen der Staatsverwaltung durch Erlag einer angemessenen Caution in zur Anlegung von Pupillengeldern geeigneten Werteffecten Sicherheit zu leisten.

Im Falle der Nichteinhaltung der obigen Verpflichtung kann diese Caution als verfallen erklärt werden.

§. 4.

Den Concessionären wird zur Ausführung der concessionirten Eisenbahn das Recht der Expropriation nach den Bestimmungen der einschlägigen gesetzlichen Vorschriften ertheilt.

Das gleiche Recht soll den Concessionären auch bezüglich jener etwa herzustellenden Schleppbahnen zugestanden werden, deren Errichtung von der Staatsverwaltung, als im öffentlichen Interesse gelegen, erkannt werden sollte.

§. 5.

Die Concessionäre haben sich beim Baue und Betriebe der concessionirten Bahn nach dem Inhalte der gegenwärtigen Concesssionsurkunde und nach den vom Eisenbahnministerium aufzustellenden Concessionsbedingnissen, sowie nach den diesfalls bestehenden Gesetzen und Verordnungen, namentlich nach dem Eisenbahnconcessionsgesetze vom 14. September 1854 (R. G. Bl. Nr. 238), und der Eisenbahnbetriebsordnung vom 16. November 1851 (R. G. Bl. Nr. 1 vom Jahre 1852), dann nach den etwa künftig zu erlassenden Gesetzen und Verordnungen zu benehmen. In Ansehung des Betriebes wird von den in der Eisenbahnbetriebsordnung und den einschlägigen Nachtragsbestimmungen vorgeschriebenen Sicherheitsvorkehrungen und Verkehrsvorschriften insoweit Umgang genommen werden, als dies mit Rücksicht auf die besonderen Verkehrs- und Betriebsverhältnisse, insbesondere die ermässigte Fahrgeschwindigkeit nach dem Ermessen des Eisenbahnministeriums für zulässig erkannt wird und werden diesfalls die vom Eisenbahnministerium zu erlassenden besonderen Betriebsvorschriften Anwendung finden.

§. 6.

Nadaje się koncesyonaryuszom prawo utworzenia za osobnem zezwoleniem Rządu i pod warunkami, które on ustanowi, Spółki akcyjnej, która wnijść ma we wszystkie prawa i obowiązki koncesyonaryuszów.

Cyfra kapitału zakładowego rzeczywistego, jakoteż imiennego podlega zatwierdzeniu Rządu.

W tym względzie przyjmuje się za zasadę, że oprócz kosztów na sporządzenie projektu, budowę i urządzenie kolei łącznie z kosztami nabycia taboru kolejowego i zapasu materyałów, jakoteż na uposażenie kas i funduszu zasobnego w sumie, którą Rząd ustanowi. rzeczywiście wyłożonych i należycie udowodnionych, z doliczeniem odsetek interkalarnych, rzeczywiście zapłaconych w okresie budowy i straty na kursie rzeczywiście poniesionej przy gromadzeniu kapitału, żadne wydatki jakiegobądź rodzaju nie mogą być liczone.

Gdyby po wybudowaniu kolei jeszcze jakie nowe budowle wystawione lub urządzenia ruchu pomnożone być miały, koszta przez to poniesione mogą być doliczone do kapitału zakładowego, jeżeli Rząd pozwolił na wzniesienie projektowanych nowych budowli lub pomnożenie urządzeń ruchu i jeżeli koszta będą należycie wykazane.

Cały kapitał zakładowy umorzony być ma w okresie koncesyjnym podług planu amortyzacyi przez Rząd zatwierdzonego.

Statut Spółki, jakoteż formularze obligacyj pierwszorzednych, akcyj zakładowych i akcyj pierwszorzędnych, które mają być wypuszczone, podlegają zatwierdzeniu Rządu.

§. 7.

Transporty wojskowe przewożone być muszą po cenach taryfowych zniżonych. Taryfę wojskową stosuje się do przewozu osób i rzeczy według postanowień, które tak w tej mierze, jak i względem ulg dla podróżujących wojskowych kiedykolwiek na austryackich kolejach państwa obowiązywać będą.

Postanowienia te stosowane będą także do Obrony krajowej i Pospolitego ruszenia obu połów monarchii, do strzelców krajo-

§. 6.

Den Concessionären wird das Recht eingeräumt, mit besonderer Bewilligung der Staatsverwaltung und unter den von derselben festzusetzenden Bedingungen eine Actiengesellschaft zu bilden, welche in alle Rechte und Verbindlichkeiten der Concessionäre zu treten hat.

Die Ziffer des effectiven, sowie des Nominalanlagecapitales unterliegt der Genehmigung der Staatsverwaltung.

Hiebei hat als Grundsatz zu gelten, dass ausser den auf die Projectverfassung, den Bau und die Einrichtung der Bahn einschliesslich der Anschaffung des Fahrparks und der Materialvorräthe, sowie zur Cassendotirung und zur Dotirung des von der Staatsverwaltung zu bestimmenden Reservefonds effectiv verwendeten und gehörig nachgewiesenen Kosten zuzüglich der während der Bauzeit wirklich bezahlten Intercalarzinsen und des etwa bei der Capitalsbeschaffung thatsächlich erwachsenen Cursverlustes keine wie immer gearteten Auslagen in Anrechnung gebracht werden dürfen.

Sollten nach Vollendung der Bahn noch weitere Neubauten ausgeführt oder die Betriebseinrichtungen vermehrt werden, so können die diesfälligen Kosten dem Anlagecapitale zugerechnet werden, wenn die Staatsverwaltung zu den beabsichtigten Neubauten oder zur Vermehrung der Betriebseinrichtungen ihre Zustimmung ertheilt hat und die Kosten gehörig nachgewiesen werden.

Das gesammte Anlagecapital ist innerhalb der Concessionsdauer nach einem von der Staatsverwaltung zu genehmigenden Tilgungsplane zu tilgen.

Die Gesellschaftsstatuten, sowie die Formularien der auszugebenden Prioritätsobligationen, Stamm- und Prioritätsactien unterliegen der Genehmigung der Staatsverwaltung.

§. 7,

Die Militärtransporte müssen nach herabgesetzten Tarifpreisen besorgt werden. Für die Anwendung des Militärtarifes auf die Beförderung von Personen und Sachen haben die in dieser Beziehung, sowie rücksichtlich der Begünstigungen reisender Militärs bei den österreichischen Staatsbahnen jeweilig in Kraft stehenden Bestimmungen zu gelten.

Diese Bestimmungen finden auch Anwendung auf die Landwehr und den Landsturm beider Reichshälften, auf die Landes-

wych tyrolskich i żandarmeryi, a to nietylko gdy podróżują kosztem skarbu, lecz także gdy jadą po służbie o własnym koszcie na ćwiczenia wojskowe i zgromadzenia kontrolne.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przystąpić także do zawartej przez spółki kolei austryackich umowy względem zakupienia i utrzymywania w pogotowiu środków do transportów wojskowych, pomagania sobie nawzajem służbą i swojemi taborami w razie przewożenia większych transportów wojskowych, do przepisów dla kolei żelaznych na wypadek wojny, jakie będą kiedykolwiek obowiązywały, jakoteż do umowy dodatkowej o przewożeniu na rachunek skarbu wojskowego obłożnie chorych i rannych, która weszła w wykonanie od dnia 1. czerwca 1871.

Przepis tyczący się przewożenia transportów wojskowych kolejami żelaznemi, który kiedykolwiek będzie obowiązywał, tudzież przepisy dla kolei żelaznych na wypadek wojny, jakie będą kiedykolwiek obowiązywały, nabywają dla koncesyonaryuszów mocy obowiązującej od dnia otwarcia ruchu na kolei koncesyonowanej. Przepisy rzeczonego rodzaju, które dopiero po tym terminie zostaną wydane i nie będą ogłoszone w Dzienniku ustaw państwa, staną się dla koncesyonaryuszów obowiązującemi wtedy, gdy zostaną im urzędownie podane do wiadomości.

Zobowiązania te ciążą na koncesyonaryuszach tylko o tyle, o ile będzie możliwem dopełnienie ich na kolei drugorzędnej a wskutek tego zbudowanej, urządzonej i eksploatowanej z dozwołonemi ułatwieniami.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przy obsadzaniu posad mieć wzgląd na wysłużonych podoficerów armii, marynarki wojennej i obrony krajowej w myśl ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 60).

§. 8.

O ile podobne zniżenia, jakie w §. 7 dla transportów wojskowych są przepisane, mają być udzielane także korpusom straży cywilnej (Straży bezpieczeństwa, Straży skarbowej itp.) lub innym funkcyonaryuszom publicznym, postanowione będzie w warunkach koncesyjnych.

schützen Tirols und auf die Gendarmerie, und zwar nicht nur bei Reisen auf Rechnung des Ärars, sondern auch bei dienstlichen Reisen auf eigene Rechnung zu den Waffenübungen und Controls-Versammlungen.

Die Concessionäre sind verpflichtet, dem von den österreichischen Eisenbahngesellschaften abgeschlossenen Übereinkommen über die Anschaffung und Bereithaltung von Ausrüstungsgegenständen für Militärtransporte, die Leistung gegenseitiger Aushilfe mit Personale und Fahrbetriebsmitteln bei Durchführung grösserer Militärtransporte, ferner den jeweilig in Kraft stehenden Vorschriften für das Eisenbahnwesen im Kriege, sowie dem mit 1. Juni 1871 in Wirksamkeit getretenen Nachtragsübereinkommen bezüglich des Transportes der in liegendem Zustande auf Rechnung des Militärsärars zur Beförderung gelangenden Kranken und Verwundeten beizutreten.

Die jeweilig geltende Vorschrift für den Militärtransport auf Eisenbahnen, dann die jeweilig geltenden Vorschriften für das Eisenbahnwesen im Kriege erlangen für die Concessionäre bindende Kraft mit dem Tage der Eröffnung des Betriebes der concessionirten Bahn. Die erst nach diesem Zeitpunkte zu erlassenden und nicht durch das Reichgesetzblatt kundzumachenden Vorschriften der erwähnten Art treten für die Concesrionäre in Wirksamkeit, sobald ihnen dieselben amtlich zur Kenntnis gebracht sein werden.

Diese Verpflichtungen liegen den Concessionären nur insoweit ob, als deren Erfüllung nach Massgabe des secundären Charakters dieser Linie und der demzufolge gewährten Erleichterungen in Bezug auf Anlage, Ausrüstung und Betriebssystem durchführbar erscheint.

Die Concessionäre sind verpflichtet, bei Besetzung von Dienstposten im Sinne des Gesetzes vom 19. April 1872 (R. G. Bl. Nr. 60) auf gediente Unterofficiere des Heeres, der Krigsmarine und der Landwehr Bedacht zu nehmen.

§. 8.

Inwiefern ähnliche Begünstigungen, wie sie §. 7 bezüglich der Militärtransporte festsetzt, Ciwilwachkörpern (Sicherheits-, Finanzwache u. dgl.) oder anderen öffentlichen Organen einzuräumen sind, wird in den Concessionsbedingnissen bestimmt.

§. 9.

Koncesyą nadaje się z obroną przeciw zakładaniu nowych kolei w myśl §. 9, lit. *b*) ustawy o koncesyach na koleje żelazne na lat dziewięćdziesiąt (90), licząc od dnia dzisiejszego, a po upływie tego czasu utraci ona moc swoją.

Rząd może także wyrzec wygaśnięcie koncesyi przed upływem przerzeczonego czasu, gdyby określone w §. 3. zobowiązania pod względem rozpoczęcia i skończenia budowy, tudzież otwarcia ruchu nie były dopełnione, o ile przekroczenie terminu nie da się usprawiedliwić w myśl §. 11., lit. *b*) ustawy o koncesyach na koleje żelazne.

§. 10.

Ruch kolei, na którą daje się niniejszy dokument koncesyjny, będzie utrzymywało państwo na rachunek koncesyonaryuszów. Warunki tego utrzymywania ruchu określone będą w osobnej umowie, którą w tym względzie Rząd zawrze z koncesyonaryuszami.

§. 11.

Koncesyonaryusze obowiązani są pod warunkami i zastrzeżeniami w artykule XII. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) podanemi dozwolić Rządowi na jego żądanie każdego czasu współużywania kolei do obrotu między kolejami już istniejącemi lub dopiero w przyszłości powstać mającemi, na których Rząd ruch utrzymuje, w taki sposób, że Rząd będzie mógł z prawem ustanawiania taryf przesyłać lub pozwolić przesyłać tak całe pociągi jak i pojedyncze wozy koleją współużywaną lub niektóremi jej częściami, za opłatą stosownego wynagrodzenia.

§. 12.

Rząd zastrzega sobie prawo odkupienia kolei koncesyonowanej po jej wybudowaniu i otwarciu na niej ruchu kiedykolwiek, pod następującemi warunkami:

1) Dla oznaczenia ceny odkupu policzone będą czyste dochody roczne przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich zamkniętych lat siedmiu przed chwilą odkupu a z nich strącone będą czyste dochody dwóch lat naj-

§. 9.

Die Dauer der Concession mit dem in §. 9, lit. *b*) des Eisenbahnconcessionsgesetzes ausgesprochenen Schutze gegen die Errichtung neuer Bahnen wird auf neunzig (90) Jahre, vom heutigen Tage an gerechnet, festgesetzt und sie erlischt nach Ablauf dieser Frist.

Die Concession kann von der Staatsverwaltung auch vor Ablauf der obigen Frist als erloschen erklärt werden, wenn die im §. 3 festgesetzen Verpflichtungen bezüglich der Inangriffnahme und Vollendung des Baues, dann der Eröffnung des Betriebes nicht eingehalten werden, sofern eine etwaige Terminüberschschreitung nicht im Sinne des §. 11, lit. *b*) des Eisenbahnconcessionsgesetzes gerechtfertigt werden könnte.

§. 10.

Der Betrieb der den Gegenstand dieser Concesionsurkunde bildenden Bahn wird vom Staate für Rechnung der Concessionäre geführt. Die Modalitäten dieser Betriebsführung werden durch einen zwischen der Staatsverwaltung und den Concessionären abzuschliessenden Betriebsvertrag geregelt.

§. 11.

Die Concessionäre sind unter den im Artikel XII. des Gesetzes vom 31. December 1894, (R. G. Bl. Nr. 2 ex 1895) angegebenen Bedingungen und Vorbehalten verpflichtet, der Staatsverwaltung über deren Verlangen jederzeit die Mitbenützung der Bahn für den Verkehr zwischen schon bestehenden oder künftig erst herzustellenden, im Staatsbetriebe befindlichen Bahnen derart einzuräumen, dass die Staatsverwaltung berechtigt ist, unter freier Feststellung der Tarife ganze Züge oder einzelne Wagen über die mitbenützte Bahn oder einzelne Theilstrecken derselben gegen Entrichtung einer angemessenen Entschädigung zu befördern oder befördern zu lassen.

§. 12.

Die Staatsverwaltung behält sich das Recht vor, die concessionirte Bahn nach deren Vollendung und Inbetriebsetzung jederzeit unter den nachstehenden Bestimmungen einzulösen:

1) Zur Bestimmung des Einlösungspreises werden die jährlichen Reinerträgnisse der Unternehmung während der dem Zeitpunkte der Einlösung vorausgegangenen letztabgeschlossenen sieben Jahre beziffert,

niepomyślniejszych, poczem obliczony będzie średni dochód czysty pozostałych lat pięciu.

2) Gdyby jednak odkupienie miało nastąpić przed upływem siódmego roku ruchu, lub gdyby średni dochód czysty w myśl postanowienień ustępu 1. obliczony, nie wynosił najmniej takiej sumy rocznej, którąby wyrównała racie rocznej potrzebnej na programowe oprocentowanie i spłacenie obligacyj pierwszorzędnych za zezwoleniem Rządu w obieg puszczonych z doliczeniem raty rocznej na oprocentowanie cztery od sta kapitału akcyjnego przez Rząd zatwierdzonego i na umorzenie go w ciągu całego okresu koncesyjnego, natenczas suma roczna, powyżej oznaczona, przyjęta jako dochód czysty, wziąć się mający za podstawę do wymierzenia ceny odkupu.

3) Wynagrodzenie, które ma być zapłacone, będzie polegało na tem, że w ciągu pozostałych lat okresu koncesyjnego płacić się będzie koncesyonaryuszom kwoty potrzebne do programowego oprocentowania i umorzenia obligacyj pierwszorzędnych aż do zupełnego umorzenia takowej, w umówionych terminach płatności, natomiast za kapitał akcyjny płacić się będzie dochód średni w myśl ustępu 1. po strąceniu tych kwot pozostały, a względnie, o ileby zachodził jeden z przypadków w ustępie 2. przewidzianych, sumę roczną tamże wzmiankowaną w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia każdego roku płatnych.

4) Państwo zastrzega sobie, że wolno mu będzie w każdym czasie zamiast niepłatnych jeszcze rat rocznych zapłacić kapitał wyrównywający sumie obligacyj pierwszorzędnych w chwili odkupu nie umorzonych jeszcze według zatwierdzonego planu umorzenia z doliczeniem zdyskontowanej przez potrącenie odsetek od odsetek po cztery od sta na rok wartości kapitałowej rat, które oprócz kwot na programowe oprocentowanie i umorzenie pożyczki mają być według postanowień ustępu 3. półrocznie płacone.

Gdyby państwo zamierzało w taki sposób spłacić kapitał, wolno mu będzie użyć do tego podług własnego wyboru gotówki lub obligacyi długu państwa. Obligacye długu państwa liczone będą po kursie średnim, jaki obligacye długu państwa tego samego rodzaju, notowane urzędownie na giełdzie

hievon die Reinerträgnisse der ungünstigsten zwei Jahre abgeschlagen und wird sodann der durchschnittliche Reinertrag der übrigen fünf Jahre berechnet.

2) Sollte jedoch die Einlösung vor Ablauf des siebenten Betriebsjahres erfolgen oder der in Gemässheit der Bestimmungen im Absatze 1 ermittelte durchschnittliche Reinertrag nicht wenigstens einen Jahresbetrag erreichen, welcher der zur planmässigen Verzinsung und Tilgung der mit Genehmigung der Staatsverwaltung ausgegebenen Prioritätsobligationen erforderlichen Annuität zuzüglich jener Annuität gleichkommt, welche zur vierprocentigen Verzinsung des von der Staatsverwaltung genehmigten Actiencapitales und zur Tilgung des letzteren innerhalb der ganzen Concessionsdauer nothwendig ist, to wird der vorhin bezeichnete Jahresbetrag als das der Bemessung des Einlösungspreises zugrunde zu legende Reinerträgnis festgesetzt.

3) Die zu leistende Entschädigung hat darin zu bestehen, dass den Concessionären während der noch übrigen Concessionsdauer die zur planmässigen Verzinsung und Tilgung der Prioritätsobligationen erforderlichen Beträge bis zur vollständigen Rückzahlung der ersteren zu den planmässig festgesetzen Fälligkeitsterminen, dagegen das nach Abzug dieser Beträge verbleibende Durchschnittserträgnis im Sinne des Absatzes 1, beziehungsweise insofern einer der im Absatze 2 vorgesehenen Fälle eintritt, die daselbst angeführte Annuität für das Actiencapital in halbjährigen, am 30. Juni und 31 December jedes Jahres nachhinein fälligen Raten ausbezahlt wird.

4) Dem Staate wird das Recht vorbehalten, wann immer anstatt der noch nicht fälligen jährlichen Zahlungen eine Capitalszahlung zu leisten, welche dem Betrage der im Zeitpunkte der Einlösung nach dem genehmigten Tilgungsplane noch ungetilgt aushaftenden Prioritätsobligation zuzüglich des zu vier Procent per Jahr, Zins auf Zins gerechnet, discontirten Capitalswertes der nach den Bestimmungen im Absatze 3 ausser den zur planmässigen Verzinsung und Tilgung der Prioritätsobligationen erforderlichen Beträgen halbjährig zu leistenden Zahlungen gleichkommt.

Falls der Staat sich zu dieser Capitalszahlung entschliesst, hat er die Wahl, dieselbe in Barem oder in Staatsschuldverschreibungen zu leisten. Die Staatsschuldverschreibungen sind dabei mit jenem Curse zu berechnen, welcher sich als Durschnitt der an der Wiener Börse während des unmittelbar vorausgegangenen Semesters amt-

wiedeńskiej, będą miały w ciągu półrocza bezpośrednio poprzedzającego.

5) Przez odkupienie kolei i od dnia tego odkupienia wchodzi państwo za wypłatą ceny odkupu bez dalszego wynagrodzenia w posiadanie wolne od ciężarów i używanie kolei niniejszem koncesyonowanej ze wszystkiemi do niej należącemi ruchomościami i nieruchomościami, licząc tu także tabor wozowy i zapasy materyałów, jakoteż fundusze obrotowe i zasobne z kapitału zakładowego utworzone, o ileby te ostatnie za zezwoleniem Rządu nie były już użyte stosownie do swego przeznaczenia.

§. 13.

Gdy koncesya utraci moc swoją i od tego dnia, w którym to nastąpi, wchodzi państwo bez wynagrodzenia w wolne od ciężarów posiadanie i używanie ruchomych i nieruchomych przynależności, licząc tu także tabor wozowy i zapasy materyałów, jakoteż fundusze obrotowe i zasobne z kapitału zakładowego utworzone, w rozmiarze wzmiankowanym w §. 12, ustęp ostatni.

Tak wtedy gdy koncesya moc swoją straci, jak i w razie odkupienia kolei (§. 12.), zatrzymaią koucesyonaryusze na własność fundusz zasobny, utworzony z własnych dochodów przedsiębiorstwa i należące się im aktywa obrachunkowe, tudzież te osobne zakłady i budynki z własnego majątku wzniesione lub nabyte, do których zbudowania lub nabycia Rząd upoważnił koncesyonaryuszów z tym wyraźnym dodatkiem, że nie mają stanowić przynależności kolejowej.

§. 14.

Rząd ma prawo przekonywać się, czy budowa kolei i jej urządzenia ruchu są we wszystkich częściach wykonane odpowiednio celowi i trwale, tudzież zarządzić, żeby wadom w tym względzie zapobieżono lub takowe usunięto.

Rząd ma także prawo wglądania w zarząd przez wydelegowanego do tego funkcyonaryusza, a w szczególności nadzorowania w wszelki sposób, jaki uzna za stosowny, aby budowy wykonano zgodnie z projektem i kontraktami i wydelegowania do nadzoru

lich notirten Geldcurse der Staatschuldverschreibungen gleicher Gattung erhibt.

5) Durch die erfolgte Einlösung der Bahn und vom Tage dieser Einlösung tritt der Staat gegen Ausbezahlung des Einlösungspreises ohne weiteres Entgelt in das lastenfreie Eingethum und in den Genuss der gegenwärtig concessionirten Bahn mit allen dazu gehörigen beweglichen und unbeweglichen Sachen, einschliesslich des Fahrparks und der Materialvorräthe sowie der etwa aus dem Anlagecapitale gebildeten Betriebs- und Reservefonde, soweit letztere nicht mit Genehmigung der Staatsverwaltung bereits bestimmungsgemäss verwendet worden sind.

§. 13.

Bei dem Erlöschen der Concession und mit dem Tage des Erlöschens tritt der Staat ohne Entgelt in das lastenfreie Eigenthum und in den Genuss der concessionirten Bahn und des sämmtlichen beweglichen und unbeweglichen Zugehörs, einschliesslich des Fahrparks der Materialvorräthe und der etwa aus dem Anlagecapitale gebildeten Betriebs- und Reservefonde in dem im §. 12, letzter Absatz, bezeichneten Umfange.

Sowohl beim Erlöschen dieser Concession, als auch bei der Einlösung der Bahn (§. 12) behalten die Concessionäre das Eigenthum des aus dem eigenen Erträgnisse der Unternehmung gebildeten Reservefondes und der etwaigen Abrechnungsguthaben, dann auch jener aus dem eigenen Vermögen errichteten und rücksichtlich erworbenen besonderen Anlagen und Gebäude, zu deren Erbauung oder Erwerbung die Concessionäre von der Staatsverwaltung mit dem ausdrücklichen Beisatze ermächtigt wurden, dass die Sachen kein Zugehör der Eisenbahn bilden.

§. 14.

Die Staatsverwaltung ist berechtigt, sich die Überzeugung zu verschaffen, dass der Bau der Bahn sowie die Betriebseinrichtung in allen Theilen zweckmässig und solid ausgeführt werde, und anzuordnen, dass Gebrechen in dieser Beziehung hintangehalten und rücksichtlich beseitigt werden.

Die Statsverwaltung ist auch berechtigt, durch ein von ihr abgeordnetes Organ Einsicht in die Gebarung zu nehmen und insbesondere die projects- und vertragsmässige Bauausführung durch auf Kosten der Concessionäre zu entsendende Aufsichtsorgane

nad tem funkcyonaryuszów na koszt koncesyonaryuszów.

W razie utworzenia się Spółki akcyjnej, komisarz przez Rząd ustanowiony będzie miał także prawo bywania na posiedzeniach Rady zawiadowczej lub innej reprezentacyi, przedstawiającej grono kierujące Spółki, jakoteż na walnych zgromadzeniach, ile razy uzna to za potrzebne, i zawieszania wszelkich takich uchwał lub zarządzeń, któreby się ustawom, koncesyi lub statutowi Spółki sprzeciwiały albo były szkodliwe publicznemu dobru; w przypadku jednak takim komisarz winien rzecz przedstawić natychmiast Ministerstwu kolei żelaznych do decyzyi, która wydana ma być niezwłocznie i będzie dla Spółki obowiązującą.

auf jede ihr geeignet erscheinende Weise zu überwachen.

Im Falle der Bildung einer Actiengesellschaft hat der von der Staatsverwaltung bestellte Commissär auch das Recht, den Sitzungen des Verwaltungsrathes oder der sonst als Gesellschaftsvorstand fungirenden Vertretung, sowie den Generalversammlungen, so oft er es für angemmessen erachtet, beizuwohnen und alle etwa den Gesetzen, der Concession oder den Gesellschaftsstatuten zuwiderlaufenden, beziehungsweise den öffentlichen Interessen nachtheilgen Beschlüsse und Verfügungen zu sistiren; in einem solchen Falle hat jedoch der Commissär sogleich die Entscheidung des Eisenbahnministeriums einzuholen, welche ohne Aufschub erfolgen und für die Gesellschaft bindend sein soll.

§. 15.

Nadto zastrzega sobie Rząd prawo, że gdyby pomimo poprzedniego ostrzeżenia dopuszczono się ponownie naruszenia lub zaniedbania obowiązków, w dokumencie koncesyjnym, warunkach koncesyjnych lub ustawami przepisanych, będzie temu zapobiegał środkami odpowiadającemi ustawom, a według okoliczności unieważni koncesyą jeszcze przed upływem czasu, na który została nadaną.

§. 15.

Der Staatsverwaltung wird ferner das Recht vorbehalten, wenn ungeachtet vorausgegangener Warnung wiederholt eine Verletzung oder Nichtbefolgung einer der in der Concessionsurkunde, in den Concessionsbedingnissen oder in den Gesetzen auferlegten Verpflichtungen vorkommen sollte, die den Gesetzen entsprechenden Massregeln dagegen zu treffen und nach Umständen noch vor Ablauf der Concessionsdauer die Concession für erloschen zu erklären.

Ostrzegając surowo, aby nikt nie czynił nic przeciwnego postanowieniom koncesyi niniejszej i nadając koncesyonaryuszom prawo uciekania się do Naszych Sądów w sprawach o wynagrodzenie udowodnionej szkody, rozkazujemy wyraźnie wszystkim Władzom, do których to należy, aby nad koncesyą i wszystkimi postanowieniami w niej zawartemi, ściśle i troskliwie czuwały.

W dowód czego wydajemy niniejszy list, pod Naszą większą pieczęcią, w Naszem głównem i rezydencyonalnem mieście Wiedniu, dnia dwudziestego trzeciego miesiąca marca w roku zbawienia tysiąc ośmset dziewięćdziesiątym szóstym, Naszego panowania czterdziestym ósmym.

Indem Wir jederman ernstlich verwarnen, den Bestimmungen dieser Concession entgegen zu handeln und den Concessionären das Recht einräumen, wegen des erweislichen Schadens vor Unseren Gerichten auf Ersatz zu dringen, ertheilen Wir sämmtlichen Behörden, die es betrifft, den gemessenen Befehl, über die Concession und alle darin enthaltenen Bestimmungen strenge und sorgfältig zu wachen.

Zu Urkund dessen erlassen Wir diesen Brief, besiegelt mit Unserem grösseren Insiegel in Unserer Reichshaupt- und Residenzstadt Wien, am dreiundzwanzigsten Tage des Monates März im Jahre des Heils Eintausendachthundertneunzig und sechs, Unserer Reiche im achtundvierzigsten.

Franz Joseph m. p. L S.

Badeni m. p. *Guttenberg m. p.* *Biliński m. p.*

Alegat 13. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Projekt warunków koncesyjnych

dla parą poruszanej kolei lokalnej z Borek wielkich do Grzymałowa.

I. Budowa i urządzenie.

1. Ogólne postanowienia.

Projektowaną kolej z Borek wielkich do Grzymałowa należy wybudować i urządzić jako jednotorową kolej lokalną o szerokości 1·435 m, tymczasowej najwyższej chyżości 25 kiiometrów na godzinę z zastosowaniem normalnego profilu światła (des lichten Raumes) przepisanego dla austryackich kolei reskryptem c. k. Ministra handlu z dn. 1. sierpnia 1892 L. 32.904 (Dziennik rozporządzeń c. k Ministra handlu dla kolei i żeglugi Nr. 87 z r. 1892.)

Wykonanie budowy i urządzenie eksploatacyi nastąpić winno przy zastowaniu się do poniżej oznaczonych warunków na podstawie zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo kolei projektu szczegółowego, jakoteż na podstawie innych planów budowlanych i warunków budowy i dostawy oraz po myśli szczególnych przez pomienione Ministerstwo wydać się mających przepisów.

O zatwierdzenia przez c. k. Ministerstwo kolei zastrzeżone postanowieniami niniejszych warunków koncesyjnych postarać się należy zawsze w porę, przed rozpoczęciem odnośnej budowy, lub przed uskutecznieniem zakupna.

Koncesyonaryusze obowiązani są podczas trwania budowy i eksploatacyi poddać się wszelkim ze względów ogólnych czynionym zarządzeniom c. k. Minisserstwa kolejowego jakoteż i innych państwowych władz nadzorczych oraz stosować się do obowiązujących ogólnych przepisów budowlanych i policyjnych.

Co się tyczy robotników przy budowie kolei zatrudnionych to koncesyonaryusze obo-

Concessions-Bedingnisse

für die normalspurige Localbahn mit Dampfbetrieb von Borki wielkie nach Grzymałów.

I. Bau und Ausrüstung.

1. Allgemeine Bestimmungen.

Die projectirte Bahn von Borki wielkie nach Grzymałów ist als eingeleisige Localbahn mit einer Spurweite von 1·435 Meter für eine vorläufige Maximalfahrgeschwindigkeit von 25 Kilometer per Stunde unter Einhaltung des mit dem Erlasse des k. k. Handelsministers vom 1. August 1892, Z. 32.904 (Verorduungsblatt des k. k. Handelsministeriums für Eisenbahn und Schiffahrt Nr. 87 ex 1892) für die österreichischen Eisenbahnen vorgeschriebenen Normalprofiles des lichten Raumes herzustellen und auszurüsten.

Die Ausführung des Baues und die Einrichtung des Betriebes hat unter Beobachtung der nachstehend festgesetzten Bedingnisse auf Grund der vom k. k. Eisenbahnministerium zu genehmigenden Detailprojekte, sonstigen Baupläne, Bau- und Lieferungsbedingnisse, sowie in Gemässheit der von demselben zu erlassenden besonderen Vorschriften zu erfolgen.

Die zufolge der Bestimmungen dieser Concessionsbedingnisse vorbehaltenden Genehmigungen des k. k. Eisenbahnministeriums sind stets rechtzeitig noch vor der Durchführung der betreffenden Herstellungen und Anschaffungen einzuholen.

Die Concessionäre haben während des Baues und Betriebsführung allen seitens des k. k. Eisenbahnministeriums aus öffentlichen Rücksichten zu stellenden Anforderungen, sowie den Anordnungen anderer staatlicher Aufsichtsbehörden Folge zu leisten und sich nach den bestehenden allgemeinen Bau- und Polizeivorschriften zu benehmen.

In Betreff der beim Baue der Bau der Bahn verwendeten Arbeiter obliegt den Con-

wiązani są do takiej samej pośredniej opieki, jaka praktykowaną jest ze strony c. k. zarządu kolei państwowych z mocy ogólnych postanowień przy rozdawnictwie państwowych robót kolejowych.

Zatwierdzenie kierownika budowy ustanowionego przez koncesyonaryuszów względnie przez przedsiębiorstwo zastrzega się c. k. Ministerstwu kolejowemu.

cessionären die gleiche mittelbare Fürsorge welche in dieser Beziehung von Seite der k. k. Staatseisenbahnverwaltung zufolge der allgemeinen Bedingnisse für die Vergebung staatlicher Bahnbauarbeiten geübt wird.

Die Bestätigung des von den Concessionären, beziehungsweise von der Bauunternehmung zu bestellenden Bauleiters bleibt dem k. k. Eisenbahnministerium vorbehalten.

2. Trasa.

Mająca być budowaną kolej lokalna Borki wielkie — Grzymałów o długości około 31 kilometrów zaczyna się na stacyi Borki wielkie linii Lwów — Podwołoczyska c. k. austr. kolei państwowych i przecinając miejscowości Chodaczków mały i Kołodziejówka prowadzi przeważnie w kierunku południowo-wschodniem aż do Skałatu.

Następnie zwraca się ku południowi i dotykając gminę Ostapie dochodzi do końcowego punktu w północnej stronie miejscowości Grzymałów, gdzie założoną będzie stacya tejże nazwy.

Zmiany w powyżej ustanowionej trasie kolejowej nastąpić mogą tylko za zezwoleniem c. k. Ministerstwa kolejowego.

Drobniejsze zboczenia w zatwierdzonym projekcie o ile udowodnionem zostanie przyzwolenie na to interesowanych stron, jakoteż politycznej władzy powiatowej, są dopuszczalne należy jednak zawiadomić o takowych w porę przed ich wykonaniem c. k. Ministerstwo kolei względnie ustanowiony przez takowe organ nadzorujący budowę.

2. Trasse.

Die zu erbauende, circa 31 Kilometer lange Localbahn Borki wielkie-Grzymałów beginnt in der Station Borki wielkie der Linie Lemberg-Podwołyczyska der k. k. österreichischen Staatsbahnen und führt in vorwiegend südöstlicher Richtung ziehend unter Berührung der Ortsgebiete von Chodaczków mały und Kołodziejówka nach Skałat.

Sodann wendet sich die Trasse nach Süden, berührt das Ortsgebiet von Ostapie und erreicht ihren Endpunkt in einer im Norden des Ortes Grzymałów anzulegenden gleichnamigen Station.

Änderungen der im Vorstehenden festgesetzten Bahntrasse können nur mit Genehmigung des k. k. Eisenbahnministeriums vorgenommen werden.

Geringfügige Abweichungen gegenüber den genehmigten Projecten, in Ansehung deren die Zustimmung der berührten Parteien, sowie der politischen Bezirksbehörde nachgewiesen werden kann, sind zulässig und bedürfen lediglich der rechtzeitig noch vor der Ausführung zu erstattenden Anzeige an das k. k. Eisenbahnministerium, respective an das von diesem bestellte Bauaufsichtsorgan.

3. Połączenia z istniejącymi kolejami i wzajemne używanie wozów.

Koncesyonaryusze obowiązują się starać się o porozumienie z c. k. Zarządem austr. kolei państwowych w przedmiocie budowli i urządzeń ubezpieczających (punkt 11 ustęp trzeci z końca) jakie z powodu połączenia się kolei lokalnej ze stacyą Borki wielkie c. k. kolei państw. wykonać należy, jakoteż w przedmiocie współużywania pomienionej stacyi złączenia, wreszcie w przedmiocie służby eksploatacyjnej dla ruchu przechodowego, przyczem należy starać się o możliwe ułatwienia dla ruchu osobowego przy przejściu z kolei lokalnej na obcą.

3. Anschlüsse an bestehende Bahnen, gegenseitige Wagenbenützung.

Die Concessionäre verpflichten sich, wegen der aus Anlass der Einmündung der Localbahn in die Station Borki wielkie der k. k. Staatsbahnen herzustellenden baulichen und Sicherungsanlagen (Punkt 11, drittletzter Absatz) sowie wegen Mitbenützung des genannten Anschlussbahnhofes, ferner wegen Einrichtung des Betriebsdienstes beim Übergangsverkehre eine Vereinbarung mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung auszustreben, wobei für thunlichste Erleichterung des Personenverkehres beim Übergange von der eigenen auf die fremde Bahn Sorge zu tragen ist.

Projekt dotyczący jakoteż umowę mającą się zawrzeć w tym przedmiocie należy przedłożyć c. k. Ministerstwu kolei do zatwierdzenia, przyczem poddają się koncesyonaryusze orzeczeniu tegoż, na wypadek gdyby porozumienie z zarządem kolei państwowej nastąpić nie mogło.

Niemniej poddają się koncesyonaryusze orzeczeniu c. k. Ministerstwa kolejowego, gdyby nie zostało osiągniętem porozumienie z zarządem sąsiednich kolei krajowych w przedmiocie ewentualnego wzajemnego używania taboru (wagonów).

Das bezügliche Project und das hierüber etwa abgeschlossene Übereinkommen sind dem k. k. Eisenbahnministerium zur Genehmigung vorzulegen und unterwerfen sich die Concessionäre dem Ausspruche desselben, falls eine Einigung mit der Verwaltung der k. k. Staatseisenbahnen nicht erzielt werden könnte.

Ebenso unterwerfen sich die Concessionäre der Entscheidung des k. k. Eisenbahnministeriums, wenn mit der Verwaltung der inländischen Nachbarbahnen ein Einverständnis über die eventuelle gegenseitige Wagenbenützung nicht erzielt werden sollte.

4. Połączenia z kolejami niższego rzędu oraz z kolejami dowozowemi.

Koncesyonaryusze obowiązani są zezwalać na łączenie się kolei niższorzędnych (lokalnych i najniższego rzędu (oraz kolei dowozowych (górniczych, przemysłowych i lasowych) a to w sposób jak najmniej uciążliwy dla eksploatacyi kolei lokalnej za zwrotem rzeczywiście poniesionych kosztów własnych.

W razie gdyby porozumienie między interesowanemi przedsiębiorstwami co do warunków łączenia się takich kolei, jakoteż co do współużywania istniejących urządzeń kolei lokalnej oraz w przedmiocie urządzenia służby eksploatacyjnej dla ruchu przechodowego wreszcie co do wzajemnego używania taboru nie nastąpiło, przysłuża utanowienie tych warunków c. k. Ministerstwu kolejowemu.

Przy umowach co do połączeń kolei dowozowych należy trzymać się o ile możności zasadniczych postanowień zawartych w odnośnym formularzu c. k. kolei państwowych; zamieszczone zmiany należy przy przedłożeniu umowy c. k. Ministerstwu kolei uzasadnić.

4. Anschluss von Eisenbahnen niederer Ordnung und von Schleppbahnen.

Die Concessionäre sind verpflichtet, die Einmündung von Eisenbahnen niederer Ordnung (Local- und Kleinbahnen), dann von Schleppbahnen (Bergwerks-, Industrie- und Waldbahnen) auf die für den Betrieb der Localbahn mindest lästige Art gegen Vergütung der erwachsenden Selbstkosten zu gestatten.

Falls über die Bedingungen der Einmündung solcher Bahnen, sowie über die Mitbenützung bestehender Anlagen der Localbahn und die Einrichtung des Betriebsdienstes im Übergangsverkehre, endlich über die gegenseitige Wagenbenützung ein Einverständnis zwischen den betheiligten Unternehmungen nicht zustandekommen sollte, bleibt die Festsetzung dieser Bedingungen dem k. k. Eisenbahnministerium vorbehalten.

Bei den Vereinbarungen für den Anschluss von Schleppbahnen soll thunlichst auf die grundsätzlichen Bestimmungen des bezüglichen Formulares der k. k. Staatseisenbahnverwaltung Bedacht genommen werden; beabsichtigte Abweichungen hievon sind bei Vorlage der Vereinbarungen an das k. k. Eisenbahnministerium zu erläutern.

5. Wykupno gruntów.

Powierzchnia stale pod kolej zakupić się mających gruntów obejmywać ma prócz właściwego korpusu kolejowego także wszelkie potrzebne do bezpiecznego istnienia oraz do regularnej eksploatacyi urządzenia poboczne, jakoteż po każdej stronie kolei pewien pas ochronny, którego szerokość stosownie do konstrukcyi korpusu kolejo-

5. Grunderwerb.

Die definitiv für die Bahn zu erwerbenden Grundflächen haben nebst dem eigentlichen Bahnkörper auch alle zu dessen sicherem Bestand oder zur geregelten Betriebführung erforderlichen Nebenanlagen, sowie auf jeder Seite der Bahn einen Schutzstreifen zu umfassen, dessen Breite je nach der Construction des Bahnkörpers, insbe-

wego, a w szczególności z uwzględnieniem pochyłości stoku, oznacza się na 0·5 do 1 m.

Przy stacyach należy o ile możności wywłaszczyć taką powierzchnię by wystarczyć mogła na ewentualne powiększenie takowych w przyszłości.

Do takich założeń (budowli) kolejowych (ubezpieczenie brzegów i t. p.) które mają być utrzymywane przez kolej a które nie są dostępne ani ze strony kolei ani też od dróg publicznych, należy zapewnić na zawsze swobodny dostęp dla organów kolejowych.

sondere mit Rücksicht auf die Böschungsverhältnisse desselben, mit 0·5 bis 1·0 Meter zu bemessen ist.

Bei den Stationen ist rücksichtlich des Umfanges der für die Bahn zu erwerbenden Grundflächen auf die Ermöglichung einer zukünftigen Vergrösserung dieser Anlagen thunlichst Bedacht zu nehmen.

Zu solchen Bauanlagen (Uferschutzbauten etc.), welche von der Bahn zu erhalten sind und von dieser oder von bestehenden öffentlichen Wegen nicht zugänglich sind, ist der jederzeit ungehinderte Zutritt für die Bahnorgane zu sichern.

6. Podtorze.

Promienie łuków szlaku bieżącego nie mogą być mniejsze jak 200 metrów.

Wyjątki pod tym względem dopuszczalne są tylko w wypadkach szczególnemi okolicznościami uzasadnionych i wymagają zatwierdzenia c. k. Ministerstwa kolejowego.

Co się tyczy łuków przejściowych, długości prostych między przeciwłukami, następnie co się tyczy rozszerzenia toru w łukach oraz podniesieniu zewnętrznej krawędzi szyn w tychże wreszcie co do zastosowania złamań spadków przestrzegać należy przepisów wydanych w tej mierze przez urząd kolei lokalnych w c. k. Ministerstwie kolei.

Zastosowanie krzywych przejściowych w łukach o promieniu od 600 m. zacząwszy nastąpić ma przy użyciu za podstawę stałej (Constante) 3000 m.

Największą przeciętną pochyłość na przestrzeniach będących miarodajnemi dla zdolności przewozu na kolei (Leistungsfähigkeit der Bahn (oznacza się na 20 pro mille (‰).

Na łukach nastąpić winno zmniejszenie tej pochyłości kolei, a to w myśl przepisów wydanych przez c. k. Ministerstwo kolei o ułożeniu niwelety kolei.

Stacye i przystanki wraz z torami bocznymi zakładać należy o ile możności w poziomie, a spadek na stacyach nie powinien w zasadzie przenosić 2·5 ‰.

Wyjątki od tej reguły wymagają zatwierdzenia c. k. Ministerstwa kolei.

6. Unterbau.

Die Halbmesser der Bögen in der freien Bahn dürfen nicht weniger als 200 Meter betragen.

Ausnahmen hievon sind nur in einzelnen, durch besondere Umstände begründeten Fällen zulässig und unterliegen der Genehmigung des k. k. Eisenbahnministeriums.

Bezüglich der Übergangscurven, dann der Längen der Zwischengeraden bei Contrabögen, ferner hinsichtlich der Spurerweiterung in Bögen und der Überhöhung des äusseren Schienenstranges in denselben, schliesslich betreffs Anordnung der Gefällsbrüche sind die vom k. k. Eisenbahministerium erlassenen diesbezüglichen Vorschriften massgebend.

Die Anordnung der Übergangscurven in den Bögen vom Halbmesser 600 Meter angefangen hat unter Zugrundelegung der Constante 3000 zu erfolgen.

Als grösste durchschnittliche Neigung der für die Leistungsfähigkeit der Bahn massgebenden Strecken wird 20 Promil festgesetzt.

In den Bögen hat eine Ermässigung der Bahnneigung im Sinne der vom k. k. Eisenbahnministerium hinausgegebenen Vorschrift über die Legung der Bahnnivellette zur Ausführung zu gelangen.

Die Stationen und Haltestellen mit Nebengeleisen sind womöglich horizontal anzulegen, und soll die Neigung der Bahn in denselben in der Regel 2·5 Promill nicht übersteigen.

Ausnahmen hievon unterliegen der besonderen Genehmigung des k. k. Eisenbahnministeriums.

Najmniejszy odstęp między torami stacyjnemi mierzony od środka do środka wynosić ma w ogólności 4·5 metrów, zaś na stacyach przeznaczonych do krzyżowania pociągów, jakotez dla torów między którymi umieszczone są żurawie wodne oraz w remizach dla lokomotyw odległość ta wynosić ma co najmniej 4·75 metrów.

Odległość od środka toru magazynowego do środka najbliższego toru służącego dla przejazdu pociągów wynosić ma 4·75 metrów.

Korona podtoża wynosić ma tak w nasypach jak i w przekopach 4·0 metrów.

Jeżeli wykonane będą bankiety kamienne, które zarazem służyć mają za mury rowów, to zewnętrzna górna krawędź plantu kolejowego odległą być musi co najmniej o 1 8 metrów od osi toru.

Pochyłość nasypów i przekopów stosować należy do rodzaju materyału.

Wszystkie nasypy ze względu na osiadanie się wykonać należy z pewną nadwyżką i rozszerzeniem korony nasypu zastosowanemi do wysokości nasypu i układu terenu.

Nadto przy łukach o promieniach o 300 metrach i mniejszych należy koronę nasypu odpowiednio rozszerzyć.

W zwykłych przekopach jakoteż w przekopach o murach oporowych i okładzinowych lub też o obustronnych rowach murowanych dno (Sohle) rowów bocznych musi być co najmniej 0·30 m. szerokie, zaś w wykopach w skale co najmnej 0·40 m.

W wykopach skalnych głębszy niż 5 metrów należy normalną szerokość dna rowu powiększyć stosownie do każdorazowej głębokości przekopu.

Normalna głębokość rowów bocznych winna być tak oznaczoną, iżby odległość między stopą szyny a dnem rowu wynosiła co najmniej 0·5 metra.

Stoki przekopów i nasypów winny być obsiane, względnie odpowiednio zabezpieczone, tak aby ich trwałość była zapewnioną.

Der geringste Abstand der Geleise in den Stationen, von Mitte zu Mitte gemessen, hat im allgemeinen 4·5 Meter, bei Geleisen mit zwischenliegenden Wasserkrahnen, ferner in Locomotivremisen 4·75 Meter zu betragen.

Der Abstand von der Mitte eines Magazinsgeleises zu jener des nächstliegenden, durchlaufenden Fahrgeleises ist gleichfalls mit 4·75 Meter zu bemessen.

Der Unterbau hat in der Regel sowohl bei Dämmen, als in Einschnitten eine Kronenbreite von 4·0 Meter zu erhalten.

Wenn Steinnbankette zur Ausführung gelangen, welche gleichzeitig als Grabenmauern dienen, hat die Entfernung der äusseren Oberkante des Bahnplanums von der Geleisaxe mindestens 1·8 Meter zu betragen.

Das Böschungsverhältnis der Dämme und Einschnitte ist entsprechend der Materialbeschaffenheit zu wählen.

Alle Aufdämmungen sind mit Rücksicht auf eintretende Setzungen mit einer der Dammhöhe und Materialbeschaffenheit angemessenen Überhöhung und Erbreiterung der Dammkrone auszuführen.

Ausserdem haben auch alle Bahnstrecken in Krümmungen von 300 oder weniger als 300 Meter Radius eine entsprechende Erbreiterung der Bahnkrone zu erhalten.

In gewöhnlichen Erdeinschnitten, sowie in Einschnitten mit Futter-, beziehungsweise Verkleidungsmauern oder beiderseitigen Grabenmauern muss die Sohle des Seitengrabens, eine Breite von mindestens 0·30 Meter, in Meter, in Felseinschnitten eine Breite von mindestens 0·40 Meter erhalten.

In Felseinschnitten von mehr als 5 Meter Tiefe ist die normale Sohlenbreite des Seitengrabens der jeweiligen Einschnittstiefe angemessen zu vergrössern.

Die normale Tiefe des Seitengrabens ist derart zu bemessen, dass der Abstand von der Schienenunterkannte bis zur Grabensohle in allen Fällen mindestens 0·5 Meter beträgt.

Die Böschungen der Einschnitte und Aufdämmungen sind zu besämen und eventuell angemessen zu versichern, so dass deren Haltbarkeit gewährleistet erscheint.

W tych miejscach gdzie korpus kolejowy z powodu bocznych wód płynących narażony jest na zalanie musi być korona podłoża wzniesioną w zasadzie co najmniej 1·0 metr ponad miejscowy najwyższy stan wody.

In jenen Strecken, wo der Bahnkörper der Inundirung durch seitliche Wasserläufe ausgesetzt ist, muss die Unterbankrone in der Regel mindestens 1·0 Meter über den localen höchsten Wasserstand gelegt werden.

Przy zakładaniu, obliczeniu i wykonaniu mostów kolei, przejazdów nad koleją oraz mostów na drogach dojazdach obowiązują przepisy odnośne wydane przez c. k. Ministerstwo handlu rozporządzeniem z dn. 15. września 1887, Dz. u. p. Nr. 109, względnie przy zastosowauiu lanego żelaza także rozporządzenie z dnis 29. stycznia 1892, Dz. u. p. Nr. 18, nadto należy także przestrzegać wydanych w r. 1892 we Wiedniu nakładem c. k. nadwornej i państwowej drukarni „zasadniczych postanowień o dostarczeniu i wykonaniu żelaznych mostów w układzie zatwierdzonym przez c. k. Ministerstwo handlu“.

Bei der Anlage, Berechnung und Ausführung der Eisenbahnbrücken, Bahnüberbrückungen und Zufahrtsstrassenbrücken, ist die hinsichtlich solcher Objektsherstellungen erlassene Verordnung des k. k. Handelsministeriums vom 15. September 1887, R. G. Bl. Nr. 109, beziehungsweise bei Verwendung von Flusseisen auch die Verordnung des k. k. Handelsministeriums vom 29. Jänner 1892, R. G. Bl. Nr. 28, massgebend; ferner sind in jedem Falle die im Jahre 1892 im Verlage der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien erschienenen „Grundsätzlichen Bestimmungen für die Lieferung und Aufstellung eiserner Brücken in der vom k. k. Handelsministerium genehmigten Fassung“ zu beobachten.

Obliczenia konstrukcyi, żelaznych dla kolei dokonać należy na podstawie obciążenia unormowanego §. 3. lit. a) i b) wyż wspomnianego rozporządzenia, z zastosowaniem redukcyi 20% (procentowej) przewidzianej punktem h) §. 3.

Den Berechnungen für die Eisenconstruction der Bahn können die im §. 3, lit. a) und b) der erstgenannten Verordnung normirten Belastungen mit der in lit. h, Absatz 1 des §. 3 angeführten 20procentigen Ermässigung zugrunde gelegt werden.

Przyczółki wszystkich mostów i przepustów wykonane być winny z muru.

Die Wiederlager aller Brücken und Durchlässe sind aus Mauerwerk herzustellen.

Przejazdy zbudowane być mogą z drzewa na murowanych cokołach (Sockeln).

Überfahrten können aus Holz auf gemauerten Sozkeln herrgestellt werden.

Przy objektach otwartych sięgających do korony podłoża o rozpiętości do 1·5 metra włącznie (mierząc w kierunku kolei) mogą być zastosowane drewniaue konstrukcye; przy otwartych objektach o większej rozpiętości należy używać żelaznych konstrukcyi.

Bei den bis zur Bahnkrone reichenden, offenen Unterbauabjecten bis einschliesslich 1·5 Meter Einzellichtweite (in der Bahnrichtung gemessen), dürfen Tragconstructionen von Holz angewendet werden; bei allen offenen Unterbauobjecten mit grösseren Lichtweiten sind Eisenconstructionen zu verwenden.

Odstęp najniżej umieszczonych części konstrukcyi przy otwartych objektach musi w zasadzie wynosić co najmniej 1 metr pod nadmiejscowy najwyższy stan wody na rzekach i dzikich potokach.

Der Abstand der tiefsten Theile der Tragconstruction offener Unterbauobjecte von dem localen, höhsten Wasserstande soll bei Flüssen und Wildbächen in der Regel mindestens 1·0 Meter betragen.

Wysokość światła przy przejazdach nie może wynosić mniej niż 4·0 m. na drogach rządowych, krajowych i powiatowych, jakoteż i na wszystkich innych w obrębie fortów położonych drogach, na wszystkich zaś innych publicznych drogach nie mniej jak o

Die lichte Höhe der Durchfahrten hat bei Reichs-Landes- und Bezirksstrassen, sowie bei allen Strassen im Bereiche befestigter Plätze nicht unter 4·0 Meter, bei sonstigen öffentlichen Fahrwegen nicht unter 3·2 Meter und insoweit nur Verkehrszwecke

3·2 m., a o ile kwestya komunikacyi w rachubę wchodzi, wysokość, ta nie ma nigdy wynosić więcej niż 4·5 metra.

in Frage kommen. auch nie mehr als 4·5 Meter zu betragen.

7. Nawierzchnia.

Dla nawierzchni użyte być mają drewniane progi poprzeczne i szyny z lanej stali systemu XX. c. k. austr. kolei państwowych o wadze 23·0 kg. na metr bieżący należy zatem na długość jednej szyny 9 metr. używać tak w prostych, jak i w łukach o promieniach po nad 800 m. 12 sztuk progów i 8 sztuk płytek podkładkowych.

Rozdział materyału drobnego w łukach mniejszych wymaga osobnego zatwierdzenia c. k. Ministerstwa kolejowego.

Szerokość pryzmatu szutru wynosić ma tak dla nasypów jak i przekopów bez murów przy rowach 3·0 metry mierząc w wysokości stopy szyny.

Grubość pokładu szutru poniżej stopy szyn wynosić winna tak dla nasypów jak i przekopów co najmniej 0·25 metra; wymiar ten obowiązuje na łukach od podstawy wewnętrznej szyny.

7. Oberbau.

Der Oberbau ist mit Holzquerschwellen und im allgemeinen nach dem Oberbausysteme XX. der k. k. Staatsbahnen mit Flussstahlschienen von 23·0 Kilogramm Gewicht per laufendes Meter auszuführen.

Es sind sonach auf eine Schienenlänge von 9 Meter 12 Stück Schwellen und in Geraden, sowie in Bögen bis exclusive 800 Meter Radius 8 Stück Unterlagsplatten zu verwenden.

Die Vertheilung des Kleinmateriales in sonstigen Bögen unterliegt der besonderen Genehmigung des k. k. Eisenbahnministeriums.

Der Schotterkörper hat sowohl auf Dämmen, als in Einschnitten ohne Grabenmauern eine Breite von 3·0 Meter, in der Höhe der Schienenunterkante gemessen, zu erhalten.

Die Stärke des Schotterbettes unterhalb der Schienenunterkannte hat auf Dämmen und in Einschnitten mindestens 0·25 Meter zu betragen, und gilt dieses Mass in Bögen vom Fusse der inneren Schiene.

8. Budynki.

Wszystkie budynki wykonać należy w rozmiarach odpowiadających potrzebom ruchu z uwzględnieniem postanowień krajowych przepisów budowlanych oraz zgodnie z wymogami interesów miejscowych.

Budynki główne na stacyach oraz wszelkie budynki przeznaczone na pomieszczenie personalu kolejowego wykonane być winny z kamienia, lub cegły, zresztą zaś odpowiednio do miejscowych warunków zastosowane.

O ile w zatwierdzonych kontraktach budowy oraz warunkach odnośnych nie zostaną zamieszczone odrębne szczegółowe postanowienia, wykonać można mniejsze poczekalnie na stacyach, budynki dla służby pociągowej oraz warsztatowej z muru pruskiego, poczekalnie na przystankach jakoteż budynki dla służby towarowej z muru pruskiego, lub z drzewa, nakoniec budki strażnicze o ścianach z belek.

8. Hochbauten.

Sämmtliche Hochbauten sind in einem den Verkehrsdürfnissen entsprechenden Ausmasse unter Bedachtnahme auf die Bestimmungen der Landesbauordnung und im Einklange mit den localen Interessen herzustellen.

Die Aufnahmsgebäude der Stationen, sowie alle für die Unterbringung des Bahnpersonales bestimmten Hochbauten sind in Stein- oder Ziegelbau, im übrigen aber den localen Verhältnissen angemessen zu erbauen.

Kleinere Warteräume in den Stationen, sowie die Hochbauten für den Zugförderungs- und Werkstättendienst können aus Riegelmauerwerk, Warteräume in Haltestellen, ferner die Hochbauanlagen für den Güterdienst aus Riegelmauerwerk oder ganz aus Holz endlich Wärterhäuser auch aus Blockwänden hergestellt werden.

Wszystkie budynki z muru pruskiego, lub drzewa mają otrzymać podmurowanie.

Domki strażnicze lub budynki na pomieszczenie (ambulanten) personalu na przestrzeni mogą być tylko w tych miejscach na linii wykonane, gdzie to w poszczególnych wypadkach c. k. Ministerstwo kolejowe zarządzi lub też o ile nie da się uskutecznić pomieszczenie personalu na linii w najętych lokalach, w którem to względzie należy się porozumieć z Zarządem c. k. kolei państw.

9. Ograniczenie i ogrodzenie kolei.

Wykonanie ogrodzenia stacyi kolei (linii), jakoteż rogatek na drogach ogranicza się tylko do tych miejsc, gdzieby ruch kolejowy lub przytykający właściciele mogli być na niebezpieczeństwo narażeni.

Wszystkie przyjazdy w poziomie (szyn) opatrzone będą po obydwu stronach toru tablicami ostrzegawczemi z napisem: „Baczność na pociąg".

Nadto przy tych przejazdach na których znaczniejszy ruch się odbywa, lub które są tak położone, że zdaleka są niewidzialne należy umieścić po jednej lub po obu stronach rampy w odległości 200 metrów słupy ostrzegawcze (Avisosäulen) dla maszynistów.

Na wszystkich głównych punktach załamania spadków kolei umieścić należy tablice wskazujące stosunek pochyłości.

Przy punktach załamania krótkich spadków, lub też takich pochyłościach, które nieznacznie tylko się różnią od przeciętnej pochyłości zastosowanej na dotyczącej przestrzeni odpada potrzeba tablic oznaczających spadki.

Wzdłuż kolei w odstępach od 100 do 100 metrów należy umieścić słupki, lub kamienie hektometryczne, względnie w odstępach od 1000 do 1000 metrów kamienie kilometryczne.

Ostateczne granice własności kolei należy oznaczyć kamieniami granicznymi (granicznikami),

10. Stacye.

Odległość, długości i ilość torów stacyi i przystanków, jakoteż odległość i wydatność stacyi wodnych, następnie stosunek ewentualnego założenia wojskowych ramp do ładowania oraz dróg dojazdowych do

Alle in Riegelmauerwerk oder Holz ausgeführten Bahngebäude haben eine Untermauerung zu erhalten.

Wärterhäuser oder Unterkunftshäuser für das ambulante Streckenpersonale gelangen in der freien Bahn nur dort zur Ausführung, wo solche durch das k. k. Eisenbahnministerium in speciellen Fällen angeordnet werden, oder soferne für die Unterkunft des Streckenpersonals nicht durch Einmietung Vorsorge getroffen werden kann, worüber mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung das Einvernehmen zu pflegen sein wird.

9. Abschluss und Abtheilung der Bahn.

Die Ausführung von Stations- und Bahneinfriedungen, sowie von Wegschranken wird auf solche Stellen beschränkt, wo eine Gefährdung des Bahnverkehres oder der Anrainer zu befürchten steht.

Alle Wegübersetzungen in Schienenhöhe erhalten beiderseits des Geleises Warnungstafeln mit der Inschrift: „Achtung auf den Zug!"

Ausserdem sind bei solchen Übersetzungen, welche stärker benützt werden oder bei welchen die Fernsicht beschränkt ist, auf eine Entfernung von 200 Meter je nach den örtlichen Verhältnissen einerseits oder beiderseits der Rampe Avisosäulen für den Locomotivführer aufzustellen.

An allen Hauptbruchpunkten der Bahnneigungen sind Neigungszeiger anzubringen.

Bei den Bruchpunkten kurzer Zwischenneigungen oder solcher Zwischenneigungen, welche von der durchschnittlichen, in der betreffenden Strecke angewendeten Bahnneigung nicht wesentlich abweichen, können Neigungszeiger entfallen.

Längs der Bahn sind in Abständen von 100 zu 100 Meter Pflöcke oder Steine, beziehungsweise von 1000 zu 1000 Meter Kilometersteine zu versetzen.

Die definitiven Grenzen des Bahneigenthums sind durch Grenzsteine zu markiren.

10. Stationen.

Die Entfernung, Länge und Geleisezahl der Stationen und Haltestellen, sowie die Entfernung der Wasserstationen, ferner das Anlageverhältnis etwaiger Militär-Verladerampen und deren Zufahrtsstrassen ist

nich oznaczy się w myśl wskazówek danych w tej mierze przez c. k. Ministerstwo kolei.

Sporządzenie projektów szczegółowych dla mających się wykonać na stacyach nawierzchni, urządzeń do dostarczenia wody ubezpieczeń oraz budynków nastąpić ma w porozumieniu z Zarządem c. k. kolei państwowych.

O ileby porozumienie w tym względzie nie nastąpiło, poddają się koncesyonaryusze decyzyi c. k. Ministerstwa kolei.

Wszystkie stacye i przystanki o stałych posterunkach służbowych zaopatrzone być muszą w wychodki dla podróżnych.

Dla przystanków wybudować należy kryte poczekalnie, o ileby nie odstąpiono na razie od tego na mocy postanowień komisyi reambulacyjnej.

Nazwy stacyi i przestanków uwidocznić należy przez odpowiednie napisy.

Na budynkach głównych (Aufnahmsgebäude) nazwy te umieszczone być mają na głównym froncie, względnie na werandzie oraz po obu bokach budynku.

11. Urządzenia eksploatacyjne (dla służby ruchu).

Kolej zaopatrzyć należy w telegraficzną linię dla korespondencyi lub telefoniczna i włączyć do takowej wszystkie stacye.

W razie, gdyby te przewody telegraficzne budowane być miały przez organa rządowe na koszt koncesyonaryuszów, obowiązani są takowi odnieść się w tej sprawie we właściwym czasie do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie.

Dla eksploatacyi ruchu dostarczone być winny przepisane regulamimem sygnałowym optyczne i akustyczne przyrządy sygnałowe.

Warunki urządzenia sygnałów i zabezpieczenia zwrotnic jakie wykonane być mają z powodu połączenia się kolei lokalnej w stacyi złączenia, należy objąć po myśli punktu 3. tychże warunków umową zawrzeć się mającą z c. k. Zarządem kolei państwowych.

Kolej zaopatrzoną być ma we wszystkie części inwentarza potrzebne dla służby ruchu, konserwacyi, parowoźnictwa i warstatowej, jakoteż w odpowiednie rezerwowe materyały. Co do dostarczenie tych przed-

nach Massgabe der diesfalls seitens des k. k. Eisenbahnministeriums ergehenden Weisungen zu bemessen.

Die Verfassung der Detailprojecte für die in den Stationen herzustellenden Oberbau-, Wasserbeschaffungs-, Sicherungs- und Hochbauanlagen hat im Einvernehmen mit der k. k. Staatseisenbahn-Verwaltung zu erfolgen.

Insoferne hierüber eine Einigung nicht erzielt werden sollte, unterwerfen sich die Concessionäre der Entscheidung des k. k. Eisenbahnministeriums.

Sämmtliche Stationen und Haltestellen mit permanenten Dienstposten haben Passagieraborte zu erhalten.

In Haltestellen ist ein gedeckter Warteraum herzustellen, insoferne nicht auf Grund der bei der politischen Begehung getroffenen Bestimmungen hievon vorläufig abgesehen wird.

Die Namen der Stationen und Haltestellen sind durch entsprechende Aufschriften ersichtlich zu machen. Bei Aufnahmsgebäuden ist dieser Name sowohl an der Hauptfront, beziehungsweise an den Veranden, als auch an den beiden Seiten anzubringen.

11. Betriebseinrichtungen.

Die Bahn ist mit einer Telegraphensprechleitung oder Telephonleitung zu versehen, in welche sämmtliche Stationen einzuschalten sind.

Für den Fall, als diese Leitung durch Staatsorgane auf Kosten der Concessionäre hergestellt werden sollte, haben sich dieselben rechtzeitig an die k. k. Post- und Telegraphen-Directionen in Lemberg zu wenden.

Für den Betrieb sind die durch die Signalordnung vorgeschriebenen optischen und akustischen Signalmittel beizustellen.

Die anlässlich der Einmündung der Localbahn in die Anschlussstation herzustellende Signal- und Weichensicherungsanlage ist in die laut Punkt 3 dieser Bedingnisse mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung abzuschliessende Vereinbarung einzubeziehen.

Die Bahn ist mit dem für den Betriebs-, Bahnerhaltungs-, Zugförderungs- und Werkstättendienst erforderlichen Inventargegenständen, sowie mit den entsprechenden Reservematerialien auszurüsten nnd

miotów i materyałów należy porozumieć się z Zarządem kolei państw.

Co się tyczy rodzaju rozmiarów tego inwentarza zastrzega się niezależnie od postanowień zawartych w tej mierze w kontrakcie eksploatacyi z c. k. Zarządem kol. państ., decyzyę c. k. Ministerstwu kolejowemu.

haben die Concessionäre wegen Beschaffung dieser Gegenstände und Materialien mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung das Einvernehmen zu pflegen.

Hinsichtlich der Art und des Ausmasses dieser Inventargegenstände und Reservematerialien bleibt unbeschadet der Bestimmungen, welche hierüber in dem mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung abzuschliessenden Betriebsvertrage zu treffen sein werden, die Entscheidung des k. k. Eisenbahnministeriums vorbehalten.

12. Tabor.

Dostarczenie potrzebnego taboru (lokomotyw, wozów osobowych, służbowych, towarowych) uskutecznionem będzie przez Zarząd c. k. kolei państw. na koszt koncesyonaryuszów po myśli warunków ustanowić się mających w odnośnym kontrakcie eksploatacyjnym.

Obciążenie jednej osi lokomotywy w kompletnie załadowanym stanie nie może przekraczać 10-ciu ton.

Przedłożenie szkiców dla taboru z podaniem odnośnych danych nastąpić powinno przed sporządzeniem planów dla objektów i nawierzchni.

12. Fahrbetriebsmittel.

Die Beistellung der erforderlichen Fahrbetriebsmittel (Locomotiven, Personenwagen, Dienstwagen, Lastwagen) erfolgt durch die k. k. Staatseisenbahnverwaltung auf Kosten der Concessionäre und in Gemässheit der im bezüglichen Betriebsvertrage festzustellenden Bedingungen.

Die Belastung einer Locomotivachse darf im vollausgerüsteten Zustande 10 Tonnen nicht überschreiten.

Die Vorlage der schematischen, mit den erforderlichen Angaben versehenen Skizzen der Fahrbetriebsmittel hat vor der Verfassung der Projectspläne für die Unterbauobjecte und den Oberbau zu erfolgen.

13. Uwzględnianie krajowych wyrobów.

Wszelkie materyały budowlane, następnie szyny i inne części składowe kolei, jakoteż cały tabor i wyposażenie kolei sprawiać należy wyłącznie w krajowych wyrobniach i fabrykach.

Przy rozdawnictwie taboru oraz urządzenia należy szczególniejszą uwagę na to zwrócić, by materyały będące w użyciu, oraz części składowe inwentarza pochodziły z krajowych źródeł.

Wyjątek w tym względzie może być przez c. k. Ministerstwo kolei o tyle tylko przyznany, o ile udowodnionem zostanie, że krajowe wyrobnie i fabryki nie są w stanie wykonać odnośnych zamówień pod takiemi warunkami co do ceny, jakości i terminu dostawy, jak to oferują zagraniczne wyrobnie lub fabryki.

13. Berücksichtigung inländischer Werke.

Alle Baumaterialien, ferner die Schienen und sonstigen Bahnbestandtheile, sowie sämmtliche Fahrbetriebsmittel und Ausrüstungsgegenstände sind ausschliesslich aus inländischen Werken oder Fabriken zu beschaffen.

Bei der Vergebung von Fahrbetriebsmitteln und Ausrüstungsgegenständen ist insbesondere auch darauf Bedacht zu nehmen, dass die einzelnen, zur Verwendung gelangenden Materialien oder Bestandtheile inländischen Bezugsquellen entstammen.

Eine Ausnahme von diesen Bestimmungen kann von Seite des k. k. Eisenbahnministeriums insoferne zugestanden werden, als nachgewiesen werden sollte, dass inländische Werke oder Fabriken nicht in der Lage wären, die bezüglichen Lieferungen unter den gleichen Bedingungen hinsichtlich des Preises, der Qualität und der Lieferzeit, wie diese von ausländischen Werken oder Fabriken angeboten werden, zu bewerkstelligen.

14. Przestrzeganie interesów bezpieczeństwa własności kolejowej przy zakładaniu, utrzymywaniu, używaniu i spuszczaniu stawów.

Koncesyonaryusze obowiązani są zastosować się w tym względzie do postanowień reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z d. 23. maja 1894 l. 13130 (Dz. rozp. ck. Ministerstwa handlu dla kolei żelaznych i żeglugi N. 138 z r. 1894)

14. Wahrung der Interessen der Sicherheit des Eisenbahnbestandes bei der Anlage, Erhaltung, Benützung und Auflassung von Teichen.

Die Concessionäre haben diesfalls den Bestimmungen des Erlasses des k. k. Handelsministeriums vom 23. Mai 1894, Z. 13.130 (Verordnungsblatt des k. k Handelsministeriums für Eisenbahnen und Schiffahrt Nr. 138 ex 1894) zu entsprechen.

15. Postępowanie z wykopaliskami archeologicznymi oraz z zabytkami sztuki i historyi.

O archeologicznych i historycznych zabytkach, które by podczas robót budowlanych znalezione zostały, należy zawiadomić bezzwłocznie c. k. centralną komisyę dla badania i utrzymywania zabytków historyi i sztuki we Wiedniu.

W wypadkach tych obowiązani są koncesyonaryusze przestrzegać postanowień c. k. Ministerstwa handlu z dnia 6. maja 1889 L. 18032 oraz z dnia 7. września 1894 L. 48166 (Dz. rozp. c. k. Ministerstwa handlu dla kolei żelaznych, żeglugi Nr. 60 z r. 1889, względnie Nr. 128 z r. 1894) oraz zastosować się ściśle do zarządzeń wspomnianej c. k. komisyi centralnej.

15. Behandlung von archäologischen und kunsthistorischen Fundgegenständen.

Archäologische und kunsthistorische Funde, welche bei den Bauarbeiten gemacht werden sollten, sind sofort der k. k. Centralcommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale in Wien anzuzeigen.

Die Concessionäre haben diesfalls den Bestimmungen der Erlässe des k. k. Handelsministeriums vom 6. Mai 1889, Z. 18032, und vom 7. September 1894, Z. 48166 (Verordnungsblatt des k. k. Handelsministeriums für Eisenbahnen und Schiffahrt, Nr. 60 ex 1889, beziehungsweise Nr. 128 ex 1894), zu entsprechen und den Anordnungen der genannten k. k. Centralcommission gewissenhaft Folge zu leisten.

16. Ewentualne wcielenie kolei lokalnej w linię przechodową.

Koncesyonaryusze obowiązują się, w razie gdyby w przyszłości kolej bądź to tylko na pewnych pojedyńczych przestrzeniach albo na całej swej długości przez przedłużenie względnie przez złączenie się z kolejami obcymi wciągniętą została do sieci kolei przechodowej, wykonać te wszystkie zmiany i uzupełnienia kolei tak na przestrzeni jak i na stacyach, oraz jeżeli to się okaże potrzebnem także i w urządzeniach eksploatacyjnych i taborze, jakie c. k. Ministerstwo kolei uzna za potrzebne zarządzić.

W przedmiocie pokrycia odnośnych wydatków zawartą będzie w stosownym czasie osobna umowa z c. k. Administracyą państwową.

16. Eventuelle Einbeziehung der Localbahn in eine Durchzugslinie.

Die Concessionäre verpflichten sich, falls die Bahn in der Folge entweder bezüglich einzelner Theilstrecken oder in ihrer ganzen Länge, durch eine Fortsetzung derselben oder durch Anschluss fremder Bahnen in den Trassenzug einer Durchzugslinie einbezogen werden sollte, alle jene Änderungen und Ergänzungen an der Bahn, sowohl in der freien Strecke, als auch in den Stationen, ferner wenn erforderlich, bei den Betriebseinrichtungen und dem Fahrparke auszuführen, welche seitens des k. k. Eisenbahnministeriums aus diesem Anlasse etwa angeordnet werden sollten.

Betreffs Bedeckung der diesbezüglichen Kosten wird seinerzeit eine besondere Vereinbarung mit der k. k. Staatsverwaltung zu treffen sein.

II. Prowadzenie ruchu (exploatacya).

1. Taryfy osobowe i towarowe.

Taryfy dla przewozu osób i towarów, klasyfikacya towarów i wszelkie uboczne postanowienia dotyczące tranportów podlegają zatwierdzeniu c. k. Ministerstwa kolejowego; przy ustanawianiu tychże taryf należy mieć na uwadze z jednej strony interes publiczny a z drugiej dostateczną rentowność przedsiębiorstwa kolejowego.

Część I taryfy austr.-węg. kolei żelaznych, zawierająca wspólne postanowienia co do przewozu przesyłek zwyczajnych i pospiesznych, jakoteż co do transportów żywego towaru, pojazdów i zwłok znajdzie na żądanie c. k. Ministerstwa kolejowego zastosowanie również i na koncesyonowanej linii.

Koncesyonaryusze obowiązani są również poddać się zarządzeniom w przedmiocie przystąpienia do ewentualnie ustanowić się mającej części I taryfy dla ruchu osobowego.

Pobierać się mające należytości za przewóz osób i towarów, oraz wszelkie należytości uboczne obliczać należy w walucie krajowej w obiegu będącej, i bez doliczania dodatku na agio.

Skoro tylko we dwóch po sobie następujących latach exploatacyjnych, czysty dochód kolei wyniesie co najmniej 6% (procent) kapitału zakładowego, w takim razie może c. k. Ministerstwo kolejowe zarządzić odpowiednie obniżenie dotychczas obowiązujących jednostek taryfowych.

C. k. Ministerstwu kolejowemu zastrzega się także prawo, poczynić w interesie austryackiego przemysłu młynarskiego — w stosownym czasie zarządzenia w przedmiocie taryfowania zboża i mąki.

2. Taryfy wyjątkowe.

W razach wyjątkowych oraz na wypadek nadzwyczajnej drożyzny środków żywności dla ludzi i zwierząt domowych w krajach w Radzie państwa reprezentowanych przysłuża Ministrowi kolejowemu prawo obniżyć przyjęte ceny jednostkowe przewozu w miarę zachodzącej potrzeby.

3. Świadczenia dla zakładów pocztowych.

Koncesyonaryusze obowiązani są przewozić pocztę i służbę pocztową wszystkiemi

II. Betrieb.

1. Personen- und Gütertarife.

Die Tarife für den Personen- und Gütertransport, die Waarenclassification und alle auf den Frachtentransport bezüglichen Nebenbestimmungen unterliegen der Genehmigung des Eisenbahnministeriums, wobei einerseits auf die öffentlichen Rücksichten, anderseits auf eine ausreichende Rentabilität des Bahnunternehmens Bedacht genommen werden soll.

Der die gemeinsamen Bestimmungen für den Transport von Eil- und Frachtgütern, sowie von lebenden Thieren, Fahrzeugen und Leichen enthaltende Tariftheil I der österr. ung. Eisenbahnen wird über Verlangen des k. k. Eisenbahnminsieriums auch auf die gegenwärtig concessionirte Localbahn Anwendung zu finden haben. Auch werden die Concessionäre sich den Anordnungen wegen des Beitrittes zu einem eventuell zu erstellenden Tariftheil I für den Personenverkehr zu fügen haben

Die einzuhebenden Fahr- und Frachtpreise und sonstigen Gebüren dürfen nur in der jeweiligen gesetzlichen Landeswährung ohne Agiozuschlag berechnet werden.

Sobald die Bahn in zwei aufeinanderfolgenden Betriebsjahren ein Reinerträgnis von mindestens 6 Procent des Anlagecapitals geliefert hat, kann das k. k. Eisenbahnministerium eine verhältnismässige Herabsetzung der bis dahin in Kraft gestandenen Tarifsätze anordnen.

Dem k. k. Eisenbahnministerium bleibt ferner vorbehalten, im geeigneten Zeitpunkte, die im Interesse der österreichischen Mühlenindustrie etwa gebotenen Verfügungen hinsichtlich der tarifarischen Behandlung von Getreide und Mehl zu treffen.

2. Nothstandstarife.

In Fällen eines Nothstandes und aussergewöhnlicher Theuerung von Lebensmitteln für Menschen und Nutzthiere in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ist der Eisenbahminister berechtigt, nach Erfordernis die einschlägigen Frachtpreise herabzumindern.

3. Leistungen für die Postanstalt.

Die Concessionäre sind verpflichtet, die Post und die Postbediensteten mit allen

regularnymi pociągami osobowymi i mieszanymi.

Za te jakoteż i za wszelkie inne świadczenia dla celów pocztowych mają koncesyonaryusze prawo do pobierania umiarkowanego i w drodze ugody oznaczyć się mającego wynagrodzenia.

Ustanowienie rozkładów jazdy dla pociągów do przewozu poczty służących nastąpić winno wedle istniejących w tej mierze przepisów i za zatwierdzeniem władzy nadzorczej.

Gdyby się okazała potrzeba przeznaczenia na stacyach osobnych lokali dla celów służby pocztowej, natenczas zawartą być winna osobna umowa w przedmiocie wynagrodzenia za używanie lokalności, jakie na ten cel koncesyonaryusz obowiązany jest dostarczyć.

Wewnętrzne urządzenie, czyszczenie, oświetlenie, jakoteż i opalanie tych lokalności należy do Zarządu poczt.

Korespondencye w sprawach Zarządu kolei prowadzone między Dyrekcyą lub naczelnikiem przedsiębiorstwa kolejowego z podwładnymi organami, lub też między tymi ostatnimi, mogą być przewożone przez służbę kolejową.

fahrplanmässigen Personen- und gemischten Zügen zu befördern.

Für diese, sowie für sonstige Leistungen zu Zwecken der Postanstalt, können die Concessionäre ein angemessenes, im Wege der Vereinbarung festzustellendes Entgeld in Anspruch nehmen.

Die Feststellung der Fahrpläne der zur Postbeförderung benützten Züge hat nach dem jeweilig bestehenden Vorschriften mit Genehmigung der Aufsichtsbehörde zu erfolgen.

Sollten für die Ausübung des Postdienstes in den Stationen besondere Localitäten erforderlich werden, so wird eine besondere Vereinbarung bezüglich der in Form eines Miethzinses zu leistenden Entschädigung für die Benützung dieser von den Concessionären beizustellenden Räumlichkeiten zu treffen sein.

Die innere Einrichtung, Reinigung, Beleuchtung und Beheizung dieser Räumlichkeiten obliegt der Postverwaltung.

Correspondenzen, welche in Beziehung auf die Verwaltung der Eisenbahn zwischen der Direction oder dem Vorstande der Eisenbahn-Unternehmung und ihren untergeordneten Organen oder von diesen untereinander geführt werden, dürfen durch die Bediensteten der Bahnanstalt befördert werden.

4. Świadczenia dla państwowych zakładów telegraficznych.

Koncesyonaryusze zobowiązują się przewody telegraficzne potrzebne do prowadzenia ruchu (exploatacyi) i sygnalizacyi bądź na własny koszt, bądź też za pośrednictwem Zarządu państwowych telegrafów wybudować, urządzić i utrzymywać, oraz zezwolić na używanie tych przewodów telegraficznych dla prywatnej i państwowej korespondencyi za skromnem w porozumieniu ustanowić się mającem wynagrodzeniem.

Administracyi państwowej przysłuża prawo założenia oddzielnych przewodów na gruntach przez koncesyonaryuszów nabytych lub też na innych pod kolej zjętych gruntach a to bez jakiegokolwiek wynagrodzenia i w razie zaś urządzenia samoistnego przewodu dla celów kolejowych przysłuża tejże administracyi państwowej prawo umieścić druty państwowego przewodu telegraficznego na słupach przez kolej postawionych.

Koncesyonaryusze obowiązani są bez żadnego wynagrodzenia współdziałać przy

4. Leistungen für die Staatstelegraphenanstalt.

Die Concessionäre übernehmen die Verpflichtung die für den Bahnbetrieb und die Signalisirung erforderlichen Telegraphenleitungen auf eigene Kosten entweder nach Anordnung oder durch Vermittlung der Staatstelegraphenanstalt herzustellen, einzurichten und zu erhalten und diese Telegraphenleitungen gegen eine zu vereinbarende billige Entschädigung auch für Staats- und Privatcorrespondenz verwenden zu lassen.

Der Staatsverwaltung steht es frei, selbstständige Leitungen auf dem von den Concessionären eingelösten oder sonst für Bahnzwecke benützten Grund und Boden ohne jede Vergütung oder Entschädigung anzulegen und im Falle der Anlegung einer selbständigen Bahnbetriebsleitung diese Dräthe der Staatstelegraphen an den Stützpunkten dieser Leitung anzubringen.

Zur Beaufsichtigung und Instandhaltung solcher Staatslinien, insoweit diese

nadzorowaniu i utrzymywaniu takich państwowych linii telegraficznych — o ile czynności te nie wymagają specyalnych wiadomości fachowych.

Następnie obowiązani są koncesyonaryusze przewozić materyały i rekwizyta dla państwowych zakładów telegraficznych na linii koncesyonowanej wedle taryfy obowiązującej dla przesyłek wojskowych, jak niemniej przechowywać odnośne przedmioty na stacyach bez żadnego wynagrodzenia.

Nakoniec obowiązani są koncesyonaryusze poddać się rozporządzeniom, jakie wydane być mają w drodze administracyjnej celem uregulowania stosunku państwowych zakładów telegraficznych wobec kolei lokalnych.

letztere nicht besondere Fachkenntnisse erfordert, haben die Concessionäre durch das Bahnpersonale unentgeltlich mitzuwirken.

Die Concessionäre sind ferner verplichtet, auf der concessionirten Bahn die Materialien und Requisiten der Staatstelegrafen-Anstalt nach den für Militärtransporte giltigen Tarifsätzen zu befördern, in den Stationen unentgeltlich zu lagern und zu verwahren.

Die Concessionäre sind schliesslich verplichtet, sich bezüglich der concessionirten Bahn auch der in Aussicht genommenen, im Verordnungswege durchzuführenden Regelung der Beziehungen der Staatstelegraphenanstalt zu den Localbahnen zu unterwerfen.

5. Bezpłatny przewóz funkcyonaryuszów państwowych przy podróżach służbowych.

Urzędnicy, funkcyonaryusze i słudzy państwowi, którzy jadą koleją z polecenia władz wykonywujących nadzór nad administracyą i prowadzeia ruchu na kolejach lub też celem strzeżenia interesów państwa z tytułu koncesyi lub też z powodu upadłości i wykażą się celem wylegitymowania się urzędowym certyfikatem c. k. Ministerstwa kolejowego, przewożeni być muszą wraz z ich pakunkami bezpłatnie.

5. Unentgeltliche Beförderung von Staatsbediensteten bei Dienstreisen.

Staatsbeamte, Angestellte und Diener, welche im Auftrage der die Aufsicht über die Verwaltung und den Betrieb der Eisenbahnen führenden Behörden oder zur Wahrung der Interessen des Staates infolge der Concession oder aus Gefällsrücksichten die Eisenbahn benützen und sich mit dem vom k. k. Eisenbahnministerium zum Zwecke ihrer Legitimation auszustellenden ämtlichen Certificaten ausweisen, müssen sammt ihrem Reisegepäcke unentgeltlich befördert werden.

6. Przewóz straży cywilnej.

Dla przewozu straży cywilnej (straży bezpieczeństwa, straży skarbowej i t. p.) stosować się winny analogiczne ułatwienia taryfowe, jakie przy transportach wojskowych obowiązują.

6. Beförderung der Civilwachkörper.

Für die Beförderung der Civilwachkörper (Sicherheitswache, Finanzwache etc.) haben die für Militärtransporte geltenden ermässigten Tarifsätze analoge Anwendung zu finden.

7. Przewóz szupaśników i więźniów.

Szupaśnicy, więźniowie i inne przymusowo na koszt publiczny transportowane osoby oraz eskorta tychże, ta ostatnia i przy powrocie, przewożeni być winni za uiszczeniem opłaty zniżonej, obowiązującej każdorazowo na c. k. kolejach państwowych.

Dla tego rodzaju transportów, które umieszczone być muszą w osobnych przedziałach, ustanowić należy w porozumieniu z powołanymi władzami pewne stałe dnie i pociągi.

7. Beförderung von Schüblingen und Sträflingen.

Schüblinge, Sträflinge und sonstige auf öffentliche Kosten zwangsweise zur Beförderung gelangende Personen sowie deren Escorte, letztere auch auf der Rückfahrt, sind zu der hiefür jeweilig bei den k. k. Staatsbahnen geltenden ermässigten Fahrgebür zu befördern.

Für derlei Transporte, welche stets in abgesonderten Coupes untergebracht werden müssen, sind mit den competenten Behörden bestimmte Tage und Züge zu vereinbaren.

8. Przesyłki dla państwowych zakładów chowu koni.

Dla przesyłek przeznaczonych dla państwowych zakładów chowu koni jakoteż i dla eskorty tychże — o ile nie będą ustanowione osobne ułatwienia — obowiązują zniżone taryfy wojskowe.

8. Sendungen für Zwecke der Staatspferdezuchtanstalten.

Die für Zwecke der Staatspferdezuchtanstalten verlanlassten Sendungen und deren Begleitung geniessen, insoweit hiefür nicht besondere Begünstigungen festgesetzt sind, die für Militärtransporte geltenden ermässigten Tarifsätze.

9. Ustawowe uregulowanie taryf i świadczeń na cele publiczne.

Uregulowanie taryf osobowych i towarowych (L. 1—2) jakoteż i świadczeń na cele publiczne (L. 3—8) zastrzega się każdorazowo ustawodastwu.

Takiemu uregulowaniu winni się koncesyonarysze poddać.

9. Gesetzliche Regelung der Tarife und öffentlichen Leistungen.

Die Regelung der Personen- und Frachtentarife (Z. 1—2) sowie der Leistungen für öffentliche Zwecke (Z. 3—8) bleibt der Gesetzgebung jederzeit vorbehalten. Einer solchen Regelung haben die Concessionäre sich zu unterwerfen.

Wien, am 10. August 1896.

Für den k. k. Handelsminister:
Guttenberg m. p.

Alegat 14. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Odpis

protokołu koncesyjnego z dnia 24. marca 1896 w sprawie kolei Łupków-Cisna.

Protokoll

aufgenommen im k. k. Eisenbahnministerium am 24. März 1896.

Gegenwärtig die Gefertigten.

I. Gegenstand der Verhandlung

ist die Vereinbarung der Bedingungen für die Ertheilnng der, von der Herren Hermann Ritter Czecz von Lindenwald und Stanislaus Klucki angestrebten Concession zum Baue und Betriebe der schmalspurigen Kleinbahn mit Dampfbetrieb von einem Puncte der Staastbahnlinie Przemyśl-Łupków zwischen Łupków und Komańcza nach Cisna.

II. Bedingungsweise Annahme der beiliegenden Entwürfe.

Nach Erörterung der einschlägigen Fragen erklären die unterzeichneten Herren Concessionswerber sich bereit, die angestrebte Concession für die Schmalspurbahn Łupków-Cisna in Gemässheit der Bestimmungen der diesem Protocolle beigehefteten Entwürfe der seinerzeit hinauszugebenden einschlägigen Kundmachung des Eisenbahnministeriums, sowie der technischen Concessionsbedingnisse für dieselbe unter der Bedingung annehmen und durchführen zu wollen, dass seitens des Landesausschusses des Königreiches Galizien und Lodomerien in bindender Form die Zusicherung ertheilt wird, einen Nominalbetrag von 465.000 fl. in Prioritätsactien für die genannte Bahn zu bildenden Actiengesellschaft zum Curse von mindestens 95% zu übernehmen.

III. Effective Anlagekosten.

Die effectiven Anlagekosten für die genannte Kleinbahn werden vorläufig mit 676.500 fl. inclusive eines Betrages von 110.000 fl. für Fahrpark von 19.000 fl. für Intercalarzinsen und eines effectiven Reservefondes von 22.100 fl. mit der der Massgabe veranschlagt, dass das effectiv angewendete Anlagecapital nach Fertigstellung der Bahn gehörig nachzuweisen ist, u. dass etwa erzielte Ersparnisse gegenüber dem Voranschlage entweder vom Anlagecapitale in Abzug zu bringen oder dem obgedachten Reservefonde zuzuweisen sein werden.

IV. Geldbeschaffung.

Die Beschaffung dieses effectiven Anlagecapitales soll erfolgen durch Ausgabe von auf Inhaber lautenden Actien einer für die in Rede stehende Eisenbahn zu bildenden Actiengesellschaft im Gesamtbetrage von 700.000 fl. und zwar von mit einer 4 perzentigen Vorzugsdividende ausgestatteten Prioritätsactien im Nominalbetrage von 465.000 fl., welche in Gemässheit des Beschlusses des Galizischen Landtages vom 8. Februar 1895 seitens des Landes Galizien zum Curse von 95% übernommen werden sollen und von Stammactien im Nominalbetrage von 235.000 fl. für welche während der Bauzeit Intercalarzinsen nicht gezahlt und welche von den Localinteressenten *al pari* übernommen werden sollen.

Die Concessionswerber übernehmen die solidarische Haftung für die volle Zeichnung und rechtzeitige Einzahlung des Stammactiencapitales unter den mit dem galizischen Landesausschusse zu vereinbarenden, bezw. in dem Gesellschaftsstatute festzusetzenden Bedingungen.

V. Pauschalirung der Kosten der staatlichen Bauaufsicht.

Die mit dem Betrage von 1900 fl. pauschalirten Kosten für die durch staatliche Organe zu bewirkende Bauaufsicht und Collaudirung sind von den Concessionären, bezw. von der zu bildenden Actiengesellschaft an die Staatsverwaltung in den von derselben zu bestimmenden Terminen und Theilbeträgen zu vergüten.

VI. Kosten der Station zwischen Łupków und Komańcza.

Hinsichtlich der Kosten dieser behufs Anschlusses der Kleinbahn an die k. k. Staatsbahnen herzustellenden Station wird einverständlich anerkannt, dass die Herstellung der schmalspurigen Anlagen zu Lasten des Anlagecapitales der Kleinbahn, die Herstellung der normalspurigen Anlagen zu Lasten des Etats der k. k. Staatsbahnen zu erfolgen habe.

VII. Betrieb.

Der Betrieb auf dieser Kleinbahn soll auf Grund eines mit der Staatseisenbahnverwaltung abzuschliesenden Betriebsvertrages auf Rechnung der Concessionäre geführt werden.

Die Herren Concessionswerber erklären ihre Bereitwilligkeit unter Berücksichtigung der diesfalls mit dem galiz. Landesausschusse zu treffenden Vereinbarungen wegen des Abschlusses des im §. 12 des beiliegenden Entwurfes der Kundmachung erwähnten Vertrages betreffend die Betriebsführung der projectirten Kleinbahn durch

die Staatseisenbahnverwaltung mit eben dieser Verwaltung in Verhandlung zu treten und unterwerfen sich in dem Falle als eine Einigung mit der berufenen Verwaltungsstelle nicht zu erzielen sein sollte, der diesfalls zu treffenden Entscheidung des k. k. Eisenbahnministeriums.

Bei dem Abschlusse des gedachten Vertrages wird davon auszugehen sein, dass

a) die der k. k. Staatseisenbahnverwaltung aus Anlass der staatlichen Betriebsführung zu vergütenden Selbstkosten soweit als möglich localisirt verrechnet, soweit dies aber nicht thunlich sein sollte, auf möglichst einfacher Verrechnungsgrundlage ermittelt werden sollen.

b) alljährlich seitens der zuständigen k. k. Staatsbahndirektion im Einvernehmen mit dem galizischen Landesausschusse und den Concessionären ein Ausgabepräliminare festgestellt und im Falle als hierüber ein Einvernehmen nicht erzielt werden sollte, die Entscheidung dem k. k. Eisenbahnministerium vorbehalten bleiben soll;

c) von der Aufrechnung einer Vergütung oder Beitragsleistung der Kleinbahnunternehmung für die Centralverwaltungskosten der Staatseisenbahnverwaltung, sowie für die Mitbenützung bestehender Anlagen der k. k. Staatsbahnen in der Anschlussstation, sowie für die Besorgung des Stationsdienstes daselbst — ausnahmsweise und ohne Präjudiz für künftige Fälle — in Berücksichtigung des Umstandes, dass der Staat an diesen Bahnunternehmen finanziell nicht betheiligt ist, insolange und insoweit Umgang genommen werden wird als der Reinertrag des Bahnunternehmens nicht zur vierperzentigen Verzinsung und planmässigen Tilgung des gesammten Anlagecapitales des Unternehmens hinreicht.

d) Im Fälle eines Betriebsdeficites der Fehlbetrag während eines Zeitraumes von fünf Jahren den Concessionären zu stunden sein wird und nach Ablauf dieses Zeitraumes wegen der Bedeckung der bis dahin gestundeten Betriebskosten — Vergütung, sowie der weiter zu gewärtigenden Betriebskostenabgänge durch den Landesausschuss zwischen demselben und der Staatseisenbahnverwaltung und den Concessionären eine entsprechende Vereinbarung zu trefen sein wird.

e) In dem abzuschliessenden Betriebsvertrage die Möglichkeit einer anderweitigen einverständlichen Regelung des Betriebes in unpräjudizirlicher Weisen offen gelassen werde.

VIII. Beförderung von Bau und Betriebsmaterialien.

Den Concessionswerbern wird in Gemässheit der Bestimmungen in Art. I. Z. 4 des Gesetzes von 31. Dezember 1894 R. G. Bl. Nr. 2. ex 1895 die Beförderung der Bau- und Betriebsmaterielie sowie der Fahr- Betriebsmittel für die Localbahn sowohl während dts Baues als des Betriebs zu den für die eigenen Regiesendungen der Staatseisenbahnverwaltung in Geltung stehenden ermässigten Tarifsätzen unter der Bedingung zugestangen, dass die hiedurch erzielten Frachtenersparnisse dem Localbahnunternehmen unmittelbar zu Gute kommen.

IX. Schlussvorbehalt.

Indem seitens der Regierungsvertreter bezüglich der Bestimmungen der gegenwärtigen Protokolls die hohe Genemmigung, Ihrer Excellenzen des Herrn Eisenbahn-Ministers und des Herrn Finanzministers vorbehalten wird, wird derselbe geschlossen, verlesen und gefertigt.

Dr. Zdenko Ritter v. Forster m. p.
k. k. Ministerialsecretär.

Alfred Ressig m. p.
k. k. Ministerial-Concepist als Schriftführer

Die Concessionswerber:
Herman Ritter Czecz v. *Lindenwald* m. p.
Stanislaus Klucki m. p.

Der Director des galizischen Landeseisenbahnamtes:
Kazimir Zaleski m. p.

Z. 3. 066|I.

Wird genehmigt.

Wien am 5. Juni 1896.

Der k. k. Eisenbahnminister:
(L. S.) *Guttenberg* m. p.

Odpis

koncesyi na wąskotorową kolej Łupków-Cisna z dnia 30. października 1896 (Dz. u. p. Nr. 201).

Kundmachung des Eisenbahnministeriums vom 30. October 1896 betreffend die Concessionirung einer schmalspurigen Kleinbahn Łupków-Cisna.

Das k. k. Eisenbahnministerium hat auf Grund und in Gemässheit der Bestimmungen des Gesetzes über Bahnen niederer Ordnung vom 31. December 1894, R. G. Bl. Nr. 2 ex 1895, im Einvernehmen mit den betheiligten k. k. Ministerien und dem k. k. Reichskriegsministerium dem Gutsbesitzer Herman Ritter Czecz von Lindenwald in Kozy im Vereine mit dem k. u. k. Major a. D. und Gutsbesitzer Stanislaus Klucki in Kozy die angesuchte Concession zum Baue und Betriebe einer schmalspurigen Kleinbahn mit Dampfbetrieb von einen geeigneten Punkte der Staatsbahnlinie Przemyśl-Łupków zwischen Łupków und Komańcza nach Cisna unter den in Folgenden näher festgesetzten Bedingungen und Modalitäten ertheilt.

§. 1.

Für die concessionirte Eisenbahn werden die im Artikel V. des eingangsbezogenen Gesetzes angeführten finanziele Begünstigung gewährt.

Die Dauer der im Artikel V, l. d, des obigen Gesetzes vorgesehener Befreiung von der Erwerb- und Einkommensteuer, von der Entrichtung der Couponstempel Gebühren, sowie von jeder neuen Staatsteuer, welche etwa durch künftege Gesetze an deren Stelle eingeführt werden sollte, wird mit fünfzehn Jahren, vom heutigen Tage an gerechnet, festgesetzt.

Bezüglich der eventuellen Umwandlung des Personen-Fahrkartenstempells in eine Perzentualgebühr hat die Bestimmung im Artikel XX., zweiter Absatz, des vorangeführten Gesetzes Anwendung zu finden.

§. 2.

Die Concessionäre sind verpflichtet, den Bau der in Eingange bezeichneten Eisenbahn sofort zu beginnen, binnen längstens einem und einem halben Jahre, vom heutigen Tage an gerechnet, zu vollenden und die fertige Bahn dem öffentlichen Verkehre zu übergeben, wie auch während der ganzen Concessionsdauer in ununterbrochenem Betriebe zu erhalten.

Für die Einhaltung des vorstehenden Bautermines haben die Concessionäre über Verlangen der Staatsverwaltung durch Erlag einer Caution von dreitausend (3000) Gulden in zur Anlegung von Pupillengeldern geeigneten Wertheffecten Sicherheit zu leisten.

Im Falle der Nichteinhaltung der obigen Verpflichtung kann diese Caution als verfallen erklärt werden.

§. 3.

Den Concessionären wird zur Ausführung der concessionirten Eisenbahn das Recht der Expropriation nach den Bestimmuugen der einschlägigen gesetzlichen Vorschriften ertheilt.

Das gleiche Recht soll den Concessionären auch bezüglich jener etwa herzustellenden Schleppbahnen zugestanden werden, deren Errichtung von der Staatsverwaltung als im öffentlichen Interesse erkannt werden sollte.

§. 4.

Soweit zur Anlage der concessionirten Bahn öffentliche Strassen in Anspruch genommen werden, haben die Concessionäre die Zustimmung der zur Erhaltung dieser Strassen verpflichteten, bezw. jener Behörden oder Organe einzuholen, welche zur Ertheilung der Zustimmung zur Benützung der Strasse nach den bestehenden Gesetzen berufen sind.

§. 5.

Die Concessionäre haben sich beim Baue und Betriebe der concessionirten Bahn nach dem Inhalte der gegenwärtigen Concessionsurkunde und nach den vom Eisenbahnministerium aufgestellten technischen Concessionsbedingnissen, sowie nach den diesfalls bestehenden Gesetsen und Verordnungen, namentlich nach dem Eisenbahn-Concessionsgesetze vom 14. September 1854, R.-G.-Bl. Nr. 238, und der Eisenbahn-Betriebsordnung vom 16. November 1851, R.-G.-Bl. Nr. 1 vom Jahre 1852, soweit dieselben in Gemässheit der Bestimmungen im Abschnitte B. des Gesetzes vom 31. Dezember 1894, R.-G.-Bl. Nr. 2 ex. 1895, auf Kleinbahnen Anwendung finden, dann nach den etwa künftig zu erlassenden Gesetzen und Verordnungen zu benehmen.

§. 6.

Den Concessionären wird das Recht eingeräumt, mit besonderer Bewilligung der Staatsverwaltung und unter den von derselben festzusetzenden Bedingungen eine Actiengesellschaft zu bilden, welche in alle Rechte und Verbindlichkeiten der Concessionäre zu treten hat.

Die Ausgabe von Prioritätsobligationen, welche nur auf die gesetzliche Landeswährung lauten dürfen, zum Zwecke der Ausführung der Fortsetzungsstrecke nach Kalnica oder behufs Rückzahlung des bevorrechteten Theiles des Anlagecapitals bleibt im Sinne des Gesetzes vom 31. Dezember 1894, R. G. Bl. Nr. 2 ex 1895, auf Grund besonderer Genehmigung der Staatsverwaltung vorbehalten.

Dagegen wird den Concetsionären das Recht eingeräumt, Prioritätsactien, welche bezüglich ihrer Verzinsung und Tilgung den Vorrang vor den Stammactien geniessen, bis zu dem von der Staatsverwaltung festzusetzenden Betrage auszugeben.

Die Dividende, welche, bevor für die Stammactien der Anspruch aut Dividende eintritt, den Prioritässactien gebührt, wobei jedoch eine Nachzahlung aus den Erträgnissen späterer Jahre nicht stattzufinden hat, darf nicht höher als mit 4 Percent bemessen werden.

Die Ziffer des effectiven, sowie des Nominal-Anlagecapitals unterliegt der Genehmigung der Staatsverwaltung.

Das gesammte Anlagecapital ist innerhalb der Concessionsdauer nach einem von der Staatsverwaltung zu genehmigenden Tilgungsplane zu tilgen.

Die Gesellschaftsstatuten, sowie die Formularien der auszugebenden Stamm- und Prioritätsactien unterliegen der Genehmigung der Staatsverwaltung.

§. 7.

Die Concessionäre sind verpflichtet, dem von den österreichischen Eisenbahn-Gesellschaften abgeschlossenen Übereinkommen über die Anschaffung und Bereithaltung von Ausrüstungsgegenständen für Militärtransporte, sowie die Leistung gegenseitiger Aushilfe mit Personale und Fahrbetriebsmitteln bei Durchführung göserer Militärtransporte beizutreten.

Ferner sind die Concessionäre verpflichtet, bei Besetzung von Dienstposten im Sinne des Gesetzes vom 19. April 1872, R. G. Bl. Nr 60, auf gediente Unterofficiere des Heeres, der Kriegsmarine und der Landwehr Bedacht zu nehmen.

§. 8.

Staatsbeamte, Angestellte und Diener, welche im Auftrage der die Aufsicht über die Verwalttung und den Betrieb der Eisenbahnen führenden Behörden oder zur Wahrung der Interessen des Staates in Folge der Concession oder aus Gefällrücksichten die Eisenbahn benützen und sich mit den vom k. k. Eisenbahnministerium zum Zwecke ihrer Legitimation auszustellenden amtlichen Certificaten ausweisen, müssen sammt ihrem Reisegepäcke unentgeltlich befördert werden.

§. 9.

Die Concessionäre sind verpflichtet, die Post, sowie die Bediensteten der Post- und Telegraphen-Verwaltung mit allen fahrplanmässigen Zügen zu befördern.

Für diese, sowie für sonstige Leistungen zu Zwecken der Postanstalt können die Concessionäre ein angemessenes, im Wege der Vereinbarung festzustellendes Entgelt in Anspruch nehmen.

Correspondenzen, welche in Beziehung auf die Verwaltung der Eisenbahn zwischen der Direction oder dem Vorstande der Eisenbahn-Unternehmung und ihren untergeordneten Organen oder von diesen untereinander geführt werden, dürfen durch die Bediensteten der Bahnstalt befördert werden.

§. 10.

Die Dauer der Concession mit dem im §. 9. lit. b des Eisenbahn-Concessionsgesetzes ausgesprochenen Schutze gegen die Errichtung neuer Bahnen wird auf sechzig (60) Jahre, vom heutigen Tage an gerechnet, festgesetzt, und sie erlischt nach Ablauf dieser Frist.

Die Concession kann von der Staatsverwaltung auch vor Ablauf der obigen Frist als erloschen erklärt werden, wenn die im § 2. festgesetzten Verpflichtungen bezüglich der Inangriffnahme und Vollendung des Baues, dann der Eröffnung des Betriebes nicht eingehalten werden, sofern eine etwaige Terminüberschreitung nicht im Sinne des §. 11. lit. b des Eisenbahn-Concessionsgesetzes gerechtfertigt werden könnte.

§. 11.

Das §. 8. des Eisenbahnconcessionsgesetzes vom 14. September 1854, R. G. Bl. Nr. 238, normirte staatliche Heimfallsrecht findet in Ansehung der concessionirten Eisenbahn keine Anwendung.

§. 12.

Der Betrieb der den Gegenstand dieser Concessionsurkunde bildenden Bahn wird vom Staate für Rechnung der Concessionäre geführt.

Die Modalitäten dieser Betriebsführung werden durch einen zwischen der Staatsverwaltung und den Concessionären abzuschliesenden Betriebsvertrag geregelt.

§. 13.

Die Staatsverwaltung ist berechtigt, sich die Überzeugung zu verschaffen, dass der Bau der Bahn, sowie die Betriebseinrichtung in allen Theilen zweckmässig und solid ausgeführt werde, und anzuordnen, dass Gebrechen in dieser Beziehung hintangehalten und rücksichtlich beseitigt werden.

§. 14.

Der Staatsverwaltung wird das Recht vorbehalten, wenn ungeachtet vorausgegangener Warnung wiederholt eine Versetzung oder Nichtbefolgung einer der in der Concessionsurkunde, in den Concessionsbedingnissen oder in den Gesetzen auferlegten

Verpflichtungen vorkommen sollte, die den Gesetzen entsprechenden Massregeln dagegen zu treffen und nach Umständen noch vor Ablauf der Concessionsdauer die Concession für erloschen zu erklären.

Guttenberg m. p.

D. j. w.

Aleg. 16. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 72.767/96.

Odpis

pisma Wydziału krajowego z dnia 1. września 1896, L. 53.236 do c. k. Ministerstwa kolejowego we Wiedniu.

Mit Bezug auf den hohen Erlass von 14. August d. J. Zl. 7167 in Betreff der materiellen Förderung, beziehungsweise Einbeziehung des vom Fürsten Andreas Lubomirski und Consortes angestrebten Localbahnprojectes Przeworsk-Bachórz in die Localbahnaction des Landes Galizien, beehren wir uns einem hohen k. k. Eisenbahnministerium die ergebenste Mittheilung zu machen, dass wir in Anbetracht der Wichtigkeit der geplanten Localbahn für die Förderung des landwirthschaftlichen und industriellen Interessen einer entwickelungsfähigen Gegend und insbesondere für die Hebung der in unserem Lande weitzurückgebliebenen Zuckerindustrie, die Absicht haben der Linie Przeworsk-Bachórz in unseren Localbahn-Programme die erste Stelle nach dem bereits von Landtage beschlossen Localbahnen einzuräumen und uns demnach mit dem Fürsten Andreas Lubomirski ausgearbeiteten Bahnprojecte ernstlich zu befassen gedenken.

Um vor allem die Gewissheit zu erlangen, dass die Finanzirung des gedachten Bauunternehmens in sicherer Aussicht genommen werden kann, haben wir den Concessionswerber aufgefordert, im Sinne des §. 2. des Landesgesetzes vom 17. Juli 1893. L. G. Bl. Nr. 42, betreffend die Förderung des Eisenbahnwesens niederer Ordnung, sich über das voraussichtliche Ausmass der finanziellen Betheiligung der interessirten Faktoren, dh. der Bezirken, Gemeinden, Gutsgebiete und Privatpersonen, zu vergewissern.

Daraufhin wurde uns seitens des Concessionswerbers eine Zusammenstellung der von den interesirten Faktoren zugesicherten finanziellen Beiträge im Betrage von 140.000 G. mit der Erklärung vorgelegt, dass noch ein weiterer Betrag von 40.000 G. in sicherer Aussicht steht, so dass die Beitragsleistung der Interessenten in *alpari* zu übernehmenden Stammactien den Betrag von rund 180.000 G. erreichen dürfte.

Nachdem dieser Gesammtbetrag beiläufig den zehnten Theil der Gesammtkosten decken dürfte und eine wesentlich weiter gehende Beitragsleistung seitens der Interessenten nicht erwartet werden kann, würde das Zustandekommen der projectirten Localhahn von der Ausgiebigkeit der Subwention des Staates und des Landes abhängen, welche zusammen genommen $^9/_{10}$ der Gesammtkosten zu betragen hätten.

Da nun die Beitragsleistung des Landes in keinem Falle $^1/_3$ der Gesammtkosten, in Prioritätsobligationen übersteigen kann, so müsste die Beitragsleistung des Staates abzüglich jener der Interessenten, beiläufig 420.000 fl. in Stammactien betragen, damit an die Ausführung des Bahnprojectes anch nur gedacht werden könne.

Nachdem die projectirte Linie, welche von der Station Przeworsk der Karl Ludwig Bahn ausgehend, voraussichtlich mit der Zeit zur Station Sanok der Trans-

wersalbahn verlängert werden würde, eine grosse Bedeutung von militärischen und Landespolitischen Gesichtspuncte aus — haben dürfte, glauben wir dass die h. k. k. Regierung das Opfer von einigen hunderttausend Gulden nicht scheuen wird um das Zustandekommen dieser auch für die allgemein staatlichen Interessen äusserst wichtigen Bahnverbindung zu ermöglichen.

Sobald uns eine zu willfährige Erklärung des k. k. Eisenbahnministeriums zukommt, werden wir sofort die Rentabilität der geplanten Bahn einer eingehenden Prüfung unterziehen und im Falle eines günstigen Ergebnisses in ernstliche Erwägung ziehen ob und wann wir dem hohen Landtage einen Vorschlag in Betreff der Ertheilung einer finanziellen Unterstützung aus Landesmitteln zu ertheilen in der Lage sind.

Laut der uns von Concessionswerber gemachten Mittheilung hofft derselbe, auf Grund der zwischen ihm und den betheiligten hohen k. k. Ministerien in Wien gepflogenen Verhandlungen und in Anbetracht der Wichtigkeit der von ihm projectirten Localbahn für die allgemeinen und Staatsinteressen, auf die Ertheilung einer finanziellen Unterstützung aus Staatsmitteln in der Höhe von mindestens 500.000 fl. ö. W. zuversichtlich rechnen zu dürfen worauf wir zu bemerken die Ehre haben, dass dieser Betrag kaum hinreichen dürfte.

Dies vorausgeschikt ersuchen wir ergebenst das hohe k. k. Eisenbahnministerium uns baldigst seinen hohen Beschluss bekannt geben u. eventuell eine Einladung zur mündlichen Austragung der Angelegenheit zukommen zu lassen.

Z drukarni Pillera i Spółki.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od listopada 1895 do listopada 1896 roku

z alegatami I.—VII.

Departament V.

Szef departamentu dr. Franciszek Hoszard, członek Wydziału krajowego.

Wydatki na cele zdrowia publicznego. **Al. I.**

W roku 1895 wydał fundusz krajowy na cele zdrowia publicznego kwotę 1,152.674. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 77.762 zł. od kwoty wydanej w r. 1894 większą o 114.771 zł. a od kwoty wydanej w 1878 roku większą o 345.724 zł.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

z Rubr. III. za koszta leczenia	1,026.494	zł.
„ „ IV. za szczepienie ochronne	72.259	„
„ „ V. za leki podczas epidemii	16.653	„
„ „ VI na zasiłki dla zakł. leczn.	4.900	„
„ „ IX. na dotacye zakładów	124.414	„
Razem . .	1,244.720	zł.

Na to wpłynęło:

z Rubr. IV. Nadwyżka od szpit. w Krakowie .	51.498	zł.
„ od zakład. w Kulparkowie	28.951	„
„ „ V. Zwroty od szpitali prowincyonalnych	10.586	„
„ „ gmin	445	„
„ „ XI. „ za rachunki aptekarskie . .	566	„
Razem . .	92.046	zł.

Po strąceniu tej kwoty, która weszła do dochodów od wypłaconych 1,244.720 zł. pozostaje czysty wydatek 1,152.674 zł. W porównaniu z r. 1894 wypłacono w r. 1895 z rubr. III. funduszu krajowego za koszta leczenia ubogich o 87.336 zł. więcej; z rubr. IV. o 1743 zł. więcej z rubr. VI. (zakł. dobr.) o 500 mniej, z rubryki zaś V., za koszta podczas epidemii i urządzania okręgów sanitarnych o 6504 zł. więcej, wreszcie w rubr. XI., na dotacye zakładów o 27.008 więcej; wogóle zaś o 122.091 zł. więcej.

W dochodach wpłynęło do funduszu krajowego nadwyżek od szpitala św. Łazarza w Krakowie o 20.436 zł. więcej aniżeli w r. 1894, od zakładu obłąkanych w Kulparkowie o 352 zł. więcej aniżeli w roku poprzednim. Zwroty od gmin za zaległe koszta leczenia z lat przed rokiem 1875, kiedy jeszcze gminy ponosiły połowę kosztów leczenia za swoich ubogich wynosiły o 155 zł. mniej niż było preliminowano i o 176 zł. więcej aniżeli w r. 1894.

W porównaniu z rokiem 1878 wynik wydatków rzeczywistych w roku ubiegłym był o 345.724 zł. większym, a to dlatego że nasze zakłady lecznicze liczyły o 28.827 chorych więcej niż w r. 1878 a dni leczenia było także o 902.557 więcej.

Al. II. Wszystkie szpitale publiczne w kraju rozporządzały 4432 łóżkami. Chorych pielęgnowano we wszystkich naszych zakładach leczniczych 55.615 to jest o 3.932 więcej, aniżeli w roku poprzednim. Dni leczenia było 1,487.300 to jest o 60.975 więcej, aniżeli w r. 1894. Umarło 4.393. W szczególności odsetek śmiertelności chorych wynosił w szpitalach krajowych 8.4, u położnic wraz z ginekologicznemi 1.2, u obłąkanych 11.2. U dzieci 21.0, w szpitalach prowicyonalnych 6 7 a wogóle we wszystkich zakładach leczniczych 7.8%. Cała kuracya chorego trwała przeciętnie w zakładach krajowych 21.5, w prowincyonalnych 22.8, w zakładach po-

łożnic 18.0, w zakładach dla obłąkanych 155, w szpitalach dla dzieci 27.8 dni. Ilość chorych leczonych dziennie wynosiła w szpitalach krajowych 1.212, w prowincyonalnych 1766, w zakładach położnic 126, w zakładach dla obłąkanych 783, w szpitalach dla dzieci 184, we wszystkich zaś zakładach leczniczych 4.074.

Wydatki wynosiły z pominięciem szpitali dla dzieci 928.242 zł.; z tych przypada na szpitale krajowe 330.678, na zakłady położnic 39.877, na zakłady obłąkanych 223.778, na szpitale prowincyonalne 333.909. Oprócz tego subwencyonował fundusz krajowy szpitale dla dzieci kwotą 35.498 zł.

Cała kuracya chorego kosztowała przeciętnie w szpitalach krajowych 16 zł. 12 ct., w prowincyonalnych 11 zł. 81 ct., w zakładach położnic 15.52, w zakładach dla obłąkanych 121 zł 42 ct. Koszt dnia leczenia wynosił: w krajowych 74.7, w prowincyonalnych 51.7, w zakładach położnic 86.1, w zakładach obłąkanych 78.2. Żywienie chorych kosztowało w szpitalach krajowych 25.2 ct dziennie, w prowincyonalnych 19.2, w zakładach położnic 24.3, w zakładach dla obłąkanych 27.9.

W 1895 r. wypłacił fundusz krajowy za utrzymanie podrzutków i płacę żywicielek 25.904 zł. 60 ct a mianowicie:

za	4	dzieci	we Lwowie . . .	117	zł.	84 ct
„	22	„	w Krakowie . . .	1.167	„	20 „
„	320	„	w Wiedniu . .	24.080	„	91 „
„	8	„	w Pradze . . .	538	„	65 „

Zapomogi dla położnic udzielono we Lwowie 5.670 zł., w Krakowie 3.282 zł.

Al. III. Wykaz (Al. III.) wydatków w trzech naszych zakładach krajowych w r. 1895 porównuje te wydatki, które wpływają na koszta właściwego utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności zarządu. Okazuje się z niego że utrzymanie chorego kosztowało najtaniej w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, wynosiło bowiem 73.01 zł., następnie w szpitalu lwowskim koszt wynosił 78.04, a w końcu w zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie 81.79. Żywienie samo w szpitalu św. Łazarza kosztowało 26.39 t. j taniej, aniżeli w r. 1894 o 0.39 ct.; w szpitalu lwowskim 25.29 czyli taniej o 2.12 ct., nareszcie w zakładzie kulparkowskim 27.37 to jest o 1.27 ct. taniej aniżeli w poprzednim roku.

Al. IV. Dla porównania kosztu wiktuałów w trzech zakładach krajowych załączamy wykaz (Al. IV.)

Wydatki na koszta leczenia ubogich.

Wydatki z Rubryki III. budżetu krajowego na koszta leczenia ubogich, które wynosiły w r. 1872 — 247.514 zł., a w r. 1875, to jest po przyjęciu kosztów leczenia w całości na fundusz krajowy — 292.611 zł. w dwadzieścia cztery lata urosły do kwoty 1,026,494 to jest o 71.5%
Al. V. (Alegat V.) W ciągu tego czasu ilość chorych pielęgnowanych w tych szpitalach urosła o 72%, a ilość dni leczenia o 69%. Takie wzrastanie wydatków jakkolwiek bardzo znaczne w stosunku do budżetu krajowego ujawnia się we wszystkich prowincyach Monarchii, jako następstwo wzrastania ludności, zwiększanie się wskutek tego ilości ubogich, polepszenie stanu szpitali i podwyższenie taks tak w zagranicznych jak w krajowych szpitalach. Jednak porównując kraj nasz z Czechami i Styryą można się przekonać że wzrost ten jest daleko mniejszy u nas aniżeli w tych prowincyach. Na dowód tego przytaczamy wykaz porównawczy za pięć lat ostatnich, zrobiony w naszem biurze statystycznem

Rok i rodzaj szpitala	Galicya					Czechy					Styrya				
	Ilość szpit.	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpit.	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpit.	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień
Szp. powsz.	25	36.526	854.170		0.62	62	58.776	1,353.068		0.80	13	20.623	528.693		0.69
Zakł. obłąk.	2	1.303	215.827		0.79	4	3.956	996.802		0.69	1	1.204	307.022		0.83
Zakł. położ.	2	1.177	25.102		1.03	1	3.202	62.586		.36	1	479	10.306		1.07
1888	29	39.006	1,095.099	733.637		67	65.934	2,412.456	1.449.834		15	22.306	846.021	272.715	
Szp. powsz.	26	38.381	934.488		0.60	62	61.686	1,393.388		0.73	13	21.032	536.498		0.72
Zakł. obłąk.	2	1.400	229.781		0.81	4	4.452	1,103 272		0.61	1	1.243	328.852		0.81
Zakł. położ.	2	1.416	27.147		0.91	1	3.105	63.112		1.37	1	518	10 535		1.70
1889	30	41.197	1,191.416	807.205		67	69.243	2,559.772	1,388 604		15	22 793	875.885	293.011	
Szp. powsz	26	39.989	904.195		0.64	66	64 557	1,519.651		0.75	13	23.141	580 494		0.70
Zakł. obłąk.	2	1.514	215.649		0.72	4	4.498	1,095.952		0.70	1	1.300	344.781		0.74
Zakł. położ.	2	1.411	22.943		1,03	1	3.304	62.504		1.33	1	518	11.400		0.99
1890	30	42.914	1,142.787	847.135		71	72.359	2,678.107	1,364,835		15	24.959	936 675	302.299	
Szp. powsz.	26	42.980	981.944		0.62	66	66.070	1,484.069		0.75	14	24.635	624.654		0.77
Zakł. obłąk.	2	1.630	257.573		0.83	5	4.848	1 169 503		0.70	1	1.313	352.068		0.74
Zakł. położ.	2	1.668	27.116		0.88	1	3.346	65.240		1.34	1	638	13.864		1 02
1891	30	46.288	1,266.633	851.239		72	74.264	2,718 812	1,304.036		16	26.586	990.586	326.012	
Szp. powsz.	26	45.659	1,016.604		0.64	68	70.065	1,522.554		0 85	14	26.496	671.603		0.79
Zakł. obłąk.	2	1.652	268.519		0.84	5	5.614	1,275.231		0.78	2	1.564	364.841		0.77
Zakł. położ.	2	1.530	25.484		0.99	1	3.440	70.092		1.34	1	594	11.478		1.05
1892	30	48.841	1,310.607	859.226		74	79.119	2,867.867	1.531.723		17	28.654	1,047.922	357 979	
od1888—1892 przyrosło	1	9.831	215 508	125.589		7	13.185	455,421	81.880		2	6.348	201.901	85.264	
% przyrostu	—	25.24	19.68	17.10			20.00	18.88	5.65			28.46	23.37	31.28	

Table title: Koszta leczenia ubogich chorych od r. 1888 do r. 1892 podług Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen“

Z tego wykazu widać, że w Czechach mających ludność mniejszą jak w Galicyi o 830 tysięcy, wydatek na szpitale jest prawie o trzy razy tak wielkim jak u nas, a w Styryi, mającej ludność pięć razy mniejszą, wydatek jest tylko o $2^1/_2$ razy niższy.

Czy te wydatki na szpitale wydały należyte rezultata odpowiadają także cyfry. W całym kraju śmiertelność wynosiła w 1873 r, 56.8 na tysiąc
„ „ „ „ „ w 1893 28.1 „ „
We wszystkich szpital. w Galicyi umierało w 1873 r. 124 na tysiąc.
„ „ „ „ „ „ w 1895 „ 78 „ „
Śmiertelność więc obniżyła się o 4.6%.

Dla porównania stosunków szpitalnych i wydatków na zakłady lecznicze w różnych prowincyach monarchii załączamy następującą tablicę ułożoną w statystycznem biurze Wydziału krajowego.

Tablica ta (na str. 6.) ułożona na podstawie „Oesterreichischen Statistik“ herausgegeben von der k. k. statistischen Central-Comission.

Jeden szpital w Galicyi przypada na 22.300 ludności, według rossyjskiego centralnego komitetu statystycznego w europejskiej Rosyi jeden szpital przypada na 20 tysięcy ludności.

Okólnik c. k. Namiestnictwa w sprawie zaległych kosztów leczenia.

Załatwiając sprawozdanie komisyi sanitarnej z czynności Wydziału krajowego Wys. Sejm na posiedzeniu 31. stycznia 1896 powziął uchwałę, wzywającą c. k. Rząd, aby polecił organom podwładnym ściągać bezzwłocznie wykazywane zaległe koszta leczenia. Z tego powodu c. k. Namiestnictwo wydało dnia 27. marca 1896 L. 20.636 okólnik do Starostw, przypominając im okólniki z r. 1881 i 1886 i polecając starać się usilnie aby sprawy kosztów leczenia z wszelkim możliwym pospiechem były traktowane i utrzymywane w Starostwie w ewidencyi, aż do merytorycznego ich załatwienia, a to w celu zapobieżenia temu, aby sprawy, których ostateczne załatwienie natrafia na przeszkody, nie poszły w zapomnienie i odwłokę. LW. 22.719/96.

Prowincye	Ilość zakładów dla chorych: Powszechne szpitale	Prywatne	Razem	Ilość łóżek: Powszechne szpitale	Prywatne	Razem	Ludność w 1892 roku	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	Wydatki krajowe w ścisłejszem znaczeniu	Koszta leczenia ubogich chorych	Wydatek na jednego mieszkańca	Koszt dnia leczenia	Procent śmiertelności
Dolna Austrya . .	31	66	97	8.273	2 845	11.118	2,705.120	243	8,161.550	433.956*)	0·16	1·25	10·1
Górna „ . .	7	38	45	1.061	1.066	2.127	788.383	371	1,053.144	100.049	0·13	0 97	6·8
Salcburg	3	15	18	320	461	781	173.880	223	506.366	22.320	0·13	1·14	6·9
Styrya	17	51	68	3 346	1.468	4.814	1,288.444	268	5,074 986	357.959	0·28	0·79	6·3
Karyntya	5	12	17	838	245	1.033	360.201	333	1,093.564	52.245	0·15	0·65	6·1
Kraina	3	10	13	596	290	886	499.235	563	884.196	82.428	0·17	0 52	8·1
Tryest	3	3	6	1.398	165	1.563	157.734	101	3,072.029	403.076	2·56	0·92	10.0
Gorycya i Gradyska	4	2	6	500	185	685	220.534	322	225.133	64.007	0·28	0·65	10·2
Istrya	3	1	4	420	14	434	314.144	724	365 440	66.709	0·21	0·86	6·1
Tyrol	28	23	51	3.057	820	3.877	922.491	23[illegible]	813.114	73.470	0·08	0·87	6.6
Czechy	74	85	159	10.053	1.995	12.048	5,875.140	488	13,705.827	1,531.723	0·26	0·85	3·3
Morawa	15	54	69	3.663	1.309	4.972	2,291.492	461	6.082.926	711.605	0·31	0·85	8·0
Szląsk	4	19	23	434	459	893	614.063	688	663.064	173.605	0·28	1·10	9·2
Galicya	30	54	84	3 737	1.453	5.190	6,704 517	1292	6,791.229	859 226**)	0·13	0·61	8·4
Bukowina	6	2	8	452	71	523	656.139	1255	203.358	68.167	0·10	0·93	6 2
Dalmacya	9	—	9	634	—	634	534.934	844	523.274	15.406	0·03	0·78	7·3
Razem . .	242	435	677	38.782	12.846	51.628	24,106.481	467	49,219.230	5 ,015 951	0 21	0 91	8·4

*) Koszta szpitala powszechnego w Wiedniu nie są wliczone, jako zakładu niekrajowego.
**) Ogólny wydatek na szpitale.

W sprawie ściągania kosztów leczenia.

Z powodu specyalnego wypadku odezwą z dnia 18. września 1895. L. 56.475 odnieśliśmy się do c. k Namiestnictwa z zażaleniem, że wielu c. k. Starostów odmawia egzekucyi własnych orzeczeń, wydanych co do obowiązku ponoszenia kosztów leczenia, odsyłając fundusz krajowy z pretensyami swemi do drogi sądowej, a to z powodu mylnej interpretacyi reskryptu ministeryalnego z d. 14. grudnia 1872. L. 16.961. intymowanego okólnikiem c. k. Namiestnictwa z 31. grudnia 1872. L. 60.088. W skutek tego c. k. Namiestnictwo celem zapobieżenia powtarzania się w przyszłości podobnych wypadków, wydało okólnik do wszystkich c. k. Starostów, wskazując im, że jeżeli obowiązek ponoszenia kosztów leczenia opiera się na prawie publicznem, względnie na orzeczeniu władzy administracyjnej, na ten czas orzeczenie podobne po myśli §. 3. ces rozp. z 20. kwietnia 1854. dz. p. p. Nr. 96 w drodze politycznej egzekucyi ma być bezwzględnie wykonane. Rozporządzenie zaś ministeryalne z d. 14. grudnia 1872. L. 16.961 tyczy się tylko zwrotu kosztów leczenia od osób do tego według ustawy cywilnej obowiązanych, w których to wypadkach ingerencya c. k. Starostw ogranicza się na wezwanie obowiązanego do zapłacenia kosztów leczenia, a gdyby on odmówił zapłacenia, natenczas należy stronę skarżącą odesłać z jej pretensyą na drogę sądową. (LW. 521/96).

Oddanie części szpitala św. Łazarza na szkołę położnych.

Dnia 1. stycznia b. r. na polecenie nasze oddał Dyrektor szpitala św. Łazarza część oddziału położniczo ginekologicznego Dziekanowi Wydziału lekarskiego uniwersytetu Jagielońskiego w Krakowie na cele szkoły położnych. Część ta zawiera 29 łóżek. LW. 656/96.

W sprawie odbierania umysłowo-chorych z zakładu.

Zdarzało się często, że gminy, które umysłowo chorym przyznały prawo swojszczyzny i dla nich świadectwo ubóstwa i przynależności wystawiły, gdy Dyrekcya zakładu dla umysłowo-chorych w Kulparkowie domagała się odebrania chorego z Zakładu wzbraniały się odebrać, wskazując inną gminę, jako gminę przynależności. Podobne postępowanie narażało fundusz krajowy na znaczne straty, gdyż chory, nie kwalifikujący się do dalszego leczenia, dopokąd zakwestyonowane prawo jego przynależności nie zostanie sprawdzone, musi być utrzymywany kosztem funduszu krajowego w Zakładzie dla umysłowo-chorych.

Dla zapobieżenia na przyszłość podobnemu nieprawidłowemu postępowaniu c. k. Namiestnictwo, na prośbę naszą, wydało okólnik do wszystkich starostów, aby wezwali natychmiast wszystkie zwierzchności gminne,

aby jak najdokładniej sprawdzały prawo przynależności osób umysłowo-chorych, przyjętych na leczenie do Zakładu w Kulparkowie, w razie bowiem gdy gmina uzna raz dotyczącego chorego za przynależnego, musi go następnie na żądanie Dyrekcyi tegoż Zakładu odebrać z Zakładu, względnie zwrócić funduszowi krajowemu koszta jego odstawienia z Zakładu do gminy. Wszelkie następne przedstawienia, że chory do innej gminy przynależy, ten skutek odniosą, że wprawdzie chory zostanie zatrzymany w Kulparkowie aż do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy jego przynależności, lecz gmina, która mu pierwotne prawo przynależności przyznała, stosownie do §. 43. ustawy z 3. grudnia 1863. Dz. u. p. Nr. 205, obowiązaną będzie ponieść koszta jego utrzymania w Zakładzie kulparkowskim za czas od terminu wyznaczonego przez Dyrekcyę Zakładu do odebrania chorego. L. W. 7.510/96.

W sprawie kliniki chirurg. uniwersytetu lwowskiego.

C. k. Namiestnictwo we Lwowie odezwą z d. 6. lutego 1896. roku uwiadomiło nas, że p. Minister wyznań i oświecenia oświadczył reskryptem z 12. stycznia 1896. do L. 21.917, że preliminowane na kwotę około 10.000 zł. koszta budowy drugiej (aseptycznej) sali operacyjnej przy budującej się na koszt krajowego funduszu klinice chirurgicznej Wydziału lekarskiego c. k. uniwersytetu we Lwowie, nie mogą być przyjęte na etat państwowy ministerstwa oświecenia, albowiem projektowana dobudowa, której potrzebę J. E p. Minister w obec przedstawionych okoliczności istotnie uznaje, nie jest spowodowaną specyalnymi wymogami nauki klinicznej, lecz w pierwszej linii okazuje się potrzebną i wskazaną ze względu na interesa szpitalno-hygieniczne i sanitarne. O ile zaś wybudowanie takiej drugiej sali operacyjnej względnie wykładowej ma także służyć do celów klinicznych, to w tej mierze stosowny udział skarbu państwa w kosztach budowy został już ustalonym w umowie zawartej z Wydziałem krajowym, zatwierdzonej reskryptem ministeryalnym z 2. lipca 1891. r. L. 11.788. Stosownie do postanowień tej umowy przyzwolono już kwotę 50 tysięcy zł. na rok 1895. tytułem pierwszej raty na koszta budowli klinicznych.

W następstwie tej odpowiedzi c. k. Namiestnictwo wezwało nas, abyśmy sprawę budowy drugiej sali operacyjnej w pawilonie kliniki chirurgicznej ponownie wzięli pod rozwagę i oświadczyli się, czy i o ile sala ta będzie wybudowaną na koszt funduszu krajowego.

W odpowiedzi na tę odezwę oświadczyliśmy, że Wydział krajowy z powodów przytoczonych w odezwie z d. 11. kwietnia 1895. do L. 24.366, nie może zarządzić budowy drugiej, względnie trzeciej sali operacyjnej w klinice chirurgicznej kosztem funduszu krajowego. Do motywów uzasadniających to postanowienie, a zawartych w powyższej odezwie, dodaliśmy, że umowa z c. k. Administracyą Państwa w przedmiocie budowy klinik, której poszczególne warunki poprzedziły wszechstronne studya i opinie kół fachowych, w ustępie co do ubikacyj potrzebnych dla kliniki chirurgicznej, nie nakłada na Wydział krajowy obowiązku budowy sali aseptycznej. Gdy zaś zapewniony art. XIII. tej umowy udział Skarbu państwa w kosztach budowy i adaptacyi klinik, wyrażony w ogólnej kwocie 150.000 zł. stanowi tylko częściowe pokrycie kosztów budowy i urządzeń klinik ściśle w granicach tej umowy wykonać się mających, przeto niepodobna rozciągnąć tej subwencyi na pokrycie kosztów wynikających z żądań dodatkowych, umową nieobjętych, zwłaszcza gdy jak to oznajmiliśmy c. k. Namiestnictwu uwzględnienie zmian i ulepszeń proponowanych w odezwie z 23. stycznia 1895. L. 4.632 spowodowało już przekroczenie przez W. Sejm kredytu uchwalonego na budowę klinik. Nadto podnieśliśmy, że sali takiej nie posiadają inne kliniki, a tem mniej szpitale i że według zdania, zasięgniętego również ze strony fachowych znawców, urządzenie jej nie jest koniecznem dla celów szpitalnych, a pożądanem być może chyba tylko ze względów dydaktycznych, a więc ściśle klinicznych. L. W. 10.483/96.

Klinika położ.-ginek. w Krakowie.

C. k. Radca Namiestnictwa p. T. Szawłowski przybył do Wydziału krajowego z zapytaniem, czy Wydział krajowy uznaje konieczność budowy zakładu dla położnic w Krakowie, czy i kiedy zamierza wystąpić przed Wysokim Sejmem z projektem tej budowy, a nareszcie czy w tym budynku

i pod jakiemi warunkami mogłaby być pomieszczoną klinika położniczo-ginekologiczna uniwersytetu krakowskiego i szkoła akuszerek. Zgodnie z opinią Wydziału krajowego Dr. Hoszard oświadczył, że Wydział kraj. nie zamierza w najbliższym czasie iść do Sejmu z żądaniem o fundusze na tę budowę, ponieważ wydatki na budowę klinik i domu administracyjnego przy lwowskim szpitalu, tudzież subwencye na budowę niektórych szpitali prowincyonalnych obciążają budżet szpitalny w tak wysokim stopniu, iż nie ma nadziei, aby Sejm na tę budowę fundusz zawotował. Skoro jednak Wysoki Sejm przychyli się do udzielenia kredytu na te budowy, samo z siebie rozumie się, że w niej znajdą pomieszczenie tak klinika położniczo-gynekologiczna jak i szkoła akuszerek pod warunkami w swoim czasie bliżej określić się mającymi. Delegat c. k. Namiestnictwa oświadczenie to przyjął do wiadomości. LW. 72.785/95.

O surowicy antidyfterytycznej.

Petycyę L. 259 prof. Dra Bujwida o przyznanie subwencyi rocznej w kwocie 2.000 zł. w zamian za dostarczanie na potrzeby szpitali krajowych bezpłatnie surowicy przeciwdyfterytycznej do 3.000 dawek rocznie, Wysoki Sejm odstąpił nam do załatwienia. Oznajmiliśmy prof. Bujwidowi, iż zawezwaliśmy zarządy wszystkich szpitali krajowych i prowincyonalnych, aby w razie potrzeby zakupywały surowicę przeciwbłoniczną w jego zakładzie hygienicznym. LW. 11.431/9.

Odnowienie kontraktu.

Na przedstawienie Dyrekcyi szpitala św. Łazarza w Krakowie przedłużyliśmy umowę na rok jeden z Towarzystwem Opieki szpitalnej dla dzieci w sprawie pomieszczenia mamek i osesków w szpitalu św. Ludwika. LW. 67.752/96.

Rezultaty szczepienia.

C. k. Namiestnictwo uwiadomiło nas, że na podstawie obliczeń z całego kraju wynik przyjmowania się krowianki w roku ubiegłym był następujący: 1. Zakład Kretowicza: wynik pomyślny u szczepionych 97,8% u rewakcynowanych 86,8%; 2. Zakład Kubickiego: Wynik pomślny u szczepionych 94,6%, u rewakcynowanych 84,1%; 3. Zakład Dra Barańskiego: Wynik pomyślny u szczepionych 92,9%, u rewakcynowanych 78,4%. LW. 18.200/96.

Szkoła dozorczyń.

Dnia 7. stycznia b. r. w obec posłów: Trzecieskiego, Marchwickiego, Pohoreckiego, Gołuchowskiego, Jordana, Jaklińskiego i Hoszarda odbyły się egzamina siedmiu uczenic szkoły dozorczyń urządzonej przy lwowskim szpitalu: trzy z nich otrzymały stopień uzdolnienia znakomitego, a cztery uzdolnienia bardzo dobrego, w końcu zaś lipca b. r. jeszcze sześć dozorczyń po egzaminie uznane zostały za kwalifikujące się do obsługi chorych.

Koszta pielęgnowania pokąsanych przez wściekłe zwierzęta.

W ciągu dwóch lat od czasu urządzenia przez prof. Dra Bujwida w Krakowie zakładu szczepień ochronnych od wścieklizny, korzystało z leczenia 144 osób i wszystkie, z wyjątkiem dwóch spóźnionych przypadków u dzieci, zostały zdrowe. Wysoki Sejm wyznaczył w r. 1896. stałą roczną subwencyę dla zakładu w kwocie 600 zł., oraz jednorazowy zasiłek w kwocie 400 zł. na pokrycie kosztów pierwszego urządzenia.

W dalszym ciągu dla wyjaśnienia, jak postępować należy co do kosztów pielęgnowania pokąsanych przez zwierzęta wściekłe, uwiadomiliśmy Dyrektora szpitala św. Łazarza, iż pokąsani mają być utrzymywani za taksę taką samą, jak inni chorzy w szpitalu, a to na koszt prawnie do tego zobowiązanych. Zakład zaś produkcyi szczepianki, otrzymując subwencyę od Wysokiego Sejmu, nie ma prawa żądać od szpitala wynagrodzenia za szczepienie. LW. 22.160.

Czynsz za ubikacye zajęte pod szkołę położnic we Lwowie.

Dnia 21. kwietnia 1896. do L. 25.862 odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Skarbu Państwa potrzebnego funduszu na zapłatę czynszu za lokalności zajęte na wyłączny użytek c. k. szkoły położnych (w nowozbudowanym krajowym zakładzie położnic, otwartym od marca 1895. roku, a mianowicie: 1. z tytułu czynszu za salę wykładową z przyległemi ubikacyami, tudzież za dwa pokoje inspekcyjne

rocznie 360 zł.; 2. za opał i oświetlenie tychże ubikacyj 150 zł.; 3. za mydło, karbol i sublimat używane do mycia rąk rocznie 150 zł.; czyli ogółem 660 zł. rocznie, od dnia zajęcia powyższych ubikacyj przez c. k. szkołę położnych. Nie żądaliśmy natomiast żadnego odszkodowania za pościel i sprzęty szpitalne, używane przez uczenice szkoły, tudzież zwrotu za zniszczone naczynia. C. k. Namiestnictwo uwiadomiło nas, że żądanie nasze przedstawiło ministerstwu z poparciem.

Okręgi sanitarne.

Na posiedzeniu dnia 17. stycznia 1896. Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do utworzenia w r. 1896. dalszych 23 okręgów sanitarnych. Wskutek tego odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o opinię w myśl §§. 4. i 5 ustawy o gminnej służbie zdrowia (Dz. u. kr. 1891. Nr. 17). Po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem ustanowiliśmy dalszą seryę okręgów sanitarnych w następujących powiatach i miejscowościach:

Powiat	Biała	siedziba okręgu	Buczkowice
„	Buczacz	„ „	Koropiec
„	Chrzanów	„ „	Alwernia
„	Drohobycz	„ „	Medenice
„	Gródek	„ „	Lubień wielki
„	Jasło	„ „	Krempna
„	Jarosław	„ „	Pruchnik
„	Kołomyja	„ „	Peczeniżyn
„	Łańcut	„ „	Grodzisko
„	Lwów	„ „	Jaryczów
„	Myślenice	„ „	Myślenice i Sułkowice
„	Nadwórna	„ „	Mikuliczyn
„	Nisko	„ „	Nisko
„	Rawa	„ „	Niemirów
„	Rzeszów	„ „	Błażowa i Głogów
„	Tarnopol	„ „	Czernichów
„	Tłumacz	„ „	Ottynia
„	Trembowla	„ „	Strusów i Janów
„	Wadowice	„ „	Zator
„	Żydaczów	„ „	Żurawno i Nowe Sioło.

Najniższa płaca lekarza okręgowego, którą ponosi Wydział powiatowy, ustanowioną jest na 500 zł. rocznie, ryczałt zaś na podróże urzędowe, który pobierają lekarze okręgowi z funduszu krajowego, wynosi mniej więcej stosownie do warunków miejscowych 300 zł. rocznie. Ogłoszenie konkursu i nominacyę dokonuje Wydział powiatowy; zatwierdzenie zaś nominacyi i asygnacyę ryczałtów — Wydział krajowy.

W sprawie klinik krakowskich.

W dwu latach poprzednich mieliśmy zaszczyt przedstawić początek pertraktacyj c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia w sprawie klinik krakowskich (str. 21. spr. W. kr. Dep V. za r. 1893 i str. 12. spr. Dep. V. z r. 1894). W dalszym ciągu tej sprawy c. k. Namiestnictwo, w odezwie z d. 1. marca 1896 l. 94.764, powiada, że przyrzeczenie zwracania na rzecz klinik akademickich w Krakowie rzeczywistych kosztów utrzymania i leczenia chorych w szpitalu św. Łazarza danem było przez Wydział krajowy pod następującymi warunkami: 1 Aby prowizorium ustanowione co do kliniki położniczej potrwało dopóty, dopóki klinika ta nie zostanie przeniesioną na grunt szpitala, 2. aby projekt połączenia administracyi kliniki chirurgicznej ze szpitalem odłożonym został aż do czasu, w którym także reszta klinik po wybudowaniu ich w obejściu szpitala, będzie mogła być oddaną pod zarząd szpitalny C. k. Namiestnictwo zaznacza, iż Ministerstwo wyznań i oświecenia w reskrypcie z d. 20. września 1894 l. 14.772. uważa że obu tym warunkom stało się zadość. Co się zaś tyczy twierdzenia Wydziału krajowego, że dalsza budowa klinik fakultetu lekarskiego tak bardzo potrzebna została zaniechaną, zdanie to polega na mylnych w tej mierze informacyach, bo pominąwszy klinikę chirurgiczną, która umieszczoną już jest w gmachu w pobliżu szpitala św. Łazarza, jest obecnie w toku sprawa budowy kliniki okulistycznej i kliniki chorób wewnętrznych. Projekt ogólny budowy kliniki okulistycznej już został zatwierdzony reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 3.

września 1895. l. 172. tak, że spodziewać się należy, że budowa ta, jeżeli nie w tym jeszcze roku, to prawdopodobnie z wiosną 1897 rozpoczętą zostanie. Również wypracowano już projekt budowy kliniki wewnętrznej na gruncie zwanym „na Blichu" i przedłożono projekt ten 18 stycznia 1896 l. 92.402 ex 1895 c. k. Ministerstwu do zatwierdzenia. Dalej zaznacza c. k. Namiestnictwo, że co do budowy krajowego domu porodowego, względnie kliniki położniczo-ginekologicznej dla lekarzy i akuszerek, to jakkolwiek budowa ta ze względu na finansowe położenie kraju na razie przez Wydział krajowy odroczoną została, to jednak nie należy uważać sprawy budowy kliniki tej za zaniechaną, ale raczej spodziewać się, że pertraktacye w sprawie przeprowadzenia budowy tej w krótkim czasie na nowo podjętemi zostaną.

Ze względu więc na przedstawiony powyższy stan rzeczy c. k. Namiestnictwo prosi, aby sprawę opłacania przez fundusz krajowy, a względnie szpitalny rzeczywistych kosztów pielęgnowania chorych w klinikach lekarskiej, chirurgicznej, okulistycznej i ginekologicznej Wydział krajowy ponownie wziął pod rozwagę i zawiadomił c. k. Namiestnictwo o swej decyzyi. LW. 16.589/96.

W odezwie naszej do c. k. Namiestnictwa z d. 5. maja br. do. l. 16.589. oznajmiliśmy, iż z powodów przytoczonych w naszej odezwie z d. 8. listopada 1895 r. l. 32.356 Wydział krajowy tak długo nie będzie mógł przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku na opłacanie kosztów leczenia ubogich w c. k. klinikach krakowskich w wysokości rzeczywistych kosztów utrzymania chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie — dopóki od tylu lat projektowana budowa nowych gmachów klinicznych nie będzie dokonaną.

W sprawie zwrotu kosztów leczenia w szpitalach zagranicznych.

Przy rozprawach nad Rubr. III. budżetu wydatków na rok 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadanie przyczyn wzrostu wydatków na koszta leczenia, ponoszone z funduszu krajowego w szpitalach zagranicznych, a względnie rewizyę postanowień obowiązujących w tym kierunku. Po bardzo ścisłem zbadaniu faktu mamy zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie.

Wedle cyfrowego przedstawienia rzeczy przez Oddział rachunkowy, wzrost kosztów leczenia, ponoszonych z galicyjskiego funduszu krajowego jest tylko naturalną i nieuniknioną konsekwencyą zwiększenia liczby chorych leczonych w szpitalach pozakrajowych, tudzież podwyższenia taksy, wreszcie coraz to nowego uznawania szpitali za powszechne i publiczne.

Największą cyfrę kosztów leczenia, względnie podwyższenia tych kosztów przedstawia szpital powszechny w Wiedniu: podczas bowiem gdy w roku 1893 wynosiły te koszta 20185 zł., 1894 roku 23.250 zł. wzrosły w roku 1895 do sumy 32.717 zł., ale i tutaj, przyczyną wzrostu cyfry zapłaconych kosztów nie jest brak ścisłego przestrzegania przepisów lub dokładnej kontroli, lecz szybszy postęp likwidacyi rachunków.

Na skutek wniosków ankiety, zwołanej dla zbadania przyczyn zwiększania się ciężaru ponoszonego przez fundusz krajowy galicyski z tytułu kosztów leczenia Wydział krajowy rozporządzeniem do l. 53.156/93 wydał wszechstronne zarządzenia, mające na celu obostrzenie kontroli i postępowania w tym względzie, i tak: a) Odniesiono się do ordynarjatów metropolitalnych o zalecenie urzędom parafialnym ścisłego badania prawdziwości i świadectw ubóstwa, przedkładanych tymże do zatwierdzenia. b) ścieśniono termina przedkładania opinii lekarskich o potrzebie dłuższego leczenia chorych w szpitalach pozakrajowych z 90 dni na 42. c) W 1895 roku w skutek rewizyj orzeczeń lekarskich o potrzebie leczenia chorych w szpitalach zagranicznych zarządzono wydalenie 134 chorych, którzy na podstawie rozp. Min. spraw. wewn. 1869 r. l. 1.713 nie kwalifikowali się do szpitalnego leczenia. d) Polecono badanie w wypadkach gdy gmina przynależności i zamieszkania chorego są różne, czy tenże w jednej albo drugiej nie posiada majątku lub krewnych do zapłaty kosztów zobowiązanych. e) wreszcie odniesiono się do c. k. Starostw i c. k. Namiestnictwa o wykonanie ścisłej kontroli nad pisarzami gminnymi, którzy zazwyczaj

wydają świadectwa ubóstwa imieniem naczelników gmin i zagrożenie surowemi karami za jakiekolwiekbądź nadużycia w tym kierunku.

Badanie rachunków, przedkładanych przez szpitale pozakrajowe do likwidacyi, dokonywane bywa przez oddział rachunkowy z największą skrupulatnością tak co do cyfry jak i dokładności dokumentów mających uzasadniać żądanie pokrycia z funduszu krajowego wykazanych kosztów.

Zauważyć tu wszakże należy, iż największy kontyngent chorych, leczących się w szpitalach pozakrajowych, a przeważnie w wiedeńskim dostarczają starozakonni przedstawiający się z reguły jako ubodzy a przynależni do kraju naszego, badanie zaś stosunków majątkowych, względnie przedkładanych świadectw ubóstwa nastręcza też najwięcej trudności co do tej kategoryi chorych. Doświadczenia poczynione przy ściąganiu kosztów leczenia, które niejednokrotnie i o c. k. sądy oprzeć się muszą, dostarczyły rozlicznych dowodów przebiegłości w ukrywaniu istotnego stanu majątkowego sposobami wobec których wszelkie środki prawne i administracyjne okazują się bezsilnemi.

Jednym z głównych środków do uchylania się od wszelkiej odpowiedzialności z tytułu kosztów leczenia, które inni chorzy, względnie ich krewni z mocy przepisów ustawy ponosić są obowiązani i ponoszą, jest zawieranie małżeństw nie według ustawy cywilnej lecz z rytuału mojżeszowego, co uwalnia małżonków od ponoszenia kosztów leczenia i od uprawnienia przynależności żony do gminy, która stwierdziła przynależność męża. Na skonstatowanie faktu zawarcia nieprawnego ślubu ubyła wszelka dalsza akcya, choćby skonstatowaną była zamożność obowiązanego do zapłaty. Skierowanie zaś usiłowań do ściągania kosztów od rodziny, z natury rzeczy bardzo utrudnione i skomplikowane, nie przynosi zazwyczaj żadnych rezultatów dodatnich.

Prócz powyższych niewłaściwości, powodujących straty funduszu krajowego w kosztach leczenia nie można zamilczeć, że właśnie chorzy wyznania mojżeszowego należą do kategoryi nadużywających najbardziej dobrodziejstw opieki szpitala i to właśnie w zakładach zakrajowych. Zdarzają się bowiem bardzo często i takie wypadki, iż mając jakiekolwiek interesa w danej miejscowości do załatwienia, które wymagają przedłużenia pobytu, połączonego oczywiście z kosztami, starają się pozorując choroby o przyjęcie do szpitala choćby na parę tygodni, lub w razie rzeczywistej choroby o dłuższy pobyt w rekonwalescencyi, zamiast leczyć się w jednym ze szpitali krajowych, gdzie taksa jest o wiele niższą, a kontrola bardziej ścisłą.

Cyrkularz o symulantach przysłany nam do L. 12.565/96 przez c. k. Namiestnictwo, wykazuje na 92 nadużywających opieki szpitala 40 żydów.

Takim nieuchwytnym sposobom nadużyć i wyzyskiwania nie zdoła zapobiedz obowiązek przedkładania opinij lekarskich nawet w terminie najbardziej skróconym. Zanim bowiem zwróci parere lekarskie z Wydziału krajowego z nakazem choćby natychmiastowego wydalenia chorego ze szpitala upływa sporo czasu, za który koszta leczenia zapłacić potrzeba.

Celem choćby częściowego zapobieżenia podniesionym wyżej nadużyciom odnieśliśmy się do zarządów szpitali zakrajowych z usilną prośbą ażeby przy zgłaszaniu się chorych, przynależnych do Galicyi jaknajściślej badano potrzebę przyjęcia do szpitala, a ewentualnie gdy rodzaj choroby na to zezwala zwracanie ich do jednego z najbliższych szpitali krajowych. Tej samej skrupulatności żądaliśmy przy wystawianiu opinii lekarskich o potrzebie dłuższego leczenia, które już 40 dnia pobytu chorego w danym zakładzie wysyłane być winny, z wyraźnym oznajmieniem czy stan choroby dopuszcza przeniesienie chorego do jednego z naszych zakładów z konwojem lub bez tego. Przytem domagaliśmy się również unikania choćby najmniejszej zwłoki przy rekonwaleskowaniu chorych, zdarzają się bowiem i takie wypadki, iż lekarz ordynujący wystawia opinię o stanie choroby, w której wymienia też czy chory może być transportowany w terminie zastrzeżonym tj. w 42 dniu leczenia, zarząd szpitala jednak wysyła te opinie dopiero po upływie 8 a nawet 14 dni od daty wysta-

wienia, przezco udaremnioną zostaje możność bezzwłocznego zarządzenia ze strony Wydziału krajowego jak z danym chorym postąpić należy.

Wreszcie odnieśliśmy się ponownie do c. k. Namiestnictwa o wydanie c. k. Starostom i zwierzchnościom gmin stosownych poleceń, ażeby przy dochodzeniu przynależności i stosunków majątkowych chorych leczow szpitalach zakrajowych zarządzały jaknajściślejsze badania o ile wystawiane świadectwa ubóstwa polegają na wiarygodnych datach, tudzież wszechstronnem stwierdzeniu, że dany chory nie posiada ani w gminie zamieszkania, ani w gminie przynależności żadnego majątku, lub krewnych obowiązanych do ponoszenia kosztów. Przypuszczać bowiem można, że przy praktykowanym nacisku jaki zazwyczaj zarządy szpitali pozakrajowych wywierają na c. k. Starostwa, gdy się rozchodzi o pozyskanie potrzebnych dokumentów do likwidacyi kosztów leczenia ubogich do naszego kraju przynależnych, na usiłowanej szybkości załatwienia cierpi nierzadko tegoż ścisłość i dokładność. Zwierzchności gminne bowiem wobec urgensów i posłańców karnych, a przytem wolne od troski co do odpowiedzialności z tytułu kosztów leczenia (która do roku 1875 obowiązywała) zbyt pochopnie postępują przy wydawaniu świadectw ubóstwa i przynależności, powierzając zazwyczaj czynność tę pisarzom gminnym.

Nakoniec zwróciliśmy się i do ordynaryatów metropolitalnych z prośbą o ponowienie okólnika w powyższym kierunku, który już w r. 1893 na skutek odniesienia się Wydziału krajowego wydanym został. LW. 11.437/96. Jak c. k. Namiestnictwo tak i oba konsystorze na prośby nasze dały odpowiedź przychylną.

Podrzutki. JO. księżna Marya z hr. Potulickich Ogińska, jak już zdaliśmy relacyę w roku przeszłym (str. 16. spraw. za r. 1894) oświadczyła gotowość przyjęcia pewnej ilości podrzutków przynależnych do Galicyi, a wychowywanych w wiedeńskim zakładzie podrzutków (Landes-Findel-Anstalt) i wychowania tychże w majątku swoim Bobrku, około Oświęcima, aż do ukończenia 10 roku życia, obiecując opiekować się temi dziećmi do pewnego stopnia i po terminie. W skutek tego, przedewszystkiem zapytaliśmy niższo-austryacki zakład podrzutków czy nie będzie się sprzeciwiał odbieraniu dzieci przynależnych do Galicyi, a otrzymawszy odpowiedź przychylną, ułożyliśmy warunki kontraktu między Wydziałem krajowym a JO. ks. Ogińską. Wysokość wynagrodzenia z funduszu krajowego oznaczono na 15 ct. dziennie od dziecka czyli 4 zł. 50 ct. miesięcznie to jest tyle ile płacono zakładowi podrzutków w Wiedniu za dzieci od 3 - 10 roku życia, gdyż ks. Ogińska oświadczyła gotowość przyjmowania dzieci tylko po ukończonym 2 roku życia.

Jednocześnie zamianowaliśmy delegatem Wydziału krajowego JW. Antoniego hr. Wodzickiego, posła do Rady państwa i na Sejm krajowy dla wykonywania kontroli nad sposobem utrzymania i wychowania tych dzieci, jak nie mniej dla prowadzenia rachunków, prosząc go aby o spostrzeżeniach poczynionych przy tej sposobności zawiadomił nas pisemnie LW. 2.801/96. Jednocześnie wystosowaliśmy odezwę do Wydziału krajowego w Wiedniu w celu uwiadomienia o upoważnieniu, które daliśmy JO. ks. Ogińskiej odbierania corocznie najmniej 10 dzieci z Zakładu podrzutków w Wiedniu.

Ponieważ koszt utrzymania podrzutków w zakładach zagranicznych corocznie się zwiększa (w 1892 kosztowało za jedno półrocze 6.893 w 1893 za 2 półrocze 14.332, a w 1894 za trzy półrocza 24.081 zł.) odnieśliśmy się do JW. p. Henryka Wielowiejskiego, posła do Rady państwa w Wiedniu z prośbą o zbadanie systemu wychowywania galicyjskich podrzutków w wiedeńskim zakładzie, jakoteż o rozpoczęcie pertraktacyj z niższo-austryackim Wydziałem krajowym, któreby doprowadziły do stanu umożliwiającego jaknajwiększe zaoszczędzenie wydatków połączonych z utrzymywaniem dzieci nieślubnych galicyjskich w zakładzie wiedeńskim, tem więcej, iż przekonano się, iż z ustawy 29. lutego 1868 r. Nr. 15. D. p. p. bardzo często korzystają izraelitki, które zawarły związki małżeńskie według rytuału mojżeszowego i podają się za kobiety stanu wolnego, a odbywszy połóg

w zakładzie położnic, umieszczają w zakładzie podrzutków swe dzieci na wychowanie kosztem funduszu krajowego galicyjskiego LW. 8.476/96. JW. p. Wielowiejski zadania tego podjął się chętnie, a stosownie do wskazówek, które nam udzieli zarządzimy co należy dla oszczędzenia wydatków z funduszu krajowego Dnia 30. października br. L 67.769 prosiliśmy niższo-austryacki Wydział krajowy, aby polecił zakładowi podrzutków wydawać ks. Ogińskiej te dzieci chrześciańskie, które wybierze zastrzegając aby chorowitych nie wysyłano.

Petycye Izby lekarskiej w Krakowie o zmianę instrukcyi dla lekarzy miejskich.

Uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 L. 5.513. odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Izby lekarskiej Zachodnio-galicyjskiej o rewizyę ustawy z d. 2. lutego 1891. Nr. 17. z poleceniem zbadania, a w szczególności zastanowienia się czy zachodzi konieczna potrzeba wprowadzenia jakich zmian w tej ustawie, a gdyby w istocie tak było, aby odpowiedne wnioski na następującej sesyi sejmowej przedłożył.

Po szczegółowem zbadaniu petycyi powyższej w porozumieniu z Namiestnictwem Wydział krajowy oświadcza na poszczególne petita co następuje:

ad 1. Ponieważ czynności lekarzy miejskich w miastach objętych ustawą z 13. marca 1889 wymagają wiadomości specyalnych z hygieny, badania mikroskopem i z bakterjologii, słuszną jest rzeczą, iżby przy obsadzaniu posad lekarzy miejskich w miastach objętych ustawą z 13. marca 1889, uwzględniano przedewszystkiem kandydatów wykazujących się świadectwem ze złożonego egzaminu fizykackiego. W tym celu nie zachodzi jednak potrzeba zmiany ustawy z 2. lutego 1891, albowiem już według obecnego brzmienia §. 7. tejże mają pierwszeństwo między kandydatami ci, którzy wykażą się dwuletnią służbą w szpitalu powszechnym lub egzaminem fizykackim; zaś według §. 51. ustawy krajowej z 13. marca 1889 d. u. kr. Nr. 24. oznacza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem kwalifikacyą urzędników gmin tejże ustawie podlegających.

ad 2. W obec zachodzących wielkich różnic pomiędzy miastami, objętemi powyższą ustawą tak co do zaludnienia jak i zamożności musi być pozostawionem uznaniu reprezentacyi tych miast, jaką płacę lekarzom miejskim wyznaczyć zechcą Jakkolwiek bowiem obecna płaca roczna tychże lekarzy jak i lekarzy okręgowych jest w istocie bardzo niska, to jednak zauważyć należy, iż ustawa oznaczając kwotę najniższej płacy nie krępuje przez to bynajmniej możności przekroczenia owego minimum przez władze ustanawiające płace lekarzy, a w dość licznych wypadkach Wydziały powiatowe w oznaczeniu płac lekarzy okręgowych znacznie takowe podwyższyły.

ad 3. Ponieważ w praktyce okazało się, iż instrukcya dla lekarzy gminnych okręgowych, wydana na zasadzie postanowień §. 14. ustawy z d. 2. lutego 1891 Nr. 17., jest niewystarczającą dla lekarzy miejskich w 30 miastach, objętych wyżej powołaną ustawą, przeto po otrzymaniu zapowiedzianych przez c k. Namiestnictwo odpowiednich wniosków w tym kierunku, wprowadzone zostaną stosowne zmiany i uzupełnienia tej instrukcyi w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

ad 4. W myśl instrukcyi wydanej na mocy rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 18. grudnia 1876 l. 926. i z 10. października 1888 l. 48.887 lekarze miejscy wszystkich większych miast, a więc i w 30 miastach, w których dotyczy ustawa z 13. marca 1889, mają obowiązek badania prostytutek dwa razy tygodniowo, przeto nie zachodzi potrzeba żadnej zmiany w tym względzie.

Co się wreszcie tyczy ustanowienia taks dla lekarzy miejskich za oględziny szupaśników, uznaje Wydział krajowy, iż wskazanem byłoby wyznaczyć ryczałtowe wynagrodzenie za te czynności, które to wynagrodzenie do rocznej pensyi lekarzy wliczonemby zostało. W tym celu, oraz z uwagi na odmienne stosunki, jakie pod tym względem zachodzą pomiędzy miastami, udał się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o udzielenie opinii w tym kierunku. LW. 51.966/96. Odpowiedzi oczekujemy.

Petycya Heleny Stachów posługaczki lwowskiego szpitala.

Przy rozprawach nad Rubr. XI. wydatków budżetu krajowego na rok 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „W załatwieniu petycyi L. S. 547. Heleny Stachów, byłej posługaczki w szpitalu lwowskim udziela się jej jednorazową zapomogę w kwocie 60 zł. i poleca się Wydziałowi krajowemu co do udzielenia stałego zaopatrzenia po najbliższej sesyi przedstawić odpowiednie wnioski".

W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy ma zaszczyt przedewszystkiem nadmienić, że Helena Stachów wniosła pierwotnie t. j. pod 29. sierpnia 1895 do LW. 56.415 prośbę do Wydziału krajowego o udzielenie zaopatrzenia, względnie przedłożenia wniosku w tej mierze Wys. Sejmowi. Gdy atoli zażądana opinia od Dyrektora szpitala o pełnieniu służby i zachowaniu się Heleny Stachów wypadła dla niej niekorzystnie, postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 21. września 1895 l. 59.472 zwrócić prośbę powyższą Helenie Stachów bez skutku, która następnie wniosła pod d. 10. stycznia 1896 do l. 5.547 petycyę swą wprost do Wys. Sejmu, uzyskując zapomogę i polecenie do Wydziału krajowego wyżej przytoczne. Z uwagi na okoliczność, że wedle sprawozdania Dyrektora szpitala Helena Stachów usuniętą została ze służby za krnąbrne i zuchwałe zachowanie się, a nadto upominaną była kilkakrotnie za wynoszenie ze szpitala gotowych potraw, Wydział krajowy uchwalił nie przedstawiać Wysokiemu Sejmowi do uwzględnienia petycyi Heleny Stachów o przyznanie jej dożywotniego zaopatrzenia LW. 54.123/96.

W sprawie normy pielęgnowania w c. k. Szkole położnych w Krakowie.

Jego Ekscelencya Pan Minister wyznań i oświecenia reskryptem z d. 12. czerwca 1896 l. 11.659 oświadczył, że gotów jest przyjąć na fundusz naukowy nadwyżkę kosztów pielęgnowania położnic i dostarczenia środków desynfekcyjnych, jaka się okaże w oddziale położniczynm szpitala św. Łazarza w Krakowie, wskutek urządzenia w tym oddziale nauki dla akuszerek J E. zarazem polecił, aby celem oznaczenia kwoty tej nadwyżki wydatków, wszystkie potrzeby, przewyższające rzeczywiste koszta normalnego dnia pielęgnowania szpitalnego położnic w pomienionym oddziale położniczym utrzymywane były w odpowiedniej ewidencyi, zaś staraniem profesora będzie zaprowadzić jaknajściślejszą oszczędność i unikać wszelkich zbytecznych wydatków, tak aby ogólna kwota roczna nadwyżki wydatków, mająca się z tego tytułu zwrócić przez fundusz naukowy funduszowi szpitalnemu nie przewyższała w żadnym razie kwoty ośmiuset zł. Skoro tylko nabyte zostaną dostateczne doświadczenia co do przeciętnej wysokości tej nadwyżki kosztów, ma być wziętą pod rozwagę kwestya ustanowienia stosownego ryczałtu tych datków z funduszu naukowego, bądź to w pewnej ogólnej kwocie rocznej, bądź to w formie mającego się opłacać pewnego stałego dodatku za każdy dzień pielęgnowania położnic.

C. k. Namiestnictwo komunikując nam ten reskrypt d. 17. sierpnia l. 54.551 upraszało, abyśmy objawili nasze zdanie w tej sprawie i podali warunki, a względnie nadesłali c. k. Namiestnictwu zarys zawrzeć się mającej umowy. LW. 54.271.

Po porozumieniu się z Dyrektorem szpitala św. Łazarza w Krakowie, odpowiedzieliśmy (LW. 57.685/96) c. k. Namiestnictwu, że oznaczenie z góry ryczałtu rocznego, jakiby fundusz naukowy miał dodawać celem pokrycia nadwyżki kosztów pielęgnowania położnic w c. k. szkole położnych jest wprost niemożebnem, nadwyżka ta bowiem zależeć będzie od stopnia żądań kierownika szkoły, które mogą być najrozmaitsze. Dla tego też uczyniliśmy wniosek, aby wydatki c. k. szkoły położnych były prowadzone w osobnej ewidencyi, a po ukończeniu roku szkolnego nadwyżka wydatków, powyżej kosztów prawidłowego szpitalnego dnia pielęgnowania w oddziale położniczym, była wykazywana do zwrotu z funduszu naukowego, rzeczą zaś kierownika szkoły byłoby baczyć na to, aby nadwyżka ta kwoty 800 zł. rocznie nie przykroczyła (o stanie rzeczy każdego czasu w kancelaryi zarządu może zasięgnąć wiadomości). Proponowane postępowanie okazało się praktycznem i dla obu stron wygodnem odnośnie do c. k. kliniki chorób skórnych i wenerycznych, a nawet zachęcało kierownika tej kliniki do przestrzegania możebnej oszczędności. Tem odpo-

wiedniejszem będzie odnośnie do c. k. szkoły położnych, gdzie według zapatrywań i żądań kierownika wysokość kosztu pielęgnowania i leczenia ze względu na różne sposoby zastosowania współczesnej aseptyki i antiseptyki i t. p. wahać się może w bardzo obszernych granicach. Czy zaś nie będzie wskazanem w przyszłości, celem uproszczenia rzeczy, oznaczyć na podstawie doświadczenia lat kilku ryczałt roczny, tego obecnie powiedzieć nie można.

Depozyta.

Na częściowe pokrycie kosztów leczenia poleciliśmy zarządom szpitalów ściągać kwoty odpowiednie z depozytów chorych wyższych tylko nad 5 zł. z wyjątkiem jeżeli chory pozostawał tylko jeden dzień w leczeniu, w takim bowiem razie ta drobna należytość ma być ściągniętą z depozytu, ażeby uniknąć korespondencyi dla ściągnięcia stosunkowo tak niskiej kwoty. (LW. 23.710.).

Budowa domu dla zakaźnych w Rzeszowie.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie rozszerzenia przestrzeni w szpitalu powszechnym w Rzeszowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. stycznia 1896 r. następującą uchwałę: Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zezwala na powiększenie przestrzeni w szpitalu powszechnym w Rzeszowie i najęcie za odpowiednim czynszem osobnego domu na pomieszczenie chorych, dotkniętych zakaźnemi chorobami. W czasie budowy domu dla zakaźnych c. k. Starostwo rzeszowskie wstrzymało roboty na tej podstawie, że według zdania p. Starosty sale o trzech łóżkach w rozmiarach projektowanych są za duże i nieodpowiednie dla domu zakaźnego. Udaliśmy się przeto do c. k. Namiestnictwa i uzyskaliśmy polecenie, aby Starostwo nie stawiało trudności co do budowy pawilonu dla zakaźnych. Okoliczność ta jednak spóźniła budowę domu tak, iż w tym roku ukończonym nie będzie. (LW. 6548/96).

Subwencya dla zakładu dla nieuleczalnych

Na ostatniej sesyi Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycyę Sióstr Józefitek we Lwowie o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę 10.000 zł. na dokończenie nowego budynku dla chorych nieuleczalnych. Po zbadaniu stanu rzeczy Wydział krajowy postanowił wziąć za punkt wyjścia wniosków swych pierwszą alternatywę petycyi, z pewną atoli modyfikacyą co do żądanej sumy, zwłaszcza gdy postanowienie to zapewniając zakładowi bezzwrotną, a więc o wiele skuteczniejszą pomoc materyalną, nie pozostanie z drugiej strony bez korzyści dla funduszu krajowego. Po przeprowadzonych przez Wydział krajowy rokowaniach z zastępcą zgromadzenia SS. Józefitek zobowiązał się zakład w razie udzielenia bezzwrotnej subwencyi w kwocie 6 tysięcy zł. utworzyć stałe dwa łóżka do dyspozycyi Wydziału krajowego, względnie szpitala lwowskiego, czyli żywić i pielęgnować bezpłatnie w zakładzie dwóch chorych rekonwalescentów, odsyłanych do zakładu ze szpitala, którzy jako niekwalifikujący się do dalszego leczenia szpital opuścić muszą, jakkolwiek jeszcze dalszej opieki dla nabrania sił potrzebują. Ponieważ chorzy tego rodzaju stanowią bardzo uciążliwy balast dla szpitala i jego celów czysto- leczniczych, który prawie stale jest przepełniony, Wydział krajowy był zniewolony zawrzeć w r. 1891 umowę z zakładem dla nieuleczalnych, mocą której zakład ten za opłatą 40 ct. od osoby przyjmował rekonwalescentów, względnie chorych, nie kwalifikujących się do leczenia w szpitalu, celem dalszego pielęgnowania. Utworzenie tedy stałych dwóch miejsc w zakładzie dla nieuleczalnych, celem pezpłatnego utrzymania chorych powyższej kategoryi, odsyłanych ze szpitala lwowskiego, będzie również z korzyścią dla funduszu krajowego.

Z tych powodów Wydział krajowy przedstawia osobne sprawozdanie do Wysokiego Sejmu z wnioskiem przyznania Zgromadzeniu SS. Józefitek bezzwrotnej subwencyi w kwocie 6.000 zł. na dokończenie zakładu dla nieuleczalnych pod warunkiem bezpłatnego utrzymywania na zawsze w tym zakładzie dwóch rekonwalescentów, odsyłanych ze szpitala lwowskiego. Przyznać się mająca subwencya ma być płatna w dwóch równych ratach po 3.000 zł. w latach 1897 i 1898.

W sprawie pouczeń dla lekarzy okręgowych.

C. k. Namiestnictwo w odezwie 4. maja b. r. l. 35.954 uwiadomiło nas, że przy sposobności wizytacyi powiatów przez organa rządowe, c. k. lekarz inspekcyjny zauważał, że lekarze okręgowi nie są dostatecznie pouczeni co do ich obowiązków i prosił o stosowne w tej mierze zarządzenie. Odpowiedzieliśmy na to, że już w odezwie naszej z d 17. kwietnia l. 20.830, przy sposobności wprowadzenia nowej seryi okręgów, zwróciliśmy uwagę c. k. Namiestnictwa na potrzebę wywierania ściślejszej kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych, prosząc zarazem o udzielenie swej opinii w tym kierunku. Nie przesądzając tej opinii, wyraziliśmy zdanie nasze, iż uważamy za potrzebne zobowiązać lekarzy okręgowych do składania w pewnych odstępach czasu sprawozdań z dokonanych czynności urzędowych, że kontrolę, nad należytem funkcyonowaniem okręgów pod względem ogólnym powinni spełniać Prezesowie Rad powiatowych lub ich zastępcy, pod względem zaś lekarskim mogliby im użyczać pomocy swej dla skuteczności zarządzeń lekarze powiatowi przy poparciu ze strony c. k. Starostw. Przytem zażądaliśmy od c. k. Namiestnictwa udzielenia nam 100 egzemplarzy drukowanej instrukcyi i rozporządzenia wykonawczego dla rozesłania lekarzom okręgowym, albowiem brak tychże jest powodem częstych reklamacyj tak ze strony Wydziałów powiatowych jak i lekarzy LW. 30.625/96. C. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 16. czerwca l. 45.274/96 oświadczyło, iż podziela zapatrywanie nasze i że inspektorowie sanitarni podczas lustracyi powiatów kontrolować, a względnie pouczać będą lekarzy okręgowych, jak owe obowiązki wykonywać, lekarzom zaś powiatowym będzie wskazane, w jaki sposób nadzór nad lekarzami okręgowymi sprawować mają.

Wskutek tego wydaliśmy okólnik do Wydziałów powiatowych, w których znajdują się okręgi sanitarne, wzywając do polecenia lekarzom okręgowym, aby w końcu każdego roku składali szczegółowe sprawozdania co do stanu i postępu stosunków sanitarnych i co poczyniono dla usunięcia wad i nieprawidłowości, a zarazem poleciliśmy Wydziałom powiatowym i lekarzom okręgowym, w jaki sposób ma być dokonywana kontrola czynności sanitarnych dla należytego zastosowania się (LW. 39.009/96).

Szpital w Tarnopolu.

Na posiedzeniu dnia 21. stycznia b. r. Wysoki Sejm dał zezwolenie na budowę nowego gmachu szpitalnego w Tarnopolu na 100 łóżek. Na częściowe pokrycie kosztów tej budowy polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zaciągnąć pożyczkę w kwocie 38.900 zł., ubezpieczyć się mającą na hypotece tego budynku, a odsetki z tej sumy i raty amortyzacyjne spłacać przez podwyższenie taksy tego szpitala pod warunkiem, że fundusz szpitala będzie intabulowanym właścicielem. C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 22. sierpnia 1896. uwiadomiło nas, że Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 9. sierpnia 1896. najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę Sejmu, dotyczącą zaciągnięcia tej pożyczki. Po przejrzeniu planów nowego Zakładu, przedstawionych przez Magistrat i wskazaniu potrzeby niektórych zmian, poleciliśmy przystąpić do licytacyi na budowę, a dla dozoru robót wybrać osobną komisyę, do której wyznaczyliśmy dwóch delegatów z naszej strony. Budowa zacznie się na wiosnę z powodu spóźnienia wszystkich formalności, jakie są wymagane przed budową.

W sprawie kliniki psychiatrycznej w Krakowie

Na podstawie uchwały ankiety, zwołanej w r. 1891. dla zbadania urządzeń Zakładu kulparkowskiego i oddziału obłąkanych w Krakowie, Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o przedstawienie i poparcie u c. k. Rządu potrzeby zaprowadzenia na wszechnicy w Krakowie, a w przyszłości i we Lwowie kliniki psychiatrycznej, tudzież zaliczenia psychiatryi do studyów obowiązkowych medycznych.

Wskutek tej odezwy c. k. Namiestnictwo uwiadomiło, że J. E. p. Minister wyznań i oświecenia okazał się skłonnym do przedstawienia u Najw. Tronu wniosku o utworzenie nadzwyczajnej katedry psychiatryi i neuropatologii, względnie o zaprowadzenie nauki klinicznej w tych przedmiotach na krakowskim wydziale lekarskim. Co do Lwowa, to rokowania będą podjęte później, gdy będzie w toku aktywowanie nauk klinicznych

w lwowskim Wydziale lekarskim. C. k. Namiestnictwo zapytało nas w końcu, czy kraj byłby skłonnym wystawić budynek dla kliniki psychiatrycznej, oraz urządzić i utrzymywać tę klinikę w warunkach podobnych jak to postanowiono co do kliniki lwowskiego wydziału lekarskiego.

Odpowiadając na odezwę tę daliśmy wyraz naszemu przekonaniu, iż skoro przy projektowanej reformie uniwersyteckich studyów lekarskich psychiatria zostanie uznaną za przedmiot obowiązkowy, to i na uniwersytetach w Krakowie i we Lwowie sprawa kliniki psychiatrycznej będzie traktowaną na równi jak na innych uniwersytetach monarchii, to jest że koszta erygowania, urządzenia i utrzymania kliniki będą pokryte z państwowego funduszu edukacyjnego. W tejże odezwie oświadczyliśmy, że ze względu na znaczną ilość umysłowo-chorych, znajdujących się w kraju i nie mogących być dla braku miejsca leczonymi, w niedalekiej przyszłości będziemy zmuszeni prosić Wysoki Sejm o kredyt na postawienie nowego, obszerniejszego znacznie budynku na pomieszczenie oddziału dla obłąkanych z zachodniej części kraju. Wobec jednak wielkich wydatków, jakie spadły na kraj w skutek uzupełnienia lwowskiego uniwersytetu fakultetem medycznym, sprawa budowy zakładu dla obłąkanych musi być odłożoną na czas późniejszy, kiedy kraj będzie mógł ponieść ten wydatek bez zbytniego obciążenia budżetu. Lecz nim kwestya tej budowy będzie poruszoną, zwóciliśmy uwagę na inną stronę tej sprawy. Obecnie wymaga się od zakładu dla umysłowo chorych w celach leczniczych, aby przy zakładzie był znaczny kompleks gruntu, na którym chorzy mogliby zajmować się rolnictwem, wpływającym bardzo skutecznie na uspokojenie chorych i na przeprowadzenie ich do równowagi umysłowej. Ta okoliczność wymaga budowy zakładu dla obłąkanych za miastem i w dość znacznem od niego oddaleniu, gdyż w fortecy takiej jaką jest Kraków miejsca odpowiedniego pod względem obszaru nie ma. Położenie zaś zakładu w bliskości większego miasta, jak doświadczenie pouczyło, ze względu kosztu utrzymania jest niekorzystnem. Interes więc kraju wymaga budowania podobnego zakładu dla obłąkanych przy jednem z mniejszych miast Galicyi, a w takim razie i gdyby nawet zbudowano go poza obrębem Krakowa, zakład dla celów naukowych byłby stracony. Dla tego też wyraziliśmy się, iż mamy nadzieję, że urządzenie i utrzymanie kliniki psychiatrycznej będzie pokryte z państwowego funduszu edukacyjnego. Zanim to nastąpi, wystarczyć może dla celów naukowych materyał zgromadzony na oddziale chorób umysłowych w Krakowie, który możemy ustąpić na klinikę na tych samych warunkach, na jakich przyjęliśmy do szpitala św. Łazarza klinikę chorób syfilityczno-skórnych.

Odpowiedź naszą J. E. p. minister Wyznań i Oświecenia zakomunikował Wydziałowi lekarskiemu uniwersytetu Jagielońskiego z żądaniem, aby grono profesorów sprawę tę ponownie wzięło pod rozwagę bliższą i przedstawiło warunki, umożliwiające prowizoryczne zaprowadzenie klinicznej nauki psychiatryi. Ponieważ Wydział lekarski oświadczył się nawet przeciw prowirorycznemu zaprowadzeniu nauki klinicznej z psychiatryi w teraźniejszym pawilonie dla chorób umysłowych w szpitalu św. Łazarza, znajdując go zupełnie nieodpowiednim do tego, J. E. p. Minister odpowiedział, że nie pozostaje nic innego, jak odłożyć sprawę zaprowadzenia nauki klinicznej z psychiatryi aż do czasu, kiedy budowa nowego, równocześnie także dla celów naukowych urządzonego krajowego zakładu dla obłąkanych w Krakowie, ewentualnie z pomocą odpowiedniej subwencyi, będzie mogła być przeprowadzoną. LW. 63.422/96.

Zdrojowiska krajowe.

Komisya sanitarna Wys. Sejmu w sprawozdaniu swem z czynności V. Departamentu Wydziału krajowego umieściła następnjącą uwagę: „Od pięciu lat obowiązuje uchwalona przez Wys. Sejm ustawa zdrojowa. Czas to dostateczny, by w zupełności weszła w życie; obiecywano sobie po niej wiele dobrego, spodziewano się, że dzielnie wesprze rozwój naszych zdrojowisk, gdy jednak w kraju nic o rezultatach ustawy nie wiadomo, komisya sanitarna z obowiązku swego chciała się wywiązać i zbadać doroczne sprawozdania komisyj zdrojowych i tętno życia w tych instytucyach. Archiwa Wydziału krajowego nie dostarczyły komisyi materyału pożądanego.

„Wykonanie tej uchwały oddano na wyraźne żądanie c. k. Namiestnictwu, zezwalając, aby przewodniczącym komisyi w każdym zdrojowisku był delegat c. k. Namiestnictwa. Tam więc należy się zwrócić z zapytaniem, jakie ustawa w wykonaniu wydała dodatnie rezultaty. Komisya wyraża życzenie, aby Wydział kraj. postarał się o szczegółowe z pięciolecia w każdem zdrojowisku sprawozdanie komisyj zdrojowych i na rok przyszły w sprawozdaniu swem wiadomościami temi z Sejmem się podzielił, a nadto aby wszedł z c. k. Namiestnictwem w rokowania w tym kierunku, aby ta władza corocznie w wielu egzemplarzach rozpowszechniała sprawozdania obszerne o naszych zdrojowiskach i uzdrowiskach. Komisyi sanitarnej wydaje się rzeczą ważną uzyskanie takiej rządowej publikacyi. Obecnie wiele chorych nie jedzie do wód krajowych, bo nie dowierza temu, co zarządy zdrojowisk same o swych zakładach głoszą. Bezstronne rządowe sprawozdania i zestawienia byłyby nową i ważną do wód krajowych atrakcyą. Namiestnictwo zaś łatwiej obecnie spełnić może nasze żądania, gdyż posiada wskutek świeżych uchwał Rady państwa zwiększony centralny sanitarny personal. Wysoki Sejm chętnie oddał wykonanie ustawy krajowej w ręce Rządu, dziś ma poniekąd prawo oczekiwać w zamian wydatnej pomocy w rozwoju zdrojowisk. W publikacyach rządowych pragnęlibyśmy wyczytać wszystko, co ważne dla chorego do wód jadącego, zatem spostrzeżenia meteorologiczne, opis właściwości leczniczych i szczegółowy opis warunków bytu. Sądzimy że na rok obecny, najdalej przyszły uda się Wydziałowi krajowemu wyjednać w c. k. Namiestnictwie wydawanie takiego sprawozdania“.

Podaliśmy to do wiadomości Prezydyum c. k Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie, czy posiada sprawozdania wszystkich komisyj zdrojowych i o udzielenie nam takowych, a ewentualnie o zarządzenie przedkładania rocznych sprawozdań. LW. 19.721/06. Na odezwę naszą nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi, ponowiliśmy zapytanie. LW. 69.750/96. Ze sprawozdania jednak c. k. Rady zdrowia z r. 1894. wyjmujemy następujące dane o zdrojowiskach krajowych.

„W r. 1894. było w Galicyi 13 zakładów zdrojowych, posiadających koncesye. Bawiło w nich ogółem 18.100 osób, o 614 mniej, niż w r. 1893. Gości było: w Krynicy 4.623, w Zakopanem 3.259, Szczawnicy 2.717, Iwoniczu 1.809, Lubieniu 1.343, Rabce 1.116, Rymanowie 1.091, Truskawcu 994, Żegiestowie 436, w Wysowej 256, Swoszowicach 250, Morszynie 167, w Szkle 38 osób. Z tych 18.100 bawiło w zdrojowiskach króciej niż 6 dni 2.423 osób, dłużej zaś niż ten termin osób 15 677. Wód mineralnych wysłano w r. 1894. ze wszystkich zdrojowisk 156.078 flaszek, a w szczególności: z Szczawnicy 60.000 flaszek, z Iwonicza 38.664, z Żegiestowa 20.575, z Krynicy 19.469, z Wysowy 11.500, z Rymanowa 3 870, z Rabki 2.000. Soli mineralnych wysłano: z Iwonicza 2 016 k/g, z Rabki 1.500, Rymanowa 412. Ługu wysłano z Iwonicza 632 k/g, z Rymanowa 294 k/g. Borowiny z Krynicy 900, z Iwonicza 320, z Rymanowa 188 k/g.

W r. 1892. bawiło w czeskich zdrojowiskach 72.936 osób, w wyższo-austryackich 37.377, w tyrolskich 30.970, w dolno-austryackich 25.060, w styryjskich 22.965, w galicyjskich 19.204. Nasz kraj więc zajmował szóste miejsce pod względem frekwencyi gości, tak jak i w roku poprzednim.

Przybudowa w szpitalu w Białej.

Uchwałą d. 24. stycznia 1896. Wysoki Sejm zezwolił na powiększenie przestrzeni szpitala powszechnego w Białej kosztem 3.415 zł. z funduszu rezerwowego szpitala. O tej uchwale uwiadomiliśmy Zwierzchność gminną 9. lutego L. 6.537, a odsyłając zatwierdzone plany i kosztorysy, poleciliśmy przystąpić do przybudowy czterech sal w prawem skrzydle. Burmistrz miasta, p. Rozner, poddał sprawę tę ponownie pod rozpatrzenie Rady gminnej, która większością głosów oświadczyła się przeciwko temu budowaniu i wniosła do nas pierwszego czerwca przedstawienie, żeby zamiast nakazanej przybudowy Wydział krajowy udzielił kapitału potrzebnego do wybudowania lewego skrzydła kosztem 18 tysięcy. Na to odpowiedzieliśmy 8. czerwca LW. 35.357, że podobną propozycyę poparlibyśmy przed

Wysokim Sejmem w takim tylko razie, gdyby gmina pokryła połowę kosztów projektowanej budowy. W przeciwnym razie poleciliśmy ograniczyć się do budowy, na którą Wysoki Sejm dał swe zezwolenie. 22. października b. r. Magistrat doniósł, że w przedmiocie projektowanego rozszerzenia szpitala tamtejszego nie można było dotychczas stanowczej powziąść decyzyi, gdyż miejski urząd budowniczy nie mógł z powodu przeciążenia innemi sprawami wygotować jeszcze dotychczas nowych planów i kosztorysów. W końcu Magistrat donosi, że sprawa ta zostanie na najbliższem posiedzeniu załatwiona i nam przedłożona, LW. 67.533.

W sprawie objęcia szpitala dla dzieci w Krakowie na fundusz krajowy.

W wypełnieniu uchwały powziętej przez Wysoki Sejm w dniu 24. stycznia 1895. w przedmiocie objęcia szpitala św. Ludwika w Krakowie na rzecz kraju, Wydział krajowy przedstawił warunki podane przez Towarzystwo opieki szpitalnej.

Wyczerpująca jednak i gruntownie opracowana opinia Dyrektora szpitala św. Łazarza wykazała, że objęcie szpitala św. Ludwika przez kraj nie tylko pociągnęłoby za sobą znacznie większe wydatki na utrzymanie, niż płacony ryczałt, ale nadto wymagałoby znacznych wkładów inwestycyjnych. W uwzględnieniu tych okoliczności, a nadto w przekonaniu, iż podwyższenie ryczałtu korzystniejszem będzie dla funduszu krajowego, aniżeli przyjęcie szpitala na rzecz kraju, Wysoki Sejm podniósł ten ryczałt z 14 tysięcy zł. rocznie na 16 tysięcy, a jednocześnie polecił Wydziałowi krajowemu, aby zbadał i szczegółowo uzasadnił wysokość kosztów, jakieby pociągnęło za sobą przyjęcie szpitala św. Ludwika w Krakowie na rzecz kraju, oraz wysokość potrzebnych w tym szpitalu wydatków inwestycyjnych i ażeby wyniki tych badań na najbliższej sesyi Sejmowi przedłożył.

Zbadanie wysokości kosztów poleconem było ponownie Dyrektorowi szpitala św. Łazarza, który przedstawił przybliżony preliminarz z uwagą, że zestawienie preliminarza na podstawie przeciętnej z trzech ostatnich lat i według formularzy przyjętych dla szpitali krajowych, jak tego żądaliśmy, jest niewykonalne, albowiem szpital św. Ludwika prowadził wydatki według odmiennych rubryk, nieodpowiadających rubrykom budżetów krajowych zakładów, a niektóre wydatki załatwiał w krótkiej drodze sposobem zwykłego „gospodarstwa domowego“. Co do nadwyżki wydatków dla c. k. kliniki, szpital św. Ludwika oznaczyć nie może, gdyż nigdy wydatków tych nie prowadził w osobnej ewidencyi; ale na pierwszy rzut oka wydaje się, że dotacya rzędowa, gdy się uwzględni wartość czynszu za ubikacye kliniczne, salę wykładową, nadwyżkę kosztów leczenia i pielęgnowania jest za niską; dokładniej zaś o tem może pouczyć tylko doświadczenie choćby jednego roku.

Wobec powyższych okoliczności Dyrektor szpitala św. Łazarza proponuje zażądania ścisłej i poprawnej rachunkowości od szpitala św. Ludwika przynajmniej w ciągu roku, aby otrzymać jasny obraz kosztów utrzymania szpitala.

Ze względu iż sprawa ta, od chwili uchwalenia wyższego ryczałtu nie była poruszoną przez Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, że Towarzystwo przystąpiło już do budowy domu gospodarskiego, że jakkolwiek nie ma pewnych cyfrowych dat, lecz bezspornie jak nasz oddział rachunkowy obliczył, utrzymanie szpitala św. Ludwika kosztem kraju będzie kosztować drożej niż obecnie, odpadną bowiem dochody otrzymywane od osób prywatnych, ze względu nakoniec, że prawie wszędzie zakłady lecznicze dla dzieci są utrzymywane przez Towarzystwa dobroczynne, sądzimy, iż będzie korzystniejszem i odpowiedniejszem pozostawić nadal szpital św. Ludwika w zarządzie Towarzystwa, dając mu przez podniesioną w roku przeszłym subwencyę stałą, możność wypełniania przyjętych zadań. LW. 69.980/96.

W sprawie uznania szpitala lubaczowskiego za powszechny.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o petycyi Rady powiatowej w Cieszanowie o uznanie szpitala powiatowego w Lubaczowie za powszechny i publiczny, na posiedzeniu 25. stycznia 1896. r. Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy na podstawie artykułu II. ustawy

z dnia 12. grudnia 1869. r. dz. u. kr. Nr. 8. z r. 1870. do uznania szpitala w Lubaczowie za powszechny i publiczny pod wurunkiem:

a) Jeżeli Rada powiatowa cieszanowska umontuje szpital stosownie do przyjąć się mającego aktu fundacyjnego. opatrzy szpital we wszystkie potrzebne przyrządy i sprzęty, bieliznę i pościel na 40 łóżek, a z tego się wykaże przed Wydziałem krajowym.

b) Jeżeli wykaże się Rada powiatowa cieszanowska przed Wydziałem krajowym legalizowanym aktem fundacyjnym na rzecz szpitala w Lubaczowie zatwierdzonym przez Wysokie c. k. Namiestnictwo, jako najwyższą władzę fundacyjną.

c) Jeżeli c. k. Namiestnictwo potwierdzi, że lokalności szpitalne odpowiadają obowiązującym sanitarno-policyjnym przepisom.

d) Wreszcie, jeżeli Rada powiatowa cieszanowska zabezpieczy koszta utrzymania w pierwszym półroczu.

Do 20. listopada b. r. Rada powiatowa cieszanowska nie spełniła tych warunków i dlatego szpitalowi lubaczowskiemu nie przyznaliśmy dotychczas praw szpitala powszechnego i publicznego. LW. 9.831/96.

Ruch chorych.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Ruch chorych w lwowskim szpitalu w r. 1895 według oddziałów był następujący:

	Oddziały szpitalne	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia chorych	Średni pobyt	Łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczbowa	Śmiertelność %	Leczono dziennie
Oddział	I. chorób wewn. razem z zakaźnemi	138	2555	28874	11.3	209	334	13%	79
	II. „	110	2082	30185	14.4	274	287	13.7	82
	III. „	39	1043	11950	11.4	306	79	7.5	32
	Chirurgiczny	190	2691	60736	22.5	319	147	5.4	166
	Kiłowo-skórny męski	150	1838	43192	23.4	287	3	0.1	118
	„ kobiecy	105	1500	38172	25.4	363	13	0.8	104
	Oczny	103	1405	32505	23.1	315	2	0.1	89
	Położniczo-gynekolog.	140	1759	24154	13.6	176	20	1.1	65
	Ogółem	975	14650*	269768	18.3	276	885	6.0	739
	Szpital św. Zofii dla dzieci	110	1088	33543	30.8	304	231	21.2	91
	Razem	1085	15738	303311	19.2	248	1116	7.0	830

* Suma właściwie wynosi **13.638**, bo w cyfrze 14.650 znajduje się 1012 przeniesionych z jednego oddziału na drugi.

Z raportów Inspektora szpitali wyjmujemy następujące ustępy.

Rok ubiegły będzie pamiętnym w dziejach szpitala lwowskiego, oddano bowiem w rozporządzenie szpitala dwa nowe budynki: jeden na zakład położniczo-ginekologiczny, drugi zaś dla dotkniętych chorobami zakaźnemi. Pierwszy z nich otwarty d. 19. marca 1895 pod względem budowy i wewnętrznego urządzenia nie ustąpi żadnemu zakładowi podobnemu w Europie; drugi zaś może pomieścić wygodnie zaledwie 30 chorych, jest to jednak wielkiem dobrodziejstwem dla szpitala, który zakaźnych swoich mieścił dotychczas w odnajętym od szpitala św. Zofii dla dzieci budynku. Postęp nie ograniczył się na tem jedynie. W ogrodzie szpitalnym, tam gdzie dawniej znajdowała się szopa na wpół rozwalona na różne gospodarskie rupiecie, stanęła altana z pruskiego muru dla chorych chirurgicznych 14 łóżek, dotkniętych różą i ciężkimi przypadkami zapalenia tkanki podskórnej; cały korytarz szpitalny na parterze został wyłożony szamotowemi cegiełkami dającemi możność utrzymania większej czystości. Dla portjera urządzono dogodną i ładną ложę, opaloną z wewnątrz, a po-

mieszczoną tak, że nadzwyczaj jest łatwym dozór nad wszystkimi wchodzącemi osobami. Pokój dyżurnego lekarza przekształcono bardzo dobrze i praktycznie. Między oddzielnymi pawilonami i budynkami gospodarskimi urządzono dogodne komunikacye obsadzone drzewkami i ładne ogródki. Jednem słowem szpital zupełnie odnowił się, a jednak ulepszenia te nie wywołały przekroczenia pozwolonych przez Wysoki Sejm kredytów w budżecie, gdyż nowy rządca, człowiek nader rzutki, pomysłowy, energiczny i pracowity, wykonał to niewielkim kosztem, posiłkując się starym materyałem i gotówką uzyskaną ze sprzedaży różnych rzeczy wybrakowanych w szpitalu.

Apteka szpitalna, niedawno urządzona, wygląda bardzo dobrze. Poleciłem prowizorowi, aby zwracał uwagę, czy nie przepisują się takie leki, które mogą być zastąpione tańszymi i donosił o tem p. Dyrektorowi szpitala. Podnoszono kilkakrotnie potrzebę zaprowadzenia nocnych dyżurów w aptece. Badając tę sprawę przekonałem się, że dyżury takie nie mają żadnego praktycznego celu. W nocy mogą być potrzebne tylko środki do powstrzymywania krwiotoków, środki uspakające i kojące ból, nareszcie — chirurgiczna pomoc. Dla zabezpieczenia tej ostatniej mieszka w szpitalu jeden z lekarzy pomocniczych oddziału chirurgicznego i ma w swojem rozporządzeniu cały arsenał chirurgiczny i wszelkie środki aptekarskie, mogące być potrzebnemi na razie. Lekarz dyżurny pozostający dzień i noc w szpitalu, w kancelaryi swojej ma małą apteczkę leków najpotrzebniejszych, a na każdym oddziale, pod kluczem Sióstr Miłosierdzia znajdują się takie same leki. Gdyby nareszcie okazała się potrzeba pomocy apteki szpitalnej w szpitalu, są stale dwie Siostry Miłosierdzia, pracujące w aptece, które wiedzą gdzie jaki lek się znajduje. Zresztą aptekarz mieszka o kilka minut drogi od szpitala i w razie nagłym w każdej chwili może być wezwanym. Doświadczenie zaś poucza, że potrzeba aptekarza w nocy jest do tego stopnia rzadką, iż nocny dyżur byłby tylko męczarnią dla ludzi, którzy aby obsłużyć taki wielki szpital mają bardzo wiele pracy we dnie.

W izbie, gdzie się odbywa dezynfekcya rzeczy chorych, w łazienkach i w magazynie bielizny znalazłem wszystko w porządku.

Badając zajęcia urzędników w kancelaryi szpitalnej zwróciłem uwagę na bezużyteczność wymaganego przez nasz oddział rachunkowy przepisywania protokołu stanu, który zajmuje pięciu urzędników przez pięć miesięcy i kosztuje do 600 zł. Jeżeli sprawdzanie protokołu jest tak koniecznie potrzebne, dokonać tego można bez przepisywania, przez urzędnika Wydziału krajowego, wysłanego do szpitała na dni kilka. Siły kancelaryjne szpitala, marnowane w sposób tak bezużyteczny, mogłyby być obrócone na inne, pożyteczniejsze prace, naprzykład na ściąganie zaległych kosztów leczenia.

Od samopłacących szpitał otrzymał w r. 1894 20.000 zł., w roku zaś 1895 o pięć tysięcy więcej. W kancelaryi szpitalnej pracuje 13 ludzi.

W magazynach kuchennych wszystkie produkta znalazłem w najlepszym gatunku, ale potrawy przygotowane w nich w kuchni, nie zadowolniły mnie, bo pod względem smaku wiele pozostawiały do życzenia. Ponieważ od pp. lekarzy słyszałem utyskiwania na kuchnię i nie smaczne przygotowanie jadła, przeto sprawę tę poddałem dyskusyi z p. Dyrektorem i rządcą. Obaj są tego przekonania, że jedynym sposobem polepszenia kuchni, byłoby sprowadzenie dobrej kucharki z dwoma pomocnicami z Morawy lub z Czech i oddanie im kuchni szpitalnej, pod dozorem jednej Siostry Miłosierdzia. Obecnie jest cztery Sióstr; zaoszczędzonoby wydatek na trzy Siostry. Jestem zdania, iż należałoby sprobować choć rok jeden, aby przekonać się, czy nie ustaną te ciągłe skargi.

Ludownia szpitalna jest już napełniona i zawiera 50 sążni sześciennych lodu.

Na oddziale położniczo-gynekologicznym znalazłem 63 położnic wraz z brzemiennemi i 23 gynekologicznych. Od początku roku było 211 położnic i 76 dotkniętych chorobami kobiecemi. Uskarzano się mocno na

brak wody, a w skutek tego na niemożność udzielania takiej ilości kąpieli jaka jest potrzebną.

Na oddziale chirurgicznym w dniu inspekcyi było 100 chorych mężczyzn i 76 kobiet. Lekarzy na tym oddziale jest 11 i od początku br. do 11. lutego dokonano tu 131 większych operacyj. Dla zmniejszenia ilości chorych na tym oddziele zaprowadzono ambulatoryjne leczenie i od 1. czerwca 1895 do 1. stycznia 1896 dano pomoc 663 chorym, a od 1. stycznia do 11. lutego 108 chorym. Jeszcze zaszło ważne ulepszenie na tym oddziale: urządzono oddział chorób usznych i laryngologicznych, którym pod kierownictwem i kontrolą prymaryusza, zajmują się Dr Trzcieniecki i Reinhold. Takich chorych w roku przeszłym leczono 338 a w r. b. 38. Muszę oddać sprawiedliwość p. Dr. Ziembickiemu, że na oddziale jego młodzi lekarze korzystają nadzwyczajnie wiele, bo tu się odbywają najtrudniejsze operacye i prawie każden z lekarzy pod okiem prymaryusza dokonuje te operacye, tak że wychodząc ze szpitala jest już uzbrojony na wszelkie ewentualności jakie spotkać go mogą w prywatnej praktyce. W roku ubiegłym na oddziale tym zrobiono zwyż 1200 większych operacyj z wynikiem nadzwyczajnie dodatnim.

Na oddziale kiłowym męskim było 132 chorych. Przepełnienie ogromne ale na te rady niema, bo ambulatoryjne leczenie na tym oddziele jest niemożliwe. Na jednej z większych sal prawdopodobnie w skutek wygięcia się belek podłoga nieco opuściła się; potrzeba ją będzie zbadać przez budowniczego.

Na oddziale obserwacyjnym i chorób nerwowych było tylko 25 chorych. Oddział ten potrzebuje aparatu elektrycznego dla stałego prądu bo dawny zepsuł się i nie daje się naprawić należycie.

Byłoby bardzo pożądanem, aby w tym roku w ogrodzie szpitalnym można było wybudować drugą altanę dla chorych mężczyzn, bo już istniejąca oddała bardzo wiele usług chorym i szpitalowi.

Na oddziale pierwszym chorób wewnętrznych znalazłem 92 chorych. Porządek i czystość wzorowe; powietrze we wszystkich salach czyste, nawet w sali tyfusowej, gdzie zazwyczaj tego z trudnością tylko dopiąć można.

Na drugim oddziale chorób wewnętrzych było 112 chorych; przepełnienie ogromne; na oddziale było bardzo wiele dotkniętych influenzą.

Na oddziale kiłowo-skórnym kobiet znalazłem 111 chorych;

Na oddziale ocznym 85 chorych. Na tym ostatnim p. prymarjusz dokonał przy mnie operacyj katarakty urazowej z nadzwyczajną szybkością i zręcznością charakteryzującą tego znakomitego lekarza. Na oddział ten codziennie przychodzi 60 65 ambulantów, co stanowi rocznie do 2.000 ludzi.

Na oddziale chorób zakaźnych znalazłem jedną chorą dotkniętą ospą i 13 z tyfusem wysypkowym. Oddział ten oddalony od szpitala połączony jest z nim telefonem, aby w każdej chwili można wezwać pomocy dyżurnego lekarza.

W prosektorium i w chemicznem laboratorium znalazłem wszystko w porządku.

W pralni było 30 praczek, które zaledwo mogą podołać nawałowi pracy, bo dziennie pierze się około 2.000 sztuk. W ubiegłym styczniu wyprano 48 sztuk. Susznia jest niedostateczną dla tak wielkiej ilości bielizny, a wilgotne potwietrze nie pozwala suszyć na podwórzu. Wszystkie mechaniczne przyrządy w pralni są w porządku i nie potrzebują ani odnowy ani naprawy. Po przeniesieniu pralni do nowobudującego się domu administracyjnego, obecne jej pomieszczenie będzie przeznaczone na pomieszkanie dla dozorcy domu, dla urzędnika pracującego w izbie przyjęcia, na pomieszczenie parobków i na stolarnię. Studnia obok pralni wykopana daje obfitą ilość wody. Dom zajęty obecnie na pralnię potrzebować będzie gruntowej naprawy, bo sufity i podłogi już zgniły, a ściany popękały.

Żywienie chorych w r. 1895 było o 2.19 ct. tańsze od żywienia w r. 1894; wynosiło bowiem wraz z chlebem i winem 22.63 zł.

Na radzie Wydziału krajowego dnia 18. lutego uchwalono: 1. raport inspektora przyjąć do wiadomości. 2. Przepisywanie protokołu stanu

chorych zaniechać, zato polecić oddziałowi rachunkowemu, ażeby kontrolę w szpitalu załatwiał przez swego urzędnika. 3. Wizytatorkę Sióstr Miłosierdzia zawezwać, ażeby do kuchni przeznaczyła siostry, które gotować umieją; Dyrektora zaś zawezwać, aby tak on sam, jak rządca i dyżurny lekarz codziennie sprawdzali dobroć wiktu chorych. 4. Doktorowi Ziembickiemu wyrazić uznanie.

Stypendystki zakładu położnic wniosły do Wydziału krajowego podanie o oddanie im na pomieszkanie jednej sutereny w zakładzie położnic i odpowiednie tej sutereny urządzenie. Prośbę tę uwzględniliśmy i poleciliśmy Dyrekcyi zaopatrzyć tę ubikacyę w dwa łóżka, dwa stoły i dwa krzesła jaknajskromniejszej konstrukcyi, według wzoru urządzeń szpitalnych. LW. 68.345/95.

Stowarzyszenie dla żywienia chorych wyznania mojżeszowego, leczonych w lwowskim szpitalu krajowym, wniosło prośbę do Wydziału krajowego o udzielenie pomocy na wyżywienie każdego chorego izraelity po 10 ct. dziennie, ze względu, że dostarczanie przez stowarzyszenie chorym wiktu rytualnie sporządzonego zmniejsza odpowiednio wydatki krajowe na utrzymanie szpitala. Na Radzie 28. kwietnia uchwalono udzielić 150 zł. pomocy z funduszu dyspozycyjnego a zarządowi szpitala polecić utrzymanie wykazu chorych, karmionych przez stowarzyszenie. LW. 26.103/96.

Z wykazów lekarskich, przedstawionych przez Dyrekcyę, szpitala wyjmujemy następujące dane: Na 13.638 chorych leczonych w zakładzie liczbowo pielęgnowano najwięcej dotkniętych chorobami wenerycznemi (1953), skórnemi (1529), oczu (1303), chorobami krwi (1180), narządu oddechania (916), trawienia (732). Na gruźlicę chorowało 664 (zmarło 238), na choroby układu nerwowego 711, choroby narządu płciowego 556, na nowotwory 370, choroby narządu krążenia krwi 247, na rany 235, choroby organów moczowych 216. Z chorób zakaźnych — na tyfus 198 (zmarło 24), na cholerę 3 (zmarło 2), dyfteryę 24 (zmarło 3), na ospę 34 (zmarło 8), skarlatynę 79 (zmarło 29), różę 94 (zmarło 4), dysenteryę 21 (zmarło 4). Najwyższy stan chorych 27 marca — 903, najniższy 28. września 584.

W ciągu r. 1895 odmówiono przyjęcia do zakładu 279 osobom, jużto dla braku objawów chorobowych, jużto dla nieuleczalności choroby, a temsamem braku kwalifikacyi do leczenia szpitalnego, wreszcie takim osobom, które zgłaszając się do szpitala z chorobą umysłową były już poprzednio leczone w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Porównanie ruchu chorych w 1874 i 1895 przedstawia następujące dane:

w 1874 leczono 5435 w ciągu 146.486 dni, średni pobyt 26.29, procent śmiert. 10.80%
„ 1895 „ 12.456 „ 253.124 „ „ „ 20.32 „ 7.43%

Na oddziale położnic:

w 1874 leczono 368 w ciągu 3.323 dni, średni pobyt 22.61 procent śmiert. 5.78%
„ 1895 „ 1182 „ 16.644 „ „ „ 14.08 „ 0.80%

W tym ostatnim oddziale w 1895 r. było dokonane 185 operacyj, a na oddziale gynekologicznym 102. Na oddziale ocznym zrobiono 554 większych operacyj, w tej liczbie wydobyto soczewkę z oka 135 razy.

W ubiegłym roku do kostnicy szpitala dostarczono 1403 zwłok z pośród tej liczby dokonano 948 sekcyj naukowych.

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich sześciu lat w szpitalu lwowskim przedstawia się jak następuje:

Rok	Ilość chorych	Dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chorych kosztowała zł.	ct.	Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem
1890	11.456	235.656	181.285	15	82	76·9	23·9
1891	12.539	253.610	190.830	15	21	75·2	27·4
1892	13.027	269.863	280.914	16	03	77·3	28·0
1893	12.409	254.471	200.638	16	16	78·8	28·31
1894	12.172	247.817	198.289	16	29	80·0	27·41
1895	13.638	269.768	210.529	15	43	78·4	25·29

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Ruch chorych.

Ruch chorych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie w r. 1895 był następujący:

Nazwa oddziałów	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Śmiertelność liczb.	Śmiertelność %	Leczono dziennie
Od chorób wewnętrz. i zakaźnych . . .	250	4.000	80.588	20·1	522	750	18 7	220 7
Od. chorób chirurgicznych	126	1.721	46.344	26·9	367	112	6 5	126 9
Od. chorób ocznych .	20	208	7 805	37·5	390	—	—	21·3
Od. chorób położniczo-ginekolog. . . .	60	1.034	22.173	21 4	369	12	1·1	60·7
Od. chorób syfilist. .	195	2 478	62.286	25·1	319	6	0·2	170·6
Od. chorób umysł. .	115	479	46.936	97·9	408	67	13·9	128 5
Razem . . .	766	9 920	266.132	26 8	347	947	9·5	729·1
Szpital św. Ludwika dla dzieci . . .	108	1.059	28.502	26 9	263	190	18·1	78·0
Szpital św. Ludwika oddz. oseskĂłw . .	12	265	5.277	19 9	439	86	32·4	14·7
Razem . . .	986	11.244	299.911	26 6	304	1223	10 8	821

Nieprzyjęto w ciągu r. 1895 mężczyzn 470, kobiet 552, a razem 1022. Najwyższy stan był 21. marca i wynosił 778, najniższy 630 d. 6. lipca.

Według relacyi Inspektora szpitali w r. 1895 dokonano w zakładzie następujących zmian i zarządzeń pod względem administracyjnym i gospodarczym. Z funduszu preliminowanego na sprzęty, oprócz uzupełnienia zużytych i reparacyi popsutych, zrobiono we własnym zarządzie 35 żelaznych łóżek i dwa żelazne łóżka dla epileptyków; sto sztuk ramek drewnianych z oszkleniem do przepisów o zachowaniu się chorych w szpitalu, które umieszczono we wszystkich salach i kurytarzach, stołów kuchennych 5 sztuk i tyleż na oddziały, 2 umywalnie, 8 szafek drewnianych 1 szafę dębową dla apteki, biurko dębowe dla kancelaryi zarządu, 4 szafek żelaznych przed łóżka dla oddziału chirurgicznego, dwa pulty dla kancelaryi zarządu; nareszcie sprowadzono z Wiednia wagę apteczną, do której dorobiono postument we własnym zarządzie. Z rubryki na utrzymanie budynków, oprócz zwykłych konserwacyjnych robót murarskich, stolarskich, ślusarskich, ciesielskich i zduńskich, powtarzających się corocznie dla utrzymania całości i czystości wykonano w r. 1895: *a)* Odnowiono stary gmach szpitalny w całej dwupiątrowej długości od strony podwórza, to jest od strony południowej i wschodniej i dorobiono dwadzieścia okien z okuciem i oszkleniem w miejsce zupełnie spruchniałych; gmach więc cały dawniej obdarty z tych stron i brudny, przedstawia się w zupełnie dobrym stanie; *b)* przerobiono dawną trupiarnię na mieszkanie dla odźwiernego, składające się z pokoju i kuchni; *c)* stosownie do zezwolenia Wysokiego Wydziału krajowego zaprowadzono gaz w dwóch kancelaryach oddziałów chorób wewnętrznych dla celów badań mikroskopowych; *d)* w gmachu administracyjnym wyrzucono frontowe zużyte kamienne schody i dano nowe, zużyte zaś przerobiono i osadzono przed kościołem od strony wchodu na miejsce drewnianych, zupełnie spruchniałych; *e)* w sali przyjęcia chorych ułożono posadzkę kamionkową, odnowiono całą ubikacyę i postawiono nowy piec kaflowy; *f)* w kuchni oddziału położniczo-ginekologicznego ułożono posadzkę z płyt cementowych w miejsce zupełnie spróchniałej podłogi; *g)* w korytarzu oddziału położniczo-ginekologicznego położono posadzkę kamionkową w miejsce podłogi zupełnie zniszczonej. Rurociągi

wodne w tymże korytarzu poprowadzone pokryto płytami żelaznemi. We framugach siennych tegoż korytarza zrobiono cztery szafy zamykane dla przechowywania bielizny, sprzętów i naczyń; *h)* w kuchni oddziału syfilistycznego na drugiem piętrze położono posadzkę z płyt marmurowych w miejsce zniszczonej podłogi; *i)* przed frontem domu administracyjnego przebrukowano zajazd i uzupełniono go nowym brukiem; *k)* przed pawilonem chirurgicznym od strony południowej, po prawej stronie, ułożono trotuar z płyt kamiennych i urządzono ściek wody deszczowej, zaś od strony zachodniej położono bruk z dzikich kamieni. Całą przestrzeń podwórza przekopano i urządzono gazony, które już są obsiane trawami, a w części zasadzone krzewami; *l)* przerobiono 16 sztuk latryn na system za otworzeniem drzwi spłókiwanych; *m)* zrestaurowano gruntownie desynfektor, który jest obecnie używany do desynfekcyi rzeczy zakażonych; *n)* urządzono laboratoryum bakteryologiczne w pawilonie chirurgicznym; *o)* urządzono kancelaryę parafialną i biblotekę szpitalną w ubikacyi obok apteki w starym gmachu; *p)* adoptowano mieszkanie dla asystenta szkoły położnych w ubikacyi oddziału skórnego; *q)* postawiono werandę naprzeciw pawilonu chirurgicznego. Węgli kamiennych do pieców i pod kotły parowe szpital otrzymuje po cenie 60 ct. za 100 *kg* z kopalni Szczerca, a po 66 ct. za 100 *kg* z kopalni Königsgrubbe. Pralnia wyprała w r. 1895 brudnej bielizny 361.675 *kg* czyli 765.640 sztuk kosztem 5.280 zł. 12 ct., zatem pranie jednej sztuki kosztuje 0·689 ct. Płótna sprowadzono z Korczyny, płócienka z Andrychowa, a koce białe w ilości 150 sztuk z Glinny-Nawaryi od Knauera. Koce te jednak nie są tak dobre, jak sprowadzane z Morawy, bo tkanina jest bardzo nierówna.

Szpital św. Łazarza wskutek napływu chorych i nieustannego wzmagania się dni leczenia zaczyna cierpieć na brak bielizny. Koszul naprzykład niema już nawet na cztery zmiany, kiedy powinno być najmniej na sześć na 766 łóżek. P. Dyrektor mówił mi, że na rok przyszły będzie prosić o wstawienie do budżetu oprócz zwyczajnej kwoty, jeszcze nadzwyczajną.

Kancelarya w porządku. Potrzeba będzie prędzej przysłać polecenie nieprzepisywania protokołu stanu chorych, bo tu już przystąpiono do tej roboty. Według wykazu zaległych kosztów leczenia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie i w zakładzie św. Ludwika dla dzieci, zestawionego na podstawie niesprawdzonych jeszcze przez Oddział rachunkowy Wydziału krajowego rachunków, właściwa zaległość kosztów leczenia w 1895 roku wynosiła 80.562 zł. 13$^1/_2$ ct., od obcokrajowych uzyskano 2.836 zł. 61 ct. Poleciłem p. Rządcy, aby ułożył praktyczniejsze relewy, nie zużywające tyle papieru jak obecnie, a któreby były równie dostępne dla kontroli i przedstawił je do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu.

P. Jakliński prowadzi aptekę wzorowo. Czynność jego nie ogranicza się na ekspedyowaniu leków i na prowadzeniu rachunków, bo mając ciągle na względzie zaoszczędzenie funduszu szpitalnego, zwraca uwagę pp. lekarzy ordynujących i Dyrektora, jeżeli jakikolwiek lek drogi, mogący być zastąpiony innym, tańszym, jest często używany. Tym sposobem szpital zawdzięcza mu corocznie oszczędność na lekach, aptekarz zaś ma uznanie u lekarzy, którzy chętnie idą za jego radami i wskazówkami. W r. 1895 z przeznaczonych na leki w budżecie 4.700 zł. było tylko wydano 4.017, a zaoszczędzono 683 zł. Ze względu więc na bardzo wielką pracowitość p. Joklińskiego, który pracuje nieraz w aptece po 16 godzin dziennie, ze względu na małą płacę i obóstwo tego urzędnika, Dyrektor szpitala chce prosić Wydział krajowy o podwyższenie płacy jego o 150 zł. rocznie ad personam, bo pracą swoją przynosi funduszowi szpitalnemu pięciokrotnie większe korzyści, aniżeli to podwyższenie płacy.

Szkoła położnych pomieściła się w szpitalu dobrze; prof. Mars doskonale ją urządził, ale miejsca posiada zbyt mało, tak, że 80 akuszerek, które tu obecnie pobierają naukę, zaledwo obrócić się mogą w tych salach, które są oddane do użytku szkolnego.

W spiżarni szpitalnej wszystkie wiktuały bardzo dobrej jakości, a co ważniejsza że pomimo to są bardzo tanio zakupione dzięki zapobie-

gliwości Rządcy. Jedzenie dla chorych zrobione było dobrze; pieczywo przyrządza się tu znakomicie.

Mur odgraniczający realność szpitalną od sąsiadów, w niektórych miejscach jest kompletnie zrujnowany i wkrótce runie; sztachety, któremi odgraniczył się zakład anatomii patologicznej od ogrodu szpitalnego są tak nizkie, że z łatwością można je przeleźć i nie ma wątpliwości, że szkody w ogrodzie szpitalnym będą bardzo wielkie. Do budowy altany dla chorych chirurgicznych na lato, rządca przystąpi z początkiem wiosny.

W szpitalu św. Łazarza w dniu inspekcyi znalazłem 780 chorych; przepełnienie prawie we wszystkich oddziałach wielkie tak, że potrzeba chorych pomieszczać na ziemi, na siennikach, pomimo wielkiej ilości leczonych ambulatoryjnie. Największe jednak przepełnienie na oddziałach wewnętrznych. Wskutek powiększenia taksy leczenia na I. i II. klasie, potrzeba będzie ulepszyć nieco urządzenie wewnętrzne tych klas. Ulepszenie to będzie kosztować do 1.000 zł., które jednak w jednym roku mogą być pokryte zwiększoną taksą, gdyż przy tej samej ilości chorych, jaka była w r. 1895 dochód zwiększy się według rachunku Dyrektora o 4.000 zł.

Na oddziale chirurgicznym w roku ubiegłym dokonano 1229 operacyj większych, w bieżącym zaś roku 153. Ambulatoryjnie zaś leczono na oddziale w roku ubiegłym 672, w bieżącym zaś 129. Na oddziale tym zaprowadzono puszkę, do której majętniejsi chorzy, leczeni ambulatoryjnie, za opatrunek otrzymany w szpitalu wrzucają 30 ct.; pieniądze te służą dla zakupna materyałów na opatrunki dla ambulatoryjnych chorych ubogich, a także na kupno alkoholu do mycia rąk w czasie operacyj.

Podnoszę z najwyższym uznaniem znaczenie posiedzeń lekarskich, na których młodsi lekarze przedstawiają ważniejsze wypadki przez nich na oddziałach obserwowane, do wiadomości ogólnej i przedyskutowują się w gronie lekarskim bezpretensyjnie, ale gruntownie, bo i starsi lekarze przyjmują udział w dyskusyi. Duszą tych posiedzeń są p. Dr. Obaliński, Pareński, a przedewszystkiem p. Dyrektor, który wszystkiem kieruje w szpitalu, wszystko wie i prowadzi zakład do wytkniętego przeznaczeniem swem celu. Posiedzenia te bardzo kształcą młodych lekarzy, rozwijają w nich chęć do pracy naukowej i zawodowej i czynią, że szpital jest tak pożytecznym dla kształcących się, jak i kliniki uniwersyteckie.

W szpitalu św. Ludwika znalazłem zwyż sto chorych dzieci. Ambulatoryjnie leczono w roku przeszłym 5350 chorych, w roku bieżącym już 541. Użycie limfy przeciwdyfterycznej daje świetne wyniki. Zakład prof. Bujwida dostarcza doskonałej limfy po 1 zł. za dawkę. Jest to dawka wystarczająca w przypadkach lżejszego i średniego natężenia choroby do wyleczenia. Przypadki ciężkie wymagają podwójnej dawki. W roku przeszłym zakupiono limfy prawie za 1.000 zł. Szpital ten pod względem administracyjno-gospodarczym i leczniczym pod kierunkiem tak znakomitego i energicznego prof. Jakubowskiego rozwija się nieustannie i nieustąpi pod względem wewnętrznego urządzenia żadnemu z zagranicznych. Śmiertelność w tym szpitalu w porównaniu z r. 1894 zmniejszyła się nadzwyczajnie, spadła bowiem z 30·1% na 18·1%, to jest o 12%.

Na oddziale umysłowo chorych, gdzie jest zaledwie 115 łóżek etatowych, znalazłem 124 chorych, a codziennie przychodzą żądania przyjęcia, którym dla braku miejsca zadość uczynić niepodobna.

Na radzie Wydziału krajowego 3. marca uchwalono wyrazić uznanie Dyrektorowi i Rządcy. Aptekarzowi Jaklińskiemu udzielić remuneracyi 100 zł. Zaniechać przepisywania protokołu stanu chorych.

Po zamianowaniu Dr. Henryka Jordana zwyczajnym profesorem w uniwersytecie Jagielońskim i objęciu przez niego kierownictwa krakowskiej c. k. kliniki ginekologiczno-położniczej, w myśl statutu szpitala św. Łazarza w Krakowie, mianowaliśmy go prymaryuszem oddziału położniczo-ginekologicznego w szpitalu z płacą roczną 650 zł. LW. 69.595/95.

W r. 1895 poniósł szpital ciężką stratę przez śmierć zasłużonego i znakomitego profesora okulistyki w uniwersytecie Jagiellońskim Dra Łucyana Rydla, który był zarazem prymaryuszem oddziału chorób ocznych szpitala. Zastępczo kierowali oddziałem tym Prof. Dr. Rydiger i Doc. Dr.

Sroczyński, obecnie zaś kieruje nowomianowiany profesor okulistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Wicherkiewicz.

Aparat desynfekcyjny, na który Wys. Sejm zezwolił wstawić do preliminarza budżetu szpitalnego 3.500 zł., już jest urządzony i rozmiary jego pozwalają poddać desynfekcyi odrazu całe łóżko z pościelą, nadto przedmioty odrażone wychodzą z aparatu osuszone za pomocą gorącego powietrza. Aparat ten będzie ważnym uzupełnieniem urządzeń szpitalnych pod względem zdrowotnym.

Przy pawilonie chirurgicznym stanęła także w b. r. przyzwolona przez Wys. Sejm weranda kryta, która dozwoli chorym w porze letniej przebywać stale na świeżem powietrzu, nadto będzie mogła służyć na pomieszczenie chorych podczas robót konserwacyjnych w salach chorych.

Na przedstawienie Dyrektora szpitalu św. Łazarza w Krakowie zezwoliliśmy, aby lekarze praktykanci szpitalni mogli być przydzielani do szpitala św. Ludwika dla nabycia wiadomości w zakresie chorób dziecięcych na przeciąg sześciu miesięcy; czas tam spędzony policzony im będzie do służby w szpitalu św. Łazarza odbytej. Przydzielanie praktykantów do szpitala św. Ludwika ma się odbywać za porozumieniem z Dyrekcyą tegoż szpitala. LW. 69.970/96.

Rada miasta Krakowa uchwałą z d. 16. kwietnia 1891 zezwoliła, ażeby szpital św. Łazarza składał zwłoki osób zmarłych w tymże szpitalu, w szpitalu św. Ludwika lub w zakładach klinicznych, po ich sekcyonowaniu, w miejskim domu przedpogrzebowym na cmentarzu w Rakowicach za opłatą po 150 zł. rocznie z góry w ciągu 10 lat. Umowy formalnej nie zawarto, gdyż magistrat uznał ją za zbyteczną. Ponieważ przy nowym zakładzie anatomii patologicznej jest osobna sala, która służy za dom przedpogrzebowy i gdzie są składane wszystkie zwłoki przed wywiezieniem ich na cmentarz, udaliśmy się do magistratu miasta Krakowa o zwolnienie od warunków używania przedpogrzebowego domu miejskiego na lat 10 i już nie wstawiamy do budżetu kwoty 150 zł. na ten cel przeznaczony. LW. 65.809/96.

Z wykazów lekarskich wyjmujemy następujące dane: Na 9920 leczonych w szpitału św. Łazarza dotkniętych gruźlicą było 988, a z tych zmarło w zakładzie 277, dotkniętych różnemi nowotworami było 411, z których zmarło 66; z chorobami układu nerwowego 486, z których zmarło 90, z chorobami narządu pokarmowego 641 (zmarło 65), z chorobami dróg moczowych 274 (zmarło 70), z chorobami narządów płciowych niewenerycznych 573 (zmarło 6), wenerycznych 1437, skórnych 74 (zmarło 3); zakaźnych 613 (zmarło 61). Dur plamisty (60 przypadków) groźnie panował w lutym i w marcu, a przypadki zejścia śmiertelnego z powodu choroby tej dotyczyły przeważnie ludzi zdrowych, silnie zbudowanych i dobrze odżywionych; u ludzi zaś wątłych, licho zbudowanych i odżywionych przebieg był o wiele łagodniejszy. Jeden z dozorców zaraził się w szpitalu i umarł na tą chorobę; 5 przypadków ospy miało przebieg łagodny, gdyż dotknięci byli szczepieni, lecz nie rewakcynowani. Przypadki żołądkowo-kiszkowe, z powodu cholery na kresach wschodnich Galicyi, były traktowane jako podejrzane z największą ostrożnością; przebieg ich jednak w ogóle był bardzo łagodny. Większych i mniejszych operacyj na oddziale chirurgicznym dokonano 1212. Na odddziale chorób krtani leczono 98 chorych. Na oddziale położniczym dokonano operacyj 83, ginekologicznym 45. W prosektoryum dokonano 1032 sekcyj naukowych. Chemik szpitalny dokonał 633 rozbiorów w celach leczniczych, oraz 4 rozbiory wina i mleka.

Ponieważ Dr. Paszkowski, prymaryusz oddziału I. A. chorób wewnętrznych jest złożony ciężką chorobą, prawdopodobnie nieuleczalną, zastępstwo jego poruczonem zostało prymaryuszowi drugiego oddziału chorób wewnętrznych, profesorowi Drowi Pareńskiemu. LW. 57.688/96.

Docentowi laryngologii w Uniwersytecie Jagiellońskim i asystentowi w oddziale dla chorób krtani w szpitalu św. Łazarza Drowi Al. Baurowiczowi, daliśmy pozwolenie odbywania wykładów z zakresu chorób górnych dróg oddechowych w kancelaryi oddziału krtaniowego z warun-

kiem, aby się zastosował do wskazówek Dyrektora, zmierzających do przestrzegania porządku domowego. LW. 58.725/96.

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich sześciu lat w spitalu św. Łazarza w Krakowie przedstawia się tak:

Rok	Ilość chorych	Dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chorego kosztowała zł	ct.	Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem kosztowało
1890	7.575	196.901	175.169	23	12	88.9	29.23
1891	8.285	215.543	173.875	20	98	80.6	28.83
1892	8.745	219.036	178.286	20	38	81.0	29.77
1893	9.456	230.890	176.379	18	65	76.3	27.51
1894	9.426	250.909	184.857	19	61	73.6	26.78
1895	9.920	266.132	194.309	19	58	73.01	26.39

Zakład dla umysłowo chorych w Kulparkowie.

Ruch chorych w zakładzie dla umysłowo-chorych w Kulparkowie w ostatnich sześciu latach był następujący:

Rok	Ilość łóżek	Leczono	Dni leczenia	Opuściło zakład: Wyleczonych	Niewyleczon.	Za rewersem	Do innych zakł.	Zbiegło	Śmiertelność: Liczbowa	%	Średni pobyt	Leczono dziennie
1890	572	1.196	215.149	200	149	104	11	1	144	12·0	180·0	589
1891	572	1.274	218.180	224	203	98	10	2	137	10·7	171·1	597
1892	572	1.310	229.993	230	186	95	5	3	151	11·5	176·	640
1893	572	1.342	234 597	230	231	72	14	6	170	12·6	174·	643
1894	572	1.342	232.411	112	178	72	14	6	154	11·4	173·	636
1895	572	1.364	239.198	242	178	95	12	4	141	10·3	175·	655

Z raportu inspektora szpitali przytaczamy następujące wyjątki;

„W dniu inspekcyi znalazłem w zakładzie 664 chorych, a mianowicie 327 kobiet i 337 mężczyzn, z których 3 jest pielęgnowanych na klasie pierwszej, 54 na klasie drugiej, a 607 na klasie trzeciej. W leczeniu chorych źle odżywionych w ostatnim czasie zaczęto używać z bardzo dobrym skutkiem wstrzykiwań solucyi arsenikowej Faulera, a na oddziale chorych kobiet wszystkie niespokojne są trzymane w łóżku, gwałtowne zaś są zawijane w wilgotne prześcieradła aż do uspokojenia. Jest to nowy sposób leczniczy, zalecony przez jednego z psychiatrów niemieckich i jak mogłem sądzić na razie jest bardzo skuteczny, bo nieporównanie większy spokój panuje na tym oddziale, aniżeli było poprzednio. Dyrektor ma zamiar, jeżeli doświadczenie okaże się zadowalniającem, wszystkie separatki zamienić na pokoje dla chorych, potrzebujących odosobnienia i znieść zupełnie zamykanie szałowych do separatek. Zdumiewającym jest fakt, iż są chorzy, leżący w łóżku po lat kilka i u żadnego z nich niema odleżyn. Na oddziale kobiet i na oddziale mężczyzn jest kilka osób, które niegdyś popełniły zbrodnię w szale namiętności i są obecnie zupełnie zdrowe, lecz tak ich najbliżsi, jak również gminy odebrać z zakładu nie chcą Potrzeba jednak obmyśleć dla nich coś przecie, zostawać bowiem latami całemi wśród obłąkanych niepodobna, bo nareszcie dostaną rzeczywiście obłędu. Jedna z nich w złości podpaliła chatę męża, druga zabiła dwoje dzieci swoich, lecz obecnie są zupełnie spokojne i zdrowe na umyśle, tylko nikt ich z zakładu odebrać nie życzy. Zakład posiada 40 łóżek siatkowych dla epileptyków i skłonnych do samobójstwa. Łóżka te zakupiono w Wiedniu

i w Pradze po 40 zł. za sztukę. Dyrektor starał się robotę tych łóżek oddać ślusarzom krajowym, ale musiał odstąpić od tego zamiaru, bo próba okazała się zbyt kosztowną i za jedno łóżko zapłacono 60 zł. Dzięki naprawom, dokonanym w kaloryferach w pawilonach dla niespokojnych, wszystkie pokoje obecnie ogrzewają się dobrze. W magazynie wiktuałów produkta znalazłem najlepszej jakości; oglądałem przywiezione na dzień następny mięso i uznałem je za zupełnie odpowiednie. W kuchni probowałem wszystkie potrawy, przyrządzenie było dobre i smaczne, chleb w własnej piekarni wypieczony — doskonały. W kuchni są dwie książki, w których codziennie lekarz dyżurny zapisuje uwagi, dotyczące przyrządzenia żywienia chorych i dostawy mięsa W ubiegłym roku w zakładzie kulparkowskim postawiono nowy stojący kocioł parowy, a także rezerwoar na wodę dla nowego kotła, objętości dwa metry sześcienne; postawiono budynek nowy dla trzeciego kotła na miejscu, gdzie dawniej stał budynek piły cyrkularnej; postawiono nowy budynek dla piły cyrkularnej, zmieniono koryta dachowe na głównym budynku; dano nową podłogę betonowo-mozaikową w łazienkach oddziału męskiego, w kuchni i korytarzu po stronie oddziału męskiego od kuchi do łazienek; dano nową podłogę betonową w krowiarni; kupiono pięć wanien miedzianych do łazienek oddziału męskiego; sprawiono 41 łóżek żelaznych i 48 materacy drucianych.

W dalszym ciągu opatrywałem gospodarstwo krowie zakładu i trzodą chlewną: ta ostatnia wynosi 90 sztuk; krów zakład ma 26 i dziennie otrzymuje z nich do 170 litrów mleka. Bielizny zakład posiada mało, ale do budżetu 1896. r. wstawiona kwota dozwoli usunąć ten brak tak ważny. Dla naprawy podartej bielizny zakład ma dwie szwaczki i część chorych posyła się do tej pracy. W końcu uważam za obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Wydziału krajowego na zasługi Dra Kruszyńskiego, sekundaryusza na oddziale chorych kobiet, który od tak długiego czasu kieruje tym oddziałem, a taktem swym, spokojem i pracowitością zyskał uznanie tak chorych, jak i przełożonych swoich i obecnie gorąco dopomaga Dyrektorowi do wprowadzenia nowego sposobu leczenia szałowych, o którym wspomniałem wyżej.

Na Radzie dnia 18. lutego uchwalono: 1. Wezwać Dyrektora, aby w swoim czasie zdał sprawę o skutkach trzymania niespokojnych w łóżkach; 2. zapytać Sądu wyższego, co robić ze zbrodniarzami wyleczonymi i 3. Kruszyńskiemu dać 200 zł. remuneracyi.

Z innych spraw Zakładu notujemy następujące:

Na miejsce Dra Michała Plucińskiego, który z powodu chorobliwego stanu podał się do emerytury, mianowaliśmy Dra Kolbergera Władysława prymaryuszem zakładu. LW. 422/96. Sekundaryuszem zaś Dra Juliana Woszczyńskiego.

W r. 1895. używano chorych do roboty w różnych warstatach, w ogrodach, w krowiarni, praczkarni, kuchni, do szycia i naprawy bielizny i t. d. w ogólnej liczbie 307 w ciągu 18.280 dni i zapłacono im w myśl statutu (§. 22) — 748 zł. 36 ct. Uszyto bielizny nowej i naprawiono starej sztuk 13.041.

Za 10-letnią nienaganną służbę dozorczyni Katarzyna Sebda otrzymała uchwaloną przez Wysoki Sejm nagrodę 10 dukatów, które doręczył jej szef Departamentu sanitarnego wobec zgromadzonego personalu lekarskiego i urzędniczego, tudzież dozorczyń i chorych, podczas urządzonej w tym celu uroczystości, połączonej z muzyką tańcami i przekąską dla chorych.

C. k. Sąd krajowy wyższy we Lwowie, rozporządzeniem z d. 5. listopada 1895 L. 16.065 zarządził, aby każdy do zakładu przyjęty chory, był przez lekarzy sądowych badany, a gdyby to do dni 30 uczynionem nie było, ma być wprost c. k. Sąd wyższy o tem we Lwowie uwiadomiony.

W roku 1895 leczono według form chorobowych: na niedołęstwo umysłowe 11 na osłabienie umysłu wrodzone 32, zadumę 42, szaleństwo gwałtowne 28, obłąkanie ostre (amentia) 362; pomięszanie zmysłów (paranoia) 187, chorobę umysłową okresową 40, niedołęstwo umysłu następowe 272, chorobę umysłową z porażeniem 152, z padaczką 103, z macien-

nictwem 25, z nerwicami 12, na obłęd opilczy 88, symulantów 4. Obcokrajowych leczono 21; chorych izraelitów leczono 261, zbrodniarzy różnych kategoryj 66, a mianowicie mężczyzn 44, a kobiet 22. Dni leczenia było według I. klasy 1281, według II. 17896; — według III. 220021. Razem 239.198. Najwyższy stan chorych był 10. lipca 702, a najniższy dnia 1. stycznia 614; leczono przeto przeciętnie 655 chorych dziennie. Chory pozostawał przeciętnie 175 dni w zakładzie, a utrzymanie jednego chorego kosztowało 133 zł. 22 ct.

Wypadki.

W roku ubiegłym przybyło do zakładu 17 chorych z różnemi obrażeniami ciała, ze zdarciem naskórka, pochodzącem od krępowania powrozami, z sińcami od pobicia, z różnemi ranami i ze złamaniem obojczyka i żeber. O wypadkach, które groziły zdrowiu lub życiu chorych donoszono natychmiast prokuratoryi, o wszystkich zaś wogóle Dyrekcya zakładu składała raporta Wydziałowi krajowemu. Z liczby tych 17 chorych 5 zmarło w zakładzie wkrótce po przybyciu do zakładu.

Z wypadków zapisanych w księdze, a które się stały w samym zakładzie notujemy, że chorzy uszkodzili chorych 9 razy, nie było jednak ani jednego wypadku śmiertelnego. Chorzy pobili posługę 3 razy. Uszkodzeń przypadkowych było 6. Nareszcie 5 zbiegło z zakładu lub z roboty w polu; z nich 2 wróciło do zakładu.

Gospodarstwo.

Gospodarstwo zakładowe składało się z następujących działów: Gospodarstwo polne, ogrodowe, mleczne, trzody chlewnej, zakupno wołów, zakupno baranów. Wyniki były następujące. 1. Gospodarstwo polne. Czysty dochód z pola po odtrąceniu podatku gruntowego, ubezpieczeń budynków gospodarczych i produktów od ognia wynosił 840 zł. 77 ct. 2. Gospodarstwo ogrodowe przyniosło czystego dochodu 641 zł. 50 ct. 3. Gospodarstwo mleczne po strąceniu wydatków wykazało w czystym dochodzie 1182 zł. 79 ct. W ciągu roku wyrobiono we własnym zarządzie 155 kil. masła i 61 kil. sera; do wydatków przyjęto nie tylko utrzymanie krów, lecz także i służby i wszelkie reparacye w krowiarni w ciągu roku dokonane. 4. Gospodarstwo trzody chlewnej przyniosło czystego zysku 1582 zł. 94 ct. bez uwzględnienia, że produkt rzeźny przez cały rok rachowano taniej od cen targowych. 5. Zakupno wołów. W roku 1895 zakupiono 12 sztuk wołów, które po obrobieniu roli i wywiezienia nawozów sprzedano; czysty zysk z tego działu wynosił kwotę 120 zł. 6. Zakupno baranów. W roku ubiegłym zakupiono 229 sztuk baranów, które zabito i spożytkowano w zakładzie. Dział ten pomijając, że mięso obliczało się niżej ceny targowej nie przyniósł czystego dochodu, a przeciwnie stratę 8 zł. 2 ct., z powodu spadku ceny skórek baranich, w chwili bowiem rozpoczęcia bicia baranów skórki ceniono wyżej i według tych cen normowano cenę mięsa, przy sprzedaży zaś projektowanej ceny za skórki osiągnąć nie było można.

Oprócz sprawienia trzeciego stojącego kotła parowego i lepszego umieszczenia piły cyrkularnej, używanej do piłowania drzewa, naprawiono dach na budynku głównym. Przerobienie koryt zapobiegło nagromadzaniu się i stagnacyi śniegu w czasie zimy, powodujące zaciekanie sufitów.

Podłogę i sklepienia łazienek naprawiono. Zrobiono podłogę betonową w kuchni i w korytarzu od kuchni do oddziału męskiego. Tego rodzaju podłogi nie tylko że dają się czysto utrzymać lecz będąc trwałemi zmniejszają koszt konserwacyi, gdy podłogi z desek wymagają częstej reparacyi. Wskutek pojawienia się zarazy zrzutu cieląt, w krowiarni, całą podłogę zerwano i zastąpiono ją podłogą betonową. Dało to możność utrzymania większego porządku i ułatwiło całkowite zmywanie podłogi, czego dawniej robić nie było możności.

Wyprano bielizny zakładowej 221.317 sztuk, bielizny zaś Sióstr Miłosierdzia 17.602 sztuk.

W październiku b. r. Dyrektor zakładu doniósł, że cztery rezerwoary w wieży, z których cały zakład otrzymuje wodę wskutek rdzawienia żelaznej blachy są w takim stanie iż grożą przedziurawieniem. Wydelegowaliśmy przeto komisyę złożoną z rzeczoznawców dla zbadania stanu

rzeczy i przedstawienia czy rezerwoary te mogą jeszcze służyć czas jakiś, czy też mają być zastąpione natychmiast nowymi. Komisya doniosła że blacha rezerwoarów, po 19-letniem użyciu jest tak przeżarta rdzą, że w niektórych miejscach, z dawnych 4 cm. grubości pozostało nie więcej nad 1·5 a nawet i mniej, zwłaszcza w górnych dwóch rezerwoarach, dostarczających wodę do głównego budynku, gdyż rezerwoary te były z początku oszalowane. O naprawie ich przez łatanie mowy być nie może. Komisya zaproponowała wyczyszczenie za pomocą drucianych szczotek bocznych stron rezerwoarów na zewnątrz, dolnej zaś strony na wewnątrz a następnie wysmarowanie tych miejsc masą Dra Grafa z Berlina (Schuppenpancerfarbe) która wytrzymuje działanie nawet morskiej wody. Rzeczoznawcy mają przekonanie, że poprawione tym sposobem rezerwoary wytrzymają jeszcze do 1898 r., w którym muszą być zmienione Aby jednak nie być zaskoczonemi niespodziewanie poleciliśmy Dyrektorowi zakładu porozumieć się z różnemi firmami tak zagranicznemi jak i krajowemi, aby mieć możność w razie potrzeby jaknajrychlej i najkorzystniej dla funduszu krajowego przystąpić do zmiany rezerwoarów. Według obliczenia rzeczoznawców zupełna zmiana rezerwoarów starych nowymi z ustawieniem będzie kosztować do 2.100 zł. Małe rezerwoary w pawilonach dla niespokojnych, które się psuć zaczynają, mogą być naprawione blachą wziętą z rezerwoarów na wieży umieszczonych. LW. 66.261.

Zestawienie wydatków w ciągu ostatnich lat sześciu w zakładzie kulparkowskim wykazuje następujące cyfry:

Rok	Ilość chorych	Dni leczenia	Wydatek roczny	Cała kuracya chorego kosztowała		Dzień leczenia kosztował	Żywienie z pieczywem i winem kosztowało
				zł.	ct.		
1890	1.196	215.149	155.109	129	68	72·1	25·42
1891	1.274	218.180	173.445	136	77	79·5	28 59
1892	1.310	229.993	190 860	145	70	75·9	31·2
1893	1.342	234.597	183.827	123	42	78·3	29·6
1894	1.342	232.422	188.727	140	63	81·1	28 64
1895	1.364	239.198	195 627	143	42	81·7	27·37

Szpitale prowincyonalne.

Ruch chorych.

Ruch chorych w szpitalach prowincyonalnych i wydatki na ich utrzymanie w ciągu ostatnich sześciu lat były następujące:

Rok	Łóżek	Chorych	Dni leczenia	Średni pobyt	Jedno łóżko było zajęte dni	Umarło liczbowo	Umarło %	Ilość leczonych dziennie	Wydatek roczny na wszystkie szpitale	Koszt leczenia jednego chorego	Koszt dnia leczenia	Żywienie
										zł r.		
1890	1784	22.856	564.402	24·8	316	1535	6·7	1546	290.507	12·71	51·4	18·6
1891	1782	24.182	579.400	23·9	324	1677	6·9	1587	290.080	11·99	50·0	20·0
1892	1784	25.814	600.061	23·2	336	1928	7·4	1644	303.716	11·73	50·6	21·4
1893	1876	25.623	608.108	23·7	324	1914	7·4	1666	296.794	12·53	48·8	18·4
1894	1899	26.571	634.287	23·8	334	1955	7·3	1737	321.594	12·10	50·7	19·9
1895	1901	28.281	664.901	22·8	350	1913	6·7	1776	333.889	11·81	51·7	19·2

Inspektor szpitali przedstawił ogólne sprawozdanie o stanie szpitali prowincyonalnych i o środkach usunięcia w nich istniejących braków dla użytku ankiety, mającej na celu ułożenie ustawy, normującej stosunki szpitalne. Sprawozdanie to przedstawiamy na czele relacyj szczegółowych o szpitalach na prowincyi.

„Przedewszystkiem, powiada inspektor, uważam za konieczne przedstawić krótki pogląd na historyczny rozwój tych szpitali, tym sposobem bowiem rozjaśni się wiele rzeczy, które bez tego nie mogłyby być zrozumiałemi.

„Wysoki Rząd, oddając w r. 1866 szpitale lwowski i krakowski w zarząd Wydziału krajowego, zaznaczył, że co do reszty publicznych szpitali w Galicyi, „kierunek administracyjny tych szpitali na Wydział krajowy przejść nie może, nie narusza to jednak wpływu, który Wydziałowi krajowemu na zakłady gminne na mocy ustawy gminnej przysługuje. Wpływ ten, według ustępu III. protokołu oddawczego, miał być tylko doradczy, w ważniejszych sprawach, które krajowa władza polityczna miała mu komunikować.

„Dlatego też do r. 1869 szpitale prowincyonalne zostawały pod dozorem, czyli właściwie zarządem c. k Starostw. Stan tych szpitali w wielu miejscach był prawdziwie okropny. Nietylko w mniejszych, ale i w wielkich miastach (n p. w Przemyślu) nie było nawet rozdziału chorych według płci, a pielęgnowanie i leczenie było niżej krytyki; w wielu szpitalach ordynującymi lekarzami byli chirurdzy, słowa nierozumiejący ani po polsku, ani po rusku; chorych na tyfus powrozami przywiązywano do łóżka, aby wstać nie mogli w czasie silnej gorączki, rany opatrywano kapuścianymi liśćmi, leki kosztowały drożej, aniżeli żywność chorych (Sambor), śmiertelność była niesłychanie wielka (w 1873 r. 13·3%); niektóre szpitale były kompletnie obrabowane przez rządców (Sanok), a z 21 szpitali tylko trzy: w Tarnowie, Tarnopolu i Stanisławowie, posiadały własne fundusze, a i to w tym ostatnim Starostwo pozwoliło gminie zaciągnąć pożyczkę z funduszu szpitalnego, pożyczki zaś tej szpital dotychczas odebrać nie może, bo sprawa ta znajduje się w Trybunale administracyjnym.

„W takim to stanie szpitale z rąk c. k. Rządu przeszły w nieograniczony zarząd gmin, wskutek reskryptu Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. stycznia 1869 l. 360, jako zakłady gminne z zupełnem usunięciem wpływu Rad powiatowych i Wydziału krajowego. Gminy, nie mając najmniejszego pojęcia o właściwościach szpitali i wymaganiach leczniczych, prowadziły dalej dawną gospodarkę, połączoną z nadużyciami urzędników, przedsiębiorców i służby niższej

„Ze względu na interes chorych, których już wówczas pielęgnowano do tysiąca dziennie, ze względu na fundusz krajowy, który płacił za koszta pielęgnowania zwyż 150.000 złr. rocznie (jako połowę kosztów leczenia ubogich; drugą połowę ponosiły gminy), nareszcie ze względu na dobro samych zakładów, które szły ku ruinie i zupełnemu upadkowi, Wysoki Sejm w końcu 1869 r. uchwalił dwie ustawy, które otrzymały sankcyę

Najwyższą: pierwsza z nich oddawała kierunek administracyjny i wpływ na sprawy ekonomiczne Wydziałowi krajowemu, druga zaś ustanawiała Rady szpitalne, jako ciała doradcze, opiekuńcze i kontrolujące, zostawiając jednak wykonywanie zarządu szpitalnego, jak dotąd, gminie, a to do takiego stopnia, że w instrukcyi Inspektora szpitali, wydanej przez Wydział krajowy, w §. 4 wstawiono polecenie: „wystrzegać się wkraczania w zakres działania władz zarządzających". Dlatego też obowiązek Inspektora w pierwszych latach ograniczał się jedynie na pisaniu sprawozdań, co znalazł w szpitalach; trutynowanie zaś rachunków, kontrola zarządu ekonomicznego, a nawet badanie budżetów zostały oddane urzędnikom oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, którzy nigdy tych szpitali nie widzieli i którzy jedynie na podstawie sumarycznych zamknięć rachunkowych obliczali wysokość taksy szpitalnej.

„Objęcie kierunku administracyi szpitali prowincyonalnych przez Wydział krajowy wlało nowe życie w te instytucye; a podniesienie taksy wszędzie, gdzie potrzeba było odnowić lub wzmocnić inwentarze bielizny i sprzętów, usunięcie nieudolnych i niedbałych lekarzy i rządców, a mianowanie na ich miejsce ludzi energicznych i sumiennych polepszyło stosunki szpitalne.

„Zwierzchności gminne, pouczane przy każdej inspekcyi co i jak należy robić w szpitalach, aby te ostatnie odpowiadały przeznaczeniu swemu, otrzymawszy środki materyalne w podwyższonej taksie, chętnie zajęły się nimi Wszędzie nakazano z reszt kasowych tworzyć rezerwowe sumy, przeznaczane dla ułatwienia gospodarstwa, wydane zostały pierwsze instrukcye dla szpitali, które ujednostajniły zarząd nimi. Budowy i przybudowy nowe zaczęto dokonywać powoli, częściowo, zapomocą zaliczek i pożyczek, spłacalnych z zapasów istniejących, z nadwyżek taks i z różnych drobnych zapisów. Do 21 istniejących szpitali przybyły trzy nowe: w Podhajcach, Sokalu i w Żywcu, a w dwóch miejscach: w Sanoku i Stryju, zbudowano nowe szpitale wskutek zezwolonej przez Wysoki Sejm dla każdego z nich pożyczki, spłacalnej z podwyższonej taksy. Tym sposobem 19 szpitali doprowadzono pod wszelkimi względami do należytego stanu.

„Znaczne jednak powiększenie wydatków wskutek przyjęcia na fundusz krajowy całkowitych kosztów leczenia ubogich chorych zaniepokoiło Sejm, następstwem czego było wydanie w r. 1881 polecenia, aby na przyszłość nie rozszerzano przestrzeni szpitali bez zezwolenia Sejmu.

W latach 1882—1886 zniżył Wydział krajowy taksy leczenia we wszystkich prawie szpitalach do ostatecznych granic i polecił używać fundusze rezerwowe na zaspokojenie zwyczajnych bieżących wydatków. Wskutek tego została n. p. taksa leczenia w szpitalu przemyskim zniżoną z 48 ct. dziennie na 33 ct. dopóty, dopóki cały fundusz rezerwowy, wynoszący 18.000 złr. nie został wyczerpany.

„To zniżenie taks i zniesienie funduszów rezerwowych, tudzież utrudnienia w przyjmowaniu chorych były tak ciężkim ciosem dla szpitali, że w ciągu sześciolecia (1881—1886) gospodarstwo ich, podniesione bardzo znacznie w pierwszym peryodzie, zostało znacznie zachwiane, a we frekwencyi nastąpiła stagnacya: w 1881 r. ilość dni leczenia, która w 1880 r. wynosiła 403.000, spadła na 345.000, a w 1882 r. na 318.000, a koszta leczenia za ubogich (Rubr. III.) z 224.499 złr. (w 1880 r.) na 174.258 złr. Wskutek braku gotówki szpitale zaczęły zadłużać się u dostawców i u gmin, od których zażądano, aby szpitalom udzielały zaliczek, zwrotnych z kwartalnych rachunków. W niektórych szpitalach, gdzie zarząd nie dość energicznie ściągał koszta leczenia, dług zaciągnięty u gmin doszedł do 5 lub 6 tysięcy (Stryj, Jasło, Sambor, Kołomyja i t. d.). Gminy, otrzymując pożyczone pieniądze tylko kapaniną, po kilkaset złr. przy każdym kwartalnym rachunku, odmówiły dalszych zaliczek i zniechęciły się zupełnie do szpitali, tak, że nawoływania Wydziału krajowego przestały skutkować, gminy bowiem, obarczone długami, nie chciały i rzeczywiście nie mogły nic robić dla szpitali.

„Wydział krajowy, przekonawszy się, że przyjęty system potrzebuje modyfikacyi, polecił oddziałowi rachunkowemu znowu przejrzeć taksy i podwyższyć je tam, gdzie jest konieczna potrzeba, a z powodu braku

sum rezerwowych musiał zacząć udzielać szpitalom zaliczek z funduszu krajowego. Jednocześnie wydał nową instrukcyę, wprowadzającą w życie komitety szpitalne, dla zapewnienia więcej energicznego zarządu miejscowego Zmiany te przyczyniły się do ponownego podnoszenia się szpitali, ale przyszłość ich zostanie zapewnioną tylko wtedy, gdy będzie wydana ustawa, która unormuje wszystkie stosunki szpitalne.

„Ogół szpitali na prowincyi można podzielić na trzy kategorye:

I. Zakłady uporządkowane zupełnie i niepotrzebujące żadnych nadzwyczajnych środków dla utrzymania ich w dobrym stanie:

1) w Brodach, 2) w Drohobyczu, 3) w Przemyślu, 4) w Rzeszowie, 5) w Sanoku, 6) w Sokalu, 7) w Tarnowie, 8) w Żółkwi i 9) w Żywcu.

II. Zakłady potrzebujące pewnych nakładów na ich naprawę:

1) w Białej konieczną jest przybudowa chociażby kilku sal,
2) w Bochni — naprawa całego domu i budowa domu dla zakaźnych,
3) w Brzeżanach — całe nowe wewnętrzne urządzenie,
4) w Jaśle — naprawa dachu.
5) w Kołomyi — naprawa całego budynku,
6) w Podhajcach — wybudowania pomieszczenia dla Sióstr Miłosierdzia i dla zakaźnych,
7) w Stanisławowie — naprawa całego budynku,
8) w Stryju — naprawa latryn,
9) w Wadowicach — urządzenie wewnętrzne nowego budynku,
10) w Zaleszczykach — potrzeba przybudowy dla rozszerzenia szpitala,
11) w Złoczowie — naprawa gospodarskich zabudowań.

III. Zakłady potrzebujące większych środków dla przyprowadzenia ich do zupełnego porządku:

1) w Nowym Sączu, 2) w Tarnopolu, 3) w Śniatynie i 4) w Samborze potrzebne są nowe budynki.

„Po tym wstępie historycznym przystąpię do sprawozdania o administracyi i gospodarstwie i coby należało zrobić dla usunięcia pewnych niedogodności i braków w szpitalach naszych na prowincyi.

1. Administracya. Bardzo dobrze się stało, że zarząd i kierownictwo szpitali, które dawniej sprawowała Rada miejska, wskutek wydanej przez Wydział krajowy nowej instrukcyi, przeszły na tak zwany komitet szpitalny, pod przewodnictwem burmistrza, bo obecnie jest osoba odpowiedzialna za szpital, wtedy gdy dawniej jej nie było. Większość komisyi sanitarnej Wysokiego Sejmu w tym roku zgodziła się na to, aby w komitecie szpitalnym na przyszłość było trzech członków: burmistrz, delegat Wydziału krajowego i dyrektor szpitala i żeby ten ostatni był wykonawcą uchwał komitetu. Taki zarząd będzie najodpowiedniejszy, bo opieka gminy, a ewentualnie Rady powiatowej będzie zapewnioną; do Rady wejdzie delegat Wydziału krajowego, który, jako zupełnie niezawisły członek, będzie pośrednikiem między lekarzem i burmistrzem w razie różnicy zapatrywań; lekarz zaś, w którego interesie jest największy rozwój szpitala, będzie odpowiedzialnym za wszystko, co się stanie w zakładzie Większa ilość członków w komitecie nie jest pożądaną, bo zrobiłaby ciało administracyjne ciężkiem.

2. Gospodarstwo. W szpitalach prowincyonalnych gospodarstwo jest nieporównanie oszczędniejsze, aniżeli w zakładach krajowych, dlatego przedewszystkiem, że dyrektor, czyli prymaryusz tego zakładu, nieustannie musi mieć przed oczyma budżet, którego przekroczyć nie powinien, bo dochód takiego szpitala jest ograniczony, wtedy, gdy w szpitalach krajowych budżet obchodzi nie prymaryuszów, a samego tylko dyrektora, obowiązanego do śledzenia, aby przekroczeń nie było.

Szpitale, w których są Siostry Miłosierdzia, odznaczają się większą schludnością, ale nie tańszem gospodarstwem; owszem żywienie chorych jest tańszem tam, gdzie są rządcy, bo sam wikt Sióstr jest kosztowniejszy. Gospodarstwo Sióstr daje jedynie pewność, że obawiać się o nadużycia nie potrzeba.

Koniecznem jest zaprowadzenie w każdym szpitalu funduszu rezerwowego, bez czego żadne gospodarstwo iść dobrze nie może. Zresztą tak nakazuje reskrypt ministra spr. wewn. z r. 1857. W tym celu przy układaniu budżetu należy polecić zarządom, aby co kwartał z kosztów leczenia odkładano od 50 do 100 złr. na książeczkę Kasy oszczędności i żeby tej sumy nie wydawano na potrzeby zwykłe. Obrachowanie taksy leczenia według przecięcia zamknięć rachunkowych z trzech lat ostatnich, jak nakazuje wyżej wspomniane rozporządzenie ministra spr. wewn. 1857 r., nie jest praktyczne, bo zamknięcia rachunkowe nie mogą dać wskazówki, jakie są rzeczywiste potrzeby szpitali na przyszłość. Jeżeli więc ten proceder ma być zostawiony i na przyszłość, potrzeba będzie polecić zarządom szpitali, aby przy zamknięciach rachunkowych jednocześnie przedstawiano wykaz potrzeb szpitalnych, które nie mogą być pokryte z sumy, przypadającej z trzechletniego przecięcia. Zmiana tego zwyczaju jest łatwa, bo późniejsza ustawa z dnia 12. grudnia 1869 o nadzorze nad szpitalami mówi: „Wysokość należytości za leczenie i pielęgnowanie chorych, jakoteż wszystkie zmiany tej należytości ustanawia Wydział krajowy za porozumieniem się z c. k. polityczną władzą krajową“.

3. Przepełnienie naszych szpitali prowincyonalnych stało się ich chroniczną chorobą i wzrastać będzie nieustannie, bo liczba szpitali, a w nich liczba łóżek w kraju naszym jest za mała w stosunku do ludności, jeden bowiem szpital powszechny przypada u nas na 237.000 ludności, wtedy gdy w Czechach jeden szpital obsługuje 81.000 ludności, w Styryi 80.000. Jedno łóżko w szpitalach naszych przypada na 1.400 ludności, w Czechach na 511 ludności, w Styryi na 278. W ostatnich czasach stworzono w kraju „okręgi sanitarne“. Instytucya ta prawdopodobnie mocno się przyczyni do zwiększenia przepełnienia szpitali powszechnych, w braku gminnych, bo leczenie ubogich w wypadku ciężkiej słabości na miejscu jest wprost niemożliwe, gdyż pomieszkania naszych włościan nie nadają się do pielęgnowania chorych. Jedynym ratunkiem na przepełnienie byłoby tworzenie większej ilości szpitali prowincyonalnych, z których każdy posiadałby najmniej 40—60 łóżek, bo w mniejszych koszta administracyjne są zbyt wielkie, a zatem taksa leczenia musiałaby być znacznie wyższą. Ale temu postępowaniu stoi najwięcej na przeszkodzie sama budowa szpitali, wymagania bowiem władzy zatwierdzającej plany są tak wielkie, że obecnie nie ma sposobu postawić budynku na 50 łóżek taniej, aniżeli za 50.000 złr., wtedy gdy jeszcze niedawno budowaliśmy szpitale na 80—100 łóżek za 23—30 tysięcy*).

Utrudnieniem wielkiem przy budowie szpitali jest długi czas potrzebny, nim plany przez odnośną władzę zatwierdzone zostaną. W Tarnopolu szpital stanąłby już przed ośmiu laty i kosztem o połowę tańszym, aniżeli teraz będzie kosztować; w Samborze gmina przed ośmiu laty powzięła uchwałę, aby zaciągnąć pożyczkę 25.000 na budowę szpitala, w nadziei, że Sejm udzieli brakującej reszty. Korespondencya tycząca się uchwalenia planu budowy ciągnęła się tak długo, że gmina zniechęcona te 25 tysięcy przeznaczyła na budowę koszar. W Wadowicach bardzo długie zatwierdzenie planów spóźniło budowę o rok cały, a w ciągu roku tego dawny budynek szpitalny stał się niemożliwym na pomieszczenie chorych.

4. Budowa szpitali. W Czechach i w Dolnej Austryi koszta budowy i przebudowy szpitali powszechnych ponoszą ci, którzy zakład utworzyli lub w zarząd swój przyjęli. W Styryi zaś do ponoszenia kosztów

---

*) Kupiono prywatne domy i przekształcono na szpitale: w 1872 r. w Bochni na 53 łóżek za 11.700 złr.; w Sokalu w 1874 r. na 73 łóżek za 16.500 złr.; w Śniatynie w 1874 r. na 24 łóżek za 4.500 złr. Postawiono nowe budynki: w Podhajcach w 1873 r. na 60 łóżek za 13.700 złr.; w Żółkwi w 1874 r. na 40 łóżek za 8.184 złr.; w Stryju w 1876 r. na 99 łóżek za 25.000 złr.; w Sanoku w 1879 r. na 80 łóżek za 26.000 złr.; w Brodach w 1887 r. na 70 łóżek za 28.000 złr.; w Żywcu w 1889 r. na 70 łóżek za 32.000 złr.; w Rzeszowie w 1887 r. na 100 łóżek za 42.000 złr.; w Drohobyczu w 1878 r. na 80 łóżek za 48.000 złr.

budowy i przebudowy jest obowiązany szpital sam; przeto w wypadku potrzeby Wydział krajowy udziela pożyczki, którą szpital spłaca z taksy leczenia. Tak też postępował i nasz Wydział krajowy z początku i zdaje się nie ma innego wyjścia w zastosowaniu do starych szpitali, przy których przyjęciu w zarząd kraju nie zastrzeżono się co do ponoszenia tych kosztów. W innych zaś szpitalach w akcie fundacyjnym będzie zastrzeżone, że instytucya, która prosi o przyznanie szpitalowi praw powszechności, przyjmuje też na siebie obowiązek przebudowywania, dobudowywania i budowy nowej.

5. Ściąganie kosztów leczenia. Jest to część gospodarstwa szpitalnego, która była powodem największych nadużyć tak w szpitalach przez rządców, jak w magistratach i starostwach przez urzędników. Przeciętnie rocznie dochód od samopłacących we wszystkich szpitalach prowincyonalnych wynosi 15.748 złr, a od zagranicznych 8.189 złr. Te ostatnie ściągają się przez Wydział krajowy. Opłata samych pisarzy dziennych, zajmujących się ściąganiem zaległych kosztów i dochodzeniem stanu majątkowego, w 24 szpitalach wynosi rocznie zwyż 8.000 złr., a razem z wydatkami kancelaryjnymi i kosztami kontroli dojdzie do 12.000 złr. Ze względu, że w szpitalach prowincyonalnych leczą się tylko ludzie ubodzy, czy nie lepiej by było zaniechać poszukiwania stanu ich majątkowego, a urządzić w szpitalach dwie klasy, różniące się pod względem wiktu. Każdy, kto będzie w stanie, zapłaci chętnie za lepszy wikt podwójną taksę. Kontrola będzie łatwa, odpadnie ogromna dzisiejsza korespondencya, wynosząca obecnie w niektórych szpitalach do 12.000 numerów. i znikną nadużycia, które obecnie odkryć można tylko przypadkowo. Gdyby jednak nie zgodzono się na to, to czy nie należałoby tak, jak jest we Francyi i w Królestwie polskiem, postarać się o wydanie ustawy, aby każdy obywatel kraju miał książeczkę legitymacyjną przynależności do gminy, z oznaczeniem jego majątkowych i innych stosunków; wtedyby także korespondencya zmniejszyła się ogromnie.

6. Część lekarska. Pod względem leczniczym szpitale prowincyonalne nie ustępują krajowym. Wszelkie operacye, nawet uważane za najtrudniejsze, dokonują się w szpitalach, chociaż niektóre z nich posiadają dość ubogie arsenały chirurgiczne. Rezultaty leczenia można widzieć z procentu śmiertelności, który w prowincyonalnych szpitalach wynosi 6·7%, zatem jest niższym prawie o dwa procenty od obu zakładów krajowych, a o cztery od szpitala św. Łazarza w Krakowie. Płaca lekarzy w szpitalach prowincyonalnych jest nadzwyczajnie mała w stosunku do pracy, która zajmuje każdemu z nich cały poranek, to jest właśnie wtedy, gdy miejscowa i pozamiejscowa ludność szuka zwykle porady lekarskiej i daje zarobek lekarzom. Jeden z naszych prymaryuszów (w Przemyślu) pobiera rocznie 1.000 złr., jeden (w Tarnowie) 900 złr., trzej po 800 złr., siedmiu po 700, a 11 po 600 złr. Sekundaryusze zaś pobierają od 300 do 400 złr. rocznie.

7) Powody zwiększania się wydatków z III. rubryki budżetu krajowego: „Koszta leczenia ubogich". Od chwili objęcia szpitali powszechnych w zarząd Wydziału krajowego i pierwszego wysłania Inspektora szpitali dla zdania sprawy o stanie tych szpitali w r. 1871 ilość ludności w kraju wzrosła o 22%. Ubóstwo wskutek zwiększenia się ludności, a małego rozwoju przemysłu także się zwiększyło, nic więc dziwnego, że z ubóstwem przybyły częstsze choroby Szpitale nasze, dawniej tak smutną sławę mające, w miarę rozwoju ich zaczęły zyskiwać coraz to większe zaufanie, z powodu ludzkiego postępowania, starannego leczenia i zdrowego a dobrego wiktu, ludność dawniej stroniąca od szpitali, obawiająca się ich jak największego nieszczęścia, teraz zaczęła garnąć się do nich. Niemało też przyczynia się do zwiększenia ilości leczących się wprowadzenie do zarządów szpitali zakonnic, gdyż to nadaje szpitalom tło religijne, szanowane przez lud nasz; dalej łatwe otrzymanie świadectw ubóstwa, ustanowienie okręgów sanitarnych i działające na wyobraźnię ludu zdumiewające nieraz wyleczenia, zwłaszcza chorób chirurgicznych, ktore dawniej prowadziły zwykle do fatalnego końca. Jak rosły wydatki kosztów leczenia ubogich w szpitalach prowincyonalnych wykazuje następująca tabliczka:

Rok	Ilość leczonych chorych	Dni leczenia	Koszt leczenia ubogich	Rok	Ilość leczonych chorych	Dni leczenia	Koszt leczenia ubogich
1872	9.201	139.833	116.540	1884	14.136	380.029	193.386
1873	7.115	126.153	100.165	1885	14.879	391.786	206.915
1874	6.268	164.188	120.728	1886	15.186	419.753	216.754
1875	7.721	176.795	140.049	1887	16.634	402.144	209.825
1876	6.974	195.579	143.777	1888	25.140	412.948	219.567
1877	11.417	236.982	191.940	1889	18.621	464.999	242.077
1878	11.025	309.665	210.237	1890	18.395	513.888	267.941
1879	10.724	287.319	201.532	1891	18.634	521.030	270.625
1880	13.392	278 347	224.499	1892	19.820	502.662	257.072
1881	12.586	253.239	174.258	1893	20.910	557.779	284.137
1882	11.838	439.625	170.183	1894	21.591	552.446	292.661
1883	12.974	523.709	193.911	1895	23.708	610.694	324.826

Ludność w ciągu tych 24 lat wzrosła o 22%. Ilość chorych szukających opieki szpitalnej powiększyła się o 61·2%, dni leczenia o 77·2%, koszta zaś leczenia urosły o 64·2%.

Biała. Szpital w Białej cierpi na nieustanne przepełnienie, a ilość chorych, przy 98 etatowych łóżkach, niekiedy dochodzi liczby 130. Świadczy to dobitnie o konieczności rozszerzenia szpitala, na które Wysoki Sejm zezwolił. Byłem u p. Burmistrza, aby dowiedzieć się, kiedy zamyśla przystąpić do tej budowy. P. Burmistrz oświadczył, że plany zostały już oddane budowniczemu i że na najbliższem posiedzeniu rady gminnej uchwała Wysokiego Sejmu będzie podana do wiadomości, a z wczesną wiosną 1896 r. przystąpi do budowy.

Ponieważ wiele chorych samopłacących żąda lepszego wiktu, na propozycyę więc Dyrektora komitet będzie prosić o zezwolenie na ustanowienie wyższej klasy za opłatą 1·50 złr. od osoby dziennie. Wiktuały w spiżarni znalazłem były dobre, a z wiktu chorzy są zupełnie zadowoleni. Czystość i porządek w szpitalu są utrzymane należycie, a chorzy obsłużeni bardzo dobrze. W magazynie znalazłem bielizny nie wiele: koszul jest tylko na cztery zmiany, a prześcieradeł nie ma nawet trzech zmian na etatową liczbę łóżek. Z koców Knauera szpital jest niezadowolony, bo tkanina jest nierówna i rzadka. Ze względu, że większość chorych tu leczonych jest przyzwyczajona do picia kawy na śniadanie, a normą ustanowione poranne pożywienie, według obrachunku dokonanego przez przełożoną Sióstr i Dyrektora szpitala, kosztuje to samo co kawa, zezwoliłem na udzielanie chorym kawy na śniadanie, z zastrzeżeniem, że dzienny koszt żywienia, który obecnie wynosi od 22 do 23 ct. dziennie na osobę, nie powiększy się. Siostra, prowadząca rachunki szpitalne, spełnia tę czynność bardzo gorliwie i energicznie, tak że zaległości kosztów leczenia zmalały bardzo znacznie. Według podanego mi rachunku z 9.113 złr. zaległych kosztów leczenia od obcokrajowych funduszów należy się tylko 5.296 złr., które niebawem będą ściągnięte.

O działalności prymaryusza szpitala pod względem leczniczym musiałbym powtórzyć to samo, co pisałem w roku przeszłym. Jest to jeden z najlepszych chirurgów polskich i bardzo szczęśliwy w najtrudniejszych operacyach; pod tym względem ma uznanie nietylko ludności okolicznej, ale i lekarzy. To też przyjemnie popatrzyć, jaki przyjaźny stosunek łączy leczonych w szpitalu z ich lekarzem, bo dr. Bogdanik nie żałuje ani swego czasu, ani swej pracy dla zakładu i w całej Galicyi nie ma ani jednego szpitala, w którymby obserwacye lekarsko-naukowe prowadziły się z taką ścisłością i drobiazgowością, jak tu. W 1895 r. dokonano w szpitalu większych operacyj 124, mniejszych zaś 212; w roku bieżącym większych 22, mniejszych 41. Ambulatoryjnie leczono w roku ubiegłym 784, w bieżącym 118. W roku ubiegłym kupiono ładny mikroskop dla badań dyagnostycznych za 305 złr., bardzo dobrą centryfugę dla badań osadu moczu za 19 złr.

i przyrząd do prędkiego ogrzewania wody za 20 złr. Stosunek Dyrektora szpitala do przełożonego gminy obecnie jest lepszy i p. Burmistrz oświadczył przez przełożoną Sióstr miłosierdzia, że wszelkie żądania jego pod względem szpitala poprze w Radzie gminnej jak najmocniej.

Na Radzie dnia 10. marca uchwalono zapytać komitetu szpitalnego i Rady szpitalnej, czy uznają potrzebę zaprowadzenia I. klasy dla chorych za opłatą dzienną 1 złr. 50 ct., lub wyżej. Po otrzymaniu potwierdzającej odpowiedzi zezwolono na zaprowadzenie wyższej klasy z płacą po 1 złr. 50 ct. za dzień leczenia.

Bochnia. Dla przekonania się o stanie budynku zwiedziłem cały szpital bardzo starannie od strychu do piwnic i znalazłem, iż budynek potrzebuje dość wiele i kosztownyc napraw a drewniana oficyna, w której mieści się rządca i gdzie się znajdują różne gospodarskie składy jest tak zbutwiała, że prawdopodobnie w krótce potrzeba będzie zastąpić ją nową. Potrzeba też wybudować domek dla zakaźnych i wykopać studnię, bo wożenie wody w beczkach wymaga stałego utrzymania dwóch parobków, a pomimo to szpital nigdy niema dostatecznej ilości wody na kąpiele i do prania. Ponieważ w Bochni niema ani jednego studniarza, a znawcy miejscowi twierdzą, że w miejscu, gdzie stoi szpital znaleść wody nie można, chociaż w dziesięciu krokach za murem otaczającym szpital na południe znajduje się studnia z dobrą wodą, prosiłem p. Burmistrza aby sprowadził z bliskiego Krakowa studniarza i zasięgnął jego opinii fachowej tak co do możliwości otrzymania wody, jak i do kosztu wykopu. Dawne, już mocno zniszczone od starości łóżka drewniane, muszą być zastąpione żelaznemi, arsenał zaś chirurgiczny potrzebuje także odnowy i dopełnienia. Na to wszystko szpital posiada 1000. zł. zapasu. Ze względu więc, iż dotychczas taksa ustanawiała się na podstawie zamknięć rachunkowych, które przedstawiają tylko ilość wydatków w przeszłych latach, a zupełnie nie uwzględniają inwestycyj potrzebnych w przyszłości, prosiłem p. Burmistrza, aby zestawił wszystkie potrzeby szpitala bocheńskiego, kazał zrobić kosztorys tych inwestycyj i przedstawił go razem z zamknięciami rachunkowemi, da to bowiem możność ocenienia które potrzeby są najwięcej naglące, a także czy i o ile potrzeba będzie podwyższyć taksę leczenia chorych.

W szpitalu, w magazynach i składach znalazłem czystość i porządek należyty, wiktuały dobre, przygotowanie potraw czyste i smaczne, a pożywienie dostateczne. Zbadałem ponownie powody wielkiej śmiertelności w szpitalu, która wynosi 12·3%. Okazuje się, że ludność okoliczna unika szpitala ile może i udaje się doń w wypadkach zupełnie beznadziejnych, lub przywozi i podrzuca pod bramę szpitalną ludzi konających, aby uniknąć kosztów pogrzebu. W roku ubiegłym na 90 umarłych w szpitalu według relacyi dyrektora było 20 przywiezionych w stanie konania. Z 55 chorych, których znalazłem w zakładzie w dzień inspekcyi połowa była tuberkulicznych lub z uwiądem starczym; w 1895 r. na 731 chorych leczonych w szpitalu było 74 dotkniętych suchotami, z innych zaś chorób ciężkie wady serca i choroba Brighta przeważały. W przeszłym roku kupiono dla szpitala stół operacyjny roboty krakowskich majstrów za kwotę 116 zł., ale z braku pomieszczenia niema osobnego pokoju do operacyj, które muszą być dokonywane w obec innych chorych.

Zaległości kosztów leczenia, według wykazu udzielonego mi przez sekretarza magistratu w końcu 1895 roku wynosiły zaledwo 926 zł.

P. Burmistrz bardzo życzy sobie, aby zarząd szpitala objęła Rada powiatowa, upatrując w tem polepszenie przyszłości jego i mówił mi, iż w tym duchu zrobił przedstawienie do Wydziału krajowego, na które jeszcze odpowiedzi nieotrzymał.

Na Radzie 10 Marca uchwalono: odpis sprawozdania przesłać burmistrzowi z wezwaniem do usunięcia usterek.

Brzeżany. Magistrat miasta Brzeżan przedstawił niedawno wykaz różnych potrzeb dla nowobudującego się szpitala, prosząc Wydział krajowy o udzielenie mu zaliczki w kwocie 2.500 zł, spłacalnej w siedmiu latach, gdyż suma zebrana ze składek w mieście i okolicy i wynosząc obecnie około 2.500 zł. nie jest wystarczająca. Wykaz przysłany, został przejrzany

we Lwowie, a ponieważ cena wielu przedmiotów okazała się zbyt wysoką zredukowano ją do 3.000 zł. Po przyjeździe do Brzeżan obejrzałem stary szpital, aby się przekonać co może być zużytkowanem w nowym i wspólnie z Dyrektorem zakładu, który wszystkie chwile swobodne, zostające mu od pracy zawodowej, poświęca szpitalowi i jest duszą zakładu pod wszystkiemi względami, bo i leczy i kancelaryę prowadzi i zagląda do gospodarstwa — rozpatrzyłem raz jeszcze cały wykaz. Ze wspólnej tej narady wypadło, że p. Dyrektor jeszcze osobiście będzie we Lwowie, zamówi tam wszystkie przedmioty, które można znacznie taniej dostać aniżeli w Brzeżanach, jednem słowem użyje wszelkich środków, aby wewnętrzne urządzenie nowego zakładu kosztowało jak najtaniej, a jednak odpowiadało potrzebom szpitala na prowincyi. Szpital lwowski może mu dać najlepsze wskazówki co do tych źródeł z których otrzymują się przedmioty najtaniej i najpraktyczniej zrobione.

Nowy budynek szpitalny jest już pod dachem i przedstawia się świetnie. Budowany na 60 łóżek, będzie mógł w razie potrzeby pomieścić sto chorych. Wyprawa zewnętrzna i wewnętrzna, okna i drzwi są zrobione, ale niema ani podłóg, ani schodów, pieców, obrukowania, ani urządzenia kuchni, pralni, latryn, łazienek i wodociągów. Jeżeli dalej będzie tak powoli postępować budowa, (bo do obecnej chwili, chociaż już wiosna nastąpiła — nic się nie robi), to wątpię aby w tym roku szpital mógł być przeniesiony do nowego budynku. Niepodobna też udać się do nikogo z prośbą o przyśpieszenie — bo to dar z łaski, a tymczasem szpital mieści się w budynku najnieodpowiedniejszym, płacąc bajecznie drogo za najem, bo 1.000 zł. rocznie.

W szpitalu znalazłem 48 chorych; przepełnienie tu ustawiczne. Nie przedstawiam braków budynku, gdyż o tem pisałem w poprzednich sprawozdaniach, zresztą byłoby to rzeczą bezużyteczną, bo o naprawie ich obecnie mowy być nie może. Czystość i porządek w szpitalu wzorowe. Książki gospodarskie prowadzone są według wzorów instrukcyi, tak że każdego dnia można zamknąć rachunki i przekonać się ile w każdej pozycyi budżetu wydano i ile jeszcze pozostało do końca roku. Protokół stanu chorych prowadzi sam Dyrektor nadzwyczajnie akuratnie i czynność ta z zachowaniem wszystkich przepisów, zajmuje mu parę godzin czasu dziennie. W spiżarni wszystkie produkta w bardzo dobrej jakości; magazyn bielizny znacznie się powiększył; pranie bielizny czyste.

Zaległości kosztów leczenia wynoszą 2.837 zł. Prosiłem p. Burmistrza, aby nieustannie nalegał na prędsze ściąganie tych kosztów, które obecnie stanowią jedyny rezerwowy kapitał szpitala. Pielęgnowanie chorych bardzo staranne. Śmiertelność wynosi 7%, co ze względu na nadzwyczajnie nieodpowiedne hygieniczne warunki uważać należy za mały procent. Sekundaryusz szpitala chirurg Schenker jest umierający, zastępuje go Dr. Adam Kowenicki, jeden z młodych wolno praktykujących lekarzy szkoły krakowskiej, bezpłatnie. Jednego z chorych na egipskie zapalenie oczu, przysłanego prze starostę, jak niekwalifikującego się do szpitalnego leczenia, poleciłem wydalić z zakładu. Ordynacya lekarstw jest oszczędna, gdyż wynosi na dzień i na osobę 5.2 ct.

Na Radzie dnia 28 kwietnia uchwalono: przyjąć do wiadomości.

B r o d y. Niegdyś najnędzniejszy szpital w Galicyi, dziś pod względem ładu, czystości i porządku jak i wewnętrznego urządzenia należy do najlepszych zakładów leczniczych. Dzięki zapobiegliwości prezesa Rady powiatowej p. Sala i umiejętności p. Dyrektora nieustannego utrzymywania równowagi budżetowej, niema tu żadnej naglącej potrzeby, tak że nawet niska taksa 48 ct. jest wystarczająca na pokrycie bieżących potrzeb, a na wydatki większe szpital posiada w kasie oszczędności kapitalik wynoszący 3.857 zł. Do oszczędności tej doszło się wielką starannością lekarzy pracujących w szpitalu. Dla uchronienia od przepełnienia zakładu urządzono ambulatorium, w którem udzielono w roku przeszłym pomocy prawie 5.000 chorym, a dla oszczędzenia na lekach i opatrunkach, sami lekarze przyrządzają proszki, różne dekokta i maście. Dyrektor przepatruje każdy najmniejszy wydatek zarządcy i decyduje czy wydatek ten ma być zrobiony czy nie, a codziennie przebywa prawie całe przedpołudnie w szpitalu, pomi-

mo bardzo małego stosunkowo wynagrodzenia za tę pracę. To też muszę zwrócić uwagę, że pomiędzy lekarzami szpitalnymi, wszędzie prawie spotykam wielkie rozgoryczenie z powodu nieuregulowania ich stosunku służbowego i niepewności, co się z nimi stanie na starość, albo z ich rodzinami w wypadku ich śmierci. Wprawdzie dotychczas postępowano z nimi, jak gdyby byli urzędnikami krajowymi, lecz żadne prawo nie gwarantuje im co przyszłość przyniesie.

Chorych w szpitalu znalazłem 68 na 70 etatowych łóżkach. Żywienie dobre, wiktuały należytej dobroci. Dzienny koszt żywienia wynosi 17.5 ct. na chorego. Książki zarządu w zupełnym porządku i prowadzą się według form przepisanych instrukcyą. Bielizna z Korczyny jest dobra, ale koce od Knauera zawiodły oczekiwania, są źle tkane i sypią się, a porównania nawet nie wytrzymują z kocami sprowadzonymi z Morawy.

W roku przeszłym naprawiono i polakierowano dach żelazny, ogrodzono część ogrodu sztachetami, zniesiono zrujnowaną lodownię, sprawiono przyrząd do stałego prądu, a także przyrząd Potain'a do przemywania żołądka, krzesło bardzo wygodne do przenoszenia chorych, a drugie krzesło do badania; oddzielny budynek w którym znajdują się kiłowe kobiety przyprowadza się do porządku. Ze względu, iż w Brodach używają przeważnie naftę rosyjską, źle oczyszczoną i eksplodującą, Dyrektor kazał oświecać szpital świecami parafinowemi, które mniej przedstawiają niebezpieczeństwa pod względem pożaru, a kosztują taniej.

W tym roku i następnych potrzeba będzie przystąpić powoli do zamiany pieców kamyczkowych, które się już przepaliły, źle grzeją i potrzebują znacznych i kosztownych napraw. Zaległości kosztów leczenia nieznaczne, wynoszą bowiem około 800 zł. Zarządca uskarżał się na nasz oddział rachunkowy, że robi zbyt wielkie trudności przy trutynowaniu świadectw, bo przy najmniejszej omyłce, chociaż jest widocznem, że od chorego nic uzyskać nie można, odsyła rachunki po kilka razy, żądając nowych dochodzeń, które zwykle nie doprowadzają do niczego, kosztują wiele pracy i mnożą zaległości, pozbawiając szpital potrzebnej gotówki.

Przy szpitalu tym jest zawsze kilku młodych lekarzy, którzy ukończywszy studya medyczne kształcą się w praktyce pod kierunkiem doświadczonego dyrektora.

Szpital w 1895 roku miał 639 zł., od samopłacących. Dezynfektor wspólny z gminą.

Na radzie dnia 27. Marca uchwalono: przyjąć do wiadomości.

D r o h o b y c z. Jak wiadomo z poprzednich relacyj moich szpital drohobycki jest położony za miastem, na pustkowiu, a w szpitalu mieszka tylko rządca, człowiek obowiązkowy, pracowity i sumienny ale styrany wiekiem i prawie zupełny głuchy. Ludność okoliczna, z której przeważnie rekrutują się dozorcy i dozorczynie szpitalne jest bardzo zdemoralizowana z powodu łatwiejszego zarobku, jaki znaleść można w centrach produkcyi nafty i wosku ziemnego. Dla tego też dozorcy w tym szpitalu zmieniają się nader często, ku wielkiej rozpaczy lekarzy, którzy nie mogą przysposobić sobie posługi umiejącej pielęgnować chorych i chcącej poświęcić się temu zawodowi. Opieka zwierzchności gminnej jest prawie żadna, bo Burmistrz jest w Radzie państwa prawie ustawicznie, a zastępca jego w roku przeszłym zaledwo cztery razy zwołał komitet szpitalny, co jest raz na kwartał. Z tego widać, jak jest wielka potrzeba oddania zarządu szpitala jakiemu stowarzyszeniu zakonnemu, które by podjęło się dozoru i pielęgnowania chorych. Opiera się temu zwierzchność gminna bez żadnych słusznych powodów, bo pensyonując rządcę i oddając mu następnie prowadzenie kancelaryi zakładu za wynagrodzeniem, nie robi się mu żadnej krzywdy, wprowadzając zaś siostry zakonne, otrzymujemy to co głównie jest koniecznem dla odpowiedniejszego leczenia chorych. Z tego więc względu ponawiam prośbę o wprowadzenie służby zakonnej do zarządu szpitala pomimo oporu gminy. Wprawdzie pociąga to za sobą pewien koszt, ale korzyści wypływajace z tego są tak znaczne, że pomimo kosztów Wysoki Sejm nieustannie zaleca wprowadzenie w szpitalach posługi zakonnej.

W szpitalu znalazłem 74 chorych, a w tej liczbie 36 syfilitycznych tak kobiet jak mężczyzn. Już sama ta wysoka cyfra chorych kiłowych

wskazuje, że dozór w zakładzie powinien być bardzo czynnym i nieustannym. Chorzy tej ostatniej kategoryi skarzyli się na głód wieczorem, bo na wieczerzę otrzymują tylko porcyę zupy. W skutek tego prosiłem komitet szpitalny aby ludziom niegorączkującym dodawano na wieczerzę jarzynę jaką, do której lud nasz jest tak przywykły. W ogóle jednak na samo jedzenie chorzy nie skarżyli się, a wiktuały w spiżarni znalazłem należytej dobroci. Ponieważ szpital nie posiada żadnej piwnicy, a z tego powodu nie może mieć zapasów jarzyn, poleciłem aby jeden pokój w suterenie, gdzie obecnie są przechowane rzeczy chorych obrócić na skład jarzyn: a odzienie chorych przenieść na strych i ulokować w miejscu zaszalowanem i pod zamknięciem.

Prosiłem też komitetu szpitalnego, ażeby urządził zlew w pralni i łazienkach, komnnikujący się z kanałem, obecnie bowiem zużytą wodę muszą nosić do kanału konewkami, co zabiera wiele czasu i jest bardzo uciążliwem zwłaszcza w porze zimowej.

Bielizny szpital posiada dosyć; poleciłem kupować na koszule i kalesony nieco grubsze płótno. Narzędzi chirurgicznych szpital posiada ilość dostateczną. Dyrektor zakładu Dr. Lechowski darował szpitalowi piękny mikroskop, kosztujący 300 zł. i urządza w jednej z separatek gabinet do badań bakteryologicznych. W roku przeszłym p. Dyrektor zrobił dar szpitalowi z przyrządu Paquelin'a, który także drogo kosztuje.

Książki w kancelaryi prowadzą się dobrze, ale zaległości mnożą się wskutek opieszałości Starostw, szpital ma w zaległości 2.000 zł., przeważnie ze starostwa drohobyckiego. Rządca szpitala skarzył się, że jeszcze w Lipcu 1890 r., żądał ściągnięcia od przedsiębiorcy Klimczaka kosztów leczenia za robotnika jego Ozyasza Haschdorfera, który w czasie służby u niego był uszkodzony. Pomimo częstych urgensów starostwo nie dawało przez pięć lat żadnej odpowiedzi, a w dniu tym gdym zwiedzał szpital przysłało uwiadomienie, że Klimczak umarł, a więc niema z kogo ściągnąć należytości szpitalnej. Toż samo miało się stać z wielu pretensyami do przedsiębiorcy Libermana, który obecnie zbankrutował i nie może zapłacić za leczonych w szpitalu robotników. Tymczasem szpital ciągle walczy z brakiem pieniędzy i lekarze już trzy miesiące nie otrzymują płacy.

I tu musiałem dać polecenie p. Dyrektorowi, aby z liczby przysłanych z komisyi asenterunkowej trachomatycznych przyjął do szpitala tylko tych, w których choroba jest powikłana z innem cierpieniem, a resztę odesłał do domów, z poleceniem przychodzenia do szpitala dla ambulatoryjnego leczenia.

W roku przeszłym prosiłem p. budowniczego miejskiego, aby przy dorocznych konserwacyjnych robotach polecił zrzucić attykę ze szpitala, gdyż jest ona powodem gromadzenia się śniegu i lodu w zimie i zaciekania w lecie, prośby mojej nie spełniono, a tylko naprawiono nieco attykę, a wskutek tego znowu woda zacieka i psuje budynek.

Na radzie 13. Marca uchwalono wezwać burmistrza, ażeby wziął pod rozwagę, czy nie należałoby wprowadzić do pielęgnowania chorych Sióstr Serafitek, rodziny Maryi, lub Sióstr Miłosierdzia i napisać do Namiestnictwa, ażeby wezwało starostę do rychlejszych odpowiedzi na pisma szpitala.

Jasło. Wskutek nadzwyczajnych wydatków, spowodowanych wprowadzeniem do zarządu Sióstr Miłosierdzia, szpital jasielski wpadł w kłopoty finansowe, z których z początku ratował się zaliczkami, otrzymanemi z Wydziału krajowego i od miasta, a następnie Wydział krajowy podniósł mu taksę o kilka centów. Zaliczki otrzymane z Wydziału krajowego w obecnej chwili wynoszą 4.150 zł., od miasta zaś 1.050 zł., razem więc 5.200 zł. Z każdego kwartalnego rachunku oddział rachunkowy ściąga 200 zł., a miasto 100 zł.; nim więc polepszenie bytu szpitala nastąpi w skutek podwyższenia taksy, szpital nie przyjdzie do równowagi finansowej i będzie miał ciągle największe trudności z dostawcami, a w kasie nigdy pieniędzy nie będzie na najpotrzebniejsze wydatki. Wskutek tego p. Burmistrz prosił mnie, abym się wstawił do Wydziału krajowego, czy nie możnaby zamiast 800 zł. rocznie ściągać tylko połowę, bo 800 zł. z 11.863 zł., które szpital otrzymuje rocznie na potrzeby swoje, jest tak wielką kwotą, że gospodarstwo jeszcze przez długie lata uporządkować się nie da. Wezwałem przełożoną

Sióstr Miłosierdzia do jak największej oszczędności, bo rozpatrując się w wydatkach i w jej gospodarstwie, przekonałem się, że nie umie gospodarować z kredką w ręku, a panu Dyrektorowi poleciłem często wglądać w wydatki i żeby powstrzymywał wszelkie zakupna, które będzie można odłożyć do lepszych czasów i żeby zwrócił uwagę na żywienie, które w tym szpitalu jest droższe, aniżeli w innych, bo bez wina wynosi 24.6 na dzień i osobę Jest to drożej przynajmniej o 4 ct., aniżeli w innych szpitalach, w których są Siostry Miłosierdzia, a cztery centy w Jaśle stanowią 1.000 zł.

Dawny rządca szpitala, który po objęciu zarządu przez Siostry Miłosierdzia prowadził koiespodencye z władzami i gminami o ściąganie kosztów leczenia, starzec sterany wiekiem i chorobą, podał się do dymisyi. Emerytura jego, która wyniesie zwyż 500 zł, znów zacięży na budżecie szpitalnym, bo potrzeba będzie nająć innego pisarza.

Kancelarya szpitalna w porządku. Zaległe koszta leczenia wynoszą zaledwo 570 zł. Magazyny, składy, spiżarnie i sale chorych są utrzymane porządnie. Wiktuały w spiżarni w bardzo dobrym gatunku. Bieliznę dla chorych z płótna zakupionego w Krośnie, szyją same Siostry Miłosierdzia. W roku przeszłym przełożona Sióstr Miłosierdzia zakupiła magiel za 200 zł. Koce od Knauera okazały się tak nieodpowiedniemi, że szpital nie może sprowadzać od niego na przyszłość. Czystość wszędzie wzorowa. Książki gospodarskich wydatków i inwentarze prowadzą się należycie.

Chorych w szpitalu znalazłem 120 przy 100 łóżkach etatowych. Większa część chorych są to nędzarze, dotknięci chorobami, spowodowanemi złem odżywianiem się, niedostateczną odzieżą i nieodpowiedniem pomieszkaniem, albo starcy, którzy przyszli kończyć życie w szpitalu. Starostwo jasielskie przysłało do szpitala 12 ludzi dotkniętych egipskiem zapaleniem oczu do leczenia. Ponieważ szpitale nie są odpowiedniem miejscem do pielęgnowania i leczenia podobnych chorych, owszem przedłużają tylko czas leczenia, poleciłem przy sobie zbadać wszystkich tych chorych, zostawić w szpitalu pięciu, a siedmiu z trachomą niepowikłaną wypuścić natychmiast ze szpitala dla braku miejsca. Ambulatoryjnie tu się leczą przeważnie oczni chorzy, a bywa ich 6 do 10 dziennie. Pielęgnowanie chorych staranne, koszt leków bardzo umiarkowany.

Na radzie d. 10. Marca uchwalono: z kwartalnych rachunków ściągać tylko po 100 zł. zamiast 200. Wezwać Siostry za pośrednictwem p. Burmistrza do oszczędności w żywieniu.

Kołomyja. Zakład ten także cierpi na przepełnienie, ilość bowiem łóżek nie wystarcza na pomieszczenie wszystkich zgłaszających się po pomoc lekarską. Szczególnie jest wielka cyfra leczonych na kiłę: zwykle połowa chorych tu leczonych, cierpi na tę chorobę, a co smutniejsza, że najczęściej przychodzą w okresach późniejszych, kiedy leczenie jest już bardzo trudne, bo choroba przenikła w głębsze tkanki organizmu. Stąd też przeciętny pobyt chorych w szpitalu nynosi 27.3 dni, a zatem jest dłuższy, aniżeli w innych szpitalach. Za to cyfra śmiertelności jest mała (4.9%). W dniu inspekcyi znalazłem 82 chorych, przy 70 etatowych łóżkach: nadliczbowi leżeli na sienikach rozciągniętych na ziemi. Badałem wszystkich chorych, aby się przekonać, czy nie ma takich, którychby można było wydalić ze szpitala, ale nie znalazłem. Było czterech z uwiądem starczym, ale w takim stanie, iż o wydaleniu ich mowy być nie mogło, bo sił nie mają do chodzenia i dni ich są już policzone, ludzkość więc nie pozwala ich wydalić. Dwie Siostry miłosierdzia, obsługujące chorych, zapadły na tyfus wysypkowy, ale obecnie już wyzdrowiały.

Dyrektor szpitala, który z oszczędnosei przez lat kilkanaście obchodził się bez sekundaryusza, wobec ciągłej i wielkiej ilości chorych, prosi o danie mu pomocnika. Ze względu, iż sam dyrektor jest człowiekiem starszego wieku, uznaję, że prośba jego jest zupełnie słuszna i zasługuje na uwzględnienie.

Gospodarstwo szpitalne jest dobre. Żywienie wszystkich osób w szpitalu znajdujących się, to jest chorych, posługi i Sióstr Miłosierdzia kosztowało w roku przeszłym i obecnie kosztuje 16 ct. dziennie. Szpital utrzymuje z odpadków jedną krowę i trzy świnki. Rachunki i książki gospo-

darcze są utrzymane dobrze i w formie przepisanej instrukcyą. W szpitalu mało bielizny, szczególnie przy większym stanie chorych. Szyciem bielizny zajmują się same Siostry.

P. Burmistrza prosiłem, aby nakazał naprawić dach w domku, gdzie mieszkają Siostry, dać nowe sztachety z frontu budynku, gdyż istniejące są zupełnie zniszczone, podłogę w stajni i naprawić obdarte w budynkach tynki.

Ściąganie kosztów leczenia za ostatnie lata idzie dość energicznie; pisarz szpitalny, podług oświadczenia p. Dyrektora, jest bardzo pilny, pracowity i pełni obowiązek swój należycie, ale za dawne lata jest jeszcze około 4 tysięcy zaległości, dla których ściągnięcia p. Burmistrz wziął osobnego pisarza. Prosiłem, aby przynaglono tę robotę, bo szpital pieniędzy nie ma a taksa obecna 46 ct. jest za niska i nie może pokryć wszystkich potrzeb szpitala. To też p. Burmistz mówił mi, że przy zamknięciach rachunkowych przedstawi, jakie są naglące potrzeby szpitala i będzie prosić o podwyższenie taksy.

Na Radzie dnia 24 Kwietnia uchwalono: zezwolić na zaprowadzenie sekundaryusza, ale dopiero od 1. Stycznia 1897. Uregulować taksę, skoro zamknięcie rachunków za r. 95 nadejdzie.

Podhajce. Obiecana kilkakrotnie budowa domu dla Sióstr Miłosierdzia i dla zakaźnych dotychczas nie przyszła do skutku, dla braku funduszów. Jakkolwiek w akcie fundacyjnym nie ma wzmianki, aby powiat budując szpital, zobowiązał się do dobudowy lub przybudowy, z uwagi jednak, że Rada powiatowa sama wprowadziła do szpitała Siostry Miłosierdzia, które nie mają nietylko odpowiedniego, ale zdrowego pomieszczenia, wypadłoby zażądać od Rady powiatowej, aby zajęła się urządzeniem lepszego pomieszczenia dla Sióstr, które obecnie zajmują całą lewą stronę parteru, gdzie dawniej mieściło się kilkanaście łóżek dla chorych. Takie żądanie zmusi Radę powiatową do zajęcia się tą sprawą i do odszukania potrzebnych na to funduszów, bez udawania się do Wysokiego Sejmu o pomoc.

Szpital podhajecki obecnie jest zagospodarowany bardzo dobrze; po naprawieniu dachu i podłóg w roku przeszłym, budynek jest w dobrym stanie i odpowiadałby swemu przeznaczeniu, gdyby nie było tego nieustannego przepełnienia, które stanowi prawdziwą plagę szpitala. Przeciętna roczna cyfra wskazuje, iż leczy się dziennie 63 osoby na 60 etatowych łóżkach, a właściwie jest tu miejsce zaledwo na 40 łóżek, według zasad hygieny. Nie znalazłem ani jednego chorego, któryby nie kwalifikował się do szpitalnego leczenia; średni zaś pobyt chorych wynosi 20 dni, co wskazuje, że Dyrektor nie trzyma dłużej nad potrzebę leczących się w szpitalu; zaś ambulatoryjnie leczy się tu do 2000 osób. W roku ubiegłym dokonano w szpitalu większych operacyj 80, w bieżącym zaś 35, a pomiędzy temi były takie, które zaliczają się do bardzo trudnych. Dyrektor należy do zręcznych i szczęśliwych operatorów, a zapobiegliwość jego i staranie o chorych nie pozostawia nic do życzenia, tak samo jak gospodarstwo Sióstr i pielęgnowanie przez nich chorych. Żywienie tych ostatnich wraz z żywieniem posługi i Sióstr Miłosierdzia w roku przeszłym kosztowało 15 ct. dziennie na osobę wraz z pieczywem. Zakład z odpadków otrzymuje 5 świń i dwie krowy. Książki prowadzą się zgodnie z instrukcyą. Zaległości kosztów leczenia w końcu r. 1895 wynosiły 2987 zł. pomimo, iż ta część gospodarstwa jest bardzo starannie i energicznie prowadzona. Od płacących za siebie ściągnięto w ubiegłym roku zaledwo 625 zł., a zatem ściągnięta suma nie pokrywa wydatków na utrzymanie urzędnika, który się tam znajduje. Że z pieniądzmi od samopłacących robią się jakieś dziwne manipulacye w starostwie buczackiem, świadczy załączony odpis odezwy starostwa: wysłane 13. grudnia 1895 pieniądze przyszły do Podhajec zaledwo 13. kwietnia 1896, to jest były w drodze 4 miesiące, a jak z kuponu widać, przeleżały cały ten czas w starostwie.

Arsenał chirurgiczny jest dostateczny i utrzymany w porządku. W przeszłym roku sprawiono stół operacyjny.

Przed wyjazdem z Podhajec widziałem się z Marszałkiem powiatowym p. Lityńskim i z prezesem Rady szpitalnej Baronem Błażowskim,

którym mówiłem o konieczności zbudowania nowego domu dla Sióstr Miłosierdzia i dla zakaźnych. Obiecali mi obaj, że zajmą się szczerze tą sprawą, i w możliwie krótkim czasie przedstawią ją Radzie powiatowej z wnioskiem użycia do tego celu sum karnych, które tu wynoszą do 6 tysięcy złotych.

Na Radzie 24. Kwietnia uchwalono: Wezwać Wydział powiatowy do lepszego umieszczenia Sióstr Miłosierdzia i zakaźnych. Zapytać starostwo w Buczaczu o wyjaśnienie nieregularności przesyłek kosztów leczenia.

W relacyi z d. 23. Lipca Wydział powiatowy odpowiedział, że z powodu budujących się dróg w powiecie, będąc znacznemi zobowiązaniami zaangażowany, nie może na razie nawet myśleć o budowie oddzielnego domu na pomieszczenie Sióstr Miłosierdzia i zakaźnych chorych swojemi funduszami, których źródłem jest wyłącznie dodatek do podatków, których dalej podwyższać nie jest możebne i wskazane. LW. 50.232/96.

Przemyśl. Po Lwowskim i krakowskim szpital przemyski zajmuje trzecie miejsce wśród szpitali powszechnych, ilość bowiem dni leczenia, pomimo urządzenia ambulatoryum, wzrasta nieustannie i już doszła do 67.606 w roku ubiegłym, tak, że przeciętna ilość chorych pielęgnowanych dzienie dochodzi do 180 na 175 łóżkach etatowych, to jest zwyż 60 chorych na każdego z trzech lekarzy, którzy obsługują szpital. Szczególnie jest wielka ilość syfilitycznych kobiet z powodu stojącego tu garnizonu. Ilość dotkniętych tą chorobą wynosi przeciętnie po 90 dziennie. To też p. Burmistrz ma zamiar prosić o zezwolenie powiększenia etatu lekarskiego, jeszcze o jednego lekarza pomocniczego, przeznaczonego przeważnie dla tych ostatnich. Wątpliwości nie podlega, że takie powiększenie etatu lekarskiego wpłynie korzystnie na zmniejszenie wydatków leczenia, obecnie bowiem, z powodu wielkiej ilości kiłowych, wizyta lekarska na tym oddziale, odbywa się dwa razy tygodniowo, lub co drugi dzień, jeżeli pracy na innych oddziałach jest mniej; przy częstszem oglądaniu, przeciętny pobyt chorych tej kategoryi zmniejszy się, a zatem i wydatki będą mniejsze

W dniu inspekcyi chorych w szpitalu znalazłem 194. Ambulatoryjnie leczy się tu przeciętnie do 15 dziennie, a mianowicie 10 na oczy, a 5 na inne choroby. Dr. Ciechański zajmuje się chorymi ocznymi i już nie jedną operacyę dokonał w szpitalu szczęśliwie. Ważniejszych operacyj chirurgicznych w roku ubiegłym dokonano 59, w tym zaś roku 12. Leczenie dyfteryi za pomocą surowicy, otrzymanej z laboratoryum Dra Bujwida, daje bardzo dobre wyniki, na 8 bowiem chorych dzieci leczonych w szpitalu, umarł 1 tylko. Według relacyi prymaryusza, użycie Airolu w chorobach kiłowych oddaje wielkie usługi i skraca leczenie. W szpitalu nie znalazłem ani jednego dotkniętego chorobą zakaźną. Z powodu wypadku cholery azyatyckiej, na żądanie rządowych inspektorów lekarskich spalono 6 koców, 10 sienników i tyleż prześcieradeł i poszewek z wsypkami. Zganiłem ten postępek, bo szpital posiada bardzo dobry desinfektor, a wygotowanie bielizny w gorącej wodzie, po poprzedniem namoczeniu jej w 5% roztworze kwasu karbolowego, jak przepisuje ministeryalne rozporządzenie, było dostateczne.

Prosiłem p. Burmistrza, aby od aptekarzy tutejszych zażądał większego nad 10% opustu, wydatek bowiem, na leki w roku ubiegłym wynosił 3 686 zł., a na sanitarne potrzeby 988 zł., gdyby zaś nie chcieli tego, poleciłem p. prymaryuszowi zmienić ordynacyę w taki sposób, aby zmusić aptekarzy do opustu. Brak tu dobrej posługi przy chorych, dlatego też p. Burmistrz na przedstawienie Dyrektora szpitala, będzie prosić o pozwolenie przyjęcia do szpitala nadzorczyni z liczby tych, które ukończyły kurs w szpitalu lwowskim w tym roku. Według zdania mego, będzie to bardzo korzystnem i dla chorych i dla administracyi.

W roku ubiegłym w szpitalu przemyskim były zrobione następujące ulepszenia: 1. przeniesiono kuchnię do obszerniejszego lokalu i urządzono ją stosownie do zwiększonej ilości chorych; dawną zaś kuchnię przekształcono na pokój dla chorych, gdzie może stanąć wygodnie 5 łóżek. 2. Do trupiarni dobudowano salę sekcyjną, której poprzednio szpital nie posiadał. 3. Naprawiono wodociąg, sprowadzający wodę do kuchni i pralni, a zarówno zepsute kotły. 4. Kupiono desynfektor kosztem 425 zł. u Rechnow-

skiego i zbudowano szopę na pomieszczenie jego. 5. Drugą szopę, postawiono na pomieszczenie karawanu 6. Zaprowadzono w szpitalu telefon łączący zakład z pomieszkaniem Dyrektora i magistratem. 7. Zaszalowano schody prowadzące na pierwsze piętro, ścianką oszkloną, przez co usunięto przeciągi, które były bardzo wielkie.

W tym roku potrzeba będzie odnowić dach i przynajmniej część okien zbutwiałych, a także urządzić katafalk na wystawę ciał i naprawić karawan. Według zamknięć rachunkowych, szpital posiada 5.200 zł. rezerwowego kapitału, z którego te naprawy dokonane być mogą.

W kancelaryi wszystkie książki znalazłem w porządku. Zaległości kosztów leczenia wynoszą 10.063 zł., a mianowicie: Należytości nieudokumentowanych 7.350, od samopłacących 2.456 od obcokrajowych 237; zaległości są przeważnie z lat ostatnich, a zatem ściągalne; zaległości zaś od 1882—1890 wynoszą 227 zł. Jak na taki szpital, zaległość nie jest zbyt wielka.

W całym szpitalu znalazłem wielką czystość i porządek; inwentarz sprzętów i bielizny jest zupełnie dostateczny nawet na zwiększoną ilość chorych. Płótno dostarczone w roku ubiegłym z Krosna — bardzo dobre. Narzędzia chirurgiczne są sprowadzane od Georgeona ze Lwowa, który w zupełności zadowalnia szpital; gaza jodoformowa przygotowuje się w szpitalu. W spiżarni wszystkie wiktuały znalazłem należytej dobroci; chorzy z wiktu są zadowoleni. Koszt dzienny żywienia wynosił od 17—18 ct. na chorego. Rządca szpitala jest nadzwyczaj pracowity, gorliwy, energiczny i zapobiegliwy człowiek, a zarazem bardzo oszczędny w wydatkach, tak, że taksa 45 ct. dziennie, pomimo, że szpital nie ma braków, jest wystarczająca. Przejrzałem zamknięcia rachunkowe szpitala za rok ubiegły i przekonałem się, że wszystkie wydatki są usprawiedliwione i że dalszemu porządnemu gospodarstwu nie grozi żadne niebezpieczeństwo.

Na Radzie d. 13 Marca uchwalono: zawezwać p. Burmistrza, ażeby powtórnie wziął pod rozwagę, czy nie należałoby wprowadzić do obsługi chorych Sióstr Serafitek lub Sióstr Rodziny Maryi.

Według doniesienia p. Burmistrza, w czerwcu, 4 Siostry Serafitki zostały do szpitala wprowadzone.

R z e s z ó w. W szpitalu rzeszowskim w dniu inspekcyi znalazłem 112 chorych na 100 etatowych łóżkach. W tej liczbie było 36 syfilitycznych i 18 ocznych. Dyrektor szpitala zaprowadził bardzo pożyteczny zwyczaj: każdy z dwóch lekarzy pomocniczych i on sam, w osobnej książce, wpisują każdodzienną czynność swą w szpitalu; książka ta daje dokładny obraz czynności każdego lekarza. a w końcu roku jest bardzo pożyteczną przy układaniu rocznych wykazów. W innej zaś książce, znajdującej się w kuchni, Dyrektor wpisuje jakie były potrawy i czy były dobrze przygotowane. Rezultaty leczenia w roku ubiegłym były bardzo piękne, procent bowiem śmiertelności, pomimo, iż było wiele chorych przywiezionych do szpitala w stanie konania, wynosił zaledwo 4.6%. Dłuższy aniżeli w innych szpitalach średni pobyt chorych w zakładzie (28.2) pochodzi stąd, że leczenie chorych ocznych jest zwykle długotrwałe i że często pojawiająca się róża w szpitalu nieraz nie pozwala czas dość długi na przedsięwzięcie chirurgicznych operacyj z obawy zakażenia operowanego. Urządzenie oddziału ocznego w tym szpitalu, jak donosiłem w roku przeszłym, jest wielkiem dobrodziejstwem dla całej okolicy. W roku 1895 dokonano było 67 ocznych operacyj, a pielęgnowano w szpitalu 178, ambulatoryjnie zaś 843 chorych na oczy, razem więc 1021.

Zaległości kosztów leczenia od roku 1888—1895 włącznie wynoszą 6.891 zł. Wobec indolencyi pp. Starostów większa część tych zaległości spoczywa po starostwach, które mimo nieustannych urgensów ze strony zarządu szpitala, przeciągają sprawy w nieskończoność. Rządca mówił mi, że w roku przeszłym w kancelaryi szpitalnej wyszło zwyż trzynastu tysięcy numerów dotyczących ściągania kosztów leczenia i urgensów i prosił, aby mu dać jakąkolwiek pomoc kancelaryjną, bo bez drugiego pomocnika nie w stanie jest podołać takiemu nawałowi pisaniny. Prosiłem p. Burmistrza aby mu dał na miesiąc albo na dwa pomocnika dla wyrobienia zaległości.

Finansowy stan tego szpitala przedstawia się dość smutnie z powodu spłacania udzielonych z Wydziału krajowego zaliczek: Szpital bowiem mający 21.362 zł. rocznego wydatku musi płacić 4.290 zł. rocznie dla spłaty długu. Wprawdzie podniesiono taksę o 3 ct., to jest dochód szpitala zwiększył się o 1.200 zł. (40 tysięcy dni leczenia), ale w każdym razie dochód ten nie może pokryć rat i znowu potrzeba będzie prosić o zaliczkę. Dla tego też wnoszę, aby wszystkie zaliczki, udzielone szpitalowi zesumować razem i spłatę rozłożyć na czas dłuższy, a mianowicie ściągać kwartalnie po 400 zł. t. j. rocznie 1.600 zł.; w ten sposób ureguluje się nieco gospodarstwo i przywróci się równowaga budżetowa.

Przejrzałem zamknięcia rachunkowe za rok 1895; w dochodach było 26 944$_{33}$ w wydatkach 26.945$_{49}$. Suma zaś kwartalnych rachunków przedstawionych do Wysokiego Wydziału krajowego wynosiła 20.158$_{58}$; zestawienie same tych cyfr wykazuje, że koniecznie potrzeba zmniejszyć raty zaliczek i pozwolić dług spłacić nie w dwóch, ale w pięciu latach. Z tychże zamknięć rachunkowych widać, że koszt żywienia w roku 1895 wynosił na dzień i na chorego 20.2 ct, a leki 9.9 wraz z sanitarnymi wydatkami.

Na Radzie dnia 3. Marca uchwalono: ściągać zaliczki ratami po 400 zł. kwartalnie.

S a m b o r. Sprawa samborskiego szpitala, przedstawiona w tym roku Wysokiemu Sejmowi, nie doczekała się żadnej decyzyi, tymczasem jest to rzecz bardzo ważna, bo ludna okolica tutejsza potrzebuje koniecznie szpitala powszechnego, dokąd mogłaby posyłać swoich chorych, a gmina samborska jest tak obdłużona i tak uboga pod względem majątkowym, że nie może przyłożyć się do budowy, która będzie kosztować do 100 tysięcy, a po odtrąceniu kosztu obecnego budynku do 90 tysięcy zł. Są trzy sposoby dojścia do rezultatu pożądanego: 1. Udzielenie subwencyi w kwocie 90 tysięcy z funduszów krajowych, bo ani gmina ani powiat nic dać nie mogą. 2. Wstawienie do funduszu krajowego rocznie 5 tysięcy zł., dla pokrycia pożyczki zaciągniętej na budowę szpitala. 3. Wyjednanie u ministra spraw wewnętrzych po porozumieniu z Ministrem finansów zezwolenia urządzenia loteryi tak jak dla szpitala Rudolfa lub Czerwonego krzyża, przeznaczonej wogole na przyszłe budowy i rorszerzenie szpitali tak powszechnych, jak i krajowych. Ten ostatni sposób, gdyby się dał urzeczywistnić byłby najlepszy, bo nie potrzebuje znacznej ofiary ze strony funduszu krajowego i zapewnia powodzenie, bo losy loteryjne, nie wysokiej ceny, (np. 10 zł.), a przedstawiające szanse wygrania pewnych kwot miałyby pokup w kraju i zagranicą i natychmiast mógłby dać dość znaczny kapitał na pokrycie kosztów budowlanych.

W każdym razie jednak potrzeba coś robić, bo zostawić dalej szpital w obecnem położeniu niepodobna, gdyż napływ chorych, a zwłaszcza kiłowych, których przysyła starostwo do leczenia, jest tak wielki, że w dniu inspekcyi w szpitalu znalazłem 66, a przed kilku dniami było 80, wtedy gdy miejsca niema i na 40, dla tego też prawie wszyscy chorzy, znajdujący się na salach wenerycznych, są dotknięci saliwacyą, której zwalczyć niepodobna, bo powietrze jest przesiąknięte parami merkurjusza.

Po przyjeździe starałem się dowiedzieć jak stoi sprawa nadużyć popełnionych wrzekomo przez Rządcę, którą p. starosta przesłał do Prokuratoryi. Dyrektor szpitala przedstawił mi urzędową odpowiedź sądu na zapytanie, jakiego rodzaju toczy się śledztwo przeciwko rządcy szpitala. Odpowiedź z dnia 31. Stycznia 1896 r. L. 754 opiewała: „C. k. Sąd obwodowy w Samborze uwiadamia Dyrekcyę, że p. Mikołaj Rewak nie był nawet notowany w sądowych indeksach karnych“, a dodać należy, że nie był też wzywany i jako świadek w tej sprawie, gdyż jak sędzia osobiście powiedział Dyrektorowi — cała rzecz była oparta na plotkach chłopskich, podsłuchanych przez żandarmeryę.

W szpitalu znalazłem wszędzie czystość należytą; bielizna dobra i w dostatecznej ilości, koce tylko są już bardzo stare, wytarte i potrzebują zmiany. Wiktuały w spiżarni dobrej jakości; przygotowanie potraw smaczne i chorzy z wiktu są zadowoleni; koszt żywienia w roku 1895 z winem i pieczywem 20 ct. na dzień i chorego. W roku przeszłym wybudowaną została w głębi ogrodu trupiarnia, składająca się z dwóch pokojów, przeznaczonych jeden

na wystawę ciał, drugi na sekcye. Dawna komórka, która zamieniona została na drewótnię, kąpielarnia — na pomieszkanie stróża, a dawna trupiarnia — na maglownię i na skład rupieci. Łazienki są urządzone w jednym z pokojów parterowych. Wilgoć w domu szczególnie w lewej jego stronie — wielka. Książki w kancelaryi rządcy w porządku; zaległości kosztów leczenia wynoszą zaledwo 912 zł. Rządca uskarżał się, że kasa chorych w Samborze dłużną jest szpitalowi zwyż 400 zł., ale wszelkie starania dla ściągnięcia tej sumy były dotychczas bezskuteczne. Arsenał chirurgiczny w porządku. Samopłacący w roku ubiegłym zapłacili szpitalowi 834 zł. Oprócz prymaryusza i sekundaryusza w szpitalu pracują jeszcze dwaj młodzi lekarze dla nabrania praktyki.

Na Radzie dnia 20. Marca uchwalono: Wezwać zarząd szpitala aby się udał z zażaleniem na kasę chorych do władzy rządowej; wezwać powtórnie Radę miejską, ażeby przedłożyła szkic i plan finansowania nowego budynku lub umieszczenia szpitala w innym, pod zagrożeniem, że jeżeli tego nie zrobi do końca roku 1896, Wydział krajowy porobi stosowne kroki, ażeby szpitalowi gminnemu w Samborze odebrać cechę szpitala powszechnego i publicznego. Zawiadomić o tem Starostę i Radę szpitalną (LW. 12.141).

Sanok. Po otrzymaniu zezwolenia na konwersyę długów i zaciągnięcia w tym celu pożyczki dziesięciotysięcznej, zwierchność gminna zaczęła pertraktacye z Bankiem hipotecznym i otrzymała już promesę na pożyczkę, która da możność szpitalowi uregulować gospodarstwo swoje i mniejszemi jak dotychczas ratami spłacić dług swój. Pożyczka ta jest 5 procentowa. Oprócz tego szpital ma jeszcze w kapitale rezerwowym 1 000 zł. z legatu ś. p. Skibińskiego, który nie został naruszony; tym sposobem finansowa strona jest uporządkowana, tem więcej, że szpital nie ma żadnych większych napraw, ani budowli, które najbardziej naruszają równowagę budżetową. W roku bieżącym przyjdzie tylko poprawić rynwy, parkan otaczający zakład z tylnej strony, uszczelnić i wypokostować podłogi i obrukować lepiej cały zakład naokoło, dla należytego skierowania ścieków.

Chorych znalazłem 64. Pytani czy są zadowoleni z wiktu, oświadczyli, że wikt jest dobry i smacznie przyrządzony. Z książki kontroli wiktu przekonałem się, że pp. lekarze dobre żywienie chorych ustawicznie mają na oku i dość często odsyłają dostawcom pieczywo i mięso, skoro je uznają za nieodpowiednie. W spiżarni wszystkie produkta dobrej jakości; pomimo to wikt chorych w ubiegłym roku kosztował wraz z winem 14.14 ct.; w tym zaś roku, wskutek podrożenia niektórych produktów, wikt chorych jest nieco droższy, a mianowicie 15 ct.

Książki w kancelaryi rządcy prowadzą się wzorowo. Zaległości kosztów leczenia po strąceniu ostatniego kwartału, wynoszą zaledwo 1.900 zł. W salach, w latrynach, w magazynach i składach znalazłem należytą czystość i porządek.

Pielęgnowanie chorych staranne. Śmiertelność wynosi zaledwo 4.1%, jest to najniższy procent ze wszystkich szpitali prowincyonalnych. Wydatki na leki i na sanitarne potrzeby są bardzo umiarkowane (5.6 ct.) Służba dobra.

Doskonała studnia, w której woda była zawsze smaczna i obfita, w skutek wykopania w sąsiednich koszarach głębszej studni daje teraz wody mało i w jakości nieodpowiedniej do picia.

Ponieważ w ciągu roku w jednej i tej samej sali nastąpiły trzy wypadki tężca i wypadki śmiertelne, salę desinfekcyowano należycie, a wszystkich chorych chirurgicznych przeniesiono do innej sali. Jest to przypadek ciekawy z tego względu, że tężec nie należy do chorób zakaźnych, wymagających odosobnienia.

Na radzie dnia 10. Marca uchwalono: przyjąć do wiadomości.

Sącz Nowy. W nieobecności prymaryusza Dra Czaplińskiego, który otrzymawszy stypendium wyjechał za granicę dla kształcenia się w chirurgii i położnictwie, szpitalem kieruje Dr. Ed. Zieliński, sekundaryusz, przy pomocy wolnopraktykującego lekarza Dra Ameisena.

W pierwszym dniu badałem tylko gospodarstwo i prowadzenie książek tak w zakładowej kancelaryi, jak i książek gospodarczych, prowadzonych przez przełożoną Sóstr Miłosierdzia. Muszę oddać sprawiedliwość p. Runge, prowadzącemu czynności kancelaryjne, że obowiązki swe spełnia bardzo gorliwie, bo zaległości kosztów leczenia znacznie zmalały. Niestety nie tak łatwo zatrzeć ślady nadużyć ostatniego rządcy, ściganego przez sądy, bo wiele jest dokumentów zatraconych, a może i zniszczonych dla zatarcia zbrodni. Poleciłem zebrać wszystkie wątpliwe pozycye i dokumenta jakie jeszcze znaleść będzie można i przedstawić Wysokiemu Wydziałowi krajowemu na decyzyę, czy choć część poniesionej straty nieodzyska szpital, bo pomimo wprowadzenia Sióstr Miłosierdzia do zarządu i oszczędności we wszystkich gałęziach gospodarstwa, nie tak łatwo usunąć wszystkie braki i niedostatki, a tych jest bardzo wiele, przedewszystkiem zaś ogromny brak bielizny, tak, że przy obecnym wysokim stanie chorych (59), jedna zmiana jest na chorych, a druga w praniu, reszta zaś tak zniszczona, że użytą być nie może. Przełożonej Sióstr wskazałem jak mają być prowadzone książki gospodarskie dla łatwej kontroli i prędkiego zoryentowania się w gospodarstwie szpitalnem.

W spiżarni znalazłem produkta dobre, a chorzy z wiktu są zupełnie zadowoleni. W całym zakładzie czystość wzorowa; zaufanie ludności do zakładu wzmaga się i dla tego szpital jest nieustannie przepełniony.

Pod względem leczniczym Dr. Czapliński wprowadził szpital na bardzo dobre tory pod wszelkimi względami. Wprawdzie zakupno narzędzi lekarskich i opatrunków w początku kosztowało drogo, ale następnie przez wprowadzenie podręcznej apteczki i przygotowywanie leków przez lekarzy samych, wydatek na leki obniżył się bardzo, tak że w przecięciu prawdopodobnie będzie niższym, aniżeli w innych szpitalach prowincyonalnych. W roku ubiegłym sprawiono piękny stół operacyjny kosztem 120 zł., zebranych ze składek, (przyczem Rada powiatowa dała 70 zł.,) kupiono szafę na narzędzia za 60 zł. i przyrząd do umieszczania płynów dezinfekcyjnych. Jeden tylko sterylizator, sprowadzony z Berlina, z powodu zbytniej drogości (280 marek), a bardzo niewymyślnego urządzenia nie został przyjęty i będzie odesłany fabrykantowi Szafa na podręczną apteczkę znajduje się w kancelaryi lekarskiej. Wizyta lekarska zaczyna się o pół do dziewiątej, kończy się zaś w południe a często i po pierwszej gdy są operacye, albo gdy jest wiele ambulantów, liczba których rocznie przenosi 2.000 Z tego można przekonać się, że praca lekarzy jest bardzo wytężająca, a źle płatna. Pielęgnowanie zaś chorych pod względem lekarskim niepozostawia nic do życzenia, zaległości bowiem operacyjnych, pomimo odjazdu Dyrektora — niema, a dokonane rękoczyny są wykonane i opatrzone według obecnych wymogów chirurgii. P. Burmistrza prosiłem aby wszelkie zakupna dla szpitala były poruczone przełożonej Siostry Miłosierdzia, która przez trzynaście lat była przełożoną zakładu w Czerwonogrodzie i przez wiele lat w filii Hofmana we Lwowie, a zatem zna gospodarstwo szpitalne znakomicie. Takie oddanie całego gospodarstwa w ręce Sióstr Miłosierdzia zdejmie z Magistratu nieraz słyszany zarzut, że wszelkie dostawy do szpitala robią radni i nie zawsze z korzyścią dla funduszu szpitalnego.

Jak wysoko szpital nowosądecki stanął pod względem chirurgicznym świadczą następujące cyfry.

Ogółem wykonano w ciągu 18 miesięcy na chorych stałych operacyj 354, na przychodnich 149 a razem 503. W tej liczbie było: operacyj nowotworów dobrotliwych 91, tu należy operacya wola (Struma) 36 razy, operacyj nowotworów złośliwych 9, laparatomia 10, laparatomia modo Bardenheuer 2, amputacya kończyn 14, sequestrotomia 7, wyskrobywanie 25, złamań leczono 9, hermotomij wykonano 25, vulnera 20, abscessy zimne 9, Varia 97, operacyj położniczych 18.

Na radzie dnia 10. Marca uchwalono: wezwać Sąd do odpowiedzi jak stoi sprawa byłego rządcy Pająkowskiego. Zapytać p. Burmistrza czy nie uznaje za stosowne powierzyć zakupno materyałów dla szpitala, przełożonej Sióstr Miłosierdzia.

Śniatyn. Szpital śniatyński jest jednym z tych zakładów, dla których zwykłymi środkami nie wiele da się zrobić, ma bowiem tylko 24 łó-

żek, z których zaledwie 15 jest stale obłożonych, dochody więc jego wynoszą 3000 zł., które muszą wystarczyć na żywienie i leczenie chorych, opał, światło, bieliznę, utrzymanie rządcy i czterech sług. Ma się rozumieć że wskutek tego szpital jest ubogi i że garnie się do niego przeważnie biedna ludność miejscowa, i takaż sama z okolic, których nie stać na wyjazd do większych i zasobniejszych szpitali. W roku ubiegłym na 312 leczonych należało do Śniatyna 149 chorych, a do okolicy 163; w tej liczbie było 106 izraelitów i 196 chrześcijan. Wydział krajowy otrzymawszy w r. 1870 z rąk rządu szpital śniatyński do najwyszego stopnia zaniedbany, chciał zastosować do niego te same środki, które posłużyły do rozwoju innych szpitali powszechnych, ale w sprawie najważniejszej — obsadzenia posady lekarza zakładowego spotkał się z niespodziewanym oporem gminy, która nawet przegrawszy rekurs w Trybunale adminstracyjnym, a pobudzana przez ludzi złej woli i mających własny tylko iuteres na oku nie chciała słuchać rozporządzenia Wydziału krajowego. Wydział krajowy udał się do c. k. Namiestnictwa z prośbą odjęcia szpitalowi temu charakteru powszechności. Namiestnictwo jednak posłało odezwę tę do zaopinjowania miejscowego fizyka i na podstawie relacyi jego prośbie tej odmówiło. Od tego czasu lekarzem szpitalnym jest lekarz miejski, któremu, jako niezatwierdzonemu przez Wydział krajowy szpital pensyi nie płaci. Jest to jedyny zakład leczniczy który od tej chwili, gdy przeszedł pod zarząd i kierunek Wydziału krajowego, nie miał jeszcze nigdy więcej nad 6.000 dni leczenia.

Przybyłem do szpitala w dniu w którym odbywał się wybór nowego burmistrza i na trzeci dzień po śmierci rządcy. Nie było nawet z kim mówić o przyszłych losach szpitala. Chorych, przeważnie chirurgicznych znalazłem 15. Muszę oddać sprawiedliwość lekarzowi miejskiemu P. Dr. Mehrerowi iż szpital jest utrzymany czysto i porządnie, a pielęgnowanie chorych sumienne i staranne. Większa połowa chorych byli izraelici. Żywienie chorych dobre, a chorzy pytani przezemnie oświadczyli, iż z wiktu są zadowoleni. W roku ubiegłym wikt kosztował na dzień i osobę 19·8 ct. Bielizny szpital posiada mało. Śmiertelność w r 1895 ze względu na procent była najniższą ze wszystkich prowincyonalnych szpitali, wynosiła bowiem 3.5%; średni czas pobytu chorych był 18.3 dni.

Na Radzie 24. Kwietnia uchwalono przyjąć do wiadomości.

S o k a l. Szpital sokalski pod względem budowy należy do lepszych zakładów leczniczych na prowincyi, na nieszczęście jest za mały dla pomieszczenia wszystkich zgłaszających się do leczenia. Przeciętnie w roku 1895 leczono tu 75 chorych na 73 etatowych łóżkach, a zatem bywało czasem w zakładzie zwyż 100 chorych. Niema tu też nieco większego ogrodu dla rekonwalescentów, a w skutek dawnych starań Starostwa, aby szpital położony wśród miasta, przenieść w więcej oddalone miejsce, Rada powiatowa, mając środki, upuściła możność nabycia za tanie pieniądze sąsiedniego ogrodu, któryby zaokrąglił realność szpitalną, dałby możność rozszerzenia zakładu z czasem a zarazem niezmiernieby podniósł wartość budynku. Obecnie zaś gdy ogród przeszedł w drugie ręce, cena gruntu tak się podniosła, że o nabyciu tego ogrodu zdaje mi się mowy być nie może. Dowiedziawszy się jednak, iż szpital ma intabulowane prawo światła od strony tego ogrodu dla jednego okna, poleciłem zacząć pertraktacye z właścicielem o prawo światła jeszcze dla trzech okien, szpital bowiem posiada dwa pokoje z drugorzędnem światłem, a jeden słabo oświetlony jednem oknem z podwórza, w skutek czego wentylacya w tych pokojach jest prawie żadna. Sądzę, że właściciel nie będzie mógł stawić wygórowanych wymagań o wynagrodzenie bo czy jest służebnictwo na jedno okno czy na cztery, to dla niego wszystko jest jedno. Dla szpitala zaś będzie to bardzo dogodnem i polepszy pomieszczenie chorych. Oprócz tego prosiłem Wydział Rady powiatowej: 1. O zarządzenie, aby druki książek szpitalnych były takie jak nakazuje instrukcya szpitalna, odmienne bowiem prowadzenie tych wykazów w następstwie wywołuje nieporozumienia i uciążliwe korespondencye dla wyjaśnienia tych nieporozumień. 2. Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie w roku ubiegłym przysłało płótno daleko gorsze aniżeli w latach poprzednich. Prosiłem więc o zażądanie od Towarzystwa próbek, ozna-

czonych numerami z wykazaniem szerokości płótna i cenę za sztukę 35 metrową; na przyszłość zaś nie kupować inaczej jak według tych próbek, wybranych przez znawców, sztuki zaś nieodpowiadające tym próbkom odsyłać nazad do fabryki. 3. Obecny pisarz szpitalny prowadzi książki niedbale; za trzy dni ostatnie nie było zapisano do protokołu stanu, żadnego chorego. Jest to zaniedbanie karygodne, szpital bowiem może ponieść szkody. Prosiłem więc zwrócić uwagę na pełnienie obowiązków przez pisarza i w wypadku gdyby się zaniedbywał na przyszłość uwolnić go ze służby szpitalnej.

W spiżarni wiktuały znalazłem bardzo dobrej jakości, a potrawy przygotowane w kuchni dobre i smaczne. Dzienny koszt żywienia wynosi około 15 ct na osobę. Chorych było 73, ilość posługi zmniejszoną została z 9 na 8. Pielęgnowanie chorych, czystość i porządek należyty; śmiertelność mała (4·9%); stosunek lekarzy do chorych — jaknajlepszy, a pełnienie obowiązków tak przez lekarzy jak i przez rządcę — wzorowe. Ordynacya lekarska oszczędna. Ilość narzędzi chirurgicznych dostateczna. Zaległości kosztów leczenia z końcem roku 1895 wynosiły 3.382 zł. Stan kasy w dniu inspekcyi był 921 zł. w gotówce, a w obligacyach 6.202 zł. W roku ubiegłym, oprócz zwykłych rocznych reperacyj, szpital otoczono nowym wysokim parkanem z bardzo ładną bramą wjazdową kosztem 400 zł.

Na radzie 12. Maja uchwalono: wezwać Wydział powiatowy 1. ażeby traktował z sąsiadem o prawo światła, 2. ażeby druki książek były zgodne z instrukcyą, 3. żeby nie kupowano płótna gorszego od próbek, 4. pisarza napomnieć.

S t a n i s ł a w ó w. Inspekcyę zacząłem o godzinie pół do siódmej z rana, w chwili gdy z pewnością nikt się nie spodziewał lustratora i wszystko znalazłem w wzorowym porządku. Chorych było 116, wśród których — 40 syfilistycznych.

Przedewszystkiem zwiedziłem gospodarstwo, zbadałem książki rachunkowe i zarządowe, zajrzałem do magazynów i składów. Gospodarstwo Sióstr Miłosierdzia idzie bardzo porządnie i nie znalazłem nic niezgodnego z instrukcyami i zarządzeniami Wydziału krajowego. Nic się tu nie marnuje: kości z kuchni, stare szmaty, rzeczy po zmarłych, sprzedają się i dochód idzie na ulepszenie gospodarstwa. Zakład utrzymuje 4 świnki, gospodarstwo to jednak znacznie się rozszerzy, gdy skończy się kontrakt dzierżawny na grunta należące do szpitala, obecnie wynajęte (9 morgów). W prowadzeniu książek wprowadziłem niektóre zmiany ułatwiające kontrolę i ewidencyę. Wizytatorka już parę razy uskarżała się przedemną, że Siostry Miłosierdzia w Stanisławowie mają wiele trudności w dogodzeniu lekarzowi pomocniczemu, który ma wikt w szpitalu i że z tego powodu doznają wiele zmartwień. Zgodnie z jej prośbą i z opinją zastępcy burmistrza upraszam o zezwolenie zamiany wiktu in natura na relutum. Wyniesie to 200 zł. rocznie, czyli 16 zł. 60 ct. miesięcznie. (Lekarz pomocniczy ma 400 zł. płacy i pomieszkanie). Ta zamiana raz nazawsze usunie wszelkie nieporozumienie i powody do niezadowolenia.

Pielęgnowanie chorych bardzo staranne i ludzkie; wszelkie nabytki nauki leczenia są tu zastosowane. Na podstawie rozp. Min. spr. wewn. z r. 1869 L. 1713 lekarze ordynujący niepowinni przyjmować chorych dotkniętych chorobami nieuleczalnemi lub przewlocznemi, niewymagającemi koniecznie opieki szpitalnej, z wyjątkiem jeżeli choroba ich przedstawia przemijające, szczególnego starania lekarskiego wymagające pogorszenie lub objawy bezpośrednio życiu zagrażające. Wypełniając to zarządzenie, poleciłem wydalić ze szpitala pięć osób, dotkniętych egipskiem zapaleniem oczu (trachoma) i strupami woszczynowemi (favus), których starostwo stanisławowskie przysłało do leczenia, tem więcej że szpitalne leczenie egipskiego zapalenia oczu jest zupełnie bezskuteczne, choroba ta bowiem potrzebuje pozostawania na czystem pwietrzu.

Narzędzia chirurgiczne są utrzymane w należytym stanie. Ordynacya leków bardzo oszczędna, a wielu z nich przyrządza się w samym szpitalu przez Siostry Miłosierdzia, według wskazówek lekarzy. Wiktuały w spiżarni należytej dobroci; żywienie chorych bez zarzutu; koszt jego na osobę wynosi 16 ct. dziennie.

Sprawy dotyczące ściągania kosztów leczenia, według świadectwa Dyrektora szpitala, załatwiają się z wielką akuratnością i troskliwością. To też koszta ściągnięte od samopłacących w r. 1895 wynosiły kwotę 2538 zł. wtedy, gdy w r. 1894 było zaledwo 900 zł. Pisarz szpitalny nie widząc żadnej przyszłości przed sobą, prosił o przeprowadzenie go ze Stanisławowskiego do lwowskiego szpitala, gdzie z czasem może zostać urzędnikiem. Uznaję że żądanie jego jest słusznem i potrzeba będzie przy układaniu nowej ustawy dla szpitali, uregulować stanowisko tych ludzi, w przeciwnym bowiem razie nie będziemy w stanie otrzymać dobrych pracowników, tem więcej, że pisemnej pracy w szpitalach prowincyonalnych jest bardzo wiele.

Sprawa obsadzenia posady sekundaryusza przy szpitalu będzie wkrótce przedstawiona Wysokiemu Wydziałowi krajowemu. Zastępca burmistrza mówił mi, że przedstawi do wyboru Wysokiego Wydziału krajowego. Tenże zastępca mówił mi, że jeżeli zostanie obrany burmistrzem, zajmie się natychmiast osobiście sprawą ukończenia pretensyi szpitala do gminy według myśli Wydziału krajowego, tem więcej, że J. E. p. Marszałek powiedział mu, że w takim razie gminie mogą być przyznane pewne ulgi jak co do ilości, tak i co do sposobu spłaty.

Na Radzie 5. Maja uchwalono: przyjąć do wiadomości.

Stryj. W obecnym Dyrektorze szpital stryjski zyskał nietylko dobrego prymaryusza ale i dobrodzieja, gdyż swoim kosztem sprawił wiele rzeczy dla szpitala potrzebnych, nie czekając na to kiedy się znajdą potrzebne do tego fundusze. W ten sposób ściany w sali operacyjnej zostały polakierowane, zakupiono stół operacyjny, sterylizator, filtr, stojaki do płynów desynfekcyjnych i wiele narzędzi chirurgicznych, których szpital nie posiadał. W szpitalu odbywają się wszelkie operacye tak małe jak i najtrudniejsze, z bardzo pięknym wynikiem, śmiertelność bowiem w szpitalu w roku 1895 wynosiła zaledwie 5·8%. W bieżącym zaś roku, w ciągu dwóch pierwszych miesięcy zrobiono 38 operacyj. W dniu inspekcyi znalazłem 84 chorych, z których połowa była dotknięta kiłą.

Staraniem Sióstr Miłosierdzia i dobroczynnością prywatnych osób, prawie bez wydatków ze strony szpitala, została urządzona kaplica w zakładzie, sprawiono ornaty świąteczne i żałobne dla księży, kosztem zwyż 700 złr.

Ze względu na wielki brak bielizny i koców dla chorych, przełożona Sióstr kupiła kilkadziesiąt tanich kocyków, które nie długo posłużą szpitalowi, są bowiem bardzo słabe i nie wiele dają ciepła.

Żywienie chorych dobre, wiktuały odpowiedniej dobroci. Siostry trzymają trzy sztuki nierogacizny i dwie krowy, z których dochód idzie na potrzeby szpitalne. Koszt żywienia jednak jest bardzo wysoki, wynosi bowiem zwyż 22 ct. na dzień i chorego. Przełożona uniewiniała się tem, że wiele zrobiła w roku przeszłym zapasów, które będą się użytkować w roku bieżącym. Dla oszczędności w wydatkach na leki urządzono podręczne apteczki pod kluczem dozorujących Sióstr Miłosierdzia.

Przejrzałem książki rachunkowe Sióstr Miłosierdzia, wskazałem jakie rachunki mają być prowadzone koniecznie, a jakie zaniechane, aby zbytnio nie obarczać zakonnic niepotrzebną pisaniną; poleciłem przełożonej, aby żadnego większego wydatku nie robiła bez pozwolenia Komitetu szpitalnego, a zwłaszcza z tej sumy, którą otrzymuje jako dochód z gospodarstwa szpitalnego. Ściąganie kosztów leczenia odbywa się bardzo starannie i zaległości obecnie wynoszą zaledwo 1704 zł.

W całym budynku czystość wzorowa. Jakkolwiek szpital znajduje się w finansowych kłopotach, jednak po rozmówieniu się i naradzeniu z Burmistrzem i Dyrektorem szpitala przyszedłem do przekonania, że powoli kłopoty te zaczną się zmiejszać i że tylko pierwsze chwile są trudne do przebycia, ale powoli wszystko przyjdzie do porządku, zwłaszcza iż przełożona Sióstr dała mi obietnicę, że będzie starać się o jaknajwiększą oszczędność we wszystkich gałęziach gospodarstwa i nic nie będzie zakupywać bez uchwały Komitetu. Prosiłem też p. Burmistrza, aby kazał przygotować wykaz tych kilkunastu pozycyj, które są nieściągalne z braku dokumentów i przedstawił Wys. Wydziałowi z prośbą o zezwolenie odpisania z rachunków

jeżeli oddział Rachunkowy uzna że niepodobna je przyjąć na fundusz krajowy.

Na Radzie d. 13. Marca uchwalono przyjąć do wiadomości.

Tarnów. W kancelaryi szpitala wszystkie książki znalazłem w porządku. Zaległość kosztów leczenia od r. 1888 do 1895 wynosiły 7360 zł., po odtrąceniu jednak przedstawionych w czwartym kwartale kosztów leczenia, pozostaje w zaległości zaledwo 2.228 zł. Jest to bardzo nie wiele, jeżeli weźmiemy na uwagę, iż jest to jeden z największych szpitali naszych prowincyonalnych. Śledztwo sądowe skierowane przeciwko rządcy i ciągnące się już od siedmiu miesięcy widocznie nic nie wykazało, bo rządcę nie wzywano jeszcze ani razu dla dania jakichkolwiekbądź wyjaśnień.

W magazynie bielizny znalazłem czystość i porządek należyty; w roku ubiegłym zakupiono z Krośna płótna za 500 zł; z płótna zarząd jest zadowolony. Wiktuały w spiżarni — średniej dobroci: chorzy pytani w salach oświadczyli, że z żywienia są zadowoleni; dzień żywienia kosztuje 16 ct. Pranie chemiczne nie oddziaływa niekorzystnie na trwałość bielizny. Prosiłem p. Dyrektora, aby pozwalał używać chorych do różnych robót w zakładzie, zwłaszcza leczonych kosztem funduszu krajowego, jak na to zezwala §. 105 instrukcyi. P. Dyrektor oświadczył mi, że zrobić tego nie może ze względu na §. 106, w którym kobiet kiłowych zabroniono używać do robót poza salą i w kuchni. Objaśniłem, że kiłowych rzeczywiście nie należy używać w kuchni ze względu na bezpieczeństwo, ale inne chore weneryczne nie tylko można, ale i potrzeba zajmować, bo z nudów posuwają się do zbytków. P. Dyrektor oświadczył mi, że zrobi to jedynie na pisemne polecenie Wysokiego Wydziału krajowego. Upraszam o polecenie, bo najmowanie ludzi do robót, które mogą być tak łatwo dokonane przez chorych, jest bardzo kosztowne.

Prosiłem też p. Dyrektora, aby zamiast drogiego, a lichego wina dla chorych używał wódki osłodzonej, która oddaje też same usługi, ale jest mniej kosztowną. Szpital potrzebuje stołu operacyjnego, zastosowanego do obecnych wymagań chirurgii i zakupna większych ilości instrumentów chirurgicznych. Poleciłem sprawdzić inwentarz lekarski, słyszałem bowiem, że wiele narzędzi brakuje i żeby zrobiono wykaz potrzebnych instrumentów.

Część szpitala przeznaczona dla zakaźnych jest zupełnie dokładnie oddzielona od pomieszczenia innych chorych, składa się ona z czterech pokojów, mogących pomieścić 18 łóżek i z osobnej latryny. Jest to pomieszczenie więcej jak dostateczne na szpital, mający w leczeniu 118 chorych dziennie, zwłaszcza jeżeli tam będą pomieszczeni tylko dotknięci tyfusem plamistym, ospą, skarlatyną, dyfteryą i różą. Przednia ściana pawilonu tego, zwrócona na zachód jest zawilgocona mocno, a sala gdzie się mieszczą kobiety kiłowe bardzo zimna. W tym roku ma być to poprawione a suma potrzebna znajduje się w budżecie, jak zarówno i kwota na wypokostowanie podłóg.

Bardzo jest potrzebnem przerobienie kotła, dostarczającego gorącą wodę do łazienek, obecny bowiem jest tak mały, że nawet 10 kąpieli dziennie niepodobna dać chorym. Koniecznem jest także przekształcenie latryn w dawnem skrzydle, które są niżej wszelkiej krytyki, ale na te dwie ostatnie naprawy szpital w tym roku niema żadnych środków.

Dowiedziawszy się, że sekundaryusz Dr. Pilzer nie przychodzi nigdy na poobiedne wizyty, wymawiając się od tego stanem zdrowia, poleciłem p. Dyrektorowi, aby oświadczył mu, że wizyty poobiedne są jego obowiązkiem, że jeżeli obowiązku tego spełniać nie może, aby porzucił lepiej służbę szpitalną, był bowiem mianowany drugim pomocniczym lekarzem dla tego, że jeden sekundarjusz nie mógł podołać pracy.

P. Burmistrz prosił, aby w szpitalu wyznaczyć choć jeden pokój dla umysłowo chorych, dopóki nie będzie napisana historya choroby. Stanowczo mu odmówiłem ze względu na rozkład sal szpitalnych i znaczne wydatki, któreby musiał ponieść zakład na urządzenie separatek i na zorganizowanie dozoru.

Na radzie 3. Marca uchwalono: 1) polecić p. Dyrektorowi, ażeby przeznaczał do robót gospodarskich w szpitalu chorych wenerycznych z zwyjątkiem kiłowych. 2) Polecić spisanie inwentarza, narzędzi chirurgicznych i przed-

łożyć Wydziałowi krajowemu wraz z wykazem tych,które sprawićby należało. 3) Dr. Pilzera wezwać, aby bezwarunkowo odbywał poobiednie wizyty w szpitalu, do czego z mocy instrukcyi jest obowiązany.

Tarnopol. W dniu inspekcyi w szpitalu było 95 chorych na 75 etatowych łóżkach. Ciasnota tak wielka, że w salach niepodobna było przejść pomiędzy łóżkami, aby zbliżyć się do chorego dla rozmówienia się z nim. Z tego powodu chorzy tu są tak pomieszani, że tyfusowi i dotknięci różą, leżeli obok świeżo operowanych, a w sali syfilistycznych kobiet na dwónastu łóżkach spało 25 chorych dziewcząt. W skutek takich smutnych stosunków zakażenia w samym szpitalu są dość częste i człowiek który przyszedł do szpitala, aby w dni kilka pozbyć się świerzbu, zaraziwszy się tyfusem, przeleżał w zakładzie parę miesięcy, lub rozstał się z życiem. To też i śmiertelność tu jest znacznie większa aniżeli w innych, okolicznych szpitalach i w roku 1895 wynosiła 8·2%. Pomimo tak niekorzystnych warunków operacye tu odbywają się na salach wobec wszystkich chorych lub w małej kancelaryi lekarskiej, gdzie trudno się obrócić operującemu, bo niema pokoju, gdzieby to można dokonać w sposób mniej narażający chorego na niebezpieczeństwo.

W kancelaryi książki znalazłem w porządku; zaległośći kosztów leczenia z końcem 1895 roku wynosiły 2.773 zł. Najtrudniej otrzymać odpowiedź względem dochodzenia majątkowego chorych ze starostwa skałackiego i buczackiego, urzęda te bowiem nie tylko miesiącami, ale latami całemi nie odpowiadają na wielokrotne wezwania, utrudniając czynność ściągania kosztów leczenia. Samopłacący w ubiegłym r. przynieśli szpitalowi 1468 zł.

Bielizny szpital posiada ilość dostateczną i w dobrym stanie. Płótno zakład sprowadza z Krośna. Pranie odbywa się tuż obok kuchni, w ciągu dwóch dni w każdym tygodniu.

W spiżarni wszystkie wiktuały znalazłem bardzo dobre, dostawa bowiem produktów żywienia jest tu ciągle pod ścisłą kontrolą lekarzy i burmistrza. Chorzy pytani we wszystkich salach oświadczyli, iż są z wiktu zadowoleni. Koszt dzienny żywienia chorych stale wynosi 19.5 ct. na chorego.

W roku ubiegłym w szpitalu dokonano tylko zwykłe bielenie i nieuniknione reperacye, szkoda bowiem wydatków na gruntowniejszą naprawę takiej rudery. Stosownie do otrzymanego zezwolenia Wysokiego Wydziału krajowego sprawiono tu stół operacyjny, ale używać go będzie można chyba w przyszłym szpitalu. Pielęgnowanie chorych sumienne i staranne, a ilość ambulatoryjnie leczonych w ciągu ubiegłego roku wynosiła zwyż 1500 ludzi

Zamknięcia rachunkowe tego szpitala w r. 1895 wykazują iż koszt utrzymania jednego chorego wynosił 60.12 ct. wtedy, gdy taksa wvnosi 45 ct. dziennie. Suma zaś wszystkich wydatków szpitalnych wynosiła 16.540 zł Żywienie chorych i 8 służby wynosi z winem 6106_{64} a zatem jeden dzień kosztował w roku ubiegłym 20.6, koszt leków 1518 zł. t. j. 5.5 na dzień i chorego.

Po zlustrowaniu szpitala udałem się do p. Burmistrza i tam wspólnie z delegatem Wydziału krajowego do komitetu budowlanego i z budowniczym miejskim rozpatrzyliśmy jeszcze raz plany budowy nowego szpitala i omówiliśmy wiele szczegółów, aby uchylić możliwe nieporozumienia. Robienie szczegółowych planów i kosztorysów, według zdania p. budowniczego miejskiego zajmie jeszcze około dwóch miesięcy, tak, że do budowy nie można będzie przystąpić wcześniej jak z początku lipca. Radziłem więc, aby dla uniknienia straty czasu jaknajprędzej przystąpiono do regulacyi terenu na placu budowy, do robót ziemnych i do wykopania studni, które to czynności muszą być dokonane przed rozpoczęciem budowy.

Na radzie 27. Marca uchwalono: Odnieść się do c. k. Namiestnictwa z prośbą, ażeby wezwało starostwa w Skałacie i Buczaczu do raźniejszych odpowiedzi w sprawach szpitalnych LW. 19397/96

Wadowice. Trudno nawet przedstawić sobie nie widząc jaki jest smutny stan szpitala wadowickiego i chorych w nim znajdujących się. Jest to nędza w całem znaczeniu i nie wiem czy jakikolwiek dom przy-

tułku może być nędzniejszym nad ten szpital. Dom, w którym się ten zakład mieści, sprzedany na licytacyi, dostał się w ręce człowieka, który niema możności zapłacić ofiarowanej ceny, jest więc właściwie bez właściciela, od którego możnaby wymagać koniecznych napraw. Piwnice wodą zalane do połowy wysokości, ściany mokre prawie do parapetów okiennych, piece zepsute i dymiące, okna i drzwi nie domykające się, zimno w salach, brak bielizny i porządnych koców dla przykrycia chorych — oto stan w jakim znalazłem ten szpital. Nic więc dziwnego, że śmiertelność w nim jest największą ze wszystkich szpitali prowincyonalnych i w roku 1895 doszła do 13.1%. Przeciętny zaś pobyt chorych wynosił 33.0 dni. Lekarz ordynujący, zapytany skąd pochodzi ta ostatnia okoliczność, odpowiedział, że często nie może znaleść wśród kolegów pomocników dla dokonania operacyi, a sekundaryusza w szpitalu niema. I nic dziwnego, że nie chcą przychodzić lekarze z pomocą tam gdzie żadnej porządnej operacyi wykonać nie można, bo niema dostatecznej ilości narzędzi chirurgicznych, a stół operacyjny zastępują dwie deski zbite pod kątem i umocowane na starem drewnianem łóżku. W oczekiwaniu wybudowania nowego szpitala nic się prawie nie robiło dla starego, a z powodu trudności, które ciągle stawiało c. k. Namiestnictwo i przerabiania planów, budowa nowego szpitala odwlekła się prawie na trzy lata. Urządzenia hygieniczne postępowe, których tak ściśle trzyma się c. k. Rada zdrowia, mają tę wadę, że są drogie i nieprzystępne. Dla tego też w społeczeństwie wyjątkowo biednem jakie jest nasze coraz to częściej słyszeć się dają głosy przeciwko zbyt drogim urządzeniom hygienicznym, bo chociażby były najlepsze chęci i zupełne przekonanie o potrzebie danych urządzeń sanitarnych, to jednak w wielu razach koszta tych urządzeń ponieść nie jest się w stanie i potrzeba przyjąć obojętnem milczeniem wszystkie te naukowe wywody, pozwalając specyalistom debatować ad libitum, a robiąc tylko to na co stać może. Tym sposobem odwlekła się budowa szpitala w Tarnopolu na wiele lat z niemałą szkodą chorych, tym sposobem upuszczono możność zbudowania szpitala w Samborze, którego rada gminna w r. 1888 powzięła uchwałą zaciągnięcia pożyczki w kwocie 25 tysięcy zł, a spotkawszy tyle trudności ze strony Rady zdrowia uchwałę swą cofnęła, z tego też powodu tak powoli idzie sprawa budowy nowego szpitala w Wadowicach, a bardzo prawdopodobnie, że znaczna suma 48 tysięcy zł. przeznaczona na wybudowanie szpitala na 40 łóżek będzie niewystarczającą, przynajmniej na wewnętrzne urządzenia i znowu sprawa przeniesienia chorych do lepszego budynku może się odwlec na czas dłuższy. Murarskie i ciesielskie roboty w czterech już gotowych budynkach są już ukończone z wyjątkiem zewnętrznej i wewnętrznej wyprawy. Suma zaś 24 tysięcy zł przysłana z Wydziału krajowego jest złożoną w tutejszej kasie oszczędności do wiosny. O ile sądzić można było z zewnątrz (bo wszystkie wejścia na wewnątrz są zabite), budowa jest przeprowadzona dobrze. Zostały jeszcze roboty stolarskie, lakiernicze, szklarskie, zduńskie i wewnętrzne urządzenie, które zdaje się, że wcześniej jak w jesieni nie mogą być ukończone. W szpitalu znalazłem 31 chorych, po większej części bardzo ciężko. Ponieważ szpital leży dość daleko za miastem i brak w nim odpowiedniego pomieszczenia, rządca przychodzi tylko na czas pewny do zakładu, a cały dzień chorzy są pod opieką dwóch dozorców. Żywienie chorych, oddane w przedsiębiorstwo jest dosc drogie, bo wynosi prawie 30 ct. na dzień i chorego. Chorzy pytani we wszystkich salach, oświadczyli, że z wiktu są zadowoleni i skarżyli się tylko na zimno. Poleciłem więcej palić w piecach, ale nie na wiele to się przyda wobec złego stanu pieców i potrzeby otwierania okien dla wentylacyi, bo są w salach chorzy zanieczyszczający się. Ponieważ p. Burmistrz wyjechał do Przemyśla dla obejrzenia elektrycznego oświetlenia tego miasta, zostawiłem do niego list, prosząc, aby kazał kupić więcej koców dla nakrycia chorych, a zarazem ażeby obrachował już teraz czy przysłane pieniądze wystarczą na zupełne wykonanie budowy nowego szpitala i doniósł o tem Wysokiemu Wydziałowi krajowemu.

Na Radzie dnia 3. Marca uchwalono wezwać p. Burmistrza, ażeby przedłożył prawdopodobny wykaz kosztów dokończenia budynku szpitalnego i wewnętrznego urzadzenia.

Zaleszczyki. Po przyjeździe do Zaleszczyk natychmiast zwiedziłem dom wynajęty dla Sióstr Miłosierdzia od 1. Maja b. r. na mieszkanie. Dom ten jest oddalony o 150 kroków od szpitala i posiada trzy dość niskie pokoiki, spiżarnię i kuchnię; pomieszczenie więc jest dostateczne i odpowiednie, dopóki nie znajdzie się lepsze i bliżej szpitala położone. Ponieważ jednak Siostry żądały w samym szpitalu pokoiku dla dyżurnej, Dyrektor kazał na ten cel przerobić składzik koło kuchni. Potrzeba jednak koniecznie prosić Wizytatorki, by jaknajprędzej przysyłała Siostry Miłosierdzia, bo Dyrektor słyszał od osoby przysłanej dla opatrzenia pomieszczenia, że mogą one objąć zarząd nie wcześniej jak w końcu lipca, tymczasem dla dobra szpitala byłoby koniecznem, by zarząd jego objęły przynajmniej w połowie Maja.

Urząd podatkowy tutejszy nie zrozumiał dobrze zarządzenia Wydziału krajowego, dotyczącego udzielania kwartalnych zaliczek: Wydział krajowy polecił wydawać zaliczkę po każdym minionym kwartale, nim będą przedstawione przez zarząd odpowiednie rachunki, w kwocie wynoszącej $^{2}/_{3}$ zwykłych kosztów leczenia. Urząd zaś podatkowy w księgach swych i w odezwie do szpitala zaznacza, że jest to zaliczka na przyszły kwartał, a nie za miniony. Ponieważ po pewnym czasie mogłoby z tego wyniknąć nieporozumienie potrzeba będzie dać urzędowi podatkowemu wyjaśnienie, aby poprawił w książkach swoich. Zarządowi poleciłem, aby zrobił oficjalne przedstawienie do Wydziału krajowego, inaczej bowiem straci 1500 złr. które mu wypłaca się z początku każdego kwartału.

Po wprowadzeniu Sióstr Miłosierdzia rządca zajmie posadę pisarza, (bo doskonale zna całą manipulacyą dotyczącą kosztów leczenia) z płacą 500 zł. rocznie, wszystkie zaś inne pobory jego ustaną. Do tego zaś czasu Dyrektor sam będzie prowadzić wszystkie rachunki gospodarskie i wypłacać dostawcom, jak to czynił dotychczas, jednak ze względu iż to mu zabiera bardzo wiele czasu, prosi o przyspieszeniu oddania zarządu szpitala Siostrom Miłosierdzia.

Szpitalne gospodarstwo, od chwili gdy Dyrektor wziął go w swoje ręce, jest zupełnie dobre, szpital bowiem popłacił wszystkie swoje dawne długi dostawcom i obecnie żadnych długów niema i wypłaca wszystko gotówką.

W szpitalu znalazłem 83 chorych na 52 etatowych łóżkach; sale w których może się pomieścić najwyżej 7—8 łóżek, mieszczą 16 i 17 chorych. Leczenie bardzo staranne i ludzkie; rezultaty leczenia dobre; operacyj większych i miejszych dokonano w szpitalu w roku ubiegłym 133. Syfilitycznych chorych znalazłem prawie połowę. O kilku nieuleczalnych (encephalitis), lekarz kazał już oddawna napisać do gmin, ale dotychczas odpowiedzi niema. Męską służbę przy chorych Dyrektor zastąpił żeńską.

Żywienie chorych dobre i tanie, wynosi bowiem około 16 ct. dziennie na osobę, a w ostatnim kwartale 15. Zapasy spiżarniane bardzo dobre, mięso niezłe. Bielizny dość mało zwłaszcza przy obecnem przepełnieniu, ale w oczekiwaniu przybycia Sióstr Miłosierdzia, Dyrektor nie chciał kupować nowego płótna. Zaległości kosztów leczenia są bardzo niewielkie (do 300 złr.). Od samopłacących w ubiegłym kwartale otrzymano 102 zł.

Na Radzie 5. Maja uchwalono: Wyjaśnić rozporządzenie Wydziału krajowego co do wyptaty należytości kwartalnej.

Złoczów. W drodze do Złoczowa spotkałem jednego z mieszkańców tego miasta, który zaczął wywodzić żale na nadużycia, mające się dziać w szpitalu złoczowskim, a mianowicie że chorzy są źle żywieni, że służba jest zła, dozór słaby, że chorzy po kilka tygodni leżą, w tej samej bieliźnie, dlatego też w zakładzie nieczysto, że bielizna na chorych podarta, że rządca szpitala jest stary, niedołężny i nadużywający zaufania przełożonych i że jego należałoby usunąć a przyjąć Siostry Miłosierdzia. Co do pierwszych zarzutów, mogąc sam się przekonać naocznie, zostawiłem sprawdzenie ich do chwili inspekcyi, a co do rządcy zażądałem aby mi podał fakta konkretne, bo oskarżenie ogólnikowe stawia mnie w niemożności zrobienia żadnego użytku z zakomunikowanych uwag. Ale żadnych faktów mówiący, jakkolwiek człowiek bardzo poważany w mieście, podać mi nie mógł, z wyjątkiem tego tylko, że Rządca postawił sobie domek w mieście

i kupił jakąś starą ruderę. Obie te realności jak sprawdziłem są mocno obdłużone, a dług spłaca się czynszem.

Przybyłem do Złoczowa w godzinie w której jeszcze nigdy nie zwiedzałem szpitala, bo przed wieczorem. Nie pozwoliłem iść za sobą nietylko rządcy i starszemu dozorcy ale nawet posługaczom i obeszłem wszystkie sale, badając chorych czy są zadowoleni z wiktu i z posługi, czy nie mają jakiej skargi na pielęgnowanie ich. Żaden chory skargi nie zaniósł ani na zarząd, ani na posługę, a w ogóle wszyscy z wiktu byli zadowoleni, w jednej tylko sali syfilitycznych mężczyzn dwóch chorych skarżyło się na niesmaczne przygotowanie jadła, gdyż czasami jest za słone, a czasami niedosolone, ale i ci nie skarzyli się na niedostateczność wiktu.

W chwili przyjazdu mego do szpitala zmieniano bieliznę na chorych i na pościeli; widziałem przeto dwie zmiany bielizny: wycofaną z użycia i oddawaną do noszenia chorym. Obie zmiany były zużyte do wysokiego stopnia, a niektóre przedstawiały łaty na łacie, w magazynie zaś była jeszcze jedna zmiana zupełnie nowej i czystej bielizny, sprawiona w 1894 r. która jeszcze na chorych nie była. Rządca przedstawił że jest wielki brak bielizny, zmuszający do ciągłego jej łatania i że w roku przeszłym z powodu braku pieniędzy, gdyż taksa jest zbyt niska, nie sprawiono nowej.

Chorych znalazłem 100 na 80 etatowych łóżkach. Przepełnienie więc bardzo wielkie przeważna jednak część chorych byli ludzie starzy, styrani wiekiem i dotknięci chronicznemi słabościami, którym jednak przyjęcia do szpitala odmówić było niemożna. Jednego tylko ze strupem woszczynowatym (favus), poleciłem wydalić jako niekwalifikującego się do szpitalnego leczenia. Dyrektor oświadczył że w całym zakładzie niema ani pluskiew ani pcheł, ani innnego robactwa i przypisywał to działaniu środków desinfekcyjnych używanych w szpitalu. Co do posługaczy szpitalnych — niska płaca nie przywiązuje ich do służby, tak że dozorcy zmieniają się nieustannie i korzyści z nich wielkiej osiągnąć nie można.

Książki w zarządzie prowadzą się dobrze; gospodarka oszczędna; wiktuały odpowiedniej dobroci, a wikt chorych dziennie kosztuje 18 ct. Zaległości kosztów leczenia wynosiły z końcem 1895 roku 1607 zł. Szpital ma kapitał 3000 w zapisie ś. p. Wojdy, z którego pobiera corocznie procentu 200 zł.

Cały zakład z powodu braku potrzebnych środków na restauracyę chyli się ku upadkowi. I tak dach na oficynie i na gospodarskich przybudowaniach zgnił i przecieka, okna w szpitalu są stare, spróchniałe i potrzebują zmiany; potrzeba naprawić asfaltową podłogę w pralni, kupić kilkanaście łóżek żelaznych, kilkadziesiąt koców w zamian zużytych ze starości bielizny ilość większą, stół operacyjny, nieco sprzętów i t. d. Ponieważ spis potrzeb szpitala przedstawiają zarządcy zawsze przy budżetach, to jest wtedy, gdy na podstawie trzechletnich przecięć zamknięć rachunkowych taksa już została ustanowiona i zmienić jej nie można, poleciłem p. Dyrektorowi i Rządcy, ażeby zestawili wszystkie potrzeby szpitala z wymienieniem co każda rzecz będzie kosztować i przedstawili przy zamknięciach rachunkowych za r. 1895, aby przy sprawdzaniu taksy możnaby ją podnieść do potrzebnej wysokości, w przeciwnym bowiem razie szpital ten, dawniej uważany za wzorowy, usunie się zupełnie na drugi plan i wywoła skargi na zaniedbanie jego.

Pod względem leczniczym muszę zaznaczyć że Dr. Wysocki jest codziennie w szpitalu, że ordynacya jego jest nader oszczędna, a wyniki leczenia tak chirurgicznych jak i wewnętrznych chorób są bardzo dobre. Śmiertelność w tym szpitalu w ubiegłym roku wynosiła tylko 5·9%. Że częste przepełnienie szpitala nie odbija się niekorzystnie na leczeniu chorych świadczy to że stosunki hygieniczne szpitala są stokroć lepsze jeszcze aniżeli te w jakich lud nasz żyje.

Na Radzie dnia 15. Marca uchwalono zażądać jak najrychlejszego przedłożenia rachunków z r. 1895. Wezwać Wydział powiatowy do usunięcia usterek.

Żółkiew. Trzy większe inwestycye są potrzebne dla szpitala w Żółkwi: zrobienie kanału odprowadzającego wszystkie wody gospodarcze zakładu do rzeki, podmurowanie oficyny i budowa domku dla rządcy. Pierwsza najważniejsza sprawa już była poruszana kilkakrotnie przez Staro-

stwo i c. k. Namieśnictwo. lecz zawsze zostawała usuwana wobec wielkich wydatków, do których gmina przyczynić się nie chciała, chodziło bowiem o zbudowanie kanału na przestrzeni tysiąca kilkuset metrów długości. Od czasu poruszenia tej sprawy po raz pierwszy, zaszły dość znaczne zmiany, a mianowicie łąka leżąca za szpitalem która dawniej była bagnem, została zdrenowaną i dreny podchodzą na kilkadziesiąt sążni do samego szpitala. Ponieważ chodzi tu tylko o wody deszczowe, wody z kąpieli i prania, prosiłem p. Burmistrzą, aby kazał inżynierowi zrobić obrachowanie: coby kosztowało doprowadzenie drenów do samego szpitala i osuszenia gruntu leżącego na zachód od zakładu i przedstawiającego niewysychające bagno, bo na nim znajduje się nawet źródło, z którego woda sączy się ustawicznie, zalewając teren sąsiedni. Zdaje się, że takie zdrenowanie nie będzie kosztować więcej nad kilkaset zł.

W drewnianej oficynie, w której znajduje się cały oddział chorych kobiet, naprawa podmurowania jest konieczną, bo wkradł się grzyb i zniszczył dolne części budynku, postawionego przed 18 laty; nie będzie to zresztą kosztować tak wiele i zdaje się nie zbytnio obarczy budżet szpitala.

Domek, w którym obecnie mieszka rządca, ze starości jest już tak zniszczony, że pomimo napraw corocznych, niebezpiecznie w nim mieszkać i zdaje się, że potrzeba będzie zburzyć go, a dla rządcy nająć pomieszkanie gdzieś w pobliżu, albo postawić na jego miejsce nowy budynek. Budowa ta jest konieczną, bo czy zostanie rządca, czy przyjdą zakonnice — miejsca dla nich w samym budynku szpitalnym nie ma. Domek taki będzie kosztować około 4 tysięcy. Dłużej zaś nad rok, a najdalej nad dwa czekać nie można, budynek bowiem jest w takim stanie, że może stać się nieszczęście.

W szpitalu znalazłem 103 chorych na 100 etatowych łóżkach. Czystość i porządek wszędzie wzorowe. Z rządcy wszyscy są zadowoleni, jest bowiem bardzo sumiennym, pracowitym, energicznym i lubiącym porządek. Wszystkie magazyny, składy i całe obejście szpitalne czyste i schludne, w spiżarni wiktuały bardzo dobre, — widać, że oko gospodarskie jest wszędzie. Wikt chorych dobry i smacznie przygotowany, a koszt żywienia chorego dziennie z winem w roku ubiegłym wynosił zaledwo 18 ct. na osobę. Bielizny z wyjątkiem ręczników i prześcieradeł jest dosyć. W kancelaryi książki prowadzą się według instrukcyi. Zaległości kosztów leczenia wynosiły w początku stycznia b. r. 2278 zł. 27 ct Z tej liczby do dnia inspekcyi wyrobiono już 1491 zł. 75 ct, a zatem z końcem kwietnia zaległości wynosiły zaledwo 786 zł. 52 ct., na które składają się prócz zawikłanych, jeszcze bardzo wiele spraw o pobicia, gdzie trzeba oczekiwać wyroków sądowych, aby wynikłe koszta można dochodzić. Od samopłacących w roku 1895 ściągnięto 767 zł. Szpital ma kłopot ze starostwami, które wydawszy orzeczenie, że leczący się może zapłacić koszta leczenia, nie chcą ściągać tych kosztów na podstawie zarządzenia c. k. Namiestnictwa z d. 4. Grudnia 1895 r. Jedną z takich spraw przedstawiam w kopii dla porozumienia się z c. k. Namiestnictwem, które uwiadomiło Wydział krajowy, że wydało okólnik do starostwa, nakazujący im ściąganie należytości za leczenie, stosownie do ich własnych orzeczeń.

Pielęgnowanie i leczenie chorych bardzo staranne. Średni pobyt chorych 21.2 dni. Śmiertelność w 1895 roku wynosiła 6.6%, w szpitalu odbywa się bardzo wiele chirurgicznych operacyj ze skutkiem dodatnim. Lekarz ordynujący jest w całem znaczeniu Dyrektorem szpitala i gospodarzem. Narzędzia chirurgiczne w porządku; w roku przeszłym dla oszczędzenia wydatków na opatrunek sprowadzono z Berlina sterylizator za 60 zł.

Na Radzie 19. Maja uchwalono: wezwać Magistrat, ażeby dał opinię co do potrzeby kanału lub zdrenowania, tudzież podmurowania oficyny.

Żywiec. Szpital żywiecki może służyć przykładem, co jest w stanie zrobić samorząd, kierowany ręką ludzi energicznych, rozumnych i oddanych spełnieniu swego obowiązku. Budynek szpitalny stanął ofiarnością powiatu i ludzi dobrej woli, rozszerzył się także ofiarnością Rady powiatowej, a teraz nieustannie ulepsza się i powiększa w miarę zebranych środków i wymogów sanitarnych obecnego czasu. W ubiegłym roku dla ułatwienia komunikacyi szpitala z miastem, ułożono dogodny chodnik z płyt

kamiennych, ogród przed frontem budynku otoczono siatką drucianą; zakupiono dla szpitala przyrząd elektryczny do stałego prądu, założono w szpitalu oddział dla dzieci z sześciu łóżek, pomieszczony razem z oddziałem chorych kobiet; jest to nowość stanowiąca wielkie dobrodziejstwo dla miasta i okolicy; są tu też dwie sale dla chorych na oczy; jednem słowem, zakład pod względem lekarskim rozwinął się znakowicie, tem więcej, że Dyrektor szpitala Dr. Idziński jest bardzo zdolnym chirurgiem, więc i ta część terapii uprawia się z wielkim powodzeniem.

Przepatrywałem plan domku, który Rada powiatowa zamierza wystawić w tym roku z różnych oszczędności na podwórzu szpitalnem. W domku tym będzie się mieścić lodownia, której szpital nie posiadał dotychczas, skład na słomę, wozownię i chlewki dla kilka sztuk nierogacizny, utrzymywanej z odpadków gospodarczych w zakładzie. Będzie to kosztować około 1900 zł. W przyszłości, jak słyszałem, Rada powiatowa zamierza rozszerzyć nieco łazienki, obecne bowiem są niewystarczające na pomieszczenie większej ilości wanien, następnie wybudować osobny dom na kuchnię i pralnię, bo ta ostatnia mieści się teraz w suterenach, bardzo często zalewanych wodą, co nieraz wprowadza zakład w wielki ambaras pod względem dostarczenia chorym czystej bielizny, nareszcie z czasem może się da wybudować osobny oddział dla zakaźnych. W Żywcu niczego nie potrzeba żądać dwa razy, bo każda fachowa rada jest wysłuchana i w miarę możności wykonaną.

Ilość chorych zwiększa się tu nieustaniie, tak, że szpital pielęgnuje niekiedy 110 chorych, chociaż etatowa liczba łóżek wynosi zaledwo 70. W roku ubiegłym dokonano tam 150 operacyj chirurgicznych. Obecnie jest konieczną potrzebą udzielenia pomocy lekarskiej Dyrektorowi, bo szpital dotychczas pomimo 25 tysięcy dni leczenia, sekundaryusza nie posiadał, a roboty w szpitalu jest bardzo wiele. Czystość w zakładzie i porządek wzorowe; wiktuały w spiżarni bardzo dobre, a przyrządzanie pożywienia chorym — smaczne. W roku ubiegłym wikt wszystkich osób w szpitalu razem wzięty kosztował 23.6 dziennie na chorego. Kancelarya pełni swe zadanie bardzo dobrze, a zaległości kosztów leczenia wynoszą z końcem 1895 r. zaledwo 260 zł. P. Marszałek powiatowy będzie prosić Wydział krajowy o zezwolenie z oszczędności szpitalnych udzielenia urzędnikowi powadzącemu korespondencye szpitalne pewnej remuneracyi za gorliwość, bo jemu to zakład zawdzięcza ściągnięcie tak wielkiej ilości zaległych kosztów leczenia. Obecnie urzędnik ten pobiera 150 zł. rocznego wynagrodzenia. Ordynacya lekarska jest bardzo oszczędna, bo większa część leków przyrządza się w szpitalu przez Siostry Mił. W roku ubiegłym wydano na leki 766 zł. a na sanitarne 428 zł., przypada więc na dzień i na chorego mniej 5 ct. dziennie.

Na Radzie dnia 10. Marca uchwalono: wezwać Wydział powiatowy do rozpisania konkursu na posadę sekundaryusza z płacą roczną 400 zł.

Co do rezultatów ogólnych leczenia i gospodarstwa w szpitalach prowincyonalnych, okazuje się, że w roku 1895 leczono o 1710 osób więcej, aniżeli w roku poprzednim w ciągu 30714 dni leczenia więcej; umarło 1913, to jest 6.7%, wtedy, gdy w szpitalach krajowych procent śmiertelności wynosił 8.4%. Przeciętny pobyt chorego w szpitalu był 22.8 dni. leczono dziennie 1776 t. j. o 135 mniej, aniżeli było łóżek w szpitalach. Ogólny wydatek roczny na wszystkie szpitale prowincyonalne w r. 1895 był 333 889, a zatem utrzymanie jednego chorego kosztowało 11.81; koszt dzienny utrzymania chorego 51.7, żywienia 19.2; przeciętna taksa wynosiła od dorosłych 53.7 ct, od dzieci 29.8 ct. (Al. VI).

Al. VI.

Dochody szpitali prowincyonalnych wynosiły w r. 1895 — 371.269; z tego fundusz krajowy tytułem zwrotu kosztów leczenia za ubogich chorych zapłacił 304.717 zł., samopłacący 24.828 zł.; obce fundusze 6.931, nareszcie szpitale miały własnych dochodów 41.793. (Aleg. VI1).

Al. VII.

W końcu przedstawiamy tablice budżetów szpitali prowincyonalnych na rok 1897 (Aleg. VIII).

Zakłady subwencyonowane.

1. *Zakład dla nieuleczalnych św. Jozefa* rośnie i rozwija się z każdym rokiem. W roku bieżącym rarząd jego buduje już trzeci budynek piątrowy, który pomieści około 50 łóżek, a kosztować ma do 37.000 zł., tak że cały zakład będzie mógł pomieścić przeszło 100 łóżek dla nieuleczalnych i rekonwalescentów. Dochody tego zakładu w r. 1895 wynosiły 8.128 zł. wydatki zaś 8.924 zł. 98 ct. niedobór 798 zł. 92 ct., Siostry pokryły z własnych funduszów. Zakład utrzymywał w roku 1895 nieuleczalnych 60, rekonwalescentów ze szpitala 241, z tych zmarło 6 osób, wszyscy razem byli w zakładzie przez dni 23.136, przeto całe utrzymanie chorego, wraz z ad ministracyą zakładu kosztowało dziennie 38.5 ct. Cztery łóżka są ufundowane przez hr. Czarkowską-Golejewską, która na to ofiarowała 20 tys. zł. Dzienny koszt żywienia chorych i Sióstr wynosił 29.2 ct.

2. *Szpital Sióstr Miłosierdzia w Rozdole* subwencyonowany przez Wysoki Sejm kwotą 250 złr. rocznie pielęgnował w roku 1895 chorych 256 w ciągu 5.440 dni leczenia, oprócz tego utrzymywał zakład 23 sieroty, a na naukę szkolną przychodziło 196 dziewcząt, na naukę robót 166. Dochody zakładu wynosiły 3.258 zł. 26 ct, wydatki zaś 4005 zł. 78 ct.

3. *Szpital Sw. Zofii dla dzieci.* Leczył w ubiegłym roku 1.088 dzieci, przeważnie z miasta Lwowa w ciągu 33.545 dni i 3.200 ambulantów. W roku ubiegłym pielęgnowano w szpitalu 195 osesków. Smiertelność ogólna wynosiła 21·2%. Szpital jest subwencyonowany kwotą 16 tysięcy. W roku przeszłym zakład otrzymał legat w wysokości 10.000 od spadkobierców ś. p. Czajkowskiego.

4. *Lecznica powszechna we Lwowie.* W roku ubiegłym, jak w latach poprzednich udzielono porady lekarskiej 10.476 chorym, a przeszło 30.000 ordynacyj; oprócz tego dokonano u tychże chorych wiele operacyj chirurgicznych. Za opał, światło, służbę, lokal i t. d. lecznica płaci około 2500 zł. rocznie. Uwzględniając, że lecznica nie ma żadnych własnych dochodów i jest ograniczoną jedynie do subwencyi miasta i Wysokiego Sejmu, działalność zaś jej jest bardzo pożyteczną dla funduszu krajowego, gdyż zmniejsza ilość chorych ubogich, którzyby musieli być leczeni w szpitalu, instytucya ta zasługuje w zupełności na poparcie jej nową subwencyą.

5. *Szpital S. Ludwika dla dzieci w Krakowie* leczył wraz z oseskami 1.324 dzieci w ciągu 33.779 dni. Leczono dziennie 92. Przeciętny pobyt dziecka w szpitalu wynosił 25.5 dni. Śmiertelność liczbowa 276; procentowa 20.9. Koszt roczny utrzymania zakładu 19.410 zł. Żywienie 17 ct. leki i sanitarne 6.3. Leczono ambulatoryjnie 5.350 Na utrzymanie dzieci szpital otrzymał z funduszu krajowege 14.000 zł., a na utrzymanie osesków 5.498 zł.

6. *Zakład dla Ciemnych we Lwowie.* Zamknięcia rachunkowe za rok 1895 wykazały w dochodach 12.255 zł. 56 ct. (w tej kwocie 2.000 zł. subwencyi z funduszu krajowego). Wydatki wynosiły 12.185 zł. 91$^1/_2$; nadwyżka dochodów 69 zł. 84$^1/_2$. Preliminowano na rok 1896 w dochodach 11.800 zł. w wydatkach 12 810; niedobór 1010 ma być pokryty z nadzwyczajnych przychodów lub z fnnduszu budowy nowego domu zakładowego, który wynosi 104 505 zł.

7. *Galicyjski zakład głuchoniemych we Lwowie.* W roku 1895 opuściło zakład 8 chłopców i 8 dziewcząt, przyjęto chłopców 14, dziewcząt 7; Razem 21. W roku szkolnym 1895/6 w internacie było chłopców 46, dziewcząt 32, razem 78. Dochodzących na naukę było chłopców 2, dziewcząt 2, razem 4. Stan zdrowotny w zakładzie był bardzo pomyślny: dziatwa wcale nie chorowała, co nie mało przyczyniło się do dobrych postępów w naukach. Przybyły w zakładzie nowej konstrukcyi, bardzo dobre ławki szkolne. Przychody zakładu wynosiły 19.971 zł.; rozchody zaś 20.126 zł. Majątek czysty wynosił w końcu grudnia roku ubiegłego 244.941 zł. Roczna subwencya Wysokiego Sejmu wynosiła 8.900 zł.; gminy miasta Lwowa 2000 zł, i 10 sążni drzewa opałowego.

Porównanie

rzeczywistych wydatków na cele zdrowia publicznego w roku 1895. z takimiż wydatkami w latach 1894 i 1878.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków	1895.			1894.		1878.	
		Wydatki	Wydano	Preliminowano	Różnica	Wydano	Różnica	Wydano	Różnica
			zł.	zł.	zł	zł.	zł.	zł.	zł.
III.	34	Koszta leczenia	1,026.494	880.000	+146.494	939.158	+ 87.336	498.585	+527.909
IV.	35 *a. b.*	„ szczepienia	72.259	71.500	+ 759	70.516	+ 1.743	57.219	+ 15.040
V.	36—37 *a.*	„ sanitarne	16·653	22.000	— 5 347	10.149	+ 6.504	57.474	— 40.821
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności (leczniczych):							
	38	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie 900 zł.							
	39	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach 300 „							
	48	Zakład św. Józefa we Lwowie 1.000 „							
	49	Kolonia lecznicza w Rymanowie 300 „							
	51	„ „ w Rabce 300 „							
	50	Lecznica lwowska 1.000 „							
XVII.	348	Towarzystwo ratunkowe w Krakowie 300 „							
	347	„ „ we Lwowie 300 „							
	361	Dr. Bujwid w Krakowie na prowadzenie szczepień ochronnych od wścieklizny i przygotowanie surowicy przeciwdyfter. (jednoraz.) 500 „	4.900	4.900	—	5.400	— 500	1.598	+ 3.302
XI.		**Dotacye zakładów:**							
	152	Kraków	—	3.392	— 3.392	—	—	36.658	— 36.658
	153	„ podrzutki	3.282	3.140	+ 142	3.306	— 24	—	+ 3.282
	149	Lwów: oddział chorych	81.580	80.051	+ 1 529	30.212	+ 51.368	17.902	+ 63.678
		„ położnic	33.764	26.645	+ 7.119	58.072	— 24.308	13.703	+ 20.061
	151	„ podrzutki	5.788	5.326	+ 462	5.816	— 28	11.400	— 5.612
	150	Kulparków	—	1.292	— 1.292	—	—	151.243	—151.243
		Razem	1,244.720	1,098.246	+146.474	1,122.629	+122.091	845.782	+398.938
		Dochody	Wpłynęło	Preliminowano	Różnica	Wpłynęło	Różnica	Wpłynęło	Różnica
IV.	8	Nadwyżka od szpitala w Krakowie	51.498	5.934	+45.564	31.062	+20.436	—	+ 51.498
	9	„ „ „ we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—
	10	„ „ Zakładu w Kulparkowie	28.951	—	+28.951	28.599	+ 352	—	+ 28.951
V.	12	Zwroty od szpitali prowincyonalnych	10.586	16.200	— 5.614	24.213	—13.627	9.406	+ 1.180
	13	„ „ gmin	445	600	— 155	269	+ 176	28.714	— 28.269
XI.	44	„ za rachunki aptekarskie	566	600	— 34	583	— 17	712	— 146
		Razem	92.046	23.334	+68.712	84.726	+ 7.320	38.832	+ 53.214
		Wydatek rzeczywisty	1,152.674	1,074.912	+77.762	1,037.903	+114.771	806.950	+345.724

Wykaz

wydatków w trzech szpitalach krajowych za rok 1895.

L. p.	Poszczególnienie	Lwów	Kraków	Kulparków	Lwów	Kraków	Kulparków
		Ilość dni leczenia w roku 1895.					
		269.768	266.132	239.198	na dzień leczenia przypada		
		zł.	zł.	zł.	ct.	ct.	ct.
1	Żywienie chorych (Rubr. VII. poz. 33a—g)	68.224	70.233	65.392	25·29	26·39	27·37
2	Bielizna . . (Rubr. VII. poz. 40a—b)	9.264	8.131	14 283	3·43	3·06	5·97
3	Pranie	8 120	5.280	5.263	3 01	1 98	2·20
4	Opał sal	7.866	6.214	9.031	2 92	2 33	3·77
5	Oświetlenie	2.196	3.986	2.122	0 81	1·49	0 89
6	Leki i apteka (sprawdzanie recept)	8.801	7.130	1.310	3·26	2·67	0·55
7	Koszta sanitar. i instrum. chirurg.	9.635	8.864	5.266	3 57	3·33	2·20
8	Sprzęty	2.087	1.974	3.326	0·77	0·74	1·39
9	Słoma do sienników . . .	800	661	793	0 30	0·25	0·33
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy .	1.724	1.209	1.881	0·64	0 45	0·78
11	Utrzymanie koni	—	680	1.932	—	0·26	0·81
12	Utrzymanie ogrodów, pol i folwark.	158	937	14 732	0·06	0 35	6·15
13	Koszta pogrzebowe (prosektoryum)	1.250	293	274	0·46	0·11	0·11
14	Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarze i drogi)	6.121	4.829	7.173	2 27	1·81	2·99
15	Utrzymanie Dyrektora lekarzy i akuszerek (wikt lekarzy, doz. i akusz.)	28.248	21.932	11.007	10 47	8 24	4 60
16	Koszta zarządu	11.405	12.144	9.525	4·26	4·57	3·98
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia .	5.331	6.409	5.432	1·98	2·41	2·27
18	Służba wyższa i niższa . . .	20.515	18.556	29.540	7·61	6·97	12·34
19	Czynsze	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne . . .	1.163	1.106	421	0·43	0·42	0·18
21	Wodociągi i maszyna par. (Maszynista)	—	1.347	1.862	—	0 52	0·78
22	Pensye i emerytury . . .	11.031	6.714	1.199	4·09	2 53	0 50
23	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy kwartałów pośmiertnych .	199	1.000	100	0 07	0 38	0·05
24	Remuneracye i zapomogi . .	3.000	900	600	1·12	0 34	0·25
25	Odsetki od kapitałów dłużnych .	1.760	—	—	0·65	—	—
26	Zapisy	—	109	—	—	0·04	—
27	Podatki i daniny	14	1.770	116	0·01	0·67	0·05
28	Wydatki w sprawach patronatu .	—	—	60	—	—	0·03
29	Dyety i koszta podróży . . .	—	138	18	—	0·03	0·01
30	Utrzymanie dzieci na oddziale położ.	26	466	—	0·01	0·18	—
31	Rozmaite wydatki	1.591	1.297	2.959	0 55	0·49	1·24
	Razem .	210.529	194.309	195.627	78 04	73·01	81·79
	Do tego:						
	Zaliczki na płace (rubr. I. poz. 10 a)	1.024	834	1.754			
	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	16.000	19.498	—			
	Urządzenie wewn. zakładu położnic	22.500	—	—			
	Nadzwyczajne budowle i urządzenia mechaniczne	128.779	—	13.014			
	Ogólny wydatek .	378.832	214 641	210.395			

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w roku 1895.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: dni leczenia	% śmiertelności	Średni czas leczenia (dni)	Wydatki na chorych zł.	Wydatki na chorych ct.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego zł.	Koszta: całej kuracyi jednego chorego ct.	Koszta: jednego dnia leczenia ct.	Koszta: jednego dnia wiktu chorych i służby ct.	Koszta: sanitarne leki i narzędzia chirurgiczne za 1 dzień ct.	Taksa od dorosłych ct.	Taksa od dzieci ct.
A. Szpitale powszechne:															
krajowy we Lwowie	835	12.102	865	245.614	7·1	20·3	186.976	90½	15	45	76·1	25·0	7·05	80	40
„ w Krakowie	591	8.407	868	197·023	10·3	23·4	143.701	59	17	09	72·9	25·4	6·00	63/80	—
Suma A.	1 426	20.509	1.733	442.637	8·4	21 6	330.678	49½	16	12	74·7	25 2	6·80	—	—
B. Szpitale prowincyonalne:															
gminny w Białej	98	1.240	75	35.296	6·0	28·4	19.225	27	15	50·4	54·4	24·6	5·9	57	30
„ „ Bochni	55	731	90	16.222	12·3	22·1	8.695	83½	11	89 5	53·6	17·1	5·3	51	30
„ „ Brodach	70	1.011	71	23.256	7·0	23·0	11.185	62½	11	06·3	48·0	16·2	5·4	48	30
„ „ Brzezanach	50	706	50	17.247	7·0	24 4	9.881	89	13	99·7	57·2	18·0	5·2	56	30
„ „ Drohobyczu	80	780	60	18.505	7·6	23·7	8.607	34	11	03·5	46·5	14·3	2·8	53	28
„ „ Jaśle	100	1.070	72	23.919	6·7	22 3	14 072	85½	13	15 5	58·8	25·1	5 7	54	34
„ „ Kołomyi	70	950	47	26.016	4 9	27 3	12.489	82	13	14 7	48	18	8·6	46	25
powiatowy „ Podhajcach	60	1.117	76	23.047	6·8	20·6	10.025	59	8	97 5	43·5	15·0	2·9	53	30
gminny „ Przemyślu	175	3.001	209	67.606	6·9	22·5	32·581	18½	10	85 6	48·1	19·7	7·1	45	24
„ „ Rzeszowie	100	1.394	64	39.358	4·6	28·2	28.752	03½	17	03 8	60·3	20·2	10·	54	28
„ „ Samborze	60	781	51	21.044	6·6	26·9	12.500	24	16	00 5	59·4	18·7	11 4	60	30
„ „ Sanoku	80	788	33	18.983	4·1	24·0	11·251	73½	14	27 8	59·2	18·9	8 4	60	30
„ „ Sączu Nowym	60	757	40	18.640	5·2	24·6	10·418	15	13	76·2	55·8	16	5·2	59	30
„ „ Śniatynie	24	310	11	5.694	3 5	18·3	2·968	91	9	57 7	52·1	18·1	8·4	56	30
„ „ Stanisławowie	120	1.976	110	44.705	5 5	22·6	19.177	09	9	69 4	42 8	14·7	5·6	52	40
„ „ Stryju	99	1.372	80	30.173	5·8	21·9	20·653	37½	15	05·3	68·4	27·1	9·4	70	35
powiatowy „ Sokalu	73	2.002	100	27.557	4·9	13·7	13.451	37	6	71 8	48.8	17·1	8 6	53	30
gminny „ Tarnopolu	75	1.183	98	27.512	8·2	23·2	14.522	37	12	27·5	52·7	20·1	5 6	45	26
„ „ Tarnowie	140	2.078	206	43.232	9·9	20·8	22.029	72	10	60 1	50·9	19·4	4·8	49	28
„ „ Wadowicach	30	288	38	9 519	13·1	33·0	5.202*)	41½	18	06·3	54·6	23·1	5·9	68	42
„ „ Zaleszczykach	52	829	47	21.215	5·6	25.5	9.322	23½	11	24·5	43·9	18·9	8·3	49	25
powiatowy „ Złoczowie	80	1.052	63	21.755	5·9	20·6	10.263	04½	9	75 5	47·1	21·9	3 7	48	25
gminny „ Żółkwi	80	1.869	125	39.628	6·6	21·2	18.580	27	9	94·1	46·8	18·4	6·3	50	25
powiatowy „ Żywcu	70	996	97	24 772	9·7	24·8	13.050	26	13	10·2	52·6	21·5	5·9	54	30
Suma B.	1.901	28.281	1.913	644 901	6·7	22·8	333.908	63	11	80 6	51·7	19·2	6·5	53·7	29·8
C. Zakłady położnic:															
krajowy we Lwowie	140	1.536	20	24.154	1·3	15·7	24.576	65	16	00	101·7	24·8	5·1	80	—
„ w Krakowie	60	1.034	12	22.173	1·1	21·4	15.300	04	14	79 6	69·0	23·6	3·4	63	—
Suma C.	200	2.570	32	46·327	1 2	18·0	39.876	69	15	52	86·1	24·3	4 3	—	—
D. Zakłady dla obłąkanych:															
krajowy w Kulparkowie	560	1.364	141	239.198	10 3	175·3	188.175	51	137	95·8	78·20	27 3	2·7	80	—
„ w Krakowie	115	479	67	46.936	13·9	97·9	35.602	35	74	32	75·85	30 9	2·4	80	—
Suma D.	675	1 843	208	286.134	11·2	155·2	223.777	86	121	42	78·20	27·9	2·6	—	—
E. Szpitale dla dzieci:															
Szpital św. Zofii we Lwowie	110	1.088	231	33.522	21·2	30 8	16.000	—	14	70·5	47 7	—	—	—	—
Spital św. Ludwika w Krakowie	108	1.059	190	28.502	18.1	26·9	14 000	—	13	22	49·1	—	—	—	—
Oddział osesków w Krakowie	12	265	86	5.277	32·4	19·9	5.498	06	20	84	104·1	—	—	—	—
Suma E.	230	2.412	507	67.301	21 0	27 8	35.498	06	14	71	52·8	—	—	—	—
Razem A, B, C, D, E.	4.432	55 615	4.393	1,487.300	7·9	26·7	963.739	73½	17	32·8	64·8	—	—	—	—

*) W sumie tej nie są zawarte koszta na budowę poniesione a z tego powodu wynika różnica w zestawieniu zamknięć wykazana.

Wykaz

wydatków z funduszu kraj Rubr. III. na koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych w kraju, wojskowych i zagranicznych za czas od r. 1872 do r. 1895.

Rok	Ilość chorych					Ilość dni leczenia					Wypłacono z rubryki III.						Do tego zwroty rozmaite	Razem wydatki	Od tego dochody	Czysty wydatek
	w szpitalach										szpitalom									
	krajowych	prowincyonalnych	klinice	wojskowych	zagranicznych	krajowych	prowincyonalnych	klinice	wojskowych	zagranicznych	krajowym	prowincyonalnym	klinice	wojskowym	zagranicznym	Razem				
											złote waluty austryackiej									
1872	3.667	9.201	431	236	1.560	139.833	279.940	14.365	6.915	82.859	75.863	116.560	8.166	2.182	47.999	250.770	301	251.071	3.557	247.514
1873	3.660	7.115	229	135	942	126.153	222.742	8.049	4.743	46.570	91.327	100.165	4.840	1.668	37.893	235 893	221	236.114	3 143	232.971
1874	5.126	6.268	487	122	1.306	164.188	203.815	15.962	3.957	47.880	138.725	120.728	9.078	1.518	35.498	305.547	1.558	307.105	45.765	261 340
1875	6.196	7.721	288	154	1.318	176.795	235.939	10.294	4.624	53.229	148.445	140.049	5.131	1.838	39.364	334.827	1.409	336.236	43.625	292.611
1876	6.076	6.974	528	83	1.678	195.579	228.833	20.620	2.359	79.217	165.775	143.777	13.771	939	43.670	367.932	2.256	370.188	15.074	355.114
1877	7.752	11.417	495	215	1.611	236.982	374.822	19.948	5.368	74.621	193.915	191.940	12 195	2 152	40.768	440.970	1.173	442.143	12.176	429.967
1878	10.593	11.025	552	223	1.922	309.665	355.992	22.331	4.708	84.301	229.795	210.237	13.532	1.867	48.647	504.078	937	505.015	6.430	498.585
1879	11.401	10.724	563	275	2.883	287.319	343.559	22.921	5.718	134 966	240.527	201.532	24.241	2.670	73.017	541.987	7.133	549.120	11.265	537.855
1880	10.431	13.392	551	221	2.513	278.347	403.115	19.782	5.044	127.010	236.980	224.499	12.974	2.018	61 331	537.802	4.982	542.784	7.637	535.147
1881	10.556	12.586	491	172	2.315	253.239	345.764	17.136	3.826	111.621	226.982	174.258	12.811	1.531	75.338	490.920	12 711	503.631	16.155	487.476
1882	13.592	11.838	512	150	2.300	439.625	318.277	18.127	3.186	121.412	375.276	170.183	22.329	1.275	65.609	634.672	8.687	643.359	9.598	633.761
1883	20.705	12.974	643	164	2.362	523.709	373.183	20.645	3.630	172.582	454.912	193 911	24.178	1.442	69.940	744.383	13.656	758.039	41.483	716.556
1884	28.014	14.136	664	184	2.677	671.165	380.029	20.934	4.435	142.211	550.192	193.386	24.106	1.774	72.421	841.879	10.072	851.951	29.030	822.921
1885	19.409	14.879	624	160	2.508.	523.493	391.786	31.565	3.281	123.479	426.784	206.915	30.948	1.313	64.973	730.933	8.477	739.410	39.724	699.686
1886	18.133	15.186	870	248	2.510	551.762	419.753	27.046	4.311	134.722	442.679	216.754	28.632	1.725	66.875	756.665	9.831	766.496	39.050	727.456
1887	18.475	16.634	714	352	2.716	567.076	402.144	22.807	4.013	151.550	448.232	209.825	29 506	1.605	71.016	760.184	10 244	770.428	37.044	733.384
1888	19.200	25.140	895	282	2.944	579 981	412.948	27.920	3.387	148.450	441.216	219.567	28.731	1.355	77.864	768.733	8.036	776.769	43.132	733.937
1889	19.310	18.621	1.139	310	3.233	629.481	464.999	26.117	3.235	169.396	474 886	242.077	28.490	1.671	95 017	842.141	12.995	855.136	47.931	807.205
1890	19.529	18.395	1.075	297	3.273	653.105	513.888	31.401	2.697	129.653	495.144	267.941	31.244	1.511	85.953	881.793	13.332	895.125	47.990	847.135
1891	18.915	18.634	1.161	131	4.103	611.957	521.030	33.984	1.233	232.246	469.470	270.625	33.662	707	111.154	885.618	11.895	897.513	46.274	851.239
1892	21.391	19.820	2.066	6	3.589	657.416	502.662	64.240	140	173.130	496.783	257.072	44.067	81	98.130	896.133	12.952	909.085	49.859	859.226
1893	21.231	20.910	899	—	3.201	691.900	557.779	28.828	—	131.365	525.430	284.137	30.115	—	87.349	927.031	11 705	938.736	45.970	892.766
1894	22.893	21.591	935	1	3.721	710 893	552.446	33.623	5	182.900	537.780	292.661	32.972	3	105 649	969.065	13.556	982.621	43.463	939.158
1895	22.944	23.708	789	—	5.701	755.430	610.694	30.160	—	283.270	565.833	324 826	21.190	—	155.987	1,067.836	8.297	1,076.133	49.639	1,026 494
Suma	359.199	348.889	17.601	4.121	62.886	10,735.093	9,416.139	588.805	74.815	3,138.640	8,452.591	4,973.625	526.909	32.845	1,731.462	15,717.792	186.416	15,904.208	735.014	15,169.194

Wykaz

spotrzebowanych ważniejszych produktów i innych artykułów gospodarczych w trzech zakładach krajowych w r. 1895/6 z oznaczeniem miary, wagi i przeciętnej ceny.

Produkta	Lwów	Kraków	Kulparków	Lwów		Kraków		Kulparków	
	Dni leczenia			Ceny					
	269.768	266 132	239.198	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Mięsa wołowego kilogr.	31.082·5	31.283	47.157·5	—	48	—	51·5	—	49
„ cielęcego „	21.540·25	24.260	23.107	—	48	—	47	—	49
„ wieprzowego „	„	—	5.822·5	—	„	—	„	—	43
„ baraniego „	„	—	3.199	—	„	—	„	—	38·47
Masła „	3.891·8	4.479	2.131·09	—	85·4	—	67·5	—	83·07
Smalcu „	754	1.192	2.688·46		65·5	—	59·7	—	60·69
Słoniny „	6.578	5.811	6.416·84	—	65·5	—	56	—	56·42
Mleka niezbieranego litr	149.670	125.381	65.788	—	7	—	6·37	—	7
„ zbieranego „	45.550	47.275	„	—	3·5	—	4·56	—	—
Mąki pszennej Nr. 1 klg.	10.50	20.64	2.760	—	12	—	12·1	—	12·5
„ „ „ 2 „	10.294	—	4.284·77	—	11·5	—	10·7	—	12·04
„ „ „ 4 „	—	6.627	7.306·88	—	—	—	10·2	—	11·55
„ „ „ 5 „	4.200	3.536	—	—	9·7	—	10·8	—	—
„ kukurudzianej „	3·068	—	3.783·78	—	9·56	—	—	—	8·7
„ hreczanej „	2.500	—	—	—	11·8	—	...	—	—
Bułek „	31.742	41.549	30 197·26	—	13·12	—	10·85	—	12·5
Chleba „	49.767·89	46.013	102.877·5	—	10·04	—	8·84	—	7·64
Cukru „	6.331·5	5.866	4.573·29	—	29·5	—	28·5	—	30·85
Kawy „	2.479·5	1.988	1.692·43	1	70	1	52	1	55·75
Ryżu „	6.746	5.181	9.976·70	—	18·5	—	17·75	—	14·7
Krup jęczmiennych „	4·205	7.738	8 016·46	—	10·8	—	8·91	—	10·4
„ jaglanych „	2·681	3.746	5.912·15	—	10·8	—	11·79	—	9·7
„ hreczanych „	4·489	123	4.486·49	—	15·9	—	15·75	—	14·9
„ pszennych „	„	5.523	—	—	„	—	12·97	—	—
„ perłowych „	4.253	2.934	3.819·198	—	14·8	—	10·16	—	10·6
„ krakowskich „	388	1.227	304·32	—	24	—	26·58	—	—
Nafty litrów „	8.967	7.452	10.730	—	18·5	—	19·25	—	19
Centnarów owsa (100 kil.)	„	2.382	12.753	—	„	6	74	5	—
„ siana „	„	7.400	79·420	—	„	2	10	1	50
„ słomy „	52.224	23.044	110.057	1	50	2	68	1	40
„ węgla „	273.100	26.342	635.440	1	08	—	60	1	14
Mydła kilogramów	1.741	4.640	1.388·59	—	33·5	—	26	—	30
Drzewa bukowego metr.	1.244	—	1.626	3	95	—	—	3	58
„ brzozowego „	634	—	—	3	00	—	—	—	—
„ sosnowego „	340	288	1.328	2	70	3	32	2	46·5
Wina biał. i czerwon. litr.	4.959	6.212	1.689·5	—	40	—	35·58	—	39·19
Ziemniaków cent. (100 k.)	140.416	154.539	182.757	1	90	1	70	1	92·4

Wykaz

dochodów rzeczywistych w szpitalach prowincyonalnych w roku 1895, według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

L. porz.	Szpitale	z kosztów leczenia od						Dochody własne i rozmaite		Razem	
		galicyjskiego funduszu krajowego		obcych funduszów krajowych		samo-płacących					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.
1	Biała . .	11.893	82	3.629	37	2.982	62	627	79	19.133	60
2	Bochnia . .	8.277	48	64	77	359	74	296	95	8.998	94
3	Brody . .	11.250	80	71	56	604	63	1.336	10½	13.263	09½
4	Brzeżany . .	9.178	14	9	52	629	09	81	85½	9.898	60½
5	Drohobycz .	7.957	23	4	77	908	29½	102	21½	8.972	51
6	Jasło . .	11.863	25	13	50	332	64	27	47½	12.236	86½
7	Kołomyja . .	12.929	07	112	50	1.044	78	745	49½	14.831	84½
8	Podhajce . .	11.276	43	9	01	625	93	558	36	12.469	73
9	Przemyśl . .	30.832	31	126	—	3.384	78	3.746	72	38.089	81
10	Rzeszów . .	18.803	02	174	97	970	12	20	90	19.969	01
11	Sambor . .	11.705	30	22	31	792	06	1.311	91½	13.831	58½
12	Sanok . .	10.685	58	26	40	1.158	56	364	06	12.234	60
13	Sącz nowy .	7.540	13	—	—	1.045	45	1	93	8.587	51
14	Śniatyn . .	2.667	10	159	50	357	15	162	30	3.346	05
15	Sokal . .	16.495	63	—	—	50	—	550	55	17.096	18
16	Stanisławów .	16,839	04	419	90	2.135	20	746	67	20.140	81
17	Stryj . .	17.221	80	642	71	2.153	60	1.520	14½	21.538	25½
18	Tarnopol . .	11.866	97	71	63	1.531	08	2.749	85½	16.219	53½
19	Tarnów . .	19.605	15	232	66	1.347	62	2.046	61	23.232	04
20	Wadowice .	5.914	54	—	—	—	—	22.396	10	28.310	64
21	Zaleszczyki .	8.295	50	595	26	213	29	62	81	9.166	86
22	Złoczów . .	10.725	61	234	48	340	56	2.017	63½	13.318	28½
23	Żółkiew . .	19.107	41	—	—	797	79	22	27	19.927	47
24	Żywiec . .	11.785	44	310	60	1.063	46	295	83	13.455	33
	Razem .	304.716	75	6.931	42	24.828	44½	41.792	54½	378.269	16

Zamknięcie rachunków

z obrotu funduszów szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1895.

Poszczególnienie	Biała		Bochnia		Brody		Brzeżany		Drohobycz		Jasło	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.												
A. Rzeczywiste.												
Czynsz najmu	33	34	—	—	—	—	750	—	1012	50	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	434	58	376	14	907	94	22	59	374	95	383	09
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podatki	115	48	—	—	64	66½	—	—	432	22	2	87
Asekuracya od ognia	48	75	28	06	19	88	11	16	18	36	17	23
Czyszczenie kominów	20	—	17	52	32	74	40	—	21	30	15	—
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	—	—	—	—	240	—	27	—	85	20	16	—
Żywność chorych, SS. Mił., rządcy i służby	9388	88	2791	55	4243	00½	3617	15	2970	66	6723	16½
Wino	484	10	173	49	—	—	16	17	96	—	219	52
Lekarstwa	979	55	681	92	883	48½	664	25	379	46	1199	38
Sanitarne	1043	45	162	39	155	85	171	—	142	73	113	53
Bielizna, pościel i odzież	1507	56	306	81	674	05	651	61	447	47	776	29
Pranie	204	95	63	17	56	37	27	96	58	10	125	15
Sprzęty	258	93	34	29	242	05	755	51	59	45	170	56
Opał	416	68	547	53	621	—	300	—	325	50	883	67
Światło	268	35	127	76½	142	68	35	34	91	83	85	22
Słoma	87	—	80	89	24	—	15	14	9	—	75	96
Potrzeby kancelaryjne	213	17	43	37	154	18	153	71	75	87	123	63
Instrumenta chirurgiczne	73	19	25	03	137	13	75	90	6	70	54	72
Płaca lekarza ordynującego	700	—	600	—	600	—	600	—	550	—	699	96
" " pomocnika	350	—	450	—	300	—	229	13	252	01	400	—
" akuszerki i cyrulika	113	97	—	—	46	—	—	—	34	—	21	98
" rządcy	—	—	500	—	500	—	—	—	—	—	600	—
" Sióstr Miłosierdzia	480	—	—	—	—	—	240	—	458	26	320	—
" pisarza (kontrolora)	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" dyurnistów	—	—	—	—	200	—	700	—	38	50	—	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych	—	—	315	90	120	—	250	—	—	—	120	—
Płaca kapelanów	82	50	40	—	50	—	50	—	50	—	—	—
" służby szpitalnej niższej	487	24	950	40	474	—	288	—	434	65	493	10
Zwrot za sprawdzanie recept	17	11	9	38	12	04	9	53	11	28	14	58
Odprawy, prowizye i emerytury	166	64	350	—	—	—	—	—	—	—	186	—
Remuneracye	10	—	—	—	150	—	55	—	100	—	—	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spłata długów w kapitale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spłata odsetek	270	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koszta pogrzebowe	243	—	—	—	116	—	116	85	63	81	174	76
Rozmaite drobne	505	93	20	23	18	56	8	89	7	53	57	49
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma wydatków rzeczywistych	19225	27	8695	83½	11185	62½	9881	89	8607	34	14072	85½
B. Przenośne.												
Zwrot zaliczek fund. kraj., powiat., gmin.	—	—	300	—	—	—	—	—	300	—	2260	—
Zaliczki do wyrachowania	900	—	90	—	30	—	4310	—	300		150	—
" na płace	—	—	—	—	70	—	—	—	32	57	100	—
Na zakupno efektów	—	—	350	—	175	28	—	—	36	67	—	—
Zwrócono kaucye i depozyta	—	—	429	67½	—	—	—	—	15	40	—	—
Rozchód ogólny	20125	27	9865	51	11460	90½	14191	89	9291	98	16582	85½
Dochód ogólny	20133	60	9868	61½	13297	09½	14208	60½	9302	73	16707	68½
od tego potrąciwszy dochody przenośne	1000	—	869	67½	34	—	4310	—	330	22	4470	82
Dochód rzeczywisty	19133	60	8998	94	13263	09½	9898	60½	8972	51	12236	86½

Poszczególnienie	Kołomyja		Podhajce		Przemyśl		Rzeszów		Sambor		Sanok	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.												
A. Rzeczywiste.												
Czynsz najmu	—	—	—	—	—	—	2100	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	549	05	419	51	364	39	164	02	259	78	111	34
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	1330	80	—	—	234	81	149	80
Podatki	6	69	52	50	—	90	2	10½	3	50	—	—
Asekuracya od ognia	—	—	20	44	32	64	2	77	15	27	28	25
Czyszczenie kominów	12	—	22	—	30	—	40	—	15	—	44	76
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	100	—	149	82	38	—	96	78	5	—	22	—
Żywność chorych, SS. Mił., rządcy i służby	5248	29	3801	25	14383	48	7959	77½	4107	15	4044	46½
Wino	29	25	83	—	385	64	288	80	324	71	36	62
Lekarstwa	2173	62	421	37	3686	67	2650	14	2129	55	912	43
Sanitarne	80	76	237	09	988	26	1229	71	175	31	681	05
Bielizna, pościel i odzież	1412	01	529	17	1443	07	1085	27	202	28	568	88
Pranie	46	62	202	86	199	15	83	18	188	37	176	37
Sprzęty	298	49	96	43	754	46	314	76	293	54	73	03
Opał	741	20	666	50	1520	67	1340	36	918	—	1045	99
Światło	36	04	74	38	331	71	203	62	288	94	149	88
Słoma	26	25	39	62	229	86	31	48	86	40	42	56
Potrzeby kancelaryjne	70	99	94	41	232	12½	219	85	105	22	125	29
Instrumenta chirurgiczne	—	72	24	20	132	20	61	44½	107	36	10	—
Płaca lekarza ordynującego	—	—	600	—	1000	—	800	—	600	—	600	—
" " pomocnika	—	—	300	—	799	98	733	30	408	33	300	—
" akuszerki i cyrulika	4	—	11	—	152	—	93	—	—	—	42	—
" rządcy	—	—	600	—	800	—	758	37	—	—	590	—
" Sióstr Miłosierdzia	320	—	320	—	—	—	—	—	550	—	—	—
" pisarza (kontrolora)	500	10	—	—	500	—	180	—	—	—	—	—
" dyurnistów	—	—	—	—	671	—	485	—	—	—	100	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych	—	—	79	—	—	—	—	—	—	—	50	—
Płaca kapelanów	30	—	75	—	120	—	125	—	—	—	69	15
" służby szpitalnej niższej	472	—	235	50	1440	96	1442	35	534	65	610	20
Zwrot za sprawdzanie recept	13	53	11	37	34	81	21	69	11	62	10	85
Odprawy, prowizye i emerytury	—	—	—	—	145	83	474	98	322	—	160	—
Remuneracye	110	—	200	—	233	—	260	—	210	—	—	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	—	—	502	66	45	—	—	—	100	—	—	—
Spłata długów w kapitale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	311	23
Spłata odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	189	—	—	—
Koszta pogrzebowe	150	65	124	70	362	70	264	10	62	30	99	20
Rozmaite drobne	57	56	31	81	15	38	240	18	52	15	86	39
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	176	50	—	—	—	—	—	—
Suma wydatków rzeczywistych	12489	82	10025	59	32581	18½	23752	03½	12500	24	11251	73½
B. Przenośne.												
Zwrot zaliczek fund. kraj., powiat., gmin.	800	—	500	—	—	—	2309	55	94	53	5787	27½
Zaliczki do wyrachowania	2325	91	—	—	750	—	480	—	30	—	3286	—
" na płace	80	—	—	—	200	—	390	—	100	—	—	—
Na zakupno efektów	2009	21	18	76	—	—	—	—	—	—	1000	—
Zwrócono kaucye i depozyta	13	44	—	—	—	—	14	56	5647	19	27	60
Rozchód ogólny	17718	38	10544	35	33531	18½	26946	14½	18371	96	21352	61
Dochód ogólny	18055	19½	12469	73	38624	81	26952	84	19425	27½	21443	—
od tego potrąciwszy dochody przenośne	3223	35	—	—	535	—	6983	83	5593	69	9208	40
Dochód rzeczywisty	14831	84½	12469	73	38089	81	19969	01	13831	58½	12234	60

Poszczególnienie	Sącz nowy		Śniatyn		Sokal		Stanisławów		Stryj		Tarnopol	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.												
A. Rzeczywiste.												
Czynsz najmu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	524	37	98	34	302	29	399	01	406	51	276	02
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	782	65
Podatki	5	—	—	—	—	—	8	39	19	98	34	36
Asekuracya od ognia	13	45	31	18	32	98	21	19	25	78	22	29
Czyszczenie kominów	12	50	—	—	10	—	23	79	43	50	4	83
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	36	—	—	—	329	32	—	—	55	—	209	20
Żywność chorych, SS. Mił., rządcy i służby	3454	46½	1292	84	5223	93½	7585	80	9479	56½	5823	09
Wino	—	—	2	98	123	—	—	—	191	12	283	55
Lekarstwa	611	44	372	95½	1641	99	1831	77	1316	39	1518	84
Sanitarne	309	34	3	40	662	87	371	60	1448	19	25	96
Bielizna, pościel i odzież	998	46	72	20	438	49	1306	89	408	94	828	06
Pranie	86	42	18	80	65	38	91	42	123	77	219	29
Sprzęty	589	57	30	18	63	60	793	91	193	99	68	06
Opał	371	80	325	—	664	20	289	50	743	42	661	70
Światło	14	09	11	25	143	12	23	01	180	80	134	99
Słoma	20	62	6	—	158	93½	153	49	22	35	37	82
Potrzeby kancelaryjne	109	05	27	12½	234	32	463	88	123	55	42	83
Instrumenta chirurgiczne	49	69	107	14	73	90	331	16	99	75	4	16
Płaca lekarza ordynującego	500	—	—	—	700	—	800	—	600	—	700	—
" " pomocnika	345	84	—	—	399	99	702	78	431	94	350	—
" akuszerki i cyrulika	125	60	—	—	30	—	70	—	2	—	—	—
" rządcy	—	—	240	—	500	—	—	—	—	—	500	—
" Sióstr Miłosierdzia	448	30	—	—	—	—	600	—	346	66	—	—
" pisarza (kontrolora)	60	—	—	—	480	—	500	—	420	—	—	—
" dyurnistów	95	—	—	—	—	—	320	—	133	28	474	50
Wynagrodzenie urzędników gminnych	150	—	—	—	50	—	200	—	—	—	—	—
Płaca kapelanów	—	—	—	—	49	98	150	—	23	—	—	—
" służby szpitalnej niższej	361	68	312	—	538	—	1298	86	813	—	629	—
Zwrot za sprawdzanie recept	7	45	2	86	—	—	—	—	11	48	16	31
Odprawy, prowizye i emerytury	553	32	—	—	—	—	603	68	1117	—	—	—
Remuneracye	149	—	—	—	—	—	50	—	—	—	130	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	182	30	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—
Spłata długów w kapitale	—	—	—	—	—	—	—	—	303	—	—	—
Spłata odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—	67	50	—	—
Koszta pogrzebowe	118	06	2	50	255	70	151	60	299	60	157	80
Rozmaite drobne	115	33½	12	16	279	37	35	36	1052	31	227	06
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma wydatków rzeczywistych	10418	15	2968	91	13451	37	19177	09	20653	37½	14522	37
B. Przenośne.												
Zwrot zaliczek fund. kraj., powiat., gmin.	7375	—	375	—	—	—	15250	—	3652	—	—	—
Zaliczki do wyrachowania	1523	30	—	—	—	—	1290	88	350	—	360	—
" na płace	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—
Na zakupno efektów	—	—	—	—	3502	37	—	—	334	16	1647	94
Zwrócono kaucye i depozyta	83	76	534	66	3	35	—	—	—	—	10	—
Rozchód ogólny	19400	21	3878	57	16957	09	35717	97	25034	53½	16540	31
Dochód ogólny	19404	96	4194	14	17127	95	35727	79	25355	15½	16589	53½
od tego potrąciwszy dochody przenośne	10817	45	848	09	31	77	15586	98	3816	90	370	—
Dochód rzeczywisty	8587	51	3346	05	17096	18	20140	81	21538	25½	16219	53½

Poszczególnienie	Tarnów		Wadowice		Zaleszczyki		Złoczów		Żółkiew		Żywiec	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.												
A. Rzeczywiste.												
Czynsz najmu	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bielenie i restauracya zwykła	534	23	—	—	151	93	213	55	787	31	412	37
Budowy nadzwyczajne	1169	35	21907	70½	—	—	—	—	503	58	—	—
Podatki	6	10	—	—	—	—	1	19	2	77	2	88
Asekuracya od ognia	36	53	—	—	20	92	32	28	81	35	18	86
Czyszczenie kominów	80	—	—	—	7	—	20	—	30	—	20	—
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	72	40	—	—	32	—	20	—	62	50	16	10
Żywność chorych, SS. Mił., rządcy i służby	9473	99	2071	37	4162	82½	5251	76½	7978	06	5957	01
Wino	—	—	135	81	125	61	245	38	70	85	260	54
Lekarstwa	1706	94	374	48	1086	18	701	57	1458	37	833	18
Sanitarne	351	16	194	67	669	03	94	47	983	81	361	46
Bielizna, pościel i odzież	538	95	197	22	228	25	181	85	942	22	1269	81
Pranie	152	40	149	66	53	—	62	36	242	—	99	05
Sprzęty	321	30	4	98	89	93	107	98	430	23	519	59
Opał	1648	69	212	30½	28	80	521	60	1583	65	594	58
Światło	287	70	120	40	55	—	94	68	244	71	225	36
Słoma	99	47	43	—	30	—	29	90	59	40	106	76
Potrzeby kancelaryjne	254	64	12	10	52	—	52	64	170	58	91	15
Instrumenta chirurgiczne	53	10	—	—	20	—	26	06	73	52	289	84
Płaca lekarza ordynującego	900	—	600	—	700	—	600	—	766	68	600	—
" " pomocnika	899	98	—	—	350	—	260	—	300	—	100	—
" akuszerki i cyrulika	20	—	33	—	4	50	41	44	16	93	12	—
" rządcy	500	—	275	—	600	—	500	—	600	—	—	—
" Sióstr Miłosierdzia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
" pisarza (kontrolora)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
" dyurnistów	730	—	—	—	120	—	60	—	240	—	—	—
Wynagrodzenie urzędników gminnych	200	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
Płaca kapelanów	50	—	—	—	50	—	60	—	50	—	80	—
" służby szpitalnej niższej	1242	40	275	—	308	—	628	40	642	—	391	30
Zwrot za sprawdzanie recept	23	59	—	—	—	—	—	—	18	54	—	—
Odprawy, prowizye i emerytury	—	—	115	—	165	26	—	—	—	—	—	—
Remuneracye	30	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	115	25	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—
Spłata długów w kapitale	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spłata odsetek	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koszta pogrzebowe	123	43	100	—	54	—	115	40	196	65	155	50
Rozmaite drobne	108	12	88	42	8	—	40	53	44	56	82	92
Ciężar fundacyjny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma wydatków rzeczywistych	22029	72	27110	12	9322	23½	10263	04½	18580	27	13050	26
B. Przenośne.												
Zwrot zaliczek fund. kraj., powiat., gmin.	500	—	1200	—	—	—	800	—	11025	—	—	—
Zaliczki do wyrachowania	900	—	—	—	—	—	—	—	243	50	—	—
" na płace	—	—	—	—	—	—	90	—	400	—	—	—
Na zakupno efektów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwrócono kaucye i depozyta	1030	—	—	—	—	—	—	—	13	50	—	—
Rozchód ogólny	24459	72	28310	12	9322	23½	11153	04½	30262	27	13050	26
Dochód ogólny	25482	04	28310	64	9373	89½	13348	28½	30286	80	13455	33
od tego potrąciwszy dochody przenośne	2250	—	—	—	207	03	30	—	10359	33	—	—
Dochód rzeczywisty	23232	04	28310	64	9166	86½	13318	28½	19927	47	13455	33

Budżety

szpitali prowincyonalnych zatwierdzonych przez Wydział krajowy na rok 1897.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Jasło	Kołomyja	Przemyśl	Podhajce	Rzeszów	Sambor	Sanok
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Dochody.												
Z własnych dochodów:												
z dóbr, realności i gruntów, legatów, zapisów, datków, odsetek od papierów wartościowych etc. etc.	428	104	202	30	40	—	22	208	38	18	—	—
Z kosztów leczenia:												50
od galicyjskiego funduszu krajowego	11.317		9.855			13.419	12.056			22.900		10.800
od samopłacących	2.673	9.352	432	10.580	9.800	737	500	30.150	10.600	1.000	12 000	—
od obcych funduszów krajowych	5.375		90			22	50			100		—
Rozmaite dochody	20	—	10	10	—	—	—		150	6	—	50
Suma dochodów	19.813	9.456	10.589	10.620	9.840	14.178	12.628	30.358	10.788	24.024	12.000	10.900
Wydatki.												
Czynsz najmu	—	—	—	1.000	1.350	—	—	—	—	1.600	—	—
Konserwacye zwykłe	300	300	510	—	300	350	—	370	400	100	100	102
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500
Podatki	25	4	12	—	430	3	3	2	20	6	5	—
Asekuracya od ognia	49	28	20	15	20	18	25	35	21	8	15	24
Czyszczenie kominów	20	9	33	60	25	15	12	30	23	40	15	45
Czyszczenie i desinfekcya kanałów	20	85	140	60	80	18	100	70	150	80	65	30
Żywność dla chorych i t. d.	8.438	2.847	5 250	3.900	3.300	6.500	5.394	13.881	3.900	7.670	4.300	3.850
Wino	400	130	15	50	80	200	60	400	90	240	200	60
Lekarstwa	1.000	750	692	630	370	1.000	1.835	3.500	700	2.200	1.600	900
Sanitarne	1.000	150	250	170	225	120	120	900	225	800	200	350
Bielizna, pościel, odzież	1.500	241	666	625	400	100	486	573	512	400	450	700
Pranie	150	40	60	50	60	90	50	200	200	130	200	100
Sprzęty	400	126	170	—	200	50	241	230	350	871	80	122
Opał	420	500	900	350	340	900	650	1.300	620	1.235	500	650
Oświetlenie	300	75	112	60	80	80	120	280	70	178	160	150
Słoma	100	55	30	20	15	75	40	150	40	100	70	125
Potrzeby kancelaryjne	150	75	150	100	65	100	45	220	80	150	140	90
Instrumenta chirurgiczne	200	50	60	50	60	50	250	120	100	200	50	50
Płaca lekarza ordynującego	800	600	700	600	600	700	500	1.000	600	800	600	600
„ „ pomocnika	400	450	350	300	350	400	400	800	300	800	350	300
„ akuszerki i cyrulika	120	35	60	—	30	25	10	152	15	80	—	40
„ rządcy i Siόstr Miłosierdzia	480	500	500	320	500	320	320	1.096	320	700	550	500
„ pisarza (kontrl.) i kasyera	220	80	120	600	—	120	550	500	600	160	100	50
„ dyurnistów	—	60	300	—	100	360	120	720	—	485	—	240
„ kapelana	80	40	50	50	50	—	40	120	75	50	—	50
„ służby szpitalnej niższej	600	1.034	480	408	478	504	480	1.308	222	1.284	600	678
Sprawdzanie recept i zw. k. adm.	18	10	12	10	11	15	100	36	12	25	12	15
Odprawy, prowizye i emerytury	167	352	—	—	—	714	—	250	—	377	289	160
Remuneracye	25	70	—	35	100	60	30	100	40	—	35	—
Relutum za mieszkanie, wikt i opał	—	—	—	—	—	—	100	180	486	—	240	—
Spłata długu w kapitale	—	300	—	720	10	800	—	—	125	2.000	—	940
„ odsetek	—	—	—	—	—	—	—	177	—	—	—	—
Koszta pogrzebowe	240	140	130	130	145	200	200	340	120	200	70	99
Rozmaite drobne	500	25	25	10	6	60	40	20	25	180	70	65
Suma wydatków	18.122	9.161	11.797	10.323	9.780	13.947	12.321	29.060	10.441	23.149	11.066	11.585

Poszczególnienie	Sącz nowy	Śniatyn	Sokal	Stryj	Stanisławów	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Dochody.												
Z własnych dochodów:												
z dóbr, realności i gruntów, legatów, zapisów, datków, odsetek od papierów wartościowych etc. etc.	—	53	427	—	46	171	—	—	55	230	13	—
Z kosztów leczenia:												
od galicyjskiego funduszu krajowego	10.000		13.000			11.169					19.500	11.880
od samopłacących	900	2.961	800	21.000	23.400	1.043	21,930	10.200	10.800	10.720	—	1.242
od obcych funduszów krajowych	60		—			38					—	324
Rozmaite dochody	—	10	13	—	10	—	50	—	—	65	—	25
Suma dochodów	10.960	3.024	14.240	21.000	23.456	12.421	21.980	10.200	10.855	11.015	19.513	13.471
Wydatki.												
Czynsz najmu	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
Konserwacye zwykłe	300	95	300	200	625	260	400	—	100	209	200	420
Budowy nadzwyczajne	—	—	—	300	—	—	600	—	—	—	150	—
Podatki	—	2	—	20	15	34	7	—	5	1	3	3
Asekuracya od ognia	15	31	30	25	25	23	38	25	20	35	100	19
Czyszczenie kominów	25	—	10	58	50	24	80	25	7	20	30	20
Czyszczenie i desinfekcya kanałów	45	4	250	70	50	273	70	50	35	20	75	20
Żywność dla chorych i t. d.	3.620	1.295	5.822	7.100	9.800	5.943	8.400	3.900	5.000	5.100	8.530	5.856
Wino		15	120	150	—	286	500	150	130	200	65	260
Lekarstwa	750	360	1.300	1.200	1.620	1.349	1.500	750	1.000	650	1.365	996
Sanitarne	120	50	500	500	400	250	335	200	525	65	780	360
Bielizna, pościel, odzież	200	90	600	700	1.500	771	930	—	290	100	120	1.000
Pranie	80	15	60	100	70	198	150	200	50	40	250	100
Sprzęty	40	70	100	120	500	155	350	—	90	360	100	520
Opał	450	180	550	500	1.300	640	1.365	350	360	510	1.300	600
Oświetlenie	150	20	150	110	135	118	250	100	50	114	265	230
Słoma	25	10	150	40	100	57	115	50	35	34	70	110
Potrzeby kancelaryjne	60	20	200	100	200	42	215	50	70	70	150	100
Instrumenta chirurgiczne	100	86	60	100	250	65	100	100	60	25	100	300
Płaca lekarza ordynującego	600	—	700	700	800	700	900	600	700	600	800	600
„ „ pomocnika	400	—	400	400	800	350	900	—	350	360	400	400
„ akuszerki i cyrulika	100	—	20	60	50	—	20	50	5	30	30	12
„ rządcy i Siόstr Miłosierdzia	320	300	500	320	480	500	500	320	320	500	600	400
„ pisarza (kontrl.) i kasyera	500	—	—	500	600	—	—	—	—	—	120	200
„ dyurnistów	—	—	480	—	365	547	730	—	300	60	240	—
„ kapelana	—	—	80	50	200	—	50	25	50	50	50	80
„ służby szpitalnej niższej	480	312	700	813	1.260	624	1.116	300	308	648	672	420
Sprawdzanie recept i zw. k. adm.	60	2	15	10	200	16	224	—	10	50	15	15
Odprawy, prowizye i emerytury	584	—	—	1.117	560	—	—	140	513	—	—	—
Remuneracye	35	—	50	50	50	80	50	—	—	35	—	40
Relutum za mieszkanie, wikt i opał	—	—	—	—	—	360	115	—	—	—	—	—
Spłata długu w kapitale	1.600	—	—	3.179	1.200	—	1.000 250	2.435	—	800	1.250	—
„ odsetek	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	—	—
Koszta pogrzebowe	150	5	250	150	150	158	117	100	50	125	200	160
Rozmaite drobne	50	10	120	100	40	180	100	40	7	80	40	100
Suma wydatków	10.859	2.972	13.517	18.842	23.395	14.003	21.515	9.960	10.640	10.891	18.070	13.341

SPRAWOZDANIE

z czynności

Departamentu VI. Wydziału krajowego

za czas od 1. listopada 1895 po koniec października 1896

z 7 alegatami.

Departament VI.

Szef Departamentu: Dr. Damian Sawczak, Członek Wydziału krajowego.

W zakresie czynności tego departamentu zaszły o tyle zmiany, że do spraw załatwianych w tym departamencie, a wyszczególnionych w poprzedniem sprawozdaniu z czynności za czas od 1. grudnia 1894 po koniec października 1895, przydzielone mu zostały w bieżącym roku niektóre sprawy, załatwiane dotąd przez inne departamenta, a mianowicie sprawy wychodźtwa, fundusze dla inwalidów wojskowych z c. i k. armii, fundacya jubileuszowa Cesarza Franciszka Józefa I. z r. 1888 ku wyposażeniu miejsc bezpłatnych dla galic. młodzieży polskiej i ruskiej w c. i k. wyższych zakladach wojskowych, miejsca funduszowe w c. i k. zakładach wojskowych na podstawie dawniejszych aktów fundacyjnych; księgi hipoteczne, wnioski ustawodawcze w tym przedmiocie, opinia co do zezwolenia na wydzielanie z dóbr tabularnych, zmianę wpisu do ksiąg publicznych; fundacya ś. p. Kosvitzkiego dla poprawionych skazańców; sprawy katastru gruntowego; zwierzchni nadzór nad oddziałem manipulacyjnym w Wydziale krajowym, nadzór nad gmachem Wydziału krajowego, ewentualnie najem lokalności dla rozmieszczenia biór Wydziału krajowego, konserwacya gmachu, zabezpieczenie potrzeb gospodarczych i kancelaryjnych Wydziału krajowego; — natomiast odpadły z tego departamentu sprawy policyi ogniowej i straży ochotniczej pożarnej.

W czasie od 1. listopada 1895 po koniec października 1896 wpłynęło do departamentu VI. 6711 exhibitów, z których wszystkie zostały załatwione.

Sprawy terytoryalne.

Kreowanie nowych sądów.

Odezwą z 11. lutego 1896 l. pr. 1330 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie Wydział krajowy, że według odezwy Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 3. lutego 1896 l. 1277 zażądało c. k. Ministeryum sprawiedliwości z powodu ogłoszenia ustawy o nowym procesie cywilnym i normie jurysdykcyi, jakoteż ze względu na stan prac legislacyjnych około w związku z temi ustawami pozostającego projektu ustawy o postępowaniu egzekucyjnem — od c. k. Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie obok wniosków pod względem przyszłego ustroju sądów, także opinii o potrzebie kreowania nowych sądów (kolegialnych i powiatowych) w kraju i zakreśliło do przedłożenia tych wniosków termin do 15. kwietnia 1896.

Ministerstwo położyło nacisk na to, ażeby przy dochodzeniach, w których miejscowościach i z jakiemi okręgami miałyby powstać nowe sądy, starano się osiągnąć porozumienie z interesowanemi władzami politycznemi, skarbowemi i autonomicznemi i odnośne wnioski o ile możności do tego stopnia przygotowano, aby na wypadek, gdy Ministerstwo na podstawie zebranego materyału poszczególne wnioski uwzględnić zechciało, w tym krótkim przeciągu czasu, jaki do wprowadzenia nowego procesu jeszcze pozostaje, bez przeszkody mogło nastąpić faktyczne aktywowanie sądów do utworzenia proponowanych.

Gdy wobec tak krótkiego przez Ministerstwo wyznaczonego czasu porozumienia się władz (politycznych, skarbowych, sądowych i autonomicznych) w drodze pisemnej było prawie niemożliwem, przeto Prezydyum wyższego c. k. Sądu krajowego zaproponowało dla przyspieszenia decyzyi i dla ułatwienia zadania władzom bezpośrednie porozumienie się delegatów władz w sprawie tej interesowanych na posiedzeniu komisyjnem, na któremby referent wyższego Sądu krajowego, ze sprawami obznajomiony, przedstawił delegatom stan rzeczy, a komisya zdanie swoje wypowie, które w protokole obrad wraz z odrębnemi zdaniami pojedynczych członków komisyi przedłożone zostanie Ministerstwu sprawiedliwości.

Wydział krajowy uchwałą z 14. lutego zgodził się na proponowany sposób traktowania sprawy kreowania nowych sądów w Galicyi wschodniej i wyznaczył na delegata swego do odbyć się mającej konferencyi Członka Wydziału krajowego, do którego departamentu dotyczące sprawy należą.

Wspomniana konferencya delegatów krajowych władz centralnych odbyła się w wyższym c. k. Sądzie krajowym we Lwowie na dniu 28. lutego i 30. marca 1896, na których zgodnie z przedłożonemi wnioskami i na podstawie przeprowadzonych dochodzeń zgodzono się na kreowanie nowych sądów powiatowych:

1) w Strussowie pow. Trembowla,
2) w Zawałowie pow. Podhajce,
3) w Bołszowcu pow. Rohatyn,
4) w Kozłowie pow. Brzeżany,
5) w Pomorzanach pow. Złoczów,
6) w Wełdzirzu pow. Dolina,
7) w Tartakowie pow. Sokal,
8) w Jaryczowie pow. Lwów,
9) w Uścierykach pow. Kossów,
10) w Krasnej pow. Kałusz,
11) w Jabłonowie pow. Kołomyja,
12) w Ławocznem pow. Stryj,
13) w Łomnej pow. Turka,
14) w Podkamieniu pow. Brody,
15) w Strzeliskach pow. Bóbrka,
16) w Ihrowicach pow. Tarnopol i
17) w Jagielnicy pow. Czortków.

Nie zgodzono się zaś na kreowanie nowych sądów powiatowych:

1) w Jezierzanach pow. Borszczów,
2) w Horożance pow. Podhajce,
3) w Gołogórach pow. Złoczów,
4) w Chyrowie pow. Sanok,
5) w Magierowie pow. Rawa,
6) w Ciśnie pow. Lisko,
7) w Tyrawie wołoskiej pow. Sanok,
8) w Jaśliskach pow. Sanok,
9) w Komańczy pow. Sanok,
10) w Rożnowie pow. Śniatyn.

Co do reaktywowania nowego sądu powiatowego w Jazłowcu zgodzili się na to delegaci Dyrekcyi skarbu i Wydziału krajowego, a jedynie na wniosek delegata c. k. Namiestnictwa rozwiązanie tej kwestyi zostało odroczone aż do czasu pomnożenia starostw w byłym obwodzie czortkowskim. Odezwą atoli z 1. września 1896 l. 18116 zawiadomił c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie Wydział krajowy, że opinią wyższego Sądu krajowego z 28. marca 1896 l. 11572, z którą także Prezydyum tegoż sądu się zgodziło, zalecono Ministerstwu sprawiedliwości między innymi także utworzenie nowego, czyli reaktywowanie istniejącego niegdyś sądu powiatowego w Jazłowcu. Odezwą powyższą zawiadomił zarazem c. k. wyższy Sąd krajowy Wydział krajowy, że opinie swoje, względnie wnioski na pomnożenie sądów powyżej wyliczonych przedłoży Ministerstwu sprawiedliwości sprawozdaniem prezydyalnem z dnia 5. kwietnia 1896 l. 11572, na które jednak dotychczas nie nastąpiła jeszcze decyzya c. k. Ministerstwa.

Na konferencyi delegatów władz centralnych z 28. lutego 1896 zgodzono się dalej na kreowanie nowych sądów obwodowych w Czortkowie i w Żółkwi.

Przeważna ilość wymienionych wyżej sądów powiatowych należy do rzędu tych, o które Wysoki Sejm niejednokretnie uchwałami swojemi u c. k. Rządu się upominał i tak:

1) Za Bołszowcami oświadczył się Wysoki Sejm 20. stycznia 1887 i 4. lutego 1895. Utworzeniu sądu w tej miejscowości sprzeciwiało się dotychczas Ministerstwo z powodu, że Bołszowce leżą na krańcu powiatu, a nie w środku tegoż.

Z powodu uchwały Wysokiego Sejmu z 4. lutego 1895 Wydział krajowy zarządził badania w kierunku przez Ministerstwo sprawiedliwości wskazanym, mianowicie, czyli oprócz Bołszowiec nie ma jakiej innej miejscowości korzystniej położonej, którąby się na sąd nadawała. Wydział powiatowy i Rada powiatowa w Rohatynie zarządziły dochodzenia i odpowiedziały, że innej miejscowości nie ma. Akta tej sprawy przesłane zostały odezwą z 23. listopada 1895 l. 73048 na żądanie wyższemu Sądowi krajowemu we Lwowie.

2) Za Jabłonowem oświadczył się Wysoki Sejm już raz uchwałą z 8. maja 1893, zalecając c. k. rządowi utworzenie tego sądu.

3) Co do Jagielnicy wniesioną była za utworzeniem sądu w tej miejscowości petycya do Wysokiego Sejmu w r. 1895. Wysoki Sejm połączył sprawę tej petycyi ze sprawą utworzenia sądu w Jazłowcu, gdzie już raz sąd powiatowy był zaprowadzony, skąd atoli w r. 1880 przeniesiony został na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z 29. maja 1873 do Złotego Potoku.

Odezwą z 31. maja 1892 Sąd wyższy krajowy we Lwowie oświadczył się za reaktywowaniem sądu w Jazłowcu, z powodu czego Wydział krajowy sprawozdaniem z 5. sierpnia 1892 przedstawił Wysokiemu Sejmowi wniosek zgodny z propozycyą wyższego Sądu krajowego, które atoli nie weszło na porządek dzienny.

Uchwałą z 31. stycznia 1895 z powodu petycyi gminy Jagielnicy Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzić dochodzenie, czy należy oświadczyć się za Jagielnicą, czy za Jazłowcem. Obecnie akta tej sprawy znajdują się w wyższym Sądzie krajowym.

4) Za utworzeniem sądu w Pomorzanach oświadczył się Wysoki Sejm uchwałą z 12. listopada 1889.

5) Za sądem w Strussowie oświadczył się Wysoki Sejm jeszcze uchwałą z 26. marca 1892, a akta również na żądanie przesłane zostały wyższemu Sądowi

6) Za utworzeniem sądu w Jezierzanach oświadczył się Wysoki Sejm uchwałą z 10. września 1881 i 9. maja 1893.

W roku 1895 oznajmiło Ministerstwo, że nie przychyliło się do tego żądania.

O utworzenie sądu w Jaryczowie petycyonowały strony do Wysokiego Sejmu w r. 1894, za Tartakowem w r. 1894, za Wełdzirzem Wydział powiatowy w Dolinie w r. 1889 i 1894, za Podkamieniem w r. 1895, za Kozłowem w r. 1890.

Z miejscowości, za któremi oświadczyli się delegaci władz centralnych, nie ubiegały się nigdy w Wysokim Sejmie o kreowanie sądów powiatowych Uścieryki, Krasna, Ławoczne, Łomna, Strzeliska i Ihrowice; — natomiast Gołogóry, Wielkie Oczy, Cisna, Magierów, Chyrów, przeciw którym właśnie oświadczyli się delegaci krajowych władz centralnych, petycyonowały niejednokrotnie do Wysokiego Sejmu o kreowania w tych miejscowościach c. k. sądów powiatowych.

Petycya gminy Sułkowice o utworzenie nowego sądu powiatowego w Sułkowicach.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 Wysoki Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy zarządził dochodzenie pod dniem 11. lutego 1896 LW. 7900 za pośrednictwem Wyoziałów powiatowych w Myślenicach i Wadowicach, a następnie odniósł się do wyższego Sądu krajowego w Krakowie o opinię w tej sprawie.

Wynik przeprowadzonego dochodzenia wykazał, że przeciw ustanowieniu sądu powiatowego w Sułkowicach oświadczyły się Rady powiatowe w Myślenicach i Wadowicach, a to z powodu, że tak interesowane gminy, jakoteż obszary dworskie z małym wyjątkiem przeciw ustanowieniu takiego sądu się zdeklarowały. W powiecie wadowickim wszystkie gminy, z wyjątkiem Herbutowic i Izdebnika, które leżą bliżej Sułkowic, są przeciwne temu sądowi, ponieważ miałyby znacznie dalej do Sułkowic, niż obecnie do Kalwaryi i nie łączą ich żadne stosunki handlowe ze Sułkowicami, a wszys kie grawitują do Kalwaryi. W powiecie myślenickim tylko gminy Biertowice, Jasienica i Rudnik warunkowo oświadczyły się za zaprowadzeniem sądu w Sułkowicach, reszta gmin zaś tego sobie nie życzy.

Wyższy Sąd krajowy w Krakowie odezwą z 14. lipca 1896 l. 10525 oznajmił, że na razie nie uznaje potrzeby utworzenia nowego sądu powiatowego w Sułkowicach.

Wobec takiego stanu rzeczy petycya gminy Sułkowice wniesiona do Wysokiego Sejmu o utworzenie sądu powiatowego w Sułkowicach nie okazuje się uzasadnioną i dlatego Wydział krajowy uchwalił jej wobec Wysokiego Sejmu nie popierać.

Petycya gminy Rudnik i okolicznych miejscowości o utworzenie nowego sądu powiatowego w Rudniku.

Uchwałą z 27. stycznia 1896 Wysoki Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem wszechstronnego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Na skutek odniesienia się naszego w tej sprawie do wyższego c. k. Sądu krajowego w Krakowie otrzymaliśmy od tego Sądu pod dniem 25. lutego 1896 l. 2974 opinię, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości, oraz w interesie ludności uznaje potrzebę utworzenia nowego sądu powiatowego z siedzibą w Rudniku dla 14 gmin i obszarów dworskich i że przedstawił c. k. Ministerstwu sprawiedliwości wniosek na utworzenie sądu powiatowego w tej miejscowości. Tylko co do gminy Przedzel zachodziła sprzeczność, gdyż sąd powiatowy i starostwo oświadczyły się za pozostawieniem tej gminy przy Nisku, zaś Wydział powiatowy i Prezydyum Sądu obwodowego za przydzieleniem jej do Rudnika. Z powodu tego zarządziliśmy dalsze dochodzenie co do przydzielenia gminy Przedzel, a wynikiem takowego było, iż i Wydział krajowy odezwą z 25. kwietnia 1896 LW. 21553, do c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie wystosowaną, oświadczył się za przydzieleniem gminy Przedzel do przyszłego sądu powiatowego w Rudniku.

Petycya gm. Podkamień koło Brodów o utworzenie nowego sądu z siedzibą w Podkamieniu.

Uchwałą z 31. stycznia 1896 Wysoki Sejm przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu się z c. k. władzami sądowemi i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi.

Przeprowadzony w myśl tej uchwały wynik dochodzenia przesłaliśmy wyższemu Sądowi krajowemu we Lwowie pod dniem 25. kwietnia 1896 LW. 22280, a to stosownie do uchwały delegatów władz centralnych z 30. marca 1896, którzy oświadczyli się za utworzeniem sądu powiatowego w Podkamieniu.

Petycya gminy i obszaru dworskiego w Lubli o wyłączenie tej miejscowości z pod juryzdykcyi c. k. sądu powiatowego w Frysztaku, a przydzielenie do c. k. sądu miejsko-delegowanego w Jaśle.

Z powodu uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1896 Ls. 1466, którą przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania przytoczonych w petycyi okoliczności, oraz zapytania odnośnych władz rządowych i autonomicznych zarządziliśmy pod dniem 18. lutego 1896 LW. 11053 dochodzenie przez Wydział powiatowy w Jaśle, a następnie odnieśliśmy się o zdanie do władz sądowych i Prezydyum Namiestnictwa.

Władze sądowe, t. j. wyższy Sąd krajowy w Krakowie, Prezydyum Sądu obwodowego w Jaśle i Sądy powiatowe we Frysztaku i Jaśle, oświadczyły się przeciw żądaniu gminy Lubli, z powodu, że okręg sądowy jasielski, który jest już obecnie znacznie większym od frysztackiego, przy przydzieleniu tak dużej gminy jak Lubla, przeszło 2.000 ludności, byłby znacznie powiększonym; Sąd krajowy wyższy w Krakowie oznajmił przeto, iż ze względu na prawidłowy tok spraw sądowych nie może popierać petycyi tej gminy. Wręcz odmiennego zdania były władze administracyjne, t. j. Starostwo, Wydział powiatowy wraz z Radą powiatową, które w tej okoliczności, że okręg sądu powiatowego we Frysztaku ma należeć do starostwa w Strzyżowie, które już zostało utworzone, a dokąd gmina Lubla ma 23 kilometrów, podczas gdy do Jasła tylko 15 kilometrów, uważają petycyę tej gminy za zupełnie uzasadnioną. Wobec tej sprzeczności zdań między władzami sądowemi a administracyjnemi Prezydyum Namiestnictwa, zapytywane w tej sprawie o zdanie, odezwą z 11. lipca 1896 l. pr. 5931 oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że z powodu uzasadnionych zarzutów przeciw uwzględnieniu powyższej petycyi przez wszystkie władze sądowe I. i II. instancyi nie może oświadczyć się za przychylnem załatwieniem petycyi gminy i obszaru dworskiego w Lubli, które to zdanie i Wydział krajowy z tych samych przyczyn podziela.

Petycya gminy Tartakowa o utworzenie tamże sądu powiatowego.

Z powodu uchwały Wysokiego Sejmu z 20. stycznia 1896 Ls. 188, przekazującej Wydziałowi krajowemu petycyę tę do dalszego zbadania z poleceniem, ażeby postarał się o przyspieszenie stanowczego załatwienia tej sprawy i wnioski swe na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić, o czem już na wstępie zawiadomił, że na posiedzeniu delegatów władz centralnych krajowych z 28. lutego 1896 r. oświadczono się za utworzeniem c. k. sądu powiatowego w Tartakowie, przeto wszelkie dalsze badanie i dochodzenie ze strony Wydziału krajowego było zbyteczne. O tem zawiadomiono też Wydział powiatowy w Sokalu pod dniem 11. lutego 1896 LW. 5219 dla zakomunikowania tej uchwały petycyonującej gminie.

Petycya gminy i obszaru dworskiego w Wielkich Oczach o utworzenie sądu powiatowego w Wielkich Oczach.

Uchwałą z 18. lutego 1896 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu tę petycyę do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Rozporządzeniem z 18. lutego 1896 l. 11060 zarządziliśmy zbadanie tej sprawy przez Wydział powiatowy w Jaworowie.

Dotychczas mimo przynagleń naszych z 26. maja, 22. lipca i 19. września b. r. LW. 29135, 41698, 55759 nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi od Wydziału powiatowego w Jaworowie.

Petycya Zwierzchności gminnej w Baranowie o utworzenie nowego sądu powiatowego z siedzibą w Baranowie.

Petycyę tę Wysoki Sejm przydzielił Wydziałowi krajowemu uchwałą z 27. stycznia 1896 Ls. 856.

W tej sprawie zarządziliśmy dochodzenie przez Wydziały powiatowe w Mielcu i Tarnobrzegu rozporządzeniem z 11. lutego b. r. LW. 7343, a wynik jest taki, że tylko niektóre gminy i obszary dworskie tak w jednym, jak i drugim powiecie oświadczyły się za przydzieleniem do Baranowa, w większej atoli ilości oświadczyły się przeciw temu przydzieleniu.

Rada powiatowa mielecka na posiedzeniu z 11. marca 1896, tudzież Wydział powiatowy uchwaliły, że ustanowienie sądu powiatowego w Baranowie nie uważa za rzecz konieczną i zaznaczyła zarazem, że przydzielenie gmin z powiatu mieleckiego do powiatu tarnobrzeskiego byłoby dla ludności tych gmin w sprawach administracyjnych i podatkowych nadzwyczaj uciążliwem; uchwała zapadła jednogłośnie; natomiast Rada powiatowa w Tarnobrzegu na posiedzeniu w dniu 5. sierpnia 1896 postanowiła przez wzgląd na utworzyć się mający c. k. sąd obwodowy w Tarnobrzegu poprzeć petycyę gminy Baranowa o utworzenie sądu powiatowego. Zażądaliśmy jeszcze opinii władz sądowych, a w szczególności wyższego Sądu krajowego w Krakowie, który odezwą z 3. listopada 1896 l. 16416 oznajmił Wydziałowi krajowemu, że na podstawie przeprowadzonego przez tenże wyższy Sąd dochodzenia zachodzi istotna potrzeba utworzenia sądu powiatowego w Baranowie i że miejscowość ta nadaje się na siedzibę sądu powiatowego i że już w sprawozdaniu swem z 8. lutego 1896 l. 34 przedłożył c. k. Ministerstwu sprawiedliwości wniosek na utworzenie sądu powiatowego w Baranowie, w skład którego miałyby wejść 19 gmin powiatu tarnobrzeskiego i mieleckiego, obszaru 224.095 klm. i z ludnością 14.175. Do wniosku tego skłoniło wyższy Sąd krajowy to, że za tem oświadczyły się sądy powiatowe w Tarnobrzegu i Mielcu, Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, Starostwo w Mielcu, Sąd obwodowy i Prezydyum Sądu obwodowego w Rzeszowie i że sądy powiatowe w Tarnobrzegu i Mielcu są przeciążone pracą, a mimo wydzielenia pozostanie jeszcze przy sądzie powiatowym w Tarnobrzegu 32.041 ludności, a przy sądzie powiatowym w Mielcu 31.294 ludności.

Wobec tego stanu rzeczy, gdy sprawę założenia nowego c. k. sądu powiatowego w Baranowie przedłożono już c. k. Ministerstwu sprawiedliwości z przychylnym wnioskiem, nie zachodzi potrzeba dalszej akcyi ze strony Wydziału krajowego w tym względzie.

Petycya gminy miasta Alwerni w pow. chrzanowskim o utworzenie sądu powiatowego.

Uchwałą z 24. stycznia 1896 Wysoki Sejm odstąpił tę petycyę c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia. Ponieważ atoli sprawa ustanowienia sądu powiatowego w Alwerni nie była badaną przez władze autonomiczne, przeto Wydział krajowy zarządził pod dniem 11. lutego 1896 LW. 7044 dochodzenie przez Wydział powiatowy w Chrzanowie, wynik którego był ten, iż za przydzieleniem do nowo utworzyć się mającego sądu oświadczyło się 13 rad gminnych i 7 obszarów dworskich, przeciw zaś 3 gminy i 4 obszary dworskie. Również oświadczyła się za utworzeniem sądu powiatowego w Alwernii Rada powiatowa, oraz Wydział powiatowy w Chrzanowie. Akta dochodzenia odstąpiliśmy odezwą z 29. maja 1896 LW. 29136 wyższemu Sądowi krajowemu w Krakowie do dalszego urzędowania, na co nie otrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi.

Petycya Zwierzchności gminnej miasteczka w Ujściu solnem o utworzenie nowego sądu powiatowego z siedzibą w tej miejscowości.

Stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 23. stycznia 1896 Ls 391, którą przekazał petycyę tę Wydziałowi krajowemu do wszechstronnego zbadania w porozumieniu z c. k. władzami sądowemi i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej, zarządziliśmy na dniu 11. lutego 1896 LW. 6210 docho-

dzenie przez Wydział powiatowy w Bochni, a po przedłożeniu nam przez tenże Wydział powiatowy zebranego materyału przesłaliśmy odezwą z 10. czerwca 1896 LW. 34632 wyższemu Sądowi krajowemu w Krakowie akta dochodzenia dla objawienia w tej sprawie swojej opinii.

Odezwą z 27. października 1896 l. 15912 oznajmił tenże Sąd, iż opierając się na sprawozdaniu Prezydyum Sądu krajowego w Krakowie z 7. października 1896 nie uznaje potrzeby utworzenia sądu powiatowego w Ujściu solnem, — wobec czego i Wydział krajowy nie może tej sprawy z pomyślnym skutkiem popierać.

Petycya gminy Lanckorony o utworzenie sądu powiatowego w Lanckoronie.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1896 Ls. 1516, przekazującej Wydziałowi krajowemu petycyę tę do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej, zarządziliśmy dochodzenie na dniu 18. lutego 1896 LW, 11059 przez Wydziały powiatowe w Wadowicach i Myślenicach. Rady powiatowe z obu tych powiatów, jakoteż Rady gminne z wyjątkiem kilku gmin, leżących bliżej Lanckorony, nie uznały potrzeby utworzenia nowego sądu powiatowego w Lanckoronie i nie chcą do niego należeć.

Wyższy Sąd krajowy w Krakowie, zapytany w tej sprawie o zdanie, odezwą z 14. lipca 1896 l. 10526 zawiadomił również Wydział krajowy, że nie uznaje potrzeby utworzenia nowego sądu powiatowego w Lanckoronie. Na tej podstawie Wydział krajowy uchwalił petycyi gminy Lanckorona o utworzenie tamże c. k. sądu powiatowego przed Wysokim Sejmem nie popierać.

Petycya gminy miasteczka Gołogóry o utworzenie sądu powiatowego w Gołogórach.

Petycya ta przekazaną została Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1896 Ls. 1481 z poleceniem zbadania sprawy petycyą objętej i złożenia sprawozdania na najbliższej sesyi. Stosownie do tej uchwały zarządziliśmy zbadanie rzeczy rozporządzeniem z 18. lutego 1896 LW. 11057 przez Wydziały powiatowe w Złoczowie i Przemyślanach, który to ostatni sprawozdaniem z 31. marca b. r. przedłożył nam uchwałę Rady powiatowej w Przemyślanach z 26. marca 1896, którą oznajmiła, iż sprzeciwia się stanowczo wyłączeniu miejscowości Pleników, Ciemierzyńce, Wiśniowczyk i Łonie i przyłączeniu ich do sądu w Gołogórach.

Z Wydziału powiatowego w Złoczowie nie otrzymaliśmy dotychczas żadnej odpowiedzi; zaznaczamy tylko, że delegaci centralnych władz krajowych na posiedzeniu z 28. lutego 1891 postanowili jednogłośnie nie ustanawiać nowego sądu powiatowego w Gołogórach, wobec czego sprawa ta stała się bezprzedmiotową.

Petycya mieszkańców miasteczka Strzeliska nowe o ustanowienie sądu powiatowego.

Petycya ta została jako niezałatwiona przez Wysoki Sejm uchwałą z 8. lutego 1896 przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Rozporządzeniem z 3. marca 1896 LW. 14088 zarządziliśmy dochodzenie przez Wydział powiatowy w Bóbrce, który sprawozdaniem z 18. czerwca b. r. l. 1413 oznajmił, że z wyjątkiem jednej tylko gminy wszystkie inne oświadczyły się za przyłączeniem ich do nowo utworzyć się mającego sądu w Strzeliskach nowych, za czem też oświadczyła się Rada powiatowa na posiedzeniu z 14. września 1896.

Wreszcie oznajmiamy, że za utworzeniem sądu powiatowego w Strzeliskach nowych oświadczyli się delegaci krajowych władz centralnych na posiedzeniu z 30. marca 1896 i na tej podstawie c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie przedłożył w tym względzie przychylny wniosek c. k. Ministerstwu sprawiedliwości, przez co uważamy sprawę ustanowienia tego sądu z naszej strony za załatwioną.

Petycya gminy miasteczka Korczyna o utworzenie nowego sądu powiatowego z siedzibą w Korczynie.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z 27. stycznia 1896 Ls. 665 do wszechstronnego zbadania w porozumieniu z władzami sądowemi i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

W tej sprawie zarządziliśmy dochodzenie pod dniem 11. lutego 1896 LW. 7342 przez Wydziały powiatowe w Krośnie i Brzozowie, z którego miały być wydzielone 2 gminy: Malinówka i Jabłonica, dla przyszłego sądu w Korczynie. Atoli obie te gminy wraz z obszarami dworskiemi nie życzą sobie tego przydziału, a również i Rada powiatowa w Brzozowie na posiedzeniu z 1. czerwca 1896 oświadczyła się jednogłośnie przeciw wyłączeniu gmin i obszarów dworskich Malinówki i Jabłonicy z powiatu brzozowskiego.

Co do powiatu krośnieńskiego to Rada powiatowa uchwałą z 20. sierpnia 1896 nie uznała potrzeby utworzenia nowego sądu powiatowego w Korczynie, a to ze względu na bliską odległość Korczyny od Krosna i oświadczenie się większej ilości gmin przeciw otwarciu tego sądu; natomiast tak Rada powiatowa, jakoteż Wydział powiatowy uznają potrzebę utworzenia sądu powiatowego w Jedliczu, jako oddalonego o 12 kilometrów od Krosna i położonego przy stacyi kolejowej.

O opinię w tej sprawie odnieśliśmy się do wyższego Sądu krajowege w Krakowie, ale odpowiedź jeszcze nie nadeszła.

Petycya Wydziału powiatowego w Łańcucie o utworzenie c. k. sądu powiat. w Kańczudze.

Petycya ta nie została przez Wysoki Sejm załatwioną, lecz uchwałą z 8. lutego 1896 wraz z innemi niezałatwionemi Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazaną.

Petycyę tę Wydział krajowy odezwą z 3. marca 1896 LW. 14259 przesłał wyższemu Sądowi krajowemu w Krakowie, jako zostającą w związku ze sprawą utworzenia sądu powiatowego w Żołyni, co do której akta już poprzednio temuż Sądowi przesłane zostały. Odpowiedź na powyższą naszą odezwę jeszcze nie nadeszła.

Petycya gmin Kahujów, Werbiż, Honiatycze o wydzielenie z okręgu sądowego w Komarnie.

Petycya ta jako niezałatwiona przekazaną została uchwałą z 8. lutego 1896 Ls. 1103 Wydziałowi krajowemu.

Wskutek tego zarządził Wydział krajowy na dniu 6. marca 1896 LW. 15098 dochodzenie przez Wydział powiatowy w Rudkach, które dotychczas jest w toku i z tej przyczyny nie mogliśmy do merytorycznego załatwienia tej sprawy przystąpić.

Petycya gmin powiatu łańcuckiego o przeniesienie siedziby urzędowej c. k. starostwa z Łańcuta do Przeworska.

Rozporządzeniem z 6. marca 1896 LW. 15099 zwróciliśmy tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Łańcucie celem zawiadomienia interesowane gminy, że ona nie została przez Wysoki Sejm załatwioną.

Petycya gminy i obszaru dworskiego w Łapanowie o utworzenie tamże sądu powiatowego.

Między niezałatwionemi petycyami Wysoki Sejm uchwałą z 8. lutego 1896 przekazał Wydziałowi krajowemu także petycyę gminy i obszaru dworskiego w Łapanowie do załatwienia. Ponieważ Wydziałowi krajowemu wiadomem było, że c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie zajmuje się wypracowaniem wniosku dla c. k. Ministerstwa w sprawie pomnożenia sądów powiatowych, przeto Wydział krajowy odezwą z 3. marca 1896 LW. 14089 przesłał tę petycyę wyższemu Sądowi krajowemu, a równocześnie zarządził zbadanie sprawy, tą petycyą objętej, przez Wydział powiatowy w Bochni.

Sprawozdaniem z 13. maja 1896 l. 1608 Wydział powiatowy przedłożył nam 22 uchwał Rad gminnych i obszarów dworskich, które się oświadczyły za utworzeniem sądu powiatowego w Łapanowie; również Rada powiatowa na posiedzeniu z 21. lutego 1896 oświadczyła się za tem.

Uchwały te odstąpiliśmy również wyższemu Sądowi krajowemu, jednak tenże dotychczas nie zdołał załatwić ze swej strony

dochodzenia w sprawie utworzenia tego sądu, o czem zawiadomił Wydział krajowy odezwą z 29. września 1896 l. 14614.

Petycya Zwierzchności gminnej Skała i sąsiednich o utworzenie nowego sądu powiatowego w Skale.

Petycyę tę Wysoki Sejm nie załatwił i chwałą z 8. lutego 1896 przydzielił ją Wydziałowi krajowemu między petycyami niezałatwionemi, o czem zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Borszczowie rozporządzeniem z 3. marca 1896 LW. 14095 celem zawiadomienia petycyonnjącej gminy.

Petycya gminy i obszaru dworskiego w Chocimierzu o wyłączenie z okręgu politycznego w Horodence i okręgu sądowego w Obertynie, a przyłączenie do okręgu sądowego i polityczn. w Tłumaczu.

W tej sprawie zarządził Wydział krajowy dochodzenie rozporządzeniem z 6. marca 1896 LW. 14050, które dotychczas nie zostało ukończone.

Petycya gminy Chrewt i okolicznych gmin i obszarów dworskich o kreowanie w tej miejscowości sądu powiatowego.

Petycyę tę przesłaliśmy odezwą z 3. marca 1896 l. 14597 wyższemu Sądowi krajowemu we Lwowie do możliwego użytku przy dochodzeniach w sprawie kreowania nowych c. k. sądów powiatowych.

Petycya gmin Horożanka i Byszów o kreowanie nowego sądu powiatowego w Horożance zamiast w Zawałowie.

Petycya Rady gminnej w Uhnowie o utworzenie sądu obwodowego w Uhnowie.

Petycya Rady gminnej miast. Potylicza przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Żółkwi lub Sokalu, a za utworzeniem sądu obwodowego w Rawie ruskiej.

Petycya Rady gminnej m. Magierowa przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Żółkwi lub Sokalu, a za utworzeniem takiego sądu w Rawie ruskiej.

Petycya Rady gminnej m. Lubyczy o utworzenie sądu obwodowego w Rawie ruskiej.

Wobec jednogłośnej uchwały centralnych władz krajowych, że nowy c. k. sąd obwodowy ma być ustanowiony w Żółkwi, Wydział krajowy nie zarządzał w tych sprawach żadnego dochodzenia, lecz tylko zawiadomiono interesowane gminy za pośrednictwem dotyczących Wydziałów powiatowych, że petycye ich nie zostały przez Wysoki Sejm załatwione.

Petycya Zwierzchności gminnej w Nowosiółkach o utworzenie c. k. starostwa w Busku.

Petycya Zwierzchności gminy miast. Załoziec o utworzenie c. k. starostwa w Założcach.

Petycye te jako niezałatwione przez Wysoki Sejm przesłaliśmy c. k. Prezydyum Namiestnictwa do dalszego zarządzenia.

Sprawa ustanowienia Trybunału pierwszej instancyi między Wisłą a Sanem.

Uchwałą z 7. lutego 1896 l. 1443 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę sądu obwodowego dla północno-wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem, uzupełnił badania w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyi prawniczej do l. 1373/74 a w szczególności aby zażądał nzupełnienia opinii c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie i opinii c. k. Namiestnictwa oraz odpowiednie wnioski na następnej sesyi przedłożył.

Poleceniu temu Wydział krajowy uczynił zadość na dniu 21. lutego 1896 i odniósł się w powyższej sprawie do Prezydyum Namiestnictwa, do Prezydyum wyższego Sądu krajowego w Krakowie i Sądu obwodowego w Tarnowie.

W odpowiedzi na to wezwanie zawiadomiło nas Prezydym sądu obwod. w Tarnowie odezwą z 7. marca 1896 l. 1045, że wniosek tegoż sądu z 25. lutego 1893 l. 692 względem utworzenia nowego trybunału I. instancyi pomiędzy Wisłą a Sanem z siedzibą w Mielcu uczynionym był bez liczenia się z utworzeniem takiego trybunału w Bochni, któreby przyłączenie powiatów sądowych w Brzesku, Radłowie i Wójniczu do tarnowskiego sądu obwodowego uniemożebniło i że na wypadek utworzenia trybunału w Bochni, również i zdaniem Prezydyum sądu obw. w Tarnowie, tylko Tarnobrzeg na siedzibę nowego trybunału między Wisłą a Sanem się kwalifikuje; a to tak ze względu na swe geograficzne położenie względem innych do okręgu tego trybunału włączyć się mających powiatów, jak ze względu na to, że połączonym jest koleją z zachodnią granicą proponowanego swego okręgu (Mielec)! — Kolej ta sięga również we wschodnim kierunku tego okręgu de Rozwadowa, z chwilą zaś oczekiwanego połączenia koleją Rozwadowa z Przeworskiem,- dosięgnie również wschodniej granicy tego okręgu i wtedy opozycya dalszych powiatów sądowych w Nisku i Ulanowie przeciw przyłączeniu ich do Tarnobrzegu straci na znaczeniu, żadna zaś inna miejscowość wziętych w rachubę 6 powiatów sądowych na siedzibę spólnego trybunału I. instancyi dla tychże w równej mierze się nie nadaje, wobec czego i niewątpliwej konieczności podzielenia obecnego okręgu sądu obwodowego w Rzeszowie w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości egoistyczne zarzuty, przez reprezentacye Kolbuszowy, Mielca i Niska przeciw Tarnobrzegowi podnoszone a względnie żądania tychże utrzymania status quo na wzgląd nie zasługują.

Prezydyum wyższego sądu krajowego w Krakowie odezwą z 14. kwietnia 1896 l. 2480 odpowiedziało, że w sprawie utworzenia sądu kolegialnego w okolicy między Wisłą a Sanem żadne dotąd nie zaszły okoliczności, któreby mogły wpłynąć na zmianę opinii wypowiedzianej w piśmie z 7. marca 1893 l. 3460 i 16, stycznia 1894 l. 92, która to opinia również za Tarnobrzegiem się oświadczyła.

Ze strony Prezydyum c. k. Namiestnictwa żądana opinia mimo kilkakrotnych naszych przypomnień, nie została dotychczas nadesłaną i dlatego sprawa ta ostatecznie nie mogła być załatwioną.

Sprawa utworzenia Trybunału I. inst. w Żółkwi lub Sokalu i petycye gmin i Wydziałów powiatowych w Żółkwi i w Sokalu w powyższej sprawie.

Uchwałą z 27. stycznia 1896 l. 284 Wysoki Sejm oznajmił, iż uznając utworzenie trybunału I. instancyi w stosownej miejscowości dawnego obwodu żółkiewskiego za koniecznie potrzebne odstępuje petycye Wydziałów powiatowych oraz Rad miejskich w Żółkwi i Sokalu Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wydział krajowy na swem posiedzeniu z 6. marca 1896 z uwagi, że na konferencyi delegatów c. k. Namiestnictwa, c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu, Wydziału krajowego i wyższego Sądu krajowego odbytej na dniu 28. lutego 1896 uchwalono jednogłośnie oświadczyć się za kreowaniem nowego c. k. sądu obwodowego w Żółkwi i że taki wniosek c. k. Ministerstwu sprawiedliwości już przedłożono, postanowił nie przedsiębrać dalszego badania tej sprawy przez wys. Sejm w powyższej uchwale poleconego, lecz ograniczyć się tylko na przyjęciu powyższej uchwały delegatów centralnych władz krajowych do wiadomości i na zdaniu o tem sprawy Wys. Sejmowi w niniejszem zprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego.

Sprawa utworzenia Trybunału I. inst. w Czortkowie, oraz petycye gmin miasta Buczacza i Zaleszczyk o utworzenie c. k. sądów obwodowych w Buczaczu i Zaleszczykach.

Z powodu wniesionych petycyi gmin miasta Buczacza i Zaleszczyk o utworzenie sądu obwodowego w Buczaczu i Zaleszczykach, Wysoki Sejm uchwałami z 8. lutego 1896 Ls. 1273 i 1464 polecił Wydziałowi krajowemu wszechstronne zbadanie tych petycyj, zasięgnięcia opinii władz rządowych i autonomicznych i przedłożenie sprawozdania wraz z wnioskiem na najbliższej sesyi sejmowej. Wydział krajowy rozporządzeniami z 18. lutego 1896 Ls. 11.655 i 11058/96 odniósł się w tej sprawie do Wydziałów powiatowych w Buczaczu, Czortkowie, Borszczowie, Husiatynie, Trembowli i Zaleszczykach, jako tych, które tą sprawą są bezpośrednio interesowane. Ze wszystkich tych Wydziałów powiatowych nadeszły sprawozdania a wynik jest taki, że za utworzeniem sądu obwodowego w Buczaczu oświadczyły się tylko Rada powiatowa w Buczaczu i miasteczka tegoż powiatu, Monasterzyska i Złoty Potok, — za Zaleszczykami Rada powiatowa z Wydziałem powiatowym w Zaleszczykach, z miasteczkami powiatu zaleszczyckiego t. j. Zaleszczyki i Tłuste, natomiast Reprezentacye powiatowe w Borszczowie wraz z Radami gminnemi w Borszczowie i Mielnicy dalej Reprezentacye powiatowe w Husiatynie z Radami gminnemi w Husiatynie i Kopeczyńcach, dalej Reprezentacya powiatowa w Czortkowie z Radą gminną w Czortkowie, wreszcie Rada powiatowa w Trembowli wraz z Radą gminną w Budzanowie oświadczyły się przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Buczaczu lub Zaleszczykach a natomiast żądają przydzielenia proponowanych okręgów sądowych do sądu obwodowego w Czortkowie.

Za Czortkowem nie było w ostatniej sesyi sejmowej wniesionej żadnej petycyi i z tego powodu co do utworzenia sądu obwodowego w Czortkowie Wys. Sejm żadnego Wydziałowi krajowemu nie dawał polecenia, jakkolwiek od r. 1873 począwszy, Wys. Sejm upominając się o inne sądy obwodowe, niejednokrotnie oświadczał się za utworzeniem sądu obwodowego w Czortkowie a to uchwałami z 15. grudnia 1873, 4. maja 1875, 5. października 1878, 24. lipca 1880, 6. października 1882, 15. października 1884 wreszcie z 9. maja 1893.

Delegaci krajowych władz centralnych na konferencyi z 28. lutego 1896 odbytej w wyższym sądzie krajowym we Lwowie, oświadczyli się za utworzeniem sądu obwodowego w Czortkowie i odnośny wniosek c. k. Ministerstwu sprawiedliwości przedłożono. Wreszcie wyższy Sąd krajowy we Lwowie w wyczerpującem swem sprawozdaniu do Ministerstwa sprawiedliwości z 28. marca 1896 l. 2596, którego odpis (Lw. 47190/96) znajduje się w naszych aktach, oświadczył się za kreowaniem sądu obwodowego tylko w Czortkowie, a to ze względu na terotyryalne jego położenie oraz ze względu, że rozchodzi mu się tylko o rozdzielenie dzisiejszego okręgu sądu obwodowego w Tarnopolu, który jest największym sądem obwodowym w Galicyi wschodniej. Tem samem oświadczył się wyższy c. k. Sąd krajowy we Lwowie przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Buczaczu lub Zaleszczykach, które to zdanie i Wydział krajowy w zupełności podziela i o tem zdaje sprawę wys. Sejmowi.

Petycya gminy miasta Jaworowa o utworzenie c. k. sądu powiatowego w Jaworowie.

Petycyę tę przekazał Wys. Sejm uchwałą z 8. lutego 1896 l. 1450 Wydziałowi krajowemu z poleceniem wszechstronnego zbadania stanu rzeczy, zasięgnięcia opinii władz rządowych i autonomicznyeh i przedłożenia wniosku na najbliższej sesyi.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy rozporządzeniem z 18. lutego 1896 Lw. 4054 zarządził dochodzenie przez Wydziały powiatowe w Jaworowie, Cieszanowie, Rawie i Mościskach z powodu, że do przyszłego sądu obwodowego w Jaworowie proponowane były sądy powiatowe, Jaworów, Krakowiec i Wielkie Oczy zpowiatu Jaworowskiego, Cieszanów i Lubaczów

z powiatu Cieszanowskiego, Niemirów z powiatu Rawskiego i Sądowa Wisznia z powiatu Mościskiego.

Na wezwanie powyższe odpowiedziały Reprezentacye powiatowe w Mościskach, Rawie i Cieszanowie, a tylko od Wydziału powiatowego w Jaworowie mimo kilkakrotnych przypomnień i pism, dotychczas żadnego nie otrzymaliśmy sprawozdania.

Wynik zaś dochodzeń w 3 powiatach t. j. w Mościskim, Rawskim i Cieszanowskim jest taki, że Rada powiatowa w Mościskach na posiedzeniu z 10. marca 1896 uchwaliła nie popierać petycyi gminy miasta Jaworowa i objawiła zdanie, że w obecnych warunkach wcale nie zachodzi potrzeba kreowania nowego sądu obwodowego z siedzibą w Jaworowie, oraz, że w interesie znacznej części ludności swego powiatu sprzeciwia się stanowczo przydzieleniu c. k. Sądu powiatowego w Sądowej Wiszni do obrębu utworzyć się mającego nowego Sądu obwodowego w Jaworowie, czemu sprzeciwiła się również Rada gminna miasta Sądowej Wiszni na posiedzeniu z 26. marca 1896.

Wydział powiatowy w Rawie sprawozdaniem z 11. maja 1896 l. 292 oznajmił, iż najmocniej się sprzeciwia petycyi gminy Jaworowa, ponieważ Wydział powiatowy petycyonował już trzy razy do c. k. wyższego Sądu krajowego o utworzenie Trybunału I. instancyi w Rawie, a gmina Rawa poczyniła już pewne kroki zamierzające do urzeczywistnienia tego projektu i już sam wzgląd lokalny przemawia za Rawą a nie za Jaworowem.

Wydział powiatowy w Cieszanowie zaś sprawozdaniem z 2. października 1896 l. 1459 zawiadomił nas, że tak Rady gminne w Lubaczowie i Cieszanowie, jakoteż Rada powiatowa na posiedzeniu z 9. października 1896 oświadczyły się nieprzychylnie w sprawie petycyi gminy miasta Jaworowa, a to przez wzgląd na stosunki miejscowe, ekonomiczne i społeczne.

Ponieważ nie otrzymaliśmy jeszcze wyniku dochodzeń z powiatu Jaworowskiego, przeto niniejsza sprawa do merytorycznego załatwienia nie jest jeszcze dojrzałą.

Petycya gminy miasta Myślenice i Rady powiatowej tamże o utworzenie sądu obwodowego w Myślenicach i Wydziału pow. w Nowym Targu o utworzenie sądu kolegialnego w Nowym Targu.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 Wys. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu te petycye do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Zarządziliśmy dochodzenie na dniu 11. lutego 1896 Lw. 7899 przez Wydziały powiatowe w Myślenicach, Wieliczce, Nowym Targu i Limanowie, a to z przyczyny, że w skład nowego sądu obwodowego proponowane zostały sądy powiatowe z tych 4 powiatów politycznych, t. j. sąd powiatowy w Myślenicach, Jordanowie, Makowie, Dobczycach, Nowym Targu, Mszanie dolnej i Czarnym Dunajcu.

Niezależnie od powyższych petycyi o ustanowieniu Sądu kolegialnego w Myślenicach, wniósł Wydział powiatowy w Nowym Targu pod dniem 1. maja 1896 podanie do Wydziału krajowego o utworzenie sądu kolegialnego w Nowym Targu z prośbą o poparcie tej sprawy w Wys. Sejmie i u c. k. Rządu. W skład tego sądu obwodowego miałyby wchodzić 3 dotyczasowe sądy istniejące w powiecie Nowotargskim t. j. w Nowym Targu, Czarnym Dunajcu i Krościenku, — dalej jako 4. utworzyć się mający sąd w Poroninie, a nadto sąd powiatowy w Jordanowie i Mszanie z okręgów Sądów obwodowych w Wadowicach i Nowym Sączu.

W powyższych sprawach Wydział powiatowy w Limanowej zawiadomił nas, iż Rada powiatowa na posiedzeniu z 15. czerwca 1896 oświadczyła się za pozostawieniem gmin i obszarów dworskich, należących do okręgu sądu powiatowego w Mszanie dolnej przy c. k. Sądzie obwodowym w Nowym Sączu na wypadek utworzenia w Myślenicach sądu obwodowego, a to z powodu, że okolica w Mszanie dolnej ma z Nowym Sączem

bardzo dobre kolejowe połączenie a żadnego z Myślenicami. Wydział powiatowy w Wieliczce oznajmił w sprawozdaniu z 21. lipca 1896 l. 3689, że połączenie c. k. sądu powiatowego w Dobczycach do ewentualnego c. k. sądu obwodowego w Myślenicach, nie leży w interesie mieszkańców Dobczyc i okolicy, a to z powodu utraconego połączenia z Krakowem.

Ponieważ powiat Nowotargski z powodu wniesionego wyżej podania o utworzenie sądu obwodowego w Nowym Targu, temsamem nie chce należeć do okręgu sądowego w Myślenicach, przeto za utworzeniem sądu obwodowego w Myślenicach, pozostał tylko Wydział i Rada powiatowa w Myślenicach wraz z gminami tego powiatu.

Natomiast wyższy Sąd krajowy w Krakowie, do którego Wydział krajowy zwrócił się w tej sprawie o objawienie swego zdania nad obu petycyami, odezwą z 9. czerwca 1896 l. 8725 zawiadomił Wydział krajowy, że już w sprawozdaniach swych z dnia 22. lutego 1896 l. 9501 i 1206 wystosowanych do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z powodu przygotowań do zaprowadzenia nowej procedury cywilnej na zasadzie dochodzeń wówczas przedsięwziętych, wyraził swoją opinię przeciw utworzeniu sądu kolegialnego w Myślenicach a natomiast za utworzeniem takiego sądu w Nowym Targu z powiatów sądowych Czarny Dunajec, Krościenko, Mszana dolna, Nowy Targ i Jordanów. Zarazem oznajmił tenże wyższy Sąd krajowy, że przy tej opinii także obecnie pozostaje i nie znajduje potrzeby do zarządzania dalszych dochodzeń. Odezwą zaś z 29. lipca 1896 l. 11330 udzielił nam w odpisie sprawozdanie swoje z 22. lutego 1896 l, 9501 i l, 1206 do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości, w którem podane są zarazem motywa za utworzeniem Sądu kolegialnego w Nowym Targu a nie w Myślenicach. — Motywa są te, że Myślenice za blisko leżą Krakowa a proponowane dla Myślenic okręgi sądów powiatowych w Nowym Targu i Czarnym Dunajcu za daleko są położone od Myślenic, ażeby do nich mogły być przydzielone, i że wogólności potrzeba utworzenia sądu obwodowego w Nowym Targu jest dostatecznie uprawiedliwiona położeniem górskiem i dalekiemi odległościami poszczególnych miejscowości. Za Nowym Targiem zresztą oświadczył się już Wys. Sejm w uchwale z 15. grudnia 1873 r.

Gdy zatem c. k. wyższy Sąd kraj. w Krakowie przedłożył już akta w sprawie założenia c. k. Sądu obw. w Nowym Targu Ministerstwu sprawiedliwości, przeto Wydział krajowy nie miał już nic więcej do zarządzenia ze swej strony w powyższej sprawie.

Petycya Rady gminnej w Rawie o utworzenie c. k. sądu obwodowego w Rawie.

Petycya nie została przez Wys. Sejm załatwioną, o czem zawiadomiliśmy rozporządzeniem z 3. marca 1896 l. 14091 interesowaną gminę przez Wydział pow. w Rawie ruskiej, a wobec oświadczenia się delegatów centralnych władz krajowych za kreowaniem nowego c. k. Sądu obwodowego w Żółkwi, sprawa ta stała się bezprzedmiotową.

Uchwała Wys. Sejmu z 20. stycznia 1896, którą oświadczył się za utworzeniem nowego sądu powiat. bądź w Łącku, bądź w Kamienicy i uchwała Wys. Sejmu z 8. lutego 1896, którą odstąpił c. k. Rządowi protest gminy Łącko i kilku okolicznych gmin przeciw utworzeniu sądu powiatowego w Kamienicy.

Na obie powyższe uchwały nie nastąpiła dotychczas rezolucya ze strony c. k. Rządu, a tylko na żądanie Prezydyum wyższego Sądu krajowego w Krakowie przesłaliśmy odezwą z 12. lutego 1896 LW. 10075 akta dochodzenia tej sprawy dotyczące.

Uchwała Wys. Sejmu z 20. stycznia 1896, którą oświadczył się za wydzieleniem gminy Czyżowice z okręgu sądowego w Sądowej Wiszni, a za przydzieleniem do okręgu sądowego w Mościskach.

Również i w tej sprawie decyzya c. k. Rządu dotychczas nie nastąpiła, tylko odezwą z 15. maja 1896 LW. 30421 przesłaliśmy na żądanie akta c. k. wyższemu Sądowi krajowemu we Lwowie.

Uchwały Sejmu z poprzednich lat.

Petycya gminy Radomyśla i innych gmin o utworzenie sądu powiatowego w Radomyślu.

Uchwałą z 9. lutego 1895 Ls. 1090 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycyę gminy miasteczka Radomyśla nad Sanem i gmin okolicznych o utworzenie w obrębie c. k. starostwa w Tarnobrzegu nowego sądu powiatowego z siedzibą w Radomyślu, lub przynajmniej o przeniesienie siedziby dzisiejszego sądu z Rozwadowa do Radomyśla.

W wykonaniu tej uchwały zarządziliśmy pod dniem 12. marca 1895 LW. 12178 dochodzenie przez Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, który w sprawozdaniu swem z 30. października 1895 l. 2338 oznajmił, że utworzenie nowego sądu powiatowego w Radomyślu nad Sanem w powiecie tarnobrzeskim jest nietylko potrzebnem, ale także ze wszech miar wskazanem, albowiem gminy do tego sądu przydzielić się mające, a dotychczas do sądu powiatowego w Rozwadowie należące, oddzielone są od Rozwadowa, siedziby dotychczasowego sądu, rzeką Sanem, co utrudnia komunikacyę, zwłaszcza, że na rzece San przeprawa jedynie zapomocą promów się odbywa, które bardzo często nie funkcyonują.

Na poparcie tego twierdzenia Wydział powiatowy przedłożył uchwały 14 Rad gminnych, z tych 9 gmin wraz z obszarami dworskimi oświadczyło się za Radomyślem, t. j. te gminy, które leżą po prawej stronie Sanu, zaś 5 gmin, które leżą po lewej stronie Sanu, oświadczyło się za Rozwadowem. Rada powiatowa na posiedzeniu z 30. października 1895 oświadczyła się za utworzeniem sądu w Radomyślu obok istniejącego w Rozwadowie. Zebrany materyał wraz z sprawozdaniem Wydziału powiatowego udzieliliśmy wyższemu Sądowi krajowemu w Krakowie, który odezwą z 29. lipca 1896 l. 11634 zawiadomił Wydział krajowy, że w sprawozdaniu swem do c. k. Ministerstwa wyraził swoją opinię przeciw utworzeniu nowego sądu powiatowego w Radomyślu, a to z powodu nasuwających się trudności pod względem katastralnego i politycznego podziału gmin w skład proponowanego sądu wchodzić mających, które na razie nie łatwo dałyby się usunąć.

Aktów zaś udzielonych wyższemu Sądowi z powodu przedłożenia ich Ministerstwu nie zwrócono Wydziałowi krajowemu, z tego powodu nie mogliśmy zarządzić dalszego dochodzenia w tej sprawie.

Petycya gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze i Wołków o wyłączenie ich z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego m. d. we Lwowie.

W sprawie tej przedkładamy osobne sprawozdanie (LW. 59370/96) stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z 12. stycznia 1895.

Utworzenie nowych c. k. sądów powiat. w Ottynii i Podwołoczyskach.

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 21. listopada 1894 l. 24099 utworzono na podstawie §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. w okręgu c. k. sądu obwodowego w Tarnopolu nowy sąd powiatowy z siedzibą urzędową w Podwołoczyskach, oraz w okręgu c. k. sądu obwodowego w Stanisławowie nowy sąd powiatowy z siedzibą urzędową

w Ottynii. O ustanowienie tych sądów Wysoki Sejm wzywał c. k. Rząd rezolucyą z 9. maja 1893.

Oba te sądy atoli dotychczas nie rozpoczęły jeszcze swojej działalności urzędowej.

Utworzenie nowych c. k. starostw w Podgórzu i Strzyżowie.

Odezwą z 20. listopada 1896 l. 11044 zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego Ces. i Kr. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 28. września 1895 zezwolić na utworzenie dwóch nowych starostw, a to w Podgórzu dla należących obecnie do politycznego powiatu w Wieliczce okręgów sądowych Podgórze i Skawina i w Strzyżowie, dla należącego obecnie do politycznego powiatu w Rzeszowie okręgu sądowego Strzyżów, oraz dla należącego do politycznego powiatu w Jaśle okręgu sądowego Frysztak.

Nowo utworzone starostwa powiatowe w Podgórzu i Strzyżowie rozpoczęły wedle zawiadomienia tegoż Prezydyum z 21. sierpnia 1896 l. 8500 swe urzędowanie z dniem 15. września 1896.

Ze strony Wydziału krajowego zawiadomiliśmy rozporządzeniem do LW. 10323/96 dotyczące Wydziały powiatowe o utworzeniu nowych starostw w Podgórzu i Strzyżowie z tem oznajmieniem, że dotychczasowe okręgi Rad powiatowych w Wieliczce, Rzeszowie i Jaśle nie ulegną żadnym zmianom.

Utworzenie nowych c. k. urzędów podatkowych.

Na mocy Najwyższych postanowień z dnia 26. lipca i 5. września 1896 zostały utworzone nowe urzędy podatkowe, a zarazem i sądowe urzędy depozytowe w Delatynie, Skawinie, Niepołomicach, Budzanowie, Nowem siole, Milówce i Żabiu, o czem zawiadomieni zostaliśmy obwieszczeniem Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu. Nowe te urzędy podatkowe rozpoczęły swoją czynność z dniem 1. grudnia 1895.

Żandarmerya.

Uchwała z 20. stycznia 1896 w sprawie rozszerzenia gmachu żandarmeryi we Lwowie.

Odezwą z 3. września 1896 l. 9039. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 13. sierpnia 1896 zatwierdzić uchwałę Sejmu krajowego z 20. stycznia 1896, którą wys. Sejm odstępując od udzielonego Wydziałowi krajowemu uchwałami z 28. października 1889 i 19 marca 1892 upoważnienia do zaciągnięcia pożyczki w kwocie 19.000 zł. upoważnił go do zaciągnięcia w banku krajowym pożyczki hipotecznej w wysokości 100.000 zł., na budowę domu do zakwaterowania c. k. żandarmeryi we Lwowie.

Uchwałą powyższą z 20. stycznia wysoki Sejm upoważnił zarazem Wydział krajowy do przeprowadzenia budowy skrzydła wedle przedłożonych szkiców.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy zarządził przedewszystkiem wypracowanie szczegółowych planów i kosztorysów a następnie po przedłożeniu takowych przystąpił do wykonania budowy. — Na podstawie wypracowanych warunków budowy rozpisaliśmy w granicach ułożonego kosztorysu oferty na poszczególne działy robót. Przedewszystkiem zabezpieczone zostały roboty osobno murarskie, kamieniarskie, ciesielkie i blacharskie a następnie roboty stolarskie, ślusarskie i lakiernicze. Budowę rozpoczęto w pierwszych dniach lipcach br., a budynek przed zimą stanie pod dachem.

Co do zaciągnięcia pożyczki w Banku krajowym, to Wydział krajowy uzyskał na podstawie uchwały wys. Sejmu promessę od Banku krajowego a po otrzymaniu wiadomości o udzieleniu tej uchwale Najwyższej Sankcyi zarządziliśmy zrealizowanie jej pożyczki w Banku krajowym.

Magistratowi lwowskiemu wypłaciliśmy 14.000 zł., za zakupiony od niego grunt z realności pod Nk. 71¼, funduszu św. Łazarza własnej, potrzebny pod budowę skrzydła, a odnośny kontrakt został już przez obie strony podpisany.

Sprawy bieżące żandarmeryi.

Z dniem 1. maja 1896 został stan żandarmeryi w Galicyi na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 7 kwietnia 1896 Nr. 8572 zmniejszonym o 3 oficerów t. j. po jednym oficerze przy oddziałowych komendach w Nowym-Sączu, Samborze i Buczaczu.

Z powodu tego nastąpiła odpowiednia redukcya mieszkań oficerskich w Samborze oraz Buczaczu a to przez odnajęcie zbędnych mieszkań partyom prywatnym.

Wedle tabeli dyslokacyjnej z 1. lipca 1896 wynosi stan żandarmeryi w Galicyi 5 oficerów sztabowych — 35 względnie po potrąceniu 3 — 32 oficerów niższych stopni, 2583 żandarmów i 481 posterunków. — W porównaniu z rokiem przeszłym ilość posterunków wzrosła z 470 na 481 posterunków, co mimo tego nie wpłynęło na pomnożenie ilości żandarmów, — gdyż do nowo utworzonych posterunków przydzielono żandarmów z innych posterunków, które zostały zmniejszone.

Z dniem 1. stycznia 1896 r. podniesiony został przez Wydział krajowy na żądanie komendy żandarmeryi wyznaczony z funduszu krajowego ryczałt na utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów c. k. żandarmeryi w Galicyi, mianowicie postanowieniem swem z 29. listopada 1895 przyznał Wydział krajowy ten ryczałt w tej wysokości, w jakiej przyznane są w innych krajach koronnych, mianowicie w wysokości ⅔ (dwóch trzecich) części tej dotacyi, którą fundusz krajowy utrzymuje [z powodu nowej ustawy żandarmskiej z 23. grudnia 1894] ze Skarbu Państwa t. j.

dla oficerów sztabowych rocznie po	64 złr.
dla rotmistrzów po	48 „
dla poruczników po	43 „
dla wachmistrzów rachunkowych i woźnych po . .	13 „

Fundusz propinacyjny.

Zmiany w Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Z powodu rezygnacyi JE. hr. Stanisława Badeniego, marszałka krajowego z godności członka c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z ramienia Wydziału krajowego — Wydział krajowy w zastosowaniu §. 4 ustawy z 22. kwietnia 1889 alinea druga powołał na dniu 8. lutego 1895 LW. 71.982 na to miejsce na peryod sześcioletni dr. Zdzisława Marchwickiego, zaś na zastępcę w miejsce p. Marchwickiego p. Stanisława Brykczyńskiego posła na Sejm krajowy.

Odmówienie zastępywania funduszu propinacyjnego miast przez c. k. Prokuratoryę skarbu.

C. k. Prokuratorya skarbu we Lwowie w myśli §. 22. ustawy z 30 grudnia 1875 i reskryptu c. k. Ministerstwa skarbu z 8 lipca 1869 Nr. 21455 zastępywała dotychczas zawsze Wydział krajowy względnie fundusz propinacyjny specyalny miast w wypadkach, w których rozchodziło się o ściąganie w drodze sądowej zaległości tego funduszu a to na podstawie wydawanego w każdym specyalnym wypadku c. k. Prokuratoryi skarbu przez Wydział krajowy pełnomocnictwa.

Odezwą atoli z 19. czerwca 1895 l. 26546 c. k. Prokuratorya skarbu odmówiła dalszego zastępstwa Wydziału krajowego względnie funduszu propinacyjnego miast na tej podstawie, że wedle art. II ustępu ustawy z 22 kwietnia 1889 N. 30 D. u. k. zarząd i zastępstwo tego rodzaju funduszów propinacyjnych należy do Wydziału krajowego.

Odezwami z 3. listopada i 17. grudnia 1895 LW. 76217 i 80657 staraliśmy się przekonać c. k. Prokuratoryę skarbu, że na zasadzie art. II. ustęp 2 ustawy z 22. kwietnia 1889 Nr. 30 D. u. k. nie może się usuwać od zastępstwa spraw propinacyjnych miast, ponieważ ustęp ten mówi jedynie o zarządzie funduszów propinacyjnch miast, nie zaś o ich zastępstwie i wykazaliśmy, że c. k. Prokuratorya skarbu jest obowiązaną na mocy §. 2. ustęp 3. rozporządzenia c. k. Ministerstwa skarbu z 16. lutego 1851 Nr. 34 D. pp. zastępywać wszelkie fundusze zostające pod bezpośrednią administracyą władz rządowych lub utrzymujące dotacye ze Skarbu państwa, a fundusze propinacyjne miast należą właśnie, do funduszów dotowanych ze Skarbu państwa, jak tego dowodem §. 42 ustęp 2 ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 nr. 30 D. u. k. i §. 27 ustawy z dnia 20. czerwca 1888 Nr. 95. D. u. p.

Mimo tego uzasadnienia c. k. Prokuratorya skarbu oznajmiła, że zaległości funduszu propinacyjnego miast nie są zaległościami funduszu krajowego, a kwota 1,000.000 zł., ustawą z 20 czerwca 1888 Nr. 95. D. p. p. ustanowiona, nie może być uważaną za dotacyę państwową w ścisłem tego słowa znaczeniu, z tego powodu ściąganie należytości funduszu propinacyjnego, miast nie należy do jej ustawodawczego zakresu działania.

Z powodu tego zapatrywania. Wydział krajowy pod dniem 10 stycznia 1896 LW. 49 392 odniósł się w tej sprawie z przedstawieniem do c. k. Ministerstwa skarbu z kąd dotychczas nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

Inne sprawy funduszu propinacyjnego miast.

W roku 1895 wynosiły w funduszu propinacyjnym miast wedle zamknięcia rachunków:

Dochody . . .	206.540 zł.	5 ct.
Wydatki . . .	2.359 „	89 „

Kapitał propinacyjny wszystkich miast uprawnionych ulokowany w papierach publicznych.

wynosił . . .	1,730.191 zł.	82 ct.
w gotówce . . .	6.784 „	$82^1/_2$ „

Z powodu wzrastających zaległości z tytułu opłat propinacyjnych od szynkarzy, odniósł się Wydział krajowy (LW. 7867/96) do c. k. Namiestnictwa celem wezwania Starostw o ich energiczniejsze ściąganie.

Petycya Kółka rolniczego w Choczni w sprawie koncesyi na wyszynk wina u Antoniego Sikory.

Uchwałą z 8 lutego 1896 r. Wysoki Sejm odstąpił tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Odezwą z 25. kwietnia 1896 L. 2384/pr. Prezydyum c. k. Namiestnictwa zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Namiestnictwo decyzyą z 22. kwietnia 1896 l. 29520 nie uwzględniło rekursu zarządu Kółka rolniczego w Choczni i zatwierdziło rezolucyę c. k. Starostwa w Wadowicach z dnia 8 grudnia 1895 l. 25792, którą odmówiono temuż zarządowi udzielenie koncesyi na wyszynk wina mający się prowadzić przez zastępcę Antoniego Sikorę w domu pod Nr. 324 w Choczni jako uzasadnioną w postanowieniach §. 18 i 23 ustawy przem., ponieważ potrzeba miejscowa tego nie wymaga, lokal na wyszynk przeznaczony do tego celu jest nieodpowiedni a wyznaczony na zastępcę Antoni Sikora nie daje dostatecznej gwarancyi, że będzie ściśle przestrzegać obowiązujących przepisów policyjno-sanitarnych.

Sprawy szupasowe.

W roku 1896 dokończono likwidacyę kosztów szupasowych za rok 1893 i przeprowadzono takąż likwidacyę za rok 1894 czego wynikiem było wykazanie do zwrotu funduszowi krajowemu od gmin i funduszów innych krajów:

część w łącznej kwocie . . . . . . 11.386 zł. 92 ct
z ogólnej sumy kosztow szupasowsnia w kw. . 39.156 „ 72 „

Taka sama likwidacya za rok 1895 jest w toku.

Zabezpieczono w drodze licytacyjnej dostawę odzieży szupasowej na lato 1897—1899 w Krakowie, Przemyślu i Lwowie.

Odstąpioną przez Wys. Sejm uchwałą z 6. lutego 1897 l. s. 1166 petycyę gminy Muszyna (LW. 12671|96), o subwencye na cele szupaśnictwa, załatwiono udzieleniem tejże gminie jednorazowego zasiłku w kwocie 50 zł., z powodu nadzwyczajnego wydatku wynikającego z ustawy szupasowej.

Sprawy odnoszące się do statutu krajowego i ordynacyi wyborczej.

Uchwalone przez wysoki Sejm na posiedzeniu z 8. lutego 1896 ustawy, a to ustawa zmieniająca §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r. i ustawa zmieniająca §. 3 sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26, lutego 1861 pomnażajcące ilość posłów ze Lwowa z 4 na 6, a z Krakowa z 3 na 4 uzyskała pod dniem 23. maja 1896. Najwyższą Sankcyę.

Powyższą uchwałą z 8. lutego 1896 powziął zarazem wys. Sejm następującą uchwałę: „petycye miast Bochni, Buczacza, Złoczowa, Wieliczki i Wadowic o pomnożenie liczby posłów z miast, tudzież petycyę rektora szkoły politechnicznej we Lwo- o przyznanie rektorowi tej szkoły głosu wirylnego w Sejmie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdanie sprawy na następnej sesyi sejmowej.“ Uchwałą z 8. lutego 1896 przekazał nadto wys. Sejm Wydziałowi krajowemu niezałatwione przez siebie petycye gminy miasta Podgórza, Sanoka i Jasła o przyznanie im prawa wyboru osobnego posła do Sejmu kraj.; wreszcie petycyę Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o przyznanie głosu wirylnego rektorowi politechniki we Lwowie.

Jakkolwiek w sprawie pomnożenia liczby posłów z miast znajduje się dostateczny materyał w aktach i sprawozdaniach Wydziału krajowego, jakie w tej kwestyi niejednokrotnie wys. Sejmowi przedkładał a w szczególności w sprawozdaniu z 18 listopada 1891 LW. 50.508/91 to jednak mając na względzie powołaną na wstępie uchwałę Wysokiego Sejmu, zajął się Wydział krajowy obecnie ponownie zbadaniem, czy i którym miastom należałoby przyznać prawo wyboru osobnego posła na Sejm krajowy, uwzględniając obecne stosunki co do opłacanych podatków, ludności, inteligencyi i ilości wyborców w miastach i w pozostałym okręgu wyborczym.

Rezultat tych badań, znajduje się w aktach Wydziału krajowego.

Gdy jednak wys. Sejm dopiero na ostatniej swej sesyi dokonał częściowej zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej, a Wydział krajowy nie sądził, by zamiarem wysokiego Sejmu było już na najbliższej sessyi ponownie przystępywać do dalszej częściowej zmiany statutu krajowego, niemniej

z uwagi, iż sprawa zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej będzie zapewne w niedalekiej przyszłości przedmiotem obrad wysokiego Sejmu z powodu uchwalonej reformy wyborczej w Radzie Państwa, Wydział krajowy większością głosów uchwalił na teraz nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi wniosków na powiększenie liczby posłów z miast a tem samem i na przyznanie głosu wirylnego rektorowi politechniki lwowskiej.

Sprawa granicy kraju przy Morskiem Oku.

W sprawie granicy kraju przy Morskiem Oku uzyskał Wydział krajowy za pośrednictwem c. i k. generalnego konsulatu austryackiego w Warszawie z aktów warszawskiego archiwum głównego a w szczególności z aktów Czerskich „Inscriptiones Lib. II. perpetuitatis fol. 225, uwierzytelniony odpis dokumentu z r. 1602, wykazujący, że w r. 1602 sporne terytoryum około Morskiego Oka należało do Galicyi.

Wydział krajowy przesłał ten dokument c. k. Prezydyum Namiestnictwa celem przedłożenia go JE. Panu prezydentowi ministrów w ślad tutejszego memoryału z 30. marca 1894 l. 17001 a zarazem upraszał o wyjednanie w Ministerstwie, ażeby delegat kraju miał udział w obradach poprzedzających wydanie wyroku sądu polubownego, a już poprzednio upominał się, aby delegat kraju był dopuszczony do komisyi mięszanej, gdyby taka komisya miała się zebrać na spornem terytoryum.

Na wystosowane w tej sprawie pisma Wydziału krajowego z 22. lutego i 24 lipca 1896 LW. 9693 i 47575 nie otrzymaliśmy dotychczas urzędowej odpowiedzi.

Sprawy dotyczące ludności izraelickiej, indemnizacyi i służebnictw.

W sprawach tych departament VI. w ubiegłym peryodzie czasu, niniejszem sprawozdaniem objętem, nie miał nic do załatwienia.

Sprawy wojskowe.

Pospolite ruszenie.

Rezultat starań w r. 1896. o uwolnienie funkcyonaryuszów autonomicznych od służby w pospolitem ruszeniu na wypadek mobilizacyi, przedstawia się następująco:

Proponowano		Z tej liczby uzyskało uwolnienie		Nie zostało uwolnionych wcale
C. k. komendzie obrony krajowej	w ilości	po koniec marca 1897	do 15 dnia mobil zacyjnego	
we Lwowie . . .	109	95	—	14
w Krakowie . . .	101	62	37	2
w Przemyślu . . .	44	15	28	1
Ogółem . . .	254	172	65	17

Galicyjski fundusz inwalidów wojskowych.

Z funduszu tego pobiera obecnie wsparcia dożywotnie 58 inwalidów wojskowych z r. 1866. z których 2 pobierają te wsparcia w kwocie 20 zł. rocznie reszta zaś w kwocie 25 zł.

Ogółem wynoszą wsparcia te roczną kwotę 1440 zł.

Fundacya ku wsparciu okaleczałych w wojnie z r. 1866 żołnierzy, przynależnych do dawnego powiatu Niżankowickiego.

Z fundacyi tej pobierają obecnie trzej inwalidzi wsparcia dożywotnie w rocznych kwotach po 36 zł. czyli razem 108 zł.

Fundacya jubileuszowa im. Najjaśniejszego Pana dla utrzymania kształcących się w zakładach wojskowych (w akademiach wojskowych).

Na rok szkolny 1896/7 opróżnionych zostało w fundacyi tej pięć miejsc bezpłatnych. Na skutek rozpisanego konkursu zgłosiło się na powyższe miejsca 15 kandydatów, a z tych obdarzeni zostali na mocy Najwyższego postanowienia Jego Ces. król. Apostolskiej mości z dnia 29 czerwca 1896. i w myśl propozycyi Wydziału krajowego:

Egon Busek, Stanisław Wagner, Władysław Niemczewski, Franciszek Źródłowski i Adam Łahaciński.

Ponieważ jednak z wymienionych kandydatów Wagner i Niemczewski wstępnego egzaminu nie złożyli, zatem w miejsce ich powołano do akademii wojskowej Karola Boldeskula i Gustawa Waydowicza, na ten wypadek przeznaczonych.

Galicyjskie miejsca funduszowe w ck. wojskowych zakładach wychowawczych i naukowych.

Miejsc tych bezpłatnych wakowało na rok 1896/7 sześć.

Skutkiem rozpisanego konkursu zgłosiło się o te miejsca 46 kandydatów, a z tych przyjęci zostali w myśl propozycyi Wydziału krajowego i na mocy Najwyższego postanowienia Jego Ces. król Apostolskiej Mości z dnia 29 czerwca 1896.: Karol Dierżykraj Morawski, Emil Krukowicz Przedrzymirski, Roman Leliwa Żurowski, Artur Mogiła Stankiewicz, Franciszek Kościesza Ożegalski i Stanisław Bogucki.

Nadto skutkiem dalszego opróżnienia się miejsc powołano na takowe wybranych na ten cel: Aleksandra Rożankowskiego, Otmara Schmidta i Erwina Kosowskiego.

Sprawy tyczące się ustawodawstwa cywilnego i karnego.

a) Uchwałą z dnia 1. Lutego 1896: w ustępie IV. i V: wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd: aby zastanowił się bliżej nad reformą postępowania sądowego w sprawach nie spornych, mianowicie zaś postępowania spadkowego, a w związku z tem nad reformą notaryatu i wniósł dotyczące projekta ustaw, oraz by wniósł w Radzie Państwa nowelę do ustawy karnej zaostrzającą i rozszerzającą przepisy przeciw lichwie. O decyzyach Rządu co do powyższej uchwały Wysokiego Sejmu nie otrzymał dotąd Wydział krajowy żadnej wiadomości.

b) Również nie nadeszła dotąd ze strony c. k. Rządu odpowiedź na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 31. Stycznia 1896. o wydanie ustawy znoszącej opłaty za doręczanie pism sądowych i o umieszczenie w przyszłej ustawie karnej takich postanowień, któłeby tamowały nadmierne nieuzasadnione a częstokroć swawolne wnoszenie skarg o obrazę czci.

Podwody.

Alegat I.

c) Z powodu powtarzających się ciągle w kraju utyskiwań na nieprawidłowe stosowanie przepisów obowiązujących obecnie o dostarczaniu podwód odniósł się Wydział krajowy załączoną w odpisie odezwą z dnia 28. Marca 1896. Nr. 16067 do c. k. Namiestnictwa z prośbą ażeby — zanim sprawa ta w drodze ustawodawczej uregulowaną zostanie zechciało w kierunkach

w tejże odezwie wskazonych przypomnieć dotyczącym władzom wykonywanie rzeczonych przepisów i polecić ścisłe przestrzeganie takowych.

C. k. Namiestnictwo czyniąc zadość temu żądaniu Wydziału krajowego wydało pod dniem 19. Czerwca 1896. L 30909
Alegat 2. do c. k. Starostw załączony w odpisie okólnik, ·/. który Wydział krajowy w odpowiedniej liczbie egzemplarzy zakomunikował pod dniem 7. Lipca b. r. do Nr. 42671 Wydziałom powiatowym z poleceniem doręczenia takowego każdej gminie w powiecie.

Co do ustępu powołanej odezwy Wydziału krajowego odnoszącego się do c. k. żandarmeryi nadmieniło c. k. Namiestnictwo, że nie mając wiadomości o konkretnych wypadkach zmuszania przez żandarmeryę dostarczycieli podwód do dalszej jazdy poza wyznaczoną stacyę, nie widziało się spowodowanem do wydania specyalnych w tej mierze zarządzeń.

Sprawy dotyczące podatków i należytości prawnych.

a) Wydział krajowy nie otrzymał dotąd wiadomości o decyzyi c. k. Rządu nad uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. lutego 1896. wzywającą c. k. Rząd, ażeby nie brał w rachubę podwyższenia podatku od spirytusu.

b) Również niewiadomo dotąd Wydziałowi krajowemu, czy i jaką decyzyą powziął c. k. Rząd wskutek wezwania go uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 27. stycznia 1896., ażeby wziąć pod ścisłą rozwagę, czyli i pod jakimi warunkami dałyby się wprowadzić ulgi przy poborze podatku konsumcyjnego przy obrocie mięsnym dla stron nie trudniących się przemysłem tej kategoryi, w tych wypadkach, w których mięso pochodzi z bydląt dorzniętych wskutek nieszczęśliwego wypadku.

c) Wniesione do Wysokiego Sejmu w ubiegłej sesyi a niezałatwione petycye gmin: Reniów, Chałupki dusowskie, Sokolniki i Załucze o opust w podatkach gruntowych względnie o zaliczenie gruntów do niższych klas podatkowych, przesłał Wydział krajowy podaniem 6. marca 1896. do LW. 14.071 c. k. krajowej
Alegat 3. Dyrekcyi skarbu we Lwowie z prośbą o możliwe uwzględnienie.

Odpowiedź w tym względzie otrzymaną dołączamy w odpisie ·/. z nadmienieniem, że o takowej zawiadomiliśmy równocześnie petentów za pośrednictwem odnośnych Wydziałów powiatowych.

d) Na skutek zawiadomienia c. k. Komisyi krajowej otworzonej na podstawie ustawy z dnia 1. stycznia 1895, Dz. pr. p. Nr. 3. dla przeprowadzenia rewizyi katastru podatku gruntowego o rozpoczęciu przez nią swej czynności, wydał Wydział krajowy do wszystkich Wydziałów powiatowych załączony w odpisie ·/.
Alegat 4. okólnik z dnia 31. lipca 1896. LW. 48.699.

e) W załatwieniu uchwały Wysokiego Sejmu z d. 27. stycznia 1896. którą odstąpioną została c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia petycya Zwierzchności gminnej w Czerwonej Woli o zastanowienie egzekucyi prowadzonej przeciw włościanom za podatki rządowe już rzekomo zapłacone, oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 25. Września 1896 L. 9.969., że zarządzono obrachunek indywidualny, który wykazał u kontrybentów tej gminy zaległość podatkową po koniec r, 1886 w kwocie 3.639 zł. 15 ct. w. a. Na wniosek c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z dnia 20. lutego 1896 l. 127.750, zezwoliło Wysokie c. k. Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 29. kwietnia 1896 do l. 9.935, aby z zaległości podatkowych wypośrodkowanych przy indywidualnym obrachunku część po koniec roku 1886 w łącznej kwocie 1.703 zł. $92^1/_2$ ct. w której się mieszczą także zdefraudowane pieniądze

podatkowe, z tytułu niemożebności ściągnięcia odpisano; natomiast co do pozostałej reszty zaległości podatkowych za lata 1887 i 1888 w kwocie 2.184 zł. 41 ct. poleciło, aby dalsze kroki egzekucyjne celem ściągnięcia ich na razie wstrzymać, a tymczasem zbadać, czy te zaległości przy pojedynczych kontrybuentach nie uległy już przedawnieniu prawa ściągania. Wskutek powyższego reskryptu Wysokie c. k. Ministerstwo skarbu wydało c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu odpowiedne zarządzenia w celu odpisania zaległości podatkowych, w kwocie 1703 zł. $92^1/_2$ ct. i zbadania, czy pozostałych zaległości ze względu na przedawnienie prawa ściągania, nie należałoby odpisać, a zarazem uchyliło nałożone orzeczeniem Starostwa z dnia 17. października 1894 l. 30.083, na byłych kolektantów podatkowych zwroty a mianowicie zwrot Semena Bożańskiego w kwocie 1.255 zł. 34 ct. i zwrot Stefana Bochny w kwocie 226 zł. 43 ct. wyjąwszy zwrotu kosztów komisyjnych nałożonych na tychże do niepodzielnej ręki w kwocie 191 zł. 34 ct.

f) Gdy w jednym z dzienników lwowskich pojawiła się korespondencya donosząca o rażących nadużyciach egzekutorów podatkowych przy ściąganiu podatków w gminie Mikołajowie powiatu Brodzkiego, odniósł się Wydział krajowy po zbadaniu stanu rzeczy na miejscu za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Brodach, odezwą z dnia 24. marca 1896 LW. 18.962 do c. k. Prezydyum kraj. Dyrekcyi skarbu z prośbą o wdrożenie ze swej strony dochodzeń w powyższej sprawie, w razie udowodnienia winy o pociągnięcie nadużywających władzę egzekutorów do surowej odpowiedzialności, wreszcie o zarządzenie, ażeby podobne nadużycia podkopujące wprost byt materyalny ludu wiejskiego i oddziaływnjące nań nader demoralizująco, w przyszłości nie działy się.

Pismem z dnia 30. marca 1896 l. 1.048 oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu, że w sprawie powyższej zarządziło przedłożenie aktów przedmiotowych, a zarazem wdrożyło pociągnięcie winnych do odpowiedzialności. Zarazem poruszenie tej sprawy ze strony Wydziału krajowego przyjęło c. k. Prezydyum krajowej Dyrekcyi skarbu do wiadomości z całą wdzięcznością i zapewniło Wydział krajowy, że sprawie tej poświęci należytą uwagę, a winnych do przykładnej odpowiedzialności pociągnie.

g) Uchwałą z dnia 1. lutego 1896. wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd:

1) „ażeby w jak najkrótszym czasie przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o należytościach prawnych;

2) ażeby przy ułożeniu tej nowej ustawy uwzględnił zasadę, że spadki po ascendentach i descendentach, których czysta wartość 500 zł. nieprzenosi mają być wolne w zupełności od opłaty skarbowej;

3) ażeby w razie niemożności przedłożenia w najkrótszym czasie projektu obejmującego całość nowej ustawy o należytościach prawnych, przedłożyć co rychlej do konstytucyjnego traktowania nowelę zmieniającą ustawę z dnia 31. Marca 1890. Dz. n. p. Nr. 53. w kierunku wyżej wskazanym; wreszcie

4) aby przy opracowaniu powyższych projektów ustaw, przyznał dalsze ulgi w należytościach od przeniesienia własności realności włościańskich i małomiejskich i to nietylko z okazyi nabycia na wypadek śmierci, lecz także i przy czynnościach prawnych między żyjącemi".

O decyzyi c. k. Rządu nad powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu nieotrzymał Wydział krajowy dotąd żadnej wiadomości.

h) W załatwieniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. stycznia 1896. wzywającej c. k. Rząd do polecenia c. k. urzędom wymiarowym, ażeby stosowały się ściśle do przepisu §. 56. ustawy z dnia 23. maja 1883 Nr. 83. Dz. pr. p., w przewidzianych paragrafem tym wypadkach zawsze tylko pojedynczą należytość

prawną (przenośną) przypisywały i ściągały, aby wpłacaną należytość w dokładnej utrzymywały ewidencyi tak, iżby po złożeniu odpisu dokumentu prawnego, co do tego samego przedmiotu ponowny wymiar nie miał już miejsca, wreszcie, aby przypis podwyższonej należytości według §. 80. ces. pat. z dnia 9. lutego 1850. Nr. 50. Dz. ust. p. wtedy tylko miał miejsce, jeżeli zamiar ukrócenia Wysokiego skarbu przez zatajenie interesu jest udowodnionym; otrzymał Wydział krajowy odezwę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 20. września 1896 l. 9.840, której odpis pod ·/.dołącza.

Alegat 5. Odpis eshib. LW. 59771/96

i) O uchwale sejmowej z dnia 15. stycznia 1896., mocą której Wysoki Sejm uznał petycyę Wydziału powiatowego w Tłumaczu o wyjednanie zmiany przepisu §. 11. reskr. min. skarbu z 3. maja 1850. l. 181 Dz. p. p. za załatwioną rozporządzeniem Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z 20. kwiet. 1895. l, 1.419, zawiadomił Wydział krajowy pod dniem 11. Lutego 1896. do LW. 4.691., tenże Wydział powiatowy jakoteż równocześnie wszystkim Wydziałom powiatowym podał do wiadomości powołane rozporządzenie krajowej Dyrekcyi skarbu, zalecając zakomunikowanie takowego i Zwierzchnościom gminnym.

j) Co się tyczy dalej wymiaru należytości prawnych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych, dokonywanego bezpośrednio przez Wydział krajowy, to:

1) w II. półroczu 1895. wymierzono 1.054 zł. 19 ct. zaś

2) w I. półroczu 1896, wymierzono 2.040 zł. 38 ct. Z kwot tych pokrył fundusz krajowy na mocy odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu tytułem połowy tych należytości; ad 1) kwotę 381 zł. 78 ct. ad 2) kwotę 873 zł. 75 ct.

k) Nakoniec zaznacza Wydział krajowy, co następuje:

Z powodu przejścia prawa propinacyi z dniem 1. stycznia 1890. na własność kraju względnie krajowego funduszu propinacyjnego nadpłacił Wydział krajowy w zastępstwie fundacyi stypend. śp. Samuela Głowińskiego z tytułu należytości ekwiwalentowej wymierzonej na IV. dziesięciolecie od prawa propinacyi w Winnikach za rok 1890. kwotę 530 zł. 46 ct. Wydział krajowy zażądał w r. 1892., po myśli §. 77. ustawy z dnia 9. lutego 1850. Dz. ust. p. Nr. 50. od c. k. Władz skarbowych zwrotu nadpłaconej wyżej kwoty. Gdy jednak Władze skarbowe w toku instancyi temu żądaniu odmówiły, wniósł Wydział krajowy w r. 1895. zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego, które też uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem i rzeczona fundacya odzyskała tytułem kapitału kwotę 530 zł. 46 ct. tytułem zaś odsetek odszkodowania kwotę 170 zł. 14 ct. czyli razem 700 zł. 60 ct. w. a.

Również uzyskał Wydział krajowy w drodze rekursu powzięcie przez c. k. krajową Dyrekcyę skarbu zasady, że dekrety nominacyjne sług krajowych przez Wydział krajowy wydawane podlegają należytości wedle poz. tar. 40 *d*, ustawy z 13. grudnia 1862. Dz. ust. p. Nr. 89. nie zaś jak tego władza skarbowa dotąd żądała, ustępowi *a*. tejże pozycyi taryfy. Skutkiem tego orzeczenia wymiar należytości od pomienionych dekretów obliczać się będzie na przyszłość wedle skali II., a nie jak dotąd, wedle skali III. zatem w znacznie mniejszych kwotach.

Zakłady pracy przymusowej i poprawczej.

Odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. lutego 1895 i ostatniego sprawozdania tutejszego z czynności, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić, że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 25. lutego 1890 l. 13132 „JE. pan minister

„spraw wewnętrznych przyjął z zadowoleniem do wiadomości pro„jekt urządzenia w kraju Osady poprawczej dla nieletnich chłop„ców; nie może jednak na razie oznaczyć wysokości subwencyi „państwowej na częściowe pokrycie kosztów urządzenia, nieod„mawiając w zasadzie z uwagi na postanowienie §. 2 ustawy „z 24. maja 1885 Dz. p. p. Nr. 90 przyznania subwencyi, a to „z powodu, że przedłożone plany budowy zawierają tak liczne braki, „tak, iż ich przyrobienie okazuje się konieczne, a obliczenie potrze„bnych kosztów budowy nieda się, choćby tylko w przybliżeniu „uskutecznić".

Otrzymawszy powyższą rezolucyę zarządził Wydział krajowy w myśl udzielonych równocześnie reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 1. lutego L. 24896 wskazówek — stosowne przerobienie rzeczonych planów i kosztorysu, i po uskutecznienin tej czynności przedłożył sprawę ponownie c. k. Ministerstwu do ostatecznego oświadczenia się w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 9. lutego 1895,

W końcu oznajmiło c. k. Namiestnictwo w powołanej wyżej odezwie swej, że projekt statutu regulaminu domowego dla osady poprawczej, o której mowa, wzięty będzie pod rozwagę przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych dopiero po ponownem przedłożeniu sprawy. Zarazem poleciło c. k. Ministerstwo c. k. Namiestnictwu przedłożyć sobie tabelaryczne zestawienie wszystkich w ostatnich trzech latach (1893, 1894 i 1895) przez galicyjskie sądy ukaranych wedle ustawy z 24. maja 1885 Dz. p. p. Nr. 89 i za przekroczenia §§. 237, 269—272 ustawy karnej męzkich młodzieńców w wieku od 10—18 roku życia. W tej mierze c. k. Namiestnictwo odniosło się do c. k. wyższych Sądów krajowych we Lwowie i Krakowie o udzielenie tych wykazów.

Zapomogi i subwencye.

Z rubr. XVII. funduszu krajowego dla pogorzelców:

O prześciu do porządku dziennego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. Lutego 1896 nad petycyą Seńka Nebesnego z Pleszowic o zapomogę, zawiadomił Wydział krajowy petenta pismem z 28. lutego b. r. LW. 13131.

Również zawiadomił Wydział krajowy w pismach swoich z dnia 3. marca 1896 L. 14087, 14257 i 14258 Mafteja Kozaka z Romanowa, Jakóba Bilińskiego z Sielca, Ignacego Wasilkowskiego i Ignacego Barwińskiego z Tustogłów, że Wysoki Sejm nie załatwił petycyj ich wniesionych o zapomogę.

Na skutek przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z 28. stycznia 1896 Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyi Zwierzchności gminnej w Wiśniowczyku powiat Przemyślany udzielił Wydział krajowy dla pogorzelców tej gminy zapomogę w kwocie 100 złr.

Zresztą na skutek wniesionych tu bezpośrednio prośb 19 gmin udzielił Wydział krajowy dla pogorzelców tychże wsparcia w łącznej kwocie 1945 zł.

z rubr. VI.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 5. lutego 1896 zasiłki, a mianowicie:

a) dla Zakładu staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im. hr. Sołtykowej w kwocie 100 złr.

b) dla Komitetu opiekującego się domem pracy dla sierót i staruszek w Krakowie w kwocie 500 złr. (I. rata);

c) dla Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność" we Lwowie w kwocie 1.200 złr.;

d) dla Stowarzyszenia opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie w kwocie 100 zł. asygnował Wydział krajowy rozporządzeniami swojemi z dnia 21. lutego i 14. marca 1896 do L. 11319, 11511, 15247 i 11503.

Krajowe opłaty konsumcyjne.

a) O uchwałach Wysokiego Sejmu z dnia 31. Stycznia i 1. Lutego 1896. mocą których przeszedł Wysoki Sejm do porządku dziennego nad prośbami Lejzera Schiffa i Dawida Forgacza, tudzież Mojżesza Rebhuna, dzierżawców poboru kraj. opłat konsumcyjnych wniesionych o opust czynszu dzierżawnego, zawiadomił Wydział krajowy petentów pismami z dnia 11. Lutego 1896. do L. 8275 i 8640. zaś pismem z dnia 3· Marca 1896 L.W. 14093. zawiadomił Lejzora i Lejbę Strassbergów, że prośby ich o zwrot kaucyi utraconej z powodu niedotrzymania kontraktu o dzierżawę poboru kraj. opłat konsumcyjnych zawartego Wysoki Sejm nie załatwił.

b) Wiadomo Wysokiemu Sejmowi z ostatniego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, że dzierżawcy poboru krajowych opłat konsumcyjnych żalą się w licznych podaniach do Wydziału krajowego wnoszonych na braki i wątpliwości zachodzące w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o poborze kraj. opłat konsumcyjnych, z powodu których to niedokładności pobór rzeczonych opłat i wykonywanie kontroli pod tym względem doznają w praktyce licznych trudności, a dzierżawcy ci — żaląc się na brak poparcia tak w samej ustawie jak i ze strony władz ku temu powołanych (Starostw) — żądają opustu czynszów lub rozwiązania kontraktów i zalegają z powodu rzekomych strat z ratami czynszowemi.

Otóż dla zapobieenia temu niepomyślnemu dla funduszu krajowego stanowi rzeczy — ułożył Wydział krajowy na podstawie studyów dokonanych w innych krajach naszej monarchii gdzie istnieje pobór krajowych opłat konsumcyjnych — projekt nowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy o poborze rzeczonych opłat przyjmując do tego projektu przeważnie zasady zawarte w takimże rozporządzeniu w Karyntyi obowiązującem, które jest krótsze i zwięzłe, tem samem usuwa trudności i wątpliwości pod względem rozumienia przepisów, a nadto wzmacnia znaczenie i ułatwia kontrolę przy wykonywaniu poboru kraj. opłat konsumcyjnych.

Projekt powyższy przedłożył Wydział krajowy pod dniem 3. Marca 1896. do L.W. 73223/1895 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przyjęcie takowego.

Dotychczas jednak nie otrzymał Wydział krajowy decyzyi c. k. Namiestnictwa w niniejszej sprawie.

c) Co się tyczy dochodu z dzierżawy poboru z kraj. opłat konsumcyjnych to takowy w uwzględnieniu sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 10. Stycznia 1896. L.W. 2456. komisyi budżetowej Wys. Sejmu przedłożonego — przyjęty w budżecie na rok 1896. w sumie 834.000 złr. zmniejszył się dalej w ciągu roku 1896. po dziś dzień skutkiem zawarcia jednego nowego kontraktu, tudzież skutkiem opustów czynszów których Wydział krajowy po przeprowadzonem dochodzeniu zmuszony był dozwolić, o kwotę łączną 851 złr.

Co się tyczy zaś dochodu wyżej oznaczonego a preliminowanego na rok 1897. w sumie także 834 000 zlr. to nie jest dziś rzeczą pewną, czyli dochód ten w tej kwocie w r. 1897. utrzyma się. Z końcem bowiem r. 1897. gasną kontrakty zawarte o dzierżawę poboru kraj. opłat konsumcyjnych w powiecie Buczackim (19 kontraktów) w powiecie Samborskim (1) i w powiecie Czortkowskim (1). Czynsz roczny na podstawie tych 21 kontraktów umówiony — wynosi obecnie sumę łączną 30.045 zł. 46 ct. Nie jest przeto rzeczą pewną, czy czynsz w tej samej kwocie da się uzyskać na r. 1897. okaże to wynik licytacyi, którą Wydział krajowy rozpisał.

Na koniec zaznaczamy, że zaległości w czuszach dzierżawnych wynoszą po dziś dzień:

za rok 1895. kwotę	4175 zł. 24 ct.
za rok 1896 po koniec 3 kwartału kwotę	26.957 „ 33 „
Razem . .	31.132 zł. 57 ct.

Celem przymusowego ściągnięcia tych zaległości wdrożył Wydział krajowy przeciw debentom stosowne kroki sądowe popierając takowe w dalszych stopniach egzekucyi aż do zupełnego zaspokojenia pretensyj funduszu krajowego.

Emigracya włościańska.

Na posiedzeniu z dnia 3. Lutego 1896 powziął Wysok Sejm następujące uchwały:

A) „I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby i nada czuwał nad ruchem emigracyjnem w kraju, zbierał wiadomośc o jego rozmiarach i kierunkach, a o ile w tem dostrzeże wpływ ekonomicznie i społecznie szkodliwych czynników, aby w porozumieniu z c. k. Rządem starał się o jak najbardziej sprężyste ukrócenie działania tych czynników,

II. W szczególności wezwie Wydział krajowy Reprezentacye tych powiatów, gdzie wzmaga się ruch emigracyjny do Brazylii, ażeby wskazały środki, zastosowane do miejscowych potrzeb i okoliczności, które mogłyby ruchowi temu skutecznie przeciw działać".

B) Wzywa się c. k. Rząd:

„1) aby w granicach ustaw obowiązujących rozciągnął najściślejszą kontrolę nad agentami emigracyjnymi, tudzież ażeby z całą surowością zachodzące nadużycia i wyzyskiwanie karał;

2) aby wniósł nowelę do ustawy karnej, podciągającą pod sankcyę karną nieuprawnione zajmowanie się pośredniczeniem w wychodźtwie, tudzież nakłanianie do wychodźtwa środkam kłamliwymi; i

3) aby w drodze właściwej postarał się o dodanie ces. i król. konzulowi w Genui, tudzież poselstwu w Rio-Janejro dla opieki nad wychodźcami z Galicyi funkcyonaryuszów, którzy mogliby z nimi porozumiewać się w języku rodzinnym.

Stosownie do powyższych uchwał Wysokiego Sejmu odniósł się Wydział krajowy pod niem 5. Czerwca 1896 do LW. 9816 do ck. Prezydyum Namiestnictwa z prośbą o zawiadomienie, czy i jakie postanowienia powziął ck. Rząd na skutek przytoczonych wyżej ad B. rezolucyj Wysokiego Sejmu, oraz upraszał Wydział kraj. ck. Prezydyum Namiestnictwa o udzielenie mu urzędownych wiadomości o obecnym ruchu emigracyjnym w naszym kraju, o losach emigrantów, tudzież o wyniku starań władz rządowych, zmierzających ku zapobieżeniu niesumiennej i wyzyskującej agitacyi, do bezmyślnego wychodźtwa lud nakłaniającej.

Równocześnie w wykonaniu powołanej wyżej ad II. uchwały Wysokiego Sejmu wezwał Wydział krajowy 27 Wydziałów powiatowych we wschodniej części kraju (Bóbrka, Brody, Buczacz, Borszczów, Brzeżany, Czortków, Cieszanów, Husiatyn, Jarosław, Jaworów, Kamionka, Lwów-Podhajce, Przemyślany, Rawa, Rohatyn, Rudki, Skałat, Sokal, Stanisławów, Tarnopol, Trembowla, Złoczów, Żółkiew, Zbaraż, Zaleszczyki i Żydaczów), w których ruch emigracyjny do Brazylii wzmagał się, ażeby sprawą emigracyi w powiecie najgorliwiej zajęły się, wszechstronnie ją zbadały i wnioski swe mające na celu zapobieżenie ruchowi emigracyjnemu Wydziałowi krajowemu przedłożyły.

Wreszcie, ponieważ stosunki naszych emigrantów w Brazylii ani nam, ani c. k. Rządowi nie są dokładnie znane, wyde-

legował Wydział krajowy do Brazylii kosztem funduszu krajowego, pp. Dr. Józefa Siemiradzkiego, profesora c. k. Uniwersytetu lwowskiego i ks. Jana Wolańskiego. gr. kat. proboszcza z Ostrowczyka w pow. Trembowelskim z poleceniem, ażeby delegaci zbadali tamże na miejscu, wszczególności w Stanach brazylijskich. Parana, Rio Grande de Sul, Sta Catharina i S. Paulo, stosunki wychodźców galicyjskich a to: tak pod względem ekonomicznym jak i społecznym, zwiedzając w tym celu osady emigrantów, ilustrując stan ich przybycia do Brazylii, przekonując się o obecnem położeniu wychodźców materyalnem i moralnem, o widokach bytu ich w Brazylii na przyszłość i t. d. i ażeby ze swej misyi zdali Wydziałowi krajowemu dokładnie sprawę, poczem stosownie do otrzymanych wiarogodnych informacyj można będzie doradzić Wysokiemu Sejmowi a względnie c. k. Rządowi, jakie ma zająć stanowisko wobec ludności, chcącej emigrować.

Powyżsi nasi delegaci wyjechali do Brazylii w pierwszych dniach lipca b. r. a są oczekiwani z powrotem na początku roku 1897.

Powołane wyżej uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie emigracyi powzięte, tudzież podjęte w następstwie tych uchwał, kroki ze strony c. k. Rządu i Wydziału krajowego, przyniosły dotąd następujące rezultaty:

1) Starania c. k. Rządu:

a) Odezwą z dnia 29. Maja 1896 L. 5062 oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, że według reskryptu J. E. p. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 9. Maja 1896 L. 2654 konsulatowi w Genui przydzielony został urzędnik, władający językiem polskim i ruskim.

Co do rezolucyj Wysokiego Sejmu wymienionych powyżej pod poz. 1. i 2. zauważyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że p. Minister sprawiedliwości już z powodu analogicznych wniosków posła hr. Pinińskiego i towarzyszy oświadczył w Radzie Państwa, że jest gotów wnieść nowelę do ustawy karnej, którahy zawierała przepisy przeciw nakłanianiu do wychodźtwa i nieuprawnionemu wykonaniu agencyj emigracyjnych i zarządzić dochodzenia względem wydania środków zaradczych przeciw marnotrawieniu nieruchomości przez wychodźców. Wreszcie dodało c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że władze polityczne w Galicyi z całą energią starają się o wykrycie i ukaranie pokątnych agentów emigracyjnych, i wypadki, w których to się powiodło, są liczne; zaś koncesyowanego agenta emigracyjnego niema dotychczas w Galicyi, są tylko subagenci zagranicznych firm żeglugi zamorskiej.

b) Odezwą z dnia 20. Września 1896 L. 9829, oznajmiło dalej c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo spraw zagranicznych reskryptem z d. 22. Czerwca b. r. l. 33509 poleciło tak c. i k. Poselstwu jak c. i k. Konsulatowi w Rio de Janejro, pp. prof. Dr. Siemiradzkiego i Ks. Wolańskiego przyjąć jak najuprzejmiej; popierać ich zadanie, ułatwiać zbieranie informacyj, polecić ich władzom lokalnym a za pośrednictwem rządu centralnego władzom prowincyonalnym i wogóle dopomagać im radą i czynem, tudzież poleceniami do innych c. i k. misyj w Brazylii. Co do kwestyi przydzielenia jednej z misyj w Brazylii urzędnika władającego językiem polskim lub ruskim Ministerstwo spraw zagranicznych spodziewa się, że niebawem będzie mogło do Konsulatu w Rio przydzielić urzędnika władającego obu tymi językami.

c) Odezwą z dnia 5. Listopada 1896. L. 11.519 oznajmiło w dalszym ciągu c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo spraw zagranicznych c. i k. Konsulatowi generalnemu w Rio de Janejro przydzieliło władającego językiem polskim

tyt. wicekonzula sekretarza kancelaryjnego I. kl. Adama Grünberga, którego przeznaczono szczególnie do załatwiania spraw emigrantów galicyjskich tak w urzędzie jak na komisyach w tych miejscach okręgu konsularnego, gdzie emigracya galicyjska się koncentruje. Zaś wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 5. Listopada 1896. L. 11.329 do Konsulatu generalnego w Genui przydzielono c. i k. wicekonsula Starka, a utworzenie Konsulatu w Paranie jest w toku.

d) Zarazem odezwami z dnia 12. i 25. Czerwca b. r. LL. 6.135 i 6.351 zakomunikowało c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu streszczenie raportów c. i k. Poselstwa w Petropolis i c. i k. Konzulatu w Rio de Janejro, zawierających opis położenia wychodźców galicyjskich w Brazylii, w szczególności pomieszczonych w schroniskach na Ilha das Flores i w Pinheiro. Streszczenie to ujęte w formę listu poleciło c. k. Prezydyum Namiestnictwa zamieścić w numerach 133. 134, 142, 262, 264 i 265 „Gazety Lwowskiej“ z r. b. ku przestrodze naszej ludności i w tym samym celu przesłało je c. k. Starostwom dla ogłoszenia w gminach wiejskich. Z powodu braków i nieprawidłowości wymienionych w raportach, Poselstwo i Konsulat czyniły przedstawienia u Rządu brazylijskiego. O wyniku tych przedstawień nie otrzymało wprawdzie c. k. Namiestnictwo urzędowej wiadomości; wiadomo mu jednak z telegramów dziennikarskich, że prezydent rzeczypospolitej brazylijskiej zwiedził schronisko na wyspie kwiatów i zarządził usunięcie najgorszych braków.

2) Dotychczasowy rezultąt kroków poczynionych w sprawie emigracyi ze strony Wydziału krajowego.

1 Na skutek powołanej wyżej odezwy Wydziału krajowego z dnia 5. Czerwca b. r. L.W. 9.816 udzieliło mu c. k. Prezydyum Namiestnictwa odzwą z dnia 5. Listopada 1896. L. 11.329 następujących wyjaśnień w sprawie emigracyi do Brazyli:

Wychodźtwo włościan naszych wzmagało się w r. b. aż do miesiąca Maja, od tego czasu poczęło się zmniejszać, tak że dziś uważać je można jako już, a przynajmniej chwilowo nieistniejące. Najważniejszą przyczyną ustania wychodźtwa był bezwątpienia zakaz lądowania wychodźców galicyjskich, wydany przez rząd brazylijski, a w jego następstwie wydany w lecie b. r. przez rząd włoski, ale już po kilku dniach cofnięty, zakaz przewozu wychodźców z Galicyi jak niemniej zaprzestanie wydawania bezpłatnych kart przejazdu ze strony towarzystwa żeglugi parowej. Równie wielki wpływ miały bezprzecznie także opowiadania wychodźców, którzy powróciwszy z Brazylii nie mieli dość słów na oddanie swego nieszczęsnego położenia w tym kraju i służyli jako przykład odstraszający.

Przypuszczać także należy, że żywioły niespokojne i niezadowolone, które jak wiadomo stanowiły główny kontygent wychodźców wyczerpały się. Wyjeżdża wprawdzie od czasu do czasu po kilka rodzin do Ameryki północnej, Teksas lub Kanady, ale są to dotychczas objawy sporadyczne. Ogółem do Brazylii wyjechało rodzin 3.820, a osób 18.475 a to z 29 powiatów, z których jeden tylko leży w Galicyi zachodniej. Załączony ·/. wykaz zawiera obraz ruchu emigracyjnego według powiatów i miesięcy.

Alegat 6. Odpis wykazu osób, które wyemigrowały do Brazylii

Alegat 7. Odpis wykazu osób **ukaranych**

Co do tłumienia oszukańczych i w ogóle nieuprawnionych agitacyj za emigracyę udzieliło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu załączony ·/. w odpisie wykaz osób bądź przez władze polityczne, bądź przez władze sądowe pociągniętych do odpowiedzialności i nadmieniło, że o agitacyi agentów okrętowych z północnych niemieckich miast portowych, którzy w ciągu roku bieżącego rozwinęli skrzętniejszą czynność, niż agenci

włoscy, zdało w czasie właściwym sprawę c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

2) Co się tyczy okólnika Wydziału krajowego z dnia 5. Czerwca br. LW. 9816 wystosowanego do 27. Wydziałów powiatowych wyżej wymienionych, w sprawie wychodźtwa i obmyślenia środków ku zapobieżeniu takowego zmierzającb, to utrzymane w tej mierze odpowiedzi streszczają się następująco:

W wielu powiatach jak: Bóbrka, Brzeżany, Jaworów, Kamionka, Lwów, Rohatyn, Rudki, Stanisławów, Sokal, Skałat, Trembowla, Złoczów, ruch emigracyjny obecnie ustał, w innych powiatach sporadycznie tylko objawia się. Jako przyczynę ustania ruchu tego należy uważać przedewszystkiem lepsze urodzaje i złe wiadomości z Brazylii odstraszające od wychodźtwa.

Jako główne powody emigracyi ludu naszego do Brazylii przytaczają Wydziały powiatowe: w pierwszym rzędzie zły stan, ekonomiczny w kraju i nędza ludu skutkiem

a) upadku rolnictwa;

b) braku przemysłu i fabryk, tudzież łatwej komunikacyi z istniejącemi ogniskami handlu i przemysłu, braku bliskich rynków na zbyt produktów,

c) braku dla włościan rychłego i taniego kredytu;

d) braku pracy i zarobku, szczególniej w porze zimowej; wreszcie

e) skutkiem klęsk elementarnych i nieurodzajów.

Niepomiernie przyczyniają się dalej do emigracyi:

f) brak należytej oświaty u ludu, co powoduje jego nieporadność, ociężałość i lenistwo, wyzyskiwanie go przez żywioły nieuczciwe (lichwa, pijaństwo), tudzież nieufność ludu do inteligencyi wskazującej mu środki zmierzające do polepszenia bytu jego;

g) agitacye niesumienne,

h) nadmierne rozdrobnienie własności mniejszej,

i) wygórowąne podatki i przeciążanie innemi rozlicznemi opłatami,

j) urojona nadzieja łatwych a nadzwyczajnych zysków w Brazylii, wreszcie

k) przeludnienie.

Jako środki zaś, mające powyższemu złemu stanowi rzeczy zaradzić, wskazują Wydziały powiatowe oczywiście podniesienie kraju (ludności wiejskiej) pod względem oświaty, ekonomicznym i handlowym, zalecając:

1) W szkolnictwie ludowem przyjąć nauki praktyczne, ucząc rolnictwa, sadownictwa pszczelnictwa, przemysłu domowego;

2) starać się o podniesienie chowu bydła, świń, drobiu, mleczarstwa; pouczać włościan o tych gałęziach gospodarstwa, zakupywać buhaje dla gmin;

3) zmianą systemu gospodarowania;

4) ułatwianie ludności nabywania ziemi na własność, założenie w tym celu Towarzystwa ochrony ziemi;

5) wzbronić rozdrabniania gruntów i wprowadzić komasacyę gruntów;

6) zachęcać gminy do przystępowania do Towarzystwa gospodarskiego, przy oddziałach tegoż Towarzystwa utworzyć składy nasion, nawozów i narzędzi rolniczych;

7) tworzyć i popierać Kółka rolnicze;

8) melioracye nieużytków pod kulturę w ogólności, wszczególności uregulowanie dla kultury nieruchomych majątków gminnych;

9. utworzenie funduszu na subwencye dla tych gmin, które zechcą same u siebie szutrowane drogi budować;

10) zakładanie kas pożyczkowych (Reiffeisena);

11) utworzyć w Banku krajowym mały kredyt dla włościan, tani i szybki;

12) popierać drobny przemysł domowy;

13) stworzyć łatwe i wygodne środki komunikacyjne;

14) dostarczać ludności zarobku przy robotach publicznych;

15) zaprowadzić przymusową asekuracyę od ognia;

16) sprawiedliwe klasowanie gruntów;

17) odpisanie zaległych podatków i ulżenie ciężarom podatkowym, zniżyć podatek gruntowy i opłaty spadkowe; uregulować inspektoraty podatkowe;

18) organizacyę pisarzy gminnych, wreszcie zalecają

19) przeciwdziałać agitacyi emigracyjnej, o tyle, że należałoby ująć emigracyę we właściwe ramy, ustanawiając agencyę emigracyjną pod nadzozem i kontrolą Wydziału krajowego i ustanawiając agentów w Brazylii, czuwających sumiennie nad emigrantami.

Z zebranego jak wyżej materyału okazuje się, że ruch emigracyjny w kraju naszym sam z siebie zmniejszył się, a nawet we wielu powiatach obecnie w zupełności ustał a to z powodu, lepszych urodzajów, z przyczyny niepomyślnych wiadomości z Brazylii o położeniu emigrantów tamże, i skutkiem energicznego ścigania ze strony c. k. Władz rządowych pokątnych agentów, namawiających lud do lekkomyślnego wychodźtwa.

Co się tyczy dalszych wskazanych wyżej przez Rady powiatowe środków zaradczych do wstrzymania ruchu emigracyjnego, mianowicie podniesieniu oświaty u ludu i podniesienie kraju pod względem ekonomicznym, przemysłowym i handlowym, to w tym względzie tak Wydział krajowy jak i Wysoki Sejm dokładał i dokłada wszelkich w granicach zasobów finansowych kraju możliwych starań około podniesienia dobrobytu w kraju; czego dowodem niechaj będą następujące dane budżetów krajowych 5 działów administracyi krajowej w ostatnich 20 latach:

Na rok	Preliminowano				
	Na cele wykształcenia i oświaty	Na komunikacye	Na budowy wodne i melioracye	Na cele rolnictwa i górnictwa	Na popieranie rękodzieł i przemysłu
	złotych				
1876	461.729	886.334	12.500	—	—
1880	510.891	827.003	13.500	—	—
1887	544.244	881.661	145.390	230.491	96.480
1890	1,006.313	793,184	204.770	236.652	109.726
1896	2,236.115	1,419.151	507.134	535.557	163.143

Dalszą zatem akcyę w oznaczonym kierunku pozostawić należy na razie dziełalności ekonomicznej Wydziałów powiatowych, wskazanej w §. 21 ustawy o reprezentacyi powiatowej, co też Wydział krajowy po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 17. stycznia 1896, okólnikiem swym z 17. marca i 10. kwietnia 1896 LW. 4626 i 11080, o których bliżej mowa w sprawozdaniu z czynności Departamentu I-go — Wydziałom Rad powiatowych przypomniał, kładąc w szczególności nacisk:

1) na opiekę nad interesami ludności rolniczej w obrębie powiatu;

2) na opiekę nad rozwojem przemysłu w powiecie;

3) na czuwanie nad stosunkami handlowymi powiatu;

4) na sprawy finansowe i kredytowe;

5) na komunikacye w powiecie;

6) zalecając wreszcie asekuracyę ogniową i ochronę od pożarów, tudzież propagandę ubezpieczeń na życie w masach ludności.

Podając powyżej do wiadomości Wysokiemu Sejmowi, i oczekując sprawozdania delegatów wysłanych do Brazylii celem zbadania położenia emigrantów naszych tamże, Wydział krajowy w myśl powołanej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu — czuwać będzie nadal nad ruchem emigracyjnym w kraju i tej tak ważnej a do rozwiązania trudnej sprawy nie spuści z oka.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 28 marca 1896 l. 16.067
do c. k. Namiestnictwa.

Wiadomo Świetnemu c. k. Namiestnictwu z wielokrotnych uchwał Wysokiego Sejmu, domagających się u c. k. Rządu zmianę przepisów o podwodach, tudzież z wystosowanych w tym samym przedmiocie do Świetnego c. k. Namiestnictwa pism Wydziału krajowego, a w szczególności z pism de dto 29. grudnia 1896 LW. 74876, z dnia 14. listopada 1888 LW. 49000 i z dnia 19. grudnia 1890 LW. 53216, że przepisy o podwodach obecnie obowiązujące, były od lat dawnych powodem do licznych na nieutyskiwań.

Żalono się mianowicie w petycyach tak do Wydziału krajowego jak i do Wysokiego Sejmu wnoszonych *a*) że przepisy o podwodach pochodzące z najdawniejszych lat nie odpowiadają stosunkom obecnym *b*) że stopa wynagrodzenia temi przepisami za dostarczone podwody ustanowiona, jest zbyt niską i nie odpowiednią tutejszo krajowym stosunkom ekonomicznym *c*) że obowiązek dostarczania podwód in natura nałożony dotychczasowymi przepisami na właścicieli zaprzęgów jest dla nich często zbyt dotkliwym ciężarem, *d*) że wreszcie przepisy o podwodach nie są należycie przestrzegane i wykonywane, zdarza się bowiem n. p. często, że do dostarczania podwody bywa ten sam właściciel zaprzęgu z uszczerbkiem dla gospodarstwa swojego rolnego i wydatniejszego zarobku, kilka razy w roku pociągany.

Skargi powyższe dotąd nie ustają, dawały się bowiem w ostatnich czasach bądźto na wiecach ludowych, bądźto na zgromadzeniach wyborów poselskich i na innych t. p. zebraniach słyszeć głosy, że przepisy o podwodach nie są jednakowo stosowane, że obowiązek dostarczania podwód nie bywa równomiernie rozkładany, że w szczególności w wykonywaniu obowiązku tego, nie biorą udziału obszary dworskie względnie, do obowiązku tego nie bywają one przez dotyczące władze pociągane.

Wprawdzie wiadomo Wydziałowi krajowemu z ostatniej odezwy Świetnego c. k. Namiestnictwa z dnia 9. lipca 1891 L. 45767, że sprawa ustawowego uregulowania podwód jest w toku; zanim jednakże Wysoki c. k. Rząd projekt odnośnej ustawy przedłoży do konstytucyjnego traktowania i ustawa ta wydaną zostanie, sądzi Wydział krajowy, że wspomnianym wyżej żałobom dałoby się w części już teraz zapobiedz, gdyby obowiązujące obecnie przepisy o podwodach były ściśle a przy tem i względnie ile możności wykonywane. Mianowicie w kierunku tym chodziłoby o to:

1) Ażeby zasada wypowiedziana w rozporządzeniu ministeryalnem z 15. stycznia 1849 Dz. ust. p. Nr. 88, że każdy obywatel kraju posiadający bydło zaprzężne lub juczne ma dostawić takowe do wykonania służby publicznej, jako podwodę była stosowaną nietylko do gmin ale i do obszarów dworskich; gdyż wedle §. 7. ustawy o obszarach dworskich takowe winne są wypełniać w swoim obrębie wszelkie obowiązki i powinności gminy.

2) Ażeby na zasadzie §. 82. ustawy gminnej podwody kolejno wymagane były, ażeby zatem zachowaną była zasada równomiernego rozkładu obowiązku dostarczenia podwody na wszystkich członków gminy względnie obszaru dworskiego.

3) Ażeby zwierzchności gminne i Przełożeni obszarów dworskich wzywając właścicieli zaprzęgów do dostarczenia podwody, postępowały przytem względnie t. j. ażeby o ile możności nie pociągały do wypełnienia rzeczonego obwiązku takich właścicieli zaprzęgów, którzy li tylko w ten sposób utrzymują się z zarobku, lub też zaprzęgu potrzebują nieodzownie w danej porze do uprawy roli, zwózki siana, zboża, i t. p. czynności; w ostatecznym wypadku ażeby dozwalały po myśli dalszego postanowienia §. 82 ustawy dminnej powołanemu do dostarczenia podwody wykupić się od tego obowiązku z uzasadnionej przyczyny.

4) Ażeby Naczelnicy gmin względnie przełożeni obszarów dworskich, prowadzili należycie przepisane dla utrzymania porządku spisy właścicieli bydła zaprzężnego i jucznego oraz dzienniki dostarczanych podwód.

5) Ażeby wedle postanowienia powołanego wyżej reskryptu ministeryalnego z roku 1849, podwody tylko do wykonywania służby publicznej, więc tylko dla tych, którzy się znajdnją w słnżbie pnlicznej i rzeczywiście są w wykonaniu tej slnżby, były dostarczane; ażeby zatem władze ku temu powołane (c. k. Starostwa, Zwierzchności gminne) badały w każdym poszczególnym wypadku ściśle, czy podwoda się należy i ażeby nie asygnowały podwód prawnie nie należąeych się.

6) Ażeby podwody nie bywały dalej użyte jak do następującej stacyi i w tejże były zmieniane i ażeby nie były obładowywane większym ciężarem jak przepisano w rozdorządzenin ministeryalnym z 31. grudnia 1875 Dz. ust. p. Nr. 4 ex 76, wreszcie

7) ażeby wojskowość i żandarmerya stosowały się do reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 18. marca 1873 l. 1257 polecającego im scisłe przestrzeganie postanowień prawnych przy używanin podwód.

Gdy obszary dworskie wedle ustępu 1. wyżej powołanego zdaniem Wydziału krajowego obowiązane są do dostarczania podwód na równi z innymi członkami gminy a tego obowiązku w wielu miejscowościach wcale nie wypełniają, a nawet do jego wypełniania nie bywają wzywane szczególnie dla dostarczenia podwód dla urzędników i żandarmeryi i gdy dalej, często się zdarza, że wbrew obowiązującym przepisom używa się podwód na dalszą odległość jak tylko do następnej stacyi, przeto Wydział krajowy ma zaszczyt przedewszystkiem zapytać się Świetne c. k. Namiestnictwo, czy obszary dworskie są obowiązane dostarczać podwód dla wojska, żandarmeryi i urzędników, kto w każdym specyalnym wypadku ma o tem rozstrzygać czy podwodę ma dostarczyć gmina czy obszar dworski i czy nie byłoby właściwem by w każdej miejscowości na każdy rok ułożoną została przez gminę i obszar dworski wspólnie, lista zaprzęgów w kolei alfabetycznej przez Starostwo zatwierdzone, a nakoniec jakie obowiązują przepisy tych właścicieli zaprzęgów w gminie i na obszarze dworskim, którzy posiadają większą ilość zaprzęgów. Również uważa Wydział krajowy za konieczne, wyjaśnienie pytania dlaczego zmusza się czasem dających podwody osobliwie dla żandarmeryi do dalszej jazdy, jak tego obowiązujące przepisy wymagają.

Wydział krajowy wyraża nadzieję, że świetne c. k. Namiestnictwo uzna zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego potrzebę przypomnienia swoim organom podwładnym, jako też i władzom wojskowym ażeby we wskazanym, wyżej kierunku, przestrzegały ściśle przepisów o podwodach i wyda w tej mierze stosowne rozporządzenie. Wreszcie uprasza uprzejmie Wydział krajowy świetne c. k. Namiestnictwo o oznajmienie mu swojego postanowienia w niniejszej sprawie.

Lwów dnia 28. marca 1896.

Alegat 2. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydziału krajowego.

Odpis.

Okólnik c. k. Namiestnictwa do wszystkich PP. c. k. Starostów.

Pismem do c. k. Namiestnictwa wystosowanym poruszył Wydział krajowy niektóre kwestye, tyczące się wykonania obowiązujących przepisów o powinności dostarczania podwód na cele publiczne.

Kwestye te powstały po części wskutek wątpliwości co do sposobu zastosowania odnośnych przestarzałych przepisów wobec zaszłych odtąd zmian w ustroju administracyjnym gmin i wyłączonych z ich związku samoistnych obszarów dworskich, a po części także w skutek podniesionych zażaleń stron do tej prestacyi obowiązanych, które to zażalenia skierowane są przeciw niejednolitemu traktowaniu spraw

podwodowych, a mianowicie przeciw nierównemu i niesprawiedliwemu rozkładowi tego ciężaru jakoteż przeciw przeciążeniu części stron obowiązanych wskutek zupełnego, prawnie nieuzasadnionego zwolnienia od tego obowiązku innych.

Jakkolwiek stanowcze unormowanie i uporządkowanie sprawy co do obowiązku dostarczania podwód tak dla wojska jakoteż na cele publiczne w ogóle jest w toku u wysokich c. k. władz centralnych i niebawem spodziewać się można uregulowania tej sprawy w drodze ustawodawczej, to ze względu na jej ważność i dla ochrony obowiązanych od możliwych pregrawacyi, na razie koniecznem jest najściślejsze przestrzeganie obowiązujących w tej mierze przepisów i czuwania powołanych do tego władz nad ścisłem wykonaniem tych przepisów przez organa niższe, a mianowicie przez władze miejscowe.

W tym celu przypomina się Panu c. k. staroście następujące prawidła, które i nadal służyć mają za podstawę przy rozpoznaniu i rozstrzyganiu kwestyi spornych co do obowiązku dostarczania podwód:

Obowiązek ten opiera się na Ces, patencie z dnia 25- listopada 1784 (zb. ust. Pillera strona 360), na dekrecie kanc. nadw. z dnia 24. sierpnia 1817, (zbiór ustaw Ces. Franciszka z r. 1817. Nr. 121), dekrecie gubernialnym z dnia 27 sierpnia 1820, l. 35.129, (zb. ust. prow. Nr. 104 ex 1820) i na rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 11. lutego 1849, Dz. ust. p. Nr. 88.

Tem ostatniem rozporządzeniem wypowiedziano ogólną zasadę, że obowiązek dostarczania podwód na cele państwowe cięży **na każdym obywatelu państwa**, posiadającym zwierzęta zaprzężne lub juczne, a w końcowym ustępie tego rozporządzenia zaznaczono, że przyznane posiadaczom dawniejszych gruntów dominikalnych uwolnienie od dostarczania podwód zostaje uchylone. Według tego rozporządzenia w związku z postanowieniami §. 7. ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866. nie ulega zatem żadnej wątpliwości, że każdy posiadacz zwierząt zaprzężnych lub jucznych, zamieszkałych bądź w gminie bądź to na obszarze dworskim obowiązany jest do dostarczania podwód na cele państwowe. A gdy wnoszone zażalenia przeważnie tyczą się niedopełniania obowiązku w mowie będącego przez osoby na obszarze dworskim zamieszkałe, przeto ściśle przestrzeganie powyższej zasady w przyszłości usunie jeden z głównych powodów zażaleń i utyskiwań.

Dalszym powodem zażaleń jest **nierównomierny rozkład** ciężaru na obowiązanych. I w tym kierunku daje ustawa gminna podstawę do stanowczego usunięcia nieprawidłowości, gdyż §. 82 ust. gm. postanawia, że posługi i roboty mają być wymagane **kolejno**.

Celem przestrzegania tej zasady w praktyce byłoby do życzenia, aby tak naczelnik gminy jak przełożony obszaru dworskiego utrzymywali dokładny spis osób posiadających zaprzęgi względnie zwierzęta zaprzężne lub juczne, i uwidaczniali w nim zmiany zaszłe w stanie bydła, co tem łatwiej przyjdzie im dopełnić, ileże już ustawa o asenterunku koni dla wojska z dnia 16. kwietnia 1873, i przepisy wykonawcze do tej ustawy z dnia 18. marca 1891, Dz p. p, Nr. 35. wkładają na nich obowiązek utrzymywania takich spisów.

Na podstawie tych spisów winien naczelnik gminy w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego ułożyć wspólną listę roczną, i na podstawie tej listy winien nastąpić układ między gminą a obszarem dworskim tak co do kolei dostarczać się mających podwód, jak i co do stosunku, z jakim pociągani być mają do pełnienia tego obowiązku ci właściciele zaprzęgów, którzy posiadają większą ilość tychże. Wreszcie winien być w każdej gminie łącznie z obszarem dworskim prowadzony dziennik dostarczonych podwód, w którym ma być uwidocznione: władza asygnująca podwodę i dzień asygnaty, nazwisko dostarczającego podwodę, nazwisko osoby względnie oddziału wojska, dla którego podwodę dostarczono, miejsce przeznaczenia i przestrzeń drogi odbyć się mającej, wreszcie kwota uiszczona za podwodę i nazwisko odbiorcy. Przytem zwraca się uwagę na postanowienie §. 87 ust. gmin, według którego w wypadku, jeśli obowiązany do dostarczenia podwody, zaniedba wykonać ciążący na nim z kolei obowiązek, ma być potrzebna podwoda najęta na koszt ociągającego się i koszt ten od niego ściągnięty.

C. k. Starostwo jako władza powołana do czuwania nad prawidłowem wykonywaniem przepisów o dawaniu podwód na cele państwowe winno mieć zawsze pieczę i przekonywać się o należytem utrzymywaniu wskazanego porządku w Gminach i na obszarach dworskich swego powiatu; tam zaś, gdzie ten porządek nie jest utrzymywany, już przy zawiadomieniu o potrzebie dostarczenia podwód, w każdym poszczególnym wypadku, mieć ma na oku równomierny obowiązek gminy i obszaru dworskiego, ewentualnie przeciw zaniedbującym swój obowiązek służbowy naczelnikom

gmin i przełożonym obszarów dworskich postąpić według przepisów ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich, a wnoszone zażalenia rozstrzygać w toku instancyi.

Według powołanego wyżej rozporządzenia ministeryalnego z r. 1849 podwody mają być dostarczane **tylko** do wykonania **służby publicznej**, z czego wynika, że władza asygnująca podwodę winna mieć zawsze na oku i przekonywać się, czy osoba żądająca podwody jest do tego w danym wypadku uprawnioną, gdyż w razie nienależnego wydania asygnaty na podwodę odpowiedzialną jest po myśli okólników z 17. Lipca 1813 i 23. Stycznia 1818 l. 1045. Co do tego, kto i kiedy uprawniony jest do żądania podwody, obowiązują szczegółowe przepisy, według których mają to prawo: oddziały wojska w marszu, oficerowie i inne strony wojskowe w służbie za marszrutą, c. k. Sądy karne do transportowania więźniów (według okólnika guber. z dnia 13. Lutego 1835, l. 4035 zb. ust. prow. Nr. 31 ex 1835), urzędnicy państwowi a to według §. 8. rozp. minist. z dnia 3. Lipca 1854. Nr. 169, dz. u. p. tylko w interesie służby rządowej w wypadkach w tym § określonych i w szczegółowych przepisach podanych, wreszcie według rozp. minist. z dnia 28. września 1850 l. 4885 żandarmerya za asygnacyą c. k. Władzy politycznej, potwierdzającą potrzebę podwody, a w razach nagłej potrzeby za potwierdzeniem zwierzchności gminnej.

W zażaleniach podnoszą także tę niewłaściwość, że dostarczyciele podwód bywają częstokroć osobliwie przez c. k. żandarmeryę zmuszani do dalszej jazdy po za miejsce w asygnacie wyznaczone. W tej mierze ma być przestrzeganą norma, że podwoda winna być użyta tylko do następnej stacyi podwodowej, która ma być każdym razem w asygnacie wymienioną. W tej asygnacyi winna być także oznaczoną przestrzeń drogi i przypadająca należytość. Jeśliby jednak używający podwodę żądał od dostarczyciela dalszej jazdy w takim razie winna co do wynagrodzenia za dalszą jazdę nastąpić dobrowolna umowa. Tu przypomina się Panu c. k. Staroście intymowane tut. okólnikami z dnia 3. czerwca 1893 l. 44406 i z dnia 30. lipca 1795 l. 64205 rozporządzenia c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 26. Maja 1893 l. 11304/2986 II. a. i z 25. lipca 1895 l. 17315/3871 II. b. co do wynagrodzenia na podstawie dobrowolnej umowy za podwody dostarczone przy marszach wojska w dowolnych kierunkach (freizügige Märsche).

Dalej zwraca się uwagę na rozporządzenie ministeryalne z dnia 31. grudnia 1875, Dz. u p. Nr. 4 z r. 1876, którem w wykazie *B*) ustanowiono prawidłowe obciążenie pakunkami parokonnego wozu podwodowego na 280 kilogramów.

Nakoniec co do wysokości wynagrodzenia za podwody, odsyła się do rozporządzenia ministeryalnego z dnia 10. listopada 1891, Dz. u. p. Nr. 173, według którego należytość ta wynosi od konia i kilometra 3 centy.

Poleca się Panu c. k. Staroście, aby czuwał nad ścisłem stosowaniem przytoczonych przepisów obowiązujących co do dostarczania i używania podwód na cele państwowe, kontrolował przy każdej sposobności organa podwodowe, dostrzeżone nieprawidłowości niezwłocznie usuwał względnie podawał do wiadomości. Władz kompetentnych, a przestrzegając ściśle obowiązujących przepisów dążył w granicach tychże do możliwego ulżenia obowiązanym w dostarczaniu podwód.

Lwów, dnia 19. czerwca 1896.

Sanguszko w. r.

Alegat 3. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydziału krajowego.

Odpis

odezwy c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z dnia 20. kwietnia 1896 L. 25.531 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Na szacowną odezwę z dnia 6. Marca 1896 l. 14071 ma zaszczyt oznajmić c. k. krajowa Dyrekcya skarbu iż 1) petycyę Zwierzchności gminnej w Reniowie o odpisa-

podatku gruntowego z powodu zalania sianożęci przez wodę spuszczoną ze stawu w Załościach przekazano Starostwu w Brodach do o'mownego załatwienia z uwagi, iż odpisanie podatku w myśl §. 1 ust: z dnia 6 czerwca 1888. Dz. pr. p. Nr. 81. może nastąpić tylko wówczas, gdy szkoda zgłoszona w przepisanym terminie została przez wodę powstałą wskutek wypadku elementarnego. 2) petycyę gminy Chałupki dosowskie o odpisanie, względnie zniżenie podatku z pastwiska gminnego z powodu zalania go w roku 1893, tudzież o odpisanie podatku szkód przez myszy w roku 1894 i 1895 zrządzonych przesłano Starostwu w Przemyślu z poleceniem, aby tę Zwierzchność o ile się rozchodzi o odpisanie podatku z pastwiska gminnego odesłało do reskryptu wys. Ministerstwa skarbu z 24 października 1894 l. 47.296 intymowanego tut. reskryptem z dnia 6. listopada 1894 l. 102.182. O ile zaś rozchodzi się o odpisanie podatku szkód, zrządzonych przez myszy w latach 1894 i 1895 oznajmiło pomienionej gminie, iż szkoda z r. 1894, (jeżeli w ogóle miała miejsce) nie została zgłoszoną zatem także nie została zlikwidowaną zgłoszona, zaś w roku 1895 szkoda została w swoim czasie zlikwidowaną, a decyzya co do przyznania odpisania podatku za rok 1895 nastąpi niebawem ze strony Wys. c. k. Ministerstwa skarbu. 3) petycye gmin Sokolniki powiatu Tarnobrzeg i Załucze powiatu Śniatyn o zaliczenie gruntów do niższych klas przesłano geometrom ewidencyjnym do zbadania na miejscu usterek w zaszacowaniu gruntów. D. j. w.

Alegat 4. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydziału krajowego

C. k. Komisya krajowa utworzona na podstawie ustawy z dnia 1. stycznia 1895, dź. pr. p. nr. 3 dla przeprowadzenia rewizji katarstru podatku gruntowego rozpoczęła w myśl ustawy z dnia 12. lipca 1896 dź. pr. p. nr. 121 swą czynność w gmachu c. k. Dyrekcyi skarbu we Lwowie.

Wedle §. 15. ustawy z dnia 12. lipca 1896 dź. u. p. nr. 121. pomieniona c. k. Komisya krajowa rozstrzygając ostatecznie celem usunięcia możliwych błędów i omyłek, o zaliczeniu pojedynczych parcel gruntowych do rozmaitych klas bonitacyjnych obowiązaną jest także przy tej czynności swojej brać pod rozwagę doniesienia podawane jej w tym względzie ze strony innych organów, jak naprzykład: Wydziału krajowego, Reprezentacyj gminnych, Towarzystwu gospodarczych i t. d.

Wygział krajowy zwraca zatem uwagę Wydziału powiatowego na powyższy staa rzeczy z tem, że na mocy powołanego wyżej postanowienia ustawy przysługuje tak Wydziałowi powiatowemu, jak i Zwierzchnościom gminnym i Przełożonym obszarów dworskich prawo ewentualnego wnoszenia do rzeczonej c. k. Komisyi krajowej uzasadnionych przedstawień lub zażaleń tyczących się klasyfikacyi gruntów, czy to wszystkich w pewnej gminie lub powiecie lub też tylko pojedynczych parcel.

Zarazem jednak zwracamy uwagę Wydziału powiatowego, że zażalenia takie tylko wtedy skutek odnieść mogą, jeżeli są należycię uzasadnione.

Lwów, dnia 31. lipca 1896.

Marszałek krajowy:
S. Badeni.

Członek Wydziału krajowego:
Chamiec

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydziału krajowego.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 8. września 1896 L. 10.729 wystosowanego do krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie.

Unter Rückschluss der Beilagen des Berichtes vom 27. Februar 1896, Z. 18842, betreffend den Beschluss des galiz. Landtages vom 23. Jänner 1896 in Gebürenbemes-

sungs-Angelegenheiten, wird die k. k. Direction angewiesen, auf die genaue Beobachtung der Bestimmung des §. 56. des Gesetzes vom 23. Mai 1883 R. G. B. Nr. 83, sowie darauf ihr besonderes Augenmerk zu richten, dass die von nicht beurkundeten Besitzübertragungen vorgeschriebenen Gebüren in Evidenz gehalten werden, so, dass falls nachträglich über eine solche bereits vergebürte Besitzübertragung eine Urkunde ausgefertigt und zur Gebürenbemessung angezeigt werden sollte, von derselben keine wiederholte Gebürenvorschreibung stattfinde. In dieser Weise wird den Vorschriften des Gesetzes und dem in Sinne desselben gefassten Landtagsbeschlusse Genüge geschehen. Nur der Schlusssatz dieses Resolutionsbeschlusses ist in dem Gesetze nicht völlig begründet, dadurch die Bestimmung des §. 56. des Gesetzes vom 23. Mai 1883, R. G. Bl. Nr. 83. eine Erweiterung der im §. 44. des Geb. Ges. festgesetzten Frist zur Anzeige nicht bewirkt worden und der Sinn der gedachten Gesetzesstelle vielmehr dahin geht, dass ungeachtet der Unterlassung der rechtzeitigen Anzeige beim Zutreffen der in dieser Gesetzesstelle gegebenen Voraussetzung von der im §. 80. des Geb. Ges. vorgesehenen Gebürenerhöhung Umgang zu nehmen sei.

In allen Fällen also, in welchen die Voraussetzung des §. 56. des Gesetzes vom 23. Mai 1883, R. G. Bl. Nr. 83, nicht zutrifft, ist allerdings die Bestimmung des §. 80. in Umwendung zu bringen.

Alegat 6. do sprawozdania z czynności Dep.

Wy

osób, które wyemigro

Liczba porz.	Powiat	Do 31. października 1895			listopad 1895			grudzień 1895			styczeń 1896			luty 1896		
		z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób
1	Bórbka	56	167	882	—	–	—	3	11	50	10	31	150	4	12	48
2	Borszczów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Brody	16	97	474	4	16	53	—	—	—	7	10	43	1	2	13
4	Brzeżany	34	163	720	14	70	352	2	10	45	—	—	—	1	4	17
5	Buczacz	—	—	--	3	13	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Cieszanów . . .	—	—	--	—	—	—	1	2	3	—	—	—	1	—	1
7	Czortków . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	14
8	Dolina	—	—	—	1	5	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Husiatyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Jaworów	—	—	--	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kamionka . . .	32	150	1249	2	8	42	—	-	—	—	—	—	4	1	10
13	Lwów	14	84	392	—	—	—	2	—	2	3	14	74	4	16	95
14	Podhajce	10	—	132	7	19	98	—	—	—	3	16	62	3	12	50
15	Przemyślany . . .	43	164	951	—	—	—	2	3	9	—	—	--	—	—	—
16	Rawa	5	10	65	1	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Rohatyn	11	42	122	6	12	48	4	8	28	—	—	—	11	50	206
18	Skałat	3	6	25	—	—	—	13	50	234	7	16	53	1	1	4
19	Śniatyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Sokal	11	28	126	7	28	133	5	5	31	1	—	2	—	—	—
21	Stanisławów . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Tarnopol	39	165	773	—	—	—	—	—	—	12	75	387	16	33	164
23	Tłumacz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Trembowla . . .	17	90	241	10	30	75	10	9	73	9	45	202	3	5	18
25	Zaleszczyki . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—
26	Zbaraż	—	—	—	23	58	294	6	22	118	2	5	24	1	4	20
27	Złoczów	87	414	2140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	18
28	Żółkiew	5	12	71	3	6	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Łańcut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	1.592	8.363	—	270	1222	—	120	593	—	212	1.000	—	147	678

kaz

wały do Brazylii.

marzec 1896			kwiecień 1896			maj 1896			czerwiec 1896			lipiec 1896			sierpień 1896			wrzesień 1896			Razem	
z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	z gmin	rodzin	osób	rodzin	osób
1	3	10	6	12	52	6	15	80	4	9	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260	1 306
—	—	—	2	4	11	7	15	58	5	5	15	12	22	77	—	—	—	6	11	38	57	199
11	19	76	18	37	175	14	25	133	3	3	12	3	3	6	—	—	—	—	—	—	212	985
2	3	16	3	5	42	24	62	318	4	7	36	5	6	26	1	—	1	1	—	2	330	1 575
—	—	—	5	16	51	13	39	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	309
2	2	3	1	—	1	15	29	169	7	19	73	8	13	57	3	4	9	—	—	—	69	316
1	—	1	5	11	61	4	11	54	1	6	39	1	3	18	—	—	—	—	—	—	34	187
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	29
2	7	27	6	11	58	12	17	73	13	22	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	276
—	—	—	—	—	—	18	34	89	24	43	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	226
—	—	—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	3	5	19	2	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166	1.330
—	—	—	—	—	—	3	5	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	578
2	2	7	2	8	33	6	15	57	7	14	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	492
1	—	1	1	2	13	6	20	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189	1.046
—	—	—	—	—	—	7	17	70	8	12	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	205
—	—	—	5	18	90	7	11	57	1	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	561
—	—	—	16	51	244	21	48	218	8	17	92	8	10	45	—	—	—	1	1	6	200	921
—	—	—	1	2	5	1	—	2	1	2	5	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	13
—	—	—	7	25	123	13	23	92	18	25	124	2	2	7	—	—	—	—	—	—	136	658
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	40
7	15	91	18	57	268	27	95	489	21	60	297	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	2 469
—	—	—	1	1	7	3	7	23	1	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	35
—	—	—	7	16	55	12	38	161	9	27	135	6	11	41	1	3	6	1	3	13	277	1.020
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	15	45	7	20	79	—	—	—	—	—	—	35	127
1	3	8	1	1	5	4	7	37	7	25	134	—	—	—	2	12	41	—	—	—	137	681
—	—	—	1	1	5	8	17	70	9	29	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	465	2.382
—	—	—	—	—	—	11	78	279	5	22	95	2	8	30	—	—	—	—	—	—	126	502
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	22	—	—	—	—	—	—	5	22
—	54	240	—	278	1 299	—	634	2.833	—	376	1 722	—	103	408	—	19	58	—	15	59	3.820	18.475

Alegat 7. do sprawozdania z czynności Dep. VI. Wydziału kraj. za r. 1896.

Wykaz

osób ukaranych za nieuprawnione pośredniczenie w sprawach wychodźtwa lub za oszustwa popełnione na wychodźcach.

L. porząd.	Powiat	Władza polityczna ukarała			Oddano sądowi osób	Uwaga
		osób	grzywną w kwocie łącznej	aresztem dni		
1	Bóbrka . . .	2	50	14	—	
2	Borszczów . . .	3	—	16½	—	
3	Brody . . .	11	—	95	5	
4	Brzeżany . . .	13	800	14	5	wszyscy uwolnieni
5	Buczacz . . .	6	120	29	2	z tych zasądzony 1
6	Cieszanów . . .	—	—	—	—	
7	Czortków . . .	2	15	3	—	
8	Dolina . . .	—	—	—	—	
9	Husiatyn . . .	22	100	180	—	
10	Jarosław . . .	—	—	—	30	23 uwolnionych
11	Jaworów . . .	—	—	—	1	uwolniony
12	Kamionka . . .	21	—	182	—	
13	Lwów . . .	—	—	—	5	
14	Podhajce . . .	5	255	14	2	
15	Przemyślany . .	3	—	34	2	
16	Rawa	2	—	6	21	
17	Rohatyn . . .	8	—	41	11	z tego zasądzonych 4
18	Skałat . . .	8	—	3—14	5	uwolniono 5
19	Śniatyn . . .	—	—	—	—	
20	Sokal	6	niepodano		1	
21	Stanisławów . .	2	—	28	—	
22	Tarnopol . . .	19	250	99½	3	
23	Tłumacz . . .	—	—	—	—	
24	Trembowla . .	5	—	39½	14	z tych ukarano 4
25	Zaleszczyki . .	1	—	3	—	
26	Zbaraż . . .	39	—	449	—	
27	Złoczów . . .	16	5	103	1	
28	Żółkiew . . .	7	2	23	—	
	Razem . .	210	1.597	1.386½	108	

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania P. Julianowi Horoszkiewiczowi dyrektorowi kasy krajowej, przeniesionemu w stały stan spoczynku, pełnej emerytury.

Wysoki Sejmie!

Pan Julian Horoszkiewicz, Dyrektor kasy krajowej, wniósł do Wydziału krajowego na dniu 6. września b. r. do L. 56.699 prośbę o przeniesienie go w stały stan spoczynku.

Do wniesienia tej prośby skłoniły p. Horoszkiewicza podeszły wiek — liczy bowiem lat przeszło 80 i nadwątlone zdrowie po służbie trzydziestoletniej uciążliwej i wyczerpującej siły.

Sprawdziwszy stan służby i przekonawszy się, że petent w dniu 27. września b. r. skończył 30 lat nieprzerwanej służby, wliczalnej do emerytury, że nadto przekroczył 70. rok życia, uwolnił Wydział krajowy p. Horoszkiewicza z tymże dniem od urzędowania na podstawie §. 4. ust. 2. statutu emerytalnego i wymierzył mu pensyę emerytalną w kwocie 2.080 zł. rocznie w myśl §. 12. ustęp 1 i 2 lit. c. statutu emerytalnego.

Na podstawie statutu emerytalnego nie był uprawniony Wydział krajowy do wymierzenia wyższej pensyi emerytalnej; uwzględniając jednak całą wzorową przeszłość p. Horoszkiewicza, Jego gorliwą i skuteczną pracę i pełną zasług działalność w służbie krajowej przez poważny szereg lat 30, postanowił Wydział krajowy odnieść się do Wysokiego Sejmu z wnioskiem o upoważnienie Wydziału krajowego do przyznania p. Horoszkiewiczowi emerytury, równającej się jego ostatniej płacy, jakąby otrzymał, gdyby był wysłużył pełnych lat 40.

W tym wypadku należała by się p. Horoszkiewiczowi płaca emerytalna w kwocie 2000 zł. tytułem płacy a 600 zł. tytułem narosłych 3. pięcioleci razem 2600 zł.

W nadziei, że się Wysoki Sejm przychyli do tego wniosku wstawił Wydział krajowy w odnośne rubryki preliminarza na rok 1897:

a) kwotę 2600 zł. tytułem płacy emerytalnej na rok 1897;
b) kwotę 130 zł. tytułem wyrównania płacy emerytalnej za czas od 1. października po 31. grudnia 1896 roku.

Na podstawie niniejszego wywodu Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Upoważnia się Wydział krajowy do przyznania Panu Horoszkiewiczowi pełnej emerytury, równającej się Jego ostatniej płacy, jakąby otrzymał po wysłużeniu całych lat 40;

2. wstawia się w odnośne rubryki budżetu na rok 1897.

a) kwotę 2600 zł. tytułem płacy emerytalnej na rok 1897 i

b) kwotę 130 zł. tytułem wyrównania płacy emerytalnej za czas od 1. października po 31. grudnia 1896 roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 7. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. W. 40598/896.

Aleg. 3

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ordynacyi wyborczej dla 30 miast, podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 24.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwalając projekt ustawy dla 30 miast z dnia 13. marca 1889, uznał zarazem potrzebę zmiany ordynacyi wyborczej z dnia 12. sierpnia 1866 i polecił Wydziałowi, krajowemu rezolucyą ażeby Wydział krajowy wypracował projekt ordynacyi wyborczej dla tych 30 miast i przedłożył takowy Sejmowi.

Wykonując polecenie Wysokiego Sejmu wypracował Wydział krajowy, na podstawie wyników wyczerpujących obrad ankiety jak niemniej tabel statystycznych wyjaśniających stosunki wyborcze w owych 30 miastach, projekt ordynacyi wyboczej i przedłożył takowy Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 8. marca 1893 L. 17.622.

Powyższe sprawozdanie które proponowane zmiany dotychczasowej ordynacyi wyborczej, wyjaśnia i uzasadnia, dołączamy jako alegat.

Ponieważ projekt ordynacyi wyborczej nie przyszedł pod obrady Wysokiego Sejmu przeto przedłożył go Wydział krajowy ponownie sprawozdaniem z dnia 7. grudnia 1893 L. 50.508 z niektórymi zmianami poczynionymi wskutek uwag Pana Ministra spraw wewnętrznych, które to zmiany nie dotykały jednak zasadniczych postanowień ustawy. I tą razą nie przyszedł projekt pod obrady Wysokiego Sejmu.

Rezolucyą z dnia 30. stycznia 1896 zawezwał Wysoki Sejm Wydział krajowy ponownie, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył projekt ordynacyi wyborczej dla 30 miast.

Wywiązując się z danego polecenia i wychodząc z zapatrywania, że tak ważny przedmiot jak zmiana ordynacyi wyborczej jak najstaranniejszego i kilkakrotnego rozpatrzenia wymaga, sprosił Wydział krajowy ponownie ankietę i udzielił jej gotowy projekt, dwukrotnie Wysokiemu Sejmowi przedkładany.

W skład ankiety weszli prócz szefa i urzędników Departamentu gminnego pp. posłowie: Dr. Aleksander Dworski, Dr. Filip Fruchtmann, Dr. Władysław Jahl i Dr. Tadeusz Pilat.

Na podstawie wyniku obrad ankiety przedkłada Wydział krajowy projekt ordynacyi wyborczej z następującymi zmianami w dotychczasowym projekcie:

Artykuł II. ustawy wstępnej zamiast postanowienia że ordynacya wyborcza wejdzie w wykonanie z upływem 6 miesięcy od jej ogłoszenia i w tym czasie przeprowadzone będą nowe wybory do rad miejskich na podstawie jej postanowień, zamieszczono postanowienia, że ordynacya wyborcza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a do sześciu miesięcy od dnia wejścia jej w życie mają być wybory przeprowadznone.

§. 4. ustawy zamiast postanowienia w dotychczasowym projekcie „za żonę żyjącą z mężem głosuje mąż, lub za jego zgodą pełnomocnik, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy“ zamieszczono:

Za niewiasty głosują ich pełnomocnicy — w §. 10 dotychczasowego projektu, dodano postanowienie że nie mogą być wybrani nie tylko urzędnicy przełożonych władz politycznych ale i Wydziału powiatowego, a to dla uniknięcia kolozyi, jakie by wyniknąć mogły.

W spisie wyborców (§. 13. e) zamieszczno obok profesorów, nauczycieli szkół średnich, niemających tytułu profesorów, a pobierających płacę według IX klasy rangi.

W §. 17. zawarte było postanowienie, że w jednym dniu powołanych być może do głosowania tylko około 800 wyborców, a jeżeli koło liczy więcej jak 800 wyborców to musi być dla wyborców tego koła wyznaczona odpowiednia ilość dni.

Otóż powstała kwestya, co jest lepiej, czy wyznaczyć dla wyborców jednego koła kilka dni, tak ażeby na dzień około 800 głosujących przypadało, lub też wyznaczyć tylko jeden dzień i kilka komisyi wyborczych, któreby równocześnie w wyznaczonych miejscach funkcynowały.

Wydział krajowy przychylił się do drugiej alternatywy — ponieważ w ten sposób skróca się okres agitacyi wyborczych.

W końcu w §. 34. projektu zawarte było postanowienie że nie może być obranym członkiem Magistratu kto jest członkiem Wydziału powiatowego lub tegoż zastępcą.

Powody zamieszczenia tego postanowienia wyłuszczone są w pierwszem sprawozdaniu Wydziału krajowego dołączonem jako alegat.

Otóż sproszona ankieta była zdania, że należałoby opuścić w projekcie powyżej przytoczone postanowienie, a natomiast doradzała Wydziałowi krajowemu wniesienie noweli do §. 102 Ustawy z dnia 13. marca 1889.

Wydział krajowy zgodził się na wnioski ankiety, opuścił w projekcie powyżej przytoczone postanowienie i przedkłada równocześnie sprawozdanie z wnioskiem na zmianę §. 102. ust. z d. 13. marca 1889, wyjaśniając i uzasadniając proponowaną zmianę.

Wydział krajowy wnosi Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ordynacyi wyborczej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 15. września 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

USTAWA

z dnia . . . . zaprowadzająca ordynacyę wyborczą dla miast: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyń, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dołączona ordynacya wyborcza obowiązywać będzie miasta, dla których ustawą z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych) ustawa gminna zaprowadzoną została.

Art. II.

Ordynacya wyborcza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia a do sześciu miesięcy od dnia wejścia jej w wykonanie, mają być wybory przeprowadzone.

Art. III.

Ordynacya wyborcza gminna z d. 12. sierpnia 1866. Nr. 10. dz. ust. kraj. traci w miastach na wstępie przytoczonych moc obowiązującą z dniem wejścia w wykonanie niniejszej ustawy.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ordynacya wyborcza dla miast

podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889. Nr. 24. D. u. k.

Dział I.

O wyborach rady *miejskiej*.

ROZDZIAŁ I.

O prawie wybierania i obieralności.

§. 1.

Prawo wybierania mają:

1. Członkowie gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, jeżeli są obywatelami Państwa Austryackiego.

*

2. Z pomiędzy przynależnych do gminy, bez względu na opłatę podatków:

a) obywateli miejscy:

b) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;

c) rabini, kaznodzieje starozakonni;

d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, *powiatu i gminy*, zakładów i funduszów publicznych tak czynni jak i spensyonowani;

e) oficerowie i strony wojskowe, z tytułem oficerskim, jeżeli są przeniesieni w stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego;

f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające, czy pensyonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający, czy pensyonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;

g) adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów austryackich, magistrowie chirurgii i farmacyi; *następnie technicy, którzy na jednej z wyższych szkół technicznych austryackich studya swoje ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli i kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;*

h) przełożeni, profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół *publicznych* i innych publicznych zakładów naukowych.

3. Obywatele honorowi.

4. Państwo, kraj, *powiaty*, *gminy*, korporacye, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundusze, jeśli opłacają w gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie 1. wymienionych.

Gmina, jako taka, nie ma głosu przy wyborze własnej reprezentacyi.

Wyjątki co do wojskowych.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są zostający w służbie *czynnej*;

a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim;

b) wojskowi niższych stopni *oraz szeregowcy.*

Wykluczenie wskutek czynów karygodnych.

§. 3.

Ustawy karne stanowią, czy i jak długo orzeczenie karne pociąga za sobą utratę prawa wybierania i wybieralności.

Oprócz tego wykluczeni zostają od prawa wybierania ci, którzy z powodu zbrodni zostają prawomocnie pod śledztwem, a to na tak długo, dopóki śledztwo trwa.

Wykonanie prawa wybierania.

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego prawidła są następujące:

1. Za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy.

2. Za żonę, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy.

3. Osoby nieobecne w gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, *tudzież* posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego, jeśli są w innej gminie osiedleni, *mogą głosować przez pełnomocników. Każdy uprawniony głosuje w imieniu własnem tylko raz jeden choćby mu prawo głosowania z kilku tytułów przysługiwało.*

§. 5.

Państwo, kraj, *powiaty*, *gminy* zakłady i fundusze publiczne głosują przez osoby, które dotycząca władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacye, stowarzyszenia i spółki głosują ich prawni, lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos, i umocowują do głosowania jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austryackiego, lub nie używa własnowolności, albo też jest wyjętym lub wykluczonym od prawa wybierania (§§ 2. 3).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego i winien wykazac się pełnomocnictwem.

Prawny zastępca może jednak zastępywać i kilka osób jego zastępstwu podlegających.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany *radnym* lub zastępcą *radnego;* jeśli ma prawo wybierania, 24 rok życia ukończył i używa własnowolności *i ma zamieszkanie w gminie.*

W y j ą t k i.

§. 10.

Nie mogą być obranymi:

1. Urzędnicy przełożonych władz politycznych Wydziału powiatowego, i urzędujących w gminie rządowych władz policyjnych.

2. Urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki, przez nich wskutek stosunku służbowego zdawane.

3. Ubodzy pobierający wsparcie z funduszów publicznych, czeladź służebna, osoby, które jako żyjące z dziennego zarobku, lub jako pomocnicy przy rzemiosłach nie mają samoistnego utrzymania.

4. Osoby zostające z gminą w stosunkach prawnych obowiązujących do składania rachunków, jak przedsiębiorcy, dostawcy lub dzierżawcy, a to tak długo, dopóki ten stosunek trwa i rachunki z tego wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3., wykluczone są także od obieralności osoby: do których majątku ogłoszono konkurs, dopóki trwa postępowanie *karne lub krydalne;* a nadto osoby złożone z urzędu lub oddalone ze służby pnblicznej za przekroczenie dyscyplinarne popełnione z chciwości.

ROZDZIAŁ II.

O przygotowaniu do wyborów.

Spis wyborców.

§. 12.

Magistrat utrzymywać będzie stale spis członków gminy uprawnionych do głosowania.

Spis ten ma być przez Magistrat rok rocznie uzupełniany.

Ułożenie spisu wyborców.

§. 13.

Do wyborów uprawnieni zamieszczeni być mają w spisie wyborców w następnym porządku:

1. Przedewszystkiem obywatele honorowi, a następnie z pomiędzy przynależnych w §. 1. pod 2. wymienionych.

a) duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów, rabini starozakonni.

b) do IX. lub wyższej klasy dyet należący urzędnicy c. k. Dworu państwa, tudzież urzędnicy kraju, powiatu i gminy, zakładów i funduszów publicznych, jeżeli ich stała płaca wynosi co najmniej tyle, ile stała płaca urzędników rządowych IX. rangi.

c) przełożeni zakładów naukowych, profesorowie, i nauczyciele szkół średnich niemający tytułu profesorów a pobierających płace według IX. klasy rangi.

d) adwokaci, notaryusze i osoby posiadające stopień akademicki i technicy z egzaminem dyplomowym

e) oficerowie i wojskowi z tytułem oficerskim. (§. 1. ust. 2. lit e.)

2. następnie zamieszczoną ma być w spisie reszta z przynależnych do gminy w §. 1. pod 2. wymienionych, z wyjątkiem obywateli miejskich.

3. a w końcu wszyscy inni w §. 1. pod 1. 2. 3 4. wymienieni, a to w takim porządku w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości poczynając od najwyższej.

Obok *imienia i* nazwiska każdego uprawnionego, ma być *dokładnie wyszczególniony tytuł, lub tytuły na którym lub na których jego prawo głosowania jest oparte, oraz przy każdym uprawnionym* wyrażona przypisana jemu w gminie roczna należytość podatków *a to bez względu na tytuł jego uprawnienia.*

Jeśli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego. Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe, przez wszystkich uprawnionych opłacane.

Koła wyborcze.

§. 14.

Na podstawie spisu wyborców utworzone *zostaną trzy* koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie na trzy równe części podzielona.

Do pierwszego koła wyborczego zaliczeni być mają wszyscy w §. 13. pod 1. wymienieni, a nadto z wyborców w §. 13. pod 3. wymienionych, tak jak w spisie według opłacanych podatków, począwszy od najwyższego następują, tylu, ilu potrzeba do uzupełnienia sumy podatkowej, opłacanej przez wyborców w §. 13. pod 1. wymienionych, aż do $^1/_3$ ogólnej sumy podatków, wykazanej w spisie wyborców.

Do drugiego koła wyborczego zaliczeni być mają wszyscy, w §. 13. pod 2 wymienieni, a nadto z wyborców wyliczonych w §. 13. pod 3 w porządku spisu tylu, ilu potrzeba do uzupełnienia sumy podatkowej, opłacanej przez wyborców w §. 13. pod 2 wymienionych, aż do $^1/_3$ ogólnej sumy podatków, wykazanej w spisie wyborców.

Reszta uprawnionych do wyboru wykazanych w spisie należy do trzeciego koła wyborczego.

Jeśli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczoną, należy takiego uprawnionego zaliczyć do tego koła wyborczego, na które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

Jeżeli po dokonanym rozdziale na koła okaże się, że I. koło wyborcze nie ma 36 wyborców, natenczas z wyborców wymienionych w §. 13. pod 3. ma być do jednego koła przyłączonych w porządku spisu począwszy od najwyżej opodatkowanego tylu, ilu do uzupełnienia liczby 36 potrzeba.

W ten sposób powstały ubytek II. koła uzupełniony być ma przez przyłączenie do tego koła takiej samej ilości wyborców III. koła jaka II. kołu ubyła począwszy od najwyżej opodatkowanych.

Ilość radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających.

§. 15.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w nim głosujących, wybiera *12 radnych i 6 zastępców.*

Lista wyborcza. Reklamacye.

§. 16.

Magistrat obowiązany jest najpóźniej na 3 miesiące przed upływem peryodu wyborczego poczynić przygotowania celem rozpisania wyborów. W tym celu ułoży Magistat dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców do tego koła należących. t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12) mają być najpóźniej na *sześć* tygodni przed *terminem* wyborow złożone w *Magistracie;* każdemu członkowi gminy służy prawo przeglądania takowych; wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w gminie obwieszczone, z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyi. Komisya złożona z *burmistrza* jako przewodniczącego, i czterech członków przez radę z własnego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygać reklamacye, przed upływem przepisanego terminu wniesione i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki przez nią za stosowne uznane.

Burmistrz zawiadamia reklamujących o uchwałach komisyi, a nadto ogłasza przez obwieszczenie wszystkie poprawki poczynione w listach wyborców, z tym dodatkiem, że od uchwał komisyi przysługuje reklamującym prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej w terminie trzydniowym od dnia doręczenia uchwały, innym zaś wyborcom, na których prawa uchwały komisyi wpływ mają, w trzydniowym terminie od dnia obwieszczenia.

Jeżeli komisya odmówiła żądanego sprostowania listy wyborczej, przysługuje prawo odwołania się tylko temu, który reklamacyę wniósł,

Jeżeli komisya przychyliła się do wniesionej reklamacyi i na żądane sprostowania przyzwoliła, przysługuje prawo odwołania się tylko tym uprawnionym do wyborów, na których prawa wyborcze orzeczenia komisyi wskutek tego wpływają, że dokonano poprawek w kole wyborczem, do którego należą.

Odwołanie przeciw uchwałom komisyi reklamacyjnej wnoszone być mają w terminie powyżej oznaczonym do politycznej władzy powiatowej za pośrednictwem komisyi która ma przedłożyć je niezwłocznie *pomienionej władzy.* Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnienie politycznej władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Jeżeliby komisya reklamacyjna w przeciągu trzech dni reklamacyi nie załatwiła, obowiązany jest Magistrat przedłożyć reklamacye politycznej władzy powiatowej do bezpośredniego załatwienia.

Obwieszczenie terminu wyborów. *Karty legitymacyjne.*

§. 17.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, *burmistrz* obwieści termin ich rozpoczęcia, z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których

każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tem polityczną władzę powiatową.

Każde koło wyborcze wybiera w osobnym dniu, a to najpierw trzecie, następnie drugie a w końcu pierwsze.

Pomiędzy głosowaniem w każdem kole wyborczem winien być taki odstęp czasu pozostawiony, ażeby wśród niego mogło nastąpić obliczenie głosów, co do koła, które już głosowało i rezultat głosowania następnym kołom do wiadomości podany.

Jeżeli w którymkolwiek kole jest więcej wyborców jak 800 winno głosowanie odbywać się w kilku wyznaczonych miejscach w wobec kilku komisyi, tak ażeby na jedno miejsce i komisyę nie więcej jak około 800 wyborców przypadało.

Po ogłoszeniu wyborów rozesłane zostaną za potwierdzeniem odbioru wyborcom karty legitymacyjne które przy głosowaniu komisyi wyborczej okazane być winny, a karta legitymacyjna zawierać musi oznaczenie osoby, mejsce wyboru, dnia i godziny.

Czuwanie władzy politycznej.

§. 18.

Polityczna władza powiatowa winna czuwać nad tem, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześnie tak, aby z upływem peryodu wyborczego nowa reprezentacya *miejska* mogła działalność swoją rozpocząć.

ROZDZIAŁ III.

O przedsiębraniu wyborów.

Komisya wyborcza.

§. 19.

Wyborami kieruje komisya wyborcza, złożona z *burmistrza lub jego zastępcy lub jednego z asesorów jako przewodniczącego*, i z czterech do tego przez *przewodniczącego* powołanych wyborców z odnośnego koła, posiadających warunki obieralności.

Polityczna władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem ustawy i utrzymania spokoju i porządku.

Jawność. Zagajenie wyborów.

§. 20.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania przdwodniczący komisyi wyborczej wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności, objęte w §§. 9, 10 i 11, niniejszej ordynacyi, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów i wezwie wyborców aby według własnego przekonania, niezawiśle od wszelkich pobocznych względów i tak głosowali jak tego według ich sumiennego zdania dobro gminy wymaga.

Głosowanie.

§. 21.

W każdem kole wyborczem głosują najpierw ci członkowie komisyi wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tem kole. Potem jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować i ma w tym celu zgłosić się do komisyi wyborczej.

Każdy wyborca może wybierać z całego grona obieralnych członków gminy bez względu na to, do którego koła należą.

Głosowanie ustne lub pisemne.

§. 22.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca ustnie głosujący ma wymienić *imiona i* nazwiska osób, których na radnych, i osób których na zastępców wybiera w liczbie jednak nie przenoszącej liczby radnych i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno *imonia i* nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać radnymi, a osobno *imiona i* nazwiska osób mających zostać zastępcami w liczbie odpowiedniej.

Gdyby więcej osób w gminie jednego i tego samego imienia i nazwiska używało, winien wyborca dokładnie oznaczyć, którą z nich jako kandydata stawia.

W razie gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał nad potrzebę, natenczas tylko pierwsze z kolei aż do potrzebnej liczby uwzględniane będą.

Zapisywanie głosów.

§. 23.

Przy ustnem głosowaniu, trzymający pióro *członek komisyi* wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienionione przez głosujących nazwiska wpisane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdem następnem tego nazwiska wymienieniem, będzie dodana do niego porządkowa liczba 2. 3 i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w naczyniu, do którego je wyborcy składają.

Zamknięcie głosowania. Obliczenie głosów.

§. 24.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, prezydujący w komisyi wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisya porówna co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy co do głosowania kartkami liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości powstałe z dostrzeżonych może pomyłek i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisyi odczytywać będzie nazwiska na kartkach pisane, drugi zaś każde pierwsze raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdem powtórnem tego samego nazwiska wymienieniem, doda liczbę 2, 3, i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, *którą* prezydujący i członkowie komisyi listę podpiszą *i następnym kołom wyborczym które jeszcze nie głosowały do wiadomości udzielane będą.*

Nadto obowiązaną jest komisya wyborcza prowadzić protokół ze swych czynności. Protokół ten ma być po ukończeniu podpisany przez przewodniczącego i wszystkich członków komisyi.

§. 25.

W każdem kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na radnych, mają być uznani radnymi, ci zaś którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeśli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany radnym lub jego zastępcą, rozstrzyga los.

Również oznaczy komisya przez losowanie, w jakim porządku mają być powołani na opróżnione posady radnych i zastępców ci, którzy przy wyborach równą ilość głosów otrzymali.

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

§. 26.

Jeżeli wybrany radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmie wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczem po wybranych radnych, lub względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał.

Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nie przyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie *§. 21. ustawy z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. Dz. ust. kraj.) stosuje.*

§. 27.

Wybory uzupełniające dla spraw wyznaniowych chrześcijańskich.

Jeżeli w myśl §. 95. ust. z dnia 13. marca 1889 okaże się potrzeba uzupełnienia Rady miejskiej członkami chrześcijańskimi dla załatwienia spraw dla ludności chrześcijańskiej, wybory te odbywać się będą na zasadach niniejszą ordynacyą wyborczą postanowionych atoli z następującymi zmianami: 1. że sporządzoną zostanie tylko jedna lista wyborcza i na tej liście zamieszczeni zostaną wszyscy wyborcy chrześcijańscy z całej gminy z pominięciem wyborców nie chrześcijan; 2. że wyborcy ci głosować będą razem w jednem wspólnem kole.

Głosy stracone. Obranie zastępcy radnym.

§. 28.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole głosować się mającym przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy podające na wybranego już w innem kole radnego, również głosy przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w innem kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeżeli wybrany już zastępca zostanie przez następnie głosujące koło obrany radnym, natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów danych na zastępców. *(§. 25.)*

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

§. 29.

Skoro wybory we wszystkich kołach wyborczych dokonane zostały, komisya odda do przechowania *Magistratowi* listy głosujących wraz z kartkami, jeśli takowe dawano, *i protokół.*

Burmistrz ogłosi w gminie *bezzwłocznie* nazwiska wybranych, i przedłoży spis tych nazwisk politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa winna wybory, które padły na osoby, nie posiadające warunków obieralności (§§. 9. 10. i 11.), w przeciągu 14. dni unieważnić, *z urzędu* jako niezgodne z ustawą zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa *stronie*, *której wybór unieważniony został. Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa niema dalszego odwołania.*

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

§. 30.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach *tudzież zarzuty przeciw obieralności co do których polityczna władza powiatowa w myśl § 29. orzeczenia nie wydała*, mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione *do Magistratu,* który w przeciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnienia.

Jeżeli w przeciagu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeśli wniesione, zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana rada *gminna* przystąpi do wyboru *Magistratu.*

Dział II.

O wyborze *Magistratu.*

Wezwanie do wyboru.

§. 31.

Na wezwanie *burmistrza*, *zastępcy burmistrza względnie komisarza ustanowionego po rozwiązaniu Rady* zbiorą się członkowie *nowo wybranej względnie uzupełnionej* w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania *Magistratu.*

Wezwanie to nastąpić winno do 8 dni po prawomocności wyborów Rady i winno być wszystkim członkom Rady doręczone.

Jeżeliby burmistrz względnie zastępca członków Rady w oznaczonym terminie nie zwołał, zwołuje ich polityczna władza powiatowa.

Członkowie rady, którzy się albo wcale nie stawią, albo przed ukończeniem wyboru oddalą, nie usprawiedliwiwszy dostatecznie swej nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą rada może aż do wysokości 20 zł. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu tej kary służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

Zawiadomienie politycznej władzy powiatowej.

§. 32.

Naczelnik politycznej władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesłać swego delegowanego

Zwołujący posiedzenie winien przeto wcześnie zawiadomić naczelnika tej władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 33.

Zwołujący nowo wybraną względnie uzupełniającą Radę (§. 31) przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

Obieralność i wyjątki.

§. 34.

Tylko *członek* Rady *miejskiej* może być obrany członkiem *Magistratu.*

Nie może być jednak obranym:

1. kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu Państwa, kraju, zakładów lub funduszów publicznych;
2. kto z obranym już członkiem *Magistratu* jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub spowinowaconym;
3. duchowny jakiegokolwiek wyznania i nauczyciel szkoły miejscowej.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

§. 35.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków rady i bezwzględna większość głosów obecnych.

Jeżeliby na dwukrotne zawezwanie przewodniczącego nie zebrał się komplet $^3/_4$ Rady nastąpi wybór przy zwykłym komplecie (§. 39. al. 1. ust. z dnia 13. marca 1889. Nr. 24. Dz. u kraj.) bezwzględną większością głosów obecnych.

Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie, czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 23. 24.

Wybór *burmistrza.*

§. 36.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór *burmistrza.* Jeśli przy pierwszem głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeśli przy powtórnem głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągniętą, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnem głosowaniu otrzymali największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos przy trzeciem głosowaniu, dany za członkiem do wyboru nie przedstawionym jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

Wybór *członków Magistratu.*

§. 37.

Skoro *burmistrz* wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków *magistratu.* Głosowanie na każdego członka *Magistratu* odbywa się osobno w sposób przepisany. §. 36.

Wybór nieważny.

§. 38.

Jeśli członkiem *Magistratu* obrany został taki członek Rady, który według §. 34. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

Wybór przewodniczącego do spraw specyalnych ludności chrześcijańskiej.

§. 39.

Jeżeli burmistrzem wybrany został nie chrześcijanin, natenczas chrześcijańska część Rady miejskiej uzupełniona w danym razie członkami chrześcijańskimi dodatkowo wybranymi (§. 95. Ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. z r. 1889) zwołana przez najstarszego wiekiem członka swego przystąpi do wyboru ze swego grona przewodniczącego dla spraw specyalnych ludności chrześcijańskiej.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomienie władz.

§. 40.

Rezultat wyboru *Magistratu* ma być zapisany w księdze uchwał, i tamże podpisami przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej władzy powiatowej, jakoteż Wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany. *Oprócz tego złoży burmistrz sprawozdanie Wydziałowi krajowemu o przeprowadzonych wyborach tak Rady jak i Magistratu.*

Wybory uzupełniające.

§. 41.

Przepisy objęte §§. 31—38 mają być zastosowane do wyborów, przedsiębranych w ciągu peryodu wyborczego w skutek opróżnienia posady *burmistrza* lub innego członka *Magistratu*, *jakoteż przy wyborach uzupełniających (§. 12. Ust. z dnia 13 marca 1889).*

W razie opróżnienia posady burmistrza lub innego członka *Magistratu* dokona nowego wyboru Rada miejska w terminie 14-dniowym, ustanowionym w §. 17. ustawy miejskiej z 13. marca 1889 (Dz. ust. kraj. 24.)

L. 17.622/93.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ordynacyi wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889. (Dz. u. kr. Nr. 24.)

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwalając projekt ustawy dla 30 miast z dnia 13. marca 1889 uznał zarazem potrzebę zmiany ordynacyi wyborczej z dnia 12. sierpnia 1866 (Dz u kraj Nr. 19) i polecił Wydziałowi krajowemu rezolucyą, ażeby wypracował projekt ordynacyi wyborczej dla tych 30 miast i przedłożył takowy Wysokiemu Sejmowi.

Wykonując powyższe polecenie zwołał Wydział krajowy przedewszystkiem ankietę w której skład weszły osobistości w załączonych protokołach posiedzeń ankiety wymienione. Ankieta przystępując do zbadania tego ważnego, jej poruczonego zadania i rozpatrzywszy materyały nagromadzone w aktach Wydziału krajowego i opracowaniach Bióra statystycznego uznała jednogłośnie potrzebę wyczekiwania wyniku pierwszych wyborów, zarządzonych w owych 30 miastach na podstawie postanowień ustawy z dnia 13. marca 1889, ażeby z aktów wyborczych uzyskać materyały do zestawienia tabel dających pogląd na obecne stosunki wyborcze w wymienionych gminach.

Zestawienia statystyczne dokonane według wskazówek ankiety wymagały dłuższego czasu a nadto doznawały zwłoki w skutek licznych protestów i zażaleń do c. k. Trybunału administracyjnego przeciw dokonanym wyborom, w skutek czego akty wyborcze nie mogły być udzielone Wydziałowi krajowemu.

Ostatecznie gdy dołączone do tomu XIII. „Wiadomości statystycznych“ tabele statystyczne, dające należyty pogląd na stosunki wyborcze w owych 30 miastach, wykończone zostały, podjęła ankieta swą pracę i ukończyła takową na posiedzeniu z dnia 31. marca b. r.

Wydział krajowy przyjął z małemi wyjątkami wszystkie wnioski ankiety i na podstawie tych wniosków opracowany został dołączony projekt ordynacyi wyborczej.

Z ważniejszych zmian obecnie obowiązującej ordynacyi wyborczej podnosimy następne:

I. Rozszerzono prawo wybieralności z tytułu osobistej kwalifikacyi na urzędników powiatu gminy tudzież techników i kandydatów notaryalnych tych dwóch ostatnich kategoryi w myśl ustawy krajowej z dnia 30. stycznia 1891 ponieważ zasilenie zastępu wyborców z osobistej kwalifikacyi jako przeciwwagi mniej intelegentnych żywiołów jest bardzo wskazane (§. 1.)

II. Orzeczono wyraźnie, że gmina jako taka, nie ma głosu przy wyborze własnej reprezentacyi choćby znaczne podatki bezpośrednio uiszczała, albowiem taki głos oddawany bywa na rzecz partyi rządzącej, co nie zawsze zgodne z interesem gminy (§. 1.)

III. Wykluczono od obieralności analogicznie do postanowień §. 20 ustawy z dnia 13. marca 1889 osoby zostające w stosunkach prawnych z gminą jako przedsiębiorcy, dostawcy lub dzierżawcy a to na tak długo dopóki ten stosunek trwa i rachunki z tego wynikłe ostatecznie załatwione nie będą (§. 10.)

IV. Postanowiono, że Magistrat obowiązany jest utrzymywać stale spis wyborców i uzupełniać takowy rokrocznie wyznaczając rokrocznie termin do wnoszenia reklamacyi. Postanowienie to uzasadnia się poczynionem doświadczeniem, że spis wyborców sporządzony w ostatniej chwili tuż przed wyborami jest często pobieżnie, a czasem nawet stronniczo sporządzony.

Nadto nawał reklamacyi wniesionych w ostatniej chwili utrudnia akcyę wyborczą i przeciąża urzędowe organa do załatwienia reklamacyi powołane (§. 12.)

V. Najważniejszą w całej ordynacyi wyborczej jest kwestya kół.

Już sam przegląd dołączonych tabel statystycznych udowadnia, że wegług dotychczas obowiązującej ordynacyi wyborczej zajmuje II. koło wyborcze niemal uprzywilejowane stanowisko.

Jest liczebnie przeważnie najsłabsze. Obok niego stoi I. koło, które w naszych miastach prowincyonalnych reprezentuje niemal całą inteligencyę i III koło wyborcze, liczące nawet po kilku tysięcy wyborców. W ogólności pomiędzy drugiem i trzeciem kołem niema żadnej proporcyi.

Ankieta a następnie Wydział krajowy starali się tę ujemną stronę w dotychczasowej ordynacyi wyborczej usunąć i urządzić koła odpowiednio do wymogów słuszności i postępu a nadto tak, ażeby z wyborów mogła wyjść jaknajlepsza reprezentacya. W tym celu posawiony był cały szereg wniosków, jak to protokoły uwidoczniają, żadne jednak z tych wniosków nie przebył statystycznej próby, gdyż wszelkie obliczenia dokonane na podstawie aktów wyborczych wydały mniej zadowalniające wyniki.

Ostatecznie zgodził się Wydział krajowy na następny wniosek ankiety: Pozostawić dotychczasowy podział na trzy koła. reprezentujące równo siłę podatkową. Wzmocnić II koło przez przesunięcie z trzeciego koła do II koła, owej części wyborców z osobistej kwalifikacyi która w myśl obowiązującej ordynacyi wyborczej bez należytego uzasadnienia dotychczas w III kole głosowała, tudzież przez przedzielenie do II koła urzędników kraju, powiatu, gminy zakładu i funduszów publicznych, których stała płaca wynosi co najmniej tyle ile stała płaca urzędników rządowych IX rangi jak niemniej techników z egzaminami państwowymi i kandydatów notaryalnych.

Wydział krajowy sądzi, że urządzenie to poprawi znacznie dotychczasowe stosunki wyborcze.

Nadto przyjęto do ustawy postanowienie, że jeżeliby I koło nie liczyło 36 wyborców t. j. dwa razy tyle ile radnych i zastępców wybiera, natenczas ma być uzupełnione do liczby 36 wyborami II koła w porządku listy.

Postanowienie to przyjęte zostało na wypadek gdyby w miastach nie będących siedzibą c. k. Sądów obwodowych i innych wyższych dekasteryi a zatem mających małą liczbę wyborców o osobistej kwalifikacyi, stanęła jedna lub druga fabryka opłacająca większy podatek. Wskutek tego mogłaby zmiejszyć się liczba wyborców tego koła po nad wszelką miarę (§. 13. 14.)

VI. Do §. 16. projektu przyjęto analogicznie do §. 24. ordynacyi dla niższej Austryi postanowienia, że przeciw uchwale komisyi reklamacyjnej przysługuje prawo odwołania się nie tylko reklamującemu ale i innym wyborcom tego koła, na których prawa wyborcze uchwały komisyi reklamacyjnej wpływ wywierają. Postanowienie to odpowiada wymogom słuszności i zapobiegnie nieuzasadnionym uwzględnianiom reklamacyi przez komisyę reklamacyjną jak się to czasem ze względów stronniczych działo z ujmą praw innych wyborców.

Nadto w tym samym §fie zamieszczono postanowienie, że jeżeli komisya reklamacyjna reklamacyi w terminie oznaczonym nie załatwi obowiązany jest Magistrat przedłożyć reklamacyę Władzy politycznej powiatowej do bezpośredniego załatwienia

Postanowienie to obmyślane jest na wypadek gdyby komisya reklamacyjna rozmyślnie dla przewlekania wyborów, reklamacyi załatwić nie chaiała, jak to się w praktyce zdarzyło.

VII. W §. 17. zaprowadzono karty legitymacyjne dla wyborców, a to dla ułatwienia sprawdzania tożsamości osób i zapobieżeniu nadużyciom.

Nadto ponieważ w niektórych miastach należy do III koła po kilka tysięcy wyborców, którzy mają prawo głosować tak pisemnie jak ustnie (którą to ostatnią alternatywę, ze względu na dość znaczną ilość analfabetów usunąć nie mogliśmy) przeto Wydział krajowy uznał za stosowne wyznaczyć do wyborów w kołach mających znaczną ilość wyborców kilku dni. Unika się w ten sposób ścisku i nieporządku jaki zazwyczaj w takiem nawale powstaje i prawa wyborców będą należycie zabezpieczone.

VIII. Na wypadek gdyby w składzie Rady miejskiej nie było tylu radnych chrześcian ilu potrzeba do ukonstytuowania się Rady chrześciańskiej postanowiono że Rada chrześciańska uzupełnioną być ma przez wybory i wszyscy wyborcy chrześcianie stanowić będą jedno koło wyborcze (§. 27.)

IX. W §. 31. projektu przyjęto postanowienia analogicznie do postanowienia ordynacyi wyborczej dla Bukowiny, że władza polityczna ma prawo zwołać nowo obraną Radę na posiedzenie celem wyboru magistratu na wypadek gdyby osobistości ustawą do tego powołane tego uczynić nie chciały.

X. W §. 34. projektu proponuje Wydział krajowy postanowienia, że członek Wydziału powiatowego lub tegoż zastępca nie może być członkiem Magistratu. Wniosek ten jest zdaniem Wydziału krajowego zupełnie uzasadniony. Miasta podlegające ustawie z dnia 13. marca 1889 wybierają znaczną ilość członków Rady powiatowej, a zdarzały się i zdarzają się wypadki że członkowie Magistratów wybrani do Wydziału powiatowego stanowią nawet i większość w Wydziale powiatowym.

W takim wypadku nie ma mowy o wykonaniu kontroli nad gospodarstwem gmin.

Nadto zrobił Wydział krajowy wielokrotnie to spostrzeżenie, że niektóre Wydziały powiatowe zbyt pochopnie udzielały przyzwolenia na zaciągnięcia pożyczek rzekomo bardzo nagłych i przyczyniały się w ten sposób do mniej uzasadnionego zadłużenia miast.

Były to właśnie te Wydziały w których członkowie Magistratu przeważny wpływ mają. Jeżeli przeto w systemie autonomicznym ma istnieć niezbędnie potrzebna kontrola powinny być te dwa urzędy rozdzielone.

XI. W końcu w §. 35. przyjęto postanowienie, że jeżeliby na dwukrotne zawezwanie nie było kompletu $^3/_4$ członków Rady wymaganego przy wyborze członka Magistratu może być tenże na trzecim posiedzeniu wybrany przy zwykłym komplecie większością obecnych.

Postanowienie to jest konieczne ze względu na fakt, że nawet nieznaczne miejscowości niedopuszczają miesiącami i dłużej do wyboru burmistrza i członków Magistratu dekompletując radę.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 8. marca 1893.

Marszałek krajowy
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca
Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . zaprowadzająca ordynacyę wyborczą dla miast: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dołączona ordynacya wyborcza obowiązywać będzie miasta, dla których ustawą dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. dziennika ustaw i rozporządzeń krajowych) ustawa gminna zaprowadzoną została.

Art. II.

Ordynacya wyborcza wejdzie w wykonanie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ordynacya wyborcya gminna z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr. w miastach we wstępie przytoczonych, moc obowiązującą.

Art. III.

Nowe wybory do Rady miejskiej i magistratu, o których w art. IV. ustawy z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. dz u. kr. jest mowa o ile takowe z chwilą wejścia niniejszej ordynacyi w życie, nie zostały jeszcze przeprowadzone, winny być przeprowadzone wedle postanowień tej ordynacyi. Przeprowadzone zaś już nowe wybory pozostają w mocy prawnej.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.
Ordynacya wyborcza dla miast

które obowiązuje ustawa miejska z dnia 13. marca 1889. Nr. 24. D. u. k.

Dział I.

O wyborach rady *miejskiej.*

ROZDZIAŁ I.

O prawie wybierania i obieralności.

§. 1.

Prawo wybierania mają:

1. Członkowie gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni e swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, jeżeli są obywatelami z Państwa Austryackiego.

2. Z pomiędzy przynależnych do gminy, bez względu na opłatę podatków:

a) obywateli miejscy:

b) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;

c) rabini, kaznodzieje starozakonni;

d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, *powiatu i gminy*, zakładów i funduszów publicznych tak czynni jak i spensyonowani;

e) oficerowie i strony wojskowe, z tytułem oficerskim, jeżeli są przeniesieni w stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego;

f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające, czy pensyonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający, czy pensyonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;

g) adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów austryackich, magistrowie chirurgii i farmacyi; *następnie technicy, którzy na jednej z wyższych szkół technicznych austryackich studya swoje ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli i kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;*

h) przełożeni, profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół *publicznych* i innych publicznych zakładów naukowych.

3. Obywatele honorowi.

4. Państwo, kraj, *powiaty*, *gminy*, korporacye, stowarzyszenia, spółki, zakłady, i fundusze jeśli opłacają w gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie 1. wymienionych.

Gmina, jako taka, nie ma głosu przy wyborze własnej reprezentacyi.

Wyjątki co do wojskowych.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są zostający w służbie *czynnej;*

a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim;

b) wojskowi niższych stopni *oraz szeregowcy.*

Wykluczenie wskutek czynów karygodnych.

§. 3.

Ustawy karne stanowią, czy i jak długo orzeczenie karne pociąga za sobą utratę prawa wybierania i wybieralności.

Oprócz tego wykluczeni zostają od prawa wybierania ci, którzy z powodu zbrodni zostają prawomocnie pod śledztwem, a to na tak długo, dopóki śledztwo trwa.

Wykonanie prawa wybierania.

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego prawidła są następujące:

1. Za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy.

2. *Niewiasty głosują przez pełnomocników*, żonę żyjącą z mężem *zastąpić może mąż*.

3. Osoby nieobecne w gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, *tudzież* posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego, jeśli są w innej gminie osiedleni, *mogą głosować przez pełnomocników. Każdy uprawniony głosuje w imieniu własnem tylko raz jeden choćby mu prawo głosowania z kilku tytułów przysługiwało.*

§. 5.

Państwo, kraj, *powiaty*, *gminy* zakłady i fundusze publiczne głosują przez osoby, które dotycząca władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacye, stowarzyszenia i spółki głosują ich prawni, lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos, i umocowują do głosowania jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austryackiego, lub nie używa własnowolności, albo też jest wyjętym lub wykluczonym od prawa wybierania (§§ 2. 3).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego i winien wykazać się pełnomocnictwem.

Prawny zastępca może jednak zastępywać i kilka osób jego zastępstwu podlegających.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany *radnym* lub zastępcą *radnego*; jeśli ma prawo wybierania, *wedle prawomocnej listy wyborczej 24* rok życia ukończył i używa własnowolności *i ma zamieszkanie w gminie.*

W y j ą t k i.

§. 10.

Nie mogą być obranymi:

1. Urzędnicy przełożonych władz politycznych i urzędujących w gminie rządowych władz policyjnych

2. Urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki, przez nich wskutek stosunku służbowego zdawane.

3. Ubodzy pobierający wsparcie z funduszów publicznych, czeladź służebna, osoby, które jako żyjące z dziennego zarobku, lub jako pomocnicy przy rzemiosłach nie mają samoistnego utrzymania.

4. *Osoby zostające w stosunkach prawnych z gminą, jak przedsiębiorcy, dostawcy lub dzierżawcy, a to tak długo, dopóki ten stosunek trwa i rachunki z tego wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.*

Wykluczenie wskutek czynów karygodnych.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3., wykluczone są także od obieralności osoby: *które popadły w śledztwo sądowe z powodu przekroczenia lub przestępstwa* popełnionego z chciwości *lub jednego z przekroczeń w* §§. 501, 504, 511, 512. 515 i 516 ust kar. *wskazanych lub jeżeli do ich* majątku ogłoszono konkurs, dopóki trwa postępowanie *karne lub krydalne.*

ROZDZIAŁ II.

O przygotowaniu do wyborów.

Spis wyborców.

§. 12.

Magistrat utrzymywać będzie stale spis członków gminy uprawnionych do głosowania.

Spis ten ma być przez Magistrat rok rocznie uzupełniany i tenże wyznacza rok rocznie termin do wnoszenia reklamacyi przeciw tak uzupełnionemu spisowi. Reklamacye przeciw włożonemu spisowi rozstrzygane będą według §. 16.

Ułożenie spisu wyborców.

§ 13.

Do wyborów uprawnieni zamieszczeni być mają w spisie wyborców w następnym porządku:

1. Przedewszystkiem obywatele honorowi, a następnie z pomiędzy przynależnych w§. 1. pod 2. wymienionych.

a) duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów, rabini starozakonni.

b) do IX. lub wyższej klasy dyet należący urzędnicy c. k. Dworu państwa, tudzież urzędnicy kraju, powiatu i gminy, zakładów i funduszów publicznych, jeżeli ich stała płaca wynosi co najmniej tyle, ile stała płaca urzędników rządowych IX. rangi.

c) przełożeni zakładów naukowych, profesorowie.

d) adwokaci, notaryusze i osoby posiadające stopień akademicki i technicy z egzaminem dyplomowym

e) oficerowie i wojskowi z tytułem oficerskim.

2. następnie zamieszczoną ma być w spisie reszta z przynależnych do gminy w §. 1. pod 2. wymienionych, z wyjątkiem obywateli miejskich.

3. a w końcu wszyscy inni członkowie gminy i przynależni w §. 1. pod 1. 2. 4. wymienieni, którzy opłacają w gminie podatek bezpośredni, a to w takim porządku w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości poczynając od najwyższej.

Obok *imienia i* nazwiska każdego uprawnionego, ma być *dokładnie wyszczególniony tytuł, lub tytuły na którym lub na których jego prawo głosowania jest oparte, oraz przy każdym uprawnionym* wyrażona przypisana jemu w gminie roczna należytość podatków *a bez względu na tytuł jego uprawnienia.*

Jeśli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego. Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe, przez wszystkich uprawnionych opłacane.

Koła wyborcze.

§. 14.

Na podstawie spisu wyborców utworzone *zostaną trzy* koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie na trzy równe części podzielona.

Do pierwszego koła wyborczego zaliczeni być mają wszyscy w §. 13. pod 1. wymienieni, a nadto z wyborców w §. 13. pod 3. wymienionych, tak jak w spisie według opłacanych podatków, począwszy od najwyższego następują, tylu, ilu potrzeba do uzupełnienia sumy podatkowej, opłacanej przez wyborców w §. 13. pod 1. wymienionych, aż do $^1/_3$ ogólnej sumy podatków, wykazanej w spisie wyborców.

Do drugiego koła wyborczego zaliczeni być mają wszyscy, w §. 13. pod 2 wymienieni, a nadto z wyborców wyliczonych w §. 13. pod 3 w porządku spisu tylu, ilu potrzeba do uzupełnienia sumy podatkowej, opłacanej przez wyborców w §. 13. pod 2 wymienionych, aż do $^1/_3$ ogólnej sumy podatków, wykazanej w spisie wyborców.

Reszta uprawnionych do wyboru wykazanych w spisie należy do trzeciego koła wyborczego.

Jeśli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczoną, należy takiego uprawnionego zaliczyć do tego koła wyborczego, które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

Jeżeli po dokonanym rozdziale na koła okaże się, ze 1. koło wyborcze nie ma 36 wyborców, natenczas z wyborców wymienionych w §. 13. pod 3. ma być do jednego koła przyłączonych w porządku spisu począwszy od najwyżej opodatkowanego tylu, ilu do uzupełnienia liczby 36 potrzeba.

W ten sposób powstały ubytek II. koła uzupełniony być ma przez przyłączenie do tego koła takiej samej ilości wyborców III. koła jaka II. kołu ubyła począwszy od najwyżej opodatkowanych.

Ilość radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających.

§. 15.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w nim głosujących, wybiera *12 radnych i 6 zastępców.*

Lista wyborcza. Reklamacye.

§. 16.

Magistrat obowiązany jest najpóźniej na 3 miesiące przed upływem peryodu wyborczego poczynić przygotowania celem rozpisania wyborów. W tym celu ułoży Magistrat dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców do tego koła należących. t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12) mają być najpóźniej na *sześć* tygodni przed *terminem* wyborów złożone w *Magistracie;* każdemu członkowi gminy służy prawo przeglądania takowych; wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w gminie obwieszczone, z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyi liczyć się mającego od dnia następnego po ogłoszeniu. Komisya złożona *z burmistrza* jako przewodniczącego, i czterech członków przez radę z własnego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygać reklamacye, przed upływem przepisanego terminu wniesione i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki przez nią za stosowne uznane.

Burmistrz zawiadamia reklamujących o uchwałach komisyi, a nadto ogłasza przez obwieszczenie wszystkie poprawki poczynione w listach wyborców, z tym dodatkiem, że od uchwał komisyi przysługuje reklamującym prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej w terminie trzydniowym od dnia doręczenia uchwały, innym zaś wyborcom, na których prawa uchwały komisyi wpływ mają, w trzydniowym terminie od dnia obwieszczenia.

Jeżeli komisya odmówiła żądanego sprostowania listy wyborczej, przysługuje prawo odwołania się tylko temu, który reklamacyę wniósł,

Jeżeli komisya przychyliła się do wniesionej reklamacyi i na żądane sprostowania przyzwoliła, przysługuje prawo odwołania się tylko tym uprawnionym do wyborów, na których prawa wyborcze orzeczenia komisyi wskutek tego wpływają, że dokonano poprawek w kole wyborczem, do którego należą.

Odwołanie przeciw uchwałom komisyi reklamacyjnej wnoszone być mają w terminie powyżej oznaczonym do politycznej władzy powiatowej za pośrednictwem komisyi która ma przedłożyć je niezwłocznie *pomienionej władzy.* Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnienie politycznej władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Jeżeliby komisya reklamacyjna w przeciągu trzech dni reklamacyi nie załatwiła, obowiązany jest Magistrat przedłożyć reklamacye politycznej władzy powiatowej do bezpośredniego załatwienia.

Obwieszczenie terminu wyborów. *Karty legitymacyjne.*

§. 17.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, *burmistrz* obwieści termin ich rozpoczęcia z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tem polityczną władzę powiatową.

Każde koło wyborcze wybiera w osobnym dniu, względnie w osobnych dniach a to najpierw trzecie, następnie drugie a w końcu pierwsze.

Pomiędzy głosowaniem w każdem kole wyborczem winien być taki odstęp czasu pozostawiony, ażeby wśród niego mogło nastąpić obliczenie głosów, co do koła, które już głosowało i rezultat głosowania następnym kołom do wiadomości podany.

Do głosowania w jednym dniu może być powołanych tylko 800 wyborców w porządku listy, jeżeli przeto koło liczy więcej jak 800 wyborców musi być dla wyborów tego koła wyznaczoną odpowiednia ilość dni.

Po ogłoszeniu wyborów rozesłane zostaną za potwierdzeniem odbioru wyborcom karty legitymacyjne które przy głosowaniu komisyi wyborczej okazane być winny, a karta legitymacyjna zawierać musi oznaczenie osoby, miejsca wyboru, dnia i godziny.

Czuwanie władzy politycznej.

§. 18.

Polityczna władza powiatowa winna czuwać nad tem, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześnie tak, aby z upływem peryodu wyborczego nowa reprezentacya *miejska* mogła działalność swoją rozpocząć.

ROZDZIAŁ III.

O przedsiębraniu wyborów.

Komisya wyborcza.

§. 19.

Wyborami kieruje komisya wyborcza, złożona z *burmistrza lub jego zastępcy lub jednego z asesorów jako przewodniczącego* i z czterech do tego przez *przewodniczącego* powołanych wyborców, posiadających warunki obieralności.

Polityczna władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem ustawy i utrzymania spokoju i porządku.

Jawność. Zagajenie wyborów.

§. 20.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania przewodniczący komisyi wyborczej wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności, objęte w §§. 9, 10 i 11, niniejszej ordynacyi, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów i wezwie wyborców aby według własnego przekonania, niezawiśle od wszelkich pobocznych względów i tak głosowali jak tego według ich sumiennego zdania dobro gminy wymaga

Głosowanie.

§. 21.

W każdem kole wyborczem głosują najpierw ci członkowie komisyi wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tem kole. Potem jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować i ma w tym celu zgłosić się do komisyi wyborczej.

Każdy wyborca może obierać z całego grona obieralnych członków gminy bez względu na to, do którego koła należą

Głosowanie ustne lub pisemne.

§. 22.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca ustnie głosujący ma wymienić *imiona i* nazwiska osób, które na radnych, i te które na zastępców wybiera w liczbie jednak nie przenoszącej liczby radnych i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno *imiona i* nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać radnymi, a osobno *imiona i* nazwiska osób mających zostać zastępcami w liczbie odpowiedniej.

Gdyby więcej osób w gminie jednego i tego samego imienia i nazwiska używało, winien wyborca dokładnie oznaczyć, którą z nich jako kandydata stawia.

W razie gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał nad potrzebę, natenczas tylko pierwsze z kolei aż do potrzebnej liczby uwzględniane będą.

Zapisywanie głosów.

§. 23.

Przy ustnem głosowaniu, trzymający pióro *członek komisyi* wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienionione przez głosujących nazwiska wpisane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdem następnem tego nazwiska wymienieniem, będzie dodana do niego porządkowa liczba 2. 3 i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w naczyniu, do którego je wyborcy składają.

Zamknięcie głosowania. Obliczenie głosów.

§. 24.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, prezydujący w komisyi wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisya porówna co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy co do głosowania kartkami liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości powstałe z dostrzeżonych może pomyłek i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisyi odczytywać będzie nazwiska na kartkach pisane, drugi zaś każde pierwsze raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdem powtórnem tego samego nazwiska wymienieniem, doda liczbę 2, 3, i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, *którą* prezydujący i członkowie komisyi listę podpiszą *i następnym kołom wyborczym które jeszcze nie głosowały do wiadomości udzielane będą.*

Nadto obowiązaną jest komisya wyborcza prowadzić protokół ze swych czynności. Protokół ten ma być po ukończeniu podpisany przez przewodniczącego i wszystkich członków komisyi.

§. 25.

W każdem kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na radnych, mają być uznani radnymi, ci zaś którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeśli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany radnym lub jego zastępcą, rozstrzyga los.

Również oznaczy komisya przez losowanie, *w jakim porządku mają być powołani na opróżnione posady radnych i zastępców ci*, *którzy przy wyborach równą ilość głosów otrzymali.*

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

§. 26.

Jeżeli wybrany radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmie wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczem po wybranych radnych, lub względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał.

Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nie przyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie *§. 21. ustawy z dnia 13. marca 1889 (Nr. 24. Dz. ust. kraj.) stosuje.*

§. 27.

Wybory uzupełniające dla spraw wyznaniowych chrześcijańskich.

Jeżeli w myśl §. 95. ust. z dnia 13. marca 1889 okaże się potrzeba uzupełnienia Rady miejskiej członkami chrześcijańskimi dla załatwiania spraw dla ludności chrześcijańskiej, wybory te odbywać się będą na zasadach niniejszą ordynacyą wyborczą postanowionych atoli z następującymi zmianami: 1. że sporządzoną zostanie tylko jedna lista wyborcza i na tej liście zamieszczeni zostaną wszyscy wyborcy chrześcijańscy z całej gminy z pominięciem wyborców nie chrześcijan; 2. że wyborcy ci głosować będą razem w jednem wspólnem kole.

Głosy stracone. Obranie zastępcy radnym.

§. 28.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole głosować się mającym przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy podające na wybranego już w innem kole radnego, również głosy przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w innem kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeżeli wybrany już zastępca zostanie przez następnie głosujące koło obrany radnym natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów danych na zastępców. *(§. 25.)*

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

§. 29.

Skoro wybory we wszystkich kołach wyborczych dokonane zostały, komisya odda do przechowania *Magistratowi* listy głosujących wraz z kartkami, jeśli takowe dawano, *i protokół.*

Burmistrz ogłosi w gminie *bezzwłocznie* nazwiska wybranych, i przedłoży spis tych nazwisk politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa winna wybory, które padły na osoby, nie posiadające warunków obieralności (§§. 9. 10. i 11.) w przeciągu 14. dni unieważnić, *z urzędu* jako niezgodne z ustawą zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa *stronie*, *której wybór unieważniony został. Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa niema dalszego odwołania.*

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

§. 30.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach *tudzież zarzuty przeciw obieralności co do których polityczna władza powiatowa w myśl § 29. orzeczenia nie wydała*, mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione *do Magistratu*, który w przeciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnienia.

Jeżeli w przeciągu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeśli wniesione, zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana rada *gminna* przystąpi do wyboru *Magistratu*.

Dział II.

O wyborze *Magistratu.*

Wezwanie do wyboru.

§. 31.

Na wezwanie *burmistrza, zastępcy burmistrza względnie komisarza ustanowionego po rozwiązaniu Rady* zbiorą się członkowie *nowo wybranej względnie uzupełnionej* w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania *Magistratu.*

Wezwanie to nastąpić winno do 8 dni po prawomocności wyborów Rady i winno być wszystkim członkom Rady doręczone.

Jeżeliby burmistrz względnie zastępca członków Rady w oznaczonym terminie nie zwołał zwołuje je ich polityczna władza powiatowa.

Członkowie rady, którzy się albo wcale nie stawią, albo przed ukończeniem wyboru oddalą, nie usprawiedliwiwszy dostatecznie swej nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą rada może aż do wysokości 20 zł. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu tej kary służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

Zawiadomienie politycznej władzy powiatowej.

§. 32.

Naczelnik politycznej władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesłać swego delegowanego

Zwołujący posiedzenie winien przeto wcześnie zawiadomić naczelnika tej władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 33.

Zwołujący nowo wybraną względnie uzupełniającą Radę (§. 31) przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

Obieralność i wyjątki.

§. 34.

Tylko *członek* Rady *miejskiej* może być obrany członkiem *Magistratu.*

Nie może być jednak obranym:

1. kto nie jest w gminie stale zamieszkałym;

2. kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu Państwa, kraju, zakładów lub funduszów publicznych;

3. kto z obranym już członkiem *Magistratu* jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub spowinowaconym;

4. duchowny jakiegokolwiek wyznania i nauczyciel szkoły miejscowej

Jeżeliby na dwukrotne zawezwanie przewodniczącego nie zebrał się komplet $^3/_4$ Rady nastąpi wybór przy zwykłym komplecie bezwzględną większością głosów obecnych.

5. Kto jest członkiem Wydziału powiatowego lub tegoż zastępcą.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

§. 35.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków rady i bezwzględna większość głosów obecnych.

Jeżeliby na dwukrotne zawezwanie przewodniczącego nie zebrał się komplet $^3/_4$ Rady nastąpi wybór przy zwykłym komplecie bezwzględną większością głosów obecnych.

Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie, czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 23. 24.

Wybór *burmistrza.*

§. 36.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór *burmistrza.* Jeśli przy pierwszem głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeśli przy powtórnem głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągniętą, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnem głosowaniu otrzymali największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos przy trzeciem głosowaniu, dany za członkiem do wyboru nie przedstawionym jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

Wybór *członków Magistratu.*

§. 37.

Skoro *burmistrz* wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków *magistratu.* Głosowanie na każdego członka *Magistratu* odbywa się osobno w sposób przepisany. §. 36.

Wybór nieważny.

§. 38.

Jeśli członkiem *Magistratu* obrany został taki członek Rady, który według §. 34. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

Wybór przewodniczącego do spraw specyalnych ludności chrześcijańskiej.

§. 39.

Jeżeli burmistrzem wybrany został nie chrześcijanin, natenczas chrześcijańska część Rady miejskiej uzupełniona w danym razie członkami chrześcijańskimi dodatkowo wybranymi (§. 95. Ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. z r. 1889) zwołana przez najstarszego wiekiem członka swego przystąpi do wyboru ze swego grona przewodniczącego dla spraw specyalnych ludności chrześcijańskiej.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomienie władz.

§. 40.

Rezultat wyboru *Magistratu* ma być zapisany w księdze uchwał, i tamże podpisami przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej władzy powiatowej, jakoteż Wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany. *Oprócz tego złoży burmistrz sprawozdanie Wydziałowi krajowemu o przeprowadzonych wyborach tak Rady jak i Magistratu.*

Wybory uzupełniające.

§. 41.

Przepisy objęte §§. 31—38 mają być zastosowane do wyborów, przedsiębranych w ciągu peryodu wyborczego w skutek opróżnienia posady *burmistrza* lub innego członka *Magistratu*, *jakoteż przy wyborach uzupełniających (§. 12. Ust. z dnia 13. marca 1889).*

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 17.622/1893.

Protokół

posiedzenia ankiety zwołanej do projektu ordynacyi wyborczej dla 30 miast, odbytego dnia 30. czerwca 1891. w sali posiedzeń Rady Wydziału krajowego.

Obecni:

Przewodniczący: JWP. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego.
Członkowie: JWP. Teofil Mandyczewski, c. k. Radca Namiestnictwa.
JWP. Kazimierz Laskowski, c. k. Radca Namiestnictwa.

Członkowie: Wny Dr. Filip Fruchtman, poseł na Sejm krajowy.
Wny Józef Michalczewski, Radca Wydziału krajowego.
Wny Tadeusz Pilat, poseł na Sejm krajowy, profesor uniwersytetu.
Dr. Franciszek Piekosiński, p. o. Radcy Wydziału krajowego — prowadzący pióro.

Przewodniczący zagaja posiedzenie i przypomina, że ankieta na poprzedniem swojem posiedzeniu z dnia 26. września 1889. doprowadziła dyskusyą nad projektem ordynacyi wyborczoj dla 30 miast do §. B. stanowiącego podział wyborców na koła wyborcze i odroczyła się do chwili, skoro biuro statystyczne dostarczy jej materyałów z ostatnich wyborów do ocenienia który z przedstawionych ankiecie przez członków jej sześciu projektów utworzenia kół wyborczych, okaże się najpraktyczniejszym. Materyały te co do 10 miast zostały już przez biuro statystyczne dostarczone, więc ankieta została ponownie sproszoną.

Radca Michalczewski jest zdania, że dostarczony przez biuro statystyczne materyał z 10 miast tylko, nie jest dostatecznym do wytworzenia sobie zupełnie pewnego zdania, jaki podział na koła wyborcze byłby najodpowiedniejszy, wnosi przeto, aby zestawić jeszcze obliczenia statystyczne także co do resztujących 20 miast lub przynajmniej co do 10 i do tego czasu odroczyć ankietę.

Radca Mandyczewski uważa dostarczone przez biuro statystyczne materyał za zupełnie dostateczny do przeprowadzenia dyskusyi, nie spodziewa się, iżby dalszy materyał zmienił ten obraz, jaki się z obecnego materyału okazuje. Nie widzi przeto powodu do odraczania ankiety.

Prof. Pilat prosi o przeprowadzenie dyskusyi na podstawie materyału już przedłożonego choćby nawet nie miało przyjść do decyzyi; dyskusya bowiem może mu dostarczyć wskazówek pożądanych do dalszego opracowania materyału.

Poseł Fruchtmann jest za zatrzymaniem trzech kół, z tą tylko poprawką, iżby do drugiego koła przenieść inteligencyą głosującą obecnie w trzeciem kole. Druga alternatywa byłaby, znieść w ogóle koła, ale byłoby to niebezpiecznem dać taką przewagę tej masie wyborców, która obecnie w trzeciem kole głosuje.

Radca Mandyczewski wnosi, aby wyborców podzielić wedle podziałku na dwa koła a do koła pierwszego przyłączyć nadto wszelką inteligencyą, tak tę która już obecnie w pierwszem kole głosuje jak i głosującą w kole trzeciem.

Prof. Pilat wnosi, aby podatek opłacany przez tych, którzy głosują z osobistego przymiotu nie był liczony, nie powinien on bowiem głosujących na zasadzie podatku spychać z wyższych do niższych klas wyborczych. Przeciw podziałowi na dwa koła zarzuca iż podział taki za mało uwzględnia liczbę głosujących wyborców i wnosi żeby przy podziale na dwa koła wedle podatku każde koło podzielić jeszcze na dwa oddziały wedle liczby wyborców.

Radca Michalczewski proponuje podział na trzy koła, a to w ten sposób, iżby do pierwszego koła weszła inteligencya oraz ci, którzy płacą podatku wyżej 100 zł. w. a. resztę zaś wyborców podzielić po połowie na dwa koła: drugie i trzecie.

Przewodniczący: dodaje, iżby przy wyborcach z mocy przymiotu osobistego podatek przez nich opłacany wtedy tylko był liczony, jeśli podatek zalicza ich do tej samej klasy wyborczej co przymiot osobisty.

Podziałowi na dwa koła jest przeciwnym:

Poseł Fruchtman nie chciałby wyborców z osobistej kwalifikacyi odosobnić i zamknąć w odzielnem kole.

Radca Laskowski oświadczyłby się za podziałem na dwa koła wedle wniosku Radcy Mandyczewskiego, tylko go razi dysproporcya cyfry pomiędzy wyborcami pierwszego, a drugiego koła; jest więc za podziałem na trzy koła, z których do pierwszego wstawia tylko inteligencyą z opuszczeniem najwyżej opodatkowanych, zaś resztę wyborców dzieli na dwa koła równe co do liczby wyborców, a w porządku wysokością opłacanych podatków wskazanym.

Prof. Pilat jest za zatrzymaniem opłacających podatek wyższy nad zł. 100 w kole pierwszem i za przyniesieniem tych którzy głosują z mocy osobistej kwalifikacyi w kole trzeciem do koła pierwszego.

Poseł Fruchtmann jest zdania,, iż możnaby kwestyę podziału na koła dla 30 miast załatwić w ten sposób, iżby uchwalić tylko ogólne zasady czyli ramy tego podziału, zaś uchwalenie szczegółów w ramach tych za zatwierdzeniem przez Wydział krajowy pozostawić miastom.

Prof. Pilat wyjaśnia, że każda zasada da w każdem poszczególnem miescie odmienne rezultaty.

Na tem dyskusya została zamkniętą i nastąpiło głosowanie, przy którym większością głosów przyjęto podział na trzy koła:

1. koło obejmie inteligencyą oraz głosujących obecnie w 3. kole z mocy osobistej kwalifikacyi.

2. i 3. koło obejmie resztę wyborców podzielonych na dwa równe koła wedle liczby wyborców, a w porządku wskazanym wysokością opłacanego podatku.

Na tem posiedzenie zamknięto z tem, iż następne posiedzenie odbędzie się, jak skoro biuro statystyczne dostarczy materyału przynajmniej co do dalszych jeszcze 20 miast. — Przewodniczący: Wereszczyński w. r., prowadzący pióro Dr. Piekosiński mp.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 17.622/1893.

Protokół

posiedzenia ankiety zwołanej do projektu ordynacyi wyborczej dla 30 miast odbytego dnia 27. marca 1893. w biurze Szefa Departamentu I. Wydziału kraj.

Obecni:

Przewodniczączy: JWP. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego.
Członkowie: JWP. Włodzimier hr. Łoś, c. k. Radca Dworu.
JWP. Teofil Mandyczewski, em. c. k. Radca Namiestnictwa.
WP. Dr. Filip Fruchtman, poseł na Sejm krajowy.
WP. Juliusz Prokopczyc, c. k. starosta.
WP. Dr. Tadeusz Pilat, c. k. prof. i poseł.
WP. Józef Michalczewski, radca Wydz. kraj.,
WP. Eugeniusz Pierożyński, sekret. Wydz. kraj.,
Wacław Kwiatkowski, koncypista Wydz. kraj. prowadzący pióro.

Przewodniczący: — zagaja posiedzenie i proponuje, aby wobec nowgo składu ankiety rozpocząć obrady nad wygotowanym przez Wydział krajowy projektem od §, 1. jakkolwiek poprzednia ankieta przedyskutowała już i uchwaliła początkowych 12. paragrafów.

Radca Michalczewski: przeczytuje §. 1. i następne projekta Wydziału krajowego ze zmianami przez ankietę poprzednią uchwalonemi.

C. k. Radca Dworu hr. Łoś proponuje zatrzymanie tekstu dawniejszego ustawy w ustępie f) §. 1.

C. k. Starosta Prokopczyc — jest zdania że należałoby wciągać w jeden ustęp punkta c) i f) §. 1 i wyeliminować zupełnie „strony wojskowe bez tytułu oficerskiego“, którym trudno przyznać prawo wybierania z tytułu osobistej kwalifikacyi i proponuje następujący tekst:

„oficerowie siły zbrojnej, jeżeli są na pensyi lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego tudzież urzędnicy wojskowi na pensyi“.

Po dłuższej dyskusyi ankieta nie przychyliła się do tego wniosku, i uchwaliła ustępy e) i f) wedle stylizacyi ordynacyi wyborczej z r. 1866.

C. k. Radca Dworu hr. Łoś powraca jeszcze do punktu d) i proponuje aby słowo „wysłużeni“ zastąpić słowem „pensyonowani“.

Uchwalono.

Radca Michalczewski przemawia za zatrzymaniem prawa wybierania dla redaktorów w ustępie g) §. 1. i przyznaniem tegoż prawa także kandydatom notaryalnym i inżynierom.

Poseł Dr. Fruchtman sprzeciwia się wnioskowi Radcy Michalczewskiego co do przyznania prawa głosowania redaktorom odpowiedzialnym, gdyż ci, którzy figurują jako odpowiedzialni redaktorowie nie zawsze są kierownikami pism, zgadza się jednak z drugim wnioskiem, tembardziej, że już ustawą krajową z r. 1890 przyznane zostało kandydatom notaryalnym i technikom prawo wyboru do Sejmu.

Uchwalono ustęp g) z przyznaniem prawa wybierania technikom i kandydatom notaryalnym stosownie do ust. z d. 30. stycznia 1890. D. u. kr. Nr. 22.

Przewodniczący. Na wniosek przewodniczącego uchwalono dodać w §. 1 h) do tekstu „znajdujących się w gminie szkół“ słowo „publicznych“.

Poseł Dr. Fruchtmann podnosi co do ustępu 4. §. 1. przyznającego prawo głosowania państwu, krajowi itd., że wedle dzisiejszych postanowień głosuje właściwie tylko podatek a nie indywiduum, podczas gdy prawa polityczne przysługiwać winny tylko obywatelom

państwa, którzy są osobnikami i stawia formalny wniosek, aby przed uchwaleniem tego ustępu przyjąć zasadę, „że głosować może tylko obywatel kraju“ — w obec czego odpaść by musiał ustęp 4.

Radca Michalczewski nie zgadza się z wnioskiem Dr. Fruchtmana, nie chcąc pozbywać się głosów inteligencyi, której i tak nie dużo jest w miastach tych.

C. k. Radca Dworu hr. Łoś oświadcza, że zgodziłby się na wniosek posła Dr. Fruchtmanna, gdyby ta zasada została zastosowaną nie tylko do 30 miast lecz równocześnie także do wszystkich gmin w kraju niemniej też znalazła pomieszczenie w ordynacyi wyborczej do Sejmu, jak długo jednak zasada ta do całego systemu wyborczego przyjętą nie jest — oświadcza się za dotychczasowym tekstem ustawy.

Poseł Dr. Fruchtmann oznajmia, że stawiał swój wniosek tylko w celach utilitarnych i jest zdania, że w razie uchwalenia tej zasady inteligencya zyska tylko na tem i uprasza, by wniosek jego był w protokole umieszczony,

Przewodniczący podnosi jeszcze zapatrywanie posła Dr Fruchtmana, aby gminom przyznać prawo głosowania, tylko nie przy wyborach własnej reprezentacyi.

Uchwalono pozostawić ustęp 4. §. 1. i dodatek:

„Gmina jako taka nie ma prawa głosowania przy wyborze własnej reprezentacyi.

§. 2.

W §. 2. uchwalono na wniosek c. k. starosty Prokopczyca i po przemówieniu c. k. radcy dworu hr. Łosia dodać w ustępie 1 po słowie „służbie“ słowo „czynnej“ i wykreślić z ostatniego ustępu słowa „z wyjątkiem jednak rezerwistów niepowołanych“.

§. 3.

C. k. starosta Prokopczyc wnosi, aby w §. 3. art. 2. wykreślić słowa z powodu przestępstwa kradzieży oszustwa, sprzeniewierzenia lub udziału w jednem z tych przestępstw“, gdyż w przestępstwach Sąd nie przeprowadza śledztwa a dalej proponuje, aby umieścić w tym ustępie, że wykluczeni zostają ci, którzy z powodu zbrodni pozostają prawomocnie pod śledztwem uchwalono zgodnie z wnioskiem.

§. 4.

C. k. starosta Prokopczyc wnosi, aby ze względów praktycznych ustęp 2. §. 4. opiewał tylko: „niewiasty głosują przez pełnomocników“ a opuścić zupełnie postanowienie, że mąż może głosować za żonę. Zdarza się bowiem często, że żydzi, którzy żyją w małżeństwie rytualnem głosują za swe żony, a głosy takie w razie wniesionego protestu muszą być unieważniane,co niejednokrotnie opóźnia lub nawet powoduje unieważnienie wyborów.

Po przeprowadzonej dyskusyi a mianowicie po przemówieniach przewodniczącego i c. k. radcy dworu hr. Łosia ankieta do tego wniosku nie przychyliła się

C. k. starosta Prokopczyc stawia dalej wniosek, aby wykreślić zupełnie ustęp 3. projektu, postanawiający że przełożone klasztorów żeńskich głosują przez umocowanych zastępców, połączyć zaś ustępy 4. i 5. projektu w jeden, następnie wykreślić w ustępie 5. słowa „przez ustanowionego przez siebie rządcę lub zawiadowcę“, a posiadaczom realności lub przedsiębiorstwom zarobkowym pozwolić tylko głosować przez pełnomocników, a w końcu przyznać także prawo głosowania przez pełnomocników obywatelom honorowym w innej gminie osiedlonym.

Poseł Fruchtman jest przeciwny w zasadzie wszelkim głosowaniom przez pełnomocników i jest zatem aby wszelkie pełnomocnictwa uchylić, ponieważ byłoby to jednak postępowaniem zbyt radykalnem oświadcza się przeciw dalszemu przyznawaniu prawa głosowania przez pełnomocników.

Uchwalono wykreślić ustęp 3. połączyć oba ustępy 4. i 5 wedle wniosku, natomiast nie przyznano prawo głosowania niezamieszkałym w gminie obywatelom honorowym przez pełnomocników.

W § 5. uchwalono dodać po słowie kraj. „powiaty i gminy“.

§. 6. projektu przyjęto bez zmiany §. 7. po przeprowadzonej dyskusyi uchwalono pozostawić w dawnej objętości i wykreślić dodane w projekcie 4 ostatnie ustępy.

W §. 8. projektu zmieniono stylistycznie ostatni ustęp w ten sposób, iż takowy opiewać ma:

Prawny zastępca może zastępować i kilka osób jego zastępstwu podlegających.

§. 9. przyjęto według projektu ze zmianą stylistyczną a mianowicie zamiast „członkiem Rady“ radnym zamiast zastępcą członka, „zastępcą radnego“.

W §. 10. ust. 1. uchwalono zatrzymać tekst ustawy z r. 1866.

§. 11. uchwalono wedle tekstu projektu z wykreśleniem tylko słowa „z powodu zbrodni ze względu na §. 3.

§. 12. uchwalono po dłuższej dyskusyi wedle brzmienia projektu i uchwalono tylko uzupełnić co do sposobu rozstrzygania wniesionych reklamacyi.

Na tem posiedzenie o godzinie 8. wieczór zamknięto z tem, że następne odbyć się ma w dniu 28. marca b. r. o godzinie $^1/_2$12 przed południem.

2. Posiedzenie

ankiety w dniu 28. marca b. r. o godz. $^1/_2$12-tej przed południem.

Przewodniczący otwiera dyskusyę co do § 13. i proponuje, aby przedewszystkiem przeprowadzić ogólną dyskusyę nad zmianami, jakie w postanowieniach tego paragrafu uczynić by należało.

Radca Mandyczewski ponawia swój wniosek, postawiony na posiedzeniu ankiety w r. 1891 i wnosi, iżby zaprowadzić 2 koła wyborcze, t. j. podzielić wyborców wedle podatku na dwa koła a do koła 1-go przydzielić nadto całą inteligencyę, tak tę, która już obecnie w pierwszem kole głosuje jak i głosującą w kole trzeciem Mowca podnosi na podstawie dokonanych obliczeń, że podział taki zapewniłby w I. kole przewagę żywiołom inteligentnym i o dobro gminy dbałym.

Radca Michalczewski reasumuje całą dyskusyę przeprowadzoną w tym przedmiocie przez poprzednią ankietę i zwraca uwagę na ujemne strony dotychczas obowiązującej ordynacyi wyborczej i na brak wszelkiej proporcyi pomiędzy 2-giem a 3-cim kołem.

Na kilkudziesięciu wyborców 2-go koła przypada kilkaset albo nawet kilka tysięcy wyborców trzeciego koła, a drugie koło nie reprezentuje wcale tych zasobów inteligencyi co 1-e koło, od którego w wielu miastach jest nawet mniejsze.

Ankieta poprzednia zastanawiała się nad tem przez kilka posiedzeń i członkowie ankiety przedstawili cały szereg wniosków, ażeby dotychczasowe złe naprawić; wnioski te jednak nie mogły się utrzymać w obec wyniku badań, dokonanych przez biuro statystyczne.

W obec powyższego stanu rzeczy nie widzi mowca innego wyjścia jak zniesienie 3 kół, a ustanowienie tylko jednego koła, a to z tego powodu, ponieważ jedno koło odpowiada najwięcej słuszności i interesom ludności chrześcijańskiej, dla której dotychczasowa ordynacya nie jest — jego zdaniem sprawiedliwą

Mowca nie obawia się tego, ażeby ciemne masy zapanowały w miastach, przytacza jako przykład wybory we Lwowie, które przeciętnie dobrze wypadają a nadto fakt, że wybory w III kole w miastach wypadają prawie wszędzie dobrze i z tego koła wychodzą burmistrze i inne wybitniejsze osobistości.

C. k. Star. Prokopczyc stawia wniosek, aby zatrzymać 3 koła, a zmienić dotychczasowy podział w ten sposób, iżby inteligencyę głosującą w kole trzeciem przyłączyć do koła 2-ego.

Pos. Dr. Fruchtman zwraca się przedewszystkiem do wniosku radcy Michalczewskiego, jako najdalej idącego a zdaniem jego najważniejszego. Przyjęcie tego wniosku jest jednak równocześnie przyjęciem zasady powszechnego głosowania. Jakkolwiek mowca widzi w tem wniosku wiele dobrego, jest jednak przeciwny temuż, gdyż obecne stosunki nie pozwalają jeszcze na zaprowadzenie powszechnego głosowania-

Następnie przedstawia mowca na podstawie własnego długoletniego doświadczenia sposoby, w jakie się obecnie wybory odbywają; przyznaje że z koła 3-go wychodzą przeważnie osobistości wybitniejsze zdaniem jego, jest to jednak tylko manewr wyborczy, gdyż chociaż wybierani bywają w tym kole inteligentne osoby, jak urzędnicy, adwokaci i t. d., lecz osoby te z rozmaitych powodów nie przychodząc na posiedzenia rady dopuszczają, że radni wybrani z koła 2-go, którzy znów solidarnie głosują i pilnie na posiedzenia uczęszczają, mają przewagę w radzie.

Wie o tem dobrze, że dzisiejszy podział na 3 koła jest niesprawiedliwym, gdyż tak 1-e jak i 2-e koło, chociaż ma bardzo mało wyborców, wybiera tyle radnych co i 3-e koło, jakkolwiek to ostatnie składa się z bardzo znacznej ilości wyborców, nie uważa jednak iżby podział na 2 lub 4 koła usunął tę niesprawiedliwość.

Mowca jest zdania, że na razie nie pozostaje nic innego jak trzymać się 3 koła a zaprowadzić tylko pewne zmiany w podziale, reformę w tym kierunku uważa mowca za konieczną.

Zdaniem jego oprócz przeniesienia inteligencyi z III koła do II, należałoby kombinować podatek z liczbą wyborców a mianowicie ustanowić pewną liczbę wyborców w każdem kole. W każdem kole wyborczem wynosiłaby n. p. najmniejsza liczba wyborców $^1/_6$ części ogólnej sumy wyborców, gdyby zaś w któremkolwiek kole nie było wymaganej liczby, należa-

łoby przesunąć brakującą z następnego koła. Do tej $^1/_6$ części wliczałoby się tak w I-em jak i II-giem kole inteligencyę, która bez względu na opłacane podatki w tych kołach głosować by miała.

Podnosi dalej, że w ordynacyi wyborczej pruskiej przyjęty został nowy podział podatków, postanowiono bowiem, że do I-go koła należą ci, którzy opłacają pierwszych $^5/_{12}$ części ogólnej sumy podatków, do II-go ci, którzy opłacają dalsze $^4/_{12}$ części a do III-go ci, którzy opłacają resztę $^3/_{12}$ części podatów.

Reforma zatem podziału dałaby się przeprowadzić w dwojaki sposób:

1) albo stanowić kombinacyę podatków z liczbą wyborców i oznaczyć minimalną ilość wyborców, przy czem do II-go koła przeszłaby inteligencya z III-go koła, — lub

2) wyznaczyć dla I-go koła większą sumę podatku, mniejszą dla II-go koła a najmniejszą dla III-go koła.

C k. Radca dw. hr. Łoś przeciwny jest wnioskowi p. radcy Michalczewskiego tak ze względu na postanowienia art. XI. ustawy zasadniczej z 5 marca 1862, w obec którego to postanowienia i c. k. Rząd bez wątpienia sprzeciwiłby się podobnej zmianie jak niemniej z własnego przekonania, gdyż przy głosowaniu w jednem kole dzisiejsze 3 koło byłoby w przewadze. Mowca nie może również oświadczyć się za podziałem na dwa koła wyborcze natomiast przychyla się do wniosku p. starosty Prokopczyca.

Co do wniosku posła Dr. Fruchtmana podnosi, że wniosek ten może w zasadzie byłby dobry, nie mając jednak żadnych dat, jaki w takim wypadku byłby wynik głosowania nie może na razie oswiadczyć się za tym wnioskiem

Radca Michalczewski uprasza o zanotowanie wniosku swego w protokole a będąc przekonanym, że wniosek jego w obec powyższego stanu rzeczy nie przejdzie, oświadcza się za wnioskiem p. starosty Prokopczyca, jakkolwiek ma tę ujemną stronę, że nie wypełni jeszcze tej przepaści, jaka zachodzi między ilością wyborców II i III koła.

Poseł Dr. Fruchtman ponawia następnie swój wniosek, postawiony podczas ankiety w r. 1891, wedle którego możnaby kwestyę podziału kół wyborczych załatwić jeszcze w ten sposób, iżby uchwalić tylko ogólne zasady czyli ramy tego podziału, uchwalenie zaś szczegółów w ramach tych pozostawić miastom za zatwierdzeniem przez Wydział krajowy.

Prof. Dr. Pilat sprzeciwia się temu wnioskowi z rozmaitych powodów. Między innemi podnosi, że partya chwilowo u steru stojąca mogłaby ułożyć bardzo niepomyslny podział a niejednokrotnie mogłoby przyjść na tym punkcie do takich sporów, iż nigdy może nieuchwalono by szczegółów co do podziału kół wyborczych. Mowca oświadcza dalej, że byłby za wyborami w jednem kole wyborczem, obawia się jednak wyborów III-go koła, podział zaś na dwa koła wyborcze ma także wiele za sobą, lecz również i tu jest obawa, by żywioł inteligentny nie pozostał w mniejszości w niektórych miastach.

Przewodniczący wypowiada swe zapatrywania na obecne obowiązującą ordynacyę wyborczą w szczególności co do podziału na koła, omawia wnioski w toku dyskusyi postawione, a w końcu po przemówieniach p. radcy Michalczewskiego i p. prof. Dr. Pilata zarządza głosowanie.

Przy głosowaniu utrzymał się wniosek p. starosty Prokopczyca t. j. podział na 3 koła wyborcze z tą tylko zmianą, ze do 2 koła przydzieloną być ma inteligencya z koła 3. Zarazem uchwalono że technicy i kandydaci notaryalni którym ankieta przyznała prawo wybierania, zaliczani być mają do wyborców koła 2.

§. 13. przyjęto bez zmiany,

Przewodniczący wnosi aby w §. 14. projektu dodać postanowienie, że urzędnicy kraju, powiatu, gminy, zakładów i funduszów publicznych należą tylko wtedy do koła I. wyborczego, jeżeli ich stała płaca wynosi tyle, ile płaca urzędników państwowych IX. rangi w przeciwnym razie do koła II. Wniosek powyższy uchwalono.

Na wniosek p. starosty Prokopczyca zgodzono się wykreślić ostatni ustęp §. 14. w myśl którego wolno by było wyborcy, który posiada tytuły do kilku kół wyborczych, żądać w drodze reklamacyi przeniesienia siebie do innego koła.

Na tem posiedzenie zamknięto o godzinie 8. wieczór.

3. Posiedzenie

ankiety w dniu 30. czerwca 1893 o godzinie $^1/_2$10 przed południem.

Poseł Dr. Fruchtman zwraca się jeszcze do postanowień §. 12. 13. i 14. a odczytawszy odnośne postanowienia ordynacyi wyborczej dla Austryi niższej, i podnosi, że już obecnie w niektórych miastach posiada I. koło bardzo małą ilość wyborbów, pomiędzy którymi jest kilku zaledwie z tytułu opłacanego podatku (Gorlice, Krosno) a ponieważ zdarzyćby

się mogło że większy jakiś przemysłowiec opłacający bardzo znaczny podatek, zepchnął by innych wyborców z tytułu podatkowego do II. koła, wobec czego koło II. stracić by mogło wielu wyborców niższy podatek opłacających — proponuje przyjąć do niniejszej ustawy następujące postanowienia:

1. Jeżęli w I. kole nie ma podwójnej ilości wyborców od wybieranych przez to koło radnych zastępców zatem 36 wyborców w takim razie należy z II. koła przydzielić taką ilość wyborców z tytułu podatkowego ile do uzupełnienia liczby 36 brakuje.

2 pozostałą sumę podatków (po odciągnięciu podatku opłacanego przez 36 wyborców I. Koła) podzielić na 2 równe części i wedle tego podziału utworzyć 2 dalsze koła wyborcze.

Prof. Dr. Pilat zgadza się z wnioskiem ad 1. wobec jednak różnych zdań co do, wniosku 2-go proponuje, iżby nie dzielić pozostały podatek na 2 równe części lecz tylko z III. koła przydzielić do II. koła tyle wyborców, ile z koła II. przeszło do I.

Przy głosowaniu utrzymał się 1. wniosek posła Dr. Fruchtmana tudzież wniosek prof Dr. Pilata.

§ 15 projektu przyjęto bez zmiany.

Pos. Dr. Fruchtman stawia do §. 16. następujące wnioski:

1. aby ułożeniem list wyborczych zajmywał się Magistrat a nie burmistrz;

2. aby termin do wyłożenia list ściśle został określony a mianowicie, aby wyłożenie ich przez Magistrat następowało na 3 miesiące przed końcem peryodu wyborczego a nie na 6 tygodni przed wyborami

3. aby zatrzymać dotychczasowy 8 dniowy termin do reklamacyi a nie 14-dniowy, jak w projekcie proponowano;

4. aby opuścić postanowienie co do abecadłowego układania list wyborczych;

5. aby komisya reklamacyjna obowiązaną była rozstrzygać reklamacye w przeciągu dni 3 a nie w przeciągu dni 8 jak proponowano;

6 aby postanowić rygor, że władza polityczna ma rozstrzygnąć wniesione reklamacye, jeżeli komisya w przeciągu dni 3, obowiązkowi temu zadość nie uczyni a to celem zapobieżenia możności przewlekania w ten sposób wyborów;

7. aby co do rozstrzygania reklamacyi względnie prawa wnoszenia rekursów przeciw uchwałom komisyi przyjąć odmienne a lepsze postanowienia §. 24. ordynacyi wyborczej dla niższej Austryi, postanawiającej że prawo rekursu przeciw orzeczeniom komisyi reklamacyjnej przysługuje nie tylko reklamacyjnym lecz także innym wyborcom i nie tylko przeciw odmownej uchmale komisyi i że uchwały komisyi reklamacyjnej mają być ogłoszone reklamującym zaś doręczone, a listy napowrót wyłożone.

Po dłuższej dyskusyi w tym przedmiocie przeprowadzonej, w której wszycy członkowie ankiety udział brali uchwalono następujące zmiany co do §. 16:

1. Magistrat obowiązany jest na 3 miesiące przed upływem peryodu wyborczego poczynić przygotowania celem rozpisania wyborów.

2. Magistrat a nie burmistrz obowiązany jest ułożyć listy wyborcze.

3. wyłożenie list nastąpić ma na 6 tygodni przed terminem wyborów

4. reklamacye wnoszone być mogą tak jak dotychczas w terminie 8-mio dniowym, rozpoczynającym się od dnia następnego po ogłoszeniu wyborów.

5. uchwalono zatrzymać termin trzydniowy do rozstrzygania reklamacyi przez komisyę z tym jednak rygorem, że jeżeli komisya niezałatwi wniesionych reklamacyi do 3-ch dni, winien jest Magistrat przedłożyć wszystkie reklamacye c. k. Starostwu do bezpośredniego rozstrzygnięcia.

6. co do wniosku 7-go w przedmiocie wnoszenia rekursów przeciw uchwałom komisyi reklamacyjnej postanowiono wziąść za podstawę §. 24. ord. wyb. niższo-austryackiej z tem jednak ograniczeniem, że po uskutecznieniu poprawek przez komisyę listy niemają być ponownie wyłożone.

7. uchwalono opuścić wreszcie postanowienie co do abecadłowego układania list wyborczych.

C. k. Star. Prokopczyc wnosi, aby §. 17. zastrzedz, że karty legitymacyjne doręczone być mają za dowodami doręczenia i aby §. 20. dołączyć do §. 17.

Uchwalono §. 17. projektu ze zmianą, że nie na 14 lecz na 8 dni przed wyborami nastąpić ma obwieszczenie o rozpocząć się mających wyborach tudzież dodatek że karty legitymacyjne mają być doręczane wyborcom za dowodami doręczenia. Wreszcie postanowiono §. 20. przyłączyć częściowo a w szczególności co do porządku w głosowaniu i terminach wyborów do §. 17. resztę do §. 22.

§. 18. projektu przyjęto bez zmiany.

Poseł Dr. Fruchtman podnosi do §. 19 czy nie byłoby wskazanem zezwolić na utworzenie większej ilości komisyi, w razie, jeżeliby w któremkolwiek kole jest znaczniejsza liczba wyborców.

Po przeprowadzonej w tym kierunku dyskusyi uchwalono pozostawić tekst tego §. wedle projektu z tą zmianą, że dla każdego koła wyborczego ma być osobny dzień wyznaczony a jeżeli w którem kole jest więcej jak 800 wyborców musi być wyznaczonych dla wyborców z tego koła tyle dni, ile wypada z podziału ogólnej liczby wyborców tudzież zmieniono stylizacyę pierwszego zdania a mianowcie zamiast zdania: „Przy wyborach przewodniczy komisya“ na „Wyborami kieruje komisya.“

Do §. 22. projektu przyłączono ostatni ustęp.

§. 22 i 23 projektu uchwalono bez zmian.

§. 24 projektu uchwalono bez zmian z dodatkiem słów „członek komisyi“ po słowach „trzymający pióro“.

C. k. Star. Prokopczyc — przy §. 25. zwraca uwagę, że nie ma nigdzie mowy o protokole komisyi, który przy wyborach powinien być prowadzony, gdyż komisya wyborcza nie jedną wątpliwą rozstrzyga kwestyę, a uchwały jej powinny być zapisywane.

Uchwalono zgodnie z wnioskiem dodać do §. 25. lub w innem miejscu postanowienia o prowadzeniu protokołu.

Radca Mandyczewski — odnośnie do §, 26. oświadcza się przeciw proponowanemu w projekcie postanowieniu o potrzebie bezwzględnej większości głosów przy wyborach a za większością względną i wnosi, aby zatrzymać dawniejszy tekst z dodatkiem tylko postanowienia, że komisya wyborcza po zamknięciu głosowania obowiązaną jest oznaczyć przez losowanie porządek w jakim wstępować mają po sobie na opróżnione posady radnych lub zastępców — ci, którzy przy głosowaniu po wybranych radnych i zastępcach — równą ilość głosów otrzymali.

Uchwalono §. 26. wedle brzmienia ustawy z r. 1866 z dodatkiem przez p. radcę Mandyczewskiego proponowanym.

Do §. 26. Po przemówieniu posła Fruchtmana, żądającego wyborów uzupełniających c. k. radcy dworu hr. Łosia i sekretarza Pierożyńskiego uchwalono §. 27 w brzmieniu dawnem z dodatkiem, że jeżeli wybrany radny lub zastępca umrze przed ukonstytuowaniem się Rady, ma również nastąpić wstąpienie na opróżnioną posadę.

§. 28. przyjęto wedle projektu ze zmianą, iż zamiast powołanego Art. II. ust. z roku 1868 powołany być ma § 95. ust. z 13. marca 1889.

§. 29 uchwalono bez zmiany.

W ustępie I §. 30. uchwalono wykreślić słowa końcowe „jak i gminie“ natomiast dodać postanowienie, że rekursa przeciw unieważnieniu wyboru, przez c. k. Starostwo „rozstrzyga ostatecznie c. k. Namiestnictwo“ i że władza polityczna winna„ z urzędu“ unieważnić wybory osób, nie posiadających warunków obieralności.

Zamiast projektowanego ustępu 2. przyjęto odnośny ustęp ord. wyb. z r. 1866 z tem dodatkiem, że komisya oddać ma również do przechowania Magistratowi „spisany z wyborów protokół, podpisany przez wszystkich członków komisyi“.

§. 31. uchwalono wedle tekstu ustawy z r. 1866 ze zmianą, że zarzuty mogą być wnoszone nietylko przeciw postępowaniu przy wyborach, także przeciw obieralności, jeżeli c. k. Starostwo nie wydało już w tym względzie orzeczenia po myśli §. 30. tudzież, że zarzuty wnosić należy do Magistratu, a nie na ręce burmistrza.

Do § 32 uchwalono na wniosek posła Dra Fruchtmana przyjąć postanowienie, że burmistrz a nie najstarszy wiekiem zwołać ma nowo wybraną radę celem wyboru Magistratu, tudzież rygor, zawarty w bukowińskiej ordynacyi wyborczej, że jeżeli burmistrz z jakiegokolwiek powodu nie zwoła w oznaczonym czasie nowowybranej Rady, uczynić to ma c. k. władza polityczna

§. 33 przyjęto bez zmiany.

§. 34 bez zmiany.

Pos. Dr. Fruchtman — odnośnie do §. 35 przypomina dawniej już powziętą uchwałę ankiety i komisyi sejmowej, że burmistrz może być wybrany także z poza Rady i wnosi, aby uchwałę tę przyjąć obecnie jako postanowienie do §. 35.

Radca Michalczewski — wnosi, aby ze względów praktycznych uchwalono także wyjątek, że członkowie Wydziału powiatowego nie mogą być równocześnie członkami Magistratu.

Uchwalono zasadę:

1. że burmistrz może być wybranym także z poza Rady, członkowie zaś Magistratu muszą byc wybrani tylko z członków Rady — tudzież

2. wniosek p. radcy Michalczewskiego

Pos. Dr. Fruchtman — proponuje poprawkę do §. 36, aby do ważności wyborów potrzebną była obecność $^{3}/_{4}$ części całej ilości członków rady a nie $^{2}/_{3}$ części w myśl projektu tudzież postanowienie, że jeżeli na dwukrotne wezwanie nie zbierze się wymagana ilość członków rady wybór nastąpić może przy zwykłym komplecie. Uchwalono zgodnie z wnioskiem.

Końcowe §§. 37 do 42 uchwalono wedle projektu z uwagą, iżby poczynione w tych postanowieniach potrzebne zmiany ze względu na ustawę gminną z r. 1889, w myśl której odbywają się co 3 lata wybory uzupełniające i t. d.

We Lwowie dnia 31. marca 1893.

Przewodniczący ankiety:
Dr. J. Wereszczyński.

W. Kwiatkowski,
prowadzący pióro.

L. W. 56.801/1896.

Aleg. 4

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 102. ustawy miejskiej z dnia 13. marca 1889. Dz. ust. kraj. Nr. 24.

Wysoki Sejmie!

Gminy miejskie otrzymawszy samorząd na mocy ustawy krajowej z 12. sierpnia 1866 przyszły wnet do przekonania, że brak im najpotrzebniejszych instytucyi i urządzeń, jeżeli spełnić mają choć w części ciążący na nich obowiązek, szczególnie pod względem oświaty, stosunków zdrowotnych i w ogóle uporządkowania i upiększania miasta. Zabrano się tedy raźnie do pracy, ażeby powetować to, co w okresie przeszło wiekowym zaniedbanem zostało. Okres ten nazwać byśmy mogli śmiało okresem inwestycyjnym, a porównując stan naszych miast z przed 25 laty z obecnym przyznać musimy, że się wiele zrobiło.

Oczywiście, że przeobrażenie to połączone było ze znacznymi kosztami. Używano tedy na ten cel zakładowych kapitałów i zaciągano pożyczki.

Dodać do tego należy, że ciężary własnego poruczonego zakresu działania wzrastały z każdym rokiem, a dosyć jest porównać budżety miast z r. 1867 z budżetami na rok 1896 ażeby się o tej prawdzie przekonać. Następstwem wzrastających ciężarów było, że każde miasto starało się wyzyskać wszelkie możliwe źródła dochodów.

Do tego przybyły kosztowne inwestycye wykonane przez miasta w interesie państwa, względnie kraju, jakoto: koszary i rozliczne budowle na cele wojskowe, budynki na pomieszczenie gimnazyów, sądów obwodowych itd. To są powody, jednak nie wyłączne, że miasta z każdym rokiem więcej się zadłużały, a niektóre z nich doszły już do ostatnich granic obciążenia jakie znieść mogą.

Według dołączonego wykazu wynoszą „zaległości bierne“ w 30. miastach podlegających ustawie z 13. marca 1889 tak jak je powyższe gminy według stanu z r. 1894 i 1895 wykazały 9,943.522 zł. 95 ct. Jakkolwiek stan zadłużenia się miast nie budzi żadnych obaw, albowiem przeważna część inwenstycyi powstałych z zaciągniętych pożyczek przynosi gminom znaczne dochody, które służą i na spłatę zaciągniętych pożyczek, to w każdym razie należy wziąć pod rozwagę, że w wielu gminach są wszelkie możliwe źródła dochodów w zapełności wyzyskane a siła podatkowa jest w naszych miastach w ogólności dość słabą.

Dosyć powiedzieć, że na 30-ci miast podlegających ustawie z 13-go marca 1889, jest zaledwie trzy miast, w których suma rocznych podatków bezpośrednich przenosi lub dochodzi do 100.000 zł. w innych miastach wynoszą podatki bezpośrednie kilkanaście lub kilkadziesiąt tysięcy zł.

Jeżeli przeto nasze miasta postępować mają na drodze pomyślnego rozwoju i jeżeli mają być ochronione od tego, ażeby nie popadły w finansową zawisłość, konieczną jest oględna gospodarka i należyta kontrola, ażeby każdy cent z zakładowych kapitałów i zaciągniętych pożyczek był jak najdokładniej użyty.

Wydział krajowy śledząc z wielką uwagą postęp w rozwoju miast przyszedł do przekonania na podstawie danych faktów, że powodem wzrastania długów w poszczególnych miastach, nie są wszędzie i wyłącznie powody, które powyżej przytoczyliśmy.

Te inne powody wzrastania długów nie dadzą się zgeneralizować, albowiem każde miasto ma swą własną historyę rozwoju.

O ile jednak Wydział krajowy zbadał, jest powodem wzrostu długów w dosyć znacznej ilości wypadków *brak stałego gruntownie obmyślanego i konsekwentnie przeprowadzonego programu inwestycyjnego*. Uchwały inwestycyjne i połączone z tem uchwały zaciągnięcia pożyczek zapadają czasem, że się tak wyrazimy, pod wrażeniem chwili bez poprzednich gruntownych zbadań, bez należycie przygotowanych planów i kosztorysów i ulegają następnie znacznym zmianom, tak że pomiędzy celem dla którego pożyczka, została uchwalona a rachunkiem z użycia pożyczki, okazują się dosyć znaczne różnice i nieraz z pożyczki pokrywane są wydatki, które w normalnym budżecie zupełne pokrycie znaleść były powinny.

Drugim ważnym powodem zadłużania się gmin są *budżety gminne*, w których pozornie uchwalone wydatki znajdują pokrycie, w rzeczywistości jednak z powodu preliminowanych dochodów, które do kasy gminnej nie wpływają zamykają się znacznych nieraz niedoborem.

Rady miejskie, z powodów łatwo zrozumiałych, są bardzo niechętne nakładaniu jakichkolwiek ciężarów na członków gminy, a nieraz i w takim wypadku, gdzie nieznaczny dodatek do podatków, w obecnej chwili nałożony zapobiegłby przyszłym znacznym ciężarom i pożyczkom, które następnie członków gminy przez długie lata obciążają.

Budżety gminne są często optymistycznie układane, tak ażeby się końce zeszły.

Nieraz preliminowane są różne rubryki dochodów, chociaż z góry przewidzieć można, że albo wcale w roku bieżącym nie wpłyną, albo nie w preliminowanej wysokości a wydatki są tak obniżone, że Magistrat potrzeb pokryć nie może.

Jeżeli się doda do tego, że w toku roku zapadają uchwały połączone ze znacznymi wydatkami, nie mającymi już w budżecie pokrycia, powstaje rodzaj bezbudżetowej gospodarki, która się kończy na tem, że z końcem roku nie są popłacone podatki, ekwiwalent, należytości szkolne, raty pożyczek, należytości przedsiębiorców, zaległości mnożą się z roku na rok i kończą się zawsze nową pożyczką.

W końcu zaliczyć musimy do mniej szczęśliwych operacyi „konwersye długów“ w niektórych gminach kilkakrotne w krótkich odstępach czasu powtarzane. Przy takich konwersyach wzrastają bardzo długi, przez wliczanie do pożyczki zaległych rat w kapitale i odsetkach, które w budżetach pokrycie znaleść były winne przez dopożyczanie kapitałów i przez znaczne koszta konwersyi. Nadto poddają się gminy nader uciążliwemu rygorowi, że pożyczka nie może być w okresie 50. letnim, ani wypowiedzianą, ani spłaconą.

Wydział krajowy nie generalizuje bynajmniej przytoczonych faktów, stwierdza jednak, że fakta te oparte są na aktach Wydziału krajowego.

Nadto sprawdził Wydział krajowy, że Rady miejskie były czasem zbyt pochopne do zaciągania pożyczek ze swych własnych zakładowych kapitałów, nawet na pokrycie wydatków, które budżetem winne były być pokryte.

Każda taka uchwała zawierała zazwyczaj solenne zobowiazanie się do *zwrotu* w rocznych ratach. Zwroty te wobec wzrastających wydatków, należą do wyjątków.

Dzisiaj w wielu gminach zakładowe kapitały znikły zupełnie.

Według obowiązującej ustawy miejskiej z dnia 13. marca 1889 powinna być Rada powiatowa regulatorem gospodarki gminnej, zapobiegać pozbywaniu się zakładowego majątku, zaciąganiu nie zupełnie uzasadnionych pożyczek i t. d.

Rady powiatowe jednak nie zawsze i nie zupełnie obowiązek ten spełniają. Nie chcemy stąd robić zarzutu Radom powiatowym.

Jeżeli bowiem Rady powiatowe, nie dość odpornie w tych wypadkach się zachowują, to jest to raczej błędem organizacyi i składu Rad powiatowych. Jak to ogólnie wiadomo wywierają większe miasta przeważny wpływ na ustrój Rady powiatowej, wybierając bardzo znaczną ilość członków Rady powiatowej.

Członkowie Magistratów i Rad miejskich zasiadają w Radach powiatowych w Wydziałach powiatowych, piastują godność w Prezydyum Wydziałów i nieraz stanowią w Wydziale powiatowym większość, a ponieważ w siedzibie Wydziału powiatowego stale zamieszkują, jawią się zawsze na posiedzeniach, podczas gdy zamiejscowi członkowie Wydziału powiatowego nie zawsze na posiedzenie przybyć mogą. Następstwem tego ustroju było, że nieraz te same osobistości, które w Radzie miejskiej pożyczki

lub pozbycie zakładowego majątku uchwalały, zatwierdzały w Wydziale powiatowym w myśl §. 36. ust. o repr. pow. i uchwały Rady gminnej, względnie przygotowywały do Rady powiatowej wnioski na zatwierdzenie, które to wnioski poparte na pełnem posiedzeniu przez licznych członków Rady miejskiej i Magistratu z łatwością były uchwalane.

Wydział krajowy dowiaduje się o zaciągniętej pożyczce dopiero z zamknięcia rachunkowego, a więc wtedy gdy nasza ingerencya jest bezprzedmiotową.

Na te powyżej skreślone niedogodności zwróciła przedewszystkiem uwagę ankieta sproszona przez Wydział krajowy w roku 1893 celem obrad nad reformą ordynacyi wyborczej dla 30. miast podlegających ustawie z dnia 13. marca 1889 i zaproponowała w §. 34. projektu odynacyi wyborczej postanowienie *że nie może być obranym członkiem Magistratu kto jest członkiem Wydziału powiatowego, lub tegoż zastępcą*. Wydział krajowy zgodził się na wniosek ankiety i zamieścił powyżej przytoczone postanowienia w projekcie reformy ordynacyi wyborczej, który sprawozdaniami z dnia 8 marca 1893 L. 17.622 i z dnia 7 grudnia 1893 L. 50.508 Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Projekt reformy ordynacyi nie przyszedł wówczas pod obrady Wysokiego Sejmu. Ponieważ jednak Wysoki Sejm na ubiegłej sessyi ponownie Wydział krajowy zawezwał, ażeby projekt reformy na najbliższej sessyi przedłożył, przeto Wydział krajowy postanowił jeszcze raz zasięgnąć zdania ankiety, ktorej gotowy projekt do rozpatrzenia udzielił.

Otóż ta ankieta, podzielając zresztą w zupełności motywa przytoczone przez poprzednią ankietę, była zdania, że należy wypuścić z projektu reformy postanowienie, że członek Wydziału powiatowego lub tegoż zastępca nie może być obranym członkiem Magistratu, a natomiast doradzała Wydziałowi krajowemu wniesienie noweli do ustawy z dnia 13. marca 1889. poddającej pozbywanie zakładowego majątku i zaciąganie pożyczek ztwierdzeniu Wydziału krajowego.

Na poparcie powyższego wniosku przytoczono że wykluczanie członków Magistratu z Wydziału powiatowego nie osiągnie w zupełności zamierzonego celu, albowiem w miejsce członków Magistratu weszliby niezawodnie, członkowie Rady miejskiej, którzyby również dążyli bezwarunkowo do zatwierdzenia tych uchwał Rady gminnej które ich głosami przyszły do skutku.

Nadto przez wykluczenie członków Magistratu poniósłby Wydział powiatowy stratę, gdyż nie ulega wątpliwości że członkowie Magistratu jako element itelegentny i obznajomniony ze sprawami publicznymi mogą sprawom powiatu wielkie usługi oddać. Wydział krajowy przychylił się do zapatrywania ankiety, wypuścił z projektu reformy powyżej przytoczone postanowienie a natomiast wnosi nowelę do §. 102 ustawy z dnia 13 marca 1889. Proponowana nowela nie zmienia w niczem dotychczasowego działania Rad gminnych i Rad powiatowych zawiera jedynie postanowienie, że do pozbycia zakładowego majątku i zaciągania pożyczek potrzebne jest również i zatwierdzenie Wydziału krajowego. Wniosek ten odpowiada w zupełności organizacyi utworzonej ustawą z dnia 13 marca 1889 Jeżeli bowiem ustawa ta zawiera w § 101 postanowienie że Sejm — a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gminy i zakładów gminnych, to w konsekwencyi powinny być temuż Wydziałowi krajowemu nadane środki ażeby temu ważnemu obowiązkowi wykonywanemu w zastępstwie Wysokiego Sejmu mógł zadość uczynić i ażeby się nie powtórzył wypadek że gmina jako taka popadła w sekwestr sądowy i zagrożną była licytacyą całego zakładowego majątku.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

We Lwowie, dnia 4. września 1896.

Stanisław Badeni w. r.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §. 102. ustawy miejskiej z dnia 13-go marca 1889 (Dzien. ust. kraj Nr. 24).

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

§. 102 Ustawy z dnia 13 marca 1889 (Dz. ust. kraj. Nr. 24) znosi się dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będzie następne postanowienie:

Zatwierdzanie uchwał przez Radę powiatową.

§. 102.

Do spraw, w których uchwały Rady miejskiej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2, 86 i 87 także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru, wynikającego ze zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi, przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę prestacyami;

d) wydzierżawiania na dłuższy czas niż na lat sześć, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytacyę najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości.

Sprawy pod *a*) i *b*) wymienione wymagają nadto zatwierdzenia Wydziału krajowego.

WYKAZ

zadłużenia się 30-tu miast, podlegających ust. z 13 marca 1898.

Liczba porządk.	Miasto	Stan obciążenia (długi i zaległości bierne) według Inwentarza za rok	Stan obciążenia według Zamknięcia rachunk. za rok	Kwota zł.	Kwota ct.	Uwaga
1	Biała	1895	—	419.388	11	
2	Bochnia	1894	—	271.085	65 1/2	Przedłożenia za 1895 zwrócono do przerobienia przy LW. 53.012/96
3	Brody	1895	—	476.666	36 1/2	
4	Brzeżany	1895	—	93.685	17 1/2	
5	Buczacz	1895	—	80.451	91	
6	Drohobycz	1893	—	413.788	04	Przedłożenia za r. 1894, 1895 brak dotychczas.
7	Gorlice	1894	—	79.422	54	Przedłożenia za r. 1895 nie nadesłano dotychczas.
8	Gródek	1894	—	95.269	31	Przedłożenia za r. 1895 zwrócono do przerobienia przy LW. 48.997/96.
9	Jarosław	1895	—	323.167	92 1/2	
10	Jasło	1895	—	104.260	67 1/2	
11	Jaworów	1894	—	62.012	17 1/2	Przedłożenia za r. 1895 nie nadesłano dotychczas.
12	Kołomyja	—	1895	628.295	64	
13	Krosno	1895	—	54.808	16 1/2	
14	Podgórze	1895	—	220.515	44 1/2	
15	Przemyśl	1895	—	383.199	23 1/2	
	Do przeniesienia			3,706.016	36 1/2	

Liczba porządk.	Miasto	Stan obciążenia (długi i zaległości bierne) według Inwentarza za rok:	Zamknięcia rachunk. za rok:	Kwota zł.	ct.	Uwaga
	Z przeniesienia	—	—	3,706.016	36 1/2	
16	Rzeszów	1895	—	280.241	79	
17	Sambor	1895	—	351.133	68 1/2	
18	Sanok	1895	—	239,311	82	
19	Sącz Nowy	1895	—	115.005	80	
20	Śniatyn	1895	—	68.660	18 1/2	
21	Sokal	1895	—	98.326	21	
22	Stanisławów	1895	—	1,366.497	32	
23	Stryj	1895	—	499.094	68	
24	Tarnopol	—	1895	529.842	82	
25	Tarnów	1895	—	1,108.645	97	
26	Trembowla	1895	—	462.423	17	
27	Wadowice	1895	—	82.454	16	
28	Wieliczka	—	1895	119.778	16	
29	Złoczów	—	1895	301.499	84	
30	Żółkiew	1895	—	614.590	98	
	Ogółem	—	—	**9,943.522**	**95 1/2**	

We Lwwie dnia 10. wrześnla 1896.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

L. W. kr. 70.841|96.

Aleg. 5

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o administracyi krajowych funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia 1895 do 31. października 1896.

Wysoki Sejmie!

Fundusze pożyczkowe na budowę koszar dla wojska dzielą się na trzy kategorye:

1) Krajowy fundusz pożyczkowy na budowę koszar gminnych dla wojska, utworzony uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1888 w wysokości 1,000.000 zł. w. a. a powiększony dotacyą w kwocie 200.000 zł. w. a. z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 i dotacyą w kwocie 80.000 zł. w. a. z mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 24. września 1892.

2) Otrzymany od c. k. Rządu w r. 1893 krajowy fundnsz byłego galic. Korpusu ochotników z roku 1859 na budowę koszar i szpitali dla wojska w kwocie 51.749 zł. w. a.

3) Krajowy fundusz na budowę koszar krajowych, powstały z pożyczki zaciągniętej w galic. funduszu propinacyjnym w kwocie 1,500.000 zł. w. a. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895.

Majątek powyższych trzech funduszów i wydatki kasowe po koniec roku 1895, podane zostały w przedłożonem Wysokiemu Sejmowi zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1895 (stronica 518 do 527).

Podług tego zamknięcia rachunków wynosiła w funduszu *ad 1.* należytość od gmin 1,377.047 zł. 74 ct., w funduszu *ad 2.* od gminy Gródek . 30.000 zł. — ct.
i zapas kasowy . 26.515 zł. $26\frac{1}{2}$ ct.
czyli razem . 56.515 zł. $26\frac{1}{2}$ ct.

Fundusz zaś *ad 3.* wykazuje w dochodach:
pożyczka i odsetki czynne . . . . . . 1,508.723 zł. 58 ct.
w wydatkach: koszta budowy i odsetki bierne . . . 719.558 zł. 41 ct.
zapas kasowy . 789.165 zł. 17 ct.

Z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę gminnych koszar dla wojska wypłacono w roku 1895:

1) gminie Kołomyja do L. W. 34824/95 resztę .	9.326 zł. - ct.
2) gminie Rzeszów à conto przyrzeczonych do L. W. 25492|94	87.000 zł. -- ct.
3) gminie Trembowla do L. W. 7966|95 . .	5.000 zł. — ct.
4) gminie Czortków L. W. 25404|95 . . .	48.000 zł. — ct.
5) Feiwlowi Rohatynowi w Złoczowie pierwszą połowę z przyrzeczonych do L. W. 15520 i 72276|95 130.000 zł.	65.000 zł. — ct.
razem .	214.326 zł. — ct.
Gdy zaż dochody wynosiły .	171.336 zł. 73 ct.
przeto brakującą kwotę .	42.989 zł. 27 ct.

pokryto chwilową 4% pożyczką z $1\frac{1}{2}$ milionowego funduszu koszar krajowych. Pożyczka ta została w r. 1896 zupełnie spłaconą z dochodów kraj. funduszu pożyczek na budowę koszar gminnych, a dotyczący niedobór z r. 1895 powstał z naglącej potrzeby

wypłacenia w grudniu 1895 na budowę koszar w Złoczowie Feiwlowi Rohatynowi (j. w. *ad 5.*) kwoty 65.000 zł. w. a.

W roku **1896** wypłacono do 31. października 1896:

1) funduszowi koszar krajowych dług j. w. . . .		42.989 zł. 27 ct.
4% odsetki		859 „ 78 „
2) gminie Brzeżany na rachunek 17.000 zł. przyrzecz. L. W. 72278/95		7.000 „ — „
3) gminie Rzeszów L. W. 25492/94 reszta . .		13.000 „ — „
4) gminie Trembowla na rachunek 19.000 zł. przyrzecz. do L. W. 55348|95		10.000 „ — „
5) Złoczów Feiwel Rohatyn reszta L. W. 15520 i 72276|95		65.000 „ — „
6) gminie Żółkiew pierwsza rata ze 150.000 zł. L. W. 28.033|93		30.000 „ — „
razem .		168.849 zł. — ct.
Do tego należytości, które w roku 1896 jeszcze wypłacone być muszą:		
7) Gminie Brzeżany reszta *ad 2.*		10.000 „ — „
8) Gminie Trembowla reszta *ad 4.* . . .		9.000 „ — „
ogółem .		187.849 zł. — ct.
Gdy zaś dochody r. 1896 wynosić mogą około	115.600 zł.	
a zapas kasowy w fund. korp. ochotn., z którego gminie Gródek wypłacono w r. 1896 z 50.000 zł. przyrzeczonych do L. W. 39136|94 resztę 20.000 zł., wynosić będzie około	9.000 „	124.600 „ — „
przeto okaże się niedobór .		63.249 zł. — ct.

W zeszłorocznem sprawozdaniu wykazał był Wydział krajowy i Komisya administracyjna Wysokiemu Sejmowi przypuszczalny niedobór roku 1896 na kwotę około 110.000 zł. do 111.000 zł., okazująca się zaś obecnie różnica pochodzi stąd, że Wydział krajowy nie wlicza do niedoboru roku 1896 kwoty 50.000 zł. jako reszty z przyrzeczonej do L. W. 8601|93 gminie Tarnów pożyczki, gmina ta bowiem w roku bieżącym nie będzie potrzebować rzeczonej reszty pożyczki.

Wykazany wyżej niedobór w kwocie 63.249 zł. został już w większej części pokryty chwilowo nie jak to Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu projektował 4% pożyczką z $1^1/_2$ milonowego funduszu na budowę krajowych koszar, ale z 3% rachunku bieżącego w funduszu krajowym, gdzie lokowane są wszelkie dochody krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych.

Sposób definitywnego pokrycia niedoboru roku 1896 proponuje Wydział krajowy poniżej.

Wydane przez Wydział krajowy do 31. października 1896 lecz do tego czasu niezrealizowane promesy są następujace:

1) Brzeżany L. 72278|95 reszta . .	10.000 zł.
2) Kołomyja LL. 34824|95 i 48367|96 pierwotnie przyrzeczono tej gminie 190.000 zł. a na podstawie przedłożonych kosztorysów, zniżono do 180.000 zł.	180.000 „
3) Nowy Sącz LL. 17392|92 i 72278|95	30.000 „
4) Przemyśl LL. 19882|92 i 72278|95 .	100.000 „
5) Rzeszów LL. 32120|94 i 45343|76 .	150.000 „
6) Stanisławów L. 33556|94 . .	40.000 „
7) Stryj L. 84294|95 (ewentualny) .	60.000 „
8) Tarnów L. 8601|93 reszta . .	50.000 „
9) Trembowla L. 55348|95 reszta .	9.000 „
10) Żółkiew L. 28033|93 reszta . .	120.000 „
razem .	749.000 zł.

Z powyższych promes przypadną do wypłaty:

a) W roku 1896 jak to już wyżej nadmieniliśmy Brzeżany i Trembowla razem 19.000 zł.

b) W roku 1897:

1) Niedobór roku 1896 z przypadającemi odsetkami okrągło licząc . . . . 64.000 zł.
2) Tarnów reszta *ad 8.* . . . 50.000 „
3) Żółkiew II. rata *ad 10.* . . 30.000 „
4) Kołomyja *ad 2.* . . . . 180.000 „
5) Rzeszów *ad 5.* . . . . 150.000 „
6) Stanisławów *ad 6.* . . . 40.000 „

czyli razem . 514.000 zł.
Od tego dochód r. 1897 około . 130.000 „
okazywałby się niedobór około . 384 000 zł.

(W zeszłorocznym sprawozdaniu wykazał Wydział krajowy ten niedobór okrągło na 400.000 zł.)

c) Promesy Nowego Sącza *ad 3.* i Przemyśla *ad 4.* przypadają do zrealizowania w r. 1904, ewentualna promesa Stryja *ad 7.* w r. 1902, a Żółkwi *ad 10*, reszta w latach 1898, 1899 i 1900 po 30.000 zł.

Co do potrzeb roku 1897 Wydział krajowy odwołując się do swych przez Wysoki Sejm do wiadomości przyjętych sprawozdań z r. 1894 i 1895, zaznacza ponownie, że gminy Kołomyja, Rzeszów i Stanisławów otrzymały przyrzeczenie wypłaty odnośnych pożyczek w pełnej kwocie już w r. 1897 pod tym wyraźnym warunkiem, jeśli Wysoki Sejm przyzna w tym celu odpowiedni na rok 1897 kredyt.

Gdy jednak zdaniem Wydziału krajowego stan budżetu krajowego stanowczo nie pozwala wstawienie do budżetu na r. 1897 całej tym trzem gminom przyrzeczonej pożyczki, przeto utrzymane być musi w mocy tutejsze rozporządzenie wydane do gminy Kołomyja (L. W. 48367|96), na podstawie którego gmina otrzyma przyrzeczoną jej pożyczkę w czterech ratach rocznych a to w latach 1897, 1898 i 1899 po 47.500 zł. resztę zaś w r. 1900, gmina zaś Rzeszów (L. W. 45343|96) 150.000 zł. w trzech równych ratach rocznych po 50.000 zł. również od roku 1897 począwszy.

Wypłata pożyczki gminie Stanisławów w kwocie 40.000 zł. może nastąpić dopiero w roku 1900.

Na podstawie takiego rozkładu spłaty przyrzeczonych pożyczek, zostałby niedobór roku 1897 zredukowany do kwoty możliwie najniższej a zawotowaniem przez Wysoki Sejm dodatkowej dotacyi na pokrycie tego zredukowanego niedoboru, usunięte zostałyby konieczne niedobory lat następnych, (które musiałyby powtarzać się aż do roku 1900 włącznie) a względnie usuniętą zostałaby konieczna potrzeba pokrywania rocznych niedoborów chwilowemi pożyczkami oprocentowanemi.

Rachunek zaś sam przedstawiałby się jak następuje:

1897. Niedobór z r. 1896 z przypadającemi odsetkami okrągło licząc . 64.000 zł.
Kołomyja pierwsza rata . . . . 47.500 „
Rzeszów pierwsza rata . . . . 50.000 „
Tarnów ostatnia rata . . . . 50.000 „
Żółkiew druga rata . . . . 30.000 „

razem . 241.500 zł.
Od tego dochód około . 130.000 „
przeto niedobór . 111.500 zł.

o którego pokrycie dotacyą Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm.

1898. Kołomyja druga rata . . . . 47.500 zł.
Rzeszów druga rata . . . . 50.000 „
Żółkiew trzecia rata . . . . 30.000 „

razem . 127.500 zł.

1899. Kołomyja trzecia rata . . . . 47.500 zł.
Rzeszów trzecia i ostatnia rata . . . . . . 50.000 „
Żółkiew czwarta rata . . . . 30.000 „

razem . 127.500 zł.

1900. Kołomyja czwarta i ostatnia rata . . . . . . 37.500 zł.
Stanisławów . . . . 40.000 „
Żółkiew piąta i ostatnia rata . . . . . . 30.000 „

razem . 107.500 zł.

Dochody roku 1898 i 1899 wystarczą na zupełne pokrycie odnośnych potrzeb.

Co do powyższego działu funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych, Wysoki Sejm przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1894 do 30. listopada 1895, powziął następujące uchwały w dniu 15. stycznia 1896:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad korzystnem załatwieniem swojej odezwy z 2. lipca 1895, L. 10.442 wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa;

2) Sejm wzywa c. k. Sąd, aby po myśli postanowień §. 5. ustawy z 25. czerwca 1895 Nr. 100 Dz. p, p. koszta budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska potrzebnych, pokrywał ze Skarbu Państwa za poborem opłaty za pomieszczenie wojska w tak zbudowanych koszarach ze skarbu wojskowego.

Co do obydwu powyższych uchwał otrzymał Wydział krajowy odpowiedź c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dn. 17. lipca 1896. L. 5900|pr. podług ktorej powołana wyżej tutejsza odezwa z 2. lipca 1895, L. 10.442 przedłożoną została J. E. Ministrowi obrony krajowej sprawozdaniem z 1. września 1895, L. 7650|pr. zaś rezolucya Wys. Sejmu przedłożoną została również J. E. Panu Ministrowi obrony krajowej sprawozdaniem z 7. marca 1896 L. 701|pr.

Dotąd jednak nie nadeszła odpowiedź na te sprawozdania a c. k. Prezydyum Namiestnictwa oświadczyło zarazem, „że zarząd wojskowy o ile Prezydyum wiadomo, poczynił kroki przygotowawcze, zmierzające do budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska kosztem Skarbu Państwa i że budowa takich koszar o ile się zdaje, zamierzoną jest w Lubaczowie i Zborowie“.

Odnośnie do tego samego działu funduszu powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z 25. stycznia 1896 uchwałę, którą przeszedł do porządku dziennego nad petycyą gminy Kołomyi o upoważnienie Wydziału krajowego do eskontowania kosztem funduszu krajowego promesy Wydziału krajowego na 190.000 zł. zniżonej następnie jakto wyżej nadmieniono do 180.000 zł., o czem Magistrat powiadomiony został tutejszym reskryptem z dnia 18. lutego 1896, L. 6760.

Również zawiadomił Wydział krajowy Magistrat w Samborze reskryptem z dn. 18. lutego 1896, L. 8688 o niezałatwieniu przez Wysoki Sejm petycyi gminy Sambor o udzielenie jej bezprocentowej pożyczki w kwocie 73.000 zł. w. a., na budowę koszar wojskowych.

Bezpośrednio zaś odmówił Wydział krajowy prośbie o przyznanie takich samych pożyczek gminom:

1) Czortków (LW. 9010|96) 10.000 zł.
2) Kołomyja (L. 14.893|96) 100.000 zł.
3) Przeworsk po unieważnieniu promesy na 94.000 zł. (LW. 4602|96) odmówiono do L. 69.550|96 140.000 zł.
4) Sanok L. 39.459|95 150.000 zł., wreszcie
5) Feiwlowi Rohatynowi w Złoczowie (L. 18.796|96) 5000 zł.

W ogóle wypłacił Wydział krajowy po 31. października 1896 nie wliczając promes wyżej poszczególnionych:

a) Z funduszu pożyczkowego dla gmin i prywatnych:

1) Bochnia	wypłacono	31.000 zł.	ściągnięto	18.083	zł. 20	ct.
2) Brzeżany	„	29.000 „	„	21.500	„	
3) Czortków	„	113.000 „	„	17.562	„ 34	„
4) Gródek	„	20.000 „	„	20.000	„	
5) Jarosław	„	207.000 „	„	109.094	„	
6) Jaworów	„	38.000 „	„	8.100	„	
7) Kołomyja	„	90.750 „	„	36.075	„	
8) Kraków	„	160.000 „	„	55.008	„	
9) Lwów	„	60.000 „	„	50.000	„	
10) Łańcut	„	2.000 „	„	996	„	
11) Nowy Sącz	„	35.000 „	„	23.530	„ 38	„
12) Przemyśl	„	155.000 „	„	60.493	„	
13) Rzeszów	„	232.000 „	„	70.242	„ 62	„

14) Sanok wypłacono	80.700	zł. ściągnięto	28.526	zł.	
15) Stanisławów „	100.000	„ „	73.324	„	
16) Stryj „	61.000	„ „	25.838	„	
17) Tarnopol „	75.000	„ „	29.864	„	
18) Tarnów „	150.000	„ „	29.172	„	
19) Trembowla „	190.000	„ „	61.884	„	66 ct.
20) Złoczów „	31.000	„ „	16.426	„	
21) „ Feiwel Rohatyn	130.000	„ „	—		
22) Żółkiew wypłacono	180.000	„ „	26.250	„	82 „
Razem wypłacono	2,170.450	zł. ściągnięto	781.969	zł.	72 ct.
b) Z funduszu b. gal. korpusu robotników:					
23) Gródek wypłacono	50.000	„ ściągnięto	2.000	„	
Ogółem przeto wypłacono	2,220.450	zł. ściągnięto	783.969	zł.	72 ct.

Krajowe koszary normalne dla wojska, zbudowane z odrębnego $1\frac{1}{2}$ milionowego funduszu a mianowicie koszary dla strzelców w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Trembowli i Zaleszczykach, dalej dla sztabu pułkowego kawaleryi z oddziałem pionierów w Mostach wielkich, dla trzech szwadronów kawaleryi i sztabu dywizyjnego we Lwowie, wreszcie szpital wojskowy w Mostach wielkich, zostały z dniem 1. września 1896 komisyonalnie oddane do użytkowania wojskowości na lat 25.

W odnośnych protokołach odbiorczych względnie oddawczych niektórych kompleksów krajowych koszar uważała komisya mięszana za właściwe mimo protestu delegatów Wydziału krajowego orzec, że Wydział krajowy obowiązany jest obok corocznego uiszczania $\frac{3}{4}\%$ z kosztów budowy na utrzymanie kompleksów koszarowych, jeszcze zarządzać i z własnych funduszów pokrywać koszta bielenia, wstawiania szyb potłuczonych, czyszczenia dołów kloacznych i zbiorników na ścieki wszelkiego rodzaju, wywożenia śmieci i gnoju, wreszcie zgartywania śniegu z dachów i wywożenia także z podwórzy.

Komisye te także orzekły względnie wyraziły zdanie, jakoby w tych wypadkach, gdzie pojedyncze ubikacye okazały się wilgotne, wynagrodzenie za te ubikacye przypadało funduszowi krajowemu nie od dnia 1. września 1896 ale dopiero od chwili, kiedy ubikacye te wyschną, względnie staną się do użytku przydatne na podstawie orzeczenia osobnej w tym celu zwołać się mającej komisyi mięszanej.

W obec powyższych zupełnie nieuzasadnionych pretensyi, sprzecznych z umową zawartą między Wydziałem krajowym i c. k. Państwowem Ministerstwem wojny z dnia 25. maja 1895, oraz sprzecznych z faktycznym stanem rzeczy, zniewolony był Wydział krajowy już przy sposobności nadesłania mu pierwszego aktu odbiorczego z Trembowli i nieczekając na dalsze akta odbiorcze, wnieść odezwą z 24. października 1896, L. 65.470 na ręce Prezydyum Namiestnictwa przedstawienie, w którem z całą stanowczością zastrzegł się zarówno przeciw kompetencyi komisyi mięszanej wydawania podobnych orzeczeń, skoro zwołaną została jedynie tylko do faktu odbioru względnie oddania kompleksu koszar, jak i wszelkim pretensyom, które musiałyby narazić fundusz krajowy na szkodę lub na dalsze jego obciążenie.

Jednym bowiem z najgłówniejszych warunków zawarcia powołanej wyżej umowy był właśnie warunek, ażeby Wydział krajowy z łatwo zrozumiałych względów niemiał w ogóle żadnego obowiązku utrzymywania koszar, lecz żeby obowiązek ten spełniał Zarząd wojskowy, co też umową zostało zastrzeżone i przyjęte i w tym właśnie celu Zarząd wojskowy strącać sobie ma prawo z wynagrodzenia na zajęte koszary przypadającego funduszowi krajowemu — $\frac{3}{4}\%$ kosztów budowy z wyłączeniem kosztów kupna gruntów.

Tą samą umową również podjął się Zarząd wojskowy przeprowadzić budowę wszystkich koszar krajowych własnymi organami wojskowymi; na tej właśnie podstawie oddał on budowę rzeczoną swoim przedsiębiorcom i sam kontrolował zarówno postęp jak i jakość budowy, sam wypłacał przedsiębiorcom częściowe należytości i dlatego też wszelkie pretensye z tytułu budowy koszar względnie wykończenia ich na czas i oddania w dniu 1. września 1896 w stanie do użytku przydatnym, moze sobie Zarząd wojskowy rościć jedynie tylko do swych przedsiębiorców i na nich a nie na funduszu krajowym poszukiwać odszkodowania.

Zresztą według odnośnych protokołów, odebrał Zarząd wojskowy komisyonalnie} od delegatów Wydziału krajowego już z dniem 1. września 1896 cały kompleks poszczególnionych wyżej koszar i dlatego należy się funduszowi krajowemu wynagrodzenie za zajęcie tych koszar już od dnia 1. września 1896 w pełnej należytości a jedynie tylko za potrąceniem $^3|_4$% kosztów budowy na zupełne utrzymanie powyższych koszar.

Tosamo oświadczył Wydział krajowy w swej odezwie z 24. października 1896 L. 67.185 wystosowanej do c. i k. Komendy XI. korpusu, która zapraszała Wydział krajowy do komisyi celem zbadania stanu wilgotnych trzech pomieszkań oficerskich (parterowych) we Lwowie, oraz celem zastanowienia się nad środkami do usunięcia wilgoci w stajniach dla chorych i podejrzanych koni, również we Lwowie. W Komisyi tej Wydział krajowy udziału nie wziął.

Jako odpowiedź w powyższej sprawie Wydział krajowy otrzymał zawiadomienie z c. i k. Komendy XI. korpusu z 18. listopada 1896 B. A. Nr. 4051 (LW. 73631|96), że w myśl reskryptu c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny oddział 8. Nr. 2762|H. B. z 14. października 1896 za mieszkania uznane jako wilgotne należy się wynagrodzenie już od 1. września 1896 i że prócz $^3|_4$% kosztów budowy na utrzymanie kompleksów koszarowych żadne inne koszta żądane być nie mogą.

C. k. Ministerstwo wojny uznało przeto zapatrywanie Wydziału krajowego jako zupełnie słuszne.

Koszta budowy poszczególnionych wyżej koszar nie są jeszcze ustalone, dopiero bowiem po odbiorze od Wydziału krajowego zarządziły władze wojskowe kolaudacyę, w której Wydział krajowy mimo zaproszenia (LW. 60368|96) nie uważał za wskazane brać udziału, a nadto szpital wojskowy w Zaleszczykach jest jeszcze w budowie.

Tu zaznacza Wydział krajowy, że zgodził się na zaniechanie budowy drugiego domu piątrowego dla oficerów w Zaleszczykach (LW. 1225|96) i że odmówił wzięcia udziału w komisyi mięszanej o wybór miejsca na szpital wojskowy w Rawie ruskiej (LW. 58543|96 jak długo niebędzie znaną okoliczność, czyli z $1^1/_2$ milionowego funduszu zostanie jeszcze odpowiednia część na cel zamierzony, fundusz ten bowiem pod żadnym warunkiem przekroczony być nie może i podług umowy oraz specyalnych rozporządzeń centralnych władz wojskowych, przekroczony być nie powinien.

Został on już w zupełności wyasygnowany c. i k. wojskowemu oddziałowi budowniczemu, a Wydział krajowy potrącił tylko nadwyżkę odsetek biernych z dniem 31. sierpnia 1896 w kwocie 35.840 zł. dalej należytość przenośną od kupna gruntów w kwocie 3.109 zł. i koszta administracyjne 51 zł. czyli razem 39.000 zł. w. a.

Co do powyższych odsetek biernych zaznacza Wydział krajowy, że w tym względzie jest spór w toku, albowiem c. i k. państwowe Ministerstwo wojny reskryptem oddz. 8. Nr. 2329|H. B. z 28 września rb. oświadczyło c. i k. Komendzie XI. korpusu, że gdy w umowie z Wydziałem krajowym z 25. maja 1895 niema zastrzeżenia w powyższym kierunku, przeto procenta rzeczone nie mogą zmniejszać kredytu przeznaczonego na budowę koszar.

Również nie jest ustaloną jeszcze wysokość wynagrodzenia za zajęte koszary. Jak bowiem w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydział krajowy nadmienił, wniósł Wydział krajowy prośby o reklasyfikacyę gmin Mosty wielkie i Trembowli względnie o przeniesienie pierwszej z 9tej do 6tej, a drugiej z 7mej do 5tej klasy wojskowej taryfy czynszowej, oraz o stosowne zaklasowanie gmin Rawy ruskiej i Zaleszczyk. Prośbę o reklasyfikacyę wniosły również gminy Mosty i Trembowla.

Tymczasem odezwą z 27. maja 1896 L. 11.214 zawiadomiło c. k. Starostwo w Żółkwi co do gminy Mosty wielkie, a c. k. Namiestnictwo odezwą z 19. czerwca 1896 L. 50 366 co do gminy Mosty wielkie i Trembowla, że odnośne prośby pozostały bez skutku, albowiem gminy rzeczone nie dostarczają gażystom pomieszkania w naturze, „przeto nie zachodzą warunki przewidziane w §. 30 noweli do ustawy kwaterunkowej z dnia 25. czerwca 1895. Nr. 100 dz. pp. pod którymi wyjątkowo nowe zaklasowanie na pięciolecie od 1896 do końca 1900 r. prawnie byłoby dopuszczone“.

Z tego powodu wniósł Wydział krajowy natychmiast przedstawienie z 8. czerwca 1896 L. 35.221 i z 30. czerwca 1896 40.822 na ręce c. k. Prezydyum Namiestnictwa oraz na ręce J. E. dra Edwarda Rittnera jako Ministra dla Galicyi, opierając się zarówno na przyrzeczeniach uzyskanych od zastępców wojskowości przed zawarciem umowy, jak i na fakcie, że w powyższych wypadkach mylnie i niewłaściwie zastosowano postanowienia §. 30. noweli do ustawy kwaterunkowej z roku 1895, zamiast posta-

nowień umowy zawartej na podstawie samej ustawy kwaterunkowej z 17. czerwca 1879 Nr. 93 dz. pp., która w §. 30 niezna warunków wprowadzonych nowelą.

Dotąd jednak Wydział krajowy nie otrzymał odpowiedzi na powyższe przedstawienia i z tego powodu odniósł się do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o przyspieszenie decyzyi.

Co do gminy Rawy ruskiej zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy odezwą z 6. sierpnia 1896 L. 67979, że gmina ta zaklasowaną została do 7ej klasy wojskowej taryfy czynszowej, odezwą zaś z 8. listopada 1896. L. 21.030 zawiadomiło c. k. Starostwo Zaleszczyki Wydział krajowy, że gmina Zaleszczyki zaklasowaną została do 5tej klasy powyższej taryfy.

W preliminarzu funduszu krajowego na rok 1897 wstawił Wydział krajowy kwotę 58.800 zł. jako dotacyę dla krajowego funduszu koszar krajowych i przedłożył równocześnie osobny preliminarz tegoż ostatniego funduszu.

W sprawie tej przedkłada Wydział krajowy następujące wyjaśnienie:

Jak to już wyżej nadmieniliśmy przypada za zajęcie koszar krajowych wynagrodzenie od dnia 1. września 1896 w stosunku rocznych około 65.000 zł., za cztery miesiące, przeto roku 1896 po strąceniu $^3/_4$% kosztów budowy na utrzymanie koszar, wypada dochód około 18.300 zł. Tymczasem przypadają w roku bieżącym do pokrycia następujące wydatki:

1) 4% odsetki od $1^1/_2$ milionowej pożyczki za czas od 1. września do 31. grudnia 1896 . . . . 20.000 zł.

2) Asekuracya za rok 1896|7 wszystkich koszar około . . . 2.000 „

3) Przyrządy do gaszenia ognia dla wszystkich pięciu kompleksów koszar krajowych, ewentualne podatki za grunta zajęte jeszcze w maju i czerwcu 1895 oraz inne nieprzewidziane wydatki około . . . . 5.600 „

razem . . . . 27.600 zł.

Z porównania zatem ze spodziewanym dochodem okazuje się niedobór roku 1896 w kwocie . . . . 9.300 zł. którą wstawiono do preliminarza wydatków funduszu koszar krajowych na r. 1897.

W roku 1897 zaś przypadnie do pokrycia:

1) Asekuracya za rok 1897|8 ewentualne podatki i inne nieprzewidziane około . . . . 5.000 zł.

2) $^3/_4$% kosztów budowy na utrzymanie wszystkich pięciu kompleksów koszar około . . . . 10.700 „

3) Częściowa spłata kapitału z $1^1/_2$ mil. pożyczki, mianowicie $^1/_7$ i $^1/_7$ 97 po 20.000 zł. czyli razem . . . . 40.000 „

4) 4% od pożyczki *ad 3* po uwzględnieniu częściowej spłaty kapitału 58.800 „

Razem przeto wydatki . . . . 123.800 zł.

Gdy zaś spodziewane dochody wynoszą jak wyżej około . . 65.000 zł.

przeto okazuje się niedobór w kwocie j. w. . . . . 58.800 zł. te jest w wysokości przypadających gal. funduszowi propinacyjnemu 4% odsetek, które Wysoki Sejm uchwałą z 8. lutego 1895 punkt 2. lit. c., sankcyonowaną Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895, oraz uchwałą z 15. stycznia 1896 punkt 1. wstawiać corocznie do budżetu krajowego upoważnił Wydział krajowy.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi kraj. funduszów na budowę koszar dla wojska za czas od 1. grudnia 1895 do 30. października 1896, Sejm przyjmuje do wiadomości.

2) Jako dotacyę dla kraj. funduszu pożyczkowego dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla wojska, Sejm wstawia do budżetu funduszu krajowego na rok 1897 kwotę 111.500 zł. w. a.

3) Jako niedobór osobnego funduszu koszar krajowych na zapłacenie 4% odsetek za rok 1897 od $1^1/_2$ milionowej pożyczki z gal. funduszu propinacyjnego zaciągniętej, Sejm wstawia do budżetu funduszu krajowego na rok 1896 kwotę 58.800 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Gal. i Lod. z W. Ks. Krakow.

Lwów dnia 20. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *m. p.*
Członek Wydziału krajoweg

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie projektu ustawy dla gminy miasta Białej o obowiązku właścicieli domów w mieście Białej pobudowania kanałów domomych, połączenia ich z kanałami miejskimi i uiszczenia na cele gminne taksy za to połączenie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z 26. stycznia 1896 L. W. 5406 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy dla gminy miasta Biała, o obowiązku właścicieli domów w temże mieście pobudowania kanałów domowych, połączenia ich z kanałami miejskimi i uiszczenia na cele gminne taksy za to połączenie.

Projekt powyższy nie wszedł jednak na porządek dzienny Wysokiej Izby i z tego powodu przedstawia go Wydział krajowy ponownie, jak następuje:

Z mocy §. 50. ustęp trzeci ustawy budowniczej z dnia 28. kwietnia 1882. Nr. 77. dz. u. kr. wprowadziła gmina miasta Białej w całym swym obrębie system dołów kloacznych na cemencie z dnem nieprzepuszczalnem, do czyszczenia za pomocą aparatów pneumatycznych.

System ten został w gminie ogłoszony obwieszczeniem z dnia 25. października 1890. L. 5824

Z powodu wprowadzenia pneumatycznego czyszczenia dołów kloacznych, nie wolno do nich wpuszczać lub zsypywać jakichkolwiek odpadków kuchennych lub gospodarczych, dla uniknięcia zaś przelewania się nieczystości z tych dołów, nie można oczywiście do nich wpuszczać ani opadów atmosferycznych ani zlewów i ścieków z fabryk i kuchni względnie gospodarstw domowych.

Miasto Biała położone jest jednak w zagłębieniu, nieposiadającem należytego i rychłego odpływu, co powoduje zastój płynów na miejscu i zbieranie się ich w pobliżu domów, powolne rozkładanie się tych płynów i wsiąkanie w ziemię, tworzenie bagien, a zarazem zatruwanie powietrza i zawilgacanie lub przesiąkanie i gnicie ścian pomieszkań i piwnic, co przyczynia się bez żadnej wątpliwości do znacznego pogorszenia stosunków sanitarnych.

Rada miejska przeto postanowiła uchwałą z dnia 24. kwietnia 1894. przystąpić do założenia sieci kanałów miejskich publicznych, którymiby odprowadzane były wszelkie ścieki niedopuszczone do zbiorników kloacznych.

W wykonaniu tej uchwały wybudowała już gmina jeden kanał w ulicy Komorowickiej, podług relacyi gminy — kosztem około 30.000 zł., uzyskanych z pożyczki. Do wykonania jednak dalszej budowy kanałów niema gmina środków.

Z tego powodu proponuje Rada miejska uchwałą z dnia 15. stycznia 1895. ustawę, mocą której właściciele domów zarówno istniejących jak i powstać mających, byliby obowiązani pobudować kanały domowe, połączyć je z miejskimi i za to połączenie uiścić taksę na rzecz gminy.

Potrzeba włożenia na właścicieli domów — w drodze osobnej ustawy — obowiązku pobudowania kanałów domowych i połączenia z kanałami miejskimi, uzasadniona jest okolicznością, że na podstawie samego §. 50. powołanej na wstępie ustawy, gmina nie mogłaby skutecznie i niewątpliwie wydać nakazu pobudowania takiego kanału, przeznaczonego jedynie dla odpływu ścieków — do zbiorników kloacznych niedopuszczonych co najmniej zaś musiałaby co do każdego polecenia wpierw

przeprowadzić spór administracyjny przez wszystkie instancye aż do c. k. Trybunału administracyjnego, którego orzeczenia przewidziane być nie mogą.

Usuwanie się zaś pojedyńczych właścicieli od powyższego obowiązku, mogłoby względnie musiałoby albo zwichnąć cel zamierzony budową kanałów miejskich albo na długi szereg lat dopięcie tego celu odroczyć, na czem tylko stosunki zdrowotne gminy ucierpieć by musiały. Wobec tego należy ułatwić gminie zadanie jaknajrychlejszej asanacyi miasta.

Podobne postanowienie o przymusowym obowiązku właścicieli domów pobudowania domowych kanałów dla ścieków do zbiorników kloacznych niedopuszczonych i połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi uzyskała gmina Cieszyn od Sejmu szląskiego w drodze ustawy z 25. maja 1894. Nr. 55 Dz. u. kr.

Obowiązek powyższy wyrażony jest w §§. 1 i 2 obecnie projektowanej ustawy. W §. 1 projektu Rady gminnej był także właściciel gruntu pociągany do pomienionego obowiązku. Gdy jednak grunt jako taki z wyjątkiem opadów atmosferycznych innych ścieków mieć nie może, przeto wskutek reskryptu tutejszego z 29. listopada 1895. L. 40.252 gmina w relacyi swej z 28. grudnia 1895. L. 8.772 od tego postanowienia odstąpiła.

W relacyi tej oświadcza zarazem Magistrat, że odprowadzanie płynnych nieczystości kloacznych do projektowanych kanałów miejskich przynajmniej na razie nie jest wskazane zarówno ze względów policyjno-sanitarnych jak i z powodu innych przeszkód.

Mianowicie nieczystości osiadałyby na dnie kanałów i zatruwałyby powietrze, dla braku bowiem dostatecznej ilości wody, nieczystości te nie mogłyby być spłukiwane. Rzeka Biała zaś (zwana także Białką) jest tak małą, że o zabieraniu przez nią nieczystości osiadłych mowy być nie może. Ponadto musiałby kanał główny kończyć się w danym razie daleko poza obrębem zamieszkanej części, zatem może nawet poza obrębem sąsiedniej gminy Komorowice, co spowodowałoby zbyt poważne dla gminy koszta. Wreszcie woda rzeki Białki używaną bywa przez fabryki do rozmaitych celów, co byłoby niemożliwem, gdyby woda ta była zanieczyszczoną odpływami kloacznymi.

Sąsiednie miasto Bielsk, mimo że posiada wodociągi — jak twierdzi Magistrat — nie wprowadziło u siebie podobnego systemu odprowadzania płynnych nieczystości kloacznych.

W mieście Białej zaprowadzony jest wreszcie, jak to na wstępie powiedziano, system dołów kloacznych, czyszczonych aparatami pneumatycznymi, system ten bywa w mieście z całą surowością przestrzegany, a przeciw niemu nie podnoszą władze sanitarne żadnych zarzutów. Jeśli zaś z czasem w Białej zaprowadzone zostaną wodociągi, z których woda będzie mogła spłukiwać nieczystości kloaczne, wówczas — oświadcza gmina — system rzeczony będzie można zmienić bez trudności, albowiem podług relacyi gminy, projektowane kanały miejskie są lub będą już odrazu w odpowiedni sposób budowane.

Z powyższych powodów zakazuje §. 1 projektu wprowadzać do miejskich kanałów płynnych nieczystości z pisoarów, wychodków, dołów kloacznych i z gnojowisk.

§. 2. oznacza obowiązek właściciela domu wybudowania co najwyżej 10. metrowej długości kanału domowego licząc od frontowej linii domu, nadwyżkę ponosi gmina.

Użycie jednak wyrazów „od frontowej linii domu“ mogłoby nastręczać trudności w zastosowaniu ustawy, gdyby kanał miejski znajdował się z tyłu lub z boku domu, dlatego wprowadza Wydział krajowy stosowną zmianę pierwszego ustępu w tym kierunku, że 10cio metrowa długość kanału liczyć ma się od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego.

Drugi, trzeci, czwarty i piąty ustęp tego paragrafu (drugi i piąty ustęp wzięty jest dosłownie z ustawy dla miasta Cieszyna z 25. maja 1894. Nr. 55 dz. u. kr.) traktuje o sposobie postępowania na wypadek, gdyby zaszła potrzeba poprowadzenia czy to kanału miejskiego, czy to kanału domowego przez zabudowaną przestrzeń albo przez cudze grunta, jeśli takie właśnie przeprowadzenie okaże się korzystniejszem przez wzgląd na miejscowe stosunki. Właściciel odnośnego domu lub gruntu obowiązany jest zezwolić na takie przeprowadzenie kanału za stosownem odszkodowaniem, które podług piątego ustępu tego paragrafu, ponieść ma właściciel domu, dla którego kanał ma być zbudowany, odszkodowanie przeto za przeprowadzenie kanału miejskiego poniesie oczywiście gmina.

Projekt Rady miejskiej postanawia dalej w trzecim ustępie tego paragrafu, że gdyby między stronami nie mógł być załagodzony spór co do obliczenia i ustanowienia odszkodowania, wówczas polityczna władza wydać ma orzeczenie o wywłaszczeniu, a spory co do wysokości tego odszkodowania rozstrzygać mają sądy, jednakże bez wstrzymywania ostatecznego oznaczenia kierunku i budowy kanału.

Projekt powyższy Rady miejskiej uzasadnia zatem obowiązek przymusowego zezwolenia na założenie kanału na gruncie obcym lub po pod domem obcym wyrazami „jeśli to okaże się korzystniejszem".

Takie umotywowanie wprawdzie niezupełnie zgodne jest z §. 365 ust. cyw., z uwagi jednak, że ustawa budownicza z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr. w §§. 5. i 61., ustawa wodna zaś z 14. marca 1875. Nr. 38 dz. u kr. w §. 27. dopuszcza prawo wywłaszczenia także i w wypadkach, kiedy nie zachodzą względy na dobro ogólne, z uwagi wreszcie, że takie same uzasadnienie przymusu znajduje się już w powołanej wyżej ustawie cieszyńskiej z 25. maja 1894 Nr. 55. dz. u. kr., względy bowiem sanitarne należy na równi stawiać ze względami na regulacyę ulic i potrzeby wodne, Wydział krajowy pozostawia projekt pod tym względem niezmieniony.

Natomiast uzupełnia Wydział krajowy projekt Rady miejskiej postanowieniem, że w pierwszym rzędzie w razie sporu o potrzebie wywłaszczenia, orzeka władza polityczna.

W ostatnim ustępie §. 2. zawiera projekt postanowienie, że gdyby Rada miejska uchwaliła przebudowanie kanału publicznego i uchwała ta stała się prawomocną, obowiązani będą właściciele domów, własnym kosztem połączyć z nim kanał domowy.

Postanowienie to wkłada wprawdzie na właścicieli domów obowiązek ponownego pobudowania kanału, — jeżeliby kierunek kanału miejskiego został zmieniony, — gdy jednak zmiana taka nastąpić mogłaby tylko ze względów publicznych i gdy projekt ustawy udziela stronom sposobność do bronienia praw swoich wniesieniem rekursu do władz wyższych, pozostawia się projekt niezmieniony.

§. 3. projektu zawiera postanowienie, że rodzaj konstrukcyi i wielkość kanału domowego ustanowi Magistrat jako władza budownicza, i że na wypadek, gdyby rozporządzenie Magistratu co do budowy kanału domowego, albo też jego konstrukcyi i wielkości pozostało bez skutku, uprawniony będzie Magistrat zarządzić środki przysługujące mu z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr.

Pierwsza część tego paragrafu pozostaje — jednakże tylko pozornie w sprzeczności z ostatnim ustępem §. 50. powołanej wyżej ustawy budowniczej. Gmina bialska bowiem, korzystając z 3. ustępu tegoż paragrafu 50. wprowadziła u siebie system dołów kloacznych do pneumatycznego czyszczenia, do projektowanych obecnie kanałów publicznych nie wolno wpuszczać płynnych nieczystości kloacznych, podczas gdy §. 50 ustawy budowniczej ma na myśli właśnie i w pierwszym rzędzie odpływ nieczystości z wychodków.

W ogóle zaś postanowienie ostatniego ustępu §. 50. ustawy budown. weszłoby w życie dopiero wówczas, jeśliby Rada miejska uchwaliła, że nieczystości z wychodków mają być odprowadzane do kanałów publicznych; wówczas też obowiązany będzie Magistrat jako władza budownicza przestrzegać wymogów tego paragrafu a mianowicie przy wydaniu konsensu na budowę lub przebudowanie domu lub kanału domowego.

§. 4. projektu nadaje gminie prawo pobierania od właścicieli domów taksy za pośrednie lub bezpośrednie połączenie kanału domowego z kanałem publicznym. Potrzeba nałożenia takiej taksy znajduje uzasadnienie swe w okoliczności, że gmina faktycznie nie może wydatków na budowę kanałów miejskich pokryć z bieżących dochodów, pobierała ona bowiem i pobiera podług przedłożonych Wydziałowi krajowemu budżetów z lat 1893, 1894 i 1895 po 50% na rok 1896 nałożyła nawet 60% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich wynoszących około 46.300 zł. i to obok 4% dodatku gminnego czynszowego.

Przerzucenie całego kosztu budowy kanałów miejskich na ogół mieszkańców opodatkowanych, obciążyłoby znowu tych mieszkańców jeszcze większym dodatkiem a byłoby o tyle niesłusznem, że w pierwszym rzędzie i najgłówniejszą korzyść z projektowanych kanałów odniosą właściciele domów wskutek bezpośredniego osuszenia ich gruntów i domów.

Podług relacyi gminy, projekt rady miejskiej ma na celu uzyskanie od właścicieli domów połowy kosztów budowy kanałów miejskich w ten sposób, że $^1/_4$ część

kosztów ma być taksą ściągnięta od właścicieli domów po jednej stronie ulicy, a druga $^{1}/_{4}$ część od właścicieli po drugiej stronie ulicy.

Potrzeba ustawowego zezwolenia na pobór rzeczonej taksy uzasadnioną jest w §. 87. ustęp pierwszy, ustawy gminnej z 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr., ustęp ostatni bowiem tego paragrafu nadaje Wydziałowi krajowemu prawo zezwolić gminie za zgodą c. k. Namiestnictwa na „pobór taks za pojedyncze przez Reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencyi udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe", podlegać zaś może wątpliwości, czyli zezwolenie na pobór taksy za prawo wpustu do kanału publicznego, może być pod powyższe postanowienie ustawy gminnej podciągnięte.

Wątpliwość ta musiałaby niezaprzeczenie wywołać w każdym pojedynczym wypadku spór administracyjny, co znowu albo wręcz uniemożliwiłoby, albo na długie lata odwlekłoby cel pobudowania kanałów miejskich.

Wreszcie potrzebną jest w tym względzie ustawa także z tego powodu, że projektowana taksa — choćby powołany wyżej ustęp ustawy gminnej mógł nawet niewątpliwie do tej taksy się odnosić — niemogłaby żądaną być od właścicieli istniejących domów, których kanały domowe są już z kanałem miejskim połączone, albo też miałyby być połączone.

Projektowana taksa wprowadzoną też została n. p. w Lincu ustawą z 28/11 1894. Nr. 23. dz. u. kr., w Bernie ustawą z 8/1. 1886. Nr. 5. dz. u. kr., w Pradze ustawą z 19/11. 1888. Nr. 66. dz. u. kr., w Wiedniu ustawą z 19/1. 1890. Nr. 9. dz. u. kr., w Bielsku ustawą z 17/6. 1894. Nr. 58. dz. u. kr.

Co do sposobu oznaczenia i obliczenia taksy rzeczonej wykazują ustawy powyższe dwojaki system, albo od każdego metra bieżącego frontowej linii gruntu względnie domu do linii kanału zwróconego (Liniec, Wiedeń), albo od każdego metra kwadratowego zabudowanej przestrzeni, pomnożona przez ilość piąter (Berno, Bielsk, Praga).

Pierwszy system jakkolwiek o tyle usprawiedliwiony, że długość kanału miejskiego zależną jest od sumy długości linii frontowej ulicy, nastręcza łatwe komplikacye w wypadkach, gdzie rozchodziłoby się o wolno stojące, narożne albo też kamienice przechodowe tudzież o konieczną i słuszną różnicę między zabudowanymi i niezabudowanymi gruntami.

Nadto co najważniejsze system ten pomija głębokość i wysokość realności względnie domu, wobec czego wymiar taksy nie stałby choćby w przybliżonym stosunku do wartości domu i do potrzeby użytkowania kanału miejskiego.

Właściciel domku parterowego musi podług tego systemu zapłacić taką samą taksę jak i właściciel kamienicy dwupiątrowej, jeśli linia frontowa obydwu gruntów jest jednakowo długa.

Drugi system nie nastręcza podobnych trudności, okazuje się zatem odpowiedniejszym i ten właśnie system proponuje Rada miejska w §. 5. projektu.

Wysokość taksy normuje §. 5. na 12 ct. w. a. od każdego metra kwadratowego zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, zaś na 8 ct. w. a. od każdego zabudowanego metra kwadratowego budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki, na budynki gospodarskie i stajnie, a to zarówno domów i budynków istniejących jak i powstać mających lub takich, które mają być dobudowane lub przebudowane — o ile w ostatnich wypadkach dawna przestrzeń zabudowana zwiększoną zostanie.

Podług uzasadnienia dotyczącego wniosku przez gminę, opiera się powyższa taksa na przeprowadzonych obliczeniach, tak co do średniej długości kanału względnie co do średnich kosztów budowy tego kanału dla jednego domu i co do przeciętnej wielkości zabudowanej przestrzeni domu w Białej a zarazem na podanej wyżej zasadzie, że połowę kosztów budowy takiego kanału ponosi gmina a z drugiej połowy przypada po $^{1}/_{4}$ części kosztów na właścicieli domów po obu stronach ulicy (w formie taksy).

Taksa powyższa, podług wspomnianego wyżej uzasadnienia wniosku, odpowiadać ma mniej więcej i dotychczas praktykowanej wysokości datków dobrowolnych na budowę kanałów miejskich i dlatego sądzi gmina, niebędzie taksa po jej ustawowem uregulowaniu odczuwaną jako niespodziewany ciężar, do którego by właściciele domów nie byli jeszcze przyzwyczajeni.

Zniżenie taksy dla warstatów, fabryk, budynków gospodarskich i stajni, uważać należy za zupełnie uzasadnione. Piwnice i strychy nie podlegają taksie, jeśli nie są przeznaczone lub używane na mieszkania, warstaty albo fabryki (§. 6.) a Rada miejska może nadto w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać pewne ulgi (§. 11). Ściąganie wreszcie taksy może nastąpić w razie zaprzeczenia także w drodze politycznej egzekucyi (§. 12) jak to przewidziane jest w ustawie dla Lincu, Berna, Bielska i Pragi.

Wysokość taksy w Lincu oznaczono ustawą z 28/11. 1884. Nr. 23. dz. u. kr. jednorazowo na 10 złr. za każdy metr bieżący gruntu przy ulicy mającej kanał, bez względu czy grunt ten zabudowany lub nie i bez względu na cel budynku, ustawą zaś z 25/4. 1894. Nr. 20. wprowadzono tamże również jednorazową taksę po 8 złr. za każdy metr bieżący gruntu przy ulicy nie posiadającej jeszcze kanału miejskiego, lecz gdzie kanał ten powstanie.

W Wiedniu taksa taka wynosi 12 złr. przy zabudowanych, a 6 złr. przy niezabudowanych przestrzeniach, jednak po zabudowaniu ma być taksa ta uzupełnioną. Po upływie zaś lat 25 taksa ma być ponownie uiszczoną.

W Bernie wynosi taksa jednorazowa po 14 ct. od metra kwadratowego każdej zabudowanej przestrzeni bez względu na cel budowy.

W Bielsku zaś po 13 ct. od metra kwadratowego zabudowanej przestrzeni pomieszkań, a 8 ct. przy warstatach, fabrykach, budynkach gospodarskich i stajniach.

W Pradze po 10 ct. od metra kwadratowego każdej zabudowanej przestrzeni, mieszkań, warstatów i stajni.

W Białe proponowała gmina ponowienie taksy przy przebudowaniu kanału miejskiego lub domowego i po upływie lat 30 Wskutek reskryptu jednak tutejszego z 29/11. 1895. L. 40. 252 ograniczyła gmina taksę tylko do jednorazowej opłaty raz na zawsze.

Reszta postanowień projektu ustawy jest tylko konsekwencyą wprowadzenia taksy i odnosi się do bliższych szczegółów, w których wypadkach i w jakim czasie taksa ma być uiszczoną. W §. 9. projektu gminy wprowadza jednak Wydział krajowy tę zmianę, że obliczenie taksy przy budynkach nowych, dobudowanych i przebudowanych, ma być uskutecznione nie przy kolaudacyi takich budynków ale przy komisyi wskazanej §. 66 ust. bud. mającej na celu zbadanie, czy koncens na zamieszkanie względnie na użytkowanie wykonanej budowy może być wydany.

Uchwała Rady miejskej z 15. stycznia 1895, którą przyjęto projekt rzeczonej ustawy, została w gminie trzykrotnie należycie ogłoszoną a przeciwko niej nie wniesiono żadnych protestów. Rada powiatowa zaś uchwałą z 11/6. 1895 postanowiła w myśl §. 103 ustawy z 13/3 1889. Nr. 24. jednogłośnie projekt ten poprzeć jak najusilniej.

Wydział krajowy przedkładając Wysokiemu Sejmowi pierwszy tego rodzaju projekt, popiera go w zupełności i wnosi:

Wysoki Sejm raczy wspomniany a tu dołączony projekt ustawy uchwalić.

Lwów, dnia 10. marca 1896 r.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie obowiązku właścicieli domów w mieście Białej pobudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi i prawa gminy miasta Biała pobierania taksy za połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Białej obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków i opadów atmosferycznych ze swej realności — połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeśli kanały publiczne mają być dopiero pobudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

Odprowadzanie ścieków z pisoarów, wychodków, dołów kloacznych i gnojowisk do kanałów publicznych jest zabronione.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów licząc od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszem, aby budowę kanału poprowadzić przez zabudowaną przestrzeń albo przez obce grunta, właściciel tychże obowiązanym jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału publicznego lub domowego na swoim gruncie.

W razie sporu co do potrzeby poprowadzenia kanału przez zabudowaną przestrzeń lub przez cudze grunta i co do ustanowienia odnośnego odszkodowania, wyda władza polityczna stosowne orzeczenie ekspropriacyjne.

Jeżeliby którakolwiek ze stron interesowanych nie zgadzała się z ustanowioną tem orzeczeniem wysokością odszkodowania, wysokość tę oznaczy sąd, co nie wstrzymuje jednak ostatecznego ustalenia kierunku kanału i dalszego postępowania ustawami wskazanego.

Koszta budowy kanału domowego ponosi jak w alinei 1. właściciel domu.

W taki sam sposób mają właściciele domów ponosić także wówczas koszta budowy kanału domowego, względnie połączenia kanałowego, jeżeli kanał publiczny przebudowany zostanie na podstawie należycie ogłoszonej, prawomocnej uchwały Rady miejskiej.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeśli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. i 3. wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr.

§. 4.

Gmina miasta Białej uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów (rur) domowych z kanałami publicznymi pobierać taksę na cele gminne.

§. 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 12. ct. w. a. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, zaś 8 ct. w. a. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki oraz budynków, przeznaczonych na cele gospodarskie i na stajnie.

Jeśli dom o kilu frontach połączony ma być kilkoma kanałami, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednią część taksy przypadającej od całego domu.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się liczbą połaci poziemnej (parteru) i połaci piątrowych odnośnej budowli.

§. 6.

Piwnice i strychy podlegają taksie tylko wówczas, jeśli przeznaczone są albo służą na mieszkania, warstaty albo do celów fabrycznych.

§. 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał (rura) bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§. 8.

Wymierzoną w myśl §§. 5. i 6 taksę należy uiścić:

a) od budynków istniejących z kanałem publicznym jeszcze nie połączonych, gdy to połączenie nastąpi;

b) od budynków istniejących, z kanałem publicznym już połączonych;

c) od nowo zbudowanych, dobudowanych i przebudowanych budowli.

W wypadkach jednak ad *b)* i *c)* w szczególności zaś w wypadku zniesienia domu z kanałem publicznym już połączonego i wybudowania na jego miejscu innego domu, potrąca się uiszczoną już taksę od zabudowanej przestrzeni odnośnego domu.

§. 9.

Od nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budowli oblicza się taksę przy komisyi odbyć się mającej w myśl §. 66. ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882. Nr. 77. dz. u. kr. a to na podstawie planów i znalezionego na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza się taksę komisyonalnie podług stanu rzeczy w dniu, w którym urzędownie zarządzonem zostało połączenie kanału.

§. 10.

Termin płatności taksy, o ile ona ma być w myśl §. 8. uiszczoną, zapada:

a) przy istniejących z kanałem publicznym jeszcze nie połączonych budowlach z chwilą połączenia;

b) przy istniejących z kanałem publicznym już połączonych budowlach z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy;

c) przy nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budowlach:

1. przy ulicach zaopatrzonych w kanały publiczne z dniem wydania urzędowego konsensu na użytkowanie;
2. przy ulicach niezaopatrzonych w kanały publiczne z dniem oddania kanału publicznego do użytkowania.

§. 11.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 12.

W razie zaprzeczenia zapłaty taksy, ściągnięcie jej nastąpi w drodze politycznej egzekucyi podług każdocześnie obowiązujących postanowień o ściąganiu należytości pieniężnych na cele gminne.

§. 13.

Przeciwko wydanym na podstawie niniejszej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu przysługują środki prawne z ustawy z 13 marca 1889. Nr. 24. dz. u. kr.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 13.820/96.

Aleg. 7

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Bogucice w powiecie Bocheńskim — o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Jakóba Dindorfa w przytulisku lwowskiem w kwocie 238 zł. w. a.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z dnia 9. maja 1890 l. 9.950 — nałożyło c. k. Starostwo w Bochni na gminę Bogucice obowiązek zapłacenia Magistratowi miasta Lwowa kwoty 238 zł. w. a. tytułem kosztów utrzymania Jakóba Dindorfa w miejskiem przytulisku dla nieuleczalnych. Nie mogąc z powodu ubóstwa zapłacić tych kosztów, zwraca się gmina z prośbą do Wysokiego Sejmu o przyjęcie tychże na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Bochni inwentarza za r. 1894 posiada gmina prócz pastwiska przynoszącego dochód roczny w przecięciu 139 zł., efekta imiennej wartości 500 zł., przynoszące dochód roczny 21 zł. 21 ct i prawo polowania przynoszące roczny czynsz w kwocie 18 zł.

Dochody te zaledwie wystarczyły na pokrycie bieżących wydatków a już na rok 1895 zniewoloną była gmina nałożyć 9% dodatek gminny do podatków bezpośrednich wynoszący około 1200 zł. i to bez uwzględnienia w powyższym budżecie długu gminy z tytułu wspomnianych kosztów utrzymania w kwocie 238 zł. w. a Gdyby gmina była zniewoloną do pokrycia tego długu z własnych funduszów, musiałaby nałożyć osobno 20% dodatek do podatków bezpośrednich co niezawodnie zbyt obciążyłoby i tak zubożałych członków gminy rzeczonej. Z tego powodu Wydział powiatowy w Bochni oświadcza w relacyi swej z 18. stycznia 1896, że petycya gminy o przyjęcie powyższych kosztów na fundusz krajowy zasługuje w zupełności na uwzględnienie.

Wydział krajowy przeto zgodnie z przedstawieniem Wydziału powiatowego w Bochni wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Jakóba Dindorfa w kwocie 238 zł. w. a. należące się gminie m. Lwowa od gminy Bogucice przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 10. marca 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
członek Wydziału kraj.

L. W. 4887.

Aleg. 8

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Dernowa w powiecie Kamionka strumiłowa o przyjęcie na fundusz krajowy 378 zł., jako kosztów utrzymania Tomasza i Maryi Łonczynów w zakładzie starców i kalek w Gracu.

W y s o k i   S e j m i e!

Prawomocnem orzeczeniem z dnia 30. kwietnia 1895 l. 10.430 nałożyło c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej na gminę Dernów obowiązek zapłacenia kosztów utrzymania w zakładzie starców i kalek w Gracu, przynależnych do powyższej gminy Tomasza i Maryi Łonczynów w kwocie 378 zł. Nie mogąc z powodu ubóstwa zapłacić tych kosztów, wniosła gmina prośbę o przyjęcie tychże na fundusz krajowy.

Przedłożony przez Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej inwentarz gminny za rok 1895 wykazuje, że gmina posiada las gminny 19 morg. 1373 $\square^0$, pastwiska gminne 50 morg. 825 $\square^0$ i bagna 3 morg. 1423 $\square^0$, papiery wartościowe w kwocie 500 zł., dalej budynek mieszczący urząd gminny i szpichlerz gminny.

Gmina posiada wreszcie i kasę pożyczkową gminną, która podług statutu przeznaczona jest jedynie tylko na pożyczki dla członków gminy, a część procentów w kwocie 69 zł. rocznie używana bywa na potrzeby gminne. Budżet gminny wykazuje przeciętnie w trzechleciu 1894—1896 rocznie około **156 zł.** w dochodach, podczas gdy wydatki ściśle gminne wynoszą w tym czasie przeciętnie rocznie 284 zł. Na pokrycie zaś niedoboru musi gmina nakładać corocznie dodatki do podatków bezpośrednich, które łącznie z dodatkami na pokrycie potrzeb szkolnych wynosiły w roku 1894 . . . 77%, w roku 1895 . . . 46%, a na rok 1896 nałożono 49%.

Dla braku innych źródeł dochodów byłaby gmina zmuszoną na pokrycie wymienionych powyżej kosztów utrzymania — nałożyć osobno dodatek w wysokości około 35% od opłacanych podatków bezpośrednich, wynoszących przeciętnie w powyższem trzechleciu 1085 zł. — tak, że w roku 1896 wynosiłyby dodatki do podatków 84%, co doprowadziłoby gminę do ruiny i podkopałoby na dłuższy czas jej siłę podatkową. Podług relacyi Wydziału powiatowego jest gmina rzeczona bardzo ubogą, była w ostatnich kilku latach dotkniętą klęskami elementarnemi, a z powodu zamierzonej budowy szkoły i budynków parafialnych ma ona spłacić znaczne datki konkurencyjne. Prośba gminy przeto zasługuje w zupełności na uwzględnienie i dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Tomasza i Maryi Łonczynów w zakładzie starców i kalek w Gracu w kwocie 378 zł. w. a., należące się od gminy Dernowa, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Lwów, dnia 14. lutego 1896.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 67629/1896.

Aleg. 9

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Korczyn szlachecki w powiecie stryjskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 249 zł. 30 ct. należącej się gminie miasta Lwowa z tytułu kosztów utrzymania sierót po Pawle Łagodzicu.

Wysoki Sejmie!

Prawomocnem orzeczeniem z d. 23. lutego 1892 l. 3788 orzekło c. k. Starostwo w Stryju obowiązek gminy Korczyna szlacheckiego do zwrotu gminie miasta Lwowa kosztów utrzymania sierot Maryi, Teofili i Heleny Łagodziców, przynależnych przez głowę ojca Pawła Łagodzica do powyższej gminy. Koszta z tego tytułu wynoszą ogólną kwotę 249 zł. 30 ct.

Gmina nie będąc w stanie tych kosztów zapłacić; uprasza o przyjęcie ich na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Stryju inwentarza za r. 1895 składa się majątek nieruchomy wspomnianej gminy z 240 morgów lasu i pastwisk, które jako dobro gminy służą do użytku uprawnionych; prócz tego posiada gmina Korczyn szlachecki wspólnie z gminą rustykalną tego nazwiska 13 morgów pastwiska będącego również dobrem gminnem.

Własne dochody gminy wynoszą przeciętnie w trzechleciu 1894—1896 rocznie 91 zł. 31 ct. podczas gdy wydatki gminne w tym czasie wynoszą przeciętnie rocznie 210 zł. 01 ct.

Na pokrycie zatem niedoboru musi gmina corocznie nakładać dodatki wynoszące przeciętnie 36% do podatków bezpośrednich wynoszących w przecięciu 334 zł. 22 ct.

Dla zaspokojenia zaś pretensyi gminy m. Lwowa, musiałaby gmina Korczyn szlachecki osobno jeszcze 75% dodatkiem członków gminy obarczyć, co byłoby zbyt wielkiem ich obciążeniem i podkopałoby na długie lata siłę podatkową rzeczonej gminy.

Z tego powodu i gdy Wydział powiatowy gorąco popiera prośbę gminy.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania sierót po Pawle Łagodzicu a mianowicie Maryi, Teofili i Heleny Łagodzic w kwocie 249 zł. 30 ct. należące się gminie miasta Lwowa, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 6. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału kraj.

L. W. kr. 68586/1896.

Alcg. 10

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Krościenka w powiecie Dobromilskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Maryi Mykietowej w kwocie 218 zł. 40 ct. należącej się gminie miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Tytułem zwrotu kosztów utrzymania Maryi Mykietowej w lwowskim Zakładzie dla nieuleczalnych, należy się gminie miasta Lwowa od gminy Krościenka kwota 218 zlr. 40 ct. Nie mogąc z powodu ubóstwa zapłacić tych kosztów zwraca się gmina Krościenko z prośbą o przyjęcie ich na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Dobromilu inwentarza za rok 1895 składa się majątek nieruchomy wspomnianej gminy z 206 morgów pastwisk i lasów, które jako dobro gminne służą do użytku uprawnionych. Prócz tego posiada gmina, wspólnie z gminą Wolica, efekta w imiennej wartości 400 zł. Własne dochody gminy wynoszą przeciętnie w trzechleciu 1894—1896, rocznie 91 zł., podczas gdy wydatki w tym czasie wynoszą przeciętnie rocznie 171 zł. 80 ct.

Na pokrycie zatem niedoboru musi gmina corocznie nakładać dodatki w przeciętnej kwocie 42% od podatków bezpośrednich, które przeciętnie wynoszą 1034 zł.

Dla zaspokojenia zaś pretensyi gminy miasta Lwowa musiałaby gmina Krościenko nałożyć osobno jeszcze przeszło 21% dodatek i obarczyć tem zupełnie nieproduktywnym wydatkiem swoich i tak ubogich członków gminy.

Gdy Wydział powiatowy gorąco popiera prośbę gminy.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Maryi Mykietowej w kwocie 218 zlr. 40 ct. należącej się gminie miasta Lwowa od gminy Krościenka, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 10. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 65.488/1896.

Aleg. 11

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Kruszelnicy rustykalnej w powiecie stryjskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 147 zł. 43 ct. należącej się gminie miasta Lwowa z tytułu kosztów utrzymania Frańciszki Sworeń.

Wysoki Sejmie!

Prawomocnem orzeczeniem z 7. lipca 1896 L. 13.570, orzekło c. k. Starostwo w Stryju obowiązek gminy Kruszelnicy rustykalnej do zwrotu gminie m. Lwowa kosztów utrzymania Frańciszki Sworeń przynależnej do powyższej gminy. Koszta rzeczone wynoszą kwotę 147 zł. 43 ct., którą gmina Kruszelnica rustykalna nie będąc w stanie zapłacić uprasza o przyjęcie na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Stryju inwentarza za r. 1895 składa się majątek wspomnianej gminy z 135 morgów lasu, który jako dobro gminy służy do użytku uprawnionych; prócz tego posiada gmina Kruszelnica rustykalna wspólnie z gminą szlachecką tego nazwiska 235 morgów pastwisk, będących również dobrem gminnem. Tak samo majątek wspólny obu tych gmin stanowi jedna obligacya długu Państwa w imiennej wartości 100 zł. Własne dochody gminy wynoszą przeciętnie w trzechleciu 1894, 1896 rocznie 29 zł. 43 ct. podczas gdy wydatki gminne w tym czasie wynoszą przeciętnie rocznie 264 zł. 42 ct.

Na pokrycie zatem niedoboru musi gmina corocznie nakładać dodatki wynoszące przeciętnie 45% do podatków w przeciętnej kwocie 527 zł. 10 ct.

Dla zaspokojenia zaś pretensyi gminy m. Lwowa musiałaby gmina Kruszelnica rustykalna, osobno jeszcze 28% dodatek nałożyć, co byłoby zbyt wielkim obciążeniem członków tej górskiej gminy.

Z tego powodu i gdy Wydział powiatowy gorąco popiera prośbę gminy,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Frańciszki Sworeń w kwocie 147 zł. 43 ct. należące się gminie m. Lwowa przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 10. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 25692/96.

Alleg. 12

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Pełnatycze w powiecie jarosławskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 155 zł. 12 ct. w. a. należącej się gminie miasta Wiednia z tytułu kosztów utrzymania Izraela Eisenmajera w zakładzie zaopatrzenia na Alserbach w Wiedniu.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z dnia 7. grudnia 1895 l. 39419 orzekło c. k. Starostwo w Jarosławiu obowiązek gminy Pełnatycze do zwrotu gminie miasta Wiednia kosztów utrzymania Izraela Eisenmajera w zakładzie zaopatrzenia na Alserbach w Wiedniu w kwocie 155 zł. 12 ct. w. a.

Gmina, nie będąc w stanie zapłacić tych kosztów, zwraca się z prośbą do Wysokiego Sejmu o przyjęcie rzeczonych kosztów na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Jarosławiu inwentarza na r. 1896 składa się majątek nieruchomy gminy powyższej z gruntów w obszarze 45 morgów 1431, z czego na pastwiska przypada 29 morgów 1027 sążni kw. a reszta na drogi i nieużytki.

Podług przedłożonych zaś budżetów gminnego i szkolnego funduszu z lat 1893, 1894, 1895 i 1896, wynosiły wydatki przeciętnie . . . . 380 zł.
dochody zaś . . . . 249 „
przeciętny zaś dodatek na potrzeby gminne i szkolne od sumy podatków 650 zł. wynosił $17\frac{1}{2}\%$.

Na pokrycie kosztów utrzymania Eisenmajera w kwocie 155 zł. 12 ct. potrzebaby osobno nałożyć 24% dodatek czyli razem $41\frac{1}{2}\%$, co byłoby znacznem obciążeniem gminy.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Izraela Eisenmajera w kwocie 155 zł. 12 ct. należące się gminie m. Wiednia od gminy Pełnatycze przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. maja 1896 r.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
członek Wydziału kraj.

L. W. kr. 71246/1896.

Aleg. 13

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Podolany w powiecie Wadowickim o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Jana Kędziora w kwocie 51 zł. 69 ct. należących się gminie m. Wiednia.

Wysoki Sejmie!

Prawomocnem orzeczeniem z dnia 22. czerwca 1896 l. 16.596 nałożyło c. k. Starostwo w Wadowicach na gminę Podolany, obowiązek zapłacenia Magistratowi m. Wiednia kwoty 51 zł. 69 ct. tytułem zwrotu kosztów utrzymania Jaua Kędziora do gminy powyższej przynależnego.

Gmina nie będąc w stanie zapłacić tych kosztów uprasza o przyjęcie ich na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Wadowicach inwentarza za rok 1895 oprócz efektów nominalnej wartości 200 zł. i gruntu przestrzeni 711 sążni kwadratowych gmina Podolany innego majątku nie posiada.

Własne dochody gminy wynoszą przeciętnie w trzechleciu 1894—1896 rocznie 24 zł. 66 ct. podczas gdy wydatki gminne w tym czasie wynoszą przeciętnie 92 zł. 04 ct.

Na pokrycie zatem niedoboru, musi gmina corocznie nakładać w przecięciu przeszło 52% dodatki do podatków bezpośrednich wynoszących przeciętnie 124 zł. 33 ct.

Dla zaspokojenia zaś pretensyi gminy m. Wiednia musiałaby gmina Podolany nałożyć osobno jeszcze na swoich członków 42% dodatek a gdy gmina ta jest bardzo ubogą, obciążoną już i tak znacznymi datkami a do tego jeszcze w bieżącym roku dotkuiętą została gradobiciem i gdy Wydział powiatowy prośbę jej popiera.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Jana Kędziora w kwocie 51 zł. 69. ct. należące się gminie miasta Wiednia przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 17. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. 7073/96.

Aleg. 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Sassów, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 203 zł. 40 ct., należącej się gminie miasta Budapesztu, z tytułu kosztów utrzymania nieletniej Joanny Messinger.

Wysoki Sejmie!

Prawomocnem orzeczeniem z dnia 9. lutego 1895 r. l. 1549 nałożyło c k. Starostwo w Złoczowie na gminę Sassów obowiązek zapłacenia gminie miasta Budapesztu kwoty 203 zł. 40 ct. a w. tytułem kosztów utrzymania nieletniej Joanny Messinger do gminy Sassów przynależnej. Nie mogąc z powodu ubóstwa zapłacić tych kosztów, zwraca się gmina z prośbą do Wysokiego Sejmu o przyjęcie tychże na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Złoczowie inwentarza za rok 1894. prócz dróg i placu publicznego nie posiada gmina żadnego majątku nieruchomego. Przedłożone zaś budżety gminne za lata 1893, 1894 i 1895 wykazują w dochodach czynsz z dzierżawy dodatku konsumcyjnego z rzezi bydła w kwocie 632 zł., czynsz z handlu smarowidłem i dziegciem w kwocie 20 zł. i ze zgartywania nawozu około 10 zł.

Natomiast wydatki przeciętne na potrzeby gminne i szkolne wynoszą 1.410 zł. W skutek tego zmuszoną jest gmina pokrywać niedobory dodatkami do podatków wynoszących 2.250 zł. Dodatki rzeczone wynosiły w roku 1893. 30%, w roku 1894. i 1895 po 22%.

Dla zaspokojenia zaś pretensyi gminy Budapeszt, musiałaby gmina Sassów nałożyć osobno jeszcze przeszło 9% dodatek i obarczyć tem zupełnie nieproduktywnym wydatkiem swoich i tak ubogich członków gminy, którzy przed kilku laty niemal doszczętnie pożarem zostali zniszczeni.

Z tych powodów — i gdy Wydział powiatowy popiera prośbę gminy — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Joanny Messinger w kwocie 203 zł. 40 ct. należące się gminie miasta Budapesztu od gminy Sassów, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału kraj. Król. Galicyi i Lodom. wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 18. lutego 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *wł. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. 32334/96.

Aleg. 15

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Tarasówki w powiecie Zbaraskim o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 37 zł. 93 ct. należącej się gminie m. Wiednia z tytułu kosztów utrzymania Magdaleny Stanisz w domu przytułku w Wiedniu.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z 26. stycznia 1896 l. 1368 nałożyło c. k. Starostwo w Zbarażu na gminę Tarasówkę obowiązek zapłacenia gminie m. Wiednia 37 zł. 93 ct. jako kosztów utrzymania Magdaleny Stanisz w domu przytułku

Z tego powodu wniosła gmina do Wysokiego Sejmu dnia $^{6}/_{2}$ 1896 Ls. 1557 prośbę o przyjęcie powyższych kosztów na fundusz krajowy. Petycya ta nie weszła jednak na porządek dzienny Wys. Sejmu i została uchwałą d. $^{28}/_{1}$ 1896 Wydziałowi kraj. do załatwienia odstąpioną.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Zbarażu inwentarza posiada gmina pastwisko stanowiące dobro gminy w obszarze 7 morgów 310 sążni kwadr. oraz papiery wartościowe na 200 zł. przynoszące jedyny dochód w kwocie 8 zł. 40 ct. rocznie. Gdy zaś wydatki gminne wynoszą przeciętnie 135 zł. 50 ct. przeto niedobór pokrywany być musi dodatkiem, który przeciętnie w latach 1894, 1895 i 1896 wynosił 20% od sumy podatkowej 635 zł.

Na pokrycie kosztów utrzymania Magdaleny Stanisz w kwocie 37 zł. 93 ct. potrzebaby osobno nałożyć jeszcze 6% dodatek czyli razem 26%.

Wobec widocznego ubóstwa gminy i gdy rozchodzi się tu także o powiat nawiedzony gorączką emigracyjną, gdy wreszcie Wydział powiatowy prośbę gminy popiera, Wydział krajowy wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Magdaleny Stanisz w kwocie 37 zł. 93 ct. należące się gminie m. Wiednia od gminy Tarasówki, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów, dnia 10. marca 1896 r.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 61233/ex 1896.

Aleg. 13

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Targowisko w powiecie Bocheńskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Tekli Karpały w kwocie 1.578 zł. 45 ct. w. a. należącej się gminie miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z dnia 3. lipca 1896 L. 17.616 orzekło c. k. Starostwo w Bochni obowiązek gminy Targowisko do zwrotu gminie miasta Lwowa kosztów utrzymania Tekli Karpały w kwocie 1.578 zł. 45 ct.

Gmina nie będąc w stanie zapłacić powyższych kosztów uprasza o przyjęcie ich na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Bochni inwentarza gminy Targowisko, stanowią majątek nieruchomy tej gminy grunta w obszarze 123 morgów 1583 sążni kwadratowych, w skład których wchodzą pastwiska i drogi. Prócz tego posiada gmina obligacyę długu państwa w wartości imiennej 850 zł. i skrypta dłużne na kwotę 439 zł. 79 ct.

Z przedłożonych Wydziałowi krajowemu budżetów na lata 1894, 1895 i 1896 okazuje się, że dochody gminy wynoszą w przecięciu 646 zł., rozchody zaś 1.523 zł. niedobór zatem musi być pokrywany dodatkami do podatków w wysokości przeciętnej przeszło 50%.

Gdyby zatem obecnie miała gmina Targowisko zapłacić koszta utrzymania Tekli Karpały w kwocie 1.578 zł 45 ct. musianoby nałożyć 103% dodatków od podatków wynoszących w przecięciu 1.533 zł.

Ubóstwo jednak członków gminy stwierdza fakt, że nie są w stanie opłacać dotychczas nakładanych dodatków na bieżące potrzeby, albowiem tytułem tego dodatku zalegają z kwotą przeszło 950 zł. Gdyby więc obecnie nałożono na nich 103% dodatku, bądź to odrazu, bądź też dodatek ten rozłożono na lat kilka, mieszkańcy gminy musieliby ponosić ciężary przechodzące ich siły.

W obec stwierdzonego ubóstwa gminy, Wydział powiatowy w Bochni ze swej strony usilnie popiera jej prośby o przyjęcie kosztów utrzymania Tekli Karpały na fundusz krajowy.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Koszta utrzymania Tekli Karpały w kwocie 1.578 zł. 45 ct. należące się gminie miasta Lwowa od gminy Targowisko przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 30. października 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. 46.617/96.

Alleg. 17

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Tiutków w powiecie Trembowelskim, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Iwasia Greczyły w kwocie 49 złr. 67 złr. należącej się gminie miasta Lwowa.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z dnia 9. marca 1896 l. 4685 orzekło c. k. Starostwo w Trembowli obowiązek gminy Tiutków do zwrotu gminie miasta Lwowa kosztów utrzymania Iwasia Greczyły w kwocie 49 złr. 67 ct.: Gmina nie będąc w stanie zapłacić tych kosztów, uprasza o przyjęcie rzeczonych kosztów na fundusz krajowy.

Podług przedłożonego przez Wydział powiatowy w Trembowli inwentarza za rok 1895 składa się majątek nieruchomy gminy powyższej z gruntów w obszarze 24 morgów 622 sążni kwadratowych, w skład których wchodzi pastwisko w obszarze tylko 3 morgów 1415 sążni kwadr. reszta zaś są grunta nieurodzajne, drogi, place i nieużytki. — Nadto posiada gmina w efektach 668 złr. przeznaczonych na założenie gminnej kasy pożyczkowej.

Podług przedłożonych zaś budżetów funduszu gminnego i szkolnego z lat 1894, 1895 i 1896 wynoszą wydatki w samym funduszu gminnym przeciętnie 345 złr. dochodów zaś własnych wcale niema.

Przeciętny dodatek na potrzeby gminne podatków bezpośrednich w kwocie 1061 złr. wynosi 33% — zaś dodatek na potrzeby szkolne 31% czyli razem 64% co jest już bardzo poważnem obciążeniem gminy tak ubogiej.

Na pokrycie kosztów utrzymania Greczyły, potrzebaby osobny jeszcze nałożyć dodatek około 5%.

Wobec stwierdzonego ubóstwa gminy, której prośbę na wstępie powołaną Wydział powiatowy w Trembowli popiera.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Iwasia Greczyły, w kwocie 49 złr. 67 ct. należące się gminie miasta Lwowa od gminy Tiutkowa, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 9. września 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. W. kr. 75.733 ex 1896.

Aleg. 18

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1897 r.

Wysoki Sejmie!

Z powodu zwołania sesyi sejmowej na sam koniec roku, a stąd niemożności uchwalenia budżetu na rok 1897 przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydział krajowy, pragnąc zastrzedz budżetowe prawo Wysokiego Sejmu, wnosi, jak w latach poprzednich:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1897 na podstawie budżetu na rok 1896.
2. Sejm upoważnia c. k. Rząd do poboru na rzecz funduszu krajowego dodatków do podatków w wysokości 61 centów od każdego 1 złr. całej należytości państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim dodatek ten ma się pobierać tylko w wysokości 47 centów.
3. Upoważnienia powyższe, pod 1. i 2. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 28. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*,
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 56.301/96.

Aleg 19

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Stosując się do postanowień statutu krajowego i instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy projekt budżetu krajowego na rok 1897, obejmujący:

A. Ogólny preliminarz na rok 1897.

B. Preliminarz funduszu krajowego wraz z specyalnymi preliminarzami a mianowicie:

I. Fundusze i zakłady dotowane ze skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz ze szczegółowymi preliminarzami:

do	rubr.	VII.	poz.	59	funduszu szkolnego krajowego,
"	"	"	"	60	" " emerytalnego,
"	"	XV.	"	201	szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
"	"	"	"	202 i 203	szkoły rolniczej wyższej i niższej w Dublanach,
"	"	"	"	204 – 208	folwarku, szkoły gorzelniczej i gorzelni krajowej, tudzież stacyj kontrolnych i doświadczalnych w Dublanach,
"	"	"	"	210 i 211	średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie,
"	"	"	"	212 – 215	szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Bereźnicy,
"	"	"	"	217	szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
"	"	"	"	218	szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopii w Gródku,
"	"	"	"	234 i 235	składów zbożowych i spirytusowych we Lwowie i Krakowie,

C. Preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie (oddział chorych i położnic),
D. " funduszu podrzutków we Lwowie.
E. " zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie,
F. " szpitala św. Łazarza w Krakowie, czterech oddziałów,
G. " funduszu podrzutków w Krakowie,
H. " " policyi krajowej.

II. Fundusze samoistne.

I. Preliminarz funduszu kultury krajowej,
K. " " stanowego sierocińskiego,
L. " " Aleksandra hr. Stadnickiego,
M. " " pożyczki krajowej z roku 1873.

W układzie preliminarza trzymał się Wydział krajowy ściśle formy, przez Wys. Sejm poleconej, zatrzymując zaprowadzoną w roku zeszłym a przez Wys. Sejm aprobowaną zmianę co do sposobu umieszczenia wyjaśnień. Wcześniejsze w roku bieżącym

zestawienie zamknięć rachunkowych, dozwoliło na zamieszczenie przy poszczególnych pozycyach preliminarza wynikłości z ostatniego roku, z którego rachunki są już zamknięte t. j. z roku 1895.

W wyjaśnieniach do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo wysokość wstawionych kwot wydatków i dochodów, tudzież różnic między cyframi niniejszego preliminarza, a uchwalonego w r. 1896 budżetu. Różnice te przedstawiają się sumarycznie jak następuje:

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu:

		A. W wydatkach.	*więcej*	*mniej*
Rubryka	I.	Koszta reprezentacyi kraju mniej o . . . z powodu zwiększenia wydatku na koszta druków o 600 zł. i na potrzeby kancelaryjne o 100 zł.	700 zł.	
„	II.	Koszta zarządu więcej o drobną kwotę .	78 „	
„	III.	Koszta leczenia więcej o . . . . wskutek zwiększonej ilości dni leczenia i na podstawie wynikłości z r. 1895.	50.000 „	
„	VI.	Koszta szczepienia więcej o . . . . na koszta podróży i dyety lekarzy na podstawie trzechletniego przecięcia.	1.000 „	
„	V.	Wydatki sanitarne więcej o . . . . a mianowicie na lekarstwa dla epidemicznie chorych według trzechletniego przecięcia więcej o 500 zł. i na koszta podróży dla lekarzy okręgowych o 7.000 zł. więcej, z powodu powiększenia ilości okręgów sanitarnych. Natomiast zniżono o 400 zł. subwencyę dla zakładu dr. Bujwida w Krakowie.	7.100 „	
„	VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynnych więcej o z powodu zapreliminowania na budowę zakładu dla nieuleczalnych we Lwowie pierwszej połowy subwencyi (poz. 57 i) w kwocie 3.000 zł. a natomiast opuszczenia zasiłków jednorazowo przyznanych na rok 1896.	2.400 „	
„	VII.	Na cele wykształcenia i oświaty więcej o . z powodu zwiększenia się niedoborów funduszu szkolnego krajowego o kwotę 159.664 zł. i funduszu szkolnego emerytalnego o kwotę . . . . 20.612 zł. (według specyalnych preliminarzy tych funduszów) oraz z powodu zapreliminowania raty na umorzenie pożyczki na budowę teatru we Lwowie . . . . 3.500 zł. tudzież pierwszej połowy zasiłku na budowę szkoły polskiej w Białej . . . 5.000 zł. i innych drobniejszych różnic.	189.726 „	
„	VIII.	Utrzymanie pomników historycznych, mniej o a mianowicie z powodu opuszczenia wydatku 3.000 zł. na restauracyę zamku żółkiewskiego i 2.200 zł. na restauracyę krużganków w klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie a natomiast wstawienia nowej subwencyi na restauracyę kościoła bernardyńskiego w Przeworsku w kwocie . . . . 2.000 zł.		3.300 zł.
„	IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi, więcej o . . głównie z powodu wstawienia nowego wy-	18.657 „	
		Do przeniesienia	269.661 zł.	3.300 zł.

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia	269.661 zł.	3,300 zł.
		datku na zakupno domu dla posterunku żandarmeryi w Czortkowie (poz. 138 a) w kwocie 6.795 zł. i pierwszej raty na umorzenie pożyczki 100.000 zł. na budowę nowego skrzydła przy gmachu żandarmeryi we Lwowie (poz. 140 a) w kwocie 5.270 zł. wreszcie z powodu podwyższenia o 6.102 zł. czynszów najmu pomieszkań i koszar (poz. 139).		
Rubryka	X.	Wydatki na komunikacye, więcej o . . . Ważniejsze różnice w tej rubryce są następujące: w dziale I. D. Zasiłki więcej o 5.000 zł. w dziale I. E. Wydatki na myta, więcej o . . . . 1.200 zł. w dziale I. F. „Zaopatrzenia" więcej o 835 zł. i w dziale II. „Koleje żelazne„ więcej o 9.000 zł. z powodów bliżej objaśnionych w szczegółowym preliminarzu.	16.577 „	
„	XI.	Dotacye dla zakładów krajowych więcej o według specyalnych preliminarzy a głównie z powodu nadzwyczajnego wydatku na budowę i urządzenie klinik we Lwowie.	62.190 „	
„	XII.	Wydatki na szupaśnictwo, więcej o . . . z powodu podwyższenia taryfy kolejowej, co wpłynęło na koszta przewozu osób szupasowanych.	2.000 „	
„	XIII.	Budowy wodne i melioracye więcej o . . Wydatek zwiększony w dziale A. „Biuro melioracyjne" (poz. 170—178) o 9.267 zł. z powodu zapreliminowania płacy dla referenta fachowego dla spraw rybackich i nowych dodatków pięcioletnich, tudzież z powodu zwiększenia dotacyi dla kursu dozorców melioracyjnych i zasiłku dla gal. Oddziału państw. biura hydrograficznego, zaś w dziale B. „Wykonanie budowli wodnych" wskutek wstawienia pierwszej raty na regulacyę górnego Dniestru z dopływami (poz. 179 c) w kwocie 20.000 zł., na zasiłki dla lokalnych regulacyj rzek niespławnych (poz. 180) więcej o 7.491 zł. i na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 181) więcej o 36.724 zł.	74.140 „	
„	XIV.	Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże mniej o . . . . głównie z powodu wstawienia na spłatę dawnych długów krajowych (poz. 199) kwoty mniejszej o 128.675 zł. tudzież na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1883 (poz. 186 a) o 83.013 zł. z powodu wypowiedzenia i umorzenia tej pożyczki już w roku 1896 — a na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1891 (poz. 191) o 18.605 zł. z powodu zamierzonej spłaty tej pożyczki, — dalej w skutek tego, iż na bonifikacyę c. k. Skarbowi państwa z tytułu podatku dochodowego od obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych (poz. 196) przypada w r. 1897 spłata mniejsza o 11.637 zł. (wedle obliczenia do		268.994 „
		Do przeniesienia	424.568 zł.	272.294 zł.

			więcej	mniej
		Z przeniesienia	424.568 zł.	272.294 zł.
		LW. 30.385/93) — wreszcie z powodu iż, stosownie do dotychczasowych wynikłości roku 1896 wstawia się na spłatę niezgłoszonych dotąd obligów i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych, o 25.000 zł. mniej.		
Rubryka	XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa więcej o . . głównie z powodu zwiększenia następujących wydatków: na wyższą szkołę rolniczą w Dublanach (poz. 202) o kwotę 21.047 zł., na folwark w Dublanach (poz. 204) o kwotę 6.884 zł., na stacye doświadczalne w Dublanach (poz. 207 i 208) o kwotę 6.386 zł., na średnią szkołę rolniczą w Czerniehowie (poz. 210) o kwotę 4.133 zł., na niższą szkołę rolniczą w Bereźnicy (poz. 215) o 22.050 zł., na zapomogi i zaliczki dla nauczycieli szkół rolniczych — nowy wydatek (poz. 220 a i 220 b) 2.000 zł., na lustracye i zakładanie kółek rolniczych — nowy wydatek (poz. 231 b, c, d) 8.200 zł., na składy publiczne we Lwowie (poz. 234) o kwotę 5.854 zł., na subwencyonowanie ogierów prywatnych — nowy wydatek (poz. 249 a) 5.000 zł., i na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego — nowy wydatek (poz. 259) 2.720 zł. Natomiast odpadły wydatki: na budowę niższej szkoły rolniczej w Suchodole pod Krosnem (poz. 216 a) 30.000 zł. i rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego (poz. 248 a) 12.500 zł.	41.700 „	
„	XVI.	Na cele przemysłu więcej o . . . . głównie z powodu nowych wydatków: na budowę i urządzenie tkalni mechanicznej w Krośnie 7.000 zł., na budowę szkoły stolarskiej w Kalwaryi 4.000 zł., tudzież na nadzwyczajne wydatki w warstacie garncarskim w Porębie 1.000 zł. — zwiększenia wydatku na stypendya dla uczniów szkół przemysłowych o 2.000 zł. i innych drobniejszych różnic.	15.176 „	
„	XVII.	Rozmaite wydatki więcej o . . . . z powodu zapreliminowania na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska (poz. 382) dotacyi w kwocie 111.500 zł. a dla funduszu koszar krajowych na pokrycie 4% odsetek od pożyczki $1^1/_2$ milionowej (poz. 383) dotacyi w kwocie 58.800 zł., tudzież wstawienia kwoty 75.806 zł. na podwyższenie funduszu uposażenia kasy krajowej do wysokości 1,000.000 zł. a natomiast zniżenia kosztów utrzymania rozmaitych osób w szpitalach (poz. 379) o 2400 zł.	243.353 „	
		W ogóle preliminuje się na r. 1897 więcej o	724.797 zł.	
		mniej o		272.294 zł.
		Z porównania okazują się na r. 1897 wydatki ogółem większe o	452.503 zł.	

B. W dochodach.

			więcej	*mniej*
Rubryka	I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych więcej o . . . . na podstawie zamknięcia za rok 1895.	568.212 zł.	
„	III.	Dochody z dróg krajowych więcej o . . . z powodu zapreliminowania dochodu 8.000 zł. z tytułu zwrotu zaliczek od Towarzystw kolejowych (patrz wyjaśnienie wydatków rubr. X. poz 161) a natomiast zniżenia o 1.500 zł. dochodu z datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych i z powodu innych pomniejszych różnic.	7.000 „	
„	IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej o . . . . według specyalnych preliminarzy zakładów krajowych.	15.768 „	
„	V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych więcej o . z powodu wstawienia dochodu z tytułu zwrotu kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych (poz. 15) w kwocie 6.275 zł., a natomiast zniżenia o 2.500 zł. zwrotów zaliczek od urzędników krajowych i od szpitali powszechnych (poz. 11 i 12) na podstawie trzechletniego przecięcia.	3 655 „	
„	VI.	Zwroty pożyczek mniej o kwotę . . . . . głównie z powodu opuszczenia dochodu (poz. 17) w kwocie 642 zł. z tytułu zwrotu od Chorzelowskiej spółki wodnej dla odpływu wód w powiecie mieleckim, a to z przyczyny, iż ostatnia rata tej pożyczki preliminowaną była w r. 1896.		503 zł.
„	VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie więcej o	50 „	
„	VIII.	Dochody kyajowych szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej i stacyj kontrolnych i doświadczalnych w Dublanach mniej o		4.871 „
„	IX.	Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie mniej o		9.200 „
„	X.	Dochody innych szkół rolniczych więcej o . według specyalnych preliminarzy tych szkół.	305 „	
„	XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajowego pozosłałości z funduszu zapomogi z r. 1866 więcej o drobną różnicę . . . . według planów umorzenia.	1 „	
„	XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi więcej o według preliminarza c. k. komendy żandarmeryi.	1.401 „	
„	XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych mniej o . . . . według specyalnych preliminarzy.		2 290 „
„	XVII.	Rozmaite dochody mniej o . . . . z powodu zmniejszenia dochodu z zaległych dodatków indemnizacyjnych (poz. $61._2$) o kwotę 145.000 zł., jako już w znacznej części spłaconego w latach poprzednich i dochodu ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym (poz. 63) o 1.000 zł. Natomiast wstawiono nowe pozycye dochodów a mianowicie: subwencyę od c. k. Skarbu pań-		136.416 „
		Do przeniesienia	596.392 zł.	153.280 zł.

	więcej	mniej
Z przeniesienia	596.392 zł.	153.280 zł.
stwa na założenie niższej szkoły rolniczej w Suchodole (poz. 60 i) 6.000 zł. i na koszta licencyonowania buhajów (poz. 60 k) 4.000 zł.		
W ogóle preliminuje się w dochodach:		
więcej o	596.392 zł.	
mniej o		153.280 zł,
Z porównania wynika dochód większy o .	443.112 zł.	

Rok 1897 jest ostatnim z okresu, w którym miała być przeprowadzona uchwalona przez Wysoki Sejm operacya finansowa, polegająca na konwersyi długu indemnizacyjnego i na spłacie dawnych emisyjnych pożyczek, z wyjątkiem pożyczki z r. 1873 do czego przybyło rozliczenie się z c. k. Skarbem państwa w ten sposób, iż przez zniżenie subwencyi i pożyczki na rzecz funduszów indemnizacyjnych przez skarb państwa opłacanej, umarza się w ciągu okresu przejściowego dług kraju do skarbu państwa, w kwocie 6,275.000 zł.

Wszystkie te spłaty miały być dokonane ze zwyżek, jakie w latach 1893 do 1897 powstają z powodu, iż po dokonanej przez konwersyę spłacie długu indemnizacyjnego, pobierał jednak kraj należącą się od skarbu państwa subwencyę dla funduszów indemnizacyjnych i miał pobierać dodatki do podatków na fundusz krajowy w tej wysokości, w jakiej je rozpisywano dawniej na fundusz krajowy i na fundusze indemnizacyjne — co jednak już po przeprowadzeniu konwersyi w budżecie na rok 1894 o 3 centy zniżono, z czego powstał ubytek w 4 latach przeciętnie po 330.000 zł. czyli razem 1,320.000 zł.

Budżety na lata: 1894, 1895 i 1896 były tak układane, że całą zwyżkę dochodów nad wydatkami wstawiano w rubrykę XIV. budżetu, jako pozycyę „na spłatę dawnych długów", skutkiem czego budżet zamykał się równowagą dochodów i wydatków. W wykonaniu zaś Wydział krajowy trzymał się zasady, którą Wys. Sejm aprobował, żeby w spłacie dawnych długów nie krępować się kwotami, w powyższą pozycyą budżetu wstawianemi, ale spłacać tyle, na ile każdorazowe zapasy kasowe wystarczą. Musiał też Wydział krajowy zachować pewne termina wypowiadania pożyczek, a przy pożyczkach emisyjnych termin spłaty ryczałtowej stosować do przepisanych planami umorzenia terminów spłat wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów. W skutek tego w jednych latach wypłacono więcej, w innych mniej, niż budżetem przewidziano.

Gdy zaś obecnie spłaca się ostatnią $4\frac{1}{2}\%$ pożyczkę emisyjną z roku 1883 — i w obec dotychczasowych wyników roku 1896 jest nadzieja, że ta spłata, chociaż znacznie kwotę na ten rok preliminowaną przewyższająca, zostanie z dochodów r. 1896 pokrytą, przeto na rok 1897 pozostaje już do spłaty tylko pożyczka 4% z roku 1891 w kwocie 1,410.300 zł. Skutkiem tego Wydział krajowy wstawia do pozycyi 199 budżetu na rok 1897 „na spłatę dawnych długów" — już nie całą zwyżkę dochodów nad wydatkami, lecz ściśle powyższą kwotę, potrzebną na spłatę pożyczki z r. 1891. Resztę zwyżki wnosi użyć na uzupełnienie dotacyi kasy do okrągłego miliona, a drobna kwota 26.562 zł. pozostaje jako preliminowana zwyżka.

Rachunek przedstawia się jak następuje:

Dochody wraz z dodatkami do podatków według zeszłorocznej stopy		10,589.113 zł.
Wydatki wynoszą bez pozycyi 199 na spłatę dawnych długów, i bez pozycyi 392 na dotacyę kasy		9,076.445 „
zwyżka dochodów		1,512.668 zł.
Z tego przeznacza się:		
na spłatę pożyczki z r. 1891	1,410.300 zł.	
na uzupełnienie dotacyi kasy	75.806 „	1,486.106 „
zostaje zwyżka		26.562 zł.

Wniosek o uzupełnienie dotacyi kasy Wydział krajowy tem uzasadnia, że kiedy Wys. Sejm pierwotnie uznał potrzebę dotacyi kasy krajowej, aby uniknąć znacznych nieraz braków, zmuszających do zaciągania kosztownych chwilowych pożyczek, kwotę 1 miliona zł. uważał jako niezbędną.

Mimo to z powodu ówczesnych trudności finansowych nie można było od razu całej tej kwoty na dotacyę kasy odłożyć. Z pożyczek zaciągniętych w r. 1883 i 1884 — dano na ten cel razem kwotę 376.263 zł. W r. 1890, kiedy na porządku dziennym obrad Wys. Sejmu było stałe uregulowanie stosunków Skarbu kraj., wówczas jeszcze odroczone, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby z uchwalonej na r. 1891 pożyczki $1^{1}/_{2}$ miliona pokrył naprzód niedobór r. 1891 — dalej koszta emisyi i konfekcyi, pierwszą ratę pożyczki, stempel i podatek kuponowy, a dopiero resztę wcielił do funduszu dotacyi kasy krajowej. Ta reszta wynosiła 547.931 zł. — skutkiem czego dotacya kasy podniosła się do kwoty 924.194 zł. co Wysoki Sejm przy załatwianiu zamknięcia rachunkowego za r. 1891 uznał i zatwierdził. Obecnie gdy po pokryciu wydatku na spłatę ostatniej pożyczki emisyjnej, której spłata była objętą programem finansowym z r. 1892, pozostaje zwyżka, sądzi Wydział krajowy, iż jest chwila właściwa, ażeby pierwotny zamiar Wys Sejmu co do wysokości dotacyi kasy urzeczywistnić — i dla tego czyni odpowiedni wniosek.

Celem porównania niniejszego preliminarza z budżetem uchwalonym na rok 1896 — należy podobnie jak się to stało w poprzedniem przedłożeniu budżetowem z dochodów i wydatków preliminowanych na te dwa lata potrącić te kwoty, które budżetom tym nadają cechę przejściową — a więc w dochodach: zwyżki z rachunków lat ubiegłych, subwencyę indemnizacyjną i dochód z pozostałości b. funduszów indemnizacyjnych a w wydatkach: spłatę dawnych pożyczek, bonifikacyę skarbowi państwa podatku kuponowego, wydatek na spłatę restantów długu indemnizacyjnego i kwotę na uzupełnienie dotacyi kasy.

		w r. 1896		w r. 1897
Ogół *wydatków* wynosi:		10,110.048 zł.		10,562.551 zł.
Od tego należy potrącić:				
Bonifikacyę skarbowi państwa .	63.971 zł.		52.334 zł.	
Spłatę zaległości indemnizacyjnych	50,000 „		25.000 „	
Spłatę dawnych długów	1,538.975 „		1,410.300 „	
Podwyższenie dotacyi kasy . .			75.806 „	
razem . .		1,652.946 „		1,563.440 „
zostaje . .		8,457 102 zł,		8,999.111 zł.
				8,457.102 „
			różnica .	542.009 zł.

przedstawia kwotę, o którą właściwe wydatki funduszu krajowego są preliminowane na r. 1897 wyżej niż w budżecie na r. 1896 uchwalono.

		w r. 1896		w r. 1897
Ogół *dochodów* wynosi:		10,110.048 zł.		10,589.113 zł.
Od tego potrąca się:				
Zwyżki z lat poprzednich . . .	335.941 zł.		904.153 zł.	
Dochody b. funduszów indemnizacyjnych	196.925 „		50.344 „	
Subwencya indemnizacyjna . .	1,488.935 „		1,488.935 „	
razem . .		2,021.801 „		2,443.432 „
zostaje . .		8,088 247 zł.		8,145.681 zł.
				8,088.247 „
			zostaje . .	57.434 zł.

jako kwota, o którą właściwe dochody funduszu krajowego na rok 1897 preliminuje Wydział krajowy wyżej, niż na rok 1896. Ogółem zatem jest preliminarz na rok 1897 niekorzystniejszy o kwotę większych wydatków . . . . 542.009 zł.
po potrąceniu wyższych dochodów . . . . 57.434 „
zatem o kwotę . . . . 484.575 zł.

Pomimo, że ostateczny wynik spłaty dawnych długów w okresie od r. 1893 do 1897 dopiero z zamknięcia rachunków za rok 1897 wiadomym będzie — postępujemy sposobem, w poprzednich naszych przedłożeniach budżetowych przyjętym i zestawiamy wyniki z przybliżonemi obliczeniami, jakie Wydział krajowy w uzasadnieniu swych wniosków o konwersyę długu indemnizacyjnego w r. 1892 przedstawił.

Według tych programowych obliczeń miało się spłacić na poczet dawnych długów:

w roku 1893	1,782.859 zł.
„ 1894	2,274.300 „
„ 1895	1,428.100 „
„ 1896	3,235.700 „
razem	8,720 959 zł.

Powyższemi spłatami były objęte wszystkie emisyjne pożyczki. dług do funduszu propinacyjnego w kwocie 1,650.000 zł. i dług do funduszu policyi krajowej w kwocie 132.859 zł. Na rok 1897 nie brano już w rachubę żadnej spłaty, tylko przewidywaną była znaczna zwyżka 4,149.001 zł., która miała być użytą w latach następnych na spłatę długu do skarbu państwa w sumie 6,275.000 zł. tak, że jeszcze lata następne miałyby do pokrycia resztę długu do skarbu państwa w kwocie 2,125.999 zł.

Faktycznie zaś użyto lub ma się użyć na spłatę dawnych długów:

w roku 1893	1,036.459 zł.
„ 1894	2,070.418 „
„ 1895	2,047.556 „
„ 1896	2,212.600 „
a na rok 1897 preliminuje się	1,410.300 „
razem	8,777.333 zł.

Cyfra z r. 1896 może jeszcze uledz zmianie, jeżeli pozostaną nie przedstawione do spłaty restanty obligów lub kuponów; cyfra r. 1897 reprezentuje całą resztę pożyczki z r. 1891. która — prawdopodobnie nie w majowym lecz w listopadowym terminie r. 1897 spłaconą będzie.

Powyższą sumą 8,777.333 zł. byłyby spłacone według programu wszystkie dawne pożyczki emisyjne (prócz pożyczki z r. 1873. której nie można było wypowiedzieć i której też program nie obejmował) tudzież wymienione wyżej długi do funduszu propinacyjnego i do funduszu policyi krajowej -- zaś po nad program 25.186 zł. do funduszu domestykalnego, 66.500 zł. do funduszu szkół ludowych. Będzie też z końcem 1897 r. spłacony całkowicie dług do skarbu państwa w kwocie 6,275.000 zł. — na który według programu miała w r. 1897 pozostać zwyżka 4,149.001 zł. a który faktycznie w ten sposób zostaje spłacony, że przez 5 lat, 1893 do 1897 włącznie, pobiera się subwencyę ze skarbu państwa o 936 065 zł. rocznie mniejszą od tej, do jakiej państwo pierwotną ugodą indemnizacyjną się zobowiązało — co w 5 latach uczyniło w dochodach obliczeniami programowemi objętych, ubytek w kwocie łącznej 4,680.325 zł.

Podając te cyfry, zastrzega Wydział krajowy, że ścisłe obliczenie całego wyniku możliwem będzie dopiero po zamknięciu rachunków za rok 1897.

Wstawienie do preliminarza na rok 1897 kwoty 1,410.300 zł. na spłatę pożyczki z r. 1891 i kwoty 75.806 zł. na uzupełnienie dotacyi kasy — uchwalił Wydział krajowy w przypuszczeniu, że Wysoki Sejm uchwalić zechce dodatki do podatków w tej samej wysokości, jak na rok 1896. t. j. 61 ct. — z ulgą 14 ct. dla Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego i przyjmie nasze obliczenie wydatności centa dodatków do podatków.

Sumaryusz preliminarza budżetu krajowego na rok 1897 wraz z pozycyami na spłatę dawnych długów i uzupełnienie dotacyi kasy — wynosi:

w wydatkach	10.562 551 zł.
w dochodach własnych	3.961.740 „
zostaje do pokrycia dodatkami do podatków	6,600.811 zł.

Wydatność centa obliczamy według dotychczasowej normy, z przecięcia ostatnich trzech zamknięć rachunkowych.

Według tych zamknięć wynosiła wydatność centa:

W roku 1893	. . . .	111.485 zł.
„ 1894	. . . .	102.511 „
„ 1895	. . . .	117.812 „
	razem	331.808 zł.
	przeciętnie	110.603 „

Przyjmując tedy do obliczenia wydatność jednego centa na . . . . 110.600 „ dotychczasową stopę dodatków krajowych t. j. 61 ct względnie 47 ct., dalej zastosowując dzielnik przyjęty przez komisyę budżetową Wysokiego Sejmu w przedmiocie ulg podatkowych dla W. ks. Krakowskiego do l. S. 1152 93 mianowicie, że na 100 zł. wydatności 1 centa przypada na:

W. Ks. Krakowskie	7·7%
Galicyę wschodnią i zachodnią . .	92·3%
razem . . .	100 %

wypadnie z wyżej wymienionej przeciętnej wydatności centa dodatku w kwocie 110.600 zł.

na W. Ks. Krakowskie	8.516 zł. 20 ct.
na Galicyę wschodnią i zachodnią	102.083 „ 80 „
razem jak wyżej	110.600 zł.

Ustawą z 31. lipca 1894 Dz. u. kr. Nr. 66. przyznane zostały dla W. Ks. Krakowskiego ulgi w opłacie dodatków na czas 25 lat począwszy od r. 1894 do włącznie 1918. Na rok 1897 przypada ten opust po 14 centów od dodatku płaconego od 1 zł. podatku (L. W. 45.843/93).

Dodatki do podatków przyniosą zatem:

a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 centów (92·3%) po 102.083 zł. 80 ct. = ...	6,227.111 zł. 80 ct.
b) w W. Ks. Krakowskiem po 47 centów (7·7%) po 8.516 zł. 20 ct. = ...	400 261 „ 40 „
razem	6,627.373 zł. 20 ct.
co pokrywa wykazany wyżej niedobór	6,600.811 „ —
i pozostawia nadwyżkę dochodów	26.562 zł —

Ulga dla W. Ks. Krakowskiego wynosi 119.237 zł.

II. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego:

	Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna tego działu wynosi	754.717 zł.	882.725 zł.
Na rok 1896 uchwalono	725.393 „	806.419 „

Przeto na rok 1897 preliminuje się:

w dochodach *mniej* o	29.324 zł.	
w wydatkach *więcej* o		76.306 zł.

Uzasadnienie różnic przedstawiono w preliminarzach specyalnych funduszów tego działu Wynik ostateczny zaś uwidacznia rubryka XI. wydatków i rubryka IV. dochodów funduszu krajowego.

III. Fundusze samoistne.

		Dochody.	Wydatki.
Suma ogólna w tym dziale wynosi		7.792 zł.	57.348 zł.
z porównania wynika *niedobór* . .		49.556 zł.	
a to: w funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 niedobór	49.789 zł.		
w funduszu stanowym sierocińskim nadwyżka dochodów	233 „		
W ogóle wynika niedobór jak wyżej . .	49.556 zł.		

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone preliminarze funduszów krajowych na rok 1897.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Fundusz dotacyi kasy krajowej ma być uzupełniony do kwoty 1 miliona zł. w. a. i w tym celu wstawia się do budżetu na rok 1897 do rubryki XVII. „rozmaite wydatki“ kwotę 75.806 zł.

2. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1897 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich w wysokości 61 centów od każdego złotego w. a całej należytości tych podatków.

3. Opodatkowani w mieście Krakowie tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek w wysokości 47 centów od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

4. Kwoty przyzwolone na rok 1897 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele, oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych a osobno nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 — i między pozycyami 8 i 10:

b) w rubryce II. między literami a) b) c) i d) pozycyi 24;

c) w rubryce X. między pozycyami 152 i 153 — tudzież między pozycyami 157, 158 i 159;

d) w rubryce XV. między pozycyami 245 i 246 tudzież między pozycyami 2[illegible] i 253 — i w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku i szkoły ogrodniczej w Tarnowie, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 260 do 305 — między pozycyami 307 i 363 — między pozycyami 364 i 366 — między pozycyami 361 i 367 wreszcie mię-między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 24. listopada 1896.

Marszałek krajowy:

S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Romanowicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Lit. A.

Projekt budżetu krajowego

na rok

1897.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Projekt budżetu funduszów

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
I.	B)		**Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.**				
		I.	Koszta reprezentacyi kraju . .	108.296			
		II.	„ zarządu	307.961			
		III.	„ leczenia	990.000			
		IV.	„ szczepienia	72.200			
		V.	Wydatki sanitarne . . .	30.600			
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	24.824			
		VII.	Na cele wykształcenia i oświaty .	2,425.841			
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	30.120			
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . .	231.440			
		X.	Wydatki na komunikacye . .	1,435.728			
		XI.	Dotacye dla zzkładów krajowych .	161.218			
		XII.	Wydatki na szupaśnictwo . .	25.000			
		XIII.	Budowy wodne i melioracye . .	581.274			
		XIV.	Umarzanie pożyczek . . .	3,062.780			
		XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa .	577.257			
		XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	178.319			
		XVII.	Rozmaite wydatki	319.693			
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych		904.153		
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych		5.000		
		III.	Dochody z dróg krajowych . .		235.950		
		IV.	Nadwyżki od dochodów zakładów dotowanych		33.210		
		V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych .		45.225		
		VI.	„ pożyczek		35.660		
		VIII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .		7.380		
		VIII.	Dochody szkół i folwarku w Dublanach		69.830		
		IX.	„ „ „ Czernichowie		40.955		
		X.	„ innych szkół rolniczych krajowych . . .		22.287		
		XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich		600		
		XII.	Dochody z przelania do fund. kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866 . . .		2.444		
		XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi .		89.542		
		XIV.	Dochody ze zwrotów wydatków szupasowych		8.000		
		XV.	Dochody z krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie		22.980		
		XVI.	Dochody z kraj opłat konsumcyjnych		834.000		
		XVII.	Rozmaite dochody		1,604.524		
			Do przeniesienia .	10,562.551	3,961.740	—	6,600 811

krajowych na rok 1897.

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
I.	B)		Z przeniesienia	10,562.551	3,961.740	—	6,600.811
		XVIII.	Dodatki do podatków od sumy podatków 11,600.000 zł. (wydatność 1 centa : 110.600 zł.): *a*) dla Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct. (92·3%)=6,227.111 zł. 80 ct. *b*) dla W. Ks. Krakowskiego po 47 ct. (7·7%) = 400.261 „ 40 „	—	6,627.373		
			Ogólna suma funduszu krajowego	10,562.551	10,589.113	26.562	
II.			**Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.**				
	C)		Krajowy szpital powsz. we Lwowie .	442.288	292.884	—	149.404
	D)		Fundusz podrzutków we Lwowie .	5.790	—	—	5.790
	E)		Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	*) 200.911	219.120	*) 18.209	—
	F)		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	225.300	235.497	12.721	2.524
						10.197	
	G)		Fundusz podrzutków w Krakowie .	5.231	1.731	—	3.500
	H)		„ policyi krajowej . .	3.205	5.485	2.280	—
			Suma .	882.725	754.717	30.686	158.694
							128.008
III.			**Fundusze samoistne.**				
	I)		Fundusz kultury krajowej . .	3.733	3.733	—	—
	K)		„ stanowy sierociński . .	1.577	1.810	233	—
	L)		„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.049	1.049	—	—
	M)		„ pożyczki krajowej z r. 1873	50.989	1.200	—	49.789
			Suma .	57.348	7.792	233	49.789
							49.556

*) **Uwaga.** W preliminarzu zakładu kulparkowskiego wykazano:
wydatki . . . 196.911 zł.
dochody . . . 219.120 „
nadwyżkę dochodów . 22.209 zł.
Ponieważ jednak po wydrukowaniu już preliminarza tego zakładu uchwalono do LW. 66.774/96 dodatkowo przedstawić Wys. Sejmowi wniosek, dotyczący udzielenia rządcy zakładu p. St. Fantiemu zaliczki w wysokości 4.000 zł., przeto właściwa nadwyżka dochodów w preliminarzu kulparkowskim wynosi tylko 18.209 zł.

LW. 56.301/1896.
Alegat B. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1897.

Lit. B.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1897.

W załączeniu: *a)* Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
b) „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego;
c) „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
d) „ „ rolniczej w Dublanach;
e) „ „ parobków „
f) „ folwarku „
g) „ szkoły gorzelniczej „
h) „ kraj. gorzelni „
i) „ stacyi kontrolnej i doświadczalnej botaniczno rolniczej w Dublanach;
k) „ „ „ „ chemiczno-rolniczej „ „
l) „ szkoły rolniczej w Czernichowie;
m) „ folwarku „ „
n) „ szkoły rolniczej „ Horodence;
o) „ „ „ „ Jagielnicy;
p) „ „ „ „ Kobiernicach;
q) „ „ „ „ Bereźnicy;
r) „ „ ogrodniczej w Tarnowie;
s) „ „ uprawy lnu i konopi w Gródku;
t) „ kraj. składu publicznego we Lwowie;
u) „ „ „ „ w Krakowie;
w) „ Wykazy podatków.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Preliminuje się na rok 1897		
		Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
		Złote		
	Wydatki.			
I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.296	—	108.296
II.	„ zarządu	297.961	10.000	307.961
III.	„ leczenia	990.000	—	990.000
IV.	„ szczepienia	72.200	—	72.200
V.	Wydatki sanitarne	30.600	—	30.600
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	24.824	—	24.824
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	2,425.841	—	2,425.841
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	30.120	—	30.120
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	224.645	6.795	231.440
X.	Wydatki na komunikacye	959.528	476.200	1,435.728
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	161.218	—	161.218
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	25.000	—	25.000
XIII.	Budowy wodne i melioracye	581.274	—	581.274
XIV.	Umarzanie pożyczek	3,062.780	—	3,062.780
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	484.253	93.004	577.257
XVI.	„ „ rękodzielnictwa i przemysłu	155.519	22.800	178.319
XVII.	Rozmaite wydatki	132.387	187.306	319.693
	Suma wydatków	9,766.446	796.105	10.562.551
	Dochody.			
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	904.153	—	904.153
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	5.000
III.	Dochody z dróg krajowych	235.950	—	235.950
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	33.210	—	33.210
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	45.225	—	45.225
VI.	„ pożyczek	35.660	—	35.660
VII.	Dochody szkoły gosp. lasowego we Lwowie	7.380	—	7.380
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	64.830	5 000	69.830
IX.	„ „ „ „ „ Czernichowie	40.955	—	40.955
X.	„ innych szkół rolniczych krajowych	22.287	—	22.287
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	—	600
XII.	Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866.	2.444	—	2.444
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	89.542	—	89.542
XIV.	„ ze zwrotu wydatków szupasowych	8.000	—	8.000
XV.	„ z kraj. składów publicznych we Lwowie i Krakowie	22.980	—	22.980
XVI.	Dochody z kraj. opłat konsumcyjnych	834 000	—	834.000
XVII.	Rozmaite dochody	1,604.524	—	1,604.524
	Suma dochodów własnych	3,956.740	5.000	3,961.740
XVIII.	Dodatki do podatków (przy wydatności 1 centa 110.600 zł.): *a)* w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct. (92·3%) = 6,227.111 zł. 80 ct. *b)* w Wielk. Księstwie Krakowsk. po 47 ct. (7·7%) = 400.261 „ 40 „	6,627.373	—	6,627.373
	Ogólna suma dochodów	10.584.113	5.000	10,589.113
	W porównaniu z wydatkami			10,562.551
	Pozostaje nadwyżka dochodów			**26 562**

na rok 1897. z uchwalonemi na rok 1896.

Na rok 1896 uchwalono w budżecie razem	Na r. 1897 preliminuje się zatem ogółem — więcej	Na r. 1897 preliminuje się zatem ogółem — mniej	Uwaga
wal. austr.			
107.596	700	—	
307.883	78	—	
940.000	50.000	—	
71.200	1.000	—	
23.500	7.100	—	
22.424	2.400	—	
2,236.115	189.726	—	
33.420	—	3.300	
212.783	18.657	—	
1,419.151	16.577	—	
99.028	62.190	—	
23.000	2.000	—	
507.134	74.140	—	
3,331.774	—	268.994	
535.557	41.700	—	
163.143	15.176	—	
76.340	243.353	—	
10,110.048	724.797	272.294	
	452.503		
335.941	568.212	—	
5.000	—	—	
228.950	7.000	—	
17.442	15.768	—	
41.570	3.655	—	
36.163	—	503	
7.330	50	—	
74.701	—	4.871	
50.155	—	9.200	
21.982	305	—	
600	—	—	
2.443	1	—	
88.141	1.401	—	
8.000	—	—	
25.270	—	2.290	
834.000	—	—	
1,740.940	—	136.416	
3,518.628	596.392	153.280	
	443.112		
6,591.420	35.953	—	
10,110.048	632.345	153.280	
	479.065		

CZĘŚĆ I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**				
		A) Sejm krajowy:				
	1	Koszta podróży pp. posłów	4.486	—	4.565	4.486
	2	Dyety pp. posłów	36.000	—	28.955	36.000
	3	Koszta druków	20.600	—	21.719	20.000
	4	Spisywanie sprawozdań	5.000	—	4.399	5.000
	5	Pisarze dzienni	650	—	650	650
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	1.200	1.200
	7	Służba	1.200	—	1.161	1.200
	8	Opał	1.300	—	1.546	1.300
	8*a)*	Oświetlenie	—	—	953	—
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	100	—	52	100
	10	Potrzeby kancelaryjne	300	—	334	200
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	200	—	100	200
	12	Rozmaite drobne wydatki	260	—	239	260
			71.296			
		B) Wydział krajowy:				
	13	Marszałek krajowy . 6.000 zł. i dodatek na reprezentacyę 4.000 „	10.000	—	9.000	10 000
	14	Sześciu członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000	—	24.000	24.000
	15	Zastępcy	2.000	—	1.822	2.000
	16/17	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki I.	108.296	—	101.695	107 596

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się w tej rubryce ogółem . 108.296 zł.
„ „ 1896 uchwalono . . . . 107.596 „
Na rok 1897 preliminuje się tedy *więcej* o . . . 700 zł.
z następujących powodów:

Do poz. 1. Jak na lata poprzednie, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. Grudnia 1887.

Do poz. 2. Jak na rok 1896 w przypuszczeniu normalnego trwania sesyi sejmowej.

Do poz. 3. Wynikłość z roku 1893 wyniosła . 19.820 złr.
„ „ 1894 „ . 20.219 „
„ „ 1895 „ . 21.719 „ 61.758 zł.
przeciętnie . . . . 20.586 „
preliminuje się tedy w zaokrągleniu . . . 20.600 „ w uwzględnieniu wzrastającej wciąż potrzeby.

Do poz. 10. Wynikłość z roku 1893 wyniosła . 382 zł.
„ „ 1894 „ . 257 „
„ „ 1895 „ . 334 „ 973 zł.
przeciętnie . . . . 324 „
preliminuje się tedy w zaokrągleniu . . . 300 „ kredyt bowiem dotychczasowy okazał się niewystarczającym.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
II.		**Koszta zarządu.**				
	18	Oddział konceptowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne:				
		a) 3 radców, płaca po 2.800 zł. 8.400 zł. dodat. aktywalny po 480 zł. 1.440 „	9.840	—		
		b) 7 sekretarzy płaca po 2.000 14.000 zł. dodat. aktywalny po 420 zł. 2 940 „	16.940	—		
		c) 7 wice-sekretarzy, płaca po 1.400 zł. . . . 9.800 zł. dodat. aktywalny po 360 zł. 2.520 „	12.320	—		
		d) 6 adjunkt., płaca po 1.100 zł. 6.600 zł. dodat. aktywalny po 300 zł. 1 800 „	8 400	—		
		e) 6 koncep. płaca po 900 zł. 5.400 zł. dodat. aktywalny po 240 zł. 1.440 „	6.840	—		
		f) 3 aplik. adjutum po 600 zł. 1.800 zł. 3 „ „ „ 500 zł. 1.500 „	3.300	—		
			57.640	—	56.115	57.640
		B) Dodatki pięcioletnie:				
		Radcom po 400 zł.: Michalczewskiemu (2) 800 zł., Ekielskiemu (1) 400 zł., Niedzielskiemu (1) od 31. marca 1897 301 zł. *Sekretarzom* po 200 zł.: Antoniewiczowi (2) 400 zł., Dulębie (1) 200 zł., Pierożyńskiemu (1) 200 zł., Jabłonowskiemu (1) 200 zł., Stadnickiemu od 31. marca 1897 151 zł. *Wice-sekretarzom* po 200 zł.; Lewickiemu (1) 200 zł., Kucharskiemu (1) 200 zł., Słomkowskiemu (1) 200 zł. *Adjunktom konceptowym* po 100 zł.: Gizińskiemu (1) 100 i drugi od 4. października 1897 24 zł., razem 124 zł. Jędrzejowskiemu (1) od 20. kwietnia 1897, 70 zł., Starzeckiemu od 20. kwietnia 1897, 70 zł.	3.516	—	2.682	2.724
			61.156	—	58.797	60.364
	19	Oddział rachunkowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne:				
		a) dyrektor, płaca . . 2.600 zł. dodatek aktywalny . 400 „	3.000	—		
		b) zastępca dyrektora płaca 2.000 zł. dodatek aktywalny . 360 „	2.360	—		
		c) 7 rewid., płaca po 1.500 zł. 10.500 „ dodat. aktywalny po 300 zł. 2.100 „	12.600	—		
		d) 11 adjunk. płaca po 1.200 zł. 13.200 zł. dodat. aktywalny po 240 zł. 2.640 „	15.840	—		
		Do przeniesienia	33.800 61.156	— —	58.797	60.364

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	61.156 33.800	— —	58.797	60.364
II.	19	*e)* 1 archiwista, płaca . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 200 „	1.200	—		
		f) 1 protokolista, płaca . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 200 „	1.200	—		
		g) 8 oficyałów płaca po 900 zł. 7.200 zł. dodat. aktywalny po 180 zł. 1.440 „	8.640	—		
		h) 9 asystent. płaca po 700 zł. 6.300 zł. dodat. aktywalny po 100 zł. 900 „	7.200	—		
		i) 12 praktykantów płaca po 600 zł. .	7.200	—		
		k) 1 aplikant, adjutum . 500 zł. 2 aplikantów adjutum po 360 zł. . . . 720 „	1.220	—		
		l) 1 woźny, płaca . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550			
			61.010	—	60.188	61.010
		B) Dodatki pięcioletnie:				
		Dyrektorowi Tarnawskiemu (2) 600 zł. *Zastępcy dyrektora* Urbańskiemu (2) 400 zł. *Rewidentom* po 200 zł.: Bielskiemu (2) 400 zł., Krobickiemu (2) 400 zł. Niedzielskiemu (1) 200 zł., Olpińskiemu (1) 200 zł. *Adjunktom* po 150 zł.: Olszewskiemu (3) 450 zł., Żórawskiemu (2) 300 zł., Mystkowskiemu (2) 300 zł., Paklerskiemu (2) 300 zł., Auowi (1) 150 zł., Krogulskiemu (1) 150 zł. i drugi od 29 kwietnia 1897 101 zł. razem 251 zł. *Protokoliście* Hupczycowi (2) 200 zł. i trzeci od 18 listopada 1897 12 zł. razem 212 zł. *Asystentom* po 50 zł.: Topolnickiemu (3) 150 zł., Krasuskiemu (1) od 22 kwietnia 1897, 35 zł. *Praktykantom* po 50 zł.: Daukszy (1) 50 zł., Nowakowskiemu (1) od 22. kwietnia 1897 35 zł. .	4.433	—	3 264	3.811
			65.443	—	63.452	64.821
	20	Oddział kasowy.				
		A) Płace i dodatki aktywalne:				
		a) dyrektor, płaca . . 2.000 zł. dodatek aktywalny . 360 „	2.360			
		b) zastępca dyrektora płaca . 1.600 zł. dodatek aktywalny . 300 „	1.900			
		Do przeniesienia	4 260 126.599		122.249	125.185

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		Do przeniesienia		126.599	—	122.249	125.185
				4.260	—		
II.	20	*c)* kontrolor, płaca . .	1.400 zł.				
		dodatek aktywalny .	240 „	1.640	—		
		d) kasyer, płaca . .	1.400 zł.				
		dodatek aktywalny .	240 „	1.640	—		
		e) 2 adjunkt. płaca po 1.200 zł..	2.400 zł.				
		dodat. aktywalny po 240 zł.	480 „	2.880	—		
		f) 2 oficyałów, płaca po 900 zł.	1.800 zł.				
		dodat. aktywalny po 180 zł.	360 „	2.160	—		
		g) 2 asystent. płaca po 700 zł.	1.400 zł				
		dodat. aktywalny po 100 zł.	200 „	1.600	—		
		h) 2 praktykant. płaca po 600 zł. . .		1.200	—		
		i) 2 woźnych płaca po 600 zł.	1.200 zł				
		dodat. aktywalny po 50 zł.	100 „	1.300	—		
				16.680	—	16.680	16.680
		B) Dodatki pięcioletnie:					
		Kontrolorowi Buynowskiemu (3) 450 zł. adjunktowi Świerczewskiemu (2) 300 zł., woźnemu Kowalskiemu (5) 150 zł. i szósty od 23. sierpnia 1897 11 zł. razem 161 zł. . . .		911	—	2.550	2.550
				17.591	—	19.230	19.230
	21	Oddział sanitarny.					
		A) Płaca i dodatek aktywalny:					
		Inspektor szpitali, płaca .	2.000 zł.				
		dodatek aktywalny .	300 „	2.300	—	2.300	2.300
		B) Dodatki pięcioletnie:					
		Inspektorowi Dr. Stelli Sawickiemu (3) .		600	—	600	600
				2.900	—	2.900	2.900
	22	Oddział statystyczny.					
		A) Płace i dodatki aktywalne:					
		a) Naczelnik Oddziału, płaca . .		2.000	—		
		b) Wice-sekretarz, płaca .	1.400 zł.				
		dodatek aktywalny . .	360 „	1.760	—		
				3.760	—	3.760	3.760
		B) Dodatki pięcioletnie:					
		Wice-sekretarzowi Dr. Rutowskiemu (2)		400	—	400	400
				4.160	—	4.160	4.160
		Do przeniesienia .		151.250	—	148.539	151.475

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba		Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897		Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
rubryki	pozycyi			zwyczajne	nadzwyczajne		
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		151.250	—	148.539	151.475
II.	23	Oddział manipulacyjny.					
		A) Płace i dodatki aktywalne:					
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca . .		2.000	—		
		b) Archiwista, płaca . .	1 500 zł.				
		dodatek aktywalny .	300 „	1.800	—		
		c) Expedytor, płaca . .	1.300 zł.				
		dodatek aktywalny .	270 „	1.570	—		
		d) Protokolista, płaca .	1.200 zł.				
		dodatek aktywalny .	240 „	1.440	—		
		e) 4 kancelistów, płaca po 1000 zł. . . .	4.000 zł.				
		dodatek aktywalny po 200 zł. . . .	800 „	4.800	—		
		f) 5 asystentów płaca po 700 zł.	3.500 zł.				
		dodatek aktywalny po 100 zł. . . .	500 „	4.000	—		
		g) 3 pisarzy etatowych, płace po 600 zł.		1.800	—		
		h) 3 aplikantów, adjutum po 360 zł. .		1.080	—		
		i) Odźwierny, płaca		600	—		
		k) Portyer, płaca		500	—		
		l) 5 woźnych, płaca po 500 zł.	2.500 zł.				
		dodatek aktyw. po 50 zł.	250 „	2.750	—		
				22.340	—	22.340	22.340
		B) Dodatki pięcioletnie:					
		Dyrektorowi Grottowi (3) 600 zł., *archiwiście* Bieńkowskiemu (2) 350 zł., *ekspedytorowi* Chudzikiewiczowi (1) 160 zł., *kancelistom* po 100 zł.: Rożanowskiemu (2) 200 zł., Jaremowiczowi (1) 100 zł., Jasińskiemu (1) 100 zł., *asystentom* po 50 zł.: Łosiowi (1) 50 zł., Piotrowskiemu (1) 50 zł., Berezowskiemu (1) 50 zł., *odźwiernemu* Niewiadomskiemu (3) 90 zł., *portyerowi* Bojkowskiemu (2) 60 zł., *woźnym* po 30 zł.: Chermińskiemu (4) 120 zł. i piąty od 12. stycznia 1897. 29 zł. razem 149 zł., Wołkowi (2) 60 zł., Mortkowi (1) 30 zł., Wojtowiczowi (1) 30 zł. . .		2.079	—	1.832	2.073
				24.419	—	24.172	24.413
		Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi . .		175.669	—	172.711	175.888
		Do przeniesienia .		175.669	—	172.711	175.888

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	175.669	—	172.711	175.888
II.	24	**Dyurniści.**				
		a) Dla oddziału konceptowego . .	3.477	—	3.477	3.477
		b) " " rachunkowego . .	3.500	—	3.500	3.500
		c) " " statystycznego . .	2.500	—	2.375	2.500
		d) " " manipulacyjnego . .	8.539	—	8.539	8.539
		e) Dla zarządu długu krajowego z r. 1893. zaciągniętego w sumie 58,850.000 koron (LW. 45.843/93) i dla prowadzenia pozostałych zaległości po byłych funduszach indemnizacyjnych: 1. na dyurna dla oddziału rachunkow. 2.283 zł. na dyurna dla kasy 912 " 3.195 zł. 2. dla registratora . . . . . 660 "	3.855	—	4.155	3.855
		f) Na dyurna rachunkowe dla funduszów szkolnych okręgowych . .	1.460	—	1.460	1.460
			23.331	—	23.506	23.331
	25	**Zasługi.**				
		15 stróżów po 300 zł. i zastępca woźnego 365 zł.	4.865	—	5.058	4.565
	26	**Emolumenta.**				
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra . .	50	—	50	50
		b) " " 48 mtr. sześć. drzewa	156	—	156	156
		c) Ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 50 zł., tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	480	—	480	480
		d) Ubranie dla portyera . . .	100	—	227	100
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. sześciennych drzewa . .	47	—	47	47
		f) Dodatki osobiste: 1. dla adjunkta rach. Konstantego Olszewskiego . . . . 150 zł. 2. dla asystenta rach. Maryana Krasuskiego od 1. stycznia do 21. kwietnia 1897. . . . . 15 " 3. dla praktykanta rach. Kornela Daukszy . . . . . . 7 " 4. dla aplikanta rach. Adama Żurowskiego . . . . . . 5 " 5. dla dyrektora kasy Władysława Silkiewicza . . . . 140 " 6. dla zastępcy dyrektora kasy Franciszka Kotiersa . . . 190 "				
		Do przeniesienia . 507 zł.	833 203.865	—	960 201.275	833 203.784

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . 507 zł.	203.865	—	201.275	203.784
			833	—	960	833
II.	26	7. dla asystenta manipulacyjnego Józefa Szima . . . . . . 76 „ 8. dla trzech etatowych pisarzy manipulacyjnych a to: Wład. Chmielewskiego (100 zł.) Jana Zajączkowskiego (130 zł.) i Andrz. Jakubowskiego (21 zł.) 251 „ 9. dla trzech aplikantów a to: Aleks. Łatkowskiego (78 zł.) Józefa Paszkowskiego (151 zł.) i Stefana Grodeckiego (5 zł.) 234 „ 10. dla adjunkta rach. Wincentego Brzyskiego . . . . . 360 „	1.428	—	831	858
			2.261	—	1.791	1.691
	27	**Remuneracye.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo .	2.500	—	2.526	2.500
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego w obec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa	500	—	580	500
		c) Tłumacze	950	—	885	950
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	2.000
			5.950	—	5.991	5.950
	28	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) W ogóle	7.000	—	8.060	7.000
		b) Dla inspektora szpitali . . .	400	—	400	400
			7.400	—	8.460	7.400
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Madejski Wojciech	1.200	—	1.200	1.200
		b) Tarczyńska Marcyanna . . .	350	—	350	350
		c) Łopuszańska Walerya . . .	350	—	350	350
		d) Olewińska Julia	350	—	350	350
		e) Gorczycowa Eudoksya . . .	197	—	197	197
		f) Chrzanowska Joanna . . .	350	—	350	350
		g) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz	—	—	262	26
		h) Krzeczkowska Eugenia Zofia . .	—	—	175	65
		i) Kalicka Jadwiga	350	—	350	350
		k) Kuźniar Jan	—	—	465	465
		l) Sternalowa Emilia	350	—	350	350
		Do przeniesienia .	3.497	—	4.399	4.053
			219.476	—	217.517	218.825

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	219.476	—	217.517	218.825
			3.497	—	4.399	4.053
II.	29	*m)* Zienkiewiczowa Wanda . .	350	—	350	350
		n) Orzechowska Józefa . . .	350	—	350	350
		o) Orzechowskiego sierota, syn Tadeusz Saturnin	58	—	58	17
		p) Mrozowicka Emilia . . .	350	—	350	350
		r) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz do 3. marca 1897 z rocz. 43 zł. = 8 zł., Ignacy Filip 43 zł., Regina Anastazya do 17. sierpnia 1897 z rocz. 43 zł. = 27 zł., Wanda Laurencya 43 zł. . . .	121	—	172	172
		s) Terlecka Marya	217	—	217	217
		t) Kukawska Maryanna . . .	167	—	167	167
		u) Kukawskiego sieroty: Rajmund Henryk do 12. lipca 1897. z rocz. 20 zł. = 11 zł. i Maryan Julian o rocz. 20 zł.	31	—	40	40
		w) Mochnacki Edmund . . .	3.616	—	3.616	3.616
		x) Kraczyłowa Julianna . . .	600	—	600	600
		y) Kraczyłowa Julianna dodatek na wychowanie dla Władysławy Maryi i Joanny Bronisławy po 60 zł. .	120	—	120	120
		z) Pierożyńska Sydonia . . .	800	—	800	800
		aa) Strnadowa Kornelia . . .	350	—	350	350
		bb) Strnadowa Kornelia na wychowanie syna Jana Adama . . .	35	—	46	35
		cc) Marek Józef	—	—	2.600	2.600
		dd) Niedziałkowski Karol . . .	891	—	891	891
		ee) Sidorowicz Władysław Franciszek .	—	—	80	—
		ff) Gordon Jakób	—	—	660	—
		gg) Żółkiewski Karol . . .	1.900	—	1.900	1.900
		hh) Woroniecki Franciszek . . .	280	—	280	280
		ii) Obertyński Emil	600	—	600	600
		kk) Chermińska Katarzyna . . .	360	—	360	360
		ll) Ziembicka Jadwiga . . .	600	—	600	600
		mm) Ziembicka Jadwiga dodatek na wychowanie sierot: Anny Róży, Kazimiery Eugenii, Józefa Wiktora i Feliksa Erazma po 60 zł. .	240	—	281	240
		nn) Wolański Julian	2.600	—	2.600	2.600
		oo) Walterowa Marya . . .	300	—	300	300
		pp) Walterowa Marya dodatek na wychowanie 2-ga dzieci Wiktora Franciszka i Maryi Zofii po 30 zł. .	60	—	60	60
		rr) Tranda Edward . . , .	1.221	—	1.221	1.221
		ss) Szajnokowa Olimpia . . .	600	—	600	600
		tt) Stocki Bolesław	325	—	325	325
		uu) Kiszelka Albin	1.092	—	1.092	1.092
		ww) Kunischowa Zofia . . .	600	—	600	600
		Do przeniesienia .	22.331	—	26.685	25.506
			219.476		217.517	218.825

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	219.476	—	217.517	218.825
			22.331	—	26.685	25.506
II.	29	*xx)* Kunischowa Zofia dodatek na wychowanie córki Felicyi Maryi do 10. czerwca 1897. z rocznych 60 zł. .	27	—	60	60
		yy) Gołębski Władysław . . .	1.188	—	1.188	1.188
		zz) Czajkowska Wanda . . .	600	—	600	600
		aaa) Czajkowska Wanda zaopatrzenie dla sierót: Juliana Władysława do 1. kwietnia 1897. z roczn. 60 zł.=15 zł. i Czesława Ludomira o roczn. 60 zł.	75	—	120	120
		bbb) Schmitt Mieczysław . . .	783	—	594	783
		ccc) Jelonkowa Anna wdowa po adj. rach.	600	—	—	—
		ddd) Horoszkiewicz Julian emeryt. dyrektor kasy krajowej . . .	2.730	—	—	—
			28.334	—	29.247	28.257
	30	**Dary z łaski.**				
		a) Bojarska Józefina i Dydyńska z Bojarskich Adolfina po 100 zł. rocznie	200	—	200	200
		b) Kopertyńska Krystyna . . .	100	—	100	100
		c) Kopertyńska z Repichowskich Malwina	100	—	100	100
		d) Wojciechowski Szymon . . .	180	—	180	180
		e) Dziubińska Wanda . . .	—	—	200	200
		f) Barycka Marya	—	—	150	150
		g) Chrzanowska Joanna . . .	—	—	200	200
		h) Orzechowska Józefa . . .	—	—	100	100
		i) Sternalowa Emilia . . .	—	—	100	100
		k) Kunischowa Zofia	—	—	150	100
		l) Komaniewska Helena . . .	—	—	100	100
		m) Strusiewiczowa Melania . . .	—	—	—	200
		n) Piotrowska Rozalia . . .	—	—	250	250
		o) Sapałaczyńskie Joanna i Leontyna .	—	—	200	200
		p) Sałamaszyńska Honorata . .	—	—	—	100
		r) Łopuszańska Walerya . . .	—	—	100	—
		s) Zakrzewska Marcyanna . . .	—	—	100	—
		t) Szymańska Wanda . . .	—	—	150	—
		u) Ploder Karolina	—	—	150	—
		w) Kowalska Julia	—	—	100	—
			580	—	2.630	2.280
	31	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych . . .	1.000	—	1.361	1.000
	32	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	3.800	—	3.000	3.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów .	1.500	—	1.500	2.500
		Do przeniesienia	5.300	—	4.500	5.500
			249.390		250.755	250.362

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	249.390	—	250.755	250.362
			5.300	—	4.500	5.500
II.	32	c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.400	—	2.501	2.100
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.300	—	3.578	3.400
		e) Oprawa ksiąg i druków	500	—	963	750
		f) Opał	4.000	—	3.786	2.700
		— Oświetlenie	—	—	41.170	—
		g) Uzupełnienie biblioteki: na książki . . . 800 zł. na gazety i introligatora 700 „	1.500	—	1.500	1.500
		h) Rozmaite pomniejsze	1.400	—	1.522	1.400
			17.400	—	59.520	17.350
	33	**Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych**, preliminowanych w sumie 834.000 zł.	6.000	—	—	6.000
	34	**Gmach krajowy i jego utrzymanie.**				
		a) Inspicyent techniczny gmachu sejmowego	300	—	300	300
		b) Maszynista: płaca 600 zł, 12 metr. drzewa 40 zł., 45 litr. nafty 11 zł.	651	—	669	651
		c) Kominiarz	320	—	281	320
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	820	—	752	820
		e) Mycie podłóg	100	—	90	100
		f) Pompowanie wody	—	—	1.601	—
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu	100	—	79	100
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości	320	—	245	320
		i) Zabezpieczenie od ognia	260	—	203	260
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy	150	—	93	150
		l) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . 100 zł. wynagrodzenie ogrodnika 50 „	150	—	150	150
		m) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane	4.000	—	5.000	3.000
		n) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	6.000	—	—	6.000
		— Na restauracyę kaloryferów w gmachu sejmowym	—	—	4.032	—
			13.171	—	13.495	12.171
	35	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby: zwyczajne	12.000	—	11.771	12.000
		nadzwyczajne	—	10.000	5.165	10.000
			12.000	10.000	16.936	22.000
		Suma rubryki II.	297.961	10.000	340.706	307.883
			307.961			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Wyjaśnienia do rubr. II.

Na rok 1897 preliminuje się	. . . .	307.961 zł.
„ „ 1896 uchwalono	. . . . . .	307.883 „
„ „ 1897 preliminuje się zatem *więcej o*	. .	78 zł.

z następujących powodów:

Do poz. 18—23 ad A. Płace i dodatki aktywalne jak na rok 1896.
ad B. Dodatki pięcioletnie, wedle przypadających w roku 1897 należytości

Do poz. 25. Więcej o 300 zł. na jednego stróża, z powodu dobudowania skrzydła do gmachu sejmowego.

Do poz. 26 f) — 2, 4, 5 i 6. Dodatki nowe, nadane z powodu awansów dla wyrównania pierwotnie pobieranych płac.

Do poz. 26. f) 10. Dodatek nowy, albowiem b. rewident Brzyski Wincenty, uchwałą Wydziału kraj. do LW. 44.262/96 przeniesiony został w drodze dyscyplinarnej z posady rewidenta na niższą posadę adjunkta rach. z przyznaniem mu jednak takiej samej płacy jaką dotąd pobierał tj. 1 800 zł.; a gdy pobory adjunkta wynoszą rocznie 1.440 zł., przeto dla wyrównania wstawia się różnicę 360 zł.

Do poz. 29. ad g) Zaopatrzenie ustało z dniem 6. lutego 1896.
ad h). Zaopatrzenie ustało z dniem 13 maja 1896.
ad k). Zamknięto z dniem 29. lutego 1896. z powodu śmierci (Lw. 18.286/96).
ad o) Preliminuje się w myśl uchwały (LW. 48.981/87).
ad r). Zaopatrzenie dla Adama Kazimierza ustaje z dniem 3. marca 1897. a dla Reginy Anastazyi z dniem 17. sierpnia 1897.
ad u). Zaopatrzenie dla Rajmunda Henryka ustaje z dniem 12. lipca 1897.
ad cc). Zamknięto z dniem 30 września 1896 z powodu śmierci.
ad ee). Zaopatrzenie ustało z dniem 17. listopada 1895.
ad ff). Zamknięto z dniem 30. listopada 1895. z powodu śmierci
ad xx). Zaopatrzenie ustaje z dniem 10. czerwca 1897.
ad aaa). Zaopatrzenie dla Juliana Władysława ustaje z dniem 1. kwietnia 1897.
ad ccc). Pensya nowo przyznana do LW. 23 740/96 na podstawie statutu emerytalnego.
ad ddd) Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu do LW. 70.631/96.

Nadto są pensye, zaopatrzenia i dary z łaski w następujących rubrykach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu (oprócz zamieszczonych w preliminarzach specyalnych):

w	rubryce	X.	lit. „F.“ Zaopatrzenia.
„	„	XIII.	wydatków.
„	„	XV.	„
„	„	XVII.	„

Do poz. 32. a). Więcej o 800 zł. na podstawie przecięcia 3-ch lat ostatnich, które wynosi 3.817 zł.
ad b). Mniej o 1000 zł. z powodu opuszczenia kredytu *nadzwyczajnego.*
ad c). Więcej o 300 zł. na podstawie przecięcia z 3 ch lat ostatnich, które wynosi 2.397 zł.
ad d). Mniej o 1.100 zł. z powodu opuszczenia kredytu *nadzwyczajnego.*
ad e). Mniej o 250 zł. z powodu opuszczenia kredytu *nadzwyczajnego.*

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

ad f). Na opał prelimunuje się 4.000 zł. na podstawie następującego obliczenia: Wynikłości wynosiły: w r. 1893. 2.895 zł, w roku 1894 3.621 zł, w roku 1895. 3.786 zł., razem 10.302 zł., przeciętnie 3.439 zł. preliminuje się okrągło 3.500 zł. jakkolwiek wynikłość z ostatniego roku jest wyższą; zaś dla nowo wybudowanego skrzydła do gmachu sejmowego dla biura melioracyjnego preliminuje się 500 zł., razem przeto 4.000 zł.

Do poz. 33. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono, z nadmienieniem, że odnośny wydatek w r. 1895. wynosił 6 935 zł.

Do poz. 34. m). *Więcej* o 1.000 zł albowiem dotychczas uchwalane kredyty są niewystarczające. Wedle przybliżonego obliczenia inspicyenta gmachu, w r. 1897. są konieczne następujące roboty konserwacyjne:

I. Zwykłe konserwacyjne jak reparacya pieców kamyczkowych, kuchen, posadzek, reparacya tynków, okuć okiennych i drzwi, bielenie i inne pomniejsze	1.500 zł.
II. Roboty konserwacyjne wykonywane w pewnych odstępach czasu. Lakierowanie okien od ul. Kościuszki, od podwórz i ul. Marszałkowskiej .	1 200 „
Lakierowanie pisoarów i zlewów	60 „
Kitowanie dachu nad salą sejmową z pomniejszą reparacyą oszklenia	80 „
Postawienie 5 nowych pieców kaflowych po 70 zł. . . .	350 „
Odrestaurowanie biura Szefa Departamentu I.	120 „
Reparacya 4 ścian ryglowych w oddz. rach. i pomalowanie ubikacyj	150 „
Reparacya szutrowania w dziedzińcach 600 × 30	180 „
Wymiana 10 rezerwoarów blaszanych w wychodkach . . .	50 „
Częściowa wymiana posadzki ceglanej w suterenach . . .	100 „
Lakierowanie 2 rezerwoarów wodnych	30 „
Wymiana zepsutych rur powodujących zamakanie ścian wychodkowych	250 „
razem potrzeba . .	4.070 zł.

preliminuje się więc okrągło 4.000 zł.

Do poz. 35. Zaliczki na płace „nadzwyczajne“ wstawiono tak jak w roku zeszłym uchwalono 10.000 zł. Kwota ta jednak jest tylko przypuszczalną, albowiem do chwili układania preliminarza, nie było jeszcze wszystkich zgłoszeń. Sprawę tę zresztą przedstawia Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
			Złote austryackie			
III.		**Koszta leczenia.**				
	36	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych . .	990.000	—	1,026.494	940.000

Wyjaśnienia (do rubr. III. wydatków).

Wedle zamknięć rachunkowych wypłacono z funduszu krajowego:

Szpitalom	w latach 1893	1894	1895	Razem	Przeciętnie
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Lwów, szpital powszech., wydatki brutto	203.380	197.610	181.954		
Od tego dochody z legatów i kopytkowego na rachunek kosztów leczenia pobrane	34.660	29.271	37.904		
Pozostaje czysty wydatek .	168.720	168.339	144.050	481.109	160.370
Kulparków, zakład obłąkanych . .	175.075	168.233	187.155	530.463	176.821
Kraków, szpital św. Łazarza . .	146.974	171.937	196.724	515.635	171.878
„ klinika	30.115	32.972	21.190	84.277	28.092
24 szpitali prowincyonalnych w kraju	284.138	292.660	324.826	901.624	300.542
Szpitale zagraniczne	87.349	105.649	155.987	348.985	116.328
„ wojskowe	—	3	—	3	1
Zaliczki i zwroty	11.706	13.556	8.296	33.558	11.186
Razem wypłacono . .	904.077	953.349	1,038.228	2,895.654	965.218
Od tego wpływy od gmin samopłacących i inne rozmaite . . .	11.310	14.191	11.734	37.235	12.412
Pozostają wydatki . .	892.767	939.158	1,026.494	2,858.419	952.806

Ilość opłaconych dni leczenia wynosiła: w roku 1893 1,409.872 dni, w roku 1894 1,479 867 dni, w roku 1895 1,679.554 dni, razem 4,569.293 dni, przeciętnie 1,523.098 dni.

Ogólna ilość dni leczenia w krajowych szpitalach (wraz z prowincyalnymi) i zakładach wynosiła: w r. 1893 1,392.266 dni, w r. 1894 1,426.325 dni, w r. 1895 1,419.999 dni.

Z uwagi, że wedle wyżej podanych dat, wydatki i dni leczenia corocznie wzrastają, preliminuje się potrzebę na r. 1897 na podstawie wynikłości z r. 1895 w kwocie 1,026.494 zł.

Z sumy tej wszakże strąca się 3 nadliczbowe rachunki kwartalne szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziału chorych, położnic i syfilistycznych, zarachowane nad zwykłe 4 kwartały dla zbliżenia się okresu do roku budżetowego, a wynoszące . . . . 32.387 zł.

Pozostaje tedy . . . 994.107 zł.

na podstawie której wstawia się do preliminarza zaokrągloną sumę 990.000 zł. Kwota tej wysokości okazuje się koniecznie potrzebną ponieważ oprócz wzmiankowanego wzrostu ilości dni leczenia spowodowanego zwiększeniem się ludności robotniczej, nadto podwyższono taksy w wielu szpitalach osobliwie w zagranicznych, a wreszcie utworzone zostały dwa nowe szpitale mianowicie w Budapeszcie św. Szczepana i w Bielsku, które to szpitale w roku 1895 przysporzyły wydatku w kwocie 21.402 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
IV.		**Koszta szczepienia.**				
	37	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	12.200	—	12.063	12.200
	38	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	60.000	—	60.196	59.000
		Suma rubryki IV. .	72.200	—	72.259	71.200
		Wyjaśnienia.				
		Do poz. 37. Jak na rok 1896.				
		Do poz. 38. Koszta te wynosiły w r. 1893. 56.848 zł., w roku 1894. 59.206 zł., w roku 1895 60.196 zł. razem w 3 latach 176.250 zł. przeciętnie 58.750 zł. preliminuje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 60.000 zł. zbliżoną do wynikłości z roku 1895.				
V.		**Wydatki sanitarne.**				
	39	1/3 część na lekarstwa dla epidem. chorych	5.000	—	5.557	4.500
	40	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad 1% dodatku powiatowego .	25.000	—	11.096	18.000
	40*a)*	Dla zakładu szczepienia wścieklizny prof. Dra Bujwida w Krakowie, stała subwencya rocznie	600	—	—	1.000
		Suma rubryki V. .	30.600	—	16.653	23.500
		Wyjaśnienia.				
		Do poz. 39. Koszta na leki wynosiły: w roku 1893. 4.927 zł., w roku 1894. 4.058 zł., w roku 1895. 5.557 zł., razem w trzech latach 14.542 zł., przeciętnie 4.847 zł. Preliminuje się zatem przeciętną zaokrągloną kwotę 5.000 zł. z uwagi na wynikłość z roku 1895.				
		Do poz. 40. Preliminuje się wymaganą kwotę wedle wykazanej potrzeby w osobnem sprawozdaniu do LW. 56.138/96.				
		Do poz. 40 a). Preliminuje się mniej o 400 zł. z powodu opuszczenia jednorazowego zasiłku, który przyznany był na pierwsze urządzenie zakładu Dra Bujwida.				

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**				
	41	Szpitale Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie .	900	—	900	900
	42	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach	300	—	300	300
	43	Dom ubogich i sierót w Krakowie .	5.424	—	5.424	5.424
	44	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie . . .	1.000	—	1.000	1.000
	44*a)*	Komitet ochronek w Krakowie . .	—	—	550	550
	44*b)*	Komitet ochronek w Krakowie (niepodniesiony zasiłek za r. 1894.:) . .	—	—	—	550
	44*c)*	Towarzystwo ochronek chrześć. we Lwowie	—	—	500	500
	45	Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie . .	1.200	—	1.200	1.200
	46	Zakład osieroconych dziewcząt im. Księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	500	—	500	500
	47	Zarząd Towarzystwa weteranów z roku 1831 w Krakowie . . .	2.700	—	2.700	2.700
	48	Komitet wykonawczy opieki weteranów z roku 1831 we Lwowie . .	1.800	—	1.800	1.800
	49	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	50	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej	500	—	300	500
	51	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego po zasięgnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego	1.000	—	1.000	1.000
	52	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy . . .	300	—	300	300
	52*a)*	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im. hr. Sołtykowej, na reparacyę budynków gospodarczych i parkanów	—	—	—	100
	53	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus" we Lwowie	100	—	100	100
	53*a)*	Towarzystwo wzaj. pomocy diaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej w Przemyślu	—	—	—	100
	54	Komitet opiekujący się „Domem pracy dla sierót i staruszek" w Krakowie II. połowa jednorazowego zasiłku na budowę pralni z uchwalonych 1.000 zł.	500	—	—	500
	54*a)*	Towarzystwo dam dobroczynności w Śniatynie na wewnętrzne urządzenie tamtejszej ochronki Sióstr Felicyanek .	—	—	—	100
	54*b)*	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie . . .	—	—	100	100
	55	Konwent Braci miłosierdzia w Krakowie, na przebudowę szpitala i budynków klasztornych, II. połowa subwencyi z przyznanych 6.000 zł. płatnych w dwu ratach rocznych po . .	3.000	—	—	3.000
		Do przeniesienia .	20.224	—	17.674	22.224

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VI.		Z przeniesienia .	20.224	—	17.674	22.224
	55a)	Stowarzyszenie wzajemnej pomocy diaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej .	—	—	—	100
	55b)	Stowarzyszenie diaków gr. kat. archidyecezyi lwowskiej	—	—	100	100
	56	Ryczałt na zasiki dla ochronek, po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1896	1.600	—	—	—
	57	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia (Józefitek) we Lwowie, bezzwrotna subwencya na dokończenie budowy zakładu dla nieuleczalnych — I. połowa z 6.000 zł.	3.000	—	—	—
		Budowa domu dla kolonii leczniczej w Rymanowie	—	—	300	—
		Na koszta rozszerzenia „Domu pracy" we Lwowie	—	—	300	—
		Zakład św. Elżbiety dla sierot w Krakowie	—	—	100	—
		Instytut ruski dla dziewcząt sierot w Przemyślu	—	—	300	—
		Ochronka w Wielkich Oczach na wewnętrzne urządzenie . . .	—	—	200	—
		Suma rubryki VI. .	24.824	—	18.974	22.424

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się	24.824 zł.
„ „ 1896 uchwalono	22.424 „
Na rok 1897 preliminuje się tedy *więcej* o	2.400 zł.

z powodów jak poniżej:

Do poz. 41—44. Jak na lata poprzednie, w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 24. Września 1893.

Do poz. 44 a) c) i 54 a) Odpadają jako osobne pozycye, z powodu wstawienia ryczałtu pod poz 56. w myśl uchwały sejmowej z 5. lutego 1896.

Do poz. 44 b) Odpada na rok 1897., jako pozycya dotycząca ściśle roku 1896.

Do poz. 45—53. Jak na rok 1896

Do poz. 52 a) 53 a) 54 b) 55 a) i 55 b). Nie prelimunuje się, jako zasiłków jednorazowo przyznanych na rok 1896.

Do poz. 54. Preliminuje się II ratę (połowę), w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. Lutego 1896.

Do poz. 55. Preliminuje się II. ratę (połowę), w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. Lutego 1896.

Do poz. 56. Wstawiono ryczałt 1.600 zł. zamiast uchwalonych w budżecie na rok 1896: dla Komitetu ochronek w Krakowie 1.100 zł. (poz. 44 a) i b) Towarzystwa ochronek chrześć. we Lwowie 500 zł. (poz. 44 c) i Towarz. dam dobroczynności w Śniatynie dla tamt. ochronki 100 zł. (poz. 54 a).

Do poz. 57. Wedle osobnego sprawozdania do Lw. 51.401/96. w wykonaniu uchwały sejmowej z 5. lutego 1896.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**				
	58	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . 26.000 zł. *b)* zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierunkiem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem (II. rata z trzechlecia 1895/6, 1896/7, i 1897/8) . . 1.500 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . 2.500 „	30.000	—	30.000	30.000
	59	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	2,096.156	—	1,840.638	1,936.492
	60	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru kraj. funduszu emerytalnego	160.035	—	136.054	139.423
	61	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200	—	6.350	7.200
	62	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 70-ciu wychowanków . . 8.400 zł. *b)* na utrzymanie zakładu . 500 „	8.900	—	8.900	8.900
	63	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400	—	400	400
	64	Zakład ciemnych we Lwowie . .	2.000	—	2.000	2.000
	65	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000	—	1.000	1.000
	66	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	500	—	500	500
	67	Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	800	—	800	800
	68	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XIX. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu . . .	7.000	—	7.000	7.000
	69	Teatr polski w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	8.000	—	8.000	8.000
	70	Budowa teatru w Krakowie, VI. i VII. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł., zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa. .	7.500	—	7.500	7.500
	71	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . 14.200 zł. *b)* opera polska . . 10.000 „	24.200	—	24.200	24.200
	72	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej . . .	3.500	—	—	—
		Do przeniesienia .	2,357.191	—	2,073.342	2,173.415

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rou 1897. zwyczajne	Wniosek na rou 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	2,357.191	—	2,073.342	2,173.415
VII.	73	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	7.250	—	7.250	7.250
	74	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	800	—	800	800
	75	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000	—	2.000	2.000
	76	Towarzystwo muzyczne we Lwowie .	3.000	—	3.000	3.000
	77	*a)* Towarzystwo muzyczne w Samborze	—	—	100	100
		b) Towarzystwo muzyczne im. Moniuszki w Stanisławowie . . .	—	—	100	100
		c) Towarzystwo muzyczne w Kołomyi	—	—	100	100
	78	Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie .	300	—	300	300
	79	Towarzystwo spiew. „Lutnia“ we Lwowie	500	—	500	500
	80	„ „ „Bojan“ „ „	300	—	300	300
	81	„ „ „Echo“ „ „	300	—	200	300
	82	„ „ „Lutnia“ w Krakowie	300	—	200	300
	83	Na subwencyę dla istniejących już internatów do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000	—	4.400	4.400
	84	Internatowi księży Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	4.500	—	4.500	4.500
	85	Ks. Siemiaszki Kaźmierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	700	—	700	700
	86	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 2.000 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . 4.200 „ do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie Komisyi książek szkolnych, przez tęż Radę ustanowionej.	6.200	—	6.200	6.200
	87	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	3.000	—	3.000	3.000
	88	Dla fundacyi „Macierz Polska“, na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000	—	5.000	5.000
	89	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej .	500	—	500	500
	90	Towarzystwu „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	1.000	1.000
	91	Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia .	2,398.841	—	2,114.492	2,214.765

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	2,398.841	—	2,114.492	2,214.765
VII.	92	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.500	—	1.500	1.500
	93	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały . . .	200	—	200	200
	94	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia .	200	—	200	200
	95	Kolegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie, na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, IV. rata z subwencyi 5.000 zł., rozłożonej na lat 10	500	—	500	500
	96	Wydawnictwo dziełek ludowych do rozporządzalności Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	1.000
	97	Teatr im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie	1.000	—	1.000	1.000
	97*a)*	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim . . .	—	—	—	50
	98	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła" . .	500	—	500	500
	99	„ „ „ „Muzeum" . .	1.000	—	1.000	1.000
	100	„ „ „ „Kosmos" . .	400	—	400	400
	101	„ „ dla ruskiej gazety „Uczytel" do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	500
	102	Dla Towarzystwa „Proświta", na wydawnictwo dzieł ludowych . .	2.000	—	2.000	2.000
	103	Ks. Dżułyński, gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwo ruskie: „Posłannyk" i „Książeczki missyjne" .	400	—	400	400
	104	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Tarnowie	100	—	100	100
	105	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa . . .	700	—	700	700
	106	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską .	4.000	—	4.000	4.000
	107/108	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	800	1.000
	109/110	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwa dzieł tegoż . .	400	—	400	400
	111	Barwiński Aleksander, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	500	—	500	500
	112	*a)* Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich	1.000	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia .	2,415.741	—	2,131.192	2,231.715

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba: rubryki	Liczba: pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897: zwyczajne	Wniosek na rok 1897: nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	2,415.741	—	2,131.192	2,231.715
VII.	112	*b)* Komisya archeograficzna Towarzystwa im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału kraj.	—	—	—	1.000
	113	*a)* Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo czasopisma „Dzwinok“	200	—	100	200
		b) Redakcya pisma dla dzieci „Mały światek“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	—	—	—	100
	114	*a)* Ks. Cyryl Sielecki, gr. kat paroch w Żużlu, na nowicyat Sióstr Służebniczek ruskich, do rozporządzalności Wydziału krajowego	100	—	100	100
	114/115	*b)* Zakład Sióstr Służebniczek galicyjskich w Starej Wsi	—	—	—	100
	116	*a)* Wydawnictwo starodawnych prawa polskiego pomników, subwencya wypłacalna za pośrednictwem Akademii umiejętności w Krakowie na lat cztery 1895., 1896., 1897. i 1898. po .	1.500	—	1.500	1.500
		b) Towarzystwo pomocy naukowej im. Kraszewskiego w Przemyślu . .	—	—	—	100
		c) Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz“ w Kołomyi	—	—	100	100
		d) Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz“ we Lwowie	—	—	100	100
		e) Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz“ w Stanisławowie	—	—	—	100
		f) Nasalski Julian w Kołomyi, na wydawnictwo biblioteki dla ruskiej młodzieży	—	—	100	100
		g) Związek polskich gimn. Towarzystw sokolich we Lwowie, na wydawnictwo podręcznika do nauki gimnastyki, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w miarę postępu wydawnictwa	—	—	300	100
		h) Towarzystwo filologiczne we Lwowie, zasiłek na wydawnictwo czasopisma filologicznego „Eos“ . . .	—	—	-	200
		i) Istytut ruski dla dziewcząt w Przemyślu	—	—	—	200
		k) Szkoła języka poskiego w Wiedniu, do rozporządzalności Towarzystwa biblioteki tamże . . .	—	—	—	100
		l) Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	300	—	—	300
		m) Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętsz. Panny Maryi na rozszerzenie nowicyatu w Starej wsi jednorazowo	1.000	—	—	—
		Do przeniesienia .	2,418.841	—	2,133.492	2,236.115

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	2,418.841	—	2,133.492	2,236.115
VII.	116	*n)* Na dokończenie budowy zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej, I rata z przyznanych 2 000 zł	1.000	—	—	—
		o) Na budowę internatu dla kandydatów Seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu, I. rata z przyznanych 3.000 zł.	1.000	—	—	—
		p) Na budowę szkoły polskiej w Białej, I. połowa z przyznanych 10.000 zł.	5.000	—	—	—
	—	Komitet budowy domu słuchaczy lwowskiej politechniki — na budowę . .	—	—	500	—
	—	Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	—	—	100	—
	—	Towarzystwo biblioteki słuchaczów prawa we Lwowie	—	—	200	—
	—	Szkoła Sióstr Felicyanek w Uhnowie .	—	—	300	—
	—	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich . .	—	—	750	—
		Suma rubryki VII. .	2,425.841	—	2,135.342	2,236.115

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się . . . . . . 2,425.841 zł.
„ „ 1896 uchwalono . . . . 2,236.115 „
„ „ 1897 preliminuje się zatem *więcej* o . . 189.726 zł.
z następujących powodów:

Do poz. 58. Jak na rok 1896.
Do poz. 59—60. Obacz specyalne preliminarze tych funduszów.
Do poz. 61 67. Jak na rok 1896.
Do poz. 68. Wydatek stały do roku 1911 (włącznie) wedle planu umorzenia do LW. 533/1876
Do poz. 69. Jak na rok 1896
Do poz. 70. Raty stałe na przeciąg 51 lat, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. Lutego 1894.
Do poz. 71. Jak na rok 1896.
Do poz. 72. Na budowę teatru we Lwowie wstawia się 3.500 zł. a to w przypuszczeniu, że koszta budowy w r. 1897. wynosić będą około 200.000 zł., z których na fundusz krajowy przypadnie amortyzacya $^1/_3$ części, czyli okrągło licząc około 70.000 zł.
Zatem: 4% odsetki od 70.000 zł. za rok cały . . 2.800 zł.
1% na amortyzacyę kapitału . . . . 700 zł.
razem . 3.500 zł.

Do poz. 73 76. Jak na rok 1896.
Do poz. 77. a) b) c) Odpadają, jako zasiłki jednorazowo uchwalone na rok 1896.
Do poz. 78 - 82. 84. do 97. Jak na rok 1896.
Do poz. 83. Preliminuje się o 600 zł. *więcej* (LW. 42 439/1896.) w myśl uzasadnienia w sprawozdaniu z czynności Departamentu II.
Do poz. 97 a) Odpada, jako zasiłek jednorazowo uchwalony na rok 1896.
Do poz. 98. do 112 a) Jak na rok 1896.
Do poz. 112 b) Odpada jako zasiłek jednorazowo uchwalony na rok 1896.
Do poz. 113a) Jak na rok 1896.
Do poz. 113 b) Odpada jako zasiłek jednorazowo uchwalony na rok 1896.
Do poz 114 a) Jak na rok 1896.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 114 b)—115. Zasiłek ten odpada jako jednorazowo uchwalony na rok 1896, natomiast obacz nowy zasiłek przyznany *pod poz. 116 m)*.
Do poz. 116 a) W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1895.
Do poz. 116 b)—k) Odpadają jako zasiłki jednorazowo uchwalone w r. 1896.
Do poz. 116 l) Jak na rok 1896.
Do poz. 116 m) Preliminuje się zamiast uchwalonego *pod poz. 114 b)* na rok 1896. zasiłku. Obacz LW. 30.917/1896.
Do poz. 116 n) Uzasadnienie z osobnem sprawozdaniem do LW. 53.307/1896.
Do poz. 116 o) „ „ „ „ „ 47.486/1896.
Do poz. 116 p) „ „ „ (LW. 60.114/1896 i LW. 66.686/96).

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
			Złote austryackie			
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**				
	117	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju . .	4.000	—	3.000	4.000
	118	Na restauracyę zamku królewsk. w Żółkwi	—	—	3.000	3.000
	119	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	500	500
	120	Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie . . .	800	—	500	800
	121	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. Dyrektor we Lwowie . . .	1.200	—	1.200	1.200
		2. „ w Krakowie . . .	1.200	—	1.000	1.000
		3. adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.640	—	1.640	1.640
		4. adjunkt II. klasy we Lwowie, płaca 900 zł. dodatek aktywalny 200 zł.	1.100	—	—	—
		5. adjunkt I. kl. w Krakowie, jak poz. 3.	1.640	—	1.640	1.640
		6. adjunkt II. klasy w Krakowie, płaca 900 zł. dodatek aktywalny 200 zł. .	1.100	—	—	—
		7. 2 aplikantów we Lwowie, adjuta rocznie po 300 zł.	600	—	1.180	1.200
		8. 1 aplikant w Krakowie adjutum 300 zł.	300	—	600	600
		9. czynsz za najem lokalu we Lwowie	600	—	600	600
		10. stróże	840	—	840	840
		11. opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	600	—	328	500
	121*a)*	Na odrestaurowanie starożytnych krużganków przy klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie	—	—	2.200	2.200
	122	Na restauracyę starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku jednorazowo	2.000	—	—	—
		Do przeniesienia .	18.120	—	18.228	19.720

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	18.120	—	18.228	19.720
VIII.	122*a)*	Na restauracyę zabytków sztuki w kościele parafialnym w Bielinach . .	—	—	—	500
	123	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, II. rata subwencyi 100.000 zł., spłacić się mającej w 10 równych ratach rocznych	10.000	—	—	10.000
	123*a)*	Na restauracyę starożytnej cerkwi w Jażowie Starym (pow. Jaworów). .	—	—	—	200
	124	Na restauracyę kościoła łacińskiego w Bieczu, II. połowa zasiłku z przyznanych 4.000 zł.	2.000	—	—	2.000
	124*a)*	Na restauracyę klasztoru podominikańskiego w Oświęcimiu . . .	—	—	—	1.000
	—	Na pokrycie dachu Kościoła OO. Bernardynów w Dukli	—	—	500	—
	—	Zaopatrzenie Jadwigi Liskie . .	—	—	25	—
	—	Restauracya Stalli i organów w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku .	—	—	500	—
	—	Na pokrycie kosztów restauracyi zamku w Olesku	—	—	2.761	—
		Suma rubryki VIII. .	30.120	—	22.014	33.420

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się	30.120 zł.
„ „ 1896 uchwalono	33.420 „
„ „ 1897 preliminuje się tedy *mniej* o . . .	3.300 zł.

z następujących powodów:

Do poz. 117. Jak na rok 1896.

Do poz. 118. Nie preliminuje się nic z powodu, że druga połowa przyznanej w wysokości 6.000 zł. subwencyi, objętą już była budżetem roku 1896.

Do poz. 119 i 120. Jak na rok 1896.

Do poz. 121. Wedle osobnego sprawozdania do LW. 58.474/1896.

Do poz. 121 a) Nie preliminuje się nic, druga bowiem połowa przyznanego w sumie 4.400 zł. zasiłku, objętą już była budżetem roku 1896.

Do poz. 122. Wedle osobnego sprawozdania do LW. 63.748/1896.

Do poz. 122 a) Nie preliminuje się, jako zasiłku jednorazowo uchwalonego na rok 1896.

Do poz. 123. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. Lutego 1896.

Do poz. 123 a) Nie preliminuje się, jako zasiłku jednorazowo przyznanego na rok 1896.

Do poz. 124. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. lutego 1896.

Do poz. 124 a) Nie preliminuje się, jako zasiłku o charakterze jednorazowym na rok 1896.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
	125	Czyszczenie koszar i innych pomieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	9.866	—		9.754
	126	Oświetlenie koszar	3.534	—		3.490
	127	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących .	2.224	—		2.224
	128	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	78	—		78
	129	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	3.130	—		3.123
	130	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	1.149	—		1.134
	131	Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych, żołnierzy i służących	3.625	—		3.625
	132	Naprawa bielizny pościelnej . . .	316	—		316
	133	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	844	—		844
	134	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . .	1.977	—		1.977
	135	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . .	7.764	—		7.761
	136	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.462	—		1.462
	137	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych	1.988	—		1.988
	138	Rozmaite inne wydatki . . .	759	—		600
		Razem ryczałty .	38.716	—		38.376
	138*a)*	Na zakupno domu dla posterunku c. k. żandarmeryi w Czortkowie . .	—	6.795		—
	139	Najem pomieszkań i koszar . . .	161.896	—		155.794
	140	Wartość czynszowa: *a)* gmachu lwowskiego . 12.936 zł. *b)* realności w Czortkowie 500 „	13.436	—		12.936
	140*a)*	Umorzenie pożyczki 100.000 zł. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie I. i II. rata . .	5.270	—		—
	141	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.000	—		1.000
	142	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków .	2.000	—		2.000
	143	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. Żandarmeryi . .	2.327	—		2.677
		Suma rubryki IX. .	224.645	6.795	210.080	212.783
			231.440			

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Wyjaśnienia.

Na rok 1896. uchwalono w tej rubryce . .	212.783 zł.	
od tego zwroty w rubryce XIII. dochodów .	88.141 „	124.642 zł.
Na rok 1897. preliminuje się	231.440 zł.	
po strąceniu zwrotów (rubr. XIII. poz. 49—52. doch.)	89.542 „	141.898 „
zatem *więcej* o . . .		17.256 zł.

a mianowicie:

W wydatkach: pod poz. 125. więcej o .	112 zł.	
„ „ 126. „ „ .	44 „	
„ „ 129. „ „ .	7 „	
„ „ 130. „ „ .	15 „	
„ „ 135. „ „ .	3 „	
„ „ 138. „ „ .	159 „	
„ „ 138*a*) „ „ .	6.795 „	
„ „ 139. „ „ .	6.102 „	
„ „ 140. „ „ .	500 „	
„ „ 140*a*) „ „ .	5.270 „	
razem więcej o .	19.007 zł.	
pod poz. 143. mniej o .	350 „	
w wydatkach zatem *więcej* o .		18.657 zł.
W dochodach: pod poz. 49 więcej o .	820 zł.	
„ „ 51 „ „ .	192 „	
„ „ 52 „ „ .	500 „	
razem więcej o .	1.512 zł.	
pod poz. 50. mniej o .	111 „	
w dochodach zatem *więcej* o .		1.401 „
Z porównania *więcej*, jak wyżej o .		17.256 zł.

Za podstawę do obliczenia potrzeb całego korpusu służy prawo organiczne c. k. Żandarmeryi z dnia 18. stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materyałów stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866., 1869. i 1872.

Wedle tabeli dyslokacyjnej stan czynny korpusu c. k. Żandarmeryi w Galicyi był z dniem 1. stycznia 1896. następujący:

Przy sztabie: 1 komendant-pułkownik, 4 majorów (1 jako zastępca komendanta), 1 porucznik-adjutant, 1 podporucznik-adjutant, 1 porucznik rachmistrz, 1 podporucznik-rachmistrz, 4 wachmistrzów rachunkowych, 3 pisarzy adjutantury, (2 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy, 2 woźnych). — Przy oddziale naukowym: 1 rotmistrz, 1 podporucznik, 2 wachmistrzów, 2 komendantów posterunkowych. — Przy komendach oddziałowych: 11 rotmistrzów, 11 poruczników, 10 podporuczników, 1 kadet, 10 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 419 komendantów posterunkowych, 2.067 żandarmów. — Komend oddziałowych 26, komend powiatowych 74, stacyj posterunkowych 476.

Szczegółowy preliminarz potrzeb na rok 1897. z uwzględnieniem zmian, jakie zaszły w stanie czynnym całego korpusu w czasie od 1. stycznia 1896. do chwili układania tegoż preliminarza, przedłożyła c. k. Komenda Żandarmeryi do LW. 27.331/96.

Do poz. 125—138. Na podstawie obliczenia c. k. Komendy Żandarmeryi preliminuje się w tych pozycyach *więcej* o 340 zł. a mianowicie:

w poz. 125., 126., 129 i 130. na potrzeby kwaterunkowe dla nowych posterunków o	178 zł.
w poz. 135 na uzupełnienie bielizny pościelnej dla żony wachmistrza o	3 „
w poz. 138. na rozmaite inne wydatki o	159 „
razem więcej o .	340 zł.

Pozycya 138. obejmuje rozmaite drobne, nieprzewidziane i w pozycyach poprzednich nie mieszczące się wydatki, jak: czyszczenie kominów i kanałów w kasarniach, których właściciele do ponoszenia tych kosztów umowami nie są obowiązani, — dalej: utrzymanie i uzupełnienie materaców dla wachmistrzów rachunkowych i woźnych, oszklenie okien, drobne naprawki budowlane przy kasarniach, koszta przenoszenia żandarmów i przewozu ruchomości z jednego posterunku do drugiego itp. — Na pokrycie powyższych kosztów preliminowano corocznie (od r. 1894) wydatek po 600 zł., który jednak z powodu ciągłego

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

powiększania liczby posterunków nie wystarczał i musiał być przekraczany; c. k. komenda Żandarmeryi wstawiła więc w projekcie preliminarza na rok 1897 pozycyę tę w wysokości 4% od całej sumy potrzeb kwaterunkowych (37.957 zł.), tj. kwotę 1.518 zł., którą na podstawie wyników z lat poprzednich redukuje się do połowy, preliminując tylko 2% od sumy 37.597 zł., tj. kwotę 759 zł., większą od uchwalonej na rok 1896., jak wyżej o 159 zł.

Poz. 138 a) Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu do LW. 59.820/1896.

Do poz. 139 Na rok 1896 uchwalono		155.794 zł.
„ „ preliminuje się		161.896 „
Z porównania *więcej* o .		6.102 zł.
a mianowicie:		
Przybyło 16 nowych posterunków i 1 ekspozytura z czynszem rocznym	3.270 zł.	
ubyło zaś 7 dawnych z czynszem rocznym . .	1.310 „	1.960 zł.
Od wynajmu dawnych pomieszkań wynoszą:		
czynsze podwyższone	4.631 zł.	
„ zniżone	489 „	4.142 „
Razem więc wydatek *większy*, jak wyżej, o . . .		6.102 zł.

Obliczenie *netto* potrzeb kwaterunkowych i najmu pomieszkań i koszar na rok 1897. (poz. 135—139.) przedstawia się następnie:

Wydatki *brutto*		200.612 zł.	
od tego zwroty od administracyi politycznej (rubr. XIII. poz. 51 doch.), a to:			
potrzeb kwaterunkowych . .	2.807 zł.		
czynszów najmu . . .	11.547 „	14.354 „	
pozostaje netto . . .			186.258 zł.
a gdy na rok 1896. wydatki te uchwalono *netto* w sumie .			180.008 „
zatem na rok 1897. preliminuje się *więcej netto* o . . .			6.250 zł.

Do poz. 140 a) Uchwałą z 6. lutego 1896. upoważnił Wys. Sejm Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki 100.000 zł. na dobudowanie skrzydła do gmachu dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie i równocześnie wstawił do budżetu rubr. XIV. poz. 196 wyd. kwotę 2.625 zł. na umorzenie półrocznej raty tej pożyczki. Z kwoty tej 2.625 zł. zapłaci się ratę wstępną – a na rok 1897 preliminuje się wedle planu umorzenia 1-szą i 2-gą ratę amortyzacyjną.

Do poz. 143. W pozycyi tej preliminuje się następujące wydatki:

1. płaca administratora gmachu		300 zł.
2. „ dozorcy gmachu		300 „
3. ubezpieczenie od ognia		60 „
4. podatek		2 „
5. oświetlenie		107 „
6. utrzymanie dzwonków elektrycznych . . .		40 „
7. czyszczenie kominów		180 „
8. czyszczenie kanałów		280 „
9. wywóz śmiecia		16 „
10. wywóz śniegu		72 „
11. drobne administr., jak piasek, miotły, ścierki, oszklenie okien, naprawy ścian w korytarzach i wychodkach itp. .		20 „
12. konserwacya gmachu na podstawie kosztorysu zatwierdzonego do LW. 37.588/1896.:		
a) roboty murarskie	300 zł.	
b) „ lakiernicze	60 „	
c) „ ślusarskie (z żelaziwem) . .	60 „	
d) „ blacharskie	80 „	
e) „ stolarskie	60 „	
f) „ kaflarskre (postawienie 3 nowych pieców, naprawa kuchen i pieców starych)	350 „	
g) roboty ciesielskie	30 „	
h) różne inne	10 „	950 „
razem . .		2.327 zł.
W porównaniu z preliminowaną na rok 1896 kwotą .		2.677 „
mniej o . .		350 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
X.		**Wydatki na komunikacye.**					
		I. Na drogi.					
		A) Koszta zarządu.					
	144	Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi:					
		a) dyrektor oddziału technicznego, płaca . .	2.800 zł.				
		dodatek aktywalny .	480 „	3.280	—	3.280	3.280
		b) zastępca dyrekt. oddziału technicznego, płaca .	2.000 zł.				
		dodatek aktywalny .	360 „	2.360	—	2.360	2.360
		c) 4 inżynierów starszych z płacą po 2.000 zł. .	8.000 zł.				
		dodatek aktyw. po 360 zł.	1.440 „	9.440	—	9.440	9.440
		d) 9 inżynierów I. kl. z płacą po 1.500 zł.. . .	13.500 zł.				
		dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł. . . .	1.200 „				
		dodatek aktywalny dla 1	250 „				
		dodatek aktywalny dla 4 po 200 zł. . . .	800 „	15.750	—	15.480	15.750
		e) 7 inżynierów II. kl. z płacą po 1.200 zł.. . .	8.400 zł.				
		dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł. . . .	480 „				
		dodatek aktywalny dla 1	200 „				
		dodatek aktywalny dla 4 po 160 zł. . . .	640 „	9.720	—	6.401	9.720
		f) 6 inżynierów adjunktów techn. z płacą po 1.000 zł.	6.000 zł.				
		dodatek aktyw. po 180 zł.	1.080 „	7.080	—	5.980	7.080
		g) 6 asystentów techniczn. z płacą po 800 zł. .	4.800 zł.				
		dodatek aktyw. po 180 zł.	1.080 „	5.880	—	6.467	5.880
		h) 2 elewów technicznych z adjutum po 700 zł. .	1.400 zł.				
		2 elewów technicznych z adjutum po 600 zł. .	1.200 „	2.600	—	2.274	2.600
		i) 1 pisarz manipulacyjny z płacą . . .	. .	600	—	589	600
		j) 2 rysowników dziennie po 2 zł. . . .	1.460 zł.				
		2 rysowników dziennie po 1 zł. 50 ct. . .	1.095 „	2.555	—	2.531	2.562
		Do przeniesienia .		59.265	—	54.802	59.272

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		59.265	—	54.802	59.272
X.	144	*k)* 6 konduktorów I. klasy z płacą 800 zł. . .	4.800 zł.				
		dodatek aktyw. po 100 zł.	600 „				
		16 konduktorów II. klasy z płacą po 650 zł. .	10.400 „				
		dodatek aktyw. po 75 zł.	1.200 „				
		16 konduktorów III. klasy z płacą po 500 zł. .	8.000 „				
		dodatek aktyw. po 75 zł.	1.200 „	26.200	—	25.778	26.200
		l) 342 drożników po 150 zł. . .		51.300	—	50.483	51.300
				136.765		131.063	136.772
	145	**Zaliczki na płace.**					
		Dla inżynierów i konduktorów . .		3.200		3.420	3.200
	146	**Pięciolecia**		600	—	400	457
	147	**Dodatki osobiste.**					
		Dla dyrektora oddziału technicznego Gustawa Reutta .	80 zł.				
		dla zastęp. dyrektora oddziału techn. Władysława Szyszkowskiego . .	400 „				
		dla inżyniera I kl Stanisława Grzegorzewskiego . .	600 „				
		dla inżyniera I. kl. Antoniego Barancewicza . .	450 „				
		dla inżyniera I. kl. Aleksandra Brochockiego . .	450 „				
		dla inżyniera I. klasy Teofila Baranowskiego . .	260 „				
		dla inżyniera I. klasy Władysława Turskiego . .	60 „	2.300	—	1.972	2.128
	148	**Ryczałty.**					
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:					
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi . . .	6.300 zł.				
		2. dla 37 konduktorów .	8.101 „	14.401	—	13.825	13.983
		Do przeniesienia .		14.401 142.865	—	13.825 136.855	13.983 142.557

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	142.865	—	136.855	142.557
			14.401	—	13.825	13.983
X.	148	*b)* na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie . . . 120 zł. 5. dla 10 inżynierów na prowincyi po 60 zł. . 600 „	720	—	720	840
		c) na kancelaryę: 1. dla 11 inżynierów na prowincyi po 48 zł. . 528 zł. 2. dla 37 konduktorów po 16 zł. . . . 592 „	1.120	—	1.111	1.184
			16.241	—	15.656	16.007
	149	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	3.500	—	3.000	3.500
	150	**Sprawienie uzupełnienie i naprawa** wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów i konduktorów .	5.000	—	4.575	5.000
	151	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyi nadzwyczajnych	7.000	—	6.430	7.000
		Suma kosztów zarządu .	174.606	—	166.516	174.064
	152	*B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.*				
		a) na budowę drogi Kańczuga-Dynów (ostatnia rata)	—	**20.000**	6.740	20.000
		b) na rekonstrukcyę dróg krajowych, wzmocnienie pokładu szutrowego i na budowę większych mostów .	—	**60.000**	47.976	60.000
			—	**80.000**	54.716	80.000
	153	*C) Utrzymanie dróg krajowych.* Na utrzymanie dróg krajowych długości kilometrów 1829 po 222 zł. od jednego kilometra	406.038	—	420.053	406.038
		D) Zasiłki.				
	154	Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych:				
		a) zwyczajne	300.000	—	300.000	300.000
		b) nadzwyczajne	—	**80.000**	55.029	70.000
	155	Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych	25.000	—	10.157	20.000
		Do przeniesienia	325.000	**80.000**	365.186	390.000
			580.644	**80.000**	641.285	660.102

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	580.644	80.000	641.285	660.102
			325.000	80.000	365.186	390.000
X.	156	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. XV. (ostatnia rata)	—	10.000	20.000	20.000
			325.000	90.000	385.186	410.000
		E) Wydatki myta.				
	157	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	4.200	6.011	3.000
	158	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne.	2.000	—	3.016	2.000
	159	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	400	—	475	400
			2.400	4.200	9.502	5.400
		F) Zaopatrzenia.				
	160	*a)* Raciborski Ludwik emerytowany nadinżynier oddziału technicznego .	3.245	—	3.245	3.245
		b) Rymaszewski Adam emerytowany inżynier I. klasy	1.435	—	1.435	1.435
		c) Baczyński Ferdynand emerytowany konduktor dróg krajowych . .	494	—	494	494
		d) Borzęcki Leonard emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	312	—	312	312
		e) Darowski Stanisław emeryt. konduktor dróg krajowych . . .	230	—	230	230
		f) Reicher Stanisław emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	546	—	546	546
		g) Skwarczyński Jan emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	481	—	481	481
		h) Ulanowski Rafał emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	180	—	180	180
		i) Barków Teodor emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	481	—	—	—
		j) Gering Franciszek emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	598	—	—	—
		k) Hlawaty Alojzy emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	—	—	300	300
		l) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze, rocznie 350 zł. i dla jej dzieci mianowicie: Maryana, Ignacego, Henryka do 10. marca 1897. i Juwenala, Ignacego Maryana do 25. stycznia 1900. po 58 zł. . . 69 „	419	—	466	466
		Do przeniesienia	8.421	—	7.689	7.689
			908.044	174.200	1,035.973	1,075.502

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		908.044	**174.200**	1,035.973	1,075.502
				8.421	—	7.689	7.689
X.	160	*m)* Pochowska Ewelina wdowa po pełn. obowiązki inżyniera . . .		—	—	200	200
		Dla tejże 4-ga dzieci, mianowicie: Bohdana Leona do 9. lutego 1900, Michała Mieczysława Maryana do 12. września 1902. Zofii Róży do 25. kwietnia 1901. i Stanisławy Maryi do 7. sierpnia 1907. po 50 zł. . .		200	—	200	200
		n) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie, rocznie . . .		350	—	350	350
		o) Birgfellnerowa Julia wdowa po inż. asyst. rocznie .	500 zł.				
		i dla jej dzieci mianowicie: Karola Jana do 5. maja 1900. i Jana Pawła do 19. października 1901. po 50 zł. . . .	100 „	600	—	650	650
		p) Zielińska Katarzyna Julia wdowa po inżynierze adjunkcie rocznie . .	500 zł.				
		i dla jej dzieci mianowicie: Adama Józefa do 16. października 1907. i Tadeusza Łucyana Kazimierza do 9. marca 1910. po 50 zł. rocznie . .	100 „	600	—	450	600
		r) Chodorowska Leokadya wdowa po konduktorze		100	—	100	100
		s) Dziakiewiczowa Rozalia wdowa po konduktorze rocznie .	325 zł.				
		i dla 4-go jej dzieci mianowicie: Kazimierza do 28. sierpnia 1898., Emilii do 13. czerwca 1898., Juliana do 16. kwietnia 1902. i Bertolda do 27. czerwca 1906. po 32 zł. 50 ct. rocznie	130 „	455	—	457	455
		t) Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława wdowa po konduktorze rocz.	250 zł.				
		i dla 4-go jej dzieci mianowicie: Maryi Henryki do 19. stycznia 1898., Kazimierza Maryana do 6. października 1898., Jędrzeja Włodzimierza do 21. stycznia 1901. i Na-					
		Do przeniesienia .	250 zł.	10.726	—	10.096	10.244
				908.044	**174.200**	1,035.973	1,075.502

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . 250 zł.	908.044	**174.200**	1,035.973	1,075.502
			10.726	—	10.096	10.244
X.	160	talii Anny do 7. lutego 1902., po 25 zł. rocznie 100 „	350	—	350	350
		u) Hrankowska Julia wdowa po konduktorze rocznie . 220 zł. i dla jej dzieci mianowicie: Kazimierza do 19. września 1897. i Stanisławy do 1. marca 1905. po 22 zł. rocznie . . 38 „	258	—	286	265
		v) Helferowa Anna wdowa po konduktorze rocznie	260	—	260	260
		w) Hryniewiczowa Emilia Amalia wdowa po konduktorze rocznie . .	325	—	325	325
		x) Hlawaty Józefa wdowa po konduktorze . . 300 zł. i dla jej dzieci mianowicie: Heleny Ludwiki do 17 listopada 1900. i Karola Józefa do 4 listopada 1904. po 30 zł. rocznie . . 60 „	360	—	—	—
		y) Rząśnicka Helena wdowa po konduktorze rocznie	325	—	271	325
		z) Szeliska Laura wdowa po konduktorze rocznie	167	—	167	167
		aa) Zarembiny Franciszki synowi Julianowi pozostałemu po konduktorze, do 4. stycznia 1900, rocznie . .	13	—	14	13
		bb) Chrzanowska Ignacowa dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .	300	—	300	300
		cc) Jeziorańska Natalia dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .	300	—	300	300
		dd) Czupiel Jan b. drożnik dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .	100	—	—	100
		ee) Rondewald Eleonora . . .	—	—	50	—
		ff) Zieliński Aleksander . . .	—	—	202	—
			13.484	—	12.621	12.649
		Suma wydatków na drogi .	921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151
			1,095.728			
		II. Na koleje żelazne.				
	161	*Koszta utrzymania biura kolejowego.*				
		1. Płace i emolumenta personalu stałego:				
		a) dyrektor płaca . . 2.800 zł. dodatek aktywalny . 480 „ „ osobisty . . 600 „	3.880	—	—	—
		Do przeniesienia .	3.880	—	—	—
			921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151
				3.880	—	—	—
X.	161	*b)* 2 starszych inżynierów płaca po 2.000 zł. .	4.000 zł.				
		dodatek aktyw. po 360 zł.	720 „	4.720	—		
		c) inżynier I. klasy, płaca	1.500 zł.				
		dodatek aktywalny .	300 „	1.800	—		
		d) inżynier II. klasy, płaca	1.200 zł.				
		dodatek aktywalny .	240 „	1.440	—		
		e) 2 inżynierów asystentów, płaca po 800 zł. . .	1.600 zł.				
		dodatek aktywalny po 180 zł. . . .	360 „	1.960	—		
		f) referent administr., płaca	2.000 zł.				
		dodatek aktywalny .	360 „	2.360	—		
		g) oficyał administr., płaca	900 zł.				
		dodatek aktywalny .	180 „	1.080	—		
		h) inspicyent, zarazem rysownik, płaca . . .	800 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „	900	—		
		i) asystent rachunk., płaca	700 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „	800	—		
		k) asystent manipulacyjny, płaca	700 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „	800	—		
		l) woźny, płaca		500	—		
				20.240	—		
		2. Ryczałt na płace personalu prowizorycznego		6.740	—		
		3. Koszta komisyjne dla urzędników i funkcyonaryuszów . . .		3.000	—		
		4. Koszta komisyjne członków krajowej Rady kolejowej i delegatów . .		1.020	—		
		5. Sprawienie i naprawa instrumentów mierniczych oraz sprzętów biurowych		1.400	—		
		6. Zakupno dzieł i czasopism fachowych oraz map i planów . . .		600	—		
		7. Koszta kancelaryjne, druki, portorya, inseraty itp. wydatki . . .		2.000	—		
		8. Wynagrodzenie za roboty akordowe uskutecznione przez obcych funkcyonaryuszów		1.500	—		
		9. Remuneracye i zapomogi dla urzędników i funkcyonaryuszów . .		1.000	—		
		10. Rzecznik prawny za zastępstwo .		500	—		
		Suma kosztów zarządu .		38.000	—	26.445	29.000
		Do przeniesienia .		38.000	—	26.445	29.000
				921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151
			38.000	—	26.445	29.000
X.	162	Dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu, IV rata	—	**300.000**	300.000	300.000
	163	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza, VI. rata . . .	—	**2.000**	2.000	2.000
		Suma wydatków na koleje żelazne .	38.000	**302.000**	328.445	331.000
		do tego: Suma wydatków na drogi .	921.528	**174.200**	1,048.594	1,088.151
		Suma rubryki X. .	959.528	**476.200**	1,377.039	1,419.151
			1,435.728			

Wyjaśnienia do rubr. X.

Na rok 1897 preliminuje się	1,435.728 zł.
" " 1896 uchwalono	1,419.151 "
Z porównania okazuje się, że na rok 1897 preliminuje się *więcej* o	16.577 zł.

z następujących powodów:

Do poz. 144. Preliminuje się *mniej* o 7 zł. stosownie do rzeczywistego rocznego kosztu.

Do poz. 145. Jak na rok 1896.

Do poz. 146. Preliminuje się *więcej* o 143 zł. z powodu przypadającego całorocznego trzeciego dodatku pięcioletniego dla starszego inżyniera Bieńkowskiego o 200 zł. rocznie (LW. 55.021/1896).

Do poz. 147. Preliminuje się *więcej* o 172 zł. w uwzględnieniu całorocznych dodatków osobistych (zamiast trzeciego pięciolecia) inżynierom I. klasy Antoniemu Barencewiczowi i Aleksandrowi Brochockiemu (LW. 35.065/1896. i 55.021/1896) po 150 zł. rocznie.

Do poz. 148. Preliminuje się ogółem *więcej* o 234 zł. a mianowicie: *ad a) więcej* o 418 zł. dla inżynierów okręgowych w Krakowie, Nowym Sączu, Rzeszowie, Jarosławiu, Buczaczu, Tarnopolu i Stanisławowie, na dojazdy koleją do Zatora, Gorlic, Dębicy, Tarnowa, Przemyśla, Przeworska, Kopeczyniec, Zborowa i Tyśmienicy, w ogólnej kwocie 210 zł. i dla konduktora oddziału krakowskiego w kwocie 208 zł. wedle szczegółowego uzasadnienia przy LW. 15.909/1895. *Ad b) mniej* o 120 zł. z powodu iż odpada ryczałt na pomieszczenie biura inżyniera okręgu lwowskiego wskutek ulokowania tegoż biura w gmachu sejmowym; *Ad c) mniej* o 64 zł. z powodu jak wyjaśnienia pod *b)* i z powodu przydzielenia jednego z konduktorów do oddziału rachunkowego. Razem więc *mniej* o 184 zł, z porównania zaś z kwotą 418 zł. więcej preliminowaną, okazuje się jak wyżej ogółem *więcej* o 234 zł.

Do poz. 149—151. Jak na rok 1896.

Do poz. 152. Jak na rok 1896. z uwagą, że *ad a)* wstawiono ostatnią ratę na pożyczkę bezprocentową zaciągniętą z c. k. Skarbu państwa w pierwotnej sumie 60.000 zł. na budowę rzeczonej drogi.

Do poz. 153. Jak na rok 1896. Wydatki z tego tytułu wynosiły w r. 1893. przy 1.801 klm. 388.144 zł, w roku 1894. przy 1.819 klm. 408.938 zł., w roku 1895. przy 1.829 klm. 420.053 zł., razem 1,217.135 zł. przy 5.449 klm — przeciętnie 405.712 zł przy

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

1.816 klm. – z czego okazuje się, że koszt jednego kilometra wynosi 223 zł 40 ct — należałoby więc preliminować na utrzymanie 1.829 klm. kwotę 408.599 zł. wstawiono jednak wydatek jak na rok 1896. z powodu, iż w roku 1895. znacznie podwyższyły wydatki koszta rozkopywania zasp śnieżnych.

Do poz. 154. a) Jak na rok 1896.

Do poz. 154 b) i 155. Preliminuje się ogółem *więcej* o 15.000 zł. z powodów podanych w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego.

Do poz. 156. Wstawiono *mniej* o 10.000 zł. po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1882. jako ostatnią ratę na utworzenie kapitału pożyczkowego w wysokości 300.000 zł. na budowę dróg powiatowych i gminnych, gdyż począwszy od roku 1883 do włącznie 1896. roku, uiszczono już na ten cel 290.000 zł.

Do poz. 157. Preliminuje się *więcej* o 1.200 zł. na podstawie wydatku przeciętnego. Wydatki na ten cel wynosiły w r. 1893. 1096 zł. w roku 1894. 5.419 zł. w roku 1895. 6.011 zł. razem 12.526 zł. — przeciętnie 4.175 zł., w zaokrągleniu 4.200 zł.

Do poz. 158—159. Jak na rok 1896.

Do poz. 160. ad a—h) Jak na rok 1896.
ad i—j) Pozycye nowe a pensye emerytalne przyznane na podstawie statutu emerytalnego (LW. 35.039/1896 i 37.026/1896).
ad k) Odpada z powodu śmierci pensyonisty (LW. 30.678/1896).
ad l) Preliminuje się *mniej* o 47 zł., gdyż syn Maryan Ignacy Henryk 3-ga imion uzyska wiek normalny z dniem 10. marca 1897.
ad m) Wstawiono *mniej* o 200 zł. z powodu, że pensyonistka zawarła powtórne śluby małżeńskie (LW.45.145/1896).
ad n) Jak na rok 1896.
ad o) Preliminuje się *mniej* o 50 zł., gdyż zaopatrzenie dla córki Julii ustaje z dniem 1. Stycznia 1897.
ad p – t) Jak na rok 1896.
ad u) Wstawiono *mniej* o 7 zł. z powodu, że zaopatrzenie dla syna Kazimierza ustaje z dniem 19. września 1897. roku.
ad v – w) Jak na rok 1896.
ad x) Pozycya nowa, dla wdowy po pensyoniście (jak *poz. k)* na podstawie statutu emerytalnego (LW. 30.678/1896).
ad y—dd) Jak na rok 1896.

Do poz, 161. Preliminuje się w ogóle *więcej* o 9.000 zł. jak LW. 8 558/1896., 56.102/1896., i 57.538/1896. *Ad 2)* na wynagrodzenie funkcyonaryuszów niestałych jako to: jednego urzędnika konceptowego, jednego inż. asystenta, trzech rysowników, jednego geometry, jednego asystenta administracyjnego i dwóch dyurnistów. Gdy wszakże część wydatków do pozycyi 161, 162, 163, i 168. zwróconą będzie przez towarzystwa kolei lokalnych, co uwzględniając wstawiono przy rubr. III. poz. 6*b)* dochodów łączną kwotę 8.000 zł, przeto rzeczywisty wzrost wydatków na krajowe biuro kolejowe w 1897. roku wyniesie tylko 1.000 zł.

Do poz. 162. Jak na rok 1896. jako IV. rata po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. lutego 1894. (LW.31.618/1894).

Do poz. 163. Jak na rok 1896. jako VI rata — w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890. roku.

Ogółem preliminuje się *więcej* na drogi o . .	7.577 zł.
na koleje . .	9.000 „
razem więcej jak wyżej o . .	16.577 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**				
	164	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: niedobór oddziału chorych . 138.745 zł. „ „ położnic . 10.659 „	149.404	—	115.344	86.728
	165	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—
	166	Fundusz podrzutków we Lwowie . .	5.790	—	5.788	5.826
	167	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie: oddział położnic	2.524	—	—	3.274
	168	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	3.500	—	3.282	3.200
		Suma rubryki XI. .	161.218	—	124.414	99.028

Wyjaśnienia.

Na rok 1897. preliminuje się 161.218 zł.
„ „ 1896. uchwalono . 99.028 „
W r. 1897. preliminuje się zatem *więcej* o . . 62.190 zł. wedle osobnych preliminarzy odnośnych funduszów.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
XII.		**Wydatki na szupaśnictwo.**				
	169	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	25.000	—	23.425	23.000

Wyjaśnienia.

Wydatki wynosiły w r. 1893. 20.088 zł., w r. 1894. 22.563 zł., w r. 1895. 23.425 zł., razem 66.076 zł., przeciętnie 22.025 zł. Gdy jednakże począwszy od 1. września 1895. podwyższoną została znacznie taryfa co do przewozu osób koleją żelazną, — czego przy układaniu preliminarza na rok 1896. nie można było przewidzieć, wydatek zaś na kolej wynosi najmniej $^{1}/_{3}$ cześć ogólnych kosztów szupasowych, przeto preliminuje się w przybliżeniu 25.000 zł.

Szupasowano w r. 1893. osób 5 542, w r. 1894. osób 5.462, w r. 1895. osób 5.287.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XIII.		**Budowy wodne i melioracyjne.**				
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	170	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) Dyrektor biura: płaca . . . . 2.800 zł. dodatek aktywalny . 480 „	3.280	—	3.280	3.280
		b) 3 starszych inżynierów: płaca po 2.000 zł. . 6.000 zł. dodatek aktywalny po 360 zł. . . . 1.080 „	7.080	—	7.080	7.080
		c) Referent administracyjno-prawny: płaca . . . . 2.000 zł. dodatek aktywalny . 420 „	2.420	—	2.420	2.420
		d) 8 inżynierów I. klasy: płaca po 1.500 zł. . 12.000 zł. dodatki aktywalne: dla 6 inżynierów we Lwowie po 300 zł. . . . 1.800 „ dla 1 inżyniera w Tarnowie . . . . 250 „ dla 1 inżyniera w Sanoku 200 „ Razem . 14.250 zł. Z tego pokryją fundusze publicznych robót melioracyjnych pobory 3 inżynierów za 8 miesięcy po 1.200 zł. 3.600 „	10.650	—	8.306	14.250
		e) 8 inżynierów II. klasy: płaca po 1 200 zł. . 9.600 zł. dodatki aktywalne: dla 7 inżynierów we Lwowie po 300 zł. . . 2.100 „ dla 1 inżyniera w Jaśle 200 „ Razem . 11.900 zł. Z tego pokryją fundusze publicznych robót melioracyjnych pobory 4 inżynierów za 8 miesięcy po 1.000 zł. 4.000 „	7.900	—	7.904	6.000
		f) 8 inżynierów-adjunktów: płaca po 1.000 zł. . 8.000 zł. dodatek aktywalny po 200 zł. . . . 1.600 „ Razem . 9.600 zł. Z tego pokryją fundusze robót melioracyjnych pobory 4 inżynierów adjunktów za 8 miesięcy po 800 zł. . 3.200 „	6.400	—	5.263	6.400
		Do przeniesienia .	37.730	—	34.253	39.430

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	37.730	—	34.253	39.430
XIII.	170	*g)* 6 inżynierów asystentów: płaca po 800 zł. . . 4.800 zł. dodatek aktywalny po 200 zł. 1.200 „ Razem . 6.000 zł. Z tego pokryje fundusz regulacyi Przegnojówki pobory 1 inżyniera-asystenta za 8 miesięcy . . 667 „	5.333	–	2.650	3.333
		h) 4 elewów technicznych: adjuta po 600 zł.	2.400	—	1.624	2.400
		i) 1 elew komasacyjny (adjutum) . .	600	—	—	—
		k) inżynier dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000	—	—	900
		l) inżynier referent fachowy dla spraw rybackich (inż. II. kl.) . . .	1.500	—	—	—
		m) dodatki pięcioletnie: (dla dyrektora od 23. kwietnia 1897. 276 zł., — dla 3 starszych inżynierów od 23 kwietnia 1897 po 138 zł, dla 3 inżynierów I. klasy od 23. kwietnia 1897. po 103 zł. i dla 1 inżyniera asystenta od 28. sierpnia 1897. — 27 zł.)	1.026	—	—	—
		n) Dyetaryusze: 2 dyetaryuszów w biurze centralnem po 2 zł. dziennie . . 1.460 zł. ryczałt na rysownika dla ekspozytury w Krakowie 480 „	1.940	—	2.277	1.944
		o) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie . . 450 zł. w Tarnowie, Jaśle, Stanisławowie po 300 zł. . 900 „ w Sanoku . . . 200 „	1.550	—	1.067	1.450
		p) Stypendya: dla 6 słuchaczy inżynieryi po 300 zł. rocznie . 1.800 zł. dla elewa komasacyjnego na odbycie praktyki w Austryi dolnej (po 90 zł. za 9 miesięcy od 1. kwietnia 1897. i ryczałt na podróż 50 zł.) . . . 860 „	2.660	—	2.193	1.870
		Suma pozycyi 170 .	56.739	—	44.064	51.327
	171	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych: *a)* wynagrodzenie dozorców za czas zajęcia w biurze po 2 zł. dla ekspozytur w Krakowie, Tarnowie, Jaśle,				
		Do przeniesienia .	56.739	—	44.064	51.327

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	56.739	—	44.064	51.327
XIII.	171	Sanoku i Stanisławowie, a 8 dla biura centralnego po 120 zł. 2.160 zł. *b)* dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych . . . 500 „	2.660	—	1.940	2.180
	172	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000	1.000
	173	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych . .	3.000	—	2.000	3.000
	174	Pensye i zaopatrzenia: *a)* Biegański Antoni, emerytowany inżynier adjunkt . . 424 zł. *b)* Karpuszki sieroty: Adam, Olgierd i Helena Janina, pensya sierocińska po 70 zł. rocznie 140 zł. dodatek na wychowanie po 50 zł. rocznie . 100 „ 240 „	664	—	886	664
	175	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych	3.000	—	3.000	3.000
	176	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców melioracyjnych . . .	5.500	—	4.500	4.500
	177	Zasiłek kraj. na utrzymanie gal. oddziału państwowego biura hydrograficznego	10.000	—	7.750	7.625
	178	Na zdjęcia i projekty: *a)* dla publicznych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882. 5.000 zł. *b)* dla melioracyj prywatnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892. 6.000 „	11.000	—	11.760	11.000
		Suma działu *A*. .	93.563	—	76.900	84.296
		B) Wykonanie budowli wodnych.				
	179	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich: *a)* na regulacyę rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, VI. rata . . 43.317 zł. *b)* na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem. V. rata . 42.667 „ *c)* na regulacyę rzeki górnego Dniestru z dopływami, I. rata . . 20.000 „	105.984	—	85.984	85.984
		Do przeniesienia .	105.984	—	85.984	85.984

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		105.984	—	85.984	85.984
XIII.	180	Zasiłki $33^1/_3$% na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. października 1882:					
		a) na regulacyę Soły pod Cięciną i Radziechową		1.490	—		
		b) na regulacyę Skawy:					
		1. pod Jaroszowicami i Wadowicami . . .	3.420 zł.				
		2. pod Wadowicami i Witanowicami . . .	1.500 „				
		3. pod Grodziskiem i Graboszycami . . .	1.000 „	5.920	—		
		c) na regulacyę Raby:					
		1. pod Dolną wsią i Osieczanami . . .	1.000 zł.				
		2. pod Brzezową i Targoszyną	1.000 „				
		3. pod Targowiskiem .	1.000 „				
		4. pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem . .	1.000 „				
		5. pod Krzyżanowicami wielkiemi i małemi . .	1.000 „				
		6. pod Ujściem solnem .	650 „	5.650	—		
		d) na regulacyę Dunajca:					
		1. pod Jazowskiem i Maszkowicami . . .	1.000 zł.				
		2. pod Podegrodziem i Stadłem . . .	2.000 „				
		3. pod Wyglanowicami i Starym Sączem . .	700 „				
		4. pod Marcinkowicami i Kurowem . . .	1.000 „				
		5. pod Zbyszycami i Znamirowicami . . .	1.000 „				
		6. pod Tęgoborzem .	1.000 „				
		7. pod Witowicami dolnemi	1.000 „				
		8. pod Wiatrowicami, Tropiem i Będziszyną .	2.000 „				
		9. pod Drużkowem i Filipowicami . . .	3.000 „				
		10. pod Charzewicami i Wesołowem . . .	1.000 „				
		11. pod Melsztynem i Olszynami . . .	2.000 „				
		12. pod Gierową janowicką i Wielką wsią . .	2.000 „				
		13. pod Wielką wsią .	2.000 „				
		14. „ Sukmaniem .	1.084 „				
		Do przeniesienia .	20.784 zł.	13.060 105.984	—	— 85.984	— 85.984

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . 20.784 zł.	105.984	—	85.984	85.984
			13.060	—		
XIII.	180	15. Na regulacyę Dunajca pod Filipowicami . 4.523 „				
		16. „ Gierową janowicką 1.485 „				
		17. „ Olszynami i Sukmaniem . . . 4.200 „				
		18. pod Melsztynem . 1.705 „				
		19. „ Strugą . . 2.312 „				
		20. poniżej mostu w Melsztynie . . . 1.071 „				
		21. pod Biskupicami i Domosławicami . . 2.760 „				
		22. pod Szczepanowicami i Zgłobicami . . . 1.000 „				
		23. pod Stróżami i Wesołowem . . . 1.000 „				
		24. pod Rożnowem . . 478 „	41.318	—		
		e) na regulacyę Popradu pod Biegonicami i Starym Sączem . . .	1.250	—		
		f) na regulacyę Wisłoki:				
		1. pod Brzyskami i Bukową . . . . 500 zł.				
		2. pod Bukową i Błażkową 1.000 „				
		3. „ Skurową . . 1.000 „				
		4. „ Skurową, Zawadką i Przeczycą . . . 2.000 „				
		5. pod Przeczycą . . 1.001 „				
		6. „ Przeczycą i Kamienicą . . . . 1.000 „				
		7. pod Dęborzynem . 1.000 „				
		8. „ Jaworzem i Łabuziem . . . 1.000 „				
		9. pod Parkoszem i Lipinami . . . . 1.300 „				
		10. pod Dębicą i Straszęcinem . . . . 500 „				
		11. pod Latoszynem . 1.000 „				
		12. „ Brzeziną, Bobrową i Wolą bobrowską . 3.720 „				
		13. pod Przecławiem i Kiełkowem . . . 1.000 „				
		14. pod Tuszyną i Rzemieniem . . . 1.000 „				
		15. pod Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami . 2.287 „				
		16. pod Kiełkowem i Goleszowem . . . 2.000 „	21.308	—		
		Do przeniesienia .	76.936	—	—	—
			105.984		85.984	85.984

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	105.984 76.936	— —	85.984	85.984
XIII.	180	*g)* na regulacyę Sanu:				
		1. pod Mrzygłodem i Dobrą 500 zł.				
		2. „ Witryłowem, Hroszówką i Temeszowem . 1.801 „				
		3. pod Krzemienną, Niewistką i Jabłonicą ruską 4.618 „				
		4. pod Iskanią . . 903 „				
		5. „ Nozdrzcem i Dąbrówką starzeńską . 3.000 „				
		6. pod Karolówką i Dynowem . . . 1.267 „				
		7. pod Bachorcem . . 500 „				
		8. „ Pawłokomą . . 1.000 „				
		9. „ Bachorcem i Sielnicą 3.607 „				
		10. „ Ruską wsią . . 500 „				
		11. „ Iskanią i Bachowem 2.000 „				
		12. „ Korytnikami . 2 500 „				
		13. „ Ostrowem . . 9.474 „				
		14. „ Wilczą i Buszkowicami . . . 3.000 „				
		15. pod Sośnicą i Durowcami . . . . 3.000 „	37.670	—		
		h) na regulacyę Wiszni pod Nienowicami i Michałówką . . .	2.500	—		
		i) na regulacyę Wisłoka:				
		1. pod Kalembiną, Kozłowkiem i Kożuchowem . 1.500 zł.				
		2. pod Wiśniową . . 1.152 „				
		3. „ Babicą i Siedliskami 3.000 „				
		4. „ Trzebowniskiem . 1.000 „				
		5. „ Łukawcem . . 2.000 „				
		6. „ Dobrzechowem . 1.000 „	9.652	—		
		k) na regulacyę Stryja:				
		1. pod Pokrowcami i Pczanami . . . 500 zł.				
		2. pod Chodowicami . 2.000 „				
		3 „ Zulinem i Siemiginowem . . . 500 „				
		4. pod Wołcniowem . 500 „	3.500	—		
		l) na regulacyę Swicy:				
		1. pod Hoszowem i Kniaziołuką . . . 1.700 zł				
		2. pod Podbereżem . . 1.000 „				
		3. „ Sokołowem i Łanami sokołowskimi . 3.000 „	5.700	—		
		m) na regulacyę Łomnicy pod Temerowcami	500	—		
		Do przeniesienia .	136.458 105.984	—	— 85.984	— 85.984

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia	105.984	—	85.984	85.984
			136.458	—		
XIII.	180	*n)* na regulacyę Bystrzycy:				
		1. pod Mykietyńcami i Uhornikami . . . 851 zł.				
		2. pod Pasieczną . . 1.500 „				
		3. „ Zagwoździem . 2 000 „				
		4. „ Wołczyńcem . . 2.000 „				
		5. „ Jamnicą i Sielcem 2.000 „				
		6. „ Grabowcem . . 1.000 „				
		7. „ Manasterczanami . 1 500 „	10.851	—		
		o) na premiowanie zawiklenia odsypisk	500	—		
		p) do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—		
			147.809	—	120.489	140.318
	181	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116:				
		a) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, VI. rata (ostatnia)	14.533	—		
		b) na regulacyę rzeki Bugu od granicy Państwa do ujścia Pełtwi, V. rata .	19.800	—		
		c) na regulacyę rzeki Złotej Lipy, IV. rata (ostatnia)	13.200	—		
		d) na regulacyę potoku Przegnojówki, III. rata (ostatnia) . . .	11.200	—		
		e) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca, III. rata	14.000	—		
		f) na uzupełnienie regulacyi Łęgu, III. rata (ostatnia)	16.767	—		
		g) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, II. rata .	20.200	—		
		h) na zabudowanie potoku Glińsko, II. rata	6.000	—		
		i) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny, II. rata	14.848	—		
		k) na uzupełnienie obwałowauia Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, I. rata	44.870	—		
		l) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami, I rata . .	16.500	—		
		m) na zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, I. rata	10.000	—		
			201.918	—	189.291	165.194
	182	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych: regulacyi Trześniówki .	500	—	500	500
		Do przeniesienia .	456.211	—	396.264	391.996

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	456.211	—	396.264	391.996
XIII.	183	Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889:				
		a) na regulacyę Prutu pod Śniatynem, I. rata	9.600	—		
		b) na konserwacyę robót przy osuszaniu bagien Rudnickich . . .	1.400	—		
		c) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:				
		w Rudniku . . . 1.000 zł.				
		„ Korsowie . . 1.000 „				
		„ Nowym Targu . . 500 „				
		„ Olesku i Kontach . 1.000 „				
		„ Chorostkowie . . 500 „				
		„ Stojanowie . . 500 „				
		połowa remuneracyi zarządcy stacyi . . 1.000 „	5.500	—		
		d) na zakładanie fabryk drenarskich w myśl uchwały sejmowej z dnia 6 kwietnia 1892, V. rata (ostatnia) .	5.000	—		
		e) do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000	—		
			31.500	—	28.308	30.842
		Suma działu *B.* .	487.711	—	424.572	422.838
		Suma działu *A.* .	93.563	—	76.900	84.296
		Suma rubryki XIII.	581.274	—	501.472	507.134

Wyjaśnienia.

Na rok 1896 uchwalono w tej rubryce . . 507.134 zł.
„ „ 1897 preliminuje się . . . . 581.274 „
zatem więcej o . . 74.140 zł.
wedle poszczególnych pozycyi jak niżej:

Do poz. 170. a–h) W budżecie roku 1896. uchwalono na utrzymanie personalu biura melioracyjnego (38 urzędników technicznych i 1. referenta administracyjno-prawnego) . . . . 45.163 zł.
na rok 1897. preliminuje się . . . . 45.463 „
zatem więcej o . . 300 zł.
gdyż w budżecie roku 1896. potrącono pobory 14 kierowników budowy za 8. miesięcy, które miały pokryć fundusze regulacyjne w sumie . 11.867 zł.
podczas gdy w preliminarzu na rok 1897. przewiduje się wysokość zwrotu z tego tytułu przy 12. kierownikach budowy w sumie . . 11.467 „
z czego wykazuje się nadwyżka wydatków . . . . . 400 zł.
która ze względu na zmniejszony dodatek aktywalny jednego inżyniera II. klasy (eksponowanego w Jaśle) z 300 na 200 zł. w kwocie . . 100 „
redukuje się do wyżej wykazanej kwoty . . . . 300 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 170. i) Uchwałą z dnia 4. lutego 1895. ustanowił Wys. Sejm 2 posady elewów komasacyjnych z adjutum rocznem po 600 zł. i wstawił na ten cel do budżetu w r. 1895. dotacyę 500 zł. na pokrycie ich poborów przez 5 miesięcy (po ukończeniu studyów dwóch stypendystów).
Gdy jednak upatrzeni na te posady dwaj stypendyści nie zgłosili się do służby, nie wstawił Wydział krajowy do budżetu r. 1896 na ten cel żadnej dotacyi. Na rok 1897. wstawia się zaś adjutum dla 1. elewa, byłego stypendysty Gumowskiego który w roku 1896. wstąpił do służby krajowej i zajętym jest w ekspozyturze stanisławowskiej.

Do poz. 170. k) Więcej o 1.100 zł., gdyż ustanowiony uchwałą Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1894. inżynier specyalista dla kultury i eksploatacyi torfów pełnić będzie służbę przez rok cały, podczas gdy w budżecie r. 1896. preliminowano jego pobory na 5. miesięcy (od 1. sierpnia do końca roku 1896.) Połowę wydatku 2.000 zł. w kwocie 1.000 zł., którą pokrywa skarb państwa, wstawia się równocześnie do dochodów funduszu krajowego.

Do poz. 170. l) Wydatek nowy 1.500 zł. (1.200 zł. płacy, i 300 zł. dodatku aktywalnego) na utrzymanie referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II. klasy umotywowany będzie w szczegółowem sprawozdaniu melioracyjnem.

Do poz. 170. m) Tytułem dodatków pięcioletnich wstawia się w myśl §§. 2 i 3. etatu osób i płac krajowego biura melioracyjnego do preliminarza na rok 1897:

a) dla dyrektora biura za czas od 23. kwietnia do końca roku 1897. .	276 zł.
b) dla 3. starszych inżynierów (Jankowskiego, Sikorskiego i Chrząszczewskiego) za ten sam czas po 138 zł.	414 „
c) dla 3. inżynierów I. klasy (Blautha, Hillbrichta i Vetulaniego) za ten sam czas po 103 zł.	309 „
d) dla 1. inżyniera-asystenta (Stobieckiego) za czas od 28. sierpnia do końca roku 1897.	27 „
razem .	1.026 zł.

Do poz. 170. n) Mniej o 4 zł. niż na rok 1896., który był przestępnym i spowodował przy 2 dyurnistach pobierających 2 zł. dziennie, kwotę wyższą o 4 zł. w. a.

Do poz. 170. o) Więcej o 100 zł. gdyż kierownikowi ekspozytury w Jaśle, podwyższył Wydział krajowy ryczałt na lokal z 200 na 300 zł. rocznie, ze względu na drożyznę tamtejszych pomieszkań.

Do poz. 170. p) Mniej o	700 zł.	
gdyż odpada stypendyum dla inżyniera do kultury i eksploatacyi torfów, natomiast więcej o		630 zł.
na nowe stypendya dla 3. słuchaczy inżynieryi, które w roku 1896 były preliminowane na 3 miesiące po 90 zł. w kwocie 270 zł. a obecnie są wstawione na cały 10-miesięczny rok naukowy w pełnej kwocie 900 zł. w. a.		
dalej więcej o		860 „
tytułem stypendyum dla elewa komasacyjnego Gumowskiego, (90 zł. miesięcznie za czas od 1. kwietnia do końca r. 1897 i 50 zł. ryczałtu na podróż) który w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 23. października 1891 liczba 15.821/2.410, sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. lutego L. 54.589/91 (aleg. 70. do stenogr. spraw. ex 1892 pag. 49) i uchwały Wys. Sejmu z d. 6. kwietnia 1892, odbyć ma jednoroczną praktykę przy komasacyi gruntów w Austryi dolnej.		
ogółem mniej .	700 zł.	więcej 1.490 zł.
w rezultacie więcej o .	790 zł.	

Do poz. 171. Więcej o 480 zł. z powodu zwiększenia liczby dozorców drenarskich z 4 na 8. przy biurze centralnem.

Do poz. 172, 173., 174 i 175. Jak na rok 1896.

Do poz. 176. Więcej o 1.000 zł. gdyż w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. stycznia 1896. w najbliższem triennium liczba uczniów ma byc zwiększoną z 15 na 25. Połowę tej nadwyżki pokrywa skarb państwa, który od roku 1897. subwencyonować będzie przez 3. lata kraj. kurs uczniów melioracyjnych *kwotą 2.000 zł. w. a.* wstawioną do dochodów.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 177. Więcej o 2 375 zł. niż w roku 1896. wedle szczegółowego preliminarza centralnego biura hydrograficznego, który będzie przedłożony w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.

Do poz. 178. a) i b) Jak na rok 1896.

Do poz. 179. a) i b) Jak na rok 1896.

Do poz. 179. c) Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.

Do poz. 180. Wedle szczegółowego preliminarza c. k. Namiestnictwa, który będzie przedłożonym przy specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem. W poz. *180. p)* nie preliminuje się żadnej kwoty do dyspozycyi Wydziału krajowego, ze względu na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1895, która zaprowadza virement między niezużytemi kwotami na poszczególne regulacye lokalne przyznanemi a dotacye dyspozycyjne.

Do poz. 181. a—i) W myśl obowiązujących specyalnych ustaw melioracyjnych.

Do poz. 181. k) W myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm z dnia 30. stycznia 1896 projektu ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Do poz. 181. l) m) Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.

Do poz. 182. Jak na rok 1896.

Do poz. 183. a—c) Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu melioracyjnem.

Do poz. 183. d) e) Jak na rok 1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**				
	184	Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską: *a)* XXXVI. i XXXVII. rata kapitału . 1.223 zł. 33 ct. *b)* 5% odsetki . 1.335 „ 90 „	2.559	—	2.536	2.547
	185	Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo we Lwowie w gal. Kasie oszczędności: *a)* XXXII. i XXXIII. rata kapitału . 215 zł. 30 ct. *b)* 5% od setki . 387 „ 26 „ *c)* podatek dochodowy od odsetek, około . 85 „ — „	688	—	682	690
	186	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności: *a)* XV. rata kapitału 252 zł. 96 ct. *b)* $5^1/_4$% odsetki z góry 128 „ 65 „ *c)* koszta stemplowe . 1 „ 25 „	383	—	379	381
	186*a)*	Umorzenie $4^1/_2$% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883., wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł. . .	—	—	140.088	83.013
		Do przeniesienia .	3.630	—	143.685	86.631

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		Z przeniesienia .		3.630	—	143.685	86.631
XIV.	187	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty z kapitałów 346.796 zł. 34 ct., użytych na budowę tegoż szpitala, mianowicie:					
		a) VII. rata kapitału	7.113 zł. 74 ct.				
		b) 4½% odsetki .	12.464 „ 49 „	19.578	—	19.578	19.578
	188	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim:					
		a) XXV. i XXVI. rata kapitału . .	1.716 zł. 55 ct.				
		b) 5% odsetki . .	308 „ 45 „	2.025	—	2.025	2.025
	189	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowsk.:					
		a) XXV. i XXVI. rata kapitału . .	6.878 zł. 78 ct.				
		b) 4½% odsetki .	121 „ 22 „				
		c) ⅛% dodatek na administracyę . .	6 „ 75 „				
		d) należytość stemplowa od kwitów .	25 „ — „	7.032	—	7.065	7.049
	190	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873 . . .		49.789	—	52.336	50.059
	191	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1891., zaciągniętej w sumie 1,500.000 zł. na pokrycie niedoboru roku 1891 i na dotacyę Kasy krajowej:					
		a) XII. i XIII. rata kapitału . .	— zł. — ct.				
		b) 4% odsetki kuponowe . . .	56.228 zł. — ct.				
		c) 10% podatek dochodowy od kuponów . .	5.623 „ — „				
		d) należytość stemplowa od kuponów	334 „ — „				
		e) druki, inseraty, porta i t. d. . .	100 „ — „	62.285	—	81.123	80.890
	192	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu, zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim:					
		a) XVIII. i XIX. rata kapitału (połowa) .	1.152 zł. 21 ct.				
		b) 4½% odsetki (połowa) . . .	222 „ 79 „				
		Do przeniesienia .	1.375 zł. — ct.	144.339	—	305.812	246.232

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . 1.375 zł. — ct.	144.339	—	305.812	246.232
XIV.	192	c) $1/8$% dodatek na administr. (połowa) . 12 „ 38 „ d) należytość stemplowa od kwitów (połowa) . . 5 „ — „	1.392	—	1.398	1.395
	192a)	Umorzenie pożyczki pierwotnie 3.000 zł., ciężącej na rzecz gal. Kasy oszczępności na hipotece realności pod l. 70 I. Cz. we Lwowie, zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu dla c. k. żandarmeryi . . .	—	—	282	280
	193	Umorzenie pożyczki 300.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym dla dotkniętych w roku 1889. klęską nieurodzaju: a) XV. i XVI. (ostatnia) rata kapitału 44.500 zł. — ct. b) $4^3/_8$% odsetki z dołu 1.460 „ 15 „	45.960	—	49.854	47.907
	193a)	Umorzenie pożyczki 100.000 zł. na wybudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie (przeniesiono do rubr. IX. poz. 140a wydatków) . . .	—	—	—	2.625
	194	Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów im. wartości 224.281 zł. 5 ct. wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	12.888	—	12.888	12.888
	195	Umorzenie 4% pożyczki krajowej w roku 1893. im. wartości 58,850.000 koron (czyli 29,425.000 zł. a. w.), zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego: a) VIII. i IX. rata kapitału 437.300 kor., czyli . . 218.650 zł. b) 4% odsetki . . 1,146.809 „ c) druki, inseraty, porta, prowizya Banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanie obligacyj itd. 3.000 „	1,368.459	—	1,362.960	1,367.501
	196	Bonifikacya c. k. Skarbowi Państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych . . .	52.334	—	88.589	63.971
		Do przeniesienia .	1,625.372	—	1,821.783	1,742.799

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	1,625.372	—	1,821.783	1,742.799
XIV.	197	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych: I. Obligacyj: *a)* Galicyi wschodniej, *b)* „ zachodniej, *c)* W. Ks. Krakowskiego, II. Kuponów: *a)* Galicyi wschodniej, *b)* „ zachodniej, *c)* W. Ks. Krakowskiego,	25.000	—	35.005	50.000
	197*a)*	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	—	—	11.549	—
	198	Umorzenie pożyczki 160.000 koron, zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego $^1/_3$ część 1, 2 i 3 raty (z rocznych 4.200 zł.): *a)* w kapitale ($^1/_3$ część) 835 kor. 25 gr. *b)* w 4% odsetkach ($^1/_3$ część) . . 3.166 „ 83 „ *c)* $^1/_8$% dodatek na administr. ($^1/_3$ część) . 197 „ 92 „ *d)* stempel do kwitu ($^1/_3$ część) . . 15 „ — „ Razem . . 4.215 kor. — gr.	2.108	—	-	—
	199	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	1,410.300	—	2,047.556	1,538.975
		Suma rubryki XIV.	3,062.780	—	3,915.893	3,331.774

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się . . . 3,062.780 zł.
„ „ 1896 uchwalono . . . 3,331.774 „
„ „ 1897 preliminuje się tedy *mniej* o . . . 268.994 zł.
z powodów wyłuszczonych przy odnośnych pozycyach.

Do poz. 184. Wedle planu umorzenia do LW. 23.201/1879, z uwzględnieniem zamiany pożyczki na hipoteczną (LW. 19.211/1889). Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 26.407 zł. 49 ct.

Do poz. 185. Wedle planu umorzenia do LW. 34.066/1881. Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 7.690 zł. 21 ct.

Do poz. 186. Wedle planu umorzenia do LW. 25.755/1884, z uwzględnieniem obniżenia odsetek z $5^1/_2$% na $5^1/_4$% (LW. 55.696/1889). Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 2.450 zł. 51 ct.

Do poz. 186 a). Nie preliminuje się nic z powodu zamierzonej spłaty tej pożyczki.

Do poz. 187. Wedle planu umorzenia do LW. 21.674/1890. Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 269.874 zł. 85 ct.

Do poz. 188. Wedle planu umorzenia do LW. 28.039/1884, pożyczka zmieniona na hipoteczną do LW. 10.211/1889. Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 5.734 zł. 26 ct.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 189. Wedle odnośnego planu umorzenia. Z końcem roku 1897. pozostanie reszta długu w kapitale 954 zł. 55 ct. do umorzenia w roku 1898.

Do poz. 190. Wedle specyalnego preliminarza tej pożyczki.

Do poz. 191. ad a) Na spłatę kapitału nic się nie preliminuje w tej pozycyi, albowiem cała reszta wstawioną została w poz. 199. „Na spłatę dawniejszych długów krajowych“.
ad b) Wedle planu umorzenia.
ad c) W myśl §. 19. patentu z roku 1849. i rozporz. z dnia 28. kwietnia 1859. wstawia się przypadający 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 56.228 zł.
ad d) Należytość stemplowa wedle skali II. obliczona (po uwzględnieniu losowań) od kuponów przypadających w roku 1897. do zrealizowania.
ad e) Wedle przypuszczalnej potrzeby.

Do poz. 192. Wedle planu umorzenia do LW. 23.147/1888. Z końcem roku 1897. pozostanie dług w kapitale 9.318 zł. 93 ct., z którego połowa umorzoną być ma przez fundusz krajowy.

Do poz. 192. a) Nie preliminuje się nic, ponieważ na rok 1896. wstawiono do budżetu ostatnią ratę, przypadającą do spłaty z tego tytułu.

Do poz. 193. Raty preliminowane są ostatnie, w r. 1897. zostanie ta pożyczka zupełnie umorzoną.

Do poz. 193. a) Patrz wyjaśnienie do rubr. IX. poz. 140a wydatków.

Do poz. 194. Wstawia się przypadające odsetki po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892, wedle obliczenia zamieszczonego przy odnośnej pozycyi dochodu funduszu szkolnego krajowego.

Do poz. 195. ad a)

Na umorzenie pożyczki tej w sumie wylosuje się po koniec roku 1896. obligacyj na	58,850.000 koron 1,401.300 „
pozostanie w kapitale	57,448.700 koron
w roku 1897. przypada VIII. i IX. rata kapitału w sumie .	437.300 „
pozostanie tedy z końcem roku 1897. dług w kapitale . .	57,011.400 koron

czyli 28,505.700 zł.
ad b) Wedle planu umorzenia.
ad c) Wynikłości czyniły w roku 1893. 2.467 zł. 67 ct., w roku 1894. 2.595 zł. 59½ ct., w roku 1895. 3.006 zł. 92 ct. — razem 8.070 zł. 18½ ct. — przeciętnie 2.690 zł. preliminuje się, z uwzględnieniem wynikłości z roku 1895. w zaokrągleniu kwotą 3.000 zł.

Do poz. 196. Bonifikacya ta przypada do zapłaty od 1. października 1893. do 1. października 1897. włącznie w ratach kwartalnych (wedle obliczenia do LW. 30.385/1893), strącać się mających ze subwencyi pobieranej od c. k. Skarbu Państwa z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego w moc ugody zawartej z c. k. Rządem do LW. 5.363/1893.

Do poz. 197. Wedle zamknięć rachunków za r. 1895. zaległość wynosiła w niespłacanych

	obligacyach:	kuponach:
a) w Galicyi wschodniej . . .	45.181 zł. 50 ct.	196.426 zł. 32½ ct.
b) „ „ zachodniej . . .	28.465 „ 50 „	109.653 „ 33½ „
c) W. Ks. Krakowskiem . . .	2.152 „ 50 „	117.694 „ 02½ „
Razem . .	75.799 zł. 50 ct.	423.773 zł. 68½ ct.
Na poczet należytości wypłacono po koniec września 1896: w obligacyach: w kuponach:		
a) w Galicyi wschod. 13.020 zł. — ct. 832 zł. 69½ ct.		
b) w Galicyi zachod. 4.935 „ — „ 205 „ 51½ „		
c) W. Ks. Krak. . 52 „ 50 „ 1 „ 18 „	18.007 zł. 50 ct.	1.039 zł. 39 ct.
Pozostaje więc jeszcze do zapłaty . .	57.792 zł. — ct.	422.734 zł. 29½ ct

Z uwagi jednak, że jeszcze w r. 1896. część powyższej należytości będzie spłaconą a następnie że wiele obligacyj wskutek zaginienia nie będzie zgłoszonych do wypłaty, wiele zaś kuponów ulegnie przedawnieniu i ze względu na wynik faktyczny pierwszych trzech kwartałów r. 1896, preliminuje się we wszystkich trzech funduszach indemnizacyjnych ryczałt na wypłatę obligacyj i kuponów w okrągłej sumie 25.000 zł.

Do poz. 198. Uchwałą z 30. stycznia 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wybudowanie dla biura melioracyjnego skrzydła do gmachu sejmowego, kosztem nieprzekraczającym 80.000 zł., a równocześnie upoważnił do zaciągnięcia w Banku

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

krajowym na ten cel pożyczki 80.000 zł. jednak pod warunkiem, jeżeli na oprocentowanie i amortyzacyę tej pożyczki Bank krajowy z własnych funduszów pokrywać będzie $^2/_3$ części a fundusz krajowy $^1/_3$ część rat anuitetowych.

Ponieważ pożyczkę pod powyższymi warunkami już zaciągnięto a pierwsza rata płatną jest 31. grudnia 1896 r., dla której w budżecie r. 1896 nie ma pokrycia, przeto w roku 1897 preliminuje się 1, 2 i 3-ą ratę. — Stan dłużnego kapitału z końcem roku 1897 wynosić będzie 159.164 koron 75 groszy, z którego $^1/_3$ część przypada na fundusz krajowy. (L.W. 31.146/1896, 52.093/1896, i 58.901/1896.).

Do poz. 199. W roku 1896. wypowiedziano już całą resztę pożyczki krajowej z roku 1883. pozostałą z końcem roku 1895 w kwocie . . . . . 2,212.600 zł.
Na ten cel uchwalono w budżecie r. 1896 wprawdzie kredyt tylko 1,538.975 „
wypowiedziano zatem więcej nad kredyt o sumę . . . 673.625 zł.
W r. 1897. nie żąda się wszakże na ten cel żadnego pokrycia, albowiem spodziewany większy wpływ dodatków krajowych w r. 1896 pokryje prawdopodobnie tę przewyżkę wydatku.
Z tego też powodu wstawiono w poz. 199. tylko resztę dłużnego kapitału (wedle planu umorzenia) z pożyczki r. 1891. w sumie 1,410.300 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**				
		A. Na cele rolnictwa.				
	200	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych	5.320		1.670	5.320
	201	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	20.251	900	23.494	21.310
	202	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach .	78.686	32.138	94.983	89.777
	203	„ niższa „ „ „ .	15.661	270	15.083	15.711
	204	Folwark w Dublanach	17.601	7.586	32.104	18.303
	205	Szkoła gorzelnictwa w Dublanach . .	4.560	—	3.815	4.410
	206	Gorzelnia krajowa w Dublanach . .	7.708	550	7.754	7.848
	207	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza w Dublanach . .	2.650	600	1.108	4.500 (207–208)
	208	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . .	6.336	1.300	1.944	
	209	Na spłatę reszty bezproc. pożyczki, zaciągniętej na eksploatacyę torfu w Dublanach z fund. przem. rolniczego w kwocie 5.513 zł. 21 ct., I. rata z pięciolecia	1.100	—	—	—
	210	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	64.431	12.910	83.051	73.207
	211	Folwark w Czernichowie . . .	6.704	1.350	7.592	6.750
	212	Szkoła niższa rolnicza w Horodence .	13.170	1.010	14.591	14.761
	213	„ „ „ „ Jagielnicy .	12.130	2.150	21.673	16.000
	214	„ „ „ „ Kobiernicach .	13.195	740	14.083	14.978
	215	„ „ „ „ Bereźnicy .	8.140	—	—	12.090 (215–216)
	216	Na dalsze koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy . . .	—	26.000	—	
	216*a)*	Szkoła niższa rolnicza w Suchodole pod Krosnem	—	—	—	30.000
	217	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	11.195	3.000	11.776	13.605
	218	„ „ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku .	4.760	—	4.701	4.630
		Do przeniesienia .	293.598	90.504	339.422	353.200

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	293.598	90.504	339.422	353.200
XV.	219	Na podróże naukowa nauczycieli szkół rolniczych	1.000	—	—	1.000
	220*a)*	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych . . .	500	—	—	—
	220*b)*	Na zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	1.500	—	—	—
	220*c)*	Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych w Horodence . . .	—	—	—	1.400
	221	Szkoła weterynaryi we Lwowie: *a)* subwencya c. k. Rządowi . . . 2.000 zł. — ct. *b)* asekuracya budynku 41 „ — „ *c)* spłata Bankowi krajowemu 4½% pożyczki 12.400 zł. z pierwotnej 5% na 16.000 zł. zaciągniętej swego czasu w galic. Kasie oszczędności na realność l. 466⁴/₄ we Lwowie: α) XVII. i XVIII. rata kapitału . . 277 „ 02 „ β) 4½% odsetki . 466 „ 98 „ γ) ⅛% na administr. 25 „ 95 „ δ) stempel do kwitów 2 „ 50 „ ε) 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni . . 300 „ — „	3.113	—	3.114	3.112
	222	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . 1.300 zł. — ct. dodatek aktywalny . 240 „ — „ ryczałt na koszta podróży . . 500 „ — „	2.040	—	2.040	2.040
	223	Towarzystwo rolnicze we Lwowie . .	3.000	—	3.000	3.000
	224	„ „ w Krakowie. .	3.000	—	3.000	3.000
	225	„ tatrzańskie . . .	400	—	400	400
	226	Na zalesienie wydm piaszczystych, II-ga rata z dziesięciolecia od r. 1896 .	2.500	—	1.820	2.500
	227	Stypendya dla abituryentów krajow. szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	5.000	—	2.702	5.000
	228	Stypendya dla uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie .	2.500	—	2.530	2.500
	229	Stypendya dla uczniów i abituryentów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę .	1.200	—	1.556	1.200
		Do przeniesienia .	319.351	90.504	359.584	378.352

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	319.351	90.504	359.584	378.352
XV.	230	Na stypendya w wyższej szkole leśniczej (Hochschule für Forstcultur) celem wykształcenia nauczycieli fachowych	—	—	750	800
	231	Dla kółek rolniczych:				
		a) na koszta zakładania i lustracyi tychże	5.000	—	5.000	5.000
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich .	2.000	—	—	—
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych . . .	1.200	—	—	—
		d) na pomnożenie funduszu pożyczkowego do wysokości 25.000 zł., I. rata	5.000	—	—	—
	232	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi	1.000	—	—	1.000
	233	Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarz. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie: *a)* XVII. i XVIII. rata kapitału . 12 647 zł 20 ct. *b)* 4 ½ % odsetki z góry . . 13.844 „ 80 „	26.492	—	26.492	26.492
	234	Na utrzymanie krajowych składów publicznysh we Lwowie . . .	20.327	—	15.757	14.473
	235	Na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie . . .	17.593	—	17.904	16.950
	236	Krakowskiemu Towarz. gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—	500	500
	237	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“	200	—	100	200
	238	Na wydawnictwo czasopism: *a)* Bartnik postępowy . 300 zł. *b)* Przegląd weterynarski 300 „ *c)* Gorzelnik . . 200 „	800	—	—	800
	239	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . . .	8.000	—	8.167	8.000
	240	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . .	600	—	318	320
	241	Instruktor hodowli bydła: płaca . . . . 1.500 zł. ryczałt na koszta podróży 500 „	2.000	—	—	2.000
	242	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie .	400	—	250	400
		Do przeniesienia .	410.463	90.504	434.822	455.287

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	410.463	90.504	434.822	455.287
XV.	243	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, I. rata w myśl uchwały sejmowej z 3. lutego 1896	3.000		4.000	3.000
	244	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży . . .	2.000	—	2.000	2.000
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa . . .	200	—	200	200
		c) na pomocnika-instruktora mlecz.	300	—	—	—
	245	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	3.000	—	3.016	3.000
	246	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	4.000	—	5.977	4.000
	247	Na wydawnictwo podręczników dla uczni niższych szkół rolniczych . .	1.000	—	1.000	1.000
	248	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892):				
		a) IV. rata (ostatnia) na utworzenie stałego fund. hodowlanego w sumie 50.000 zł.	—	—	12.500	12.500
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła	30.000	—	30.000	30.000
		c) na boszta komisyi licencjonujących po myśli §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892	4.000	—	3.857	4.000
	249	Na podniesienie hodowli bydła w powiecie nowotarskim, jednorazowo .	—	2.500	—	—
	249*a)*	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich — do dyspozycyi c. k. Tow. gospod. w porozumieniu z Komitetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie — I. rata z sześciolecia od roku 1897 począwszy, po 5.000 zł. rocznie .	5.000	—	—	—
	250	Na koszta dalszych prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych przedsiębranych	4.000	—	3.996	5.000
	250,*1)*	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, mianowicie na naukę wędrowną (misye) ogrodnictwa i pszczelnictwa, tudzież utrzymanie szkółki ogrodn. we Lwowie . .	-	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia .	466.963	93.004	502.368	520.987

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	466.963	93.004	502.368	520.987
XV.	250*a)*	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia o rocznych . . 600 zł. i dodatek na utrzymanie syna Bolesława Witołda do 27. marca 1899, rocznie 60 „	660	—	330	660
		B. Na cele górnictwa.				
	251	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym: *a)* płaca . . . 2 000 zł *b)* dodatek aktywalny . 360 „ *c)* trzy dodatki pięcioletnie po 200 zł . 600 „	2.960	—	2.960	2.960
	252	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania. . .	2.500	—	2.000	2.500
	253	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego .	500	—	250	500
	254	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego . .	3.500	—	3.186	3.500
	255	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.000	—	1.467	1.000
	256	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego . . .	800	—	800	800
	257	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	2.500	—	2.427	2.500
	258	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie . .	150	—	150	150
	259	Na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi . . .	2.720	—	—	—
		Suma rubryki XV. .	484.253	93.004	515.938	535.557
			577.257			

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 preliminuje się . . . . . . 577.257 zł.
W roku 1896 uchwalono . . . . 535.557 „

W roku 1897 zatem więcej o . 41.700 zł.

Do poz. 200. Jak na rok 1896 i **wedle sprawozdania z czynności Dep. III.**
Do poz. 201—208. Wedle specyalnych preliminarzy tych szkół.
Do poz. 209. **Uzasadnienie w sprawozdaniu o zakładach dublańskich.**
Do poz. 210—215. Wedle specyalnych preliminarzy tych szkół.
Do poz. 216. **Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o niższych szkołach rolniczych.**

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 216 a) Na r. 1897 odpada, albowiem termin wybudowania szkoły oznaczony jest na 1. lipca 1898 (LW. 46.225/96).
Do poz. 217. i 218. Wedle specyalnych preliminarzy tych szkół.
Do poz. 219. Jak w r. 1896.
Do poz. 220 a) b). **Pozycye nowe uzasadnione w sprawozdaniu z czynności Dep. III.**
Do poz. 220 c). Na rok 1897 odpada, albowiem w roku szkolnym 1896/7 nie będzie kursu rolniczego.
Do poz. 221. Jak w r. 1896 z uwzględnieniem rat umorzenia pożyczki.
Do poz. 222—225. Jak w r. 1896.
Do poz. 226. W myśl uchwały sejmowej z 23 stycznia 1896.
Do poz. 227–229. Jak na rok 1896.
Do poz. 230. Odpada dla braku kandydata.
Do poz. 231 a)—d). **Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o Kółkach rolniczych.**
Do poz. 232. Jak w r. 1896.
Do poz. 233. Wedle planu umorzenia do LW. 8802/89. Z końcem roku 1897 pozostanie dług w kapitale 304.464 zł. 26 ct.
Do poz. 234. i 235. Wedle specyalnych preliminarzy składów publicznych.
Do poz. 236—239. Jak w roku 1896.
Do poz. 240. Więcej o 280 zł. wedle uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu o nauczycielach wędrownych.
Do poz. 241—242. Jak na rok 1896.
Do poz. 243. Preliminuje się I. ratę nowego zasiłku trzechletniego po 3.000 zł. rocznie, począwszy od r. 1897, po myśli uchwały sejmowej z 3. lutego 1896.
Do poz. 244 a) b). Jak w roku 1896.
Do poz. 244 c). Pozycya nowa **uzasadniona w sprawozdaniu** o mleczarstwie.
Do poz. 245—247. Jak w r. 1896.
Do poz. 248 a). Odpada, gdyż ostatnia rata wstawioną była do budżetu r. 1896.
Do poz. 248 b) c). Jak na r. 1896.
Do poz. 249. Pozycya nowa jak LW. 36725/96. (patrz także odnośne sprawozdanie).
Do poz. 249 a). W myśl uchwały sejmowej z 1. lutego 1896 wstawiono pierwszą ratę z przyznanych na lat 6 po 5000 zł.
Do poz. 250. Mniej o 1.000 zł. stosownie do spodziewanej potrzeby.
Do poz. 250₁). Na r. 1897 nic się nie preliminuje.
Do poz. 250 a). Jak w r. 1896.
Do poz. 251—259. **Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu dotyczącem spraw górniczych.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XVI.		**Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.**				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
	260	W Białej	830	—	368	398
	261	„ Bochni	489	—	395	515
	262	„ Brodach	413	—	309	324
	263	„ Brzeżanach	549	—	444	444
	264	„ Buczaczu	381	—	—	—
	265	„ Drohobyczu	608	—	540	646
	266	„ Gorlicach	421	—	134	73
	267	„ Jarosławiu	560	—	528	560
	268	„ Jaśle	440	—	438	346
	269	„ Kałuszu	400	—	—	400
	270	„ Kołomyi	491	—	446	423
		Do przeniesienia .	5.582	—	3.602	4.129

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	5.582	—	3.602	4.129
XVI	271	W Krakowie na Kleparzu . . .	400	—	400	400
	272	„ „ w ogrodzie angielskim .	400	—	400	400
	273	„ „ na Smoleńsku . . .	400	—	400	400
	274	„ „ „ Kazimierzu . . .	400	—	400	400
	275	„ „ „ Dajworze . . .	400	—	400	400
	276	„ Krośnie	620	—	575	757
	277	„ Łańcucie	442	—	—	400
	278	we Lwowie u św. Anny . . .	554	—	400	400
	279	„ Lwowie „ św. Antoniego . .	520	—	400	400
	280	„ „ im Czackiego . . .	520	—	400	400
	281	„ „ „ Elżbiety . . .	554	—	400	400
	282	„ „ „ Konarskiego . . .	5[illegible]4	—	400	400
	283	„ „ u św. Marcina . . .	520	—	400	400
	284	„ „ im. Mickiewicza . . .	740	—	400	400
	285	„ „ „ Piramowicza . . .	554	—	400	400
	286	„ „ „ Staszica . . .	554	—	400	400
	287	„ „ Bernsteina izraelicka . .	485	—	485	485
	288	w Nowym Sączu	437	—	600	725
	289	„ Nowym Targu	549	—	525	669
	290	„ Przemyślu	481	—	575	621
	291	„ „ na przedmieściu lwowskiem	425	—	—	—
	292	„ Podgórzu	460	—	437	543
	293	„ Rzeszowie	612	—	600	816
	294	„ Samborze	663	—	310	570
	295	„ Sanoku	505	—	507	516
	296	„ Stanisławowie	635	—	509	454
	297	„ Starym Sączu	557	—	590	557
	298	„ Sądowej Wiszni	495	—	400	495
	299	„ Stryju	403	—	—	299
	300	„ Tarnopolu	616	—	469	660
	301	„ Tarnowie	555	—	197	575
	302	„ Wadowicach	505	—	470	501
	303	„ Wieliczce	375	—	375	375
	304	„ Żółkwi	437	—	406	477
	305	„ Żywcu	406	—	—	—
	306	Na uzupełnienie przyborów szkolnych .	—	1.000	1.497	1.500
	307	„ nowo założyć się mające szkoły w roku 1897.	—	1.000	2.200	1.000
		Razem .	23.315	2.000	20.929	22.724
			25.315			
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.				
		A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	308	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	700	—	650	700
	309	Kraj. szkoła koszykarska w Dżurowie .	322	130	203	370
	310	Szkoła koszykarska w Rudkach . .	190	200	—	380
	311	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie .	830	—	350	400
	312	Szkoła koszykarska w Strychańcach .	450	—	—	—
	313	„ „ „ „ Wojsławiu .	450	—	—	—
		Do przeniesienia .	2.942	330	1.203	1.850

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	2.942	330	1.203	1.850
XVI.	314	Kraj. szkoła koszykarska w Zatorze .	300	300	—	660
	315	Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.690	—	2.726	2.290
	316	Warsztat kołodziejski w Grzymałowie .	1.300	250	1.390	1.550
	317	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	3.976	500	3.208	3.782
	318	Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie	1.860	400	1.630	1.950
	319	" " " i wyrobu zabawek w Kalwaryi	2.020	1.000	1.592	1.520
	320	Pożyczka gminie Kalwaryi na budynek szkoły stolarskiej	—	4.000	—	6.500
		Razem .	14.088	6.780	11.749	20.102
			20.868			
		B. Dla wyrobów garncarskich.				
	321	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi .	3.270	200	3.055	2.760
	322	Krajowy warsztat garncarski w Porembie	1.522	1.000	1.097	1 282
	323	" " " " Toustem	1.680	-	1.405	1.460
		Razem .	6.472	1.200	5.557	5.502
			7.672			
		C. Dla wyrobów ze skóry.				
	324	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie .	562	-	928	774
	325	" " " " Witkowie .	1.428	—	1.506	1.337
	326	" " " " Starym Sączu	670	500	637	550
	327	Na zakupno modeli obuwia dla wszystkich szkół szewskich	—	100	—	100
		Razem .	2.660	600	3.071	2.761
			3.260			
		D. Dla wyrobów tkackich.				
	328	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	4.018	120	3.328	4.168
	329	" " " " " na budynek i urządzenia dla tkactwa mechanicznego , . . .	—	7.000	—	—
	329*a*)	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego, V. i ostatnia rata zasiłku pierwotnego.	—	—	1.000	—
	329*b*)	Krajowy warsztat tkacki w Błażowej .	—	—	698	770
	330	" " " " Glinianach .	1.380	—	864	1.380
	331	" " " " Gorlicach .	350	—	—	400
	332	" " " " Korczynie .	1.090	—	816	1.030
	333	" " " " Kossowie .	1.360	300	1.219	1.550
	334	" " " " Łańcucie .	1.230	—	1.112	1.330
	335	" " " " Rychwałdzie .	1.130	—	552	1.032
	336	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, III. rata (przedostatnia) .	—	500	500	500
		Do przeniesienia .	10.558	7.920	10.089	12.160

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	10.558	7.920	10.089	12.160
XVI.	337	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	700	—	484	800
	338	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	2.560	1.300	3.920	5.000
	338*a)*	II. rata (ostatnia) zasiłku na budynek mieszkalny w Rakszawie . .	—	—	5.000	5.000
	338*b)*	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Rakszawie	—	—	—	5.000
		Razem .	13.818	9.220	19.493	27.960
			23.038			
		E. Dla wyrobów powroźniczych.				
	339	Instrukcyjny warsztat powroźniczy w Radymnie	780	100	773	790
			880			
		F. Dla wyrobów koronkarskich i haftów.				
	340	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	696	—	896	696
	341	Krajowa szkoła koronkarska w Starym Sączu	630	—	643	638
	342	Krajowa szkola koronkarska w Zakopanem	1.910	—	1.482	1.900
	343	Szkoła hafciarska w Makowie . .	584	—	—	484
	344	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300	300
		Razem .	4.120	—	3.321	4.018
		G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.				
	345	Szkoła wydziałowa im. Św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500	500
	346	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie .	700	—	700	700
	347	Szkoła specyalna robót kobiecych PP. Benedyktynek w Przemyślu . .	420	—	420	420
	348	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi .	500	—	250	400
	349	Towarzystwo pracy kobiet w Krakowie .	600	—	500	500
		Razem .	2.720	—	2.370	2.520
		H. C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
	350	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—	1.650	1.650
	351	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	1.100	—	1.100	1.100
	352	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach .	1.554	—	1.612	1.554
	353	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	400	—	500	500
		Do przeniesienia .	4.704	—	4.862	4.804

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	4.704	—	4.862	4.804
XVI.	354	Zasiłek dla warsztatu kowalskiego w Sułkowicach:				
		a) na utrzymanie	512	950	397	512
		b) na rozszerzenie budynku . .	—	250	—	—
		c) na kurs majstrów . . .	300	—	—	300
		Razem .	5.516	1.200	5.259	5.616
			6.716			
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.				
	355	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we we Lwowie	4.550	—	4.350	4.470
	356	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	1.500	—	—	1.500
	357	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	2.000	—	2.000	2.000
	358	Muzeum przemysłowe w Krakowie .	2.000	—	2.000	2.000
	359	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych .	1.500	—	500	1.500
	360	Na podręcznik szkolny do nauki tkactwa	—	1.500	—	—
	361	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających . .	2.000	—	2.000	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe .	12.000	—	10.000	10.000
	362	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . .	3.000	—	—	—
	363	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w r. 1897. . . .	3.000	—	2.218	2.000
	364	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	3.000	—	1.600	3.000
		Razem .	34.550	1.500	24.668	28.470
			36.050			
		IV. Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	365	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	200	—	200	200
	366	Biuro komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . . . . 2.000 zł.				
		b) płaca sekretarza . . 1.200 „				
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . . . 600 „				
		d) płaca pomocnika biurowego 480 „	4.280	—	3.681	4.280
		Razem .	4.480	—	3.881	4.480

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XVI.		**V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.**				
	367	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	9.000	—	7.000	9.000
	368	Na wydawnictwo przewodnika przemysłowego	1.000	—	—	—
	369	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego	25.000	—	25.000	25.000
		Razem .	35.000	—	32.000	34.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	370	Szkoła handlowa w Krakowie . .	2.000	200	1.200	1.200
	371	Na akademię handlową we Lwowie .	3.000	—	—	—
	372	Na stypendya dla młodzieży handlowej .	3.000	—	1.975	3.000
		Razem .	8.000	200	3.175	4.200
			8.200			
		Zestawienie rubr. XVI.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające .	23.315	2.000	20.929	22.724
		II. Szkoły fachowe przemysłowe i warstaty instrukcyjne:				
		A) dla wyrobów z drzewa . .	14.088	6.780	11.749	20.102
		B) „ „ garncarskich .	6.472	1.200	5.557	5.502
		C) „ „ ze skóry . .	2.660	600	3.071	2.761
		D) „ „ tkackich . .	13.818	9.220	19.493	27.960
		E) „ „ powroźniczych .	780	100	773	790
		F) „ „ koronkarskich .	4.120	—	3.321	4.018
		G) subwencyonowane zakłady kobiece	2.720	—	2.370	2.520
		H) szkoły rządowe subwencyonowane	5.516	1.200	5.259	5.616
		III. Wydatki ogólne	34.550	1.500	24.668	28.470
		IV. Wydatki Komisyi	4.480	—	3.881	4.480
		V. Zasiłki i pożyczki	35.000	—	32.000	34.000
		VI. Szkoły handlowe	8.000	200	3.175	4.200
		Ogółem .	155.519	22.800	136.246	163.143
		Suma rubryki XVI. . .	178.319			

Wyjaśnienia.

Na rok 1896. uchwalono	163.143 zł.
Na rok 1897. preliminuje się	178.319 „
zatem więcej o	15.176 zł.

z następujących powodów:

Do poz. 260—305. W zwyczajnych preliminuje się ogółem więcej o 3.091 zł. z powodu wstawienia na utrzymanie dla nowozałożonej szkoły w Buczaczu, w Przemyślu na lwowskiem przedmieściu i w Żywcu, tudzież dodania kursów handlowych w Białej i Stanisławowie, wreszcie wedle potrzeby w poszczególnych szkołach przedstawionej

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

szczegółowo w preliminarzach dołączonych do sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.

Do poz. 306. W nadzwyczajnych mniej o 500 zł. z powodu mniejszej potrzeby.

Do poz. 311. W zwyczajnych więcej o 430 zł. wedle potrzeby uzasadnionej w dołączonym szczegółowym preliminarzu tejże szkoły.

Do poz. 310. W zwyczajnych mniej o 190 zł. w nadzwyczajnych więcej o 200 zł. ogółem więcej o 10 zł. wedle potrzeby uzasaonionej w szczegółowym preliminarzu tej szkoły dołączonym do sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych.

Do poz. 314. W zwyczajnych mniej o 360 zł., w nadzwyczajnych więcej o 300 zł. ogółem mniej o 60 zł., jak poz. 311.

Do poz. 312. i 313. W zwyczajnych więcej o 900 zł. z powodu, iż szkoły te dopiero wchodzą w życie w roku szkolnym 1896/97.

Do poz 309. W zwyczajnych mniej o 48 zł. w nadzwyczajnych więcej o 130 zł., ogółem więcej o 82 zł. jak poz. 311.

Do poz. 315. W zwyczajnych więcej o 100 zł., w nadzwyczajnych mniej o 700 zł z powodu jak poz. 311.

Do poz. 317. W zwyczajnych więcej o 444 zł., w nadzwyczajnych mniej o 50 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 318. W zwyczajnych więcej o 170 zł., w nadzwyczajnych więcej o 140 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 319. W zwyczajnych więcej o 800 zł., w nadzwyczajnych więcej o 700 zł. z powodu przeniesienia szkoły z Żywca do Kalwaryi i kosztów pierwszego urządzenia budynku szkolnego.

Do poz. 320. W nadzwyczajnych mniej o 2.500 zł. Na rok 1896 udzielony był zasiłek w kwocie 6.000 zł. na umieszczenie krajowego warsztatu stolarskiego w Kalwaryi; obecnie koniecznem jest udzielenie na ten cel gminy bezprocentowej pożyczki w kwocie 4.000 zł.

Do poz. 321. W zwyczajnych więcej o 560 zł., w nadzwyczajnych więcej o 150 zł. ogółem więcej o 710 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 322. W zwyczajnych więcej o 240 zł., w nadzwyczajnych więcej o 1.000 zł. ogółem więcej o 1.240 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 323. W zwyczajnych więcej o 220 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 324. W zwyczajnych mniej o 625 zł, w nadzwyczajnych mniej o 150 zł. ogółem mniej o 775 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 325. W zwyczajnych więcej o 1.028 zł., w nadzwyczajnych mniej o 150 zł. ogółem więcej o 878 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 326. W zwyczajnych więcej o 196 zł, w nadzwyczajnych mniej o 200 zł. ogółem mniej o 4 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 328. W zwyczajnych mniej o 150 zł., w nadzwyczajnych więcej o 120 zł. ogółem mniej o 30 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz 329. W nadzwyczajnych preliminuje się 7.000 zł., na podstawie uzasadnienia w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego w sprawach przemysłowych.

Do poz. 329 b) W zwyczajnych mniej o 770 zł., z powodu zwinięcia tej szkoły w r. 1896.

Do poz. 330. W zwyczajnych więcej o 100 zł., w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 331. W zwyczajnych więcej o 50 zł., w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. ogółem mniej o 50 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 332. W zwyczajnych więcej o 60 zł. z powodu jak poz 311.

Do poz. 333. W zwyczajnych więcej o 410 zł., w nadzwyczajnych mniej o 300 zł. ogółem więcej o 110 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 334. W zwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 335. W zwyczajnych więcej o 98 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 336. W nadzwyczajnych III-cia rata zasiłku dla gminy przyznanego uchwałą sejmową z dnia 16. lutego 1894 w kwocie 2.000 zł.

Do poz. 337. W zwyczajnych więcej o 10 zł., w nadzwyczajnych mniej o 110 zł. ogółem więcej o 100 zł. z powodu jak poz. 311.

Do poz. 338. W zwyczajnych więcej o 160 zł., w nadzwyczajnych mniej o 1.300 zł. ogółem mniej o 1.140 zł. z powodu jak poz. 311.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 338. a) Odpada jako wstawiona w r. 1896. ostatnia rata.
Do poz. 338. b) Odpada jako zasiłek jednorazowo uchwalony na rok 1896.
Do poz. 339. W zwyczajnych mniej o 10 zł. z powodu jak poz. 311.
Do poz: 341. W zwyczajnych mniej o 8 zł. z powodu jak poz. 311.
Do poz. 342. W zwyczajnych więcej o 10 zł. z powodu jak poz. 311.
Do poz. 348. W zwyczajnych więcej o 100 zł. } wskutek rozszerzonego i pożytecznego dzia-
Do poz. 349. W zwyczajnych więcej o 100 zł. } łania obu tych Towarzystw.
Do poz. 353. W zwyczajnych mniej o 100 zł. wedle potrzeby.
Do poz. 354 a) W nadzwyczajnych preliminuje się 950 zł. na naprawę budynku wskutek grzyba (uchwała Wydziału krajowego do LW. 45.697/1896).
Do poz. 354. b) W nadzwyczajnych preliminuje się 250 zł na rozszerzenie budynku.
Do poz. 355. W zwyczajnych więcej o 80 zł. z powodu uzupełnienia dodatku pięcioletniego dla kierownika stacyi.
Do poz. 360. W zwyczajnych preliminuje się 1.500 zł. na podręcznik fachowy niezbędnie potrzebny dla uczniów.
Do poz. 361. b) W zwyczajnych więcej o 2.000 zł. z powodu zwiększonoj liczby szkół i coraz częstszych podań o zasiłki celem kształcenia się w specyalnych zawodach przemysłow.
Do poz. 362. W zwyczajnych więcej o 3.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia 1896.
Do poz. 363 W zwyczajnych więcej o 1.000 zł. z powodu projektowanych kilku nowych warsztatów naukowych.
Do poz. 368. W zwyczajnych preliminuje się 1.000 zł. jako pomoc dla wydawnictwa służącego dla przemysłowców i szkół zawodowych, prowadzonego przez Towarzystwo zachęty przemysłu krajowego łącznie z krajową komisyą dla spraw przemysłowych.
Do poz. 370. W zwyczajnych więcej o 800 zł. z powodu zamierzonego otwarcia w r. b. kursu wyższego.
Do poz. 370. W nadzwyczajnych preliminuje się 200 zł. na zakupno środków naukowych.
Do poz. 371. Preliminuje się 3.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu zalecającej Wydziałowi krajowemu subwencyonowanie szkoły handlowej we Lwowie i w przypuszczeniu, że szkoła ta w roku szkolnym 1897/98 w życie wprowadzona będzie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XVII.		**Wydatki rozmaite.**				
	373	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	—	30.000	30.000
	374	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12.000	12.000
	375	Dotacya dożywotnia JE. Dr. Franciszka Smolki	4.000	—	4.000	4.000
	376	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	1.800	—	1.800	1.800
	377	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierot	1.500	—	1.500	1.500
	378	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej	500	—	500	500
	378*a)*	Szaszkiewiczowej Julii, wdowie po poecie ruskim Markijanie Szaszkiewiczu, dożywotnie stałe zaopatrzenie .	—	—	300	300
		Do przeniesienia .	49.800	—	50.100	50.100

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	49.800	—	50.100	50.100
XVII	379	Korosteńskiej Felicyi, b. nauczycielce szkoły P. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski, rocznie	80	—	80	80
	380	Czyrniańskiej Teofili wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce strumiłowej, zaopatrzenie dożywotnie z łaski (ewentualnie aż do wyjścia za mąż) .	400	—	400	400
	381	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	3.000	—	3.000	3.000
	382	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie	300	—	300	300
	383	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu w Krakowie	300	—	300	300
	384	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały . .	3.000	—	3.000	3.000
	385	Na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 200.000 zł., zaciągniętych przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (3. rata z przyznanych przez lat 20) . . .	8.000	—	—	8.000
	386	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach przyjętych na fundusz krajowy w zastępstwie gmin, mianowicie: *a)* Magdaleny Stanisz, za gm. Tarasówka . . 37 zł. 93 ct. *b)* Jakóba Dindorfa za gm. Bogucice . . 238 „ — „ *c)* Joanny Messinger za gm. Sassów . . 203 „ 40 „ *d)* Izraela Eisenmajera za gm. Pełnatycze . 155 „ 12 „ *e)* Tomasza i Maryi Łonczynów za gm. Dernów 378 „ — „ *f)* Iwania Greczyły za gm. Tiutków . 49 „ 67 „ *g)* Tekli Karpały za gm. Targowisko . . 1.578 „ 45 „ *h)* Sierót Pawła Łagodzica za gm. Korczyn 249 „ 30 „ *i)* Franciszki Sworeń za gm. Kruszelnica . 147 „ 43 „ *k)* Maryi Mykietowej za gm. Krościenko . 218 „ 40 „ *l)* Jana Kędziora za gm. Podolany . . 51 „ 69 „ Razem . 3.307 zł. 39 ct.	3.307	—	—	1.100
		Do przeniesienia .	68.187	—	57.180	66 280

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	68.187	—	57.180	66.280
XVII.	386*a)*	Na wydatki, w miarę uznania przez Wydział krajowy z żądań rozmaitych petentów o przyjęcie na Skarb krajowy kosztów leczenia i utrzymania osób poszczególnionych w petycyach przekazanych Wydziałowi krajowemu do zbadania . . .	—	—	2.797	3.000
	386*b)*	Na pożyczki bezprocentowe i zasiłki bezzwrotne dla dotkniętych klęskami elementarnemi, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	—	—	31.767	1.500
	386*c)*	Służebnice Serca Jezusowego w Krakowie, oraz Zarząd Towarzystwa opieki nad sługami we Lwowie po 200 zł. .	—	—	—	400
	387	Na koszta zakładania i pierwszego urządzenia Tow. zaliczkowych, lub kas oszczędności, II. połowa z przyznanych 10 000 zł. (uchw. Sejmu z 28. stycznia 1896.)	5.000	—	—	5.000
	387*a)*	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu . . .	—	—	100	100
	387*b)*	Stachów Helena, b. posługaczka szpitala lwowskiego . . , . .	—	—	—	60
	388	Sierotom po śp. Franciszku Granatowskim b. dyrektorze kraj. składu publ. w Krakowie, mianowicie: Ludwikowi i Zofii, 2. rata z przyznanych przez 5 lat od r. 1896.	200	—	—	—
	389	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska — dotacya na pokrycie przewyżki wydatków po nad dochody tego funduszu w r. 1897. . .	—	111.500	—	—
	390	Funduszowi koszar krajowych — dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczki 1½ milionowej, zaciągniętej w c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego na dostarczenie c. i k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych	58.800	—	—	—
	—	Na wydanie sprawozdania z wystawy krajowej we Lwowie . . .	—	—	15.000	—
	—	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, pożyczka na budynek szkolny .	—	—	5.000	—
	—	Pedynkowska Emilia w Krakowie, na zakład hafciarski	—	—	400	—
	—	Na odbudowanie kościoła ewangelickiego w Nowym Sączu	—	—	600	—
	—	Dr. Bujwid w Krakowie — na prowadz. szczepień ochronnych . , .	—	—	500	—
		Do przeniesienia .	132.187	111.500	113.344	76.340

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przzeniesienia .	132.187	111.500	113.344	76.340
XVII.	—	Na rozmaite zasiłki wedle uznania Wydziału krajowego	—	—	900	—
	—	Towarzystwo diaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej	—	—	50	—
	—	Kulczycka Teofila, wdowa po gr. kat. księdzu	—	—	50	—
	—	Na szpital Braci Miłosierdzia w Krakowie	—	—	500	—
	—	Reszta kosztów przyjęcia Najj. Pana w r. 1894	—	—	2.631	—
	391	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	200	—	263	—
	—	Zaliczki udzielone gminom przy zakupnie efektów	—	—	271	—
	392	Na dalsze uposażenie funduszu dotacyi kasy krajowej w kwocie 924.193 zł. 61 ct. do wysokości 1,000.000 zł. .	—	75.806	—	—
		Suma rubryki XVII. .	132.387	187.306	118.009	76.340
			319.693			

Wyjaśnienia.

Na rok 1896 uchwalono	76.340 zł.
w roku 1897 preliminuje się	319.693 „
zatem więcej o .	243.353 zł.

Poz. 378. a) Odpada z powodu śmierci śp. Julii Szaszkiewiczowej.
Poz. 386. Wedle osobnych sprawozdań Wydziału krajowego.
Poz. 386 a)—c) } *Poz. 387 a) i b)* } Odpadają jako jednorazowo na r. 1896 uchwalone.
Poz. 388. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. lutego 1896. Pozycya przeniesiona z preliminarza składu publicznego w Krakowie.
Poz. 389. Wedle osobnego szczegółowo umotywowanego sprawozdania do LW. 70.841/96.
Poz. 390. Na podstawie uchwały sejmowej z 8. lutego 1895. i osobnego szczegółowo umotywowanego sprawozdania do LW. 70.841/96.
Poz. 391. Preliminuje się na podstawie przeciętnego wydatku z 3 lat ostatnich.
Poz. 392. Uzasadnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o budżecie na rok 1897.

CZĘŚĆ II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych**	904.153	—	1,148.828	335.941
		Wyjaśnienia.				
		Wstawia się całą pozostałość z rachunku r. 1895 wynoszącą 904.153 zł. 19½ ct				
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.**				
	2	Z kapitałów uposażenia Kasy krajowej w sumie 924.193 zł. 61 ct. . .	5.000	—	—	5.000
III.		**Dochody z dróg krajowych i żelaznych kolei.**				
	3	Myta na drogach krajowych . . .	225.500	—	224.616	225.000
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	900	—	677	1.000
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe .	200	—	235	100
	6*a)*	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych . .	1.350	—	2.750	2.850
	6*b)*	Zwroty zaliczek od towarzystw kolejowych	8.000	—	—	—
		Suma rubryki III. .	235.950	—	228.278	228.950

Wyjaśnienia.

Do poz. 3. Dochody z myt wynosiły: w r, 1893. — 228.427 zł., w r. 1894. — 220.990 zł. w r. 1895. — 224.616 zł. razem 674 033 zł. przeciętnie 224.678 zł. Według zawartych kontraktów dochody te wynoszą: *a)* z 91 stacyi mytniczych, wedle umów zawartych na rok 1897. — 137.864 zł. *b)* z 58 stacyi mytniczych wedle umów z roku 1896. — 89.649 zł. razem 227.513. zł. — Z tego wszakże odpadnie pewna kwota na możliwe opusty i zaległości, wskutek czego preliminuje się okrągłą sumę 225.500 zł.

Do poz. 4. Dochody wynosiły: w r. 1893. — 1.076 zł., w r. 1894., — 1.042 zł., w r. 1895. 677 zł. razem 2.795 zł. przeciętnie 932 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 900 zł. tj. o 100 zł. mniej jak na rok 1896.

Do poz. 5. Dochody wynosiły w r. 1893. — 197 zł., w r. 1894. — 319 zł. w r. 1895. — 235 zł. razem 751 zł. przeciętnie 250 zł. preliminuje się w zaokrągleniu 200 zł. tj. o 100 zł. mniej jak na rok 1896.

Do poz. 6a) Na rok 1897. preliminuje się mniej o 1.500 zł., z powodu że datki na bndowę drogi krajowej Tarnów-Szczucin i na budowę mostu pod Kurowem w r. 1896. będą w zupełności spłacone, datek zaś od ks. Hieronima Lubomirskiego na budowę drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzezie zostaje w procesie.
Z datków preliminowanych obecnie, przypada na drogę krajową Lwów-Stojanów 1.250 zł. i na drogę Rzeszów-Nadbrzezie 100 zł. razem 1.350 zł.

Do poz. 6b) Pozycya nowa, jako zwrot części wydatków zastępczo pokrytych z funduszu krajowego, a wstawionych w rubryce X. poz. 161, 162, 163 i 168. (Obacz wyjaśnienia wydatków rubr. X. poz. 161).

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1887.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
IV.		**Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych**				
	7	Od funduszu policyi krajowej . .	2.280	—	1.871	2.680
	8	" " szpitala św. Łazarza w Krakowie: oddział chorych 10.642 zł. " syfilit. . 968 " " obłąkan. 1.111 "	12.721	—	51.498	5.303
	9	" " szpitala lwowskiego . .	—	—	—	—
	10	" " zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	18.209	—	28.951	9.459
		Suma rubryki IV. .	33.210	—	82.320	17.442

Wyjaśnienia.

Wedle specyalnych preliminarzy odnośnych funduszów.

Co do *poz. 10.* zauważa się, iż w preliminarzu zakładu kulparkowskiego wykazano nadwyżkę dochodów 22.209 zł.; ponieważ jednak po wydrukowaniu już preliminarza tego zakładu uchwalono do LW. 66.774/1896 dodatkowo przedstawić Wys Sejmowi wniosek, dotyczący udzielenia rządcy zakładu p. Stanisławowi Fantiemu zaliczki w wysokości 4.000 zł., przeto właściwa nadwyżka dochodów w preliminarzu kulparkowskim wynosi tylko 18.209 zł. i takową wstawiono do preliminarza rubryki IV. poz. 10. dochodów funduszu krajowego.

V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**				
	11	Od urzędników krajowych z płac . .	18.000	—	19.507	20.000
	12	" szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	17.500	—	10.586	17.500
	13	" gmin za dawniejsze koszta leczenia .	400	—	445	570
	14	" stron rozmaitych ze spraw drogowych	550	—	655	1.000
	15	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych: Dniestr . . . 2.957 zł. Wisła i Wisłoka . . 3.318 "	6.275	—	3.349	—
	—	Od Rady szkolnej kraj. zwrot nadebranej dotacyi dla funduszu szkolnego emerytalnego	—	—	5.370	—
	16	Rozmaite	2.500	—	2.743	2.500
		Suma rubryki V. .	45.225	—	42.655	41.570

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Wyjaśnienia

Do poz. 11, 12, 13 i 14.

Wynikłości w poz.	*11:*	*12:*	*13:*	*14:*
w roku 1893.	18.033 zł.	18.737 zł.	483 zł.	660 zł.
" " 1894.	16.534 "	24.213 "	268 "	350 "
" " 1895.	19.507 "	10.586 "	445 "	655 "
razem	54.074 zł.	53.536 zł.	1.196 zł.	1.665 zł.
przeciętnie	18.025 "	17.845 "	379 "	555 "
preliminuje się w zaokrągl	18.000 "	17.500 "	400 "	550 "

Do poz. 15 Poszczególnione koszta wyłożone z Rubr. XIII. wydatków funduszu krajowego wpłyną po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. lutego 1894. z funduszów regulacyjnych, dla których wstawiono I. raty zasiłku krajowego do budżetu na rok 1897. do LW. 67.114/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VI.		**Zwroty pożyczek.**				
	17	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie Mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską	—	—	528	643
	18	Chrzanów, Wydział powiatowy, VIII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300	—	300	300
	19	Myślenice, Wydział powiatowy, IX. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300	—	300	300
	20	Wieliczka, Wydział powiatowy, XV. i XVI. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300	—	300	300
	20*a)*	Kańczuga szkoła koronkarska . .	—	—	40	40
	21	Od wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889:				
		1. Borszczów, Wydział pow., VI rata (ostatnia) od pożycki 25.000 zł. .	4.167	—	3.112	4.167
		2. Brzesko, Wydz. powiatowy, VI. rata (ostatnia) od pożyczki 3.500 zł. .	583	—	841	583
		3. Brzozów, Wydz. powiatowy, VI. rata (ostatnia) od pożyczki 8,000 zł. .	1.333	—	1.333	1.333
		4. Buczacz, Wydział pow., VI rata (ostatnia) od pożyczki 10.000 zł. .	1.667	—	1.667	1.667
		5 Chrzanów. Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 5.000 zł. .	833	—	830	833
		6. Czortków, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 41.000 zł. .	6.833	—	6.504	6.833
		7. Horodenka, Wydział pow., VI rata (ostatnia) od pożyczki 15 000 zł. .	2.500	—	2.500	2.500
		Do przeniesienia .	18.816	—	18.255	19.499

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	18.816	--	18.255	19.499
VI.		8. Kolbuszowa, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 12.000 zł. .	2.000	—	1.507	2.000
		9. Mielec, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 18.000 zł. .	3.000	—	3.000	3.000
		10. Rohatyn, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 4.000 zł. .	667	—	112	667
		11. Ropczyce, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 2.000 zł. .	333	—	335	333
		12. Sokal, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 9.000 zł. . .	1.500	—	1.500	1.500
		13. Stryj, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 8.000 zł. . .	1.333	—	1.334·	1.333
		14. Trembowla, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 10.000 zł. .	1.667	—	—	1.667
		15. Wadowice, Wydział pow., V. rata (przedostatnia) od pożyczki 10.000 zł.	1.667	—	1.667	1.667
		16. Zbaraż, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 18.000 zł. .	3.000	—	3:000	3.000
		17. Złoczów, Wydział pow., VI. rata (ostatnia) od pożyczki 1.500 zł. .	250	—	250	250
	22	Zarząd centralny gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł., VI. rata	50	—	200	50
	22*a*,	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł, ogółem 500 zł. udzielonych na zakupno materyałów . . .	—	—	100	100
	23	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł., udzielonej na zakupno materyałów, X. rata (ostatnia) .	20	—	40	40
	24	Sanok, komitet parafialny gr kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, VI. rata	120	—	120	120
	24*a*)	Zarząd kraj. naukowego warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki udzielonej na fund. obrotowy	—	—	200	100
	25	Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki bezprocentowej 200 zł. na cele jego pracowni, II. rata . .	40	—	—	40
	26	Stary Sącz, wzorowy warsztat szewski, zwrot pożyczki bezprocentowej 400 zł. udzielonej na zakupno materyałów, III. i IV. rata	80	—	—	80
	27	Buczacz, Rada powiatowa, zwrot pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla niesienia pomocy ludności zniszczonej gradobiciem w roku 1894, II. rata .	300	—	—	300
		Do przeniesienia .	34.843	—	31.620	35 746

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	34.843	—	31.620	35.746
VI.	28	Bohorodczany powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 4 166 zł. 65 ct. z tytułu zapłaconej przez fund. krajowy c. k. Skarbowi państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1889 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, II. rata .	417	—	—	417
	29	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot nowej zaliczki 500 zł., udzielonej w roku 1892, I. i II. rata po 50 zł. . . .	100	—	—	—
	30	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki, udzielonej w sumie 5.000 zł. na budowę szkoły robót kobiecych, I. rata	300	—	–	—
	30*a)*	Od Wydziałów powiatowych zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w r. 1890 . . .	—	—	22.649	—
		Suma rubryki VI. .	35.660	—	54.269	36.163

Wyjaśnienia.

Do poz. 17. Nie preliminuje się nic, ponieważ wedle planu umorzenia do LW. 10.129/88 pożyczka ta miała być umorzoną w roku 1896, wskutek czego w ubiegłym roku preliminowano ratę ostatnią.

Do poz. 18. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1888. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 600 zł.

Do poz. 19. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1888. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 300 zł.

Do poz. 20. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. października 1888. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 600 zł.

Do poz. 20 a). Wierzytelność została zupełnie umorzoną w roku 1896.

Do poz. 21. Pożyczki *ad 1—17.*, udzielone w roku 1891 po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. października 1889, zwrotne w 6 rocznych ratach.
ad 1—14. Wierzytelności te mają być umorzone w roku 1897.
ad 15. Wierzytelnośc ta (wskutek zezwolenia do LW. 57.987/91 spłaty długu o rok później) umorzoną być ma dopiero w roku 1898.

Do poz. 22. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 200 zł.

Do poz. 22 a). Wierzytelność umorzoną zostanie w roku 1897.

Do poz 23. Wierzytelność umorzoną zostanie w tym roku.

Do poz. 24. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 480 zł.

Do poz 24 a) Wierzytelność umorzoną została w roku 1896.

Do poz. 25. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 120 zł.

Do poz. 26. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 240 zł.

Do poz. 27. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 2.400 zł.

Do poz. 28. Wierzytelność z końcem roku 1897 wyniesie 3 333 zł. 32 ct.

Do poz. 29. Nowa zaliczka 500 zł udzielona w roku 1892 do LW 20.739/92 z rubr. XVI. poz. 300 wydatków, do spłaty w 10 ratach półrocznych po 50 zł , począwszy od 1. stycznia 1897 r.

Do poz. 30. Nowa pożyczka 5.000 zł., udzielona w roku 1895 do LW. 44301/95 z rubryki XVII. wydatków, spłacalna w 17 ratach rocznych począwszy od 1. lutego 1897. pierwszych 16 rat po 300 zł., ostatnia zaś 200 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VII.	31	**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .**	7.380	—	7.567	7.330
		Wyjaśnienia. Wedle specyalnego preliminarza.				
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**				
	32	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach .	31.732	5.000	32.662	43.704
	33	Niższa „ „ „ „ .	4.200	—	3.981	3.952
	34	Folwark „ „ .	17.935	—	18.489	16.135
	—	Torfiarnia „ „ .	—	—	—	—
	35	Szkoła gorzelnicza „ „ .	2.500	—	2.651	2.300
	36	Gorzelnia krajowa „ „ .	5.913	—	3.555	6.560
	37	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza w Dublanach . .	1.050	—	781	800
	38	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach . .	1.500	—	975	1.250
		Suma rubryki VIII .	64.830	5.000	63.094	74.701
			69.830			
		Wyjaśnienia. Wedle specyalnych preliminarzy.				
IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**				
	39	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	32.825	—	38.843	42.585
	40	Folwark w Czernichowie	8.130	—	8.582	7.570
		Suma rubryki IX. .	40.955	—	47.425	50.155
		Wyjaśnienia. Wedle szczegółowych preliminarzy.				
X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**				
	41	Niższa szkoła rolnicza w Horodence .	3.510	—	3.899	3.610
	42	„ „ „ „ Jagielnicy .	4.184	—	6.546	6.834
	43	„ „ „ „ Kobiernicach .	4.898	—	5.270	4.988
	44	„ „ „ „ Bereźnicy .	3.245	—	—	—
	45	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . .	4.050	—	4.191	4.150
	46	„ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.400	—	2.312	2.400
		Suma rubryki X. .	22.287	—	22.218	21.982
		Wyjaśnienia zamieszczono w specyalnych preliminarzach powyższych szkół.				

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**				
	47	Od szpitali powszechnych . . .	600	—	566	600
		Wyjaśnienia. Jak corocznie.				
XII.		**Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**				
	48	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym . .	2.444	—	1.770	2.443
		Wyjaśnienia. Wedle planu umorzenia wynoszą w r. 1897. raty anuitetowe: *a)* w kapitale . . 2.138 zł. 72 ct. *b)* w odsetkach . 304 „ 95 „ Razem . 2.443 zł. 67 ct.				
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**				
	49	Kwaterunkowe	21.438	—	21.438	20.618
	50	Noclegowe	40.314		40.314	40.425
	51	Udział administracyi politycznej . .	14.354	—	13.530	14.162
	52	Dochód: *a)* z gmachu lwowskiego 12.936 zł. *b)* z realn. w Czortkowie 500 „	13.436	—	12.936	12.936
		Suma rubryki XIII. .	89.542	—	88.218	88.141

Wyjaśnienia.

Do poz. 49. Kwaterunkowe zawiera w sobie wynagrodzenie z c. k. Skarbu Państwa:

za kwatery 7 oficerów przy sztabie	. . . . .	4.580 zł.
„ „ 2 majorów	. . . .	1.580 „
„ „ 11 rotmistrzów	. . . . . .	5.716 „
„ „ 26 oficerów niższych stopni	. . . .	7.612 „
„ „ 4 wachmistrzów rachunkowych	. . . .	880 „
„ „ 2 woźnych	. . . .	440 „
„ umieszczenie kancelaryi sztabu	. . . . .	630 „
	Razem .	21.438 zł.

więcej od uchwalonej na rok 1896. kwoty o 820 zł. z powodu podwyższenia klasy czynszów dla miast: Buczacza, Rawy, Zaleszczyk, Tarnobrzegu, Białej, Jasła i Husiatyna.

Do poz. 50. Noclegowe obliczone jest za 2.350 głów po 4·7 ct. za jednego żołnierza przez 365 dni, podczas gdy na rok 1896. należytość ta obliczoną była na 366 dni z powodu roku przestępnego, wskutek czego preliminuje się w tej pozycyi *mniejszy dochód* o 111 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 51. Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty za umieszczenie w koszarach posterunkowych żandarmów, przeznaczonych do kontroli bydła, a to:

za rozmaite potrzeby kwaterunkowe	2.807 zł.
„ kwatery	11.547 „
Razem . .	14.354 zł.
Na rok 1896. preliminowano	14.162 „
zatem *więcej* o . .	192 zł.

z powodu większych zwrotów za mieszkania, których czynsze najmu podwyższone zostały.

Do poz. 52. Dochody z realności większe o 500 zł., z powodu zamierzonego zakupna realności w Czortkowie. (Patrz osobne sprawozdanie do LW. 59.820/96.)

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XIV	53	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych**	8.000	—	8 974	8.000
		Wyjaśnienia.				
		Dochody wynosiły w roku 1893. 8.362 zł., w roku 1894. 8.088 zł., w roku 1895. 8.974 zł., razem 25.424 zł.; przeciętnie 8.474 zł. Ponieważ jednak zaległości z lat dawnych są już nieznaczne, preliminuje się jak na rok 1896 kwotę 8.000 zł.				
XV.		**Dochody krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie.**				
	54	We Lwowie	8.170	—	8.995	9 980
	55	W Krakowie	14.810	—	13.729	15.290
		Suma rubryki XV. .	22.980	—	22.724	25.270
		Wyjaśnienia				
		patrz w specyalnych preliminarzach.				
XVI.	56	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** (w myśl ustawy z dnia 15. kwietnia 1894. Nr. 33 Dz. u. kr	834 000	—	831.983	834.000

Wyjaśnienia.

Należytość krajowych opłat konsumcyjnych przypisana w roku 1896. na podstawie kontraktów wynosi . . . . 808.540 zł. 09½ ct.

do tego 30% dodatek do podatku konsumcyjnego rządowego od wina, moszczu i t. d. przyjmuje się na podstawie rzeczywistej wynikłości w roku 1895. w zaokrąglonej kwocie . . . . 25.000 „ — „

razem . . 833.540 zł. 09½ ct.

i na tej podstawie preliminuje się okrągłą kwotę . . 834.000 „ — „

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XVII.		**Rozmaite dochody.**				
	57	Taksy kraj. archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie .	300	—	227	300
	58	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową): *a)* Buczacz, rata roczna 1.000 zł. — ct *b)* Czortków „ „ 529 „ — „ *c)* Krosno „ „ 631 „ 62 „ *d)* Limanowa „ „ — „ — „ *e)* Nowy-Targ „ — „ — „ *f)* Sanok „ „ 796 „ — „ *g)* Stanisławów „ 944 „ 22 „ *h)* Tłumacz „ „ 717 „ 69 „	4.619	—	3.736	4.619
	59	Od funduszu „Spółek wodnych" na umorzenie pożyczyi krajowej z r. 1889 zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. dla spółek wodnych, a spłaconej w r. 1894 zastępczo przez fundusz krajowy: *a)* w kapitale XV. i XVI. rata 9.900 zł. *b)* w 3% odsetkach za I. i II. półrocze . . . 19.116 „	29.016	—	28.774	28.901
	60	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:				
		a) dla biura melioracyjnego . .	5.000	—	3.000	5.000
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych . .	2.000	—	1.500	1.500
		c) na stypendyum dla ukończonego słuchacza kursu inżynieryi w celu wykształcenia się w technice melioracyjnej	—	—	—	1.000
		d) na utrzymanie technika do kultury i eksploatacyi torfowisk . .	1.000	—	—	450
		e) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan .	4.000	—	4.000	4.000
		f) na utrzymanie instruktora mleczarstwa	1.000	—	1.000	1.000
		g) z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego (ostatnia rata) . .	1,488.935	—	1,488.935	1,488.935
		h) na założenie szkoły rolniczej w Bereźnicy	—	—	—	—
		i) na założenie szkoły rolniczej w Suchodolu	6.000	—	—	—
		k) na koszta licencyonowania buhajów	4.000	—	—	—
		l) na urządzenie kursu rolniczego dla nauczycieli ludowych w szkole rolniczej w Horodence . . .	—	—	1.000	—
		m) na utrzymanie 2-go instruktora uprawy tytoniu	—	—	1.000	—
		n) na koszta podróży abituryentów szkoły gospodarstwa lasowego .	—	—	500	—
		Do przeniesienia .	1,545.870	—	1,533.672	1,535.705

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	1.545.870	—	1,533.672	1,535.705
XVII.	61	Dochody byłych funduszów indemnizac.:				
		1. Od obowiązanych:				
		a) Wpłata kapitałów i rent: Galicya wschodnia . 531 zł. 20$^1/_2$ ct. „ zachodnia . — „ 50 „	532	—	1.161	887
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: Galicya wschodnia . . 678 zł. „ zachodnia . . 134 „	812	—	2.324	1.038
		2. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych: od kontrybuentów: Galicya wschodnia . 45.000 zł. „ zachodnia . 5.000 „ W. Ks. Krakowskie . — „	50.000	—	259.966	195.000
	62	Rozmaite dochody:				
		a) sprzedaż książek i druków . .	2.200	—	2.873	2.200
		b) sprzedaż papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych . . .	100	—	33	100
		c) różne przygodne	10	—	7	10
	63	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	5.000	—	—	6.000
	63*a)*	Pozostałość gotówki fund. kultury krajowej z rach. r. 1895. . . .	—	—	873	—
	63*b)*	Dochody b. funduszu budowy gmachu sejmowego	—	—	34	—
	63*c)*	Dochody ze spieniężonych efektów otrzymanych z wykupna propinacyi w Czernichowie i Dublanach . . .	—	—	29.680	—
		Suma rubryki XVII.	1,604.524	—	1,830.623	1,740.940

Wyjaśnienia.

Do poz. 59. Wedle planu umorzenia. Z końcem r. 1897 pozostanie dług 627.300 zł.
Do poz 60. b) Więcej o 500 zł. w myśl przyrzeczenia c. k. Rządu (LW. 4208/96).
Do poz. 60. c) Odpada — albowiem na rok 1897 niema przyrzeczenia.
Do poz. 60. d) Więcej o 550 zł. wedle wyjaśnienia do rubr. XIII. poz. 170. *k)* wydatków.
Do poz. 60. i) C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 10. maja 1896. L. 8717/1289 przyrzekło na koszta założenia szkoły w Suchodole kwotę 28.000 zł., z których 6.000 zł. w roku 1897. (LW. 35.299/96).
Do poz. 60. k) W myśl przyrzeczenia c. k. Ministerstwa rolnictwa z 29. sierpnia 1896. L. 18.524/2863. (LW. 59.815/96).
Do poz. 60. l—n) Nie preliminuje się, albowiem niema przyrzeczeń ze strony c. k. Rządu.
Do poz. 61. 1. a) Wstawia się dochód na podstawie planu umorzenia.
Do poz. 61. 1. b) Wedle przeciętnego dochodu z trzech lat ostatnich.
Do poz. 61. 2. Zaległość z końcem roku budżetowego wynosiła:

w Galicyi wschodniej	500.635 zł.
„ „ zachodniej	55.621 „
„ Wielkiem Księstwie Krakowskiem	3.315 „
Razem . .	559.571 zł.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Ze względu jednak na spodziewane odpisy z powodu klęsk elementarnych i innych przyczyn, tudzież ze zaległości z każdym rokiem zmniejszają się, wpływy zaś co roku są słabsze (w roku bowiem 1895. na preliminowany dochód 290.000 zł. wpłynęło tylko 259.966 zł., w roku zaś 1896. wpływy w czasie do 1. stycznia 1896. do 30. września 1896. wynoszą tylko 92.656 zł. 18½ ct., gdy w roku 1895. za ten sam czas wynosiły 202.134 zł. 42½ ct.), preliminuje się na rok 1897 w przybliżaniu zniżony dochód:

w Galicyi wschodniej	45.000 zł.	
" " zachodniej	5.000 "	50.000 zł.

Dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego nic się nie preliminuje z powodu, że prawdopodobnie cała zaległość w roku 1896. ściągniętą zostanie.

Do poz. 63. Mniej o 1.000 zł., albowiem dochody z tego tytułu w r. 1896. dosięgną zaledwie 5.000 zł. zamiast preliminowanych 6.000 zł.

Do poz. 63. a), b) c) Wstawiono jedynie dla wyprowadzenia wynikłości z roku 1895.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
XVIII.	64	**Dodatki do podatków.**				
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct. . 6,227.111 zł. 80 ct.				
		b) w Wielkiem Ks. Krak. po 47 ct. 400.261 zł. 40 ct.	6,627.373	—	7,079.295	6,591.420
		Wyjaśnienia: Na podstawie wyłuszczonej szczegółowo w sprawozdaniu o budżecie na r. 1897.				

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Załącznik do rubr. XVIII. dochodów preliminarza funduszu kraj. na rok 1897.

Wykaz

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1895 każdego rodzaju podatku z dodatkami państwowymi i dodatku krajowego w porównaniu z takiemiż zaległościami z roku 1894.

Przedmiot	Gruntowy	Domowo- czynszowy	Domowo- klasowy	Zarobkowy	Dochodowy	Razem
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Rok 1895.						
Zaległość podatku . .	2,294.665	1,132.615	785.652	750.690	1,372.616	6,336.238
„ dodatku krajowego	893.035	440.790	305.759	292.153	534.193	2,465.930
Rok 1894.						
Zaległość podatku . .	2,470.441	1,165.303	820.812	825.185	1,379.872	6.461.613
„ dodatku krajowego	843.840	433.101	305.066	306.691	512.848	2,401.546

Wykaz

sprawdzonej należytości podatków za rok 1895.

Liczba porządk.	Rodzaj podatków	złote austryackie	
1	Gruntowy	5,460.565	30
2	Domowo-klasowy	1,660.529	19
3	Domowo-czynszowy	2,045.523	14
4	Zarobkowy . . . . ,	974.942	90½
5	Dochodowy	1,683.561	34
	Razem . .	11,825.121	87½

Załącznik do rubr. XVIII. Doch. preliminarza funduszu krajowego na rok 1897.

WYKAZ

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1895.

Pozycya	Nazwiska rubryk	Dochód rzeczywisty netto za r. 1895	Preliminowana kwota na r. 1895	Rzeczywisty dochód był przeto większy lub *mniejszy*	Zaległość z końcem r. 1895	Z obok wykazanych opłat potrącono: opusty czyli odpisania (*a)* za lata ubiegłe; *b)* za rok bieżący.)	Z obok wykazanych opłat potrącono: zwroty nadpłat
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
I.	**Gruntowy**						
	z dodatkami państwowymi	5,373.822	4,910.000	463.822	2,294.665	*a)* 150.970	56.185
	przytem dodatek krajowy .	3,147.002				*b)* 86.391	
II.	**Domowo-czynszowy**						
	z dodatkami państwowymi	1,926.337	1,720.000	206.337	1,132.615	*a)* 140.497	19.371
	przytem dodatek krajowy .	1,128.096				*b)* 153.631	
III.	**Domowo-klasowy**						
	z dodatkami państwowymi	1,688.121	1,580.000	108.121	785.652	*a)* 34.777	10.242
	przytem dodatek krajowy .	988.592				*b)* 18.792	
IV.	**Pięcioprocentowy podatek**						
	od domów wolnych od podatku czynszowego .	202.512	145.000	57.512	154.248	*a)* 5.838	2.999
	przytem dodatek krajowy .	118.594				*b)* 10.464	
V.	**Zarobkowy**						
	z dodatkami państwowymi	981.150	870.000	111.150	750.690	*a)* 202.240	14.592
	przytem dodatek krajowy .	574.578				*b)* 122.547	
VI.	**Dochodowy**						
	a) fasyonowany z dodatkami państwowymi . . .	1,916.668	1,561.990	354.678	1,[illegible]18.368	*a)* 109.043	137.139
	przytem dodatek krajowy	1,122.433				*b)* 81.685	
	b) niepodlegające poborowi dodatków krajowych płace urzędników	107.865	157.146	*49.281*	-	—	430
	c) procenta od obligacyj .	63.6[illegible]4	220.864	*157.200*	-	—	—
	Suma podatków z dodatkami państwowymi . . .	12,260.138	11,165.000	1,301.620 *206.481*	6,336.238	*a)* 643.365 *b)* 473.510	240.958
	Odtrąciwszy z poz. VI. kwoty *ad b)* i *c)* nie podlegające poborowi dodatków kraj. w sumie .	171 529					
	pozostaje właściwa wynikłość podatków . . .	12,088.609					
	Suma dodatku krajowego .	7,079.295					

Wykaz ten sporządzono na podstawie otrzymane o z c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu odezwą z dnia 18. czerwca 1896. L. 54.712 (LW. 39.475/1896) zamknięcia rachunku podatków z dodatkami państwowymi za rok 1895. Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych, rozliczono je zaś stosunkowo na poszczególne gatunki podatków.

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1897

(do rubryki XVI. wydatków funduszu krajowego)

zestawione na podstawie dat podanych przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

1. Dżurów. Krajowa szkółka koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	162	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	200	230	500	—	500	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	150	120	150	—	150	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16.391/92), która oprócz 150 zł. dostarcza pomieszczenie dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu . . .	310	250	452	—	452	
c) z funduszów krajowych	370	203	322	130	452	
Razem .	1.030	965	1.424	130	1.554	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
Instruktor	480	432	480	—	480	
2. Utrzymanie lokalu	80	120	80	—	80	
3. Opał	25	35	35	—	35	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	20	8	20	—	20	
5. Usługa	25	—	24	—	24	
6. Materyał	120	155	120	130	250	Więcej z powodu jak poz.: 1 dochodów.
7. Środki naukowe	50	—	25	—	25	Wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	6	40	—	40	Wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów . .	200	209	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczniów i wzrostu produkcyi.
Razem .	1.030	965	1.424	130	1.554	

2. Skołyszyn. Krajowa szkoła koszykarska. (dawniej w Jaśle).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	260	—	—	—	—	Nie preliminuje się nic gdyż materyałów wszelkich dostarcza Towarzystwo koszykarskie w Jaśle ono odbiera gotowe wyroby.
2. Subwencye:						
a) od Towarzystwa . . .	50	—	—	—	—	
b) od c. k. Rządu . . .	300	—	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	400	—	830	—	830	
Razem .	1.010	—	1.330	—	1.330	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	240	—	600	—	600	Z powodu przeniesienia i przeprowadzonej organizacyi szkoły przy Towarzystwie koszykarskiem w Jaśle na krajową szkołę koszykarską w Skołyszynie.
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	—	—	180	—	180	
c) administrator	120	—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	72	—	—	—	—	Nie preliminuje się, gdyż szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budynku przez WPana Klobasę.
3. Usługa	—	—	30	—	30	Z powodu reorganizacyi szkoły.
4. Opał	60	—	50	—	50	
5. Oświetlenie	20	—	20	—	20	
6. Materyał	100	—	—	—	—	
7. Wypłata za roboty	168	—	—	—	—	
8. Utrzymanie 5 — 7 chłopców	230	—	—	—	—	
9. Środki naukowe	—	—	100	—	100	
10. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	150	—	150	
11. Ubezpieczenie budynku i inwentarza	—	—	30	—	30	
12. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	50	—	50	
Razem .	1.010	—	1.330	—	1.330	

3. **Wojsław**. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	100	—	100	Szkoła ta weszła w życie dopiero w roku szk. 1896/7.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	—	—	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej w Sniatynie z dnia 17. sierpnia 1896 L. 1.966 (LW. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu . . .	—	—	450	—	450	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	—	—	50	—	50	Oprócz gotówki w kwocie 50 zł. dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
d) z funduszów krajowych	—	—	450	—	450	
Razem .	—	—	1.250	—	1.250	

Rozchód.					
1. Płace:					
Instruktor	—	—	540	—	540
2. Materyał	—	—	200	—	200
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	—	—	460	—	460
4. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	50	—	50
Razem .	—	—	1.250	—	1.250

4. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	360	—	360	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	—	—	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	600	—	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	660	—	300	300	600	
Razem .	1.260	—	1.360	300	1.660	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) instruktor	600	—	600	—	600	
b) pomieszkanie dla instruktora	80	—	100	—	100	Więcej z powodu droższych pomieszkań.
c) administrator	60	—	90	—	90	Więcej z powodu wzmagającej się czynności z rozwojem szkoły.
2. Materyał	300	—	100	300	400	Więcej z powodu wzrostu produkcyi z przybyciem drugiego roku nauki.
3. Wynagrodzenie uczniów . .	—	—	260	—	260	
4. Uzupełnienie inwentarza . .	100	—	85	—	85	
5. Środki naukowe	80	—	80	—	80	
6. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	40	—	45	—	45	
Razem .	1.260	—	1.360	300	1.660	

5. **Grybów.** Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	228	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	982	1.120	—	1.120	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.000	1.300	—	1.300	
d) z funduszów krajowych	2.290	2.726	1.690	—	1.690	
Razem .	4.690	5.036	4.210	—	4.210	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	720	720	720	—	720	
b) administrator	300	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	480	380	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
f) przodownik kowalski .	600	600	600	—	600	
2. Materyał kołodziejski . . .	500	825	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
3. Środki naukowe	120	106	120	—	120	
4. Narzędzia warsztatowe . .	400	48	100	—	100	Mniej z powodu dostatecznej ilości narzędzi.
5. Dostawa materyałów . . .	50	—	50	—	50	
6. Budowa wozowni	—	500	—	—	—	
7. Zakupno żelaza	600	768	500	—	500	Wedle potrzeby.
8. „ węgla i koksu . .	120		160	—	160	
9. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	80	45	80	—	80	
10. Wynagrodzenie uczniów za robotę	300	325	360	—	360	Uczniowie na ostatnim roku otrzymują wynagrodzenie za robotę.
11. Rozmaite wydatki	120	119	120	—	120	
Razem .	4.690	5.036	4.210	—	4.210	

6. **Grzymałów**. Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. Nadzwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	—	3.500	—	3.500	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	1.550	—	1.550	—	1.550	
c) z funduszów krajowych	1.550	—	1 300	250	1.550	
Razem .	6.600	—	6.850	250	7.100	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel rysunków	840	—	840	—	840	
b) majster kołodziejski .	600	—	—	—	—	Odpada z powodu, że kierownik jest fachowo wykształcony i sam nadzoruje roboty. Natomiast przydzielono mu do pomocy administratora.
c) instruktor kowalski . .	600	—	600	—	600	
d) przodownik kołodziejski	180	—	360	—	360	Więcej z powodu niemożności otrzymania odpowiedniej siły za niższe wymagrodzenie.
e) przodownik kowalski .	180	—	240	—	240	
f) administrator	300	—	600 (f i g)	-	600	
g) nauczyciel nauk dopełn.	180	—				
2. Utrzymanie lokalu	50	—	50	—	50	
3. Opał	70	—	70	—	70	
4. Oświetlenie	40	—	40	—	40	
5. Usługa	80	—	80	—	80	
6. Materyał kołodziejski . . .	650	—	850	—	850	Wydatek większy znachodzi usprawiedliwienie w zwiększonych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
7. Zakupno żelaza	1.200	—	1.200	—	1.200	
8. „ koksu	150	—	150	—	150	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	—	300	—	300	
10. Ubezpieczenie budynków własnych i materyałów . . .	60	—	40	—	40	
11. Uczniom za robotę	600	—	800	—	800	Wskutek zwiększonej liczby uczni pobierających wynagrodzenia za robotę.
12. Lakiernik, tapicer, i materyał	400	—	500	—	500	Z powodu większej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone.
13. Rozmaite inne wydatki . .	120	—	130	—	130	
14. Na częściowe pokrycie kosztów budowy studni i wychodków	—	—	—	250	250	Z powodu iż dotychczas nie ma w warsztacie ani studni ani też wychodków.
Razem .	6.600	—	6 850	250	7.100	

7. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894 .	—	2	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyału i robocizny.
a) kołodziejsko-kowalskich	3.600	3.762	3.500	—	3.500	
b) bednarskich		366	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.200	800	1.400	—	1.400	
b) z funduszów krajowych	3.782	3 208	3.976	500	4 476	
Razem .	8.582	8.138	8.876	500	9.376	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) nauczyciel fachowy rysunków	—	—	1.000	—	1.000	Z powodu wprowadzenia nauki ciesielstwa.
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	50	—	50	
e) pomocniczy nauczyciel rysunków	300	—	—	—	—	Odpada z powodu jak poz. 1 b. wyd.
f) nauczyciel	180	136	180	—	180	Mniej wedle potrzeby.
g) przodownik kołodziejski	600	480	600	—	600	
h) przodownik bednarski .	600	450	—	—	—	Z powodu wprowadzenia w miejsce bednarstwa nauki ciesielstwa.
i) instruktor ciesielstwa	—	—	600	—	600	
k) majster kowalski . . .	600	600	600	—	600	
l) pomocnicy kowalscy i kołodziejscy	450	212	450	—	450	
2. Wynajem budynku i asekuracya	350	378	350	—	350	
3. Opał	50	64	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	50	31	80	—	80	
5. Usługa	72	72	96	—	96	
6. Materyał drzewny	650	880	400	250	650	Na materyał ciesielski i kołodziejski.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . .	480	163	330	250	580	Więcej ze względu na wprowadzenie nauki ciesielstwa.
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	180	316	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
9. Zakupno żelaza z dostawą .	1.200	1.470	1.200	—	1.200	
10. „ węgla i koksu . .	250	249	300	—	300	
11. „ i naprawa narzędzi	150	163	—	—	—	Odpada ze względu na poz. 7 wydatk.
12. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	480	329	480	—	480	
13. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	500	845	500	—	500	
14. Dostawa materyałów drzewnych	140	—	140	—	140	
Razem .	8 582	8.138	8.876	500	9.376	

8. **Stanisławów.** Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas z roku 1894	—	211	-	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	450	816	730	—	730	Więcej na podstawie rzeczywistych wynikłości.
3. Subwencye:						
a) od gminy	800	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności .	200	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.000	900	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych	1.950	1.630	1.860	400	2.260	
Razem .	4.500	4.657	4.690	400	5.090	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	960	—	960	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	180	180	240	—	240	Więcej z powodu drogich pomieszkań.
c) nauczyciel snycerstwa .	420	405	420	—	420	
d) „ stylistyki . .	160	145	160	—	160	
e) „ rachunków .	120	107	120	—	120	
f) pomocnik stolarstwa .	240	240	300	—	300	Z powodu niemożności utrzymania sił odpowiednich za niższem wynagrodzeniem.
g) „ tokarstwa . .	240	240	300	—	300	(j. w.)
h) katecheta	50	45	50	—	50	
2. Wynajem lokalu	800	800	800	—	800	
3. Opał	100	95	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	49	50	—	50	
5. Usługa	120	120	180	—	180	Wedle potrzeby.
6. Materyał	360	323	250	—	250	(j. w.)
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	250	144	250	—	250	
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat .	150	220	150	—	150	Z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
9. Wynagrodzenie uczniom za roboty	200	369	360	—	360	Wydatek większy znachodzi uzasadnienie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
10. Na uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi . . .	100	215	—	400	400	Wydatek nadzwyczajny z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza dla 6 dalszych uczniów.
Razem .	4.500	4.657	4 690	400	5.090	

9. **Kalwarya.** Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i zabawek. (dawniej w Żywcu).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	260	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	700	357	300	—	300	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa zwyczajne koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	—	—	—	Gmina dostarczać ma lokal na warstat, pomieszkanie dla kierownika, opał, światło i usługę.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	1.520	1.592	2.020	1.000	3.020	
Razem .	3.520	3.509	3.620	1.000	4.620	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	960	960	960	—	960	
b) instruktor fachowy . .	600	600	600	—	600	Dla stolarstwa meblowego.
c) nauczyciel geometryi i rysunków	200	135	—	—	—	
d) instruktor fachowy . .	—	—	600	—	600	Dla rzeźbiarstwa.
e) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przem.	150	136	150	—	150	
f) nauczyciel języka niemieckiego	150	79	150	—	150	
g) nauczyciel rachunków i rachunkowości . . .	200	235	200	—	200	
h) katecheta	60	50	60	—	60	
2. Materyał	200	454	200	300	500	Więcej z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w suchy materyał.
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	100	68	100	200	300	Więcej z powodu potrzeby sprawienia przyborów do rysowania.
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	250	200	250	—	250	
5. Środki pomocnicze warsztatowe	100	269	100	—	100	
6. Wypłaty uczniom za roboty	400	189	200	—	200	Mniej z powodu dopiero pierwszego roku nauki.
7. Uzupełnienie inwentarza .	150	134	50	500	550	Więcej z powodu potrzeby urządzenia i zaopatrzenia warstatu w odpowiednie narzędzia.
Razem .	3.520	3.509	3.620	1.000	4.620	

B. Szkoły garncarskie.

10. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	311	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.700	1.303	1 700	—	1.700	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem a za usługę dodaje służącemu 48 zł.
b) od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	2.600	2.600	2.800	—	2.800	
d) z funduszów krajowych	2.760	3.055	3.270	200	3.470	Rada powiatowa przeznacza 50 zł. na stypendya dla uczniów.
Razem .	7.060	7.269	7.770	200	7.970	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków .	1.000	1.000	1.200	—	1.200	Więcej, albowiem nauczyciel rysunków będzie zarazem pełnił obowiązki pomocnika kancelaryjnego.
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	600	600	600	—	600	
d) werkmist do nauki kaflarstwa	720	720	720	—	720	
e) przodownik do nauki modelowania	600	480	600	—	600	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom.	150	150	150	—	150	
2. Rębanie drzewa	40	33	40	—	40	
3. Usługa	380	374	380	—	380	
4. Materyał	500	607	600	—	600	Więcej na podstawie wynikłości za r 1895.
5. Środki naukowe	250	237	250	—	250	
6. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	220	277	280	—	280	Więcej z powodu dodania kredytu na druk sprawozdania.
7. Wynagrodzenie uczniów . .	400		300	—	300	Mniej na podstawie wynikłości za r 1895.
8. „ robotników dziennych	200	749	200	—	200	
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów . . .	300		300	—	300	
10. uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	150	260	150	—	150	
11. Modele do nauki modelowania	—	232	—	—	—	
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	50	50	—	50	50	
13. Koszta kursu majsterskiego .	—	—	500	—	500	Z powodu koniecznej potrzeby wprowadzenia kursu dla majstrów.
14. Na budowę mufli	—	—	—	150	150	Z powodu koniecznej potrzeby.
Razem .	7.060	7.269	7.770	200	7.970	

11. Poremba. Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	750	998	1.000	—	1.000	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1895.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszów krajowych	1.282	1.097	1.522	1.000	2.522	
3. Inne dochody; od WP. hr. Józefa Szembeka	150	187	150	—	150	
Razem .	4.032	4.082	4.522	1.000	5,522	

Rozchód.						
Niedobór z roku 1894 . . .	—	30	—	—	—	
1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.245	1.200	—	1,200	
b) pomieszkanie dla kierow,	120	120	120	—	120	
c) werkmistrz	720	—	720	—	720	
d) zestępca werkmistrza .	—	500	—	—	—	
e) pomieszkanie dla werkmistrza	60	—	60	—	60	
f) administrator	—	150	—	—	—	
g) nauczyciel pomocniczy	180	157	180	—	180	
3. Opał	100	35	100	—	100	*ad 2 b)* Wydatek koniecznie potrzebny na naprawę drzwi i podłogi, które wskutek grzybą pogniły, tudzież na naprawę posadzki cementowej w warsztacie i bielenie.
2. Lokal:						
a) wynajem	120	120	120	—	120	
b) reparacya	—	—	—	200	200	*ad 2 c)* Z powodu braku sali wykładowej i szczupłego pomieszczenia w ubikacyach warsztatowych, tudzież braku magazynu na skład wyrobów i materyałów.
c) rozszerzenie lokalu warsztatowego	—	—	—	800	800	
4. Oświetlenie	50	18	50	—	50	
5. Usługa	132	132	132	—	132	
6. Materyał	300	324	300	—	300	
7. Środki naukowe	100	14	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	40	397	100	—	100	Więcej z powodu dodania kredytu na ubezpieczenie inwentarza i koszta transportu towarów.
9. Opał pieców technicznych .	360	297	360	—	360	
10. Wynagrodzenie uczniów . .	300	246	300	—	300	
11. Uzupełnienie inwentarza . .	50	—	200	—	200	Więcej z powodu potrzeby zakupna nowych przyrządów i naprawy starych.
12. Na kurs majstrów i czeladn.	200	297	300	—	300	Więcej z powodu przewidzianego wzrostu frekwencyi na tym kursie.
13. Robocizna pomocnicza . . .	—	—	180	—	180	Wydatek konieczny na najemników do odmulania gliny i przeróbki materyałów.
Razem .	4.032	4.082	4.522	1.000	5.522	

12. **Touste.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894 .	—	4	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	573	1.100	—	1.100	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.460	1.405	1.680	—	1.680	
3. Inne dochody: Od W. P. Władysława Fedorowicza . .	300	—	—	—	—	W. P. Władysław Fedorowicz dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu.
Razem .	4.160	3.282	4.080	—	4.080	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	900	900	900	—	900	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	120	120	120	—	120	
c) werkmistrz	600	622	720	—	720	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
d) dodatek na pomieszkanie dla werkmistrza .	60	—	60	—	60	
e) podmajstrzy	200	—	—	—	—	Wydatek ten odpada, albowiem posada ta nie była zajętą dla braku siły odpowiedniej.
f) przodownicy	360	—	360	—	360	
g) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180	150	180	—	180	
h) administrator	180	180	180	—	180	
2. Opał pieców technicznych i sal warsztatowych . . .	310	306	310	—	310	
3. Oświetlenie	40	48	40	—	40	
4. Usługa	110	104	110	—	110	
5. Materyał	300	104	300	—	300	
6. Środki naukowe	200	159	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	518	100	—	100	
8. Wynagrodzenie za robociznę	500	71	500	—	500	
Razem .	4.160	3.282	4 080	—	4.080	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

13. Uhnów. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	*ad 1.* Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów, prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki, udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	200	100	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	620	420	562	—	562	
d) z funduszów krajowych	774	928	562	—	562	
Razem .	1.694	1.548	1.424	—	1.424	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	500	300	300	—	300	*ad 1a*). Mniej o kwotę 200 zł., która wyznaczoną była na koszta podróży kierownika celem zakładania spółek i pracowni wyrobu obuwia, obecnie zaś kredyt na ten cel wstawiono osobno w rubr. XVI. wydatków fund. kraj.
b) zastępca kierownika .	100	—	—	—	—	*ad 1b*). Odpada z powodu jak poz. 1*a*).
c) werkmistrz	480	480	480	—	480	
d) katecheta obrz. rz. kat. i gr. kat.	100	—	100	—	100	
2. Wynajem lokalu	300	300	300	—	300	
3. Opał	74	—	74	—	74	
4. Oświetlenie	4	114	4	—	4	
5. Usługa	36	—	36	—	36	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80	239	100	—	100	Więcej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	20	115	30	—	30	
Razem .	1.694	1.548	1.424	—	1.424	

(Kwoty w poz. 3–5 w kolumnie „Wynikłość w roku 1895” ujęte klamrą: 114; uzasadnienie „Więcej wedle potrzeby” odnosi się klamrą do poz. 6 i 7.)

14. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów, prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	500	400	700	—	700	
b) z funduszów krajowych	1.337	1.506	1.428	—	1.428	
Razem .	1.837	1.906	2.128	—	2.128	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy . .	480	320	480	—	480	
c) przodownik dla I. roku nauki	240	—	300		300	Więcej z powodu wliczenia remuneracyi pod 1 e).
d) przodownik dla II. roku nauki	—	—	300	—	300	Z powodu zwiększonej ilości uczniów okazała się potrzeba przyjęcia drugiego przodownika.
e) renumeracya pomocnika	60	—	—	—	—	Odpada z powodu podwyższenia płacy pod 1 c).
f) katecheta obrz. rz. kat. i gr. kat.	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel	120	—	120	—	120	
2. Na utrzymanie lokalu . . .	50	—	50	—	50	Pomieszczenia dla warsztatu i opału dostarcza J. E. J. W. Stanisław hr. Badeni.
3. Opał	—	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	36	17	36	—	36	
5. Usługa	36	41	72	—	72	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
6. Zaliczka zwrotna na materyały	—	500	—	—	—	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	225	442	350	—	350	Więcej z powodu potrzeby zakupna maszyny do robienia dziurek i do wałkowania.
8. Materyał na robienie kopyt .	50	—	—	—	—	Odpada z powodu braku potrzeby.
9. Rozmaite drobne wydatki .	20	73	20	—	20	
10. Na inne nieprzewidziane .	120	113	—	—	—	Jak poz. 8 wyd.
Razem .	1.837	1.906	2.128	—	2.128	

15. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894 .	—	144	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami zaliczki zwrotnej, udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	300	—	300	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sądeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązująca na 3 lata.
c) od c. k. Rządu . . .	450	400	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	550	637	670	500	1.170	
Razem .	1.500	1.681	1.770	500	2.270	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	200	312	300	—	300	Więcej z powodu, iż kierownik pobiera w tej wysokości wynagrodzenie.
b) instruktor fachowy . .	700	700	700	—	700	
c) przodownik	—	—	180	—	180	Z powodu zwiększonej ilości uczniów wskutek otwarcia III. roku nauki.
2. Wynajem lokalu	300	270	300	—	300	
3. Opał	60	53	60	—	60	
4. Oświetlenie	20	27	30	—	30	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1995.
5. Usługa	40	32	40	—	40	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	150	268	120	100	220	Na powiększenie inwentarza z powodu otworzenia III. roku nauki.
7. Rozmaite inne wydatki . .	30	19	40	—	40	Więcej z powodu potrzeby.
8. Zaliczka zwrotna na zasilenie kapitału obrotowego . .	—	—	—	400	400	Z powodu znacznych postępów w robocie i zwiększonej ilości uczniów okazuje się potrzeba zasilenia kapitału obrotowego na dalsze zakupno materyałów.
Razem .	1.500	1.681	1.770	500	2.270	

D. Szkoły tkackie.

16. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów tkackich	—	—	—	—	—
2. Ze sprzedaży kartonów . .	700	—	340	—	340
3. Subwencye:					
a) od gminy	—	—	—	—	—
b) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200
c) od c. k. Rządu . . .	3.500	3.500	3.500	—	3.500
d) z funduszów krajowych	4.168	3.328	4.018	120	4.138
Razem .	8.568	7.228	8.058	120	8.178

Uzasadnienie:

ad 1. Nie preliminuje się z tego powodu, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkackiego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca uczniów.

ad 2. Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.

ad 3. a) Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły i dla nauczycieli w wartości 2.900 zł. rocznego czynszu, wartość tę opuszcza się w przychodzie i rozchodzie jako niebędącą przychodem ani też rozchodem w gotówce.

Rozchód.

a) *Szkoła.*

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
Niedobór z r. 1894	—	96	—	—	—
1. Płace:					
a) kierownik	1.700	1.700	1.700	—	1.700
b) nauczyciel rysunków .	1.200	1.200	1.200	—	1.200
c) pomocnik do nauki rysunków	300	—	300	—	300
d) nauczyciel przedmiotów fachowych	960	550	400	—	400
e) instruktor	720	720	780	—	780
f) przodownik	420	385	420	—	420
g) nauczyciele przedmiotów pomocniczych . .	646	523	646	—	646
h) pisarz w kancelaryi kierownika	300	240	300	—	300
2. Ubezpieczenie budynku i ubezpieczenie inwentarza . .	120	—	120	—	120
3. Opał	500	361	500	—	500
4. Oświetlenie	130	100	130	—	130
5. Usługa	192	192	192	—	192
6. Materyał	100	—	100	—	100
7. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	200	—	200
8. Środki naukowe	250	580	250	—	250
9. Na bibliotekę dla uczniów .	—	—	—	120	120
10. Kancelaryjne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	200	308	300	—	300
Razem .	7.738	6.955	7.538	120	7.658

ad 1. a) Kierownik pobiera płacę w kwocie 1.500 zł. i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 r. w kwocie 200 zł.

ad 1. d) Ze względu na proponowane dopiero z początkiem roku szkol. 1897/8 rozszerzenie zakładu warsztatem mechanicznym przypada tylko $1/3$ część wydatku na nauczyciela.

ad 1. e) Więcej z powodu przypadającego do płacy w kwocie 720 zł. I. dodatku pięcioletniego od 1. kwietnia 1897 w kwocie 60 zł.

ad 7. Z rozwojem szkoły okazała się potrzeba zakupna corocznie nowych przyrządów i naprawa inwentarza.

ad 9. Z powodu koniecznej potrzeby.

ad 10. Więcej na podstawie wynikłości za rok 1895.

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
1. Płace:						*ad 1.* Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozorują wykonywanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	120	—	120	
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	80	80	80	—	80	
c) wynagrodzenie przodownika	60	60	60	—	60	
2. Materyał i desenie	450	13	260	—	260	Mniej stosownie do poz. 2. dochodów.
3. Wynagrodzenie za robotę .	120	—				
Razem .	830	273	520	—	520	

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	7.738	6.955	7.538	120	7.658
b) pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	830	273	520	—	520
Suma wydatków .	8.568	7.228	8.058	120	8.178

17. **Gliniany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	56	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	10	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	120	—	—	—	Odpada z powodu, że subwencya 120 złr. od gminy wpływa wprost do kasy Towarzystwa.
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.100	800	1.100	—	1.100	
d) z funduszu krajowego	1.380	864	1.380	—	1.380	
Razem .	2.530	1.900	2.530	—	2.530	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	800	800	800	—	800	
b) pomocnik instruktora .	480	—	480	—	480	
c) przodownik	420	420	420	—	420	
d) nauczyciel pomocniczy	150	150	150	—	150	
e) pomocnik admistracyjny	180	—	180	—	180	
2. Wynajem lokalu . . . . . 3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	100	187	100	—	100	*ad* 2., 3., 4. Dostarcza Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach na d. 17. kwietnia 1890. L. R. 12.810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy. Wstawiona zaś kwota 100 zł. służy na opłacenie czynszu, opału i oświetlenia w osobnym lokalu donajętym dla nauki teoretycznej, z powodu że lokal dostarczony przez Towarzystwo okazał się za szczupły.
5. Usługa	20	20	20	—	20	
6. Środki naukowe	250	179	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki . .	30	144	30	—	30	
8. Uzupełnienie inwentarza . .	100	—	100	—	100	
Razem .	2.530	1.900	2.530	—	2.530	

18. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	492	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	*ad 2. a*) Gmina dostarcza na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora tudzież opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	200	
c) od Rządu	400	400	350	—	350	*ad 2. b*) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
d) z funduszu krajowego	400	—	350	—	350	
Razem .	1.000	892	900	—	900	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
instruktor	600	600	600	—	600	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	163	200	—	200	Mniej albowiem okazuje się potrzeba zakupienia tylko dwu krosien i maszynki Jaquarda.
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	129	100	—	100	
Razem .	1.000	892	900	—	900	

19. **Korczyna.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
1. Ze sprzadaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 22. kwietnia 1896 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu . . .	700	600	700	—	700	
c) z funduszów krajowych	1.030	816	1.090	—	1.090	
Razem .	1.730	1.416	1.790	—	1.790	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	800	800	800	—	800	Instruktor pobiera płacę w kwocie 720 i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł.
b) przodownik	300	225	360	—	360	Więcej z powodu że niepodobna utrzymać odpowiedniej siły za niższem wynagrodzeniem.
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	120	55	120	—	120	
d) pomocniczy nauczyciel rysunków	180	—	180	—	180	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	-	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towarzystwo tkaczy.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	260	250	—	250	
4. Rozmaite inne wydatki . .	80	76	80	—	80	
Razem .	1.730	1.416	1.790	—	1.790	

20. **Kosów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) z funduszów gminnych	200	—	60	—	60	
b) od Rady powiatowej .	200	—	150	—	150	
c) od c. k. Rządu . . .	700	—	700	—	700	
d) z funduszów krajowych	1.550	—	1.360	300	1.660	
Razem .	2.650	—	2.270	300	2.570	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	600	—	720	—	720	Z powodu zorganizowania tegoż warsztatu na zakład krajowy.
b) na pomieszkanie dla kierownika	—	—	108	—	108	
c) przodownik	360	—	360	—	360	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej .	240	—	180	—	180	
e) pomocnik administrac.	150	—	150	—	150	
f) katecheta	—	—	40	—	40	
2. Umieszczenie warsztatu . .	200	—	—	—	—	Odpada albowiem pomieszczania dostarcza Towarzystwo tkackie.
3. Opał	120	—	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	—	60	—	60	
5. Usługa	120	—	120	—	120	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	700	—	300	300	600	Na urządzenie warsztatu wskutek reorganizacyi.
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	—	112	—	112	
Razem .	2.650	—	2.270	300	2.570	

21. **Łańcut.** Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	12	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelimuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.
2. Subwencye:						
a) od gminy	250	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	1.330	1.112	1.230	—	1.230	
Razem .	2.280	2.074	2.180	—	2.180	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	720	—	720	
b) dodatek na pomieszkanie instruktora . . .	180	180	180	—	180	
c) przodownik	460	358	360	-	360	Mniej albowiem tyle pobiera
2. Donajem lokalu	240	241	240	—	240	
3. Opał . . . . / 4. Oświetlenie	250	201	250	—	250	
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe	200	168	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	26	50	—	50	
Razem .	2.280	2.074	2.180	—	2.180	

22. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	160	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenią dla warsztatu wraz opałem, oświetleniem i usługą.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	450	400	480	—	480	
d) z funduszów krajowych	1.032	552	1.130	—	1.130	
Razem .	1.682	1.312	1.810	—	1.810	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	600	600	720	—	720	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	300	—	300	
c) prowadzący księgi . .	100	80	100	—	100	
d) przodownik warsztatowy	300	183	360	—	360	Więcej z powodu drożyzny.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	104	200	—	200	Wedle potrzeby. (do poz. 2–4)
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	33	105	—	105	
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	32	12	25	—	25	
Razem .	1.682	1.312	1.810	—	1.810	

23. **Wilamowice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	300	200	—	200	Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenie dla warsztatu wraz z opałem oświetleniem i usługą.
c) od Rady powiatowej .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	350	300	350	—	350	
d) z funduszów krajowych	800	484	700	—	700	
Razem .	1.400	1.134	1.300	—	1.300	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	720	—	720	
b) przodownik	300	300	300	—	300	
1. Środki naukowe i uzupełnie- inwentarza	310	79	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . .	50	31	70	—	70	Więcej z powodu utrzymywania w czystości ubikacyi warsztatowych.
4. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	20	4	10	—	10	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	1.400	1.134	1.300	—	1.300	

24. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	331	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszów krajowych	5.000	3.920	2.560	1 300	3.860	
Razem .	8.000	6.751	5.560	1.300	6.860	

Rozchód

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.200	1.500	—	1.500	
b) instruktor tkactwa . .	600	600	600	—	600	
c) instruktor farbiarstwa .	600	600	600	—	600	
d) nauczyciel pomocniczy	300	220	300	—	300	
e) pomocnik kancelaryjny	300	—	300	—	300	
f) przodownik w tkalni .	300	-	300	—	300	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	180	360	180	—	180	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	180		180	—	180	
i) stróż nocny	120	—	120	—	120	
k) nauczyciel rachunkowości i stylistyki . .	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
2. Opał	550	390	550	—	550	
3. Oświetlenie	70	24	100	—	100	Więcej z powodu rozszerzenia budynków
4. Usługa	180	180	180	—	180	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	2.920	717	300	—	300	*ad 5.* Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły w krosna i przyrządy w roku 1896.
6. Rozmaite inne wydatki . .	200	143	150	—	150	*ad 6.* Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.
7. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
8. Rekwizyta do gaszenia ognia	—	517	—	—	—	
9. Na częściowe pokrycie kosztów rozszerzenia budynku szkol.	—	1.800	—	1.300	1.300	Na wybudowanie małej szopy na wozownię i drewutnię oraz restauracyę dawnego budynku mieszkalnego.
Razem .	8.000	6.751	5.560	1.300	6.860	

25. **Radymno.** Krajowy naukowy warsztat powroźniczy.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	400	400	500	—	500	
d) z funduszów krajowych	790	773	780	100	880	
Razem .	1.340	1.273	1.430	100	1 530	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	800	800	800	—	800	
b) nauczyciel czytania i pisania	250	50	350	—	350	Więcej z powodu potrzeby przyjęcia drugiego nauczyciela, gdyż utworzone zostały dwa oddziały.
c) katecheta	40	—	40	—	40	
d) nauczyciel stylistyki zawodowej, buchalteryi i ekspedycyi	50	—	50	—	50	
e) pomocnik kancelaryjny	40	50	50	—	50	Więcej wedle potrzeby.
2. Środki naukowe	100	14	100	—	100	
3. Rozmaite inne wydatki . .	50	9	30	—	30	Mniej wedle potrzeby.
4. Na nowe maszyny	—	350	—	100	100	Na przyrządy maszynowe do skręcania lin.
5. Ubezpieczenie maszyn . . .	10	—	10	—	10	
Razem .	1.340	1.273	1.430	100	1.530	

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

26. Stary Sącz Krajowa szkoła koronkarska (dawniej w Muszynie).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r 1894 . .	—	156	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	380	252	300	—	300	Mniej z powodu braku miejsca zbytu koronek.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	75	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	200	200	250	—	250	
d) z funduszów krajowych	638	643	630	—	630	
Razem .	1.818	1.626	1.780	—	1.780	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierowniczka	480	480	480	—	480	
b) nauczycielka pomocnicza	180	—	—	—	—	Z powodu dopiero drugiego roku nauki i małej ilości uczennic kierowniczka nie potrzebuje pomocnicy.
c) nauczycielka przedmiotów dopełniających . .	180	156	180	—	180	
d) katecheta	48	42	100	—	100	Więcej na podstawie ilości godzin.
e) renumeracya za naukę rysunków	120	120	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	350	88	350	—	350	Szkoła umieszczoną została w klasztorze PP. Klasyrek za czynszem rocznym 350 zł.
3. Opał	40	42	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	10	—	10	—	10	
5. Usługa	40	20	40	—	40	
6. Materyał	60	43	60	—	60	
7. Środki naukowe i uzupełnienie iwentarza	30	33	100	—	100	Więcej z powodu potrzeby zakupna wzorów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	80	90	70	—	70	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczenic za robotę	200	161	200	—	200	
10. Zaliczka pozostawiona Komitetowi na urządzenie szkoły w Starym Sączu .	—	351	—	—	—	
Razem .	1.818	1.626	1.780	—	1.780	

27. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.

Przychód	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	215	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.700	2.398	2.560	—	2.560	Niższy dochód na podstawie wynikłości za r. 1895.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	600	550	600	—	600	
b) z funduszów krajowych	1.900	1.482	1.910	—	1.910	
Razem .	5.200	4.645	5.070	—	5.070	

Rozchód.

Rozchód	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierowniczka szkoły .	920	920	920	—	920	
b) nauczycielka pomocn. I.	360	300	360	—	360	
c) „ „ II.	200	180	200	—	200	
d) „ „ III.	200	180	200	—	200	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	240	—	240	
f) katecheta	50	30	50	—	50	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	120	120	120	—	120	
h) pomocnik kancelaryjny	120	120	180	—	180	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
2. Wynajem lokalu	400	400	400	—	400	
3. Opał	100	—	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	5	60	—	60	
5. Usługa	100	116	100	—	100	
6. Materyał	400	466	460	—	460	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1895.
7. Środki naukowe	100	43	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	130	87	130	—	130	
9. Wynagrodzenie uczenic . .	1.700	1.438	1.450	—	1.450	Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.
Razem .	5.200	4.645	5.070	—	5.070	

28. **Maków.** Szkoła hafciarska

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Subwencye:						
a) od gminy	48	—	48	—	48	
b) od Rady powiatowej .	25	—	25	—	25	
c) od c. k. Rządu . . .	350	—	350	—	350	
d) z funduszów krajowych	484	—	584	—	584	
Razem .	907	—	1.007	—	1.007	

Rozchód.

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca	480	—	600	—	600	Więcej z powodu przyjęcia bardziej ukwalifikowanej nauczycielki.
b) nauczycielka pomocnicza	200	—	—	—	—	Odpada z powodu braku na razie potrzeby.
c) katecheta	—	—	100	—	100	Wynagrodzenie za udzielanie nauki religii przyznano po 1 zł. od godziny.
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby częstego nadzoru fachowego.
2. Opał	26	—	50 (2–3)	—	50 (2–3)	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.118/95 dwa pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 50 zł. rocznie.
3. Usługa	24	—				
4. Oświetlenie	12	—	12	—	12	
5. Środki naukowe	150	—	130	—	130	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki . .	15	—	15	—	15	
Razem .	907	—	1.007	—	1.007	

Lwów. Krajowa keramiczna Stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:						
a) opłata za badania materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane . . .	500	746	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	11	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacyi	30	15	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajowego	4.470	4.350	4.550	—	4.550	
Razem .	5.100	5.122	5.180	—	5.180	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Niedobór z roku 1894 . . .	—	381	—	—	—	
1. Płaca dyrekt. stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ I. dodatek pięcioletni 200 „ II. „ „ 200 „	2.680	2.560	2.760	—	2.760	Więcej z powodu wliczenia za cały rok drugiego dodatku pięcioletniego który rozpoczął się od 26. maja 1895.
2. Płaca adjunkta	720	640	720	—	720	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720	316	720	—	720	
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	300	310	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych	100	59	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi	150	119	150	—	150	
7. Opał po pieców technicznych	120	88	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	100	154	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	93	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma . .	80	—	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	402	50	—	50	
Razem .	5.100	5.122	5.180	—	5.180	

I. Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

Alegat do rubryki VII. wydatków funduszu krajowego

z załącznikami:

1) Wykaz liczebny posad etatowych nauczycieli na rok 1896/7.
2) „ „ „ nadetatowych „ „ 1895/6.
3) „ „ „ etatowych „ religii „ 1896/7.
4) „ kwot potrzebnych na remuneracyę dla nauczycielek robót ręcznych kobiecych.
5) „ ryczałtów na drobne potrzeby szkolne.
6) „ kwot na konferencye okręgowe.
7) „ przekształconych i nowo zorganizowanych szkół od 1 lipca 1895 do 15 maja 1896.
8) „ zaliczek dla gmin na budynki szkolne.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Wydatki.				
I.	1—8	**Płace i dodatki**	3,062.913	—	2,699.298	2,910.095
II.	9—12	**Remuneracye i zapomogi** . . .	54.100	—	49.701	56.100
III.	13	**Koszta podróży i dyety**	5.000	—	5.510	3.000
IV.	14—16	**Dodatki, interkalarya i dary z łaski** .	47.723	3.400	21.565	22.353
V.	17	**Zasiłki na budowę szkół** . . .	80.000	—	32.262	80.000
VI.	18—21	**Zasiłki na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych** . . .	86.079	320	67.221	83.074
VII.	22	**Przybory naukowe**	18.460	—	18.460	18.460
VIII.	23	**Biblioteki okręgowe**	4.125	—	4.125	4.125
IX.	24	**Na korferencye okręgowe** . . .	32.612	—	25.915	31.797
X.	25	**Stypendya**	90.000	—	86.050	90.000
XI.	26	**Rozmaite wydatki**	13.800	—	11.796	14.300
XII.	27 a-t.	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye**	—	21.076	18.184	20.380
		Suma wydatków . .	3,494.812	24.796	3,040.087	3,333.684
			3,519.608			
		W porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1896	3,333.684			
		okazują się wydatki większe o . .	185.924			

a mianowicie:

Rubr.	I. więcej	152.818 zł.	
„	II. mniej . . .		2.000 zł.
„	III. więcej	2.000 zł.	
„	IV. „	28.770 „	
„	VI. „	3.325 „	
„	IX. „	815 „	
„	XI. mniej . . .		500 „
„	XII. więcej .	696 zł.	
Razem więcej o		188.424 zł.	mniej 2.500 zł.

W ogóle więcej jak wyżej o 185.924 zł.

jak przy pojedynczych rubrykach z pozycyach wyjaśniono.

Preliminarz na rok 1897. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Dochody.				
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	34.204	—	20.763	34.166
II.	8—16	Dochody z dóbr, realności, i innych praw .	21 804	—	26.307	24 285
III.	17—24	Dodatki	1,285.441	—	842 989	1,223.654
IV.	25	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	2.835	—	2.835	2.835
V.	26	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	27	Taksy od spadków	18.000	—	9 803	12.000
VII.	28—30	Rozmaite wpływy	10	—	264.438	37.886
VIII.	31	Dodatek z ck. Skarbu Państwa . . .	54.943	—	54.943	54.943
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych .	6.215	—	11.310	7.423
		Suma dochodów . .	1,423.452	—	1,233.388	1,397.192
		Z porównania ze sumą wydatków . .	3,494.812	24.796		
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	2,071.360	24.796		
		Razem . . .	2,096.156			
		W porownaniu uchwalonych dochodów na rok 1896		1,397.192		
		z preliminowanymi dochodami na r. 1897 .		1,423.452		
		okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o		26.260		
		a mianowicie:				
		Rubr. I. więcej 38 zł.				
		„ II. mniej 2.481 zł.				
		„ III. więcej 61.787 „				
		„ VI. „ 6.000 „				
		„ VII. mniej 37.876 „				
		„ IX. „ 1.208 „				
		Razem więcej o 67.825 zł. mniej o 41 565 zł.				
		W ogóle więcej jak wyżej o . 26.260 zł.				
		Porównując zwiększone dochody o . .	26.260			
		ze zwiększonemi wydatkami o . .	185.924			
		okazuje się zwiększenie niedoboru o . spowodowane uchwałą sejmową z dnia 31. stycznia 1896 polepszającą byt nauczycieli, oraz wstawieniem po raz pierwszy interkalaryów na rzecz funduszu emerytalnego i naturalnem rozwojem szkół.	159.664			

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	2,241.462	—	1,949.282	2,115.840
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych.	351.455	—	304.599	351.455
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii.	107.496	—	79.629	97.300
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	27.500	—	25.957	27.500
	5	Na zasiłek względnie zaliczkę na płace nauczycieli etatowych i nadetatowych i nauczycieli religii funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie . .	—	—	34.756	—
	6	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	245.000	—	217.230	230.000
	7	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	62.000	—	61.760	60.000
	8	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	28.000	—	26.085	28.000
		Suma rubryki I. .	3,062.913	—	2,699·298	2,910.095
II.		**Remuneracye i zasiłki.**				
	9	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli .	16.000	—	16.000	16.000
	10	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Horodence . .	1.500	—	3.000	3.500
	11	Na kursa wakacyjne nauki zręczności . .	1.600	—	1.600	1.600
	12	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	35.000	—	29.101	35.000
		Suma rubryki II. .	54.100	—	49.701	56.100
III.	13	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	5.000	—	5.510	3.000

Preliminarz na rok 1897. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na 1896 zł.
IV.		**Dodatki i dary z łaski.**				
	14 *a*)	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego	12.800	—	12.800	12.800
	14 *b*)	Interkalarya wypłacane z funduszu szkolnego krajowego, na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich	28.801	—	—	—
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół .	—	*3.400*	3.516	3.400
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to:				
		a) słate:				
		Hołubowicz Petronela . . 63 zł. — —				
		Horakowska Marya . . 39 „ — —				
		Klos Franciszka . . . 35 „ — —				
		Seniów Agata . . . . 38 „ — —				
		Klesiewicz Julia . . . 36 „ — —				
		Rogozińska Józefa . . . 40 „ — —				
		Witowska Julia . . . 51 „ — —				
		Dmytryk Michał . . . 200 „ — —				
		Januszewska Wiktorya . . 167 „ — —				
		Prokopowicz Emilia . . 30 „ — —				
		Guzkiewicz Aniela . . . 80 „ — —				
		Czaporowska Tekla . . 51 „ — —				
		Rogoszewski Jan . . . 90 „ — —				
		Martusiewicz Marya . . 80 „ — —				
		Ferenciewicz Agata . . 125 „ — —				
		Jałbrzykowska Agnieszka . 120 „ — —				
		Mikiewicz Eleonora . . 20 „ — —				
		Strojkowa Julia . . . 60 „ — —				
		Praszałowicz Marya . . 40 „ — —				
		Jankowska Julia . . . 100 „ — —				
		Nowomiejska Karolina . . 51 „ — —				
		Dubiel Amalia . . . 63 „ — —				
		Kołtko Wiktorya . . . 60 „ — —				
		Kruczkowski Leopold . . 30 „ — —				
		Makarewiczowa Marya . . 60 „ — —				
		Do przeniesienia 1.729 zł. — —	41.601	*3.400*	16.316	16.200

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Z przeniesienia . 1.729 zł. — —	41.601	*3.400*	16.316	16.200
		Iwancio Damian . . . 120 zł. — —				
		Kamińska Tekla . . . 39 „ — —				
		Kołdrasińska Zofia . . . 80 „ — —				
		Bernadzikiewicz Antonina . 20 „ — —				
		Dąbrowska Stefania dla 3 dzieci 40 „ — —				
		Bukowski Szymon . . . 75 „ — —				
		Knihinicka Jadwiga . . 60 „ — —				
		Kąbarowska Michalina . . 83 „ — —				
		Dąbrowska Marya . . . 70 „ — —				
		Panek Rozalia . . . 50 „ — —				
		Imańska Walerya . . . 72 „ — —				
		Sądowy Grzegorz . . . 120 „ — —				
		Koczyndyk Piotr . . . 30 „ — —				
		Hilowa Klementyna . . 20 „ — —				
		Hornatkiewicz Antoni . . 96 „ 25 ct.				
		Koral Wincenty . . . 45 „ — —				
		Jabłoński Karol . . . 12 „ 50 ct.				
		Kobryniowa Joanna . . 60 „ — —				
		Zbarska Barbara . . . 50 „ — —				
		Boguszowa Józefa . . . 100 „ — —				
		Dubilowa Marya . . . 100 „ — —				
		Warłachowska Marya . . 50 „ — —				
		Razem . . 3.121 zł 75 ct.				
		b) jednorazowe . 3.000 „ — —	6.122	—	5.249	6.153
		Suma rubryki IV. .	47.723	*3.400*	21.565	22.353
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . .**	80.000	—	32.262	80.000
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . .**	22.000	—	16.552	22.000
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	280	*320*	866	600
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	57.799	—	48.027	54.474
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	6.000	—	1.776	6000
		Suma rubryki VI. .	86.079	*320*	67.221	73.074

Preliminarz na rok 1897. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
VII.	22	**Na przybory naukowe** (ze slöidem) . .	18.460	—	18.460	18.460
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	4.125	—	4.125	4.125
XI.	24	**Na konferencye okręgowe** . . .	32.612	—	25.915	31.797
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich** . .	90.000	—	86.050	90.000
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . . 3.500 zł.				
		b) na koszta ogłoszenia konkursów i drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych . . 4.300 „				
		c) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . 6.000 „	13.800	—	11.796	14.300
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . . .	—	*3.000*	*3.000*	*3.000*
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	—	*1.500*	*1.500*	*1.500*
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedektynek obrz. łać. w Przemyślu . .	—	*2.376*	*1.584*	*1.980*
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie zwykła coroczna subwencya .		*500*	*500*	*500*
		i na rozszerzenie budynku tejże szkoły jednorazowo	—	*1.000*	—	—
		Do przeniesienia . .	—	*8.376*	*6.584*	*6.980*

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Z przeniesienia . .	—	*8.376*	*6.584*	*6.980*
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie	—	—	*2.500*	*2.500*
		f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	—	*500*	*500*	*500*
		g) dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie	—	*700*	*700*	*700*
		h) dla szkoły w Stryju	—	*500*	*500*	*500*
		i) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	—	*6.000*	*6.000*	*6.000*
		k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie jednorazowo	—	*500*	*300*	*300*
		l) dla szkoły zręczności krakowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie.	—	*300*	*300*	*300*
		m) dla szkoły sióstr miłosierdzia w Rozdole	—	*600*	*600*	*600*
		n) dla szkoły sióstr Felicyanek w Busku	—	*200*	*200*	*200*
		o) dla szkoły iznaelickiej w Tarnopolu	—	*1.500*	—	*1.500*
		p) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	—	*300*	—	*300*
		r) dla zakładu naukowo-wychowawczego św. Heleny we Lwowie utrzymywanego przez Siostry Felicyanki na restauracyę budynku jednorazowo	—	*300*	—	—
		s) na dokończenie budowy szkoły żeńskiej Sióstr Felicyanek w Uhnowie jednorazowo	—	*1.000*	—	—
		t) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej, utrzymywanej przez Siostry Miłosierdzia w Przeworsku, jednorazowo	—	*300*	—	—
		Suma rubryki XII. .	—	21.076	18.184	20.380

Wyjaśnienia.

Do **rubr. I. poz. 1.** Wydatki na płace i dodatki na mieszkanie dla nauczycieli etatowych wynoszą według załączonego wykazu A) . . . . 2,547.003 zł.

Z kwoty tej potrąca Rada szkolna krajowa tytułem interkalaryów 12% t. j. . . . . 305.640 zł.
otrzymuje przeto kwotę . . . . 2,241.363 zł.
a preliminuje po zaokrągleniu wydatek w kwocie . . . . . 2,241.000 zł.

Na rok 1896 dozwolony został ten wydatek w wysokości . . . 2,115.840 zł.
wydatek więc preliminowany na rok 1897 jest większy od dozwolonego na rok 1896 o . . . . 125.160 zł.

Przyczyny tego wzrostu wydatku leżą:

1) W zorganizowaniu nowych a względnie w rozdzielaniu szkół przepełnionych na kilka szkół odrębnych.
2) W reorganizacyi licznych szkół na więcej-klasowe, spowodowanej zwiększeniem się frekwencyi szkolnej.
3) W założeniu dziesięciu nowych kursów uzupełniających rolniczych.
4) W zamiarze Rady szkolnej krajowej zorganizowania 8 szkół wydziałowych a
5) w końcu w uchwale sejmowej z 31. stycznia 1896 o polepszenie bytu nauczycieli, która w roku 1897 zwiększy wydatek o kwotę 70.000 zł. oprócz kwoty 35.600 zł. wstawionej z tego tytułu już w budżet roku 1896.

Do **rubr. I. poz. 2.** Według wykazu B) wydatek potrzebny na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych w roku 1896 wynosił . . . . 466.018 zł.
uchwalono zaś po strąceniu interkalare kwotę . . . . . . 351.455 zł.

Rada szkolna krajowa pozostawia tę kwotę, nie mając obecnie podstawy do preliminowania innej. Kwota ta przypuszczalnie, może wystarczyć na rok 1897, lub być nawet niższą, chociażby bowiem otwarto wiele klas nowych nadetatowych, to jednak inne zwija się w skutek zamienienia ich na etatowe. Zresztą niewiadomo, ile nowych nauczycieli wstąpi do zawodu z początkiem roku 1896/97.

Do **rubr. I. poz. 3.** Wydatek na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii wynosi według wykazu C) . . . . 134.370 zł.
a po strąceniu 20% interkalare . . . . 26.874 zł.
preliminuje się w kwocie . . . . 107.496 zł.
zatem więcej o . . . . 10.196 zł.
jak na rok 1896 uchwalono.

Wzrost ten wydatku sprowadzony jest częścią ustanowieniem nowych posad nauczycieli religii, częścią uwzględnieniem uchwały sejmowej z 31. stycznia 1896 o polepszenie bytu nauczycieli

Do **rubr. I. poz. 4.** Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do **rubr. I. poz. 5.** Na rok 1897 nie preliminuje się w tej pozycyi nic, z powodu zwinięcia funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie z końcem grudnia 1895.

Do rubr. I. poz. 6. Preliminuje się ze względu na konsekwentny wzrost tego wydatku o 15.000 zł. więcej niż na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. I. poz. 7. Ze względu na to, że faktyczny wydatek w roku 1895 wynosił już o 1.760 zł. więcej, aniżeli preliminowano na rok 1896, proponuje się ten wydatek na rok 1897 w kwocie . . . . 62.000 zł.
więc o . . . . 2.000 zł.
więcej niż na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. I. poz. 8. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 9. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 10. Preliminuje się tylko za czas od 1. września 1897 kwotę 1000 zł., oraz koszta podróży nauczycieli w kwocie 500 zł, ponieważ w roku 1896/97 kursu nie będzie, zatem mniej o 2000 zł. niż na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 11. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. II. poz. 12. Preliminuje się na podstawie wykazu D) jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. III. poz. 13. Ze względu na wynikłość roku 1895 w kwocie . . 5.510 zł.
preliminuje się ten wydatek w kwocie . . . . 5 000 zł.
a więc o . . . . 2.000 zł.
więcej niż na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. IV. por. 14 a). Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. IV. poz. 14 b). Wydatku na ten cel dotychczas nie preliminowano, lecz pokryto go z zaoszczędzeń w rubryce I. poz. 1., gdy zaś faktyczny wydatek wskutek interkalaryów z powodu opróżnionych posad nauczycielskich wynosił w roku 1893 20.428 zł. $34^1/_2$ ct.
w roku 1894 . . . . 22.439 „ 05 „
i w roku 1895 . . . . 28 801 „ 47 „
przeto proponuje Rada szkolna krajowa ten wydatek na rok 1897 w kwocie ostatniej.

Do rubr. IV. poz. 15. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. IV. poz. 16. a) i b) preliminuje się o 31 zł. mniej niż na rok 1896, gdyż wstawiono dla Jabłońskiego Karola tylko roczny dar z łaski w kwocie 12 zł. 50 ct., podczas gdy na rok 1896 preliminowano $3^1/_2$ roczną należytość w kwocie 43 zł. 75 ct.

Do rubr. V. poz. 17. Preliminowano jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr VI. poz. 18. Preliminowano jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. VI. poz. 19. Preliminowano jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. VI. poz. 20. Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe preliminuje się według wykazu E) kwota . . . . 57.799 zł.
t. j. o . . . . 3.325 zł.
więcej jak na rok 1896 uchwalono, z powodu zwiększonej ilości szkół, większej liczby nauczycieli i utworzenia 10 nowych kursów rolniczych.

Do rubr. VI. poz. 21. Preliminuje się jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. VII. poz. 22. Preliminuje się jak na rok 1896. Preliminowana kwota będzie użytą:

1) Na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli, miar i wag i mapy Galicyi i Austro-Węgier.

2) Na przybory do nauki chemii, geografii i rysunków dla szkół wydziałowych i sześcio i pięcio-klasowych szkół pospolitych.

3) Na zaopatrzenie w przyrządy do nauki zręczności tych szkół, których nauczyciele pobierali naukę zręczności w kursach wakacyjnych.

4) Na zaopatrzenie kursów rolniczych w niezbędne sprzęty gospodarskie.

Do rubr. VIII. poz. 23. Preliminowano jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. IX. poz. 24. Na konferencye okręgowe proponuje się na podstawie wykazu F) kwotę . . . . 32.612 zł.
t. j. o . . . . 815 zł.
więcej jak na rok 1896 uchwalono, a to z powodu większej liczby nauczycieli.

Do rubr. X. poz. 25. Preliminowano jak na rok 1896 uchwalono.

Do rubr. XI. poz. 26. Preliminowano o 500 zł. mniej niż na rok 1896 uchwalono z powodu, że w myśl odezwy Wydziału krajowego z 18. października 1895 l. 57.624 wstawiono do pozycyi 26a) prócz kwoty 1.500 zł. corocznie preliminowanej także drugą ratę w kwocie 2.000 zł. na poczet należytości skarbu państwa od byłego funduszu szkolnego okręgowego zamiejskiego w Krakowie, gdy tymczasem pierwsza rata, uchwalona w budżecie roku 1896 wynosiła 2.500 zł.

Do rubr. XII. poz. 27 c) W myśl rezolucyi Wysokiego sejmu z dnia 6. lutego 1896 tudzież uchwały Wydziału krajowego do LW. 42.769/96 dla szkoły wydziałowej żeńskiej nic niepreliminowano.

Natomiast wstawiono w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 40.175/96, 40.176/96, 40.516/96, 44.988/96 jednorazowe subwencye pod d), k), r), s), t), na restauracyę, dokończenie budowy i rozszenienie budynku, dla szkół utrzymywanych przez korporacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół: *a)* 6% od 5.000 zł. w list. zast. Zakł. kredyt. w Krakowie . . . . 300 zł. — ct. *b)* 4½% od 13.000 zł. w list. zast. Banku krajowego . 594 „ — „ *c)* 4½% od 112.400 zł. w oblig. galic. pożyczek krajowych . . . 5.058 „ — „ *d)* 4½% od 93.300 zł. w list. zast. gal. Tow. kredyt. ziemskiego . . . 4.198 „ 50 „ *e)* 4% od 600 zł. w list. zast. gal. Tow. kred. ziem. . 24 „ — „ *f)* 4% od 135.000 kor. w list. zast. gal. Tow. kredyt. ziemsk. . . . . 2.700 „ — „ *g)* 4% od 329 zł. 85 ct. w książeczkach Banku krajowego . . . 13 „ 19 „	12.888	—	12 888	12.888
	2	Od 4% list. zast. galic. Banku krajowego nom. wart. 10.200 koron . . .	204	—	101	204
	3	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płace nauczycieli: *a)* 4·2% od 409.000 zł. w rentach państwowych 17.178 zł. — ct. *b)* 4% od 71.300 kor. w obl. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 1.426 „ — „ *c)* 4% od 7.000 kor. w list. zast. gal. Banku krajow. 140 „ — „ *d)* 4% od 1.000 zł. w list. zast. gal. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . . 40 „ — „				
		Do przeniesienia 18.784 zł. — ct.	13.092	—	12.989	13.092

Preliminarz na rok 1897. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Z przeniesienia . 18.784 zł. — ct.	13.092	—	12.989	13.092
		e) 4% od 31.200 kor. w list. zast. galic. Tow. kredyt. ziemskiego . . . 620 „ — „				
		f) 4% od 2.000 zł. w oblig. gal. funduszu propinac. 80 „ — „				
		g) 4% od 100 zł. losu państw. z r. 1860 . 4 „ — „				
		h) 4% od 7.510 zł. 56 ct. w książeczkach gal. Banku krajowego . . 300 „ 42 „	19.788	—	4.407	19.656
	4	5% od kapitałów hipotekowanych w wal. wiedeńskiej:				
		Kapitał — Odsetki.				
		a) u bractwa św Anny w Jarosławiu . 75 zł. — ct. 1 zł. 57½ ct.				
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach . 7 „ 30 „ — „ 16 „				
		c) na realności Nr. 48, 106 i 202 w Mościskach . 25 „ — „ — „ 52½ „				
		d) na dobrach Stojanowice 125 „ — „ 2 „ 62½ „				
		e) na dobrach Gdów . 187 „ 30 „ 3 „ 94 „				
		f) u bractwa szkaplerza w Bochni . 50 „ — „ 1 „ 05 „				
		g) u bractwa Niep. pocz. NPM. w Łukawicy . 112 „ 30 „ 2 „ 36½ „				
		h) u bractwa różańcowego w Bruśniku . . 250 „ — „ 5 „ 25 „				
		Do przeniesienia 831 zł. 90 ct. 17 zł. 49 ct.	32.880	—	17.396	32.748

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Z przeniesienia 831 zł. 90 ct. 17 zł. 49 ct.	32.880	—	17.396	32.748
		i) u bractwa różańcowego w Woli lubeckiej . 267 „ 30 „ 5 „ 62½ „ 1.100 zł. — ct. 23 zł. 11½ ct.	23	—	18	23
	5	5% od kapitałów hipotekowanych w wal. polskiej: Kapitał Odsetki *a*) na dobrach Braulce 5.000 złp. — gr. 62 zł. 52 ct. *b*) na dobrach Głęboka 17.418 „ 05 „ 217 „ 73 „ *c*) na dobrach Dojazdów . 28.712 „ 22 „ 358 „ 91 „ 51.130 złp. 27 gr. 639 zł. 16 ct.	639	—	2.612	639
	6	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w wal. polskiej. Kapitał Odsetki *a*) Nr. 99 I. 141 I. 2.815 złp. 22 gr. 35 zł. 20 ct. *b*) Nr. 99 I. 141 I. 1.435 „ 18 „ 17 „ 94 „ *c*) Nr. 99 I. 141 I. 1.388 „ 27 „ 17 „ 36 „ *d*) Nr. 342 I. 521 V. 949 „ 13 „ 11 „ 86½ „ *e*) Nr. 328 VIII. 193 IV. 3.483 „ 04 „ 43 „ 54½ „ *f*) Nr. 327 VIII. 193 IV. 389 „ 10 „ 4 „ 86½ „				
		Do przeniesienia . 10.459 złp. 94 gr. 130 zł. 77½ ct.	33.542	—	20.026	33.410

Preliminarz na rok 1897. Dochody.

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897		Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
rubryki	pozycyi		zwyczajne	nadzwyczajne		
			zł.	zł.	zł.	zł.
		Z przeniesienia 10.459 złp. 94 gr. 130 zł. 77½ ct.	33.542	—	20.026	33.410
		g) Nr. 171 I. 256 I. 241 „ 26 „ — „ — „				
		10.701 złp. 20 gr. 130 zł. 77½ ct.	131	—	48	225
	7	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół:				
		a) od 1.000 # na gazowni w Krakowie: 50 # po kursie 5 zł. 80 ct. 290 zł — ct.				
		b) od 4.200 zł. na dobrach Zwiernik i Budy dla szkoły w Zwierniku . . . 210 „ — „				
		c) od 100 talarów na dobrach Niegowice dla szkoły w Niegowicach . . . 10 „ 50 „				
		d) od 420 zł. na dobrach Kańczuga dla szkoły w Grodzisku . . . . 21 „ — „				
		531 zł. 50 ct.	531	—	689	531
		Suma rubr. I. . .	34.204	—	20.763	34.166
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw:**				
	8	Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . .	1	—	—	1
	9	„ „ „ Krukienicach . .	2	—	2	2
	10	„ „ „ Bieczu	1	—	—	1
	11	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	5	—	5	5
	12	„ „ „ „ Pilznie.	410	—	} 545	410
	13	„ „ „ Skawinie	223	—		—
	14	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	162	—	162	162
	15	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół . . . . . :	5.000	—	5.507	5.332
	16	Wartość naturaliow od gmin, obszarów dworskich i innych stron . . .	16.000	—	20.086	18.372
		Suma rubryki II. . .	21.804	—	26.307	24.285

Dochody. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
III.		**Dodatki.**				
	17	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne: *a*) miasto Zaleszczyki . 12 zł. 23 ct. *b*) Zaleszczyki stare . . 1 „ 62 „ *c*) obszar dworski . . — „ 15 „	14	—	24	14
	18	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	26	—	26	26
	19	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	105	—	—	105
	20	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łaciń. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa	42	—	42	42
	21	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . .	26	—	26	—
	22	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gmin miasta Krakowa i Białej na płace nauczycieli,	460.000	—	189.227	410.315
	23	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	550.000	—	388.127	537.924
	24	3% dodatek okręgowy	275 228	—	265.517	275.228
		Suma rubryki III. . .	1,285.441	—	842 989	1,223.654
IV.	25	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	2.835	—	2.835	2.835
V.	26	**Zapisy i darowizny.**	—	—	—	—
VI.	27	**Taksy od spadków**	18.000	—	9.803	12.000
VII.		**Rozmaite wpływy.**				
	28	Od niektórych gmin i obszarów dworskich na potrzeby szkolne	—	—	—	7.876
	29	Mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych, tudzież zwroty nadebranych płac, ryczałtów i t. d.	—	—	264.078	30.000
	30	Rozmaite nieprzewidziane	10	—	360	10
		Suma rubr. VII. . .	10	—	264.438	37.886
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . .	54 943	—	54.943	54.943
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych .	6.215	—	11.310	7.423

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz 1. a do g. Preliminuje się się w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 i z dnia 16. lutego 1894.

Do rubr. I. poz. 2 i 3. Preliminuje się na podstawie stanu efektów w dniu układania preliminarza

Do rubr. I. poz. 4. do 7. Preliminuje się na podstawie stanu kapitałów hipotekowanych w dniu układania preliminarza.

Do rubr. II. poz. 8. do 14. Preliminuje się według umów istniejących.

Do rubr. II. poz. 15. Przyjmuje się dochód wedle wynikłości roku 1895 w zniżonem zaokrągleniu, a to z uwagi, że przy tworzących się szkołach z kursem rolniczym grunta do ćwiczeń praktycznych są używane i dochodu nieprzynoszą, gdyż do płacy nauczyciela nie są wliczane, a nareszcie z powodu, że wskutek interkalaryów dochód może być także obniżony.

Do rubr. II. poz. 16. Naturalia przedstawiają wartość 20.226 zł. Z uwagi jednak, że niektóre gminy i obszary dworskie upraszają o zamianę prestacyi w naturaliach na gotówkę rozłożoną w stopie procentowej, tudzież z powodu licznych interkalaryów, preliminuje się tylko z tego tytułu 16.000 zł w. a.

Do rubr. III. poz. 17. do 21. Preliminuje się na podstawie istniejących zobowiązań.

Do rubr. III. poz. 22. Wedle wykazu A. dołączonego do zamknięcia rachunku za rok 1895. sprostowana należytość prestacyi szkolnej na płace nauczycieli i potrzeby szkolne w kwotach ryczałtowych wynosi . . . . 361.054 zł. 59 ct.
doliczając do tego prestacyę od gminy miasta Krakowa (12% od płaconego podatku z uwzględnieniem rozrostu podatków) około . . 102.000 „ — „
wyniesie z tego tytułu należytość około . . . . 463.054 zł. 59 ct.
Po uwzględnieniu wszakże możliwych interkalaryów, preliminuje się tylko okrągło 460.000 zł. w. a. Wynikłość z tego tytułu z roku 1895 wykazuje w tej rubryce niższy dochód w kwocie 189.227 zł. z powodu zarachowania części wpływów tego rodzaju w rubr. VII. poz. 29. w podanej tam sumie 264.078 zł. Wedle wykazu B. dołączonego do zamknięcia rachunku za r. 1895 tytułem dodatków do podatków na płacę nauczycieli wpłynęło 388.127 zł. w. a. Z uwagi jednak, że podatki bywają płacone w ratach kwartalnych z dołu, więc dod.tki na płacę nauczycieli za IV. kwartał 1895 wpłynęły w I. kwartale 1896, których w zamknięciu rachunkowem za rok 1895 nie uwzględniono — dalej z uwagi, że na rok 1896 preliminowano z tego tytułu 537.924 zł. w uwzględnieniu, że wiele nowych szkół się kreuje, a wreszcie z uwagi, że niektórym gminom prestacyę w naturaliach zamieniono na gotówkę w stopie procentowej, preliminuje się na rok 1897 kwotę 550.000 zł. w. a.

Do rubr. III. poz. 24. 3% dodatek okręgowy obowiązani są opłacać wszyscy kontrybuenci płacący podatki bezpośrednie, bez względu czy w danych miejscowościach szkoły istnieją. Dochód z tego tytułu preliminuje się w kwocie 275.228 zł. w. a. jak na rok 1896 uchwalono — a to na podstawie wynikłości z roku 1895 z uwzględnieniem spodziewanego wzrostu podatków opłacać się mający z dodatków.

Do rubr. IV. poz. 25. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych preliminuje się jak na rok 1896.

„ **V.** „ **26.** Nic się niepreliminuje, gdyż dochody tej pozycyi są tylko przypadkowe.

„ **VI.** „ **27.** Preliminuje się przypuszczalny dochód na podstawie ustawy krajowej z dnia 6. grudnia 1894. Dz. ust. z rozp. kraj. Nr. 19 z roku 1896 weszłej w życie dnia 25. maja 1896.

„ **VII.** „ 28. Dochody z tego tytułu preliminowano w rubryce III. poz. 22.

„ „ „ **29.** Nic się niepreliminuje, gdyż są to dochody przebieżne znoszące się takimi samymi wydatkami.

„ „ „ 30. Preliminuje się jak na rok 1896.

„ **VIII.** „ **31.** Dodatek stały.

„ **IX.** „ **32.** Preliminuje według pod H. dołączonego wykazu sumę rat w roku 1897 wpłynąć mających.

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. K.

Wykaz A.

liczby posad etatowych nauczycieli szkół ludowych systemizowanych na rok 1896|7 z przywiązanymi do nich płacami, dodatkami, za kierownictwo i na mieszkania z uwzględnieniem uchwały sejmowej z dnia 31. Stycznia 1896 r.

1896|7.

Liczba posad	Wyszczególnienie.	Pojedynczo zł.	Razem zł.
	Miasto Kraków.		
1	Kierownik szkoły wydziałowej	1.100	1.100
18	Kierowników szkół pospolitych po	1.000	18.000
4	Nauczycieli etatowych wydziałowych po	990	3.960
16	„ pospolitych starszych „	990	15.840
34	„ „ „ „	880	29.920
21	„ „ młodszych „	528	11.088
	Nauka śpiewu	—	300
94	Razem . . .	—	80.208
	Klasa II.		
6	Kierowników szkół wydziałowych po	1.000	6.000
43	„ „ pospolitych „	800	34.400
24	nauczycieli etatowych wydziałowych po	880	21.120
155	„ pospolitych starszych po , ...	770	96.250
57	„ „ młodszych „ . , . . .	462	26.334
	10 dodatków osobistych po	60	600
	Nauczycielki robót ręcznych	—	1.200
	Nauka śpiewu i gimnastyki . . . . :	—	200
255	Razem . . .	—	186.104
	Klasa III.		
4	Kierowników szkół wydziałowych po	900	3.600
43	„ „ pospolitych „	700	30.100
16	Nauczycieli etatowych wydziałowych po	770	12.320
	Do przeniesienia . .	—	46.020

Liczba posad	Wyszczególnienie.	Pojedynczo zł.	Razem zł.
	Z przeniesienia . .	—	46.020
2	Nauczycieli fachowych w Sokalu po	770	1.540
126	„ pospolitych starszych „	660	83.160
61	„ „ młodszych „	440	26.840
252	Razem	—	157.560
	Klasa IV.		
74	Kierowników szkół pospolitych po	650	48.100
181	„ „ „ „	550	99.550
109	nauczycieli etatowych starszych po	660	71.940
76	„ „ „ „	550	41.800
294	„ „ „ „	495	145.530
318	„ „ młodszych „	440	139.920
1.052	Razem	—	546.840
	Klasa V.		
452	Kierowników szkół pospolitych po	450	203.400
486	Nauczycieli etatowych starszych po	400	194.400
75	„ „ „ „	385	28.875
2.738	„ „ „ „	350	958.300
456	„ „ młodszych po	330	150.480
	Dodatki miejscowe	—	15.050
4.207	Razem . . .	—	1550.505

Zestawienie.

Liczba porząd.	Wyszczególnienie	Ogólna kwota zł.
94	Nauczycieli ludowych w Krakowie	80.208
255	„ „ „ II. klasie	186.104
252	„ „ „ III. „	157.560
1.052	„ „ „ IV. „	546.840
4.207	„ „ „ V. „	1550.505
5.860	Razem. . .	2521.217
20	Nauczycieli kursów rolniczych	8.800
5.880	Summa	2530.017
	Utworzenie 8 szkół wydziałowych.	16.986
	Ogółem	2547.003
	Pc strąceniu 12% tytułem interkalaryów	305.640
	Zostaje	2241.363
	Więc d: proeliminowauia okrągło	2241.000

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. K.

Wykaz B.

posad nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok szkolny 1896|7 z przywiązanem do nich wynagrodzeniem oraz dodatkami na pomieszkanie.

1896|7.

Liczba porządkowa	Okręg szkolny	Przyzwolono na rok 1896/7.		Z ilości tej			
		Ilość	Sumaryczne wynagrodzenie	I.		II.	
				z wyna-			
			zł. w. a.	594	528	528	462
1	Biała	17	5.360	—	—	—	—
2	Bóbrka	31	9.540	—	—	—	—
3	Bochnia	32	10.452	—	—	—	—
4	Bohorodczany . . .	6	1.950	—	—	—	—
5	Borszczów	15	4.650	—	—	—	—
6	Brody	20	7.368	—	—	—	—
7	Brzesko	21	6.450	—	—	—	—
8	Brzeżany	19	6.456	—	—	—	—
9	Brzozów	3	900	—	—	—	—
10	Buczacz	27	9.108	—	—	—	—
11	Chrzanów	29	9.350	—	—	—	—
12	Cieszanów	8	2.520	—	—	—	—
13	Czortków	18	5.700	—	—	—	—
14	Dąbrowa	6	1.950	—	—	—	—
15	Dobromil	6	1.920	—	—	—	—
16	Dolina	34	10.770	—	—	—	—
17	Drohobycz	23	8.334	—	—	—	3.234
18	Gorlice	24	8.060	—	—	—	—
19	Gródek	19	7.124	—	—	—	—
20	Grybów	8	2.490	—	—	—	—
21	Horodenka	13	4.230	—	—	—	—
22	Husiatyn	25	7.590	—	—	—	—
23	Jarosław	29	10.944	—	—	—	5.544
24	Jasło	19	6.360	—	—	—	—
25	Jaworów	19	6.336	—	—	—	—
26	Kałusz	28	8.730	—	—	—	—
27	Kamionka	15	4.590	—	—	—	—
28	Kolbuszowa	17	5.310	—	—	—	—
29	Kołomyja	35	14.448	—	—	—	11.088
30	Kosów	11	3.570	—	—	—	—
31	Kraków m.	35	18.744	2.376	16.368	—	—
32	„ z.	28	9.500	—	—	—	—
33	Krosno	14	4.910	—	—	—	—
34	Łańcut	24	7.650	—	—	—	—
35	Limanowa	18	5.520	—	—	—	—
36	Lisko	14	4 440	—	—	—	—
37	Lwów z.	35	11.410	—	—	—	—
38	Mielec	8	2.520	—	—	—	—
39	Mościska	15	4.710	—	—	—	—
40	Myślenice	27	8.310	—	—	—	—
41	Nadwórna	12	3.810	—	—	—	—
42	Nisko	16	4.920	—	—	—	—
43	Nowy Sącz	31	12.082	—	—	—	7.392
44	Nowy Targ	20	6.410	—	—	—	—
45	Pilzno	10	3.210	—	—	—	—
46	Podhajce	26	8.130	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	910	308.836	2.376	16.368	—	27.258

przypada na klasę						Posady opróżnione	
III.		IV.	V.				
grodzeniem rocznem po złr.						Ilość	pobory
462	396	330	400	350	300		
—	—	2.310	—	350	2.700	7	2.100
—	—	2.640	—	—	6.900	3	900
—	2.772	1.980	—	—	5.700	9	2.700
—	—	1.650	—	—	300	—	—
—	—	1.650	—	—	3.000	4	1.200
1.386	2.772	2.310	—	—	900	3	1.188
—	—	1.650	—	—	4.800	5	1.560
—	2.376	1.980	—	—	2.100	5	1.722
—	—	—	—	—	900	2	600
—	3.168	2.640	—	—	3.300	4	1.386
—	—	3.300	—	2.450	3.600	7	2.100
—	—	1.320	—	—	1.200	—	—
—	—	3.300	—	—	2.400	6	1.830
—	—	1.650	—	—	300	—	—
—	—	1.320	—	—	600	3	930
—	—	6.270	—	—	4.500	7	2.190
—	—	—	—	2.100	3.000	3	900
—	1.980	330	—	2.450	3.300	16	5.272
—	5.544	330	—	350	900	3	1.122
—	—	990	—	—	1.500	1	300
—	—	3.630	—	—	600	6	1.950
—	—	990	—	—	6.600	9	2.700
—	—	1.650	—	1.050	2.700	15	5.956
—	1.980	1.980	—	—	2.400	3	930
—	2·376	660	—	—	3.300	6	1.800
—	—	3.630	—	—	5.100	7	2.100
—	—	990	—	—	3.600	2	600
—	—	2.310	—	—	3.000	7	2.130
—	—	660	—	—	2.700	12	4.764
—	—	2.970	—	—	600	4	1.320
—	—	—	—	—	—	10	5.280
—	—	—	4.400	—	5.100	4	1.300
—	1.980	1.980	—	350	600	4	1.310
—	—	4.950	—	—	2.700	9	2.730
—	—	1.320	—	—	4.200	4	1.200
—	—	2.640	—	—	1.800	2	600
—	—	2.310	2.800	—	6.300	6	1.800
—	—	1.320	—	—	1.200	2	630
—	—	2.310	—	—	2.400	3	900
-	—	2.310	—	—	6.000	11	3.300
—	—	2.310	—	—	1.500	2	630
—	—	1.320	—	—	3.600	8	2.430
—	—	990	—	700	3.000	8	2.966
—	—	2.310	—	1.400	2.700	10	3.130
—	—	2.310	—	—	900	5	1.560
—	—	3.630	—	—	4.500	9	2.760
1.386	24.948	89.100	7.200	11.200	129.000	256	84.776

Liczba porządkowa	Okręg szkolny	Przyzwolono na rok 1896/7.		Z ilości tej			
				I.		II.	
		Ilość	Sumaryczne wynagrodzenie	z wyna-			
			zlr.	594	528	528	462
	z przeniesienia . .	910	308.836	2.376	16.368	—	27.258
47	Przemyśl	39	15.252	—	—	—	9.702
48	Przemyślany	27	8.340	-	—	—	—
49	Rawa	14	4.530	—	—	—	—
50	Rohatyn	21	6.600	—	—	—	—
51	Ropczyce	20	6.240	—	—	—	—
52	Rudki	14	4.470	—	—	—	—
53	Rzeszów	13	5.184	—	—	—	3.234
54	Sambor	10	4.184	—	—	—	3.234
55	Sanok	9	2.996	—	—	—	—
56	Skałat	7	2.160	—	—	—	—
57	Śniatyn	13	4.890	—	—	—	—
58	Sokal	42	13.422	—	—	—	—
59	Stanisławów	40	15.940	—	—	1.584	8.316
60	Staremiasto	8	2.580	—	—	—	—
61	Stryj	34	11.958	—	—	—	—
62	Tarnobrzeg	11	3.510	—	—	—	—
63	Tarnopol	24	8.970	—	—	2.112	1.848
64	Tarnów	29	11.866	—	—	—	8.316
65	Trembowla	21	7.152	—	—	—	—
66	Tłumacz	18	5.730	—	—	—	—
67	Turka	2	630	—	—	—	
68	Wadowice	30	9.630	—	—	—	—
69	Wieliczka	52	18.162	—	—	—	—
70	Zaleszczyki	6	1.920	—	—	—	—
71	Zbaraż	8	2.490	—	—	—	—
72	Złoczów	20	6.816	—	—	—	—
73	Żółkiew	28	9.606	—	—	—	—
74	Żydaczów	21	6.570	—	—	—	—
75	Żywiec	10	3.270	—	—	—	—
	Ogółem . .	1.501	513.904	2.376	16.368	3.696	61.908

przypada na klasę						Posady opróżnione	
III.		IV.	V.				
grodzoniem rocznem po złr.						Ilość	pobory
462	396	330	400	350	300		
1.386	24.948	89.100	7.200	11.200	129.000	256	84.776
—	—	1.650	—	—	3.900	12	4.116
—	—	2.640	—	—	5.700	6	1.800
—	—	3.630	—	—	900	1	300
—	—	3.300	—	—	3.300	12	3.720
—	—	2.640	—	—	3.600	13	3.930
—	—	2.970	—	—	1.500	2	600
—	—	1.650	—	—	300	1	300
—	—	—	—	350	600	2	762
—	396	1.650	—	350	600	3	1.056
—	—	660	—	—	1.500	3	900
—	3.960	330	—	—	600	3	1.188
—	2.772	1.650	—	—	9.000	15	4.650
—	—	990	—	1.750	3.300	5	1.824
—	—	1.980	—	—	600	3	930
—	7.128	330	—	—	4.500	10	3.126
—	—	2.310	—	—	1.200	2	600
—	—	660	—	1.050	3.300	3	900
—	—	1.650	—	700	1.200	5	2.310
—	2.772	1.980	—	—	2.400	6	1.860
—	—	3.630	—	—	2.100	6	1.830
—	—	330	—	—	300	2	630
—	1.980	1.650	—	—	6.000	7	2.196
—	8.712	1.650	1.200	—	6.600	16	5.022
—	—	1.320	—	—	600	1	330
—	—	990	—	—	1.500	3	930
—	2.376	2.640	—	—	1.800	2	660
—	4.356	1.650	—	—	3.600	2	600
—	—	2.970	—	—	3.600	9	2.760
—	—	2.970	—	—	300	1	330
1.386	59.400	141.570	8.400	15.400	203.400	412	134.936

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. K.

Wykaz C.

posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych za rok 1896|7 z przywiązanymi do nich płacami i dodatkami na mieszkanie.

Ilość posad	Poszczególnienie	Pojedynczo zł.	Razem zł.
	Kraków.		
1	Nauczyciel religii szkoły wydziałowej po 990 zł. . . .	990	—
8	Nauczycieli „ szkół pospolitych po 990 zł.	7.920	—
9	„ „ „ „ „ 880 zł.	7.920	—
	Razem . . .	—	16.830
	II. Klasa.		
12	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po 800 zł. . . .	10.560	—
39	„ „ „ pospolitych po 770 zł.	30.030	—
	4 dodatki osobiste po 60 zł.	240	—
	Razem . . .	—	40.830
	III Klasa.		
8	Nauczycieli religii szkół wydziałowych po 770 zł.	6.160	—
43	„ „ „ pospolitych po 660 zł.	28.380	—
	Razem . . .	—	34.540
	IV. Klasa.		
18	Nauczycieli religii szkół pospolitych po 660 zł.	11.880	—
26	„ „ „ „ „ 550 „	14.300	—
30	„ „ „ „ „ 495 „	14.850	—
	Razem . . .	—	41.030
	V. Klasa.		
3	Nauczycieli religii szkół pospolitych po 330 zł.	990	—
	2 dodatki miejscowż (100 zł. + 50 zł.)	150	—
	Razem . . .	—	1.140
	Ogółem	—	134.370
	Potrącenia 20% na interkalare	6.874	—
	Do preliminowania . . .	—	107.496

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. Kr.

Wykaz „D“.

kwot potrzebnych na remuneracye dla nauczycielek robót ręcznych kobiecych na rok szkolny 1896/7.

Okręg szkolny	Ilość szkół	Wniosek R. S. O. co do wysokości remuneracyi zł.	Uwaga
Biała	4	105	
Bóbrka	40	1.170	
Bochnia	33	795	
Bohorodczany	9	150	
Borszczów	4	260	
Brody	22	650	
Brzesko	26	525	
Brzeżany	28	750	
Brzozów	29	690	
Buczacz	17	440	
Chrzanów	12	320	
Cieszanów	12	240	
Czortków	13	300	
Dąbrowa	18	420	
Dobromil	8	240	
Dolina	16	400	
Drohobycz	9	270	
Gorlice	23	645	
Gródek	11	260	
Grybów	14	345	
Horodenka	9	240	
Husiatyn	31	810	
Jarosław	35	1.010	
Jasło	17	465	
Jaworów	25	500	
Kałusz	19	380	
Kamionka	17	620	
Kolbuszowa	17	485	
Kołomyja	20	460	
Kossów	12	260	
Kraków zam.	6	180	
Krosno	6	165	
Łańcut	17	680	
Limanowa	11	300	
Lisko	8	240	
Lwów zam.	30	2.230	
Do przeniesienia	628	18.000	

Okręg szkolny	Ilość szkół	Wniosek R. S. O. co do wysokości remuneracyi zł.	Uwaga
Z przeniesienia . .	628	18.000	
Mielec	19	420	
Mościska	23	580	
Myślenice	28	860	
Nadwórna	16	230	
Nisko	12	370	
Nowy Sącz	26	635	
Nowy Targ	23	750	
Pilzno	9	270	
Podhajce	19	550	
Przemyśl	22	1.630	
Przemyślany	35	995	
Rawa	23	510	
Rohatyn	48	1.440	
Ropczyce	17	445	
Rudki	9	190	
Rzeszów	14	420	
Sambor	25	530	
Sanok	20	430	
Skałat	16	450	
Śniatyn	11	300	
Sokal	60	1.540	
Stanisławów	5	100	
Staremiasto	5	150	
Stryj	15	300	
Tarnobrzeg	12	360	
Tarnopol	28	605	
Tarnów	25	800	
Tłumacz	10	200	
Trembowla	32	1.170	
Turka	13	450	
Wadowice	11	330	
Wieliczka	12	280	
Zaleszczyki	10	200	
Zbaraż	11	310	
Złoczów	25	405	
Żółkiew	11	280	
Żydaczów	16	475	
Żywiec	5	235	
Razem . . .	1.349	38.195	

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. K.

Wykaz E.

ryczałtów na drobne potrzeby szkolne.

Ilość	Wyszczególnienie	Kwota zł.
3.231	Szkół ludowych jedno-klasowych po 10 złr.	32.310
485	„ „ dwu „ „ 15 „	7.275
58	„ „ trzy „ „ 20 „	1.160
109	„ „ cztero „ „ 25 „	2.725
66	„ „ pięcio „ „ 30 „	1.980
86	„ „ sześcio „ „ 35 „	3.010
2	„ „ siedmio „ „ 40 „	80
10	„ wydziałowych „ „ 45 „	450
6	„ ludowych w Krakowie „ 45 „	270
1	„ wydziałowa w (Sokalu) „ 60 „	60
	Utrzymanie warstatu w Sokalu	544
20	Kursów rolniczych 55 „	1.100
4.054	Szkół dla nauczycieli etatowych razem	50.964
	Do tego 1.367 nauczycieli nadetatowych po 5 złr.	6.835
	Do preliminowania Ogółem	57.799

Do l. 10.576 ex 1896.
R. S. K.

Wykaz „F“.

Konferencye okręgowe.

Przedmiot	Ilość	Kwota zł.
Liczba nauczycieli etatowych	5.880	—
„ „ nadetatowych	1.367	—
Razem . .	7.247	—
Licząc na każdego nauczyciela po 4 zł. 50 ct. wypada	—	32.612

Do l. 10.576 ex 1896.
R S. K.

Wykaz „G".

przekształconych i nowozorganizowanych szkół ludowych
od 1. lipca 1895 do 15. maja 1896.

Liczba porządkowa	Ilość przekształconych szkół	z klasowej	na klasową	Uwaga
1	2	1	4	
2	1	1	3	
3	41	1	2	
4	6	2	4	
5	8	3	4	
6	1	miesz. 5	na 5 klas. męską i 5 klas. żeńską	
Razem	59	szkół		

Szkoły nowozorganizowane (do 15. maja 1896).

	3	Szkoły czteroklasowe	żeńska w Tarnopolu i 2. w Jarosławiu.
	1	Szkoła dwuklasowa	w Trembowli.
	17	Szkół jednoklasowych	
Razem	21	szkół	

Załącznik H. do preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1897.

WYKAZ

zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne

od roku 1876 po koniec roku budżetowego 1895.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1897 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Babuchów	gmina	500	—	—	—	—	—
2	Bachorzec	"	500	—	—	—	—	—
3	Balice	"	300	—	—	—	—	—
4	Balińce	"	600	—	—	—	—	—
5	Bar	"	200	—	—	—	—	—
6	Barańczyce	"	400	—	—	—	40	—
7	Bartków	"	400	—	—	—	—	—
8	Bartków i Posadowa	"	200	—	—	—	—	—
9	Bartkówka	"	300	—	30	—	—	—
10	Barwald	"	1.500	—	150	—	150	—
11	Baranówka	"	200	—	20	—	—	—
12	Bereźnica szlach. i rustyk	"	300	—	30	—	90	—
13	Bernadówka	"	500	—	—	—	—	—
14	Biała	"	600	—	—	—	—	—
15	Biesiadki i Zerków	"	800	—	80	—	—	—
16	Bihale	"	500	—	—	—	—	—
17	Biskupice	"	1.000	—	—	—	—	—
18	Biskupice	"	500	—	—	—	—	—
19	Blich	"	500	—	—	—	—	—
20	Błozew dolna	"	100	—	10	—	—	—
21	Błudniki	"	200	—	20	—	60	—
22	Bobutyn	"	300	—	—	—	—	—
23	Bolestraszyce	"	1.000	—	—	—	—	—
24	Boniszyn	"	500	—	—	—	—	—
25	Boratyn	"	300	—	—	—	—	—
26	Borek	"	100	—	—	—	—	—
27	Borszczów	"	1.500	—	—	—	—	—
28	Bóbrka	miasto	1.000	—	—	—	—	—
29	Bóbrka	gmina	1.000	—	—	—	—	—
30	Brzezina	"	200	—	20	—	20	—
31	Brzostowa góra	"	200	—	20	—	—	—
32	Brzoza królewska	"	350	—	—	—	—	—
33	Brzoza królewska	"	200	—	20	—	20	—
34	Brzyszczki	"	270	—	—	—	—	—
35	Buczacz	"	1.500	—	—	—	—	—
36	Bukowina	"	400	—	—	—	40	—
37	Burcze	"	200	—	20	—	—	—
38	Burczyce	"	100	—	10	—	10	—
39	Busk	"	1.000	—	—	—	—	—
40	Busowisko	"	200	—	20	—	80	—
41	Buszkowice	"	200	—	—	—	—	—
42	Capowce	"	300	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		20.920	—	450	—	510	—

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1897 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		20.920	—	450	—	510	—
43	Cetula	gmina	600	—	—	—	—	—
44	Cetula	„	200	—	20	—	20	—
45	Chłopice	„	200	—	20	—	20	—
46	Chocimierz	„	500	—	—	—	50	—
47	Chodnowice	„	200	—	20	—	20	—
48	Cholewiana góra	„	400	—	40	—	80	—
49	Chorośnica	„	500	—	—	—	250	—
50	Chudyjowce	„	200	—	20	—	20	—
51	Chyrów	„	600	—	—	—	—	—
52	Cieniawa	„	500	—	50	—	—	—
53	Cieszacin	„	200	—	20	—	—	—
54	Cikowiec	„	400	—	40	—	—	—
55	Cmolas	„	200	—	20	—	20	—
56	Czaple	„	200	—	20	—	20	—
57	Czarnokońce małe	„	250	—	—	—	—	—
58	Czarny Potok	„	400	—	—	—	—	—
59	Czekaj	„	150	—	—	—	—	—
60	Czyków	„	400	—	—	—	—	—
61	Czerepin	„	300	—	—	—	—	—
62	Czernichowce	„	2.000	—	—	—	—	—
63	Czerniejów	„	500	—	—	—	—	—
64	Czerniszówka	„	100	—	10	—	10	—
65	Czudec	miasto	500	—	—	—	—	—
66	Czudeckie przedmieście	gmina	500	—	—	—	—	—
67	Czukiew	„	1.000	—	100	—	100	—
68	Czystopady	„	200	—	—	—	—	—
69	Czyszki powiat Brody	„	200	—	—	—	—	—
70	Czyszki powiat Lwów	„	200	—	—	—	—	—
71	Dąbrowa	„	6.000	—	—	—	207	56
72	Dąbrówka polska	„	500	—	50	—	—	—
73	Darachów	„	600	—	—	—	—	—
74	Daszawa	„	500	—	—	—	100	—
75	Derzów	„	1.000	—	—	—	—	—
76	Dębina	„	400	—	—	—	—	—
77	Dębno	„	600	—	—	—	—	—
78	Dębno	„	200	—	20	—	—	—
79	Dobromil	miasto	3.000	—	—	—	—	—
80	Dobromirka	gmina	400	—	40	—	—	—
81	Dobrotwór	„	300	—	—	—	—	—
82	Dora	„	300	—	—	—	—	—
83	Doroszów wielki	„	400	—	—	—	80	—
84	Dubie	„	300	—	—	—	60	—
85	Dubiecko	„	1.500	—	—	—	—	—
86	Dubowce z Dechową	„	400	—	—	—	120	—
87	Dudyńce	„	200	—	20	—	—	—
88	Dukla	„	800	—	—	—	—	—
89	Dukla	„	2.000	—	—	—	—	—
90	Dulcza wielka	„	800	—	—	—	—	—
91	Dunkowice	„	1.000	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		53.720	—	960	—	1.687	56

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		53.720	—	960	—	1.687	56
92	Dylągówka	gmina	300	—	—	—	—	—
93	Dzwiniaczka	"	600	—	60	—	—	—
94	Dzurków	"	500	—	—	—	—	—
95	Dżuryn	"	1.200	—	120	—	—	—
96	Falejowa z Raczkową	"	200	—	20	—	—	—
97	Faszczówka	"	500	—	—	—	—	—
98	Firlejówka	"	100	—	—	—	—	—
99	Folwarki żydaczowskie	"	820	—	—	—	—	—
100	Gaje starobrodzkie	"	600	—	—	—	—	—
101	Ganczary	"	500	—	—	—	—	—
102	Garajowice	"	130	—	—	—	—	—
103	Giedlarowa	"	300	—	—	—	—	—
104	Gierzyce	"	300	—	30	—	—	—
105	Glinik	"	500	—	—	—	—	—
106	Głębokie	"	200	—	20	—	20	—
107	Głuchowice ad Gaje	"	300	—	30	—	—	—
108	Gołkowice	"	800	—	80	—	—	—
109	Gołogóry	"	500	—	—	—	—	—
110	Gołogóry	miasteczko	800	—	—	—	—	—
111	Górki	gmina	200	—	20	—	—	—
112	Góra ropczycka	"	200	—	20	—	—	—
113	Grabie	"	200	—	20	—	—	—
114	Grochowce	"	500	—	—	—	50	—
115	Gródek	"	500	—	50	—	50	—
116	Grószów wielki	"	300	—	—	—	—	—
117	Grzymałów	"	1.000	—	—	—	—	—
118	Gwoździec i Cisowlas	gminy	1.500	—	75	—	150	—
119	Hadykówka	gmina	600	—	60	—	120	—
120	Hadyńkowce	"	500	—	—	—	—	—
121	Hawcze	"	500	—	—	—	—	—
122	Hermanowice	"	250	—	—	—	—	—
123	Hnibiliczki	"	600	—	—	—	60	—
124	Hnibiliczki wielkie	"	1.500	—	150	—	150	—
125	Hodów	"	600	—	—	—	—	—
126	Hodowice	"	400	—	—	—	—	—
127	Hołowczyńce	"	150	—	15	—	75	—
128	Hołowiecko	"	300	—	30	—	30	—
129	Hostów	"	500	—	—	—	—	—
130	Hruszów i Kłonica	"	530	—	—	—	—	—
131	Hucisko oleskie	"	100	—	—	—	—	—
132	Husiatyn	"	800	—	—	—	80	—
133	Huta przedborska	"	100	—	10	—	20	—
134	Hyżne	"	400	—	—	—	—	—
135	Hołowczyńce	"	100	—	10	—	30	—
136	Ispas	"	300	—	—	—	—	—
137	Izdebnik	"	1.000	—	—	—	—	—
138	Jamnica	"	150	—	15	—	30	—
139	Jarocin	"	300	—	—	—	—	—
140	Jaryczów stary	"	500	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		77.450	—	1.795	—	2.552	56

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1897 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		77.450	—	1.795	—	2.552	56
141	Jasienica	gmina	200	—	20	—	20	—
142	Jasień	„	1.000	—	—	—	—	—
143	Jaszczew	„	400	—	40	—	—	—
144	Jazłowczyk	„	300	—	—	—	—	—
145	Jażów nowy	„	200	—	20	—	40	—
146	Jędruszkowce	„	200	—	20	—	20	—
147	Jezierzanka	„	300	—	—	—	—	—
148	Jordanów	„	1.000	—	—	—	—	—
149	Jurowce	„	200	—	20	—	—	—
150	Kalne	„	150	—	15	—	—	—
151	Kałusz	„	2.000	—	—	—	—	—
152	Kamienne	„	200	—	20	—	—	—
153	Kamienopol	„	300	—	—	—	30	—
154	Kędzierzawce	„	200	—	—	—	—	—
155	Kierlikówka z Ujazdem i Rdzawą	„	200	—	20	—	20	—
156	Klikowa	„	400	—	—	—	—	—
157	Klimiec	„	300	—	—	—	—	—
158	Klimkówka	„	400	—	—	—	—	—
159	Kłaj	„	300	—	30	—	60	—
160	Kłodno	„	200	—	—	—	—	—
161	Kobielnica ruska	„	550	—	—	—	64	46
162	Kobierzyn	„	250	—	—	—	—	—
163	Kobierzyn	„	400	—	40	—	—	—
164	Kobło stare	„	200	—	20	—	20	—
165	Kobyłowłoki	„	1.000	—	—	—	—	—
166	Kolbuszowa	„	700	—	70	—	—	—
167	Kołomyja	„	1.000	—	—	—	—	—
168	Komarno	„	1.000	—	—	—	—	—
169	Komarno	„	500	—	—	—	—	—
170	Konieczkowa	„	500	—	—	—	—	—
171	Kopki	„	300	—	—	—	—	—
172	Korczyn powiat Stryj	„	600	—	—	—	—	—
173	Korczyn powiat Krosno	„	500	—	—	—	—	—
174	Kornatowice	„	600	—	—	—	—	—
175	Koropiec powiat Czortków	„	400	—	—	—	—	—
176	Koropiec powiat Złoczów	„	300	—	—	—	—	—
177	Korszyłówka	„	500	—	—	—	—	—
178	Kosienice	„	300	—	—	—	90	—
179	Kosmacz	„	350	—	—	—	—	—
180	Kosowa	„	600	—	60	—	—	—
181	Kostarowce	„	600	—	—	—	—	—
182	Kowalowa	„	500	—	—	—	—	—
183	Kozielniki	„	200	—	20	—	—	—
184	Kozy	„	500	—	—	—	—	—
185	Krakowiec	miasto	300	—	30	—	30	—
186	Krakowiec	gmina	400	—	—	—	—	—
187	Krasne	„	200	—	20	—	20	—
188	Krasne	„	100	—	10	—	10	—
189	Krasów	„	200	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		99.450	—	2.270	—	2.977	02

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		99.450	—	2.270	—	2.977	02
190	Kreców	gmina	200	—	20	—	20	—
191	Kropiwna i Uhorce	"	300	—	30	—	15	—
192	Krościeńko	"	200	—	—	—	—	—
193	Krościeńko	"	1.000	—	—	—	—	—
194	Krotoszyn	"	500	—	—	—	—	—
195	Krówniki	"	400		—	—	—	—
196	Królin	"	102	—	—	—	—	—
197	Króżyki	"	200	—	20	—	—	—
198	Kryłos	"	500	—	—	—	—	—
199	Krynica	"	1.000	—	—	—	—	—
200	Krystynopol	"	600	—	—	—	—	—
201	Krzaczkowa	"	400	—	40	—	40	—
202	Kręcin	"	500	—	—	—	—	—
203	Krzyszkowice	"	1.000	—	—	—	—	—
204	Krzywcze	"	800	—	—	—	—	
205	Księżnice	"	200	—	20	—	20	—
206	Kulików	"	2.000	—	—	—	—	—
207	Kulparków	"	600	—	—	—	60	—
208	Kuty	"	3.000	—	—	—	—	—
209	Lachowice	"	600	—	—	—	—	—
210	Lacka Wola	"	600	—	—	—	-	—
211	Lacka Wola	"	200	—	—	—	—	—
212	Lacko wielkie i małe	"	600	—	—	—	—	—
213	Lacko	"	100	—	10	—	—	—
214	Lanckorona	"	600	—	—	—	—	—
215	Leśniowice	"	200	—	20	—	20	—
216	Leszczowate	"	600	—	60	—	—	—
217	Leszczyn	"	200	—	—	—	—	—
218	Leszczyna	"	800	—	80	—	—	—
219	Leszniów	"	400	—	—	—	—	—
220	Leżajsk	"	5.000	—	250	—	450	—
221	Lipniki	"	300	—	—	—	—	—
222	Lipnica dolna	"	400	—	—	—	—	—
223	Lipnica murowana	"	600	—	—	—	—	—
224	Lipnica wielka	"	300	—	—	—	—	—
225	Lisko	"	800	—	—	—	—	—
226	Lisowice	"	900	—	—	—	—	—
227	Lisowice	"	300	—	—	—	—	—
228	Lubaczów	"	2.000	—	—	—	—	—
229	Lubcza	"	600	—	—	—	—	—
230	Lubiana	"	400	—	—	—	—	—
231	Lubla	"	200	—	—	—	—	—
232	Lubycza	"	150	—	—	—	—	—
233	Łańcut	miasto	2.000	—	—	—	—	—
234	Łańcut	gmina	4.000	—	—	—	—	—
235	Łęki	"	500	—	—	—	—	—
236	Łęki	"	200	—	20	—	—	—
237	Łęki	"	1.500	—	150	—	—	—
238	Łojowa	"	150	—	15	—	—	—
	Do przeniesienia . .		138.152	—	3.005	—	3.602	02

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		138.152	—	3.005	—	3.602	02
239	Łoniowa	„	800	—	80	—	80	—
240	Łopatyn	„	1.000	—	—	—	—	—
241	Łoszniów	„	500	—	—	—	—	—
242	Łoszniów	„	500	—	—	—	—	—
243	Łowce	„	300	—	—	—	30	—
244	Łuczyce	„	150	—	—	—	—	—
245	Łukowa	„	250	—	—	—	—	—
246	Magdałówka	„	600	—	—	—	60	—
247	Majdan gołogórski	„	200	—	—	—	—	—
248	Majdan górny	„	200	—	20	—	—	—
249	Majdan lipowiecki	„	300	—	30	—	30	—
259	Makowisko	„	200	—	20	—	20	—
251	Malawa	„	1.000	—	100	—	100	—
252	Manasterzec	„	400	—	—	—	40	—
253	Marcinkowice	„	200	—	—	—	—	—
254	Markowa	„	600	—	—	—	—	—
255	Markowce	„	400	—	—	—	—	—
256	Meteniow	„	300	—	—	—	—	—
257	Męcina	„	129	—	—	—	—	—
258	Męcinka	„	150	—	—	—	—	—
259	Michałkowa	»	150	—	15	—	—	—
260	Mielnica	„	300	—	30	—	—	—
261	Milatyn	„	200	—	—	—	—	—
262	Milówka	„	500	—	50	—	50	—
263	Mitulin	„	300	—	—	—	—	—
264	Młyniska	„	600	—	—	—	—	—
265	Mołotów z Demidowem	gminy	200	—	—	—	—	—
266	Mościska	„	2.000	—	—	—	—	—
267	Mostki	„	300	—	—	—	—	—
268	Mszaniec	„	200	—	20	—	20	—
269	Myściowa	„	250	—	—	—	—	—
270	Myślatycze	„	500	—	—	—	100	—
271	Mysłowa	„	300	—	—	—	—	—
272	Myszkowice	„	400	—	—	—	40	—
273	Nadwórna	„	400	—	—	—	—	—
274	Nadwórna	„	3.200	—	—	—	—	—
275	Nagorzany	„	400	—	40	—	80	—
276	Nahorce	„	400	—	—	—	—	—
277	Nałuże	„	400	—	—	—	—	—
278	Narajów	„	200	—	—	—	·	—
279	Nawarya	„	200	—	20	—	80	—
280	Nawsie	„	400	—	—	—	—	—
281	Niemiłów	„	800	—	—	—	—	—
282	Niepołomice	„	161	—	—	—	—	—
283	Niepołomice	„	1.000	—	—	—	—	—
284	Nieszkowice	„	300	—	30	—	30	—
285	Nisko	„	1.500	—	—	—	—	—
286	Niwra	„	500	—	—	—	—	—
287	Nowosielce	„	600	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		162.992	—	3.460	—	4.362	02

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .		162.992	—	3.460	—	4.362	02
288	Nowoszyce	gmina	200	—	20	—	20	—
289	Nowy Sącz	"	400	—	—	—	—	—
290	Nowy Targ	"	1.000	—	—	—	—	—
291	Ochladów	"	100	—	—	—	—	—
292	Ochrymowce	"	800	—	—	—	—	—
293	Odrzykoń	"	600	—	—	—	—	—
294	Okleśna	"	1.500	—	150	—	—	—
295	Okniany	"	200	—	20	—	10	—
296	Okniany	"	100	—	10	—	20	—
297	Olchawa	"	200	—	20	—	—	—
298	Oleszyce	"	1.000	—	—	—	—	—
299	Oleszyce stare	"	2.000	—	—	—	—	—
300	Olchowiec	"	300	—	30	—	—	—
301	Olszanica	"	500	—	—	—	—	—
302	Olszanik	"	400	—	—	—	—	—
303	Ortyniec	"	300	—	—	—	30	—
304	Osiek pawiat Biała	"	500	—	—	—	—	—
305	Osiek „ Wadowice	"	400	—	—	—	—	—
306	Osiek „ Jasło	"	250	—	—	—	—	—
307	Osielec	"	500	—	—	—	100	—
308	Ostrów	"	600	—	—	—	60	—
309	Ostrów	"	200	—	20	—	40	—
310	Ostrowczyk polny	"	300	—	—	—	—	—
311	Oświęcim	"	500	—	—	—	—	—
312	Ożydów	"	500	—	—	—	—	—
313	Padew narodowa	"	500	—	—	—	—	—
314	Pawłokoma	"	250	—	25	—	—	—
315	Peczeniżyn	"	200	—	20	—	20	—
316	Petlikowce	"	500	—	—	—	—	—
317	Pierzchów	"	200	—	20	—	20	—
318	Pietrycze	"	200	—	—	—	20	—
319	Piłatkowce	"	100	—	10	—	10	—
320	Pisarowce	"	300	—	30	—	—	—
321	Pisarzowice	"	500	—	—	—	—	—
322	Piskorowice	"	500	—	—	—	—	—
323	Pistyń	"	600	—	—	—	—	—
324	Pistyń	"	400	—	—	—	—	—
325	Pleśniany	"	150	—	15	—	30	—
326	Pleszowice	"	200	—	—	—	—	—
327	Pniów	"	200	—	20	—	—	—
328	Pobereże powiat Żydaczów	"	600	—	—	—	—	—
329	Pobereże „ Stanisławów	"	1.000	—	—	—	100	—
330	Pobużany	"	200	—	20	—	20	—
331	Podborce	"	500	—	—	—	50	—
332	Podhorodec	"	500	—	—	—	—	—
333	Podłęże	"	129	—	—	—	—	—
334	Podwysokie	"	1.000	—	—	—	—	—
335	Pohorce	"	200	—	—	—	—	—
336	Polanka	"	300	—	30	—	—	—
	Do przeniesienia . . .		185.564	—	3.920	—	4.912	02

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1897 do spłaty przypadające		Raty zaległe po koniec roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		185.564	—	3.920	—	4.912	02
337	Pomorzany	„	300	—	—	—	—	—
338	Poraż	„	200	—	20	—	20	—
339	Porąbka	„	400	—	40	—	—	—
340	Porchowa	„	200	—	—	—	—	—
341	Poręba radlna	„	200	—	—	—	—	—
342	Porszna	„	300	—	—	—	—	—
343	Potok złoty	„	500	—	—	—	—	—
344	Potok	„	400	—	—	—	—	—
345	Przedborz	„	200	—	20	—	—	—
346	Przedmieście dynowskie	„	200	—	20	—	—	-
347	Przemyśl miasto	„	6.000	—	—	—	—	—
348	Przewłoczna powiat Złoczów	gmina	300	—	30	—	—	—
349	Przewłoczna „ Brody	„	300	—	—	—	—	—
350	Przewrotne	„	800	—	—	—	—	—
351	Przybówka	„	400	—	—	—	—	—
352	Przybyszówka	„	300	—	30	—	30	—
353	Przysietnica	„	300	—	30	—	—	—
354	Przysietnica	„	200	—	20	—	—	—
355	Przyszów kameralny	„	200	—	—	—	60	—
356	Pstrągowa	„	500		50	—	—	—
357	Pstrągowa	„	900	—	90	—	—	—
358	Pustomyty	„	200	—	—	—	—	—
359	Raba	„	150	—	15	—	30	—
360	Radenice	„	300	—	—	—	90	—
361	Rydłowice	„	400	—	—	—	—	—
362	Radymno	„	3.000	—	—	—	—	—
363	Radziechów	„	5.650	—	—	—	—	—
364	Rajtarowice	„	300	—	—	—	30	—
365	Rajtarowice	„	500	—	50	—	—	—
366	Rakowczyk	„	500	—	—	—	—	—
367	Rakszawa	„	200	—	20	—	—	—
368	Rasztowce	„	500	—	—	—	—	—
369	Rawa	„	500	—	—	—	—	—
370	Raźniów	„	200	—	—	—	—	—
371	Reniów	„	200	—	—	—	—	—
372	Reszniate	„	200	—	20	—	30	—
373	Reszniate	„	200	—	—	—	60	—
374	Rodatycze	„	500	—	—	—	—	—
375	Rohatyn	„	5.000	—	—	—	—	—
376	Ropczyce	„	2.000	—	200	—	200	—
377	Rosochowaciec	„	200	—	20	—	—	—
378	Rozhurcze	„	600	—	—	—	—	—
379	Rożniatów	„	300	—	30	—	60	—
380	Rożniatów	„	300	—	30	—	30	—
381	Równe	„	400	—	—	—	—	—
382	Równia	„	200	—	20	—	20	-
383	Ruda	„	200	—	20	—	—	—
384	Rudki	„	1.600	—	—	—	—	—
385	Rudki	„	500	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		223.471	—	4.725	—	5.572	02

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		223.471	—	4.725	—	5.572	02
386	Rychwald	„	200	—	—	—	—	—
387	Ryczychów	„	200	—	20	—	—	—
388	Ryków	„	300	—	—	—	—	—
389	Rzepiennik strzyżewski	„	500	—	—	—	50	—
390	Rzepniów	„	100	—	—	—	—	—
391	Rzeszotary	„	1.200	—	120	—	—	—
392	Rzeszów	„	3.000	—	—	—	—	—
393	Sadzawka	„	200	—	20	—	20	—
394	Sanok	„	1.200	—	—	—	—	—
395	Sarna	„	1.000	—	—	—	—	—
396	Schönanger	„	500	—	—	—	—	—
397	Semerówka	„	200	—	20	—	40	—
398	Siary	„	500	—	—	—	—	—
399	Siedliska ad Tołszczew	„	300	—	30	—	—	—
400	Sielce	„	400	—	—	—	—	—
401	Siemiechów	„	500	—	50	—	50	—
402	Siemukowce	„	600	—	—	—	—	—
403	Siemuszowa	„	200	—	20	—	—	—
404	Sieniawa Dybków i Wylewa	„	1.582	96	—	—	624	89
405	Siennów	„	1.000	—	—	—	—	—
406	Sieprawa i Łuczanka	„	800	—	—	—	—	—
407	Sierakośce	„	300	—	—	—	30	—
408	Skała	„	500	—	—	—	—	—
409	Skała	„	2.000	—	—	—	—	—
410	Skawa	„	100	—	10	—	10	—
411	Skniłów powiat Lwów	„	500	—	—	—	—	—
412	Skniłów „ Złoczów	„	300	—	30	—	30	—
413	Skoryki	„	200	—	20	—	20	—
414	Sławna	„	200	—	—	—	—	—
415	Słobudka koszyłowiecka	„	400	—	40	—	—	—
416	Słochynie	„	200	—	20	—	20	—
417	Snowicz	„	300	—	—	—	—	—
418	Sokolniki	„	700	—	—	—	—	—
419	Sokolniki	„	1.000	—	—	—	—	—
420	Sokołów	„	300	—	—	—	—	—
421	Sokołów	„	2.000	—	—	—	—	—
422	Sołonka wielka	„	300	—	30	—	30	—
423	Smarzów	„	400	—	—	—	—	—
425	Spas	„	300	—	—	—	30	—
425	Srednia	„	200	—	20	—	40	—
426	Srodopołce	„	600	—	—	—	—	—
427	Sroki	„	200	—	—	—	—	—
428	Sromowce	„	300	—	—	—	—	—
429	Staremiasto	„	500	—	—	—	—	—
430	Stary Wiśnicz	„	130	—	—	—	—	—
431	Starzawa	„	500	—	—	—	—	—
432	Stechnikowce	„	250	—	—	—	—	—
433	Stojanów	„	400	—	—	—	—	—
434	Strachocina	„	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		251.433	96	5.175	—	6.566	91

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . . .		251.433	96	5.175	—	6.566	91
435	Stroniatyn	gmina	1.000	—	—	—	—	—
436	Stronibaby	„	200	—	—	—	—	—
437	Stryjówka	„	1.500	—	—	—	—	—
438	Stryłki	„	200	—	—	—	—	—
439	Strzeszyn	„	400	—	—	—	80	—
440	Stubienko	„	500	—	50	—	—	—
441	Stubno	„	600	—	—	—	—	—
442	Stulsko	„	1.000	—	—	—	—	—
443	Stupnica i Kotowania	gminy	400	—	—	—	—	—
444	Stulsko	gmina	800	—	—	—	—	—
445	Suchodół	„	400	—	—	—	40	—
446	Suchodoły	„	500	—	—	—	—	—
447	Suchowola	„	400	—	—	—	—	—
448	Suszno	„	300	—	30	—	30	—
449	Suszyca rykowa	„	200	—	20	—	—	—
450	Sutkowice	„	800	—	—	—	—	—
451	Swilcza	„	600	—	—	—	—	—
452	Szczawa	„	300	—	30	—	30	—
453	Szczebnie	„	100	—	—	—	—	—
454	Szmańkowce	„	400	—	—	—	—	—
455	Szybalin	„	200	—	—	—	—	—
456	Tarnawa dolna i górna	gminy	200	—	20	—	—	—
457	Tarnobrzeg z Dzikowem	„	300	—	—	—	—	—
457	Tarnawica leśna	gmina	300	—	—	—	—	—
459	Tartaków	miasteczko	800	—	—	—	80	—
460	Temeszów	gmina	400	—	—	—	—	—
461	Terło szlacheckie i rustykalue	gminy	200	—	—	—	20	—
462	Terszów	gmina	200	—	20	—	40	—
463	Trościaniec mały .	„	600	—	—	—	60	—
464	Trzciana powiat Rzeszów	„	400	—	—	—	—	—
465	Trzciana „ Bochnia	„	500	—	—	—	50	—
466	Trzcianiec „ Mościska	„	800	—	—	—	—	—
467	Trzcianiec „ Dobromil	„	600	—	—	—	—	—
468	Trzeboś	„	600	—	—	—	—	—
469	Trzebowiska	„	200	—	20	—	20	—
470	Tudiów	„	200	—	20	—	20	—
471	Tuligłowy powiat Jarosław	„	1.000	—	—	—	—	—
472	Tuligłowy „ Mościska	„	174	—	—	—	—	—
473	Turka	„	1.000	—	—	—	—	—
474	Turze powiat Stanisławów	„	200	—	—	—	—	—
475	Tnrze „ Starmiasto	„	300	—	—	—	—	—
476	Tyczyn	„	300	—	—	—	—	—
477	Tyczyn	„	600	—	—	—	—	—
478	Tyśmienica	„	800	—	—	—	—	—
479	Udnów	„	200	—	20	—	20	—
480	Uhełna	„	400	—	—	—	—	—
481	Uhnów	„	500	—	—	—	—	—
482	Ułanów	„	200	—	—	—	—	—
483	Ułazów	„	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .		274.607	96	5.405	—	7.056	91

Liczba porządkowa	Nazwa gminy		Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia .	. .	274.607	96	5.405	—	7.056	91
484	Urlów	gmina	200	—	—	—	—	—
485	Urlów z Chrabieżą	gminy	200	—	—	—	—	—
486	Urzejowice	gmina	500	—	—	—	—	—
487	Uście biskupie	„	300	—	30	—	—	—
488	Uście solne	„	322	50	—	—	—	—
489	Uście solne	„	2.000	—	—	—	—	—
490	Uścieszko	„	200	—	—	—	—	—
491	Ustyanowa	„	200	—	20	—	40	—
492	Usznia	„	500	—	—	—	—	—
493	Waniowice	„	300	—	30	—	—	—
494	Werchrata	„	400	—	—	—	—	—
495	Weryń	„	1.500	—	—	—	—	—
496	Wesoła	„	200	—	—	—	—	—
497	Wesołów	„	1.200	—	—	—	—	—
498	Wiązowa	„	300	—	—	—	—	—
499	Widełki	„	600	—	—	—	—	—
500	Wielkie oczy	„	2.000	—	—	—	—	—
501	Wierzbiany	„	300	—	—	—	—	—
502	Wiewiórka	„	300	—	—	—	—	—
503	Winniki	„	2.000	—	—	—	—	—
504	Witków nowy	„	600	—	—	—	—	—
505	Witkowice	„	800	—	—	—	—	—
506	Witkowice	„	300	—	30	—	30	—
507	Witoszyńce	„	200	—	20	—	20	—
508	Witryłów	„	200	—	20	—	—	—
509	Włosian	„	400	—	—	—	—	—
510	Wola czarnokoniecka	„	800	—	—	—	—	—
511	Wola derewlańska	„	200	—	20	—	20	—
512	Wola kobl ńska	„	200	—	20	—	20	—
513	Wola pławska	„	200	—	20	—	—	—
514	Wola senkowa	„	300	—	30	—	—	—
515	Wolica ługowa	„	900	—	90	—	—	—
516	Wolica ługowa i piaskowa	gminy	400	—	—	—	—	—
517	Wólka sokołowska	gmina	200	—	20	—	20	—
518	Wółczniów	„	1.000	—	—	—	—	—
519	Wołoskowce	„	1.000	—	—	—	—	—
520	Wołosów	„	300	—	—	—	—	—
521	Wołoszczyzna	„	600	—	—	—	—	—
522	Wybranówka	„	400	—	—	—	—	—
523	Wysocko	„	200	—	—	—	—	—
524	Wysoka	„	150	—	15	—	15	—
525	Wysoka	„	200	—	20	—	20	—
526	Wysoka łańcucka	„	800	—	—	—	—	—
527	Wyżniany	„	200	—	20	—	20	—
528	Zagórzany	„	300	—	—	—	—	—
529	Zagórzyce	„	1.000	—	100	—	—	—
530	Zakliczyn	„	322	80	—	—	—	—
531	Zakomarze	„	400	—	—	—	—	—
532	Załęrze	„	100	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	. .	300.803	26	5.910	—	7.261	91

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Zaliczka pierwotnie dana zł.	ct.	Raty w r. 1897 do spłaty przypadające zł.	ct.	Raty zaległe po koniec roku 1895 zł	ct.
	Z przeniesienia	300.803	26	5.910	—	7.261	91
533	Załęże „	300	—	—	—	—	—
534	Zamarstynów „	400	—	—	—	—	—
535	Zarudce „	200	—	20	—	20	—
536	Zarzecze „	124	—	—	—	—	—
537	Zawidce „	200	—	—	—	—	—
538	Zawidowice „	400	—	—	—	120	—
539	Zazdrość „	500	—	—	—	—	—
540	Zboiska „	200	—	—	—	—	—
541	Zbydniów część I. „	200	—	20	—	—	—
542	Zbyszyce i Wielkonosze „	300	—	30	—	—	—
543	Zdziarzec „	600	—	—	—	—	—
544	Zubrza „	1.500	—	—	—	—	—
545	Żwór „	200	—	20	—	—	—
546	Żabcze „	400	—	—	—	—	—
547	Żabin „	150	—	15	—	—	—
548	Żołynia „	400	—	—	—	—	—
549	Żółkiew „	1.500	—	—	—	—	—
550	Żulice „	400	—	—	—	—	—
551	Żulice „	400	—	—	—	—	—
552	Żurawniki „	400	—	—	—	40	—
553	Żurawno „	2.000	—	200	—	285	—
554	Żurawno „	3.000	—	—	—	—	—
555	Żużel „	400	—	—	—	—	—
556	Żydaczów „	2.000	—	—	—	—	—
	Suma	316.977	26	6.215	—	7.726	91
	a po odpisaniu niezrealizowanych asygnat pod pozycyami 59, 114, 122, 224, 226 326, 469, 475, 493, 384, 433, 495, w kwocie	3.479	—	—	—	—	—
	rozdzielono tytułem zaliczek w rzeczywistej sumie	313.498	26	6.215	—	7.726	91

Z zaległości wykazanych po koniec roku 1895 w kwocie . .	7.726·91
a) zaległe raty z lat dawniejszych	2.706·06
b) „ „ z roku 1895	5.020·85
Suma jak wyżej	7.726·91

LW. 34.346/96.

I. a) Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

Sporządzony przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Alegat do rubr. VII. wydatków funduszu krajowego.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Wydatki.				
I.		**Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek**	10.500	--	8.023	1.000
II.		**Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek**	158.000	—	142.084	144.000
III.		**Pensye dla wdów po nauczycielach** .	67.000	—	61.183	61.000
IV.		**Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach**	16.000	—	17.252	15.000
V.		**Odprawy i kwartały pozgonne** . .	10.300	—	13.053	8.700
VI.		**Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczyciek** . . .	980	—	808	840
VII.		**Koszta zarządu**	50	—	—	50
VIII.		**Rozmaite wydatki**	—	—	1.797	—
		Suma wydatków . .	262.830	—	244.200	239.590

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do LW. 34.346/96 wykazu B) w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe do końca kwietnia 1896 zaasygnowane, obliczone na 10.999 zł. 25 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1893 . . 7.031 zł. 47 ct.
„ „ 1894 . . 9.338 „ 96 „
„ „ 1895 . . 8.023 „ 31 „
Razem . . . 24.393 zł. 74 ct. przeciętnie 8.131 zł. 24 ct.

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 10.500 zł.

Do rubryki II. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 powyż powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 34.346/96 wykazu C) w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotnie po koniec kwietnia 1896 zaasygnowane, obliczone na 158.695 zł. 81½ ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1893 . . 121.659 zł. 46 ct.
„ „ 1894 . . 128.783 „ 96½ „
„ „ 1895 . . 142.083 „ 76 „
Razem . . . 392.527 zł. 18½ ct. przeciętnie 130.842 zł. 39 ct.

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 158.000 zł.

Wydatki.

Do rubryki III. Wydatek ten polega na postanowieniach art 43 i 45 powyż powołanej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 34.346/96 wykazu D) w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach po koniec kwietnia 1896 zaasygnowane obliczone na 67.460 zł. 54 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1893 . .	47.862 zł. 33½ ct.	
„ „ 1894 . .	52.795 „ 30 „	
„ „ 1895 . .	61.183 „ 32 „	
Razem . . .	161.840 zł. 95½ ct.	przeciętnie 53.946 zł. 98 ct.

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 67.000 zł.

Do rubryki IV. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46 i 47 ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) i na podstawie załączonego do LW. 34.346/96 wykazu E) w którym wyszczególnione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach po koniec kwietnia 1896 zaasygnowane obliczone na 16.442 zł. 87 ct.

Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił:

W roku 1893 . .	15.019 zł. 84½ ct.	
„ „ 1894 . .	15.701 „ 61½ „	
„ „ 1895 . .	17.252 „ 37 „	
Razem . . .	47.973 zł. 83 ct.	przeciętnie 15.991 zł. 27 ct.

Ze względu na naturalny wzrost proponuje się 16.000 zł.

Do rubryki V. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 40, 44 i 49 powyż powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono:

W roku 1893 . .	8.251 zł. 03½ ct.	
„ „ 1894 . .	9.794 „ 26 „	
„ „ 1895 . .	13.052 „ 92½ „	
Razem . . .	31.098 zł. 22 ct.	przeciętnie 10.366 zł. 07 ct.

Preliminuje się przeto 10.300 zł.

Do rubryki VI. Wydatek ten polega na postanowieniach art. 53 powyż powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono:

W roku 1893 . .	1.088 zł. 77 ct.	
„ „ 1894 . .	1.063 „ 92 „	
„ „ 1895 . .	807 „ 75 „	
Razem . . .	2.960 zł. 44 ct.	przeciętnie 986 zł. 81 ct.

Prelimiuuje się przeto 980 zł.

Do rubryki VII. Wydatek ten jest zwrotem Etatowi skarbowemu kosztów za druki przez c. k. główną kasę krajową we Lwowie i c. k. urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Na rok 1897 preliminuje się przyzwolone na rok 1896 50 złr.

Do rubryki VIII. Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów, „Rozmaite dochody“.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897 nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów**	1.340	—	1.340	1.340
II.		**Datki stałe z kraj. funduszu szkolnego** .	12.800	—	12.800	12.800
III.		**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
IV.		**Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich**	24.617	—	29 786	19.772
V.		**Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek**	53.390	—	51.716	55.250
VI.		**Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej**	10.648	—	11.017	11.005
VII.		**Rozmaite dochody**	—	—	1.147	-
		Suma dochodów . .	102.795	—	107.806	100.167
		W porównaniu ze sumą wydatków . .	262.830	—	244.200	239.590
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . . .	160.035	—	136 394	139.423

Wyjaśnienia.

Do rubryki I. Preliminuje się według stanu efektów w dniu układania preliminarza (patrz wykaz A) przy LW. 34.346/96).

Do rubryki II. Na podstawie art. 52 ustęp b) ustawy z 1. stycznia 1889 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 16) jako stały datek udzielany corocznie z krajowego funduszu szkolnego.

Do rubryki III. Nie preliminuje się nic, albowiem nie ma z tego tytułu żadnych dochodów.

Do rubryki IV. Na podstawie art. 52 ustęp d) powołanej ustawy, według przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, a mianowicie:

W roku 1893 . .	20.455 zł. 85½ ct.	
„ „ 1894 . .	23.609 „ 87 „	
„ „ 1895 . .	29.786 „ 47 „	
Razem	73.852 zł. 19½ ct.	przeciętnie 24.617 zł. 39 ct.

Do rubryki V. Na podstawie art. 52 ustęp f) powołanej ustawy i przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat mianowicie:

W roku 1893 . .	56.636 zł. 16½ ct.	
„ „ 1894 . .	51.818 „ 46½ „	
„ „ 1895 . .	51.716 „ 02½ „	
Razem . . .	160.170 zł. 65½ ct.	przeciętnie 53.390 zł. 21 ct.

Do rubryki VI. Na podstawie art. 50 wyż powołanej ustawy i przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie:

W roku 1893 . .	8.715 zł. 66 ct.	
„ „ 1894 . .	12.210 „ 98 „	
„ „ 1895 . .	11.016 „ 75½ „	
Razem . . .	31.943 zł. 39½ ct.	przeciętnie 10.647 zł. 79 ct.

Do rubryki VII. Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.

II. alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897.

PRELIMINARZE

a) — t).

na rok

1897:

a) Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	str.	1
b) Wyższej szkoły rolniczej w Dublanach	„	5
c) Niższej szkoły „ „ „	„	14
d) Szkoły gorzelniczej w Dublanach	„	16
e) Gorzelni w Dublanach	„	18
f) Folwarku w Dublanach	„	20
g) kontrolnej i doświadczalnej stacyi botaniczno-rolniczej w Dublanach	„	24
h) „ „ „ „ chemiczno- „ „ „	„	26
i) Średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	„	28
k) Folwarku w Czernichowie	„	37
l) Niższej szkoły rolniczej w Horodence	„	40
m) „ „ „ „ Jagielnicy	„	44
n) „ „ „ „ Kobiernicach	„	48
o) „ „ „ „ Bereźnicy	„	52
p) Szkoły ogrodniczej w Tarnowie	„	55
r) Szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	„	58
s) Krajowego składu publicznego we Lwowie	„	60
t) „ „ „ w Krakowie	„	64

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.357/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		WYDATKI.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	2.000 zł.				
		dodatek aktywalny	480 „				
		„ osobisty	80 „	2.560	—	2.560	2.560
	2	Dwóch profesorów fachowych, płace po 1.300 zł.	2.600 zł.				
		dodatki aktyw. po 400 zł.	800 „				
		dodatek pięciol. dla jednego	200 „	3.600	—	3.600	3.600
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów, płace po 1.000 zł	3.000 zł.				
		dodatki aktyw. po 300 zł.	900 „				
		dod. osobisty dla jednego	150 „				
		„ pięciol. „ „	150 „	4.200	—	2.600	2.750
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy):					
		a) języka polskiego i niemieckiego	480 zł.				
		b) geografii fizycznej i politycznej	240 „				
		c) fizyki eksperymentalnej	300 „				
		d) matematyki	500 „				
		e) budownictwa, rysunków i geometryi wykreślnej	800 „				
		f) chemii ogólnej	300 „				
		g) ekonomii społecznej	200 „				
		h) encyklopedyi rolnictwa	300 „	3.120	—	4.105	4.220
	—	Zaliczki na płace		—	—	592	—
		Suma rubryki I.		13.480	—	13.457	13.130
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**					
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura		2.600	—	2.600	2.600
	6	Ludwika Moroz, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie		60	—	30	60
		Suma rubryki II.		2.660	—	2.630	2.660
III.		**Koszta administracyi.**					
	7	Koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya		250	—	276	250
	8	Podatki		20	—	28	20
	9	Ubezpieczenie budynków i zbiorów		100	—	30	100
	10	Opał i oświetlenie		400	—	341	400
	11	Utrzymanie budynków		150	—	2.473	420
	12	Sprzęty i ruchomości		50	100	287	350
	13	Dozorca domu i pomocnik dozorcy		540	—	540	540
		Suma rubryki III.		1.510	100	3.975	2.080
		Do przeniesienia		17.650	100	20.062	17.870

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.357|1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	17.650	100	20.062	17.870
IV.		**Środki naukowe.**				
	14	Biblioteka i czytelnia	300	—	300	300
	15	Laboratorya: *a)* chemii ogólnej i technologicznej 90 zł. *b)* botaniczno-fizyologicznej . 60 „	150	—	78	150
	16	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: (*zwyczaj.* / *nadzwycz.*) *a)* do geografii fizycznej i politycznej . . 10 zł. — zł. *b)* fizyki . . . 20 „ — „ *c)* meteorologii i klimatologii . . . 20 „ — „ *d)* geometryi wykreślnej i mechaniki . . 50 „ — „ *e)* inżynieryi leśnej . 50 „ 500 „ *f)* botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . 60 „ 100 „ *g)* zoologii . . . 20 „ — „ *h)* technologii chemicznej 50 „ — „ *i)* leśnictwa w ogóle . 150 „ — „ *k)* rybactwa . . . — „ 200 „	430	800	1.145	1.440
	17	Wycieczki naukowe z uczniami . .	1.000	—	1.000	1.000
	18	Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	150	—	150	150
		Suma rubryki IV. .	2.030	800	2 673	3.040
V.		**Spłata pożyczki.**				
	19	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 45 i 46 rata na kapitał i odsetki . . .	521	—	521	400
IV.	20	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	238	—
		Suma wydatków .	20.251	900	23.494	21.310
		Razem .	**21.151**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 3. Preliminuje się *więcej* o 1.450 zł. z powodu ustanowienia nowej trzeciej posady nauczyciela-adjunkta z roczną płacą 1.300 zł. w miejsce zwiniętych czterech docentur, jak wyjaśnienie do rubr. I. poz. 4 (LW. 49.230|96), tudzież z powodu przyznania profesorowi-adjunktowi Błockiemu dodatku osobistego o rocznych 150 zł. (LW. 14.072|96). — **Potrzebę utworzenia trzeciej posady nauczyciela-adjunkta przedstawiono w osobnem sprawozdaniu.**

„ „ *I. poz. 4.* Preliminuje się *mniej* o 1.100 zł. z powodu zwinięcia czterech docentur, w miejsce których wstawiono w poz. 3. tej rubryki nową etatową posadę trzeciego nauczyciela-adjunkta (LW. 49.230|96).

a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.357/1896.

Do rubr. III. poz. 11. Mniej o 270 zł., gdyż odpada jednorazowo uchwalony nadzwyczajny wydatek na roboty konserwacyjne.

„ „ *III. poz.* 12. W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 200 zł., gdyż preliminuje się tylko 100 zł. na zakupno szafy na pomieszczenie czasopism w bibliotece.

„ „ *IV. poz. 16.* Odpadają preliminowane na rok 1896. wydatki nadzwyczajne pod *b)* w kwocie 50 zł. i pod *i)* w kwocie 500 zł.; natomiast wstawia się jako takież wydatki pod *e)* 500 zł. (więcej o 100 zł.) na sprawienie stołu mierniczego Starke'go, jeszcze jednej busoli leśnej i dwóch kątomierzy, pod *f)* 100 zł. (więcej o 40 zł.) na uzupełnienie zbioru modeli Brendla, tudzież pod *k)* nowy wydatek w kwocie 200 zł. na sprawienie modeli do nauki rybactwa, która ma być w roku 1897, jako przedmiot wykładowy wprowadzona. — Wogóle preliminuje się w tej pozycyi *mniej* o 210 zł.

„ „ *V. poz. 19.* Na spłatę kapitału dłużnego wstawiono o 121 zł. *więcej*, ponieważ uchwałą Wydziału krajowego do LW. 80.230|95 postanowiono zaniechać konwersyi reszty długu w gal. Kasie oszczędności na pożyczkę z Banku krajowego.

„ „ *VI. poz. 20.* Wstawia się nową pozycyę w kwocie 50 zł., która odpowiada niezbędnej potrzebie, znajdującej uzasadnienie w zamknięciu za rok 1895.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	7.000	—	7.0 0	7.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:** *a)* wpisowe od 15 nowych po 2 zł. 30 zł. *b)* czesne od 30 ogółem po 10 „ 300 „	330	—	292	330
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	275	—
		Suma dochodów .	7.380	—	7.567	7.330
		W porównaniu z wydatkami	21.151	—	23.494	21.310
		okazuje się **niedobór**	13.771	—	15.927	13.980

Wyjaśnienia.

Do rubr. III. poz. 3. Preliminuje się nową pozycyę w kwocie 50 zł. na rozmaite i nieprzewidziane — analogicznie do rubr. VI. poz. 20 wydatków.

Na rok 1896 uchwalono	wydatki 21.310 zł.,	dochody 7.330 zł.,	niedobór 13.980 zł.
„ „ 1897 preliminuje się	„ 21.151 „	„ 7.380 „	„ 13.771 „
Zazem na rok 1897	*mniejsze* „ o 159 zł.,	*wieksze* „ o 50 zł.,	*mniejszy* o 209 zł.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
		zwycz. *nadzwycz.*				
	1	Dyrektor, płaca . . 2.400 zł. — zł. dodatek aktywalny . 360 „ — „ „ osobisty . — „ 2.840 „ „ na utrzymanie koni . — „ 500 „	2.760	3.340	6.100	6.100
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 2.000 zł. . 8.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 360 zł. . . . 1.440 „ — „ dodatki pięcioletnie . 1.572 „ — „ dodatek osobisty dla jednego . . — „ 800 „	11.012	800	11.440	11.640
	3	3 profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł. . . 3.900 zł. dodatki aktyw. po 240 zł. 720 „ „ pięcioletnie . 800 „	5.420	—	5.220	5.420
		zwycz. *nadzwycz.*				
	4	2 stałych profesorów-adjunktów płaca po 1.000 zł. . . 2.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 200 zł. . . . 400 „ — „ dodatki pięcioletnie po 100 zł. . . 200 „ — „ dodatki osobiste (240 zł. i 150 zł.) . — „ 390 „	2.600	390	2.867	2.990
	5	Asystent, a zarazem docent zoologii, płaca . . 600 zł. remuneracya . . 540 „	1.140	—	1.140	1.140
	6	2 asystentów, płaca po 600 zł. . .	1.200	—	838	1.200
	7	Docent fizyki	800	—	800	800
	8	„ hodowli	800	—	1.000	800
	9	„ weterynaryi	480	—	480	480
	10	„ leśnictwa	240	—	240	240
	11	„ ogrodnictwa	200	—	200	200
	12	„ melioracyi	240	—	240	240
	13	„ fizyologii zwierząt domowych .	540	—	540	540
	14	„ historyi i literatury polskiej .	600	—	600	600
	15	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200	—	200	200
	15*a)*	Dodatki pięcioletnie dla prof. Pańkowskiego i Wawnikiewicza za r. 1894 .	—	—	—	1.200
	—	Zaliczki na płace	—	—	843	—
		Suma rubryki I. .	28.232	4 530	32.748	33.790
		Do przeniesienia . .	28.232	4.530	32.748	33.790

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48 677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	28.232	4.530	32.748	33.790
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	16	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—	650	1.200
	17	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	1.000	—	590	1.000
	—	Zaliczka udzielona kasyerowi-rachmistrzowi	—	—	110	—
		Suma rubryki II. .	2.200	—	1.350	2.200
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	18	Kapelan, płaca . . . 300 zł. dodatek osobisty . 100 „	400	—	300	300
	19	Lekarz zakładowy, płaca . . .	300	—	400	300
	20	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	360	—	—	—
	21	Ogrodnik, płaca	600	—	—	600
	22	Pomocnik w bibliotece, płaca . .	200	—	200	200
		Suma rubryki III. .	1.860	—	900	1.400
		Uwaga. W zamknięciu za rok 1895 płace kapelana, lekarza i pomocnika w bibliotece zamieszczone były w rubr. II.				
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	23	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 280 zł. na ubiór . . 50 „ 330 zł. *b*) Preparator . . . 480 zł. *c*) Laborant w pracowni botaniki 240 „ *d*) „ „ „ mechaniki i fizyki . . . 216 „ *e*) Laborant w pracowni rolnictwa . . . . 216 „ *f*) Laborant w pracowni chemii 216 „ *g*) „ „ „ zootomii i mleczarstwa . . 216 „	1.914	—	1.368	1.698
	24	Służba niższa: *a*) Dozorca domu i magazynu 204 zł. *b*) 2 stróżów domowych, zarazem nocnych po 204 zł. . 408 „	612	—	942	612
	25	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności Dyrekcyi) . . .	100	—	50	100
		Suma rubryki IV. .	2.626	—	2.360	2.410
		Do przeniesienia . .	34.918	4.530	37.358	39.800

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	34.918	4.530	37.358	39 800
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	26	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	600	—	600	600
	27	Auowa Berta, " " "	300	—	300	300
	28	Kasprzycka Julia, " " ogrodniku	150	—	150	150
		" " dodatek na wychowanie 2-ga dzieci	100	—	100	100
	29	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	50	—	50	50
	30	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50	—	50	50
		Suma rubryki V. .	1.250	—	1.250	1.250
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	31	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne . 150 zł.			135	
		b) druki i inseraty . . 200 "			144	
		c) portorya i posyłki . . 200 "			111	
		d) koszta podróży w interesach zakładu . . 100 "	650	--	261	600
	32	Opał gmachu szkolnego . . .	2.200	—	1.965	2.200
	33	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	300	—	287	300
	34	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	2.000	675	2 925	2.160
	35	" dziedzińców i ścieżek . .	200	—	203	200
	36	Naprawa studzien	—	120	—	—
	37	Ubezpieczenie budynków . . .	450	—	444	400
	38	Najem pomieszkań:				
		a) dla dyrektora (przybudówka p. Lubomęskiego) . . . 480 zł.				
		b) dla profesora fachowego (dra Wawnikiewicza): *a*) we Lwowie 600 zł. *b*) w Dublanach 180 " 780 "				
		c) dla kasyera . . . 180 "				
		d) " 2-ch asystentów . . 192 "				
		e) " sekretarza dyrekcyi . 180 "				
		f) " docenta hodowli . . 180 "				
		g) " ogrodnika . . . 180 "				
		h) " dyetaryusza dyrekcyi . 96 "	2.268	—	1.619	1.992
	39	Płaca kominiarza	100	--	129	100
	40	Sprzęty i ruchomości	120	95	278	215
	41	Naprawa zegarów i dzwonków . .	—	100	—	—
	42	Koszta przewozu prelegentów . .	1.500	—	1.713	1.500
	43	" lustracyi zakładu . . .	100	—	309	100
	44	" nabożeństwa	50	218	56	50
	45	Apteka i inne koszta sanitarne . .	100	—	129	100
		Suma rubryki VI. .	10.038	1.208	10.708	9.917
		Do przeniesienia . .	46 206	5.738	49.316	50.967

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 4[illegible].677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	46.206	5.738	49.316	50.967
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	46	Eksperymenta przy wykładach: *a)* dla profesora rolnictwa . . 50 zł. *b)* " " hodowli zwierząt 50 " *c)* " " anatomii i fizyologii . . 25 " *d)* " " weterynaryi . 25 " *e)* " " botaniki . 50 " *f)* " " chemii rolniczej 50 " *g)* " " fizyologii zwierząt . . 20 " *h)* " " fizyki . . 40 " *i)* " " miernictwa . 15 " *k)* " " organizacyi gospodarstwa . 50 "	375	—	384	375
	47	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie: *zwyczajne* *nadzw.* *a)* zbiór rolniczy . 200 zł. - zł. *b)* " hodowlany . 60 " — " *c)* " fizykalny . 100 " — " *d)* " botaniczny . 75 " 100 " *e)* " zoologiczny . 150 " — " *f)* " mechaniczny . 300 " — " *g)* " mineralogiczny 60 " — " *h)* " technologiczny 60 " — " *i)* " okazów leśnych 10 " — " *k)* " " ogrodniczych . 10 " — " *l)* " " weterynaryjnych . 25 " — " *m)* " instrumentów mierniczych . 10 " — " *n)* " modeli do budownictwa . 50 " — " *o)* " okazów do geografii fizycznej 10 " — " *p)* " okazów melioracyjnych . 50 " 100 " *r)* " okazów do fizyologii zwierząt . 150 " — " *s)* " okazów do nauki rybactwa . — " — " *t)* utrzymanie stacyi meteorologicznej . 90 " — "	1.410	200	1.575	1.710
		Do przeniesienia .	1.785	200	1.959	2.085
			46.206	5.738	49.316	50.967

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.677/96.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VII.		Z przeniesienia . .	46.206 1.785	5 738 200	49.316 1.959	50.967 2.085
	48	Laboratorya: zwycz. nadzwycz. *a)* laboratoryum rolnicze 225 zł. — zł. *α)* na bibliotekę podręczną . . 60 " — " *b)* laboratoryum chemii rolniczej . . . 300 " 400 " *β)* na bibliotekę podręczną . . 60 " — " *c)* laboratoryum roślinno-fizyologiczne . . 250 " — " *γ)* na bibliotekę podręczną . . 60 " — " *d)* laboratoryum chemii ogólnej . . . 600 " — " *δ)* na bibliotekę podręczną . . 60 " — " *e)* laboratoryum zootomiczne . . . 200 " — " *ε)* na bibliotekę podręczną . . 60 " — "	1.875	400	1.903	1.875
	49	Biblioteka i czytelnia: *a)* przykupno dzieł . . 500 zł. *b)* oprawa książek . . . 50 " *c)* czasopisma . . . 450 "	1.000	—	1.052	1.000
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	500	—	487	500
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	600	—	750	600
	52	Utrzymanie pasieki	30	—	30	30
	53	Ogród: —) płaca ogrodnika (obacz rubr. III. poz. 21) . — zł. *a)* utrzymanie ogrodu . 600 " *b)* druk katalogu . . 25 "	625	—	600 903 25	625
	54	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000	1.000
		Suma rubryki VII. .	7.415	600	8.709	7.715
VIII.		**Podatki i opłaty.**				
	55	Podatek gruntowy i domowy . . .	513	—	552	513
IX.		**Budowy.**				
	56	Na budowę internatu, ostatnia rata . .	—	15.100	12.000	—
	57	Na budowę domu mieszkalnego dla jednego profesora, I. rata . . .	—	7.000	—	—
	57*a*	Na kupno domu	—	—	5.500	—
		Suma rubryki IX. .	—	22.100	17.500	—
		Do przeniesienia .	54.134	28.438	76.077	59.195

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na r. 1897, LW. 48.677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	54.134	28.438	76.077	59.195
X.	58	**Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów w cegielni, III. rata (ostatnia)**	—	1.000	1.502	1.500
XI.	59	**Wystawienie magazynu na oliwę, żelaziwo i t. p.**	—	700	—	—
XII.	60	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** po 540 zł.	6.480	—	4.718	6.480
XIII.	61	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—	335	100
XIV.	62	**Utrzymanie internatu.**				
		a) Przełożony internatu, płaca 1.000 zł. wikt . . . . 294 „ opał i światło . . . 100 „	1.394	—	1.336	1.394
		b) Portyer, płaca . . . 150 zł. wikt . . . . 180 „ opał i światło . . . 40 „ ubranie . . . . 60 „	430	—	430	430
		c) Magazynier (jak pobory portyera)	430	—	430	430
		d) Dwóch lokajów, płaca po 96 zł. . . . . 192 zł. wikt po 174 zł. . . 348 „ opał i światło po 40 zł. . 80 „ ubranie po 60 zł. . . 120 „	740	—	712	740
		e) Dwóch stróżów po 204 zł. rocznie .	408	—	457	408
	63	Wynagrodzenie lekarza . , . .	200	—	200	200
	64	Koszta lekarstw	100	—	178	100
	65	Wikt 30 uczniów przez 10 miesięcy po 24 zł. 50 ct.	7.350	—	4.850	9 800
	66	Ubranie dla 30 uczniów po 158 zł. .	4.740	—	1.829	6 320
	67	Pranie pościeli i naprawa tejże . .	280	—	94	280
	68	Opał internatowego budynku . . .	900	—	900	900
	69	Oświetlenie „ „ . . .	700	—	683	700
	70	Utrzymanie budynku i sprzętów . .	300	200	252	100
		Suma rubryki XII. .	17.972	200	12.351	21.802
XIVa.	70a	**Na oparkanienie** składu drzewa opałowego i materyałów budowlanych .	—	—	—	700
XV.	71	**Na wystawienie lodowni** dla restauratora przy domu zakładowym . . .	—	800	—	—
XVI.	72	**Na urządzenie kręgielni i sali szermierki**	—	1.000	—	—
		Suma wydatków	78.686	32 138	94.983	89.777
		Razem .	100.824			

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48 677/1896.

Wyjaśnienia

Do rubr. *I. poz. 2.* Preliminuje się *więcej* o 172 zł. z powodu przypadającego profesorowi Ignacemu Szyszyłowiczowi 1 pięciolecia od 20. lutego 1897 o rocznych 200 zł.

" " *I. poz. 15a.* Odpada kredyt *nadzwyczajny* w kwocie 1.200 zł przyznany jednorazowo na rok 1896.

" " *III. poz. 18.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł. z powodu przyznania dodatku osobistego ks. Jaszowskiemu, pełniącemu od 11 lat obowiązki kapelana szkoły.

" " *III. poz. 20.* Preliminuje się nowy wydatek zwyczajny w kwocie 360 zł. dla dyetaryusza dyrekcyi, przyjętego do LW. 21.728|96, gdyż dotychczasowe siły przy ciągłem wzmaganiu się czynności nie wystarczały.

" " *IV. poz. 23.* Wydatki *większe* pod lit. *g*) o 216 zł. z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia jeszcze jednego laboranta dla pracowni zootomii i mleczarstwa.

" " *VI. poz. 31.* W miejsce *nadzwyczajnego* wydatku w kwocie 100 zł., przyznanego na rok 1896. pod lit. *b*), preliminuje się w tej samej pozycyi na wydatki zwyczajne *więcej* o 100 zł., gdyż dotychczasowy kredyt okazał się niewystarczającym. Również z tych samych powodów preliminuje się pod lit. *c*) wydatki *większe* o kwotę 50 zł. Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 50 zł.

" " *VI. poz. 34.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 515 zł., zatem 675 zł. na ogrodzenie w ogrodzie „starego dworu“ i ogrodu dyrektora kosztem . . . . 275 zł.
oraz na przebudowanie zniszczonego dygestoryum w laboratoryum chemiczno-rolniczem, które z powodu wadliwego urządzenia uniemożliwia pracę, kosztem 400 „
razem . . . 675 zł.

" " *VI. poz. 36.* W *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 120 zł. na naprawę zepsutych studzień.

" " *VI. poz. 37.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., gdyż tyle kosztują co roku ubezpieczenia

" " *VI. poz. 38.* Preliminuje się:
pod lit. b) *więcej* o kwotę . . . . 180 zł.
z powodu wynajęcia w Dublanach mieszkania dla Dra Wawnikiewicza, —
pod lit. h) *nowy wydatek* w kwocie . . . . 96 „
jako relutum za mieszkanie dla dyetaryusza dyrekcyi (obacz rubr. III. poz. 20).
Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o kwotę . . . . 276 zł.

" " *VI. poz. 40.* Wydatek *nadzwyczajny* w tej samej wysokości co i w roku 1896. na kupno biurka dla sekretarza dyrekcyi i szafy do kancelaryi.

" " *VI. poz. 41.* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się 100 zł. jednorazowo na naprawę zepsutego elektrycznego zegaru i dzwonków.

" " *VI. poz. 44.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* preliminuje się 218 zł. na sprawienie 3 nowych ornatów, biretu, kielicha, kropidła i puszki na hostyę.

" " *VII. poz. 47.* W wydatkach zwyczajnych preliminuje się *mniej* o 100 zł., gdyż powiększenie zbioru okazów do nauki rybactwa okazało się w tym roku zbytecznem; wydatki nadzwyczajne pozostawia się w tej samej wysokości, jak na rok 1896.

" " *VII. poz. 48.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* zaś wstawiono pod lit *b*) 400 zł. jako pierwszą ratę na wykonanie pedologicznej mapy folwarku, której koszt ogólny wynosić będzie około 1.000 zł. **(Obacz osobne sprawozdanie).**

" " *IX. poz. 56.* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się ostatnią ratę na budowę internatu w kwocie 15.100 zł., jak **wyjaśnienie w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zakładach dublańskich.**

" " *IX. poz. 57.* Preliminuje się w wydatkach *nadzwyczajnych* pierwszą ratę w kwocie 7.000 zł. na budowę domu mieszkalnego dla jednego profesora. **(Obacz osobne sprawozdanie).**

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.677/1896.

Do rubr. *X. poz. 58.* W *nadzwyczajnych* preliminuje się *mniej* o 500 zł. jako ostatnią ratę na uporządkowanie dziedzińca przed internatem.

" " *XI. poz. 59.* Wstawia się w wydatkach *nadzwyczajnych* 700 zł. na wystawienie niezbędnie potrzebnego magazynu, służyć mającego do przechowania rozmaitych artykułów. **(Obacz osobne sprawozdanie).**

" " *XIV. poz. 65. i 66.* W pozycyach tych preliminuje się *mniej* o kwotę 4.030 zł., gdyż na rok szkolny 1896/97 zapisanych jest o 10 uczniów mniej.

" " *XIV. poz. 70.* Wydatki zwyczajne *większe* o 200 zł., gdyż dotychczasowy kredyt przyznany na rok 1896. w kwocie 100 zł. okazał się niewystarczającym na utrzymanie tak obszernego budynku; w *nadzwyczajnych* preliminuje się jednorazowo 200 zł. na przebudowanie kuchni i poprawę wentylacyi.

" " *XIVa.* Odpada wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 700 zł., przyznany jednorazowo na rok 1896.

" " *XV. poz. 71.* Preliminuje się w wydatkach *nadzwyczajnych* 800 zł. na wystawienie lodowni, której brak daje się dotkliwie uczuwać znacznej liczbie mieszkańców na terytoryum szkolnem, a przedewszystkiem miejscowemu restauratorowi, którego żądanie w tym względzie uznano jako uzasadnione. **(Obacz osobne sprawozdanie).**

" " *XVI. poz. 72.* Preliminuje się jednorazowo 1.000 zł. jako *nadzwyczajny* wydatek, którego potrzebę uzasadniono **w osobnem sprawozdaniu.**

Preliminowane nowe wydatki *nadzwyczajne*, a mianowicie:

w rubr. VII. poz. 48 b) w kwocie	**400 zł.**
" " IX. " 57 " "	**7.000 "**
" " XI. " 59 " "	**700 "**
" " XV. " 71 " "	**800 "**
" " XVI. " 72 " "	**1.000 "**
oraz w rubr. IX. poz. 56. (ostatnia rata na budowę internatu) w kwocie	**15.100 "**
Razem w kwocie . . .	**25.000 zł.**,

wpływającej przeważnie na zwiększenie preliminowanych na rok 1897 wydatków, zostaną należycie i szczegółowo wyjaśnione i umotywowane w sprawozdaniu o zakładach Dublańskich.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu państwa:				
		a) subwencya zwyczajna . . .	10.000	—	10.000	10.000
		b) na budowę internatu, V. rata .	—	5.000	5.000	5.000
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .	3.718	—	3.433	3.560
		Suma rubryki I. .	13.718	5.000	18.433	18.560
		Do przeniesienia .	13.718	5.000	18.433	18.560

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.677/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	13.718	5 000	18.433	18.560
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe od 18 uczniów po 5 zł. . .	90	--	120	140
	4	Czesne od 18 uczniów po 100 zł. 1.800 zł. na uwolnienie $^1/_3$ części od opłaty czesnego . . . 600 „	1.200	—	2.100	2.800
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 18 uczniów po 8 zł. , . .	144	—	168	224
	6	Opłaty na utrzymanie w internacie: *a)* od 18 uczniów samopłacących po 540 zł. . . . 9.720 zł. *b)* od uczniów na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. XII poz. 60 wyd.) po 540 zł. . . 6.480 „	16.200	—	10.104	21.600
		Suma rubryki II. .	17.634	—	12.492	24.764
III.	7	**Dochód z pasieki**	10	—	—	10
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	70	—	24	70
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	100	—	98	100
VI.	10	**Dochody rozmaite**	200	--	1.615	200
		Suma dochodów .	31.732	5.000	32.662	43.704
		Razem .	36 732			
		W porównaniu z wydatkami .	110 824		94.983	89.777
		Okazuje się **niedobór** .	74 092		62.321	46.073

Wyjaśnienia

Do rubr. *I. poz. 2.* Preliminuje się dochody *większe* o kwotę 158 zł. na podstawie preliminarza funduszu kultury krajowej na rok 1897. (LW. 30.934 96).

„ „ *II.* Dochody *mniejsze* w poz. 3. o 50 zł., w poz. 4. o 1.600 zł., w poz. 5. o 80 zł., w poz. 6. o 5.400 zł. — razem o 7.130 zł. z powodu, że na rok szkolny 1896|97 zapisanych jest mniej o 10 uczniów. Dochody te mniejsze odpowiadają mniejszym wydatkom preliminowanym w rubr. XIV. poz. 65. i 66.

Na rok 1896 uchwalono	wydatki 89.777 zł.,	dochody 43.704 zł.,	niedobór 46.073 zł.
„ „ 1897 preliminuje się	„ 110.824 „	„ 36.732 „	„ 74.092 „
Zatem na rok 1897 *większe*	„ o 21.047 zł.,	*mniejsze* „ o 6.972 zł.,	*większy* „ o 28.019 zł.

c) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.988/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych	1.375	—	1.352	1.375
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.140	—	1.840	1.140
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych płaca . . . . 700 zł. dodatek aktywalny . 100 „	800	—	—	800
	4	Docent weterynaryi	150	—	150	150
	5	Katecheta	200	—	200	200
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	600	—	600	600
	—	Zaliczki na płace	—	—	250	—
		Suma rubryki I. .	4.265	—	4.392	4.265
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu .	250	—	250	250
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: *a)* remuneracya dyrektora wyższej szkoły . . . 400 zł. *b)* potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 100 „	500	—	555	500
	9	Opał i oświetlenie	350	—	295	359
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	400	—	} 549	400
	11	Sprzęty i ruchomości	100	220		100
	12	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat. .	300	—	300	300
	13	Lekarz	100	—	—	100
	14	Lekarstwa i koszta sanitarne . .	50	—	—	50
		Suma rubryki III. .	1 800	220	1.699	1.800
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie 39 uczniów po 164 zł. 25 ct.	6.406	—	5.609	6.406
	16	Odzież, pościel i pranie tychże po 60 zł. .	2.340	—	2.238	2.340
		Suma rubryki IV. .	8.746	—	7.847	8.746
		Do przeniesienia .	15.061	220	14.188	15.061

c) Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki i Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.988/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	15.061	220	14.188	15.061
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	80	—	83	80
	18	Przybory do pisania i nauki uczniów .	200	50	133	250
	19	Przykupno zwierząt do sekcyi . .	30	—	28	30
	20	„ modeli, machin i narzędzi .	200	—	500	200
		Suma rubryki V. .	510	50	744	560
VI.	21	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . . . . .**	40	—	40	40
VII.	22	**Rozmaite nieprzewidziane . . .**	50	—	111	50
		Suma wydatków .	15.661	270	15.083	15.711
		Razem .	**15.931**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. III. poz. 11. Wydatki zwyczajne jak na rok 1896.; w *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 220 zł. na sprawienie 25 szaf i 6 ławek.

Do rubr. IV. poz. 18. Jak na rok 1896; wydatek *nadzwyczajny* pozostawia się na dalsze zakupno kart geograficznych.

DOCHODY.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	3.300	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	448	—	17	200
III.	3	**Zarobek 39 uczniów po 18 zł.** . .	702	—	664	702
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	—	50
		Suma dochodów .	4.200	—	3.981	3.952
		W porównaniu z wydatkami . . .	15.931	—	15.083	15.711
		Okazuje się **niedobór** .	**11.731**	—	11.102	11.759

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. poz. 2. Preliminuje się *więcej* o 248 zł., gdyż na rok szkolny 1896/97 przybywa opłata na utrzymanie za jednego jeszcze ucznia.

Na rok 1896. uchwalono wydatki 15.711 zł., dochody 3.952 zł., niedobór 11.759 zł.
„ „ 1897. preliminuje się „ 15.931 „ „ 4.200 „ „ 11.731 „
Zatem na rok 1897 *większe* „ o 220 zł. *większe* „ o 248 zł., *mniejszy* „ o 28 zł.

d) Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 47 243/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni . . .	600	—	600	600
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	1.000	—	750	1.000
	3	Docenci:				
		a) matematyki i rysunków . .	150	—	150	150
		b) fizyki	150	—	90	150
		c) chemii	150	—	150	150
		d) gorzelnictwa	500	—	505	500
		e) nauki o kotłach i maszynach .	200	—	200	200
		f) nauki o opodatkowaniu . .	200	—	200	200
		g) administracyi i rachunkowości .	60	—	—	60
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	150	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3.160	—	2.645	3.010
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	30	—	38	30
	5	Koszta przewozu prelegentów . .	100	—	59	100
	6	„ podróży dyrektora w sprawach szkolnych	60	—	60	60
		Suma rubryki II. .	190	—	157	190
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80	—	80	80
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni .	50	—	16	50
	9	Książki i czasopisma	60	—	66	60
	10	Wycieczki profesorów z uczniami . .	200	—	200	200
		Suma rubryki III. .	390	—	362	390
IV.	11	**Zapomogi dla uczniów.** *a*) z funduszów krajowych . 300 zł. *b*) z subwencyi państwowej . 500 „	800	—	620	800
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	20	—	31	20
		Suma wydatków .	4.560	—	3 815	4.410

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 3 h). Preliminuje się nowy wydatek w kwocie 150 zł. na wynagrodzenie docenta dla wprowadzić się mającej nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych.

d) Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 18897. LW. 47.243/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) na utrzymanie szkoły . . .	1.500	—	2.000	1.500
		b) na zapomogi dla uczniów . .	500	—		500
		Suma ruLryki I. .	2.000	—	2.000	2.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	500	—	620	300
—	—	**Rozmaite**	—	—	31	—
		Suma dochcdów .	2.500	—	2.651	2.300
		W porównaniu z wydatkami	4.560	—	3.815	4.410
		okazuje się **niedobór**	2.060	—	1.164	2.110

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. poz. 2. Preliminuje się *więcej* o 200 zł. wedle przeciętnego dochodu w latach 1893., 1894. i 1895.

Na rok 1896. uchwalono wydatki 4.410 zł., dochody 2.300 zł., niedobór 2.110 zł.
„ „ 1897. preliminuje się „ 4.560 „ „ 2.500 „ „ 2.060 „
Zatem na rok 1897. *większe* „ o 150 zł., *większe* „ o 200 zł., *mniejszy* „ o 50 zł.

e) Gorzelnia w Dublanach,

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 47.241/1886.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Maszynista	400	—	400	400
	2	5 robotników po 15 zł. miesięcznie, przez 6 miesięcy i jeden po 15 zł. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	690	—	491	690
		Suma rubryki I. .	1.090	—	891	1.090
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał przez 5 miesięcy (450 m. drzewa po 3 zł.)	1.350	—	1 140	1.350
	4	Ziemniaki (2.200 q. po 1 zł. 20 ct.) .	2.640	—	2.166	2.880
	5	4% jęczmienia (88 q. po 6 zł.) . .	528	—	574	576
	6	Żyto i kukurudza (2×90=180 q. po 6 zł.)	1.080	—	1.014	990
	7	15% jęczmienia (30 q. po 6 zł.) . .	180	—	61	162
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. .	200	—	204	200
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	300	350	1.153	300
	10	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	200	—	325	200
		Suma rubryki II. .	6.478	350	6 637	6.658
III.		**Rozmaite.**				
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . .	30	200	100	100
	12	Podatek dochadowy	60	—	—	—
	13	Koszta komisyi lustracyjnych, posyłki i wyjazoy w sprawach gorzelni . .	50	—	—	—
	—	Nieprzewidziane	—	—	126	—
		Suma rubryki II. .	140	200	226	100
		Suma wydatków .	7.708	550	7.754	7.848
		Razem .	8.258			

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. p z. 4—7. Preliminuje się *mniej* o 180 zł. stosownie do ilości zakupić się mających materyałów surowych, jakie się zamierza przerobić.

" " *II. poz. 9.* Wydatki zwyczajne normalnych restauracyi w gorzelni jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* wstawia się 350 zł. na sprawienie nowego rusztu pod kotłem w gorzelni i na przeniesienie brażarki na terytoryum folwarku, co musiało być wykonanem już w roku 1896.

" " *III. poz. 11—13.* Wstawiono w wydatkach zwyczajnych w ogóle *więcej* o 40 zł. z powodu, że ogólnie preliminowany na rok 1896. wydatek przy poz. 11. rozdzielono wedle rzeczywistej potrzeby i stałych co roku powtarzających się wydatków na trzy pozycye. W *nadzwyczajnych* preliminuje się pod poz 11. jednorazowo 200 zł. na pobicie gontem dachu nad składem ziemniaków i na koszta sprawienia rury ponad dach do odprowadzania pary i wody.

e) Gorzelnia w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 47.241/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (300 hl. po 13 zł. 50 ct.)	4.050	—	2.398	4.560
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (152·85 hl. po 2 zł. 38 ct.)	363	—	265	500
III.	3	**Bonifikacya** za 300 hl. spirytusu po 5 zł.	1.500	—	817	1.500
—	—	**Rozmaite**	—	—	75	—
		Suma dochodów .	5.913	—	3.555	6.560
		W porównaniu z wydatkami .	8.258	—	7.754	7.848
		okazuje się **niedobór** .	2.345	—	4.199	1.288

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz 1. Preliminuje się *mniej* o 510 zł. stosownie do ceny targowej po 13 zł. 50 ct. za 1 hl. spirytusu.

„ „ *II. poz. 2.* Preliminuje się *mniej* o 137 zł. stosownie do rzeczywistej wartości wywarów dla folwarku.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 7.848 zł.,	dochody 6.560 zł.,	niedobór 1.288 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 8.258 „	„ 5.913 „	„ 2.345 „
Zatem na rok 1897.	*większe* „ o 410 zł.,	*mniejsze* „ o 647 zł.,	*większy* „ o 1.057 zł.

f) Folwark w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 43.177/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI,				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	2.560	—	2.497	2.100
	2	Najem robotnika	4.000	—	3.886	4.000
	3	Zmiana i dokupno nasienia . . .	300	—	263	300
	4	Dokupno nawozów dopełniających: *a)* na pole . . . 1.045 zł. *b)* na łąki . . . 200 „	1.245	—	415	600
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	2.600	—	2.518	2.600
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży .	400	—	411	400
	7	Dokupno inwentarza roboczego . .	—	2.024	—	—
	8	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	150	230	792	150
	9	Budowa stajni opasowej . . .	—	3.000	—	—
	10	*a)* Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi oraz kucie koni . . *zwycz.* 500 zł. *nadzwycz.* — zł. *b)* Kupno wozów i skrzyń — „ 272 „ *c)* „ sikawki przenośnej do pompowania gnojówki . . — „ 160 „	500	432	521	400
	11	Utrzymanie rowów i dróg . . .	50	—	35	50
	12	*a)* Melioracye łąk I. rata . . .	-	1.500	300	300
		b) Utrzymanie narzędzi i dokupno materyałów	150	—	—	—
		c) Wynagrodzenie łąkowego . . .	200	—	—	—
	13	Drenowanie pól	-	400	400	400
	14	Zabezpieczenie od pożaru i gradu . .	400	—	205	300
	15	Kuchnia folwarczna	300	—	223	200
	16	Koszta kancelaryjne	50	—	30	25
	17	Światło i smarowidło	50	—	16	50
	18	Kultura lasu i plantacye nieużytków .	100	—	52	50
	19	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100	—	93	100
	19*a*	Uzupełnienie inwentarza użytkowego dokupnem bydła rasy oldenburgskiej .	—	—	2.000	2.000
		Suma rubryki I. .	13.155	7.586	14.657	14.025
II	20	**Cegielnia**	1.000	—	4.297	1.000
III.	21	**Podatki, opłaty i daniny** . . .	700	—	725	582
IV.	22	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**				
		Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 37 i 38 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 5.000 300 zł. *b)* 27 i 28 rata kapitału z odsetkami od poż. 11.600 zł. 696 „	996	—	996	996
		Do przeniesienia .	996	—	996	996
			14.855	7.586	19.679	15.607

f) Folwark w Dublanach.

Wydatki Preliminarz na rok 1897. LW. 53.177/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
IV.		Z przeniesienia	14.855	7.586	19 679	15.607
			996	—	996	996
	23	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—	1.600	1.600
		Suma rubryki IV. .	2.596	—	2.596	2.596
V.	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	150	—	9.829	100
		Suma wydatków .	17.601	7.586	32.104	18.303
		Razem .	25.187			

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Preliminuje się wydatki *większe* o kwotę 460 zł. na wynagrodzenie 4 parobków przyjętych z powodu pomnożenia sił zaprzęgowych (160 zł.) i na relutum za ordynaryę ekonoma (300 zł.).

„ „ *I. poz. 4 a)* i *b*). Wydatki *większe* o kwotę 645 zł., gdyż intenzywniejsze nawożenie pól i łąk sztucznymi nawozami coraz więcej jest wskazanem.

„ „ *I. poz.* 7. W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się kwotę 2.024 zł. na zakupno koni i wołów celem powiększenia inwentarza roboczego.

„ „ *I. poz. 8.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896, w *nadzwyczajnych* preliminuje się 230 zł. na pokrycie zniszczonego dachu nad stajnią.

„ „ *I. poz. 9.* Preliminuje się *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 3.000 zł. na budowę stajni opasowej w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894.

„ „ *I. poz. 10.* W wydatkach zwyczajnych *pod lit. a*) preliminuje się więcej o 100 zł. odpowiednio do projektowanego powiększenia inwentarza roboczego; z tych samych powodów preliminuje się w wydatkach *nadzwyczajnych pod lit. b)* kwotę 272 zł. na sprawienie 4 kompletnych wozów folwarcznych po 40 zł. i 8 skrzyń na buraki i ziemniaki po 14 zł., a *pod lil. c)* kwotę 160 zł. na sprawienie nieodzownie potrzebnej sikawki do pompowania gnojówki, której dotąd nie było. Ogółem preliminuje się w tej pozycyi wydatki *większe* o kwotę 532 zł.

„ „ *I. poz. 12.* W wydatkach *nadzwyczajnych pod lit. g*) preliminuje się *więcej* o 1.200 zł. a w wydatkach zwyczajnych *pod lit. b)* i *c*) wstawia się *nowe* pozycye z kwotą 350 „
jak uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o zakładach dublańskich.

„ „ *I. poz. 14.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł., stosownie do rzeczywistej potrzeby.

„ „ *I. poz. 15.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł. stosownie do rzeczywistej potrzeby i pomnożenia ilości parobków. (Obacz poz. 1. tej rubryki).

„ „ *I. poz. 16.* Preliminuje się *więcej* o 25 zł., ponieważ zaprowadzona przez Wydział krajowy ściślejsza kontrola rachunków i dokładniejsza ewidencya działów gospodarki wymaga zakupna nowych ksiąg i druków; z tego też powodu przyzwolony na rok 1896. kredyt okazał się niewystarczającym.

„ „ *I. poz. 18.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., ponieważ w roku 1897. przybędzie cały zrąb do zalesienia, a również i tak zwany „mały las“ potrzebuje poprawy.

„ „ *I. poz. 19 a).* Przyznana na rok 1896. dotacya w sumie 2.000 zł. na uzupełnienie inwentarza użytkowego w niniejszym preliminarzu odpada.

f) Folwark w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.177/1896.

Do rubr. *III. poz. 21.* Preliminuje się *więcej* o 118 zł. stosownie do wymiaru c. k. urzędu podatkowego i wysokości prestacyj drogowych i szkolnych.

„ „ *V. poz. 24.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., wedle istotnej potrzeby i na podstawie wyników z lat ostatnich.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów . .	7.000	—	6.670	7.000
		b) Za owies i siano od szkół i stron prywatnych	1.300	—	699	700
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk . . .	1.200	—	806	1.200
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia:				
		α) mleko . . 4.000 zł.				
		β) przychowek . 500 „				
		γ) braki i opasy 500 „ 5.000 zł.				
		b) Nierogacizna . . . 200 „				
		c) Owce . . . . . 60 „				
		d) Zysk na dokupionych 20 sztukach bydła opasowego oraz spieniężenie paszy i różnych karm . . 400 „				
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół 1.000 „	6.660	—	5.304	5.460
	4	Z lasu i stawów	50	—	53	50
		Suma rubryki I. .	16.210	—	13.532	14.410
II.	5	**Z cegielni**	1.500	—	4.907	1.500
		Z dzierżaw.				
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów .	150	—	—	150
	7	Z polowania	25	—	50	25
		Suma rubryki III. .	175	—	50	175
III.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	—	50
		Suma dochodów .	17.935	—	18.489	16.135
		W porównaniu z wydatkami .	25.187	—	32.104	18.303
		okazuje się **niedobór** .	7.252	—	13.615	2 168

f) Folwark w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.177/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1b). Preliminuje się dochody *większe* o 600 zł. stosownie do rzeczywistych wpływów.

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się:

pod lit. a) α) więcej o kwotę 800 zł, wedle rzeczywistego dochodu,

a *pod lit. d)* nowy dochód w kwocie 400 zł. jako zysk z wytuczenia bydła opasowego.

Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 1.200 zł.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 18.303 zł.,	dochody 16.135 zł.,	niedobór 2.168 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 25.187 „	„ 17.935 „	„ 7.252 „
Zatem na rok 1897 *większe*	„ o 6.884 zł., *większe*	„ o 1.800 zł., *większy*	„ o 5.084 zł.

g) Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.564/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi	600	—	600	600
	2	Remuneracya profesora rolnictwa . .	120	—	90	120
	2*a*	„ asystenta stacyi botanicznej .	—	—	83	120
	2*b*	„ służącemu „ „ .	—	—	60	60
	3	Asystent stacyi, płaca . . 600 zł. na mieszkanie . . 120 „	720	—	—	—
	4	Laborant	200	—	—	—
	—	Zaliczka na płacę	—	—	75	—
		Sumu rubryki I. .	1.640	—	908	900
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .	300	300	200	260
	6	„ założenia ogrodu szkolnego . .	—	200	—	—
	7	„ utrzymania „ „ . .	300	—	—	—
	8	„ kancelaryjne (porta i inseraty) .	150	—	—	50
	9	„ druków 1	—	100	—	—
	10	Prenumerata i zakupno książek . .	60	—	—	—
	11	Koszta podróży kierownika i asystenta .	200	—	—	—
		Suma rubryki II. .	1.010	600	200	310
		Suma wydatków .	2.650	600	1.108	1.210
		Razem .	3.250			
		DOCHODY				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	750	—	750	750
II.	2	**Dochód z analiz**	200	—	31	50
III.	3	**Dochód z ogrodu**	100	—	—	—
		Suma dochodów .	1.050	—	781	800
		Z porównania z wydatkami .	3.250	—	1 108	1.210
		Okazuje się **niedobór** .	2.200	—	327	410

g) Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.564/1896.

Wyjaśnienia.

Na rok 1896. uchwalił Wysoki Sejm dla stacyi botaniczno-rolniczej i chemiczno-rolniczej jeden budżet. Na rok 1897. przedkłada się dwa odrębne preliminarze, a to dla każdej stacyi osobno, rozdzielając zarazem stosownie do tego podziału tak sumę wynikłości z roku 1895., jak i kwoty uchwalone w budżecie na rok 1896.

Znaczne zwiększenie wydatków na projektowane rozszerzenie stacyi botanicznej, jak i podniesienia dochodów wyjaśnia i motywuje się szczegółowo w osobnem sprawozdaniu o zakładach dublańskich.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 1.210 zł.,	dochody 800 zł.,	niedobór 410 zł.
„ „ 1797. preliminnje się	„ 3.250 „	„ 1.050 „	„ 2·200 „
Zatem na rok 1897. *większe*	„ o 2.040 zł.,	*większe* „ o 250 zł.,	*większy* „ o 1.790 zł.
Do tego wynik porównania w preliminarzu dla stacyi chemiczno-rolniczej, wykazujący *większe*	„ „ 4.346 „	„ „ „ 250 „	„ „ „ 4.096 „
Ogółem dla obu stacyj preliminuje się na rok 1897. „	„ „ 6.386 zł.,	„ „ „ 500 zł.,	„ „ „ 5.886 zł.

h) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.564/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi, płaca . . .	600	—	450	600
	2	Profesor rolnictwa. remuneracya . .	120	—	90	120
	3	2 asystentów z płacą po 600 zł. 1.200 zł. i na mieszkanie po 120 zł. 240 „	1.440	—	579	720
	4	Laborant	450	—	—	450
	5	Służący	216	—	225	—
		Suma rubryki .	2.826	—	1.344	1.890
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	6	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .	1.200	1.200	600	1.350
	7	„ prowadzdnia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .	500	—	—	—
	8	*a)* Założrnie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . . 750 zł. *b)* Analizy z tych pól . 150 „ *c)* „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego . 200 „	1.100	—	—	—
	9	Koszta kancelaryjne	150	—	—	50
	10	Druki	—	100	—	—
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	160	—	—	—
	12	Koszta podróży i asystentów . . .	400	—	—	—
		Suma rubryki II. .	3.510	1.300	600	1.400
		Suma wydatków .	6.336	1.300	1.944	3.290
		Razem .	7.636			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	750	—	750	750
II.	2	**Dochód z analiz**	750	—	225	500
		Suma dochodów .	1.500	—	975	1.250
		W porównaniu z wydatkami .	7.636	—	1.944	3.290
		Okazuje się **niedobór**	6.136	—	969	2.040

h) Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.564/1896.

Wyjaśnienia.

Na rok 1896. uchwalił Wysoki Sejm dla stacyj chemiczno-rolniczej i botaniczno-rolniczej jeden budżet. Na rok 1897. przedkłada się dwa odrębne preliminarze a to dla każdej stacyi osobno, rozdzielając zarazem stosownie do tego podziału tak sumę wynikłości z roku 1895., jak i kwoty uchwalone w budżecie na rok 1896.

Znaczne zwiększenie wydatków na projektowane rozszerzenie stacyi chemicznej, jak i podniesienie dochodów wyjaśnia i motywuje się szczegółowo w osobnem sprawozdaniu o zakładach dublańskich.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 3.290 zł.,	dochody 1.250 zł.,	niedobór 2.040 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 7.636 „	„ 1.500 „	„ 6.136 „
Zatem na rok 1897. *większe*	„ o 4.346 zł.,	*większe* „ o 250 zł.,	*większy* „ o 4.096 zł.
Do tego wynik porównania w preliminarzu dla stacyi botaniczno-rolniczej, wykazujący *większe*	„ „ 2.040 „	„ „ „ 250 „	„ „ „ 1.790 „
Ogółem dla obu stacyj preliminuje się na rok 1897.	„ „ „ 6.386 zł.	„ „ „ 500 zł.	„ „ „ 5.886 zł.

i) Krajowa szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1866.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I,		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca . . . 2 000 zł. dodatek aktywalny . 320 „ 2 dodatki pięcioletnie po 200 zł. . . . 400 „	2.720	—	5 910	2.320
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących płaca . . . . 1.400 zł. dodatek aktywalny . 260 „	1.660	—	1.170	1.660
	3	8 profesorów płaca po 1.400 zł. 11.200 zł. dodatki aktyw. po 260 zł. 2.080 „ „ pięcioletnie . 1.468 „	14.748	—	12.432	14.213
	4	Docent weterynaryi	800	—	800	800
	5	„ leśnictwa	400	—	400	400
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli . .	200	—	200	200
	7	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych płaca . . 800 zł. dodatek aktywalny 140 „ dwa dodatki pięcioletnie po 100 zł. 200 „ 1.140 zł. po strąceniu zwrotu z funduszu folwarku w Czernichowie za administracyę 200 „	940	—	100	940
	8	Prefekt internatu, zarazem nauczyciel gimnastyki, płaca . . 800 zł. wikt . . . . 360 „ światło . . . 10 „	1.170	—	1.170	1.170
	9	Zastępstwo chorego profesora 800 zł. koszta dyet . . 180 „	—	980	—	800
	—	Zaliczki na płace	—	—	694	—
		Suma rubryki I. .	22.638	980	22.876	22.503
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	10	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—	1.200	1.200
	11	Sekretarz Dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	600	—	600	600
	—	Zaliczki na płace	—	—	90	—
		Suma rubryki II. .	1.800	—	1.890	1.800
		Do przeniesienia . .	24.438	980	24.766	24 303

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	24.438	980	24.766	24 303
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	12	Lekarz zakładowy	500	—	—	500
	13	Ogrodnik „ płaca . . 500 zł. 2 dodatki pięcioletnie po 50 zł. 100 „	600	—	—	550
	14	Pomocnik ogrodnika, płaca . 200 zł. wikt . . . . 210 „	410	—	—	410
		Suma rubryki III. .	1.510	—	—	1.460
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	15	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . . . . 150 zł. na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „ *b)* Portyer bramy zakładowej, płaca . . . . 150 „ na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „ *c)* Stróż nocny, płaca . 150 „ wikt . . . . 150 „ ubiór . . . . 50 „	1.050	--	998	1.000
	16	Służba niższa: *a)* Służący przy laboratoryum chemii, płaca . . . . 80 zł. wikt . . . . 106 „ *b)* 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych płaca po 50 zł. 150 zł. wikt po 106 zł. . . 318 „ *c)* stróż domowy, płaca . 80 „ wikt . . . . 106 „	840	—	312	498
		Suma rubryki IV. .	1.890	—	1.310	1.498
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**				
	17	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emeryt.	645	—	645	645
	17a	Płanecina Marya, b. piekarka, zaopatrzenie	—	—	40	40
	17b	Ryszka Kunegunda, b. praczka, „	—	—	—	40
		Suma rubryki V. .	645	—	685	725
		Do przeniesienia .	28.483	980	26.761	27.986

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	28.483	980	26.761	27.986
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	18	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 200 zł. *b)* potrzeby kancelar. szkoły 150 „ *c)* druki i inseraty . . 100 „ *d)* portorya i przesyłki . 150 „ *e)* koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 450 „ *f)* koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . 150 „	1.200	—	1.242	1.200
	19	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	1.600	—	1.844	1.400
	20	Oświetlenie „ „ „ .	850	—	831	800
	21	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	1.500	—	1.569	1.000
	22	*a)* Na pokrycie niedoboru powstałego z powodu przebudowania „Leśniczówki“, adaptacyi przejścia łączącego internat z gmachem szkolnym i wykupna gruntów włościańskich . .	—	7.100	—	—
		b) Na adaptacyę mieszkania dyrektora w starym budynku . . .	—	1.000	—	—
	23	Pokrycie dachówką domu mieszkalnego dla profesorów, zwanego „kamienicą“ i poprawa kominów	—	650	—	—
	24	Rekonstrukcya wychodków . . .	—	1.500	—	—
	25	Pokrycie dachu i sporządzenie nowych schodów do piwnicy w domu dla profesorów, zwanym „Leśniczówką“	—	300	—	—
	—	Przebudowanie jednej części domu na „Leśniczówce“	—	—	2.100	—
	25a	Budowa domu dla dwóch profesorów .	—	—	5.000	7.500
	25b	Koszt wykupna gruntów włościańskich dla utworzenia przejścia . . .	—	—	—	2.300
	26	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	450	—	327	330
	27	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	900	—	1.012	900
	28	Płaca kominiarza	180	—	120	150
	29	Sprzęty i ruchomości	150	400	635	550
	30	Koszta lustracyi zakładu . . .	300	—	187	300
	31	Koszta nabożeństwa	120	100	265	260
	32	Na aptekę	200	—	150	200
	—	Lekarz zakładowy (obacz rubr. III. poz. 12)	—	—	500	—
	33	Utrzymanie dziedzińców . . .	150	—	293	450
	—	Na budowę nowego gmachu . . .	—	—	7.674	—
	—	Na przebudowanie i adaptacyę przejścia, łączącego irternat z gmachem szkoln.	—	—	5.500	—
		Suma rubryki VI. .	7.600	11.050	29.249	17.340
		Do przeniesienia .	36.083	12.030	56.010	45.326

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	36.083	12 030	56.010	45.326
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	34	Żywność (70 uczniów po 210 zł.) . .	14.700	—	12.611	13.650
	35	Opał do dwóch kuchen, piekarni i pralni .	800	—	400	400
	36	Służba internatu:				
		a) kredensowy, (płaca 130 zł., wikt 106 zł.) . . . 236 zł.				
		b) 5 chłopców do obsługi uczniów (płaca po 50 zł., wikt 106 zł.) 780 „				
		c) palacz do obsługi kaloryferów, (płaca 150 zł., wikt 150 zł.) . 300 „	1.316	—	1.243	1.316
	37	Służba kuchenna:				
		a) gospodyni, płaca 240 zł., wikt 210 zł., razem . . . 450 zł.				
		b) kucharz, płaca . . . 360 „				
		c) piekarz, (płaca 180 zł., wikt 150 zł.) . . . . 330 „				
		d) 3 dziewki (płaca po 36 zł. wikt po 106 zł.,) . . 426 „	1.566	—	1.501	1.548
	38	Sprzęty:				
		a) do sal sypialnych	100	—		100
		b) „ kuchni i naczynia stołowe . .	300	150	666	600
		c) „ infirmeryi	30	—		80
		d) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej .	25	130		125
	39	Odzież, (70 uczniów po 60 zł.) . .	4.200	—	3.822	3.900
	40	Pościel	200	100	325	300
	41	Pranie bielizny i pościeli:				
		a) praczka, (płaca 108 zł., wikt 150 zł.) . . . . 258 zł.				
		b) przynajęcie pomocnicy, (płaca 72 zł., wikt 108 zł.) . . 180 „				
		c) mydło, soda i inne potrzeby . 108 „	546	—	642	472
		Suma rubryki VII. .	23.783	380	21.210	22.491
VIII.		**Potrzeby naukowe.**				
	42	Eksperymenta przy wykładach:				
		a) dla profesora rolnictwa . . 20 zł.				
		b) „ „ hodowli . . 25 „				
		c) „ „ zootomii . . 20 „				
		d) „ „ weterynaryi . 25 „				
		e) „ „ botaniki . . 30 „				
		f) „ „ fizyki . . 20 „				
		g) „ „ miernictwa . . 25 „				
		h) „ „ chemii ogólnej . 50 „				
		i) „ „ mleczarstwa . 50 „				
		k) „ „ rybactwa . . 50 „	315	—	310	345
		Do przeniesienia .	315	—	310	345
			59.866	12.410	77.220	67.817

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
VIII.		Z przeniesienia .	59.866 / 315	12.410 / —	77.220 / 310	67.817 / 345
	43	Zbiory i muzea: *a)* zbiór rolniczy . . . 100 zł., *b)* „ hodowlany . . 100 „ *c)* „ fizyczny . . . 100 „ *d)* „ geograficzny . . 50 „ *e)* „ botaniczny . . 50 „ *f)* „ zoologiczny . . 50 „ *g)* „ zootomiczny . . 50 „ *h)* „ mechaniczny . . 50 „ *i)* „ mineralogiczny . . 20 „ *k)* „ technologiczny . . 80 „ *l)* „ okazów leśnych . 30 „ *m)* „ „ weterynaryjn. 30 „ *n)* „ narzędzi rolnicz. . 100 „ *o)* „ modeli do budownictwa 50 „ *p)* „ przyrządów mierniczych 50 „ *r)* „ mleczarski . . 50 „ *s)* „ ogrodniczy . . 60 „ *t)* „ melioracyjny . . 50 „ *u)* „ rybacki . . . 50 „ *w)* Stacya meteorologiczna . 30 „	1.150	—	1.258	1.370
	44	Laboratorya: *zwycz.* *nadzw.* *a)* chemii ogólnej i gabinet . . . 400 zł., — zł. *b)* chemii rolniczej . 200 „ — „ *c)* „ technologicznej 100 „ — „ *d)* zootomiczne . . 100 „ — „ *e)* roślinno - fizyologiczne 100 „ — „ *f)* rolnicze . . . 100 „ 150 „	1.000	150	888	1.200
	45	Biblioteka: *a)* przykupno dzieł . . . 400 zł. *b)* oprawa książek . . . 50 „ *c)* czasopisma naukowe i polityczne . . . . 150 „	600	—	507	600
	46	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	400	—	379	400
	—	Ogrodnik . . . } Obacz rubr. III.	—	—	550	—
	—	Pomocnik ogrodnika . } poz. 13 i 14.	—	—	410	—
	—	Urządzenie skrzyń i okien inspektowych .	—	—	99	—
	47	Ogród botaniczny	100	—	105	100
	48	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	150	250	167	150
	49	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	500	—	523	500
		Suma rubryki VIII.	4.215	400	5.196	4.665
		Do przeniesienia .	64.081	12.810	82.416	72.482

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	64.081	12.810	82.416	72.482
IX.		**Rozmaite.**				
	50	Utrzymanie ochotniczej straży ogniowej .	100	100	—	200
	50a	Urządzenie pokoju gościnnego, zarazem rozmownicy	—	—	—	150
	50b	Sprawienie kasy wertheimowskiej i urządzenie kasy	—	—	—	125
	—	Sprawienie nowej bryczki . . .	—	—	300	—
	51	Nieprzewidziane	250	—	335	250
		Suma rubryki IX. .	350	100	635	725
		Suma wydatków .	64.431	12.910	83.051	73.207
		Razem .	77.341			

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Preliminuje się *więcej* o 400 zł. z powodu zamianowania dyrektorem p. Romana Bastgena z tymi samymi poborami, jakie pobierał na posadzie kierownika szkoły w Horodence (LW. 23.674|96).

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się *więcej* o 535 zł. z powodu przypadających na rok 1897. pięcioleci a mianowicie: prof. Wojciechowskiemu 2 po 200 zł. — 400 zł.; prof. Birkenmayerowi 2 po 200 zł. (400 zł.) i 3-cie od 19. listopada 1897. (28 zł.) — 428 zł.; prof. Nowakowskiemu 1-sze 200 zł ; prof. Stefczykowi 1-sze 200 zł.; prof. Kuhlowi i Piotrowskiemu 1-sze od 25. Maja 1897. po 120 zł. — 240 zł.; razem 1.468 zł. Na rok 1896. preliminowano 933 zł., zatem na rok 1897. *więcej*, jak wyżej, o 535 zł.

„ „ *I. poz. 9.* Preliminuje się *więcej* o 180 zł., gdyż tyle wynosić będą dyety p. Malsburga, który zastępuje chorego profesora.

„ „ *III. poz. 13.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł. z powodu przypadającego ogrodnikowi drugiego pięciolecia od 1. stycznia 1897.

„ „ *IV. poz. 15.* Odpada wydatek w kwocie 300 zł na laboranta, w miejsce którego przyjęto służącego z poborami, (jak poz. 16 *a*), natomiast pod lit. *c*) wstawia się 350 zł. na wynagrodzenie stróża nocnego, gdyż okazało się, że pełnienie obowiązków portyera i stróża nocnego w jednej osobie nie da się pogodzić z odpowiedniem utrzymaniem nadzoru w szkole. Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 50 zł.

„ „ *IV. poz. 16.* Preliminuje się *więcej* o 342 zł. z powodu wstawienia pod lit. *a*) płacy służącego w kwocie 186 zł. (jak wyjaśnienie do rubr. IV. poz. 15 lit. *a*), a pod lit. *b*) wynagrodzenia dla jeszcze jednego chłopca w kwocie 156 zł., przyjętego wskutek koniecznej potrzeby.

„ „ *V. poz. 17. a*) i *b*). Z powodu śmierci odpadają zaopatrzenia dla Płoneciny i Ryszki w kwocie 80 zł.

„ „ *VI. poz. 19.* i *20.* Preliminuje się *więcej* o 250 zł., gdyż dotychczasowe kredyty były niewystarczające, jakto wykazują coroczne zamknięcia rachunków.

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

" " *VI. poz. 21.* Dotychczasowy kredyt nie wystarczał na koszta utrzymania budynków, do których przybyło w roku 1896. nowe skrzydło na „Leśniczówce“ i nowy dom dla dwóch profesorów; z tego powodu preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 500 zł.

" " *VI. poz. 22, 23, 24* i *25.* Wstawia się w wydatkach *nadzwyczajnych* kwotę 10.550 zł. **której potrzebę szczegółowo wyjaśnia i motywuje osobne sprawozdanie o szkole czernichowskiej.**

" " *VI. poz. 25 a).* Odpada wydatek *nadzwyczajny* w kwocie 7.500 zł., gdyż na rok 1896. wstawioną była ostatnia rata.

" " *VI. poz. 25 b).* Odpada *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 2.300 zł., przyznany jednorazowo na rok 1896.

" " *VI. poz. 26.* i *28.* Preliminuje się wydatki *większe* o 150 zł., przybywa bowiem nowe skrzydło „na Leśniczówce“ i nowy dom dla profesorów.

" " *VI. poz. 29.* Jak na rok 1896. Wydatek *nadzwyczajny* jako III. (ostatnia) rata na sprawienie stołów i stołków do trzeciej sali wykładowej.

" " *VI. poz. 31.* W zwyczajnych *więcej* o 60 zł. na pokrycie kosztów rekolekcyj wielkanocnych, natomiast w *nadzwyczajnych mniej* o 100 zł. na sprawienie nowego ornatu. Ogółem *mniej* o 40 zł.

" " *VI. poz. 33.* Preliminuje się *mniej* o 300 zł., gdyż odpada kredyt *nadzwyczajny*, przyznany jednorazowo na rok 1896.

" " *VII. poz. 34.* Preliminuje się *więcej* o 1.050 zł. z powodu większej liczby uczniów.

" " *VII. poz. 35.* Wydatki *większe* o 400 zł. na koszta opalania jednej kuchni więcej, jednej pralni i jednej piekarni.

" " *VII. poz. 37.* Preliminuje się *więcej* o 18 zł. z powodu konieczności podwyższenia trzem dziewkom płacy o tę kwotę.

" " *VII. poz. 38 b)* Wydatki zwyczajne jak w roku 1896., w *nadzwyczajnych* wstawia się *mniej* o 150 zł. na skompletowanie naczynia miedzianego.

" " *VII. poz. 38 c).* Odpada *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 80 zł. przyznany jednorazowo na rok 1896., natomiast w zwyczajnych wstawia się 30 zł. na uzupełnienie zużytych narzędzi lekarskich.

" " *VII. poz. 38 d).* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 30 zł., t. j. 130 zł. na skompletowanie przyrządów gimnastycznych i służących uczniom do zabawy.

" " *VII. poz. 39.* Preliminuje się *więcej* o 300 zł. z powodu większej liczby uczniów. (Obacz wyjaśnienie do poz. 34).

" " *VII. poz. 40.* Jak na rok 1896. Kredyt *nadzwyczajny* w tej samej wysokości na dokupno koców.

" " *VII. poz. 41.* Preliminuje się *więcej* o 74 zł. z powodu konieczności podwyższenia płacy praczki i jej pomocnicy.

" " *VIII. poz. 42.* Odpada kredyt *nadzwyczajny* w kwocie 30 zł. jednorazowo przyznany na rok 1896.

" " *VIII. poz. 43.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* odpadają kredyty w kwocie 220 zł., jednorazowo przyznane na rok 1896. pod lit. *a)* *b)* i *u)*.

" " *VIII. poz. 44.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896; w *nadzwyczajnych* pod lit. *d)* preliminuje się *mniej* o 50 zł. jednorazowo przyznanych na rok 1896. Kredyt nadzwyczajny pod lit. *f)* pozostawia się na dalsze urządzenie laboratoryum rolniczego.

" " *VIII. poz. 48.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896.; w *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 250 zł. na ogrodzenia pola doświadczalnego.

" " *IX. poz. 50.* Preliminuje się wydatki jak na rok 1896, a kredyt *nadzwyczajny* na sprawienie beczkowozu.

" " *IX. poz. 50a)* i *50b).* Odpadają *nadzwyczajne* wydatki przyznane jednorazowo na rok 1896.

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 41,199/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa na potrzeby szkoły	7.000	—	7.000	7.000
	1a	" " " " budowę internatu, ...	—	—	10.000	5.000
	1b	Z c. k. Skarbu Państwa na budowę domu dla profesorów	—	—	—	6.500
		Suma rubryki I. .	7.000	—	17.000	18.500
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie 70 uczniów po 320 zł.	22.400	—	17.968	20.800
	3	Czesne od 70 uczniów po 50 zł. 3.500 zł. po strąceniu $^1/_4$ części uwolnionych przez Wydział krajowy . . . . . 875 "	2.625	—	2.199	2.435
		Suma rubryki II. .	25.025	—	20.167	23.235
III.		**Inne dochody.**				
	4	Ze sprzedaży płodów z ogrodów . .	700	—	772	700
	4a	" " " z pola doświadczalnego	—	—	37	50
		Suma rubryki III. .	700	—	809	750
IV.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—	867	100
		Suma dochodów .	32.825	—	38.843	42.585
		W porównaniu z sumą wydatków	77.341	—	83.051	73.207
		okazuje się **niedobór**	44.516	—	44.208	30.622

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. I. a).* Odpada *nadzwyczajny* dochód w kwocie 5.000 zł., gdyż na rok 1896. preliminowano ostatnią ratę.

" " *I. poz. 1. b).* Odpada *nadzwyczajny* dochód w kwocie 6.500 zł., przyznany przez c. k. Rząd jednorazowo w stosunku do połowy preliminowanych kosztów budowy.

i) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 41.199/1896.

„ „ *II. poz. 2.* i *3.*; Preliminuje się dochody *większe* o 1·790 zł. z powodu większej liczby uczniów.

„ „ *III. poz. 4a*). Bardzo nieznacznego dochodu, jakiego spodziewa się Dyrekcya w roku 1897., nie preliminuje się, przeznaczając go na częściowe pokrycie potrzeb pola doświadczalnego.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki	73.207 zł.	dochody	42.585 zł.	niedobór	30.622 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„	77.341 „	„	32.825 „	„	44.516 „
Zatem na rok 1897. *większe*	„ o	4.134 zł.,	*mniejsze* „ o	9.760 zł.,	*większy* „ o	13.894 zł.

k) Folwark w Czernichowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 37 804/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi: *a)* Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarkiem . . . 200 zł. *b)* służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 1.200 „	1.400	—	1.625	1.400
	2	Najem robotnika: *a)* do gospodarstwa folwarcznego . . 850 zł. — zł. *b)* do chmielarni: *α)* zawiadowca chmielarni . . . 50 „ — „ *β)* roboty przy chmielarni . . . 150 „ — „ *γ)* zakupno tyk do chmielarni . — „ 200 „	1.050	200	1.225	1.050
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	300	—	277	300
	4	„ nawozów dopełniających . .	100	—	140	100
	5	„ słomy i karmy . . .	900	—	1.001	900
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	70	—	120	70
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	100	300	31	100
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów . . .	100	—	153	100
	9	Utrzymanie rowów	100	—	107	100
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia .	90	—	34	90
	11	Światło i smarowidło	40	—	62	40
		Suma rubryki I. .	4.250	500	4.775	4.250
II.		**Las i plantacya wikla.**				
	12	Służba, roboty i zalesienie . . .	680	—	975	680
	13	Utrzymanie wikli, uzupełnienie plantacyi .	250	350	897	600
	14	Wynagrodzenie ogrodnika . . .	250	—		250
		Suma rubryki II. .	1.180	350	1.872	1.530
III.	15	**Utrzymanie brzegów Wisły** . .	170	—	160	170
IV.	16	**Podatki i daniny**	600	—	658	600
V.	17	**Naprawa pieca wapiennego** . .	—	500	—	—
VI.	18	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych:** Bankowi krajowemu we Lwowie II. i III. rata wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron (607 koron 2 gr., czyli 303 zł. 51 ct.) . .	304	—	—	—
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—	127	200
		Suma wydatków .	6.704	1.350	7.592	6.750
		Razem . .	8.054			

k) Folwark w Czernichowie.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 37.804/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatki zwyczajne jak na rok 1896, w *nadzwyczajnych* wstawia się pod lit. *γ)* kwotę 200 zł. jednorazowo na sprawienie nowych tyk do chmielarni na 1/3 część morga, stare bowiem są zupełnie zniszczone.

„ „ *I. poz. 7.* W wydatkach *nadzwyczajnych* preliminuje się 300 zł. na konieczną naprawę sufitów w stajni i chlewach, gdyż pozostawienie ich w obecnym stanie grozi zawaleniem i spowodowałoby w przyszłości znaczniejszy nakład kosztów.

„ „ *II. poz. 13.* W zwyczajnych *więcej* o 100 zł. na wydatki staranniejszego pielęgnowania wikli, znajdujące zupełne pokrycie w zwiększonych dochodach rub. II.; w *nadzwyczajnych* zaś preliminuje się *mniej* o 100 zł., zatem tylko 350 zł. na odnawianie starych, mało produktywnych kultur. Wogóle cały wydatek w tej pozycyi jak na rok 1896.

„ „ *V. poz. 17.* Preliminuje się jednorazowo *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 500 zł. na gruntowną naprawę wapiennego pieca i na sprawienie płaszcza ogniotrwałego.

„ „ *VI. poz. 18.* Preliminuje się nową pozycyę w kwocie 304 zł. na częściową spłatę pożyczki zaciągniętej w r. 1896. na hipotekę dóbr Czernichowa, odnośnie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12 lutego 1894.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.200	—	1.472	1.200
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: *a)* krowiarnia . . . 1.000 zł *b)* nierogacizna . . . 800 „	1.800	—	1.698	1.500
	3	Z wynajętych ról i pastwisk . . .	500	—	220	500
	3a	Czynsz z kuźni	—	—	40	40
	4	Za wynajęte konie	150	—	256	150
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów . .	50	—	—	50
		Suma rubryki I. .	3.700	—	3.686	3.440
II.		**Z lasu i wikla.**				
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.200	—	1.735	1.200
	7	Z wikla i trawy wśród wikla . .	2.500	—	2.238	2.100
		Suma rubryki II. .	3.700	—	3.973	3.300
III.	8	**Z rybołowstwa**	60	—	60	60
IV.	9	**Z pieca wapiennego**	550	—	550	550
V.		**Z dzierżaw.**				
	10	Z bud jarmarcznych	50	—	50	50
	10a	Z budynków pokarczemnych . . .	—	—	150	100
		Suma rubryki V. .	50	—	200	150
		Do przeniesienia . .	8.060	—	8.469	7.500

k) Folwark w Czernichowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 37.804/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	8.060	—	8.469	7.500
VI.		**Lądowe i olborne**				
	11	Z lądowego	10	—	—	10
	12	Olborne za łamanie kamienia . . .	60	—	62	60
		Suma rubryki VI. .	70	—	62	70
—	—	**Z cegielni**	—	—	51	—
		Suma dochodów	8.130	—	8.582	7.570
		W porównaniu z wydatkami	8.054	—	7.592	6.750
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	76	—	990	820

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 2 a)* i *b)*. Preliminuje się:
ad a) więcej o 500 zł. z powodu powiększenia obory w roku 1896.
ad b) mniej o 200 „ „ pomniejszenia „ „ „ „
w ogóle *więcej* o 300 zł.

„ „ *I. poz. 3 a)*. Odpada dochód w kwocie 40 zł. z powodu, że kuźnia w styczniu 1897. będzie rozebraną. (LW. 59.146/96).

„ „ *II. poz. 7.* Preliminuje się *więcej o* 400 zł. stosownie do spodziewanego dochodu na podstawie nowego kontraktu, zawartego w roku 1896.

„ „ *V. poz. 10 a)*. Odpada dochód w kwocie 100 zł., gdyż uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1896. upoważniono Wydział krajowy do sprzedania karczmy wraz z gruntem.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 6.750 zł.,	dochody 7.570 zł.,	nadwyżkę dochod. 820 zł
„ „ 1897. preliminuje się	„ 8.054 „	„ 8.130 „	„ „ 76 „
Zatem na rok 1897.	*większe* „ o 1.304 zł.,	*większe* „ o 560 zł.,	*mniejszą* „ „ o 744 zł.

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 38.928/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—	1.857	2.040
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—	1.125	1.300
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „ dodatek pięcioletni . 50 „	600	—	550	575
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	200	—	200	200
	—	Zaliczki na płace	—	—	300	—
		Suma rubryki I. .	3.940	—	4.632	4.715
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *zwycz.* *nadzw.* *a*) pomoc kancelaryjna . 120 zł. — zł. *b*) koszta kancelaryjne . 100 „ — „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . . 300 „ — „ *d*) sprawienie kasy ogniotrwałej . . . — „ 80 „	520	80	496	520
	7	Opał	700	—	597	600
	8	Oświetlenie	150	—	100	100
	9	Utrzymanie budynków (naprawy. ubezpiepieczenie, kominiarz . . .	300	580	861	900
	10	Sprzęty i ruchomości	100	100	239	300
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400	—	500	500
	11a	Należytość sądowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych . . .	—	—	46	46
	12	Podatek od gruntu szkolnego . . .	30	—	27	30
		Suma rubryki II. .	2.200	760	2 866	2.996
		Do przeniesienia	6.140	760	7.498	7.711

1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 38.928/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	6.140	760	7.498	7.711
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po				
	14	Odzież, pościel i pranie } 150 zł.	6.000	—	5.940	6.000
	15	Lekarz, apteka	150	—	173	100
	16	Uczeń praktykant	150	—	161	150
		Suma rubryki III. .	6.300	—	6.274	6.250
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	120	—	116	120
	18	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny i inne przyrządy do demonstracyi . *zwycz.* 150 zł. *nadzw.* — zł.				
		b) biblioteka i czytelnia 80 „ — „				
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) . . 100 „ — „				
		d) założenie pola doświadczalnego . — „ 250 „	330	250	540	400
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890.) . .	20	—	21	20
	20	Wycieczki z uczniami	50	—	—	50
		Suma rubryki IV. .	520	250	677	590
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	51	50
	22	„ mleczarstwa	50	—	31	50
	23	„ uprawy tytoniu	60	—	60	60
		Suma rubryki V. .	160	—	142	160
VI.	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	—	50
		Suma wydatków .	13.170	1.010	14.591	14.761
		Razem .	**14.180**			

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Wydatki i **Dochody**. Preliminarz na rok 1897. LW. 38.928/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Preliminuje się *mniej* o 600 zł. z powodu przeniesienia kierownika szkoły Romana Bastgena do Czernichowa i zamianowania na jego miejsce Dra Józefa Pawłowskiego z mniejszymi poborami (LW. 35.847|96).

„ „ *I. poz. 2.* Preliminuje się *mniej* o 200 zł., ponieważ przeniesionemu z Kobiernic nauczycielowi Przemysławowi Cholewie przyznano niższe pobory (LW. 46.525|96).

„ „ *I. poz. 4.* Preliminuje się *więcej* o 25 zł., ponieważ na rok 1897. przypada cały dodatek pięcioletni.

„ „ *II. poz. 6 d).* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się jednorazowo 80 zł. na sprawienie kasy ogniotrwałej.

„ „ *II. poz. 7.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł., gdyż kredyt przyznany na rok 1896 w kwocie 600 zł. okazał się niewystarczający.

„ „ *II. poz. 8.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł. z tych samych powodów, jak w pozycyi poprzedniej.

„ „ *II. poz. 9.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* zaś preliminuje się 580 zł., zatem *mniej* o 20 zł. na wykończenie krytej werandy w mieszkaniu kierownika (200 zł.), zabudówkę drzwi wchodowych do mieszkania nauczyciela fachowego i do pokoju gościnnego (100 zł.), postawienie 10 nowych pieców (180 zł.) i na położenie podłóg w 4 salach szkolnych (100 zł.).

„ „ *II. poz. 10.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* wstawia się zamiast uchwalonych na rok 1896. 200 zł. tylko 100 zł. na sprawienie szafy do pomieszczenia środków naukowych, 2 nowych beczek do wożenia wody i na naprawę kadzi pod rynnami.

„ „ *II. poz. 11.* Jak na rok 1896. z opuszczeniem jednorazowego nadzwyczajnego kredytu, przyznanego na rok 1896. w kwocie 100 zł.

„ „ *II. poz. 11 a).* Wydatek ten odpada, gdyż na rok 1896. preliminowano ostatnią ratę należytości rządowej.

„ „ *III. poz. 13. i 14.* W wydatkach zwyczajnych preliminuje się *więcej* o 300 zł. na utrzymanie 2 nowo przyjętych uczniów, opuszcza się zaś jednorazowy nadzwyczajny kredyt przyznany na rok 1896. w kwocie 300 zł.

„ „ *III. poz. 15.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł. stosownie do rzeczywistej potrzeby, gdyż kredyty przyznane na rok 1895. i 1896. okazały się niewystarczającymi.

„ „ *IV. poz. 18.* W zwyczajnych wstawia się pod *c*) *więcej* o 80 zł. na utrzymanie pola doświadczalnego, a w *nadzwyczajnych* nową pozycyę pod *d*) w kwocie 250 zł. na założenie tegoż pola, natomiast odpada jednorazowy *nadzwyczajny* kredyt pod *a*), przyznany na rok 1896. w kwocie 150 zł. — Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 180 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3 000	—	3.300	3.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł.	450	—	450	550
		Do przeniesienia . .	3.450	—	3.750	3.550

l) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 38.928/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	3.450	—	3.750	3.550
II.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—	59	60
—	—	**Dochody rozmaite**	—	—	90	—
		Suma dochodów .	3.510	—	3.899	3.610
		W porównaniu z wydatkami .	14.180	—	14.591	14.761
		okazuje się **niedobór** .	10.670	—	10.692	11.151

Wyjaśnienia.

Do rubr. II. poz. 2. Preliminuje się *mniej* o 100 zł., gdyż na rok szkolny 1896|97 nie zapisał się żaden uczeń z gminy miasta Horodenki.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 14.761 zł.,	dochody	3.610 zł.,	niedobór	11.151 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 14.180 „	„	3.510 „	„	10.670 „
Zatem na rok 1897. *mniejsze*	„ o 581 zł.,	*mniejsze* „ o	100 zł.,	*mniejszy* „ o	481 zł.

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.696/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 200 „ dodatek osobisty . . 200 „	1.840	—	1.740	1.840
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „ 2 dodatki pięcioletnie . 200 „	1 300	—	1.241	1.300
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów: płaca . . . . 480 zł. dodatek na wikt . . 120 „	600	—	600	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	720	720
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	200	—	200	200
		Suma rubryki I .	4.490	—	4.501	4.660
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: a) pomoc kancelaryjna 120 zł. b) koszta kancelaryjne inseraty, druki i portorya 100 „ c) sługa szkolny i stróż nocny . . 300 „	520	—	409	520
	7	Opał	600	—	600	600
	8	Oświetlenie	100	—	62	100
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	250	—	1.017	250
	10	Ostatnia rata na budowę domu dla nauczycieli	—	1.500	9.455	—
	10a	Przeniesienie budynków gospodarskich, dobudowa mleczarni i stelmacharni i przebudówki w głównym budynku .	—	—	—	3.600
	11	Budowa drogi dojazdowej . . .	—	550	—	.
	12	Sprzęty i ruchomości	100	100	199	100
	13	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	200	—	—	200
	14	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . .	50	—	50	50
	15	Podatek od gruntu szkolnego . . .	30	—	30	30
		Suma rubryki II. .	1.850	2 150	11.822	5.450
		Do przeniesienia .	6.340	2.150	16.323	10.110

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.696/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	6.340	2.150	16.323	10.110
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	16	Stołowanie, } 32 uczniów po 150 zł.				
	17	Odzież, pościel i pranie . . }	4.800	—	3.740	4.800
	18	Lekarz i apteka	150	—	341	100
	19	Uczeń praktykant	150	—	135	150
		Suma rubryki III. .	5 100	—	4.216	5.050
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	20	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papiery, zeszyty, książki i t. d) .	120	—	122	120
	21	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 150 zł.				
		b) biblioteka i czytelnia . 80 „				
		c) ogród szkolny . . 20 „	250	—	850	250
	22	Ogródki doświadczalne do uprawy tytonia	20	—	7	20
	23	Wycieczki z uczniami	50	—	5	50
		Suma rubryki IV. .	440	—	984	440
V.		**Kursy specyalne.**				
	24	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	50	50
	25	„ mleczarstwa	50	—	—	50
	26	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	100	—	100	100
	26a	Nauka kołodziejstwa	—	—	—	150
		Suma rubryki V. .	200	—	150	350
VI.	27	**Rozmaite nieprzewidziane**	50	—	—	50
		Suma wydatków . .	12.130	2.150	21.673	16.000
		Razem .	**14.280**			

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.696/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 4.* Preliminuje się *mniej* o 170 zł. z powodu zamianowania prowizorycznie z mniejszymi poborami Michała Zająca w miejsce Zygmunta Ziemiańskiego, przeniesionego do Kobiernic (LW. 41.019|96).

„ „ *II. poz. 10.* W wydatkach *nadzwyczajnych* wstawia się 1.500 zł. na pokrycie uskutecznionych już nadkosztorysowych niezbędnych robót przy budowie domu mieszkalnego dla nauczycieli. (LW. 47.570|95 i LW. 49.773|96).

„ „ *II. poz. 10 a).* Odpada kredyt *nadzwyczajny*, jednorazowo przyznany na rok 1896. w kwocie 3.600 zł.

„ „ *II. poz. 11.* Wstawia się *nadzwyczajny* kredyt w kwocie 550 zł. na budowę drogi dojazdowej, gdyż dojazd do szkoły, zwłaszcza podczas błot wiosennych i jesiennych, jest niemożliwy.

„ „ *II. poz. 12.* Preliminuje się w *nadzwyczajnych* 100 zł. na umeblowanie pokoju gościnnego, zakupienie pościeli do tegoż i na odnowienie sienników dla uczniów.

„ „ *III. poz. 18.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., gdyż dotychczasowy kredyt okazał się niewystarczającym.

„ „ *V. poz. 26 a).* Odpada nauka kołodziejstwa z powodu małych korzyści, jakie uczniowie z tej nauki odnosili.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa, subwencya zwyczajna	3.000	—	3.000	3.000
	—	Z c. k. Skarbu Państwa na zakupno środków naukowych	—	—	300	—
	1a	Z c. k. Skarbu Państwa, na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli .	—	—	2.000	2.500
		Suma rubryki I. .	3.000	—	5.300	5.500
II.		**Opłaty na utrzymanie uczniów.**				
	2	Od rady powiatowej w Borszczowie .	—	—	150	150
III.	3	**Czysty dochód** z gospodarstwa szkolnego	800	—	686	800
IV.	4	**Zarobek 32 uczniów** po 12 zł. . .	384	—	409	384
		Suma dochodów .	4.184	—	6.545	6.834
		W porównaniu z wydatkami .	14.280	—	21.673	16.000
		okazuje się **niedobór** .	10.096	—	15.128	9.166

m) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 39.696/1806.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1 a)*. Pozycya ta odpada, ponieważ ostatnia rata subwencyi rządowej na budowę domu dla nauczycieli uiszczoną została w roku 1896.

" " *II.* Nic się nie preliminuje, gdyż na rok szkolny 1896|97 nie przyjęto żadnego ucznia z Borszczowa.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki	16.000 zł.,		dochody	6.834 zł.,		niedobór	9.166 zł
" " 1897. preliminuje się	"	14.280 "		"	4.184 "		"	10.096 "
Zatem na rok 1897 *mniejsze*	" o	1.720 zł.,	*mniejsze*	" o	2.650 zł.,	*większy*	" o	930 zł.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 40.268/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		WYDATKI.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca .	1.300 zł.				
		dodatek aktywalny .	140 „				
		„ osobisty . .	200 „				
		„ pięcioletni .	200 „	1.840	—	1.640	1.640
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . .	1.000 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „	1.100	—	1.024	1.100
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		600	—	785	600
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . .	500 zł.				
		dodatek aktywalny .	50 „				
		„ pięcioletni .	67 „	617	—	540	550
	5	Katecheta obrz. łać., płaca .	150 zł.				
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	50 „	200	—	184	200
	—	Zaliczki na płace.		—	—	225	—
		Suma rubryki I. .		4.357	—	4.398	4.090
II.		**Koszta administracyi.**					
	6	Zarząd:					
		a) pomoc kancelaryjna . .	120 zł.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520	—	468	520
	7	Opał		500	—	425	500
	8	Oświetlenie		100	—	97	100
	9	Utrzymanie budynków:					
		a) zwyczajne		200	—	222	200
		b) nadzwyczajne adaptacye . . .		—	300	910	1.360
	10	Sprzęty i ruchomości		100	290	341	400
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	—	448	400
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem . .	758 zł.				
		za wynajętą ubikacyę na mleczarnię . . .	50 „				
		za wynajęte mieszkanie dla służby . . .	60 „	868	—	808	808
		Suma rubryki II. .		2.688	590	3.719	4.288
		Do przeniesienia		7.045	590	8.117	8.378

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 40.268/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	7.045	590	8.117	8.378
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie . . . } dla 35 uczniów				
	14	Odzież, pościel i pranie } po 150 zł.	5.250	—	4.464	5.250
	15	Lekarz i apteka	150	—	261	150
	16	Uczeń praktykant	150	—	150	150
		Suma rubryki III. .	5.550	—	4.875	5.550
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	120	—	72	120
	18	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . 150 zł. *b)* biblioteka i czytelnia . 80 „ *c)* ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) . 50 „	280	—	895	580
	19	Wycieczki z uczniami	50	—	13	50
		Suma rubryki IV. .	450	—	980	750
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	54	50
	21	„ mleczarstwa	50	150	24	50
	21*a*	Nauka kołodziejstwa	—	—	33	150
		Suma rubryki V. .	100	150	111	250
VI.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	50	—	—	50
		Suma wydatków .	13.195	740	14.083	14.978
		Razem . .	**13.935**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Preliminuje się *więcej* o 200 zł. z powodu pierwszego pięciolecia, przypadającego kierownikowi szkoły od 1. listopada 1896. (LW. 68.927|96).

„ „ *I. poz. 4.* Preliminuje się *więcej* o 67 zł. z powodu przeniesienia na tę posadę Zygmunta Ziemiańskiego z Jagielnicy z większymi poborami (LW. 41.019|96), oraz z powodu przypadającego temuż drugiego pięciolecia o rocznych 50 zł. od 1. września 1897.

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki i dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 40.268/1896.

„ „ *II. poz. 9 b).* W wydatkach *nadzwyczajnych* preliminuje się *mniej* o 1.060 zł. t. j. 300 zł. na pokrycie dachów na budynkach gospodarczych i na ogrodzenie podwórza folwarcznego.

„ „ *II. poz. 10.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896.; w *nadzwyczajnych* wstawia się *mniej* o 10 zł., t. j. 290 zł., a to: *a)* 150 zł. na sprawienie wózka rysorowego z siedzeniem, *b)* 80 zł. na kupno sani wyjazdowych, *c)* 60 zł. na kupno chomontów dla koni szkolnych. Sprawienie tych przedmiotow jest konieczne, gdyż stare zakupione jeszcze przy otwarciu szkoły, a więc przed 10 laty, uległy zupełnemu zniszczeniu, i już w roku 1896. były nie do użycia.

„ „ *II. poz. 12.* Wstawia się *więcej* o 60 zł. na opłatę czynszu dzierżawnego za wynajęte ubikacye dla pomieszczenia służby folwarcznej.

„ „ *IV. poz. 18.* Zwyczajne jak na rok 1896. z opuszczeniem *nadzwyczajnego* kredytu, przyznanego jednorazowo na rok 1896. w kwocie 300 zł.

„ „ *V. poz. 21.* Wstawia się w *nadzwyczajnych* jednorazowo 150 zł. na sprawienie niezbędnych przyrządów i aparatów do nauki mleczarstwa.

„ „ *V. poz. 21 a).* Odpada wydatek w kwocie 150 zł. na naukę kołodziejstwa, która dla zbyt małych korzyści, jakie uczniowie z niej odnosili, zniesioną została.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**				
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . .	3.000	—	3.000	3.000
	—	„ „ zakupno środków naukowych	—	—	300	—
		Suma rubryki I. .	3.000	—	3.300	3.000
II.		**Opłaty na utrzymanin uczniów:**				
	2	*a)* Rada powiatowa bialska 450 zł. *b)* „ „ mielecka 100 „	550	—	425	700
III.	3	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	60	—	—	60
IV.	4	**Dochód z dzierżawy folwarku** . .	868	—	939	808
V.	5	**Zarobek 35 uczniów po 12 zł.** . .	420	—	366	420
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—	240	—
		Suma dochodów .	4.898	—	5.270	4.988
		W porównaniu z wydatkami .	13.935	—	14.083	14.978
		Okazuje się **niedobór** .	9.037	—	8.813	9.990

n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 40 268/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *II. poz. 2.* Preliminuje się *mniej* o stypendyum z Rady powiatowej krakowskiej w kwocie 150 zł., ponieważ na rok szkolny 1896|97 nie zapisano żadnego ucznia z powiatu tamtejszego.

„ „ *IV. poz. 4.* *Więcej* o 60 zł. wedle spodziewanego dochodu.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 14 978 zł.,	dochody 4.988 zł.,	niedobór 9.990 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 13.935 „	„ 4.898 „	„ 9.037 „
Zatem na rok 1897.	*mniejsze* „ o 1.043 zł.,	*mniejsze* „ o 90 zł.,	*mniejszy* „ o 953 zł.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 46.235/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—	—	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych od 1. lipca 1897: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	—	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów: płaca z dodatkiem na wikt 600 zł. dodatek osobisty . . 100 „	700	—	—	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—	—	—
	5	Katecheta obrządku łać. i gr. kat. . .	200	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3.440	—	—	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 120 zł. *b)* koszta kancelaryjne 100 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 300 „	520	—	—	—
	7	Opał	600	—	—	—
	8	Oświetlenie	100	—	—	—
	9	Utrzymanie budynków	50	—	—	—
	10	Sprzęty i ruchomości	50	—	—	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	200	—	—	—
		Suma rubryki II. .	1.520	—	—	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie . . . } 18 uczniów po				
	13	Odzież, pościel i pranie } 150 zł. rocznie	2.700	—	—	—
	14	Lekarz i apteka	50	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.750	—	—	—
		Do przeniesienia .	7.710	—	—	—

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 46.235/1996.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	7.710		—	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	15	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	80	—	—	—
	16	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . .	80	—	—	—
		b) biblioteka i czytelnia . . .	40	—	—	—
		c) ogród szkolny	50	—	—	—
	17	Wycieczki z uczniami	30	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	280	—	—	—
V.		**Kursy specyalne.**				
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—	—	—
	19	„ mleczarstwa	50	—	—	—
		Suma rubryki V. .	100	—	—	—
VI.	20	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—	—	—
		Suma wydatków .	8.140	—	—	—

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 2. Preliminuje się pobory tylko na pół roku administracyjnego, gdyż nauczyciel ten będzie potrzebny dopiero dla uczniów II. roku, a więc od 1. lipca 1897.

„ „ *I. poz. 3.* Preliminuje się płacę wedle dotychczasowych poborów instruktora, który z kraj. niższej szkoły rolniczej w Horodence przeniesiony został do Bereźnicy. (LW. 43.589/96).

„ „ *II. poz. 6, 7 i 8.* Preliminuje się na podstawie kosztów z tych samych tytułów w innych krajowych niższych szkołach rolniczych.

„ „ *II. poz. 9* i *10.* Wstawiono na ewentualne koszta nieznacznych przebudowań w salach szkolnych i na ewentualne uzupełnienie sprzętów.

„ „ *II. poz. 11.* Jak wyjaśnienie przy pozycyi 6.

„ „ *III. poz. 12* i *13.* Preliminuje się na koszta utrzymania 18 uczniów (12. II. roku przez 6 miesięcy, a 12. I. roku przez cały rok) na podstawie tych samych kosztów w innych szkołach.

„ „ *III. poz. 14.* Wstawiono koszt w stosunku do ilości uczniów.

„ „ *IV. poz. 15* do *17.* Jak wyjaśnienie przy pozycyi 6. na ewentualne uzupełnienie potrzeb szkolnych.

„ „ *V.* i *VI.* Jak wyjaśnienie przy pozycyi 6.

o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 46.235/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—	—	—
II.	2	**Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego**	245	—	—	—
		Suma dochodów .	3.245	-	—	—
		W porównaniu ze sumą wydatków	8.140	—	—	—
		okazuje się **niedobór** .	4.895	—	—	—

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Wstawiono kwotę 3.000 zł. na mocy przyrzeczenia c. k. Rządu (LW. 8.168/96).

„ „ *II. poz. 2.* Preliminuje się z 35 morgów przypuszczalny dochód w pierwszym roku gospodarki po 7 zł. z jednego morga.

Uwaga. Na rok 1896. nie uchwalił Wysoki Sejm dla tej szkoły specyalnego budżetu; wstawiono tylko w rubr. XV. póz. 215 budżetu funduszu krajowego ryczałt na utrzymanie w kwocie 2.867 zł. i na urządzenie w kwocie 9.223 zł.

p) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 45.676/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
				Złote austryackie			
		WYDATKI.					
I.		**Płace nauczycieli.**					
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca	1.200 zł.				
		dodatek aktywalny .	140 „				
		„ pięcioletni .	200 „	1.540	—	1.531	1.540
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . .	800 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „				
		ryczałt na mieszkanie .	200 „	1.100	—	756	1.100
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca . .		240	—	240	240
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . .	500 zł.				
		dodatek aktywalny .	100 „				
		ryczałt na mieszkanie .	180 „	780	—	780	780
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca .	480 zł.				
		dodatek na wikt . .	120 „	600	—	600	600
	6	Kapelan i katecheta, płaca .	150 zł.				
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	50 „	200	—	200	200
		Suma rubryki I. .		4.460	—	4.107	4.460
II.		**Koszta administracyjne.**					
	7	Zarząd:					
		a) pomoc kancelaryjna .	120 zł.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 zł.				
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520	—	375	400
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .		400	—	300	300
	9	Oświetlenie		120	—	100	120
	10	*a)* Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .		200	200	600	2.700
		b) Budowa cieplarni		—	2.000	—	—
	11	Sprzęty i ruchomości		100	—	91	100
		Suma rubryki II. .		1.340	2.200	1.466	3.620
		Do przeniesienia . .		5.800	2.200	5.573	8.080

p) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 45.676/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia . .	5 800	2.200	5.573	8.080
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie . . . { dla 25 uczniów				
	13	Odzież, pościel i pranie { po 165 zł.	4.125	—	4.173	4.125
	14	Lekarz i apteka	120	—	82	70
	15	Uczeń praktykant , . . .	150	—	—	150
		Suma rubryki III. .	4.395	—	4.255	4.345
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	120	—	106	100
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .	100	300	93	100
	18	Biblioteka i czytelnia	100	—	91	100
	19	Wycieczki naukowe	50	—	46	50
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .	600	500	519	800
	20*a*	Szklarnia	—	—	1.000	—
		Suma rubryki IV. .	970	800	1.855	1.150
V.	21	**Rozmaite i nieprzewidziane . .**	30	—	93	30
		Suma wydatków .	11.195	3.000	11.776	13.605
		Razem . .	**14.195**			

Wyjaśnienia.

Do rubr. *II. poz. 7.* Preliminuje się *więcej* o 120 zł. na pomoc kancelaryjną, podobnie jak we wszystkich niższych szkołach rolniczych.

" " *II. poz. 8.* Preliminuje się *więcej* o 100 zł., gdyż przybyła do ogrzewania cieplarnia, nabyta od gminy miasta Tarnowa.

" " *II. poz. 10 a).* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896., w *nadzwyczajnych* preliminuje się *mniej* o 2.300 zł., zatem tylko 200 zł. na pokrycie zniszczonego dachu nad starym budynkiem.

" " *II. poz. 10 b).* Preliminuje się na budowę nowej cieplarni pierwszą ratę w kwocie 2.000 zł. jako wydatek *nadzwyczajny.*

" " *III. poz. 14.* Preliminuje się *więcej* o 50 zł., gdyż lekarz dotąd leczył uczniów bezpłatnie, a kredyt przyznany na rok 1896. w kwocie 70 zł. wystarcza zaledwie na pokrycie kosztu lekarstw.

" " *IV. poz. 16.* Preliminuje się *więcej* o 20 zł., dotychczas przyzwolona w tej pozycyi dotacya nie wystarcza nawet na zakupno najniezbędniejszych środków do nauki.

" " *IV. poz. 17.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896; w *nadzwyczajnych* wstawia się 300 zł. na zakupno młynka i prasy do suszarni owoców.

" " *IV. poz. 20.* Wydatki zwyczajne *większe* o 200 zł. na koszta utrzymania wydzierżawionego od gminy miasta Tarnowa ogrodu zwanego „Spigłówka“ i na opłatę rocznego czynszu dzierżawnego w kwocie 55 zł.; w wydatkach *nadzwyczajnych* preliminuje się *więcej* o 100 zł., zatem 500 zł. na urządzenie powyższego ogrodu, postawienie muru i na poprawienie gruntu przez nawiezienie piasku. — Ogółem preliminuje się w tej pozycyi *więcej* o 300 zł.

p) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 45 676/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	3.000	—	3.000	3.000
	2	Od gminy miasta Tarnowa . .	250	—	250	250
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . .	300	—	300	300
		Suma rubryki I. .	3.550	—	3.550	3 550
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	100	—	82	100
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** .	400	—	528	400
III*a*	5*a*	**Zarobek 25 uczniów** w ogrodzie miejskim	—	—	31	100
		Suma dochodów .	4.050	—	4.191	4.150
		W porównaniu z wydatkami .	14.195	—	11.776	13.605
		okazuje się **niedobór** .	10.145	—	7.585	9.455

Wyjaśnienia.

Do rubr. III a. poz. 5 a). Odpada dochód w kwocie 100 zł., gdyż uczniowie będą zajęci robotami przy urządzeniu ogrodu wydzierżawionego od gminy miasta Tarnowa, jak wyjaśnienie do rubr. IV. poz. 20 wydatków i z tego powodu nic nie będą zarabiać w ogrodzie miejskim.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki	13.605 zł.,	dochody	4.150 zł.,	niedobór	9.455 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„	14.195 „	„	4.050 „	„	10.145 „
Zatem na rok 1897. *większe*	„ o	590 zł.,	*mniejsze* „ o	100 zł.,	*większy* „ o	690 zł.

r) Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 37.213/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	720	—	720	720
	2	Nauczyciel rolnictwa: płaca . . . 1.000 zł.; dodatek aktywalny . 100 „; 2 dodatki pięcioletnie . 200 „	1.300	—	1 370	800
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych . .	240	—	200	240
	4	Katecheta	60	—	60	60
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli .	240	—	240	240
		Suma rubryki I. .	2.560	—	2.590	2.060
II.		**Koszta administracyi.**				
	5a	Inspekcya zakładu	—	—	—	120
	6	Potrzeby kancelaryjne, druki i t. d. .	50	—	26	50
	7	Opał i oświetlenie	120	—	104	120
	8	Utrzymanie i asekuracya budynków .	100	—	94	100
	9	„ inwentarza szkolnego . .	60	—	16	60
	10	Podatki	50	—	50	50
		Suma rubryki II. .	380	—	290	500
III.		**Potrzeby do nauki.**				
	11	*a)* Na utrzymanie i dokupno narzędzi do uprawy roślin włóknistych . .	60	—	12	60
		b) na utrzymanie narzędzi do uprawy roli	40	—	26	40
		c) „ „ moczarni . . .	20	—	15	20
	12	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów	40	—	17	40
	13	Zbiory okazów do demonstracyi . .	40	—	—	40
	14	Biblioteka i czytelnia	20	—	51	20
		Suma rubryki III. .	220	—	121	220
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	15	Stołowanie . } dla 10 uczniów po 160 zł.,				
	16	Odzież i pościel }	1.600	—	1.700	1.850
		Suma wydatków .	4 760	—	4.701	4.630

r) Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Wydatki i Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 37.213/1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 2.* Preliminuje się *więcej* o 500 zł. z powodu przeniesienia dotychczasowego nauczyciela do Kobiernic, a zamianowania w miejsce tegoż Franciszka Cisłę z poborami wyższymi (LW. 55.847|96).

„ „ *II. poz. 5a.* Odpada wydatek w kwocie 120 zł., gdyż potrzeba tego wydatku okazała się zbyteczną.

„ „ *IV.* Wydatki zwyczajne jak na rok 1896. z opuszczeniem kredytu *nadzwyczajnego*, przyznanego jednorazowo na rok 1896. w kwocie 250 zł.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.200	—	2.200	2.200
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna** . .	100	—	112	100
III.	3	**Zarobek uczniów**	100	—	—	100
		Suma dochodów .	2.400	—	2.312	2.400
		W porównaniu z wydatkami	4.760	—	4.701	4.630
		okazuje się **niedobór** .	2.360	=	2.389	2.230

Na rok 1896. uchwalono wydatki 4.630 zł., dochody 2.400 zł., niedobór 2.230 zł.
„ „ 1897. preliminuje się „ 4.760 „ „ 2.400 „ „ 2.360 „
Zatem na rok 1897. *większe* „ o 130 zł., „ — zł., *większy* „ o 130 zł.

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 53.564/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor i kasyer, płaca . . .	1.500	—	3.000	3.000
	2	Likwidator, płaca	1.200	—	1.200	1.200
	—	Kasyer	—	—	800	400
	3	Magazynier kontrolor	1.000	—	1.000	1.000
	4	Pomocnik magazyniera, płaca . . .	500	—	500	500
	5	Asystent rachunkowy, płaca . . .	600	—	600	600
	6	Maszynista, płaca	600	—	600	600
	7	Woźny, płaca 360 zł., mundur 60 zł. .	420	—	400	420
	8	Stróż nocny	290	—	288	292
	9	Stróż dzienny, zarazem odźwierny . .	240	—	184	240
		Suma rubryki I. .	6.350	—	8.572	8.252
II.		**Koszta administracyi.**				
	10	Podatki:				
		a) bieżące	1.554	—	259	264
		b) zaległe:				
		1. podatek gruntowy za lata 1891 do 1896 włącznie . . 24 zł. 44 ct.				
		2. podatek dom.-czyn. za lata 1890 do 1896 włącznie . . . 3.095 „ 08 „				
		3. dodatki krajowe za lata 1890 do 1896 wł. 1.520 „ 08 „				
		4. dodatki indemnizac. za lata 1890 do 1893 włącznie . . . 473 „ 33 „				
		5. dodatki kwaterowe za lata 1890 do 1896 włącznie . . . 123 „ 98 „				
		6. dodatki gminne i szkolne za lata 1890 do 1896 włącznie . 137 „ 11 „				
		7. koszta egzekutne . 386 „ 88 „				
		razem 5.760 zł. 90 ct.				
		8. Odsetki zwłoki . 124 „ 68 „				
		Suma zaległych należytości . . . 5 885 zł. 58 ct.	5.886	—	—	—
	11	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) magazynu zbożowego . . .	400	—	380	400
		b) magazynu spirytusowego . .	120	—	320	120
		— adaptacye w magazynie zboż. dla działu towarowego . . .	—	—	500	—
		Do przeniesienia .	7.960		1.459	784
			6.350	—	8.572	8.252

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 32.009/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
II.		Z przeniesienia	6.350 / 7.950	—	8.572 / 1.459	8.252 / 784
	12	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:				
		a) budynków od ognia	187	—	146	187
		b) robotników w kasie chorych i od wypadków	150	—	241	270
	13	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	220	—	206	240
		b) księgi i druki	200	—	146	230
		c) telefon	60	—	60	60
		d) rozmaite	120	—	111	120
	14	Opał i oświetlenie	200	—	191	200
	15	Motor gazowy	350	—	394	350
	16	Tory kolejowe, zwrotnice, dojazdy	150	—	108	150
	17	Remuneracye, noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej	600	—	700	600
	18	Najem lokalu na biura	530	—	349	530
		Suma rubryki II.	10.727	—	4.111	3.721
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa	300	—	300	300
IV.		**Koszta manipulacyi.**				
		a) zbożowej i towarowej:				
	20	Najem robotników dziennych	1.500	—	1.571	1.100
	21	Dostawa i odstawa wagonów	200	—	178	200
	22	Szpagat	50	—	14	50
	23	Asekuracya	200	—	251	200
	24	Stemple i porta	150	—	163	100
	25	Rozmaite drobne	50	—	20	50
		b) spirytusowej:				
	26	Najem robotników dziennych	250	—	201	300
	27	Dostawa i odstawa wagonów	50	—	31	50
	28	Asekuracya	150	—	183	50
	29	Stemple i porta	50	—	29	50
	30	Rozmaite drobne manipulacye	50	—	21	50
		Suma rubryki IV.	2.700	—	2.662	2.200
V.	31	**Odsetki** od chwilowych zaliczek	250	—	112	—
		Suma wydatków	20.327	—	15.757	14.473

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Wydatki i Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 32.009|1896.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* i *2.* Wydatek *mniejszy* z powodu zniżenia płacy dyrektora (LW. 13.361|96) i zwinięcia posady kasyera.

" " *II. poz. 10 a)* i *b).* W myśl orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego. **Bliższe uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o składach publicznych.**

" " *II. poz. 12 b).* Wydatek *mniejszy* o 120 zł., albowiem w skutek przeniesienia biur odpada zabezpieczenie funkcyonaryuszów od wypadków.

" " *II. poz. 13 a).* Należytości wynosiły: w roku 1893. 219 zł., w roku 1894. 223 zł., w roku 1895. 199 zł, razem 641 zł., przeciętnie 214 zł.

" " *II. poz. 13 b.* Należytości wynosiły: w roku 1893. 192 zł., w roku 1894. 263 zł., w roku 1895. 174 zł., razem 629 zł., przeciętnie 210 zł.

" " *IV. poz. 20—30.* Należytości całej rubryki IV. wynosiły: w r. 1893. 2.912 zł.. w roku 1894. 2.599 zł., w roku 1895. 2.694 zł., razem 8.205 zł., przeciętnie 2.735 zł. Preliminuje się okrągło 2.700 zł. czyli o 500 zł. *więcej*, aniżeli na rok 1896. uchwalono z powodu działu towarowego.

" " *V. poz. 31.* Pozycya nowa i konieczna ze względu na częste potrzeby zasilania kasy gotówką; pozycya ta zresztą odpowiada pozycyom 8. i 17. dochodów.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża względnie towarów**	2.700	—	3.169	2.230
II.		**Manipulacya przy zbożu względnie towarach.**				
	2	Dostawa wagonów	250	—		300
	3	Ekspedycya wagonów	150	—		150
	4	Wyładowanie wagonów	700	—		750
	5	Załadowanie wagonów	500	—		650
	6	Asekuracya	300	—		400
	7	Stemple i porta	300	—		300
	8	Odsetki	250	—		300
	9	Rozmaite: *a)* czyszczenie, wietrzenie itd.	600	—	3.447	800
		b) formalności cłowe	50	—		100
		c) wypożyczenie worów	50	—		40
		d) szpagat	50	—		50
		e) wystawianie poświadczeń składowych	10	—		10
		f) przepisanie na innego właść., prowizye itd.	30	—		50
		Suma rubryki II.	3.240	—	3.447	3.900
III.	10	**Składowe od spirytusu i osuszka**	1.500	—	1.449	3.000
		Do przeniesienia	7.440	—	8.065	9.130

s) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 32.009/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	7.440	—	8.065	9 130
IV.		**Manipulacya przy spirytusie.**				
	11	Dostawa wagonów . . .	50	—	698	50
	12	Ekspedycya „ . . .	40	—		50
	13	Wyładowanie „ . . .	100	—		150
	14	Załadowanie „ . . .	100	—		250
	15	Asekuracya	150	—		150
	16	Stemple i porta	50	—		50
	17	Odsetki . . .	50	—		50
	18	Rozmaite: *a)* komisye akcyzowe odbiorcze	40	—		100
		b) komisye akcyzowe wydawcze .	40	—		
		c) wystawienie poświadczeń składow.	10	—		
		Suma rubryki IV. .	630	—	698	850
V.	19	**Różne dochody**	100	—	232	—
		Suma dochodów .	8.170	—	8.995	9.980
		W porównaniu z wydatkami . . .	20.327	—	15.757	14.473
		Okazuje się *niedobór* do pokrycia z funduszu krajowego	12 157	—	6.762	4 493

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Należytości wynosiły: w roku 1893. 2.088 zł., w roku 1894. 2.702 zł., w roku 1895. 3.156 zł., razem 7.946 zł., przeciętnie 2.649 zł.; ze względu jednak na dział towarowy preliminuje się w pozycyi tej dochód stosunkowo większy.

„ „ *II. poz. 2—9.* Należytości wynosiły: w roku 1893. 4.732 zł., w roku 1894. 3.407 zł., w roku 1895. 4.198 zł., razem 12.337 zł., przeciętnie 4.112 zł.

„ „ *III. poz. 10.* Należytości wynosiły: w roku 1893. 8.530 zł., w roku 1894. 1.878 zł., w roku 1895. 2.784 zł., razem 13.192 zł., przeciętnie 4.397 zł.

„ „ *IV. poz. 11—18.* Należytości wynosiły: w roku 1893. 1.020 zł., w roku 1894. 904 zł., w roku 1895. 901 zł., razem 2.825 zł., przeciętnie 942 zł.
Jakkolwiek w rubr. II., III. i IV. przecięcie z 3 lat ostatnich wykazuje wyższe cyfry jednak z uwagi na istniejące konjunktury handlowe, preliminuje się dochody w tych rubrykach w kwotach zbliżonych do wynikłości z roku 1895.

„ „ *V. poz. 19.* Dochody te składają się ze sprzedaży trawy i innych drobnych.

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 14.473 zł.,	dochody 9.980 zł.,	niedobór 4.493 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 20.327 „	„ 8.170 „	„ 12.157 „
Zatem na rok 1897.	*większe* „ o 5.854 zł.,	*mniejsze* „ o 1.810 zł.,	*większy* „ o 7.664 zł.

a to głównie z powodu wstawienia zaległych i podwyższonych bieżących podatków na podstawie orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

t) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki. Preliminarz na rok 1897. LW. 48.955/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor-kasyer	1.500	—	1.609	1.500
	2	Likwidator	900	—	1.500	900
	2*a*	Kancelista	—	—	600	630
	3	Pomocnik likwidatora	500	—	621 (poz. 3 i 4)	500 (poz. 3 i 4)
	4	Praktykant	300	—		
	—	Kasyer	—	—	850	—
	5	Magazynier	1.000	—	1.000	1.000
	6	Woźny, płaca 384 zł. i mundur 50 zł. .	434	—	441	420
	7	Odźwierny, płaca 270 zł. i mundur 40 zł.	310	—	304	340
	8	Stróż nocny, płaca	300	—	300	300
	8*a*	Maszynista	—	—	600	600
	8*b*	Sierotom po śp. Granatowskim . .	—	—	—	200
		Suma rubryki I. .	5.244	—	7.825	6.390
II.		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) zarobkowy 182 zł., dochodowy 62 zł., gruntowy 6 zł., dodatki 200 zł. .	450	—	523	450
		b) domowo-czynszowy za lata 1894., 1895. i 1896. wraz z dodatkami krajowymi i gminnymi, egzekutnem i procentami zwłoki po koniec r. 1896.	1.803	—	—	—
		c) domowo-czynszowy z dodatkami na rok 1897	636	—	—	—
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych . .	100	—	253	100
		b) trzech magazynów zbożonych . .	500	—	595	500
		c) magazynu spirytusowego . . .	60	—	61	100
		d) koszta adaptacyi działu towarowego .	—	—	154	—
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia . . .	220	—	215	260
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	240	—	268	230
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki . . .	240	—	245	180
		b) księgi i druki	320	—	307	360
		c) telefon	50	—	50	50
		d) rozmaite	240	—	150	380
	12*a*	Motor gazowy	—	—	417	300
	13	Opał i światło	240	—	162	240
	14	Opłata drogi dojazdowej . . .	150	—	150	150
	15	Remuneracye, noworoczne, kolędy i inne nieprzewidziane	800	—	800	800
		Suma rubryki II. .	6.049	—	4.350	4.100
		Do przeniesienia .	11.293	—	12.175	10.490

t) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki Preliminarz na rok 1897. LW. 48.955/1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		Z przeniesienia .	11.293	—	12.175	10.490
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa . .	300	—	300	300
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej i towarowej.**				
	17	Robocizna	4.700	—	3.901	4.860
	18	Szpagat, worki	180	—	176	200
	19	Asekuracya	420	—	549	420
	20	Stemple i porta	300	—	339	270
	21	Rozmaite	100	—	19	160
		Suma rubryki IV. .	5.700	—	4.984	5.910
V.	22	**Odsetki** od dotacyi	300	—	445	250
		Suma wydatków .	17.593	—	17.904	16.950

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 2a.* Posada kancelisty nie będzie obsadzoną.

" " *I. poz. 3.* i *4.* Pozycye nowe, w miejsce zeszłorocznych: kancelisty 630 zł. i dyurnisty 500 zł.

" " *I. poz. 6 i 7. Mniej* o 16 zł. wedle rzeczywistej potrzeby.

" " *I. poz. 8a.* Z powodu zniesienia motoru i urządzenia maszynowego odpadła potrzeba utrzymywania maszynisty.

" " *I. poz. 8b.* Wydatek ten przeniesiono do rubr. XVII. wyd. funduszu krajowego.

" " *II. poz. 9b)* i *c).* **Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu o krajowych składach publicznych.**

" " *II. poz. 10c). Mniej* o 40 zł. na podstawie wynikłości z roku 1895. i przecięcia z 3. lat ostatnich.

" " *II. poz. 11a) b). Mniej* o 30 zł. na podstawie wynikłości z roku 1895.

" " *II. poz. 12a. Więcej* o 60 zł. " " " " "

" " *II. poz. 12b). Mniej* o 40 zł. " " " " "

" " *II. poz. 12d) Mniej* o 140 zł. od uchwalonych na rok 1896. na podstawie przecięcia z 3 lat ostatnich.

" " *II. poz. 12e).* Odpada zupełnie z powodu zniesienia motoru gazowego.

" " *IV. poz. 17.* Wynikłość z roku 1895. wynosiła 3.901 zł., przeciętna zaś z 3 lat ostatnich wynosi 4.271 zł., preliminuje się jednak 4.700 zł. a to z uwagi, że koszt robocizny się zwiększy wskutek zniesienia motoru i urządzenia maszynowego.

" " *IV. poz. 18. Mniej* o 20 zł. na podstawie przecięcia z 3 lat ostatnich.

" " *IV. poz. 19.* Przecięcie z trzechlecia daje cyfrę 373 zł., z uwagi jednak na wynikłość z r. 1895. preliminuje się jak na rok 1896. uchwalono.

t) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Wydatki i Dochody. Preliminarz na rok 1897. LW. 48 955/1896.

Do rubr. *IV. poz. 20* i *21.* Dla braku innych podstaw preliminuje się na podstawie przecięcia z lat 1893, 1894 i 1895.

„ „ *V. poz. 22. Więcej* o 50 zł. niż na rok 1896. uchwalono z uwagi na wynikłość z lat 1894 i 1895.

Należytości wynosiły w roku:

		1893.,	*1894.*,	*1895.*	*razem:*	*przeciętnie:*
Do rubr.	*II. poz. 10b).*	483 zł.	544 zł.	382 zł.	1.409 zł.	469 zł.
„ „	*II. poz. 10c).*	87 „	31 „	61 „	179 „	60 „
„ „	*II. poz. 11a).*	260 „	260 „	215 „	735 „	244 „
„ „	*II. poz. 11b).*	188 „	297 „	268 „	753 „	251 „
„ „	*II, poz. 12a).*	160 „	223 „	245 „	628 „	209 „
„ „	*II. poz. 12b).*	286 „	310 „	307 „	903 „	301 „
„ „	*II. poz. 12d).*	285 „	240 „	150 „	675 „	225 „
„ „	*II. poz. 13.*	257 „	259 „	162 „	678 „	226 „
„ „	*IV. poz. 17.*	4.277 „	4.636 „	3.901 „	12.814 „	4.271 „
„ „	*IV. poz. 18.*	178 „	187 „	176 „	541 „	180 „
„ „	*IV. poz. 19.*	221 „	349 „	549 „	1.119 „	373 „
„ „	*IV. poz. 20.*	216 „	372 „	339 „	927 „	309 „
„ „	*IV. poz. 21.*	28 „	255 „	19 „	302 „	101 „
„ „	*V. poz. 22.*	30 „	585 „	445 „	1.060 „	353 „

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . .	5.700	—	5.283	5.730
II.		**Manipulacye przy zbożu względnie towarach.**				
	2	Dostawa wagonów	400	—	264	500
	3	Ekspedycya „	200	—	188	220
	4	Wyładowanie „	1.650	—	1.461	1.730
	5	Załadowanie „	1.250	—	1.137	1.400
	6	Asekuracya	650	—	575	570
	7	Stemple i portorya	500	—	495	340
	8	Odsetki	660	—	692	830
	9	Rozmaite:				
		a) czyszczenie, wietrzenie . . .	2.700	—	2.617	2.730
		b) załatwianie formalności cłowych .	480	—	408	560
		c) wypożyczanie worów . . .	80	—	87	70
		d) szpagat i obręcze	240	—	228	260
		e) zawiadomienia odbiorcze (awiza), poświadczenia składowe i rozmaite drobne	300	—	294	350
		Suma rubryki II. .	9.110	—	8.446	9.560
		Suma dochodów .	14.810	—	13.729	15.290
		W porównaniu z wydatkami	17.593	—	17.904	16.950
		Okazuje się **niedobór** do pokrycia z funduszu krajowego	**2.783**	—	4.175	1.660

t). Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Preliminarz na rok 1897. LW. 48.955/96.

Wyjaśnienia.

Do rubr. *I. poz. 1.* Przecięcie z trzechlecia wypada 5.106 zł. bez działu towarowego; z uwagi jednak na rozwój tego działu i wobec ruchu zboża, jaki od roku panuje, preliminuje się 5.700 zł.

„ „ *II. poz. 2, 3, 4* i *5.* Preliminuje się nieco *mniej*, aniżeli na rok 1896. uchwalono, a to na podstawie przecięcia i wynikłości z roku 1895.

„ „ *II. poz. 6.* Przeciętny dochód z 3 lat ostatnich wynosi 490 zł., z powodów jednak podniesionych przy poz. 1., przyjmuje się wyższą cyfrę.

„ „ *II. poz. 7, 8* i *9.* Preliminuje się w nieco odmiennych kwotach, aniżeli na rok 1896. uchwalono, na podstawie wynikłości z r. 1895.

Należytości wynosiły w roku:

	1893.	*1894.*	*1895.*	*razem:*	*przeciętnie:*
Do rubr. *I. poz. 1.*	5.204 zł.	5.420 zł.	4.694 zł.	15.318 zł.	5.106 zł.
„ „ *II. poz. 2.*	476 „	440 „	219 „	1.135 „	378 „
„ „ *II. poz. 3.*	213 „	88 „	181 „	482 „	161 „
„ „ *II. poz. 4.*	1.884 „	1.612 „	1.300 „	4.796 „	1.599 „
„ „ *II. poz. 5.*	1.411 „	1.104 „	923 „	3.438 „	1.146 „
„ „ *II. poz. 6.*	448 „	497 „	526 „	1.471 „	490 „
„ „ *II. poz. 7.*	287 „	430 „	452 „	1.169 „	389 „
„ „ *II. poz. 8.*	568 „	850 „	499 „	1.917 „	639 „
„ „ *II. poz. 9 a)*	2.231 „	3.440 „	2.272 „	7.943 „	2.648 „
„ „ *II. poz. 9 b)*	684 „	375 „	370 „	1.429 „	476 „
„ „ *II. poz. 9c)* i *d)*	294 „	206 „	208 „	708 „	236 „
„ „ *II. poz. 9e)* i *f)*	198 „	198 „	212 „	608 „	203 „

Na rok 1896. uchwalono	wydatki 16.950 zł.,	dochody 15.290 zł,	niedobór 1.660 zł.
„ „ 1897. preliminuje się	„ 17.593 „	„ 14.810 „	„ 2.783 „
Zatem na rok 1897.	*większe* „ o 643 zł.,	*mniejsze* „ o 480 zł.,	*większy* „ o 1.123 zł.

a to głównie z powodu wstawienia do rubr. II. poz. 9. wydatków kwoty 1.803 zł. z tytułu podatku domowo-czynszowego za lata 1894, 1895 i 1896, tudzież kwoty 636 zł. za rok 1897.

LW. 56.301/1896.
Alegat **C.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1897.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

LW. 38.768/1896.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
			złote austryackie				
		Wydatki.					
I.	1-20	Płace i emolumenta etatowe . .	38.017	3.593	41.610	37.817	39.816
II.	21-28	Koszta utrzymania osób nieetatowych	33.919	4.881	38.800	29.372	34.144
III.	29-46	Pensye i emerytury . . .	10.672	827	11.499	10.971	11.541
IV.	47-52	Zaopatrzenia i dary z łaski . .	411	17	428	244	428
V.	53	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	94	6	100	15	100
VI.	54	Remuneracye i zapomogi . .	1.128	72	1.200	3.136	1.355
VII.	55-65	Koszta gospodarcze:					
		1. zwyczajne . .	95.192	10.127	105.319	99.529	101.869
		2. **nadzwyczajne** .	**30.266**	—	**30.266**	**22.500**	**200**
VIII.	66-76	„ sanitarne:					
		1. zwyczajne . .	16.452	982	17.434	19.550	16.834
		2. **nadzwyczajne** .	**1.410**	**90**	**1.500**	—	**1.500**
IX.	77	„ kancelaryjne . . .	940	60	1.000	1.163	1.000
X.	78	„ kapliczne	226	14	240	243	240
XI.	79-82	Utrzymanie budynków:					
		1. zwyczajne . .	5.430	700	6.130	6.122	4.930
		2. **nadzwyczajne** .	**166.837**	—	**166.837**	**128.779**	**134.680**
XII.	83-84	Odsetki od kapitałów dłużnych .	1.760	—	1 760	1.760	1.760
XIII.	85	Podatki i daniny	25	10	35	14	35
XIV.	86-88	Rozmaite	1.930	170	2.100	1.591	2.100
XV.	89	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziele położnic	—	30	30	26	30
XVI.	90	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii . . .	16.000	—	16.000	16.000	16.000
		Razem 1. zwyczajne .	222.196	21.489	243.685	227 553	232.182
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**198.513**	**90**	**198.603**	**151.279**	**136.380**
		Suma wydatków .	420.709	21.579	442 288	378.832	368.562
		Dochody.					
I.	1-3	Dodatki	29.429	155	29.584	32.381	27.584
II.	4	Opłaty pośmiertne . . .	7.000	—	7.000	11.171	6.000
III.	5-7	Zwroty kosztów leczenia . .	194.100	10.750	204.850	168.821	198.000
IV.	8-10	Rozmaite	1.435	15	1.450	1.115	250
V.	11	Subwencya od c. k. Skarbu . .	50.000	—	50.000	50.000	50.000
		Suma dochodów .	281.964	10.920	292.884	263.488	281.834
		W porównaniu z wydatkami .	420 709	21.579	442.288	378.832	368.562
		Okazuje się **niedobór** .	138.745	10.659	*149.404	115.344	86.728

* **Uwaga.** Wykazany niedobór w tak znacznej wysokości spowodował wydatek 166.837 zł. wstawiony do rubr. XI. poz. 79 na nadzwyczajne wydatki budowlane.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na r. 1897. z uchwalonemi na rok 1896.

Wydatki preliminowane na rok 1897 wynoszą 442.288 zł.
uchwalone zaś na r. 1896. wynoszą 368.562 „
wstawia się zatem na r. 1897. *więcej* o kwotę . . . . . . 73.726 zł.
a mianowicie:

w rubr.	I.	ogółem	więcej o	1.860 zł.	
„ „	II.	„	„ „	4.590 „	
„ „	III.	„	mniej „		42 zł.
„ „	VI.	„	„ „		155 „
„ „	VII.	„	więcej „	13.516 „	
„ „	VIII.	„	„ „	600 „	
„ „	XI.	„	„ „	53.357 „	
		Razem	więcej o	73.923	mniej 197 zł.
		Z porównania	*więcej* j. w. o	73.726 zł.	

Dochody preliminowane na rok 1897. wynoszą 292.884 zł.
uchwalone zaś na r. 1896. wynoszą 281.834 „
wstawia się zatem na r. 1897. *więcej* o kwotę . . . . . . 11.050 „
a mianowicie:

w rubr.	II.	ogółem	więcej o	3.000 zł.
„ „	III.	„	„ „	6.850 „
„ „	IV.	„	„ „	1.200 „
		Razem	więcej j. w. o	11.050 zł.

Wynik zatem na r. 1897 jest *mniej korzystny* o kwotę . . . . . . 62.676 zł.
a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.

Uwaga do preliminarza wogóle.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. listopada 1889. postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków funduszów wspólnych przeprowadzono na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Przyjmuje się na r. 1897. przypuszczalną ilość dni leczenia zgodnie z wnioskiem dyrekcyi szpitalu, a to:

w funduszu chorych	. 254.000 dni	czyli	94%
„ położnic .	. 17.000 „	„	6%
razem	. 271.000 dni	czyli	100%

Wszystkie zatem pozycye, nie dające się rozdzielić wedle rzeczywistego wydatku i dochodu obliczono na podstawie powyższego dzielnika.

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
	WYDATKI.					
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**					
1	Dyrektor: *a*) płaca	1.504	96	1.600	1.600	1.600
	b) 3 dodatki pięcioletnie po 300 zł. .	846	54	900	900	900
	c) dodatek na mieszkanie . . .	376	24	400	400	400
	d) opał 47·736 met. drzewa po 3·38 zł.	152	10	162	190	189
2	7 prymaryuszów: *a*) płaca po 1.200 zł. .	8.400	—	8.400	8.400	8.400
	b) dodatki 5-letnie po 200 zł. . .	2.984	—	2.984	2.800	2.800
3	Profesor położnictwa	—	650	650	650	650
4	10 sekundaryuszów I. klasy po 600 zł. .	4.800	1.200	6.000	5 857	6.000
5	7 „ II. „ „ 500 „ .	3.500	—	3.500	3.528	3.500
6	Akuszerka I.: *a*) płaca . . .	—	400	400	400	400
	b) dodatek 5-letni	—	40	40	40	40
7	Akuszerka II. płaca	—	300	300	300	300
8	Prosektor, płaca	1.128	72	1.200	1.200	1.200
9	Chemik patologii: *a*) płaca . . .	940	60	1.000	1.000	1.000
	b) dodatek 5-letni	266	17	283	150	150
10	2 kapelanów: *a*) płaca po 600 zł. . .	1.128	72	1.200	1.130	1.200
	b) dodatki na pomieszkanie po 200 zł. .	376	24	400	350	400
11	Rządca: *a*) płaca	1.128	72	1.200	1.250	1.200
	b) wikt I. klasy	357	23	380	—	380
	c) opał 47·736 met. drzewa po 3·38 zł.	152	10	162	190	189
	d) oświetlenie 120 kl. nafty i 12 kl. świec	39	2	41	35	41
12	2 oficyałów: *a*) płaca po 1000 zł. .	1.880	120	2.000	2.000	2.000
	b) dodatki aktywalne po 150 zł. .	282	18	300	300	300
	c) dodatki 5-letnie po 150 zł. . .	357	23	380	150	150
13	2 pisarzy: *a*) płaca po 600 zł. . .	1.128	72	1.200	1.200	1.200
	b) dodatki 5-letnie po 100 zł. . .	177	11	188	100	100
	c) dodatki na pomieszkanie po 100 zł.	188	12	200	200	200
14	Pisarz w izbie przyjęcia:					
	a) płaca	600	—	600	515	600
	b) wikt z pieczywem II. klasy . .	300	—	300	280	300
15	Dozorca domu: *a*) płaca . . .	564	36	600	515	600
	b) wikt z pieczywem II. klasy . .	282	18	300	280	300
16	2 aplikantów, płaca po 500 zł. . .	940	60	1.000	—	1.000
17	Aptekarz: *a*) płaca	752	48	800	—	800
	b) dodatek na mieszkanie . .	188	12	200	–	200
18	Woźny: *a*) płaca	470	30	500	400	500
	b) 2 dodatki 5-letnie po 30 zł. .	56	4	60	33	60
	c) dodatek na ubiór . .	47	3	50	50	50
19	Odźwierny: *a*) płaca	450	—	450	350	450
	b) 1 dodatek 5-letni 30 zł. .	30	—	30	–	17
	c) dodatek na ubiór . .	50	—	50	50	50
	Razem .	36.817	3.593	40.410	36.793	39 816
	Do tego:					
20	Zaliczki na płace . . .	1.200	—	1.200	1.024	—
	Suma rubryki I. .	38.017	3.593	41.610	37.817	39 816

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Do poz. 1 lit. a), b), c). Jak na r. 1896.
„ „ „ *d).* Wstawia się o 27 zł. mniej. wedle cen z r. 1896.
„ „ *2.* Preliminuje się płace jak na r. 1896, dodatki zaś pięcioletnie więcej o 184 zł., a to:
dla dra Ziembickiego 3ci dodatek od 22. grudnia 1897 w kwocie 5 zł. 55 ct.
„ „ Macheka 1szy „ „ 9. lutego „ „ 178 „ 82 „
„ „ *3 do 8.* Jak na r. 1896.
„ „ *9.* Preliminuje się o 133 zł. 33 ct. więcej z powodu przypadającego drowi Wiczkowskiemu IIgo dodatku pięcioletniego od 11. lutego 1897.
„ „ *10—11 a), b), d).* Jak na r. 1896.
„ „ *11 c).* Preliminuje się o 27 zł. mniej z powodu jak przy poz. 1 d).
„ „ *12 a) b).* Jak na rok 1896. Lit. *c)* więcej o 230 zł. z powodu przypadających oficyałom dodatków pięcioletnich, a mianowicie:
Boguszowi 2gi dodatek od 11. lutego w kwocie 133 zł. 33 ct.
Szymańskiemu 1szy „ „ 10. maja „ 96 „ 25 „
„ „ *13 a), b), c).* Wstawia się o 88 zł. więcej na 2gi dodatek pięcioletni dla pisarza Strzeleckiego od 15. lutego.
„ „ *14 do 18.* Jak na rok 1896.
„ „ *19 a), b), c).* Więcej o 13 zł. jako uzupełnienie 1go dodatku pięcioletniego.
„ „ *20.* Wstawia się konieczną potrzebę na zaliczki na płace w kwocie 1.200 zł. na podstawie 3-letniego przecięcia. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w dochodach rubr. IV. poz. 10.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
			złote austryackie				
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**						
21	23 Sióstr Miłosierdzia:						
	a) płaca Siostry Przełożonej .	80 zł.	75	5			
	b) 22 Sióstr oddziałowych po 80 zł.	1.760 „	1.600	160	1.840	1.540	1.760
	c) wikt z pieczywem Siostry Przełożonej . . .	190 zł.	178	12			
	d) wikt z pieczywem 22 Sióstr odz.	4.180 „	3.800	380	4.370	3.372	4.180
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry Przełożonej . .	21·75	20	2			
	f) ryczałt za pranie bielizny 22 Sióstr oddz. po 21·75 zł.	479 zł.	435	44	501	419	479
22	Dyetaryusze:						
	dla 1 dziennie po 1.40 zł. .	510 zł.					
	„ 5 „ „ 1·10 .	2.008 „	2.116	402	2.518	3.094	2.123
23	Dla 1 dyetaryusza wikt z pieczywem .		—	300	300	212	300
24	2 stypendya stałe dla akuszerek po 120 zł.		—	240	240	220	240
25	Pomocnik aptekarza po 2 zł. dziennie .		686	44	730	—	732
26	Służba oddziałowa: *a)* Płaca.						
	1) Oddział chorych:						
	1 nadzorcy oddz. kił. męski .	240 zł.					
	1 sługi na oddz. chirurgicznym	180 „					
	1 nadzorczyni na oddz. kił. kob.	120 „					
	2 sług po 120 zł. . .	240 „					
	11 „ „ 96 „ . .	1.056 „					
	23 „ „ 84 „ . .	1.932 „					
	23 „ „ 72 „ . .	1.656 „					
	10 „ „ 60 „ . .	600 „					
	72 razem	6.024 zł.					
	Do przeniesienia .	6.024 zł.	8.910	1.589	10.499	8.857	9.814

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. Fundusz chorych	Wniosek na rok 1897. Fundusz położnic	Wniosek na rok 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
II.	Z przeniesienia . 6.024 zł.	8.910	1.589	10.499	8.857	9.814
26	2) Oddział położnic:					
	10 sług po 72 zł. . . 720 zł.	6.024	720	6.744	5.511	6.156
	b) wikt dla nadzorcy i nadzorczyni oddz. kiłowych . . .	600	—	600	—	300
	„ „ 80 sług po 125 zł. . .	8.750	1.250	10.000	7.613	9.250
	c) gratyfikacye	130	20	150	150	150
	d) bluzy dla 80 osób po 10 zł. . .	700	100	800	710	740
27	Służba domu: *a*) Płaca.					
	1) Oddział chorych:					
	łaziebnego (bez wiktu) . 300 zł.					
	3 sług po 120 zł. . 360 „					
	9 „ „ 84 „ . 756 „					
	11 „ „ 72 „ . 792 „					
	24 osób razem 2.208 zł.					
	2) Oddział położnic:					
	odźwiernego . . 120 zł.					
	palacza przy kaloryferach 108 „					
	2 parobków do posługi i drzewa po 84 zł. . . 168 „					
	396 „					
	3) Oddział kliniczny:					
	1 odźwiernego . . 120 zł.					
	1 palacza do kaloryferów 108 „					
	228 „	2.436	396	2.832	2.172	2.604
	b) Wikt 2 odźwiernych i 2 palaczy z kolacyą mięsną po 150 zł. . 600 zł.					
	25 osób po 125 zł. . . 3.125 „	3.175	550	3.725	2.551	3.300
	c) gratyfikacye	70	10	80	80	80
	d) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 50 zł. . . . 100 zł.	50	50	100	—	50
	e) bluzy dla łaziebnego . . .	10	—	10	60	10
28	Służba wspólna:					
	a) płaca maszynisty w domu administracyjnym . . . . 600 zł.					
	płaca pomocnika maszynisty 300 „					
	2 palaczy po 120 zł. . . 240 „					
	bez wiktu { płaca 2 dozorców w trupiarni i laborator. po 240 zł. rocz. 480 „					
	płaca stróża nocnego . 300 „					
	„ kaplicznego . . 120 „	1.918	122	2.040	1.216	1.200
	b) wikt maszynisty II. klasy (zwiększony) . . . 360 zł.					
	wikt pomocnika maszynisty 300 „					
	„ 2 palaczy po 150 zł. . 300 „					
	wikt III. klasy kaplicznego 125 „	1.020	65	1.085	387	425
	c) gratyfikacye	70	5	75	25	25
	d) bluzy dla 6 sług po 10 zł. . .	56	4	60	40	40
	Suma rubryki II. .	33.919	4.881	38.800	29.372	34.144

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Do poz. 21 a) do *f*). Preliminuje się płacę dla 1 Siostry więcej z powodu, iż zachodzi potrzeba przyjęcia dla kliniki chirurgicznej i medycznej dwóch Sióstr, a natomiast ubędzie 1 Siostra na oddziale kiłowym dla kobiet, w miejsce której przyjętą zostanie 1 nadzorczyni, jakto przy poz. 26 wyjaśniono. Wydatek na wikt i pranie jak na r. 1896. z dodaniem odpowiednich kwot dla jednej Siostry. Wikt dla Sióstr obliczono wedle 3 letniego przecięcia odnośnych wydatków.

„ „ *22*. Preliminuje się płacę dla 1 dyetaryusza więcej do czynności, które przybędą wskutek otwarcia kliniki chirurgicznej i medycznej. Mianowicie dla klinik tych prowadzone być muszą osobne rachunki, której to czynności dotychczasowy personal podołać by nie mógł.

„ „ *23. 24*. Jak na rok 1896.

„ „ *25*. Wstawia się mniej o 2 zł., ponieważ poprzedni rok budżetowy był przestępnym.

„ „ *26 a*). Preliminuje się wogóle o 588 zł. więcej z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia odpowiedniej służby do otworzyć się mających klinik a to: 3 sług po 84 zł. i 3 po 72 zł. rocznie, razem 468 zł. Nadto wstawia się płacę dla nadzorczyni chorych oddziału kiłowego dla kobiet w kwocie 120 zł. (vide Rubr. II. poz. 21 wydatków).

„ „ *26 b*). Preliminuje się jak na r. 1896. z dodaniem wiktu II. klasy dla nadzorczyni chorych i wiktu III. klasy dla 6 sług, jak przy poz. 26 *a*) wyjaśniono.

„ „ *26 c*), *d*). Wstawia się na gratyfikacyę jak na rok 1896., na bluzy zaś o 60 zł. więcej z powodu pomnożenia służby.

„ „ *27 a*). Wstawia się na płace wogóle więcej o 228 zł. z powodu pomnożenia służby dla otworzyć się mających klinik a to: płaca dla 1 sługi 72 zł., odźwiernego 120 zł., palacza do kaloryferów 108 zł., razem 300 zł. Natomiast zniżono płacę palacza na oddziele położnic o 72 zł. rocznie.

„ „ *27 b*). Preliminuje się jak na rok 1896. z dodaniem wiktu dla odźwiernego i palacza w kwocie 300 zł., a dla jednej sługi 125 zł. — razem więcej o 425 zł.

„ „ *27 c*), *d*), *e*). Wstawia się więcej o 50 zł. na mundur dla odźwiernego na klinice.

„ „ *28 a*) Preliminuje się na płacę więcej o 840 zł. z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia fachowo uzdolnionego maszynisty z płacą 600 zł. do obsługi nowej maszyny parowej i wodociągów, tudzież przyjęcia 2 palaczy po 120 zł. — w kwocie 240 zł.

„ „ *28 b*). Jak na rok 1896. z dodaniem wiktu dla maszynisty w kwocie 360 zł. jaką pobiera maszynista w Kulparkowie i dla dwóch palaczy po 150 zł. — wogóle więcej o 660 zł.

„ „ *28 c) d*). Preliminuje się na gratyfikacye o 50 zł., zaś na bluzy o 20 zł. więcej z powodu pomnożenia ilości służby jakto przy poz. 28 *a*) wyjaśniono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
III.	**Pensye i emerytury.**					
29	Grund Ludwika, wdowa po rządcy .	206	13	219	219	219
30	Burkhardt Franciszka, wdowa po oficyale	146	10	156	156	156
31	Dr. Berthleff Karol, emeryt. dyrektor .	1.176	75	1.251	1.251	1.251
32	Dr. Finger Józef, b. profesor kliniki .	315	—	315	315	315
33	Neuhauser Karolina, wdowa po prymar. .	600	—	600	600	600
34	Jaroszyńska Eugenia „ „ oficyale .	313	20	333	333	333
35	Köstlich Józefa „ „ „ .	313	20	333	333	333
	„ dodatek na wychowanie 2 dzieci	94	6	100	100	100
36	Marczak Helena, wdowa po pisarzu .	329	21	350	350	350
	„ dodatek na wychowanie dzieci	64	4	68	105	105
	Do przeniesienia . .	3.556	169	3.725	3.762	3.762

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
III.	Z przeniesienia . .	3.556	169	3.725	3.762	3.762
37	Dr. Chądzyński Jan, b. prymaryusz .	1.238	—	1.238	1.238	1.238
38	Grochalska Marya, b. akuszerka . .	—	385	385	385	385
39	Piro Karol, b. odźwierny . . .	290	18	308	308	308
40	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz . .	1.195	—	1.195	1.195	1 195
41	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale .	540	35	575	575	575
	„ dodatek na wychowanie dzieci	55	3	58	58	58
42	Jezierski Eustachy, b. pisarz . .	752	48	800	800	800
43	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	564	36	600	600	600
44	Czworo małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim . . .	395	—	395	400	400
45	Malinowski Erazm, były rządca . .	1.692	108	1.800	1.650	1.800
46	Kołakowski Józef, były dyetaryusz . .	395	25	420	—	420
	Suma rubryki III. .	10.672	827	11.499	10.971	11.541

Do poz. 29 do 35. Jak na rok 1896.

„ „ *36.* Preliminuje się dodatek na wychowanie dzieci mniej o 37 zł. z powodu ukończenia wieku normalnego Stanisława Romana z dniem 11. sierpnia, zaś Wandy Heleny z dniem 1. maja 1897.

„ „ *37 do 43.* Jak na rok 1896.

„ „ *44.* Wstawia się mniej o 5 zł., ponieważ córka Joanna kończy wiek normalny z dniem 12. grudnia 1897.

„ „ *45—46* Jak na rok 1896.

Uwaga. Podana wynikłość z r. 1895 różni się od odnośnego zamknięcia rachunku o kwotę 60 zł. z powodu przeniesienia zaopatrzenia Kozłowskiego Dmytra do rubr. IV. poz. 51 wyd.

IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**					
47	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni .	72	—	72	72	72
48	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	53	3	56	56	56
49	Hammer Joanna, sierota po pisarzu z rocznych 63 zł.	53	3	56	56	56
50	Matwijko Grzegorz, b. parobek . .	113	7	120	—	120
51	Kozłowski Dmytro, b. parobek . .	56	4	60	60	60
52	Wacnik Agata, b. dozorczyni . .	64	—	64	—	64
	Suma rubryki IV. .	411	17	428	244	428
	Do poz. 47 do 52. Jak na rok 1896. uchwalono.					
V. 53	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	94	6	100	15	100
	Do poz. 53. Jak na rok 1896.					

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**					
—	Za sprawdzanie recept . . .	—	—	—	136	155
54	Remuneracye i zapomogi . . .	1.128	72	1.200	3.000	1.200
	Suma rubryki VI. .	1.128	72	1.200	3.136	1.355
	Do poz. 54. Jak na r. 1896. z opuszczeniem wydatku za sprawdzenie recept z powodu prowadzenia apteki we własnym zarządzie.					
VII.	**Koszta gospodarcze.**					
55	Żywienie chorych:					
	a) Zwykła strawa i dodatki:					
	1) dla pozostających w szpitalu . .	53.000	3.500	56.500	54.675	55.500
	2) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa	1.250	—	1.250	963	1.250
	b) 4 Siostry Miłosierdzia w kuchni:					
	α) płaca po 80 zł. . . . 320 zł.					
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 190 zł. . . . 760 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 21·75 zł. . . 87 „	1.097	70	1.167	1.107	1.167
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:					
	α) płaca 12 sług rocznie po 60 zł. . . . . 720 zł.					
	β) wikt z pieczywem po 125 zł. 1.500 „					
	γ) gratyfikacye . . . 40 „	2.124	136	2.260	1.908	2.260
	d) drzewo do kuchni . . .	376	24	400	2.064	1.850
	e) naczynia i sprzęty kuchenne . .	517	33	550	374	450
	f) pieczywo dla chorych . . .	5.800	400	6 200	5.668	6.200
	g) wino dla chorych	1.600	20	1.620	1.464	1.620
56	Wikt dla akuszerki dyżurnej II. klasy .	—	300	300	233	300
57	„ dla lekarza dyżurnego I. klasy .	380	—	380	381	380
58	*a)* Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic . .	4.500	4.000	8.500	7.866	8.000
	b) Opał klinik	4.000	—	4.000	—	—
59	*a)* Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	1.800	500	2.300	2.196	2.100
	b) Oświetlenie klinik	600	—	600	—	—
60	Sprzęty, zakupno i naprawa 1) zwyczajne	2.200	200	2.400	2.087	2.000
	2) **nadzwyczajne** na zakupno sprzętów do klinik i domu administracyjnego .	**11.306**	—	**11.306**	**22.500**	—
61	Fiakrowe dla rządcy	188	12	200	200	200
62	Utrzymanie ogrodu.					
	1) zwyczajne: *a)* spacerowego i warzywn.	188	12	200	158	100
	b) płaca ogrodnika 180 zł., wikt 220 zł.	376	24	400	—	400
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne . .	79.996	9.231	89.227	81.344	83.777
	Do przeniesienia { 2. **nadzwyczajne** .	**11.306**	—	**11.306**	**22.500**	—

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
VII.	Z przeniesienia { zwyczajne . . .	79.996	9.231	89.227	81.344	83.777
	nadzwyczajne .	**11.306**	—	**11.306**	**22.500**	—
62	2) **nadzwyczajne**: Koszta niwelacyi, na założenie ogrodu i dróg dojazdowych	**3.700**	—	**3.700**	—	**200**
63	Pralnia	5.922	378	6.300	8.120	8.300
64	Bielizna, pościel, i odzież:					
	1) zwyczajne:					
	a) zakupno i naprawa . . .	8.000	500	8.500	8.988	8 500
	b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny:					
	α) płaca . . . . 80 zł.					
	β) wikt z pieczywem i dodat. 190 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny 22 „	274	18	292	277	292
	2) **nadzwyczajne**: Bielizna, pościel i odzież do klinik	**15.260**	—	**15.260**	—	—
65	Słoma do sienników	1.000	-	1.000	800	1.000
	Razem { 1. zwyczajne .	95 192	10.127	105.319	99.529	101.869
	2. **nadzwyczajne**	**30.266**	—	**30.266**	**22.500**	**200**
	Suma rubryki VII. .	125.458	10 127	135.585	122.029	102.069

Do poz. 55 *a*) *1*) *2*) Wydatki wynosiły: na oddziele *chorych*: *położnic*:

w r. 1893 na dni leczenia	238.756	kwotę	55.070 zł.	na dni leczenia	15.715 kwotę	3.539 zł.
„ 1894 „ „ „	233.841	„	52.617	„ „ „ „	13.976 „	3.079 „
„ 1895 „ „ „	253.124	„	52.167	„ „ „ „	16.644 „	3.471 „
Razem	725.721	kwotę	159.854 zł.		46.335 kwotę	10 089 zł.
przeciętnie	241.907	„	53.285 „		15.445 „	3.363 „

Z powodu otwarcia klinik i spodziewanej większej ilości chorych preliminuje się na oddziele chorych przy poz. 1) 53.000 zł., przy poz. 2) kwotę 1.250 zł., zaś dla oddziału położnic kwotę 3.500 zł. W ogóle więcej o 1000 zł. jak na r. 1896 uchwalono.

Do poz. 55. *lit. b*) *c*) Jak na r. 1896.

„ „ 55. *lit. d*) Wstawia się tylko kwotę 400 zł., ponieważ potrawy dla chorych III. kl. i służby gotowane będą parą, a więc o 1.450 zł. mniej, jak na r. 1896 uchwalono.

„ „ 55. *lit. e*) Preliminuje się więcej o 100 zł. jak na r. 1896 z powodu koniecznej potrzeby przykupna nowych naczyń w miejsce zniszczonych.

„ „ 55. *lit. f*) Pieczywo kosztowało w r. 1893 6.375 zł., w r. 1894 5.377 zł. w r. 1895 5.668 zł. razem 17.420 zł., przeciętnie 5.807 zł., preliminuje się jednak z powodu spodziewanej większej ilości chorych kwotę 6.200 zł., jak na rok 1896.

„ „ 55. *lit. g*) Wino kosztowało w r. 1895 kwotę 1.464 zł. 28 ct., wstawia się wszakże z powodu przy poz. 55 lit. f) podanego, jak na r. 1896 kwotę 1.620 zł.

„ „ 56. *i* 57. Jak na r. 1896.

„ „ 58 *a*) Opał kosztował w r. 1895 na oddziele chorych 4.013 zł., na oddziele położnic 3.853 zł., razem 7.866 zł. Preliminuje się na podstawie tego wyniku prawdopodobny wydatek w oddziele chorych 4.500 zł., dla oddziału położnic 4.000 zł., razem 8.500 zł.

„ „ 58 *b*) Wstawia się na opalanie dwóch budynków klinicznych zgodnie z wnioskiem dyrekcyi szpitalu kwotę 4.000 zł.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Do poz *59 a)* Oświetlenie kosztowało w r. 1895 na oddziele chorych 1.748 zł., na oddziele położnic 448 zł., preliminuje się w zaokrągleniu dla oddziału chorych 1.800 zł., dla położnic 500 zł., razem 2.300 zł., zatem więcej o 200 zł., jak na r. 1896.

" " *59 b)* Preliminuje się na oświetlenie kliniki chirurgicznej i medycznej zgodnie z wnioskiem dyrekcyi szpitalu kwotę 600 zł.

" " *60.* Wstawia się na wydatki zwyczajne o 400 zł. więcej, jak na r. 1896 z powodu koniecznej potrzeby sprawienia nowych szaf w miejsce zniszczonych dla oddziału chorych i zakupna niektórych sprzętów dla zakładu położnic, zaś jako nadzwyczajne na sprzęty do klinik i domu administracyjnego, część z kredytu, udzielonego uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 4. lutego 1895, w kwocie 20.000 zł., pozostałą resztę wstawiono do poz. 64. Zwiększenie tego wydatku usprawiedliwionem zostanie osobnem sprawozdaniem do LW. 59.181/1896.

" " *61.* Jak na r. 1896.

" " *62. 1) a) b)* Preliminuje się wydatki zwyczajne na utrzymanie 2 ogrodów o 100 zł. więcej, jak na r. 1896, zaś na utrzymanie ogrodnika kwotę na r. 1896. uchwaloną.

" " *62. 2)* Potrzeba tego wydatku uzasadnioną zostanie osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego do L. 59.181/1896.

" " *63.* Wstawia się o 2.000 zł. mniej, jak na r. 1896, z powodu zamierzonego prania bielizny maszyną parową w nowym domu administracyjnym.

" " *64. 1) a)* Bielizna kosztowała w r. 1895 kwotę 8.988 zł., preliminuje się na podstawie tego wyniku jako wydatek zwyczajny kwotę 8.500 zł. jak na r. 1896.

" " *64. 1) b)* Jak na r. 1896.

" " *64. 2)* Wstawia się odnośnie do poz. 60. wydatków potrzebną kwotę na zakupno bielizny, pościeli i odzieży do klinik.

" " *65.* Słoma kosztowała w r. 1895 kwotę 800 zł. Z powodu spodziewanej większej ilości chorych i wyższych cen słomy preliminuje się prawdopodobnie potrzebną kwotę 1.000 zł. a to w całości dla oddziału chorych, ponieważ na oddziele położnic są łóżka ze sprężynami.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
VIII.	**Koszta sanitarne.**					
66	Lekarstwa	4.000	300	4.300	8.665	4.000
67	Urządzenie apteki . **nadzwyczajne**	**1.410**	**90**	**1.500**	—	**1.500**
68	Utrzymanie apteki: 2 Siostry Miłosierdzia: *a)* płaca po 80 zł. . . 160 zł. *b)* wikt z pieczywem i dodatkami po 190 zł. . 380 " *c)* ryczałt za pranie bielizny po 21·75 zł. . . . 44 "	549	35	584	—	584
69	2 laborantów do apteki: *a)* płaca po 120 zł. rocznie 240 zł. *b)* wikt z pieczywem po 125 zł. 250 " *c)* gratyfikacye . . 10 "	470	30	500	—	500
70	Ambulatoryum	300	—	300	—	—
71	Potrzeby sanitarne	7.600	400	8.000	7.164	8.000
72	Szczudła, buty i opaski . . .	1.000	—	1.000	1.355	1.000
73	Laboratoryum	188	12	200	118	200
74	Prosektoryum	235	15	250	250	250
75	Instrumenta chirurgiczne . . .	700	100	800	998	800
76	Koszta pogrzebowe	1.410	90	1.500	1.000	1.500
	Razem 1. zwyczajne .	16.452	982	17.434	19.550	16.834
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**1.410**	**90**	**1.500**	—	**1.500**
	Suma rubryki VIII. .	17.862	1.072	18.934	19.550	18.334

Wydatki. **Krajowy szpital powszechny we Lwowie.**

Do poz. 66. Preliminuje się więcej o 300 zł., jak na r. 1896 z powodu otwarcia nowych klinik.
„ „ *67.* „ „ na sprzęty w aptece drugą ratę w kwocie 1.500 zł., jako wydatek nadzwyczajny.
„ „ *68. i 69.* Jak na r. 1896 bez zmiany.
„ „ *70.* Preliminuje się na opatrunki kwotę 300 zł. dla licznie zgłaszających się chorych do ambulatoryum, a to na podstawie sprawozdania prymaryatu oddziału chirurgicznego, popartego przez dyrekcyę szpitalu.
„ „ *71.* Wydatek w r. 1895. wynosił kwotę 7.164 zł. Z powodu spodziewanej większej ilości chorych wskutek otwarcia nowych klinik, wstawia się jak na r. 1896 uchwaloną kwotę 8.000 zł.
„ „ *72. do 76.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896 uchwalonemi.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
IX.	**Koszta kancelaryjne.**					
77	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta inseracyjne i t. p. . .	940	60	1.000	1.163	1.000
	Do poz. 77. Wstawia się jak na r. 1896 na podstawie wynikłości z r. 1895 wynoszącej kwotę 1.163 zł.					
X. 78	**Koszta kapliczne**	226	14	240	243	240
	Do poz. 78. Jak na r. 1896.					
	Utrzymanie budynków.					
XI.	Konserwacye i reparacye:					
79	1) zwyczajne	4.000	300	4.300	5.429	3.700
	2) **nadzwyczajne:**				**3.779**	**9.680**
	a) na dokończenie budowy klinik, domu administracyjnego i adaptacyę kliniki ocznej i wenerycznej:					
	α) III. i ostatnia rata przyznana z funduszu krajowego (część) . .	**29.100**	—	**29.100**	**125.000**	**75.000**
	β) subwencya od c. k. Skarbu państwa III. i ostatnia rata . .	**50.000**	—	**50.000**	—	**50.000**
	b) na dokończenie budowy kliniki chirurgicznej i medycznej . 10.918 zł					
	c) na adaptacyę suteryn na aptekę . . . 3.426 „					
	d) na adaptacyę kliniki ocznej i wenerycznej . . 4.500 „					
	e) na dokończenie budowy domu administracyjnego 29.339 „					
	f) na urządzenia mechaniczne w domu administr. 18.059 „					
	g) na sprawienie piły cyrkularnej i domku . . 700 „					
	h) na studnię i wodociągi . 8.859 „	**75.801**	—	**75.801**	—	—
	i) Budowa portyerówki (2.500 zł.); oszta-chetowanie i oparkanienie zabudowań (7.936 zł.)	**10.436**	—	**10.436**	—	—
	k) na odnowienie i rozszerzenie kaplicy	**1.500**	—	**1.500**	—	—
	Do przeniesienia { zwyczajne . .	4.000	300	4.300	5.429	3.700
	Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**166.837**	—	**166.837**	**128.779**	**134.680**

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. Fundusz chorych	Wniosek na rok 1897. Fundusz położnic	Wniosek na rok 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
XI.	Z przeniesienia { zwyczajne . .	4.000	300	4.300	5.429	3 700
	{ **nadzwyczajne** .	**166.837**	—	**166.837**	**128.779**	**134.680**
80	Utrzymanie maszyny i wodociągów .	650	150	800	—	300
81	Asekuracya budynków	180	50	230	189	230
82	Kominiarze i straż ogniowa . .	600	200	800	504	700
	Razem { 1. zwyczajne .	5.430	700	6.130	6.122	4 930
	{ 2. **nadzwyczajne**	**166.837**	—	**166.837**	**128.779**	**134.680**
	Suma rubryki XI. .	172.267	700	172.967	134.901	139.610

Do poz. 79. 1) Preliminuje się więcej o 600 zł., jak na r. 1896 z powodu potrzeby konserwacyi nowo przybyłych budynków i czyszczenia kanałów w tychże, nadto desinfekcyi w pawilonie izolacyjnym dla chorób zakaźnych.

" " *79. 2) a) α)* Preliminuje się część kredytu w kwocie 29.100 zł. uchwalonego przez Wysoki Sejm na dniu 4. lutego 1895 r. na dokończenie tych robót. Reszta w kwocie 20.000 zł. wstawiono do rubr. VII., poz. 60. i 64. wydatków.

" " *79. 2) a) β)* III. i ostatnią ratę subwencyi od c. k. Skarbu na mocy ugody, zawartej z c. k. Rządem.

" " *79. 2) lit. b—h)* Wstawia się na dokończenie budowy klinik, domu administracyjnego, urządzenia mechaniczne i t. p. konieczne wydatki, których potrzeba usprawiedliwioną zostanie osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego do L. 59.181/1896.

" " *79. 2) lit. i)*, Preliminuje się odpowiednie kwoty na oparkanienie i osztachetowanie nowych klinik, tudzież postawienie portyerówki przy głównej bramie, na podstawie kosztorysów sporządzonych przez kierownika budowy. Potrzebę tych wydatków usprawiedliwia się również powyższem sprawozdaniem.

" " *79. 2) lit. k.* Wstawia się kwotę 1.500 zł. jako wydatek nadzwyczajny z powodu koniecznej potrzeby odnowienia i rozszerzenia starej kaplicy szpitalnej, która dla obecnego stanu chorych jest niewystarczającą. Potrzeba tego wydatku udowodnioną została kosztorysem sporządzonym do LW. 48.048/1896.

" " *80.* Preliminuje się więcej o 500 zł., jak na r. 1896, ponieważ przybędzie nowy dom administracyjny i dwie kliniki do utrzymania.

" " *81.* Wstawia się jak na r. 1896 na podstawie wyniku roku ostatniego.

" " *82.* Preliminuje się o 100 zł. więcej, z powodu nowo przybyłych budynków.

XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**					
84	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. za część budynku użytego dawniej dla oddziału położnic	352	—	352	352	352
84	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału chorych	1.408	—	1.408	1.408	1.408
	Suma rubryki XII. .	1.760	—	1.760	1.760	1 760

Do poz. 83—84. Jak na rok 1896.

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
XIII 85	**Podatki i daniny**	25	10	35	14	35
	Do poz. 85. Jak na rok 1896.					
XIV.	**Rozmaite.**					
86	Utrzymanie biblioteki	188	12	200	136	200
87	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń	1.034	66	1.100	537	1.100
88	Przypadkowe:					
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	282	18	300	581	300
	b) ubezpieczenie służby od wypadków .	50	50	100	—	100
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	376	24	400	337	400
	Suma rubryki XIV. .	1 930	170	2.100	1.591	2.100

Do poz. 86. Preliminuje się prawdopodobny wydatek jak na rok 1896.
„ „ *87.* Wstawia się połowę kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. stycznia 1895 r., drugą połowę ponosi Towarzystwo Czerwonego krzyża.
„ „ *88.* Preliminuje się z powodu zmienności tego rodzaju wydatków, jak na r. 1896. uchwalono.

XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**					
89	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały , . .	—	30	30	26	30
	Do poz. 89. Jak na rok 1896.					
XVI. 90	**Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii**	16.000	—	16.000	16.000	16.000
	Do poz. 90. Preliminuje się na mocy ugody zawartej z Towarzystwem szpitaliku św. Zofii, jak na rok 1896. (L. W. 21.031/1894.					

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Wniosek na r. 1897. Fundusz położnic	Wniosek na r. 1897. Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
I.	**Dodatki.**					
1	Od c. k. Skarbu za 781.58 m. drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały	1.350	150	1.500	1.588	1.500
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta	28.000	—	28.000	30.709	26.000
3	Od kasy miejskiej za utrzymanie trupiarni . , . . .	79	5	84	84	84
	Suma rubryki I. .	29.429	155	29.584	32.381	27.584

Do poz. 1. i 3. Preliminuje się jak na r. 1896.

„ „ *2.* Dochód wynosił w r. 1893 26.056 zł., w r. 1894 28.709 zł., w r. 1895 30.709 zł., razem 85.474 zł., przeciętnie 28.491 zł. Z uwagi, że wyniki dwóch lat ostatnich były wedle oświadczenia tutejszego Magistratu wyjątkowo wysokie z powodu Wystawy krajowej, wstawia się kwotę 28.000 zł. zatem więcej o 2.000 zł., jak na rok 1896 uchwalono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	chorych	położnic	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
II. 4	**Opłaty pośmiertne**	7.000	—	7.000	11.171	6.000
	Do poz. 4. Dochód wynosił w r. 1893 4.165 zł., w r. 1894 5.086 zł., w r. 1895 11.171 zł., razem 20.422 zł., przeciętnie 6.807 zł. Wstawia się z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 7.000 zł, zatem więcej o 1.000 zł. jak na r. 1896.					
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**					
5	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	169.500	10.500	180.000	144.050	177.000
6	Od samopłacących . , . .	13.600	100	13·700	13.759	12.000
7	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	11.000	150	11.150	11.012	9.000
	Suma rubryki III. .	194.100	10.750	204.850	168.821	198.000

Do poz. 5. Dochody wynosiły:

	w funduszu chorych:	*w funduszu położnic:*
w roku 1893	156.795 zł. . . .	11.924 zł.
„ 1894	158.324 „ . . .	10.014 „
„ 1895	134.661 „ . . .	9.389 „
Razem .	449.780 zł.	31.327 zł.
przeciętnie .	149.927 zł.	10.442 zł.

Ponieważ wynik oddziału chorych roku ostatniego był wyjątkowo mały z powodu, że kasy chorych wzbraniały się płacić statutową zapomogę i sprawa ta zostawała w spo-

Dochody.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

rze, wskutek czego korespondencya o te koszta była tamowaną, preliminuje się z powodu ukończenia tego sporu i spodziewanej większej ilości chorych wskutek przybudowy klinik dla tegoż oddziału (1-go) 169.500 zł, to jest o 5.500 zł. więcej, jak na rok 1896 uchwalono. Dla oddziału zaś położnic (2-go) preliminuje się 10.500 zł. wedle przeciętnej wynikłości z trzech lat ostatnich w zaokrągleniu.

Do poz. 6. Dochody wynosiły:

	w funduszu chorych:	*w funduszu położnic:*
w roku 1893	12.195 zł.	95 zł.
„ 1894	12.138 „	35 „
„ 1895	13.580 „	179 „
Razem .	37.913 zł.	309 zł.
przeciętnie .	12.637 „	103 „

Preliminuje się z uwagi na wynik roku ostatniego i spodziewanej większej ilości chorych, dla oddziału chorych 13.600 zł., zaś dla położnic 100 zł., ogółem więcej o 1.700 zł. jak na r. 1896.

„ „ *7.* Dochody wynosiły:

	w funduszu chorych:	*w funduszu położnic:*
w roku 1893	9.452 zł.	180 zł.
„ 1894	7.959 „	62 „
„ 1895	10.827 „	185 „
Razem .	28.238 zł.	427 zł.
przeciętnie .	9.413 „	142 „

Preliminuje się z powodu przybudowy klinik dla oddziału chorych 11.000 zł., zaś dla położnic zaokrągloną przeciętną 150 zł. w ogóle więcej o 2.150 zł., jak na rok 1896 uchwalono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie				
IV.	**Rozmaite.**					
8	Dochód z ogrodu warzywnego . .	141	9	150	—	150
9	Rozmaite nieprzewidziane . . .	94	6	100	8	100
10	Zwrot zaliczek na płace . . .	1.200	—	1.200	1.107	—
	Suma rubryki IV. .	1.435	15	1.450	1.115	250
	Do poz. 8—9. Jak na rok 1896. „ „ *10.* Wstawia się dochód z zaliczek na płace odnośnie do rubryki I. poz. 20. wydatków.					
V. 11	**Subwencya od c. k. Skarbu** . .	50.000	—	50.000	50.000	50.000
	Do poz. 11. Preliminuje się przypadającą III. i ostatnią ratę subwencyi od c. k. Skarbu na budowę klinik. (Vide rubr, XI. poz. 79. 2) a) wydatków.)					

Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1897.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897 zwyczajne	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
			złote austryackie		
		Wydatki.			
I.		**Remuneracye i zapomogi.**			
	1	Żywicielkom za gorliwe dozorowanie dzieci i na potrzeby szkolne	20	10	20
II.	2	**Koszta utrzymania dzieci**	60	106	96
III.	3	**Zapomogi dla położnic**	5.700	5.670	5.700
IV.		**Rozmaite wydatki.**			
	4	Ryczałt na koszta pogrzebowe po 2 zł. od dziecka (LW. 9757/72)	10	2	10
		Suma wszystkich wydatków .	5.790	5.788	5.826

Wyjaśnienia.

Rubr. II. poz. 2. Do LW. 16.270/93 postanowiono, aby dzieci zrodzone w lwowskim zakładzie położnic, których matki tamże zmarły, były oddawane na wychowanie towarzystwu „Dzieciątka Jezus"; z tego powodu preliminuje się tylko dla 2 dzieci, utrzymywanych kosztem funduszu podrzutków.

Dochodów fundusz ten nie ma żadnych, cała zatem suma wydatków pokrytą być musi z rubryki XI. funduszu krajowego.

Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1897.

Lit. E.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			złote austryackie		
		WYDATKI.			
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	23.666	24.072	22.509
II.	12-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych	39.320	35.788	38.788
III.	19-29	Pensye i emerytury	3.027	1.199	3.027
IV.	30-33	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	110	110	110
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
VI.	35-36	Remuneracye i zapomogi	730	728	729
VII.	37-45	Koszta gospodarcze zakładu 1) zwyczajne	96.198	93.096	94.428
		2) **nadzwyczajne**	**800**	**9.205**	**9.000**
VIII.	46-49	Koszta gospodarcze folwarku	13.730	14.572	13.100
IX.	50-54	„ sanitarne	7.060	6.723	7.060
X.	55	„ kancelaryjne	450	421	450
XI.	56	„ kapliczne	200	239	200
			—	—	**200**
XII.	57-62	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń	8.490	8.075	9.290
			—	**13.014**	**800**
XIII.	63	Podatki z ekwiwalentem i daniny	130	116	150
XIV.	64-67	Rozmaite	2.750	2.959	2.620
XV.	68	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	60	60	60
XVI.	69	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	150	18	150
		Razem { 1. zwyczajne	196 111	188.176	192.711
		Razem { 2) **nadzwyczajne**	**800**	**22.219**	**10.000**
		Suma wydatków	196.911	210.395	202.711
		DOCHODY.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	230	230
II.	2-3	Dodatki	660	740	660
III.	4-5	Dochody z dóbr	17.700	18.934	16.100
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	198.000	215.862	194.000
V.	9-12	Rozmaite	2.530	3.580	1.180
		Suma dochodów	219.120	239.346	212.170
		W porównaniu z wydatkami	196.911		
		Okazuje się **nadwyżka**	**22.209**		

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na r. 1897. z uchwalonemi na rok 1896.

Wydatki preliminowane na rok 1897. wynoszą . . . 196.911 zł.
uchwalone na rok 1896. wynoszą . . . . 202.711 „
wstawia się więc na rok 1897. wydatki *mniejsze* o . . . . . . 5.800 zł.
a mianowicie:

w rubr. I.	ogółem	więcej o	1.157 zł.		
„ „ II.	„	„ „	532 „		
„ „ VI.	„	„ „	1 „		
„ „ VII.	„	mniej „	. . .	6.430 zł.	
„ „ VIII.	„	więcej „	630 „		
„ „ XI.	„	mniej „	. . .	200 „	
„ „ XII.	„	„ „	. . .	1.600 „	
„ „ XIII.	„	„ „	. . .	20 „	
„ „ XIV.	„	więcej „	130 „		
	Razem	więcej o	2 450 zł.	mniej o	8.250 zł.
	Z porównania	*mniej* o		5.800 zł.	

Dochody preliminowane na r. 1897. wynoszą . . . 219.120 zł.
uchwalone na rok 1896. wynoszą . . . 212 170 „
preliminuje się zatem na r. 1897. *więcej* o . . . . 6.950 zł.
a mianowicie:

w rubr. III.	ogółem	więcej o	1.600 zł
„ „ IV.	„	„ „	4.000 „
„ „ V.	„	„ „	1.350 „
	Razam	*więcej* o	6.950 zł.

Wynik zatem na r. 1897. jest *korzystniejszy* o . . . . 12.750 zł.
a zgodny z różnicą nadwyżek obu lat.

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
			Złote austryackie		
	WYDATKI.				
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**				
1	Dyrektor: *a)* płaca		2.200	2.200	2.200
	b) dodatek osobisty		800	800	800
	c) dodatki pięcioletnie		900	719	900
2	2 prymaryuszów: *a)* płaca po . . .	1.500 zł.	3.000	3.000	3.000
	b) relutum za wikt po .	408 „	816	816	816
	c) dodatki pięcioletnie po .	200 „	200	506	200
3	2 sekundaryuszów: *a)* płaca po . . .	1.000 „	2.000	2.000	2.000
	b) relutum za wikt po .	408 „	816	816	816
	c) dodatki pięcioletnie po .	150 „	150	150	200
4	2 kapelanów: *a)* płaca po	400 „	800	800	800
	b) relutum za wikt rz. kat. kapel.	300 „ }		300	
	c) wikt w naturze gr. kat. kapel.	300 „ }	600	292	600
	d) dodatki pięcioletnie po . .	50 „	300	250	284
5	Rządca: *a)* płaca		1.200	1.200	1.200
	b) relutum za wikt		408	408	408
	c) dodatki pięcioletnie po . .	200 zł.	600	600	600
6	2 oficyałów: *a)* płaca . . , . .	1.060 „	2.120	2.120	2.120
	b) dodatki osobiste po . .	300 „	600	600	600
	c) dodatki pięcioletnie po . .	150 „	500	450	450
7	2 pisarzy: *a)* płaca po	600 „	1.200	1.200	1.200
	b) relutum za wikt po . .	360 „	720	720	720
	c) dodatki pięcioletnie po . .	80 „	26	—	—
8	Maszynista: *a)* płaca		600	600	600
	b) relutum za wikt . . . , .		360	360	360
	b) dodatki pięcioletnie po . .	50 zł.	10	—	—
9	Woźny: *a)* płaca		225	150	225
	b) wikt z pieczywem II. klasy . . .		275	261	275
	c) dodatek na ubiór		50	50	50
	d) dodatki pięcioletnie po . .	30 zł.	60	48	60
10	Odźwierny przy furcie zakł.: *a)* płaca		225	150	225
	b) wikt z pieczywem II. kl. .		275	261	275
	c) dodatek na ubiór . .		50	50	50
	d) dod. poięciol. po	30 zł.	30	9	30
11	Odźwierny przy bramie wjazd.: *a)* płaca		225 }		
	b) wikt z pieczywem II. kl.		275 }		
	c) dodatek na ubiór . .		50 }	432	445
	d) dod pięciol. po	30 zł.	—	—	—
	Razem		22.666	22.318	22.509
	Do tego:				
12	Zaliczki na płace		1.000	1.754	—
	Suma rubryki I. .		23.666	24.072	22.509

Do poz. 1, 2, 5, 9, 10. Preliminuje się jak na rok 1896. uchwalono.

„ „ *3.* Wstawia się płacę i wikt jak na .r 1895, zaś na pięciolecie w ogóle mniej o 50 zł.
Mianowicie odpada dodatek pięcioletni dra Kohlbergera, zamianowanego prymaryuszem, wynoszący kwotę . . . . 150 zł.
Natomiast przybywa uzupełniony do rocznej kwoty dodatek dla dra Kruszyńskiego w kwocie . . . . 100 „
a w rezultacie mniej o . . . . 50 zł.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Do poz. 4. Preliminuje się więcej o 16 zł. na uzupełnienie 3go dodatku pięcioletniego ks. Piotrowskiemu do rocznej kwoty.

„ „ *6.* Preliminuje się więcej o 50 zł. z tytułu 1. dodatku pięcioletniego oficyała Wierzbiańskiego od 2. września 1897.

„ „ *7 i 8.* Wstawia się 1szy dodatek pięcioletni dla pisarza Gorczycy od dnia 2. września 1897. r: w kwocie . . . . 26 zł.
i dla maszynisty Krzyżanowskiego od 4. października 1897. w kwocie . . 10 „

„ „ *11.* Wydatek ten przeniesiony z rubr. II. poz. 13, co Wydział krajowy uzasadnia osobnem sprawozdaniem do Wysokiego Sejmu.

„ „ *12.* Preliminuje się konieczną potrzebę na zaliczki na płace w kwocie 1.000 zł., która znajduje pokrycie w rubr. V. poz. 11 dochodów (LW. 27.386/1896.)

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie		
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
13	19 Siôstr Miłosierdzia oddziałowych:				
	a) płaca rocznie po . . 80 zł.	1.520 zł.			
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 210 „	3.990 „	5.510	5.432	5.510
14	Dyetaryusz: *a)* płaca po 1 zł. 25 ct. dziennie	456 zł.			
	b) relutum za wikt . . .	360 „	816	816	816
15	Służba wyższa:				
	a) płaca ślusarza.	300 zł.			
	„ stolarza	240 „			
	„ krawca	180 „			
	„ szewca	180 „			
	„ 2 palaczy przy maszynie parowej 180 i 156 zł. . . .	336 „	1.236	1.409	1.236
	b) wikt z pieczywem 6-ciu osób służby wyższej po 220 zł.		1.320	1.401	1.320
16	Służba oddziałowa:				
	a) płaca 4 dozorców rocznie po 240 zł. .	960 zł.			
	„ 1 dozorca „ . . .	204 „			
	„ 1 „ „ . . .	180 „			
	„ 2 dozorców „ po 168 zł. .	336 „			
	„ 1 dozorca „ . . .	156 „			
	„ 4 dozorców „ po 144 zł. .	576 „			
	„ 2 „ „ „ 132 „ .	264 „			
	„ 9 „ „ „ 120 „ .	1.080 „			
	„ 16 „ „ „ 108 „ .	1.728 „			
	„ 13 „ „ „ 96 „ .	1.248 „			
	„ 1 łaziebny „ . . .	108 „			
	„ 1 dozorczyni „ . . .	204 „			
	„ 1 „ „ . . .	192 „			
	„ 1 „ „ . . .	180 „			
	„ 1 „ „ . . .	168 „			
	„ 2 dozorczynie „ po 156 zł. .	312 „			
	„ 9 dozorczyń „ „ 144 „ .	1.296 „			
	„ 3 dozorczynie „ „ 132 „ .	396 „			
	„ 3 „ „ „ 120 „ .	360 „			
	„ 12 dozorczyń „ „ 108 „ .	1.296 „			
	„ 14 „ „ „ 84 „ .	1 176 „			
	„ 1 łaziebna „ . . .	180 „			
	razem 102 osób	12.600 zł.			
	Do przeniesienia .	12.600 zł.	8.882	9.058	8.882

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie		
II.	Z przeniesienia . .	12.600 zł.	8.882	9.058	8.882
16	*b)* na podwyższenie płac dla służby oddziałowej, przypadające w r. 1897. za dalszy rok służby	200 „			
	c) wikt z pieczywem:				
	1) dla dozorcy, pełniącego zarazem obowiązki kościelnego, wedle normy dla służby wyższej . 220 zł. .				
	2) dla 101 osób po 135 zł. 13.635 zł.	13.855 „			
	d) bluzy dla 102 osób po 6 zł. . . .	612 zł.			
	e) gratyfikacye z końcem roku . . .	300 „	27.567	23.916	27.095
17	Premia dla dozorcy Jakóba Pawlaczka 10 dukatów w złocie		60	60	—
18	Służba domowa:				
	a) płaca 13 sług	1.188 zł.			
	b) wikt z pieczywem po 115 zł. . .	1.495 „			
	c) gratyfikacye z końcem roku . . .	50 „			
	d) bluzy dla 13 osób po 6 zł. . . .	78 „	2.811	2.754	2.811
	Suma rubryki II. .		39.320	35.788	38.788

Do poz. 13, 14. 15, 18. Preliminuje się zgodnie z kwotami uchwalonemi w r. 1896.

„ „ *16 a).* Wstawia się na płace dla 102 osob służby oddziałowej kwotę 12.600 zł. wedle rzeczywistej potrzeby — z podziałem kategoryi wedle wniosku dyrekcyi zakładu; wogóle więcej o kwotę 672 zł. jak na r. 1896. uchwalono.

„ „ *16 b)* Na podwyższenie płac preliminuje się wedle propozycyi dyrektora zakładu kwotę 200 zł. a zatem mniej o 200 zł. jak w r. 1896.

„ „ *16 c), d), e).* Wstawia się na podstawie wynikłości lat ostatnich jak na r. 1896. uchwalono.

„ „ *17.* Na premię dla dozorcy Pawlaczka Jakóba za 10-letnią wzorową służbę preliminuje się 10 dukatów w złocie t. j. kwotę 60 zł.

III.	**Pensye i emerytury.**				
19	Grund Ludwika, wdowa po rządcy, z rocznych	245 zł.	26	26	26
20	Burghardt Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych	175 „	19	19	19
21	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor, z rocznych	1.400 „	149	149	149
22	Kłosowski Jan, były dozorca		48	48	48
23	Kłosowska Teresa, była dozorczyni		48	48	48
24	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz . . .		567	567	567
25	Węgrzyn Jan, były dozorca		60	60	60
26	Krzyżak Antoni, były dozorca		144	144	144
27	Południak Anna, była dozorczyni		120	110	120
28	Skupień Antoni, były dozorca		48	28	48
29	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz		1.798	—	1.798
	Suma rubryki III. .		3.027	1.199	3.027

Do poz. 19—29. Preliminuje się jak na r. 1896. uchwalono.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
		Złote austryackie		
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
30	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	7	7	7
31	Hammer Joanna „ „ pisarzu „ 63 „	7	7	7
32	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga . . .	60	60	60
33	Kamiński Jan „ „ . .	36	36	36
	Suma rubryki IV. .	110	110	110
	Do poz. 30—33. Wstawia się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.			
V. 34	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	40	—	40
	Do poz. 34. Jak na r. 1896.			
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**			
35	Za sprawdzanie recept	130	128	129
36	Remuneracye i zapomogi	600	600	600
	Suma rubryki VI. .	730	728	729
	Do poz. 35—36. Preliminuje się dla zaokrąglenia o 1 zł. więcej jak na rok 1896. uchwalono.			
VII.	**Koszta gospodarcze zakładu.**			
37	Żywienie chorych:			
	a) zwykła strawa i dodatki	50.300	48.628	50.700
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia:			
	α) płaca rocznie po . . . 80 zł. = 400 zł.			
	β) wikt z dodatkami rocznie po . 210 „ = 1.050 „	1.450	1.429	1.450
	c) Służba kuchenna i magazynowa:			
	α) płaca dla 2 po 84 zł. 168 zł.			
	„ „ 5 „ 72 „ 360 „			
	„ „ 5 „ 60 „ 300 „ 828 zł.			
	β) wikt 12 sług po 110 „ 1.320 „			
	γ) fartuchy, czepki i bluzy dla 12 osób po 7 zł. . . . . . 84 „			
	δ) gratyfikacye . . . . . . 40 „	2.272	2.197	2.272
	d) drzewo i węgle do kuchni	3.400	3.347	3.200
	e) naczynia i sprzęty kuchenne	630	572	630
	f) pieczywo z piekarzem i drzewem	9.000	8.577	9.050
	g) wino dla chorych	650	643	570
38	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	9.100	9.030	7.800
39	Oświetlenie naftą	2.100	2.122	1.800
40	Sprzęty gospodarcze:			
	a) zakupno i naprawa 1. zwyczajne	2.300	2.080	2.300
	2. **nadzwyczajne**	**800**	**960**	**1.000**
	Do przeniesienia .	81.202 **800**	78.625 **960**	79.772 **1.000**

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie		
VII.	Z przeniesienia		81.202 **800**	78.625 **960**	79.772 **1.000**
40	*b)* Siostra Miłosierdzia:				
	α) płaca, rocznie	80 zł.			
	β) wikt z dodatkami	210 „	290	286	290
41	Utrzymanie 2 par koni z dwoma furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p.		1.600	1.687 **245**	1.380
42	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych		200	159	200
43	Utrzymanie pralni:				
	a) drzewo, praczki i inne potrzeby		4.800	4.691	4.700
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:				
	α) płaca, rocznie po 80 zł.	160 zł.			
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 210 „	420 „	580	572	580
44	Bielizna, pościel i odzież:				
	a) zakupno i naprawa 1. zwyczajne		6.000	5.997	6.000
	2. **nadzwyczajne**		—	**8.000**	**8.000**
	b) 1 Siostra Miłosierdzia:				
	α) płaca rocznie	80 zł.			
	β) wikt z dodatkami	210 „	290	286	290
	c) 2 szwaczki:				
	α) płaca, po 108 zł.	216 zł.			
	β) wikt z pieczywem po 110 „	220 „	436	—	436
45	Słoma do sienników		800	793	780
	Razem 1. zwyczajne		96.198	93.096	94.428
	Razem 2. **nadzwyczajne**		**800**	**9.205**	**9.000**
	Suma rubryki VII.		96.998	102.301	103.428

Do poz. 37 lit. a). Żywienie chorych kosztowało w r. 1893. 52.274 zł., w r. 1894. 49.800 zł., w r. 1895. 48.628 zł., razem 150.702 zł., przeciętnie 50.234 zł. — preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 50.300 zł., zatem mniej o 400 zł. jak na r. 1896. uchwalono.— Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1893. 234.747, w roku 1894. 232.422, w roku 1895. 239.198 dni.

„ „ *37 lit. b), c).* Wstawia się zgodnie z wnioskiem dyrekcyi zakładu jak na r. 1896.

„ „ *37 lit d).* Wydatki wynosiły w r. 1893. 3.130 zł., w r. 1894. 3.522 zł. w roku 1895. 3.347 zł., razem 9.999 zł., przeciętnie 3.333 zł. — preliminuje się zaokrągloną przeciętną 3.400 zł., t. j. o 200 zł. więcej jak na rok 1896.

„ „ *37 lit. e)* jak na rok 1896. uchwalono.

„ „ *37 lit. f).* Pieczywo kosztowało w roku 1893. 9.069 zł., w r. 1894. 8.483 zł., w r. 1895. 8.577 zł., razem 26.129 zł., przeciętnie 8.709 zł. — wstawia się z uwagi na większą ilość chorych 9.000 zł.

„ „ *37 lit. g).* Wino kosztowało w r. 1893. 720 zł., w r. 1894. 582 zł., w r. 1895. 643 zł. razem 1.945 zł., przeciętnie 648 zł. — wstawia się w zaokrągleniu kwotę 650 zł.

„ „ *38.* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 7.285 zł., w r. 1894. 8.849 zł., w r. 1895. 9.031 zł., razem 25.165 zł, przeciętnie 8.388 zł. — z uwagi na wynik ostatniego r. preliminuje się potrzebną kwotę 9.100 zł., zatem o 1.300 zł. wyższą jak na r. 1896.

„ „ *39.* Oświetlenie kosztowało w roku 1893. 1.734 zł., w roku 1894. 1.938 zł., w r. 1895. 2.122 zł. — z uwagi na wynik roku ostatniego i nieco wyższych cen nafty, wstawiono kwotę 2.100 zł. t. j. o 300 zł. wyższą jak w r. 1896.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Wydatki.**

Do poz. 40 lit. a). Preliminuje się na wydatki zwyczajne jak na rok 1896, zaś na konieczną potrzebę sprawienia 50 łóżek żelaznych z drucianymi materacami jako nadzwyczajne kwotę 800 zł.

„ „ *40 lit. b).* Jak na r. 1896. uchwalono.

„ „ *41.* Wydatki wynosiły w r. 1893. 1.372 zł., w r. 1894. 1.686 zł., w r. 1895. 1.687 zł. razem 4.745 zł., przeciętnie 1.582 zł. — z uwagi na wyniki lat ostatnich preliminuje się potrzebną kwotę 1.600 zł., czyli o 220 zł. większą jak na r. 1896.

„ „ *42.* Jak na rok 1.896 uchwalono.

„ „ *43 lit. a), b)* Pranie bielizny kosztowało przeciętnie w 3 ostatnich latach 4.782 zł. — preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 4.800 zł., reszta zaś tej pozycyi zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.

„ „ *44 lit. a), b), c).* Z powodu zakupna bielizny z kredytów nadzwyczajnych w latach poprzednich, wstawia się tylko na wydatki zwyczajne kwotę 6.000 zł., reszta pozycyj preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.

„ „ *45.* Preliminuje się na podstawie wyników z 2 lat ostatnich i wyższych cen słomy o, 20 zł. więcej jak na r. 1896. uchwalono.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
VIII.	**Koszta gospodarcze folwarku.**			
46	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów . . .	12.580	13.434	12.000
47	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	950	958	900
48	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	120	110	120
49	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	80	70	80
	Suma rubryki VIII. .	13.730	14.572	13.100
	Do poz. 46—49. Preliminuje się na podstawie projektu budżetu folwarku, przez dyrekcyę zakładu sporządzonego a tu dołączonego.			
IX.	**Koszta sanitarne.**			
50	Lekarstwa	700	1.183	700
51	Potrzeby sanitarne	6.000	5.243	6.000
52	Instrumenta chirurgiczne	100	24	100
53	Utrzymanie prosektoryum	60	9	60
54	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	200	264	200
	Suma rubryki IX. .	7.060	6 723	7.060
	Do poz. 50. Lekarstwa kosztowały w r. 1893. 784 zł. w r. 1894. 705 zł., w r. 1895. 1.183 zł., razem 2.672 zł., przeciętnie 891 zł. Z powodu trudności rozdziału wydatków na lekarstwa i sanitarne wsta-			

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
	wia się zgodnie z wnioskiem dyrekcyi tylko kwotę 700 zł. jak na r. 1896. *Do poz. 51.* Wydatki wynosiły w r. 1893. 6.247 zł., w r. 1894. 5.397 zł., w r. 1895. 5.243 zł., razem 16.887 zł., przeciętnie 5.629 zł. — preliminuje się z powodu podanego przy *poz. 50* jak na r. 1896. kwotę 6.000 zł. „ „ *52, 53, 54.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896 uchwalonemi.			
X. 55	**Koszta kancelaryjne.** Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp.	450	421	450
	Do poz. 55. Wydatki wynosiły w r. 1893. 453 zł, w r. 1894. 472 zł., w r. 1895. 421 zł., razem 1.346 zł., przeciętnie 449 zł. — preliminuje się zatem w zaokrągleniu 450 zł.			
XI. 56	**Koszta kapliczne**	200	239	200 **200**
	Do poz. 56. Jak na r. 1896.			
XII.	**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**			
57	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra	5.500	5 185 **5.240**	6.300
58	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską w zakładzie .	40	40	40
59	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	800	902 **7.774**	800 **700**
60	Asekuracya budynków i ruchomości	650	563	650
61	Kominiarze i straż ogniowa	600	585	600 **100**
62	Utrzymanie dróg dojazdowych	900	800	900
	Suma rubryki XII. .	8.490	8.075 **13.014**	9.290 **800**
	Do poz. 57. Wydatki wynosiły w r. 1893. 6.137 zł., w r. 1894. 5.022 zł., w r. 1895. 5.185 zł., razem 16.344 zł., przeciętnie 5.448 zł. Preliminuje się zaokrągloną przeciętną w kwocie 5.500 zł., zatem mniej o 800 zł. jak na r. 1896 uchwalono. „ „ *58.* Jak na r. 1896. „ „ *59.* Przeciętny wydatek z 3 lat ostatnich wynosił 1.669 zł. Z powodu sprawienia 3. nowego kotła i naprawy dawniejszych kotłów znaczniejszym kosztem, preliminuje się tylko kwotę 800 zł. „ „ *60, 61, 62.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi, a to na podstawie wyników roku ostatniego.			

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
XIII. 63	**Podatki z ekwiwalentem i daniny**	130	116	150
	Do poz. 63. Z powodu przeniesienia części tego wydatku na rubrykę VIII. poz. 48. wstawia się tylko kwotę 130 zł., zatem mniej o 20 zł. jak na r. 1896.			
XIV.	**Rozmaite.**			
64	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	200	192	200
65	Książki i czasopisma dla chorych	250	217	250
66	Myto drogowe	220	209	220
67	Przypadkowe:			
	a) ubezpieczenie służby od wypadku choroby . .	40	40	40
	b) „ „ i robotników od wypadku .	110	111	110
	c) zabawy z tańcami i wycieczki chorych . . .	220	161	220
	d) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy .	500	899	500
	e) koszta komisyi	60	60	60
	f) koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	80	55	—
	g) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20	20	20
	h) fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangielików .	50	59	50
	i) koszta przywozu i odstawiania umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	900	905	800
	k) inne nieprzewidziane	100	31	150
	Suma rubryki XIV. .	2.750	2.959	2.620
	Do poz. 64, 65, 66, 67, lit. a), b), c), d), e), g), h). Preliminuje się prawdopodobną potrzebę zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.			
	„ „ *67 lit. f).* Na koszta uroczystości rozdania nagród odnośnie do rubr. II. poz. 17 wydatków preliminuje się na podstawie wydatków z lat dawniejszych potrzebną kwotę 80 zł.			
	„ „ *67 lit. i).* Wstawia się kwotę 900 zł., która znajdzie pokrycie w zwrotach od gmin przynależności w rubr. V. poz. 10 doch.			
	„ „ *67 lit. k).* Preliminuje się mniej o 50 zł. jak na r. 1896. na podstawie dotychczasowych wynikłości i zmienności tego rodzaju wydatków.			
XV. 68	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	60	60	60
	Do poz. 68. Jak na r. 1896.			
XVI. 69	**Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi**	150	18	150
	Do poz. 69. Preliminuje się zgodnie z kwotą uchwaloną na r. 1896.			

Dochody. **Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
	DOCHODY.			
I.	**Odsetki od kapitałów.**			
1	*a)* 4% od oblig. prop. imiennej wartości 4.750 zł. 190 zł. *b)* 4% od listów gal. Banku krajowego imiennej wartości 1.000 zł. . . . . . . 40 „	230	230	230
	Do poz. 1 a) i b). Preliminuje się rzeczywisty dochód od efektów, stanowiących własność zakładu.			
II.	**Dodatki.**			
2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe . . .	560	640	560
3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100	100	100
	Suma rubryki II. .	660	740	660
	Do poz. 2 i 3. Jak na r. 1896.			
III.	**Dochody z dóbr.**			
4	Dochód z gospodarstwa rolnego, z chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów	16.400	17.335	15.000
5	Dochód z ogrodów	1.300	1.599	1 100
	Suma rubryki III. .	17.700	18.934	16.100
	Do poz. 4—5. Preliminuje się na podstawie projektu budżetu folwarku przez dyrekcyę zakładu sporządzonego.			
IV.	**Zwroty kosztów leczenia.**			
6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	170.000	187.155	165.000
7	Od samopłacących	25.000	25.378	25.000
8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	3.000	3.329	4.000
	Suma rubryki IV. .	198.000	215.862	194.000
	Do poz. 6. Dochody wynosiły w r. 1893. 175.074 zł., w r. 1894. 168.233 zł., w r. 1895. 187.155 zł., razem 530.462 zł., przeciętnie 176.820 zł. Z uwagi, że dochody roku ostatniego były niestosunkowo wysokie, preliminuje się prawdopodobny dochód w kwocie 170.000 zł., zatem więcej o 5000 zł. jak na r. 1896. uchwalono.			
	„ „ *7.* Dochody wynosiły w r. 1893. 26.380 zł., w r. 1894. 26.886 zł., w r. 1895. 25.378 zł., razem 78.644 zł., przeciętnie 26.214 zł. Wstawia się			

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
	z uwagi na wynik roku ostatniego kwotę 25.000 zł. jak na r. 1896.			
	Do poz. 8. Dochody wynosiły w r. 1893. 4.433 zł., w r. 1894. 4.728 zł., w r. 1895. 3.329 zł., razem 12.490 zł., przeciętnie 4.163 zł. Wstawia się z powodu przy poz. 7 podanego tylko kwotę 3.000 zł.			
V.	**Rozmaite.**			
9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22. statutu . .	400	377	400
10	Zwroty zaległych kosztów przywozu i odstawienia . .	900	1.029	600
11	Zwroty zaliczek udzielonych na płace	1.000	1.877	—
12	Przypadkowe: *a*) ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	150	220	100
	b) depozyta po zmarłych . . .	50	61	50
	c) inne drobne nieprzewidziane . .	30	16	30
	Suma rubryki V. .	2.530	3.580	1.180

Do poz. 9 i 12 lit. b), c). Jak na r. 1896.

„ „ *10, 11.* Preliminuje się prawdopodobny dochód odpowiednio do wysokości wydatków przy rubr. I. poz. 11 i rubr. XIV. poz. 67 lit. i).

„ „ *12 lit. a).* Wstawia się o 50 zł. więcej jak na r. 1896. na podstawie wynikłości lat ostatnich.

Projekt budżetu

folwarku zakładu Kulparkowskiego

na rok

1897.

sporządzony w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890.

LW. 31.637/1896.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Wydatki.

Folwark zakładu Kulparkowskiego

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
	WYDATKI.			
I.	**Na gospodarstwo rolne, krowiarnię, trzodę chlewną i woły.**			
1	Płace i zasługi:			
	a) Dozorca gospodarczy:			
	α) płaca . . . 180 zł.			
	β) wikt z pieczywem . 275 „			
	γ) gratyfikacya . . 20 „ . 475 zł.			
	b) Służba 3 dziewki:			
	α) płaca po 60 zł. . . . 180 zł.			
	β) wikt z pieczywem po 110 zł. . 330 „			
	γ) gratyfikacya dla powyższej służby i dojarek . . . 60 „ 570 „	1.045		
2	Zarobek robotników:			
	a) zajętych przy roli . . . . . . 400 zł.			
	b) zajętych w krowiarni . . . . 80 „	480		
3	Zakupno nasion	600		
4	Zakupno nawozu (nawóz własny)	—		
5	Zakupno karmy	3.600		
6	Zakupno ściółki (z sienników)	75		
7	Zakupno krów w miejsce wybrakowanych . . .	1.200		
8	Zakupno 24 wołów roboczych	2.880		
9	Zakupno trzody chlewnej	2.600		
10	Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych . . .	100		
	Suma rubryki I. .	12.580	13.434	12.000
	Do poz. 1a—b. i 2. Preliminuje się wedle rzeczywistego kosztu i wynikłości z roku 1895.			
	„ „ *3.* Wydatek w roku 1895 wynosił kwotę 520 zł. 68 ct., preliminuje się zatem w zaokrągleniu kwotę 600 zł. zwłaszcza, że nasiona w r. 1896 są droższe.			
	„ „ *5.* Preliminuje się wedle rzeczywistej potrzeby.			
	„ „ *6—7* Zgodnie z kwotą preliminowaną na r. 1896.			
	„ „ *8.* Preliminuje się więcej o 480 zł. ze względu na obecną cenę wołów.			
	„ „ *9—10.* Zgodnie z kwotami preliminowanemi na rok 1896.			
II.	**Na ogród warzywny.**			
11	Utrzymanie ogrodnika:			
	a) płaca . . . . 180 zł.			
	b) wikt z pieczywem . . . . . 275 „			
	c) gratyfikacya . . . . . . 20 „	475		
12	Płaca robotnika dziennego	350		
13	Zakupno nasion i nawozu sztucznego	100		
	Do przeniesienia .	925	—	—

Folwark zakładu Kulparkowskiego. **Wydatki i dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
II.	Z przeniesienia .	925		
14	Zakupno nawozu bydlęcego (nawóz własny) . . .	—		
15	Reparacya narzędzi i różne drobne	25		
	Suma rubryki II. .	950	958	900
	Do poz. 11—12. Preliminuje się jak na rok 1896 wedle rzeczywistego kosztu. „ „ *13.* Preliminuje się na podstawie wyniku z r. 1895. „ „ *15.* Preliminuje się więcej o 10 zł. ze względu na potrzebę zakupienia narzędzi.			
III. 16	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	120	110	120
	Do poz. 16. Jak na rok 1896.			
IV. 17	Asekuracya budynków gospodarczych i krescencyi od ognia i różne drobne	80	70	80
	Do poz, 17. Jak na rok 1896.			
I.	**DOCHODY.**			
1	Ze sprzedaży ziemiopłodów: owsa . . około 100 ctr. mtr. . 420 zł. słomy owsianej „ 100 „ „ . 100 „ siana . . „ 800 „ „ . 800 „ paszy zielonej „ 2000 „ „ . 400 „ buraków . „ 800 „ „ . 480 „ kartofli . . „ 400 „ „ . 600 „	2.800		
2	Ze sprzedaży mleka około 700 hktl. po 7 ct. litr . .	4.900		
3	„ „ krów wybrakowanych	1.000		
4	„ „ cieląt	200		
5	„ „ wołów	3.000		
6	„ „ trzody	4.500		
	Suma rubryki I. .	16.400	17.334	15.000
	Do poz. 1. Preliminuje się o 300 zł. więcej na podstawie wyników z roku 1895. „ „ *2.* Preliminuje się jak na rok 1896 i wedle spodziewanego rezultatu. „ „ *3.* Preliminuje się o 200 zł. więcej na podstawie wyniku z roku 1895. „ „ *4.* Preliminuje się o 100 zł. mniej wedle spodziewanego wyniku. „ „ *5.* Preliminuje się o 500 zł. więcej ze względu na cenę wołów. „ „ *6.* Preliminuje się o 500 zł. więcej z powodu większego obrotu trzodą.			
II. 7	Ze sprzedaży warzyw i owoców	1.300	1.599	1.100
	Do poz. 7. Preliminuje się o 200 zł. więcej na podstawie wyniku z r. 1895.			

Folwark zakładu Kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wynikłość z r. 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.
		Złote austryackie		
	WYDATKI.			
I. 1-10	Na gospodarstwo rolne etc.	12.580	13.434	12.000
II. 11 15	Na ogród warzywny	950	958	900
III. 16	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	120	110	120
IV. 17	Asekuracya budynków, krescencyi od ognia i nieprzewidziane	80	70	80
	Suma wydatków	13.730	14.572	13 100
	DOCHODY.			
I. 1-6	Z gospodarstwa rolnego etc.	16.400	17.334	15.000
II. 7	Z ogrodu	1.300	1.599	1.100
	Suma dochodów	17.700	18.933	16.100
	Zestawienie.			
	Dochody	17.700	18.933	16.100
	W porównaniu z wydatkami	13.730	14.572	13.100
	Preliminuje się **czysty dochód**	3.970	4.361	3.000

LW. 56.301/1896.
Alegat **F.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1897.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie

PRELIMINARZ

na rok

1897.

LW. 38.349/1896.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie						
		WYDATKI.							
I.	1-20	Płace i emolumenta etatowe	19.557	3.149	6.743	6.050	35.499	32.935	34.989
II.	21-26	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	14.868	2.424	5.087	6.972	29.351	30.156	29.324
III.	27-37	Pensye i emerytury .	3.866	854	1.791	1.081	7.592	6.714	6.925
IV.	38-43	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . .	285	47	355	101	788	950	1.088
V.	44	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	25	4	12	9	50	50	50
VI.	45	Remuneracye i zapomogi .	500	80	240	180	1.000	900	900
VII.	46-55	Koszta gospodarcze:							
		1. zwyczajne	51.495	8.156	24.592	18.418	102.661	98.159	96.695
		2. **nadzwyczajne**	**250**	**40**	**120**	**90**	**500**	**299**	**5 650**
VIII.	56-63	Koszta sanitarne:							
		1. zwyczajne	6.841	1.038	3.165	2.337	13.381	14.018	13.307
		2. **nadzwyczajne**	—	—	**300**	—	**300**	**239**	**100**
IX.	64	Koszta kancelaryjne .	600	96	288	216	1.200	1.107	1.150
X.	65	Koszta kapliczne:							
		1. zwyczajne	208	33	100	74	415	409	415
		2. **nadzwyczajne**	**100**	**16**	**48**	**36**	**200**	—	**150**
XI.	66-69	Utrzymanie budynków:							
		1. zwyczajne	2.800	448	1.344	1.008	5.600	5.426	5.600
		2. **nadzwyczajne**	**1.850**	**90**	**260**	**199**	**2.399**	—	**1 650**
XII.	70	Podatki i daniny . .	1.207	—	—	—	1.207	1.770	1.027
XIII.	71-74	Rozmaite . . .	400	64	192	144	800	1.297	800
XIV.	75	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	600	—	—	600	466	600
XV.	76-77	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika . . .	16.000	5.300	—	—	21.300	19.498	21.300
XVI.	78-80	Zapisy	107	—	—	—	107	109	109
XVII.	81	Wydatki konkurencyjne .	50	—	—	—	50	—	50
XVIII	82-83	Dyety, koszta podróży i różne inne . .	100	—	—	200	300	138	300
		Razem 1. zwyczajne	118.909	22.293	43.909	36.790	221.901	214.102	214.629
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**2.200**	**146**	**728**	**325**	**3.399**	**538**	**7.550**
		Suma wydatków .	121.109	22.439	44.637	37.115	225.300	214 640	222.179
		DOCHODY.							
I.	1-3	Odsetki od kapitałów .	17.803	1.390	221	163	19.577	19.686	19.108
II.	4-10	Dochody z dóbr i realności	9.698	201	12	9	9.920	9.992	9.800
III.	11-13	Zwroty kosztów leczenia .	103.500	18.300	45.300	38.000	205.100	235.336	195.000
IV.	14	Dochody rozmaite . .	750	24	72	54	900	1.124	300
		Suma dochodów .	131.751	19.915	45.605	38.226	235.497	266.138	224.208
		w porównaniu z wydatkami	121.109	22.439	44.637	37.115	225.300		222.179
		okazuje się: nadwyżka	10.642	—	968	1.111	12.721		2.029
		niedobór .	—	2.524	—	—	2.524		—
		W ogóle nadwyżka	—	—	—	—	**10.197**		2.029

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych na r. 1897. z uchwalonemi na r. 1896.

Wydatki preliminowane na rok 1897. wynoszą . . .		225.300 zł.	
uchwalone zaś na rok 1896. „ . . .		222.179 „	
preliminuje się zatem wydatki *większe* o			3.121 zł.
a mianowicie więcej w rubr. I. ogółem o kwotę 510 zł.			
II. „ „ 27 „			
III. „ „ 667 „			
VI. „ „ 100 „			
VII. „ „ 816 „			
VIII. „ „ 274 „			
IX. „ „ 50 „			
X. „ „ 50 „			
XI. „ „ 749 „			
XII. „ „ 180 „	3.423 zł.		
mniej w rubr. IV. „ „ 300 zł.			
XVI. „ „ 2 „	302 „		
z porównania wydatek większy jak wyżej o . .		3.121 zł.	
Dochody preliminowane na r. 1897 wynoszą . . , .		235.497 zł.	
uchwalone zaś na r. 1896 wynoszą . . .		224.208 „	
preliminuje się zatem dochody *większe* o			11.289 „
a mianowicie więcej w rubr. I. ogółem o kwotę 469 zł.			
II. „ „ 120 „			
III. „ „ 10.100 „			
IV. „ „ 600 „			
ogółem dochody większe jak wyżej o. . . .		11.289 zł.	
Wynik zatem na r. 1897 jest *korzystniejszy* o różnicę w kwocie . .			8.168 zł.
a zgodny z różnicą nadwyżek obu lat.			

Uwaga do preliminarza w ogóle.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25 listopada 1889. postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków funduszów wspólnych przeprowadzano na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Na r. 1897 przypuszczalną ilość dni leczenia przyjmuje się a to:

dla oddziału: I. chorych . .	133.000 dni	50%	przy zastosowaniu dzielnika wypośrodkowanego z przecięcia wynikłości ostatnich trzech lat.
II. położnic . .	21.000 „	8%	
III. syfilitycznych .	64.000 „	24%	
IV. obłąkanych .	48.000 „	18%	
Razem .	266.000 dni	100%	

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
		złote austryackie						
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**							
1	Dyrektor: *a)* płaca . 1.600 zł. *b)* dodatek osobisty 500 „ *c)* relutum za mieszkanie . . 600 „	1.350	216	648	486	2.700	2.700	2.700
2	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 1.200 zł. 6.000 zł. *b)* dodatki pięcioletnie po 200 zł. . 3.000 „	5.400	—	1.800	1.800	9.000	8.800	8.834
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł. . . .	650	650	—	—	1.300	1.300	1.300
4	7 sekundaryuszów I. kl. po 600 „	2.400	600	600	600	4.200	4.171	4.200
5	6 „ II. „ „ 500 zł.	2.500	—	500	—	3.000	2.482	3.000
6	Akuszerka: *a)* płaca . . 400 „ *b)* wikt II. klasy . 220 „	—	620	—	—	620	616	620
7	Aptekarz: *a)* płaca. . 800 zł. *b)* 3 dodatki pięcioletnie po 100 zł. 300 „ *c)* dodatek na mieszkanie . . 200 „	650	104	312	234	1.300	1.300	1.300
8	Prosektor, płaca . .	400	64	192	144	800	800	800
9	Chemik patologii, płaca .	350	56	168	126	700	700	700
10	Kapelan: *a)* płaca . 600 zł. *b)* dodatek na mieszkanie . . 200 „	400	64	192	144	800	800	800
11	Rządca: *a)* płaca . 1.200 zł. *b)* dodatek osobisty 376 „ *c)* dodatek pięciol. . 84 „ *d)* wikt I. klasy . 365 „	1.013	162	486	364	2.025	1.660	2.025
12	2 oficyałów: *a)* płaca po 1.000 zł. 2.000 zł. *b)* dodatki aktywalne po 150 zł. . 300 „ *c)* dodatek pięciol. . 11 „	1.156	184	555	416	2.311	2.716	2.750
13	2 pisarzy: *a)* płaca po 600 zł. 1.200 zł. *b)* dodatki na mieszkanie po 100 zł. 200 „ *c)* dodatek pięciol. . 5 „	703	112	337	253	1.405	1.609	1.700
14	Pisarz w izbie przyjęcia chorych: *a)* płaca . . 600 zł. *b)* wikt II. klasy (wzmocniony) . 270 „ *c)* dodatek na mieszkanie . . 100 „	485	77	233	175	970	—	970
	Do przeniesienia .	17.457	2.9[illegible]	6.023	4.742	31.131	29.654	31.699

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
I.	Z przeniesienia .	17.457	2.909	6.023	4.742	31.131	29.654	31.699
15	2 aplikantów, płaca po 500 zł.	500	80	240	180	1.000	—	—
16	Maszynista, płaca . .	375	60	180	135	750	750	750
17	Dozorca domu obłąkanych: *a)* płaca . . 400 zł. *b)* dodatki pięcioletnie 98 „ *c)* wikt II. klasy (wzmocniony) . 270 „	—	—	—	768	768	715	720
18	Woźny: *a)* płaca . 500 zł. *b)* 5 dodatków pięcioletnich po 30 zł. 150 „ *c)* dodatek na ubiór 50 „	350	56	168	126	700	550	670
19	Odźwierny: *a)* płaca . 270 „ *b)* wikt II. klasy . 230 „ *c)* dodatek na ubiór 50 „	275	44	132	99	550	432	550
—	Engelman Karol, pisarz etatowy zaliczka na płacę . .	—	—	—	—	—	—	600
	Razem . .	18.957	3.149	6.743	6.050	34.899	32.101	34.989
20	Zaliczki na płace . . .	600	—	—	—	600	834	—
	Suma Rubr. I. .	19.557	3.149	6.743	6.050	35.499	32.935	34.989

Do poz. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16 i 19. Preliminuje się jak na rok 1896.

„ „ *2.* Preliminuje się o 166 zł. więcej na uzupełnienie 3. dodatku pięcioletniego do płacy prymaryusza dra. Żuławskiego.

„ „ *11* Preliminuje się płacę i wikt jak na r. 1896. dodaje się zaś 1sze pięciolecie przypadające od 1. sierpnia 1897 w kwocie 84 zł., a natomiast zniża się o tę samą kwotę dodatek osobisty.

„ „ *12.* Preliminuje się mniej o kwotę 439 zł., gdyż odpadają 3 dodatki pięcioletnie po 150 zł. zmarłego oficyała Lesieckiego wynoszące kwotę 450 zł., natomiast przybywa 1szy dodatek pięcioletni, z rocznych 150 zł. dla oficyała Zielińskiego Jana od dnia 6. grudnia 1897 w kwocie 11 zł., preliminuje się tedy w ogóle mniej o kwotę 439 zł.

„ „ *13.* Preliminuje się mniej o kwotę 295 zł., gdyż odpadają 3 dodatki pięcioletnie po 100 zł. byłego pisarza Wernera, awansowanego na oficyała wynoszące kwotę . . . . 300 zł.
natomiast wstawiono pierwszy dodatek pięcioletni z rocznych 100 zł. dla pisarza Engelmana Karola od dnia 6. grudnia 1897. w kwocie . 5 „
Z porównania mniej o kwotę . . . . 295 zł.

„ „ *15.* Wstawia się nowy wydatek 1.000 zł. dla dwóch aplikantów, a natomiast opuszczono w rubr. II. wydatków jedno dyurnum na 1 zł. 60 ct. i jedno na 1 zł. 50 ct. dziennie w łącznej kwocie 1.131 zł. po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. lutego 1896. powziętej w podobnym wypadku przy budżecie na rok 1896. krajowego szpitala powszechnego we Lwowie (LW. 48.120/1895). Potrzebę tych posad usprawiedliwia się osobnem sprawozdaniem.

„ „ *17 lit. b)* Wstawia się drugi dodatek pięcioletni dla dozorcy domu Sołgi Franciszka o rocznych 50 zł. za czas od dnia 17. stycznia 1897. w kwocie 48 zł.

„ „ *18 lit. b).* Wstawia się 5ty dodatek pięcioletni dla woźnego Gergela Dominika, począwszy od dnia 29. grudnia 1896. w kwocie 30 zł.

„ „ *20.* Preliminuje się konieczną potrzebę na zaliczki na płace z uwagi, iż corocznie są udzielane i że wydatek ten znajdzie całkowite pokrycie w rubr. IV. dochodów pod poz. 15.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
		złote austryackie						
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**							
21	18 Sióstr Miłosierdzia:							
	a) płaca: *α)* 16 Sióstr oddziałowych po 80 zł. .	720	160	240	160	1.280	1.440	1.440
	β) 2 Sióstr wspólnych po 80 zł. . .	80	13	38	29	160		
	b) wikt: *α)* 18 Sióstr po 200 zł. . 3.600 zł. *β)* 3 emerytek po 200 zł. . 600 „ *γ)* 4 postulantek po 200 zł 800 „	2.700	544	1.032	724	5.000	4.686	5.000
	c) pranie bielizny dla 25 Sióstr Mił. po 11 zł. 32 ct. .	153	31	58	41	283	283	283
	wydatki pozycyi 21	—	—	—	—	*6.723*	*6.409*	*6.723*
22	Pomocnik aptekarza, płaca po 2 zł. dziennie . .	365	58	175	132	730	730	732
23	Dyetaryusze: płaca 4 po 1 zł. 50 ct. dziennie . 2.190 zł. płaca 2 po 1 zł. dziennie . . 730 „	1.460	233	701	526	2.920	4.661	4.063
23*a*	Stypendyum dla akuszerki .	—	120	—	—	120	—	—
24	Służba wyższa:							
	a) płaca:							
	α) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurgicznego i oddziału obłąkanych po 120 zł. 240 zł. dodatek na ubiór dla tychże po 60 zł. . 120 „	180	—	—	180	360	360	360
	β) stolarz	100	16	48	36	200	200	309
	γ) 2 palaczy do maszyny parowej po 150 zł. . .	150	24	72	54	300	300	300
	δ) palacza do obsługi kaloryferów w pawilonie chirurg.	150	—	—	—	150	150	150
	η) 2 nadzorców chorych po 144 zł.	144	-	144	—	288	288	288
	b) wikt dla 8 osób po 155 zł.	698	37	266	239	1.240	1.199	1.240
	wydatki pozycyi 24	—	—	—	—	*2.538*	*2.497*	*2.538*
25	Służba oddziałowa: *a)* płaca:							
	dla 4 dozorców po 120 zł.	—	—	—	480	480	5.667	5.364
	„ 9 „ „ 108 „	324	—	108	540	972		
	„ 8 „ „ 96 „	480	—	96	192	768		
	„ 12 „ „ 84 „	672	—	336	—	1.008		
	„ 4 dozorczyń „ 108 „	—	—	—	432	432		
	„ 8 „ „ 96 „	381	96	96	192	768		
	„ 7 „ „ 84 „	168	81	84	252	588		
	„ 14 „ „ 72 „	792	216	—	—	1.008		
	razem 66 osób. (Dla oddziału I. 33 osób, II. 5 „, III. 8 „, IV. 20 „)							
	Do przeniesienia	9.720	1.632	3.494	4.209	13.031 / *6.024*	14.097 / *5.667*	14.056 / *5.364*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
II.	Z przeniesienia	9.720	1.632	3.494	4.209	13.031 / *6.024*	14.097 / *5.667*	14.056 / *5.364*
25	*b)* wikt dla 66 osób po 102 zł. rocznie	3.366	510	816	2.040	6.732	7.490	6.528
	c) bluzy dla 66 osób po 10 zł.	330	50	80	200	660	264	640
	d) gratyfikacye z końcem roku	100	16	48	36	200	200	200
	wydatki pozycyi 25	—	—	—	—	*13.616*	*13.621*	*12.732*
26	Służba wspólna: *a)* płaca dla 14 parobków po 84 zł. . 1.176 zł. *b)* wikt dla 14 parobków po 102 zł. . 1.428 „ *c)* bluzy dla 14 parobków . . 50 „ *d)* gratyfikacye z końcem roku . . 50 „	1.352	216	649	487	2.704	2.438	2.536
	Suma Rubr. II. .	14.868	2.424	5.087	6.972	29.351	30.156	29.324

Do poz. 21 i 24. Preliminuje się jak na r. 1896. uchwalono.

„ „ *22.* Preliminuje się mniej o 2 zł., ponieważ rok 1897. nie jest rokiem przestępnym.

„ „ *23.* Preliminuje się mniej o dwóch dyetaryuszy wskutek wstawienia potrzeby na dwóch aplikantów, przy poz. 15. Reszta różnicy w kwocie 12 zł. wynika z powodu podanego przy pozycyi 22.

„ „ *23 a).* Wstawiono analogicznie do rubr. II. preliminarza budżetu lwowskiego powsz. szpitala kwotę 120 zł na stypendyum przeznaczone każdym razem na przeciąg jednego roku dla ukończonej najlepszej uczennicy krakowskiej szkoły położnych, umieszczonej w szpitalu św. Łazarza, stypendystka ta miałaby obowiązek naprzemian z akuszerką zakładową odbywać dyżury i dopilnować przy uczennicach należytego wykonania zarządzeń personalu lekarskiego (LW. 51.073 1896).

„ „ *25.* Wstawia się więcej o koszt utrzymania 1 dozorcy i 1 dozorczyni, albowiem w ciągu roku 1896. okazała się liczba obsługi 64 osób niewystarczającą. Nadto podniesiono płacę nadzorcom i nadzorczyniom niższej kategoryi o 1 zł. miesięcznie, albowiem coraz trudniej odpowiednia służba pozyskać się daje.

„ „ *26.* Preliminuje się na płacę służby wspólnej po 1 zł. miesięcznie od osoby więcej z powodu jak pod poz. 25.

III.	**Pensye i emerytury.**							
27	Placer Marya, wdowa po lekarzu	314	—	—	—	314	314	314
28	Stroiński Sylwery, były prowizor apteki . . .	100	16	48	36	200	200	200
29	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu . . .	—	—	350	—	350	350	350
30	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu . . .	250	—	—	—	250	250	250
31	Nycz Karol, b. rządca szpitala .	756	120	363	273	1.512	1.512	1.512
	Do przeniesienia .	1.420	136	761	309	2.626	2.626	2.626

Wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
III.	Z przeniesienia .	1.420	136	761	309	2.626	2.626	2.626
32	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	375	—	—	375	375	375
33	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	435	70	209	156	870	870	870
34	Harajewicz Jan, b. dyrektor .	1.250	200	600	450	2.500	2 500	2.500
35	Huczko Jan, b. odźwierny .	127	20	61	46	254	254	254
36	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	300	—	—	—	300	—	300
37	Lesiecka Marya, wdowa po oficyale . . 600 zł. dodatek na wychowanie dzieci . 67 „	334	53	160	120	667	—	—
—	Lesiecki Feliks, czasowo emerytowany oficyał . .	—	—	—	—	—	89	—
	Suma rubr. III. .	3.866	854	1.791	1.081	7.592	6.714	6.925
	Do poz. 27—36. Preliminuje się jak na r. 1896. *Do poz. 37.* Wstawia się na podstawie statutu emerytalnego nową pensyę wdowią wraz z dodatkiem na wychowanie dzieci.							
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**							
38	Kudas Regina, była nadzorczyni	—	—	73	—	73	73	73
39	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	75	12	36	27	150	150	150
40	Dudek Marya, wdowa po gazowniku . . .	30	5	15	10	60	60	60
41	Tekielska Julia, b. nadzorczyni	—	—	73	—	73	73	73
42	Moskalik Andrzej, b. maszynista	180	30	86	64	360	360	360
43	Lorenz Helena, b. nadzorczyni	—	—	72	—	72	72	72
—	Stroiński Sylwery, były aptekarz zapomoga . . .	—	—	—	—	—	—	100
—	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu, zapomoga . .	—	—	—	—	—	—	100
—	Głowacka Marya, wdowa po dyetaryuszu, zapomoga .	—	—	—	—	—	—	100
—	Skibski Józef były dyetaryusz .	—	—	—	—	—	162	—
	Suma Rubr. IV. .	285	47	355	101	788	950	1.088
	Preliminuje się w tej rubryce mniej niż w r. 1896. o 3 jednorazowe zapomogi w łącznej kwocie 300 zł.							

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz: chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
V. 44	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . .	25	4	12	9	50	50	50
	Preliminuje się jak na r. 1896.							
VI 45	**Remuneracye i zapomogi** .	500	80	240	180	1.000	900	900
	Preliminuje się więcej o 100 zł. ze względu na liczny personal i z uwagi na zwiększające się czynności kancelaryjne wskutek wzmagania się ilości dni leczenia chorych.							
VII.	**Koszta gospodarcze.**							
46	Żywienie chorych:							
	a) Zwykła strawa i dodatki .	30.500	4.800	14.700	11.000	61.000	58.459	57.000
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni: *α)* płaca po 80 zł. rocznie . . 400 zł. *β)* wikt po 200 zł. roczn e . . 1.000 „ *γ)* pranie bielizny po 11 zł. 32 ct. 57 „	728	117	350	262	1.457	1.443	1.457
	c) Służba kuchenna i magazynowa: *α)* płaca dla 11 sług po 72 zł. . 792 zł. *β)* wikt tychże po 102 zł. . . 1.122 „ *γ)* gratyfikacye z końcem roku . 50 „	982	157	472	353	1.964	1.627	1.832
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	525	84	252	189	1.050	1.050	1.050
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	150	24	72	54	300	310 } **299** }	300
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami .	2.900	464	1.392	1.044	5.800	5.395	5.800
	g) Wino dla chorych . .	900	144	432	324	1.800	1.650	1.500
47	Wikt z pieczywem i winem lekarza dyżurnego .	182	29	88	66	365	363	365
48	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi	3.125	500	1.500	1.125	6.250	6 214	6.250
49	Oświetlenie: *a)* koszt gazu (1 mtr.³ po 8·5 ct. . . 1.500 zł. *b)* nafta, świece itp. 1.700 „ *c)* 10 rata amortyzac. 813 „	2.007	321	963	722	4.013	3.986	4.013
	Do przeniesienia .	41.999	640	20.221	15.139	83.999	{ 80.497 { *299*	79.567

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
VII.	Z przeniesienia .	41.999	6.640	20.221	15.139	83.999	80.497 *299*	79.567
50	Sprzęty gospodarcze:							
	1. zwyczajne . . .	950	152	456	342	1.900	1.974	1.900
	2. **nadzwyczajne** . .	**250**	**40**	**120**	**90**	**500**	—	**3.950**
51	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży itp. . .	350	56	168	126	700	680	700
52	Utrzymanie ogrodów:							
	a) warzywnego:							
	1. zwyczajne . .	391	59	—	—	450	391	450
	2. **nadzwyczajne** . .	—	—	—	—	—	—	**1.000**
	b) spacerowego . . .	100	16	48	36	200	186	200
	c) płaca ogrodnika . .	180	29	86	65	360	360	360
53	Utrzymanie pralni: *a)* opał, praczki, mydło itp. . . 4.620 zł. *b)* 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 80 zł. 160 zł. *β)* wikt „ 200 „ 400 „ *γ)* pranie po 11 „ 32 ct. . . 23 „ 583 „ *c)* pranie bielizny służby . . 400 „	2.801	448	1.345	1.009	5.603	5.280	5.483
54	Bielizna, pościel i odzież: *a)* zakupno i naprawa .	4.000	640	1.920	1.440	8.000	7.304	**700** 6.700
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 80 zł. 160 zł. *β)* wikt po 200 „ 400 „ *γ)* pranie po 11 „ 32 ct. . 23 „ 583 „ *c)* utrzymanie 2 szwaczek: *α)* płaca dla jednej 90 zł. *β)* „ „ drugiej 72 „ *γ)* wikt dla obydwóch à 102 zł. 204 „ 366 „	474	76	228	171	949	826	835
55	Słoma do sienników . .	250	40	120	90	500	661	500
	Razem { 1. zwyczajne .	51.495	8.156	24.592	18.418	102.661	98.159	96.695
	Razem { 2. **nadzwyczajne** .	**250**	**40**	**120**	**90**	**500**	**299**	**5.650**
	Ogólna suma Rubr. VII.	51.745	8.196	24.712	18.508	103.161	98.458	102.345

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Do poz. 46 lit. a). Koszt zwykłej strawy wynosił:

	I.	II.	III.	IV.	Razem		Koszt jednego dnia centów	Ilość chorych
	złote austryackie					dni leczenia		
w r. 1893	25.476	3.232	11.363	12.012	52.083	230 890	22·7	9.456
1894	28.354	4.160	12.187	11.400	56.101	250.909	22·3	10.656
1895	29.137	4.480	12.926	11.916	58 459	266.132	22·0	9.920
razem	82 967	11.872	36.476	35.328	166 643	747.931	67·0	—
przeciętnie	27.656	3.957	12 159	11.776	55.548	249.310	22·3	—

Przeciętna ilość dni leczenia nie może służyć za podstawę do preliminarza z powodu corocznego wzrostu ilości chorych i co najmniej należy przyjąć jako przypuszczalną ilość dni leczenia 266.000 z ostatniego roku w zaokrągleniu, a mianowicie: w oddziale I. 133.000, w oddziale II. 21.0000, w oddziale III. 64.000, zaś w oddziale IV. 48.000 dni. Licząc koszt wiktu po 23 ct. za 1 dzień, uczyni wydatek 61.180 zł. Wstawia się jednak w zaokrągleniu kwotę jak wyżej 61.000 zł.

Do poz. 46 lit. b). Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.

„ „ *46 lit. c).* Preliminuje się więcej o 132 zł. jak na r. 1896., podniesiono bowiem płacę 11 sług z 5 na 6 zł. miesięcznie z powodów jak w rubr. II. pod poz. 25.

„ „ *46 lit. d) i e).* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896 uchwalonemi.

„ „ *46 lit. f).* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 5.397 zł. w r. 1894. 5.020 zł. w r. 1895. 5.395 zł., razem 15.812 zł., przeciętnie 5.271 zł. Preliminuje się ze względu na wzrastającą ilość chorych jak na r. 1896. uchwaloną kwotę 5.800 zł.

„ „ *46 lit. g).* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 1.588 zł., w r. 1894. 1.609 zł. w r. 1895. 1.650 zł., razem 4.847 zł.. przeciętnie 1.616 zł., preliminuje się kwotę 1.800 zł. ze względu na wynik r. 1895. i podrożenia cen wina.

„ „ *47.* Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.

„ „ *48.* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 5.944 zł., w r. 1894. 5.457 zł., w r. 1895. 6.214 zł., razem 17.615 zł., przeciętnie 5.872 zł. Preliminuje się więcej o 378 zł., a zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną, ze względu na wynik r. 1895. wskutek opalania nowo wystawionego pawilonu chirurgicznego.

„ „ *49.* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 3.582 zł., w r. 1894. 3.946 zł., w roku 1895. 3.986 zł. razem 11.514 zł., przeciętnie 3.838 zł. Preliminuje się więcej o 175 zł., a zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną ze względu na wyniki roku 1895.

„ „ *50. 1.* Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.

„ „ *50. 2.* Wstawia się jako nadzwyczajny wydatek 500 zł., na częściowe odnowienie umeblowania pokoi II. i I. klasy, tem więcej usprawiedliwione, iż od dnia 1. stycznia 1896. podniesiono taksę leczenia tych klas.

„ „ *51 i 52.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi z opuszczeniem przy pozycyi 52 lit. a 2) wydatku nadzwyczajnego.

„ „ *53.* Preliminuje się więcej o 120 zł. w celu podniesienia 10 praczkom zasługi o 1 zł. miesięcznie z powodów jak w rubr. II. poz. 25.

„ „ *54 lit. a).* Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 6.436 zł., w r. 1894. 8.662 zł. w r. 1895. 7.305 zł., razem 22.403 zł., przeciętnie 7.468 zł. Preliminuje się kwotę 8.000 zł. ze względu na wzrost ilości chorych jak i niedostateczny zapas bielizny.

„ „ *54 lit. b).* Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.

„ „ *54 lit. c). β)* i *γ).* Preliminuje się więcej o 114 zł. na podwyższenie o 1 zł. miesięcznie płacy drugiej szwaczki i dodanie jej wiktu ze względu na panującą drożyznę i na czas dziennej pracy 10 do 12 godzin.

„ „ *55.* Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
VIII.	**Koszta sanitarne.**							
56	Lekarstwa	2.400	384	1.152	864	4.800	4.105	4.700
57	Utrzymanie apteki:							
	a) opał . . . 100 zł.							
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:							
	α) płaca po 80 zł. 160 zł.							
	β) wikt po 200 „ . 400 „							
	γ) pranie po 11 „ 32 ct. . . 23 „ 583 „							
	c) 2 laborantki:							
	α) płaca po 72 zł. 144 zł.							
	β) wikt po 102 „ 204 „ 348 „	516	82	247	186	1.031	995	1.007
58	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	50	—	50	—	100	190	100
59	Potrzeby sanitarne . . .	3.000	480	1.440	1.080	6.000	7.133	5.950
60	Przybory opatrunkowe . .	300	—	—	—	300	457	300
61	Instrumenta chirurgiczne:							
	1. zwyczajne .	450	72	216	162	900	845	850
	2. **nadzwyczajne**	—	—	**300**	—	**300**	**239**	**100**
62	Koszta pogrzebowe . .	125	20	60	45	250	143	250
63	Czynsz dzierżawny domu przedpogrzebowego . . .	—	—	—	—	—	150	150
	Razem 1. zwyczajne .	6.841	1.038	3.165	2.337	13.381	14.018	13.307
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	—	—	**300**	—	**300**	**239**	**100**
	Ogólna suma Rubr. VIII.	6.841	1.038	3.465	2 337	13.681	14.257	13.407

Do poz. 56. Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 4.752 zł., w r. 1894. 3.934 zł., w r. 1895. 4.105 zł., razem 12.791 zł., przeciętnie 4.264 zł. Preliminuje się kwotę wyższą o 100 zł. od uchwalonej na r. 1896. tak ze względu na zwiększającą się ilość chorych, jak i nowe, chociaż droższe, ale skuteczniejsze lekarstwa, przez których zastosowanie częstokroć czas leczenia chorych się skraca.

„ „ *57 lit. a) i b).* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.

„ „ *57 lit, c).* Preliminuje się więcej o kwotę 24 zł. w celu podwyższenia zasługi 2 laborantek z 5 zł. na 6 zł. miesięcznie z powodów jak w rubryce II. pod poz. 25.

„ „ *58, 60 i 62.* Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.

„ „ *59.* Preliminuje się więcej o 50 zł. jak na r. 1896. uchwalono ze względu na wzrost ilości dni leczenia.

„ „ *61 1.* Preliminuje się więcej o 50 zł. jak na r. 1896. ze względu, iż znaczniejsza część narzędzi potrzebować będzie reparacyi.

„ „ *61 2.* Preliminuje się kwotę 300 zł. na zakupno dla oddziału chorób skórnych i wenerycznych mikroskopu o wysokiej sile powiększania, potrzebnego na tych oddziałach.

„ „ *63.* Nic się nie preliminuje, gdyż w r. 1897. pogrzeby będą się odbywały z c. k. zakładu anatomii patologicznej, gdzie urządzono salę przedpogrzebową.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
64	Druki, litografie, przybory do pisania koszta insercyjne itp.	600	96	288	216	1.200	1.107	1.150
	Do poz. 64. Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1893. 1.003 zł., w r. 1894. 1.127 zł., w r. 1895. 1.106 zł., razem 3.236 zł., przeciętnie 1.079 zł. Preliminuje się kwotę wyższą o 50 zł. od uchwalonej na r. 1896. ze względu na uszczuplone zapasy druków z roku ubiegłego.							
X.	**Koszta kapliczne.**							
65	Utrzymanie kościoła:							
	1. zwyczajne .	208	33	100	74	415	409	415
	2. **nadzwyczajne** .	**100**	**16**	**48**	**36**	**200**	—	**150**
	Suma Rubr. X. .	308	49	148	110	615	409	565
	Do poz. 65 1. Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną. *Do poz. 65 2.* Wstawia się jako nadzwyczajny wydatek 200 zł. na odnowienie wielkiego ołtarza ze względu, iż jest on zabytkiem archeologicznym, a w razie zaniechania odpowiedniej konserwacyi uległby zniszczeniu.							
XI.	**Utrzymanie budynków.**							
66	Konserwacye i reparacye:							
	1. zwyczajne . . .	2.000	320	960	720	4.000	4.056	4.000
	2. **nadzwyczajne** . .	**1.350**	**90**	**260**	**199**	**2.399**	—	**1.500**
67	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej:							
	1. zwyczajne .	375	60	180	135	750	597	750
	2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	**150**
68	Asekuracya budynków i ruchomości	200	32	96	72	400	333	400
69	Czyszczenie kominów . .	225	36	108	81	450	440	450
	Razem 1. zwyczajne .	2.800	448	1.344	1.008	5.600	5.426	5.600
	Razem 2. **nadzwyczajne** .	**1.850**	**90**	**260**	**199**	**2.399**	—	**1.650**
	Ogólna suma Rubr. XI.	4.650	538	1.604	1.207	7.999	5.426	7.250

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Do poz. 66 1, 67 1, 68 i 69. Preliminuje się kwoty zgodne z uchwalonemi na r. 1896.
„ „ *66 2.* Preliminuje się na podstawie kosztorysów przedłożonych do LW. 48.511/96.:
α) na odnowienie pawilonów i budynku administracyjnego, których od czasu ich wzniesienia jeszcze nie restaurowano, kwotę . . . . 1.376 zł.
β) na dalsze postawienie muru granicznego, który ze starości runął . . . . 1.023 „ 2.399 zł.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
XII. 70	**Podatki i daniny.**							
	a) z gruntów i realności szpitalnych . . .	105	—	—	—	105		
	b) z dóbr w Prądniku czerwon.	807	—	—	—	807		
	c) z dóbr w Tropiszowie .	115	—	—	—	115		
	d) ekwiwalent za r. 1897. .	180	—	—	—	180		
	Suma rubr. XII. .	1.207	—	—	—	1.207	1.770	1.027
	Do poz. 70 lit. a), b), c). Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi. *Do poz. 70 lit. d).* Preliminuje się wydatek 180 zł. w stosunku do wymiaru za poprzednie dziesięciolecie dokonanego.							
XIII.	**Rozmaite.**							
71	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	75	12	36	27	150	151	150
72	Książki i czasopisma dla chorych	50	8	24	18	100	94	100
73	Ubezpieczenie służby od wypadk.	25	4	12	9	50	52	50
74	Rozmaite nieprzewidziane .	250	40	120	90	500	1.000	500
	Suma Rubr. XIII.	400	64	192	144	800	1.297	800
	Do poz. 71, 72, 73, 74. Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.							
XIV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**							
75	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci . . .	—	600	—	—	600	466	600
	Do poz. 75. Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896. uchwaloną.							

wydatki. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
		złote austryackie						
XV.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.**							
76	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	5.300	—	—	5 300	5.498	5.300
77	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci . .	16.000	—	—	—	16.000	14.000	16.000
	Suma Rubr. XV.	16.000	5.300	—	—	21.300	19.498	21.300
	Do poz. 76 i 77. Wstawia się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.							
XVI.	**Zapisy.**							
78	Szembeka na odprawian. Mszy św.	38	—	—	—	38	38	38
79	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	29	—	—	—	29	31	31
80	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	40	—	—	—	40	40	40
	Suma Rubr. XVI.	107	—	—	—	107	109	109
	Do poz. 78 i 80. Jak na r. 1896. „ „ *79.* Preliminuje się mniej o 2 zł. od kwoty na r. 1896. uchwalonej, z powodu przy rubr. I. poz. 3 lit. k) dochodów podanego.							
XVII. 81	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	50	—	—	—	50	—	50
	Do poz. 81. Jak na rok 1896. uchwalono.							
XVIII.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**							
82	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr . . .	100	—	—	—	100	138	100
83	Dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi . .	—	—	—	200	200	—	200
	Suma Rubr. XVIII.	100	—	—	200	300	138	300
	Do poz. 82 i 83. Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi.							

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**							
1	Od efektów:							
	a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. im. wart. (52.800 kor.) 26.400 zł. . .	1.056	—	—	—	1.056		
	b) $4^1/_2$% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883. im. wart. 5.300 zł. . .	238	—	—	—	238		
	c) $4^1/_2$% od list. zast. gal. Banku kraj. im. wart. 39.100 zł. .	1.508	207	45	—	1.760		
	d) 4% od listów zast. gal. Banku kraj.:							
	α) już w posiadaniu majątku będących im. wart. (109.200 kor.) 54.600 zł. . .	1.978	182	24	—	2.184		
	β) zakupić się mających za kapitał zwrócony im. wart. (13.700 k.) 6.850 zł. .	260	14	—	—	274		
	e) 4% od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego im. wart. 18.100 zł. . .	366	358	—	—	724		
	dochody pozycyi 1.	—	—	—	—	*6.236*	5.342	5.465
2	Od kapitałów:							
	a) $4^1/_2$% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 263.021 zł. 69 ct.	11.207	629	—	—	11.836	12.405	12.127
	b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu	9	—	—	—	9		9
	dochody pozycyi 2.	—	—	—	—	*11.845*		12.136
3	Od fundacyj:							
	a) Bieńkowskiego . .	170	—	—	—	170	.	170
	b) Dąbkowskiego . . .	199	—	—	—	199		199
	c) Gałeckiego . . .	17	—	—	—	17		26
	d) Klozowej (mszalna) . .	13	—	—	—	13		14
	e) Klozowej (szpitalna) . .	5	—	—	—	5		4
	f) Ligęzy	262	—	—	—	262		263
	g) Małeckiego . . .	99	—	—	—	99		99
	h) Pruskiego . . .	264	—	—	—	264		263
	i) Tarły	66	—	44	13	123		123
	k) Wencla	29	—	—	—	29		31
	l) Wolnych mularzy . .	57	—	—	—	57		57
	m) Mszalna	—	—	108	—	108		108
	n) Trzebickiego . . .	—	—	—	150	150		150
	dochody pozycyi 3.	—	—	—	—	*1.496*	1.939	*1.507*
	Suma Rubr. I. .	17.803	1.390	221	163	19.577	19.686	19.108

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Do poz. 1. Preliminuje się wogóle dochód wyższy o 771 zł od kwoty na r. 1896. uchwalonej, ponieważ w r. 1896. przybyły nowo zakupione efekta za kapitał uzyskany za wywłaszczone pod fortyfikacye grunta z Prądnika czerwonego, w r. 1897. zaś przybędą efekta imiennej wartości 6.850 zł. jak to pod lit. d), β), wzmiankowano.

„ „ *2 lit. a).* Preliminuje się na podstawie odnośnego planu umorzenia.

„ „ *2 lit. b).* Preliminuje się zgodnie z kwotą na r. 1896 uchwaloną.

„ „ *3.* Pleliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896. uchwalonemi, z wyjątkiem lit. c) mniej o 9 zł. i pod lit. k) mniej o 2 zł. z powodu niższego oprocentowania nowo zakupionych efektów w miejsce wylosowanych.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	Fundusz położnic	Fundusz syfilitycznych	Fundusz obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
		złote austryackie						
II.	**Dochody z dóbr i realności.**							
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa 3.024 rubli 60 kop.	4 000	—	—	—	4.000	3.629	4.000
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego . . .	3.400	—	—	—	3.400	3.400	3.400
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	50	—	—	—	50	50	50
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej . . . 550 zł. ryczałt za opał i oświetlenie . . 250 „	800	—	—	—	800	1.303	800
8	Za mieszkanie asystenta przy szkole położnych . .	120	—	—	—	120	—	—
9	Dochód z ogrodów szpitalnych .	1.303	197	—	—	1.500	1.560	1.500
10	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz . . .	25	4	12	9	50	50	50
	Suma Rubr. II. .	9.698	201	12	9	9.920	9.992	9.800
	W rubr. II. preliminuje się poszczególne kwoty zgodnie z uchwalonemi na r. 1896. z dodaniem nowego dochodu przy poz. 8 za wynajętą c. k. Rządowi 1 ubikacyę na mieszkanie dla asystenta przy szkole położnych.							
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**							
11	Od funduszu krajowego galicyjskiego	89.000	17.000	37.000	25.000	168.000	196.724	160.000
12	Od samopłacących . . .	10.000	1.000	3.500	11.500	26.000	27.418	25.000
13	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	4.500	300	4.800	1.500	11.100	11.194	10.000
	Suma Rubr. III.	103500	18.300	45.300	38.000	205.100	235.336	195.000

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Do poz. 11. Dochody kosztów leczenia od funduszu krajowego galicyjskiego wynosiły:

w roku	na oddziałach			
	I.	II.	III.	IV.
	złote austryackie			
1893.	75.095	13.287	33.951	24.642
1894.	85.614	17.462	38.585	30.275
1895.	108.303	22 621	41.212	24.587
razem	269.012	53.370	113.748	79.504
przeciętnie	89.671	17.790	37.916	26 501

Ze względu na wyniki roku ostatniego preliminuje się jak wyżej.

Do poz. 12. Dochody kosztów leczenia od samopłacących wynosiły:

w roku	na oddziałach			
	I.	II	III.	IV.
	złote austryackie			
1893.	8.395	481	2.917	10.678
1894.	10.698	802	4.202	11.347
1895.	10.388	1.332	3.374	12.324
razem	29.481	2.615	10.493	34.349
przeciętnie	9.827	872·	3.498	11.450

Preliminuje się z powodu spodziewanej większej ilości chorych nieco wyższą przeciętną jak wyżej.

Do poz. 13. Dochody kosztów leczenia od funduszów obcokrajowych i innych wynosiły:

w roku	na oddziałach			
	I.	II.	III.	IV.
	złote austryackie			
1893.	6.605	275	5.064	2.193
1894.	5.192	300	4 040	864
1895.	4.222	358	5.095	1.609
razem	16.019	933	14.199	4.666
przeciętnie	5 340	311	4.703	1.555

Ze względu na wyniki roku ostatniego preliminuje się jak wyżej.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. Fundusz chorych	położnic	syfilitycznych	obłąkanych	Razem	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896
		złote austryackie						
IV. 14	**Dochody rozmaite** . .	150	24	72	54	300	554	300
	Do tego:							
15	Zwrot zaliczek na płace z rubr. I. poz. 20 wyd. . .	600	—	—	—	600	570	—
	Suma rubr. IV. .	750	24	72	54	900	1.124	300

Do poz. 14. Preliminuje się jak na r. 1896.
Do poz. 15. Wstawia się zwrot z zaliczek na płace, odpowiednio do rubr. I. poz. 20 wydatków.

LW. 56.301/1896
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1897.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

LW. 38.349/1896.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Wydatki.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie		
		WYDATKI.			
I.		**Płace urzędników.**			
	1	Funkcyonaryusze szpitalni za czynności przy tym funduszu	50	50	50
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**			
	2	Druki, przybory do pisania i inne . . .	20	20	20
III.		**Remuneracye.**			
	3	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . . 10 zł.			
	4	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . . 10 „	20	—	20
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**			
	5	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	1.591	1.167	1.591
V.	6	**Koszta leczenia dzieci**	10	—	10
VI.		**Zapomogi dla położnic.**			
	7	Dla położnic opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.500	3.282	3.200
VII.		**Rozmaite.**			
	8	Koszta pogrzebowe, podróży i inne . . .	40	23	40
		Ogólna suma wydatków .	5.231	4.542*	4.931

Wyjaśnienia.

Do poz. 1—6 i 8. Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1896 uchwalonemi.

„ „ 7. Zapomogi dla położnic wynosiły w r. 1893 3.048 zł., w 1894 r. 3.306 zł., a w 1895 r. 3.282 zł, razem 9.636 zł., przeciętnie 3.212 zł. Wstawia się kwotę wyższą o 300 zł. od uchwalonej na r. 1896, gdyż liczba położnic się zwiększa.

* **Uwaga:** Podana suma wynikłości za r. 1895 różni się od odnośnego zamknięcia rachunków o kwotę 532 zł., przeniesioną jako nadwyżkę dochodów do majątku zarodowego.

Fundusz podrzutków w Krakowie. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897.	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie		
		DOCHODY.			
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**			
	1	Od efektów: *a*) 4% obligacye kraj. funduszu propinacyjnego . . . . . 8.950 zł.	358	358	358
		b) $4^1/_2$% listy zastawne gal. Banku kraj. 11.700 „	526	576	576
		c) 4% listy zastawne gal. Banku kraj. zostające w posiadaniu . 5.100 kor. = 102 zł. 4% listy zastawne gal. Banku kraj. zakupić się mające za kapitał przez fundusz krajowy do zwrotu przypadający i za nadwyżkę dochodów z r. 1895 . . 1.750 kor. = 34 „	136	29	71
	2	Od kapitałów $4^1/_2$% od reszty kapitału dłużnego przez fundusz krajowy w kwocie 13.967 zł. .	629	659	644
	3	5% od kapitału fundacyjnego Tarły . . .	82	164	82
II.	4	Rozmaite	—	6	—
		Ogólna suma dochodów .	1.731	1.792*	1.731
		W porównaniu z wydatkami .	5.231	–	4.931
		okazuje się **niedobór** w kwocie	3.500	—	3.200

mający się pokryć z funduszu krajowego (Zobacz rubr. VI. poz. 7 wydat.)

Wyjaśnienia.

Do poz. 1. lit. b). Preliminuje się o 50 zł. mniej, ponieważ w zamian za wylosowane w r. 1895 i 1896 $4^1/_2$% efekta na 1.100 zł., zakupiono 4% listy zastawne gal. Banku kraj.

„ „ *1 lit. c*). Preliminuje się więcej o 65 zł. od kwoty na r. 1896 uchwalonej w skutek przybytku tych efektów o 3.300 kor.

* **Uwaga:** Podana wynikłość z r. 1895 różni się od odnośnego zamknięcia rachunków o kwotę 3.282 zł. tj. o pobraną dotacyę z funduszu krajowego.

LW. 56.301/1896.
Alegat **H.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1897.

Lit. H.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

PRELIMINARZ

na rok

1897.

LW. 51.213/1896.

H. Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na r. 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1895. zł.
		Wydatki.				
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy**	3.200	—	3.135	2.800
II.	2	**Rozmaite**	5	—	480	5
		Suma wydatków .	3.205	—	3.615	2.805

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Domy przymusowej pracy i poprawy, które weszły w życie w innych prowincyach państwa na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885 (Dz u. p. Nr. 90) nie istnieją jeszcze w Galicyi; jednak za utrzymywanych w tychże domach, a przynależnych do Galicyi poprawieńców i niewoleńców, koszta utrzymania ponosi fundusz policyi krajowej.

Koszta te z powodu swej zmienności nie dadzą się ściśle obliczyć, przeto na podstawie wyniku z r. 1895, wynoszącego wedle zamknięcia rachunków kwotę 3.135 zł. preliminuje się 3.200 zł. Liczba poprawieńców i niewoleńców, oddawanych do domów przymusowej pracy wynosiła: 18 osób w r. 1893, 29 w r. 1894, a 36 w r. 1895.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na r. 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na r. 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1895. zł.
		Dochody.				
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	1	—	1	1
	2	4% od listów zastawnych Banku krajowego imiennej wartości 274.200 koron	5.484	—	5.484	5.484
	3	4% od książeczki Banku krajowego na 198 zł. 02 ct.	—	—	—	—
II.	4	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów .	5.485	—	5.485	5.485
		w porównaniu z wydatkami . .	3.205	—	3.615	2.805
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	2.280	—	1.870	2.680

która wpłynie do funduszu krajowego.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Kapitał zabezpieczony na realności Nr. 204 Dz. VIII. w Krakowie wynosi 109 złp. 1 gr., czyli 27 zł. 25 ct. w. a.

Do rubr. I. poz. 2. Preliminuje się według obecnego stanu efektów, jak na r. 1896

Do rubr. I. poz. 3. Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek.

LW. 56.301/96.
Alegaty **J—M** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1897.

Lit. J—M.

PRELIMINARZE

na rok

1897.

J.	Fundusz kultury krajowej	str.	2
K.	„ stanowy sierociński	„	3
L.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	„	4
M.	„ pożyczki krajowej z r. 1873	„	5

J. Fundusz kultury krajowej.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Wydatki.				
I.	1	**Zwroty kar**	15	—	22	15
		Rozmaite:				
II.	2	Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach	3.718	—	3.433	3.560
	—	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	—	—	873	—
		Suma wydatków .	3.733	—	4.328	3.575

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Na możliwe zwroty preliminuje się jak na rok 1896.

Do rubr. II. poz. 2. Preliminuje się nadwyżkę dochodów z uwzględnieniem wydatków rubr. I.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895 zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od papierów wartościowych: Od $4\frac{1}{2}\%$ obligacyi pożyczki krajowej z r. 1883 na 200 zł . . . . . 9 zł. „ 4% listów zastawnych Banku krajowego na 86.200 koron . 1.724 „ „ 4% książeczki Banku krajowego Nr. 1.163 na 1.042 zł. 84 ct. (odsetki od gotówki ulokowanej na książeczce, pozostają na niej nadal) . . . —	1.733	—	1.733	1.775
II.	2	Kary za przestępstwa leśne i wodne . .	2.000	—	2.583	1.800
	—	Grzywny mylnie nadesłane przez c. k. Starostwa	—	—	12	—
		Suma dochodów .	3.733	—	4.328	3.575

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Preliminuje się na podstawie obecnego stanu dochodów z efektów.

Do rubr. II. poz. 2. Dochody z kar za przestępstwa leśne i wodne, wynosiły: w roku 1893 1.725 zł. 03 ct. w roku 1894 2.022 zł. 93 ct. w roku 1895 2.583 zł. — ct. Razem 6.330 zł. 96 ct., w przecięciu 2.110 zł. 32 ct., ze względu wszakże na ściągnięte zaległości preliminuje się tylko 2.000 zł.

K. Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Wydatki.				
I.		**Utrzymanie sierót:**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	840	840
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie po 63 zł.	252	—	157	252
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 zł.	480	—	480	480
		Suma rubr. I. . .	1.572	—	1.477	1.572
II.	4	**Rozmaite**	5	—	—	5
		Suma wydatków .	1.577	—	1.477	1.577
		Wyjaśnienia. *Do rubr. I. poz. 1—3.* Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1896. *Do rubr. II.* Preliminuje się jak na rok 1896.				
		Dochody.				
I.		**Odsetki:**				
	1	4½% od listów zastawnych gal. Banku krajowego na 3.500 zł.	157	—	162	166
	2	4% od listów zastawnych gal. Banku krajowego na 7.700 koron	154	—	98	84
	3	4% od listów zastawnych gal. Towarz. kredytowego ziemskiego na 52.000 kor.	1.040	—	1.040	1.040
	4	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883 na 7.000 zł.	315	—	349	315
	5	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1891 na 1.000 zł.	40	—	40	40
	6	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893 na 3.000 koron	60	—	60	60
	7	4% od obligacyj funduszu propinacyjnego na 1.100 zł.	44	—	44	44
	8	4% od książeczki Banku krajowego na 44 zł. 04 ct.	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	1.810	—	1.793	1.749
II.	9	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.810	—	1.793	1.749
		W porównaniu z wydatkami .	1.577			
		okazuje się **nadwyżka**	233			
		która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.				
		Wyjaśnienia. *Rubryka I. poz. 1—7.* Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza. *Rubryka I. poz. 8.* Odsetek od książeczki nie preliminowano, z powodu ich kapitalizowania.				

LW. 36.966/1896.

L. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Wydatki.				
I.	1	Wynagrodzenie za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego rocznie:	800	—	800	800
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	30	—	63	30
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich	—	—	—	—
		Rozmaite:				
IV.	4	*a)* Zwrot funduszowi krajowemu części zaliczki pobranej w roku 1894 na pokrycie niedoboru w kwocie 868 zł.	219	—	339	219
		b) Koszta administracyjne	—	—	3	—
		Suma wydatków .	1.049	—	1.205	1.049

Wyjaśnienia.

Rubryka I. Preliminuje się jak na rok 1896.

Rubryka II. Preliminuje się jak na rok 1896 pomimo zmiennych wynikłości ze sprzedaży aktów grodzkich i ziemskich.

Rubryka III. Nic się nie preliminuje, albowiem z nadwyżki dochodów z roku 1897 musi być pokrytą część zaliczki pobranej z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru powstałego z powodu druku i oprawy XVI. tomu aktów grodzkich.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Dochody.				
I.	1	Sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich“.	100	—	210	100
II.		**Odsetki:**				
	2	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	113	—
	3	4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 na 26.700 koron	534	—	534	534
	4	4½% od listów zastawnych Banku krajowego na 700 zł.	31	—	31	31
	5	4% od listów zastawnych Banku krajowego na 19.200 koron	384	—	317	384
	6	4% od książeczki Banku krajowego na 196 zł. 94 ct.	—	—	—	—
III.	7	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	1.049	—	1.205	1.049

Wyjaśnienia.

Rubryka I. poz. 1. Preliminuje się jak na rok 1896 pomimo zmienności dochodów tej rubryki.

Rubryka II. poz. 2. Nie preliminuje się nic z powodu wylosowania tej kategoryi efektów.

Rubryka II. poz. 3—5. Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.

Rubryka II. poz. 6. Odsetki od książeczki nie preliminowano z powodu kapitalizowania takowych.

LW. 36.967/1896.

M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Wydatki.				
I.	1	**Umorzenie** 6% **pożyczki** przez losowanie obligacyj (47 i 48 rata kapitału) . .	39.400	—	35.800	37.100
II.	2	**Wypłata kuponów** od obligacyj w obiegu będących	10.380	—	15.945	12.639
III.		**Koszta administracyjne:**				
	3	10% podatek dochodowy od kuponów .	1.038	—	1.594	1.264
	4	Należytość stemplowa od kuponów . .	100	—	122	125
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj $^1/_8$% prowizyi . .	26	—	42	25
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki	45	—	32	56
		Suma wydatków .	50.989	—	53.535	51.209

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. i II. poz. 1. i 2. Preliminuje się przypadające kwoty na podstawie planu umorzenia (LW. 16.009 i 17.142/93.)

Z ogólnej sumy emitowanych obligacyj tej pożyczki . . . . 1,600.000 zł.
1. wylosowano po koniec roku 1895 . . . . 443.000 zł.
2. w roku 1896 zostanie wylosowaną 45 i 46 rata kapitału 37.100 „
3. wykupiono:
a) kapitałem funduszu pożyczki krajowej z roku 1883 obligacye imiennej wartości . . . . 772.000 zł.
po strąceniu zaś wylosowanych a zarachowanych już pod poz. 1. . . . . . . 3.300 „
zostaje . . . 768.700 zł.
b) wykupiono w roku 1894 obligacye własne imiennej wartości . . . . 13.700 „ 782.400 „
4. obligacye własne w obieg nie puszczone w roku 1883 (przebite i ze stanu efektów wydane) . . . . 154.800 „ 1,417.300 „
pozostaje z końcem roku 1896 w obiegu . . . . 182.700 zł.
Od tego stanu obligacyj przypadnie na 1. maja 1897 za I. półrocze 6% w kwocie . . . . 5.481 zł.
na dniu zaś 1. listopada 1896 za II. półrocze 6% (po potrąceniu wylosować się mających w lutym 1897 19.400 zł.) . . . . 4.899 „
razem . . . . . 10.380 zł.

Do rubr. III. poz. 3. Preliminuje się 10% podatek dochodowy przypadający od kuponów wypłacić się mających w sumie 10.380 zł.

Do rubr. III. poz. 4. Należytość stemplową od kuponów obliczono wedle skali II., po uwzględnieniu wynikłości z roku 1896.

Do rubr. III. poz. 5. Wynikłości wynosiły w roku 1893 19 zł. 48 ct.; w roku 1894 17 zł. 87 ct.; w roku 1895 41 zł. 95 ct. Razem 79 zł. 30 ct. Preliminuje się tedy przeciętną kwotę 26 zł.

Do rubr. III. poz. 6. Wynikłości uczyniły w roku 1893 58 zł. 14 ct.; w roku 1894 46 zł.; w roku 1895 31 zł. 98 ct. Razem 136 zł. 12 ct. Preliminuje się tedy przeciętną kwotę 45 zł.

M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1897. zwyczajne zł.	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne zł.	Wynikłość z roku 1895. zł.	Kwota uchwalona na r. 1896. zł.
		Dochody.				
I.	1	**Zwrot kapitałów** wypożyczonych Wydziałom powiatowym				
II.	2	**Odsetki:**				
		a) od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym	1.200	—	1.200	1.150
		b) prowizye zwłoki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym				
		Suma dochodów . .	1.200	—	1.200	1.150
		W porównaniu z wydatkami .	50.989	—	53.535	51.209
		okazuje się **niedobór**	49.789	—	52.335	50.059

który pokryty zostanie z rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. i II. poz. 1. i 2. Preliminuje się spodziewany dochód 1.200 zł. W roku 1883 skończył się termin spłat ratalnych planami umorzenia oznaczony, atoli z końcem roku 1895 pozostały jeszcze zaległości czynne w rubr. I. i II. dochodów w sumie 4.800 zł.

Ł. W. kr. 37661/1896.

Aleg. 20

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1895.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowienia §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy zamknięcia rachunków wszystkich pod zarządem Reprezentacyi kraju pozostających funduszów za rok rachunkowy 1895 — a mianowicie:

pod lit. A. funduszów budżetem objętych,
„ „ B. „ „ nieobjętych,
„ „ C. funduszu propinacyjnego miast,
„ „ D. „ pożyczkowego dla gmin na budowę koszar,
„ „ E. „ koszar krajowych,
„ „ F. „ byłego galic. korpusu ochotników,
„ „ G. „ dla spółek wodnych,
„ „ H. „ dla gmin na budowę szkół,
„ „ I. „ kolejowego,
„ „ K. sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.

Dział A. zawiera fundusze budżetem objęte.

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu wraz z szczegółowymi rachunkami:
   a) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
   b) szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej i stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach,
   c) szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie,
   d) szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach,
   e) szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
   f) szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku,
   g) składów publicznych krajowych we Lwowie,
   h) składów publicznych krajowych w Krakowie.

2. Fundusz szkolny krajowy i krajowy fundusz szkolny emerytalny.
3—26. Fundusze krajowych zawodowych szkół i naukowych warsztatów przemysł.
27—28. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).
29. Fundusz podrzutków we Lwowie.
30. Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
31—34. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).
35. Fundusz policyi krajowej.
36. „ pożyczki krajowej z r. 1883.
37. „ „ „ „ „ 1884.
38. „ „ „ „ „ 1885.
39. „ „ „ „ „ 1888.
40. „ „ „ „ „ 1891.
41. „ „ „ „ „ 1893.

42. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
43. „ „ na cele hodowli bydła.
44. „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy.
45. „ „ potoku Kisieliny.
46. „ „ rzeki Łęgu.
47. „ „ rzeki Trześniówki.
48. „ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześni.
49. „ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami.
50. „ „ rzeki Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca.
51. Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
52. Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.
53. „ „ „ „ „ „ „ Stryja.
54. „ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa.
55. „ na zabudowanie potoku górskiego Michałów.
56. „ „ „ „ „ Niszkówki.
57. „ regulacyi Złotej Lipy.
58. „ osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.
59. „ regulacyi potoku Dumnego.
60. „ obwałowania lewego brzegu Dunajca.
61. „ regulacyi rzeki Przegnojówki.
62. „ osuszenia bagien Stojanowskich.
63. „ emerytury dozorców melioracyjnych.
64. „ kultury krajowej.
65. „ stanowy sierociński.
66. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
67. „ pożyczki krajowej z r. 1873.
68. „ podrzutków w Krakowie.

Dział B. zawiera fundusze budżetem nieobjęte.

1. Fundusz pomnika Kościuszki.
2—193. Fundusze stypendyjne.
194. Administracyę dóbr Winniki.
195. Fundusz galicyjskich inwalidów wojskowych.
196. „ niżankowickich „ „
197. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.
198. Zakład narodowy im. Ossolińskich.
199. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
200. „ „ z r. 1868.
201. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
202. „ ś. p. Pelagii Russanowskiej.
203. „ szkoł ludowych z r. 1872.
204. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego.
205. „ Franciszka Kochmana dla literatów.
206. „ „ „ „ dziewcząt służących.
207. „ ś. p. Maryi Jędrzejowiczowej.
208. „ pomnika hr. Gołuchowskiego.
209. Fundacyę sandecką „Dom roboczy“.
210. Fundusz hr. Weissenwolffowej.
211. „ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego.
212 - 217. „ Dra Józefa H. Malinowskiego.
218. „ Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
219. „ im. A. Schiffnera.
220. „ Maryi Mochnackiej dla ciemnych.
221. „ Edwarda Lewińskiego dla włościan.
222. Fundacyę ś. p. Anny Helclowej.
223. Fundusz „Macierzy polskiej“.

224. Fundusz Feliksy z hr. Golejewskich-Czarkowskiej.
225—226. Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.
227. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
228. „ Fundusz Abrahama Oranża.
229. „ Teofili i Malwiny Łukowskich.
230. Fundacyę posagową ś. p. Siemianowskich dla dziewcząt.
231. „ ś. p. Siemianowskich dla wdów po nauczycielach.
232. „ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą.
233. „ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.
234. „ bursy ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.
235. „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
236. „ posagową ś. p. Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich.
237. „ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich.
238. „ Domu ubogich w Strzeliskach nowych.
239. „ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalesc.
240—242. Fundusze im. Józefa Kosvitzkiego.
243. Fundusz im. Henryka Starzewskiego.
244. „ zboru św. Klaudyi.
245. „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.
246. „ Krupacza Józefa dla c. k. inwalidów wojskowych.
247. „ ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.
248—249. Fundacyę ś. p. Ludwiki z hr. Dunin-Borkowskich-Niezabitowskiej.
250. Fundusz na zakupno książek dla zakładów przemysłowych w kraju.
251—253. Fundacyę Tytusa Kielanowskiego.
254. Depozyta gminne i serwitutowe.
255. „ ogólne.

Ogółem działy A. i B. obejmują 323, zaś razem z funduszami działów C., D., E., F., G., H. I., 330 funduszów.

Za rok 1894 wykazano w tych działach	290 funduszów
w porównaniu z obecnie wykazaną ilością	330 „
okazuje się przybytek . . .	40 funduszów.

A mianowicie przybyły:

a) Nowe fundusze:

1. Fundusz ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego.
2. Fundacya ś. p. Ludwiki z hr. Dunin-Borkowskich-Niezabitowskiej dla domu pracy.
3. Fundacya ś. p. Ludwiki z hr. Dunin-Borkowskich-Niezabitowskiej dla tanich kuchni ludowych.
4. Fundusz na zakupno książek dla zakładów przemysłowych w kraju.
5. Fundacya Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce.
6. „ „ „ „ „ Żuratyn.
7. „ „ „ dla nieuleczalnych chrześcian we Lwowie.
8. Fundusz stypendyjny Grossa de Rosenberg Józefa.
9. Fundacya ks. Montléart Augusty.
10. „ Stachiewicza Franciszka
11. Fundusz koszar krajowych.
12. „ pożyczkowy na cele hodowli bydła.
13. „ obwałowania lewego brzegu Dunajca.
14. „ regulacyi rzeki Przegnojówki.
15. „ osuszenia bagien Stojanowskich.
16. „ emerytury dozorców melioracyjnych.

b) Fundusze dawniej istniejące, z których dotychczas nie przedkładano szczegółowych zamknięć:

17. Fundusz krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie.
18. „ kraj. instrukcyjnego warsztatu kołodziejskiego w Grybowie.
19. „ „ „ „ kołodziejsko-bednarskiego w Kamionce Strumiłowej.
20. „ kraj. instrukcyjnego warsztatu stolarskiego w Stanisławowie.

21. Fundusz kraj. instrukc. warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek w Żywcu.
22. " " szkoły garncarskiej w Kołomyi.
23. " " instrukcyjnego warsztatu garncarskiego w Porembie.
24. " " " " " w Toustem.
25. " " " " szewskiego w Uhnowie.
26. " " " " " w Witkowie.
27. " " " " " w Starym Sączu.
28. " " szkoły tkackiej w Krośnie.
29. " " instrukcyjnego warsztatu tkackiego w Błażowej.
30. " " " " " w Glinianach.
31. " " " " " w Gorlicach.
32. " " " " " w Korczynie.
33. " " " " " w Łańcucie.
34. " " " " " w Rychwałdzie.
35. " " " " " w Wilamowicach.
36. " " szkoły sukienniczej w Rakszawie.
37. " " instrukcyjnego warsztatu powroźniczego w Radymnie.
38. " " szkoły koronkarskiej w Muszynie.
39. " " " " w Zakopanem.
40. " " keramicznej stacyi doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana, prócz tej, że dodano obecnie w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1895 szczegółowe zamknięcia rachunków szkół zawodowych i naukowych warsztatów przemysłowych. Zresztą trzymano się ściśle uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878, z dnia 21. grudnia 1885 i formy zamknięcia za rok 1894, którą Wysoki Sejm uchwalając na posiedzeniu dn. 15. stycznia 1896 absolutoryum, tem samem z zatwierdzeniem do wiadomości przyjął.

Według **sumarycznego wykazu wydatków i dochodów** wszystkich budżetem objętych funduszów, wynik jest następujący:

	W funduszach: krajowym i z tegoż dotowanych:	samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem mniejsze o	359.607 zł.	—
" " " większe o	—	2.274 zł.
Dochody od budżetu większe o . . .	579.866 "	1.279 "
Wynik korzystniejszy od budżetu o . .	939.473 zł.	
Wynik niekorzystniejszy od budżetu o . .		995 zł.

Poniżej objaśniamy szczegółowo, jak powstał korzystniejszy od budżetu wynik w funduszu krajowym i w funduszach z niego dotowanych. Tutaj zaznaczamy tylko, że — pomijając mniejsze różnice w dochodach i w wydatkach — złożyły się na ten wynik głównie:

a) wydatek mniejszy o 309.996 zł. na spłatę obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych, z powodu niezgłoszenia ich do wypłaty;

b) wydatek mniejszy o 370.724 zł. na spłatę dawnych długów, spowodowany tem, że zwyżki kasowe gromadzą się w kasach krajowych po terminie listopadowym, skutkiem czego jednak w roku 1896 spłata będzie wyższą od preliminowanej.

c) dochód większy o 487.875 zł. z dodatków do podatków, spowodowany większym wpływem zaległości za lata ubiegłe, zwłaszcza zaś za rok 1894, w którym z powodu nieurodzaju bardzo znaczne powstały zaległości.

Wydatność centa dodatków do podatków wynosiła w r. 1895 — 117.812 zł. 48 ct. zamiast preliminowanych 110.000 zł.

W funduszu **pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne**, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na bezprocentowe pożyczki Wydziałom powiatowym		55.900 zł. — ct.
b) na lokacye w funduszu krajowym		66.277 „ 49 „
Razem		122.177 zł. 49 ct.
Wydatki te pokryto własnymi zasobami funduszu w kwocie . . .	102.689 zł. 42 ct.	
oraz dotacyą z Rubr. X. lit. D. poz. 141 wydatków funduszu kraj.	20.000 „ — „	122 689 „ 42 „
pozostała tedy przewyżka dochodów na potrzeby roku następnego w kwocie		511 zł. 93 ct.
W aktywach posiada ten fundusz oprócz powyższej pozostałości nadto:		
a) w zwrotach pożyczek od Wydziałów powiatowych	259.672 zł. 29 ct.	
b) na lokacyi w funduszu krajowym	15.440 „ 97 „	275.113 „ 26 „
Razem . . .		275.625 zł. 19 ct.

W funduszu **pożyczkowym na cele hodowli bydła**, utworzonym w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 1. kwietnia r. 1892. dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki na bezprocentowe pożyczki gminom wynoszą 2.672 zł. 57 ct.

Wydatki te pokryto z dotacyi funduszu krajowego i z narosłych odsetek w sumie	38.898 „ 37 „
pozostała zatem przewyżka dochodów	36.225 zł. 80 ct.
W aktywach posiada fundusz ten oprócz powyższej pozostałości nadto:	
w zwrotach pożyczek od gmin	2.672 „ 57 „
Razem	38.898 zł. 37 ct.

Niewcielono do tego funduszu również na cele hodowli bydła przeznaczonych datków od Wydziałów powiatowych w łącznej sumie 1884 zł 33 ct., które mają być użyte wyłącznie na cele hodowli w tych powiatach, z których wpływają i dla tego do ogólnego funduszu nie mogą być wcielone. Datki te przechowane są w depozytach kasy krajowej na książeczce Banku krajowego Nr. 9 592.

Do tego działu należą jeszcze następujące fundusze, których specyalne zamknięcia rachunków wykazują:

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegł. roku:	Wydatki:	Pozostałość kasowa z końcem roku 1895:
1. Fund. reg. rzeki Gniłej Lipy:			
a) fundusz regulacyjny .	24.402 zł. 39½ ct.	1.997 zł. 86½ ct.	22.404 zł. 53 ct.
b) „ konserw. . . .	2.763 „ 44 „	10 „ — „	2.753 „ 44 „
2. Fund. regul. potoku Kisieliny:			
a) fundusz regulacyjny . .	3 174 „ 02½ „	1.055 „ 08 „	2.118 „ 94½ „
b) „ konserw. . . .	291 „ 48 „	— „ — „	291 „ 48 „
3. Fund. regul. rzeki Łęgu:			
a) fundusz regulacyjny . .	4.928 „ 87½ „	749 „ 37½ „	4.179 „ 50 „
b) „ konserw.	3.581 „ 99 „	— „ — „	3.581 „ 99 „
4. Fund. regul. rzeki Trześniówki:			
a) fund. regulacyjny . .	— „ — „	— „ — „	— „ — „
b) „ konserw. . .	3.472 „ 18 „	1.143 „ 47 „	2.328 „ 71 „
5. Fund. regul. potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu:			
a) fund. regulacyjny	2.586 „ 66 „	865 „ 42 „	1.721 „ 24 „
b) „ konserw.	262 „ 90 „	— „ — „	262 „ 90 „
6. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami:			
a) fundusz regulacyjny . .	53.949 „ 21 „	51.299 „ 42 „	2.649 „ 79 „
b) „ konserw.	739 „ 32 „	— „ — „	739 „ 32 „

	Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegł. roku:	Wydatki:	Pozostałość kasowa z końcem roku 1895:
7. Fundusz regul. rzeki Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca:			
a) fundusz regulacyjny .	216.997 zł. 50$^1/_1$ ct.	208.172 zł. 02$^1/_2$ ct.	8.825 zł. 48 ct.
b) „ konserw. . .	963 „ 40 „	— „ — „	963 „ 40 „
8. Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.	62.651 „ 19 „	18.485 „ 64 „	44·165 „ 55 „
9. Fundusz dla zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja	11.156 „ 62 „	9.135 „ 80 „	2.020 „ 82 „
10. Fundusz dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami:			
a) fundusz regulacyjny . .	52.968 „ 79 „	47.769 „ 62 „	5 199 „ 17 „
b) „ konserw.	245 „ — „	— „ — „	245 „ — „
11. Fundusz regul. rzeki Bugu:			
a) fundusz regulacyjny .	70.162 „ 16$^1/_2$ „	65.536 „ 98$^1/_2$ „	4.625 „ 17 „
b) „ konserw.	126 „ 95 „	— „ — „	126 „ 95 „
12. Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	669 „ 31 „	586 „ 72 „	82 „ 59 „
13. Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki	18.515 „ 98 „	8.365 „ 16 „	10.150 „ 82 „
14 Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy:			
a) fundusz regulacyjny .	34.802 „ 99 „	18.601 „ 76 „	16.201 „ 23 „
b) „ konserw. . . .	10 „ 20 „	— „ — „	10 „ 20 „
15. Fundusz osuszenia bagien w powiatach Łańcuckim i Jarosławskim . . .	26.694 „ 50 „	22.177 „ 82 „	4.516 „ 68 „
16. Fundusz regulacyi potoku Dumnego	27.327 „ 39 „	22.665 „ 08 „	4.662 „ 31 „
17. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca . .	33.196 „ 21 „	31.878 „ 87 „	1.317 „ 34 „
18. Fundusz regulacyi rzeki Przegnójówki	11.200 „ — „	2.335 „ 94 „	8.864 „ 06 „
19. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich	12.000 „ — „	2.558 „ 18 „	9.441 „ 82 „
20. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych	1.158 „ — „	500 „ — „	658 „ — „
21. Fundusz szkolny krajowy emerytalny:			
a) fundusz obrotowy . .	249.570 „ 31 „	249.570 „ 31 „	— „ — „
b) „ zarodowy . .	33.548 „ 30 „	— „ — „	33.548 „ 30 „

Oprócz wykazanych pozostałości kasowych fundusze te posiadają z końcem r. 1895.

a) w aktywach (po strąceniu stanu biernego):

ad	1.	15.131 zł.	50	ct.
„	3.	25.694 „	10	„
„	4.	453 „	27	„
„	5.	1.668 „	29	„
„	6.	6.328 „	34	„
„	8.	187 „	20	„
„	9.	226 „	—	„
„	10.	44.350 „	81	„
„	11.	6.129 „	01$^1/_2$	„
„	13.	29 „	45	„
„	14.	20.337 „	02	„

ad 15.	19.770 zł.	72	ct.
„ 16.	21.280 „	—	„
„ 17.	1.803 „	79	„
„ 18.	16.800 „	—	„
„ 19.	18.000 „	—	„

b) w pasywach (po strąceniu stanu czynnego):

ad) 2 *a)*	149 zł.	32	ct.
„ 7 *a)*	46.090 „	45	„
„ 21 *a)*	7.955 „	81	„

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, przedstawia wynik ostateczny, jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalony wraz z kredytami dotatkowymi:	Z porównania wynik: większy:	mniejszy:
Wydatki budżetowe . . .	10,656.654 zł.	11,132 727 zł.		476.073 zł.
Dochody „ . . .	11,560.807 „	11,097.407 „	463.400 zł.	
Przewyżka dochodów . .	904.153 zł.			939.473 zł.
„ wydatków (uchwalona dodatkowo dnia 5. lutego 1896 bez pokrycia budżetowego na urządzenie oświetlenia elektrycznego w gmachu sejmowym)		35 320 zł.		
	939.473 zł.			

Z powyższego zestawienia okazuje się, że wynik rzeczywisty jest w ogóle korzystniejszy od budżetu o kwotę 939.473 zł.

Wyniki wyżej wykazane powstały wskutek następujących różnic między wynikłościami rzeczywistemi a kwotami uchwalonemi w budżecie, mianowicie:

A. W wydatkach.

	więcej:	mniej:
W rubr. I. Koszta reprezentacyi kraju wydano mniej o . głównie z powodu krótszego trwania sesyi sejmowej		6.751 zł.
„ II. Koszta zarządu wydano więcej o . . . . głównie z powodu poniesienia większego kosztu na urządzenie w gmachu oświetlenia elektrycznego (poz. 31. f.) od dodatkowo na ten cel przyzwolonego kredytu uchwałą Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1896. Przekroczenie tego kredytu znajduje częściowe pokrycie w przypisanym z tytułu po wyższego zwrocie od Banku krajowego 3.085 zł. 76 ct.	6.552 zł.	
„ III. Koszta leczenia ubogich chorych wydano więcej o . . . . z powodu otwarcia dwóch nowych szpitali zakrajowych, podwyższenia taks leczenia w wielu szpitalach, zlikwidowania w r. 1895 więcej rachunków szpitalnych, osobliwie zagranicznych a poczęści i zakładów krajowych i w skutek powiększenia ilości dni leczenia w ogóle.	146.494 „	
Do przeniesienia	153.046 zł.	6.751 zł.

		więcej:	mniej:
	Z przeniesienia	153.046 zł.	6.751 zł.
	Powstałe z przyczyn powyższych przekroczenie tej rubryki znajduje wszakże częściowe pokrycie w pozyskanych od zakładów krajowych nadwyżkach dochodów nad budżet (rub. IV poz. 8 i 10 dochodów) w kwocie 74.515 zł.		
W rubr. IV.	Koszta szczepienia wydano więcej o . . . głównie z powodu większych kosztów podróży i dyet dla lekarzy, poniesionych na podstawie rachunków złożonych przez c. k. Namiestnictwo.	758 „	
„ V.	Wydatki sanitarne wydano mniej o głównie z powodu nieobsadzenia wszystkich posad lekarzy okręgowych.		5.348 „
„ VII.	Wydatki na cele wykształcenia i oświaty wydano więcej o . . . . z powodu większego niedoboru funduszu szkolnego krajowego i emerytalnego (poz. 53 i 54).	30.209 „	
„ VIII.	Utrzymanie pomników historycznych mniej o głównie z powodu nieco mniejszych wydatków na Archiwa i mniejszego kosztu restauracyi zamku w Olesku.		406 „
„ IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi więcej o . . według rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi. Głównym powodem tego zwiększenia jest podniesienie czynszów najmu pomieszkań i utworzenie 15 nowych posterunków.	4.870 „	
„ X.	Wydatki na komunikacye wydano mniej o z powodu w ogóle mniejszego wydatku na drogi o 4.805 zł, Poniesiono natomiast większe koszta utrzymania biura kolejowego o 2.445 zł.		2.358 „
„ XI.	Dotacye dla zakładów krajowych więcej o według specyalnych rachunków tych zakładów.	4.568 „	
„ XII.	Wydatki na szupaśnictwo więcej o . . . . według rachunków złożonych przez stacye szupasowe.	425 „	
„ XIII.	Budowy wodne i melioracye mniej o . . przeważnie z powodu mniejszych wydatków w dziale B. na wykonanie budowli wodnych.		857 „
„ XIV.	Umarzanie pożyczek wydano mniej o . głównie z powodu mniejszych wydatków na spłatę obligacyi i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych poz. 185 o 309.996 zł. a następnie na spłatę długów krajowych (poz. 186) o 370.724 zł. i na umorzenie pożyczki z r. 1893 (poz. 183) o 4.502 zł. Natomiast zaś większe były wydatki na wypłatę odsetek biernych od chwilowych pożyczek w kwocie 11.549 zł. z przyczyn wyjaśnionych przy rubr. II. (poz. 2.) dochodów.		673.084 „
„ XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa wydano więcej o	19.385 „	
	Do przeniesienia	213.261 zł.	688.804 ct.

		więcej:	miej:
	Z przeniesienia .	213.261 zł.	688.804 zł.
	głównie z powodu większego wydatku na szkołę lasową we Lwowie (poz. 188) o 1.724 zł., na niższą szkołę rolniczą w Dublanach (poz. 190) o 1.094 zł., na folwark w Dublanach (poz. 191) o kwotę 12.002 zł., na szkołę rolniczą w Czernichowie (poz. 195) o 4.593 zł., na szkołę rolniczą w Horodence (poz. 197) o 845 zł., tudzież na zasiłki dla podniesienia rolnictwa (poz. 225) o 39.77 zł.; natomiast poniesienia niższych wydatków na wyższą szkołę rolniczą w Dublanach (poz. 189) o 2.990 zł., i na gorzelnię i szkołę gorzelniczą w Dublanach (poz. 192 i 193) o 1.764 zł.		
W rubr. XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu wydano miej o		4.429 „
	głównie z powodu mniejszych wydatków na szkoły przemysłowe uzupełniające o 1.663 zł. i na wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego o 2.282 zł.		
„ XVII.	Rozmaite wydatki wydano więcej o	3.899 „	
	głównie w skutek poniesienia wydatków nad budżet, mianowicie reszty kosztów przyjęcia Najjaśniejszego Pana w Galicyi 2.631 zł., z powodu klęsk elementarnych więcej 6 600 zł. i na wydatki częściowo zwrotne 534 zł. a natomiast niewypłacenia 6000 zł. (poz. 352) na odsetki od pożyczki dla Nowego Sącza.		
	Razem wydano więcej o . . .	217.160 zł.	
	mniej o . .		693.233 zł.
	W ogóle wydatek był mniejszy o . .	476.073 zł.	

B. W dochodach.

		więcej:	mniej:
W rubr. II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych mniej o		10.000 zł.
	głównie z powodu, iż spłata przeszło dwumilionowa starych długów (poz. 186 wydatk.) dokonywana nierównomiernie z wpływem dochodów bieżących, nietylko zaangażowała kapitały lokacyjne, ale nadto wywołała potrzebę zaciągania znaczniejszych pożyczek chwilowych, które w ciągu roku rachunkowego całkowicie zostały spłacone, ale wymagały opłacania odsetek tak, iż odsetki bierne przewyższyły czynne o kwotę 11.549 zł. która zarachowaną została w rubr. XIV. wydatków.		
„ III.	Dochody z dróg krajowych mniej o		471 „
	głównie z powodu mniejszego dochodu z myt na drogach krajowych (poz. 3.) o 384 zł. i innych drobniejszych różnic.		
	Do przeniesienia		10.471 zł.

		więcej:	mniej:
	Z przeniesienia		10.471 zł.
W rubr. IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych więcej . . . . według specyalnych zamknięć rachunkowych.	73.706 zł.	
„ V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych mniej o . . głównie z powodu mniejszego wpływu zaliczek na płace od urzędników (poz. 11) o 2.393 zł., zaliczek od szpitali powszechnych (poz. 12.) o 5.614 zł., natomiast zaś pozyskania nad budżet od funduszu szkolnego emerytalnego kwoty 5.370 zł. tytułem zwrotu dotacyi z r. 1894, oraz z powodu innych drobniejszych różnic.		2.692 „
„ VI.	Zwroty pożyczek mniej o . . . . przeważnie z powodu prolongat w spłatach przyznanych ze względu na klęski elementarne.		6.516 „
„ VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie więcej o	1.227 „	
„ VIII.	Dochody szkół i folwarku, szkoły gorzelniczej, gorzelni, stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach mniej o		11.366 „
„ IX.	Dochody szkół i folwarku w Czernichowie mniej o		7.545 „
„ X.	Dochody innych szkół rolniczych, ogrodniczej w Tarnowie, tudzież szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku więcej o . według specyalnych zamknięć rachunków tychże szkół.	2.086 „	
„ XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich mniej o drobną różnicę . .		34 „
„ XII.	Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866 więcej o . . . . z powodu wpływu zaległości z lat dawniejszych.	287 „	
„ XIII.	Dochody z kwaterunkowego żandarmeryi mniej o . . . . według rachunków złożonych przez c. k. Komendę żandarmeryi.		3.577 „
„ XIV.	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych więcej o . . . . z powodu wpływu na poczet zaległości.	974 „	
„ XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych we Lwowie i w Krakowie mniej o . . . . według specyalnych zamknięć rachunków tych składów.		7.536 „
„ XVI.	Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych mniej o . . . . z powodu iż niektórzy dzierżawcy zalegają z opłatami z r. b. w łącznej kwocie 14.696 zł.		12.752 „
„ XVII.	Rozmaite dochody mniej o kwotę . . . z powodu mniejszych wpływów: od funduszu spółek wodnych (poz. 57.) w skutek zniżenia		40.266 „
	Do przeniesienia	78.280 zł.	102.755 zł.

	więcej:	mniej:
Z przeniesienia	78.280 zł.	102.755 zł.
odsetek z $4^1/_2$ % na 3% w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 4. lutego 1895 o 9.781 zł., dalej od c. k. Rządu na założenie szkoły rolniczej w Uhersku (poz. 58 d.) o 6.000 zł., tudzież mniejszego dochodu z zaległych dodatków indemnizacyjnych (poz. 61. 2) o 30 034 zł., natomiast zaś większych wpływów z tytułu subwencyj rządowych na kurs rolniczy w szkole rolniczej w Horodence o 1.000 zł., na drugiego instruktora uprawy tytoniu o 1.000 zł. i na koszta podróży abituryentów szkoły lasowej o 500 zł., wreszcie z nadwyżki dochodów z funduszu kultury krajowej o 873 zł., ze sprzedaży po korzystniejszym kursie efektów z wykupna propinacyi w Czernichowie (poz. 59.) o 975 zł. a w Dublanach (poz. 60) o 250 zł., tudzież większego dochodu ze sprzedaży książek i druków (poz. 62 a) o 673 zł. i innych drobniejszych różnic.		
W rubr. XVIII. Dodatki do podatków z Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct., z W. Ks. Krakowskiego po 47 ct. od 1 zł. podatku z dodatkami więcej o	487.875 „	
z powodu znaczniejszego ściągnięcia zaległości.		
Razem wpłynęło dochodów więcej o . .	566.155 zł.	
mniej o . .		102.755 zł.
W ogóle dochody były większe o	463.400 zł.	
gdy zaś wydatki były mniejsze o	476.073 „	
okazuje się w ogóle ostateczny wynik zamknięć rachunków cyfrowo korzystniejszy od budżetu o kwotę	939.473 zł.	
jak to poprzednio wykazano.		

Szczegółowe uzasadnienie różnic w każdej pozycyi znajduje się w wyjaśnieniach do poszczególnych rubryk.

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego stan *funduszu uposażenia Kasy krajowej* wynoszący z końcem roku 1895 jak następuje:

a)	na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym .	206.900 zł.	03 ct.
b)	„ „ w lwowskim składzie publicznym	9.976 „	61 „
c)	„ „ w krakowskim „ „	14.157 „	84 „
d)	w należytościach czynnych z tytułu udzielenia pożyczek dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchwały sejmowej z dnia 9. lutego 1894)	293.992 „	44 „
e)	w należytościach czynnych z tytułu udzielonych zaliczek funduszom regulacyjnym rzek	88.337 „	08 „
f)	w gotówce	310.829 „	61 „
	Razem	924.193 zł.	61 ct.

W funduszu propinacyjnym miast

są następujące wynikłości:

Dochody (wraz z pozostałością z roku ubiegłego)	2,516.699 zł.	$31^1/_2$ct.
Wydatki	779.722 „	67 „
Do przeniesienia . . .	1,736.976 zł.	$64^1/_2$ct.

Z przeniesienia		1.736.976 zł. 64½ct.
Pozostałość w gotówce . .	6.784 zł. 82½ct.	
„ w efektach	1,730.191 „ 82 „	. . 1,736.976 zł. 64½ct.
do tego należytości czynne		49.495 „ 09½ „
Stan czynny majątku		1,786.471 zł. 74 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1,786.471 zł. 74 ct.

W funduszu pożyczkowym dla gmin i prywatnych na budowę koszar

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego wynoszą .	554.736 zł. 91 ct.
Wydatki	554.736 „ 91 „
Pozostałość w gotówce . . .	— zł. — ct.
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą	1,377.047 „ 74 „
Stan bierny	42.989 „ 27 „
Czysty stan czynny . . .	1,334.058 zł. 47 ct.

Fundusz koszar krajowych

utworzony na budowę normalnych koszar dla strzelców i kawaleryi, tudzież na budowę szpitali wojskowych LW. 22.220/95 — (umowa z c. k. Ministeryum wojny przy LW. 47.769/95).

Dochody tego funduszu wynosiły w r. 1895	4,169.734 zł. 77 ct.
Wydatki „ „ „	4,101.748 „ 98 „
Zapas kasowy z końcem r. 1895 w gotówce . . .	67.985 zł. 79 ct.
Nadto pozostało na 4% lokacyi z końcem r. 1895 .	721.179 „ 38 „
Razem stan czynny . . .	789.165 zł. 17 ct.
Stan bierny: 4% pożyczka zaciągnięta u c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	1,500.000 „ — „
Czysty stan bierny . . .	710.834 zł. 83 ct.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z 1859 r.

przeznaczony na udzielanie bezprocentowych pożyczek gminom na budowę koszar i szpitali dla c. k. wojska (LW. 33.705/91).

Dochody tego funduszu wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynoszą:		96.543 zł. 97½ct.
Wydatki		69.928 „ 71 „
Pozostałość: *a)* w gotówce . .	2 zł. 10½ ct.	
b) w efektach . .	26.613 „ 16 „	26.615 zł. 26½ct.
Nadto posiada ten fundusz w należytościach czynnych		30.000 „ — „
Razem stan czynny majątku . .		56.615 zł. 26½ct.

Fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1888 przez emisyę 4½% obligów pożyczki krajowej z roku 1889 imiennej wartości 700.000 zł.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego . .		927.819 zł. 63½ ct.
Wydatki		821 194 „ 06 „
Pozostałość: *a)* w gotówce .	1.625 zł. 57½ ct.	
b) w efektach .	105.000 „ — „	106.625 zł. 57½ ct.
Należytości czynne		511.389 „ 45 „
Stan czynny majątku . . .		618.015 zł. 02½ ct.
Stan bierny		647.800 „ — „
Czysty stan bierny . . .		29.785 zł. 02½ ct.

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 przez wypożyczenie z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego efektów w kwocie 224.281 zł. 05 ct.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego	112.488 zł. 33 ct.
Wydatki	107.740 „ 82 „
Pozostałość w efektach	4.747 zł. 51 ct.
Należytości czynne	302.463 „ 58 „
Stan czynny	307.211 zł. 09 ct.
Stan bierny	302.191 „ 26 „
Czysty stan czynny . .	5.019 zł. 83 ct.

Fundusz kolejowy.

utworzony na podstawie uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1894.

Dochody tego funduszu wynoszą	1,519.599 zł. 12 ct.
Wydatki	1,519 599 „ 12 „
Pozostałość	— zł. — ct.
Należytości czynne (3% lokacya)	618.212 „ 12 „
„ bierne	32 „ 08 „
Czysty stan czynny . . .	618.180 zł. 04 ct.

Według sumarycznego zestawienia lit. K.

Stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1895. jest następujący:

a) w majątkach zarodowych:

1. Gotowizna w kasach		8.026 zł. 72 ct.
2. Efekta imiennej wartości	2,220.013 zł. 90 ct. 9,837.700 koron (4,918.850 zł.)	
razem w wal. austr. . . .		7,138,863 „ 90 „
3. Dobra i realności		5,991.063 „ 93 „
4. Kapitały hipotekowane		323.593 „ 45 „
5. Przewyżka należytości czynnych		718.033 „ 72½ „
razem		14,179 581 zł. 72½ ct.
Do przeniesienia		14,179.581 zł. 72½ ct.

Z przeniesienia . . . . 14,179.581 zł. 72 1/2 ct.

b) **w majątkach obrotowych:**

1. Gotowizna w kasach . . . . . . 1,590.848 zł. 46 1/2 ct.
2. Efekta im. (1.374.851 zł. 19 ct,
   wartości (2,799.500 koron (1.399.750 zł.)

razem w wal. austr. . . . 2,774.601 „ 19 „
3. Kapitały lokowane w Bankach . . 903.150 „ 11 „

razem stan czynny . . . 5,268.599 zł. 76 1/2 ct.
4. Przewyżka należytości biernych . . 27,985.087 „ 61 1/2 „

Przewyżka stanu biernego . . . . 22,716.487 „ 85 „

Pozostaje stan bierny . . . . 8,536.906 zł. 12 1/2 ct.

Z końcem roku 1894 stan był następujący:

a) w majątkach zarodowych stan czynny 13,153.017 zł. 68 1/2 ct.
b) „ obrotowych przewyżka stanu biernego . . . . 25,855.311 „ 04 1/2 „ 12,702.293 „ 36 „

Okazuje się z końcem roku 1895 zmniejszenie stanu biernego o . . . . 4,165.387 zł. 23 1/2 ct.

mianowicie:

w majątkach zarodowych przyrost stanu czynnego . . . . 1,026.564 zł. 04 ct.
„ „ obrotowych ubytek stanu biernego . . . . 3,138.823 „ 19 1/2 „

W ogóle zmniejszenie stanu biernego, jak wyżej o . . . . 4,165.387 zł. 23 1/2 ct. a to głównie z powodu częściowej spłaty dawniejszych długów krajowych i przyrostu aktywów.

Należytości czynne nie wliczając kapitałów w banku lokowanych wynoszą z końcem roku 1895:

a) w majątkach zarodowych . . 779.278 zł. 12 1/2 ct.
b) „ „ obrotowych . . . 9,325.007 „ 17 „ 10,104.285 zł. 29 1/2 ct.

z końcem roku 1894 wynosiły te należytości:
a) w majątkach zarodowych . . 361.425 zł. 27 1/2 ct.
b) „ „ obrotowych . . 8,808.426 „ 64 „ 9,169.851 „ 91 1/2 „

a zatem:

a) w majątkach zarodowych przybyło 417.852 zł. 85 ct.
b) „ „ obrotowych „ 516,580 „ 53 „

Ogółem powiększyły się należytości czynne o . . . . 934.433 zł. 38 ct. wedle poszczególnych zamknięć.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1895.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za rok 1895.

3. Rachunki funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar, funduszu na budowę koszar krajowych, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu b. korpusu ochotników z r. 1859 i funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1895 w kwocie 904.153 zł. przenosi się na rok 1897 i wstawia do budżetu roku 1897 jako pozycyę 1. dochodów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 26. czerwca 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

SUMARYCZNY WYKAZ

wydatków i dochodów krajowych

za rok 1895.

Sumaryczny wykaz wydatków i

i porównanie tychże z uchwalonemi przez

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1895 wynosiła	17,257.997 zł.
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 7. i 8. lutego 1895 tudzież dodatkowemi z 5. lutego 1896 uchwalono na potrzeby krajowe	17,617.604 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *wydatków* jest *mniejszą* o .	359.607 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła	65.621 zł.
Budżetem z dnia 7. lutego 1895 uchwalono	63.347 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *wydatków* jest *większą* o .	2.274 zł.

A. Fundusze dotowane.

Rzeczywiste wydatki wynosiły w roku 1895		17,257.997 zł.
„ dochody „ „ 1895		18,162.150 „
Z porównania wydatków z dochodami okazuje się *przewyżka dochodów*		904.153 zł.
Budżetem na r. 1895 wraz z kredytami dodatkowymi uchwalono:		
wydatki . . .	17,617.604 zł.	
dochody . . .	17,582.284 „	
czyli *przewyżkę wydatków* w kwocie		35.320 „
Ogólny wynik był zatem korzystniejszy od budżetu o		939.473 „
a mianowicie: wydatki były *mniejsze* od budżetu o	359.607 zł.	
dochody „ *większe* „ „ „	579.866 „	
Z porównania okazuje się wynik *korzystniejszy* jak wyżej o . . .		939.473 zł.

C. Fundusze inne.

Suma *wydatków* funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszu pożyczkowego na cele hodowli bydła, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynosi	890.310 zł.	60 ct.
Z porównania ze sumą *dochodów*, jak obok	1,092.156 „	76½ „
okazuje się pozostałość kasowa z końcem roku 1895	201.846 zł.	16½ ct.

zgodnie z zamknięciami rachunków tych funduszów, a mianowicie:

Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne		511	zł. 93	ct.
„ „ „ cele hodowli bydła		36.225	„ 80	„
„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	fund. regulac.	22.404	„ 53	„
	„ konserwac.	2.753	„ 44	„
„ „ potoku Kisieliny	„ regulac.	2.118	„ 94½	„
	„ konserwac.	291	„ 48	„
„ „ rzeki Łęgu	„ regulac.	4.179	„ 50	„
	„ konserwac.	3.581	„ 99	„
„ „ rzeki Trześniówki	„ regulac.	—	„ —	„
	„ konserwac.	2.328	„ 71	„
„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni i Rowu . . .	„ regulac.	1.721	„ 24	„
	„ konserwac.	262	„ 90	„
„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami .	„ regulac.	2.649	„ 79	„
	„ konserwac.	739	„ 32	„
„ „ rzeki Białej z dopływami i uzupeł. prawego brzegu Dunajca . .	„ regulac.	8.825	„ 48	„
	„ konserwac.	963	„ 40	„
„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy		44.165	„ 55	„
„ „ „ „ „ Stryja		2.020	„ 82	„
„ uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami . . .	fund. regulac.	5.199	„ 17	„
	„ konserwac.	245	„ —	„
„ regulacyi rzeki Bugu	„ regulac.	4.625	„ 17	„
	„ konserwac.	126	„ 95	„
„ zabudowania potoku Michałów		82	„ 59	„
„ „ „ Niszkówki		10.150	„ 82	„
„ regulacyi rzeki Złotej Lipy	fund. regulac.	16.201	„ 23	„
	„ konserwac.	10	„ 20	„
„ osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim		4.516	„ 68	„
„ regulacyi potoku Dumnego		4.662	„ 31	„
„ obwałowania lewego brzegu Dunajca		1.317	„ 34	„
„ regulacyi rzeki Przegnojówki		8.864	„ 06	„
„ osuszenia bagien Stojanowskich		9.441	„ 82	„
„ emerytalny dozorców melioracyjnych		658	„ —	„
	Ogółem zgodnie jak powyżej . .	201.846	zł. 16½	ct.

dochodów krajowych za rok 1895.

Wysoki Sejm kraj. kwotami dochodów i wydatków.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1895 wynosiła . . . . 18,162.150 zł.
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 7. i 8. lutego 1895 tudzież dodatkowemi z 5. lutego 1896 preliminowano dochody w sumie . . . . 17,582.284 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *dochodów* jest *większą* o . 579.866 zł.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła . . . . 13.601 zł.
Budżetem z dnia 7. lutego 1895 uchwalono . . . . 12.322 „
W porównaniu zatem z budżetem suma *dochodów* jest *większą* o . 1.279 zł.

B. Fundusze niedotowane.

Z porównania rzeczywistych *wydatków* w roku 1895 w sumie . . 65.621 zł.
z *dochodami* w sumie . . . . 13.601 „
okazuje się *przewyżka wydatków* w kwocie . . . . 52.020 zł.
Budżetem na rok 1895 uchwalono:
wydatki . . . . 63.347 zł.
dochody . . . . 12.322 „
czyli *przewyżkę wydatków* w kwocie . . . . 51.025 „
Różnicę stanowi wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o . . . . 995 zł.
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o . . . . 2.274 zł.
dochody „ *większe* „ „ „ . . . . 1.279 „
Z porównania okazuje się wynik *niekorzystniejszy* jak wyżej o . . 995 zł.

C. Fundusze inne.

Suma dochodów funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszu pożyczkowego na cele hodowli bydła, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynosiła w r. 1895 . 1,092.156 zł. 76½ ct.

INDEKS OGÓLNY.

			Str.
Lit.	**A.**	Fundusze dotowane i samoistne budżetem objęte . . .	19
„	**B.**	„ samoistne, niedotowane budżetem nieobjęte . . .	337
„	**C.**	Fundusz propinacyjny miast	508
„	**D.**	„ koszar krajowych	518
„	**E.**	„ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar . . .	519
„	**F.**	„ pożyczkowy b. galic. korpusu ochotników . . .	525
„	**G.**	„ „ dla spółek wodnych	528
„	**H.**	„ „ dla gmin na budowę szkół . . .	532/533
„	**J.**	„ kolejowy	537
„	**K.**	Sumaryczne zestawienie obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych w majątkach obrotowych i zarodowych . . .	539

LW. 37.661/1896.
Alegat A. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW
funduszów dotowanych i samoistnych,
budżetem objętych
za rok
1895.

INDEKS:

		str.
	Sumaryusz	25
I.	Fundusz krajowy	31
II.	" szkolny krajowy	193
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	221
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	237
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	239
VI.	Szpital św. Łazarza w Krakowie	252
VII.	Fundusz policyi krajowej	266/7
VIII.	" pożyczki z roku 1883	270
IX.	" " " 1884	272
X.	" " " 1885	274
XI.	" " " 1888	276
XII.	" " " 1891	278
XIII.	" " " 1893	280
XIV.	" kultury krajowej	284
XV.	" stanowy sierociński	285
XVI.	" Aleksandra hr. Stadnickiego	287
XVII.	" pożyczki krajowej z roku 1873	289
XVIII.	" podrzutków w Krakowie	291
XIX.	" pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	295
XX.	" " " cele hodowli bydła	297
XXI.	" regulacyi rzeki Gniłej Lipy	300
XXII.	" " potoku Kisieliny	302
XXIII.	" " rzeki Łęgu	304
XXIV.	" " " Trześniówki	306
XXV.	" " potoku Krzemienicy i Babulówki, oraz Trześni i Rowu	308
XXVI.	" " rzeki Brnia nowego z dopływami	310
XXVII.	" " " Białej z dopływami i uzup. praw. brzegu Dunajca	313
XXVIII.	" zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	318
XXIX.	" " " " " Stryja	321
XXX.	" dla uzup. praw. brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	324
XXXI.	" regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	327
XXXII.	" zabudowania górskiego potoku Michałów	330
XXXIII.	" " " " Niszkówki	331
XXXIV.	" regulacyi Złotej Lipy	334
XXXV.	" osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	336/I
XXXVI.	" regulacyi potoku Dumnego	336/IV
XXXVII.	" obwałowania lewego brzegu Dunajca	336/X
XXXVIII.	" regulacyi potoku Przegnojówki	336/VI
XXXIX.	" osuszenia bagien stojanowskich	336/VIII
XL.	" emerytalny dozorców melioracyjnych	336/XIII
XLI.	" szkolny krajowy emerytalny	215

Suma-

zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1895. zwyczajne	
	A. Wydatki.		
	Dział I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie i Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i Krakowie	10,014.642	39
II.	Fundusz szkolny krajowy	3,074.026	70½
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	227.553	55½
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.787	84
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	217.126	50½
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	265.599	96½
VII.	Fundusz policyi krajowej	5.485	37
VIII.	„ pożyczki krajowej z roku 1883	1,158.382	87½
IX.	„ „ „ „ 1884	26.744	24½
X	„ „ „ „ 1885	1.162	31
XI.	„ „ „ „ 1888	1.354	45
XII.	„ „ „ „ 1891	81.123	02
XIII.	„ „ „ „ 1893	1,362 960	35
	Suma wydatków funduszów dotowanych .	16,441.949	58
	Dział II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XIV.	Fundusz kultury krajowej	4.328	50
XV.	„ stanowy sierociński	1.477	50
XVI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.205	43
XVII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873	53.535	58
XVIII.	„ podrzutków w Krakowie	5.073	81
	Suma wydatków funduszów samoistnych .	65.620	82
	Dział III.		
	Fundusze inne.		
XIX.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	122.177	49
XX.	„ „ na cele hodowli bydła	2.672	57
XXI.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	2.007	86½
XXII.	„ „ potoku Kisieliny	1.055	08
XXIII.	„ „ rzeki Łęgu	749	37½
XXIV.	„ „ „ Trześniówki	1.143	47
XXV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	865	42
XXVI.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami	51.299	42
XXVII	„ „ „ Białej z dopływ. i uzup. praw. brzegu Dunajca	208.172	02½
XXVIII.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	18.485	64
XXIX.	„ „ „ „ „ Stryja .	9.135	80
XXX	„ dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	47.769	62
XXXI	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	65.536	98½
XXXII.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów . . .	586	72
XXXIII.	„ „ „ „ Niszkówki . . .	8.365	16
XXXIV.	„ regulacyi Złotej Lipy	18.601	76
XXXV.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	22.177	82
XXXVI.	„ regulacyi potoku Dumnego	22.665	08
XXXVII.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	31.878	87
XXXVIII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	2.335	94
XXXIX.	„ osuszenia bagien Stojanowskich	2.558	18
XL.	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	500	--
XLI.	„ szkolny krajowy emerytalny	249.570	31
	Suma wydatków funduszów innych . .	890.310	60

ryusz

budżetem objętych za rok 1895.

Wynikłości z roku 1895.				Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. i 8. lutego 1895 i 5. lutego 1896				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 5. lutego 1896	razem	mniejsze	większe
642.011	20	10,656.653	59	10,492.372	605.035	35.320	11,132.727	476.073	—
—	—	3,074.026	70½	3,087.104	—	—	3,087.104	13.077	—
151.278	87	378.832	42½	232.280	97.800	—	330.080	—	48.752
—	—	5.787	84	5.326	—	—	5.326	—	462
22 219	16	239.345	66½	189.252	21.430	—	210.682	—	28.664
538	48	266.138	44½	214.089	550	—	214.639	—	51.499
—	—	5.485	37	5.485	—	—	5.485	—	—
—	—	1,158.382	87½	1,153.888	—	—	1,153.888	—	4.495
—	—	26.744	24½	26.744	—	—	26.744	—	—
—	—	1.162	31	1.162	—	—	1.162	—	—
—	—	1.354	45	1.355	—	—	1.355	—	—
—	—	81.123	02	80.950	—	—	80.950	—	173
—	—	1,362.960	35	1,367.462	—	—	1,367.462	4.502	—
816.047	71	17,257.997	29	16,857.469	724.815	35.320	17,617.604	493.652	134.045
								359.607	—
—	—	4.328	50	3.475	—	—	3.475	—	854
—	—	1.477	50	1.692	—	—	1.692	215	—
—	—	1.205	43	1.074	—	—	1.074	—	131
—	—	53.535	58	52.270	—	—	52.270	—	1.266
—	—	5.073	81	4.836	—	—	4.836	—	238
—	—	65.620	82	63.347	—	—	63.347	215	2.489
									2.274
—	—	122.177	49	—	—	—	—	—	—
—	—	2.672	57	—	—	—	—	—	—
—	—	2.007	86½	—	—	—	—	—	—
—	—	1.055	08	—	—	—	—	—	—
—	—	749	37½	—	—	—	—	—	—
—	—	1.143	47	—	—	—	—	—	—
—	—	865	42	—	—	—	—	—	—
—	—	51.299	42	—	—	—	—	—	—
—	—	208.172	02½	—	—	—	—	—	—
—	—	18.485	64	—	—	—	—	—	—
—	—	9.135	80	—	—	—	—	—	—
—	—	47.769	62	—	—	—	—	—	—
—	—	65.536	98½	—	—	—	—	—	—
—	—	586	72	—	—	—	—	—	—
—	—	8.365	16	—	—	—	—	—	—
—	—	18.601	76	—	—	—	—	—	—
—	—	22.177	82	—	—	—	—	—	—
—	—	22.665	08	—	—	—	—	—	—
—	—	31.878	87	—	—	—	—	—	—
—	—	2.335	94	—	—	—	—	—	—
—	—	2.558	18	—	—	—	—	—	—
—	—	500	—	—	—	—	—	—	—
—	—	249.570	31	—	—	—	—	—	—
—	—	890.310	60	—	—	—	—	—	—

Suma-

zamknięć rachunkowych funduszów

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1895. zwyczajne	
	Dochody.		
	Dział I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe szkolne w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Tarnowie, Gródku, jakoteż składy publiczne we Lwowie i w Krakowie . . .	11,543.656	78 1/2
II.	Fundusz szkolny krajowy	3,074.026	70 1/2
III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	378.832	42 1/2
IV.	Fundusz podrzutków we Lwowie	5.787	84
V.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	239.345	66 1/2
VI.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	266.138	44 1/2
VII.	Fundusz policyi krajowej	5.485	37
VIII.	„ pożyczki „ z roku 1883	1,158.382	87 1/2
IX.	„ „ „ „ 1884	26.744	24 1/2
X.	„ „ „ „ 1885	1.162	31
XI.	„ „ „ „ 1888	1.354	45
XII.	„ „ „ „ 1891	81.123	02
XIII.	„ „ „ „ 1893	1,362.960	35
	Suma dochodów funduszów dotowanych .	18,145.000	48 1/2
	Dział II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XIV.	Fundusz kultury krajowej	4.328	50
XV.	„ stanowy sierociński	1.793	27
XVI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	1.205	43
XVII.	„ pożyczki krajowej z roku 1873	1.200	—
XVIII.	„ podrzutków w Krakowie	5.073	81
	Suma dochodów funduszów samoistnych .	13.601	01
	Dział III.		
	Fundusze inne.		
XIX.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	122.689	42
XX	„ „ na cele hodowli bydla	38.898	37
XXI.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	27.165	83 1/2
XXII.	„ „ potoku Kisieliny	3.465	50 1/2
XXIII.	„ „ rzeki Łęgu	8.510	86 1/2
XXIV.	„ „ „ Trześniówki	3.472	18
XXV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	2.849	56
XXVI.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami . . .	54.688	53
XXVII.	„ „ „ Białej z dopływ. i uzup. praw. Brzegu Dunajca	217.960	90 1/2
XXVIII.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	62.651	19
XXIX.	„ „ „ „ „ Stryja .	11.156	62
XXX.	„ dla uzupełnienia prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	53.213	79
XXXI.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	70.289	10 1/2
XXXII.	„ zabudowania górskiego potoku Michałów . . .	669	31
XXXIII.	„ „ „ „ Niszkówki . . .	18.515	98
XXXIV.	„ regulacyi Złotej Lipy	34.813	19
XXXV.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim .	26.694	50
XXXVI.	„ regulacyi potoku Dumnego	27.327	39
XXXVII.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	33.196	21
XXXVIII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	11.200	—
XXXIX.	„ osuszenia bagien Stojanowskich	12.000	—
XL.	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	1.158	—
XLI.	„ szkolny krajowy emerytalny	249.570	31
	Suma dochodów funduszów innych . . .	1,092.156	76 1/2

ryusz

budżetem objętych za rok 1895.

Wynikłości z roku 1895. nadzwyczajne		razem		Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. i 8. lutego 1895 i 5. lutego 1896 zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy z dnia 5. lutego 1896	razem	Wynikłości są zatem mniejsze	większe
17.150	—	11,560.806	78½	11,069.607	27.800	—	11,097.407	—	463.400
—	—	3,074.026	70½	3,087.104	—	—	3,087.104	13.077	—
—	—	378.832	42½	330.080	—	—	330.080	—	48.752
—	—	5.787	84	5.326	—	—	5.326	—	462
—	—	239.345	66½	210.682	—	—	210.682	—	28.664
—	—	266.138	44½	214.639	—	—	214.639	—	51.499
—	—	5.485	37	5.485	—	—	5.485	—	—
—	—	1,158.382	87½	1,153.888	—	—	1,153.888	—	4.495
—	—	26.744	24½	26.744	—	—	26.744	—	—
—	—	1.162	31	1.162	—	—	1.162	—	—
—	—	1.354	45	1.355	—	—	1.355	—	—
—	—	81.123	02	80.950	—	—	80.950	—	173
—	—	1,362.960	35	1,367.462	—	—	1,367.462	4.502	—
17.150	—	18,162.150	48½	17,554.484	27.800	—	17,582.284	17.579	597.445
									579.866
—	—	4 328	50	3.475	—	—	3.475	—	854
—	—	1.793	27	1.737	—	—	1.737	—	56
—	—	1.205	43	1.074	—	—	1.074	—	131
—	—	1.200	—	1.200	—	—	1.200	—	—
—	—	5.073	81	4.836	—	—	4.836	—	238
—	—	13.601	01	12.322	—	—	12.322	—	1.279
—	—	122.689	42	—	—	—	—	—	—
—	—	38.898	37	—	—	—	—	—	—
—	—	27.165	83½	—	—	—	—	—	—
—	—	3.465	50½	—	—	—	—	—	—
—	—	8.510	86½	—	—	—	—	—	—
—	—	3.472	18	—	—	—	—	—	—
—	—	2.849	56	—	—	—	—	—	—
—	—	54 688	53	—	—	—	—	—	—
—	—	217.960	90½	—	—	—	—	—	—
—	—	62.651	19	—	—	—	—	—	—
—	—	11.156	62	—	—	—	—	—	—
—	—	53.213	79	—	—	—	—	—	—
—	—	70.289	10½	—	—	—	—	—	—
—	—	669	31	—	—	—	—	—	—
—	—	18 515	98	—	—	—	—	—	—
—	—	34.813	19	—	—	—	—	—	—
—	—	26.694	50	—	—	—	—	—	—
—	—	27.327	39	—	—	—	—	—	—
—	—	33.196	21	—	—	—	—	—	—
—	—	11.200	—	—	—	—	—	—	—
—	—	12.000	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1.158	—	—	—	—	—	—	—
—	—	249.570	31	—	—	—	—	—	—
—	—	1,092.156	76½	—	—	—	—	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1895.

Do tego rachunku dołącza się:

str.
1. Zamknięcie rachunku szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie 116
2. „ „ krajowych szkół rolniczych w Dublanach 120
3. „ „ folwarku w Dublanach 131
4. „ „ szkoły gorzelnictwa w Dublanach 136
5. „ „ gorzelni krajowej w Dublanach 138
6. „ „ stacyi kontrolnej i doświadczalnej w Dublanach . . . 141
7. „ „ szkoły rolniczej, oraz folwarku w Czernichowie . . . 142
8. „ „ „ niższej rolniczej w Horodence 155
9. „ „ „ „ „ w Jagielnicy 158
10. „ „ „ „ „ w Kobiernicach 162
11. „ „ krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie 167
12. „ „ „ „ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku 170
13. „ „ krajowego składu dla zboża i spirytusu we Lwowie . . 173
14. „ „ „ „ „ „ „ w Krakowie . . 178
15. „ „ krajowych zawodowych zakładów przemysłowych . . 265/I
16. Wykaz należytości czynnych i biernych 187

LW. 37.661/1896.

Liczba rubryki budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1895. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
	Wydatki.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Koszta reprezentacyi kraju . .	101.695	20	—	—	101.695	20
II.	„ zarządu	287.210	41½	53.496	11	340.706	52½
III.	„ leczenia	1,026.493	77	—	—	1,026.493	77
IV.	„ szczepienia	72.258	51	—	—	72.258	51
V.	Wydatki sanitarne	16.652	33	—	—	16.652	33
VI.	Zasiłki dla zakł. dobroczynności .	18.974	—	—	—	18.974	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty .	2,135.341	70	—	—	2,135.341	70
VIII.	Utrzymanie pomników historyczn.	22.013	57	—	—	22.013	57
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . .	210.079	98½	—	—	210.079	98½
X.	Wydatki na komunikacye . . .	939.283	29	437.755	56½	1,377.038	85½
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	124.413	77½	—	—	124.413	77½
XII.	Wydatki na szupaśnictwo . . .	23 425	19	—	—	23.425	19
XIII.	Budowy wodne i melioracye . .	501.472	70½	—	—	501.472	70½
XIV.	Umarzanie pożyczek	3,915.893	17½	—	—	3,915.893	17½
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa .	443.032	21	72.906	08½	515.938	29½
XVI.	Na podniesienie rękodz. i przem. .	121.088	64	15.158	19	136 246	83
XVII.	Rozmaite wydatki	55.313	92½	62.695	25	118.009	17½
	Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	10,014.642	39	642.011	20	10,656.653	59
	B. Przenośne.						
	Lokacya w Banku krajowym na 3% rachunek czekowy					2,693.708	80
	Zwrot 4% pożyczki z Banku krajowego					545.619	95
	„ 6% „ „ austro-węgierskiego					250.000	—
	„ lokacyi funduszu pożyczk. dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska					170.567	62
	„ „ „ koszar krajowych					750.000	—
	„ „ „ pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne . .					55.900	—
	„ „ „ obwał. Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim (fund regul.)					142.261	51
	„ „ „ „ „ „ „ „ (fund. konserwac.)					5.394	45
	„ „ byłego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej . .					41.286	96
	Zaliczki zwrócone depozytom					40.000	—
	Wydatki przenośne krajowego Składu publicznego we Lwowie					57.230	80
	„ „ „ „ „ w Krakowie					69.574	78½
	Rachunek bieżący kraj. Składu publiczn. we Lwowie (z funduszem krajowym)					10.111	99
	„ „ „ „ „ w Krakowie „ „					9.783	84
	Funduszowi uposażenia Kasy kraj., częściowy zwrot zaliczki na pokrycie rachunku przenośnego Składów publicznych					6.510	94
	Zwrot lokacyi funduszu kolejowego					749.264	95
	„ „ „ Spółek wodnych					225.000	—
	Pożyczka 3½% z Banku krajowego na rzecz koncesyonaryuszy wschod. gal. kolei lokalnych					500.000	—
	Dotacya kasy pożyczek krajowych					2,529.513	20
	Wydatki przenośne byłego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej .					72.553	10
	Lokacya krajowych opłat konsumcyjnych w c. k. poczt. Kasie oszczędności .					602.877	22½
	Zaliczki chwilowe z fund. uposażenia Kasy kraj. funduszom regulacyi rzek .					86.529	47
	Suma wszystkich wydatków . . .					**20,270.343**	**18**
	C. Pozostałość kasowa z rachunku z końcem r. 1895:						
	a) w gotówce . . . . 1,219.408 zł. 52½ ct.						*)
	b) w efektach . . . . 500.000 „ — „					1,719.408	52½
	Ogółem zgodnie ze sumą dochodów .					**21,989.751**	**70½**

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. i 8. lutego 1895.				Wynikłości są zatem:	
zwyczajne	nadzwyczajne	Kredyt dodatkowy z d. 5. lutego 1896.	razem	mniejsze	większe
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
108.446	—	—	108 446	6.751	—
286.170	12.665	35.320	334.155	—	6.551
880.000	—	—	880.000	—	146.494
71 500	—	—	71.500	—	759
22.000	—	—	22.000	5.348	—
18.974	—	—	18.974	—	—
2,105.133	—	—	2,105.133	—	30.209
22.420	—	—	22 420	406	—
205.210	—	—	205.210	—	4.870
934.397	445.000	—	1,379.397	2.358	—
119.846	—	—	119.846	—	4.568
23.000	—	—	23.000	—	425
502 330	—	—	502.330	857	—
4,588.977	—	—	4,588.977	673.084	—
424.088	72.465	—	496.553	—	19.385
125.101	15.575	—	140.676	4.429	—
54.780	59.330	—	114.110	—	3.899
10,492.372	605 035	35.320	11,132.727	693.233	217.160
				476.073	

*) Wykazany zapas w gotówce . . . . . . 1,219.408 zł. 52½ ct.
jest własnością:

a) funduszu kraj. (nadwyżka dochodów rzeczywistych za r. 1895) . 904.153 zł. 19½ ct.
b) „ uposażenia Kasy krajowej . . . . 310.829 „ 61 „
c) składów publicznych . . . . 4.425 „ 72 „
razem, jak wyżej . 1,219.408 zł. 52½ ct.

Wykazany zapas w efektach nom. wart. 500.000 zł. stanowią akcye zakładowe Spółki akcyjnej budowy wschod. galic. kolei lokalnych, w zamian za otrzymaną z funduszu kraj. subwencyę w tejże wysokości, po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Fundusz uposażenia Kasy krajowej wynosi z końcem roku 1895 . 924.193 zł. 61 ct.
mianowicie:

a) na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym . 206.900 zł. 03 ct.
b) „ „ w Składzie publicznym we Lwowie . . . 9.976 „ 61 „
c) „ „ „ „ w Krakowie . . . 14.157 „ 84 „
d) w należytościach czynnych z tytułu udzielonych pożyczek dotkniętym klęskami elementarnemi . . . . . 293.992 „ 44 „
e) w należytościach czynnych z tytułu udzielonych, funduszom regulacyjnym rzek, zaliczek . . . . . 88.337 „ 08 „
f) w gotówce, jak wyżej wykazano . . . . . 310.829 „ 61 „
razem, jak wyżej . 924.193 zł. 61 ct.

Liczba rubryki budżetu	Sumaryusz	Wynikłości z roku 1895. zwyczajne zł.	ct.	nadzwyczajne zł.	ct.	razem zł.	ct.
	Dochody.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	1,148.827	65½	—	—	1,148.827	65½
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	—	—	—	—	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych . . .	228.278	54	—	—	228.278	54
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowan.	82.319	68	—	—	82.319	68
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych . .	42.654	53	—	—	42.654	53
VI.	„ pożyczek	54.268	75½	—	—	54.268	75½
VII.	Dochody szkoły gospod. las. we Lwowie	7.567	—	—	—	7.567	—
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	58.094	36	5.000	—	63.094	36
IX.	„ „ „ w Czernichowie	37.424	60½	10.000	—	47.424	60½
X.	„ innych szkół rolniczych krajow.	20.068	21½	2.150	—	22.218	21½
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunk. aptek.	566	13	—	—	566	13
XII.	Dochody z przelania do skarbu kraj. pozostałości z fund. zapom. z r. 1866 .	1.770	38	—	—	1.770	38
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi .	88.217	79½	—	—	88.217	79½
XIV.	„ ze zwrotów wydatków szupas.	8.973	92½	—	—	8.973	92½
XV.	„ kraj. składów zbożow. i spirytus.	22.723	53	—	—	22.723	53
XVI.	„ z krajow. opłat konsumcyjnych	831.983	20½	—	—	831.983	20½
XVII.	Rozmaite dochody	1,830.623	48	—	—	1,830.623	48
	Suma dochodów własnych .	4,464.361	78½	17.150	—	4,481.511	78½
XVIII.	Dodatki do podatków: w Galicyi wsch. i zach. po 61 ct. = zł. 6,719.187·—½; w W. Księstwie krak. po 47 ct. = „ 360.107·99½	7,079.295	—	—	—	7,079.295	—
	Suma dochod. rzecz. budżetem objętych	11,543.656	78½	17.150	—	11,560.806	78½
	B. Przenośne.						
	Lokacya w Banku krajowym; ściągnięto z 3% rachunku czekowego . .					2,849.687	80 *)
	4% pożyczka z Banku krajowego					545.619	95
	6% „ „ austro-węgierskiego					250.000	—
	Lokacya funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska					170.567	62
	„ „ koszar krajowych					750.000	—
	„ „ pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne . . .					66.277	49
	„ „ obwałow. Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim (fund. regulac.)					142.261	51
	„ „ „ „ „ „ „ (fund. konserwac.)					5.394	45
	„ byłego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej . . .					41.286	96
	Zaliczki pobrane od depozytów					40.000	—
	Dochody przenośne krajowego składu publicznego we Lwowie					63.992	67
	„ „ „ „ „ w Krakowie					73.749	57½
	Rachunek bieżący „ „ „ we Lwowie (z fund. kraj.)					135	38
	„ „ „ „ „ w Krakowie („ „)					14.626	—
	Fundusz uposażenia kasy krajowej; ściągnięta część zaliczki, udzielonej na pokrycie rachunku przenośnego Składów publicznych					6.510	94
	Fundusz uposażenia kasy krajowej; częściowy zwrot pożyczki udzielonej dla dotkniętych klęskami elementarnemi					5.932	31
	Lokacya funduszu kolejowego					452.475	—
	„ „ Spółek wodnych					240.186	31
	Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi regulacyi Bugu					17.085	14
	Pożyczka 3½% z Banku kraj. na rzecz konces. wschodnio-galic. kolei lokalnych					500.000	—
	Zwrot dotacyi udzielonej kasie pożyczek krajowych					2,529.513	20
	Akcye Spółki budowy wschod. galic. kolei lokalnych, otrzymane w zamian za subwencyę krajową *(Efekta)*					500.000	—
	Dochody przenośne byłego funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej .					72.553	10
	Lokacya kraj. opłat konsumcyjnych w c. k. pocztowej Kasie oszczędności .					602.877	22½
	Suma wszystkich dochodów . . .					**21,501.539**	**41½**
	C. Pozostałość kasowa z rachunku z końcem r. 1894:						
	Zapas początkowy w gotówce . . . . 824.153 zł. 43½ ct. po strąceniu wydanych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z 15. stycznia 1896) do rachunku roku 1896 (rubr. I. dochodów) . . . . 335.941 „ 14½ „					488.212	29
	Ogółem zgodnie ze sumą wydatków .					**21,989.751**	**70½**

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 7. i 8. lutego 1895.			Wynikłości są zatem:	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
1,148.828	—	1,148.828	—	—
10.000	—	10.000	10.000	—
228.750	—	228.750	471	—
8.614	—	8.614	—	73.706
45.347	—	45.347	2.692	—
60.785	—	60.785	6.516	—
6.340	—	6.340	—	1.227
65.460	9.000	74.460	11.366	—
38.470	16.500	54.970	7.545	—
17.832	2.300	20.132	—	2.086
600	—	600	34	—
1.482	—	1.482	—	288
91.795	—	91.795	3.577	—
8.000	—	8.000	—	974
30.260	—	30.260	7.537	—
844.735	—	844.735	12.752	—
1,870.889	—	1,870.889	40.266	—
4,478.187	27.800	4,505.987	102.756	78.281
6,591.420	—	6,591.420	—	487.875
11,069.607	27.800	11,097.407	102.756	566.156
				463.400

*) *Stan lokacyi w Banku krajowym* na 3% rachunku czekowym z końcem roku 1895 wynosi . . . . 224.816 zł. — ct.

Suma ta jest własnością:

a) funduszu uposażenia kasy krajowej . . . . 206.900 zł. 03 ct.
b) „ kolejowego . . . . 2.475 „ — „
c) „ pożyczkowego dla dróg powiat. i gminnych . 15.440 „ 97 „

Razem jak wyżej . . 224.816 zł. — ct.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny.

		Szczegół.	Ogół.
1. Pozostałość kas. z rach. z końcem r. 1895 w gotówce	1,219.408·52½ zł.		
w efektach	500.000·— „	1,719.408·52½ zł.	
2. Należytości czynne z r. bież.: a) w rubr. wydatków	52.637·30 zł.		
b) „ dochodów	961.667·62 „		
3. Należytości czynne z lat ubiegłych (jak aleg. 11) .	3,802.097·06 „	4,816.401·98 „	6,535.810·50½ zł.
Z końcem r. 1894 wynosiła suma stanu czynnego .	6,337.140·89½ zł.		
z porównania tedy z takimże stanem z końc. r. 1895	6,535.810·50½ „		
okazuje się w st. *czynnym* z końc. r. 1895 *przyrost* o	198.669·61 zł.		

Stan bierny.

		Ogół.
4. Należytości bierne z r. bież.: a) w rubr. wydatków	45.663·16 zł.	
b) „ dochodów	40.488·52 „	
5. Należytości bierne z lat ubiegłych (jak aleg. 11) .	1,289.193·71½ „	1,375.345·39½ „
Przewyżka stanu czynnego		5,160.465·11 zł.
Z końcem roku 1894 wynosiła przewyżka stanu czynnego		3,018.963·20 „
Stan przeto majątku z końcem r. 1895 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych, wykazanych w osobnych zamknięciach rach.) przedstawia się *korzystniej* o		2,141.501·91 zł.
mianowicie: stan czynny zwiększył się o . .	198.669·61 zł.	
„ bierny zmniejszył się o . .	1,942.832·30 „	
Stan tedy majątku zwiększył się j. wyżej o . .	2,141.501·91 zł.	

przeważnie z powodu zupełnej spłaty reszty długu do c. k. galic. funduszu propinacyjnego w kwocie 1,000.000 zł., dalej zwrócenia ulokowanych przez fundusz kolejowy 299.265 zł. a natomiast otrzymania akcyi zakładowych wschodnio galic. kolei lokalnych nom. wart. 500.000 zł., oraz z powodu sprostowania należytości dodatków indemnizacyjnych na podstawie przedłożonych przez c. k. urzędy podatkowe wykazów zaległości tych dodatków na wyższą kwotę o 233.448 zł.

Wyjaśnienia.

1. Wydatki budżetem uchwalone wraz z kredytami dodatk. wynosiły	11,132.727 zł.	
2. Suma wydatków rzeczywistych wynosi	10,656.654 „	
3. Wydatki są zatem *mniejsze* od budżetu o		476.073 zł.
4. Dochody budżetem uchwalone wraz z kredytami dodatk. wynosiły	11,097.407 zł.	
5. Suma dochodów rzeczywistych wynosi	11,560.807 „	
6. Dochody są zatem *większe* od budżetu		463.400 „
7. Ogółem tedy okazuje sią *wynik obrotu korzystniejszy* od budżetu o		939.473 zł.

głównie z powodu znaczniejszego wpływu nad budżet dodatków krajowych, tudzież mniejszych wydatków na spłatę długów krajowych i obligów indemnizacyjnych. Udowadnia to również następujące zestawienie:

Dochody rzeczywiste wynoszą	11,560.806 zł.	78½ ct.
Wydatki „ „	10,656.653 „	59 „
Nadwyżka dochodów rzeczywistych wynosi zatem . .	904.153 zł.	19½ ct.
Ponieważ wyżej wykazano obrót od budżetu korzystniejszy o	939.473 „	— „
różnicę przeto o	35.320 zł.	— ct.

stanowi uchwalony kredyt dodatkowy w wydatkach na oświetlenie elektryczne gmachu sejmowego, na który nie udzielono pokrycia w budżecie funduszu krajowego.

Część I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
I.		**Koszta reprezentacyi kraju.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki I.				
	1—12	*A)* Sejm krajowy	65.873	03	71.446	5.573
	13-16	*B)* Wydział krajowy	35.822	17	37.000	1.178
		Suma ogólna rubryki I. .	101.695	20	108.446	—6.751
		Poszczególnienie.				
		A) **Sejm krajowy.**				
	1	Koszta podróży pp. posłów	4.565	30	4 486	*79*
	2	Dyety pp. posłów	28.955	—	36.000	7.045
	3	Koszta druków	21.718	46	20.000	*1.719*
	4	Spisywanie sprawozdań	4.398	75	5.000	601
	5	Pisarze dzienni	650	10	650	—
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200	—	1.200	—
	7	Służba	1.161	40	1.200	39
	8	Opał	1.545	86	1.300	*246*
	9	Oświetlenie	952	68	950	*3*
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	52	17	100	48
	11*a)*	Potrzeby kancelaryjne	334	09	200	*134*
	11*b)*	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . .	100	—	100	—
	12	Rozmaite drobne wydatki	239	22	260	21
						7.754
		Razem .	65.873	03	71.446	*2.181*
						—5.573
		B) **Wydział krajowy.**				
	13	Marszałek krajowy . . 5.399 zł. 99 ct. i dodatek aktywalny . 3.599 „ 98 „	8.999	97	10.000	1.000
	14	Sześciu członków Wydziału kraj. po 4.000 zł. .	24 000	—	24.000	—
	15	Zastępcy	1.822	20	2.000	178
	16	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1 000	—	1.000	—
		Razem ..	35.822	17	37.000	—1.178

Wyjaśnienia.

Do poz. 1—12. Ogólny wynik *korzystniejszy* od budżetu o sumę 5.573 zł. wedle faktycznej potrzeby w tym roku. Przekroczenie w opale (poz. 8.) powstało w skutek konieczności opalania lokalów, wynajętych po za gmachem.

Do poz. 13. Wydatek mniejszy, z powodu *intercalare.*

Do poz. 15. Wydatek mniejszy, wedle faktycznej potrzeby powołania zastępców.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.		**Koszta zarządu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.				
	17–23	Płace urzędników i woźnych	172.711	16	175.210	2.499
	24	Dyurniści	23.506	—	23.506	—
	25	Zasługi	5.058	46	4.265	*794*
	26	Emolumenta	1.790	67	1.667	*124*
	27	Remuneracye	5.991	36	5.950	*41*
	28	Koszta podróży i dyety	8.460	01	7.400	*1.060*
	29	Pensye i zaopatrzenia	29.246	63	28.741	*506*
	30	Dary z łaski	2.630	—	2.630	—
	30aa)	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników kraj	1.361	35½	1.000	*361*
	31	Potrzeby kancelaryjne, zwyczajne . . .	18.372	17	17.300	*1.072*
		nadzwyczajne i dodatkowym kredytem objęte	**41.147**	**51**	**35.669**	*5.479*
	32	Gmach krajowy i jego utrzymanie, zwyczajne	6.311	72	6.501	189
		nadzwyczajne . .	**7.183**	**60**	**7.151**	*32*
	33	Zaliczki na płace, zwyczajne	11.770	88	12.000	229
		nadzwyczajne . .	**5.165**	—	**5.165**	—
						3.958
		Razem zwyczajne .	287.210	41½	286.170	2.917
		nadzwyczajne i dodatkowym kredytem objęte	**53.496**	**11**	**47.985**	*5.511*
						9.469
		Suma rubryki II. .	340.706	52½	334.155	2.917
		Płace urzędników i woźnych				*+6.552*
		Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi.				
	17	Oddział konceptowy	58.796	62	60.322	1.525
	18	„ rachunkowy	63.452	11	64.424	972
	19	„ kasowy	19.230	—	19.230	—
	20–21	„ sanitarny	2.900	—	2.900	—
	22	„ statystyczny	4.160	—	4.160	—
	23	„ manipulacyjny	24.172	43	24.174	2
		Suma płac . .	172.711	16	175.210	—2.499
		Płace urzędników, dyurnistów i sług.				
		Oddział konceptowy.				
	17	*a)* 3 radców, płaca po 2.800 zł. i dodatek aktywalny po 480 zł.	9.840	—	9.840	—
		b) 7 sekretarzy, płaca po 2.000 zł. i dodatek aktywalny po 420 zł.	16.940	—	16.940	—
		c) 7 wicesekretarzy, płaca po 1.400 zł. i dodatek aktywalny po 360 zł. . . .	12.320	—	12.320	—
		d) 6 adjunktów, płaca po 1.100 zł. i dodatek aktywalny po 300 zł.	7.000	—	8.400	1.400
		e) 6 koncepistów, płaca po 900 zł. i dodatek aktywalny po 240 zł.	6.840	—	6.840	—
		f) 3 aplikantów, adjutum po 600 zł. i 3 aplikantów, adjutum po 500 zł. . . .	3.174	94	3.300	125
		Do tego: dodatki pięcioletnie	2.681	68	2.682	—
		Razem .	58.796	62	60.322	—1.525

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.		*Oddział rachunkowy.*				
	18	*a)* Dyrektor, płaca 2.600 zł. i dodatek aktywalny 400 zł.	3.000	—	3.000	—
		b) Zastępca dyrektora, płaca 2.000 zł. i dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360	—
		c) 7 rewidentów, płaca po 1.500 zł. i dodatek aktywalny po 300 zł.	12.600	—	12.600	—
		d) 11 adjunktów, płaca po 1 200 zł. i dodatek aktywalny po 240 zł.	15.492	—	15.840	348
		e) 1 archiwista, płaca 1.000 zł. i dodatek aktywalny 200 zł.	1.200	—	1.200	—
		f) 1 protokolista, płaca 1.000 zł. i dodatek aktywalny 200 zł.	1.200	—	1.200	—
		g) 8 oficyałów, płaca po 900 zł. i dodatek aktywalny po 180 zł.	8.469	—	8.640	171
		h) 9 asystentów, płaca po 700 zł. i dodatek aktywalny po 100 zł.	5.986	62	7.200	1.213
		i) 12 praktykantów, płaca po 600 zł. . .	8.110	—	7.200	*910*
		k) 1 aplikant, adjutum 500 zł. i 2 aplikantów, adjutum po 360 zł.	1.220	—	1.220	—
		l) woźny, płaca 500 zł. i dodatek aktywalny 50 zł.	550	—	550	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	3.264	49	3.414	150
		Razem .	63.452	11	64.424	1.882 *910* — 972
		Oddział kasowy.				
	19	*a)* Dyrektor kasy, płaca 2.000 zł. i dodatek aktywalny 360 zł.	2.360	—	2.360	—
		b) Zastępca dyrektora, płaca 1.600 zł. i dodatek aktywalny 300 zł.	1.900	—	1.900	—
		c) Kontrolor, płaca 1.400 zł. i dodatek aktywalny 240 zł.	1.640	—	1.640	—
		d) Kasyer, płaca 1.400 zł. i dodatek aktywalny 240 zł.	1.640	—	1.640	—
		e) 2 adjunktów, płaca po 1.200 zł. i dodatek aktywalny po 240 zł.	2.880	—	2.880	—
		f) 2 oficyałów, płaca po 900 zł. i dodatek aktywalny po 180 zł.	2.160	—	2.160	—
		g) 2 asystentów, płaca po 700 zł. i dodatek aktywalny po 100 zł.	1.600	—	1.600	—
		h) 2 praktykantów, płaca po 600 zł. . .	1.200	—	1.200	—
		i) 2 woźnych, płaca po 600 zł. i dodatek aktywalny po 50 zł.	1.300	—	1.300	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	2.550	—	2.550	—
		Razem .	19.230	—	19.230	—
		Oddział sanitarny.				
	20-21	Inspektor szpitali, płaca 2.000 zł. i dodatek na mieszkanie 300 zł.	2.300	—	2.300	—
		Do tego dodatki pięcioletnie	600	—	600	—
		Razem .	2.900	—	2.900	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.		*Oddział statystyczny.*				
	22	*a)* Naczelnik oddziału, płaca	2.000	—	2.000	—
		b) Wice-sekretarz, płaca 1.400 zł. i dodatek aktywalny 360 zł.	1.760	—	1.760	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	400	—	400	—
		Razem .	4.160	—	4.160	—
		Oddział manipulacyjny.				
	23	*a)* Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000	—	2.000	—
		b) Archiwista, płaca 1.500 zł. i dodatek aktywalny 300 zł.	1.800	—	1.800	—
		c) Ekspedytor, płaca 1.300 zł. i dodatek aktywalny 270 zł.	1.570	—	1.570	—
		d) Protokolista płaca 1.200 zł. i dodatek aktywalny 240 zł.	1.440	—	1.440	—
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 zł. i dodatek aktywalny po 200 zł.	4.800	—	4.800	—
		f) 5 asystentów, płaca po 700 zł. i dodatek aktywalny po 100 zł.	4.000	—	4.000	—
		g) 3 pisarzy etatowych, płaca po 600 zł. .	1.800	—	1.800	—
		h) 3 aplikantów, adjutum po 360 zł. . .	1.080	—	1.080	—
		i) Odźwierny, płaca	600	—	600	—
		k) Portyer, płaca	500	—	500	—
		l) 5 woźnych, płaca po 500 zł. i dodatek aktywalny po 50 zł.	2.750	—	2.750	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	1.832	43	1.834	2
		Razem .	24.172	43	24.174	— 2
		Dyurniści				
	24	*a)* Dla oddziału konceptowego . . .	3.477	—	3.477	—
		b) " " rachunkowego . . .	3.500	—	3.500	—
		c) " " statystycznego . . .	2.375	—	2.375	—
		d) " " manipulacyjnego . . .	8.539	—	8.539	—
		e) " zarządu długu krajowego z roku 1893, zaciągniętego w sumie 58,850.000 koron i dla prowadzenia pozostałych zaległości po byłych funduszach indemnizacyjnych .	4.155	—	4.155	—
		f) Na dyurna rachunkowe dla funduszów szkolnych okręgowych, przelanych do krajowego funduszu szkolnego . . .	1.460	—	1.460	—
		Razem .	23.506	—	23.506	—
		Zasługi.				
	25	13 stróżów po 300 zł. i 1 zastępca woźnego 365 zł.	5.058	46	4.265	+ *794*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze—*większe* zł.
II.	26	**Emolumenta.**				
		a) Dyrektor kancelaryi, na fiakra . . .	50	—	50	—
		b) " " 48 metr. sześć. drzewa	156	—	156	—
		c) Ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 50 zł., tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	480	—	480	—
		d) Ubranie dla portyera	227	—	100	*127*
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. sześć. drzewa	47	—	47	—
		f) Dodatki osobiste	830	67	834	3
		Razem .	1.790	67	1.667	*127* 3 +*124*
	27	**Remuneracye**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . . .	2.526	46	2.500	*26*
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administr. i Trybunału Państwa	580	—	500	*80*
		c) Tłumacze	884	90	950	65
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	—
		Razem .	5 991	36	5.950	*106* 65 +*41*
	28	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) W ogóle	8.060	01	7.000	*1.060*
		b) Dla inspektora szpitali	400	—	400	—
		Razem .	8.460	01	7.400	+*1.060*
	29	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Madejski Wojciech	1.200	—	1.200	—
		b) Tarczyńska Maryanna	350	—	350	—
		c) Łopuszańska Walerya	349	92	350	—
		d) Olewińska Julia	350	—	350	—
		e) Gorczycowa Eudoksya	196	66	197	—
		f) Chrzanowska Joanna	350	—	350	—
		g) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz	262	50	263	1
		h) Krzeszkowska Eugenia Zofia . . .	175	—	175	—
		i) Kalicka Jadwiga	350	—	350	—
		k) Kuźniar Jan	465	—	465	—
		l) Sternalowa Emilia	350	—	350	—
		m) Zienkowiczowa Wanda	350	—	350	—
		n) Orzechowska Józefa	350	—	350	—
		o) Orzechowskiego sierota, syn Tadeusz Saturnin	58	—	58	—
		p) Mrozowicka Emilia	350	—	350	—
		Do przeniesienia .	5 507	08	5.508	1

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.	29	Z przeniesienia .	5.507	08	5.508	1
		r) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz Ignacy Filip, Regina Anastazya i Wanda Laurencya po 43 zł.	172	—	172	—
		s) Terlecka Marya	216	66	217	—
		t) Kukawska Julianna	166	66	167	—
		u) Kukawskiego sieroty: Rajmund Henryk i Maryan Julian po 20 zł.	40	—	40	—
		w) Mochnacki Edmund	3.616	—	3.616	—
		x) Kraczyłowa Julianna	600	—	600	—
		y) Kraczyłowa Julianna, dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci Władysławy Maryi i Joanny Bronisławy po 60 zł. . . .	120	—	120	—
		z) Pierożyńska Sydonia	800	—	800	—
		aa) Strnadowa Kornelia	350	—	350	—
		bb) Strnadowa Kornelia: dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci: Heleny Stanisławy i Jana Adama	46	66	47	1
		cc) Marek Józef	2.600	—	2.600	—
		dd) Niedziałkowski Karol	891	—	891	—
		ee) Sidorowicz Władysław Franciszek . .	80	—	106	26
		ff) Gordon Jakób	660	—	720	60
		gg) Żółkiewski Karol	1.900	—	1.900	—
		hh) Woroniecki Franciszek	280	—	280	—
		ii) Obertyński Emil	600	—	600	—
		kk) Chermińska Katarzyna	360	—	360	—
		ll) Ziembicka Jadwiga	600	—	600	—
		mm) Ziembicka Jadwiga, dodatek na wychowanie dla 5-ga dzieci: Maryi Reginy, Anny Róży, Kazimiery Eugenii, Józefa Wiktora i Feliksa Erazma . . .	281	—	281	—
		nn) Wolański Julian	2.600	—	2.600	—
		oo) Walterowa Marya	300	—	300	—
		pp) Walterowa Marya, dodatek na wychowanie dla 2-ga dzieci po 30 zł. . . .	60	—	60	—
		rr) Tranda Edward	1.221	—	1.221	—
		ss) Szajnokowa Olimpia	600	—	600	—
		tt) Stocki Bolesław	324	80	325	—
		uu) Kiszelka Albin	1.092	—	1.092	—
		vv) Kunischowa Zofia	600	—	600	—
		ww) Kunischowa Zofia, dodatek na wychowanie córki Felicyi Maryi	60	—	60	—
		xx) Gołębski Władysław	1.188	—	1.188	—
		yy) Czajkowska Wanda	600	—	600	—
		zz) Czajkowska Wanda, zaopatrzenie dla 2-ga dzieci: Juliana Władysława i Czesława Ludomira, po 60 zł.	120	—	120	—
		— Schmitt Mieczysław, emerytowany adjunkt rachunkowy	593	77	—	*594*
						594
		Razem . .	29.246	63	28.741	88
						+506

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.	30	**Dary z łaski.**				
		a) Bojarska Józefina i Dydyńska z Bojarskich Adolfina po 100 zł.	200	—	200	—
		b) Kopertyńska Krystyna	100	—	100	—
		c) Kopertyńska z Repichowskich Malwina .	100	—	100	—
		d) Wojciechowski Szymon	180	—	180	—
		e) Łopuszańska Walerya, na wychowanie syna, jednorazowo	100	—	100	—
		f) Orzechowska Józefa, jednorazowo . .	100	—	100	—
		g) Sternałowa Emilia, „ . .	100	—	100	—
		h) Piotrowska Rozalia, „ . .	250	—	250	—
		i) Dziubińska Wanda, „ . .	200	—	200	—
		k) Zakrzewska Marcyanna, „ . .	100	—	100	—
		l) Sapałaczyńskie Joanna i Leont., jednoraz.	200	—	200	—
		m) Kunischowa Zofia, jednorazowo . .	150	—	150	—
		n) Barycka Marya, „ . .	150	—	150	—
		o) Szymańska Wanda, „ . .	150	—	150	—
		p) Chrzanowska Joanna, „ . .	200	—	200	—
		r) Ploder Karolina, „ . .	150	—	150	—
		s) Kowalska Julia, „ . .	100	—	100	—
		t) Komaniewska Helena, „ . .	100	—	100	—
		Razem . .	2.630	—	2.630	—
	30 *aa)*	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	1.361	$35\frac{1}{2}$	1.000	*+361*
	31	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych .	3.000	—	3.000	—
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów . .	1.500	—	1.500	—
		c) Potrzeby do pisania i rysowania . .	2.500	55	2.300	*200*
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów, zwyczajne	2.500	—	2.500	—
		nadzwyczajne	**1.077**	38	**1.100**	23
		e) Oprawa ksiąg i druków, zwyczajne . .	563	23	500	*63*
		nadzwyczajne	**400**	—	**400**	—
		f) Oświetlenie (wraz z kredytem dodatkowo na r. 1895 na dniu 5. lutego 1896 uchwalonym w kwocie 34.168 zł. 46 ct.) . .	1.500 **39.670**	— **13**	1.500 **34.169**	— *5.502*
		g) Opał	3.785	60	3.000	*786*
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.501	$12\frac{1}{2}$	1.500	*1*
		i) Rozmaite pomniejsze	1.521	$66\frac{1}{2}$	1.500	*22*
		Razem zwyczajne	18.372	17	17.300	*1.072*
		Razem *nadzwyczajne wraz z kredytem dodatkowym*	**41.147**	**51**	**35.669**	*5.502* 23
						6.574 23
		Ogółem, suma poz. 31.	59.519	68	52.969	
						+6.551

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
II.	32	**Gmach krajowy i jego utrzymanie.**				
		a) Inspicyent techniczny gmachu sejmowego	300	—	300	—
		b) Maszynista: płaca 600 zł., 12 mtr. sześć. drzewa 40 zł., 45 litrów nafty 11 zł. .	669	—	651	*18*
		c) Kominiarz	281	20	320	39
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	752	50	700	*52*
		e) Mycie podłóg	90	42	100	10
		f) Pompowanie wody (wraz z kredytem dodatkowo na r. 1895 na dniu 5. lutego 1896 uchwalonym w kwocie 1.151 zł. 20 ct.)	449 **1.151**	64 **20**	450 **1.151**	— —
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu . . .	79	20	100	21
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości .	244	60	320	75
		i) Zabezpieczenie od ognia	202	58	260	57
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy	92	58	150	57
		l) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejm.	150	—	150	—
		m) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane zwyczajne	3.000	—	3.000	—
		nadzwyczajne	**2.000**	—	**2.000**	—
		n) Na restauracyę kaloryferów w gmachu sejmowym *nadzwyczajne*	**4.032**	**40**	**4.000**	*32*
						259
		Razem { zwyczajne . .	6.311	72	6.501	*70*
		Razem { *nadzwyczajne* .	**7.183**	**60**	**7.151**	*32*
						259
		Ogółem, suma poz. 32.	13.495	32	13.652	*102*
						—157
	33	**Zaliczki na płace.**				
		a) Dla urzędników i służby: zwyczajne .	11.770	88	12.000	229
		nadzwyczajne dla:				
		b) Chudzikiewicza Stanisława, ekspedytora Wydziału krajowego, spłacalna w 120 ratach miesięcznych . . 3.365 zł.				
		c) br. Lewartowskiego Aleksandra, asystenta oddziału rach. spłacalna jak powyżej . . 1.000 „				
		d) Tyblewicza Wiktora, koncepisty Wydziału kraj., spłacalna jak powyżej . . . 800 „	**5.165**	—	**5.165**	—
		Razem { zwyczajne . .	11.770	88	12.000	229
		Razem { *nadzwyczajne* .	**5.165**	—	**5.165**	—
		Ogółem, suma poz. 33.	16.935	88	17.165	229

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 17—18. Zaoszczędzenia wskutek interkalaryów.

Do poz. 25. Wydatek większy z powodu koniecznej potrzeby przynajęcia większej ilości służby, której to potrzebie Wysoki Sejm dał wyraz, podwyższając w budżecie na rok 1896 liczbę stróżów o jednego.

Do poz. 26. d) Wydatek większy z powodu sprawienia portyerowi nowego futra.

Do poz. 27. a) i b) Wydatki większe wedle złożonych za ten rok rachunków.

Do poz. 27. c) Wydatek mniejszy wedle potrzeby w tym roku.

Do poz. 28. a) Wydatek większy, wzrastający wskutek rozszerzonego nadzoru nad gminami, tudzież nad krajowymi zakładami i szkołami; przekroczenie to znajduje w części pokrycie w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych z roku bieżącego w sumie 561 zł. $97^{1}/_{2}$ ct.

Do poz. 29. Wydatek większy z powodu przeniesienia w ciągu roku w stały stan spoczynku adjunkta rachunkowego M. Schmitta.

Do poz. 30. aa) Wydatek większy, stosownie do wydanych w tym roku dekretów nominacyjnych; przekroczenie to znajduje (z przewyżką) pokrycie w przypisanych z tego tytułu należytościach czynnych z roku bieżącego w sumie 486 zł. $30^{1}/_{2}$ ct.

Do poz. 31. c) Wydatek większy z powodu zakupna maszyny do pisania.

Do poz. 31. d) Wydatek nieco mniejszy wedle istotnej potrzeby w tym roku.

Do poz. 31. e) „ „ *większy* „ „ „ „ „

Do poz. 31. f) Kredyt dodatkowy z dnia 5. lutego 1896 *przekroczony* o 5.502 zł., ponieważ po wygotowaniu odnośnego sprawozdania do Wysokiego Sejmu okazała się konieczna potrzeba dalszych nakładów. Przekroczenie to jednak znajdzie częściowe pokrycie w przypadającym od Banku krajowego częściowym zwrocie kosztów instalacyi światła elektrycznego, przypisanym do LW. 72.342/1895 w kwocie 3.085 zł. 76 ct.

Do poz. 31. g) Wydatek większy z powodu, że przybyło (ponad potrzeby preliminarzem przewidziane) do opalania 16 pieców w ubikacyach opróżnionych po Banku krajowym i po dyrektorze kancelaryi.

Do poz. 31. i) ***Różnica drobna*** wedle potrzeby w tym roku.

Do poz. 32. b) Wydatek nieco większy z powodu zmiany funkcyonaryusza, przy czem odchodzący pobrał płacę do 28. lutego, następca zaś od 15. lutego 1895.

Do poz. 32. c) Wydatek mniejszy z powodu częściowego zwrotu za czyszczenie kominów od Banku krajowego.

Do poz. 32. d) Wydatek większy z powodu potrzeby przyjęcia trzeciego frotera wskutek pomnożenia się ubikacyj opróżnionych po Banku krajowym i dyrektorze kancelaryi.

Do poz. 32. e), g)—k) Wyniki *na korzyść* budżetu wedle potrzeby w tym roku.

Do poz. 32. n) ***Różnica stosunkowo drobna*** wedle rzeczywistego kosztu.

Do poz. 33. a) Wydatek mniejszy wedle istotnie udzielonych zaliczek. Udzielono takowych

w sumie	25.204 zł. 95 ct.
spłacono w ciągu roku 1895	8.269 „ 07 „
pozostaje . .	16.935 zł. 88 ct.
że zaś z powodu śmierci odpisano jako nieściągalne . . .	112 „ 50 „
pozostała tedy z końcem r. 1895 należytość czynna z tego tytułu	16.823 zł. 38 ct.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatków.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
III.	34	**Koszta leczenia ubogich chorych**	1,026.493	77	880.000	+*146.494*

Uzasadnienie różnic.

Z zarachowanych wyżej wydatków przypada:

A) Na zakłady krajowe i szpitale prowincyonalne:			
1. Lwów, szpital powszechny — Oddział chorych . . .	134.660 zł.	69½	ct.
" " " " położnic . . .	9.389 "	32	"
2. Kulparków, zakład obłąkanych	187.155 "	47½	"
3. Kraków, szpital św. Łazarza	196.723 "	76	"
4. " klinika	21.189 "	75	"
5. Szpitale prowincyonalne w kraju	324.825 "	65	"
B) Szpitale zagraniczne	155.987 "	22	"
C) " wojskowe	— "	—	"
D) Inne wydatki i zwroty	8.296 "	87	"
Ogólne wydatki	1,038.228 zł.	74	ct.

Od tego zwroty:

a) zaliczki od gmin 529 zł. 62½ ct., z których po strąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 13. dochodów ze zwrotu zaliczek z lat ubiegł. w kw. 445 zł. 07½ ct., pozostaje 84·55 zł.

b) zwroty rozmaite 22.236 zł. 08 ct., a po strąceniu przeniesionych na rubr. V. poz. 12. dochodów z tytułu zwrotów z lat ubiegłych w kwocie 10.585 zł. 66 ct. wynoszą . . . . . 11.650·42 " = 11.734 " 97 "

Czysty wydatek jak wyżej . . . 1,026.493 zł. 77 ct.

Wynikłość jest większa o kwotę . . . . *146.494* " — "

Na ten większy od preliminowanego wydatek, złożyły się następujące czynniki:

1. W roku 1895 otworzono poza granicami kraju dwa nowe szpitale powszechne: w Budapeszcie (św. Szczepana) i w Bielsku, z których drugi zwłaszcza, jako pograniczny ma znaczną liczbę ubogich chorych z Galicyi i wysoką pobiera taksę (90 ct.). Te dwa nowe szpitale spowodowały wydatek w kwocie . . . . 21.402 zł.

2. Na zwiększenie wydatku tej rubryki wpłynęła również okoliczność, że w r. 1895 zlikwidowano więcej rachunków, szczególniej ze szpitali zagranicznych, z których rachunki bardzo niejednostajnie wpływają. Przyspieszono też i likwidowanie rachunków z zakładów krajowych, ażeby zbliżyć się do okresu roku przedmiotowego. Że zaś preliminarz na rok 1895 układano na podstawie wyników z r. 1893 kiedy likwidacya postępowała powolniej, przeto okoliczność ta spowodowała wydatek większy o . . . . 64.246 "

3. Reszta zwiększonego wydatku . . . . 60.846 " spowodowaną została po części podwyższeniem taks w zagranicznych a niemniej i w kilku krajowych szpitalach, czego nie mogło zrównoważyć równoczesne zniżenie taks w znacznie mniejszej ilości szpitali (wykaz zamieszczony poniżej) tudzież normalnym wzrostem ilości dni leczenia, wskutek zwiększenia się ludności robotniczej.

To przekroczenie w kwocie jak wyżej . . . . 146.494 zł. znajduje częściowe pokrycie w pozyskanych od zakładów krajowych nadwyżkach dochodów (rubr. IV. poz. 8. i 10. dochodów) wynoszących . . . . . 74.515 zł.

W końcu podaje się daty co do ilości zlikwidowanych dni leczenia. Mianowicie dnie te wynosiły w roku 1893: 1,409.872, w roku 1894: 1,479.867, w roku 1895: 1,679.554, a więc wzrosły w r. 1895 w porównaniu z rokiem 1893 (na podstawie którego budżet układano) o 269.682 dni.

Wreszcie nadmienia się, że taksy leczenia podwyższono w wielu szpitalach, gdy zniżenie stosunkowo nastąpiło tylko w niewielu, a mianowicie:

a) Podwyższono taksy:

W szpitalach zagranicznych: Ausseg (Usli nad Łabą) o 10 ct., Bekes Gynla o 8 ct., Braunau (w Broumow) o 3 ct., Brux o 3 ct., Bestercze (Bistritz) o 12 ct., Beregszasz o 1 ct., Chlumetz o 10 ct., Dees o 2 ct, Déva o 1 ct., Deutschbrod o 9 ct., Dubrownik (Raguza) o 1 ct., Fehertemplom (Weisskirchen) o 8 ct., Gablonz (Jablonce) o 10 ct., Gabel o 15 ct., Györ (Raab) o 10 ct., Hermanstadt o 2 ct., Kaposvar o 2 ct., Klausenburg o 2 ct., Königenhoff (Dvur kralovi) o 3 ct., Kuttenberg o 3 ct., Leoben o 5 ct., Leva o 2 ct., Laun o 5 ct., Mako o 5 ct., Marasvasarheły o 2 ct., Munkacz o 1 ct., Maresaly o 1 ct., Nehanitz o 10 ct., Neu Paka o 24 ct., Neutra o 6 ct., Nichsdorf o 7 ct., Nagy-Kikinda o 4 ct., Nagy-Kallo o 1 ct., Nagy Michaly o 4 ct., Nagy Topolczany o 6 ct., Nagy-Varad o 8 ct., Oedenburg o 1 ct, Ołomuniec o 6 ct., Peszt św. Rocha o 9 ct., Peszt św. Jana o 5 ct., Pilgram o 3 ct., Pilsen o 7 ct., Policka o 18 ct., Reichenberg o 14 ct., Rokonitz o 11 ct, Saaz o 7 ct., Spalato o 3 ct., Salzburg o 4 ct., Stuhlweissenburg o 6 ct., Sepsi Szent Gigörgy o 1 ct., Szatmar Nemeti o 4 ct., Sopron o 1 ct., Szabadka o 11 ct., Taus o 2 ct., Temeszwar o 2 ct., Maraszombat o 2 ct.

W szpitalach krajowych: w Jaśle o 4 ct., w Nowym Sączu o 6 ct., w Rzeszowie o 3 ct., w Samborze o 4 ct., w Sokalu o 1 ct., w Stryju o 10 ct., w Tarnowie o 1 ct., w Wadowicach o 12 ct., w Żywcu o 2 ct.

b) Zniżono taksy:

W szpitalach zagranicznych: Arbamasina pod Zadarem o 1 ct., Aranyös-Marot o 1 ct., Brasso o 1 ct., Bielina o 10 ct., Csig-Sereda o 1 ct., Fogaras o 6 ct., Gyön-Gyös o 1 ct., Kis-Varda o 2 ct., Nagy-Enyed o 2 ct., Nagy-Szent-Myklos o 5 ct., Nagy-Kanicsa o 3 ct., Peszt św. Szczepana, przy ulicy Ullo o 1 ct., Rumburg o 2 ct., Satorlya-Ujhely o 4 ct., Sebenico o 1 ct., Szegedyn o 1 ct., Sebenico (dla obłąkanych) o 2 ct., Sternberg o 4 ct., Trenczyn o 3 ct., Ungvar o 1 ct., Znaim o 2 ct.

W szpitalach krajowych: Brody o 2 ct., Kołomyja o 2 ct., Tarnopol o 2 ct.

Wreszcie nadmienia się, że wzmiankowane przekroczenie budżetu znajduje także częściowe pokrycie w należytościach czynnych z roku bieżącego w kwocie 25.136 zł. 01 ct., a które to należytości z uwzględnieniem lat poprzednich wynoszą razem kwotę 58.449 zł. 28½ ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
IV.		**Koszta szczepienia.**				
	35*a)*	Utrzymanie i odświeżanie krowianki . .	12.062	93	12.200	137
	35*b)*	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	60.195	58	59.300	*896*
		Suma rubryki IV . . .	72.258	51	71.500	*+759*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 35 a) Wydatek mniejszy z powodu dostarczenia mniejszej ilości krowianki.				
		Do poz. 35 b) Różnica z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie rachunków przedkładanych przez c. k. Namiestnictwo.				
V.		**Wydatki sanitarne.**				
	36	1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	5.556	60	4.000	*+1.557*
	37	Ryczałt na obowiązkowe koszta podróży dla 41 lekarzy okręgowych	11.095	73	18.000	—6.904
	37*a)*	Zapomogi dla biednych gmin na zakładanie i urządzanie szpitali cholerycznych: Wydatki . 5.200 zł. Dochody . 5.200 „	—	—	—	—
		Suma rubryki V. . . .	16.652	33	22.000	—5.347
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 36. Różnica z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zarachowanych na podstawie rachunków przedkładanych przez c. k. Namiestnictwo.				
		Do poz. 37. Wydatek mniejszy z powodu, że tylko 41 posad lekarzy okręgowych było obsadzonych.				
		Do poz. 37 a) Na szpitale choleryczne przeznaczył Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. września 1892 kwotę 50.000 zł.; z tego wydano w 1893 roku 27.500 zł., resztę zaś 22.500 zł. przeniesiono do rachunku roku 1894 na dalsze urządzanie szpitali cholerycznych (LW. 15.327/94). Z kwoty tej wypłacono w 1894 roku 17.300 zł., a resztę niezużytą w kwocie 5.200 zł. przeniesiono do rachunku roku 1895 (LW. 28.810/95), z której wydano w roku 1895 kwotę 1.400 zł., a resztę zaś niezużytą w kwocie 3.800 zł. przeniesiono na cel wskazany do rachunku roku 1896.				

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	Wydatki w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
VI.		**Zasiłki dla zakładów dobroczynności.**				
	38	Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900	—	900	—
	39	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach .	300	—	300	—
	40	Dom ubogich i sierót w Krakowie . . .	5.424	—	5.424	—
	41	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	42	Komitet ochronek w Krakowie	550	—	550	—
	43	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	—	500	—
	44	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie (obacz poz. 51 *c*) .	1.200	—	1.200	—
	45	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . .	500	—	500	—
	46	Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie	2.700	—	2.700	—
	47	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie	1.800	—	1.800	—
	48	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie . . .	1.000	—	1.000	—
	49	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej (obacz poz. 51 *b*)	300	—	300	—
	50	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, po zasięgnięciu opinii Towarzystwa lekarskiego .	1.000	—	1.000	—
	51	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy, stały zasiłek roczny .	300	—	300	—
	51a)	Galic. Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami, jednorazowo	100	—	100	—
	51b)	I. Kolonii leczniczej w Rymanowie, na dokończenie budowy domu i wewnętrzne urządzenie, jednorazowo	300	—	300	—
	51c)	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie, na rozszerzenie „Domu pracy“ jednorazowo . . .	300	—	300	—
	51d)	Zakład św. Elżbiety dla sierót w Krakowie na Kaźmierzu pod zarządem Sióstr Miłosierdzia, jednorazowo	100	—	100	—
	51e)	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“, jednorazowo	100	—	100	—
	51f)	Instytut ruski dla dziewcząt sierót w Przemyślu, na dokończenie budowy domu, jednoraz.	300	—	300	—
	51g)	Towarzystwo wzaj. pomocy diaków gr. kat. archidyecezyi lwowskiej, jednorazowo .	100	—	100	—
	51h)	Na dokończenie wewnętrznego urządzenia ochronki we Wielkich Oczach, jednorazowo	200	—	200	—
		Suma rubryki VI. .	18.974	—	18.974	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
VII.		**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.**				
	52	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . . . 26.000 zł. *b)* „ na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierownictwem profesora Dra Smolki w Archiwum Watykańskiem (III. rata z trzechlecia 1892/3 – 1894/5) . . 1.500 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem, do rozporządzalności Wydziału kraj. 2.500 „	30.000	—	30.000	—
	53	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego . . .	1,840.638	01	1,835.549	*5.089*
	54	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego emerytalnego	136.053	77	110.084	*25.970*
	55	Sześciu członków Rady szkolnej kraj. po 1.200 zł.	6,350	—	7.200	850
	56	Zakład głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 70 wychowanków 8.400 zł. *b)* na utrzymanie zakładu . . 500 „	8.900	—	8.900	—
	57	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400	—	400	—
	58	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000	—	2.000	—
	59	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000	—	1.000	—
	60	„ „ „ w Krakowie	500	—	500	—
	61	Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	800	—	800	—
	62	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XVII. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000	—	7.000	—
	63	Teatr polski w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	8.000	—	8.000	—
	64	Budowa tetru w Krakowie, II. i III. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa	7.500	—	7.500	—
	65	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego: *a)* dramat i komedya . . . 14.200 zł. *b)* opera polska . . . . . 10.000 „	24.200	—	24.200	—
	66a)	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	7.250	—	7.250	—
	66b)	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich	750	—	750	—
	67	Towarzystwo muzyczne w Krakowie . . .	800	—	800	—
	68	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000	—	2.000	—
		Do przeniesienia .	2,084.141	78	2,053.933	*31.059* 850

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
VII.		Z przeniesienia .	2,084.141	78	2,053.933	*31.059* 850
	69	Towarzystwo muzyczne we Lwowie . . .	3.000	—	3.000	—
	69*a)*	„ „ w Samborze jednoraz. .	100	—	100	—
	69*b)*	„ „ imienia Moniuszki w Stanisławowie, jednorazowo	100	—	100	—
	69*c)*	„ „ w Kołomyi, jednorazowo	100	—	100	—
	70	„ „Harmonia“ we Lwowie . . .	300	—	300	—
	71	„ śpiewackie „Lutnia“ we Lwowie .	500	—	500	—
	72	„ „ „Bojan“ we Lwowie . .	300	—	300	—
	72*a)*	„ „ „Echo“ we Lwowie . .	200	—	200	—
	72*b)*	„ „ „Lutnia“ w Krakowie .	200	—	200	—
	73	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału kraj. . .	4.400	—	4.400	—
	74	Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału kraj. .	4.500	—	4.500	—
	75	Ks. Siemiaszki Kaźmierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	700	—	700	—
	76	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 2.000 zł. *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . . . 4.200 „ do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie komisyi książek szkolnych, przez tęż Radę ustanowionej.	6.200	—	6.200	—
	77	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
	78	Dla fundacyi „Macierz polska“, na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000	—	5.000	—
	79	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej	499	92	500	—
	80	Towarzystwu „Oświaty ludowej“ we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	—
	81	Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Krakowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	—
	82	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	1.500	—	1.500	—
	83	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	200	—	200	—
	84	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	200	—	200	—
	85	Kolegium profesorów szkoły politechnicznej, II. rata z subwencyi 5.000 zł., rozłożonej na lat 10.	500	—	500	—
		Do przeniesienia .	2,117.641	70	2,087.433	*31.059* 850

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
VII.		Z przeniesienia .	2,117.641	70	2,087.433	*31.059*
			—		—	850
	86	Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	—
	87	Teatr im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie	1.000	—	1.000	—
	88	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła"	500	—	500	—
	89	„ „ „ „Muzeum" . . .	1.000	—	1.000	—
	90	„ „ „ „Kosmos" . . .	400	—	400	—
	91	„ „ ruskiej gazety „Uczytel", do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	500	—	500	—
	92	Dla Towarzystwa „Proświta" na wydawnictwo dzieł ludowych	2.000	—	2.000	—
	93	Ks. Dżułyński, gr. kat. paroch w Łapszynie na wydawnictwa ruskie „Posłannyk" i „Książeczki misyjne"	400	—	400	—
	94	Towarzystwo „Oświaty ludowej" w Tarnowie .	100	—	100	—
	95	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa	700	—	700	—
	96	Ryczałt na zasiłki dla burs, mieszczących ubogą młodzież polską i ruską . . .	4.000	—	4.000	—
	97	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	800	—	800	—
	97*a)*	Towarzystwo biblioteki słuchaczów prawa we Lwowie	200	—	200	—
	98	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł tegoż	400	—	400	—
	99	Dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie . .	300	—	300	—
	100	Barwiński Aleksander, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej we Lwowie . .	500	—	500	—
	101	Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich .	1.000	—	1.000	—
	102	Czasopismo dla dzieci „Dźwinok" . . .	100	—	100	—
	103*a)*	Ks Cyryl Sielecki, gr. kat. paroch w Żużlu, na nowicyat Sióstr Służebniczek ruskich, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	100	—	100	—
	„ *b)*	Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja" we Lwowie	100	—	100	—
	„ *c)*	Wydawnictwo starodawnych prawa polskiego pomników, subwencya wypłacalna za pośrednictwem Akademii umiejętności w Krakowie, na lat cztery 1895, 1896, 1897 i 1898 po	1.500	—	1.500	—
	„ *d)*	Komitet budowy domu słuchaczy lwowskiej politechniki na budowę	500	—	500	—
	„ *e)*	Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz" w Kołomyi	100	—	100	—
	„ *f)*	„ „ „ we Lwowie	100	—	100	—
	„ *g)*	Nasalski Julian z Kołomyi na wydawnictwo biblioteki dla ruskiej młodzieży . .	100	—	100	—
	„ *h)*	Na wydawnictwo podręczników polskich do gimnastyki	300	—	300	—
						31.059
		Suma rubryki VII. .	2,135.341	70	2,105.133	850
						+30.209

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
VII.		**Uzasadnienie różnic i wyjaśnienia.**				
		Do poz. 53 i 54. Wydatki większe, według specyalnych zamknięć rachunków tych funduszów.				
		Do poz. 55. Wydatek mniejszy o 850 zł. z powodu, iż na miejsce J.O. ks. Jerzego Czartoryskiego mianowanemu J.W. Wojciechowi hr. Dzieduszyckiemu przypadły pobory dopiero od 1. czerwca 1895 (LW. 43.508/1895), oraz z powodu *intercalare* po śmierci ks. Bazylego Ilnickiego, po którym zamknięto płacę z końcem kwietnia 1895, następcy zaś tegoż, ks. Aleksemu Torońskiemu, asygnowano pobory od 16. sierpnia 1895. (LW. 57.233/1895).				
		Do poz. 66 b). Kredyt na rok 1895 uchwalony przeniesiono do depozytów, celem wypłaty nagród w roku 1896.				
VIII.		**Utrzymanie pomników historycznych.**				
	104	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów i pomników, znajdujących się w naszym kraju	3.000	—	3.000	—
	105	Na pokrycie dachu kościoła OO. Bernardynów w Dukli, jednorazowo	500	—	500	—
	106	Na restauracyę zamku królewskiego w Żółkwi I. połowa subwencyi 6.000 zł. . . .	3 000	—	3.000	—
	107	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych, dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500	—	500	—
	108	Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie	500	—	500	—
	109	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		a) dyrektor we Lwowie	1.200	—	1.200	—
		b) „ w Krakowie	999	96	1.000	—
		c) adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dod. aktyw. 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.640	—	1.640	—
		d) adjunkt w Krakowie, z takiemiż poborami	1.639	92	1.640	—
		e) 4 aplikantów we Lwowie, adjuta rocznie po 300 zł.	1.180	—	1.200	20
		f) 2 aplikantów w Krakowie, adjuta rocznie po 300 zł.	600	—	600	—
		g) czynsz za najem lokalu we Lwowie . .	600	—	600	—
		h) stróże	840	—	840	—
		Do przeniesienia .	16.199	88	16.220	20

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe — mniejsze zł.
VIII.		Z przeniesienia .	16.199	88	16.220	20
		i) opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	327	93	500	172
		i) α) Dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske .	25	—	—	*25*
	109*a*	Na restauracyę stalli i organów w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku, jednoraz.	500	—	500	—
	109*b*	Na odrestaurowanie starożytnych krużganków przy klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie, I. połowa z przyznanych 4.400 zł. .	2.200	—	2.200	—
	109*c*	Na pokrycie kosztów restauracyi zamku Oleskiego w latach 1894 i 1895 i innych wydatków z posiadaniem tego zamku połączonych	2.760	76	3.000	239
		Suma rubryki VIII. .	22.013	57	22.420	431 / *25*
						— 406
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 109 ad e). Wydatek nieco *mniejszy*, z powodu *intercalare.*				
		ad i). Wydatek mniejszy wedle potrzeby w tym roku.				
		ad i α) Wydatek drobny, niepreliminowany, celem ostatecznego wyrównania rachunku dożywotniczki z chwilą wyjścia za mąż				
		Do poz. 109 c) Wydatek mniejszy wedle dokonanych w tym roku robót.				
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**				
	110-125 i 127	Na koszta kwaterunkowe	206.226	$57^1/_2$	201.497	*4.730*
	126	Na urządzenie nowych koszar urządzić się mających	1.003	33	1.000	*3*
	128	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi	2.850	08	2.713	*137*
		Suma rubryki IX. .	210.079	$98^1/_2$	205.210	+*4.870*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 110—127. Wydatek większy wedle rachunków złożonych przez c. k. żandarmeryę, z powodu podwyższenia ponad budżet czynszów pomieszkań i koszar o 1.710 zł. 94 ct. i poniesienia nieprzeliminowanych wydatków w kwocie 1.982 zł. $63^1/_2$ ct. tytułem potrzeb kwaterunkowych i kosztów najmu pomieszkań i koszar dla 15 nowych posterunków, tudzież z powodu przyznania dodatkowej dotacyi w kwo-				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
IX.		cie 1.036 zł. na utrzymanie i uzupełnienienie sprzętów i pościeli dla oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych (LW. 80.349/95 i LW. 7.179/96). *Do poz. 126.* Różnica drobna. *Do poz. 128. Wydatek większy*, ponieważ poniesiono następujące niepreliminowane wydatki: reparacya klozetów tudzież sprawienie i naprawa beczek 62 zł. 10 ct., — chodniki i rogoże żelazne na schody 52 zł. 92 ct., — zapomoga dozorcy 25 zł., — razem 140 zł. 02 ct. (LW. 42.738/95, LW. 60.988/95, LW. 69.964/95 i LW. 19.463/96).				
X.		**Wydatki na komunikacye.**				
		I. Na drogi.				
		Sumaryczne zestawienie rubryki X.				
	A.	Koszta zarządu, zwyczajne	166.516	09½	169.567	3.051
	B.	Nowe budowy, *(nadzwyczajne)*	**54.715**	**87**	**70.000**	15.284
	C.	Utrzymanie dróg, zwyczajne	420.053	49	405.594	*14.459*
	D.	Zasiłki, zwyczajne	310.157	—	320.000	9.843
		„ *(nadzwyczajne)*	**75.029**	—	**70.000**	*5.029*
	E.	Wydatki na myta, zwyczajne	3.491	28	2.400	*1.091*
		„ „ „ *(nadzwyczajne)* . . .	**6.010**	**69½**	**3.000**	*3.011*
	F.	Zaopatrzenia, zwyczajne	12.620	48	12.836	215
		Suma { zwyczajne . .	912.838	34½	910.397	13.109 *15.550*
		Suma { *nadzwyczajne* .	**135.755**	**56½**	**143.000**	15.284 *8.040*
		Razem . .	1,048.593	91	1,053.397	28.395 *23.590*
						—4.803
		II. Na koleje żelazne.				
		Suma { zwyczajne . .	26.444	94½	24.000	*2.445*
		Suma { *nadzwyczajne* .	**302.000**	—	**302.000**	—
		Razem . .	328.444	94½	326.000	+*2.445*
		Suma rubryki X. .	1,377.038	85½	1,379.397	—2.358

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatków.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Poszczególnienie.				
		A. Koszta zarządu.				
X.	129	*Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi.*				
		a) Dyrektor oddz. techn. płaca 2.800·— zł. dodatek aktywalny . . 480·— „	3.280	—	3.280	—
		b) Zastępca dyr. techn. płaca 2.000·— zł. dodatek aktywalny . . 360·— „	2.360	—	2.360	—
		c) 4 inżynierów starszych z płacą po . . . 2.000·— zł. 8.000·— zł. dod. aktyw. po 360·— „ 1.440·— „	9.440	—	9.440	—
		d) 9 inżynierów I. klasy z płacą po . 1.500·— zł. 13.250·— zł. dod. akt. dla 3 po 300·— „ 850·— „ „ „ „ 1 „ 250·— „ 250·— „ „ „ „ 5 „ 200·— „ 1.000·— „ i dodatek nadzwyczajny dla jednego z powyższ. inżyn. 130·— „	15.480	—	15.750	270
		e) 6 inżynierów II. klasy z płacą po . 1.200·— zł. 5.534·54 zł. dod. akt. dla 2 po 240·— „ 280·— „ „ „ „ 1 „ 200·— „ 200·— „ „ „ „ 3 po 160·— „ 386·66 „	6.401	20	9.720	3.319
		f) 5 inżynier. adjunkt. techn. z płacą po . 1.000·— zł. 5.099·86½ zł. dod. aktyw. po 180·— „ 880·— „	5.979	86½	2.360	*3.620*
		g) 8 asystentów technicznych z płacą po . . 800·— zł. 5.279·53 zł. dod. akt. dla 7 po 180· „ 1.097·50 „ „ „ „ 1 „ 120·— „ 90·— „	6.467	03	2.940	*3.527*
		h) 2 elewów techn. z adjutum po . . . . 700·— zł. 1.348·11 zł. 2 elew. techn. z adjutum po . 600·— „ 926·38 „	2.274	49	5.400	3.125
		i) 1 rys. dziennie po 2·— zł. 730·— zł. 2 „ „ „ 1·50 „ 204·— „ 2 „ „ „ 1·20 „ 374·40 „ 1 „ „ „ 1·— „ 365·— „ 2 „ o rocznych 500·— „ 249·96 „ 1 dyurnista jako manipulant dziennie po 1·50 zł. . . 88·50 „ 1 pisarz z płacą 600·— zł. 500·— „ Wynagrodzenie za kopiowanie planów i za nadzw. czynn. 607·20 „	3.119	06	3.103	*16*
		Do przeniesienia . . .	54.801	64½	54.353	*7.163* 6.714

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . . .	54.801	64 1/2	54.353	*7.163* 6.714
X	129	*k)* 6 konduktorów I. klasy z płacą po . 800·— zł. 4·800 01 zł. dod. aktyw. po 100·— „ 600·— „ 16 konduktorów II. klasy z płacą po . 650·— zł. 10.399·86 „ dod. aktyw. po 75·— „ 1.200·— „ 16 konduktorów III. klasy z płacą po . 500·— zł. 7.624·50 „ dod. aktyw. po 75·— „ 1.153·67 „	25.778	04	26 200	422
		l) 334 drożników z płacą po 150 zł. . .	50.483	—	51.300	817
	130	**Zaliczki na płace.**				
		a) Dla inżynierów i konduktorów . . .	2.708	68	3.200	491
		b) Dla konduktora Kordzika Antoniego (uchwała Sejmu z dnia 7. lutego 1895) .	710	71	750	39
	131	**Pięciolecia**	400	—	400	—
	132	**Dodatki osobiste.**				
		a) Dla zastępcy dyrektora oddziału technicznego Wład. Szyszkowskiego 400·— zł. *b)* Dla inżyniera I. klasy Stanisława Grzegorzewskiego . . 450·— „ Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza . . . 300·— „ Dla inżyniera I. klasy Aleks. Brochockiego . . . . . . 300·— „ Dla inżyniera I. klasy Władysława Turskiego . . . . 110·— „ Dla dyrektora oddziału techn. Gustawa Reutta . . . . 80·— „ Dla inżyniera I. klasy Teofila Baranowskiego . . . . 260 — „ Dla inżyniera adjunkta Szczęsnego Barzykowskiego . . 35·— „ Dla el. techn. Kaz. Engla . . 7·50 „ „ „ „ St. Łatkowskiego 7·50 „ „ „ „ Jul. Orzelskiego 7·50 „ „ „ „ Wł. Ziemińskiego 14·25 „	1.971	75	2.357	385
		Do przeniesienia . . .	136.853	82 1/2	138.560	8.868 *7.163*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia .	136.853	82½	138.560	8.868 *7.163*
X.	133	**Ryczałty.**				
		a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:				
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi . .	5.962	31	6.090	128
		2. dla 37 konduktorów	7.863	20	7.893	30
		b) Na pomieszczenie biura okręgowego:				
		1. dla inżyniera w Krakowie po 120 zł.	120	—	240	120
		2. dla 10 inżynier. na prowinc. „ 60 „	600	—	600	—
		c) Na kancelarye:				
		1. Dla 11 inżyn. na prowincyi po 48 zł.	528	—	576	48
		2. „ 37 konduktorów „ „ 16 „	583	42	608	25
	134	**Remuneracye i zapomogi dla urzędn. i sług**	3.000	—	3.000	—
	135	**Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgowych i konduktorów.**	4.575	41	5.000	425
	136	**Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyi nadzwyczajnych**	6.429	93	7.000	570
		Suma kosztów zarządu .	166.516	09½	169.567	10.214 *7.163*
						—3.051
	137	**B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.**				
		a) Na budowę drogi Dynów-Kańczuga *(nadzw.)*	**6.739**	**91**	**20 000**	13.260
		b) Na rekonstrukcyę dróg Chabówka-Sieniawa-Nowytarg, Strusów-Buczacz i Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową, tudzież na częściowe wzmocnienie pokładu szutrowego na drogach krajowych Rohatyn-Tarnopol, Złoczów-Brzeżany, Zborów-Założce i Gorlice-Konieczna *[nadzwyczajne]*	**47.975**	**96**	**50.000**	2.024
		Razem budowa .	**54.715**	**87**	**70.000**	—15.284
	138	**C. Utrzymanie dróg krajowych.**				
		Borszczów-Okopy Kilom. 53·265	5.387	66½		
		Borszczów-Kolendziany „ 21·550	3.605	42		
		Brzeżany-Złoczów „ 38·000	14.207	55		
		Buczacz-Tłuste „ 38·045	7.025	06		
		Buczacz-Czortków „ 29·379	6.633	70		
		Chodorów-Rohatyn „	—	—		
		Czorsztyn-Zabornia „ 40·540	11.304	91		
		Czortków-Skała „ 36·000	6.860	32		
		Czyżyny-Cło „ 12·966	4 592	—		
		Dembica-Nadbrzezie „ 83·266	9.622	27		
		Dynów-Przeworsk „ 11·200	4.745	82		
		Do przeniesienia . 364·211	73.984	71½		

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia kilom.	364·211	73.984	$71^{1}/_{2}$		
X.	138	Dynów-Kańczuga „	26·747	4.298	46		
		Dynów-Sanok „	45·355	9.038	23		
		Droga dojazdowa do Dublan „	1·760	723	41		
		Gorlice-Konieczna „	30·580	5.977	64		
		Horodenka-Załucze „	30·695	6.708	$04^{1}/_{2}$		
		Husiatyn-Kopyczyńce „	24·550	4.775	48		
		Jarosław-Bełzec „	73·218	20.648	44		
		Iwanie-Mossorówka „	10·617	1.477	$58^{1}/_{2}$		
		Kraków-Baran „	14·640	14.474	60		
		Kraków-Chełmek „	54·620	14.778	$58^{1}/_{2}$		
		Krasne-Busk „	6·257	3.109	78		
		Krościenko-Szczawnica „	5·810	1.978	44		
		Lwów-Rohatyn „	66·925	20.574	73		
		Lwów-Stojanów „	75·800	14.279	86		
		Monasterzyska-Buczacz „	19·000	4.690	55		
		Nowy Targ-Zakopane „	24·800	2.708	67		
		Przemyśl-Sanok „	68·420	17.531	$18^{1}/_{2}$		
		Rohatyn Tarnopol „	83·900	32.849	$94^{2}/_{2}$		
		Rzeszów-Nadbrzezie „	93·000	17.461	79		
		Droga Sędziszowska „	0·569	380	77		
		Sielec-Kłubowce „	29·500	2.379	66		
		Słotwina-Brzesko-Sącz „	45·157	9.277	$29^{1}/_{2}$		
		Smykowce-Suchostaw „	60·080	16.463	06		
		Stanisławów-Bursztyn „	39·256	6.878	10		
		Strusów-Buczacz „	42·666	10.855	31		
		Tarnopol-Podwołoczyska „	43·237	7.833	25		
		Tarnopol-Zbaraż „	19·650	4.211	42		
		Tarnów-Szczucin „	36·570	5.578	82		
		Tłumacz-Zaleszczyki „	61·800	9.951	$82^{1}/_{2}$		
		Tyśmienica Kołomyja „	46·506	5.547	33		
		Zakliczyn-Sącz-Niedzica „	94·000	14.722	92		
		Zaleszczyki-Skała „	53·100	7.825	03		
		Zator-Sucha „	35·075	7.441	38		
		Zborów-Założce „	28·351	13.086	11		
		Zimnawoda-Hoszany „	31·520	6.837	44		
		Żółkiew-Krystynopol „	41.510	18.713	63		
		Suma kosztów utrzym. dróg kilom.	1.829·452	420.053	49	405.594	*14.459*
	139	**D. Zasiłki.**					
		a) Dla dróg powiatowych.					
		W powiatach.					
		1. Wydane w roku 1894 na budowę dróg powiatowych z rachunku roku 1895, a potrącone w zamknięciu rachunku za rok 1894 . . . . 12.774 zł. 44 ct.					
		Do przeniesienia . 12.774 zł. 44 ct.				—	—

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
X.	139	Z przeniesienia . 12.774 zł. 44 ct.				
		2. Biała na budowę drogi Biała-Jawiszowice . . 7.000 „ — „				
		3. Borszczów na budowę drogi Jezierzany-Uście biskupie 7.000 „ — „				
		4. Cieszanów na budowę drogi Lubaczów-Hruszów . . 3.000 „ — „				
		5. Chrzanów na budowę drogi Chrzanów-Zator . . 3.000 „ — „				
		6. Czortków na budowę drogi Jagielnica-Ułaszkowce . 1.000 „ — „				
		7. Drohobycz na budowę drogi Borysław-Schodnica . 3.000 „ — „				
		8. Horodenka na budowę drogi Nieżwiska-Obertyn . . 281 „ 62 „				
		9. Husiatyn na budowę dróg Hnsiatyn-Probużna i Husiatyn-Postołówka . 8.000 „ — „				
		10. Jarosław na budowę drogi Jarosław-Hucisko nienadowskie . . . . 2.000 „ — „				
		11. Kolbuszowa na budowę drogi Kolbuszowa-Sokołów 5.000 „ — „				
		12. Kossów na budowę drogi Kossów-Jasieniów górny 14.000 „ — „				
		13. Łańcut na budowę drogi Łańcut-Kańczuga . . 3.000 „ — „				
		14. Rawa ruska na budowę drogi Uhnów-Zasławie . 4.500 „ — „				
		15 Rzeszów na budowę drogi Tyczyn-Jawornik . . 2.000 „ — „				
		16. Sambor na budowę drogi Sambor-Mościska . . 3.000 „ — „				
		17. Śniatyn na budowę drogi Zabłotów-Rożnów . . 7.000 „ — „				
		18. Sokal na budowę drogi Sokal-Krystynopol . . 7.000 „ — „				
		19. Stryj na budowę drogi Stryj-Żurawno i Słobódka-Sokołów . . . . 6.000 „ — „				
		20. Turka na budowę drogi Turka-Lutowiska . . 10.000 „ — „				
		21. Wadowice na budowę drogi Wadowice-Brzeźnica . 3.000 „ — „				
		22. Zaleszczyki na budowę drogi Koszyłowce Bazar . 3.000 „ — „				
		23. Złoczów na budowę drogi Złoczów-Ożydów . . 3.000 „ — „				
		24. Żółkiew na budowę drogi Żółkiew-Krechów-Fujna 2.000 „ — „				
		Do przeniesienia . 119.556 zł. 06 ct.				

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
X.	139	Z przeniesienia . 119.556 zł. 06 ct.				
		Po odtrąceniu:				
		a) Zwrotu od Wydziału powiatowego w Bóbrce resztującego datku na budowę drogi Chodorów-Rohatyn 1.000 zł. – ct.				
		b) zwrotów od Wydziałów wiatowych na koszta komisyjne inżyn. Wydz. kraj. w sprawie budowy i lustracyi dróg powiatow. 3.391. „ 94 „ 4.391 „ 94 „	115.164	12		
		b) Dla dróg gminnych.				
		W powiatach:				
		1. Wydane w r. 1894 na budowę drug gminnych z rachunku r. 1895, a potrącone w zamknięciu rachunku za rok 1894 . . . . 20.000 zł. - ct.				
		2. Bochnia na budowę drogi gm. z Chrostowej do Nieszkowic i Marszowice-Podłęże w Grodkowicach . 5.000 „ — „				
		3. Bóbrka na budowę drogi Bryńce-Hoderkowce . . 3.000 „ — „				
		4. Buczacz, na budowę drogi Beremiany-Nowosiółka, Jazłowiec-Niżniów i Zadarów-Wygoda . . . . 19.000 „ — „				
		5. Dąbrowa na budowę drogi Siedliszowice-Jadowniki 1.200 „ — „				
		6. Dobromil na budowę drogi Łodzinka-Bircza . . 4.055 „ 11 „				
		7. Gorlice, na budowę drogi Zagórzany-Kobylanka i Ropa-Wysowa . . . 2.500 „ — „				
		8 Gródek, na budowę drogi Gródecko-Hoszańskiej . 1.571 „ — „				
		Do przeniesienia . 56.326 zł. 11 ct.	115.164	12		

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną, okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
X.	139	Z przeniesienia . 56.326 zł. 11 ct.	115.164	12		
		9. Grybów, na budowę drogi Korzenna-Wojnarowa . 6.000 „ — „				
		10. Husiatyn, na budowę drogi Chorostków-Mszaniec . 1.300 „ — „				
		11. Jarosław, na budowę drogi Jarosław-Rokietnica, Pruchnik-Kańczuga, Węgierka-Krzywcza i z Sieniawy przez Majdan do granicy kraju 6.500 „ — „				
		12. Jasło, na budowę drogi z Kozłówka do Wysokiej w Markuszowej . . 200 „ — „				
		13. Jaworów, na budowę drogi Jaworów - Sądowa Wisznia i Jaworów - Niemirów . 8.481 „ 44 „				
		14 Kałusz, na budowę drogi Kałusz-Kopanka (Żurawno) 1.600 „ — „				
		15. Kamionka str., na budowę drogi Chołojów-Jabłonówka i w Streptowie . . 12.000 „ — „				
		16. Limanowa, na budowę drogi Krasne-Tymbark . . 4.000 „ — „				
		17. Lwów, na budowę drogi Lwów-Szczerzec - Komarno i Jaryczów Nowy-Podliski 7.000 „ — „				
		18. Łańcut, na budowę drogi z Przeworska do Markowej i Krzeszowice-Urzejowice 6.000 „ — „				
		19. Mielec, na budowę drogi Radomyśl-Przecław . . 3.000 „ — „				
		20. Mościska, na budowę drogi Sądowa Wisznia - Dmytrowice, Dmytrowice-Sambor, z Sądowej Wiszni do Ożomli i Jaworów-Sądowa-Wisznia 7.500 „ — „				
		21. Myślenice, na budowę drogi Zembrzyce - Biertowice i Pcim-Jordanów . . . 4.500 „ — „				
		22 Nadwórna, na budowę drogi Nadwórna-Markowce . 5.350 „ — „				
		23. Nisko, na budowę drogi Majdan - Stany-Rozwadów, Zarzecze-Ulanów i Jeżów-Nart . . . . . . 32.156 „ 21 „				
		24. Nowy Sącz, na budowę drogi Czchów - Witowice-Jakóbkowice i Nowy Sącz-Librantowa - Bobowa . 11.418 „ — „				
		25. Nowytarg, na budowę drogi Zakopane - Lyse Polana,				
		Do przeniesienia . 173.331 zł. 76 ct.	115.164	12		

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
		Z przeniesienia . 173.331 zł. 76 ct.	115.164	12		
X.	139	Bystre-Olcza w Zakopanem, Pienińskiej i Jaszczurówka-Łysa Polana . . 36.000 „ — „				
		26. Podhajce, na budowę drogi Podhajce-Bożyków i Podhajce-Bohatkowce . . 6.000 „ — „				
		27. Przemyśl na budowę drogi Przemyśl-Husaków . 2.800 „ — „				
		28. Przemyślany na budowę drogi Przemyślany-Pomorzany . . . . . 10.000 „ — „				
		29. Rawa na budowę drogi Lubycza-Józefówka . . 5.000 „ — „				
		30. Rzeszów na budowę drogi Miłocin-Bratkowice i Przybyszówka-Zgłobień . . 8.467 „ 20 „				
		31. Sanok na rekonstrukcyę drogi Rymanów-Jaśliska 4.000 „ — „				
		32. Skałat na budowę drogi Grzymałów-Sorocko-Trembowla i Podwołoczyska-Grzymałów . . . 8 000 „ — „				
		33. Tarnobrzeg na bud. drogi Zaleszany-Radomyśl i Grębów-Stale . . . . 4.000 „ — „				
		34. Tłumacz na budowę drogi Nadwórna-Markowce i dr. gminnej w Kutyskach . 2.500 „ — „				
		35. Wieliczka na bud. drogi Świątniki-Swoszowice . 5.000 „ — „				
		36. Zbaraż na budowę drogi Zbaraż-Berezowice i Zbaraż-Podwołoczyska . . 8.000 „ — „				
		37. Złoczów na budowę drogi Płuchów-Podlipie-Nuszcze 500 „ — „				
		38. Żółkiew na budowę drogi z Turynki do Kamionki strumiłowej . . . . 5.000 „ — „				
		39. Żydaczów na bud. drogi Stryj-Żurawno . . . 1.000 „ — „				
		Do przeniesienia 279.598 zł. 96 ct.	115.164	12		

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . 279.598 zł. 96 ct.	115.164	12		
X.	139	Po odtrąceniu:				
		a) Zwrot z funduszu pożyczkowego drogow. udzielonych zaliczkowo na rachunek r. 1896 pożyczek Wydziałom pow. na drogi gminne . . 16.000·— zł.				
		b) I. i II. rata subwencyi od c. k. Skarbu Państwa na budowę drogi gm. Majdan-Stawy - Rozwadów . . 30 000·— "				
		c) Zwroty od Wydz. pow. kosztów komis. inżyn. Wydz. kraj. w sprawie budowy i lustr. dróg gminn. 4.359·81 " 50.359 " 81 "	229.239	15		
		c) Wydatki na kontrolę i pomoc techniczną.				
		Koszta podróży i dodatki budowlane dla inżynierów, elewów i pomocników technicznych, delegowanych do budowy dróg powiatowych i gminnych, oraz koszta trasowania	10.625	73		
		Razem { zwyczajne . . .	300.000	—	300.000	—
		{ *nadzwyczajne* . .	**55.029**	—	**50.000**	*5.029*
		Suma pozycyi 139 . . .	355.029	—	350.000	*5.029*
	140	*d) Datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie publicznych dojazdów kolejowych.*				
		W powiatach:				
		1. Biała, na utrzymanie dojazdów kolejowych do stacyi w Białej, Jawiszowicach, Kozach i Kętach . . 97 zł. 59 ct.				
		Do przeniesienia { 97 zł. 59 ct.				
		{ zwyczajne . .	300.000	—	300.000	
		{ *nadzwyczajne* .	**55.029**	—	**50.029**	*5.029*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . . 97 zł. 59 ct.	300.000	—	300 000	—
			55.029	—	**50.000**	*5.029*
X.	140	2. Bóbrka, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Bóbrce i Chlebowicach . . . 2.072 „ 55 „				
		3. Brzeżany, na utrzym. doj. kolejow. do stacyi Halicz-Ostrów i Ostr.-Berezowice 64 „ 14 „				
		4. Cieszanów, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Oleszycach, Lubaczowie i Narolu 304 „ 97 „				
		5. Gloser A., delegat Wydz. kraj., na utrzym. doj. kol. do stacyi w Chabówce . 300 „ — „				
		6. Gorlice, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Gorlicach, Woli Łużańskiej, Bieczu i Zagórzanach . . . 106 „ 01 „				
		7. Husiatyn, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Kopeczyńcach . . . . 213 „ 84 „				
		8. Jasło, na utrzym. dojazdu kol. do stac. w Moderówce, Frysztaku, Wiśniowej, Skołyszynie, Jaśle i Lipnicy dolnej . . . 106 „ 36 „				
		9. Krosno, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Krośnie i Iwoniczu . . . . 249 „ 07 „				
		10. Limanowa, na utrz. doj. kol. do stacyi w Dobrej i Tymbarku . . . 148 „ 96 „				
		11. Mielec, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Dąbiu, Rzochowie i Mielcu . . 162 „ 62 „				
		12. Myślenice, na utrzym. doj. kol. do stac. w Jordanowie 18 „ 68 „				
		13. Przemyśl, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Żurawicy i Medyce . . . . 282 „ 83 „				
		14. Przemyślany, na utrzym. dojazdu kolej. do stacyi w Zadwórzu . . . 119 „ 60 „				
		15. Rawa, na utrzym. dojazdu kolej. do stacyi w Rawie i Uhnowie . . . . 125 „ 17 „				
		4.372 zł. 39 ct.				
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	300.000	—	300.000	—
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**55.029**	—	**50.000**	*5.029*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki większe — *mniejsze* zł.
		Z przeniesienia . 4.372 zł. 39 ct.	300.000 **55.029**	— —	300 000 **50.000**	— *5.029*
X.	140	16. Rzeszów, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Staroniwie, Boguchwale, Trzcianie, Czudcu i Strzyżowie 2.252 „ 42 „				
		17. Sanok, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Rymanowie i Sanoku . . 38 „ 88 „				
		18. Sokal, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Bełzu, Krystynopolu i Sokalu . 1.339 „ 27 „				
		19. Stryj, na utrzym. doj kol. do stacyi w Skolem, Synowódzku wyżnem, Łubieńcach i Uhersku . . 42 „ 91 „				
		20. Tarnobrzeg, na utrz. doj kol. do stacyi w Baranowie, Chmielowie, Tarnobrzegu, Zbydniowie i Rozwadowie . . . . 421 „ 48 „				
		21. Tłumacz, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Niżniowie, Oleszowie i Pałachiczach . . . . . 142 „ 89 „				
		22. Wadowice, na utrzymanie doj. kol. do stacyi w Kleczy górnej, Kalwaryi zebrzydowskiej, Przeciszowie, Zatorze, Ryczowie, Brzeźnicy, Wielkich drogach, Skawczu, Wadowicach i Kalwaryi . . 179 „ 26 „				
		23. Wieliczka, na utrz. doj. kol. do stacyi w Bierzanowie, Bonarce i Skawinie 400 „ — „				
		24. Złoczów, na utrzym. doj. kol. do stacyi w Zarwanicy, Złoczowie, Ożydowie i Olesku . . . . 1.337 „ 47 „				
		25. Żółkiew, na utrzym. doj. kolej. do stacyi w Żółkwi i Dobrosinie . . . 139 „ 28 „				
		Do przeniesienia { 10.666 zł. 25 ct. zwyczajne . . *nadzwyczajne* .	300.000 **55.029**	— —	300.000 **50.000**	— *5.029*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
X.	140	Z przeniesienia . 10.666 zł. 25 ct.	300 000 **55.029**	— —	300.000 **50.000**	— *5.029*
		Po odtrąceniu: *a)* Od Dyrekc. kolei państw. datku konkur. na utrzym. dojazdowej kolei w Chabówce . . . . 156·65 zł. *b)* Od Wydz. pow. w N. Targu j. w. 129·97 „ Od firmy Löwy w Rabie j. w. 5·— „ *c)* Od Wydz. pow. w Tłumaczu datku na utrzym. dojazdu kolej. w Pałachiczach 22·79 Tenże zwrot nadw. z partykularza inż. Barancewicza . —·44 23·23 „ *d)* Od Wydz. pow. w Żółkwi zwrotu kosztów wypracow. projektu budow. doj. kol w Dobrosinie . . . . . 64·35 „ *e)* Od Glosera, kałuskiego delegata Wydz. kr., zwrotu reszty z kredytu do L. W. 4.141/95 . 130·05 „ 509 „ 25 „	10.157	-	20.000	9.843
	141	*e) Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. trzynasta rata (nadzwyczajne)*	**20.000**	—	**20.000**	—
		Suma wydatków { zwyczajne . .	310.157	—	320.000	9.843
		Suma wydatków { *nadzwyczajne* .	**75.029**	—	**70.000**	*5.029*
		Razem . . .	385.186	—	390.000	—4.814

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		E. Wydatki na myta.				
X.	142	Budowa i utrzymanie domków mytniczych *nadzwyczajne*	**6.010**	**69½**	**3.000**	*3.011*
	143	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye i inne zwyczajne	3.016	38	2.000	*1.016*
	144	Przerwy z powodu wypadków elementarnych zwyczajne	474	90	400	*75*
		Suma wydatków { zwyczajne . .	3.491	28	2.400	*1.091*
		Suma wydatków { *nadzwyczajne* .	**6.010**	**69½**	**3.000**	*3.011*
		Razem . . .	9.501	97½	5.400	*4.102*
		F. Zaopatrzenia.				
	145	*a)* Borzęcki Leonard, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	312	50	312	—
		b) Hlavaty Alojzy, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	300	—	300	—
		c) Ulanowski Rafał, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	180	—	180	—
		d) Darowski Stanisław, em. konduktor dróg kraj. rocznie	230	—	230	—
		e) Skwarczyński Jan, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	481	—	481	—
		f) Reicher Stanisław, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	546	—	546	—
		g) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inżyn. okr. rocznie 350·— zł i dla dwojga dzieci . . 116·04 „	466	04	466	—
		h) Pochowska Ewelina, wdowa po pełniącym obowiązki inżyniera rocznie 200 zł. i dla czworga dzieci . . . 200 „	400	—	400	—
		i) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze rocznie	166	66	167	—
		j) Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze rocznie	99	96	100	—
		k) Zarembiny Franciszki, 2 dzieciom rocznie po 13 zł.	14	08	19	5
		l) Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława, wdowa po konduktorze rocznie 250·— zł. i dla czworga dzieci po 25 zł. 99·92 „	349	92	350	—
		m) Hryniewiczowa Emilia Amalia, wdowa po konduktorze rocznie	324	99	325	—
		n) Baczyński Ferdynand, emer. konduktor dróg kraj. rocznie	494	—	494	—
		o) Rymaszewski Adam, emer. inżyn. okr. I. klasy rocznie	1.435	20	1.435	—
		Do przeniesienia . .	5.800	35	5.805	5

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . . .	5.800	35	5.805	5
X.	145	p) Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze dróg kraj. rocznie . . . 220 zł. i dla trojga dzieci po 22 zł. . 66 „	286	—	286	—
		r) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze dróg kraj. rocznie 325·— zł. i dla pięciorga dzieci po 32·50 131·46 „	456	46	457	—
		s) Helferowa Anna, wdowa po konduktorze dróg kraj. rocznie.	260	—	260	—
		t) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze dróg kraj. rocznie	270	84	325	54
		u) Raciborski Ludwik, emer. nadinżynier oddziału techn. rocznie	3.244	80	3.245	—
		v) Jeziorańska Natalia, dożywotnie roczne zaopatrzenie	300	—	300	—
		w) Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie	350	—	350	—
		x) Birgfelnerowa Julia, wdowa po inżynierze asystencie rocznie . . . 500 zł. i dla trojga dzieci po 50 zł. . 150 „	650	—	650	—
		y) Chrzanowska Ignacowa, dożywotnie roczne zaopatrzenie	300	—	300	—
		z) Ś. p. Zieliński Aleksander, emer. inżynier adjunkt z rocznych 808 zł. . . .	201	99	808	606
		zz) Rondewald Eleonora jednorazowo . .	50	—	50	—
		Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze adjunkcie z rocznej emerytury (500 zł. i dla dwojga dzieci po 50 zł.) . . .	450	04	—	*450*
		Razem . . .	12.620	48	12.836	665 *450* —215
		II. Na koleje żelazne.				
	146	Koszta utrzymania prow. biura kolejowego .	26.444	94 1/2	24.000	*2.445*
	147	Dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu II. rata *(nadzwyczajne)*	**300.000**	—	**300.000**	—
	148	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza, IV. rata *(nadzwyczajne)* . . .	**2.000**	—	**2.000**	—
		Suma wydatków { zwyczajne . .	26.444	94 1/2	24.000	*2.445*
		Suma wydatków { *nadzwyczajne* .	**302.000**	—	**302.000**	—
		Razem . . .	328.444	94 1/2	326.000	*2.445*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 129. Pozycya ta wykazuje w szczegółach przekroczenia i oszczędności. Przekroczenia głównie mają powód w powiększeniu etatu oddziału technicznego po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 31. stycznia 1895, na który to cel nie żądano i nie udzielono żadnego kredytu, a to w przewidywaniu, iż zwiększenie wydatków w niektórych subpozycyach znajdzie pokrycie w oszczędności innych subpozycyi, co też rzeczywiście ma miejsce, gdyż w ogóle cała pozycya 129. wykazuje w rezultacie oszczędność w kwocie 791 zł.

Do poz. 130. lit. a) i b) Wydatek mniejszy o kwotę 530 zł. według potrzeby i z powodu strącenia ściągniętych rat bieżących na poczet spłaty zaliczek.

Do poz. 132. lit. b) Wydatki mniejsze o kwotę 385 zł. z powodu posunięcia do wyższej rangi inżynierów Wł. Turskiego i Sz. Barzykowskiego, oraz elewów W. Engla, St. Łatkowskiego, Jul. Orzelskiego i Wł. Ziemińskiego.

Do poz. 133, 135 i 136. Wydatki mniejsze o kwotę 1.346 zł. według rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 137. a) Wydatek mniejszy o kwotę 13.260 zł. z powodu przeniesienia oszczędności z roku 1894 na rok 1895 i spłaty subwencyi od c. k. Rządu.

Do poz 137 b) Wydatek mniejszy o kwotę 2.024 zł. znajduje uzasadnienie w pozostałej z końcem roku należytości biernej w kwocie 2.000 zł.

Do poz. 138. Wydatek większy o kwotę 14.459 zł. według rzeczywistej potrzeby, głównie z powodu wyjątkowo wielkich zasp śnieżnych (*Vide* sprawozdanie z czynności Dep. IV. za czas od 16. grudnia 1894 do 30. listopada 1895 str. 19).

Do poz. 139. Wydatek większy o kwotę 5.029 zł. z powodu, że c. k. Rząd z przyrzeczonej I. i II. raty subwencyi na budowę drogi Majdan-Stany-Rozwadów w ogólnej kwocie 40.000 zł. wpłacił do kasy krajowej tylko kwotę 30.000 zł.

Do poz. 140. Wydatek mniejszy o kwotę 9.843 zł. z powodu, że nie rozpoczęto budowy wszystkich dojazdów kolejowych projektowanych na r. 1895.

Do poz. 142. Wydatek większy o kwotę 3.011 zł. z powodu wybudowania kilku domków mytniczych celem uniknięcia zniżki czynszów dzierżawnych.

Do poz. 143. Wydatek większy o kwotę 1.016 zł. z powodu zwiększonych kosztów komisyjnych, spowodowanych budową domków mytniczych, oraz uregulowania podatków od gruntów i domków mytniczych.

Do poz. 144. Wydatek większy o kwotę 75 zł. według rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 145. Wydatek mniejszy o kwotę 216 zł. z powodu śmierci emeryta inż. Zieiińskiego, zamążpójścia Wł. Zarembiny, sieroty po konduktorze, oraz niepodniesienia pensyi za czas od 1. września do 31. grudnia 1895 przez wdowę po konduktorze Helenę Rząśnicką.

Do poz. 146. Wydatek większy o kwotę 2.445 zł. z powodu zwiększonych i ciągle wzrastających czynności biura kolejowego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XI.		**Dotacye dla zakładów krajowych.**				
	149	Krajowy szpital powszechny we Lwowie . .	115.343	93 1/2	106.696	*8.648*
	150	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	1.292	1.292
	151	Fundusz podrzutków we Lwowie . . .	5.787	84	5.326	*462*
	152	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie .	—	—	3.392	3.392
	153	Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	3.282	—	3.140	*142*
		Suma rubryki XI. .	124.413	77 1/2	119.846	*9.252* 4.684 +4.568

Uzasadnienia różnic

zamieszczone w specyalnych zamknięciach rachunków powyżej poszczególnionych funduszów.

Wydatki na szupaśnictwo.

	154	Koszta szupasowe: *a)* w kraju 19.305 zł. 13 ct., *b)* w Austryi niższej 1.092 zł. 36 ct., *c)* w Austryi wyższej 113 zł. 97 ct., *d)* w Bukowinie 602 zł. 85 ct., *e)* w Czechach 23 zł. 02 1/2 ct., *f)* w Dalmacyi 3 zł. 45 ct., *g)* w Gorycyi 90 zł. 51 ct., *h)* w Istryi 2 zł. 20 ct., *i)* Karyntyi 26 zł. 37 1/2 ct., *k)* w Krainie 37 zł. 70 1/2 ct., *l)* w Morawie 745 zł. 32 1/2 ct., *m)* w Solnogrodzie 23 zł. 90 ct., *n)* w Styryi 178 zł. 55 ct , *o)* na Szląsku 969 zł. 94 1/2 ct , *p)* w Tryeście 34 zł. 06 1/2 ct., *r)* w Tyrolu 68 zł. 79 ct., *s)* Zwroty i inne rozmaite 107 zł. 04 ct. — razem . . .	23.425	19	23 000	+ 425

Uzasadnienie różnic.

Wydatek większy, z powodu podwyższenia taryfy kolejowej co do przewozu osób od 1. września 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	Wydatki w roku 1895 ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.		**Budowy wodne i melioracye.**				
		A. Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.				
	155	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:				
		a) dyrektora biura	3.280	—	3.280	—
		b) 3 starszych inżynierów	7.080	—	7 080	—
		c) 5 inżynierów I. klasy	8.305	56	7.050	*1.256*
		d) 8 „ II. „ . 12.029·45 od tego zwroty z funduszów regulacyjnych: 1. Biały . . . 2.250·— 2. Obwałowanie Wisły i Sanu . 1.000·— 3. Złotej Lipy . 875·— 4.125·—	7 904	45	7.000	*904*
		e) 7. inżynierów adjunktów . 8.562·53 od tego zwroty z funduszów regulacyjnych: 1. Osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich 900 — 2. potoku Dumnego 800 — 3. Nowego Brnia . 800 — 4. Bugu . . . 800·— 3.300·—	5.262	53	5.600	337
		f) 6 inżynierów asystentów . 4.458·29 od tego zwroty z funduszów regulacyjnych: 1. Obwałowania Wisły i Sanu . 541·67 2. Obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami . . 450·— 3. Przegnojówki . 150·— 4. Lewego brzegu Dunajca . . 666·67 1.808 34	2.649	95	4.000	1.350
		g) 4 elewów technicznych	1.623	89	1.300	*324*
		h) 2 elewów komasacyjnych (stypendystów) adjuta za 5 miesięcy po 600 zł. rocznie (uchwała z d. 4. lutego 1895) . . .	—	—	500	500
		i) 3 dyetaryuszów w biurze centralnem . . . . . 1.797·50 ryczałt na rysownika dla ekspozytury w Krakowie . 480·—	2.277	50	1.940	*337*
		k) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie . . . . . . 450·— w Tarnowie . . . . . . 300·— w Sanoku . . . . . . 200.— w Stanisławowie . . . . 116·67	1.066	67	1.150	83
		Do przeniesienia .	39 450	55	38.900	2.270 *2.821*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.		Z przeniesienia .	39.450	55	38.900	2.270 *2.821*
		l) Stypendya	2,193	40	2.870	677
		m) Referent dla spraw prawnych . . .	2.420	—	2.420	—
		Razem poz. 155 .	44.063	95	44.190	2.947 *2.821*
	156	Utrzymanie służby dozorców melioracyjnych: *a)* wynagrodzenie dozorców za czas zajęcia w biurze i ekspedyturach . . 1.410·— *b)* dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych . . 500·—	1.940	—	1.940	—
	157	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000	—
	158	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	2.000	—	2.000	—
	159	Pensye i zaopatrzenia: *a)* Karpuszkowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym . . . . . 291·60 *b)* Karpuszki sieroty: Aniela, Filipina, Adam Olgierd i Helena Janina . . . . 131 72 *c)* Wasilewski Piotr, emerytowany asystent inżynier . . . . 39·11 *d)* Bigański Antoni, emerytowany inżynier adjunkt . . . . 424.—	886	43	1.244	358
	160	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych . .	3.000	—	3.000	—
	161	Na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	4.500	—	4.500	—
	162	Studya hydrograficzne: *a)* utrzymanie krajowych stacyj ombrometrycznych i wodoskazowych oraz odnośne publikacye . . . . . 2.749·99½ *b)* zasiłek kraju na utrzymanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego (uchwała z dnia 4. lutego 1895) 5 000 —	7.749	99½	7.750	—
	163	Na zdjęcia i projekty: *a* dla publicznych robót meliorac. (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. września 1882) . . . 3.572·32 *b)* dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892) 8.187·76	11.760	08	11.000	*760*
		Suma działu A. .	76.900	45½	76.624	3.305 *3.581* *+276*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	Wydatki w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.		*B. Wykonanie budowli wodnych.*				
	164	Na regulacyę systematyczną rzek karpackich:				
		a) na regulacyę rzeki Białej z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca IV. rata . . 43.317 —				
		b) na regulacyę rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem III. rata . . . 42.666 67	85.983	67	85.984	—
	165	Zasiłki $33^1/_3$% na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. października 1882:				
		a) na regulacyę Soły pod Cięciną i Żywcem	4.924	—	4.924	—
		b) „ „ Skawy pod Witanowicami i Graboszycami . . .	750	—	750	—
		c) „ „ Skawy pod Jaroszowicami i Wadowicami . .	1.600	—	1.600	—
		d) „ „ Raby pod Dolną wsią i Osieczanami . .	2.580	—	2.580	—
		e) „ „ „ „ Dobczycami i Niezdowem . .	2.435	—	2.435	—
		f) „ „ „ „ Dobczycami .	2.969	—	2.969	—
		g) „ „ „ „ Winiarami . .	1.000	—	1.000	—
		h) „ „ „ „ Kunicami i Gdowem	2.000	—	2.000	—
		i) „ „ „ „ Niedarami . .	1.352	—	1.352	—
		k) „ „ „ „ Bochnią, Proszówkami i Damianicami	4.825	—	4.825	—
		l) „ „ „ „ Krzyżanowicami	1.000		1.000	—
		m) „ „ Dunajca „ Jazowem i Maszkowicami . .	2.000	—	2.000	—
		n) „ „ „ „ Witowicami doln	500	—	500	—
		o) „ „ „ pod Zabełczem i Chełmcem	1.825	—	1.825	—
		p) „ „ „ pod Chełmcem . .	2.137	91	2.185	47
		r) „ „ „ „ Podegrodziem i Stadłem . .	1.000	—	1.000	—
		s) „ „ „ „ Drużkowem, Tropiem, Będzieszyną i Trąbkami . .	1.000		1.000	—
		t) „ „ „ „ Biskupicami i Charzewicami . .	1.800	—	1.800	—
		u) „ „ „ „ Stróżami . .	683	—	683	—
		w) „ „ „ „ Charzewicami .	1.446	—	1.446	—
		x) „ „ „ „ Wesołowem . .	418	—	418	—
		y) „ „ „ „ Łusławicami . .	2.247	—	2.247	—
		z) „ „ „ „ Wróblowicami .	2.144	—	2.144	—
		aa) „ „ „ „ Roztoką . . .	1.900	—	1.900	—
		ab) „ „ „ „ Olszynami . .	3.165	—	3.165	—
		ac) „ „ „ „ Sukmaniem . .	800	—	800	—
		ad) „ „ „ „ Rożnowem . .	279	45	279	—
		Do przeniesienia .	134.764	03	134.811	47

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.	165	Z przeniesienia .	134.764	03	134.811	47
		ae) na regulacyę Dunajca pod Melsztynem . .	2.000	—	2.000	—
		af) „ „ „ „ Wielogłowami .	1.493	—	1.493	—
		ag) „ „ Wisłoki „ Parkoszem . .	645	30	646	—
		ah) „ „ „ „ Mokrzcem . .	417	96	418	—
		ai) „ „ „ „ Kleciami i Skurową	429	—	429	—
		ak) „ „ „ „ Skurową . .	888	—	888	—
		al) „ „ „ „ Lipinami . .	375	—	375	—
		am) „ „ „ „ Przeczycą . .	2.500	—	2.500	—
		an) „ „ „ „ Brzyskami i Bukową	2.000	—	2.000	—
		ao) „ „ „ „ Bukową . . .	1.000	—	1.000	—
		ap) „ „ „ „ Pilznionkiem . .	2.644	—	2.644	—
		ar) „ „ „ „ Błażkową, Kleciem i Skurową . .	3.220	—	3.220	—
		as) „ „ „ „ Skurową i Zawadką	1.000	—	1.000	—
		at) „ „ „ „ Bobrową . . .	497	48	497	—
		au) „ „ „ „ Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	1.999	90	2.000	—
		aw) „ „ Wisłoka „ Wiśniową i Cieszyną	500	—	500	—
		ax) „ „ „ „ Dobrzechowem .	1.726		1.726	—
		ay) „ „ Sanu „ Sośnicą i Składem Solnym . . .	3.421	-	3.421	—
		az) „ „ „ „ Wilczą i Buszkowicami . . .	2.000	—	2.000	—
		ba) „ „ „ „ Bachorzem i Letnicą	815	—	815	—
		bb) „ „ „ „ Ruską wsią i Nienadową . . .	450	—	450	—
		bc) „ „ „ „ Tarnawcami i Ostrowem . . .	2.182	63	2.202	19
		bd) „ „ „ „ Ruską wsią . .	329	06	700	371
		be) „ „ „ „ Ostrowem i Przemyślem . . .	2.759	—	2.759	—
		bf) „ „ „ „ Chyrzyną . .	2.635	70	2.730	95
		bg) „ „ „ „ Jabłonicą ruską .	1.000	90	1.479	478
		bh) „ „ „ „ Pawłokomą . .	2.342	58	2.344	1
		bi) „ „ „ „ Bachorzem . .	1.799	—	1.799	—
		bk) „ „ „ „ Siedliskami i Warą	723	—	723	—
		bl) „ „ „ „ Iskaniem . .	2.506	—	2.506	—
		bm) „ „ „ „ Gdyczyną . .	319	72	442	122
		bn) „ „ „ „ Krzemienną . .	2.033	—	2.033	—
		bo) „ „ „ „ Muniną i Sobiecinem	2.410	—	2.410	—
		bp) „ „ Świcy i Sukiela „ Sokołowem i Łanami sokołowskiemi	2.500	—	2.500	—
		br) „ „ Świcy „ Hoszowem . .	2.500	—	2.500	—
		bs) „ „ „ „ Sulatyczami . .	1.012	—	1.012	—
		bt) „ „ „ „ Baliczami podgórnemi i zarzecznemi	1.000	—	1.000	—
		bu) „ „ „ „ Mielniczem i Dubrawką . . .	1.000	—	1.000	—
		Do przeniesienia .	193.838	26	194.972	1.133

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIII.	165	Z przeniesienia .	193.838	26	194.972	1.133
		bw) na regulacyę Łomnicy pod Błudnikami i Temerowcami . .	3.135	—	3.135	—
		bx) „ „ „ „ Babinem . .	1.500	—	1.500	—
		by) „ „ Bystrzycy „ Mykietyńcami i Uhornikami .	1.000	—	1.000	—
		bz) „ „ „ „ Uhrynowem, Jamnicą i Jezupolem	1.000	—	1.000	—
		ca) na premiowanie zawiklenia odsypisk . .	1.000	—	1.000	—
		cb) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	5.000	-	5.000	—
	166	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych na zasadzie ustawy państwowej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116:				
		a) na regulacyę Nowego Brnia VI. rata (ostatnia).	15.471	—	15.471	—
		b) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy, IV. rata	10.394		10.394	—
		c) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, VI. rata	14.533	—	14.533	—
		d) na regulacyę rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa, III. rata . .	19.800	—	19.800	—
		e) na zabudowanie potoku Niszkówki III. rata (ostatnia)	4.287	—	4.287	—
		f) na regulacyę Złotej Lipy II. rata . .	13.200	—	13.200	—
		g) na osuszenie bagien łańcucko-jarosławskich, II. rata	11.500	—	11.500	—
		h) na regulacyę potoku Dumnego, II. rata (ostatnia)	11.520	—	11.520	—
		i) na regulacyę Przegnojówki, I. rata . .	11.200	—	11.200	—
		k) na osuszenie bagien stojanowskich, I. rata	12.000	—	12.000	—
		l) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca, I. rata	14.000	—	14.000	—
		m) na regulacyę środkowej sekcyi Gniłej Lipy, I. rata	19.771	—	19.771	—
		n) na uzupełnienie regulacyi Łęgu w powiecie tarnobrzeskim, I. rata	16.767	-	16.767	—
		o) na uzupełnienie regulacyi Kisieliny (I. rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. stycznia 1895).	14.848	-	14.848	—
	167	Na konserwacyę krajowych robót meliorac.:				
		a) regulacyi Trześniówki	500	—	500	—
	168	Dotacye na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26. listopada 1889:				
		a) na regulacyę Czeczwy pod Stratynem wyżn.	1.400	—	1.400	—
		b) na regulacyę Lubaczówki pod Manasterzem	1.284	—	1.284	—
		c) „ „ Łęgu w pow. kolbuszowskim	1.200	—	1.200	—
		Do przeniesienia .	400.148	26	401.282	1.133

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe zł.
XIII.	168	Z przeniesienia .	400.148	26	401.282	1.133
		d) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk: w Rudniku . . . 1.000 zł. w Korsowie . . . 1.000 „ w Nowym Targu . . 1.000 „	3.000	—	3.000	—
		e) na zakładanie fabryk drenarskich (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892)	5.000	—	5.000	—
		f) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	9.999	99	10.000	—
		g) zasiłek dla spółki wodnej rudnickiej . .	6.424	—	6.424	—
		Suma działu B. .	424.572	25	425.706	1.133
		Suma działu A. .	76.900	45½	76.624	+ *276*
		Suma rubryki XIII. .	501 472	70½	502.330	—857

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 155 lit. c—l. wydatek mniejszy o 2.947 zł., z powodu interkalaryów, nie nadania preliminowanych adjutów dla 2 elewów komasacyjnych, dla braku kandydatów, i nie rozdania wszystkich stypendyów tudzież z powodu, że expozytura w Stanisławowie weszła w życie dopiero w ciągu roku 1895.

Wydatek większy zaś o 2.821 zł. z powodu, że w budżecie nie był wstawiony dodatek osobisty pobierany przez śp. Stanisława Ogonka, dalej z powodu zamianowania piątego inżyniera I. klasy, gdy w budżecie na rok 1895 uchwalony był kredyt tylko dla 4 inżynierów, wreszcie z powodu, że od funduszów regulacyjnych wpłynęły mniejsze zwroty płac aniżeli przewidziano w budżecie.

Do poz. 159 a—d. Wydatek mniejszy o 358 zł. z powodu śmierci Maryi Karpuszkowej i Wasilewskiego Piotra, tudzież zamążpójścia Anieli Filipiny Karpuszko, w skutek czego pensye ich i zaopatrzenia tylko za część roku 1895 wypłacone zostały.

Do poz. 163 a) b). Wydatek większy o 760 zł. z powodu większej liczby zgłoszeń co do melioracyi prywatnych.

Do poz. 165 p), 165 b. c), 165 b. d), 165 b. f), 165 b. g), 165 b. h) i 165 b. m) wydatek mniejszy o 1.134 zł. z powodu ukończenia niektórych regulacyi mniejszym kosztem aniżeli był preliminowany, tudzież z powodu zaoszczędzenia w skutek wypłat z funduszu dyspozycyjnego.

W roku 1895 wpłynęły do funduszu krajowego Rubr. V. dochodów następujące zwroty kosztów zdjęć i projektów poniesionych w latach poprzednich:

a) od funduszu regulacyi rzeki Przegnojówki	219 zł.	80 ct.
b) „ „ obwałowania lewego brzegu Dunajca . .	2.654 „	43 „
c) „ „ osuszenia bagien stojanowskich	359 „	56 „
Razem jak LW. 5.127 ex 1896	3.233 zł.	79 ct.
od spółki wodnej w Nisku	89 „	74 „
„ Zgorlakiewicza	25 „	24 „
Ogółem . .	3.348 zł.	77 ct.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIV.		**Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.**				
	169	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności na budowę Kulparkowską: *a)* XXXII. i XXXIII. rata kapitału . . . . 1.083 zł. — ct. *b)* 5% odsetki . . . 1.452 „ 85 „	2.535	85	2.536	—
	170	Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo we Lwowie w galicyjskiej Kasie oszczędności: *a)* XXVIII. i XXIX. rata kapitału . . . . 190 zł. 62 ct. *b)* 5% odsetki . . . 407 „ 84 „ *c)* podatek dochod. od odsetek 84 „ 02 „	682	48	678	*5*
	171	Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie, w tamtejszej Kasie oszczędności: *a)* XIII. rata kapitału . . 223 zł. 52 ct. *b)* $5^1/_2$ % odsetki z góry . 154 „ 41 „ *c)* koszta stemplowe . . 1 „ 25 „	379	18	379	—
	172	Umorzenie $4^1/_2$ % obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883. wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł.; według specyalnego zamknięcia rachunku	140.088	—	140.088	—
	173	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty z kapitałów 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę tegoż szpitala, mianowicie: *a)* V. rata kapitału . . 6.514 zł. 26 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki . . 13.063 „ 97 „	19.578	23	19.578	—
	174	Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim. *a)* XXI. i XXII. rata kapitału 1.551 zł. 23 ct. *b)* 5% odsetki . . . 473 „ 77 „	2.025	—	2.025	—
	175	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim: *a)* XXI. i XXII. rata kapitału 6.280 zł. 27 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki . . . 719 „ 73 „ *c)* $^1/_8$ % dodatek na administracyę . . . . . 39 „ 99 „ *d)* należytość stemplowa od kosztów . . . . . 25 „ — „	7.064	99	7.065	—
		Do przeniesienia . . .	172.353	73	172.349	*5*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . . .	172.353	73	172.349	*5*
XIV.	176	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873.	52.335	58	51.070	*1.266*
	177	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1891., zaciągniętej w sumie 1,500.000 zł. na pokrycie niedoboru roku 1891. i na dotacyę Kasy krajowej, wedle specyalnego zamknięcia rachunku	81.123	02	80.950	*173*
	178	Umorzenie połowy kapitału 27 500 zł. i odsetek od długu, zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim: *a)* XIV. i XV. rata kapitału (połowa) . . . 1.051 zł. 96 ct. *b)* $4^1/_2$ % odsetki (połowa) 323 „ 04 „ *c)* $^1/_8$ % dodatek na administracyę (połowa) . . 17 „ $95^1/_2$ *d)* należytość stemplowa od kwitów (połowa) . . 5 „ — „	1.397	$95^1/_2$	1.398	-
	179	Umorzenie pożyczki pierwotnie 3.000 zł, ciężącej na rzecz galic. Kasy oszczędności na hipotece realności pod L. 70. I. Część we Lwowie, zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu dla c. k. żandarmeryi: *a)* XXVII. i XXVIII. rata kapitału . . . . 264 zł. 85 ct. *b)* 5% odsetki . . . 17 „ 15 „	282	—	282	—
	180	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w roku 1889. klęską nieurodzaju, zaciągniętej w Banku krajowym: *a)* XI. i XII. rata kapitału 44 500 zł. — ct. *b)* $4^3/_8$ % odsetki z dołu 5.353 „ 90 „	49.853	90	49.854	-
	181	Spłata pożyczki 19.000 zł. na wybudowanie dwupiątrowego domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie ($4^1/_2$ %)	—	—	855	855
	182	Funduszowi szkolnemu krajowemi odsetki od efektów im. wartości 224.281 zł. 05 ct., wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół . . .	12 887	69	12.888	—
	183	Umorzenie 4% pożyczki krajowej z roku 1893. imiennej wartości 58,850.000 koron (czyli 29,425.000 zł. a. w.), zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego . . .	1,362.960	35	1,367.462	4.501 *1 444*
		Do przeniesienia . . .	1,733.194	$22^1/_2$	1,737.108	5.357

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia . . .	1,733.194	$22\frac{1}{2}$	1,737.108	*1.444* 5.357
XIV.	184	Bonifikacya c. k. Skarbowi państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyj byłych funduszów indemnizacyjnych	88.589	23	88.589	—
	185	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych: 1. *obligacyj:* *a)* Galicyi wschodniej . 16.380 zł. – ct. *b)* „ zachodniej . 12 400 „ 50 „ *c)* W. Ks. Krakowskiego 2.835 „ — „	31.615	50	100.000	68.385
		2 *kuponów:* *a)* Galicyi wschodniej . 1.496 zł. $10\frac{1}{2}$ ct. *b)* „ zachodniej . 1.786 „ $62\frac{1}{2}$ *c)* W. Ks. Krakowskiego 106 „ 50 - „	3.389	23	245.000	241.611
	186	Na spłatę dawniejszych długów krajowych .	2,047.555	88	2,418.280	370.724
	—	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	11.549	11	—	*11.549*
		Suma rubryki XIV. .	3,915.893	$17\frac{1}{2}$	4,588.977	686.077 *12.993* –673.084

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 170. Różnica drobna w opłacie podatku dochodowego, wstawionego do budżetu w zaokrągleniu.

Do poz 172, 176, 177 i 183. Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów.

Do poz. 181. Wydatku nie było z powodu niezaciągnięcia tej pożyczki.

Do poz. 185. ad 1) Wydatki mniejsze, ponieważ mniej obligacyj zgłoszono do wypłaty.
Należytość za niezgłoszone obligacye wynosiła z początkiem roku 1895:

a) w Galicyi wschodniej		61.561 zł. 50 ct.
b) „ „ zachodniej		40.866 „ — „
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem		4.987 „ 50 „
Razem		107.415 zł. — ct.
Na to spłacono w r. 1895 we wszystkich trzech funduszach, j. w.		31.615 „ 50 „
pozostaje tedy z końcem roku 1895 zaległość:		
a) w Galicyi wschodniej	45.181 zł. 50 ct.	
b) „ „ zachodniej	28.465 „ 50 „	
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	2.152 „ 50 „	75.799 zł. 50 ct.

Do poz. 185. ad 2) Należytość za niezgłoszone do wypłaty kupony (po odpisaniu przedawnionych, mianowicie:

a) w Galicyi wschodniej	42.531 zł. $82\frac{1}{2}$ ct.
b) „ „ zachodniej	19.442 „ $32\frac{1}{2}$ „
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	658 „ $87\frac{1}{2}$ „
po odpisaniu tedy ogółem . . .	62.633 zł. $02\frac{1}{2}$ ct.)

wynosiła z początkiem roku 1895:

a) w Galicyi wschodniej	197.819 zł. 57½ ct.	
do tego: należytość bieżąca, powstała przez dopisanie nadpłat z lat poprzednich, obecnie zwróconych	102 „ 85½ „	197.922 zł. 43 ct.
b) w Galicyi zachodniej . . .	111.427 zł. 89½ ct.	
do tego: należytość bieżąca, jak wyżej .	12 „ 06½ „	111.439 „ 96 „
c) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	117.792 zł. 26 ct.	
do tego: należytość bieżąca, jak wyżej .	8 „ 26½ „	117.800 „ 52½ „
Razem		427.162 zł. 91½ ct.
Na to spłacono w roku 1895 we wszystkich trzech funduszach		3.389 „ 23 „
pozostaje tedy zaległość z końcem roku 1895:		
a) w Galicyi wschodniej	196.426 zł. 32½ ct.	
b) „ „ zachodniej	109.653 „ 33½ „	
c) „ Wielkiem Księstwie Krakowskiem .	117.694 „ 02½ „	423.773 zł. 68½ ct.

Do poz. 186. Z pozycyi tej pokryto:

a) Dyrekcyi c. k. galic. funduszu propinacyjnego, resztę dłużną pozostałą w kapitale z pożyczki 1,650.000 zł., zaciągniętej na częściowe pokrycie potrzeb w roku 1892, w sumie . . . . 1,000.000 zł. — ct.

Nadto pokryto wydatki pożyczek krajowych z roku 1883, 1884, 1885 i 1888, a mianowicie przewyżkę wydatków ponad kredyt specyalnie na ten cel preliminowany w poz. 172 dla funduszu pożyczki z roku 1883, z której wypowiedziano na dzień 1. maja 1895 i wypłacono ponad plan umorzenia kwotę 1,000.000 zł., oraz niepreliminowane restancye reszty tych pożyczek, ogółem jak następuje:

b) funduszu pożyczki krajowej z roku 1883 w kwocie . .	1,018.294 „ 87½ „
c) „ „ „ „ 1884 „ . .	26.744 „ 24½ „
d) „ „ „ „ 1885 „ . .	1.162 „ 31 „
e) „ „ „ „ 1888 „ . .	1.354 „ 45 „
Razem, jak wykazano .	2,047.555 zł. 88 ct.
a że budżetem uchwaloną była suma	2,418.280 „ — „
wydano przeto na ten cel *mniej* od budżetu o kwotę . .	370.724 zł. 12 ct.

a to z powodu, że większe zapasy kasowe gromadzą się dopiero z końcem roku, skutkiem czego utrudnionem było dalsze wypowiedzenie pożyczki z roku 1883 w takim terminie, aby w ciągu roku budżetowego można było wypowiedzianą kwotę wypłacić.

— *Niepreliminowana* przewyżka odsetek biernych wyniosła w r. 1895 kwotę 11.549 zł. 11 ct. mianowicie:

Odsetki bierne, opłacone od zaciąganych w ciągu roku pożyczek celem pokrycia chwilowych niedoborów kasy wynosiły *brutto* ogółem sumę . .	42.917 zł. 38 ct.
natomiast odsetki czynne od chwilowo lokowanych kapitałów przyniosły *brutto*	31.368 „ 27 „
przewyżka tedy *netto* odsetek biernych okazuje się w wysokości, j. w.	11.549 zł. 11 ct.

przeważnie wskutek wczesnego zapotrzebowania znacznego zapasu gotówki na spłatę starych długów (jak wyjaśnienie do poz. 186. a). Gdy jednak przez te chwilowe pożyczki uzyskano możność spłacenia w terminie właściwym pożyczek 4½%-wych, — przeto fundusz krajowy na tym krótko terminowym kredycie żadnej nie ponosi straty.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną, okazują się wydatki mniejsze—*większe* zł.
XV.		**Na cele rolnictwa i górnictwa.**				
		A. Na cele rolnictwa.				
	187	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych . .	1.669	96	2.000	330
	188	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: zwyczajne .	21.060	27	19.340	*1.720*
		nadzwyczajne .	**2.434**	**29**	**2.430**	*4*
	189	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach, zwyczajne .	70.929	59	73.984	3.054
		nadzwyczajne .	**24.053**	**56**	**23.990**	*64*
	190	Szkoła parobków w Dublanach, zwyczajne .	13.504	58	12.414	*1.091*
		nadzwyczajne .	**1.578**	**04**	**1.575**	*3*
	191	Folwark w Dublanach, zwyczajne .	27.199	52	15.603	*11.597*
		nadzwyczajne .	**4.904**	**80**	**4.500**	*405*
	192	Szkoła gorzelnictwa w Dublanach . . .	3.814	82	4.560	745
	193	Gorzelnia krajowa w Dublanach, zwyczajne .	6.933	75	7.953	1.019
		nadzwyczajne .	**820**	—	**820**	—
	194	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach	3.052	46	3 020	*32*
	195	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie, zwyczajne .	61.238	27	56.308	*4.930*
		nadzwyczajne .	**21.813**	**19**	**22.150**	337
	196	Folwark w Czernichowie, zwyczajne .	6.643	$25\frac{1}{2}$	6.720	77
		nadzwyczajne .	**948**	**$37\frac{1}{2}$**	**1.000**	52
	197	Szkoła niższa rolnicza w Horodence, zwyczajne .	13.663	$89\frac{1}{2}$	12.836	*828*
		nadzwyczajne .	**927**	**30**	**910**	*17*
	198	Szkoła niższa rolnicza w Jagielnicy, zwyczajne .	11.068	$25\frac{1}{2}$	12 100	1.032
		nadzwyczajne .	**10.605**	—	**10.150**	*455*
	199	Szkoła niższa rolnicza w Kobiernicach, zwyczajne .	12.666	79	12.968	301
		nadzwyczajne .	**1.416**	**62**	**1.350**	*67*
	200	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie, zwyczajne .	10.274	17	10.235	*39*
		nadzwyczajne .	**1.502**	**22**	**1.500**	*2*
	201	Krajowa szkoła uprawy lnu w Gródku, zwyczajne .	4.510	70	4.250	*261*
		nadzwyczajne .	**190**	—	**190**	—
	202	Szkoła weterynaryi we Lwowie: *a)* subwencya c. k. Rządowi 2.000 zł. — ct. *b)* asekuracya budynku . 39 „ 80 „ *c)* spłata Bankowi krajowemu $4\frac{1}{2}$ % pożyczki 12.400 zł. z pierwot. 5% na 16.400 „ — 2.039 zł. 80 ct.				
		Do przeniesienia zwyczajne . .	268.230	$28\frac{1}{2}$	254.291	*20.498* 6 558
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	**71.193**	**$39\frac{1}{2}$**	**70.565**	*1.017* 389

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze – *większe* zł.
XV.		Z przeniesienia: zwyczajne	268.230	28 1/2	254.291	*20.498* 6.558
		Z przeniesienia: *nadzwyczajne*	**71.193**	**39 1/2**	**70.565**	*1.017* 389
	202	2.039 zł. 80 ct. zaciągniętej swego czasu w galic. Kasie oszczędności na realność L. 466 4/4 we Lwowie: *α)* XIII. i XIV. rata kapitału 252 „ 91 „; *β)* 4 1/2 % odsetki . . . 491 „ 09 „; *γ)* 1/8 % na administracyę i stempel do kwitu . . 29 „ 80 „; *δ)* 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni . . 300 „ – „	3.113	60	3.112	*2*
	203	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca 1.300 zł., dodatek aktywalny 240 zł. i ryczałt na koszta podróży 500 zł.	2.040	—	2.040	—
	204	Towarzystwo rolnicze we Lwowie . . .	3 000	—	3.000	—
	205	„ „ w Krakowie . . .	3.000	—	3.000	—
	206	„ tatrzańskie	400	—	400	—
	207	Na zalesienie wydm piaszczystych:				
		a) w okręgu roboczym Tarnobrzeg . .	300	—	300	—
		b) „ „ „ Jarosław-Cieszanów .	400	—	400	—
		c) „ „ „ Jaworów-Mościska .	400	—	400	—
		d) „ „ „ Nisko (II. rata) .	620	—	620	—
		e) „ „ „ Kraków . . .	100	—	100	—
	208	Stypendya dla abiturientów krajowej szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	2.701	60	2.600	*102*
	209	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	2.530	—	2.500	*30*
	210	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę . .	1.556	25	1.200	*356*
	211	Na stypendya w wyższej szkole leśniczej (Hochschule für Forstcultur), celem wykształcenia nauczycieli fachowych dla szkoły gospodarstwa lasowego	750	30	800	50
	212	Dla Kółek rolniczych, na koszta zakładania i lustracyi tychże, na urządzenie zjazdów itd.	5 000	—	5.000	—
	213	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi .	—	—	1.000	1.000
		Do przeniesienia: zwyczajne . .	294 142	03 1/2	280.763	*20.988* 7.608
		Do przeniesienia: *nadzwyczajne* .	**71.193**	**39 1/2**	**70.565**	*1.017* 389

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia: zwyczajne	294.142	03½	280.763	*20.988* 7.608
		Z przeniesienia: *nadzwyczajne*	**71.193**	**39½**	**70.565**	*1.017* 389
XV.	214	Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie: *a)* XIII. i XIV. rata kapitału 11.546 zł. 80 ct. *b)* 4½ % odsetki z góry . 14.945 „ 20 „	26.492	—	26.492	—
	215	Na utrzymanie krajowych Składów publicznych we Lwowie, zwyczajne .	15.256	79	14.723	*533*
		nadzwyczajne .	**499**	**71**	**500**	—
	216	Na utrzymanie krajowych Składów publicznych w Krakowie, zwyczajne .	17.690	71	17.830	139
		nadzwyczajne .	**212**	**98**	**400**	187
	217	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—	500	—
	218	Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu, na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“	100	—	100	—
	219	Na utrzymanie czterech nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan.	8.166	66	8.000	*166*
	220	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	318	20	320	2
	221	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie . .	250	—	250	—
	222	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, II. rata	4.000	—	3 000	*1.000*
	223	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi: *a)* na utrzymanie instruktora, płaca z kosztami podróży	2.000	—	2.000	—
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa	200	—	200	—
	224	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	3.016	11	3.000	*16*
	225	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	5.977	15	2.000	*3.977*
	226	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	1.000	—	1.000	—
	227	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892): *a)* III. rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł. . .	12.500	—	12.500	—
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła	30.000	—	30.000	—
		c) na koszta komisyj licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892	3.856	64½	4.000	143
		Do przeniesienia: zwyczajne . .	425.466	30	406.678	*26.680* 7.892
		Do przeniesienia: *nadzwyczajne* .	**71.906**	**08½**	**71.465**	*1.017* 576

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	425 466	30	406.678	*26.680* 7 892
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**71.906**	**08**$^1/_2$	**71.465**	*1·017* 576
XV.	228	Na koszta przygotowania środków do tępienia myszy (w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 29. stycznia 1895)	3.995	65	4.000	4
	229	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, mianowicie na naukę wędrowną (misye) ogrodnictwa i pszczelnictwa, tudzież utrzymanie szkółki ogrodniczej we Lwowie, *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	—	Strusiewiczowa Melania Gwidonia, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia 600 zł. i dodatek na wychowanie syna Bolesława Witołda 60 zł. rocznie, od 1. lipca 1895	330	—	—	*330*
		B Na cele górnictwa.				
	230	Inżynier-górnik przy Wydziale krajowym, płaca 2.000 zł., dodatek aktywalny 360 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 200 zł.	2 960		2.960	—
	231	Na badanie kraju, w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	2.000	—	2 000	—
	232	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego	249	74	500	250
	233	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego	3.186	36	3.500	314
	234	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.466	66	1.000	*467*
	235	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	800	—	800	—
	236	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	2.427	50	2 500	73
	237	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	150	—	150	—
		Razem { zwyczajne	443.032	21	424.088	*27.477* 8.533
		Razem { *nadzwyczajne*	**72.906**	**08**$^1/_2$	**72.465**	*1.017* 576
		Suma rubryki XV.	515.938	29$^1/_2$	496.553	*28.494* 9.109
						+*19.385*

Uzasadnienie różnic.

Do *poz. 187. Wydatek mniejszy* z powodu śmierci fachowego referenta.

Do *poz. 188—201.* Uzasadnienie różnic uwidocznione w specyalnych zamknięciach powyższych szkół i zakładów.

Do *poz. 208. Wydatek większy*, którego potrzebę uwzględnił już Wys. Sejm uchwałą z dnia 6. lutego 1895., podnosząc kredyt na ten cel do sumy 5.000 zł.

Do *poz. 209. Wydatek* nieco *większy* z powodu udzielenia jednemu uczniowi zapomogi. (LW. 69.939./1895).

Do *poz. 210. Wydatek większy*, pokryty (z przewyżką) subwencyą rządową udzieloną na ten cel, a uwidocznioną w dziale *B. ad c)* rubryki XVII. dochodów (budżetem nieprzewidziane).

Do *poz. 211. Wydatek mniejszy* z powodu *intercalare.*

Do *poz. 213. Wydatku nie było*, ponieważ c. k. Namiestnictwo nie zażądało zwrotu z tego tytułu.

Do *poz. 215—216* Uzasadnienie różnic obacz w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.

Do *poz. 219. Wydatek większy*, ponieważ dwu nauczycielom wędrownym, zamianowanym od dnia 15. grudnia poprzedniego roku 1894. (LW. 70.022/95. zaliczono wypłaconą im w r. 1894. należytość za pół miesiąca na rachunek roku 1895.

Do *poz. 222. Wydatek większy*, pokryty w zupełności subwencyą rządową udzieloną na ten cel, a uwidocznioną w dziale *B. ad b)* rubryki XVII. dochodów (budżetem nieprzewidziane).

Do *poz. 224. Wydatek nieco większy* wedle potrzeby w tym roku.

Do *poz. 225. Wydatek większy*, częściowo pokryty subwencyą rządową w kwocie 1.000 zł., uwidocznioną w dziale *B.* 1. rubryki XVII. dochodów (budżetem nieprzewidziane), a przeznaczoną na urządzenie kursu rolnictwa dla nauczycieli ludowych w niższej szkole rolniczej w Horodence; przekroczenie to znajduje oraz częściowe uzasadnienie w uchwale Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1895., polecającej wypłatę z tej pozycyi subwencyj redakcyi „Bartnika postępowego“, Towarzystwu weterynarskiemu, oraz Towarzystwu gorzelników polskich, które to subwencye wyniosły ogółem 800 zł.; nareszcie potrzebę podniesienia tego kredytu uznał Wys. Sejm uchwałą z dnia 6. lutego 1896. wstawiając na ten cel do budżetu roku 1896. sumę w dwójnasób wyższą (4.000 zł.).

Do *poz. 227. c). Wydatek mniejszy* przeważnie z powodu pozostałych z końcem roku zaległości biernych (obacz wykaz należytości).

— Niepreliminowany wydatek 330 zł. z tytułu wdowiej pensyi Melanii Strusiewiczowej, wdowy po fachowym urzędniku dla spraw rolniczych, znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu pozycyi 187 niniejszej rubryki, (obacz powyżej).

Do *poz. 232—233. Wydatki mniejsze* wedle potrzeby w tym roku.

Do *poz. 234. Wydatek większy* z powodu przyznania na rok 1895. kierownikowi stacyi wyższego o 500 zł. wynagrodzenia, która to podwyżka w roku 1896. odpadła. (LW. 13.958/1895 i 13.007/1896)

Do *poz. 236. Wydatek mniejszy* w miarę potrzeby w tym roku.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVI.				
	I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające, zwyczajne .	17.232	15	18.892	1.660
		nadzwyczajne	**3.696**	**80**	**3.700**	3
	II.	Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne:				
		A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny, zwyczajne .	9.492	93	9.507	15
		nadzwyczajne	**2.256**	**20**	**2.655**	398
		B. Dla wyrobów garncarskich, zwyczajne .	5.307	27 1/2	4.992	*315*
		nadzwyczajne	**250**	—	**250**	—
		C. Dla wyrobów ze skóry, zwyczajne .	1.933	22	1.584	*349*
		nadzwyczajne	**1.137**	**54**	**1.020**	*118*
		D. Dla wyrobów tkackich, zwyczajne .	12 225	67 1/2	12.270	45
		nadzwyczajne	**7.267**	**65**	**7.400**	132
		E. Dla wyrobów powroźniczych, zwyczajne .	422	75	600	177
		nadzwyczajne	**350**	—	**350**	—
		F. Dla wyrobów koronkarskich, zwyczajne .	3.121	17	3.554	433
		nadzwyczajne	**200**	—	**200**	—
		G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	2.370	—	2.370	—
		H. C. k. szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego	5.259	37	5.302	43
	III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	24.667	50	26.950	2.282
	IV.	Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych	3.881	60	3.880	*2*
	V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe . .	32.000	—	32.000	—
	VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego	3.175	—	3.200	25
		Razem { zwyczajne .	121.088	64	125.101	4.680 *666*
		Razem { *nadzwyczajne*	**15.158**	**19**	**15.575**	533 *118*
		Suma rubryki XVI. .	136.246	83	140.676	5.213 *784* —4.429

Liczba rubryki budżetu	Liczba po zycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.**				
	238	W Białej	368	—	546	178
	239	„ Bochni	395	—	395	—
	240	„ Brodach	309	—	309	—
	241	„ Brzeżanach	444	—	444	—
	242	„ Drohobyczu	540	—	540	—
	243	„ Gorlicach	134	—	755	621
	244	„ Jarosławiu	528	—	528	—
	245	„ Jaśle	438	33	301	*137*
	246	„ Kołomyi	446	—	446	—
	247	„ Krakowie na Kleparzu	400	—	400	—
	248	„ „ w Ogrodzie angielskim . .	400	—	400	—
	249	„ „ na Smoleńsku	400	—	400	—
	250	„ „ „ Kaźmierzu	400	—	400	—
	251	„ „ „ Dajworze	400	—	400	—
	252	„ Krośnie	575	—	575	—
	253	We Lwowie u św. Anny	400	—	400	—
	254	„ „ „ „ Antoniego	400	—	400	—
	255	„ „ im. Czackiego	400	—	400	—
	256	„ „ „ Elżbiety	400	—	400	—
	257	„ „ u św. Maryi Magdalenny . .	400	—	400	—
	258	„ „ „ „ Marcina	400	—	400	—
	259	„ „ im. Piramowicza	400	—	400	—
	260	„ „ „ Staszyca	400	—	400	—
	261	„ „ „ Mickiewicza	400	—	400	—
	262	„ „ „ Bernsteina, izraelicka . .	485	—	485	—
	263	W Nowym Sączu	600	—	600	—
	264	„ Nowym Targu	525	—	525	—
	265	„ Podgórzu	436	80	225	*212*
	266	„ Przemyślu	575	—	575	—
	267	„ Rzeszowie	600	—	600	—
	268	„ Samborze	309	82	576	266
	269	„ Sanoku	507	20	424	*83*
	270	„ Stanisławowie	509	—	509	—
	271	„ Starym Sączu	590	—	590	—
	272	„ Sądowej Wiszni	400	—	400	—
	273	„ Stryju	—	—	550	550
	274	„ Tarnopolu	469	—	469	—
	275	„ Tarnowie (z kursem handlowym) . .	197	—	674	477
	276	„ Wadowicach	470	—	470	—
	277	„ Wieliczce	375	—	375	—
	278	„ Żółkwi	406	—	406	—
	279	Na uzupełnienie przyborów szkolnych, *nadzwyczajne*	**1.496**	**80**	**1.500**	3
	280	Na nowo w r. 1895 założone szkoły, *nadzwyczajne*	**2.200**	—	**2.200**	—
						2.092
		Razem { zwyczajne .	17.232	15	18.892	*432*
		Razem { *nadzwyczajne*	**3.696**	**80**	**3.700**	3
						2.095
		Ogółem . .	20.928	95	22.592	*432*
						—1.663

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.**				
		A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	281	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . .	650	—	650	—
	282	" " Jaśle	350	—	400	50
	283	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie .	202	97 1/2	316	113
	284	Krajowy instrukcyjny warsztat kołodziejski w Grybowie, zwyczajne .	1.758	70	1.480	*278*
		nadzwyczajne	**967**	**53**	**1.050**	82
	285	Warsztat instrukcyjny kołodziejski w Grzymałowie	1.389	61	1.390	—
	286	Krajowy instrukcyjny warsztat kołodziejsko-bednarski w Kamionce Strumiłowej, zwyczajne .	2.303	43 1/2	2.371	68
		nadzwyczajne	**905**	—	**905**	—
	287	Krajowy instrukcyjny warsztat stolarski w Stanisławowie, zwyczajne .	1.529	70	1.790	260
		nadzwyczajne	**100**	—	**100**	—
	288	Krajowy instrukcyjny warsztat stolarski i wyrobu zabawek w Żywcu, zwyczajne .	1.308	51	1.110	*198*
		nadzwyczajne	**283**	**67**	**600**	317
						491
		Razem { zwyczajne .	9.492	93	9.507	*476*
		{ *nadzwyczajne*	**2.256**	**20**	**2.655**	398
						889
		Ogółem . .	11.749	13	12.162	*476*
						—413
		B. Dla wyrobów garncarskich.				
	289	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi, zwyczajne .	2.805	48 1/2	2.790	*15*
		nadzwyczajne	**250**	—	**250**	—
	290	Krajowy instrukcyjny warsztat garncarski w Porembie	1.096	73	912	*185*
	291	Krajowy instrukcyjny warsztat garncarski w Toustem	1.405	06	1.290	*115*
		Razem { zwyczajne .	5.307	27 1/2	4.992	*315*
		{ *nadzwyczajne*	**250**	—	**250**	—
		Ogółem . .	5.557	27 1/2	5.242	+*315*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		*C. Dla wyrobów ze skóry.*				
	292	Krajowy instrukcyjny warsztat szewski w Uhnowie, zwyczajne .	808	20	574	*234*
		nadzwyczajne	**120**	—	**120**	—
	293	Krajowy instrukcyjny warsztat szewski w Witkowie, zwyczajne .	755	88	610	*146*
		nadzwyczajne	**750**	—	**750**	—
	294	Krajowy instrukcyjny warsztat szewski w Starym Sączu, zwyczajne .	369	14	400	31
		nadzwyczajne	**267**	**54**	**150**	*118*
		Razem { zwyczajne .	1.933	22	1.584	31 *380*
		Razem { *nadzwyczajne*	**1.137**	**54**	**1.020**	*118*
		Ogółem . .	3.070	76	2.604	31 *498*
						+*467*
		D. Dla wyrobów tkackich.				
	295	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . . .	3.328	18	3.998	670
	296	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego, V. i ostatnia rata zasiłku pierwotnego (*a*), *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	297	Krajowy instrukc. warsztat tkacki w Błażowej .	697	99½	820	122
	298	" " " " " Glinianach	863	59	920	57
	299	" " " " " Gorlicach .	—	—	300	300
	300	" " " " " Korczynie, zwyczajne .	815	77	830	14
		nadzwyczajne	—	—	**250**	250
	301	" " " " w Kossowie, zwyczajne .	969	05	1.030	61
		nadzwyczajne	**250**	—	**250**	—
	302	" " " " w Łańcucie .	1.112	10	1.320	208
	303	" " " " w Rychwałdzie	551	71	1.032	480
	304	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie pierwsza rata, *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
	305	Krajowy instrukcyjny warsztat tkacki w Wilamowicach	484	50	740	256
	306	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie, zwyczajne .	3.402	78	1.280	*2.123*
		nadzwyczajne	**517**	**65**	**400**	118
	307	I. rata na budynek mieszkalny w Rakszawie, *nadzwyczajne*	**5.000**	—	**5.000**	—
		Razem { zwyczajne .	12.225	67½	12.270	{ 2.168 *2.123*
		Razem { *nadzwyczajne*	**7.267**	**65**—	**7.400**	250 *118*
		Ogółem . .	19.493	32½	19.670	{ 2.418 *2.241*
						—177

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XIV.		*E. Dla wyrobów powroźniczych.*				
	308	Krajowy instrukcyjny warsztat powroźniczy w Radymnie, zwyczajne .	422	75	600	177
		nadzwyczajne	**350**	—	**350**	—
		Razem . .	772	75	950	—177
		F. Dla wyrobów koronkarskich.				
	309	Szkoła koronkarska w Kańczudze, zwyczajne .	696	—	696	—
		nadzwyczajne	**200**	—	**200**	—
	310	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie .	643		678	35
	311	„ „ „ „ Zakopanem .	1.482	17	1.880	398
	312	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300	—
		Razem { zwyczajne .	3.121	17	3.554	433
		Razem { *nadzwyczajne*	**200**	—	**200**	—
		Ogółem . .	3.321	17	3.754	—433
		G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.				
	313	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500	—
	314	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	700	—	700	—
	315	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu	420	—	420	—
	316	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi . .	250	—	250	—
	317	„ „ „ „ Krakowie . .	500	—	500	—
		Razem . .	2.370	—	2.370	—
		H. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze Skarbu krajowego.				
	318	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—	1.650	—
	319	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	1.100	—	1.100	—
	320	C. k. Szkoła ślusarska w Świątnikach . .	1.612	—	1.612	—
	321	Zasiłek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500	—
	322	Zasiłek na utrzymanie warsztatu instrukcyjnego kowalskiego w Sułkowicach . .	397	37	440	43
		Razem . .	5.259	37	5.302	—43

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVI.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**				
	323	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie .	4.350	—	4.350	—
	324	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	—	—	1.500	1.500
	325	Muzeum przemysłowe we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	—
	326	" " w Krakowie . .	2.000	—	2.000	—
	327	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych . .	500	—	1.500	1.000
	328	Na stypendya przemysłowe:				
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	2.000	—	2.000	—
		b) na inne stypendya przemysłowe . .	10.000	—	10.000	—
	329	Na nowe warsztaty instrukcyjne, powstałe w roku 1895.	2.217	50	2.000	*218*
	330	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	1.600	—	1.600	—
		Razem . .	24.667	50	26.950	2.500 *218* —2.282
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.				
	331	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . .	200	—	200	—
	332	Biuro Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . . . 1.401 zł. 60 ct.				
		b) płaca sekretarza . . 1.200 " — "				
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . . . 600 " — "				
		d) płaca pomocnika biurowego 480 " — "	3 681	60	3.680	*2*
		Razem . .	3.881	60	3.880	+2
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	333	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe .	7.000	—	7.000	—
	334	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego, II. rata	25.000	—	25.000	—
		Razem . .	32.000	—	32 000	—
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	335	Szkoła handlowa w Krakowie	1.200	—	1.200	—
	336	Na stypendya dla młodzieży handlowej . .	1.975	—	2 000	25
		Razem . .	3.175	—	3.200	—25

Uzasadnienie różnic.

Przy poz. 238. Wydatek mniejszy o 178 zł. z powodu zapasu pozostałego z r. 1894.

Przy poz. 243. Wydatek mniejszy o 621 zł. z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 i wpływu niepreliminowanych subwencyj z Izby handlowej i fundacyi br. Hirscha.

Przy poz 245. Wydatek większy o 137 zł. z powodu, że wstawiona do budżetu szkoły subwencya od gminy nie wpłynęła, albowiem gmina zobowiązała się do dostarczania tylko lokalu, opału, oświetlenia i usługi.

Przy poz. 265. Wydatek większy o 212 zł. z powodu, że do budżetu szkoły wstawiono subwencyę od gminy w kwocie 715 zł., gmina zaś uiszcza tylko 465 zł, t. j. w myśl zobowiązania $^1/_3$ część ogólnych kosztów utrzymania szkoły.

Przy poz. 268. Wydatek mniejszy o 266 zł. z powodu pozostałego w tej wysokości zapasu z r. 1894.

Przy poz. 269. Wydatek większy o 83 zł. z powodu zaprowadzenia piątego dnia nauki, począwszy od roku szkolnego 1895/6.

Przy poz. 273. Wydatek mniejszy o 550 zł. z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 w kwocie 600 zł., w skutek za wysoko preliminowanej kwoty na płace za udzielanie nauki.

Przy poz. 275. Wydatek mniejszy o 477 zł. z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 i zwinięcia kursu handlowego.

W dziale II. Grupa *A.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 15 zł. wedle potrzeby, jak specyalne zamknięcia tych zakładów.
Wydatki nadzwyczajne mniejsze o 398 zł. z powodu nieotwarcia kursu wyrobu zabawek w Żywcu, jak specyalne zamknięcie.

„ „ „ *B.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 315 zł. z powodu zamianowania w Porembie od 1. czerwca 1895 kierownikiem technicznie wykształconego keramika za wyższem wynagrodzeniem i z powodu mniejszych dochodów ze sprzedaży wyrobów w Toustem, jak szczegółowe zamknięcia.

„ „ „ *C.* Wydatki zwyczajne *większe* o 349 zł., z powodu zalegającej subwencyi powiatowej na rzecz warsztatu w Uhnowie w kwocie 300 zł., oraz z powodu znaczniejszego uzupełnienia inwentarza warsztatu w Witkowie, jak szczegółowe zamknięcia.
Wydatki nadzwyczajne większe o 118 zł., z powodu większego zakupna narzędzi i przyborów dla drugiego roku nauki w Starym Sączu, jak szczegółowe zamknięcie.

„ „ „ *D.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 45 zł. jak specyalne zamknięcia.
Wydatki nadzwyczajne mniejsze o 132 zł., z powodu zakupna krosien dla warsztatu w Korczynie z zaoszczędzeń w latach ubiegłych, jak specyalne zamknięcia.

„ „ „ *E.* Wydatek zwyczajny *mniejszy* o 177 zł., z powodu wpływu niepreliminowanej subwencyi od gminy w kwocie 100 zł., oraz mniejszego wydatku na środki naukowe, jak specyalne zamknięcie.

W dziale *F. poz. 310 Wydatek mniejszy* o 35 zł., z powodu zapasu pozostałego z roku 1894, jak specyalne zamknięcie.

„ „ *poz. 311. Wydatek mniejszy* o 398 zł., z powodu jak przy poz poprzedniej.

W dziale *H. poz. 322. Wydatek mniejszy* o 43 zł., wedle potrzeby w tym roku.

W dziale III. *poz. 324 nic nie wydano*, z powodu, że stacya ta nie weszła dotychczas w życie.

„ „ *poz. 327. Wydatek mniejszy* o 1.000 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *poz. 329. Wydatek większy* o 218 zł., z powodu założenia szkoły koszykarskiej w Zatorze i Rudkach, tudzież kosztów utrzymania szkoły hafciarskiej w Makowie, na którą specyalnego kredytu w budżecie nie wyznaczono.

„ IV. *poz. 332.* Różnica drobna.

„ VI. *poz. 336. Wydatek mniejszy* o 25 zł. wedle potrzeby w tym roku.

Ogółem tedy rubryka XVI. okazuje *zaoszczędzenie* w sumie 4.429 zł.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		**Wydatki rozmaite.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.				
		Wydatki w budżecie wyszczególnione:				
		zwyczajne .	54.780	46	54.780	—
		nadzwyczajne .	**60.063**	**84**	**59.330**	*734*
		" " " nieposzczególnione:				
		zwyczajne .	533	46½	—	*534*
		nadzwyczajne .	**2.631**	**41**	—	*2.631*
		Razem zwyczajne .	55.313	92½	54.780	*534*
		Razem *nadzwyczajne* .	**62.695**	**25**	**59.330**	*3.365*
		Suma rubryki XVII. .	118.009	17½	114.110	+3.899
		Wydatki w budżecie wyszczególnione.				
		Poszczególnienie.				
	337	*Do rozporządzalności Wydziału krajowego:*				
		1. Zapomogi i wsparcia udzielone urzędnikom, dyurnistom i sługom . 5.157 zł. — ct.				
		2. Remuneracye dla urzędników, dyurnistów i sług . 6.526 " — "				
		3. Zapomogi dla gmin z powodu pożarów . . 6.785 " — "				
		4. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się w różnych zawodach na prace i podróże naukowe . . 2 130 " 30 "				
		5. Koszta zakupna wieńców dla zasłużonych mężów i zasiłki na koszta pogrzebów urzędników i sług krajowych . . . 810 " 50 "				
		6. Wydatki w sprawie emigracyi ludności galicyjskiej do Brazylii . . 800 " — "				
		7. Koszta reparacyi sali sejmowej i urządzenia departamentów, tudzież najem lokalu dla biura melioracyjnego podczas Sejmu . 3.434 " 09 "				
		8. Rozmaite inne . . . 4.357 " 57 "	30.000	46	30 000	—
		Do przeniesienia . .	30.000	46	30.000	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		Z przeniesienia . . .	30.000	46	30.000	—
	338	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i król. Apost. Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000	—	12 000	
	339	Dotacya dożywotnia J. E. Dr. Franciszka Smolki	4.000	—	4.000	—
	340	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	1.800	—	1 800	—
	341	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	1.500	—	1.500	—
	342	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej . . .	500	—	500	—
	343	Szaszkiewiczowej Julii, wdowie po poecie ruskim Markianie Szaszkiewiczu, dożywotnie stałe zaopatrzenie	300		300	—
	344	Korosteńskiej Felicyi, b. nauczycielce PP. Klarysek w Starym Sączu, z łaski zaopatrzenie dożywotnie	80	—	80	—
	345	Czerniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, z łaski zaopatrzenie dożywotnie (ewentualnie do wyjścia za mąż)	400	—	400	—
	346	Na misye katolickie, do rozporządzenia Wydziału krajowego, *nadzwyczajne* . . .	**3.000**	—	**3.000**	—
	347	Towarz. ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie	300	—	300	—
	348	" " " w Krakowie	300	—	300	—
	349	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych zasiłek stały	3.000	—	3.000	—
	350	Na wydanie sprawozdania z powszechnej wystawy krajowej we Lwowie w roku 1894 *nadzwyczajne*	**15.000**	—	**15.000**	—
	351	Konwentowi PP. Benedyktynek w Przemyślu, pożyczka na postawienie budynku dla pomieszczenia szkoły robót kobiecych, *nadzwyczajne*	**5.000**	—	**5.000**	—
	352	Na opłatę 4% odsetek od pożyczki 200.000 zł, zaciągniętej przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye *nadzwyczajne*	—	—	**6.000**	6.000
	353	Na pożyczki bezprocentowe i zasiłki bezzwrotne dla dotkniętych klęskami elementarnemi, do dyspozycyi Wydziału krajowego (na podstawie przekazanych przez Wys. Sejm do zbadania petycyj i wniosków), *nadzwyczajne*	**18.600**	—	**12.000**	*6.600*
	354	Trembowla, Rada powiatowa, zasiłek bezzwrotny dla 14 gmin dotkniętych w roku 1894 gradobiciem, *nadzwyczajne*	**4.000**	—	**4.000**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	54,180	46	54.180	—
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**45.600**	—	**45.000**	{ *6.600* / 6.000

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	Wydatki w roku 1895 ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	54.180	46	54.180	—
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne* . .	**45.600**	—	**45.000**	*6.600* 6.000
	355	Buczacz, Rada powiatowa, zasiłek bezzwrotny na zakupno zboża na zasiewy wiosenne dla włościan 8 gmin zniszczonych w roku 1894 gradobiciem, *nadzwyczajne* . . .	**2.000**	—	**2.000**	—
	356	Buczacz, Rada powiatowa, pożyczka bezzwrotna dla niesienia pomocy ludności zniszczonej w roku 1894 gradobiciem, *nadzwyczajne* .	**3.000**	—	**3.000**	—
	357	Na wydatki w razie i w miarę uznania przez Wydział krajowy żądań rozmaitych petentów o przyjęcie na Skarb krajowy kosztów leczenia i utrzymania osób poszczególnionych w petycyach przekazanych Wydziałowi krajowemu do zbadania *nadzwyczajne*	**2.633**	**86**	**2.500**	*134*
	358	Koszta utrzymania Rozalii Teresy dw. im. i Heleny Julii dw. im. Lubasiów, należące się gm. m. Budapesztu od gminy Moderówki w powiecie Krosno, *nadzwyczajne*	**163**	**33**	**163**	—
	359	Pedynkowska Emilia w Krakowie, właścicielka zakładu hafciarskiego i przyrządów kościelnych, jednorazowo, *nadzwyczajne* . .	**400**	—	**400**	—
	360	Gminie ewangelickiej w Nowym Sączu, na odbudowanie kościoła, plebanii i budynków szkolnych, zniszczonych pożarem, zasiłek bezzwrotny, *nadzwyczajne*	**600**	—	**600**	—
	361	Dr. Bujwid O. w Krakowie, na prowadzenie szczepień ochronnych od wścieklizny i przygotowanie surowicy przeciwdyfterycznej, jednorazowo	500	—	500	—
	362	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu, dar z łaski	100	—	100	—
	363	Na rozmaite zasiłki wedle uznania Wydziału krajowego, w załatwieniu petycyj: L. 862 Zofii Gołemberskiej, L. 919. Ludomira Benedyktowicza, L. 987. Albiny Stanisz, L. 995. Stowarzyszenia Polaków w Budapeszcie, L. 1.003. Magdaleny Śnieżkowej, L. 430. Salomei Lipińskiej, L. 565. Emilii Balickiej, L. 575. Józefa Leszczyńskiego, L. 720. Feliksa Stawkiewicza, L. 764. Antoniny Kwiecińskiej, *nadzwyczajne* .	**900**	—	**900**	—
	364	Towarzystwo wzajemnej pomocy djaków gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej, jednorazowa zapomoga, *nadzwyczajne* . . .	**50**	—	**50**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	54.780	46	54.780	—
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**55.347**	**19**	**54.613**	*6.734* 6.000

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* zł.
XVII.		Z przeniesienia { zwyczajne	54.780	46	54.780	—
		Z przeniesienia { *nadzwyczajne*	**55.347**	**19**	**54.613**	{ *6.734* 6.000
	365	Kulczycka Teofila, wdowa po gr. kat. księdzu i b. suplencie gimnazyum samborskiego, jednorazowa zapomoga, *nadzwyczajne*	**50**	—	**50**	—
	366	Konwent Braci Miłosierdzia w Krakowie, jednorazowy datek na utrzymanie szpitala, *nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
	367	C. k. Skarbowi Państwa, zwrot reszty bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1889 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, *nadzwyczajne*	**4.166**	**65**	**4.167**	—
		Razem { zwyczajne	54.780	46	54.780	—
		Razem { *nadzwyczajne*	**60.063**	**84**	**59.330**	*6.734* 6.000
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych	114.844	30	114.110	+734
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione.				
		a) Na koszta przyjęcia w roku 1894 Najjaśniejszego Pana (reszta kosztów urządzenia światła elektrycznego) *nadzwyczajne* **2.631·41**				
		b) Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych: α) dla Galicyi zachodniej 260·47; β) „ W. Księstwa krakowskiego 2·36½				
		c) Rozmaite drobne, (swego czasu zwrotne) wydatki w zastępstwie gmin przy zakupnie efektów 270·63				
		Razem { zwyczajne	533	46½	—	*534*
		Razem { *nadzwyczajne*	**2.631**	**41**	—	*2.631*
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych	3.164	87½	—	+3.165

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 352. Wydatku *nie było*, ponieważ pożyczka zaciągniętą będzie dopiero w roku 1896.

Do poz. 353. Wydatek *większy*, z powodu nieodzownej potrzeby przekroczenia preliminowanej sumy, celem przyjścia z pomocą poszkodowanym (LW. 27.198/1895).

Do poz. 357. Wydatek *większy*, ponieważ w obec przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyj, udzielony kredyt okazał się niewystarczającym.

Część II.

D O C H O D Y.

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
I.	1	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** .	1,148.827	$65\frac{1}{2}$	1,148.828	. .
		(w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. stycznia 1895).				
II.		**Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.**				
	2	Z kapitałów uposażenia kasy krajowej . .	—	—	10.000	—10.000
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 2. Dochodu nie wykazano z powodów popodanych przy wyjaśnieniach do rubr. XIV. poz. 186. wyd.				
III.		**Dochody z dróg krajowych.**				
	3	*Myta.*				
		1. Annopol, 2. Dąbie, 3. Rzyszki, 4. Tuszów . . . . . 2.178 zł. — ct.				
		5. Babice, 6. Chełmek . . . . 865 „ — „				
		7. Babińce, 8. Białokiernica, 9. Borszczów, 10. Iwanków, 11. Iwanie, 12. Korolówka, 13. Kozaczówka, 14. Kozaczyzna, 15. Krzywcze dolne, 16. Jezierzany, 17. Łanowce, 18. Perejmy, 19. Uście Biskupie . . . . 12.300 „ — „				
		20. Bagienica . . . . . 2.560 „ — „				
		21. Dobrowlany, 22. Kasperowce, 23. Tłuste . . . . . 3.448 „ 01 „				
		24. Bełzec, 25. Cieszanów, 26. Jarosław, 27. Makowiska, 28. Oleszyce, .29. Płazów, 30. Wulka zapałowska . . . . . . 13.599 „ 28 „				
		31. Buczacz, 32. Monasterzyska, 33. Zaleszczyki . . . . . 8.000 „ — „				
		34. Bieńczyce, 35. Mogiła, 36. Zwierzyniec . . . . . . 8.124 „ — „				
		37. Bieśnik, 38. Pomianowa, 39. Gnojnik, 40. Iwkowa, 41. Just 5.185 „ — „				
		42. Bircza, 43. Grabownica . . 3.400 „ — „				
		44. Błotnia . . . . . . 850 „ — „				
		45. Bohutyn, 46 Rozhadów . . 1.867 „ 30 „				
		Do przeniesienia . . 62.376 zł. 59 ct.				

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody z roku 1895. zł. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
III.		Z przeniesienia	62.376 zł. 59 ct.		
		47. Przeginia duchow., 48. Kaszów, 49 Branice	1.825 „ — „		
		50. Brzeżany, 51. Horodyszcze, 52. Kozowa	9.023 „ — „		
		53. Brzeźnica	730 „ — „		
		54. Busk	1.700 „ — „		
		55. Chołojów	1.825 „ — „		
		56. Czortków, 57. Dżuryn, 58. Koszyłowce	1.590 „ — „		
		59. Dawidów	1.480 „ — „		
		60. Dawidkowce	1.150 „ — „		
		61. Darachów, 62. Dobropol, 63. Kurzany, 64. Kutce, 65. Szlachcińce, 66. Strusów, 67. Zbaraż	7.463 „ 13 „		
		68. Dębno, 69. Biały Dunajec, 70. Czarny Dunajec, 71. Obidowa	10.150 „ — „		
		72. Demianów, 73. Podkamień, 74. Zalipie, 75. Podwołoczyska, 76. Krzywe, 77. Panasówka, 78. Husiatyn	12.800 „ — „		
		79. Dynów, 80. Newistka	3.035 „ 76 „		
		81. Gładyszów, 82. Konieczna, 83. Ropica ruska, 84. Siary	6.200 „ — „		
		85. Gródek	224 „ 22 „		
		86. Graboszyce, 87. Goryczkowce, 88. Skawce	4.400 „ — „		
		89. Gołkowice	3.720 „ — „		
		90. Gorzyce	700 „ — „		
		91. Halicz, 92. Jamnica, 93. Jezupol, 94. Sielec	7.200 „ — „		
		95. Staromieście, 96. Jasionka, 97. Sokołów	4.545 „ — „		
		98. Jasionów, 99. Raszków, 100. Serafińce	3.470 „ — „		
		101. Jeżowe, 102. Piorunka, 103. Rozwadów	2.825 „ — „		
		104. Kluwińce	1.878 „ 44 „		
		105. Kodubińce, 106. Młynowce, 107. Założce	3.686 „ 50 „		
		108. Krogulec	250 „ 06 „		
		109. Kurów	850 „ — „		
		110. Krzyż	2.275 „ — „		
		111. Łącko, 112. Zabełcze, 113. Stary Sącz, 114. Łękica, 115. Szczawnica	10.100 „ — „		
		116. Miechocin	1.365 „ — „		
		117. Miłowanie, 118. Tłumacz, 119. Tyśmienica, 120. Ottynia	6.300 „ — „		
		121. Mosty drogowe, 122. Mosty mostowe	1.300 „ 08 „		
		Do przeniesienia	176.437 zł. 78 ct.		

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	**Poszczególnienie**	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
III.	3	Z przeniesienia . . 176.437 zł. 78 ct.				
		123. Mikulińce . . . . . . 7.733 „ 32 „				
		124. Nieźwiska . . . . . . 1.120 „ 08 „				
		125. Nowy dwór . . . . . 1.880 „ 04 „				
		126. Niedzica . . . . . . 1.325 „ — „				
		127. Olszany, 128. Przemyśl . . 4.950 „ — „				
		129. Podliski . . . . . . 4.100 „ — „				
		130. Porzecze, 131. Stawczany . 2.031 „ — „				
		132. Pieczychwosty . . . . 1.815 „ — „				
		133. Puhary . . . . . . 813 „ — „				
		134. Przeworsk . . . . . . 1.520 „ 04 „				
		135. Repechów . . . . . . 586 „ — „				
		136. Radwan . . . . . . 1.525 „ — „				
		137. Łapajów . . . . . . 2.760 „ — „				
		138. Stecowa . . . . . . 1.600 „ — „				
		139. Smykowce, 140. Zagrobella . 7.271 „ 14 „				
		141. Szpilczyn . . . . . . 548 „ 77 „				
		142. Suchostaw . . . . . 1.296 „ 78 „				
		143. Poronin, 144. Szaflary . . 3.100 „ — „				
		145. Stojanów . . . . . . 630 „ — „				
		146. Tyrawa wołoska, 147. Załuż 1.301 „ — „				
		148. Wielowieś . . . . . . 1.025 „ - „				
		149. Żółkiew . . . . . . 2.881 „ 50 „				
		Razem 228.250 zł. 45 ct.				
		Po odtrąceniu zwrotów . 3.634 „ 55 „	224.615	90	225.000	384
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . . .	677	41	800	122
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	235	23	100	*135*
	6	Datki dobrowolne na budowę dróg krajowych od stron prywatnych:				
		1. Na drogę Lwów-Stojanów:				
		Rada powiatowa w Kamionce Strumiłowej . . . 1.000 zł.				
		Gmina Kamionka Strumiłowa 250 „ 1.250 zł.				
		2. Most pod Kurowcem:				
		Rada powiatowa w Nowym Sączu . . 1.000 „				
		3. Na drogę Tarnów-Szczucin:				
		Wydział powiatowy w Dąbrowie . . 500 „	2.750	—	2.850	100
		Subwencye z funduszów państwowych uwidacznia się jedynie dla ewidencyi przed kolumną, gdyż odnośne dochody przeznaczone na specyalne cele strącono od wydatków dotyczących w rubr. X. Subwencye te są następujące:				
		Do przeniesienia .	228.278	54	228.750	606 *135*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
III.		Z przeniesienia .	228.278	54	228 750	606 *135*
		1. Od Skarbu Państwa na budowę drogi krajowej Dynów-Kańczuga a conto subwencyi . . . . 6.400 zł. 2. Od Skarbu Państwa na budowę drogi Majdan-Stany-Rozwadów I. i II. rata subwencyi . . . 30.000 „ 3. Od Skarbu Państwa na koszta utrzymania drogi Chodorów-Rohatyn . 6.000 „ Razem . . 42.400 zł.				
		Suma rubryki III. .	228.278	54	228.750	606 *135* — 471

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 3. Dochody mniejsze o kwotę 384 zł., z powodu, iż pokryto z tej pozycyi wydatki na naprawę mostu granicznego w Niedzicy w kwocie 2.020 zł. 34 ct. i na naprawę domku mytniczego tamże w kwocie 133 zł. 62 ct., tudzież przyznano dzierżawcom myt w Brzeżanach, Horodyszczu, Kozowie, Zagrobeli opust z czynszów w kwocie 1.252 zł. razem 3.405 zł. 96 ct.

Do poz. 4. Dochody mniejsze o kwotę 122 zł., a do pozycyi 5 *dochody większe* o kwotę 135 zł., z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

Do poz. 6. Dochody mniejsze o kwotę 100 zł. z powodu, iż gmina Sokołów nie spłaciła raty datku przypadającego na drogę Rzeszów-Nadbrzeże.

IV.		**Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**				
	7	Od funduszu policyi krajowej	1.870	76	2.680	809
	8	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie .	51.497	92½	5.934	*45.564*
	9	„ „ lwowskiego . . .	—	—		—
	10	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	28.950	99½	-	*28.951*
		Suma rubryki IV. .	82.319	68	8.614	*74.515* 809 *+73.706*

Uzasadnienie różnic.

Obacz specyalne zamknięcia rachunków powyższych funduszów.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	**Poszczególnienie**	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
V.		**Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**				
	11	Od urzędników krajowych z płac . . .	19.506	75	21.900	2.393
	12	„ szpitali powszech. z rachunków kwartalnych .	10.585	66	16.200	5.614
	13	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia . .	445	07½	600	155
	14	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych . .	654	65½	1.200	545
	15	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych: *a)* od funduszu regulacyi rzeki Przegnojówki . . . 219 zł. 80 ct. *b)* od funduszu obwałowania lewego brzegu Dunajca . . 2.654 „ 43 „ *c)* od funduszu osuszenia bagien stojanowskich . . . 359 „ 56 „ *d)* od stron rozmaitych . . 114 „ 98 „	3.348	77	2.947	*402*
	16	Rozmaite: 1) Fundusze stypendyjne, zwrot zaliczek udzielonych na pokrycie chwilowych niedoborów: Barczewski III. 14 zł. 34 zł. Brzeżany . — „ 50 „ Chełmecki . 13 „ 91 „ Cieszewski & Zawadzki . . 1 „ 32½ „ Egierski dla Egierskich I. . 6 „ 38 „ Falkenfels . — „ 92 „ Mikiewicz . 1 „ 92 „ Moysa - Rosochacki . . 76 „ 70 „ Obniski . . 3 „ 72 „ Rappaport Dr. . 71 „ 15 „ Siemianowski II. 18 „ 44 „ Słowacki . 8 „ 75 „ Stupnicki . 9 „ 81 „ Teodorowiczówna . . 6 „ 10 „ Towarnicki Dr. 44 „ 92 „ Zawadzki Rogala 2 „ 03½ „ 280 zł. 92 ct. 2) Fundacya Torosiewicza Emila, zwrot j. w. . . . 455 „ 61 „ 3) Fundacya Stadnickiego hr. Aleksandra, j. w. . . . 339 „ 41 „ 4) Fundacya Malinowskiego Dra Józefa, j. w. . . . 837 „ 19 „ 5) Syndyk Wydziału kraj., zwrot zaliczki na wydatki kancelaryjne . . . . 500 „ — „ 6) Zwroty zaliczek udzielonych w sprawach przemysłowych . 193 „ 04 „ 7) Zwroty zaliczek na koszta urządzenia Wystawy krajowej 84 „ 81 „				
						8.707
		Do przeniesienia . 2.690 zł. 98 ct.	34.540	91	42.847	*402*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
V.		Z przeniesienia . 2.690 zł. 98 ct.	34.540	91	42.847	8.707 *402*
		8) Zwroty zaliczek udzielonych na koszta szczepienia . . 21 „ 92 „ 9) Rozmaite drobne zwroty od Wydziałów powiatowych (z tytułu zaliczek udzielonych przy zakupnie efektów i t. p.) . 30 „ 63 „	2 743	53	2.500	*243*
	—	C. k. Rada szkolna kraj., zwrot nadwyżki z udzielonej w roku 1894. funduszowi szkolnemu emerytalnemu dotacyi	5.370	09	—	*5.370*
		Suma rubryki V. .	42.654	53	45.347	8.707 *6.015* — 2.692

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 11—14. Różnica z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

Do poz. 15. Dochód większy z powodu, iż wysokość zwrotów okazała się przy ostatecznym obrachunku większą.

Do poz. 16. Dochód większy, nie dający się z góry ściśle przewidzieć.

Dochód niepreliminowany od c. k. Rady szkolnej krajowej wpłynął z powodu zwrotu od tejże Rady zapasu kasowego, wykazanego w zamknięciu rachunków za rok 1894 na str. 330.

VI.		**Zwroty pożyczek.**				
	17	Chorzelowska spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł.	527	79	668	140
	18	Chrzanów, Wydział powiatowy, VI. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300	—	300	—
	19	Myślenice, Wydział powiatowy, VII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300	—	300	—
	20	Wieliczka, Wydział powiatowy, XI. i XII. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł dla ludności dotkniętej gradobiciem . . .	300	—	300	—
	21	Kańczuga szkoła koronkarska, VII. i VIII. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł., udzielonej na fundusz obrotowy	40	—	40	—
		Do przeniesienia .	1.467	79	1.608	140

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
VI.		Z przeniesienia .	1.467	79	1.608	140
	22	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w r. 1889. mianowicie:				
		1. Borszczów, Wydz. pow., IV. rata od poż. 25.000 zł.	3.111	80	4.167	1.055
		2. Brzesko, " " " " " " 3.500 "	840	66	583	*258*
		3. Brzozów, " " " " " " 8.000 "	1.333	34	1.333	—
		4. Buczacz, " " " " " " 10.000 "	1.666	67	1.667	—
		5. Chrzanów, " " " " " " 5.000 "	830	—	833	3
		6. Czortków, " " " " " " 41 000 "	6.504	32	6.833	329
		7. Horodenka, " " " " " " 15.000 "	2.500	—	2.500	—
		8. Kolbuszowa, " " " " " " 12.000 "	1.506	65	2.000	493
		9. Mielec, " " " " " " 18.000 "	3.000	—	3.000	—
		10. Rohatyn, " " " " " " 4.000 "	112	48	667	555
		11. Ropczyce, " " " " " " 2.000 "	335	—	333	*2*
		12. Sokal, " " " " " " 9.000 "	1.500	—	1.500	—
		13. Stryj, " " " " " " 8.000 "	1.333	53	1.333	—
		14. Trembowla, " " " " " " 10.000 "	—	—	1.667	1.667
		15. Wadowice, " " III. " " " 10.000 "	1.666	66	1.667	—
		16. Zbaraż, " " IV. " " " 18.000 "	3.000	—	3.000	—
		17. Złoczów, " " " " " " 1.500 "	250	—	250	—
	23	Zarząd centralny gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł., I.—IV. raty .	200	—	50	*150*
	24	Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł., ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materyałów, VII. i VIII. rata	100	—	100	—
	25	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł. udzielonej na zakupno materyałów, VI. i VII. rata	40		40	—
	26	Sanok, komitet parafialny gr. kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł., udzielonej na restauracyę cerkwi, IV. rata . . .	120	—	120	—
	27	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1890 mianowicie:				
		1. Biała, Wydz pow., III. rata (ost.) od poż. 3.000 zł.	1.000	—	1.000	—
		2. Bochnia, " " " " " " " 5.000 "	1.428	57	1.667	238
		3. Brzesko, " " spł. reszty dłużnej poż. 3.500 "	1.433	—	1.167	*266*
		4. Chrzanów, " " " " " " 4.000 "	1.333	—	1.333	—
		5. Czortków, " " " " " " 1.000 "	333	34	333	—
		6. Dabrowa, " " " " " " 2.500 "	833	34	833	—
		7. Gorlice, " " " " " " 3.000 "	965	37	1.000	35
		8. Grybów, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000	—
		9. Kolbuszowa, " " " " " " 4.000 "	770	32	1.333	562
		10. Kraków, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000	—
		11. Mielec, " " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000	—
		12. Myślenice, " " " " " " 4.000 "	1 333	32	1.333	—
		Do przeniesienia .	43.849	16	48.250	5.077 *676*

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
VI.		Z przeniesienia .	43.849	16	48.250	5.077 *676*
		13. Nisko, Wydz. pow. spł. reszty dłużnej poż. 3.000 zł.	1.000	—	1.000	—
		14. Nowy Sącz, " " " " " 3.500 "	1.077	91	1.167	89
		15. Nowy Targ, " " " " " 3.500 "	1.167	—	1.167	—
		16. Pilzno, " " " " " 3.000 "	695	30	1.000	305
		17. Ropczyce, " " " " " 3.500 "	1.163	91½	1.167	3
		18. Rzeszów, " " " " " 2.500 "	615	14	833	218
		19. Tarnów, " " " " " 4.500 "	—	—	1.500	1.500
		20. Tarnobrzeg, " " " " " 2.000 "	666	67	667	—
		21. Wadowice, " " " " " 3.500 "	1.166	66	1.167	—
		22. Wieliczka, " " " " " 5.000 "	1.667	—	1.667	—
		23. Żywiec, " " " " " 3.000 "	1.000	—	1.000	—
	28	Zarząd krajow. naukowego warsztatu szewskiego w Witkowie Nowym, zwrot zaliczki 500 zł., udzielonej na fundusz obrotowy, V., VI., VII. i VIII. rata	200	—	200	—
		Suma rubryki VI. .	54.268	75½	60 785	7.192 *676* — 6.516

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 17. Dochód mniejszy z powodu nieregularnego wpływania rozrepartowanych na strony konkurencyjne należytości, ściąganych wraz z podatkami przez c. k. urzędy podatkowe.

" " *22. 1), 6), 8), 10)* i *14)* oraz *do poz. 27. 2), 9), 14), 16), 18)* i *19). Dochody mniejsze* z powodu ponownych klęsk elementarnych w r. 1895, wskutek czego mimo urgensów do LW. 33.983/1895, 7.064/1896, 15.749/1896, 15.893/1896 18.895/1895, 18.984/1895, 24.999/1895, 33.983/1895, raty nie mogły wpłynąć regularnie. (Prolongaty do L. W. 20.591/1896, 24 725/1896, 35.006/1896 82.826/1895.

" " *22. 2)*, i *do poz. 27. 3). Dochody większe* z powodu spłat na poczet zaległości z roku 1894.

" " *Do poz. 23. Dochód większy* z powodu doraźnej spłaty rat zaległych z lat 1892—4.

VII.		**Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**				
	29	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	7.000	—	6.000	*1.000*
	30	Opłaty od uczniów	292	—	340	48
	—	Rozmaite niepreliminowane	275	—	—	*275*
		Suma rubryki VII. .	7.567	—	6.340	*1.275* 48 + *1.227*

Uzasadnienie różnic

znajduje się w specyalnem zamknięciu rachunku tej szkoły.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
VIII.		**Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**				
	31	Wyższa szkoła roln. w Dublanach, zwyczajne	27.662	37	34.527	6.865
		nadzwyczajne	**5.000**	—	**9.000**	4.000
	32	Szkoła parobków „ „ . . .	3.980	95	2.498	*1.483*
	33	Folwark „ „ . . .	18.489	25	16.435	*2.054*
	34	Szkoła gorzelnicza „ „ . . .	2.650	89	2.300	*351*
	35	Gorzelnia krajowa „ „ . . .	3.554	80	8.050	4.495
	36	Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach .	1.756	10	1.650	*106*
						11.360
		Razem { zwyczajne .	58.094	36	65.460	*3.994*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**5.000**	—	**9.000**	4.000
						7.366
		Suma rubryki VIII. .	63.094	36	74.460	4.000
						—11.366

Uzasadnienie różnic

zamieszczono w specyalnych zamknięciach rachunków powyższych zakładów.

IX.		**Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**				
	37	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie: zwyczajne .	28.842	76½	30.430	1.587
		nadzwyczajne .	**10.000**	—	**16.500**	6.500
	38	Folwark w Czernichowie	8.581	84	8.040	*542*
						1.587
		Razem { zwyczajne .	37.424	60½	38.470	*542*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**10.000**	—	**16.500**	6.500
						1.045
		Suma rubryki IX. .	47.424	60½	54.970	6.500
						— 7.545

Uzasadnienie różnic

zamieszczono w specyalnych zamknięciach rachunków powyższych zakładów.

X.		**Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**				
	39	Niższa szkoła rolnicza w Horodence . . .	3.899	09	3.110	*789*
	40	„ „ „ Jagielnicy { zwyczajne .	4.395	54½	3.184	*1.212*
		nadzwyczajne	**2.150**	—	**2.300**	150
	41	„ „ „ Kobiernicach . . .	5.270	22	4.938	*332*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	13.564	85½	11.232	*2.333*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**2.150**	—	**2.300**	150

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne . **nadzwyczajne** .	13.564 **2.150**	85½ —	11.232 **2.300**	*2.333* 150
	42	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	4.191	35	4.210	19
	43	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.312	01	2.390	78
						2.333
		Razem { zwyczajne . **nadzwyczajne** .	20.068 **2.150**	21½ —	17.832 **2.300**	97 150
						2 236
		Suma rubryki X. .	22.218	21½	20.132	150
						+ 2.086
		Uzasadnienie różnic zamieszczono w specyalnych zamknięciach rachunków powyższych zakładów.				
XI.		**Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**				
	44	Od szpitali powszechnych . : . .	566	13	600	— 34
		Uzasadnienie różnicy. *Dochód* nieco *mniejszy* z powodu, że nie wpłynęły należytości bieżące od gmin: Jasło (14·49), Rzeszów (21·78), Stryj (14·41) i Tarnów (22·84), gdy natomiast od innychgmin wpłynęły, prócz bieżących, także i zaległe z roku poprzedniego kwoty. (Obacz wykaz należytości).				
XII.		**Dochody z przelania do Skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.**				
	45	Wpływy ze zwrotu pożyczek, udzielonych Wydziałom powiatowym	1.770	38	1.482	+ 288
		Uzasadnienie różnicy. *Dochód większy* z powodu wpływu zaległości z lat dawniejszych.				
XIII.		**Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**				
	46	Kwaterunkowe	21.438	—	21.262	*176*
	47	Noclegowe	40.313	66	44.225	3.911
						176
		Do przeniesienia .	61.751	66	65.487	3.911

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
XIII.		Z przeniesienia .	61.751	65	65.487	*176* 3 911
	48	Udział administracyi politycznej . . .	13.530	13 1/2	13.372	*158*
	49	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936	—	12.936	—
						3.911
		Suma rubryki XIII. .	88.217	79 1/2	91.795	*334*
						3.577
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 46. i *48. Dochody* wogóle *większe* o 334 zł. wedle rachunków złożonych przez c. k. Żandarmeryę do LW. 7.179/96.				
		Do poz. 47. Dochód mniejszy, ponieważ Wysoki Sejm na podstawie budżetu państwowego uchwalił dochód z noclegowego w sumie 44.225 zł., nie potrąciwszy kwoty 3.911 zł. 34 ct. tytułem noclegowego za żandarmów, przeznaczonych do kontroli bydła, za których noclegowe Skarbowi krajowemu nie należy się (LW. 7.179/96).				
XIV.	50	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych.**				
		a) Od samopłacących . . 507 zł. 48 ct.				
		b) „ gmin . . . 7.682 „ 31 „				
		c) „ obcych . . . 648 „ 68 1/2 „				
		d) Rozmaite . . . 135 „ 45 „	8.973	92 1/2	8.000	+ 974
		Uzasadnienie różnic.				
		Dochód większy z powodu znaczniejszego wpływu na poczet zaległości.				
XV.		**Dochody krajowych składów zbożowych i spirytusowych.**				
	51	We Lwowie	8.994	63	14.030	5.036
	52	W Krakowie	13.728	90	16.230	2.501
		Skma rubryki XV. .	22.723	53	30.260	— 7.537
		Uzasadnienie różnic				
		zemieszczono w specyalnych zamknięciach rachunków powyższych zakładów.				
XVI.	53	**Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych** .	831.983	20 1/2	844.735	—12.752

Uzasadnienie różnicy.

Dochód mniejszy z powodu, że niektóre opłaty pozostają w zaległości.

Wpływy z tego tytułu wynosiły:

1) Czynsze dzierżawne opłat konsumcyjnych w kraju (z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, oraz bez 30% dodatku od wina) . .	677.269 zł. 25½ ct.
2) Opłaty konsumcyjne z miasta Lwowa, wraz z 30% dodatkiem kons. od wina wedle umowy (LW. 71,823/94) .	81.400 „ — „
3) Opłaty konsumcyjne z miasta Krakowa z takimże dodatkiem od wina na mocy ugody (LW. 73.681/94) . . .	52.566 „ 31½ „
4) Dochód z 30% dodatku krajowego od rządowego podatku od wina w powiatach pobieranego	25.567 „ 29 „
5) Prowizye zwłoki	807 „ 82 „
6) Grzywny i kary kontrawencyjne	1.107 „ 79 „
7) Rozmaite	200 „ 07 „
Razem . .	838.918 zł. 54 ct.
po potrąceniu zaś poniesionych wydatkow na koszta administracyjne, inseraty, druki, koszta komisyjne, portorya, honorarya i t. d.	6.935 „ 33½ ct.
pozostaje czysty dochód .	831.983 zł. 20½ ct.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
XVII.		**Rozmaite dochody.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XVII.				
		A) Dochody w budżecie poszczególnione . .	1,827.216	88	1,870.889	43 672
		B) „ „ „ nieposzczególnione . .	3.406	60	—	*3.406*
		Suma rubryki XVII .	1,830.623	48	1 870.889	— 40,266
		Poszczególnienie.				
		A) Dochody w budżecie poszczególnione.				
	54	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . . .	227	—	300	73
	55	Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych . .	—	—	100	100
	56	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową): *a)* Buczacz, rata roczna . 1.000 zł. — ct. *b)* Czortków, „ „ . 529 „ — „ *c)* Krosno, „ „ . 1.263 „ 24 „				
		Do przeniesienia . 2.792 zł 24 ct.	227	—	400	173

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Dochody z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
XVII.		Z przeniesienia . 2.792 zł. 24 ct.	227	—	400	173
		d) Limanowa, rata roczna . — zł. — ct. *e*) Nowy Targ, „ „ . — „ — „ *f*) Sanok, „ „ . — „ — „ *g*) Stanisławów, „ „ . 944 „ 20 „ *h*) Tłumacz, „ „ . — „ — „	3.736	44	3.823	87
	57	Od funduszu „Spółek wodnych“ na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1889., zaciągniętej w sumie 700.000 zł. dla „Spółek wodnych“, a spłacić się mającej w r. 1894., zastępczo przez fundusz krajowy	28.774	—	38.555	9.781
	58	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:				
		a) dla biura melioracyjnego	3.000	—	3 000	—
		b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	1.500	—	1.500	—
		c) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	4.000	—	4 000	—
		d) na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku	—	—	6.000	6.000
		e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa .	1.000	—	1.000	—
		f) z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego	1,488,935	20	1,488.935	—
	59	Dochody ze spieniężenia efektów, otrzymanych z wykupna propinacyi w Czernichowie .	23.691	54	22.717	*975*
	60	Dochody ze spieniężenia efektów, otrzymanych z wykupna propinacyi w Dublanach . .	5.988	03	5.738	*250*
	61	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		1. Od obowiązanych:				
		a) wpłata kapitałów i rent: *a*) w Galicyi wschodniej . 964 zł. 72½ ct. *b*) „ „ zachodniej . 196 „ 69 „ *c*) „ W. Ks. Krakowskiem — „ — „	1.161	41½	906	*256*
		b) odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody: *a*) w Galicyi wschodniej . 1.025 zł. 33½ ct. *b*) „ „ zachodniej . 186 „ 13 „ *c*) „ W. Ks. Krakowskiem 1.112 „ 71½ „	2.324	18	2.005	*319*
		2. Dochód z dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów: *a*) w Galicyi wschodniej 219.492 zł. 29½ ct. *b*) „ „ zachodniej 32.464 „ 18½ „ *c*) „ W. Ks. Krakowskiem 8.009 „ 93½ „	259.966	41½	290.000	30.034
	62	Rozmaite dochody:				
		a) Sprzedaż książek i druków . . .	2.873	21	2.200	*673*
		b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	32	50	100	67
		c) Różne drobne	6	95	10	3
		Suma dochodów w budżecie poszczególnionych	1,827.216	88	1,870 889	46 145 *2.473* — 43.672

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		B) Dochody w budżecie nieposzczególnione.				
		1) Od c. k. Skarbu Państwa, na urządzenie rolnictwa dla nauczycieli ludowych w niższej szkole rolniczej w Horodence . . .	1.000	—	—	*1.000*
		2) Od c. k. Skarbu Państwa, na utrzymanie 2-go instruktora uprawy tytoniu . . .	1.000	—	—	*1.000*
		3) Od c. k. Skarbu Państwa, na koszta podróży abituryentów szkoły gospodarstwa lasowego .	500	—	—	*500*
		4) Fundusz kultury krajowej, pozostałość gotówki w rachunku roku 1895	873	—	—	*873*
		5) Dochody b. funduszu budowy gmachu sejmow.	33	60	—	*33*
		Suma dochodów w budżecie nieposzczególnionych .	3.406	60	—	+ 3.406

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 54. *Dochód mniejszy* z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

„ „ 55. *Dochodu* w tym roku *nie było* z powodu braku zgłoszeń.

„ „ 56. *Dochód mniejszy* z powodu restancyi Wydz. pow. w Tłumaczu mimo urgensów do LW. 55.334/95 i 30.008/96. Natomiast Wydz. pow. w Krośnie prócz raty bieżącej uiścił także zaległą z roku 1894.

„ „ 57. *Dochód mniejszy* z powodu obniżenia stopy procentowej z 4½% na 3% w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 4. lutego 1895, odnoszącej się do wszystkich pożyczek melioracyjnych, czy to już udzielonych, czy w przyszłości udzielić się mających.

„ „ 58 *d)*. C. k. Rząd nie wypłacił preliminowanego tego zasiłku ani w roku 1894, ani w roku 1895. W tej sprawie odniesiono się do tegoż do LW. 72.122/95.

„ „ 59. i 60. *Dochody większe* z powodu spieniężenia tych efektów po wyższym kursie.

„ „ 61. *ad 1a)*. *Dochody większe*, ponieważ ściągnięto więcej zaległości. Stan tych aktywów przedstawia się z końcem r. 1895, jak następuje: Należytość zaległa wpłaty kapitałów i rent, po uwzględnieniu odpisów, wynosiła z początkiem r. 1895:

a) w Galicyi wschodniej .	11.133 zł. 65½ ct.	
do tego: należytość bież., wedle planu	156 „ 22 „	11.289 zł. 87½ zł.
b) w Galicyi zachodniej . .	1.426 zł. 79 ct.	
do tego: należytość bież., wedle planu	2 „ 27½ „	1.429 „ 06½ „
c) w W. Ks. Krakowskiem		40 „ 12½ „
	Razem . .	12.759 zł. 06½ ct.
Na to spłacono j. w. wykazano		1.161 „ 41½ „
pozostaje tedy zaległość z końcem r. 1895:		
a) w Galicyi wschodniej . .	10.325 zł. 15 ct.	
b) „ „ zachodniej . .	1.232 „ 37½ „	
c) „ W. Ks. Krakowskiem . .	40 „ 12½ „	11.597 zł. 65 ct.

Ad 1b). *Dochody większe* wedle istotnego wpływu.

Stan tych aktywów z końcem r. 1895 wynosi:

a) w Galicyi wschodniej . .	7.057 zł. 54 ct.
b) „ „ zachodniej , .	1.198 „ 09 „
c) „ W. Ks. Krakowskiem . .	99 „ 01$^1/_2$ „
Ogółem .	8.354 zł. 64$^1/_2$ ct.

Do poz. 61. 2). *Dochód mniejszy* z powodu odpisu i niższego wpływu dodatków. Należytość z tego tytułu wynosiła z początkiem r. 1895, po uwzględnieniu odpisów i zwrotów:

a) w Galicyi wschodniej . .	516.818 zł. 65$^1/_2$ ct.	
do tego: należytość bieżąca wprowadzona na podstawie przedłożonych przez c. k. Urzędy podatkowe wykazów zaległości	203.308 „ 91 „	720.127 zł. 56$^1/_2$ ct.
b) w Galicyi zachodniej		88.085 „ 41$^1/_2$ „
c) w W. Ks. Krakowskiem . .	6.014 zł. 25 ct.	
do tego: należytość bieżąca wprowadzona z powodów jak wyżej . .	5.310 „ 43 „	11.324 „ 68 „
	Razem .	819.537 zł. 66 ct.
Na to spłacono w r. 1895 we wszystkich trzech funduszach ogółem		259.966 „ 41$^1/_2$ „
pozostaje tedy zaległość z końcem r. 1895:		
a) w Galicyi wschodniej . .	500.635 zł. 27 ct.	
b) „ „ zachodniej . .	55.621 „ 23 „	
c) „ W. Ks. Krakowskiem . .	3.314 „ 74$^1/_2$ „	559.571 zł. 24$^1/_2$ „

„ „ *62. Dochody* w ogóle *większe* o 603 zł.; poszczególne dochody tej pozycyi nie mogą ściśle być preliminowane z powodu niestałości dochodów tego rodzaju.

„ „ *62. 1*), *2*), *3*). *Dochody niepreliminowane*, w skutek przyznanych przez c. k. Rząd poszczególnych subwencyj; posłużyły one na pokrycie wyższych wydatków, wykazanych w rubryce XV. wydatków, mianowicie pod poz. 210, 222 i 225.

„ „ *62. 4*). Obacz specyalne zamknięcie rachunku tego funduszu.

„ „ *62. 5*). *Dochód* ten wpłynął za czas dłuższy z tytułu czynszu za używanie przez obocznego właściciela realności kanału należącego do gmachu sejmowego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
XVIII.	63	**Dodatki do podatków.**				
		a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 ct.				
		b) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 47 ct.				
		W miesiącu styczniu 1895 . 24.326 zł. 30 ct.				
		„ „ lutym „ 23.611 „ 80½ „				
		„ „ marcu „ 129.922 „ 45½ „				
		„ „ kwietniu „ 489.003 „ 40 „				
		„ „ maju „ 332.844 „ 94 „				
		„ „ czerwcu „ 365.672 „ 93 „				
		„ „ lipcu „ 580.394 „ 59½ „				
		„ „ sierpniu „ 287.278 „ 36 „				
		„ „ wrześniu „ 576.938 „ 89½ „				
		„ „ październiku „ 1,193.636 „ 47½ „				
		„ „ listopadzie „ 926.923 „ 70½ „				
		„ „ grudniu „ 927.421 „ 67½ „				
		„ „ styczniu 1896 na rach r. 1895 . 577.228 „ 64 „				
		„ „ lutym 1896 na rachunek r. 1895 . 359.417 „ 73 „				
		„ „ marcu 1896 na rachunek r. 1895 . 284.673 „ 09½ „				
		Suma rubryki XVIII. .	7,079.295	—	6,591.420	+487.875

Uzasadnienie różnicy.

Z ogólnej sumy dochodu 7,079.295 zł. przypada:

na Galicyę wschodnią i zachodnią po 61 ct.	6,719.187 zł. — ½ ct.
na W. Księstwo Krakowskie po 47 ct. . . .	360.107 „ 99½ „
Ogółem jak wyżej .	7.079.295 zł. — ct.

Dochód większy od preliminowanego o 487.875 zł. z powodu znaczniejszej wydatności 1 ct. dodatku krajowego.

Wydatność tę przyjął Wys. Sejm w budżecie na r. 1895 w wysokości po 110.000 zł. od sumy podatkowej 11,000.000 zł. Istotnie natomiast przyniósł 1 cent dodatku krajowego 117.812 zł. 48 ct., mianowicie w Galicyi wschohniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 101.530 zł.) 110.150 zł. 61 ct., w W. Ks. Krakowskiem zaś (zamiast preliminowanych 8.470 zł.) 7.661 zł. 87 ct. Zarazem zwiększyła się i suma zaległości pozostałych z końcem roku; takowa wynosiła bowiem z końcem roku 1894 kwotę 2,401.545 zł. 83 ct., z końcem zaś roku 1895 wynosi ona kwotę 2,465.929 zł. 95 ct., w której zaległość z roku bieżącego wynosi 561.712 zł. 94 ct.

Rachunek sumaryczny dodatków krajowych za rok budżetowy 1895 przedstawia się, jak następuje:

Dodatki krajowe	Zaległe po koniec r. 1894		Bieżące na rok 1895		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
a) Należytość . . .	2,401.545	83	7.195.650	90	9,597.196	73
b) Uiszczenie . . .	497 328	82	6,633.937	96	7,131.266	78
c) Zwroty opodatkowanym .	9.514	98½	42.456	79½	51.971	78
d) Czysty dochód . .	487.813	83½	6,591.481	16½	7,079.295	—
e) Zaległość z końcem roku budżetowego 1895 . .	1,904.217	01	561.712	94	2,465.929	95

ALEGATY

1—16.

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1895.

(Rubr. XV. wydatków, — Rubr. VII., VIII., IX. i X. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

1. aleg.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	str.	116
2. „	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	„	120
3. „	Niższa „ „ „	„	128
4. „	Folwark „	„	132
5. „	Szkoła gorzelnicza „	„	138
6. „	Gorzelnia „	„	141
7. „	Rolnicze stacye kontrolne i doświadczalne w Dublanach . .	„	144
8. „	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	„	146
9. „	Folwark w Czernichowie	„	154
10. „	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	„	159
11. „	„ „ „ „ Jagielnicy	„	163
12. „	„ „ „ „ Kobiernicach.	„	168
13. „	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	„	171/II
14. „	„ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku . . .	„	171/V
15. „	Krajowy skład publiczny we Lwowie	„	171/VII
16. „	Krajowy skład publiczny w Krakowie	„	171/XIII

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Wydatki. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkami	2.560	—	2.560	—
	2	Dwóch profesorów fachowych, płace z dodatkami .	3.600	—	3.600	—
	3	Dwóch nauczycieli-adjunktów, płace z dodatkami .	2.600	—	2.600	—
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy) . . .	4.104	96	3.920	*185*
		Razem .	12.864	96	12.680	*185*
	—	Do tego: Zaliczki zwrotne, udzielone na płace . . . 625 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . 32 „ 50 „	592	50	—	*593*
		Suma rubryki I. .	13.457	46	12.680	+ *778*
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura .	2.600	—	2.600	—
	5*a*	Moroz Benedykt, były dozorca, zaopatrzenie dożywotnie	30	—	120	90
		Suma rubryki II. .	2.630	—	2.720	— 90
III.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	275	62	250	*25*
	7	Podatki	27	96	20	*8*
	8	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . . .	30	06	100	70
	9	Opał i oświetlenie	340	92	400	59
	10	Utrzymanie budynków . { zwyczajne . .	993	60	150	*844*
		{ **nadzwyczajne** . .	**1.480**	—	**1.480**	—
	11	Sprzęty i ruchomości:				
		a) zwyczajne . . .	47	62	50	2
		b) **nadzwyczajne** . .	**239**	**08**	**300**	61
	12	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . . .	540	—	540	—
		Razem . { zwyczajne .	2.255	78	1.510	*877* 131
		{ **nadzwyczajne**	**1719**	**08**	**1.780**	61
		Suma rubryki III. .	3.974	86	3.290	*877* 192 + *685*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	18.343	24	16.910	*1.655* 221
		{ **nadzwyczajne** .	**1.719**	**08**	**1.780**	61

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	18.343	24	16.910	*1.655* 221
		{ **nadzwyczajne**	**1.719**	**08**	**1.780**	61
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	13	Biblioteka i czytelnia	299	59	300	—
	14	Laboratorya	77	79	150	72
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń:				
		a) zwyczajne	430	—	430	—
		b) **nadzwyczajne**	**715**	**21**	**650**	*65*
	16	Wycieczki naukowe z uczniami	1.000	35	1.000	—
	17	Utrzymanie ogrodu przy szkole	150	20	150	-
		Razem { zwyczajne	1.957	93	2.030	72
		{ **nadzwyczajne**	**715**	**21**	**650**	*65*
		Suma rubryki IV.	2.673	14	2.680	— 7
V.		**Spłata pożyczki.**				
	18	Gal. Kasie Oszczędności we Lwowie 41 i 42 rata	520	80	400	+ *121*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	238	30	—	+ *238*
		Razem { zwyczajne	21.060	27	19.340	*2.014* 293
		{ **nadzwyczajne**	**2.434**	**29**	**2.430**	*65* 61
		Suma wydatków	23.494	56	21.770	*2079* 354
						+ *1.725*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydatki wogóle *większe* o 778 zł., spowodowane: a) większym wydatkiem w płacach docentów na zastępstwo, podczas trwania choroby docenta śp Strusiewicza (LW. 25.643/95.); *b)* udzieleniem zwrotnych zaliczek na płace profesorów, który to wydatek był niepreliminowany, a zarachowany został na stałą rubrykę w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej.

„ „ *II. Wydatki* wogóle *mniejsze* o 90 zł., z powodu śmierci Moroza b. dozorcy.

„ „ *III. Wydatki* wogóle *większe* o 685 zł., spowodowane jednorazowym wydatkiem konkurencyjnym do budowy parkanu, roboty uskutecznionej przez c. k. Namiestnictwo około realności „Szumanówka“ dla odgraniczenia gruntów własności c. k. Rządu od gruntów własności funduszu kraj. (LW. 50.140/94. i LW. 76.192/95).

„ „ *IV. Wydatki* wogóle *mniejsze* o 7 zł., wedle potrzeby w tym roku.

Do rubr. V. Wydatek większy o 121 zł., z powodu, że zaniechano zamierzonej konwersyi 5%-go długu na $4^1/_2\%$ pożyczkę w Banku krajowym (LW. 80.230/95). Reszta długu z końcem roku 1895. wynosi 5.132 zł. 67 ct.

„Rozmaite wydatki“, *niepreliminowane*, a spowodowane udzieleniem jednorazowych zasiłków profesorom na ekskursye naukowe podczas wakacyj (LW. 49.458/95 i LW. 62.420/95), oraz jednorazowym zwrotem magistratu miasta Lwowa części kosztów budowy kanału w ulicy św. Marka (LW. 30.970/95).

Dochody. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	**Poszczególnienie**	Dochody z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	7.000	—	6.000	+ *1.000*
II.	2	**Opłaty od uczniów** *a)* wpisowe . . .	22	—	40	18
		b) czesne . . .	270	—	300	30
		Suma rubryki II. .	292	—	340	— 48
—	—	**Rozmaite dochody**	275	—	—	+ *275*
		Suma dochodów .	7.567	—	6.340	*1.275* / 48
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	15.927	56	15.430	*498*
		Razem .	23.494	56	21.770	*1.773* / 48
						+ *1.725*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochód większy o 1.000 zł. stosownie do udzielonej wyższej subwencyi przez c. k. Rząd (LW. 9.162/95).

„ „ *II. Dochody mniejsze* wogóle o 48 zł., jako zależne od ilości uczniów, przebywających w szkole w ciągu roku administracyjnego.

„Rozmaite dochody“ niepreliminowane powstały wskutek dochodu ze zwrotu zaliczek udzielonych na płace w roku ubiegłym, tudzież wskutek niepreliminowanego dochodu z czynszu dzierżawnego realności „Szumanówka“ (LW. 58.707/94).

„Dotacya z funduszu krajowego“ większa o 498 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i wynik o tęż kwotę od budżetu *niekorzystniejszy*.

1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		Należytości czynne z r. bieżącego		Należytości bierne z lat ubiegłych		Należytości bierne z r. bieżącego	
		Wydatki.								
I.	—	Zaliczki udzielone na płace .	—	—	592	50	—	—	—	—
IV.	13	Biblioteka i czytelnia . .	150	—	—	—	—	—	—	—
V.	18	Spłata pożyczki . . .	—	—	—	—	5.132	67	—	—
		Razem .	150	—	592	50	5.132	67	—	—
					742	50			5.132	67
		Po porównaniu sumy stanu czynnego ze sumą stanu biernego okazuje się **czysty stan bierny**	—	—	—	—	—	—	4.390	17

Wartość realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 29.572/96.

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-15	Płace profesorów i docentów { zwyczajne	28 340	68	27.660	*681*
		{ **nadzwyczajne**	**4.407**	**25**	**4 380**	*27*
II.	16-20	Płace urzędników administracyjnych	2.250	—	2.150	*100*
III.	21-25	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	1.250	—	1.250	—
IV.	26-28	Koszta utrzymania służby szkolnej	2.360	—	2 372	12
V.	29-41	Koszta administracyjne { zwyczajne	10.547	59	6.962	*3.586*
		{ **nadzwyczajne**	**160**	—	**160**	—
VI.	42-50	Potrzeby naukowe { zwyczajne	8.224	48	7.965	*259*
		{ **nadzwyczajne**	**484**	**58**	**450**	*35*
VII.	51	Podatki i opłaty	552	17	513	*39*
VIII*a*	52	Na budowę internatu, **nadzwyczajne**	**12.000**	—	**12.000**	—
VIII*b*	53	Na kupno domu, **nadzwyczajne**	**5.500**	—	**5.500**	—
IX.	54	Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów po cegielni, I. rata, **nadzwyczajne**	**1.501**	**73**	**1.500**	*2*
X.	55	Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie	4.717	64	6.120	1.402
XI.	56	Rozmaite nieprzewidziane	335	60	100	*235*
XII.	57-63	Utrzymanie internatu	12.351	43	18.892	6.541
		Razem { zwyczajne	70.929	59	73.984	*4.900* 7.955
		{ **nadzwyczajne**	**24.053**	**56**	**23 990**	*64*
		Suma wydatków	94.983	15	97.974	*4.964* 7.955 — 2.991
		DOCHODY.				
I.	1	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa { zwyczajne	10.000	—	8.500	*1.500*
		{ **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**9.000**	4.000
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	3.433	—	3.433	—
III.	3-5	Opłaty od uczniów	2.388	—	2.834	446
IV.	6	Opłaty uczniów za utrzymanie	10.104	50	19.380	9.275
V.	7	Dochód z pasieki	—	—	10	10
VI.	8	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	24	55	70	45
VII.	9	Odsetki z legatu śp. Karola Skibińskiego	97	50	100	3
VIII.	10	Dochody rozmaite	1.614	82	200	*1.414*
		Razem { zwyczajne	27.662	37	34.527	*2.914* 9.779
		{ **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**9.000**	4.000
		Suma dochodów własnych	32.662	37	43.527	*2.914* 13.779
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	62.320	78	54.447	*7.874*
		Suma dochodów	94.983	15	97.974	*10.788* 13.779 — 2.991

2) Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami { zwyczajne . .	2.760	—	2.760	—
		{ **nadzwyczajne** .	**3.340**	—	**3 340**	—
	2	4 profesorów fachowych, płaca z dodatkami:				
		a) zwyczajne . .	10.640	—	10.640	—
		b) **nadzwyczajne** .	**800**	—	**800**	—
	3	3 profesorów fachowych, płaca z dodatkami .	5 220	—	5 220	—
	4	2 stałych adjunktów, płaca z dodatkami:				
		a) zwyczajne . .	2.600	—	2.600	—
		b) **nadzwyczajne** .	**267**	**25**	**240**	*27*
	5	Asystent a zarazem docent zoologii, płaca i remuneracya	1.140	—	1.140	—
	6	2 asystentów, płaca	838	18	1.200	362
	7	Docent fizyki	800	—	800	—
	8	„ hodowli	999	98	800	*200*
	9	„ weterynaryi	480	—	480	—
	10	„ leśnictwa	240	—	240	—
	11	„ ogrodnictwa	200	—	200	—
	12	„ melioracyi	240	—	240	—
	13	„ fizyologii zwierząt domowych . . .	540	—	540	—
	14	„ historyi i literatury polskiej . . .	600	—	600	—
	15	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego .	200	—	200	—
		Razem { zwyczajne .	27.498	16	27.660	362 *200*
		{ **nadzwyczajne** .	**4 407**	**25**	**4 380**	*27*
		Suma .	31.905	41	32.040	362 *227*
	—	Do tego: Zaliczki zwrotne udzielone na płace . . 1.575 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . 732 „ 48 „	842	52	—	*843*
		Suma rubryki I. .	32.747	93	32.040	362 *1.070* + *708*
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	16	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca z dodatkami .	650	—	650	—
	17	Pisarz Dyrekcyi	590	—	600	10
	18	Kapelan	300	—	300	—
	19	Lekarz zakładowy	400	—	400	—
	20	Pomocnik w bibliotece	200	—	200	—
		Razem .	2.140	—	2.150	10
	—	Do tego: Zaliczka zwrotna, udzielona na płacę kasyerowi-rachmistrzowi . . . 200 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . . 90 „	110	—		*110*
		Suma rubryki II. .	2.250	—	2.150	10 *110* + *100*

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	Wydatki w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
III.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	21	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze . .	600	—	600	—
	22	Auowa Berta, " " "	300	—	300	—
	23	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku . .	150	—	150	—
	23*a*	" " dodatek na wychowanie 2 dzieci	100	—	100	—
	24	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	50	—	50	—
	25	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy . .	50	—	5	—
		Suma rubryki III. .	1 250	—	1.250	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	26	Służba wyższa: *a*) Preparator i obsługa uczniów w laboratoryum	1.368	—	1.440	72
	27	Służba niższa:				
		a) dwóch służących szkolnych, płaca oraz ubranie dla jednego	942	—	882	*60*
		b) dwóch stróżów domowy i nocny . .				
	28	Remuneracya dla służby	50	—	50	—
		Suma rubryki IV. .	2.360	—	2.372	72 / *60* / — 12
V.		**Koszta administracyjne.**				
	29	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne	134	75	100	*35*
		b) druki i inseraty	143	94	100	*44*
		c) portorya i posyłki	111	20	100	*11*
		d) koszta podróży dyrekcyi . . .	261	29	200	*61*
	30	Opał gmachu szkolnego	1.965	23	1.300	*665*
	31	Oświetlenie gmachu szkolnego	286	80	300	13
	32	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . . .	2.924	98	1.500	*1.425*
	33	" dziedzińców i ścieżek . . .	203	20	200	*3*
	34	Ubezpieczenie budynków	443	92	400	*44*
	35	Najem pomieszkań	1 619	—	792	*827*
	36	Płaca kominiarza	128	91	100	*29*
	37	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne . . .	118	24	120	2
		{ **nadzwyczajne** . .	**160**	—	**160**	—
	38	Koszta przewozu prelegentów . . .	1.712	40	1.500	*213*
	39	" lustracyi zakładu	308	82	100	*209*
	40	" nabożeństwa	55	81	50	*6*
	41	Apteka i inne koszta sanitarne	129	10	100	*29*
		Razem { zwyczajne .	10.547	59	6.962	*3.601* / 15
		{ **nadzwyczajne** .	**160**	—	**160**	—
		Suma rubryki V. .	10.707	59	7.122	*3.601* / 15 / + *3.586*

2) Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki *większe* / mniejsze zł.
VI.		**Potrzeby naukowe.**				
	42	Eksperymenta przy wykładach	384	40	375	*9*
	43	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:				
		a) zwyczajne . .	1.425	03	1.420	*5*
		b) **nadzwyczajne** .	**150**	—	**150**	—
	44	Laboratorya	1.903	01	1.815	*88*
	45	Biblioteka i czytelnia:				
		a) na przykupno dzieł . . 537 zł. 63 ct.				
		b) „ oprawę książek . . 49 „ 38 „				
		c) „ czasopisma . . . 464 „ 74 „	1.051	75	1.000	*52*
	46	Utrzymanie pola doświadczalnego . . .	487	—	500	13
	47	Wycieczki naukowe z uczniami	750	—	600	*150*
	48	Utrzymanie pasieki	30	33	30	—
	49	Ogród:				
		a) płaca ogrodnika	600	—	600	—
		b) utrzymanie ogrodu { zwyczajne . .	567	96	600	32
		b) utrzymanie ogrodu { **nadzwyczajne** .	**334**	**58**	**300**	*35*
		c) druk katalogu	25	—	25	—
	50	Wynagrodzenia dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—	1.000	—
						304
		Razem { zwyczajne .	8.224	48	7.965	45
		Razem { **nadzwyczajne** .	**484**	**58**	**450**	*35*
						339
		Suma rubryki VI. .	8.709	06	8.415	45
						+ *294*
VII.		**Podatki i opłaty.**				
	51	Podatek gruntowy i domowy	552	17	513	+ *39*
VIII*a*	52	**Na budowę internatu, nadzwyczajne** .	**12.000**	—	**12.000**	—
VIII*b*	53	**Na kupno domu, nadzwyczajne** . .	**5.500**	—	**5.500**	—
IX.	54	**Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów po cegielni, I. rata, nadzwyczajne** .	**1.501**	**73**	**1.500**	+ *2*
X.	55	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** .	4.717	64	6.120	— 1.402
XI.	56	**Rozmaite nieprzewidziane**	335	60	100	+ *235*

Wydatki. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XII.		**Utrzymanie internatu.**				
	57	*a)* Przełożony internatu, płaca z emolumentami	1.336	12	1.394	58
		b) Portyer, płaca z emolumentami . . .	430	—	430	—
		c) Magazynier płaca z " . . .	430	—	430	—
		d) Dwóch lokajów, płaca z emolumentami .	712	—	740	28
		e) Dwóch stróżów, płaca	457	—	408	*49*
	58	Wynagrodzenie lekarza	200	—	200	—
	58*a*	Koszt lekarstw	178	55	100	*79*
	59	Wikt uczniów	4.850	14	9.310	4.461
	60	Ubranie dla uczniów	1.828	63	4 180	2.351
	61	Opał internatowego budynku	900	—	900	—
	62	Oświetlenie " "	682	91	700	17
	63	Utrzymanie budynków i sprzętów . . .	252	37	100	*152*
	—	Pranie pościeli internatowej	93	71	—	*94*
		Suma rubryki XII. .	12.351	43	18 892	6.915 / *374*
						— 6.541

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 4. *Wydatek większy* o 27 zł. w skutek przyznanego profesorowi-adjunktowi Piotrowi Manasterskiemu dodatku osobistego o rocznych 150 złr. od 18 października 1895. (LW· 52.503/95).

" " " " *6.* *Wydatek mniejszy* o 362 zł. z powodu interkalaryów.

" " " " *8.* *Wydatek większy* o 200 zł., gdyż musiano zamianować drugiego docenta dla wykładów hodowli zwierząt, dra Mieczysława Pańkowskiego. w miejsce dotychczasowego docenta Karola Malsburga, delegowanego do średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, na zastępstwo przez dłuższy czas chorego profesora Mieczysława Piotrowskiego. (LW. 57.690/95. i LW. 49.379/95).

" " " " " *„Zaliczki na płace“. Wydatek niepreliminowany*, a zarachowany na stałą rubrykę, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. Października 1874. znajdujący zupełne pokrycie w wykazanych należytościach czynnych.

" " *II.* " *17.* *Wydatek mniejszy* o 10 zł. w skutek interkalaryów.

" " " " " *„Zaliczka na płace.“ Wydatek niepreliminowany*, zarachowany na stałą rubrykę, jak uzasadnienie przy odnośnej pozycyi w rubryce I.

" " *IV.* *Wydatki* wogóle *mniejsze* o 12 zł. w skutek interkalaryów.

" " *V.* " *29.* *Wydatki* wogóle *większe* o 151 zł, spowodowane zakupnem druków na dzienniki kasowe i na materyały surowe, oraz na nowe księgi rachunkowe, założone komisyjnie przy uporządkowaniu rachunkowości zakładowej.

" " " " *30.* i *31.* *Wydatki* wogóle *większe* o 652 wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku, spowodowane opałem nowych ubikacyj krajowych stacyi rolniczych kontrolnych i doświadczalnych.

Do rubr. V. poz. 32. *Wydatek większy* o 1.425 złr. z powodu przebudowy dwóch domów mieszkalnych profesorskich, oraz z powodu koniecznej potrzeby postawienia kilkunastu nowych pieców, w ubikacyach szkoły i w domach profesorskich (LW. 47.885/95 i LW. 69.908/95).

" " " " 33. Różnica drobna.

" " " " 34. *Wydatek większy* o 44 zł., zależny od wysokości premii asekuracyjnej.

" " " " 35. *Wydatek większy* o 827 zł. z powodu udzielonego profesorowi Wawnikiewiczowi, relutum na mieszkanie we Lwowie, dalej z powodu przyznanego relutum na mieszkanie ogrodnikowi zakładowemu, w końcu z powodu kosztów najmu pomieszkań dla innych funkcyonaryuszów zakładowych, których ubikacye zajęły stacye doświadczalne (LW. 17.602/95. 49.372/95 i 58.903/95).

" " " " 36. *Wydatek większy* o 29 zł. z powodu dodatkowego zajęcia kominiarza w gmachu internatowym.

" " " " 37. Różnica drobna na korzyść budżetu.

" " " " 38. *Wydatek większy* o 213 zł. spowodowany większą ilością profesorów i docentów zamiejscowych.

" " " " 39. *Wydatek większy* o 209 zł. w skutek kosztów komisyi lustracyjnej rachunkowej (LW. 39 577/95).

" " " " 40. Różnica nieznaczna.

" " " " 41. *Wydatek większy* o 29. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

" " VI. " 42. i 43. Różnice drobne.

" " " " 44. *Wydatek większy* o 88 zł, spowodowany kosztowniejszemi doświadczeniami w dziale mleczarstwa.

" " " " 45. *Wydatek większy* o 52 zł. z powodu zapłacenia dawnej należytości za dzieła brane w księgarni Fricka w Wiedniu.

" " " " 46. *Wydatek mniejszy* o 13 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

" " " " 47. *Wydatek większy* o 150 zł., spowodowany odleglejszą wycieczką naukową na wystawę do Poznania (LW. 34.938/95).

" " " " 49. a) i b) *Wydatki* wogóle *większe* o nieznaczną kwotę 3 zł.

" " VII *Wydatek większy* o 39 zł. wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.

" " VIII a. Wydatki zarachowane w wysokości przyznanego kredytu. Rachunek całej budowy internatu będzie zamieszczony w zamknięciu rachunku za rok 1896, ponieważ dopiero w tymże roku zarządzoną została kolaudacya budowy, po której przeprowadzeniu nastąpi ostateczny obrachunek z przedsiębiorcą budowy. (Obacz sprawozdania z czynności Wydziału krajowego).

" " VIII b. Kredyt przeniesiono na rachunek roku 1896, w którym nastąpi ostateczne załatwienie sprawy zakupna domu od p. Krasuskiego. (Obacz sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego).

" " IX. Różnica drobna.

" " X. *Wydatek mniejszy* o 1.402 zł. wedle rzeczywistego kosztu. (Obacz uzasadnienie przy rubr. XII. poz. 59 i 60 wydatków).

" " XI. *Wydatek większy* o 235 zł. z powodu udzielenia zapomogi choremu docentowi Malsburgowi i z powodu kosztu zakupna modelu na uniform dla uczniów.

" " XII. poz. 57 a) do e). *Wydatki* wogóle *mniejsze* o 37 zł. stosownie do poniesionych kosztów opału i oświetlenia ubikacyj, zajmowanych przez funkcyonaryuszów internatowych.

" " " " 58 a) *Wydatek większy* o 79 zł., spowodowany dłuższą chorobą ucznia Ponińskiego, oraz kosztami konsilium lekarskiego dla tegoż.

Do rubr. XII. poz. 59 Wydatek mniejszy o 4.461 zł. wedle rzeczywistego kosztu utrzymania przeciętnie 22 uczniów, płacących za siebie. Wedle kontraktu z restauratorem zawartego na lat 3. do LW. 82.406/95 cały koszt wiktu jednego ucznia wynosi miesięcznie 24 zł. 50 ct. Preliminowano wydatek na 38 uczniów, gdy tymczasem pozostawało w zakładzie przeciętnie 22.

„ „ „ „ *60 Wydatek mniejszy* o 2.351 zł. z powodu mniejszej ilości uczniów, i z powodu, iż (stosownie do instrukcyi o umundurowaniu) ci uczniowie, którzy w r. 1894 otrzymali zupełny uniform, w roku 1895 otrzymali tylko niektóre części ubrania, w końcu z tego powodu, że 11 uczniów było uwolnionych od noszenia mundurów.

„ „ „ „ *62 Wydatek mniejszy* o 17 zł. wedle rzeczywistego kosztu w tym roku.

„ „ „ „ *63 Wydatek większy* o 152 zł. spowodowany przykupnem niezbędnych sprzętów, oraz naprawą urządzenia dzwonków elektrycznych.

„ „ „ „ *„Pranie pościeli“ Wydatek niepreliminowany*, a zarachowany jako koszt rzeczywisty i nieunikniony, co też zostało uwzględnione w budżecie na rok 1896.

Dochody. 2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* ct.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) na potrzeby szkoły	10.000	—	8.500	*1.500*
		b) „ budowę internatu, III. rata **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**5.000**	—
		c) „ roboty nadkosztorysowe, **nadzwyczajne**	—	—	**4.000**	4.000
		Razem { zwyczajne	10.000	—	8.500	*1.500*
		Razem { **nadzwyczajne**	**5.000**	—	**9.000**	4.000
		Suma rubryki I.	15.000	—	17.500	— 2.500
II.	2	**Subwencya z funduszu kultury krajowej**	3.433	—	3.433	—
III		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe	120	—	130	10
	4	Czesne	2.100	—	2.600	500
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach	168	—	104	*64*
		Suma rubryki III.	2.388	—	2.834	} 510 } *64*
						— 446
IV.	6	**Opłaty uczniów za utrzymanie**	10.104	50	19.380	— 9.275
V.	7	**Dochód z pasieki**	—	—	10	— 10
VI.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	24	55	70	— 45
VII.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	97	50	100	— 3
VIII	10	**Dochody rozmaite**	1.614	82	200	+ *1.414*
—	11	**Dotacya z funduszu krajowego**	62.320	78	54.447	+ *7.874*

2. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. p z. 1. a) Dochód większy* o 1.500 zł., z powodu przyznania wyższej subwencyi przez c. k. Rząd (LW. 9.162/95).

„ „ „ *poz. 1 c). Dochód mniejszy* o 4.000 zł., gdyż c. k Rząd przyznał subwencye na roboty nadkosztorysowe przy budowie internatu dopiero w r. 1896. (LW. 8.168/96).

„ „ *III. Dochody* wogóle *mniejsze* o 446 zł. wedle rzeczywistego wpływu opłat szkolnych i stosownie do ilości uczniów, uwolnionych od opłat szkolnych.

„ „ *IV. Dochód mniejszy* o 9.275 zł. z powodu mniejszej ilości uczniów, płacących za siebie. (Obacz uzadnienie przy rubr. XII poz. 59. wydatków).

„ „ *V.* Dochodu z tego tytułu nie było żadnego.

„ „ *VI. Dochód mniejszy* o 45 zł. wedle rzeczywistego wpływu.

„ „ *VII. Dochód mniejszy* o 3 zł. stosownie do rzeczywistego stanu kapitału.

„ „ *VIII. Dochód większy* o 1.414 zł., spowodowany zarachowaniem uiszczonych rat na dawne zaliczki, udzielone na płace funkcyonaryuszów i profesorów.

„*Dotacya*“ *większa* od preliminowanej o 7.874 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, wynik zatem od budżetu o tęż kwotę *niekorzystniejszy*, na który wpłynęły dochody własne zwyczajne, mniejsze od preliminowanych o 10.865 zł., oraz większe wydatki w rubr. V.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		Należytości czynne z roku bieżącego		Należytości bierne z lat ubiegłych		Należytości bierne z roku bieżącego	
		Wydatki.								
I.	-	Zaliczki zwrotne udzielone na płace . . .	290	—	842	52	—	—	—	—
II.	—	dtto j. w. . . .	—	—	110	—	—	—	—	—
XII.	—	dtto j. w. . . .	112	50	—	—	—	—	—	—
		Dochody.								
III.	3 5	Opłaty szkolne od uczniów	118	—	54	—	—	—	—	—
IV.	6	Opłaty za utrzymanie „	349	—	1.250	—	—	—	—	—
VIII	10	Rozmaite dochody . .	934	25	—	—	—	—	—	—
		Razem .	1.803	75	2.256	52	—	—	—	—
					4.060	27				
		W porównaniu z sumą należytości biernych .	—	—	—	—				
		Czysty **stan czynny** .			4.060	27				

Wartość dóbr i realności zarachowana przy funduszu krajowym.

LW. 31.661/1896.

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-5	Płace nauczycieli { zwyczajne	3.040	—	2.890	*150*
		Płace nauczycieli { **nadzwyczajne** . . .	**1.352**	**50**	**1.375**	23
II.	6	Pensye, emerytury i zaopatrzenia . . .	250	—	250	—
III.	7-10	Koszta administracyjne { zwyczajne . . .	1.473	12	1.400	*73*
		Koszta administracyjne { **nadzwyczajne** . .	**225**	**54**	**200**	*26*
IV.	11-12	Utrzymanie uczniów	7.847	17	7.344	*503*
V.	13-16	Potrzeby naukowe	743	68	440	*304*
VI.	17	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	40	—	40	—
VII.	18	Rozmaite nieprzewidziane	110	61	50	*61*
		Razem { zwyczajne .	13.504	58	12.414	*1.091*
						23
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1 578**	**04**	**1 575**	*26*
						1.117
		Suma wydatków .	15.082	62	13.989	23
						+ *1.094*
		DOCHODY.				
I.	1-1*a*	Subwencye z c. k. Skarbu Państwa . . .	3.300	—	1.500	*1.800*
II	2	Opłaty i datki	17	—	300	283
III.	3	Zarobek uczniów	663	95	648	*16*
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	—	—	50	50
						1.816
		Razem .	3.980	95	2.498	333
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	11.101	67	11.491	389
						1.816
		Suma dochodów .	15.082	62	13 989	722
						+ *1 094*

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Zastępstwo nauczyciela fachowego, **nadzwyczajne**	**1.352**	**50**	**1.375**	23
	2	Dwóch nauczycieli pomocniczych . . .	1.840	—	1.940	100
	3	Docent weterynaryi	150	—	150	—
	4	Katecheta	200	—	200	—
	5	Instruktor robót ręcznych	600	—	600	—
		Suma { zwyczajne .	2.790	—	2.890	100
		Suma { **nadzwyczajne** .	**1.352**	**50**	**1.375**	23
	—	Do tego: Zaliczki udzielone na płace . 400 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . 150 „	250	—	—	*250*
		Razem { zwyczajne .	3.040	—	2.890	*250* / 100
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.352**	**50**	**1.375**	23
		Suma rubryki I. .	4.392	50	4.265	*250* / 123
						+ *127*
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu, zaopatrzenie dożywotnie	250	—	250	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) remuneracya dyrektora wyższej szkoły . .	400	—	400	—
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	154	51	100	*55*
	8	Opał i oświetlenie	295	44	300	5
	9	Utrzymanie budynków i ruchomości, ubezpieczenie i kominiarz:				
		a) zwyczajne . .	323	17	300	*23*
		b) **nadzwyczajne** .	**225**	**54**	**200**	*26*
	10	Koszta nabożeństwa obrz. gr. kat. . . .	300	—	300	—
		Razem { zwyczajne .	1.473	12	1.400	*78* / 5
		Razem { **nadzwyczajne** .	**225**	**54**	**200**	*26*
		Suma rubryki III. .	1.698	66	1.600	*104* / 5
						+ *99*
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	11	Stołowanie	5.608	97	5.184	*425*
	12	Odzież, pościel i pranie	2.238	20	2.160	*78*
		Suma rubryki IV. .	7.847	17	7.344	+ *503*

Wydatki. 3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	13	Zaprzęgi do demonstracyi	82	77	80	*3*
	14	Przybory do pisania i nauki uczniów . .	132	66	130	*3*
	15	Przykupno zwierząt do sekcyi	28	25	30	2
	16	„ modeli, machin i narzędzi . .	500	—	200	*300*
		Suma rubryki V. .	743	68	440	*306* / 2
						+ *304*
VI	17	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej** .	40	—	40	—
VII.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	110	61	50	+ *61*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Wydatek mniejszy o 23 zł., zależny od ilości godzin wykładowych.

„ „ „ „ *2. Wydatek mniejszy* o 100 zł., ponieważ drugi nauczyciel pomocniczy pobierał płacę niższą od preliminowanej.

„ „ „ „ *„Zaliczki na płace“. Wydatek niepreliminowany*, znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej, a zarachowany na stałą rubrykę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1874.

„ „ *III* „ *7 b) Wydatek większy* o 55 zł., spowodowany zakupnem druków na dzienniki materyałów surowych i częścią kosztów założenia nowych ksiąg rachunkowych. (Obacz uzasadnienie różnicy przy rubr. V. poz. 29. b) wył. w zamknięciu rachunku funduszu szkoły wyższej).

„ „ „ „ *8* Różnica drobna na korzyść budżetu.

„ „ „ „ *9 Wydatki* wogóle *większe* o 49 zł. poniesione na naprawę starego budynku i zakupno sprzętów szkolnych.

„ „ *IV.* *Wydatki* wogóle *większe* o 503 zł. z powodu większej liczby uczniów, preliminowano bowiem wydatek na 36 uczniów, było ich zaś przeciętnie miesięcznie po 39-ciu.

„ „ *V.* „ *13 14 i 15* Różnice nieznaczne.

„ „ „ „ *16 Wydatek większy* o 309 zł., znajdujący zupełne pokrycie w rubryce I. pozycya 1. a) dochodów (LW. 2.762/96).

„ „ *VII.* *Wydatek większy* o 61 złr. z powodu zakupna niezbędnych środków dezinfekcyjnych, oraz kosztu wysłania uczniów na pogrzeb b. dyrektora śp. Strusiewicza.

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. **Dochody.**

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa.**				
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . . .	3 000	—	1.500	*1 500*
	1*a*	„ „ zakupno środków n ukowych .	300	—	—	*300*
		Suma rubryki I. .	3.300	—	1 500	+ *1.800*
II.		**Opłaty i datki.**				
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	17	—	300	— 283
III.	3	**Zarobek uczniów**	663	95	648	+ *16*
IV	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	50	— 50
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	11.101	67	11.491	— 389

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. Dochód* o 1.800 *większy* z powodu przyznania przez c. k. Rząd wyższej subwencyi zwyczajnej, oraz osobnej subwencyi na środki naukowe (LW. 9.162/95 i LW. 2.762/96).

„ „ *II. Dochód mniejszy* o 283 zł. wedle rzeczywistych wpływów w tym roku

„ „ *III. Dochód* o 16 zł. *większy* wedle miesięcznych obliczeń wartości robocizny uczniów na folwarku.

„ „ *IV.* Dochodu z tego tytułu nie było w tym roku.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *mniejsza* o 389 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem wynik o też kwotę *korzystniejszy* od budżetu.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
I.	—	Zaliczki na płace . . .	—	—	250	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	250	—	—	—	—	—
		Czysty **stan czynny**	—	—	250	—				

LW. 31.134/1896.

4. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetn	Liczba pozycyi budżetn	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-18	Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne	11.444	75	11.325	*120*
		nadzwyczajne	**3.212**	**35**	**3.000**	*212*
II.	19	Cegielnia { zwyczajne	2.604	53	1.000	*1.605*
		nadzwyczajne	**1.692**	**45**	**1.500**	*192*
III.	20	Podatki i opłaty	724	99	582	*143*
IV.	21-22	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych	2.596	—	2.596	—
V.	23	Rozmaite nieprzewidziane	9.829	25	100	*9.729*
		Razem { zwyczajne	27.199	52	15.603	*11.597*
		nadzwyczajne	**4.904**	**80**	**4.500**	*404*
		Suma wydatków	32.104	32	20.103	*+12.001*
		DOCHODY.				
I.	1-4	Dochody z gospodarstwa	13.532	42	14.210	678
II.	5	Z cegielni	4.906	83	2.000	*2.907*
III.	6 7	Z dzierżaw	50	—	175	125
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	—	—	50	50
		Suma dochodów własnych	18.489	25	16.435	*2.907* / 853
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	13.615	07	3.668	*9.947*
		Suma dochodów	32.104	32	20.103	*12.854* / 853
						+12.001

4. Folwark w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	2.496	76	2.300	*197*
	2	Najem robotnika	3.886	15	4.000	114
	3	Zmiana i dokupno nasienia	263	11	300	37
	4	Dokupno nawozów dopełniających . . .	415	42	400	*15*
	5	„ karmy	2.518	24	2.600	82
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży . . .	410	50	400	*11*
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	280	06	150	*130*
		Utrzymanie budynków i ogrodzeń { **nadzwyczajne** .	**512**	**35**	**300**	*212*
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	520	83	400	*121*
	9	Utrzymanie rowów i dróg	34	66	50	15
	10	Melioracye łąk, **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
	11	Drenowanie pól, **nadzwyczajne** . . .	**400**	—	**400**	—
	12	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy . . .	204	90	300	95
	13	Kuchnia folwarczna	222	84	200	*23*
	14	Koszta kancelaryjne	30	19	25	*5*
	15	Światło i smarowidło	15	90	50	34
	16	Kultura lasu i plantacye nieużytków . . .	52	46	50	*2*
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku .	92	73	100	7
	18	Uzupełnienie inwentarza użytkowego dokupnem krów przed dochowaniem się bydła rasowego: **nadzwyczajne** .	**2.000**	—	**2 000**	—
		Razem { zwyczajne .	11.444	75	11.325	*504* / 384
		Razem { **nadzwyczajne** .	**3.212**	**35**	**3 000**	*212*
		Suma rubryki I. .	14.657	10	14.325	*716* / 384
						+ *332*
II.	19	**Cegielnia** { zwyczajne	2.604	53	1.000	*1.605*
		Cegielnia { **nadzwyczajne**	**1.692**	**45**	**1.500**	*192*
		Suma rubryki II. .	4.296	98	2.500	+ *1.797*
III.	20	**Podatki, opłaty i daniny**	724	99	582	+ *143*
IV.		**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**				
	21	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 33. i 34. rata kapitału od pożyczki 5.000 zł. . . 108·82; 5% odsetki . . . 191·18 = 300 zł. *b)* 23. i 24. rata kapitału od pożyczki 11.600 zł. . 202·18; 5% odsetki . . . 493·82 = 696 „	996	—	996	—
	22	Renta wieczysta c. k. gal. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—	1.600	—
		Suma rubryki IV. .	2.596	—	2.596	—
V.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	9.829	25	100	+ 9.729

Wydatki.

4. Folwark w Dublanach.

Usasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 1 i 2 Wydatki* wogóle *większe* o 83 zł., nie dające się ściśle naprzód obliczyć; a zależne on wysokości wynagrodzenia tak służby, jak i robotnika w okolicy Dublan przynajmowanego.

„ „ „ *poz. 3 do 6 Wydatki* wogóle *mniejsze* o 93 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 7 Wydatek* zwyczajny *większy* o 130 zł. spowodowany konieczną potrzebą nie dającej się odwlec naprawy domu dla czeladzi i ekonoma, *wydatek* nadzwyczajny *większy* o 212 zł., wedle rzeczywistego kosztu naprawy spichrza, na który kwota preliminowana niewystarczyła.

„ „ „ *poz. 8. Wydatek większy* o 121 zł., spowodowany niezbędną naprawą młocarni.

„ „ „ *poz. 9 do 17 Wydatki* wogóle o 121 zł. *mniejsze* stosownie do potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 18.* Zamierzone uzupełnienie obory nie przyszło do skutku w roku 1895, dla braku odpowiedniego bydła rasowego pod tę porę, w której profesor hodowli i dotychczasowy administrator folwarku wyjeżdżał w tym celu do Kolonii. Po odtrąceniu kosztów podróży rzeczonego profesora pozostały kredyt w kwocie 1.883 zł. 22 ct. przeniesiono do rachunku r 1896. (LW. 2.469/96.)

„ „ *II. Wydatki* wogóle *większe* o 1.797, a mianowicie: przekroczenie w wydatku zwyczajnym, spowodowane większą ilością wyrobionej cegły i kafli, tak na sprzedaż drobną, jak i na cele znaczniejszych reparacyj i konserwacyi budynków zakładowych (obacz rubrykę V. poz. 32. wydatków szkoły wyższej, rubrykę III. poz. 9. szkoły niższej i rubrykę I. poz. 7 tego funduszu.) Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w większych dochodach rubryki II. poz. 5. Wydatek *nadzwyczajny* zaś większy o 192 zł. wedle rzeczywistego kosztu, który trudno było naprzód ściśle obliczyć, gdyż zależnym on jest od wysokości wynagrodzenia robotnika, którego dla zbyt blizkiego położenia Dublan pod Lwowem dostać nie łatwo i który drogo opłacany być musi.

„ „ *III. Wydatek większy* o 143 zł. stosownie do wymiaru c. k. Urzędu podatkowego i wysokości prestacyj drogowych i szkolnych.

„ „ *V.* W sumie wydatków w kwocie 9.829 zł. 25 ct. mieszczą się: *a*) wydatki rozmaite (leki dla służby i bydła i inne drobne) w kwocie 107 zł. 85 ct. na które kredyt budżetem wyznaczony wynosił kwotę 100 zł. — ct. Z porównania okazuje się *właściwe przekroczenie* tej rubryki w kwocie 7 zł. 85 ct. *b*) wydatek w kwocie 9.721 zł. 40 ct. zarachowany dla sprostowania remanentu wyrobów cegielnianych przeniesionych z roku 1894 na rachunek roku 1895 w podanej przez zarząd zakładu mylnej sumie 11.535 zł. 21 ct. Okazało się bowiem z obliczenia (LW. 25.914/96, iż w powyższej wartości zarachowano wartość 747.800 sztuk cegieł (po 13 zł. za 1000 sztuk) w kwocie 9.721 zł. 40 ct., mimo iż cegła ta w zapasie z końcem roku 1894 już nie mieściła się, gdyż sprzedaną została przedsiębiorcom budowy internatu w ciągu roku 1893 i 1894 za cenę 9.721 zł. 40 ct., zapłaconą do funduszu folwarku w tych samych latach (jak LW. 47.885/95), a którą dla wyrównania rachunku roku 1895, jako ubytek remanentu wstawić musiano do wydatków tej rubryki. Dla uchylenia na przyszłość podobnych nieprawidłowości na rachunkach dotyczący funkcyonaryusz zakładu dublańskiego z posady rachmistrza został usunięty jak LW. 20.621/96.

4. Folwark w Dublanach. **Dochody.**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	*a*) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . .	6.670	35	7.000	330
		b) Za owies i siano dostarczone szkołom . .	699	09	600	*99*
	2	Z wynajętych łąk	805	71	1.100	294
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia: *α*) mleko . . 3.490 zł. 16 ct.				
		β) przychowek . 355 „ 95 „				
		γ) braki i opasy 438 „ 24 „	4.284	35	4.200	*84*
		b) Nierogacizna	15	—	200	185
		c) Owce	5	—	60	55
		d) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół .	1.000	—	1.000	—
	4	Z lasu i stawów	52	92	50	*3*
		Suma rubryki I. .	13.532	42	14.210	*186* / 864 / — 678
II.	5	**Z cegielni**	4.906	83	2.000	+ *2.907*
III.		**Z dzierżaw.**				
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów . .	—	—	150	150
	7	Z polowania	50	—	25	*25*
		Suma rubryki III. .	50	—	175	150 / *25* / — 125
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	50	— 50
		Dotacya z funduszu krajowego . . .	13.615	07	3.668	+ *9.947*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1 a) i b). Dochody wynosiły w roku 1895 . . 7.369 zł. 44 ct.
Od tego uiszczenie na należytość zaległą z lat ubiegłych 17 „ 85 „
pozostaje . . . 7.351 zł. 59 ct.
Do tego należytości czynne z roku 1895 . . . 66 „ 90 „
razem . . . . 7.418 zł. 49 ct.
W porównaniu z budżetem . . . . . 7.600 „ — „
okazuje się wynik *niekorzystniejszy* o . . . 181 zł. 51 ct.
stosownie do rzeczywistych wpływów.

„ „ „ *poz. 2.* Na rachunek czynszów z wydzierżawionych łąk uiszczono w roku 1895 . . . . . . 805 zł. 71 ct.
po potrąceniu dochodów, uzyskanych z tytułu zapłaconych należytości z lat ubiegłych w kwocie . . 159 „ 65 „
pozostaje (do przeniesienia) . . 646 zł. 06 ct.

	Z przeniesienia . .	646 zł. 06 ct.
	Doliczywszy sumę należytości czynnych z roku bieżącego. wykazanych w kwocie	409 „ 41 „
	razem dochody . .	1.055 zł. 47 ct.
	W porównaniu z dochodami preliminowanymi w kwocie	1.100 „ — „
	wynik *niekorzystniejszy* od budżetu o . . .	44 zł. 53 ct.

„ „ „ *poz. 3 a) b) i c) Dochody* wogóle *mniejsze* o 156 zł. wedle rzeczywistych wpływów w tym roku. Z nierogacizny i owiec uzyskano zaledwie 20 zł., gdyż sprzedano w ciągu roku tylko jedno prosię, a z kilku owiec uzyskano tylko 10 kg. wełny. Hodowla owiec w Dublanach nie może się opłacać z powodu bagnistej okolicy, musi być jednak prowadzoną jako środek naukowy do demonstracyi dla uczniów obydwu szkół.

„ „ „ *poz. 4. Dochód* nieco *większy* wedle rzeczywistych wpływów.

„ „ *II.* W roku 1895 uzyskano ze sprzedaży wyrobów cegielnianych (cegła, dreny, kafle) gotówką łączną sumę (po potrąceniu należytości

z lat ubiegłych)	3.306 zł. 06 ct.
Do tego wartość remanentu wyrobów cegielnianych, z końcem r. 1895 pozostałego, a przeniesionego do rachunku roku 1896 w wysokości . . . ,	3.364 „ 58 „
okazuje się dochód „brutto" w roku 1895 . .	6.670 zł. 64 ct.
Po potrąceniu sprostowanego (vide uzasadnienie przy rubryce V. wydatków) wartości remanentu wyrobów cegielnianych pozostałych z końcem roku 1894, a przeniesionych do rachunku roku 1895 w kwocie . .	1.813 „ 81 „
okazuje się dochód „netto" w roku 1895 w kwocie	4.856 zł. 83 ct.
Po porównaniu zaś z preliminowanym dochodem „	2.000 „ — „
okazuje się *dochód większy* o kwotę . . .	2.856 zł. 83 ct.

spowodowany większą ilością wyrobionych i sprzedanych cegieł, kafli i dren, (obacz uzasadnienie przy rubryce II wydatków). Należytości czynne z roku bieżącego wynoszą 1.013 zł. 95 ct.

„ „ *III Dochody mniejsze* o 125 zł. z powodu, iż dzierżawca budynku pokarczemnego nie uiściwszy czynszu w roku 1895. wniósł podanie o prolongatę do roku następnego (LW. 21.581/1896).

„ „ *IV.* Dochodów nieprzewidzianych nie było żadnych w tym roku.

„*Dotacya funduszu krajowego*" *większa* od budżetu o kwotę . .	9.947 zł. — ct.
a zatem i wynik od budżetu o tę kwotę *niekorzystniejszy*, mianowicie wskutek przekroczenia rubryki V. wydatków. Jeśli się jednak uwzględni naturę tego przekroczenia, wyjaśnioną przy odnośnej rubryce i pozycyi, i jeśli odtrąci się kwotę, przeprowadzoną rachunkowo w wydatku z tytułu wyrównania wartości remanentu, a wynoszącą	9.721 „ — „
okaże się *właściwe przekroczenie budżetu* tyko w kwocie	226 zł. — ct.

4. Folwark w Dublanach.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		Należytości czynne z r. bieżącego		Należytości bierne z lat ubiegłych		Należytości bierne z r. bieżącego	
		Wydatki.								
IV	21	Towarz. kred. ziem. we Lwowie .	—	—	—	—	13.465	22	—	—
	22	C. k. gal. Towarz. gospodarcze .	—	—	=	—	40.000	—	—	—
		Dochody.								
I.	1*a*	Za ziemiopłody . . .	66	11	66	90	—	—	—	—
	2	Za wynajęte łąki . . .	392	35	409	41	—	—	—	—
	3*aa*	Za mleko	621	18	265	15	—	—	—	—
	4	Z lasu i stawów . . .	12	25	—	—	—	—	—	—
II.	5	Z cegielni	454	29	1.013	95	—	—	—	—
III.	7	Z dzierżawy budynku pokarczemnego	—	—	150	—	—	—	—	—
		Razem .	1.546	18	1.905	41	53.465	22	—	—
			—	—	3.451	59	—	—	53.465	22
		W porównaniu ze stanem biernym	—	—	—	—	—	—	3.451	59
		Czysty **stan bierny** .	—	—	—	—	—	—	50.013	63

LW. 30.933/1896.

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	600	—	600	—
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	750	—	1.000	250
	3	Docenci:				
		a) matematyki i rysunków	150	—	150	—
		b) fizyki	90	—	150	60
		c) chemii	150	—	150	—
		d) gorzelnictwa	505	—	500	*5*
		e) nauki o kotłach i maszynach	200	—	200	—
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelni	200	—	200	—
		g) administracyi i rachunkowości	—	—	60	*60*
		Suma rubryki I.	2.645	—	3 010	370 / *5* / — 365
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya i td.	38	03	30	*8*
	5	Koszta przewozu prelegentów	59	15	100	41
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych	60	—	60	—
		Suma rubryki II.	157	18	190	41 / *8* / — 33
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80	—	80	—
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni	15	95	50	34
	9	Książki i czasopisma	66	04	60	*6*
	10	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	200	—	200	—
		Suma rubryki III.	361	99	390	34 / *6* / — 28
IV.	11	**Zapomogi dla uczniów:**				
		a) z funduszów krajowych	120	—	300	180
		b) z subwencyi państwowej	500	—	500	—
		Suma rubryki IV.	620	—	800	— 180
V.	12	**Rozmaite:**				
		a) koszta prowadzenia rachunków szkoły gorzelniczej i gorzelni	—	—	150	150
		b) rozmaite drobne	30	65	20	*11*
		Suma rubryki V.	30	65	170	150 / *11* / — 139
		Suma wydatków	3.814	82	4 560	— 745

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. *Wydatki* wogóle *mniejsze* o 365 zł. z powodu interkalaryów.

„ „ II. III. i IV. *Wydatki* wogóle o 241 zł. *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ V. *Wydatki* wogóle *mniejsze* o 139 zł., gdyż niezachodziła potrzeba wypłaty remuneracyi za prowadzenie rachunków.

Dochody.

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**				
		a) dla szkoły . . . . . 1.500 zł. *b)* na zapomogi dla uczniów . . 500 „	2.000	—	2.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	620	—	300	+ *320*
—	–	**Rozmaite**	30	89	—	+ *31*
		Suma dochodów .	2.650	89	2 300	+ *351*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	1.163	93	2.260	— 1.096
		Razem .	3.814	82	4.560	— 745

Uzasadnienie różnic

Do rubr. II. *Dochód większy* o 320 zł. stosownie do zamożności uczniów, których od opłaty nie potrzeba było uwalniać.

„ „ *„Rozmaite„ Dochód niepreliminowany*, uzyskany ze sprzedarzy egzemplarzy dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“.

„ „ *„Dotacya z funduszu krajowego“. Wynikłość mniejsza* o 1 096 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a więc i *wynik* o tęż kwotę *korzystniejszy* od budżetu.

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Dochody.								
—	—	**„Rozmaite“**, za niesprzedane egzemplarze dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ . . .	35	61	—	—	—	—	—	—
		Czysty **stan czynny**	35	61	—	—	—	—	—	—

LW. 27.613/1886.

6. Krajowa gorzelnia w Dublanach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Maszynista	400	—	400	—
	2	Robotnicy	490	66	690	199
		Suma rubryki I. .	890	66	1.090	— 199
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał	1.139	93	1.080	*60*
	4	Kartofle (1.547 q. po 1 zł. 40 ct.) . . .	2.165	80	3.240	1.074
	5	4% jęczmienia (95·58 cetn. m. po 6 zł.) . .	573	48	594	21
	6	Żyto (100 q. po 5·70 zł. i 74 q. po 6 zł.) . .	1.014	—	990	*24*
	7	15% jęczmienia (10·19 cetn. m. po 6 zł.) . .	61	14	149	88
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. . . .	204	41	200	*5*
	9	Monter, naprawa maszyn, kupno narzędzi:				
		a) zwyczajne .	333	—	300	*33*
		b) **nadzwyczajne**	**820**	—	**820**	—
	10	Ubezpieczenie budynków i urządzeń . . .	325	35	210	*115*
						1.183
		Razem { zwyczajne .	5.817	11	6.763	*237*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**820**	—	**820**	—
						1.183
		Suma rubryki II. .	6.637	11	7.583	*237*
						— 946
III.		**Rozmaite.**				
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . . .	99	67	100	—
	—	Nieprzewidziane	126	31	—	*126*
		Suma rubryki III. .	225	98	100	+ *126*
						1.145
		Suma wydatków { zwyczajne .	6.933	75	7.953	*126*
		Suma wydatków { **nadzwyczajne**	**820**	—	**820**	—
						1.145
		Razem .	7.753	75	8.773	*126*
						— 1.019

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 2. Wydatek mniejszy* o 199 zł. stosownie do okresu kampanii.

„ „ *II. poz. 3 Wydatek większy* o 60 zł. gdyż na opał użyto drzewa, preliminowano zaś opał torfem. Opał torfem okazał się niepraktycznym ze względu na urządzone palowisko. Zmianę w opale zatwierdził już Wysoki Sejm przy uchwale budżetu tego funduszu na rok 1896.

„ „ „ *poz. 4, 5, 6, 7 i 8. Wydatki* wogóle *mniejsze* o 1.154 zł. z powodu mniejszej produkcyi alkoholu.

Do rubr. *II. poz. 9 Wydatek większy* o 33 zł., spowodowany zakupnem dwu beczek na zapas spirytusu, pozostawiony na starkę.

„ „ „ *poz. 10 Wydatek większy* o 115 zł. zależny od premii asekuracyjnej.

„ „ *III.* „*Nieprzewidziane*“. *Wydatek niepreliminowany*, a spowodowany niezbędnymi wydatkami jako to: koszta przyjęcia komisyj lustracyjnych, ubezpieczenie robotników, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni, opłata podatków rządowych. Koszta te powtarzające się co roku muszą być zarachowywane jako „*nieprzewidziane*“ albowiem Wysoki Sejm wykreślił w preliminarzach funduszu gorzelni na rok 1894 i 1895 wstawioną przez Wydział krajowy na ten cel kwotę ryczałtową 100 zł.

Dochody.

6. Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu**	2.398	14	5 700	— 3.302
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów**	264	76	550	— 285
III.	3	**Bonifikacya od wywiezionego spirytusu** .	816	90	1.800	— 983
—	—	**Rozmaite**	75	—	—	+ *75*
		Suma dochodów własnych	3.554	80	8.050	4.570 *75*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	4.198	95	723	*3.476*
		Razem .	7.753	75	8.773	4.570 *3.551* — 1.019

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. Dochód mniejszy* o 3.302 zł. stosownie do ilości wyrobionego i sprzedanego spirytusu. W kampanii r. 1895 sprzedano spirytusu: *a*) kartoflanego 122.40 hl. po 13 zł., a 4.8[illegible] hl. po 14 zł. 50 ct. za łączną sumą 1.660 zł. 94 ct. preliminowano zaś 300 hl. po 15 zł. w kwocie 4.500 zł. — ct; *b*) żytniego sprzedano 36.86 hl. po 20 zł. za kwotę 737 zł. 20 ct., gdy tymczasem preliminowano 60 hl po 20 zł. w kwocie 1.200 zł.

„ „ *II. Dochód mniejszy* o 285 zł. stosownie do ilości sprzedanej brahy.

„ „ *III. Dochód mniejszy* o 983 zł. stosownie do uzyskanej bonifikacyi od wywiezionego spirytusu w ilości 164.07 hl., licząc po 5 zł. co czyni 820 zł. 35 ct. Strąciwszy koszta stemplowe od kwitów w kwocie 3 zł. 45 ct. okazuje się *czysty dochód* jak wyżej 816 zł. 90 ct.

Do rubr. *„Rozmaite"*. *Dochód niepreliminowany*, uzyskany ze zwrotu zaliczki na płacę udzielonej maszyniście w latach ubiegłych.

„ „ *„Dotacya z funduszu krajowego"*. *Dochód większy* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, na który głównie wpłynęły mniejsze dochody rubryki I. Wynik tedy ostateczny okazuje się o kwotę 3.476 zł. *niekorzystniejszy* od budżetu.

Niepomyślny wynik gospodarstwa gorzelnianego w Dublanach spowodował Wydział krajowy do zażądania od Dyrekcyi szczegółowych wyjaśnień, wobec faktu, iż produkta w gorzelni przerobione tj. kartofle, żyto i jęczmień kosztowały 3.814 zł. 42 ct., a wartość wyrobionego spirytusu wraz z bonifikacyą wynosi 3.215 zł. 4 ct. — jest przeto o 599 zł. 38 ct. niższą od wartości przerobionych produktów.

Dyrekcya rażący ten wynik usprawiedliwiła potrzebę ciągłych prób dla celów naukowych i koniecznych wskutek tego zmian w fermencie, które wpływają niekorzystnie na ilość wyprodukowanego spirytusu w stosunku do użytych produktów. Dalszym powodem niekorzystnego wyniku jest wysoka cena kartofli, z której jednak folwark Dublański korzystał. Wydział krajowy poczynił zarządzenia, by na przyszłość zmniejszyć niekorzystny wpływ naukowego charakteru gorzelni na jej gospodarskie rezultaty.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba		Poszczególnienie	Należytości							
rub.	poz.		czynne				bierne			
budżetu			z lat ubiegłych		z roku bieżącego		z lat ubiegłych		z roku bieżącego	
		Dochody.								
I.	1	Remanent 5·20 hl. spirytusu na starkę . .	212	47	64	81	—	—	—	—
		Razem .	277	28	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu ze stanem biernym . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
		Czysty **stan czynny**	277	28	—	—	—	—	—	—

LW. 27.613/1896.

Wydatki. 7. Rolnicze stacye kontrolne i doświadczalne w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi botaniczno rolniczej . . .	600	—	600	—
	2	„ „ chemiczno-rolniczej . . .	450	—	600	150
	3	Remuneracya profesora rolnictwa . . .	180	—	240	60
	4	Asystent w stacyi chemiczno-rolniczej . .	503	24	600	97
	5	Remuneracya asystentowi stacyi botanicznej .	82	97	120	37
	6	„ służącemu „ „ .	60	—	60	—
	7	Służący w stacyi chemicznej	225	—	300	75
	—	Relutum na mieszkanie dla asystenta stacyi chemiczno-rolniczej	76	06	—	*76*
		Razem .	2.177	27	2.520	419 *76*
	—	Do tego: Zaliczka udzielona na płacę . 100 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . 25 „	75	—	—	*75*
		Suma rubryki I. .	2 252	27	2.520	419 *151*
						— 268
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	8	Dotacya dla stacyi botanicznej	200	19	200	—
	9	„ „ „ chemicznej	600	—	300	*300*
		Suma rubryki II. .	800	19	500	+ *300*
		Suma wydatków .	3.052	46	3.020	268 *300*
						+ *32*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 2 Wydatki mniejsze* o 419 zł. z powodu, że stacya chemiczno-rolnicza weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1895.

„ „ „ *poz. 2 „Relutum na mieszkanie“ Wydatek niepreliminowany*, spowodowany udzieleniem asystentowi odpowiedniego relutum z powodu braku wolnego mieszkania w zabudowaniach zakładowych.

„ „ „ *„Zaliczka na płacę“ Wydatek budżetem nieobjęty*, zarachowany na stałą rubrykę po myśli uchwały Wysokiego Sejmu w dniu 14 października 1874, a znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej.

„ „ *II. poz. 9 Wydatek większy* o 300 zł, znajdujący częściowe pokrycie w większych dochodach przy rubryce II. poz. 3., a spowodowany zakupnem niezbędnie potrzebnego aparatu destylacyjnego (LW. 82.681|95.)

7. Rolnicze stacye kontrolne i doświadczalne w Dublanach. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe ct.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	1.500	—	1.500	—
II.		**Dochody ze stacyj.**				
	2	Dochody stacyi botanicznej	31	10	50	19
	3	„ „ chemicznej	225	—	100	*125*
		Suma rubryki II	256	10	150	19 / *125*
						+ *106*
		Suma dochodów	1.756	10	1.650	+ *106*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	1.296	36	1.370	— 74
		Razem	3 052	46	3.020	74 / *106*
						+ *32*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *II. Dochody* w ogóle *większe* o 106 zł. stosownie do ilości uskutecznionych prac w obydwu stacyach.

„ „ *„Dotacya z funduszu krajowego“ „Wynikłość mniejsza“* o 74 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i wynik o też kwotę od budżetu korzystniejszy.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
I.	—	Zaliczka udzielona na płace	—	—	75	—	—	—	—	—
		Dochody.								
II.	3	Opłaty za dokonane prace w stacyi chemiczno-rolniczej	—	—	127	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	202	—	—	—	—	—
		Czysty **stan czynny**	—	—	202	—	—	—	—	—

LW. 26.054/1896.

8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-10	Płace nauczycieli	22.876	25	18.620	*4.256*
II.	11-12	Płace urzędników administracyjnych etatowych	1.890	—	1.800	*90*
III.	13-14	Koszta utrzymania służby szkolnej	1.309	62	1.312	3
IV.	15-16	Pensye emerytury i zaopatrzenia	685	—	685	—
V.	17-29b	Koszta administracyjne { zwyczajne	8 224	95	7.126	*1.099*
		Koszta administracyjne { **nadzwyczajne**	**21.024**	**27**	**21.350**	326
VI.	30-37	Utrzymanie uczniów { zwyczajne	20.919	87	21.640	720
		Utrzymanie uczniów { **nadzwyczajne**	**290**	—	**300**	10
VII.	38-45	Potrzeby naukowe { zwyczajne	4 997	29	4.975	*22*
		Potrzeby naukowe { **nadzwyczajne**	**198**	**92**	**200**	1
VIII	46-47	Rozmaite { zwyczajne	335	29	150	*186*
		Rozmaite { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
		Razem { zwyczajne	61.238	27	56.308	*5.653* / 723
		Razem { **nadzwyczajne**	**21.813**	**19**	**22.150**	337
		Suma wydatków	83.051	46	78.458	*5.653* / 1.060 / + *4.593*
		DOCHODY.				
I.	1-2	Subwencye { zwyczajne	7.000	—	7.000	—
		Subwencye { **nadzwyczajne**	**10.000**	—	**10.000**	—
II.	3-4	Opłaty od czniów	20.166	77	22 580	2.414
III.	5-7	Inne dochody { zwyczajne	808	99 1/2	750	*59*
		Inne dochody { **nadzwyczajne**	—	—	**6 500**	6.500
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	867	—	100	*767*
		Razem { zwyczajne	28.842	76 1/2	30.430	2.414 / *826*
		Razem { **nadzwyczajne**	**10.000**	—	**16.500**	6.500
		Ogółem	38.842	76 1/2	46.930	8.914 / *826*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	44 208	69 1/2	31.528	+ *12.681*
		Suma dochodów	83.051	46	78.458	8.914 / *13 507* / + *4 593*

8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkami	5.909	93	2.760	*3.150*
	2	4 profesorów fachowych do nauk zawodowych, płaca z dodatkami	6·306	—	6.060	*246*
	3	3 profesorów fachowych do nauk zasadniczych, płaca z dodatkami	4.886	57	4.720	*166*
	4	Profesor do nauk ogólnie kształcących, płaca z dodatkami	1.240	—	1.240	—
	5	Kapelan i katecheta, płaca z dodatkami . .	1.170	—	1.170	—
	6	Docent weterynaryi	800	—	800	—
	7	„ leśnictwa	400	—	400	—
	8	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli	200	—	200	—
	9	Instruktor do robót praktycznych . . .	100	—	100	—
	10	Prefekt internatu, płaca z dodatkami . . .	1.170	—	1.170	—
		Razem .	22.182	50	18.620	*3.562*
	—	Do tego: Zaliczki udzielone na płace 1.000 zł. — ct. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . 306 „ 25 „	693	75	—	*694*
		Suma rubryki I. .	22.876	25	18 620	+ *4.256*
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	11	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . . .	1.200	—	1.200	—
	12	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca .	600	—	600	—
		Razem .	1.800	—	1.800	—
	—	Do tego: Zaliczka na płacę sekretarza . 150 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . . 60 „	90	—	—	*90*
		Suma rubryki II. .	1.890	—	1 800	+ *90*
III.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	13	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny; *b*) Laborant chemii i fizyki; *c*) Portyer, zarazem dozorca nocny — płace z emolumentami	997	34	1.000	3
	14	Służba niższa (przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych), płace z emolumentami . .	312	28	312	—
		Suma rubryki III. .	1.309	62	1.312	— 3

Wydatki. 8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
IV.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	15	Dr. Prażmowski Adam, były profesor fachowy do nauk zawodowych, emerytura . . .	645	—	645	—
	16	Płaneczna Maryanna, b. piekarka, zaopatrzenie .	40	—	40	—
		Suma rubryki IV. .	685	—	685	—
V.		**Koszta administracyjne.**				
	17	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla kuratoryi szkoły .	100	—	100	—
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . .	186	67	150	*36*
		c) druki i inseraty	333	99	100	*234*
		d) portorya i przesyłki	77	68	150	72
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	397	79	450	52
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . .	145	90	200	54
	18	Opał w gmachu szkolnym i w internacie . .	1.843	63	1.316	*528*
	19	Oświetlenie gmachu szkolnego i internatu . .	831	12	800	*31*
	20	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . . .	1.568	55	1.000	*568*
	20*a*	Przebudowanie jednej części domu na Leśniczówce, **nadzwyczajne** .	**2.100**	—	**2.100**	—
	20*b*	Budowa domu mieszkalnego dla profesorów, I. rata, **nadzwyczajne** .	**5.000**	—	**5.000**	—
	21	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . .	326	96	330	3
	22	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	1.012	50	1.200	187
	23	Płaca kominiarza	120	—	120	—
	24	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne . . .	234	73	150	*85*
		{ **nadzwyczajne** .	**400**	—	**400**	—
	25	Koszta lustracyi zakładu	187	31	200	13
	26	Koszta nabożeństwa { zwyczajne . . .	65	15	60	*5*
		{ **nadzwyczajne** . .	**200**	—	**200**	—
	27	Lekarz zakładowy, płaca . . . 500 zł. na aptekę . . 150 „	650	—	650	—
	28	Utrzymanie dziedzińców { zwyczajne . . .	142	97	150	7
		{ **nadzwyczajne** . .	**150**	—	**150**	—
	29*a*	Na budowę nowego gmachu, ostatnia rata: **nadzwyczajne** .	**7.674**	**27**	**8.000**	326
	29*b*	Na przebudowanie i adaptacyę przejścia, łączącego internat z gmachem szkolnym, **nadzwyczajne**	**5.500**	—	**5.500**	—
		Razem { zwyczajne .	8.224	95	7.126	} *1.487* 388
		{ **nadzwyczajne** .	**21.024**	**27**	**21.350**	326
		Suma rubryki V. .	29.249	22	28.476	} *1.487* 714
						+ *773*

8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
VI.		**Utrzymanie uczniów.**				
	30	Żywność	12.611	23	13.650	1.039
	31	Opał do kuchni	400	—	400	—
	32	Służba internatu: a) kredensowy, b) 5 chłopców do obsługi uczniów, c) palacz do obsługi kaloryferów } płace i emolumenta	1.242	63	1.272	29
	33	Służba kuchenna: a) gospodyni, b) kucharz, c) piekarz, d) 3 dziewki } płace i emolumenta . .	1.500	54	1.518	17
	34	Sprzęty: a) do sal sypialnych i infirmeryi, b) do kuchni i naczynia stołowe . .	666	24	350	*316*
	35	Odzież	3.821	74	3.900	78
	36	Pościel { zwyczajne	235	27	200	*35*
		Pościel { **nadzwyczajne**	**90**	—	**100**	10
	37	Pranie bielizny i pościeli { zwyczajne . .	442	22	350	*92*
		Pranie bielizny i pościeli { **nadzwyczajne** . .	**200**	—	**200**	—
		Razem { zwyczajne .	20.919	87	21.640	} 1.163 / *443*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**290**	—	**300**	10
		Suma rubryki IV. .	21.209	87	21.940	} 1.173 / *443*
						— 730
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	38	Eksperymenta przy wykładach	309	77	315	5
	39	Zbiory i muzea { zwyczajne	1.158	45	1.150	*8*
		Zbiory i muzea { **nadzwyczajne**	**100**	—	**100**	—
	40	Laboratorya	887	63	900	12
	41	Biblioteka i czytelnia	506	81	500	*7*
	42	Ogród pomologiczny i warzywny:				
		a) ogrodnik, płaca z dodatkami . . .	550	—	550	—
		b) pomocnik ogrodnika, płaca z dodatkami .	410	—	410	—
		c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów . .	379	17	400	20
		d) na urządzenie skrzyń i okien inspektowych: **nadzwyczajne** .	**98**	**92**	**100**	1
	43	Ogród botaniczny	104	60	100	*4*
	44	Utrzymanie pola doświadczalnego . . .	167	48	150	*17*
	45	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . .	523	38	500	*23*
		Razem { zwyczajne .	4.997	29	4.975	} *59* / 37
		Razem { **nadzwyczajne** .	**198**	**92**	**200**	1
		Suma rubryki VII .	5.196	21	5.175	} *59* / 38
						+ *21*

Wydatki. 8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe zł.
VIII		**Rozmaite.**				
	46	Na sprawienie nowej bryczki, **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
	47	Nieprzewidziane	335	29	150	*186*
		Razem { zwyczajne .	335	29	150	*186*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki XIII. .	635	29	450	+ *186*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 1. Wydatek większy* o 3.150 zł., spowodowany udzieleniem odprawy b. Dyrektorowi szkoły dr. Łaszczyńskiemu wskutek uwolnienia go od obowiązków służbowych. (LW. 30.343/95.)

" " " *poz 2 i 3 Wydatki* wogóle o 412 zł. *większe*, spowodowane asygnowaniem dodatków osobistych, oraz udzieleniem remuneracyi prof. Trochanowskiemu za wykłady chemii na pierwszym roku w godzinach pozaobowiązkowych (LW. 10.741/95 i LW. 17.046/95).

" " " *poz. „Zaliczki na płace" Wydatek niepreliminowany*, spowodowany udzieleniem zaliczek na płacę, a zachowany na stałą rubrykę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 października 1874. i znajdujące zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej.

" " *II. poz. „Zaliczki na płacę" Wydatek niepreliminowany*, spowodowany udzieleniem zaliczki na płacę sekretarzowi dyrekcyi, a zarachowany i znajdujący zupełne pokrycie w należytości czynnej jak pozycya poprzednia.

" " *III.* Różnica drobna na korzyść budżetu.

" " *V. poz. 17 a)—f) Wydatki* w ogóle *większe* o 92 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku, oraz w skutek kosztów ogłoszenia konkursu na posadę dyrektora. (LW. 39.720/95).

" " " *poz. 18 i 19 Wydatki* w ogóle *większe* o 559 zł. wedle rzeczywistej potrzebyw tym roku. Preliminowane kwoty były podane w przypuszczalnych wysokościach, zwłaszcza, że nie było wiadomo dokładnie, ile koszt opału i światła wyniesie w nowo wybudowanym internacie i przebudowanym gmachu szkolnym.

" " " *poz. 20. Wydatek większy* o 568 zł., spowodowany niezbędną potrzebą reparacyi pomieszkania dwu prefesorów, i kosztem założenia telefonu.

" " " *poz. 20 a i 20 b* Wydatki na budowę leśniczówki i budowę domu mieszkalnego dla profesorów zarachowano w tym roku tylko w wysokości przyzwonych kredytów, reszta zaś kosztów z tego tytułu będzie zarachowaną w roku 1896 w którym te budowle ukończone zostaną.

" " " *poz. 21* Różnica drobna na korzyść budżetu.

8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Do rubr. *V. poz. 22. Wydatek mniejszy* o 187 zł., ponieważ profesor Trochanowski pobrał relutum tylko za pół r. ustąpiwszy dobrowolnie z posady (LW. 56.794/95).

" " " *poz. 24. Wydatek większy* o 87 zł., spowodowany niezbędną potrzebą zakupienia szaf i stołów dla nowo urządzonych laboratoryów w lokalach dawnego internatu.

" " " *poz. 25 26 i 28. Wydatki* w ogóle 15 zł. *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

" " " *poz. 29 a. Wydatek mniejszy* o 226 zł. Rachunek budowy internatu przedstawia się następująco: Jak LW. 16 837/96. przeprowadzoną została kolaudacya budynku przy współudziale rządowego c. k. Radcy budownictwa.

Stosownie do kosztorysu budowy w sumie . .	63.000 zł. — ct.
udzielił Wysoki Sejm kredytów w latach 1892, 1894 1895 w tejże wysokości. Wedle rachunków zestawionych po dokonaniu kolaudacyi, rzeczywiste koszta budowy wynoszą kwotę	61.422 zł. 07 ct.
wydatki zaś za wykonanie planów, zestawienie kosztorysów, kierownictwo i nadzór nad budową, tudzież koszta kolaudacyi wyniosły sumę	1.252 „ 20 „
Ogółem więc koszt budowy okazuje się w kwocie	62.674 zł. 27 ct
Wedle zamknięć rachunkowych rzeczone koszta stosownie do kredytów budżetowych zarachowano:	
w roku 1892 w sumie	23.300 zł. — ct.
„ „ 1894 „ „	31.700 „ — „
„ „ 1895 „ „	7.674 „ 27 „
Razem jak wyżej	62.674 zł. 27 ct.
Po porównaniu z kredytami, wyżej wykazanymi w sumie	63.000 „ — „
okazuje się *wydatek mniejszy* od kosztorysu i kredytu o	325 zł. 73 ct.
C. k. Rząd przyczynił się do kosztów budowy kwotą .	30.000 zł. — ct.
z której I. i II. rata została zarachowaną w zamknięciu rachunku za rok 1894 w kwocie . . .	15.000 zł. — ct.
w roku 1895	10.000 „ — „
„ „ 1896 otrzymano	5.000 „ — „
Razem, j. w.	30.000 zł. — ct.
Z porównania z ogólnym kosztem budowy internatu jak wyżej	62.674 „ 27 ct.
okazuje się, że fundusz krajowy pokrył koszta budowy w sumie	32.674 zł. 27 ct.

" " " *poz. 29 b.* Wydatki na przebudowanie i adaptacyę przejścia, łączącego internat z gmachem szkolnym, zarachowano tylko w wysokości przyznanego budżetem kredytu, resztę zaś kosztów przeniesiono do rachunku roku 1896., w którym budowa ukończoną i rachunek tej przebudowy ostatecznie zamkniętym zostanie.

" " *VI. poz. 30 32 i 33. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 1.085 zł. stosownie do rzeczywistych kosztów, które ze względu na zmianę ceny artykułów żywność trudno naprzód obliczyć, tudzież wskutek mniejszej ilości uczniów w ciągu roku 1895; preliminowano bowiem wydatki na 65, w zakładzie zaś przebywało przeciętnie tylko 60 uczniów.

" " " *poz. 34. Wydatek większy* spowodowany koniecznym a niepreliminowanym wydatkiem na zakupno przyrządów do nowo urządzonej sali gimnastycznej.

Do rubr. *VI. poz. 35 36 i 37 Wydatki* w ogóle *większe* o 39 zł. stosownie do rzeczywistego kosztu, po urządzeniu pralni we własnym zarządzie.

„ „ *VII. Wydatki* w ogóle *większe* o 21 zł., spowodowane głównie większym nakładem, poczynionym na urządzenie pola doświadczalnego.

„ „ *VIII. Wydatek większy* o 186 zł. z powodu udzielenia zapomogi prefektowi Rożańskiemu na pogrzeb żony i poniesienia kosztów opakowania i przewozu rzeczy ś. p. Łaszczyńskiego, b. Dyrektora szkoły (LW. 12.384/95 i LW. 33.631/95).

Dochody. 8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k Skarbu Państwa na potrzeby szkoły .	7.000	—	7.000	—
	2	Z c. k. Skarbu Państwa III. rata na budowę internatu, **nadzwyczajne**	**10.000**	—	**10.000**	—
		Suma rubryki I. .	17.000	—	17.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Opłaty na utrzymanie	17.968	17	20.150	2.182
	4	Czesne	2.198	60	2.430	232
		Suma rubryki II. .	20.166	77	22.580	— 2.414
III.		**Inne dochody.**				
	5	Ze sprzedaży płodów z ogrodów . . .	771	64	700	*71*
	6	Ze sprzedaży płodów z pola doświadczalnego .	37	35½	50	12
	7	Z pożyczki, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla profosorów, **nadzwyczajne** . . .	—	—	**6.500**	6.500
		Razem { zwyczajne .	808	99½	750	{ *71* / 12
		Razem { **nadzwyczajne** .	—	—	**6.500**	6.500
		Suma rubryki III. .	808	99½	7.250	{ *71* / 6.512
						— 6.441
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane**	867	—	100	+ *767*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	44.208	76½	31.528	+ *12.681*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *II. Docchody* w ogóle *mniejsze* o 2.414 zł. z powodu mniejszej ilości uczniów (obacz wyjaśnienie do rubryki VI. poz. 30 wydatków), oraz z powodu uwolnienia od opłaty czesnego znaczniejszej części tychże.

„ „ *III. poz. 5 i 6. Dochody* w ogóle *większe* o 59 zł. stosownie do rzeczywistych wpływów.

„ „ „ *poz. 7.* Pożyczki na budowę domu dla profesorów w tym roku nie zaciągnięto (Obacz sprawozdanie z czynnności Wydziału krajowego.)

„ „ *IV. Dochód większy* o 767 zł. z tytułu zwrotu zaliczek na płacę z lat ubiegłych.

„Dotacya funduszu krajowego“ większa o 12.681 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, spowodowanego głównie większymi wydatkami w rubr. I. i V. oraz z powodu niezaciągnięcia pożyczki jak w rubr. III. poz. 7 dochodów. Wynik tedy okazuje się o zwyż wymienioną kwotę *niekorzystniejszy* od budżetu.

8. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		Należytości czynne z roku bieżącego		Należytości bierne z lat ubiegłych		Należytości bierne z roku bieżącego	
		Wydatki.								
I.	—	Zaliczki na płace . .	141	25	693	75	—	—	—	—
II.	—	Zaliczki na płace . .	—	—	90	—	—	—	—	—
V.	24	Za wyszkartowane stare sprzęty . . .	—	—	17	—	—	—	—	—
VI.	30	Zadorecki za pieczywo .	—	—	1	—	—		—	—
VIII.	47	Rozmaite . . .	146	82	—	—	—	—	—	—
		Dochody.								
II.	3, 4	Opłaty od uczniów .	459	05	210	—	—	—	—	—
		Razem .	747	12	1.011	75	—	—	—	—
		Czysty **stan czynny**	—	—	1.758	87	—	—	—	—

LW. 30.576/1896.

9. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości większe *mniejsze* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-11	Wydatki na gospodarstwo – zwyczajne	4.634	32	4.670	36
		Wydatki na gospodarstwo – **nadzwyczajne**	**140**	**30**	**150**	10
II.	12-13	Las i plantacye wikla – zwyczajne	1.122	08 1/2	1.080	*42*
		Las i plantacye wikla – **nadzwyczajne**	**750**	—	**750**	—
III.	14	Utrzymanie brzegów Wisły	160	06	170	10
IV.	15	Podatki i daniny – zwyczajne	600	—	600	—
		Podatki i daniny – **nadzwyczajne**	**58**	**07 1/2**	**100**	42
V.	16	Rozmaite nieprzewidziane	126	79	200	73
—	—	Nadwyżka dochodów	990	21	320	*670*
						712
		Razem – zwyczajne	7.633	46 1/2	7.040	119
		Razem – **nadzwyczajne**	**948**	**37 1/2**	**1 000**	51
						593
		Suma wydatków	8.581	84	8.040	51
						+ *542*
		DOCHODY.				
I.	1-6	Z gospodarstwa	3.685	82	3.940	254
II.	7-8	Z lasu i z wikla	3.972	82	3.300	*673*
III.	9	Z rybołowstwa	60	—	60	—
IV.	10	Z pieca wapiennego	550	—	550	—
V.	11	Z dzierżaw	200	—	120	*80*
VI.	12 13	Lądowe i olborne	62	—	70	8
—	—	Z cegielni	51	20	—	*51*
						804
		Suma dochodów	8.581	84	8.040	262
						+ *542*

9. Folwark w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.					
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**					
	1	Płace i zasługi:					
		a) ekonom (płaca, wikt, opał i światło)	549 zł. 16 ct.				
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya)	1.076 „ 28 „	1.625	44	1.750	125
	2	Najem robotnika:					
		a) do gospodarstwa folwarcznego	955 zł. 24 ct.				
		b) do chmielarni:					
		α) dodatek zawiadowcy chmielarni					
		β) roboty przy chmielarni .	269 „ 43				
		γ) sprawienie tyk . .		1.224	67	1.120	*105*
	3	Dokupno i zmiana nasienia		277	02	300	23
	4	„ nawozów dopełniających **nadzwyczajne** .		**140**	**30**	**150**	10
	5	„ słomy i karmy		1.000	45	1.000	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) . .		119	90	70	*50*
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych . . .		30	87	100	69
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów		152	92	100	*53*
	9	Utrzymanie rowów		107	02	100	*7*
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia . .		33	86	90	56
	11	Światło i smarowidło		62	16	40	*22*
		Razem { zwyczajne .		4.634	32	4.670	{ 273 / *237*
		Razem { **nadzwyczajne** .		**140**	**30**	**150**	10
		Suma rubryki I .		4.774	62	4.820	{ 283 / *237*
							— 46
II.		**Las i plantacye wikla.**					
	12	Służba, roboty i zalesienie { zwyczajne . .		675	49	680	5
		Służba, roboty i zalesienie { **nadzwyczajne** . .		**300**	—	**300**	—
	13	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi: *a*) zwyczajne .		446	59½	400	*47*
		b) **nadzwyczajne** .		**450**	—	**450**	—
		Razem { zwyczajne .		1.122	08½	1.080	{ 5 / *47*
		Razem { **nadzwyczajne** .		**750**	—	**750**	—
		Suma rubryki II. .		1.872	08½	1.830	{ 5 / *47*
							+ *42*
III.	14	**Utrzymanie brzegów Wisły**		160	06	170	— 10
IV.	15	**Podatki i daniny:**					
		a) zwyczajne . .		600	—	600	—
		b) **nadzwyczajne** .		**58**	**07½**	**100**	42
		Suma rubryki IV. .		658	07½	700	— 42
V.	16	**Rozmaite nieprzewidziane**		126	79	200	— 73
—	—	**Nadwyżka dochodów**		990	21	320	+ *670*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 1.* ***Wydatek*** o 125 zł. *mniejszy* z powodu intercalare w płacy i emolumentach ekonoma, oraz stownie do wypłaconych zasług i ordynaryi.

„ „ „ *poz. 2, 3, 4 i 5.* ***Wydatki*** w ogóle o 72 zł. *większe* wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 6.* ***Wydatek*** *większy* o 50 zł. w skutek koniecznej potrzeby zakupienia dwu par uprzęży.

„ „ „ *poz. 7.* ***Wydatek*** *mniejszy* o 69 zł., nie zachodziła bowiem potrzeba w tym roku uskutecznienia znaczniejszych reparacyj.

„ „ „ *poz. 8,* ***Wydatek*** o 53 zł. *większy* spowodowany konieczną potrzebą naprawy ilości narzędzi rolniczych i wozów gospodarskich.

„ „ „ *poz. 9.* Różnica nieznaczna; wedle potrzeby.

„ „ „ *poz. 10.* ***Wydatek*** *mniejszy* o 56 zł. zależny od premii asekuracyjnej.

„ „ „ *poz 11* ***Wydatek*** *większy* o 22 zł. spowodowany koniecznem powiększeniem ilości lamp w zabudowaniach folwarcznych.

„ „ *II.* ***Wydatek*** w ogóle *większy* o 42 zł. stosownie do potrzeby, a znajdujący zupełne pokrycie w znacznie zwiększonych dochodach rubryki II. (Obacz tamże).

„ „ *III.* Różnica drobna na korzyść budżetu.

„ „ *IV.* ***Wydatek*** *mniejszy* o 42 zł. wedle nakazów płatniczych c. k. Urzędu podatkowego.

„ „ *V.* ***Wydatek*** *mniejszy* o 73 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ „ *„Nadwyżka dochodów“* ***Wynikłość*** *większa* o 670 złr. stownie do większych dochodów własnych, w skutek czego, wynik gospodarstwa okazał się *korzystniejszy* od budżetu o tę kwotę.

Dochody.

9. Folwark w Czernichowic.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* ct.
		DOCHODY.				
I		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.471	60	1.200	*272*
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: *a*) krowiarnia . . . . 558 zł. 81 ct *b*) nierogacizna . . . 1.139 „ 15 „	1.697	96	2.000	302
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	220	—	500	280
	4	Czynsz z kuźni	40	—	40	—
	5	Za wynajęte konie	256	26	150	*106*
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	—	—	50	50
		Suma rubryki I .	3.685	82	3.940	632 *378*
						— 254
II		**Z lasu i wikla.**				
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	1.734	97	1.200	*535*
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	2 237	85	2.100	*138*
		Suma rubryki II. .	3.972	82	3.300	+ *673*

9. Folwark w Czernichowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* ct.
III.	9	**Z rybołowstwa**	60	—	60	—
IV.	10	**Z piecca wapiennego**	550	—	550	—
V.	11	**Z dzierżaw:**				
		a) z bud jarmarcznych . . 50 zł. — ct. *b)* z budynków pokarczemnych . 150 „ — „	200	—	120	*80*
		Suma rubryki V. .	200	—	120	+ *80*
VI.		**Lądowe i olborne.**				
	12	Z lądowego	—	—	10	10
	13	Olborne za łamanie kamienia	62	—	60	*2*
		Suma rubryki VI. .	62	—	70	10 *2* — 8
—	—	**Z cegielni**	51	20	—	+ *51*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 1. Dochód* o 272 *większy* z powodu uzyskania przy sprzedaży zboża pozostałego z roku 1894. wyższych cen.

„ „ „ *poz. 2. Dochód mniejszy* o 302zł. z powodu redukcyi trzody chlewnej, co Wysok Sejm przyjął do zatwierdzającej wiadomości przy uchwaleniu budżetu na rok 1896.

„ „ „ *poz. 3. Dochód mniejszy* o 280 zł. znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej.

„ „ „ *poz. 4. Dochód większy* o 106 zł. wedle rzeczywistych wpływów.

„ „ „ *poz. 6. Dochodu* w tym roku *nie było żadnego*, zużyto bowiem nawóz na własne potrzeby.

„ „ *II. Dochód* o 673 zł. *większy* w skutek znaczniejszego zbytu drzewa w tym roku

„ „ *V. Dochód większy* o 80 zł., gdyż pozostawiono budynek pokarczemny w dzierżawie, a dom mieszkalny dla profesorów wybudowano w innem miejscu.

„ „ *VI. Dochody* w ogóle *mniejsze* o 8 zł. stosownie do ilości sprzedanego kamienia.

„ „ „*Z cegielni*“ Dochód niepreliminowany, powstały w skutek uiszczenia należytości z lat ubiegłych.

9. Folwark w Czernichowie.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Dochody.								
I.	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielu	10	25	—	—	—	—	—	—
	3	Z wynajętych ról i pastwisk .	—	—	300	—	—	—	—	—
		Razem .	10	25	300	—	—	—	—	—
		Czysty stan czynny	310	25	—	—	—	—	—	—

LW. 26.480/96.

10. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca z dodatkami	1.856	59	1.740	*117*
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	1.125	47	1.100	*25*
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatk.	549	96	550	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat., płaca	199	97	200	—
		Razem	4.331	99	4.190	*142*
	—	Do tego: Zaliczka udzielona na płacę . 400 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżąc. 100 „	300	—	—	*300*
		Suma rubryki I.	4.631	99	4.190	+ *442*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . 120 zł. — ct. *b*) koszta kancelaryjne . . 100 „ 87 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 275 „ 05 „	495	92	520	24
	7	Opał	596	75	600	3
	8	Oświetlenie	100	—	100	—
	9	Utrzymanie budynków, zwyczajne	359	40	300	*59*
		nadzwyczajne	**501**	**76**	**500**	*2*
	10	Sprzęty i ruchomości, zwyczajne	89	70	100	10
		nadzwyczajne	**149**	**12**	**150**	1
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych: zwyczajne	388	—	400	12
		nadzwyczajne	**112**	—	**100**	*12*
	12	Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych, 9 rata	46	37½	46	—
	13	Podatek od gruntu szkolnego	26	93	30	3
		Razem zwyczajne	2.103	07½	2.096	52 *59*
		Razem **nadzwyczajne**	**762**	**88**	**750**	*4* *11*
		Suma rubryki II.	2.865	95½	2.846	53 *73*
						+ *20*
		Do przeniesienia zwyczajne	6.735	06½	6.286	*501* 52
		Do przeniesienia **nadzwyczajne**	**762**	**88**	**750**	*14* 1

Wydatki. 10. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	6.735	06 $^1/_2$	6.286	*501* 52
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne**	**762**	**88**	**750**	*14* 1
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	4.657	97	5.700	*75*
	15	Odzież, pościel i pranie, { zwyczajne	1.117	35		
		Odzież, pościel i pranie, { **nadzwyczajne**	**164**	**42**	**160**	*4*
	16	Lekarz, apteka i różne inne	173	42	150	*24*
	17	Uczeń praktykant	160	54	150	*11*
		Razem { zwyczajne	6.109	28	6.000	*110*
		Razem { **nadzwyczajne**	**164**	**42**	**160**	*4*
		Suma rubryki III.	6.273	70	6.160	+ *114*
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	116	22	120	4
	19	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi	434	13	150	*284*
		b) biblioteka i czytelnia	88	38	80	*9*
		c) ogród szkolny	17	37	20	3
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	21	50	20	*1*
		Suma rubryki IV.	677	60	390	*294* 7
						+ *287*
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla straży pożarnej	51	10	50	*1*
	22	„ mleczarstwa	30	85	50	19
	23	„ uprawy tytoniu	60	—	60	—
		Suma rubryki V.	141	95	160	*1* 19
						— 18
		Razem { zwyczajne	13.663	89 $^1/_2$	12.836	*906* 78
		Razem { **nadzwyczajne**	**927**	**30**	**910**	*18* 1
		Suma wydatków	14.591	19 $^1/_2$	13.746	*924* 79
						+ *845*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. *poz. 1. Wydatek większy,* o 117 zł. w skutek przyznania kierownikowi dodatku osobistego za zasługi położone około rozwoju szkoły, a uwzględniony już przez Wys. Sejm w budżecie szkoły na rok 1896. (LW. 34.149/95).

„ „ „ *poz. 2 Wydatek większy* o 25 zł. spowodowany przyznaniem nauczycielowi fachowemu wyższej płacy i dwóch dodatków pięcioletnich po złożonym egzaminie fachowym. (LW. 23.354/95).

„ „ „ *„Zaliczki na płacę“ Wydatek niepreliminowany* znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej, zarachowany zaś na stałą rubrykę po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 października 1874.

„ „ *II. Wydatki* w ogóle *większe* o drobną kwotę 20 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *III. poz. 14 i 15. Wydatki większe* o 79 zł., z powodu, że preliminowano utrzymanie na 38 uczniów, przebywało zaś ich miesięcznie przeciętnie po 39 (LW. 3.763/96).

„ „ „ *poz. 16. Wydatek większy* o 24 zł., w skutek zakupna środków dezinfekcyjnych w czasie epidemii cholery.

„ „ „ *poz. 17 Wydatek* o 11 zł. *większy,* spowodowany zakupnem materyału na na bundę dla ucznia-praktykanta.

„ „ *IV. poz. 18.* Różnica nieznaczna na korzyść budżetu.

„ „ „ *poz. 19. Wydatek* w ogóle *większy* o 290 zł.; przekroczenie to spowodowanem zostało znacznem zakupnem środków naukowych, znajduje ono jednak zupełne pokrycie w przewyżce rubryki I. poz. 1 a) dochodów. (LW. 2.762/96).

„ „ *V. Wydatki* o 18 zł. *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

10. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	Dochody w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa.**				
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—	2.500	*800*
	1*a*	„ na środki naukowe	300	—		
		Suma rubryki I. .	3.300	—	2 500	+ *800*
II.	2	**Opłaty na utrzymnie**	450	—	550	— 100
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego** i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	59	09	60	— 1
—	—	**Dochody rozmaite**	90	—	—	+ *90*
		Razem	3.899	09	3.110	*890* 101
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	10.692	10½	10.636	+ *56*
		Suma dochodów .	14.591	19½	13.746	*946* 101
						+ *845*

10. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. Dochód* o 800 zł. *większy* w skutek uzyskania wyższej subwencyi od c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie szkoły (LW. 9.162/95.), oraz niepreliminowanej subwencyi na środki naukowe (LW. 2.762/96).

" " *II. Dochód mniejszy* o 100 zł. z powodu, iż gmina miasta Horodenki nie uiściła datku na utrzymanie jednego ucznia (LW. 69.484/95). (Obacz należytości czynne).

" " *„Dochody rozmaite“. Dochód niepreliminowany* uzyskany ze zwrotu zaliczki na płacę, udzielonej w latach ubiegłych

" " *„Dotacya z funduszu krajowego“. Wynikłość większa* o 56 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
I.	—	Zaliczki udzielone na płacę	30	—	300	—	—	—	—	—
		Dochody.								
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	500	—	100	—	—	—	—	—
		Razem .	530	—	400	—	—	—	—	—
					930	—	—	—	—	—
		Czysty stan czynny .	—	—	930	—	—	—	—	—

Wartość realności zarachowana przy funduszu krajowym.

LW. 25.854/1896.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	1.740	—	1.640	*100*
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	1.241	66	1.200	*42*
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca i dodatek na wikt	600	—	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	720	—	720	—
	5	Katecheta obrz. łać i gr. kat.	200	—	200	—
		Suma rubryki I. .	4.501	66	4.360	+ *142*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . 120 zł. — ct; *b)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 53 „ 18½ „; *c)* sługa szkolny i stróż nocny 236 „ — „	409	18½	520	111
	7	Opał	600	—	600	—
	8	Oświetlenie	61	64	100	38
	9	Utrzymanie budynków, zwyczajne . . .	316	94	250	*67*
		Utrzymanie budynków, **nadzwyczajne** . .	**700**	—	**700**	—
	9*a*	Na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli **nadzwyczajne**	**9.455**	—	**9.000**	*455*
	10	Sprzęty i ruchomości, zwyczajne . . .	99	13	100	1
		Sprzęty i ruchomości, **nadzwyczajne** . .	**100**	—	**100**	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	—	—	200	200
	12	Czynsz dzierżawny za grunta, odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki	50	—	50	—
	13	Podatek od gruntów szkolnych	30	—	30	—
						350
		Razem zwyczajne .	1.566	89½	1.850	*67*
		Razem **nadzwyczajne** .	**10.255**	—	**9.800**	*455*
						350
		Suma rubryki II. .	11 821	89½	11.650	*522*
						+ *172*
						350
		Do przeniesienia zwyczajne .	6.068	55½	6.210	*209*
		Do przeniesienia **nadzwyczajne** .	**10.255**	—	**9.800**	*455*

Wydatki. 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki większe *mniejsze* zł.
						350
		Z przeniesienia { zwyczajne	6.068	55½	6.210	*209*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne**	**10.255**	—	**9.800**	*455*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	2.094	78½	4.800	1.060
	15	Odzież, pościel i pranie	1.644	75		
	16	Lekarz, apteka i rozmaite inne	341	54	150	*191*
	17	Uczeń praktykant	135	—	150	15
						1.075
		Suma rubryki III.	4.216	07½	5.100	*191*
						— 884
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	121	60	120	*2*
	19	Środki naukowe: *a)* modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych: zwycz. 418 zł. 39½ ct., *nadzwycz.* 300 zł. — ct. *b)* biblioteka i czytelnia: 111 „ 51 „ — „ — „ *c)* ogród szkolny: 20 „ — „ — „ — „				
		Suma pozycyi 19. { zwyczajne	549	90½	250	*300*
		Suma pozycyi 19. { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	7	44	20	13
	21	Wycieczki z uczniami	4	68	50	45
						302
		Razem { zwyczajne	683	62½	440	58
		Razem { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
						302
		Suma rubryki IV.	983	62½	740	58
						+ *244*
V.		**Kursy specyalne.**				
	22	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej: { zwyczajne	—	—	50	50
		{ **nadzwyczajne**	**50**	—	**50**	—
	23	Kurs mleczarstwa	—	—	50	50
	24	„ uprawy i suszenia tytoniu	100	—	100	—
	25	Nauka kołodziejstwa	—	—	150	150
		Razem { zwyczajne	100	—	350	250
		Razem { **nadzwyczajne**	**50**	—	**50**	—
		Suma rubryki V.	150	—	400	— 250
						1.733
		Ogółem { zwyczajne	11.068	25½	12.100	*702*
		Ogółem { **nadzwyczajne**	**10.605**	—	**10.150**	*455*
						1.733
		Suma wydatków	21.673	25½	22.250	*1.157*
						— 576

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz 1. Wydatek większy* o 100 zł. w skutek przyznania kierownikowi szkoły dodatku osobistego za wzorowe prowadzenie gospodarstwa szkolnego (LW. 44.833|95).

„ „ „ *poz. 2. Wydatek* o 42 zł. *większy* z powodu przyznania nauczycielowi pomocniczemu drugiego dodatku pięcioletniego (LW. 44.083/95).

„ „ *II. poz. 6 i 8. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 149 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 9. Wydatek większy* o 67 zł., spowodowany konieczną potrzebą przebudowania drewutni.

„ „ „ *poz. 9 a) Wydatek większy* o 455 zł. spowodowany uskutecznieniem nadkosztorysowych a niezbędnych robót przy budowie domu mieszkalnego dla nauczycieli (LW. 47.570/95).

„ „ „ *poz. 11. Wydatku nie było*, ponieważ nie utrzymywano osobnych koni do posług administracyjnych, lecz używano koni folwarcznych, których koszt utrzymania mieści się w ogólnych wydatkach na gospodarstwo. (Obacz wyjaśnienie do rubryki III. dochodów.)

„ „ *III. poz. 14 i 15 Wydatek mniejszy* o 1.060 zł. zależny od cen artykułów żywności, zakupywanych do kuchni prowadzonej we własnym zarządzie.

„ „ „ *poz. 16 Wydatek większy* o 191 złr. spowodowany zakupnem droższych środków leczniczych dla uczniów chorych na oczy, oraz znaczniejszym wydatkiem z tytułu honorarium dla lekarza.

„ „ „ *poz. 17. Wydatek* o 15 zł. *mniejszy* w skutek *intercalare.*

„ „ *IV. poz. 18.* Różnica nieznaczna.

„ „ „ *poz. 19. Wydatek większy* o 300 zł., znajdujący zupełne pokrycie w uzyskanej od c. k. Rządu a niepreliminowanej subwencyi na zakupno środków naukowych. (Obacz rubr. I. poz. 1 a) dochodów).

„ „ „ *poz. 20 Wydatek mniejszy* o 13 zł., wedle rzeczystej potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 21. Wydatek mniejszy* o 45 zł., zależny od liczby wycieczek odbytych w tym roku.

„ „ „ *poz 22 Wydatek mniejszy* o 50 zł., ponieważ nie było instruktora do prowadzenia ćwiczeń pożarniczych.

„ „ „ *poz. 23 i 25.* Wydatków w tym roku z pomienionych tytułów nie było wcale.

Dochody. 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Dochody z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa.**				
	1	Subwencya zwyczajna na utrzymanie szkoły .	3.000	—	2.500	*500*
	1*a*	„ na zakupno środków naukowych .	300	—	—	*30'*
	2	„ **nadzwyczajna** na postawienie budynku mieszkalnego dla nauczycieli . . .	**2.000**	—	**2.000**	—
		Razem { zwyczajne .	3.300	—	2.500	*800*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**2.000**	—	**2.000**	—
		Suma rubryki I. .	5.300	—	4.500	+ *800*
II.		**Opłaty od uczniów:**				
	3	Od Rady powiatowej w Borszczowie **nadzwyczajne**	**150**	—	**300**	— 150
III.	4	**Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego** .	686	54½	300	+ *387*
IV.	5	**Zarobek uczniów**	409	—	384	+ *25*
		Ogółem { zwyczajne .	4.395	54½	3.184	*1.212*
		Ogółem { **nadzwyczajne** .	**2.150**	—	**2.300**	150
		Suma dochodów .	6.545	54½	5.484	} *1.212* 150
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	15.127	71	16.766	1.638
		Razem . .	21.673	25½	22.250	} 1.788 *1.212* — 576

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. Dochód większy* o 800 zł. wskutek uzyskania wyższej subwencyi od c. k. Rządu, a to na utrzymanie szkoły o 500 zł. i na środki naukowe 300 zł. (LW. 9.162/95 i LW. 2.762/96).

„ „ *II. Dochód mniejszy* o 150 zł. wedle rzeczywistych wpływów w tym roku.

„ „ *III. Dochód większy* o 387 zł., w skutek pomyślniejszego wyniku gospodarstwa szkolnego.

Dochód *brutto* wynosił w roku 1895 . . .	4.264 zł.	50½ ct.
Wydatki wynosiły	3.577 „	96 „
Z porównania *czysty dochód* jak wyżej . . .	686 zł.	54½ ct.

„ „ *IV. Dochód większy* o 25 zł. wedle miesięcznych obliczeń wartości robocizny uczniów.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. **Dochody.**

Do rubr. „Dotacya z funduszu krajowego“. Dochód mniejszy, o 1.738 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i wynik ogólny *korzystniejszy* o tęż kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny . .	— zł.	— ct.
Stan bierny . .	— „	— „
Czysty stan czynny .	— zł.	— ct.

Wartość gruntów, będących własnością szkoły, wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 28.749/1896.

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	1.639	92	1.640	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	1.024	13	1.100	76
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca z dodatkiem na wikt . . .	785	—	600	*185*
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca i dodatek aktywalny	540	—	550	10
	5	Katecheta obrz. łac., płaca i wydatek na nabożeństwo	183	55	200	16
		Razem .	4.172	60	4.090	102 *185*
		Do tego: Zaliczka udzielona na płacę . 300 zł. po strąceniu ściągniętych rat bieżących . . . . . . 75 „	225	—	—	*225*
		Suma rubryki I. .	4.397	60	4.090	102 *410* + *308*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna . . 90 zł. — ct. *b)* koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . 91 „ 77 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . 285 „ 96 „	467	73	520	52
	7	Opał	424	77	500	75
	8	Oświetlenie	97	10	100	3
	9	Utrzymanie budynków, naprawy, ubezpieczenie, kominiarz: zwyczajne . .	221	75	200	*22*
		nadzwyczajne .	**910**	**24**	**900**	*10*
	10	Sprzęty i ruchomości: zwyczajne . . .	185	25	100	*85*
		nadzwyczajne . .	**156**	**38**	**100**	*56*
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	447	84	400	*48*
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem .	808	46	758	*50*
		Razem: zwyczajne .	2.652	90	2.578	*205* 130
		Razem: **nadzwyczajne** .	**1.066**	**62**	**1.000**	*66*
		Suma rubryki II. .	3.719	52	3.578	*271* 130 + *141*
		Do przeniesienia: zwyczajne .	7.050	50	6.668	*615* 232
		Do przeniesienia: **nadzwyczajne** .	**1.066**	**62**	**1.000**	*66*

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	7.050	50	6 668	*615* 232
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1.066**	**62**	**1.000**	*66*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	3.428	20	} 5.250	786
	14	Odzież, pościel i pranie	1.036	09		
	15	Lekarz, apteka i rozmaite inne	260	68	200	*61*
	16	Uczeń praktykant	150	—	150	—
		Suma rubryki III. .	4.874	97	5.600	786 *61* — 725
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	71	81	120	48
	18	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . *zwycz.* 486 zł. 20 ct. *nadzw.* 300 zł. *b*) biblioteka i czytelnia . 105 „ 35 „ „ „ *c*) ogród szkolny . . 2 „ 99 „ „ „				
		Suma pozycyi 18 { zwyczajne .	594	54	280	*315*
		Suma pozycyi 18 { **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
	19	Wycieczki z uczniami	13	41	50	37
		Razem { zwyczajne .	679	76	450	85 *315*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki IV. .	979	76	750	*315* 85 + *230*
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej: *a*) zwyczajne . .	4	20	50	46
		b) **nadzwyczajne** .	**50**	—	**50**	—
	21	Kurs mleczarstwa	24	56	50	26
	22	Nauka kołodziejstwa	32	80	150	117
		Razem { zwyczajne .	61	56	250	189
		Razem { **nadzwyczajne** .	**50**	—	**50**	—
		Suma rubryki V.	111	56	300	— 189
		Razem { zwyczajne .	12.666	79	12.968	1.292 *991*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.416**	**62**	**1.350**	*66*
		Suma wydatków . .	14.083	41	14.318	1.292 *1 057* — *235*

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 2. Wydatek* o 76 zł. *mniejszy* z powodu opróżnienia posady i zarządzenia zastępstwa do dnia 15. lipca 1895. (LW. 49.717/94, LW. 31.170/95 i LW. 46.525/95).

" " " *poz. 3. Wydatek większy* o 185 zł. spowodowany urlopem, udzielonym instruktorowi w celu odbycia studyów fachowych w szkole rolniczej w Nowym Jiczynie, z pozostawieniem mu dotychczasowej płacy przy równoczesnem zarządzeniu zastępstwa tegoż kosztem 185 zł. (LW. 53.156/94. LW. 54.659/94 i LW. 38.795/95).

" " " *poz. 4. Wydatek mniejszy* o 10 zł., ponieważ zastępca nauczyciela pobierał płacę nieco niższą od preliminowanej (LW. 61.048/94).

" " " *poz. 5. Wydatek mniejszy* z powodu intercalare (LW. 75.792/95).

" " " *„Zaliczki na płace" Wydatek niepreliminowany*, znajdujący zupełne pokrycie w wykazanej należytości czynnej, zarachowanej zaś na stałą rubrykę po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14 października 1874.

" " *II poz. 6, 7 i 8 Wydatki* w ogóle o 130 zł. *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

" " " *poz. 9. Wydatek* w ogóle *większy* spowodowany konieczną potrzebą naprawy rynien.

" " " *poz. 10. Wydatek* w ogóle *większy* o 141 zł. spowodowany niezbędną potrzebą zakupienia maszynki do prania bielizny i trzech zegarów dla zakładu.

" " " *poz. 11. Wydatek* o 48 zł. *większy* wedle rzeczywistej potrzeby, zależny od ceny karmy.

" " " *poz. 12. Wydatek większy* o 50 zł. w skutek wynajęcia ubikacyi na mleczarnię za czynsz roczny 50 zł., (LW. 11.927/94), co też Wysoki Sejm przyjął do zatwierdzającej wiadomości w zamknięciu rachunku za rok 1894., oraz uwzględnił w budżecie na rok 1896 (rubr. II. poz. 12 funduszu szkoły).

" " *III. poz. 13 i 14 Wydatki* o 786 *mniejsze* nie dające się z góry dokładnie obliczyć, z powodu zmienności cen artykułów spożywczych i zależne od ilości uczniów, których w ciągu roku było przeciętnie 30 preliminowano zaś utrzymanie dla 35.

" " " *poz. 15. Wydatek większy* o 61 zł. spowodowany niepomyślnym stanem sanitarnym, w skutek czego musiano częściej sprowadzać lekarza z pobliskiego miasteczka.

" " " *poz. 17. Wydatek* o 48 zł. *mniejszy* wedle potrzeby w tym roku.

" " " *poz. 18. Wydatek* o 315 zł. *większy* znajdujący prawie zupełne pokrycie we wyższym dochodzie rubryki I. poz. 1 a dochodów. (LW. 2.762/96.)

" " *IV. poz. 19 Wydatek* o 37 zł. *mniejszy* stosownie do kosztu odbytych wycieczek.

" " *V. Wydatek* w ogóle *mniejszy.* o 189 zł., a to: w poz. 20 o 46 zł. ponieważ w roku 1895 nie przybył instruktor do straży pożarnej, a w poz. 21 i 22 o 143 zł. wedle rzeczywistych kosztów w tym roku.

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa.**				
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . . .	3.000	—	3.000	—
	1*a*	„ na zakupno środków naukowych .	300	—	—	*300*
		Suma rubryki I. .	3.300	—	3.000	+ *300*
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	425	—	700	— 275
III.	3	**Dochód z pola i ogrodu szkolnego** . .	—	—	60	— 60
IV.	4	**Dochód z dzierżawy folwarku** . . .	939	22	758	+ *181*
V.	5	**Zarobek uczniów**	366	—	420	— 54
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	240	—	—	+ *240*
		Suma dochodów .	5.270	22	4.938	*721* 389
—		**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	8.813	19	9.380	567
		Razem . .	14.083	41	14.318	*721* 956
						— 235

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. Dochód* o 300 zł. *większy* z powodu uzyskania subwencyi od c. k. Rządu na zakupno środków naukowych (LW. 2.762/96).

„ „ *II. Dochód mniejszy* o 275 zł. wedle rzeczywistych wpływów, przeważnie z powodu nieuiszczenia pełnej należytości od Rady powiatowej w Białej. (Obacz wykaz należytości z końcem roku).

„ „ *III.* Dochodu z pola i ogrodu szkolnego w tym roku nie było.

„ „ *IV. Dochód większy* o 181 zł. wedle rzeczywistego zysku, a mianowicie: dochody *brutto* wynosiły w roku 1895 . . . . . 5.703 zł. 41 ct.
wydatki . . . . 4.764 „ 19 „
z porównania *czysty dochód* jak wyżej . . . . 939 zł. 22 ct.

„ „ *V. Dochód mniejszy* o 54 zł. wedle miesięcznych obliczeń wartości robocizny.

„ „ *„Rozmaite nieprzewidziane“ Dochód niepreliminowany*, uzyskany ze zwrotu zaliczki na płacę, udzielonej w latach ubiegłych.

„ „ *„Dotacya z funduszu krajowego“ Dochód mniejszy* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem ogólny wynik *korzystniejszy* od budżetu o 567 zł.

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wykaz należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		WYDATKI.								
I.	—	Zaliczka udzielona na płacę .	—	—	225	—	—	—	—	—
II.	8	Oświetlenie (zwrot) . . .	3	—	—	—	—	—	—	—
		DOCHODY.								
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów .	600	—	600	—	—	—	—	—
		Razem .	603	—	825	—	—	—	—	—
					1.428	—				
		Czysty stan czynny .			1.428	—				

LW. 26.055/1896.

13. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie. **Wydatki.**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel kierownik, płaca z dodatkami . .	1.531	59	1.340	*191*
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca z dodatkami	755	83	1.100	344
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków płaca	240	—	240	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	780	—	780	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca i wikt . . .	600	—	600	—
	6	Kapelan i katecheta, płaca i wydatki na nabożeństwo	199	98	200	—
		Suma rubryki I. .	4.107	40	4.260	*191* / 344
						— 153
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne, inseraty druki i portorya . . . 197 zł. 71 ct. *b*) sługa szkolny i stróż nocny . 177 „ 50 „	375	21	400	25
	8	Opał	299	68	300	—
	9	Oświetlenie	99	79	100	—
	10	Utrzymanie budynków, zwyczajne . . .	97	78	100	2
		Utrzymanie budynków, **nadzwyczajne** . .	**502**	**22**	**500**	*2*
	11	Sprzęty i ruchomości	91	21	100	9
		Razem zwyczajne .	963	67	1.000	36
		Razem **nadzwyczajne** .	**502**	**22**	**500**	*2*
		Suma rubryki II. .	1.465	89	1.500	36 / *2*
						— 34
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	3.300	16		
	13	Odzież, pościel i pranie	872	87	4.125	*48*
	14	Lekarz i apteka	81	61	100	18
		Suma rubryki III. .	4.254	64	4.225	*48* / 18
						+ *30*
		Do przeniesienia zwyczajne .	9.325	71	9.485	*239* / 398
		Do przeniesienia **nadzwyczajne** .	**502**	**22**	**500**	*2*

Wydatki.

13. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne . **nadzwyczajne** .	9.325 **502**	71 **22**	9.485 **500**	*239* 398 *2*
IV.		**Potrzeby do nauki.**				
	15	Przybory do nauki	106	02	100	*6*
	16	Zbiory środków do demonstracyi . . .	93	14	100	7
	17	Biblioteka i czytelnia	90	65	100	9
	18	Wycieczki naukowe	46	58	50	3
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . . .	519	13	400	*119*
	20	Szklarnia, **nadzwyczajne**	**1.000**	—	**1.000**	—
		Razem { zwyczajne . **nadzwyczajne** .	855 **1.000**	52 —	750 **1.000**	*125* 19 —
		Suma rubryki IV.	1.855	52	1.750	*125* 19 + *106*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	92	94	—	+ *92*
		Razem { zwyczajne . **nadzwyczajne** .	10.274 **1.502**	17 **22**	10.235 **1.500**	*456* 417 *2*
		Suma wydatków .	11.776	39	11.735	*458* 417 + *41*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I. poz. 1. Wydatek większy* o 191 zł. z powodu przyznania pierwszego dodatku pięcioletniego kierownikowi szkoły (LW. 6.013/96).

„ „ „ *poz. 2 Wydatek* o 344 *mniejszy* z powodu, iż posadę tę nadano nauczycielowi fachowemu dopiero od 15 października 1895. (LW. 66.294/95).

„ „ *II. Wydatki* w ogóle *mniejsze* o 34 zł. wedle rzeczywistej potrzeby w tym roku.

„ „ *III. poz. 12 i 13 Wydatek* o 48 zł. *większy* jako niedający się ściśle z góry obliczyć z powodu zmienności cen artykułów spożywczych.

„ „ „ *poz. 14. Wydatek mniejszy* o 18 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *IV. poz. 15, 16, 17 i 18.* Różnice drobne.

„ „ „ *poz. 19 Wydatek większy* o 119 zł. spowodowany konieczną potrzebą sprowadzenia większej ilości nasion. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w odnośnej nadwyżce dochodów w kwocie 228 zł. wykazanej przy rubr. III. dochodów.

„ „ *„Rozmaite nieprzewidziane“ Wydatek niepreliminowany* spowodowany kosztami podróży na egzamina delegata Wydziału krajowego, oraz kosztem fotografowania budynków szkolnych.

13. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* ct.
		DOCHODY.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000	—
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250	—	250	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . . .	300	—	300	—
		Suma rubryki I. .	3.550	—	3.550	—
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	82	25	260	— 178
III	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** . .	527	70	300	+ *228*
IV.	6	**Zarobek uczniów w ogrodzie miejskim** . .	31	40	100	— 69
		Suma dochodów .	4.191	35	4.210	*228* / 247
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	7.585	04	7.525	+ *60*
		Razem .	11.776	39	11.735	*288* / 247
						+ *41*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *II.* *Dochód mniejszy* o 178 zł. wedle rzeczywistych wpływów w tym roku.

„ „ *III.* *Dochód większy* o 228 zł. wskutek znacznie pomyślniejszego wyniku gospodarki w ogrodzie szkolnym i sprzedaży większej ilości drzewek owocowych.

„ „ *IV.* *Dochód* o 69 zł. *mniejszy* z powodu przeważnego zajęcia uczniów w ogrodzie szkolnym.

„ „ *„Dotacya z funduszu krajowego“* *Wynikłość większa* o 60 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny . .	— zł. — ct.
Stan bierny . .	— „ — „
Czysty stan czynny .	— zł. — ct.

Wartość nieruchomości zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 24.726/1896.

Wydatki. 14. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa . .	1.370	—	800	*570*
	2	Nauczyciel zawodowy (instruktor) do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	720	—	720	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych . . .	200	—	240	40
	4	Katecheta	60	—	60	—
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli . .	240	—	240	—
		Suma rubryki I. .	2.590	—	2.060	*570* 40 + *530*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Inspekcya zakładu	—	—	120	120
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki i tp. . . .	25	50	50	24
	8	Opał i oświetlenie	103	68	120	16
	9	Utrzymanie i asekuracya budynków . . .	94	32	100	6
	10	„ inwentarza szkolnego . . .	15	90	60	44
	11	Podatki	50	46	50	—
		Suma rubryki II. .	289	86	500	— 210
III.		**Potrzeby do nauki.**				
	12	*a*) Na utrzymanie i dokupno maszyn do uprawy roślin włóknistych	11	30	50	38
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli . .	26	32	40	14
		c) „ „ moczarni	15	20	20	5
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów .	17	28	40	23
	14	Zbiory okazów do demonstracyj . . .	—	—	60	60
	15	Biblioteka i czytelnia	50	79	40	*11*
		Suma rubryki III. .	120	89	250	140 *11* — 129
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	16	Stołowanie . . . . . 1.487 zł. 89 ct.				
	17	Odzież i pościel { zwyczajne . 22 „ 06 „	1.509	95	1.440	*70*
		nadzwyczajne . . .	**190**	—	**190**	—
		Razem { zwyczajne . . .	1.509	95	1.440	*70*
		nadzwyczajne . .	**190**	—	**190**	—
		Suma rubryki IV. .	1.699	95	1.630	+ *70*
		Razem { zwyczajne .	4.510	70	4.250	*651* 390
		nadzwyczajne .	**190**	—	**190**	—
		Suma wydatków .	4.700	70	4.440	+ *261*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. *Wydatki* w ogóle *większe* o 530 zł., spowodowane kosztami zastępstwa nauczyciela rolnictwa, któremu podczas studyów za granicą pozostawiono pobory nauczyciela. (LW. 71.420/95).

„ „ *II.* i *III.* *Wydatki* wogóle *mniejsze* o 339 zł. wedle potrzeby w tym roku.

„ „ *IV.* *Wydatek większy* o 70 zł., stosownie do ilości uczniów, których w ciągu roku przecięciowo było 10-ciu, podczas gdy preliminowano utrzymanie dla 9-ciu uczniów.

14. Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	2.200	—	2.200	—
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna**	112	01	100	+ *12*
III.	3	**Zarobek uczniów**	—	—	90	— 90
		Suma dochodów .	2.312	01	2.390	*12* / 90
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	2.388	69	2.050	*339*
		Razem .	4.700	70	4.440	*351* / 90
						+ *261*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. *Dochód większy* o 12 zł. stosownie do czystego dochodu z gospodarstwa szkolnego.

Wydatki *brutto* na gospodarstwo wynosiły . . . . . 446 zł. 85 ct.
Dochody (ze sprzedaży krescencyi) . . . . . . 538 „ 86 „
Z porównania czysty dochód, jak wyżej . . . . . 112 zł. 01 ct.

„ „ *III.* Zarobku uczniów w tym roku nie było. Uczniowie używani byli tylko do robót przy gospodarstwie szkolnym.

„Dotacya z funduszu krajowego" *większa* o 339 zł. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a zatem i wynik od budżetu o tęż kwotę *niekorzystniejszy*.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny . . . . — zł. — ct.
„ bierny . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . . . — zł. — ct.

LW. 29.338/1896.

Wydatki. 15. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor, płaca	3 000	—	3.000	—
	2	Likwidator, "	1.200	—	1.200	—
	3	Kasyer, "	800	—	800	—
	4	Magazynier, "	1.000	—	1.000	—
	5	Pomocnik magazyniera, płaca	500	—	500	—
	6	Kancelista i pomocnik biurowy, płaca . .	600	—	600	—
	7	Maszynista, płaca	600	—	600	—
	8	Woźny, płaca z dodatkiem na mundur . .	400	45	420	20
	9	Stróż nocny	287	50	292	4
	10	Odźwierny, zarazem stróż dzienny . . .	184	—	240	56
		Suma rubryki I. .	8.571	95	8.652	— 80
II.		**Koszta administracyjne.**				
	11	Podatki bieżące	258	59	264	5
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) magazynu zbożowego	379	59	400	20
		b) " spirytusowego	320	26	200	*120*
		c) adaptacye dla działu towarowego w magazynie zbożowym, **nadzwyczajne** . . .	**499**	**71**	**500**	—
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:				
		a) budynków od ognia	145	95	187	41
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	240	46	270	30
	14	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) inseraty	206	38	240	34
		b) księgi i druki	145	75	190	44
		c) telefon	60	—	60	—
		d) rozmaite	111	35	120	9
	15	Opał i oświetlenie	191	31	140	*51*
	16	Motor gazowy	393	82	300	*94*
	17	Tory kolejowe, zwrotnice i dojazdy . . .	108	41	150	42
	18	Remuneracye, noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej, tudzież inne wydatki .	700	—	600	*100*
		Razem { zwyczajne .	3.261	87	3.121	225 *365*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**499**	**71**	**500**	—
		Suma rubryki II. .	3.761	58	3.621	225 *365*
						+ *140*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	11.833	82	11.773	— 80 + *140*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**499**	**71**	**500**	—

15. Krajowy skład pupliczny dla zboża i spirytusu we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	11.833	82	11.773	— 80 / + *140*
		nadzwyczajne	**499**	**71**	**500**	—
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	300	—	300	—
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**				
		a) zbożowej:				
	20	Najem robotników dziennych	1.571	—	1.100	*471*
	21	Dostawa i odstawa wagonów	177	67	200	22
	22	Szpagat	13	76	50	36
	23	Asekuracya	251	31	200	*51*
	24	Stemple i porta	163	12	100	*63*
	25	Rozmaite drobne manipulacye	19	95	50	30
		b) spirytusowej:				
	26	Najem robotników dziennych	201	35	400	199
	27	Dostawa i odstawa wagonów	31	30	100	69
	28	Stemple i porta	29	16	50	21
	29	Asekuracya	182	95	350	167
	30	Rozmaite drobne manipulacye	20	69	50	29
		Suma rubryki IV.	2.662	26	2.650	573 / *585*
						+ *12*
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	460	71	—	*461*
		Razem wydatki { zwyczajne	15.256	79	14.723	655 / *1.186*
		nadzwyczajne	**499**	**71**	**500**	—
		Suma wydatków	15.756	50	15.223	653 / *1.186*
						+ *533*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 8. Wydatek mniejszy z powodu, że woźnemu nie sprawiono zimowego płaszcza.

„ „ „ *poz. 9 i 10. Wydatki mniejsze* wedle ugodzonej płacy.

„ „ *II. poz. 11. Wydatek* nieco *mniejszy* wedle wymiaru c. k. urzędu podatkowego.

„ „ „ *poz. 12a). Wydatek mniejszy* stosunkowo do potrzeby w tym roku.

„ „ „ *poz. 12b). Wydatek większy* przeważnie z powodu zapłacenia zaległej należytości z r. 1894. w kwocie 89 zł. 19 ct.

„ „ „ *poz. 13a). Wydatek mniejszy* z powodu zniżenia premii asekuracyjnej.

Wydatki. 15. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Do rubr. II. poz. 13b). Wydatek pozornie *mniejszy* z powodu pozostałej do zapłacenia należytości biernej 65 zł. 21 ct.

„ „ „ *poz. 14 i 15.* Różnice nieznaczne; wydatki te nie dają się z góry ściśle obliczyć.

„ „ „ *poz. 16. Wydatek większy* przeważnie z powodu zapłacenia zaległej należytości z r. 1894. w kwocie 77 zł. 25 ct.

„ „ „ *poz. 17. Wydatek* pozornie *mniejszy* z powodu zmiany terminu płatności czynszu dzierżawnego za drogę dojazdową.

„ „ „ *poz. 18. Wydatek większy*, spowodowany udzieleniem zapomogi likwidatorowi na koszta kuracyi (LW. 40.700/95).

„ „ *IV. poz. 20—25. Wydatki* w ogóle *większe*, spowodował znaczniejszy ruch w magazynie zbożowym.

„ „ „ *poz. 26—30. Wydatki* ogólne *mniejsze*; wysokość bowiem tychże zależy jedynie od dowozów, ruch zaś w magazynie spirytusowym znacznie był mniejszy od spodziewanego.

„ „ „*Rozmaite*". Wydatek *większy* nieprzewidziany, spowodowany najmem biur od 15. września 1895., kosztami przenosin, oraz adaptacyą tychże biur, w myśl rozporządzeń do LW. 41.309/95. i LW. 46.561/95., niemniej zapłaceniem odsetek funduszowi krajowemu za pobraną dotacyę.

Suma wydatków rzeczywistych wynosi	15.756 zł. 50 ct.
Budżetem uchwalono	15.223 „ — „
Wydano zatem *więcej* od budżetu o	533 zł. 50 ct.
gdy zaś należytości bierne z roku 1895. do zapłacenia wynoszą	332 „ 58 „
przeto wydatek okazałby się *większy* o	866 zł. 08 ct.
Ponieważ jednak w sumie wydatków (15.756 zł. 50 ct.) mieszczą się zapłacone dawniejsze zaległości bierne w kwocie . . .	401 „ 92 „
przeto właściwy wynik wydatków z roku 1895. jest od budżetu *niekorzystniejszy* jeno o kwotę	464 zł. 16 ct.

15. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody z roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe od zboża**	3.169	23	1.860	*1.309*
II.		**Manipulacya przy zbożu.**				
	2	Dostawa wagonów			300	
	3	Ekspedycya „			300	
	4	Wyładowanie „			700	
	5	Załadowanie „			550	
	6	Asekuracya			400	
	7	Stemple i porta			25	
	8	Odsetki			200	
	9	Rozmaite:	3.446	42		373
		a) czyszczenie, wietrzenie i t. d. . . .			800	
		b) formalności cłowe			50	
		c) wypożyczenie worów			40	
		d) szpagat			100	
		e) wystawienie poświadczeń składowych . .			10	
		f) przepisanie na innego właściciela, prowizye, incassa i t. d.			120	
		Suma rubryki II. .	3.446	42	3.820	373
III.	10	**Składowe od spirytusu i osuszka** . . .	1.448	45	7.500	6.052
IV.		**Manipulacya przy spirytusie.**				
	11	Dostawa wagonów			50	
	12	Ekspedycya „			50	
	13	Wyładowanie „			150	
	14	Załadowanie „			50	
	15	Asekuracya			350	
	16	Stemple i porta	698	30	50	152
	17	Odsetki			100	
	18	Rozmaite:				
		a) komisye akcyzowe odbiorcze . . .				
		b) „ „ wydawcze . . .			50	
		c) wystawienie poświadczeń składowych . .				
		Suma rubryki IV. .	698	30	850	152
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane**	232	23	—	*232*
		Suma dochodów .	8.994	63	14.030	6.577 *1.541*
—	—	**Niedobór** pokryty z funduszu krajowego . .	6.761	87	1.193	*5.569*
		Razem .	15.756	50	15.223	6.577 *7.110* + *533*

Dochody. 15. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I.* *poz.* *1.* *Dochód większy* o 1.309 zł.; po uwzględnieniu jednak pozostałej należytości czynnej z roku 1895 w kwocie 1.787 zł. 23 ct., i po potrąceniu zrealizowanej zaległości z roku 1894 w kwocie 1.800 zł. 27 ct., okaże się dochód *większy* tylko o 1.295 zł. 96 ct.

„ „ *II.* *poz.* *2—9.* *Dochody* pozornie *mniejsze* o 373 zł.; po uwzględnieniu jednak pozostałej z końcem roku należytości czynnej w kwocie 1.346 zł. 48 ct., natomiast zaś po strąceniu zrealizowenej zaległości z roku 1894 w kwocie 594 zł. 98 ct., okazują się dochody z manipulacyi zbożowej w roku 1895 od budżetu *większe* o kwotę 378 zł. 50 ct.

„ „ *III.* *i* *IV.* *Dochody mniejsze* z powodu małego dowozu spirytusu.

„ „ *„Rozmaite“.* *Dochody preliminarzem nieobjęte* stanowią: czynsz z wynajęcia łąki, reklamacye kolejowe, różnica kursu wysprzedaży obcych monet i t. p.

Suma dochodów rzeczywistych wynosi	8.994 zł. 63 ct.
budżetem uchwalono	14.030 „ — „
dochody zatem *mniejsze* od budżetu o	5.035 zł. 37 ct.
po uwzględnieniu zaś należytości czynnych z roku bieżącego w kwocie	5.585 „ 98 „
okazuje się różnica na korzyść budżetu o . . .	550 zł. 61 ct.
ponieważ jednak w sumie dochodów 8.994 zł. 63 ct., mieszczą się zapłacone nuleżytości czynne, pozostałe z r. 1894 w kwocie	3.309 „ 60 „
przeto wynik dochodów za r. 1895 okazuje się od budżetu *niekorzystniejszy* o kwotę	2.758 zł. 99 ct.

Wydatki przedstawiają wynik od budżetu *niekorzystniejszy* o . .	464 zł. 16 ct.
Dochody od budżetu *niekorzystniejsze* o	2.758 „ 99 „
Ogólny zatem wynik za rok 1895 jest *niekorzystniejszy* od budżetu o	3.223 zł. 15 ct.

15. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem r. 1895.

Liczba budżetu rub.	Liczba budżetu poz.	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.								
II.	12*a*	Utrzymanie magazynu zbożowego . . .	—	—	—	—	—	—	5	33
	13*b*	Ubezpieczenie robotników	—	—	—	—	—	—	65	21
	14*a*	Inseraty . . .	—	—	—	—	—	—	49	30
	14*b*	Księgi i druki . .	—	—	—	—	—	—	56	84
	16	Motor gazowy . .	—	—	—	—	—	—	97	66
IV.	21	Dostawa i odstawa wagonów zbożowych . .	—	—	—	—	—	—	16	70
	23	Asekuracya zboża . .	—	—	—	—	—	—	33	08
	29	„ spirytusu .	—	—	—	—	—	—	8	46
		Razem .	—	—	—	—	—	—	332	58
		Dochody.								
I.	1	Składowe od zboża .	—	—	1.787	23	—	—	—	—
II.	2—9	Manipulacya przy zbożu .	—	—	1.346	48	—	—	—	—
III.	10	Składowe od spirytusu i osuszka . . .	—	—	2.142	02	—	—	—	—
IV.	11-18	Manipulacya przy spirytusie	—	—	310	25	—	—	—	—
		Razem .	—	—	5.585	98	—	—	—	—

Zestawienie.

Należytości czynne	5.585 zł. 98 ct.
„ bierne	332 „ 58 „
Przewyżka należytości czynnych . .	5.253 zł. 40 ct.

Stan majątku wykazany jest przy funduszu krajowym.

LW. 20.446/1896.

Wydatki. 16. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor, płaca	1.609	02	2.000	391
	2	Likwidator-korespondent 1-szy	1.499	96	1.000	*500*
	3	" " 2 gi	600	—	600	—
	4	Kasyer	850	—	600	*250*
	5	Kancelista i pomocnik	620	50	630	9
	6	Magazynier	999	96	1.000	—
	7	Maszynista	600		600	—
	8	Woźny, płaca i mundur	441	11	420	*21*
	9	Stróż dzienny	304	—	340	36
	10	" nocny	300	—	300	—
						436
		Suma rubryki I. .	7.824	55	7.490	*771*
						+ *335*
II.		**Koszta administracyjne.**				
	11	Podatki	522	88	300	*222*
	12	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych . . .	253	30	100	*153*
		b) trzech magazynów zbożowych i urządzeń .	381	93	600	218
		c) magazynu spirytutowego i urządzeń . .	61	60	150	88
		d) podtrzymanie dachu i ścian w magazynie, **nadzwyczajne** .	**212**	**98**	**400**	187
	13	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:				
		a) budynków	214	88	265	50
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	267	97	150	*118*
	14	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	244	80	180	*65*
		b) księgi i druki	306	99	230	*77*
		c) telefon	50	—	50	—
		d) rozmaite	149	69	150	—
	15	Opał i światło	161	76	220	58
	16	Motor gazowy	417	01	300	*117*
	17	Opłata drogi dojazdowej	150	—	150	—
	18	Remuneracye, noworoczne, kolędy i inne nieprzewidziane	800	—	800	—
						414
		Razem { zwyczajne .	3.982	81	3.645	*752*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**212**	**98**	**400**	187
						752
		Suma rubryki II. .	4.195	79	4.045	601
						+ *151*
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	11.807	36	11.135	*673*
		Do przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**212**	**98**	**400**	187

16. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	**Poszczególnienie**	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dod.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Z przeniesienia { zwyczajne	11.807	36	11.135	*673*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne**	**212**	**98**	**400**	187
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	300	–	300	—
IV.		**Koszta manipulacyi magazynowej.**				
		a) zbożowej:				
	20	Robocizna	3.900	50	5.000	1.100
	21	Szpagat i worki	176	32	285	109
	22	Asekuracya	549	50	300	*250*
	23	Stemple i porta	339	13	240	*99*
	24	Rozmaite	19	01	120	101
		b) spirytusowej:				
	25	Robocizna	—	—	100	100
	26	Asekuracya	—	—	50	50
	27	Stemple, porta i rozmaite	—	—	50	50
		Suma rubryki III.	4.984	46	6.145	1.510 / *349*
						— 1.161
V.		**Odsetki.**				
	28	Odsetki w rachunku bieżącym	444	72	250	+ *195*
—	—	**Koszta manipulacyi w dziale towarowym:**				
		Adaptacya działu towarowego	154	17	—	+ *154*
		Razem wydatki { zwyczajne	17.690	71	17.830	1.161 / *1.022*
		Razem wydatki { **nadzwyczajne**	**212**	**98**	**400**	187
		Suma wydatków	17.903	69	18.230	1.348 / *1.022*
						— 326

Uzasadnienie różnic.

Do rubr I. poz. 1—10. Wydatki wogóle *większe* z powodu udzielenia odprawy pierwszemu likwidatorowi (LW. 82.401/95), tudzież z powodu pokrycia kosztów pogrzebu dyr. śp. Granatowskiego (LW. 42.281/95 i LW. 52.143/95).

„ „ *II. poz. 11. Wydatek większy* z powodu zapłacenia podatku domowo-czynszowego, który (jako będący w rekursie) nie był preliminowany; niemniej z powodu zapłacenia dodatku gminnego i kwaterunkowego za II. półrocze 1894.

„ „ „ *poz. 12a). Wydatek większy* wskutek przestawienia wszystkich pieców w budynku administracyjnym i naprawy podłogi w mieszkaniu magazyniera.

Wydatki. 16. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. poz. 12b) do d). Wydatki mniejsze wskutek ograniczenia wydatków konserwacyjnych do najniezbędniejszych potrzeb.

" " " *poz. 13a). Wydatek mniejszy* wskutek obliczenia premii od zniżonej wartości budynków.

" " " *poz. 13b). Wydatek większy*, zapłacony wedle obliczenia Zakładu ubezpieczeń i Kasy chorych.

" " " *poz. 14a). Wydatek większy* wskutek ogłoszeń o dziale towarowym.

" " " *poz. 14b). Wydatek większy* wskutek sprawienia druków dla działu towarowego.

" " " *poz. 15. Wydatek mniejszy* w miarę kosztów zużytego opału i światła.

" " " *poz. 16. Wydatek większy* wskutek kosztownych naprawek.

" " *IV. poz. 20* i *21. Wydatki mniejsze* wskutek słabszego ruchu zboża.

" " " *poz. 22. Wydatek większy* wedle obliczonych premii przez Tow. asekuracyjne.

" " " *poz. 23. Wydatek większy* wskutek rozesłania kilkuset cyrkularzy w dziale towarowym.

" " " *poz. 25—27. Wydatków nie było* dla braku ruchu w składzie spirytusowym.

" " V. *poz. 28. Wydatek większy* wskutek zapotrzebowania większej dotacyi z funduszu krajowego, od której opłaca się odsetki, opłacane także od niedoborów.

" " *„Koszta manipulacyi w dziale towarowym". Wydatek niepreliminowany* wskutek zarządzenia nieodzownych adaptacyj przedwstępnych.

Wydatki rzeczywiste wynoszą	17.903 zł. 69 ct.
budżetem uchwalone	18.230 „ — „
wydano zatem *mniej* od budżetu o	326 zł. 31 ct.

16. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	**Poszczególnienie**	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat.) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	**Składowe za zboże**	5.282	63	5.900	— 617
II.		**Manipulacya przy zbożu.**				
	2	Dostawa wagonów	264	10	520	256
	3	Ekspedycya „	188	36	280	92
	4	Wyładowanie „	1.461	21	1.300	*161*
	5	Załadowanie „	1.136	91	1.530	393
	6	Przyjęcie i wydanie partyi	—	—	470	470
	7	Asekuracya	575	69	610	34
	8	Stemple i porta	494	80	300	*195*
	9	Odsetki	691	90	800	108
	10	Rozmaite:				
		a) czyszczenie, wietrzenie i t. p. . . .	2.616	98	2.380	*237*
		b) formalności cłowe	408	18	650	242
		c) wypożyczanie worów	86	81	70	*17*
		d) szpagat	227	53	290	62
		e) poświadczenia składowe, kwity odbiorcze, awiza	223	09	60	*163*
		f) rozmaite drobne	3	48	370	367
		Suma rubryki II. .	8.379	04	9.630	2.024 / + *773* / — 1.251
III.	11	**Składowe za spirytus i osuszka** . . .	—	—	500	— 500
IV.	12-19	**Manipulacya przy spirytusie**	—	—	200	— 200
		Dochody budżetem nieobjęte.				
	—	Zwroty z asekuracyi i inne	67	23	—	+ *67*
		Suma dochodów .	13.728	90	16.230	3.341 / *840* / — 2.501
—		**Niedobór** pokryty z funduszu krajowego . .	4.174	79	2.000	+ *2.175*
		Razem .	17.903	69	18.230	— 326

Uzasadnienie różnic.

Dochody w ogóle *mniejsze*, gdyż nie było na składzie preliminowanej ilości zboża, nadto wcale nie było ruchu w Składzie spirytusowym i w dziale towarowym; w tym ostatnim już dlatego, że na dział towarowy nie było jeszcze w r. 1895 konsensu.

16. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Do rubr. „Niedobór pokryty z funduszu krajowego“. Dochody rzeczywiste własne wynoszą	13.728 zł. 90 ct.
budżetem uchwalone	16.230 „ — „
zatem dochody były *mniejsze* o	2.501 zł. 10 ct.
Uwzględniając jednak pozostałe należytości czynne z r. bieżącego, wynoszące	1.519 „ 31 „
zmniejsza się wynik niekorzystny do kwoty . . .	981 zł. 79 ct.
po doliczeniu zaś zrealizowanych należytości czynnych z r. 1894 w kwocie	3.313 „ 74 „
okazuje się w dochodach wynik od budżetu *niekorzystniejszy* o	4.295 zł. 53 ct.

Wydatki przedstawiają, wynik *korzystniejszy* o	326 zł. 31 ct.
Dochody „ „ *niekorzystniejszy* o	4.295 „ 53 „
Różnica zatem wykazuje wynik gospodarki *niekorzystniejszy* od budżetu o	3.969 zł. 22 ct.

Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem r. 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		czynne z roku bieżącego		bierne z lat ubiegłych		bierne z roku bieżącego	
		Wydatki.	—	—	—	—	—	—	—	—
		Dochody.								
I	1	Składowe za zboże . .	—	—	582	36	—	—	—	—
II.	2	Dostawa wagonów .	—	—	43	70	—	—	—	—
	3	Ekspedycya „ . .	—	—	6	40	—	—	—	—
	4	Wyładowanie „ . .	—	—	161	21	—	—	—	—
	5	Załadowanie „ . .	—	—	6	40	—	—	—	—
	6	Asekuracya . . .	—	—	49	53	—	—	—	—
	7	Stemple i porta . .	—	—	42	92	—	—	—	—
	8	Odsetki . . .	—	—	191	17	—	—	—	—
	9	*a)* czyszczenie, wietrze-								
	10	nie i tp. . .	—	—	343	23	—	—	—	—
		b) formalności cłowe .	—	—	37	36	—	—	—	—
		c) wypożyczenie worów	—	—	8	52	—	—	—	—
		d) szpagat . . .	—	—	21	27	—	—	—	—
		e) poświadczenia składowe i t. d. . .	—	—	23	14	—	—	—	—
		f) rozmaite drobne .	—	—	2	10	—	—	—	—
		Razem .	—	—	1.519	31	—	—	—	—

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 33.273/1896.

L. W. 37.661/1896.

Alegat 10. do zamknięcią rachunku funduszu krajowego za r. 1895.

WYCIĄG

z zamknięcia rachunkowego

podatków stałych

za rok

1895.

to jest za czas od 1. stycznia 1895 po koniec marca 1896.

udzielony przez c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu we Lwowie,
odezwą z dnia 18. czerwca 1896. L. 54.712. (L. W. 39.475/1896).

Pozycya	Dział	Tytuł	Oznaczenie rubryk i przedmiotu wedle porządku preliminarza	Wynik w roku 1895. zł.	ct.	Preliminarz na r. 1895. zł.	ct.
			Przychód.				
			A. Zwyczajne.				
1	12	—	Podatek gruntowy	5,373.822	$42\frac{1}{2}$	4,910.000	—
2	13	—	" domowy a) czynszowy	1,926.336	71	1,720.000	—
			" domowy b) klasowy	1,688.120	75	1,580.000	—
3	14	—	" 5% od dochodu z domów zwolnionych od podatku czynszowego	202.511	91	145.000	—
4	15	—	" zarobkowy	981.149	$51\frac{1}{2}$	870.000	—
5	16	—	" dochodowy a) z dochodu fasyonowanego	1,916.667	$77\frac{1}{2}$	1,561.990	—
			" dochodowy b) od płac stałych	107.864	$89\frac{1}{2}$	157.146	—
			" dochodowy c) od odsetek obligów	63.664	39	220.864	—
			Razem	12,260.138	37	11.165.000	—

C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu,

We Lwowie, dnia 18. czerwca 1896

WYKAZ

zwrotów podatkowych strąconych z przychodu

za rok 1895.

Pozycya	Rodzaj podatków		Kwota zł.	Kwota ct.
1	Podatek gruntowy		56.184	98
2	„ czynszowy		19.370	81
3	„ klasowy		10 242	17
4	„ 5% od dochodu z domów zwolnionych od podatku czynszowego		2.999	27
5	„ zarobkowy		14.591	75
6	„ dochodowy	wedle fasyi	137.139	$45^1/_2$
7		od płac stałych	430	$07^1/_2$
8		od odsetek obligów	—	—
		Razem	240.958	51

C. k. krajowa Dyrekcya Skarbu.

We Lwowie, dnia 18. czerwca 1896.

LW. 37.661/1896.

Alegat 11. Do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1895.

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytosci czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		WYDATKI.								
II.	27*a*)	Rzecznik prawny za zastępstwo .	300	91	—	—	—	—	—	—
	28*a*)	Koszta podróży i dyety wogóle .	1.416	75	561	97½	—	—	55	—
	29	Pensye i zaopatrzenia . . .	—	—	—	—	—	—	35	67
	30*a*)	Zwroty taks od dekretów nominacyjnych	5	—	486	30½	—	—	—	—
	31*d*)	Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	3	50	—	—	—	—	—	—
	31*f*)	Oświetlenie	—	—	3.085	76	—	—	—	—
	31*h*)	Uzupełnienie biblioteki . . .	9	—	—	—	—	—	—	—
	31*i*)	Rozmaite potrzeby kancelaryjne .	65	73	24	52	—	—	—	—
	33	Zaliczki na płace urzędników .	10.430	24	16.823	38	—	—	—	—
III.	34	Zaliczki od gmin na koszta leczenia	1.462	41½	595	16	—	—	—	—
	"	" " szpitali " " " .	22.473	79	20.198	51	—	—	—	—
	"	" " od samopłacących na koszta leczenia	7.565	78	675	79	—	—	—	—
	"	Za sprawdzanie recept . . .	5	82	10	70	—	—	—	—
	"	Rozmaite zwroty kosztów leczenia	1.805	47	3.655	85	—	—	—	—
IV.	35	Koszta szczepienia . . .	29	32	—	—	—	—	—	—
	35*a*)	" podróży lekarzy z powodu szczepienia ospy . . .	—	—	—	—	—	—	164	50
V.	36	1/3 część za leki dla epidemicznie chorych	—	—	—	—	—	—	59	77
	—	Urządzenie szpitali cholerycznych .	—	—	—	—	200	—	—	—
IX.	110-125 i 127	Kwaterunkowe żandarmeryi . .	180	—	—	—	—	—	—	—
X.	129-136	Koszta zarządu dróg krajowych .	932	54	3.348	05	—	—	57	46
	137	Nowe budowy dróg . . .	—	—	75	—	—	—	2.000	—
	138	Utrzymanie dróg . . .	2.230	56	256	75	745	54	15.896	—
	139-141	Zasiłki dla dróg	2.379	47	—	—	—	—	—	40
	142-144	Myta	93	—	58	92	—	—	122	30
	145	Zaopatrzenia wdów i sierót personalu drogowego . . .	—	—	—	—	—	—	108	36
XII.	154	Wydatki na szupaśnictwo . .	—	—	—	—	60	30	1.054	19½
XIII.	155	Biuro melioracyjne . . .	165	39	—	—	—	—	—	—
	157	Zaliczki na płace inżynierów .	—	—	1.000	—	—	—	—	—
	163*a*)	Zdjęcia i projekty dla publicznych robót melioracyjnych . .	184	10	—	—	—	—	—	—
	163*b*)	Zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych	424	86	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	52.173	64½	50.856	67	1.005	84	19.553	65½

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	52.173	64½	50.856	67	1.005	84	19.553	65½
XIII.	166	Popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych	197	42	—	—	—	—	—	—
	168	Popieranie mniejszych robót regulacyjnych	64	95	—	—	—	—	—	—
XIV.	169	Pożyczka z kasy oszczędności na budowę kulparkowską . .	—	—	—	—	28.781	85	—	—
	170	Pożyczka z kasy oszczędności zaciągnięta przez Zgromadzenie Siostr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie . . .	—	—	—	—	8.108	09	—	—
	171	Pożyczka zaciągnięta przez Zbór izraelicki w Krakowie . .	—	—	—	—	2.941	26	—	—
	173	Funduszowi szpitala św. Łazarza i funduszowi podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	283.795	99	—	—
	174	Pożyczka z kasy oszczędności na budowę pralni w szpit. lwowskim	—	—	—	—	9.082	61	—	—
	175	Pożyczka z Banku krajowego na budowę skrzydła w szpit. lwowskim	—	—	—	—	14.406	05	—	—
	178	Połowa pożyczki z Banku krajowego na odbudowanie szpitala tarnowskiego	—	—	—	—	6.912	62	—	—
	179	Pożyczka z kasy oszczędności na realność l. 70¼ we Lwowie (gmach dla c. k. żandarmeryi) przyjęta do spłaty przez fundusz krajowy	—	—	—	—	276	03	—	—
	180	Pożyczka z Banku krajowego dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1889	—	—	—	—	89.000	—	—	—
	185	Spłata reszty kapitałów byłych funduszów indemnizacyjnych:								
		Galicyi wschodniej . . .	—	—	—	—	45.181	50	—	—
		„ zachodniej . . .	—	—	—	—	28.465	50	—	—
		W. Ks. Krakowskiego . .	—	—	—	—	2.152	50	—	—
	„	Spłata kuponów byłych fund. indemnizacyjnych:								
		Galicyi wschodniej . . .	—	—	—	—	196.323	47	102	85½
		„ zachodniej . . .	—	—	—	—	109.641	27	12	06½
		W. Ks. Krakowskiego . .	—	—	—	—	117.685	76	8	26½
XV.	—	Pożyczka z Banku krajowego (z funduszu pożyczkowego na popieranie rolnictwa) na eksploatacyę torfu w Dublanach . .	—	—	—	—	—	—	8.000	—
	200	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	37	—	—	—	—	—	—	—
	202	Pożyczka z Banku krajowego na szkołę weterynaryi . . .	—	—	—	—	10.549	18	—	—
		Do przeniesienia .	52.473	01½	50.856	67	954.309	52	27.676	84

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	52.473	01½	50.856	67	954.309	52	27.676	84
XV.	214	Pożyczka na składy publiczne we Lwowie i Krakowie . .	—	—	—	—	329.195	95	—	—
	215	Utrzymanie kraj. składu publicznego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	332	58
	227*a*)	Koszta komisyj licencyonujących .	—	—	—	—	—	—	107	31
	—	Na badania głębszych pokładów ziemi	12.874	76	—	—	—	—	—	—
XVI.	288	Żywiec, warstat stolarski . .	—	—	200	—	—	—	—	—
	290	Poremba, „ garncarski . .	—	—	50	—	—	—	—	—
	292	Uhnów, „ szewski . .	100	—	200	—	—	—	—	—
	298	Gliniany, „ tkacki . . .	—	—	60	—	—	—	—	—
	299	Gorlice, „ „ . . .	—	—	200	—	—	—	—	—
	303	Rychwałd, „ „ . . .	—	—	200	—	—	—	—	—
	306	Rakszawa, szkoła sukiennicza .	—	—	500	—	—	—		—
	—	Radymno, towarzystwo powroźnicze	664	20	—	—	—	—	—	—
	318	Zakopane, szkoła dla przemysłu drzewnego . . .	26	77	100	—	—	—	—	—
	322	Sułkowice, warstat kowalski . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	329	Nowe warstaty instrukcyjne . .	48	—	—	—	—	—	—	—
	332	Biuro kraj. Komisyi przemysłowej .	—	—	—	—	—	—	5	40
	333	Zasiłki na cele przemysłowe . .	44	76	270	63	—	—	—	—
	—	Rozmaite wydatki niebudżetowe .	34.096	83½	—	—	—	—	—	—
	—	„ „ b fund. indemnizacyjnych:								
		a) Galicyi wschodniej . . .	—	—	—	—	136	66½	16.525	41½
		b) „ zachodniej . . .	—	—	—	—	838	61	608	47½
		c) W. Ks. Krak. . . .	—	—	—	—	269	09	407	14
		DOCHODY.								
III.	3—6	Dochody z dróg krajowych . .	26.982	85½	3.314	72	—	—	1.450	68
V.	14	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	679	25	—	—	—	—	—	—
	16	Rozmaite zwroty z lat ubiegłych .	5.758	23½	—	—	—	—	—	—
VI.	17	Chorzelowska spółka wodna . .	681	89	37	80	—	—	—	—
	18	Chrzanów, Wydział powiatowy .	1.200	—	—	—	—	—	—	—
	19	Myślenice, „ „ .	900	—	—	—	—	—	—	—
	20	Wieliczka, „ „ .	1.200	—	—	—	—	—	—	—
	21	Kańczuga, szkoła koronkarska .	40	—	200	—	—	—	—	—
	22	Wydziały powiatowe: zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w roku 1889:								
		1. Borszczów .	9.388	21	—	—	—	—	—	—
		2. Brzesko . .	1.166	67	—	—	—	—	—	—
		3. Brzozów . .	2.666	64	—	—	—	—	—	—
		4. Buczacz . .	3.333	33	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	154.325	42	56.189	82	1,284.749	83½	47.113	84

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	154.325	42	56.189	82	1,284.749	½ 83	47.113	84
VI.		5. Chrzanów . .	1.660	—	—	—	—	—	—	—
		6. Czortków . .	16.203	87	—	—	—	—	—	—
		7. Horodenka .	5.000	—	—	—	—	—	—	—
		8. Kolbuszowa .	4.493	35	—	—	—	—	—	—
		9. Mielec . .	6.000	—	—	—	—	—	—	—
		10. Rohatyn . .	3.068	15	—	—	—	—	—	—
		11. Ropczyce . .	624	15	—	—	—	—	—	—
		12. Sokal . .	3.000	—	—	—	—	—	—	—
		13. Stryj . .	2.666	48	—	—	—	—	—	—
		14. Trembowla .	4.999	—	—	—	—	—	—	—
		15. Wadowice .	4.999	98	—	—	—	—	—	—
		16. Zbaraż . .	6 000	—	—	—	—	—	—	—
		17. Złoczów . .	500	—	—	—	—	—	—	—
	23	Zarząd centr. gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	300	—	—	—	—	—	—	—
	24	Uhnów, warstat szewski . .	600	—	—	—	—	—	—	—
	25	Muszyna, szkoła koronkarska . .	60	—	—	—	—	—	—	—
	26	Sanok, gr. kat. komitet parafialny .	720	—	—	—	—	—	—	—
	27	Wydziały powiatowe: zwrot bezprocentowych pożyczek dla dotkniętych klęską nieurodzaju w roku 1890:								
		1. Bochnia . .	1.557	60	—	—	—	—	—	—
		2. Dąbrowa . .	833	32	—	—	—	—	—	—
		3. Gorlice . .	369	94	—	—	—	—	—	—
		4. Kolbuszowa .	563	01	—	—	—	—	—	—
		5. Nowy Sącz .	667	97	—	—	—	—	—	—
		6. Pilzno . .	853	80	—	—	—	—	—	—
		7. Ropczyce . .	251	43	—	—	—	—	—	—
		8. Rzeszów . .	407	34	—	—	—	—	—	—
		9. Tarnów . .	3.000	—	—	—	—	—	—	—
		10. Wieliczka . .	1.666	—	—	—	—	—	—	—
	28	Witków nowy, warstat szewski .	100	—	500	—	—	—	—	—
	—	Fibich Władysław w Ropiance .	2.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Michniewicz Mieczysław . .	157	67	—	—	—	—	—	—
	—	Marconi Leonard	3.125	—	—	—	—	—	—	—
	—	Ślusarczyk Jan	200	—	—	—	—	—	—	—
	—	Stary Sącz, warstat szewski . .	400	—	—	—	—	—	—	—
	—	Buczacz Wydział pow., poż. głodowa	3 000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Bohorodczany „ „ „ „	—	—	4.166	65	—	—	—	—
	—	Benedyktynki w Przemyślu . .	—	—	5.000	—	—	—	—	—
	—	Szpital św. Ludwika w Krakowie .	10.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	„ „ Zofii we Lwowie . .	10.000	—	—	—	—	—	—	—
XI.	44	Zwroty za sprawdzanie rach. aptekarskich	—	—	73	52	—	—	—	—
XII.	45	Dochody z przelania do Skarbu kraj. pozostałości z funduszu zapom. z r. 1866	15.183	76	—	—	20	—	—	—
XIV.	50	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych	2.697	½ 18	7.129	32	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	272.254	½ 42	73.059	31	1,284.769	½ 83	47.113	84

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Z przeniesienia .	272 254	42½	73.059	31	1,284.769	83½	47.113	84
XV.	51	Dochody z kraj. składu publ. we Lwowie	—	—	5.585	98	—		—	—
	52	Dochody z kraj. składu publ. w Krakowie	—	—	1.519	31	—	—	—	
XVI.	53	Dochody z kraj. opłat konsumcyjnych	4.198	38½	14.696	23½	—	—	12	12
XVII.	56	Datki deklarowane przez Wydziały pow. na wykupno gruntów pod kolej transwersalną. . .	69.267	34	—	—	—	—	—	—
	57	Od fund. Spółek wodnych, zwrot pożyczki na wykupno oblig. poż. kraj. z r. 1889 . . .	646.700	—	—	—	—		—	—
	61	Dochody b. fund. indemnizacyjnych:								
		a) wpłata kapitałów i rent Galicyi wschodniej. . .	10.196	03	129	12	—	—		—
		„ zachodniej . . .	1.231	20	1	17½	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskiego . .	40	12½	—	—	—		—	—
		b) odsetki zwłoki i inne dochody Galicyi wschodniej. . .	6.563	49	494	05	—	—	—	—
		„ zachodniej . . .	1.125	81	72	28	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskiego . .	97	08½	1	93	—	—	—	—
		c) dodatki indemnizacyjne Galicyi wschodniej. . .	500.635	27	—	—	—	—	—	—
		„ zachodniej . . .	55.621	23	—	—	—	—	—	—
		W. Ks. Krakowskiego . .	3.314	74½	—	—	—	—	—	—
	62*a*	Sprzedaż książek i druków . .	18.694	42	3.741	22	—	—	—	—
	62*b*	Różne drobne	2.111	90	—	—	49	88	3	87
	—	Od sprawców kradzieży jasielskiej .	5.631	47½	—	—	—	—	—	—
	—	Zwroty pożyczek na zasiewy z r. 1880	23	07	—	—	—	—	—	—
XVIII.	63	Dodatki do podatków . . .	1,904.217	01	561.712	94	—	—	—	—
	—	Lokacya 3% w Banku kraj. na rzecz funduszu krajowego . .	—	—	224.816	—	—	—	—	—
	—	Zwrot lokacyi funduszu pożyczkowego drogowego . .	—	—	—	—	—	—	15.440	97
	—	Rachunek przenośny składu publicz. we Lwowie	—	—	9.632	15	—	—	10.950	31
	—	Rachunek przenośny składu publicz. w Krakowie	—	—	12.553	30	4.374	—	10.155	57
	—	Rachunek bieżący składu publiczn. we Lwowie	—	—	9.976	61	—	—	—	—
	—	Rachunek bieżący składu publiczn. w Krakowie	4.374	—	9.783	84	—	—	—	—
	—	Zwrot lokacyi funduszowi kolejowemu	—	—	—	—	—	—	2.475	—
	—	Fundusz uposażenia kasy kraj.:								
		a) pożyczki bezprocentowe dla dotkniętych klęską nieurodzaju .	293.992	44	—	—	—	—	—	—
		b) zaliczki udzielone funduszowi regulacyi rzek	1.807	61	86.529	47	—	—	—	—
		Razem . .	3,802.097	06	1,014.304	92	1,289.193	71½	86.151	68

II.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

LW. 27856/96.

Zamknięcie rachunku wydatków sporządził Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1—8	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, na pomieszkanie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe, tudzież zasiłek, względnie zaliczka dla funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie	2,668.983	$68^1/_2$	2,715.984	47 000
II.	9—12	Remuneracye zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne	49.700	77	53 100	3.399
III.	13	Koszta podróży i dyety nauczycieli ze względów służbowych	5.509	85	3.000	**2 510**
IV.	14—16	Dodatek do funduszu emerytalnego, emerytury dla tracących posady wskutek reorganizacyi i dary z łaski . .	50.366	$54^1/_2$	21.557	**28 809**
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . . .	32.262	42	50 000	17.738
VI.	18—21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . .	67.221	14	70.672	3.451
VII.	22	Na przybory naukowe (ze slojdem) . .	18.460	—	18.460	—
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125	—
IX.	24	Na konferencye okręgowe . . .	25.915	41	30 222	4 307
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . .	86.050	—	90.000	3.950
XI.	26	Rozmaite wydatki	13.308	$32^1/_2$	11.800	**1.507**
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	18 184	—	18.184	—
		Suma wydatków . .	3,040.087	$14^1/_2$	3,087.104	79.845
						32 826
		Do tego:				47.017
		Przebieżne wydatki	33.939	56	—	**33.940**
		Ogółem . . .	3,074.026	$70^1/_2$	3,087.104	13.077

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Dochody.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Sumaryusz	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
		A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.				
I.	1–2	Odsetki od kapitałów	15.566	46½	13.775	**1 792**
II.	3—7	Dochody z dóbr, realności i innych praw	168	82	171	2
III.	8–9	Dodatki	50	71	40	**10**
IV.	10	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	2.835	—	2 835	—
V.	11	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	12	Taksy od spadków	9 802	63	9.000	**803**
VII.	13—17	Rozmaite wpływy	264.437	27½	8	**264.429**
VIII	18	Dodatek z c. k. skarbu państwa . .	54 942	96	54 943	—
IX.	19	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne	11.309	86	14.600	3.290
						+267 034
		Suma I. . .	359.113	72	95.372	— 3.292
						+263.742
		B) Poszczególne fundusze miejscowe.				
I.	1	Odsetki od kapitałów szkolnych . .	5.197	11½	20.303	15.106
II.	2—3	Dochody z gruntów i realności szkolnych	6.052	73½	6.173	121
III.	4	„ z naturaliów	20.085	69½	21.360	1.274
IV.	5	Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań	189.226	70½	438.024	248.797
V.	6	Dodatki do podatków	388.127	48	388.171	43
VI.	7	3% dodatek okręgowy	265 516	99½	282.152	16.635
—	8–9	Rozmaite	68	25	—	**68**
		Suma II. . .	874 274	97½	1,156.183	281.976
						68
						—281.908
		Suma I. . .	359.113	72	95.372	**+263.742**
		Razem . . .	1,233.388	69½	1,251.555	—18.166
—	—	Dodatek z funduszu krajowego . .	1,840.638	01	1,835.549	**5 089**
		Ogółem . . .	3,074.026	70½	3,087.104	— 13.077

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem (uchwalona wzhlędnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	**Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych:**				
		a) pobory wypłacone w gotówce . . . 1,893.375 zł. 89 ct.				
		b) wliczone do poborów dochody z gruntów szkolnych . . . 5.507 „ 25½ „				
		c) wliczone do poborów dochody z gruntów szkolnych w naturze . 20.085 „ 69½ „				
		Razem . .	1,918.968	84	1,986.735	67.766
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych .	304.598	73	351.416	46.817
	3	Na płace i dodatki etatowych nauczycieli religii	79.628	60	80.077	448
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii .	25.956	60	19.000	**6.956**
	5	Na zasiłek względnie zaliczkę na płace nauczycieli etatowych i nadetatowych i nauczycieli religii dla funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie. . .	34.756	—	34.756	—
	6	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . . .	217.229	91	186.000	**31.230**
	7	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	61.760	01	40.000	**21.760**
	8	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . .	26.084	99½	18.000	**8.085**
						115.031
						68.031
		Suma rnbryki I .	2,668.983	68½	2,715.984	47.000

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
II.	9	**Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli** .	16.000	—	16 000	—
	10	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Horodence . . .	3.000	—	3.000	—
	11	Na kursa wakacyjne nauki zręczności . .	1.600	—	1.600	—
	12	Remuneracye za naukę robót ręcznych . .	29 100	77	32 500	3 399
		Suma rubryki II. .	49.700	77	53 100	3 399
III.	13	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	5.509	85	3 000	**2 510**
		Suma rubryki III. .	5.509	85	3 000	**2 510**
IV.	14 *a*.	**Dodatek stały do funduszu emerytalnego** .	12.799	92	12.800	—
	14 *b*.	Interkalarya z powodu opróżnionych posad w roku 1894	28 801	47	—	**28 801**
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół . .	3.515	93½	3.400	**116**
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to: *a*) stałe . . . 2.357 zł. — ct. *b*) jednorazowe . . 2.892 „ 22 „				
		Razem . .	5.249	22	5.327	108
						108
						28 917
		Suma rubryki IV. .	50.366	54½	21 527	**28 809**
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół** . . .	32.262	42	50 000	17.738
		Suma rubryki V. .	32.262	42	50.000	17.738

Wydatki. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . .**	16 552	12	10 000	**6 552**
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	866	43	600	**266**
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe .	48 026	84	54 072	6.045
	21	Na koszta nadzorów funduszów szkolnych miejscowych	1 775	75	6.000	4 224
						10.269
						6 818
		Suma rubr. VI. .	67.221	14	70 672	3 451
VII.	22	**Na przybory naukowe (ze slöjdem) . .**	18 460	—	18 460	—
		Suma rubr. VII. .	18 460	—	18 460	—
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe . . . .**	4.125	—	4.125	—
		Suma rubr. VIII. .	4.125	—	4.125	—
IX.	24	**Na konferencye okręgowe . . . .**	25 915	41	30.222	4 307
		Suma rubr. IX. .	25 915	41	30.222	4.307
X.	25	**Stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . . .**	86.050	—	90 000	3 950
		Suma rubr. X. .	86.050	—	90 000	3.950
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . 1.500 zł. — ct.				
		b) na koszta ogłoszenia konkursów . . . . 4.296 „ $15^1/_2$ „				
		c) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . . . . 6.000 „ — „				
		d) zapłacone podatki od gruntów i realności szkolnych 1.512 „ 17 „	13.308	$32^1/_2$	11.800	**1.507**
		Suma rubr. XI. .	13 308	$32^1/_2$	11.800	**1.507**

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	3.000	—	3.000	—
		b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	1.500	—	1.500	—
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek w Przemyślu	1.584	—	1.584	—
		d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	500	—	500	—
		e) Dla szkoły żeńskiej w Krakowie . .	2 500	—	2.500	—
		f) „ „ „ św. Tomasza w Krakowie	500	—	500	—
		g) Dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie	700	—	700	—
		h) Dla szkoły żeńskiej w Stryju . . .	500	—	500	—
		i) „ „ izraelickiej w Brodach . .	6.000	—	6.000	—
		k) „ ochronki PP. Bazylianek we Lwowie	300	—	300	—
		l) „ szkoły zręczności krakowskiego Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	300	—	300	—
		m) dla Sióstr Miłosierdzia w Rozdole . .	600	—	600	—
		n) „ „ Felicyanek w Besku . . .	200	—	200	—
		Suma rubr. XII. .	18 184	–	18.184	—
		„Przebieżne wydatki" a to:				
		a) Nadebrane pobory nauczycieli . . . . *14.275 zł. 74 ct.*				
		b) Nadebrane ryczałty na drobne potrzeby szkolne . . . . *601 „ 50 „*				
		c) Zwroty nadpłaconych prestacyi . . . 5.351 „ 92½ „				
		d) Odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół . . 119 „ 33 „				
		e) Zwroty 3% dodatków do podatków . . 2 710 „ 98½ „				
		f) Zwroty taks od spadków 10 „ 50 „				
		g) Mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych . . . 10.869 „ 58 „				
		Razem . .	33.939	56	—	**33 940**

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Pozycya 1. Wydatek mniejszy o . . . . . . 67.765 zł. 84 ct.
z powodu niepobrania przypadających należytości do końca grudnia 1895, tudzież z pOwodu opróżnionych posad nauczycielskich.

Pozycya 2. Wydatek mniejszy o . . . . 46.817 „ 27 „
z powodu jak do pozycyi 1.

Pozycya 3. Wydatek mniejszy o . . . . 448 „ 40 „
z powodu niepobrania przypadających należytości do końca grudnia 1895.

Pozycya 4. Wydatek większy o . . . . 6.956 „ 60 „
skutkiem udzielania nauki religii w znaczniejszej liczbie szkół niż preliminarzem przewidziano.

Pozycya 6. Wydatek większy o . . . . 31.229 „ 91 „
z powodu wypłacenia zaległości pozostałej z końcem roku 1894, jakoteż przyznania dodatków pięcioletnich za lata poprzednie.

Pozycya 7. Wydatek większy o . . . . 21.760 „ —½ „
spowodowany raprowadzeniem w większej liczbie szkół nauki podzielnej i przyznaniem wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe . . . .

pozycya 8. Wydatek większy o . . . . 8.084 „ 99½ „
wskutek powołania większej liczby nauczycieli na kursa wydziałowe we Lwowie i Krakowie, a przyjęcia w ich miejsce zastępców.

Do rubryki II. Pozycya 12. Wydatek mniejszy o . . . . . 3.399 „ 23 „
z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1895 i z powodu. że nie we wszystkich szkołach była udzielaną nauka robót ręcznych, dla których preliminowano przypadające wynagrodzenie.

Do rukryki III. Pozycya 13. Wydatek większy o . . . . . 2.509 „ 85 „
z powodu znaczniejszej liczby przeniesień nauczycieli ze względów służbowych

Do rubryki IV. Pozycya 14. *b.* Wydatek większy o . . . . . . 28.801 „ 47 „
z powodu przeniesienia interkalaryów do funduszu szkolnego emerytalnego.

Do rubryki IV. Pozycya 15. Wydatek większy o . . . . . 115 „ 93½ „
z powodu wypłaty zaległości pozostałej z końcem grudnia 1894.

Pozycya 16. Wydatek mniejszy o . . . . 107 „ 78 „
z powodu niepobrania należytości do końca grudnia 1895.

Do rubryki V Pozycya 17. Wydatek mniejszy o . . . . . 17.737 „ 58 „
z powodu że w roku 1895 nie okazała się potrzeba asygnowania na ten cel więcej zasiłków.

Do rubryki VI. Pozycya 18. Wydatek większy o . . . . . 6.552 „ 12 „
z powodu że okazała się potrzeba asygnowania większych zasiłków niż preliminarzem przewidziano.

Pozycya 19. Wydatek większy o . . . . 266 „ 43 „
z powodu że w roku 1895 większe były wydatki na adaptacye budynku.

Pozycya 20. Wydatek mniejszy o . . . . 6.045 „ 16 „
z powodu nie pobrania przypadających należytości do końca grudnia 1895 tudzież z powodu opróżnionych posad nauczycielskich.

Pozycya 21. Wydatek mniejszy o . . . . 4.224 „ 25 „
z powodu że spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki IX. Pozycya 24. Wydatek mniejszy o . . . . . 4.306 „ 59 „
z powodu że w roku 1895 odbywały się konferencye okręgowe dla szkół niższego typu tylko w jednym dniu zamiast w dwóch dniach.

Do rubryki X. Pozycya 25. Wydatek mniejszy o . . . . . 3.950 „ „
z powodu że zaasygnowana należytość okazała się w roku 1895 wystarczająca, skutkiem czego reszta kredytu nie została wyczerpaną.

Do rubryki XI. Pozycya 26. Wydatek większy o . . . . . 1.508 „ 32½ „
z powodu nie preliminowania podatku od gruntów szkolnych.

Do rubryki „Przebieżne wydatki". Wydatek większy o . . . . 33.939 „ 56 „
z powodu że na ten cel nie preliminowano żadnej kwoty, albowiem te wydatki kompenzują się z rubryką „Przebieżne dochody" w której znajdują swe pokrycie.

Wykaz

zaległości pozostałych z końcem grudnia 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości bierne z lat ubiegłych zł.	z lat ubiegłych ct.	z roku bieżącego zł.	z roku bieżącego ct.
I.	1	a) niepobrane płace i dodatki na mieszkanie . . . . . 4.936 zł. 94 ct b) zaległe podatki od gruntów szkolnych . . . . . 38 „ 37 „ c) interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich w roku 1895 . . . . . 29.150 „ 38 „				
		Razem . .	—	—	34.125	69
	2	Niepobrane wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych	—	—	2.489	75
	3	Niepobrane płace nauczycieli religii	—	—	542	09
	4	„ remuneracye za udzielanie nauki religii .	—	—	619	94
	6	„ dodatki pięcioletnie	—	—	2.780	03
	7	„ wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe	—	—	948	92
	8	Niepobrane wynagrodzenia za zastępstwo nauczycieli	—	—	788	65
II.	12	„ remuneracye za naukę robót ręcznych .	—	—	384	17
IV.	15	„ emerytury nauczycieli tracących posadę	—	—	29	24
	16	„ stałe dary z łaski	—	—	943	79
IV.	20	„ ryczałty na drobne potrzeby szkolne .	—	—	943	79
		Przebieżne wydatki. a) zaległe zwroty odsetek od obligacyi dla rad szkolnych miejscowych . 71 zł. 2 ct. b) zaległe zwroty nadpłaconych prestacyi . . . . . . 1.338 „ 89 „				
		Razem . .	—	—	1.409	91
		Ogółem . .	—	—	46.005	97

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
		A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.				
I.		**Odsetki od kapitałów:**				
	1	Od kapitałów wypożyczonych na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół	12 887	69	12.888	—
	2	Od kapitałów hipotekowanych . . .	2.678	77½	887	**1 792**
		Suma rubryki I. . .	15.566	46½	13.775	**1.792**
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**				
	3	Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	5	—	5	—
	4	„ z ogrodu w Dunajowie . . .	—	—	1	1
	5	„ „ Krukienicach . . .	1	89	2	—
	6	„ „ Bieczu	—	—	1	1
	7	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . . .	161	93	162	—
		Suma rubryki II. .	168	82	171	2
III.		**Dodatki.**				
	8	Od gminy i obszaru dworskiego w Zaleszczykach dodatek na wydatki szkoły głównej	24	46	14	**10**
	9	Od gminy żydowskiej Tarnów dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej . .	26	25	26	—
		Suma rubryki III. . .	50	71	40	**10**
IV.	10	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	2.835	—	2.835	—
V.	11	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	12	**Taksy od spadków**	9.802	63	9.000	**803**

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Dochody

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
VII.		**Rozmaite wpływy.**				
	13	Zwroty nadebranych przez nauczycieli płac, ryczałtów kancelaryjnych, tudzież zwroty innych rubryk budżetowych . . .	17.467	43	—	**17.468**
	14	Mylne zarachowania c.k. Urzędów podatkowych	21.668	05	—	**21.668**
	15	Rozmaite nieprzewidziane	360	38	8	**352**
	16	Pozostałe zapasy kasowe byłych funduszów szkolnych okręgowych	60 890	08½	—	**60.890**
	17	Zaległe prestacye szkolne po koniec roku 1894	164 051	33	—	**164.051**
		Suma rubryki VII. . .	264.437	27½	8	**264.429**
VIII.	18	**Dodatek z c. k. Skarbu państwa . .**	54.942	96	54.943	—
IX.	19	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne . . . . . .**	11.309	86	14.600	3.290
	20	Dodatek z funduszu krajowego . . .	1,840.638	01	1,835.549	5.089
		B) Poszczególne fundusze miejscowe.				
I.	1	**Odsetki od kapitałów szkolnych**				
		a) 4% od obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 1.882 zł. — ct.				
		b) 4·2% od obligacyi jednolitego długu państwa 930 „ 68 „				
		c) 4% od obligacyi gal. funduszu propinacyjnego 240 „ — „				
		d) 4% od listów zastawnych gal. Banku krajowego 177 zł. 91 ct. od tego kupon bierny 76 „ 57 „ 101 „ 34 „				
		do przeniesienia . . 3.154 zł. 02 ct.	—	—	—	—

Dochody II. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		z przeniesienia . . 3.154 zł. 02 ct.				
		e) 4% od list. zast. gal. Towarz. kred. ziems. 1.312 zł. — ct. od tego kupon bierny 11 „ 40 „ 1.300 „ 60 „				
		f) 5% od listu zast. gal. Banku hipotecznego 2 zł. 50 ct. od tego stempel do kwitu — „ 07 „ 2 „ 43 „				
		g) 4% od książeczek oszczędności 50 „ 96 „				
		h) od kapitałów hipotekowanych 689 „ 10½ „	5.197	11½	20.303	15.106
II.		**Dochody z gruntów i realności szkolnych.**				
	2	Czynsz dzierżawny z gruntów i realności, będących własnością pojedynczych szkół ludowych	545	48	—	**545**
	3	Czysty dochód z gruntów i realności szkolnych, wliczony do płac nauczycieli . . .	5.507	25½	6 173	666
						+ **545**
		Suma rubryki II. . .	6.052	73½	6.173	— 666
						— 121

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze większe zł.
III.	4	**Dochody z naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron . . .**	20 085	69½	21.360	1.274
IV.		**Dochody w gotówce z dawniejszych zobowiązań.**				
	5	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek	189.226	70½	438.024	248.797
V.		**Dodatki do podatków.**				
	6	Prestacye szkolne w stopie procentowej od gmin i obszarów dworskich . . .	388.127	48	388.171	43
VI.	7	**3% dodatek okręgowy . . . . . .**	265.516	99½	282.152	16.635
		Rozmaite.				
	8	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łać. w Limanowej, resztę z dóbr Lipowa . .	42	—	—	**42**
	9	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w Bołszowcu	26	25	—	**26**
		Suma . .	68	25	—	**68**

Uzasadnienie różnic.

A) Ogólny fundusz szkolny krajowy.

Do rubryki I. Pozycya 2. Dochód większy o . . . . . . 1791 „ 77½
w. a. z powodu częściowego ściągnięcia w drodze przymusowej zaległych odsetek od kapitałów hipotekowanych.

Do rubryki II. Pozycya 4, i 6. Dochód mniejszy, o . . . . . 2 „ 18
ponieważ w tym roku czynszu z ogrodu w Dunajowie i Bieczu nie zapłacono

Do rubryki III. Pozycya 8. Dochód większy o . . . . . . 10 „ 46
z powodu ściągnięcia należytości zaległych z roku poprzedniego.

Do rubryki VI. Pozycya 12. Dochód większy o . . . . . . 802 „ 63
z powodu ściągnięcia większej ilości taks od spadków z lat poprzednich.

Do rubryki VII. Pozycya 13 do 17. Dochód większy o . . . . 264.429 „ 27½
pochodzi z byłych funduszów okręgowych odebranych w zarząd i przelanych do funduszu szkolnego krajowego z początkiem roku 1895. Dochodu tego nie preliminowano gdyż wysokość jego nie mogła być wiadomą wówczas gdy preliminarz układano

Do rubryki IX. Pozycya 19. Dochód mniejszy o . . . . . 3.290 „ 14
ponieważ wiele spłaconych zaliczek na budynki szkolne ck. Urzędy podatkowe pobrały mylnie do funduszu pożyczkowego na budowę szkół, a przeprowadzenie kasowe na fundusz właściwy uskuteczniono dopiero w roku 1896.

B) Poszczególne fundusze miejscowe.

Do rubryki I. Pozycya 1. Dochód mniejszy o . . . . . . 15.105 „ 88½
ponieważ odsetek od obligacyi jednolitego długu państwa, z powodu oddania ich do dewinkulacyi, za rok 1895 nie pobrano

Do rubryki II. Pozycyi 2. Dochód większy o . . . . . . 545 „ 48
albowiem z powodu podanego wyżej w wyjaśnieniu do rubryki VII. w czasie układania preliminarza nie było wiadomem, że niektóre grunta szkolne są wydzierżawione.

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Dochody

Pozycya 3. Dochód mniejszy o . . . . z powodu nieczynności szkół posiadających grunta.	665 zł.	74½	ct.
Do rubryki III. Pozycya 4 Dochód mniejszy o . . . . . . z powodu nieczynności szkół przy których naturalia wliczane bywają do płacy.	1274 „	30½	„
Do rubryki IV. Pozycya 5. Dochód mniejszy o . . . . . z powodu że wpływy prestacyi po koniec roku 1894 zalegających zarachowano w rubryce VII. Pozycya 17. działu A., i że miasta i miasteczka wniosłszy rekursy przeciw wymiarowi prestacyi szkolnych, należytości za rok 1895 nie płaciły.	248.797 „	29½	„
Do rubryki V. Pozycya 6. Dochód mniejszy o stosunkowo drobną kwotę	43 „	52	„
Do rubryki VI. Pozycya 7. Dochód mniejszy o . . . . . z powodu płacenia podatków za IV. kwartał 1895 w I. kwartale 1896.	16.635 „	—½	„
Do rubryki —. Pozycya 8. i 9. Dochód wogóle większy o. . . z powodu niepreliminowania tych dochodów z przyczyny wyżej podanej w wyjaśnieniu do rubryki II.	68 „	25	„

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czzynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czzynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegł. zł.	ct.	bierne z roku bieżąc zł.	ct.
I.		Odsetki od kapitałów	400	42	18.402	26	—	—	—	—
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw	2.646	09	—	—	—	—	—	—
III.		Dodatki	10	62	172996	37½	—	—	—	—
VI.		Taksy od spadków	3.172	66½	4.211	04	—	—	—	—
VII.		Wpływy rozmaite	141734	17	251205	79½	—	—	—	—
IX.		Zwroty zaliczek, udzielonych gminom na budynki szkolne	—	—	40.409	94	—		—	—
		Razem . .	147963	96½	487225	41	—	—	—	—

WYKAZ

prestacyi szkolnych w kwocie ryczałtowej za rok 1895.

zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porz.	Okręg szkolny	Przypisano		Odpisano		Pozostała należytość		Uiszczono						Zalega z końcem roku 1895.					
								Ogółem		z tego przypada									
										na nadpłatę		na rachunek prestacyi							
1	Biała	21.361	66	81	65	21.280	01	12.894	96	—	—	12.894	96	—	—	—	—	8.385	05
2	Bóbrka	477	34	58	07	419	27	86	21	—	—	86	21	—	—	—	—	333	06
3	Bochnia	11.450	86	—	—	11.450	86	2.955	76	—	—	2.955	76	—	—	—	—	8.495	10
4	Bohorodczany	1.175	77	—	—	1.175	77	489	81	—	—	489	81	—	—	—	—	685	96
5	Borszczów	790	90	3	83	787	07	422	15	—	—	422	15	—	—	—	—	364	92
6	Brody	4 406	98	161	53	4.245	45	2.226	65	14	10	2.212	55	—	—	—	—	2.032	90
7	Brzesko	3 320	67	—	—	3.320	67	475	77	—	—	475	77	—	—	—	—	2.844	90
8	Brzeżany	2.090	—	3	16	2.086	84	2.052	—	—	—	2.052	—	—	—	—	—	34	84
9	Brzozów	1.836	16	—	—	1.836	16	549	16	—	—	549	16	—	—	—	—	1.287	—
10	Buczacz	1.182	83	—	—	1.182	83	927	16	—	—	927	16	—	—	—	—	255	67
11	Chrzanów	2.634	27	10	—	2.624	27	2.692	15	101	70	2.590	45	—	—	—	—	33	83
12	Cieszanów	2.135	66	43	01	2.092	65	95	69	—	—	95	69	—	—	—	—	1.996	96
13	Czortków	1.674	97	64	33	1.610	64	1.003	17	—	—	1.003	17	—	—	—	—	607	47
14	Dąbrowa	905	95	66	66	839	29	664	42	—	—	664	42	—	—	—	—	174	87
15	Dobromil	6.757	77	66	72	6 691	05	1.570	80	21	25	1.549	55	—	—	—	—	5.141	50
16	Dolina	6.750	93	7	66	6.743	27	3.205	23	8	—	3.197	23	—	—	—	—	3.546	04
17	Drohobycz	16.615	97	15	—	16.600	97	12.174	39	—	—	12.174	39	—	—	—	—	4.426	58
18	Gorlice	5 439	26	170	93	5.268	33	4.501	18	4	85	4.496	33	—	—	—	—	772	—
19	Gródek	9.543	93	97	28	9.446	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.446	65
20	Grybów	2.062	75	80	44	1.982	31	484	06	32	43	451	63	—	—	—	—	1.530	68
21	Horodenka	784	26	—	—	784	26	171	60	—	—	171	60	—	—	—	—	612	66
22	Husiatyn	1.618	92	14	—	1.604	92	310	24	5	33	304	91	—	—	—	—	1.300	01
23	Jarosław	9.745	73	7	17	9.738	56	7.446	21	—	—	7.446	21	—	—	—	—	2.292	35
24	Jasło	5.784	35	80	14	5.704	21	2.762	08	—	—	2.762	08	—	—	—	—	2.942	13
25	Jaworów	5.149	50	3	67	5.145	83	1.000	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—	4.145	83
26	Kałusz	5.172	27	78	42	5.093	85	3.002	83	—	—	3 002	83	—	—	—	—	2.091	02
27	Kamionka	5.364	31	25	45	5.338	86	2.048	72	2	92	2.045	80	—	—	—	—	3.293	06
28	Kolbuszowa	695	02	—	—	695	02	635	17	—	—	635	17	—	—	—	—	59	85
29	Kołomyja	9.902	23	17	—	9.885	23	7.042	02	—	—	7.042	02	—	—	—	—	2.843	21
30	Kossów	1.991	43	57	93	1.933	50	1.126	69	2	50	1.124	19	—	—	—	—	809	31
31	Kraków	552	76	—	—	552	76	147	89	—	—	147	89	—	—	—	—	404	87
32	Krosno	6.780	51	47	01	6.733	50	2.768	50	—	—	2.768	50	—	—	—	—	3 965	—
33	Limanowa	460	19	—	—	460	19	335	19	—	—	335	19	—	—	—	—	125	—
34	Lisko	1.174	30	636	68	537	62	565	15	30	86	534	29	—	—	—	—	3	33
35	Lwów	1.644	87	90	18	1.554	69	811	70	—	—	811	70	—	—	—	—	742	99
36	Łańcut	5.090	05	—	—	5.090	05	2.295	—	—	—	2.295	—	—	—	—	—	2.795	05
37	Mielec	2 997	24	108	61	2.888	63	1.520	—	—	—	1.520	—	—	—	—	—	1.368	63
38	Mościska	4.409	90	—	—	4 409	90	855	51	—	—	855	51	—	—	—	—	3 554	39
39	Myślenice	3 884	49	—	—	3.884	49	1 626	22	—	—	1.626	22	—	—	—	—	2.258	27
40	Nadwórna	2.238	52	11	—	2.227	52	535	—	—	—	535	—	—	—	—	—	1.692	52
41	Nisko	355	13	—	—	355	13	83	44	—	—	83	44	—	—	—	—	271	69
42	Nowy Sącz	7.214	10	—	—	7.214	10	5.550	56	5	—	5.545	56	—	—	—	—	1.668	54
43	Nowy Targ	4.177	—	10	52	4.166	48	196	93	5	26	191	67	—	—	—	—	3.974	81
44	Pilzno	1.446	94	—	—	1.446	94	279	40	—	76	278	64	—	—	—	—	1.168	30
45	Podhajce	516	26	6	33	509	93	171	13	—	—	171	13	—	—	—	—	338	80
46	Przemyśl	10.638	38	—	—	10.638	38	7.282	65	—	—	7.282	65	—	—	—	—	3.355	73
47	Przemyślany	1.968	53	46	60½	1.921	92½	903	45	4	58	898	87	—	—	—	—	1.023	05½
48	Rawa	1.280	68	21	70½	1.258	97½	155	48	4	78	150	70	—	—	—	—	1.108	27½
49	Rohatyn	1.967	87	2	75	1.965	12	1.397	31	—	—	1.397	31	—	—	—	—	567	81
50	Ropczyce	2.788	23	—	—	2.788	23	1.936	21	—	—	1.936	21	—	—	—	—	852	02
51	Rudki	2.048	19	65	12	1.983	07	1.730	12	65	12	1.665	00	—	—	—	—	318	07
52	Rzeszów	6.072	07	—	—	6.072	07	326	28	—	—	326	28	—	—	—	—	5.745	79
53	Sambor	14.265	23	192	21	14.073	02	7.929	09	32	21	7.896	88	—	—	—	—	6.176	14
54	Sanok	7.231	36	184	95	7.046	41	3.114	99	—	—	3.114	99	—	—	—	—	3.931	42
55	Skałat	508	—	10	—	498	—	88	89	—	—	88	89	—	—	—	—	409	11
56	Śniatyn	6.871	95	1	—	6.870	95	710	02	1	—	709	02	—	—	—	—	6.161	93
57	Sokal	11 296	37	—	—	11.296	37	6.968	47	1	25	6.967	22	—	—	—	—	4.329	15
58	Stanisławów	17 425	96	57	80	17.368	16	10.463	51	9	38	10.454	13	—	—	—	—	6.914	03
59	Staremiasto	2.430	22	306	17	2.124	05	735	81	—	—	735	81	—	—	—	—	1.388	24
60	Stryj	15.248	11	225	—	15.023	11	15.163	11	225	—	14.938	11	—	—	—	—	85	—
61	Tarnobrzeg	1 082	92	—	—	1.082	92	305	66	15	28	290	38	—	—	—	—	792	54
62	Tarnopol	6.133	13	5	46	6.127	67	2.656	02	—	—	2.656	02	—	—	—	—	3.471	65
63	Tarnów	8.158	16	182	85	7.975	31	7.746	46	182	85	7.563	61	—	—	—	—	411	70
64	Tłumacz	276	86	109	48	167	38	149	96	22	—	127	96	—	—	—	—	59	42
65	Trembowla	11.124	86	—	—	11.124	86	2.239	05	—	—	2.239	05	—	—	—	—	8.885	81
66	Turka	525	—	327	61	197	39	221	27	70	69	150	58	—	—	—	—	46	81
67	Wadowice	7.167	23	148	34	7.018	89	5.148	32	37	50	5.110	82	—	—	—	—	1.908	07
68	Wieliczka	12.276	97	170	86	12.106	11	8.319	14	41	72	8.277	42	—	—	—	—	3.828	69
69	Zaleszczyki	307	41	29	13	278	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	278	28
70	Zbaraż	1.337	03	2	—	1.335	03	380	74	2	—	378	74	—	—	—	—	956	29
71	Złoczów	5.294	41	187	56	5.106	85	4.606	07	6	92	4.599	15	—	—	—	—	507	70
72	Żółkiew	7.658	19	98	84	7.559	35	2.017	91	1	—	2.046	91	—	—	—	—	5.512	44
73	Zydaczów	5.720	10	63	54	5 656	56	2.676	19½	—	—	2.676	19½	—	—	—	—	2.980	36½
74	Żywiec	4 831	29	81	67	4.749	62	1.066	62	65	—	1.001	62	—	—	—	—	3.748	—
	Razem	365.699	62	4.645	03	361.054	59	189.226	70½	1.023	24	188.203	46½	—	—	—	—	172.851	12½

Sumaryczny wykaz

prestacyi szkolnej w stopie procentowej, zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków zł.	ct.	3% dodatek okręgowy zł.	ct.
1	Biała	4.438	02½	7.011	94½
2	Bóbrka	4.160	00	5.391	50
3	Bochnia	5.786	40½	4.820	93½
4	Bohorodczany	2 138	67½	.445	95
5	Borszczów	4.985	81	5.608	42½
6	Brody	6.801	91½	4.173	97½
7	Brzesko	4.813	94	3.322	61½
8	Brzeżany	7.525	67½	3.704	26
9	Brzozów	4.144	26	2.690	10½
10	Buczacz	5.848	91	4.444	81
11	Chrzanów	6.630	87	3.640	67
12	Cieszanów	4.011	84½	1 513	81
13	Czortków	3.978	85	3.465	93
14	Dąbrowa	3.204	01	2.862	05
15	Dobromil	1.914	12½	1.388	89
16	Dolina	2.078	07½	2.828	71½
17	Drohobycz	3.942	46	7.457	19½
18	Gorlice	4.250	33½	3.287	73½
19	Gródek	2.190	64	2.992	18½
20	Grybów	1.922	60½	1.274	24
21	Horodenka	6.285	68	3.896	45½
22	Husiatyn	5.952	41	4.327	50
23	Jarosław	9.278	84½	5.553	40
24	Jasło	7.732	18	3.531	10½
25	Jaworów	4.047	40½	2.966	68
26	Kałusz	3.188	38	2.276	67
27	Kamionka	5.958	42	4 030	94½
28	Kolbuszowa	1.953	88	2.090	61½
29	Kołomyja	10.258	11	5.783	07½
30	Kossów	2.118	03½	2.105	95
31	Kraków	8.325	47½	3 034	77
32	Krosno	5.090	29½	3.055	55½
33	Limanowa	2.484	69½	1.775	02
34	Lisko	3.671	22½	3.091	18
35	Lwów	8 626	82½	5.817	73½
36	Łańcut	5.032	05	5.327	87½
37	Mielec	5.308	29½	3.056	80
	do przeniesienia	180.079	63½	134.047	07
	z przeniesienia	180.079	63	134.047	07
38	Mościska	2.983	47	3.019	26½
39	Myślenice	3.225	43½	2.337	20½
40	Nadwórna	3 655	25½	1.784	11½
41	Nisko	3.266	16½	1.931	82½
42	Nowy Sącz	8.976	11	4.776	90
43	Nowy Targ	3.609	64½	2.590	97
44	Pilzno	2.025	48½	1.641	81
45	Rodhajce	4.545	14	4.100	80
46	Przemyśl	19.224	32½	5.406	26½
47	Przemyślany	3 522	43	2.455	03½
48	Rawa	3.886	51½	3.203	23½
49	Rohatyn	6.115	43	3.737	33
50	Ropczyce	4.559	93	3.078	98
51	Rudki	2.163	28	2.500	30½
52	Rzeszów	12.207	52	6 032	89
53	Sambor	5.688	15	3.765	87½
54	Sanok	5.206	02½	3.408	11½
55	Skałat	5.188	39	3.403	26½
56	Śniatyn	3.666	57	3.821	31
57	Sokal	4.963	75½	5.595	22
58	Stanisławów	9.588	83½	6.315	41
59	Staremiasto	1.283	66	1.462	99
60	Stryj	6.367	50	4.052	65
61	Tarnobrzeg	4.637	15½	1.181	09
62	Tarnopol	15.603	71½	8.506	44½
63	Tarnów	12.094	46½	5.056	03
64	Tłumacz	5.617	12½	1.486	94
65	Trembowla	2.707	92	3.379	43
66	Turka	940	—	1.117	05½
67	Wadowice	3.932	68½	4.267	74
68	Wieliczka	7.501	34	3.584	96
69	Zaleszczyki	3.090	16	4.074	94½
70	Zbaraż	4.399	14½	3.112	59
71	Złoczów	6.396	26½	5.980	16
72	Żółkiew	5.144	01½	2.755	94½
73	Żydaczów	5.972	65½	3.204	89
74	Żywiec	4.092	18	3 339	90½
	Razem	388.127	48	265.516	99½

Do L. 8407/96.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

krajowego

funduszu szkolnego emerytalnego

za rok 1895.

Sporządzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

L. W. 27.857/96.

Dochody — Wydatki. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki (budżetu)	Liczba pozycyi (budżetu)	A) Majątek zarodowy.	(Dochody) (Wydatki) w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) złr.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		Dochody.				
	1	Efekta zakupione	—	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego .	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	—	—	—	—
	3	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 . . *a)* w gotówce . . . — zł. — ct. *b)* w efektach { *α)* w wal. aus. 48 „ 30 „ *β)* w „ koronowej 67.000 kor. =33.500 „ — „ }	33.548	30	—	—
		Razem . . .	33.548	30	—	—
		Wydatki.				
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów:	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	—	—	—	—
	2	Zapas kasowy z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w wal. austr. . . . 48 zł. 30 ct. *b)* w „ kor. 67.000 kor. = 33.500 „ — „	33.548	30	—	—
		Razem . . .	33.548	30	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach . . . .

a) waluta austryacka

4% książeczki wkładkowe galic. Kasy oszczędności — 48 zł. 30 ct.

b) waluta koronowa

4% listy zastaw. galic. Towarz. kredytow. ziemskiego we Lwowie 67.000 koron . . . . . . — 33.500 „ - „

Suma stanu czynnego — 33 548 zł. 30 ct.

Stan bierny: . . . . — — „ — „

Czysty stan czynny w walucie austryackiej . . . — 33.548 zł. 30 ct.

W porównaniu zaś z takim stanem z końcem roku 1894 — 33.548 „ 30 „

okazuje się stan majątku zarodowego niezmieniony . — — zł. — ct.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrotowy.	Dochody w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody **mniejsze** *większe* zł.
		Dochody.				
I.		Odsetki od efektów	1.340	—	1.340	—
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego .	12.799	92	12.800	—
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczyciel.	29.786	47	16 683	13.103
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	51.716	02½	56.686	**4.970**
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	11 016	75½	11.337	**320**
VII.		Rozmaite dochody	1.147	31	—	1.147
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych . . .	178	42	—	178
IX.		„ „ dożywotnych . . .	13	52	—	14
X.		„ pensyi wdów	—	—	—	—
XI.		„ dodatków na wychowanie dzieci .	43	85	—	44
XII.		„ odpraw i kwartałów pozgonnych .	104	18	—	104
XIII.		Zasiłek z funduszu krajowego . . . *a)* przyznany uchwałą Sejmu krajowego z d. 7. lutego 1895 . . 110.084 zł. — ct. *b)* asygnowany odezwą Wydziału krajowego z 28 lutego 1896 l. 12.205 . 25.969 „ 77 „	136.053	77	110.084	25.970
		Suma dochodów . .	244.200	22	208.930	+**40.560** —5.290 +**35.270**
		Do tego: Zapas kasowy z początkiem roku 1895 w gotówce	5.370	09	—	—
		Razem . . .	249.570	31	—	—

Uzasadnienie różnic.

IV. Dochód większy o 13.103 złr. z powodu zwiększonych interkalaryów w r. 1895 wskutek opróżnienia większej liczby posad nauczycielskich i spłaty zaległości z lat dawniejszych.

V. Dochód mniejszy o 4.970 zł. z powodu zamianowania mniejszej w tym roku liczby stałych nauczycieli.

VI. Dochód mniejszy o 320 zł. z powodu zamianowania w tym roku stałych nauczycieli po upływie mniejszej liczby lat służby przedetatowej.

VII. Dochód większy o 1.147 zł. z powodu mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.

VIII. Dochód większy o 178 zł. z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur.

IX. Dochód większy o 14 zł. z powodu jak do Rubr. VIII.

XI. Dochód większy o 44 zł. z powodu ściągnięcia nadebranych dodatków na wychowanie dzieci.

XII. Dochód większy o 104 zł. z powodu ściągnięcia części odprawy skutkiem powrotu nauczycieli do czynnej służby.

XIII. Dochód większy o 25.970 zł. z powodu otrzymania dodatkowego zasiłku z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru po koniec grudnia 1895.

Zamknięcie rachunku za rok 1895. Wydatki

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrotowy.	Wydatki w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (w ględnie kredyty dodatkowe) zł.	W porownaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki.				
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	8 023	31	7.500	**523**
II.		„ dożywotnie „ „	142 083	76	127 035	**15 049**
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	61.183	32	50 313	**10 870**
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczyciel.	17.252	37	14.052	**3 200**
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . . .	13.052	92½	-	**4 013**
VI.		Zwroty z interkalaryów	—	—	-	—
VII.		„ „ wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	807	75	940	132
VIII.		Koszta zarządu	—	—	50	50
IX.		Rozmaite wydatki	1.796	78½	—	**1 797**
X.		Zwrot nadwyżki zasiłku funduszowi krajowemu za rok 1894	5.370	09	—	**5.370**
		Suma wydatków . .	249.570	31	208.930	**+40 822**
						— 182
						+40 640
		Do tego: **Zapas** kasowy z końcem roku 1895 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . . .	249.570	31	—	—

U z a s a d n i e n i e r ó ż n i c.

I. Wydatek większy o 523 złr. z powodu przeniesienia w czasowy stan spoczynku więcej nauczycieli niż preliminarzem przewidziano.

II. Wydatek większy o 15.049 zł. z powodu jak do Rubr. I.

III. Wydatek większy o 10.870 zł. z powodu przyznania większej liczbie wdów pensyi wdowiej niż preliminarzem przewidziano.

IV. Wydatek większy o 3.200 zł. ponieważ z powodu śmierci nauczycieli, pozostała większa ilość sierót.

V. Wydatek większy o 4.013 zł. z powodu większej śmiertelności nauczycieli.

VII. Wydatek mniejszy o 132 zł. z powodu mniejszego zwrotu wkładek emerytalnych.

VIII. Wydatek mniejszy o 50 zł. ponieważ preliminowane wydatki nie nastąpiły.

IX. Wydatek większy o 1.797 zł. z powodu mylnych zarachowań c. k. urzędów podatkowych.

X. Wydatek większy o 5.370 zł. jako zwrot nadwyżki dochodów za rok 1894.

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie.	Należytości czynne z lat ubiegł. zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegł. zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Dochody.								
I.		Niepobrane odsetki po koniec grudnia 1895	—	—	670	—	—	—	—	—
IV.		„ interkalare	141	83	—	—	—	—	—	—
VI.		„ dwuprocentowe wkładki emeryt.	146	12	591	15	—	—	—	—
VII.		Rozmaite zwroty	142	25	184	66	—	—	—	—
IX.		Zwroty nadebranych emerytur . . .	65	46	30	51	—	—	—	—
X.		„ nadebranej pensyi wdowiej . .	4	45	—	—	—	—	—	—
XI.		„ nadebranych dodatków na wychow.	5	03½	32	69	—	—	—	—
XII.		„ nadebranej odprawy . . .	—	—	20	82	—	—	—	—
		Wydatki.								
I.		Niepobrane emerytury czasowe . . .	—	—	—	—	—	—	64	82
II.		„ „ dożywotnie . .	—	—	—	—	—	—	2.704	84½
III.		„ pensye wdowie . . .	—	—	—	—	16	74	2.744	51
IV.		„ dodatki na wychowanie . .	—	—	—	—	24	11	889	26
V.		„ odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—	—	—	3.232	50
VII.		„ zwroty wkładek emerytalnych	—	—	—	—	—	—	245	33
VIII.		„ koszta zarządu . . .	—	—	—	—	—	—	18	68
IX.		„ rozmaite wydatki . . .	—	—	—	—	—	—	49	99
		Razem . . .	505	14½	1.529	83	40	85	9.949	93½
					2.034	97½			9.990	78½

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1895.

	Szczegół. zł.	ct.	Ogół. zł.	ct.
Stan czynny:				
1. Zapas kasowy w gotówce	— „	— „		
2. Należytości czynne	2.034 „	97½ „	2.034 „	97½ „
Stan bierny:				
3. Należytości bierne			9.990 „	78½ „
z porównania okazuje się stan bierny. . .			7.955 „	81 „

majątku zarodowego w efektach wartościowych powstałych z kwoty 20.000 zł. przyzwolonej z funduszów państwowych w roku 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Datum	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę							
						w wal. koron.				w wal. austr.			
						pojedynczo		razem		pojedyn.		razem	
						korony		korony		zł.	ct.	zł.	ct.
1	List zastaw. galic. Tow. kredyt. ziemsk. we Lwowie	1. lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—	—	—	—	—	—	—
2	" " " " " " " "	"	I.	1.412	"	20.000	—	—	—	—	—	—	—
3	" " " " " " " "	"	I.	1.413	"	20.000	—	—	—	—	—	—	—
4	" " " " " " " "	"	III.	26.648	"	2.000	—	—	—	—	—	—	—
5	" " " " " " " "	"	III.	26.649	"	2.000	—	—	—	—	—	—	—
6	" " " " " " " "	1. stycz. 1894	IV.	1.197	"	1.000	—	—	—	—	—	—	—
7	" " " " " " " "	1. lipca 1893	V.	7.137	"	200	—	—	—	—	—	—	—
8	" " " " " " " "	"	V.	7.138	"	200	—	—	—	—	—	—	—
9	" " " " " " " "	"	V.	7.139	"	200	—	—	—	—	—	—	—
10	" " " " " " " "	1. stycz. 1882	V.	154	"	200	—	—	—	—	—	—	—
11	" " " " " " " "	"	V.	155	"	200	—	—	—	—	—	—	—
12	" " " " " " " "	1. stycz. 1894	V.	3.952	"	200	—	—	—	—	—	—	—
13	" " " " " " " "	"	V.	3.953	"	200	—	—	—	—	—	—	—
14	" " " " " " " "	"	V.	3.954	"	200	—	—	—	—	—	—	—
15	" " " " " " " "	"	V.	3.955	"	200	—	—	—	—	—	—	—
16	" " " " " " " "	"	V.	4.133	"	200	—	67.000	—	—	—	33.500	—
17	Książeczka galic. Kasy oszczędności	27. stycz. 1894		29.748	"		—	—	—	44	99	—	—
18	" " " "	3. lutego 1894		31.314	"		—	—	—	3	31	48	30
	Razem . . .		—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.548	30

III.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Oddział chorych i położnic.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

W załączeniu wykaz należytości czynnych i biernych na str. 234—236.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział chorych — Wynikłości w r. 1895 zł.	ct.	Oddział położnic — Wynikłości w r. 1895 zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		A. WYDATKI.								
I.	1-17*a*	Płace i emolumenta etatowe	34.456	28	3.360	64	37.816	92	37.122	*695*
II.	18-24	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	25.774	01	3.597	71	29.371	72	32.969	3.597
III.	25-42	Pensye i emerytury	10.232	49	799	—	11.031	49	11.181	150
IV.	43-46	Zaopatrzenia i dary z łaski	178	—	6	—	184	—	244	60
V.	47	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	14	–	1	—	15	—	100	85
VI.	48-50	Remuneracye i zapomogi .	2.915	33	220	67	3.136	—	3.155	19
VII.	51-61	Koszta gospodarcze:								
		1. zwyczajne .	90.294	85	9.234	37	99.529	22	101.674	2.145
		2. **nadzwyczajne**	—	—	**22.500**	—	**22 500**	--	**22 500**	—
VIII.	62-68	Koszta sanitarne . .	18.787	40½	762	56	19.549	96½	20.700	1.150
IX.	69	„ kancelaryjne .	1.089	19	74	05	1.163	24	1.000	*163*
X.	70	„ kapliczne . .	229	33	14	—	243	33	210	*3*
XI.	71-73	Utrzymanie budynków:								
		1. zwyczajne .	5.479	79	641	61	6.121	40	4.520	*1.602*
		2. **nadzwyczajne**	**126 347**	**81**	**2.431**	**06**	**128 778**	**87**	**75.300**	*53.479*
XII.	74-75	Odsetki od kapitałów dłużnych . . .	1.760	08	—	—	1.760	08	1.760	—
XIII.	76	Podatki i daniny . .	13	67	—	—	13	67	35	21
XIV.	77-79	Rozmaite . . .	1.467	59	123	58	1 591	17	1.550	*41*
XV.	80	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziele położnic .	—	—	26	35	26	35	30	4
XVI.	81	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii .	16.000	—	---	-	16.000	—	16.000	—
		Razem { 1. zwyczajne .	208.692	01½	18.861	54	227.553	55½	232.280	{ *2.504* / 7 231
		Razem { 2. **nadzwyczajne**	**126.347**	**81**	**24.931**	**06**	**51.278**	**87**	**97.800**	*53.479*
		Suma wydatków	335.039	82½	43.792	60	378.832	42½	330.080	{ *55.983* / 7.231
										+ *48.752*
		B. DOCHODY.								
I.	1-3	Dodatki . . .	32.216	31	164	93	32.381	24	27.584	*4.797*
II.	4	Opłaty pośmiertne .	11.171	24	—	—	11.171	24	8.000	*3.171*
III.	5-7	Zwroty kosztów leczenia .	159.067	39	9 753	18	168.820	57	187.700	18.879
IV.	8	Rozmaite . . .	1.004	44	111	—	1.115	44	100	*1.015*
—	9	Subwencya od c. k. Skarbu	50.000	—	—	—	50.000	—	--	*50.000*
		Suma dochodów	253.459	38	10 029	11	263.488	49	223.384	{ *58.983* / 18.879
		Do tego:								
—	9*a*	Dotacya z funduszu kraj. .	81.580	44½	33.763	49	115.343	93½	106.696	*8.648*
		Suma dochodów zgodna z wydatkami .	335.039	82½	43.792	60	378.832	42½	330.080	} *67.631* / 18 879
										+ *48.752*

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane wynosiły	330.080 zł.		
„ rzeczywiste wynosiły	378.832 „		
Wydatki zatem *większe* o . . .		48.752 zł.	
Dochody preliminowane bez dotacyi wynosiły . .	223.384 zł.		
„ rzeczywiste wynosiły	263.488 „		
Dochody zatem *większe* o . . .		40.104 zł.	
Wynik w ogóle był *mniej* korzystnym o różnicę w kwocie			8.648 zł.

a zgodnie z więcej pobraną dotacyą (vide poz. 9a) dochodów).

Wydatki. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych. Wydatki w r. 1895. zł.	ct.	Oddział położnic. Wydatki w r. 1895. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**								
1	Dyrektor: *a)* płaca	1.504	—	96	—	1.600	-	1.600	—
	b) 3 dodatki pięciolet.	846	—	54	—	900	—	900	—
	c) dodatek na pomieszkanie	376	—	24	—	400	—	400	—
	d) opał	178	60	11	—	189	60	184	*6*
2	7 prymaryuszów: *a)* płaca	8.400	—	—	—	8.400	—	8.400	—
	b) dodatki pięcioletnie	2.800	—	—	—	2 800	—	2.800	—
3	Profesor położnictwa, płaca	—	—	650	—	650	—	650	—
4	10 sekundaryuszów I. klasy, płaca	4.700	—	1.156	64	5.856	64	6.000	143
5	7 " II. " "	3.527	77	—	—	3.527	77	3.500	*28*
6	Akuszerka I. *a)* płaca	—	—	400	—	400	—	400	—
	b) dodatek pięcioletni	—	—	40	—	40	—	40	—
7	Akuszerka II., płaca	—	—	300	—	300	—	300	—
8	Prosektor, płaca	1.128	—	72	—	1.200	—	1.200	—
9	Chemik patologii: *a)* płaca	940	—	60	--	1.000	-	1.000	—
	b) dodatek pięcioletni	141	—	9	—	150	—	150	—
10	2 kapelanów: *a)* płaca	1.062	20	68	—	1.130	20	1.200	70
	b) dodatki na pomieszkanie	329	02	21	—	350	02	400	50
11	Rządca: *a)* płaca	1.175	—	75	—	1.250	—	1.200	*50*
	b) opał	178	60	11	—	189	60	184	*6*
	c) oświetlenie	32	80	2	—	34	80	41	6
12	2 oficyałów: *a)* płaca	1.880	—	120	—	2.000	—	2.000	—
	b) dodatki aktywalne	282	—	18	—	300	-	300	—
	c) dodatki pięcioletn.	141	—	9	—	150	—	150	—
13	2 pisarzy: *a)* płaca	1.128	—	72	—	1.200	-	1.200	—
	b) dodatki pięciotetnie	94	—	6	—	100	—	100	—
	c) " na pomieszkanie	188	—	12	--	200	--	200	--
14	Pisarz w izbie przyjęcia:								
	a) płaca	515	—	—	—	515	—	600	85
	b) wikt z pieczywem II. kl.	280	62	—	—	280	62	270	*9*
	c) mieszkanie w naturze	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Dozorca domu:								
	a) płaca	484	—	31	—	515	—	600	85
	b) wikt z pieczywem II kl.	266	62	14	—	280	62	270	*11*
	c) mieszkanie w naturze	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Woźny: *a)* płaca	376	—	24	--	400	—	400	—
	b) dodatki pięcioletnie	31	08	2	-	33	08	33	—
	c) dodatek na ubiór	47	—	3	—	50	—	50	—
17	Odźwierny: *a)* płaca	350	—	—	—	350	—	350	—
	b) dodatek na ubiór	50	—	—	—	50		50	—
	Razem	33.432	31	3.360	64	36.792	95	37.122	439 *110*
	Do tego:								
17*a*	Zaliczki udzielone na płace . . zł. 1.570·— Po straceniu ściągniętych rat bieżących " 546·03	1.023	97	—	—	1.023	97	—	*1.024*
	Suma Rubr. I.	34.456	28	3.360	64	37.816	92	37.122	*1.134* 439
									+ *695*

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

do poz. *1 d*), *11 b*, *c*) *Wydatki* nieco *większe* wedle cen drzewa i świec.
" " *4—5 Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.
" " *10 a*, *b*) *Wydatki mniejsze*, ponieważ kapelan nie pobierał systemizowanej płacy.
" " *11 a*) *Wydatek większy* znajduje pokrycie w rubr. III. poz. 42. z tego powodu, że były rządca mający wyższe pobory — będąc spensyonowany dopiero 1. lutego 1895., pobrał płacę za styczeń, a natomiast nieotrzymał emerytury za ten miesiąc.
" " *14* i *15 a*) *Wydatek mniejszy*, ponieważ pisarza i dozorcy mianowano dnia 22. lutego 1895.
" " *14* i *15 b*) *Wydatek* nieco *większy*, niedający się ściśle obliczyć.
" " *17 a*) *Wydatek niepreliminowany* znajdzie pokrycie w ściąganych ratach z płac funkcyonaryuszy (vide Rubr. IV. poz. 8a doch.).

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w r. 1895.							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**								
18	20 Sióstr Miłosierdzia:								
	a) płaca	1.435	—	105	—	1 540	—	1.600	60
	b) wikt z pieczywem i dodatkami . . .	3.142	62	229	61	3.372	23	3.800	428
	c) ryczałt na pranie bielizny	390	50	28	18	418	68	435	16
19	Dyetaryusze, płaca . . .	2.693	30	401	—	3.094	30	3 212	118
20	Dla 1 dyetaryusza wikt z pieczywem	—	-	211	52	211	52	270	58
21	2 stypendya stałe dla akuszerek	—	—	220	—	220	—	240	20
22	Służba oddziałowa: *a*) płaca .	4.960	20	550	80	5.511	—	6.036	525
	b) wikt .	6.839	59	773	41	7.613	—	9.415	1.802
	c) gratyfikacye	130	—	20	—	150	-	150	—
	d) bluzy .	630	—	80	-	710	—	710	—
23	Służba domu: *a*) płaca . .	1.836	10	336	02	2.172	12	2.436	264
	b) wikt . .	2 098	19	452	17	2 550	36	3.050	499
	c) gratyfikacye .	70	—	10	—	80	-	80	—
	d) bluzy . .	10	—	50	—	60	—	60	—
24	Służba wspólna: *a*) płaca .	1.129	30	87	—	1.216	30	1.260	44
	b) wikt .	349	21	38	—	387	21	150	*237*
	c) gratyfikacye	23		2	—	25	—	25	—
	d) bluzy .	37	—	3	—	40	—	40	—
	Suma Rubr. II.	25.774	01	3.597	71	29 371	72	32.969	3.834 *237*
									— 3.597

do poz. *18 a*, *b*, *c*) *Wydatek mniejszy*, z powodu niższego kosztu wiktu, i że dwudziestą Siostrę przyjęto dopiero dnia 1. października 1895. (LW. 33.588/95).
" " *19*, *20* i *21 Wydatki mniejsze*, z powodu interkalaryów i niższych cen artykułów żywności.
" " *22* i *23 Wydatki mniejsze*, z powodu ograniczenia służby do koniecznej potrzeby i niższych cen artykułów żywności.
" " *24 Wydatek większy*, z powodu udzielenia kaplicznemu wiktu w naturze, natomiast zniżenia mu płacy. (LW. 336/95).

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w r. 1895.							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
III.	**Pensye i emerytury.**								
25	Grund Ludwika . . .	206	—	13	—	219	—	219	—
26	Burkhardt Franciszka . .	146	—	10	—	156	—	156	—
27	Dr. Berthleff Karol . .	1.175	99	75	—	1 250	99	1.251	—
28	Dr. Finger Józef . . .	315	—	—	—	315	—	315	—
29	Neuhauser Karolina . .	600	—	—	—	600	—	600	—
30	Jaroszyńska Eugenia . .	313	20	20	—	333	20	333	—
31	Koestlich Józefa, z dodatkiem na wychowanie dzieci . .	407	20	26	—	433	20	433	—
32	Marczak Helena, z dodatkiem na wychowanie dzieci . .	428	—	27	—	455	—	455	—
33	Dr. Chądzyński Jan . .	1.238	40	—	—	1.238	40	1.238	—
34	Grochalska Marya . . .	—	—	385	—	385	—	385	—
35	Piro Karol	290	—	18	—	308	—	308	—
36	Dr. Kilarski Józef . . .	1.195	20	—		1.195	20	1.195	—
37	Gralewska Zofia, z dodatkiem na wychowanie dzieci . .	594	50	38	—	632	50	633	—
38	Jezierski Eustachy . . .	752	—	48	—	800	—	800	—
39	Feigel Katarzyna . . .	564	-	36	—	600	—	600	—
40	Małoletnie dzieci po ś. p. prymaryuszu Krówczyńskim .	400	—	—	-	400	—	400	—
41	Kozłowski Dmytro . . .	56	—	4	—	60	—	60	—
42	Malinowski Erazm . . .	1 551	—	99	—	1.650	—	1.800	150
	Suma Rubr. III.	10 232	49	799	—	11.031	49	11.181	150
									— 150
	do poz. 42 Wydatek mniejszy z powodu podanego przy Rubr. I. 11*a*.								
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**								
43	Czarnecka Wiktorya . .	72	—	—	—	72	—	72	—
44	Ghristl Laura . . .	53	—	3	—	56	-	56	—
45	Hammer Joanna . . .	53	—	3	—	56	-	56	—
46	Matwijko Grzegorz . .	—	—		—	—	—	60	60
	Suma Rubr. IV.	178	-	6	—	184	—	244	60
									— 60
	do poz. 46. Kredytu tego nie zużyto, ponieważ Matwijko pozostawał przez cały rok w służbie i nie pobierał przyznanego mu wsparcia.								
V. 47	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . . .**	14	—	1	—	15	—	100	— 85
	do poz. 47. Wydatek mniejszy zależny od wypadków śmierci.								

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w r. 1895.							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VI	**Remuneracye i zapomogi.**								
48	Za sprawdzanie recept . .	128	33	7	67	136	—	155	19
49	Remuneracye i zapomogi .	1.095	—	105	—	1.200	—	1.200	—
50	Malinowski Erazm, jednorazowo	1 692	—	108	—	1.800	—	1.800	—
	Suma Rubr. VI.	2.915	33	220	67	3.136	—	3 155	19
									— 19
	do poz. 48. Wydatek mniejszy, wedle dokonanej repartycyi.								
VII	**Koszta gospodarcze.**								
51	Żywienie chorych:								
	a) Zwykła strawa i dodatki:								
	α) dla pozostających w szpitalu	51.204	14	3.470	52	54.674	66	57.000	2.325
	β) dla rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa . .	963	20	—	—	963	20	1.250	287
	b) 4 Siostry Miłosierdzia:								
	α) płaca	301	—	19	—	320	—	320	—
	β) wikt z pieczywem i dodatkami	658	32	42	—	700	32	760	60
	γ) ryczałt na pranie bielizny .	82	—	5	—	87	—	87	—
	c) Służba kuchenna:								
	α) płaca	645	99	41	—	686	99	720	33
	β) wikt z pieczywem . .	1.109	78	71	—	1 180	78	1.500	319
	γ) gratyfikacye . . .	38	—	2	—	40	—	40	—
	d) Drzewo do kuchni .	1 940	—	124	—	2.064	—	1.850	*214*
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne . . .	352	38	22	—	374	38	350	*24*
	f) Pieczywo dla chorych .	5.378	56	289	82	5.668	38	6.000	332
	g) Wino dla chorych. .	1.449	87	14	41	1.464	28	1 620	156
52	Wikt akuszerki dyżurnej . .	—	—	232	62	232	62	270	37
53	„ lekarza dyżurnego . .	381	34	—	—	381	34	365	*16*
54	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj, tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic . . .	4.012	81	3.853	11	7.865	92	7.100	*766*
55	Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami . . .	1.748	35	447	91	2.196	26	1.800	*396*
56	Sprzęty, zakupno i naprawa:								
	1. zwyczajne . . .	2.080	75	6	20	2.086	95	2.000	*87*
	2. **nadzwyczajne** . .	—	—	**22.500**	—	**22 500**	—	**22.500**	—
57	Fiakrowe dla rządcy . .	188	—	12	—	200	—	200	—
58	Utrzymanie ogrodu spacerowego	158	29	—	—	158	29	100	*58*
59	Pralnia	7.632	67	487	—	8.119	67	8.300	180
60	Bielizna, pościel i odzież:								
	a) Zakupno i naprawa .	8.909	90	77	78	8.987	68	9.000	12
	b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny:								
	α) płaca	75	—	5	—	80	—	80	—
									3.741
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne .	89.310	35	9.222	37	98.532	72	100.712	*1.561*
	Do przeniesienia { 2. **nadzwyczajne**	—	—	**22 500**	—	**22.500**	—	**22.500**	—

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych zł.	ct.	Oddział położnic zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		Wydatki w r. 1895.							
VII.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne	89.310	35	9.222	37	98.532	72	100.712	3.741 *1.561*
	2. **nadzwyczajne**	—	—	**22.500**	—	**22.500**	—	**22.500**	—
	β) wikt z pieczywem	164	08	11	—	175	08	190	15
	γ) ryczałt za pranie bielizny	20	75	1	—	21	75	22	—
61	Słoma do sienników	799	67	—	—	799	67	750	*50*
	Razem { 1. zwyczajne	90.294	85	9.234	37	99.529	22	101.674	3.756 *1 611*
	2. **nadzwyczajne**	—	—	**22.500**	—	**22.500**	—	**22.500**	—
	Suma Rubr. VII.	90.294	85	31.734	37	122.029	22	124.174	2.145
									— 2.145

do poz *51 a) i b) Wydatek mniejszy*, pomimo większej ilości chorych, z powodu uzyskania korzystniejszych cen przy zawarciu umów z przedsiębiorcami o dostawę różnych artykułów żywności.

„ „ *51 c) Wydatek mniejszy*, z powodu interkalaryów i z przyczyny podanej przy pozycyi 51 a).

„ „ *51 d) Wydatek większy*, z powodu nieco wyższych cen drzewa.

„ „ *51 e) Wydatek większy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *51 f) Wydatek mniejszy*, z powodu niższych cen mąki.

„ „ *51 g) Wydatek mniejszy* zależny od ilości ordynowanego wina przez pp. lekarzy.

„ „ *52 i 53 Wydatek mniejszy*, nie dający sie naprzód ściśle obliczyć.

„ „ *54 Wydatek większy*, z powodu wyższych cen drzewa, i że przybyły do opalania ubikacye po opróżnionym oddziale położnic.

„ „ *55 Wydatek większy*, z powodu oświetlania ubikacyi po opróżnionym oddziale położnic.

„ „ *56. 1) Wydatek większy* zastosowany do koniecznej potrzeby.

„ „ *56. 2)* Z przyznanego kredytu w kwocie . . . . . . 22.500 zł. — ct.
wydano w tym roku tylko kwotę . . . . . . 21.313 „ 76 „
pozostałą resztę w kwocie . . . . 1.186 zł. 24 ct.
przeniesiono na rachunek 1896. roku.

„ „ *58 Wydatek większy*, z powodu zakupna drzewek ozdobnych do ogrodu. (LW. 55.779/95).

„ „ *59 Wydatek mniejszy*, z powodu korzystniejszego zakupna mydła, sody i krochmalu.

„ „ *60 a i b) Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby, i z powodu podanego przy poz. 51 a).

„ „ *61 Wydatek większy*, z powodu wyższych cen słomy i większej ilości chorych.

VIII.	**Koszta sanitarne.**								
62	Lekarstwa	8.382	47½	282	13	8.664	60½	8.500	*165*
63	Potrzeby sanitarne	6 807	92	356	28	7.164	20	9 000	1.836
64	Szczudła, buty, opaski i t. p.	1.355	—	—	—	1.355	—	850	*505*
65	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	111	44	7	—	118	44	100	*18*
	Do przeniesienia	16.656	83½	645	41	17.302	24½	18.450	*688* 1.836

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe*
		Wydatki w r. 1895.							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VIII.	Z przeniesienia	16.656	83½	645	41	17.302	24½	18.450	*688* 1.836
66	Prosektoryum . . .	235	—	15	—	250	—	250	—
67	Instrumenta chirurgiczne .	955	57	42	15	997	72	1.000	2
68	Koszta pogrzebowe . .	940	—	60	—	1.000	—	1.000	—
	Suma rubr. VIII.	18.787	40½	762	56	19.549	96½	20.700	1.838 *688* — 1.150
	do poz. 62 i 63. Wydatek w ogóle *mniejszy* z powodu oszczędniejszych ordynacyi lekarskich i korzystniejszego zakupna artykułów sanitarnych .								
	do poz. 64. Wydatek większy, zależny od wypadków chirurgicznych.								
	do poz. 65 i 67. Wydatek nieco *większy* wedle rzeczywistej potrzeby.								
IX.	**Koszta kancelaryjne.**								
69	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne itp.	1 089	19	74	05	1.163	24	1.000	+ *163*
	do poz. 69. Wydatek większy z powodu znaczniejszego nakładu druków kancelaryjnych.								
X. 70	**Koszta kapliczne** . .	229	33	14	—	243	33	240	+ *3*
	do poz. 70. Wydatek większy o drobną kwotę.								
XI.	**Utrzymanie budynków.**								
71	Konserwacye i reperacye:								
	1. zwyczajne . . .	4.859	11	569	74	5.428	85	3.300	*2.129*
	2. **nadzwyczajne**:								
	a) na pogłębienie studni przy pralni	**20**	—	—	—	**20**	—	—	*20*
	b) na kupno i adaptacyę realności Schimserowej . .	**1.027**	**81**	—	—	**1.027**	**81**	—	*1.028*
	c) na sprawienie muszel zlewowych przy kurkach wodnych	**300**	—	—	—	**300**	—	**300**	—
	d) na budowę kliniki chirurgicznej i medycznej I. rata .	**125.000**	—	—	—	**125 000**	—	**75.000**	*50.000*
	e) na budowę zakładu położnic	—	—	**2.431**	**06**	**2.431**	**06**	—	*2.431*
72	Asekuracya budynków . .	163	68	25	21	188	89	450	261
73	Kominiarze i straż ogniowa .	457	—	46	66	503	66	770	266
	Razem { 1. zwyczajne .	5.479	79	641	61	6.121	40	4.520	*2.129* 527
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	**126 347**	**81**	**2 431**	**06**	**128.778**	**87**	**75.300**	*53.479*
	Suma Rubr. XI.	131.827	60	3.072	67	134.900	27	79.820	*55.608* 527 + *55.081*

do poz. 71 1). Wydatek większy, z powodu wykonania niektórych robót, budżetem nie objętych a to: restauracyi pomieszkania b. rządcy kosztem 339 zł. 36 ct. (LW. 6.989/95), urządzenia komunikacyi z zakładem położnic i z budującemi się klinikami, oparkanienia granic sąsiednich na żądanie Magistratu kosztem 1.400 zł. (L. W. 15.782 i L. W. 30 949/95). zasiania trawą placów przed zakładem położnic, kosztem 71 zł. LW. 26.737/95) i restauracyi sali dla zakaźnych chorych w szpitaliku św. Zofii, której połowę kosztu w kwocie 200 zł. zwrócono zarządowi tegoż szpitala. (LW. 67.706/95).

„ „ *71 2 a*). Wedle zamknięcia rachunków za r. 1894. (str. 370 poz. 64 b. 3) przeniesiono na r. 1895., resztę niewyczerpanego kredytu na pogłębienie studni w kwocie 980 zł.
Wydano zaś rzeczywiście kwotę . . . . 1.000 „
Z porównania okazuje się przekroczenie o . 20 zł.
z powodu wypłacenia inżynierowi kosztów komisyjnych. (LW. 69 321/94) za zbadanie tych robót.

„ „ *71 2 b*). Wedle zamknięcia rachunków za r. 1894. (str. 370 poz. 64 b) 4, przeniesiono na 1895. r. resztę niewyczerpanego kredytu w kwocie . . . 68 zł. 40 ct.
Wydano zaś rzeczywiście kwotę . . . . 1.096 „ 21 „
Z porównania okazuje się przekroczenie . 1.027 zł. 81 ct.
z powodu koniecznej potrzeby wykonania robót kosztorysem nie objętych, jak urządzenia wodociągów i łazienek, pokostowania podłóg, lakierowanie ścian LW. 70.618/94. i LW. 22.793/95).

„ „ *71 2 d*). *Wydatek większy* znajduje pokrycie w niepreliminowanej subwencyi od c. k. Skarbu pobranej do poz. 9 dochodów w kwocie 50.000 zł.

„ „ *71 2 c*). Wedle zamknięcia rachunków za r. 1894. (str. 370 poz. 64 b 1) przeniesiono na r. 1895., resztę niezużytego kredytu w kwocie . . . 1.519 zł. 07 ct.
Wydano . . . . 3.950 „ 13 „
Z porównania okazuje się przekroczenie . 2.431 zł. 06 ct.
z powodu wydatków nieprzewidzianych kosztorysem, a to: Zwrotu przedsiębiorcy za stratę wskutek zmowy murarzy w kwocie 1.552 zł. 83 ct. (LW. 19.521/95), urządzenia pomieszkań dla służby w suterynach kosztem 396 zł. 69 ct. (LW. 73.415/94.), udzielenia remuneracyi inżynierowi Wydziału krajowego i urzędnikom szpitalnym za czynności przy budowie w kwocie 230 zł. (LW. 22.174/95.); zapuszczenia posadzek, opału kotłów i t. p. drobnych wydatków. Koszt budowy zakładu położnic wynosił 177.430 zł. 98 ct.

„ „ *72 Wydatek mniejszy* wedle wymiaru premii asekuracyjnej.

„ „ *73 Wydatek mniejszy*, ponieważ zakład położnic opalano kaloryferami, wskutek czego czyszczenie niektórych kominów okazało się zbytecznem.

Liczba rubryki i poz budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych (Wydatki w r. 1895) zł.	ct.	Oddział położnic (Wydatki w r. 1895) zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych.**								
74	Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego 5% od kwoty 6.705 zł. 3 kr. m. k. za część budynku, użytego dawniej dla oddziału położnic . .	352	—	—	—	352	—	352	—
	Do przeniesienia	352	—	—	—	352	—	352	—

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Wydatki w r. 1895. zł.	ct.	Oddział położnic — Wydatki w r. 1895. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XII.	Z przeniesienia	352	—	—	—	352	—	352	—
75	5% od kwoty 26.820 zł. 11 kr. m. k. za część budynku, użytego dla oddziału chorych .	1.408	08	—	—	1.408	08	1.408	—
	Suma Rubr. XII.	1.760	08	—	—	1.760	08	1.760	—
XIII 76	**Podatki i daniny** . .	13	67	—	—	13	67	35	— 21
	do poz. 76. Wydatek mniejszy według wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.								
XIV.	**Rozmaite.**								
77	Utrzymanie biblioteki . .	129	42	7	—	136	42	125	*11*
78	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń . .	504	86	32	—	536	86	825	288
79	Przypadkowe:								
	a) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane . .	293	70	42	75	336	45	300	*37*
	b) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	539	61	41	83	581	44	300	*281*
	Suma Rubr. XIV.	1.467	59	123	58	1.591	17	1.550	*329* 288
	do poz. 77. Wydatek nieznacznie *większy*, wedle rzeczywistej potrzeby. *do poz. 78. Wydatek mniejszy*, z powodu że w 1895 r. był jeden tylko kurs szkoły dozorczyń, trwający 5 miesięcy, t. j. od 1. września 1895 do końca stycznia 1896. *do poz. 79 a*) *Wydatek większy* dla zmienności tych wydatków. *do poz. 79 b*) *Wydatek większy* spowodowany chorobą pisarza Chodzikiewicza.								+ *41*
XV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**								
80	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki przeniesiono na oddział chorych	—	—	26	35	26	35	30	— 4
	do poz. 80. Wydatek mniejszy, zależny od chorób położnic.								
XVI. 81	**Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii** .	16.000	—	—	—	16.000	—	16.000	—

Dochody. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych		Oddział położnic		Razem		Kwota budżetem uchwalona	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe*
		Dochody w r. 1895.							
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
I.	**Dodatki.**								
1	Od c. k. Skarbu za 681·58 m. drzewa opałowego . .	1.427	80	159	93	1.587	73	1.500	*88*
2	Od kasy miejskiej $1/5$ część dochodu z myta . . .	30.709	51	—	—	30 709	51	26.000	*4.709*
3	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	79	—	5	—	84	—	84	—
	Suma Rubr. I.	32.216	31	164	93	32.381	24	27.584	*4.797*
									+ *4.797*
	do poz. 1. Dochód większy z powodu wyższych cen drzewa *do poz. 2. Dochód większy* z powodu korzystniejszych wyników opłat miejskich.								
II. 4	**Opłaty pośmiertne** . .	11.171	24	—	—	11.171	24	8.000	+ *3.171*
	do poz. 4. Dochód większy zależny od wypadków śmierci i wysokości spadków.								
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**								
5	Od funduszu krajowego galicyjskiego	134 660	69½	9.389	32	144.050	01½	167.000	22.950
6	Od samopłacących . . .	13.580	07½	178	90	13.758	97½	12.500	*1.259*
7	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	10.826	62	184	96	11.011	58	8.200	*2.812*
	Suma rubr. III.	159.067	39	9 753	18	168.820	57	187.700	22.950 / *4.071*
									— 18.879
	do poz. 5. Dochód mniejszy w miarę ukończenia dochodzeń przynależności i stosunków majątkowych chorych, oraz nadsyłania przez gminy przynależności świadectw ubóstwa. *do poz. 6 i 7. Dochód większy* z powodu większej ilości chorych samopłacących i obcokrajowych i zaprowadzenia kas chorych.								

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych — Dochody w r. 1895. zł.	ct.	Oddział położnic — Dochody w r. 1895. zł.	ct.	Razem zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
IV. 8	**Rozmaite**	2	25	6	—	8	25	100	92
8*a*	Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych, przeniesiono z rubryki I. wydatków . .	1.002	19	105	—	1.107	19	—	*1.107*
	Suma Rubr. IV. .	1.004	44	111	—	1.115	44	100	*1.107* 92 + *1.015*
	do poz. 8. Dochód mniejszy dla zmienności wpływów tego rodzaju dochodów. *do poz. 8 a). Dochód większy* stanowi zwrot zaliczek udzielonych na płace w latach ubiegłych, a zarachowanych na rubryki stałe w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874.								
9	**Subwencya od c. k. Skarbu**	50.000	—	—	—	50.000	—	—	+ *50.000*
	do poz. 9. Dochód niepreliminowany stanowi I. ratę subwencyi na budowę kliniki od c. k. Skarbu wskutek umowy zawartej z Wydział. kraj. (LW. 50 634/91).								
9*a*	**Dotacya z funduszu krajowego**	81.580	½ 44	33.763	49	115.343	½ 93	106.696	+ *8.648*
	do poz. 9 a). Dochód większy, z powodu niekorzystnych wyników Rubr. III. poz. 5. dochodów.								

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		A) Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	15*a*	Zaliczki na płace . . .	161	34	1.023	97	—	—	—	—
		Suma A.	161	34	1.023	97	—	—	—	—
		B) Dochody.								
II.	4	**Opłaty pośmiertne** . . .	1.864	16	2.392	13	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	6	Od samopłacących . . .	1.652	85	190	50	—	—	—	—
	7	Od fund. obcokrajowych i innych publicznych	1.222	83	1.151	60	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	91.352	20	151.534	99	—	—	—	—
		Suma B.	96.092	04	155.269	22	—	—	—	—
		Do tego: Suma A.	161	34	1.023	97	—	—	—	—
		Razem .	96.253	38	156.293	19	—	—	—	—
		Ogółem .	252.546	57	—	—				
		Po strąceniu stanu biernego	—	—	—	—				
		Okazuje się czysty **stan czynny**	252.546	57	—	—				

IV.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku

za rok

1895.

LW. 29.916/1896.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kred. dodat) zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości *większe* mniejsze zł.
		WYDATKI.				
I.	1	**Potrzeby kancelaryjne . . . .**	—	—	—	—
II.		**Remuneracye i zapomogi:**				
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręczenie żywicielek, tudzież pieluszkowe	—	—	—	—
	3	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia	—	—	—	—
	4	Tymże za gorliwe dozorowanie dzieci i na potrzeby szkolne	10	—	20	10
		Suma rubryki II. .	10	—	20	10
III.	5	**Koszta utrzymania dzieci . . . .**	105	84	96	*10*
IV.	6	**Koszta leczenia dzieci . . . . .**	—	—	—	
V.	7	**Zapomogi dla położnic . . . .**	5.670	—	5.200	*470*
VI.		**Rozmaite wydatki:**				
	8	Ryczałt na koszta pogrzebowe po 2 zł. od dziecka (LW. 9.757/72)	2	—	10	8
	9	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przydzielonych	—	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	2	—	10	8
		Ogólna suma wydatków .	5.787	84	5.326	*480* 18 + *462*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. II. Wydatek mniejszy wedle rzeczywistej potrzeby.				
		Do rubr. III. Wydatek większy z powodu przyjęcia dwojga dzieci w roku przedmiotowym na fundusz podrzutków.				
		Do rubr. V. Wydatek większy z powodu znaczniejszej liczby położnic, które się poddały praktyce lekarskiej.				
		DOCHODY.				
I.	1	Dotacye z funduszu krajowego	5.787	84	5.326	+ *462*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rnbr. I. Dochód większy pobrany w miarę potrzeby pokrycia poniesionych wydatków.				

Z końcem roku 1895. fundusz ten nie posiada żadnego stanu czynnego ani biernego.

V.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 250—251.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1-10a	Płace i emolumenta etatowe	23.639	57	21.923	*1.717*
II.	11-17	Koszta utrzymania osób nieetatowych . .	36.220	10	37.025	805
III.	18-25	Pensye i emerytury	1.198	66	1.061	*138*
IV.	26-29	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . .	110	—	110	—
V.	30	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	—	—	40	40
VI.	31-32	Remuneracye i zapomogi	727	55	726	*2*
VII.	33-41	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne .	93.096	27	93.699	658
		2. **nadzwyczajne** .	**9.205**	—	**9.260**	
VIII.	42-45	„ „ folwarku	14.572	34	15.038	466
IX.	46-50	„ sanitarne	6.722	82	6.810	87
X.	51	„ kancelaryjne	421	29	440	19
XI.	52	„ kapliczne	239	02	200	*39*
XII.	53-58	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń: 1. zwyczajne . . .	8.075	06	9.090	171
		2. **nadzwyczajne** . .	**13.014**	**16**	**12.170**	
XIII.	59	Podatki z ekwiwalentem i daniny . . .	116	06	175	59
XIV.	60-63	Rozmaite	2.958	89	2.710	*249*
XV.	64	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	60	28	55	*5*
XVI.	65	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	17	60	150	132
		Suma wydatków: 1. zwyczajnych .	188.175	51	189.252	2.437
		2. **nadzwyczajnych**	**22 219**	**16**	**21 430**	*2.150*
		Razem . .	210.394	67	210.682	2.437 *2.150*
		Do tego:				
—	66	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajow.	28.950	99½	—	*28.951*
		Ogólna suma wydatków .	239.345	66½	210.682	2.437 *31.101* + *28.664*
		DOCHODY.				
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	—	230	—
II.	2-3	Dodatki	739	72	660	*80*
III.	4-5	Dochody z dóbr	18.933	82	18 400	*534*
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	215.862	31	189.000	*26.862*
V.	9-11	Rozmaite	3.579	81½	1.100	*2.480*
		Suma dochodów .	239.345	66½	209.390	*29.956*
		Do tego:				
—	12	Dotacya z funduszu krajowego . . .	—	—	1.292	1.292
		Suma dochodów zgodna z wydatkami	239.345	66½	210.682	1.292 *29.956* + *28.664*

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami:

Wydatki preliminowane wynosiły . . . . 210.682 zł.

„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynosiły . . . 210.395 „

były zatem *mniejsze* o . . . . 287 zł.

Dochody preliminowane wynosiły . . . . . . 209.390 zł.

„ rzeczywiste wynosiły . . . . 239.346 „

t. j. *większe* o . . . . . . 29 956 „

Wynik w ogóle był *korzystniejszy* o sumę w kwocie . . . 30.243 zł.

zgodny: *a)* z oddaną nadwyżką w kwocie . . 28.951 zł.

b) z mniej pobraną dotacyą . . . 1.292 „

Czyli jak wyżej wykazano o 30.243 zł.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Dyrektor: *a)* płaca	2.200	—	2.200	—
		b) dodatek osobisty . . .	800	—	800	—
		c) dodatki pięcioletnie . . .	719	16	720	1
	2	2 prymaryuszów: *a)* płaca	3.000	—	3.000	—
		b) relutum za wikt . .	816	—	816	—
		c) dodatki pięcioletnie . .	505	54	506	—
	3	2 sekundaryuszów: *a)* płaca	2.000	—	2.000	—
		b) relutum za wikt . .	816	—	816	—
		c) dodatki pięcioletnie .	150	—	150	—
	4	2 kapelanów: *a)* płaca.	800	—	800	—
		b) relutum za wikt rz.-kat. kapelana	300	—	300	—
		c) wikt w naturze gr.-kat. "	292	06	300	8
		d) dodatki piącioletnie . .	250	—	250	—
	5	Rządca: *a)* płaca	1.200	—	1.200	—
		b) relutum za wikt	408	—	408	—
		c) dodatki pięcioletnie . . .	600	—	600	—
	6	2 oficyałów: *a)* płaca	2.120	—	2.120	—
		b) dodatki pięcioletnie . .	450	—	450	—
		c) " osobiste . . .	600	—	600	—
	7	2 pisarzy: *a)* płaca	1.200	—	1.200	—
		b) relutum za wikt . . .	720	—	720	—
	8	Maszynista: *a)* płaca	600	—	600	—
		b) relutum za wikt . . .	360	—	360	—
	9	Woźny: *a)* płaca	150	—	150	—
		b) wikt z pieczywem . . .	261	44	275	14
		c) dodatek na ubiór . . .	50	—	50	—
		d) dodatki pięcioletnie . . .	47	50	48	—
	10	Odźwierny przy furcie zakładowej: *a)* płaca .	150	—	150	—
		b) wikt z piecz.	261	44	275	14
		c) dodatek na ubiór .	50	—	50	—
		d) dodatek pięcioletni .	8	83	9	—
		Razem . .	21 885	97	21.923	37
		Do tego:				
	10*a*	Zaliczki udzielone na płace w kwocie 2.394 zł. — ct. a po strąceniu rat bieżących 640 " 40 "	1.753	60	—	*1.754*
		Suma Rubr. I. .	23.639	57	21.923	37 *1.754*
						+ *1.717*

Wydatki w pozycyach 4 *c)* 9 *b)* i 10 *b)* były o 36 zł. mniejsze z powodu nieco niższych cen artykułów żywności.

Do poz. 10 *a)* wydatek nie preliminowany, stanowi zaliczki na płace, ściągane w ratach miesięcznych (Vide Rubr. V. doch.)

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	11	19 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
		a) płaca	1.520	—	1.520	—
		b) wikt z pieczywem i dodatkami .	3.912	32	3.971	59
	12	Dyetaryusz: *a*) płaca	456	25	456	—
		b) relutum za wikt . . .	360	—	360	—
	13	Odźwierny przy bramie wjazdowej: *a*) płaca .	120	—	120	—
		b) wikt z pieczywem .	261	44	275	13
		c) dodatek na ubiór .	50	—	50	—
	14	Służba wyższa: *a*) płaca ślusarza . . .	300	—	300	—
		„ stolarza . . .	240	—	240	—
		„ krawca . . .	135	—	180	45
		„ szewca . . .	180	—	180	—
		„ dozorcy, zarazem kościelnego . . .	222	—	180	*42*
		„ 2 palaczy przy maszynie parowej . .	332	—	336	4
		b) wikt z pieczywem 7 osób służby wyższej . .	1.400	31	1.435	34
	15	Służba oddziałowa: *a*) płaca	9.582	09	10.056	474
		b) na podwyższenie płac .	972	78	800	*173*
		c) wikt z pieczywem .	12.491	05	12.825	334
		d) bluzy	570	—	570	—
		e) gratyfikacye . .	300	—	300	—
	16	Premia dla dozorczyni Katarzyny Zebzy vel Szebzdy 10 dukatów	60	45	60	—
	17	Służba domowa: *a*) płaca	1.157	21	1.188	31
		b) wikt z pieczywem . .	1.469	20	1 495	26
		c) gratyfikacye . . .	50	—	50	—
		d) bluzy	78	—	78	—
		Suma Rubr. II. .	36.220	10	37.025	1.020 / *215*
		do poz. 11 *b*), 13 *b*), 15 *c*), 17 *b*). *Wydatek mniejszy* z powodu podanego przy Rubr. I .				— 805
		„ „ 14 *a*), 14 *b*), 15 *a*), 17 *a*). *Wydatek* w ogóle *mniejszy* z powodu interkalaryów.				
		„ „ 15 *b*) *Wydatek większy*, ponieważ większa ilość służby nabyła prawo do podwyższenia płacy (LW. 50.516/91).				
III.		**Pensye i emerytury.**				
	18	Grund Ludwika, wdowa po rządcy . . .	26	—	26	—
	19	Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze .	19	—	19	—
	20	Dr. Berthleff Karol, były dyrektor . . .	149	—	149	—
		Do przeniesienia .	194	—	194	—

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze większe zł.
III.		Z przeniesienia .	194	—	194	—
	21	Kłosowski Jan, były dozorca	48	—	48	—
	22	Kłosowska Teresa, była dozorczyni . .	48	—	48	—
	23	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz .	566	66	567	—
	24	Węgrzyn Jan, były dozorca	60	—	60	—
	25	Krzyżak Antoni, były dozorca . . .	144	—	144	—
	25*a*	Skupień Antoni, „ „ . . .	28	—	—	*28*
	25*b*	Południak Anna, była dozorczyni . . .	110	—	—	*110*
		Suma Rubr. III. .	1.198	66	1.061	+ *138*
		do poz. 25 a) i b) Wydatek większy z powodu nowoprzybyłych emerytur w ciągu roku 1895.				
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
	26	Christl Laura, sierota po kontrolorze . .	7	—	7	—
	27	Hammer Joanna, sierota po pisarzu . .	7	—	7	—
	28	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga .	60	—	60	—
	29	Kamiński Jan, dożywotnia zapomoga . .	36	—	36	—
		Suma Rubr. IV. .	110	—	110	—
V.	30	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	40	— 40
		do poz. 30. Nie było wypadków śmierci.				
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	31	Za sprawdzanie recept	127	55	126	*2*
	32	Remuneracye i zapomogi	600	—	600	—
		Suma Rubr. VI. .	727	55	726	+ *2*
		do poz. 31 Wydatek większy wynikł z repartycyi kosztów sprawdzania recept na poszczególne zakłady.				
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**				
	33	Żywienie chorych:				
		a) zwykła strawa i dodatki . . .	48.627	94	51.500	2.872
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia: *α*) płaca . .	400	—	400	—
		β) wikt z dodatkami	1.029	50	1.045	16
		c) służba kuchenna i magazynowa:				
		α) płaca	817	05	828	11
		β) wikt	1.255	80	1.272	16
		γ) fartuchy, czapki i bluzy . .	84	—	84	—
		δ) gratyfikacye	40	—	40	—
		Do przeniesienia .	52.254	29	55.169	2.915

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VII.	33	Z przeniesienia .	52.254	29	55.169	2.915
		d) drzewo i węgle do kuchni . . .	3.347	15	3.000	*347*
		e) naczynia i sprzęty kuchenne . . .	571	74	630	58
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem . .	8.576	62	9.200	623
		g) wino dla chorych	642	81	550	*93*
	34	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj . .	9.030	52	7.300	*1.730*
	35	Oświetlenie naftą	2.121	93	1.750	*372*
	36	Sprzęty gospodarcze: *a*) zakupno i naprawa:				
		1. zwyczajne . .	2.079	89	2.000	*80*
		2. **nadzwyczajne** .	**960**	—	**960**	—
		b) Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	80	—	80	—
		β) wikt z dodatkami	205	90	205	*1*
	37	Utrzymanie 2 par koni z furmanami, naprawą wozów, uprzęży i t. p.: *a*) zwyczajne .	1.686	66	1.380	*307*
		b) **nadzwyczajne**	**245**	—	**300**	**55**
	38	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych	159	38	200	41
	39	Utrzymanie pralni: *a*) drzewo i inne potrzeby .	4.690	74	4.600	*91*
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	160	—	160	—
		β) wikt z dodatkami	411	80	410	*2*
	40	Bielizna, pościel i odzież: *a*) zakupno i naprawa:				
		1. zwyczajne . .	5.997	48	6.000	3
		2. **nadzwyczajne** .	**8 000**	—	**8.000**	—
		b) 1 Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . .	80	—	80	—
		β) wikt z dodatkami	205	90	205	*1*
	41	Słoma do sienników	793	46	780	*13*
		Suma wydatków: 1. zwyczajnych .	93.096	27	93.699	3.640 *3.037*
		2. **nadzwyczajnych**	**9.205**	—	**9.260**	**55**
		Ogólna suma rubryki VII.	102.301	27	102.959	3.695 *3.037*
						— 658

do poz. 33*a*) i 33*b*) *β*) *Wydatek mniejszy* z powodu nieco niższych cen artykułów żywności.
„ „ 33*c*) *α*) *Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.
„ „ 33*c*) *β*) *Wydatek mniejszy* z powodu jak poz. 33 *a*).
„ „ 33 *d*) *Wydatek większy* z powodu wyższych cen drzewa i węgla i z powodu większej ilości chorych.
„ „ 33*e*) *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
„ „ 33 *f*) *Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen mąki
„ „ 33 *g*) *Wydatek większy* z powodu większej ilości chorych.
„ „ 34 *Wydatek większy* ponieważ przybyły ubikacye do opalania i z powodu wyższych cen drzewa i węgla.
„ „ 35 *Wydatek większy* z powodu jak poz. 34.
„ „ 36 *Wydatek większy* „ „ „ 33 *g*).
„ „ 37 *a*) *Wydatek większy* z powodu wyższych cen owsa i słomy, oraz większego wydatku na leczenie chorych koni.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

do poz. 37 b) Wydatek mniejszy z powodu korzystniejszego zakupna koni.
„ „ *38 Wydatek mniejszy* z powodu sprzedaży szpitalowi powszechnemu drzewek ze szkółki zakładowej.
„ „ *39 a) Wydatek większy* z powodu jak pozycya 33 *d*).
„ „ *39 b) Wydatek większy* wynikł z repartycyi kosztów utrzymania Sióstr Miłosierdzia.
„ „ *40 a) 1. Wydatek mniejszy* z powodu jak poz. 33 *c*.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**				
	42	Gospodarstwo rolne, z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody, rzezi wołów i baranów	13.434	44	13.988	554
	43	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	957	90	850	*108*
	44	Podatek gruntowy z ekwiwalentem . .	110	—	120	10
	45	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	70	—	80	10
		Suma Rubr. VIII.	14.572	34	15.038	574 *108* — 466
		do poz. 42 Wydatek mniejszy „ „ *43 Wydatek większy* wedle potrzeby. „ „ *44, 45 Wydatki mniejsze* wedle wymiaru odnośnych urzędów.				
IX.		**Koszta sanitarne.**				
	46	Lekarstwa	1.182	89	750	*433*
	47	Potrzeby sanitarne	5.242	91	5.700	457
	48	Instrumenta chirurgiczne . . .	23	45	100	76
	49	Utrzymanie prosektoryum	9	34	60	51
	50	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza .	264	23	200	*64*
		Suma Rubr IX. .	6.722	82	6.810	584 *497* — 87
		do poz. 46. 47, 48 i 49 Wydatki mniejsze stosownie do potrzeby. „ „ *50 Wydatek większy* z powodu większej śmiertelności.				
X.		**Koszta kancelaryjne.**				
	51	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	421	29	440	— 19
		do poz. 51. Wydatek mniejszy z powodu mniejszego nakładu druków.				

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki *większe* mniejsze zł.
XI.	52	**Koszta kapliczne**	239	02	200	+ *39*
		do poz. 52 Wydatek większy z powodu sprawienia ornatu dla gr. kat. kapelana kosztem 37 zł. 31 ct.				
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**				
	53	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg:				
		1. zwyczajne	5.184	90	6.200	1.015
		2. **nadzwyczajne:** *α)* lakierowanie dachów	**657**	**54**	**650**	*8*
		β) naprawa dachu i uzupełnienie koryt dachowych . .	**4.582**	**17**	**5.000**	**418**
	54	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską w zakładzie	40	—	40	—
	55	Utrzymanie urządzeń mechanicznych:				
		1. zwyczajne	901	76	800	*102*
		2. **nadzwyczajne:**				
		Na sprawienie (3) nowego kotła parowego .	**7.774**	**45**	**6.520**	*1.254*
	56	Asekuracya budynków i ruchomości . .	563	03	650	87
	57	Kominiarze i straż ogniowa	585	—	600	15
	58	Utrzymanie dróg dojazdowych . . .	800	37	800	—
		Suma wydatków: 1. zwyczajnych .	8.075	06	9.090	1.117 } *102*
		2. **nadzwyczajnych** .	**13.014**	**16**	**12.170**	418 } *1.262*
		Ogólna suma Rubr. XII.	21.089	22	21.260	1.535 } *1.364*
						— 171

do poz. 53. 1. Wydatek mniejszy, zastosowany do rzeczywistej potrzeby.
„ „ *53. 2. α) Wydatek* nieznacznie *większy*, wedle ugody zawartej z przedsiębiorcą.
„ „ *53. 2. β) Wydatek mniejszy* wedle potrzeby. Z wydanej kwoty przeniesiono część kredytu w kwocie 2.286 zł. 05 ct. na rachunek r. 1896, w którym reszta rozpoczętych robót wykonaną zostanie.
„ „ *55. 1. Wydatek większy* poniesiony na wymianę zniszczonych rur, i na sprawienie nowego schlauchu kosztem 297 zł. 10 ct.
„ „ *55. 2. Wydatek większy* ponieważ okazała się konieczna potrzeba wybudowania nowej ubikacyi na pomieszczenie kotła. Przekroczenie to znajduje pokrycie w oszczędności poz. 53. (L.W. 41.380/1895).
„ „ *56 Wydatek mniejszy* wedle wymiaru premii asekuracyjnej i zwrotu dywidendy.
„ „ *57 Wydatek mniejszy*, odpowiednio do zawartej umowy.

XIII.	59	**Podatki z ekwiwalentem i daniny** . .	116	06	175	— 59
		do poz. 59 Wydatek mniejszy stosownie do wymiaru c. k. Urzędu podatkowego				

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
XIV.		**Rozmaite.**				
	60	Utrzymanie biblioteki lekarskiej . . .	191	62	170	*22*
	61	Książki i czasopisma dla chorych . . .	217	07	250	33
	62	Myto drogowe	208	91	210	1
	63	Przypadkowe:				
		a) Ubezpieczenie służby od wypadku choroby	40	47	70	29
		b) „ „ i robotników od wypadków . . . , . .	110	61	130	20
		c) Zabawy z tańcami i wycieczki chorych	161	04	220	59
		d) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	899	24	500	*399*
		e) Koszta komisyi	59	95	60	—
		f) „ uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych . . .	55	29	80	25
		g) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20	—	20	—
		h) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego, nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików . .	58	69	50	*9*
		i) Koszta przywozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	905	08	800	*105*
		k) Inne nieprzewidziane	30	92	150	119
						286
		Suma Rubr. XIV.	2.958	89	2.710	*535*
						+ *249*

do poz. 60 Wydatek większy, ponieważ zaszła potrzeba zakupienia więcej książek lekarskich. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w oszczędności poz. 61.

„ „ *61 Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *63 a) b) c) f) Wydatki mniejsze*, stosownie do potrzeby.

„ „ *63 d) Wydatek większy* z powodu dłuższego zastępstwa chorego prymaryusza Dra Plucińskiego i urlopowanego kapelana ks. Piotrowskiego.

„ „ *63 h) Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ *63 i) Wydatek większy* znachodzi pokrycie w rubr. V. doch. poz. 10.

„ „ *63 k) Wydatek mniejszy* z powodu zmienności tej pozycyi.

XV.	64	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe . . . .**	60	28	55	+ *5*
		Wydatek większy wedle repartycyi kosztów utrzymania szkoły.				
XVI.	65	**Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi . . . . .**	17	60	150	— 132
		Wydatek mniejszy odpowiedni do ilości odbytych komisyj.				
	66	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu . . . . . .**	28.950	99½	—	+*28.951*
		Wydatek większy z powodu korzystniejszego wyniku w Rubr. IV. dochodów „Zwroty kosztów leczenia“.				

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
	1	4% od gal. oblig. propinacyjn. im. wart. 5.750 zł.	230	—	230	—
II.		**Dodatki.**				
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe .	639	72	560	*80*
	3	Od kasy miejskiej za utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa . . .	100	—	100	—
		Suma Rubr. II. .	739	72	660	+ *80*
		do poz. 2 Dochód większy wedle cen drzewa				
III.		**Dochody z dóbr.**				
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, krowiarni, chowu trzody, rzezi wołów i baranów . .	17.334	42	17.200	*135*
	5	Dochody z ogrodów	1.599	40	1.200	*399*
		Suma rubr. III .	18.933	82	18.400	+ *534*
		do poz. 4 i 5 Dochód większy z powodu korzystniejszych zbiorów z pól i ogrodów				
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	187.155	$47^1/_2$	160.000	*27.155*
	7	Od samopłacących	25.377	$89^1/_2$	25.000	*378*
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	3.328	94	4.000	671
		Suma Rubr. IV. .	215.862	31	189.000	*27.533* 671 + *26.862*
		do poz. 6 i 7 Dochód większy z powodu większej ilości chorych i ściągnienia zaległości. „ „ *8 Dochód mniejszy* zależny od ilości chorych obcokrajowych.				
V.		**Rozmaite.**				
	9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22 statutu	376	57	400	22
	10	„ zaległych kosztów przywozu i odstawienia	1.029	$24^1/_2$	500	*529*
	11	Przypadkowe: *a)* Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych . . .	219	99	120	*100*
		b) Depozyta po zmarłych . .	61	35	50	*11*
		c) Inne drobne nieprzewidziane	15	38	30	15
		Do przeniesienia .	1.702	$53^1/_2$	1.100	37 *640*

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
V.		Z przeniesienia .	1.702	53½	1.100	37 *640*
	11*d*	Zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych z rubr. I. wydatku	1.877	28	—	*1 877*
		Suma Rubr. V. .	3.579	81½	1.100	37} *2.517*} *+2 480*
		do poz. 9 *Dochód większy* stosownie do zarobku chorych. „ „ *10 Dochód większy* z powodu ściągania zaległości. „ „ *11a*) i *b*) *Dochód większy* zależny od śmiertelności chorych. „ „ *11c*) *Dochód mniejszy* o drobną kwotę jako zmienny. „ „ *11d*) Zwroty zaliczek na płace nieprelimiowane, zarachowane w tej rubryce na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 14. października 1874.				
—	12	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	1.292	— 1.292
		do poz. 12 Dochód mniejszy wskutek korzystniejszego wpływu własnych dochodów zakładu.				

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegł. zł.	bierne z roku bieżąc. zł.
		A. Wydatki.						
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**						
	1-10*a*	Zaliczki na płace	33	24	1.753	60	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**						
	51	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia	27	46	—	—	—	—
		Suma A.	60	70	1.753	60	—	—
		B. Dochody.						
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**						
	7	Od samopłacących	4.109	45	1.735	22	—	—
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	1.252	69	417	04	—	—
	—	Od stron rozmaitych i niewyśledzonych .	13.782	90½	25.274	86½	—	—
V.		**Rozmaite.**						
	10	Koszta przywozu i odstawienia przypadające do zwrotu od gmin przynależności	1.300	07	954	48	—	—
	11*c*	Należytość z c. k. pocztowej kasy oszczędności im. wart.	100	—	—	—	—	—
	—	Zaliczki na płace z lat ubiegłych . .	352	—	—	—	—	—
		Suma B.	20.897	11½	28.381	60½	—	—
		Do tego: Suma A.	60	70	1.753	60	—	—
		Razem .	20.957	81½	30.135	20½	—	—
		Ogółem .	51.093	02	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego	—	—	—	—	—	—
		pozostaje czysty stan czynny	51.093	02	—	—	—	—

VI.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 265.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Oddział I. chorych zł.	ct.	Oddział II. położnic zł.	ct.	Oddział III. syfilitycznych zł.	ct.	Oddział IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wynikłość z roku 1895.												
		WYDATKI.												
I.	1-17	Płace i emolumenta etatowe	19.031	53	2.900	34	5.577	10	5.425	97	32.934	94	32.210	*725*
II.	18-25	Koszta utrzymania osób nieetatowych	16.283	96	2.000	63	5.291	68	6.580	06	30.156	33	29.668	*488*
III.	26-34	Pensye i emerytury . .	3.276	72	809	03	1.652	09	976	58	6.714	42	6.625	*89*
IV.	35-41	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski . . .	366	—	58	56	393	68	131	76	950	—	968	18
V.	42	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych , . .	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	—
VI.	43	Remuneracye i zapomogi .	450	—	72	—	216	—	162	—	900	—	900	—
VII.	44-53	Koszta gospodarcze:												
		1. zwyczajne .	48.681	½ 94	7.567	72	22.241	49	19.668	16	98.159	½ 31	95.250	*2.909*
		2. **nadzwyczajne** .	**149**	**61**	**23**	**94**	**71**	**81**	**53**	**86**	**299**	**22**	**300**	—
VIII.	54-61	Koszta sanitarne:												
		1. zwyczajne .	9.523	½ 15	762	89	2.566	—	1.166	12	14.018	½ 16	13.283	*735*
		2. **nadzwyczajne** .	**239**	**26**	—	—	—	—	—	—	**239**	**26**	**250**	**11**
IX.	62	Koszta kancelaryjne . .	555	78	88	10	264	32	198	21	1.106	44	1.000	*106*
X.	63	„ kapliczne . . .	204	33	32	68	98	08	73	56	408	65	415	6
XI.	64-67	Utrzymanie budynków . .	2.651	60	443	92	1.331	71	998	79	5.426	02	5.600	174
XII.	68	Podatki i daniny . . .	1.769	96	—	—	—	—	—	—	1.769	96	1.027	*743*
XIII.	69-72	Rozmaite	707	37	94	27	282	81	212	11	1.296	56	800	*497*
XIV.	73	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic	—	—	465	90	—	—	—	—	465	90	600	134
XV.	74-75	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	14.000	—	5.498	06	—	—	—	—	19.498	06	19.300	*198*
XVI.	76-78	Zapisy	109	50	—	—	—	—	—	—	109	50	109	—
XVII.	79	Wydatki konkurencyjne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50
XVIII.	80-81	Dyety, koszta podróży i różne inne	137	78	—	—	—	—	—	—	137	78	300	162
		Suma wydatków:												
		1. zwyczajnych .	117.774	63	20.798	10	39.926	96	35.602	35	214.102	04	208.155	*6.490* 544
		2. **nadzwyczajnych**	**388**	**87**	**23**	**94**	**71**	**81**	**53**	**86**	**538**	**48**	**550**	**11**
		Razem .	118.163	50	20.822	04	39.998	77	35.656	21	214.640	52	208.705	*6.490* 555
—	82	Do tego: Nadw. dochodów oddana funduszowi kraj. .	33.073	½ 75	5.098	40	9.996	—	3.329	77	51.497	½ 92	5.934	*45.564*
		Ogólna suma wydatków	151.237	½ 25	25.920	44	49.994	77	38.985	98	266.138	½ 44	214.639	*52.054* 555 } *+ 51.499*
		DOCHODY.												
I.	1-3	Odsetki od kapitałów . .	17.698	62	1.390	74	269	50	327	29	19.686	15	19.147	*539*
II.	4-9	Dochody z dóbr i realności	9.807	18	164	—	12	—	9	—	9.992	18	9.800	*192*
III.	10-12	Zwroty kosztów leczenia .	122.913	½ 27	24.310	88	49.591	36	38.520	77	235.336	½ 28	182.000	*53.336*
IV.	13	Dochody rozmaite . . .	818	18	54	82	121	91	128	92	1.123	83	300	*824*
		Suma dochodów .	151.237	½ 25	25.920	44	49.994	77	38.985	98	266 138	½ 44	211.247	*54.891*
—	14	Do tego: Dotacya z fund. kraj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.392	3.392
		Ogólna suma dochodów	151.237	½ 25	25.920	44	49.994	77	38.985	98	266.138	½ 44	214.639	*54.891* 3.392 } *+51.499*

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki preliminowane bez nadwyżki dochodów wynoszą 208.705 zł.
„ rzeczywiste „ „ „ „ 214.640 „ są zatem większe o . 5.935 zł.

Dochody preliminowane wynoszą . . . 211.247 zł.
„ rzeczywiste „ . . . . 266.138 „ są zatem większe o . 54.891 „

Wynik w ogóle jest *korzystniejszy* o różnicę . . . . 48.956 zł.
a zgodny z mniej pobraną dotacyą o . . . . . . 3.392 zł.
i większą nadwyżką dochodów oddaną fund. kraj. w kwocie . . 45.564 „
razem j. w. . 48.956 zł.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	zl.
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor: *a*) płaca	800	—	128	—	384	—	288	—	1.600	—	1.600	
	b) dodatek osobisty	250	—	40	—	120	-	90	—	500	—	500	
	c) relutum na mieszkanie z opałem	300	—	48	—	144	—	108	—	600	—	600	
2	5 prymaryuszów: *a*) płaca	3.600	—	—	—	1.200	—	1.200	—	6.000	—	6.000	
	b) dodatki pięcioletnie	1.800	—	—	—	600	—	400	—	2.800	—	2.800	
3	2 profesorów, jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa	650	10	650	—	—	—	—	—	1.300	10	1 300	
4	7 sekundaryuszów I. klasy	2.399	92	570	77	600	—	600	—	4.170	69	4.200	29
5	5 „ II. „	2.481	62	—	—	—	—	—	—	2.481	62	2.500	18
6	Akuszerka: *a*) płaca	—	—	400	—	—	—	—	—	400	—	400	
	b) wikt II. kl.	—	-	215	92	—	—	—	—	215	92	232	16
7	Aptekarz: *a*) płaca	400	—	64	—	192	—	144	—	800	—	800	
	b) dodatki pięcioletnie	150	—	24	—	72	—	54	—	300	—	300	
	c) dodatek na mieszkanie	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
8	Prosektor, płaca	757	98	6	20	4	75	31	07	800	—	800	
9	Chemik patologii, płaca	350	—	56	—	168	—	126	—	700	—	700	
10	Kapelan: *a*) płaca	300	—	48	—	144	—	108	—	600	—	600	
	b) dodatek na mieszkanie	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
11	Rządca: *a*) płaca	600	—	96	—	288	—	216	—	1.200	—	1.200	
	b) dodatek osobisty	230	—	36	80	110	40	82	80	460	—	460	
12	2 oficyałów: *a*) płaca	989	38	158	30	474	90	356	17	1.978	75	2.000	21
	b) dodatki aktywalne	148	44	23	75	71	25	53	44	296	88	300	3
	c) „ pięcioletnie	220	25	35	24	105	72	79	29	440	50	450	11
13	2 pisarzy: *a*) płaca	600	—	96	-	288	—	216	—	1.200	—	1.200	
	b) dodatki pięcioletnie	104	48	16	80	50	40	37	80	209	48	210	
	c) „ na mieszkanie	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
14	Maszynista, płaca	375	—	60	—	180	—	135	—	750	—	750	
15	Dozorca domu obłąkanych:												
	a) płaca	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	400	
	b) dodatek pięcioletni	—	—	—	—	—	—	50	—	50	—	50	
	c) wikt II. kl. (wzmocniony)	—	—	—	—	—	—	264	84	264	84	276	11
16	Woźny: *a*) płaca	150	—	24	—	72	—	54	—	300	—	300	
	b) dodatki pięcioletnie	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
	c) dodatek na ubiór	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
17	Odźwierny: *a*) płaca	75	—	12	—	36	—	27	—	150	—	150	
	b) wikt II. kl.	115	96	18	56	55	68	41	76	231	96	232	
	c) dodatek na ubiór	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
	Razem	18.298	13	2.900	34	5.577	10	5.325	17	32.100	74	32.210	109
17*a*	Do tego: Zaliczki udzielone na płace . . . 1.124 zł. 50 ct. a po strąceniu rat spłaconych . 290 „ 30 „	733	40	—	—	—	—	100	80	834	20	—	*834*
	Suma rubryki I.	19.031	53	2.900	34	5.577	10	5.425	97	32.934	94	32.210	*834* 109 *+ 725*

Do poz. 4—5. Wydatek mniejszy z powodu interkalaryów.

„ „ *6 lit. b*) i *15.* lit. *c*). *Wydatki mniejsze* wedle obliczenia kosztu wiktu przez zarząd szpitala.

„ „ *12.* lit. *a*) do *c*). *Wydatek mniejszy* z powodu czasowego spensyonowania oficyała Lesieckiego w dniu 1. grudnia 1895, który pobierał wyższą płacę (LW. 67.871/95), gdy zastępcy tegoż przyznano nieco niższe wynagrodzenie.

„ „ *17a*). *Wydatek niepreliminowany* znajduje pokrycie w przypisanych do zwrotu należytościach z tego tytułu.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**												
18	18 Sióstr Miłosierdzia:												
	a) Płaca 16 Sióstr oddziałowych i 2 wspólnych	880	—	160	—	240	—	160	—	1.440	—	1.440	
	b) Wikt 18 Sióstr Miłosierdzia, 3 emerytek i 4 postulantek .	3.304	74	394	72	592	08	394	72	4.686	26	5.075	389
	c) Pranie bielizny dla 25 Sióstr	141	50	22	64	67	92	50	94	283	—	283	
19	Pomocnik aptekarza, płaca . .	365	—	58	40	175	20	131	40	730	—	730	
20	Dyetaryusze: *a)* płaca . . .	2.098	25	335	72	1.007	16	755	37	4.196	50	4.198	2
	b) wikt wzmocniony dla 1 . . .	132	42	21	19	63	56	47	67	264	84	276	11
21	Służba wyższa:												
	a) Płaca odźwiernego dla oddz. obłąkanych wraz z dodatkiem na ubiór i wiktem . . .	—	—	—	—	—	—	334	92	334	92	335	
	Płaca stolarza	99	92	16	—	48	—	36	—	199	92	200	
	„ 2 palaczy do maszyny par.	75	—	36	—	108	—	81	—	300	—	300	
	b) Wikt dla 3 osób . . .	151	78	49	58	148	74	111	56	461	66	465	3
22	*a)* Płaca odźwiernego dla pawilonu chirurgicznego wraz z dodatkiem na ubiór . . .	180	—	—	—	—	—	—	—	180	—	180	
	Płaca palacza do obsługi kaloryferów	150	—	—	—	—	—	—	—	150	—	150	
	Płaca nadzorcy chorych . .	144	—	—	—	—	—	—	—	144	—	144	
	b) Wikt dla 3 osób . . .	450	01	—	—	—	—	—	—	450	01	465	15
23	*a)* Płaca nadzorcy chorych na oddziale III.	—	—	—	—	144	—	—	—	144	—	144	
	b) Wikt tegoż	—	—	—	—	132	13	—	—	132	13	155	23
24	Służba oddziałowa:												
	a) Płaca	2.762	58	276	26	782	60	1.845	72	5.667	16	5.220	*447*
	b) Wikt	3.898	22	397	95	1.085	84	2.108	41	7.490	42	6.510	*980*
	c) Bluzy	131	80	21	10	63	26	47	44	263	60	620	356
	d) Gratyfikacya	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
25	Służba wspólna:												
	a) Płaca	472	28	75	41	226	21	169	66	943	56	1.008	64
	b) Wikt	697	90	111	66	334	98	251	25	1.395	79	1.470	74
	c) Bluzy	23	56	4	—	12	—	9	—	48	56	50	2
	d) Gratyfikacya	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
	Suma rubryki II. .	16.283	96	2.000	63	5.291	68	6.580	06	30.156	33	29.668	*1.427* } 939 } + *488*

Do poz. 18. lit. *b*). *Wydatek mniejszy,* ponieważ było mniej Sióstr emerytek i postulantek.

„ „ *20.* „ *a—b*) *Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.

„ „ *21, 22* i *23.* lit. *b*). *Wydatki mniejsze* nie dające się naprzód dokładnie obliczyć.

„ „ *24* lit. *a*), *b*). *Wydatki większe,* ponieważ przynająć musiano więcej służby oddziałowej, wskutek zwiększonej ilości dni leczenia. Ilość dni leczenia w r. 1895 wynosiła 266.132, zaś w preliminarzu przyjęto 256.000, była zatem większą o 10.132 dni.

„ „ *24.* lit. *c*). *Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *25a—c*). *Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów.

III.	**Pensye i emerytury.**												
26	Placer Marya, wdowa po lekarzu	314	04	—		—	—	—	—	314	04	314	
27	Stroiński Sylwery, pensyonowany prowizor apteki	100	—	16	—	48	—	36	—	200	—	200	
28	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	350	—	—	—	350	—	350	
	Do przeniesienia .	414	04	16	—	398	—	36	—	864	04	864	

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych — Wynikłość z roku 1895. zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
III.	Z przeniesienia .	414	04	16	—	398	—	36	—	864	04	864	
29	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—	250	
30	Nycz Karol, emeryt. rządca . .	756	—	120	96	362	88	272	16	1.512	—	1.512	
31	Przybyłowa Magdalena, pensyonowana akuszerka	—	—	375	—	—	—	—	—	375	—	375	
32	Wojciechowski Wiktor, emerytowany oficyał	435	—	69	60	208	80	156	60	870	—	870	
33	Dr. Harajewicz Jan, emerytowany dyrektor	1.249	97	200	—	600	—	450	—	2.499	97	2.500	
34	Huczko Jan, emeryt. odźwierny .	127	—	20	32	60	96	45	72	254	—	254	
34*a*	Lesiecki Feliks, „ oficyał . .	44	71	7	15	21	45	16	10	89	41	—	*89*
	Suma rubryki III. .	3.276	72	809	03	1.652	09	976	58	6.714	42	6.625	*89*
	Do poz. 34a). Wydatek większy z powodu czasowego przeniesienia na emeryturę oficyała Lesieckiego z dniem 1. grudnia 1895. Tenże zmarł dnia 18. lutego 1896. (L. W. 67.871/95).												+ *89*
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**												
35	Kudas Regina, była nadzorczyni .	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—	73	
36	Flasińska Fel., wdowa po pisarzu	75	—	12	—	36	—	27		150	—	150	
37	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	30	-	4	80	14	40	10	80	60	—	60	
38	Tekielska Julia, była nadzorczyni	—	—	—	—	73	—	—	—	73	—	73	
39	Moskalik Andrzej, były maszynista	180	—	28	80	86	40	64	80	360	—	360	
40	Lorenz Helena, była posługaczka .	—	—	—	—	72	—	—	—	72	—	72	
41	Skibski Józef, były dyetaryusz . .	81	—	12	96	38	88	29	16	162	—	180	18
	Suma rubryki IV. .	366	—	58	56	393	68	131	76	950	—	968	18
	Do poz. 41. Wydatek mniejszy z powodu śmierci Skibskiego Józefa.												— 18
V. 42	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
VI. 43	**Remuneracye i zapomogi** .	450	—	72	—	216	—	162	—	900	—	900	
VII.	**Koszta gospodarcze.**												
44	Żywienie chorych:												
	a) Zwykła strawa i dodatki .	29.136	½ 55	4.480	55	12.926	24	11.915	80	58.459	½ 14	56.000	*2.459*
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:												
	aa) Płaca	200	—	32	—	96	—	72	—	400	—	400	
	bb) Wikt	493	40	78	94	236	83	177	63	986	80	1.015	28
	cc) Pranie bielizny . . .	28	30	4	53	13	58	10	19	56	60	57	
	c) Służba kuchenna i magazynowa:												
	aa) Płaca	296	75	47	47	142	44	106	83	593	49	600	8
	bb) Wikt	491	58	78	66	235	96	176	96	983	16	1.050	67
	Do przeniesienia .	30.646	½ 58	4.722	15	13.651	05	12.459	41	61.479	½ 19	59.122	*2.459* 103

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Z przeniesienia .	30.646	58½	4.722	15	13.651	05	12.459	41	61.479	19½	59.122	*2.459* 103
44	*cc*) Gratyfikacye . . .	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	525	—	84	—	252	—	189	—	1.050	—	1.050	
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne:												
	1. zwyczajne .	155	68	24	66	74	—	55	50	309	84	300	*10*
	2. **nadzwyczajne** .	**149**	**61**	**23**	**94**	**71**	**81**	**53**	**86**	**299**	**22**	**300**	
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami	2.186	31	373	30	1.313	88	1.521	11	5.394	60	5.800	405
	g) Wino dła chorych . . .	1.225	07	70	41	70	88	283	37	1.649	73	1.400	*250*
45	Lekarz dyżurny, wikt z pieczywem i winem	181	66	29	06	87	20	65	40	363	32	365	2
46	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	3.106	98	497	05	1.491	15	1.118	37	6.213	55	6.250	37
47	Oświetlenie: *a*) Koszt gazu . 1.609 zł. 17 ct. *b*) Nafta, świece i t. p. . . 1.679 „ 43 „ *c*) 8 rata amortyzacyjna . . 813 „ 37 „	1.992	94	318	87	956	61	717	46	3.985	88	3.713	*273*
48	Sprzęty gospodarcze	966	06	161	31	483	94	362	95	1.974	26	1.900	*74*
49	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.	340	19	54	43	163	29	122	46	680	37	700	20
50	Utrzymanie ogrodów:												
	a) warzywnego	195	39	31	26	93	78	70	34	390	77	450	59
	b) spacerowego	93	21	14	91	44	74	33	55	186	41	150	*36*
	c) ogrodnik, płaca	180	—	28	80	86	40	64	80	360	—	360	
51	Utrzymanie pralni:												
	a) Opał, praczki, mydło i tp. .	2.151	38	344	22	1.032	67	774	49	4.302	76	4.600	297
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:												
	aa) Płaca	80	—	12	80	38	40	28	80	160	—	160	
	bb) Wikt	197	36	31	58	94	73	71	05	394	72	406	11
	cc) Pranie bielizny . . .	11	32	1	81	5	43	4	08	22	64	23	
	c) Pranie bielizny służby . .	200	—	32	—	96	—	72	—	400	—	400	
52	Bielizna, pościel i odzież:												
	a) Zakupno i naprawa . . .	3.535	—	603	12	1.809	38	1.357	05	7.304	55	6.700	*604*
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:												
	aa) Płaca	80	—	12	80	38	40	28	80	160	—	160	
	bb) Wikt	197	36	31	58	94	73	71	05	394	72	406	11
	cc) Pranie bielizny . .	11	32	1	81	5	43	4	08	22	64	23	
	c) Utrzymanie 2 szwaczek:												
	aa) Płaca	75	—	12	—	36	—	27	—	150	—	150	
	bb) Wikt 1.	49	32	7	89	23	68	17	76	98	65	112	13
53	Słoma do sienników	273	81	61	90	185	72	139	28	660	71	500	*161*
	Razem { 1. zwyczajne .	48.681	94½	7.567	72	22.241	49	19.668	16	98.159	31½	95.250	*3.867* 958
	Razem { 2. **nadzwyczajne** .	**149**	**61**	**23**	**94**	**71**	**81**	**53**	**86**	**299**	**22**	**300**	—
	Ogólna suma rubryki VII. .	48.831	55½	7.591	66	22 313	30	19.722	02	98 458	53½	95.550	*3.867* } 958 }
													+ *2.909*

Do poz. 44. lit. *a*). *Wydatek większy* spowodowany większą ilością dni leczenia o 10.132 dni, jakto przy Rubr. II. poz. 14*a*) i *b*) wyjaśniono.

„ „ *44.* lit. *b*), *bb*). *Wydatek* nieco *mniejszy* z powodu oszczędności w wikcie.

„ „ *44.* „ *c*), *aa*), *bb*). *Wydatek mniejszy* z powodu interkalaryów i niższego kosztu wiktu.

„ „ *44.* „ *e*). *Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ *44.* „ *f*). *Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen mąki.

„ „ *44.* „ *g*). *Wydatek większy* z powodu większej ilości chorych i wyższych cen wina.

„ „ *45.* *Wydatek mniejszy* o drobną kwotę.

„ „ *46.* *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *47.* *Wydatek większy* z powodu zaprowadzenia gazowego oświetlenia w kancelaryi oddziału I., tudzież nieco wyższych cen nafty. (L.W. 72.734/1894).

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Do poz. 48. Wydatek większy z powodu, iż zaszła potrzeba sprawienia 35 nowych żelaznych łóżek kosztem (340 zł. 89 ct.) oraz mebli do kancelaryi parafialnej. (LW. 71.050/95).

„ „ *49. Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *50.* lit. *a—b*). *Wydatek* wogóle *mniejszy*, ponieważ część ogrodu użyto pod budowę pawilonu chirurgicznego a jedną część przyłączono do ogrodu spacerowego.

„ „ *51.* lit. *a*). *Wydatek mniejszy* z powodu oszczędnego użytkowania węgli i mydła i niższych cen farbki, sody i krochmalu.

„ „ *51.* i *52.* lit. *b*) *bb*) i lit. *c*) *bb*). *Wydatek mniejszy*, nie dający się dokładnie obliczyć.

„ „ *52.* lit. *a*). *Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą zakupna brakującej bielizny dla zwiększonego stanu chorych.

„ „ *53. Wydatek większy* z powodu wyższych cen słomy i większej ilości chorych.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1894.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
VIII.	**Koszta sanitarne.**												
54	Lekarstwa	2.263	14 1/2	379	82	947	88	514	07	4.104	91 1/2	4.700	595
55	Utrzymanie apteki:												
	a) Opał	50	—	8	—	24	—	18	—	100	—	100	
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:												
	aa) Płaca	80	—	12	80	38	40	28	80	160	—	160	
	bb) Wikt	197	36	31	58	94	73	71	05	394	72	406	11
	cc) Pranie bielizny	11	32	1	81	5	43	4	08	22	64	23	
	c) 2 laborantki: *aa*) Płaca	60	—	9	60	28	80	21	60	120	—	120	
	bb) Wikt	98	71	15	80	47	38	35	53	197	42	224	27
56	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	140	06	—	—	50	—	—	—	190	06	100	*90*
57	Potrzeby sanitarne	5.509	27	218	65	1.106	90	298	57	7.133	39	5.900	*1.233*
58	Przybory opatrunkowe	457	15	—	—	—	—	—	—	457	15	300	*157*
59	Instrumenta chirurgiczne:												
	1. zwyczajne	411	03	75	86	216	76	140	90	844	55	850	5
	2. **nadzwyczajne**	**239**	**26**	—	—	—	—	—	—	**239**	**26**	**250**	**11**
60	Koszta pogrzebowe	107	49	7	17	4	30	24	36	143	32	250	107
61	Czynsz dzierżawny domu przedpogrzebowego	137	62	1	80	1	42	9	16	150	—	150	
	Razem 1. zwyczajne	9.523	15 1/2	762	89	2.566	—	1.166	12	14.018	16 1/2	13.283	*1.480* 745
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**239**	**26**	—	—	—	—	—	—	**239**	**26**	**250**	**11**
	Ogólna suma rubryki VIII.	9 762	41 1/2	762	89	2.566	—	1.166	12	14.257	42 1/2	13.533	*1.480* 756 + *724*

Do poz. 54. i *57. Wydatki* wogóle *większe* z powodu większej ilości chorych i wzmagających się wymogów sanitarnych.

„ „ *55.* lit. *b*) *bb*) i *c*) *bb*). *Wydatki mniejsze* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.

„ „ *56. Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą zakupna przyrządów i szkiełek do badań mikroskopijnych.

„ „ *58. Wydatek większy*, zależny od ilości wypadków chirurgicznych.

„ „ *59. 1*), *2*). *Wydatek mniejszy*, ponieważ nie było koniecznej potrzeby wyczerpania przyzwol. kredytów.

„ „ *60. Wydatek większy* zależny od śmiertelności.

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazuja się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
IX.	**Koszta kancelaryjne.**												
62	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	555	78	88	10	264	32	198	24	1.106	44	1.000	*106*
													+ *106*
	Do poz. 62. Wydatek większy, spowodowany koniecznią potrzebą nakładu większej ilości druków.												
X.	**Koszta kapliczne.**												
63	Utrzymanie kościoła	204	33	32	68	98	08	73	56	408	65	415	6
	Do poz. 63. Wydatek mniejszy, wedle potrzeby.												— 6
XI.	**Utrzymanie budynków.**												
64	Konserwacye i reparacye . . .	2.029	51	324	24	972	72	729	54	4.056	01	4.000	*56*
65	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	235	69	57	84	173	52	130	15	597	20	750	153
66	Asekuracya budynków i ruchomości	166	40	26	64	79	87	59	90	332	81	400	67
67	Czyszczenie kominów . . .	220	—	35	20	105	60	79	20	440	—	450	10
	Suma rubryki XI.	2.651	60	443	92	1.331	71	998	79	5.426	02	5.600	230 *56*
													— 174
	Do poz. 64. Wydatek większy, ponieważ okazała się konieczna potrzeba zastąpienia zniszczonych podłóg w suterenach betonami i cementowemi posadzkami. „ 65. *Wydatek mniejszy*, ponieważ w latach 1893 i 1894 zrekonstruowano wodociągi znaczniejszym kosztem. „ „ 66. *Wydatek mniejszy*, zależny od wymiaru premii asekuracyjnej, tudzież z powodu zwrotu wyższej dywidendy. „ „ 67. *Wydatek mniejszy*, wedle rzeczywiście wypłaconego wynagrodzenia przedsiębiorcy.												
XII.	**Podatki i daniny.**												
68	*a*) Z gruntów i realności szpitalnych	93	74	—	—	—	—	—	—	93	74	105	11
	b) Z dóbr w Prądniku czerwonym	633	61	—	—	—	—	—	—	633	61	807	173
	c) „ „ „ Tropiszowie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	115
	d) Podatek od majątku nieruchomego szpitalu w latach od 1891—1895	898	50	—	—	—	—	—	—	898	50	—	*898*
	e) Ekwiwalent od fundacyi: Bieńkowskiego, Pruskiego i Trzebickiego	144	11	—	—	—	—	—	—	144	11	—	*144*
	Suma rubryki XII. .	1.769	96	—	—	—	—	—	—	1.769	96	1.027	*1.042* 299
													+ *743*

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
	Do poz. 68. lit. a — b). Wydatek mniejszy, wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.												
	„ „ *68. lit. c). Wydatek mniejszy,* ponieważ dzierżawca nie żądał zwrotu przypadającej mu należytości.												
	„ „ *68. lit. d — e). Wydatek większy* spowodowany wymiarem przez c. k. Urząd wym. należytości ekwiwalentu od majątku nieruchomego i kapitałów fundacyjnych, na mocy obowiązujących ustaw. (L.W. 17.503/95).												
XIII.	**Rozmaite.**												
69	Utrzymanie biblioteki lekarskiej .	75	98	12	04	36	12	27	10	151	24	150	*1*
70	Książki i czasopisma dla chorych .	44	35	7	92	23	74	17	80	93	81	100	6
71	Ubezpieczenie służby od wypadków	25	84	4	13	12	39	9	29	51	65	50	*2*
72	Rozmaite nieprzewidziane . .	561	20	70	18	210	56	157	92	999	86	500	*500*
	Suma rubryki XIII. .	707	37	94	27	282	81	212	11	1.296	56	800	*503* } 6 }
													+ *497*
	Do poz. 69—70. Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistej potrzeby.												
	„ „ *71. Wydatek większy,* wedle wymiaru opłacanych premii.												
	„ „ *72. Wydatek większy* spowodowany nieprzewidzianymi wydatkami, a to: na koszta transportu wypożyczonej lokomobili do użytku szpitala (125 zł. 83 ct.), na zapłacenie c. k. urzędowi podatkowemu należytości od umowy zawartej z Tow. szpitalika św. Ludwika (88 zł. 75 ct.) w końcu na zastępstwo chorego ofic. Lesieckiego (291 zł.)												
XIV.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic.**												
73	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	—	465	90	—	—	—	—	465	90	600	134
													— 134
	Do poz. 73. Wydatek mniejszy, zależny od wypadków chorób matek.												
XV.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpit. św. Ludwika.**												
74	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	—	5.498	06	—	—	—	—	5.498	06	5.300	*198*
75	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci	14.000	—	—	—	—	—	—	—	14.000	—	14.000	
	Suma rubryki XV. .	14.000	—	5.498	06	—	—	—	—	19.498	06	19.300	+ *198*

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych — Wynikłość z roku 1895. zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
	Do poz. 74. Wydatek większy z powodu większej ilości dni leczenia. (W r. 1894 wynosiła ilość dni leczenia 5.136, zaś w roku 1895 — 5.277, zatem więcej o 141 dni.												
XVI.	**Zapisy.**												
76	Szembeka na odprawianie Mszy św.	37	50	—	—	—	—	—	—	37	50	38	
77	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	31	50	—	—	—	—	—	—	31	50	31	
78	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	40	50	—	—	—	—	—	—	40	50	40	
	Suma rubryki X.VI. .	109	50	—	—	—	—	—	—	109	50	109	
XVII. 79	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50
													— 50
	Do poz. 79. Nie było wydatku z tego tytułu.												
XVIII.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**												
80	W sprawach funduszu, jako właściciela dóbr	137	78	—	—	—	—	—	—	137	78	100	*38*
81	Dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	200
	Suma rubryki XVIII.	137	78	—	—	—	—	—	—	137	78	300	200 *38*
													— 162
	Do poz. 80—81. Wydatki wogóle *mniejsze*, zależne od potrzeby zarządzenia komisyi.												
82	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	33.073	75 ½	5.098	40	9.996	—	3.329	77	51.497	92 ½	5.934	*45.564*
													+ *45.564*
	Do poz. 82. Wydatek większy spowodowany korzystniejszymi wynikami Rubryki III. dochodów „Zwroty kosztów leczenia“.												

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Dochody.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych zł.	ct.	II. położnic zł.	ct.	III. syfilitycznych zł.	ct.	IV. obłąkanych zł.	ct.	Wynikłość ogólna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		Wynikłość z roku 1895.											
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**												
1	Od efektów	4.536	90	732	—	73	50	—	—	5.342	40	5.214	*128*
2	„ kapitałów:												
	a) 4½% od reszty dłużnego kapitału w kwocie 275.671 zł. 63 ct.	11.746	49	658	74	—	—	—	—	12.405	23	12.405	
	b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkuszu .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
3	Od fundacyj	1.415	23	—	—	196	—	327	29	1.938	52	1.519	*420*
	Suma rubryki I. . .	17.698	62	1.390	74	269	50	327	29	19.686	15	19.147	*548* / 9 / + *539*
	Do poz. 1. Dochód większy, wedle rzeczywistego stanu efektów.												
	„ „ 2. lit. *b*). *Dochód mniejszy* ponieważ przypadające odsetki pozostały w zaległości, mimo kilkakrotnych urgensów.												
	„ „ 3. *Dochód większy* z powodu zapłacenia przez kapitułę katedralną w Krakowie zaległych należytości od fundacyj Bieńkowskiego, Pruskiego i Tarły.												
II.	**Dochody z dóbr i realności.**												
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa	3.628	80	—	—	—	—	—	—	3.628	80	4.000	371
5	Czynsz dzierżawny z dóbr Prądnika czerwonego	3.400	—	—	—	—	—	—	—	3.400	—	3.400	
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	50	—	50	
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej z opałem i światłem	1.303	66	—	—	—	—	—	—	1.303	66	800	*503*
8	Dochód z ogrodów szpitalnych .	1.399	72	160	—	—	—	—	—	1.559	72	1.500	*60*
9	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok na cmentarz . .	25	—	4	—	12	—	9	—	50	—	50	
	Suma rubryki II. . .	9.807	18	164	—	12	—	9	—	9.992	18	9.800	*563* / 371 / + *192*
	Do poz. 4. Dochód mniejszy z powodu niskiego kursu rubli, którymi dzierżawca czynsz opłaca.												
	„ „ 7. *Dochód większy* z powodu wynajęcia c. k. Rządowi ubikacyj na laboratoryum kliniki syfilitycznej i na pomieszczenie asystenta, oraz z powodu zwrotu kosztów opału i oświetlenia na mocy ugody zawartej. (LW. 60.496/94 i 6.733/95).												
	„ „ 8. *Dochód większy* wskutek korzystniejszych zbiorów warzyw i siana.												

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. obłąkanych		Wynikłość ogólna		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania okazują się wynikłości mniejsze *większe*
		Wynikłość z roku 1895.											
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	zł.
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**												
10	Od funduszu krajowego galic. . .	108.303	01	22.620	78	41.212	49	24.587	48	196.723	76	151.000	*45.724*
11	„ samopłacących	10.388	1/2 27	1.332	26	3.373	46	12.324	19	27.418	1/2 18	22 000	*5.418*
12	„ funduszów obcokrajowych i innych	4.221	99	357	84	5.005	41	1.609	10	11·194	34	9.000	*2.194*
	Suma rubryki III. .	122.913	1/2 27	24.310	88	49.591	36	38.520	77	235.336	1/2 28	182.000	*53.336*
	Do poz. 10. Dochód większy z powodu zarachowania większej ilości kwartalnych rachunków. „ „ *11—12. Dochody większe* z powodu większej ilości chorych samopłacących i obcokrajowych.												+*53.336*
IV. 13	**Dochody rozmalte**	285	68	54	82	121	91	91	42	553	83	300	*254*
13*a*	Do tego: Zwrot zaliczek na płace z rubr. I. wydatków	532	50	—	—	—	—	37	50	570	—	—	*570*
	Suma rubryki IV. . .	818	18	54	82	121	91	128	92	1.123	83	300	*824*
	Do poz. 13. Dochód większy z powodu znaczniejszych wpływów z depozytów po zmarłych chorych (215 zł. 65 ct.) „ „ *13a). Dochód niepreliminowany* stanowi zaliczki na płace z lat ubiegłych, pobrane tu na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z d. 14. października 1874.												+ *824*
14	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.392	3.392
	Do poz. 14. Dochód mniejszy, gdyż wskutek korzystniejszych wyników rubryki III. dochodów nie było potrzeby pobrania dotacyi z funduszu krajowego.												— 3.392

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	17*a*	Zaliczki na płace	120	-	834	20	—	—	—	—
VII.		**Koszta gospodarcze.**								
	44	C. k. Rząd zwrot nadwyżki kosztów żywienia chorych, leczonych na klinice syfilitycznej	—	—	730	35	—	—	—	—
	47	Zarząd gazowni miejskiej w Krakowie, reszta za urządzenia gazowe . . .	—	—	—	—	1.626	74	—	—
VIII.		**Koszta sanitarne.**								
	54	C. k. Rząd zwrot za lekarstwa udzielane chorym, leczonym na klinice syfilitycznej	—	—	83	70	—	—	—	—
XIII.	72	**Rozmaite**	40	35	—	—	—		—	—
		Suma A. . .	160	35	1.648	25	1.626	74	—	—
		B. Dochody.								
I.	1—3	**Odsetki od kapitałów i fundacyj** . .	283	05	271	½ 93	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	11	Od samopłacących	302	76	17	95	—		—	
	12	„ funduszów obcokrajowych i innych . .	3.543	14	160	91	—		—	—
	—	„ stron rozmaitych niewyśledzonych . .	76.673	10	110.376	½ 48	—		—	—
IV.	13	**Rozmaite**	—	—	49	71	—	—	—	—
		Suma B. . .	80.802	05	110.876	99	—		—	—
		Do tego: Suma A. . .	160	35	1.648	25	1.626	74	—	-
		Razem . .	80.962	40	112.525	24	1.626	74	—	—
		Ogółem . .	193.487	64	—	—	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego	1.626	74	—	—	—		—	—
		pozostaje: **Czysty stan czynny** .	191.860	90	—	—	—	—	—	—

ALEGATY

1—24

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1895.

(Rubr. XVI. wydatków).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1895.

1. aleg. Szkółka koszykarska w Dżurowie . . . . str. 265/III
2. „ Warsztat naukowy kołodziejski w Grybowie . . . . . „ 265/IV
3. „ Zakład naukowy kołodziejski i bednarski w Kamionce Strumiłowej „ 265/V
4. „ Warsztat naukowy stolarski w Stanisławowie . . . . . „ 265/VII
5. „ „ „ dla stolarstwa i wyrobu zabawek w Żywcu . „ 265/VIII
6. „ Szkoła garncarska w Kołomyi . . . . „ 265/X
7. „ Warsztat naukowy garncarski w Porembie . . . . . . „ 265/XII
8. „ „ „ „ w Toustem . . . . . . „ 265/XIII
9. „ „ „ szewski w Uhnowie . . . . . . „ 265/XIV
10. „ „ „ „ w Witkowie . . . . . . „ 265/XV
11. „ „ „ „ w Starym Sączu . . . . . „ 265/XVI
12. „ Szkoła tkacka w Krośnie . . . . „ 265/XVII
13. „ Warsztat naukowy tkacki w Błażowej . . . . . . „ 265/XIX
14. „ „ „ „ w Glinianach . . . . . . „ 265/XX
15. „ „ „ „ w Gorlicach . . . . . . „ 265/XXI
16. „ „ „ „ w Korczynie . . . . . . „ 265/XXII
17. „ „ „ „ im. Franciszka Józefa w Łancucie . . „ 265/XXIII
18. „ „ „ „ w Rychwałdzie . . . . . . „ 265/XXIV
19. „ „ „ „ w Wilamowicach . . . . . . „ 265/XXV
20. „ Szkoła sukiennicza w Rakszawie . . . . „ 265/XXVI
21. „ Warsztat naukowy powroźniczy w Radymnie . . . . . „ 265/XXVII
22. „ Szkoła koronkarska w Muszynie . . . . „ 265/XXVIII
23. „ „ „ w Zakopanem . . . . „ 265/XXIX
24. „ Stacya keramiczna doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . . . „ 265/XXX

Z drukarni Pillera i Spółki.

1. Krajowa szkółka koszykarska w Dżurowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895. zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	161·66	—	—	162	Więcej z powodu pozostałego zapasu z roku 1894, w skutek którego udzielono mniejszą dotacyę w r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	230 40	100	—	130	Więcej z powodu znaczniejszej produkcyi i większego zbytu wyrobów.
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	—	—	—	
b) „ Rady powiatowej . .	120·—	200	80	—	Mniej z powodu, iż Rada powiatowa nie jest obowiązana dawać 200 zł.
c) „ c. k. Rządu	250·—	250	—	—	
d) z funduszów krajowych .	202·97½	316	113	—	Mniej z powodu zapasu pozostałego z roku 1894.
Suma przychodów .	965·03½	866	193	292	
				99	

Rozchód.

1. Płace:					
Instruktor	432·—	432	—	—	
2. Wynajem lokalu	120·—	—	—	120	Wydatek ten pokryła Rada powiatowa jak poz. 2*b* dochodów.
3. Opał	35·—	—	—	35	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	7·88	10	2	—	
5. Usługa	—	24	24	—	
6. Materyał	155·22½	120	—	35	Więcej z powodu zwiększonej produkcyi.
7. Środki naukowe	—	50	50	—	
8. Rozmaite inne wydatki . .	5·56	30	24	—	
9. Wynagrodzenie uczniów . .	209·37	200	—	9	Więcej z powodu większych robót.
Suma rozchodów .	965·03½	866	100	199	
				99	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne	zł.	—·—
2. wartość zapasu materyałów .	„	47·—
3. „ „ wyrobów . .	„	109·05
4. „ inwentarza	„	132·75
Suma . .	zł.	288·80

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	288·80
Suma . .	zł.	288·80

2. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zwyczajne i *nadzwyczajne* zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa zł.	Uzasadnienie różnic:
Zapas kasowy z roku 1894 . .	227·97	—	—	228	Więcej z powodu pozostałego z r. 1894 kredytu na zakupno materyałów.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	981·89	600	—	382	Więcej z powodu znaczniejszej ilości zamówień.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	100·—	300	200	—	Mniej z powodu, że poprzednio uchwaloną subwencyę po 200 zł. rocznie, spłacono już w r. 1894.
b) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
c) z funduszów krajowych	*967·53*	*1.050*	*82*	—	Mniej z powodu mniejszego wydatku na budowę wozowni.
	1.758·70	1.480	—	278	Więcej w skutek pokrycia niepreliminowanego wydatku za wynagrodzenie za robotę i większego wydatku na materyał drzewny.
Suma przychodów .	5 036·09	4.430	282	888	
				606	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
a) kierownik	720·—	720	—	—	
b) administrator	300·—	300	—	—	
c) nauczyciel	249·99	250	—	—	
d) katecheta	50·—	50	—	—	
e) przodownik kołodziejski .	380·—	400	20	—	Mniej z powodu interkalare.
f) „ kowalski . .	600·—	600	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	8·40	—	—	8	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał kołodziejski . . .	824 58	300	—	525	Więcej z powodu podrożenia materyału, większego zakupna spowodowanego liczniejszemi zamówieniami i brakiem suchego materyału zapasowego.
7. Środki naukowe	106·12	120	14	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Narzędzia warsztatowe . .	48·30	100	52	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Dostawa materyałów . . .	—	50	50	—	Mniej wedle potrzeby.
10. Budowa wozowni	*500·—*	*800*	*300*	—	Mniej z powodu udzielenia tylko zaliczki na budowę wozowni.
— Wynagrodzenie za robotę kołodziejską i kowalską . . .	325·50	—	—	325	Wydatek ten koniecznie potrzebny, w preliminarzu już na r. 1896 został uwzględniony.
11. Zakupno żelaza i węgli .	*467·53*	*250*	—	*218*	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
	300·—	300	—	—	
12. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	44·88	70	25	—	Mniej wedle potrzeby.
13. Rozmaite wydatki	110·79	120	9	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	5.036·09	4.430	470	1.076	
				606	

Stan majątku.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	217·83
2. wartość zapasu materyałów	„	1.520·13
3. „ „ wyrobów .	„	921·75
4. „ inwentarza . . .	„	2.792·78
Suma . .	zł.	5.452·49

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	782·75
Czysty stan czynny (saldo)	„	4.669·74
Suma . .	zł.	5.452·49

3. Krajowy naukowy zakład kołodziejski i bednarski w Kamionce Strumiłowej.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	2·18½	—	—	2	
1. Ze sprzedaży wyrobów kołodziejsko-kowalskich	3.761·78	3.429	—	333	Więcej z powodu znaczniejszej sprzedaży wyrobów.
2. Ze sprzedaży wyrobów bednarskich	365·78	200	—	166	
3. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	800·—	800	—	—	
b) z funduszów krajowych	*905·—*	*905*	—	—	
	2.303·43½	2.371	68	—	Mniej z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów jak poz. 1 i 2.
Suma przychodów .	8.138·18	7.705	68	501	
				433	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.000·—	1.000	—	—	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	200·—	200	—	—	
c) katecheta obrz. rz. kat. .	50·—	50	—	—	
d) „ „ gr. kat. .	49·97	50	—	—	
e) nauczyciel	136·—	120	—	16	Więcej wedle potrzeby.
f) przodownik kołodziejski .	480·—	480	—	—	
g) „ bednarski .	450·—	450	—	—	
h) majster kowalski	600·—	600	—	—	
i) czeladnik kołodziejski . .	—	144	144	—	Kredyt ten pozostał wskutek tego, że nie było czeladnika kołodziejskiego.
k) „ kowalski . . .	212·40	180	—	32	Więcej z powodu, że potrzeba wymagała więcej pomocników w kuźni.
2. Wynajem lokalu i asekuracya	377·65	350	—	28	Więcej wedle potrzeby.
3. Opał	63·50	60	—	4	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	30·56	50	19	—	
5. Usługa	72·—	72	—	—	
6. Materyał drzewny . . .	*300·—*	*300*	—	—	
	579·65	400	—	180	Więcej z powodu zapłacenia w tym roku należytości za materyały pobrane w latach poprzednich, zresztą wydatek ten znachodzi usprawiedliwienie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
Do przeniesienia .	4.601·73	4.506	163	260	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1795 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Z przeniesienia .	4.601·73	4.506	163	260	
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza . . .	163·41	*225* 180	242	—	Mniej z powodu tego, że dostawca przyborów do pisania i rysowania nie przedłożył rachunku po koniec roku.
8. Wydatki na wystawę krajową	—	—	—	—	
9. Wydatki administracyjne i rozmaite inne	288·19	152	—	136	Więcej z powodu podróży kierownika do Zakopanego, celem obznajomienia się z nauką ciesielstwa, mającą być zaprowadzoną w tym zakładzie.
10. Zakupno żelaza z dostawą	*200·—* 1.269·75	*200* 1.000	— —	— 270	Więcej jak przy poz. 6.
11. „ węgla i koksu . .	*50·—* 199·14	*50* 200	— 1	— —	Wedle potrzeby.
12. „ i naprawa narzędzi	163·11	150	—	13	Wedle potrzeby.
13. Wydatki kancelaryjne . . .	28·03	12	—	16	
14. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	329·43	400	71	—	Mniej wedle potrzeby.
15. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków . .	845·39	*50* 400	—	395	Więcej wedle potrzeby.
16. Dostawa materyałów drzewnych	—	*80* 100	180	—	Nic nie wydano z powodu, że materyałów drzewnych nie sprowadzano lecz zakupywano w miejscu.
Suma rozchodów .	8.138·18	7.705	657	1.090	
				433	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	1.088·04
2. wartość zapasu materyałów	„	540·86
3. „ „ wyrobów .	„	1.997·61
4. „ inwentarza . . .	„	1.680·06
Suma .	zł.	5.306·57

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	866·70
Czysty stan czynny (saldo)	„	4.439·87
Suma .	zł.	5.306·57

4. Krajowy naukowy warsztat stolarski w Stanisławowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas z roku 1894	211·—	—	—	211	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 a wskutek czego udzielono mniejszą dotacyę w r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	816·54	450	—	366	Więcej z powodu znaczniejszej sprzedaży wyrobów.
2. Subwencye:					
a) od gminy	800·—	800	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	100·—	100	—	—	
c) od Kasy oszczędności . .	200·—	200	—	—	
d) od c. k. Rządu	900·—	900	—	—	
e) z funduszów krajowych	*100·—*	*100*	—	—	
	1.529·70	1.790	260	—	Mniej z powodu pozostałego zapasu z r. 1894 jak poz. 1.
Suma przychodów .	4.657·24	4.340	260	577	
				317	

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960·—	960	—	—	Mniej wedle potrzeby.
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	180·—	180	—	—	
c) nauczyciel snycerstwa .	405·—	420	15	—	
d) „ stylistyki . .	145·—	160	15	—	
e) „ rachunków . .	107·—	120	13	—	
f) pomocnik stolarstwa . .	240·—	240	—	—	
g) „ tokarstwa . .	240·—	240	—	—	
h) katecheta	45·—	50	5	—	
2. Wynajem lokalu	800·—	800	—	—	
3. Opał	94·80	100	5	—	
4. Oświetlenie	49·16	50	1	—	
5. Usługa	120·—	120	—	—	
6. Materyał	323·19	200	—	123	Więcej wedle potrzeby, która znachodzi usprawiedliwienie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
7. Środki naukowe	94·05	150	56	—	Wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztatowe .	219·62	150	—	70	
9. Wynagrodzenie uczniów za robotę i zapomogi	368·68	200	—	169	Jak poz. 6.
10. Przybory do rysunków dla ubogich uczniów	50·37	100	50	—	Mniej wedle potrzeby.
11. Na uzupełnienie inwentarza	*215·37*	*100*	—	*115*	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprawienia nowych narzędzi.
Suma rozchodów .	4.657·24	4.340	160	477	
				317	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne	zł.	74·90
2. wartość zapasu materyałów .	„	274·07
3. „ „ wyrobów . .	„	457·55
4. „ inwentarza	„	2.262·37
Suma .	zł.	3.068·89

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	25·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	3.043·89
Suma .	zł.	3.068·89

5. Krajowy naukowy warsztat dla stolarstwa i wyrobu zabawek w Żywcu.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	259·72	—	—	260	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 na zakupno narzędzi i materyału.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	356·88	700	343	—	Mniej z powodu pozostałych a wykazanych w stanie majątkowym należytości czynnych, tudzież zmniejszonej znacznie frekwencyi uczniów.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200·—	200	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	100·—	100	—	—	
c) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
d) z funduszów krajowych	*283·67*	*600*	*316*	—	Mniej z powodu nieotwarcia kursu dla wyrobu zabawek.
	1.308·51	1.110	—	198	Więcej z przyczyn poszczególnionych w wydatkach.
3. Materyał miękki i bukowy od gminy	—	300	300	—	Nic nie wpłynęło, ponieważ gmina obowiązaną jest dostarczać materyału w naturze wartości 300 zł.
Suma przychodów .	3.508·78	4.010	959	458	
			501		

Rozchód.

Rozchód	zł. ct.	zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace.					
a) kierownik	960·—	960	—	—	
b) instruktor fachowy . . .	600·—	600	—	—	
c) nauczyciel geometryi i rysunków	135·50	200	64	—	Mniej z powodu nieudzielania nauki przez 1 miesiąc dla braku sali.
d) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przemysł.	135·50	150	14	—	
e) nauczyciel języka niemiec.	78·50	150	72	—	
f) „ rachunków i rachunkowości	235·50	200	—	35	Więcej z powodu koniecznej potrzeby
g) katecheta	50·—	—	—	50	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6 Materyał	*453·94*	*200*	—	*254*	Więcej z powodu, że gmina nie dostarczyła meteryału w naturze.
	—	300	300	—	Nic nie wydano z powodu jak poz. 3 dochodów.
Do przeniesienia .	2.648·94	2.760	450	339	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Z przeniesienia .	2.648·94	2.760	450	339	
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . . .	68·48	100	32	—	Wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	200·11	200	—	—	
9. Środki pomocnicze warsztat.	269·07	100	—	169	Więcej z powodu wyrównania zaległości z lat ubiegłych.
10. Wypłaty uczniom za roboty	188·51	400	211	—	Mniej z powodu zmniejszonej frekwencyi.
11. Uzupełnienie inwentarza .	*83·67*	*400*	*316*	—	Mniej z powodu jak poz. 2*d* dochodów.
	50·—	50	—	—	
Suma rozchodów .	3.508·78	4.010	1.009	508	
			501		

Stan majątku z końcem roku 1896.

Stan czynny:

1. należytości czynne	zł.	389·07½
2. wartość zapasu materyałów	„	808·12
3. „ „ wyrobów	„	313·75
4. „ inwentarza . . .	„	2.686·55
Suma .	zł.	4.197·49½

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	4.197·49½
Suma .	zł.	4.197·49½

6. Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłości mniejsze	większe	**Uzasadnienie różnic:**
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Zapas kasowy z roku 1894 . .	310·60	—	—	311	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 na środki naukowe.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	1.302 79	1.500	197	—	Mniej z powodu pozostałych a wykazanych w stanie majątkowym należytości za wzięte na kredyt wyroby.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	—	—	—	
b) od c. k. Rządu	2.600·—	2.600	—	—	
c) z funduszów krajowych	*250·—*	*250*	—	—	
	2.805·48½	2.790	—	15	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodów .	7.268·87½	7.140	197	326	
				129	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.500·—	1·500	—	—	
b) nauczyciel rysunków . .	999·95	1·000	—	—	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania . .	600·—	600	—	—	
d) werkmistrz do nauki kaflarstwa	720·—	720	—	—	
e) przodownik do nauki modelowania	480·—	480	—	—	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geometrycznych	149 99	150	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	32·60	40	8	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	373 63	300	—	74	Więcej z powodu przyjęcia dwóch służących.
6. Materyał	607·40	500	—	107	Więcej z powodu wprowadzenia nauki modelowania i wyczerpania zapasów dawniejszych.
7. Środki naukowe	237·50	300	63	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	276·79	200	—	77	Więcej z powodu naprawy rur do pieców.
9. Wynagrodzenie uczniów .	498·79	400	201	—	Mniej z powodu mniejszej ilości uczniów.
10. „ praktykantów, czeladników i majstrów		300			
Do przeniesienia .	6.476 65	6.490	272	258	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Z przeniesienia .	6.476·65	6.490	272	258	
11. Wynagrodzenie robotników dziennych	249·80	300	50	—	Mniej wedle potrzeby.
12. Meble, sprzęty i narzędzia .	*259·75*	*200*	—	*60*	Więcej z powodu naprawy starych toczydeł i sprowadzenia prasy drenarskiej.
13. Modele do nauki modelowania	232·67½	100	—	133	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
14. Koszta odbycia kursu drenarskiego	*50·—*	*50*	—	—	
Suma rozchodów .	7.268·87½	7.140	322	451	
				129	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . . . zł. 1.047·52
2. wartość zapasu materyałów „ 261·63
3. „ „ wyrobów . . „ 762·76
4. „ inwentarza . . . . „ 10.439·38

Suma . zł. 12.511·29

Stan bierny:

1. należytości bierne . . . . zł. ·—·—

Czysty stan czynny (saldo) „ 12.511·29

Suma . zł. 12.511·29

7. Krajowy naukowy warsztat garncarski w Porembie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	998·02	600	—	398	Więcej z powodu znaczniejszej produkcyi wyrobów, wskutek zamianowania technicznie wykształconego kierownika.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	50	50	—	Mniej z powodu nienadesłania tej subwencyi mimo urgensów.
b) od c. k. Rządu	1.800·—	1.800	—	—	
c) z funduszów krajowych .	1.096·73	912	—	185	Więcej z powodu zamianowania kierownika o wyższem wynagrodzeniu.
3. Inne dochody:					
od Wgo hr. Józefa Schembeka	187·50	150	—	37	Więcej z powodu zapłacenia należytości za IV. kwartał 1894.
Suma przychodów .	4.082·25	3.512	50	620	
			570		

Rozchód.

Rozchód	Wynikłość zł. ct.	Kwota zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
Niedobór z roku 1894	29·77	—	—	30	Więcej z powodu pokrycia niedoboru z r. 1894 spowodowanego konieczną potrzebą.
1. Płace:					
a) werkmistrz kierujący . .	1.245·—	720	—	525	Więcej z powodu zamianowania od 1. czerwca 1895 kierownikiem technicznie wykształconego keramika za wyższem wynagrodzeniem.
b) pomieszkanie dla kierownika	120·—	120	—	—	
c) zastępca werkmistrza . .	500·—	600	100	—	Mniej z powodu odprawienia drugiego werkmistrza z dniem 31. sierpnia 1895.
d) pomieszkanie dla zastępcy werkmistrza	—	—	—	—	
e) administrator	150·—	180	30	—	Mniej z powodu, iż obowiązki administracyjne objął nowy kierownik.
f) nauczyciel pomocniczy .	157·50	180	23	—	Mniej z powodu interkalare.
2. Wynajem lokalu	120.—	120	—	—	
3. Opał	34·98	100	65	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	17·77	50	32	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	132·—	132	—	—	
6. Materyał	323·98	200	—	124	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1. dochodów.
7. Środki naukowe	13·88	100	86	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	397·23	50	—	347	Więcej z powodu przebudowy pieca technicznego i wydatku na robotnika do mięszania gliny.
9. Opał pieców technicznych .	297·03	360	63	—	Mniej wedle potrzeby.
10. Wynagrodzenie uczniów . .	246·10	300	54	—	Jak poz. 6.
11. Tantyemy dla nauczycieli .	—	—	—	—	
12. Na kurs majstrów i czeladników	297·01	300	3	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	4.082·25	3.512	456	1.026	
			570		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	263·16
2. wartość zapasu materyałów	„	344·61
3. „ „ wyrobów .	„	392·89
4. „ inwentarza . . .	„	1.881·84
Suma .	zł.	2.882·50

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	2.882·50
Suma .	zł.	2.882·50

8. Krajowy warsztat garncarski w Toustem.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Zapas kasowy z roku 1894 . .	4·38	—	—	4	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	572·96	1.100	527	—	Mniej wedle rzeczywistych wyników.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.300·—	1.300	—	—	
b) z funduszów krajowych .	1.405·06	1.290	—	115	Więcej z powodu mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów jak poz. 1.
3. Inne dochody:					
od Wgo Wł. Fedorowicza .	—	300	300	—	
Suma przychodów .	3.282·40	3.990	827	119	
			708		

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) kierownik	900·—	900	—	—	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	120·—	120	—	—	
c) werkmistrz	622·50	630	8	—	Mniej wedle potrzeby.
d) podmajstrzy	.—	200	200	—	Mniej z powodu, iż nie było potrzeby uskutecznienia tego wydatku.
e) przodownicy	—	360	360	—	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	150·—	150	—	—	
g) administrator	180·—	180	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	305·90	200	—	106	Więcej z powodu zapłacenia należytości za drzewo wzięte w r. 1894.
4. Oświetlenie	48·42	40	—	8	Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	103·68	110	6	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Materyał	103·56	300	196	—	Więcej z powodu większego zakupna materyału, z którego pozostało w zapasie wartości 75 zł. 36 ct.
7. Środki naukowe	158·85	200	41	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	517·95	500	—	18	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie za robociznę	71·54	100	29	—	Więcej z powodu ustanowienia stałego wynagradzania uczniów.
Suma rozchodów .	3.282·40	3.990	840	132	
			708		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	245·62
2. wartość zapasu materyałów	„	75·36
3. „ „ wyrobów .	„	80.02
4. „ inwentarza . . .	„	1.018·91
Suma .	zł.	1.419·91

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	— —
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.419·91
Suma .	zł.	1.419·91

9. Krajowy naukowy warsztat szewski w Uhnowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895. zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	100·—	100	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	100·—	200	100	—	Mniej z powodu nienadesłania reszty zaległej mimo kilkakrotnych urgensów.
c) od c. k. Rządu	420·—	420	—	—	
d) z funduszów krajowych	*120·—*	*120*	—	—	
	808·20	574	—	234	Więcej z powodu nieuiszczenia reszty subwencyi przez Radę powiatową i wysłania kierownika na werkmistrzowski kurs szewski w Muzeum technologicznem we Wiedniu.
Suma przychodów .	1.548·20	1.414	100	234	
				134	

Rozchód.

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) kierownik	300·—	300	—	—	
b) werkmistrz	480·—	480	—	—	
2. Wynajem lokalu	300·—	300	—	—	
3. Opał	114·60	74	—	—	
4. Oświetlenie		4			
5. Usługa		36			
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	*120·—*	*120*	—	—	
	118·62	80	—	39	Więcej z powodu zakupna szafy na wystawę, którą następnie odstąpiono warsztatowi szewskiemu w Witkowie; należytość z tego tytułu zamioszczoną jest w stanie majątkowym.
7. Rozmaite inne wydatki . .	114·98	20	—	95	Więcej z powodu potrzeby wysłania kierownika na werkmistrzowski kurs szewski w Muzeum technologicznem we Wiedniu.
Suma rozchodów .	1.548·20	1.414	—	134	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	665·47
2. wartość zapasu materyałów	„	139·95
3. „ „ wyrobów .	„	225·70
4. „ inwentarza . . .	„	870·33
Suma .	zł.	1.901.45

Stan bierny:

1. należytości bierne reszta niespłaconej zaliczki, udzielonej z funduszu kraj. na materyał . . .	zł.	600·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.301·45
Suma .	zł.	1.901·45

10. Krajowy naukowy warsztat szewski w Witkowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
b) z funduszów krajowych	*750·—*	*750*	—	—	
	755·88	610	—	146	Więcej z powodu pokrycia niedoboru roku 1894 i uzupełnienia inwentarza.
Suma przychodów .	1.905·88	1.760	—	146	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik warsztatu . .	300·—	300	—	—	
b) instruktor fachowy . . .	320·—	480	160	—	Mniej z powodu zamknięcia płacy z dniem 31. sierpnia 1895.
c) katecheta obrz. rzym.-kat. i gr. kat.	100·—	100	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	17·30	24	7	—	Wedle potrzeby.
5. Usługa	40·80	36	—	5	Wedle potrzeby.
6. Zaliczki zwrotne na materyały	*500·—*	*500*	—	—	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	*250·—*	*250*	—	—	
	191·81	50	—	142	Wiecej z powodu zaopatrzenia warsztatu w potrzebną maszynę, narzędzia, sprzęty, książki i przyrządy gimnastyczne.
8. Rozmaite inne wydatki . .	73·39	20	—	53	Więcej z powodu utrzymania czystości w budynku i drobnych napraw.
— Zwrot chwilowej zaliczki z fund. obrotowego na pokrycie niedoboru w roku 1894	112·58	—	—	113	Więcej z powodu pokrycia niedoboru w r. 1894, który spowodowany został konieczną potrzebą.
Suma rozchodów .	1.905·88	1.760	167	313	
				146	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	941.—
2. watość zapasu materyałów	„	200·51
3. „ „ wyrobów .	„	615·17
4. „ inwentarza . . .	„	1.212·79
Suma .	zł.	2.969·47

Stan bierny:

1. należytości bierne			
a) Towarzystwo szewców za materyał	909·27		
b) fund. kraj. zwrot. zaliczki na materyał	600·—	zł.	1.509·27
Czysty stan czynny (saldo)		„	1.460·20
Suma .		zł.	2.969·47

11. Krajowy naukowy warsztat szewski w Starym Sączu.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zapas kasowy w roku 1894	144·50	—	—	144	Więcej z powodu pozostałej reszty z r. 1894 na zakupno środków naukowych.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	300·—	300	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
d) z funduszów krajowych	*267·54*	*150*	—	*118*	Więcej z powodu zakupna narzędzi i przyborów dla II. roku nauki i wyższego czynszu za lokal.
	369·14	400	31	—	
Suma przychodów .	1.681·18	1.450	31	262	
				231	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik warsztatu . .	312·50	300	—	12	Więcej wskutek wcześniejszego ustąpienia poprzedniego kierownika.
b) instruktor fachowy . . .	699·96	700	—	—	
2. Wynajem lokalu	270·—	200	—	70	Więcej z powodu wyższego czynszu za lokal.
3. Opał	52·88	30	—	23	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	26·92	20	—	7	Wedle potrzeby.
5. Usługa	32·50	40	7	—	Wedle potrzeby.
6. Materyał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe	*267·54*	*150*	—	*117*	Więcej z powodu większego zakupna narzędzi i przyborów wskutek otwarcia drugiego roku nauki.
8. Rozmaite inne wydatki . .	18·88	10	—	9	Więcej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	1.681·18	1.450	7	238	
				231	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . .	zł.	473.02½
2. wartość zapasu materyału	„	207·32
3. „ „ wyrobów .	„	76·75
4. „ inwentarza . . .	„	830·80
Suma .	zł.	1.587.89½

Stan bierny:

1. należytości bierne:			
a) za materyał . . .	114·69		
b) fund. kraj. zaliczka zwrotna	400·—	zł.	514·69
Czysty stan czynny (saldo)		„	1.073·20½
Suma .		zł.	1.587.89½

12. Krajowa szkoła tkacka w Krośnie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowana wynikłość mniejsza zł.	W porównaniu z kwotą preliminowana wynikłość większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	--	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	—	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	400·—	200	—	200	Więcej z powodu, że w r. 1895 wpłynęła subwencya od Wydziału powiatowego za r. 1894.
c) od c. k. Rządu	3.500·—	3.500	—	—	
d) z funduszów krajowych .	3.328·18	3.998	670	—	Mniej głównie z powodów przytoczonych przy poz. 1c wydatków.
Suma rozchodów .	7.228·18	7.698	670	200	
			470		

Rozchód.

a) Szkoła					
Niedobór z roku 1894	95·46	—	-	96	Więcej z powodu pokrycia niedoboru z r. 1894 spowodowanego konieczną potrzebą.
1. Płace:					
a) kierownik	1.700·—	1.700	—	—	
b) nauczyciel rysunków . .	1.200·—	1.200	—	—	
c) „ przedmiotów fachowych	550·18	960	410	—	Mniejszy z powodu niezamianowania nauczyciela. Część kredytu tego użyto na podróż nauczyciela rysunków za granicę celem nabycia wiadomości fachowych.
d) instruktor	720·—	720	—	—	
e) przodownik	385·—	420	35	—	Mniej wedle potrzeby.
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	523·—	646	123	—	Mniej wedle potrzeby.
g) pisarz w kancelaryi kierownika	240·—	300	60	—	Mniej z powodu zamianowania dopiero od 1. lipca 1895.
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	360·77	500	139	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	100·17	130	30	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	192·—	192	—	—	
6. Materyał	—	100	100	—	Mniej, gdyż nie było potrzeby uskutecznienia tego wydatku.
7. Środki naukowe	580·21	250	--	330	Więcej z powodu zakupna przedmiotów, których brak dotkliwie czuć się dawał.
8. Kancelaryjne wydatki . . .	307·97	200	—	108	Więcej z powodu niewystarczającego kredytu w tej pozycyi, którą obejmują przybory do pisania, naprawy krosien, utrzymanie czystości w budynku i ubezpieczenie inwentarza.
Razem .	6.954·76	7.318	897	534	
Do przeniesienia .	6.954·76	7.318	897	534	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895 zwyczajne i *nadzwyczajne* zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
Z przeniesienia .	6.954·76	7.318	897	534	
b). Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.					
1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierown. .	120·—	120	—	—	
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków	80·—	80	—	—	
c) wynagrodzenie pomocn. .	60·—	60	—	—	
2. Wyposażenie pracowni . .	13·42	120	107	—	Mniej z powodu pokrycia reszty wydatków z dochodów uzyskanych ze sprzedaży. kartonów.
Suma rozchodów .	7.228·18	7.698	1.004	534	
			470		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	76·60
2. wartość zapasu materyałów	„	34·25
3. „ inwentarza szkoły tkackiej	„	7.576·31
4. wartość inwentarza pracowni kartonów	„	407·97
Suma .	zł.	8.095·13

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	28·72
Czysty stan czynny (saldo)	„	8.066·41
Suma .	zł.	8.095·13

13. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Błażowej.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Zapas kasowy z roku 1894 . .	136·78	—	—	137	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	60	60	—	Subwencya ta wpłynęła w r. 1896 już po wykonaniu zamknięć.
b) od c. k. Rządu	250·—	250	—	—	
c) z funduszów krajowych .	697·99½	820	122	—	Mniej z powodu pozostałego zapasu z r. 1894.
Suma przychodów .	1.084·77½	1.130	182	137	
			45		

Rozchód.

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
Instruktor	620·—	600	–	20	Więcej z powodu, że na czas wyjazdu instruktora w podróż naukową, musiano przyjąć zastępcę.
2. Wynajem lokalu	250·—	260	10	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Opał	62·04	90	28	—	Mniej z powodu łagodnej zimy.
4. Oświetlenie	3·96	20	16	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	36·—	60	24	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Środki naukowe	56·42½	50	—	7	Więcej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	56·35	50	—	6	Więcej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	1.084·77½	1.130	78	33	
			45		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. wartość inwentarza . . .	„	1.482·47
Suma .	zł.	1.482·47

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.482·47
Suma .	zł.	1.482·47

14. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Glinianach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895. zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zapas kasowy z roku 1894 .	56·16	—	—	56	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 który potrącono z dotacyi w r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	9 67	—	—	10	Kwotę tę uzyskano za wyroby wykonane na zamówienie bez pośrednictwa Towarzystwa tkackiego.
2. Subwencye:					
a) od gminy	120·—	120	—	—	
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach	50·—	50	—	—	
c) od c. k. Rządu	800·—	800	—	—	
d) z funduszów krajowych .	863·59	920	57	—	Mniej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894.
Suma przychodów .	1.899·42	1.890	57	66	
				9	

Rozchód.

Rozchód.	Wynikłość w roku 1895. zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) instruktor fachowy . . .	800·12	800	—	—	
b) przodownik	420·—	420	—	—	
c) nauczyciel pomocniczy .	150·—	150	—	—	
2. Wynajem lokalu . . . . / 3. Opał . . . . / 4. Oświetlenie	186·66	220	33	—	Mniej z powodu łagodnej zimy.
5. Usługa	20·—	20	—	—	
6. Środki naukowe	178·49	250	72	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	144·15	30		114	Więcej z powodu zwrotu z ogólnych zaoszczędzeń warsztatu, kosztów wycieczki uczniów na wystawę, pokrytych chwilowo przez Komitet zarządzający warsztatem.
Suma rozchodów .	1.899·42	1.890	105	114	
				9	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. wartość inwentarza . . .	„	1.129·12
Suma .	zł.	1.129·12

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.129·12
Suma .	zł.	1.129·12

15. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Gorlicach.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	491·87	—	—	492	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894, wskutek którego mniejszą dotacyę wyasygnowano na r. 1895.
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	150	150	—	Mniej z powodu że kwota ta nie wpływa do kasy, albowiem gmina dostarcza instruktorowi pomieszkania w naturze.
b) od Rady powiatowej . .	—	200	200	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
d) z funduszów krajowych .	—	300	300	—	Mniej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 jak poz. 1.
Suma przychodów .	891·87	1.050	650	492	
			158		

Rozchód.

Rozchód.	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Płace:					
a) instruktor	600·—	600	—	—	
b) pomieszkanie, opał i światło dla instruktora . . .	—	150	150	—	Mniej z powodu jak poz. 2 *a)* dochodów.
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	163·—	200	37	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	29·30	100	71	—	Mniej wedle potrzeby.
— Na częściowe pokrycie kosztów rozszerzenia budynków krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie	99·57	—	—	100	Wydatek ten uskuteczniono na podstawie dozwolonego przez Wysoki Sejm virement.
Suma rozchodów .	891·87	1.050	258	100	
			158		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny:*	
1. należytości czynne . . zł.	—·—	1. należytości bierne . . . zł.	—·—
4. „ inwentarza . . . „	540·01	Czysty stan czynny (saldo) „	540·01
Suma . zł.	540·01	Suma . zł.	540.01

16. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Korczynie.

Przychód	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	600·—	600	—	—	
b) z funduszów krajowych	—	*250*	*250*	—	Mniej z powodu, że krosna na które kredyt ten udzielony został, zakupiono z zaoszczędzeń w latach ubiegłych.
	815·77	830	14	—	
Suma przychodów .	1.415·77	1.680	264	—	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor tkactwa . . .	800·—	800	—	—	
b) przodownik	225·—	300	75	—	Mniej z powodu zamianowania od 1. kwietnia 1895.
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	55·—	—	—	55	Więcej, albowiem wskutek braku szkoły uzupełniającej przemysłowej okazała się konieczna potrzeba przyjęcia nauczyciela, dla którego kredyt uchwalony już został przez Wysoki Sejm na rok 1896.
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	—	*250*	*250*	—	
	259·42	250	—	10	Mniej z powodu jak poz. 2 *b)* dochod.
7. Rozmaite inne wydatki . .	76·35	80	4	—	
Suma rozchodów .	1.415·77	1.680	329	65	
			264		

Stan majątku.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	—·—
2. „ inwentarza . . .	„	1.900·30
Suma .	zł.	1.900·30

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	—·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.900·30
Suma .	zł.	1.900·30

17. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa w Łańcucie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
— Zapas kasowy z roku 1894	12·54	—	—	13	Więcej z powodu pozostałego zapasu z r. 1894, który potrącony został z dotacyi na r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	250·—	250	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	300·—	300	—	—	
c) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
d) z funduszów krajowych .	1.112·10	1.320	208	—	Mniej z powodu interkalare płacy przodownika i w ogóle mniejszych potrzeb.
Suma przychodów .	2.074·64	2.270	208	13	
			195		

Rozchód.

Rozchód	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic
1. Płace:					
a) instruktor	720·—	720	—	—	
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180·—	180	—	—	
c) przodownik	358·38	460	102	—	Mniej z powodu interkalare.
2. Donajem lokalu	240·94	240	—	1	
3. Opał . . . . } 4. Oświetlenie . . . . }	201·17	250	49	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	180·—	180	—	—	
6. Środki naukowe	167·74	200	32	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	26·41	40	13	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	2.074·64	2.270	196	1	
			195		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny:*	
1. należytości czynne . . . zł.	—·—	1. należytości bierne . . . . zł.	— —
2. „ inwentarza . . . „	2.163·46	Czysty stan czynny (saldo) „	2.163·46
Suma . zł.	2.163·46	Suma . zł.	2.163·46

18. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	160·42	—	—	160	Więcej z powodu pozostałego zapasu z r. 1894, który potrącono przy udzielaniu dotacyi na r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
c) z funduszów krajowych .	551·71	1.032	480	—	Mniej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 i mniejszych potrzeb w r. 1895.
Suma przychodów .	1.312·13	1.632	480	160	
			320		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy	600·—	600	—	—	
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	300·—	300	—	—	
c) prowadzący księgi	80·—	100	20	—	Mniej wedle potrzeby.
d) przodownik warsztatowy .	182·50	300	117	—	Mniej z powodu zamianowania dopiero od 22. maja 1895.
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	103·99	200	96	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	33·36	100	67	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . . .	12·28	32	20	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	1.312·13	1.632	320	—	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny*:	
1. należytości czynne . . . . zł.	—·—	1. należytości bierne . . . . zł.	—·—
2. „ inwentarza . . . . „	1.945·29	Czysty stan czynny (saldo) „	1.945·29
Suma . zł.	1.945·29	Suma . zł.	1.945·29

19. Krajowy naukowy warsztat tkacki w Wilamowicach.

Przychód	Wynikłość w roku 1795 (zł. ct.)	Kwota uchwalona budżetem (zł.)	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza (zł.)	większa (zł.)	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	300·—	200	—	100	Więcej z powodu uiszczenia zaległej subwencyi za II. półrocze 1894.
b) od Rady powiatowej . .	50·—	50	—	—	
c) od c. k. Rządu	300·—	300	—	—	
d) z funduszów krajowych .	484·50	740	256	—	Mniej z powodu uiszczenia przez gminę zaległej subwencyi za rok 1894 i mniejszego wydatku na środki naukowe, asekuracyę i rozmaite.
Suma przychodów .	1.134·50	1.290	256	100	
			156		

Rozchód.

Rozchód	Wynikłość w roku 1795 (zł. ct.)	Kwota uchwalona budżetem (zł.)	mniejsza (zł.)	większa (zł.)	Uzasadnienie różnic:
1. Płace:					
a) instruktor	720·—	720	—	—	
b) przodownik	300·—	300	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	78·76	200	121	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	31·72	50	19	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	4·02	20	16	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodów .	1.134·50	1.290	156	—	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny:*	
1. należytości czynne . . . zł.	—·—	1. należytości bierne . . . . zł.	—·—
2. „ inwentarza . . . „	2.518·64	Czysty stan czynny (saldo) „	2.518·64
Suma . zł.	2.518·64	Suma . zł.	2.518·64

20. Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	**Uzasadnienie różnic:**
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
Zapas kasowy z roku 1894 . .	331·50	—	—	331	Więcej z powodu pozostałej z r. 1894 reszty z zaliczek udzielonych na zakupno przyrządów do laboratoryum i dzieł naukowych, które zakupione zostały dopiero w r. 1895 jak poz. 7 wydatków.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—	500	500	—	Mniej z powodu, iż subwencya ta w r. 1895 nie wpłynęła.
b) od c. k. Rządu	2.500·—	2.500	—	—	
c) z funduszów krajowych	*517·65*	*400*	—	*118*	Więcej z powodu koniecznej potrzeby zakupna drugiej sikawki.
	3.402·78	1.280	—	2.123	Więcej z powodu wydatku na rozszerzenie budynku szkolnego i nieuiszczenia subwencyi powiatowej w r. 1895.
Suma przychodów .	6.751·93	4.680	500	2.572	
				2.072	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik	1.200·—	1.200	—	—	
b) instruktor tkactwa	600·—	600	—	—	
c) „ farbiarstwa . . .	600·—	600	—	—	
d) nauczyciel pomocniczy . .	220·—	220	—	—	
e) opłata pomocników warsztat.	360·—	360	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	390·06	400	10	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	24·40	100	76	—	Wedle potrzeby.
5. Usługa	180·—	180	—	—	
6. Materyał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe	717·11	520	—	197	Więcej z powodu potrzeby zakupna przyrządów do laboratoryum i dzieł naukowych.
8. Rozmaite inne wydatki . .	142·71	100	—	43	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
9. Rekwizyta do gaszenia ognia	*517·65*	*400*	—	*118*	Więcej z powodu koniecznej potrzeby sprawienia drugiej sikawki, gdyż jedna na tak obszerne zabudowania byłaby niedostateczną.
— Na częściowe pokrycie kosztów rozszerzenia budynku szkoln.	1.800·—	—	—	1.800	Wydatek ten pokryty w drodze virement z zaoszczędzeń w zakładach tkackich, uzasadniony został szczegółowo w sprawozdaniu przedłożonem Wys. Sejmowi z dnia 13. grudnia 1895 do LW. 80.581/95, w przyjęciu którego Wys. Sejm wstawił do budżetu na r. 1896 w rubr. XVI. poz. 334 na pokrycie reszty kosztów rozszerzenia budynku, zasiłek w kwocie 5.000 zł.
Suma rozchodów .	6.751·93	4.680	86	2.158	
				2.072	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:			*Stan bierny:*		
1. należytości czynne	zł.	—·—	1. należytości bierne	zł.	—·—
2. wartość inwentarza ruchom.	„	6.522·50	Czysty stan czynny (saldo)	„	6.522·50
Suma . .	zł.	6.522·50	Suma . .	zł.	6.522·50

Wartość realności i budynków podaną zostanie po całkowitem ukończeniu budowy.

21. Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895. zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	—	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	100·—	—	—	100	Więcej z powodu niespodziewanej i niepreliminowanej subwencyi od gminy.
b) od c. k. Rządu	400·—	400	—	—	
c) z funduszów krajowych	*350·—*	*350*	—	—	
	422·75	600	177	—	Mniej z powodu wpływu niepreliminowanej subwencyi od gminy jak poz. *a)*, i mniejszego wydatku na środki naukowe.
Suma przychodów .	1.272·75	1.350	177	100	
			77		

Rozchód.

1. Płace:					
a) Instruktor	799·92	800	—	—	
b) nauczyciel czytania i pisania	50·—	—	—	50	Wydatki te spowodowane zostały konieczną potrzebą przyjęcia nauczyciela i pomocnika kancelaryjnego, na których odnośne kredyta wstawione zostały już do budżetu na r. 1896.
c) pomocnik kancelaryjny . .	50·—	—	—	50	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materyał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe	13·97	150	136	—	Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia warsztatu w przyrządy i narzędzia.
8. Rozmaite inne wydatki . .	8·86	50	41	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Na nowe maszyny	*350·—*	*350*	—	—	
Suma rozchodów .	1.272·75	1.350	177	100	
			77		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny:*	
1. należytości czynne . . .	zł. —·—	1. należytości bierne	zł. —·—
2. wartość inwentarza . . .	„ 1.329·43	Czysty stan czynny (saldo)	„ 1.329·43
Suma .	zł. 1.329·43	Suma . .	zł. 1.329·43

22. Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza zł.	większa zł.	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	156·02	—	—	156	Więcej z powodu pozostałego zapasu, który częściowo potrącono z dotacyi na r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	251·69	510	258	—	Mniej z powodu znacznie zmniejszonej frekwencyi uczennic w Muszynie, wskutek czego *szkołę tę przeniesiono dnia 15. październ. 1895 do Starego Sącza.*
2. Subwencye:					
a) od gminy	75·—	20	—	55	Więcej, albowiem gm. Stary Sącz obowiązała się przyczyniać kwotą 300 zł. rocznie, a wykazana kwota 75 zł. jest subwencyą za IV. kwartał 1895.
b) „ Rady powiatowej . .	300·—	300	—	—	
c) „ c. k. Rządu	200·—	200	—	—	
d) z funduszów krajowych .	643·—	678	35	—	Mniej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894 powyżej wykazanego.
Suma przychodów .	1.625·71	1.708	293	211	
			82		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	480·—	480	—	—	
b) nauczycielka pomocnicza .	—	180	180	—	Nic nie wydano z powodu, że wskutek zmniejszonej frekwencyi uczennic odpadła potrzeba trzymania pomocnicy.
c) nauczycielka przedmiotów dopełniających	156·—	180	24	—	Mniej wskutek przeniesienia szkoły.
d) katecheta	42·—	48	6	—	
e) remuneracya za naukę rysunków	120·—	120	—	—	
2. Wynajem lokalu	87·50	—	—	88	Szkoła umieszczoną została w Starym Sączu w klasztorze PP. Klarysek za czynszem rocznym 350 zł.
3. Opał	41·90	—	—	42	Więcej gdyż wydatek ten nie był preliminowany wskutek układania budżetu dla szkoły w Muszynie, gdzie gmina dostarczała opału.
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	20·—	40	20	—	Jak poz. 1 *c)* i *d)*.
6. Materyał	43·48	60	17	—	
7. Środki naukowe	32·50	70	37	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	90·46	80	—	10	Więcej z powodu kosztów przewiezienia inwentarza z Muszyny do Starego Sącza.
9. Wynagrodzenie uczennic za roboty	160·58	450	289	—	Mniej wskutek znacznie zmniejszonej frekwencyi uczennic w Muszynie.
— Zaliczka pozostawiona komitetowi na urządzenie szkoły w Starym Sączu	351·29	—	—	351	Zaliczka ta służyć ma na urządzenie szkoły w Starym Sączu, t. j. na uzupełnienie inwentarra i na zakupno wzorów i przyborów, na które z tego powodu do preliminarza na r. 1896 nic nie wstawiono. Potrzebę tę uzasadnia zapisanych na I. rok nauki 18 uczennic.
Suma rozchodów .	1.625·71	1.708	573	491	
			82		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	389·09
2. wartość zapasu materyałów	„	140·05
3. „ „ wyrobów .	„	628·19
4. „ inwentarza . . .	„	629·75
Suma .	zł.	1.787.08

Stan bierny:

1. należytości bierne (reszta niespłaconej zaliczki zwrotnej na materyał z funduszu kraj.	zł.	100·—
Czysty stan czynny (saldo)	„	1.687·08
Suma .	zł.	1.787·08

23. Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895 zł. ct.	Kwota uchwalona budżetem zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłości mniejsze zł.	większe zł.	**Uzasadnienie różnic:**
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
Zapas kasowy z roku 1894 . .	214·94	—	—	215	Więcej z powodu zapasu pozostałego z r. 1894, który potrącono z dotacyi w r. 1895.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	2398·08	3.300	902	—	Mniej, gdyż dochód ten nie da się ściśle obliczyć.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	550·—	550	—	—	
b) z funduszów krajowych .	1.482·17	1.880	398	—	Mniej z powodu pozostałego zapasu z r. 1894.
Suma przychodów .	4.645·19	5.730	1.300	215	
			1.085		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka szkoły . . .	920·—	920	—	—	
b) nauczycielka pomocn. I. .	300·—	360	60	—	Mniej z powodu interkalare.
c) „ „ II. .	180·—	180	—	—	
d) „ „ III. .	180·—	180	—	—	
e) nauczyciel rysunków . . .	240·—	240	—	—	
f) katecheta	30·—	30	—	—	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	120·—	120	—	—	
2. Wynajem lokalu	400·—	400	—	—	
3. Opał	—	100	100	—	Mniej z powodu, że dostawcy nie przedłożyli odnośnych rachunków do zapłaty, wskutek czego dług z tego tytułu mieści się w należytościach biernych.
4. Oświetlenie	4·57	60	55	—	
5. Usługa	116·—	100	—	16	
6. Materyał	466·47	500	34	—	Wedle potrzeby.
7. Środki naukowe	43·25	60	17	—	
8. Rozmaite inne wydatki . .	206·68	240	33	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczennic . .	1.438·22	2.240	802	—	Mniej z powodu mniejszych dochodów ze sprzedaży wyrobów jak poz. 1. dochodów.
Suma rozchodów .	4.645·19	5.730	1.101	16	
			1.085		

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. należytości czynne . . .	zł.	1.004·15
2. wartość zapasu materyałów	„	152·53
3. „ „ wyrobów .	„	436·—
4. „ inwentarza . . .	„	934·68
Suma .	zł.	2.527·36

Stan bierny:

1. należytości bierne	zł.	373·54
Czysty stan czynny (saldo)	„	2.153·82
Suma .	zł.	2.527·36

24. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Przychód.	Wynikłość w roku 1895	Kwota uchwalona budżetem	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic:
	zwyczajne i *nadzwyczajne*				
	zł. ct.	zł.	zł.	zł.	
1. Dochody własne:					
a) opłata za badania materyałów	746·—	500	—	246	Więcej z powodu liczniejszych zgłoszeń.
b) ze sprzedaży typowych wyrobów	11·50	100	88	—	Mniej wedle rzeczywistego wyniku.
c) opłaty od praktykantów .	15·—	30	15	—	
2. Dotacya z funduszu krajow.	4.350·—	4.350	—	—	
Suma przychodów .	5.122·50	4.980	103	246	
				143	

Rozchód.

1. Płaca dyrektora stacyi . .	2.560·—	2.560	—	—	
2. „ adjunkta	640·—	720	80	—	Mniej z powodu przyjęcia asystenta z niższymi poborami.
3. „ laboranta	315·60	720	404	—	Mniej, albowiem nie było laboranta od 1. września 1895.
4. Usługa	310·—	300	—	10	Więcej z powodu udzielenia odprawy.
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych	59·04	100	41	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Opał lokalu stacyi	119·20	150	31	—	
7. „ pieców technicznych .	88·20	120	32	—	
8. Gaz do oświetlania i celów technicznych	154·18	100	—	54	Więcej wedle potrzeby.
9. Koszta kancelaryjne	93·14	80	—	13	
10. Biblioteka i czasopisma . .	—	80	80	—	Jak poz. 5.
11. Wydatki nieprzewidziane .	401·59$^1/_2$	50	—	352	Więcej z powodu wykonania w stacyi modeli i form gipsowych dla krajowych zakładów garncarskich.
— Niedobór z roku 1894 . . .	381·54$^1/_2$	—	—	382	Niedobór z r. 1894 pokryty z funduszów w r. 1895, powstał przeważnie z powodu udziału stacyi w powszechnej wystawie krajowej.
Suma rozchodów .	5.122·50	4.980	668	811	
				143	

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:		*Stan bierny:*	
1. należytości czynne . . .	zł. 204·79	1. należytości bierne . . .	zł. 193·60$^1/_2$
2. wartość inwentarza . . .	„ 3.143·49$^1/_2$	Czysty stan czynny (saldo)	„ 3.154·68
Suma .	zł. 3.348·28$^1/_2$	Suma	zł. 3.348·28$^1/_2$

VII. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba budżetn rubryki	Liczba budżetn pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	Wynikłości w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1	**Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy** . 3.152 zł. 11 ct. od tego zwroty . . . 17 „ 50 „	3.134	61	2.800	*335*
II.	2	**Rozmaite**	480	—	5	*475*
		Suma wydatków .	3.614	61	2.805	*810*
—	—	**Nadwyżka dochodów** przeniesiona do funduszu krajowego	1.870	76	2.680	810
		Suma wszystkich wydatków .	5.485	37	5.485	+ *810* – 810

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydatek większy znajduje zupełne pokrycie w wykazanych należytościach czynnych w sumie 660 zł. 20 ct.

Do rub. II. Wydatek większy spowodowany kosztami prac przygotowawczych do urządzić się mających w kraju kolonij poprawczych.

Do rubr. „Nadwyżka dochodów“. Wynikłość mniejsza z powodu przekroczenia rubr. I i II wydatków.

Liczba budżetn rubryki	Liczba budżetn pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	Wynikłości w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. zł.
		DOCHODY.				
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł 1 gr. . .	1	37	1	—
		4% od listów zastawnych Banku krajowego w imiennej wartości 274.200 koron . . .	5.484	—	5.484	—
		4% od książeczki Banku krajowego . . .	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	5.485	37	5.485	—
II.	2	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych zgodna z ogólną sumą wydatków	5.485	37	5.485	—

VII. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości czynne z roku bieżącego zł.	ct.	Należytości bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	Należytości bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki.	—	—	—	—	—	—	—	—
		Dochody.								
		Zwrot kosztów utrzymania niewoleńców w zakładach przymusowej pracy:								
		a) z lat ubiegłych . 727 zł. 50 ct. odpisano . . 394 „ 70 „	332	80	—	—	—	—	—	—
		b) z r. bieżącego . 655 zł. 45 ct. odpisano . 328 „ 05 „	—	—	327	40	—	—	—	—
		Suma . . .	332	80	327	40	—	—	—	—
		Czysty stan czynny .	—	—	660	20	—	—	—	—

VIII.—XIII.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1883.

(Str. 268).

IX. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1884.

(Str. 270).

X. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1885.

(Str. 272).

XI. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1888.

(Str. 274).

XII. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1891.

(Str. 276).

XIII. Fundusz pożyczki krajowej

z roku 1893.

(Str. 278).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1895.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona w Rubr. XIV. fund. kraj. poz. 172 zł.	poz. 186 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Wydatki.					
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	1,013.800	—	—	1,013.800	—
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	130.211	25	124.502	·	*5.709*
III.		**Koszta administracyjne.**					
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów .	13.021	12½	14.631	—	1.610
	4	Temuż należytość stemplowa od kuponów	657	39	790	—	132
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj ⅛% prowizyi	337	94	165	—	*528*
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki	355	17			
		Suma wydatków .	1,158.382	87½	140.088	1,013.800	1.742 *6.237*
					1,153.888		+ *4495*

Uzasadnienie różnic.

Do poz 1. Z emitowanych obligacyj na . . . . . . 3,800.000 zł.
wylosowano po koniec 1895 roku 1,587.400 zł., spłacono zaś
i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1895 . . . 1,505.400 „
pozostaje do spłacenia z końcem roku 1895 . . . 2,294.600 zł.

Do poz. 2. *Wydatek większy*, ponieważ kupony z lat ubiegłych przedłożono do wypłaty.

Do poz. 3. *i* 4. *Wydatek mniejszy*, odpowiednio do wypłaconych kuponów.

Do poz. 5. *i* 6. Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.

Do poz. 2. Należytość kuponowa w roku 1895 wynosiła:

a) zaległość z roku 1894		12.382 zł.	68 ct.
b) bieżąca, a to: z dnia 1. maja od imiennej wartości 3,266.700 zł.	73.500 zł. 75 ct.		
i z dnia 1. listopada od im. wart. 2,266.700 zł.	51.000 „ 75 „	124.501 „	50 „
razem . . .		136.884 zł.	18 ct.
wypłacono . .		130.211 „	25 „
zostaje w zaległości . .		6.672 zł.	93 ct.

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1883.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — większe zł.
		Dochody.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego na pokrycie wszystkich potrzeb tego funduszu:				
		a) z rubr. XIV. poz. 172 kwotę . .	144.582	87 1/2	140.088	*4.495*
		b) „ XIV. „ 186 „ . .	1,013.800	—	1,013.800	—
		Suma dochodów . . .	1,158.382	87 1/2	1,153.888	+ *4.495*

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

		Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki								
I.	1	Umorzenie pożyczki .	—	—	—	—	2,294.600	—	—	—
II.	2	Wypłata kuponów .	—	—	—	—	—	—	6.672	93
		razem . .	—	—	—	—	2,294.600	—	6.672	93
							2,301.272 zł. 93 ct.			
		Dochody	—	—	—	—	— „ — „			
		Czysty stan bierny wynosi	—	—	—	—	2,301.272 zł. 93 ct.			

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona w Rubr. XIV. fund. kraj. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez wypowiedzenie obligacyj	26.300	—	26.300	—
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	402	75	403	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	40	27½	40	—
	4	⅛% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj . . .	1	22	1	—
		Suma wydatków . .	26.744	24½	26.744	—

Uzasadnienie różnic.

W roku 1894 wypowiedziano cały kapitał tej pożyczki (LW. 4.964/94) przeto na pokrycie potrzeb tej pożyczki wzięto odpowiednią kwotę z kredytu uchwalonego w Rubr. XIV poz. 186. wyd. fund. kraj. na spłatę dawniejszych długów krajowych.

Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na . . . 1,000.000 zł. — ct.
spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1895 . . . 985.000 „ — „
pozostaje do spłacenia z końcem r. 1895 . 15.000 zł. — ct.

Do poz. 2. Należytość kuponowa wynosiła w roku 1895:
a) zaległość z r. 1894 135 zł. — ct.
b) za nadpłacone kupony w r. 1895 . 65 „ — „
c) za nadpł. kupony z lat poprzednich 216 „ 25 „
razem . . . 416 zł. 25 ct.
wypłacono . . 402 „ 75 „
pozostaje w zaległości 13 zł. 50 ct.

Do poz. 3. Wydatek odpowiadający zrealizowanym kuponom.

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1884.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona w Rubr. XIV. fund. kraj. zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego na umorzenie wypowiedzianych obligacyj, na wypłatę kuponów, podatku dochodowego i kosztów administracyjnych, a to w rubr. XIV. poz. 186 kwotę	26.744	24½	26.744	—
		Suma dochodów . . .	26.744	24½	26.744	—

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

		Poszczególnienie	Pozostałe należytości: czynne: z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne: z roku bieżącego zł.	ct.	bierne: z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne: z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki								
I.	1	Umorzenie pożyczki .	—	—	—	—	15.000	—	—	—
II.	2	Wypłata kuponów .	—	—	—	—	—	—	13	50
		razem . .	—	—	—	—	15.000	—	13	50
		Dochody					15.013 zł. 50 ct.			
II.	2	Zwroty za nadpłacone kupony	—	—	281	25				
		Z porównania należytości czynnych z biernemi okazuje się **czysty stan bierny**	—	—	—	—	14.732 zł. 25 ct.			

LW. 18.274/1896.

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona w rubr. XIV. fund. kraj. poz. 186 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze—*większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie i wypowiedzenie obligacyj	400	—	400	—
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	693	—	693	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy	69	30	69	—
	4	Prowizya Bankowi za pośrednictwo w wypłacie kuponów	—	01	—	—
		Suma wydatków .	1 162	31	1.162	—

Uzasadnienie różnic.

Z powodu wypowiedzenia tej pożyczki (LW. 31.236/93) wydatek ten pokryto z kredytu rubr. XIV. pozycyi 186 funduszu krajowego, preliminowanego na spłatę dawniejszych długów krajowych.

Do poz. 1. Z emitowanych

obligacyj na . .	354.800 zł.
spłacono po koniec r. 1895	338.900 „
pozostało do spłacenia z końcem r. 1895 . .	15.900 zł.

Do poz. 2. Należytość kuponowa w roku 1895 wynosiła:

a) zaległość z roku 1894	337 zł. 50 ct.
b) za nadpłacone kupony z lat poprzednich .	357 „ 75 „
razem .	695 zł. 25 ct.
wypłacono	693 „ — „
pozostaje w zaległości	2 zł. 25 ct.

Do poz. 3. Wydatek odpowiadający zrealizowanym kuponom.

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1885.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	Wynikłości w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona w rubr. XIV. fund. kraj. poz. 186 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV. poz. 186.) na wypłatę reszty wypowiedzianych obligacyj, dalej kuponów i podatku dochodowego	1.162	31	1.162	—
		Suma dochodów .	1.162	31	1.162	—

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki								
I.	1	Umorzenie pożyczki .	—	—	—	—	15.900	—	—	—
II.	2	Wypłata kuponów . .	—	—	—	—	2	25	—	—
		razem . .	—	—	—	—	15.902	25	—	—
		Dochody								
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony. . . .	898	50	375	75				
		razem .	1.274 zł. 25 ct.							
		Z porównania należytości czynnych z biernemi, okazuje się **czysty stan bierny**					14.628 zł.			

LW. 18.275/1896.

XI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1888.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	Wynikłości w roku 1895 ct.	Kwota budżetem uchwalona w rubr XIV. fund. kraj. poz. 186 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — większe zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie przez losowanie obligacyj . .	1.300	—	1.300	—
II	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.	49	50	50	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	4	95	5	—
		Suma wydatków .	1.354	45	1.355	—

Uzasadnienie różnic.

Z powodu wypowiedzenia całego kapitału (LW. 4964/94) pokryto potrzeby tej pożyczki z kredytu uchwalonego w rubr. XIV. poz. 186 wyd. fund. kraj. na spłatę dawniejszych długów krajowych

Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na 443.800 zł.
spłacono po koniec r. 1895 442.800 „

pozostaje tedy do spłacenia z końcem roku 1895 1.000 zł.

Do poz. 2. Należytość kuponowa w r. 1895. wynosiła:
a) zaległość z roku 1894 29 zł. 25 ct.
b) za nadpłacone kupony z lat poprzednich . . . . 58 „ 50 „

razem . 87 zł. 75. ct.
wypłacono . 87 „ 75 „

nie pozostała żadna zaległość — —

Do poz. 3. Wydatek odpowiadający zrealizowanym kuponom.

XI. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1888.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wynikłość w roku 1895 ct.	Kwota budżetem uchwalona w rubr. XIV. fund. kraj. poz. 186 zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze - *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego w rubr. XIV. poz. 186 na umorzenie wypowiedzianych obligacyj na wypłatę kuponów i podatku dochodowego	1.354	45	1.355	—
		Suma dochodów .	1.354	45	1.355	—

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki								
I.	1	Umorzenie pożyczki .	—	—	—	—	1.000	—	—	—
		Dochody								
I.	1	Zwroty za nadpłacone kupony . . .	9	—	40	50				
			49 zł. 50 ct.							
		Z porównania należytości czynnych z biernemi, okazuje się **czysty stan bierny** . . .					950	50	—	—

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Wydatki.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	18.100	—	17.100	*1.000*
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	56.940	—	57.638	698
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	5.694	—	5.764	70
	4	Temuż należytość stemplowa od kuponów .	344	31	346	2
	5	Potrzeby kancelaryjne i 1/8% prowizyi Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj	44	71	102	57
		Suma wydatków .	81.123	02	80.950	*1.000* 827 *+173*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek większy, z powodu zrealizowania obligacyj dawniej wylosowanych

Z emitowanych obligacyj na	1,500.000 zł.
spłacono i z obiegu ściągnięto po koniec roku 1895	69.300 „
pozostaje tedy do spłacenia z końcem roku 1895	1,430.700 zł.

Do poz. 2. Wydatek mniejszy, ponieważ nie wszystkie zapadłe kupony zgłoszono do wypłaty.

Należytość kuponowa w roku 1895 wynosiła:

a) zaległość z roku 1894	3.358 zł.
b) bieżąca na dniu 1. maja i 1. listopada . . .	57.638 „
razem .	60.996 zł.
wypłacono	56.940 „
pozostaje w zaległości	4.056 zł.

Do poz. 3. i 4. Wydatek mniejszy, odpowiedni do wypłaconych kuponów.

Do poz. 5. Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.

XII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Dochody.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego (Rubr. XIV. poz. 177) na pokrycie wydatków tej pożyczki	81.123	02	80.950	*173*
		Suma dochodów .	81.123	02	80.950	+*173*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. 1. Dochód większy, wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1 do 5 wydatków.

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości: czynne, z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne, z roku bieżącego zł.	ct.	bierne, z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne, z roku bieżącego zł.	ct.
		Wydatki								
I.	1	Umorzenie pożyczki .	—	—	—	—	1,430.700	—	—	—
I.	1	Wypłata kuponów .	—	—	—	—	—	—	4.056	—
		razem .	—	—	—	—	1,430.700	—	4.056	—
							1,434.756 zł.			
		Dochody	—	—	—	—				
		Z porównania należytości czynnych z biernemi okazuje się **czysty stan bierny** .					1,434.756 zł.			

XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — *większe* zł.
		Wydatki.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	191.850	—	202.000	10.150
	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących:				
		a) różnym stronom	1,160.604	—	1,163.462	2.858
		b) mylnie zarachowane odsetki przez c. k. Urzędy podatkowe	4.999	43	—	*4.999*
	3	Koszta administracyjne i prowizya zapłacona Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj . .	5.506	92	2.000	*3.507*
						13.008
		Suma wydatków rzeczywistych .	1,362.960	35	1,367.462	*8.506*
						—4.502
		B. Przenośne.				
	4	Kwity tymczasowe wydane do zniszczenia 6.900 koron =	3.450	—		
	5	Obligacye wydane w zamian za ściągnięte kwity tymczasowe . . . 6.900 koron =	3.450	—		
	6	Zaliczki udzielone i zwrócone	1,580.645	55		
	7	Zaliczki zwrócone funduszowi krajowemu .	2,529.513	20		
	8	Lokacya kapitałów w Banku krajowym . .	2,802.618	29		
		Suma wydatków przenośnych . .	6,919.677	04		
		Do tego suma wyd. rzeczywistych .	1,362.960	35		
		Suma wszystkich wydatków . .	8,282.637	39		
		C. Zapas kasowy				
	9	z końcem r. 1895 w efektach 108.600 koron .	54.300	—		
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	8,336.937	39		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek mniejszy, ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacye zgłoszono do wypłaty.

Z emitowanych obligacyj na 58,850.000 koron, czyli	29,425.000 zł.
wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec roku 1895 980.900 koron, czyli	490.450 „
pozostaje więc z końcem 1895 roku 57,869.100 koron, czyli . . .	28,934.550 zł.
Z wylosowanych obligacyj j. w. imiennej wartości na	490.450 zł.
zrealizowano po koniec roku 1895 obligacye imiennej wartości na .	435.150 „
nie przedłożono więc do wypłaty wylosowanych obligacyj imiennej wartości na	55.300 zł.
a po doliczeniu do tej zaległości sumy obligów, w latach następnych wylosować się mających	28,934.550 „
zaległość ogólna z końcem roku 1895 wynosi	28,989.850 zł.

XIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za r. 1895.

Do poz. 2. a) Należytość za kupony w roku 1895 wynosiła:

a) zaległa z lat ubiegłych	78.792 zł.
b) bieżąca z dnia 1. maja i 1. listopada 1895	1,163 462 „
c) za nadpłacone kupony z lat ubiegłych	709 „
razem	1,242 963 zł.
W roku 1895 wypłacono	1,160.604 „
pozostaje zaległość w kwocie . . .	82.359 zł.

Do poz. 2. b) Wydatek 4 999 zł. 43 ct. znajduje pokrycie w należytościach czynnych wykazanych w odnośnej pozycyi dochodów.

Do poz. 3. Wydatek większy, głównie z powodu wypłaty c. k. Namiestnictwu kosztów judykatury w kwocie 2.500 zł., na co nic nie preliminowano; za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj wydano 2.416 zł. 62 ct; na druki, oprawę ksiąg, porta i inne pomniejsze 590 zł. 30 ct.

Do poz. 9. Zapas kasowy z końcem roku 1895 wykazany w sumie 108.600 koron czyli 54.300 zł. obejmuje:

a) nominalną wartość obligacyj definitywnych, które wydane zostaną w zamian za ściągnięte kwity tymczasowe w sumie 16 600 koron czyli 8.300 zł

b) nominalną wartość obligacyj niższych seryj w sumie 92.000 koron czyli 46.000 zł. które puszczone będą w obieg dopiero po ściągnięciu z obiegu i zniszczeniu obligacyj wyższych seryj, opiewających na tę samą sumę.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze — większe zł.
		Dochody.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIV. poz. 183. na pokrycie wydatków tegoż funduszu	1,362.960	35	1,367.462	—4.502
		B. Przenośne.				
	2	Kwity tymczasowe z obiegu ściągnięte 6.900 koron =	3.450	—		
	3	Zaliczki otrzymane z funduszu krajowego . .	2,529.513	20		
	4	Zaliczki otrzymane i zwrócone	1,580.645	55		
	5	Lokacya kapitałów w Banku krajowym . .	2,802.618	29		
		Suma dochodów przenośnych . .	6,916.227	04		
		Do tego suma doch. rzeczywistych	1,362.960	35		
		Suma wszystkich dochodów . . .	8,279.187	39		
		C. Zapas kasowy				
	6	z początkiem roku 1895 w efektach 115 500 koron czyli	57.750	—		
		Razem zgodnie ze sumą wydatków	8,336.937	39		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód mniejszy, gdyż dotacyę z funduszu krajowego pobrano według potrzeby wykazanej przy poz. 1—3. wydatków rzeczywistych.

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Pozycya	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego zł.	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych zł.	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego zł.
	Dochody				
1	Zapas kasowy w efektach 108.600 koron czyli . .	54.300	—	—	—
2	Koszta mylnie zarachowane przez c. k. Urzędy podatkowe	—	5.297	—	—
3	Nieściągnięte z obiegu kwity tymczasowe 16.600 kor. =	8.300	—	—	—
	Suma stanu czynnego	62.600	5.297	—	—
			67.897		
	Wydatki				
1	Obligacye w obiegu będące 57,979.700 koron czyli .	—	—	28,989.850	—
2	Kupony zapadłe a nie zrealizowane	—	—	—	82.359
3	Kwity tymczasowe do zniszczenia przeznaczone 16.600 koron =	—	—	8.300	—
4	Obligacye nie podniesione i do wymiany przeznaczone 108.600 koron czyli . .	—	—	54.300	—
	Suma stanu biernego	—	—	29,052.450	82.359
					29,134.809
	w porównaniu ze sumą stanu czynnego	—	—	—	67.897
	okazuje się **czysty stan bierny** .	—	—	—	29,066.912

L. W. 25.612/1896.

XIV.—XVII.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

XIV.	Fundusz kultury krajowej	str. 284
XV.	„ stanowy sierociński . . .	„ 285
XVI.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	„ 288
XVII.	„ pożyczki kraj. z r. 1873. . .	„ 290

XIV. Fundusz kultury krajowej.
Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1	Zwroty kar	22	50	15	*8*
II.	2	Zasiłek na szkoły rolnicze w Dublanach . .	3.433	—	—	27
III.	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	873	—	3.460	*873*
						+ *881*
		Suma wszystkich wydatków .	4.328	50	3.475	— 27
						+ *854*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubryki I. poz. 1. Zasiłek dla szkoły w Dublanach wypłacono w tej sumie w jakiej był w budżecie pomienionej szkoły wstawiony.				
		Do rubr. III. poz. 3. Zwrot mylnie pobranych kar był w tym roku większy.				
		DOCHODY.				
		Odsetki od efektów.				
I.	1	$4\frac{1}{2}\%$ od obligacyi pożyczki kraj. z r. 1883 9 zł. 4% od listów zastawnych banku krajow. 1.724 „	1.733	—	1.775	42
II.	2	Kary za przestępstwa leśne i wodne . . .	2.583	—	1.700	*883*
III.	3	Grzywny mylnie nadesłane przez c. k. Starostwa	12	50	—	*13*
						+ *896*
		Suma wszystkich dochodów .	4.328	50	3.475	— 42
						+ *854*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. I. poz. 1. Dochód mniejszy, wedle rzeczywistego stanu efektów.				
		Do rubr. II. poz. 2. Dochód z kar *większy,* wedle ilości przestępstw i wysokości nałożonych grzywien.				

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
Należytości czynne: *a)* z roku bieżącego . . .	473 zł. 42 ct.	
b) z lat ubiegłych . . .	2.514 „ $90\frac{1}{2}$ „	2.988 zł. $32\frac{1}{2}$ ct.
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny	**2.988** zł. **$32\frac{1}{2}$** ct.

LW. 31.625/1896.

XV. Fundusz stanowy sierociński.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe zł.
		WYDATKI.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie	840	—	840	—
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej ogrodu botanicznego we Lwowie	157	50	252	95
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie	480	—	480	—
	4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie	—	—	115	115
		Suma rubryki I. .	1.477	50	1.687	— 210
II.		Rozmaite	—	—	5	— 5
		Suma wydatków budżetem objętych	1.477	50	1.692	— 215
		Nadwyżua dochodów z końcem roku 1894 przeniesiona do majątku zarodowego . . .	1.532	34		
		Suma wszystkich wydatków	3.009	84		
		Zapas z końcem roku 1895 gotówką . .	315	77		
		Razem zgodnie z sumą dochodów	3 325	61		

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki 1. poz. 2. Wydatek mniejszy ponieważ jeden uczeń nie pobrał stypendyum za cały rok, drugi zaś za jedno półrocze.

Do rubryki I. poz. 4. Wydatek mni·jszy z powodu nieobsadzenia jednego miejsca.

XV. Fundusz stanowy sierociński.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki.**				
	1	$4^1/_2\%$ od listów zastawnych Banku krajowego .	162	—	171	9
	2	4% od listów zastawnych Banku kraj. 118 zł. 55 ct. od tego odsetki bierne . . 20 „ 03 „	98	52	—	*98*
	3	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893. .	60	—	60	—
	4	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1891 .	40	—	40	—
	5	$4^1/_2\%$ od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883 .	348	75	382	33
	6	4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.040	—	1.040	—
	7	4% od obligacyj funduszu propinacyjnego . .	44	—	44	—
		Suma rubryki I. .	1.793	27	1.737	*98* 42
						+ *56*
II.		Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	1.793	27	1.737	*56*
		Zapas z początkiem roku 1895 . . .	1.532	34		
		Suma wszystkich dochodów .	3.325	61		

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. i 5. Dochody mniejsze z powodu wylosowania $4^1/_2\%$ efektów a zakupna 4% takich efektów.

Do rubr. I. poz. 2. Dochody większe z powodu przykupna efektów.

---

	zł.	ct.
Wydatki *mniejsze* od budżetu o . . .	214	—
Dochody *większe* od budżetu o . . .	56	—
Wynik wogóle *korzystniejszy*	270	—

XV. Fundusz stanowy sierociński.

WYKAZ
należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych zł.	ct.	czynne z roku bieżącego zł.	ct.	bierne z lat ubiegłych zł.	ct.	bierne z roku bieżącego zł.	ct.
I.	—	Nie pobrane stypendya przez jednego ucznia za cały rok, przez drugiego za jedno półrocze . . .	—	—	—	—	—	—	94	50

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas gotówki z końcem roku 1895 . . . 315 zł. 77 ct.
Stan bierny: Należytości bierne . . . . 94 „ 50 „
Czysty stan czynny . . 221 zł. 27 ct.

LW. 33.039/1896.

XVI. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.	1	Płaca Dra Antoniego Prohaski za czynności około wydawnictwa "Aktów grodzkich i ziemskich" archiwum bernardyńskiego . . .	800	—	800	—
II.	2	30% rabat księgarni za sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich"	63	03	30	*33*
III.	3	Koszta druku i oprawy „Aktów grodzkich i ziemskich"	—	—	—	—
IV.	4	Rozmaite:				
		a) Częściowy zwrot zaliczki funduszowi krajow.	339	41	244	*95*
		b) Koszta administracyjne	2	99	—	*3*
		Suma wszystkich wydatków	1.205	43	1.074	*131*
		Zapas z końcem r. 1895	—	—	—	+ *131*
		Razem zgodnie z sumą dochodów .	1.205	43	—	

Uzasadnienie różnic.

Rubryka II. poz. 2. Wydatek większy ponieważ księgarnia Seifartha i Czajkowskiego sprzedała więcej aktów grodzkich i ziemskich jak preliminowano.

Rubryka IV. poz. 4a). Wydatek większy w miarę dochodów.

Rubryka IV. poz. 4b). Wydatek większy w miarę potrzeby.

Liczba budżetu: rubryki	Liczba budżetu: pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895 zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.	1	Sprzedaż „Aktów grodzkich i ziemskich" . .	210	10	100	*110*
						+ *110*
II.		**Odsetki.**				
	2	4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 .	534	—	534	—
	3	4½% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883	112	50	225	113
	4	4½% od listów zastawnych Banku krajowego .	31	50	31	—
	5	4% od listów zastawnych Banku kraj. 384 zł. — ct. od tego odsetki bierne . . 66 „ 67 „	317	33	184	*134*
						+ *134*
		Suma rubryki II. .	995	33	974	— 113
						+ *21*
		Suma dochodów budżetem objętych .	1.205	43	1.074	+ *110*
		Zapas z początkiem r. 1895.	—	—	—	+ *131*
		Razem zgodnie ze sumą wydatków	1.205	43	—	

XVI. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze większe ct.
		Uzasadnienie różnic.				
		Rubr. I. poz. 1. Docdód większy spowodowany większą sprzedażą „Aktów grodzkich i ziemskich“.				
		Rubr. II. poz. 3. Dochód mniejzzy z powodu wylosowania efektów 4½ %, a przykupna 4%.				
		Rubr. II. poz. 5. Dochód większy z powodu przykupna nowych efektów za wylosowane.				

WYKAZ

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rub. budżetu	Liczba poz. budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych		czynne z roku bieżącego		bierne z lat ubiegłych		bierne z roku bieżącego	
IV.		Reszta zaliczki niezwróconej funduszowi krajowemu zaciągniętej na pokrycie niedoboru w r. 1894.	—	—	--	-	529	25½	—	—

LW. 33.038/1896.

XVII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
		Rzeczywiste.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj .	35.800	—	34.900	*900*
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	15 945	—	15.588	*357*
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów	1.594	50	1.559	*36*
	4	Temuż należytość stemplowa	122	15	130	8
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj $^1/_8$% prowizyi	41	95	30	*12*
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki	31	98	63	31
						+ *1.305*
		Suma wydatków .	53.535	58	52.270	— 39
						+ *1.266*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek większy, z powodu zrealizowanych obligacyj dawniej wylosowanych.

Z emitowanych obligacyj na		1,600.000 zł.
wylosowano zgodnie z planem umorzenia od r. 1874 po koniec r. 1895	443.000 zł.	
Z tego spłacono i ściągnięto z obiegu:		
a) od r. 1874—1895 . .	442.800 zł.	
b) fundusz pożyczki krajowej z r. 1883 wykupił z obiegu . .	772.000 „	
c) własne obligacye przedziurawione . .	154.800 „	1,369.600 „
pozostaje do spłacenia z końcem roku 1895 . .		230.400 zł.

Do poz. 2. Wydatek większy z powodu spłacenia zaległych kuponów z lat ubiegłych.

Do poz. 3 i 5. Wydatek większy odpowiednio do rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 4 i 6 Wydatki te nie mogą być naprzód ściśle obliczone.

XVII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Zwrot kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiat.	446	67		
II.	2	6% odsetki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym	545	23	1.200	—
	3	10% i 6% odsetki od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów . . .	208	10		
	4	Uposażenie z funduszu krajowego (rubr. XIV poz. 176 na pokrycie wydatków: *a)* zasiłek z funduszu krajowego 45.515 zł. 47 ct. *b)* zwrot pożyczki kulparkowsk. 6.820 „ 11 „	52.335	58	51.070	*1.266*
		Suma dochodów .	53.535	58	52.270	+ *1.266*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 4. Dochód większy wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1 do 6 wydatków.				

Suma udzielonych pożyczek wynosiła:

w kapitale	2.233 zł. 39 ct.		
w odsetkach anuitetowych . . .		2.726 zł. 23 ct	
w „ zwłoki . . .			1.040 zł. 40 ct.
na to ściągnięto w roku 1895 . .	446 „ 67 „	545 „ 23 „	208 „ 10 „
pozostaje do ściągnięcia. . . .	1.786 zł. 72 ct.	2.181 zł. — „	832 zł. 30 ct.

Wykaz

należytości z końcem roku 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych		Należytości czynne z r. bieżącego		Należytości bierne z lat ubiegłych		Należytości bierne z r. bieżącego	
I.	1	Zwrot. kap. wypoż. Wydz. powiatow.	1.786	72	—	—	—	—	—	—
		Odsetki:								
II.	2	Od wypożycz. kapitałów Wydz. pow.	2.181	—	—	—	—	—	—	—
	3	Od tychże samych za zwłokę .	832	30	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.								
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie	—	—	—	—	230.400	—	—	—
II.	2	Wypłata kuponów . . .	—	—	—	—	—	-	1.893	—
		Razem .	4.800	02	—	—	230.400	—	1.893	—
			4.800 zł. 02 ct.				232.293 zł. — ct.			

Z porównania należytości czynnych z należytościami biernemi okazuje się czysty **stan bierny** . . . . . . 227.492 zł. 98 ct.

XVIII. Fundusz podrzutków w Krakowie. Wydatki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1895. zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* zł.
		WYDATKI.				
I.		**Płace urzędników.**				
	1	Funkcyonaryusze szpitalni za czynności przy tym funduszu	50	—	50	—
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**				
	2	Druki, potrzeby do pisania i inne . . .	20	—	20	—
III.		**Remuneracye.**				
	3	Za stręczenie żywicielek i pieluszkowe . .	—	—	10	10
	4	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . .	—	—	10	10
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**				
	5	Za utrzymanie dzieci nie mających prawa do dobrodziejstwa korzystania z ustawy z d. 23. maja 1873., a przyjętych w miarę własnych zasobów	1.167	20	1.556	389
V.	6	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	10	10
VI.		**Zapomogi dla położnic.**				
	7	Dla położnic, opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położnic	3.282	—	3.140	*142*
VII.		**Rozmaite.**				
	8	Koszta pogrzebowe, podróże i inne . .	22	78	40	17
		Suma wydatków .	4.541	98	4.836	436 / *142*
		Do tego:				— 294
—	9	Nadwyżka dochodów oddana do majątku zarodowego tego funduszu	531	83	—	*532*
		Ogólna suma wydatków .	5.073	81	4.836	+ *238*

do poz. *3.* i *4.* Nie zachodziła potrzeba wydatku tych kwot.
„ „ *5. Wydatek mniejszy* zastosowany do wysokości własnych funduszów i rzeczywistej potrzeby.
„ „ *6.* Nie zachodziła potrzeba żadnego wydatku w tej pozycyi.
„ „ *7. Wydatek większy* z powodu większej ilości położnic, które się poddały praktyce klinicznej.
„ „ *8. Wydatek mniejszy* z powodu mniejszej śmiertelności dzieci.
„ „ *9. Wydatek niepreliminowany* mający powód w korzystniejszych wynikach dochodów i wydatków.

Dochody.

XVIII. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Liczba budżetu rubryki	Liczba budżetu pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1895. zł.	Dochody w roku 1895. ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* zł.
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**				
	1	Od efektów	962	93	955	*8*
	2	$4^1/_2$% odsetki od reszty kapitału 14.639 zł. wypożyczonego funduszowi krajowemu .	658	74	659	—
	3	5% odsetki od kapitału fundacyjnego Tarły .	164	14	82	*82*
II.	4	**Rozmaite**	6	—	—	*6*
		Suma dochodów .	1.791	81	1.696	+ *96*
		Do tego:				
—	5	Dotacya z funduszu krajowego na zapomogi dla położnic.	3.282	—	3.140	*142*
		Ogólna suma dochodów .	5.073	81	4 836	+ *238*

do poz. 1. *Dochód większy* wskutek przykupna nowych efektów.
„ „ 3. *Dochód większy* ponieważ uiszczono zaległą należytość z r. 1894.
„ „ 4. *Dochód niepreliminowany* stanowi zwrot zapomogi udzielonej położnicy obcokrajowej.
„ „ 5. *Dochód większy* odpowiednio do zwiększonego wydatku przy poz. 7.

LW. 32.726/1896.

XIX. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		DOCHODY.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego Rubr. X. lit. D. poz. 141	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	305.588	95	45 916	66	259.672	29
	3	Odsetki od lokacyi w funduszu krajowym	196	21	196	21	—	—
	4	Odsetki zwłoki od Wydziałów powiatowych	65	82	65	82	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	325.850	98	66.178	69	259.672	29
		b) Przenośne.						
	5	Lokacya na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym: za rok 1894 . 5.063 zł. 48 ct. „ „ 1895 . 66.277 „ 49 „	71.340	97	55.900	—	15.440	97
		Suma dochodów .	397.191	95	122.078	69	275.113	26
	6	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce .	—	—	610	73	—	—
		Razem .	—	—	122.689	42	—	—
		WYDATKI.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym: 1. Husiatyńskiemu . . 10.000 zł. 2. Kamionieckiemu . . 3.000 „ 3. Kosowskiemu . . . 900 „ 4. Krośnieńskiemu . . 5.000 „ 5. Łańcuckiemu . . . 8.000 „ 6. Rzeszowskiemu . . 11.000 „ 7. Sokalskiemu . . . 11.000 „ 8. Tłumackiemu . . . 3.000 „ 9. Zaleszczyckiego . . 4.000 „	55.900	—	55.900	—	—	—
		b) Przenośne.						
	2	Lokacya na 3% rachunuu bieżącym w funduszu krajowym	66.277	49	66 277	49	—	—
		Suma wydatków .	122.177	49	122.177	49	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	511	93	—	—
		Razem .	—	—	122.689	42	—	—

XIX. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas w kasie krajowej gotówką	511 zł.	93	ct.
b) Zwroty pożyczek od Wydziałów powiatowych	259.672 „	29	„
c) Gotówka na lokacyi w funduszu krajowym	15.440 „	97	„
Suma stanu czynnego .	275.625 zł.	19	ct.
Stan bierny . . .	— zł.	—	ct.
Czysty stan czynnny	275.625 zł.	19	„
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .	255.363 „	16	„
okazuje się **przyrost** majątku o	20·262 zł.	03	ct.

XX. Fundusz pożyczkowy na podniesienie hodowli bydła.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		DOCHODY.						
	1	Dotacya z funduszu kraj. (rubr. XV) za lata 1893, 1894 i 1895 po 12.500 zł. .	37.500	—	37.500	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom .	2.672	57	—	—	2.672	57
	3	3% odsetki od kapitałów lokowanych w funduszu krajowym . . .	1.398	37	1.398	37	—	—
		Suma dochodów .	41.570	94	38.898	37	2.672	57
		WYDATKI.						
	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom na zakupno buhajów: gminie Kryłos . . . 322 zł. 57 ct. " Horodyszcze . 100 " — " " Nadyby . . 150 " — " " Ottynia . . 400 " — " " Kamienna . . 200 " — " " Paryszcze . . 190 " — " " Czernica . . 100 " — " " Piaseczna . . 100 " — " " Uście . . 150 " — " " Derzów . . 150 " — " " Brzegi . . 130 " — " " Jezierżany . . 150 " — " " Markowce . . 210 " — " " Hwozd . . 300 " — "	2.672	57	2.672	57	—	—
		Suma wydatków .	2.672	57	2.672	57	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 w gotówce	—	—	36.225	80	—	—
		Razem .	—	—	38.898	37	—	—

XX. Fundusz pożyczkowy na podniesienie hodowli bydła.

Zamkniecie rachunku za rok 1895.

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) zapas kasowy w gotówce		36.225 zł. 80 ct.
b) zwroty pożyczek od gmin		2.672 „ 57 „
	Razem .	38.898 zł. 37 ct.
	Stan bierny . . .	— „ — „
Czysty stan czynny		38.898 zł. 37 ct.

Uwagi: 1. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3%-wy rachunek bieżący w Banku krajowym.

2. Oprócz gotówki powyżej wykazanej znajdują się w depozytach na książeczce Banku krajowego Nr. 9592 następujące kwoty złożone przez Wydziały powiatowe na cele hodowli bydła bliżej nieokreślone i dlatego nie wcielone dotychczas do funduszu pożyczkowego hodowlanego:

Od Wydziału powiatowego	w Horodence . .	200 zł.	— ct.
„ „ „	w Dobromilu . .	25 „	— „
„ „ „	w Tłumaczu . . .	500 „	— „
„ „ „	w Mielcu . . .	250 „	— „
„ „ „	w Pilznie . . .	109 „	33 „
„ „ „	w Zbarażu . . .	300 „	— „
„ „ „	w Kołomyi . . .	500 „	— „
	Razem . . .	1.884 zł.	33 ct.

XXI—XXXIX.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw meliORacyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

Z Pierwszej Związkowej Drukarni we Lwowie ul. Lindego 4.

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melior.	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	3.105	83	—	—	3.105	83
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	634	32	634	32	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.740	15	634	32	3.105	83
		b) Przenośne:						
	6	Zwrot pożyczek udzielonych spółce wodnej	2.500	—	—	—	2 500	—
		Suma wszystkich dochodów . .	6.240	15	634	32	5.605	83
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	23.768	07½	—	—
		Razem .	—	—	24.402	39½	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste:						
I.	1—3	Wykupno młynów	372	12	244	64	127	48
II.		Wykupno gruntów:						
	4	Koszta komisyjne	14	78½	14	78½	—	—
	5	Wykupno gruntów	601	75	601	75	—	—
	6	Odszkodowanie za czasowo zajęte grunta	—	—	—	—	—	—
	7	Koszta intabulacyi	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II.	616	53½	616	53½	—	—
III.	14-15	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
IV.	16-22	Mosty	13	50	13	50	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23-24	Płotki i opaski faszynowe	8	96	8	96	—	—
	25	Narzut kamienny	—	—	—	—	—	—
	26	Obsiew szkarp	—	—	—	—	—	—
	27	Czyszczenie łożyska i naprawa szkarp	199	26	199	26	—	—
	28	Straż rzeczna	372	—	372	—	—	—
		Suma rubryki V. .	580	22	580	22	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	30	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	—	15	—	15	—	—
	33	Koszta podróży kierownika budowy .	—	—	—	—	—	—
	34	„ komisyi kolaudacyjnej . . .	5	24	5	24	—	—
		Suma rubryki VI.	5	39	5	39	—	—
VII.	35	Nieprzewidziane	37	58	37	58	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.625	34½	1.497	86½	127	48

XXI. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	1.625	34½	1.497	86½	127	48
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki dane Wydziałowi spółki wodnej	500	—	500	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2.125	34½	1·997	86½	127	48
		Zapas kasowy z końcem roku 1895: *a)* Gotówka . . . . . 22.174·99 *b)* Remanent materyałów i narzędzi . . . . . 229·54	—	—	22.404	53	—	—
		Razem .	—	—	24.402	39½	—	—
		B. Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Za sprzedaną trawę ze szkarp . .	307	20	307	20	—	—
	2	Odsetki od lokowanego kapitału . .	71	54	71	54	—	—
		Suma dochodów .	378	74	378	74	—	—
	3	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 .	—	—	2.384	70	—	—
		Razem .	—	—	2.763	44	—	—
		Wydatki.						
	1	Opust z ceny sprzedanej trawy . .	10	—	10	—	—	—
	2	**Zapas kasowy** z końcem roku 1895 .	—	—	2.753	44	—	—
		Razem .	—	—	2.763	44	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	22.174 zł. 99 ct.	
w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	229 „ 54 „	
b) Wartość wykupionych gruntów	9.653 „ 15 „	
c) Należytości czynne: 1. Zaległe datki konkurencyjne	3.105 „ 83 „	
2. Zwrot pożyczek udz. Sp. wod.	2.500 „ — „	
Suma stanu czynnego . .		37.663 zł. 51 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: C. k. Sąd powiatowy, koszta komisyjne z powodu oszacowania młyna w Brzuchowicach	127 zł. 48 ct.
Czysty stan czynny . .	37.536 zł. 03 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	2.753 zł. 44 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	2.753 zł. 44 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowane łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.263/896.

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego fund. meliorac.	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	11.733	98	—	—	11.733	98
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	11.733	98	—	—	11.733	98
		b) **Przenośne.** . . .	—	—	—	—	—	—
	1	Zaliczki z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru	3.174	02½	3.174	02½	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	14.908	00½	3.174	02½	11.733	98
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	3.174	02½	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		A) Kisielina.						
I.	1—5	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
II.	1-11	Materyały i narzędzia	12	18	12	18	—	—
		B) Kanały osuszające. . . .	—	—	—	—	—	—
		C) Obwałowanie Dunajca i Wisły	—	—	—	—	—	—
		D) Wydatki wspólne.						
I.	1	Koszta kancelaryjne	—	89	—	89	—	—
	8	„ komisyi kolaudacyjnej . .	112	37	112	37	—	—
		Suma rubrybi I. . .	113	26	113	26	—	—
II.		Utrzymanie w czasie budowy.						
	1—6	Dozór rzeki, wałów i kanałów . .	405	—	405	—	—	—
III.		Odsetki od zaliczek z funduszu kraj.	524	64	524	64	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.055	08	1.055	08	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot funduszowi krajowemu zaliczki	20.661	62	—	—	20.661	62
		Suma wszystkich wydatków .	21.716	70	1.055	08	20.661	62
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 *a)* gotówka . . . . 10·54½ *b)* remanent materyałów narzędzi i sprzętów 2.108·40	—	—	2.118	94½	—	—
		Razem .	—	—	3.174	02½	—	—

XXII. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		B. Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
		Ze sprzedaży trawy	—	—	—			
		Odsetki od kapitałów	8	49	8	49		
		Rozmaite	—	—	—			
		Suma dochodów .	8	49	8	49		
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895.	—	—	282	99		
		Razem .	—	—	291	48		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 .	—	—	291	48		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce . . .	10 zł. 54½ ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	2.108 „ 40 „	
b) Wartość wykupionych gruntów . .	8.778 „ 32 „	
c) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne	11.733 „ 98 „	
Suma stanu czynnego		22.631 zł. 24½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: Funduszowi krajowemu zwrot pobranych zaliczek	20.661 „ 62 „
Czysty stan czynny .	1.969 zł. 62½ ct.

B) Funduszu konserwacyjnego.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	291 zł. 48 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny .	291 zł. 48 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 32.279/1896.

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	112	90	112	90		
	2	Rozmaite	55	90	55	90		
		Suma dochodów rzeczywistych .	168	80	168	80		
		b) Przenośne . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	168	80	168	80		
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	4.760	07½		
		Razem .	—	—	4.928	87½		
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1—6	Wykupno gruntów	13	63½	13	63½		
II.		Roboty ziemne:						
	18	Obsiew szkarp wałów	170	56	170	56		
	19	Materyały i narzędzia	3	54	3	54		
		Suma rubryki II. .	174	10	174	10		
III/V.	—	. . . .	—	—	—	—		
VI.		Koszta utrzymania w czasie budowy:						
	43	Czyszczenie łożyska rzeki . . .	41	12	41	12		
	45	Straż rzeczna	344	—	344	—		
		Suma rubryki VI. .	385	12	385	12		
VII.		Koszta zarządu:						
	47	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne. .	1	35	1	35		
	48	Przyrządy geodetyczne	—	—	—	—		
	49	Koszta podróży delegata . . .	10	—	10	—		
	50	„ „ kierownika budowy .	24	65	24	65		
	51	Wynagrodzenie płatnika . . .	50	—	50	—		
	52	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	90	52	90	52		
		Suma rubryki VII.	176	52	176	52		
		Suma wydatków rzeczywistych	749	37½	749	37½		
		b) Przenośne . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	749	37½	749	37½		
		Zapas kasowy z końcem r. 1895: *a)* w gotówce . 2.947 zł. 50 ct. *b)* w efektach . 238 „ 43 „ *c)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 993 „ 57 „	—	—	4.179	50		
		Razem .	—	—	4.928	87½		

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy z wałów . .	1.090	51	1.090	51		
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	72	57	72	57		
		Suma dochodów .	1.163	08	1.163	08		
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	2.418	91		
		Razem .	—	—	3.581	99		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem r. 1895 .	—	—	3.581	99		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy: *a)* w gotówce	2.947 zł. 50 ct.	
b) w efektach	238 „ 43 „	
c) w remanencie materyałów i narzędzi	993 „ 57 „	
Wartość wykupionych gruntów	25.694 „ 10 „	
Suma stanu czynnego		29.873 zł. 60 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		29.873 zł. 60 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	3.581 zł. 99 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	3.581 zł. 99 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.273/1896.

XXIV. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) **Fundusz konserwacyjny:**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	500	—	500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne	500	—	—	—	500	—
	—	Zaległy datek konkurencyjny do funduszu regulacyjnego . . .	445	24	445	24	—	—
	3	Sprzedaż trawy	859	90	859	90	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	52	87	52	87	—	—
	5	Rozmaite	9	01	9	01	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	2.367	02	1.867	02	500	—
		b) **Fundusz rezerwowy:**						
	1	Pozostałość przeniesiona z funduszu konserwacyjnego z r. 1894 w myśl §. 3 ustawy z dnia 30. kwietnia 1895 (Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 45) .	—	—	1.558	43	—	—
		c) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	—	—	3.425	45	—	—
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	46	73	—	—
		Razem .	—	—	3 472	18	—	—
		Wydatki.						
		a) **Fundusz konserwacyjny:**						
	1	Materyały i narzędzia	166	11	166	11	—	—
	2	Robocizna	188	56	188	56	—	—
	3	„ ciesielska	122	95	122	95	—	—
	4	Obsiew wałów	86	19	86	19	—	—
	5	Straż rzeczna	365	31	365	31	—	—
	6	Koszta zarządu	214	35	214	35	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	1.143	47	1.143	47	—	—
		b) **Fundusz rezerwowy** . .	—	—	—	—	—	—
		c) **Przenośne:**						
	1	Depozyta	46	73	—	—	46	73
		Suma wszystkich wydatków .	1.190	20	1.143	47	46	73
		Zapas kasowy z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . 2.198 zł. — ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 130 „ 71 „	—	—	2.328	71	—	—
		Razem .	—	—	3.472	18	—	—

XXIV. Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce	2 198 zł — ct.			
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	130 „ 71 „			
b) Należytości czynne: Zaległy datek konkurencyjny .	500 „ — „			
Suma stanu czynnego		2.828 zł. 71 ct.		

Stan bierny.

Należytości bierne: Depozyta	46 „ 73 „
Czysty stan czynny	2.781 zł. 98 ct.

Uwaga. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.275/1896.

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Rozmaite	25	10	25	10	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	25	10	25	10	—	—
		b) Przenośne.						
	1	Zaliczki pobrane z funduszu krajowego	332	60	332	60	—	—
	2	„ wyrachowane	42	—	—	—	42	—
		Suma wszystkich dochodów .	399	70	357	70	42	—
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	2.228	96	—	—
		Razem .	—	—	2.586	66	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.	1—4	Wykupno gruntów	115	—	115	—	—	—
II.	5—15	Roboty ziemne	14	—	14	—	—	—
III/IV.	—	. . . .	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Czyszczenie łożyska	99	85	99	85	—	—
	23	Straż rzeczna i wałowa . . .	416	—	416	—	—	—
		Suma rubryki V.	515	85	515	85	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	28	Koszta podróży kierownika . . .	67	07	67	07	—	—
	30	Inne	135	09	135	09	—	—
		Suma rubryki VI.	202	16	202	16	—	—
VII.		Nieprzewidziane:						
	33	Koszta zdjęć uzupełniających . .	12	41	12	41	—	—
	36	Rozmaite inne	6	—	6	—	—	—
		Suma rubryki VII.	18	41	18	41	—	—
		Suma rzeczywistych kosztów .	865	42	865	42	—	—
		b) Przenośne.						
	1	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu	2.332	60	—	—	2.332	60
		Suma wszystkich wydatków .	3.198	02	865	42	2.332	60
		Zapas kasowy z końcem r. 1895: *a)* w gotówce . . 73 zł. 28 ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 1.647 „ 96 „	—	—	1.721	24	—	—
		Razem .	—	—	2.586	66	—	—

XXV. Fundusz regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy i t. d. . . .	—	—	—	—		
	2	Odsetki z lokacyi kapitału . . .	7	66	7	66		
		Suma dochodów .	7	66	7	66		
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	255	24		
		Razem .	—	—	262	90		
		Wydatki.						
	1	**Zapas kasowy** z końcem roku 1895 .	—	—	262	90		

Stan funduszu z końcem roku 1895.

A) Fundusz regulacyjny:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	73 zł. 28 ct.	
b) „ „ w remanencie materyałów i narzędzi	1.647 „ 96 „	
c) Wartość wykupionych gruntów . . .	3.958 „ 89 „	
d) Należytości czynne: Zaliczki wyrachowane .	42 „ — „	
Suma stanu czynnego		5.722 zł. 13 ct.

Stan bierny.

e) Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu	2.332 „ 60 „
Czysty stan czynny	3.389 zł. 53 ct.

B) Fundusz konserwacyjny:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	262 zł. 90 ct.
Stan bierny.	— „ — „
Czysty stan czynny	262 ct. 90 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.267/1896.

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	15.471	—	15.471	—	—	—
	2	„ z państwowego fund. meliorac.	7.804	25	7.804	25	—	—
	3	Datki konkurenc. z roku 1894 2.739 zł. za rok 1895 2.739 „	5.478	—	—	—	5.478	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	708	14	707	84	—	30
		Suma dochodów rzeczywistych	29.461	39	23.983	09	5.478	30
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów leczenia z kasy chorych	49	61	—	—	49	61
	2	Zaliczki z fund. kraj. na pokrycie niedoboru	14.193	23	14.193	23	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	43.704	23	38.176	32	5.527	91
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	15.772	89	—	—
		Razem .	—	—	53.949	21	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Wykupno gruntów:						
	1	Grunta pod nowe koryto rzeki . .	5.533	94	5.533	94		
	2	„ „ rowy szluz	—	—	—	—		
	3	Odszkodowanie za grunta pod wał prawy	494	50	494	50		
	4	„ „ „ „ „ lewy	1.389	69	1.389	69		
	5	„ „ pod rowy materyał.	218	81	218	81		
	6	„ „ „ pod odkłady	77	61	77	61		
	7	„ „ „ „ budynki	—	—	—	—		
	8	Koszta komisyjne	152	64	152	64		
	9	„ intabulacyi	73	02	73	02		
		Suma rubryki I. .	7.940	21	7.940	21		
II.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	558	33	558	33		
	2	Wykop z wielkiego koryta . . .	5.554	20	5.554	20		
	3	„ „ małego „ . . .	4.320	99	4.320	99		
	4	„ „ rowów materyałowych .	389	15	389	15		
	5	Odwóz ziemi z koryta na wały i odkład	3.492	24	3.492	24		
	6	„ „ „ rowów materyałowych na wały i odkład . .	155	58	155	58		
	7	Przygotowanie pod nasypy . . .	511	63	511	63		
	8	Wykonanie nasypów	1.347	50	1.347	50		
	9	Dozór budowy	1.692	02	1.692	02		
	10	Materyały i narzędzia	2.334	49	2.334	49		
		Suma rubryki II. .	20.356	13	20.356	13		
		Do przeniesienia .	28.296	34	28.296	34		

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	28.296	34	28.296	34		
III.		Roboty ochronne.						
	1	Ubezpiecz. małego koryta: *a)* Materyały	3.163	93	3.163	93		
		b) Robocizna	1.603	77	1.603	77		
	2	Ubezpiecz. wielk. koryta: *a)* Materyały	160	76	160	76		
		b) Robocizna	1.086	17	1.086	17		
	3	Obsiew wałów: . . *a)* Materyały	429	50	429	50		
		b) Robocizna	18	68	18	68		
		Suma rubryki III .	6.462	81	6.462	81		
IV.		Budowa objektów	1.325	97	1.325	97		
V		Koszta utrzymania w czasie budowy:						
	1	Czyszczenie koryta rzeki . . .	1.650	34	1.650	34		
	2	Naprawa „ „ . . .	518	33	518	33		
	3	„ wałów	221	01	221	01		
	4	„ objektów	139	88	139	88		
	5	Dozór rzeki	886	69	886	69		
		Suma rubryki V. .	3.416	25	3.416	25		
VI.		Koszta zarządu:						
	1	Najem lokalu	171	55	171	55		
	2	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . .	133	50	133	50		
	3	Przybory miernicze	98	36	98	36		
	4	Delegat: dyety i koszta podróży .	384	48	384	48		
	5	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany i koszta podróży . .	4.376	86	4.376	86		
	6	Płatnik: wynagrodzenie . . .	—	—	—	—		
	7	Koszta inspekcyi robót	386	31	386	31		
	8	„ komisyi kolaudacyjnej . .	—	—	—	—		
	9	Inne pomniejsze	425	93	425	93		
		Suma rubryki VI. .	5.976	99	5.976	99		
VII.		Nieprzewidziane	5.821	06	5.821	06		
		Suma wydatków rzeczywistych	51.299	42	51.299	42		
		b) **Przenośne:**						
		Zwrot funduszowi krajowemu zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru w roku bieżącym	14.193	23	—	—	14.193	23
		Suma wszystkich wydatków .	65 492	65	51.299	42	14.193	23
		Pozostałość w remanentach z końcem roku 1895	—	—	2.649	79	—	—
		Razem .	—	—	53.949	21	—	—

XXVI. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy i wikli . . .	213	33	213	33		
	2	Odsetki od kapitałów lokowanych .	15	32	15	32		
		Suma dochodów .	228	65	228	65		
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	510	67		
		Razem .	—	—	739	32		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 .	—	—	739	32		
		Razem .	—	—	739	32		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	— zł.	— ct.
b) Remanent materyałów i narzędzi	2.649 „	79 „
c) Wartość wykupionych gruntów	14.993 „	66 „
d) Należytości czynne: 1. Zaległe datki konkurencyjne . .	5.478 „	— „
2. Zwrot nienależnie pobranych portoryów	— „	30 „
3. „ kosztów leczenia z kasy chorych	49 „	61 „
Suma stanu czynnego . .	23.171 zł.	36 ct.

Stan bierny.

e) Zwrot funduszowi krajowemu zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru w roku 1895	14.193 zł.	23 ct.
Czysty stan czynny . . .	8.978 zł.	13 ct.

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	739 zł.	32 ct.
Stan bierny. . . .	— „	— „
Czysty stan czynny . . .	739 zł.	32 ct.

Uwaga. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasem gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.276/1896.

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	43.317	—	43.317	—	—	
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego . . .	63.540	16	63.540	16	—	—
	3	„ z państwowej dotacyi budowli wodnych	8.660	—	8.660	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne	10.900	—	9.905	—	995	—
	5	Odsetki od kapitałów lokowanych .	810	61	810	61	—	—
	6	Rozmaite	121	66	121	66	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	127.349	43	126 354	43	995	—
		b) **Przenośne.**						
	1	*a)* Kaucye i depozyta	100	—	100	—	—	—
		b) Depozyt Wydziału powiatowego w Tarnowie z pozostałych należytości przy robotach ziemnych i wykupnie gruntów	11.580	48	11.580	48	—	—
		c) Depozyt Wydziału powiatowego w Dąbrowie	8.669	12	8.669	12	—	—
	2	Zwroty:						
		a) C. k. Nadprokuratorya państwa, zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni . . .	88	77	—	—	88	77
		b) Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę	15	41	—	—	15	41
	3	Zaliczka z funduszu krajowego . .	68.829	61 1/2	68.829	61 1/2	—	—
		Suma dochodów przenośnych .	89.283	39 1/2	89.179	21 1/2	104	18
		Suma wszystkich dochodów .	216.632	82 1/2	215.533	64 1/2	1.099	18
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	1.463	86	—	—
		Razem .	—	—	216.997	50 1/2	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		A) Biała.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	229	37	229	37		
	2	Zdzieranie darni	—	—	—	—		
	3	Karczowanie	96	89	96	89		
	4	Wykop z rzeki z odwozem na wał prawy	357	68	357	68		
	5	„ „ „ „ „ lewy .	—	—	—	—		
	6	„ „ „ do starych łożysk . .	12.229	35	12.229	35		
		Do przeniesienia .	12.913	29	12.913	29	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	12.913	29	12.913	29	—	—
I.	7-10	. . . .	—	—	—	—		
	11	Wykop z potoków i rowów osuszających z odwozem na brzeg . .	2.889	12	2.889	12		
	12	Materyały i narzędzia	2.507	26	2.507	26		
	13	Dozór robót ziemnych	974	24	974	24		
	1—13	Ryczałt w myśl §. 15. rozporządzenia wykonawczego	44.894	56	44.894	56		
		Suma rubryki I.	64.178	47	64.178	47	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	14	Budowle faszynowe *a)* materyały .	28.335	18	28.335	18		
	15	" " *b)* robocizna .	9.035	46	9.035	46		
	16—17	" kamienne: materyały i robocizna	6.440	60	6.440	60		
	18—19	" mięszane: materyały i robocizna	—	—	—	—		
	20	Narzędzia	732	86	732	86		
	21	Dozór robót regulacyjnych . . .	392	15	392	15		
		Suma rubryki II.	44.936	25	44.936	25	—	—
III.		Objekty w wałach:						
	22	Roboty ciesielskie *a)* materyały . .	1.219	22	1.219	22		
	23	" " *b)* robocizna . .	500	68	500	68		
	24	" murarskie *a)* materyały .	3.341	48	3.341	48		
	25	" " *b)* robocizna . .	833	20	833	20		
	26	" kowalskie	150	06	150	06		
	27	Rozmaite *a)* roboty ziemne *b)* pompowanie wody *c)* ubezpieczenia dodatkowe	220	31	220	31		
		Suma rubryki III.	6.264	95	6.264	95	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	28	Zasadzanie odsypisk *a)* sadzonki . .	394	28	394	28		
		" " *b)* robocizna .	203	56	203	56		
	29	Obsiew szkarp wałowych *a)* nasiona .	450	62	450	62		
		" " " *b)* robocizna	75	28	75	28		
		Suma rubryki IV.	1.123	74	1.123	74	—	—
		Do przeniesienia .	116.503	41	116.503	41	—	—

XXVII. Fundnsz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	116.503	41	116.503	41	—	—
V.		Wykupno gruntów:						
	30	Koszta komisyjne	52	43	52	43		
	31	Wykupno gruntów pod przekopy .	858	76 1/2	858	76 1/2		
	32-34	. . . .	—	—	—	—		
	35	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	296	25	296	25		
	36	" za zniszczone plony .	170	40	170	40		
	37	Koszta intabulacyi	22	94	22	94		
	30-37	Ryczałt w myśl §. 15. rozporządzenia wykonawczego	16.263	74	16.263	74		
		Suma rubryki V.	17.664	52 1/2	17.664	52 1/2	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	38	Pogłębienie przekopów samoczynnych.	495	20	495	20		
	39	Naprawa uszkodzonych budowli wodnych	435	31	435	31		
	40	Naprawa szkarp wałów . . .	247	43	247	43		
	41	Straż wałowa	558	—	558	—		
		Suma rubryki VI.	1.735	94	1.735	94	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	42	Najem lokalu	30	43	30	43		
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	629	78	629	78		
	44	Przyrządy geodetyczne	192	33	192	33		
	45	Dyety i koszta podróży delegata .	34	75	34	75		
	46	Dodatek budowlany, dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy .	5.250	39	5.250	39		
	47	Wynagrodzenie kasyera . . .	419	99	419	99		
	48	Inne drobne	83	21	83	21		
		Suma rubryki VII.	6.640	88	6.640	88	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	49	Budowa ramp	2.575	36	2.575	36		
	50	" brodów	936	07	936	07		
	51	Korekcya ujść dopływowych . .	49	73	49	73		
	52	Pogłębienie rowów odpływowych .	1.005	74	1.005	74		
	53	Zabudowanie debr i dopływów niosących żwir i kamienie . . .	—	—	—	—		
	54	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	2.239	45	2 239	45		
	55	Objekty dodatkowe	2.579	48	2.579	48		
	56	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	3.460	41	3.460	41		
	57	Inne	1.547	86	1.547	86		
		Suma rubryki VIII.	14.394	10	14.394	10	—	—
		Suma działu A. .	156.938	85 1/2	156.938	85 1/2	—	—
		Do przeniesienia .	156.938	85 1/2	156.938	85 1/2	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	156.938	85½	156.938	85½	—	—
		B) Zabudowanie potoków górskich.	23.556	86	23.556	86	—	—
		Suma działu B. .	23.556	86	23.556	86	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	180.495	71½	180.495	71½	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta.	51.267	25	27.662	66	23.604	59
	2	Utrzymanie baraku więziennego .	13	65	13	65	—	—
	3	Zwrot zaliczek pobranych z funduszu krajowego.	68.829	61½	—	—	68.829	61½
		Suma wszystkich wydatków .	300.606	23	208.172	02½	92.434	20½
	1	**Pozostałość** w remanentach z końcem roku 1895	—	—	8.825	48	—	—
		Razem .	—	—	216.997	50½	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
		Za sprzedaną trawę	732	65	732	65	—	—
		Suma dochodów .	732	65	732	65	—	—
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	230	75	—	—
		Razem .	—	—	963	40	—	—
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem r. 1895 .	—	—	963	40	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Zapas kasowy z końcem roku 1895 w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	8.825 zł. 48 ct.
b) Należytości czynne: 1. Zaległe datki konkurencyjne . . .	995 „ — „
2. C. k. Nadprokuratorya państwa zwrot kosztów budowy i utrzymania baraku dla więźni	88 „ 77 „
3. Zwrot kaucyi z dzierżawy pod szkółkę gruntu	15 „ 41 „
c) Wartość wykupionych gruntów	45.244 „ 57½ „
Suma stanu czynnego	55.169 zł. 23½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: 1. Kaucye i depozyta .	23.604 „ 59 „	
2. Zwrot zaliczek pobranych z fund. krajowego	68.829 „ 61½ „	
Suma stanu biernego		92.434 zł. 20½ ct.
Czysty stan bierny		37.264 zł. 97 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	963 zł. 40 ct.
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	963 zł. 40 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.273/1896.

XXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego 4. rata .	10.394	—	10.394	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melior.	19.598	—	19.410	80	187	20
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	1.133	79	1.133	79	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	31.125	79	30.938	59	187	20
		b) Przenośne . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	31.125	79	30.938	59	187	20
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	31.712	60	—	—
		Razem .	—	—	62.651	19	—	
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	4	40	4	40		
	2	Karczowanie	—	—	—	—		
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	6.998	54	6.998	54		
	4	Materyały i narzędzia	79	95	79	95		
		Suma rubryki I. .	7.082	89	7.082	89		
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe *a)* Materyały . .	25	64	25	64		
		b) Robocizna . .	48	52	48	52		
	6–7	. . . .	—	—	—	—		
	8	Płotki pojedyncze *a)* Materyały . .	641	53	641	53		
		b) Robocizna . .	1.019	74	1.019	74		
	9	Progi *a)* Materyały . .	1.537	78	1.537	78		
		b) Robocizna . .	302	64	302	64		
	10	Narzędzia	100	04	100	04		
	11	Dozór robót	587	22	587	22		
		Suma rubryki II. .	4.263	11	4.263	11		
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	228	83	228	83		
	13	Rozsadzanie skał	39	46	39	46		
	14	Roboty ciesielskie *a)* Mataryały . .	827	—	827	—		
		b) Robocizna . .	670	58	670	58		
	15	Roboty murarskie *a)* Materyały . .	72	64	72	64		
		b) Robocizna . .	1.730	07	1.730	07		
			3.568	58	3.568	58		
		Do przeniesienia .	11.346	—	11.346	—		

XXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	11.346 3.568	— 58	11.346 3.568	— 58		
	16	Roboty brukarskie *a)* Materyały . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	12	70	12	70		
	17	Roboty kowalskie *a)* Materyały . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	96	77	96	77		
	18	Narzędzia	16	77	16	77		
	19	Dozór budowy	155	38	155	38		
		Suma rubryki III .	3.850	20	3.850	20		
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	19	80	19	80		
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami *a)* Materyały . .	133	59	133	59		
		b) Robocizna . .	538	35	538	35		
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk . .	735	73	735	73		
	23	Zadarnienie stoków	2	30	2	30		
	24	Odwodnienie stoków	—	—	—	—		
		Suma rubryki IV. .	1.429	77	1.429	77		
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	13	50	13	50		
VI.		Utrzymanie w czasie budowy.						
	29	Naprawa budowli regulacynych .	31	25	31	25		
	30	„ objektów	185	53	185	53		
	31	Odnowienie kultur (zadrzewienie stoków i odsypisk)	—	—	—	—		
	32	Straż rzeczna	—	—	—	—		
		Suma rubryki VI. .	216	78	216	78		
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu (amortyzacya baraku) .	52	—	52	—		
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	34	63	34	63		
	35	Przyrządy geodetyczne	—	—	—	—		
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	1.207	—	1.207	—		
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę						
	38	Inne drobne	273	21	273	21		
		Suma rubryki VII. .	1.566	84	1.566	84		
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	62	55	62	55		
		Suma wydatków rzeczywistych	18.485	64	18.485	64		
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	18.485	64	18.485	64		
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 . *a)* w gotówce . . . 43.505·90 *b)* w materyałach i narzędziach . . . 659·65	—	—	44.165	55		
		Razem .	—	—	62.651	19		

XXVIII. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan funduszów z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy	1. w gotówce	43.505 zł. 90 ct.
	2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	659 „ 65 „
b) Należytości czynne: Zaległa reszta zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego		187 „ 20 „
Suma stanu czynnego . . .		44.352 zł. 75 ct.
Stan bierny . . .		— „ — „
Czysty stan czynny		44.352 zł. 75 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym. Wartość wykupionych gruntów, wykazaną w stanie czynnym z końcem roku 1894 w kwocie 23 zł. 20 ct. obecnie się opuszcza, gdyż powyższą kwotę zapłacono tytułem odszkodowania za zniszczoną kulturę.

L. W. 32.266/1896.

XXIX. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—		
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	2.684	50	2.684	50		
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	192	45	192	45		
	4	Rozmaite	—	—	—	—		
		Suma dochodów rzeczywistych .	2.876	95	2.876	95		
		b) Przenośne . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	2.876	95	2.876	95		
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	8.279	67		
		Razem .	—	—	11.156	62	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Roboty ziemne (przekopy):						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.393	39	1 393	39		
	2	Karczowanie	—	—	—	—		
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	1.273	77	1.273	77		
	4	Materyały i narzędzia	103	45	103	45		
		Suma rubryki I. .	2.770	61	2.770	61	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe *a)* materyały . .	127	54	127	54		
		b) robocizna . .	118	55	118	55		
	6	Wałki zatapiane *a)* materyały . .	—	—	—	—		
		b) robocizna . .	—	—	—	—		
	7	Płotki podwójne *a)* materyały . .	123	95½	123	95½		
		b) robocizna . .	281	70	281	70		
	8	Płotki pojedyncze *a)* materyały . .	730	81	730	81		
		b) robocizna . .	621	21	621	21		
	9	Progi . . . *a)* materyały . .	770	71½	770	71½		
		b) robocizna . .	840	59	840	59		
	10	Narzędzia	127	41	127	41		
	11	Dozór robót	210	—	210	—		
		Suma rubryki II. .	3.952	48	3.952	48	—	—
III.		Budowa objektów (zapory kamienne i drewniane):						
	12	Roboty ziemne	213	84	213	84		
	13	Rozsadzanie skał	—	—	—	—		
	14	Roboty ciesielskie *a)* materyały .	22	20	22	20		
		b) robocizna .	188	11	188	11		
	15	„ murarskie: materyały i robocizna	—	—	—	—		
		Do przeniesienia .	424 6.723	15 09	424 6.723	15 09	—	—

XXIX. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
III.		Z przeniesienia .	6.723 424	09 15	6.723 424	09 15	—	—
	16	Roboty brukarskie *a)* materyały . .	184	03	184	03		
		b) robocizna . .	119	55	119	55		
	17	„ kowalskie: materyały i robocizna	—	—	—	—		
	18	Narzędzia	31	07	31	07		
	19	Dozór budowy	—	—		—		
		Suma rubryki III.	758	80	758	80	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków . . .	61	35	61	35		
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami:						
		a) materyały . .	25	68	25	68		
		b) robocizna . .	12	75	12	75		
		Suma rubryki IV.	99	78	99	78	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	—	—	—	—		
	26	Wykupno gruntów	226	—	226	—		
	27	Odszkodowania za zniszczone kultury .	42	—	42	—		
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki V.	268	—	268	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	84	79	84	79		
	30	„ objektów	49	93	49	93		
	31	Odnowienie kultur (zadrzewienie stoków i odsypisk)	—	—	—	—		
	32	Straż rzeczna	—	—	—	—		
		Suma rubryki VI.	134	72	134	72	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu (amortyzacya baraku) .	—	—	—	—		
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	26	21	26	21		
	35	Przyrządy geodetyczne	7	50	7	50		
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	—	—	—	—		
	37	Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	980	—	980	—		
	38	Inne drobne	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII.	1.013	71	1.013	71	—	—
		Do przeniesienia .	8.998	10	8.998	10	—	—

XXIX. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	8.998	10	8.998	10	—	—
VIII.	39-41	Rozmaite nieprzewidziane . . .	137	70	137	70		
		Suma wydatków rzeczywistych	9.135	80	9.135	80		
		b) **Przenośne** . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	9.135	80	9.135	80		
		Zapas kasowy z końcem r. 1895: *a)* w gotówce . 1.707 zł. 90 ct. *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 312 „ 92 „	—	—	2.020	82		
		Razem .	—	—	11.156	62	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny.

Zapas kasowy *a)* w gotówce	1.707 zł. 90 ct.	
„ „ *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . .	312 „ 92 „	
Wartość wykupionych gruntów	226 „ — „	
Suma stanu czynnego		2.246 zł. 82 ct.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		2.246 zł. 82 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.265/1896.

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	14.533	—	14.533	—	—	—
	2	„ z państwowego fund. meliorac.	10.900	—	10.900	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne za lata 1892/95	43.600	—	—	—	43.600	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	128	06	128	06	—	—
	5	Rozmaite	18	53	18	53	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	69 179	59	25.579	59	43.600	—
		b) **Przenośne.**						
	6	Depozyt	232	56	232	56	—	—
	7	Pobrane zaliczki z roku 1896 . .	11.285	32	11.285	32	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	80.697	47	37.097	47	43.600	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	15.871	32	—	—
		Razem .	—	—	52 968	79	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne.						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	826	63	826	63		
	2	Zdzieranie darni	587	34	587	34		
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	7.413	23	7.413	23		
	4	Wykop z łożyska z odwozem na wały .	3.781	17	3.781	17		
	5	„ „ „ „ „ „ odkład	2.874	45	2.874	45		
	6	Wykonanie nasypu	7.418	59	7.418	59		
	7	Materyały i narzędzia	4.680	89	4.680	89		
	8	Dozór robót ziemnych	911	79	911	79		
		Suma rubrybi I. . .	28.494	09	28.494	09	—	—
II.		Budowa objektów.						
	9	Wykop fundamentów	179	27	179	27		
	10	Czerpanie i pompowanie wody . .	21	93	21	93		
	11	Roboty ciesielskie	1.582	29	1.582	29		
	12	„ murarskie	1.408	64	1.408	64		
	13	„ kowalskie	74	01	74	01		
		Suma rubryki II. .	3 266	14	3.266	14	—	—
III.		Roboty dodatkowe.						
	14	Płotki	3.023	23	3.023	23		
	15	Obitki faszynowe	28	39	28	39		
	16	Darniowanie szkarp łożyska i wałów	1.367	60	1.367	60		
	17	Obsiew wałów *a)* Nasiona . . .	144	56	144	56		
		b) Robocizna . .	36	—	36	—		
		Suma rubryki III. .	4.599	78	4.599	78	—	—
		Do przeniesienia .	36.360	01	36.360	01		

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	36.360	01	36.360	01	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania.						
	18	Koszta komisyjne	—	—	—	—		
	19	Wykupno gruntów *a)* pod wał nadwiśl.	—	—	—	—		
		b) „ łożyska dopł.	4	—	4	—		
		c) wały . . .	11	18	11	18		
	20	Odszkodowanie: *a)* za rowy materyałowe	1.119	13	1.119	13		
		b) „ plony . . .	8	64	8	64		
	21	Koszta intabulacyi	11	50	11	50		
		Suma rubryki IV.	1.154	45	1.154	45	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy.						
	22	Czyszczenie łożysk	1.522	13	1.522	13		
	23	Naprawa szkarp: *a)* łożysk . . .	1.001	22	1.001	22		
		b) wałów . . .	469	80	469	80		
	24	Zasadzenie wikliną rowów materyałow.	34	50	34	50		
	25	Naprawa objektów	17	—	17	—		
	26	Straż rzeczna i wałowa . . .	130	50	130	50		
		Suma rubryki V. .	3.175	15	3.175	15	—	—
VI.		Koszta zarządu.						
	27	Najem lokalu na kancelaryę . . .	51	75	51	75		
	28	Zakupno sprzętów i potrzeb kancelar.	159	33	159	33		
	29	„ przyrządów geodetycznych .	29	11	29	11		
	30	Dyety i koszta podróży delegata .	—	—	—	—		
	31	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy .	1.171	99	1.171	99		
	32	Wynagrodzenie płatnika . . .	200	—	200	—		
	33	Koszta inspekcyi robót i kolaudacyi .	514	24	514	24		
	34	Rozmaite drobne wydatki . . .	54	34	54	34		
		Suma rubryki VI. .	2.180	76	2.180	76	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane.						
	35	Budowa przejazdów przez wały . .	425	13	425	13		
	36	„ brodów	171	45	171	45		
	37	„ objektów i t. p. }						
	38	Rozmaite } . . .	4.039	67	4.039	67		
		Suma rubryki VII. .	4.636	25	4.636	25	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	47.506	62	47.506	62		
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot depozytu	495	56	263	—	232	56
	2	„ pobranej zaliczki z rachunku roku 1896	11.285	32	—	—	11.285	32
		Suma wszystkich wydatków .	59.287	50	47.769	62	11.517	88
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 *a)* w gotówce . . . . 1.954·26 *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 3.244·91	—	—	5.199	17		
		Razem .	—	—	52.968	79	—	—

XXX. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		B. Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy	199	90	199	90		
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895.	—	—	45	10		
		Razem .	—	—	245	—	—	—
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 .	—	—	245	—		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce . . . 1.954 zł. 26 ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów 3.244 „ 91 „
b) Wartość wykupionych gruntów . . 12.268 „ 69 „
c) Zaległa należytość datków konkurencyjnych 43.600 „ — „

Suma stanu czynnego 61.067 zł. 86 ct.

Stan bierny.

Należytości bierne . . . . 11.517 „ 88 „

Czysty stan czynny . 49.549 zł. 98 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . 245 zł. — ct.
Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . 245 zł. — ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 32.269/1896.

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	19.800	—	19.800	—		
	2	„ z państwowego funduszu melior.	14.850	—	14.850	—		
	3	„ z państwowej dotacyi budowli wodnych	19.800	—	19.800	—		
	4	Datki konkurencyjne	—	—	—	—		
	5	Rozmaite	2	23	2	23		
	6	Zwrot z funduszu lokalnej regulacyi Bugu w Busku, wydatków za rok 1894	291	48	291	48		
	7	Odsetki od lokowanej gotówki . .	426	69	426	69		
		Suma dochodów rzeczywistych	55.170	40	55.170	40	—	—
		b) **Przenośne:**						
	8	Zaliczki pobrane	—	—	—	—		
	9	„ z funduszu krajowego . .	14.691	75½	14.691	75½		
	10	Depozyta	300	—	300	—		
		Suma wszystkich dochodów . .	70.162	15½	70.162	15½	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	—	—		
		Razem .	—	—	70.162	15½	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste:**						
I.		Roboty ziemne.						
	1	Trasowanie i profilowanie	273	72	273	72		
	2	Karczowanie	46	—	46	—		
	3	Wykop z przekopów nad wodą . .	9.911	40	9.911	40		
	4	„ „ pod „ . .	763	20	763	20		
	5	„ dla regulacyi młynówek . .	—	—	—	—		
	6	Materyały i narzędzia	1.203	41	1.203	41		
	7	Dozór robót ziemnych	707	88	707	88		
		Suma rubryki I. .	12.905	61	12.905	61	—	—
II.		Roboty regulacyjne.						
	8	Budowle faszynowe: materyały . .	6.728	54	6.728	54		
	9	„ „ robocizna . .	2.362	72½	2.362	72½		
	10	Narzędzia	883	61	883	61		
	11	Dozór robót regulacyjnych . . .	577	40	577	40		
		Suma rubryki II.	10.552	27½	10.552	27½	—	—
III.	12–15	Budowa objektów	223	52	223	52	—	—
		Do przeniesienia .	23.681	40½	23.681	40½	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	23.681	40 1/2	23.681	40 1/2	—	—
IV.		Wykupno gruntów.						
	16	Koszta komisyjne	300	—	300	—		
	17	Wykupno gruntów pod przekopy .	9.198	54	9.198	54		
	18	„ młynów	—	—	—	—		
	19	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami	4.341	28	4.341	28		
	20	Odszkodowania za zniszczone plony .	501	99	501	99		
	21	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki IV. .	14.341	81	14.341	81	—	—
V.		Koszta utrzymania w czasie budowy.						
	22	Pogłębienie i rozszerzenie przekopów	1.640	52 1/2	1.640	52 1/2		
		Naprawa uszkodzonych budowli:						
	23	*a)* Materyały	339	77 1/2	339	77 1/2		
	24	*b)* Robocizna	150	63	150	63		
	25	Straż rzeczna	396	72	396	72		
		Suma rubryki V. .	2.527	65	2.527	65	—	—
VI.		Koszta zarządu						
	26	Najem lokalu	107	50	107	50		
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	620	78	620	78		
	28	Przyrządy geodetyczne	90	88	90	88		
	29	Dyety i koszta podróży delegata .	—	—	—	—		
	30	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy . .	2.141	92	2.141	92		
	31	Wynagrodzenie płatnika . . .	435	—	435	—		
	32	Inne	9	—	9	—		
		Suma rubryki VI. .	3.405	08	3.405	08	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane.						
	33–38	Odsetki od zaliczek	4.495	90	4.495	90		
		Suma rzeczywistych wydatków	48.451	84 1/2	48.451	84 1/2	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu	31.776	89 1/2	17.085	14	14.691	75 1/2
		Suma wszystkich wydatków .	80.228	74	65.536	98 1/2	14.691	75 1/2
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 w materyałach narzędziach i sprzętach . . . 3.852·22 w gotówce . . . . . 772·95	—	—	4.625	17		
		Razem .	—	—	70.162	15 1/2	—	—

XXXI. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		B. Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Ze sprzedaży trawy	106	70	106	70		
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1	49	1	49		
		Suma dochodów .	108	19	108	19		
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . . . . 14·22 *b)* w efektach . . . . 4·54	—	—	18	76		
		Razem .	—	—	126	95	—	—
		Wydatki.						
	3	**Zapas kasowy** z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . . . . 122·41 *b)* w efektach . . . . . 4·54	—	—	126	95		
		Razem .	—	—	126	95	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: 1. w gotówce . . . 772 zł. 95 ct.
2. w materyałach, narzędziach i sprzętch . . . . 3.852 „ 22 „
b) Wartość wykupionych gruntów . . . 20.820 „ 77 „

Suma stanu czynnego . 25.445 zł. 94 ct.

Stan bierny

Należytości bierne: Pobrane zaliczki na rachunek roku 1896 14.691 zł. 75½ ct.

Czysty stan czynny . . 10.754 zł. 18½ ct.

B) Funduszu konserwacyjnego.

Stan czynny.

Zapas kasowy: w gotówce . . . . . . 122 zł. 41 ct.
w efektach . . . . . . 4 „ 54 „

Suma stanu czynnego . . 126 zł. 95 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 126 zł. 95 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 32.274/1896.

XXXII. Fundusz zabudowania potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—		
	2	„ z państwowego fund. meliorac.	500	—	500	—		
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—		
	4	Rozmaite	19	99	19	99		
		Suma dochodów rzeczywistych	519	99	519	99	—	—
		b) **Przenośne.**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	519	99	519	99	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895 .	—	—	149	32		
		Razem .	—	—	669	31	—	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty ziemne	—	—	—	—		
II.		Roboty regulacyjne.						
	5-11	Tamy faszynowe: *a)* Materyały . .	41	14	41	14		
		b) Robocizna . .	66	15	66	15	—	—
		Suma rubryki II. .	107	29	107	29	—	—
III.		Budowa objektów.						
	12-19	Roboty brukarskie: *a)* Materyały .	100	30	100	30		
		b) Robocizna .	186	60	186	60		
		Suma rubryki III. .	286	90	286	90	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	73	48	73	48	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	26	60	26	60	—	—
VI.	29-32	Utrzymanie w czasie budowy . .	39	81	39	81	—	—
VII.	33-38	Koszta zarządu	4	49	4	49	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane.						
	39	Budowa brodów	—	—	—	—		
	40	Urządzenie dróg i ścieżek . . .	39	60	39	60		
	41	Budowa objektów dodatkowych . .	8	55	8	55		
	42	Inne nieprzewidziane	—	—	—	—		
		Suma rubryki VIII. .	48	15	48	15	—	—
		Suma rzeczywistych wydatków	586	72	586	72	—	—
		b) **Przenośne.**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków	586	72	586	72	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1895 .	—	—	82	59		
		Razem .	—	—	669	31	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce . . . . 82 zł. 59 ct.

Suma stanu czynnego . . 82 zł. 59 ct.

Stan bierny. . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 82 zł. 59 ct.

L. W. 32.262/1896.

XXXIII. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	4.287	—	4.287	—		
	2	„ z państwowego funduszu melior.	7.535	34	7.535	34		
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych .	260	12	260	12		
	4	Rozmaite	—	—	—	—		
		Suma dochodów rzeczywistych	12.082	46	12.082	46	—	—
		b) Przenośne . . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich dochodów .	12.082	46	12.082	46	—	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	6.433	52		
		Razem .	—	—	18 515	98	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Roboty ziemne:						
	1 i 2	Trasowanie, profilowanie i karczowanie	—	—	—	—		
	3	Wykop z odwozem na brzeg . .	1.540	49	1.540	49		
	4	Materyały i narzędzia	81	99	81	99		
		Suma rubryki I. .	1.622	48	1.622	48	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5—7	. . . .	—	—	—	—		
	8	Płotki pojedyncze: *a)* Materyły . .	442	94	442	94		
		b) Robocizna . .	365	06	365	06		
	9	Progi *a)* Materyały . .	512	81	512	81		
		b) Robocizna . .	312	52	312	52		
	10	Narzędzia	—	—	—	—		
	11	Dozór robót	295	20	295	20		
		Suma rubryki II. .	1.928	53	1.928	53	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	659	25	659	25		
	13	Rozsadzanie skał	—	—	—	—		
	14	Roboty ciesielskie *a)* Materyały . .	1.036	15	1.036	15		
		b) Robocizna . .	500	06	500	06		
	15	Roboty murarskie *a)* Materyały . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	53	15	53	15		
		Do przeniesienia .	2.248 3.551	61 01	2.248 3.551	61 01	—	—

XXXIII. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia .	3.551	01	3.551	01	—	—
			2.248	61	2.248	61		
	16	Roboty brukarskie *a)* Materyały . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	17	49	17	49		
	17	Roboty kowalskie Materyały i Robocizna . .	—	—	—	—		
	18	Narzędzia	—	—	—	—		
	19	Dozór budowy	145	16	145	16		
		Suma rubryki III .	2.411	26	2.411	26	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	—	—	—	—		
	21	Ubezpieczenie stoków płotkami: *a)* Materyały . .	269	88	269	88		
		b) Robocizna . .	47	88	47	88		
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk: *a)* Sadzonki . .	152	65	152	65		
		b) Robocizna . .	444	28	444	28		
	23	Zadarnienie stoków: *a)* Nasiona .	—	—	—	—		
		b) Robocizna .	—	—	—	—		
	24	Odwodnienie stoków (drenowanie): *a)* Materyały . .	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	20	75	20	75		
		Suma rubryki IV. .	935	44	935	44	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania.						
	25	Koszta komisyjne	5	49	5	49		
	26	Wykupno gruntów *a)* pod przekopy *b)* „ zalesienie	29	45	29	45		
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury	22	—	22	—		
	28	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki V. .	56	94	56	94	—	—
VI.	29-32	Utrzymanie w czasie budowy . .	—	—	—	—		
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	10	—	10	—		
	34, 35	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne; Przyrządy geodetyczne .	10	19	10	19		
	36, 37	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy . . . .; Płaca i dodatek budowlany prowadzącego budowę	1.219	55	1.219	55		
	38	Inne drobne	106	42	106	42		
		Suma rubryki VII. .	1.346	16	1.346	16	—	—
		Do przeniesienia .	8.300	81	8.300	81	—	—

XXXIII. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	8.300	81	8.300	81	—	—
VIII.	39	Rozmaite i nieprzewidziane. Budowa brodów	64	35	64	35		
		Suma rubryki VIII. .	64	35	64	35	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	8.365	16	8.365	16		
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków	8.365	16	8.365	16		
		Zapas kasowy z końcem roku 1895: w gotówce . . . 9.926·— w narzędziach i sprzętach 224·82	—	—	10.150	82		
		Razem .	—	—	18.515	98	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy 1. w gotówce . . . . 9.926 zł. — ct.
2. w narzędziach i sprzętach 224. „ 82 „
b) Wykupione grunta . . . . 29 „ 45 „

Suma stanu czynnego . . . 10.180 zł. 27 ct.

Stan bierny . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 10.180 zł. 27 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.272/1896.

XXXIV. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		A) Fundusz regulacyjny.						
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	13.200	—	13.200	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego . . .	9.900	—	9.900	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	19.800	—	—	—	19.800	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	399	16	399	16	—	—
	5	Rozmaite	2	—	2	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	43.301	16	23.501	16	19.800	—
		b) Przenośne.	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	43.301	16	23.501	16	19.800	—
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895 .	—	—	11.301	83	—	—
		Razem .	—	—	34.802	99	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	278	19	278	19		
	2	Wykop z odwozem na odkład . .	8.845	84	8.845	84		
	3	Wykonanie nasypów	38	96	38	96		
	4	Materyały i narzędzia	1.646	32	1.646	32		
	5	Dozór budowy.	637	97	637	97		
		Suma rubryki I.	11.447	28	11.447	28	—	—
II.		Roboty regulacyjne i ubezpieczenia:						
	6	Budowa tam faszynowych. Materyały: *a)* faszyny . *b)* paliki .	1.228	21	1.228	21		
	7	Robocizna	985	85	985	85		
	8	Ubezp. brzegów płotkami. Materyały: *a)* faszyny . *b)* paliki .	11	—	11	—		
	9	Robocizna	150	93	150	93		
	10	Darniowanie szkarp: *a)* w mur *b)* w kożuch	133	—	133	—		
	11	Obsiew szkarp	—	—	—	—		
		Suma rubryki II.	2.508	99	2.508	99	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12-13	Roboty ciesielskie	—	—	—	—		
	14	„ kowalskie	—	—	—	—		
	15	Rozmaite	8	95	8	95		
		Suma rubryki III.	8	95	8	95	—	—
		Do przeniesienia .	13.965	22	13.965	22	—	—

XXXIV. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		Z przeniesienia .	13.965	22	13.965	22	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	52	56	52	56		
	17	Wykupno gruntów pod łożysko . .	157	02	157	02		
	18	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	—	—	—	—		
	19	" za zniszczone plony .	51	—	51	—		
	20	Koszta intabulacyi	2	80	2	80		
		Suma rubryki IV.	263	38	263	38	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Czyszczenie łożyska	186	95	186	95		
	22	Naprawa szkarp	259	35	259	35		
	23	Utrzymanie objektów *a)* materyały . *b)* robocizna .	46	18	46	18		
	24	Straż rzeczna	—	—	—	—		
		Suma rubryki V.	492	48	492	48	—	—
VI.		Zarząd:						
	25	Najem lokalu	51	15	51	15		
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	43	67	43	67		
	27	Przyrządy geodetyczne	—	—	—	—		
	28	Dyety i koszta podróży delegata .	—	—	—	—		
	29	Dodatek budowlany, dyety, koszta podróży i płaca kierownika budowy .	1.716	27	1.716	27		
	30	Wynagrodzenie płatnika . . .	166	09	166	09		
	31	Inne	115	53	115	53		
		Suma rubryki VI.	2.092	71	2.092	71	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	32	Budowa brodów	142	56	142	56		
	33	Korekcya ujść i dopływów . . .	181	53	181	53		
	35	Ustalenie i zadrzewienie usuniętych stoków górskich	—	—	—	—		
	36	Objekty dodatkowe	15	87	15	87		
	37	Stacyonowanie	6	90	6	90		
	38	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	1.441	11	1.441	11		
	39	Kataster konkurencyjny . . .	—	—	—	—		
	40	Inne	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII.	1.787	97	1.787	97	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	18.601	76	18.601	76		
		b) **Przenośne** . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	18.601	76	18.601	76		
		Pozostałość z końcem r. 1895: *a)* w gotówce . . 13.992 zł. 68 ct. *b)* w remanentach materyałów itd. 2.208 " 55 "	—		16.201	23		
		Razem .	—	—	34.802	99		

XXXIV. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		Dochody.						
	1	Za sprzedaną trawę	10	20	10	20		
		Wydatki.						
		Zapas kasowy z końcem r. 1895 .	—	—	10	20		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

A) Funduszu regulacyjnego:

Stan czynny.

a) Pozostałość z końcem r. 1895: 1. W gotówce 13.992 zł. 68 ct.
2. W remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 2.208 „ 55 „
b) Wartość wykupionych gruntów . . . 537 „ 02 „
c) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne 19.800 „ — „

Suma stanu czynnego . . . . . . 36.538 zł. 25 ct.

Stan bierny . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 36.538 zł. 25 ct.

B) Funduszu konserwacyjnego:

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . 10 zł. 20 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 10 zł. 20 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.278/1896.

XXXV. Fundusz osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	11.500	—	11.500	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melior.	8.625	—	8.625	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	17.250	—	—	—	17.250	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	262	23	262	23	—	—
	5	Rozmaite	31	46	31	46	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	37.668	69	20.418	69	17.250	—
		b) Przenośne. . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	37.668	69	20.418	69	17.250	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	6.275	81	—	—
		Razem .	—	—	26.694	50	—	—
		Wydatki.						
I.		Roboty ziemne.						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	74	81	74	81		
	2	Wykop z odwozem	9.505	66	9.505	66		
	3	Materyały i narzędzia	143	85	143	85		
	4	Dozór robót	818	84	818	84		
		Suma rubryki I .	10.543	16	10.543	16	—	—
II.		Ubezpieczenie brzegów.						
	5	Grodzenie płotków *a)* Materyały α) paliki β) faszyny	1.485	54	1.485	54		
		b) Robocizna . .	647	16	647	16		
	6	Obitki faszynowe *a)* Materyały α) paliki β) faszyny	—	—	—	—		
		b) Robocizna . .	12	40	12	40		
	7	Darniowanie	867	90	867	90		
		Suma rubryki II. .	3.013	—	3.013	—	—	—
III.		Budowa objektów.						
	8	Roboty ciesielskie: *a)* Materyały *b)* Robocizna .	231	40	231	40		
	9	Roboty kowalskie	4	89	4	89		
	10	Rozmaite: *a)* roboty ziemne *b)* pompowanie wody. *c)* ubezpieczenia	10	35	10	35		
		Suma rukryki III. .	246	64	246	64	—	—
		Do przeniesienia .	13.802	80	13.802	80	—	—

XXXV. Fundusz osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	13.802	80	13.802	80	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	11	Koszta komisyjne	170	64	170	64		
	12	Wykupno gruntów pod rowy . .	—	—	—	—		
	13	Odszkodowanie za serwituty . .	1.579	73	1.579	73		
	14	" " zniszczone plony .	472	39	472	39		
	15	Koszta intabulacyi	1	50	1	50		
		Suma rubryki IV. .	2.224	26	2.224	26	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	16	Najem lokalu	99	50	99	50		
	17	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	57	66	57	66		
	18	Przyrządy geodetyczne	34	45	34	45		
	19	Dyety i koszta podróży delegata .	90	57	90	57		
	20	Dodatek budowlany, koszta podróży i płaca kierownika budowy . .	2.020	76	2.020	76		
	21	Wynagrodzenie płatnika . . .	150	—	150	—		
	22	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	73	89	73	89		
	23	Inne	61	56	61	56		
		Suma rubryki V. .	2.588	39	2.588	39	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane.						
	24	Czyszczenie rowów	370	82	370	82		
	25	Naprawa szkarp	45	01	45	01		
	26	Straż rzeczna	245	05	245	05		
	27	Budowa objektów dodatkowych . .	131	53	131	53		
	28	Budowa brodów	20	54	20	54		
	29	Korekcya ujść i rowów bocznych .	140	61	140	61		
	30	Stacyonowanie rowów	10	01	10	01		
	31	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	2.392	81	2.392	81		
	32	Zdjęcia uzupełniające	2	10	2	10		
	33	Kataster konkurencyjny . . .	77	88	77	88		
	34	Inne	126	01	126	01		
		Suma rubryki VI .	3.562	37	3.562	37	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	22.177	82	22.177	82		
		b) **Przenośne.**	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków .	22.177	82	22.177	82		
		Pozostałość z końcem r. 1895 . .						
		a) w gotówce . 4.255 zł. 49 ct.						
		b) w remanentach 261 " 19 "	—	—	4.516	68		
		Razem .	—	—	26.694	50	—	—

XXXV. Fundusz osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapasy kasowe 1. w gotówce	4.255 zł.	49 ct.	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . .	261 „	19 „	
b) Wartość wykupionych gruntów	2.520 „	72 „	
c) Należytości czynne: Zaległe datki konkurenc.	17.250 „	— „	
Suma stanu czynnego			24.287 zł. 40 ct.
Stan bierny.			— „ — „
Czysty stan czynny			24.287 zł. 40 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L. W. 32.271/1896

XXXVI. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego .	11.520	—	11.520	—	—	—
	2	" z państwowego funduszu melioracyjnego	8 640	—	8.640	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	17.280	—	—	—	17.280	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	119	77	119	77	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	37.559	77	20 279	77	17.280	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	37.559	77	20.279	77	17.280	—
		Zapas kasowy z początkiem roku 1895	—	—	7.047	62	—	—
		Razem	—	—	27.327	39	—	—
		Wydatki.						
I.		*a)* **Rzeczywiste:**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	239	15	239	15		
	2	Zdzieranie darni	43	10	43	10		
	3	Wykop z odwozem na brzeg . . .	3.920	01	3.920	01		
	4	Planowanie nasypów	2.133	61	2.133	61		
	5	Materyały i narzędzia	203	72	203	72		
	6	Dozór	597	12	597	12		
		Suma rubryki I. .	7.136	71	7.136	71		
II.		Objekty:						
	7	Roboty ziemne	685	33	685	33		
	8	" ciesielskie	7.811	57	7.811	57		
	9	" murarskie	—	—	—	—		
	10	" kowalskie	56	57	56	57		
	11	" uzupełniające (ubezp. szkarp.)	431	13	431	13		
		Suma rubryki II.	8.984	60	8.984	60		
III.		Roboty dodatkowe:						
	12	Obsiew szkarp i brzegów	283	87	283	87		
IV.	13-16	Wykupno gruntów i odszkodowania	77	41	77	41		
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	17	Naprawa szkarp	295	39	295	39		
	18	Czyszczenie łożyska	724	63	724	63		
	19	Straż rzeczna	49	30	49	30		
		Suma rubryki V.	1.069	32	1.069	32		
		Do przeniesienia .	17.551	91	17.551	91		

XXXVI. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunków za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia	17.551	91	17.551	91	—	—
VI.		Zarząd:						
	20	Najem lokalu	—	—	—	—		
	21	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne	89	33	89	33		
	22	Przybory geodetyczne	19	—	19	—		
	23	Delegat, dyety i koszta podróży	—	—	—	—		
	24	Kierownik budowy, płaca, dodatek budowlany i koszta podróży	1.794	06	1.794	06		
	25	Wynagrodzenie płatnika	209	96	209	96		
	26	Koszta inspekcyi i kolaudacyi	24	98	24	98		
	27	Inne drobne	50	86	50	86		
		Suma rubryki VI.	2.188	19	2.188	19	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	28	Rowy osuszające	756	32	756	32		
	29	Budowa przepustów	566	41	566	41		
	30	" brodów	523	59	523	59		
	31	Ubezpieczenie brzegów płotkami i obitkami faszynowemi	57	60	57	60		
	32	Stacyonowanie	50	43	50	43		
	33	Rozmaite inne	970	63	970	63		
		Suma rubryki VII.	2.924	98	2.924	98	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	22.665	08	22.665	08		
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	22.665	08	22.665	08	—	—
		Pozostałość z końcem roku 1895: a) w gotówce . . . . 815 zł. 95 ct. b) w remanencie materyałów i sprzętów 3.846 " 36 "	—	—	4.662	31		
		Razem	—	—	27.327	39	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Fundusz regulacyjny.

Stan czynny:

a) Zapas z końcem roku 1895: 1. w gotówce . . . . . . 815 zł. 95 ct.
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 3.846 " 36 "
b) Wartość wykupionych gruntów . . . . 4.000 " — "
c) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne . . . . 17.280 " — "

Suma stanu czynnego . . 25.942 zł. 31 ct.

Stan bierny . . . . — " — "

Czysty stan czynny . 25.942 zł. 31 ct.

Uwaga: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z gotówką funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 32.270/1896.

XXXVII. Fundusz regulacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zasiłek z funduszu krajowego . .	11.200	—	11.200	—	—	—
	2	„ z państw. funduszu melioracyj.	8.400	—	—	—	8.400	—
	3	Datki konkurencyjne	8.400	—	—	—	8.400	—
	4	Odsetki z łokacyi gotówki	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	28.000	—	11.200	—	16.800	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów	28.000	—	11.200	—	16.800	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	99	88	99	88		
	2	Zdzieranie darni	37	22	37	22		
	3	Wykop z odwozem na brzeg . . }	1.061	78	1.061	78		
	3a	Karczowanie . . . . }	—	—	—	—		
	4	Planowanie nasypów	47	85	47	85		
	5	Materyały i narzędzia	127	14	127	14		
	6	Dozór	124	69	124	69		
		Suma rubryki I.	1.498	56	1.498	56		
II.	7-12	Budowa objektów	4	34	4	34		
III.	13	Roboty dodatkowe	—	—	—	—		
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Odszkodowania za zniszczone plony (wycięte drzewa)	10	80	10	80		
	17	Koszta intabulacyi	21	78	21	78		
		Suma rubryki IV .	32	58	32	58		
V.	18-20	Konserwacya w czasie budowy	—	—	—	—	—	—
VI.		Zarząd:						
	21	Najem lokalu	—	—	—	—		
	22	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne .	24	31	24	31		
	23	Przybory geodetyczne . . .	57	30	57	30		
	24	Delegat, dyety i koszta podróży .	—	—	—	—		
	25	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy . . .	342	56	342	56		
	26-28	. . . .	—	—	—	—		
		Suma rubryki VI.	424	17	424	17		
		Do przeniesienia	1.959	65	1.959	65	—	—

XXXVII. Fundusz regulacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia	1.959	65	1.959	65	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Rowy osuszające	—	—	—	—		
	30	Budowa dodatkowych objektów	39	65	39	65		
	31	Ubezpieczenie brzegów płotkami i darniami	11	31	11	31		
	32a	Stacyonowanie	—	—	—	—		
	33	Kataster konkurencyjny	38	45	38	45		
	34	Zwrot kosztów projektu	286	88	286	88		
	35	Rozmaite inne	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII.	376	29	376	29	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.335	94	2.335	94	—	—
		b) **Przenośne.**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	2.335	94	2.335	94	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1895	—	—	8.864	06	—	—
		Razem	—	—	11.200	—	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce . . . . . . 8.864 zł. 06 ct.

b) Należytości czynne: Zaległy datek z państwowego funduszu melioracyjnego i datki konkurencyjne . . . . 16.800 „ — „

Suma stanu czynnego . . . . 25.664 zł. 06 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 25.664 zł. 06 ct.

Uwaga: Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 32.277/1896.

XXXVIII. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Zasiłek z funduszu krajowego . .	12.000	—	12.000	—	—	—
	2	„ z państw. fund. melioracyjnego	9.000	—	—	—	9.000	—
	3	Datki konkurencyjne	9.000	—	—	—	9.000	
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	30.000	—	12.000	—	18.000	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	30.000	—	12.000	—	18.000	—
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	56	—	56	—		
	2	Zdzieranie darni	—	—	—	—		
	3	Wykop z łożyska z odwozem na brzeg	838	18	838	18		
	4	Wyrównanie odkładów	220	82	220	82		
	5	Materyały i narzędzia	103	64	103	64		
	6	Dozór budowy	110	25	110	25		
		Suma rubryki I.	1.328	89	1.328	89		
II.	7—9	Budowa objektów	—	—	—	—		
III.		Roboty dodatkowe:						
	10	Obsiew szkarp: a) Materyały, b) Robocizna	—	—	—	—		
IV.	11—14	Wykupno gruntów	1	—	1	—		
V.		Konserwacya:						
	15	Czyszczenie rowów i naprawa szkarp .	22	50	22	50		
	16	Straż rzeczna	—	—	—	—		
		Suma rubryki V.	22	50	22	50		
VI.		Koszta zarządu:						
	17	Najem lokalu	15	—	15	—		
	18	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	63	26	63	26		
	19	Przyrządy geodetyczne	47	78	47	78		
	20	Dyety i koszta podróży delegata .	51	—	51	—		
	21	Dodatek budowlany, płaca i koszta podróży kierownika budowy . .	424	84	424	84		
	22	Wynagrodzenie płatnika . . .	—	—	—	—		
	23	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	134	58	134	58		
	24	Inne drobne	24	45	24	45		
		Suma rubryki VI.	760	91	760	91		
		Do przeniesienia .	2.113	30	2.113	30		

XXXVIII. Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	2.113	30	2.113	30		
VII.		Rozmaite nieprzewidziane:						
	25	Budowa mostów dodatkowych . .	—	—	—	—		
	26	Wykonanie rowów nieprzewidzianych projektem	85	32	85	32		
	27	Ubezpieczenie rowów płotkami i darniami	—	—	—	—		
	28	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	359	56	359	56		
	29	Sporządzenie katastru konkurencyjnego	—	—	—	—		
	30	Inne	—	—	—	—		
		Suma rubryki VII. . . .	444	88	444	88		
		Suma wydatków rzeczywistych .	2.558	18	2.558	18		
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—		
		Suma wszystkich wydatków . .	2.558	18	2.558	18		
		Zapas kasowy z końcem r. 1895 .	—	—	9.441	82		
		Razem .	—	—	12.000	—		

Stan funduszów z końcem roku 1895.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce . . . . 9.441 zł. 82 ct.

b) Należytości czynne: Zaległy zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego i datki konkurencyjne . . . . 18.000 „ — „

Suma stanu czynnego 27.441 zł. 82 ct.

Stan bierny . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . 27.441 zł. 82 ct.

Uwaga. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

L.W. 32.268/1896.

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste.						
	1	Zasiłek z funduszu krajowego . .	14.000	—	14.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	10.500	—	10.500	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	10.500	—	—	—	10.500	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	35.000	—	24.500	—	10.500	—
		b) Przenośne . .	—	—	—	—	—	—
	1	Zaliczka pobrana z rach. roku 1896	8.696	21	8.696	21	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	43.696	21	33.196	21	10.500	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	558	10	558	10		
	2	Zdzieranie darni	309	24	309	24		
	3	Karczowanie	165	23	165	23		
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	11.929	30	11.929	30		
	5	Wykonanie nasypu	2.216	48	2.216	48		
	6	Wykop z potoków i kanałów osuszających z odwozem na brzeg . .	1.615	88	1.615	88		
	7	Materyały i narzędzia	471	19	471	19		
	8	Dozór robót ziemnych	437	08	437	08		
		Suma rubryki I. .	17.702	50	17702	50	—	—
II.		Objekty w wałach:						
	9	Roboty ciesielskie *a)* Materyały .	810	57	810	57		
	10	*b)* Robocizna .	628	57	628	57		
	11	„ murarskie *a)* Materyały .	2.199	90	2.199	90		
	12	*b)* Robocizna .	428	80	428	80		
	13	„ kowalskie	239	92	239	92		
	14	Rozmaite	492	50	492	50		
		Suma rubryki II. .	4.800	26	4.800	26	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	15	Obsiew szkarp wałowych i rzecznych *a)* Nasiona traw .	102	67	102	67		
		b) Robocizna .	221	31	221	31		
		Suma rubryki III.	323	98	323	98	—	—
		Do przeniesienia .	22.826	74	22.826	74	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	22.826	74	22.826	74		—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	41	67	41	67		
	17	Wykupno gruntów pod wał. . .	1.215	84	1.215	84		
	18	Odszkodowania za rowy materyałowe .	1 338	23	1 338	23		
	19	„ „ zniszczone plony .	219	66	219	66		
	19*a*)	Odszkodow. za przeniesienie zabudowań	101	42	101	42		
	20	Koszta intabulacyi	33	01	33	01		
		Suma rubryki IV.	2.949	83	2.949	83	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Naprawa szkarp wałów . . .	18	24	18	24		
	22	Straż rzeczna i wałowa	34	47	34	47		
		Suma rubryki V.	52	71	52	71	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	23	Najem lokalu	55	66	55	66		
	24	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	100	04	100	04		
	25	Przyrządy geodetyczne	54	20	54	20		
	26	Dyety i koszta podróży delegata	32	10	32	10		
	27	„ koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy .	1.449	73	1.449	73		
	28	Wynagrodzenie kasyera . . .	150	—	150	—		
	29	Inne drobne	12	50	12	50		
		Suma rubryki VI.	1.854	23	1.854	23	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	30	Budowa ramp	258	03	258	03		
	31	„ brodów	—	—	—	—		
	32	Pogłębienie rowów odpływowych .	1	38	1	38		
	33	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	333	32	333	32		
	34	Objekty dodatkowe	499	88	499	88		
	35	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	2.654	43	2.654	43		
	36	Koszta katastru konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej . . .	248	27	248	27		
	37	Inne	200	05	200	05		
		Suma rubryki VII.	4.195	36	4.195	36	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	31.878	87	31.878	87		
		c) **Przenośne:**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej z rachunku roku 1896	8.696	21	—	—	8.696	21
		Suma wszystkich wydatków .	40.575	08	31 878	87	8.696	21
		Pozostałość z końcem roku 1895 w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	1.317	34	—	—
		Razem .	—	—	33.196	21	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan funduszów z końcem roku 1895.

Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy w gotówce	—	zł. —	ct.
b) „ pozostałych materyałów i narzędzi	1.317	„ 34	„
c) Wartość wykupionych gruntów	1.215	„ 84	„
d) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne . . .	10.500	„ —	„
Suma stanu czynnego . . .	13.033	zł. 18	ct.
Stan bierny: Zwrot zaliczki pobranej z rachunku roku 1896	8.696	„ 21	„
Czysty stan czynny . . .	4.336	zł. 97	ct.

L.W. 32.264/1896.

L. W. 37.661/1896.

XL.

Fundusz emerytury dozorców melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

Indeks.

I. Fundusz pomnika Kościuszki 340
II. Fundusze stypendyjne 344
III. Administracya dóbr Winniki 376
IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych 379
V. „ niżankowicki „ 382
VI. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich 384
VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich 387
VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego 389
IX. „ zapomogi z roku 1868 390
X. „ budowy domu podrzutków we Lwowie 391
XI. „ ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich 392
XII. „ szkół ludowych z roku 1872 395
XIII. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych 399
XIV. „ Franciszka Kochmana dla literatów polskich 401
XV. „ „ „ „ dziewcząt służących 406
XVI. „ ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej 407
XVII. „ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego 410
XVIII. Fundacya Sandecka „Dom roboczy" 412
XIX. „ Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców . . . 414
XX. „ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhucze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica, Zastawce 416
Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im Malinowskiego im „Najjaśniejszego Pana"
XXI. Fundusz 1. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach" 420
XXII. „ 2. „ku wspieraniu artystów i literatów" 423
XXIII. „ 3. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie" 426
XXIV. „ 4. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych" 428
XXV. „ 5. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących" 431
XXVI. „ 6. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła" 436
XXVII. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego . . 440
XXVIII. „ imienia Antoniego Schiffnera 442
XXIX. „ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych 444
XXX. „ Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi 446
XXXI. „ „Domu ubogich" im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie 449
XXXII. Fundusz „Macierzy Polskiej" 454
XXXIII. Fundacya Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących . 457
XXXIV. Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego 463
XXXV. „ ku podniesieniu rybactwa 464
XXXVI. Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu 466
XXXVII. „ Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt . . . 468
XXXVIII. „ posagowa ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt 470
XXXIX. „ ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych 474
XL. „ ś. p. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą 477
XLI. „ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie 479

XLII. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych 481
XLIII. „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła 484
XLIV „ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich . 486
XLV. „ „ „ „ „ „ „ „ dla 10 dziewcząt wiejskich . 490
XLVI „ „Dom ubogich w Strzeliskach nowych" 493
XLVII. „ ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych i rekonwalescentów . . . 497
Fundacya imienia Józefa Kośvitzky'ego:
XLVIII. Fundusz 1. „dla ślepych w Krakowie" 499
XLIX. „ 2. „dla wychowanków zakładu sierot pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie" . 501
L. „ 3. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie„ 504
LI. „ zapomogowy im Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale 506
LII. „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru im. św. Klaudyi . 507/I.
LIII. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . . . . 507/III.
LIV. Fundacya Józefa Krupacza „dla c. k. inwalidów wojskowych" . . . . . . 507/VII.
LV. „ ś. p. Wiktora z Baworowa Baworowskiego . . . . 507/IX.
LVI. „ „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy" czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie . . . . 507/X.
LVII. „ „ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie . . . . 507/XII.
LVIII. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju" . . . . 507/XV.
LIX. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierżawce". . . . . 507/XVIII.
LX. „ „ „ „ „ Żuratyn . . . . 507/XX.
LXI. „ „ „ „ „nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie" 507/XXII.
LXII. Depozyta gminne serwitutowe . . . . 507/XXIII.
LXIII. Depozyta ogólne . . . . 507/XXX.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. 15 zł. 50 ct. *b)* „ koron. 2000 koron 1000 „ — „ razem 1015 zł. 50 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austr. . 1000 „ — „ rzeczywiste przykupno . .	15	50	15	50	—	—
		Suma dochodów . .	15	50	15	50	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895: 1) w gotówce . . — zł. —½ ct. 2) w efektach: *a)* w walucie austr. 7.576 zł. 02 ct. *b)* „ „ koronowej 16.000 koron 8.000 „ — „	—	—	15.576	02 1/2	—	—
		Razem . .	—	—	15.591	52 1/2	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.000 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta . . . 1.000 „ — „ czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895: 1) w gotówce . . — zł. —½ ct. 2) w efektach: *a)* w walucie austr. 6.591 „ 52 „ *b)* „ koron 18.000 koron 9.000 „ — „	—	—	15.591	52 1/2	—	—
		Razem . .	—	—	15.591	5 1/2	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy:			
a) w gotówce			— zł. — $^1/_2$ ct.
b) w efektach:			
α) w walucie austryackiej:			
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego . .		100 zł. — ct.	
2) $4^1/_2\%$ obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1883		1.000 „ — „	
3) 4% „ „ „ „ „ 1891		5.400 „ — „	
4) 4% książeczki Banku krajowego . . .		91 „ 52 „	
β) w walucie koronowej:			
1) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 , .	200 koron	100 „ — „	
2) 4% listy zastaw. galic. Tow. kredytowego ziemskiego . .	5.400 „	2.700 „ — „	
3) 4% listy zast. Banku krajowego	12.400 „	6.200 „ — „	15.591 „ 52 „
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej . .			15.591 zł. $52^1/_2$ ct.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			15.591 zł. $52^1/_2$ ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1894			15.576 „ $02^1/_2$ „
okazuje się przyrost majątku			15 zł. 50 ct.

I. Fundusz pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od oblig. galic. pożyczki kraj. z r. 1883 45 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1891 216 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 20 „ — „						
		d) 4% od listów zast. gal. Tow. kred. ziemskiego 108 „ — „						
		e) 4½% od list. zast. gal. Banku krajowego . 33 „ 75 „						
		f) 4% od listów zast. gal. Banku krajowego . 228 „ — „	650	75	650	75	—	—
		Suma dochodów .	650	75	650	75	—	—
	2	**Zapas z początkiem roku 1895 w efektach:**						
		a) w walucie austr. . 209 zł. 32 ct.						
		b) „ „ kor. 800 kor. 400 „ — „	—	—	609	32	—	—
		Razem .	—	—	1.260	07	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka odesłana Komitetowi zarządzającemu w Krakowie. . . .	650	75	650	75	—	—
		Suma wydatków .	650	75	650	75	—	—
	2	**Zapas z końcem roku 1895 w efektach:**						
		a) w wal. austryackiej . 209 zł 32 ct.						
		b) „ kor. 800 kor. 400 „ — „	—	—	609	32	—	—
		Razem .	—	—	1.260	07	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Uwaga: Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swych czynności (za rok 1895 patrz przy L. W. 11.824/896). W roku 1892 Komitet pomnika nadesłał do przechowania w Kasie Wydziału krajowego efekta imiennej wartości 550 zł. mon. konw. na rzecz majątku obrotowego z zastrzeżeniem, że efekta te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby kopca Kościuszki (patrz L. W. 7387/892).

Wykazany wyżej zapas majątku obrotowego z końcem roku 1895 w efektach składa się obecnie:

a) w walucie austryackiej;	
1) z $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego imiennej wartości .	150 zł. — ct.
2) z 4% książeczki „ „ na	59 „ 32 „
b) w walucie koronowej:	
1) z 4% obligacyj galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893 imiennej wartości 800 koron	400 „ — „
razem w walucie austryackiej im. wart. .	609 zł. 32 ct.

L. W. 31.858/896.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 ct.
		Dochody.						
I.		**Fundacye nowoprzybyłe:**						
	1	*Gross de Rosenburg Józef.*						
		a) $4^1/_2\%$ listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego . . 7.400 zł. — ct.						
		b) 4% książeczka gal. kasy oszczęd. 20 „ 96 „						
	2	*Ks. Montlèart Augusta.*						
		a) renta austryacka papierowa . 53.600 „ — „						
		b) 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk. 37.000 kor. = 18.500 „ — „						
		c) 4% książeczka gal. kasy oszczęd. 73 „ 67 „						
	3	*Stachiewicz Franciszek.*						
		a) 4% listy zast. gal. Tow. kredyt. ziemskiego 10.200 kor. = 5.100 „ — „						
		b) 4% książeczka gal. Banku krajowego . . 74 „ 58 „						
		c) gotówka . . . 14 „ 56 „	84.783	77	84.783	77	—	—
II.	4	**Wpływy na rzecz już istniejących fundacyj:**						
		a) gotówką . . . 6.516 zł. 96 ct.						
		b) efektami:						
		α) w wal. austryack. 131 „ 83 „						
		β) „ „ koronowej 14.800 koron = 7.400 „ — „	14.048	79	14.048	79	—	—
		Do przeniesienia . .	98.832	56	98.832	56	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . .	98.832	56	98.832	56	—	—
III.	5	**Kapitały hipoteczne:** *a*) w gotówce . . 19.876 zł. 25 ct. *b*) w efektach w walucie koron 5.000 koron = 2.500 „ — „	22.376	25	7.633	33½	14.742	91½
IV.	6	**Gotówka za sprzedane realności** .	35.201	49½	—	—	35.201	49½
V.	7	**Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego** . . . 32 290 zł. 07½ ct. Gotówka przeniesiona z majątku rezerwow. 167 „ – „ razem . . 32.457 zł. 07½ ct. od tego gotówka przeniesiona do majątku obrotowego . 370 „ 94 „	32.086	13½	32.086	13½	—	—
VI.	8	**Efekta zakupione:** *a*) w wal. austryackiej 9.170 zł. 68 ct. *b*) „ „ koronowej 565.200 koron = . 282.600 „ — „	291 770	68	291.770	68	—	—
	9	Efekta odebrane z winkulacyi: *a*) w wal. austryack. 3.050 zł. — ct *b*) „ „ koronowej 75.400 koron = . 37.700 „ — „	40.750	—	40.750	—	—	—
	10	Gotówka za spieniężone efekta . .	246.395	24	246.395	24	—	—
		Suma dochodów . .	767.412	36	717.467	95	49.944	41
		Do przeniesienia . . .	767.412	36	717.467	95	49.944	41

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . .	747.412	36	717.467	05	49.944	41
		Do tego: **Zapas kasowy z początkiem roku 1895.** *a)* w gotówce . . 2.283 zł. 61 ct. *b)* w efektach: *α)* w wal. austr. 1,236.535 „ 12 „ *β)* „ „ koron. 5,212 300 kor. = 2,606.150 „ — „ Wartość dóbr i realności . . . 149.147 „ 83 „	—	—	3,994.116	56	—	—
		Razem . . .	—	—	4,711.584	51	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone: *a)* w wal. austryackiej 205.970 zł. 82 ct. *b)* „ „ koronowej 93.700 koron = . 46.850 „ — „	252.820	82	252.820	82	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi: *a)* w wal. austryackiej 3.050 zł. — ct. *b)* „ „ koronowej 75.400 koron = . 37.700 „ — „	40.750	—	40.750	—	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów .	292.429	84	292.429	84	—	—
		Suma wydatków . .	586.000	66	586.000	66	—	—
		Do tego: **Zapas kasowy z końcem roku 1895:** *a)* w gotówce . . — zł. — ct. *b)* w efektach: *α)* w wal. austryack. 1,101.036 „ 02 „ *β)* „ „ koronowej kor. 5,750 800 = 2,875.400 „ — „ Wartość dóbr i realności 149.147 „ 83 „	—	—	4,125.583	85	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	—	—	4,711.584	51	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny.	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy: 1. w gotówce		— zł. — ct.
2. „ efektach:		
a) 6% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873	5.400 zł.	
b) 4½% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	185.200 „	
c) 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1891	121.700 „	
d) 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	509.400 koron	
e) 4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	186.600 zł.	
f) 5% obligacye galicyjskiego Banku krajowego komunalne	2.100 „	
g) 4% listy zastawne gal. Towarz. kredytowego ziemskiego .	18 900 „	
h) 4% listy zastawne gal. Towarz. kredytowego ziemskiego .	3,344.000 koron	
i) 4½% listy zastawne Banku krajowego	349.200 zł.	
k) 4% listy zastawne Banku krajowego	1,818.600 koron	
l) 5% listy zastawne premiowane Banku hipotecznego .	78.100 zł.	
m) 4% listy zastawne galicyjskiego Banku hipotecznego . .	78.800 koron	
n) 4½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego . .	37.700 zł.	
o) 3% listy zast. austryackiego Zakładu kredyt. ziemskiego .	1.200 „	
p) 5% akcye Banku dla handlu i przemysłu	400 „	
r) 5% akcye kolei Karola Ludwika	36.400 „	
s) — 10 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika . .	—.— „	
t) 4% losy państwowe z r. 1854	500 „	
u) 4% losy państwowe z r. 1860	2.600 „	
w) — „ miasta Krakowa .	60 „	
Do przeniesienia . .	1,026.060 zł. 5,750.800 koron	— zł. — ct.

II. Fundusze stypendyjne.

	Szczegół.		Ogół.
Z przeniesienia . .	1,026.060 zł. 5,750.800 koron		— zł. — ct.
x) 5% renta austryacka papierowa	53.600 zł. — ct.		
y) 4% książeczki wkładkowe gal. Banku krajowego . . .	15.497 „ 14 „		
z) 4% książeczki wkładkowe gal. Kasy oszczędności . . .	2.054 „ 88 „		
ž) 4% książeczki wkładkowe innych kas i Towarzystw Zaliczkowych	3.825 „ — „		
	1,101.036 zł. 02 ct. 5,750.800 kor. =	1,101.036 zł. 02 ct. 2,875.400 „ - „	3,976.436 „ 02 „
2. Należytości czynne			49.944 „ 41 „
3. Wartość dóbr i realności:			
a) dobra Godowa z przyległościami własność ś. p. Dydyńskiego		39.972 zł. — ct.	
b) realność w Strzyżowie Nr. 97 własność ś. p. Dydyńskiego		3.527 „ — „	
c) dobra Winniki z przyległościami własność ś. p. Głowińskiego		67.875 „ 03 „	
d) realność w Rzeszowie Nr. 7 i 9 własność Dra Jana Towarnickiego		37.773 „ 80 „	149.147 „ 83 „
Suma stanu czynnego			4,175.528 zł. 26 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			4,175.528 zł. 26 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

1. Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1895 jak wykazano . . . . 4,175.528 zł. 26 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 w kwocie . 4,051.625 „ 55$^1/_2$ „

okazuje się przyrost majątku o . . . 123.902 zł. 70$^1/_2$ ct.

głównie z powodu przybycia nowych fundacyi i fruktyfikowania zapasów gotówki majątku obrotowego na rzecz majątku zarodowego.

A mianowicie:

Stan gotówki z końcem roku 1895 wynosił . . .	— zł. — ct.		
Stan gotówki z końcem roku 1894 wynosił . . .	2.283 „ 61 „	ubytek o . .	2.283 zł. 61 ct.
Stan efektów z końcem roku 1895 wynosi . . .	3,976.436 zł. 02 ct.		
Stan efektów z końcem roku 1894 wynosił . . .	3,842.685 „ 12 „	przyrost o . .	133.750 „ 90 „
		ogółem przyrosło .	131.467 zł. 29 ct.
Stan należytości czynnych z końcem roku 1895 wynosi .	49.944 zł. 41 ct.		
Stan należytości czynnych z końcem roku 1894 wynosił .	57.508 „ 99$^1/_2$ „	ubytek o . .	7.564 „ 58$^1/_2$ „
Z porównania okazuje się w ogóle przyrost majątku j. w. o . .			123.902 zł. 70$^1/_2$ ct.

2. Należytości czynne z tytułu wierzytelności hipotecznych wykazane z końcem roku 1895 pod pozycyą 5 dochodów, składają się z następujących poszczególnych kapitałów:

a) w fundacyi Olszewskiego w sumie . .	4.200 zł. — ct.	
b) w fundacyi Łosia .	6.363 „ 64$^1/_2$ „	
c) w „ Lipińskich.	4.179 „ 27 „	
razem . . .	14.742 zł. 91$^1/_2$ ct.	jak wykazano w pozycyi 5 dochodów.

3. Wierzytelność z tytułu sprzedanych realności, wykazana pod pozycyą 6 dochodów z końcem roku 1895, stanowi dług funduszów obłąkanych i położnic za nabytą w swoim czasie od funduszu Głowińskiego realność Popijarską w sumie 35.201 zł. 49$^1/_2$ ct.

4. Oprócz wykazanych w stanie czynnym majątku pod pozycyą 1 r. akcyi kolei Karola-Ludwika na 36.400 zł., posiadają fundusze Konieckiego i Dra Towarnickiego obecnie 10 sztuk akcyi „użytkowania“ tej kolei, akcye te z powodu wylosowania nie przynoszą rocznych odsetków, zaś w roku 1895 nie przyniosły zwykłej na nie przypadającej dywidendy.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
I.		**Odsetki.**						
	1	Od papierów publicznych 162.453 zł. 53 ct. od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów 1.841 „ 70 „	160.611	83	160.611	83	—	—
	2	Od spieniężonych książeczek galic. kasy Oszczędności i Banku krajowego .	167	23	167	23	—	—
	3	Od kapitałów hipotekowanych: *a)* należytość zaległa 875 zł. — ct. *b)* „ bieżąca 3.941 „ 28½ „	4.816	28½	4.816	28½	—	—
		Suma rubryki I. .	165.595	34½	165.595	34½	—	—
II.		**Dochody z dóbr i realności.**						
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr Winniki (fundusz Głowińskiego)	4.747	27	4.747	27	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr Godowa (fundusz Dydyńskiego)	3.000	—	3.000	—	—	—
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr Jacowce (fundusz Strzałkowskiego) . . .	4.400	—	4.400	—	—	—
	7	Nadwyżka dochodów z dóbr Szypowce (fundusz Stupnickiego Marcelego) .	4.000	—	4.000	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów z dóbr Kochanówka (fundusz Dra Lachowicza) . . .	3.505	—	3.505	—	—	—
	9	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fundusz Dra Towarnickiego)	545	06	545	06	—	—
	10	Czynsz dzierżawny z dóbr Dzwonowa (fundusz Boznańskiego)	416	50	416	50	—	—
	11	Czynsz dzierżawny z dóbr Urlowa (fundacyi Lipińskich)	1.813	—	1.813	—	—	—
	12	Nadwyżka dochodów z realności w Tarnopolu z (fundacyi Strzałkowskiego) .	3.420	—	3.420	—	—	—
		Suma rubryki II. .	25.846	83	25.846	83	—	—
		Do przeniesienia . .	191.442	17½	191.442	17½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	191.442	17$^1/_2$	191.442	17$^1/_2$	—	—
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	13	Zasiłek z funduszu krajowego dla fundacyi Cesarza Franciszka Józefa I. .	—	—	—	—	—	—
	14	Dotacya z funduszu krajowego dla fundacyi Cesarza Franciszka Józefa I. jubileuszowej	12.000	—	12.000	—	—	—
		Suma rubryki III. .	12.000	—	12.000	—	—	—
IV.		**Dochody i zwroty rozmaite.**						
	15	Odsetki zwłoki: *a)* należytość zaległa . . 3 zł. 92 ct. *b)* „ bieżąca . . 2 „ 47 „	6	39	3	92	2	47
	16	Wpływy i zwroty rozmaite: *a)* należytość zaległa 1 zł. 50 ct. *b)* „ bieżąca 8.951 „ 25$^1/_2$ „	8.952	75$^1/_2$	8.951	25$^1/_2$	1	50
		Suma rubryki IV. .	8.959	14$^1/_2$	8.955	17$^1/_2$	3	97
		Suma dochodów wszystkich rubryk . .	212.401	32	212.397	35	3	97
		Do tego:						
	17	**Zapas** kasowy z początkiem roku 1895 .	—	—	38.759	89	—	—
		Razem . .	—	—	251.157	24	—	—
		W y d a t k i.						
I.		**Stypendya.**						
	1	Wypłacone stypendya: *a)* należytość zaległa . 8.069 zł. 46 ct. odpisano . 4.143 „ 67 „ 3.925 zł. 79 ct. *b)* należytość bieżąca . 127.623 „ 17 „ razem . . 131.548 zł. 96 ct. od tego zwrot nadpłaconych stypendyów . 35 „ — „	131.513	96	124.002	43	7.511	53
	2	Opłaty za uczniów wychowywanych w c. k. Zakładach wojskowych 9.096 zł. 52 ct. od tego zwrot nadpłaconej należytości . . 414 „ - „	8.682	52	8.682	52	—	—
		Suma rubryki I. .	140.196	48	132.684	95	7.511	53
		Do przeniesienia . .	140.196	48	132.684	95	7.511	53

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . .	140.196	48	132.684	95	7.511	53
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Z fundacyi Brzezińskiego . . .	315	—	315	—	—	—
	4	Z fundacyi Tarnowskiej (obwód) Bursie św. Kazimierza w Tarnowie . .	80	—	80	—	—	—
	5	Z fundacyi Dydyńskiego: — Przygodzkiemu Januszowi taksy rygorozowe — zaległa należytość . . 180 zł.	180	—	—	—	180	—
	6	Z fundacyi Dra Towarnickiego — subwencye bursom i innym zakładom naukowym, tudzież wdowom i sierotom .	3.503	14	3.503	14	—	—
	7	Z fundacyi Jeleńskiego, nagrody dla celujących uczni szkoły rolniczej w Czernichowie	80	—	80	—	—	—
	8	Z fundacyi Kopińskiego, wsparcia dla ubogich uczenic miasta Żółkwi . .	110	—	110	—	—	—
	9	Z fundacyi Reifera Adolfa, wsparcie dla ubogiej dziatwy szkolnej w Tarnobrzegu	18	—	18	—	—	—
	10	Z fundacyi Włochowicza, wsparcie dla ubogiej dziatwy szkolnej w Skałacie	75	—	75	—	—	—
		Suma rubryki II. .	4.361	14	4.181	14	180	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	11	Dla krewnych z fundacyi Strzałkowskiego	400	—	400	—	—	—
	12	„ „ „ Czaykowskiego Waleryana	400	—	400	—	—	—
	13	Dla krewnych z fundacyi Lachowicza .	1.600	—	1.600	—	—	—
		Suma rubryki III. .	2.400	—	2 400	—	—	—
IV.		**Subwencye stałe innym funduszom.**						
	14	Kapitule katedralnej obrz. rz. katol. we Lwowie z fund. Głowińskiego . .	446	46	446	46	—	—
	15	Zakładowi ubogich we Lwowie z fund. Głowinskiego	12	60	12	60	—	—
	16	Domowi kalek u św. Łazarza we Lwowie z fundacyi Głowińskiego: *a)* należytość zaległa . . 8 zł. 40 ct. *b)* „ bieżąca . . 8 „ 40 „	16	80	8	40	8	40
	17	Galicyjskiemu funduszowi religijnemu z fundacyi Głowińskiego . . .	57	54	57	54	—	—
	18	Kościołowi OO. Jezuitów we Lwowie z fundacyi Russyana	21	—	21	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	554	40	546	—	8	40
		Do przeniesienia . .	147 512	02	139 812	09	7.699	93

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .	147.512	02	139 812	09	7.699	93
V.		**Legaty i pensye.**						
	19	Baranowska Augusta	100	—	100	—	—	—
	20	Towarnicka Marya	1.500	—	1.500	—	—	—
	21	Kowalska Ksawera: *a)* należytość zaległa . 33 zł. 41 ct. *b)* „ bieżąca 600 „ — „	633	41	600	—	33	41
	22	Jełowicka Kamila	600	—	600	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2 833	41	2.800	—	33	41
VI.		**Wynagrodzenia i wsparcia stałe.**						
	23	Wynagrodzenie kuratora z fundacyi Strzałkowskiego: *a)* należytość zaległa . 17 zł. 34 ct odpisano . — „ 70 „ 16 zł. 64 ct. *b)* należytość bieżąca . . 200 „ — „	216	64	216	64	—	—
	24	Wsparcia stałe dla 4 krewnych z fund. Czaykowskiego Waleryana. . .	2 400	—	2.400	—	—	—
	25	Wsparcia stałe z fundacyi Heferna Roberta	337	50	337	50	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.954	14	2.954	14	—	—
VII.	26	**Dodatki do funduszów**	—	—	—	—	—	—
VIII.		**Podatki i należytości rządowe.**						
	27	Podatki gruntowe, domowo-klasowe, dochodowe i t. p. z dodatkami . .	1.253	95	1 253	95	—	—
	28	Należytości ekwiwalentowe: *a)* zaległe . . 0·05 ct. odpisano . 0·05 „ — „ — „ *b)* bieżące . . . 893 „ 73½ „	893	73½	893	73½	—	—
	29	Należytość rządowa od przeniesienia majątków fundacyjnych w zarząd kraju i inne opłaty	287	30	287	30	—	—
		Suma rubryki VIII. .	2.434	98½	2.434	98½	—	—
		Do przeniesienia . .	155.734	55½	148.001	21½	7.733	34

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . .	155.734	55½	148.001	21½	7.733	34
IX.		**Wydatki administracyjne.**						
	30	Płace nadkuratora i kuratorów fundacyi Dra Towarnickiego, tudzież administratora fundacyi Dra Lachowicza: *a*) zaległe . . . . . 400 zł. *b*) bieżące . . . . . 5.200 „	5.600	—	5.499	99	100	01
	31	Remuneracye stałe	565	—	565	—	—	—
	32	Remuneracye niestałe	—	—	—	—	—	—
	33	Konserwacye i budowy	10.482	—	10.482	—	—	—
		Suma rubryki IX. .	16.647	—	16 546	99	100	01
X.	34	**Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego** . . 32.290 zł. 07½ ct. od tego przeniesiona gotówka z majątku zarodowego . . 203 „ 94 „	32.086	13½	32.086	13½	—	—
XI.		**Wydatki i zwroty rozmaite.**						
	35	Koszta inseracyjne	368	70	368	70	—	—
	36	Utrzymanie grobowca ś. p. fundatorów Laskowskich	5	27	5	27	—	—
	37	Raty na umorzenie wypożyczonych kapitałów	5.074	—	5.074	—	—	—
	38	Dotacya dla kooperatora rz. kat. expozytury w Łazówce z fundacyi Strzałkowskiego	50	—	50	—	—	—
	39	Dotacya dla nauczyciela szkoły ludowej w Jacowcach z fundacyi Strzałkowskiego	40	—	40	—	—	—
	40	Odsetki od kapitału 5.000 zł. na rzecz rz. kat. kościoła w Strzyżowie z fundacyi Dydyńskiego	10	50	10	50	—	—
	41	Odsetki od kaucyi służbowej 6.300 zł. dla Kamili Jełowickiej z fundacyi Strzałkowskiego	315	—	315	—	—	—
	42	Koszta stemplowe, portorya, zaliczki oddane funduszowi krajowemu i inne: *a*) należytość zaległa 4.622 zł. 72½ ct. *b*) „ bieżąca 435 „ 04½ „	5.057	77	1.109	52	3.948	25
		Suma rubryki XI. .	10.921	24	6.972	99	3 948	25
		Suma wydatków wszystkich rubryk .	215.388	93	203.607	33	11.781	60
		Do tego:						
	43	**Zapas** kasowy z końcem roku 1895.	—	—	47.549	91	—	—
		Razem zgodnie ze sumą dochodów:	—	—	251.157	24	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
1. Zapas kasowy w gotówce	47.549 zł. 91 ct.	
2. Należytości czynne	397 „ — „	47.553 zł. 88 ct.
Stan bierny:		
3. Należytości bierne		11.781 „ 60 „
Czysty stan czynny		35.772 zł. 28 ct.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1) Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1895 jak wykazano	35.772 zł. 28 ct.
zaś w roku 1894 wynosił	26.177 „ 29½ „
Z porównania okazuje się przyrost czystego stanu czynnego wr. 1895 o	9.594 zł. 98½ ct.

z powodu przybycia nowych fundacyi stypendyjnych.

Zapas ostateczny w gotówce, wykazany wyżej pod pozycyą 43 w kwocie 47.549 zł. 91 ct. po strąceniu należytości biernych odnośnych funduszów sfruktyfikowano w roku 1896 na rzecz majątku zarodowego, przez przykupno papierów wartościowych, z pupilarnem bezpieczeństwem, tudzież przez lokacyę pozostałych po tem zakupnie nadwyżek gotówki na książeczki wkładkowe galicyjskiego Banku krajowego.

Alegat A. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych za rok 1895.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa Fundacyi	Zapas z początkiem roku 1895 gotówką		Zapas z początkiem roku 1895 efektami		Dochody w ciągu roku 1895 gotówką		Dochody w ciągu roku 1895 efektami	
1	Aywas Grzegorz	-	—	26.321	49	782	60	1.605	—
2	Aywas Mikołaj	—	—	2.236	38	24	—	24	—
3	Artymowicz Jan	—	—	3.539	98	169	42	322	04
4	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej)	—	—	171.415	13	12.376	43	25.108	33
5	Barczewski II. (dla wszechnicy krakowskiej)	—	—	172.233	52	6.787	30	15.709	05
6	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej)	—	—	22.929	19	—	—	—	—
7	Barczewski IV. (dla panien polek)	—	—	49 909	86	5.787	30	11.860	55
8	Bereżniccy	—	—	2.155	68	197	81	300	71
9	Bier Joel	—	—	12.848	98	5.497	86	5.945	91
10	Bodzioch Tomasz	—	—	32.416	19	258	57	464	37
11	Boznański Leon	—	-	37.538	17	4.345	60	18.823	65
12	Broniewska Klementyna	—	—	4.078	68	297	10	605	—
13	Bohdanowicz Dominik	—	—	22.547	02	97	10	200	—
14	Brześciańska Kunegunda	—	—	6.883	32	2.009	49	4.044	49
15	Brześciański Aleksander	—	—	7.562	11	582	60	1.200	—
16	Brzeski Damian	—	—	7.389	63	1 197	10	2.419	25
17	Brzeżany	—	—	2.451	20	100	—	201	75
18	Brzeziński Antoni i Sylwester	—	—	11.796	35	98	70	400	—
19	Chelmicki Jan	—	—	2.728	40	—	—	—	—
20	Chlebowski Stanisław	—	—	2 583	06	151	17	304	17
21	Cesarz Franciszek Józef I.	—	—	109.506	83	1.741	02	3.469	57
22	„ „ „ (jubil.)	—	—	26 043	44	3.486	83	7.138	43
23	Cieszewski Zawadzki	—	—	13.828	99	2.100	—	4.238	—
24	Czajkowski Hipolit	—	—	42.867	95	594	20	1.206	60
25	Czajkowski Waleryan *a)* zar.	—	—	112.500	—	11 000	—	22.000	—
	Czajkowski Waleryan *b)* rezer	2	60	22.082	77	4.129	30	8.211	70
26	Czerkawski Józef	—	—	7.753	14	97	10	200	—
27	Czuczawa Krzysztof	—	—	6.143	37	2.507	50	5 051	25
28	Dolliner Karolina	—	—	4.846	92	7	52	7	52
29	Br. Dulska Teodozya	—	—	7.931	77	210	39	414	84
30	Dydyński Antoni	—	—	160.304	48	7.629	07	15.402	92
31	Egierski dla Egierskich I.	—	—	8.026	37	1.100	—	2.219	25
32	„ „ „ II.	—	—	6.154	08	1.149	92	2.320	42
33	Egierski dla Siedleckich I.	—	—	9.768	24	1.200	—	2 421	—
34	„ „ „ II	—	—	6.108	73	612	82	1.224	57
35	Englowa Teofila	—	—	9.413	75	1 766	09	3.498	34
36	Falkenfels Dyonizy	—	—	140	13	100	—	201	75
37	Gizela arcyksiężniczka	—	—	6.500	44	58	90	58	90
38	Głowiński Roch Samuel	—	01	938.852	21	36.415	49	68.985	05
39	Hr. Gołuchowski Agenor	1	—	57.513	77	1 495	04	3.024	09
40	Gros de Rosenburg Józef	—	—	—	—	5.000	—	17.549	23
	Do przeniesienia	3	61	2,157.851	72	123.161	34	258.381	70

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1895				Zapas z końcem roku 1895				Należytość pozostała z końcem roku 1895			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
782	60	27.926	49	782	60	210	59	—	—	27.715	90	—	—	—	—
24	—	2.260	38	24	—	—	—	—	—	2.260	38	—	—	—	—
169	42	3.862	02	169	42	200	—	—	—	3.662	02	—	—	—	—
12.376	43	196.523	46	12.376	43	11.400	—	—	—	185.123	46	—	—	—	—
6.787	30	187.942	57	6 787	30	9.499	54	—	—	178.443	03	—	—	—	—
—	—	22.929	19	—	—	—	—	—	—	22.929	19	—	—	—	—
5.787	30	61.770	41	5.787	30	5.520	41	—	—	56.250	—	—	—	—	—
197	81	2.456	39	197	81	155	68	—	—	2.300	71	—	—	—	—
5.497	86	18.794	89	5.497	86	5 247	—	—	—	13.547	89	—	—	—	—
258	57	32.880	56	258	57	—	—	—	—	32.880	56	—	—	—	—
4.345	60	56.361	82	4.345	60	6.372	71	—	—	49 989	11	—	—	—	—
297	10	4.683	68	297	10	362	51	—	—	4.321	17	—	—	—	—
97	10	22.747	02	97	10	45	61	—	—	22.701	41	—	—	—	—
2.009	49	10 927	81	2 009	49	2.000	—	—	—	8.927	81	—	—	—	—
582	60	8.762	11	582	60	20	10	—	—	8.742	01	—	—	—	—
1.197	10	9.808	88	1.197	10	1.170	93	—	—	8.637	95	—	—	—	—
100	—	2.652	95	100	—	100	—	—	—	2.552	95	—	—	—	—
98	70	12.196	35	98	70	267	40	—	—	11.928	95	—	—	—	—
—	—	2.728	40	—	—	—	—	—	—	2.728	40	—	—	—	—
151	17	2.887	23	151	17	147	—	—	—	2.740	23	—	—	—	—
1.741	02	112.976	40	1.741	02	1.500	—	—	—	111.476	40	—	—	—	—
3.486	83	33.181	87	3.486	83	147	—	—	—	33.034	87	—	—	—	—
2.100	—	18.066	99	2 100	—	2.100	—	—	—	15.966	99	—	—	—	—
594	20	44.074	55	594	20	651	49	—	—	43.423	06	—	—	—	—
11.000	—	134.500	—	11 000	—	11.000	—	—	—	123 500	—	—	—	—	—
4.131	90	30.294	47	4.131	90	1 670	53	—	—	28.623	94	—	—	—	—
97	10	7.953	14	97	10	42	34	—	—	7.910	80	—	—	—	—
2.507	50	11.194	62	2.507	50	2 500	—	—	—	8.694	62	—	—	—	—
7	52	4.854	44	7	52	—	—	—	—	4.854	44	—	—	—	—
210	39	8.346	61	210	39	100	—	—	—	8.246	61	—	—	—	—
7.629	07	175.707	40	7.629	07	11.657	40	—	—	164.050	—	—	—	—	—
1.100	—	10.245	62	1.100	—	1.100	—	—	—	9 145	62	—	—	—	—
1.149	92	8.474	50	1.149	92	1.147	—	—	—	7.327	50	—	—	—	—
1.200	—	12.189	24	1.200	—	1.200	—	—	—	10.989	24	—	—	—	—
612	82	7.333	30	612	82	600	—	—	—	6.733	30	—	—	—	—
1.766	09	12.912	09	1.766	09	1.694	—	—	—	11.218	09	—	—	—	—
100	—	341	88	100	—	100	—	—	—	241	88	—	—	—	—
58	90	6.559	34	58	90	—	—	—	—	6.559	34	—	—	—	—
36.415	50	1,007.837	26	36.415	50	36.570	76	—	—	971.266	50	35.201	49½	—	—
1.496	04	60.537	86	1.496	04	1.400	—	—	—	59.137	86	—	—	—	—
5.000	—	17.549	23	5.000	—	5.000	—	—	—	12.549	23	—	—	—	—
123.164	95	2,416.233	42	123.164	95	122.900	—	—	—	2,293.333	42	35.201	49½	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1895 gotówką		Zapas z początkiem roku 1895 efektami		Dochody w ciągu roku 1895 gotówką		Dochody w ciągu roku 1895 efektami	
	Z przeniesienia .	3	61	2,157.851	72	123.161	34	258 381	70
41	ks. Harbut Jan.	—	—	2.938	34	163	26	316	26
42	Br. Hauer Franciszek . . .	—	—	3 221	44	6	92	6	92
43	Hefern Robert	—	—	15.000	—	—	—	—	—
44	Dr. Hoffman Kornel	—	—	40 673	05	—	—	—	—
45	ks. Horecki Eliasz	—	—	7 429	93	1 056	43	2.127	43
46	ks. Janowski Floryan Amand	—	—	3 952	94	3	—	3	—
47	Jankowscy Władysław i Marya	—	—	1.119	55	7	—	7	—
48	Jarosław	—	—	25.555	33	388	40	800	—
49	Jarosz Leonard	—	—	4.355	28	2	71	2	71
50	Jeleński Napoleon I. (dla szkoły w Czernichowie) . . .	—	—	19.556	98	319	99	625	56
51	Jeleński Napoleon II. (dla szkoły w Łuczycach)	—	—	21.606	53	1.182	60	2.411	33
52	Jezieniccy	—	—	15 028	54	298	11	606	81
53	Jurgas Magdalena.	—	—	16 691	29	97	10	200	—
54	Dr. Kaczkowski Antoni . . .	—	—	7.905	21	5 351	74	10.540	54
55	Kallir Mayer	—	—	15.170	30	16	59	16	59
56	Karol Ludwik arcyksiążę . .	—	—	10.734	36	360	34	716	84
57	ks. Kiełbusiewicz Tomasz . .	—	—	10 002	15	197	—	402	80
58	Kiślicki Mikołaj	—	—	14.051	82	307	09	614	29
59	Koniecki Menard	—	—	102.374	81	197	10	401	75
60	Kopernik Mikołaj	—	—	1[illegible].746	19	101	42	203	17
61	Kopiński Adam.	—	—	3.343	37	3	92	3	92
62	Korzelińska Sabina	—	—	13.425	59	609	56	1 221	31
63	Kraków (zakordonowy) . . .	—	—	165.650	—	2.035	50	4.140	63
64	Krakowiec	—	—	6.034	16	114	34	216	34
65	Dr. Krausnecker Piotr . . .	—	—	52.550	11	—	—	—	—
66	Ks. Kretowicz Paweł . . .	—	—	2.854	20	102	20	205	10
67	Krościenko	—	—	2.730	84	6	35	6	35
68	Kruszewska Marya	—	—	11.234	16	533	71	1.045	66
69	Krzeczunowicz Ignacy . . .	—	—	19.321	43	374	17	730	67
70	Krzeczunowicz Walery . . .	—	—	9.026	76	897	10	1.813	80
71	Ks. Kucharski Jan	—	—	11.716	07	97	10	200	—
72	Kulczycki Jakób	—	—	14.054	38	1.197	10	2.419	07
73	Kurdwanowska Marya . . .	—	—	9.447	23	306	19	611	84
74	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyjna)	—	—	26.200	19	1.130	05	2.301	55
75	Dr. Lachowicz Antoni II. (zapomogowa)	—	—	26.282	96	1.000	—	2.030	—
76	Laskowscy Zygmunt i Marya	—	—	156.772	64	17.559	50	32.487	25
77	Lenartowicz Teofil	2.080	—	—	—	—	—	2.080	—
78	Hr. Lewicki Kajetan. . . .	—	—	35 542	81	1 147	—	2.317	50
79	Lewicki Bazyli.	—	—	8.469	38	780	30	3.000	—
80	Lipińscy Karol i Regina . .	—	—	19 391	06	3.761	—	3.761	—
	Do przeniesienia .	2.083	61	3,092.013	10	164 873	23	338.976	67

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y.

Razem gotówką		Razem efektami		Wydatki w ciągu roku 1895 gotówką		Wydatki w ciągu roku 1895 efektami		Zapas z końcem roku 1895 gotówką		Zapas z końcem roku 1895 efektami		Należytość pozostała z końcem roku 1895 czynna		Należytość pozostała z końcem roku 1895 bierna	
123.164	95	2,416.233	42	123.164	95	122.900	—	—	—	2,293.333	42	35.201	49½	—	—
163	26	3.254	60	163	26	147	—	—	—	3.107	60	—	—	—	—
6	92	3.228	36	6	92	—	—	—	—	3.228	36	—	—	—	—
—	—	15.000	—	—	—	—	—	—	—	15.000	—	—	—	—	—
—	—	40.673	05	—	—	—	—	—	—	40.673	05	—	—	—	—
1.056	43	9.557	36	1.056	43	1.029	—	—	—	8.528	36	—	—	—	—
3	—	3.955	94	3	—	—	—	—	—	3.955	94	—	—	—	—
7	—	1.126	55	7	—	—	—	—	—	1.126	55	—	—	—	—
388	40	26.355	33	388	40	197	14	—	—	26.158	19	—	—	—	—
2	71	4.357	99	2	71	—	—	—	—	4.357	99	—	—	—	—
319	99	20.182	54	319	99	200	—	—	—	19.982	54	—	—	—	—
1.182	60	24.017	86	1.182	60	664	24	—	—	23.353	62	—	—	—	—
298	11	15.635	35	298	11	—	—	—	—	15.635	35	—	—	—	—
97	10	16.891	29	97	10	72	62	—	—	16.818	67	—	—	—	—
5.351	74	18.445	75	5.351	74	5.098	70	—	—	13.347	05	—	—	—	—
16	59	15.186	89	16	59	—	—	—	—	15.186	89	—	—	—	—
360	34	11.451	20	360	34	347	—	—	—	11.104	20	—	—	—	—
197	—	10.404	95	197	—	—	—	—	—	10.404	95	—	—	—	—
307	09	14.666	11	307	09	100	—	—	—	14.566	11	—	—	—	—
197	10	102.776	56	197	10	142	95	—	—	102.633	61	—	—	—	—
101	42	1.949	36	101	42	100	—	—	—	1.849	36	—	—	—	—
3	92	3.347	29	3	92	—	—	—	—	3.347	39	—	—	—	—
609	56	14.646	90	609	56	1.100	—	—	—	13.546	90	—	—	—	—
2.035	50	170.790	63	2.035	50	1.671	40	—	—	169.119	23	—	—	—	—
114	34	6.250	50	114	34	100	—	—	—	6.150	50	—	—	—	—
—	—	52.550	11	—	—	—	—	—	—	52.550	11	—	—	—	—
102	20	3.059	30	102	20	—	—	—	—	3.059	30	—	—	—	—
6	35	2.737	19	6	35	—	—	—	—	2.737	19	—	—	—	—
533	71	12.279	82	533	71	300	—	—	—	11.979	82	—	—	—	—
374	17	20.052	10	374	17	347	—	—	—	19.705	10	—	—	—	—
897	10	10.840	56	897	10	817	92	—	—	10.022	64	—	—	—	—
97	10	11.916	07	97	10	78	27	—	—	11.837	80	—	—	—	—
1.197	10	16.473	43	1.197	10	1.219	68	—	—	15.253	75	—	—	—	—
306	19	10.059	07	306	19	298	10	—	—	9.760	97	—	—	—	—
1.130	05	28.501	74	1.130	05	1.130	05	—	—	27.371	69	—	—	—	—
1.000	—	28.312	96	1.000	—	1.000	—	—	—	27.312	96	—	—	—	—
17.559	50	189.259	89	17.559	50	18.559	89	—	—	170.700	—	—	—	—	—
2.080	—	2.080	—	2.080	—	—	—	—	—	2.080	—	—	—	—	—
1.147	—	37.860	31	1.147	—	1.147	—	—	—	36.713	31	—	—	—	—
780	30	11.469	38	780	30	1.446	66	—	—	10.022	72	—	—	—	—
3.761	—	23.152	06	3.761	—	—	—	—	—	23.152	06	4.179	27	—	—
166.956	84	3,430.989	77	166.956	84	160.214	62	—	—	3,270.775	15	39.380	76½	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa Fundacyi	Zapas z początkiem roku 1895				Dochody w ciągu roku 1895			
		gotówką		efektami		gotówką		efektami	
	Z przeniesienia . . .	2.083	61	3,092.013	10	164.873	23	338.976	67
81	Loewensteinowa Rozalia . .	—	—	3.736	75	1.597	10	3.226	25
82	Ładuński Stanisław	—	—	7.822	99	444	25	903	50
83	Łazowski Adolf	—	—	28.9[illegible]9	15	209	45	415	25
84	Hr. Łoś Feliks Antoni . . .	—	—	48.463	54	—	—	—	—
85	Małecki Antoni	—	—	1.620	38	212	—	415	50
86	Matczyński Marek.	—	—	40.471	95	197	10	402	—
87	Hr. Mieroszewski Jan . . .	—	—	45.440	99	103	64	206	54
88	Mickiewicz Adam I.	—	—	2 213	07	203	34	406	84
89	Mickiewicz Adam II. . . .	—	—	550	—	—	—	—	—
90	Mikiewicz Jędrzej	—	—	2.511	60	100	—	201	75
91	Mikołajów	—	—	13.168	53	342	10	700	—
92	Miller Maksymilian	—	—	2.343	30	52	40	103	90
93	Monasterzyska	—	—	6.814	43	258	17	461	47
94	Ks. Montleart Augusta . . .	—	—	—	—	—	—	90.673	67
95	Dr. Morawski Adam I. (famil).	—	—	2.723	01	347	10	704	00
96	„ „ „ II. (niefam).	—	—	7.756	97	125	84	227	59
97	Dr. Moysa Rosochacki Michał	—	—	13.144	92	—	—	—	—
98	Hr. Moszczeńska Ludwika . .	—	—	2.029	82	4	17	4	17
99	Nahaczów	—	—	1.881	01	601	92	1.212	42
100	Nawratil Jakób	—	—	3.286	69	97	10	200	—
101	Nielepiec Jędrzej	—	—	2.430	34	199	27	403	92
102	Niezabitowska Ludwika I. . .	—	—	61.500	—	420	57	778	22
103	Niezabitowska z hr. Duninów Borkowskich Ludwika II. .	—	—	97.619	17	546	27	1.059	87
104	Ks. Nowakowski Józef . . .	—	—	4.541	95	197	10	401	75
105	Ks. Nowak Jan	—	—	16.291	96	607	65	1.225	05
106	Obniski Filip	—	—	18.690	52	1.000	--	4.013	—
107	Ks. Olszewski Michał . . .	—	—	3.678	50	108	36	210	11
108	Oranż Abraham	—	—	5.336	70	7	47	7	47
109	Ks. Otowski Henryk. . . .	—	—	903	24	105	50	207	25
110	Ożańsko	—	—	8.164	02	294	20	601	75
111	Paprocki Stanislaw Teodor .	—	—	20.564	94	405	11	814	51
112	Parzelski Franciszek	—	—	6.647	94	300	—	605	25
113	Paszyc Bolesław	—	—	28.941	23	331	61	640	31
114	Ks. Pawłowski Franciszek . .	—	—	7.699	09	694	20	1.408	75
115	Petryczyn Prus Kazimierz . .	—	—	226.850	98	2.748	35	5.629	55
116	Pineles Jakób	—	—	9.478	28	2.097	10	4.235	--
117	Pierzchała Ignacy	—	—	2.209	59	61	50	61	50
118	Ks. Pitoń Jan	—	—	4.578	03	1.297	10	2.618	55
119	Ks. Pniewski Feliks	—	—	3.026	32	1.008	42	2.025	92
120	Ks. Popkiewicz Antoni . . .	—	—	19.416	85	1.094	20	2.221	—
	Do przeniesienia . .	2.083	61	3,875.551	85	183.292	89	468.610	25

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

z a r o d o w y

Razem				Wydatki w ciągu roku 1895				Zapas z końcem roku 1895				Należytość pozostała z końcem roku 1895			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
166.956	84	3,430.989	77	166.956	84	160.214	62	—	—	3,270.775	15	39.380	76	—	—
1.597	10	6.963	00	1.597	10	1.524	84	—	—	5.438	16	—	—	—	—
444	25	8.726	49	444	25	412	59	—	—	8.313	90	—	—	—	—
209	45	29.404	40	209	45	—	—	—	—	29.404	40	—	—	—	—
—	—	48 463	54	—	—	—	—	—	—	48 463	54	6.363	64½	—	—
212	—	2.035	88	212	—	200	—	—	—	1.835	88	—	—	—	—
197	10	40.873	95	197	10	148	05	—	—	40.725	90	—	—	—	—
103	64	45.647	53	103	64	—	—	—	—	45.647	53	—	—	—	—
203	34	2.619	91	203	34	200	—	—	—	2.419	91	—	—	—	—
—	—	550	—	—	—	—	—	—	—	550	—	—	—	—	—
100	—	2.713	35	100	—	100	—	—	—	2.613	35	—	—	—	—
342	10	13.868	53	342	10	262	26	—	—	13.606	27	—	—	—	—
52	40	2.447	20	52	40	100	—	—	—	2.347	20	—	—	—	—
258	17	7.275	90	258	17	300	—	—	—	6.975	90	—	—	—	—
—	—	90.673	67	—	—	—	—	—	—	90.673	67	—	—	—	—
347	10	3.427	01	347	10	421	51	—	—	3.005	50	—	—	—	—
125	84	7.984	56	125	84	100	—	—	—	7.884	56	—	—	—	—
—	—	13.144	92	—	—	—	—	—	—	13.144	92	—	—	—	—
4	17	2.033	99	4	17	—	—	—	—	2.033	99	—	—	—	—
601	92	3.093	43	601	92	600	—	—	—	2.493	43	—	—	—	—
97	10	3.486	69	97	10	36	72	—	—	3.449	97	—	—	—	—
199	27	2.834	26	199	27	100	—	—	—	2.734	26	—	—	—	—
420	57	62.278	22	420	57	247	—	—	—	62.031	22	—	—	—	—
546	27	98.679	04	546	27	163	52	—	—	98.515	52	—	—	—	—
197	10	4.943	70	197	10	103	88	—	—	4.839	82	—	—	—	—
607	65	17.517	01	607	65	91	96	—	—	17.425	05	—	—	—	—
1.000	—	22.703	52	1.000	—	4.000	—	—	—	18.703	52	—	—	—	—
108	36	3.888	61	108	36	100	—	—	—	3.788	61	4.200	—	—	—
7	47	5.344	17	7	47	—	—	—	—	5.344	17	—	—	—	—
105	50	1.110	49	105	50	100	—	—	—	1.010	49	—	—	—	—
294	20	8.765	77	294	20	114	48	—	—	8.651	29	—	—	—	—
405	11	21.379	45	405	11	300	—	—	—	21 079	45	—	—	—	—
300	—	7.253	19	300	—	300	—	—	—	6.953	19	—	—	—	—
331	61	29.581	54	331	61	41	23	—	—	29.540	31	—	—	—	—
694	20	9.107	84	694	20	526	40	—	—	8.581	44	—	—	—	—
2.748	35	232.480	53	2.748	35	—		—	—	232.480	53	—	—	—	—
2.097	10	13.713	28	2.097	10	2.011	69	—	—	11.701	59	—	—	—	—
61	50	2.271	09	61	50	—	—	—	—	2.271	09	—	—	—	—
1.297	10	7.196	58	1.297	10	1.378	52	—	—	5.818	06	—	—	—	—
1.008	42	5.052	24	1.008	42	1.000	—	—	—	4.052	24	—	—	—	—
1.094	20	21.637	85	1.094	20	939	95	—	—	20.697	90	—	—	—	—
185.376	50	4,344.162	10	185.376	50	176.139	22	—	—	4,168.022	88	49.944	41	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa fundacyi	Zapas z początkiem roku 1895 gotówką		efektami		Dochody w ciągu roku 1895 gotówką		efektami	
	Z przeniesienia . . .	2.083	61	3,875.551	85	183.292	89	468.610	25
121	Potocki Mikołaj	—	—	61.017	02	1.691	30	3.431	30
122	Ks. Pukalski Alojzy	—	—	92.321	51	2.097	10	5.235	—
123	Przemyśl	—	—	4.566	47	353	84	710	34
124	Radymno I.	—	—	2.236	82	309	92	615	17
125	Radymno II.	—	—	6.592	88	197	10	401	75
126	Dr. Rappaport Jakób . . .	—	—	2.697	90	591	—	1.205	25
127	Dr. Reifer Adolf	—	—	925	85	—	—	—	—
128	Rostocki Piotr Jakób. . . .	—	—	17.587	82	97	10	200	—
129	Rudolf arcyksiąże	—	—	4.386	61	197	10	401	55
130	Russyan Rafał	—	—	39.958	68	1.433	68	2.819	68
131	Ks. Ryżnerski Walenty . . .	—	—	7.226	08	97	10	200	—
132	Rzeszów	—	—	5.661	84	103	84	205	59
133	Ks Sapicha Leon a) zarodowy .	—	—	30.207	77	1.100	—	2.218	45
	b) rezerwowy	—	—	7.961	78	397	40	803	30
134	Sarama Tomasz	—	—	6.693	24	1.097	10	4.222	
135	Sącz	—	—	12.582	48	247	44	503	34
136	Schlesingerowie Jan i Tekla .	—	—	2.244	37	4	—	4	—
137	Schnell Franciszek . . .	—	—	3.753	44	97	10	200	—
138	Seidler Hrystyan	—	—	4.082	21	105	—	206	75
139	Seeling-Saulenfels Ferdynand .	—	—	1.155	38	138	17	239	92
140	Sielecka Aniela	—	—	20.557	58	275	54	530	29
141	Siemianowscy I. (wszech. i poli.	—	—	48.496	96	679	70	1.400	—
142	Siemianowscy II. (szkoła sztuk pięknych)	—	—	44.407	18	1.000	—	2.017	50
143	Siemiradzki Henryk	—	—	4.880	99	397	10	805	25
144	Sołowijowie Jan i Wanda I. (szkoła lud. w Herbutowie .	—	—	1.403	66	52	—	52	—
145	Sołowijowie Jan i Wanda II. dla uczennic w Poturzycy .	—	—	674	53	50	—	50	—
146	Sozański Jan Franc. Kazim. .	—	—	20.446	97	5.000	—	10.202	—
147	Skibiński Karol	—	—	12.305	27	354	48	650	63
148	Ks. Skibiński Szczęsny 1 . .	—	—	5.419	63	138	46	241	36
149	" " " II. . .	—	—	5.465	42	84	02	20	93
150	" " " III. .	—	—	5.043	14	97	10	200	—
151	" " " IV. .	—	—	5.425	12	12	92	12	92
152	" " " V. . .	—	—	5.457	69	10	—	10	—
153	" " " ogólna	—	—	1.000	—	—	—	—	—
154	Słapowie Rozalia i Karol . .	—	—	18.244	54	483	39	944	19
155	Słowacki Juliusz	—	—	15.634	68	300	—	606	55
156	Sobota Karol I.	—	—	17.133	08	333	—	641	70
157	" " II.	—	—	17.133	08	333	—	641	70
158	" " III.	—	—	4.245	38	97	10	200	—
159	Spadwiński Antoni	—	—	25.321	59	10.030	84	40.553	04
160	Stachiewicz Franciszek . . .	—	—	—	—	14	56	10 289	14
	Do przeniesienia . . .	2.083	61	4,468.108	49	213.391	39	562.512	84

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1895				Zapas z końcem roku 1895				Należytość pozostała z końcem roku 1895			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
185.376	50	4,344.162	10	185.376	50	176.139	22	—	—	4,168.022	88	49.944	41	—	—
1.691	30	64.448	32	1.691	30	1.434	91	—	—	63.013	41	—	—	—	—
2.097	10	97.556	51	2.097	10	3.000	08	—	—	94.556	43	—	—	—	—
353	84	5.276	81	353	84	347	—	—	—	4.929	81	—	—	—	—
309	92	2.851	99	309	92	300	—	—	—	2.551	99	—	—	—	—
197	10	6.994	63	197	10	172	69	—	—	6.821	94	—	—	—	—
591	—	3.903	15	591	—	591	—	—	—	3.312	15	—	—	—	—
—	—	925	85	—	—	—	—	—	—	925	85	—	—	—	—
97	10	17.787	82	97	10	78	55	—	—	17.709	27	—	—	—	—
197	10	4.788	16	197	10	286	24	—	—	4.501	92	—	—	—	—
1.433	68	42.778	36	1.433	68	1.063	97	—	—	41.714	39	—	—	—	—
97	10	7.426	08	97	10	64	18	—	—	7.361	90	—	—	—	—
103	84	5.867	43	103	84	100	—	—	—	5.767	43	—	—	—	—
1.100	—	32.426	22	1.100	—	1.100	—	—	—	31.326	22	—	—	—	—
397	40	8.765	08	397	40	250	58	—	—	8.514	50	—	—	—	—
1.097	10	10.915	24	1.097	10	4.083	26	—	—	6.831	98	—	—	—	—
247	44	13.085	82	247	44	147	—	—	—	12.938	82	—	—	—	—
4	—	2.248	37	4	—	—	—	—	—	2.248	37	—	—	—	—
97	10	3.953	44	97	10	18	26	—	—	3.935	18	—	—	—	—
105	—	4.288	96	105	—	100	—	—	—	4.188	96	—	—	—	—
138	17	1.395	30	138	17	100	—	—	—	1.295	30	—	—	—	—
275	54	21.087	87	275	54	247	—	—	—	20.840	87	—	—	—	—
679	70	49.896	96	679	70	85	07	—	—	49.811	89	—	—	—	—
1.000	—	46.424	68	1.000	—	2.000	—	—	—	44.424	68	—	—	—	—
397	10	5.686	24	397	10	535	35	—	—	5.150	89	—	—	—	—
52	—	1.455	66	52	—	25	—	—	—	1.430	66	—	—	—	—
50	—	724	53	50	—	25	—	—	—	699	53	—	—	—	—
5.000	—	30.648	97	5.000	—	5.000	—	—	—	25.648	97	—	—	—	—
354	48	12.965	90	354	48	600	—	—	—	12.365	90	—	—	—	—
138	46	5.660	99	138	46	—	—	—	—	5.660	99	—	—	—	—
84	02	5.486	35	84	02	63	09	—	—	5.423	26	—	—	—	—
97	10	5.243	14	97	10	43	14	—	—	5.200	—	—	—	—	—
12	92	5.438	04	12	92	—	—	—	—	5.438	04	—	—	—	—
10	—	5.467	69	10	—	—	—	—	—	5.467	69	—	—	—	—
—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
483	39	19.188	73	483	39	245	—	—	—	18.943	73	—	—	—	—
300	—	16.241	23	300	—	300	—	—	—	15.941	23	—	—	—	—
333	—	17.774	78	333	—	—	—	—	—	17.774	78	—	—	—	—
333	—	17.774	78	333	—	—	—	—	—	17.774	78	—	—	—	—
97	10	4.445	38	97	10	16	10	—	—	4.429	28	—	—	—	—
10.030	84	65.874	63	10.030	84	40.200	—	—	—	25.674	63	—	—	—	—
14	56	10.289	14	14	56	—	—	—	—	10.289	14	—	—	—	—
215.475	—	5,030.621	33	215.475	—	238.761	69	—	—	4,791.859	64	49.944	41	—	—

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Liczba porz.	Nazwa Fundacyi	Zapas z początkiem roku 1895 gotówką		Zapas z początkiem roku 1895 efektami		Dochody w ciągu roku 1895 gotówką		Dochody w ciągu roku 1895 efektami	
	Z przeniesienia . . .	2.083	61	4,468.108	49	213.391	39	562.512	84
161	Stanisławów	—	—	1.639	17	654	02	1.264	17
162	Stankiewicz Mogiła Szczepan .	—	—	45.678	39	97	10	200	—
163	Staszewski i Bielak	—	—	9.616	06	1.367	54	2.747	44
164	Stawek Jędrzej	—	—	5.421	71	15	34	15	34
165	Stowarzyszenie urzędników i sług kolei Karola Ludwika	—	—	1.429	50	660	29	929	89
166	Strissower Adolf	—	—	7.631	78	291	30	600	—
167	Strzałkowski Stanisław . . .	—	—	57.045	30	1.942	—	4.000	—
168	Stupnicki Marceli	—	—	64.218	50	2.228	14	29.002	87
169	Stupnicki Hipolit	—	—	3.446	08	—	—	—	—
170	Schachłacki de Berachka Wincenty	—	—	55.409	31	105	67	207	67
171	Szmoniewski Józef	—	—	3.953	48	139	25	241	00
172	Tarnów	—	—	2.347	59	103	09	206	09
173	Tarnowski Franciszek . . .	—	—	17.237	50	194	20	400	—
174	Tchórznicka Honorata . . .	—	—	4.768	45	97	10	200	—
175	Teodorowiczówna Klementyna	—	—	3.169	74	—	—	—	—
176	Torosiewicz Emil	—	—	1.143	75	5.758	20	11.829	40
177	Dr Towarnicki Jan	—	—	811.449	48	11.300	—	43.148	50
178	Towarnicki Bazylewicz . . .	—	—	56.516	72	291	30	600	—
179	Trojanowski Wincenty . . .	200	—	5.561	89	153	43	711	08
180	Unia lubelska	—	—	2.621	46	160	59	262	14
181	Dr. Urbański Franciszek . .	—	—	90.930	20	582	60	1.800	—
182	Uścieński Jędrzej	—	—	6.033	52	194	20	400	—
183	Dr. Warteresiewicz Maryan .	—	—	44.138	99	197	10	402	—
184	Wierzbicki Nieczuja Julian .	—	—	69.752	05	294	20	602	—
185	Wilczyński Konrad	—	—	4.437	26	123	70	1.226	60
186	Włochowicz Jan Michał . . .	—	—	4.034	57	42	87	42	87
187	Wystawa krajowa z roku 1877	—	—	40.633	22	195	31	448	31
188	Zawadzki Korwin Franciszek .	—	—	89.189	24	28.911	30	53.441	72
189	Zawadzki Rogala Antoni . .	—	—	10.519	33	198	25	402	—
190	Ziętkiewicz Wincenty . . .	—	—	2.543	11	6	92	6	92
191	Żalchocki Andrzej	—	—	129.215	62	17.689	55	56.374	30
192	Żebrowski Adam	—	—	71.988	53	1.130	30	2.306	50
193	Żurakowski Jan	—	—	257.005	13	2.000	92	3.990	07
	Suma . . .	2.283	61	6,448.835	12	290.517	17	781.121	72

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

zarodowy.

Razem				Wydatki w ciągu roku 1895				Zapas z końcem roku 1895				Należytość pozostała z końcem roku 1895			
gotówką		efektami		gotówką		efektami		gotówką		efektami		czynna		bierna	
215.475	—	5,030.621	33	215.475	—	238.761	69	—	—	4,791.859	64	49.944	41	—	—
654	02	2.903	34	654	02	598	60	—	—	2.304	74	—	—	—	—
97	10	45.878	39	97	10	55	68	—	—	45.822	71	—	—	—	—
1.367	54	12.363	50	1.367	54	1.223	—	—	—	11.140	50	—	—	—	—
15	34	5.437	05	15	34	—	—	—	—	5.437	05	—	—	—	—
660	29	2.359	39	660	29	520	90	—	—	1.838	49	—	—	—	—
291	30	8.231	78	291	30	115	39	—	—	8.116	39	—	—	—	—
1.942	—	61.045	30	1.942	—	14	77	—	—	61.030	53	—	—	—	—
2.228	14	93.821	37	2.228	14	12.657	43	—	—	81.163	94	—	—	—	—
—	—	3.446	08	—	—	—	—	—	—	3.446	08	—	—	—	—
105	67	55.616	98	105	67	200	—	—	—	55.416	98	—	—	—	—
139	25	4.194	48	139	25	100	—	—	—	4.094	48	—	—	—	—
103	09	2.553	68	103	09	100	—	—	—	2.453	68	—	—	—	—
194	20	17.637	50	194	20	134	71	—	—	17.502	79	—	—	—	—
97	10	4.968	45	97	10	4	18	—	—	4.964	27	—	—	—	—
—	—	3.169	74	—	—	—	—	—	—	3.169	74	—	—	—	—
5.758	20	12.973	15	5.758	20	100	—	—	—	12.873	15	—	—	—	—
11.300	—	854.597	98	11.300	—	41.500	—	—	—	813.097	98	—	—	—	—
291	30	57.116	72	291	30	92	92	—	—	57.023	80	—	—	—	—
353	43	6.272	97	353	43	147	15	—	—	6.125	82	—	—	—	—
160	59	2.883	60	160	59	200	—	—	—	2.683	60	—	—	—	—
582	60	92.730	20	582	60	626	06	—	—	92.104	14	—	—	—	—
194	20	6.433	52	194	20	108	18	—	—	6.325	34	—	—	—	—
197	10	44.540	99	197	10	111	86	—	—	44.429	13	—	—	—	—
294	20	70.354	05	294	20	209	44	—	—	70.144	61	—	—	—	—
123	70	5.663	86	123	70	1.000	—	—	—	4.663	86	—	—	—	—
42	87	4.077	44	42	87	—	—	—	—	4.077	44	—	—	—	—
195	31	41.081	53	195	31	247	—	—	—	40.834	53	—	—	—	—
28.911	30	142.630	96	28.911	30	28.847	61	—	—	113.783	35	—	—	—	—
198	25	10.921	33	198	25	198	25	—	—	10.723	08	—	—	—	—
6	92	2.550	03	6	92	—	—	—	—	2.550	03	—	—	—	—
17.689	55	185.589	92	17.689	55	47.853	97	—	—	137.735	95	—	—	—	—
1.130	30	74.295	03	1.130	30	847	03	—	—	73.448	—	—	—	—	—
2.000	92	260.995	20	2.000	92	1.545	—	—	—	259.450	20	—	—	—	—
292.800	78	7,229.956	84	292.800	78	378.120	82	—	—	6,851.836	02	49.944	41	—	—

Alegat B. do zamknięcia rachunku funduszów stypendyjnych za rok 1895.

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895 zł.	ct.
1	Aywas Grzegorz	572	01½	570	—
2	„ Mikołaj	24	00½	46	50
3	Artymowicz Jan.	19	42½	102	75
4	Barczewski I. (dla wszechnicy lwowskiej). . .	1.676	43½	5.192	75
5	Barczewski II. (dla „ krakowskiej). . .	587	76	4 878	75
6	Barczewski III. (dla szkoły politechnicznej. . .	—	—	498	—
7	Barczewski IV. (dla panien polskich). . . .	187	80	1 387	—
8	Bereżniccy.	30	36	42	—
9	Bier Joel	238	36	486	75
10	Bodzioch Tomasz	258	57	654	—
11	Bohdanowicz Dominik	51	49	452	—
12	Boznański Leon.	1.074	95½	1.986	66½
13	Broniewsa Klementyna	34	59½	84	—
14	Brześciańska Kunegunda	9	49	243	50
15	Brześciański Aleksander	561	97	292	—
16	Brzeski Damian.	26	17	217	25
17	Brzeżany	—	00½	74	75
18	Brzeziński Antoni Sylwester	26	57	338	—
19	Chełmecki Jan	—	—	61	50
20	Chlebowski Stanisław	4	17	55	—
21	Cesarz Franciszek Józef I.	248	02	2.302	75
22	„ „ „ „ (jubil.)	3.339	83	13.227	—
23	Cieszewski i Zawadzki	—	—	92	—
24	Czajkowski Hipolit	42	71	888	75
25	„ Waleryan	1.191	77	5.713	10
26	Czerkawski Józef	54	76½	253	50
27	Czuczawa Krzysztof	7	50½	253	25
28	Dolliner Karolina	7	52	99	—
29	Br. Dulska Teodozya	110	39	217	25
30	Dydyński Antoni	907	77	6.561	24
31	Egierski dla Egierskich I.	—	—	328	25
32	„ „ „ II.	2	92	219	50
33	„ „ Siedleckich I.	282	89	315	- -
34	„ „ „ II.	12	82	232	75
35	Englowa Teofila	72	09½	280	75
36	Falkenfels Dyonizy	—	—	6	25
37	Gizela arcyksiężniczka	58	90	135	—
38	Głowiński Roch Samuel	2 798	49	30.860	10
39	Hr. Gołuchowski Agenor	195	04	1.393	75
40	Gross de Rosenburg Jósef	—	—	321	50
	Do przeniesienia . .	14.717	58	81.363	85½

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem		Wydatki w ciągu roku 1895		Zapas kasowy z końcem roku 1895		Należytość pozostała z końcem roku 1895			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1.142	01½	577	41	564	60½	—	—	—	—
70	50½	24	—	46	50½	—	—	—	—
122	17½	111	42	10	75½	—	—	—	—
6.869	18½	5.374	08	1.495	10½	—	—	1.250	—
5.466	51	3.440	46	2.026	05	—	—	200	—
498	—	264	34	233	66	—	—	—	—
1 574	80	1.461	41	113	49	—	—	—	—
72	36	71	26	1	10	—	—	—	—
725	11	496	24	228	87	—	—	—	—
912	57	760	47	152	10	—	—	—	—
503	49	452	39	51	10	—	—	—	—
3.061	62	1.973	06½	1.088	55½	—	—	64	11½
118	59½	85	49	33	10½	—	—	—	—
252	99	226	16	26	83	—	—	—	—
853	97	817	90	36	07	—	—	—	—
243	42	105	07	138	35	—	—	126	67
74	75½	64	83	9	92½	—	—	—	—
364	57	341	92	22	65	—	—	—	—
61	50	41	41	20	09	—	—	—	—
59	17	54	17	5	—	—	—	—	—
2.550	77	2.279	62	271	15	—	—	—	—
16.566	83	12.555	73	4.011	10	—	—	—	—
92	—	73	99½	18	00½	—	—	—	—
931	46	647	17	284	29	—	—	300	—
6.904	87	5.439	72	1.465	15	—	—	—	—
308	26½	255	66	52	60½	—	—	—	—
260	75½	245	84	14	91½	—	—	—	
106	52	97	52	9	—	—	—	—	—
327	64	291	29	36	35	—	—	—	—
7.469	01	5.499	87	1.969	14	—	—	1.305	—
328	25	21	05	307	20	—	—	—	—
222	42	216	25	6	17	—	—	—	—
597	89	296	—	301	89	—	—	285	—
245	57	229	49	16	08	—	—	—	—
352	84½	292	09	60	75½	—	—	—	—
6	25	6	25	—	—	—	—	2	08
193	90	188	90	5	—	—	—	—	—
33.658	59	31.500	53	2.158	06	1	50	1.557	15
1.588	79	1.411	51	177	28	—	—	—	—
321	50	—	—	321	50	—	—	—	—
96.081	43½	78.291	98	17.789	45½	1	50	5.090	01½

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	14.717	58	81.363	85½
41	Ks. Harbut Jan	16	26½	118	—
42	Hefern Robert	—	—	337	50
43	Br. Hauer Franciszek	6	92	106	—
44	Dr. Hoffman Korneli	—	—	—	—
45	Ks. Horecki Eliasz . . . . . , . .	27	43½	250	—
46	Janowski Floryan Amand	3	00½	103	—
47	Jankowscy Władysław i Marya	7	—	47	—
48	Jarosław	191	26	536	—
49	Jarosz Leonard . . . . . . , . .	2	71	86	—
50	Jeleński Napoleon I. (dla szkoły w Czernichowie) .	119	99	497	83
51	„ „ II. (dla szkoły w Łuczycach) .	518	36	531	17
52	Jezieniccy	298	11	316	50
53	Jurgas Magdalena . . . . . , . .	24	48½	458	50
54	Dr. Kaczkowski Antoni	133	04	384	87
55	Kallir Mayer	16	59	312	—
56	Karol Ludwik arcyksiążę	13	34½	405	—
57	Ks. Kiełbusiewicz Tomasz	197	—	204	—
58	Kiślicki Mikołaj	207	09	386	—
59	Koniecki Menard	445	83	3.336	75
60	Kopernik Mikołaj	1	42	68	25
61	Kopiński Adam	3	92½	121	—
62	Korzelińska Sabina	9	56	327	25
63	Kraków (zakordonowy)	779	10	3.692	62
64	Krkowiec	69	34	122	50
65	Dr. Krausnecker Piotr	267	06½	1.092	50
66	Ks. Kretowicz Paweł	102	20½	60	—
67	Krościenko	6	35½	89	50
68	Kruszewska Marya	233	71	411	25
69	Krzeczunowicz Ignacy	27	17	625	—
70	Krzecznnowicz Walery	79	18½	374	—
71	Ks. Kucharski Jan	18	83	291	50
72	Kulczycki Jakób	77	42	470	50
73	Kurdwanowska Marya	8	09	275	25
74	Dr. Lachowicz Antoni I. (stypendyjna) . . .	853	49	2.827	25
75	„ „ „ II (zapomogowa)	496	15	2.779	50
76	Laskowscy Zygmunt i Marya	625	47	4.249	50
77	Lenartowicz Teofil	—	—	—	—
78	Hr. Lewicki Kajetan	196	75	1.164	—
79	Lewicki Bazyli	77	68	189	—
80	Lipińscy Karol i Regina	—	—	7.015	52
	Do przeniesienia . .	20.878	93	116.025	86½

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem		Wydatki w ciągu roku 1895		Zapas kasowy z końcem roku 1895		Należytość pozostała z końcem roku 1895			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
96.081	43½	78.291	98	17.789	45½	1	50	5.090	01½
134	26½	116	26	18	00½	—	—	—	—
337	50	337	50	—	—	—	—	—	—
112	92	106	92	6	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	60
277	43½	192	43	85	00½	—	—	55	—
106	00½	103	—	3	00½	—	—	—	—
54	—	27	—	27	—	—	—	20	—
727	26	719	86	7	40	—	—	—	—
88	71	82	71	6	—	—	—	—	—
617	82	403	56	214	26	—	—	—	—
1.049	53	525	09	524	44	—	—	—	—
614	61	600	81	13	80	—	—	—	—
482	98½	465	38	17	60½	—	—	—	—
517	91	400	35	117	56	—	—	—	—
328	59	316	59	12	—	—	—	—	—
418	34½	406	01	12	33½	—	—	—	—
401	—	198	80	202	20	—	—	—	—
593	09	390	15	202	94	—	—	—	—
3.782	58	3.023	06	759	52	—	—	250	—
69	67	62	75	6	92	—	—	—	—
124	92½	113	92	11	00½	—	—	—	—
336	81	330	99	5	82	—	—	—	—
4.471	72	4.066	18	405	54	—	—	157	50
191	84	14	34	177	50	—	—	—	—
1.359	56½	885	—	474	56½	—	—	—	—
162	20½	103	10	59	10½	—	—	—	—
95	85½	86	35	9	50½	—	—	—	—
644	96	598	10	46	86	—	—	—	—
652	17	629	84	22	33	—	—	—	—
453	18½	369	41	83	77½	—	—	—	—
310	33	19	73	290	60	—	—	—	—
547	92	523	66	24	26	—	—	—	—
283	34	279	49	3	85	—	—	—	—
3.680	74	2.960	64½	720	09½	—	—	50	00½
3.275	65	2 889	99½	385	65½	—	—	50	00½
4.874	97	4.286	35	588	62	—	—	250	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.360	75	913	33	447	42	—	—	—	—
266	68	190	35	76	33	—	—	—	—
7.015	52	7.015	52	—	—	—	—	3.747	98½
136.904	79½	113.046	51	23.858	28½	1	50	9.673	11

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	20.878	93	116.025	86½
81	Loewensteinowa Rozalia	72	26½	200	89½
82	Ładuński Stanisław . . , ...	300	06	1.368	50
83	Łazowski Adolf.	209	45	956	89
84	Hr. Łoś Feliks Antoni . , ...	80	46	1.317	79
85	Małecki Antoni	12	00½	65	50
86	Matczyński Marek	95	58	844	50
87	Hr. Mieroszewski Jan	103	64½	910	—
88	Mickiewicz Adam I.	3	34	85	—
89	„ „ II.	—	—	—	—
90	Mikiewicz Jędrzej	—	—	69	25
91	Mikołajów	79	84½	466	50
92	Miller Maksymilian	2	40½	46	—
93	Monasterzyska	58	17	157	75
94	Ks. Montleart Augusta	—	—	2.871	20
95	Dr. Morawski Adam I. (familijna)	75	59	75	50
96	„ „ „ II. (niefamilijna) . . .	25	84½	265	75
97	Dr. Moysa Rosochacki	—	—	262	—
98	Hr. Moszczeńska Ludwika	4	17½	44	99½
99	Nabaczów . . . . , , ...	1	92½	71	50
100	Nawratil Jakób	60	38	71	—
101	Nielepiec Jędrzej	99	27½	59	25
102	Niezabitowska Ludwika I.	175	32½	1.388	25
103	Niezabitowska Lud. z hr. Dunin Borkowskich II.	431	—	1.820	—
104	Ks. Nowakowski Józef	93	22½	98	75
105	Ks. Nowak Jan.	505	54	336	—
106	Obniski Filip	—	—	374	50
107	Ks. Olszewski Michał	8	36	289	25
108	Oranż Abraham.	7	47½	108	50
109	Ks. Otowski Henryk.	5	50	37	25
110	Ożańsko	179	72	340	25
111	Paprocki Teodor Stanisław	105	11½	590	11
112	Parzelski Franciszek.	96	60	251	75
113	Paszyc Bolesław	289	—	584	—
114	Ks. Pawłowski Franciszek	167	80½	307	25
115	Petryczyn Prus Kazimierz	2.810	85½	4.760	50
116	Pineles Jakób	83	67	310	—
117	Pierzchała Ignacy	61	50	80	—
118	Ks. Pitoń Jan . . . . . . , . . .	18	58½	164	—
119	Ks. Pniewski Feliks.	8	42	135	—
120	Ks. Popkiewicz Antoni	154	25½	507	50
	Do przeniesienia .	27.365	29½	138.718	49½

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

o b r o t o w y.

Razem		Wydatki w ciągu roku 1895		Zapas kasowy z końcem roku 1895		Należytość pozostała z końcem roku 1895			
zł.	ct.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
136.904	79½	113.046	51	23.858	28½	1	50	9.673	11
273	16	273	16	—	—	—	—	—	—
1.668	56	1.108	33	560	23	—	—	—	—
1.166	34	1.111	25	55	09	—	—	—	—
1.398	25	1 370	—	28	25	2	47	—	—
77	50½	64	67	12	83½	—	—	—	—
940	08	837	45	102	63	—	—	—	—
1.013	64½	704	54	309	10½	—	—	—	—
88	34	86	01	2	33	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	25	69	25	—	—	—	—	24	83
546	34½	395	74	150	60½	—	—	—	—
48	40½	47	40	1	00½	—	—	—	—
215	92	209	50	6	42	—	—	—	—
2.871	20	2	60	2.868	60	—	—	—	—
151	09	76	55	74	54	—	—	—	—
291	59½	207	17	84	42½	—	—	—	—
262	—	243	37	18	63	—	—	—	—
49	17	49	17	—	—	—	—	—	—
73	42½	69	92	3	50½	—	—	—	—
131	38	121	28	10	10	—	—	—	—
158	52½	151	60	6	92½	—	—	—	—
1.563	57½	1.407	55	156	02½	—	—	—	—
2 251	—	1.934	60	316	40	—	—	—	—
191	97½	185	45	6	52½	—	—	—	—
841	54	735	94	105	60	—	—	75	—
374	50	374	50	—	—	—	—	12	61
297	61	196	35	101	26	—	—	93	34
115	97½	107	47	8	50½	—	—	—	—
42	75	36	83	5	92	—	—	—	—
519	97	182	95	337	02	—	—	150	—
695	22½	558	68	136	54½	—	—	—	—
348	35	154	—	194	35	—	—	—	—
873	—	291	70	581	30	—	—	—	—
475	05½	412	27	62	78½	—	—	—	—
7.571	35½	3.773	55	3.797	80½	—	—	—	—
393	67	262	98	130	69	—	—	50	—
141	50	141	50	—	—	—	—	—	—
182	58½	99	15	83	43½	—	—	—	—
143	42	131	75	11	67	—	—	—	—
661	75½	609	83	51	92½	—	—	—	—
166.083	79	131.842	52	34.241	27	3	97	10.078	89

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Licz. porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	27.365	29½	138.718	49½
121	Potocki Mikołaj	256	39½	1.376	50
122	Ks. Pukalski Alojzy	97	02½	2.181	50
123	Przemyśl	6	84½	138	50
124	Radymno I.	9	92	89	25
125	„ II.	24	41½	196	25
126	Dr. Rappaport Jakób	—	—	75	25
127	Dr. Reifer Adolf	—	—	18	—
128	Dr. Rostocki Piotr Jakób.	18	55	382	—
129	Rudolf (arcyksiąże)	10	86	143	—
130	Russyan Rafał.	260	39	914	42
131	Ks. Ryżnerski Walenty	102	92	146	50
132	Rzeszów	3	84	153	75
133	Ks. Sapieha Leon	396	82½	1.178	25
134	Sarama Tomasz.	13	84	134	—
135	Sącz	100	44½	300	89½
136	Schlesingerowie Jan i Tekla	24	—	44	—
137	Schnel Franciszek	78	84½	76	—
138	Seidler Chrystyan	5	—	96	75
139	Seeling-Saulenfels Ferdynand	38	17	71	43
140	Sielecka Aniela.	28	54	456	75
141	Siemianowscy I. (wszechnica i politechnika) . .	594	63½	1.006	30
142	„ II. (szkoła sztuk pięknych) . .	—	—	953	50
143	Siemiradzki Henryk	65	25	111	41
144	Sołowijowie Jan i Wanda I. (dla Herbutowa) . .	52	—	52	—
145	„ „ „ II. (dla Poturzycy) . .	25	—	25	15
146	Sozański Jan Kazimierz	90	70	535	50
147	Skibiński Karol.	54	48½	265	—
148	Ks. Skibiński Szczęsny I..	138	46½	110	—
149	„ „ II.	—	—	171	09
150	„ „ III.	46	93	115	51
151	„ „ IV.	12	92	108	—
152	„ „ V.	10	00½	108	—
153	„ „ ogólna	—	—	—	—
154	Słapowie Rozalia i Karol	238	39	413	—
155	Słowacki Juliusz	—	—	328	75
156	Sobota Karol I..	333	—	348	—
157	„ „ II.	333	—	348	—
158	„ „ III.	81	—	86	—
159	Spadwiński Antoni	97	52½	511	—
160	Stachiewicz Franciszek	—	—	102	—
	Do przeniesienia . .	31.015	42½	152.589	70

wedle poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem		Wydatki w ciągu roku 1895		Zapas kasowy z końcem roku 1895		Należytość pozostała z końcem roku 1895			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
166.083	79	131.842	52	34.241	27	3	97	10.078	89
1.632	89½	1.440	09	192	80½	—	—	78	75
2.278	52½	1.924	59	353	93½	—	—	—	—
145	34½	139	51	5	83½	—	—	—	—
99	17	88	92	10	25	—	—	—	—
220	66½	206	64	14	02½	—	—	—	—
75	25	75	25	—	—	—	—	40	68½
18	—	18	—	-	—	—	—	—	50
400	55	384	45	16	10	—	—	—	—
153	86	76	76	77	10	—	—	65	—
1.174	81	1.021	61	153	20	—	—	—	—
249	42	33	82	215	60	—	—	—	—
157	59	5	17	152	42	—	—	150	—
1.575	07½	1.174	99	400	08½	—	—	—	—
147	84	135	51	12	33	—	—	—	—
401	34	401	34	—	—	—	—	—	—
68	—	4	—	64	—	—	—	—	—
154	84½	149	74	5	10½	—	—	—	—
101	75	96	33	5	42	—	—	—	—
109	60	109	60	—	—	—	—	—	—
485	29	239	88	245	41	—	—	—	—
1.600	93½	1.200	93	400	00½	—	—	—	—
953	50	953	50	—	—	—	—	41	77
176	66	170	15	6	51	—	—	—	—
104	—	52	10	51	90	—	—	—	—
50	15	50	15	—	—	—	—	—	—
626	20	601	88	24	32	—	—	—	—
319	48½	257	07	62	41½	—	—	—	—
248	46½	239	36	9	10½	—	—	—	—
171	09	105	93	37	74	—	—	—	—
162	44	189	86	—	—	—	—	—	—
120	92	108	92	12	—	—	—	—	—
118	00½	10	—	108	00½	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
651	39	540	19	111	20	—	—	-	—
328	75	328	75	--	—	—	—	11	07½
681	--	335	70	345	30	—	—	—	—
681	—	335	70	345	30	—	—	—	—
167	—	81	90	85	10	—	—	—	—
608	52½	518	70	89	82½	—	—	66	68
102	—	—	—	102	—	—	—	—	—
183.605	12½	145.649	51	37.955	61½	3	97	10.533	35

Alfabetyczny wykaz wynikłości wedle

Majątek

Licz porz.	Nazwa fundacyi	Zapas kasowy z początkiem roku 1895 zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895 zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	31.015	42½	152.589	70
161	Stanisławów	55	42½	65	25
162	Stankiewicz Mogiła Szczepan	241	42½	934	—
163	Staszewski i Bielak	144	54	278	—
164	Stawek Jędrzej	15	34	173	—
165	Stowarzyszenie urzęd. i sług kolei Karola Ludwika	45	—	273	89
166	Strissower Adolf	175	91½	161	—
167	Strzałkowski Stanisław	2.102	98	9.140	—
168	Stupnicki Marceli	1.360	72	5.672	50
169	„ Hipolit	—	—	95	50
170	Szachłacki de Barachka Wincenty	5	67	1.384	—
171	Szmoniewski Józef	39	25½	84	75
172	Tarnów	3	09	80	—
173	Tarnowski Franciszek	59	49	358	50
174	Tchórznicka Honorata	92	92	96	—
175	Teodorowiczówna Klementyna	—	—	62	—
176	Torosiewicz Emil	—	—	1.387	51
177	Dr. Towarnicki Jan	—	—	20.887	15
178	Towarnicki Bazylewicz	198	38½	1.161	50
179	Trojanowski Wincenty	6	28½	147	—
180	Unia lubelska	60	59½	70	99½
181	Dr. Urbański Franciszek	529	88½	1.806	—
182	Uścieński Jędrzej	86	02	207	—
183	Dr. Warteresiewicz Maryan	109	24	889	—
184	Wierzbicki Nieczuja Julian	369	76	1.403	—
185	Wilczyński Konrad	123	70	145	—
186	Włochowicz Jan Michał	42	87½	80	99½
187	Wystawa krajowa z roku 1877.	48	31	830	—
188	Zawadzki Korwin Franciszek	431	19	3.106	—
189	Zawadzki Rogala Antoni	—	—	340	50
190	Ziętkiewicz Wincenty	6	92	76	—
191	Żalchocki Andrzej	466	58	3.308	—
192	Żebrowski Adam	283	27½	2.081	—
193	Żurakowski Jan	639	67½	5.517	25
	Suma	38.759	89	214.891	99

poszczególnych funduszów stypendyjnych.

obrotowy.

Razem		Wydatki w ciągu roku 1895		Zapas kasowy z końcem roku 1895		Należytość pozostała z końcem roku 1895			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
183.605	12½	145.649	51	37.955	61½	3	97	10 533	35
120	67½	113	46	7	21½	—	—	—	—
1.175	42½	642	32	533	10½	—	—	—	—
422	54	395	44	27	10	—	—	—	—
188	34	172	84	15	50	—	—	—	—
318	89	270	25	48	64	—	—	—	—
336	91½	178	61	158	30½	—	—	—	—
11.242	98	9.412	36	1.830	62	—	—	283	41
7.033	22	4.177	54½	2.855	67½	—	—	—	—
95	50	89	81	5	69	—	—	—	—
1.389	67	989	77	399	90	—	—	230	—
124	00½	116	58	7	42½	—	—	—	—
83	09	83	09		—	—	—	—	—
417	99	409	29	8	70	—	—	—	—
188	92	93	82	95	10	—	—	—	—
62	—	61	20	—	80	—	—	—	—
1.387	51	1.387	51	—	—	—	—	—	—
20.887	15	20.887	15	—	—	—	—	150	—
1.359	88½	1.037	74	292	14½	—	—	133	34
153	28½	136	83	16	45½	—	—	—	—
131	59	131	59	—	—	—	—	—	—
2.335	88½	1.761	94	573	94½	—	—	—	—
293	02	237	82	55	20	—	—	—	—
998	24	946	24	52	—	—	—	—	—
1.772	76	1.221	66	551	10	—	—	—	—
268	70	124	60	144	10	—	—	—	—
123	87	123	87	—	—	—	—	—	—
878	31	848	31	30	—	—	—	—	—
3.537	19	3.281	17	256	02	—	—	—	—
340	50	243	36½	97	13½	—	—	—	—
82	92	76	92	6	—	—	—	—	—
3.774	58	2.978	95	795	63	—	—	346	50
2.364	27½	1.863	64	500	63½	—	—	105	—
6.156	92½	5.926	77	230	15½	—	—	—	—
253.651	88	206.101	97	47.549	91	3	97	11.781	60

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
		A. Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1	Czynsze dzierżawne z gruntów łąk i ogrodów	388	65	388	65	—	—
II.	2	Czynsze z budynków wydzierżawionych propinatorowi i zaległy z lat dawnych czynsz dzierżawny z propinacyi	12.009	63	648	—	11.361	63
III.	3	Zwroty kosztów zarządu . . .	—	—	—	—	—	—
IV.	4	Dochody rozmaite: Odsetki zwłoki	5.269	06½	20	81	5.248	25½
	5	Rozmaite wierzytelności i zwroty . .	3 067	61	—	—	3.067	61
		Suma rubryki IV. . .	8.336	67½	20	81	8.315	86½
V.		**B. Gospodarstwo lasowe.**						
	6	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	9.413	60	9.413	60	—	—
	7	„ „ „ materyałowego.	1.960	54	1.960	54	—	—
	8	Dochód z grzywien lasowych . . .	16	18	16	18	—	—
	9	Zwroty kosztów rąbania	41	60	41	60	—	—
	10	Rozmaite dochody: dochód z ubocznych użytków lasowych i polowania .	381	88	381	88	—	—
		Suma rubryki V. .	11.813	80	11.813	80	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	32.548	75½	12.871	26	19.677	49½
		Wydatki.						
I.		**A. Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Utrzymanie i adaptacya budynków gospodarskich	390	89	390	89	—	—
	2	Asekuracya budynków gospodarskich . . . 154 zł. 85 ct. od tego: zwroty korelatywne . . . 125 „ 03 „ czysty wydatek . .	29	82	29	82	—	—
		Suma rybryki I. . .	420	71	420	71	—	—
		Do przeniesienia rubr. I. .	420	71	420	71	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia rubr. I.	420	71	420	71	—	—
II.		**B. Gospodarstwo lasowe.**						
	3	Utrzymanie budynków leśnych	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego	1.173	—	1.173	—	—	—
	5	„ „ „ materyałowego	246	34	246	34	—	—
	6	Rozmaite wydatki:						
		a) tantyema i pniowe zarządcy lasów	444	98	444	98	—	—
		b) koszta polowania	77	80	77	80	—	—
		c) „ z tytułu prestacyj drogowych i wykupna szarwarku	50	83	50	83	—	—
		d) Koszta uprawy lasu, utrzymania dróg lasowych i rowów tudzież nabycia gruntu pod drogę lasową	278	46	278	46	—	—
		e) Zaliczka na pokrycie kosztów produkcyi leśnej: Należytość: 520 zł. Correlativum: 520 „	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II.	2 271	41	2 271	41	—	—
III.		**C. Koszta zarządu.**						
	7	Płaca zarządcy lasów, gajowych i kominiarza: Należytość: 1.458 zł. od tego Correlativum 20 „	1.438	—	1.438	—	—	—
	8	Pensye i dary z łaski	116	—	116	—	—	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką	693	10	693	10	—	—
	10	Rozmaite wydatki:						
		a) Koszta poniesione w sprawie przeciw Salamonowi Tand o zaległe czynsze dzierżawne od propinacyi w Winnikach	5	15	5	16	—	—
		b) Datek na premie szkolne	10	—	10	—	—	—
		c) wynagrodzenie straży leśnej tytułem nadwyżki od ściągniętych odszkodowań za przystępstwa lasowe w r. 1895	8	58	8	58	—	—
		d) koszta podróży i kancelaryjne	72	46	72	46	—	—
		e) „ stemplowe	21	22	—	—	21	22
		Suma rubryki III.	2.364	51	2.343	29	21	22
IV.	11	**D. Podatki rządowe**	1.962	71	1.962	71	—	—
		Do przeniesienia rubr. I II. III. i IV.	7.019	34	6.998	12	21	22

III. Administracya dóbr Winniki. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia rubr. I. II. III. i IV. .	7.019	34	6.998	12	21	22
V.		**E. Wydatki z prawa patronatu.**						
	12	Płace księży i nauczycieli . . .	598	50	589	72	8	78
	13	Emolumenta tychże drzewem . . .	471	—	471	—	—	—
	14	Rozmaite wydatki z tytułu prestacyi na rzecz szkół ludowych Winniki i Podbereżce	65	15	65	15	—	—
		Suma rubryki V. .	1.134	65	1.125	87	8	78
VI.		**Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej Głowińskiego**	4.747	27	4.747	27	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	**12.901**	**26**	**12.871**	**26**	30	—

Stan funduszu z końcem roku 1895.

Stan czynny: Nalezytości czynne . . . . 19.677 zł. 49½ ct.
„ *bierny*: „ bierne . . . . 30 „ — „
Czysty stan czynny . . . . 19.947 zł. 49½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . . . 18.327 „ 73 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . . . 1.319 zł. 76 ct.

Uwagi: Wartość tych dóbr zarachowano w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Wykazane z końcem roku 1895 należytości czynne w ogólnej kwocie: 19.677 zł. 49½ ct. dzielą się na:

1) Od byłego dzierżawcy propinacyi w Winnikach Salamona Tanda:
a) z tytułu czynszu dzierżawy . . . . 11.361 zł. 63 ct.
b) z tytułu odsetek zwłoki 5.248 „ 25½ „
c) „ kosztów sądowych 3.067 „ 68 „
Razem jak wyżej . . 19.677 zł. 49½ ct.

O ściągnięcie zaległości od Salamona Tanda toczy zię proces cywilno sądowy.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody						
	1	Gotówka poborowa z majątku obrotowego	53	95	53	95	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. 3 zł. 95 ct.						
		b) „ „ koron. 200 koron = 100 „ — „						
		103 zł. 95 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej 48 „ 10 „						
		rzeczywiste przykupno . .	55	85	55	85	—	—
		Suma dochodów . .	109	80	109	80	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:						
		1). w gotówce . — zł. – $^{1}/_{2}$ ct.						
		2). w efektach:						
		a), w walucie austr. 34.786 „ 02 „						
		b), „ „ koron. 2.600 kor. = 1.300 „ — „	—	—	36.086	02$^{1}/_{2}$	—	—
		Razem . .	—	—	36.195	82$^{1}/_{2}$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów. . . . . . 102 zł. 05 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . . . 48 „ 10 „						
		czysty wydatek . .	53	95	53	95	—	—
		Suma wydatków . .	53	95	53	95	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895:						
		1). w gotówce . . . — zł. $^{1}/_{2}$ ct.						
		2), „ efektach:						
		a), w walucie austryackiej . . . 34.741 „ 87 „						
		b), „ „ koron. 2.800 koron = 1.400 „ — „	—	—	36.141	87$^{1}/_{2}$	—	—
		Razem . .	—	—	36.195	82$^{1}/_{2}$	—	—

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy:			
a) w gotówce			— zł. — $^1/_2$ ct.
b) w efektach			
α) w walucie austryackiej:			
1) $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego .		10.300 zł. — ct.	
2) 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z r. 1891		24 400 „ — „	
3) 4% książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności na		41 „ 87 „	
β) w walucie koronowej:			
1) 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r 1893 . . .	400 koron	200 „ — „	
2) 4% listy zast. galicyjskiego Towarzystwa kredyt. ziemskiego .	2.200 „	1.100 „ — „	
3) 4% listy zast. Banku krajowego .	200 „	100 „ — „	36.141 „ 87 „
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej . . .			36.141 zł. $87^1/_2$ ct.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			36.141 zł. $87^1/_2$ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894			36.086 „ $02^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o			55 zł. 85 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2\%$ listów zastawnych Banku krajowego . . .	463 zł. 50 ct.						
		b) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . .	2 „ — „						
		c) od 4% listów zastawnych galic. Towarzsstwa kredytowego ziemskiego . .	44 „ — „						
		d) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 .	8 „ — „						
		e) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1891 . .	976 „ — „						
		f) od 4% książeczki galic. Kasy oszczędności . . .	4 „ 45 „						
		razem .	1.497 zł. 95 ct.						
		od tego odsetki bierne	1 „ 47 „						
		czysty dochód . .		1.496	48	1.496	48	—	—
		Suma dochodów . .		1.496	48	1.496	48	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895. w gotówce		—	—	3	95	—	—
		Razem . .		—	—	1.500	43	—	—
		Wydatki							
	1	Dożywocia dla inwalidów: (56 po 25 zł. i 2 po 20 zł.) . . .	1.440 zł. — ct.						
		z tego odpisano .	50 „ — „						
		czysta należytość . .		1.390	—	1.365	—	25	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		53	95	53	95	—	
		Suma wydatków . .		1.443	95	1.418	95	25	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	81	48	—	—
		Razem . .		—	—	1.500	43	25	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce 81 zł. 48 ct. w. a. potrącono na wypłatę zaległości biernej (:niewypłacone w roku 1895 jedno dożywocie) w kwocie 25 zł. w. a. resztę zaś jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1895 w sumie 56 zł. 48 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz majątku zarodowego (patrz L. W. 27.624/96). L. W. 31.972/96.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1995 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1995 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego .	8	—	8	—	—	—
	2	Efekta zakupione	8	—	8	—	—	—
		Suma dochodów . . .	16	—	16	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: 1) w gotówce . . . zł. —½ ct. 2) w efektach: *a*) w walucie austr. 65 „ 62 „ *b*) w walucie koronowej 5.800 koron = 2.900 „ —— „	—	—	2.965	62½	—	—
		Razem . .	—	—	2.981	62½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	8	—	8	—	—	—
		Suma wydatków . . .	8	—	8	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895: 1) w gotówce . . zł. —½ ct. 2) w efektach: *a*) w walucie austr. 73 „ 62 „ *b*) w walucie koronowej 5.800 koron = 2.900 „ — „	—	—	2.973	62½	—	—
		Razem . .	—	—	2 981	62½	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. — ½ ct.
b) w efektach;		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczka galic. Kasy oszczędności na	73 zł. 62 ct.	
β) w walucie koronowej: 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 im. wartości 5.800 koron	2.900 „ — „	2.973 „ 62 „
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej		2.973 zł. 62½ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty Stan czynny w walucie austryackiej		2.973 zł. 62½ ct.
z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .		2.965 zł. 62½ ct.
okazuje się przyrost majątku o		8 zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . .	116	—	116	—	—	—
		Suma dochodów . .	116	—	116	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	8	—	—	—
		Razem . .	—	—	124	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie trzech inwalidów po 36 zł. w. a. rocznie	108	—	108	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	8	—	8	—	—	—
		Suma wydatków . . .	116	—	116	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	8	—	—	—
		Razem . .	—	—	124	—	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 8 zł. wal. austr. przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 26.764/896).

L. W. 31.973/896.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A). Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	20	84	20	84	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie koronowej 200 kor. 100 zł. — ct od tego spieniężone w walucie austr. . 77 „ 26 „ rzeczywiste przykupno . .	22	74	22	74	—	—
		Suma dochodów . .	43	58	43	58	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895: 1) w gotówce . . — zł. —$^1/_2$ ct 2) w efektach: *a*) w wal. austr. 1098 „ 22 „ *b*) „ koronowej 1.200 koron . . 600 „ — „	—	—	1.698	22$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	1.741	80$^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 98 zł. 10 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 77 „ 26 „ czysty wydatek . .	20	84	20	84	—	—
		Suma wydatków . .	20	84	20	84	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895: 1) w gotówce . . — zł. – $^1/_2$ ct 2) w efektach: *a*) w wal. austryack. 1.020 „ 96 „ *b*) „ koronowej 1.400 koron . . 700 „ — „	—	—	1.720	96$^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	1.741	80$^1/_2$	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. —$^1/_2$ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1) $4^1/_2$% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1883 imiennej wartości .	1.000 zł. — ct.	
2) 4% książeczki Banku krajowego na .	20 „ 96 „	
β) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zastawne galic. Towarz. kred. ziemskiego 800 koron .	400 „ — „	
2) 4% listy zast. Banku kraj. 600 „ .	300 „ — „	1.720 „ 96 „
Suma stanu czynnego . .		1.720 zł. 96$^1/_2$ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej		1.720 zł. 96$^1/_2$ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .		1.698 „ 22$^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o		22 zł. 74 ct.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B). Majątek obrotowy.		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883.	45 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. galic. Tow. kredyt. ziemskiego . .	16 „ — „						
		c) od 4% listów zast. galic. Banku kraj.	12 „ — „						
		razem . .	73 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne	— „ 79 „						
		czysty dochód .		72	21	72	21	—	—
		Suma dochodów .		72	21	72	21	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce		—	—	20	84	—	—
		Razem .		—	—	93	05	—	—
		Wydatki.							
	1	Wyposażenie Katarzyny Dziedryk z Magierowa		50	—	50	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		20	84	20	84	—	—
		Suma wydatków .		70	84	70	84	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	22	21	—	—
		Razem .		—	—	93	05	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 22 zł. 21 ct. wal. austr przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 26.570/96).

L. W. 31.857/896.

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Dochody	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W styczniu roku 1895	—	—	—	—
2	„ Lutym „ „	26	25	—	—
3	„ Marcu „ „	—	—	15.700	—
4	„ Kwietniu „ „	4.433	—	—	—
5	„ Maju „ „	75	20	—	—
6	„ Czerwcu „ „	—	—	—	—
7	„ Lipcu „ „	9.937	30	5.190	63
8	„ Sierpniu „ „	107	93	50	—
9	„ Wrześniu „ „	50	—	—	—
10	„ Październiku „ „	1.318	20	—	—
11	„ Listopadzie *a*) gotówką	221	05	—	—
	b) efektami 5.800: = zł.	—		2.900	—
12	„ Grudniu „ „	19 726	78	6.250	—
	Suma dochodów . .	35.895	71	30.090	63
	Zapas z początkiem roku 1895				
	a) w gotówce	257	31	—	—
	b) w efektach { w walucie austryack. 130.326 zł. 20 ct.				
	„ kor. 239.700 = 119 850 „ — „				
	„ frankach . . 300 „ — „	—	—	250.476	20
	Razem . . .	36.153	02	280 566	83

VII. Zakład narodowy imienia Ossolińskich.
Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Wydatki	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
1	W styczniu roku 1895.	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	—	—	—	—
3	„ marcu „ „	178	83	—	—
4	„ kwietniu „ „	3.000	—	—	—
5	„ maju „ „	—	—	—	—
6	„ czerwcu „ „	—	—	—	—
7	„ lipcu „ „	5.150	—	5.100	—
8	„ sierpniu „ „	6.451	50	100	—
9	„ wrześniu „ „	—	—	5.150	—
10	„ październiku „ „	—	—	—	—
11	„ listopadzie „ „	2.831	05	221	05
12	„ grudniu „ a) w gotówce	18.154	03	—	—
	b) efektami: 1) w walucie austr. . 1.949 zł. 14 ct.	—	—	—	—
	2) „ „ kor. 6.000 . 3.000 „ — „	—	—	4.949	14
	Suma wydatków . .	35.765	41	15.520	19
	Zapas z końcem roku 1895 a) w gotówce . . .	387	61	—	—
	b) w efektach:				
	1) Listy zastaw. gal. Towarzystwa ziemskiego:				
	α) w walucie austr.. . 86.000 zł.				
	β) „ kor. 110.200 55.100 „				
	2) Obligacye pożyczki papiezkiej . . 300 frank.				
	3) „ „ krajowej z r. 1893				
	129.300 koron = 64.650 zł.				
	4) „ funduszu propinacyjnego . 49.450 „				
	5) Renty państwowe . . . . . 2.500 „				
	6) Priorytety I. węg.-gal. kolei żelaznej 2.000 „				
	7) Książeczki Banku kraj. i galic. kasy				
	oszczędności . . . . . . 5.046 „ 64 ct.	—	—	265.046	64
	Razem . . .	36.153	02	280.566	83

Uwagi: Kaucya byłego dzierżawcy Ostrowskiego sprzedaną została na pokrycie pretensyi funduszu. W sumie wydatków w gotówce 35.765 zł. 41 ct. mieści się ulokowana w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwota 144 zł.

Funduszem tym zarządza kuratorya, ustanowiona przez założyciela i składa Wydziałowi krajowemu corocznie rachunek do sprawdzenia, kasa krajowa zaś w moc §. 41 listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnacyami kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego z nadwyżki majątku obrotowego.

Zapas ostateczny w efektach składa się: z efektów waluty austryackiej 264.746 zł. 64 ct.
„ i obligacyi pożyczki papiezkiej . . 300 franków.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale	4.006	77	748	80	3.257	97
		b) w odsetkach	118	20	117	—	1	20
	2	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego	117	51	117	51	—	—
	3	Gotówka pobrana z Banku krajowego .	3.900	—	3.900	—	—	—
	4	Efekta zakupione	983	31	983	31	—	—
		Suma dochodów . .	9.125	79	5.866	62	3.259	17
	5	**Zapas** z początkiem roku 1895 w efektach	—	—	6.482	19	—	—
		Razem . .	—	—	12.348	81	—	—
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone gminom . . .	3.900	—	3.900	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów .	983	31	983	31	—	—
	3	Wydano efekta	3.900	—	3.900	—	—	—
		Suma wydatków . .	8.783	31	8.783	31	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach	—	—	3.565	50	—	—
		Razem . .	—	—	12.348	81	—	—

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:	
4% książeczka wkładkowa Banku krajowego . . .	3.565 zł. 50 ct.
Należytości czynne	3.259 „ 17 „
Suma stanu czynnego . .	6.824 zł. 67 ct.
Stan bierny:	— „ — „
Czysty stan czynny	6.824 zł. 67 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894	6.590 „ 16 „
Okazuje się przyrost	234 zł. 51 ct.

LW. 16.399/96.

IX. Fundusz zapomogi z roku 1868.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Zwrot od zapomożonych:						
		a) w kapitale	105	48	6	56	98	92
		b) w odsetkach	13	71	13	71	—	—
		Suma dochodów . .	119	19	20	27	98	92
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	119	19	20	27	98	92
		Wydatki.						
	1	Zwrot częściowy bezprocentowej zaliczki funduszowi krajowemu . . .	4.982	48	20	27	4.962	21
	2	Zapas z końcem roku 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	4.982	48	20	27	4.962	21

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny: Wierzytelność u zapomożonych	98 zł. 92 ct.
Stan bierny: Reszta długu do funduszu krajowego	4.962 „ 21 „
Czysty stan bierny	4.863 zł. 29 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894	4.877 „ — „
Okazuje się stan bierny majątku mniejszy o	13 zł. 71 ct.

Uwaga. Wierzytelności z końcem roku 1895 zalegają w powiecie grybowskim w kapitale . . . . 98 „ 92 „

LW. 16.359/96.

X. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Efekta zakupione . . .	47 zł. 42 ct.						
		od tego spieniężone . .	14 „ 67 „	32	75	32	75	—	—
		Suma dochodów . .		32	75	32	75	—	—
	2	Zapas kasowy początkowy:							
		a) w gotówce . . .	42 zł. — ct.						
		b) w efektach . . .	177 „ 71 „	—	—	219	71	—	—
		Razem . .		—	—	252	46	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na stemple i legalizacyę kontraktu zakupionych realności	18 zł. 76 ct.						
		Od tego zwrot nadpłaty podatków oraz legalizacyi . .	9 „ 51 „	9	25	9	25	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów	47 zł. 42 ct.						
		od tego za spieniężone efekta	14 „ 67 „	32	75	32	75	—	—
		Suma wydatków . .		42	—	42	—	—	—
	3	Zapas kasowy z końcem roku 1895 efektami		—	—	210	46	—	—
		Razem . .		—	—	252	46	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny:

a) w gotówce . . . . — zł. — ct.

b) w efektach książeczka Banku krajowego . . . . . . 210 „ 46 „

c) w wartości realności . . . . 12.469 „ 50 „

Suma stanu czynnego . . . 12.679 zł. 96 ct.

Stan bierny: . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . . 12.679 zł. 96 ct.

Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1894 w wal. austr. 12.679 „ 96 „

okazuje się stan majątku niezmieniony . . . . — zł. — ct.

LW. 29.916/96.

XI. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	150	—	150	—	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane w walucie austryackiej . 13.754 zł. — ct. od tego spieniężone . 13.735 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	19	—	19	—	—	—
		Suma dochodów . .	169	—	169	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895: *a*) w gotówce . . — zł. —$^1/_2$ ct. *b*) w efektach w wal. austr. . . 63.600 „ — „	—	—	63.600	—$^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	63.769	—$^1/_2$	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 12.289 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . . . 12.139 „ — „						
		czysty wydatek . .	150	—	150	—	—	—
		Suma wydatków . .	150	—	150	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . — zł. —$^1/_2$ ct. *b*) w efektach w wal. austr. . . 63.619 „ — „	—	—	63 619	—$^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	63 769	—$^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. —$^1/_2$ ct.
b) w efektach:		
1. 5% obligi komunalne Banku krajowego (IIgiej emisyi)	62.000 zł. — ct.	
2. 4$^1/_2$% listy zastawne galicyjskiego Banku hipotecznego	1.600 „ — „	
3. 4% książeczki Banku krajowego na . .	19 „ — „	63.619 „ — „
Suma stanu czynnego		63.619 zł. —$^1/_2$ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		63.619 zł. —$^1/_2$ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		63.600 „ —$^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o		19 zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 5% od obligów komunalnych Banku krajowego . . 3.100 zł. — ct. *b*) 5% od listów zast. galic. Banku hipot. 40 „ — „ *c*) $4^1/_2$% od listów zast. galic. Banku hipot. 36 „ — „ *d*) 4% od książeczek Banku krajowego . 15 „ 92 „ razem . . 3.191 zł. 92 ct. od tego odsetki bierne 25 „ — „ czysty dochód . .	3.166	92	3.166	92	—	—
	2	Zaliczka zwrotna z funduszu krajowego .	1	72	1	72	—	—
		Suma dochodów . .	3.168	64	3 168	64	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	251	72	—	—
		Razem . .	—	—	3.420	36	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (patrz wykaz niżej): *a*) należytość zaległa . 150 zł. — ct. *b*) „ bieżąca . 3.000 „ — „	3.150	—	3 150	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	150	—	150	—	—	—
	3	Rozmaite wydatki	18	64	18	64	—	—
	4	Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu: *a*) zaległa . . . 994 zł. 03 ct. *b*) bieżąca . . . 1 „ 72 „	995	75	101	72	894	03
		Suma wydatków . .	4.314	39	3.420	36	894	03
	5	**Zapas** z końcem roku 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	3.420	36	894	03

XI. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Wykaz szczegółowy dożywotników w roku 1895.

1. Borysewicz Szymon	300 zł. — ct
2. Brzostowski Stanisław	300 „ — „
3. Dobrzański Władysław Józef . .	300 „ — „
4. Deryng Leopold	300 „ — „
5. Kozłowski Leon	300 „ — „
6. Malinowski Jakób	300 „ — „
7. Odynecki Tomosz	300 „ — „
8. Przetocki Franciszek	300 „ — „
9. Ręczyński Jerzy	300 „ — „
10. Rostkowska Józefa	300 „ — „
11. Schretter Piotr	150 „ — „
Razem jak wyżej . .	3.150 zł. — ct

LW. 31.856/896.

XII. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione wal. koron. 100 koron =	50	—	50	—	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . .	1	53	1	53	—	—
	3	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	47	65	47	65	—	—
		Suma dochodów . .	99	18	99	18	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . — zł. 1/2 ct. *b)* w efektach: *α)* w walucie austryackiej . . . 10.611 „ 33 „ *β)* w walucie koronowej 181.900 k. = 90.950 „ — „	—	—	101.561	33 1/2	—	—
		Razem . .	—	—	101.660	51 1/2	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone waluty austr. . .	1	53	1	53	—	—
	2	Gotówka na zakupno efektów . . .	49	18	49	18	—	—
		Suma wydatków . .	50	71	50	71	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895 . . . *a)* w gotówce . — zł. —1/2 ct. *b)* w efektach *α)* w walucie austry 10.609 „ 80— „ *β)* w walucie koronowej 182.000 k. = 91.000 „ — „	—	—	101.609	80 1/2	—	—
		Razem . .	—	—	101.660	51 1/2	—	—

XII. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół — zł.	— ct.	Ogół — zł.	— ct.
Stan czynny				
Zapas kasowy: *a*) w gotówce	„	— „	„	— 1/2 „
b) w efektach				
α) w walucie austryackiej:				
1 $4^1/_2$% listy zast. gal. Banku krajowego . .	100 „	— „		
2) $4^1/_2$% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1883	10.500 „	— „		
3) 4% książeczka gal. Banku krajowego .	9 „	80 „		
β) w walucie koronowej:				
4) 4% listy zast. gal. Tow. kred. ziems. 178.200 k.				
5) 4% listy zast. gal. Banku krajowego 900 k.				
6) 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . . 2.900 k.				
Razem . . . . 182.000 k. =	91.000 „	— „	101.609 „	80 „
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej . .			101.609 zł.	$80^1/_2$ ct.
Stan bierny			— „	— „
Czysty stan czynny w walucie austryackiej			101.609 zł.	$80^1/_2$ ct.
z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894			101.561 „	$33^1/_2$ „
okazuje się przyrost majątku o			48 zł.	47 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zast. galic. Towarz. kred. ziemsk. . . . 3.564 zł. — ct. *b)* od 4½% obligacyi gal. pożyczki krajowej z r. 1883. . 472 „ 50 „ *c)* od 4½% list. zast. gal. Banku krajow. 4 „ 50 „ *d)* od 4% obligacyi gal. pożyczki krajowej z roku 1893. . 58 „ — „ *e)* od 4% listów zast. gal. Banku krajowego 18 zł. — ct. mniej za kupon bierny — „ 59 „ 17 „ 41 „ *f)* od 4% książeczki gal. Banku krajowego . . . 6 „ 42 „	4.122	83	4.122	83	—	—
	2	Dochody rozmaite. Gotówka za spieniężoną książeczkę Banku krajowego.	45	—	45	—	—	—
	3	Zwrot z depozytów zasiłków dla gmin .	640	—	50	—	590	—
		Suma dochodów . .	4.807	83	4.217	83	590	—
	4	Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . 4.016 zł. 39 ct. *b)* w efektach w walucie austr. . . 45 „ — „	—	—	4.061	39	—	—
		Razem . . .	—	—	8.279	22	—	—

XII. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne: zaległe . . . . 300 zł. — ct. bieżące . . . . 7.553 „ 77 „	7.853	77	7.403	77	450	—
	2	Spłata należytości rządowej XX. (ostatnia rata) . . .	354	50	354	50	—	—
	3	Gotówka przeniesienia do majątku zarodowego	47	65	47	65	—	—
	4	Wydatki rozmaite. Spieniężona książeczka Banku krajowego . . .	45	—	45	—	—	—
		Suma wydatków . .	8.300	92	7.850	92	450	—
	5	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	428	30	—	—
		Razem . . .	—	—	8.279	22	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1895.

	Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
Stan czynny:				
1) Zapas kasowy	428 „	30 „		
2) Należytości czynne	590 „	— „	1.018 „	30 „
Stan bierny:			450 „	— „
Czysty stan czynny			568 zł.	30 ct.

Uwaga: Wykazany zapas kasowy w gotówce 428 zl. 30 ct. tudzież należytości czynne z depozytów 590 zlr. posłużą na przyznane, a dotąd jeszcze niepodniesione zasiłki dla gmin na cele szkolne.

LW. 22.763/96.

XIII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 150 zł. — ct.						
		b) w walucie koronowej 12.400 koron = . 6.200 „ — „						
		razem . . 6.350 zł. — ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. 6.176 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	174	—	174	—	—	—
		Suma dochodów . .	174	—	174	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w efektach:						
		1. w walucie austryackiej 39.119 zł. 51 ct.						
		2. w walucie koronowej 42.300 koron = . 21.150 „ — „	—	—	60.269	51	—	—
		Razem . .	—	—	60.443	51	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 6.176 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta . 6.176 „ — „						
		czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:						
		1. w walucie austryackiej 33.093 zł. 51 ct.						
		2. w walucie koronowej 54.700 koron = . 27.350 „ — „	—	—	60.443	51	—	—
		Razem . .	—	—	60.443	51	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zast. Banku krajowego . .	33.000 zł. — ct.	
2. 4% książeczka „ „ na .	93 „ 51 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zast. Banku kraj. 44.200 koron =	22.100 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893 10.500 koron = . . .	5.250 „ — „	
Suma stanu czynnego . .		60.443 zł. 51 ct.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		60.443 zł. 51 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1894		60.269 „ 51 „
okazuje się **przyrost** majątku o.		174 zł. — ct.

XIII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) $4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego . .	1.530 zł. ct.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego .	836 „ — „						
		c) 4% od oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	210 „ — „						
		d) 4% od książeczek Banku krajowego .	16 „ 99 „	2.592	99	2.592	99	—	—
	2	Efekta zakupione . .	1.346 zł. 19 ct.						
		od tego spieniężone .	1.341 „ 59 „						
		rzeczywiste przykupno . .		4	60	4	60	—	—
		Suma dochodów . .		2.597	59	2.597	59	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	1.195 zł. 50½ ct.						
		b) w efektach . .	146 „ 09 „	—	—	1.341	$59^1/_2$	—	—
		Razem . .		—	—	3.939	$18^1/_2$	—	—
		Wydatki.							
	1	Premie dla czeladników		2.502	—	2.502	—	—	—
	2	Koszta losowania . .	117 zł. 59 ct						
		od tego zwroty . .	25 „ 84 „						
		czysty wydatek . .		91	75	91	75	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	1.346 zł. 19 ct.						
		od tego za spieniężone efekta	1.341 „ 59 „						
		czysty wydatek . .		4	60	4	60	—	—
	4	Koszta insercyjne		7	14	7	14	—	—
		Suma wydatków . .		2.605	49	2.605	49	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	1.183 zł. — ½ ct.						
		b) „ efektach . .	150 „ 69 „	—	—	1.333	$69^1/_2$	—	—
		Razem . .		—	—	3.939	$18^1/_2$	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 1.183 zł. (z opuszczeniem ½ centa) ulokowano z początkiem roku 1896 na książeczkę Banku krajowego, na której jest ulokowany również wykazany wyżej zapas w efektach 150 zł. 69 ct. Cała zaś kwota ulokowana na tej książeczce stanowi część sumy przeznaczonej na cele losowania w roku 1896 a reprezentuje dochód czysty z odsetek od efektów majątku zarodowego. LW. 32.045/896.

XIV. Fundacya Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	265	51	265	51		—
	2	Efekta zakupione: *a)* w wal. austryackiej 122 zł. 20 ct. *b)* „ koronowej: 20.800 koron = . 10.400 „ — „ razem . 10.522 zł. 20 ct. od tego efekta spieniężone wal. austr. . . . 10.029 „ 69 „ rzeczywiste przykupno .	492	51	492	51	—	—
		Suma dochodów .	758	02	758	02	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austryackiej . . 10.854 zł. 74 ct. *b)* w walucie koronowej 32.000 koron . 16.000 „ — „	—	—	26.854	74	—	—
		Razem . .	—	—	27.612	76	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 10.295 zł. 20 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 10.029 zł. 69 ct. czysty wydatek .	265	51	265	51	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej 21 000 koron = . 10.500 zł. — ct. pobrane z winkulacyi w walucie koronowej 21.000 koron = . 10 500 „ — „ czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	265	51	265	51	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austryackiej . . . 947 zł. 25 ct. *b)* w walucie koronowej 52.800 koron = 26.400 „ — „	—	—	27.347	25	—	—
		Razem . .	—	—	27.612	76	—	—

XIV. Fundacya Franciszka Kochmana dla literatów polskich.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1) 4% listy zastawne galic. Tow. kraj. ziem.	800 zł. -- ct.	
2) 4% książeczka Banku krajowego na .	147 „ 25 „	
b) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zastawne galicyjskiego Towarz. kredytowego ziemsk. 52.800 koron = .	26.400 „ — „	27.347 zł. 25 ct.
Suma stanu czynnego .		27.347 zł. 25 zł
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		27.347 zł. 25 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		26.854 „ 74 „
okazuje się **przyrost** majątku o		492 zł. 51 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B). **Majątek obrotowy.**	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk. w walucie austr. . 432 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. galic. Tow. kredyt. ziem. w wal. koron. 652 „ — „						
		razem . 1.084 „ — „						
		od tego odsetki bierne . 10 „ 26 „						
		czysty dochód .	1.073	74	1.073	74	—	—
	2	Efekta zakupione	340	80	340	80	—	—
		Suma dochodów .	1.414	54	1.414	54	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 606 zł. 31½ ct.						
		b) w efektach . 1.718 „ 37 „	—	—	2.324	68½	—	—
		Razem . .	—	—	3.739	22½	—	—
		Wydatki.						
	1	Premie dla literatów	—	—	—	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	265	51	265	51	—	—
	3	„ „ na zakupno efektów .	340	80	340	80	—	—
	4	Rozmaite wydatki (porto pocztowe). .	1	—	1	—	—	—
		Suma wydatków . .	607	31	607	31	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 1.072 zł. 74½ ct.						
		b) w efektach . . 2.059 „ 17 „	—	—	3.131	91½	—	-
		Razem . .	—	—	3.739	22½	—	—

Uwaga: W myśl postanowienia §. 23 aktu fundacyjnego ¼ część czystych dochodów majątku obrotowego przypada corocznie na pomnożenie majątku zarodowego, zaś ¾ części przypadają na premie dla literatów polskich; kwotę równającą się owym ¾ częściom czystego do hodu lokuje się corocznie tylko chwilowo na książeczki wkładkowe Banku krajowego, zanim użytą zostanie na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi w r. 1896.

Z wykazanego wyżej zapasu z końcem r. 1895 w gotówce 1 072 zł. 74½ ct. wal. austr. reprezentującego czysty dochód fundacyi za rok 1895 kwotę 268 zł. 18 ct. wal. austr. równającą się ¼ części czystego dochodu za rok 1895, przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 9.860/896); zaś resztę w sumie 804 zł 56½ zł. wal. austr. pozostawiono w majątku obrotowym, które wraz z kwotą 2.059 zł. 17 ct. wykazaną wyżej w zapasie z końcem roku 1895 efektami, służyć będzie w roku 1896 na zrealizowanie celów fundacyi L. W. 32 046/896.

XV. Fundusz posagowy Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od 4% listów zast. galic. Tow. kredyt. ziemskiego w wal. austryackiej . . 60 zł. — ct. *b*) od 4% listów zast. galic. Tow. kredyt. ziemskiego monetą konwencyjną . . 6 „ 30 „ *c*) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziem. w walucie koronow. 564 „ — „ razem . 630 zł. 30 ct. od tego odsetki bierne . 7 „ 89 „ czysty dochód . .	622	41	622	41	—	—
	2	Efekta zakupione: *a*) w walucie austryackiej . . . 22 zł. 01 ct. *b*) w walucie koronowej 1.600 koron = 800 „ — „ razem . 822 zł. 01 ct. od tego spieniężone: *α*) w walucie austryackiej . . . 100 zł. — ct. *β*) w walucie koronowej 200 koron = . 100 „ — „ razem . 200 zł. — ct. rzeczywiste przykupno .	622	01	622	01	—	—
		Suma dochodów .	1.244	42	1.244	42	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: 1) w gotówce . . 300 zł. 20 ct. 2) w efektach: *a*) w watucie austryackiej . . . 1.707 zł. 56 ct. *b*) w walucie koronowej 27.200 koron = 13.600 „ — „	—	—	15.607	76	—	—
		Razem . .	—	—	16.852	18	—	—

Zamknięcie rachunku za rok **1895.**

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów: . . 809 zł. 51 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . 205 „ — „						
		czysty wydatek .	604	51	604	51	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi:						
		w walucie koronowej 2.200 koron = . 1.100 zł. — ct.						
		od tego odebrane z winkulacyi:						
		w walucie koronowej 2.200 koron = . 1.100 zł. — ct.						
		czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatek .	604	51	604	51	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895:						
		1) w gotówce . . 318 zł. 10 ct.						
		2) w efektach:						
		a) w walucie austr. 1.629 „ 57 „						
		b) „ koronowej 28.600 kor. 14.300 „ — „	—	—	16.247	67	—	—
		Razem . .	—	—	16.852	18	—	—

XV. Fundusz posagowy Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . . . . : .		318 zł. 10 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1) 4% listy zastawne galic. Tow. kred. ziem.	1.600 zł. — ct.	
2) 4% książeczki Banku krajowego na .	29 „ 57 „	
β) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zastawne galic. Towarz. kredyt. ziemskiego 28.600 koron = . .	14.300 „ — „	15.929 „ 57 „
Suma stanu czynnego		16.247 zł. 67 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		16.247 zł. 67 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		15.607 „ 76 „
okazuje się **przyrost** majątku o		639 zł. 91 ct.
a mianowicie: przybyło w efektach . .	622 zł. 01 ct.	
„ „ gotówce . .	17 „ 90 „	
Czysty przyrost jak wyżej	639 zł. 91 ct.	

Uwaga: Dopóki fundacya nie wejdzie w życie, fruktyfikuje się wszelkie dochody na rzecz majątku zarodowego. Wykazany zatem wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 318 zł. 10 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz tegoż majątku (patrz L. W. 20.430/96).

L. W. 31.853/896.

XVI. Fundaaya ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	3	91	3	91	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej . . . 30 zł. 16 ct.						
		b) w walucie koronowej 5.200 koron = 2.600 „ — „						
		Razem . . 2.630 zł. 16 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej . . 2.584 „ 60 „						
		rzeczywiste przykupno . . .	45	56	45	56	—	—
		Suma dochodów . .	49	47	49	47	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895:						
		1) w gotówce . - zł. —½ ct.						
		2) w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . . 4.061 „ 44 „						
		b) w walucie koronowej 7 800 koron = 3.900 „ — „	—	—	7.961	44½	—	—
		Razem . . .	—	—	8.010	91½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 2.588 zł. 51 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . 2 584 „ 60 „						
		czysty wydatek . . .	3	91	3	91	—	—
		Suma wydatków . . .	3	91	3	91	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895.						
		1) w gotówce . . — zł. —½ ct.						
		2) w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . . . 1.507 „ — „						
		b) w walucie koronowej 13.000 koron = 6.500 „ — „	—	—	8.007	—½	—	—
		Razem . .	—	—	8.010	91½	—	—

XVI. Fundacya ś. p. Maryi de Piez Jędrzejowiczowej.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce			.
b) w efektach:			
α) w walucie austryackiej:			
1. 4½% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1883. .		1.500 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego na . . .		7 „ — „	
β) w walucie koronowej:			
1. 4% obligacye galic pożyczki krajowej z roku 1893 .	600 kor. = .	300 „ — „	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredy. ziemskiego	4.600 kor. = .	2.300 „ — „	
3. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	7.800 kor. = .	3.900 „ — „	8.007 zł. — ct.
Suma stanu czynnego			. 8.007 zł. —½ ct
Stan bierny:			. — „ — „
Czysty stan czynny			. 8.007 zł. —½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894			. 7.961 „ 44½ „
okazuje się **przyrost** majątku o			. 45 zł. 56 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ obligacyj galic. pożyczki kraj z roku 1883 . . 146 zł. 25 ct.						
		b) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj z roku 1893 . . 12 „ — „						
		c) od 4% listów zast. galic Towarzystwa kred. ziemskiego . 92 „ — „						
		d) od 4% listów zast. galic. Banku krajow. 134 „ — „						
		Razem . . 384 zł. 25 ct.						
		od tego odsetki bierne 33 „ 94 „						
		czysty dochód . .	350	31	350	31	—	—
		Suma dochodów . .	350	31	350	31	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1895 w gotówce	—	—	3	91	—	—
		Razem . .	—	—	354	22	—	—
		wydatki.						
	1	Dożywocia czterech wiekowych kobiet:						
		a) za Isze półrocze 1895 172 zł. — ct						
		b) „ IIgie „ „ 158 „ — „	330	—	330	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	3	91	3	91	—	—
		Suma wydatków . .	333	91	333	91	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	20	31	—	—
		Razem . .	—	—	354	22	—	—

Uwaga. Wykazane powyżej pod poz. 1 wydatków wsparcia zredukowano począwszy od IIgo półrocza 1895 (: jedno wsparcie rocznie 92 zł. i trzy wsparcia rocznie po 84 zł. :) wszystkie w równej mierze rocznie po 79 zł. (: patrz L. W. 47.866/895).
Redukcya ta okazała się konieczną wobec tego, że fundacya ta posiada $4^1/_2\%$ obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883, których całkowite wycofanie z obiegu przewidywanem było już w roku 1895 a w miejsce tych obligacyj możliwem było zakupno tylko 4% efektów. Wymiana też ta $4^1/_2\%$ na 4% efekta pociągnie za sobą zmiejszenie się w przyszłości dochodów fundacyj i ta też okoliczność stała się powodem wzmiankowanej wyżej redukcyi wsparć. Ponieważ w roku 1895 nie wycofano całkowicie owych $4^1/_2\%$ obligacyj, zatem pozostałą z końcem roku 1895, wykazaną powyżej nadwyżkę dochodów w sumie . . . . 20 zł. 31 ct.
asyguowano dodatkowo w czterech równych częściach dożywotniczkom do wypłaty (patrz L. W. 15. 892/896).

L. W. 31.854/896.

XVII. Fundusz pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4½% obligacyj galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1883 697 zł. 50 ct.						
		b) od 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . . 36 „ — „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . . 780 „ — „						
		d) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego 627 „ 75 „						
		razem . 2.141 zł. 25 ct.						
		od tego odsetki bierne 151 „ 94 „						
		czysty dochód . .	1.989	31	1.989	31	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 122 zł. 58 ct.						
		b) w „ kor. 32.800 koron = . . . 16.400 „ — „						
		razem . . 16.522 zł. 58 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej 14.755 „ 52 „						
		rzeczywiste przykupno . .	1.767	06	1.767	06	—	—
		Suma dochodów .	3.756	37	3.756	37	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895:						
		1) w gotówce . 452 zł. 75 ct.						
		2) w efektach:						
		a) w walucie austryackiej 35.350 „ 58 „						
		b) w „ koronowej 16 800 koron = . 8.400 „ — „	—	—	44.203	33	—	—
		Razem . .	—	—	47.959	70	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 16.229 zł. 83 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 14.755 „ 52 „						
		czysty wydatek . .	1.474	31	1.474	31	—	—
		Suma wydatków . .	1.474	31	1.474	31	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895: 1) w gotówce . . . 967 zł. 75 ct. 2) w efektach: *a*) w walucie austryackiej . . . 20.717 „ 64 „ *b*) w walucie koronowej 49.600 koron = 24.800 „ — „	—	—	46.485	39	—	—
		Razem . .	—	—	47.959	70	—	—

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		967 zł. 75 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	10.500 zł. — ct.	
2. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	10.200 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego na .	17 „ 64 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 1.800 koron = .	900 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 47.800 koron = ...	23.900 „ — „	45.517 „ 64 „
Suma stanu czynnego		46.485 zł. 39 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		46.485 zł. 39 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		44.203 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.282 zł. 06 ct.
a mianowicie: przybyło w gotówce . .	515 zł. — ct.	
w efektach . . .	1.767 „ 06 „	
Czysty przyrost jak wyżej.	2.282 zł. 06 ct.	

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 967 zł. 75 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz majątku zakładowego tego funduszu (patrz LW. 19.412/896).

LW. 31.855/896.

XVIII. Fundacya Sandecka „Dom roboczy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od $4^1/_2$% obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1883	508 zł. 50 ct.						
		b) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1883.	214 „ — „						
		c) od $4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego	72 „ — „						
		d) od 4% listów zastawnych Banku krajowego	224 „ — „						
		e) od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskie.	196 „ — „						
		razem .	1.214 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne	7 „ 80 „						
		czysty dochód . .		1.206	70	1.206	70	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austryac.	21 zł. 65 ct.						
		b) w „ koronowej 2.400 koron =	1.200 „ — „						
		razem .	1.221 zł. 65 ct.						
		od tego efekta spieniężone:							
		α) w wal. austr. 500 zł.							
		β) „ „ koronowej 200 kor. = 100 „	600 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . . .		621	65	621	65	—	—
		Suma dochodów . . .		1.828	35	1.828	35	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		1) w gotówce . . .	— zł. —$^1/_2$ ct.						
		2) „ efektach:							
		a) w walucie austryac.	12.956 zł. 67 ct.						
		b) „ „ koronowej 31.100 kor. =	15.550 „ — „	—	—	28.506	$67^1/_2$	—	—
		Razem . . .		—	—	30.335	$02^1/_2$	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 1.201 zł. 25 ct. od tego za spieniężone efekta 600 „ — „						
		czysty wydatek . .	601	25	601	25	—	—
		Suma wydatków . . .	601	25	601	25	-	—
	2	Zapas z końcem roku 1895: 1) w gotówce . . . 605 zł. 45½ ct. 2) w efektach . . . a) w walucie austryac. 12.478 „ 32 „ b) „ „ koronowej 33.300 koron = 16.650 „ — „	—	—	29.733	77$^1/_2$	—	—
		Razem . . .	—	—	30.335	02$^1/_2$	—	—

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: a) w gotówce .		605 zł. 45$^1/_2$ ct.
b) w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4$^1/_2$% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1883	11.300 zł. – ct.	
2. 4$^1/_2$% listy zast. Banku krajowego . . .	1.100 „ — „	
3. 4% książeczki Banku krajowego na . . .	78 „ 32 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego. ziemskiego . 9.800 koron =	4.900 „ — „	
2. 4% listy zast. gal. Banku krajow. 12.800 „ =	6.400 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 10.700 „ =	5.350 „ — „	29.128 „ 32 „
Suma stanu czynnego		29.733 zł. 77$^1/_2$ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		29.733 zł. 77$^1/_2$ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .		28.506 „ 67$^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.227 zł. 10— ct.
a mianowicie; przybyło w gotówce	605 zł. 45 ct.	
„ efektach	621 „ 65 „	
Czysty przyrost jak wyżej .	1.227 zł. 10 ct.	

Uwaga Dopóki fundacya na założenie „Domu roboczego" w Sączu nie może wejść w życie, wszystkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje sie w ciągu roku celem powiększenia tegoż majątku. Wykazany też wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 605 zł. 45 ct. (z opuszczeniem $^1/_2$ centa) sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz majątku zakładowego (patrz L, W. 20.876/896) L. W. 31.851/896.

XIX. Fundaaya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	37	75	37	75	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	37	75	37	75	—	—
		Suma dochodów . .	75	50	75	50	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895 w efektach: a) w walucie austr. . 409 zł. 68 ct. b) w „ koronowej 3.400 koron = 1.700 „ — „	—	—	2.109	68	—	—
		Razem . .	—	—	2.185	18	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	37	75	37	75	—	—
		Suma wydatków . .	37	75	37	75	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach: a) w walucie austr. . 447 zł. 43 ct. b) w „ koronowej 3.400 koron = . . 1.700 „ — „	—	—	2.147	43	—	—
		Razem . .	—	—	2.185	18	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	400 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego na .	47 „ 43 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 3.200 koron =	1.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 200 koron = ...	100 „ — „	2.147 zł. 43 ct.
Suma stanu czynnego		2.147 zł. 43 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		2.147 zł. 43 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		2.109 „ 68 „
okazuje się **przyrost** majątku o		37 zł. 75 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od $4^1/_2\%$ listów zastawnych Banku krajowego . . . 18 zł. — ct. *b)* od 4% listów zastawnych Banku krajow. 4 „ — „ *c)* od 4% oblig. galicyjsk. pożyczki kraj. z r. 1893 64 „ — „	86	—	86	—	—	—
	2	Efekta zakupione w wal. a. 75 zł. — ct. od tego spieniężone . . 26 „ 75 „ rzeczywiste przykupno . .	48	25	48	25	—	—
		Suma dochodów . .	134	25	134	25	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . . 11 zł. — ct.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach w w. a. . 74 „ — „	—	—	85		—	—
		Razem . .	—	—	219	25	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla uzdrowieńców za rok 1894 i 1895 po . . . 47 zł. 25 ct	94	50	—	—	94	50
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	37	75	37	75	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 75 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 26 „ 75 „	48	25	48	25	—	—
		Suma wydatków . . .	180	50	86	—	94	50
	4	Zapas z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . 11 zł. — ct. *b)* w efektach w wal. austryackiej . . 122 „ 25 „	—	—	133	25	—	—
		Razem . . .	—	—	219	25	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce 11 zł. — ct.
i w efektach (książeczka Banku krajowego) . . . . . 122 „ 25 „
razem . . . 133 zł. 25 ct.
część w kwocie . . . . 94 „ 50 „
pozostawiono w majątku obrotowym na wypłatę dówch wsparć to jest za rok 1894 i 1895 dla obłąkanych uzdrowieńców (co już uskuteczniono z początkiem roku 1896 jak LW. 21.431 1896 i LW. 25.436/1896); resztę zaś w sumie . . . . 38 zł. 75 ct.
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1895 przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 21.430 1896).

L. W. 31.879/896.

XX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	223	02	223	02	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w wal. austryackiej . 30 zł. 17 ct. *b)* w „ koronowej 800 koron = . . 400 „ — „ razem . . 430 zł. 17 ct. od tego efekta spieniężone w wal. austryackiej . 200 „ — „ rzeczywiste przykupno . .	230	17	230	17	—	—
		Suma dochodów . .	453	19	453	19	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austryac. 13.812 zł. 84 ct. *b)* „ koronowej 22.200 koron = . 11.100 „ — „	—	—	24.912	84	—	—
		Razem . .	—	—	25.366	03	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 423 zł. 02 ct. od tego za spieniężone efekta . . . . 200 „ — „ czysty wydatek . .	223	02	223	02	—	—
		Suma wydatków . .	223	02	223	02	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 13.643 zł. 01 ct. *b)* „ koronowej 23.000 koron = 11.500 „ — ct.	—	—	25.143	01	—	—
		Razem . .	—	—	25.366	03	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:			
a) w walucie austryackiej:			
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego . .		12.500 zł. — ct.	
2. $4^1/_2\%$ obligacye gal. pożyczki kraj z r. 1883		100 „ „	
3. 5% obligacye komunalne Banku kraj. (II. em.)		1.000 „ — „	
4. 4% książeczki Banku krajowego na . .		43 „ 01 „	
b) w walucie koronowej:			
1. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki kraj. z r. 1893	10.800 koron =	5.400 „ — „	
2. 4% listy zastawne galic. Towarz. kred. ziemskiego	10.200 „ =	5.100 „ — „	
3. 4% listy zastawne galic. Banku krajowego . .	2.000 „ =	1.000 „ — „	25.143 zł. 01 ct.
Suma stanu czynnego			25.143 zł. 01 ct.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny:			25 143 zł. 01 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894			24.912 „ 84 „
okazuje się **przyrost** majątku o			230 zł. 17 ct.

XX. Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Zastawce i Wolica.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego . . . 567 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. Banku krajowego . 36 „ — „						
		c) od 4% listów zast. galic. Towarz. kred. ziemskiego . . 204 „ — „						
		d) od $4^1/_2$% oblig. gal. pożyczki krajowej z r. 1883 . . . 6 „ 75 „						
		e) od 4% oblig. galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . 216 „ — „						
		f) od 5% obligów komunalnych Banku krajowego . . 50 „ — „						
		g) od 4% książeczek Banku krajowego . 13 „ 70 „						
		razem . . 1.093 zł. 45 ct.						
		od tego odsetki bierne . 3 „ 37 „						
		czysty dochód . .	1.090	08	1.090	08	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . . 717 zł. 52 ct.						
		od tego na zakupno efekt. 686 „ 58 „						
		czysty dochód . .	30	94	30	94	—	—
		Suma dochodów . .	1.121	02	1.121	02	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:						
		a) w gotówce . . . 397 zł. $50^1/_2$ ct.						
		b) „ efektach w walucie austryackiej . 717 „ 52 „	—	—	1.115	$02^1/_2$	—	—
		Razem . .	—	—	2.236	$04^1/_2$	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla włościan gmin Hołhocze i t. d.	892	—	892	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	223	02	223	02	—	—
	3	Efekta spieniężone w wal. austryackiej . . 717 zł. 52 ct. od tego zakupione . 686 „ 58 „						
		czysty wydatek . .	30	94	30	94	—	—
		Suma wydatków . .	1 145	96	1.145	96	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . 403 zł. 50½ ct. *b*) w efektach w walucie austryackiej . 686 „ 58 „	—	—	1.090	08½	—	—
		Razem . .	—	—	2.236	04½	—	—

Uwaga: Odsetki przypadające za cały rok od efektów majątku zarodowego lokuje się tymczasowo aż do miesiąca marca następnego roku na książeczki wkładkowe Banku krajowego z uzyskanej zaś potem po spieniężeniu książeczki gotówki, $^4/_5$ części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce; zaś $^1/_5$ część fruktyfiknje się na rzecz majątku zarodowego. Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna komisya w myśl statutu fundacyi utworzona pod nadzorem Wydziału powiatowego w Podhajcach. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 403 zł. 50½ ct. i w efektach 686 zł. 58 ct. użyto w roku 1896 na cele fundacyi (patrz L. W. 13.383/96).

L. W. 31.852/896.

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	241	77	241	77	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryackiej 79 zł. 05 ct.						
		b) w walucie koronowej 11.200 koron = 5.600 „ — „						
		Razem . 5.679 zł. 05 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej . . . 5.349 „ 13 „						
		rzeczywiste przykupno .	329	92	329	92	—	—
		Suma dochodów . .	571	69	571	69	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1895 w efektah						
		a) w walucie austryackiej . . . 14.379 zł. 27 ct.						
		b) w walucie koronowej 15.000 koron = 7.500 „ — „	—	—	21.879	27	—	—
		Razem . . .	—	—	22.450	96	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 5.590 zł. 90 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . 5.349 „ 13 „						
		czysty wydatek .	241	77	241	77	—	—
		Suma wydatków .	241	77	241	77	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . . . 9.109 zł. 19 ct.						
		b) w walucie koronowej 26.200 koron = 13.100 „ — „	—	—	22.209	19	—	—
		Razem . .	—	—	22.450	96	—	—

XXI. Fundacya s. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	8.900 zł. — ct.	
2) 4½% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1883	200 „ — „	
3) 4% książeczka Banku krajowego na . .	9 „ 19 „	
b) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zastawne banku krajowego . . 26.200 koron =	13.100 „ — „	22.209 zł. 19 ct.
Suma stanu czynnego		22.209 zł. 19 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		22.209 zł. 19 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		21.879 „ 27 „
okazuje się **przyrost** majątku o		329 zł. 92 ct.

XXI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4½% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883 . 9 zł. — ct.						
		b) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego . . . 519 „ 75 „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . . . 414 „ — „						
		Razem 942 zł. 75 ct.						
		od tego odsetki bierne 3 „ 07 „						
		Czysty dochód . .	939	68	939	68	—	—
		Suma dochodów . .	939	68	939	68	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	241	77	—	—
		Razem . . .	—	—	1.181	45	—	—
		Wydatki						
	1	Wsparcia dla dwóch wdów po adwokatach po 360 zł.	720	—	720	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	241	77	241	77	—	—
		Suma wydatków . .	961	77	961	77	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce	—	—	219	68	—	—
		Razem . . .	— —	—	1.181	45	—	—

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 219 zł. 68 ct. przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L.W. 5.137/896:) L. W. 31.938/896.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów"

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany: zwrot od Kasyna miejskiego we Lwowie: należytość czynna 20.000 zł. — ct. odpisano . . . 20.000 „ — „	—	—	—	—	—	—
	2	Dyrekcya Banku krajowego w zastępstwie Reprezentacyi kasyna miejskiego we Lwowie złożyła tytułem zwrotu wypożyczonego kapitału (jak wyżej poz. 1. gotówkę w sumie 20.000) $4^1/_2$% listy zastawne galic. uprzywil. Banku hipotecznego w nominalnej wartości . . . . 20.000 zł.	20.000	—	20.000	—	—	—
	3	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	62	25	62	25	—	—
	4	Efekta zakupione: *a)* w walncie austryac. 66 zł. 25 ct. *b)* w walucie koronowej 400 koron = 200 „ — „ razem 266 zł. 25 ct. od tego efekta spieniężone 200 „ — „ rzeczywiste przykupno . .	66	25	66	25	—	—
		Suma dochodów . .	20.128	50	20.128	50	—	—
	5	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austryac. 429 zł. 60 ct. *b)* w walucie koronowej 1.400 koron = 700 „ — „	—	—	1.129	60	—	—
		Razem . .	—	—	21.258	10	—	—

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów"

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 262 zł. 25 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 200 „ — „						
		czysty wydatek .	62	25	62	25	—	—
		Suma wydatków . .	62	25	62	25	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie austryackiej . . . 20.295 zł. 85 ct. *b*) w walucie koronowej 1.800 koron = 900 „ — „	—	—	21.195	85	—	—
		Razem . .	—	—	21 258	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne galic. uprzyw. Banku hipotecznego	20.000 zł. — ct.	
2. $4^1/_2\%$ listy zastawne galic. Banku krajowego . .	200 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego	95 „ 85 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zast. Banku krajowego 1.800 koron =	900 „ — „	21.195 zł. 85 ct.
Suma stanu czynnego		21.195 zł. 85 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		21.195 zł. 85 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		21.129 „ 60 „
okazuje się **przyrost** majątku o		66 zł. 25 ct.

Uwaga. Reprezentacya kasyna miejskiego we Lwowie zwróciła (za poprzedniem zezwoleniem Wydziału krajowego) wypożyczony z majątku zarodowego tego funduszu kapitał w sumie 20.000 zł., w $4^1/_2\%$ listach zastawnych galic. Banku hipotecznego (jak wykazano wyżej w stanie majątkowym z końcem reku 1895 pod a. 1.) z tem jednakże zastrzeżeniem, że kasyno miejskie we Lwowie dopłacać bedzie począwszy od 1. listopada 1895 do 1. Lipca 1915 roku odpowiednią sumę rocznie, potrzebną do wyrównania dochodu z odsetek od tych efektów do rocznej sumy 1.200 zł. Nadto że zwracać będzie kasyno miejskie ewentualnie nadwyżkę kursową przy zakupnie nowego efektu w razie wylosowania którego ze złożonych $4^1/_2\%$ listów zastawnych (patrz L.W. 85.363|95).

Ponieważ kapitał w sumie 20.000 zł. wypożyczono (patrz L. W. 31.724|85) kasynu miejskiemu w gotówce, zaś zwrot jego nastąpił w efektach zatem przypisaną należytość (jak wyżej poz. 1. doch.) odpisano w gotówce a natomiast pobrano efekta.

XXII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego „imienia Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1995 zł.	ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki: *a)* 6% od wypożyczonego kapitału Kasynu miejskiemu we Lwowie: 1) należytość zaległa 900 zł. 2) „ bieżąca 1.200 „ 2.100 zł. — ct. *b)* 4½% od listów zast. Banku krajowego . 18 „ — „ *c)* 4% od listów zast. Banku krajowego . 28 „ — „	2.146	—	2.146	—	—	—
		Suma dochodów . . .	2 146	—	2.146	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	62	25	—	—
		Razem . . .	—	—	2.208	25	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Wsparcia dla jednego literata i jednego artysty po 280 zł.: *a)* należytość zaległa . — zł. 04 ct. *b)* „ bieżąca . 560 „ — „	560	04	560	04	—	—
	2	Stypendya dla dwóch uczniów akademii sztuk pięknych w Monachium po 280 zł. — ct.	560	—	560	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	62	25	62	25	—	—
	4	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu .	837	19	—	—	837	19
		Suma wydatków . . .	2.019	48	1.182	29	837	19
	5	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce	—	—	1.025	96	—	—
		Razem . .	—	—	2 208	25	—	—

Uwaga Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . . 1.025 zł. 96 ct.
część w sumie . . . . 837 „ 19 „
użyto na zwrot zaliczki pobranej z funduszu krajowego w roku 1894 (patrz L. W. 10.083/896.) resztę zaś w sumie . . . . . . 188 zł. 77 ct.
tytułem 5% czystych dochodów fundacyi za rok 1895 i tytułem nadwyżki ddchodów za tenże rok przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz L. W. 10.084/896. i L.W. 43.636/896)

L.W. 33.763/896.

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	45	26	45	26	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . . 62 zł. 76 ct.						
		b) w „ koronowej						
		2.000 koron = . . 1.000 „ — „						
		Razem . . 1.062 zł. 76 ct.						
		od tego efekta spieniężone 1.000 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	62	76	62	76	—	—
		Suma dochodów . . .	108	02	108	02	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 14.348 zł. 91 ct.						
		b) w „ koronowej						
		12.600 koron = . 6 300 „ — „	—	—	20.648	91	—	—
		Razem . .	—	—	20 756	93	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 1.045 zł. 26 ct.						
		od tego za spieniężone efek. 1.000 „ — „						
		czysty wydatek . .	45	26	45	26	—	—
		Suma wydatków . .	45	26	45	26	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. 13.411 zł. 67 ct.						
		b) w „ koronowej						
		14.600 koron = . 7.300 „ — „	—	—	20 711	67	—	—
		Razem . .	—	—	20.756	93	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	13.300 zł. – ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	111 „ 67 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 14.600 koron = ...	7.300 „ — „	20.711 zł. 67 ct.
Suma stanu czynnego		20.711 zł. 67 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		20.711 zł. 67 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		20.648 „ 91 „
okazuje się **przyrost** mają tku o		62 zł. 76 ct.

XXIII. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2$% obligacyj galicyjskiej pożyczki kraj. z r. 1883 22 zł. 50 ct.						
		b) od $4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajow. 598 „ 50 „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku krajow. 292 „ — „						
		razem . . 913 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 13 „ 33 „						
		czysty dochód . .	899	67	899	67	—	—
		Suma dochodów . .	899	67	899	67	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	473	97	—	—
		Razem . .	—	—	1.373	64	—	—
		Wydatki.						
	1	Subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie . . .	856	05	856	05	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	45	26	45	26	—	—
		Suma wydatków . .	901	31	901	31	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	472	33	—	—
		Razem . .	—	—	1.373	64	—	—

Uwaga. Z wykazanego zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . . . 472 zł. 33 ct.
część w kwocie . . . . 44 „ 99 „
przeniesiono z początkiem roku 1896 tytułem 5% czystych dochodów za rok 1895 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 5.139/1896); resztę zaś w sumie . . 427 zł. 34 ct.
wypłacono z początkiem roku 1896 tytułem drugiej półrocznej raty subwencyi za rok 1895 galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie (patrz LW. 81.793/1895)

L. W. 33 762/896.

XXIY. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych"

Zamknięcie rachunku za rok 1995.

Rubryka	Pozycya	A). Majątek zarodowy.	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	278	04	278	04	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austryac. 56 zł. — ct.						
		b) w „ koronowej 7.400 koron = . 3.700 „ — „						
		razem . . 3.756 zł. — ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. austr. 3.416 „ 86 „						
		rzeczywiste przykupno . .	339	14	339	14	—	—
		Suma dochodów . .	617	18	617	18	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach:						
		a) w walucie austryac. 14.760 zł. 40 ct.						
		b) „ koronowej 12.900 koron = 6.450 „ — „	—	—	21.210	40	—	—
		Razem . .	—	—	21.827	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.694 zł. 90 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . 3.416 „ 86 „						
		czysty wydatek . .	278	04	278	04	—	—
		Suma wydatków . .	278	04	278	04	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austryac. 11.399 zł. 54 ct						
		b) „ koronowej 20.300 koron = . 10.150 „ — „	—	—	21.549	54	—	—
		Razem . .	—	—	21.827	58	—	-

XXIV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 6% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1873 .	9.800 zł. — ct.	
2. 4½% „ „ „ „ „ 1883 .	400 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ „ 1891 .	500 „ — „	
4. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	600 „ — „	
5. 4% książeczka „ „ . .	99 „ 54 „	
a) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 11.000 koron	=5.500 „ — „	
2. 4% obligacae galic. pożyczki krajowej 9.300 „	=4.650 „ — „	21.549 zł. 54 ct.
Suma stanu czynuego		21.549 zł. 54 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		21.549 zł. 54 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .		21.210 „ 40 „
okazuje się przyrost majątku o		339 zł. 14 ct.

XXIV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1873 . 705 zł. — ct.						
		b) od 4½% oblig. gal. pożycz. kraj. z r. 1883 29 „ 25 „						
		c) od 4% oblig. galic. pożycz. kraj. z r. 1891 20 „ — „						
		d) od 4% obligacyj gal. pożycz. kraj. z r. 1893 186 „ — „						
		e) od 4½% listów zast. Banku krajowego . 27 „ — „						
		f) od 4% listów zastaw. Banku krajowego . 200 „ — „						
		razem 1.167 zł. 25 ct.						
		od tego odsetki bierne 47 „ 74 „						
		czysty dochód . .	1 119	51	1 119	51	—	—
		Suma dochodów . .	1 119	51	1.119	51	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	278	04	—	—
		Razem . .	—	—	1.397	55	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia	1.010	—	1 010	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	278	04	278	04	—	—
		Suma wydatków . .	1.288	04	1.288	04	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	109	51	—	—
		Razem . .	—	—	1.397	55	—	—

Uwaga: Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 109 zł. 51 ct. wal. austr. przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów fundacyi za rok 1895 i tytułem nadwyżki dochodów za tenże rok (patrz L. W. 5.975/96).

L. W. 33.764/896.

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	26	39	26	39	—	—
	2	Efekta zakupione: a) w wal. austryackiej 31 zł. 54 ct. b) „ „ koronowej 600 koron = . . 300 „ — „ razem . . 331 zł. 54 ct. od tego spieniężone w wal. austryackiej . . 300 „ — „ rzeczywiste przykupno . .	31	54	31	54	—	—
		Suma dochodów . .	57	93	57	93	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895 w efektach: a) w walucie austryac. 5.361 zł. 95 ct. b) „ „ koronow. 11.100 koron = . 5.550 „ — „	—	—	10 911	95	—	—
		Razem . .	—	—	10 969	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 326 zł. 39 ct. od tego za spieniężone efek. 300 „ — „ czysty wydatek . .	26	39	26	39	—	—
		Suma wydatków . .	26	39	26	39	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: a) w walucie austryac. 5.093 zł. 49 ct. b) „ „ koronow. 11.700 koron = . 5.850 „ = „	—	—	10.943	49	—	—
		Razem . .	—	—	10.969	88	—	—

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:	Szczegół	Ogół
a) w walucie austryackiej:		
1. 6% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1873	4.400 zł. — ct	
2. 4½% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	600 „ — „	
3. 4% książeczki Banku krajowego na .	93 „ 49 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 8.900 koron = .	4.450 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 2.800 koron = ...	1.400 „ — „	10.943 zł. 49 ct.
Suma stanu czynnego		10.943 zł. 49 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		10.943 zł. 49 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		10.911 „ 95 „
okazuje się **przyrost** majątku o		31 zł. 54 ct.

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 6% obligacyj gal. pożycz. kraj. z r. 1873 270 zł. — ct. *b)* od $4^1/_2$% obligac. gal. pożycz. kraj. z r. 1883 29 „ 25 „ *c)* od 4% obligacyj gal. pożycz. kraj. z r. 1893 178 „ — „ *d)* od $4^1/_2$% listów zast. Banku krajowego . 4 „ 50 „ *e)* od 4% listów zastaw. Bankn krajowego . 50 „ — „						
		razem . 531 zł. 75 ct.						
		od tego odsetki bierne . 2 „ 60 „						
		czysty dochód . .	529	15	529	15	—	—
	2	Efekta zakupione: ulokowano na odrębne książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności posagi dla dwóch dziewcząt, wylosowane w roku 1895 po 242 zł. 25 ct. — 484 zł. 50 ct. po strąceniu jednak tytnłem 5% od tych posagów kwoty . 24 „ 22 „						
		czysty dochód . .	460	28	460	28	—	—
		Suma dochodów . .	989	43	989	43	—	—
	3	**Zapas** z początkiem rokn 1895:						
		a) w gotówce . . 26 zł. 39 ct. *b)* „ efektach w walucie austryackiej . 729 „ 36 „	—	—	755	75	—	—
		Razem . .	—	—	1.745	18	—	—

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Gotówka ulokowana tymczasowo na odrębne książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności, tytułem dwóch posagów wylosowanych w r. 1895 po 242 zł. 25 ct. = 484 zł. 50 ct. po strąceniu jednak wypłaconej przy losowaniu uprawnionym dziewczętom na rękę kwoty równającej się 5% od tych posagów = . 24 „ 22 „ czysty wydatek . .	460	28	460	28	—	—
	2	Gotówka wydana uprzawnionym dziewczętom na rękę przy losowaniu tytułem 5% odsetek od wylosowanych w r. 1895 posagów . .	24	22	24	22	—	—
	3	Pięć posagów ulokowanych osobno na książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności: *a*) należytość zaległa . 729 zł. 36 ct. *b*) należytość bieżąca: dwa posagi wynoszące, już po strąceniu kwoty równającej się 5% po 230 zł. 14 ct. = . 460 „ 28 „	1.189	64	245	10	944	54
	4	Gotówka wydana do majątku zarodowego	26	39	26	39	—	—
		Suma wydatków . .	1.700	53	755	99	944	54
	5	**Zapas** z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . 44 zł. 65 ct. *b*) „ efektach . . 944 „ 54 „	—	—	989	19	—	—
		Razem . .	—	—	1.745	18	—	—

XXV. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Uwaga: Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 44 zł. 65 ct. przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1895 i tytułem nadwyżki dochodów za ten rok i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 20.444/1896). — Wykazany zaś taki zapas w efektach 944 zł. 54 ct.

stanowi posag:

1) Anny Grzyb, wylosowany w roku 1893 a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności 99.927 na	239 zł. 16 ct
2) Bronisławy Grabowskiej recte Grabań wylosowany w roku 1894 a ulokowany na książeczkę galic. Kasy oszczędności Nr. 16.262/894 na	245 „ 10 „
3) Heleny Joanny Boratynowiczówny, wylosowany w roku 1895 a ulokowany na książeczkę galic. Kasy oszczędności Nr. 34.888/95 .	230 „ 14 „
4) Anastazyi Kulikówny wylosowany w roku 1895 a ulokowany na książeczkę galicyjskiej Kasy oszczędności Nr. 37.889/95 na . .	230 „ 14 „
razem jak wyżej . . .	944 zł. 54 ct.

których jeszcze nie wydano.

LW. 33.765/896.

XXVI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana".

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	172	91	172	91	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryac. . 133 zł. 77 ct. *b)* „ „ koronow. 600 koron = . . 300 „ — „ razem . 433 zł. 77 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej 255 „ 86 „						
		rzeczywiste przykupno . .	177	91	177	91	—	—
		Suma dochodów . .	350	82	350	82	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austryac. 8.381 zł. 25 ct. *b)* „ „ koronow. 11.500 koron = . 5.750 „ — „	—	—	14.131	25	—	—
		Razem . .	—	—	14.482	07	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 428 zł. 77 ct. od tego za spieniężone efek. 255 „ 86 „						
		czysty wydatek . .	172	91	172	91	—	—
		Suma wydatków . .	172	91	172	91	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austryac. 8.259 zł. 16 ct. *b)* „ „ koronow. 12.100 koron = . 6.050 „ — „	—	—	14.309	16	—	—
		Razem . .	—	—	14.482	07	—	—

XXVI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% węgierska renta złota . . .	7.900 zł. — ct.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	300 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego . .	59 „ 16 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 1.400 koron = ...	700 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 10.700 koron . .	5.350 „ — „	14.309 zł. 16 ct.
Suma stanu czynnego . .		14.309 zł. 16 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		14.309 zł. 16 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		14.131 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o		177 zł. 91 ct.

XXVI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. Banku krajowego . 18 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zastaw. Banku krajowego . 22 „ — „						
		c) od 4% węgierskiej renty złotej . . 379 „ 48 „						
		d) od 4% obligacyj gal. pożycz. kraj. z r. 1893 214 „ — „						
		e) od 4% książeczki gal. Kasy oszczędności . 6 „ 31 „						
		razem . 639 zł. 79 ct.						
		od tego odsetki bierne . 1 „ 95 „						
		czysty dochód . .	637	84	637	84	—	—
		Suma dochodów . .	637	84	637	84	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce:	—	—	142	91	—	—
		Razem . .	—	—	780	75	—	—

XXVI. Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla dziewięciu chłopców uczących się rzemiosła: *a*) należytość zaległa . 30 zł. — ct. *b*) „ bieżąca . 540 „ — „ razem . 570 zł. — ct. z tego odpisano . 90 „ — „ czysta należytość . .	480	—	360	—	120	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	172	91	172	91	—	—
		Suma wydatków . .	652	91	532	91	120	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	247	84	—	—
		Razem . .	—	—	780	75	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . 247 zł. 84 ct.
potrącono zaległość bierną (niepodniesioną półroczną ratę stypendyum za I. półrocze 1895/6 przez trzech chłopców uczących się rzemiosła) w kwocie . . . . 120 „ — „
zaś resztę w sumie . . . . 127 zł. 84 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 tytułem 5% czystych dochodów za rok 1895 i tytułem nadwyżki dochodów za ten rok do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 9.859/896).

LW. 33.766/896.

XXVII. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od 4% listów zast. gal. Towarz. kred. ziem. 40 zł. — ct. *b)* od 4% listów zast. gal. Banku krajowego . 80 „ — „ *c)* od 4% oblig. galic. pożycz. kraj. z r. 1893 4 „ — „	124		124	—	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryack. 30 zł — ct. „ „ koronowej *b)* 2 000 koron = . 1.000 „ — „ razem . 1.030 zł. — ct. od tego spieniężone w wal. austryackiej . . 1.000 „ — „ rzeczywiste przykupno . .	30	—	30	—	—	—
		Suma dochodów . .	154	—	154	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . 62 zł 06 ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austryack. 1.028 „ 21 „ 2) „ „ koronowej 4.200 koron = . 2.100 „ — „	—	—	3.190	27	—	—
		Razem . .	—	—	3.344	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	124	—	124	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.000 zł. — ct. od tego za spieniężone efek. 1.000 „ — „ czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	124	—	124	—	—	
	3	Zapas z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . 62 zł. 06 ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austryack. 58 „ 21 „ 2) „ „ koronowej 6.200 koron = . 3.100 „ — „	—	—	3.220	27	—	—
		Razem . .	—	—	3.344	27	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		62 zł. 06 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na .	58 zł. 21 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemsk. 2.000 koron = ...	1.000 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 4.000 koron = . . .	2.000 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 200 koron = . .	100 „ — „	3.158 „ 21 „
Suma stanu czynnego		3 220 zł. 27 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		3.220 zł.27 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		3.190 „ 27 „
okazuje się **przyrost** majątku w efektach o		30 zł. — ct.

Uwaga. Wykazany wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 62 zł. 06 ct. przeznaczony jest na pokrycie pierwszej półrocznej raty dożywocia Klementyny z Kobrów Starzewskiej, które płatne jest z góry 1. stycznia i 1. lipca każdego roku, zaś odsetki od efektów majątku zarodowego, stanowiące to dożywocie wpływają w ratach półrocznych z dołu.

XXVIII. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione w walucie austryackiej:	12	—	12	—	—	—
		Suma dochodów . . .	12	—	12	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1895: *a*) w gotówce . . . 12 zł. — ct. *b*) w efektach: 1. w walucie austr. 45 „ 81 „ 2. w walucie koronowej 3.600 koron = 1.800 „ — „	—	—	1.857	81	—	—
		Razem . .	—	—	1.869	81	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	12	—	12	—	—	—
		Suma wydatków . .	12	—	12	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w wal. austryackiej 57 zł. 81 ct. *b*) w wal. koronowej 3.600 koron = . . 1.800 „ — „	—	—	1.857	81	—	—
		Razem . .	—	—	1.869	81	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na .	37 zł. 81 ct.	
2. Los miasta Krakowa	20 „ — „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemsk. 3600 koron = ...	1.800 „ — „	1.857 zł. 81 ct.
Suma stanu czynnego		1.857 zł. 81 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1.857 zł. 81 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		1.857 „ 81 „
okazuje się stan majątku niezmieniony		— zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego fundacyi pobiera sam fundator Antoni Schiffner, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składa z końcem roku w Kasie krajowej w celu powiększenia majątku zakładowego.

LW. 33.744/896.

XXIX. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	8	40	8	40	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr.. . 11 zł. 90 ct.						
		b) w walucie koronowej 400 koron = . . 200 „ — „						
		razem . . 211 zł. 90 ct						
		od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej . 200 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	11	90	11	90	—	—
		Suma dochodów . .	20	30	20	30	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895 wefektach:						
		a) w walucie austr. . 220 zł. 05 ct.						
		b) w walucie koronowej 9.000 koron = . . 4.500 „ — „	—	—	4.720	05	—	—
		Razem . .	—	—	4.740	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 208 zł. 40 ct.						
		od tego za spieniężone efekta 200 „ — „						
		czysty wydatek . .	8	40	8	40	—	—
		Suma wydatków . .	8	40	8	40	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 31 zł 95 ct.						
		b) w „ koronowej 9.400 koron =. . 4.700 „ — „	—	—	4.731	95	—	—
		Razem . .	—	—	4.740	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na .	31 zł. 95 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 200 koron = . .	100 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredyt. ziemsk. 8.800 koron =	4.400 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 400 koron =.	200 „ — „	4.731 zł. 95 ct.
Suma stanu czynnego		4 731 zł. 95 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		4.731 zł. 95 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		4.720 „ 05 „
okazuje się **przyrost** majątku o		11 zł. 90 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4^1/_2\%$ oblig. galic. pożyczki krajowej z r. 1883 . . . . 4 zł. 50 ct.						
		b) od 4% oblig. galicyjsk pożyc ki kraj. z r. 1893 4 „ — „						
		c) od 4% listów zast. gal. Towarz. kredyt. ziem. 176 „ — „						
		d) od 4% listów zast. galic. Banku krajow. 8 „ — „						
		razem . . 192 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne . 2 „ 67 „						
		czysty dochód . .	189	83	189	83	—	—
		Suma dochodów . .	189	83	189	83	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	102	40	—	—
		Razem . .	—	—	292	23	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 47 zł.	188	—	188	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	8	40	8	40	—	—
		Suma wydatków . .	196	40	196	40	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	95	83	—	—
		Razem . .	—	—	292	23	—	—

Uwaga. Z wykazanego zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . . . 95 zł. 83 ct.
kwota . . . . 94 „ - „
służy na pokrycie czterech półrocznych rat wsparć, płatnych z góry dnia 1. stycznia 1896 r. resztę zaś w kwocie . . . . . . 1 zł. 83 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 23.874/896).

LW. 33.743/896.

XXX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	29	51	29	51	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austryackiej	29	51	29	51	—	—
		Suma dochodów . .	59	02	59	02	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1895 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . . . 54 zł. 33 ct.						
		b) w walucie koronowej 67.300 k. = 33.650 „ — „	—	—	33.704	33	—	—
		Razem . .	—	—	33.763	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	29	51	29	51	—	—
		Suma wydatków . .	29	51	29	51	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austryackiej . . 83 zł. 84 ct.						
		b) w walucie koronowej 67.300 k. = 33.650 „ — „	—	—	33.733	84	—	—
		Razem . .	—	—	33.763	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności na	83 zł. 84 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 67 100 koron = . .	33 550 „ — „	
2. 4% listy zast. Banku krajowego 200 koron = ...	100 „ — „	33.733 zł. 84 ct.
Suma stanu czynnego		33.733 zł. 84 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		33.733 zł. 84 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		33.704 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o		29 zł. 51 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% obligacyi gal. pożyczki krajowej z roku 1893. . 1.342 zł. – ct.						
		b) od 4% listów zast. gal. Banku krajow. 4 „ — „						
		c) od 4% książeczek gal. Banku krajow. 32 „ 08 „	1.378	08	1.378	08	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . . 1.448 zł. 44 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów . . 1.397 „ 01 „						
		czysty dochód . .	51	43	51	43	—	—
		Suma dochodów .	1 429	51	1.429	51	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 2 zł. — ct.						
		b) w efektach w walucie austryackiej . . 1.427 „ 51 „	—	—	1 429	51	—	—
		Razem . . .	—	—	2 859	02	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan powiatu Ropczyckiego	1.400	—	1.400	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	29	51	29	51	—	—
	3	Efekta spieniężone w walucie austryackiej . 1.448 zł. 44 ct.						
		od tego zakupione w walucie austryackiej . 1.397 „ 01 „						
		rzeczywisty wydatek . .	51	43	51	43	—	—
		Suma wydatków . .	1 480	94	1 480	94	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1895:						
		a) w gotówce . 2 zł. ct.						
		b) w efektach w wal. austr. . . 1.376 „ 08 „	—	—	1 378	08	—	—
		Razem . . .	—	—	2.859	02	—	—

XXX. Fundacya Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zarodowego lokuje się w ciągu roku aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym na książeczki Banku krajowego:

Z powstałego tym sposobem zapasu z końcem roku 1895 w majątku obrotowym:

1. w gotówce	2 zł. — ct.
2. w efektach: (książeczki wkładkowe Banku krajowego) . .	1.376 „ 08 „
razem j. w.	1.378 zł. 08 ct.
przeznaczono na zapomogi dla zubożałych włościan powiatu przemyślańskiego do rozdania w roku 1896 (patrz. LW. 24.500/96) kwotę	1.378 „ — „
resztę zaś w kwocie	— zł. 08 ct.

wraz z kwotą (35 zł. 87 ct.) pobraną w roku 1896 tytułem 4% odsetek narosłych na książeczkach Banku krajowego (tymczasowa lokacya jak wymieniono wyżej) przeniesiono w roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 26.320/896).

LW. 33.745/896.

XXXI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	115	95½	115	95½	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryackiej 206 zł. 14 ct. *b)* w walucie koronowej 42.200 koron = 21.100 „ — „ razem . 21.306 zł. 14 ct. od tego spieniężone efekta: *α)* w wal. austr. . 15.763 zł. 39 ct. *β)* w wal. koron. 10.000 kor. = 5.000 „ — „ 20.763 „ 39 „ rzeczywiste przykupno . .	542	75	542	75	—	—
		Suma dochodów . .	658	70½	658	70½	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 198.892 zł. 17 ct. *b)* w wal. koronowej 1,483.000 koron = 741.500 „ — „	—	—	940.392	17	—	—
		Razem . .	—	—	941.050	87½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 20.879 zł. 34 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 20.763 „ 39 „ czysty wydatek . .	115	95	115	95	—	—
		Suma wydatków . .	115	95	115	95	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . — zł. —½ ct. *b)* „ efektach: 1) w wal. austryackiej . . 183.334 „ 92 „ 2) w wal. koron. 1,515.200 k. = 757.600 „ — „	—	—	940.934	92½	—	—
		Razem . .	—	—	941.050	87½	—	—

XXXI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		— zł. −½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	122.900 zł — ct.	
2. $4^1/_2$% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	20.000 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej propinacyi .	40.300 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego . .	134 „ 92 „	
β) w walucie koronowej.		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytow. ziemsk. 1,380.000 koron	690.000 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 107.400 koron = . . .	53.700 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 27.800 koron = . .	13.900 „ — „	940.934 „ 92 „
c) w wartości dóbr, realności i inwentarza w walucie austryackiej		733.667 „ 55 „
Suma stanu czynnego		1,674.602 zł. 47½ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1,674.602 zł. 47½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		1,672.059 „ 72 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.542 zł. 75½ ct.
mianowicie przybyło: *a*) w gotówce . .	— zł. ½ ct.	
b) w efektach . .	542 „ 75 „	
c) w wartości dóbr, realności i inwentarza . . .	2.000 „ — „ *)	
razem jak wyżej . . .		2.542 zł. 75½ ct.

*) Przyrost majątku w kwocie 2.000 zł. powstał wskutek budowy chlewów, sprawienia maszyny do mięszania chlebów, naprawy wodociągów i sprawienia szafy na lód (patrz LW. 65.358/94 i LW. 27.660/95).

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od 4% listów zast. gal. Banku kraj. 267 zł. 66 ct. *b)* od 4% obligacyi gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . 100 „ — „	367	66	367	66	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego tytułem 10% czystych stałych dochodów fundacyi za rok 1894 w myśl aktu fundacyjnego art. VII. ustęp 7 .	3 855	61	3 855	61	—	—
	3	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . . 2.932 zł. 50 ct. od tego wydana na zakupno efektów . 92 „ 12 „ czysty dochód . .	2.840	38	2.840	38	—	—
		Suma dochodów . .	7.063	65	7.063	65	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . 530 zł. 55 ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austryackiej . . . 231 „ 36 „ 2) w walucie koronowej 22.600 koron = 11.300 „ — „	—	—	12.061	91	—	—
		Razem . .	—	—	19.125	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Reszta należytości rządowej od majątku fundacyi wraz z odsetkami zwłoki w gotówce	5.152	20	5.152	20	—	—
	2	Zarządowi „Domu ubogich“ w Krakowie na pokrycie wydatków nadzwyczajnych	2.100	—	2.100	—	—	—
	3	Efekta spieniężone w walucie koronowej 6.000 koron = 3.000 zł. — ct. od tego zakupione w walucie austr. . . 92 „ 12 „ rzeczywisty wydatek . .	2.907	88	2.907	88	—	—
		Suma wydatków . .	10.160	08	10.160	08	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . 342 zł. — ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austr. . 323 „ 48 „ 2) w walucie koron. 16.600 koron = 8.300 „ — „	—	—	8.965	48	—	—
		Razem . .	—		19.125	56	—	—

XXXI. Fundacya „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		342 zł. — ct.
b) w efektach:		
a) w walucie austryackiej: 4% książeczka Banku krajowego	323 zł. 48 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 11.600 koron = ...	5.800 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 5.000 koron = . .	2.500 „ — „	8.623 „ 48 „
Suma stanu czynnego		8.965 zł. 48 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		8.965 zł. 48 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		12.061 „ 91 „
okazuje się **ubytek** majątku o		3.096 zł. 43 ct.
a mianowicie: *a*) ubyło w gotówce . .	188 zł. 55 ct.	
b) „ w efektach . .	2.907 „ 88 „	
czysty ubytek jak wyżej . . .		3.096 zł. 43 ct.

Uwaga. Wykazany wyżej ubytek powstał wskutek wyasygnowania w roku 1895 zarządowi „domu ubogich“ na pokrycie wydatku na zaspokojenie reszty należytości rządowej od majątku fundacyjnego w sumie 5.152 zł. 20 ct. i wydatku na potrzeby nadzwyczajne (patrz uwaga przy majątku zarodowym) w sumie 2.100 zł.

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Rubryka	Pozycya	C) **Majątek obrotowy**	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		D o c h o d y						
	1	Odsetki od efektów: *a*) od $4\frac{1}{2}\%$ oblig. gal. pożyczki krajowej z r. 1883 . 900 zł. — ct. *b*) od 4% oblig. gal. poż. kraj z r. 1893 . . 556 „ — „ *c*) od 4% obligacyj galic. propinacyi . 1.612 „ — „ *d*) od $4\frac{1}{2}\%$ listów zastaw. Banku krajow. 5.892 „ 75 „ *e*) od 4% listów zast. Banku krajowego . 1.820 „ — „ *f*) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziems. 27.600 „ — „ razem . 38.380 zł. 75 ct. od tego odsetki bierne . 1 „ 94 „ czysty dochód . .	38.378	81	38.378	81	—	—
	2	Nadwyżka dochodów niespotrzebowana na utrzymanie „Domu ubogich“ nadesłana przez Zarząd tegoż domu .	134	20	134	20	—	—
	3	Gotówka uzyskana ze sprzedaży gruntów będących własnością „Domu ubogich“ w Krakowie, nadesłana przez Zarząd tego domu :	115	—	115	—	—	—
		Suma dochodów . .	38.628	01	38.628	01	—	—
	4	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce	—	—	20.356	$25\frac{1}{2}$	—	—
		Razem . .	—	—	58 984	$26\frac{1}{2}$	—	—
		W y d a t k i.						
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ w czasie od 1. stycznia do 31. grudnia 1895 .	34.380	—	34.380	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku rezerwowego tytułem 10% czystych stałych dochodów za rok 1894 . . .	3.855	61	3.855	61	—	—
	3	Gótówka wydana do majątku zarodowego	115	$95\frac{1}{2}$	115	$95\frac{1}{2}$	—	—
		Suma wydatków . .	38.351	$56\frac{1}{2}$	38.351	$56\frac{1}{2}$	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	20.632	70	—	—
		Razem . .	—	—	58.984	$26\frac{1}{2}$	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . . 20.632 zł. 70 ct.
część równającą się 10% czystych stałych dochodów fundacyi za rok 1895 w sumie . . . . 3.971 „ 82 „
przeniesiono w roku 1896 w myśl aktu fundacyjnego — do majątku rezerwowego (patrz LW. 6.587/96); reszta zaś w sumie . . 16.660 zł. 88 ct.
służy na pokrycie półrocznej raty zaliczki asygnowanej na utrzymanie „domu ubogich“ na rok 1896.

LW. 33.746/96.

XXXII. Fundusz „Macierzy“ polskiej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach:							
		a) w walucie austryackiej . . .	14.773 zł. 75 ct.						
		b) w walucie koronowej 46.600 k. =	23.300 „ — „	—	—	38.073	75	—	—
			Razem . .	—	–	38.073	75	—	—
		Wydatki.							
	1	Zapas z końcem r. 1895 w efektach.							
		a) w walucie austryackiej . .	14.773 zł. 75 ct.						
		b) w walucie koronowej 46.600 k. =	23.300 „ — „	—	—	38 073	75	—	—
			Razem . .	—	—	38 073	75	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4\frac{1}{2}\%$ listy zastawne Banku krajowego	13.300 zł. — ct.	
2. $4\frac{1}{2}\%$ obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	500 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego . .	973 „ 75 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemsk. 45.200 koron = ...	22.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 800 koron = ...	400 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 600 = . . .	300 „ — „	38.073 zł. 75 ct.
Suma stanu czynnego		38.073 zł. 75 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		38.073 zł. 75 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		38.073 „ 75 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 195.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) $4^1/_2$% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	598 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	16 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziem.	904 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	12 „ — „						
		e) $4^1/_2$% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1883 .	22 „ 50 „	1.553	—	1.553	—	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:							
		a) subwencya z funduszu krajowego .	5.000 zł. — ct.						
		b) subwencya od gminy miasta Lwowa .	200 „ — „	5.200	—	5.200	—	—	—
	3	Dochody ze sprzedaży wydawnictw własnych		2 230	47	2.230	47	—	—
		Suma dochodów . .		8.983	47	8.983	47	—	—
	4	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce .		—	—	1.086	76	—	—
		Razem . .		—	—	10.070	23	—	—

XXXII. Fundusz „Macierzy“ polskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Koszta wydawnictw własnych: *a*) honorarya autorskie i ryciny . . . 1.656 zł. 44 ct. *b*) druk wydawnictw i inne druki . . 2.198 „ 65 „ *c*) wydawnictwo czasopisma „Niedziela“ . 2.170 „ — „ *d*) wydawnictwo kalendarza „Macierzy“ . 670 „ 30 „ *e*) redakcya działu „Gospodarz wiejski“ w czasopiśmie „Niedziela“ . . . 225 „ — „ *f*) wydawnictwo czasopisma „Gospodarz wiejski“ reszta należytości za r. 1894 195 „ 02 „ *g*) oprawa i broszurowanie wydawnictw „Macierzy . . . 296 „ 20 „	7 411	61	7 411	61	—	—
	2	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców	500	—	350	—	150	—
	3	Koszta administracyi	975	—	975	—	—	—
	4	Wynagrodzenie sekretarza „Macierzy“ .	120	—	120	—	—	—
	5	Wynagrodzenie sługi za nadzór lokalu i sprzątanie	5	—	5	—	—	
		Suma wydatków . .	9.011	61	8.861	61	150	—
	6	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	1 208	62	—	—
		Razem . .	—	—	10 070	23	—	—

Uwaga. Wydatkami tego funduszu zarządza, Rada wykonawcza na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby. Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych składa „Rada“ na rzecz funduszu do Kasy krajowej, w której przechowany jest majątek funduszu „Macierzy“.

Powyższy rachunek tedy obejmuje jedynie wynikłość z obrotu kasowego w Kasie krajowej. Zapas z końcem roku 1895 wykazany powyżej w gotówce 1.208 zł. 62 ct. służy na pokrycie pierwszych potrzeb „Macierzy“ w roku 1896 nim wpłyną odsetki od efektów majątku zarodowego.

LW. 33.747/896.

XXXIII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Fundusz A.							
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 5% listów zastawnych gal. Banku hipotecznego .	1.595 zł. — ct.						
		b) od 5% obligów komunalnych Banku krajowego . .	200 „ — „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . .	166 „ — „						
		d) od 4% obligacyj galicyjskiej propinacyi . . .	2.484 „ — „						
		razem .	4.445 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne	42 „ 14 „						
		czysty dochód . .		4.402	86	4.402	86	—	—
	2	Efekta zakupione i skonwertowane:							
		a) w walucie austryackiej . . .	34.338 zł. 86 ct.						
		b) w walucie koronowej 6.400 kor. =	3.200 „ — „						
		razem .	37.538 zł. 86 ct.						
		od tego efekta spieniężone i wydane do konwersyi w walucie austryackiej	35.064 „ 45 „						
		rzeczywisty dochód . .		2.474	41	2.474	41	—	—
		Suma dochodów . .		6.877	27	6.877	27	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	1.262 zł — ct.						
		b) w efektach:							
		1) w walucie austr.	105.644 „ 39 „						
		2) w walucie koronowej 2.000 koron =	1.000 „ — „	—	—	107.906	39	—	—
		Razem . .		—	—	114.783	66	—	—

XXXIII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskiej Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Fundusz A.						
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 5.483 zł. 31 ct.						
		od tego za spieniężone efekta i za dopłatę konwersyjną . 3.144 „ 45 „						
		czysty wydatek . .	2.338	86	2.338	86	—	—
	2	Należytość rządowa wymierzona fundacyi od przeniesienia własności . .	9 800	—	2.000	—	7.800	—
		Suma wydatków . .	12.138	86	4 338	86	7 800	—
	3	Zapas z końcem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 1.326 zł. — ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. 104.918 „ 80 „						
		2) w wal. koron. 8.400 kor. = 4.200 „ — „	—	—	110.444	80	—	—
		Razem . .	—	—	114 783	66	—	—

XXXIII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895 (funduszu A).

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce:		1.326 zł. — ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 5% obligacye komunalne Banku krajowego (II-ej emisyi)	4.000 zł. — ct.	
2. 4½% listy zastawne galicyjskiego Banku hipotecznego	32.000 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej propinacyi .	62.100 „ — „	
4. 4% książeczka Banku krajowego na .	6.818 „ 80 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 8.400 koron = ...	4.200 „ — „	109.118 „ 80 „
Suma stanu czynnego . . .		110.444 zł. 80 ct.
Stan bierny: Reszta należytości rządowej od majątku fundacyi w gotówce		7.800 „ — „
Czysty stan czynny		102.644 zł. 80 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .		107.906 „ 39 „
okazuje się **ubytek** majątku o		5.261 zł. 59 ct.

a mianowicie: 1) przybyło:

a) w gotówce: . .	64 zł. — ct.	
b) w efektach . .	2.474 „ 41 „	2.538 zł. 41 ct.
2) ubyło w stanie biernym fundacyi gotówką		7.800 „ — „
czysty ubytek jak wyżej . .		5.261 zł. 59 ct.

Uwaga. Wykazaną powyżej w stanie biernym majątku z końcem roku 1895 suma 7.800 zł. w. a. jest resztą należytości rządowej, wymierzonej fundacyi (pierwotnie w sumie 9.800 zł. w. a.) od kapitału zakładowego fundacyi (pierwotnie złożonego w sumie 100.000 zł. w. a.) z tytułu przeniesienia własności.

C. k. Skarb państwa zezwolił na spłacanie tej należytości w ratach półrocznych z góry po 2.000 zł. w. a. z opuszczeniem odsetek zwłowi (patrz LW. 50.159/95) z których ostatnia wynosić będzie 1.800 zł. w. a.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 1.326 zł. w. a. ulokowany tymczasowo z początkiem roku 1896 na książeczkę Banku krajowego, służy na pokrycie należytości rządowej.

XXXIII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Fundusz B.						
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk. 5.728 zł. — ct. od tego odsetki bierne 45 „ — „						
		czysty dochód . .	5.683	—	5.683	—	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austryackiej . . . 2.863 zł. 80 ct *b)* w walucie koronowej 26.400 kor. = 13.200 „ — „						
		razem . 16.063 zł. 80 ct. od tego efekta spieniężone: *α)* w walucie austr. . 158 zł. *β)* w walucie koronowej 20.000 koron = 10.000 „ 10.158 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	5.905	80	5.905	80	—	—
		Suma dochodów . .	11.588	80	11.588	80	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . 2.800 zł. — ct. *b)* w efektach: 1) w walucie austr. 3.981 „ 30 „ 2) w wal. koron. 280.000 kor. = 140.000 „ — „	—	—	146.781	30	—	—
		Razem . .	—	—	158.370	10	—	—

XXXIII. Fundacyą ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Fundusz B.						
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 15.777 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta . . 10.158 „ — „						
		czysty wydatek . :	5.619	—	5.619	—	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w walucie koronowej 26.400 k. = 13.200 zł. — ct. od tego odebrane z winkulacyi w walucie koronowej 26.400 koron = 13.200 „ — „	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	5.619	—	5.619	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . 2.864 zł. — ct. *b*) w efektach: 1) w walucie austr. 6.687 „ 10 „ 2) w walucie koron. 286.400 kor. = 143.200 „ — „	—	—	152.751	10	—	—
		Razem . .	—	—	158.370	10	—	—

XXXIII. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895 (funduszu **B**).

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		2.864 zł. — ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej: 4% książeczki Banku krajowego na	6.687 zł. 10 ct.	
β) w walucie koronowej: 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemsk. 286.400 koron = ...	143.200 „ — „	149.887 „ 10 „
Suma stanu czynnego . . .		152.751 zł. 10 zł.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		152.751 zł. 10 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .		146.781 „ 30 „
okazuje się **przyrost** majątku o		5.969 zł. 80 ct.
a mianowicie: przybyło *a*) w gotówce . .	64 zł. — ct.	
b) w efektach . .	5.905 „ 80 „	
przyrost jak wyżej . . .		5.969 zł. 80 ct.

Uwaga. W roku 1894 rozdzielono (patrz LW. 6.838/94) cały majątek zakładowy tej fundacyi tymczasowo na fundusz **A.** i **B.** w ten sposób, że fundusz A. obejmuje kapitał pierwotnie złożony w sumie pierwotnej 100.000 zł. z przyrostem jego powstałym z fruktyfizacyi; zaś fundusz B. obejmuje kapitał później złożony (w roku 1893) po śmierci fundatorki w sumie 280.000 koron (czyli 140.000 zł.) z przyrostem powstałym wskutek fruktyfikacyi.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 2.864 zł. w. a. ulokowany z początkiem roku 1896 na książeczkę Banku krajowego, przeznaczonym jest na zapłacenie należytości rządowej.

Po śmierci fundatorki odsetki od efektów stanowiących fundusz **A.** i **B.** tej fundacyi pobiera Kasa krajowa.

LW. 33.761/896.

XXXIV. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem roku 1895 w efektach	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	574	16	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 w efektach .	—	—	574	16	—	—
		Razem . .	—	—	574	16	—	—

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach w walucie austryackiej:		
1 4% książeczka galicyjskiego Banku krajowego (dla szkoły agronomicznej w Dublanach) Nr. 682/84 na	287 zł. 08 ct.	
2. 4% książeczka galicyjskiego Banku krajowego (na cele oświaty ludowej) Nr. 683/84 na	287 „ 08 „	574 zł. 16 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		574 zł. 16 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .		574 zł. 16 ct.
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

LW. 35.079/896.

XXXV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy.		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Grzywny za przekroczenie ustawy rybackiej z dnia 19. listopada 1882 i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich . . .	47 zł. 84 ct.						
		po strąceniu odpisanych należytości z lat ubiegłych . .	7 „ 43 „	40	41	20	41	20	—
	2	Czynsze dzierżawne 15% z rewirów rybackich po myśli ustawy rybackiej z dnia 31. października 1887:							
		a) dorzecze Raby		9	97½	—	37½	9	60
		b) „ Skawy . . .		10	05	—	—	10	05
	3	Ze sprzedaży chromolitografowanej mapy obrazowej ryb krajowych.		546	30	156	90	389	40
	4	Gotówka uzyskana za spieniężone efekta .	1.950 zł. 02 ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów .	700 „ — „	1.250	02	1.250	02	—	—
		Suma dochodów . .		1.856	75½	1.427	70½	429	05
	2	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	8 zł. 66 ct.						
		b) w efektach . .	1.619 „ 67 „	—	—	1.628	33	—	—
		Razem . .		—	—	3 056	03½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Wydatki.							
	1	Płaca referenta dla spraw rybackich		966	60	966	60	—	—
	2	Koszta podróży referenta i członków ankiety w sprawach stawów rybnych	615 zł. 20 ct.						
		od tego zwrot kosztów od stron interesowanych	240 „ 55 „	374	65	374	65	—	—
	3	Efekta spieniężone	1.619 zł. 67 ct.						
		od tego efekta zakupione	700 „ — „	919	67	919	67	—	—
		Suma wydatków		2.260	92	2.260	92	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce	95 zł. $11^1/_2$ ct.						
		b) w efektach	700 „ — „	—	—	795	$11^1/_2$	—	—
			Razem	—	—	3 056	$03^1/_2$	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny:	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	95 zł. $11^1/_2$ ct.	
b) w efektach (książeczka Banku krajow).	700 „ — „	795 zł. $11^1/_2$ ct.
2. Należytości czynne		429 „ 05 „
Suma stanu czynnego		1.224 zł. $16^1/_2$ ct.
Od tego należytości bierne		— „ — „
Czysty stan czynny		1.224 zł. $16^1/_2$ ct.
W porównaniu z czystym stanem czynnym, wykazanym z końcem roku 1894 w sumie		1.747 „ 06 „
okazuje się **ubytek** majątku o		522 zł. $89^1/_2$ ct.
z powodu poniesionych wydatków na płacę i koszta podróży referenta dla spraw rybackich (w myśl wyjaśnienia zamieszczonego przy zamknięciu rachunku tego funduszu za rok ubiegły);		
a mianowicie **przybyło**:		
a) w gotówce	86 zł. $45^1/_2$ ct.	
b) w należytościach czynnych	310 „ 32 „	
razem		396 zł. $77^1/_2$ ct.
ubyło w efektach		919 „ 67 „
z porównania **ubytek** jak wyżej o		522 zł. $89^1/_2$ ct.

L. W. 24.155/896.

XXXVI. Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 3 zł. 76 ct. *b)* w walucie koronowej 18.500 kor. = 9.250 „ — „	—	—	9 253	76	—	—
		Razem . .	—	—	9.253	76	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 3 zł. 76 ct. *b)* w walucie koronowej 18.500 kor. = 9.250 „ — „	—	—	9 253	76	—	—
		Razem . .	—	—	9.253	76	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka galicyjskiego Banku krajowego na	3 zł. 76 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemsk. 18.200 koron = ...	9.100 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z 1893 roku 300 koron = . .	150 „ — „	9.253 zł. 76 ct.
Suma stanu czynnego		9.253 zł. 76 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		9.253 zł. 76 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		9.253 „ 76 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zastawnych galic. Tow. kredyt. ziemsk. .	364 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	6 „ — „						
		c) 4% od książeczek Banku krajowego .	1 „ 73 „	371	73	371	73	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. . .	188 zł. — ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. .	188 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .		—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .		371	73	371	73	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	182 zł. — ct.						
		b) w efektach w wal. austr. . . .	188 „ — „	—	—	370	—	—	—
		Razem . .		—	—	741	73	—	—
		Wydatki.							
	1	Jałmużny rozdane ubogim izraelitom w Krakowcu		371	73	371	73	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów .	188 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	188 „ — „						
		czysty wydatek . .		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .		371	73	371	73	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	182 zł. — ct.						
		b) w efektach w wal. austr. . . .	188 „ — „	—	—	370	—	—	—
		Razem . .		—	—	741	73	—	—

Uwaga. Wykazany powyzej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 182 zł. jako też w efektach 188 zł. (książeczka Banku krajowego) użyty został z początkiem roku 1896 na cele fundacyi aktem fundacyjnym wskazane (patrz LW. 12.015/96).

LW. 35.078/896.

XXXVII. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirth i Teofili Łukowskiej dla „osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austr. .	13 zł. 55 ct.						
		b) w walucie koronowej 1.400 kor. =	700 „ — „						
		razem .	713 zł. 55 ct.						
		od tego efekta spieniężone w wal. a,	700 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .		13	55	13	55	—	—
		Suma dochodów . .		13	55	13	55	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	7.818 zł. 55 ct.						
		b) w walucie koronowej 1.200 kor. =	600 „ — „	—	—	8.418	55	—	—
		Razem . .		—	—	8.432	10	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	700 zł. — ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	700 „ — „						
		czysty wydatek . .		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .		—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1895 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	7.132 zł. 10 ct.						
		b) w walucie koronowej 2.600 kor. =	1.300 „ — „	—	—	8.432	10	—	—
		Razem . .		—	—	8.432	10	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	7.100 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	32 „ 10 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zast. Banku kraj. 2.600 koron =	1.300 „ — „	8.432 zł. 10 ct.
Suma stanu czynnego . . .		8.432 zł. 10 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		8.432 zł. 10 ct.
Z porównania zaś z takimże stanem z końcem roku 1894 . .		8.418 „ 55 „
okazuje się **przyrost** majątku o		13 zł. 55 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	**B) Majątek obrotowy.**	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1995 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od $4\frac{1}{2}\%$ listów zastawnych Banku krajowego . . 348 zł. 75 ct.						
		b) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . 26 „ — „	374	75	374	75	—	—
		Suma dochodów . .	374	75	374	75	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce.	—	—	296	70	—	—
		Razem . .	—	—	671	45	—	—
		Wydatki.						
	1	Łukowskiej Teofili wydano na wsparcia za rok 1894	296	70	296	70	—	—
	2	Należytość rządowa wymierzona fundacyi od przeniesienia własności . .	160	80	80	40	80	40
	3	Rozmaite wydatki . 294 zł. 35 ct. od tego zwroty . 294 „ 35 „						
		czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	457	50	377	10	80	40
	4	Zapas z końcem r. 1895 w gotówce .	—	—	294	35	—	—
		Razem . .	—	—	671	45	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 294 zł. 35 ct. użytym został na wsparcia dla osieroconych dziewcząt za rok 1895.

LW. 35.056/896.

XXXVIII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	5	17	5	17	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 19 zł. 17 ct. *b)* w walucie koronowej 2.000 kor. = 1.000 „ — „ razem . 1.019 zł. 17 ct. od tego efekta spieniężone w walucie koron. 2.000 k. = 1.000 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .	19	17	19	17	—	—
		Suma dochodów . .	24	34	24	34	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 543 zł. 90 ct. *b)* w walucie koronowej 42.200 k. = 21.100 „ — „	—	—	21.643	90	—	—
		Razem . .	—	—	21.668	24	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.005 zł. 17 ct. od tego za spieniężone efekta . . 1.000 „ — „						
		czysty wydatek . .	5	17	5	17	—	—
		Suma wydatków . .	5	17	5	17	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 563 zł. 07 ct. *b)* w walucie koronowej 42.200 k. = 21.100 „ — „	—	—	21 663	07	—	—
		Razem . .	—	—	21.668	24	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% losy państwowe z roku 1860 . . .	500 zł. -- ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego na . .	63 „ 07 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 . . 40.200 koron = . .	20.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 2.000 koron = ...	1.000 „ — „	21.663 zł. 07 ct.
Suma stanu czynnego		21.663 zł. 07 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		21.663 zł. 07 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		21.643 „ 90 „
okazuje się **przyrost** majątku o		19 zł. 17 ct.

XXXVIII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od losów państwowych z r. 1860 20 zł. — ct.						
		b) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . 844 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 20 „ — „						
		d) 4% od książeczek Banku krajowego. 21 „ — „						
		razem . 905 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 12 „ 67 „						
		czysty dochód . .	892	33	892	33	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta w wal. austr. . . . 852 zł. — ct.						
		od tego wydana na zakupno efektów . 843 „ 30 „						
		czysty dochód . .	8	70	8	70	—	—
		Suma dochodów . .	901	03	901	03	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 5 zł. 17 ct.						
		b) w efektach w wal. austr. . . . 852 „ — „	—	—	857	17	—	—
		Razem . .	—	—	1.758	20	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B). Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 284 zł. .	852	—	852	—	—	—
	2	Efekta spieniężone w walucie austr. . . 1.704 zł. — ct. od tego zakupione w walucie akstr. . 1.695 „ 30 „						
		rzeczywisty wydatek . .	8	70	8	70	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	5	17	5	17	—	—
	4	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne) .	19	03	19	03	—	—
		Suma wydatków . .	884	90	884	90	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . 30 zł. — ct. *b*) w efektach w wal. austr. . . . 843 „ 30 „	—	—	873	30	—	—
		Razem . .	—	—	1.758	20	—	—

Uwaga. Z wykazanego wyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . . 30 zł. — ct.
część w kwocie . . . . 9 „ 30 „
przeniesiono z początkiem roku 1896, jako nadwyżkę do hodów roku 1895 niewyczerpaną w tymże roku na potrzeby fundacyi, do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 30.527/96) reszty zaś zapasu w gotówce . . . . . . 20 zł. 70 ct.
i całego zapasu z końcem roku wykazanego w efektach (książeczka Banku krajowego) w sumie . . . . 843 „ 30 „
razem . . . . 864 zł. — ct.
użyto w roku 1896 na wypłatę trzech posagów (patrz LW. 22.665/96).

LW. 35.073/96.

XXXIX. Fundacya s. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	92	85	92	85	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 2 zł. — ct.						
		b) w walucie koronowej 400 koron = 200 „ — „						
		razem . 202 zł. — ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. . 105 „ 65 „						
		rzeczywiste przykupno . .	96	35	96	35	—	—
		Suma dochodów . .	189	20	189	20	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 1.225 zł. 64 ct.						
		b) w walucie koronowej 42 400 kor. = 21.200 „ — „	—	—	22.425	64	—	—
		Razem . .	—	—	22.614	84	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 198 zł. 50 ct.						
		od. tego za spieniężone efekta . . 105 „ 65 „						
		czysty wydatek . .	92	85	92	85	—	—
		Suma wydatków . .	92	85	92	85	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 1.121 zł. 99 ct.						
		b) w walucie koronowej 42.800 kor. = 21.400 „ — „	—	—	22.521	99	—	—
		Razem . .	—	—	22.614	84	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% losy państwowe z roku 1854 . .	500 zł. — ct.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	600 „ — „	
3. 4% książeczka Banku krajowego na .	21 „ 99 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . . 42.000 koron = .	21.000 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 800 koron = ...	400 „ — „	22.521 zł. 99 ct
Suma stanu czynnego		22.521 zł. 99 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		22.521 zł. 99 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		22.425 „ 64 „
okazuje się **przyrost** majątku o		96 zł. 35 ct.

XXXIX. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) $4^1/_2\%$ od listów zastawnych Banku krajowego . .	31 zł. 50 ct.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . .	12 „ — „						
		c) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	840 „ — „						
		d) 4% od losów państwowych z r. 1854	16 „ 80 „						
		e) 4% od książeczek Banku krajowego	— „ — „						
		razem .	900 zł. 30 ct.						
		od tego odsetki bierne	1 „ 49 „						
		czysty dochód . .		898	81	898	81	—	—
		Suma dochodów . .		898	81	898	81	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce		—	—	101	22	—	—
		Razem . .		—	—	1.000	03	—	—
		Wydatki.							
	1	Wsparcia dożywotnie dla ośmiu wdów po 100 zł.:							
		a) należytość zaległa	8 zł. 37 ct.						
		b) należytość bieżąca	800 „ — „						
		razem .	808 zł. 37 ct.						
		z tego odpisano .	— „ 04 „						
		czysta należytość . .		808	33	791	67	16	66
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		92	85	92	85	—	—
		Suma wydatków . .		901	18	884	52	16	66
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce		—	—	115	51	—	—
		Razem . .		—	—	1.000	03	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . 115 zł. 51 ct.
zarezerwowano na wypłatę dwóch rat miesięcznych jednego wsparcia, niepobranych w roku 1895 w kwocie . . . . . 16 „ 66 „
resztę zaś w sumie . . . . 98 zł. 85 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfuktyfikowano (patrz LW. 26.540/896).

LW. 35.077/896.

XL. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . 102 zł. — ct.						
		b) od 4½% listów zastawnych Banku krajowego . . 72 „ — „						
		c) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . 68 „ — „						
		razem . 242 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 2 „ 60 „						
		czysty dochód . .	239	40	239	40	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 64 zł. — ct.						
		b) w walucie koronowej 400 koron = 200 „ — „						
		razem . 264 zł. - ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. . . . 78 „ 20 „						
		rzeczywiste przykupno . .	185	80	185	80	—	—
		Suma dochodów . .	425	20	425	20	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:						
		a) w gotówce . . 64 zł. —½ ct.						
		b) w efektach:						
		1) w walucie austr. 1.617 „ 76 „						
		2) w walucie koron. 8.300 koron = 4.150 „ — „	—	—	5.831	76½	—	—
		Razem . .	—	—	6.256	96½	—	—

XL. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		W y d a t k i.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	261 zł. 20 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	78 „ 20 „						
		czysty wydatek . .		183	—	183	—	—	—
		Suma wydatków . .		183	—	183	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	120 zł. 40½ ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	1.603 „ 56 „						
		2) w wal. koron. 8.700 koron =	4.350 „ — „	—	—	6.073	96½	—	—
		Razem . .		—	—	6.256	96½	—	—

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		120 zł. 40½ ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1) 4½% listy zastawne Banku krajowego	1.600 zł. — ct.	
2) 4% książeczki Banku krajowego na .	3 „ 56 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 5.100 koron = .	2.550 „ — „	
2) 4% listy zast. Banku kraj. 3.600 koron =	1.800 „ — „	5.953 „ 56 .
Suma stanu czynnego		6.073 zł. 96½ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		6.073 zł. 96½ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		5.831 „ 76½ „
okazuje się **przyrost** majątku o		242 zł. 20 ct.
a mianowicie: przybyło *a*) w gotówce .	56 zł. 40 ct.	
b) w efektach .	185 „ 80 „	
Czysty przyrost jak wyżej	242 zł. 20 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się na rzecz tegoż majątku.

Wykazany też wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 120 zł. 40 ct. (z opuszczeniem ½ centa) sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz majątku zakładowego fundacyi (patrz LW. 22.143/96). LW. 35.140/896.

XLI. Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	84 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. Banku krajowego .	24 „ — „	108	—	108	—	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. . .		64	03	64	03	—	—
		Suma dochodów . .		172	03	172	03	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	10 zł. 03 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	33 „ 17 „						
		2) w wal. koron. 5.400 koron =	2.700 „ — „	—	—	2.743	20	—	—
			Razem . .	—	—	2.915	23	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .		64	03	64	03	—	—
		Suma wydatków . .		64	03	64	03	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	54 zł. — ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	97 „ 20 „						
		2) w wal. koron. 5.400 koron =	2.700 „ — „	—	—	2.851	20	—	—
			Razem . .	—	—	2.915	23	—	—

XLI. Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		54 zł. — ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na .	97 zł. 20 ct.	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 4.200 koron = . .	2.100 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 1.200 koron = ...	600 „ — „	2.797 „ 20 „
Suma stanu czynnego		2.851 zł. 20 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		2.851 zł. 20 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		2.743 „ 20 „
okazuje się **przyrost** majątku o		108 zł. — ct.
a mianowicie: przybyło *a*) w gotówce . . .	43 zł. 97 ct.	
b) w efektach . . .	64 „ 03 „	
Czysty przyrost jak wyżej.	108 zł. — ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się na rzecz majątku tego. Wykazany też wyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 54 zł. sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz tego majątku (patrz LW. 22.347/96).

LW. 35.072/896.

XLII. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Zamknięcie rachunku za rok 1995.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . 20 zł. — ct. *b)* od 4½% listów zast. Banku kraj. . 105 „ 75 „ *c)* od 4% listów zast. Banku krajowego . 72 „ — „ *d)* od 4% listów zast. gal. Towarzystwa kred. ziemsk. . 448 „ — „ razem . 645 zł. 75 ct. od tego odsetki bierne 12 „ 98 „						
		czysty dochód . .	632	77	632	77	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 32 zł. 19 ct. *b)* w walucie koron. 22 400 koron = 11.200 „ — „ razem . 11.232 zł. 19 ct. od tego efekta spieniężone: *α)* w wal. austr. . 477 zł. 92 ct. *β)* w wal. koron. 20.000 kor. = 10.000 „ — „ 10.477 „ 92 „						
		rzeczywiste przykupno . .	754	27	754	27	—	—
		Suma dochodów . .	1.387	04	1.387	04	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce . . 296 zł. 60 ct. *b)* w efektach: 1) w wal. austr. . 2.688 „ 02 „ 2) w wal. koron. 25 400 kor. = 12.700 „ — „	—	—	15.684	62	—	—
		Razem . .	—	—	17.071	66	—	—

XLII. Fundacya bursy imienia księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	11.079 zł. 54 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	10.477 „ 92 „						
		czysty wydatek . .		601	62	601	62	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w wal. kor. 20.400 koron =	10.200 zł. — ct.						
		od tego odebrane z winkulacyi w walucie koron. 20.400 koron =	10.200 „ — „						
		czysty wydatek . .		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .		601	62	601	62	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	327 zł. 75 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	2.242 „ 29 „						
		2) w wal. koron. 27.800 kor. =	13.900 „ — „	—	—	16 470	04	—	—
			Razem . .	—	—	17.071	66	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		327 zł. 75 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zast. Banku krajowego .	2.200 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego na .	42 „ 29 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 1.000 koron = . .	500 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 22.600 koron = ...	11.300 „ — „	
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 4.200 = ...	2.100 „ — „	16.142 „ 29 „
Suma stanu czynnego		16.470 zł. 04 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		16.470 zł. 04 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		15.684 „ 62 „
okazuje się **przyrost** majątku o		785 zł. 42 ct.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce .	31 zł. 15 ct.	
b) w efektach .	754 „ 27 „	
Czysty przyrost jak wyżej . . .	785 zł. 42 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie została dotąd ukonstytuowaną. Wykazany tedy zapas z końcem roku 1895 w gotówce 327 zł. 75 ct. sfruktyfikowano z początkiem roku 1896 na rzecz majątku zakładowego (patrz LW. 21.441/96).

LW. 35.076/896.

XLIII. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	15	50	15	50	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	15	50	15	50	—	—
		Suma dochodów . .	31	—	31	—	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 1.003 zł. 32 ct. *b*) w walucie koron. 3.900 koron = 1.950 „ — „	—	—	2.953	32	—	—
		Razem . .	—	—	2 984	32	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	15	50	15	50	—	—
		Suma wydatków . .	15	50	15	50	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 1.018 zł. 82 ct. *b*) w walucie koron. 3.900 koron = 1.950 „ — „	—	—	2.968	82	—	—
		Razem . .	—	—	2.984	32	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	1.000 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego na .	18 „ 82 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego 700 koron = ...	350 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 2.600 koron = ...	1.300 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 600 koron =	300 „ — „	2.968 zł. 82 ct.
Suma stanu czynnego		2.968 zł. 82 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		2.968 zł. 82 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		2.953 „ 32 „
okazuje się **przyrost** majątku o		15 zł. 50 ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	12 zł. — ct.						
		b) od 4% listów zast. gal. Towarzystwa kred. ziemsk. .	52 „ — „						
		c) od 4% listów zast. Banku krajowego .	14 „ — „						
		d) od $4^1/_2$% listów zast. Banku kraj.	45 „ — „	123	—	123	—	—	—
		Suma dochodów . .		123	—	123	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce		—	—	15	50	—	—
		Razem . .		—	—	138	50	—	—
		Wydatki.							
	1	Stypendyum:							
		a) dla jednego ucznia warstatu szewskiego w Uhnowie .	60 zł. — ct.						
		b) dla jednego ucznia c. k. zawodowej szkoły ślusarskiej w Świątnikach .	30 „ — „	90	—	90	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		15	50	15	50	—	—
		Suma wydatków . .		105	50	105	50	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	33	—	—	—
		Razem . .		—	—	138	50	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 33 zł. przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 24.193/896)

LW. 35.055/896.

XLIV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zareby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach „Łużna“ z przyległościami 100.000 zł. polskich czyli 7.954 zł. 55 ct. wal. austr. .	7.954	55	—	—	7.954	55
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	712	87	712	87	—	—
	3	Efekta zakupione: *a*) w walucie austr. . 52 zł. 57 ct. *b*) w walucie koron. 3.800 koron = 1.900 „ — „ razem . 1 952 zł. 57 ct. od tego efekta spieniężone: *α*) w wal. austr. 605 zł. 70 ct. *β*) w wal. koron. 1.200 kor. = 600 „ — „ 1.205 „ 70 „ rzeczywiste przykupno . .	746	87	746	87	—	—
		Suma dochodów . .	9.414	29	1 459	74	7.954	55
	4	**Zapas** z początkiem roku 1895: *a*) w gotówce . . — zł. ½ ct. *b*) w efektach: 1) w wal. austr. . 13.610 „ 11 „ 2) w wal. koron. 8.900 kor. = 4.450 „ — „	—	—	18.060	11½	—	—
		Razem . .	—	—	19.519	85½	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.918 zł. 57 ct. od tego za spieniężone efekta . . 1.205 „ 70 „ czysty wydatek . .	712	87	712	87	—	—
		Suma wydatków . .	712	87	712	87	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . — zł. —½ ct. *b*) w efektach: 1) w wal. austr. . 13.056 „ 98 „ 2) w wal. koron. 11.500 kor. = 5.750 „ — „	—	—	18.806	98½	—	—
		Razem . .	—	—	19.519	85½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: *a)* Zapas kasowy: *α)* w gotówce		— zł. —$^1/_2$ ct.
β) w efektach:		
I. w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	13.000 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego na .	56 „ 98 „	
II. w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 2.600 koron = ...	1.300 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 6.100 koron = . . .	3.050 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 2.800 koron = . .	1.400 „ — „	18.806 „ 98 „
b) Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami 100.000 zł. polskich czyli w walucie austryackiej		7.954 „ 55 „
Suma stanu czynnego		26.761 zł. $53^1/_2$ ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny:		26.761 zł. $53^1/_2$ ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		26.014 „ $66^1/_2$ „
okazuje się **przyrost** majątku o		756 zł. 87 ct.

Uwaga. Od wykazanego wyżej pod *b)* kapitału 100.000 zł. polskich, czyli w walucie austryackiej 7.954 zł. 55 ct., obowiązani są właściciele dóbr „Łużna“ z przyległościami płacić co roku dnia 25. maja 5% odsetki z dołu do Kasy Wydziału krajowego (patrz LW. 23.702/90).

XLIV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	**B) Majątek obrotowy.**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		D o c h o d y.						
	1	Odsetki:						
		1) 5% od kapitału hipotekowanego . 409 zł. 49 ct.						
		2) od efektów:						
		a) $4^1/_2$% od listów zastawn. Banku krajowego . 609 „ 75 „						
		b) 4% od listów zastawn. Banku krajowego . 70 „ — „						
		c) 4% od listów zastawn. galic. Towarz. kred. ziemsk. . . 52 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893 60 „ — „						
		razem . 1.201 zł. 24 ct.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 73 „						
		czysty dochód . .	1.199	51	1.199	51	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. . . 908 zł. — ct. od tego spieniężone w walucie austr. . 686 „ 70 „						
		rzeczywiste przykupno . .	221	30	221	30	—	—
		Suma dochodów . .	1.420	81	1.420	81	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce	—	—	939	87	—	—
		Razem . .	—	—	2.360	68	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majatek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Dwa posagi za rok 1895 po 220 zł. =	440	—	440	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	712	87	712	87	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . 908 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta . . 686 „ 70 „						
		czysty wydatek . .	221	30	221	30	—	—
	4	Rozmaite wydatki (koszta insercyjne itp.)	19	01	19	01	—	—
		Suma wydatków .	1 393	18	1.393	18	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1895: *a*) w gotówce . . 746 zł. 20 ct. *b*) w efektach w wal. austr. . . . 221 „ 30 „	—	—	967	50	—	—
		Razem . .	—	—	2.360	68	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce i w efektach w łącznej sumie . . . . 967 zł. 50 ct.
zarezerwowano na ewentualną wypłatę niepodniesionych za r. 1895 posagów, nadanych przy LW. 60.831/896, dla trzech panien szlacheckiego pochodzenia, po 220 zł. = ... 660 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . 307 zł. 50 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 1.882/896 i LW. 11.973/896).

L. W. 35.075/896.

XLV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach „Łużna“ z przyległościami 20.000 zł. polskich czyli 1.590 zł. 91 ct. wal. austr.	1 590	91	—	—	1 590	91
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	46	72	46	72	—	—
	3	Efekta zakupione: *a*) w walucie austr. . — zł. 72 ct. *b*) w walucie koron. 200 koron = . 100 „ — „ razem . 100 zł. 72 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austr. . . . 52 „ 70 „						
		rzeczywiste przykupno . .	48	02	48	02	—	—
		Suma dochodów . .	1.685	65	94	74	1.590	91
	4	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 3.209 zł. 08 ct. *b*) w walucie koron. 600 koron = 300 „ — „	—	—	3.509	08	—	—
		Razem . .	—	—	3.603	82	—	—
		Wydatki						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 99 zł. 42 ct. od tego za spieniężone efekta . . 52 „ 70 „						
		czysty wydatek . .	46	72	46	72	—	—
		Suma wydatków . .	46	72	46	72	—	-
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 3.157 zł. 10 ct. *b*) w walucie koron. 800 koron = 400 „ — „	—	—	3.557	10	—	—
		Razem . .	—	—	3.603	82	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: a) Zapas kasowy w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4\frac{1}{2}\%$ listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego	3.000 zł. — ct.	
2. $4\frac{1}{2}\%$ obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883	100 „ — „	
3. 4% książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności	41 „ 54 „	
4. 4% książeczka Banku krajowego . .	15 „ 56 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyskiego Towarzystwa kredytow. ziemsk. 200 koron =	100 „ — „	
2. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego 400 koron	200 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 200 koron . . .	100 „ — „	3.557 zł. 10 ct.
b) Należytości czynne: kapitał hipotekowany na dobrach „Łużna" z przyległościami 20.000 zł. polskich, czyli w wał. austr.		1.590 „ 91 „
Suma stanu czynnego		5.148 zł. 01 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		5.148 zł. 01 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . .		5.099 „ 99 „
okazuje się **przyrost** majątku o		48 zł. 02 ct.

Uwaga. Od wykazanego wyżej pod b) kapitału 20.000 zł. polskich, czyli 1.590 zł. 91 ct. wał. austr. obowiązani są właściciele dóbr „Łużna" z przyległościami, płacić co roku 5% odsetki z dołu płatne do Kasy Wydziału krajowego (patrz LW. 23.702/890).

XLV. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki:							
		1) 5% od kapitału hipotekowanego .	81 zł. 91 ct.						
		2) od efektów:							
		a) od 4½% listów zastawn. Banku krajowego .	135 „ — „						
		b) od 4% listów zastawn. Banku krajowego .	6 „ — „						
		c) od 4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemsk. .	4 „ — „						
		d) od 4½% obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1883 .	4 „ 50 „						
		e) od 4% obligacyj galic. pożyczki kraj. z r. 1893	4 „ — „						
		razem .	235 zł. 41 ct.						
		od tego odsetki bierne	— „ 63 „						
		czysty dochód . .		234	78	234	78	—	—
		Suma dochodów . .		234	78	234	78	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce		—	—	69	72	—	—
		Razem . .		—	—	304	50	—	—
		Wydatki.							
	1	Posagi dla dziewcząt wiejskich za r. 1894		23	—	23	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		46	72	46	72	—	—
		Suma wydatków . .		69	72	69	72	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce		—	—	234	78	—	—
		Razem . .		—	—	304	50	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . 234 zł. 78 ct.
część w kwocie . . . . 210 „ — „
zarezerwowano na wypłatę posagów dla dziesięciu dziewcząt wiejskich z dóbr „Łużna i Szalowa“ (patrz LW. 81.275/895) za r. 1895 nadanych; zaś resztę w kwocie . . . . 24 zł. 78 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz LW. 12.651/896).

L. W. 35.074/896.

XLVI. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4½% listów zast. Banku kraj. .	346 zł. 50 ct.						
		b) od 4% listów zast. Banku krajowego.	4 „ — „						
		c) od 4% obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 . .	60 „ — „						
		razem .	410 zł. 50 ct.						
		od tego odsetki bierne	— „ 22 „						
		czysty dochód . .		410	28	410	28	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austr. .	2 zł. 50 ct.						
		b) w walucie koron. 200 koron = ·	100 „ — „						
		razem .	102 zł. 50 ct.						
		od tego efekta spieniężone w walucie austr. . . .	100 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .		2	50	2	50	—	—
		Suma dochodów . .		412	78	412	78	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce (418 zł. 38 ct. mniej 41 zł. 84 ct., t. j. 10% do majątku rezerwowego) . . .	376 zł. 54 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	7.892 „ 16 „						
		2) w wal. koron. 3.000 koron =	1.500 „ — „	—	—	9.768	70	—	—
		Razem . .		—	—	10.181	48	—	—

XLVI. Fundacya „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki od efektów na potrzeby „domu ubogich“ za rok 1894 (z potrąceniem na rzecz majątku rezerwowego 10%)	376	54	376	54	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . 100 zł. — ct. od tego za spieniężone efekta . . 100 „ — „ czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	376	54	376	54	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . 410 zł. 28 ct. *b)* w efektach: 1) w wal. austr. . 7.794 „ 66 „ 2) w wal. koron. 3.200 koron = 1.600 „ — „	—	—	9.804	94	—	—
		Razem . .	—	—	10.181	48	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a)* w gotówce		410 zł. 28 ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego	7.700 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	94 „ 66 „	
β) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne Bankn krajowego 200 koron = ...	100 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 3.000 koron = . .	1.500 „ — „	9.394 „ 66 „
Suma stanu czynnego		9.804 zł. 94 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		9.804 zł. 94 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .		9.810 „ 54 „
okazuje się **ubytek** majątku o		5 zł. 60 ct.
a mianowicie: ubyło w gotówce . . .	8 zł. 10 ct.	
przybyło w efektach . .	2 „ 50 „	
z porównania czysty ubytek jak wyżej .	5 zł. 60 ct.	

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . 410 zł. 28 ct.
potrącono w myśl statutu fundacyjnego 10% czyli kwotę . . 41 „ 03 „
na rzecz majątku rezerwowego; resztę zaś w sumie . . . 369 zł. 25 ct.
odesłano z początkiem r. 1896 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb „domu ubogich“ w Strzeliskach nowych (patrz LW. 23.199/896).

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów.							
		a) od $4^1/_2\%$ listów zast. Banku kraj.	4 zł. 50 ct.						
		b) od 4% listów zast. Banku kraj.	4 „ — „	8	50	8	50	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr.		53	49	53	49	—	—
		Suma dochodów		61	99	61	99	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce (11 zł. 65 ct. plus 41 zł. 84 ct. jako 10% dochodów majątku zarodowego)	53 zł. 49 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr.	102 „ 23 „						
		2) w wal. koron. 200 koron =	100 „ — „	—	—	255	72	—	—
		Razem		—	—	317	71	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów		53	49	53	49	—	—
		Suma wydatków		53	49	53	49	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce	8 zł. 50 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal austr.	155 „ 72 „						
		2) w wal. koron. 200 koron =	100 „ — „	—	—	264	22	—	—
		Razem		—	—	317	71	—	—

XLVI. Fundacya „Domu ubogich" w Strzeliskach nowych.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		8 zł. 50 ct
b) w efektach:		
α) w walucie austryackjej:		
1) $4^1/_2\%$ listy zastawne Banku krajowego	100 zł. — ct.	
2) 4% książeczka Banku krajowego na .	55 „ 72 „	
β) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zastawne Banku krajowego 200 koron = ...	100 „ — „	255 „ 72 „
Suma stanu czynnego		264 zł. 22 ct
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		264 zł. 22 ct
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		213 „ 88 „
okazuje się **przyrost** majątku o		50 zł. 34 ct
a mianowicie: przybyło w efektach . .	53 zł. 49 ct.	
ubyło w gotówce . . .	3 „ 15 „	
z porównania czysty przyrost jak wyżej .	50 zł. 34 ct.	

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce . .	8 zł. 50 ct
sfruktyfikowano wraz z kwotą (pobraną z majątku zarodowego tytułem 10% dochodów tego majątku)	41 „ 03 „
czyli razem kwotę	49 zł. 53 ct

z początkiem roku 1896 na rzecz tego majątku (patrz LW. 23.199/896).

LW· 36.853/896.

XLVII. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z koncem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem r. 1895 w efektach: *a*) w walucie koron. 77.200 koron = 38.600 zł. — ct. *b*) w walucie austr. . 7 „ 88 „	38.607	88	38.607	88	—	—
		Razem . .	—	—	38.607	88	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie koron 77.200 koron = 38.600 zł. — ct. *b*) w walucie austr. . 7 „ 88 „	38.607	88	38.607	88	—	—
		Razem . .	—	—	38.607	88	—	—

Stan majątku zarodowego z koncem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 77.200 koron = ...	38.600 zł. – ct.	
2. 4% książeczka wkładkowa galicyjskiego Banku krajowego Nr. 7.489 . . .	7 „ 88 „	38.607 zł. 88 ct.
Suma stanu czynnego		38.607 zł. 88 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		38.607 zł. 88 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		38.607 „ 88 „
stan majątku nie uległ zmianie		— zł. — ct.

XLVII. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kupony zrealizowane za rok 1895 od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziemsk. imiennej wartości 77.200 koron =	1.544	—	1.544	—	—	—
	2	Odsetki podniesione za rok 1895 od książeczki wkładkowej galic. Banku krajowego Nr. 7.489 na 7 zł. 88 ct. .	—	32	—	32	—	—
		Razem . .	1.544	32	1.544	32	—	—
		Wydatki.						
	1	Odsetki wypłacone za r. 1895 dożywotniczce Annie z Lundów Krzeczunowiczowej	1.544	32	1.544	31	—	01
		Razem .	1.544	32	1.544	31	—	01

LW. 22.321/896.

XLVIII. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	16	76	16	76	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	16	76	16	76	—	—
		Suma dochodów . .	33	52	33	52	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 1.232 zł. 52 ct. *b*) w walucie koron. 700 koron = 350 „ — „	—	—	1.582	52	—	—
		Razem . .	—	—	1.616	04	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	16	76	16	76	—	—
		Suma wydatków . .	16	76	16	76	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 1.249 zł. 28 ct. *b*) w walucie koron. 700 koron = 350 „ — „	—	—	1.599	28	—	—
		Razem . .	—	—	1.616	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas kasowy efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1891	1.200 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego na .	49 „ 28 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 700 koron = . .	350 „ — „	1.599 zł. 28 ct.
Suma stanu czynnego		1.599 zł. 28 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1.599 zł. 28 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		1.582 „ 52 „
okazuje się **przyrost** majątku o		16 zł. 76 ct.

XLVIII. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1891 .	48 zł. — ct.						
		b) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	14 „ — „	62	—	62	—	—	—
		Suma dochodów . .		62	—	62	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 w gotówce		—	—	78	76	—	—
		Razem . .		—	—	140	76	—	—
		Wydatki.							
	1	Jednorazowe wsparcie dla jednej ślepej w Krakowie za rok 1894 . . .		62	—	62	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		16	76	16	76	—	—
		Suma wydatków . .		78	76	78	76	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	62	—	—	—
		Razem . .		—	—	140	76	—	—

Uwaga. Wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce 62 zł. w. a. użyto z początkiem roku 1896 na jedno wsparcie jednorazowe w myśl postanowienia aktu fundacyjnego (patrz LW. 26.362/896).

LW. 36.911/896.

XLIX. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.							
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego		102	33	102	33	—	—
	2	Efekta zakupione:							
		a) w walucie austr. .	4 zł. 88 ct.						
		b) w walucie koron. 400 koron =	200 „ — „						
		razem .	204 zł. 88 ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. .	100 „ — „						
		rzeczywiste przykupno . .		104	88	104	88	—	—
		Suma dochodów . .		207	21	207	21	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach:							
		a) w walucie austr .	2.439 zł. 61 ct.						
		b) w walucie koron. 1.500 koron =	750 „ — „	—	—	3.189	61	—	—
		Razem . .		—	—	3.396	82	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	202 zł. 33 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	100 „ — „						
		czysty wydatek . .		102	33	102	33	—	—
		Suma wydatków . .		102	33	102	33	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	2.344 zł. 49 ct.						
		b) w walucie koron. 1.900 koron =	950 „ — „	—	—	3.294	49	—	
		Razem . .		—	—	3.396	82	—	—

XLIX. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu św. Józefa w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1891	2.300 zł. — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego na .	44 „ 49 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 1.700 koron = . .	850 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego 200 koron = ...	100 „ — „	3.294 zł. 49 ct.
Suma stanu czynnego		3.294 zł. 49 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		3.294 zł. 49 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .		3.189 „ 61 „
okazuje się **przyrost** majątku o		104 zł. 88 ct.

XLIX. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1891 .	94 zł. — ct.						
		b) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	32 „ — „						
		c) od 4% lstów zast. Banku krajowego	4 „ — „						
		razem .	130 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne	1 „ 70 „						
		czysty dochód . .		128	30	128	30	—	—
		Suma dochodów . .		128	30	128	30	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce		—	—	212	33	—	—
		Razem . .		—	—	340	63	—	—
		Wydatki.							
	1	Stypendyum dla jednego wychowanka zakładu św. Józefa w Krakowie .		110	—	110	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		102	33	102	33	—	—
		Suma wydatków . .		212	33	212	33		
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	128	30	—	—
		Razem . .		—	—	340	63	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce . 128 zł. 30 ct.
część w kwocie . . . . 110 „ — „
zarezerwowano na wypłatę w roku 1896 nadanego stypendyum dla jednego wychowanka zakładu św. Józefa w Krakowie, kształcącego się w zawodzie ogrodniczym (patrz LW. 57.350/894); resztę zaś w sumie . . . . 18 zł. 30 ct.
przeniesiono z początkiem roku 1896 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (patrz: LW. 35.736/896).

LW. 36.854|896.

L. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	15	60	15	60	—	—
	2	Efekta zakupione w walucie austr. .	15	60	15	60	—	—
		Suma dochodów . .	31	20	31	20	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 1.233 zł. 35 ct. *b)* w walucie koron. 700 koron = 350 „ — „	—	—	1.583	35	—	—
		Razem . .	—	—	1.614	55	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	15	60	15	60	—	—
		Suma wydatków . .	15	60	15	60	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 1.248 zł. 95 ct. *b)* w walucie koron. 700 koron = 350 „ — „	—	—	1.598	95	—	—
		Razem . .	—	—	1.614	55	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1891	1.200 zł. — ct.	
2. 4% książeczki Banku krajowego na .	48 „ 95 „	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 . 700 koron = .	350 „ — „	1.598 zł. 95 ct.
Suma stanu czynnego		1.598 zł. 95 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1.598 zł. 95 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		1.583 „ 35 „
okazuje się **przyrost** majątku o		15 zł. 60 ct.

L. Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1891 .	48 zł. — ct.						
		b) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	14 „ — „	62	—	62	—	—	—
		Suma dochodów . .		62	—	62	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w gotówce		—	—	77	60	—	—
		Razem . .		—	—	139	60	—	—
		Wydatki.							
	1	Jedno jednorazowe wsparcie dla poprawionego złoczyńcy za rok 1894 .		62	—	62	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		15	60	15	60	—	—
		Suma wydatków . .		77	60	77	60	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .		—	—	62	—	—	—
		Razem . .		—	—	139	60	—	—

Uwaga. Wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1895 w gotówce 62 zł. użyto w roku 1896 w myśl postanowienia aktu fundacyjnego na nadanie jednego, jednorazowego wsparcia za rok 1895 (patrz LW. 7.828/896).

LW. 36.780/896.

Ll. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich wyrobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	90 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne	. — „ 23 „						
		czysty dochód . .		89	77	89	77	—	—
	2	Efekta zakupione w wal. koron. 200 kor. =	100 zł. — ct.						
		od tego spieniężone w walucie austr. .	10 „ 80 „						
		rzeczywiste przykupno . .		89	20	89	20	—	—
		Suma dochodów . .		178	97	178	97	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	88 zł. — ct.						
		b) w efektach w wal. austr. . . .	2 237 „ 35 „	—	—	2.325	35	—	—
		Razem . .		—	—	2.504	32	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	98 zł. 80 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . .	10 „ 80 „						
		czysty wydatek . .		88	—	88	—	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w wal. kor. 200 koron =	100 zł. — ct.						
		od tego pobrane z winkulacyi w wal. kor. 200 koron =	100 „ — „						
		czysty wydatek . .		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .		88	—	88	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	89 zł. 77 ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	2.226 „ 55 „						
		2) w wal. koron. 200 koron =	100 „ — „	—	—	2.416	32	—	—
		Razem . .		—	—	2.504	32	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce		89 zł. 77 — ct.
b) w efektach:		
α) w walucie austryackiej:		
1. 4% listy zastawne galic. Tow. kredyt-ziemskiego	2.200 zł — ct.	
2. 4% książeczka Banku krajowego . .	26 „ 55 „	
β) w walucie koronowej.		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytow. ziemsk. 200 koron .	100 „ — „	2.326 „ 55 „
Suma stanu czynnego		2.416 zł. 32– ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		2.416 zł. 32— ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894		2.325 „ 35 „
okazuje się **przyrost** majątku o		90 zł. 97— ct.
mianowicie przybyło: *a*) w gotówce . .	1 zł. 77 ct.	
b) w efektach . .	89 „ 20 „	
czysty przyrost jak wyżej .	90 zł. 97 ct.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a jak długo to nie nastąpi, fruktyfikuje się wszystkie dochody z odsetek od efektów na rzecz majątku zakładowego. Wykazany zatem powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 89 zł. 77 ct. ulokowano w roku 1896 na książeczkę Banku krajowego (patrz: L.W. 35.940/896)

L. W. 36.856/896.

LII. Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru św. Klaudyi.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
				zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) od 4% listów zast. gal. Towarzystwa kred. ziemsk. .	320 zł. — ct.						
		b) od 4% obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 .	46 „ — „	366	—	366	—	—	—
		Suma dochodów . .		366	—	366	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach:							
		a) w walucie austr. .	33 zł. 50 ct.						
		b) w walucie koron. 18.300 koron =	9.150 „ — „	—	—	9.183	50	—	—
			Razem . .	—	—	9.549	50	—	—
		Wydatki.							
	1	Postruska Julia, przełożona Zboru św. Klaudyi, czysty dochód od kapitału fundacyjnego za I. półrocze r. 1895 .		183	—	183	—	—	—
		Suma wydatków . .		183	—	183	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895:							
		a) w gotówce . .	183 zł. — ct.						
		b) w efektach:							
		1) w wal. austr. .	33 „ 50 „						
		2) w wal. koron. 18.300 kor. =	9.150 „ — „	—	—	9.366	50	—	—
			Razem . .	—	—	9.549	50	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku żarodowego z końcem roku 1895.

		Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy: *a*) w gotówce	. . . .		183 zł. — ct.
b): w efektach:			
α) w walucie austryackiej:			
1. 4% książeczka Banku krajowego na	.	33 zł. 50 ct.	
β) w walucie koronowej:			
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredyt. ziemsk 16.000 koron =		8.000 „ — „	
2. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893 2 300 koron =		1.150 „ — „	9.183 zł. 50 ct.
Suma stanu czynnego	. . . .		9.366 zł. 50 ct.
Stan bierny:	. . . .		— „ — „
Czysty stan czynny	. . . .		9.366 zł. 50 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894	. . . .		9.183 „ 50 „
okazuje się **przyrost** majątku o	. . . .		183 zł. — ct.

który jest tylko pozornym, albowiem stanowi go zapasowa gotówka z końcem roku 1895 która ma służyć na pokrycie potrzeb Zboru św. Klaudyi za IIgie półrocze 1895.

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego pobiera przełożona Zboru św. Klaudyi, Julia Postruska, na pokrycie wydatków Zboru, w dwóch półrocznych ratach, płatnych z dołu dnia 30. czerwca i 31. Grudnia, z potrąceniem jednak ewentualnych wydatków nieprzewidzianych, jak odsetki bierne przy zakupnie efektów i t. p.

LW. 36.855/95).

LIII. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1995 zł.	ct.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione: *a*) w walucie austr. . 250 zł. 70 ct. *b*) w walucie koron. 60.200 koron = 30.100 „ — „ razem . 30.350 zł. 70 ct od tego efekta spieniężone w walucie austr. . . . 27.413 „ 45 „	2.937	25	2.937	25	—	—
	2	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	2.344	95	2.344	95	—	—
		Suma dochodów . .	5.282	20	5.282	20	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 195.697 zł. 54 ct. *b*) w walucie koron. 99.000 koron = 49.500 „ — „	—	—	245.197	54	—	—
		Razem . .	—	—	250.479	74	—	-
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 29.758 zł. 40 ct. od tego za spieniężone efekta . . 27.413 „ 45 „	2.344	95	2.344	95	—	—
		Suma wydatków . .	2.344	95	2.344	95	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a*) w walucie austr. . 168.534 zł. 79 ct. *b*) w walucie koron. 159.200 koron = 79.600 „ — „	—	—	248.134	79	—	—
		Razem . .	—	—	250.479	74	—	-

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny:		
Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1) $4^1/_2$% listy zastawne galic. Banku krajowego		168.400 zł. — ct.
2. 4% książeczka „ „ „		134 „ 79 „
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galic. Banku kraj.	133.800 koron	
2. 4% „ „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	25.400 „	
Razem . .	159.200 koron =	79.600 „ — „
Suma stanu czynnego w walucie austryackiej .		248.134 zł. 79 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		248.134 zł. 79 ct.
Z porównania z takimże stanem czynnym z końcem roku 1894 .		245.197 „ 54 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.937 zł. 25 ct.

LIII. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a)* 4½% od listów zast. galic. Banku kraj. 8.145 zł. — ct. *b)* 4% od listów zast. galic. Banku kraj. 2.164 „ — „ *c)* 4% od listów zast. gal. Towarz. kredyt. ziemsk. 508 zł. — ct. od tego za kupon bierny 18 „ 79 „ 489 „ 21 „ *d)* 4% od książeczki gal. Banku kraj. 29 „ 05 „	10.827	26	10.827	26	—	—
	2	Wkładki od uczestników emerytury: należytość zaległa . 11.625 zł. 59 ct. odpisano 1.099 „ 64 „ 10.525 zł. 95 ct. należytość bieżąca . 1.667 „ 77 „	12.193	72	1.960	21	10.233	51
	3	Wkładki od pensyi emerytalnych: należytość zaległa . 634 zł. 58 ct. należytość bieżąca . 420 „ 52 „	1.055	10	800	02	255	08
	4	Rozmaite: *a)* podatek dochodowy 292 zł. 58 ct. *b)* należytość stemplowa 45 „ 27 „ *c)* odsetki zwłoki: należytość zaległa . 277 zł. 42 ct. należytość bieżąca . 336 „ 27 „ 613 „ 69 „	951	54	367	36	584	18
	5	Gotówka pobrana z chwilowej lokacyi .	550	—	550	—	—	—
		Suma dochodów . .	25.577	62	14.504	85	11.072	77
	6	**Zapas** z początkiem roku 1895. *a)* w gotówce . . 2.894 zł. 95½ ct. *b)* w efektach waluty austryackiej . . 550 „ — „	—	—	3.444	95½	—	—
		Razem . .	—	—	17.949	80½	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
	1	Wypłacone emerytury i zaopatrzenia: należytość zaległa . 87 zł. 74 ct. należytość bieżąca . 10.875 „ 18 „	10 962	92	10 953	32	9	60
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	2.344	95	2.344	95	—	—
	3	Rozmaite: podatek dochodowy, należytość stemplowa, koszta administracyjne .	2.006	07	2.006	07	—	—
	4	Ekwiwalent za V. dziesięciolecie . .	464	61	464	61	—	—
	5	Spieniężona książeczka Banku krajowego z chwilowej lokacyi	550	—	550	—	—	—
		Suma wydatków . .	16.328	55	16.318	95	9	60
	6	**Zapas z końcem roku 1895 w gotówce** .	—	—	1.630	85½	—	—
		Razem . .	—	—	17.949	80½	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1895.

Stan czynny:

	Szczegół.	Ogół.
1) Zapas kasowy w gotówce	1.630 zł. 85½ ct.	
2) Należytości czynne.	11.072 „ 77 „	12.703 zł. 62½ ct.
Suma stanu czynnego . .		12.703 zł. 62½ ct.
Stan bierny:		9 „ 60 „
Czysty stan czynny		12.694 zł. 02½ ct.

Uwaga. Wykazany zapas kasowy w gotówce 1630 zł. 85½ ct., sfruktyfikowano równocześnie na rzecz majątku zarodowego.

LW. 22.932/869.

LIV. Fundacya stypendyjna imienia Józefa Krupacza „dla patentowanych c. k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	A) **Majątek zarodowy**	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1895 w efektach w walucie austryackiej . . .	—	—	274	64	—	—
		Razem . .	—	—	274	64	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 w efektach w walucie austryackiej . . .	—	—	274	64	—	—
		Razem . .	—	—	274	64	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach w walucie austryackiej :		
1) 5% obligacye jednolitego długu państwa (renta państwowa papierowa:)		200 zł. — ct.
2) 4% książeczka galicyjskiej Kasy oszczędności na . .		74 „ 64 „
Suma stanu czynnego		274 zł. 64 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		274 zł. 64 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .		274 „ 64 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— zł. — ct.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 5% obligacyj jednolitego długu państwa	12	60	12	60	—	—
		Suma dochodów . .	12	60	12	60	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	12	60	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	12	60	—	—
		Razem . .	—	—	12	60	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas kasowy w gotówce 12 zł. 60 ct. służyć ma przedewszystkiem na pokrycie kosztów insercyjnych

Fundacya jest już aktywowaną, a w celu nadania stypendyum dla jednego c. k. inwalidy począwszy od 1 maja 1896 ogłoszono konkurs (patrz L.W. 26.439/895).

L.W. 36.779/896

LV. Fundusz ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody						
	1	Czynsz dzierzawny z dóbr Baworów, Zastawce, Łuka wielka i Myszkowice	16.246	50	16.246	50	—	—
	2	Chwilowa lokacya zapasowej gotówki na książeczkę Banku krajowego . .	1.406	26	1.406	26	—	—
		Suma dochodów . .	17.652	76	17.652	76	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	17.652	76	—	—
		Wydatki.						
	1	Zwrot funduszowi krajowemu, rubr. XVII. wypłaconych w zastępstwie fundacyi zaliczek i innych kosztów administracyjnych	14.749	64	14.749	64	—	—
	2	4% odsetki od powyższej kwoty . .	90	60	90	60	—	—
	3	Gotówka na chwilową lokacyę w Banku krajowym	1.406	26	1.406	26	—	—
		Suma wydatków . .	16.246	50	16.246	50	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1895 w efektach	—	—	1.406	26	—	—
		Razem . .	—	—	17.652	76	—	—

LW. 28.783/896.

LVI. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał fundacyjny, podniesiony z c. k. głównego urzędu podatkowego i depozytowego we Lwowie w gotówce .	11.923	86	11.923	86	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 1.413 zł. 08 ct. *b)* w walucie koron. 21.900 koron = 10.950 „ — „	12 363	08	12.363	08	—	—
	3	Pobrano z majątku obrotowego gotówkę stanowiącą czysty dochód z odsetek od kapitału fundacyjnego za I. półroczn 1895	55	97	55	97	—	—
	4	Odsetki od efektów: od 4% listów zastawnych Banku krajowego za II półrocze 1895	219	—	219	—	—	—
		Suma dochodów . .	24.561	91	24.561	91	—	—
	5	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	24.561	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	12.198	83	12.198	83	—	—
		Suma wydatków . .	12.198	83	12.198	83	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 1.413 zł. 08 ct. *b)* w walucie koron. 21.900 koron = 10.950 „ — „	—	—	12.363	08	—	—
		Razem . .	—	—	24.561	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na	1.413 zł. 08 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zast. Banku kraj. 21.900 koron	= 10.950 „ — „	12.363 zł. 08 ct.
Suma stanu czynnego		12.363 zł. 08 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		12.363 zł. 08 ct.

LVI. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego za za I. półrocze 1895 219 zł. — ct. od tego odsetki bierne 163 „ 03 „						
		czysty dochód . .	55	97	55	97	—	—
		Suma dochodów . .	55	97	55	97	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	55	97	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego tytułem czystego dochodu z odsetek od efektów za I. półrocze 1895 .	55	97	55	97	—	—
		Suma wydatków . .	55	97	55	97	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	55	97	—	—

Uwaga. Ukonstytuowanie tej fundacyi zostało odroczone, ponieważ jej majątek zakładowy zostanie prawdopodobnie wypożyczony Towarzystwu Miłosierdzia na budowę domu. Zanim to nastąpi dochody z odsetek od efektów majątek jej zakładowy stanowiących, fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku.

L. W. 36.858/806.

LVII. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni we Lwowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał fundacyjny podniesiony z c. k. głównego urzędu podatkowego i depozytowego we Lwowie w gotówce .	10 063	84	10.063	84	—	—
	2	Efekta zakupione: *a)* w walucie austr. . 306 zł. 14 ct. *b)* w walucie koron. 20.400 koron = 10.200 „ — „ razem . 10 506 zł. 14 ct. od tego efekta spieniężone w walucie austryackiej . 41 „ 76 „ rzeczywiste przykupno . .	10.464	38	10.464	38	—	—
	3	Pobrano z majątku obrotowego gotówkę stanowiącą czysty dochód z odsetek od kapitału fundacyjnego za I. półrocze 1895	42	74	42	74	—	—
	4	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego za II. półrocze 1895	204	—	204	—	—	—
		Suma dochodów . .	20.774	96	20.774	96	—	—
	5	Zapas z początkiem r. 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.774	96	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 10.352 zł. 34 ct. od tego za spieniężone efekta . . . 41 „ 76 „ czysty wydatek . .	10 310	58	10.310	58	—	—
		Suma wydatków . .	10.310	58	10.310	58	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach: *a)* w walucie austr. . 264 zł. 38 ct. *b)* w walucie koron. 20.400 koron = 10.200 „ — „	—	—	10.464	38	—	—
		Razem . .	—	—	20.774	96	—	—

LVII. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni we Lwowie“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1) 4% książeczka Banku krajowego na	264 zł. 38 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1) 4% listy zast Banku kraj. 20.400 koron =	10.200 „ — „	10.464 zł. 38 ct.
Suma stanu czynnego		10.464 zł. 38 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		10.464 zł. 38 ct.

Uwaga: Kapitał zakładowy tej fundacyi był pierwotnie złożony w Kasie krajowej oddzielnie dla „taniej kuchni ludowej chrześcijańskiej“ oddzielnie zaś dla „taniej kuchni ludowej izraelickiej“ w równej mierze po 5.031 zł. 92 ct. w. a. gotówką.
Za zezwoleniem jednak c. k. Namiestnictwa jako najwyższej władzy fundacyjnej krajowej złączył Wydział krajowy obydwa powyższe kapitały w jeden stanowić mający jedną fundacyę na rzecz „tanich kuchni ludowych we Lwowie“ (patrz L. W. 5. 293/896).
Ukonstytowanie tej fundacyi jest w toku — a zanim to nastąpi dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego za I. półrocze 1895 . 200 zł. — ct.						
		od tego odsetki bierne 157 „ 26 „						
		czysty dochód . .	42	74	42	74	—	—
		Suma dochodów . .	42	74	42	74	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	42	74	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego tytułem czystego dochodu z odsetek od efektów za I. półrocze 1895 .	42	74	42	74	—	—
		Suma wydatków . .	42	74	42	74	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	42	74	—	—

L. W. 36.857/896

LVIII. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał funduszu złożony w Kasie Wydziału krajowego przez Nawratila Arnulfa, c. k. inspektora przemysłowego, w gotówce	1.219	08	1.219	08	—	—
	2	Efekta zakupione:						
		a) w walucie austr. . 1.236 zł. 68 ct.						
		b) w walucie koron. 2.400 koron = 1.200 „ — „						
		razem . 2.436 zł. 68 ct.						
		od tego efekta spieniężone . . 1.188 „ 80 „						
		rzeczywiste przykupno . .	1.247	88	1.247	88	—	—
		Suma dochodów . .	2.466	96	2.466	96	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1895 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	2.466	96	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 2.407 zł. 88 ct.						
		od tego za spieniężone efekta . . . 1.188 „ 80 „						
		czysty wydatek . .	1.219	08	1.219	08	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi w wal. koronowej 2.400 kor. = 1.200 zł. — ct.						
		od tego odebrane z winkulacyi w wal. koronowej 2.400 kor. = 1.200 „ — „						
		czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	1.219	08	1.219	08	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1895 w efektach:						
		a) w walucie austr. . 47 zł. 88 ct.						
		b) w walucie koron. 2.400 koron = 1.200 „ — „	—	—	1.247	88	—	—
		Razem . .	—	—	2.466	96	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
a) w walucie austryackiej:		
1. 4% książeczka Banku krajowego na .	47 zł. 88 ct.	
b) w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku hipotecznego . . 2.400 koron =	1.200 „ — „	1.247 zł. 88 ct.
Suma stanu czynnego		1.247 zł. 88 ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1.247 zł. 88 ct.

LVIII. Fnndusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych Banku krajowego . 24 zł. — ct. od tego odsetki bierne 17 „ 60 „ czysty dochód . .	6	40	6	40	—	—
		Suma dochodów . .	6	40	6	40	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	6	40	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	6	40	—	—
		Razem . .	—	—	6	40	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 6 zł. 40 ct. użyty zoztanie w roku 1896 na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju.

L.W. 36.742/896

ŁIX. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierżawce“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał fundacyjny złożony przez Anielę z Polanowskich Kielanowską w Kasie Wydziału krajowego w efektach 20.000 koron =	10.000	—	10.000	—	—	—
		Suma dochodów . .	10.000	—	10.000	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta wydane do winkulacyi w wal. koronowej 20.000 k. = 10.000 zł. — ct. od tego odbrane z winkulacyi w wal. koronowej 20.000 k. = 10.000 „ — „						
		rzeczywisty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach w walucie koron. 20.000 koron =	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 20.000 koron = ...		10.000 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		10.000 zł. — ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		10.000 zł. — ct.

Uwaga. Fundacya posiada realność położoną w gminie Kędzierżawce, objętą wykazem hipotecznym l. 240 gminy katastralnej Kędzierżawce (patrz LW. 58.602/895) która nie jest oszacowaną, zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątkowym z końcem roku 1895.

LIX. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierżawce“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	200	—	200	—	—	—
		Suma dochodów . .	200	—	200	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	200	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	200	—	—	—
		Razem . .	—	—	200	—	—	—

Uwaga. Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie w roku 1896. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 200 zł. w. a. służyć będzie w roku 1896 na pokrycie pierwszych dwóch rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. służebniczek i ochronki w Kędzierżawcach, płatnych dnia 1. stycznia i 1. kwietnia 1896 z góry (patrz LW. 11.218|896); albowiem odsetki od efektów majątek zarodowy fundacyi tej stanowiących, a mające służyć na wypłatę wymienionej dotacyi, wpłyną w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1896.

LW. 36.860/896.

LX. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Kapitał fundacyjny złożony przez Anielę z Polanowskich Kielanowską w Kasie Wydziału krajowego w efektach 20.000 koron =	10 000	—	10 000	—	—	—
		Suma dochodów . .	10.000	—	10.000	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	10 000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Efekta wydane do winkulacyi w wal. koronowej 20.000 k. = 10.000 zł. — ct. od tego odebrane z winkulacyi w wal. koronowej 20.000 k. = 10.000 „ — „ rzeczywisty wydatek . .	—	—	—	—	-	—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1895 w efektach w walucie koron. 20.000 koron =	—	—	10.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	10.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

	Szczegół.	Ogół.
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach w walucie koronowej:		
1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 20.000 koron = ...		10.000 zł. — ct.
Suma stanu czynnego		10.000 zł. — ct.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		10.000 zł. — ct.

Uwaga. Fundacya posiada realność położoną w gminie Żuratyn, objętą wykazem hipotecznym l. 199 gminy katastralnej Żuratyn (patrz LW. 58.602/895), która nie jest oszacowaną; zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątkowym z końcem roku 1895.

LX. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn".

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	200	—	200	—	—	—
		Suma dochodów . .	200	—	200	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1895 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	200	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1895 w gotówce .	—	—	200	—	—	—
		Razem . .	—	—	200	—	—	—

Uwaga Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie w roku 1896. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1895 w gotówce 200 zł. służyć będzie w roku 1896 na pokrycie pierwszych dwóch rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. służebniczek i ochronki w Żuratynie, płatnych dnia 1. stycznia i 1. kwietnia 1896 z góry (patrz LW 11.218/896); albowiem odsetki od efektów majątek zarodowy fundacyi tej stanowiących a mające służyć na wypłatę wymienionej dotacyi wpłyną w ratach półrocznych z dołu dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1896.

LW. 36.859/896.

LXI. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcian we Lwowie“.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Dochody.						
	1	Efekta: 4% listy zast. galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego 120.600 koron = 60 300 zł. — ct. książeczki wkładkowe gal. Kasy oszczędności na . . . 1.177 „ 35 „	61 477	35	61.477	35	—	—
	2	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	61.477	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas ostateczny: Efekta . . .	—	—	61 477	35	—	—
		Razem . .	—	—	61 477	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1895.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

1. 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego 120 600 koron = ...	60.300 zł. — ct.
2. książeczka wkładkowa galicyjsk. Kasy oszczęd Nr. 19.364 i 52.036 na	1.177 „ 35 „
Suma stanu czynnego	61.477 zł. 35 ct.
Stan bierny:	— „ —
Czysty stan czynny	61.477 zł. 35 ct.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, gdyż odsetki od majątku zarodowego fruktyfikuje się obecnie na opłacenie należytości skarbowej, której dotychczas jeszcze nie wymierzono. LW. 81.051/95.

LW. 29.450/896.

LXII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Dochody.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
I.		**Kapitały odebrane w zarząd** . .	—	—	—	—	—	—
II.	1	**Odsetki** od $4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego . . .	7.281	44	7.281	44	—	—
	2	„ 4% listów zastawnych Banku krajowego	2.793	34	2.793	34	—	—
	3	„ 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 . .	4 920	22	4.920	22	—	—
III.	1	**Efekta zakupione**: 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 na 30.900 koron = ...	15.450		15 450	—	—	—
	2	4% obligacye galicyjskiego funduszu propinacyjnego . .	21 150	—	21.150	—	—	—
	3	4% listy zastawne Banku krajowego na 51.900 koron = . .	25.950	—	25.950	—	—	—
	4	4% książeczki Banku krajowego	766	54	766	54	—	—
IV.	1	**Gotówka ze spieniężenia**: 4% książeczek Banku krajowego . .	—	15	—	15	—	—
	2	$4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego	24.806	75	24.806	75	—	—
	3	$4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego (wylosowanych) .	16.900	—	16 900	—	—	—
	4	4% listów zastawnych Banku krajowego	12.927	69	12.927	69	—	—
	5	4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	12.875	85	12.875	85	—	—
	6	4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 (wylosowanych) .	700	—	700	—	—	—
V.	1	**Zamiana** 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 na 1.400 koron = ...	700	—	700	—	—	—
		Suma dochodów . . .	147.221	98	147.221	98	—	—
		Do przeniesienia . .	147.221	98	147.221	98	—	—

LXII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . .	147.221	98	147.221	98	—	—
VI.	1	**Zapas z początku roku:**						
		a) gotówką: . . 11.532 zł. $33^1/_2$ ct.						
	2	*b) efektami:*						
		a) 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 na 270.700 koron = 135.350 zł. — ct.						
		b) $4^1/_2$% listy Banku kraj. 178.950 „ — „						
		c) 4% listy Banku kraj. na 140.300 koron = 70.150 „ — „						
		d) 4% książeczki Banku krajow. 16 „ 37 „ 384.466 „ 37 „			395.998	$70^1/_2$	—	—
		Razem . .			543.220	$68^1/_2$	—	—

LXII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
I.	1	**Kapitały wydane:** w gotówce . . .	18.167	09½	18.167	09½	—	—
	2	w 4% obligacyach pożyczki krajow. z r. 1893 . . . . 51.200 koron =	25.600	—	25.600	—	—	—
	3	„ 4% obligacyach galicyjsk. funduszu propinacyjnego	21.150	—	21.150	—	—	—
	4	„ 4% książeczkach Banku krajowego .	629	22	629	22	—	—
II.		**Zwroty za kupony:**						
	1	od 4% listów zastawnych Banku krajowego	2	20	2	20	—	—
	2	od 4% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893	40	03	40	03	—	—
III.		**Gotówka na zakupno:**						
	1	4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893	15.295	18	15.295	18	—	—
	2	4% obligacyj galicyjskiego funduszu propinacyjnego	20.868	75	20.968	75	—	—
	3	4% listów zastawnych Banku krajow.	25.491	54	25.491	54	—	—
	4	4% książeczek Banku krajowego .	766	15	766	15	—	—
IV.		**Efekta spieniężone:**						
	1	4% książeczka Banku krajowego .	—	15	—	15	—	—
	2	4½% listy zastawne Banku krajow.	24.550	—	24.550	—	—	—
	3	4½% listy zastawne Banku krajow. (wylosowane)	16.900	—	16.900	—	—	—
	4	4% listy zastawne Banku krajowego na 26.400 koron = . . .	13.200	—	13.200	—	—	—
	5	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 na . . . 26.200 koron =	13.100	—	13.100	—	—	—
	6	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893 (wylosowane) na 1.400 koron =	700	—	700	—	—	—
V.		**Zamiana:**						
	1	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 . . . na 1.400 koron =	700	—	700	—	—	—
		Suma wydatków . .	197.160	16½	197.160	16½	—	—
		Do przeniesienia . .	197.160	16½	197.160	16½	—	—

LXII. Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Z przeniesienia . . .	197.160	16½	197.160	16½	—	—
VI.		Zapas z końcem roku 1895:						
	1	*α) gotówką*: . . . 14.106 zł. 98 ct.						
	2	*β) efektami*: *a)* 4% obligacye pożyczki życzki krajowej z roku 1893 na 222.800 koron = 111.400 zł. — ct. *b)* 4½% listy zastawne Banku krajow. 137.500 „ - „ *c)* 4% listy zastaw. Banku krajow. 165.800 kor. = 82.900 „ — „ *d)* 4% książeczki Banku krajow. 153 „ 54 „ 331.953 „ 54 „			346.060	52	—	—
		Razem . . .			543 220	68½	—	—

Stan depozytów serwitutowych z końcem roku 1895.

Stan czynny:

Zapas kasowy: *a)* w gotówce		14.106 zł. 98 ct.	
b) w efektach:			
1. 4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893 na 222.800 koron =	111.400 zł. — ct.		
2. 4½% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego na	137.500 „ - - „		
3. 4% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego na 165.800 koron = . . .	82.900 „ — „		
4. 4% książeczki Banku krajowego na	153 „ 54 „	331.953 „ 54 „	346.060 zł. 52 ct.
Należytości czynne			— „ — „
Suma stanu czynnego			346.060 zł. 52 ct.
Stan bierny:			— „ — „
Czysty stan czynny			346.060 zł. 52 ct.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1894 . . .			395.998 „ 70½ „
nastąpił w roku 1895 w tym funduszu ubytek			49.938 zł. 18½ ct.

Stan depozytów serwitutowych z końcem roku 1895.

Liczba porz.	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Stan z końcem roku 1895 w gotówce zł.	ct.	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 koron.	Banku krajowego Listy zastawne 4½% zł.	Banku krajowego Listy zastawne 4% koron.	Banku krajowego książeczki zł.	ct.
1	Balice	Mościska	28	74	700	150	300	—	—
2	Bącz	Nowysącz	152	14½	3.000	600	1.900	—	—
3	Białogłowy . . .	Złoczów	75	81½	200	1.150	300	—	—
4	Biedaczów . . .	Łańcut	189	86	1.800	2.850	1.100	—	—
5	Bilsko z Białą . .	Nowysącz	57	73½	400	550	100	—	—
6	Błędowa	Rzeszów	36	93	200	300	500	—	-
7	Bohorodczany . .	Bohorodczany	456	76½	4.100	7.700	2.600	—	—
8	Brzoza królewska	Łańcut	678	50½	25.700	3.250	11.800	—	—
9	Brzyska i Wul. mała	Łańcut	655	63½	4.800	9.650	6.600	—	—
10	Brzyska mała . .	Łańcut	56	72	200	400	—	—	—
11	Budy	Rzeszów	596	29	17.100	5.300	9.300	—	—
12	Bujaków	Biała	62	64½	—	350	200	—	—
13	Choceń	Lisko	35	46½	200	300	500	—	—
14	Czudeckie przedm.	Rzeszów	103	15	3.000	950	600	—	—
15	Daszówka . . .	Lisko	52	76½	—	200	100	—	—
16	Dobrynin	Mielec	54	30	400	200	800	—	—
17	Drohojów . . .	Przemyśl	210	18½	6.300	1.500	2.200	—	—
18	Dziurdziów . . .	Lisko	147	05	900	1.750	900	—	—
19	Fryców	Nowysącz	1	12	800	—	—	25	78
20	Futoma	Rzeszów	18	43	100	—	200	—	—
21	Gdeszyce	Przemyśl	81	84	600	850	400	—	—
22	Gilowice	Żywiec	261	20	2.400	2.750	4.700	—	—
23	Godowa	Rzeszów	50	36	400	450	600	—	—
24	Grojec	Biała	70	35	200	300	200	—	—
25	Górno	Kolbuszowa	92	26½	—	1.100	200	—	—
26	Homrzyska . . .	Nowysącz .	322	57	3.700	3.550	4.000	—	—
27	Hryniówka . . .	Bohorodczany	57	62	600	100	1.300	—	—
28	Hucisko	Nisko	175	27	3.100	2.200	1.000	—	—
29	Iwonicz	Krosno	226	83	800	2.500	3.200	—	—
30	Jankowce . . .	Lisko	85	14½	700	500	300	—	—
31	Jastrzębica . . .	Sokal	184	96	7.500	1.400	2.100	—	—
32	Jastrzębiec . . .	Łańcut	28	40	200	250	600	—	—
33	Kalnica	Nisko	68	71½	1.400	400	500	—	—
34	Klimkówka . . .	Sanok	60	22½	2.400	50	1.400	—	—
35	Kobylany	Krosno	133	44	200	2.200	400	—	—
36	Kocoń	Żywiec	127	93	1.100	2.200	900	—	—
37	Krzeszów . . .	Żywiec	476	67½	15.500	3.750	5.400	—	—
38	Krowica hołodow.	Cieszanów	25	82½	—	300	200	—	—
39	Krządki	Tarnobrzeg	310	45	5.400	4.200	4.200		—
40	Krzeptówka . . .	Nowy targ	46	89	—	150	100	—	—
41	Kukowa	Żywiec	237	96½	3.200	3.300	1.300	—	—
42	Kułaczkowce . .	Kołomyja	29	54½	—	150	600	—	—
43	Kunin	Nowy sącz	—	—	1.000	—	—	41	32
44	Kurów	Żywiec	126	97	3.300	1.500	1.400	—	—
	Do przeniesienia .		6.951	69	123.600	71.300	75.000	67	10

Liczba porz.	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Stan z końcem roku 1895: w gotówce zł.	w gotówce ct.	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 koron.	Banku krajowego, Listy zastawne 4½% zł.	Banku krajowego, Listy zastawne 4% koron.	Banku krajowego, 4% książeczki zł.	Banku krajowego, 4% książeczki ct.
	Z przeniesienia .		6.951	69	123.600	71.300	75 000	67	10
45	Kurów i Wola kur.	Nowy sącz	66	29½	200	600	1.800	—	—
46	Krzywe	Kamionka str.	19	77½	—	50	—	—	—
47	Lachowiec . . .	Żywiec	381	57½	14 600	3 750	3.400	—	—
48	Las	Żywiec	237	90	3 000	2 700	3.700	—	—
49	Lubliniec nowy . .	Cieszanów	258	50½	5.400	3 000	1.700	—	—
50	Lubliniec stary . .	Cieszanów	183	22½	2 400	1.250	4 300	—	—
51	Łabowiec . . .	Myślenice	218	63½	3.200	1. 500	3.800	—	—
52	Łąki kobylańskie .	Krosno	78	98	900	650	600	—	—
53	Łatacz	Zaleszczyki	75	00½	—	400	1.800	—	—
54	Maciejowa . . .	Nowy sącz	276	58	2.800	2.700	3 400	—	—
55	Markowizna . .	Kolbuszowa	210	88	2.900	2 350	3 400	—	—
56	Mechawiec . . .	Kolbuszowa	73	05½	200	650	—	—	—
57	Niwra	Borszczów	100	13½	2 300	600	700	—	—
58	Nawojowa . . .	Nowy sącz	—	00½	3 300	—	—	45	38
59	Pawełka	Żywiec	224	89½	600	1.950	1.100	—	—
60	Pewel	Żywiec	100	32	9.200	600	1.800	—	—
61	Pieczarna . . .	Zaleszczyki	40	74	—	50	100	—	—
62	Podhorce . . .	Stryj	60	30	1 400	800	300	—	—
63	Porąb	Kolbuszowa	81	45½	1 700	650	800	—	—
64	Poremby z Rudą .	Kolbuszowa	89	79½	—	750	500	—	—
65	Postołów . . .	Lisko	61	74	1.800	350	600	—	—
66	Roztoka mała .	Nowy sącz	83	20	1.000	650	600	—	—
67	Roztoka ze Skład.	Nowy sącz	161	73	1.100	1.950	1.000	—	—
68	Rozdziele . . .	Gorlice	58	26½	—	250	900	—	—
69	Ruda	Kamionka	89	82	1.300	800	1.200	—	—
70	Rudawka	Sanok	40	53	700	100	200	—	—
71	Rybień	Nowy sącz	—	00½	400	—	—	24	69
72	Rybne	Lisko	52	50½	600	850	200	—	—
73	Rychwałek . . .	Żywiec	91	92	1 500	550	400	—	—
74	Rzyczki	Rawa	—	00½	—	—	—	—	—
75	Sapahów . . .	Borszczów	343	02	8 600	2.800	4.300	—	—
76	Serednie wielkie .	Lisko	131	68½	100	1.450	3 100	—	—
77	Siechów	Stryj	51	79	1.000	400	400	—	—
78	Ślemień	Żywiec	397	28½	6 000	5.050	4.400	—	—
79	Turza	Kolbuszowa	65	21	—	700	300	—	—
80	Trzebuska . . .	Kolbuszowa	119	24½	—	1.350	400	—	—
81	Tarnawa	Żywiec	1	07	—	—	—	—	—
82	Toporzyska . . .	Myślenice	138	93	1.800	1.600	900	—	—
83	Trzciana	Krosno	23	95½	400	100	300	—	—
84	Tuchla	Jarosław	205	74½	3 200	2 950	1.100	—	—
85	Warzochy . .	Kolbuszowa	28	85		50	100		—
86	Wertełka	Brody	58	43	400	250	200	—	—
87	Wierczany . . .	Stryj	164	70	4.600	1.150	900	—	—
88	Wojkówka . . .	Krosno	61	25½	300	350	200	—	—
	Do przeniesienia		21.160	63½	212.500	120.000	129.900	137	17

Liczba porz.	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Stan z końcem roku 1895: w gotówce zł.	w gotówce ct.	4% obligacye pożyczki krajowej za rok 1893 koron.	Banku krajowego Listy zastawne 4½% zł.	Banku krajowego Listy zastawne 4% koron.	Banku krajowego książeczki zł.	książeczki ct.
	Z przeniesienia .		12.160	63½	212.500	120.000	129.900	137	17
89	Wola postołowska	Lisko	76	00½	800	550	500	—	—
90	Wola rajnowa . .	Sambor	39	16	200	100	100	—	—
91	Wola zarzycka . .	Nisko	1.198	30½	2.500	12.650	28.600	—	—
92	Wownia	Stryj	43	60	—	150	—	—	—
93	Wysoczany . . .	Sanok	73	18½	200	400	200	—	—
94	Wysoka	Myślenice	9	20	100	50	100	—	—
95	Zaborze	Rawa	41	95	600	150	1.400	—	—
96	Zalesie	Łańcut	53	86½	400	750	500	—	—
97	Załuże	Gródek	60	—	600	500	800	—	—
98	Zamurze	Skałat	41	66½	600	200	1.200	—	—
99	Zastawce . . .	Podhajce	96	42½	1.300	850	700	—	—
100	Złotne	Nowysącz	99	52	2.300	700	400	—	—
101	Żeżawa	Zaleszczyki	37	43½	200	200	800	—	—
102	Żorniska	Lwów	76	03	500	250	600	—	—
103	Gąsienicowy Potok	Nowytarg	—	—	—	—	—	16	37
	Razem . .		14.106	98	222.800	137.500	165.800	153	54

LXIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta zł.	ct.
	Dochody.				
	A) **W kasie krajowej:**				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	16.896	89	23.573	60
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców krzy drogach krajowych.	23.805	77	34.429	56
III.	Kaucye i wadya przedsiębiorców i dzierżawców opłat konsumcyjnych	16.323	54	77.017	24
IV.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	76	13	—	—
V.	Podatek od płac urzędników	10.482	88	—	—
VI.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	2.742	95½	109	51
VII.	Depozyta rozmaite	196.125	17½	663.357	88
VIII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we we Lwowie	11.156	54	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	2.335	25	48.527	25
X.	„ administracyi dóbr „Winniki“ . . .	—	—	—	—
XI.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	54	—	—	—
XII.	Zwroty zasiłków chwilowo udzielanych dziennikom funduszowym	48.500	—	50.000	—
XIII.	Kondykta na płace urzędników	11.844	01	—	—
XIV.	Depozyta ściągane od urzędników i sług na rzecz asekuracyi krakowskiej	886	88	—	—
XV.	Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego	1.192	26	1.194	41
	Razem . . .	342.422	28	898.209	45
	B) **W kasie pożyczek krajowych:**				
XVI.	Depozyta pożyczek krajowych	28.949	47	1,426.272	38
	Razem (w kasie krajowej) . .	371.371	75	2,324.481	83
	Do przeniesienia . .	371.371	75	2,324.481	83

LXIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia . .	371.371	75	2,324.481	83
	C) **W c. k. kasach rządowych:**				
I.	Kaucye i wadya rozmaitych przedsiębiorców i dzierżawców	—	—	200	—
	D) W kasie szpitala powszechnego we Lwowie .	22.783	98	21.008	04
	E) „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	4.133	57	2.349	25
	F) „ szpitali krakowskich	10.365	53½	13.452	85
	G) „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach	2.299	36½	616	—
	H) „ funduszu folwarku w Dublanach . .	—	—	—	—
	I) „ kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie .	4.411	18	622	—
	K) „ „ niższej szkoły rol. w Horodence .	81	32	—	—
	L) „ „ niższej szkoły rol. w Jagielnicy .	66	18	—	—
	M) „ „ niższej szkoły rol. w Kobiernicy .	27	50	—	—
	N) „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .	10	—	1.040	—
	Suma dochodów . . .	415.550	38	2,363.769	97

Zapas z początkiem roku 1895.

	Gotówka	Efekta
a) w kasie krajowej	15.181 zł. 88 ct.	491.579 zł. 22 ct.
b) w kasie pożyczek krajowych . .		178.558 „ 16 „
c) w c. k. kasach rządowych . .		3.000 „ — „
d) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	730 „ 81 „	17.738 „ 34 „
Do przeniesienia	15.912 zł. 69 ct.	690.875 zł. 72 ct.

	Gotówka zł.	ct.	Efekta zł.	ct.
Do przeniesienia	415.550	38	2,363.769	97

LXIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie			Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
		Gotówka	Efekta				
	Z przeniesienia	15.912 zł. 69 ct.	690.875 zł. 72 ct.	415.550	38	2,363.769	97
	e) w kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	823 „ 11½ „	8.891 „ 95 „				
	f) w kasie szpitali krakowskich . .	1.535 „ 62 „	26.823 „ 97 „				
	g) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Dublanach .	6.175 „ 72 „	200 „ — „				
	h) w kasie funduszu folwarku w Dublanach . . .	50 „ — „	— „ — „				
	i) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie .	1.666 „ 78½ „	721 „ 67 „				
	k) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	— „ — „	— „ — „				
	l) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . . .	320 „ — „	— „ — „				
	m) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicy	— „ — „	50 „ — „				
	n) w kasie szkoły ogrodniczej w Tarnowie . . .	37 „ 80 „	942 „ — „	26.521	73	728.505	31
			Ogółem . . .	442.072	11	3,092.275	28

LXIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Wydatki				
	A) **W kasie krajowej:**				
I.	Kaucye służbowe urzędników i sług, tudzież kaucye i wadya przedsiębiorców	16.896	89	29.482	89
II.	Kaucye i wadya przedsiębiorców przy drogach krajowych	24.847	81	28.453	42
III.	Kaucye i wadya przedsiębiorców i dzierżawców opłat konsumcyjnych	18.668	20½	43 529	19
IV.	Taksy od dekretów nominacyjnych urzędników i sług	75	93	—	—
V.	Podatek od płac urzędników	10.762	31	—	—
VI.	Mylne pobory c. k. kas rządowych	2 731	66½	—	—
VII.	Depozyta rozmaite	202.666	58½	749.100	21
VIII.	Opłaty pośmiertne na rzecz szpitala powszechnego we Lwowie	11.171	24	—	—
IX.	Depozyta funduszów stypendyjnych	2.335	25	29.850	—
X.	„ administracyi dóbr „Winniki“ . . .	94	—	—	—
XI.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	54	—	221	25
XII.	Zwroty zasiłków chwilowo udzielanych dziennikom funduszowym	48.500	—	50.000	—
XIII.	Kondykta na płace urzędników	10.324	29	—	—
XIV.	Depozyta ściągane na rzecz asekuracyi krakowskiej od urzędników i sług	931	71	—	—
XV.	Fundacya ś. p. Pietruskiego Oktawa	1.194	41	—	—
	Razem . . .	351.254	29½	930.636	96
	B) **W kasie pożyczek krajowych:**				
XVI.	Depozyta pożyczek krajowych	28.949	47	1,456.868	85
	Razem (w kasie krajowej) .	380 203	76½	2,387.505	81
	Do przeniesienia . .	380.203	76½	2,387.505	81

LXIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Z przeniesienia . .	380.203	76½	2,387.505	81
	C) **W c. k. kasach rządowych:**				
I.	Kaucye i wadya rozmaitych przedsiębiorców i dzierżawców	—	—	200	—
	D) W kasie szpitala poszechnego we Lwowie . .	22.133	—	10.891	55
	E) „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	3.799	49½	5.792	76
	F) „ szpitali krakowskich	10.621	26½	27.218	80
	G) „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach	4.361	62	—	—
	H) „ funduszu folwarku w Dublanach . .	—	—	—	—
	I) „ kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie .	4.600	36	1.138	67
	K) „ „ niższej szkoły rol. w Horodence .	81	22	—	—
	L) „ „ niższej szkoły rol. w Jagielnicy .	386	18	—	—
	M) „ „ niższej szkoły rol. w Kobiernicy .	27	50	—	—
	N) „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .	23	90	—	—
	Suma wydatków . . .	426.238	30½	2,432.747	59

Zapas z końcem roku 1895.

	Gotówka	Efekta
a) w kasie krajowej	6.349 zł. 86½ ct.	459.151 zł. 71 ct.
b) w „ pożyczek krajowych . .	— —	147.961 „ 69 „
c) w c. k. kasach rządowych . .	— —	3.000 „ — „
d) w kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	1.381 „ 79 „	27.854 „ 83 „
Do przeniesienia .	7.731 zł. 65½ zł.	637.968 zł. 23 ct.

	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
Do przeniesienia	426.238	30½	2,432.747	59

XLIII. Depozyta ogólne. Zamknięcie rachunku za rok 1895.

L. porz.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta zł.	Efekta ct.
	Gotówka — Efekta				
	Z przeniesienia 7.731 zł. 65½ ct. 637.968 zł. 23 ct.	426.238	30½	2,432.747	59
	e) w kasie zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie 1.157 „ 19 „ 5.448 „ 44 „				
	f) w kasie szpitali krakowskich . 1.279 „ 89 „ 13.058 „ 02 „				
	g) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Dublanach . 4.113 „ 46½ „ 816 „ — „				
	h) w kasie funduszu folwarku w Dublanach . . 50 „ — „ — „ — „				
	i) w kasie krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie 1.477 „ 60½ „ 205 „ — „				
	k) w kasie krajowej niższej szkoły rol. w Horodence . — „ 10 „ — „ — „				
	l) w kasie krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . . . — „ — „ — „ — „				
	m) w kasie krajowej niższej szkoły rol. w Kobiernicy . — „ — „ 50 „ — „				
	n) w kasie szkoły ogrodniczej w Tarnowie . 23 „ 90 „ 1.982 „ — „	15.833	80½	659.527	69
	Ogółem . . .	442.072	11	3,092.275	28

Lit. C.

FUNDUSZE PROPINACYJNE MIAST.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

L. W. 29966/1896.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie ul. Lindego 4.

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			w kwocie					
		Dochody						
		A) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Opłaty od szynkarzy	50.448	21 1/2	31.098	43	19.349	78 1/2
II.	2	Jednorazowe opłaty od zakładanych browarów, gorzelni i miodosytni	—	—	—	—	—	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych . . .	981	11	151	10	830	01
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki	790	36	790	36	—	—
VI.	6	Zasiłek ze skarbu państwa . .	108.525	78	108.525	78	—	—
VII.	7	Odsetki od kapitałów lokowanych .	65.873	49	65.873	49	—	—
VIII.	8	Rozmaite dochody	119	39	100	89	18	50
		Suma dochodów rzeczywistych	226.738	34 1/2	206.540	05	20.198	29 1/2
		B) **Przenośne.**						
		Kupno i sprzedaż efektów:						
	9	*a)* Gotówka za sprzedane efekta .	206.829	60	206.829	60	—	—
		b) Efekta zakupione . . .	486.064	21	486.064	21	—	—
		c) Spłata pożyczki udzielonej miastu Samborowi na budowę koszar	30.000	—	703	20	29 296	80
	10	Gotówka za wylosowane efekta .	70.600	—	70 600	—	—	—
	11	Wymiana efektów	17.500	—	17.500	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,037.732	15 1/2	988.237	06	49.495	09 1/2
		Zapas z początkiem roku 1895: *a)* w gotówce 6.804 zł. 15 1/2 ct. *b)* w efekt. koronowych 1,740.500 czyli 870.250 „ — „ w efekt. na złote w.a. 651.408 „ 10 „			1,528.462	25 1/2		
		Ogółem .			2,516.699	31 1/2		

Stan majątku

Pozycya	Stan czynny	W walucie austryackiej: Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
1	**Zapas kasowy** z końcem roku 1895:				
	a) W gotówce	6.784	82 1/2	—	—
	b) W efektach:				
	1. 4% pożyczka kraj. z r. 1893 w koronach 165.800 czyli złot. w.a	82.900	—	—	—
	2. 4% listy Tow. kredytowego „ 593.400 czyli złot. w.a.	296.700	—	—	—
	3. 4% „ zastawne Banku kraj. „ 1,525.500 czyli złot. w.a.	762.750	—	—	—
	4. 4 1/2% listy zast. Banku kraj. w złotych w. a.	586 300	—	—	—
	5. 4% książeczki „ „ „	1.541	82	1,736.976	64 1/2
2	**Należytości czynne** . . . . . „	—	—	49.495	09 1/2
	Suma stanu czynnego . .	—	—	1,786.471	74

propinacyjne miast. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość w kwocie		Uiszczenie w kwocie	
		Wydatki				
		A) **Rzeczywiste.**				
I.	1	Płace urzędników i dyetaryuszów rachunkowych Wydziału krajowego	2.247	—	2.247	—
II.	2	Potrzeby kancelaryjne	12	—	12	—
III.	3—4	Remuneracye urzędników i dyetaryuszy Wydziału krajowego, tudzież urzędników i sekwestratorów podatkowych	—	—	—	—
IV.	5	Rozmaite nieprzewidziane	100	89	100	89
		Suma wydatków rzeczywistych .	2.359	89	2.359	89
		B) **Przenośne.**				
		Kupno i sprzedaż efektów:				
	6	*a)* Gotówka wydana na zakupno efektów . .	482.332	29	482.332	29
		b) Efekta sprzedane	206.930	49	206.930	49
	7	Efekta wylosowane	70.600	—	70.600	—
	8	Wymiana efektów	17.500	—	17.500	—
		Suma wszystkich wydatków . .	779.722	67	779.722	67
		Zapas z końcem roku 1895:				
		a) w gotówce . . . 6.784 zł. 82½ ct				
		b) w efekt. koron. 2,284.700 czyli 1,142.350 „ — „				
		„ na złote w. a. . 587.841 „ 82 „			1,736.976	64½
		Ogółem . .			2,516.699	31½

z końcem roku 1895.

Stan bierny	W walucie austryackiej Szczegół zł.	Szczegół ct.	Ogół zł.	Ogół ct.
Czysty stan czynny	—	—	1,786.471	74
Zgodny ze sumą stanu czynnego	—	—	1,786.471	74
W roku 1895. Majątek fund. propin. miast wynosi .	1,786.471	74		
„ „ 1894. „ „ „ „ wynosił .	1,574.914	28		
Zwiększył się zatem w r. 1895 o . .	211.557	46		

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895.	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody.						
		Opłaty od szynkarzy.						
I.	1	1. Bełz	692	87	206	50	486	37
		2. Bochnia	966	72	861	67	105	05
		3. Brody	1.618	87	1.309	75 1/2	309	11 1/2
		4. Dobromil	315	—	262	50	52	50
		5. Drohobycz	2,396	35	1.318	30	1.078	05
		6. Gródek	949	88	838	55	111	33
		7. Grybów	231	92	224	22	7	70
		8. Jarosław	1.673	77	1.382	58	291	19
		9. Jaryczów nowy	265	77	234	02	31	75
		10. Jasło	613	57	396	25	217	32
		11. Kołomyja	2.260	80	1.248	20	1.012	60
		12. Krosno	3.143	68	323	34	2.820	34
		13. Lubaczów	499	59	484	59	15	—
		14. Mrzygłód	40	—	24	60	15	40
		15 Myślenice	135	—	135	—	—	—
		16. Nowytarg	478	36	478	36	—	—
		17. Pilzno	240	—	240	—	—	—
		18. Podgórze	4.089	08	1.708	52	2.380	56
		19. Przemyśl	6.108	89	3.328	54	2.780	35
		20. Rzeszów	1.032	04	966	06	65	98
		21. Sambor	2.022	74	1.233	02	789	72
		22. Sanok	512	17	462	17	50	—
		23. Sącz nowy	1.072	92	1.052	92	20	—
		24. Sącz stary	204	33	204	33	—	—
		25. Skawina	568	13	128	38	439	75
		26. Śniatyn	1.133	61	716	66	416	95
		27. Sokal	590	—	230	—	360	—
		28. Stanisławów	5.788	47	2.112	72	3.675	75
		29. Stara sól.	165	63	98	13	67	50
		30. Stare miasto	542	09	394	33	147	76
		31. Stryj	1.525	17	1 178	51	346	66
		32. Tarnopol.	2.554	42 1/2	2.286	69 1/2	267	73
		33. Tarnów	2.565	08	2.368	28	196	80
		34. Trembowla	709	35	413	—	296	35
		35. Wieliczka	708	95	449	18	259	77
		36. Złoczów	967	99	755	05	212	94
		37. Żółkiew	1.065	—	1.043	50	21	50
		Suma rubryki I. . .	50.448	21 1/2	31.098	43	19.349	78 1/2
II.	2	**Jednorazowe opłaty od zakładanych browarów, gorzelni i miodosytni.**	—	—	—	—	—	—
III.	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych:**						
		1. Gródek	195	—	65	—	130	—
		2. Jasło	50	—	—	30	49	70
		Do przeniesienia .	245	—	65	30	179	70

propinacyjne miast. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	Z przeniesienia .	245	—	65	30	179	70
		3. Kołomyja	10	—	—	—	10	—
		4. Przemyśl	75	—	25	—	50	—
		5. Sambor	30	—	—	—	30	—
		6. Śniatyn	40	—	40	—	—	—
		7. Sokal	2	—	—	—	2	—
		8. Stanisławów	15	—	—	—	15	—
		9. Stryj	170	—	—	—	170	—
		10. Tarnopol.	249	11	—	—	249	11
		11. Trembowla	145	—	20	80	124	20
		Suma rubryki III. .	981	11	151	10	830	01
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.**	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Odsetki zwłoki.**						
		1. Bełz.	5	63	5	63	—	—
		2. Bochnia	21	36	21	36	—	—
		3. Brody	28	77	28	77	—	—
		4. Dobromil	5	19	5	19	—	—
		5. Drohobycz	31	11	31	11	—	—
		6. Gródek	12	65	12	65	—	—
		7. Grybów	4	85	4	85	—	—
		8. Jarosław.	7	30	7	30	—	—
		9. Jaryczów nowy	1	87	1	87	—	—
		10. Jasło	4	75	4	75	—	—
		11. Kołomyja	48	42	48	42	—	—
		12. Krosno	3	78	3	78	—	—
		13. Lubaczów	3	93	3	93	—	—
		14. Mrzygłód	—	52	—	52	—	—
		15. Myślenice	—	93	—	93	—	—
		16. Nowytarg	5	61	5	61	—	—
		17. Pilzno	3	83	3	83	—	—
		18. Podgórze	19	09½	19	09½	—	—
		19. Przemyśl	129	01	129	01	—	—
		20. Rzeszów	9	59	9	59	—	—
		21. Sambor	35	80	35	80	—	—
		22. Sanok	6	78	6	78	—	—
		23. Sącz nowy	2	80	2	80	—	—
		24. Sącz stary	1	92	1	92	—	—
		25. Skawina	219	57	219	57	—	—
		26. Śniatyn	16	10	16	10	—	—
		27. Sokal	—	64	—	64	—	—
		28. Stanisławów	34	75	34	75	—	—
		29. Stara sól	2	89	2	89	—	—
		30. Staremiasto	13	41	13	41	—	—
		31. Stryj	12	45	12	45	—	—
		32. Tarnopol.	35	50½	35	50½	—	—
		33. Tarnów	21	81	21	81	—	—
		34. Trembówla	10	35	10	35	—	—
		Do przeniesienia .	762	97	762	97	—	—

Dochody. Fundusze

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
V.	5	Z przeniesienia .	762	97	762	97	—	—
		35. Wieliczka	2	70	2	70	—	—
		36. Złoczów	7	96	7	96	—	—
		37. Żółkiew	16	73	16	73	—	—
		Suma rubryki V. .	790	36	790	36	—	—
VI.	6	**Zasiłek ze skarbu państwa.**						
		Zasiłek ze skarbu państwa, płatny w 12-tu miesięcznych ratach czyni rocznie 108.870 zł. 78 ct. a po strąceniu przez c.k. kasę główną krajową, należytości stemplowej w kwocie . 345 „ — „ Rzeczywista subwencya wynosi rocznie . . 108.525 zł. 78 ct.						
		1. Bełz	1.116	36	1.116	36	—	—
		2. Bochnia	3.555	12	3.555	12	—	—
		3 Brody	2.213	64	2.213	64	—	—
		4. Dobromil	992	28	992	28	—	—
		5. Drohobycz	11.442	72	11.442	72	—	—
		6. Gródek	3.105	90	3.105	90	—	—
		7. Grybów	624	36	624	36	—	—
		8. Jarosław	4.298	64	4.298	64	—	—
		9. Jaryczów nowy	354	72	354	72	—	—
		10. Jasło	1.161	96	1.161	96	—	—
		11. Kołomyja	5.437	32	5.437	32	—	—
		12. Krosno	975	—	975	—	—	—
		13. Lubaczów	606	60	606	60	—	—
		14. Mrzygłód	59	52	59	52	—	—
		15. Myślenice	1.016	28	1.016	28	—	—
		16. Nowytarg	711	48	711	48	—	—
		17. Pilzno	575	16	575	16	—	—
		18. Podgórze.	2.352	72	2.352	72	—	—
		19. Przemyśl.	8.191	68	8.191	68	—	—
		20. Rzeszów	5.574	—	5.574	—	—	—
		21. Sambor	4.475	76	4.475	76	—	—
		22. Sanok	1.740	84	1.740	84	—	—
		23. Sącz nowy	2.442	12	2.442	12	—	—
		24. Sącz stary	1.208	64	1.208	64	—	—
		25. Skawina	530	76	530	76	—	—
		26. Sniatyn	2.386	20	2.386	20	—	—
		27. Sokal	2.896	32	2.896	32	—	—
		28. Stanisławów	2.265	24	2 265	24	—	—
		29. Starasól	692	04	692	04	—	—
		30. Staremiasto	1.171	68	1.171	68	—	—
		Do przeniesienia .	74.175	06	74.175	06	—	—

propinacyjne miast. Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozoztała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozoztała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia .	74.175	06	74.175	06	—	—
VI.	6	31. Stryj	5.032	44	5.032	44	—	—
		32. Tarnopol	8.405	64	8.405	64	—	—
		33. Tarnów	12.636	72	12.636	72	—	—
		34. Trembowla	1.475	40	1.475	40	—	—
		35. Wieliczka	2.128	32	2.128	32	—	—
		36. Złoczów	4.417	92	4.417	92	—	—
		37. Żółkiew	254	28	254	28	—	—
		Suma rubryki VI. .	108.525	78	108.525	78	—	—
VII.	7	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. Od $4^1/_2$% listów zastawnych Banku krajowego	28.591	86	28.591	86	—	—
		2. Od 4% listów zastawnych Banku krajowego	19.262	45	19.262	45	—	—
		3. Od 4% listów Tow. kredytowego ziemskiego	11.908	—	11.908	—	—	—
		4. Od 4% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893	3.312	44	3.312	44	—	—
		5. Od 4% książeczek Banku krajowego	2.212	80	2.212	80	—	—
		6. 4% odsetki od kapitału pożyczonego miastu Samborowi na inwestycye	585	94	585	94	—	—
		Suma rubryki VII. .	65.873	49	65.873	49	—	—
VIII.	8	**Dochody rozmaite.**						
		Tarnopolskiemu funduszowi propinacyjnemu zwrot zaliczki z funduszu m. Stanisławowa . .	119	39	100	89	18	50
		Suma rubryki VIII. .	119	39	100	89	18	50
	9	**Lokacye.**						
		Kupno i sprzedaż.						
		A) Efekta zakupione:						
		1. *a)* 4% listy zastawne Banku kraj. po kursie 98·45 65.100 koron						
		b) 4% listy zast. Banku kraj. po kursie 98·50 4.000 „						
		c) 4% listy zast. Banku kraj. po kursie 98·00 69.800 „						
		Do przeniesienia 138.900 koron						

Fundusze propinacyjne miast.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Z przeniesienia 138.900 koron						
		d) 4% listy zast. Banku kraj. po kursie 97·95 414.000 „						
		e) 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 po kursie 99·10 4.000 koron						
		556.900 koron	278.450	—	278.450	—	—	—
		f) 4% książ. wkład. Banku kraj .	207.614	21	207.614	21	—	—
		2. Gotówka za sprzedane efekta .	206.829	60	206.829	60	—	—
		3. Spłata pożyczki udzielonej miastu Samborowi na budowę koszar .	30.000	—	703	20	29.296	80
		Suma dochodów w gotówce	236.829	60	207.532	80	29.296	80
		„ „ w efektach	486.064	21	486 064	21	—	—
		B) Gotówka za wylosowane efekta:						
		Za 4% obligi pożyczki krajowej z roku 1893 . . 4.000 koron	2.000	—	2.000	—	—	—
		Za 4% listy zastawne Tow. kredytowego 4.000 „	2.000	—	2.000	—	—	—
		Za 4% listy zastawne Banku krajowego 4.700 „	2.350	—	2.350	—	—	—
		Za 4½% listy zastaw. Banku kraj.	64.250	—	64 250	—	—	—
		Suma . .	70.600	—	70.600	—	—	—
		C) Wymiana efektów:						
		Pobrano z wymiany 4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 35.000 koron	17.500	—	17.500	—	—	—
		Suma . .	17.500	—	17.500	—	—	—
		Wydatki rzeczywiste.						
I.	1	**Koszta administracyjne.**						
		Płace urzędników i dyetaryuszów rachunkowych Wydziału kraj.	2.247	—	2.247	—	—	—
		Suma rubryki I. .	2.247	—	2.247	—	—	—
II.	2	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		a) Papier na druki	—	—	—	—	—	—
		b) Druk ksiąg i wzorów . . .	—	—	—	—	—	—
		c) Oprawa ksiąg	12	—	12	—	—	—
		d) Inne potrzeby	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II. .	12	—	12	—	—	—

Fundusze propinacyjne miast.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1895	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
III.	3	**Remuneracye.**						
		a) Urzędników i dyetaryuszów Wydziału krajowego	—	—	—	—	—	—
		b) C. k. urzędników i sekwestratorów podatkowych . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	—	—	—	—	—	—
IV.	4	**Wydatki rozmaite.**						
		Miasto Stanisławów, zwrot zaliczki danej przez m. Tarnopol . .	100	89	100	89	—	—
		Suma rubryki IV. .	100	89	100	89	—	—
		Lokacye.						
		Kupno i sprzedaż.						
		1. Gotówka wydana na zakupno efektów, a mianowicie:						
		a) Listów zastaw. Banku kraj., wymienionych w doch. pod 1. .	274.818	97	274.818	97	—	—
		b) Książeczek wkład. Banku kraj. .	207.513	32	207.513	32	—	—
		2. Efekta sprzedane: 4% książeczki wkład. Banku krajowego . .	206.930	49	206.930	49	—	—
		Suma wydatków w gotówce .	482.332	29	482.332	29	—	—
		" " w efektach .	206.930	49	206.930	49	—	—
		Wylosowane efekta.						
		Wyszczególnione w dochodzie pod B) a mianowicie:						
		Efekta koronowe w sumie 12.700 koron czyli	6.350	—	6.350	—	—	—
		Efekta opiewające na złote austr. .	64.250	—	64.250	—	—	—
		Suma . .	70.600	—	70.600	—	—	—
		Wymiana efektów.						
		Wydano do wymiany 4% obligacye pożyczki krajowej r. r. 1893 opiewające na 35.000 koron .	17.500	—	17.500	—	—	—
		Suma . .	17.500	—	17.500	—	—	—

L. W.

Stan majątku funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych

z końcem roku 1895.

Liczba porz.	Nazwa miast	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Tow. kredytowego ziemskiego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% listy zastawne Banku krajowego	4% książeczki wkładkowe Banku kraj.		Suma ogólna efektów			Reszta kasowa w gotówce pozostała w r. 1895.	
		korony	korony	zł.	korony	zł.	ct.	w koronach	w zł. w. a.	ct.	zł.	ct.
1	Bełz	900	5.800	7.800	13.800	34	64	20.500	7.834	64	69	37
2	Bochnia	3.100	16.000	22.100	36.400	18	61	55.500	22.118	61	229	63
3	Brody	13.400	24.200	16.000	42.300	25	55	79.900	16.025	55	113	95½
4	Dobromil . . .	700	8.400	2.750	23.100	24	37	32.200	2.774	37	56	95
5	Drohobycz . . .	9.400	36.400	45.750	141 900	80	54	187.700	45.830	54	772	79
6	Gródek	2.500	18.400	11.400	55.900	48	49	76.800	11.448	49	194	61
7	Grybów	900	1.400	7.150	8.000	63	68	10.300	7.213	68	35	07
8	Jarosław . . .	4.400	27.000	30.350	59.200	21	74	90.600	30.371	74	259	28
9	Jaryczów nowy.	500	5.000	4.300	6.000	11	15	11.500	4.311	15	15	61
10	Jasło	4.100	2.000	6.650	19.800	47	18	25.900	6.697	18	71	16
11	Kołomyja . . .	6.500	39.800	30.900	83.700	18	81	130.000	30.918	81	324	81
12	Krosno	2.800	5.200	5.600	12.100	41	28	20.100	5.641	28	61	12
13	Lubaczów . . .	600	7.000	2.400	24.100	32	26	31.700	2.432	26	24	68
14	Mrzygłód . . .	100	400	250	1.200	51	95	1.700	301	95	3	61
15	Myślenice . . .	1.100	4.400	4.500	14.400	66	69	19.900	4.566	69	66	16
16	Nowytarg . . .	3.100	5.000	6.050	11.000	72	42	19.100	6.122	42	95	86½
17	Pilzno	500	4.400	3.300	10.700	38	—	15.600	3.338	—	33	20
18	Podgórze . . .	1.900	13.000	14.800	35.500	15	09	50.400	14.815	09	137	36½
19	Przemyśl . . .	19.500	37.600	48.350	107.300	76	27	164.400	48.426	27	512	06
20	Rzeszów. . .	4.900	17.800	33.650	55.900	24	09	78.600	33.674	09	370	77
21	Sambor	5.300	23.800	550	48.300	33	14	77.400	583	14	281	24
22	Sanok	1.700	7.200	7.200	30.200	52	98	39 100	7.252	98	111	88
23	Sącz nowy. . .	2.500	22.800	18.000	41.800	2	12	67.100	18.002	12	74	66
24	Sącz stary . . .	1.100	4.800	2.900	21.500	69	18	27.400	2.969	18	79	62
25	Skawina	500	400	3.550	10.000	47	14	10.900	3.597	14	35	31
26	Śniatyn	4.500	14.200	14.450	33.900	94	54	52.600	14.544	54	144	94
27	Sokal	16.200	10.000	8.500	30.100	62	92	56.300	8.562	92	193	39
28	Stanisławów . .	3.100	62.000	35.600	67.900	4	70	133.000	35.604	70	105	12
29	Starasól	500	1.200	3.000	13.100	22	72	14.800	3.022	72	44	32
30	Staremiasto . .	900	4.400	5.200	15.700	16	74	21.000	5.216	74	79	26
31	Stryj	4.000	16 600	21.400	79.100	79	12	99.700	21.479	12	324	89
32	Tarnopol . . .	10.900	59.200	53.900	107.600	39	94	177.700	53.939	94	504	65
33	Tarnów	23.700	53.400	62.950	149.700	57	77	226.800	63 007	77	826	56
34	Trembowla . .	1.100	12.600	9.850	21.100	18	23	34.800	9.868	23	87	19
35	Wieliczka . . .	3.500	7.400	8.750	28.300	2	91	39.200	8.752	91	142	80
36	Złoczów	4.900	14.200	20.150	50.900	57	94	70.000	20.207	94	297	25
37	Żółkiew	500	—	6.300	14.000	66	92	14.500	6.366	92	3	68
	Razem. .	165.800	593.400	586.300	1,525.500	1541	82	2,284.700 czyli zł.: 1,142.350	587.841	82	6.784	82½

LW. 37.661/1896.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego, o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. D.

Fundusz koszar krajowych.

Zamknięcie rachunku.

za rok

1895.

L.W. 33.486/1896.

Dochody. Fundusz

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		A) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Pożyczka zaciągnięta w c. k. galic. funduszu propinacyjnym . . .	1,500.000	—	1,500.000	—	—	—
II.	2	Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	8.219	58	8.219	58	—	—
III.	3	Dochody tymczasowe zwrotne . .	504	—	504	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	1,508 723	58	1,508.723	58	—	--
		B) **Przenośne.**						
	4	Gotówka przyjęta na 5% rachunek bież. od Banku krajowego . .	275.000	—	275.000	—	—	—
	5	Gotówka odebrana z lokacyi 4% rachunku bież. Banku krajowego .	2,252.469	34	1.574.279	23	678.190	11
	6	Gotówka odebrana z lokacyi 4% rachunku bież. funduszu krajowego .	750.000	—	750.000	—	—	—
	7	Gotówka odebrana z lokacyi 4% rachunku funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska	104.721	23	61.731	96	42.989	27
		Suma wszystkich dochodów .	4,890.914	15	4,169.734	77	721.179	38
	8	*C)* **Zapas z początkiem roku 1895.** .			—	—		
		Razem .			4,169.734	77		

Uwaga. Niniejsze zamknięcie rachunku jest pierwsze, jakie przedkłada się dla funduszu koszar krajowych, który utworzony został z pożyczki $1^1/_2$ milionowej zaciągniętej w galic. funduszu propinacyjnym za opłatą 4% odsetek w półrocznych ratach z dołu; co do zwrotu tej pożyczki ma nastąpić później osobne porozumienie z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego LW. 61.217/1895.

koszar krajowych. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
		A) **Rzeczywiste.**						
I.	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej w galic. funduszu propinacyjnym . . .	1,500.000	—	—	—	1,500.000	—
II.	2	Częściowe wypłaty na rachunek kosztów budowy koszar krajowych: *a)* c. k. komendzie XI. korpusu (Oddz. dudow.) we Lwowie, wypłacono częściowe kwoty na budowę koszar 100.000 + 200.000 + 300.000 + 100.000) . . 700.000 zł. *b)* za kupiony grunt w Rawie ruskiej pod budowę koszar krajowych . 3.000 " *c)* remuneracye . . 50 "	703.050	—	703.050	—	—	—
III.	3	Odsetki zapłacone od zaciąg. pożyczek: *a)* c. k. Dyr. galic. funduszu propin. 4% odsetki od poż. 1½ mil za czas od 28/9 1895 do 31/12 1895 15.500 zł. *b)* Bankowi kraj. za gotówkę wziętą na 5% rach. bież. 504 "	16.004	—	16.004	—	—	—
IV.	4	Zwroty tymczasowych dochodów .	504	—	504	—	—	—
V.	5	Wydatki rozmaite (stemple do rachunków bankowych)	—	41	—	41	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2,219 558	41	719.558	41	1,500.000	—
		B) **Przenośne.**						
	6	Zwrot gotówki przyjętej na 5% rach. bież. od Banku kraj. . . .	275.000	—	275.000	—	—	—
	7	Gotówka ulokowana na 4% rach. bież. w Banku krajowym	2,252.469	34	2,252.469	34	—	—
	8	Gotówka ulokowana na 4% rach. bież. w funduszu krajowym . . .	750 000	—	750.000	—	—	—
	9	Gotówka ulokowana na 4% rach. bież. w funduszu pożyczkowym dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska	104.721	23	104.721	23	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	5,601.748	98	4,101.748	98	1,500.000	—
	10	*C)* **Zapas z końcem r. 1895** w gotówce			67.985	79		
		Razem .			4,169.734	77		

Uwaga. Pozostały jak wyżej zapas kasowy z końcem roku w kwocie . . 67.985 zł. 79 ct. został ulokowany z początkiem roku 1896 na 4% rachunek bież.

Fundusz koszar krajowych.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy w gotówce		67.985 zł. 79 ct.
2. Należytości czynne:		
a) na lokacyi 4% rach. bież. w Banku kraj.	678 190 zł. 11 ct.	
b) „ „ 4% „ „ w funduszu pożyczkowym dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska . .	42.989 „ 27 „	721.179 „ 38 „
Suma stanu czynnego . .		789.165 zł. 17 ct.
3. **Czysty stan bierny**		**710.834 „ 83 „**
Zgodnie ze sumą stanu biernego . .		1,500.000 zł. — ct.

Stan bierny:

	Szczegół.	Ogół.
1. Należytość bierna:		
Pożyczka zaciągnięta w c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego .	—	1.500.000 zł. — ct.
Suma stanu biernego . .		1,500.000 zł. — ct.

LW. 37.661/1896.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego, o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. E.

Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

Zamknięcie rachunku

za rok

1895.

LW. 33.484/1896.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywa-

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya funduszu koszarowego . .	—	—	—	—	—	—
II.	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska *a)* należytość z lat poprzednich . . 1,270.042 zł. 19 ct. *b)* należytość z roku bieżącego . . 214.326 „ — „	1,484.468	19	107.320	45	1,377.047	74
III.	3	3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	2.129	56	2.129	56	—	—
IV.	4	6% odsetki zwłoki od rat na termin niewpłaconych	154	75	154	75	—	
V.	5	Rozmaite dochody: *a)* nadpłaty rat pożyczkowych nadesłane na rachunek roku następnego . . . 5.111 zł. 33 ct. *b)* zwroty tymczasowych wydatków 103.000 „ — „	108.111	33	108.111	33	—	—
		Suma rzeczywistych dochodów	1,594.763	83	217.716	09	1,377.047	74
		B. Przenośne.						
	6	Gotówka odebrana z lokacyi 3% rachunku bież. funduszu krajowego	170.567	62	170.567	62	—	—
	7	Gotówka przyjęta na 4% rachunek bież. funduszu koszar krajowych	104.721	23	104.721	23	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,870.052	68	493.004	94	1,377.047	74
		C. Zapas z początkiem roku 1895. w gotówce:			61.731	97		
		Razem .			554.736	91		

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół	Ogół
1. Zapas kasowy	—	—
2. Należytości czynne:		
Zwroty pożyczek udziel. gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska:		
a) z lat poprzednich . . .	1,162.721 zł. 74 ct.	—
b) z roku bieżącego	214.326 „ — „	1,377.047 zł. 74 ct.
Suma stanu czynnego . .		1,377.047 zł. 74 ct

tnych na budowę koszar dla c. i k. wojska. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
		Wydatki.						
		A. Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	214.326	—	214.326	—	—	—
II.	2	Rozmaite wydatki: *a)* zwroty nadpłat przeniesione do rachunku roku następnego . . 5.111 zł. 33 ct. *b)* tymczasowe wydatki zwrotne 103.000 „ — „	108.111	33	108.111	33	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	322.437	33	322.437	33	—	—
		B. Przenośne.						
	3	Gotówka ulokowana na 3% rachunek bieżący w funduszu krajowym	170.567	62	170.567	62	—	—
	4	Zwrot gotówki przyjętej na 4% rachunek bieżący od funduszu koszar krajowych	104.721	23	61.731	96	42.989	27
		Suma wszystkich wydatków .	597.726	18	554.736	91	42 989	27
		C. Zapas z końcem roku 1895 .			—	—		
		Razem .			554.736	91		

z końcem roku 1895.

Stan bierny.

	Szczegół	Ogół
1. Należytość bierna: Funduszowi koszar krajowych należy się zwrot gotówki przyjętej na 4% rachunek bieżący	—	42.989 zł. 27 ct.
2. Czysty stan czynny	—	1,334.058 „ 47 „
Zgodnie ze sumą stanu czynnego. .		1,377.047 zł. 74 ct.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywa-

Rubryka	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
	Dochody.						
I.	**Dotacya funduszu koszarowego . .**	—	—	—	—	—	—
II.	**Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar:**						
	1 od gm. Bochnia zalegla . . .	18.083	40	2.583	30	15.500	10
	2 „ „ Brzeżany „ . . .	1.500	—	500	—	1.000	—
	3 „ „ Czortków „ 54.586 zł. 66 ct. + bieżąca 48.000 zł. =	102.586	66	833	—	101.753	66
	4 „ „ Gródek zalegla . . .	1.666	66	1.666	66	—	—
	5 „ „ Jarosław „ . . .	117.506	—	9.800	—	107.706	—
	6 „ „ Jaworów „ . . .	33.700	—	1.900	—	31.800	—
	7 „ „ Kołomyja „ . 51.424 zł. + bieżąca 9.326 zł. =	60.750	—	3.037	50	57.712	50
	8 „ „ Kraków zalegla . . .	131.664	—	13.336	—	118.328	—
	9 „ „ Lwów „	20.000	—	5.000	—	15.000	—
	10 „ „ Łańcut „	1.253	—	83	—	1.170	—
	11 „ „ Nowy Sącz „	17.300	30	2.915	34	14.384	96
	12 „ „ Przemyśl „	111.019	—	8.680	—	102.339	—
	13 „ „ Rzeszów „ 77.197 zł. 38 ct. bieżąca + 87.000 zł. =	164.197	38	7.720	—	156.477	38
	14 „ „ Sanok zalegla . . .	61.684	—	4.406	—	57.278	—
	15 „ „ Stanisławów „	43.340	—	8.332	—	35.008	—
	16 „ „ Stryj „	45.330	79	5.084	65	40.246	14
	17 „ „ Tarnopol „	52.092	—	3.484	—	48.608	—
	18 „ „ Tarnów „	145.832	—	12.502	—	133.330	—
	19 „ „ Trembowla „ . 126.625 zł. + bieżąca 5.000 zł. =	131.625	—	5.875	—	125.750	—
	20 „ „ Złoczów zalegla . . .	18.738	—	2.082	—	16.656	—
	21 „ prywatnego Feiwla Rohatyna ze Złoczowa — bieżąca . .	65.000	—	—	—	65.000	—
	22 od gm. Żółkiew zalegla . . .	139.500	—	7.500	—	132.000	—
	Suma rubryki II. .	1,484.368	19	107.320	45	1,377.047	74
III.	**3% odsetki od kapitałów lokowanych chwilowo w funduszu krajowym .**	2.129	56	2.129	56	—	—
	Suma rubryki III. .	2.129	56	2.129	56	—	—
IV.	**6% odsetki zwłoki od rat w terminie niewpłaconych:** 1. od gm. Rzeszów	44	76	44	76	—	—
	2. „ „ Stanisławów	7	64	7	64	—	—
	3. „ „ Jaworów .	2	70	2	70	—	—
	4. „ „ Żółkiew .	8	12	8	12	—	—
	5. „ „ Trembowla	8	39	8	39	—	—
	6. „ „ Tarnopol .	36	70	36	70	—	—
	7. „ „ Kraków .	15	56	15	56	—	—
	8. „ „ Kołomyja	30	88	30	88	—	—
	Snma rubryki IV. .	154	75	154	75	—	—
V.	**Rozmaite dochody:**						
	a) Nadpłaty na rachunek roku następnego: 1. od gm. Czortków . .	833	—	833	—	—	—
	2. „ „ Stryj . . .	2.542	33	2.542	33	—	—
	3 „ „ Tarnopol . .	1.736	—	1.736	—	—	—
	razem .	5.111	33	5.111	33	—	—
	***b)* Zwroty tymczasowych wydatków:** zaliczki zwróc. przez fund. koszar kraj.	103.000	—	103.000	—	—	—
	Suma rubryki V. .	108.111	33	108.111	33	—	—

tnych na budowę koszar dla c. i k. wojska. Wydatki.

Rubryka	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
	Wydatki.						
I.	**Pożyczki udzielone gminom i prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska:**						
	1 gminie Kołomyja	9.326	—	9.326	—	—	—
	2 „ Rzeszów	87.000	—	87.000	—	—	—
	3 „ Trembowla	5.000	—	5.000	—	—	—
	4 „ Czortków	48.000	—	48.000	—	—	—
	5 prywatnemu Feiwlowi Rohatynowi w Złoczowie	65.000	—	65.000	—	—	—
	Suma rubryki I. .	214.326	—	214.326	—	—	—
II.	**Rozmaite wydatki:**						
	a) **Zwroty nadpłat przeniesione do rachunku roku następnego:**						
	1 od gminy Czortków	833	—	833	—	—	—
	2 „ „ Stryj	2.542	33	2.542	33	—	—
	3 „ „ Tarnopol	1.736	—	1.736	—	—	—
	razem .	5.111	33	5.111	33	—	—
	b) **Wydatki tymczasowe zwrotne:** zaliczki udzielone funduszowi koszar krajowych	103.000	—	103.000	—	—	—
	Suma rubryki II. .	108.111	33	108.111	33	—	—

LW. 37.661/1896.
Alegat **F.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. F.

Fundusz

byłego galicyjskiego korpusu ochotników

z roku 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1895.

LW. 33.485/1896.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859 z przeznaczeniem udzie-

Dochody.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
I.	1	Zwrot pożyczki udzielonej gminie Gródek na budowę koszar . . .	30.000	—	—	—	30.000	—
II.	2	Odsetki od efektów: *a)* od 5% listów zastawnych Banku hipotecznego . . . zł. 27·50 *b)* od 5% obligacyj austr. rent państwowych . . „ 2.904·25 *c)* od 4% oblig. pożyczki krajowej z roku 1893 „ 232·77 *d)* od 4% listów zastawnych Banku kraj. . „ 19·36 *e)* od 4% książeczek Banku krajowego . . . . „ 1.135·48	4.319	36	4 319	36	—	—
III.	3	Kupno i sprzedaż efektów: *a)* gotówką . . . . zł. 32.174·91 *b)* efektami w wal. kor. 8.200 koron=zł. 4.100·— i w wal. austr. „ 3.296·64 „ 7.396·64	39.571	55	39.571	55	—	—
IV.	4	Winkulacya efektów — odebrano z dewinkulacyi 5% renty państwowe .	23.250	—	23.250	—	—	—
		Suma dochodów . . .	97.140	91	67.140	91	30.000	—
		Zapas z początkiem roku 1895: 1. w gotówce . . . zł. 870·13½ 2. w efektach: *a)* 5% niepr. listy Banku hipot. . . zł. 1.100· *b)* 4% oblig. poż. kraj. z r. 1893 25.300 koron = . „ 12.650·— *c)* 4% książ. gal. Kasy oszczędn. . „ 63·02 *d)* 4% książ. Banku kraj. „ 14.719·91 „ 28.532·93—	—	—	29.403	06½	—	—
		Razem . . .	—	—	96.543	97½	—	—

Stan majątku

Stan czynny:

	Szczegół:	Ogół:
1. Zapas kasowy:		
a) w gotówce . . . 2 zł. 10½ ct.		
b) w efektach . . . 26.613 „ 16— „	26.615 zł. 26½ ct.	
2. Należytości czynne: Zwrot pożyczki udzielonej gminie Gródek z roku bieżącego	30.000 „ — „	56.615 zł. 21½ ct.
Suma stanu czynnego . . .		56.615 zł. 26½ ct.

lania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Wydatki.						
I.	1	Pożyczka udzielona gminie Gródek .	30.000	—	30.000	—	—	—
II.	2	Kupno i sprzedaż efektów: *a)* gotówką na kupno zł. 7.349·24 i za kupony pro rata temporis . „ 4·26 zł. 7.353·50 *b)* efektami: w wal. kor. 33.500 koron = . zł. 16.750·— i w walucie austr. . . „ 15 816·41 zł. 32.566·41	39.919	91	39.919	91	—	—
III.	3	Rozmaite wydatki (na blankiety rent.)	8	80	8	80	—	—
		Suma wydatków	69.928	71	69.928	71	—	—
IV.	4	Zapas z końcem roku 1895: 1. w gotówce . . . . zł. 2·10½ 2. w efektach: *a)* 5% austr. renty państ. zł. 23.250·— *b)* 4% książ. Banku kraj „ 3.300·14 *c)* 4% książ. gal. Kasy oszczędn. . „ 63·02 „ 26.613·16	—	—	26.615	26½	—	—
		Razem . . .	—	—	96.543	97½	—	—

z końcem roku 1895:

Stan bierny:

	Szczegół: zł.	ct.	Ogół: zł.	ct.
1. Należytości bierne	—	—	—	—
2. Czysty stan czynny	—	—	56.615	26½
Zgodnie ze sumą stanu czynnego			56.615 zł.	26½ ct.

LW. 37.661/1896.
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego, o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. G.

Fundusz pożyczki krajowej z roku 1889

dla

„SPÓŁEK WODNYCH".

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

L. W. 32.228/1896.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie ul. Lindego 4.

Dochody. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1889

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	ct.
		Dochody.						
		A) **Rzeczywiste.**						
	1	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	504.826	15	13.989	21	490.836	94
	2	Odsetki od pożyczek i zaliczek udzielonych Spółkom wodnym . .	27.240	59	12.546	01	14.694	58
	3	Odsetki zwłoki od Spółek wodnych za niedotrzymanie rat pożyczkowych	348	70	348	70	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych chwilowo w funduszu krajowym i Banku krajowym	7.030	84	7.030	84	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	539.446	28	33.914	76	505.531	52
		B) **Przenośne.**						
	5	Gotówka uzyskana za spieniężone efekta	270.000	—	270.000	—	—	—
	6	Zaliczki zwrócone od funduszu krajowego	225.000	—	225.000	—	—	—
	7	Efekta zakupione	190.000	—	190.000	—	—	—
	8	Zwroty zaliczek udzielonych Spółkom wodnym na rachunek pożyczek .	25.857	93	20.000	—	5.857	93
		Suma wszystkich dochodów .	1,250.304	21	738.914	76	511.389	45
		Zapas kasowy z początkiem r. 1895: 1. w gotówce . 3.904 zł. 87½ ct. 2. w efektach . 185.000 „ — „			188.904	87½		
		Razem . . .			927.819	63½		

dla „Spółek wodnych“. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Wydatki.						
		A) **Rzeczywiste.**						
	1	Umorzenie reszty pożyczki przez wykupno obligów jeszcze w obiegu będących	1.300	—	200	—	1.100	—
	2	Wypłata kuponów od obligów jeszcze w obiegu będących	33	75	33	75	—	—
	3	Wypłata odsetek funduszowi krajowemu od wypożyczonego kapitału na wykupno obligów	19.674	—	19.674	—	—	—
	4	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym	92.000	—	92.000	—	—	—
	5	Pożyczka do zwrotu funduszowi kraj. zaciągnięta na wykupno obligów wypowiedzianych	655.800	—	9.100	—	646.700	—
		Suma wydatków rzeczywistych	768.807	75	121.007	75	647.800	—
		B) **Przenośne.**						
	6	Efekta spieniężone	270.000	—	270.000	—	—	—
	7	Zaliczki udzielone i zwrócone funduszowi krajowemu	240.186	31	240.186	31	—	—
	8	Gotówka wydana na zakupno efektów	190.000	-	190.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1,468.994	06	821.194	06	647.800	—
		Zapas kasowy z końcem r. 1835: 1. w gotówce . 1.625 zł. 57½ ct. 2. w efektach . 105.000 „ — „			106.625	57½		
		Razem . .			927.819	63½		

Uwaga. W myśl uchwały sejmowej z dnia 17. stycznia 1888 na utworzenie funduszu pożyczki krajowej dla „Spółek wodnych“ zaciągniętą została pożyczka imiennej wartości 700.000 zł. w. a. przez emisyę 4½% obligów krajowych po kursie 95 zł. za 100 zł., a więc uzyskano kapitał 665.000 zł. w. a. stanowiący fundusz, z którego udzielono Spółkom wodnym pożyczki na 5¼%, który miał służyć na pokrycie odsetek od obligów, tudzież na pokrycie należytości skarbowej, kosztów administracyjnych i na utworzenie specyalnej rezerwy, która w swoim czasie winna wynosić 10% sumy pożyczonej. Na podstawie uchwały sejmowej z dnia 29. września 1892 (LW. 4.964 ex 1894) spłacił tę pożyczkę fundusz krajowy w roku 1894 i zapłacił z tego tytułu sumę 664.500 zł., która po myśli uchwały sejmowej z dnia 7. lutego 1895 ma być wedle planu umorzenia zwróconą z funduszu Spółek wodnych.

Gdy uchwałą sejmową z dnia 4. lutego 1895 (LW. 9.909/95) zniżono stopę procentową od r. 1895 z 5¼% na 3%, a to tak od pożyczek już udzielonych jako też w przyszłości udzielić się mających Spółkom wodnym, przeto postanowiono także uchwałą Wydziału krajowego do LW. 61.710/95, ażeby fundusz „Spółek wodnych“ od tego czasu opłacał funduszowi krajowemu tylko 3%.

W obec tego, że obecnie fundusz pożyczki krajowej z r. 1889 dla „Spółek wodnych“ pobiera od pożyczek udzielonych Spółkom wodnym tak wysoki procent, jaki sam musi opłacać funduszowi krajowemu, tudzież z powodu, że fundusz ten ma zwrócić całą pożyczkę w imiennej wartości 700.000 zł. wraz z odpowiedniemi odsetkami, podczas gdy kapitał uzyskany z emisyi wynosi 665.000 zł., i ten tylko może być oprocentowany przez udzielanie z niego pożyczek Spółkom wodnym, przeto nietylko fundusz rezerwowy nadal tworzony być nie może, ale tem tłómaczy się niedobór tego funduszu, wynoszący z końcem roku wedle wykazu należytości czynnych i biernych kwotę 29.784 zł. 97½ ct. a. w.

Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem r. 1895.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Pozostałe należytości							
			czynne				bierne			
			z lat ubiegłych		z roku bieżącego		z lat ubiegłych		z roku bieżącego	
			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
		Dochody								
	1	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	394.907	80	95.929	14				
	2	Odsetki od Spółek wodnych przypadające po koniec r. 1895 .	9.835	11	4.859	47				
	3	Zwroty zaliczek udzielonych Spółkom wodnym na rachunek pożyczek . . .	5.857	93	—	—				
	4	Zapas z końcem r. 1895 w gotówce 1.625·57½ w efektach 105.000·—	—	—	106.625	57½				
		Suma stanu czynnego	410.600	84	207.414	18½				
					618.015	02½				
		Wydatki								
	1	Obligacye jeszcze w obiegu będące z końcem r. 1895 . .	—	—	—	—	1.100	—	—	—
	2	Zwrot pożyczki funduszowi krajow. udzielonej na wykupno obligów . . .	—	—	—	—	646.700	—	—	—
		Suma stanu biernego	—	—	—	—			647.800	—
		Z porównania aktywów i pasywów okazuje się **czysty stan bierny**	—	—	—	—	—	—	29.784	97½

LW. 37.661/896.
Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za kor 1895.

Lit. H.

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1895.

Sporządzone przez Departament ruchunkowy c. k. Namiestnictwa.

LW. 38.461/896.

H. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Pozycya	Poszczególnienie.	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
	Dochody.						
	a) **Rzeczywiste.**						
1	Kapitał otrzymany z funduszu szkolnego krajowego:	—	—	—	—	—	—
2	Zwroty pożyczek bezprocentowych, udzielonych na budowę szkół: *a*) należytość zaległa . 279.816 zł. 92 ct. *b*) „ bieżąca . 45.100 „ — „	324.916	92	28.073	57	296.843	35
3	Odsetki od chwilowej lokacyi w Banku krajowym: *a*) należytość zaległa . 720 zł. 91 ct. *b*) „ bieżąca . 889 „ 54 „	1.610	45	1.344	96	265	49
4	6% odsetki zwłoki: *a*) należytość zaległa . 13 zł. 57 ct. *b*) „ bieżąca . 117 „ 23 „	130	80	123	57	7	23
	Suma dochodów rzeczywistych .	326.658	17	29.542	10	297.116	07
	b) **Przenośne.**						
5	Zwroty mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków: *a*) należytość zaległa . 100 zł. — ct. *b*) „ bieżąca . 4.864 „ 30 „	4.964	30	4.364	30	600	—
6	Zwroty z chwilowej lokacyi w Banku krajowym: *a*) należytość zaległa . 21.963 zł. 59 ct. *b*) „ bieżąca . 19.651 „ 13 „	41.614	72	36.867	21	4.747	51
7	Otrzymane karnety za gotówkę ulokowaną w Banku krajowym.	19.651	13	19.651	13	—	—
	Suma wszystkich dochodów . .	392.888	32	90.424	74	302.463	58
8	**Zapas** kasowy z początkiem roku 1895: *a*) w gotówce . . . 100 zł. — ct. *b*) w efektach waluty austr. 21.963 „ 59 „	—	—	22.063	59	—	—
	Razem . .	—	—	112.488	33	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1895

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895 ct.
	W y d a t k i.						
	a) **Rzeczywiste.**						
1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu: *a)* otrzymanego kapitału 292.305 zł. 95 ct. *b)* odsetki od tego kapitału . . . . 3.708 „ 68 „ *c)* wpłaconych odsetek od chwilowej lokacyi gotówki . . . . 4.934 „ 51 „ *d)* wpłaconych 6% odsetek zwłoki . . . 166 „ 21 „	301.115	35	—	—	301.115	35
2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół .	45.100	—	45.100	—	—	—
3	Rozmaite wydatki	—	40	—	40	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych .	346.215	75	45.100	40	301.115	35
	b) **Przenośne.**						
4	Mylnie przez c. k. urzędy podatkowe zarachowane wydatki: *a)* należytość zaległa . 2.333 zł. 69 ct. *b)* „ bieżąca . 4.864 „ 30 „	7.197	99	6.122	08	1.075	91
5	Na chwilową lokacyę w Banku krajowym .	19.651	13	19.651	13	—	—
6	Zwrot karnetów przy pobraniu gotówki z chwilowej lokacyi: *a)* należytość zaległa . 21.963 zł. 59 ct. *b)* „ bieżąca . 19.651 „ 13 „	41.614	72	36.867	21	4.747	51
	Suma wszystkich wydatków . .	414.679	59	107.740	82	306.938	77
7	**Zapas** kasowy z końcem roku 1895: *a)* w gotówce . . . . — zł. — ct. *b)* w efektach w wal. austr. 4.747 „ 51 „	—	—	4.747	51	—	—
	Razem . .	—	—	112.488	33	—	—

H. Fundusz pożyczki na budowę szkół.

Zamknięcie rachunku za rok 1895.

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy w efektach waluty austryackiej	4.747 zł. 51 ct.
2. Należytości czynne	302.463 „ 58 „
Suma stanu czynnego	307.211 zł. 09 ct.
3. *Stan bierny*	306.938 „ 77 „
Czysty stan czynny	272 zł. 32 ct.
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1894. . . .	734 „ 48 „
okazuje się **ubytek** majątku o	462 zł. 16 ct.

spowodowany spłatą należytości czynnych, a wzrostem należytości biernych.

Uwaga. Przyrost majątku stanowią odsetki z chwilowej lokacyi gotówki, tudzież 6% odsetki zwłoki, po potrąceniu wydatków rozmaitych, a mianowicie:

Na uposażenie funduszu pożyczkowego wydano z funduszu szkolnego krajowego w kapitale 292.305 zł. 95 ct. tudzież w odsetkach 3.708 zł. 68 ct. razem więc 296.014 zł. 63 ct. Do zwrotu funduszowi szkolnemu krajowemu z końcem r. 1895 przypada 301.115 zł. 35 ct. a zatem więcej o 5.100 zł. 72 ct., którą to kwotę stanowią odsetki od chwilowej lokacyi gotówki, tudzież 6% odsetki zwłoki.

LW. 38.461/96.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

LW. 37.661/1896.
Alegat **J.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku za rok 1895.

Lit. J.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

FUNDUSZU KOLEJOWEGO

za rok

1895.

L. W. 29.359/1896.

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (rubr. X. dział II. poz. 147) na cele popierania budowy kolei niższego rzędu — przyznana uchwałą Wys. Sejmu z dnia 7. lutego 1895 po 300.000 zł. przez lat 75, II. rata roczna	300.000	—	300.000	—	—	—
	2	3% odsetki od lokacyi powyższego kapitału: *a)* w funduszu kraj. 11.388 zł. 22 ct. *b)* w Banku kraj. . 2.635 „ 22 „	14.023	44	14.023	44	—	—
	3	Zwrot zaliczki od hr. Zamoyskiego za wykonanie trasy kolei lokalnej Chabówka-Zakopane: Należytość zaległa 4.891 zł. 65 ct. „ bieżąca 1.387 „ — „	6.278	65	6.278	65	—	—
	4	Rozmaite	32	08	32	08	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	320.334	17	320.334	17	—	—
		b) **Przenośne:**						
	1	Zwrot chwilowej pożyczki z funduszu krajowego	450.000	—	450.000	—	—	—
	2	Lokacya na 3% rachunku bieżącym: *a)* w funduszu krajowym: za rok 1894 . 299.264 zł. 95 ct. „ „ 1895 . 2.475 „ — „	301.739	95	299.264	95	2.475	—
		b) w Banku krajowym za rok 1895	1,065.737	12	450.000	—	615.737	12
		Suma wszystkich dochodów .	2,137.811	24	1,519.599	12	618.212	12

budowy kolei niższego rzędu. Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość zł.	Należytość ct.	Uiszczenie zł.	Uiszczenie ct.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. zł.	Należytość pozostała z końcem roku 1895. ct.
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Wykończenie trasy i projektu kolei lokalnej Chabówka-Zakopane na rachunek hr. Wł. Zamoyskiego .	1.419	08	1.387	—	32	08
		b) Przenośne:						
	1	Pożyczka chwilowa udzielona funduszowi krajowemu	450.000	—	450.000	—	—	—
	2	Lokacya na 3% rachunku bieżącym:						
		a) w funduszu krajowym . . .	2.475	—	2.475	—	—	—
		b) w Banku krajowym . . .	1,065.737	12	1,065.737	12	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1,519.631	20	1,519.599	12	32	08

Stan majątku z końcem roku 1895.

Stan czynny:

a) Gotówka na lokacyi w funduszu krajowym . . . . . . 2.475 zł. — ct.
b) „ „ „ w Banku krajowym . . . . . 615.737 „ 12 „

Suma stanu czynnego . . . 618.212 zł. 12 ct.

Stan bierny:

Należytość:

a) funduszowi krajowemu Rubr. X. za wypłaconą należytość stemplową od kontraktu zawartego z inż. Uderskim 20 zł. — ct.
b) E. Uderskiemu inżynierowi tytułem odsetek od spieniężonej kaucyi. . . . . 12 „ 08 „ 32 „ 08 „

Czysty stan czynny . . . . 618.180 zł. 04 ct.

LW. 37.661/1896.
Alegat K. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1895.

Lit. K.

Sumaryczne zestawienie

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1895.

a) Rachunek majątku obrotowego . . . . str. 540—549
b) „ „ zarodowego . . . . „ 550—561
c) „ depozytów . . . . „ 563—564
d) Zestawienie ogólnego stanu majątku z końcem roku 1895. . . . . . „ 565—566
e) Wykaz zapasów kasowych . . . . „ 567—570
f) Poszczególnienie papierów wartościowych według ich rodzaju . . . . . „ 571—577
g) Wartość dóbr i realności . . . . „ 578

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	824.153	43½	—	—	880.795	—	23,120.275	30½	503.459	60	23,944.428	74	503.459	60
	b) Kraj. szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	28.262	74½	—	—	28 262	74½	—	—
	c) Kraj. szkoły roln. w Dublan. α) wyższa	—	—	—	—	—	—	137.775	84	—	—	137.775	84	—	—
	β) niższa	—	—	—	—	—	—	23.840	79	—	—	23.840	79	—	—
	d) Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	56.537	55	—	—	56.537	55	—	—
	e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	6.082	30½	—	—	6.082	30½	—	—
	f) Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	8.511	73½	—	—	8.511	73½	—	—
	g) Stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach	—	—	—	—	—	—	5.428	10	—	—	5.428	10	—	—
	h) Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	135.355	93	—	—	135.355	93	—	—
	i) Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	16.783	70	—	—	16.783	70	—	—
	k) Krajowa szkoła roln. w Horodence	—	—	—	—	—	—	20.778	20	—	—	20.778	20	—	—
	l) „ „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—	—	36.975	73	—	—	36.975	73	—	—
	m) „ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	25.245	80	—	—	25.245	80	—	—
	n) „ „ ogrodn. w Tarnowie	—	—	—	—	—	—	17.307	46	—	—	17.307	46	—	—
	o) „ „ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	—	—	—	—	—	—	8.599	68	—	—	8.599	68	—	—
II.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	3,162.115	30½	88.000	—	3,162.115	30½	88.000	—
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie.														
III.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	726.117	65	—	—	726.117	65	—	—
IV.	„ położnic	—	—	—	—	—	—	68.677	85	—	—	68.677	85	—	—
V.	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	5,787	84	—	—	5.787	84	—	—
VI.	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	540.633	40½	—	—	540.633	40½	—	—
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:														
VII.	Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	502.272	51½	—	—	502.272	51½	—	—
VIII.	„ położnic	—	—	—	—	—	—	46.192	11	—	—	46.192	11	—	—
IX.	„ syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	85.298	83	—	—	85.298	83	—	—
X.	„ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	61.272	92	—	—	61.272	92	—	—
XI.	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	5.502	87	—	—	5,502	87	—	—
XII.	„ pożyczki „ z r. 1883	—	—	—	—	—	—	1,235.011	12½	—	—	1,235.011	12½	—	—
XIII.	„ „ „ „ 1884	—	—	—	—	—	—	27.714	84½	—	—	27.714	84½	—	—
XIV.	„ „ „ „ 1885	—	—	—	—	—	—	1.275	81	—	—	1.275	81	—	—
XV.	„ „ „ „ 1888	—	—	—	—	—	—	1.392	70	—	—	1.392	70	—	—
XVI.	„ „ „ „ 1891	—	—	—	—	—	—	82.431	02	—	—	82.431	02	—	—
XVII.	„ „ „ „ 1893	—	—	115.500	—	—	—	8,282.578	88	6.900	—	8,282.578	88	122.400	—
XVIII.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	610	73	—	—	—	—	122.078	69	—	—	122.689	42	—	—
XIX.	„ pożyczkowy na podniesienie hodowli bydła	—	—	—	—	—	—	38.981	52	—	—	38.981	52	—	—
XX.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	26.152	77½	—	—	—	—	6.260	31	—	—	32.413	08½	—	—
XXI.	„ „ potoku Kisieliny	282	99	—	—	—	—	6.159	76½	—	—	6.442	75½	—	—
XXII.	„ „ rzeki Łęgu	6.940	55½	238	43	—	—	24.233	49	—	—	31.174	04½	238	43
XXIII.	„ „ „ Trześniówki	1.605	16	—	—	—	—	4.582	27	—	—	6.187	43	—	—
XXIV.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	2.484	20	—	—	—	—	3.523	76	—	—	6.007	96	—	—
XXV.	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	16.283	56	—	—	—	—	161.511	45	—	—	177.795	01	—	—
XXVI.	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	1.694	61	—	—	—	—	535.513	56½	—	—	537.208	17½	—	—
XXVII.	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	31.712	60	—	—	—	—	67.652	90	—	—	99 365	50	—	—
XXVIII.	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja	8.279	67	—	—	—	—	22.546	70	—	—	30.826	37	—	—
XXIX.	„ na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	15.916	42	—	—	—	—	138.468	12	—	—	154.384	54	—	—
	Do przeniesienia	936.116	70½	115.738	43	880.795	—	39,613.549	08½	598.359	60	40,549.665	79	714.098	03

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
22,725.020	21½	3.459	60	1,219.408	52½	500 000	—	224.816	—	4,591.585	98	1,375.345	39½	5,160.465	11	—	—
28.262	74½	—	—	—	—	—	—	—	—	742	50	5.132	67	—	—	4.390	17
137.775	84	—	—	—	—	—	—	—	—	4.060	27	—	—	4.060	27	—	—
23.840	79	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—	250	—	—	—
56.537	55	—	—	—	—	—	—	—	—	3.451	59	53.465	22	—	—	50.018	63
6.082	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	35	61	—	—	35	61	—	—
8.511	73½	—	—	—	—	—	—	—	—	277	28	—	—	277	28	—	—
5.428	10	—	—	—	—	—	—	—	—	202	—	—	—	202	—	—	—
135.355	93	—	—	—	—	—	—	—	—	1.758	87	—	—	1.758	87	—	—
16.783	70	—	—	—	—	—	—	—	—	310	25	—	—	310	25	—	—
20.778	20	—	—	—	—	—	—	—	—	930	—	—	—	930	—	—	—
36.975	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25.245	80	—	—	—	—	—	—	—	—	1.428	—	—	—	1.428	—	—	—
17.307	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8.599	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,162.115	30½	88.000	—	—	—	—	—	—	—	635.189	37½	46.005	97	589.183	40½	—	—
726.117	65	—	—	—	—	—	—	—	—	246.765	09	—	—	246.765	09	—	—
68.677	85	—	—	—	—	—	—	—	—	5.781	48	—	—	5.781	48	—	—
5.787	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
540.633	40½	—	—	—	—	—	—	—	—	51.093	02	—	—	51.093	02	—	—
502:272	51½	—	—	—	—	—	—	—	—	82.434	27	1.626	74	80.807	53	—	—
46.192	11	—	—	—	—	—	—	—	—	11.677	49	—	—	11.677	49	—	—
85.298	83	—	—	—	—	—	—	—	—	50.013	61	—	—	50 013	61	—	—
61.272	92	—	—	—	—	—	—	—	—	49.362	27	—	—	49.362	27	—	—
5.502	87	—	—	—	—	—	—	—	—	660	20	—	—	660	20	—	—
1,235.011	12½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,301.272	93	—	—	2,301.272	93
27.714	84½	—	—	—	—	—	—	—	—	281	25	15.013	50	—	—	14.732	25
1.275	81	—	—	—	—	—	—	—	—	1.274	25	15.902	25	—	—	14.628	—
1.392	70	—	—	—	—	—	—	—	—	49	50	1.000	—	—	—	950	50
82:431	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,434.756	—	—	—	1,434.756	—
8,282.578	88	13.800	—	—	—	108.600	—	—	—	13.597	—	29,134.809	—	—	—	29,012.612	—
122.177	49	—	—	511	93	—	—	—	—	275.113	26	—	—	275.625	19	—	—
2.755	72	—	—	36.225	80	—	—	—	—	2.672	57	—	—	38.898	37	—	—
7.255	11½	—	—	25.157	97	—	—	—	—	15.258	98	127	48	40.289	47	—	—
4 032	33	—	—	2.410	42½	—	—	—	—	20.512	30	20.661	62	2.261	10½	—	—
23.650	98½	—	—	7.523	06	238	43	—	—	25.694	10	—	—	33.455	59	—	—
3.858	72	—	—	2.328	71	—	—	—	—	500	—	46	73	2.781	98	—	—
4.023	82	—	—	1.984	14	—	—	—	—	4.000	89	2 332	60	3.652	43	—	—
174.405	90	—	—	3.389	11	—	—	—	—	20.521	57	14.193	23	9.717	45	—	—
527.419	29½	—	—	9.788	88	—	—	—	—	46.343	75½	92.434	20½	—	—	36 301	57
55.199	95	—	—	44.165	55	—	—	—	—	187	20	—	—	44.352	75	—	—
28.805	55	—	—	2.020	82	—	—	—	—	226	—	—	—	2.246	82	—	—
148.940	37	—	—	5.444	17	—	—	—	—	55.868	69	11.517	88	49.794	98	—	—
39,189.306	70	105.259	60	1,360.359	09	608.838	43	224.816	—	6,220.110	47	34,525.643	42	6,758.137	62	32,869.657	05

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.	Razem gotówka zł.	ct.	efekta im.	wart.
	Z przeniesienia . .	936.116	70½	115.738	43	880 795	—	39,613.549	98½	598.359	60	40,549.665	79	714.098	03
XXX.	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	149	32	—	—	—	—	2.172	16	—	—	2.321	48	—	—
XXXI.	„ na zabudowanie potoku górskiego Niszkowki	6.433	52	—	—	—	—	27.043	95	—	—	33.477	47	—	—
XXXII.	„ regulacyi rzèki Bugu	14	22	4	54	—	—	168.487	53½	—	—	168.501	75½	4	54
XXXIII.	„ „ „ Złotej Lipy . .	11.301	83	—	—	—	—	60.494	20	—	—	71.796	03	—	—
XXXIV.	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	6.275	81	—	—	—	—	60.740	—	—	—	67.015	81	—	—
XXXV.	„ regulacyi potoku Dumnego . .	7.047	62	—	—	—	—	79.633	04	—	—	86.680	66	—	—
XXXVI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	98.954	62	—	—	98.954	62	—	—
XXXVII.	„ regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	21.983	16	—	—	21.983	16	—	—
XXXVIII.	„ osuszenia bagien Stojanowskich	—	—	—	—	—	—	18.200	—	—	—	18.200	—	—	—
XXXIX.	„ emerytalny dozorców meliorac.	—	—	—	—	—	—	658	—	500	—	658	—	500	—
XL.	Krajowy fundusz szkolny emerytalny .	5.370	09	—	—	—	—	244.200	22	—	—	249.570	31	—	—
	Suma funduszów dotowanych	972.709	11½	115.742	97	880.795	—	40,396.115	97	598.859	60	41.368 825	08½	714.602	57
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.														
I.	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	4.328	50	—	—	4.328	50	—	—
II.	„ stanowy sierociński	1.532	34	—	—	—	—	1.813	30	—	—	3.345	64	—	—
III.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	—	—	—	—	—	—	1.272	10	—	—	1.272	10	—	—
IV.	„ pożyczki krajowej z r. 1873 .	—	—	—	—	—	—	57.343	58	—	—	57.343	58	—	—
V.	„ podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—	8.172	72	—	—	8.172	72	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	1.532	34	—	—	—	—	72 930	20	—	—	74.462	54	—	—

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
39,189.306	70	105.259	60	1,360.359	09	608.838	43	224.816	—	6,220.110	47	34,525.643	42	6,758.137	62	32,869.657	05
2.238	89	—	—	82	59	—	—	—	—	—	—	—	—	82	59	—	—
23.326	65	—	—	10.150	82	—	—	—	—	29	45	—	—	10.180	27	—	—
163.754	17½	—	—	4.747	58	4	54	—	—	20.820	77	14.691	75½	10.881	13½	—	—
55.584	60	—	—	16.211	43	—	—	—	—	20.337	02	—	—	36 548	45	—	—
62.499	13	—	—	4.516	68	—	—	—	—	19.770	72	—	—	24.287	40	—	—
82.018	35	—	—	4.662	31	—	—	—	—	21.280	—	—	—	25.942	31	—	—
97.637	28	—	—	1.317	34	—	—	—	—	11.715	84	8.696	21	4.336	97	—	—
13.119	10	—	—	8.864	06	—	—	—	—	16.800	—	—	—	25.664	06	—	—
8.758	18	—	—	9.441	82	—	—	—	—	18.000	—	—	—	27.44	82	—	—
500	—	—	—	158	—	500	—	—	—	—	—	—	—	658	—	—	—
249.570	31	—	—	—	—	—	—	—	—	2.034	97½	9.990	78½	—	—	7.955	81
39,948.313	36½	105.259	60	1,420.511	72	609.342	97	224.816	—	6,350.899	24½	34,559.022	17	6,924.160	62½	32,877.612	86
4.328	50	—	—	—	—	—	—	—	—	2.988	32½	—	—	2.988	32½	—	—
3.029	87	—	—	315	77	—	—	—	—	—	—	94	50	221	27	—	—
1.272	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	529	25½	—	—	529	25½
57.343	58	—	—	—	—	—	—	—	—	4.800	02	232.293	—	—	—	227.492	98
8.172	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74.146	77	—	—	315	77	—	—	—	—	7.788	34½	232.916	75½	3.209	59½	228.022	23½

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895.						Dochody w ciągu roku 1895.				Razem			
		w kasie				w bankach									
		gotówka		efekta				gotówka		efekta		gotówka		efekta	
		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.	
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	—	1.009	32	—	—	650	75	—	—	650	75	1.009	32
II.	Fundusze stypendyjne	38.759	89	—	—	—	—	214 891	99	—	—	253.651	88	—	—
III.	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	13.540	73	—	—	13.540	73	—	—
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych .	3	95	—	—	—	—	1 497	95	—	—	1.501	90	—	—
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	8	—	—	—	—	—	116	—	—	—	124	—	—	—
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	20	84	—	—	—	—	73	—	—	—	93	84	—	—
VII.	Zakład narodowy im. Ossolińskich . . .	257	31	—	—	554	50	35.895	71	—	—	36.153	02	—	—
VIII.	Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowsk.	—	—	6.482	19	—	—	4.883	31	983	31	4.883	31	7.465	50
IX.	„ „ z r. 1868.	—	—	—	—	—	—	20	27	—	—	20	27	—	—
X.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	251	72	—	—	—	—	3.193	64	—	—	3.445	36	—	—
XII.	„ szkół ludowyoh z r. 1872 . . .	4.016	39	45	—	—	—	4.218	42	—	—	8.234	81	45	—
XIII.	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.195	50½	146	09	—	—	3.960	12	1.346	19	5.155	92½	1.492	28
XIV.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	606	31½	1.718	37	—	—	1.084	—	340	80	1.690	31½	2.059	17
XV.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVI.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	3	91	—	—	—	—	384	25	—	—	388	16	—	—
XVII.	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX.	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych i wyzdrowieńców	11	—	74	—	—	—	112	75	75	—	123	75	149	—
XX.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	397	50½	717	52	—	—	1.810	97	686	58	2.208	47½	1.404	10
	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
XXI.	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	241	77	—	—	—	—	942	75	—	—	1.184	52	—	—
XXII.	2) ku wspieraniu artystów i literatów	62	25	—	—	—	—	2.146	—	—	—	2.208	25	—	—
XXIII.	3) ku popieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie	473	97	—	—	—	—	913	—	—	—	1.386	97	—	—
XXIV.	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	278	04	—	—	—	—	1.167	25	—	—	1.445	29	—	—
XXV.	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	26	39	729	36	—	—	531	75	460	28	558	14	1.189	64
XXVI.	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	142	91	—	—	—	—	639	79	—	—	782	70	—	—
XXVII.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVIII.	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIX.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	102	40	—	—	—	—	192	50	—	—	294	90	—	—
XXX.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	2	—	1.427	51	—	—	2.826	52	1.397	01	2.828	52	2.824	52
XXXI.	Fundacya „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	20.356	25½	—	—	—	—	38.629	95	—	—	58.986	20½	—	—
	b) rezerwowy	530	55	22.831	36	—	—	7.155	77	92	12	7.686	32	22.923	48
XXXII.	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.086	76	—	—	—	—	8.983	47	—	—	10.070	23	—	—
XXXIII.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia . .	68.835	63	35.180	72	554	50	350.462	91	5.381	29	419.298	54	40.562	01

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Stan z końcem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart.		należytości czynne w bankach zł.	ct.	należytości czynne inne zł.	ct.	należytości bierne zł.	ct.	czysty stan czynny zł.	ct.	czysty stan bierny zł.	ct.
650	75	—	—	—	—	1.009	32	—	—	—	—	—	—	1.009	32	—	—
206.101	97	—	—	47.549	91	—	—	—	—	3	97	11.781	60	35.772	28	—	—
13·540	73	—	—	—	—	—	—	—	—	19.697	49½	30	—	19.667	49½	—	—
1.420	42	—	—	81	48	—	—	—	—	—	—	25	—	56	48	—	—
116	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
71	63	—	—	22	21	—	—	—	—	—	—	—	—	22	21	—	—
35.765	41	—	—	387	61	—	—	144	—	—	—	—	—	531	61	—	—
4.883	31	3.900	—	—	—	3.565	50	—	—	3.259	17	—	—	6.824	67	—	—
20	27	—	—	—	—	—	—	—	—	98	92	4.962	21	—	—	4.863	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.445	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	894	03	—	—	894	03
7.806	51	45	—	428	30	—	—	—	—	590	—	450	—	568	30	—	—
3.972	92	1.341	59	1.183	00½	150	69	—	—	—	—	—	—	1.333	69½	—	—
617	57	—	—	1.072	74½	2.059	17	—	—	—	—	—	—	3.131	91½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
367	85	—	—	20	31	—	—	—	—	—	—	—	—	20	31	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	75	26	75	11	—	122	25	—	—	—	—	94	50	38	75	—	—
1.804	97	717	52	403	50½	686	58	—	—	—	—	—	—	1.090	08½	—	—
961	84	—	—	219	68	—	—	—	—	—	—	—	—	219	68	—	—
1.182	29	—	—	1.025	96	—	—	—	—	—	—	837	19	188	77	—	—
914	64	—	—	472	33	—	—	—	—	—	—	—	—	472	33	—	—
1.335	78	—	—	109	51	—	—	—	—	—	—	—	—	109	51	—	—
513	49	245	10	44	65	944	54	—	—	—	—	944	54	44	65	—	—
534	86	—	—	247	84	—	—	—	—	—	—	120	—	127	84	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
199	07	—	—	95	83	—	—	—	—	—	—	—	—	95	83	—	—
2.826	52	1.448	44	2	—	1 376	08	—	—	—	—	—	—	1.378	08	—	—
38.353	50½	—	—	20.632	70	—	—	—	—	—	—	—	—	20.632	70	—	—
7.344	32	6.000	—	342	—	16.923	48	—	—	—	—	—	—	17.265	48	—	—
8.861	61	—	—	1.208	62	—	—	—	—	—	—	150	—	1.058	62	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
343.729	34½	13.724	40	75.569	19½	26.837	61	144	—	23.649	55½	20.289	07	111.668	61	5.757	32

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	68.835	63	35.180	72	554	50	350.462	91	5.381	29	419.298	54	40.562	01
XXXIV.	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXV.	„ ku podniesieniu rybactwa . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXVI.	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu . .	182	—	188	—	—	—	559	73	188	—	741	73	376	—
XXXVII.	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	296	70	—	—	—	—	669	10	—	—	965	80	—	—
XXXVIII.	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	5	17	852	—	—	—	1.757	—	1.695	30	1.762	17	2.547	30
XXXIX.	„ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	101	22	—	—	—	—	900	30	—	—	1.001	52	—	—
XL.	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLI.	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLII.	„ bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XLIII.	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	15	50	—	—	—	—	123	—						
XLIV.	„ posagowa ś. p. Szczepana Za-									—	—	138	50	—	—
	ręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	939	87	—	—	—	—	1.887	94	908	—	2.827	81	908	—
XLV.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	69	72	—	—	—	—	235	41	—	—	305	13	—	—
XLVI.	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych: rezerwowy	53	49	302	23	—	—	8	50	53	49	61	99	355	72
XLVII.	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	—	—	—	—	—	1.544	32	—	—	1.544	32	—	—
	Fundacya im. Józefa Kosvitzky'ego:														
XLVIII.	1) dla ślepych w Krakowie .	78	76	—	—	—	—	62	—	—	—	140	76	—	—
XLIX.	2) „ wychowank. zakł. sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	212	33	—	—	—	—	130	—	—	—	342	33	—	—
L.	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	77	60	—	—	—	—	62	—	—	—	139	60	—	—
LI.	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LII.	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LIII.	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	2.891	95½	550	—	—	—	14.52[illegible]	64	—	—	17.418	59½	550	—
LIV.	„ Józef Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	—	—	—	—	—	—	12	60	—	—	12	60	—	—
LV.	„ propinacyjny	6.804	15½	2,391.908	10	—	—	484.727	22	799.514	21	491.531	37½	3,191.422	31
LVI.	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	4,169.734	77	—	—	4,169.734	77	—	—
LVII.	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. k. wojska	61.731	97	—	—	—	—	493.004	94	—	—	554.736	91	—	—
LVIII.	„ b. korpusu ochotników wojsk.	870	13½	41.182	93	—	—	36.494	27	34.746	64	37.364	40½	75.929	57
LIX.	„ pożyczkowy z r 1889. dla Spółek wodnych	3.904	87½	185.000	—	—	—	563.436	21	190.000	—	567.341	08½	375.000	—
LX.	„ pożyczkowy na budowę szkół	100	—	21.963	59	—	—	70.773	61	19.651	13	70.873	61	41.614	72
LXI	„ kolejowy	—	—	—	—	—	—	1,519.599	12	—	—	1,519.599	12	—	—
LXII.	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	—	—	—	—	—	—	16.246	50	1.406	26	16.246	50	1.406	26
LXIII.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ we Lwowie . .	—	—	—	—	—	—	219	—	—	—	219	—	—	—
	Do przeniesienia . .	147.174	08	2,677.127	57	554	50	7,727.174	09	1,058.544	32	7,874.348	17	3,730.671	89

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
343.729	34½	13.724	40	75.569	19½	26.837	61	144	—	23.649	55½	20.289	07	111.668	61	5.757	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
559	73	188	—	182	—	188	—	—	—	—	—	—	—	370	—	—	—
671	45	—	—	294	35	—	—	—	—	—	—	80	40	213	95	—	—
1.732	17	1.704	—	30	—	843	30	—	—	—	—	—	—	873	30	—	—
886	01	—	—	115	51	—	—	—	—	—	—	16	66	98	85	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	50	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—
2.081	61	686	70	746	20	221	30	—	—	—	—	—	—	967	50	—	—
70	35	—	—	234	78	—	—	—	—	—	—	—	—	234	78	—	—
53	49	—	—	8	50	355	72	—	—	—	—	—	—	364	22	—	—
1.544	31	—	—	—	01	—	—	—	—	—	—	—	01	—	—	—	—
78	76	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—
214	03	—	—	128	30	—	—	—	—	—	—	—	—	128	30	—	—
77	60	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15.787	74	550	—	1.630	85½	—	—	—	—	11.072	77	9	60	12.694	02½	—	—
—	—	—	—	12	60	—	—	—	—	—	—	—	—	12	60	—	—
484.746	55	318.880	49	6.784	82½	2,872.541	82	—	—	49.495	09½	—	—	2,928.821	74	—	—
4,101.748	98	—	—	67.985	79	—	—	678.190	11	42.989	27	1,500.000	—	—	—	710.834	83
554.736	91	—	—	—	—	—	—	—	—	1,377.047	74	42.989	27	1,334.058	47	—	—
37.362	30	49.316	41	2	10½	26.613	16	—	—	30.000	—	—	—	56.615	26½	—	—
565.715	51	270.000	—	1.625	57½	105.000	—	—	—	511.389	45	647.800	—	—	—	29.784	97½
70.873	61	36.867	21	—	—	4.747	51	—	—	302.463	58	306.938	77	272	32	—	—
1,519.599	12	—	—	—	—	—	—	—	—	618.212	12	32	08	618.180	04	—	—
16.246	50	—	—	—	—	1.406	26	—	—	—	—	—	—	1.406	26	—	—
219	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7,718.840	57½	691.917	21	155.507	59½	3,038.754	68	678.334	11	2,966.319	58	2,518.155	86	5,067.137	23	746.377	12½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart		w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		Razem gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia . .	147.174	08	2,677.127	57	554	50	7,727.174	09	1,053.544	32	7,874.348	17	3,730.671	89
LXIV.	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych" we Lwowie	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—	—	—
LXV.	„ na zakupno książek dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	24	—	—	—
LXVI.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—	—	—
LXVII.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—	—	—
LXVIII.	„ Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXIX.	Depozyta gminne serwitutowe	11.532	33½	589.966	37	—	—	83.205	44	106.116	54	91.737	77½	696.082	91
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych . .	158.706	41½	3,267.093	94	554	50	7.811.003	53	1,159.660	86	7,969.709	94½	4,426.754	80
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszów dotowanych	972.709	11½	115.742	97	880.795	—	40,396.115	97	598.859	60	41,368.825	08½	714.602	57
	„ „ samoistnych, budżetem objętych . . .	1.532	34	—	—	—	—	72.930	20	—	—	74.462	54	—	—
	„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych . .	158.706	41½	3,267.093	94	554	50	7,811.003	53	1,159.660	86	7,969.709	94½	4,426.754	80
	Ogólna suma majątku obrotowego	1,132.947	87	3.382.836	91	881.349	50	48,280.049	70	1,758.520	46	49,412.997	57	5,141.357	37

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne				bierne		czynny		bierny	
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne							
zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
7,718.840	57 1/2	691.917	21	155.507	59 1/2	3,038.754	68	678.334	11	2,966 319	58	2,518.155	86	5,067.137	23	746.377	12 1/2
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	60	—	—	6	40	—	—	—	—	—	—	—	—	6	40	—	—
—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80.630	79 1/2	169.829	37	14.106	98	526.253	54	—	—	—	—	—	—	540.360	52	—	—
7,799.688	97	861.746	58	170.020	97 1/2	3,565.008	22	678.334	11	2.966.319	58	2,518.155	86	5,607.904	15	746.377	12 1/2
39,948.313	36 1/2	105 259	60	1,420.511	72	609.342	97	224.816	—	6,350.899	24 1/2	34,559.022	17	6,924.160	62 1/2	32,877.612	86
74.146	77	—	—	315	77	—	—	—	—	7.788	34 1/2	232.916	75 1/2	3.209	59 1/2	228.022	23 1/2
7,799.688	97	861.746	58	170.020	97 1/2	3,565.008	22	678 334	11	2,966.319	58	2,518.155	86	5,607.904	15	746 377	12 1/2
47,822.149	10 1/2	967.006	18	1.590.848	46 1/2	4,174.351	19	903.150	11	9,325.007	17	37,310.094	78 1/2	12,535.274	37	33,852.012	22

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł. ct	w kasie efekta im. wart	wartość dóbr i realności zł. ct.	kapitały hipotekowane zł. ct.	w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł. ct.	efekta im. wart.	wartość dóbr i realności zł. ct	kapitały hipotekowane zł. ct	Ra gotówka zł. ct	efekta im. wart.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.											
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:											
	a) Gmach sejmowy . .	— —	— —	1,318.154 64	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	— —	— —	40.898 36	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	c) Krajowe zakłady w Dublanach	23 43	10.239 31	238.469 23½	— —	— —	5.985 28	4.490 68	— —	— —	6.008 71	14.729 99
	d) Zakład w Czernichowie	42 —	28.765 02	160.633 45	— —	— —	23.302 04	17.426 —	62.674 27	— —	23.344 04	46.191 02
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	— —	— —	381.761 30½	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	f) Krajowa szkoła rolnicza w Horodence .	— —	— —	24.275 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	g) Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy .	— —	— —	2.020 25½	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	h) Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	— —	— —	22.412 42	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	k) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	— —	— —	154.886 73	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	l) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem we Lwowie . .	— —	— —	201.753 00½	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	m) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu wraz z urządzeniem w Krakowie	— —	— —	194.120 39½	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	B) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie .	— 00½	370 67	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 00½	370 67
2	Fundusz szkolny krajowy	— 00½	22 21	6.117 94½	18.146 80½	— —	21.045 2[illegible]	668.227 09	— —	6.220 —	21.045 21½	668.249 30
	Krajowy szpital powszechny we Lwowie.											
3	Oddział chorych	62 26	88 40	354.291 58½	— —	—	17 88	152 80	— —	— —	80 14	241 20
4	„ położnic . . .	43 35½	— —	15.747 78½	— —	— —	— —	— —	177.430 98	— —	43 35½	— —
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	— —	5.777 —	1,155.340 77	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	5.777 —
	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.											
7	Oddział chorych	— —	144.050 47	546 736 22	279.375 47	— —	20.305 09½	40.881 91	— —	— —	20.305 09½	184.932 38
8	„ położnic . . .	— —	19.799 58	27.752 50	— —	— —	1.896 05	3.826 42	— —	— —	1.896 05	23.626 —
9	„ syfilitycznych .	— —	4.008 67	5.699 19	— —	— —	700 56	1.411 86	— —	— —	700 56	5.420 53
10	„ obłąkanych . .	— —	— —	4.603 01	3.272 72	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
11	Fundusz policyi krajowej	16 75	274.398 02	— —	27 25	— —	— —	— —	— —	— —	16 75	274.398 02
12	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
13	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1884	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
14	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1885	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
15	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1888	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
16	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
17	„ pożyczki krajowej z r. 1893	—	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
18	„ pożyczkowy na drogi powiat. i gminne	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	Do przeniesienia .	187 80½	487.519 35	4,855.673 80	300.822 24½	— —	73.252 11½	736.416 76	240.105 25	6.220 —	73.439 92	1,223.936 11

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1895.								Stan z końcem roku 1895.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie: gotówka		w kasie: efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości czynne: w bankach		należytości czynne: inne		należytości: bierne		czysty stan: czynny		czysty stan: bierny	
zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1,318 154	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,318.154	64	—	—	—	—	—	—	—	—	1,318.154	64	—	—
40.898	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.898	36	—	—	—	—	—	—	—	—	40.898	36	—	—
238.469	23½	—	—	6.008	71	11.931	76	—	—	—	—	—	—	2.798	23	238.469	23½	—	—	—	—	—	—	—	—	241.267	46½	—	—
223.307	72	—	—	23 344	04	43.675	37	—	—	—	—	—	—	2.515	65	223.307	72	—	—	—	—	—	—	—	—	225 823	37	—	—
381.761	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381.761	30½	—	—	—	—	—	—	—	—	381 761	30½	—	—
24.275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.275	—	—	—
2.020	25½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 020	25½	—	—	—	—	—	—	—	—	2.020	25½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22.412	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.412	42	—	—	—	—	—	—	—	—	22.412	42	—	—
154.886	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154.886	73	—	—	—	—	—	—	—	—	154.886	73	—	—
201.753	00½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201.753	00½	—	—	—	—	—	—	—	—	201.753	00½	—	—
194.120	39½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194·120	39½	—	—	—	—	—	—	—	—	194.120	39½	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	370	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	370	67½	—	—
6.117	94½	24.366	80½	21 040	14	531.127	95	—	—	1 879	85	5	07½	137.121	35	6.117	94½	22.486	95½	—	—	710.505	95	18.242	92	857.994	35½	—	—
354.291	58½	—	—	75	63	—	—	—	—	—	—	4	51	241	20	354.291	58½	—	—	—	—	2.000	—	28.161	18	328.376	11½	—	—
193.178	76½	—	—	42	25	—	—	—	—	—	—	1	10½	—	—	193.178	76½	—	—	—	—	—	—	7.040	30	186.139	57	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,155.340	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.777	—	1,155.340	77	—	—	—	—	—	—	—	—	1.161.117	77	—	—
546.736	22	279.375	47	20.261	92	7.698	40	—	—	5.857	32	43	17½	177.233	98	546.736	22	273.518	15	—	—	—	—	—	—	997.531	52½	—	—
27.752	50	—	—	1.896	05	1.662	77	—	—	—	—	—	—	21.963	23	27.752	50	—	—	—	—	14.310	15	—	—	64.025	88	—	—
5.699	19	—	—	700	56	700	—	—	—	—	—	—	—	4 720	53	5.699	19	—	—	—	—	880	—	—	—	11.299	72	—	—
4,603	01	3.272	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.603	01	3.272	72	—	—	—	—	—	—	7.875	73	—	—
—	—	27	25	—	—	—	—	—	—	—	—	16	75	274.398	02	—	—	27	25	—	—	—	—	—	—	274.442	02	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,095.779	05	307.042	24½	73.369	30	596.796	25	—	—	7.737	17	70	62	627.139	86	5,095.779	05	299.305	07½	—	—	727.696	10	53.444	40	6,696.546	30½	—	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	ct.	wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra… gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	ct.
	Z przeniesienia . .	187	30½	487.519	35	4,855.673	80	300.822	24½	—	—	73.252	11½	736.416	76	240.105	25	6.220	—	73.439	92	1,223.936	11
19	Fundusz pożycz. na podniesienie hodowli bydła	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Fundusz regulacyi potoku Kisieliny . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Fundusz regulacyi rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Fundusz regulacyi Trześniówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Fundusz regul. potoku Krzemienicy z Babulówką oraz Trześni .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Fundusz regul. rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Fundusz na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Fundusz na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Fundusz na zabudowanie potoku górskiego Niszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Fundusz regulacyi rzeki Bugu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Fundusz regulacyi Złotej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Fundusz osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fundusz regulacyi potoku Dumnego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Fundusz regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fundusz osuszenia bagien Stojanowskich .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Fundusz dozorców melioracyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	—	—	33.548	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.548	30
	Suma funduszów dotowanych	187	80½	521.067	65	4.855.673	80	300.822	24½	—	—	73.252	11½	736.416	76	240.105	25	6.220	—	73 439	92	1,257.484	41
	Fundusze samofstne (niedotow.) budżetem objęte.																						
1	Fundusz kultury krajowej	—	—	87.442	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87.442	84
2	„ stanowy sierociński	19	25½	70.353	52	—	—	—	—	—	—	3.348	14	6.773	29	—	—	—	—	3.367	39½	77.126	81
3	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	0	50	41.699	94	—	—	—		—	—	5.000	—	10.097	—	—	—	—	—	5.009	50	51.796	94
4	„ pożyczki krajowej z r. 1873 .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	„ podrzutków w Krakowie . .	352	64½	22.353	84	—	—	—	—	—	—	2 188	85	4.040	88	—	—	—	—	2.541	49½	26.394	72
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objetych	381	40	221.850	14	—	—	—	—	—	—	10.536	99	20.911	17	—	—	—	—	10.918	39	242.761	31

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
zł. ct.	zł ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
5,095.779 05	307.042 24½	73.369 30	596 796 25	—	7.737 17	70 62	627.139 86	5,095.779 05	299.305 07½	—	727.696 10	53.444 40	6,696.546 30½	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	33 548 30	—	—	—	—	—	33.548 30	—
5,095.779 05	307.042 24½	73.369 30	596.796 25	—	7.737 17	70 62	660.688 16	5.095.779 05	299.305 07½	—	727.696 10	53.444 40	6.730.094 60½	—
—	—	—	—	—	—	—	87.442 84	—	—	—	—	—	87.442 84	—
—	—	3.367 39	1 782 77	—	—	— 00½	75.344 04	—	—	—	—	—	75.344 04½	—
—	—	5.009 50	5.000 —	—	—	—	46.796 94	—	—	—	—	—	46.796 94	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2.009 13	1.420 16	—	—	532 36½	24.974 56	—	—	—	15.951 48	—	41.458 40½	—
—	—	10.386 02	8.202 95	—	—	532 37	234.558 38	—	—	—	15.951 48	—	251.042 23	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	Ra… gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Fundusze samoistne (niedotowane). budżetem nieobjęte.																						
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	½ 00	23.576	02	—	—	—	—	—	—	1.000	—	2.015	50	—	—	—	—	1.000	½ 00	25.591	52
2	Fundusze stypendyjne .	2.283	61	6,448.835	12	149.147	83	22.307	50	—	—	290.517	17	781.121	72	—	—	—	—	292.800	78	7,229.956	84
3	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	—	½ 00	37.386	02	—	-	—	—	—	—	102	05	203	95	—	—	—	-	102	½ 05	37.589	97
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	—	½ 00	5.865	62	—	—	—	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	—	8	½ 00	5.873	62
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	½ 00	2.298	22	—	-	—	—	—	—	98	10	200	—	—	—	—	—	98	½ 10	2.498	22
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . .	—	—	370.326	20	—	—	—	—	—	—	—	—	32.990	63	—	—	—	—	—	—	403.316	83
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Fundusz zapomogi z r. 1868	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	...	—	—
10	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	42	—	177	71	12.460	25	—	—	—		24	18	47	42	9	25	—	—	66	18	225	13
11	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	½ 00	63.600	—	—	—	—	—	-	—	12.289	—	13.754	—	—	—	—	—	12.289	½ 00	77.354	—
12	Fundusz szkół ludowych z r. 1872 . .	—	½ 00	192.511	33	—	—	—	-	—	—	49	18	100	—	—	—	—	—	49	½ 18	192.611	33
13	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	—	—	81.419	51	—	—	—	—	—	—	6.176	—	12.550	—	—	—	—	—	6.176	—	93.969	51
14	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich . . .	—	—	42.854	74	—	—	—	—	—	—	10.295	20	41.922	20	—	—	—	—	10.295	20	84.776	94
15	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących . . .	300	20	28.907	56	—	—	—	—	—	—	835	30	3.822	01	—	—	—	—	1.135	50	32.729	57
16	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej . .	—	½ 00	11.861	44	—	—	—	—	—	—	2.588	51	5.230	16	--	—	—	—	2.588	½ 51	17 091	60
17	Fundusz budowy pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	452	75	52.150	58	—	—	—	—	—	—	16.896	77	32.922	58	—	—	—	—	17.349	52	85.073	16
18	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	—	½ 00	44.056	67	—	—	—	—	—	—	1.814	50	2.421	65	—	—	—	—	1.814	½ 50	46.478	32
19	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	—	3.809	68	—	—	—	—	—	—	37	75	37	75	—	—	—	—	37	75	3.847	43
20	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce .	—	—	36.012	84	—	—	—	—	—	—	423	02	830	17	—	—	—	—	423	02	36.843	01
	Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana:																						
21	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	29.379	27	—	—	—	—	—	—	5.590	90	11.279	05	—	—	—	—	5.590	90	40.658	32
22	2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	—	1.829	60	—	—	20.000	—	—	—	262	25	20.466	25	—	—	—	—	262	25	22.295	85
23	3) ku popieraniu celów Towarzystwa muzycznego we Lwowie .	—	—	26.948	91	—	—	—	—	—	—	1.045	26	2.062	76	—	—	—	—	1.045	26	29.011	67
	Do przeniesienia .	3.078	60	7,503.807	04	161.608	08	42.307	50	—	—	350.053	14	963.985	80	9	25	—	—	353.131	74	8,467.792	84

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1895.								Stan z końcem roku 1895.																	
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie: gotówka		w kasie: efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		należytości czynne: w bankach		należytości czynne: inne		należytości: bierne		czysty stan: czynny		czysty stan: bierny	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
—	—	—	—	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	—	00½	24.591	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.591	52½	—	—
149 147	83	22.307	50	292.800	78	378.120	82	—	—	7.564	58½	—	—	6,851.836	02	149.147	83	14.742	91½	—	—	35.201	49½	—	—	7,050.928	26	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		—	—	102	05	48	10	—	—	—	—	—	00½	37.541	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.541	87½	—	—
—		—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	00½	5.873	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.873	62½	—	—
—	—	—	—	98	10	77	26	—	—	—	—	—	00½	2.420	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.420	96½	—	—
—	—	—	—	—	—	18.520	19	—	—	—	—	—	—	384 796	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	384.796	64	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.469	50	—	—	66	18	14	67	—	—	—	—	—	—	210	46	12.469	50	—	—	—	—	—	—	—	—	12.679	96	—	—
—	—	—	—	12.289	—	13.735	—	—	—	—	—	—	00½	63.619	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63.619	00½	—	—
—	—	—	—	49	18	1	53	—	—	—	—	—	00½	192.609	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192.609	80½	—	—
—	—	—	—	6.176	—	6.176	—	—	—	—	—	—	—	87.793	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87.793	51	—	—
—	—	—	—	10.295	20	31.029	69	—	—	—	—	—	—	53.747	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.747	25	—	—
—	—	—	—	817	40	2.500	—	—	—	—	—	318	10	30.229	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30.547	67	—	—
—	—	—	—	2.588	51	2.584	60	—	—	—	—	—	00½	14.507	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.507	00½	—	—
—	—	—	—	16.381	77	14.755	52	—	—	—	—	967	75	70.317	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71.285	39	—	—
—	—	—	—	1.209	05	700	—	—	—	—	—	605	45½	45.778	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46.383	77½	—	—
—	—	—	—	37	75	—	—	—	—	—	—	—	—	3.847	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.847	43	—	—
—	—	—	—	423	02	200	—	—	—	—	—	—	—	36.643	01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.643	01	—	—
—	—	—	—	5.590	90	5.349	13	—	—	—	—	—	—	35.309	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.309	19	—	—
—	—	20.000	—	262	25	200	—	—	—	20.000	—	—	—	22.095	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.095	85	—	—
—	—	—	—	1 045	26	1.000	—	—	—	—	—	—	—	28.011	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.011	67	—	—
161.617	33	42.307	50	351.240	40	476.012	51	—	—	27·564	58½	1.891	34	7,991.780	33	161.617	33	14.742	91½	—	—	35.201	49½	—	—	8,205.233	41	—	—

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895.										Dochody w ciągu roku 1895.								R a			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.	
	Z przeniesienia . .	3.078	60	7.503.807	04	161.608	08	42.307	50	—	—	350.053	14	963.985	80	9	25	—	—	353.131	74	8,467.792	81
	Fundacya Dra Józefa Malinowskiego imienia Najjaśniejszego Pana:																						
24	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	—	—	27.660	40	—	—	—	—	—	—	3.694	90	7.456	—	—	—	—	—	3.694	90	35.116	40
25	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	—	—	16.461	95	—	—	—	-	—	—	326	39	631	54	—	—	—	—	326	39	17.093	49
26	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła .	—	—	19.881	25	—	—	—	—	—	—	428	77	733	77	—	—	—	—	428	77	20.615	02
27	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	62	06	5.228	21	—	—	—	—	—	—	1.124	—	2.030	—	—	—	—	—	1.186	06	7.258	21
28	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera .	12	—	3.645	81	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	12	—	3.657	81
29	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych . . .	—	—	9.220	05	—	—	—	—	—	—	208	40	411	90	—	-	—	—	208	40	9.631	95
30	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	67.354	33	—	—	—	—	—	—	29	51	29	51	—	—	—	—	29	51	67.383	84
31	Fundacya „Dom ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	—	—	1,681.892	17	731.667	55	—	—	—	—	20.879	½ 34	42.406	14	2.000	—	—	—	20.879	½ 34	1,724.298	31
32	Fundusz „Macierzy polskiej“	—	—	61.373	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61.373	75
33	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	4.062	—	391.625	69	—	—	—	—	—	—	23.475	45	96.402	66	—	—	—	—	27.537	45	488.028	35
34	Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	16
35	Fundusz ku podniesieniu rybactwa . . .	8	66	1.619	67	—	—	—	—	—	—	2.368	½ 25	700	—	—	—	—	—	2.376	½ 91	2.319	67
36	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	—	—	18.503	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.503	76
37	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	—	—	9.018	55	—	—	—	—	—	—	700	—	1.413	55	—	—	—	—	700	—	10 432	10
38	Fundacya Siemianowskich dla biednych dziewcząt	—	—	42.743	90	—	—	—	—	—	—	1.005	17	2.019	17	—	—	—	—	1.005	17	44 763	07
39	Fundacya Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	43.625	64	—	—	—	—	—	—	198	50	402	—	—	—	—	—	198	50	44.027	64
40	Fundacya hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	64	½ 00	9.917	76	—	—	—	-	—	—	320	20	464	—	—	—	—	—	384	½ 20	10.381	76
41	Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	10	03	5.433	17	—	—	—	—	—	—	108	—	64	03	—	—	—	-	118	03	5.497	20
42	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	296	60	28.088	02	—	—	—	—	—	—	11.123	67	42.832	19	—	—	—	—	11.420	27	70.920	21
43	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła .	—	—	4.903	32	—	—	—	—	—	—	15	50	15	50	—	—	—	—	15	50	4.918	82
44	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich . .	—	½ 00	22.510	11	—	—	7.954	55	—	—	1.918	57	3 852	57	—	—	—	—	1.918	½ 57	26.362	68
	Do przeniesienia .	7.593	96	9,975.088	71	893.275	63	50.262	05	—	—	417.977	77	1,165.862	33	2.009	25	—	—	425.571	73	11,140951	04

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.								
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w kasie: gotówka	w kasie: efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	należytości czynne: w bankach	należytości czynne: inne	należytości: bierne	czysty stan: czynny	czysty stan: bierny
zł. ct.	zł ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct
161.617 33	42.307 50	351.240 40	476.012 51	— —	27.564 ½58	1.891 34	7,991.780 33	161.617 33	14.742 ½91	— —	35.201 ½49	— —	8,205.233 41	— —
— —	— —	3.694 90	3.416 86	— —	— —	— —	31.699 54	— —	— —	— —	— —	— —	31.699 54	— —
— —	— —	326 39	300 —	— —	— —	— —	16.793 49	— —	— —	— —	— —	— —	16.793 49	— —
— —	— —	428 77	255 86	— —	— —	— —	20.359 16	— —	— —	— —	— —	— —	20.359 16	— —
— —	— —	1.124 —	1.000 —	— —	— —	62 06	6.258 21	— —	— —	— —	— —	— —	6.320 27	— —
— —	— —	12 —	— —	— —	— —	— —	3.657 81	— —	— —	— —	— —	— —	3.657 81	— —
— —	— —	208 40	200 —	— —	— —	— —	9.431 95	— —	— —	— —	— —	— —	9.431 95	— —
— —	— —	29 51	— —	— —	— —	— —	67.383 84	— —	— —	— —	— —	— —	67.383 84	— —
733.667 55	— —	20.879 34	25.763 39	— —	— —	— ½00	1,698.534 92	733.667 55	— —	— —	— —	— —	2,432.202 ½47	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	61.373 75	— —	— —	— —	— —	— —	61.373 75	— —
— —	— —	23.347 45	81.622 45	— —	— —	4.190 —	406.405 90	— —	— —	— —	— —	7.800 —	402.795 90	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	574 16	— —	— —	— —	— —	— —	574 16	— —
— —	— —	2.281 80	1.619 67	— —	— —	95 ½11	700 —	— —	— —	— —	429 05	— —	1.224 ½16	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	18.503 76	— —	— —	— —	— —	— —	18.503 76	— —
— —	— —	700 —	700 —	— —	— —	— —	9.732 10	— —	— —	— —	— —	— —	9.732 10	— —
— —	— —	1.005 17	2.000 —	— —	— —	— —	42.763 07	— —	— —	— —	— —	— —	42.763 07	— —
— —	— —	198 50	105 65	— —	— —	— —	43.921 99	— —	— —	— —	— —	— —	43.921 99	— —
— —	— —	263 80	78 20	— —	— —	120 ½40	10.303 56	— —	— —	— —	— —	— —	10.423 ½96	— —
— —	— —	64 03	— —	— —	— —	54 —	5.497 20	— —	— —	— —	— —	— —	5.551 20	— —
— —	— —	11.092 52	40 877 92	— —	— —	327 75	30.042 29	— —	— —	— —	— —	— —	30.370 04	— —
— —	— —	15 50	— —	— —	— —	— —	4.918 32	— —	— —	— —	— —	— —	4.918 82	— —
— —	7.954 55	1.918 57	1.805 70	— —	— —	— ½00	24.556 98	— —	7.954 55	— —	— —	— —	32.511 ½53	— —
895.284 88	50.262 05	418.831 05	635.758 21	— —	27.564 ½58	6.740 68	10,505.192 83	895.284 88	22.697 ½46	— —	35.630 ½54	7.800 —	11,457.746 40	— —

Rachunek ma

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka		w kasie efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		Dochody w ciągu roku 1895. gotówka		efekta		watość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		Ra… gotówka		efekta	
		zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	im. wart.		zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	im. wart.	
	Z przeniesienia . .	7.593	96	9,975.088	71	893.275	63	50.262	05	—	—	417.977	77	1,165.862	33	2.009	25	—	—	425.571	73	11,140.951	04
45	Fundacya posagowa ś.p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich .	—	—	3.809	08	—	—	1.590	91	—	—	99	42	200	72	—	—	—	—	99	42	4.009	80
46	Fundacya „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych	376	54	10.892	16	—	—	—	—	—	—	510	50	202	50	—	—	—	—	887	04	11.094	66
47	Fundacya Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	—	—	77.207	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	77.207	88
	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:																						
48	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	1.932	52	—	-	—	—	—	—	16	76	16	76	—	—	—		16	76	1.949	28
49	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	—	—	3.939	61	—	—	—	-	—	—	202	33	404	88	—	—	—	-	202	33	4.344	49
50	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	1.933	35	—	—	—	—	—	—	15	60	15	60	—	—	—	—	15	60	1.948	95
51	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	88	—	2.237	35	—	—	—		—	—	100	80	400	—	—	—	—	—	188	80	2.637	35
52	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	—	—	18.333	50	—	—	—	--	—	—	366	—	—	—	—	—	-		366	—	18.333	50
53	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . .	—	—	294.697	54	—	—	—	—	—	—	29.758	40	60.450	70	—	-	—	—	29.758	40	355.148	24
54	Fundacya Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych .	—	—	274	64	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	274	64
55	Fundusz propinacyjny .	—	—	—	—	—	—	—	--	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—	·	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	Fundusz byłego korpusu ochotników wojskowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Fundusz pożyczkowy z r. 1889. dla Spółek wodnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	Fundusz kolejowy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	„ Wiktora z Bawarowa hr. Baworowskiego	—	—	—	—	—	—	—	·	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na na rzecz „Domu pracy" we Lwowie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.198	83	23.313	08	—	—	—	—	12.198	83	23.313	08
	Do przeniesienia .	8.058	50	10,390.346	34	893.275	63	51.852	96	—	--	461.246	41	1,250.866	57	2.009	25	—	—	469 304	91	11,641.212	91

jątku zarodowego.

zem: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	zem: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1895.: gotówka (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1895.: efekta (im. wart. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1895.: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Wydatki w ciągu roku 1895.: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1895.: w kasie gotówka (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1895.: w kasie efekta (im. wart. ct.)	Stan z końcem roku 1895.: wartość dóbr i realności (zł. ct.)	Stan z końcem roku 1895.: kapitały hipotekowane (zł. ct.)	należytości czynne w bankach (zł. ct.)	należytości czynne inne (zł. ct.)	należytości bierne (zł. ct.)	czysty stan czynny (zł. ct.)	czysty stan bierny (zł. ct.)
895.284 88	50.262 05	418 831 05	635.758 21	— —	27.564 ½ 58	6.740 68	10,505.192 83	895.284 88	22.697 ½ 46	— —	35.630 ½ 54	7.800 —	11,457.746 40	— —
— —	1.590 91	99 42	52 70	— —	— —	— —	3.957 10	— —	1.590 91	— —	— —	— —	5.548 01	— —
— —	— —	476 76	100 —	— —	— —	410 28	10.994 66	— —	— —	— —	— —	— —	11.404 94	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	77.207 88	— —	— —	— —	— —	— —	77.207 88	— —
— —	—	16 76	— —	— —	— —	— —	1.949 28	— —	— —	— —	— —	— —	1.949 28	— —
— —	— —	202 33	100 —	— —	— —	— —	4.244 49	— —	— —	— —	— —	— —	4.244 49	— —
— —	— —	15 60	— —	— —	— —	— —	1.948 95	— —	— —	— —	— —	— —	1.948 95	— —
— —	— —	99 03	210 80	— —	— —	89 77	2.426 55	— —	— —	— —	— —	— —	2.516 32	— —
— —	— —	183 —	— —	— —	— —	183 —	18.333 50	— —	— —	— —	— —	— —	18.516 50	— —
— —	— —	29.758 40	27.413 45	— —	— —	— —	327.734 79	— —	— —	— —	— —	— —	327.734 79	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	274 64	— —	— —	— —	— —	— —	274 64	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	12.198 83	— —	— —	— —	— —	23.313 08	— —	— —	— —	— —	— —	23.313 08	— —
895.284 88	51.852 96	461.881 18	663.635 16	— —	27.564 ½ 58	7.423 73	10,977.577 75	895.284 88	24.288 ½ 37	— —	35.630 ½ 54	7.800 —	11,932.405 28	— —

Rachunek ma

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie gotówka zł.	ct.	w kasie efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	w bankach zł.	ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.		wartość dóbr i realności zł.	ct.	kapitały hipotekowane zł.	ct.	R a gotówka zł.	ct.	efekta im. wart.	
	Z przeniesienia .	8.058	50	10,390.346	34	893.275	63	51.852	96	—	—	461.246	41	1,250.866	57	2.009	25	—	—	469.304	91	11,641.212	91
64	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.352	34	20.706	14	—	—	—	—	10.352	34	20.706	14
65	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.407	88	6.036	68	—	—	—	—	2.407	88	6.036	68
66	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzowce . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.000	—	—	—	—	—	—	—	40.000	—
67	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40.000	—	—	—	—	—	—	—	40.000	—
68	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121.777	35	—	—	—	—	—	—	121.777	35
69	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych	8.058	50	10,390.346	34	893.275	63	51.852	96	—	—	474.006	63	1,479.386	74	2.009	25	—	—	482.065	13	11,869.733	08

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1895.				Stan z końcem roku 1895.										
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne		bierne		
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne		czynny	bierny
zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im.wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	im. wart.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.	zł. ct.
895.284 88	51.852 96	461.881 18	663.635 16	— —	27.564 58½	7.423 73	10,977.577 75	895.284 88	24.288 37½	— —	35.630 54½	7.800 —	11,932.405 28	— —
— —	— —	10.352 34	41 76	— —	— —	— —	20.664 38	— —	— —	— —	— —	— —	20.664 38	— —
— —	— —	2.407 88	3.588 80	— —	— —	— —	2.447 88	— —	— —	— —	— —	— —	2.447 88	— —
— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	121.777 35	— —	— —	— —	— —	— —	121.777 35	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
895.284 88	51.852 96	474.641 40	707.265 72	— —	27.564 58½	7 423 73	11,162.467 36	895.284 88	24 288 37½	— —	35.630 54½	7.800 —	12,117.294 89	— —

Rekapitulacya i Depozyta.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1895. w kasie: gotówka zł. ct.	Stan z początkiem roku 1895. w kasie: efekta im. wart.	Stan z początkiem roku 1895. wartość dóbr i realności zł. ct.	Stan z początkiem roku 1895. kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z początkiem roku 1895. w bankach zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1895. gotówka zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1895. efekta im. wart.	Dochody w ciągu roku 1895. wartość dóbr i realności zł. ct.	Dochody w ciągu roku 1895. Kapitały hipotekowane zł. ct.	Razem: gotówka zł. ct.	Razem: efekta im. wart.	Razem: wartość dóbr i realności zł. ct.	Razem: kapitały hipotekowane zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1895. gotówka zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1895. efekta im. wart.	Wydatki w ciągu roku 1895. wartość dóbr i realności zł. ct.	Wydatki w ciągu roku 1895. kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. w kasie: gotówka zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. w kasie: efekta im. wart.	Stan z końcem roku 1895. wartość dóbr i realności zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. kapitały hipotekowane zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. należytości czynne: w bankach zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. należytości czynne: inne zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. należytości bierne zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. czysty stan czynny zł. ct.	Stan z końcem roku 1895. czysty stan bierny zł. ct.
	Rekapitulacya.																										
	Suma funduszów dotowanych	187 80½	521.067 65	4,855.673 80	300.822 24½	—	73.252 11½	736.416 76	240.105 25	6.220 —	73.439 92	1,257.484 41	5,095.779 05	307.042 24½	73.369 30	596.796 25	—	7.737 17	70 62	660 688 16	5,095.779 05	299.305 07½	—	727.696 10	53.444 40	6,730.094 60½	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	381 40	221.850 14	—	—	—	10.536 99	20.911 17	—	—	10.918 39	242.761 31	—	—	10.386 02	8.202 93	—	—	532 37	234.558 38	—	—	—	15.951 48	—	251.042 23	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	8.058 50	10,390.346 34	893.275 63	51.852 96	—	474.006 63	1,479.386 74	2.009 25	—	482.065 13	11,869.733 08	895.284 88	51.852 96	474.641 40	707.265 72	—	27.564 58½	7.423 73	11,162.467 36	895.284 88	24.288 37½	—	35.630 54½	7.800 —	12,117.294 89	—
	Suma majątku zarodowego	8.627 70½	11,133.264 13	5,748.949 43	352.675 20½	—	557.795 73½	2,236.714 67	242.114 50	6.220 —	566.423 44	13,369.978 80	5,991.063 93	358.895 20½	558.396 72	1,312.264 90	—	35.301 75½	8.026 72	12,057.713 90	5,991.063 93	323.593 45	—	779.278 12½	61.244 40	19,098.431 72½	—
	Suma majątku obrotowego	1,132.947 87	3,382.836 91	—	—	881.349 50	48,280.049 70	1,758 520 46	—	—	49,412.997 57	5,141.357 37	—	—	47,822.149 10½	967.006 18	—	—	1,590.848 46½	4,174.351 19	—	—	903.150 11	9,325.007 17	37,310.094 78½	12,535.274 37	33,852.012 22
	Razem	1,141.575 57½	14,516.101 04	5,748.949 43	352.675 20½	881.349 50	48,837.845 43½	3,995.235 13	242.114 50	6.220 —	49,979.421 01	18,511.336 17	5,991.063 93	358.895 20½	48,380.545 82½	2,279.271 08	—	35.301 75½	1,598.875 18½	16,232.065 09*)	5.991.063 93	323.593 45	903.150 11	10.104.285 29½	37,371.339 18½	31,633.706 09½	33,852.012 22
																											2,218.306 12½
	Depozyta.																										
1	Depozyta w ogólności	15.181 88	673.137 38	—	—	—	371.371 75	2,324.681 83	—	—	386.553 63	2,997.819 21	—	—	380.208 76½	2,387.705 81	—	—	6.349 86½	610.113 40	—	—	—	—	616.463 26½	—	—
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	730 81	17 738 34	—	—	—	22 783 98	21.008 04	—	—	23.514 79	38.746 38	—	—	22.133 —	10.891 55	—	—	1.381 79	27.854 83	—	—	—	—	29.236 62	—	—
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	823 11½	8.891 95	—	—	—	4.133 57	2.349 25	—	—	4.956 68½	11.241 20	—	—	3.799 49½	5.792 76	—	—	1.157 19	5.448 44	—	—	—	—	6.605 63	—	—
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.535 62	26.823 97	—	—	—	10.365 53½	13.452 85	—	—	11.901 15½	40.276 82	—	—	10 621 26½	27.218 80	—	—	1.279 89	13.058 02	—	—	—	—	14.337 91	—	—
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	6.175 72	200 —	—	—	—	2.299 36½	616 —	—	—	8.475 08½	816 —	—	—	4.361 62	—	—	—	4.113 46½	816 —	—	—	—	—	4.929 46½	—	—
6	Depozyta folwarku w Dublanach	50 —	—	—	—	—	—	—	—	—	50 —	—	—	—	—	—	—	—	50 —	—	—	—	—	—	50 —	—	—
7	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	1.666 78½	721 67	—	—	—	4.411 18	622 —	—	—	6.077 96½	1.343 67	—	—	4.600 36	1.138 67	—	—	1.477 60½	205 —	—	—	—	—	1.682 60½	—	—
8	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	—	—	—	—	—	81 32	—	—	—	81 32	—	—	—	81 22	—	—	—	— 10	—	—	—	—	—	— 10	—	—
9	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	320 —	—	—	—	—	66 18	—	—	—	386 18	—	—	—	386 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	—	50 —	—	—	—	27 50	—	—	—	27 50	50 —	—	—	27 50	—	—	—	—	50 —	—	—	—	—	50 —	—	—
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	37 80	942 —	—	—	—	10 —	1.040 —	—	—	47 80	1.982 —	—	—	23 90	—	—	—	23 90	1.982 —	—	—	—	—	2.005 90	—	—
	Suma depozytów	26.521 73	728.505 31	—	—	—	415.550 38	2,363.769 97	—	—	442.072 11	3,092.275 28	—	—	426.238 30½	2 432.747 59	—	—	15.833 80½	659.527 69	—	—	—	—	675.361 49½	—	—
	Do tego suma funduszów krajowych	1,141.575 57½	14,516.101 04	5,748.949 43	352.675 20½	881.349 50	48,837.845 43½	3,995.235 13	242.114 50	6.220 —	49,979.421 01	18,511.336 17	5,991.063 93	358.895 20½	48,380.545 82½	2.279.271 08	—	35.301 75½	1,598.875 18½	16,232.065 09	5,991.063 93	523.593 45	903.150 11	10,104.285 29½	37,371.339 18½	—	2,218.306 12½
	Ogółem	1,168.097 30½	15,214.606 35	5,748.949 43	352.675 20½	881.349 50	49,253.395 81½	6,359.005 10	242.114 50	6.220 —	50,421.493 12	21,603.611 45	5,991.063 93	358.895 20½	48,806.784 13	4,712.018 67	—	35.301 75½	1,614.708 99	16,891.592 78	5,991.063 93	523.593 45	903.150 11	10,104.285 29½	38,046.700 68	—	2,218.306 12½

Uwaga. Suma efektów imiennej wartości . . . . 16,232.065·09
składa się z efektów w walucie austryackiej . . . . . . 3,594 865 zł. 09 ct.
i z efektów w walucie koronowej . . . . 12,637.200 kor.
razem, jak wyżej . . . 16,232.065 09
która to suma zredukowana na walutę austryacką wynosi . . . 9,913.465 zł. 09 ct.
a więc różni się od sumy efektów imiennej wartości o . . . . 6,318.600 zł. — ct.
Z tego powodu wykazany czysty stan bierny w kwocie . . . . 2,218.306 „ 12½ „
przedstawia się w rzeczywistości (po zredukowaniu waluty koronowej na walutę austryacką) w kwocie . . . . 8,536.906 zł. 12½ ct.

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1895.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	5.160.465	11	1,868.914	77	7,029.379	88	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: } w majątku obrotowym stan bierny 4.390 zł. 17 ct. „ „ zarodowym stan czynny 40.898 „ 36 „	—	—	36.508	19	36.508	19	—	—
	c) Szkoła rolnicza, folwark, szkoła gorzelnicza i gorzelnia w Dublanach } w majątku obrotowym stan bierny 45.188 zł. 47 ct. „ zarodowym „ czynny 241.267 „ 46½ „	—	—	196.078	99½	196.078	99½	—	—
	d) Zakład w Czernichowie	2.069	12	226.194	04½	228.263	16½	—	—
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	381.761	30½	381.761	30½	—	—
	f) Szkoła rolnicza w Horodence	930	—	24.275	—	25.205	—	—	—
	g) „ „ w Jagielnicy	—	—	2.020	25½	2.020	25½	—	—
	h) „ „ w Kobiernicach	1.428	—	—	—	1.428	—	—	—
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	22.412	42	22.412	42	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	589.183	40½	857.994	35½	1,447.177	76	—	—
3	Krajowy fundusz szkolny emerytalny } w majątku obrotowym stan bierny 7.955 zł. 81 ct. „ „ zarodowym stan czynny 33.548 „ 30 „	—	—	25.592	49	25.592	49	—	—
4	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	246.765	09	328.376	11½	575.141	20½	—	—
5	„ „ „ „ „ — „ położnic	5.781	48	186.139	57	191.921	05	—	—
6	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	51.093	02	1,161.117	77	1,212.210	79	—	—
8	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	80.807	53	997.531	52½	1,078.339	05½	—	—
9	„ „ „ — „ położnic	11.677	49	64.025	88	75.703	37	—	—
10	„ „ „ — „ syfilitycznych	50.013	61	11.299	72	61.313	33	—	—
11	„ „ „ — „ obłąkanych	49.362	27	7.875	73	57.238	—	—	—
12	Fundusz policyi krajowej	660	20	274.442	02	275.102	22	—	—
13	„ pożyczki krajowej z roku 1883.	—	—	—	—	—	—	2,301.272	93
14	„ „ „ „ 1884.	—	—	—	—	—	—	14.732	25
15	„ „ „ „ 1885.	—	—	—	—	—	—	14.628	—
16	„ „ „ „ 1888.	—	—	—	—	—	—	950	50
17	„ „ „ „ 1891	—	—	—	—	—	—	1.434.756	—
18	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	29,012.612	—
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	275.625	19	—	—	275.625	19	—	—
20	„ „ na podniesienie hodowli bydła	38.898	37	—	—	38.898	37	—	—
21	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	40.289	47	—	—	40.289	47	—	—
22	„ „ potoku Kisieliny	2.261	10½	—	—	2.261	10½	—	—
23	„ „ rzeki Łęgu	33.455	59	—	—	33.455	59	—	—
24	„ „ „ Trześniówki	2.781	98	—	—	2.781	98	—	—
25	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	3.652	43	—	—	3.652	43	—	—
26	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	9.717	45	—	—	9.717	45	—	—
27	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	36.301	57
28	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	44.352	75	—	—	44 352	75	—	—
29	„ „ „ „ „ „ „ Stryja	2.246	82	—	—	2.246	82	—	—
30	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	49.794	98	—	—	49.794	98	—	—
31	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	82	59	—	—	82	59	—	—
32	„ „ „ „ „ Niszkówka	10.180	27	—	—	10.180	27	—	—
33	„ regulacyi rzeki Bugu	10.881	13½	—	—	10.881	13	—	—
34	„ „ Złotej Lipy	36.548	45	—	—	36.548	45½	—	—
35	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	24.287	40	—	—	24 287	40	—	—
36	„ regulacyi Potoku Dumnego	25.942	31	—	—	25.942	31	—	—
37	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	4.336	97	—	—	4.336	97	—	—
38	„ regulacyi Przegnojówki	25.664	06	—	—	25.664	06	—	—
39	„ osuszenia bagien stojanowskich	27.441	82	—	—	27.441	82	—	—
40	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	658	—	—	—	658	—	—	—
41	„ kultury krajowej	2.988	32½	87.442	84	90.431	16½	—	—
42	„ stanowy sierociński	221	27	75.344	04½	75.565	31½	—	—
43	„ Aleksandra hr. Stadnickiego } w majątku zarodowym stan czynny 46.796 zł. 94 ct. „ obrotowym „ bierny 529 „ 25½ „	—	—	46.267	68½	46.267	68½	—	—
44	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	—	—	—	—	—	—	227.492	98
45	„ podrzutków w Krakowie	—	—	41.458	40½	41.458	40½	—	—
46	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1,009	32	24.591	52½	25.600	84½	—	—
47	Fundusze stypendyjne	35.772	28	7,050.928	26	7,086.700	54	—	—
48	Administracya dóbr Winniki	19.667	49½	—	—	19.667	49½	—	—
49	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	56	48	37.541	87½	37.598	35½	—	—
50	„ niżankowicki	8	—	5.873	62½	5.881	62½	—	—
51	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	22	21	2.420	96½	2.443	17½	—	—
52	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	531	61	384.796	64	385.328	25	—	—
53	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	6.824	67	—	—	6.824	67	—	—
54	„ „ z roku 1868.	—	—	—	—	—	—	4.863	29
55	„ budowy domu podrzutków	—	—	12.679	96	12.679	96	—	—
56	„ Pelagii Russanowskiej } w majątku zarodowym stan czynny 63.619 zł. —½ ct. „ obrotowym „ bierny 894 „ 03 „	—	—	62.724	97½	62.724	97½	—	—
57	„ szkół ludowych z roku 1872	568	30	192.609	80½	193.178	10½	—	—
58	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.333	69½	87.793	51	89.127	20½	—	—
59	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	3.131	91½	53.747	25	56.879	16½	—	—
	Do przeniesienia	6,991.471	03½	14,838.781	52	21,830.252	55½	33,047.609	52

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia . .	6,991.471	03½	14,838.781	52	21,830.252	55½	33,047.609	52
60	Fundacya Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	30.547	67	30.547	67	—	—
61	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	20	31	14.507	00½	14 527	31½	—	—
62	„ pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	71.285	39	71 285	39	—	—
63	„ Sandecka „Dom roboczy“	—	—	46.383	77½	46.383	77½	—	—
64	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	38	75	3.847	43	3.886	18	—	—
65	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	1.090	08½	36.643	01	37.733	09½	—	—
	„ Dra Józefa Malinowskiego:								
66	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	219	68	35.309	19	35.528	87	—	—
67	2) ku wspieraniu artystów i literatów	188	77	22.095	85	22.284	62	—	—
68	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie . . .	472	33	28.011	67	28.484	00	—	—
69	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	109	51	31.699	54	31.809	05	—	—
70	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	44	65	16.793	49	16.838	14	—	—
71	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	127	84	20.359	16	20.487	00	—	—
72	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	—	6.320	27	6.320	27	—	—
73	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	3.657	81	3.657	81	—	—
74	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	95	83	9.431	95	9.527	78	—	—
75	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	1.378	08	67.383	84	68.761	92	—	—
	„ Anny Helzlowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie a) obrotowy . .	20.632	70	—	—	20.632	70	—	—
76	„ Anny Helzlowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie b) rezerwowy . .	17.265	48	—	—	17.265	48	—	—
	„ Anny Helzlowej na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie c) zarodowy . .	—	—	2,432.202	47½	2,432.202	47½	—	—
77	Fundusz „Macierzy polskiej“	1.058	62	61.373	75	62.432	37	—	—
78	„ Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	—	402.795	90	402.795	90	—	—
79	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	574	16	574	16	—	—
80	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	1.224	16½	1.224	16½	—	—
81	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	370	—	18.503	76	18.873	76	—	—
82	„ Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	213	95	9.732	10	9.946	05	—	—
83	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	873	30	42.763	07	43.636	37	—	—
84	„ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	98	85	43.921	99	44.020	84	—	—
85	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	10.423	96½	10.423	96½	—	—
86	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie . .	—	—	5.551	20	5.551	20	—	—
87	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludowych	—	—	30.370	04	30.370	04	—	—
88	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	33	—	4.918	82	4.951	82	—	—
89	„ posagowa ś.p Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	967	50	32.511	53½	33.479	03½	—	—
90	„ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	234	78	5.548	01	5.782	79	—	—
91	„ „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych	364	22	11.404	94	11.769	16	—	—
92	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	—	77.207	88	77.207	88	—	—
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:								
93	1) dla ślepych w Krakowie	62	—	1.949	28	2 011	28	—	—
94	2) „ wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie .	128	30	4 244	49	4.372	79	—	—
95	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	62	—	1.948	95	2.010	95	—	—
96	Fundusz zapomog. im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobn. w Boguchwale	—	—	2.516	32	2.516	32	—	—
97	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	18.516	50	18.516	50	—	—
98	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	12.694	02½	327.734	79	340.428	81½	—	—
99	„ Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych	12	60	274	64	287	24	—	—
100	Fundusz propinacyjny	2,928.821	74	—	—	2,928 821	74	—	—
101	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	710.834	83
102	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	1,334.058	47	—	—	1,334.058	47	—	—
103	„ byłego galic. korpusu ochotników wojskowych	56.615	26½	—	—	56.615	26½	—	—
104	„ pożyczki z roku 1889. dla spółek wodnych	—	—	—	—	—	—	29.784	97½
105	„ pożyczkowy na budowę szkół	272	32	—	—	272	32	—	—
106	„ kolejowy	618.180	04	—	—	618.180	04	—	—
107	„ Wiktora z Boworowa hr. Baworowskiego	1.406	26	—	—	1.406	26	—	—
108	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	—	—	23.313	08	23.313	08	—	—
109	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	20.664	38	20.664	38	—	—
110	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	6	40	2.447	88	2.454	28	—	—
111	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	200	—	20.000	—	20.200	—	—	—
112	„ „ „ „ „ Żuratyn	200	—	20.000	—	20.200	—	—	—
113	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	121.777	35	121.777	35	—	—
114	Depozyta gminne serwitutowe	540.360	52	—	—	540.360	52	—	—
	Suma	12,530.449	21	19,039.473	99	31,569.923	20	33,788.229	32½
								2,218.306	12½

Uwaga.

Oprócz wyżej wykazanego majątku istnieją fundusze, oddane w administracyę Banku krajowego, których stan majątkowy wedle złożonych z końcem roku 1895 rachunków, wykazuje następujące wyniki:

1) w funduszu przemysłowym . . . . 500.151 zł. 12 ct.
2) „ „ kółek rolniczych . . . . 15.521 „ 31½ „
3) „ „ pożyczkowym dla popierania przemysłu rolniczego (b. fundusz domestykalny) . . . 148.108 „ 50 „

Nadto utrzymują się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną, a mianowicie:

a) przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych . . . . 90.000 złp. — gr., czyli 22.500 zł. — ct. a. w
b) „ „ szkolnym krajowym . . . . 232.256 „ 22 „ „ 58.066 „ 43½ „ „
c) „ funduszach stypendyjnych 10 sztuk akcyj użytkowania kolei Karola Ludwika, które z powodu wylosowania tychże akcyj nie przynoszą żadnych odsetków, lecz czasami przypadającą na nie dywidendę;
d) przy funduszu ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą j. w., czasami dywidendę.

Wykaz zapasów kasowych

z końcem roku budżetowego 1895.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta im. wartości	
	A. W kasie krajowej.				
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	1,219.408	52½	500.000	.
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	.	00½	2.886	32
	c) „ „ w Dublanach	.	.	2.798	23
2	Fundusz szkolny krajowy	5	07½	137.121	35
3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	4	51	241	20
4	„ „ „ „ „ — „ położnic	1	10½	.	.
5	Fundusz podrzutków we Lwowie	.	.	.	.
6	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	.	.	5.777	.
7	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	43	17½	177.233	98
8	„ „ „ „ — „ położnic	.	.	21.963	23
9	„ „ „ „ — „ syfilitycznych	.	.	4.720	53
10	„ „ „ „ — „ obłąkanych	.	.	.	.
11	Fundusz policyi krajowej	16	75	274.398	02
12	„ pożyczki z roku 1883.	.	.	.	.
13	„ „ „ „ 1884.	.	.	.	.
14	„ „ „ „ 1885.	.	.	.	.
15	„ „ „ „ 1888.	.	.	.	.
16	„ „ „ „ 1891.	.	.	.	.
17	„ „ „ „ 1893.	.	.	108.600	.
18	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	511	93	.	.
19	„ „ na podniesienie hodowli bydła	36.225	80	.	.
20	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	25.157	97	.	.
21	„ „ potoku Kisieliny	2.410	42½	.	.
22	„ „ rzeki Łęgu	7.523	06	238	43
23	„ „ „ Trześniówki	2.328	71	.	.
24	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trzesnią	1.984	14	.	.
25	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	3.389	11	.	.
26	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	9.788	88	.	.
27	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	44.165	55	.	.
28	„ „ „ „ „ „ Stryja	2.020	82	.	.
29	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	5.444	17	.	.
30	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	82	59	.	.
31	„ „ „ „ „ Niszkówka	10.150	82	.	.
32	„ regulacyi rzeki Bugu	4.747	58	4	54
33	„ „ Złotej Lipy	16.211	43	.	.
34	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	4.516	68	.	.
35	„ regulacyi potoku Dumnego	4.662	31	.	.
36	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	1.317	34	.	.
37	„ regulacyi Przegnojówki	8.864	06	.	.
38	„ osuszenia bagien Stojanowskich	9.441	82	.	.
39	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	158	.	500	.
40	„ szkolny krajowy emerytalny	.	.	33.548	30
41	„ kultury krajowej	.	.	87.442	84
42	„ stanowy sierociński	315	77½	75.344	04
43	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	.	.	46.796	94
44	„ pożyczki krajowej z roku 1873.	.	.	.	.
45	„ podrzutków w Krakowie	532	36½	24.974	56
46	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	.	00½	25.600	84
47	Fundusze stypendyjne	47.549	91	6,851.836	02
48	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.
49	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	81	48½	37.541	87
50	„ niżankowicki	8	00½	5.873	62
51	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	22	21½	2.420	96
52	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	387	61	384.796	64
	Do przeniesienia	1,469.479	71	8,812.659	46

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	Gotówka ct.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia	1,469.479	71	8,812.659	46
53	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	3.565	50
54	" " z roku 1868.	.	.	.	.
55	" budowy domu podrzutków we Lwowie	.	.	210	46
56	" Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	.	00½	63.619	.
57	" szkół ludowych z roku 1872	428	30½	192.609	80
58	" Wincentego Łodzia Ponińskiego	1.183	00½	87.944	20
59	" Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.072	74½	55.806	42
60	" " " " dziewcząt służących	318	10	30.229	57
61	" Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	20	31½	14.507	.
62	" pomnika Agenora hr. Gołuchowskiego	967	75	70.317	64
63	Fundacya Sandecka „Dom ubogich"	605	45½	45.778	32
64	" Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	11	.	3.969	68
65	" Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	403	50½	37.329	59
	" Dr. Józefa Malinowskiego:				
66	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	219	68	35.309	19
67	2) " " artystów i literatów	1.025	96	22.095	85
68	3) ku popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	472	33	28.011	67
69	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	109	51	31.699	54
70	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	44	65	17.738	03
71	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	247	84	20.359	16
72	" Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	62	06	6.258	21
73	" imienia Antoniego Schiffnera	.	.	3.657	81
74	" Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	95	83	9.431	95
75	" ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	2	.	68.759	92
76	" " Anny Helclowej na rzecz „Domu ubogich" w Krakowie: *a)* obrotowy	20.632	70	.	.
	b) rezerwowy	342	.	16.923	48
	c) zarodowy	.	00½	1,698.534	92
77	Fundusz Macierzy polskiej	1.208	62	61.373	75
78	" Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	4.190	.	406 405	90
79	" z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	.	.	574	16
80	" ku podniesieniu rybactwa	95	11½	700	.
81	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	182	.	18.691	76
82	" Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	294	35	9.732	10
83	" Siemianowskich dla biednych dziewcząt	30	.	43.606	37
84	" " " wdów po nauczycielach ludowych	115	51	43.921	99
85	" hr. Weisenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	120	40½	10.303	56
86	" ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	54	.	5.497	20
87	" bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	327	75	30.042	29
88	" Franciszka Steczkowskiego z Jasła	33	.	4.918	82
89	" posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	746	20½	24.778	28
90	" " " " " " " dziewcząt wiejskich	234	78	3.957	10
91	" „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych: zarodowy	410	28	10.994	66
	rezerwowy	8	50	355	72
92	" Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	01	77.207	88
93	" im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	62	.	1.949	28
94	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	128	30	4.244	49
95	3) " poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	62	.	1.948	95
96	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	89	77	2.426	55
97	" Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	183	.	18.333	50
98	" emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	1.630	85½	327.734	79
99	" Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	12	60	274	64
100	" propinacyjny	6.784	82½	2,872.541	82
	Do przeniesienia	1,517.748	33½	15,359.841	93

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka zł.	ct.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia . .	1,517.748	33½	15,359.841	93
101	Fundusz koszar krajowych	67.985	79	.	.
102	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	.	.	.	.
103	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników	2	10½	26 613	16
104	„ pożyczkowy z roku 1889. dla spółek wodnych	1.625	57½	105.000	.
105	„ „ na budowę szkół	.	.	4.747	51
106	„ kolejowy	.	.	.	.
107	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	.	.	1.406	26
108	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	.	.	23.313	08
109	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	.	.	20.664	38
110	„ na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju	6	40	2.447	88
111	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	200	.	20.000	.
112	„ „ „ „ „ Żuratyn	200	.	20.000	.
113	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	.	.	121.777	35
114	Depozyta gminne serwitutowe	14.106	98	526.253	54
115	Depozyta	6.349	86½	607.113	40
	Razem . . .	1,605.225	05	16,839.178	49
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych	.	.	3.000	.
	„ kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . .	1.381	79	27.854	83
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, depozyta . .	1.157	19	5 448	44
	„ „ szpitali krakowskich „ . .	1.279	89	13.058	02
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach „ . .	4.113	46½	816	.
	„ „ funduszu folwarku w Dublanach „ . .	50	.	.	.
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „ . .	1.477	60½	205	.
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence „ . .	.	10	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Jagielnicy „ . .	.	.	.	.
	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach „ . .	.	.	50	.
	„ „ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie „ . .	23	90	1.982	.
	Razem . . .	9.483	94	52.414	29
	Zestawienie sumaryczne.				
	A) W kasie krajowej	1,605.225	05	16,839.178	49
	B) „ innych kasach	9.483	94	52.414	29
	Suma .	1,614.708	99	16,891.592	78

Poszczególnienie

papierów wartościowych według ich rodzaju

z końcem roku 1895.

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.		Galicyjskiego Banku hipot.		Zakładu kred. ziems. w Krak.	Banku krajowego		austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye: indemnizacyjne	pożyczki krajowej z roku 1873.	1883.
		Wartość										
		zł.	kor.	zł.	kor.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Szkoła rolnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	250	800	—	—	—	—
2	Fundusz szkolny krajowy	1.000	31.200	—	—	—	—	21.400	—	—	—	—
3	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	33.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ szpital powszechny we Lwowie — Oddział chorych	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
5	„ „ „ „ — „ położnic	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	—	—	—	—	43.800	—	—	—	—	—
8	Szpital św. Łazarza w Krakowie — Oddział chorych	—	52.800	200	—	—	4.600	57.800	—	—	—	10.500
9	„ „ „ „ — „ położnic	—	—	—	—	—	3 300	8.400	—	—	—	—
10	„ „ „ „ — „ syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	1.400	—	—	—	—
11	„ „ „ „ — „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Fundusz policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	274.200	—	—	—	—
13	„ pożyczki „ z r. 1883.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	„ „ „ „ 1884.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	„ „ „ „ 1885.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	„ „ „ „ 1888.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	„ „ „ „ 1891.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	„ „ „ podniesienie hodowli bydła	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	„ „ potoku Kisieliny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	„ „ rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	„ „ „ Trześniówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	„ „ „ „ „ „ „ Stryja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	„ „ uzupełnienienie obwałowania prawego brzegu Wisły	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	„ „ „ „ „ Niszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	„ regulacyi rzeki Bugu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	„ „ Złotej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	„ regulacyi potoku Dumnego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	„ obwałowenie lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	„ regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	„ osuszenia bagien strojanowskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	„ kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	86.200	—	—	—	200
42	„ stanowy sierociński	—	52.000	—	—	—	3.500	7.700	—	—	—	7.000
43	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	—	—	—	—	—	700	19.200	—	—	—	—
44	„ pożyczki krajowej z r. 1873	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	„ podrzutków w Krakowie	—	—	—	—	—	11.800	4.200	—	—	—	—
46	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	—	5.400	—	—	—	250	12.400	—	—	—	1.000
47	Fundusze stypendyjne	18.900	3,344.000	115.800	78.800	—	349.200	1,818.600	1.200	—	5.400	185.200
48	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Fundusz galic. inwalidów wojskowych	—	2 200	—	—	—	10.300	200	—	—	—	—
50	„ niżankowicki inwalidów wojskow.ych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	800	—	—	—	—	600	—	—	—	1.000
52	Zakład narodowy im. Ossolińskich.	86.000	110.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	„ „ z roku 1868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	1.600	—	—	—	—	—	—	—	—
57	„ szkół ludowych z roku 1872	—	178.200	—	—	—	100	900	—	—	—	10.500
58	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	—	—	—	—	—	33.000	44.200	—	—	—	—
59	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	800	52.800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	„ „ „ dla dziewcząt służących	1.600	28.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	—	4.600	—	—	—	—	7.800	—	—	—	1.500
62	„ pomnika ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego	—	—	—	—	—	10.200	47.800	—	—	—	10.500
	Do przeniesienia	141.800	3,862.800	117.600	78.800	—	471.100	2,413.800	1.200	—	5.400	227.400

Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1884.	1885.	1888.	1889.	1891.	1893.	Obligacye komunalne Banku krajowego	Obligacye pożyczki papieskiej	Obligacye funduszów propinacyjnych	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei Karola Ludwika	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod i inne	Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem				Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta	
imienna																					
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	kor.	h.	zł.	ct.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500.000	—	—	—	500.000	—	—	—	1,507.290	85
—	—	—	—	2.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	786	32	2.886	32	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1.700	—	—	—	—	—	48	23	1.998	23	800	—	—	—
—	—	—	—	—	71.300	—	—	2.000	450	2.250	—	—	—	7.521	35	13.221	35	123.900	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	30	33.548	30	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	20	241	20	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5.750	—	—	—	—	—	27	—	5.777	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	11.550	—	—	—	—	—	583	98	66.633	98	110.600	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	8.950	—	—	—	—	—	13	23	13.563	23	8.400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	53	3.320	53	1.400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	02	198	02	274.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	108.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108.600	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	238	43	238	43	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	54	4	54	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	500	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.042	84	1.242	84	86.200	—	—	—
—	—	—	—	1.000	3.000	—	—	1.100	—	—	—	—	—	44	04	12.644	04	62.700	—	—	—
—	—	—	—	—	26.700	—	—	—	—	—	—	—	—	196	94	896	94	45.900	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	8.950	—	—	—	—	—	24	56	20.774	56	4.200	—	—	—
—	—	—	—	5.400	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	150	84	6.800	84	18.800	—	—	—
—	—	—	—	121.700	509.400	2.100	—	186.600	53.600	3.160	36.400	—	400	21.376	02	1,101.036	02	5,750.800	—	26.150	08½
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	24.400	400	—	—	—	—	—	—	—	—	41	87	34.741	87	2.800	—	—	—
—	—	—	—	—	5.800	—	—	—	—	—	—	—	—	73	62	73	62	5.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	96	1.020	96	1.400	—	—	—
—	—	—	—	—	129.300	—	300	49.450	2.500	—	—	2.000	—	5.046	64	145.296	64	239.500	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.565	50	3.565	50	—	—	5.390	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210	46	210	46	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	62.000	—	—	—	—	—	—	—	19	—	63.619	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2.900	—	—	—	—	—	—	—	—	9	80	10.609	80	182.000	—	—	—
—	—	—	—	—	10.500	—	—	—	—	—	—	—	—	244	20	33.244	20	54.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.206	42	3.006	42	52.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	57	1.629	57	28.600	—	—	—
—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1.507	—	13.000	—	—	—
—	—	—	—	—	1.800	—	—	—	—	—	—	—	—	17	64	20.717	64	49.600	—	—	—
—	—	—	—	154.600	871.300	64.100	300	276 050	56.550	5.410	36.400	502.000	400	44.459	05	2,104.769	05	7,226.700	—	1,582.630	93½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.		Listy zastawne: Galicyjskiego Banku hipot.		Listy zastawne: Zakładu kred. ziem. w Krakowie	Listy zastawne: Banku krajowego		Listy zastawne: austr. Zakładu kred. ziemskiego	Obligacye: indemnizacyjne	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1873	Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1883
		Wartość										
		zł.	kor.	zł.	kor.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.
	Z przeniesienia	141.800	3,862.800	117.600	78.800	—	471.100	2,413.800	1.200	—	5.400	227.400
63	Fundacya sandecka „Dom roboczy"	—	9.800	—	—	—	1.100	12.800	—	—	—	11.300
64	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąk. wyzdrowieńców	—	10.200	—	—	—	400	200	—	—	—	—
65	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	—	—	—	—	—	12.500	2.000	—	—	—	100
	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:											
66	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	—	—	—	8.900	26.200	—	—	—	200
67	2) ku wspieraniu artystów i literatów	—	—	20.000	—	—	200	1.800	—	—	—	—
68	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzyczn. we Lwowie	—	—	—	—	—	13.300	14.600	—	—	—	—
69	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	—	—	—	—	—	600	11.000	—	—	9.800	400
70	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	2.800	—	—	4.400	600
71	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	—	—	—	—	—	300	1.400	—	—	—	—
72	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	—	2.000	—	—	—	—	4.000	—	—	—	—
73	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	—	8.800	—	—	—	—	400	—	—	—	—
75	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—
76	„ „Domu ubogich" imienia Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie a) rezerwowy	—	—	—	—	—	—	11.600	—	—	—	—
	b) zarodowy	—	1,380 000	—	—	—	122.900	107.400	—	—	—	20.000
77	Fundusz „Macierzy polskiej"	—	45.200	—	—	—	13.300	800	—	—	—	500
78	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	—	286.400	32.000	—	—	—	8.400	—	—	—	—
79	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	„ ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
81	Fundacya Abrahama Oranża dla ubogich izraelitów w Krakowcu	—	18.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	„ Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	—	—	—	—	—	7.100	2.600	—	—	—	—
83	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—
84	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	—	—	—	—	—	600	800	—	—	—	—
85	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	—	—	—	1.600	3.600	—	—	—	—
86	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	1.200	—	—	—	—
87	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	22.600	—	—	—	2.200	4.200	—	—	—	—
88	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	—	2.600	—	—	—	1.000	700	—	—	—	—
89	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	—	2.600	—	—	—	13.000	6.100	—	—	—	—
90	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	—	200	—	—	—	3.000	400	—	—	—	100
91	„ „Dom ubogich" w Strzeliskach nowych: a) zarodowy	—	—	—	—	—	7.700	200	—	—	—	—
	b) rezerwowy	—	—	—	—	—	100	200	—	—	—	—
92	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	77.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:											
93	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—
95	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	2.200	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	„ Ludwiki hr. Dunin z Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	16.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	—	25.400	—	—	—	168.400	133.800	—	—	—	—
99	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	Fundusz propinacyjny	—	593.400	—	—	—	586.300	1,525.500	—	—	—	—
101	„ koszar krajowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	144.000	6,367.200	169.600	78.800	—	1,435.600	4,300.900	1.200	—	19.600	260.600

Obligacye pożyczki krajowej z roku 1884.	1885.	1888.	1889	1891.	1893.	Obligacye komunalne Banku krajowego	Obligacye pożyczki papieskiej	Obligacye funduszów propinacyjnych	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei Karola Ludwika	Akcye kolei węgiersko-północnowschod. i inne	Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem				Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta	
imienna																					
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	kor.	h.	zł.	ct.
—	—	—	—	154.600	871.300	64.100	500	276.050	56.550	5.410	36.400	502.000	400	44.459	05	2,104.769	05	7,226.700	—	1,582.630	93½
—	—	—	—	—	10.700	—	—	—	—	—	—	—	—	78	32	12.478	32	33.300	—	—	—
—	—	—	—	—	3.200	—	—	—	—	—	—	—	—	169	68	569	68	3.400	—	—	—
—	—	—	—	—	10.800	1.000	—	—	—	—	—	—	—	729	59	14.329	59	23.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	19	9.109	19	26.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95	85	20.295	85	1.800	—	20.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111	67	13.411	67	14.600	—	—	—
—	—	—	—	500	9.300	—	—	—	—	—	—	—	—	99	54	11.399	54	20.300	—	—	—
—	—	—	—	—	8 900	—	—	—	—	—	—	—	—	1.038	03	6.038	03	11.700	—	—	—
—	—	—	—	—	10.700	—	—	—	7.900	—	—	—	—	59	16	8.259	16	12.100	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	58	21	58	21	6.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	37	81	57	81	3.600	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	31	95	31	95	9.400	—	—	—
—	—	—	—	—	67.100	—	—	—	—	—	—	—	—	1.459	92	1.459	92	67.300	—	—	—
—	—	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—	—	—	—	323	48	323	48	16.600	—	—	—
—	—	—	—	—	27.800	—	—	40.300	—	—	—	—	—	134	92	183.334	92	1,515.200	—	—	—
—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	973	75	14.773	75	46.600	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4.000	62.100	—	—	—	—	—	—	13.505	90	111.605	90	294.800	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	16	574	16	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	700	-	—	—	—	—
—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	191	76	191	76	18.500	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	10	7.132	10	2.600	—	—	—
—	—	—	—	—	40.200	—	—	—	—	500	—	—	—	906	37	1.406	37	42.200	—	—	—
—	—	—	—	—	42.000	—	—	—	—	500	—	—	—	21	99	1.121	99	42.800	—	—	—
—	—	—	—	—	5.100	—	—	—	—	—	—	—	—	3	56	1.603	56	8.700	—	—	—
—	—	—	—	—	4.200	—	—	—	—	—	—	—	—	97	20	97	20	5.400	—	—	—
—	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	42	29	2.242	29	27.800	—	—	—
—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	18	82	1.018	82	3.900	—	—	—
—	—	—	—	—	2.800	—	—	—	—	—	—	—	—	278	28	13.278	28	11.500	—	—	—
—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	57	10	3.157	10	800	—	—	—
—	—	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—	—	—	—	94	66	7.794	66	3.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	72	155	72	200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	88	7	88	77.200	—	—	—
—	—	—	—	1.200	700	—	—	—	—	—	—	—	—	49	28	1.249	28	700	—	—	—
—	—	—	—	2.300	1.700	—	—	—	—	—	—	—	—	44	49	2.344	19	1.900	—	—	—
—	—	—	—	1.200	700	—	—	—	—	—	—	—	—	48	95	1.248	95	700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	55	2.226	55	200	—	—	—
—	—	—	—	—	2.300	—	—	—	—	—	—	—	—	33	50	33	50	18.300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	134	79	168.534	79	159.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	74	64	274	64	—	—	—	—
—	—	—	—	—	165.800	—	—	—	—	—	—	—	—	1.541	82	587.841	82	2,284.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	159.800	1,296.400	69.100	62.400	316.350	64.650	6.430	36.400	502.000	400	68.411	93	3,316.541	93	12,043.300	—	1,602.630	93½

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne: Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk. zł.	kor.	Galicyjskiego Banku hipot. zł.	kor.	Zakładu kred. ziem. w Krakowie zł.	Banku krajowego zł.	kor.	austr. Zakładu kred. ziemskiego zł.	Obligacye: indemnizacyjne zł.	pożyczki krajowej z roku 1873. zł.	1883. zł.
		W a r t o ś ć										
	Z przeniesienia . .	144.000	6,367.200	169.600	78.800	—	1,435.600	4,300.900	1.200	—	19.600	260.600
102	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
103	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104	„ pożyczki z roku 1889 dla Spółek wodnych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
106	„ kolejowy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
108	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie .	—	—	—	—	—	—	21.900	—	—	—	—
109	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	—	—	—	—	20.400	—	—	—	—
110	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	—	—	—	2.400	—	—	—	—	—	—	—
111	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	„ „ „ „ „ Zuratyn . .	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	120.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—
114	Depozyta gminne serwitutowe	—	—	—	—	—	137.500	165.800	—	—	—	—
	Suma papierów funduszowych . .	144.000	6,527.800	169.600	81.200	—	1,573.100	4,509.000	1.200	—	19.600	260.600
	Do tego: Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	144.000	6,527.800	169.600	81.200	—	1,573.100	4,509.000	1.200	—	19.600	260.000

Obligacye: pożyczki krajowej z roku 1884.	1885.	1888.	1889.	1891.	1893.	Obligacye: komunalne Banku krajowego	Obligacye: pożyczki papieskiej	Obligacye: funduszów propinacyjnych	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei: Karola Ludwika	Akcye kolei: węgiersko-północno-wschod i inne	Akcye Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem				Zapisy dłużne, weksle i inne dokumenta	
i	m	i	e	n	n a																
zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	kor.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	kor.	h.	zł.	ct.
—	—	—	—	159.800	1,296.400	69.100	62.400	316.550	64.650	6.430	36.400	502.000	400	68.411	93	3,316.541	93	12,043.300	—	1,602.630	½ 93
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23.250	—	—	—	—	3.363	16	26.613	16	—	—	—	-
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105.000	—	105 000	—	—	-	2,347.458	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.747	51	4.747	51	—	—	564.405	76
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.406	26	1.406	26	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.413	08	1.413	08	21.900	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	264	38	264	38	20.400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	88	47	88	2.400	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.177	35	1.177	35	120.600	—	—	—
—	—	—	—	—	222.800	—	—	—	—	—	—	—	—	153	54	137.653	54	388.600	—	—	—
—	—	—	—	159.800	1,519.200	69.100	62.400	316.350	87.900	6.430	36.400	502.000	400	185.985	09	3,594.865	09	12.637.200	—	4,514.494	½ 80
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	659.527	69	—	—	—	—
—	—	—	—	159.800	1,519.200	69.100	62.400	316.350	87.900	6.430	36.400	502.090	400	185.985	09	4,254.392	78	12,637.200	—	4,514.594	½ 80

Wykaz dóbr i realności

stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1895.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół zł.	ct.	Wartość Ogół zł.	ct.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^{2}/_{4}$ (gmach sejmowy)	1,318.154	64		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^{1}/_{4}$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	40 898	36		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	238.469	23$^{1}/_{2}$		
	4. Zakład w Czernichowie	223.307	72		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dzieln. II.)	381.761	30$^{1}/_{2}$		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	24.275	.		
	7. „ „ w Jagielnicy	2.020	25$^{1}/_{2}$		
	8. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	22.412	42		
	9. Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	154 886	73		
	10. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie	201.753	00$^{1}/_{2}$		*)
	11. „ „ „ „ „ „ w Krakowie	194 120	39$^{1}/_{2}$	2,802.059	06$^{1}/_{2}$
II.	**Fundusz szkolny krajowy:** Budynek szkolny w Tarnowie	6.117	94$^{1}/_{2}$	6.117	94$^{1}/_{2}$
III.	**Krajowy szpital powsz.** we Lwowie: 1. Gmach popijarski we Lwowie Nr. 394 $^{1}/_{4}$				
	a) Oddział chorych . . . . 354.291 zł. 58$^{1}/_{2}$ ct.				
	b) „ położnic . . . . 10.103 „ 52 „	364.395	10$^{1}/_{2}$		
	2. *a)* Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna" należący do oddziału położnic . . . . . . 5.644 zł. 26$^{1}/_{2}$ ct.				
	b) gmach dla zakładu położnic . . . . 177.430 „ 98 „	183.075	24$^{1}/_{2}$	547.470	35
IV.	**Fundusz budowy domu podrzutków** we Lwowie:				
	Realność pod l. k. 146 i 147$^{4}/_{4}$ przy ul. Paulinów l. 5.	12.469	50	12.469	50
V.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** na Kulparkowie:				
	1. Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	1,153.520	77		
	2. Realność z gruntem pod l. k. 768A $^{2}/_{4}$ we Lwowie	1.820	.	1,155.340	77
VI.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie:				
	Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221, 48/222 i 49/222, dzieln. VI. na Wesołej z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50/221 . . . . 132.032 zł. 70 ct.				
	b) Wartość kościoła szpitalnego doń należącego 85.000 „ — „				
	c) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (4.700 zł.) now. pawilonem i budynkami gospodarcz. 192.353 „ 52 „				
	d) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) 110.250 „ — „				
	e) „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) 27.100 „ — „	546.736	22		
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie:				
	a) Część wartości starego gmachu 50/221	27.752	50		
	3. Oddział syfilitycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	5.699	19		
	4. Oddział obłąkanych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr 48 i 49 222	4.603	01	584.790	92
VII.	**Fundusze stypendyjne:** 1. Fundusz Dydyńskiego:				
	a) Dobra Godowa z przyległościami	39.972	.		
	b) Realność w Strzyżowie Nr. 97	3 527	.		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przyległościami	67.875	03		
	3. Fundusz Dra Jana Towarnickiego realność w Rzeszowie Nr. 7 i 9 . .	37 773	80	149.147	83
VIII.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helzlów" w Krakowie:**				
	Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie	733.667	55	733.667	55
	Razem . . .	5,991.063	93	5,991.063	93

*) Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność Marconich Nr. 976 $^{1}/_{4}$ we Lwowie, realność w Gródku na szkołę uprawy lnu, Zamek w Olesku, realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę sukienniczą w Rakszawie, których wartość dopiero później będzie mogła być oznaczoną.

L. W. kr. 58.474. **Aleg. 21**

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacyi krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi szkolnej o sprawozdaniu z czynności dep. III. powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1896 następującą uchwałę: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby zastanowił się nad potrzebą reorganizacyi krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich, a zasięgnąwszy w tym przedmiocie opinii Akademii Umiejętności w Krakowie, przedłożył Sejmowi wnioski, względem zmiany urządzenia archiwów krajowych, opartego na uchwale Sejmu z dnia 21. sierpnia 1877.“

W skutek tej uchwały zwrócił się Wydział krajowy przedewszystkiem do Akademii Umiejętności w Krakowie, tudzież do dyrekcyj obu archiwów krajowych we Lwowie i w Krakowie z zapytaniem, czyli i o ile uważają reorganizacyę krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich za pożądaną.

Nadesłane Wydziałowi krajowemu opinie zgadzają się wszystkie w tem, że pragną pewnego powiększenia personalu archiwalnego i polepszenia płacy niektórych funkcyonaryuszów a oraz podwyższenia ryczałtu na wydatki kancelaryjne — różnią się zaś co do szczegółów i co do wysokości kwoty, o jaką dotychczasowy wydatek roczny na archiwa miałby być zwiększonym.

Najdalej idący wniosek pod tym ostatnim względem przedstawia c. k. Akademia Umiejętności w Krakowie; przyjęcie jej wniosku pociągnęłoby za sobą powiększenie wydatku rocznego na oba archiwa z dotychczasowej kwoty

	9.220 zł.
na kwotę . . .	11.940 zł.
t. j. o	2.720 zł. rocznie więcej.

Projekt Dyrektora archiwum lwowskiego wymaga wydatku 11.780 zł., co w porównaniu z dotychczasowym 9.220 zł. czyni o 2.560 zł. rocznie więcej.

Najskromniejszą jest propozycya Dyrektora archiwum krakowskiego, wymagająca podwyższenia dotychczasowego wydatku o 1.400 zł.

Przystępując do streszczenia tych propozycyj zaczynamy od Akademii Umiejętności w Krakowie, której wnioski zmierzają głównie do tego, aby zamiast dotychczasowych aplikantów wprowadzić do personalu archiwalnego urzędników archiwalnych. Akademia Umiejętności nie doradza zupełnego zniesienia instytucyi aplikantów, tylko proponuje pozostawienie po jednym aplikancie przy każdem archiwum z podwyższeniem ich wynagrodzenia do kwoty 400 zł. (dziś pobierają 300 zł.) rocznie, a zarazem z tą zmianą, żeby uczniowie uniwersytetu z lat wyższych mogli zatrzymywać te posady przez pewien czas po ukończeniu studyów uniwersyteckich, przez co zapobiegłoby się częstym zmianom w osobach aplikantów i wynikającej ztąd przerwie w dokonywaniu zadań archiwalnych. Co się tyczy urzędników stałych, Akademia Umiejętności pragnie zaprowadzenia dwóch przynajmniej nowych posad z rangą i płacą koncepisty Wydziału krajowego, po jednej w każdem archiwum, oraz jednej posady z rangą i płacą asystenta Wydz. kraj. dla archiwum lwowskiego, a to ze względu na rozmiar i większą liczbę rekwizycyj, które personal tego archiwum załatwia.

Akademia Umiejętności żąda dalej zrównania remuneracyi dyrektorów w obu archiwach, dziś bowiem pobiera dyrektor w Krakowie 1.000 zł., remuneracyi, we Lwowie zaś 1.200 zł., zrównanie ich pod względem płacy byłoby zniesieniem dotychczasowej, zdaniem Akademii nieusprawiedliwionej różnicy, gdyż umiejętne kierownictwo wymaga w obu archiwach tych samych kwalifikacyj i tego samego nakładu pracy.

Proponuje także Akademia Umiejętności zrównanie adjunktów archiwalnych z adjunktami Wydziału krajowego co do rangi i płacy; to byłoby połączone z małym wzrostem kosztów o 60 zł. na każdej posadzie.

W końcu porusza Akademia Umiejętności sprawę ustalenia posad obu stróżów archiwalnych. Od służącego archiwalnego wymaga się więcej, niż od zwykłych sług biurowych, a mianowicie wyższego stopnia inteligencyi oraz nieskazitelności i szczególnej ścisłości. Sługa ten musi mieć zawsze wstęp do właściwych sal archiwalnych i może być niejednokrotnie narażony na pokusę popełnienia nadużycia, wobec czego powinno się takie posady powierzać jedynie kandydatom zupełnie pewnym, których trudno znaleść między ubiegającymi się o posady nieustalone.

Przechodzimy z kolei do drugiej opinii fachowej, mianowicie dyrektora archiwum krajowego we Lwowie, który na wstępie zaznacza, że dotychczasowa organizacya archiwów przedstawia liczne strony ujemne, wywierające wpływ niekorzystny na tok i postęp czynności archiwalnych. Archiwa nasze w dzisiejszym ustroju mają tylko jednego urzędnika stałego t. j. adjunkta, nawet bowiem dyrektor, który jest naukowym i biurowym kierownikiem archiwum, nie jest urzędnikiem stałym.

Prace archiwalne wykonywają aplikanci, mianowani z pośród uczniów uniwersytetu, obowiązani tylko do trzygodzinnej pracy codziennej. Z natury rzeczy wynika, że aplikanci muszą swe zajęcie w archiwum uważać tylko za zawód przejściowy, ponieważ nie mają widoku awansu w archiwum na posadę stałą. Nadto przepis, że aplikant może spełniać swe obowiązki tylko przez czas studyów uniwersyteckich, jakoteż fakt, że posadę tę zyskują uczniowie dopiero na wyższych latach swych studyów, są powodem, iż czas, przez który aplikanci pracują w archiwum, jest stosunkowo bardzo krótki i częste zachodzą zmiany w osobach aplikantów, na czem cierpi oczywiście postęp prac archiwalnych. Niedogodnościom tego urządzenia może zapobiedz reforma ograniczająca liczbę aplikantów do najniezbędniejszej potrzeby, a wprowadzająca w ich miejsce urzędników stałych, obok dotychczasowego adjunkta. Na urzędników tych należałoby nałożyć obowiązek sześciogodzinnej pracy w archiwum, dalej pewna wyższa płaca umożliwiłaby im wyłączne oddanie się zajęciom archiwalnym, a nadto archiwum otrzymałoby pracowników, mających już wyższy stopień przygotowania naukowego i takich, którzyby pracowali w archiwum przez dłuższy czas, przez co i wydatność pracy byłaby znaczniejszą. Jako konieczny warunek do uzyskania takiej posady, uważa dyrektor archiwum lwowskiego wykazanie się stopniem naukowym (doktoratem) z prawa lub filozofii i zapewnienie pierwszeństwa takim kandydatom, którzy się już odznaczyli pracami naukowymi z zakresu historyi polskiej lub historyi prawa polskiego, których znajomość do wykonywania pracy archiwalnej jest konieczną.

Co do aplikantów, to organizacya archiwów z r. 1877, dopuszczając do aplikantury uczniów Uniwersytetu, miała prócz głównego celu tj. postępu prac archiwalnych zapewne i myśl przyjścia z materyalną pomocą młodzieży uniwersyteckiej, sposobiącej się do pracy naukowej w dziedzinie prawa lub historyi polskiej. Aplikantura tedy z biegiem czasu stała się w przeważnej części wypadków dla ucznia Uniwersytetu tylko tymczasowym środkiem zapewnienia sobie utrzymania, a dla nauki nie przyniosła wydatniejszych rezultatów. Mimo to, należy choć w części instytucyę tę utrzymać a to z powodu, że czynności archiwalne obejmują częściowo prace mechanicznej natury, które łatwo mogą wykonywać początkujący aplikanci. W dalszym ciągu porusza dyrektor archiwum lwowskiego sprawę stabilizacyi stróżów archiwalnych. W końcu żąda powiększenia ryczałtu kancelaryjnego przyznawanego Dyrekcyi na opędzenie potrzeb bieżących, aby Dyrekcya miała możność zakupywania podręcznych dzieł do użytku archiwalnego i prenumerowania czasopism archiwalnych.

Nieco odmienną od obu poprzednich jest trzecia opinia fachowa dyrektora archiwum krakowskiego, który stanowczo oświadcza się przeciw tworzeniu posad stałych urzędników archiwalnych w razie, gdyby to miało nastąpić w drodze zupełnego skasowania lub choćby tylko ograniczenia dotychczasowej liczby aplikantów.

Dyrektor archiwum krakowskiego nadmienia, że wprawdzie instytucya aplikantów została utworzona w innych celu, mianowicie aby zarządom archiwów dostarczyć pomocy w spełnianiu ciążących na nich zadań praktycznych, to jednak z zadowoleniem stwierdzić można, że właśnie ta instytucya stała się znakomitą dźwignią nauki polskiej. Z pośród byłych aplikantów archiwalnych wyszła znaczna stosunkowo liczba ludzi, którzy dziś przynoszą zaszczyt polskiej nauce.

Zdaniem dyrektora archiwum krakowskiego należałoby dotychczasową liczbę aplikantów pomnożyć, bo aplikantura jest rodzajem najrozumniejszego sty-

pendyum, przy którem od obdarowanego niem ucznia wymaga się świadczenia pewnej pracy. „Zetknięcie młodego, skłonnego do wrażeń umysłu, z pomnikami naszej świetnej przeszłości, jakiemi są księgi naszych archiwów, wywiera czar na młody umysł i nakazuje jego sercu kochać narodową przeszłość i polską naukę.“ Dyrektor archiwum w Krakowie nie byłby przeciwny utworzeniu posad stałych urzędników przy archiwach, gdyby się to mogło odbyć bez naruszenia liczby posad aplikantów, ale wyraża zapatrywanie, że posady stałych urzędników archiwalnych należałoby celem pozyskania zdolnych kandydatów udotować lepiej niż posady profesorów gimnazyalnych. Inaczej bowiem każdy zdolniejszy kandydat uważać będzie swą posadę w archiwum tylko jako stacyę tymczasową aż do uzyskania lepszej posady a w ten sposób z zamierzonej stałej posady zrobi się posada najbardziej niestała. Co do archiwum krakowskiego pragnie dyrektor, aby Wysoki Sejm ustanowił trzy lub cztery nowe posady aplikantów i popiera to żądanie okolicznością, że archiwum lwowskie posiada kompletne indexa, podczas gdy krakowskie żadnych nie posiada, co pociąga bardzo wielką stratę czasu przy każdej kwerendzie. Dzisiejsza liczba dwóch aplikantów wystarcza zaledwie do załatwiania bieżących czynności archiwalnych, praca więc nad indexem tak niezbędnie potrzebnym wymaga koniecznie pomnożenia sił roboczych.

Dyrektor archiwum w Krakowie zwraca dalej uwagę na niewłaściwy podział ksiąg pomiędzy archiwa krajowe lwowskie i krakowskie i wyraża życzenie, aby Wysoki Sejm uchwalił przeniesienie ksiąg Sandeckich, Owięcimskich, Zatorskich i Pilzneńskich z archiwum lwowskiego do krakowskiego, księgi te bowiem tam winny się znajdywać jako rdzennie małopolskie.

Co do płac urzędników w archiwum krakowskiem proponuje dyrektor, aby płacę adjunkta ze względu na jego trudy wynikłe z braku indexów podwyższyć przynajmniej o 300 zł. rocznie, tudzież w razie przeniesienia ksiąg małopolskich z archiwum lwowskiego zrównać płacę Dyrektora krakowskiego z lwowskim, wtedy bowiem pomnożą się czynności jego, a ubędzie pracy dyrektorowi lwowskiemu.

Wydział krajowy po należytem zbadaniu powyższych opinij pragnąłby przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wnioski takiej reorganizacyi archiwów krajowych, któraby czyniła zadość zarówno celom praktycznym archiwów, jakoteż naukowym a przytem nie obciążyła funduszu krajowego znaczniejszym nowym wydatkiem.

To pewna, że jeżeli się zadania archiwów krajowych pojmuje z uwzględnieniem ich ważności dla nauki, obecny personal archiwów musi się wydać bardzo niedostatecznym. Personal ten składa się dziś z dyrektora, który nie jest stałym urzędnikiem, ale pobiera jedynie remuneracyę i powierzony ma sobie kierunek naukowy pracy archiwalnej, z adjunkta, który jest urzędnikiem krajowym i z aplikantów (4 we Lwowie, 2 w Krakowie) t. j. uczniów uniwersytetu, obowiązanych do trzygodzinnej pracy dziennej w archiwum. Jeżeli tych aplikantów można z korzyścią używać do indexowania ksiąg archiwalnych, to trudno jednak poruczyć im umiejętne inwentaryzowanie archiwów, wymagające wyższych kwalifikacyj naukowych i ściślejszego zaznajomienia się z materyałem; tego nie mogą nabyć ludzie, pracujący w archiwum najwyżej dwa lub trzy lata i zmieniający się ustawicznie.

Archiwa nasze posiadają nieocenione skarby dla historyi Polski i Rusi; materyał ten jednakowoż za mało dotąd został wyzyskany jedynie z powodu braku sił w personalu samychże archiwów. Wydatność pracy aplikantów jest stosunkowo bardzo nieznaczną z powodu, że się zbyt często zmieniają i z powodu kolizyj między godzinami archiwalnemi a wykładami uniwersyteckimi, na które jako uczniowie uniwersytetu uczęszczać są obowiązani. — Dyrektorowie archiwów, którzy dotąd zawsze są profesorami uniwersytetu, z konieczności muszą do pewnego stopnia być wyrozumiałymi na opuszczenia aplikantów, skutkiem czego praca archiwalna nie może być tak wydatną jak być powinna. — Tyle pożądane uporządkowanie archiwów może postąpić naprzód tylko wtedy, jeżeli się pozyska stałych, a ukwalifikowanych urzędników, obowiązanych do sześciogodzinnej nieprzerwanej pracy biurowej. — Utworzenie posad urzędników stałych obowiązanych wprawdzie do większej pracy, ale za to lepiej płatnych, posad dostępnych tylko dla ludzi z patentem naukowym (doktorat filozofii lub prawa), takich, którzy zyskali już sobie pewne imię w nauce, wydaje się wobec tego Wydziałowi krajowemu pożądanem. — Licząc się wszakże ze stanem finansów krajowych proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi utworzenie tylko po jednej posadzie stałej adjunkta II klasy przy każdem archiwum z płacą 900 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. rocznie i prawem do dodatków pięcioletnich po 100 zł. w. a.

Gdy doświadczenie lat 19, tj. czasu, od którego archiwa przeszły w zarząd kraju, wykazało, że pożytek z aplikantów jest mniejszy, niż się spodziewano, przeto Wydział krajowy przedkłada zarazem wniosek na częściowe zwinięcie posad aplikantów i zatrzymania tylko trzech t. j. dwóch dla archiwum lwowskiego a jednego dla krakowskiego. Również oświadcza się Wydział krajowy z uwzględnieniem życzenia wyrażonego w opinii dyrektora archiwum krakowskiego, aby księgi Sandeckie, Oświęcimskie, Zatorskie i Pilzneńskie przeniesione zostały z archiwum Lwowskiego do archiwum w Krakowie. — Przed laty kilku przeniesiono już w ten sposób księgi Czchowskie i Bieckie z powodu, że Czchów i Biecz leżały w terytoryum byłego województwa krakowskiego. Gdy zaś Sącz, Zator i Oświęcim należały również do dawnego województwa krakowskiego, a Pilzno do byłego województwa Sandomierskiego, którego część dziś należy do Galicyi zachodniej, — gdy dalej województwa: Krakowskie, Sandomierskie i Lubelskie stanowiły dawną Małopolskę, a przeważna część ksiąg małopolskich przechowaną jest w archiwum krakowskiem, przeto też i wyżej wzmiankowane księgi winny znaleść pomieszczenie w archiwum krakowskiem.

Co do płac obecnych urzędników archiwalnych, Wydział krajowy proponuje podwyższenie płacy dyrektorowi archiwum krakowskiego o 200 zł. (dotychczas pobiera dyrektor w Krakowie 1.000 zł., we Lwowie 1.200 zł.), a to z powodu pomnożenia jego czynności, w razie przeniesienia wyżej wspomnianych ksiąg do archiwum w Krakowie.

Wreszcie proponuje Wydział krajowy podwyższenie ryczałtu kancelaryjnego przyznawanego przez Wysoki Sejm obu dyrekcyom z kwoty 500 na 600 zł. rocznie i to po połowie na oba archiwa, dotychczas bowiem archiwum lwowskie otrzymywało 200 zł. a krakowskie 300 zł. rocznie. Podwyższenie to ma służyć na zakupno książek niezbędnie potrzebnych do użytku podręcznego w archiwum, jak np. herbarzy słowników, skorowidzów miejscowości, tudzież czasopism archiwalnych koniecznych dla zaznajamiania urzędników archiwalnych z najnowszymi postępami nauki archiwalnej (Archivwesen).

Proponowane przez Wydział krajowy zmiany w ustroju archiwalnym, pociągnęłyby za sobą obciążenie budżetu krajowego o 1.600 zł. więcej, niż dotychczas.

W końcu podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że powziąwszy decyzyę co do wzmocnienia personalu archiwów krajowych, uważał zarazem za rzecz konieczną, wzmocnić kontrolę nad działalnością tego personalu.

W tym celu, na zasadzie §. 57. instrukcyi archiwalnej z 15. lutego 1878 postanowił utworzyć dwie komisye złożone z ludzi fachowych, jednę we Lwowie, drugą w Krakowie, które funkcye swe spełniać będą przy współudziale delegata Wydziału krajowego i przedkładać co roku sprawozdania o stanie i działalności obu krajowych archiwów akt grodzkich i ziemskich.

Reasumując swe wywody przedkłada Wydział krajowy następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Podwyższa się remuneracyę dyrektora archiwum krajowego w Krakowie z 1.000 zł. na 1.200 zł. rocznie.

II. Ustanawia się dla archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie oprócz dotychczasowych posad adjunktów po jednej posadzie adjunkta II. klasy z płacą 900 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. rocznie i prawem do 3 dodatków pięcioletnich po 100 zł. Adjunkt II. klasy jest urzędnikiem krajowym podobnie jak dotychczasowy adjunkt klasy I.

III. Zmniejsza się obecną liczbę posad aplikantów archiwalnych z 6 na 3, z których dwóch przeznacza się dla archiwum we Lwowie, jednego dla archiwum w Krakowie.

IV. Podwyższa się ryczałt kancelaryjny z 500 zł. na 600 zł., po połowie na oba archiwa.

V. Zezwala się na przeniesienie kosztem funduszu krajowego ksiąg sądowych Sandeckich, Oświęcimskich, Zatorskich i Pilzneńskich z archiwum krajowego we Lwowie do archiwum krajowego w Krakowie.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 6. października 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 63748/1896.

Al g 22

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie restauracyi starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku.

W y s o k i S e j m i e!

Przy rozprawach nad Rubr. VIII. wydatków budżetu krajowego na rok 1896 powziął Wysoki Sejm dnia 6. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Petycyę Konwentu OO. Bernardynów w Przeworsku o jednorazową subwencyę na restauracyę kościoła przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej“.

Spełniając powyższe polecenie Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi w niniejszem sprawozdaniu rezultat zbadania powyższej sprawy wraz z wnioskiem stanowczego jej załatwienia.

Wskazane powyższą uchwałą badanie przeprowadził Wydział krajowy w dwojakim kierunku: z jednej strony za pośrednictwem lwowskiego Koła c. k. Konserwatorów dla stwierdzenia czyli zamierzona restauracya kwalifikuje się w ogóle do konserwatorskiego traktowania a w następstwie do subwencyonowania z funduszów krajowych; — z drugiej strony dla zasięgnięcia dokładniejszych informacyj co do rozmiarów i szczegółów zamierzonej restauracyi, wydatku potrzebnego na jej wykonanie a zwłaszcza funduszów, jakimi konwent na cele tej restauracyi już rozporządza albo jeszcze uzyskać się spodziewa.

Według opinii lwowskiego Koła c. k. Konserwatorów z 24. września 1896 r. kościół OO. Bernardynów w Przeworsku, sięgający XV. wieku, należy do rzędu najstarożytniejszych i najcenniejszych pomników architektury i jako taki zasługuje w pełnej mierze na restauracyę a to przedewszystkiem w tych swoich częściach, które albo zachowały dotąd cały swój pierwotny charakter, albo małym stosunkowo trudem i kosztem odzyskać go mogą. Zdanie to oparte jest na wyniku fachowego zbadania stanu rzeczy na miejscu, które dokonane zostały przez męża zaufania Koła Konserwatorów, p. Michała Kowalczuka, architekta i docenta lwowskiej szkoły politechnicznej. Według jego opinii restauracya kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku, o ile wskazaną jest względami archeologicznej natury t. j. o ile zabezpieczyć ma od zniszczenia ten wielce szanowny pomnik starożytny i zachować mu pierwotny charakter stylowy objąć powinna następujące roboty:

1. Odczyszczenie i naprawienie frontowej fasady;
2. Zamurowanie wybitych późniejszemi czasami wnęków;
3. Wstawienie kamiennych laskowań w środkowem oknie i oszklenię szkłem katedralnym;
4. Wytestowanie górnej części frontowej fasady;
5. Pokrycie sterczyn kamiennemi nasadami;
6. Takież pokrycie nad środkową sterczyną pod krzyż;
7. Zastąpienie dzisiejszej loży portalem kamiennym;

8. Odczyszczenie z tynku i pokrycie odsadzki szkarpowej narożnej ciosem profilowanym;

9. Wytestowanie i naprawa bocznej fasady;

10. Pokrycie ciosem góry i dolnej odsady szkarpów;

11. Wstawienie nowego gzemsu cokołowego w miejscu starego, już zupełnie zniszczonego;

12. Wykonanie gzemsu głównego z cegły formówki;

13. Odczyszczenie i naprawa przyczołku fasady absydyalnej;

14. Naprawienie pokrycia z dachówek i dodanie koszów cynkowych.

Koszt wszystkich powyższych robót restauracyjnych, wliczając także koszt fachowego kierownictwa i nadzoru oblicza lwowskie Koło c. k. konserwatorów na 4.000 zł. i prosi usilnie o wyjednanie subwencyi krajowej w powyższej kwocie.

Z relacyj konwentu OO. Bernardynów w Przeworsku w szczególności zaś z ostatniej datowanej 9. października 1896 l. 60. dowiedział się Wydział krajowy tymczasem, że restauracya kościoła, o którym mowa już jest w toku a nawet znacznie naprzód już postąpiła.

Po koniec września b. r. wykonano bowiem następujące roboty:

a) naprawiono dach kościelny z dodaniem koszów i rynien nowych;

b) głównę fasadę kościoła oskrobano z tynku i ponaprawiano starannie cegłę „zyndrówką“ wszelkie dawne uszkodzenia w murze;

c) splantowano grunt dokoła kościoła na jeden metr głębokości a odsłonięty tym sposobem i przegniły cokół podmurowano na wapnie hydraulicznym, zaś kamień cokołowy na cemencie;

d) ponakrywano dachówką mury okalające dziedziniec przedkościelny i otynkowano;

e) dano nowe ławki w nawie kościoła, nową posadzkę kamienną w kaplicy;

f) wyszarowano mury wewnętrzne pod malowanie kościoła.

Prócz tych i innych drobniejszych robót w samym kościele pokryto nadto główne starożytne skrzydło klasztoru nowym dachem i naprawiono pokrycie dwóch innych skrzydeł.

Wszystkie powyższe roboty wykonano za gotówkę zebraną w drodze składki publicznej, na którą uzyskał konowent pozwolenie c. k. Namiestnictwa z 6. stycznia 1895 l. 36. na rok 1895 i powtórnie reskryptem z 30. grudnia 1895 l. 13.977 na rok 1896.

Ze składki tej wpłynęło po koniec września 1896 — 6.052 zł. 85 ct.

Z daru Najjaśniejszego Pana 200 zł. — Razem 6252 zł. 85 ct.

Z tego wydano na roboty wyżej wyliczone po koniec września br. 4.526 zł. 37 ct.— pozostało przeto 1.726 zł. 48 ct.

Ta pozostała reszta przeznaczona jest według relacyi konwentu, przedewszystkiem na częściowe pokrycie rozpoczętego już za umówioną cenę 2.500 zł. malowania kościoła; nadto zamierza konwent postawić ołtarz w kaplicy Najśw. Panny Maryi za 1.000 zł., wielki ołtarz za 1.500 zł., naprawić posadzkę marmurową, zaś na zewnątrz kościoła wybudować nowy przedsionek, dać nowy dach nad korytarzem, ciągnącym się wzdłuż kościoła, ponaprawiać kamienne okapy na szkarpach kościelnych i nakryć je dachówką.

Zamierzone te roboty wymagać będą znacznych stosunkowo funduszów a na ich wykonanie przeznaczony jest przez konwent dochód jaki w ciągu czterech ostatnich miesięcy roku bieżącego wpłynie jeszcze, ze składek.

Ale jakkolwiek te roboty mogą być i są niewątpliwie potrzebnemi i pożądanemi dla uporządkowania i upiększenia kościoła to interesują one w pierwszym rzędzie Zarząd kościoła, ze stanowiska ściśle konserwatorskiego i archeologicznego wykonanie tych robót, zwłaszcza wewnętrznych, można uważać za objętne ponieważ wnętrze tej starożytnej świątyni uległo już dawno zupełnemu przekształceniu i straciło niepowrotnie chechy stylowego gotycyzmu.

Wydział krajowy w tej sprawie restauracyi kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku może mieć na oku jedynie te roboty, które są dyktowane — względami archeologicznymi i przyczynić się mają do zachowania lub przywrócenia stylowego starożytnego charakteru świątyni. — Owóż z pomiędzy robót tej kategoryi wykazanych powyżej w 14-stu punktach w ślad za opinią koła konserwatorów, niektóre i to ważne, zostały już przez konwent wykonane. Z porównania robót już wykonanych z wykazem robót, potrzebnych według opinii konserwatorskiej okazuje się w szczególności, że roboty w tej ostatniej pod pozycyami 1, 11 i 14 wykazane, są już gotowe a wydatek na nie potrzebny, pokryty został z funduszów przez konwent zebranych.

Wynika ztąd, dalej że skutkiem tego nie jest już potrzebną cała na wykonanie tych robót przez koło konserwatorskie proponowana suma 4.000 zł. Dla braku szczegółowego kosztorysu nie jest wprawdzie Wydział krajowy w możności oznaczyć, dokładnie, jaka część tego kosztu stała się już w ten sposób bezprzedmiotową, z uwagi jednak na trudność całkiem dokładnego rozróżnienia robót podpadających ściśle pod kategoryę „konserwatorskich" od robót pod tę kategoryę nie podpadających nie uważa Wydział krajowy aby brak takiego kosztorysu mógł być przeszkodą przy oznaczeniu kwoty, z jaką fundusz krajowy miałby przyjść w pomoc konwentowi na cel restauracyi kościoła w Przeworsku. Subwencya bowiem jest datkiem dobrowolnym kraju, wymierzonym zwykle w pewnej proporcyi do kosztu ogólnego z uwzględnieniem stopnia ważności samego dzieła, stopnia wysiłku czynników lokalnych, wreszcie istotnej potrzeby i t. p. — zawsze jednak w miarę uznania W. Sejmu. Owóż zważywszy wszystkie powyższe względy a także wzgląd na stan finansów krajowych Wydział krajowy mniema, że w tym przypadku subwencya w kwocie 2.000 zł. byłaby odpowiednią i wskazaną.

Proponując tę kwotę z przeświadczeniem, że ona na wykonanie robót wskazanych względami archeologicznej natury w zupełności wystarczy, Wydział krajowy zaznacza oraz, że w razie uchwalenia tej subwencyi przez W. Sejm asygnacya jej do rąk konwentu OO. Bernardynów w Przeworsku nastąpić będzie mogła tylko z wyraźnem zastrzeżeniem, że wszystkie w opinii konserwatorskiej wskazane roboty według wskazówek i pod nadzorem właściwego c. k. konserwatora wykonane zostaną.

Na podstawie powyższego przedstawienia sprawy Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na cel restauracyi starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku wyznacza się jednorazową subwencyę w kwocie 2.000 zł.

2. Powyższą kwotę wstawia się do Rubr. VIII. wydatków budżetu krajowego na rok 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 21. października 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz *w. r.*

Członek Wydziału kraj.

L. 66.686.

Alleg. 23

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyi na budowę szkoły polskiej w Białej.

Wysoki Sejmie!

Zarząd główny Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie, wniósł w styczniu 1895 roku do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie bezzwrotnego zasiłku na budowę szkoły polskiej w Białej w kwocie co najmniej 10.000 zł., a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9. lutego 1895 odstąpił tę petycyę Radzie szkolnej krajowej do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Odezwą z dnia 21. października 1895 l. 15.753 przesłała c. k. Rada szkolna krajowa petycyę Wydziałowi krajowemu z oznajmieniem „że w własnym zakresie działania nie może jej uwzględnić, ponieważ kredyt w kwocie 50.000 zł. przyzwolony przez Sejm na rok 1895 na zasiłki na budowę szkół, jest przeznaczony wyłącznie na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół publicznych, po myśli art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 nr. 49. Dz. u. kr., wobec czego Rada szkolna krajowa musi pozostawić ocenieniu Wydziału krajowego, o ile zechce poprzeć tę petycyę u Wysokiego Sejmu".

Rada szkolna krajowa nadmieniła przytem, że językiem wykładowym w szkołach ludowych w Białej, utrzymywanych wyłącznie kosztem gminy, jest język niemiecki, zaś dzieci w wieku szkolnym używających języka polskiego jest w Białej przeszło 200.

Już samo stwierdzenie tego faktu przez naczelną władzę szkolną krajową wystarczyłoby, aby podjętą z inicyatywy prywatnego Towarzystwa, sprawę budowy szkoły polskiej w Białej powitać jako dzieło pożyteczności publicznej, zasługujące na poparcie ze strony kraju.

Udzielenia zaś takiego poparcia przedstawia się wprost jako obowiązek, jeżeli się weźmie na uwagę postępy, jakie germanizacya czyni na zachodnich kresach naszego kraju, gdzie, jak trafnie petycya powiada „dziatwa polska od najmłodszych lat życia poczucie narodowe traci a raczej przy zupełnem braku polskich zakładów naukowych wyrobić go w sobie nie może, i tem samem staje się obcą własnemu społeczeństwu, obcą jego potrzebom, doli i dążeniom". W takich warunkach chronić przez szkoły ludność polską od wynarodowienia jest niewątpliwie prawem i obowiązkiem kraju.

Te względy mając na uwadze, postanowił Wydział krajowy kwestyę udzielenia subwencyi z funduszu krajowego na budowę szkoły polskiej w Białej, poddać bliższemu zbadaniu a przedewszystkiem zebrać materyał, na podstawie którego mógłby przedstawić Wysokiemu Sejmowi swoje w tej sprawie wnioski. W tym celu pismem z 15. listopada 1895 l. 68.369 odniósł się do Zarządu głównego Towarzystwa „Szkoły Ludowej" w Krakowie, z wezwaniem o przedłożenie planu i kosztorysu zamierzonej budowy oraz wykazu funduszów, jakimi Towarzystwo na ten cel rozporządza.

Otrzymawszy pod d. 26. stycznia 1896 do l W. 6.259 niektóre wyjaśnienia, zażądał Wydział krajowy uchwałą z dnia 17. marca 1896 l. 6.259 od Towarzystwa jeszcze zabezpieczenia na samym budynku szkolnym, że szkoła ta na zawsze pozostanie polską i że na wypadek, gdyby język polski przestał być w tej szkole językiem wykładowym, cała na budowę tej szkoły ewentualnie udzielić się mająca subwencya, zostanie funduszowi krajowemu zwróconą. Zarazem oznajmił Wydział krajowy Zarządowi Towarzystwa, że w razie przyjęcia tych warunków gotów jest przedsta-

wić Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyznanie Towarzystwu na cel budowy szkoły polskiej w Białej, bezzwrotnego zasiłku z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 10.000 zł.

Żądaniom i warunkom powyższym Zarząd Towarzystwa „Szkoły Ludowej“ w Krakowie, uczynił w zupełności zadość. Pismem z d. 24. września 1896 do l. W. 60.114 przedłożył mianowicie szczegółowe plany i kosztorys zamierzonej budowy, sporządzone przez zaszczytnie znanego architekta krakowskiego p. Sławomira Odrzywolskiego, z których wynika, że koszta budynku frontowego, obejmującego sale szkolne oraz mieszkanie tercyana i dyrektora, obliczone są na 55.600 zł. W sumie tej mieści się już honoraryum architekta, tudzież wynagrodzenie za techniczne kierownictwo i administracyę całej budowy, tj. nietylko budynku frontowego jaki na razie ma być postawiony, ale także odłożonej na czas późniejszy dobudowy sal gimnastycznej i rysunkowej. Plany te i kosztorys złożone są w aktach Wydziału krajowego.

Zarząd Towarzystwa oświadczył oraz gotowość udzielenia dla ewentualnej subwencyi z funduszu krajowego prawa zastawu na hipotece realności szkolnej i zeznania w formie prawnej, jaką Wydział krajowy przepisze deklaracyi ze zobowiązaniem się do zwrotu tej subwencyi funduszowi krajowemu w całości na wypadek, gdyby język polski przestał być w tej szkole językiem wykładowym. Towarzystwo zastrzegło sobie przytem jednak prawo żądania cessyi pierwszeństwa dla pożyczki bankowej, jeżeliby takiej pożyczki potrzebowało na cel wybudowania gmachu szkolnego.

Zarząd Towarzystwa przedłożył wreszcie wyciąg z ksiąg kasowych, wykazujący stan funduszów zebranych po dzień 15. października 1896 na cel budowy szkoły polskiej w Białej. Okazuje się z niego że w drodze składek zebrano dotychczas

ogółem	10.914 zł. 51 ct.
i że po potrąceniu kwot 500 zł. dla architekta a 27 zł. 30 ct. na drobne wydatki, razem więc	527 „ 30 „
stan funduszu po dzień 15. października 1896 wynosi . .	10.387 zł. 21 ct.

Na podstawie tych danych powziął Wydział krajowy z przytoczonych już wyżej powodów w dniu 2. października 1896, ostatecznie uchwałę przedstawić Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie w tej sprawie z wnioskiem przyznania Zarządowi Towarzystwa „Szkoły Ludowej“ w Krakowie, na cel budowy Szkoły polskiej w Białej, jednorazowej subwencyi z funduszu krajowego w kwocie 10.000 zł. płatnej w dwóch ratach z których pierwsza w kwocie 5.000 zł. w r. 1897, druga zaś w takiej samej kwocie w r. 1898 będzie wypłacona, a zarazem postanowił wstawić pierwszą ratę tej subwencyi do preliminarza budżetu funduszu krajowego na rok 1897.

Na podstawie tego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na cel budowy szkoły polskiej, w Białej przyznaje się Zarządowi Tow. „Szkoły Ludowej“ w Krakowie, bezzwrotną subwencyę z funduszu krajowego w kwocie 10.000 zł. pod warunkiem, jeżeli Zarząd tego Towarzystwa zezna w formie prawnej i zabezpieczy swoim kosztem na realności szkoły polskiej w Białej, deklaracyę zawierającą zobowiązanie do zwrotu funduszowi krajowemu całego kapitału subwencyi na wypadek, gdyby język polski przestał być językiem wykładowym w tej szkole.

2. Subwencya powyższa wypłaconą zostanie w dwóch równych ratach rocznych po 5.000 zł., z których pierwsza wstawia się do budżetu funduszu krajowego na rok 1897, druga zaś wstawioną zostanie do budżetu na rok 1898.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 7. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz, *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L 53307/96.

Alleg. 24

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wniosku posła Osuchowskiego i petycyi komitetu zawiązanego dla niesienia pomocy Zakładowi wychowawczemu dla niezamożnych dziewcząt w Łomnie przez ś. p. X. Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego założonym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 24. stycznia 1896 złożył poseł Osuchowski następujący wniosek do laski Marszałkowskiej:

Zważywszy, iż społeczeństwo nasze odczuwa potrzebę, zakładu wychowawczego dla ubogich dziewcząt, któryby oprócz nauki, udzielał potrzebnych wiadomości gospodarstwa i pracy domowej;

zważywszy, że w Wysokim Sejmie sprawa ta niejednokrotnie była przedmiotem poważnych rozpraw, a nawet pewien fundusz na taki Zakład w Iwoniczu przeznaczono;

zważywszy, że Internat Rodziny Maryi w Łomnie odpowiada wszelkim wymogom co do wychowania dziewcząt;

zważywszy, że w powiecie Turczańskim istnieje tylko 14 szkół otwartych, na 74 gmin z ludnością 62578 dusz;

zważywszy, że z braku funduszów gmach mieszkalny i kościół, należący do zakładu ukończonym być nie może i że internat Rodziny Maryi, o własnych siłach istnieć nie jest wstanie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Jednorazowy datek na dokończenie gmachu i kościoła w wysokości 2000 złr.
2) Stałą roczną subwencyę dla internatu w Łomnej w kwocie 500 złr.

Lwów dnia 24. Stycznia 1896.

Wnioskodawca
Osuchowski.

W tej samej sprawie wpłynęła pod dniem 23. stycznia 1896 ls. 1130. petycya komitetu zawiązanego dla niesienia pomocy Zakładowi wychowawczemu dla niezamożnych dziewcząt w Łomnie przez ś. p. X. Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego założonemu upraszająca o udzielenie znaczniejszego wsparcia z funduszów krajowych na wykończenie Zakładu i przyznanie na przyszłość rocznej subwencyi.

Na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 uchwalił Wys. Sejm w Rubr: VII. budżetu fund. kraj. w r. 1896 dla Zakładu wychowawczego dla ubogich dziewcząt pod nazwą Rodzina Maryi w Łomnej zasiłek na utrzymanie w kwocie 300 fl. a nadto powziął następującą uchwałę:

„Petycya ls. 1130 i wniosek posła Osuchowskiego, o ile dotyczą subwencyi na ukończenie budowy Zakładu wychowawczego Rodzina Maryi w Łomnej przekazuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i ewent. przedstawienia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.“

W wykonaniu tych uchwał Wys. Sejmu Wydział krajowy asygnował kwotę 300 złr. jako subwencyę na r. 1896 na ręce X. Jana Mikusia rz. kat. parocha w Turce, co się zaś tyczy subwencyi na budowę Zakładu odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 5. marca 1896 do L. W: 11912 do c. k Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania.

C. k. Rada szkolna krajowa w piśmie z dnia 13. sierpnia 1896. do l. 6481 oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że rozporządzeniem z dnia 17. maja 1896. do l. 8492. pozwoliła Matce Zofii Kończance, Przełożonej „Zgromadzenia Rodziny Maryi we Lwowie" na założenie w Łomnej prywatnego żeńskiego Zakładu naukowo-wychowawczego, w którymby nauka miała się odbywać według planów obowiązujących w publicznych szkołach sześcio klasowych i na podstawie podręczników dla tychże szkół przepisanych.

Ponieważ jednak Zgromadzenie posiada obecnie tylko jedną kwalifikowaną nauczycielkę, przeto pozwolono otworzyć na razie jednę klasę. Stopniowe rozszerzanie Zakładu uczyniono zależnem od przebywania kwalifikowanych sił nauczycielskich.

Z zezwolenia tego skorzystała Przełożona wspomnianego Zgromadzenia i pismem z dnia 29. czerwca 1896. zawiadomiła c. k. Radę Szkolną krajową, że z dniem 1. września 1896. otwiera w Łomnej czwartą klasę szkoły 6-klasowej pod kierownictwem Siostry Heleny Terlifajówny, która przez dwa lata pełniła obowiązki nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych ku zupełnemu zadowoleniu władz szkolnych.

Opinię swoją co do petycyi Komitetu zawiązanego dla niesienia pomocy Zakładowi wychowawszemu dla niezamożnych dziewcząt w Łomnie przez ś. p. X. Arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego założonemu, streszcza c. k. Rada szkolna krajowa w następujących słowach:

Nie ulega wątpliwości, że momenta przytoczone w petycyi wniesionej do Wysokiego Sejmu są słuszne i uzasadnione, że żeński Zakład naukowo wychowawczy byłby dla powiatu turczańskiego bardzo pożądany, a można się też spodziewać, że zgromadzenie Rodziny Maryi pod którego kierownictwem „Internat dla seminarzystek we Lwowie" pomyślnie się rozwija, odpowie swemu zadaniu

Ze względu na tę korzystną opinję c. k. Rady szkolnej krajowej, jak niemniej ze wzlędu na podniosły cel instytucyi wychowawczej dla niezamożnych dziewcząt założonej przez ś. p. X. Arcybiskupa Felińskiego, instytucyi tak bardzo pożytecznej w powiecie, który na 74 gmin z ludnością 62578 dusz, posiada tylko 14 szkół ludowych Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na dokończenie gmachu Zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej przyznaje się jednorazową subwencyą w kwocie 2000 złr. płatną w dwu rocznych ratach.

W tym celu wstawia się do budżetu krajowego na r. 1897. w rubr. VII. jako pierwszą ratę subwencyi na dokończenie budowy Zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej kwotę 1000 złr.

Lwów dnia 25. sierpnia 1896.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni *m. p.*

Sprawozdawca:

T. Romanowicz *m. p.*

Członek Wydziału kraj.

L. W. kr. 47486/1896.

Alleg. 25

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi komitetu budowy Internatu dla kandydatów seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu w przedmiocie udzielenia subwencyi z funduszu krajowego na cele budowy tegoż Internatu.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 5. lutego 1896 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Petycyę L. s. 751. komitetu dla budowy internatu w Tarnopolu o subwencyę 5000 zł. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową“.

Stosownie do tego polecenia zażądał Wydział krajowy opinii od c. k. Rady szkolnej krajowej co do powyższej petycyi i na podstawie opinii tejże Rady szkolnej krajowej przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

W celu wybudowania internatu dla kandydatów seminaryum nauczycielgo w Tarnopolu zawiązał się komitet z najpoważniejszych osobistości miasta Tarnopola pod przewodnictwem c. k. Starosty. Na cele budowy tego zakładu uzyskał Komitet od Rady powiatowej tarnopolskiej subwencyę 1.350 zł., a od Rady miejskiej tarnopolskiej subwencyę 1.500 zł. płatną w trzech ratach po 500 zł. w latach 1895, 1896 i 1897, tak że obecnie rozporządza na ten cel funduszem około 3.000 zł.

Komitet zamierza przystąpić do budowy takiego zakładu, w którymby około 50 kandydatów mogło znaleść stałe umieszczenie t. j. mieszkanie i wikt za opłatą z kwot, które kandydaci pobierają tytułem stypendyów; nadto intencyą jest Komitetu, aby i inni kandydaci pod dozorem prefekta, mieszkającego w Zakładzie w urządzonej na ten cel sali mogli się zbierać na wspólne zebrania naukowe i t. d. ewentualnie uczęszczać też do wspólnego stołu prowadzonego w internacie, przez co zapobieże się uczęszczaniu kandydatów do lokalów nieodpowiednich i podda się ich kontroli oraz moralnemu wpływowi tego zakładu.

Koszta tak urządzonego Zakładu wraz z zakupnem placu, mają wynieść 12—15.000 zł. Komitet gotów jest przystąpić zaraz do budowy, jeśli uzyska subwencyę krajową 3—4.000 zł., gdyż po wystawieniu budynku zakładowego otrzyma z tarnopolskiej Kasy oszczędności pożyczkę 5.000 zł. a niedostającą kwotę 2—3.000 zł. spodziewa się pokryć ze źródeł prywatnych i datków sąsiednich reprezentacyj powiatowych.

C. k. Rada szkolna krajowa w odezwie swej z dnia 12. lipca 1896 L. 10837 oświadcza, że założenie w Tarnopolu internatu, w którymby młodzież znalazła odpowiednią opiekę, była chroniona od szkodliwych wpływów, uważa za nader pożądane i dodaje, że Komitet zajmujący się założeniem internatu daje wszelką gwarancyę,

że internat w ogóle do skutku przyjdzie i tak będzie prowadzony, by na poparcie kraju zasługiwał.

Wydział krajowy ze swej strony popiera oświadczenie c. k. Rady szkolnej krajowej i na podstawie powyższego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Komitetowi budowy Internatu dla kandydatów Seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu przyznaje Sejm na budowę Internatu nauczycielskiego w Tarnopolu subwencyę w kwocie 3.000 zł. płatną w trzech latach po 1.000 zł. rocznie. Na ten cel wstawia się do budżetu funduszu krajowego na rok 1897 w Rubr. VII. wydatków kwotę 1.000 zł. jako pierwszą ratę z przyznanych 3.000 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 11. sierpnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. 69.817/1896

Aleg. 26

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odpisania gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 4.414 zł. 1 ct.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 25. listopada 1889 powziął W. Sejm następującą uchwałę: „Zasiłek z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 4.414 zł. 1 ct. udzielony gminie m. Gródka w czasie od 1. czerwca 1875 do końca grudnia 1885, na częściowe pokrycie niedoboru na płace nauczycieli szkół ludowych w Gródku i przepisany gminie tego miasta do zwrotu, — zostaje odpisany pod warunkiem, że gmina m. Gródka wszystkie wydatki na swoje szkoły ludowe z własnych funduszów bez subwencyi z funduszu szkolnego krajowego w całości będzie ponosić".

Warunek ten odpowiadał uchwale Reprezentacyi gminy m. Gródka z 25. stycznia 1886 którą zobowiązała się uiszczać i nadal dotychczasową dotacyę na płace nauczycieli w kwocie 7.032 zł. 20 ct., w której to kwocie mieściła się cała na płace nauczycieli wówczas potrzebna suma 6.400 zł. rocznie.

Gmina jednak, gdy jej powyższą uchwałę Wys. Sejmu zakomunikowano oświadczyła w podaniu z 22. października 1891 l. 2522 do Rady szkolnej krajowej wniesionem, że w obec spodziewanej reorganizacyi szkół ludowych w Gródku warunku tego przyjąć nie może ponieważ „granica wydatków na płace nauczycielskie nie została ściśle oznaczoną". Wskutek tego sprawa odpisania gminie zaległej prostacyi 4.414 zł. 1 ct. pozostała w zawieszeniu.

Zaległość ta jak to w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 5. marca 1889 l. 6320 szczegółowo wykazano pochodzi z niedopłaconych przez gminę m. Gródka prestacyj na utrzymanie nauczycieli b. szkoły wydziałowej męzkiej w Gródku, która z powodu nieużyteczności i stwierdzonego braku frekwencyi zwiniętą została z końcem roku 1887/88 — a odpisanie gminie tej zaległości było jak to w owem sprawozdaniu zaznaczono wymogiem prostej słuszności. Ten decydujący wzgląd słuszności nic nie stracił na sile pomimo, że gmina nie przyjęła warunku od którego W. Sejm idąc za ówczesnym wnioskiem Wydziału krajowego odpisanie zaległości zawisłem uczynił, zwłaszcza że i bez tego warunku ani ówczesny wniosek Wydziału krajowego ani uchwała W. Sejmu nie mogłyby były wypaść inaczej a warunek że gmina wszystkie wydatki na swoje szkoły ludowe ponosić ma z własnych funduszów był właściwie tylko stwierdzeniem ówczesnego faktycznego stanu rzeczy.

Ale do tych względów przemawiających za bezwarunkowem odpisaniem owej dawnej zaległości przybył obecnie inny bardzo ważny i aktualny. Chodzi mianowicie oto aby stosunki prestacyjne szkół ludowych w Gródku ostatecznie uporządkowane być mogły czemu właśnie owa w zawieszeniu będąca sprawa odpisania zaległości 4.414 zł. 1 ct. stoi na przeszkodzie.

Rzecz tę poruszyła c. k. Rada szkolna krajowa w odezwie do Wydziału krajowego z dnia 4. Lipca 1896 l. 11.400 i to jest powodem dla którego Wydział krajowy niniejszą sprawę przedstawia do ponownej decyzyi W. Sejmu.

Równocześnie ze zwinięciem szkoły wydziałowej męzkiej zorganizowała Rada szkolna krajowa w Gródku, oprócz istniejącej tam 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej, 4-klasową szkołę pospolitą męzką i dwie szkoły jednoklasowe na przedmieściach. Na pokrycie wydatków na płace nauczycieli wszystkich tych szkół nałożyła c. k. Rada szkolna krajowa orzeczeniem organizacyjnym z 17. sierpnia 1888 l. 9599 na gminę m. Gródka na podstawie uchwały Rady gminnej z 25. stycznia 1886 obowiązek uiszczenia kwoty 6.400 zł. rocznie. Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina rekurs ministeryalny w którym między innymi zarzutami podniosła i ten że nałożono wprawdzie na gminę na podstawie powołanej wyżej uchwały Rady gminnej prestacyę 6.400 zł. ale nie dotrzymano warunków zastrzeżonych w tej uchwale między którymi znajdowało się także odpisanie gminie dawnych zaległości w kwocie 4.414 zł. 1 ct.

Jak wiadomo w następnym roku 1889 wydał W. Sejm uchwałę dozwalającą warunkowo odpisania tej zaległości ale gmina nie przyjęła warunku, więc odpisanie nie nastąpiło a załatwienie wniesionego przez gminę rekursu ministeryalnego pozostało w zawieszeniu.

Pomimo tego rekursu, który nawiasem mówiąc był zupełnie uzasadniony, gmina płaciła całą nałożoną na nią prestacyę 6400 zł. z tą tylko różnicą że część tej prestasyi odpowiadającą płacy nauczycieli dwóch nieaktywowanych dotychczas szkół jednoklasowych składała na książeczkę Kasy Oszczędności z przeznaczeniem na fundusz budowy tych szkół.

Tak stały rzeczy do końca r. 1894, kiedy skutkiem wydania nowej ustawy szkolnej z 24 kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr. wypadło wydać nowe orzeczenie organizacyjne dla szkół gródeckich.

Orzeczeniem z dnia 4. lutego 1895 l. 30.251 zobowiązała tedy c. k. Rada szkolna krajowa gminę m. Gródka do płacenia począwszy od 1. stycznia 1895 a) kwoty 6.400 zł. na mocy dawnego dobrowolnego zobowiązania przyjętego wspomianą już wyżej uchwałą Rady gminnej z 25. stycznia 1886; b) kwoty 2.600 zł. z dochodów zakładowego majątku gminnego. Ale gmina m. Gródka wniosła przeciw temu orzeczeniu oczywiście znowu rekurs ministeryalny, podnosząc słusznie, że nie może być prawnie zobowiązaną do uiszczenia kwoty 6.400 zł rocznie z mocy poprzedniego orzeczenia Rady szkolnej krajowej z dnia 17. sierpnia 1888 l. 9.599, opartego na uchwale Rady gminnej z r. 1886 ponieważ orzeczenie to wskutek wniesionego a niezałatwionego jeszcze rekursu dotychczas nie stało się prawomocnem i ponieważ do uiszczenia powyższej kwoty zobowiązała się w roku 1886 tylko pod pewnymi warunkami które nie zostały dotrzymane.

Do wniesienia tego drugiego rekursu zarządziła Rada szkolna krajowa pertaktacyę ustną z reprezentantami gminy Gródeckiej, która odbyła się w Gródku dnia 5. Maja 1895. Reprezentanci gminy złożyli wtedy protokolarne oświadczenie, że gmina cofnie swe rekursy ministeryalne, jeżeli zaległość prestacyjna z lat 1875—1885 w kwocie 4 414 zł. 1ct. zostanie jej bezwarunkowo odpisaną i jeżeli sprawa prestacyi na płace nauczycieli, aż po koniec roku 1894, uznaną zostanie za umorzoną dotychczasowemi wpłatami gminy.

Gdy i to drugie żądadnie gminy jest uzasadnione bo gmina uiszczała w tym czasie faktycznie całą na nią nałożoną prestacyę, Rada szkolna krajowa w wspomnianej już odezwie swojej z 4. lipca 1896 L. 11.400 oświadczyła się za przyjęciem obu tych warunków, a Wydział krajowy, zbadawszy dokładnie rzecz całą, oświadczył w odezwie z 22. lipca 1896 l. 44020, że podziela zdanie c. k. Rady szkolnej krajowej, że jednak co do odpisania bezwarunkowego zaległości 4414 zł. 1 ct. może tylko oświadczyć gotowość przedstawienia W. Sejmowi wniosku o odpowiedną zmianę uchwały sejmowej powziętej już w tej sprawie 25. listopada 1889 roku.

Na podstawie tego oświadczenia c. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z 29. października 1896 l. 17121 uporządkowała już stosunki prestacyjne gminy m. Gródka pro

praeterito i zgodnie z opinią objawioną przez Wydział krajowy wydała nowe orzeczenie w sprawie reorganizacyi szkół ludowych w Gródku z 29. października 1866 l. 26448 oparte na ustawie krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49, Dz. u. kr.

Wobec przedstawionego w niniejszem sprawozdaniu stanu rzeczy

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zmienia swą uchwałę z dnia 25. listopada 1889 roku o tyle, że uwalnia gminę miasta Gródka bezwarunkowo od zwrotu na rzecz funduszu szkolnego krajowego zasiłkn w kwocie 4414 zł. 1 ct. udzielonego tej gminie w czasie od 1. czerwca 1875 do końca grudnia 1885 na częściowe pokrycie niedoboru na płace nauczycieli szkół ludowych w Gródku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 27

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kształcenia kandydatów na nauczycieli religii izraelickiej przy szkołach ludowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 6. lutego 1894 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę sprawę powołania do życia Zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej przy szkołach ludowych, w tym celu przeprowadził rokowania ze zborami znaczniejszych gmin wyznaniowych w kraju co do ich udziału w kosztach takiego zakładu i odnośne wnioski przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi sejmowej.

Polecone przez Wysoki Sejm rokowania jak niemniej wynikła z toku badań potrzeba zasiągnięcia opinij czynników kompetentnych uniemożliwiły Wydziałowi krajowemu przedłożenia wniosków w tej sprawie w terminie przez Wysoki Sejm wskazanym; dopiero obecnie po zebraniu materyałów potrzebnych i gruntownem zbadaniu sprawy, jest Wydział krajowy w możności przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wyczerpującego o niniejszym przedmiocie sprawozdania.

Sprawa niniejsza już w roku 1880 spowodowała uchwałę Wysokiego Sejmu (z 22. lipca 1880) polecającą Wydziałowi krajowemu: „by zbadał czy i w jaki sposób w szkołach ludowych udzielaną bywa nauka religii uczniom wyznania mojżeszowego, niemniej czy i jakie podręczniki dla nauki religii żydowskiej istnieją w języku polskiem — i aby wraz z wynikiem tych badań przedstawił Sejmowi wnioski dążące do zaprowadzenia w szkołach ludowych skutecznej nauki religii żydowskiej z językiem wykładowym polskim.

Już wówczas c. k. Rada szkolna krajowa, której tę uchwałę zakomunikowano, zaznaczyła w swej odezwie (z 15. marca 1881 l. 2,102—2.318), że „jeżeli chodzi o skuteczne udzielanie nauki religii żydowskiej, to należałoby przedewszystkiem zwrócić uwagę na kwalifikacyę nauczycieli tego przedmiotu. Obecnie bowiem za kwalifikowanego uważanym jest każdy, kogo pierwszy lepszy rabin za takiego uzna, chociażby nie miał żadnego wykształcenia naukowego i sam do szkół publicznych jako uczeń nigdy nie uczęszczał. Zdarza się tedy, że nauki tej w szkołach udzielają osoby, które nie mają żadnych wiadomości z pedagogiki i dydaktyki i które dlatego nietylko nie wpływają zbawiennie na umoralnienie i wykształcenie młodzieży szkolnej, ale przeciwnie tylko szkodę przynoszą“. Rada szkolna krajowa zapowiadała już wówczas, że weźmie kwestę tę pod rozwagę, pragnie bowiem aby unormowaną została w sposób zgodny z dobrem szkół ludowych.

W tym samym mniej więcej czasie Zwierzchność Lwowskiego Zboru izraelickiego zwróciła się do Wydziału krajowego (podaniem do praes. 21, marca 1881 l. 13.168) z prośbą o udzielenie subwencyi na utworzenie osobnego kursu dla nauki religii żydowskiej, oświadczając ze swej strony gotowość dostarczenia z własnych funduszów odpowiedniego lokalu z opałem i oświetleniem. Prośbie tej ponowionej w roku 1883

Wydział krajowy dla braku odpowiednich funduszów nie mógł uczynić zadość — a wynikiem ostatecznym wspomnianej powyżej uchwały Wysokiego Sejmu z r. 1880 było na razie udzielenie subwencyi w kwocie 250 złr. na wydawnictwo podręczników polskich dla nauki religii żydowskiej i wydanie przez Radę szkolną krajową okólnika z 24. stycznia 1883 l. 13.410/82 do wszystkich Rad szkolnych okręgowych „aby postarały się o udzielanie w publicznych szkołach ludowych, gdzie tego okaże się potrzeba, nauki religii młodzieży wyznania mojżeszowego, przez nauczycieli do tego upoważnionych“.

W roku 1884 sprawa niniejsza została ponownie w Wysokim Sejmie poruszoną, a to petycyami wniesionemi przez Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego i przez Zwierzchność Lwowskiego Zboru izraelickiego. Obie petycye domagały się ustanowienia osobnej szkoły dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych i utrzymywania tej szkoły kosztem funduszu krajowego z udziałem Zboru izraelickiego we Lwowie i innych znaczniejszych miastach w kraju.

Komisya szkolna, której te petycye przekazano, uznając, że główną przyczyną wadliwego udzielania nauki religii żydowskiej w szkołach ludowych, jest brak nauczycieli należycie ukwalifikowanych i posiadających znajomość języków krajowych, oświadczyła się w zasadzie za utworzeniem kursu przygotowawczego we Lwowie, przytem wyraziła przekonanie, że ludność izraelicka dla tak doniosłego celu poniesie znaczne ofiary pieniężne. Ze względu jednak, że sprawa nie była jeszcze dojrzałą do ostatecznego załatwienia, ograniczyła się Komisya do postawienia wniosku aby Wysoki Sejm uznał potrzebę utworzenia takiego kursu i oświadczył gotowość przyczynienia się w razie potrzeby pewnym stałym datkiem do założenia i utrzymania go ale pod warunkiem, jeżeli Zbór izraelicki we Lwowie czy to sam, czy też łącznie z innemi Zborami w kraju, większą część tych kosztów pokryje i jeżeli zapewnionym będzie język polski jako wykładowy na tym kursie, a Reprezentacyi kraju przyznany zostanie odpowiedni wpływ i nadzór. Potrzebne rokowania w tym względzie przeprowadzić miał Wydział krajowy w porozumieniu z Radą szkolną krajową i przedłożyć Sejmowi swe wnioski co do stałego na ten cel datku z funduszu krajowego.

Powyższe sprawozdanie komisyi nie weszło pod obrady Sejmu i sprawa w ten sposób znowu upadła.

W roku 1890 posłowie Goldmann i Fruchtmann podnieśli rzecz osobnym wnioskiem, domagającym się założenia przy lwowskiem c. k. Seminaryum nauczycielskiem kursów dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii żydowskiej, a Wysoki Sejm uchwałą z 28. listopada 1890 odstąpił ten wniosek Wydziałowi krajowemu z poleceniem „zbadania odnośnej sprawy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i zdania sprawy a względnie przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi sejmowej“.

Rada szkolna krajowa w opinii swej z 22. kwietnia 1891 l. 3014 uznała wprawdzie utworzenie takiego kursu specyalnego za rzecz bardzo pożądaną, projektowane atoli w spomnianym wniosku połączenie tego kursu ze seminaryum nauczycielskiem wydało się jej niewykonalnem a to nietylko z tego powodu, że uczniowie Seminaryum nauczycielskiego nie mogliby należycie korzystać z takiego kursu z powodu, że są zanadto obarczeni pracą wskazaną głównym celom i planom naukowym Seminaryów, a dyrektor Seminaryum nie ma fachowych wiadomości do kierownictwa takiego kursu, ale także dlatego, że warunkiem przyjęcia na taki kurs musiałoby, ze względu na przysposobienie naukowe kandydatów i ze względu na §. 3. ustawy krajowej, z dnia 1. grudnia 1889 (Nr. 71. Dz. u. kr.), być świadectwo dojrzałości z Seminaryum a względnie gimnazyum w miarę tego, czy słuchacz kursu miałby się wykształcić na nauczyciela religii dla szkół ludowych lub też dla szkół średnich. Rada szkolna krajowa oświadczyła zarazem, że gdyby jej przedłożono projekt kursów osobnych mających na celu kszsałcenie zawodowych nauczycieli religii żydowskiej dla szkół ludowych i średnich, nie omieszkałaby ze stanowiska interesów szkolnych i ogólnych wymagań pedagogiczno-dydaktycznych przedstawić o nim swoje uwagi.

Opinię powyższą podał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do wiadomości w sprawozdaniu ogólnem za rok 1891.

W roku 1893 poruszył jeszcze tę sprawę poseł Merunowicz w interpelacyi spowodowanej zamierzonem w Wiedniu utworzeniem centralnego Seminaryum rabinackiego lecz poprzestał na odpowiedzi udzielonej mu przez Wydział krajowy, że sprawa nie jeszcze dojrzałą do ostatecznego załatwienia.

Taki był przebieg dotychczasowych usiłowań w tej sprawie niepozbawionej doniosłości tak dla szkolnictwa ludowego jak w ogóle dla umoralnienia licznego zastępu ludności krajowej.

Uchwała Wysokiego Sejmu z 6. lutego 1894 wyprowadziła sprawę ze sfery akademickich badań na pole realnych przygotowań dążących do urzeczywistnienia poruszonego projektu Po raz pierwszy polecono w niej Wydziałowi krajowemu wyraźnie „aby wziął pod rozwagę sprawę powołania do życia zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej przy szkołach ludowych i wskazano mu drogę, jaką dążyć winien do urzeczywistnienia tej myśli. Idąc tą drogą, Wydział krajowy zaraz w kwietniu 1894 roku podał uchwałę sejmową do wiadomości Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania, w jaki sposób i w której miejscowości kraju mógłby być urządzony taki zakład naukowy i jakich kosztów wymagałoby wprowadzenie w życie tej nowej instytucyi?

W odpowiedzi swej z dnia 23. października 1894 l. 18.016, oznajmiła Rada szkolna krajowa, że:

1. za najodpowiedniejszą miejscowość do założenia zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych, uważa Lwów, gdzie zakład taki pozostawałby w kontakcie z centralnemi władzami państwowemi i autonomicznemi kraju;

2. co do sposobu urządzenia, to ze względu na postanowienie ustawy kraj. z dnia 1. grudnia 1889 Nr. 71. Dz. u. kr., i ze względów pedagogicznych w ogóle, należałoby jako warunek przyjęcia do takiego zakładu ustanowić przedłożenie świadectwa dojrzałości uzyskane w c. k. Seminaryum nauczycielskiem.

Na uzupełnienie wykształcenia kandydatów w kierunku fachowym co do studyum biblii i języka hebrajskiego, tudzież co do znajomości przepisów rytuałowych wyzn. mojż., powinnieby wystarczyć okres dwu a najwięcej trzech-letni.

„W szczegóły urządzenia takiego kursu Rada szkolna krajowa wchodzić nie może, a to nietylko ze względu na zbyt specyalny charakter takiego zakładu ale także dlatego, że Zakład taki wychodziłby poza zakres nauczania Zakładów jej podległych".

Z tych powodów zdaniem Rady szkolnej byłoby rzeczą pożądaną zasięgnąć opinii z jednej strony u osób mających egzamin rabinacki a z drugiej strony reprezentantów uniwersytetów. Ze swej strony Rada szkolna zaznaczyła jednak wyraźnie, że niezbędną jest rzeczą, aby w programie nauk obok wykształcenia specyalnego kandydatów, było uwzględnione należycie ogólne wykształcenie humanitarne i język wykładowy tych szkół, w których ci kandydaci mieliby w przyszłości działać, a przeto program nauki powinien obejmować także naukę języka polskiego i literatury polskiej i naukę historyi a to przez wszyst ie lata studyum";

3. kwestya kosztów zależy od urządzenia. Zakład musiałby mieć dyrektora i dwóch a względnie trzech profesorów stałych, nie licząc pomocniczych nauczycieli do niektórych przedmiotów ubocznych, jak n. p. śpiewu. Ponieważ zaś dyrektorowi i profesorom wypadałoby przyznać mniej więcej takie stanowisko, jakie mają nauczyciele szkół średnich, przeto wydatek roczny na płace nauczycieli i remuneracye mógłby wynosić 5000—6500 złr. rocznie, a z wydatkami na lokal, przybory i administracyę do 10.000 złr. rocznie.

Idąc za wskazówką zawartą w tej odezwie, odniósł się następnie Wydział krajowy do rabina lwowskiego Dr. Jecheskiela Caro z prośbą o objawienie fachowej opinii co do szczegółów urządzenia projektowanego Zakładu.

Rabin Dr. Caro w piśmie z 1. kwietnia 1895 oświadcza, że w punktach zasadniczych zgadza się zupełnie z udzieloną mu opinią Rady szkolnej krajowej, zaznacza jednak zaraz na wstępie, że wymogom, jako warunek przyjęcia, przedłożenie świadectwa dojrzałości z Seminaryum nauczycielskiego, utrudniałoby w wysokim stopniu nietylko rozwój ale w początkach nawet założenie takiej instytucyi. Stanowisko bowiem nauczyciela religii mojżeszowej, nawet gdyby uposażone było stosunkowo dostatnio, nie będzie nigdy tak ponętną ażeby seminaszysta z egzaminem dojrzałości chciał jeszcze dwa a może i trzy lata poświęcić dalszym studyom, które mu nie rokują wcale świetniejszej przyszłości niż nauczycielowi innych przedmiotów szkolnych. Ponieważ jednak ważną jest rzeczą, aby nauczyciel religii mojż. miał stosowne wykształcenie i znał wszystkie przedmioty zarówno z nauczycielem klasowym, projektuje Dr. Caro, aby:

Zakład, o którym mowa, pozostawał z Seminaryum nauczycielskim w Związku organicznym tak, by uczniowie żydowscy mający zamiar wykształcić się fachowo na nauczycieli religii mojż., uczęszczali podczas ostatnich dwóch lat studyum seminarzyckiego do seminaryum religijnego a następnie, po złożeniu egzaminu dojrzałości, poświęciliby się wyłącznie przez jeden rok studyom religijnym. W ten sposób studya kandydata religii mojż. trwałyby trzy lata, w pierwszych dwóch latach nauka w Seminaryum religijnem odbywały się tylko przez 12 godzin w tygodniu, dopiero w trzecim roku trwałyby godzin 20.

Na wypadek, gdyby władze szkolne nie zgodziły się na połączenie studyum religijnego ze studyami w Seminaryum nauczycielskim, dwuletni kurs osobny byłby zdaniem Dr. Caro dostatecznym do należytego przysposobienia i wykształcenia nauczycieli religii mojżeszowej. Na ten dwuletni kurs przyjmowanoby maturzystów Seminarzyckich, ale oprócz nich także abituryentów gimnazyalnych, którzyby mieli zamiar podczas studyów uniwersyteckich wykształcić się na nauczycieli religii w szkołach średnich.

Dr. Caro przedłożył oraz wypracowany przez siebie projekt planu naukowego a to na wypadek przyjęcia tak jednej jak i drugiej alternatywnej propozycyi i oblicza koszta utrzymania zakładu tak w jednym jak w drugim wypadku na 8000 zł. rocznie w przybliżeniu. Koszta urządzenia wraz z biblioteką wynosiłyby 1200 do 1500 złr. jednorazowo.

Rada szkolna krajowa oświadczyła (w odezwie z 12. Września 1895 l. 10.327) że projektowane przez Dr. Caro organiczne połączenie fachowych studyów religii żydowskiej z studyami w Seminaryum nauczycielskiem, choćby tylko na 3. i 4. roku, uważa za niewykonalne, ponieważ według planów obowiązujących w naszym kraju nauka na tych obudwu latach w Seminaryum nauczycielskim trwa po 34 godzin tygodniowo, tak, że obarczenie seminarzystów nowemi jeszcze przedmiotami nauki jest wykluczonem. Możnaby jednak, jeżeliby się zebrała większa ilość kandydatów religii izraelickiej, urządzić dla nich naukę religii izraelickiej w 2—3 godzinach tygodniowo, korzystając przytem z sił nauczycielskich przyszłego Seminaryum religijnego.

Podniesioną przez Dr. Caro wątpliwość, czyli znaleźliby się kandydaci, którzy upatrywali korzyść dla siebie z uczęszczania po ukończeniu studyów Seminarzyckich jeszcze przez 2 albo 3 lata na specyalny kurs fachowy, usiłuje Rada szkolna krajowa usunąć zapewnieniem, że kandydaci z ukończonem Seminaryum religijnem mieliby bezwarunkowe prawo pierwszeństwa przy obsadzaniu posad nauczycieli religii żydowskiej, co nawet w drodze zmiany ustawy z dnia 1. grudnia 1889 mogłoby im być zapewnionem.

Mając powyższe fachowe opinie odniósł się jeszcze Wydział krajowy do obu krajowych Uniwersytetów o zdanie w niniejszej sprawie.

Uniwersytet lwowski (odezwa Senatu akademickiego z 25. stycznia 1896 l. 472) ograniczył swą opinię wyłącznie do wewnętrznej organizacyi Zakładu i nauk, jakie w nim miałyby być wykładane, pomijając zupełnie sprawę zewnętrznego urządzenia i kosztów. Uniwersytet zaznacza na wstępie, że projektowany Zakład pojmuje jako Seminaryum przeznaczone wyłącznie do kształcenia nauczycieli religii — nie zaś jako Seminaryum teologiczne, któreby miało wykształcać rabinów. Zgadza się na warunek świadectwa dojrzałości z Seminaryum nauczycielskiego, jako warunek przyjęcia do Seminaryum religijnego, a projektowane ewentualnie przez Dr. Caro połączenie tego fachowego Zakładu z Seminaryum nauczycielskiem uważa za nieodpowiedne. Uznając potrzebę odrębnego studyum judaistycznego sądzi Uniwersytet lwowski że dla celów, o które chodzi, wystarczy zupełnie kurs dwuletni.

Wypracowany przez Dr. Caro dla takiego 2-letniego kursu uważa w ogólnych zarysach jako trafny. Zwraca uwagę, że byłoby rzeczą pożądaną aby kandydaci mieli czas potrzebny do odbycia w ciągu tych dwóch lat przepisanej praktyki szkolnej. Rozbierając szczegółowo plan naukowy przez Dr. Caro wypracowany, czyni uwagi co do niektórych przedmiotów judaistycznych, podnosząc mianowicie potrzebę wyznaczenia przynajmniej jednej godziny tygodniowo na naukę śpiewu. Wyraża zdanie, że od kandydatów na nauczycieli wymagać należy obok gruntownej wiedzy fachowej, dokładnej znajomości języka polskiego, który powinien być językiem wykładowym, a nadto o ile możności także stopnia akademickiego, t. j. doktoratu filozofii.

Ostatni warunek objaśnia się tem, że projektowany zakład mógłby przez czas dłuższy służyć również do wykształcenia nauczycieli religii w szkołach średnich, a wobec tego należałoby otworzyć przystęp do zakładu również maturzystom zapisanym na Wydział filozoficzny lwowskiego Uniwersytetu, lub kandydatom zawodu nauczycielskiego, którzy już ukończyli przepisane quadriennium akademickie.

Polemizuje wreszcie Uniwersytet z opinią przedłożoną *proprio motu*, bez zaproszenia przez wydział stowarzyszenia politycznego żydów galicyjskich i bukowińskich we Lwowie, którą to opinię jako wydaną przez organ zupełnie niepowołany, Wydział krajowy nie uważa za potrzebne bliżej się zajmować.

Na zupełnie odmiennym od lwow. Uniwersytetu i Rady szkolnej kraj. stanowisku stanął Uniwersytet krakowski, który opinię swą przedstawił Wydziałowi krajowemu w odezwie z 13. Marca 1896 L. 469. Zgadza on się ze zdaniem Dr. Caro, że postawiony przez Radę szkolną warunek odbycia 2—3 letniego kursu fachowego po złożeniu egzaminu dojrzałości w Seminaryum nauczycielskiem, może być teoretycznie bardzo pożądanym, ale w praktyce okaże się niemożliwym, bo trudno przypuścić, aby znaleźli się kandydaci, którzy zdecydowaliby się na tak długie studya, dla uzyskania tak nieproporcyonalnie skromnej posady.

Również niemożliwym jest projekt połączenia osobnego kursu ze studyami (na 3 i 4 roku) w Seminaryum nauczycielskiem, a to ze względu na przeciążenie naukami.

Wychodząc jednak z zapatrywania, że kandydaci na nauczycieli religii izraelickiej nie powinni się w toku wykształcenia odosabniać od całej masy kandydatów na nauczycieli ludowych, oświadcza się Uniwersytet stanowczo przeciw utworzeniu osobnego zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojż., a uważa natomiast za pożądane, aby kurs ten był złączony z seminaryum nauczycielskiem, którego plan naukowy dla tych kandydatów musiałby jednak uledz pewnym modyfikacyom.

Rozpatrując się mianowicie, mówi Uniwersytet krakowski, w planie nauk Seminaryum widzimy, że pewne przedmioty, jak religia katolicka, (po 2 godziny we wszystkich kursach), nauka gry na organach (po 2 godzinach na 3 i 4 roku) i nauka gry na fortepianie (po 2 godziny na I. i II. roku jako przygotowanie do nauki gry na organach) odpadają dla kandydatów izraelickich same przez się, inne, jak nauka gospodarstwa (po 6 godzin na III. i IV. roku) dla przyszłych nauczycieli religii nie wydają się koniecznemi. Czas przez odliczenie tych godzin zyskany, wynosiłby w przeciągu pięciu lat, licząc razem z kursem przygotowawczym 30 godzin, które możnaby wyłącznie na naukę religii izraelickiej poświęcić. Byłoby to o 1 godzinę mniej, niż żąda Dr. Caro, na kursie osobnym dwuletnim po ukończeniu Seminaryum nauczycielskiego, a o 9 godzin mniej, niż żąda tego w ciągu trzech lat, po odjęciu z tego planu 5 godzin języka, literatury i historyi polskiej na III. r., których to przedmiotów już Seminarya same uczą.

Wskazawszy w ten sposób drogę, na której możnaby osiągnąć połączenie studyów religii żydowskiej i nauk z nią w związku będących, bez nadmiernego obciążenia kandydatów nauką, dochodzi Uniwersytet krakowski do wniosku, że takie połączenie jest wogóle możliwem, pomimo pewnych niedogodności i trudności, których usunięcie zależałoby od umiejętnego rozłożenia godzin wykładu pojedynczych przedmiotów.

„Mimo tych niedogodności, mówi dalej Uniwersytet krakowski, zdaje się jednak, że dla uniknięcia innych na początku wspomnianych niebezpieczeństw i trudności, projektowane przez nas połączenie bodaj czy nie jest jedynem wyjściem i rozwiązaniem kwestyi, zwłaszcza, że także najmniejsze koszta za sobą pociąga.

Wymaga bowiem tylko najwyżej dwóch nowych nauczycieli (2), których każdy po 15—17 godzin nauki w tygodniu objąć byłby w stanie.

Kształcenie wszystkich kandydatów izraelitów mogłoby najstosowniej odbywać się we Lwowie w myśl opinii Rady szkolnej krajowej. Tylko zatem w lwowskiem Seminaryum dwaj nauczyciele religii byliby potrzebni.

Ponieważ jednak dla dyrektora tamtejszego Seminaryum pomnożyłaby się praca przy zwiększonej ilości uczniów i nauczycieli, przeto wypadałoby i dla niego wyznaczyć dodatek do płacy obecnie pobieranej.

W końcu dodaje Uniwersytet jedną jeszcze uwagę a to, że gdyby szło o wyższe wykształcenie kandydatów izraelickich ewentualnie na rabinów, możnaby po ukończeniu Seminaryum przeznaczyć dla nich jeszcze jeden rok nauki dopełniającej. Dla dopełnienia przedstawionego w ten sposób materyału, pozostaje nam jeszcze podać

Wys. Sejmowi rezultat rokowań przeprowadzonych ze Zborami izraelickimi co do udziału w kosztach założenia i utrzymania projektowanego Zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych. Stosownie do uchwały W. Sejmu odniósł się Wydział krajowy mianowicie jeszcze w lutym 1895 r. do Zborów izraelickich we Lwowie, Krakowie, Tarnowie, Rzeszowie, Przemyślu, Jarosławiu, Stryju, Kołomyi, Brodach, Tarnopolu, Stanisławowie, Bochni, Drohobyczu, Jaśle, Śniatynie, Białej i Żywcu z zapytaniem, czyli i jaką kwotą przyczyniłyby się ewentualnie jednorazowo do kosztów urządzenia, zaś stałym rocznym datkiem do kosztów utrzymania projektowanego Zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej. Na to zawezwanie dwa Zbory (w Tarnopolu i Bochni) dotychczas mimo przypomnień nic nie odpowiedziały, siedm Zborów, a to w Stryju, Zabłociu (Żywiec) Lipniku (Biała) Rzeszowie, Drohobyczu, Jaśle i Tarnowie odpowiedziało odmownie, zaś z pozostałych ofiarowały gotowość do pewnych ofiar następujące Zbory:

	jednorazowo:	stale:
Lwów	300 zł.	500 zł.
Brody	50 „	100 „
Stanisławów	50 „	100 „
Kraków	200 „	200 „
Przemyśl	50 „	50 „
Jarosław	50 „	50 „
Kołomyja	100 „	— „
Śniatyn	— „	10 „
Razem .	800 zł.	1010 zł.

Przechodząc do konkluzyi, Wydział krajowy zaznacza, że dokładne zbadanie poruczonej mu przez Wys. Sejm kwestyi udzielania nauki religii izraelickiej w naszych szkołach ludowych, przekonało go o potrzebie zaradzenia dzisiejszemu anormalnemu w tym względzie stanowi rzeczy.

Nie może jednak Wydział krajowy doradzać Wys. Sejmowi utworzenia osobnej instytucyi dla tego celu, a to z następujących ważnych powodów:

1) Według §. 24 ustawy z dnia 21. marca 1890 Nr. 57 Dz. u. p. „O urządzeniu stosunków prawnych zewnętrznych społeczności religijnej izraelickiej“ — Zakłady przeznaczone na cele wyznaniowe izraelickie (a takim byłby niewątpliwie projektowany zakład) nie przez samą wyznaniową gminę utrzymywane... zostają pod nadzorem gminy wyznaniowej, Reprezentacya kraju przeto powołując do życia zakład tego rodzaju, poddać by się musiała nadzorowi gminy wyznaniowej izraelickiej, co byłoby wprost niedorzecznem.

2) Osobny zakład tego rodzaju jako specyalny byłby defacto wyjęty z pod kontroli nietylko Wydziału krajowego, ale nawet c. k. Rady szkolnej krajowej, która nie mogłaby wykonywać przysługującego jej nadzoru, nie posiadając dotychczas w swem gronie reprezentanta wyznania izraelickiego, który sam tylko mógłby mieć kwalifikacye potrzebne do wykonywania kontroli nieformalnej tylko — ale rzeczywistej.

3) Tworząc osobny zakład naukowy wyłącznie dla uczniów izraelickich i kierowany przez żydowskiego dyrektora i nauczycieli, trudno byłoby zapobiedz pewnej wyznaniowej i narodowej wyłączności, zwłaszcza wobec rozbudzonego już w znacznym stopniu poczucia narodowej odrębności żydów.

4) Zakład osobny wymagałby osobnego dyrektora służby i całego aparatu, bez którego najmniejszy nawet zakład naukowy obyć się nie może, jakoto: lokalu, biblioteki, sprzętów i t. p., co pociągnęłoby za sobą zbyt wielkie koszta.

5) Wreszcie co podnoszą w swych opiniach Dr. Caro i Uniwersytet krakowski, nie łatwo byłoby znaleść kandydatów, którzyby mieli ochotę po ukończeniu z dobrym skutkiem Seminaryum nauczycielskiego wstąpić na 2—3 letni kurs fachowy, aby następnie jako nauczyciele religii żydowskiej pobierać ostatecznie w najlepszym razie te same płace co ich koledzy ze Seminaryum, którzy żadnego specyalnego kursu dodatkowego nie odbywali.

Z tych powodów mniema Wydział krajowy, że jeżeli w ogóle projekt odpowiedniego kształcenia kandydatów na nauczycieli religii izraelickiej ma być zrealizowanym może to nastąpić jedynie przez połączenie kursu religii izraelickiej z c. k. Se-

minaryum nauczycielskim we Lwowie, którego plan naukowy musiałby dla kandydatów tej nauki być odpowiednio zmodyfikowanym a to mniej więcej w sposób w opinii Uniwersytetu krakowskiego podany.

W ten sposób uniknęłoby się odrazu wszystkich powyżej określonych niedogodności a koszta byłyby wprost minimalne, ograniczyłyby się bowiem do płacy dwóch nauczycieli fachowych idodatku 300—500 dla dyrektora. Koszt ogólny zatem nie o wiele przenosiłby sumę 3000 rocznie.

Wobec tego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. „Sejm oświadcza się stanowczo przeciw utworzeniu osobnego Zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych a natomiast wzywa c. k. Rząd a względnie Radę szkolną krajową, aby obmyśliła urządzenie przy c. k. Seminaryum nauczycielskiem we Lwowie odpowiedniego kursu dla nauki religii mojżeszowej i studyów z tą nauką związanych; modyfikując w tym celu dla kandydatów tego kursu obowiązujący w c. k. Seminaryach nauczycielskich plan nauk w taki sposób, iżby kandydaci na nauczycieli religii mojżeszowej bez uszczerbku ogólnego wykształcenia w obranym specyalnym zawodzie należycie wykształcić się mogli.

2. Sejm wyraża przekonanie, że Rada szkolna krajowa zdoła obmyślić sposób wykonywania skutecznej kontroli nad tym nowo urządzić się mającym kursem specyalnym, a w razie, gdyby fundusz krajowy miał się przyczynić do kosztów jego założenia lub utrzymania, zastrzega dla Reprezentacyi kraju odpowiedni wpływ na mianowanie profesorów i działalność tej instytucyi.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 16. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *m. p.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 73.755/96.

Al g. 28

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli.

W y s o k i S e j m i e!

Kilku uchwałami przekazał Wysoki Sejm liczne petycye gmin o zniżenie prestacyi na płace nauczycieli Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zdania sprawy na przyszłej sesyi.

W myśl polecenia Wysokiego Sejmu zażądał Wydział krajowy o wszystkich petycyach opinii od Rady szk. kraj. i co do tych petycyi, co do których nadeszła zażądana opinia, ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

1. Reprezentacya gm. król. m. Rohatyna wniosła w r. 1895 i 1896 petycyę o zniżenie jej prestacyi z tytułu dawniejszych dobrowolnych zobowiązań na rzecz szkoły w Rohatynie uiszczanych z kwoty 1.277 zł. 50 ct. do kwoty równającej się 6% podatków bezpośrednich w tej gminie przypisywanych.

Rada szkolna okręgowa w Rohatynie po zasiągnięciu opinii Wydziału powiatowego rohatyńskiego stwierdza, że powiat rohatyński z powodu powtarzających się od kilku lat klęsk elementarnych, nadto z powodu niewykonywania tamże żadnych robót publicznych, zubożał, handel i przemysł w powiecie ustał, a to wszystko wywarło na miasto Rohatyn wpływ taki, iż przemysł sukienniczy i kuśnierski, które dawniej były w rozkwicie, obecnie zaś całkowicie upadły, mieszkańcy zaś miasta Rohatyna, dawniej dość zamożni, dziś zupełnie zubożeli i zalegają z podatkami, których przy najenergiczniejszych środkach egzekucyjnych ściągnąć nie można.

Budżet gminy miasta Rohatyna na r. 1896 przedstawia niedobór 3.748 zł. 72 ct., na pokrycie którego gmina zmuszona była nałożyć na swych ubogich mieszkańców dodatki gminne do podatków bezpośrednich w wysokości 47%, a nadto 30% dodatek do podatku konsumcyjnego.

Stan finansowy gminy pogorszył się jeszcze przez to, że gmina zaciągnęła w Banku krajowym pożyczkę 60.000 zł. na wybudowanie wodociągów i rzeźni, które się okazały koniecznemi ze względów zdrowotnych, tudzież na budowę nowej szkoły. Nadto c. k. Starostwo nalega na gminę, aby zbudowała przez miasto kanał odpływowy, lokal do sprzedaży mięsa itp., a roboty te wymagają wielkich kosztów, na które gmina miasta Rohatyna nie ma żadnych funduszów.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, że gminie miasta Rohatyna z nader wielką trudnością przychodzi uiszczać na płace nauczycielskie prestacyę z tytułu dawniejszych zobowiązań w kwocie rocznej 1.277 zł. 50 ct. (orzeczenie Rady szk. kraj. z d. 23. stycznia 1895 L. 31.556).

Rada szkolna okręgowa w Rohatynie oświadcza się za zniżeniem dotychczasowej prestacyi na płace nauczycielskie z kwoty 1.277 zł. 50 ct., do kwoty równającej się 10% podatków bezpośrednich w gminie Rohatyn opłacanych.

C. k. Rada szkolna krajowa popiera petycyę gminy miasta Rohatyna o obniżenie jej prestacyi na płace nauczycieli, a to z uwagi na okoliczności przytoczone w wyżej powołanej relacyi Rady szkolnej okręgowej rohatyńskiej.

Wydział kraj. po zbadaniu budżetu gminnego i wysłuchaniu opinii c. k. Rady szkolnej krajowej przedkłada niniejszem Wys. Sejmowi wniosek na obniżenie prestacyj

szkolnych na płace nauczycielskie w gminie miasta Rohatyna z 1.277 zł 50 ct. do kwoty równającej się 10% dodatku gminnego do ogółu podatków bezpośrednich w gminie miasta Rohatyna wraz z przynależną do okręgu szkolnego miejscowego w Rohatynie gminą Babińce opłacanych.

2. Gmina Opaka powiatu Drohobyckiego wniosła petycyę o zniżenie jej dobrowolnej prestacyi na płacę nauczyciela w kwocie 200 zł. przynajmniej o $^1/_3$ część.

Na mocy art. 4. ustawy z d. 24. kwietnia 1894. Dz. u. kr. Nr. 49 prestacyę tę obniżono o 3% podatków bezpośrednich, wskutek czego opłaca gmina Opaka od 1. stycznia 1895 prestacyę w kwocie 170 zł. 48 ct w formie dodatków pieniężnych w wysokości 17% podatków.

Ze względu, że obniżenie powyższe nie przyniosło tej gminie znaczniejszej ulgi, oraz z uwagi, że stosunki jej majątkowe według relacyj Rady szkolnej okręgowej w Drohobyczu przedstawiają się dość niepomyślnie, w końcu ze względu, że siła podatkowa tej gminy jest mała (w r. 1893 wynosiły podatki bezpośrednie 984 zł., w r. 1896 zaś tylko 957 zł. 97 ct.), Rada szkolna kraj. oświadcza się za obniżeniem tej gminie prestacyi do wysokości 10% podatków.

Wydział krajowy popiera ze swej strony powyższy wniosek.

3. Gmina Majdan lipowiecki powiatu przemyślańskiego wniosła petycyę o zniżenie jej dobrowolnej prestacyi na płacę nauczyciela z kwoty 150 zł. na 75 zł.

Aktem fundacyjnym z d. 10. czerwca 1885, zatwierdzonym przez Reprezentacyę powiatową w Przemyślanach, zobowiązała się gmina Majdan lipowiecki do uiszczania rocznej prestacyi w kwocie 150 zł. na płacę nauczyciela miejscowej szkoły ludowej.

Na mocy art. 4. ust. z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49 obniżono powyższą prestacyę o 3% podatków bezpośrednich, tj. na kw. 138 zł.63 ct., odpowiadającą 37% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi, opłacanych w r. 1893 w gminie Majdan lipowiecki w kwocie 379 zł. Gdy wskutek tego obniżenia trzyprocentowego, wynoszącego tylko 11 zł. 37 ct., gmina wspomniana nie doznała prawie żadnej ulgi, a według opinii Wydziału powiatowego w Przemyślanach, stosunki majątkowe tej gminy są bardzo niekorzystne, Rada szkolna krajowa przemawia za obniżeniem rzeczonej prestacyi do kwoty 75 zł., odpowiadającej 20% wymienionej kwoty podatków.

Wydział krajowy popiera powyższy wniosek.

4 Gmina Bieńkówka uprasza w swej petycyi, aby do przypadającej na nią prestacyi 6% na płacę nauczyciela, wliczono odsetki od obligacyj, zastrzeżonych na rzecz tamtejszej szkoły, względnie, aby obligacye te oddano do jej dyspozycyi.

Rada szkolna krajowa na podstawie dawniejszych aktów archiwalnych oświadcza, że gmina Bieńkówka jeszcze przy kreowaniu szkoły trywialnej w tej gminie odstąpiła na wyposażenie tej szkoły pewne obligacye, które też wówczas jeszcze na własność szkoły przepisano i zastrzeżono i odtąd jako własność szkoły uważane były.

Toteż jeszcze przy reorganizowaniu szkoły trywialnej w Bieńkówce w myśl ustawy szkolnej z d. 2. maja 1873 zobowiązano wspomnianą gminę do uiszczenia przypadającej na nią z mocy ustawy prestacyi na płacę nauczyciela w wysokości 12% względnie 9% bez względu na dochód rzeczonych obligacyj, stanowiących własność funduszu szkolnego.

Również i późniejszem orzeczeniem reorganizacyjnem, wydanym w r. 1894, zobowiązano gminę tę do uiszczania na płacę nauczyciela prestacyi w wysokości 6% podatków, nie wliczając do niej dochodu z rzeczonych obligacyi, który to dochód obliczono na 140 zł. 93 ct. rocznie.

Ze względu atoli, że wedle opinii Wydziału powiatowego w Myślenicach, gmina Bieńkówka nie posiada prawie żadnego majątku i wszystkie wydatki gminne i szkolne pokrywa dodatkami do podatków, sądzi Rada szkolna krajowa, że byłoby słusznem, aby gminie tej w myśl ustępu pierwszego art. 16. ustawy z d. 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49 rzeczony dochód z obligacyi, równający się 13% podatków przez nią opłacanych, wliczono do prestacyi, przypadającej na nią z mocy ustawy.

Wydział krajowy popiera ze swej strony to zdanie.

5. Gmina Grabówka powiatu Brzozowskiego wniosła petycyę o zniżenie dotychczasowej prestacyi z 21% na 6%.

Na mocy dawniejszego zobowiązania winna ta gmina uiszczać na płacę nauczyciela rocznie kwotę 80 zł w gotówce, przewyższającą o wiele przypadającą na nią prestacyę ustawniczą.

Na mocy art. 4 ustawy z d. 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49 obniżono powyższą prestacyę o 3% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi opłacanych w Grabówce w roku 1893 w sumie 337 zł., a zatem do kwoty 69 zł. 89 ct., odpowiadającej 21% tych podatków.

Ponieważ obniżenie to, wynoszące zaledwie 10 zł., wobec słabej siły podatkowej gminy nie przyniosło jej prawie żadnej ulgi, a według opinii Wydziału powiatowego w Brzozowie, gmina ta z powodu ubóstwa i obciążenia dodatkami gminnymi zasługuje na uwzględnienie, przeto c. k. Rada szkolna krajowa oświadcza się za wyjednaniem obniżenia rzeczonej prestacyi z 21% na 12% podatków, co równałoby się połowie prestacyi, jaką gmina pierwotnie opłacała.

Wydział krajowy popiera ze swej strony powyższy wniosek c. k. Rady szkolnej krajowej.

6. Gmina Kozodrza powiatu ropczyckiego wniosła petycyę o zniżenie prestacyi szkolnej na płacę nauczyciela, motywując swą prośbę tem, że według intencyi gminy prestacya ta miała służyć nie wyłącznie na płacę nauczyciela, ale na wszystkie inne potrzeby rzeczowe szkoły.

Twierdzenie to nie jest zgodne z prawdą, albowiem według aktu fundacyjnego gminy Kozodrzy z d. 10. listopada 1879, zobowiązała się ona do uiszczania kwoty 200 zł. rocznie, specyalnie na płacę nauczyciela, a nadto do pokrywania wszelkich innych potrzeb rzeczowych szkoły.

Na mocy artykułu 4. ustawy z d. 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49 obniżono powyższą prestacyę o kwotę 23 zł. 19 ct., równającą się 3% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi, opłacanych we wspomnianej gminie w sumie 773 zł., a zatem do kwoty 176 zł. 81 ct., odpowiadającej 23% podatków, podczas gdy 6% prestacya ustawnicza wynosiłaby tylko 46 zł. 38 ct.

C. k. Rada szk. krajowa, polegająca na opinii Wydziału pow. w Ropczycach, że gmina Kozodrza nałożonymi na nią z urzędu prestacyami szkolnymi nad siły swoje jest przeciążoną, jak również ze względu, że przez dokonane na mocy wyżej powołanej ustawy z r. 1894 obniżenie prestacyi, gmina nie doznała znaczniejszej ulgi, — jest zdania, że należy obniżyć prestacyę jej z kwoty 176 zł. 81 ct. do kwoty 130 zł., tak, iżby całe obniżenie wynosiło mniej więcej $^1/_3$ część pierwotnej prestacyi gminnej.

Wydział krajowy popiera ze swej strony powyższy wniosek Rady szkolnej krajowej.

7. Gmina Grochowe powiatu Mieleckiego wniosła petycyę o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela z kwoty 179 zł. 66 ct na 100 zł.

Wedle opinii Rady szkolnej okręgowej w Mielcu gmina Grochowe jest ubogą, grunta jej przeważnie moczarowate i piaszczyste; z powodu braku obszaru dworskiego sama ponosi wszystkie ciężary na potrzeby szkolne, prestacya przeto na płacę nauczyciela w kwocie 179 zł. 66 ct. obarcza bardzo gminę.

Rada szkolna okręgowa w Mielcu i Rada szkolna krajowa oświadczają się za zniżeniem powyższej prestacyi do kwoty 100 zł. rocznie.

Wydział krajowy popiera powyższy wniosek

8. Gmina Młodochów powiatu Mieleckiego, należąca do zakresu szkolnego w Borkach nizieńskich, wniosła petycyę o zniesienie dobrowolnego zobowiązania na płacę nauczyciela.

Aktem fundacyjnym z d. 21 grudnia 1886, zatwierdzonym przez Reprezentacyę powiatową w Mielcu, zobowiązała się gmina Młodochów, uiszczać na płacę nauczyciela w Borkach nizieńskich roczną kwotę 70 zł., którą w myśl art. 4. ust. z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49 obniżono do kwoty 63 zł. 61 ct. Rada szkolna okręgowa w Mielcu i Rada szkolna krajowa uwzględniając wyjątkowe ubóstwo, w jakiem znajdują się mieszkańcy gminy Młodochów, oświadczają się za zniżeniem dotychczasowej prestacyi gminy tej w wysokości 14% opłacanych podatków stałych z dodatkami rządowymi do wysokości 10% podatków.

Wydział krajowy popiera wspomniany wniosek.

9. Gmina Wolica derewlańska, powiatu Kamionka strumiłowa, wniosła petycyę o obniżenie prestacyi szkolnej.

Na mocy prawomocnego orzeczenia, wydanego na podstawie ustawy z d. 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49. ma uiszczać na płacę nauczyciela szkoły ludowej w Wolicy derewlańskiej gmina Wolica derewlańska dodatki pieniężne w wysokości 21% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi.

Wedle opinii Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej, gmina Wolica derewlańska jest jedną z najuboższych w powiecie, gdyż nie posiada majątku, z któregoby wydatki gminne pokrywane być mogły i takowe wyłącznie tylko z dodatków do podatków bezpośrednich pokrywa. Nadto mieszkańcy tej gminy posiadają grunta bardzo liche i nieurodzajne, a tem samem stanowią ludność bardzo ubogą. Prestacya szkolna zatem, którą obecnie opłacają, jest zbyt wielkim dla nich ciężarem.

Rada szkolna krajowa z powodów przytoczonych w sprawozdaniu Rady szkolnej okręgowej w Kamionce strumiłowej i w opinii Wydziału pow. tamtejszego, oświadcza się za zniżeniem prestacyi gminy Wolica derewlańska z 21% na 14% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi opłacanych w tej gminie.

Wydział kraj. popiera wniosek Rady szkolnej krajowej.

10. Gmina Borki nizieńskie, powiatu mieleckiego, wniosła petycyę o zniesienie dobrowolnego zobowiązania na płacę nauczyciela.

Wedle aktu fundacyjnego z 21. grudnia 1886, zatwierdzonego przez Reprezentacyę powiatową w Mielcu, zobowiązała się gmina Borki nizieńskie uiszczać na płacę nauczyciela roczną kwotę 70 zł, którą w myśl art. 4. ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49, obniżono do kwoty 57 zł. 37 ct.

Zdaniem Rady szkolnej okręgowej w Mielcu prestacya obecna nie obciąża nadmiernie mieszkańców tej gminy.

Zgodnie z opinią Rady szkolnej kraj. wnosi Wydział kraj. o nie uwzględnienie wyżej powołanej petycyi.

11. Gminy Zarównie i Zachwiejów, powiatu mieleckiego, należące do zakresu szkolnego w Zarówniu, wniosły petycyę o zniesenie dobrowolnego zobowiązania na płacę nauczyciela.

Według aktu fundacyjnego z d. 30. lipca 1894., zatwierdzonego przez Radę szkolną kraj., zobowiązały się gminy Zarównie i Zachwiejów uiszczać na płace nauczyciela w Zarówniu roczną kwotę 220 zł., która orzeczeniem Rady szkolnej kraj. z 11 kwietnia 1892 do kw. 100 zł., a następnie w myśl art. 4. ust. z 24. kwietnia 1894 Dz, u. kr, Nr 49 do kwoty 86 zł. 5 ct. zniżoną została.

Zdaniem Rady szkolnej okręg. w Mielcu prestacya obecna nie obciąża nadmiernie mieszkańców wspomnianych gmin.

Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szk. krajowej wnosi o nieuwzględnienie rzeczonej petycyi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nad petycyami gmin Borki nizieńskie, Zarównia i Zachwiejów o zniesienie dobrowolnych zobowiązań do prestacyi na płace nauczycieli — przechodzi Sejm do porządku dziennego.
2. Począwszy od 1. stycznia 1897 zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płacę nauczycieli gminom: miasta Rohatyna z Babińcami z kwoty 1.277 zł. 50 ct. do wysokości 10%; Opaka powiatu drohobyckiego z kwoty 200 zł. do wysokości 10%; Majdan lipowiecki powiatu przemyślańskiego z kwoty 150 zł. do wysokości 20%; Grabówka powiatu brzozowskiego z 21% do wysokości 12%; Młodochów powiatu Mieleckiego z kwoty 70 zł. do wysokości 10%; Wolica derewlańska 21% do wysokości 14% całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w powyższych gminach corocznie opłacanych, a gminom Kozodrza powiatu ropczyckiego z kwoty 200 zł do kwoty 130 zł.: Grochowe pow. mieleckiego z kwoty 179 zł. 66 ct. do kwoty 100 zł.
3. Gmina Bieńkówka pow. Myślenickiego będzie, począwszy od 1. stycznia 1897 uwolnioną od ponoszenia oznaczonej w ustawie 6% prestacyi na płacę nauczyciela, ponieważ prestacya ta znajduje pokrycie w dochodzie z obligacyi zastrzeżonych na rzecz szkoły ludowej w Bieńkówce.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 16. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

L. 79.236/1896

Alleg. 29

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj tymczasowego nauczyciela Teofila Łopatyńskiego o przyznanie emerytury w drodze łaski i trzech wdów po nauczycielach o udzielenie darów z łaski.

Wysoki Sejmie!

Kilku uchwałami powziętymi na ostatniej sesyi przekazał Wysoki Sejm wiele petycyj nauczycieli i wdów po nauczycielach ludowych, o emeryturę, pensyę wdowią lub dary z łaski, Wydziałowi krajowemu do zbadania w w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przełożenia Wysokiemu Sejmowi wniosków.

Stosownie do tego polecenia Wydział krajowy zasięgnął co do wszystkich petycyj zdania Rady szkolnej krajowej i co do tych petycyj, względem których otrzymał żądaną opinię, przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

1. Teofil Łopatyński, zastępca nauczyciela dawniej przy szkole ludowej w Oslawiu czarnym obecnie przy szkole ludowej w Strupkowie, wniósł do Rady szkolnej krajowej prośbę o przyznanie mu emerytury w drodze łaski lub zatrzymanie go w zawodzie nauczycielskim.

Petent pełnił od r. 1851 a więc przeszło 45 lat obowiązki tymczasowego nauczyciela przy rozmaitych szkołach ludowych gorliwie i sumiennie a wpływ jego umoralniający był zawsze widoczny.

W ubiegłym jednak roku szkolnym przekonały się władze szkolne że Łopatyński ma już silnie przytępiony słuch i wzrok, że więc stał się niezdolnym do dalszego pełnienia obowiązków nauczycielskich.

Jako prowizoryczny nauczyciel bez kwalifikacyi nie nabył Łopatyński prawa do zaopatrzenia, chociaż zdaniem Rady szkolnej krajowej na nie zasluguje tak ze względu na długoletnią służbę jak i na przykre położenie materyalne, jako 72 letni starzec jest bowiem niezdolnym do pracy i nie ma środków do życia. Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej sądzi przeto że Teofilowi Łopatyńskiemu należałoby przyznać w drodze łaski od r. 1897 stałe zaopatrzenie w rocznej kwocie 250 złr. równającej się jego teraźniejszemu wynagrodzeniu.

2. Albina Stebnicka, wdowa po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych wniosła petycyę o wyznaczenie jej w drodze łaski pensyi na utrzymanie pozostałych sierót.

Z akt okazuje się, że zmarły mąż petentki służył w zawodzie nauczycielskim nieprzerwanie przez lat 28 a nie nabył prawa do emerytury względnie wdowa po nim do pensyi wdowiej z tego powodu że do końca służby a względnie do chwili śmierci nie otrzymał posady stałej.

W obec długotrwałej służby ś. p. męża petentki jakoteż ze względu że petentka osoba chorowita, obarczona sześciorgiem dzieci małoletnich pozostaje w wielkiej nędzy, Rada szkolna krajowa popiera petycyę Albiny Stebnickiej z wnioskiem na udzielenie jej stałego daru z łaski w kwocie rocznej 100 zł. który to wniosek Wydział krajowy ze swej strony Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

3. Marya Woynowska, wdowa po stałym nauczycielu szkoły ludowej w Głębokiem wniosła prośbę do Najjaśniejszego Pana o udzielenie jej stałego zaopatrzenia w drodze łaski która to prośba reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 23. marca r. 1896 L. 6.828 odstąpioną została c. k. Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Ze względu na opłakane stosunki materyalne tej petentki i jej trojga niezaopatrzonych drobnych dzieci, jak niemniej ze względu na dodatnią aplikacyą służbową ś. p. jej męża tudzież na okoliczność że Woynowskiemu który służył w zawodzie nauczycielskim od 1. września r. 1882 do 9. kwietnia r. 1890 brakowało tylko roku i kilka miesięcy do uzyskania prawa do zaopatrzenia dla żony i dzieci c. k. Rada szkolna krajowa odniosła się do Wydziału krajowego z wnioskiem o wyjednanie dla Maryi Woynowskiej u Wysokiego Sejmu stałego zaopatrzenia wdowiego w drodze łaski w rocznej kwocie 80 zł. Wydział krajowy popiera ze swej strony ten wniosek

4. Anna Jarosiewiczowa, wdowa po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, wniosła petycyę o udzielenie jej zaopatrzenia. Rada szkolna krajowa stwierdzając, że mąż petentki sprawował obowiązki nauczycielskie jako nauczyciel tymczasowy od r. 1861. do r. 1888. i służbę swą pełnił nienagannie, a pozostałej wdowie i dwojgu dzieciom nie pozostawił żadnego majątku, wskutek czego wdowa ta znajduje się w bardzo przykrych stosunkach majątkowych, zaleca petycyę Jarosiewiczowej do uwzględnienia z wnioskiem o udzielenie Jarosiewiczowej zaopatrzenia w rocznej kwocie 120 zł.

Wydział krajowy przedkłada ten wniosek Wys. Sejmowi do uwzględnienia.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Teofilowi Łopatyńskiemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. Stycznia 1897 r. stałe zaopatrzenie z funduszu szkolnego krajowego w rocznej kwocie 250 zł.

II. Albinie Stebnickiej wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm od 1. Stycznia 1897 r. stały dar z łaski z funduszu szkolnego krajowego w kwocie rocznej 100 zł.

III. Maryi Wojnowskiej, wdowie po stałym nauczycielu ludowym przyznaje Sejm od 1. Stycznia r. 1897 stałe zaopatrzenie z łaski z funduszu szkolnego krajowego w kwocie rocznej 80 zł.

IV. Annie Jarosiewiczowej, wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych przyznaje Sejm z funduszu szkolnego krajowego stałe zaopatrzenie z łaski w kwocie rocznej 120 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 16. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*,
Członek Wydziału krajowego.

LW. 80.361/96.

Aleg. 30

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

W y s o k i S e j m i e!

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z jej czynności za czas od 1. grudnia 1895 do 30. listopada 1896, zawierające oraz szczegóły o stanie szkół przemysłowych, warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych kosztem kraju lub zasilanych ze skarbu krajowego, tudzież o stanie uzupełniających szkół przemysłowych, jako też szczegóły o rozdawnictwie stypendyów i zasiłków na cele przemysłowe, o nadaniu stypendyów handlowych, o udzielaniu pożyczek z funduszu przemysłowego i o stanie tego funduszu według zamknięcia rachunkowego za I. półrocze 1896, które Bank krajowy, jako administrator funduszu, Wydziałowi krajowemu przedłożył. Komisya uzasadnia nadto w tem przedłożeniu wydatki preliminowane na rok 1897 na cele przemysłowe i przedstawia wnioski.

Sprawozdanie to Wydział krajowy w myśl §. 2. statutu Komisyi przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu jako a l e g a t ·/. oraz oświadcza, że przyjmuje wszystkie wnioski Komisyi.

W dalszym ciągu niniejszego przedłożenia Wydział krajowy zdaje sprawę z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych w sprawach przemysłowych na ostatniej sesyi, o petycyach przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia, o wykonaniu ustawy krajowej z dnia 11. kwietnia 1893 w przedmiocie uwolnienia zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do podatków, o opodatkowaniu przemysłu domowego, o fundacyach na cele przemysłowe i innych ważniejszych sprawach tyczących się przemysłu krajowego, o ile wchodziły w zakres czynności Wydziału krajowego. W sprawozdaniu tem Wydział krajowy przedstawia nadto Wysokiemu Sejmowi wnioski w przedmiocie udzielenia gminie Kalwaryi Zebrzydowskiej pożyczki z funduszu krajowego na budowę tamtejszej szkoły stolarskiej, rozszerzenia krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, podniesienia frekwencyi w uzupełniających szkołach przemysłowych i stabilizacyi jednego funkcyonaryusza w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

A) Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie umieszczenia krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej, stabilizacyi czterech funkcyonaryuszów w krajowych szkołach przemysłowych, programu zakładania szkół zawodowych, przemysłowych, kursów wędrownych i subwencyi państwowych na utrzymanie szkół zawodowych.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego (Cz. I. Krajowe szkoły zawodowe i warsztaty) Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. stycznia 1896 powziął następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 13. grudnia 1895 l. 80 581 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół i warsztatów zawodowych.

II. 1. Sejm uchyla uchwałę swą z dnia 9. lutego 1895, mocą której przeznaczono do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 5.000 zł. tytułem ryczałtowego czynszu względnie odszkodowania dla gminy miasta Żywca za umieszczenie tamtejszego krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w budynku gminnym wystawionym podług planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego, oraz wstawiono tę sumę do Rubr. XVI. wydatków preliminarza budżetu krajowego na rok 1896.

2. Sejm przeznacza natomiast do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 6.500 zł. na umieszczenie krajowego naukowego zakładu stolarskiego w Kalwaryi Zebrzydowskiej i wstawia na ten cel kwotę 6.500 zł. do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na r. 1896. Tem samem zostaje załatwioną petycya l. s. 216.

III. Sej poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Stanisława Anczyca na posadzie kierownika i nauczyciela zawodowego krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z d. 25. sierpnia 1893 l. 43.709, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.500 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w § 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889 tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z d. 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonemi wymierzał Stanisławowi Anczycowi trzy pięciolecia po 200 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela zawodowego krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. września 1893, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1896.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Franciszka Ksawerego Daniszewskiego na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z d. 10. grudnia 1890 l. 43.860 przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889 tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z d. 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonemi, wymierzał Franciszkowi Ksaweremu Daniszewskiemu trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole tkackiej w Krośnie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. stycznia 1891, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1895.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Bazylego Pyptiuka na posadzie kierownika i instruktora zawodowego w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Łańcucie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 2. listopada 1889 l. 47.861, przyznał mu stałą płacę w kwocie 720 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Bazylemu Pyptiukowi trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i instruktora zawodowego w krajowym naukowym zakładzie tkackim w Łańcucie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. listopada 1889 do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1895.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Stefana Skrypniczuka na posadzie instruktora zawodowego w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 720 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Stefanowi Skrypniczukowi trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie instruktora zawodowego w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1895.

VII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przez komisyę krajową dla spraw przemysłowych przeprowadził studya i zebrał materyały mogące posłużyć do ułożenia programu zakładania szkół zawodowych, i program taki Sejmowi we właściwym czasie przedłożył, uwzględniając w nim potrzeby i właściwości poszczególnych okolic kraju.

VIII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z krajową komisyą dla spraw przemysłowych zbadał czy i dla jakich kategoryi przemysłu kursa wędrowne można zaprowadzić, a z wyników badań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

IX. Wzywa się c. k. Rząd, aby na rzecz utrzymania szkół zawodowych w kraju przyznał wyższe dotacye.

W sprawozdaniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych (str. 46 i 47) podane są szczegóły o wykonaniu uchwały *ad II.* w sprawie przyznania 6.500 zł. na budowę celem umieszczenia krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej. Gdy w ciągu rokowań z gminą Kalwarya Zebrzydowska o wykonanie tej budowy przy pomocy subwencyi krajowej 6.500 zł. okazało się, że koszt tej budowy według nowego planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego wynosić będzie 11.000 zł. a nie 6.500 zł. jak to pierwotnie na podstawie dawnego planu budowy obliczono, tudzież że gmina nie posiada obecnie funduszów na pokrycie reszty kosztów budowy, Wydział krajowy reskryptem z dnia 26. maja 1896 l. 32.493 oświadczył gminie gotowość przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku o uchwalenie dla niej 4.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki na rzeczoną budowę, spłacalnej w ciągu pięciu lat począwszy od 1. stycznia 1898. Ponieważ Rada gminna na posiedzeniu z 18. czerwca 1896 uchwaliła zaciągnięcie tej pożyczki oraz zastosowała się do wszystkich wymagań Wydziału krajowego tak co do budowy samej jako też co do zasiłków gminnych na utrzymanie szkoły stolarskiej i uchwała w tych sprawach została zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową w Wadowicach, Wydział krajowy stosownie do wspomnianego wyżej oświadczenia swego przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w tym przedmiocie.

Uchwały Wysokiego Sejmu pod III. do VI. w sprawie stabilizowania Anczyca Stanisława, Daniszewskiego Franciszka Ksawerego, Pyptiuka Bazylego i Skrypniczuka Stefana zostały wykonane rozporządzeniami Wydziału krajowego z dnia 10. lutego 1896 l. 7.337, 7.338, 7.339 i 7.340.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu ad VII. Wydział krajowy pismem z dnia 3. marca 1896 l. 9.958 wezwał Komisyę krajową dla spraw przemysłowych, ażeby mu przedłożyła projekt programu zakładania szkół zawodowych. Wezwaniu temu Komisya nie mogła dotychczas uczynić zadość z powodów przytoczonych w jej sprawozdaniu (str. 53).

O uchwale Wysokiego Sejmu ad VIII. w sprawie zaprowadzenia przemysłowych kursów wędrownych Wydział krajowy pismem z dnia 21. lutego 1896 zawiadomił Komisyę krajową dla spraw przemysłowych z wezwaniem o przedstawienie wniosków, przyczem zwrócił uwagę Komisyi, że sprawa urządzenia takich kursów była poruszona w memoryale Wydziału krajowego do c. k. Rządu z dnia 16. września 1884 l. 21.506, który został poparty uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. października 1884. W rezolucyi do c. k. Rządu z dnia 22. stycznia 1887 Wysoki Sejm uznał ponownie potrzebę zaprowadzenia kursów, o których mowa. C. k. Rząd według odezw c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 25. sierpnia 1885 l. 8.438 i z dnia 19. lipca 1887 l. 6.165 objawił zasadniczą gotowość do uwzględnienia życzeń Reprezentacyi kraju, w sprawie powyższych kursów, jednak ostateczną decyzyę w tej sprawie zastrzegł późniejszem rokowaniom.

Sprawa urządzenia tych kursów była przedmiotem gorliwych i gruntownych badań ze strony Komisyi celem wypracowania projektu. Było jednak rzeczą wskazaną, ażeby do tego projektu zużytkować także spostrzeżenia i materyały, które zebrał kierownik krajowej szkoły tkackiej w Krośnie H. Gruszecki w czasie podróży naukowej, zwłaszcza na Szląsku pruskim, odbytej z polecenia Wydziału krajowego w jesieni 1896. Wkrótce Komisya przedłoży Wydziałowi krajowemu rzeczony projekt.

Uchwałę Wysokiego Sejmu ad IX. z wezwaniem do c. k. Rządu o przyznanie wyższych dotacyi na rzecz utrzymania szkół za-

w o d o w y c h w k r a j u zakomunikowano c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 24. stycznia 1896 Ls. 1.059.

Na rok 1896 udzielił c. k. Rząd subwencyi państwowych w sumie 28.610 zł, w porównaniu z r. 1895 o 3.590 zł. więcej.

Sejmowa komisya przemysłowa wyraziła w sprawozdaniu wyżej wspomnianem życzenie, ażeby w sprawozdaniach Wydziału kraj. przedkładanych Wys. Sejmowi, wymieniano te zakłady przemysłowe, które corocznie zlustrowano. Życzeniu temu Wydział kraj. chętnie czyni zadość. W ciągu r. 1896 przeprowadzono z ramienia Wydziału kraj. lustracyę administracyjną czternastu zawodowych zakładów przemysłowych, jako to: szkół koszykarskich w Jaśle względnie w Skołyszynie i Zatorze, warsztatów kołodziejskich w Grybowie (trzykrotnie) i Grzymałowie, szkoły tkackiej w Krośnie, warsztatów tkackich w Glinianach, Gorlicach, Korczynie, Rychwałdzie i Wilamowicach, szkół koronkarskich w Starym Sączu i Zakopanem, warsztatu garncarskiego w Porembie. O każdej z tych lustracyi Wydział krajowy otrzymał wyczerpujące sprawozdanie, na podstawie którego wydano potrzebne zarządzenia. W najbliższej przyszłości delegat Wydziału krajowego przeprowadzi dalsze lustracye administracyjne szkół zawodowych.

Uznając konieczną potrzebę systematycznego przeprowadzenia lustracyi naukowych zakładów przemysłowych także pod względem fachowym, Wydział krajowy pismem z dnia 21. lutego 1896 L. 6.661 zwrócił uwagę Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych na tę okoliczność i wezwał ją do przedstawienia Wydziałowi krajowemu wniosków w tej sprawie. Na posiedzeniu z dnia 13. grudnia 1896 Komisya uchwaliła porządek co do wizytacyi szkół przemysłowych i wyznaczyła dla każdej szkoły lustratora z grona swych członków.

B) Uchwały w sprawie uzupełniających szkół przemysłowych.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego (Uzupełniające szkoły przemysłowe), powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1896 następujące uchwały:

„I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu szkół przemysłowych uzupełniających do wiadomości.

II. Sejm wzywa c. k Rząd, ażeby ponownie wydał polecenie władzom politycznym pierwszej instancyi, iżby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania regularnie terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową“.

O uchwale ad II. zawiadomiono c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 25. stycznia 1896 Ls 1.089.

W tej sprawie c. k. Namiestnictwo wydało do wszystkich c. k. Starostw i do Prezydentów miast Lwowa i Krakowa okólnik z dnia 22. maja 1896 L. 38.626 następującej osnowy:

„Według sprawozdania rocznego c. k. Inspektora przemysłowego za rok 1895 pozostawia jeszcze zawsze urządzenie wielu zakładów przemysłowych, zwłaszcza cegielń, garbarń, piekarń i zakładów masarskich pod względem zdrowotnym dla robotników bardzo wiele do życzenia, mianowicie, nie ma przy wielu podobnych zakładach izb wypoczynkowych, często brakuje zdrowej wody do picia, nie ma wychodków i t. p. a w pracowniach częstokroć panuje takie niechlujstwo, że może u robotników wywołać choroby skórne i zakaźne. Zauważano dalej, że przedsiębiorcy przemysłowi, zwłaszcza żydowscy przeważnie nie zachowują przepisów o spoczynku niedzielnym, że z wyjątkowych koncesyj przewidzianych w §. 3 rozp. Namiest. z 30. kwietnia 1895 (Dz. u. kr. Nr. 31) korzystają także przemysłowcy, którzy nie samych tylko pomocników izraelickich zatrudniają, a i tacy nie prowadzą wykazu przepisanego w ostatnim ustępie powołanego paragrafu.

Wielka ilość przemysłowców wykracza z reguły przeciw przepisom §§. 79, 80, 88 i 96 ust. przem. przez przyjmowanie pomocników bez książek robotniczych, lub nie należyte ich wypełnianie, przez nie utrzymywanie wykazów robotników tudzież robotników młodocianych, wreszcie przez brak porządku robotniczego w pracowniach.

Wreszcie zauważył c. k. inspektor przemysłowy, że majstrowie zaniedbując włożone na nich §§. 75 a) i 100. ust. przem. obowiązki, nie czuwają nad tem, aby ich uczniowie uczęszczali regularnie na uzupełniającą naukę przemysłową.

W tej ostatniej sprawie powziął także Sejm krajowy na posiedzeniu z 25. stycznia 1896 uchwałę, którą wezwano c. k. Rząd o ponowne wydanie władzom politycznym I. instancyi polecenia, aby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do regularnego posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.

Co do wadliwego zaś urządzenia pomienionych na wstępie zakładów przemysłowych poleciło Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 21. stycznia 1896, L. 3836/95 wezwać władze przemysłowe, aby z całym możliwym pospiechem i w sposób przepisany ustawami załatwiały doniesienia nadsyłane przez c. k. inspektora przemysłowego w myśl §. 9. ustawy z 17. czerwca 1883 (D. p. p. Nr. 117), zwłaszcza gdy chodzi o nieprzestrzeganie przepisów wydanych dla ochrony życia i zdrowia robotników i aby o wyniku odnośnych dochodzeń zawiadamiały natychmiast c. k. inspektora przemysłowego.

Powołując się na tutejsze okólniki z 24. lipca 1893 L. 54.378, 6. lipca 1894 L. 33.872 i 6. maja 1895 L. 23.209. c k Namiestnictwo wzywa ponownie P. c. k. Starostę, aby z całą energią czuwał nad ścisłem wykonywaniem przepisów zawartych w noweli do ustawy przemysłowej z 8. marca 1885 (D. p. p. Nr. 22.) i nie ograniczając się tylko na wypadki poruszone przez c. k. inspektora przemysłowego sam z własnej inicyatywy zarządzał co należy celem usunięcia spostrzeżonych we wspomnianym kierunku wadliwości lub braków".

To rozporządzenie c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy okólnikiem z dnia 3. lipca 1896 L. 33.836 podał Wydziałom wszystkich uzupełniających szkół przemysłowych do wiadomości i użytku. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych konstatuje jednak w swem sprawozdaniu (str. 4, 5), że frekwencya uczniów do uzupełniających szkół przemysłowych jeszcze ciągle nie jest regularna i nie tylko nie wzmaga się, lecz raczej spada, a przyczyną tego nie pomyślnego stanu rzeczy przedewszystkiem uchylanie się majstrów od zapisywania terminatorów na naukę uzupełniającą i obojętność władz przemysłowych w przestrzeganiu, aby młodzież rękodzielnicza pobierała w myśl przepisów ustawy przemysłowej dalszą naukę zastosowaną do jej zawodu. Poseł Dr. Aleksander Dworski, delegat Wydziału krajowego do wykonywania jego imieniem nadzoru nad uzupełniającą szkołą przemyłową w Przemyślu, zwrócił pierwszy w drodze urzędowej uwagę, że przyczyną stosunkowo małej i nieregularnej frekwencyi uczniów do tej szkoły obok obojętności majstrów dla sprawy jest głównie ta okoliczność, że wielu majstrów wpisuje swych uczniów do Stowarzyszenia przemysłowego dopiero po upływie dwóch lub trzech lat od dnia przyjęcia. W tej sprawie Wydział krajowy odezwą z dnia 1. lipca 1896 L. 34.483 odniósł się do c. k. Namiestnictwa, które następnie odezwą z d. 2. października 1896 L. 80.978, odwołując się do swego okólnika wyżej przytoczonego, udzieliło Wydziałowi krajowemu w odpisie sprawozdania c. k. Starostwa w Przemyślu w przedmiocie poruszonym przez posła Dra Aleksandra Dworskiego. Sprawozdanie to stwierdza, że przemyscy majstrowie nie zapisują swych uczniów do Stowarzyrzenia przemysłowego natychmiast po ich przyjęciu do terminu, lecz dopiero po upływie dłuższego czasu oraz, że w czasie tym używają uczniów do zwykłych posług a nie troszczą się o ich wykształcenie zawodowe, przez co stają się winnymi przekroczeń §. 75 a), 96, 99, 99 a) i 100. ustawy przemysłowej, podlegających w myśl §. 133. ustęp a) karze od 10 do 400 zł. Podobnie anormalne stosunki panują także w innych miastach naszych. Praktyka taka sprowadza nader zgubne skutki w wielu kierunkach. Największą szkodę ponoszą uczniowie sami. Uczeń niezapisany traci bezowocnie niekiedy 2 i 3 lata na posługach warsztatowych i w gospodarstwie domowem swego pryncypała, czas ten nie liczy mu się zazwyczaj do praktyki terminatorskiej, w skutek czego zamiast terminować najdłużej 4 lata, jak to ustawa w §. 99 a) przepisuje, pozostaje w terminie 6, a nawet 7 lat. Jeżeliby zaś wyjątkowo wliczono mu ten czas do prawidłowej nauki przemysłowej, to zostaje wyzwolony na czeladnika, chociaż nie umie należycie swego rzemiosła. Taki uczeń pozbawiony jest opieki i dobrodziejstw, jakie mu ustawa przemysłowa w §. 100. i innych zapewnia pod względem wykształcenia zawodowego i ogólnego. wychowania religijno-moralnego i fizycznego lub na wypadek choroby; pryncypał może go każdej chwili bez słusznego powodu wydalić z terminu, nie narażając się przez to wcale na odpowiedzialność w ustawie przemysłowej zastrzeżoną.

Majstrowie ociągają się częstokroć od posyłania swych uczniów na naukę uzupełniającą. Obowiązku tego nie dopełniają wcale co do uczniów, niezapisanych

do Stowarzyszenia przemysłowego. Takich uczniów nie ma wcale w wykazach terminatorów, obowiązanych do nauki uzupełniającej, wskutek czego i Zarząd szkoły i władza przemysłowa, jeśli się tylko na wspomnianych wykazach opierają, tracą ich z ewidencyi i nie są w położeniu przynaglania pracodawców, ażeby uczniów, o których mowa, na naukę posyłali.

Zwyczaj wykraczania przeciw wspomnianym przepisom ustawy przemysłowej, niemal powszechnie zakorzeniony, obok osobistych niekorzyści dla majstrów i terminatorów, wyrządza krzywdę całemu stanowi rękodzielniczemu w ogóle, obniża bowiem poziom jego wykształcenia zawodowego i intellektualnego, podkupuje przez to przemysł rękodzielniczy, którego byt i powodzenie w trudnej walce z konkurencyą fabryczną zależy od stopnia wykształcenia zawodowego i intelligencyi pracowników. Leży więc w interesie poszczególnych przemysłowców i przemysłu krajowego wogóle, ażeby ten w wysokim stopniu szkodliwy zwyczaj został jak najrychlej przełamany i wykorzeniony, oraz ażeby położono tamę wykroczeniem przemysłowców w tym kierunku. Zdaniem Wydziału krajowego przyczyniłoby się do zapobieżenia nadużyciom, gdyby władze przemysłowe I. instancyi robiły jak najobszerniejszy i częsty użytek z §. 96. ustawy przemysłowej, który przepisuje, że majstrowie mają utrzymywać dokładne wykazy młodocianego personalu robotniczego; zatrudnionego w ich warsztatach i wykazy te obowiązani są przedkładać władzom przemysłowym na każde ich żądanie.

Z §. 75 a) i 100. ustawy przemysłowej tudzież z jej ducha wynika, że w miejscowościach, gdzie się znajdują uzupełniające szkoły przemysłowe, powinni być wyzwalani na czeladników, tylko ci terminatorowie, którzy wykażą się świadectwem z ukończenia z dobrym postępem takich szkół. Analogiczne postanowienia powinne zawierać statuta Stowarzyszeń przemysłowych.

Odzewą z dnia 10. grudnia 1896 L. 63.186 Wydział krajowy ponownie przedstawił c. k. Namiestnictwu sprawę w duchu powyższym z prośbą, ażeby zechciało ją wziąć pod rozwagę i wydało odpawiednie polecenie do władz przemysłowych I. instancyi. Zgodnie z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w tej zprawie.

W okresie, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie, przeprowadzono z ramienia Wydziału krajowego lustracye administracyjne dziesięciu uzupełniających szkół przemysłowych jako to: w Bochni, Gorlicach, Jaśle, Krośnie, Nowym Sączu, Nowym Targu, Podgórzu, Starym Sączu, Tarnowie i Wieliczce. Na podstawie sprawozdań o wyniku tych lustracyi wydano potrzebne zarządzenie. W najbliższej przyszłości odbędą się dalsze lustracye uzupełniających szkół przemysłowych. Pismem z dnia 10 lutego 1896 L 6.894 Wydział krajowy zwrócił uwagę Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych na konieczną potrzebę przeprowadzania lustracyi uzupełniających szkół przemysłowych pod względem technicznym i wezwał ją do przedstawienia wniosków w tym przedmiocie. Sprawę tę załatwiła Komisya na posiedzeniu swem z dnia 13. grudnia 1896, uchwaliła instrukcyę co do wizytacyi szkół i wyznaczyła lustratora z grona swych członków.

Uchwałą z dnia 20. maja 1893 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby przy układaniu budżetów uzupełniających szkół przemysłowych uwzględniał także wynagrodzenie za udzielanie nauki religii. Uchwale tej Wydział krajowy czyni w całej pełni zadość. W sprawozdaniu zaś sejmowem komisyi przemysłowej, przytoczonem na wstępie niniejszego działu B) komisya zaznaczyła, że uzupełniające szkoły przemysłowe przyczyniają się nie tylko do podniesienia poziomu wykształcenia naszych rzemieślników, ale działają dodatnio na moralność i karność młodzieży a następnie oświadcza jak następuje: „Wszędzie tam, gdzie katecheci zajmują się gorliwie oddaną im młodzieżą, gdzie ją zachęcają do słuchania exhort, uczęszczania na mszę św. i przystępowania do św. Sakramentów, zarząd szkoły nie ma powodu skarzyć się na krnąbrność i wybryki uczniów. Przeciwnie w sprawozdaniach tych szkół, których zarządy skarzą się na drudność utrzymania karności w czasie nauki, na swawolę terminatorów poza szkołą, nie ma wzmianki o tem, że uczniowie wykonują religijne praktyki, albo nawet zarząd nie tai zaniedbania w tym względzie, tłumacząc się brakiem księży. Przy dobrej woli zarządu łatwoby znaleść radę odnosząc się do Ordynaryatu biskupiego, który z pewnością braki usunie“. Działając w myśl uchwały i intencyi Wysokiego Sejmu oraz z uwagi, że udzielanie nauki religii tylko na lekcyach szkolnych bez odbywania praktyk religijnych nie wyczerpuje zadań wychowania religijno-moralnego, tudzież na podstawie §. 100 ustawy przemy-

słowej. ktory przepisuje między innemi, że majstrowie mają obowiązek czuwania nad obyczajami swych terminatorów i przestrzegania, ażeby spełniali obowiązki i praktyki religijne, Wydział krajowy, dąży do tego, ażeby we wszystkich uzupełniających szkołach przemysłowych pod przewodnictwem i nadzorem szkoły uczniowie odbywali wspólnie praktyki religine, a między innemi w niedziele uroczyste uczęszczali wspólnie na mszę św. Obecnie są niestety niemal wyjątkiem takie uzupełniające szkoły przemysłowe, których uczniowie w niedziele słuchają wspólnie mszy św.

Dla uzupełniających szkół przemysłowych w kraju udzielił c. k. Rząd subwencyi za r. 1896 w łącznej sumie 21.000 zł., a zatem o 2.000 zł. wyższej w porównaniu z kwotą 19.000 zł subwencyi państwowej na ten cel za r. 1895.

C) Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie rozszerzenia c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, umieszczenia c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie, założenia wyższej szkoły handlowej we Lwowie, tudzież w przedmiocie innych spraw handlowych.

I. W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w r. 1894/5 Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 powziął następujące uchwały:

„1. przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej;

2. wzywa się c. k. Rząd do urządzenia przy przemysłowej szkole Krakowskiej oddziału elektrotechnicznego;

3. wzywa się c. k. Rząd do przeprowadzenia pertraktacyi z reprezentacyą miasta Lwowa w celu uzyskania odpowiedniejszego pomieszczenia dla szkoły przemysłowej we Lwowie;

4. wzywa się c. k. Rząd do zorganizowania wyższego Zakładu dla nauk handlowych we Lwowie;

5. poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na przyszłej sesyi sejmowej przedstawił wnioski co do przyczynienia się kraju poważnemi kwotami do urządzenia i utrzymania wyższego zakładu dla nauk handlowych we Lwowie“.

O uchwałach tych zawiadomiono JE. Księcia Namiestnika pismem Marszałka krajowego z dnia 8. lutego 1896 Ls. 1.574.

W sprawie poruszanej uchwałą ad 4) c. k. krajowa Rada szkolna odezwą z dnia 8. września 1896 L 19.481 na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 1. sierpnia 1896 L. 14.355 oznajmiła między innemi, jak następuje:

„JE. P. Minister oświadczył w zasadzie gotowość wzięcia pod rozwagę sprawy założenia państwowej szkoły handlowej w Galicyi, a mianowicie utworzenia takiej szkoły we Lwowie, którąby służyła zarazem za podstawę dalszego rozwoju nauki handlowej w Galicyi.

Przy tej akcyi JE. P. Minister wychodzi z założenia, że utworzenie i utrzymywanie takiej szkoły państwowej nie obciążyłoby skarbu państwa znacznie wyżej, aniżeli subwencyonowanie szkoły handlowej, założonej i utrzymywanej przez czynniki miejscowe, dalsza zatem akcya około założenia szkoły zależeć będzie od zapewnienia wydatnych świadczeń kraju i czynników lokalnych tak na rzecz kosztów założenia jako też na rzecz bieżących kosztów utrzymania pomienionej szkoły. W sprawozdaniu przedłożonem JE. Ministrowi w powyższej sprawie przez c. k. Namiestnictwo, poruszono projekt umieszczenia przyszłej szkoły handlowej w budynku, zajętym obecnie przez c. k. seminaryum nauczycielskie żeńskie we Lwowie, a to na tej podstawie, że budowa nowego gmachu dla seminaryum była w zasadzie postanowiona.

JE. P. Minister kładzie szczególny nacisk na to, aby zupełnie urządzony budynek dostarczony został na użytek szkoły handlowej przez czynniki miejscowe i krajowe, a transakcya z budynkiem seminaryum nauczycielskiego mogłaby tylko wtedy być wzięta pod rozwagę, gdyby z niej nie wynikło obciążenie skarbu państwowego.

Powołane do tego czynniki miejscowe i krajowe miałyby zatem nie tylko bez żadnych dla państwa wydatków dostarczyć budynku zupełnie urządzonego, lecz także przyjąć na siebie zobowiązanie, że do kosztów sprawienia koniecznych zbio-

rów, środków naukowych i t. p., tudzież do bieżących wydatków rocznych na utrzymanie szkoły handlowej przyczyniać się będą stale w stosunku co najmniej dwóch trzecich części tychże kosztów.

W myśl powołanego reskryptu ministeryalnego założyć się mająca szkoła handlowa miałaby obejmować wyższą szkołę handlową z nauką dzienną tudzież szkołę handlową uzupełniającą z nauką niedzielną i wieczorną.

Koszta jednorazowe założenia szkoły (zbiory okazów, środki naukowe, biblioteka i t. p.) wyniosą około 10.000 do 15.000 zł. a koszta utrzymania szkoły podać można w przybliżeniu na 30.000 zł rocznie. Podając reskrypt ministeryalny do wiadomości Świetnego Wydziału krajowego, Rada szkolna krajowa ma zaszczyt upraszać przedewszystkiem, aby Świetny Wydział krajowy raczył w odpowiedniej drodze wyjednać subwencyę krajową na rzecz założenia i utrzymania przyszłej państwowej szkoły handlowej we Lwowie, która uczyni zadość powszechnie odczutej potrzebie kraju.

Rada szkolna krajowa ma w końcu zaszczyt podać do wiadomości Świetnego Wydziału krajowego, że w sprawie subwencyi na rzecz szkoły handlowej udaje się równocześnie do Prezydyum m. Lwowa i do Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie.

Po porozumieniu się z Reprezentantami miasta Lwowa i lwowskiej Izby handlowo-przemysłowej na wspólnej konferencyi Wydział krajowy odezwą z d. 9. listopada 1896 l. 66.541 oświadczył c. k. krajowej Radzie szkolnej gotowość przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku o uchwalenie dla projektowanej przez Rząd szkoły handlowej we Lwowie subwencyi krajowej w kwocie 6000 zł. rocznie począwszy od dnia otwarcia zakładu, tudzież że jest prawdopodobnem uzyskanie na ten cel od gminy m. Lwowa rocznej subwencyi 6.000 zł., a od izby handlowo-przemysłowej we Lwowie rocznej subwencyi 1.000 zł. Wydział krajowy oświadczył również, że na założenie i urządzenie szkoły fundusz krajowy nie może ponieść żadnych ofiar zwłasza, że lwowska Izba handlowo-przemysłowa oświadczyła gotowość złożenia na ten cel sumy 10.000 zł. Zarazem upraszał Wydział krajowy c. k. krajową Radę szkolną, o wyjednanie u c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia, ażeby odstąpiło od podanych w jego reskrypcie z 1. sierpnia 1896 l 14.355 zbyt uciążliwych warunków założenia projektowanej szkoły, uznało powyższe subwencye za dostateczne i przystąpiło jak najrychlej do zrealizowania projektu.

Równocześnie Wydział krajowy udał się do poselskiego Koła polskiego w Wiedniu, a przedstawiwszy mu całą sprawę upraszał je o usilne poparcie powyższej prośby Wydziału krajowego u c. k. Rządu centralnego i wyjednanie, ażeby w myśl uchwały Wysokiego Sejmu jak najrychlej została założona we Lwowie państwowa Akademia handlowa, która — jak to i c. k. Rząd uznaje — uczyni zadość powszechnie odczuwancj potrzebie kraju.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu ad 5), w przypuszczeniu, że państwowa Akademia handlowa wejdzie w życie począwszy od r. szk. 1897/8 Wydział krajowy wstawił do preliminarza Rubr. XVI wydatków budżetu krajowego na r 1897 subwencyę krajową dla tej Akademii w kwocie 3.000 zł.

II. Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej o wniosku posła Merunowicza w sprawach handlowych tudzież o petycyach Towarzystwa Proświty, Narodna Torhowla i Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Wniosek p. Merunowicza i petycyi powyższe odstępuje się Wydziałowi krajowemu do wszechstronnego i szczegółowego rozpoznania i przedstawienia Sejmowi na przyszłej sesyi odpowiednich wniosków“.

Poseł Merunowicz proponuje w swym wniosku: 1. wezwanie do c. k. Rządu o założenie we Lwowie wyższej szkoły handlowej i zapewnienie zasiłków państwowych dla mogących powstawać w Galicyi niższych szkół handlowych; 2. utworzenie przez Wydział krajowy fachowego organu dla spraw handlowych; 3. uchwalenie kredytu 15.000 zł. w budżecie na r. 1896 na: a) stypendya na kształcenie nauczycieli dla szkół handlowych tudzież specialistów w zawodach handlowych, b) subwencye dla szkolnictwa handlowego; c) zasiłki na koszta utrzymania fachowych lustratorów sklepów wiejskich, d) wspieranie bezprocentowemi pożyczkami działalności handlowej Kółek rolniczych.

Zarząd główny Towarzystwa kółek rolniczych zaś uprasza w czterech petycyach, Wydziałowi krajowemu odstąpionych, o: α) stałą subwencyę roczną 1.200 zł. na praktyczne kursa handlowe dla sklepikarzy kółek rolniczych, β) subwencyę 4.000 zł. na dwóch lustratorów handlowych sklepów Kółek rolniczych, γ) podwyższenie

do 50.000 zł. funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, w końcu o δ) wyższe subwencye krajowe i państwowe na lustratorów gospodarstw włościańskich. Bliższa treść petycyi Towarzystwa Proświta i petycyi Towarzystwa Narodna Torhowla jest Wydziałowi krajowemu nieznana, ponieważ tych petycyj nie otrzymał, gdyż nie zwrócono ich z sejmowej komisyi przemysłowej.

Życzeniu posła Merunowicza ad 1) stało się zatem w skutek uchwały Wysokiego Sejmu przytoczonej wyżej w ustępie I.) pod 4), życzeniu zaś pod 3. a) uczynił Wysoki Sejm zadość przez uchwalenie w budżecie krajowym na r. 1896 sumy 3.000 zł. na stypenbya handlowe. Sprawy poruczone pod 3 c). 3 d) α), β), γ) i δ) są przedmiotem sprawozdania Wydziału krajowego o kółkach rolniczych. Wniosek posła Merunowicza, o ile nie tyczy się działalności handlowej Towarzystwa Kółek rolniczych, Wydział krajowy pismem z dnia 13. marca 1896 l. 14.852 przesłał Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do objawienia zdania. Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania opinia Komisyi nie nadeszła.

D) Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawach podatkowych i inne sprawy odnoszące się do tego przedmiotu.

I.) W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie spraw przemysłowych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 następujące uchwały:

„1) przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału Krajowego z czynności w zakresie przemysłowym (sprawy podatkowe);

2) wzywa się c. k. Rząd, ażeby doprowadził do skutku projekt reformy podatków bezpośrednich, znajdujący się pod obradą Rady Państwa;

3) zezwala się na odpisanie Towarzystwu handlu skór i wyrobów tkackich w Łańcucie będącemu w likwidacyi zaległych krajowych i indemnizacyjnych dodatków do podatków".

O uchwale ad 2) zawiadomiono c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 8. lutego 1896 l. 1573.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu ad 3) Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 21. lutego 1896 l. 11.707 zarządził odpisanie wspomnianych dodatków.

II.) Załatwiając sprawozdanie komisyi podatkowej o petycyi Towarzystwa handlowego i produkcyjnego w Łańcucie w sprawie wezwania c. k. Rządu do sprawiedliwego wymiaru podatków, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27. stycznia 1896 odstąpił powyższą petycyę c. k. Rządowi do możliwego przychylnego załatwienia.

Uchwałę tę wraz ze sprawozdaniem komisyi podatkowej i petycyą zakomunikowano c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 27. stycznia 1896 l. 8.706.

III. W załatwieniu sprawozdania komisyi podatkowej o petycyi Towarzystwa handlowego i produkcyjnego w Łańcucie o uwolnienie od opłacania krajowych dodatków do podatków Wysoki Sejm uchwałą z dnia 27. stycznia 1896 przeszedł do porządku dziennego nad tą petycyą.

O tej uchwale zawiadomiono interesowane Towarzystwo reskryptem z dnia 10. lutego 1896 l. 7.362.

IV.) Na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1895 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze rozporządzenia polecił władzom skarbowym, iżby te władze w mylnem zastosowaniu ustawy w należytościach nie wymierzały jakichkolwiek opłat od subwencyj czy też dotacyj, udzielanych przez gminy i powiaty w celu zakładania i utrzymania szkół zawodowych w charakterze publicznym".

Uzupełniając sprawozdanie w tym przedmiocie z dnia 13. grudnia 1895 l. 80.581 (str. 2), przedłożone Wysokiemu Sejmowi na ubiegłej sesyi sejmowej, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu, że Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu odezwą z dnia 27. stycznia 1896 l. 282 oznajmiło między innemi, jak następuje: „Wysokie c. k. Ministerstwo skarbu orzekło reskryptem z dnia 21. stycznia 1896 l. 43.198, że dotacye i subwencye, udzielane przez Wydziały powiatowe albo gminy na rzecz szkół publicznych istniejących lub takich, które nowo powstać mają w ich okręgu, nie podlegają bezpośredniej należytości, a od aktów notaryalnych zeznanych na tego rodzaju dotacye i subwencye przypada w myśl p. t. 101. II. b.

ustawy o należytościach, tylko należytość stemplowa w kwocie 50 ct. od każdego arkusza.

C. k. krajowa Dyrekcya skarbu nadmienia, iż niebawem wyda do podwładnych władz i urzędów odpowiednie pouczenie".

V.) W sprawozdaniu z dnia 13. grudnia 1895 l. 80.581 (str. 10, 11 i 12), przedłożonem Wysokiemu Sejmowi na ubiegłej sesyi sejmowej Wydział krajowy zdał sprawę o działalności swej w przedmiocie ochrony przemysłu domowego przed opodatkowaniem, a to w myśl licznych uchwał, które Wysoki Sejm powziął, oraz wskazał na korespondencyę w tej sprawie przeprowadzaną w r. 1895 z c. k. Nemiestnictwem a w szczególności przytoczył odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 4. maja 1895 l. 33.827 i odezwę Wydziału krajowego z dnia 4. grudnia 1895 l. 31 391. C. k. Namiestnictwo zastrzegło w powyższej odezwie, że sprawy podatkowe tyczące się stron prywatnych, należą wyłącznie do zakresu władz skarbowych, a tem samem wyraziło niedwuznacznie życzenie, ażeby Wydział krajowy zaniechał na przyszłość dotychczasowej praktyki w sprawach tyczących się opodatkowania przemysłu domowego. Wydział krajowy natomiast odezwą wyżej prztoczoną zwrócił uwagę c. k. Prezydyum Namiestnictwa na zbawienne skutki dotychczas zupełnie zgodnej działalności Wydziału krajowego i c. k. Prezydyum Namiestnittwa w powyższych sprawach, oświadczył, że musiałby usprawiedliwić w obec Wysokiego Sejmu zaniechanie dotychczasowej praktyki jako przeciwne intencyom i uchwałom Wysokiego Sejmu, oraz zapytał w jaki sposób ma się w przyszłości ułożyć w tej mierze stosunek c. k. Namiestnictwa do Wydziału krajowego, jeżeli się ma i nadal zadość uczynić zgodnym dotychczas intencyom Wysokiego Sejmu i c. k. Rządu.

Jakkolwiek do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła odpowiedź na powyższe pismo, Wydział krajowy w wypadkach niesłusznego opodatkowania przemysłu domowego udawał się i nadal do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o interwencyę.

Mianowicie przesłał mu odezwą: 1) z 6. lutego 1896 l. 7.446 zażalenie Grzegorza Bogaczewicza na niesłuszne opodatkowanie za uboczne trudnienie się krawiectwem, 2) odezwą z dnia 3. czerwca 1896 l. 33.127 zażalenie Jana Królickiego, włościanina z Rymanowa na opodatkowanie za wykonywanie szewstwa jako przemysłu domowego, 3) odezwą zaś z dnia 14. sierpnia 1896 l. 50.840 zażalenie Tomasza Giertlera, gospodarza gruntowego w Biale na opodatkowanie za trudnienie się szewstwem. Według odezw c. k. Namiestnictwa z dnia 10. maja 1896 l. 34.870 i z 25. sierpnia 1896 l. 55.231 petentowi pod 1.) i 2.) odpisano podatek jako niesłusznie wymierzony, na odezwę zaś ad 3) Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

W związku ze sprawą opodatkowania przemysłu domowego jest prośba Stowarzyszenia rękodzielników w Podkamieniu o zarządzenie, by Magistrat miasta Brodów zezwolił im na sprzedaż obuwia podczas targów i jarmarków w Brodach, przedstawienia w petycyi Stowarzyszenia, przekazanej Wydziałowi krajowemu do załatwienia na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896.

Po zasięgnięciu wyjaśnień od proszącego Stowarzyszenia Wydział krajowy odezwą z dnia 28. maja 1896 l. 25.734 przesłał petycyę c. k. Namiestnictwu z prośbą o dalsze zarządzenie. Wydział krajowy oświadczył przytem, że, zdaniem jego, niedopuszczanie szewców z Podkamienia na targi tygodniowe w Brodach i zabranianie im sprzedawania ich wyrobów na tych targach nie jest uzasadnione w ustawie. W myśl §. 62 ustawy przemysłowej każdy ma prawo przybywać na targi z towarami, którymi obrót handlowy jest dozwolony. Według §. 66 zaś tej ustawy przedmiotami handlu na targach tygodniowych są między innymi pospolite przedmioty codziennego użycia. Nadto rozporządzenie ministeryalne z dnia 11. sierpnia 1871 l. 10.928 orzeka, że buty są i mają być zwykłym przedmiotem nieograniczonego obrotu handlowego na targach tygodniowych.

VI.) W myśl ustawy z dnia 11. kwietnia 1893 (Nr. 21 dz. ust. i rozp. kraj.) Wydział krajowy uwolnił od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych następujące przedsiębiorstwa przemysłowe a mianowicie:

1. Uchwałą z dnia 29. maja 1896 l. 33.631 przyznano wspomniane uwolnienie przedsiębiorstwu przemysłowemu pod firmą: Pierwsze galicyjskie łomy i wyroby marmuru św. Teresa w Tenczynku na czas od 1. października 1895 do 30. września 1905.

2. Uchwałą z dnia 2. czerwca 1896 l. 25.171 uwolniono Zakład przemysłowy dla wyrobu atramentu, laku, gumy, kitu, farb anilinowych i t. d. będący własnością Kazimierza Baumana we Lwowie na czas od 1. stycznia 1896 do 31. grudnia 1905.

3. Uchwałą z dnia 31. lipca 1896 l 33.324 przyznano to uwolnienie wyrobni przyrządów tkackich, będącej własnością Tomasza Kriegera w Białej, na czas od 1. stycznia 1896 do 31. grudnia 1905.

4. Galicyjskie akcyjne Towarzystwo przemysłu cukrowniczego w Przeworsku, uzyskało dla swej fabryki cukru buracznego w Przeworsku na podstawie uchwały z dnia 9. września 1896 l 50.460 uwolnienie od niepaństwowych dodatków do podatków na czas od 1. października 1895 do 30. września 1905.

5. Na tenże sam przeciąg czasu otrzymało uwolnienie także Pierwsze galicyjskie Towarzystwo akcyjne budowy wagonów i maszyn w Sanoku (przedtem Kazimierz Lipiński) a to na mocy rozporządzenia z dnia 18. września 1896 l. 46 455, wreszcie

6. Uchwałą z dnia 22. września 1896 l. 54.364, zostało uwolnione od uiszczania niepaństwowych dodatków do podatków przedsiębiorstwo przemysłowe pod firmą: Żywiecka fabryka sukna Bogucki, Kossula, Kamocki, na czas od 1. kwietnia 1896 do 31. marca 1906.

Oprócz tego wpłynęło jeszcze kilka prośb rozmaitych przedsiębiorstw przemysłowych. Niektóre z tych podań zostały odmownie załatwione dla braku warunków ustawowych, inne zaś są przedmiotem badań.

E). Uchwała Wysokiego Sejmu w sprawie organizacyi wewnętrznej Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, zasiłków i stypendyów przemysłowych oraz funduszu przemysłowego.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej z przedłożenia Wydziału krajowego o czynnościach w zakresie przemysłu krajowego, Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 1. lutego 1896, powziął następującą uchwałę:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego względnie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu krajowego, odnośnie do organizacyi wewnętrznej krajowej Komisyi, zasiłków i stypendyów na cele przemysłowe oraz funduszu przemysłowego".

Uchwałę tę Wydział krajowy podał do wiadomości Komisyi pismem z dnia 10. lutego 1896 l. 8.290.

W przedłożeniu z dnia 13. grudnia 1895 l. 80.581 (alegat 1, str. 18) Wydział krajowy zdał Wysokiemu Sejmowi sprawę o ustanowieniu 12 stypendyów państwowych dla uczniów szkół przemysłowych w kraju, które c. k. Rząd nadaje na wniosek Wydziału krajowego. C. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z dnia 25. lipca 1896 l. 234 (LW. 58 166/96), ustanowiło nadto dla krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie jedno stypendyum państwowe w kwocie 158 zł. rocznie począwszy od 1. stycznia 1897. Natomiast c k. Ministerstwo reskryptem z dnia 27. maja 1896 l. 27.495 zniosło jedno stypendyum przeznaczone dla kandydatki z Galicyi w centralnym kursie koronkarskim w Wiedniu, pozostawiając od r. szk. 1896/7 tylko jedno takie stypendyum (LW. 70.434/96).

F) Uchwała Wysokiego Sejmu w sprawie dostaw dla c. k. armii.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej Komisyi przemysłowej o wniosku p. Żardeckiego w sprawie ustanowienia w kraju komisyi odbiorczych dla wszelkich dostaw dla c. k. armii, Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 powziął następującą uchwałę:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby dla odbioru wszelkich dostaw dla c. k. armii ustanowił w kraju komisye odbiorcze, któreby, ze względu na konieczność ułatwienia postępowania przy odbiorach dostaw zdołały wprost porozumiewać się z dostawcami w językach krajowych".

O tej uchwale zawiadomiono c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z dnia 6. lutego 1896 l. s. 1.472.

Załatwiając tę sprawę c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 16. maja 1896 l. 4.939/pr. przesłało Wydziałowi krajowemu w odpisie odpis reskryptu c. k. Mini-

sterstwa wojny Oddz. 13. z dnia 10. maja 1896 l. 681, który w tłómaczeniu opiewa, jak następuje:

„W odpowiedzi na cenne pismo Nr. 1.821/pr. z 27. lutego r. b. w sprawie rezolucyi Sejmu galicyjskiego, żądającej ustanowienia komisyj odbiorczych dla dostaw wojskowych, Ministerstwo wojny ma zaszczyt oznajmić, że żądaniu, aby dostawcom galicyjskim umożliwić odstawianie produktów w obrębie kraju, stało się zadość co do wielkiej części dostaw wojskowych wskutek już istniejących zarządzeń.

Tak n. p. żywność, karma, drzewo opałowe i węgiel, potrzebne dla wszystkich oddziałów wojska, stacyonowanych w Galicyi, bywają odbierane przez komisye odbiorcze, istniejące w Galicyi przy wojskowych magazynach prowiantowych, a obuwie i inne wyroby ze skóry, zamawiane u galicyjskich rzemieślników, odbiera komisya - wysyłana co roku do Krakowa i Lwowa.

O wiktuały, najrozmaitsze materyały, przyrządy i techniczne przybory troszczą się i zaopatrują się w nie na miejscu same oddziały i zakłady wojskowe, jakoteż wojskowe władze budownicze i komisye, wskutek czego i te przedmioty dostawcy mogą odstawiać w kraju własnym.

Przytem Zarząd armii we własnym interesie stara się w miarę możności o to, aby pośród organów odbiorczych znajdowały się osoby, władające językiem krajowym, i w tym względzie żadne dotychczas skargi nie doszły do wiadomości Ministerstwa wojny.

Z tego, co wyżej, okazuje się, że największa część przedmiotów, potrzebnych dla oddziałów wojska, znajdujących się w Galicyi, już w obecnych warunkach bywa odbierana w tymże kraju koronnym.

Wyjątek konieczny istnieje co do niektórych tylko przedmiotów dostaw, jak n. p. co do części ubrań, sukna i wytworów surowych i napół gotowych, przeznaczonych do wyrobu przyrządów, potrzebnych dla artyleryi; wszystkie te przedmioty bowiem ze względu na należytą kontrolę muszą być oddawane w tych technicznych zakładach wojskowych, które dla odbioru i kontroli ich są przeznaczone i w tym celu zaopatrzone w odpowiednie urządzenia techniczne".

Odezwą zaś z dnia 25. czerwca 1896 l. 6.430/pr. c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzieliło Wydziałowi krajowemu w odpisie reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 16. czerwca 1896 l. 1.325, ktory w tłómaczeniu opiewa, jak następuje:

„Odnośnie do sprawozdania z 27. lutego r. b. l. 1.821/pr. i w ślad pisma, wystosowanego przez c. k. Ministerstwo wojny do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, z dnia 10. maja 1896 Oddz. 13. Nr. 681, oznajmia się, że c. k. obrona krajowa w potrzebne jej artykuły bywa zaopatrywana przez Zarząd armii, — w artykuły żywności zaś i w słomę do sienników zaopatrują się oddziały obrony krajowej same, przyczem uwzględniają przedewszystkiem producentów, bądźto w miejscowości, gdzie dany oddział się znajduje, bądź też w pobliżu.

Inne potrzeby c. k. obrony krajowej bywają w ten sam sposób zaspokajane, jak w armii stałej, przyczem ile możności zwraca się uwagę na to, ażeby w skład organów, którym poruczony jest odbiór dostawianych przedmiotów, wchodziły osoby, władające językiem, w kraju używanym; w tej mierze żadne skargi nie doszły do wiadomości Ministerstwa obrony krajowej".

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnic 8. lutego 1896, którą przekazano Wydziałowi krajowemu do załatwienia wszystkie przez Sejm niezałatwione petycye, Wydział krajowy otrzymał także petycyę Jacentego Dąbrowskiego, przewodniczącego Stowarzyszenia szewskiego w Bukowsku o dostawy dla wojska

Wydział krajowy odstąpił tę petycyę Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

G) Petycye w sprawach przemysłowych.

I. Uchwała Wysokiego Sejmu z 24. stycznia 1896.

W skutek sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej o petycyi Kółka rolniczego w Radziszowie o przysłanie nauczyciela koszykarstwa na koszt kraju na przeciąg dwóch lat Wysoki Sejm uchwałą z dnia 24. stycznia 1896 odstąpił tę petycyę Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Pismem z dnia 10. lutego 1896 l. 6.570 Wydział krajowy przesłał petycyę Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i przedstawienia wniosku. Komisya odniosła się w tej sprawie niezwłocznie do Wydziału powiatowego w Wie-

liczce, który dopiero dnia 25. listopada 1896 nadesłał odpowiedź. Załatwienie sprawy w toku.

II. Uchwała Wysokiego Sejmu z 1. lutego 1896.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej komisyi przemysłowej o petycyi majstra krawieckiego Tadeusza Pollo o udzielenie subwencyi jednorazowej na częściowe pokrycie kosztów założenia wzorowej szkoły kraju, Wysoki Sejm uchwałą z 1. lut·go 1896 odstąpił petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Po wysłuchaniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 27. marca 1896 l, 19.885 załatwił petycyę odmownie.

III. Uchwały Wysokiego Sejmu z 6. lutego 1896.

W rozprawie nad Rubr. VII. wydatków budżetu krajowego na r. 1896 Wys. Sejm na posiedzeniu z 6. lutego 1896 odstąpił Wydziałowi krajowemu: 1. petycyę polskiego Towarzystwa handlowo-geograficznego o subwencyę na cele Towarzystwa, tudzież 2. petycyę Zygmunta Korosteńskiego o subwencyę na wydawnictwo biblioteki przemysłowo-handlowej — do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku, na przyszłej sesyi sejmowej.

Po wysłuchaniu Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych Wydział krajowy rozporządzeniami z dnia 13. i 15. maja 1896 l. 28.538 i 28.539 załatwił te petycye odmownie.

IV. Uchwała Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1896.

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896 Wysoki Sejm powziął następującą uchwałę:

„Wszystkie przez Sejm niezałatwione petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia“.

W myśl tej uchwały Wydział krajowy otrzymał do załatwienia: 1. petycyę Pauliny Mandel o subwencyę 1.500 zł. na rozszerzenie i prowadzenie zakładu wyrobów kilimarskich; 2. petycyę Karola Rybińskiego, ucznia akademii handlowej w Wiedniu, o stypendyum; 3. petycyę Klubu Rusinek o zapomogę na wydawnictwo wzorów, haftów i wyszywek; 4. petycyę Jana Galińskiego o subwencyę dla córki Heleny, uczenicy krajowej szkoły koronkarskiej w Zakopanem; 5 petycyę Jana Różyczki pilnikarza o pożyczkę na założenie warsztatu; 6. petycyę Franciszka Majchrowicza kotlarza o pożyczkę; 7. petycyę Antoniego Jaborskiego, bronzownika, o zasiłek na kupno warsztatu i narzędzi; 8. petycyę Ananiasza Nawrockiego o jednorazową zapomogę na uzupełnienie studyów w zawodzie przemysłowym; 9. petycyę Aleksandra Koniewicza, o zapomogę na rozszerzenie pracowni koszykarskiej; 10. petycyę Michała Gadzińskiego, majstra stolarskiego o zaliczkę 1.500 zł. na założenie parowego zakładu stolarskiego w Gródku; 11. petycyę Wydziału powiatowego w Dolinie, o założenie szkoły przemysłowej stolarsko-bednarskiej w Dolinie, tudzież 12. petycyę Rady gminnej w Brzozdowcach, o utworzenie szkoły tkackiej.

Po zasięgnięciu zdania Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych zażądanej co do powyższych petycyj (od 1. do 10.) pismami Wydziału krajowego z dnia 3. marca 1896, Wydział krajowy:

a) rozporządzeniem z dnia 31. marca 1896 l. 20.462 udzielił Paulinie Mandlowej 3%-towej pożyczki 1.000 zł., spłacalnej w 20 równych bezpośrednio po sobie następujących ratach kwartalnych począwszy od dnia 1. października 1896;

b) rozporządzeniem z dnia 13. maja 1896 l. 30.094 nadał Karolowi Rybińskiemu stypendyum handlowe w kwocie 300 zł. na przeciąg jednego roku;

c) rozporządzeniem z dnia 10. kwietnia 1896 l. 22.669 przyznał Klubowi Rusinek jednorazowy zasiłek w kwocie 300 zł. na cele wydawnictwa drugiego zeszytu wzorów, haftów i wyszywek;

d) rozporządzeniem z dnia 5. maja 1896 l. 27.028 przyznał Helenie Golińskiej zasiłek po 3 zł. miesięcznie począwszy od 1. stycznia do 15. września 1896;

e) rozporządzeniami z dnia 17. i 27. marca i z 21. kwietnia 1896 l. 16.915, 16.916, 19.813, 19.814, 24.704 i 24.706 załatwił odmownie petycye wymienione wyżej pod 5. do 10.

W sprawie petycyi ad 11. i 12., przekazanych Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych pismami z dnia 3. marca 1896 l. 14079 i 14.366 do zbadania i przedstawienia wniosku, Wydział krajowy nie otrzymał wprawdzie odpowiedzi, są one jednak przedmiotem badań i rokowań.

H) Sprawa założenia w Tarnopolu szkoły zawodowej przemysłu metalowego, założenia technologiczno-mechanicznej stacyi doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, rozszerzenie krajowej szkoły tkackiej w Krośnie i stabilizowania jednego nauczyciela w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

I. Uchwałami z dnia 5. kwietnia 1892 i z dnia 20 maja 1893, Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o założenie w Tarnopolu szkoły zawodowej przemysłu metalowego na koszt skarbu państwa przy pomocy zasiłków ze źródeł miejscowych i z funduszu krajowego

Nawiązując do sprawozdań Wydziału krajowego z dnia 12. września 1892 l, 44.661 i z dnia 13. stycznia 1894 l. 2.501, przedłożonych Wysokiemu Sejmowi a zawierających szczegóły o czynnościach w skutek powyższych uchwał, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu, że starania Wydziału krajowego, ażeby c. k. Rząd uczynił zadość życzeniu w tych uchwałach wyrażonemu, nie odniosły pożądanego skutku.

Odezwą z dnia 1. czerwca 1896 l. 25.631 c. k. krajowa Rada szkolna oznajmiła, jak następuje:

„W sprawie założenia w Tarnopolu na koszt państwa szkoły zawodowej przemysłu metalowego ze szczególnem uwzględnieniem wyrabiania narzędzi i maszyn rolniczych, poruszonej odezwą Świetnego Wydziału krajowego z 28. maja 1894 l. 27.575, JE. P. Minister wyznań i oświecenia reskryptem z dnia 9. maja 1896 oświadczył, co następuje:

Chociaż JE. P. Minister z powodów ekonomicznych i ze względu na politykę szkolną kładzie szczególną wagę na akcyę w powyższym kierunku i w zupełności uznaje, że założenie pomienionej szkoły jest potrzebne i że zachodzą wszelkie warunki pomyślnego jej rozwoju, to jednak założenie tej szkoły przez państwo nastąpić nie może, ponieważ w tym przypadku musi być zachowane stanowisko przestrzegane dotąd w podobnych okolicznościach, że zakładanie takich szkół mających służyć kołu interesentów, miejscowo ograniczonemu, zwyczajnie nie jest rzeczą państwa, lecz ma być pozostawione czynnikom miejscowym, którym w danym razie skarb państwa może przychodzić z pomocą“.

II. Technologiczno-mechaniczna stacya doświadczalna nie została jeszcze w roku ubiegłym przy c. k. wyższej szkole politechnicznej we Lwowie założoną z powodu, że między Wydziałem krajowym z jednej strony, a państwową Administracyą Oświecenia z drugiej, istnieją jeszcze różnice zapatrywania na niektóre koszta tej stacyi, i naprawa, jakie z tytułu wspólnego choć nierównego przyczyniania się do tych kosztów, miałyby obu stronom przysługiwać.

Z odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z d. 12. lipca r. b. l. N. 33.918 a W. kr. 47.642 wynika, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia zgodzi się tylko na taką umowę o urządzenie tej stacyi w c. k. szkole politechnicznej, któraby zawierała wyraźne zastrzeżenie, że wszelkie adaptacye lokalności stacyi łącznie z gazociągami i gazomierzami będą przeprowadzone na koszt funduszu krajowego za poprzedniem zezwoleniem Namiestnictwa i pod nadzorem technicznych organów rządowych, i wszelkie koszta jej utrzymania ma wyłącznie ponosić fundusz krajowy, bez jakiejkolwiek pomocy ze strony c. k. Skarbu państwa, który oprócz dostarczenia lokalności w gmachu c. k. szkoły politechnicznej, i naturalnie — przyczynienia się do kosztów jej urządzenia kwotą 2.000 zł. w. a., nie będzie mógł być pociągany do żadnych dalszych wydatków, a więc specyalnie nie będzie się przyczyniał do kosztów opalenia i oświetlenia stacyi i do kosztów dostarczania wody.

Zastrzega sobie nadto Ministerstwo prawo żądania, by profesorowi szkoły, który obejmie kierownictwo stacyą, był dodany na koszt funduszu krajowego fachowo wykształcony personal pomocniczy w liczbie odpowiedniej, a nie jak sądził Wydział krajowy w miarę rozporządzalnych, a za wspólną zgodą ustanowionych kosztorysem stacyi środków, — z obawy, że kierowanie stacyą bez takiej pomocy może przynieść uszczerbek w wypełnianiu przez tego profesora jego obowiązków nauczycielskich.

Z żądań tych Ministerstwa wyznań i oświecenia wynika potrzeba większego na stacyę nakładu niż przyjęta przez Wysoki Sejm kwota 7.500 zł. w. a., następnie i większe koszta rocznego jej utrzymania. Nie mogąc tej nadwyżki oznaczyć, — nie wiedząc skąd inąd czy plan i kosztorys stacyi przed 6-ciu laty opracowane dziś już

jakiej nie potrzebują zmiany, zażądał Wydział krajowy od Rektoratu c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie przedłożenia najdokładniejszego kosztorysu stacyi, oraz oświadczenia się co do innych, w reskrypcie Ministerstwa postawionych żądań.

Skoro otrzymamy taką odpowiedź, która dozwoli rokowania z c. k. Rządem uważać za ukończone, przedstawimy Wys. Sejmowi wnioski w odrębnem sprawozdaniu.

III. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych w swem sprawozdaniu (alegat str. 50. i 51.) uzasadnia wyczerpująco potrzebę rozszerzenia krajowej szkoły tkackiej w Krośnie przez dodanie oddziału tkactwa mechanicznego. W tej sprawie Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek o wyznaczenie na ten cel sumy 15.000 zł. płatnej w dwóch ratach w r. 1897 i 1898.

IV. Stanisław, Leopold, Maksymilian 3 im. Daczyński został rozporządzeniem z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783 zamianowany prowizorycznie nauczycielem rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi i na tem stanowisku dotąd pozostaje.

Zgodnie z wnioskiem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych Wydział krajowy przedstawia go Wysokiemu Sejmowi do stabilizacyi. Za stabilizowaniem go przemawia jego sześcioletnia, skuteczna służba i wybitne zdolności w zakresie artystycznego rysunku, zastosowanego do wyrobów keramicznych, czego piękne dowody złożył w kompozycyach kominka huculskiego, wazy ozdobionej pochodem huculów i w innych okazach wyrobów garncarskich szkoły kołomyjskiej, które na wystawie krajowej w r. 1894 powszechną na siebie zwracały uwagę. Ponieważ Stanisław, Leopold, Maksymilian 3 im. Daczyński dnia 3. lutego 1896 przekroczył 40 rok życia t. j. normalny wiek wymagany w §. 3. ustanowy służby krajowej z 23. marca 1866, przeto Wydział krajowy wnosi przedewszystkiem, ażeby Wysoki Sejm udzielił mu veniam aetatis.

Fundacye utworzone w celach przemysłowych.

Do Departamentu Wydziału krajowego, który załatwia sprawy przemysłowe, przydzielone są następujące fundacye utworzone w celach przemysłowych:

I Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła, przeznaczona dla robotników (rzemieślników), którzyby chcieli kształcić się w swem rzemiośle po za obrębem miasta Jasła.

W r. 1896 było do rozdania jedno stypendyum w kwocie 100 zł. z tej fundacyi. Stypendyum to zatrzymał na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 28. września r. 1896 l. 60.103 dotychczasowy stypendysta Antoni Kotarba, uczeń c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach górnych.

II. Fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprzyw. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie. Fundacya ta, przeznaczona dla uczniów zkół przemysłowych weszła w życie z końcem r. 1895. Jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu wykazano, przesłał Wydział krajowy Radzie nadzorczej wyżej wymienionego Stowarzyszenia tabelę kwalifikacyjną kandydatów ubiegających się o stypendyum w kwocie 50 zł., celem wykonania zastrzeżonego dla niej listem fundacyjnym (Art. V. i VII.) prawa rozdawnictwa stypendyum. Rada nadzorcza oświadczyła pismem z dnia 10. grudnia 1895 l. 454, że stypendyum to nadaje Franciszkowi Czerwińskiemu, uczniowi kraj. warsztatu szewskiego w Uhnowie O tem postanowieniu zawiadomił Wydział krajowy pismem z dnia 21. grudnia 1895 l. 80.595 interesowanego i wyasygnował mu rzeczoną kwotę. Na mocy rozporządzenia zaś z d. 24. lipca 1896 l. 46.208 pozostawiono Czerwińskiego w posiadaniu nadanego mu stypendyum na rok szkolny 1896/7.

III. Fundacya Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877, przeznaczona jest dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni, wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną.

W roku 1896 były do rozdania dwa stypendya z tej fundacyi każde po 400 zł. rocznie. Ogłoszeniem konkursu z dnia 8. października 1896 l. 58.799 Wydział krajowy na podstawie art. VI. listu fundacyjnego przeznaczył jedno stypendyum dla kowala, drugie dla stelmacha.

Uchwałą z dnia 11. grudnia 1896 l. 76.819 nadał Wydział krajowy jedno stypendyum Władysławowi Polchońskiemu, czeladnikowi kowalskiemu w Zakładzie hr. St. Skarbka w Drohowyżu, drugie zaś Michałowi Junikowi, przodownikowi kołodziejskiemu w krajowym warsztacie kołodziejskim w Grybowie.

IV. Fundacya imienia Feliksy Maryi 2. im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego, w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

Majątek fundacyi wynosił początkowo 100.000 zł Na powiększenie tego majątku przeznaczyła ś. p. fundatorka jeszcze sumę 200.000 zł, na poczet której z polecenia uniwersalnego spadkobiercy ś. p. fundatorki, ordynata Tadeusza Czarkowskiego, wpłynęła dnia 19. grudnia 1893 kwota 140 000 zł. Wydział krajowy wypracował projekt listu fundacyjnego, odnoszącego się do całej sumy fundacyjnej 300.000 zł. a c. k. Namienstnictwo oznajmiło, że nie podniesie zarzutów przeciw ukonstytuowaniu fundacyi według przedłożonego mu projektu, jeżeli przyrzeczona suma w całości na cele fundacyi zostanie złożona. Ponieważ z wielu stron nalegano usilnie o jak najrychlejsze wprowadzenie fundacyi w życie, przeto Wydział krajowy pismem z dnia 12. grudnia 1895 l. 80.596 upraszał ofiarodawcę o wyjaśnienie, czy odpowiadałoby to jego życzeniu, ażeby fundacya została wprowadzona w życie, pomimo, że wbrew pierwotnemu zamiarowi, jej majątek zakładowy wynosi obecnie tylko 240.000 zł., zamiast przeznaczonych 300.000 zł., tudzież, ażeby list fundacyjny zeznano na razie tylko co do kapitału fundacyjnego 240.000 zł. co nie przeszkadzałoby uzupełnić tego kapitału do wysokości 300.000 zł. w myśl złożonego przyrzeczenia. Pismem z d. 3. września 1896 l. 56.101 Wydział krajowy odniósł się ponownie w tej sprawie do ordynata Tadeusza Czarkowskiego, lecz do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał odpowiedzi. Wydział krajowy pewien jest jednak, że życzeniu ś. p. fundatorki w całej pełni stanie się zadość. Przyrzeczenie darowizny dalszych 200.000 zł. na cele fundacyi nie było uczynione w obowiązującej formie prawnej t. j. w formie aktu notaryalnego. Wykonanie więc tego przyrzeczenia zależało wyłącznie od dobrej woli spadkobiercy ordynata Tadeusza Czarkowskiego, który powodowany ofiarnością obywatelską złożył już 140.000 zł., za co należy mu się szczególniejsze uznanie.

V. Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju. Z dobrowolnych składek zebranych przez c. k. starszego inspektora przemysłowego p. Arnulfa Nawratila na urządzenie wystawy ochronnych przyrządów i dobroczynnych urządzeń dla robotników na Wystawie krajowej w r. 1894, pozostała nie wydana na ten cel reszta w kwocie 1.219 zł. 8 ct., którą p. Arnulf Nawratil złożył dnia 15, kwietnia 1895 w Kasie krajowej z przeznaczeniem zgodnie z wolą dawców, by z odsetek tej kwoty zakupywano każdego roku książki do czytania dla uczniów niższych szkół przemysłowych w kraju.

Pismem z dnia 4. maja r. 1895 l. 26.031 Wydział krajowy wyraził p. Nawratilowi podziękowanie za ten dar i rozporządził, że kapitał powyższy ma stanowić majątek zarodowy osobnego funduszu na cel wspomniany. Dnia 14. września 1895 zakupiono za sumę 1.171 zł. 20 ct. 4% listy Banku hipotecznego imiennej wartości 2.400 koron, a pozostałą resztę 47 zł. ulokowano na książeczkę Banku krajowego.

Pobrane za czas od 14. września 1895 po koniec października 1896 odsetki z zapadłych kuponów wynoszą kwotę 52 zł. 40 ct.. która niebawem zostanie użyta stosownie do jej przeznaczenia.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego z dnia 16. grudnia 1896 l. 80 361 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

II. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 4.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki dla gminy Kalwaryi Zebrzydowskiej celem umożliwienia jej wystawienia budynków na umieszczenie krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej i wstawia tę kwotę do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na rok 1897.

III. 1) Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 15.000 zł. na urządzenie oddziału tkactwa mechanicznego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, płatną w dwóch ratach w r. 1897 i 1898.

2) Sejm wstawia do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na r. 1897 kwotę 7.000 zł. jako I. ratę sumy ad 1) i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby kwotę 8.000 zł. tytułem II. raty tej sumy wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1898.

IV. 1) Sejm udziela Stanisławowi, Leopoldowi, Maksymilianowi 3. imion Daczyńskiemu, nauczycielowi rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, „veniam aetatis".

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Stanisława Leopolda Maksymiliana 3. imiom Daczyńskiego na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z 21, stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Stanisławowi, Leopoldowi, Maksymilianowi 3. im. Daczyńskiemu trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

Służba policzalna do emerytury zaczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkweniów zaś od dnia przyznania mu stałej płacy.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1) ażeby za pośrednictwem władz przemysłowych I. instancyi przynaglał i zniewalał pracodawców do regularnego posyłania w myśl §. 75 a) i 100 ustawy przemysłowej terminatorów na naukę do uzupełniających szkół przemysłowych;

2) ażeby przestrzegał, iżby pracodawcy w myśl §. 99. i 99. a) ustawy przemysłowej, zapisywali swych terminatorów do stowarzyszeń przemysłowych niezwłocznie po ich przyjęciu na naukę względnie po upływie czasu próby i utrzymywali wszystkich terminatorów w ewidencyi, umożliwiającej wykonywanie przymusu szkolnego w myśl ustawy przemysłowej;

3) ażeby zarządził co należy, iżby w miejscowościach, w których istnieją uzupełniające szkoły przemysłowe, wyzwalani byli na czeladników tylko tacy terminatorowie, którzy ukończyli z dobrym postępem naukę w uzupełniających szkołach przemysłowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 16. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Spawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych

za czas od 1. grudnia 1895 do końca listopada 1896.

LWÓW.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

1896.

Wysoki Wydziale krajowy!

W roku bieżącym rozpoczęła Komisya kraj. dla spraw przemysłowych drugie sześciolecie swego działania, a rozpoczęła je w szerszem niż dotąd gronie, gdyż zamiast 20-tu liczy obecnie 30-tu członków w swym składzie. Ze strony Wydziału krajowego zostali w myśl §. 6. statutu Komisyi do składu tejże powołani pp Chrzanowski Leon, Franke Jan, Merunowicz Teofil, Mochnacki Edmund Michalski Michał, Nawratil Arnulf, Rotter Jan, Sołtyński August, Szczepanowski Stanisław, Szuchiewicz Włodzimierz, Dr. Weigel Ferdynand, Dr. Wereszczyński Józef, Zacharjewicz Julian, Dr. Zgórski, Alfred, Zima Franciszek. Drugą połowę członków, przybrała Komisya w myśl powołanego §. statutu swego na posiedzeniu, odbytem w dniu 23. lutego r b. Przybrani zostali pp. Baczewski Leopold, Biechoński Wojciech, Ciuchciński Stanisław, Gorayski August, Gorgolewski Zygmunt, Horoszkiewicz Stanisław, Dr. Kolischer Henryk, Kossuth Stefan, Pawlewski Bronisław, hr. Potulicki Franciszek, Schayer Karol, Stryjeński Tadeusz, Wczelak Józef, Ziembicki Gwalbert i Żardecki Bolesław.

Wskutek rezygnacyi utraciła Komisya z pomiędzy dawniejszych członków JE. ks. Jerzego Czartoryskiego, pierwszego swego wiceprezesa, który przez długie lata w Komisyi zasiadał i niespożyte zasługi około popierania przemysłu domowego w kraju położył, oraz pp Bolesława Baranowskiego, Władysława Fedorowicza i Kaźmierza Laskowskiego, zapisanych chlubnie nietylko w zakresie działania Komisyi, lecz w ogóle w szerokiej dziedzinie prac około dźwigania oświaty i przemysłu domowego.

Utworzona w powyższy sposób Komisya, działając w myśl statutu pod prezydencyą JE. Marszałka krajowego, ukonstytuowała się na posiedzeniu z dnia 22. marca b. r. w ten sposób, że pierwszym swym wiceprezesem wybrała p. Augusta Gorayskiego, a drugim p. Juliana Zacharjewicza. Trzecim wiceprezesem jest w myśl §. 7. statutu Komisyi członek Wydziału krajowego, kierujący sprawami departamentu II., a więc obecnie p. Tadeusz Romanowicz. Oprócz tego podzieliła się Komisya, stósownie do §. 1. swego regulaminu, na dwie komisye specyalne, tj. na komisyę dla spraw przemysłu domowego i na komisyę dla spraw przemysłu rękodzielniczego, nadto wybrała sekcyę administracyjną, będącą wykonawczym organem Komisyi.

Do komisyi dla spraw przemysłu domowego weszło 14 członków, a mianowicie pp. Chrzanowski, Gorayski, Merunowicz, Mochnacki, Nawratil, hr. Potulicki, Schayer, Sołtyński, Szuchiewicz, Wereszczyński, Dr. Weigel, Zacharjewicz, Ziembicki, Żardecki i wybrali swym przewodniczącym p. Juliana Zacharjewicza.

Do komisyi dla spraw rękodzielniczych weszło 16 członków, a mianowicie pp. Baczewski, Biechoński, Ciuchciński, Franke, Gorgolewski, Horoszkiewicz, dr. Kolischer, Kossuth, Michalski, Pawlewski, Rotter, Stryjeński, Szczepanowski, Wczelak, dr. Zgórski, Zima i wybrali swym przewodniczącym p. Franciszka Zimę.

Do stałej sekcyi administracyjnej zostali wybrani ze strony komisyi dla spraw przemysłu domowego pp. A. Nawratil i A. Sołtyński, ze strony komisyi dla spraw rękodzielniczych pp. J. Franke i J. Wczelak, z całej Komisyi zaś pp. Z. Gorgolewski, M. Michalski, Dr. A. Zgórski, J. Zacharjewicz. W ten sposób weszło w skład sekcyi administracyjnej, działającej pod przewodnictwem członka Wydziału i trzeciego wiceprezesa Komisyi, nie sześciu jak dotąd, lecz ośmiu członków i stósownie do tego zmienionymi zostały §§. 3. i 4. regulaminu Komisyi, które to zmiany pismem z d. 24. marca 1896 L. 180 Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia przedłożone zostały.

Komisya odbyła w ciągu roku 1896 cztery posiedzenia plenarne, stała zaś sekcya administracyjna 22 posiedzeń. Jakie były ważniejsze sprawy, które na nich załatwiono, przedstawiamy w następujących działach szczegółowych.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Liczba szkół przemysłowych uzupełniających, będących pod zarządem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Wydziału krajowego, wzrasta z każdym rokiem Ile ich było z końcem ubiegłego roku szkolnego, jaka była w nich frekwencya i jakie koszta łożono na ich utrzymanie, wykazujemy w załączonych trzech tabelach

*/. statystycznych */.

Al. I., II., III. W porównaniu z r. 1894/5 przybyły trzy nowe szkoły a mianowicie: w Buczaczu, Łańcucie i Żywcu, a nadto rozpoczęto naukę w nieczynnej dotychczas szkole przemysłowej uzupełniającej w Kałuszu. O pierwszych dwóch szkołach zrobiliśmy już wzmiankę w sprawozdaniu zeszłorocznem; dalsze szczegóły podajemy poniżej. W Żywcu rozpoczęła się nauka dopiero z początkiem b. roku szkolnego, nie ma więc w tabeli statystycznej dat, odnoszących się do frekwencyi w tej szkole. Wedle ostatnich sprawozdań zapisało się w Żywcu na oddział przygotowawczy 65, do I. klasy kursu przemysłowego 33 uczniów. W Kałuszu nie wykazano także frekwencyi za rok ubiegły, bo nauka rozpoczęła się dopiero 1. października r. b.

Do Wydziału szkolnego szkoły przemysłowej uzupełniającej w Żywcu należą: p. Bronisław Sądecki, burmistrz jako przewodniczący, p. Ksawery Kamocki, delegat Wydziału krajowego, p. Władysław Graff, delegat Wydziału powiatowego pp. Andrzej Szewczyk i Józef Studencki, delegaci gminy, p. Stanisław Rosoł, kierownik szkoły.

Do Wydziału szkolnego w Kałuszu należą: p. Ludwik Fuss, burmistrz jako przewodniczący, p. Kaźmierz Rojowski, delegat Wydziału krajowego, p. Karol Sobota, delegat Wydziału powiatowego, pp. Ignacy Przestalski i Herman Kiczales, delegaci gminy, p. Tomasz Zaborniak, kierownik szkoły.

W Przemyślu, gdzie frekwencya uczniów jest znaczniejszą i oddalenie pewnych części miasta od dotychczasowej szkoły tego wymagało, zezwolono na prowizoryczne otworzenie drugiej szkoły na przedmieściu Lwowskiem, która na razie pod tem samem kierownictwem pozostaje i z 2 klas kursu przygotowawczego się składa.

W Białej rozszerzoną została tamtejsza szkoła przemysłowa uzupełniająca odnośnym kursem handlowym, którego koszta utrzymania na r. 1897 dotyczący preliminarz wydatków stosunkowo podnoszą.

W sprawozdaniach szczegółowych, których treść poniżej podajemy, brzmią jeszcze ciągle skargi na nieregularną frekwencyę, na uchylanie się majstrów do zapisywania terminatorów na naukę uzupełniającą, wreszcie na obojętność władz przemysłowych w przestrzeganiu, aby młodzież rękodzielnicza pobierała w myśl prze-

pisów ustawy przemysłowej dalszą naukę, zastósowaną do jej zawodu. Gdy więc z jednej strony stan nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających ulepsza się niewątpliwie, dzięki temu, że biorą w niej udział siły nauczycielskie, coraz lepiej z zakresem nauki w szkołach tych obznajomione i dzięki częstszym lustracyom i informacyom udzielanym przez lustratora — ilość uczniów posyłanych do tych szkół nie wzmaga się i nie dotrzymuje kroku nakładom i staraniom około utrzymania ich łożonym.

Przed dwoma laty spadła była cokolwiek liczba uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, a to z powodu, że chcąc ze względów zarówno pedagogicznych jak i finansowych uwolnić te szkoły od szkodliwego balastu, zabroniła Komisya przyjmować do nich zupełnych analfabetów i zarządziła zniesienie równorzędnych oddziałów kursu przygotowawczego tam, gdzie je ze względu na analfabetów potworzono. W roku 1894/5 wzmogła się liczba uczniów szkół przemysłowych z 4.404 na 5.102, jednakże nie wskutek znacznego podniesienia się frekwencyi w szkołach poszczególnych, ale wskutek przybycia dziesięciu szkół nowych. Miarodajną cyfrą, czy frekwencya w szkołach przemysłowych uzupełniających w ogóle się wzmaga i czy odnoszą skutek rezolucye Wysokiego Sejmu, upominające się u rządu o energiczniejsze wpływanie władz przemysłowych na tę frekwencyę, może być dopiero cyfra z roku ubiegłego. Otóż wykazuje ona 5.165 uczniów, t. j. zaledwie o 63 więcej, niż w roku 1895. Gdy się zaś zważy, że cyfra ta odnosi się do 43 szkół czynnych, tj. do stanu o dwie szkoły wyższego niż w r. 1895, to zaznaczyć wypadnie nietylko niewzmaganie się, lecz raczej ubytek frekwencyi.

Nalegania tedy na rząd i na władze przemysłowe, reprezentowane przez c. k. Starostwa i przez Magistraty miast Lwowa i Krakowa, są jeszcze ciągle potrzebne, jeżeli frekwencya uczniów ma być zadowalniającą. A potrzebne są nietylko w kierunku przynaglania majstrów do posyłania terminatorów na naukę, lecz również i w innym kierunku.

Oto w sprawozdaniach o szkołach w Gorlicach, we Lwowie (im. Bernsteina) i w Przemyślu zwróciły dotyczące Zarządy uwagę Komisyi, że kontrola, czy terminatorowie są na naukę w szkole przemysłowej zapisani, jest częstokroć udaremnioną tem, iż majster przyjąwszy ucznia na naukę, zaniedbuje przez dwa a nawet przez trzy lata zapisać go do stowarzyszenia przemysłowego, jak tego ustawa przemysłowa wymaga, a tem samem pominięty jest uczeń taki w wykazach uczniów, które w danym razie zarządy stowarzyszeń przemysłowych władzy swej przedkładają. Gdy zaś podług §. 99. ustawy przemysłowej, powinna umowa między majstrem a uczniem, jeśli jest ustną, w obecności przełożeństwa stowarzyszenia przemysłowego, lub w braku tegoż, w obecności zwierzchności gminnej być zawartą, a w razie jeśli jest pisemną, ma być natychmiast (sofort) do wiadomości stowarzyszenia przemysłowego lub w braku tegoż zwierzchności gminnej być podaną — i gdy majstrowie, nie trzymający się postanowień §. 99. podlegają ewentualnie karze pieniężnej 10 do 400 zł. w myśl §. 133. ustawy przemysłowej — przetò okazuje się niezbędnem, ażeby władze przemysłowe nietylko nad posyłaniem zapisanych w korporacyi uczniów na naukę uzupełniającą czuwały, lecz przestrzegały tego również co do uczniów niezapisanych. Powinny zatem wymagać od majstrów ścisłego stosowania się do przepisów §. 99. ustawy przemysłowej, a w danym razie kontrolować stan uczniów i wszelkie tyczące się ich okoliczności w samymże warstacie, do czego są uprawnione.

Zarządzenie takie miałoby także niezmierną doniosłość dydaktyczną i ułatwiłoby nauczycielom szkół przemysłowych uzupełniających zadanie nauczania, w innych warunkach bardzo trudne do spełnienia. Jeżeli bowiem terminator, ukończywszy w pewnym zakresie naukę w szkole ludowej, przez dwa i trzy lata żadnej nauki

teoretycznej nie pobiera i z toku uczenia się zupełnie wyjdzie, a to co umiał w znacznej części zapomni — to wówczas wiele czasu idzie w szkole przemysłowej na marne, ażeby uczeń taki wszedł znowu w tryb szkolny i odświeżył początki nauki elementarnej. Majstrowie, nie zapisujący ucznia na naukę natychmiast po przyjęciu do terminu, krzywdzą tedy siebie sami, są bowiem zobowiązani czynić to później, gdy terminator, będąc już starszym, znacznie większe usługi oddawać im może w pracy warsztatowej, a krzywdzą również i ucznia, któremu nauka, udzielana bez przerwy, znacznie większy pożytek by przyniosła, bo z większą łatwością byłaby pobieraną.

Co do ilości uczniów w poszczególnych szkołach i regularności uczęszczania ich na naukę, należy zauważyć, że i w obu głównych miastach kraju pozostawia ona niejedno do życzenia. Zarządy szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie użalają się corocznie na zbyt wielką względność władzy przemysłowej w przynaglaniu majstrów do posyłania terminatorów na naukę i stosunkowo niewielką wskutek tego frekwencyę. Mimo to frekwencya szkół krakowskich jest jeszcze w stosunku do ludności bez porównania większą, niż w szkołach lwowskich. W pięciu szkołach w Krakowie było w roku ubiegłym 939 uczniów zapisanych tj. z przecięcia 188 na szkołę, a w porównaniu z ludnością około 13 uczniów na 1000 mieszkańców. We Lwowie natomiast było w dziesięciu szkołach tylko 996 uczniów zapisanych, tj. niespełna 100 uczniów na szkołę, a w stosunku do ludności niespełna 8 na 1000 mieszkańców. Stan frekwencyi w szkołach lwowskich jest tedy znacznie gorszy od frekwencyi szkół w Krakowie i jest w ogóle najgorszym w kraju, gdy bowiem w całym kraju średnia liczba uczniów uczęszczających do szkoły wynosi 120, jest ona we Lwowie o 20 niższą

Na częściowe usprawiedliwienie tej okoliczności możnaby przytoczyć, że szkoły przemysłowe uzupełniające we Lwowie dopiero od dwóch lat zostały zorganizowane, lecz jest w tem niewątpliwie i obojętność ze strony władzy przemysłowej, która nie dokłada starań, ażeby terminatorowie pracowni lwowskich i do stowarzyszeń przemysłowych i na naukę regularnie byli zapisywani. W sprawie tej odniosła się Komisya do Magistratu miasta Lwowa i nie wątpi, że wskazanie tylko na ten niepomyślny stan rzeczy wystarczy, aby władza przemysłowa zdwoiła swe starania około uregulowania i podniesienia frekwencyi terminatorów na naukę przemysłową uzupełniającą.

Niejednostajne postępowanie w zarządach szkół przemysłowych co do czasu
Al. IV. nauki, tworzenia oddziałów równorzędnych, urządzania popisów, wynagradzania nauczycieli itd. spowodowała Komisyę do wydania okólnika z d. 30. listopada 1896 L. 1.137, który w całej osnowie pomiędzy załącznikami podajemy.

Pragnąc uzyskać na r. 1897 większą pomoc ze skarbu państwa na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających, co już zwiększoną ich liczbą jest uzasadnione, przedstawiła Komisya o ile możności jak najwcześniej, za pośrednictwem c. k. Rady szkolnej krajowej, wnioski swe Wys. c. k. Ministerstwu wyznań i oświecenia. W piśmie swem z d. 18. czerwca 1896 L 98 wykazała mianowicie potrzebę subwencyi rządowej w kwocie 24.260 zł. tj. o 2.538 zł. wyższej w porównaniu z rokiem poprzednim. Jak się ta kwota na poszczególne pozycye rozpada, wykazują załączone przy końcu sprawozdania szczegółowe preliminarze szkół przemysłowych uzupełniających.

Szczegóły organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających i działania ich, przedstawiają się wedle przedłożonych Komisyi sprawozdań Zarządów miejscowych jak następuje:

1. Biała.

Rok szkolny 1895/6 rozpoczęto dnia 1 października w dwóch klasach kursu przygotowawczego i w dwóch klasach kursu przemysłowego. Rysunków uczono oddzielnie we wszystkich czterech klasach. Nauka odbywała się w lokalach miejskiej szkoły wydziałowej męskiej i żeńskiej w następujące dnie: w poniedziałek, wtorek i czwartek od $6^1/_2$ do $8^1/_2$ godz. wieczór; w piątek od $6^1/_2$ do $7^1/_2$ godz. wieczór, w niedzielę od 9 do 12 godz. przed południem.

W I. klasie kursu przemysłowego odbywała się nauka w 10-ciu godzinach, we wszystkich innych kursach po 9 godzin tygodniowo. Kierownik szkoły odbył z gronem nauczycielskiem 4 konferencye, na których obradowano o postępie i frekwencyi uczniów i omawiano środki, prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Wybór materyału naukowego, ćwiczeń piśmiennych i motoda nauczania stanowiły także przedmiot obrad grona nauczycielskiego.

Dnia 12. kwietnia 1896 wizytował szkołę Radca szkolny p. Jan Franke.

Rok szkolny zakończono w niedzielę, dnia 31. maja o 10. godzinie przed południem stósowną uroczystością szkolną, połączoną z wystawą rysunków i prac piśmiennych uczniów. W tej uroczystości wzięli udział pp.: burmistrz miasta dr. Jan Rosner, c. k inspektor szkolny okręgowy Emil Pelikan, przewodniczący rady szkolnej miejscowej Franciszek Vogt, asesor magistratu Franciszek Wenzelis, liczni członkowie rady gminnej i Wydziału szkolnego, uczestnicy ze sfer rzemieślniczych i przemysłowych, inni goście i grono nauczycielskie, razem około 50 osób.

Dwudziestu celującym i 13 innym wzorowym uczniom rozdano premia w książeczkach wkładkowych kasy oszczędności bialskiej po 4, 5, 6 i 10 koron, razem 180 koron. Na ten cel ofiarowali: Dyrekcya kasy oszczędności w Białej 70 K., stowarzyszenie stolarzy, ślusarzy, szklarzy i t. d. 50 K., fabrykant machin p. Edmund Schmeja 30 K. i fabrykanci machin Gülcher & Schwabe także 30 K.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Dr. Jan Rosner, adwokat i burmistrz miasta, przewodniczący. Dr. Herman Czecz de Lindenwald, poseł do Rady państwa, marszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Wydziału krajowego Ks. Józef Hamerlak, proboszcz miejscowy i wicemarszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Rady powiatowej. Franciszek Vogt, fabrykant i przewodniczący rady szkolnej miejscowej, delegat Kasy oszczędności w Białej. Samuel Fränkel, fabrykant likierów, członek i delegat Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie. Maksymilian Schmeja, inżynier i radny miasta, delegat Rady gminnej. Franciszek Schlee, kupiec i skarbnik Wydziału szkolnego, delegat Rady gminnej. Józef Wiśniowski, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej i żeńskiej, kierownik szkoły uzupełniającej.

Grono nauczycielskie stanowili:

Józef Wiśniowski, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej i żeńskiej, prowadził kierownictwo zakładu i uczył rachunków przemysłowych i buchalteryi w II. klasie kursu przemysłowego. Ks. Michał Góra, wikary miejscowy, uczył religii w oddziale polskim. Ks. Oskar Czyżewski, wikary miejscowy, uczył religii

w oddziale niemieckim. Jan Bieroński, egz. nauczyciel wydziałowy, uczył stylistyki przemysłowej w I. i II. i rachunków przemysłowych w I. klasie kursu przemysł. Franciszek Farny, egz. nauczyciel wydziałowy, uczył rysunków geometrycznych i zawodowych w II. klasie kursu uzupełniającego. Jan Broszkiewicz, nauczyciel szkoły żeńskiej, uczył języka polskiego i niemieckiego w II. klasie kursu przygotowawczego. Roman Dworzański, egz. nauczyciel szkół niższych realnych, uczył języka polskiego i niemieckiego w I. klasie kursu przygotowawczego. Jan Dudziński, nauczyciel szkoły męskiej uczył rachunków w kursie I. i II. i rysunków w II. klasie kursu przygotowawczego. Józef Pindur, egz. nauczyciel ludowy, uczył rysunku geometrycznego i wolnoręcznego w I. klasie kursu przemysłowego. Jan Parzyk, egz. nauczyciel ludowy, uczył języka niemieckiego w I. klasie kursu przemysłowego i rysunków w I. klasie kursu przygotowawczego.

2. Bochnia.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1895/6 przeprowadzono w dniach od 11. do 14. września, a rok szkolny rozpoczęto uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym 15. września 1895.

Szkoła liczyła w ubiegłym roku szkolnym 3. klasy: jednę kursu przygotowawczego, a dwie kursu przemysłowego. Na kurs przygotowawczy przyjęto uczniów, którzy nie ukończyli 4 roku nauki szkoły ludowej pospolitej. Do klasy I. kursu przemysłowego wpisano uczniów, którzy ukończyli kurs przygotowawczy z dobrym postępem, lub wykazali się świadectwem przynajmniej z ukończonego 4. roku nauki szkoły ludowej, zaś do klasy II. przyjęto tylko takich, którzy ukończyli I. klasę kursu przemysłowego z dobrym postępem.

Nauka odbywała się w ubikacyach 6-klasowej szkoły męskiej w dniach i godzinach następujących: w niedzielę przed południem od godziny 9. do 11,; w poniedziałek, wtorek, środę, czwartek i piątek od godziny 7. do 9. wieczorem — razem w każdej klasie po 10 godzin tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. Uczniowie klas przemysłowych korzystali chętnie z biblioteki szkolnej, zaopatrzonej w dziełka treści pouczającej. Biblioteczka ta powstała z dziełek ofiarowanych przez członków grona nauczycielskiego, hojnego ofiarodawcy prezesa Wydziału szkolnego, wreszcie z funduszów przez Radę miejską na ten cel przeznaczonych.

W ciągu roku zwiedził szkołę przemysłową uzup. kilkakrotnie prezes Wydziału Dr. A. L. Serafiński. Konferencyj odbył kierownik z gronem nauczycieli cztery, a protokoły, przedkładane Wydziałowi szkolnemu., stanowiły podstawę do zarządzeń, które uchwalono dla dobra szkoły.

Uczęszczanie uczniów w miesiącach zimowych było w całości dosyć regularne, z nadejściem wiosny mniej regularne; szczególniej spaźnianie się uczniów w tej porze jest rażącem. Zachowanie się młodzieży pod względem religijno-moralnem i obyczajowem było tak w szkole jak i poza szkołą odpowiedne.

D. 12. maja b. r. pod przewodnictwem kierownika odbyli uczniowie klasy II. i kilku pilniejszych uczniów klasy I. kursu przemysłowego wycieczkę do Krakowa, celem zwiedzenia tam wzorowo prowadzonych warsztatów. Funduszu na pokrycie kosztów podróży dla wszystkich uczniów biorących udział w tej wycieczce, jak i na premia, dostarczył prezes Wydziału szkolnego Dr. A. L. Serafiński.

Rok szkolny zamknięto publicznym popisem dnia 17. maja pod przewodnictwem zastępcy burmistrza W. radcy A. Brandta przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego, przełożeństwa korporacyi rze-

mieślniczej i licznych obywateli miejskich. Wzorowym uczniom rozdano 26 nagród w książkach do modlenia i 3 nagrody pieniężne po 4 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Antoni Leonard Serafiński, adwokat i burmistrz miasta Bochni, przewodniczący. Dr. Józef Trybulec, adwokat, delegat Wydziału krajowego. Dr. Władysław Michnik, adwokat, delegat Rady miejskiej. Władysław Pisz, delegat Rady miejskiej Jędrzej Pawulski, reprezentant przemysłowców. Jan Różański, kierownik szkoły 6-klasowej męskiej, kierownik uzup. szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego:

Jan Różański, kierownik szkoły 6-klasowej męskiej, uczył rysunków wolnoręcznych, geometrycznych i zawodowych w kl. I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo godzin 8. Ks. Andrzej Biliński, katecheta szkoły 6-klasowej męskiej, uczył religii rzym. kat. we wszystkich klasach, tygodniowo 3 godziny. Michał Szklarz, c. k. profesor gimnazyalny, uczył rachunków, stylistyki przemysłowej i buchalteryi w kl. I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo 7 godzin. Antoni Broszkiewicz, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rysunków wolnoręcznych na kursie przygotowawczym, tygodniowo 3 godziny. Wiktoryn Hostynek, naucz. 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rachunków na kursie przygotowawczym, tygodniowo 2 godziny. Józef Kozłowski, naucz 4-klasowej szkoły męskiej, uczy języka polskiego na kursie przygotowawczym, tygodniowo godzin 3. Jan Łukowski, nauczyciel szkoły 4-klasowej męskiej, uczył języka polskiego w kl I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo godzin 3. Sylwester Panczakiewicz, naucz. szkoły 6-klasowej męskiej, uczył kaligrafii na kursie przygotowawczym, tygodniowo 1 godzina.

3. Brody.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Brodach składa się z kursu przygotowawczego o jednej klasie i dwuklasowego kursu przemysłowego.

Rok szkolny 1895/6 rozpoczął się w dniu 29. września 1895, zamknięto go zaś popisem rocznym w dniu 31. maja 1896.

Frekwencya była niejednostajna i natrafiała na trudności u majstrów. W sprawie tej relacyonuje nam p. M. Kulak, burmistrz m. Brodów i przewodniczący Wydziału szkolnego, co następuje:

„Aby zapewnić frekwencyę w szkole i takową uregulować wniosłem z urzędu dwa wykazy uczniów, które sporządził kierownik szkoły, do tut. c. k. Starostwa, aby pociągnąć winnych do odpowiedzialności. — Jednym wykazem żądałem, aby ukarać pryncypałów, że uczniów nie zapisują na naukę, drugim zaś chciałem, aby ukarać winnych, że terminatorów nie posyłają regularnie do szkoły.

„Pierwszego wykazu użyłem dlatego, że pryncypałowie nie chcieli uwzględniać wezwania mojego, względnie zarządu szkoły, któremu dodawałem asystencyę policyi i ten wyprawiał policyę do odnośnych majstrów, która miała obowiązek sprowadzać chłopców do szkoły, gdzie takowych natychmiast wpisywano i w szkole zatrzymywano. Środek ten okazał się bardzo skutecznym w roku zeszłym. Gdy wszelako majstrowie spostrzegli, że ja, jako burmistrz, nie mogę karać winnych, przeto wzywanie policyi nie odnosiło żadnego skutku. Oba wszelako wykazy, wniesione do c. k. Starostwa, nie przyniosły pożądanych owoców, dlatego frekwencya w b. r. szk. obniżyła się o 40 uczniów w tej szkole.“

Popisowi rocznemu przewodniczył pod nieobecność przewodniczącego Wydziału szkolnego uproszony przez niego, proboszcz miejscowy i radny miasta W. ks. Andrzej Świsterski, który o postępach uczniów, a szczególniej o wyniku nauki

rysunków pochwalnie się wyraża. Obecni popisowi byli członkowie Wydziału szkolnego, Izby handlowej, rady gminnej, redaktor „Gazety Brodzkiej“ i wybitni przemysłowcy.

Wzorowym uczniom rozdano 7 nagród w książeczkach oszczędnościowych po 3 zł. i 2 zł. w ogólnej kwocie 20 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Michał Kulak, burmistrz, jako przewodniczący. Józef Teuwin, naucz. szkoły izraelickiej, del. miasta. Łazarz Bloch, delegat miasta Feliks West, księgarz, del. miasta. Józef Zgoralski, rękodzielnik, del. Izby handl. Hirsch Kapelusz, fabrykant, delegat Izby handl. Oktaw Sala, prezes Rady pow. jako jej delegat. Stanisław Kapłański, kierownik szkoły przemysłowej.

Grono nauczycielskie stanowią:

Stanisław Kapłański, kierownik szkoły ludowej. Ks. Adolf Prorok, wikary ob. łać. Ks. Jan Dawidowicz, katecheta szkoły lud. Aron Friedmann, nauczyciel szkoły izrael. Józef Klotzek, prof. gimnazyalny. Wilhelm Kuczera, prof. gimnazyalny. Jan Gawlikowski, suplent gimnazyalny. Józef Teuwin, nauczyciel szkoły izrael. Filip Aszkenazy, nauczyciel szkoły izrael. Grzegorz Onufrów, nauczyciel nadet., Włodzimierz Borkowski, nauczyciel.

4. Brzeżany.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1895/6 przeprowadzono w dniach 1., 8. i 15. września 1895. Z powodu, że w przepisanym terminie wpisało się tylko 58 uczniów, przyjmowano do szkoły jeszcze w listopadzie 1895. Do końca listopada wpisało się 117 uczniów, w późniejszym zaś terminie przyjęto jeszcze 10 uczniów, którzy dopiero w zimowych miesiącach wstąpili do terminu. W grudniu wpisało się także dwóch pomocników murarskich, którzy w ubiegłym roku szkolnym ukończyli z dobrym postępem II. klasę kursu przemysłowego, na kurs rysunków zawodowych, ale uczęszczali na naukę bardzo nieregularnie.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 15. września. W tym dniu odprawiono w parafialnej cerkwi po godzinie 9-tej mszę św., na której było także kilku pp. majstrów. Naukę rozpoczęto w poniedziałek dnia 16 września Nauka odbywała się w niedziele od godziny 9. do 1. po południu, a w poniedziałki, wtorki i czwartki wieczorem od godziny 6. do 8., po świętach zaś Wielkanocnych od 7. do 9.

Uczęszczanie do szkoły było w miesiącach zimowych w całości dosyć regularne, począwszy zaś od marca przeważnie nieregularne. W ostatnich miesiącach raziły bardzo, mimo późniejszego rozpoczynania nauki wieczornej, spaźniania się uczniów. Na nieregularne uczęszczanie, zwłaszcza w miesiącach wiosennych i jesiennych, wpłynęła także budowa kolei w pobliżu Brzeżan, która, nastręczając niektórym miejscowym rzemieślnikom robotę poza granicami miasta, odrywała na dłuższy czas także ich uczni od szkoły.

W planie lekcyjnym zaszła ta zmiana, że w I. klasie kursu przemysłowego zniżono liczbę godzin języka polskiego w tygodniu z 2 na $1^1/_2$, a liczbę godzin stylistyki podniesiono z 1 do $1^1/_2$, w II. zaś klasie tegoż kursu użyto jedną godzinę rachunków na naukę buchalteryi, którą rozpoczęto w tutejszej szkole od stycznia 1895. Na naukę języka ruskiego uczęszczało 28 uczniów z II. klasy kursu przygotowawczego.

Do spowiedzi i komunii św. przystępowali uczniowie przed świętami Bożego narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego.

Nauczyciele zgromadzali się co dwa miesiące na konferencye zwyczajne, na których pod przewodnictwem kierownika przeprowadzano wyczerpujące dyskusye

nad sprawozdaniami gospodarzy klas z przerobionego materyału, postępu, zachowania się i frekwencyi uczniów i omawiano środki mające zapewnić szkole dalszy jej rozwój.

Upomnień dla opieszałych majstrów przedłożyła dyrekcya szkoły c. k. starostwu do urzędowego użytku pięć.

Wydział szkolny odbył w roku szkolnym 3 posiedzenia. Na nich przyjmował do wiadomości sprawozdania kierownika o stanie szkoły i załatwiał sprawy administracyjne.

Dnia 17. maja odprawiono w kościele parafialnym po godzinie 9. nabożeństwo dziękczynne, popołudniu zaś odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego dra Franciszka Grzegorczyka, dyrektora gimnazyalnego, przy udziale zaproszonych gości, członków Wydziału szkolnego i 2 pryncypałów. Po odbytej uroczystości rozdano 6 najpilniejszym uczniom nagrody w książeczkach miejskiego Towarzystwa zaliczkowego w Brzeżanach, uczniom zaś, którzy ukończyli II klasę kursu przemysłowego, po jednym egzemplarzu Nauki stylistyki przemysłowo-handlowej dra K. Benoniego W końcu otrzymali uczniowie, którzy doprowadzili do dobrego lub dostatecznego postępu w nauce, po jednym egzemplarzu drukowanego Sprawozdania rocznego.

O wyniku nauki pisze delegat Wydziału krajowego, co następuje:

„Przedłożone piśmienne prace uczniów, obejmujące wszelkie rodzaje ćwiczeń tak w zakresie stylistyki jakoteż korespondencyi kupieckich, pocztowych, telegraficznych i t. p., których znajomość przyszłemu rzemieślnikowi niezbędnie potrzebna, przedstawiały się w ogóle korzystnie. Z prac rysunkowych wyszczególniały się starannem i poprawnem wykonaniem przedewszystkiem rysunki z zakresu szewstwa i budownictwa; całość świadczyła wymownie o usilnych staraniach nauczycieli osiągnięcia jak najlepszych skutków, co przy tylu różnych trudnościach nie jest rzeczą łatwą. Wyniki pracy nauczycieli uważane w całości można uważać za zadowalające".

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Józef Gartler, burmistrz, przewodniczący. Dr. Albert Zauderer, prymaryusz szpitala, delegat Rady powiatowej, skarbnik. Stanisław Radecki, delegat Rady miejskiej. Mikołaj Baczyński, profesor gimn., kierownik szkoły. Paweł Ogonowski, delegat Rady miejskiej.

Skład grona nauczycielskiego: Mikołaj Baczyński, profesor gimn., kierownik, uczył stylistyki w II. klasie kursu przemysłowego. Ks. Jan Diugiewicz, katecheta rz. kat. Ks. Mikołaj Sadowski, katecheta gr. kat. Tadeusz Cwojdziński, nauczyciel gimn, uczył rachunków w I. i II. kl. kursu przem. i buchalteryi w II. kl. kursu przem. Ludwik Podhalicz, kierownik 5-kl. szkoły ludowej, uczył języka polskiego w I. i II. kl. kursu przem. i stylistyki w I. kl. kursu przem. Jan Wojciechowski, starszy nauczyciel szkół lud., uczył języka polskiego w II. kl. kursu przyg. Józef Bazylewski, starszy nauczyciel szkół lud., uczył rachunków w I. i II. klasie kursu przyg. Tomasz Błaszkiewicz, nauczyciel szkół lud., uczył języka polskiego w I. klasie kursu przyg. Józef Bielawski, nauczyciel szkół lud., uczył języka ruskiego w II. klasie kursu przyg. i kaligrafii w II. klasie kursu przygotowawczego i w obu klasach kursu przem. Kalikst Lewandowski, młodszy nauczyciel szkół ludowych, uczył rysunków we wszystkich klasach.

5. Buczacz.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Buczaczu liczy dopiero pierwszy rok istnienia. Założenie jej jest wyłączną zasługą c. k. starosty w Buczaczu W. pana Emila Schutta. Czyniąc zadość jego życzeniu, zaprowadzili nauczyciele szkoły mę-

skiej wieczorną naukę dla młodzieży rzemieślniczej wedle planu, przepisanego dla szkół przemysłowych uzupełniających. W. pan Jan Franke, c. k. radca szkolny, uwiadomiony o tem przez Komisyę kraj. dla spraw przemysł., przybył do Buczacza 20. listopada 1895, a zwiedziwszy szkołę w towarzystwie p. c. k. starosty, wyraził swe zupełne zadowolenie z dotychczasowych zarządzeń a zarazem udzielił potrzebnych wskazówek na przyszłość. Następnie przeprowadził wstępne rokowania ze stronami interesowanemi celem zabezpieczenia szkole potrzebnych funduszów.

Za wpływem c. k. starosty uchwaliła na ten cel Rada powiatowa i gminna po 200 złr. rocznie a stowarzyszenie rzemieślników 50 złr.

Wysoki Wydział krajowy reskryptem z dnia 16. stycznia 1896 l. 3.484 uznał tę szkołę jako przemysłową uzupełniającą, zatwierdził skład grona nauczycielskiego a zarazem przyznał tytułem subwencyi na r. 1895 i 1896. 650 złr, tudzież 200 złr. na środki naukowe. Gdy później także Izba handlowa we Lwowie przyznała roczną subwencyę w kwocie 100 złr. można byt szkoły uważać jako zabezpieczony.

Otwarcie szkoły nastąpiło 6. listopada 1895. Do klasy pierwszej przyjęto uczniów, którzy ukończyli IV. klasę ludową lub złożyli egzamin wstępny, innych do klasy przygotowawczej.

Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od 7 do 9 wieczorem, w niedziele zaś od 10 do 12 rano.

Frekwencya uczniów była z początku roku bardzo regularną, później zaś upadła. Zarząd już to wprost już to za pośrednictwem stowarzyszenia upominał pracodawców; wywarło to mały skutek.

Młodzież okazywała wielką chęć do nauki i zachowywała się w szkole odpowiednio.

W ciągu roku odbyło grono nauczycielskie 6 konferencyj, na których omawiano bieżące sprawy, odczytywano sprawozdania z przerobionego materyału i przeprowadzano klasyfikacyę uczniów.

Inwentarz szkoły wzbogacił się kompletem modeli drewnianych J. Rottera i gipsowych z wiedeńskiego Muzeum przemysłowego, które Komisya krajowa dla spraw przemysłowych z przyznanej na ten cel kwoty zakupiła.

Rok szkolny zakończono w dniu 14. maja popisem, odbytym pod przewodnictwem p. c. k. starosty, w obecności c. k. inspektora okręgowego, p. Janickiego, delegata Izby handlowej p. Lewickiego i pracodawców.

C. k. starosta, rozdawszy pilniejszym premia, przemówił do zgromadzonych, zachęcając w ciepłych słowach młodzież do pilności, pracodawców zaś do regularnego posyłania uczniów. Zaznaczyć przytem wypada, że p. starosta opiekował się w ciągu roku szkołą najtroskliwiej, zaopatrzył wszystkich uczniów w podręczniki szkolne, brał czynny udział w każdem posiedzeniu Wydziału i interesował się każdą, choćby najdrobniejszą sprawą szkolną, a wszędzie i przy każdej sposobności popierał jej dobro.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Bernard Stern, burmistrz miasta, jako przewodniczący. Franciszek Zych, dyrektor c. k. gimnazyum, delegat Wydziału krajowego. Dr. Edward Krzyżanowski, wicemarszałek Rady powiatowej, delegat tejże Rady. Józef Lewicki, właściciel apteki, delegat Izby handlowej. Aleksander Janicki c. k. inspektor szkół, delegat gminy. Franciszek Gutowski, c. k. profesor gimnazyalny, delegat gminy. Hilary Saliterman, delegat stowarzyszenia rzemieślników. Józef Skowroński, kierownik 6cio-klasowej szkoły ludowej męskiej i uzupełniającej szkoły przemysłowej.

Grono nauczycielskie: Józef Skowroński, kierownik, uczył rachunków w I. kl. 2 godz. tygodniowo. Ks. Władysław Hajdukiewicz, rz. kat. katecheta

szkół ludowych, uczył religii 1½ godz. Ks. Włodzimierz Łotocki, gr. kat. katecheta szkół lud., uczył religii 1½ godz. Romuald Łabęcki, starszy nauczyciel, gospodarz I. klasy, uczył rysunków w I. kl. tygodniowo 4 godziny. Jan Minticz, starszy nauczyciel, gospodarz kursu przygotowawczego, uczył rysunków i rachunków na kursie przygotowawczym tygod. 4 godziny. Paweł Banach, starszy naucz., uczył stylistyki i języka polskiego w I klasie, tudzież realiów na kursie 4 godz. Kazimierz Sokołowski, naucz. szkoły lud., uczył języka polskiego na kursie 2 godz. tygod.

6. Drohobycz.

Rok szkolny trwał od 1. października 1895 do 17. maja b. r. W tym roku, stosownie do polecenia Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, nie otworzono już oddziału dla analfabetów — stąd też kurs przygotowawczy liczył tylko jeden oddział, a ogólna frekwencya obniżyć się musiała.

Rozkład nauki i materyał, wskazany statutem organizacyjnym dla szkoły tutejszej, nie doznał żadnej zmiany.

Wydział szkolny odbył w b. r. 5 posiedzeń, na których zajmował się sprawami administracyjnemi i dotyczącemi dobra szkoły, grono zaś nauczycielskie omawiało i klasyfikowało co drugi miesiąc postępy i obyczaje uczniów.

Frekwencya uczniów nie była zadowalniająca, nie różniła się też wcale od frekwencyi lat poprzednich; nadmienić jednak wypada, że do takiej frekwencyi przyczynili się w tym roku przeważnie uczniowie wyznania mojżeszowego. Uznał też za stósowne Wydział szkoły przemysłowej na ostatniem posiedzeniu powziąść uchwałę, aby w razie ponowienia się w następnym roku takiego zaniedbywania nauki przez uczniów wyznania mojżeszowego, naukę religii tegoż obrządku zwinąć, na którą w dwóch ostatnich miesiącach rzadko który z uczniów się zjawił.

Takie uchylanie się od uczęszczania na naukę do szkoły jednych uczniów oddziaływać musi na drugich, zwłaszcza na takich, których majstrom i pryncypałom wcale nie zależy na wykształceniu swych terminatorów. A że takich majstrów jest wielu, najlepszym na to dowodem, że za pośrednictwem c. k. starostwa żądany od przełożeństwa 5 grup przemysłowców z końcem września z. r. wykaz tych uczniów, którzy są w terminie i do szkoły uczęszczać powinni, doszedł do rąk kierownika dopiero w miesiącu lutym b. r. — trzy miesiące przed końcem roku. Według tego wykazu kilkudziesięciu uczniów uchyliło się od nauki dopełniającej w tym roku i prawie tylu majstrów nie uczyniło zadość obywatelskiemu obowiązkowi i paragrafom ustawy przemysłowej.

Zachowanie się uczniów w szkole i poza szkołą było dość dobre, a za staraniem wielebnego ks. prof. Szałayki odbyli uczniowie podczas Świąt Wielkanocnych rekolekcye i przystąpili wspólnie do spowiedzi i komunii św.

Dnia 4. marca b. r. zwiedzał szkołę c. k. inspektor krajowy p. Jan Franke.

Uczniowie wypożyczali książeczki do czytania, lecz korzystało ich tylko nie wielu, gdyż biblioteczka szkolna bardzo uboga, nie ma na ten cel żadnych funduszów.

Należy się też podzięka Wmu drowi W. Lechowskiemu, który młodzież tutejszą czytankami z dziejów ojczystych i literatury zasilał.

Dnia 17. maja b. r. popołudniu odbył się popis uczniów pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego, p. L. Wiśniewskiego, posła do Sejmu i pełnomocnika Banku galicyjskiego, wiceprezesa Rady powiatowej W. ks. R. Hanczakowskiego, W. F. Buczyńskiego, c. k. sędziego, W. Napadiewicza, c. k. komisarza starostwa i kilkunastu pp. majstrów. Po skończonym popisie odczytano wynik klasyfikacyi, wręczono uczniom świadectwa, prace ich rysunkowe i stylistyczne z całego

roku. Najcelniejsi uczniowie otrzymali nagrody w zegarkach (3) i gotówką w ogólnej kwocie 40 złr. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Ksenofont Ochrymowicz, poseł na Sejm krajowy i do Rady państwa, burmistrz miasta Drohobycza, jako przewodniczący. Jan Niewiadomski, kasyer Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu, delegat przemysłowców, zastępca przewodniczącego. Józef Przybylski, kierownik szkoły, sekretarz. Karol Szufa, dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu, delegat tegoż Towarzystwa, skarbnik. Franciszek Buczyński, c. k. adjunkt sądowy, drugi delegat Towarzystwa zaliczkowego. Władysław Hampel, c. k. inspektor okręgowy, delegat oddziału Tow. pedagogicznego w Drohobyczu. Ks Roman Hanczakowski, kanonik i proboszcz miejscowy, wicemarszałek Rady powiatowej w Drohobyczu, delegat tejże. Rudolf Harlender, dyrektor szkoły miejskiej, drugi delegat Tow. pedag. w Drohobyczu.

Grono nauczycielskie: Józef Przybylski, kierownik szkoły, profesor gimn. Jan Biela, prof. gimn., uczył języka polskiego i stylistyki przemysłowej w I. i II. klasie przem. 6 godzin tyg. Joachim Blumenblatt, nauczyciel religii mojż., uczył religii we wszystkich klasach 2 godziny tyg. Włodzimierz Buczacki, naucz. szkół ludowych, uczył rysunków w kl przygt 2 godz. tyg. Rudolf Harlender, dyr. szkoły miej., uczył rachunków w kl. przygot. 2 godz. tyg. Teodor Kondrat, naucz. szkoły wydz., uczył rysunków w I. i II. klasie przemysłowej po 4 godziny, razem tygodniowo godzin 8. Leonard Łukaszewicz, naucz. szkoły wydz., uczył języka pol. w klasie przygot. 3 godz. tyg. Roman Moskwa, profesor gimn., uczył matematyki w I. i w II. klasie przem. po 2 godz. tyg., razem tygodniowo godzin 4. Ks. Justyn Ralko, uczył religii obr. gr. kat. we wszystkich klasach 2 godz. tyg. Bazyli Stojałowski, naucz. szkoły lud., uczył języka ruskiego zbiorowo 1 godz. tyg. Ks. Jan Szałayko, katecheta przy szkole 6-klas., uczył religii rzym. kat. we wszystkich klasach 2 godziny tygodniowo.

7. Gorlice.

Wpisy na rok szkolny 1895/6 odbyły się w dniach 1. i 8 września 1895, a naukę rozpoczęto 15. września 1895 solennem nabożeństwem, w którem wzięły udział cechy z światłem i chorągwiami.

Od dnia 15. marca 1896 do końca roku szkolnego, kurs przyg. był rozdzielony na dwa równorzędne oddziały. Uczęszczanie do szkoły nie było regularne. Dla utrzymania frekwencyi Wydział szkolny i dyrekcya wysyłać musiały liczne upomnienia do pracodawców, którzy wbrew ustawie przemysłowej nietylko nie czuwali nad uczęszczaniem swych terminatorów do szkoły, lecz nawet wprost potrzebnego im na to czasu wolnego nie zostawiali, zatrudniając ich w godzinach szkolnych a nawet i ponad te w warsztacie.

Celem zmuszenia tych pracodawców, by swemu obowiązkowi, ustawą przemysłową nałożonemu, zadość uczynili, wykazywała ich dyrekcya szkoły c. k. starostwu.

„Uregulowaniu frekwencyi szkolnej — pisze w swem sprawozdaniu kierownik — stoi na przeszkodzie także ta okoliczność, że uczniów wstępujących do terminu równocześnie pracodawcy nie zapisują do dotyczącego cechu, wskutek czego terminatorzy ci przenoszą się do innych majstrów, nie zawiadamiając wcale o tem dyrekcyi szkolnej, która dopiero po wysłaniu upomnienia do pierwszego majstra dowiaduje się, że uczeń z jego pracowni wystąpił. Dochodzenie nowego miejsca pobytu ucznia zaniedbującego szkołę wymaga wiele czasu ze strony dyrekcyi szkoły i nie zawsze doprowadza do skutku. Opieszałości i oboję-

tności wielu niestety jeszcze pracodawców, jaką okazują wobec szkół przemysłowych uzupełniających, jedynie władze przemysłowe zaradzić mogą. W tym względzie potrzebną jest zawsze pomoc c. k. starostwa jako władzy przemysłowej, któreby bezustannie przypominało pracodawcom ciążący na nich z ustawy przemysłowej obowiązek ułatwiania uczniom, aby mogli naukę przemysłową pobierać. Użycie w danym razie nawet środków przymusowych ustawą przemysłową wskazanych, ażeby majstrowie obwiązkowi swemu czynili zadość, jest w wielu wypadkach pożądanem".

Nauka odbywała się w ubikacyach szkoły chłopców we wtorki, środy i czwartki wieczorem od 6. do 8. względnie 9 godziny, w niedzielę zaś od 10. do 12. względnie 1-ej godziny w południe. Udzielano nauk na kursie przygotowawczym ogółem godzin 10, a w klasach uzupełniających ogółem po 11 godzin tygodniowo. Oprócz przedmiotów planem naukowym zakreślonych uczono śpiewu świeckiego i kościelnego. Młodzież uczęszczała w każdą niedzielę i święta pod przewodnictwem nauczycieli do kościoła i trzy razy w roku przystępowała do spowiedzi i komunii św.

Każdego miesiąca odbywało grono nauczycielskie konferencye, na których załatwiano gremialnie wszystkie sprawy szkolne W konferencyach kwartalnych brał udział przewodniczący Wydziału szkolnego p. Wojciech Biechoński, którego staraniom szkoła byt swój i rozwój zawdzięcza.

Zachowanie się uczniów w szkole i po za nią było dość dobre.

Dnia 16. kwietnia b. r. zwiedzał szkołę c. k. inspektor krajowy p. Jan Franke.

Dnia 17. maja b. r. popołudniu odbył się popis uczniów pod przewodnictwem p. burmistrza W. Biechońskiego, jako delegata Wydziału krajowego, Rady gminnej i Towarzystwa zaliczkowego w Gorlicach, Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie, w obecności kilku przemysłowców i majstrów.

Po skończonym popisie odczytano klasyfikacyę, wręczono wzorowym uczniom świadectwa i 23 nagród po 3 do 8 zł. w ogólnej kwocie 129 złr., rozdano im prace ich rysunkowe z całego roku i książki do czytania w szkołach przemysłowych uzupełniających

Wydział szkolny stanowią: Wojciech Biechoński, burmistrz, członek Komisyi krajowej dla spraw przem., przewodniczący. Dr. Józef Radomyski, delegat Towarzystwa zaliczkowego, zastępca przewodniczącego. Ks. kanonik Marceli Żabicki, proboszcz w Gorlicach, delegat Rady powiatowej. Władysław Płocki, właściciel dóbr ziemskich, delegat Towarzystwa zaliczkowego. Józef Rakucki, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej. Bolesław Łodziński, dyrektor Tow. dla handlu, rolnictwa i przemysłu, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic. Szymon Birn, kupiec, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic.

Grono nauczycielskie: Józef Rakucki, kierownik, uczył rachunków i buchalteryi w II. klasie przemysłowej; w ostatnim kwartale rysunków w 2gim oddziale kursu przygotowawczego. Ks. Ludwik Urban, wikaryusz, udzielał religii we wszystkich klasach. Jan Śmietana, starszy nauczyciel szkoły 6cio-klasowej męskiej w Gorlicach, uczył języka polskiego i stylistyki w I i II. klasie uzupełniającej szkoły przemysłowej, rachunków w kursie przygotowawczym, kaligrafii w II. klasie przemysłowej i w ostatnim kwartale kaligrafii w drugim oddziale kursu przygotowawczego. Stanisław Resiuła, starszy nauczyciel szkoły męskiej w Gorlicach, uczył rysunków we wszystkich klasach uzupełniającej szkoły przemysłowej. Stanisław Danecki, nauczyciel młodszy szkoły męskiej w Gorlicach, udzielał języka polskiego na kursie przygotowawczym. Stanisław Zabawka, nauczyciel młodszy szkoły męskiej w Gorlicach, uczył rachunków i geometryi w I. klasie uzupełniającej i w ostatnim kwartale rachunków w II-gim oddziale kursu przygotowawczego. Józef Kielski, młodszy nauczyciel szkoły męskiej w Gorlicach, udzielał kaligrafii na kursie przygotowawczym, od 15. września 1895 do końca stycznia 1896 spiewu we wszyst-

kich klasach i w ostatnim kwartale języka polskiego w 2-gim oddziale kursu przygotowawczego. Jan Przybycień, organista, uczył śpiewu kościelnego i świeckiego od 6. lutego 1896 do końca roku szkolnego we wszystkich klasach.

8. Jarosław.

Rok szkolny 1895/6 rozpoczął się dnia 29. września 1895. Szkoła liczyła jednę klasę przygotowawczą i dwie klasy przemysłowe. Frekwencya była nieco wyższą niż w roku poprzednim.

W ciągu roku szkolnego, dnia 25. stycznia 1896, zmarł zasłużony kierownik ks. Franciszek Wojnar. W miejsce jego objął kierownictwo członek grona nauczycielskiego, profesor gimnazyalny, p. Ignacy Rychlik.

Naukę zakończono popisem dorocznym dnia 17. maja b. r. Obecni byli przy popisie prezes Wydziału szkolnego, burmistrz dr. Adolf Dietzius, W. Adolf Micewski, delegat Wydziału powiatowego, W. Julian Nowakowski, inspektor szkolny okręgowy duchowienstwo obrz. łać. i wielu majstrów.

Najcelniejszym uczniom rozdano 36 nagród w książkach do czytania i pieniężne, w ogólnej kwocie 15 złr. 30 ct.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Dr. Adolf Dietzius, burmistrz miasta Jarosławia, przewodniczący. Książę Jerzy Czartoryski, delegat Wydziału krajowego. Hr. Stanisław Siemieński-Lewicki, delegat Wydziału pow. w Jarosławiu. Dr. Władysław Grabowski delegat Rady miejskiej. Ignacy Rychlik, profesor gimn., kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie: Ignacy Rychlik, profesor gimnazyalny, kierownik szkoły. Adolf Alszer, starszy nauczyciel szkoły wydziałowej męskiej, uczył rachunków. Józef Czoponowski, starszy nauczyciel szkoły wydz , uczył rysunków. Józef Droba, kierownik szkoły 4-kl. męskiej, uczył języka polskiego. Walenty Głowiński, profesor gimnazyalny, uczył rysunków geom., rachunków i buchalteryi. Ambrozy Knobloch, nauczyciel szkoły wydziałowej męskiej, uczył języka polskiego i rysunków. Michał Mekler, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej, uczył stylistyki. Ks. Michał Sidor, katecheta, uczył religii. Józef Szydłowski, profesor gimnazyalny, uczył języka polskiego. Karol Wawrosz, zastępca nauczyciela gimn, uczył rysunków zawodowych.

9. Jasło.

Stan szkoły w ubiegłym roku przedstawia się korzystniej niż w latach poprzednich.

Radca szkolny i inspektor szkół przemysłowych p. J. Franke lustrował szkołę i na posiedzeniu Wydziału szkolnego objaśniał zadanie, cel i plan szkół przemysłowych, starania i ofiarność W. Rządu, jakoteż W. Sejmu dla szkół przemysłowych i zachęcił przedstawicieli gminy i innych delegatów do popierania tej szkoły.

Zwiedzenie szkoły przez miejscowego p. starostę, przysłuchiwanie się lekcyom, zetknięcie się osobiste z terminatorami, poznanie ich stosunków do chlebodawców i ciepłe przemówienie wywarło korzystny wpływ na uczniów i majstrów. Tak samo i nowo wybrani delegaci Rady gminnej bywali w zimie na lekcyach szkolnych. Pomyślne skutki tego moralnego poparcia wnet były widoczne, bo liczba uczniów wzmogła się i frekwencya się uregulowała.

Jak w latach poprzednich, tak i w tym roku szkoła liczyła trzy klasy, jedną przygotowawczą a dwie przemysłowe. Nauka odbywała się w budynku gimnazyalnym

w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki w godzinach wieczornych od 5., ewentualnie 6., 7., do 7., 8., 9. (stosownie do pory). Zachowanie się uczniów z małymi wyjątkami było odpowiednie.

Rok szkolny zakończono dnia 12. maja. Pod przewodnictwem p. wiceburmistrza, przy współudziale delegatów Rady gminnej i kilku przemysłowców, odbył się krótki egzamin, a potem przeczytano klasyfikacyę, rozdano uczniom lepszym i pilnie do szkoły uczęszczającym nagrody i po krótkiem przemówieniu kierownika rozdano uczniom klasy najwyższej świadectwa.

Wydział szkolny stanowią:

Aloizy Metzger, burmistrz, przewodniczący. Klemens Sienkiewicz, kierownik szkoły, zastępca przewodniczącego i kasyer. Romuald Palch, delegat Wydziału krajowego. Karol Prochaska, c. k. notaryusz, delegat Rady powiatowej. Józef Klier, obywatel i zastępca burmistrza, delegat Rady gminnej. Franciszek Polak, delegat Rady gminnej.

Grono nauczycielskie: Klemens Sienkiewicz, dyrektor gimn. kierownik. Ks. Michał Dukiet, wikaryusz miejscowy, uczył religii we wszystkich trzech klasach, $1\frac{1}{2}$ godziny tygodniowo. Kasper Brzostowicz, profesor gimn., uczył rachunków w 2 klasach kursu przemysłowego, 4 godz. tygod. Floryan Łoziński, profesor gimn, uczył języka polskiego i rachunków w klasie przygotowawczej, 4 godz. tygod Andrzej Stopiński, kierownik szkoły ludowej, uczył rysunków we wszystkich 3 klasach, 8 godz. tygod. Stanisław Ziobrowski, prof. gimn., uczył języka polskiego i stylistyki w 2 klasach kursu przemysłowego, 6 godz. tygod.

10. Kołomyja.

Rok szkolny 1895/6 rozpoczęto z dniem 27. października 1895. Nauka odbywała się wedle planu normalnego w klasie przygotowawczej i 2 klasach kursu przemysłowego Naukę zakończono dnia 31. maja 1896 popisem dorocznym w obecności przewodniczącego Wydziału szkolnego i burmistrza W. Bronisława Witosławskiego i całego grona nauczycielskiego. Najcelniejszym uczniom rozdano 14 nagród w książkach do czytania ogólnej wartości 17 złr. 10. ct.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Bronisław Witosławski, burmistrz miasta Kołomyi, jako przewodniczący. Ks. kanonik Jan Koblański, gr. kat. proboszcz w Kołomyi, zastępca przewodniczącego. Fryderyk Schaedel, pastor ewang. w Baginsbergu, Włodzimierz Korzeniewicz, prow. kierownik szkoły ludowej w Kołomyi, dr. Ezechiel Schuster, adwokat i radny miasta w Kołomyi, dr. Maksymilian Trachtenberg, adwokat, Waleryan Kryciński, profesor gimn., kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej — jako delegaci gminy.

Grono nauczycielskie: Waleryan Kryciński, kierownik, uczył rysunków odręcznych, geometrycznych i zawodowych. Michał Charęża, kierownik szkoły ludowej, uczył języka polskiego, rachunków i pisania na kursie przygotowawczym. Erazm Czechowicz, nauczyciel szkoły wydz., uczył rysunków odręcznych i geom. na kursie przygot. Jerzy Kawalec, kierownik szkoły wydz., uczył stylistyki i pisania. Jan Czerkawski, profesor gimn., uczył języka polskiego i ruskiego. Stanisław Daczyński, naucz. rysunków w kr. szkole garncarskiej, uczył rysunków odręcznych i zawodowych. Gustaw Finger, naucz. zawodowy w c. k. szkole dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, uczył rysunków geometrycznych i zawodowych. Bogdan Hoff, naucz. pom. i asystent prof. rys. w gimn., uczył rysunków geometr. Włodzimierz Korzeniewicz, kierownik szkoły ludowej, uczył stylistyki i języka polskiego Stefan Fediów, zastępca naucz. w gimn., uczył rachunków i języka

ruskiego. Jan Homik, naucz. szkoły wydz., uczył rachunków i języka ruskiego. Ks. Jan Adamowski, uczył rel. rzymsko-kat. Ks. Grzegorz Kozicki, uczył religii grecko-katolickiej.

11. Kraków, szkoła na Kleparzu.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 16. września. Szkoła dzieliła się na dwa kursa, przygotowawczy i przemysłowy. Pierwszy miał dwa oddziały, drugi dwie klasy, z których pierwsza dzieliła się na 3 równorzędne.

Do dnia 1. grudnia odbywała się nauka tygodniowo w $9^1/_2$ godzinach, od tego dnia w 10 godzinach, mianowicie w poniedziałek, wtorek, środę i czwartek od godziny 7. do 9. wieczór, w niedzielę od godziny 10. do 12. w południe.

Uczęszczanie do szkoły było u wielu uczniów bardzo nieregularne, pomimo że Zarząd szkolny co poniedziałku przedkładał Magistratowi wykaz majstrów, zobowiązanych posyłać uczniów do szkoły. Wielu uczniów przestało uczęszczać do szkoły z niewiadomego powodu, chociaż zostawali u majstrów.

Na nieregularne uczęszczanie do szkoły wpływała ta okoliczność, że Magistrat nie badał powodów, dlaczego uczeń nie uczęszczał do szkoły, ale byle jakie usprawiedliwienia przyjmował, wskutek czego pozwalali sobie tak majstrowie, jak i uczniowie wprowadzać Magistrat w błąd. Środki, jakich Magistrat używał w celu przeprowadzenia przymusu szkolnego, mianowicie upomnienie, zagrożenie karą aresztu, były niedostateczne, zwłaszcza, że niektórych majstrów i uczniów upominał Magistrat po 3 razy bezskutecznie. Majstrowie, którzy poznali, że Magistrat nieenergicznie przeprowadza przymus szkolny, nie stawili się nawet na wezwanie Magistratu i nie posłali uczniów w celu usprawiedliwienia się, dlaczego ci do szkoły nie uczęszczali. Podwładne zaś organa Magistratu, które miały doręczyć stronom wezwanie jego, nie zawsze je doręczały, podając, że nie mogły odszukać wezwanego. Te i tym podobne okoliczności dały majstrom powód do nieposyłania, a uczniom do nieuczęszczania do szkoły, z których wielu przybywało przed budynek szkolny przed rozpoczęciem nauki na to, aby wstrzymywać uczniów od wejścia do szkoły i urządzać bitki. To wszystko wywierało niekorzystny wpływ na zachowanie się uczniów tak w szkole, jak i na ulicy, co odczuwali nauczyciele i publiczność.

W niedziele i święta uczęszczała młodzież szkolna do kościoła na mszę św. i naukę zawsze pod nadzorem nauczycieli, a w dniach 22. i 23. marca urządzono dla niej rekolekcyjne nauki, po których dnia 24. i 25. marca przystępowała do spowiedzi i komunii św.

Kierownik szkoły odbywał co dwa miesiące z gronem nauczycielskiem konferencye, na których odczytywano sprawozdania o zakresie nauki i przeprowadzono dyskusye nad temi sprawozdaniami, omawiano sprawy zachowania się uczniów, ich pilności w uczęszczaniu do szkoły i nauce.

W miesiącu grudniu zwiedzał szkołę c. k. radca szkolny p. Jan Franke, przysłuchiwał się nauce, poczem z gronem nauczycielskiem tak tutejszej, jak i innych uzupełniających szkół przemysłowych odbył konferencyę.

Popis roczny odbył się w dniu 15. maja pod przewodnictwem radców miejskich pp. Fedorowicza Jana, Rehmana Stanisława i Rządy Karola, tudzież komisarza książęco-biskupiego ks. prał. Krzemieńskiego Józefa.

Przed popisem zwiedzali wymienieni panowie wystawę rysunków.

Po popisie rozdano 16 uczniom nagrody pieniężne w książeczkach oszczędności Towarzystwa kredytowego dla rękodzielników i przemysłowców, opiewających na kwotę 42 zł. w. a., tudzież książeczki do nabożeństwa, ofiarowane przez Bractwo N. Maryi Panny, Królowej korony Polskiej.

Dnia 14. czerwca zakończono rok szkolny nabożeństwem w kościele X. X. Pijarów, po którem ks. Chromecki, rektor, przemówił do uczniów stósownie do okoliczności.

Szkoła pozostaje pod zarządem komisyi przemysłowej Rady miejskiej.

Grono nauczycielskie stanowią:

Aleksander Pająk, kierownik VII. szkoły sześcioklasowej i szkoły przemysłowej uzupełniającej, uczył języka polskiego w II. klasie i rachunków w I. kl. B. Roman Berger, tym. młod naucz. w I. szkole posp. uczył rysunków w I. oddz. Ks. Jan Filar, katecheta w X i XIV. szkole posp. uczył religii. Wojciech Guzdek, kierownik I. szkoły posp. uczył języka niemieckiego i rachunków w I. kl. A. Tomasz Klimonda, star. naucz. w VII. szkole posp., uczył języka pol. i rachunków w I. oddz. Stanisław Michalski, tym. młod. naucz. w VIII. szkole posp., uczył rysunków i geometryi w I. kl. C. Paweł Paszcza, star. naucz. w I. szkole posp. uczył języka niem. w I. kl. C, jęz. pol., rysunków i geom. w I. kl. A. Ludwik Paszkowski, star. naucz w II. szkole posp., uczył języka pol. w I. kl. B., kaligrafii, rysunków w II. oddz. Jan Szpakowski, tym. młod. naucz. w II. szkole posp., uczył jęz. niem., rysunków i geometryi w I. kl. B. Jan Turek, tym. młod. naucz w I. szkole posp., uczył języka pol. w I. kl. C. i niemieckiego w II. klasie. Stanisław Wajda, naucz. młod. w VII. szkole, uczył jęz. pol, kaligrafii i rachunków w II. oddz. Franciszek Żmuda, star. naucz. w VIII. szkole posp., uczył rachunków w I. kl. C. i II. kl. rysunków i geometryi w II. kl.

12. **Kraków,** Szkoła w Ogrodzie Angielskim.

Wpisy uczniów odbyły się w dniach 12., 13., 14. i 15. września, a rok szkolny rozpoczęto dnia 16. września 1895. Nauka trwała do 13. maja 1896 i obejmowała 468 godzin. Frekwencya uczniów, pomimo środków zaradczych, pozostawiała wiele do życzenia, chociaż Zarząd szkolny co tygodnia przedkładał Magistratowi wykaz majstrów nieposyłających swych uczniów do szkoły.

Z powodu wielkiej ilości uczniów do szkoły wpisanych, podzielono i w tym roku klasę I. kursu przemysłowego na dwa oddziały równorzędne i dlatego też szkoła liczyła razem 5 klas, a mianowicie: dwa oddziały kursu przygotowawczego i trzy klasy kursu przemysłowego

Zachowanie się młodzieży tak w szkole, jak i po wyjściu ze szkoły, było dość odpowiedne. Do umoralnienia młodzieży przyczynia się również Bractwo Najświętszej Panny, Królowej polskiej, które dla młodzieży rzemieślniczej urządza w niedziele i święta nabożeństwa wraz z kazaniami, w kościele XX. Pijarów. — Bractwo to ofiarowało w ciągu roku dla uczniów szkoły tut. 56 książeczek do modlenia, a nadto trzy ubrania, które pomiędzy biedniejszych a pilniejszych rozdano.

W czasie wielkanocnym przystępywała młodzież do spowiedzi i komunii św.

W miesiącu grudniu zwiedzał szkołę Wny J. Franke, c. k. radca szkolny.

Dnia 13. maja 1896 odbył się roczny popis uczniów pod przewodnictwem WW. Panów: Dra Franciszka Kasparka, Dra Stanisława Paszkowskiego, Józefa Jawornickiego i Adama Asnyka radców miejskich: tudzież ks. Jana Łabaja, proboszcza kościoła św. Mikołaja ze strony książęco-biskupiego konsystorza, jako delegatów do tej czynności wyznaczonych.

Najlepszym uczniom rozdano 13 nagród w książeczkach kasy oszczędności z kwoty 35 zł. na ten cel przeznaczonej.

Szkoła zostaje pod zarządem komisyi przemysłowej Rady miejskiej.

Grono nauczycielskie stanowią:

Władysław Lachowicz, kierownik szkoły przemysłowej, uzupeł. uczył rysunków, geometryi i niemieckiego w kl. I a) kursu przemysłowego. Ks. Andrzej Jarosz, katecheta, uczył religii we wszystkich klasach i oddziałach. Józef Krzanowski, kierownik szkoły II., uczył rachunków w kl. I. a) i rysunków z geometrą w kl. I. b) kursu przemysłowego. Maryan Rudnicki, nauczyciel w szkole III. uczył rysunków i polskiego w oddz. II. kursu przygotowawczego. Julian Krókowski, nauczyciel szkoły VII. uczył rysunków w oddz. I. kursu przygot. i niemieckiego i rachunków w kl. II. kursu przemysłowego. Karol Drozdowski, naucz. szkoły VII., uczył rachunków w oddz. II. kursu przyg. niemieckiego w kl. I. b) i stylistyki w kl. II kursu przemysłowego. Walery Krzanowski, nauczyciel szkoły XI., uczył rachunków w kl. I. b), tudzież rysunków z geometryą w kl. II. kursu przemysłowego. Jan Samborski, nauczyciel szkoły III., u zył jęz. polskiego w oddz. I. kursu przygotowawczego. Edward Hannytkiewicz, naucz. szkoły II. uczył rachunków w oddz I. kursu przyg., tudzież stylistyki w kl. I. a) I b) kursu przemysłowego.

13. Kraków, Szkoła na Smoleńsku.

Wpisy odbywały się w dniach 12. 13. 14. i 15. września 1895 chociaż wielu majstrów i uczniów zgłasza się do szkoły po wpisach — często nawet dopiero po rozpoczęciu nauki. „Od otwarcia tutejszej szkoły — pisze jej kierownik - Zarząd systematycznie co roku zwraca uwagę na szkodliwe dla młodzieży skutki tej samowoli — w przekonaniu, że kompetentne władze, posiadając w obowiązujących dotąd ustawach dostateczne środki do usunięcia złego, poczynią skuteczne zarządzenia, aby ich rozporządzenia ściśle były wykonywane. Zarząd musi niestety stwierdzić, że te stosunki się nie poprawiają, ale owszem są coraz gorsze; rok upłyniony pod względem wstępowania uczniów do szkoły i uczęszczania do niej był o wiele gorszym od poprzedniego“.

Naukę rozpoczęto w dniu 16. września 1895 r. Szkoła obejmowała dwa oddziały kursu przygotowawczego i dwa oddziały kursu przemysłowego, razem 4 klasy.

Zachowanie się młodzieży pozostawiało wiele do życzenia zwłaszcza poza szkołą. Wiele niezależnych od szkoły składa się na to przyczyn, jak późna wieczorna pora nauki, obojętność majstrów, zdziczenie obyczajów po warsztatetach itp. Także przyczynia się do złego brak regulaminu, którlyby jasno określał prawa i obowiązki uczniów, oraz stanowił kary odpowiednie za wykroczenia. Żadna szkoła bez środków karności nie może odpowiednich osiągnąć rezultatów. Od założenia szkół krakowskich nie ułożono regulaminu, jak to §. 13. prowizorycznego statutu stanowi.

W dniu 13. maja 1896 r. odbył się egzamin pod przewodnictwem delegatów Rady miejskiej pp. radców: Michała Chylińskiego, Dra Lesława Borońskiego, Wawrzyńca Bujańskiego i dyr. Jana Rottera, oraz komisarza książęco-biskupiego ks. prof. dra Stanisława Spisa kanonika katedr. krakow.

Komisya wyraziła zadowolenie z postępu uczniów, zwłaszcza tych, którzy regularnie na naukę uczęszczali.

Uczniowie odznaczający się pilnością i wzorowem zachowaniem otrzymali z funduszów gminnych 12 nagród pieniężnych w ogólnej kwocie 28 zł. w. a.

Szkołą zarządza komisya przemysłowa Rady miejskiej pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie stanowią:

Julian Maciołowski, dyrektor szk. 6-klas męskiej na Smoleńsku i szkoły przemysłowej uzupełniającej, uczył w klasie II. przem. niemieckiego godz. 2, buchal-

teryi godzin 2. Ks. Melchior Kądzioła, katecheta szkoły ludowej i ks. Władysław Bala, wikaryusz kość. św. Mikołaja, uczyli religii w 4 klasach po 1 godzinie. Leopold Miaskowski, rzecz. naucz starszy szkoły 6-klasowej męskiej, uczył w klasie przygot. w oddz. I rysunków 2 godz , w oddz II. polskiego 4 godz. Józef Parczyński rzecz. naucz. starszy szkoły 6-klas. męskiej uczył w klasie II. przem. stylistyki 2, niemieckiego 2, rachunków 2 godz. Tadeusz Woźny, rzecz. nauczyciel starszy szkoł. 6-klas. męskiej uczył w kl. II. przem. rysunków 2 godz. geometryi 1, rachunków 2 godz. Mieczysław Potkiewicz, rzecz. naucz. młodszy szkoły 6-klas. męskiej na Kleparzu, uczył w I. oddz. przygot. polskiego 4 godz. w II. oddz. przyg. rysunków 2. Antoni Juszczyński, rzecz. naucz młodszy szkoły 6-klas. męskiej uczył w oddz. I. przygot. rachunków 2, pisania 1, w odz. II. przygot. rachunków 2 godziny. Jan Motak, zast. star. naucz. w semin. naucz. męsk. w Krakowie, uczył w II oddz. przygot. pisania 1, w klasie II. przem. rysunków 2 godziny, geometryi 1 godz.

14. **Kraków,** Szkoła na Kaźmierzu.

Wpisy uczniów odbywały się w dniach 12, 13, 14 i 15. września 1895, a nauka rozpoczęła się dnia 16. września 1895· Wszyscy uczniowie, zapisani do tutejszej szkoły byli wyznania mojżeszowego.

Uczęszczanie uczniów było w ubiegłym roku nieregularne z powodu braku ścisłego wykonywania przymusu szkolnego.

Od początku grudnia 1895 uczono języka polskiego w każdej klasie kursu przygotowawczego zamiast 3½ godzin przez 4 godziny, a na kursie przemysłowym zamiast 1½ godz. przez 2 godziny tygodniowo.

Dnia 11. grudnia 1895 zwiedził zakład WP. Jan Franke, c. k. krajowy inspektor szkolny.

Kierownik odbył z gronem nauczycielskiem 3 konferencye, na których omawiano sprawy, tyczące się przeprowadzenia planu naukowego, utrzymania karności szkolnej i frekwencyi, postępu w naukach, klasyfikacyi uczniów, tudzież potrzebnych środków naukowych.

Rok szkolny zakończono dnia 13. maja 1896, popisem uczniów w obecności delegatów, radców miasta: Alberta Mendelsburga i Judy Birnbauma, poczem rozdano najcelniejszym uczniom 10 nagród w książeczkach kasy Tow. kredytowego rękodzielników i przemysłowców w Krakowie, opiewających na 2—4 zł. wa. w łącznej kwocie 28 zł. wa.

Grono nauczycielskie stanowią:

Majer Munk kierownik, uczył języka niemieckiego i pisania, Salomon Spitzer naucz. uczył rysunków, języka polskiego i pisania, Leon Silberstein nauczyciel, uczył rysunków, gemetryi, rachunków i stylistyki, Izaak Neyger nauczyciel uczył języka polskiego i rachunków. Tadeusz Woźny nauczyciel, uczył rysunków, geometryi i rachunków. Szymon Zeitner nauczyciel, uczył religii, Berl Weinberg, nauczyciel uczył religii i stylistyki, Kazimierz Janusz, nauczyciel, uczył rachunków, Stanisław Michalski nauczyciel, uczył rysunków.

Szkołą zarządza Komisya przemysłowa Rady miejskiej pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

15. **Kraków,** Szkoła na Dajworze.

Szkoła uzupełniająca przemysłowa obejmowała dwuklasowy kurs przygotowawczy i kurs przemysłowy o dwóch klasach. Rok szkolny trwał od 15. września

1895 do 13. maja 1896. Nauka odbywała się do 1. grudnia przez 9½ godzin tygodniowo, a począwszy od 1. grudnia do 13. maja przez 10 godzin tygodniowo.

Rok szkolny zakończono dnia 13. maja b. r. popisem uczniów w obecności delegata p. Władysława Nowackiego, radcy miejskiego i Ernesta Stockmara delegata c. k. Rady szkolnej okręgowej, którzy byli obecni na różnych przedmiotach w poszczególnych klasach i przeglądali prace uczniów; w ich też obecności rozdano najcelniejszym uczniom pieniężne nagrody w kwocie 28 zł.

Szkołą zarządza Komisya przemysłowa z łona Rady miejskiej.

Grono nauczycielskie stanowią:

Balcarczyk Józef, kierownik, uczył rysunków i języka polskiego. Armhaus Antoni, uczył rysunków, rachunków, kaligrafii i geometryi. Bieder Bernard uczył języka niemieckiego i stylistyki. Ginzel Józef uczył rachunków. Jakób Mojżesz uczył religii mojżeszowej. Kacz Edward uczył jezyka polskiego. Lilienthal Adolf, uczył rysunków, stylistyki i rachunków. Selzer Leon, uczył religii mojżeszowej. Żmuda Franciszek uczył rysunków.

16. Krosno.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Krośnie dzieli się na dwa kursa, przygotowawczy i przemysłowy; pierwszy i drugi obejmują po dwie klasy. Do I. klasy kursu przygotowawczego uczęszczała młodzież terminatorska bez elmentarnego przygotowania t. j. analfabeci lub po ukończeniu I klasy ludo ej, do II. klasy kursu przygotowawczego po ukończeniu II. lub III klasy ludowej, zaś do I. klasy kursu przemysłowego po ukończeniu IV. lub V. klasy ludowej z kursu przygotowawczego.

Wpisy rozpoczęły się dnia 1. września, a dnia 15. września 1895 rozpoczęto uroczystem nabożeństwem rok szkolny.

Nauka odbywała się w ubikacyach 6-klasowej szkoły chłopców w niedzielę od 9 do 11 rano, we wtorki, środy czwartki i piątki wieczorem od 6 do 8 godziny w zimie, a od 7 do 9 w porze cieplejszej. Udzielano nauki ogółem w klasach przygotowawczych po 8 godzin, w klasach przemysłowych po 10 godzin tygodniowo.

Uczęszczanie młodzieży do szkoły w miesiącach zimowych było wcale regularne, z wiosną jednak nieregularne, dlatego Zarząd szkoły był zmuszony pracodawców kilkakrotnie upominać.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli pięć konferencyi, na których rozłożono materyał naukowy na poszczególne miesiące, obradowano o postępie i frekwencyi uczniów, tudzież omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej.

Zachowanie się młodzieży w budynku szkolnym było zupełnie odpowiednie, na ulicach z wyjątkiem sporadycznych wypadków przyzwoite.

Dnia 24. marca b. r. wizytował szkołę c k. krajowy inspektor szkół p. J. Franke a następnego dnia odbył z gronem nauczycielskiem konferencyę.

Skład Wydziału szkolnego:

Dr. Feliks Czajkowski, burmistrz m. Krosna przewodniczący. Dr. Jan Wein emerytowany c. k. lekarz powiatowy, delegat Rady miejskiej zastępca przewodniczącego. Dr. Aleksander Kocay, lekarz, delegat Rady miejskiej. Henryk Gruszecki, dyrektor kraj. szkoły tkackiej, delegat Wydziału krajowego Kazimierz Orpiszewski, właściciel dóbr ziemskich, delegat Wydziału Rady powiatowej. Tomasz Kotula, kierownik 6-klasowej szkoły męskiej i uzupełniającej szkoły przemysłowej, skarbnik.

Grono nauczycielskie:

Kotula Tomasz, kierownik 6-klasowej szkoły męskiej i uzup. szkoły

przemysłowej, uczył historyi kraju rodzinnego i geografii w II klasie przemysłowej, 1 godzinę tygodniowo. Daniszewski Franciszek Ksawery, nauczyciel rysunków w krajowej szkole tkackiej, uczył rysunków wolnoręcznych, geometrycznych i zawodowych w I. i II. klasie przemysłowej, razem 7 godzin tygodniowo. Kisielewski Henryk, starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył stylistyki w I i II klasie przemysłowej, tudzież języka polskiego w I klasie przemysłowej i II. klasie przygotowawczej, razem 8 godzin tygodniowo. Malis Henryk, starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rysunków wolnoręcznych w I. i II. klasie przygotowawczej tudzież języka polskiego w I. klasie przygotowawczej, razem 8 godzin tygodniowo. Ks. Olbrycht Karol, katecheta 6-klasowej szkoły męskiej, uczył religii we wszystkich klasach, razem 3 godziny tygodniowo. Wanat Jan, starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej uczył rachunków we wszystkich klasach, razem 8 godzin tygodniowo.

17. Łańcut.

W roku 1895 weszła w życie szkoła przemysłowa uzupełniająca w Łańcucie z kursem przygotowawczym i klasą I. kursu przemysłowego.

Wpisy przeciągnęły się do 15. października, gdyż z początku ociągała się tak młodzież jak i majstrowie. Póżniej była frekwencya dość regularna. Przy wpisach egzaminowano młodzież, która przeważnie była bez świadectw szkolnych.

Nauka odbywała się w niedziele od od 10—12 godziny przed południem, zaś w poniedziałki środy i piątki od 7—9, w październiku, marcu, kwietniu i maju, a od 6—8 w innych miesiącach.

Rok przygotowawczy pobierał naukę w 8 godzinach tygodniowo, klasa I. w 9½ godzinach. Zachowanie się młodzieży było wzorowe w szkole, a poza szkołą bez porównania lepsze, niż w poprzednich latach, gdy ta sama młodzież uczęszczała na naukę dopełniającą.

Z początkiem i końcem roku szkolnego odbyła młodzież spowiedź i co niedzielę bardzo pilnie uczęszczała do kościoła.

Grono nauczycielskie wraz z kierownikiem czuwało nad moralnem prowadzeniem się uczniów i na konferencyach obradowało nad postępami, prowadzeniem i frekwencyą uczniów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Jan Cetnarski, burmistrz, jako przewodniczący; Bolesław Żardecki, poseł na Sejm krajowy, wiceprezes Rady powiat., delegat Wydziału kraj.; Franciszek Szediwy, emeryt. starosta, delegat gminy, zastępca przewodniczącego; Marcin Szulz, aptekarz, delegat gminy, skarbnik; Antoni Hanusz, notaryusz, delegat Rady powiat.; Franciszek Marszycki, kierownik miejscowej szkoły ludowej, jako kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Grono nauczycielskie:

Marszycki Franciszek, kierownik, uczył języka polskiego w klasie I tygodniowo godzin 2. Ks. Krzyżanowski Julian, uczył religii w obu oddziałach tygodniowo 1½ (kl. I. co drugi tydzień). Grudziński Michał, uczył w klasie I. stylistyki i rachunków tygod. godzin 3. Kraus Józef uczył rysunków w kl. I. godzin 4, na kursie przygotowawczym godzin 2. Mirek Jakób, uczył rachnków na roku przygotowawczym godzin 2. Kowal Stanisław uczył języka polskiego na roku przygotowawczym godzin 2.

18. Lwów, Szkoła im. św. Anny.

Drugi rok istnienia szkoły rozpoczął się dnia 15. września 1895. Wpisy przeprowadzono od dnia 1. do 15. września.

Szkoła liczy dwie klasy. Do I. klasy uczęszczali uczniowie, którzy ukończyli IV. i VI. klasę szkoły ludowej; do klasy II zaś ci tylko, którzy w ubiegłym roku szkolnym ukończyli klasę I. Nauka odbywała się w niedzielę od godziny 10 do 1, dalej w poniedziałek, wtorek, środę i czwartek każdego tygodnia od godziny 7 do 9 wieczór. Ogółem udzielano nauki w obu klasach po 11 godzin tygodniowo.

Uczęszczanie do szkoły było zadowalniające, a przyczyniły się do tego zaprowadzone książeczki legitymacyjne, które ułatwiły kontrolę pp. majstrom, czy uczeń rzeczywiście był obecny w szkole. Zachowanie się młodzieży w szkole a także poza szkołą było również zadowalniające.

Na umoralnienie młodzieży wpływało całe grono nauczycielskie, przedewszystkiem zaś ks. katecheta, a to nietylko wykładem nauki religii, lecz także ciągłem czuwaniem nad uczęszczaniem do kościoła w niedzielę i święta. Uczniowie przystępowali w ciągu roku dwa razy do spowiedzi i komunii św.

Kierownik odbywał z gronem nauczycieli konferencye, ile razy tego była potrzeba, na których obradowano nad postępem i frekwencyą uczniów, oraz omawiano środki, prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej.

Skład Wydziału szkolnego.

Tak tą szkołą jak i wszystkiemi innemi miejskiemi szkołami przemysłowemi uzupełniającemi, zarządza w myśl statutu jeden Wydział szkolny, do którego należeli:

Mochnacki Edmund, prezydent miasta, przewodniczący. Soleski Józef, dyrektor miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej, zastępca przewodniczącego. Franke Jan, delegat c. k. Ministerstwa oświaty. Dzieślewski Roman, delegat Wydziału krajowego. Getritz Aleksander, Markiewicz Stanisław, Schayer Karol, Zacharjewicz Julian, — delegaci Rady miejskiej. Ciuchciński Stanisław, delegat Izby handlowo-przemysłowej. Gorgolewski Zygmunt, dyrektor c. k. państwowej szkoły przemysł. Tokarski Tomasz, c. k. inspektor szkolny okręgowy. Szpetmański Franciszek, delegat kierowników szkół uzupełniających. Jakubowski Karol, referent spraw szkolnych Magistratu. Niemczynowski Stanisław, delegat Izby stowarzyszeń rękodzielniczych.

Grono nauczycielskie:

Zawadzki August, kierownik, uczył rachunków w klasie I tygodniowo 2 godziny. Ks. Kułakowski Wojciech, uczył religii w obu klasach tygodniowo godzin 2. Janusz Michał, uczył stylistyki i korespondencyi w klasie II. tygodniowo godzin 3. Ligęza Jan, uczył stylistyki w klasie I. i buchalteryi w klasie II. razem godzin 4. Hlawaty Jan, uczył historyi polskiej w klasie I. i II. tygodniowo godzin 3. Nowicki Wilhelm, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Pokorny Adolf, uczył rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4.

19. Lwów, Szkoła im. św. Antoniego.

Wpisy rozpoczęły się dnia 7. a nauka 15. września 1895. Szkoła miała dwa oddziały i dwie klasy. Nauki udzielano w obu oddziałach w niedzielę od 9—1, a w poniedziałki wtorki i czwartki od 7—9 wieczorem.

Grono nauczycielskie:

Kropiński Władysław, kierownik, uczył rysunków i języka niemieckiego w oddz. I. tygod. godzin 3. Ks. Dr. Narajewski Stanisław, uczył religii w oddz. I. i II. tygodniowo godzin 2. Krzaczkowski Franciszek, uczył języka polskiego i pisania w oddz. I. tygodniowo godzin 4. Kwiatkowski Romuald, uczył rachun-

ków i języka niemieckiego w oddz. II. tygodniowo godzin 2. Nowicki Ignacy, uczył języka polskiego i pisanznia tygodniowo godzin 4. Brzeziński Wiktor, uczył rachunków w oddziele I. tygod. godzin 2.

20. Lwów, Szkoła im. Czackiego.

Wpisy do szkoły przeprowadzono w dniach od 1. do 15. września 1895 r. Przedewszystkiem przyjmowano uczniów takich, którzy zezwoleniem c.k. Rady szkolnej okręgowej się wykazali, lub którzy od lat kilku przestali już do szkoły uczęszczać i w tym czasie odbywali praktykę terminatorską. Była między nimi znaczna bardzo ilość analfabetów. Okazała się przeto konieczna potrzeba utworzenia osobnego oddziału dla tej kategoryi uczniów.

Karność młodzieży nie pozostawiała nic do życzenia. Nauka odbywała się w sobotę od godziny 4 do 7 po południu, w niedzielę od 6 do 9 wieczorem, w poniedziałek i wtorek od 7 do 9. wieczorem.

Grono nauczycielskie stanowią:

Parasiewicz Szczęsny, kierownik, uczył języka polskiego w oddziale II., tygodniowo godzin 3. Rotter Chaim, uczył religii mojż. w obu oddziałach, razem tygodniowo godzin 2. Hanuszewski Jan, uczył języka polskiego w oddziale I. i pisania w oddziale II., razem tygodniowo godzin 4. Markowski Tomasz, uczył języka niemieckiego i rachunków w oddziale II, i języka niemieckiego w oddziale I, razem tygodniowo godzin 4. Gangel Jakób, uczył rysunków i pisania w oddziale I, tygodniowo godzin 3. Gutkowski Juliusz, uczył rysunków w oddziale I, razem tygodniowo godzin 3. Haraszkiewicz Mikołaj, uczył rachunków w oddziale I, tygodniowo godzin 2.

21. Lwów, Szkoła im. Elżbiety.

Wpisy uczniów do I. i II. klasy odbywały się w czasie między 1. a 15. września 1895. Rok szkolny trwał od 15. września 1895 do 15. maja 1896. Do klasy I. przyjmowano uczniów z ukończoną IV. klasą szkoły ludowej, uwolnionych od obowiązku dalszego uczęszczania na naukę codzienną, do klasy II. zaś tych uczniów, którzy przynajmniej z dostatecznem postępem ukończyli klasę I. tegoż kursu, albo też na podstawie wstępnego egzaminu, jeżeli uczeń był starszy wiekiem.

Frekwencya uczniów okazała się w bieżącym roku szkolnym mniej zadowalającą aniżeli lat poprzednich, osobliwie w ostatnich kilku miesiącach. Główną przyczyną nieregularnego uczęszczania do szkoły było to, iż wykonywanie przymusu szkolnego nie było w tym roku należycie uregulowane i to wpłynęło także na obniżenie procentu klasyfikowanych i dobrego postępu; zaznaczyć jednak należy, że kilku uczniów dlatego nie było klasyfikowanych, ponieważ późno bardzo zapisało się do szkoły.

Uczniowie przystępowali w bieżącym roku szkolnym dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. Nauka w obydwu klasach odbywała się każdego poniedziałku, wtorku, środy i czwartku, od godz. 7 do 9 wieczorem, w niedziele zaś od godz. 10. do 1. w południe.

Grono nauczycielskie:

Borecki Filip, kierownik, uczył historyi polskiej w obu klasach, razem tygodniowo godzin 8. Ks. Młynarski Franciszek, uczył religii w obu klasach, razem tygod. godz. 2 Topolnicki Emilian, uczył rachunków i buchalteryi przemysłowej w obu klasach, razem tygod. godzin 4. Ciszewski Roman, uczył rysunków wolnoręcznych i geometrycznych w klasie I. tygod. godz 4. Stachoń Leon, uczył rysunków wolnoręcznych, geometrycznych i zawodowych w kl. II. tygod. godz. 4 Kubik Gustaw, uczył stylistyki przemysłowej w klasie II tygod. godz. 3. Beginski Emil, uczył stylistyki przemysłowej w klasie I. tygodniowo godzin 2.

22. Lwów, szkoła im. Konarskiego.

Szkoła liczy 2 klasy kursu przemysłowego. Do klasy I. przyjmowano przedewszystkiem uczniów tylko z ukończoną IV. V. lub VI. klasą szkoły ludowej — a do klasy II. tylko takich, którzy klasę I. szkoły przemysłowej uzupełniającej ukończyli co najmniej z postępem dostatecznym.

Rok szkolny trwał od 15. września 1895 do 15. maja 1896. Nauka odbywała się każdej niedzieli od godziny 10. rano do 1. w południe, tudzież w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od 7. do 9. godziny wieczorem.

Grono nauczycielskie:

Korpak Józef, kierownik, uczył rachunków w klasie I. tygodniowo godz. 2, a w klasie II. historyi polskiej tygodniowo 1 godz., razem tygodniowo godzin 3. Ks. Płochocki Michał, uczył religii w obu klasach tygodniowo godzin 2. Moniak Emilian, uczył rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4. Kienzler Edward, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Milski Jan, uczył języka polskiego i stylistyki w klasie I. tygodniowo godzin 2. Gąsiewicz Władysław, uczył języka polskiego i stylistyki w klasie II. tygodniowo godzin 3. Faff Jan, uczył historyi polskiej w klasie I tygodniowo godzin 2. Janowski Karol uczył rachunków i buchalteryi w klasie II. tygodniowo godzin 2.

23. Lwów, szkoła im. św. Marcina.

Szkoła liczyła 2 klasy kursu przygotowawczego. Do klasy pierwszej przydzielono takich uczniów, którzy wiek szkolny przekroczyli, a nie ukończyli IV. kl., do drugiej klasy zaś najpierw tych, którzy w ubiegłym roku ukończyli klasę I. kursu przygotowawczego, a następnie tych, którzy ukończyli klasę IV. a nawet i klasę V. szkoły ludowej, lecz dla znacznej odległości od miasta nie mogli korzystać ze szkół przemysłowych uzupełniających.

Frekwencya wzrosła w tym roku w dwójnasób i bardzo mały procent uczniów jest nieklasyfikowanych. Przepełnienie uczniów utrudniało bardzo naukę i utrzymanie należytej karności. Zachowanie młodzieży tak w szkole jak i poza szkołą było zadowalające.

Nauka odbywała się w obu klasach w niedzielę od 9. — 1. a w poniedziałki wtorki i środy od 7. — 9. godziny wieczorem.

Grono nauczycielskie:

Przepiliński Albin, kierownik, uczył języka polskiego w oddziale I. tygodniowo godzin 3 Ks. Pragłowski Józef, uczył religii w obu oddziałach, tygodniowo godzin 2. Fornelski Ludwik, uczył języka polskiego w oddziale II. tygodniowo godzin 3. Zawirski Adam, uczył języka niemieckiego w obu oddziałach, tygodniowo godzin 2. Gergowicz Edmund, uczył kaligrafii w obu oddziałach, tygodniowo godzin 2. Urbański Faustyn, uczył rachunków w oddziale II., tygodniowo godzin 2. Krupiński Józef, uczył rachunków w oddziale I., tygodniowo godzin 2. Zieliński Leon, uczył rysunków w oddziale II., tygodniowo godzin 2. Schneider Maryan, uczył rysunków w oddziale I., tygodniowo godz. 2.

24. Lwów, szkoła im. Piramowicza.

Zapisy uczniów rozpoczęły się dnia 29. sierpnia i odbywały się do 15. września 1895. Naukę rozpoczęto 15. września 1895 i prowadzono do 15. maja 1896 r., w każdej klasie w 11 godzinach tygodniowo, a mianowicie: w niedzielę od godziny

9. do 12. rano, tudzież w poniedziałek, wtorek, środę i czwartek od godziny 7. do 9. wieczór.

Uroczyste zamknięcie roku szkolnego odbyło się dnia 17. maja 1896.

Grono nauczycielskie:

Pietraszkiewicz Hipolit, kierownik, uczył w klasie II. historyi polskiej 1 godz., rachunków i buchalteryi 2 godz., razem 3 godz. tygodniowo. Ks. Chęciński Jan, uczył religii w obu klasach po 1 godzinie tygodniowo, razem 2 godziny tygodniowo. Tenczakowski Józef, uczył w II. klasie stylistyki 3 godz. tygod. Dzikowski Julian, uczył w II klasie rysunków 4 godz tygod. Ligęza Franciszek, uczył w I. klasie historyi polskiej 2 godz. tygodniowo. Urbański Faustyn, uczył w I. klasie stylistyki 2 godz. tygod. Męsowicz Władysław, uczył w I. klasie rysunków 4 godz. tygod. Schneider Maryan, uczył w I. klasie rachunków 2 godzin tygodniowo.

25. Lwów, szkoła im. Staszica.

Wpisy trwały od 1. do 15. września, a nauka rozpoczęła się dnia 15. września. Szkoła liczyła 2 klasy kursu przemysłowego.

Nauka odbywała się w obydwu klasach w niedziele i święta od godziny 10. do 1. w południe, a w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 7. do 9. wieczorem.

Grono nauczycielskie:

Piórkiewicz Józef, kierownik, uczył stylistyki w II. klasie tygodniowo godzin 3. Ks. Płochocki Michał, uczył religii w obu klasach tygodniowo godz. 2. Gamota Jan, uczył rysunków w I. klasie tygodniowo godzin 4. Fornelski Ludwik, uczył rachunków w I. klasie tygodniowo godzin 2 Urbanek Edmund, uczył stylistyki w I. klasie tygodniowo godzin 2. Gałecki Henryk, uczył historyi polskiej, w I. klasie tygodniowo godzin 2. Gutkowski Juliusz, uczył rysunków w II. klasie tygodniowo godzin 4. Moos Karol uczył historyi polskiej i rachunków w II. klasie tygodniowo godzin 3.

26. Lwów, szkoła im. Mickiewicza.

Szkoła liczyła jedną klasę analfabetów i 2 klasy kursu przemysłowego. Uczniów przyjmowano od 15. września 1895.

Rok szkolny trwał od 15. września 1895 do 15. maja 1896. W tym czasie przystępywali uczniowie do spowiedzi i komunii św. dwa razy a mianowicie 16. grudnia 1895 i 22. marca 1896.

Dnia 24. listopada 1895 urządziła młodzież wieczorek deklamacyjno wokalny ku czci nieśmiertelnego wieszcza Adama Mickiewicza, który własnemi wykonany siłami przyczynił się do podniesienia patryotycznych uczuć młodzieży.

W lutym 1896 wizytował szkołę przem. uzupełniającą p. Zygmunt Gorgolewski c. k. dyrektor państwowej szkoły przem. jako opiekun tej szkoły.

Młodzież uczęszczała do szkoły dość regularnie, do nauki garnęła się ochoczo i zachowywała się tak w szkole jak poza szkołą zupełnie odpowiednio.

Uroczyste zakończenie roku szkolnego odbyło się dnia 17. maja 1896, podczas którego rozdano celującym uczniom nagrody.

Nauka odbywała się we wszystkich klasach w niedziele od 9—1. przedpołudniem: w środy, wtorki, czwartki i piątki od 7.—9. wieczorem.

Grono nauczycielskie :

Szpetmański Franciszek, kierownik, na urlopie. Soleski Jan, zastępca kierownika, uczył rachunków i pisania w klasie analfabetów i historyi polskiej w kl. II. razem tygodniowo godzin 6. Ks. Chęciński Jan, uczył religi we wszystkich klasach tygodniowo godzin 3. Cenar Edmund, uczył rysunków w klasie II, tygodniowo godzin 4. Winnicki Karol, uczył stylistyki i rachunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Jaworski Korneli, uczył historyi polskiej w klasie I, rachunków i buchalteryi w klasie II, razem tygodniowo godzin 4. Stanisławski Karol, uczył stylistyki w klasie II. tygodniowo godzin 3. Leeg Leonard, uczył czytania w klasie analfabetów, tygodniowo godz. 4. Pierzchała Ludwik, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4.

27. Lwów, Szkoła izrael. im. M. Bernsteina.

Wpisy uczniów rozpoczęły się 3. września 1895. Uczniów zgłaszających się do szkoły przyjmowała dyrekcya bądź na podstawie świadectw szkolnych, bądź też na podstawie specyalnego zezwolenia Rady szkolnej okręgowej miejskiej, jakiem musiał wykazać się uczeń, jeżeli nie czynił był całkowicie zadość obowiązkowi uczęszczania do szkoły ludowej.

Gdy liczba uczniów zapisanych na kurs przygotowawczy okazała się niezwykle małą, a przyczyna tego leżała w tem, że przeważna część młodzieży rzemieślniczej izraelickiej zapisała się na kurs przygotowawczy przy szkole ludowej miejskiej im. Czackiego, postanowiła komisya zawiadująca szkołą im. M. Bernsteina zwinąć kurs przygotowawczy, a zapisanych kilku uczniów przenieść do szkoły Czackiego.

W miejsce kursu przygotowawczego postanowiła komisya szkolna utworzyć specyalny kurs dla rysunków zawodowych, któryby miał dać młodzieży rękodzielniczej po ukończeniu szkoły przemysł. uzup. sposobność dalszego kształcenia się w rysunku zastosowanym do zawodu frekwentanta, jednakże dla braku odpowiednich sił nauczycielskich i odpowiedniej ilości uczniów projekt komisyi nie mógł być w tym roku szkolnym zrealizowany. Szkoła im M. Bernsteina składała się więc w r. szkolnym 1895/6 tylko z dwóch klas kursu przemysłowego Plan naukowy w obu klasach kursu przemysłowego uległ o tyle zmianie, że dla rysunków w klasie I. przeznaczono 3 godziny zamiast 4 godzin, w klasie II, 4 godziny zamiast 3 godzin. Wskutek tego wymiar godzin tygodniowej nauki w obu klasach jest jednakowy i wynosi razem 9 1/2 godzin.

Między 82 zapisanymi uczniami było stypendystów fundacyi Marka Bernsteina 10; stypendystów fundacyi barona Hirscha 3; stypendystów Zboru izrael. lwowskiego 4.

Naukę rozpoczęto 23. września 1895 i udzielano jej cztery razy tygodniowo w godzinach wieczornych od 7—9, w sobotę zaś od 3—4, co drugi tydzień zaś od 3 do 5. W święta żydowskie i uroczyste katolickie nauki szkolnej nie było.

Frekwencya uczniów była w ogólności dość dobra, jakkolwiek z przykrością zaznaczyć wypada, że dla utrzymania regularnej frekwencyi, dyrekcya często wysyłać musiała upomnienia do pp. pracodawców, którzy wbrew ustawie przemysłowej nietylko nie czuwali nad uczęszczaniem swych terminatorów do szkoły, lecz nawet wprost im potrzebnego na to czasu wolnego nie zostawiali, zatrudniając ich w godzinach szkolnych i nawet ponad to w warsztacie.

Celem zmuszenia i tych pp. pracodawców, by swemu obowiązkowi ustawą przem. nałożonemu zadość uczynili, wykazywała ich dyrekcya Radzie szkolnej okręgowej, która ich do odpowiedzialności pociągała.

Uregulowaniu frekwencyi szkolnej stoi na przeszkodzie także ta okoliczność, że uczniowie wstępujący do terminu nie są równocześnie zapisani przez swoich pracodawców do dotyczącego cechu, wskutek czego przenoszą się do innych majstrów, nie zawiadamiając wcale o tem dyrekcyi, która dopiero po wysłaniu upomnienia do pierwszego majstra, dowiaduje się, że uczeń ten już z jego pracowni wystąpił. Dochodzenie nowego miejsca pobytu ucznia zaniedbującego szkołę, wymaga wiele czasu ze strony dyrekcyi szkoły i nie zawsze doprowadza do skutku. Opieszałości i obojętności wielu niestety jeszcze pp. pracodawców, jaką okazują wobec szkół przem. uzupełniających, jedynie władze przemysłowe zaradzić mogą, gdyż najgorliwsza praca dyryekcyi szkoły w tym kierunku podjęta pozostaje często bez skutku wobec wielu trudności, na jakie przy upominaniu pp. pracodawców do posyłania swych terminatorów do szkoły napotyka.

Karność szkolna była zupełnie zadowalniająca; uczniowie zachowywali się na lekcyach szkolnych i poza szkołą zupełnie przyzwoicie. Zbawienny wpływ na młodzież wywierała także biblioteka szkolna, która w bieżącym roku szkolnym o stokilkadziesiąt dziełek wzbogaconą została tak, że obecnie liczy razem 230 dziełek. Młodzież co czwartku wypożyczała z biblioteki książki do czytania.

Dnia 26. października 1895. urządziła dyrekcya z polecenia WPana Radcy Jana Frankego wystawę wszystkich środków naukowych w lokalnościach szkoły, którą zwiedzili członkowie ankiety, zwołanej przez Wydział szkolny zarządzający szkołami przem. uzup. miejskiemi.

Dyrektor zakładu bywał często na lekcyach szkolnych i omawiał z pp. nauczycielami na konferencyach i przy każdej sposobności wszelkie sprawy szkolne.

W pierwszych dniach lutego 1896 lustrował zakład WPan Radca Franke a w ciągu roku szkolnego zwiedzał kilka razy szkołę rabin i kaznodzieja Dr. Jecheskiel Caro, przewodniczący komisyi szkolnej.

Rok szkolny zakończono d. 21 maja publicznym popisem uczniów, któremu przewodniczył Dr. Jecheskiel Caro, a obecnymi byli delegat Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych W. August Sołtyński, inspektor szkolny okręgowy, W. T. Tokarski, delegaci Izby handlowej i przemysł. WW. J. Piepes i Długoszewski, delegaci Izby rękodzielniczej, St. Niemczynowski i M. Sembratowicz, reprezentanci komitetu fundacyi im. Bernsteina i inni goście stanu kupieckiego i rękodzielniczego.

Po egzaminie i stosownych przemowach odczytano klasyfikacyę i rozdano celującym uczniom nagrody pieniężne w książeczkach gal. Kasy oszczędności w łącznej kwocie 35 zł. wa.

Zakładem zarządza Komisya szkolna, do której należą:

Dr. Jecheskiel Caro, rabin i kaznodzieja, Przewodniczący. Klärman Samuel zast. przewodn. Dr. Czeszer Józef, adwokat krajowy. Dr. Goldman Bernard poseł na Sejm krajowy. Emil de Mises, inżynier kolei państwowych. Schapira Jakób, malarz szyldów i lakiernik. Porjes Zygmunt, rękawicznik i bandażysta. Weich Szymon, ślusarz, przełożony Towarz. „Jad Charuzim". Mandel Salamon, kierownik szkoły izr. męskiej.

Grono nauczycieli:

Mandel Salamon, dyrektor szkoły, uczył czysania w klasie I. i II. Głowacki Justyn, profesor c. k. szkoły przemysłowej państwowej, uczył rysunków zawodowych w klasie II. Niemczykiewicz Konstanty, nauczyciel c. k. szkoły realnej, uczył rysunków geometrycznych i odręcznych w kl. I. Rein Edward, nauczyciel szkoły izr. męskiej, uczył religii w klasie I. i II. Spät Herman, nauczyciel izr. szkoły lud męskiej, uczył stylistyki przemysłowej w klasie I. Zbierzchowski Władysław, profesor c. k. wyższej szkoły realnej, uczył rachunków przemysłowych w klasie I. i II., stylistyki i buchalteryi w klasie II.

28. Nowy Sącz.

Szkoła liczyła 2 klasy kursu przygotowawczego i kursu przemysłowego o dwu klasach, a umieszczona była w czterech salach budynku 6-klasowej szkoły ludowej męskiej.

Nauka trwała od 15 września 1895 do 14. maja 1896, a odbywała się w niedziele od godziny 10 do 12 w południe; w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 7 do 9 wieczór.

Wpisy uczniów przeprowadzono w dniach 8, 9. i 10. września 1895, z ubolewaniem jednak wypada zaznaczyć, że w tym czasie, pomimo, że wszyscy pp. pracodawcy o terminach wyznaczonych na wpisy byli poprzednio uwiadomieni, zapisała się stosunkowo do obowiązanych bardzo mała liczba uczniów. Zarząd szkoły był więc zmuszony przedłożyć c. k Starostwu, jako władzy przemysłowej imienny wykaz pp. majstrów, ociągających się z zapisaniem swych uczniów do szkoły. W załatwieniu odnośnej relacyi wydało c. k. Starostwo pod dniem 10. października 1895, l. 28.584 upomnienia do uchylających się od tego obowiązku przemysłowców, aby w ciągu trzech dni pod zagrożeniem zastosowania § 133. ust. przemysł. terminatorów swoich do szkoły zapisali. Na to wezwanie zapisała się jednak w ciągu miesiąca października 1895 zaledwie tylko połowa z wykazanych uczniów, którzy obowiązani byli uczęszczać do szkoły.

W porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym liczba zapisanych okazuje się o 43 uczniów mniejszą, co stąd pochodzi, że w b. roku szkolnym nie przyjmowano do szkoły analfabetów, których kilkunastu do zapisu się zgłaszało, tudzież z tego powodu, że wskutek otwarcia w tym roku kursów wieczornych przy miejscowej szkole izraelickiej fundacyi barona Hirscha, ubyło około trzydziestu terminatorów wyzn. mojżeszowego, którzy mieli uczęszczać do tej szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Dosyć regularnie uczęszczali uczniowie w pierwszych miesiącach roku szkolnego, mniej regularnie w grudniu, szczególniej przed świętami Bożego Narodzenia, wcale nieregularnie w marcu przed świętami Wielkanocnemi; nadto w drugiej połowie kwietnia i w maju, z nastaniem dni dłuższych, raziły bardzo spaźniania się uczniów, których nauczyciele musieli wyczekiwać. Wina tej słabej frekwencyi lub spaźniania się na naukę szkolną leży nie w młodzieży rzemieślniczej, lecz u majstrów którzy, wyzyskując siły robocze swych terminatorów w godzinach wieczornych na naukę przeznaczonych, niechętnie ich do szkoły posyłali. Najregularniej stosunkowo uczęszczali na naukę uczniowie z warsztatów c. k. kolei państwowej, a to dzięki energicznej interwencyi szanown Zarządu tychże warsztatów, który pociągał do surowej odpowiedzialności tych uczniów, którzy nie usprawiedliwili należycie opuszczonych godzin nauki.

Celem podtrzymania regularnej frekwencyi uczniów wysyłał Zarząd szkoły co miesiąc upomnienia do pp. pracodawców, a gdy takowe nie odnosiły pożądanego skutku, odnosił się do Wydziału szkolnego, który znów ze swej strony wydawał ostrzejsze upomnienia. Wykazy tych majstrów, którzy terminatorów swoich zapisanych do szkoły wcale na naukę nie posyłali, albo tylko bardzo nieregularnie, przedkładano co miesiąc c. k. Starostwu z prośbą o zarządzenie przemusowych środków, przewidzianych ustawą przemysłową, a to na mocy okólnika Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 24. lipca 1893 l. 54378, wydanego do władz politycznych na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 20. maja 1893 w sprawie wykonywania przymusu szkolnego. Sprawozdania te nie odnosiły również pożądanego skutku.

Zachowanie się młodzieży rzemieślniczej w salach wykładowych podczas nauki i wogóle w budynku szkolnym było po większej części zupełnie odpowiednie, zachowanie się zaś poza szkołą było u niektórych uczniów mniej odpowiednie.

W każdą niedzielę i inne dnie świąteczne udawała się młodzież pod przewodnictwem ks. katechety, kierownika szkoły i jednego z nauczycieli na nabożeństwo do kościoła parafialnego, a po wysłuchaniu mszy św. zgromadzała się w jednej sali szkolnej na egzorty; do spowiedzi i komunii św. przystępowała w ciągu roku szkolnego dwukrotnie, a mianowicie przed świętami Bożego Narodzenia i w czasie Wielkanocnym.

Grono nauczycielskie zgromadzało się co dwa miesiące na konferencye zwyczajne, na których pod przewodnictwem kierownika odczytywano sprawozdania z przerobionego materyału, postępu, zachowania się i frekwencyi uczniów, i omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej.

W dniu 15. kwietnia br. odbył lustracyę szkoły Wny Pan Jan Franke c. k. inspektor szkół średnich i przemysłowych.

Rok szkolny zakończono popisem publicznym, który się odbył dnia 15 maja br. pod przewodnictwem Wgo p. Lucyana Lipińskiego burmistrza miasta, jako prezesa Wydziału szkolnego, w obecności delegata Wydziału kraj. tudzież zaproszonych gości z inteligencyi i przemysłowców.

Po skończonym popisie odczytano klasyfikacyę. Uczniowie odznaczający się chwalebnymi obyczajami, pilnością w uczęszczaniu do szkoły i w nauce, tudzież dobrym postępem, otrzymali nagrody w książkach do czytania.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Lipiński Lucyan, c. k. notaryusz, burmistrz m. Nowego Sącza, przewodniczący. Dr. Berson Leon, adw. kraj., delegat fundacyi bar. Hirscha. Dobrowolski Ludwik, urzędnik Kasy oszczędności delegat Rady miasta (skarbnik). Gutkowski Karol, prof. gimn., delegat Kasy oszczędności. Kosman Jan, dyroktor szkoły męskiej, delegat Tow. pedag. Kraszewski Waleryan, kierownik szkoły przem uzup. (sekretarz). Miczyński Kazimierz, właściciel dóbr, delegat Rady powiat. Miler Karol, kupiec, delegat Rady miasta. Morański Karol, delegat c. k. Dyrekcyi kolei państw. Zborowski Włodzimierz, insp. c. k. kolei państw. i naczelnik warsztatów kolej., delegat Wydziału krajowego.

Grono nauczycielskie:

Kraszewski Waleryan, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, prowadził kierownictwo zakładu i uczył stylistyki przemysłowej w klasie II kursu przemysłowego. Ks. Wątorek Józef, katecheta szkoły 6-klasowej męskiej, udzielał nauki religii we wszystkich klasach. Barbacki Leon, nauczyciel szkoły 6-klasowej męskiej, uczył rysunków na kursie przygotowawczym, a rachunków przemysłowych i buchalteryi na kursie przemysłowym. Bysiek Wojciech, nauczyciel nadetatowy szkoły 6-klasowej, udzielał nauki języka polskiego w klasie II. kursu przygotowawczego, a stylistyki przemysłowej w klasie I kursu przemysłowego. Długoszewski Feliks, prow. nauczyciel szkoły 6-klasowej męskiej, uczył rysunków na kursie przemysłowym Launhardt Józef, nauczyciel gimnazyalny, udzielał nauki języka polskiego na kursie przemysłowym. Misiewicz Ferdynand, nauczyciel szkoły 6-klasowej męskiej, udzielał nauki języka polskiego i rachunków w klasie I., oraz rachunków w klasie II kursu przygotowawczego.

29. Nowy Targ.

Wpisy uczniów odbywały się od 1. do 15. września 1895 r. Nauka rozpoczęła się dnia 15. września po nabożeństwie odprawionem rano w kościele parafialnym.

Szkoła miała dwa kursa o czterech klasach: dwie przegotowawcze, a dwieprzemysłowe. Do I. klasy kursu przygotowawczego przyjmowano uczniów, którzy do I, II, lub III. klasy szkoły ludowej uczęszczali; do II. tych, którzy z dobrym postę-

pem III. ukończyli, lub do IV. uczęszczali, jak niemniej tych, którzy I klasę kursu przygotowawczego ukończyli. Do I. klasy kursu przemysłowego zapisano takich, którzy z dobrym postępem ukończyli IV, lub uczęszczali do V klasy szkoły ludowej i tych, którzy ukończyli II. klasę kursu przygotowawczego; zaś do II. klasy kursu przemysłowego zapisano tylko tych uczniów, którzy w poprzednim roku I. klasę kursu przemysłowego ukończyli.

Frekwencya szkolna była zaledwie odpowiednia, a Zarząd szkoły zmuszony był ciągle upomnienia rozsyłać, a nawet trzy razy wykaz c. k. Starostwu przesłał celem ukarania opieszałych.

Nauka odbywała się w 8½ godzinach tygodniowo, a mianowicie w niedzielę w dniach krótkich od 1 do 4, w dniach długich od 2 do 5; w poniedziałki, wtorki i środy od 6 do 8, albo od 7 do 9 wieczór. Grono nauczycielskie odbywało konferencye w niedziele ile razy zaszła tego potrzeba. Zachowanie się młodzieży w minionym roku szkolnym było znacznie lepsze, niż w poprzednich. W Wielkim tygodniu przystępowała młodzież do spowiedzi i komunii św.

Rok szkolny zakończono dnia 17. maja publicznym egzaminem po odprawieniu uroczystego nabożeństwa w kościele parafialnym. Obecnymi byli: delegat Wydziału kraj. Dr. Marcin Kozłecki, jako przewodniczący popisowi, delegaci gminy i przemysłowców. Najcelniejszym uczniom rozdano 15 nagród w książkach do czytania i ubranie uczniowi biednemu.

Skład Wydziału szkolnego:

Potkanowicz Jakób, burmistrz, przewodniczący. Dr. Geissler Ernest, del. Rady miej. Halikowski Mikołaj, del. Rady miej. Goldfinger Jakób, del. Rady pow. Dr. Kozłecki Marcin, del. Wydz. kraj. Zaczek Szymon, kierow. szkoły.

Skład grona nauczycielskiego:

Zaczek Szymon, kierow. szkoły. Nauczyciele: Stefański Józef, Góralik Jan, Rysiewicz Franciszek, Bilut Aleksander, Dąbrowski Tomasz, Potaczek Jan, Koczur Jan, Ks. Migdałek Julian, katecheta.

30. Przemyśl.

Szkoła liczy w obecnym ustroju cztery klasy, z ktorych dwie pierwsze stanowią kurs przygotowawczy, dwie drugie zaś właściwą szkołę przemysłową.

Młodzieży rzemieślniczej, która z jakichkolwiekbądź przyczyn czteroklasowej szkoły ludowej nie ukończyła, a tem samem nie ma warunków przyjęcia do właściwej szkoły przemysłowej, udziela się na kursie przygotowawczym wiadomości zwykle w tejże szkole ludowej nabywanych. Do klasy pierwszej przygotowawczej, podzielonej na dwa oddziały, przyjmuje się tedy analfabetów i takich uczniów, którzy nie ukończyli drugiej klasy szkoły ludowej, a do drugiej klasy wstępują chłopcy z ukończoną drugą lub trzecią klasą szkoły ludowej.

Do I. klasy przemysłowej dopuszczeni są uczniowie, którzy się wykażą świadectwem ukończonej z dobrym postępem cztero- lub pięcioklasowej szkoły ludowej, a do drugiej młodzieńcy z ukończoną szóstą klasą szkoły ludowej lub równorzędną klasą szkoły średniej.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1895/6 przeprowadzono, jak corocznie w pierwszych dniach września, a rok szkolny rozpoczęto dnia 8. września 1895 uroczystem nabożeństwem w obu katedrach.

Nauka odbywała się w ubikacyach sześcioklasowej szkoły ludowej męskiej w poniedziałki, wtorki i czwartki wieczorem po dwie godziny, w niedzielę po trzy godziny, a w piątki po jednej godzinie na tydzień. Ogółem udzielano nauki w obu klasach przemysłowych po 9 godzin tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. Uczniowie klas przemysłowych pilnie korzystali z biblioteki szkolnej, zaopatrzonej

w dziełka treści pouczającej, pomnażanych z dobrowolnych datków, składanych na ten cel przez uczniów, którzy szkołę opuszczają.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli cztery konferencye, na których obradowano o postępie i frekwencyi uczniów oraz omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Protokoły konferencyjne przedkładano Wydziałowi szkolnemu i stanowiły one podstawę do zarządzeń, które tenże na swych posiedzeniach dla dobra szkoły uchwalił.

Rok szkolny zakończono dnia 10. maja 1896 publicznym popisem pod przewodnictwem dra Aleksandra Dworskiego, burmistrza miasta, w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych wogóle, a przewodniczących tutejszych towarzystw przemysłowych w szczególności. Dwudziestu celujących uczni otrzymało nagrody w książeczkach Kasy oszczędności w łącznej kwocie 32 zł. 30 ct. wa.

Delegat Wydziału krajowego, dr. A. Dworski, pisze o popisie co następuje:

„Postęp w naukach w klasach I. i II szkoły przemysłowej znalazłem zadowalniający co przypisać należy w przeważnej części temu, iż ci uczniowie, uczęszczający poprzednio do wyższych klas szkoły ludowej, potrafili ocenić korzyści i pożytek jakie odniosą z nauk, udzielanych w uzupełniającej szkole przemysłowej w obranym zawodzie. Świadczą o tem dobre odpowiedzi na zadawane pytania i przedłożone prace rysunkowe, które były zastosowane do zawodu uczni. Odpowiedzi i wypracowania uczni klas przygotowawczych były względnie zadowalniające, zależało tu bowiem od regularnego lub mniej regularnego uczęszczania ucznia do szkoły.

„Frekwencya przedstawia się nieco gorzej, niż w roku szkolnym 1894/5. Główną przyczyną niewielkiej frekwencyi uczni, zarówno jak nieregularnego uczęszczania znacznej stosunkowo liczby uczni, jest oprócz obojętności pracodawców na to, czy uczeń do szkoły chodzi lub nie, okoliczność — iż wielu pracodawców przyjmując uczniów na praktykę, nie wpisuje tychże zaraz do korporacyi, lecz dopiero po upływie dwóch a nawet trzech lat praktyki, w którym to czasie chłopcy do szkoły nie uczęszczają i zapominają niemal wszystko, czego się kiedykolwiek nauczyli, a odwykłszy po przerwie kilkoletniej od książki, nie interesują się nauką i uczęszczają do szkoły tylko o tyle, aby mogli być klasyfikowani—gdyż świadectwo wydane z jakimkolwiek postępem i z jakiejkolwiek klasy wystarcza, aby ucznia wyzwolono“.

Do Wydziału szkolnego należą:

Dr. Dworski Aleksander, naczelnik miasta, delegat Wydziału kraj., przewodniczący. Ks. Łękawski Teofil, kanonik, delegat Rady powiat., zast. przewod. Majerski Ferdynand, przełożony Towarzystwa przemysłowców budownictwa, delegat Rady miejskiej, kasyer. Dr. Ziemiański Leon, lekarz delegat Rady miejskiej. Linde Stanisław, komisarz i delegat c. k. Starostwa. Dr. Skórski Wacław, prezes Izby adwokackiej, delegat Kasy oszczędności. Dornwald Michał, przełożony Towarzystwa przemysłowców wyrobów kruszcowych, delegat towarzystw przemysłowych. Harwot Jerzy, profesor gimnazyalny kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego:

Harwot Jerzy, profesor gimnazyalny, prowadził kierownictwo zakładu. Goliński Stanisław, profesor gimnazyalny, uczył stylistyki fachowej i języka polskiego. Nakoneczny Aleksy, profesor gimnazyalny, uczył rachuków przemysłowych i buchalteryi. Kossowicz Jan, nauczyciel gimnazyalny, uczył stylistyki przemysłowej i języka polskiego. Ks. Tryczyński Władysław, uczył religii rzym. kat. Ks. Męciński Emilian, uczył religii gr. kat. Krzanowski Wiktor, kierownik szkoły 6-klasowej męskiej, udzielał rysunków. Hubicki Michał, kierownik szkoły 4 klas. męskiej, uczył języka polskiego. Żurakowski Antoni, kierownik szkoły 4 klas. żeńskiej, uczył rysunków. Patryn Tomasz, kierownik szkoły 4 klas.

udzielał rachunków. Piotrowski Grzegorz, nauczyciel ludowy uczył rysunków i rachunków. Koczyrkiewicz Szymon, nauczyciel ludowy, uczył języka polskiego.

31. Podgórze.

Wpisy uczniów rozpoczęły się w dniu 12. września i trwały przez cztery dni, naukę rozpoczęto dnia 16. września 1895 r. Zgłaszało się do wpisu wielu terminatorów nie umiejących czytać ani pisać, lecz tych nie wpisano, gdyż szkoła tutejsza analfabetów nie przyjmuje. Znaczna liczba analfabetów jest dowodem, że majstrowie przyjmują jeszcze na naukę w warsztacie chłopców, nie posiadających elementarnych wiadomości, co się też głównie przyczynia do tamowania rozwoju rękodzielnictwa w kraju. Napływ uczniów miejscowych, którzy pokończyli 5 klasę, jest coraz to liczniejszy; do klasy II, zwłaszcza na naukę rysunków zawodowych, zgłasza się młodzież dobrowolnie, nie obowiązana już uczęszczać.

Uczęszczanie do szkoły nie było regularnem. Zarząd szkoły zmyszonym był upominać po dwakroć pracodawców. Zachowanie się uczniów w szkole było odpowiednie, poza szkołą mniej odpowiednie, lecz pojedynczych tylko indywiduów. Młodzież przystępywała do spowiedzi i komunii św. w czasie wielkanocnym w kościele parafialnym.

Nauka odbywała się cztery razy w tygodniu: w poniedziałki, środy i czwartki od godziny 7—9 wieczorem, zaś w niedziele od godziny 9—12. Godzin nauki w tygodniu bywało 9.

Szkołę wizytował w dniu 13. grudnia 1895 r. c. k. inspektor krajowy szkół przemysłowych p. J. Franke.

Rok szkolny zakończono w dniu 17. maja b r. uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym i popisem publicznym, któremu przewodniczył delegat Komisyi dla spraw przemysłowych, a obecnymi byli: członkowie Wydziału szkolnego, reprezentanci władz miejscowych, radni miasta, przełożony cechu zbiorowego rzemieślników, przemysłowcy i majstrowi miejscowi. Urządzono wystawę prac piśmiennych i rysunkowych wszystkich uczniów szkoły przemysłowej. Celującym uczniom rozdano 11 nagród w książkach do czytania.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Roman Klein, burmistr m. Podgórza, przewodniczący. Emil Serkowski, c. k. inżynier starszy, delegat Rady miejskiej, zastępca przewodniczącego. Dr. Samuel Aronson, delegat Rady miejskiej. Gustaw Baruch, delegat Wydziału krajowego. Ferdynand Jasieński, kierownik szkoły 4-klasowej i przemysłowej uzupełniającej.

Grono nauczycieli:

Ferdynanand Jasieński, kierownik, zarazem nauczyciel stylistyki przemysłowej. Ks. Aleksander Stanek, wikaryusz miejscowego kościoła parafialnego, uczył religii na kursie przygotowawczym i w szkole przemysłowej w 2 godzinach tygodniowo. Antoni Domański, kierownik szkoły 5-klasowej, uczył języka polskiego na kursie przygotowawczym 3 godz. tygod. Kazimierz Jodłowski, nauczyciel starszy 4-klasowej szkoły, uczył czytania (lektura) w klasach szkoły przemysłowej 3 godz. tygodniowo. Mieczysław Sroczyński, nauczyciel starszy 5-klas. szkoły, uczył w I. klasie szkoły prmemysłowej rysunków 3 godziny tygodniowo. Jan Peter, nauczyciel starszy 5-klasowej szkoły, uczył w klasie I szkoły przemysłowej 2 godziny tygodniowo rachunków. Stanisław Bierczyński, nauczyciel szkoły 5-klasowej, uczył w kursie przygotowawczym rysunków i rachunków po 2 godziny tygodniowo. Kazimierz Swiba, nauczyciel szkoły 4-klasowej uczył w II. klasie szkoły przemysłowej rachunkowości w 2 godzinach tygodniowo. Feliks Taroni, starszy nauczyciel, uczył rysunków zawodowych w II. lasie szkoły przemysłowej 4 godziny tygodniowo, Salomon Spitzer, nauczyciel starszy przy XVI. szkole w Krakowie, uczył religii mojżeszowej 1 godzinę tygodniowo.

32. Rzeszów.

Szkoła liczy dwa kursa: przygotowawczy jednoklasowy i przemysłowy uzupełniający dwuklasowy. Na kurs przygotowawczy przyjmuje się terminatorów wszelkich zawodów przemysłowych, którzy nie ukończyli z dobrym postępem IV. klasy szkoły ludowej lub ukończyli niższą; do kl. I. przemysłowej tych, którzy ukończyli z dobrym postępem IV lub V. klasę szkoły ludowej lub kurs przygotowawczy, a do II. klasy przemysłowej tych, którzy ukończyli I klasę przem. lub VI klasę szkoły ludowej. Zresztą przyjęcie do poszczególnych klas zawisło głównie od uzdolnienia wstępującego do szkoły.

Rok szkolny 1895/6 rozpoczęto 15. września 1895. Nauka odbywała się w niedziele przed południem, po nabożeństwie dla młodzieży, od godziny 10 do 1, tudzież w poniedziałki, czwartki i piątki w wieczór od godziny 7 do 9.

Młodzież w ogóle uczęszczała do szkoły w tym roku regularniej, a niektórzy pp. majstrowie widocznie czuwali nad młodzieżą pilnie, albowiem pewna ilość uczniów prawie żadnej godziny nie opuściła w ciągu roku, lecz niestety są jeszcze także obojętni, którzy jedynie pod grozą ustawy posyłają swych terminatorów do szkoły.

Wielką przeszkodą w nauce było spóźnianie się wielu uczniów na naukę, co pochodziło z zatrudniania ich w warsztatach jeszcze po godzinie 7.

Zachowanie się uczniów tak w szkole, jak i na ulicach po wyjściu ze szkoły było w ubiegłym roku lepsze, lecz karność mogłaby być zupełną, gdyby korporacye przemysłowe zechciały spełnić życzenie Zarządu, kilkakrotnie wyrażone, mianowicie wyznaczyć poszczególnych pp. majstrów poważniejszych do kolejnego odwiedzania szkoły podczas lekcyi i pomagania gronu nauczycieli w poskramianiu niektórych niesfornych chłopców. Dyżur taki nie byłby nawet dla pp. pracodawców uciążliwym, gdyby wielu w nim chętnie udział brało, albowiem na każdego przypadłaby kolej co kilka tygodni, a ułatwiłby zadanie gronu nauczycielskiemu.

W ciągu roku przystępywała młodzież dwa razy do spowiedzi i komunii św.

W listopadzie r. 1895 zwiedzał szczegółowo szkołę c. k. inspektor krajowy szkół Wpan J. Franke przez 8 dni, przysłuchując się nauce, przeglądając prace uczniów i środki naukowe, wreszcie odbył konferencyę z gronem nauczycielskiem, tudzież naradę z Wydziałem szkolnym, któremu przedstawił wnioski do podniesienia szkoły.

Rok szkolny zakończono 17. maja b. r. uroczystością zamknięcia nauki, połączoną z wystawą stylistycznych, rachunkowych i rysunkowych prac uczniów, odczytaniem klasyfikacyi, rozdaniem nagród drobnych pieniężnych między 8 uczniów najzasłużeńszych z kwoty 20 zł. ofiarowanej przez dyrekcyę Towarzystwa kredytowego i zaliczkowego, wreszcie zachęceniem młodzieży przez dyrektora szkoły do gorliwego korzystania nadal z nauki, tak potrzebnej rękodzielnikom naszym. W uroczystości tej wzięli udział pp. delegaci zarzdu miasta i Wydziału szkolnego, c. k. inspektor szkół okręgu i kilkunastu przedstawicieli przemysłowców.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

S c h o t t Leon, burmistrz miasta, przewodniczący. Dr. J a b ł o ń s k i Stanisław, prymaryusz szpitala powszechnego jako delegat Wydziału krajowego. Dr. P i l i ń s k i Włodzimierz, adwokat krajowy, jako delegat Rady powiat. J a w o r s k i Stanisław, profesor gimnaz., jako delegat gminy. T o w a r n i c k i Władysław, nadkurator fundacyi ś. p. Dra Janna Towarnickiego. O p o l s k i Antoni, przemysłowiec. G o t w a l d Franciszek, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

G o t w a l d Franciszek, dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej i członek rady szkolnej miejscowej, kierownik, udzielał stylistyki przemysłowej oraz języka polskiego w II kl. Ks. T o k a r s k i Michał, katecheta szkoły wydziałowej żeńskiej, udzielał religii rzym. kat. we wszystkich oddziałach. S k w a r c z y ń s k i Karol, nauczyciel semina-

ryum, udzielał rysunków odręcznych i geometrycznych w kursie przygotowawczym przemysłowym. Piotrowski Stanisław, nauczyciel 6-klasowej szkoły ludowej, udzielał rysunków zawodowych na II. klasie. Krawecki Jan, nauczyciel 6-klasowej szkoły, udzielał języka polskiego na kursie przygotowawczym i w I. klasie, pisania z ćwiczeniami ortograf. w kursie przygot. i stylistyki w I. klasie. Urbański Leon, nauczyciel 6-klasowej szkoły, udzielał rachunków przemysłowych w I. i II. klasie, tudzież buchalteryi przemysłowej w II, klasie. Dzierzyński Teofil nauczyciel szkoły ćwiczeń seminaryum, udzielał rachunków w kursie przygotowawczym.

33. Sambor.

Szkoła liczy trzy klasy, t. j. jednę kursu przygotowawczego, a dwie kursu przemysłowego.

Naukę rozpoczęto w dniu 15. września 1895 Ilość uczniów zapisanych zmniejszyła się w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym.

Rok szkolny zamknięto d. 11. maja 1896 publicznym popisem uczniów, przy którym byli obecni p. burmistrz miasta i zastępca tegoż, c. k. starosta, ks. proboszcz miejscowy obrz. gr. kat., członkowie Wydziału szkolnego i grona nauczycielskiego i 20 majstrów.

Nagrody pieniężne przyznano dziesięciu celującym uczniom, lecz wręczenie ich odroczono aż do wypłacenia dotyczącej kwoty przez miejscową kasę oszczędności, która zazwyczaj na ten cel pewne fundusze przyznaje.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Ignacy Budzynowski, adwokat, burmistrz, jako przewodniczący. Bronisław Bukietyński, zastępca burmistrza, kupiec, delegat gminy. Ks. Herman Kulisch, c. k. inspektor okręgowy, delegat gminy. Dr. Józef Steuermann, adwokat. Ludwik Słotwiński, c. k. radca sądu, delegat Wydziału krajowego, Jan Warchomy, szewc, delegat korporacyi rzemieślniczej. Dr. Ignacy Petelenz, c. k. dyrektor gimnazyum, kierownik szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego:

Dr. Ignacy Petelenz, c. k. dyrektor gimnazyum, kierownik. Ks. Władysław Stepek, katecheta obrz. łacińskiego. Stanisław Głogowski, c. k. naucz. szkoły ćwiczeń męskiego seminaryum, uczył rysunków. Władysław Ślusarz, c. k. profesor gimn. uczył języka polskiego. Teofil Zosel, c. k. profesor gimn., uczył języka polskiego i stylistyki. Mikołaj Łaszkiewicz, c. k. profesor gimnazyum, uczył rachunków i buchalteryi. Jan Koczwara, zast. naucz. c. k. gimn. uczył języka polskiego.

34. Sanok.

Szkoła składa się z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2 klas przemysłowych. Wpisy przeprowadzono d. 15. września a naukę szkolną rozpoczęto dnia 16. września 1895. Nauka odbywała się w budynku gimnazyalnym w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od godziny 7—9 wieczorem Frekwencya uczniów nie była najlepszą. Wina w tym względzie ciąży nie tyle na młodzieży, ile na majstrach i chlebodawcach, którzy nietylko nie nakłaniali należycie uczniów do uczęszczania do szkoły i nie zostawiali im wieczorem na naukę swobodnego czasu, ale niekiedy wprost zabraniali terminatorom swoim uczęszczania do szkoły. Chlubny wyjątek pod tym względem stanowił zarząd miejscowej fabryki maszyn, który zachęcał i przynaglał uczniów swoich do uczęszczania do szkoły, uczęszczanie to kontrolował a winnych do odpowiedzialności pociągał.

W marcu br. wizytował szkołę W. pan inspektor szkolny krajowy, Jan Franke. Karność młodzieży w szkole i zachowanie się pod względem religijno-moralnym było dość dobre. Uczniowie odprawili spowiedź wielkanocną i uczęszczali w niedzielę i święta na mszę świętą.

W ciągu roku odbyło grono nauczycieli pod przewodnictwem kierownika kilka konferencyi, na których omawiano postępy i zachowanie się uczniów, a z końcem roku szkolnego przeprowadzono klasyfikacyę uczniów.

Rok szkolny zakończono popisem publicznym d. 14. maja w obecności przedstawicieli władz, członków Wydziału szkolnego, duchowieństwa i przemysłowców, na którym uczniom odznaczającym się postępami i pilnością, rozdano 11 nagród w książeczkach miejsc. Towarzystwa zaliczkowego w ogólnej kwocie 30 złr. ofiarowanej przez radę miejską w Sanoku.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Cyryl Jaksa Ładyżyński, burmistrz, jako przewodniczący. Dr. Tytus Lemer, delegat Wydziału krajowego. Ks. kanonik Bazyli Czemarnik i Dr. Jan Gaweł, delegaci gminy miasta Sanoka. Włodzimierz Bańkowski, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego:

Włodzimierz Bańkowski, c. k. dyrektor gimnazyalny, kierownik. Ks. Jan Wałęcki, wikary parafialny, katecheta rz. kat. Ks. prof. Józef Moskalik, katecheta gr. kat. Leon Lemoch, prof. gimnazyum, uczył rachunków i buchalteryi. Walenty Wróbel, prof. gimn. uczył języka polskiego i stylistyki. August Mroczkowski, prof. gimn. uczył języka polskiego i stylistyki. Jan Strojek, prof. gimn. uczył języka polskiego. Leopold Biega, kier. szkoły 5-klas. uczył rysunków w I. i II. klasie. Aleksander Mochnacki, nauczyciel szkoły 5-klasow. lud., uczył rysunków w klasie przygot. Stanisław Niedzielski, naucz. szkoły 5-kl. uczył rachunków. Władysław Sygnarski, nauczyciel szkoły ludowej w Posadzie olchowskiej, uczył kaligrafii w klasie przygotowawczej.

35. Stanisławów.

Nauka rozpoczęła się z dniem 15. września 1895. Szkoła liczy jednę klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego.

Zarząd szkoły nie ogłosił sprawozdania drukiem.

Rok szkolny zamknięto d. 17. maja 1896 popisem publicznym uczniów, przy którym byli obecni zastępca przewodniczącego Wydziału szkolnego, prof. Rembacz Michał, członkowie Wydziału i przełożony cechu ślusarzy.

Celującym uczniom rozdano 12 nagród pieniężnych w ogólnej kwocie 31 zł. i 8 książek do modlenia.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Artur Nimhin, burmistrz, przewodniczący Wydziału uzup. szkoły przemysłowej. Michał Rembacz, c. k. profesor szkoły realnej, delegat Wydziału krajowego. Paweł Bryła, c. k. profesor gimnazyalny, delegat Rady miejskiej. Karol Fiedler, majster stolarski, delegat Rady miejskiej. Józef Jaegermann, pryw. inżynier, delegat kasy oszczędności. Artur Regenstreif, dzierżawca gorzelni, delegat Rady powiatowej. Karol Gorecki, c. k. profesor szkoły realnej, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

Karol Gorecki, c. k. profesor wyższej szkoły realnej, kierownik uzupełn. szkoły przemysłowej, uczył rachunków i buchalteryi w II. klasie przemysłowej. Karol Trochanowski, c. k. profesor wyższej szkoły realnej, uczył rachunków na kursie

przygotowawczym i w I. klasie przemysłowej. Kazimierz Gruenberg, c. k. profesor wyższej szkoły realnej, uczył języka polskiego w klasach I. i II. Ks. Maksymilia Majewski, wikary, uczył religii obrz. rzym. kat. Kazimierz Hollender, nauczyciel szkoły ludowej, uczył języka polskiego na kursie przygotowawczym. Karol Sporn, asystent do rysunków przy szkole realnej, uczył rysunków we wszystkich klasach.

36. Stary Sącz.

Szkoła ma w obecnym ustroju jednę klasę przygotowawczą, oraz dwie klasy kursu przemysłowego. Oddział analfabetów zniesiono. Ta organizacya, tak w zeszłym jak obecnym roku, okazała się bardzo praktyczną ze względu na lokalne stosunki, gdyż przy skróconym czasie nauki większy nacisk na polepszenie frekwencyi położyć można. Wskutek tej przemiany, a bardziej przez zorganizowanie w Starym Sączu 5-klasowej szkoły ludowej, spadła nieco frekwencya uczniów, lecz była w stosunku do ludności miasta znaczną. Zarząd nie zastosował ani jednej kary przymusowej okólnikiem Namiestnictwa z dnia 24. lipca 1893 l. 54.378 wskazanej. Frekwencya była więc objawem dobrej woli, tak ze strony uczniów, jakoteż ze strony ich pryncypałów, co także zawdzięczyć należy moralnemu poparciu ze strony duchowieństwa i Wydziału szkolnego, który wraz z Radą miasta nad dobrem szkoły czuwały.

Nauka odbywała się od 15. września 1895/6 każdej niedzieli po mszy św. i wspólnej egzorcie, na które młodzież pilnie i gorliwie uczęszczała, oraz w poniedziałek, wtorek i środę każdego tygodnia od 7 do 9 wieczór.

Ogółem udzielano nauki w klasie przygotowawczej po 8, a w uzupełniającej po 9 względnie 10 godzin tygodniowo, a to według planu nauki, wydanego przez Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

W dniach 14. i 15. kwietnia b. r. odbył lustracyę szkoły c. k. inspektor szkół średnich i przemysłowych p. Jan Franke. Z inicyatywy p. inspektora postanowiono postarać się o założenie biblioteki dla uczniów.

W ciągu roku szkolnego przystępywała młodzież dwukrotnie do spowiedzi i komunii św.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Wojciech Pawlikowski, burmistrz miasta Starego Sącza i delegat Wys. Wydziału krajowego. Adolf Przybylski, wice-burmistrz i delegat miasta Starego Sącza, skarbnik. Wojciech Tokarczyk, delegat miasta Starego Sącza. Ks. M. Weryński, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

Ks. Michał Weryński, kierownik 6-klasowej szkoły żeńskiej i kierownik zakładu, uczył religii w oddziale przygotowawczym; Ks. Wincenty Dymnicki, wikaryusz i katecheta 5-klasowej szkoły męskiej uczył religii w oddziale I. i II. uzupełniającym. Józef Wyczesany, kierownik 5-klasowej szkoły m. prowadził całkowicie I. oddział uzupełniający. Franciszek Japoł, starszy nauczyciel 5-klas. szkoły m. prowadził całkowicie II. oddział uzupełniający. Jan Kamiński, starszy nauczyciel, uczył rysunków w oddziale przygotowawczym. Jan Wróbel, nauczyciel 5-kl. szkoły m. prowadził oddział przygotowawczy i udzielał w tym oddziale rachunków. Wilhelm Dagnan, uczył języka polskiego w oddziale przygotowawczym. Jan Bayer, c. k. leśniczy uczył rysunków w dwóch oddziałach uzupełniających od dnia 12. kwietnia b. r.

37. Stryj.

Szkoła liczy trzy klasy, jednę kursu przygotowawczego i 2 kursu przemysłowego. Rok szkolny rozpoczęto uroczystem nabożeństwem dnia 1. października. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od godziny 7. do 9. wieczorem. W Wielkim tygodniu odbyła młodzież obydwóch obrządków św. spowiedź i przystępywała do stołu pańskiego.

Frekwencya była w miesiącach zimowych regularna, później zaś mniej regularna; najnieregularniej uczęszali uczniowie w miesiącu marcu. Zachowanie się uczniów było wcale dobre, a na najwyższym kursie bardzo dobre.

Dnia 2. i 3. marca lustrował szkołę c. k. krajowy inspektor szkół W. Jan Franke.

Klasyfikacya odbyła się dnia 16. maja, zaś uroczyste zakończenie roku szkolnego po nabożeństwie dnia 14. czerwca w obecności Wydziału szkolnego, zaproszonych gości i pryncypałów. Po odbytym popisie rozdano najlepszym uczniom nagrody, które w tym roku składały się z przyborów do rysowania. Fundusze na nie w kwocie 20 zł. dostarczyła w tym roku Rada powiatowa Stryjska.

W skład wydziału szkolnego wchodzili:

Ludwik Göttinger, burmistrz. Zatwarnicki Zygmunt, delegat Rady miejskiej, zastępca przewodniczącego. Ludwik Bartkiewicz, delegat c. k. kolei państwowej. Ks. Julian Fedusiewicz, delegat Towarzystwa kasy zaliczkowej. Dr. Leon Fink, delegat Rady powiatowej. Dr. Filip Fruchtmann, delegat Rady miejskiej. Stanisław Majewski, delegat Wydziału krajowego. Dr. Karol Petelenz dyrektor gimnazyalny, skarbnik.

Grono nauczycielskie:

Dr. Karol Petelenz, kierownik. Ks. Wincenty Rokicki, katecheta rzym. kat. Ks. Mikołaj Kostyszyn, katecheta greck. kat. i nauczyciel języka ruskiego. Bertold Wolski, inżynier c. k. kolei państwowej, uczył rysunków geometrycznych i zawodowych w klasie II. na kursie przemysłowym. Bolesław Wasylewski, inżynier c. k. kolei państwowej, uczył rysunków elementarnych i geometrycznych na kursie przygotowawczym i w klasie I. na kursie przemysłowym. Dymitr Chyrowski, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rachunków w klasie przygotowawczej. Józef Hahn, kierownik szkoły ludowej, uczył rachunków w drugiej klasie przemysłowej. Ignacy Hoszowski, profesor gimnazyalny, uczył języka polskiego i stylistyki w II. klasie przemysłowej. Maryan Lewicki, nauczyciel szkoły ludowej, uczył języka polskiego na kursie pzzygotowawczym i rachunków w I. klasie przemysłowej. Andrzej Niebieszczański, profesor gimnazyalny, uczył języka polskiego w I. klasie przemysłowej.

38. Sądowa Wisznia.

Szkoła liczy dwa kursa a trzy klasy, t. j. jednę klasę kursu przygotowawczego i dwie klasy kursu przemysłowego.

Liczba uczniów zapisanych w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się, stosunek uczniów klasyfikowanych jest jednak lepszy.

Rok szkolny rozpoczęto w d. 23. września 1895., zamknięto zaś w d. 17. maja 1896 publicznym popisem uczniów, przy którym byli obecni: W. c. k. Starosta z Mościsk, członkowie Wydziału szkolnego i Rady szkolnej miejscowej, W. c. k. Sędzia powiatowy i niektórzy majstrowie.

Najcelniejsi uczniowie otrzymali 17 nagród w książeczkach oszczędnościowych łącznej wartości 29 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzą:

Włodzimierz Stronczak, c. k. notaryusz w Sądowej Wiszni, delegat Wydziału krajowego, przewodniczący. Szymon Torski, burmistrz miasta Sądowej Wiszni, reprezentant gminy. Jan Kłosowski i Mojżesz Storch, delegaci gminy. Bolesław Śmiałowski, właściciel dóbr, delegat Wydziału powiatowego. Antoni Wilk, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

Antoni Wilk, kierownik 5-kl. szkoły ludowej mieszanej i uzupełniającej szkoły przemysłowej, uczył języka polskiego w obu kursach. Ks. Michał Żukliński zastępca nauczyciela religii rz. kat. przy 5-kl. szkole ludowej mieszanej, uczył religii obrz. rzym. kat. Ks. Atanazy Bowanko, wikaryusz miejscowy, uczył religii obrz. gr. kat. Stanisław Śliwiński, starszy nauczyciel 5-kl. szkoły ludowej, uczył rysunków w obu kursach. Piotr Budziński, starszy nauczyciel 5-kl. szkoły mieszanej, uczył rachunków w obu kursach i języka polskiego w I. klasie na kursie przemysłowym.

39. Tarnopol.

Rok szkolny rozpoczął się 15. września uroczystem nabożeństwem. Wpisy przeprowadzono 12., 13. i 14. września 1895. Na kurs przygotowawczy przyjęto tylko uczniów, którzy ukończyli 3. lub 4. klasę szkoły ludowej. Analfabetów wcale nie przyjmowano.

Nauka odbywała się tak jak w latach poprzednich w budynku c. k. seminaryum nauczycielskiego w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki wieczorem od godziny 6 do 8, zaś w niedziele od godziny 10 do 12. W ciągu roku szkolnego przystępywała młodzież w czasie adwentowym i wielkopostnym do św. Sakramentów pokuty i ołtarza.

Konferencyi odbyto w ciągu roku 5. Kierownik podawał gronu nauczycielskiemu do wiadomości rozporządzenia Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych i Wydziału szkolnego, omawiano bieżące sprawy, oraz o postępie, zachowaniu się i frekwencyi uczniów, przeprowadzono klasyfikacye kwartalne, odczytywano sprawozdania z przerobionego materyału, nadto zastanawiano się nad środkami prowadzącymi do utrzymania karności szkolnej.

W miesiącu listopadzie odbywał przez dwa dni wizytacyę szkoły WP. Jan Franke, c. k. inspektor krajowy.

Zachowanie się młodzieży tak w budynku szkolnym jak i poza szkołą było zupełnie odpowiednie. Młodzież bardzo chętnie słuchała nauk, a że wszystka nie mogła mieć postępowej klasy, winni temu pracodawcy sami, którzy, nie zastanawiając się bliżej nad ustrojem i doniosłością szkoły, nie posyłali uczniów regularnie na naukę. Dość przytoczyć, iż zdarzyły się częste wypadki, że pracodawcy przysyłali swych terminatorów na kwadrans przed ukończeniem godziny szkolnej.

Co do frekwencyi uczniów, ta z początkiem roku była regularna, później zmniejszyła się, a najbardziej rażącą była z końcem roku. Zarząd szkoły od czasu do czasu wysyłał upomnienia do pp. pracodawców, a gdy te nie odnosiły pożądanego skutku, odnosił się do Wydziału szkolnego, celem wykonania przymusu. Jednak i te upomnienia nie bardzo skutkowały. Zarząd szkoły na podstawie pięcioletnich doświadczeń jest przekonany, że upomnienia choćby najsurowsze nie odnoszą najmniejszego skutku i jedynie nakładanie grzywien mogłoby skłonić pracodawców do regularnego posyłania uczniów do szkoły przemysłowej.

Rok szkolny zakończono 17. maja b. r. nabożeństwem a następnie popisem publicznym pod przewodnictwem WP. Dr. Stanisława Glogera wicemarszałka Rady

powiatowej, jako delegata ze strony Wydziału krajowego, tudzież przy udziale reprezentantów władz miejscowych, Wydziału szkolnego, delegata fundacyi Br. Hirscha, grona nauczycielskiego i licznych uczestników korporacyi rzemieślniczych i zaproszonych gości.

Po skończonym popisie i przemowie przewodniczącego i kierownika szkoły rozdano świadectwa, a 11 uczniom, odznaczającym się wzorowymi obyczajami i wytrwałą pilnością w uczęszczaniu do szkoły i dobrymi postępami w nauce, nagrody pieniężne w książeczkach Kasy oszczędności, łącznej wartości 30 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Włodzimierz Łuczakowski, adwokat krajowy, burmistrz miasta, przewodniczący. Dr. Stanisław Glögier, adwokat krajowy, wicemarszałek Rady powiatowej, delegat Wydziału krajowego. Dr. Jonasz Mantel, delegat miasta. Emil Michałowski, kierownik szkoły przemysłowej, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego. Schütz Bernard, właściciel realności, delegat Izby przemysłowej i handlowej

Grono nauczycielskie:

Emil Michałowski, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, kierownik Ks. Ludwik Weis, rzym.-kat. katecheta seminaryum naucz. Ks Adam Markowski, gr.-kat. katecheta c. k. seminaryum naucz. Władysław Orosz, starszy nauczyciel 6-kl. szkoły ludowej. Aleksander Prągłowski, nauczyciel starszy 4-kl. szkoły ludowej. Bronisław Skoczek, nauczyciel c. k. seminaryum nauczycielskiego. Edward Strutyński, c. k. profesor gimnazyalny. Zygmunt Turecki, nauczyciel c. k. seminaryum nauczycielskiago. Dr. S. A. Taubeles, nauczyciel religii mojżeszowej w szkołach średnich w Tarnopolu.

40. Tarnów.

Szkoła liczyła klasę przygotowawczą, dwie klasy przemysłowe i oddział zawodowy rysunków budowniczych.

Nauka rozpoczęła się po uroczystem nabożeństwie d. 15. września 1895 i odbywała się od $9^1/_2$ do $11^1/_2$ przed południem, w niedziele, poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty od 7 do 9. wieczorem.

W każdą niedzielę po wysłuchaniu egzorty udawała się młodzież zakładu do kościoła na mszę świętą. Do spowiedzi i komunii św. przystępywała młodzież w bieżącym roku szkolnym dwa razy, a to w listopadzie i kwietniu.

Od kwietnia począwszy zgromadzała się młodzież w niedzielę i święta po południu w zakładzie, gdzie jej W. ks Stanisław Dutkiewicz odczytywał, lub opowiadał powiastki, ustępy z historyi, żywoty świętych i t. d.

Założona w r. 1891 biblioteka liczy 79 książek. Z biblioteki tej korzystała bardzo chętnie młodzież klas przemysłowych.

Rok szkolny zakończono d. 17. maja 1896 uroczystem nabożeństwem i publicznym popisem uczniów pod przewodnictwem delegata Wydziału kraj. dr. K. Benoniego, w obecności posła miasta Tarnowa p. A. Vayhingera i 9 majstrów. Uczniom celującym rozdano 12 nagród pieniężh w łącznej kwocie 30 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Witold Rogoyski, burmistrz miasta Tarnowa, przewodniczący. Dr. Karol Benoni, dyrektor c. k. gimnazyum, delegat Wydziału krajowego, zastępca przewodniczącego. Ludwik Kowalski, delegat Kasy oszczędności. Dr. Mieczysław Gałecki, adwokat krajowy, delegat Rady miejskiej. Artur Szancer, delegat Rady powiatowej, kasyer Wydziału. Stanisław Szeligiewicz, reprezentant przemysłowców. Hipolit Parasiewicz, dyr. c. k. semin. naucz., kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego:

Hipolit Parasiewicz, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, kierownik szkoły. Karol Albrecht, kierownik 6-klasowej szkoły męskiej, uczył stylistyki przemysłowej w klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 6. Ks. Dr. Stanisław Dutkiewicz, spirytualny seminaryum duchownego, uczył religii w klasie przygotowawczej, klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 2. Andrzej Jaglarz, c. k. profesor gimnazyalny, uczył rachunków przemysłowych i buchalteryi w klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 5. Jan Krzyżanowski, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rysunków wolnoręcznych w klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 6. Józef Małeta, nauczyciel 6-cio klasowej szkoły, uczył rysunków w klasie przygotowawczej i rysunków geometrycznych w klasie I. przemysłowej, tygodniowo godzin 4. Aleksander Mazurkiewicz, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rachunków w klasie przygotowawczej, tygodniowo godzin 2. Janusz Rypuszyński, inżynier cywilny, uczył rysunków budowniczych, tygodniowo godzin 6. Teodor Szypuła, nauczyciel 5-cioklasowej szkoły, uczył języka polskiego w klasie przygotowawczej, tygodniowo godzin 3.

41. Wadowice.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 15. września 1895. Szkoła składa się z kursu przygotowawczego o 1 klasie i z kursu przemysłowego o 2 klasach.

Na kurs przygotowawczy uczęszczali ci uczniowie, którzy uczęszczali wprawdzie do szkoły ludowej, lecz jej nie ukończyli lub nie mieli odpowiedniego przygotowania, aby mogli z korzyścią pobierać nauki w szkole przemysłowej.

Do I. klasy kursu przemysłowego przyjmowano tylko takich uczniów, którzy w ubiegłym roku ukończyli z dobrym postępem kurs przygotowawczy, lub też ukończyli z dobrym postępem I. klasę przemysłową.

Nauka odbywała się w niedziele i święta od godziny $9^1/_2$ do $11^1/_2$ ewentualnie $12^1/_2$ rano; zaś w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od godz. 7—9 wieczór.

Dnia 13. kwietnia zwiedził zakład WP. Jan Franke, c. k. krajowy inspektor szkół i członek Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Uczniowie odbyli w ciągu roku trzydniowe rekolekcye, poczem przystąpili do spowiedzi i komunii św.

Rok szkolny zakończono uroczystem nabożeństwem dnia 17. maja 1896. Po egzaminie, który się odbył także dnia tego uroczyście w przytomności członków Wydziału szkolnego i gości, odczytano klasyfikacyę uczniów i rozdano nagrody, składające się z książeczek powiatowej kasy oszczędności (w łącznej kwocie 39 zł.) pomiędzy najpilniejszych uczniów, którzy przytem uczynili największy postęp w nauce.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Dr. Jan Iwański, burmistrz jako przewodniczący. Juliusz Israel, przemysłowiec z Andrychowa, delegat Rady powiatowej. Tomasz Figler, malarz, Fr. Foltin, księgarz i właściciel drukarni jako delegaci Rady miejskiej. Seweryn Arzt, dyrektor c. k gimnazyum, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

Seweryn Arzt, c. k. dyrektor gimnazyalny, kierownik szkoły Michał Frąckiewicz, c. k profesor gimnazyalny, uczył języka polskiego i stylistyki w I. klasie przemysłowej 5 godzin tygodniowo. Ks. Zygmunt Karaś, dr. teologii, katecheta gimnazyalny, uczył religii we wszystkich klasach $2^1/_2$ godz. tyg. Tadeusz Kołomłocki, profesor rysunków w c. k. gimnazyum, udzielał rysunków w I. i II. klasie przemysłowej 8 godzin tygodniowo. Józef Kurowski, profesor c. k.

gimnazyum, udzielał nauki stylistyki i języka polskiego w II. klasie przemysłowej 5 godz tyg. Józef Pizło, c. k. profesor gimnazyalny, udzielał rachunków w I. i II. klasie przemysłowej 6 godz. tyg. Franciszek Prezentkiewicz, kierownik szkoły 6-kl., uczył języka polskiego w oddziale przygotowawczym, 4 godz. tyg. Kazimierz Usiekniewicz, uczył buchalteryi w I. i II. klasie kursu przemysłowego, 4 godz. tyg. Franciszek Zając, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rysunków i rachunków w oddziale przygotowawczym 4 godziny tygodniowo.

42. Wieliczka.

Szkoła liczy 3 klasy, tj. jednę klasę kursu przygotowawczego i dwie klasy kursu przemysłowego. Nauka rozpoczęła się d. 15. września 1895. Frekwencya była korzystniejsza, niż w roku ubiegłym. Rok szkolny zamknięto d. 20 maja publicznym popisem uczniów, przy którym byli obecni przewodniczący i członkowie Wydziału szkolnego oraz niektórzy majstrowie.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Wilchelm Koch, burmistrz, przewodniczący. Sylwery Miszke, starszy radca górniczy, zastępca przewodniczącego i Stanisław Mrowec, radca górniczy, delegaci gminy. Bronimir Łaguna, urzędnik powiatowej kasy oszczędności, delegat kasy oszczędności. Antoni Mazurkiewicz, cechmistrz i kupiec, delegat rękodzielników. Henryk Michalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie:

Henryk Michalski, nauczyciel szkoły 6-klasowej, kierownik, uczył rysunków. Władysław Gąsiecki, nauczyciel szkoły 6-kl. męskiej, uczył rachunków i rysunków. Aleksander Ablewicz, nauczyciel szkoły 6-klas. męskiej, uczył rachunków i czytania. Jan Kowalczyk, zastępca kierownika w szkole 6-kl. męskiej. uczył rachunków, czytania, i stylistyki. Wojciech Olkusznik, nauczyciel 6-kl. szkoły mąskiej, uczył jęyka polskiego, stylistyki i pisania. Ks. dr. Paweł Ryłko katecheta w 6-klas. szkole męskiej, uczył religii.

43. Żółkiew.

Szkoła w obecnym ustroju dzieli się na dwa kursa: kurs przygotowawczy i przemysłowy. Pierwszy obejmuje jednę, drugi dwie klasy. Do klasy przygotowawczej uczęszczała młodzież terminatorska po ukończeniu I. II. i III. klasy szkoły ludowej tudzież analfabeci; do klasy I. uzupełniająco-przemysłowej zapisywano uczniów z 4. i 5. klasy szkoły ludowej, lub kursu przygotowawczego.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1895/6 przeprowadzono w dniach od 1. do 15. września 1895; w dniu tym rozpoczęto rok szkolny.

Nauka odbywała się w budynku męskiej szkoły ludowej pięcioklasowej w niedziele rano od godziny 9 — 12., w poniedziałki od 6 — 9., w wtorki i środy od 6. — 8. (7. — 9.) godziny wieczorem.

Uczniowie uczęszczali w niedziele i święta na Mszę św. obu obrządków, a w ciągu roku przystępowali, po poprzedniem przygotowaniu przez księży katechetów, do spowiedzi i komunii św.

Ilość klasyfikowanych uczniów w porównaniu z rokiem zeszłym podniosła się, co świadczy o regularniejszem uczęszczaniu. Młodzież do nauki garnęła się chętnie, karność w klasach i zachowanie się pod względem religijno-moralnem były zupełnie zadowalające.

W bieżącym roku odwiedzali szkołę: W. P. Józef Hejda, c. k. notaryusz, delegat Wydziału krajowego i W. P. Ignacy Cukier, delegat Rady miejskiej. Grono nauczycielskie odbyło pięć konferencyj, na których omawiano sprawozdania z przerobionego materyału, przeprowadzano klasyfikacyę uczniów za każde ćwierćrocze i wynik tejże ogłaszano uczniom.

Rok szkolny zakończono 17. maja 1896 r., uroczystością szkolną, pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego, w obecności c. k. inspektora szkolnego okręg. p. A. Lewaka, c. k. komisarza starostwa O. Lidla, członków Wydziału szkolnego i wielu rękodzielników. Celującym uczniom rozdano nagrody pieniężne w książeczkach pocztowej kasy oszczędności, w łącznej kwocie 30 zł. Wszystkim uczniom zwrócono rysunki wykonane w ciągu roku, oraz wypracowania stylistyczne, a wszyscy uczniowie klasy II. otrzymali po jednym egzemplarzu dziełka: „Stylistyka kupiecka i przemysłowa".

W skład Wydziału szkolnego wchodzili:

Eugeniusz Rozwadowski, burmistrz miasta Żółkwi, przewodniczący. Ks. Karol Bauch, kanonik, delegat Rady miejskiej, zastępca przewodniczącego. Tadeusz Starzyński, marszałek powiatowy, delegat Rady powiatowej. Józef Hejda, c. k. notaryusz, delegat Wydziału krajowego. Ignacy Cukier, delegat Rady miejskiej, skarbnik. Leon Kwaśnicki, kierownik szkoły przemysłowej.

Grono nauczycielskie:

Leon Kwaśnicki, kierownik szkoły lud. 5-kl. Ks. J. Majkut, wikary obrz. rz.-kat. Ks. E. Kozaniewicz, Z. św. B. W., katecheta obrz. gr.-kat. szkoły ludowej. Józef Welk, nauczyciel szkoły ludowej Jan Mayer, nauczyciel szkoły lud. Teodozy Laurecki, nauczyciel szkoły lud. Jakób Mikołajewicz, nauczyciel szkoły ludowej Włodzimierz Rzepczyński, nauczyciel szk. lud. Józef Materna, naucz. szk. lud. Herz Ehrlich, naucz. rel. mojżeszowej.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

Jakim był stan krajowych szkół zawodowych w ubiegłym roku szkolnym, ich liczba, frekwencya i koszta utrzymania, wykazują załączone do niniejszego sprawozdania dwie tabele ·/. statystyczne. Wykazują one, że liczba szkół wzmogła się o trzy i że wyższą jest liczba uczniów w zakresie nauki koszykarstwa, kołodziejstwa, stolarstwa, robót koronkarskich i hafciarskich, spadła zaś w zakresie tkactwa i wyrobów ze skóry, w tym ostatnim dziale przez naturalne odpadnięcie liczby uczniów nadzwyczajnych w warsztacie naukowym szewskim w Uhnowie. Ta okoliczność tłumaczy także pozorne obniżenie się całej frekwencyi w szkołach zawodowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

Aleg. V. i VI.

Przechodząc do poszczególnych zakładów, mamy do podniesienia następujące zmiany.

Projektowane już od dwóch lat przeniesienie szkoły koszykarskiej z Jasła do Skołyszyna zostało w r. bieżącym dokonane. Korzystając z deklaracyi Wgo Stanisława Klobassy-Zrenckiego, mocą której oddał do bezpłatnego użytkowania na rzecz szkoły koszykarskiej odpowiedni budynek, otworzono tam szkołę koszykarską

w dniu 15. czerwca b. r. i przyjęto do niej 11 uczniów. Statut, opracowany przez Komisyę i nadany szkole rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 5. maja 1896, L. 10.142 określa zadanie szkoły w podobny sposób jak w innych szkołach koszykarskich i normuje stosunek jej do „krajowego Towarzystwa dla wyrobów koszykarskch w Jaśle“ dopóki ono istnieje, jako dostawcy materyału i odbiorcy gotowych wyrobów koszykarskich. Na kuratora szkoły Skołyszyńskiej zaprosił Wydział krajowy właściciela Skołyszyna Wgo Stanisława Klobassę-Zrenckiego, na zastępcę jego W. ks. Karola Krementowskiego, dziekana i proboszcza w Święcanach. Administratorem jest kierownik miejscowej szkoły ludowej p. Adolf Mitera, instruktorem fachowym p. Andrzej Fudali.

Szkoła koszykarska w Wojsławiu, o której wzmiankowaliśmy w sprawozdaniu zeszłorocznem, została w ciągu b. roku zorganizowaną. Bezpłatnego umieszczenia na nią, potrzebnego opału, oświetlenia i usługi, oraz 50 zł. rocznie gotówką, dostarcza szkole właściciel Wojsławia, Wny Stefan Sękowski, prezes Rady powiatowej mieleckiej; Rada powiatowa z funduszów swoich daje na utrzymanie szkoły rocznie 200 zł. w. a., reszty dostarczyć mają zasiłki kraju i państwa. Statut, podobny w swej treści do statutów innych szkół koszykarskich, został szkole w Wojsławiu nadany rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 7 lipca b. r. L. 41.611. Kuratorem szkoły jest W. Stefan Sękowski, a w skład komitetu zawiadującego szkołą, wchodzą pp. JW. hr. Jan Tarnowski jako delegat Wydziału krajowego i JW. Mieczysław hr. Rey jako delegat Wydziału powiatowego. Instruktorem szkoły mianowany został p. Jan Kwaśniewski. Szkoła została z początkiem października b. r. otwartą.

Popierając dalej rozwój i udoskonalenie domowego przemysłu koszykarskiego, a mając na uwadze, że we wschodniej części kraju, oprócz szkoły koszykarskiej w Dżurowie, nie ma innego zakładu tej kategoryi, postanowiła Komisya urządzić szkołę koszykarską w Strychańcach w powiecie tłumackim. Tutaj oparto się z jednej strony na deklaracyi Wnej Sydonii Pieńczykowskiej, właścicielki Strychaniec, ofiarującej bezpłatnie odpowiedni lokal na pomieszczenie szkoły i mieszkanie nauczyciela, na oświadczeniu gmin Strychańce i Dołhe, iż na koszta opału oświetlenia i obsługi rzeczonej szkoły uiszczać będą corocznie po 33 zł. i na gotowości Wydziału powiatowego do wspierania szkoły koszykarskiej w powiecie tłumackim, gdzie na łęgach naddniestrzańskich znajduje się obfitość łoziny, do wyrobów koszykarskich przydatnej i gdzie istnieje już zwykły koszykarski przemysł domowy.

Zorganizowanie szkoły w Strychańcach, niemniej szkoły koszykarskiej w Tarnobrzegu, o której wzmiankowano już w sprawozdaniu zeszłorocznem, jest w toku.

Nadmienić tu jeszcze winniśmy, że zasiłkami z funduszu krajowego wspieraną jest od kilku lat nauka koszykarstwa we wsi Torkach w powiecie przemyskiem, gdzie zajął się nią gorliwie nauczyciel tamtejszej szkoły ludowej p. Stefan Czesnyk i wedle udzielonej nam opinii c. k. Rady szkolnej okręgowej do bardzo pięknych wyników doprowadza.

W zakresie wzorowych warsztatów naukowych kołodziejskich mamy do zapisania ważną zmianę, jaka zaszła w krajowej szkole kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej. Okazało się z biegiem czasu, iż w szkole tej coraz trudniej było o uczniów na oddział bednarski. Szkoła dotychczasowem swem działaniem w ciągu 11 lat wpłynęła na poprawne wykonywanie naczyń bednarskich w Kamionce i w okolicy i tem osiągnęła swój cel, lecz z dalszych okolic kraju nie mogła się spodziewać napływu uczniów. Już w roku 1894 wypuszczono tylko jednego ucznia, jako wykształconego w bednarstwie, w r. 1895 żadnego — stało się przeto niezbędnem, albo zwinąć całkiem ten oddział szkoły, albo go przeistoczyć. Otóż komitet zarządzający szkołą przedstawił wniosek, ażeby

zwinąć oddział bednarski, lecz natomiast obok kursu kołodziejstwa, urządzić oddział ciesielski. Po gruntownem rozważeniu tego wniosku - za którym przemawia ta okoliczność, że nietylko w powiecie kamioneckim i w powiatach sąsiednich, gdzie się tak wiele z drzewa buduje lecz i w całym kraju okazuje się potrzeba wpływania na udoskonalenie rzemiosła ciesielskiego — przychyliła się doń Komisya i przedstawiła Wydziałowi krajowem projekt reorganizacyi całego zakładu, a mianowicie zaprowadzenia w nim teoretyczno-praktycznego kursu ciesielstwa na miejsce kursu bednarskiego. Statut opracowany przez Komisyę dla zakładu w Kamionce, noszącego obecnie nazwę „Krajowej szkoły kołodziejskiej i ciesielskiej“, został rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1896 L. 53.198 zatwierdzony, a równocześnie przepisanym został plan nauki dla kursu ciesielskiego, który w całej osnowie
Aleg. pomiędzy załącznikami ./ podajemy. Obok c. k. szkoły przemysłu drzewnego, w Za-
VII. kopanem, gdzie naukę ciesielstwa uprawiają, jest to zatem drugi kurs nauki ciesielstwa w kraju.

Stosownie do potrzeby nowego kursu, dodano mu dwie siły fachowe, a mianowicie nauczyciela budownictwa drzewnego i rysunków zawodowych, którym został mianowany praktykant budownictwa c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie p. Franciszek Mączyński i instruktora ciesielskiego dla kierowania robotami praktycznemi, którym mianowano Walentego Kruczkowskiego, majstra ciesielskiego z Rymanowa. Instruktor bednarstwa został wskutek tej reorganizacyi uwolnionym. Nauka w kursie ciesielskim, na który zgłosiło się 11 uczniów, rozpoczęła się z d. 15. września b. r.

W krajowej szkole stolarskiej w Stanisławowie okazała się potrzeba niektórych zmian w programie nauki. Doświadczenie pouczyło, że zadanie szkoły, obejmujące praktyczną naukę stolarstwa budowlanego i meblowego, tokarstwo i rzeźbiarstwo, nie da się w ciągu trzech lat szkolnych należycie przeprowadzić. Jakoż uczniowie, którzy ukończyli trzy lata nauki, pozostawali dobrowolnie czwarty rok w zakładzie, aby nabrać lepszej wprawy w pracy warsztatowej. To więc, co wedle statutu szkoły było tylko wyjątkiem, stało się w wykonaniu regułą, potrzebami nauki zupełnie uzasadnioną. Podjęto przeto zmianę statutu szkoły, a to w tym kierunku iż podobnie, jak to jest w rządowych szkołach stolarstwa, rozszerzono czas nauki do lat czterech i stosownie do tego zmieniono plan nauki. Dotyczące „Przepisy organizacyjne“ zatwierdził i nadał szkole Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. lipca 1896. l. 40.225.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem wskazaliśmy na konieczność zwinięcia warsztatu naukowego stolarskiego w Żywcu, a względnie przeniesienia go do Kalwaryi Zebrzydowskiej, gdzie nauka stolarstwa znachodzi grunt o wiele właściwszy. Gmina m. Kalwaryi, korzystając z zasiłku jednorazowego 6.500 zł, przyznanego jej uchwałą Wys Sejmu z dnia 6. lutego b. r. miała przystąpić do przekształcenia budynku parterowego, gdzie mieści się obecnie urząd gminy, tj. wznieść na nim piątro, i realność w ten sposób adaptowaną oddać na użytek projektowanej szkoły stolarskiej. Gdy jednakże przyszło do wykonania tego planu, okazało się, że ani mury ofiarowanego budynku nie są dość silne, ażeby na nich wznieść piątro, ani rozkład ubikacyi nie był celowi szkoły odpowiednim Gmina m. Kalwaryi postanowiła przeto przystąpić do wystawienia na własnym gruncie całkiem nowego, piątrowego budynku, którego plan przez Komisyę zbadanym i przez Wydział krajowy zatwierdzonym został.

Budowę rozpoczęto w maju i wyprowadzono ją do jesieni pod dach. Gdy jednakże nowy ten budynek którego koszta wraz z szopą na materyały na 11.000 zł. obliczono, znacznie drożej wypada, niż projektowana pierwotnie adaptacya budynku starego, gmina zaś nie posiada funduszów, którymi mogłaby nadwyżkę wydatku po-

kryć, przeto zwróciła się do Wydziału krajowego z prośbą o pożyczkę na opędzenie reszty kosztów budowy. Komisya, widząc w tem niewątpliwą korzyść, iż przyszła szkoła stolarska będzie miała odrębny i zupełnie celowi odpowiedni budynek, poparła tę prośbę i wstawiwszy do preliminarza wydatków na cele przemysłowe 4.000 zł. na udzielenie pożyczki bezprocentowej gminie m. Kalwaryi, z powodu większych kosztów budynku dla szkoły stolarskej, uprasza Wys. Wydział o przedstawienie wniosku tego Wys. Sejmowi do uchwalenia.

Zmiana w projektach budowy, wpłynęła także na zmianę w terminie urządzenia i otwarcia szkoły stolarskiej w Kalwaryi. Wprawdzie budynek był już w jesieni pod dachem, lecz wymagał jeszcze wykończenia wewnętrznego, a świeżość murów nie dozwoliła zająć go na cele szkoły- Rozpoczęcie więc nauki z początkiem b. roku szkolnego było niemożliwe. Tymczasem poczyniła Komisya przygotowania, ażeby stosunki szkolne uporządkować i opracowała dla niej „Przepisy organizacyjne“, które Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. lipca 1896 l. 40.227 zatwierdził. Gdy w szkole tej nauka poświęconą ma być przeważnie stolarstwu meblowemu, stanowiącemu miejscowy przemysł domowy, uznano za wystarczającą naukę o trzech kursach rocznych. Bliższy plan nauki opracuje Komisya, a skoro tylko budynek będzie mógł być zamieszkanym i urządzonym, zostanie szkoła otwartą.

Szkoła stolarska w Żywcu została z dniem 15. sierpnia b. r. zwinętą, a inwentarz jej przeznaczono dla szkoły stolarskiej w Kalwaryi. Z uwagi wszakże, iż do nowego budynku i dla szkoły, gdzie znacznie większa liczba uczniów jest spodziewaną, inwentarz ten nie wystarczy, wprowadziła Komisya do preliminarza szkoły w Kalwaryi nadzwyczajny wydatek 1.000 zł. na uzupełnienie inwentarza.

Zanim szkoła w Kalwaryi zostanie otwartą, zużytkowała tymczasowo Komisya w najwłaściwszy sposób siły kierownika i instruktora snycerstwa b. szkoły stolarskiej w Żywcu, którzy do Kalwaryi mają być przeniesieni. Dała do tego sposobność potrzeba urządzenia kursu naukowego dla wyrobu zabawek drewnianych w Jaworowie, o którym już w zeszłorocznem sprawozdaniu była mowa. Pozyskanie gotowych sił nauczycielskich dla takiego kursu specyalnego jest niepodobieństwem; muszą się one dopiero wyrobić i do potrzeb miejscowych przystosować. Najwłaściwszym zaś kierownikiem do wdrożenia całej akcyi okazał się kierownik b. szkoły stolarskiej w Żywcu, p. Władysław Niemczynowski, którego umyślnie dla zbadania przemysłu domowego zabawkarskiego Komisya za granicę wysyłała. Gdy więc gmina m. Jaworowa dostarczyła w myśl swego zobowiązania potrzebnej dla kursu zabawkarskiego ubikacyi, zarządził Wydział krajowy na wniosek Komisyi zakupno potrzebnych narzędzi i maszyn i wysłał do Jaworowa p. Niemczynowskiego wraz z instruktorem Prydatkiewiczem w celu jak najpraktyczniejszego i stosunkom miejscowym odpowiadającego wprowadzenia nauki w życie. Początki są pomyślne. Prowizorycznie urządzony warsztat naukowy liczy już obecnie 14 uczniów na całodzienną, a 10 na półdzienną naukę. W uczniach tych widzi kierownik wiele chęci do pracy i nauki oraz wrodzone zdolności. Do pomocy w nauce posiada warsztat oprócz stolarskich, tokarskich i snycerskich narzędzi, 3 warsztaty stolarskie, stoły do rzeźbienia drobnych wyrobów, piłkę wstążkową, cyrkularkę nożną i 3 tokarnie. Zadaniem Komisyi będzie obecnie nadać temu kursowi należytą, stalszą organizacyę i na podstawie czynionych obecnie doświadczeń utrwalić w nim kierunki, odpowiadające najbardziej istniejącemu przemysłowi domowemu i dające rękojmię wytworzenia najkorzystniejszych dla ludności Jaworowskiej handlowych stosunków.

W zakresie szkół garncarskich są do podniesienia zmiany reorganizacyjne, które przeprowadzono w kraj. szkole garncarskiej w Kołomyi. Zrazu szkoła ta miała głównie na celu podniesienie garncarstwa miejscowego z uwzględnieniem ornamentyki, wprowadzonej do wyrobów garncarskich przez Bachmińskiego. Później

rozszerzono zakres nauki do kaflarstwa i innych gałęzi zawodu keramicznego i postawiono sobie za cel nietylko podniesienie miejscowego przemysłu garncarskiego, lecz w ogóle przemysłu keramicznego w kraju. Na tej podstawie zaprowadzono wyrób kafli i urządzano czasowe kursa wyrobu rurek drenowych. Obecnie wprowadzono w ściślejszą łączność rozmaite działy przemysłu keramicznego a nadto określono bliżej kurs uzupełniającej nauki dla starszych garncarzy praktycznych i ujęto to wszystko w stałą organizacyę. Jakoż pierwsze dwa paragrafy nowego statutu, który przez Komisyę opracowany a rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 3. lipca 1896 l. 28.723 szkole garncarskiej w Kołomyi nadany został, określają cel i skład szkoły jak następuje:

§. 1. Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi ma na celu teoretyczne i warsztatowe wykształcenie uczniów, czeladników garncarskich i majstrów w przemyśle garncarskim, kaflarskim i w pokrewnych gałęziach przemysłu keramicznego, tudzież robotników cegielń, fabryk dachówek i rurek drenowych w ich zawodzie.

§. 2. Krajowa szkoła garncarska dzieli się na:

1. Szkołę zawodową w której przez naukę całodzienną warsztatową i teoretyczną ma się zupełnie wykształcić uczniów do wykonywania przemysłu garncarskiego, kaflarskiego i pokrewnych gałęzi przemysłu keramicznego, i zastąpić w zupełności naukę u majstra.

2. Oddział czeladniczo-majsterski, w którym kształcą się czeladnicy i majstrowie przez naukę głównie praktyczną dzienną w postępowym przemyśle keramicznym, tudzież ukończeni uczniowie naukowych zakładów garncarskich celem dalszego fachowego wykształcenia się.

3. Kurs strycharski dla robotników cegielń, fabryk rurek drenowych i dachówek, który ma na celu obznajomienie robotników z racyonalnem sporządzaniem wyrobów wymienionych".

Przez takie rozszerzenie programu szkoły spodziewa się Komisya nietylko wpłynąć raźniej na ulepszenie przemysłu lokalnego, lecz także ułatwić uczniom opuszczającym szkołę otrzymanie odpowiedniego zajęcia, gdyż będą i do pracy w mnożących się fabrykach keramicznych odpowiednio uzdolnieni.

Co do samego podniesienia garncarstwa w Kołomyi i przerzucenia go na produkcyę uszlachetnionego przez szkołę i łatwy pokup znajdującego naczynia, czyni Komisya odpowiednie kroki; sprawa ta wszakże wymaga energiczniejszego współdziałania osób miejscowych i w ogóle oparcia o czynniki lokalne, gdyż sama opieka z góry, a nawet zasilenie funduszami kraju, nie wytworzą produkcyi na większą skalę i nie są wstanie pokierować najwłaściwiej stroną handlową, od której całe prowadzenie przedsiębiorstw przemysłowych zawisło. Sądząc po ruchu, jaki się budzi w tej mierze pomiędzy garncarzami kołomyjskimi pod wpływem działania szkoły i jej komitetu, przypuszczamy, że organizacya taka da się w niezadługim czasie wytworzyć.

O usiłowaniach podjętych przez warsztat naukowy garncarski w Porembie, ażeby wyrób kamionkowego naczynia przenieść ze szkoły do warsztatów i pieców garncarzy prywatnych, i uczynić go temsamem gałęzią drobnego przemysłu garncarskiego, pisaliśmy już w sprawozdaniu zeszłorocznem. W usiłowaniach tych Zarząd rzeczonego warsztatu nie ustaje, a obecnie jest już pięć pracowni i pieców w ręku miejscowych i okolicznych włościan garncarzy, którzy się wyrobem i handlem kamionkowego naczynia trudnią. Produkcya samegoż warsztatu naukowego, połączona z praktyczną nauką garncarstwa, ma być obecnie skierowana ku wyrobom wytworniejszym o nowych formach, których dostarczeniem raczył się zająć członek Komisyi prof. J. Zacharjewicz.

Krajowe warsztaty naukowe szewskie w Uhnowie, Witkowie i Starym Sączu, działając w myśl nadanych im statutów, rozwijają się normalnie i przyczyniają się do poduiesienia upadającego w kraju rzemiosła szewskiego Uczniów garnie się do nich dosyć, co przemawia za ich użytnością. Pragnąc ułatwić abituryentom tych warsztatów naukowych dalszą ich pracę w obranym zawodzie rękodzielniczym, udała się Komisya za pośrednictwem Wydziału krajowego do Wys. c. k. Ministerstwa, aby warsztatom tym przyznało prawo wydawania ważnych w myśl ustawy przemysłowej świadectw uzdolnienia.

Starając się dalej o podniesienie szewstwa przez odpowiednio zorganizowaną naukę zawodową, postanowiła Komisya podjąć odpowiednie kroki, ażeby nowy warsztat naukowy szewski zorganizować w Dobczycach, w powiecie Wielickim, gdzie gmina zobowiązała się dostarczyć potrzebnego lokalu, światła i usługi a Rada powiatowa przyczynia się z własnych funduszów zasiłkiem jednorazowym w kwocie 100 zł., oraz wieczornego kursu praktycznego dla nauki szewstwa w Drohobyczu gdzie także i gmina i inne czynniki lokalne idą w pomoc należytemu zorganizowaniu rzeczonego kursu. Obie te sprawy są w toku.

W interesie szewstwa krajowego uważała Komisya również za wskazane pracować w tym kieruku, ażeby ułatwiać szewcom przyjmowanie i uskutecznianie dostaw obuwia dla c. i k. armii. Już w poprzednich sprawozdaniach wskazaliśmy na podjęte w tym celu usiłowania, a mianowicie na przeprowadzone przez Komisyę zaopatrzenie Towarzystwa dostaw dla armii we Lwowie w niezbędne maszyny pomocnicze, na zasilanie go w potrzebny kapitał obrotowy, a w końcu na zarządzone przez Komisyę objazdy kierownika szkoły szewskiej w Uhnowie, p. A. Celewicza, który w licznych miastach i miasteczkach na prowincyi udzielał niezbędnych pouczeń co do wykonywania obuwia wojskowego i organizował wspólne warsztaty wytwórcze. Akcya ta objęła już dziś znaczne części kraju, a wprowadzając pożądany ład w produkcyę obuwia wojskowego przez drobnych przemysłowców, zapewnia im lepszy niż dotąd zarobek z tej pracy.

Przytoczymy kilka dat dla zaznaczenia rozmiarów tego działania. Zarząd c. i k. armii dał w b. roku drobnym szewcom w Galicyi około 40.000 par obuwia różnego gatunku do wykonania. Wartość tego obuwia wynosiła około 213.000 zł. wa., tyle też wpłynęło do kraju za zużyty na obuwie materyał i za robociznę. Bardzo znaczną część tego obuwia wykonali szewcy, reprezentowani przez Towarzystwo dostaw dla armii we Lwowie, znaczną również, bo 7.700 par wartości około 38.000 zł. te wspólne warsztaty szewskie na prowincyi, które przy pomocy Komisyi przez p. A. Celewicza zostały zorganizowane, Większe warsztaty takie istniały w Kołaczycach, Łańcucie i Rozdole; również w Jarosławiu, Gródku, Komarnie, Dobczycach, Stryju, Tyśmienicy, Tłumaczu, Tarnopolu, Zbarażu, Kopeczyńcach, Mostach Wielkich i Sokalu znosił się p. A. Celewicz z szewcami i przychodził im w pomoc, dając potrzebne skazówki do uzyskania i należytego wykonania dostaw. Jakoż obuwie dostarczane przez drobnych przemysłowców z Galicyi odznacza się obecnie prawidłowem, starannem wykonaniem, i doświadczenia, zrobione w tym względzie od lat kilku przez Zarząd c. i k. armii, powinny być dostateczną podstawą, ażeby nietylko na próbę, jak dotychczas, lecz stale zaopatrywano na przyszłość armię w obuwie, przez drobnych lecz należycie zorganizowanych szewców wykonane.

W zakresie krajowych warsztatów naukowych tkackich są następujące zmiany do zaznaczenia.

Już z ogłoszonego w roku zeszłym sprawozdania specyalnego o warsztacie naukowym tkackim w Błażowie, dało się wyprowadzić wniosek, że warsztat ów nie ma nadal w Błażowie podstaw bytu i rozwoju. Gdy związane z niem Towarzystwo tkackie w Krośnie przestało dawać większe zamówienia na tkaniny

i zmniejszył się wskutek tego zarobek, poczęło w warsztacie naukowym braknąć uczniów. Z liczby 19 i 18, jaką miał w latach 1886 do 1889, spadała ilość uczniów coraz bardziej. W roku 1893/4 jest ich już tylko 8, w r. 1894/5 nie zgłasza się już żaden uczeń na rok I., w r. 1895/6 zaś są tylko sami ukończeni uczniowie, którzy pracują przy 9 warsztatach szkolnych już nie dla nauki, lecz dla jakiego takiego zarobku. Taki stan rzeczy nie odpowiadał zadaniu naukowego warsztatu tkackiego. A gdy nie było widoków, aby się frekwencya pomnożyła, bo warsztat naukowy w ciągu 12-letniego istnienia spełnił zadanie swoje jako szkoła i wielu wyrostkom miejscowym i z okolicy dał teoretyczne i praktyczne pouczenie w zakresie tkactwa postępowego, tak, iż obecnie potrzeba tylko więcej przedsiębiorczego ducha, ażeby siły fachowe tych wychowańców szkoły w szerszej mierze dla produkcyi tkackieji zużytkować — zwinął Wydział krajowy na wniosek Komisyi warsztat naukowy tkacki w Błażowie z dniem 6. sierpnia 1896.

Były instruktor tego warsztatu, tkacz wszechstronnie wykształcony, p. Marcin Brzęk, został od obowiązków swych uwolniony. Pomoc jego dalszą zastrzeżono sobie przy organizowaniu wędrownej nauki tkactwa. Gdy zaś p. Brzęk jest w Błażowie osiadły i może przy pomocy rodziny podjąć przedsiębiorstwo wyrobu tkanin na własną rękę, postanowiła Komisya wesprzeć go pożyczką z funduszu przemysłowego i wypożyczeniem niektórych krosien oraz przyborów z b. warsztatu naukowego, pod warunkiem, że przedsiębiorstwo wytwórcze na własny rachunek zorganizuje. Tym sposobem, przeciw spekulantom, wyzyskującym miejscową ludność tkacką, ma nadzieję Komisya powołać do życia przedsiębiorstwo przemysłowe, które oprze swój byt o lepsze wyroby tkackie i zdoła z czasem wszystkich wychowańców b. warsztatu, którzy w miejscu pozostali, odpowiednio zatrudnić i dać im sposób do życia.

Dalszym ważnym krokiem, który Komisya w obrębie nauki tkactwa uczynić postanowiła, jest rozszerzenie kraj. szkoły tkackiej w Krośnie przez dodanie oddziału tkactwa mechanicznego. Zadaniem nauki na tym oddziale ma być teoretyczne i praktyczne obznajomienie ucznia z tkactwem fabrycznem, przy użyciu maszyn i warsztatów mechanicznych. Wprawdzie dotychczas posiada kraj tylko fabryki sukna w Białej, w Żywcu i w Kętach, posiłkujące się siłą pary i urządzeniami mechanicznemi, z któremi do pewnego stopnia obznajamia uczniów szkoła sukiennicza w Rakszawie. Należy jednak przypuścić, że oprócz tkactwa ręcznego w zakresie wyrobów lnianych i bawełnianych, które większym wymogom zapotrzebowania nie jest w stanie sprostać, przyjdzie w kraju naszym do założenia większych przedsiębiorstw fabrycznych, szczególniej dla wyrobu tkanin bawełnianych, przy pomocy maszyn i krosien mechanicznych. Przedsiębiorstwa tego rodzaju, mogące uczynić zadość zapotrzebowaniom tkanin na większą skalę dla rozmaitych instytucyj publicznych, armii i t. d., nie wchodzą zupełnie w konflikt z dalszym rozwojem i ulepszaniem przemysłu domowego tkackiego. Wedle jednozgodnej opinii znawców, nawet wobec bardzo rozwiniętego przemysłu tkackiego fabrycznego, mogą się utrzymać krosna ręczne, jużto dla tkanin najgrubszych, jużto dla delikatnych, wzorzystych tkanin lnianych i jedwabnych, jak to widzimy w okolicach Lille we Francyi, w Hanowerze, w Czechach i t. d., gdzie krosno ręczne jeszcze podziśdzień obok potężnych fabryk się utrzymuje. Bez szkody więc dla całej akcyi podnoszenia domowego przemysłu tkackiego, w którym przędza lniana jest prawie wyłącznym materyałem, zwraca Komisya uwagę swą na rozwój przemysłu wielkiego, a licząc się z jego postępem, i kraj nasz zwolna ogarniającym, uważa za wskazane, ażeby i naszą młodzież z warunkami wielkiego przemysłu w zakresie tkactwa obznajamiać. Tem bardziej uważa za wskazane uczynić to przez stworzenie specyalnego oddziału nauki w kraj. szkole tkackiej w Krośnie, gdyż zakład ten, przodujący w nauce tkactwa

naukowym warsztatom tkackim w kraju, powinien w organizacyi swej wszystkim gałęziom nauki tkactwa czynić zadość. Nareszcie rozszerzenie takie postawi dopiero kraj. szkołę tkacką w Krośnie na równi z innemi większemi szkołami tkackiemi na Szląsku, Morawie i Czechach, gdzie oddziały mechanicznego tkactwa istnieją.

To uzupełnienie szkoły krośnieńskiej nie pociągnie za sobą znacznej nadwyżki w kosztach rocznego utrzymania zakładu, wymaga jednak znaczniejszego wydatku na pierwsze urządzenie, a mianowicie na dobudowanie potrzebnych na ten cel ubikacyj, sprawienie maszyn, krosien mechanicznych i innych przyrządów dla tkactwa mechanicznego. Wedle obliczeń kosztorysowych wyniesie nakład ten, licząc okrągło, 15.000 zł. Gdy zaś całość urządzenia nie będzie mogła w ciągu r. 1897 przyjść do skutku, przeto Komisya wstawiła do preliminarza swego jedynie połowę tej kwoty na rok przyszły i uprasza Wysoki Wydział o przedstawienie tej pozycyi Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

Przechodząc do dalszych szkół i warsztatów naukowych, nadmienia Komisya, że otwarty w r. 1894 naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie rozwija się dobrze i łącznie z miejscowem Towarzystwem powroźniczem przyczynia się do ulepszenia i rozszerzenia miejscowej produkcyi powroźniczej. W ostatnich czasach zwrócił on uwagę na wyrób lin z włókna „manila", używanych do wiercenia studzien naftowych. Rozpatrzeniem rzeczy zajął się członek Komisyi i lustrator zakładu p. A. Nawratil, a instruktor warsztatu jeździł z upoważnienia Komisyi dwukrotnie do kopalń w Schodnicy i Równem, oglądał liny tam używane, badał wyrób i cenę i w ogóle warunki użycia lin do pracy wiertniczej. Następnie zrobiono w warsztacie Radymniańskim na próbę pewną ilość lin manilowych i oddano je do użytku w kopalni naftowej w Schodnicy. Wynik okazał się bardzo pomyślnym. Liny w Radymnie wyrobione — jak to stwierdza zarząd kopalni — „przewyższają siłą i wytrwałością wszystkie, jakie dotychczas były w kopalni w użyciu". Gdy zaś lin tych corocznie w galicyjskich kopalniach nafty bardzo wiele potrzeba, tak że fachowcy potrzebę tę blisko na 100.000 zł. rocznie obliczają, więc otwiera się dla przemysłu powroźniczego w Radymnie interes bardzo korzystny, mogący wpłynąć niepospolicie na dobrobyt tamtejszych powroźników. Idzie tylko o najodpowiedniejsze handlowe zorganizowanie produkcyi, tak, iżby manilę doborowej jakości sprowadzano po cenach hurtownych z pierwszego źródła wagonami i ustalono cenę wyrobu w porównaniu do ceny lin, sprowadzanych z zagranicy. Będzie to rzeczą energii i handlowej obrotności Towarzystwa powroźniczego, aby sprawę tę do pożądanego celu doprowadzić.

Ze szkół zawodowych, przeznaczonych dla dziewcząt, podnosi Komisya wzrost i bardzo pomyślny rozwój kraj. szkoły hafciarskiej w Makowie. Pomimo usiłowań od kilku lat czynionych, ażeby domowy przemysł hafciarski w Makowie podnieść, ulepszyć i zapewnić większy zarobek hafciarkom, szła sprawa dość opornie. Jak wszędzie tak i tu zależało to od sprężystości i obrotności kierowniczki, której zadaniem było wyrobić sobie takie stanowisko, aby górując swą inteligencyą i znajomością fachową nad hafciarkami miejscowemi, zwalczyć mogła ich uprzedzenia i wykazać im korzyści nauki. Takie stanowisko zająć umiała dopiero panna Ewa Antonowicz, zamianowana kierowniczką od 1. marca b. r. Pod opieką kuratora szkoły, ks. Karola Harschego, który bardzo gorliwie zajął się sprawą podniesienia przemysłu hafciarskiego w Makowie i przy współdziałaniu pani Leony Bierkowskiej, która na fachową delegatkę zakładu przez Wydział krajowy uproszoną została, rozwija się zakład tak pomyślnie, że liczy dziś 27 uczennic zwyczajnych i 5 nadzwyczajnych i pozyskał sympatye ludności miejscowej. Miejscowe Towarzystwo zaliczkowe „Wzajemna pomoc" wspiera życzliwie szkołę i na pomieszczenie jej oddało w budynku swym dwa pokoje bezpłatnie. „P. Antonowicz — pisze w ostatniem swem

sprawozdaniu lustrator zakładu p. A. Nawratil — dla zachęcenia uczennic do nauki a ich rodziców do posyłania córek do szkoły, rozdziela roboty tak, że nawet początkujące uczennice mogą zarabiać, a chociaż zarobek takich uczennic może być tylko mały, nie jest on bez znaczenia dla ubogiej rodziny, zachęca więc do gorliwej pracy. P Bierkowska i p. Antonowicz umiały nawiązać bardzo korzystne stosunki dla szkoły i upewnić dla niej liczne zamówienia".

Celem ustalenia stosunków szkoły hafciarskiej w Makowie, opracowała dla niej Komisya „Przepisy organizacyjne", które rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 3. lipca 1896 L. 40.221 zatwierdzone i szkole nadane zostały. Zadanie szkoły określają pierwsze dwa paragrafy statutu jak następuje:

„§. 1. Krajowa szkoła hafciarska w Makowie ma na celu podniesienie domowego przemysłu hafciarskiego w wymienionej miejscowości.

W tym celu szkoła kształci:

a) praktycznie przez wyuczanie ściegów hafciarskich i haftów wszelkiego rodzaju, tudzież

b) teoretycznie przez udzielanie nauki rysunków i innych przedmiotów pomocniczych.

§. 2. Nauka jest bezpłatna. Udzielana jest na podstawie planu nauki ustanowionego przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych. Czas nauki trwa dwa lata."

Organizacya dalsza Zakładu odpowiada mniej więcej organizacyi kraj. szkół
Alleg. koronkarskich, plan nauki zaś podajemy /. w całej osnowie między załącznikami
VIII. niniejszego sprawozdania.

Z zarządem szkół przemysłowych łączy się obowiązek starania się dla nich o najwłaściwsze środki naukowe. I w tym więc kierunku czyni Komisya usiłowania, ażeby jużto popierać wydawnictwa prywatnym nakładem podjęte, jużto we własnym zarządzie starać się o potrzebne podręczniki i modele. W roku bieżącym poparto zasiłkiem 700 zł. w. a. dalsze wydawnictwo wzorów rysunkowych „Ornamentu płaskiego z pomników krakowskich", p. S. Barabasza, podjęte przez profesora c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie; poruczono wypracowanie wzorów fachowych dla tkactwa p. F. Daniszewskiemu, nauczycielowi rysunków w kraj. szkole tkackiej w Krośnie, który się obecnie wykonaniem ich zajmuje; poruczono wreszcie kierownikowi kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, p H. Gruszeckiemu opracowanie podręcznika fachowego dla uczniów kraj. warsztatów naukowych tkackich, którego potrzeba daje się odczuwać. Warsztaty naukowe szewskie zaopatrzono modelami wzorowego obuwia, w części zakupionymi w Wiedniu, w części modelami amerykańskimi, pochodzącymi z daru W. p. Wilhelma Eitnera, c. k radcy rządowego, dyrektora c. k. stacyi doświadczalnej dla przemysłu skórnego w Wiedniu. Dodajemy tutaj, że radca Eitner na wniosek Komisyi i prośbę Wydziału krajowego, objeżdżał z polecenia c. k. Ministerstwa w lecie roku bieżącego, łącznie z członkiem Komisyi W. A. Nawratilem, główniejsze miejscowości przemysłu skórnego w Galicyi, a poczyniwszy liczne spostrzeżenia, przedstawił sprawozdanie pełne życzliwych rad i cennych skazówek, które dadzą Komisyi powód do podjęcia odpowiednich kroków w celu podniesienia przemysłu skórnego w kraju.

Co do zasiłków c. k. rządu dla krajowych szkół zawodowych, wniosła Komisya na ręce c k. Rady szkolnej krajowej do Wys. c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia memoryał, wykazujący potrzebę podniesienia dotychczasowej kwoty. W r. 1895 preliminowaliśmy zasiłki z funduszu państwowego dla szkół zawodowych w łącznej kwocie 30.460, w memoryale tegorocznym z d. 18. czerwca 1896 L. 98. obliczyliśmy tę potrzebę na 40.084 zł. t. j. o 9.624 zł. wyżej, stosując się w tej mierze do rezolucyi Wys. Sejmu, uchwalonej na posiedzeniu z d. 24. stycznia b. r.,

w której Sejm wzywa c. k. Rząd, „aby na rzecz utrzymania szkół zawodowych w kraju przyznał wyższe dotacye“. Jak się powyższa kwota na poszczególne szkoły rozdziela, wskazuje dołączony projekt preliminarza.

Alegat IX. Krajowa stacya keramiczna, prowadzona w przepisanych jej granicach przez kierownika, inżyniera E. Krzena, wspierała pożytecznie rozwój przemysłu keramicznego w kraju. Szczegóły jej działania zawarte są w specyalnem sprawozdaniu ·/., które między załącznikami w całości podajemy.

Kończąc ten dział sprawozdania, widzi się Komisya spowodowaną poruszyć jeszcze jednę sprawę zasadniczą.

Na posiedzeniu Wys. Sejmu z d. 24. stycznia zapadła następująca uchwała: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przez Komisyę krajową dla spraw przemysłowych przeprowadził studya i zebrał materyały, mogące służyć do ułożenia programu szkół zawodowych i program taki Sejmowi w właściwym czasie przedłożył, uwzględniając w nim potrzeby i właściwości poszczególnych okolic kraju“.

Stosownie do tej uchwały wezwał Wydział krajowy Komisyę do przedłożenia projektu rzeczonego programu, lecz Komisya nie mogła dotychczas wezwaniu temu uczynić zadość. Przy zakładaniu nowych szkół przemysłowych zawodowych brano dotychczas za podstawę inicyatywę, pochodzącą z dołu. Już to osoby prywatne, mające na sercu popieranie przemysłu krajowego, już to gminy lub Rady powiatowe występowały z wnioskami, aby tu lub ówdzie założyć szkołę zawodową. Inicyatywie tej towarzyszyły badania co do rodzaju i siły domowego przemysłu, jaki w danej okolicy istnieje, oraz deklaracye dobrowolne na ponoszenie pewnych ofiar w razie założenia projektowanej szkoły. Poza taką inicyatywą liczyć można było zawsze na pewną chęć, rozbudzoną w samejże ludności, do podnoszenia wykształcenia przemysłowego, a więc była i nadzieja, że powstać mający zakład odpowie życzeniom ludności i zapewni szkole dostateczną ilość uczniów. Gdzie tylko nie liczono się z tem przygotowaniem ludności miejscowej i używano namowy i nacisku z góry, jak np. w Żywcu, w Muszynie, w Horodence, tam rzecz się nie wiodła.

Komisya sądzi, że ta metoda postępowania przy zakładaniu nowych szkół zawodowych powinnaby jeszcze przez jakiś czas być zachowaną, a to tembardziej, że i pod względem finansowym łatwiejszym jest wówczas dalszy postęp w rozszerzaniu wykształcenia zawodowego, bo łatwiej w ten sposób pociągać czynniki lokalne i powiatowe do ofiar na rzecz szkół zawodowych.

Nadto zwraca Komisya uwagę na tę okoliczność, że uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17. stycznia b. r., polecającą Wydziałowi krajowemu „ażeby czynnie i najgorliwiej wspierał działalność Reprezentacyj powiatowych w zakresie spraw ekonomicznych“ i wskutek rozesłanego w myśl tej uchwały okólnika Wydziału krajowego do Rad powiatowych z dnia 17. marca b. r. L. 4.626 — poruszoną została programowo także sprawa rozwoju przemysłu w powiatach i łączących się z tem szkół przemysłowych, o których rzeczony okólnik wyraźnie wspomina.

Już obecnie, powołując się na okólnik Wydziału krajowego, nadsyłają powiaty życzenia swe także co do szkół zawodowych, które się o Komisyę opierają. Zbiera się zatem materyał, dający podstawę do wdrażania dalszych rokowań i przedstawiania wniosków co do otwierania nowych szkół zawodowych, a w końcu na podstawie inicyatywy, pochodzącej z dołu, da się może stworzyć i program dla całego kraju, który zamknie akcyę w kierunku zakładania szkół zawodowych.

W uzupełnieniu wykazów statystycznych podajemy tutaj dalsze szczegóły, tyczące się istniejących szkół zawodowych.

1. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1879 w Jarosławiu, od r. 1891 przeniesiona do Czerwonej Woli. Obejmuje dwa oddziały; w każdym oddziale trwa nauka rok Na naukę zajęć praktycznych przeznaczono 60 godzin tygodniowo ,a 6 godzin na naukę dopełniającą. Plan nauki zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału kraj. z dnia 3. stycznia 1893, L. 65.274.

Uczniami są prawie wyłącznie synowie włościan, pochodzą w przeważnej części z pobliskich wsi powiatu jarosławskiego, 10 z innych powiatów. Ukończeni uczniowie wracają przeważnie do zawodu rolniczego i trudnią się przytem koszykarstwem jako przemysłem domowym. W związku ze szkołą działa na podniesienie przemysłu koszykarskiego Towarzystwo koszykarskie w Wiązownicy.

W skład zarządu szkolnego wchodzą: JE. ks. Jerzy Czartoryski, kurator szkoły, August Szczurowski, delegat rządu, Edward Micewski, delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Franciszek Gondek, administrator: Józef Dąbrowski.

2. Dżurów. Powiatowa szkoła koszykarska.

Założona w r. 1892, obejmuje dwa oddziały: dla młodszych i starszych uczniów. Czas nauki dwuletni.

Na naukę praktyczną przeznaczono 60 godzin tygodniowo. Uczniowie są dziećmi włościańskiemi, przeważnie miejscowi, częścią zamiejscowi.

Kurator szkoły: Włodzimierz Zagórski.

Instruktor fachowy: Jerzy Dziaduch.

3. Rudki. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1895 wskutek petycyi wniesionej przez gminę Rudki do sejmu. Statut wydany rozporządzeniem Wydziału kraj. z dnia 1. czerwca 1895 L. 39.585. Szkoła obejmuje 2 lata nauki. Uczniami są synowie włościan, między tymi 9 zamiejscowych.

W skład zarządu szkolnego wchodzą: JW. Andrzej hr. Fredro, jako kurator, Albin Rayski, delegat Wydziału kraj., Józef Trojan, delegat Wydziału powiatowego.

Instruktor fachowy: Wojciech Kut, administrator: Leon Lachol.

4. Zator. Szkoła koszykarska.

Założona w roku 1895 za staraniem gminy m. Zatora. Posiada statut, zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału krajowego z r. 1895 do L. 31.148. Kurs nauki dwuletni. Uczniami są synowie mieszczan i włościan, między nimi 3 zamiejscowych.

W skład zarządu szkolnego wchodzą: Wp. Michał Naimski, kurator, Dr. Józef Tarchalski delegat Wydziału kraj., Władysław Stuchlik i Jan Smiechowski, delegaci gminy.

Instruktor fachowy: Andrzej Janas, administrator: Edward Remer.

5. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1890, obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzyletnią. Na naukę praktyczną przeznaczono w I. r. 23. w II, r. 33, w III. r. 42

godzin tygodniowo; na naukę teoretyczą w każdej klasie po 15 godzin tygodniowo. Ukończeni uczniowie pracują przeważnie w krajowych warsztatach kołodziejskich; niektórzy są na Szląsku austryackim i pruskim i na Morawach.

Uczniami są przeważnie synowie ubogich rolników lub małomieszczan, 11 jest zamiejscowych i pochodzą z różnych powiatów kraju.

W skład zarządu wchodzą: Edmund Klemensiewicz, kurator zakładu, Dr. Adam Jakubowski, burmistrz, jako zastępca kuratora, Karol bar. Brunicki, delegat Rady powiatowej, Alojzy Muszyński, delegat gminy m. Grybowa, administrator, Jan Czapliński, delegat stowarzyszenia przemysłowego.

Kierownik prowizoryczny: Seweryn Gzowski, instruktor kowalstwa, Jan Młott, prowiz. instruktor kołodziejstwa, Jan Liszka, przodownik kołodziejski, ks. Mateusz Sieniewicz, katecheta, Józef Tabeau, nauczyciel przedmiotów dopełniających.

6. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1882 w Toustem, w 1892 zreorganizowany i przeniesiony do Grzymałowa. Posiada statut zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 17. sierpnia 1895 L. 64.377. Obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzechletnią.

W skład zarządu miejscowego wchodzą: JW. Szczęsny hr. Koziebrodzki, kurator, Edward Ćwieżewicz, zastępca kuratora, i Jacek Kieszkowski, delegaci Rady powiatowej, Kazimierz Kossowski, kierownik zakładu, Stanisław Hulewicz, administrator.

Instruktor kołodziejstwa i kierownik: Kazimierz Kossowski, werkmistrze: Andrzej Ciupik dla kołodziejstwa, Michał Kolanowski dla kowalstwa.

7. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa.

Założona w r. 1884, obejmuje trzy oddziały: kołodziejski, kowalski, jako pomocniczy i bednarski. Na każdym oddziale trwa nauka cztery lata. Czwarty kurs jest wyłącznie praktyczny. Obecnie oddział bednarski zniesiony, a natomiast otwarty oddział ciesielski.

Uczniami są przeważnie synowie rolników; 27 jest zamiejscowych. Kilku bednarzy zmieniło po ukończeniu nauk swój zawód i pracują u stolarzy.

W skład zarządu szkoły wchodzą: W. Klemens Torosiewicz, jako przewodniczący, Dr. Władysław Stupnicki i ks. Michał Cegielski, delegaci Wydziału krajowego; ks Błażej Ziemiański i Adam Thulie, delegaci Wydziału powiatowego; Wojciech Eliasiewicz i Stanisław Jodłowski, delegaci gminy.

Kierownik zakładu: Edward Paudler, ks. Michał Baściak i ks. Eustachy Chomin katecheci, Piotr Stećków, nauczyciel przedmiotów dopełniających, Jędrzej Hyk instruktor kołodziejstwa, Józef Wienc, instruktor bednarstwa, Karol Laskowski, majster kowalski.

8. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarstwa i tokarstwa.

Założona w r. 1884, zreorganizowana w r. 1891, obejmuje oddział stolarstwa w połączeniu z nauką tokarstwa i snycerstwa o tyle o ile stolarzowi jest potrzebna. Nauka trwa trzy lata. Obecnie rozszerzono program nauki do lat czterech.

Uczniowie są przeważnie miejscowi, 6 zamiejscowych przeważnie z warstwy mieszczańskiej i rękodzielniczej; kilku synów urzędników.

W skład zarządu miejscowego wchodzą: Józef Jaegerman kurator zakładu, Hersz Halpern, delegat Rady miejskiej, Józef Jabłonowski, delegat Rady powiatowej, Michał Rembacz, delegat Kasy oszczędności, Teodor

Birnbaum, inspektor fachowy, Ludwik Maydański, reprezentant miejscowych stolarzy.

Kierownik i instruktor fachowy: Eustachy Merunowicz; przodownik do nauki snycerstwa: Roman Linhardt, ks. Stanisław Wnęk, katecheta, Władysław Latoszyński, prof. gimn. i Paweł Bryła, naucz gimn. jako nauczyciele przedmiotów uzupełniających.

9. Żywiec. Krajowa szkoła dla stolarstwa i wyrobu zabawek.

Założona w r. 1887, zorganizowana w 1892, obejmowała dwa oddziały: stolarstwo i wyrób zabawek. Nauka trwała cztery lata. Właściwy kurs wyrobu zabawek nie wszedł w życie. Zwinięta dnia 15. sierpnia 1896 dla braku uczniów i niechęci gminy do dalszego jej popierania.

W skład zarządu szkoły wchodzili: Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu, Karol Ringer, sekretarz Rady pow., zastępca kuratora, Ludwik Dubowski, delegat Rady powiatowej, Ludwik Rączka i Antoni Olszowski, delegaci gminy.

Kierownik szkoły: Władysław Niemczynowski, instruktor fachowy: Paweł Prydiatkiewicz, nauczyciele pomocniczy: Władysław Nowotarski, Karol Tomczykiewicz, Jan Gołąb, Julian Steranka i ks. Franciszek Rosner, katecheta.

10. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Założona w r. 1876 przez c. k. rząd, przyjęta pod zarząd kraju w r. 1886, zreorganizowana w r. 1896.

Uczniami są przeważnie synowie rękodzielników i wyrobników, po kilku zaś synowie rolników i urzędników, przeważnie miejscowi, 7 zamiejscowych. Z uczniów, którzy dotychczas naukę ukończyli 22 pracuje w garncarstwie, 32 w kaflarstwie, 2 są modelerami, 2 pracują jako strycharze, o kilku nie ma wiadomości.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Edmund hr. Starzeński, kurator, Karol Głuchowski, delegat gminy, Kn. Roman Puzyna, delegat Rady powiatowej, Jan Budzianowski, delegat stowarzyszenia garncarzy.

Kierownik szkoły: Aleksander Klimaszewski. Stanisław Daczyński, nauczyciel rysunków Stefan Skrypniczuk, werkmistrz Antoni Kostriubak, przodownik warsztatowy, Karol Łuszczewski, przodownik warsztatowy, Dyonizy Krzyczkowski, nauczyciel pomocniczy do nauki rysunków geometrycznych i geometryi.

11. Poremba. Krajowy warsztat garncarski.

Założony w r. 1889. Obejmuje jeden oddział dla wyrobu naczyń kamionkowych. Nauka trwa trzy lata. Oprócz tego istnieje kurs praktyczny dla starszych. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych i okolicznych rolników i wiejskich rzemieślników.

Kuratorem zakładu jest p. Michał Bóbr.

Kierownik: Karol Rolle, Jan Słowicki, werkmistrz, Antoni Bierczyński, nauczyciel pomocniczy.

12. Touste. Krajowy warsztat garncarski.

Założony w r. 1886, zorganizowany w r. 1892. Obejmuje jeden oddział z nauką trzechletnią.

Uczniami są przeważnie synowie miejscowych włościan; 2 zamiejscowych.

Zarząd warsztatu spoczywa w ręku ks. Michała Czaczkowskiego kuratora.

Kierownikiem warsztatu: był p. Antoni Goligowski, (uwolniony w ciągu roku z powodu przeniesienia się na inną posadę); Albin Biłous, werkmistrz.

13. Uhnów. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1891, z kursem nauki dwuletnim i kursem dla szewców starszych.

Uczniami zwyczajnymi są synowie szewców miejscowych i zamiejscowych; tych ostatnich było 14.

W skład zarządu szkoły wchodzą: W. Franciszek Jędrzejowicz, kurator zakładu, Aleksander Celewicz, kierownik. Zastępcą kierownika był Teodor Fedyński, zastępcą werkmistrza Stanisław Zapalski.

14. Witków. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1893, z kursem nauki trzechletnim. Istnieją również kursa czasowe dla praktykujących już szewców jako uczniów nadzwyczajnych. Uczniami zwyczajnymi są synowie rolników i szewców, przeważnie miejscowych, 19 zamiejscowych.

Kurator zakładu: ks. Teofil Korczyński, probosz gr. kat. w Witkowie.

Kierownik warsztatu: Władysław Lewicki, instruktor Jan Metzger, prócz tego siły pomocnicze warsztatowe i do nauki uzupełniającej.

15. Stary Sącz. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1894 i oparty na statucie, który mu został rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 3. lipca 1894 L. 61.449 nadany. Nauka rozdzielona na 3 kursa roczne, z których trzeci rozpoczął się 1. września 1896 Uczniami są, prócz jednego synowie samych miejscowych rękodzielników.

W skład zarządu miejscowego wchodzą: Kurator zakładu, dr. Gustaw Romer, marszałek Rady powiatowej; zastępca kuratora i administrator, p. Adolf Przybylski, wiceburmistrz m. St. Sącza; delegat Rady powiatowej, ks. Dr. Alojzy Góralik, infułat w N. Sączu; delegat Rady m. St. Sącza, p. Stanisław Majewski.

Instruktor fachowy: Adam Gottman.

16. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Założona w r. 1887, zorganizowana w r. 1889. Obejmuje dwa oddziały: 1. oddział dla uczniów zwyczajnych; 2. oddział dla starszych czeladników i robotników. Nauka trwa na oddziale I. dwa względnie trzy lata, na oddziale II. dwa do sześciu tygodni.

Pewna część uczniów pochodzi z Krosna lub z gmin okolicznych, 19 z innych powiatów kraju. Są to prawie wyłącznie synowie rolników lub rękodzielników. Z uczniów, którzy dotychczas szkołę ukończyli, pracują w tkactwie: 8 w Galicyi, 3 w Królestwie polskiem i w Rosyi, 3 na Morawie, 2 odbywa służbę wojskową, o kilku nie ma wiadomości, lub przeszli do innego zawodu.

W skład zarządu szkoły wchodzą: August Gorayski, kurator zakładu, Stanisław Janik i dr. Feliks Czajkowski, delegaci gminy, ks. Jan Szałay, delegat Wydziału pow. Kazimierz Orpiszewski, reprezentant Towarzystwa tkackiego „Prządka“.

Kierownik szkoły: Henryk Gruszecki, Franciszek Daniszewski, nauczyciel rysunków, Józef Lagosz instruktor, prócz tego dwóch pomocników warsztatowych i do nauki rysunków, oraz trzech nauczycieli szkoły ludowej do przedmiotów uzupełniających.

17. Błażowa. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886. o dwóch oddziałach, mianowicie: dla uczniów zwyczajnych, z kursem dwu- względnie trzyletnim i dla starszych, na którym czas trwania nauki zależnym był od instruktora; zwinięty dla braku uczniów z dniem 6. sierpnia 1896.

Uczniami byli synowie miejscowych lub okolicznych tkaczy-rolników i wszyscy po ukończeniu nauki wracali do swego zawodu. Szkoła była w związku z towarzystwem tkackiem „Prządka“ w Krośnie, które dostarczało jej materyału i zabierało tkaniny wyrobione.

W skład zarządu szkoły wchodzili: Zdzisław Skrzyński, kurator, Władysław Jędrzejowicz, delegat Wydziału krajowego, Władysław Rylski i Ignacy Modliszewski, delegaci Towarzystwa tkackiego „Prządka“. Instruktor fachowy, Marcin Brzęk.

18. Gliniany. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886, zreorganizowany w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, o trzechletnim kursie nauki, II. dla nadzwyczajnych, t. j. dla starszych tkaczy.

Uczniami są przeważnie synowie rolników i rzemieślników, między tymi 13 zamiejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Franciszek hr. Potulicki, kurator zakładu, ks. Filemon Reszetyłowicz, delegat Wydziału krajowego, zastępca kuratora, Edward Brückner, delegat Rady powiatowej, Szczepan Fernezy, delegat gminy, Rudolf Koerber, delegat Towarz. zaliczkowego, Wojciech Księżopolski delegat Towarzystwa tkackiego.

Kierownik: Jan Jurajda, Franciszek Hyblik, intruktor (w ciągu roku uwolniony) Tadeusz Toczyski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

19. Gorlice. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1893, otwarty w r. 1894, opiera się na statucie, zatwierdzonym przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 31. października 1893 l. 47.960. Obejmuje, podobnie jak inne naukowe warsztaty tkackie, dwa oddziały, I. dla uczni zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy, jako uczniów nadzwyczajnych. Materyałów tkackich dostarcza warsztatowi Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie. Uczniami są synowie rolników i rękodzielników, 2 miejscowych, 7 zamiejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Wojciech Biechoński, delegat Wydziału krajowego i kurator, ks. Stanisław Ziemiański, delegat Rady powiatowej, Stefan Meus, c. k. notaryusz, delegat gminy, Walery Stawiarski, delegat „Prządki“.

Instruktor fachowy: Bazyli Gąsiecki.

20. Korczyna. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886, o nauce dwuletniej. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych rolników i tkaczy; czterech tylko zamiejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzą: ks. Jan Szałay, jako przewodniczący, Jakób Pelczar i Franciszek Urbanek, delegaci gminy i Maciej Jurasz, delegat Towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Jan Standejski; Wojciech Nęcki, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

21. Kosów. Warsztat tkacki.

Założony w r. 1882, przekształcony w 1895 na zakład krajowy na podstawie statutu, nadanego warsztatowi rozporządzeniem Wydziału kraj. z d. 5. kwietnia 1895, L. 21.547. Nauka trwa 3 lata. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy.

W skład zarządu wchodzą: Włodzimierz Łuszpiński, kurator, Stanisław Bursa, delegat Rady powiatowej, ks. Maciej Szankowski, delegat towarzystwa tkackiego.

Istruktor fachowy: Kaźmierz Jamroz, przodownik Jan Hawrysz, nauczyciel przedmiotów uzupełniających: Zygmunt Wolski.

22. Łańcut. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały, mianowicie I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy. Nauka trwa 2, względnie 3 lata na I. oddziale, 5 miesięcy na II. oddziale.

Statut został warsztatowi nadany rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 23. października 1894 L. 55.650. Uczniami są synowie rolników i wyrobników, między nimi 14 zamiejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzą: Hr. Roman Potocki, kurator zakładu, Bolesław Żardecki, zastępca i Jan Cetnarski, delegaci Rady powiatowej, Józef Gaweł i Marcin Szulc, delegaci gminy, Jakób Krzan i Ludwik Pusz, delegaci Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.

Instruktor fachowy: Bazyli Pyptiuk.

23. Rychwałd. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1891, ma I. oddział dla uczniów zwyczajnych, z nauką trwającą dwa, względnie trzy lata. Uczniami są synowie miejscowych rolników. Z pomiędzy uczniów ukończonych pracuje trzech w Żywieckiej fabryce sukna.

W skład zarządu wchodzą: Bronisław Sądecki, kurator Zakładu, ks. Jan Kos, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Szwed, delegat Rady powiatowej, Jan Cebrat, delegat gminy, Karol Ringer, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Wawrzyniec Gubała. Dla nauki przedmiotów uzupełniających: Wojciech Zajda, miejscowy nauczyciel ludowy.

24. Wilamowice. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w roku 1887 Nauka podzielona na dwa oddziały: I. dla uczniów i uczennic zwyczajnych, trwająca dwa, względnie trzy lata, II. dla uczniów i uczennic nadzwyczajnych.

Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy.

W skład zarządu wchodzą: Dr. Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu, ks. Andrzej Kondolewicz, zastępca, delegat Rady powiatowej, Jan Kaleta, burmistrz i Jan Nowak, delegaci gminy, Michał Foks, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Aleksander Zugaj, Józef Mika, przodownik. Ks. Andrzej Kondolewicz udziela uczniom dobrowolnie religii.

25. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Założona w r. 1893 i oparta na statucie, nadanym szkole rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 25. sierpnia 1893, L. 43.709. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla starszych sukienników. Nauka na oddziale I. trwa dwa, wględnie trzy lata. Uczniami są przeważnie synowie włościan, między

nimi 16 zamiejscowych. Z uczniów, którzy szkołę ukończyli, pracuje 5-ciu w tkactwie wełnianem, 1 jest przodownikiem w szkole, 1 poświęcił się przędzalnictwu wełny, 1 apreturze tkanin wełnianych.

W skład zarządu wchodzą: Bolesław Żardecki, kurator, ks. Tomasz Sobota, delegat Rady powiatowej łańcuckiej, Jan Cetnarski, delegat Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.

Kierownik zakładu: Stanisław Anczyc, instruktor tkactwa: Jan Trojnar, instruktor farbiarstwa: Józef Wiech, nauczyciel pomocniczy: Jan Mełłech, nauczyciel szkoły ludowej.

26. Radymno. Krajowy warsztat powroźniczy.

Założony prowizorycznie w roku 1893, zorganizowany w r. 1894, na podstawie statutu, zatwierdzonego rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 30. października 1894 L. 57.065. Obejmuje oddział nauki teoretycznej i praktycznej, dwuletni, dla uczniów zwyczajnych i oddział praktyczny dla powroźników starszych, jako uczniów nadzwyczajnych. Uczniowie są wszyscy miejscowi, przeważnie synowie mieszczan, powroźników.

W skład zarządu wchodzą: Ks. kan. Leon Pastor, kurator zakładu; Władysław Janicki, zastępca kuratora. Instruktor fachowy, Albert Wegner.

27. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Założona w roku 1882. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczennic zwyczajnych o kursie trzyletnim; II. dla uczennic nadzwyczajnych.

Uczennicami są przeważnie córki wieśniaków, zarobników dziennych i rzemieślników, miedzy temi 10 zamiejscowych. Po ukończeniu nauki zajmują się wyrobem koronek w domach rodziców, idą na nauczycielki robót koronkarskich lub wogóle dla wyrobu koronek do domów prywatnych. Dwie b. uczennice zakładu wstąpiły do Zgromadzenia SS. Służebniczek i uczą roboty koronek w ochronkach.

W skład komitetu zarządzającego wchodzą: ks. Antoni Dymnicki, delegat rządu, jako przewodniczący, Teofil Stańkowski, delegat Wydziału kraj., Dr. Stanisław Zasacki, delegat Wydziału powiatowego.

Kierowniczka szkoły: Bar. Magdalena Czechowiczowa, nauczycielki pomocnicze: Anna Nicponiówna i Emilia Szczepanowiczówna.

28. Stary Sącz. Krajowa szkoła koronkarska.

Przeniesiona z Muszyny do Starego Sącza 15. października 1895, obejmuje 3 oddziały całoroczne. Wszystkie uczennice były miejscowe.

W skład zarządu wchodzą: Ks. Jakób Rozwadowski, kanonik, kurator zakładu; Hr. Helena Stadnicka, p. Helena Nawratilowa i p. Lucyna Wittigowa, protektorki zakładu; ks. Michał Weryński i p. Floryan Obmiński, delegaci Wydziału krajowego, p. Adolf Przybylski, delegat Wydziału powiatowego, p. Wojciech Pawlikowski, delegat gminy. Kierowniczka p. Aniela Kuhnówna.

29. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Założona w r. 1883, obejmuje oddział nauki trzyletni dla uczennic zwyczajnych i oddział nauki czasowej dla hospitantek. Uczennicami są przeważnie córki włościan miejscowych; zamiejscowych było 18.

W skład zarządu miejscowego wchodzą: Marya hr. Zamoyska, przewodnicząca, dr. Andrzej Chramiec, delegat Wydziału krajow. i Franciszek Neužil.

Kierowniczka szkoły: Józefa Neužilowa; ks. Karol Paluch, katecheta, Franciszek Neužil dla rysunków, Wincenty Regiec dla przedmiotów dopełnia-

jących, Anna Chycowa, Agnieszka Gąsienicowa i Klementyna Schmidt, pomocnicze nauczycielki.

30. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Nauka hafciarstwa w Makowie, przy pomocy nauczycielek, opłacanych z funduszu krajowego, rozpoczęła się w r. 1890. Zorganizowanie zakładu nastąpiło dopiero w r. 1896 na podstawie statutu, nadanego szkole rozporządzeniem Wydziału kraj. z d 3. lipca 1896 L. 40.221. Kurs nauki dwuletni. Uczennicami są przeważnie córki mieszczan Makowskich. Ukończone uczennice zostają przy rodzicach i trudnią się zawodowo haftem.

Skład zarządu miejscowego i sił nauczycielskich podano powyżej w ogólnej części sprawozdania.

III. Pożyczki i zasiłki na cele przemysłowe.

W czasie, który sprawozdaniem niniejszem objęto, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wnioski, tyczące się udzielenia następujących pożyczek z kraj. funduszu przemysłowego:

1. **Adolfowi Meissnerowi**, fabrykantowi powozów w Krakowie, 4.000 zł. na 3%, zwrotne w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897.

2. **Paulinie Mandlowej** w Zarudziu pod Tarnopolem, na wyrób kilimów 1.000 zł. na 3%, zwrotne w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. października 1896.

3. **Edwardowi Gottliebowi**, właścicielowi warsztatu elektro-mechanicznego we Lwowie, 2.000 zł. na 3%, zwrotne w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897.

4. **J. T. Kriegerowi**, właścicielowi fabryki przyrządów tkackich, 2.000 zł. na 3%, zwrotne w 40 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897.

5. **Władysławowi Uścieńskiemu i Wilh. Sknurzylowi**, bronzownikom we Lwowie, 2.000 zł. na 3%, zwrotne w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897.

6. **Franciszkowi Krzyształowiczowi**, właścicielowi warsztatu bodowlano-stolarskiego w Buczaczu, 2.000 zł. na 3%, spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897.

7. **S. Fichmanowi** w Rohatynie, na podniesienie sukiennictwa tamtejszego, pożyczkę 2.000 zł., za odpowiednią poręką.

8. **Towarzystwu szewców w Dobczycach**, 3% pożyczkę 1.800 zł., spłacalną w 20. ratach kwartalnych.

9. **Stanisławowi Kostrzewskiemu**, fabrykantowi maszyn rolniczych w Samborze, 5.000 zł. na 3% spłacalne w 20 ratach kwartalnych, za ubezpieczeniem hipotecznem.

10. **Wacławowi Strzemeckiemu**, rymarzowi w Stryju, na wyrób przedmiotów dla armii, 3% pożyczkę 2.000 zł., za ubezpieczeniem hipotecznem do spłaty w 16 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1897 r.

11. **Szymonowi Łapcikowi**, garncarzowi z Zalasa, dodatkową bezprocentową pożyczkę 100 zł., na wykończenie warstatu garncarskiego.

12. **Kaźmierzowi Baumanowi,** właścicielowi fabryki atramentu we Lwowie, 3% pożyczkę 4.000 zł. za ubezpieczeniem hipotecznem, spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1897

13. **Towarzystwu stolarzy w Kalwaryi Zebrzydowskiej,** za poręką najwybitniejszych członków tegoż, 3% pożyczkę 3.000 zł., spłacalnych w 20 ratach kwartalnych, od 1. stycznia 1897.

14. **Towarzystwu dostaw dla armii we Lwowie,** 3% pożyczkę wekslową 10.000 zł., spłacalną w sześciu miesiącach od chwili podjęcia.

15. **Pp. Meusowi i Górskiemu,** właścicielom fabryki wyrobów betonowych i cementowych w Krowodrzy, 3% pożyczkę 5.000 zł. za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1897.

16. **Braciom Leserom,** właścicielom przędzalni konopi i fabryki szpagatu w Podgórzu, 3% pożyczkę 25.000 zł. w ten sposób wypłacalną, iżby w roku 1896 połowa, a w pierwszych miesiącach roku 1897 druga połowa przyszła do wypłaty, za zabezpieczeniem hipotecznem, do zwrotu w 40 ratach kwartalnych.

17. **Franciszkowi Tenerowiczowi,** stolarzowi we Lwowie, i za ubezpieczeniem hipotecznem, 3% pożyczkę 5.000 zł., spłacalną w 10 ratach półrocznych począwszy od 1. września 1897.

18. **Żywieckiej fabryce sukna,** 3% pożyczkę w kwocie 26.000 zł., spłacalną w 40 ratach kwartalnych, począwszy od 1. lipca 1897.

19. **Józefowi Pawlikowi,** fabrykantowi powozów w Przemyślu, 3% pożyczkę 3.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych, od 1. kwietnia 1897, za poręką dla Banku dostateczną.

20. **Spółce tkackiej w Rychwałdzie,** 3% pożyczkę 1 000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych, od 1. kwietnia 1897.

21. **Emilianowi Wajdowskiemu,** mosiężnikowi we Lwowie, 3% pożyczkę, za ubezpieczeniem hipotecznem, w kwocie 3.000 zł., spłacalną w 24 ratach kwartalnych, począwszy od 1. kwietnia 1897.

22. **Arnoldowi Wernerowi,** właścicielowi fabryki wyrobów keramicznych w Glińsku, za ubezpieczeniem hipotecznem, 3% pożyczkę w kwocie 10.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. kwietnia 1897.

23. **Krajowej fabryce zapałek „Światło“** w Krowodrzy pod Krakowem, za ubezpieczeniem hipotecznem, 3% pożyczkę w kwocie 5.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. lipca 1897.

24. **Antoniemu Przyszlakowi,** właścicielowi litografii we Lwowie, za poręką dla Banku dostateczną, 3% pożyczkę 5.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. lipca 1897.

25. **Marcinowi Brzękowi,** b. instruktorowi naukowego warsztatu tkackiego w Błażowie, na przedsiębiorstwo tkackie 3% pożyczkę 5.000 zł., za ubezpieczeniem hipotecznem, spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

26. **Włod. Faranowskiemu,** właścicielowi fabryki maszyn w Podhajcach, za poręką dla Banku dostateczną 3% pożyczkę 5.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. lipca 1897.

27. **Krajowemu Towarzystwu dla handlu i przemysłu we Lwowie,** 3% pożyczkę 12.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. lipca 1897, za poręką dla Banku dostateczną.

Zanim przedstawimy wykaz zasiłków bezzwrotnych, udzielonych w roku ubiegłym na cele przemysłowe, winniśmy zaznaczyć, że kwotą 1.000 zł. z przeznaczonego na ten cel kredytu, zasilił Wydział krajowy jedno z przedsięwzięć założonego w r. 1895 Towarzystwa zachęty przemysłu krajowego we Lwowie. Jestto wydawnictwo *„Przewodnika przemysłowego“*, dwutygodnika, poświęconego wyłącznie sprawom przemysłu krajowego, popieraniu nowopowstających przedsiębiorstw przemysłowych w kraju, artykułom ekonomicznym i fachowym w zakresie różnych gałęzi przemysłu i handlu krajowego, opisom głównych miejsc przemysłowych i osad, posiadających rozwinięty przemysł domowy, wiadomościom z zakresu ustawodawstwa przemysłowego i szkolnictwu przemysłowemu. Komisya jest przez wyznaczonych do tego członków swych w ścisłym związku z pismem, a redakcya korzysta z bogatego materyału gromadzącego się w biurze Komisyi, ażeby w sposób publicystyczny, zgodnie z intencyami Komisyi, poruszać i popierać sprawy przemysłowe w kraju i iść w pomoc podnoszeniu wykształcenia przemysłowego. Już dziś stał się *Przewodnik przemysłowy* poniekąd łącznikiem pomiędzy krajowymi zakładami, poświęconymi nauce przemysłowej uzupełniającej i zawodowej, a dając, o ile możności, obraz tego wszystkiego, co się w kraju w zakresie popierania przemysłu dzieje, staje się pożądanym organem informacyjnym i zachęcającym, uzupełnia ogłoszenia Komisyi o sprawach przez nią załatwionych i daje materyał do agitowania w sprawach przemysłowych pismom codziennym, które chętnie z *Przewodnika* czerpią.

Z drugiej strony służy *Przewodnik przemysłowy* interesom Towarzystwa zachęty przemysłu krajowego i popieraniu urządzonej przez Towarzystwo Nieustającej Wystawy okazów przemysłu krajowego, którą i Komisya ze swej strony życzliwą otacza opieką.

Aby subwencyą przeznaczoną na wydawnictwo *Przewodnika przemysłowego*, nie uszczuplać funduszu przeznaczonego na popieranie celów przemysłowych, pozwoliła sobie Komisya w preliminarzu dołączonym wstawić ją jako specyalną pozycyę i mniema, że czyni tem zadość istotnej potrzebie szerszego niż dotąd omawiania spraw przemysłowych i pozyskiwania dla nich opinii publicznej.

Pomiędzy zasiłkami, zestawionymi w poniższym wykazie, pragnie Komisya zwrócić uwagę na dwie kategorye zasiłków, mających donioślejsze znaczenie.

Do pierwszej kategoryi należą zasiłki dawane werkmistrzom, nauczycielom i kierownikom naszych szkół zawodowych na wycieczki naukowe, jużto celem uzupełnienia swego wykształcenia, jużto celem obznajomienia się z najnowszymi postępami w zakresie szkolnictwa zawodowego. Do takich należą pozycye 5 i 6, wykazujące, iż dano dwom werkmistrzom warsztatów naukowych szewskich sposobność odbycia kursów majsterskich w Wiedniu celem uzupełnienia swego wykształcenia i pozycya 13., wykazująca, że Komisya umożliwiła kierownikom szkoły garncarskiej w Porembie, szkoły tkackiej w Krośnie, szkoły sukienniczej w Rakszawie i szkoły kołodziejskiej w Kamionce strumiłowej odbycie podróży naukowych i zwidzenie odbytych w r. b. wystaw celem badania postępu gałęzi przemysłowych, którym kierowane przez nich zakłady są poświęcone.

Do drugiej kategoryi należą zasiłki, udzielane wychowańcom naszych szkół zawodowych lub stypendystów, którzy już na własną rękę pracownie zakładają. Zasiłki tego rodzaju — wymienione pod pozycyami 2, 9, 15, 16, 20, 22, 26, 27, 29, 30 i 31, — świadczą, że liczba tych wychowańców z każdym rokiem się mnoży a wydatki na ten cel uznać chyba należy za najbardziej produkcyjne, dowodzą one bowiem, że instrukcya zawodowa przynosi spodziewane owoce, bo przyczynia się do pomnożenia ulepszonych pracowni rękodzielniczych po kraju, a tem samem wpływa i na dobrobyt ludności. Że w porównaniu z latami istnienia niektórych

szkół jest tych wypadków osiedlania się byłych ich wychowańców i rozpoczynania przemysłu na własną rękę jeszcze dotąd zbyt mało, przypisać należy przerwie, jakiej każdy z wychowańców po ukończeniu szkoły zawodowej doznaje, t. j. służbie wojskowej, po której dopiero może abituryent myśleć o rozpoczęciu interesu na własną rękę.

Tytułem zasiłków bezzwrotnych udzielono w r. 1896:

1. **Józefowej Kotarbińskiej** w Krakowie 300 zł. na utrzymanie kursu praktycznego sztuki zastósowanej do przemysłu dla kobiet.

2. **Włodzimierzowi Stadniczeńce,** garncarzowi w Kołomyi 300 zł. na uzupełnienie i rozszerzenie warsztatu.

3. **Rudolfowi Zadrazilowi,** fotoligrafowi w Krakowie 500 zł. na uzupełnienie i rozszerzenie zakładu.

4. **Piotrowi Kurlecie,** abituryentowi szkoły ślusarskiej w Świątnikach i praktycznemu ślusarzowi artystycznemu 300 zł. na odbycie kursu praktycznego w zakresie zegarmistrzostwa pendułowego w szkole zegarmistrzowskiej w Furtwangen.

5. **Stanisławowi Zapalskiemu,** werkmistrzowi szkoły szewskiej w Uhnowie, 130 zł. na odbycie kursu szewskiego w c. k. Muzeum technologicznem w Wiedniu.

6. **Janowi Stasinie,** czeladnikowi szewskiemu z Rozdołu, na odbycie praktycznego kursu szewskiego w Witkowie 45 zł.

7. **A. Celewiczowi,** kierownikowi szkoły szewskiej w Uhnowie, 600 zł. tytułem odszkodowania za powstrzymaną płacę nauczycielską w szkole ludowej z powodu urlopu, wziętego na cele organizacyi kursów szewskich na prowincyi i 150 zł. tytułem zwrotu kosztów przy organizacyi kursów szewstwa w Rozdole, Łańcucie i i Kołaczycach.

8. **Emilii Pedynkowskiej** 200 zł. na podniesienie utrzymywanego przez nią w Krakowie zakładu restauracyi starożytnych haftów i tkanin.

9. **Piotrowi Romakowi,** abituryentowi szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli, 30 zł. na narzędzia i przybory koszykarskie.

10. **Towarzystwu kowali w Sułkowicach** 500 zł na częściowe pokrycie strat poniesionych.

11. **Towarzystwu dla podniesienia przemysłu drzewnego w Tarnawie dolnej** 250 zł. na pokrycie kosztów założenia towarzystwa.

12. **Towarzystwu produkcyjnemu i handlowemu w Łańcucie** 1300 zł. tytułem częściowego pokrycia strat, z powodu niedostatecznej ilości warsztatów i zbyt małej produkcyi krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie.

13. **Kierownikom szkół zawodowych K. Rollemu w Porembie, H. Gruszeckiemu w Krośnie, St. Anczycowi w Rakszawie** po 150 zł. i **E. Paudlerowi w Kamionce strumiłowej** 120 zł., na odbycie podróży naukowych w interesie swych zakładów.

14. **Klubowi Rusinek we Lwowie** 300 zł. na wydawnictwo II. zeszytu wzorów haftu ruskiego;

15. **Wojciechowi Grabcowi,** abituryentowi szkoły tkackiej w Wilamowicach 100 zł. na założenie warsztatu tkackiego.

16. **Janowi Cetnarowiczowi,** b. stypendyście krajowemu 300 zł. zasiłku bezzwrotnego i 400 zł. pożyczki bezprocentowej na założenie warsztatu dla rymarstwa galanteryjnego.

17. **Antoniemu Warchałowskiemu,** nauczycielowi ludowemu w Pustkowie, w powiecie Ropczyckim, 100 zł. na narzędzia i materyał celem wprowadzenia nauki koszykarstwa w szkole tamtejszej.

18. **Adamowi Gotmanowi,** instruktorowi naukowego warsztatu szewskiego w Starym Sączu, 60 zł. na odbycie kursu majsterkiego w Wiedniu.

19. **Marcinowi Brzękowi,** b. instruktorowi w warsztacie naukowym tkackim w Błażowie, 300 zł., tytułem odprawy przy uwolnieniu od obowiązków.

20. **Józefowi Gerusowi,** szewcowi w Witkowie, 25 zł. na zakupno maszyny.

21. **Towarzystwu stolarzy w Kalwaryi Zebrzydowskiej** 300 zł. na pokrycie kosztów założenia towarzystwa.

22. **Tomaszowi Szlagórowi,** b. uczniowi przemysłu drzewnego w Zakopanem, 60 zł. na założenie pracowni stolarskiej.

23. **Kazimierzowi Krzyżanowskiemu,** b. uczniowi szkoły tkackiej w Krośnie, zasiłek 80 zł. na wyjazd do Schönbergu w Morawii celem kształcenia się w tkactwie mechanicznem.

24. **Józefowi Kłapie,** nauczyucielowi szkoły przemysłowej uzpupełniającej w Starym Sączu, 40 zł. jako zasiłek na odbycie kursu rysunkowego.

25. **Franciszkowi Hyblikowi,** b. przodownikowi warsztatu naukowego tkackiego w Glinianach, 300 zł. tytułem odprawy i jako pomoc na założenie pracowni tkackiej w Łużnej.

26. **Komitetowi szkoły sukienniczej** w **Rakszawie** 675 zł. jako zasiłki dla 9 ukończonych uczniów tej szkoły po 75 zł. na sprawienie własnych warsztatów.

27. **Teodorowi Burczakowi,** ukończonemu uczniowi warsztatu naukowego tkackiego, w Kosowie 80 zł. na założenie warsztatu tkackiego w Pistyniu.

28. **Julianowi Krupskiemu** 100 zł. na ukończenie nauki malarstwa dekoracyjnego w Monachium.

29. **Tomaszowi Myrcie,** b. uczniowi kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, 100 zł. na rozszerzenie pracowni tkackiej w Golcowej w pow. Brzozowskim.

30. Na ręce Dyrekcyi kraj. szkoły tkackiej **w Krośnie,** 400 zł. tytułem zasiłku na urządzenie wspólnej pracowni tkackiej dla abituryentów rzeczonej szkoły w Suchodole.

31. Na ręce Dyrekcyi c. k. szkoły przemysłu drzewnego **w Zakopanem,** dla czterech abituryentów tejże szkoły, 100 zł. na zakupno narzędzi celem otwarcia własnych pracowni.

Wykaz zasiłków stypendyjnych, udzielonych uczniom krajowych i rządowych szkół zawodowych, oraz słuchaczom kursów zawodowych za granicą
Al. X i szkół handlowych na rok szkolny 1895/6 zamieszcza się między alegatami ·/. niniejszego sprawozdania.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za II półrocze 1895 i za I półrocze 1896 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1895.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II. półrocze 1895.

Przychód.

Stan w kasie Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1895 .	22.320 zł.	— ct.
Spłaty pożyczek	54.400 „	72 „
Pobrane odsetki	4.700 „	11 „
„ „ zwłoki	50 „	63 „
Razem	81.471 zł.	46 ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:

Jankowski Władysław	4.000 zł.			
Rucker Zygmunt	15.000 „			
Tow. handlu i przemysłu w Gorlicach	15.000 „			
Gadowski Jan	5.000 „			
Schmindling & Papciak . . .	2.000 „			
Łapcik Szymon	300 „			
Suwaj Józef	300 „			
Malewski Leonard	6.000 „			
Sulikowski Stanisław	5.000 „	52.600 zł.	—	ct.
Koszta nabycia fabryki J. Chylewskiego . . .		27.088 „	92	„
„ ogólne		71 „	88	„
Prowizya Banku krajowego		301 „	66	„
Odpisy (Teofila Zielińska)		159 „	—	„
Stan lokacyi w Banku kraj. z dniem 31. grudnia 1895 r.		1.250 „	—	„
Razem		81.471 zł.	46	ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1895.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	27	78.877 zł.	15 ct.			
„ skórnemu	15	61.083 „	46 „			
„ drzewnemu	21	47.823 „	38 „			
„ metalowemu	18	33.645 „	— „			
„ keramicznemu	11	45.745 „	97 „			
Innym gałęziom przemysłu	29	124.037 „	24 „			
Na cele Wyst. kraj. w r. 1894	3	5.600 „	— „	396.812 zł.	20	ct.
	124					
Udział w galicyjskiem akcyjnem Towarzystwie handlowem				50.000 zł.	—	ct.
„ „ akcyjnej garbarni w Rzeszowie				25.000 „	—	„
Koszt nabycia fabryki J. Chylewskiego				27.088 „	92	„
Stan lokacyi w Banku krajowym				1.250 „	—	„
Razem				500.151 zł.	12	ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888 .	111.410 zł. 08 ct.			
mniej odpisy z polecenia Wydziałk krajowego . .	25.691 „ 87 „	85.718 zł.	21	ct.
Dotacya 10 rat z funduszu krajowego za r. 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 i 1895 .		350.000 „	—	„
Przyrost do dnia 31. grudnia 1895		64.432 „	91	„
Razem . . .		500.151 zł.	12	ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1895.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1895	398.612	zł.	92 ct.
Wydane pożyczki w roku 1895	52.600	„	— „
Razem	451.212	zł.	92 ct.
Spłaty pożyczek w roku 1895 wynosiły	54.400	„	72 „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1895 . .	396.812	zł.	20 ct.

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1896.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1896.

Przychód.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1895	1.250	zł.	— ct.
Spłaty pożyczek	34.636	„	90 „
Pobrane odsetki	4.909	„	97½ „
„ „ zwłoki	74	„	05 „
Dotacya krajowa	18.750	„	— „
Razem	59.620	zł.	92½ ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:				
Galic. Tow. dostaw dla armii . .	10.000 zł.			
Towarzystwo tkackie w Glinianach .	5.000 „			
Pawik Jan	200 „			
Kostrzewski Stanisław	5.000 „			
Gottlieb Edward	2.000 „			
Mandel Paulina	1.000 „			
Fichmann Szabse	2.000 „			
Strzemecki Wacław	2.000 „			
Baumann Kazimierz	4.000 „			
Schumann August i Spka . . .	5.000 „			
Gruszkiewicz Józef	350 „	36.550	zł.	— ct.
Fabryka J. Chylewskiego w Tarnowie		8.460	„	54 „
Koszta ogólne		129	„	08½ „
Udział w Spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.		10.000	„	— „
Odpisy z pożyczek przez Wydział krajowy wydanych . . .		695	„	97 „
„ z pożyczek poźniejszych		—	„	33 „
Stan lokacyi w Banku krajowym		3.785	„	— „
Razem . . .		59.620	zł.	92½ ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1896.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	27	81.956 zł. 37 ct.	
" skórnemu	15	70.199 " 77 "	
" drzewnemu	20	42.440 " 80 "	
" metalowemu	21	41.840 " 84 "	
" keramicznemu	11	42.052 " 10 "	
Innym gałęziom przemysłu	30	117.985 " 42 "	
Na cele wystawy krajowej	1	2.250 " — "	398.725 zł. 30 ct.
	125		
Udział w akc. garbarni w Rzeszowie			25.000 " — "
" w galic. akcyjnem Towarzystwie handlowem			50.000 " — "
" w Spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.			10.000 " — "
Kupno fabryki J. Chylewskiego w Tarnowie			35.549 " 46 "
Stan lokacyi w Banku krajowym			3.785 " — "
Razem			523.059 zł. 76 ct.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888	111.410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy	26.387 " 84 "	85.022 zł. 24 ct.
Dotacya krajowa 11 rat z funduszu krajowego za rok 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895 i 1896		368 750 " — "
Przyrost po dzień 30. czerwca 1894		69.287 " 52 "
Razem		523.059 zł. 76 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1896:

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1895	396.812 zł. 20 ct.
Wydane pożyczki w Iszym półroczu 1896	36.550 " — "
Razem	433.362 zł. 20 ct.
Spłaty pożyczek w Iszem półroczu 1896 wynosiły	34.636 " 90 "
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1896	398.725 zł. 30 ct.

Sprawozdanie niniejsze kończy Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następującymi wnioskami:

Wysoki Wydział raczy:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

Aleg. XI. II. Załączony tu ·/. preliminarz wydatków na cele przemysłowe wcielić do preliminarza krajowego na r. 1897 i przedłożyć go Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi, objęty już preliminarzem wniosek o udzielenie bezprocentowej pożyczki w kwocie 4.000 zł. gminie m. Kalwaryi Zebrzydowskiej na budowę domu, przeznaczonego na pomieszczenie kraj. szkoły stolarskiej.

IV. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi, objęty już preliminarzem wniosek przyzwolenia kredytu 15.000 zł. w. a. na urządzenie oddziału tkactwa mechanicznego w kraj. szkole tkackiej w Krośnie, do wydatkowania dwoma ratami w latach 1897 i 1898.

V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi ponownie potrzebę zawezwania c. k. Rządu, aby za pośrednictwem władz przemysłowych przynaglał pracodawców do posyłania terminatorów na naukę przemysłową uzupełniającą, oraz przestrzegał wczesnego zapisywania ich w stowarzyszeniach przemysłowych, tak, iżby co do obowiązku uczęszczania ne naukę utrzymywani byli w należytej ewidencyi.

VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi do stabilizowania na zajmowanej dotychczas posadzie p. Stanisława D a c z y ń s k i e g o, nauczyciela rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

We Lwowie dnia 13. grudnia 1896.

Tadeusz Romanowicz,
Zastępca Prezesa Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych.

Juliusz Starkel,
Sekretarz Komisyi kraj. dla spraw przem.

Alegat I. do sprawozdania z czynności Komisyi

Statystyka szkół przemysłowych

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Ilość kursów	Ilość klas	Ilość uczniów zapisanych	Ilość uczniów klasyfikowanych	Procent uczniów klasyfikowanych	Postęp uczniów		
							celujący	dobry i dostateczny	nie-dostateczny
1	Biała	2	4	220	161	73	20	100	41
2	Bochnia	2	3	107	77	72	9	46	22
3	Brody	2	3	105	71	67	5	40	26
4	Brzeżany	2	4	127	82	65	1	53	28
5	Buczacz	2	2	77	44	57	5	28	11
6	Drohobycz	2	3	138	106	77	11	76	19
7	Gorlice	2	3	122	101	83	24	37	40
8	Jarosław	2	3	159	141	88	15	72	54
9	Jasło	2	3	75	55	73	9	23	23
10	Kałusz	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Kołomyja	2	3	81	57	70	8	20	29
12	Kraków na Kleparzu . . .	2	6	290	210	72	17	96	97
13	„ w Ogrodzie angiel. .	2	5	219	158	72	17	96	45
14	„ na Smoleńsku . . .	2	4	172	123	72	7	86	30
15	„ na Kaźmierzu . . .	2	4	125	100	80	4	64	32
16	„ na Dajworze . . .	2	4	133	94	71	10	62	22
17	Krosno	2	4	91	72	80	2	28	42
18	Łańcut	2	2	77	73	94	10	53	10
19	Lwów im. św. Anny . . .	2	2	71	59	83	14	42	3
20	„ „ św. Antoniego . .	2	2	110	78	71	9	51	18
21	„ „ Czackiego . . .	2	3	159	114	72	15	83	16
22	„ „ Elżbiety	2	2	57	37	65	4	26	7
23	„ „ Konarskiego . .	2	2	79	51	65	7	35	9
24	„ „ św. Marcina . .	2	2	118	105	89	14	81	10
25	„ „ Piramowicza . .	2	2	77	63	82	10	48	5
26	„ „ Staszica	2	2	87	59	68	5	43	11
27	„ „ Mickiewicza . . .	2	3	156	123	79	11	86	26
28	„ „ Bernsteina izrael.	1	2	82	57	70	9	28	20
29	Nowy Sącz	2	4	166	119	72	17	78	24
30	Nowy Targ	2	4	96	85	88	4	55	26
31	Przemyśl	2	4	277	187	68	19	122	46
32	Podgórze	2	3	120	82	69	5	42	35
33	Rzeszów	2	3	120	84	70	3	53	28
34	Sambor	2	3	105	54	51	10	32	12
35	Sanok	2	3	72	57	79	11	30	16
36	Stanisławów	2	3	97	65	69	7	31	27
37	Stary Sącz	2	3	127	95	75	5	78	12
38	Stryj	2	3	126	100	80	6	61	33
39	Sądowa Wisznia	2	3	55	48	87	17	28	3
40	Tarnopol	2	3	100	73	73	7	42	24
41	Tarnów	3	4	125	81	65	6	49	26
42	Wadowice	2	3	84	74	88	3	35	36
43	Wieliczka	2	3	102	81	80	3	58	20
44	Żółkiew	2	3	79	63	80	8	45	10
45	Żywiec	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem . . .	86	134	5165	3819	74	403	2342	1074

krajowej dla spraw przemysłowych za rok 1896.

uzupełniających za rok szkolny 1895/6.

Wiek uczniów		Wyznanie uczniów				Ilość nauczycieli			Uwaga
do lat 18	wyżej lat 18	rzym. kat.	grec. kat.	innych wyzn. chrześcijańsk.	religii mojżeszow.	szkół ludow.	szkół średn. i innych	Razem	
163	57	200	—	18	2	7	1	8	
97	10	91	—	1	15	7	1	8	
102	3	33	9	2	61	8	3	11	
119	8	47	29	—	51	8	2	10	
72	5	26	15	—	36	7	—	7	
126	12	57	37	—	44	8	3	11	
122	—	70	1	—	51	7	—	7	
146	13	123	12	1	23	5	5	10	
75	—	61	1	—	13	2	4	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nauka rozpoczęła się dopiero w październiku 1896.
71	10	49	22	5	5	9	4	13	
195	95	287	—	3	—	12	—	12	
169	50	215	1	1	2	9	—	9	
116	56	172	—	—	—	9	—	9	
122	3	—	—	—	125	9	—	9	
120	13	5	—	—	128	9	—	9	
89	2	75	—	1	15	6	—	6	
59	18	77	—	—	—	6	—	6	
51	20	50	15	4	2	7	—	7	
62	48	88	21	1	—	7	—	7	
130	29	1	—	2	156	7	—	7	
45	12	45	10	2	—	7	—	7	
67	12	62	11	6	—	8	—	8	
58	60	80	33	3	2	9	—	9	
54	23	60	16	1	—	8	—	8	
72	15	58	21	4	4	8	—	8	
101	55	113	32	5	6	9	—	9	
66	16	—	—	—	82	2	4	6	
143	23	143	1	3	19	6	1	7	
92	4	82	—	—	14	8	—	8	
234	43	177	66	1	33	8	4	12	
86	34	94	—	—	26	10	—	10	
87	33	120	—	—	—	5	2	7	
85	20	64	5	—	36	2	5	7	
72	—	47	19	—	6	5	6	11	
94	3	81	5	6	5	3	3	6	
127	—	120	1	—	6	8	—	8	
80	46	102	15	2	7	5	5	10	
34	21	22	33	—	—	5	-	5	
79	21	26	25	—	49	7	2	9	
87	38	125	—	—	—	7	2	9	
58	26	73	—	—	11	3	6	9	
101	1	88	—	1	13	6	—	6	
64	15	31	17	—	31	10	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Szkoła weszła w życie dopiero we wrześniu 1896.
4192	973	3540	473	73	1079	298	63	361	

Wykaz uczniów szkół przemysłowych uzupeł-

Liczba porząd.	Siedziba szkoły	1 Blacharzy	2 Bednarzy	3 Cieśli	4 Cukiern. i Piernik.	5 Czapników	6 Drukarzy	7 Fryzyerów	8 Garbarzy	9 Garncarzy	10 Grzebieniarzy	11 Introligatorów	12 Kelnerów	13 Krawców	14 Kupców	15 Kowali	16 Kamieniarzy	17 Kominiarzy	18 Kapeluszników	19 Kuferników	20 Koszykarzy	21 Kuśnierzy	22 Kotlarzy
1	Biała	2	2	—	2	—	—	4	—	3	—	2	—	20	2	5	—	—	—	—	—	1	—
2	Bochnia	—	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	10	10	7	3	—	—	—	—	1	—
3	Brody	4	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	2	21	16	1	—	1	—	—	—	—	—
4	Brzeżany	2	5	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	22	—	4	—	—	—	—	—	—	—
5	Buczacz	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	6	3	—	—	1	—	—	2	—
6	Drohobycz	1	7	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	20	10	8	1	—	—	—	—	—	—
7	Gorlice	3	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	29	9	3	1	—	—	—	—	—	—
8	Jarosław	3	—	—	—	—	1	5	—	5	—	2	—	14	2	5	1	2	—	—	—	—	2
9	Jasło	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	22	3	3	—	1	—	—	3	—	1
10	Kałusz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Kołomyja	1	—	1	2	—	—	—	—	11	—	—	—	3	3	6	2	—	—	—	—	—	—
12	Kraków na Kleparzu . .	8	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	40	—	14	3	2	1	—	—	3	—
13	„ w Ogrod. Angiel.	11	2	—	—	—	2	2	—	—	—	9	—	10	—	11	11	3	—	—	—	—	—
14	„ na Smoleńsku .	6	2	—	3	—	—	1	—	-	—	19	—	33	—	4	4	2	2	2	—	3	—
15	„ na Kaźmierzu .	2	—	—	—	—	—	6	—	—	—	3	—	25	21	—	—	—	1	1	—	6	—
16	„ na Dajworze . .	7	—	—	2	3	—	9	—	—	—	—	—	19	15	1	3	—	3	2	—	7	—
17	Krosno	3	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	5	13	3	—	—	—	—	—	—	—
18	Lwów u św. Anny . .	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1
19	„ u św. Antoniego .	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	6	3	—	—	—	2	1	—
20	„ im. Czackiego . .	2	—	—	1	—	1	2	—	—	—	1	—	7	24	—	—	—	—	2	2	—	—
21	„ u św. Elżbiety .	3	—	—	1	—	6	—	—	—	—	2	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—
22	„ im. Konarskiego .	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	„ św. Marcina . .	3	4	1	—	—	4	—	—	—	—	1	—	2	—	6	7	—	—	—	—	1	1
24	„ im. Piramowicza .	7	—	—	1	—	5	—	—	1	—	3	—	13	1	—	1	—	1	—	—	2	—
25	„ im. Staszica . .	8	—	1	—	—	7	1	—	—	—	7	—	2	—	1	—	2	—	—	—	1	—
26	„ im. Mickiewicza .	8	2	1	1	—	13	2	—	—	—	10	—	14	6	4	—	—	—	—	—	—	—
27	„ izrael. Bernsteina	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	17	—	1	—	—	1	—	—	—
28	Łańcut . . . . . . ,	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	—	4	—	2	—	—	-	—	—
29	Nowy Sącz	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	2	—	21	5	—	3	-	—	—	—	1	—
30	Nowy Targ	6	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	2	3	2	—	—	1	—	—	2	—
31	Podgórze	5	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	2	1	5	—	—	—	—	—
32	Przemyśl	1	6	—	—	—	2	2	—	—	—	7	—	15	—	20	—	1	1	—	—	—	—
33	Rzeszów	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	5	—	9	1	3	—	—	—	—	—
34	Sambor	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	19	1	1	—	—	—	2	—	—
35	Sanok	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—
36	Stanisławów	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	11	—	—	—	—	—	—	2
37	Stary Sącz	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	15	—	—	5	—	—	12	—
38	Sądowa Wisznia . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—
39	Stryj	16	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	4	—	8	1	—	—	—	—	2	—
40	Tarnopol	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	12	—	6	—	—	—	—	—	—	-
41	Tarnów . . . . . . , .	3	5	—	—	—	1	1	—	—	—	—	-	15	—	4	—	—	—	—	—	—	—
42	Wadowice	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	15	10	1	1	-	—	—	—	—	—
43	Wieliczka	4	1	—	—	—	1	4	—	—	—	1	1	12	4	2	—	—	—	—	—	—	—
44	Żółkiew	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	5	10	6	—	2	—	—	2	-	—
	Razem . .	139	46	10	18	6	62	79	2	25	—	75	7	490	212	198	52	26	16	8	11	45	7

krajowej dla spraw przemysłowych za rok 1896.

niających za rok 1895/6 według ich zawodów.

23 Lakierników	24 Malarzy	25 Murarzy	26 Mechaników	27 Muzykantów	28 Mosiężn. i bronzow.	29 Nożown. i szlufierzy	30 Odlewaczy metalu	31 Parasolników	32 Piekarzy	33 Powroźników	34 Rzeźnik. i masarzy	35 Rolników	36 Rusznikarzy	37 Rymarzy i siedlarzy	38 Rzeźbiarzy i snycerz.	39 Szewców	40 Ślusarzy	41 Stolarzy	42 Stelmachów	43 Szczotkarzy	44 Szmuklerzy	45 Szklarzy	46 Tapicerów	47 Tokarzy	48 Tutkarzy	49 Tkaczy	50 Zegarmistrzów	51 Złotników	52 Innych zawodów	Razem
—	12	2	—	—	2	—	23	—	6	—	3	—	—	2	—	18	40	12	3	6	—	—	3	15	—	4	2	—	24	220
—	3	2	—	—	—	—	—	—	5	—	8	—	1	1	—	17	8	14	1	—	—	—	—	2	—	—	2	2	1	107
1	3	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	105
—	1	26	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	1	1	—	24	4	13	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	4	127
—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	21	11	12	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	4	77
—	5	2	—	—	—	1	—	—	3	2	3	7	—	2	—	25	12	10	3	—	—	—	1	—	—	—	1	2	9	138
1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	4	—	—	1	—	33	6	1	—	—	—	—	—	—	—	9	2	—	13	122
—	5	28	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	1	—	—	15	24	10	7	—	—	—	—	2	—	—	7	—	8	159
—	5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	2	—	15	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	4	2	—	—	1	—	—	—	1	6	—	—	2	—	5	5	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	81
11	10	—	2	—	—	—	1	—	5	—	4	—	—	2	—	36	56	39	4	5	—	1	5	5	—	—	1	1	26	290
1	1	—	1	—	1	—	7	—	2	—	1	—	—	8	—	23	39	35	1	1	—	2	2	1	—	—	—	—	32	219
2	6	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	—	22	21	17	1	—	—	—	5	—	—	—	1	2	8	172
—	9	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2	—	—	—	1	6	—	—	3	—	5	10	17	125
—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4	2	—	3	1	8	17	1	—	—	3	3	17	133
1	1	7	—	—	—	—	—	—	5	—	7	—	—	2	—	16	14	6	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	91
5	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	4	24	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	71
1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	19	15	24	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	11	110
10	36	—	1	—	2	—	—	—	2	—	1	—		3	—	6	15	14	—	1	—	—	2	2	—	—	1	17	4	159
1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	4	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	57
—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	40	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	79
1	—	13	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	11	49	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	118
—	—	—	3	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	14	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	77
—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	2	6	18	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	87
1	4	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	23	19	23	3	1	—	—	3	—	—	—	—	2	7	156
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	14	9	—	—	1	—	4	1	—	1	2	3	5	82
—	2	21	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	6	—	9	—	—	—	—	2	—	—	18	—	—	4	77
2	2	10	5	—	3	1	—	—	5	—	7	—	—	—	—	24	40	14	—	—	—	—	2	5		—	2	—	9	166
—	1	10	—	—	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—	—	15	3	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	96
8	4	2	—	—	12	—	1	—	—	1	—	—	1	2	2	34	17	4	—	—	—	2	—	—	—	—	2	1	4	120
1	6	17	—	—	5	2	—	—	1	—	11	—	—	1	—	26	70	44	5	1	—	—	—	3	—	—	5	—	24	277
1	3	7	3	—	—	4	—	—	1	—	5	—	1	2	—	13	23	28	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	120
—	2	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	19	5	7	1	—	—	2	2	—	—	—	2	—	19	105
2	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	3	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	23	72
3	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	29	21	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	97
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	—	3	—	54	4	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	16	127
—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	10	—	20	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	55
2	—	—	11	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	5	49	13	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—	126
1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	18	5	20	—	—	—	—	—	3	—	—	—	5	13	100
1	—	19	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	22	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	125
—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	—	6	—	—	—	—	22	12	4	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	84
3	6	9	—	—	—	—	—	—	4	4	6	—	—	1	—	8	21	2	—	—	—	5	—	—	—	—	2	—	4	102
1	—	2	—	—	—	—	—	—	4	1	5	—	—	1	—	8	6	14	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	4	79
73	135	236	57	1	34	11	34	2	60	16	108	7	12	56	11	672	756	585	40	19	3	27	50	57	4	34	58	57	416	5165

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w r. 1895/6.

(Według preliminarzy).

Liczba porząd.	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem	Uwaga
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczęd.	Tow. zaliczkowe	Opłaty szk.	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb przem. handl.	Funduszu krajow.	Funduszu państwa		
		zł.	zł.	zł	zł.	zł.	zł	zł.	zł.	zł.	zł.	zł	
1	Biała	300	—	200	—	—	40	200	200	398	548	1.886	
2	Bochnia	500	—	—	—	—	—	—	—	515	459	1.474	
3	Brody	300	—	—	—	—	—	100	500	324	376	1.600	Podług zamknięcia rachunków
4	Brzeżany	200	—	—	—	—	—	150	—	444	500	1.294	
5	Buczacz	200	—	—	—	—	50	200	100	500	—	1.050	
6	Drohobycz . . .	300	—	50	50	—	—	150	—	646	589	1.785	
7	Gorlice	200	—	—	200	—	—	200	100	73	205	978	
8	Jarosław	200	—	—	—	—	—	200	—	560	560	1.520	
9	Jasło	—	—	—	—	—	—	100	—	346	540	986	
10	Kałusz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Szkoła w r. 1895/6 jeszcze nieczynna
11	Kołomyja	423	—	—	—	—	310	150	—	423	423	1.729	
12	Kraków na Kleparzu	1.492	8	—	—	—	—	—	—	400	400	2.300	
13	„ w Ogr. ang.	1.072	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.880	
14	„ na Smoleńs.	776	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.584	
15	„ na Kaźm.	818	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.626	
16	„ na Dajworze	768	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.576	
17	Krosno	250	—	—	—	—	—	100	—	757	657	1.764	
18	Łańcut	120	—	—	—		—	150	—	400	400	1.070	
19	Lwów im. św. Anny .	560	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.360	
20	„ „ „ Anton. .	460	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.260	
21	„ „ Czackiego	460	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.260	
22	„ „ św. Elżb.	560	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.360	
23	„ „ Konarsk.	560	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.360	
24	„ „ św. Marc.	460	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.260	
25	„ „ Piramow.	560	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.360	
26	„ „ Staszica .	560	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.360	
27	„ „ Mickiew.	1.070	—	—	—	—	—	—	—	400	400	1.870	
28	„ „ Berns. izr.	—	1.345	—	—	—	100	—	—	485	485	2.415	
29	Nowy Sącz . . .	200	200	200		—	150	300	100	725	675	2.550	
30	Nowy Targ . . .	100	—	—	72	—	50	200	—	669	550	1.641	
31	Podgórze	465	—	—	—	—	—	50	—	543	440	1.498	
32	Przemyśl	425	—	200	—	—	—	300	—	621	520	2.066	
33	Rzeszów	140	150	150	—	—	—	100	—	816	660	2.016	
34	Sambor	100	—	—	—	—	200	100	—	570	570	1.540	
35	Sanok	307	—	—	—	—	—	—	—	516	516	1.339	
36	Stanisławów . . .	250	50	150	—	—	—	200	—	454	496	1.600	
37	Stary Sącz . . .	300	—	—	—	—	—	150	100	557	557	1.664	
38	Sądowa Wisznia . .	50	—	—	—	—	100	50	—	495	495	1.190	
39	Stryj	300	—	—	100	—	200	100	—	299	551	1.550	
40	Tarnopol	448	—	—	—	—	—	50	100	660	522	1.780	
41	Tarnów	400	—	100	—	—	—	200	—	575	575	1.850	
42	Wadowice . . .	400	—	200	—	—	—	100	—	501	501	1.702	
43	Wieliczka	400	—	—	—	—	—	50	—	375	375	1.200	
44	Żółkiew	300	—	—	—	—	—	200	—	477	477	1.454	
	Razem . .	17.754	1.785	1.250	422	—	1.200	3.850	1.200	20.324	19.822	67.607	

Al. IV. do sprawozdania Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych za r. 1896.

L. 1.137.

Okólnik.

Okólnikiem z dnia 8. sierpnia 1894 r. L. 665, wydanym do zarządów szkół przemysłowych uzupełniających, wskazała Komisya krajowa dla spraw przemysłowych na niejednostajność postępowania w zawiadywaniu rzeczonemi szkołami i na dowolności, których na przyszłość unikać należy. Pomimo tego przytrafiają się jeszcze ciągle nieprawidłowości, które mącą gospodarkę budżetową szkół przemysłowych uzupełniających, utrudniają nadzór nad niemi i wykraczają poza granice tych praw, jakie Zarządom miejscowym przy zawiadywaniu rzeczonemi szkołami służą.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych widzi się tedy zniewoloną, działając z upoważnienia Wydziału krajowego z dnia 30. listopada b. r. L. 76.274, nietylko szczegóły wzmiankowanego okólnika przypomnieć, lecz na podstawie nowszych spostrzeżeń przepisać poniżej pewne normy postępowania, których zarządy szkół przemysłowych uzupełniających na przyszłość jak najściślej trzymać się mają, a to tembardziej, że w razie niestosowania się do nich i spowodowania tem przekroczeń budżetowych lub wydatków preliminarzem wcale nie objętych, mogłyby być i do zwrotu nieusprawiedliwionych wydatków pociągane.

1. Przy układaniu preliminarzy szkolnych należy wszędzie brać za podstawę, iż na gminie ciąży obowiązek dostarczania szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi i osobnych kwot na pokrycie tych prestacyi nie należy wprowadzać do preliminarza. Gdyby zaś było aktami erekcyjnemi szkoły udowodnionem, że gmina nie przyjęła na siebie powyższych zobowiązań w naturze i uchyla się od nich, lub wyznaczyła na ten cel pewną kwotę, corocznie uiszczać się mającą — natenczas ma Wydział szkolny sprawę taką specyalnie do rozstrzygnięcia Komisyi względnie Wydziału krajowego przedstawić celem uregulowania, a ewentualnie stałego rozdzielenia pieniężnych zasiłków gminy na opędzenie potrzeb administracyjnych szkoły i na wydatki połączone z nauką.

2. Wydziałowi szkolnemu służy prawo przedstawiania wniosków co do zmiany, względnie podwyższenia wynagrodzeń kierownika i nauczycieli, uchwały Wydziału wszakże mogą być obowiązującemi dopiero wtedy, gdy przez Wydział krajowy zostaną zatwierdzone, a względnie przez uchwalenie budżetów szkolnych w Sejmie zyskają zatwierdzenie. Pobieranie wynagrodzeń wyższych, chociażby na podstawie uchwał Wydziału szkolnego, ale wbrew zatwierdzonemu budżetowi szkoły, jest bezprawne i odpowiedzialność za wynikłe stąd przekroczenia budżetu szkolnego spadają na Wydział szkolny.

3. Z dochodów, budżetem szkoły przyzwolonych, nie mogą być wydatkowane żadne kwoty tytułem wynagrodzenia za jakiekolwiek czynności członków Wydziału szkolnego, gdyż w myśl §. 4. normalnego Statutu szkół przemysłowych uzupełniających, członkowie Wydziału szkolnego sprawują swój urząd bezpłatnie.

4. Wynagrodzenie nauczyciela za godzinę nauki wynosi 1 zł, wyjątkowo zaś 1 zł. 20 ct. do 1 zł. 25 ct. w. a. tam, gdzie to względami większej drożyzny zostanie uzasadnione i przez Wydział krajowy zatwierdzone. Nauczycielom rysunków przyznaje się wynagrodzenie o 20% wyższe od wynagrodzenia za naukę innych przedmiotów szkolnych.

5. Wypłata wynagrodzenia może być zarządzoną tylko z dołu, na podstawie godzin nauki, przez nauczyciela istotnie odbytych, nie zaś preliminowanych. W tym celu prowadzonym ma być w każdej szkole dziennik odbytych godzin nauki, do-

stępny zarówno dla wizytującego szkołę Inspektora krajowego jak i dla lustratora administracyjnego. Niedopuszczalnem jest także udzielanie zaliczek na poczet przypadającego wynagrodzenia.

6. Przy preliminowaniu czasu, przeznaczonego na naukę, należy przyjmować stale 32 tygodnie, tyle czasu bowiem zajmuje faktycznie ta nauka po obliczeniu przerw, większemi świętami spowodowanych.

7. Z kredytów, wyznaczonych na wynagrodzenia za godziny nauki, nie mogą być pod żadnym pozorem ponoszone takie wydatki, jak np. za udział nauczycieli w konferencyach i popisach dorocznych, za funkcye gospodarza klasy, za przygotowania do spowiedzi, za prowadzenie uczniów do kościoła i dozorowanie tychże w czasie nabożeństwa. Są to obowiązki wynikające ze stosunku nauczyciela do szkoły i grona nauczycielskiego, a spoczywające zarówno na kierowniku jak i na całem gronie nauczycielskiem, obowiązki wszakże, które nigdzie osobno wynagradzane nie bywają.

Egzorty księży katechetów należą do nauki religii, uwzględniać je też wypada przy obliczaniu wynagrodzenia za naukę religii, licząc każdą egzortę za dwie godziny nauki.

8. W projekcie preliminarza szkoły należy szczegółowo dla każdej klasy kursu przygotowawczego i przemysłowego podawać ilość godzin dla każdego przedmiotu nauki i wysokość wynagrodzenia za naukę. Preliminarze, ryczałtujące kwotę kredytu, potrzebnego na opędzenie kosztów nauki, będą do ponownego opracowania Wydziałom szkolnym zwracane.

9. Do preliminarza szkolnego nie mogą być wstawiane żadne kwoty na nagrody dla uczniów. Chwalebnem jest rozdawanie nagród na popisach, zachęcające niewątpliwie młodzież rękodzielniczą do pilniejszego uczęszczania na naukę, o fundusz jednakże na te nagrody należy starać się poza budżetowymi dochodami szkoły, jużto u gminy, jużto u instytucyi i osób, sprzyjających szkole i interesujących się jej rozwojem.

10. W razie znaczniejszego napływu uczniów do szkoły, tak, iż liczba ich w jednej klasie przekroczy 60 w ciągu dwu po sobie następujących lat, mogą być tworzone równorzędne oddziały tak na kursie przygotowawczym jak i przemysłowym. Urządzenie oddziału równorzędnego nastąpić może wszakże tylko na podstawie uchwały Wydziału szkolnego, po zatwierdzeniu jej przez Wydział krajowy.

11. W sprawozdaniach rocznych mają zarządy szkół przemysłowych uzupełniających podawać szczegółowo przyczyny złej lub nieregularnej frekwencyi uczniów i wskazywać środki, którychby do podniesienia frekwencyi użyć należało.

12. Co do popisów publicznych, na podstawie doświadczeń, zebranych w ciągu lat ostatnich, zmienia Komisya zarządzenie z dnia 8. sierpnia 1894 r. L. 665 o tyle, iż poleca, aby zaniechano egzaminowania z poszczególnych przedmiotów, lecz ograniczano się przedewszystkiem do starannej wystawy wypracowań piśmiennych i rysunków uczniów. Zamknięcie takie roku szkolnego winno wszakże nosić cechę uroczystości publicznej, ma więc obejmować stosowne przemowy kierownika oraz przewodniczącego uroczystości delegata lub przewodniczącego Wydziału szkolnego, odczytanie klasyfikacyi, wręczenie nagród i t. p. Wydział szkolny ma też używać całego wpływu swego, ażeby publiczność, a w szczególności majstrowie bywali obecni na tych uroczystych zamknięciach roku szkolnego, które podobnie jak i otwarcie roku szkolnego, powinny się łączyć z nabożeństwami uroczystemi dla młodzieży szkolnej.

We Lwowie, dnia 30. listopada 1896.

Przewodniczący
S. Badeni.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1895/6.

L. bieżąca	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczennic) zwyczajnych na kursie I.	II.	III.	IV.	nadzwyczajnych	Razem	Pracowało razem uczniów (uczennic)		Uwaga
	Dla wyrobów z drzewa i łoziny.									
1	Czerwona Wola, szkoła koszyk.	15	16	—	—	—	31	w koszykarstwie		Szkoła otwarta d.15. czerwca 1896
2	Skołyszyn „ „	9	2	—	—	—	11			
3	Dzurów „ „	10	5	—	—	—	15			
4	Rudki „ „	10	1	—	—	—	11			
5	Zator „ „	8	—	—	—	—	8		76	
6	Grybów, warsztat kołodziejski	4	3	2	3	1	13	w kołodz. i bednarstwie		
7	Grzymałów, „ „	9	14	7	—	—	30			
8	Kamionka str. warsz. kołodz.	15	8	8	11	1	43		86	
9	Stanisławów, warszt. stolarsk. i tokarski	14	5	6	2	2	29	w stolarstwie, tokarstwie i rzeźbiarstwie		
10	Żywiec, warsztat stolarski i wyr. zabawek	2	3	—	3	2	10		39	
	Dla wyrobów garncarskich.									
11	Kołomyja, szkoła garncarska	8	2	2	—	16	28	w garncarstwie		
12	Poremba Żegota, szk. garnc.	2	3	1	—	6	12			
13	Touste, szkoła garncarska .	1	7	2	—	2	12		52	
	Dla wyrobów ze skóry.									
14	Uhnów, warsztat szewski . .	19	9	5	—	—	33	w szewstwie		
15	Witków, „ „ . .	10	17	18	—	78	123			
16	Stary Sącz „ „ . .	10	8	—	—	15	33		189	
	Dla wyrobów tkackich.									
17	Krosno, szkoła tkacka . . .	5	11	19	—	—	35	w tkactwie		
18	Błażowa, „ „ . . .	—	—	—	—	9	9			
19	Gliniany, „ „ . . .	6	4	5	—	17	32			
20	Gorlice, „ „ . . .	3	6	—	—	—	9			
21	Korczyna, „ „ . . .	4	4	6	6	—	20			
22	Kosów „ „ . . .	—	6	—	—	1	7			
23	Łańcut „ „ . . .	10	5	5	—	2	22			
24	Rychwałd „ „ . . .	1	1	7	—	—	9			
25	Wilamowice „ „ . . .	9	6	1	—	6	22			
26	Rakszawa, szkoła sukiennicza	12	9	3	—	—	24		189	
	Dla wyrobów powroźniczych.									
27	Radymno, warsz. powroźniczy	10	—	—	—	30	40	w powroźnictwie	40	
	Dla wyrobów koronkarskich.									
28	Kańczuga, kr. szk. koronkar.	23	14	12	—	—	49	w koronkarstwie		
29	Stary Sącz „ „	18	—	—	—	—	18			
30	Zakopane „ „	19	17	15	8	20	79		146	
	Dla wyrobów hafciarskich.									
31	Maków, kraj. szk. hafciarska	5	5	3	—	8	21	w hafciarstwie	21	
	Razem . . .	271	191	127	33	216	838		838	

Alegat VI. do sprawozd. Komisyi kraj. dla spraw przem. za rok 1896.

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych zawodowych w r. 1895/6.

(Zestawiony według preliminarzy).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczęd.	Z innych źródeł miejscow.	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Funduszu państwowego	
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
	Dla wyrobów z drzewa i łoziny.								
1	Czerwona Wola, szk koszykarska	—	—	—	1.670	200	700	700	3.270
2	Skołyszyn (Jasło) " "	—	—	50	260	—	400	300	1.010
3	Dżurów " "	—	—	—	200	150	370	310	1.030
4	Rudki " "	—	—	—	—	305	380	400	1.085
5	Zator " "	—	—	—	—	—	660	600	1.260
6	Grybów, warsztat kołodziejski	—	—	—	1.100	100	1.590	1.200	3.990
7	Grzymałów " "	—	—	—	3.000	500	1.550	1.550	6.600
8	Kamionka strum. war. kołodz. .	—	—	—	3.600	—	3.232	1.200	8.032
9	Stanisławów, warsztat stolarski	800	200	—	450	100	1.690	1.000	4.240
10	Żywiec, wars. stolar. i zabawek	200	—	—	700	100	1.220	1.000	3.220
	Dla wyrobów garncarskich.								
11	Kołomyja, szkoła garncarska .	—	—	—	1.700	—	2.710	2.600	7.010
12	Poremba Żegota, szk. garncar. .	—	—	150	750	50	1.282	1.800	4.032
13	Touste, szkoła garncarska . .	—	—	300	1.100	—	1.460	1.300	4.160
	Dla wyrobów ze skóry.								
14	Uhnów, warsztat szewski . .	100	—	—	—	200	474	620	1.394
15	Witków, " " . .	—	—	—	—	—	1.187	500	1.687
16	Stary Sącz " " . .	300	—	—	—	200	400	450	1 350
	Dla wyrobów tkackich.								
17	Krosno, szkoła tkacka	—	—	—	700	200	4.168	3.500	8.568
18	Błażowa, warsztat tkacki . .	—	—	—	—	60	770	300	1.130
19	Gliniany, " " . .	—	—	—	—	50	1.280	1.100	2.430
20	Gorlice, " " . .	—	—	—	—	200	300	400	900
21	Korczyna, " " . .	—	—	—	—	—	1.030	700	1.730
22	Kosów, " " . .	200	—	—	—	200	950	700	2.050
23	Łańcut, " " . .	250	—	—	—	300	1.330	400	2.280
24	Rychwałd, " " . .	—	—	—	—	200	1.032	450	1.682
25	Wilamowice, " " . .	200	—	—	—	50	690	350	1.290
	Dla wyrobów sukienniczych.								
26	Rakszawa, szkoła sukiennicza .	—	—	—	—	500	2.400	2.500	5.400
	Dla wyrobów powroźniczych.								
27	Radymno, warsztat powroźn. .	100	—	—	—	50	790	400	1.340
	Dla wyrobów koronkarskich.								
28	Kańczuga, szkoła koronkarska .	24	—	—	1 500	100	696	400	2.720
29	Stary Sącz " " .	300	—	—	380	300	638	200	1.818
30	Zakopane " " .	—	—	—	2.700	—	1.900	600	5.200
	Dla wyrobów hafciarskich.								
31	Maków, szkoła hafciarska . .	48	—	—	—	25	384	350	807
		2.522	200	500	19.810	4.140	37.663	27.880	92.715

LW. 53.198/95.

Plan nauki

na kursie ciesielstwa w krajowej szkole kołodziejskiej i ciesielskiej w Kamionce strumiłowej.

A) Przedmioty ogólne.

1. Religia.

Rok I., II. i III. po jednej godzinie tygodniowo.

2. Język polski.

Rok I., II. i III. po dwie godziny tygodniowo Czytanie, opowiadanie z historyi i geografii kraju rodzinnego. Życiorysy wybitnych mężów, szczególniej na polu przemysłu i ważniejszych wynalazków. Stylistyka przemysłowa (listy, podania, świadectwa, rachunki, kwity i t. d.). Dwa do trzech zadań piśmiennych na miesiąc.

3. Rachunki.

Rok I. trzy godziny tygodniowo. Metryczne miary i wagi, monety austryackie, niemieckie, rosyjskie; cztery działania liczbami całkowitemi, działanie ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi. Przynajmniej cztery zadania piśmienne na miesiąc.

Rok II. i III. wspólnie. Rachunki przemysłowe, cztery godziny tygodniowo. O stosunkach i proporcyach; rachunek procentowy i rachunek spółki. Wiadomości o cenach i sposobach sprzedaży materyału, o obliczaniu kosztów wyrobu i ustanawianiu ceny na sprzedaż. Prowadzenie ksiąg przemysłowych i handlowych; układanie inwentarzy, preliminarzy i zamknięć rachunkowych. Ćwiczenia piśmienne na właściwych formularzach.

B) Przedmioty fachowe.

4. Geometrya.

Rok I. ośm godzin tygodniowo, t. j. 2 nauki teoretycznej a 6 rysunków geometrycznych. Nauka o punktach, liniach, kątach i płaszczyznach; o własnościach figur płaskich, obliczanie figur płaskich, ogólne pojęcia o formach przestrzennych. Wprawa w używaniu przyrządów do rysowania.

Rok II. Nauka o rzutach i cieniach, sześć godzin tygodniowo, t. j. 2 nauki teoretycznej, 4 godziny rysunków. Rysowanie i obliczanie form przestrzennych. Skale i ich zastosowanie do powiększenia i pomniejszenia. Ćwiczenia w zdejmowaniu brył w rzutach prostokątnych. Rysowanie widoków ukośnych. Przecięcia się brył w tych położeniach i kombinacyach, jak tego wymaga praktyka. Elementa konstrukcyi cieniów.

5. Rysunki wolnoręczne.

Rok I. ośm godzin tygodniowo. Rysunki z wolnej ręki linii prostych, ukośnych, krzywych, następnie figur płaskich umiarowych.

Rok II. i III. sześć godzin tygodniowo. Rysunek ornamentalny z tablicy, wzorów i modeli gipsowych, zastosowany do budownictwa drzewnego. Cieniowanie tak ołówkiem jak i wiszorem. Rysunki wykonane wedle skali i w naturalnej wielkości.

6. Technologia drzewa.

Rok I. dwie godziny tygodniowo. Rozpoznanie najważniejszych gatunków drzew; rozgatunkowanie drzewa na materyał budowlany i do wyrobów; najważniejsze własności drzewa, ścinanie tegoż, obrabianie, sposób suszenia i usunięcia soków drzewnych; o grzybie drzewnym. Poznanie narzędzi służących do obrabiania drzewa i sposobu użycia ich, następuje przy praktycznych zajęciach w warsztacie.

7. Budownictwo.

Rok II. sześć godzin tygodniowo. Nauka konstrukcyi budowniczych i wszelkich wiązań drzewnych, poparta rysunkiem zawodowym. Wykonywanie wiązań i modeli wedle rysunków następuje w toku pracy warsztatowej.

Rok III. sześć godzin tygodniowo Ciąg dalszy nauki konstrukcyi budowniczych celem wyczerpania wszystkich w budownictwie drzewnem przypadających robót. Rysunek poszczególnych objektów budownictwa drzewnego (parkan, most, szopa i t. d.) wedle skali. Nauce i rysunkom towarzyszy praca warsztatowa przy wykonywaniu odnośnych modeli.

8. Nauka form budownictwa drzewnego.

Rok III. jedna godzina tygodniowo. Elementa stylowego wykonywania budowli drewnianych z zastosowaniem odpowiedniej ornamentyki. Rozmaite rodzaje gzymsów, profilowanie obramowań drzwi i okien i t. p. Kształcenie smaku uczniów na podstawie odpowiednich wzorów, modeli i objaśniania tychże.

9. Nauka projektowania.

Rok III. sześć godzin tygodniowo. Ćwiczenia w projektowaniu budowli drewnianych tak co do roboty ciesielskiej jak i stolarskiej. Wykonywanie planów na mieszkalne budynki wiejskie, budynki gospodarcze, ozdobne ogrodzenia, kioski ogrodowe i t. d., według danego programu. Sporządzenie odnośnych kosztorysów.

10. Przepisy budownicze i przemysłowe.

Rok II. i III. po jednej godzinie tygodniowo. Najważniejsze przepisy tyczące się wykonywania budowli, warunki uzyskania koncesyi na budowę, zachowywanie przepisów tyczących się czeladzi, bezpieczeństwa i t. d. Ćwiczenia w pisaniu odnośnych podań.

11. Zajęcia warsztatowe.

Rok I. 36 godzin tygodniowo przez cały rok. Uczniowie, w praktycznem uzupełnieniu technologii drzewa, zajęci są obróbką drzewa przy użyciu wszelkich dla cieśli i stolarza ważnych narzędzi i przyrządów, wykonywaniem łatwiejszych form wedle danego rozmiaru i wiązań drzewnych.

Rok II. 28 godzin tygodniowo w kursie zimowym od 1. listopada do 30. kwietnia. Uczniowie zajęci są wykonywaniem trudniejszych wiązań i modeli wedle danych im rysunków i wymiarów w uzupełnieniu teoretycznej nauki budownictwa. W kursie letnim pracują przy praktycznym budowniczym na placu budowy.

Rok III. 27 godzin tygodniowo w kursie zimowym od 1. listopada do 30. kwietnia. Uczniowie w uzupełnieniu teoretycznej nauki budownictwa, zajęci są wykonywaniem trudniejszych i bardziej skomplikowanych modeli budownictwa drzewnego. W kursie letnim pracują przy praktycznym budowniczym na placu budowy.

Zestawienie godzin nauki.

	Rok I.	Rok II. kurs zim.	Rok II. kurs letni	Rok III. kurs zim.	Rok III. kurs letni
1. Religia	1	1	—	1	—
2. Język polski	2	2	—	2	—
3. Rachunki przemysłowe	3	4	—	4	—
4. Geometrya	8	6	—	—	—
5. Rysunki wolnoręczne	8	6	—	6	—
6. Technologia drzewa	2	—	—	—	—
7. Budownictwo drzewne i rysunek zawodowy	—	12	—	12	—
8. Nauka form budownictwa	—	—	—	1	—
9. Projektowanie	—	—	—	6	—
10. Przepisy budownicze	—	1	—	1	—
11. Zajęcia warsztatowe	36	28	—	27	—
12. Praca przy budowach	—	—	10 do 11 godz. dziennie	—	10 do 11 godz. dziennie.
Razem	60	60	60	60	60

Alegat VIII. do sprawozd. z czynności Komisyi kraj. dla spraw przem. za r. 1896.

Plan nauki
krajowej szkoły hafciarskiej w Makowie.

Teoretyczna i praktyczna nauka w krajowej szkole hafciarskiej w Makowie obejmuje: naukę religii, haftów, rysunków, rachunków i białego szycia.

A. Nauka haftów.

Rok I.

Półrocze I.

Zanim nauczycielka przystąpi do nauki haftów, powinna wytłumaczyć uczennicom: co jest tkanina i jakich tkanin używa się w hafciarstwie, co jest haft i jakie są rodzaje haftów, do czego hafty służą, jakich narzędzi i przyrządów używa się w hafciarstwie, jakich używać materyałów do wykonywania haftów i jak je należy stosownie dobierać, ażeby wykonywana robota była estetycznie piękną.

Naukę haftu rozpocznie ścieg krzyżykowy i ścieg holbeinowski, potem uczyć się będzie dziergania ząbków okrągłych i ostrych, dużych i małych, wreszcie roboty dziurek zwyczajnych i sznureczkowych.

Dla zastosowania tej nauki w praktyce, wykonują uczennice stosowne roboty.

Półrocze II.

W tem półroczu uczyć się będzie: ściegu sznureczkowego, wodnego, łańcuszkowego i stebenkowego, następnie haftowania łatwych liter robotą atłaskową, wreszcie zastósowania tej nauki w praktyce w stósownych robotach.

Rok. II.

Półrocze I.

Najważniejszym warunkiem piękności haftu jest poprawność jego rysunku i dokładność konturu. Należy przeto zapoznać uczennice dokładnie ze sposobami przenoszenia rysunku na tkaniny. Ważnem jest także należyte napięcie tkaniny do haftu przeznaczonej; należy przeto obeznać uczennice ze sposobami napinania tkanin. Następnie uczyć się będzie ściegów: sznureczkowego, supełkowego, podkładanego, na batyście, na krosnach: począwszy od najprostszych linij aż do wykonania trudniejszych, małych, ornamentalnych figur, stylizowanych listków i kwiatów, potem robót przeźroczych (à jour), wreszcie praktycznego zastósowania tej nauki.

Półrocze II.

W tem półroczu mają się uczennice wydoskonalić w ozdabianiu haftem najrozmaitszych tkanin, przedewszystkiem zaś zbytkownej bielizny.

Podczas nauki haftów powinny uczennice poznać dokładnie wszelkie rodzaje haftów i sposoby ich wykonywania, nabrać wprawy i biegłości w wykonywaniu haftów, nawyknąć do czystości, dokładności i samodzielności w robocie.

B. Nauka rysunków.

Rok I.

Półrocze I.

Po wytłumaczeniu znaczenia rysunków w hafciarstwie i zapoznaniu uczennic z przyborami, potrzebnymi do rysowania, będą uczennice, na zeszytach bez kropek, uczyć się rysowania linii prostej w różnych kierunkach i dzielenia linii na równe części, potem przystąpią do wolnoręcznego rysowania prostolinijnych figur, przyczem udzielane im będą elementarne wiadomości o kącie, trójkącie, czworo-sześcio- i ośmioboku umiarowym, jako składowych częściach ornamentu geometrycznego.

W II. półroczu

uczyć się będzie rysowania linij krzywych, koła, elipsy, linii jajowatej i ślimakowej, następnie figur złożonych z linij prostych i krzywych, jako składowych części ornamentu, poczem nastąpi rysowanie ornamentów wedle wzorów.

Rok II.

W półroczu I.

Dalsze rysowanie ornamentów wedle wzorów, następnie rysowanie stylizo-.wanych liści i kwiatów, mogących mieć zastósowanie w hafciarstwie, wreszcie rysowanie i układanie ozdobnych liter i inicyałów.

W półroczu II.

Krótkie pouczenie o świetle i cieniu i wreszcie układanie na dany temat wzorów do haftu, przyczem należy uwzględniać przedewszystkiem motywa ludowej

C. Nauka rachunków.

Rok I.

Dokładne powtórzenie 4. działań liczbami całemi mianowanemi i niemianowanemi i wielorakiemi. Ułamki zwyczajne i dziesiętne. Zadania praktyczne pamięciowo i pisemnie.

Rok II.

Krótkie powtórzenie materyału z poprzedniego roku i przerobienie najważniejszych rachunków kalkulacyjnych ze względ u na praktyczne potrzeby uczennic. Buchalterya pojedyncza.

D. Szycie ręczne.

Rok I. i II.

Nauka szycia ręcznego ma na celu zaznajomić uczennice o tyle ze szyciem, by umiały haftem ozdobione części bielizny i t. p. należycie wszyć, przyszyć i t. p. Nauczycielka powinna przeto obznajomić uczennice ze wszystkimi rodzajami ściegów, w szyciu używanych jak: ze ściegiem przed igłą, stebnem, ściegiem po za igłą, ściegiem wierzchnim i obrąbkowym.

Rozkład godzin.

Nauka w szkole trwa dziennie przez 6 godzin, czyli tygodniowo 36 godzin, mianowicie:

a)	nauka	religii	przez	1. godzinę	tygodniowo;
b)	„	haftu	„	20. godzin	„
c)	„	rysunków	„	12. „	„
d)	„	rachunków	„	2. „	„
e)	„	szycia ręcznego	„	1. „	„

Alegat IX. do spraw. Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych za r. 1896.

Sprawozdanie

z czynności krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. grudnia 1895 do 1. grudnia 1896.

I. Stacya jako zakład naukowy praktyczny.

a) Czeladnik garncarski i modelerski p. Michał Łukianowicz, który jako stypendysta Wysokiego Wydziału krajowego przez czas od 1. lipca 1895 do 1. stycznia 1896 odbywał praktykę w Stacyi keramicznej, pełnił następnie do 15. lipca 1896

obowiązki zastępcy laboranta w Stacyi. — Od 1. września 1896 jest czynny w krajowym warsztacie garncarskim naukowym w Toustem, zamianowany przez Wysoki Wydział krajowy młodszym werkmistrzem dla tego zakładu.

b) P. Albin Biłous, werkmistrz krajowego warsztatu garncarskiego naukowego w Toustem, odbył praktykę 3-tygodniową w stacyi dla sporządzania fajansu emaliowanego ze szczególnem uwzględnieniem materyałów tousteckich.

c) P. Oskar Lipp, technik ukończony, funkcyonaryusz fabryki dachówek falcowanych na janowskiem we Lwowie, odbył w stacyi na wiosnę r. b. 2-miesięczną praktykę sporządzania dachówek falcowanych ze szczególnem uwzględnieniem materyałów surowych tej fabryki.

d) P. Władysław Gołda, ukończony uczeń c. k. szkoły keramicznej w Znajmie, zostaje w Stacyi keramicznej od 15. października 1896 na praktyce, pełniąc obowiązki zastępcy laboranta Stacyi.

Z powyższego widoczne, że Stacya doświadczalna keramiczna przysposobiła dalsze nowe siły werkmistrzowskie dla szkół krajowych. — Gdy zaś głównem zadaniem Stacyi doświadczalnej keramicznej jest badanie materyałów na ich przydatność do celów przemysłowych, niemniej by czynić doświadczenia na polu techniczno-keramicznem i uczyć keramiki techników, przeto kształcenie werkmistrzów w Stacyi musi być z tej przyczyny tylko jednostronne. Nie obejmuje ono bowiem kierunku artystycznego, potrzebnych dla werkmistrza: nauki rysunków, wiadomości administracyjnych i ogólnie kształcących.

Zadanie to ma wypełniać Szkoła keramiczna dla werkmistrzów c. k. państwowej Szkoły przemysłowej we Lwowie. — Statut c. k. Szkoły keramicznej jest zatwierdzony rozporządzeniem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 23. marca 1891 l. 1.608, ale Szkoła ta dotąd nie została zorganizowana. — Potrzeba tej szkoły werkmistrzowskiej w miarę rozwoju krajowego przemysłu keramicznego staje się coraz naglejsza.

e) Słuchacze c. k. Szkoły politechnicznej pobierać będą naukę praktyczną z keramiki dopiero w r. 1897, gdyż nauka teoretyczna z keramiki wykładaną bywa na technice co każdy 2-gi rok, tak, że słuchacze technologii chemicznej uczą się keramiki albo na 3-cim albo na 4-tym roku.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych i popierająca technicznemi orzeczeniami przemysł keramiczny i szkolnictwo garncarskie.

a) Dla nauki i fabrykacyi fajansu emaliowanego t. zw. fajansu włoskiego w krajowym Warsztacie garncarskim naukowym w Toustem, wygotowała Stacya plany na budowę pieców do sporządzania: kalcyny, emalij i farb. — Nadto otrzymają krajowe Zakłady garncarskie szkolne od Stacyi pomoc fachową techniczną, co akta określają szczegółowo.

b) W wykonaniu nadzoru fachowego nad szkołami zlustrował podpisany krajową Szkołę garncarską w Kołomyi i krajowy Warsztat garncarski naukowy w Porembie.

c) Świetnej Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu udziela Stacya w sprawach techniczno-keramicznych opinii fachowych. Tu należy zaznaczyć, że projekt nowego statutu i przepisów organizacyjnych dla krajowej Szkoły garncarskiej w Kołomyi opracował podpisany wspólnie z członkiem Komisyi przemysłowej krajowej prof. Julianem Zacharjewiczem na podstawe

doświadczeń, które uzyskaliśmy przez wieloletnie lustracye tamtejszej szkoły i poznania potrzeb przemysłu miejscowego.

d) Zakładom przemysłowym keramicznym udziela Stacya przepisów technicznych i wskazówek fachowych.

e) Celem wprowadzenia w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi emaliowanych pieców białych, fajansu „*włoskiego*“ ozdobnego, do gotowania i użytku domowego, zajęty jest podpisany obecnie doświadczeniami, by te wyroby sporządzać przy użyciu materyałów kołomyjskich i okolicy tamtejszej.

·/·*f)* *f)* Załączony tu ·/. wykaz obejmuje gliny i piaski, które Stacya zbadała i stronom orzeczenie fachowe wydała.

·/·*g)* *g)* Dla celów melioracyjnych, mianowicie dla obliczenia odstępu drenów, zbadała Stacya ilość i wielkość piasku w materyałach ziemnych, w wykazie dołączonym ·/. poszczególnionych.

Edmund Krzen,
inż. kierownik Stacyi keramicznej.

Do punktu *f)* sprawozdania keramicznej Stacyi doświadczalnej.

Wykaz

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatności do celów keramicznych przemysłowych za czas od 1. grudnia 1895 do 1. grudnia 1896 zbadanych przez kraj. keramiczną Stacyę doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Liczba porządkowa	Piasek, glina pochodzi: Gmina	Powiat	Liczba piasku	Piasek do celów keramicz.: przydatny	nieprzydatny	Liczba glin	Czy glina ta przydatna na: cegły	dachówki zwykłe	dachówki falcowane	rurki drenowe	piece kaflowe	wyr. garnc. zwykłe	fajans emaliowany	wyroby ogniotrwałe: cegły	naczynie kamionkowe	inne ogniotrwałe	Przydatna do schudzenia glin tłustych.	Nieprzydatna na wyroby keramiczne	Uwaga
1	Bereźnica królewska (obsz. dw.)	żydaczowski				4	+												Znak + zastępuje słowo „tak“
	" " "	"				1											+		
	" " "	"				1	+			+									
2	Biegonice	nowosądecki				1	+	+	+	+	+	+							
	"	"	1	+															
3	Bolesław (obsz. dw.)	dąbrowski				1	+	+	+	+	+								
4	Czerlany (fabr. papieru)	gródecki				1	+										+		
5	Dalnicz (obsz. dw.)	żółkiewski				2	+	+		+	+								
	" " "	"				1	+												
	" " "	"				1												+	
6	Gliniany " "	przemyślański				1	+			+									
	" " "	"				1					+		+						
	" " "	"				1	+			+	+								
7	Grębów " "	tarnobrzeski				1	+			+	+								
8	Gromnik " "	tarnowski				1											+		
9	Jasionów " "	brodzki				1												+	
	" " "	"				1	+	+		+									
	" " "	"				1	+			+									
10	Jaworów	jaworowski				2	+	+	+	+	+	+							

	Jaworów		jaworowski				1	+									+		
11	Klekotów	(obsz. dw.)	brodzki				1	+											
12	Kłonice	„ „	jaworowski				1	+	+	+	+								
13	Komarno	„ „	rudecki				3	+											
	„	„ „	„				1										+		
14	Komarowice	„ „	dobromilski				1	+											
	„	„ „	„				1	+			+								
	„	„ „	„	1	+														
15	Konty	„ „	złoczowski				1	+											
16	Leszniów	„ „	brodzki				1	+			+								
	„	„ „	„				1	+			+								
17	Litewka	„ „	rudecki				1	+			+								
18	Łętownia	„ „	niski	1	+														Piasek gliniasty (namułek)
	„	„ „	„				2	+			+								
19	Mużyłów	„ „	podhajecki				1	+	+	+	+	+	+						
	„	„ „	„				1	+			+	+							
20	Nadyby	„ „	samborski				2	+			+								
	„	„ „	„				1	+											
21	Nagórzany	„ „	lwowski				1										+		
22	Pawełcze	„ „	stanisławowski				1	+	+		+	+	+						
	„	„ „	„				1	+	+	+	+	+	+						I do wyrobu *zendrówek.*
23	Podlipce	„ „	złoczowski				1	+									+		
	„	„ „	„	1	+														
24	Polanka	„ „	krośnieński				1	+			+								
25	Rakowa	„ „	samborski				1	+			+								Nadto przydatna do fabrykacyi zendrówek i na polewy kamionkowe
	„	„ „	„	1	+														
26	Rogóżno	„ „	jaworowski				1	+			+								
27	Rudki	„ „	rudecki				3	+			+	+							
28	Stubno	„ „	przemyski				1	+									+		
	„	„ „	„				1	+	+	+	+	+	+						
	„	„ „	„				1	+			+								
	„	„ „	„				1	+											
	„	„ „	„	1	+														
29	Sznyrów	„ „	brodzki				1	+									+		
30	Werynia	„ „	kolbuszowski				1	+	+	+	+	+	+						
	„	„ „	„	1	+														
31	Wolica komorowska	„ „	sokalski				1	+											
32	Żurawno	„ „	żydaczowski				2	+	+	+	+	+	+						
	„	„ „	„				3	+									+		

Do punktu *g)* sprawozdania keramicznej Stacyi doświadczalnej.

Wykaz

materyałów ziemnych, zbadanych pod względem ilości i wielkości piasku dla celów melioracyjnych przez krajową keramiczną Stacyę doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. grudnia 1895 do 1. grudnia 1896.

Liczba porządk.	Miejscowość, skąd materyał pochodzi		Liczba materyał.
	Gmina	**Powiat**	
1	Bereźnica królewska (obsz. dw.)	żydaczowski	8
2	Z majątku cieszanowskiego	cieszanowski	14
3	Chodorów przyś. Sadki (ob. dw.)	bobrecki	6
4	Czernica „ „	żydaczowski	3
5	Dalnicz „ „	żółkiewski	9
6	Jajkowce „ „	żydaczowski	6
7	Nagórzany „ „	lwowski	1
8	Podwysokie „ „	rudecki	8
9	Stubno „ „	przemyski	4
10	Żyrawa „ „	bobrecki	6

Wykaz zasiłków stypendyjnych

udzielonych uczniom szkół zawodowych i akademij handlowych

w roku szkolnym 1895/6.

L. porz.	**Imię i nazwisko** stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego		Uwaga
			miesięcznie zł	rocznie lub jednorazowo zł.	
1	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Czerwona Wola,** szkoła koszykarska		499·28	L. 971/95
2	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Grybów,** warsztat kołodziejski		220	L. 841/95
3	Erd Józef	**Kamionka strumiłowa** szkoła kołodziejstwa i bednarstwa	5		L. 982/95
4	Drozd Wojciech		5		
5	Brzezicki Jan		4		
6	Junak Jan		4		
7	Knecht Frydryk		4		
8	Romanow Wasyl		3		
9	Krzeczkowski Stefan		3		
10	Junik Michał, abituryent			60	L. 714/95
11	Klocek Franciszek	**Zakopane,** szkoła zawodowa przemysłu drzewnego	5		L. 766/95
12	Marzec Józef		5		
13	Pelczarski Bronisław		5		
14	Szagal Grzegorz		5		
15	Wilk Jan		5		
16	Gałek Stanisław		5		
17	Gąsiorowski Józef		5		
18	Górasik Jędrzej		5		
19	Grzesiak Józef		5		
20	Litak Stanisław		5		
21	Malach Józef		5		
22	Kwiatkowski Mikołaj		4		
23	Malik Teofil		4		
24	Muniak Jędrzej		4		
25	Schab Jan		4		
26	Bednarz Jędrzej		4		
27	Ditmajer Józef		4		
28	Gościej Ludwik		4		
29	Grywalski Maciej		4		
30	Kamoń Jan		4		
31	Owsianka Józef		4		
32	Węgrecki Franciszek		4		
33	Galica Władysław		4		
34	Kopytowski Bolesław		4		
35	Ramsa Ludwik		4		
36	Sabar Jędrzej		4		
37	Scisłowicz Franciszek		3		
38	Fuk Alexander		3		
39	Borowka Władysław		3		
40	Kilian Franciszek		3		
41	Mozdyniewicz Stanisław		3		

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	roczenie lub jednorazowo zł.	Uwaga
42	Jachimowski Jan	**Zakopane,** szkoła zawodowa przemysłu drzewnego	3		L. 766/95
43	Schulc Maryan		3		
44	Buras Wincenty		3		
45	Mądro Teodor		3		
46	Grodecki Bolesław	**Kołomyja,** szkoła zawodowa przemysłu drzewnego	4		L. 871/95
47	Henig Stanisław		4		
48	Humeniuk Jan		4		
49	Peczerski Włodzimierz		4		
50	Czajkowski Mieczysław		3		
51	Piskozub Jan		3		
52	Załuski Piotr		3		
53	i ryczałt roczny			320	
54	Hrankowski Michał	**Stanisławów,** kraj. warsztat stolarstwa i tokarstwa	8		L. 854/95
55	Gudzio Antoni		4		
56	Wojtych Stanisław		4		
57	Bojczuk Kornel		3		
58	Wacławik Gustaw		3		
59	Multan Franciszek		3		
60	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Żywiec,** szkoła stolarstwa i wyrobu zabawek		150	L. 924/95
61	Maniowski Jan	**Kołomyja,** kraj. szkoła garncarska	5		L. 1.136/95
62	Klusik Jan		5		
63	Kamiński Franciszek		5		
64	Bylica Jan Kanty		4		„ 142/95
65	Łukianowicz Michał	**Lwów,** kraj. stacya keramicz.	40		L. 194/95
66	Faron Marceli	**Stary Sącz,** krajowy warsztat szewski	3		L. 748/95
67	Kutak Jędrzej		3		
68	Opoka Stanisław		3		
69	Waligóra Antoni		3		

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego rocznie lub jednorazowo zł.	Uwaga
70	Czerwiński Franciszek	**Uhnów,** warsztat szewski	6		L. 887/95
71	Melniczuk Dymitr		6		
72	Sawka Eliasz		3		
73	Zaniewicz Michał		3		
74	Farian Franciszek		3		
75	Martyn Teodor		3		
76	Kabarowski Roman	**Witków,** kraj. warsztat szewski	4		L 1.082/95
77	Wiktorski Michał		3		
78	Antoniuk Adam		2		
79	Dyki Marcin		2		
80	Kurzelik Ignacy		2		
81	Sura Teofil		2		
82	Bielecki Jan		1.50		
83	Garbaczewski Mikołaj		1·50		
84	Humeniuk Teodor		1·50		
85	Iwanicki Jakób		1·50		
86	Jazienicki Władysław		1·50		
87	Linard Teodor		1·50		
88	Podolak Longin		1·50		
89	Sobiecki Michał		1·50		
90	Sołowij Bazyli		1·50		
91	Słobodiuk Antoni		1·50		
92	Sobołta Kornel		1·50		
93	Linarczuk Michał		1·50		
94	Łach Atanazy		1·50		
95	Łochański Michał		1·50		
96	Dmytruk Aleksander		1·50		
97	Miszczuk Michał		1·50		
98	Kulpa Jan	**Rakszawa,** kraj. szkoła sukiennicza	8		L. 944/95
99	Nowakowski Franciszek		8		
100	Walawender Jakób		8		
101	Olechowski Marcin		4		
102	Piwiński Antoni		4		
103	Stafa Stanisław		4		
104	Tkacz Jan		4		
105	Wacnik Sebestyan		4		
106	Wawrzaszek Antoni		4		
107	Ferenzy Wincenty	**Gliniany,** kraj. wzorowy warsztat tkacki	3		L. 1.014/95
108	Czarnecki Jan		3		
109	Michajluk Bazyli		3		
110	Sotnik Paweł		3		
111	Gałan Michał		3		
112	Stapiński Franciszek		3		
113	Hrynkow Jan		3		
114	Procyszyn Józef		3		

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego: miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego: rocznie lub jednorazowo zł	Uwaga
115	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Gorlice,** warsztat tkacki		200	L. 1.150/95
116	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Łańcut,** warsztat tkacki		300	L. 827/95
117	Głowiński Józef	**Krosno,** kraj. szkoła tkacka	10		L. 1 124/95
118	Winiarski Kaźmierz		10		
119	Krysa Teofil		8		
120	Mroz Piotr		8		
121	Jaworski Józef		8		
122	Kapełka Franciszek		8		
123	Tymaczkowski Władysław		8		
124	Kulczycki Franciszek		5		
125	Kopacz Józef		5		
126	Kastelik Michał	**Rychwałd,** kraj. szkoła tkacka	3		L. 1.002/95
127	Marszałek Franciszek		3		
128	Wróbel Stanisław		3		
129	Berynia Władysław		2		
130	Wnętrzak Józef		2		
131	Łopatka Jan I.		2		
132	Kastelik Izydor		2		
133	Pietyra Franciszek		2		
134	Łopatka Jan II.		2		
135	Małysiak Wojciech		2		
136	Bąk Piotr		2		
137	Faruda Elżbieta	**Wilamowice,** kraj. szkoła tkacka	3		L. 956/95
138	Polińska Zofia		3		
139	Krysta Katarzyna		3		
140	Danek Józef		3		
141	Nowak Aleksander		3		
142	Czopek Elżbieta		3		
143	Figwer Franciszek		3		
144	Nowak Franciszek		3		
145	Kuczmierczyk Stanisław		3		
146	Danek Abdon		3		
147	Grygierczyk Franciszek		3		
148	Głodowska Albina	**Zakopane,** kraj. szkoła koronkarska	2		L. 931/95
149	Kantorowicz Anna		2		
150	Rak Tekla		2		
151	Bobak Marya		2		
152	Leja Rozalia		2		

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego miesięcznie zł.	Wysokość zasiłku stypendyjnego rocznie lub jednorazowo zł.	Uwaga
153	Müller Maxymilian	**Lwów,** c. k. państwowa szkoła przemysłowa	8		L. 1.029/95
154	Łuhowiak Jan		8		
155	Mikulski Józef		8		
156	Dedyk Marya		10		
157	Tebinka Jadwiga		10		
158	Langer Wilhelmina		10		
159	Baternay Janina		5		
160	Skwirczyński Zdzisław			40	
161	Nyga Jan	**Kraków,** c. k. państwowa szkoła przemysłowa	12		L. 991/95
162	Teodorowicz Erazm		12		
163	Wenzl Maryan		10		
164	Ronka Eugeniusz		10		
165	Kadula Tadeusz		10		
166	Orzechowski Włodzimierz	**Świątniki,** c. k zawodowa szkoła ślusarska	5		L. 1.051/95
167	Książek Jan		5		
168	Lebiedzki Franciszek		5		
169	Ślizowski Antoni		5		
170	Wilkosz Antoni		5		
171	Zdunek Józef		5		
172	Smoluchowski Kaźmierz		4		
173	Smoluchowski Julian		4		
174	Krawczuk Bronisław		3		
175	Bujak Jan		3		
176	Bujas Stanisław		3		
177	Dziewoński Stanisław		3		
178	Kwintowski Franciszek		3		
179	Proń Leon		3		
180	Struzik Józef		3		
181	Cholewa Józef		3		
182	Gniadek Jan		3		
183	Krupa Sebastyan		3		
184	Nowak Jan		3		
185	Święch Jan		3		
186	Jutrznia Franciszek		3		
187	Kafel Jan		3		
188	Mielecki Stanisław	**Sułkowce,** c. k. szkoła kowalska	5		L. 1.138/95
189	Galus Ludwik		5		
190	Kozioł Jędrzej		5		
191	Ryczałt na zasiłki stypendyjne	**Kosów,** warsztat tkacki		300	L. 673/95
192	Szafrański Jan	**Hamburg,** akad. handlowa		350	L. 909/95
193	Pietraszkiewicz Jan	**Praga,** akad. handlowa		300	

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1897.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

zestawiony przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych.

Z drukarni Pillera i Sp. we Lwowie.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. **Biała.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Pozostałość kasowa z roku 1895	200	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	300	590	—	590	Z subwencyi tej gmina przeznacza na kurs handlowy kwotę 290 zł.
b) z kasy oszczęd. w Białej	200	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego	40	40	—	40	
d) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
e) z Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
f) od Rządu	548	830	—	830	
g) z funduszu krajowego .	398	830	—	830	
h) wkładki uczniów na przybory	—	100	—	100	
Razem .	2.086	2.990	—	2.990	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.536	2.420	—	2.420	Więcej z powodu wprowadzenia kursu handlowego.
2. Środki naukowe	150	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	100	70	—	70	
Razem .	2.086	2.990	—	2.990	

2. **Bochnia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rządu	459	489	—	489	
c) z funduszu krajowego .	515	489	—	489	
Razem .	1.474	1.478	—	1.478	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.000	1.008	—	1.008	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	134	120	—	120	Wedle potrzeby.
2. Wydatki administracyjne . .	140	150	—	150	
Razem .	1.474	1,478	—	1,478	

3. **Brody.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Izby handlowo-przem.	500	500	—	500	
d) od Rządu	376	413	—	413	
e) z funduszu krajowego .	324	413	—	413	
Razem .	1.600	1.726	—	1.726	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.100	1.216	—	1.216	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
1. Środki naukowe	240	250	—	250	Więcej wedle potrzeby.
2. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60	
Razem .	1.600	1.726	—	1.726	

4 **Brzeżany.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Rządu	500	549	—	549	
d) z funduszu krajowego .	444	549	—	549	
Razem .	1.294	1.448	—	1.448	

Rozchód.

1: Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	924	1.078	—	1.078	Wedle wynikłości obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem .	1.294	1.448	—	1.448	

5. **Buczacz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	—	200	—	200	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1895.
b) od Rady powiatowej .	—	200	—	200	*ad b.* Na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 29. lutego 1896.
c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego	—	50	—	50	*ad c.* Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3. grudnia 1895.
d) od Rządu	—	381	—	381	
e) z funduszu krajowego .	—	381	—	381	
Razem .	—	1.212	—	1.212	

Rozchód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownictwo	—	160	—	160	
b) nauka	—	922	—	922	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
5. Środki naukowe	—	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	—	30	—	30	
Razem .	—	1.212	—	1.212	

6. **Drohobycz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	300	320	—	320	Gmina daje subwencyi 400 zł. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę wynoszące około 80 zł.
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Tow. zaliczkowego .	50	25	—	25	
d) od Kasy oszczędności .	50	—	—	—	
e) od Rządu	589	607	—	607	
f) z funduszu krajowego .	646	608	—	608	
Razem .	1.785	1.710	—	1.710	

Rozchód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.445	1.280	—	1.280	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	150	—	150	Więcej z powodu potrzeby zakupna książek i przyborów rysunkowych.
3. Potrzeby kancelaryjne . . .	60	80	—	80	
Razem .	1.785	1.710	—	1.710	

7. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek da rok 1867. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Pozostałość kasowa z r. 1895	900	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego .	200	200	—	200	
d) od Izby handlowo-przem.	100	100	—	100	
e) od Rządu	205	421	—	421	
f) z funduszu krajowego .	73	421	—	421	
Razem .	1.878	1.542	—	1.542	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.328	992	—	992	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	150	150	—	150	
Razem .	1.878	1.542	—	1.542	

8. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	
c) od Rządu	560	560	—	560	
d) z funduszu krajowego .	560	560	—	560	
Razem .	1.520	1.520	—	1.520	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	Jak na rok 1896.
b) nauka	1.050	1.050	—	1.050	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem .	1.520	1.520	—	1.520	

9. **Jasło.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	—	50	—	50	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	—	100	—	100	
d) od Rządu	540	440	—	440	
e) z funduszu krajowego .	346	440	—	440	
Razem .	986	1.130	—	1.130	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	676	820	—	820	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	30	30	—	30	
Razem .	986	1.130	—	1.130	

10. **Kałusz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	—	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	—	100	—	100	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	800	1.000	—	1.000	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	800	200	—	200	Wedle potrzeby.
b) nauka		640	—	640	
2. Środki naukowe		120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .		40	—	40	
Razem .	800	1.000	—	1.000	

11. **Kołomyja** Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 6.000 zł.	310	300	—	300	
b) od gminy	423	500	—	500	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888, L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) oo Rady powiatowej . .	150	100	—	100	
d) od Kasy oszczędności .	—	—	—	—	
e) od Rządu	423	491	—	491	
f) z funduszu krajowego .	423	491	—	491	
Razem .	1.729	1.882	—	1.882	

Rozchód.	W roku 1896	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.289	1.216	—	1.216	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilosci godzin.
2. Środki naukowe	100	260	—	260	Więcej z powodu potrzeby zakupna nowych modeli, wzorów i przyborów do rysowania.
3. Wydatki administracyjne . .	40	106	—	106	
Razem .	1.729	1.882	—	1.882	

12. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.	W roku 1896	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	1.492	1.618	—	1.618	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	2.300	2.426	—	2.426	

Rozchód.	W roku 1896	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
1. Płace:				
a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.920	2.046	—	2.046
2. Środki naukowe	100	100	—	100
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100
Razem .	2 300	2.426	—	2.426

13. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.	W roku 1896 prelimi-nowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwy-czajne zł.	Nadzwy-czajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Subwencye:					
a) od gminy	1.072	1.172	—	1.172	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	1.880	1.980	—	1.980	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.520	1.600	—	1.600
2. Środki naukowe	100	100	—	100
3. Wydatki administracyjne . .	80	100	—	100
Razem .	1.880	1.980	—	1.980

14. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	776	824	—	824	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	1.584	1.632	—	1.632	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.248	1.252	—	1.252
2. Środki naukowe	100	100	—	100
3. Wydatki administracyjne . .	56	100	—	100
Razem .	1.584	1.632	—	1.632

15. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	W roku [illegible] preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	818	902	—	902	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	1.626	1.710	—	1.710	

Rozchód.				
1. Płace:				
a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.216	1.280	—	1.280
2. Środki naukowe	150	150	—	150
3. Wydatki administracyjne . .	80	100	—	100
Razem .	1.626	1.710	—	1.710

16. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	768	832	—	832	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem .	1.576	1.640	—	1.640	

Rozchód.				
1. Płace:				
a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.216	1.280	—	1.280
2. Środki naukowe	100	100	—	100
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80
Razem .	1.576	1.640	—	1.640

17. **Krosno.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	
c) od Rządu	657	620	—	620	
d) z funduszu krajowego .	757	620	—	620	
Razem .	1.764	1.590	—	1.590	
Rozchód.					
1. Niedobór z r. 1895	100	—	—	—	
2. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.284	1.230	—	1.230	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne . .	80	60	—	60	
Razem .	1.764	1.590	—	1.590	

18. **Łańcut.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	120	120	—	120	
b) od Rady powiatowej .	150	150	—	150	
c) od Rządu	400	442	—	442	
d) z funduszu krajowego .	400	442	—	442	
Razem .	1.070	1.154	—	1.154	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	120	120	—	120	
b) nauka	820	859	—	859	Więcej z powodu zaprowadzenia II. kl.
2. Środki naukowe	80	100	—	100	Więcej z powodu większej ilości uczniów.
3. Wydatki administracyjne . .	50	75	—	75	
Razem .	1.070	1.154	—	1.154	

19. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek da rok 1867. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	860	553	—	553	Gmina miasta pokrywa ⅓ część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	553	—	553	
c) z funduszu krajowego .	400	554	—	554	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.100	1.100	—	1.100	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	

20. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełn. im. św. Antoniego.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	760	520	—	520	Gmina miasta pokrywa ⅓ część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	520	—	520	
c) z funduszu krajowego .	400	520	—	520	
Razem .	1.560	1.560	—	1.560	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.000	1.000	—	1.000	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20	
Razem .	1.560	1.560	—	1.560	

21. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Czackiego.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	760	520	—	520	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	520	—	520	
c) z funduszu krajowego .	400	520	—	520	
Razem .	1.560	1.560	—	1.560	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.000	1.000	—	1.000
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.560	1.560	—	1.560

22. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	860	553	—	553	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	553	—	553	
c) z funduszu krajowego .	400	554	—	554	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.100	1.100	—	1 100
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.660	1.660	—	1.660

23. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	860	553	—	553	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	553	—	553	
c) z funduszu krajowego .	400	554	—	554	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.100	1.100	—	1 100
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.660	1.660	—	1.660

24. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	760	520	—	520	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	520	—	520	
c) z funduszu krajowego .	400	520	—	520	
Razem .	1.560	1.560	—	1.560	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.000	1.000	—	1.000
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.560	1.560	—	1.560

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. A. Mickiewicza.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	1.420	740	—	740	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	740	—	740	
c) z funduszu krajowego .	400	740	—	740	
Razem .	2.220	2.220	—	2.220	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.600	1.600	—	1.600
2. Środki naukowe	350	350	—	350
3. Wydatki administracyjne . .	30	30	—	30
Razem .	2 220	2.220	—	2 220

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	860	553	—	553	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu . . . . ,	400	553	—	553	
c) z funduszu krajowego .	400	554	—	554	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo . , . .	240	240	—	240
b) nauka	1 100	1.100	—	1.100
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.660	1.660	—	1.660

27. **Lwów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	860	553	—	553	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wydatków tudzież dostarcza bezpłatnie lokalu. opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	400	553	—	553	
c) z funduszu krajowego .	400	554	—	554	
Razem .	1.660	1.660	—	1.660	

Rozchód.				
1. Płace:				
a) kierownictwo	240	240	—	240
b) nauka	1.100	1.100	—	1.100
2. Środki naukowe	300	300	—	300
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20
Razem .	1.660	1.660	—	1.660

28. **Lwów.** Izraelicka szkoła przemysłowa uzupełniająca im. M. Bernsteina.

Przychód.					
1. Zapas kasowy spodziewany .	—	75	—	75	
2. Subwencye:					
a) z fund. Marka Bernsteina	1.345	1.345	—	1.345	
b) od zboru izraelickiego .	100	100	—	100	
c) od Rządu	485	485	—	485	
d) z funduszu krajowego .	485	485	—	485	
Razem .	2.415	2.490	—	2.490	
Rozchód.					
Niedobór z r. 1895	75	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.264	1.432	—	1.432	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Lokal, opał i oświetlenie . .	360	340	—	340	
3. Usługa	66	68	—	68	
4. Środki naukowe :	200	200	—	200	
5. Wydatki administracyjne . .	150	150	—	150	
Razem .	2.415	2.490	—	2.490	

29. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności .	200	150	—	150	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	150	150	—	150	
e) od Rządu	675	438	—	438	
f) z funduszu krajowego .	725	437	—	437	
g) z fundacyi bar. Hirscha	200	—	—	—	
h) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	100	100	=	100	
Razem .	2.550	1.775	—	1.775	

Rozchód.

Niedobór z r 1895	100	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.850	1.175	—	1.175	Mniej z powodu zwinięcia jednej klasy kursu przygotowawczego i dwu oddziałów na I. klasie kursu przemysłowego — tudzież ustanowienia wynagrodzenia na kursie przygotowawczym po 1 zł. (rysunki 1 zł. 20 ct.) zaś na kursie przemysłowym po 1 zł. 20 ct. (rysunki 1 zł. 44 ct.) za godzinę.
2. Środki naukowe	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem .	2.550	1.775	—	1.775	

30. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz.	50	50	—	50	
d) od Tow. zaliczkowego .	72	72	—	72	
e) od Rządu	550	549	—	549	
f) z funduszu krajowego .	669	549	—	549	
Razem .	1.641	1.520	—	1.520	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.221	1.140	—	1.140	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	100	—	100	
3. Potrzeby kancelaryjne . . .	100	80	—	80	
Razem .	1.641	1.520	—	1.520	

31. **Podgórze.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	465	465	—	465	Gmina zobowiązała się przyczyniać subwencyą w ogólności $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów utrzymania szkoły tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiat. w Wieliczce	50	50	—	50	
c) od Rządu	440	460	—	460	
d) z funduszu krajowego .	543	460	—	460	
Razem .	1.498	1.435	—	1.435	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.138	1.075	—	1.075	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .	40	40	—	40	
Razem .	1.498	1.435	—	1.435	

32. **Przemyśl.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Przychód.	1896	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	425	425	—	425	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności .	200	—	—	—	
d) od Rządu	520	480	—	480	
e) z funduszu krajowego .	621	481	—	481	
Razem .	2.066	1.686	—	1.686	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	200	—	200	
b) nauka	1.576	1.286	—	1.286	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2 Środki naukowe	160	160	—	160	
3. Wydatki administracyjne . .	80	40	—	40	
Razem .	2.066	1.686	—	1.686	

33. **Przemyśl.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek da rok 1867. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od Rządu	—	425	—	425	
b) z funduszu krajowego	—	425	—	425	
Razem	—	850	—	850	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	—	100	—	100	
b) nauka	—	690	—	690	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	—	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne	—	10	—	10	
Razem	—	850	—	850	

34. **Rzeszów.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	140	140	—	140	Oprócz tego koszta całej usługi, opału i oświetlenia wynoszące około 100 zł. ponosi gmina.
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	150	150	—	150	
d) z funduszu Towarnickiego	150	150	—	150	
e) od Rządu	660	613	—	613	
f) z funduszu krajowego	816	612	—	612	
Razem	2.016	1.765	—	1.765	

Rozchód.					
Niedobór	100	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.386	1.165	—	1.165	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	260	—	260	
3. Wydatki administracyjne	80	90	—	90	
Razem	2.016	1.765	—	1.765	

35. **Sambor.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
b) od gminy	100	150	—	150	Gmina zobowiązaną jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencyą roczną w kwocie 100 zł. (LW. 48.423/1890).
c) od Rządu	570	663	—	663	
d) z funduszu krajowego	570	663	—	663	
e) z innych funduszów	200	—	—	—	
Razem	1.540	1.576	—	1.576	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	260	260	—	260	
b) nauka	1.000	1.036	—	1.036	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	1.540	1.576	—	1.576	

36. **Sanok.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	307	368	—	368	
b) od Rządu	516	505	—	505	
c) z funduszu krajowego	516	505	—	505	
Razem	1.339	1.378	—	1.378	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	979	994	—	994	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	124	—	124	
3, Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	1.339	1.378	—	1.378	

37. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1895 .	200	—	—	—	
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędneści .	150	100	—	100	
d) z fundacyi bar. Hirscha	50	—	—	—	
e) od Rządu . , . . .	496	635	—	635	
f) z funduszu krajowego .	454	635	—	635	
g) opłaty od uczniów kursu handlowego . . . . ,	—	100	—	100	
Razem .	1.800	1.920	—	1.920	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka . . . . , . . .	1.300	1.440	—	1.440	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	140	140	—	140	
3. Wydatki administracyjne . .	60	40	—	40	
Razem .	1.800	1.920	—	1.920	

38. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	150	150	—	150	
c) od Izby handlowo przemysłowej w Krakowie .	100	100	—	100	
d) od Rządu , ...	557	557	—	557	
e) z funduszu krajowego .	557	557	—	557	
Razem .	1.664	1.664	—	1.664	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	Jak na rok 1896.
b) nauka	1.254	1.254	—	1.254	
2. Środki naukowe	110	110	—	110	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem .	1.664	1.664	—	1.664	

39. **Sądowa Wisznia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	50	50	—	50	
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50	
c) od Rządu	495	495	—	495	
d) z funduszu krajowego .	495	495	—	495	
e) od W. P. Włodz. Stronczaka c. k. notaryusza .	100	100	—	100	
Razem .	1.190	1.190	—	1.190	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	890	890	—	890	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem .	1.190	1.190	—	1.190	

40. **Stryj.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1895 .	200	—	—	—	
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Tow. zaliczkowego .	100	100	—	100	
d) od zarz. c. k. kolei państw.	200	200	—	200	
e) od Rządu	551	403	—	403	
f) z funduszu krajowego .	299	403	—	403	
Razem .	1.750	1.506	—	1.506	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.200	1.056	—	1.056	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	50	50	—	50	
Razem .	1.750	1506.	—	1.506	

41. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	448	448	—	448	
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50	
c) od Rządu	522	616	—	616	
d) z funduszu krajowego .	660	616	—	616	
e) od Izby handl. w Brodaah	100	100	—	100	
Razem .	1.780	1.830	—	1.830	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.400	1.350	—	1.350	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem .	1.780	1.830	—	1.830	

42. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności .	100	150	—	150	
d) od Rządu	575	555	—	555	
e) z funduszu krajowego .	575	555	—	555	
Razem .	1.850	1.860	—	1.860	

Rozchód.					
1, Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.390	1.350	—	1.350	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	150	—	150	Więcej z powodu potrzeby zakupna książek i przyrządów rysunkowych.
3. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60	
Razem .	1.850	1.860	—	1.860	

43. **Wadowice.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
d) od Rządu.	501	505	—	505	
e) z funduszu krajowego .	501	505	—	505	
Razem .	1.702	1.710	—	1.710	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.312	1.320	—	1.320	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	90	90	—	90	
Razem .	1.702	1.710	—	1.710	

44. **Wieliczka.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50
c) od Rządu	375	375	—	375
d) z funduszu krajowego .	375	375	—	375
Razem .	1.200	1.200	—	1.200

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	150	150	—	150
b) nauka	895	895	—	895
2. Środki naukowe	80	80	—	80
3. Wydatki administracyjne . .	75	75	—	75
Razem .	1.200	1.200	—	1.200

45. Zółkiew Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Rządu	477	437	—	437	
d) z funduszu krajowego .	477	437	—	437	
Razem .	1.454	1.374	—	1.374	
Rozchód.					
Niedobór z r. 1895	80	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	1.024	1.024	—	1.024	
2. Środki naukowe	130	130	—	130	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem .	1.454	1.374	—	1.374	

46. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Subwencye:					
a) od gminy	—	200	—	200	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 200 zł. rocznie (L. W 27.040/96).
b) od Rady powiatowej .	—	100	—	100	*ad b)*. Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 (L. W 27.040/96).
c) od Rządu	—	356	—	356	
d) z funduszu krajowego .	—	406	—	406	
Razem .	—	1.062	—	1.062	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	—	200	—	200	
b) nauka	—	652	—	652	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	—	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	—	60	—	60	
Razem .	—	1.062	—	1.062	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łoziny.

47. **Czerwona wola.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Pozostałość kasowa z r. 1895 .	150	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.670	1.500	—	1.500	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
b) od Rządu	700	700	—	700	
c) z funduszu krajowego .	700	700	—	700	
Razem .	3.420	3.100	—	3.100	

Rozchód.

Rozchód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:					
a) nauczyciela	540	540	—	540	
b) pomocnika	100	—	—	—	
c) koszta nadzoru	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie J. O. książę Jerzy Czartoryski.
3. Opał	150	150	—	150	
4. Oświetlenie.	40	40	—	40	
5. Materyał surowy.	800	860	—	860	Z powodu podrożenia ceny wikliny.
6. Rozmaite inne wydatki . .	150	150	—	150	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwent.	150	50	—	50	
8. Farba, trzcina, gwoździe etc.	200	200	—	200	
9. Robotnikom wynadzenie . .	1.100	920	—	920	
10. Wydatki kancelaryjne . . .	40	40	—	40	
Razem .	3 420	3.100	—	3.100	

48. **Dżurów.** Krajowa szkółka koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	162	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	200	230	500	—	500	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	150	120	150	—	150	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16.391/92), która oprócz 150 zł. dostarcza pomieszczenie dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu . . .	310	250	452	—	452	
c) z funduszów krajowych	370	203	322	130	452	
Razem .	1.030	965	1.424	130	1.554	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
Instruktor	480	432	480	—	480	
2. Utrzymanie lokalu	80	120	80	—	80	
3. Opał	25	35	35	—	35	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	20	8	20	—	20	
5. Usługa	25	—	24	—	24	
6. Materyał	120	155	120	130	250	Więcej z powodu jak poz.: 1 dochodów.
7. Środki naukowe	50	—	25	—	25	Wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	6	40	—	40	Wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów . .	200	209	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczniów i wzrostu produkcyi.
Razem .	1.030	965	1.424	130	1.554	

49. **Rudki.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	—	1.000	–	1.000	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	305	305	—	305	Wliczono tu dobrowolne zobowiązania pp. Mieczysława Lewickiego, hr. K. Lanckorońskiego, Ludwika bar. Brückmana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu	400	390	—	390	
c) z funduszów krajowych .	380	190	200	390	
Razem .	1.085	1.885	200	2.085	

Rozchód.

Rozchód	W roku 1896 preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:					
a) instruktor	540	540	—	540	Instruktor ma w budynku wolne pomieszkanie i opał.
b) administrator	60	120	—	120	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
2. Wynajem lokalu	5	5	—	5	J. W. Andrzej hr. Fredro oddaje do użytku szkoły wystawiony swoim kosztem budynek za czynszem rocznym 5 zł. w. a.
3. Opał	35	100	—	100	*ad 3*). Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	15	15	—	15	
5. Usługa	36	—	—	—	
6. Materyał	200	600	200	800	
7. Wynagrodzenie uczni . . .	—	400	—	400	Uczniowie na drugim roku otrzymują już wynagrodzenie od roboty.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	170	59	—	50	Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły.
9. Rozmaite inne wydatki i kankancelaryjne . . . . , .	24	55	—	55	Więcej wedle potrzeby.
Razem .	1.085	1.885	200	2.085	

50. **Skołyszyn**. Krajowa szkoła koszykarska. (dawniej w Jaśle).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	260	—	—	—	—	Nie preliminuje się nie gdyż materyałów wszelkich dostarcza Towarzystwo koszykarskie w Jaśle i ono odbiera gotowe wyroby.
2. Subwencye:						
a) od Towarzystwa . . .	50	—	—	—	—	
b) od c. k. Rządu . . .	300	—	500	—	500	
c) z funduszów krajowych	400	—	830	—	830	
Razem .	1.010	—	1.330	—	1.330	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	240	—	600	—	600	Z powodu przeniesienia i przeprowadzonej organizacyi szkoły przy Towarzystwie koszykarskiem w Jaśle na krajową szkołę koszykarską w Skołyszynie.
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	—	—	180	—	180	
c) administrator	120	—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	72	—	—	—	—	Nie preliminuje się, gdyż szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budynku przez WPana Klobasę.
3. Usługa	—	—	30	—	30	Z powodu reorganizacyi szkoły.
4. Opał	60	—	50	—	50	
5. Oświetlenie	20	—	20	—	20	
6. Materyał	100	—	—	—	—	
7. Wypłata za roboty	168	—	—	—	—	
8. Utrzymanie 5—7 chłopców	230	—	—	—	—	
9. Środki naukowe	—	—	100	—	100	
10. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	150	—	150	
11. Ubezpieczenie budynku i inwentarza	—	—	30	—	30	
12. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	50	—	50	
Razem .	1.010	—	1.330	—	1.330	

51. **Wojsław.** Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	100	—	100	Szkoła ta weszła w życie dopiero w roku szk. 1896/7.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	—	—	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej w Sniatynie z dnia 17. sierpnia 1896 L. 1.966 (LW. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu . . .	—	—	450	—	450	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	—	—	50	—	50	Oprócz gotówki w kwocie 50 zł. dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
d) z funduszów krajowych	—	—	450	—	450	
Razem .	—	—	1.250	—	1.250	

Rozchód.

1. Płace:					
Instruktor	—	—	540	—	540
2. Materyał	—	—	200	—	200
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	—	—	460	—	460
4. Rozmaite inne wydatki . .	—	—	50	—	50
Razem .	—	—	1.250	—	1.250

52. **Zator.** Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	360	—	360	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	—	—	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	600	—	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	660	—	300	300	600	
Razem .	1.260	—	1.360	300	1.660	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	600	—	600	—	600	
b) pomieszkanie dla instruktora	80	—	100	—	100	Więcej z powodu droższych pomieszkań.
c) administrator	60	—	90	—	90	Więcej z powodu wzmagającej się czynności z rozwojem szkoły.
2. Materyał	300	—	100	300	400	Więcej z powodu wzrostu produkcyi z przybyciem drugiego roku nauki.
3. Wynagrodzenie uczniów . .	—	—	260	—	260	(j. w.)
4. Uzupełnienie inwentarza . .	100	—	85	—	85	
5. Środki naukowe	80	—	80	—	80	
6. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	40	—	45	—	45	
Razem .	1.260	—	1.360	300	1.660	

53. **Grybów.** Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	228	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	982	1.120	—	1.120	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.000	1.300	—	1.300	
d) z funduszów krajowych	2.290	2.726	1.690	—	1 690	
Razem .	4.690	5.036	4.210	—	4.210	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	720	720	720	—	720	
b) administrator	300	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	480	380	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
f) przodownik kowalski .	600	600	600	—	600	
2. Materyał kołodziejski . . .	500	825	400	—	400	Mniej wedle potrzeby.
3. Środki naukowe	120	106	120	—	120	
4. Narzędzia warsztatowe . .	400	48	100	—	100	Mniej z powodu dostatecznej ilości narzędzi.
5. Dostawa materyałów . . .	50	—	50	—	50	
6. Budowa wozowni	—	500	—	—	—	
7. Zakupno żelaza	600	768	500	—	500	Wedle potrzeby.
8. „ węgla i koksu . .	120		160	—	160	
9. Asekuracya budynków własnych, materyałów i wyrobów	80	45	80	—	80	
10 Wynagrodzenie uczniów zarobotę	300	325	360	—	360	Uczniowie na ostatnim roku otrzymują wynagrodzenie za robotę.
11. Rozmaite wydatki	120	119	120	—	120	
Razem .	4.690	5.036	4.210	—	4.210	

54. **Grzymałów.** Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	—	3.500	—	3.500	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	1.550	—	1.550	—	1.550	
c) z funduszów krajowych	1.550	—	1 300	250	1.550	
Razem .	6.600	—	6.850	250	7.100	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel rysunków	840	—	840	—	840	
b) majster kołodziejski .	600	—	—	—	—	Odpada z powodu, że kierownik jest fachowo wykształcony i sam nadzoruje roboty. Natomiast przydzielono mu do pomocy administratora.
c) instruktor kowalski . .	600	—	600	—	600	
d) przodownik kołodziejski	180	—	360	—	360	Więcej z powodu niemożności otrzymania odpowiedniej siły za niższe wynagrodzenie.
e) przodownik kowalski .	180	—	240	—	240	
f) administrator	300	—	600	-	600	
g) nauczyciel nauk dopełn.	180	—				
2. Utrzymanie lokalu	50	—	50	—	50	
3. Opał	70	—	70	—	70	
4. Oświetlenie	40	—	40	—	40	
5. Usługa	80	—	80	—	80	
6. Materyał kołodziejski . . .	650	—	850	—	850	Wydatek większy znachodzi usprawiedliwienie w zwiększonych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
7. Zakupno żelaza	1.200	—	1.200	—	1.200	
8. „ koksu	150	—	150	—	150	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	—	300	—	300	
10. Ubezpieczenie budynków własnych i materyałów . . .	60	—	40	—	40	
11. Uczniom za robotę	600	—	800	—	800	Wskutek zwiększonej liczby uczni pobierających wynagrodzenia za robotę.
12. Lakiernik, tapicer, i materyał	400	—	500	—	500	Z powodu większej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone.
13. Rozmaite inne wydatki . .	120	—	130	—	130	
14. Na częściowe pokrycie kosztów budowy studni i wychodków	—	—	—	250	250	Z powodu iż dotychczas nie ma w warsztacie ani studni ani też wychodków.
Razem .	6.600	—	6 850	250	7.100	

55. **Kamionka strumiłowa.** Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894	—	2	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi tj. materyału i robocizny.
a) kołodziejsko-kowalskich	3.600	3.762	3.500	—	3.500	
b) bednarskich		366	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1.200	800	1.400	—	1.400	
b) z funduszów krajowych	3.782	3.208	3.976	500	4.476	
Razem	8.582	8.138	8.876	500	9.376	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) nauczyciel fachowy rysunków	—	—	1.000	—	1.000	Z powodu wprowadzenia nauki ciesielstwa.
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	50	—	50	
e) pomocniczy nauczyciel rysunków	300	—	—	—	—	Odpada z powodu jak poz. 1 b. wyd.
f) nauczyciel	180	136	180	—	180	Mniej wedle potrzeby.
g) przodownik kołodziejski	600	480	600	—	600	
h) przodownik bednarski	600	450	—	—	—	Z powodu wprowadzenia w miejsce bednarstwa nauki ciesielstwa.
i) instruktor ciesielstwa	—	—	600	—	600	
k) majster kowalski	600	600	600	—	600	
l) pomocnicy kowalscy i kołodziejscy	450	212	450	—	450	
2. Wynajem budynku i asekuracya	350	378	350	—	350	
3. Opał	50	64	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	50	31	80	—	80	
5. Usługa	72	72	96	—	96	
6. Materyał drzewny	650	880	400	250	650	Na materyał ciesielski i kołodziejski.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania i uzupełnienie inwentarza	480	163	330	250	580	Więcej ze względu na wprowadzenie nauki ciesielstwa.
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	180	316	200	—	200	Więcej wedle potrzeby.
9. Zakupno żelaza z dostawą	1.200	1.470	1.200	—	1.200	
10. „ węgla i koksu	250	249	300	—	300	
11. „ i naprawa narzędzi	150	163	—	—	—	Odpada ze względu na poz. 7 wydatk.
12. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	480	329	480	—	480	
13. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków	500	845	500	—	500	
14. Dostawa materyałów drzewnych	140	—	140	—	140	
Razem	8.582	8.138	8.876	500	9.376	

56. **Stanisławów.** Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas z roku 1894	—	211	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	450	816	730	—	730	Więcej na podstawie rzeczywistych wynikłości.
3. Subwencye:						
a) od gminy	800	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności .	200	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.000	900	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych	1.950	1.630	1.860	400	2.260	
Razem .	4.500	4.657	4.690	400	5.090	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	960	—	960	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	180	180	240	—	240	Więcej z powodu drogich pomieszkań.
c) nauczyciel snycerstwa .	420	405	420	—	420	
d) „ stylistyki . .	160	145	160	—	160	
e) „ rachunków .	120	107	120	—	120	
f) pomocnik stolarstwa .	240	240	300	—	300	Z powodu niemożności utrzymania sił odpowiednich za niższem wynagrodzeniem.
g) „ tokarstwa . .	240	240	300	—	300	
h) katecheta	50	45	50	—	50	
2. Wynajem lokalu	800	800	800	—	800	
3. Opał	100	95	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	49	50	—	50	
5. Usługa	120	120	180	—	180	Wedle potrzeby.
6. Materyał	360	323	250	—	250	
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	250	144	250	—	250	
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat .	150	220	150	—	150	Z pozycyi tej pokrywane są wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
9. Wynagrodzenie uczniom za roboty	200	369	360	—	360	Wydatek większy znachodzi uzasadnienie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
10. Na uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi . . .	100	215	—	400	400	Wydatek nadzwyczajny z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza dla 6 dalszych uczniów.
Razem .	4.500	4.657	4.690	400	5.090	

57. **Kalwarya.** Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i zabawek. (dawniej w Żywcu).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	260	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	700	357	300	—	300	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa zwyczajne koszta produkcyi tj. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	—	—	—	Gmina dostarczać ma lokal na warstat, pomieszkanie dla kierownika opał, światło i usługę.
b) od Rady powiatowej .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	1.520	1.592	2.020	1.000	3.020	
Razem .	3.520	3.509	3.620	1.000	4.620	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik	960	960	960	—	960	
b) instruktor fachowy . .	600	600	600	—	600	Dla stolarstwa meblowego.
c) nauczyciel geometryi i rysunków	200	135	—	—	—	
d) instruktor fachowy . .	—	—	600	—	600	Dla rzeźbiarstwa.
e) nauczyciel języka polskiego i korespondencyi przem.	150	136	150	—	150	
f) nauczyciel języka niemieckiego	150	79	150	—	150	
g) nauczyciel rachunków i rachunkowości . . .	200	235	200	—	200	
h) katecheta	60	50	60	—	60	
2. Materyał	200	454	200	300	500	Więcej z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w suchy materyał.
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	100	68	100	200	300	Więcej z powodu potrzeby sprawienia przyborów do rysowania.
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	250	200	250	—	250	
5. Środki pomocnicze warsztatowe	100	269	100	—	100	
6. Wypłaty uczniom za roboty	400	189	200	—	200	Mniej z powodu dopiero pierwszego roku nauki.
7. Uzupełnienie inwentarza .	150	134	50	500	550	Więcej z powodu potrzeby urządzenia i zaopatrzenia warstatu w odpowiednie narzędzia.
Razem .	3.520	3.509	3.620	1.000	4.620	

B. Szkoły garncarskie.

58. **Kołomyja.** Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	311	—	—	-	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.700	1.303	1 700	—	1.700	
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem a za usługę dodaje służącemu 48 zł.
b) od Rady powiatowej .	—	—	—	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	2.600	2.000	2.800	—	2.800	
d) z funduszów krajowych	2.760	3.055	3.270	200	3.470	Rada powiatowa przeznacza 50 zł. na stypendya dla uczniów.
Razem .	7.060	7.269	7.770	200	7.970	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków .	1.000	1.000	1.200	—	1.200	Więcej, albowiem nauczyciel rysunków będzie zarazem pełnił obowiązki pomocnika kancelaryjnego.
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	600	600	600	—	600	
d) werkmist do nauki kaflarstwa	720	720	720	—	720	
e) przodownik do nauki modelowania	600	480	600	—	600	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom.	150	150	150	—	150	
2. Rębanie drzewa	40	33	40	—	40	
3. Usługa	380	374	380	—	380	
4. Materyał	500	607	600	—	600	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1895.
5. Środki naukowe	250	237	250	—	250	
6. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	220	277	280	—	280	Więcej z powodu dodania kredytu na druk sprawozdania.
7. Wynagrodzenie uczniów . .	400		300	--	300	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1895.
8. „ robotników dziennych	200	749	200	—	200	
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów . . .	300		300	—	300	
10. uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	150	260	150	—	150	
11. Modele do nauki modelowania	—	232	—	—	—	
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	50	50	—	50	50	
13. Koszta kursu majsterskiego .	—	—	500	—	500	Z powodu koniecznej potrzeby wprowadzenia kursu dla majstrów.
14. Na budowę mufli	—	—	—	150	150	Z powodu koniecznej potrzeby.
Razem .	7.060	7.269	7.770	200	7.970	

59. **Poremba.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Że sprzedaży wyrobów szkolnych	750	998	1.000	—	1.000	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1895.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszów krajowych	1.282	1.097	1.522	1.000	2.522	
3. Inne dochody; od WP. hr. Józefa Szembeka	150	187	150	—	150	
Razem .	4.032	4.082	4.522	1.000	5.522	

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Niedobór z roku 1894 . . .	—	30	—	—	—	
1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.245	1.200	—	1.200	
b) pomieszkanie dla kierow,	120	120	120	—	120	
c) werkmistrz	720	—	720	—	720	
d) zastępca werkmistrza .	—	500	—	—	—	
e) pomieszkanie dla werkmistrza	60	—	60	—	60	
f) administrator	—	150	—	—	—	
g) nauczyciel pomocniczy	180	157	180	—	180	
3. Opał	100	35	100	—	100	
2. Lokal:						
a) wynajem	120	120	120	—	120	
b) reparacya	—	—	—	200	200	*ad 2 b*) Wydatek koniecznie potrzebny na naprawę drzwi i podłogi, które wskutek grzyba pogniły, tudzież na naprawę posadzki cementowej w warsztacie i bielenie.
c) rozszerzenie lokalu warsztatowego	—	—	—	800	800	*ad 2 c*) Z powodu braku sali wykładowej i szczupłego pomieszczenia w ubikacyach warsztatowych, tudzież braku magazynu na skład wyrobów i materyałów.
4. Oświetlenie	50	18	50	—	50	
5. Usługa	132	132	132	—	132	
6. Materyał	300	324	300	—	300	
7. Środki naukowe	100	14	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	40	397	100	—	100	Więcej z powodu dodania kredytu na ubezpieczenie inwentarza i koszta transportu towarów.
9. Opał pieców technicznych .	360	297	360	—	360	
10. Wynagrodzenie uczniów . .	300	246	300	—	300	
11. Uzupełnienie inwentarza . .	50	—	200	—	200	Więcej z powodu potrzeby zakupna nowych przyrządów i naprawy starych.
12. Na kurs majstrów i czeladn.	200	297	300	—	300	Więcej z powodu przewidzianego wzrostu frekwencyi na tym kursie.
13. Robocizna pomocnicza . . .	—	—	180	—	180	Wydatek konieczny na najemników do odmulania gliny i przeróbki materyałów.
Razem .	4.032	4.082	4.522	1.000	5.522	

60. **Touste.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894 .	—	4	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	573	1.100	—	1.100	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem produkcyę t. j. materyał i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	1.300	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszów krajowych	1.460	1.405	1.680	—	1.680	
3. Inne dochody: Od W. P. Władysława Fedorowicza . .	300	—	—	—	—	W. P. Władysław Fedorowicz dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu.
Razem .	4.160	3.282	4.080	—	4.080	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	900	900	900	—	900	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . .	120	120	120	—	120	
c) werkmistrz	600	622	720	—	720	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
d) dodatek na pomieszkanie dla werkmistrza .	60	—	60	—	60	
e) podmajstrzy	200	—	—	—	—	Wydatek ten odpada, albowiem posada ta nie była zajętą dla braku siły odpowiedniej.
f) przodownicy	360	—	360	—	360	
g) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	180	150	180	—	180	
h) administrator	180	180	180	—	180	
2. Opał pieców technicznych i sal warsztatowych . . .	310	306	310	—	310	
3. Oświetlenie	40	48	40	—	40	
4. Usługa	110	104	110	—	110	
5. Materyał	300	104	300	—	300	
6. Środki naukowe	200	159	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	518	100	—	100	
8. Wynagrodzenie za robociznę	500	71	500	—	500	
Razem .	4.160	3.282	4 080	—	4.080	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

61. Uhnów. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	*ad 1.* Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów, prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki, udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	200	100	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	620	420	562	—	562	
d) z funduszów krajowych	774	928	562	—	562	
Razem .	1.694	1.548	1.424	—	1.424	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik	500	300	300	—	300	*ad 1a*). Mniej o kwotę 200 zł., która wyznaczoną była na koszta podróży kierownika celem zakładania spółek i pracowni wyrobu obuwia, obecnie zaś kredyt na ten cel wstawiono osobno w rubr. XVI. wydatków fund. kraj.
b) zastępca kierownika .	100	—	—	—	—	*ad 1b*). Odpada z powodu jak poz. 1*a*).
c) werkmistrz	480	480	480	—	480	
d) katecheta obrz. rz. kat. i gr. kat.	100	—	100	—	100	
2. Wynajem lokalu	300	300	300	—	300	
3. Opał	74	—	74	—	74	
4. Oświetlenie	4	114 (poz. 3–5)	4	—	4	
5. Usługa	36	—	36	—	36	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80	239	100	—	100	Więcej wedle potrzeby. (poz. 6–7)
7. Rozmaite inne wydatki . .	20	115	30	—	30	
Razem .	1.694	1.548	1.424	—	1.424	

62. **Witków.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów, prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	500	400	700	—	700	
b) z funduszów krajowych	1.337	1.506	1.428	—	1.428	
Razem .	1.837	1.906	2.128	—	2.128	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy . .	480	320	480	—	480	
c) przodownik dla I. roku nauki	240	—	300		300	Więcej z powodu wliczenia remuneracyi pod 1 e).
d) przodownik dla II. roku nauki	—	—	300	—	300	Z powodu zwiększonej ilości uczniów okazała się potrzeba przyjęcia drugiego przodownika.
e) renumeracya pomocnika	60	—	—	—	—	Odpada z powodu podwyższenia płacy pod 1 c).
f) katecheta obrz. rz. kat. i gr. kat.	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel	120	—	120	—	120	
2. Na utrzymanie lokalu . . .	50	—	50	—	50	Pomieszczenia dla warsztatu i opału dostarcza J. E. J. W. Stanisław hr. Badeni.
3. Opał	—	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	36	17	36	—	36	
5. Usługa	36	41	72	—	72	Więcej z powodu zwiększonej czynnoś
6. Zaliczka zwrotna na materyały	—	500	—	—	—	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	225	442	350	—	350	Więcej z powodu potrzeby zakupna maszyny do robienia dziurek i do wałkowania.
8. Materyał na robienie kopyt .	50	—	—	—	—	Odpada z powodu braku potrzeby.
9. Rozmaite drobne wydatki .	20	73	20	—	20	
10. Na inne nieprzewidziane .	120	113	—	—	—	Jak poz. 8 wyd.
Razem .	1.837	1.906	2.128	—	2.128	

63. **Stary Sącz.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z roku 1894	—	144	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Pozycyę tę opuszcza się z powodu, że koszta wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami zaliczki zwrotnej, udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	300	—	300	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sądeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązująca na 3 lata.
c) od c. k. Rządu	450	400	600	—	600	
d) z funduszów krajowych	550	637	670	500	1.170	
Razem	1.500	1.681	1.770	500	2.270	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	200	312	300	—	300	Więcej z powodu, iż kierownik pobiera w tej wysokości wynagrodzenie.
b) instruktor fachowy	700	700	700	—	700	
c) przodownik	—	—	180	—	180	Z powodu zwiększonej ilości uczniów wskutek otwarcia III. roku nauki.
2. Wynajem lokalu	300	270	300	—	300	
3. Opał	60	53	60	—	60	
4. Oświetlenie	20	27	30	—	30	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1995.
5. Usługa	40	32	40	—	40	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	150	268	120	100	220	Na powiększenie inwentarza z powodu otworzenia III. roku nauki.
7. Rozmaite inne wydatki	30	19	40	—	40	Więcej z powodu potrzeby.
8. Zaliczka zwrotna na zasilenie kapitału obrotowego	—	—	—	400	400	Z powodu znacznych postępów w robocie i zwiększonej ilości uczniów okazuje się potrzeba zasilenia kapitału obrotowego na dalsze zakupno materyałów.
Razem	1.500	1.681	1.770	500	2.270	

D. Szkoły tkackie.

64. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów tkackich	—	—	—	—	—	*ad 1.* Nie preliminuje się z tego powodu, ponieważ szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkackiego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca uczniów.
2. Ze sprzedaży kartonów . .	700	—	340	—	340	*ad 2.* Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.
3. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	
b) od Rady powiatowej .	200	400	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	3.500	3.500	3.500	—	3.500	
d) z funduszów krajowych	4.168	3.328	4.018	120	4.138	*ad 3. a)* Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły i dla nauczycieli w wartości 2.900 zł. rocznego czynszu, wartość tę opuszcza się w przychodzie i rozchodzie jako niebędącą przychodem ani też rozchodem w gotówce.
Razem .	8.568	7.228	8.058	120	8.178	

Rozchód.

a) Szkoła.

	1896 zł.	1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Niedobór z r. 1894	—	96	—	—	—	
1. Płace:						
a) kierownik	1.700	1.700	1.700	—	1.700	*ad 1. a)* Kierownik pobiera płacę w kwocie 1.500 zł. i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 r. w kwocie 200 zł.
b) nauczyciel rysunków .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) pomocnik do nauki rysunków	300	—	300	—	300	
d) nauczyciel przedmiotów fachowych	960	550	400	—	400	*ad 1. d)* Ze względu na proponowane dopiero z początkiem roku szkol. 1897/8 rozszeżenie zakładu warsztatem mechanicznym przypada tylko $^1/_3$ część wydatku na nauczyciela.
e) instruktor	720	720	780	—	780	*ad 1. e)* Więcej z powodu przypadającego do płacy w kwocie 720 zł. I. dodatku pięcioletniego od 1. kwietnia 1897 w kwocie 60 zł.
f) przodownik	420	385	420	—	420	
g) nauczyciele przedmiotów pomocniczych . .	646	523	646	—	646	
h) pisarz w kancelaryi kierownika	300	240	300	—	300	
2. Ubezpieczenie budynku i ubezpieczenie inwentarza . .	120	—	120	—	120	
3. Opał	500	361	500	—	500	
4. Oświetlenie	130	100	130	—	130	
5. Usługa	192	192	192	—	192	
6. Materyał	100	—	100	—	100	
7. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	200	—	200	*ad 7.* Z rozwojem szkoły okazała się potrzeba zakupna corocznie nowych przyrządów i naprawa inwentarza.
8. Środki naukowe	250	580	250	—	250	
9. Na bibliotekę dla uczniów .	—	—	—	120	120	Z powodu koniecznej potrzeby.
10. Kancelaryjne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	200	308	300	—	300	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1895.
Razem .	7.738	6.955	7.538	120	7.658	

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.

Rozchód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.
1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	120	—	120
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	80	80	80	—	80
c) wynagrodzenie przodownika	60	60	60	—	60
2. Materyał i desenie	450	13	260	—	260
3. Wynagrodzenie za robotę .	120	—			
Razem .	830	273	520	—	520

Uzasadnienie:

ad 1. Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozorują wykonywanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.

ad 2. i 3. Mniej stosownie do poz. 2. dochodów.

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	7.738	6.955	7.538	120	7.658
b) pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	830	273	520	—	520
Suma wydatków .	8.568	7.228	8.058	120	8.178

65. **Gliniany.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	56	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	10	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	120	—	—	—	Odpada z powodu, że subwencya 120 złr. od gminy wpływa wprost do kasy Towarzystwa.
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	1.100	800	1.100	—	1.100	
d) z funduszu krajowego	1.380	864	1.380	—	1.380	
Razem .	2.530	1.900	2.530	—	2.530	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	800	800	800	—	800	
b) pomocnik instruktora .	480	—	480	—	480	
c) przodownik	420	420	420	—	420	
d) nauczyciel pomocniczy	150	150	150	—	150	
e) pomocnik admistracyjny	180	—	180	—	180	
2. Wynajem lokalu . . . . . 3. Opał . . . . 4. Oświetlenie	100	187	100	—	100	*ad 2., 3., 4.* Dostarcza Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach na d. 17. kwietnia 1890. L. R. 12.810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy. Wstawiona zaś kwota 100 zł. służy na opłacenie czynszu, opału i oświetlenia w osobnym lokalu donajętym dla nauki teoretycznej, z powodu że lokal dostarczony przez Towarzystwo okazał się za szczupły.
5. Usługa	20	20	20	—	20	
6. Środki naukowe	250	179	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki . .	30	144	30	—	30	
8. Uzupełnienie inwentarza . .	100	—	100	—	100	
Razem .	2.530	1.900	2.530	—	2.530	

66. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	492	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	-	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	-	—	—	—	*ad 2.* *a*) Gmina dostarcza na mocy deklaracyi z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora tudzież opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	200	
c) od Rządu	400	400	350	—	350	*ad 2.* *b*) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
d) z funduszu krajowego	400	—	350	—	350	
Razem .	1.000	892	900	—	900	

Rozchód.						
1. Płace:						
instruktor	600	600	600	—	600	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	300	163	200	—	200	Mniej albowiem okazuje się potrzeba zakupienia tylko dwu krosien i maszynki Jaquarda.
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	129	100	—	100	
Razem .	1.000	892	900	—	900	

67. **Korczyna.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzadaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy
Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 22. kwietnia 1896 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu . . .	700	600	700	—	700	
c) z funduszów krajowych	1.030	816	1.090	—	1.090	
Razem .	1.730	1.416	1.790	—	1.790	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	800	800	800	—	800	Instruktor pobiera płacę w kwocie 720 i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł.
b) przodownik	300	225	360	—	360	Więcej z powodu że niepodobna utrzymać odpowiedniej siły za niższem wynagrodzeniem.
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	120	55	120	—	120	
d) pomocniczy nauczyciel rysunków	180	—	180	—	180	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towarzystwo tkaczy.
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	260	250	—	250	
4. Rozmaite inne wydatki . .	80	76	80	—	80	
Razem .	1.730	1.416	1.790	—	1.790	

68. **Kosów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) z funduszów gminnych	200	—	60	—	60	
b) od Rady powiatowej .	200	—	150	—	150	
c) od c. k. Rządu . . .	700	—	700	—	700	
d) z funduszów krajowych	1.550	—	1.360	300	1.660	
Razem .	2.650	—	2.270	300	2.570	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	600	—	720	—	720	Z powodu zorganizowania tegoż warsztatu na zakład krajowy.
b) na pomieszkanie dla kierownika	—	—	108	—	108	
c) przodownik	360	—	360	—	360	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej .	240	—	180	—	180	
e) pomocnik administrac.	150	—	150	—	150	
f) katecheta	—	—	40	—	40	
2. Umieszczenie warsztatu . .	200	—	—	—	—	Odpada albowiem pomieszczania dostarcza Towarzystwo tkackie.
3. Opał	120	—	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	—	60	—	60	
5. Usługa	120	—	120	—	120	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	700	—	300	300	600	Na urządzenie warsztatu wskutek reorganizacyi.
7. Rozmaite inne wydatki . .	100	—	112	—	112	
Razem .	2.650	—	2.270	300	2.570	

69. **Łańcut.** Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	12	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelimuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.
2. Subwencye:						
a) od gminy	250	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	400	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych	1.330	1.112	1.230	—	1.230	
Razem .	2 280	2.074	2.180	—	2.180	

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	720	—	720	
b) dodatek na pomieszkanie instruktora . . .	180	180	180	—	180	
c) przodownik	460	358	·360	—	360	Mniej albowiem tyle pobiera
2. Donajem lokalu	240	241	240	—	240	
3. Opał . . . . } 4. Oświetlenie . . . . }	250	201	250	—	250	
5. Usługa	180	180	180	—	180	
6. Środki naukowe	200	168	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki . .	50	26	50	—	50	
Razem .	2.280	2.074	2.180	—	2.180	

70. **Rychwałd.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	160	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz opałem, oświetleniem i usługą.
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	450	400	480	—	480	
d) z funduszów krajowych	1.032	552	1.130	—	1.130	
Razem .	1.682	1.312	1.810	—	1.810	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	600	600	720	—	720	Więcej z powodu zwiększonych czynności.
b) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	300	300	300	—	300	
c) prowadzący księgi . .	100	80	100	—	100	
d) przodownik warsztatowy	300	183	360	—	360	Więcej z powodu drożyzny.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	104	200	—	200	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . .	100	33	105	—	105	
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	32	12	25	—	25	
Razem .	1.682	1.312	1.810	—	1.810	

71. **Wilamowice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy.
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	300	200	—	200	Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenie dla warsztatu wraz z opałem oświetleniem i usługą.
c) od Rady powiatowej .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	350	300	350	—	350	
d) z funduszów krajowych	800	484	700	—	700	
Razem .	1.400	1.134	1.300	—	1.300	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	720	720	720	—	720	
b) przodownik	300	300	300	—	300	
1. Środki naukowe i uzupełnie- inwentarza	310	79	200	—	200	Mniej wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . .	50	31	70	—	70	Więcej z powodu utrzymywania w czystości ubikacyi warsztatowych.
4. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	20	4	10	—	10	Mniej wedle potrzeby.
Razem .	1.400	1.134	1.300	—	1.300	

72. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	331	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	2.500	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszów krajowych	5.000	3.920	2.560	1 300	3.860	
Razem .	8.000	6.751	5.560	1.300	6.860	

Rozchód

	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.200	1.500	-	1.500	
b) instruktor tkactwa . .	600	600	600	—	600	
c) instruktor farbiarstwa .	600	600	600	—	600	
d) nauczyciel pomocniczy	300	220	300	—	300	
e) pomocnik kancelaryjny	300	—	300	—	300	
f) przodownik w tkalni .	300	-	300	—	300	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	180	360 (g i h)	180	—	180	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	180		180	—	180	
i) stróż nocny	120	—	120	—	120	
k) nauczyciel rachunkowości i stylistyki . .	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
2. Opał	550	390	550	—	550	
3. Oświetlenie	70	24	100	—	100	Więcej z powodu rozszerzenia budynków
4. Usługa	180	180	180	—	180	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	2.920	717	300	—	300	*ad 5.* Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły w krosna i przyrządy w roku 1896.
6. Rozmaite inne wydatki . .	200	143	150	—	150	*ad 6.* Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.
7. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
8. Rekwizyta do gaszenia ognia	—	517	-	—	—	
9. Na częściowe pokrycie kosztów rozszerzenia budynku szkol.	—	1 800	—	1.300	1.300	Na wybudowanie małej szopy na wozownię i drewutnię oraz restauracyę dawnego budynku mieszkalnego.
Razem .	8.000	6.751	5.560	1.300	6.860	

73. **Radymno.** Krajowy naukowy warsztat powroźniczy.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	400	400	500	—	500	
d) z funduszów krajowych	790	773	780	100	880	
Razem .	1.340	1,273	1.430	100	1 530	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	800	800	800	—	800	
b) nauczyciel czytania i pisania	250	50	350	—	350	Więcej z powodu potrzeby przyjęcia drugiego nauczyciela, gdyż utworzone zostały dwa oddziały.
c) katecheta	40	—	40	—	40	
d) nauczyciel stylistyki zawodowej, buchalteryi i ekspedycyi	50	—	50	—	50	
e) pomocnik kancelaryjny	40	50	50	—	50	Więcej wedle potrzeby.
2. Środki naukowe	100	14	100	—	100	
3. Rozmaite inne wydatki . .	50	9	30	—	30	Mniej wedle potrzeby.
4. Na nowe maszyny	—	350	—	100	100	Na przyrządy maszynowe do skręcania lin.
5. Ubezpieczenie maszyn . . .	10	—	10	—	10	
Razem .	1.340	1.273	1.430	100	1.530	

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

74: Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1896 preliminowano zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych . , ...	1.500	1.500	—	1.500	
2. Subwencye:					
a) od gminy	24	24	—	24	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . . . ,	400	400	—	400	
d) z funduszów krajowych .	696	696	—	696	
Razem .	2.720	2.720	—	2.720	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	700	700	—	700	
b) nauczycielka pomocnica I.	180	180	—	180	
c) nauczycielka „ II.	180	180	—	180	
d) remuner. kierowniczki .	160	160	—	160	
e) „ nauczycielki I.	20	20	—	20	
f) „ „ II.	20	20	—	20	
2. Wynajem i lokalu	—	—	—	—	Kwota przyznana kierowniczce szkoły. p. Br. Czechowiczowej mieści w sobie zarazem wynagrodzenie za to, że w jej domu odbywa się nauka. W zastępstwie czynników miejscowych dostarcza zatem lokalu p. Br. Czechowiczowa.
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oświetlenie	30	30	—	30	
5. Usługa	90	90	—	90	
6. Materyał	150	150	—	150	
7, Środki naukowe	30	30	—	30	
8. Rozmaite inne wydatki . . .	40	40	—	40	
9. Wypłata uczenic	1.040	1.040	—	1.040	
Razem .	2.720	2.720	—	2.720	

75. Stary Sącz Krajowa szkoła koronkarska (dawniej w Muszynie).

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r 1894 . .	—	156	—	—	—	
1 Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	380	252	300	—	300	Mniej z powodu braku miejsca zbytu koronek.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	75	300	—	300	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . . .	200	200	250	—	250	
d) z funduszów krajowych	638	643	630	—	630	
Razem .	1.818	1.626	1.780	—	1.780	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierowniczka	480	480	480	—	480	
b) nauczycielka pomocnicza	180	—	—	—	—	Z powodu dopiero drugiego roku nauki i małej ilości uczennic kierowniczka nie potrzebuje pomocnicy.
c) nauczycielka przedmiotów dopełniających . .	180	156	180	—	180	
d) katecheta	48	42	100	—	100	Więcej na podstawie ilości godzin.
e) renumeracya za naukę rysunków	120	120	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	350	88	350	—	350	Szkoła umieszczoną została w klasztorze PP. Klasyrek za czynszem rocznym 350 zł.
3. Opał	40	42	70	—	70	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	10	—	10	—	10	
5. Usługa	40	20	40	—	40	
6. Materyał	60	43	60	—	60	
7. Środki naukowe i uzupełnienie iwentarza	30	33	100	—	100	Więcej z powodu potrzeby zakupna wzorów.
8. Rozmaite inne wydatki . .	80	90	70	—	70	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczenic za robotę	200	161	200	—	200	
10. Zaliczka pozostawiona Komitetowi na urządzenie szkoły w Starym Sączu .	—	351	—	—	—	
Razem .	1.818	1.626	1.780	—	1.780	

76. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
Zapas kasowy z r. 1894 . .	—	215	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.700	2.398	2.560	—	2.560	Niższy dochód na podstawie wynikłości za r. 1895.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	600	550	600	—	600	
b) z funduszów krajowych	1.900	1.482	1.910	—	1.910	
Razem .	5 200	4.645	5.070	—	5.070	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierowniczka szkoły .	920	920	920	—	920	
b) nauczycielka pomocn. I.	360	300	360	—	360	
c) „ „ II.	200	180	200	—	200	
d) „ „ III.	200	180	200	—	200	
e) nauczyciel rysunków .	240	240	240	—	240	
f) katecheta	50	30	50	—	50	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	120	120	120	—	120	
h) pomocnik kancelaryjny	120	120	180	—	180	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
2. Wynajem lokalu	400	400	400	—	400	
3. Opał	100	—	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	5	60	—	60	
5. Usługa	100	116	100	—	100	
6. Materyał	400	466	460	—	460	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1895.
7. Środki naukowe	100	43	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki . .	130	87	130	—	130	
9. Wynagrodzenie uczenic . .	1.700	1.438	1.450	—	1.450	Mniej na podstawie wynikłości za rok 1895.
Razem .	5.200	4.645	5.070	—	5.070	

77. **Maków.** Szkoła hafciarska

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	**Uzasadnienie:**
1. Subwencye:						
a) od gminy	48	—	48	—	48	
b) od Rady powiatowej .	25	—	25	—	25	
c) od c. k. Rządu . . .	350	—	350	—	350	
d) z funduszów krajowych	484	—	584	—	584	
Razem .	907	—	1.007	—	1.007	

Rozchód.						
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca	480	—	600	—	600	Więcej z powodu przyjęcia bardziej ukwalifikowanej nauczycielki.
b) nauczycielka pomocnicza	200	—	—	—	—	Odpada z powodu braku na razie potrzeby.
c) katecheta	—	—	100	—	100	Wynagrodzenie za udzielanie nauki religii przyznano po 1 zł. od godziny.
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby częstego nadzoru fachowego.
2. Opał	26	—	} 50	—	50	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie, dostarcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.118/95 dwa pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 50 zł. rocznie.
3. Usługa	24	—				
4. Oświetlenie	12	—	12	—	12	
5. Środki naukowe	150	—	130	—	130	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki . .	15	—	15	—	15	
Razem .	907	—	1.007	—	1.007	

78. **Lwów.** Krajowa keramiczna Stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Wniosek na rok 1897. Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie:
1. Dochody własne:						
a) opłata za badania materyałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane . . .	500	746	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	11	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacyi	30	15	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajowego	4.470	4.350	4.550	—	4.550	
Razem .	5.100	5.122	5.180	—	5.180	

Rozchód.

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1896 zł.	Wynikłość w roku 1895 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	Uzasadnienie
Niedobór z roku 1894 . . .	—	381	—	—	—	
1. Płaca dyrekt. stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ I. dodatek pięcioletni 200 „ II. „ „ 200 „	2.680	2.560	2.760	—	2.760	Więcej z powodu wliczenia za cały rok drugiego dodatku pięcioletniego który rozpoczął się od 26. maja 1895.
2. Płaca adjunkta	720	640	720	—	720	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720	316	720	—	720	
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	300	310	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingredyencyi keramicznych	100	59	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi	150	119	150	—	150	
7. Opał po pieców technicznych	120	88	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	100	154	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	93	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma . .	80	—	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	402	50	—	50	
Razem .	5.100	5.122	5.180	—	5 180	

Część II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1897.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie				
XVI.		**I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.**					
	1	W Białej	830	830	—	830	398
	2	„ Bochni	489	489	—	489	515
	3	„ Brodach	413	413	—	413	324
	4	„ Brzeżanach	549	549	—	549	444
	5	„ Buczaczu	381	381	—	381	—
	6	„ Drohobyczu	607	608	—	608	646
	7	„ Gorlicach	421	421	—	421	73
	8	„ Jarosławiu	560	560	—	560	560
	9	„ Jaśle	440	440	—	440	346
	10	„ Kałuszu	400	400	—	400	400
	11	„ Kołomyi	491	491	—	491	423
	12	„ Krakowie na Kleparzu . . .	400	400	—	400	400
	13	„ „ w Ogrodzie angielskim .	400	400	—	400	400
	14	„ „ na Smoleńsku . . .	400	400	—	400	400
	15	„ „ na Kaźmierzu . . .	400	400	—	400	400
	16	„ „ na Dajworze . . .	400	400	—	400	400
	17	„ Krośnie	620	620	—	620	757
	18	„ Łańcucie	442	442	—	442	400
	19	„ Lwowie im. św. Anny . . .	553	554	—	554	400
	20	„ „ „ św. Antoniego . .	520	520	—	520	400
	21	„ „ „ Czackiego . . .	520	520	—	520	400
	22	„ „ „ Elżbiety . . .	553	554	—	554	400
	23	„ „ „ Konarskiego . . .	553	554	—	554	400
	24	„ „ „ św. Marcina . . .	520	520	—	520	400
	25	„ „ „ Mickiewicza . . .	740	740	—	740	400
	26	„ „ „ Piramowicza . . .	553	554	—	554	400
	27	„ „ „ Staszica . . .	553	554	—	554	400
	28	„ „ „ Bernsteina izraelicka	485	485	—	485	485
	29	„ Nowym Sączu	438	437	—	437	725
	30	„ Nowym Targu	549	549	—	549	669
	31	„ Przemyślu	480	481	—	481	621
	32	„ „ na przedmieściu lwowskiem	425	425	—	425	—
	33	„ Podgórzu	460	460	—	460	543
	34	„ Rzeszowie	613	612	—	612	816
	35	„ Samborze	663	663	—	663	570
	36	„ Sanoku	505	505	—	505	516
	37	„ Stanisławowie	635	635	—	635	454
	38	„ Starym Sączu	557	557	—	557	557
	39	„ Sądowej Wiszni	495	495	—	495	495
	40	„ Stryju . . . . , . .	403	403	—	403	299
	41	„ Tarnopolu	616	616	—	616	660
	42	„ Tarnowie , ...	555	555	—	555	575
	43	„ Wadowicach	505	505	—	505	501
	44	„ Wieliczce . . . . ,	375	375	—	375	375
	45	„ Żółkwi	437	437	—	437	477
	46	„ Żywcu	356	406	—	406	—
	47	Na uzupełnienie przyborów szkolnych .	1.000	—	1.000	1.000	1.500
	48	Na nowo założyć się mające szkoły w roku 1897. . . . , . .	—	—	1.000	1.000	1.000
		Razem . .	24.260	23.315	2.000	25.315	22.724

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie				
XVI.		**II. Szkoły fachowe, przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.**					
		a) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.					
	49	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	700	700	—	700	700
	50	Kraj. szkoła koszykarska w Dżurowie .	452	322	130	452	370
	51	Szkoła koszykarska w Rudkach . .	390	190	200	390	380
	52	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie .	500	830	—	830	400
	53	Szkoła koszykarska w Strychańcach .	450	450	—	450	—
	54	„ „ w Wojsławiu . .	450	450	—	450	—
	55	Kraj. szkoła koszykarska w Zatorze . .	600	300	300	600	660
	56	Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.300	1.690	—	1.690	2 290
	57	Warsztat kołodziejski w Grzymałowie .	1.550	1.300	250	1.550	1.550
	58	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	1.400	3.976	500	4.476	3.782
	59	Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie	1.000	1.860	400	2.260	1.950
	60	„ „ „ i wyrobu zabawek w Żywcu (względnie Kalwaryi) .	1.200	2.020	1.000	3.020	1.520
	61	Pożyczka gminie Kalwaryi na budynek szkoły stolarskiej	—	—	4.000	4.000	6.500
		Razem . .	9.992	14.088	6.780	20.868	20.102
		B. Dla wyrobów garncarskich.					
	62	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi .	2.800	3.270	200	3.470	2.760
	63	Krajowy warsztat garncarski w Porembie	1.800	1.522	1.000	2.522	1.282
	64	„ „ „ w Toustem	1.300	1.680	—	1 680	1.460
		Razem . .	5.900	6.472	1.200	7.672	5.502
		C. Dla wyrobów ze skóry.					
	65	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie .	562	562	—	562	1.337
	66	„ „ „ Witkowie .	700	1.428	—	1.428	550
	67	„ „ „ w Starym Sączu	600	670	500	1.170	774
	68	Na zakupno modeli i obuwia dla wszystkich szkół szewskich . . .	—	—	100	100	100
		Razem .	1.862	2.660	600	3.260	2.761
		D. Dla wyrobów tkackich.					
	69	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	3.500	4.018	120	4.138	4.168
	70	„ „ „ „ „ na budynek i urządzenia dla tkactwa mechanicznego . . . ,	7.500	—	7.000	7.000	—
	71	Krajowy warsztat tkacki w Błażowej .	—	—	—	—	770
	72	Krajowy warsztat tkacki w Glinianach .	1.100	1.380	—	1.380	1.380
	73	„ „ „ „ Gorlicach .	350	350	—	350	400
	74	„ „ „ „ Korczynie .	700	1.090	—	1.090	1.030
	75	„ „ „ „ Kossowie .	700	1.360	300	1.660	1.550
	76	„ „ „ „ Łańcucie .	400	1.230	—	1.230	1.330
	77	„ „ „ „ Rychwałdzie .	480	1.130	—	1.130	1.032
		Do przeniesienia .	14.730	10.558	7.420	17.978	11.660

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie				
XVI.		Z przeniesienia .	14.730	10.558	7.420	17·978	11.660
	78	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie III. rata (przedostatnia) .	—	—	500	500	500
	79	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	350	700	—	700	800
	80	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	2.500	2.560	1.300	3.860	5 000
	81	II. rata zasiłku na budynek mieszkalny w Rakszawie	—	—	—	—	5.000
	82	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Rakszawie	—	—	—	—	5.000
		Razem .	17.580	13.818	9.220	23.038	27.960
		E. Dla wyrobów powroźniczych.					
	83	Kraj. instrukcyjny warsztat powroźniczy w Radymnie	500	780	100	880	790
		F. Dla wyrobów koronkarskich i haftu.					
	84	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	400	696	—	696	696
	85	Kraj. szkoła koronkarska w Starym Sączu	250	630	—	630	638
	86	Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem	600	1.910	—	1.910	1.900
	87	Szkoła hafciarska w Makowie . ,	350	584	—	584	484
	88	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku . . , .	—	300	—	300	300
		Razem .	1.600	4.120	—	4.120	4.018
		G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.					
	89	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie , , . .	700	500	—	500	500
	90	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie .	600	700	—	700	700
	91	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu . .	250	420	—	420	420
	92	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi .	500	500	—	500	400
	93	„ „ „ „ Krakowie .	600	600	—	600	500
		Razem .	2.650	2.720	—	2.720	2.520
		H. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.					
	94	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem , ...	—	1.650	—	1.650	1.650
	95	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi , ...	—	1.100	—	1.100	1.100
	96	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach .	—	1.554	—	1.554	1.554
	97	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	—	400	—	400	500
	98	Zasiłek dla warsztatu kowalskiego w Sułkowicach:					
		a) na utrzymanie . . .	—	512	950	1.462	512
		b) na rozszerzenie budynku . .	—	—	250	250	—
		c) na kurs majstrów	—	300	—	300	300
		Razem .	—	5.516	1.200	6.716	5 616

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie				
XVI.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**					
	99	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	4.550	—	4.550	4.470
	100	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	—	1.500	—	1.500	1.500
	101	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	—	2.000	—	2.000	2.000
	102	" " w Krakowie . .	—	2.000	—	2.000	2.000
	103	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych .	—	1.500	—	1.500	1.500
	104	Na podręcznik szkolny do nauki tkactwa .	—	—	1.500	1.500	—
	105	Na stypendya przemysłowe:					
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających , .	—	2.000	—	2 000	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe .	—	12.000	—	12.000	10.000
	106	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . .	—	3.000	—	3.000	—
	107	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w r. 1897. . . ,	—	3.000	—	3.000	2.000
	108	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych . , . . .	—	3.000	—	3.000	3.000
		Razem .	—	34.550	1.500	36.050	28.470
		IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.					
	109	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł ,	—	200	—	200	200
	110	Biuro komisyi krajowej dla spraw przemysłowych: *a*) koszta podróży, dyety i inne wydatki . . . 2.000 zł. *b*) płaca sekretarza . . . 1.200 " *c*) dodatek osobisty do płacy sekretarza . . . 600 " *d*) płaca pomocnika biurowego 480 "	—	4.280	—	4.280	4.280
		Razem .	—	4.480	—	4.480	4.480
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.					
	111	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	—	9.000	—	9.000	9.000
	112	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego"	—	1 000	—	1.000	—
	113	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego,	—	25.000	—	25.000	25.000
		Razem .	—	35.000	—	35.000	34.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.					
	114	Szkoła handlowa w Krakowie . .	—	2.000	200	2.200	1.200
	115	Na akademię handlową we Lwowie . .	—	3.000	—	3.000	—
	116	Na stypendya dla młodzieży handlowej .	—	3 000	—	3.000	3.000
		Razem .	—	8 000	200	8.200	4.200

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Proponowana subwencya rządowa	Subwencya krajowa zwyczajna	Subwencya krajowa nadzwyczajna	Subwencya krajowa Razem	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie				
		Zestawienie.					
I.		Szkoły przemysłowe uzupełniające . .	24.260	23.315	2.000	25.315	22.724
II.		Szkoły fachowe:					
		a) dla wyrobów z drzewa . . .	9.992	14 088	6.780	20.868	20.102
		b) „ „ garncarskich . .	5.900	6.472	1.200	7.672	5.502
		c) „ „ ze skóry . . .	1.862	2.660	600	3 260	2.761
		d) „ „ tkackich . . .	17.570	13.818	9.220	23.038	27.960
		e) „ „ powroźniczych . .	500	780	100	880	790
		f) „ „ koronkarskich . .	1.600	4.120	-	4.120	4.018
		g) subwencyonowane kobiece . .	2.650	2.720	—	2.720	2.520
		h) rządowe subwencyonowane . .	—	5.516	1.200	6.716	5.616
III.		Wydatki ogólne	—	34.550	1.500	36.050	28.470
IV.		„ Komisyi	—	4.480	—	4.480	4.480
V.		Zasiłki i pożyczki	—	35.000	—	35.000	34.000
VI.		Szkoły handlowe	—	8.000	200	8.200	4.200
		Ogółem .	64.344	155519	22.800	178.319	163.143

Wyjaśnienia.

Na rok 1896. uchwalono . . . . . 163.143 zł.
Na rok 1897. preliminuje się . . . . 178.319 „
zatem *więcej* o . 15.176 zł.

Z następujących powodów:

Do poz. 1—46. W zwyczajnych preliminuje się ogółem więcej o 3.091 zł. z powodu wstawienia na utrzymanie dla nowo założonej szkoły w Buczaczu, w Przemyślu na lwowskiem przedmieściu i w Żywcu, tudzież dodania kursów handlowych w Białej i Stanisławowie tudzież wedle potrzeby w poszczególnych szkołach przedstawionej szczegółowo w dołączonych preliminarzach.

„ „ *47.* W nadzwyczajnych mniej o 500 zł, z powodu mniejszej potrzeby.

„ „ *50.* W zwyczajnych więcej o 430 zł. wedle potrzeby uzasadnionej w dołączonym szczegółowym preliminarzu tejże szkoły.

„ „ *51.* W zwyczajnych mniej o 190 zł., w nadzwyczajnych więcej o 200 zł., ogółem więcej o 10 zł. wedle potrzeby uzasadnionej w szczegółowym preliminarzu tej szkoły.

„ „ *52.* W zwyczajnych mniej o 360 zł., w nadzwyczajnych więcej o 300 zł. ogółem mniej o 60 zł. jak poz. 50.

„ „ *53 i 54.* W zwyczajnych więcej o 900 zł. z powodu, iż szkoły te dopiero wchodzą w życie w roku szkolnym 1896|7.

„ „ *55.* W zwyczajnych mniej o 48 zł., w nadzwyczajnych więcej o 130 zł. ogółem więcej o 82 zł. jak poz. 50.

„ „ *56.* W zwyczajnych więcej o 100 zł., w nadzwyczajnych mniej o 700 zł. z powodu jak poz. 50.

„ „ *58.* W zwyczajnych więcej o 444 zł., w nadzwyczajnych mniej o 50 zł. z powodu jak poz. 50.

„ „ *59.* W zwyczajnych więcej o 170 zł., w nadzwyczajnych więcej o 140 zł. z powodu jak poz. 50.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

" " *60.* W zwyczajnych więcej o 800 zł., w nadzwyczajnych więcej o 700 zł., z powodu przeniesienia szkoły do Kalwaryi i kosztów pierwszego urządzenia budynku szkolnego.

" " *61.* W nadzwyczajnych mniej o 2.500 zł. Na rok 1896. udzielony był zasiłek w kwocie 6.000 zł. na umieszczenie kraj. warsztatu stolarskiego w Kalwaryi, obecnie koniecznem jest udzielenie na ten cel gminie bezprocentowej pożyczki w kwocie 4.000 zł.

" " *62.* W zwyczajnych więcej o 560 zł., w nadzwyczajnych więcej o 150 zł. ogółem więcej o 710 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *63.* W zwyczajnych więcej o 240 zł., w nadzwyczajnych więcej o 1 000 zł. ogółem więcej o 1.240 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *64.* W zwyczajnych więcej o 220 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *65.* " " mniej o 625 zł., w nadzwyczajnych mniej o 150 zł. ogółem mniej o 775 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *66.* W zwyczajnych więcej o 1.028 zł., w nadzwyczajnych mniej 150 zł. ogółem więcej o 878 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *67.* W zwyczajnych więcej o 196 zł., w nadzwyczajnych mniej o 200 zł. ogółem mniej o 4 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *69.* W zwyczajnych mniej o 150 zł., w nadzwyczajnych więcej o 120 zł. ogółem mniej o 30 zł z powodu jak poz. 50.

" " *70.* W nadzwyczajnych preliminuje się 7.000 zł., albowiem koszta urządzenia tkalni mechanicznej obliczono na 9.000 zł. i budynek potrzebny na ten cel na 3.000 zł. razem na 12.000 zł. na pokrycie których służyć będzie spodziewana subwencya od c. k. Rządu w kwocie 5.000 zł. i wstawiona do preliminarza funduszu krajowego kwota 7.000 zł.

" " *70a).* W zwyczajnych mniej o 770 zł. z powodu zwinięcia tej szkoły w roku 1896.

" " *71.* " " więcej o 100 zł., w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *72.* W zwyczajnych więcej o 50 zł., w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. ogółem mniej o 50 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *73.* W zwyczajnych więcej o 60 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *74.* " " " o 410 zł., w nadzwyczajnych mniej o 300 zł. ogółem więcej o 110 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *75.* W zwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *76.* " " więcej o 98 zł. " " " 50.

" " *77.* W nadzwyczajnych III. rata zasiłku dla gminy, przyznanego uchwałą sejmową z dnia 16. lutego 1894. w kwocie 2.000 zł.

" " *78.* W zwyczajnych więcej o 10 zł., w nadzwyczajnych mniej o 110 zł. ogółem więcej o 100 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *79.* W zwyczajnych więcej o 160 zł., w nadzwyczajnych mniej o 1.300 zł. ogółem mniej o 1.140 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *79a.* Odpada jako wstawiona w roku 1896. ostatnia rata.

" " *79b.* Odpada jako zasiłek jednorazowy uchwalony na rok 1896.

" " *80.* W zwyczajnych mniej o 10 zł. z powodu jak poz. 50.

" " *82* " " " o 8 " " " " 50.

" " *83.* " " więcej o 10 " " " " 50.

" " *89.* " " " o 100 " } wskutek rozszerzonego i pożytecznego działania

" " *90.* " " " o 100 " } obu tych Towarzystw.

" " *94.* " " mniej o 100 " wedle potrzeby.

" " *95a.* W nadzwyczajnych preliminuje się 950 zł. na naprawę budynku wskutek grzyba (uchwała Wydziału krajowego do LW. 45.697/96).

" " *95b.* W nadzwyczajnych preliminuje się 250 zł. na rozszerzenie budynku.

" " *96.* W zwyczajnych więcej o 80 zł. z powodu uzupełnienia dodatku pięcioletniego dla kierownika stacyi.

" " *101.* W zwyczajnych preliminuje się 1.500 zł. na podręcznik fachowy niezbędnie potrzebny dla uczniów.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Do poz. 102. W zwyczajnych 2.000 zł. więcej z powodu zwiększonej liczby szkół i coraz częstszych podań o zasiłki celem kształcenia się w specyalnych zawodach przemysłowych.

„ „ *103.* W zwyczajnych preliminuje się 3.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia 1896.

„ „ *104.* W zwyczajnych więcej o 1.000 zł. z powodu projektowanych kilku nowych warsztatów naukowych.

„ „ *109.* W zwyczajnych preliminuje się 1.000 zł. jako pomoc dla wydawnictwa służącego dla przemysłowców i szkół zawodowych, prowadzonego przez Towarzystwo zachęty przemysłu krajowego łącznie z krajową komisyą dla spraw przemysłowych.

„ „ *111.* W zwyczajnych więcej o 800 zł. z powodu zamierzonego otwarcia w roku bież. kursu wyższego.

„ „ *111.* W nadzwyczajnych preliminuje się 200 zł. na zakupno środków naukowych.

„ „ *112.* Preliminuje się 3.000 zł. w myśl uchwały Wys. Sejmu zalecającej Wydziałowi krajowemu subwencyonowanie szkoły handlowej we Lwowie i w przypuszczeniu, że szkoła ta w roku szkolnym 1897/98 w życie wprowadzoną będzie.

Aleg. 31

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. stycznia rb. do L. s. 671 powziętą w załatwieniu sprawozdania komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w przedmiocie spraw górniczych w r. 1895 przyjął Wysoki Sejm to sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości, oraz powziął następujące uchwały:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby czyniąc zadość nieodzownej potrzebie dostarczenia kopalniom nafty i wosku ziemnego odpowiednich dozorców i kierowników robót przyczynił się dostatecznymi środkami do zorganizowania niższych szkół górniczych, dotąd wyłącznie kosztem kraju utrzymywanych.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu prowadzenie z c. k. Rządem dalszych rokowań, mających na celu przez zarządzenie badań naukowych i przez ustanowienie specyalnego komitetu dla zbadania warunków bezpieczeństwa w kopalniach wosku ziemnego i nafty zmniejszyć ilość nieszczęśliwych wypadków zdarzających się w tych kopalniach.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy sposobności układu z Węgrami o odnowienie przymierza cłowo-handlowego powziął także postanowienia któreby usunęły import falsyfikatu naftowego kaukazkiego, jako szkodliwego dla rozwoju przemysłu naftowego w Galicyi, oraz uzyskał silniejszą ochronę dla pobocznych produktów destylacyi nafty.

II. Na posiedzeniu zaś z d. 6. lutego r. b. przeznaczył Wysoki Sejm:

a) za badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalń i popularnego opisu ich występowania (poz. 252 budżetu kraj.) 2500 zł. oraz na wydanie atłasu geologicznego wraz z tekstem (poz. 58/c) 2500 zł.

b) na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego (poz. 253) 500 zł.

c) na subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego (poz. 254) 3500 zł.

d) na stacyę doświadczalną produktów naftowych (poz. 255) 1000 zł. z uwagą, aby Wydział krajowy na przyszłej sesyi przedłożył Sejmowi sprawozdanie o ile w przyszłości należy stacyę subwencyonować;

e) za zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego (poz. 256) 800 zł.;

f) na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół górniczych i akademii górniczych (poz. 257) 2500 zł.

i *g)* na potrzeby muzeum, górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie 150 złr.

Z użycia tych funduszów i ze starań, poczynionych u Wys. Rządu celem uczynienia zadość rezolucyom Wys. Sejmu, przedkłada Wys. Sejmowi Wydzial krajowy niniejsze sprawozdanie, które obejmuje także sprawozdanie z czynności kraj. Rady górniczej, komisyi geologicznej tej Rady, i stacyi doświadczalnej dla produktów naf-

towych. W sprawozdaniu zachowujemy ten sam porządek co lat zeszłych i łączymy w jeden ustęp użycie funduszów i starania u Wysokiego Rządu podjęte w myśl rezolucyi sejmowej jeśli się do tego samego przedmiotu odnosiły.

I.

Urządzenie nauki górnictwa.

Organizacya niższych krajowych szkół górniczych ważnej w r. b. uległa zmianie, gdyż w skutek rezygnacyi p. Zenona Suszyckiego, z zajmowanego od początku istnienia kraj szkoły wiercenia w Wietrznie a dawniej w Ropiance, stanowiska dyrektora tej szkoły, szkoła została do Borysławia przeniesioną i z istniejącą tam kraj. szkołą górniczą złączoną. Okoliczność ta pozwoliła na znaczną, a w sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 10. grudnia r. z. LW. 77940 już wskazywano zmianę urządzenia szkoły w Borysławiu, chociaż dzisiejszego jej stanu za zupełną reorganizacyę nie uważamy, i taka reorganizacya nastąpi dopiero, gdy Wys. Ministerstwo rolnictwa przychyli się do wielokrotnie powtarzanych żądań Wys. Sejmu, i do kosztów tej szkoły stosownymi funduszami się przyczyni.

Wnioski dyrekcyi kraj. szkoły górniczej w Borysławiu, przedłożone Wydziałowi krajowemu w październiku r. z. do LW. 66353 zdążały do urządzenia w Borysławiu internatu, w którym wspólnie mieszkający uczniowie pod ciągłem by zostawali dozorem i wyłącznie pracy i nauce czas swój poświęcić mogli, — do ustanowienia minimum kwalifikacyi naukowej i praktycznej, bez posiadania których kandydat do szkoły górniczej przyjętym by nie był i do rozszerzenia kursu nauki z dwuletniego okresu czasu na trzechletni, — przyczem obejmowano by także całą naukę wiercenia, jaka dla górników naszego kraju jest potrzebną. Po zasięgnięciu opinii Rady górniczej, powołał Wydział krajowy specyalną komisyę w której skład weszli prezes kraj. Tow. naftowego JWny p. August Gorayski, członkowie Rady górniczej pp. Dr. S. Olszewski, Z. Suszycki, L. Syroczyński i dyrektor szkoły w Borysławiu inżynier górniczy K. Gąsiorowski, — i która na odbytem (18. czerwca br.) pod przewodnictwem szefa II. departamentu Wydziału krajowego posiedzeniu, uwzględniwszy przedłożone jej przez Wydział tow. naftowego we Lwowie życzenia, ustanowiła obecny plan nauki i zarys organizacyi szkoły, który Wydział krajowy dyrekcyi szkoły zastosować polecił.

Polega on na tem, że obie szkoły t. j. górnicza i wiertnicza, są w Borysławiu pod jedną dyrekcyą, że do niej będą przyjmowani tylko uczniowie którzy ukończyli 3 klasy gimnazyalne lub realne, lub tacy, którzy egzaminem równe tej kwalifikacyi udowodnią wykształcenie, — że wszyscy uczniowie mają mieszkać razem w budynku na ten cel wynajętym i utrzymywanym — że w czasie nauki szkolnej uczniowie nie mają, jako robotnicy w kopalni ani przy wierceniu pracować. Samą zaś naukę rozdzielono na wspólny obu działom jednoroczny kurs przygotowawczy — i na dwa kursa fachowe, górniczy i wiertniczy, które uczniowie szkoły mogliby odbyć obydwa, lub tylko jeden z nich; do przyjęcia na którykolwiek kurs fachowy ma być wymaganą przynajmniej 6-cio miesięczna praktyka w kopalni, lub przy wierceniu, a po ukończeniu kursu nauki do egzaminu dopuszczanoby tylko takich kandydatów, którzyby się świadectwem zatrudnienia w odpowiednim dziale pracy wykazali. Ze względu jednak, że nawet po zwinięciu szkoły w Wietrznie, kwota na szkoły górnicze z funduszu krajowego przeznaczona na taką organizacyę szkoły by nie wystarczyła i że nie jest wskazanem zostawić kandydatów do szkoły bez nauki, organizując tylko kurs przygotowawczy, postanowiono z d, 1. października rb. zaprowadzić ten plan nauki a mianowicie naukę na kursach fachowych w nieco mniejszych rozmiarach, a więc urządzić całoroczny kurs przygotowawczy i sześciomiesięczny od 1. października r. 1896 po 1. kwietnia 1897 fachowy kurs górniczy, po którem by nastąpił czteromiesięczny od 1. kwietnia po koniec lipca 1897 r. fachowy kurs wiertniczy. Dla uczniów posiadających większe np. akademickie, techniczne wykształcenie, utrzymano by nadto dwumiesięczny, z praktyką wiertniczą połączony kurs wiertnictwa.

Krótki okres czasu, jaki od wydania tego zarządzenia upłynął — zaledwie dwa miesiące — nie pozwala ocenić stosowności tego nauczania; a ilości uczniów i praktykantów nie można bezpośrednio porównywać z ilością uczniów w latach poprzednich

gdy we Wietrznie kurs nauki trwał tylko 3 i $4^1/_2$ miesiąca; obecnie mamy zapisanych 12 uczniów, z których 5 uczęszcza do szkoły w Borysławiu, 5 praktykuje w kopalniach naftowych w Schodnicy z zamiarem zapisania się do szkoły na kurs wiertnictwa w marcu roku przyszłego, a 2 uczniów, z tych którzy już ukończyli kurs i praktykę górniczą w Borysławiu, odbywa również w Schodnicy praktykę wiertniczą.

W ubiegłym roku szkolnym uczęszczało do szkoły wiercenia w Wietrznie 20 uczniów, a 4 zgłosiło się do złożenia egzaminu dla otrzymania świadectwa szkoły — razem korzystało z niej więc 24 osób; — do szkoły górniczej w Borysławiu uczęszczało na kurs przygotowawczy 3, na kurs fachowy 4, razem 7, z których 4 stanęło do egzaminu.

Z funduszów pzzeznaczonych przez Wysoki Sejm na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych, udzielane w pierwszym rzędzie zasiłki uczniom szkoły wiertniczej w Wietrznie i uczniom szkoły w Borysławiu, dalej 3 uczniom akademii górniczej w Leoben, 1 uczniowi akademii w Przibram i zapomogi na odbycie planem nauk objętych wycieczek górniczych, słuchaczom kursu górnictwa we Lwowie i akademii górniczej w Leoben.

* * *

Reskryptem zd. 9. października rb. do l. 17566 zarządził jego Excelencya pan Minister wyznań i oświecenia, utworzenie z początkiem bieżącego szkolnego roku nadzwyczajnej katedry dla encyklopedyi górnictwa, górnictwa naftowego i nauki o głębokich wierceniach w c. k. wyższej szkole politechnicznej we Lwowie, czyniąc w ten sposób zadość tylokrotnie przez Wysoki Sejm wyrażonej potrzebie systemizowania tego działu nauki.

Natomiast oświadczył Pan Minister reskryptem z d. 9. listopada r. z. do l. 21711, że po zasięgnięciu opinii Ministerstwa rolnictwa, i z powodów przez to Ministerstwo obszernie wyłuszczonych, nie uznaje potrzeby tworzenia zaprojektowanego w lwowskiej politechnice odrębnego (V-go) wydziału dla górnictwa i hutnictwa. W odpowiedzi na to oświadczenie JExc. Pana Ministra, upraszał Wydział krajowy w odezwie z d. 17. marca r. b. LW. 14407., o bliższe zbadanie motywów odmowy, którym słuszności przyznać nie mógł, i pozostał na stanowisku uchwalonej przez Sejm krajowy w d. 13. lutego 1894 rezolucyi, uważającej takie uzupełnienie w kraju naszym wykładów technicznych za pożądane.

II.

Geologiczne i chemiczne badania naukowe.

Na czele geologicznych badań w roku 6 zarządzonych stoją badania uzupełniające zdjęcia dla wydania atlasu geologicznego kraju. Z tego działu poruczono po porozumieniu się z komisyą fizyograficzną Akademii Umiejętności w Krakowie w roku bieżącym prof. Dr. Szajnosze wykonanie geologicznej okolicy objętem arkuszem Nowy Sącz, zaopatrując ją odpowiednio wymogom Akademii tekstem, a Dr. Józefowi Grzybowskiemu analogiczne, — pod kierunkiem prof. Szajnochy, opracowanie arkusza Pilzno-Ciężkowice.

Drukuje się obecnie 6-ty zeszyt tego wydawnictwa, a oprócz map 8-go i 9-go zeszytu, są już i mapy 10-go zeszytu w czarnej korekcie; poruczonych w roku zeszłym Drowi Teisseyremu badania okolicy Kałusza i Halicza otrzymał Wydział krajowy obecnie sprawozdanie, tak że wydawnictwo to przerwy nie doznaje.

Szczegółowsze niż dotychczasowe badania i kartograficzne przedstawienia zaprojektował Wydziałowi krajowemu prof. Dr. Dunikowski dla badanych przez niego okolic pokuckich, gdzie zetknięcie się warstw podkarpackich z podolskiemi na znacznej przestrzeni kraju jest szutrowiskami i warstwami napływowemi przykryte, a więc badania wymagają kopanych lub świdrowych odkrywek, i Dr. prof. Krautz, prezes komisyi fizyograficznej w Krakowie dla północno-galicyjskiego niżu, gdzie mapy półodkryte przedstawiające podglebie i podłoże byłyby dla rolnictwa ważne i pożyteczne.

Naukowa podróż Dr. Dunikowskiego tego lata do europejskiej i azyatyckiej Turcyi,

a Dra prof. Siemiradzkiego do Brazylii nie dozwoliły wykonać ani jednych ani drugich, a co do geologiczno-agronomicznych badań dotychczasowej tak zwanej połaci kraju uważał też Wydział krajowy za potrzebne dokładne porozumienie się z Sekcyą rolniczą komisyi fizyograficznej, które Dr. prof. Kreutz przeprowadzi, i wyniki, wraz z dokładnym planem i kosztorysem pracy Radzie górniczej i Wydziałowi krajowemu przedłoży. Na ostatniem z d. 21. listopada b. r. posiedzeniu kraj. Rady górniczej wyrażono przekonanie, że taka praca choćby jako próba programem zdjęć geologicznych w r. 1897 objętą zostanie.

Z geologiczno-górniczych badań zamierzał Wydział krajowy przystąpić w roku bieżącym do wydania tych geologiczno górniczych dat i zestawień o kopalniach nafty w Galicyi które c. k. urzęda górnicze okręgowe mają sposobność zbierać przy urzędowych objazdach kopalń, lub otrzymują przy przedkładanych przez zarządy kopalń sprawozdaniach i planach ruchu. Mimo jednak gotowości c. k. Starostwa Górniczego w Krakowie które w odezwie z d. 5. maja r. b. l. 1638 udzieliło nawet Wydziałowi krajow. wykazu przekrojów, które do taniego wydawnictwa przeznacza i których ze względu na zgodę interesowanych stron, udzielić może, znalazł referent tego wydawnictwa potrzebę tak wielu drobnych uzupełnień, lub, wyjaśnień wykazanych dat, że do wydania w roku bieżącym przystąpić nie było można. Staraniem Wydziału krajowego będzie wszystkie trudności usunąć, i w roku następnym, choćby częściowo te daty ogłaszać, bo jesteśmy zupełnie świadomi, i zgodni z zapatrywaniem kraj. Rady górniczej, że jest to ważny materyał dla studyów i nauki, i że wydawnictwo jego teraz mimo trudności jest możebne i łatwiejsze, niż później gdy z postępem czasu trudności te tylko zwiększać się będą.

Nie odstępuje przez to Wydział krajowy od rozpoczętych geologiczno-górniczych publikacyi szczególniej ważnych okolic kraju monografii, jak to uczyniono roku zeszłego, publikując prace inżyniera K. Angermana, ale w roku bieżącym p. Angerman, ze względu na swe zawodowe zatrudnienie, żadnej podobnej pracy podjąć się nie mógł. Utrzyma też Wydział krajowy swe zarządzenie i ponowi odezwę do wszystkich zarządców kopalń i przedsiębiorstw górniczych, że każda ich praca, przez kraj. Radę górniczą jako dobra uznana, któraby zawierała opis okolicy, choćby małej, ale krajowego przemysłu znaczenie mającej, lub dawała wskazówki zużytkowania nieznanego w tem miejscu, lub mało znanego minerału, będzie z funduszu krajowego wynagrodzona.

Mikroskopowe badanie namułów wiertniczych otrzymywanych w otworach świdrowych w terenach naftowych były jak w roku zeszłym prowadzone przez Dra Józefa Grzybowskiego w zakładzie prof. geologii w Krakowie Dra Szajnochy i pod jego kierunkiem. Ze sprawozdań przedkładanych Wydziałowi kraj., z publikacyi w rocznikach Akademii Umiejętności i w czasopiśmie „Kosmos“, — z opinii wypowiedzianych o tej pracy w Radzie Górniczej, i ze zgłoszeń z analizą mikroskopową nadsyłających próbki przedsiębiorstw, widocznem jest, że ta praca, której potrzebę już zrozumiano, doprowadzić może do dokładniejszego poziomowania w obrębie naszych Karpat i naftonośnych w nich terenów warstw, dla których brak innych okazów i odsłonięć.

Nadsyłane do badania próbki są po przyszlamowaniu składane w osobny zbiór, który może posłużyć do opracowania mineralogicznego Składu karpackiego piaskowca. W roku 1897., będą te prace jak w poprzednim z funduszu krajowego subwencyonowane.

Zanotować też to należy zupełnie, niestety, zaniechanej pracy i badanie układu głębszych warstw w północno wschodniej części Galicyi, przez wykonany w czasie trwania wystawy r. 1894 — we Lwowie, — w Stryjskim parku, 500 m. głębokim otworze wiertniczym — której c. k. Rząd żadnej subwencyi udzielić nie raczył, a gmina miasta Lwowa za bezpośrednio użyteczną dla siebie przy tej głębokości już nie uważała.

* * *

O technologiczno-chemicznych badaniach produktów naftowych, a mianowicie o pracy kraj. stacyi doświadczalnej dla tych produktów ustanowionej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi swe sprawozdanie. Jedno al. 1. jest oryginalnem sprawozdaniem kierownika stacyi p. R. Załozieckiego, o wykonanych w roku ubiegającym pracach stacyi. — Drugie al. 2.

sprawozdanie specyalnej komisyi, którą Wydział krajowy powołał dla uczynienia zadość uchwale Wys. Sejmu z d 7. Lutego r. b., polecającej zdanie sprawy, czy i o ile ta stacya ma nadal z funduszów krajowych być subwencyonowaną. O dwóch pracach kierownika kilka stacyi przedłożonych celem otrzymania nagrody wyznaczonej przed 4 ma laty za rozwiązanie tak ważnego dla całego przemysłu zagadnienia, jakim jest zużycie odpadków kwasowych i sadowych utrzymywanych w destylarniach nafty, i za przedstawienie sposobów i kosztów otrzymywania lakierów, pokostów i politury przy użyciu benzyny, nie zdajemy obecnie sprawy, bo prace te oddaliśmy do ocenienia specyalnej komisyi znawców, i oczekujemy ich orzeczenia.

Po przyjęciu do wiadomości wyż powołanych sprawozdań o użyteczności kraj. stacyi doświadczalnej, dla produktów naftowych, i o wykonanych w niej w ciągu bieżącego roku pracach, powzięła Rada górnicza uchwałę zwrócenia uwagi Wydziału krajowego że praca kierownika wymaga przynajmniej 1.000 lub 1200 zł. a. w., rocznego wynagrodzenia, a obecna płaca 500 fl. a. w., nie odpowiada ani wymaganemu od niego wykształceniu, ani specyalnemu kierunkowi pracy, ani samoistnemu stanowisku. Wydział krajowy uznaje, że płaca 500 fl. w. a., nie wynagradza dostatecznie samoistnej, poświęcenia całego czasu wymagającej pracy. Gdy jednak praca w stacyi jest niejako uzupełnieniem nauki technologii chemicznej, której koszta w wyższym zakładzie naukowym ponosi c. k. Rząd; i gdy Wysoki Sejm świeżą, bo r. b. powziętą uchwałą płacę tę do 500 zł. zredukował, nie może Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi zalecać podwyższenia tego wynagrodzenia.

III.

W bezpośrednim związku z badaniami naukowemi mającemi się przyczynić do do postępu górnictwa w naszym kraju, przy szczególnem uwzględnieniu przemysłu nafty i wosku ziemnego, jest kwestya wydania odpowiedniego podręcznika dla nauki kopalnictwa nafty i wosku ziemnego. Na wniosek kraj. Rady górniczej, a zgodnie z wyrażoną w zeszłocznem sprawozdaniu opinię sejmowej komisyi Górniczej opracowała specyalna do tego powołana komisya projekt takiego podręcznika, na którego napisanie byłby ogłoszony w roku przyszłym konkurs, i wnosi by Wysoki Sejm uchwalić raczył potrzebny na ten cel fundusz.

Podręcznik po polsku napisany, ma się składać z 4 części, z których każda może być opracowaną i przedłożoną a więc i wydaną osobno — a mianowicie: 1) 2 części geologicznej, 2) górniczej obejmującej eksploatacyę surowca nafty, 3) górniczej obejmującej eksploatacyę wosku ziemnego, i 4) ekonomiczno-handlowej. Może podręcznik obejmować od 30 do 35 arkuszy druku in 8^0 garmontem, z których na pierwszą część przeznaczamy około 6 arkuszy, na drugą około 12., na trzecią około 10, a na czwartą około 6 arkuszy; opierając się na wynikach najnowszych badań naukowych, ma on być przystępnym dla kierowników kopalń i robót górniczych.

Dla każdego działu podręcznika przeznaczamy dwie nagrody, a mianowicie pierwszą w kwotach 300. — 600 — 500 i 300 zł. a. w., za najlepszą i wymogom konkursu zupełnie odpowiadającą pracę, i drugą w kwotach stanowiących trzy piąte części porzednich, a więc 180 — 360 — 300 i 180 zł. a. w. za pracę, któraby odpowiadając programowi konkursu w ogólności, pierwszej nagrody jednak otrzymać by nie mogla.

Prace nagrodzone staną się własnością Wydziału krajowego, jednak tylko na przeciąg lat 5-ciu, i z zastrzeżeniem jednego tylko wydania. Samego zaś wydania prac nagrodzonych Wydział krajowy się nie podejmuje ze względu na trudność określenia potrzebnych na to funduszów, natomiast uzyskał od Wydziału kraj. Towarzystwa naftowego zobowiązanie, że to Towarzystwo wyda prace, które otrzymają pierwszą nagrodę, czy to nakładem własnym, czy wspólnie z autorami poszczególnych działów.

Na koszta konkursu może być potrzebną najwyżej kwota 2720 zł. w. a., którą, dając jednoroczny czas na napisanie każdego działu, i rachując ten czas od dnia ogłoszenia konkursu, może być potrzeba wypłacić w styczniu lub w lutym r. 1898, a więc zawsze jeszcze w roku budżetowym 1897. Z tych powodów Wydział krajowy wstawił tę kwotę w preliminarz budżetu krajowego na rok 1897.

Do preliminarza budżetu wstawił też Wydział krajowy tak, jak w roku zeszłym 800 zł. a. w. na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu naftowymi produktami. Już w poprzednich sprawozdaniach zaznaczył Wydział krajowy

potrzebą takich wykazów zarówno dla krajoznawstwa jak i dla handlu, który stał się światowym i polega na konkurencyi naszego produktu z amerykańską i kaukazką naftą, wskazywał też. krajowe Towarzystwo naftowe będąc w ścisłej łączności z syndykatem austro-węgierskich destylarń nafty i ze związkiem galicyjskich producentów ropy, jest najbardziej w możności otrzymania i dostarczania dla publikacyi dat do takich zestawień. Pracy tej podjęło się też Towarzystwo naftowe, a zestawienia, jakie w roku bieżącym Wydziałowi krajowemu przedłożyło, stanowią istotny przyczynek do naszych wiadomości o tym przemyśle i pierwszy krok do pożądanych przez nas zestawień, chociaż jeszcze nie w zupełności wymaganiom odpowiadają.

I tak udzielił Wydział krajowego Towarzystwa naftowego Wydziałowi krajowemu następujących zestawień: 1) statystykę kopalń ropy w Galicyi, ułożoną wedle powiatów i w alfabetycznym porządku przedsiębiorstw, według stanu ich w m. marcu roku 1896, wymieniającą dla każdej kopalni miejscowość, tytuł przedsiębiorstwa, ilość szybów w wierceniu i w pompowaniu i głębokość, w jakiej znaleziono ropę obok największej osiągniętej głębokości, jeśli ta jest wiadomą i na uwagę zasługiwała; — 2) zestawienie w tym samym miesiącu otworów świdrowych w kraju produkujących ropę lub pogłębianych, i grupami, wedle stacyi nadawczych kolei żelaznej, ich produkcyę; — 3) zestawienie rocznej produkcyi ropy w Galicyi w ostatniem dziesięcioleciu t. j. od r. 1886—1895; — 4) zestawienie ciężaru gatunkowego i składu co do zawartości benzyny, nafty i ciężkich olejów wraz z procentem straty przy destylacyi, niektórych gatunków ropy galicyjskiej, ropy amerykańskiej i kaukazkiej oraz amerykańskiego i rosyjskiego falsyfikatu; — 5) spis i wykaz produkcyi destylarń nafty w Austro-Węgrzech, będących w ruchu w ciągu ubiegłego 1895 roku; — 6) wykaz galicyjskiej ropy, ekspedyowanej w ciągu ubiegłego pierwszego półrocza roku 1896 z wyszczególnionych nadawczych stacyi kolei żelaznych do austro-węgierskich destylarń, przyczem rozróżniono ekpedycye do destylarń krajowych i bukowińskich, — do innych austryackich destylań, — i do destylarń na Węgrzech, w Bośnii i Hercogowinie; i 7) zestawienie cen różnych gatunków nafty w Wiedniu i Peszcie w ciągu ostatnich 4-ch lat od 1893 po 1896.

Dwa pierwsze zestawienia już są ogłoszone drukiem w czasopiśmie „Nafta,“ poświęconem sprawom kraj. przemysłu naftowego, które od m. października r. b. jest wydawanem przez krajowe Towarzystwo naftowe i Towarzystwo techników naftowych we Lwowie. Wydział krajowy kładzie jako warunek dalszej subwencyi, aby wszystkie zestawienia były do publicznej wiadomości podawane i daty zbierane peryodycznie w należytych odstępach czasu, i wnosi utrzymanie na ten cel subwencyi w kwocie 800 zł. w. a.

IV.

Wysoki Sejm uchwalił nadto dwie rezolucye, z których pierwszą polecił Wydziałowi krajowemu prowadzenie z c. k. Rządem dalszych rokowań, zmierzających do tego, by przez zarządzenie badań naukowych i przez ustanowienie specyalnego komitetu dla zbadania warunków bezpieczeństwa w kopalniach wosku ziemnego i nafty, — zmniejszyć ilość nieszczęśliwych wypadków, zdarzających się w tych kopalniach, a drugą wezwał c. k. Rząd, — ażeby przy sposobności układów z Węgrami o odnowienie przymierza handlowo-cłowego, powziął takie postanowienia, któreby usunęły import falsyfikatu naftowego kaukazkiego, jako szkodliwego dla rozwoju przemysłu w Galicyi, oraz uzyskał silniejszą ochronę dla pobocznych produktów destylacyi nafty. Piewszą rezolucyę zakomunikowało Biuro Marszałkowskie, Jego Ekscellencyi księciu Namiestnikowi a Wydział krajowy w dłuższej odezwie z dnia 28. lutego r. b. LW. 4655 — żądanie Wys. Sejmu uzasadniał. W maju r. b. otrzymał Wydział krajowy z Prezydyum Namiestnictwa wiadomość, że władze górnicze zajmują się tą sprawą i wydały nowe przepisy górniczo-policyjne dla kopalni wosku ziemnego kraju. Rozpatrzywszy te przepisy i zasięgnąwszy o nich opinii tych inżynierów górniczych w naszym kraju, których ze względu na ich wybitne w przemyśle stanowisko, powołano w skład Rady górniczej, i starszego inspeksora przemysłowego we Lwowie p. Nawratila, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że niektóre z nich z korzyścią wprowadzone być nie mogą i przedstawił c. k. starostwu górniczemu w Krakowie i Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie, potrzebę poddania ich zanim moc prawną przez publikacyę w dzienniku ustaw i rozporządeń krajowych otrzy-

mają, wyczerpującej ze stronami a przy udziale znawców, dyskusyi; dla takiej dyskusyi zaproponował Wydział kraj., zebranie specyalnej ankiety w Borysławiu. C. k. starostwo górnicze w Krakowie w odezwie z d. 16. lipca r. b. l. 2298 — odmówiło temu życzeniu, a Wydział kraj. obstając przy myśli zwołania ankiety, odmowę i całą sprawę przedstawił c. k. Rządowi do decyzyi, której jednak dotychczas nie powzięto. Skoro c. k. Rząd uchwałę taką poweźmie, Wydział krajowy zda z niej Wys. Sejmowi sprawę.

W sprawie drugiej rerolucyi Wys. Sejmu, oznajmił J. E. pan Minister rolnictwa reskryptem z dnia 12. sierpnia r. b. l. 1313, że przy sposobnośei odnowienia przymierza cłowego i handlowego z Węgrami, wziął pod rozwagę także kwestyę, co do wszelkich możliwych utrudnień wprowadaenia falsyfikatów nafty kaukazkiej; sprawę tę jako narazie załatwioną uważać nie można.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w ciągu roku 1896 przyjmuje Sejm do wiadomości;

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu prowadzenie z c. k. Rządem dalszych rokowań o przyczynienie się odpowiednią kwotą do kosztów organizacyi i utrzymywania kraj. szkoły górniczej w Borysławiu, nieodzownie potrzebnej do wykształcenia dozorców i kierowników robót w krajowych kopalniach nafty i wosku ziemnego;

3. oprócz kwot w budżecie na r. 1896 w rubr. XV. dział B. zamieszczonych, wstawia się do budżetu na rok 1897 kwotę 2720 zł. na podręcznik górnictwa nafty i wosku ziemnego.

Lwów dnia 1. grudnia r. 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
członek Wydz. kraj.

Sprawozdanie

specyalnej komisyi o potrzebie subwencyonowania z funduszów krajowych stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Czyniąc zadość wezwaniu Wys. Wydziału krajowego z dnia 31. października br. LW. 66.997, abyśmy oświadczyli się w kwestyi, „czy i o ile w przyszłości należy stacyę doświadczalną dla produktów naftowych przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie z funduszów krajowych subwencyonować" — mamy zaszczyt przedewszystkiem zaznaczyć, że żaden organ fachowy, żadne grono przemysłowców, lub ich interesa zastępujące ciało nie wyraziło zdania, żeby stacya była dla nich nieużyteczną i dalsze jej utrzymywanie było niepotrzebne, ani zdania, że cel, dla którego ona została kreowaną, dalszej pracy i starań już nie potrzebuje. Przeciwnie, kierunek wielkiego przemysłu w całej Europie, a można powiedzieć w całym świecie, wymaga tak starannego opracowania materyału, używanego czy to do fabrykacyi, czy do wyrobów, że w ciągu ostatnich lat 20 chemiczne prace i badania górują w tym przemyśle, i dla każdego poniekąd działu stały się niezbędne. Stąd powstały przy fabrykach liczne chemiczne laboratorya i naukowe lub doświadczalne stacye przeznaczone dla specyalnych badań tych samych produktów. Mamy dziś laboratorya chemiczne nietylko przy hutach żelaza, cynku i innych metali, przy fabrykach t. zw. produktów chemicznych, ale przy bardzo wielu innych zakładach przemysłowych, przy farbiarniach, garbarniach, destylarniach, browarach, cukrowniach — mamy je dla odbioru materyałów przy zarządach kolei żelaznych i przy wielu zarządach, którym dotychczas zewnętrzne, fizyczne, oznaki wystarczały dla ocenienia przedmiotu; w ślad za niemi, jako stacye poniekąd kontrolujące i wskazujące sposób postępowania, idą analogiczne, przemysłowe i rolnicze stacye doświadczalne. Ten kierunek przemysłu trwa do dziś dnia, i nie ma przyczyny, by się zmienił; przeciwnie tych badań i stacyi będzie coraz więcej, bo wskutek rozwoju i takiego geograficznego rozprzestrzenienia wielkiego przemysłu, że części składowe produktu wyrabianego w jednem miejscu są na pół przerobione, z innych miejsc nadsyłane, i wskutek takiego rozwoju wielkiego handlu, że kupiec z fabrykantem prawie się nie zna i bezpośrednio nie komunikuje, powstaje potrzeba kontroli i gwarancyi otrzymanego produktu przez stacye z charakterem publicznym i gwarancyą bezstronności, i takie stacye będą powstawały i utrzymywały się w miastach portowych, w stolicach handlu i przemysłu i przy wyższych zakładach naukowych.

Temu kierunkowi fabrykacyi, przemysłu i handlu odpowiada i kraj. stacya doświadczalna dla produktów naftowych we Lwowie i nie mamy wątpliwości, iż ona była potrzebną i stanie się coraz użyteczniejszą.

Wykonała też stacya doświadczalna w ciągu swego 10-letniego istnienia na żądanie stron szereg analiz ropy, olejów surowych, mazi, pozostałości destylacyi i materyałów pomocniczych do fabrykacyi, oznaczała ilości wosku ziemnego lub cerezyny, zawarte w surowym materyale, lub w produktach jego fabrykacyi. Obecny kierownik stacyi p. Załoziecki przedłożył nam wykaz prac wykonanych przez niego, w którym obok dwóch większych prac wykonanych na zlecenie Wydziału krajowego, wymienia

prace z własnej inicyatywy i 33 publikacye dotyczące produktów naftowych, 10 polskich a 23 niemieckich.

Dzieląc roboty stacyi na takie, które wykonuje z polecenia władzy, z własnej inicyatywy i na życzenie stron, a za małą opłatą, wiemy, że co do tych ostatnich stacyę spotyka zarzut, że tych robót, względnie opłat za nią było mało, czy to w stosunku do kosztów utrzymania stacyi, czy w stosunku do naszego pojęcia o potrzebach wielkiego przemysłu krajowego. Przyczyną tego nie jest jednak ani brak korzyści, jakie stacya przynosi, ani konkurencya innych stacyi, któreby ją czyniło zbędną, ale obecny stan tego przemysłu, który nie przedstawia tych ostrych różnic i sporów między fabrykantami i między nimi, a odbiorcami, jakie bywają w innych działach przemysłu i spowodowują ogólne, usilne starania o wydoskonalenie fabrykacyi i częste szukanie rady lub orzeczeń bezstronnego znawcy. Z 46 destylarń nafty w Galicyi 36, t. j. 78% wyrabiało w r. 1895 mniej niż 10.000 ctr. m. oleju świetlanego, t. j. tak mało, że na dobre urządzenie łożyć nie mogą, chociaż łączna ich produkcya w tym roku wyniosła 120.000 ctr. m. oleju świetlanego, czwartą część zeszłorocznej produkcyi kraju. Skąd inąd cena surowca spadła od lat 3 czy 4 bardzo, bo o trzecią część, a dystylat-olej świetlany nawet nieco podrożał — a w takiej konjunkturze handlowej właściciele destylarń nie zwracają się do doskonalenia produkcyi fabrykacyi pobocznych produktów i jakości wyrabiania, a nie wyrobu, a właśnie w tych działach pracy, teoretyczne badanie stacyi przyniosłyby im korzyści. Warunki tak dogodne mogą jednak łatwo uledz zmianie; gdy przed 5 laty ceny ropy nie były tak nizkie jak obecnie i byt dystylarni cięższy, zwróciły się one ku wyrobowi olejów smarowych z zamiarem dostarczania ich zarządom kolei żelaznych państwowych w monarchii, nie omieszkało wówczas kraj. Tow. naftowe imieniem producentów odwołać się do stacyi we Lwowie, celem dokładnego porównania wartości olejów smarowych używanych przez te koleje z wyrobami które wprowadzić chciano, a staranie takie powtórzy się niezawodnie z tym lub innym produktem pobocznym fabrykacyi, gdyby warunki produkcyi surowca lub wyrobu oleju się pogorszyły.

Stacya doświadczalna jako krajowa była powołana z zarządu do prac, mających dobro lub bezpieczeństwo ogólne na oku, i w tym kierunku położyła istotną zasługę, wykonując, ona jedna dotychczas w całej monarchii szereg analiz gazów, zapełniających kopalnie wosku ziemnego i gazów, wydobywających się z otworów wiertniczych w terenach naftowych. Sprawa tak ważna — od niej zależeć może bezpieczeństwo wielu ludzi, iż możnaby żałować nawet, że jej stacya więcej nie poświęciła czasu. Dziś już i c. k. Władze górnicze w Galicyi zarządziły, lub mają zarządzić bardzo częste analizy gazów kopalń minerałów żywicznych, ale zanim te analizy będą wykonywane, a nawet i później gdy będą wykonywane, prace stacyi w tym kierunku będą potrzebne, czy to dla kontroli rezultatów, czy dla kontroli sposobu wykonywania prób, czy dla znalezienia innych łatwiejszych lub dokładniejszych metod badania.

Podobnie przedstawia się kwestya zapalności nafty sprzedażnej; jeśli ilość wypadków nieszczęśliwych, powstających przez obchodzenie się z naftą się zwiększy, i nie będzie widocznej przyczyny nieostrożności, to szukać jej będą Władze bezpieczeństwa w niejednostajnej produkcyi i zmianach, którym sam produkt ulega, i większe zapasy bedą musiały być testowane, czyli badane przez stacyę. W tych portowych miastach, gdzie istnieje wielki handel naftą, istnieją takie prywatne bióra do testowania nafty; w środkowej Europie powstaną kosztem ogólnym w stołecznych i większych prowincyonalnych miastach.

Jakiej doniosłości dla całego przemysłu naftowego mogą być prace stacyi doświadczalnej, dowodzi przykład, że gdy przed 14 laty rozpoczęto do Austryi wprowadzać falsyfikat rosyjski, tj. zabarwioną destylowaną naftę za opłatą i pod nazwą surowca, odwoływali się nasi przemysłowcy do stacyi doświadczalnej przy Akademii Rolniczej w Wiedniu, aby uzyskać świadectwo urzędowe, że produkt jest falsyfikatem i zachodzi cłowa defraudacya; a dziś po raz drugi wpłynie na cały handel galicyjską naftą praca stacyi chemicznej, bo rząd cesarstwa niemieckiego ma być skłonny do znacznego obniżenia cła nawozowego od naszego surowca, jeśli przemysłowcy znajdą łatwy i dokładny sposób kontroli zawartego, w zgłoszonym do oclenia produkcie, oleju świetlanego. Wówczas chodziło o import do monarchii — dziś o nasz eksport, ale tu, jak tam chodziło o proceder chemiczny, który wskazać może tylko chemik, którego szukać powinien chemik płatny przez kraj, państwo lub ogół interesowanych, i który na to stacyą kieruje i jej środki ma do dyspozycyi.

Kończąc to oświadczenie, zaznaczamy bez żadnych wątpliwości; że dla produktów żywicznych, a więc nafty i wosku ziemnego, zmiennych co do składu, zapalnych a więc niebezpiecznych, a jednak w tym stanie przeważnie używalnych, dla ich produkcyi w kopalniach i destylarniach, stacye prywatne przez samych przedsiębiorców opłacane, nie wystarczyłyby i nie wystarczą, — że analizy tych produktów w stacyach otoczonych gwarancyą, wynikającą z samej firmy kraju lub państwa, wykonywane być powinny. A firma ta inwolwuje większą baczność przy wyborze kierownika stacyi, który jest urzędnikiem publicznym, jego zależność tylko od władzy państwowej, tj. niezależność od stron interesowanych, i z reguły większe, a w każdym razie dostateczne środki do wykonywania dokładnych analiz.

Przesłane nam do odpowiedzi zapytanie Wys. Wydziału kraj. rozróżnia kwestyę, czy stacya doświadczalna dla produktów naftowych we Lwowie ma być nadal z funduszów krajowych lub innych opłacaną. Mniemamy co do tego, że natura stacyi, ani jej praca nie doznałaby żadnej zmiany, gdyby to były fundusze państwowe, lub inne publiczne, zaznaczyliśmy tylko, że ona nie powinna być przez jednego lub nawet syndykat przedsiębiorców utrzymywaną. W Niemczech są stacye doświadczalne z reguły dotowane z funduszów państwowych, — i u nas i w Niemczech są przyłączone do wyższych zakładów naukowych, zarówno dla mniejszych kosztów, wygodnej i stosownej instalacyi, jak i dla gwarancyi, jaką profesor wyższego zakładu naukowego swym charakterem publicznego urzędnika nadaje z dokładności pracy stacyi i bezstronności jej orzeczeń.

Lwów dnia 18. listopada 1896.

Br. Pawlewski. *Br. Radziszewski.* *L. Syroczyński.*

Sprawozdanie

z czynności stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego za czas od 1. października 1895 do 1. października 1896.

Stosownie do programu była czynność stacyi i w tym okresie dwojakiego rodzaju, bo w jej zakres wchodziły badania i analizy na żądanie stron wykonywane i prace naukowe treści chemiczno-technicznej, tyczące opracowania pewnych gałęzi przemysłu naftowego, bądź też sposobów badań i oznaczeń analitycznych.

W pierwszym kierunku nie może się stacya doświadczalna i w tym czasie znacznie większą ilością zgłoszeń wykazać, ilość zasięgających radę i pomoc stacyi doświadczalnej interesentów jest zawsze nie wielką, a wina, jak to już kilkakrotnie podnosiłem, nie leży w organizacyi stacyi, tylko w charakterze naszego przemysłu naftowego, obchodzącego się z własną szkodą często bez pomocy naukowej. W ciągu mego kilkuletniego urzędowania zrobiłem to doświadczenie, że o ile chętnie nasze fabryki korzystają z rezultatów badań wykonanych w stacyi, tyczących się pewnych zagadnień technicznych fabrykacyi, o tyle mniej chętnie zwracają się same z rozwiązywaniem zagadnień. Metoda publikacyi badań chemiczno-technicznych oddaje przeto przemysłowi naftowemu bardzo znaczne korzyści, i o ile mnie dotąd wiadomo, stały się moje prace nad odbarwieniem wosku ziemnego i pozostałości naftowych' dalej studya nad parafiną w ropie i olejach i nad wpływem światła, temperatury na proces chemicznego czyszczenia nafty bardzo pomocnem narzędziem fabrykacyi, zastosowywanem w wielu wypadkach. To daje mi podstawę do orzeczenia, że takie badania, rozpowszechniane drogą publikacyi w organach fachowych, przynieść mogą bezpośrednie korzyści w przyszłości w większym stopniu jeszcze, bo przemysł naftowy znajduje się obecnie na przełomie, gdyż zbliża się chwila, w której sama fabrykacya nafty nie zdoła pokryć kosztów fabrykacyi.

W ubiegłym roku wykonałem na żądanie stron:

1) Analizę kwasu siarkowego dla fabryki nafty w Kołomyi.
2) Analizę sody dla fabryki nafty w Jaśle.
3) Badania nad wysokotopliwą cerezyną i wysokotopliwym woskiem dla fabryki cerezyny i parafiny w Drohobyczu.
4) Analizę oleju smarowego dla fabryki nafty we Lwowie.
5) Analizę olejów smarowych dla dyrekcyi tramwaju we Lwowie.
6) Badania ropy w Schodnicy.
7) Badania masy woskowej, wydzielającej się z ropy schodnickiej.

Oprócz tego 10 analiz gazów kopalnianych w kopalni wosku ziemnego w Dźwiniaczu i kopalni nafty w Jaśle i 1 analizę gazów ze zbiornika ropnego w Węglowie.

W kierunku chemiczno-technicznym wykonałem następują prace:

Ukończyłem opracowanie nowej metody zużytkowania odpadków kwasowych (kwasu ponaftowego) od czyszczenia nafty i olejów, polegającej na użyciu nieczystego kwasu siarkowego do fabrykacyi ałunu i siarkanu glinowego, a smoły kwasowej

do fabrykacyi nowego rodzaju lakierów, czysto naftowych, przydatnych do drzewa, metali i skóry. Z tych badań przedłożyłem Wydziałowi krajowemu wyczerpujące sprawozdanie w lipcu 1896 i załączyłem próbki otrzymanych produktów. Nowe lakiery posiadają wedle orzeczeń ludzi fachowych i praktycznych znaczne zalety i zasługują z powodu bardzo małych kosztów wyrobu na szczególne uwzględnienie. Jakość i taniość tych nowych lakierów czynią je mojem zdaniem w pełni konkurencyjnymi, a ich fabrykacya rozwiązuje nader trudną kwestyę zużytkowania odpadków kwasowych w sposób zupełnie zadowalniający. W uznaniu nadzwyczajnych korzyści tego sposobu zużytkowania odpadków, kontynuuję kwestyę dalej i zajmuję się udoskonaleniem, względnie rozszerzeniem użyteczności tych nowych produktow i nowe też w tym względzie robiłem postępy.

Zajmywałem się rafinowaniem olejów ciężkich i smarowych i ogłosiłem już jedną rozprawkę w tym przedmiocie. Następnie zdołałem wykryć i zbadać przyczyny emulsyonowania się olejów podczas procesu rafinacyjnego i podam rezultaty tych moich spostrzeżeń wkrótce do wiadomości.

Wskutek interwencyi p. nadinspektora przemysłowego, robiłem doświadczenia nad kompozycyą mineralnego tłuszczu stałego, któryby mógł wyrugować używany dotąd w kopalniach tłuszcz kokosowy do smarowania lin. Sporządzona większa próba kompozycyi została po wypróbowaniu w kopalni uznana nietylko za równorzędną, ale nawet za lepszą jak tłuszcz kokosowy, przed którym posiada jeszcze pierwszeństwo z powodu niższej ceny.

Wypracowałem nowy sposób próby dystylacyjnej, względnie analizy dystylacyjnej ropy, zastosowany do praktycznych wydatków benzyny i nafty z ropy i sporządziłem potrzebny do tego przyrząd. Jestto pierwsza próba tego rodzaju aparatu i z tego powodu zażądał prof. Engler z Karlsruhe przysłanie takowego, ażeby stwierdzić użyteczność jego do kontroli celnej ropy, gdyż, jak się wyraził, tak długo w Niemczech nie nastąpi zmiana przepisów celnych dla ropy, jak długo nie będzie można na podstawie aparatu w łatwy sposób oznaczyć skład ropy, to jest wydatek benzyny i nafty z niej.

Wypracowałem nowy sposób oznaczania kwasów w nafcie i olejach i robiłem doświadczenia nad dysocyacyą mydeł naftowych, które, wyciagnięte dotąd przez rosyjskich chemików, wnioski w znacznym stopniu zmieniają. Teoretyczna ta kwestya wiąże się z kwestyą emulsyonowania olejów i dostarczyła mi materyału do rozwiązania tej ostatniej, ważne praktyczne znaczenie posiadającej.

W ostatnim czasie rozpocząłem szereg większych doświadczeń nad możnością przeprowadzenia ciężkich węglowodorów naftowych w skondenzowane węglowodory aromatyczne bez użycia bardzo wysokich temperatur. Powód do tego dały mi doświadczenia Bertholetha i chemików rosyjskich wykazujące, zwłaszcza ostatnich, że przepuszczany przez smołę naftową azot w temperaturach umiarkowanych, zagęszcza pod wpływem cichego elektrycznego wyładowania smołę w wysokim stopniu i usposabia takową do następnego rozkładu na ciała aromatyczne, jak naftalinę, fenal, anilinę i antracan. Sprawdzenie tych spostrzeżeń z olejami i smołą galicyjską, oraz uchwycenie najwłaściwszych warunków tej reakcyi, a następnie wypróbowanie innych środków w tym samym kierunku jest przedmiotem rozpoczętych badań, które z natury rzeczy wiele czasu wymagają i nie tak rychło mogą być ukończone.

W kierunku naukowym opracowałem kwestyę zmienności gazów, zawierających ciężkie węglowodory, do których też zaliczają się gazy kopalniane szybów woskowych i ropnych. Spostrzeżenia dotyczące specyalnie zachowania się gazów kopalnianych, naprowadziły mnie na powyższy temat, a rozwiązanie tkwi w tem, że ciężkie, to jest nienasycone węglowodory ulegają utlenieniu na kwas węglowy w obecności powietrza w zetknięciu z wodą. Wskutek tych zajść ubywa w gazach kopalnianych ilość nienasyconych węglowodorów, a natomiast zwiększa się ilość kwasu węglowego, o ile takowy nie zostaje przez wodę pochłonięty. Na podstawie tych spostrzeżeń powodowałem zmianę schwytu gazów kopalnianych w ten sposób, że odtąd gazy kopalniane chwyta i przesyła się w zupełnie suchych 2-litrowych flaszkach, zamkniętych korkami kauczukowymi. Analizy gazów wykonane w tym roku, z których sprawozdanie przedłożyłem Wydziałowi krajowemu. były w ten sposób schwytane i transportowane.

W roku ubiegłym pracowało dwóch uczni w stacyi doświadczalnej: p. Trocki, słuchacz wydziału chemiii p. Hyjek, ukończony chemik; podobnie jak w roku ubiegłym zapisało się i tym razem kilkunastu słuchaczów na praktyczne ćwiczenia w stacyi doświadczalnej, — z powodu jednak brakn miejsca, nie mogłem ich przyjąć.

W roku ubiegłym ogłosiłem drukiem następujące rozprawy w zakres przemysłu naftowego wchodzące:

1) Znr Theorie nnd Praxis der Reinigung von Mineralölen w Chemische Revue.
2) Ueber eine der Leuchtölausheute angepasste Modifikation des Destillirverfahrens der Rohöle w Chemische Revue, Chemiker Zeitung i Chemiker und Techniker Zeitung.
3) Ueber die Veränderligkeit der ungerättigten gassförmigen Kohlenwasserstoffe w Zeitschrift f. angewandte Chemie.
4) Ueber die Feuergefährligkeit des Petroleums w Chemiker Zeitung.
5) Sprawozdanie o analizach gazów kopalnianych i
6) O zmienności nienasyconych gazowych węglowodorów, oddałem Redakcyi „Kosmosu“ do druku.

Lwów dnia 8. listopada 1896.

Roman Załoziecki
kier. stacyi dośw.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o sprzedaży soli warzonki i o soli dla bydła.

Wysoki Sejmie!

Organizacya sprzedaży soli krajowej, rozpoczęta na nowych podstawach w połowie roku 1894 rozwinęła się w roku bieżącym pod względem handlowym zupełnie zadowalająco. Podane niżej daty, dotyczące ruchu soli dowodzą, że postępowanie, jakiego się Wydział krajowy od czasu rozpoczęcia reorganizacyi z całą konsekwencyą trzymał, przyniosło oczekiwane rezultaty. Zgodnie z opinią komisyi solnej Wysokiego Sejmu, wyrażoną w sprawozdaniu z dnia 3. lutego 1896, dążył Wydział krajowy przedewszystkiem do tego, by przez wyczerpywanie jak największej ilości soli, zająć takie w handlu solą warzonką stanowisko, aby groźba Wydziału krajowego, że zastępcy, niestosującemu się do warunków organizacyi krajowej sprzedaży soli, wymaganych przez Wydział krajowy, a zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo skarbu, może zastępstwo krajowe być odebrane, znaczyła tyle, co postawienie ukaranego odebraniem zastępstwa na stanowisku prywatnego handlarza, obecnie tyle kłopotliwem i mało korzystnem, o ile przed rozwinięciem się akcyi Wydziału krajowego było ono wygodnem i zyskownem.

Ruch soli pobranej przez Wydział krajowy w r. 1896 przedstawia się w stosunku do lat przeszłych, jak następuje:

w r. 1893 (za sześć miesięcy)	pobrano	106.201 ct. metr.	czyli 50%	kontygentu
„ 1894 (za cały rok)	„	224.372 „	„ 53%	„
„ 1895 „ „	„	415.112 „	„ 99%	„
„ 1896 (po dzień 10. grudnia)	„	444.601 „	„ 112%	„

Kontyngent wynosi 420.000 ctn. metr. rocznie i jest rozdzielony na 12 równych miesięcznych rat po 35.000 ct. metr.

Według miesięcy pobrano soli w roku 1896:

	z kontyngentu	za gotówkę	razem
w styczniu	32.052 ctn.	1.856	33.908
w lutym	33.713 „	4.651	38.364
w marcu	34.815 „	3.509	38.324
w kwietniu	30.845 „	1.399	32.244
w maju	34.346 „	2.501	36.847
w czerwcu	35.000 „	3.382	38.382
w lipcu	35.000 „	8.171	43.171
w sierpniu	35.000 „	7.063	42.063
w wrześniu	35.000 „	5.585	40.585
w październiku	35.000 „	12.409	47.409
w listopadzie	35.000 „	5.556	40.556
w grudniu do 10. włącznie	12.448 „	300	12.748
razem	388.219 ctn.	56.382	444.601

t. j. w stosunku do odpowiedniego kontyngentu w ilości 396.733 ctn metr. 112% tegoż kontyngentu.

Znaczyło to, że Wydział krajowy spotrzebowuje obecnie dla swoich zastępstw nietylko znacznie więcej, niż wyznaczony mu przez władze skarbowe kontyngent, co zresztą dzieje się już od drugiej połowy r. 1895, ale, że w miarę coraz silniejszej swojej pozycyi, potrafił tak pobór soli uregulować, że od kilku miesięcy nie pozostawia nic z zakredytowanego mu kontyngentu, że więc potrafił zmusić swoich zastępców, żeby pobierali sól z tych salin, do których okręgu zbytu należą, a nie z tych, z których im pobierać się podobało. Pod tym względem została sprawa do tego stopnia uregulowaną, że obecnie może Wydział krajowy zadość uczynić życzeniom krajowej Dyrekcyi skarbu, aby w miarę uznanej przez nią potrzeby, z tej lub owej saliny więcej soli pobierano. Tak stało się w ostatnich czasach na salinach w Łanczynie i Stebniku — a częściowo w Kałuszu. Pobór ze saliny Delatyńskiej, która dawniej z powodu niedostatecznego popytu za solą często zastanawiać ruch musiała, jest już od roku tak uregulowany, iż do takiego nadprogramowego zastanowienia ruchu na salinie nie dopuszczono.

Wobec tego stanu rzeczy poszła i organizacya składów i filii solnych żywszym krokiem naprzód.

Załączony wykaz założonych przez Wydział krajowy miejsc sprzedaży soli, podaje 2418 takich miejsc, gdy zaś nie zawiera on jeszcze niektórych okręgów, w których organizacya się opóźniła i jest obecnie w toku, przypuszczać można, że w krótkim czasie liczba filij wzrośnie do 3000. Jest to dopiero pierwszy ważniejszy krok w tym kierunku — daje on jednak pewność, że w krótkim czasie da się urzeczywistnić zamiar Wydziału krajowego założenia w każdej wsi kontrolowanej filii sprzedaży soli.

Aby doprowadzić do tego stanu, jak również, aby skontrolować, czy wykazy filii są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, wysyła obecnie Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, załączone okólniki do zwierzchności gmin wiejskich, które można już do współdziałania w sprawie solnej wciągnąć, wobec tego, że zastępstwa obecnie w miarę wzmagania się w siły organizacyi krajowej, muszą w tym kierunku zastosować się do poleceń Wydziału krajowego we własnym interesie, podczas gdy dawniej przymusu żadnego Wydział krajowy wywierać nie mógł.

Oddawanie urządzonych zastępstw pod kontrolę Wydziałów powiatowych odbywa się kolejno w miarę tego, jak zastępstwo osiągnie ten stopień organizacyi, w którym Wydział krajowy uważa je za dojrzałe do oddania pod kontrolę Wydziału powiatowego. Wychodzi tu Wydział krajowy z zasady, że kontrola, jaką zdaje Wydział krajowy na Wydziały powiatowe, nie może być tego rodzaju, żeby pociągała za sobą wiele osobnego zajęcia i tem samem narażała Wydział powiatowy na koszta, których Wydział krajowy zwróciłby nie mógł — dlatego też uważa Wydział krajowy tę dopiero organizacyę za dojrzałą do przejścia pod kontrolę Wydziału powiatowego, której dalsze utrzymanie na tem samem stopniu, a względnie dalsze rozwinięcie może być uskutecznione za pomocą kontroli, wykonywanej przy innej sposobności, t. j. przy komisyach lustracyjnych lub też przez dowiadywanie się od przełożonych gmin, w sprawach urzędowych w biurze Wydziału powiatowego się stawiających.

Oddanie kontroli wcześniej niż w wyżej opisanem stadyum, mogłoby i musiało wywołać sięgającą do najdrobniejszych szczegółów korespondencyę, któraby, jak wogóle w sprawach, wymagających praktycznego załatwienia, była tak dla Wydziału powiatowego jak i dla Zarządu sprzedaży soli ciężarem, bez odpowiednich skutków. Wydział krajowy organizuje sprzedaż po powiatach przeważnie przez wysyłanie komisyi i to przez funkcyonaryuszów, którzy mają w sprawie tej odpowiednie doświadczenie i znając stan jej dokładnie, bez żądania szczegółowych ze strony Zarządu wskazówek, sprawę na miejscu i od razu należycie załatwić mogą. Wydziały powiatowe nie znając dokładnie sprawy solnej w jej dzisiejszych objawach, błądzą, o ile Wydział krajowy z dotychczasowego doświadczenia sądzić może tem, że albo się z faktem istnienia konkurencyi prywatnej wcale nie liczą, albo też jej siłę przeceniają, w każdym razie należytej miary w tym kierunku zachować nie mogą. Obecnie przez Wydział krajowy osiągnięte rezultaty, jak również fakt, że ze strony pewnej liczby Wydziałów powiatowych, Wydział krajowy bardzo wydatnej pomocy doznaje, utwierdzają Wydział krajowy w tem mniemaniu, że sposób obecny przeprowadzania organizacyi wiedzie do celu i że ze strony wszystkich Wydziałów powiatowych w miarę postępu organizacyi, spodziewanej pomocy doznamy.

Pod względem finansowym przedstawia się sprawa również pomyślnie. Rok 1895 był rokiem organizacyi, podczas której w wielu wypadkach Wydział krajowy musiał

rezygnować z wszelkich korzyści, a często decydować się na stanowczą stratę, celem osiągnięcia dzisiejszych rezultatów pod względem handlowym. Pomimo tego rok ten nie przyniósł żadnej straty, to znaczy, że nietylko dochody z handlu solą pokryły zwykłe wydatki administracyjne, ale jeszcze pozostała kwota 3971 zł na pokrycie wydatków inwestycyjnych i niedoborów z lat poprzednich. Rok 1896 jest już bez porównania lepszy, przyniesie on bowiem znaczniejszą już sumę na pokrycie niedoboru, tak, że przyjęte w roku zeszłym przez komisyę solną obliczenie, iż niedobór z lat poprzednich w trzech latach do czterech, oczywiście już z rokiem 1896 licząc, zniknąć powinien, w tych stosunkach niewątpliwie się sprawdzi. Zamknięcie funduszu solnego za r. 1896, które z natury rzeczy dopiero w kilka tygodni po zamknięciu roku może być gotowe, będzie do dyspozycyi Wysokiego Sejmu w lutym 1897 r.

Pozwalamy sobie zwrócić tu uwagę Wysokiego Sejmu, że w niektórych wypadkach, tj. tam, gdzie filia sprzedaży soli nie przedstawia żadnego zysku, płacimy filialiście bonifikacyę, to znaczy dokładamy do soli w tym tylko celu, żeby intencye uchwały Wysokiego Sejmu urzeczywistnić i umożliwić sprzedawanie soli najwyżej po 11 ct. za topkę.

W miarę dalszego rozwijania się akcyi będziemy dalej stosować ten sposób, przeznaczając na to odpowiednią kwotę z dochodów.

W sprawie powiększenia przyznanego nam kontyngentu soli, nie otrzymaliśmy dotychczas decyzyi centralnych władz skarbowych, sądzimy jednak, iż teraz wobec tego, że wyczerpujemy nietylko kontyngent, ale zakupujemy jeszcze ponadto znaczne ilości soli, że faktycznie objęliśmy prawie całą sprzedaż soli warzonki, że nie odmawiamy nikomu prawa sprzedawania soli, kto się tylko poddać zechce warunkom, które w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 roku c. k. Ministerstwo Skarbu Wydziałowi krajowemu podyktowało, przyznaniu tego zwiększonego kontyngentu nie stanie nic na przeszkodzie. Spodziewać się należy tego tem bardziej, że doznajemy stałej a bardzo skutecznej pomocy wszystkich władz skarbowych, o ile tylko na to przepisy ustawowe pozwalają.

W sprawie soli dla bydła nie otrzymaliśmy wprawdzie odpowiedzi na nasz memoryał, w sprawozdaniu z roku zeszłego wspomniany, c. k. Ministerstwo jednak, jak notorycznie wiadomo, uczyniło bardzo wiele, aby handel tą solą rorpowszechnić. Nowa ustawa wprowadza wolny handel solą bydlęcą; od rozporządzeń wprowadzających, w ustawie zapowiedzianych, zależeć będzie stanowisko Wydziału krajowego w tej sprawie. Jeżeli stosunki stworzone nową ustawą będą tego rodzaju, że interwencya Wydziału krajowego będzie pożyteczną, gotów jest Wydział krajowy, zresztą w myśl intencyi Wysokiego Sejmu na poprzednich sesyach wyrażonych, do zajęcia się organizacyą składów, które oczywiście, o ile na to przepisy skarbowe pozwolą, połączy ze składami soli kuchennej.

W sprawie uwolnienia korespondencyi urzędowej Wydziału krajowego z krajowemi biurami spedycyi soli przy salinach, udajemy się równocześnie powtórnie do c. k. Ministerstwa Skarbu przez Dyrekcyę poczt i telegrafów we Lwowie z przedstawieniem, że prawo to wypływa dla nas z ustawy i że wskutek tego kilkakrotne odmówienie przyjęcia nieopłaconej urzędowej korespondencyi przez urzędy pocztowe nie ma prawnej podstawy. Oczywiście wyczerpie Wydział krajowy w sprawie tej w razie potrzeby, cały tok instancyi.

Wobec przedstawionego wyżej stanu sprawy solnej wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o organizacyi sprzedaży soli warzonki i o soli dla bydła przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów dnia 19. grudnia r. 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydz. kraj.

WYKAZ

założonych przez krajowy Zarząd sprzedaży soli kontrolowanych miejsc sprzedaży soli.

Bóbrka (74 filii).

Bóbrka: Bóbrka miasto 9, Chlebowice 3, Dziewiętniki 2, Horodysławice 2, Kołohury 1, Lubeszka 1, Mikołajów 1, Podjarków 1, Podhorodyszcze 1, Pratniczany 1, Rachfeld 2, Strzałki 1, Sarniki 1, Sokołówka 1, Suchodół 1, Wodniki 1, Wołoszczyzna 1, Zwinogród 2, razem . . 32

Chodorów: Chodorów miasto 6, Bortniki 2, Borodczany 1. Bukowina 1, Dobrowlany 1, Dymidów 2, Duliby 1, Horodyszcze cetnar. 1, Horodyszcze królew. 1, Mołodyńce 2, Nowosielce 1, Otyniowice 1, Ostrów 2, Podliski 1, Suchrów 1, Wierzbica 1, Założce 1, Zagóreczki 1. Żyrawa 1, 28

Strzeliska: Strzeliska miasto 4, Bukowce 1, Hrusiatycze 1, ... 6

Brzozdowce: Brzozdowce m. 5, Borynicze 1, Czartorya 1, Poddniestrzany 1, . 8

Bohorodczany (16 filii).

Bohorodczany: Bohorodczany nowe 7, Bohorodczany stare 1, Horocholina 1, Lachowce 1, Pychówka wielka 1, ... 11

Łysiec: Łysiec m. 4, Iwanikówka 1, ... 5

Borszczów (23 filii).

Borszczów: Borszczów m. 2, Bilsze 1, Cygany 1, Jezierzany 3, Juriampol 1, Kasparowce 1, Korolówka 3, Łanowce 1, Muszkatowce 1, Nowosiółka 1, Piszczatyńce 1, Piłatkowce 1, Strzałkowce 1, Szuparka 1, Szyszkowce 1, Wolkowce 1, Zielińce 1, Zwiahel 1, ... 23

Mielnica: Organizacya filii w toku.

Skała: Organizacya filii w toku.

Brody (41 filii).

Brody: Brody m. 5, Berlin 1. Boratyn 1, Dubie 1, Hołoskowice 1, Jasionów 1, Koniuszków 1, Lesznów 2, Ponikowica 1, Ponikwa 1, Stare Brody 1, Suchodoły 1, Suchowola, Szczurowice 1, Wołochy 1, Wysocko 1, Zabłotce 1, ... 22

Łopatyn: Łopatyn m. 1, Stanisławczyk 1 2

Podkamień: Podkamień m. 1, Hołubica 1, Pieniaki 1, Szyszkowce 1, Jaśniszcze 1, Popowce 1, Markopol 1, ... 7

Toporów: Toporów 2, Turze 1, ... 3

Załozce: Założce miasto 3, Reniów 1, Batków 1, Hnidawa 1, Zagórze 1, . 7

Brzeżany (46 filij).

Brzeżany: Brzeżany miasto 10, Baranówka 1, Chatki Brzeżany 1, Dryszczów 1, Hinowice 1, Kuropatniki 1, Kurzany 1, Łapszyn 1, Leśniki 1, Litiatyn 1, Mieczyszczów 1, Nadorożniów 1, Olchowce 1, Potutory 1, Rybniki 1, Szarańczuki 1, Szybalnia 1, Trościanice 1, Zukow 1, . . 28

Kozłów: Kozłów miasto 9, Słobodka 1, Horodyszcze 1, Taurów 1, Pokropiwna 1, 13

Kozowa: Organizacya filii w toku.

Narajów: Narajów miasteczko 2, Stryhańce 1, Wierzbów 1, Rekszyn 1, . . 5

Brzozów (40 filii).

Brzozów: Brzozów miasto 3, Blizne 1, Domaradz 1, Gołcowa 1, Haczów 1, Humniska 1, Jabłonów 1, Jasienica, Jasionów 1. Iskrzynia, Izdebniki 1, Malinówka 1, Orzechówka 1, Przesiebnica 1, Stara wieś 1, Trześniów 1, Turze pole 1, Zminica 1, ... 20

Dynów: Dynów miasto 3, Barycz 1, Dąbrówka 1, Hłudno 1, Karolówka 1, Łubna 1, Niewistka 1, Nozdrzec 1, Ulanica 1, Wara 1, Wesoła 1, Wołodz 1, ... 14

Bachorz: Bachorz 1, Harta 3, Laskówka 1, Lipnik-Harta 1, ... 6

Buczacz (29 filii).

Buczacz: Organizacya filii w toku.

Monasterzyska: Monasterzyska miasto 8, Berczówka 1, Bertryki 1, Czechów 1, Dobrowody 1, Dubienka 1, Folwarki 2, Hrehorów 1, Huta stara 1, Jarhorów 1, Komarówka 1, Kowalówka 1, Olesza 1, Słobudka dolna 1, Słobudka górna 2, Welesnów 1, Wyczółki 1, Zalesie 1, Zadorów 1, . 28

Uście zielone: Uście zielone 1

Cieszanów (31 filii).

Cieszanów: Cieszanów 2, Dachów 1, Gorajce 1, Łowcza 1, Nemstów 1, Nowesioło 1, Podemszczyzna 1, Żuków 1, ... 10

Dzików stary: Dzików stary 1, Dzików nowy 1, Cewków 1, Ułazów 1, . . 4

Lubaczów: Lubaczów 2, Basznia dolna 1, Krowica hol. 1, Lukawiec 1, Szczutków 1, ... 6

Narol: Narol 1, Narol n. 1, Lipsko 1, Chyże 1, Łówcza 1, Huta rożaniecka 1, Wola wielka 1. 7

Oleszyce: Oleszyce 2, Stare sioło 1, Miłków 1, ... 4

Czortków (46 filii).

Czortków: Czortków miasto 7, Białobożnica 2, Byczkowce 1, Dawidkówce 1, Kossów 2, Potok biały 1, Rydoduby 2, Skorodyńce 2, Stary Czortków 1, Siemakowce 1, Uhryn 1, Wygnanka 2, ... 23

Jagielnica: Jagielnica 7, Chomiakówka 2, Dolina 1, Muchawka 2, Nagórzanka 2, Salówka 1, Sosolówka 1, Szulhanówka 1, Ułaszkowce 5, Zabłotówka 1, 23

Dobromil (32 filii).

Bircza: Bircza miasto 2, Brzezawa 1, Brzuzka 1, Dobra szlach. 1, Jawornik 1, Kotów 1, Korzeniec 1, Leszczanka 1. Leszczawa dol. 1, Leszczawa górna 1, Lipa 1, Malawa 1, Piątkowa 1, Rudawka 1, Stara Bircza 1, Sufczyna 1, Trzcianica 1, Wojtkowa 1, Zakątyn 1, ... 20

Dobromil: Organizacya filii w toku, Kreców 1, Rozpucie 1, ... 2

Nowo miasto: Organizacya filii w toku.

Rybotycze: Rybotycze 1, Borysławka 1, Iłuwniki 1, Jamna 1, Kopysno 1, Łodzinka 1, Makowa 1, Nowosiołki 1, Posada rybotycka 1, Trójca 1 . 10

Dolina (47 filii).

Bolechów: Bolechów 4, Belejów 2, Brzaza 1, Bubniszcze 1, Cerkowna 1, Czołhany 1, Hoszów 1, Kamionka 1, Lipa 1, Lisowice 1, Ninów dolny 1, Polanica 1, Słoboda bolechows. 1, Sukiel 1, Taniawa 1. Wołoska wieś 1, Wola zadenwacka 1, Wilwica 1, Zadenwacz 1, . . . 23

Dolina: Dolina m. 5

Mizuń: Mizuń 2

Perehińsko: Perehińsko 7, Niebyłowce 1, Olchowce 1, Rypne 1, Strutyn 1, Wełdzirz 3, ... 14

Rożniatów: Rożniatów 3

Drohobycz (28 filii).

Drohobycz: Drohobycz 7, Bilinka 1, Brzegi 1, Czukiew 1, Dublany 1, Horucko 1, Hyrawka 1, Josefsberg 1, Kornolowice 1, Krynica 1, Łużek dolny 1, Maknuniów 1, Mokrzany małe 1, Monaster 1, Medenice 1, Nowoszyce 1, Radelicze 1, Ropczyce 1, Siekierczyce 1, Strzałkowice 1, Szczerowice 1, Wola dołhołucka 1, ... 28

Gorlice (5 filii).

Biecz: Biecz miasto 1, Biecz przedmieście 1, Binarowa 1, Charklowa 1, Wojtowa 1, ... 5

Gorlice: Organizacya filii w toku.

Gródek (35 filii).

Gródek: Gródek 9, Bratkowice 1, Czerlany 1. Dobrzany 1, Haliczanów 1, Hartfeld 1, Kronice 1, Leśniowice 1, Lubień wielki 1, Pniatycze 1, Porzecze 1, Stawczany 1, Tuczany 1, Uherce 1, Wołczuchy 1, Weissenberg 1, Zuszyce 1, Zbadyń 1, ... 26

Janów: Janów 4, Dąbrowica 1, Lelechonki 1, Łozina 1, Stradec 1, Zalesie 1, 9

Horodenka (81 filii).

Horodenka: Horodenka 10, Chocimierz 5, Czernelica 3, Czerniatyn 2, Czortowice 6, Dąbki 1, Daleszowa 1, Dzierków 1, Gluszków 2, Hańczarów 1, Harasymów 4, Horodnica 2, Hawsylak 1, Jasionów polny 1, Isanków 1, Kolanki 2, Kuniszowce 1, Kopaczyńce 1, Korniów 1, Michalcze 1, Niezwiska 2, Obertyn 3, Olchowce 1, Okew 1, Olejowa Korniów 1, Podwerbce 3, Potoczyska 1, Probabin 1, Rakowice 4, Repużyńce 1, Raszków 1, Semanówka 3, Siemarowce 1, Serafińce 2, Strzyleze 1, Toporowce 2, Tyszkowce 2, Żabohniłki 1, Żuków 1, Żywaczów 2, . 81

Husiatyn (36 filii).

Husiatyn: Husiatyn miasto 3

Probużna: Probużna 2, Bosyry 1, Czarnokońce 1, Horodnica 1, Koledziany 1, Liszkowce 1, Sidorów 1, Szmankowce 1, Szmankowczyki 1, Tłusteńkie 3, Wasylków 1, Żabińce 1, ... 18

Kopyczyńce: Kopyczyńce 4, Chorostków 2, Celejów 1, Howiłów 1, Jabłonów 1, Kociubińce 1, Krogulce 1, Myszkowce 1, Niżborg 1, Oryszkowce 1, Postolówka 1, Suchostaw 2, Tudorów 1, ... 18

Jarosław (47 filii).

Jarosław: Jarosław miasto 14, Krukel 1, Morowsko 1, Munina 1. Pawłosiow 1, Pełkinie 1, Tuczempy 1, Wltlin 1, Zapałów 1, Zarzecze 1, . . 23

Radymno: Radymno 5, Dunkowice 1, Łazy 1, Laszki 1, Ostrów 1, . . . 9

Sieniawa: Sieniawa 4, Czerwona Wola 1, Monasterz 1, Nielipkowice 1, Obieszyn 2, Wiązownica 1, ... 10

Pruchnik: Pruchnik 1, Chorzów 1, Jodłówka 1, Kramarzówka 2, . . . 5

Jasło (32 filii).

Jasło: Jasło m. 9, Czeluśnica 1, Czernina 1, Dębowice 1, Łeżyny 1, Ołpiny 1, Osiek 1, Osobnica 1, Skołyszyn 1, Swięcany 1, Tarnowice 1, Trześnica 1, Warzyce 1, Żmigród 3, ... 24

Kołaczyce: Kołaczyce 3, Breździatka 1, Biezdziedza 1, Brzyska 1, Lublica 1, Sowina 1, ... 8

Frysztak: Organizacya filii w toku, Kalembina 1, Kożuchów 1, Niewodna 1, Oparówka 1, Różanka 1, Szufnarowa 1, Wiśniowa 1, Tułkowice 1, . 8

Jaworów.

Organizacya filii w toku.

Kałusz (34 filii).

Kałusz: Kałusz 3, Bujanów 1, Czerteż 1, Dołka 1, Jasień 1, Łuka 1, Monasterzec 1, Monasterzec Stara wieś 1, Niebyłów 1, Sapaków 2, Stańkowa 1, Trościaniec 1, Wiktorów 2, Wysoczanka 2, ... 19

Wojniłów: Wojniłów 9, Dorochów 1, Moszkowce 1, Perekosy 1, Siołko 1, Siwka wojn. 1, Tomaszowce 1, ... 15

Kamionka str. (63 filii).

Busk: Busk 2, Adamy 1, Busk Lipiboki przedm. 1, Busk przed. dł. strona 1, Busk przed. Wolany 1, Derewlany 1, Grabowa 1, Humniska 1, Jabłonówka 1, Kozłów 1, Krasne 1, Kupcze 1, Lannerówka z Ostapkozami 1, Milatyn stary 1, Milatyn Nowy 1, Ostrów 1, Pobużany 1, Rzepniów 1, Rakobuły 1, Stronibaby 1, Uciszków 1, Wierzblany 1, Żuratyn 1 . . . . . , ... 24

Kamionka str.: 6, Derewlany 1, Dobrotwór 1, Horpin 1, Jasienica 1, Ładyn ad Nahorce 1, Niesłuchów 1, Sokole 1, Strapłów 1, Tadanie 1. Żelechów wielki 1 . . . . , ... 16

Radziechów: Radziechów m. 6, Chołojów, 3, Dmytrów 1, Krzywe 1, Mukanie 1, Niemiłów 1, Niestanice 1, Opłucko 1, Pawłów 1, Srodopalce 1, Suszno 1, Stanin 1, Stojanów 2, Witków 2 23

Kolbuszowa (26 filii).

Kolbuszowa: Kolbuszowa 4, Bukowice 1, Cmolas 1, Dzikowice 1, Kupno 1, Lipnica 1, Trzęsówka 1, Zarebek 1 11
Majdan: Majdan 2, Brzostowa góra 1, Dęba 1, Hadykówka 1, Huta komorońska 1, Wola raniszowska 1 7
Sokołów: Sokołów 5, Nienadówka 1. Trzeboś 1, Wólka sokołow. 1 . . . 8

Kołomyja (128 filii)).

Kołomyja: Kołomyja 43, Balince 2, Buczaczki 1, Cieniawa 1, Czechowa 1, Czeremchów 2, Chlebiszyn leśny 2, Debesławce 2, Diatkowce 2, Dobrowódka 2, Falowce 1, Gwoździec 5, Kamionki wielkie 4, Korszów 4, Kułaczkowce 4, Liski 1, Majdan graniczny 2, Matyjowce 1, Myszyn 2, Nazurna 1, Ostapkowce 1, Ostrowice 2, Peczeniżyn 1, Piadyki 3, Podhajczyki 3, Próchniszcze 1, Rossochacz 2, Sopów 1, Siemakowce 3, Słobódka polna 1, Soroki 1, Seperowce 1, Targowica polna 3, Tłumaczyk 1, Trofanówka 2, Turka 5, Wierzbowice 3, Winograd 4, Zahajpol 1, Załucze u. dr. 1, Zamulińce 4, Zukocin 1 128

Kossów (39 filii).

Kossów: Kossów 5, Chanaczyn 1, Jabłonów 2, Monastersko 1, Pistyń, 3, Stary Kossów 1, Stopczałów 1, Utoropy 1 15
Kuty: Knty miasto 11, Biało Brzestek 1, Chorowcowa 1, Kobaki 2, Kntv stare 1, Rostoki 1, Rożen mały 1, Rożen wielki 1, Rybno 2, Tudiów 1 . . 22
Żabie: 2

Krosno (38 fiilii).

Krosno: Krosno miasto 4, Bóbrka 1, Chorkonka 1, Głowienka 1, Jaszczór 1. Jedlicze 3, Kombornia 2, Korczyna 4, Kopytowa 1, Krościenko 1, Łączki 1, Męcinka 1, Niżna Łąka 2, Odrzykoń 1, Polanka 1, Potok 1, Przybówka 1, Rzepnik 1, Suchodół 1, Szczepańcowa 1, Jaraszówka 1, Ustrobna 1, Wojaszówka 1, Wrocanka 1, Żarnowice 1, Żeglce 1, Źręcin 1 . 37
Dukla: 1
Organizacya filii w toku.

Lisko (37 filij).

Baligród: Organizacya filii w toku. 1
Lisko: Lisko miasto 4, Bóbrka 1, Brelików 1, Hoczew 1, Monasterce 1, Olszanica 1, Stankowa 1, Uherce 1, ... 11
Lutowiska: Organizacya filii w toku 1
Ustrzyki: Ustrzyki m. 1, Bandarów 2, Berechy solne 1, Czarna 1, Dzwiniacz 1, Gałówka 1, Hoszów 1, Jasień 1, Łobozew 1, Łodyna 1, Michnowice 1, Moczary 1, Mszanice 1, Ropienka 1, Sokołowa wola 1, Stefkowa 2, Teleśnie Oszwarów 1, Teleśnie San. 1, Zamłynie 1, ... 21
Wola miechowa: Wola miechowa 2, Łupków 1, ... 3

Lwów (112 filii).

Lwów (3 główne składy): Lwów miasto 112, Jaryczów, Nawarya, Szczerzec, Winniki — organizacya filii w toku 112

Łańcut (54 filii).

Grodziska: Organizacya filii w toku.

Kańczuga: Kańczuga 2, Hadle kańczudzkie 1, Łopuszka w. 1, Pantałowice 1, Siedleczka 1, Sietesz, Zuklin 1 8

Leżajsk: Organizacya filii w toku.

Łańcut: Łańcut 9, Białobrzegi 3, Brzoza stadnicka 1, Dębina 1, Głuchów 1, Kosina w. 1, Krzemienica w. 1, Łukawiec 1, Markowa 2, Medynice 1, Przedmieście 1, Podzwierzyniec 1, Rakszawa 1, Wysoka 1, Zalesie 1, Żołynia 2 28

Przeworsk: Przeworsk 4, Gniewczyna 1, Gorzyce 1, Grodzisko dolne 1, Grodzisko górne 1, Gręska 1, Gać 1, Korniaków 1, Mirocin 1, Mokra strona 1, Nowosielec 1, Rogóżno 1, Rozbórz 1, Studzian 1, Ujezdna 1 . . 18

Mielec (13 filii).

Mielec: Mielec 4, Borowa 1, Chorzelów 1, Gawlnszowce 1. Padew, Przecław 1, Radomyśl u W. 1, Rzochów 1, Trzciana 1, Tuszów 1. . . . 13

Mościska (27 filii).

Hussaków: Hussakow 1, Balice 1, Bojowice 1, Boratycze 1, Bolanowice 1, Horysławice 1, Moczerady 1, Nowosiołki 2, Radochońce 1 . . . 10

Krukienice 1, *Mościska* 4 5

Sądowa wisznia: Sądowa wisznia 6, Bonów 1, Boriatyn 1, Dałkomościska 1, Ożomla 1, Tuligłowy 1, Zarzecze 1 12

Nadwórna (39 filii).

Delatyn: Delatyn miasto 7, Mikuliczyn 2, Dora 1 10

Łanczyn 1

Nadwórna: Nadwórna 10, Cucyłów 1, Fitków 1, Hawryłówka 1, Kamienna 1, Majdan górny 1, Nazawizów 1, Pasieczna 1, Pniów 1, Przerośl 2, Paryszcze 1, Strymba 1, Tarnowica leśna 2, Weleśnica 1, Wołosów 1, Zielona 2 28

Nisko.

Organizacya w toku.

Pilzno (9 filii).

Brzostek: Brzostek 2, Błaszkowa 1, Klecie 1, Nawice brzosteckie 1, Opasionka 1, Skurowa 1, Wola brzostecka 8

Pilzno: Pilzno 1

Podhajce (43 filii).

Horożanka, Wiśniowczyk: W obu okregach orgaizacya filii w toku.

Podhajce: Podhajce 7, Białokiernice 1, Bożyków 1, Bekersdorf 1, Gniłowody 1, Halicz 1, Justynówka 1, Kotuzów 1, Litwinów 1, Michałówka 1, Małowody 1, Mądzelówka 1, Mużyłów, Nowosiółka 1, Siółko 1, Staremiasto 1, Szczepanów 1, Telacze 1, Uhrynów 1, Uwsie 1, Wierzbów 1, Włoszczyzny 1, Zahajce 1 29

Zawałów: Zawałów miasto 5, Jabłonówka 1, Markowa 1, Nosów 1, Nosów granica 1, Seredne 1, Zaturzyn 1, Zastawce 1 12

Przemyśl (65 filii).

Przemyśl: Przemyśl miasto 20, Babrce 1, Buców 1, Byhów 1, Chyryna 1, Dusowce 1, Jaksmanice 1, Krzywcza 3, Krasiczyn 1, Krówniki 1, Kosienice 1, Medyka 1, Nakło 1, Nehrybka 1, Ostrów 1, Poździacz 1, Pratkowce 1, Pratkowiczki 1, Reczpol 1, Siedliska 1, Stubno 1, Stubienko 1, Średnia wieś 1, Ślinnica 1, Torki 1, Wolawa 1, Wola krzywiecka 1, Wyszatyce 1, Zuzanica 1 50

Dubiecko: Dubiecko 2, Bachorzec 1, Drohobyczka 1, Nienadowa 1 . . . 5

Niżankowice: Niżankowice 3, Aksmanice 1, Borszowice 1, Bybło 1, Grochowce 1, Kormanice 1, Sierakośce 1, Wielunice 1 10

Przemyślany (18 filii).

Gliniany: Gliniany 4, Bochdanowka 1, Firlejówka 1, Koczowice 1, Lachodów 1, Pohorylec 1, Poluchów 1, Połtew 1, Przegnojów 1, Rozworzany 1, Słowita 3, Zadwórze 1, Zeniów 1 . . . . . , . . . 18

Przemyślany: Organizacya filii w toku.

Rawa (53 filii).

Magierów: Magierów miasto 2, Ławrzyków 1, Pogorzelisko 1 4

Niemirow: Niemirów miasto 2, Parypy 1, Smolin 1, Szczerzec 1, Wróblaczyn 1 6

Rawa ruska: Rawa ruska 2, Bełzec 2, Dziewięcierz 1, Hujcze 1, Hrebenne 1, Huta Lubicka 1, Huta Abadyńska 2, Kamionka 1, Kamionka Ostorya 1, Kamionka Moszczowa 1, Kornie 1, Lubycza król. 1, Lubycza Kniażec 1, Luszki werchr. 1, Monasterek 1, Machnów 1, Mosty małe 1, Potylicz 1, Rzyczki 1, Siedliska 1, Tenatyska 1, Ulicko 1, Ulicko Zarąbane 1, Werchrata 2, Wólka Mazowiecka 1, Zaborsze 1, Żurawce 1 31

Uhnów: Uhnów miasto 2, Dyniska 1, Karow 1, Korczów 1, Nowosiółki 1, Poddebce 1, Rzeczyce 1, Staje 1, Szczepiatyn 1, Tarnoszyn 1, Wierzbice 1 12

Rohatyn (44 filii).

Botszowce: Botszowce miasto 4, Bohusów 2, Bybło 1, Chuchaniów 1, Dydiatyn 1, Herbutow 2, Jabłonów 2, Kąkolniki 1, Kunaszów 1, Meducha 1, Skomorochy star. 1, Słoboda kąk. 1, Zagórze kąk. 1 18

Bukaczowce: Bukaczowce miasto 2

Bursztyn: Bursztyn miasto 5

Knihynicze: Knihynicze miasto 1, Jamcze 1, Osieczyn 1 3

Podkamień! Podkamień miasto 1

Rohatyn: Rohatyn miasto 10, Koniuszki 1, Puków 1, Putiatyńce 1, Ruda 1, Stratyn 1 15

Ropczyce (35 filii).

Sędziszów: Sędziszów 5, Będzimyśle 1, Bystrzyca 1, Góra ropczycka 3, Kamionka 1, Kleczany 1, Łączki 1, Niedźwiady 2, Wielopole 1, Wolica 1, Wiśniowa 1, Zagórzyce 2 : 20

Dębica: Dębica 3, Bobrowa 1, Brzeziny 1, Brzeźnica 1, Gawrzyłowa 1, Grndno dolne 1, Lublina 1, Mała 1, Nagoszyn 1, Pieszczyna 1, Pustkow 1, Pustynia 1, Zawada 1 15

Wielopole 2

Ropczyce: Organizacya filii w toku.

Rudki.

Organizacya w toku.

Rzeszów (84 filii).

Błażowa: Błażowa 3, Białka 1, Lecka 1, Kąkolówka 1, Piątkowa 1, Futama 1 8

Czudec: Czudec 1, Babica 1, Pstrągowa 1, Polomyja 1 4

Dobrzechów: Dobrzechów 1, Grodzisko 2, Luteza 1, Markuszowa 1, Zawadka 1 6

Jawornik polski: Jawornik polski 1, Hadle szkl. 1, Huciska 1, Szklary 1 . . 4

Rzeszów: Rzeszów 10, Tyczyn 9, Głogów 10, Budziwój 1, Boguchwała 1, Błędowa 1, Chmielnik 1, Dylegówka 1, Hyżne 1, Kelnarowa 1, Łąka 1, Łysy kąt, Mrowla 1, Niebabrz 1, Nowy Borek 1, Pobitno 1, Przybyszówka 1, Ruska wieś 1. Siedliska 1, Stobierno 1, Swilcza 1, Słocina 1, Stare miasto 1, Trzciana 1, Wielka Rudna 1, Wysoka 1, Zalesia 1, Zgłobień 1 54

Strzyżów: Brzeżanka 1, Godowa 1, Gwoźnica 1, Lutrza, Wysoka 1, Strzyżów 3 8

Sambor.

Organizacya w toku.

Sanok (55 filii).

Rymanów: Rymanów miasto 8, Bzianka 1, Głębokie 1, Jaśliska 5, Jaśliska posada 1, Haczów 1, Łazy rymanow. 1, Ładzin 1, Klimkówka 1, Królik polski 1, Królik wołoski 1, Milcza 1, Posada górna 1, Posada dolna 1, Sieniawa 1, Wróblik szlach. 1 27

Sanok: Sanok miasto, 4, Bukowsko 1, Jaśliska 1, Liszna 1, Niemuszowa 1, Czerteż 1, Strogów 1, Wojskie 1, Mrzygłód 1 12

Tyrawa wołoska: Tyrawa wołoska miasto 1, Hołuczkow 1, Rakowa 1, Siemuszowa 1, Tyrawa dolna 1, Wola Krecowska 1, Zawadka 1 . . . 7

Zagórz: Zagórz miasto 2, Czaszyn 1, Komańcza 2, Łukowa wieś 1, Paraż wieś 1, Szczawne 1, Tarnawa dolna 1 9

Zarszyn: Organizacya filii w toku.

Skałat (18 filii).

Podwołoczyska: Podwołoczyska 3, Bogdanówka 1, Hniliczki 1, Hnilice 1, Iwanówka 1, Kaczynówka 1, Koszlaki 1, Mysłowa 1, Nowesioło 1, Orzechowice 1, Skoryki 1, Suprynówka 1, Staromiejszczyzna 1, Toki 1, Terpiłówka 1 17

Skałat: Organizacya filii w toku 1

Śniatyn (111 filii).

Śniatyn: Śniatyn miasto 20, Beleluja 1, Drohasynów 2, Hankowce 1, Karłów 2, Kniaże 1, Krasnostawce 3, Mikulińce 1, Podwysoka 1, Stecowa 2, To-

porowce 1, Tuczapy 1, Tuława 1, Wojszkowce 1, Widynów 3, Załucze 1, Zarośle 1 43

Zabłotów: Zabłotów m. 16, Borszczow 2, Chlebiczyn polny 1, Demycze 6, Dzurów 9, Iliñce 5, Kielichów 1, Łubkowce 1, Oleczków 1, Nowosielica 3, Popielniki 1, Rudniki 2, Rożnów 9, Tułuków 1, Trojca 5, Trościańce 3, Wołczkowce 1, Zebranówka 1 68

Sokal (21 filii).

Krystynopol, Bełz i Waręż: Organizacya w toku.

Sokal: Sokal miasto 8, Byszów 1, Chorobrów 1, Korczyn 1, Poreska 1, Poździmierz 1, Rozdziszłów 1, Sawczyn 1, Szmitków 1, Todorkowiec 1, Tartaków 2, Uhrynów 1, Ulwówek 1 21

Stanisławów (88 filii).

Halicz: Dubawce 3, Komarów 1, Kryłów 1, Zalukiew 2 7

Maryampol: Maryampol 5, Delejów 1, Łany 1, Tumierz 2, Wodniki 1, Wołczków 2 12

Stanisławów: Stanisławów miasto 38, Knihinin Górka 7, Knihinin kolonia 2, Knihininin wieś 1, Bednarów 1. Czerniejów 3, Jamuica 3, Jezupol 3, Pasieczna 1, Pobrzeże 3, Sielec 1, Tyśmieniczany 2, Uhoriki 3, Wiktorów 1 69

Staremiasto (23 filii).

Staremiasto: Staremiasto 3, Busowiska 1, Chyrów 3, Felsztyn 2, Grodowica 1, Koniów 1, Laszki 1, Linina 1, Łopuszanki 1, Spas 1, Stara ropa 1, Stara sól 1, Suszyca 1, Terszów 1, Topolnica 1, Turze 1, Wolica 1, Wole 1 23

Stryj (75 filii).

Stryj: Stryj miasto 36, Bereźnica 1, Bratkowce 1, Brigidau 1, Daszawa 1, Dobrzany 1, Dołhołuka 1, Duliby 1, Dołhe 1, Falisz 1, Gelsendorf 1, Kawczykąt 1, Kawsko 2, Lubieńce 2, Lisiatycze 2, Morszyn 1, Monasterce 1, Nieżuchów 1. Oleksice 1, Pokrenicze 2, Rozhnrcze 1, Siemiginów 1, Stańków 1, Stryhańce 1, Strzałków 1, Uhersko 1, Wownin 1, Wiercany 1, Zawadów 2, Zulin 1 69

Tuchla: Tuchla 1, Hołowiecko 1, Różanka niż. 1, Stawsko 1 5

Tucholka: Tucholka 1 1

Tarnobrzeg (59 filii).

Baranów: Baranów m. 1, Dąbrowica 1, Dmytrów duży 1, Dmytrów mały 1, Diwdy 1, Domacyny 1, Knapy 1, Siedleszczany 1, Skopanie 1, Suchorzów 1, Wola gołego 1 11

Radomyśl: Radomyśl m. 2, Antoniów Pniów 1, Chwałowice 1, Kotowa wola 1, Skowierzyn 1, Zalesiany 1, Zalesie Pniow. 1, Żabna 1, Zbydniów 1 . 10

Rozwadów: Rozwadów m. 3, Jamnica 1, Jostkowie 1, Nisko 2, Przyszów kam. 1, Pysznica 1, Pilchów 1, Racławice 1, Rzeczyca długa 1, Turbia 1, Zarzyce 1 14

Tarnobrzeg: Tarnobrzeg m. 6, Chmielów 1, Dzików 1, Furmanów 1, Gorczyce 1, Grębów 1, Jadachów 1, Koćmierzów 1, Miechocin 1, Miętne ad Grębów 1, Mokrzyszów 1, Nagnojów 1, Sobów 1, Sokolnik 1, Stalów 1, Tarnowska wola 1, Wielowieś 1, Wrzawy 1 24

Tarnopol (68 filii).

Tarnopol. Tarnopol 10, Bajkowce 1, Berezowica wielka 1, Biała 1, Białoskórka 1, Borki wielkie 1, Buczniów 1, Cebrów 1, Czernichów 1, Czernichów ruski 1, Czernichów mazowiecki 1, Chodaczków mały 1, Draganówka 1, Denysów 1, Dyskowce 1, Dolżanka 1, Demamorycz 1, Dubowa 1, Dyczków 1, Grabowiec 1, Hladki 1, Horodyszce 1, Hłuboczek wielki 1, Jankowce 1, Iwaczów górny 1, Brzozowica 1, Isypowce 1, Krasówka 1, Kipiaczka 1, Kozówka 1, Kurniki szlacheckie 1, Kurowce 1, Kupczyńce 1. Łozowa 1, Łuka wielka 1, Małaszowce 1, Mikulińce 3, Mszanie 1, Myszkowice 1, Nastasów 1, Nosowce 1, Obarzańce 1, Ostrów 1, Pieskowce 1, Poczapińce 1, Pokropiwna 1, Proszowa 1, Potycz 1, Romanówka 1, Rusianówka 1, Stechnikowce 1, Słupki 1, Suszczyn 1, Szlachcińce 1, Toustoług 1, Zabojki 1, Zarudzie 1 68

Tłumacz (42 filii).

Tłumacz: Tłumacz 9, Bortniki 1, Chostów 1, Czernichów 1, Gruszka 2, Horyhlady 1, Hołosków 1, Jezierzany 1, Kosińce 1, Kołyska 2, Krzywotuły 1, Okniany 1, Olsza 3, Ottynia 8, Pałahuicze 2, Puzniki 1, Strupków 1, Targowica 3, Worona 1, Zakrzewce 1 42

Trembowla (5 filii).

Budzanów: Budzanów 2, Laskowce 1, Skomorosze 1, Wierzbowice 1 . . 5

Trembowla: Organizacya w toku.

Turka (6 filii).

Turka: Turka 3, organizacya w toku, Borynia 1, Łomna 1, Wysocko 1 . . 6

Zaleszczyki (29 filii).

Zaleszczyki: Zaleszczyki m. 6, Bedrykowce 1, Holihrady 1, Lesieczniki 2, Uhrynkowce 2, Winiatyńce 1, Zazulińce 1 15

Tłuste: Tłuste m. 4, Capowce 2, Koszyłowce 1, Popowce 1, Słobódka 2, Sadki 1, Slone 1, Uścieczko 2 14

Zbaraż (51 filii).

Zbaraż; Zbaraż miasto 17, Baraczyńce 1, Berezowica mała 1, Czernichowce 1, Czumale 1, Dobromirka 1, Dobrowody 2, Hrycowce 1, Huszczanka 1, Iwańczany 1, Jacowce 1, Kretowce 1, Kujdańce 1, Kurniki 1, Łubianki wyższe 2, Netreba 1, Nowiki 1, Ochrymowce 1, Opryłowce 2, Romanowe sioło 1, Roznoszyńce 1, Sieniahówka 1, Sieniawa 3, Stryjówka 2, Załuże 1, Zarubińce 1, Zarudzie 1, Zbaraż stary 2 . . . 51

Złoczów (48 filii).

Złoczów. Złoczów miasto 12, Biały kamień 2, Gołogóry 1, Hodów 1, Jezierna 2, Kołtów 1, Lackie 1, Olszanica 1, Pleśniany 1, Płuhów 1, Podhorce

1, Poczapy 1, Pomorzany 2, Sassów 2, Sławne 1, Torków 1, Uherce 1, Usznia 1, Werhebuż 1, Wicin 1, Zborów 2, Zulicz 1 38

Sokołówka: Sokołówka 2, Ciszek 1, Kąty 1, Łabacz 1, Olesko 2, Ożydów 1, Przewłoczne 1, Stełpin 1 10

Zółkiew (35 filii).

Żółkiew: Żółkiew 12, Arłaszów 1, Darohoszów 1, Derewnia 1, Dobrosin 1, Działki 1, Glińsko 1, Hucisko 1, Krechów 1, Kunin 1 21

Kulików: Kulików 3, Labela 1, Mierzwica 1, Mokrotyn 1, Skwarzawa nowa 1, Tutrzynka 1, Udnów 1, Wola wysocka 1, Zameczek 1, Zwertow 1, Żełdec 1, Żółtańce 1 14

Żydaczów (25 filii).

Brzozdowce: Brzozdowce m. 3, Borynicze 1, Brzozdowce 1, Czartorya 1, Poddniestrzany 1 7

Rozdół: Rozdół m. 3, Brzezina 1, Borynicze 1, Derszów 1, Kijowiec 1, Krupsko 1, Wybranówka 1 9

Żurawno: Organizacya filij w toku.

Żydaczów: Żydaczów m. 2, Bereżnica król. 1, Cmołowce 1, Hanowce 1, Hnizdyczów 1, Turady 1, Wolica hnizd. 1, Zabłotowce 1 . . . 9

Razem liczba filii 2.418.

Alegat B. do sprawozdania LW. 80.697/1896.

Wydział krajowy.

L. 78:569/96.

Do

Zwierzchności gminnej

w

Wydział krajowy założył . . . . główny skład soli krajowej i powierzył sprzedaż tej soli . . . . z obowiązkiem sprzedawania jej po . . . . za topkę.

O tem należy zawiadomić mieszkańców gminy i zalecić im, że jeżeli chcą po cenach niewygórowanych sól nabywać, powinni ją zakupywać w składzie wyżej wymienionym, lub w sklepach zaopatrzonych tablicą z herbem krajowym i napisem „Krajowa sprzedaż soli“ w przeciwnym razie sami sobie będą musieli przypisać winę, jeżeli za sól drożej u prywatnych, niekontrolowanych handlarzy płacić będą.

Wszelkie pogłoski, jakoby sól w krajowych składach była gorszą, są fałszywe i są rozsiewane przez spekulantów w tym celu, aby ludność od kupowania soli w kontrolowanych składach odwieść i w prywatnych sklepach drożej sól sprzedawać.

Celem zapewnienia, że i we wsiach będzie także sól po odpowiedniej cenie sprzedawaną, polecił Wydział krajowy zastępstwu na wstępie wymienionemu, aby pozakładało także filie sprzedaży soli po wszystkich wsiach powiatu.

Według relacyi zastępstwa w tamtejszej gminie miało ono powierzyć sprzedaż soli . . . . Nr. domu . . .

Zwierzchność gminna skonstatuje bezzwłocznie, czy relacya zastępstwa jest zgodną z rzeczywistością, t. j. czy filia sprzedaży soli istnieje, czy jest wywieszona nad nią krajowa tablica i czy sól po oznaczonej cenie, tj. . . ct. za topkę jest sprzedawaną.

Wynik tego dochodzenia należy bezzwłocznie na znajdującym się na drugiej kartce tego okólnika formularzu podać do wiadomości Wydziału powiatowego.

Również należy zawiadomić Wydział powiatowy o wszelkiej zmianie obecnego stanu rzeczy, t. j. gdyby tablica zdjętą została, albo gdyby sól drożej sprzedawaną była, co jest bezwarunkowo niedozwolonem.

W interesie ludności gminy należy pouczyć ją, że za sól należy płacić tylko wyżej oznaczoną cenę i że w razie, gdyby w filii krajowej wyższej ceny żądano, należy to Zwierzchności gminnej do dalszego urzędowego załatwienia donieść.

We Lwowie dnia 11. grudnia 1896.

L.

Zwierzchność gminna stwierdza, że w domu pod Nr. . . . u . . . znajduje się filia sprzedaży soli, która sól po cenie . . . . . ct. za topkę sprzedaje i że nad lokalem, w którym sól jest sprzedawaną jest (nie jest) wywieszona tablica krajowa.

W d 189

Naczelnik gminy.

Wydział krajowy.
L. 78.569/96.

Do

Zwierzchności gminnej

w

Wydział krajowy założył . . . . główny skład soli krajowej i powierzył sprzedaż tej soli . . . . z obowiązkiem sprzedawania jej po . . . . za topkę.

O tem należy zawiadomić mieszkańców gminy i zalecić im, że jeżeli chcą po cenach niewygórowanych sól nabywać, powinni ją zakupywać w składzie wyżej wymienionym lub w sklepach zaopatrzonych tablicą z herbem krajowym i napisem „Krajowa sprzedaż soli“ — w przeciwnym razie sami sobie będą musieli przypisać winę, jeżeli za sól drożej u prywatnych, niekontrolowanych handlarzy płacić będą.

Wszelkie pogłoski, jakoby sól w krajowych składach była gorszą, są fałszywe i są rozsiewane przez spekulantów w tym celu, aby ludność od kupowania soli w kontrolowanych składach odwieść i w prywatnych sklepach drożej sól sprzedawać.

Celem zapewnienia, że i we wsiach będzie także sól po odpowiedniej cenie sprzedawaną, polecił Wydział krajowy zastępstwu na wstępie wymienionemu, aby pozakładało także filie sprzedaży soli po wszystkich wsiach powiatu.

W gminie tamtejszej filia taka jeszcze nie została założoną.

Dlatego też poleca się Zwierzchności gminnej, aby bezzwłocznie w interesie ludności postarała się o założenie takiej filii, to znaczy wynalazła czy to kupca, w gminie handel mającego, czy też osobę prywatną, któraby była gotowa sól ze składu krajowego na wstępie wymienionego, pobierać i po cenie . . ct. za topkę w gminie . . . . . sprzedawać.

W razie, gdyby udało się Zwierzchności gminnej wynaleźć taką osobistość, należy zwrócić ją do krajowego zastępstwa, wymienionego na wstępie, aby z niem odpowiednią umowę zawarła.

Następnie po założeniu filii, należy Wydziałowi powiatowemu, na znajdującem się na drugiej kartce tego okólnika formularzu, donieść, że filia ta w tablicę krajową zaopatrzoną została i sól po cenie na niej oznaczonej stale sprzedaje.

Gdyby potem zmiana jaka nastąpiła, t. j. gdyby sól drożej sprzedawaną była co jest bezwarunkowo niedozwolonem, lub gdyby tablica krajowa zdjętą została, należy również donieść o tem Wydziałowi powiatowemu, który odpowiednie poczyni zarządzenia.

W interesie ludności gminy należy pouczyć ją, że za sól należy płacić tylko wyżej oznaczoną cenę i że w razie, gdyby w filii krajowej wyższej ceny żądano, należy to Zwierzchności gminnej do dalszego urzędowego załatwienia donieść.

Na wypadek, gdyby Zwierzchność gminna kandydata na objęcie filii sprzedaży soli nie znalazła, byłoby wskazanem, żeby sama Zwierzchność gminna, chociażby czasowo tylko tj. do chwili zgłoszenia się odpowiedniego kandydata, sprzedażą soli w gminie się zajęła.

Jeżeliby ze względu na odległość lub na inne stosunki komunikacyjne, np. łatwość dowiezienia soli okazyą, należało gminę tamtejszą przydzielić do innego okręgu solnego niż na wstepie podany, ma Zwierzchność gminna odpowiedni wniosek Wydziałowi powiatowemu przedstawić.

We Lwowie, dnia 11. grudnia 1896.

L. W. 77.665/96.

Aleg. 33

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieranie kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności w zakresie budownictwa wodnego wraz z wnioskami na podjęcie nowych robót melioracyjnych, które to sprawozdanie obejmuje następujące działy:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu powziętych na ostatniej sesyi.
II. Załatwienie petycyj.
III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1895.
IV. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacyi rzek karpackich i nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.
V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1897.
VI. Wykaz czynności krajowego biura melioracyjnego za rok 1895—1896, oraz zmiany w personalu technicznym i służby dozorców melioracyjnych tego biura.
VII. Obecny stan państwowego fundnszu melioracyjnego.

Przedłożenie niniejsze obejmuje także sprawy rybactwa i sprawozdanie z czynności referenta fachowego dla tych spraw, który uchwałą Wydziału krajowego z dnia 10. kwietnia 1896 l. 23.052 biuru melioracyjnemu został przydzielony.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

Ustawa o uzupełnieniu regulacyi Kisieliny

Odezwę z dnia 21. października 1896 L. 88.194 zawiadomiło nas c. k Namiestnictwo, że uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 26 stycznia 1895 projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi Kisieliny, uzyskał Najwyższą sankcyę dnia 22. września 1896.

Gdy Wys. Rada państwa uchwaliła już dwie raty 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w budżetach na r. 1895 i 1896, odnieśliśmy się pod dniem 7 czerwca rb. do l. 35.642, telegraficznie do JE. p. Ministra rolnictwa o zezwolenie na rozpoczęcie robót, tem bardziej, że wykończenie wałów Dunajca i Wisły przy połączeniusię tych rzek jest naglącem.

Reskryptem z dnia 17. czerwca r. b. l. 12.681 zezwoliło też c. k. Ministerstwo rolnictwa na podjęcie robót, których kierownictwo dekretem z dnia 14. sierpnia 1896 l. 48.466 poruczyliśmy kierownikowi obwałowania prawego brzegu Dunajca inżynierowi Tadeuszowi Gedlowi.

Ustawy o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru i o zabudowaniu potoku Glińsko.

Wedle odezw c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 16. czerwca 1896. l. 6.198/pr. i z d. 17. czerwca 1896 l. 6.199/pr. uzyskały sankcyę Cesarską pod d. 18. maja 1896 uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30 stycznia 1896, projekty ustaw o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru i o zabudowaniu potoku Glińsko w powiecie Żółkiewskim.

Udzielony Rządowi odezwą naszą z d. 15. lipca 1896 l. 38.310 projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o zabudowaniach w dorzeczu Dniestru, zatwierdzony został reskryptem c k. Ministerstwa rolnictwa z d. 11. sierpnia 1896 l. 16.781 (odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 17. sierpnia 1896 l. 70.903). Również zgodziło się wymienione Ministerstwo na przesłany tutejszą odezwą z d. 29. maja 1896 l 33.005 projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o zabudowaniu potoku Glińsko (reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 21. czerwca 1896 l. 13.353 intymowany odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 6. lipca 1896 l. 54.920).

Przedłożone przez sekcyę przemyską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich programy robót na r. 1897 zostały przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy zatwierdzone, wyznaczeni jednak do prowadzenia robót technicy lasowi z powodu spóźnionej pory ograniczyli się tylko do przygotowania materyałów.

Projekty ustaw o uzupełnieniu regulacyi Krzemienicy i obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 projekty ustaw o uzupełnieniu regulacyi Krzemienicy i Babulówki z dopływami, tudzież o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim nie uzyskały dotychczas Najwyższej sankcyi. Zasiłek państwowy dla pierwszego z tych przedsiębiorstw, przy którem roboty miały być rozpoczęte w r. 1896, wstawiony został dopiero do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1897; — zasiłek natomiast dla obwałowania Wisły i Wisłoki nie został wcale zamieszczony w tym preliminarzu.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 2. grudnia 1896 l. 96.642 c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło w reskrypcie z d. 1. listopada 1896 l. 19.329, że projekt techniczny nzupełnienia regulacyi Krzemienicy nie daje powodu do jakichkolwiek zarzutów, wskutek czego po konstytucyjnem zatwierdzeniu preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1897 odnośnu projekt ustawy przedłożonym będzie do Najwyższej sankcyi. Co do projekte zaś uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim niotrzymaliśmy dotychczas żadnego zawiadomienia.

Projekt ustawy o regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 4. lutego 1895 projekt ustawy o regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy, nie został dotychczas przez c. k. Ministerstwo rolnictwa przedłożony do sankcyi Cesarskiej, mimo że pierwszą ratę 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego uchwaliła już Wys. Rada państwa w budżecie r. 1896.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 25. czerwca 1896 l. 6.478/pr, oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 17. czerwca 1896 l. 13.118, że odnośny projekt ustawy tak długo nie może być przedłożony do Najwyższej sankcyi, dopóki nie nadejdzie zażądane reskryptem tego Ministerstwa z d. 16. maja 1895. l. 6.642 sprawozdanie o wyniku lokalnego badania projektu przedsiębiostwa, jako też o wyniku postępowania przepisanego ustawą wodną co do praw osób trzecich, na które regulacya oddziaływa.

Postępowanie wodno-prawne przeprowadziło wprawdzie c. k. Starostwo Rohatyńskie w sierpniu 1896 i nadesłało nam odezwą z d. 23. października 1896 l. 18.943 konsens na budowę, nie otrzymaliśmy jednak dotychczas zawiadomienia, czy wynik i rozmiary przeprowadzonego dochodzenia odpowiadają wymogom powołanego reskryptu ministeryalnego z d. 16. maja 1895, którego streszczenie zamieszczone zostało w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 3).

Organizacya spółek wodnych.

W roku bieżącym zarządził Wydział krajowy opracowanie katastrów konkurencyjnych i projektów statutów spółek wodnych dla następujących przedsiębiorstw melioracyjnych:

1) uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (operat udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 16. marca 1896 l. 13.400),

2) obwałowania lewego brzegu Dunajca, od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich (operat udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 8. czerwca 1896 l. 28.334);

3) osuszenia bagien w powiatach Łańcuckim i Jarosławskim (operat przesłano odezwą z d 18. marca 1896 l. 17.443);

4) regulacyi rzeki Bugu (operat przesłano odezwą z d. 24. kwietnia 1896 l. 22.546);

5) Regulacyi potoku Przegnojówki (operat przesłano odezwą z d. 20. marca 1896 l. 19.001);

6) osuszenia bagien Stojanowskich (operat przesłano odezwą z d. 23. kwietnia 1896 l. 24.156).

Operaty konkurencyjne przesłało c. k. Namiestnictwo właściwym c. k. Starostwom do sprawdzenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółek wodnych; — o ile jednak wiadomo Wydziałowi krajowemu, dotychczas tylko trzy Starostwa: Jarosławskie, Przemyślańskie i Kamioneckie przeprowadziły potrzebne dochodzenia dla przedsiębiorstw osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich, regulacyi Pognojówki i osuszenia bagien Stojanowskich, spółki wodne zaś wcale nie zostały zawiązane. Również nie została dotychczas zawiązaną spółka wodna dla regulacyi Złotej Lipy, chociaż odnośny kataster konkurencyjny udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 26. lipca 1894 l. 33.233.

Gdy opóźnianie organizacyi spółek wodnych powoduje zwłokę w budowie i wpływa na zwiększenie nieproduktywnych kosztów zarządu, postanowiliśmy przy nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych, dla których mają być zawiązane spółki wodne, termin rozpoczęcia robót uczynić zależnym od prawomocnego zawiązania spółki, ażeby budowa przy punktualnej wpłacie datków konkurencyjnych mogła prawidłowo postępować.

Budowa skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biura melioracyjnego na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896.

Wykonując powołaną uchwałę rozpisał Wydział krajowy na podstawie planu i kosztorysu budowy, przez architektę Juliusza Cybulskiego sporządzonego, ogółem na sumę 81.727 zł. 70 ct. obliczonego, ograniczoną rozprawę ofertową celem oddania poszczególnych robót w przedsiębiorstwo.

Stosownie do wyniku rozprawy poruczył Wydział krajowy wykonanie robót ziemnych, murarskich, kamieniarskich, ciesielskich i blacharskich architekcie Cybulskiemu za ogólną sumę . . . . . 53.766 zł. 52 ct.
roboty stolarskie i posadzkowe lwowskiej firmie Braci Wczelak za sumę . . . . 6.225 „ — „
roboty ślusarskie i kowalskie Wojciechowi Kosibie za sumę 2.333 „ 50 „
roboty lakiernicze Leonowi Kaczorowskiemu za sumę . 580 „ 74 „
wreszcie roboty wodociągowe inżynierowi cywilnemu Władysławowi Niemeksza za sumę . . . . 1.858 „ 83 „
czyli wszystkie wymienione tu roboty za sumę . . . 64.764 zł. 59 zł.
Do rozdania pozostają jeszcze roboty szklarskie, malarskie i budowa pieców, w ogólnej cenie kosztorysowej . 3.816 zł. 44 ct.
którą doliczywszy do powyżej wykazanej cyfry . . . 64.764 „ 59 „
otrzymamy o ile to już dzisiaj obliczyć można ogólny koszt budowy w sumie . . . . 68.581 zł. 03 ct.

Z zestawienia tego można już dzisiaj na pewne wnosić, że maksymalna cyfra 80.000 zł. w. a na ten cel przez Wys. Sejm przyzwolona, nietylko przekroczoną nie zostanie lecz mimo, iż przypadną do pokrycia jeszcze różne nieprzewidziane wydatki osiągnąć się da pewna oszczędność, która użytą zostanie na sprawienie mebli, sprzętów i różne adaptacye w nowym budynku.

Budowa rozpoczęta w kwietniu b. r., wyprowadzoną została do zimy b. r. pod dach. Z końcem września 1897 ma być oddany budynek gotowy zupełnie do użytku.

Do zarządu budową i czuwania nad wykonaniem powołał Wydział krajowy osobny komitet z szefem dep. III. na czele, a kierownictwo techniczne i nadzór bezpośredni poruczył architekcie i docentowi c. k. szkoły politechnicznej Michałowi Kowalczukowi.

Korzystając z upoważnienia Wys. Sejmu zaciągnął Wydział krajowy po uzyskaniu Najwyższej sankcyi dla uchwały zezwalającej na obciążenie hipoteki gmachu sejmowego na koszta budowy pożyczkę w kwocie 80.000 zł., spłacalną w 75 półrocznych równych ratach, zapewniwszy poprzód spłatę rat anuitetowych w $^2/_3$ częściach z własnych funduszów Banku krajowego; $^1/_3$ część zaś pokrywać będzie fundusz krajowy. Po ściągnięciu raty wstępnej i należytości Banku, wypłacił Bank krajowy naszej kasie krajowej w gotówce kwotę 76.287 zł. $70^1/_2$ ct. a. w., która odpowiednio ulokowaną została.

Uchwała w sprawie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Łomnicy.

Na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 uchwalił Wysoki Sejm między innemi następującą rezolucyą:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej zarządził opracowanie projektów dla zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Łomnicy“.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 9. lutego 1896 l. 2.682/406 poleciło sekcyi Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zbadać górne dorzecze Soły i ewentualnie opracować projekt techniczny potrzebnych zabudowań, odnieśliśmy się odezwą z d. 13. kwietnia 1896 l. 14.759 do c. k. Namiestnictwa o powiadomienie nas, w jakiem stadyum znajduje się sprawa opracowania projektu zabudowań w dorzeczu Łomnicy, dla którego pomiary zostały już wykonane.

Odezwą z d. 21. kwietnia 1896 l. 20.721 udzieliło nam c. k. Namiestnictwo projekt techniczny zabudowań w dorzeczu Dniestru, który preliminuje koszta robót na 444.864 zł. w. a., zaproponowało jednak na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, ze względu na rozległość zamierzonej akcyi i wysokie koszta zbadanie sprawy na miejscu przez komisyę złożoną z delegata tego Ministerstwa i Wydziału krajowego przy udziale c. k. kraj. inspektora lasów.

Przeprowadzone w miesiącu wrześniu r. b. badanie okazało potrzebę poczynienia pewnych zmian w projekcie i wyeliminowanania regulacyi Duby i Radowy, które posiadają wybitny charakter rzeczny, a których regulacya należąca do robót czysto hydrotechnicznych będzie mogła we właściwym czasie być wykonaną przez zarząd budowy ustanowić się mający dla regulacyi rzeki Łomnicy. Na wnioski komisyi zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa, jak i Wydział krajowy, w skutek czego zostanie zarządzone przerobienie projektu.

O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, projekt generalny dla zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły znajduje się również w stadyum opracowania, tak iż skoro systematyczna regulacya Soły i Łomnicy w drodze ustawodawczej zostanie zapewnioną, możliwem będzie równoczesne podjęcie robót górskich w ich dorzeczach w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. lutego 1894.

Uchwała w przedmiocie regulacyi Styru.

Wykonując uchwałę z d. 30. stycznia 1896, którą Wys. Sejm polecił zarządzenie zdjęć rzeki Styru w ciągu roku bieżącego po ukończeniu projektu regulacyi górnego Dniestru, wydelegował Wydział krajowy trzech techników swojego biura melioracyjnego do przeprowadzenia pomiarów i zdjęć hydrotechnicznych, dla projektu regulacyi Styru i o tem zarządzeniu zawiadomił równocześnie c. k. Namiestnictwo.

Pracy tej nie zdołali jednak technicy dokonać, albowiem członkowie kilku gmin powiatu brodzkiego mylnie o skutkach zamierzonej regulacyi pouczeni i obałamuceni, idąc za śladem pierwszej opornej gminy Bordulaki i jej naczelnika, wzbronili przystępu na swoje grunta, stawiając czynny opór pomiarom. Gdy udzielona przez Władzę polityczną assystencya c. i k. żandarmeryi także oporu zbałamuconych przełamać nie potrafiła, widział się Wydział

krajowy zmuszonym powstrzymać dalsze zdjęcia i delegowanych techników odwołać, sam zaś fakt czynnego oporu podać do wiadomości c. k. Prokuratoryi Państwa w Złoczowie celem wdrożenia śledztwa, które też istotnie zarządzonem zostało i dotąd jest w toku.

Jeżeli się umysły uspokoją, zarządzi Wydział krajowy w następnym roku podjęcie tych czynności napowrót.

Uchwała w przedmiocie regulacyi Uszwicy z dopływami.

Spełniając uchwałę Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896, powziętą w załatwieniu wniosku posła Bernadzikowskiego, wydelegował Wydział krajowy dwóch techników swojego biura melioracyjnego do wykończenia zdjęć dla regulacyi Uszwicy z dopływami i Grobki, tudzież uzupełnienia obwałowania Wisły między Rabą i Kisieliną wraz z obwałowaniem prawego brzegu Raby.

Delegowani technicy przeprowadzili w roku bieżącym zdjęcia dopływów Wisły, z wyjątkiem wału nadwiślańskiego, którego trasa dopiero w roku bieżącym przez komisyą międzynarodową dla regulacyi Wisły została ustaloną, a dla którego potrzebne zdjęcia dopiero w r. 1897 po zatwierdzeniu uchwał komisyjnych przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych może być zarządzone.

Uchwała w sprawie budowli regulacyjnych systemu Seelinga.

Na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 powziął Wysoki Sejm na wniosek posła Rottera następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał na miejscu system regulacyi małych górskich potoków obmyślony przez L. Seelinga w Izdebniku i tamże od dłuższego czasu zastosowany i o wyniku badań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi“.

Jakkolwiek wzmiankowany system robót regulacyjnych był już znanym Wydziałowi krajowemu z wyczerpującego sprawozdania c. k. nadinżyniera Romana Ingardena, na podstawie którego udzielono p. Seelingowi tak z funduszu krajowego, jak i z c. k. Skarbu państwa zasiłków po 750 zł. w. a. na regulacyę rzeki Skawy od Witanowic przez Radoczę ku Graboszycom (LW. 39.860 ex 1894), to jednak wykonując powyższą uchwałę Wys. Sejmu, polecił Wydział krajowy reskryptem z d. 17. marca 1896 l. 14.756 dyrektorowi kraj. biura melioracyjnego i kierownikowi regulacyi Łęgu, gdzie tego rodzaju budowle mogą być zastosowane, zbadać system robót p. Seelinga na miejscu, nie mniej też osiągnięte rezultaty, sposób i koszta wykonania.

Delegowani przez Wydział krajowy technicy zwiedzili w maju r. b. wykonaną w ciągu lat 10 przez p. Seelinga regulacyą potoku Skawinki (Biertówki) na długości 3 kilometrów, oraz tamy regulacyjne na rzece Skawie pod Radoczą i skonstatowali, że system robót p. Seelinga różniący się tem od faszynowych, iż miejsce kiszek zastępują przypinki (żerdzie drewniane) trzymane długimi kołami i obciążenie faszynady odpada, znakomicie się utrzymuje i cel regulacyi osiągnął w zupełności, zwłaszcza na potoku górskim Skawince. Co do wysokości kosztów nie mógł p. Seeling dokładnych dat dostarczyć, gdyż roboty były prowadzone przez dłuższy czas we własnym zarządzie.

Ze względu na pomyślną opinią techników krajowych, udzielił też Wydział krajowy na prośbę Wydziału powiatowego w Myślenicach reskryptem z dnia 12. czerwca 1896 l. 35.409 gminom Sułkowice i Budzów subwencyi 800 zł. w. a. na ubezpieczenie brzegów potoków Skawinki i Paleczki wzdłuż drogi Biertowice-Zembrzyce według systemu Seelinga z warunkiem dokładnego prowadzenia rachnnków, aby ceny jednostkowe tych robót mogły być obliczone.

Według systemu Seelinga zbudowano też w roku bieżącym na Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim 2 tamy: 1 prostopadłą (ostrogę) 105 m. długą i 1 równoległą (kierownicę) 414 m. długą. Koszta tych budowli wykonanych z faszyny lasowej wypadły blisko 50% niższe, aniżeli koszta zwykłych tam faszynowych, przy których to ostatnich budowlach używa się 33% faszyn wiklowych (nad Łęgiem dwa razy droższych od lasowych). Budowla prostopadła musiała być po każdej większej wodzie naprawianą, gdyż się zapadała z powodu ruchomego dna piaskowego, budowla natomiast równoległa utrzymała się dobrze mimo dwukrotnych wyższych stanów wody.

Jeżeli wykonane budowle wytrzymają pochód lodów i wielkie wody wiosenne, zamierza Wydział krajowy zastosować je w szerszych rozmiarach przy regulacyi Łęgu, a ewetualnie przy regulacyi Biały na mniejszych głębokościach.

Utworzenie ekspozytury krajowego biura melioracyjnego w Jaśle.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 4. lutego 1895 przystąpił Wydział krajowy w dalszym ciągu do otwarcia ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Jaśle z dniem 1. maja 1896 poruczając kierownictwo tejże inżynierowi II. klasy Michałowi Kornelli i przydzielił do jej zakresu działania powiaty polityczne: Krosno, Jasło, Gorlice, Łańcut, Rzeszów i część powiatu Brozowskiego korzystającą ze szlaku kolei Rzeszów-Jasło.

O otwarciu zawiadomił Wydział krajowy interesowane Wydziały powiatowe tudzież c. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie i rolnicze w Krakowie.

Inżynier dla kultury i eksploatacyi torfowisk.

Obdarzony stypendyum w kwocie 2.400 zł. (po połowie ze skarbu krajowego i państwowego), technik biura melioracyjnego Andrzej Kornella w celu odbycia podróży naukowej poza granicami państwa i obznajomienia się praktycznego z kulturą i eksploatacyą torfowisk.

Odbył programową w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa ułożoną podróż i częściowo złożył z niej sprawozdanie.

Sprawozdanie z całorocznej podróży — w pewien system ujęte — które przedłożonem zostanie c. k. Ministerstwu rolnictwa, jest w toku opracowania.

Temu też technikowi poruczył Wydział krajowy wszelkie czynności odnoszące się do kultury i eksploatacyi torfowisk a także i kierownictwo stacyi doświadczalnych wspólnie z tymczasowym zarządcą Juliuszem Koppensem, niemniej też projektowanie i wykonanie melioracyi gruntów torfowych.

O wypłatę zapewnionej na utrzymanie tego technika reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 25. listopada 1894 l. 21.642 dotacyi z funduszów państwowych, a to na r. 1896 w kwocie 450 zł., zaś na r. 1897 w kwocie 1000 zł., odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu przyczem podał do wiadomości, iż pomienionego Andrzeja Kornellę zamierza Wydział krajowy zamianować stale inżynierem dla spraw kultury i eksploatacyi torfowisk.

Stacye doświadczalne dla kultury i eksploatacyi torfowisk.

Przyznane uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 zasiłki dla istniejących pięciu stacyi doświadczalnych mianowicie w Rudniku w kwocie 1000 zł., w Korsowie w kwocie 1000 zł., w Nowym Targu w kwocie 500 zł., w Olesku w kwocie 1000 zł. i w Chorostkowie 500 zł. zostały stacyom do rąk bezpośrednich kierowników wypłacone, zarówno jak i wyasygnowana ze skarbu państwa subwencya w tej samej wysokości.

Fachowy nadzór i kierownictwo wykonuje nadal powołany na tymczasowego inspektora Juliusz Koppens, a od września b. r. poruczył Wydział krajowy obowiązek ten także inżynierowi dla kultury i eksploatacyi torfowisk Andrzejowi Kornelli.

Według sprawozdań inspektora Koppensa stacye powyższe spełniają swoje zadanie należycie zajmując się głównie doświadczeniami z uprawą torfowisk, z wyjątkiem stacyi w Nowym Targu, której celem doświadczeń jest produkcya ściółki torfowej oraz stacyi w Chorostkowie, gdzie obok uprawy przedsiębrano doświadczenia z eksploatacyą torfu, jako materyału opałowego. Poczynione w tym kierunku próby dały jednak mniej korzystne wyniki.

Inżyn. adj. Kornella, który po powrocie z podróży naukowej otrzymał polecenie zwiedzenia wspólnie z inspektorem Koppensem wszystkich stacyi, przedstawił Wydziałowi krajowemu swoje spostrzeżenia o rozwoju i działalności istniejących stacyi.

Z uwagi, iż poczynione przezeń spostrzeżenia nie są bez interesu dla dalszej akcyi na polu popierania kultury za pomocą doświadczeń, pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie jego do wiadomości. ./· (Alegat 1).

Dla stacyi doświadczalnej w Olesku, która przedstawiła potrzebę rozszerzenia doświadczeń, przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 23. lipca 1896 l. $\frac{13.445}{1.928}$ subwencyę w kwocie 1000 zł. rocznie na lat trzy, począwszy od r. 1897 pod warunkiem, jeżeli taki sam zasiłek udzielonym jej zostanie ze skarbu krajowego. Ponieważ już w zeszłym roku raczył Wys. Sejm przyzwolić na podwyższenie zasiłku z 500 zł. na 1000 zł., pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na pozostawienie dla tej stacyi zasiłku w tej wysokości na dalsze trzy lata od r. 1897 począwszy.

Z powodu częściowego wykonania robót przy przedsiębiorstwie krajowem dla osuszenia bagien Stojanowskich osuszone zostały rozległe obszary torfowisk o torfie nizinnym, stanowiące własności drobnych posiadaczy. Wydział krajowy pragnąc tym właścicielom przyjść z pomocą i udzielić im fachowej rady co do sposobu zagospodarowania z uwzględnieniem eksploatacyi tych torfowisk wydelegował na miejsce inż. adj. Andrzeja Kornellę i inspektora Koppensa, którzy zbadawszy stan i naturę torfowisk udzielili włościanom odpowiednich wskazówek, Wydziałowi krajowemu zaś przedstawili wniosek na urządzenie dwóch pól doswiadczalnych dla praktycznych demonstracyi, mianowicie w Wolicy baryłowej i Stojanowie. Nowe stacye doświadczalne.

Wydział krajowy w uwzględnieniu tej potrzeby postanowił upraszać Wys. Sejm o uchwalenie na ten cel zasiłku w kwocie 500 zł. rocznie, przez lat trzy począwszy od r. 1897 i wstawił już ten wydatek do preliminarza budżetu krajowego na r. 1897, a jednocześnie odniósł się do c. k. Rządu z prośbą o udzielenie takiego samego zasiłku ze skarbu państwa i na ten sam przeciąg czasu.

Działając dalej w duchu uchwały Wys. Sejmu z 6. kwietnia 1892 przyznał Wydział krajowy w roku bieżącym subwencye dla następnjących dalszych fabryk: Subwencye dla fabryk drenarskich.

1) w Łowisku pow. Nisko, majątku p. Ferdynanda hr. Hompeschа;

2) w Bereźnicy królewskiej, pow. Żydaczów, majątku p. Stanisława Pawlikowskiego.

3) w Hruszowie, pow. Jaworów, majątku p. Ludmiła Morawskiego;

4) w Dołpotowie, pow. Kałusz, majątku p. Franciszka Rozwadowskiego;

5) w Rogożnem, pow. Jaworów, majątku p. Franciszka Collona-Czosnowskiego;

6) w Stubnie, pow. Przemyśl, majątku p. Józefa Myszkowskiego;

7) w Nadybach, pow. Sambor, majątku p. Władysława Tchórznickiego, wreszcie

8) w Glinianach, pow. Przemyślany, majątek p. Franciszka hr. Potulickiego.

Wymienieni właściciele otrzymali już prasy drenarskie wraz z wszelkimi przyborami, a na żądanie otrzymali także plany na budowę pieców i suszarni. Obdarzeni subwencyą, zobowiązali się dostarczać rurek drenarskich po zaspokojeniu własnej potrzeby właścicielom sąsiednich gruntów po kosztach produkcyi przez Wydział krajowy ustanowionych, oraz zwrócić prasę po zdrenowaniu własnych gruntów na każde wezwanie Wydziału krajowego.

Oprócz powyżej wymienionych, przyrzekł Wydział krajowy dostarczyć bezpłatnie prasy drenarskiej dla założyć się mających fabryk:

1) w Komorowicach, majątku p. Aleksandra Pragłowskiego;

2) w Ulicka-seredkiewicz, majątku p. Elżbiety hr. Bielskiej;

3) w Szumlanach, majątku p. Kazimierza Gołębskiego;

4) w Weryni, majątku p. Janusza Tyszkiewicza;

5) w Bąkowicach pod Chyrowem, przy zakładzie wychowawczym OO. Jezuitów;

6) w Jasionowie, majątku p. Władysława Gniewosza, wreszcie

7) w Pawełczu, majątek p. Karola Memla.

Dostarczenie pras dla tych majątków nie nastąpiło bądźto z powodu niezbadania jeszcze przydatności gliny lub nieprzedłożenia deklaracyi co do obowiązku dostarczania rurek także sąsiadom bądź też mimo spełnienia tych

formalności z powodu niezgłoszenia się właścicieli o przesłanie im przyrzeczonych pras.

Ponieważ odpowiednia liczba fabryk do wyrobu rurek drenarskich — jeszcze nie została założoną — pozwala sobie Wydział krajowy upraszać Wys. Sejm o uchwalenie dalszej dotacyi na r. 1897 w kwocie 5.000 zł. na sprawienie pięciu pras z równoczesnem wezwaniem c. k. Rządu o udzielenie zasiłku w tej samej wysokości.

Kształcenie techników melioracyjnych.

Na wakujące od dwóch lat stypendyum rządowe o rocznych 1.000 zł. a. w. przeznaczone dla ukończonych słuchaczy inżynieryi, chcących się wykształcić na inżyniera kultury na kursie melioracyjnym w c. k. akademii rolniczej w Wiedniu, Berlinie lub Monachium, nie znalazł się i w tym roku żaden kandydat. Na ogłoszony bowiem na to stypendyum na rok szkolny 1896/7 konkurs nie wpłynęło żadne podanie.

Skutkiem tego odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu z prośbą o pozostawienie tego stypendyum do dyspozycyi Wydziału krajowego jeszcze na rok szkolny 1897/8, na co się według odezwy c. k. Namiestnictwa z 12. sierpnia 1896 l. 69.181 c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło.

Stypendya dla słuchaczy inżynieryi.

Z przeznaczonych uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 trzech stypendyów na przeciąg lat pięciu o rocznych 300 zł. a. w. dla tych słuchaczów inżynieryi, którzy się po ukończeniu studyów technicznych zobowiążą wstąpić do służby w krajowem biórze melioracyjnem, nadał Wydział krajowy jedno ukończonemu słuchaczowi II. roku Wydziału inżynieryi a dwa dwom abituryentom gimnazyalnym, jednemu z nich wszakże o rocznych 200 zł. z tem, iż jeżeli po ukończeniu 1. roku wykaże dobre postępy w naukach, zostanie mu takowe na rok szkolny 1897/8 i na dalszy czas studyów do kwoty 300 złr. rocznie podwyższonem.

Uzyskaną w ten sposób z powyższego kredytu kwotę 100 zł. uzupełnił Wydział krajowy jednemu z zeszłorocznych stypendyów nadane o rocznych 200 stypendyom do kwoty 300 zł. rocznie.

Wykonanie ustawy o rybołostwie.

W wykonaniu postanowień ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887., Dz. u. kraj. Nr. 37. ex 1890 przeprowadziło c. k. Namiestnictwo podział do rzeczy sześciu rzek na rewiry rybackie a to: dorzecza Skawy na 10. rewirów, — Raby na 19 rewirów, — Dunajca na 30 rew., — Bugu na 20 rew., — Wisły na 37 rew., i Stryja na 17 rew., — razem tedy utworzono od czasu ogłoszenia ustawy t. j. w przeciągu lat sześciu 133 rewirów rybackich na sześciu rzekach.

Z rewirów tych wydzierżawiono dotąd 116 rewirów z dorzeczu pięciu rzek, przyczem na wniosek Wydziału krajowego nie utworzono rewirowych wydziałów rybackich — a obowiązki tychże wydziałów w myśl §. 30. ustawy przeszły na Wydział krajowy. W roku więc 1897 administrować będzie Wydział krajowy 116 rewirami rybackimi, przez co czynności Wydziału krajowego znacznie się zwiększą.

Dalsze czynności około przeprowadzenia podziału pozostałych czternastu dorzeczy na rewiry rybackie postąpiły o tyle, że przeprowadzono tymczasowy podział Soły i Wisłoki na rewiry rybackie, jako też przeprowadzono studya co do podziału dorzecza Prutu z Czeremoszem, na innych zaś rzekach nie rozpoczęto jeszcze czynności dla wprowadzenia w życie ustawy rybackiej.

To bardzo powolne wprowadzanie ustawy powoduje ostateczne wyrybienie rzek, bo tam, gdzie rewirów nie utworzono, ustawy rybackiej nikt nie przestrzega, a ponieważ dawna ustawa z dnia 19 listopada 1882 utraciła swą moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia nowej, przeto na rzekach, na których rewirów nie wprowadzono, nie ma w rzeczywistości dla ryb żadnej ochrony prawnej.

W sprawach rozgraniczenia rewirów rybackich mógł Wydział krajowy o tyle tylko współdziałać, że przesyłał c. k. Namiestnictwu każdorazowo opinię co do zamierzonego podziału rzek na rewiry rybackie, bo powołana po-

wyżej ustawa o rybołowstwie, zastrzega wyłącznie c. k. władzom politycznym prawo uregulowania rybołowstwa na wodach krajowych, a więc prawo podziału rzek na rewiry rybackie, prawo wydzierżawiania tychże rewirów, ustanawiania czasów ochronnych dla ryb i. t. d.

Drugą sprawą dla rybactwa krajowego ważną a dotąd nie załatwioną jest sprawa uregulowania stosunków rybackich na rzekach granicznych kraju, przedewszystkiem zaś sprawa ujednostajnienia przepisów ochronnych na tych rzekach. Wydział krajowy odniósł się już w tej sprawie do c. k. Rządu, nie otrzymał jednak dotąd żadnej odpowiedzi.

II. Załatwienie petycyj.

Petycya gminy Brzegi o odszkodowanie za grunta i domy zostające w inundacyi przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 na skutek tej petycyi powziętej spowodował Wydział krajowy oszacowanie gruntów i budynków w inundacyi między Wisłą a wałem położonych w drodze przymusowego wywłaszczenia i następnie po porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem polecił Zarządowi budowy obwałowania Wisły w powiecie wielickim wypłacić przyznać się mające wynagrodzenia i odszkodowania skoro tylko orzeczenie ekxpropryacyjne stanie się prawomocnem.

Petycya reprezentacyi powiatowych w Myślenicach i Limanowy o regulacyę rzeki Raby między Lubniem a Kosinką.

Na skutek uchwały Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 zarządziło c. k. Namiestnictwo sporządzenie operatu technicznego tej lokalnej regulacyi i odezwą z 22. sierpnia b. r. l. 67136 udzieliło takowy Wydziałowi krajowemu do powzięcia postanowienia co do udzielenia zasiłku w wysokości $^1/_3$ części kosztów, która wynosi 3302 zł. 37 ct. a. w.

Wydział krajowy uchwałą z 4. września b. r. l. 55039 postanowił przyznać rzeczony zasiłek, z dotacyi dyspozycyjnej na r. 1896 jeżeli roboty rozpoczęte zostaną jeszcze w bieżącym roku i o tem c. k. Namiestnictwo zawiadomił.

Zasiłek ten nie został wszakże dotąd wyasygnowanym, gdyż Wydział krajowy nie otrzymał wiadomości o rozpoczęciu robót.

Petycya obszarów dworskich i gmin Janowice i Wróblowice pow. Tarnowskiego, tudzież Lusławice, Zakliczyn, Wesołow, Stróże i Filipowice pow. Brzeskiego o obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Uchwałą z d. 1. lutego 1896 odstąpił Wys. Sejm tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania, a następnie zarządzenia opracowania projektu technicznego po wykończeniu projektów dotychczas już przez Sejm poleconych

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 10) mieliśmy zaszczyt zdać sprawę z wykonania uchwały Wys. Sejmu z d. 4. lutego 1895 powziętej w tym samym przedmiocie na skutek petycyi obszarów dworskich w Janowicach i Wróblowicach, opracowała Tarnowska ekspozytura kraj. biura melioracyjnego z polecenia Wydziału krajowego projekt techniczny miejscowego obwałowania prawego brzegu Dunajca z dopływami Siemiechówką i Lubińką, którego koszta obliczono na 29.000 zł. a. w.

W sprawie tego projektu nadesłało nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 4. lutego 1896 l. 103.700 opinię departamentu technicznego, wedle której wykonanie prawego wału Dunajca oddziaławałoby szkodliwie na grunta po lewem brzegu tej rzeki położone i musi być odłożone do czasu, kiedy trasa regulacyjna zostanie ustaloną, regulacya zaś potoku Lubińki przedstawia charakter robót górskich należących do kompetencyi sekcyi Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Powyższą opinią wraz z tegoroczną uchwałą Wys. Sejmu podaliśmy do wiadomości stron interesowanych, za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Tarnowie i Brzesku (rozp. z d. 19. lutego 1896 l. 8.687), a równocześnie odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa o zarządzenie, aby trasa regulacyjna Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej jak najrychlej zostala ustaloną, oraz o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadania sprawy zabudowania

potoku Lubińki, a ewentualnie także innych dopływów Dunajca między Filipowicami i Janowicami.

O ustalenie trasy regulacyjnej Dunajca nie otrzymaliśmy dotychczas zawiadomienia, co się zaś tyczy regulacyi Lubińki oświadczyła wymieniona sekcya w opinii nadesłanej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 21. października 1896 l. 22.262 (odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 10. listopada 1896 l. 93.003), że regulacya ta nie należy do zakresu zabudowań potoków górskich, lecz winna być wykonaną jako melioracya prywatna przez interesowany obszar dworski Janowice wedle projektu ekspozytury Tarnowskiej.

Petycya Heleny hr Stadnickiej i gminy Świniarsko w sprawie lokalnej regulacyi rzeki Dunajca.

C. k. Namiestnictwo, któremu petycye te uchwałą Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 do przeprowadzenia najnaglejszych robót ochronnych odstąpione zostały, oznajmiło odezwą z 27. maja 1896 l. 39829, że regulacya Dunajca w Brzeżny jest objęta projektem regulacyi od Gołkowic do ujścia Popradu, którego sporządzenie jest w toku. Natomiast regulacya Dunajca w obrębie gminy Świniarsko, jakkolwiek jest bardzo potrzebną, nie może być podług treści, powołanej odezwy traktowaną jako regulacya miejscowa lecz przeprowadzoną być musi jako regulacya systematyczna na znacznej długości i tym samem stanowić część składową regulacyi Dunajca od ujścia Popradu do mostu kolejowego w Nowym Sączu. Zaprojektowanie zaś tej ostatniej regulacyi z powodu rozpoczętych innych robót w okręgu budowlanym Nowo-Sądeckim — nie może na razie nastąpić.

Petycya komitetu kościelnego w Podolu w powiecie Nowosądeckim i kilku gmin o zapomogę na uregulowanie potoku Przydonica.

Wskutek przekazania tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględniania wydelegował Wydział krajowy technika biura melioracyjnego na miejsce z poleceniem zbadania sprawy i sporządzenia planu z kosztorysem.

Administrator parafii w Podolu zawiadomił wszakże, iż komitet kościelny jako też gminy interesowane odstępują od petycyi, albowiem rozchodziło się im nie o uregulowanie potoku lecz o uzyskanie subwencyi na obmurowanie cmentarza i urządzenie szkarpy kamiennej na potoku pod cmentarzem kościelnym — i że roboty te drogą dobrowolnych prestacyi już rozpoczęte zostały.

Wobec tego Wydział krajowy cofnął zarządzenie swoje.

Petycya gminy Muszyny o zapomogę na miejscowe ubezpieczenie brzegów Popradu, Muszynki i Szczawniczki.

W myśl otrzymanego polecenia z d. 30. stycznia 1896 zarządził Wydział krajowy wykonanie zdjęć i sporządzenie planu z kosztorysem przez ekspozyturę biura melioracyjnego w Jaśle i przedłożenie tego operatu do końca bieżącego roku.

Gdy się to stanie, poczyni Wydział krajowy dalsze zarządzenia ku spełnieniu polecenia Wys. Sejmu.

Petycya Jadwigi Biechońskiej, właścicielki dóbr Żarnowiec, o subwencyę na miejscową regulacyę Jasiołki w Żarnowcu, Świeżowej i Dobrszynie.

Po przedłożeniu projektu tej regulacyi przez ekspozyturę krajowego biura melioracyjnego w Sanoku, Wydział krajowy, któremu Wys. Sejm uchwałą z d. 30. stycznia 1896 przekazał petycyę tę do uwzględnienia i wyjednania zasiłku z państwowej dotacyi melioracyjnej, postanowił uchwałą z 29. maja 1896 l. 29.888 wstawić do preliminarza na r. 1897 $^1/_3$ część kosztów i udać się do c. k. Rządu o wyjednanie zasiłku w tej samej wysokości pod warunkiem, jeżeli strony interesowane przedłożą deklaracyę na pokrycie reszty kosztów w $^1/_3$ części.

Według kosztorysu koszt robót obliczonym został na 10.000 zł. a. w z czego przypada część na fundusz krajowy 3.333 zł.

O tem zawiadomionym został Wydział pow. w Krośnie jako też wprost sama petentka. Zasiłek krajowy nie został jednak wstawionym do preliminarza krajowego na rok 1897, gdyż strony interesowane nie przedłożyły deklaracyi w sprawie pokrycia $^1/_3$ części kosztów.

Petycya gminy Babice powiatu rzeszowskiego o zapomogę na pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów lokalnej regulacyi Wisłoka.

Celem wykonania uchwały Wys. Sejmu polecającej Wydziałowi krajowemu sprawę zbadać i ewentualnie udzielić gminie pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o udzielenie kosztorysu a względnie o podanie wysokości datku konkurencyjnego na gminę przypadającego, na co otrzymał odpowiedź, iż opracowanie projektu i sporządzenie kosztorysu wymagać będzie dłuższego czasu.

Na przedstawienie prezesa Rady powiatowej rzeszowskiej zarządził Wydział krajowy zbadanie stanu rzeki przy współudziale technicznego delegata c. k. Namiestnictwa na miejscu na przestrzeni od Babicy do Łukowca, przyczem delegaci wysłuchali życzeń stron co do zaprojektowania robót dla ochrony gruntów włościańskich.

Operat techniczny, który sporządzają organa techniczne rządowe, nie został jeszcze Wydziałowi krajowemu udzielonym, wnosząc wszakże z ustnego oświadczenia prezesa Rady powiatowej Rzeszowskiej, iż datek konkurencyjny na gminy przypadający pokrytym będzie z funduszów powiatowych, nie zajdzie potrzeba udzielenia gminie Babica na ten cel pożyczki.

Pierwsza rata $33^1/_3\%$ zasiłku krajowego na tę lokalną regulacyę w kwocie 3.000 zł. a. w. wstawioną została zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa do preliminarza krajowego na rok 1897.

Petycya gminy Wulka pod lasem o zapomogę na osuszenie gruntów.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać przedłożony przez gminę projekt osuszenia na miejscu, a następnie udzielić i wyjednać zasiłek z krajowej i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na popieranie drobnych melioracyi przeznaczonej.

Wydział krajowy nie mogąc dla braku sił techniczych zarządzić zbadania projektu przez własne organa techniczne, polecił to uczynić Wydziałowi pow. w Rzeszowie, a względnie sporządzić nowy projekt i kosztorys.

Poleceniu temu nie uczynił jednak Wydział powiatowy dotąd zadość.

Petycya gminy Jastkowice o zmianę trasy prawego wału Sanu i przełożenie młynówki Bukowy.

Na skutek prośby gminy tej samej treści do Wydziału krajowego wniesionej, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z wnioskiem na zbadanie sprawy na miejscu, jednakże nie w tym kierunku jak gmina żądała, t. j. aby młynówka Bukowa została przełożoną, gdyż byłoby to ze znacznymi kosztami połączone, lecz aby grunta i domy mogły być osuszone za pomocą kanału i syfonu po pod młynówką Bukową do Sanu.

Odezwą z 12. października 1896 l. 64370 udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu wynik przeprowadzonych przez c. k. Starostwo powiatowe w Tarnobrzegu dochodzeń na miejscu, z których wynika, że przyczyną zabagnienia gruntów i zatapiania w gminie Jastkowice i sąsiednich jest całkiem wadliwe urządzenie młyna w Musikowie nad Bukową, a w szczególności młynówki, stawu i jazów, nadmierne i niepotrzebne spiętrzanie wody, wreszcie zamulenie i zarośnięcie szuwarem koryta młynówki, które widocznie od dłuższego szeregu lat nie było czyszczonem.

Dochodzenia te wykazały, że jedynym sposobem prowadzącym do osuszenia zabagnionych gruntów byłoby usunięcie powyższych wadliwości w urządzeniu zakładu młyńskiego i dlatego c k. Namiestnictwo oświadczyło, iż rzeczą jest gminy odnieść się do c. k. miejscowej władzy politycznej o usunięcie tych wadliwości a względnie gdyby urządzenie takie młyna było legalne, o wydanie orzeczenia po myśli §. 21. kraj ust. wodnej.

Petycya gminy Dusowiec o regulacyę rzeki Sanu.

Na lokalną regulacyę Sanu pod Sośnicą i Dusowcami przyznał Wysoki Sejm zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa zasiłek w kwocie 1.000 zł. Wskutek petycyi obok wymienionej odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, czyli roboty zamierzone będą w roku bieżącym rozpoczęte, za co otrzymał odpowiedź odezwą z 8-go czerwca 1896 l. 47.340, iż z powodu wygórowanego oszacowania gruntów pod przekop pod Dusowcami zarządzone zostało przeprowadzenie ponownego oszacowania.

O tem zawiadomił Wydział krajowy interesowaną gminę przez Wydział pow. w Przemyślu.

O dalszym toku sprawy Wydział krajowy nie otrzymał dotąd wiadomości.

Petycya gminy Michałówka o wynagrodzeniu szkód z powodu przekopu łączącego Wisznię z Sanem.

C. k. Namiestnictwo, któremu sprawa ta odstąpioną została do załatwienia, udzieliło Wydziałowi krajowemu odezwą z 8. października 1896 l. 62.141 projekt ustalenia wybranego w roku 1884 przekopu Wiszni pod Nienowicami i Michałówką wraz z kosztorysem robót na 29.000 zł. a. w. obliczonych z wnioskiem na pokrycie tych kosztów po połowie z funduszu państwowego i krajowego.

Wydział krajowy uznając taki sposób załatwienia petycyi za najkorzystniejszy postanowił w zasadzie przychylić się do wniosku c. k. Namiestnictwa i zaproponować Wys. Sejmowi przyjęcie połowy kosztów robót, po strąceniu kosztów zarządu kwotę 14.237 zł. wynoszącą na fundusz krajowy. W tym celu wstawił Wydział kraj. do preliminarza budżetu krajowego na rok 1897 pierwszą ratę w kwocie 2.500 zł. w. a.

Petycya Wydziału spółki wodnej dla osuszenia bagien Niskich o subwencyę w kwocie 2.000 zł. na dodatkowe roboty.

Wydział krajowy zawiadomił spółkę wodną, iż sprawa udzielenia subwencyi na żądany cel może być wziętą pod rozwagę, skoro Wydział spółki przedłoży szczegółowy plan i kosztorys i że w każdym razie udzielenie zasiłku krajowego zależnem będzie od równoczesnego subwencyonowania tych robót z państwowej dotacyi melioracyjnej.

Petycya obsz. dwor. i granicy Grzęda oraz gmin Sieciechów i Grzybowice o zapomogę na pogłębienie kanału Jaryczowskiego.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 przyznał Wysoki Sejm na cel w petycyi wyrażony bezzwrotny zasiłek w wysokości $1/3$ kosztów robót, t. j. kwotę 1.900 zł. pod warunkiem jeżeli c. k. Rząd przyzna taki sam zasiłek, a strony interesowane złożą przypadający na nich w tej samej wysokości datek konkurencyjny, oraz jeżeli władza polityczna zapewni należytą konserwacyę wykonanych robót.

Wydział pow. we Lwowie, któremu ta uchwała zakomunikowaną została, poczynił kroki celem zabezpieczenia datku konkurencyjnego od stron, tudzież celem zapewnienia kosztów przyszłej konserwacyi; ostatecznego wszakże rezultatu swoich zarządzeń nie przedłożył Wyd. powiatowy Wydziałowi krajowemu, wskutek czego powołana wyżej uchwała Wys. Sejmu na teraz wykonaną być nie mogła.

Petycya gminy Błożew dolna i innych sąsiednich w sprawie regulacyi Dniestru i jego dopływów.

Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy przez Wydziały powiatowe w Samborze i Rudkach, iż projekt regulacyi Dniestru od Kornalowic do Rozwadowa i Strwiąża, od Biskowic do ujścia zostanie w roku bieżącym sporządzonym i Wys. Sejmowi przedłożonym z wnioskiem na rozpoczęcie robót w roku 1897, że natomiast regulacya Błożewki podjętą być może dopiero po ustawowem zapewnieniu regulacyi Dniestru i Strwiąża.

Petycya gmin i obszarów dworskich Litwinów, Rudniki, Łysa, Nasów i Zastawcze w sprawie regulacyi Złotej Lipy.

Wykonaniu odnośnej uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. stycznia 1896 wydelegował Wydział krajowy ze swej strony starszego inżyniera biura mel. p. Józefa Jankowskiego; c. k. Namiestnictwo zaś c. k. inżyniera p. Józefa Kriegseisena do zbadania sprawy na miejscu i przedstawienia wniosków.

Przedkładając sprawozdanie tej komisyi w załączeniu ./· (Alegat 2). Wydział krajowy zaznaczyć musi, iż przedstawiony tamże wniosek zarządzenia szczegółowych badań i wypracowania projektu przedłużenia częściowej regulacyi Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa może być uwzględnionym dopiero po wykonaniu innych projektów w toku opracowania będących, jak regulacyi Pełtwi, kolmatacyi bagien naddniestrzańskich, regulacyi Styru i Uszwicy z dopływami.

Odstąpiona uchwałą z 30. stycznia 1896 c.k. Rządowi do zbadania i zarządzenia potrzebnych robót ochronnych nie została po myśli tej uchwały załatwioną. C. k. Namiestnictwo bowiem zawiadomiło nas odezwą z 18. lipca 1896 l. 60797, że z powodu robót w toku będących i takich, dla których operata już się przygotownją na lata 1896 i 1897, nie może przyjąć nowych dalszych obowiązań — wyjąwszy wypadki nadzwyczajne — zwłaszcza wobec żądania c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, by przeprowadzono tylko systematyczne regulacye, obejmujące dłuższe przestrzenie rzek. Petycya gminy Tatarsko o zabezpieczenie brzegów Stryja.

O tem zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Stryju.

Wydział krajowy, któremu petycya ta uchwałą z 30. stycznia 1896 przekazaną została do zbadania i w razie potrzeby do zarządzenia nagłych robót ochronnych przy pomocy państwowej i krajowej dotacyi melioracyjnej, zarządził wykonanie potrzebnych zdjęć, które też w ciągu lata b. r. przeprowadzone zostały. Projekt i kosztorys sporządzonym zostanie w czasie zimowym 1896—1897, poczem Wydział krajowy zarządzi, co potrzebnem będzie, ku spełnieniu danego mu polecenia. Petycya gminy Tuchla o lokalną regulacyę rzeki Oporu.

W spełnieniu otrzymanego polecenia Wys Sejmu Wydział krajowy zarządził wykończenie projektu regulacyi potoku Żeżawy, który prelimunuje koszta robót na 60.000 zł. w. a., przesłał takowy petentowi i odniósł się do c. k. Namiestnictwa o zawiązanie spółki wodnej; zawiadamiając zarazem proszącego, iż skoro spółka wodna zawiązaną zostanie, Wydział krajowy gotów jest przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej dla tego przedsiębiorstwa 33⅓% zasiłku z funduszu krajowego i państwowego melioracyjnego, płatne w 2 równych ratach rocznych po 10.000 zł. Petycya Juliana br. Brunickiego w sprawie regulacyi potoku Żeżawy.

Czy spółka wodna zawiązaną została, Wydział krajowy nie otrzymał dotąd żadnej wiadomości.

Na odezwę Wydziału krajowego z żądaniem zbadania sprawy i w razie uznanej potrzeby opracowania projektu technicznego i zarządzenia nagłych robót ochronnych przy pomocy kraju i państwa, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 18. września 1896 l. 61478, iż chcąc istotnie proszącym gminom powódz należałoby przystąpić do systematycznej regulacyi na dłuższej przestrzeni Bystrycy, na co jednak brak sił technicznych nie pozwala; na razie zarządza wszakże c k. Namiestnictwo ponowne zbadanie stanu rzeki pod Monasterzanami i wypracowanie planu odręcznego i przybliżonego kosztorysu. Petycya gminy Lachowce i Manasterzany o regulacyę Bystrzycy sołotwińskiej.

O tym stanie rzeczy zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy przez Wydział powiatowy bohorodczański, na wniosek zaś c. k. Namiestnictwa wstawił do preliminarza krajowego na r. 1897 subwencyę 1.500 zł. w. a. na regulacyę Bystrzycy pod Manasterzanami.

Budowle regulacyjne na Świcy pod Mielniczem wykonane jeszcze z latach 1893 i 1894 przy pomocy kraju i państwa — wymagały następnie uzupełnienia. Na koszta tych uzupełniających robot obliczone według sporządzonego przez c. k. Starostwo w Stanisławowie planu i kosztorysu na kwotę 4.800 złr. przyznał Wydział krajowy 33⅓% zasiłek z dotacyi dyspozycznej r. 1895 w kwocie 1388 złr. 53 ct. poczem otrzymał Wydział krajowy od c. k. Namiestnictwa wiadomość, iż roboty są w toku i że właśnie petycya obok wymieniona odnosi się do tych robót. Petycya gminy Mielnicz i Dubrowka o regulacyę Świcy.

C. k. Namiestnictwo, któremu petycya ta odstąpioną została z wezwaniem do zbadania i zarządzenia nagłych budowli ochronnych oznajmiło odezwą z 7. września 1896 l. 66015, że do przeprowadzenia tej lokalnej regulacyi potrzeba znacznych funduszów, przedewszystkiem zaś sporządzenia planu dla przestrzeni wynoszącej kilka kilometrów. Ponieważ na roboty regulacyjne na Bystrzycy nie ma osobnych funduszów a zwyczajna dotacya na utrzymanie budowli wodnych została wyczerpaną, ponadto rządowi urzędnicy techniczni są Petycya gminy Grabowieć o lokalną regulacyę Bystrzycy nadwórniańskiej.

przeciążeni pracą, przeto c. k. Namiestnictwo nie może na razie zarządzić opracowania projektu technicznego.

O tym stanie rzeczy zawiadomił Wydział krajowy petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Bohorodczanach, na miejscowe zaś ubezpieczenie brzegów Bystrzycy pod Grabowcem, które c. k. Namiestnictwo zamierza wykonać, wstawił do preliminarza krajowego na rok 1897 $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek w kwocie 1.000 złr. w. a.

Petycya gminy i obszaru dworskiego Wołczyniec o lokalną regulacyę Bystrzycy.

Na skutek uchwały Wys. Sejmu z wezwaniem do c. k. Rządu o przeprowadzenie najnaglejszych robót ochronnych oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 6. września 1896 l. 66017, że plany tej regulacyi są w opracowaniu i że je wkrótce c. k. starostwo w Stanisławowie c. k. Namiestnictwu przedłoży.

Plany te nie zostały dotąd Wydziałowi krajowemu udzielone, — na wniosek c. k. Namiestnictwa wstawiono jednak do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897 zasiłek $33\frac{1}{3}\%$ w kwocie 2.000 zł. w. a.

Petycya gmin Balicze podróżne i zarzeczne o lokalną regulacyę Świcy.

Na skutek tej petycyi uchwalił Wys. Sejm bezzwrotny zasiłek w kwocie 1.533 zł. a. w. (ogólne koszta tej regulacyi obliczono na 3.823 zł. 72 ct.), o czem Wydział krajowy petycyonujące gminy przez Wydział pow. w Żydaczowie zawiadomił.

Petycya Henryka br. Christianiego i Dra. Mikołaja hr. Reya o lokalną regulacyę Wisłoki.

Na lokalną regulacyę Wisłoki w Chotowy i Podgrodziu, której ogólny koszt obliczono na 6.000 zł., uchwalił Wys. Sejm tytułem $33\frac{1}{3}\%$ datku krajowego dotacyę w kwocie 1.000 zł. jako pierwszą ratę, o czem Wydział krajowy zawiadomił interesowanych przez właściwe Wydziały powiatowe.

Petycya gmin Podgrodzie, Stadło i Wyglanowice o lokalną regulacyę Dunajca.

Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału pow. w Nowym Sączu, iż na roboty regulacyjne na Dunajcu w Podegrodziu i Stadle, których koszt obliczyło c. k. Namiestnictwo na 14.000 zł., uchwalił Wys. Sejm tytułem 3-ej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego na r. 1896 dotacyę w kwocie 2.000 zł., zaś na roboty w Wyglanowicach i Starym Sączu, mające być wykonane kosztem 4.500 zł., tytułem pierwszej raty tegoż zasiłku kwotę 800 zł. a. w.

Petycya obszaru dworskiego i gminy Temerowce o lokalną regulacyę Łomnicy.

Na skutek tej petycyi uchwalił Wys. Sejm na r. 1896 tytułem pierwszej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego do kosztów tej lokalnej regulacyi na 10.600 złr. w. a. obliczoczonych dotacyę w kwocie 2.000 złr., o czem Wydział krajowy zawiadomił interesowanych przez Wydział pow. Stanisławowie

Petycya gmin Łany sokołowskie i Sokołów o lokalną regulacyę Świcy.

Na koszta tej lokalnej regulacyi przez c. k. Namiestnictwo na 47381 zł. w. a. obliczone uchwalił Wys. Sejm tytułem drugiej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego na r. 1896 dotacyę w kwocie 2500 złr., o czem Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy przez Wydział pow. w Stryju.

Petycya gmin Żuraki Lachowice, Manasterczany, Bohordczan i Sołotwiny oraz Wydziału pow. w Bohorodczanach o

W załatwieniu uchwał Wys. Sejmu z 1. lutego 1896 l. 1235 i 1238, mocą których obok wymienione petycye odstąpione zostały c. k. Rządowi do zbadania i zarządzenia potrzebnych robót ochronnych przy pomocy kraju i państwa oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 5. września 1896 l. 53801, iż chcąc obecny zły stan rzeki usunąć, potrzebaby wprzód wykonać pomiary znacznych przestrzeni i sporządzić operaty techniczne, ku czemu atoli c. k. Namiestnictwo wobec przeciążenia innemi czynnościami nie posiada sił technicznych ani też funduszów dyspozycyjnych, że przeto sprawa ta na razie zaniechaną być musi.

O tem postanowieniu c. k. Rządu zawiadomił Wydział krajowy interesowanych. regulacyę Bystrzycy sołotwińskiej.

Wskutek tej petycyi zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Śniatynie, że w myśl programowej uchwały z 13. lutego 1894 regulacya tej rzeki podjętą być może dopiero po wykonaniu regulacyi podgórskich dopływów Dniestru. Petycya gminy Rożnów o regulacyi Rybnicy.

Petycyę tę odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do zbadania sprawy na miejscu ewentualnie do sporządzenia projektu potrzebnych robót ochronnych i o tem interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Bohorodczanach zamiadomił. Petycya gminy Zarzecze o regulacyę Bystrzycy sołotwińskiej.

Na podstawie udzielonego Wydziałowi krajowemu upoważnienia postanowił Wydział krajowy wliczyć pierwszemu z petentów lata służby przy spółce wodnej Rudnickiej oraz przy Wydziałach powiatowych w Sanoku i Nisku spędzone do służby krajowej, natomiast co do drugiego z petentów Wydział krajowy nie skorzystał z udzielonego mu przez Wys. Sejm upoważnienia. Petycye inżynierów adj. biura melior. Jana Pisza i Juliana Misiakiewicza o policzenie lat w innej służbie spędzonych do służby krajowej.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w roku 1895.

A) Przedsiębiorstwa krajowe.

I. Regulacya Nowego Brnia z dopływami.

Podobnie jak w roku zeszłym, była budowa przy tem przedsiębiorstwie prowadzona w dwóch miejscach, a mianowicie na sekcyi dolnej, obejmującej przestrzeń od ujścia Nowego Brnia do drogi krajowej w Radwanie i sekcyi górnej, sięgającej od Radwana do Żabna.

Postęp budowy przy obu sekcyach przedstawia się za rok 1895 następująco:

a) Sekcya dolna.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 wynosiły:

1. **Nowy Breń** (koryto główne).

I.	Wykupno gruntów	1.464 zł. 40 ct.
II.	Roboty ziemne	5.725 „ 06 „
III.	Roboty ubezpieczające	2.916 „ 60 „
V.	Konserwacya	807 „ 72 „
VI.	Zarząd	2.169 „ 77 „
VII.	Nieprzewidziane	3.626 „ 89 „
	razem . .	16.710 zł. 44 ct.

2. **Upust**

I.	Wykupno gruntów	157 zł. 43 ct.
II.	Roboty ziemne	3.366 „ 32 „
III.	Ubezpieczenia	488 „ 44 „
V.	Konserwacya	404 „ 47 „
VI.	Zarząd	836 „ 53 „
VII.	Nieprzewidziane	159 „ 23 „
	razem . .	5.412 zł. 42 ct.

3. **Rybnica.**

V.	Koszta konserwacyi	100 zł. 45 ct.
VII.	Nieprzewidziane.	268 „ 68 „
	razem . .	369 zł. 13 ct.

4. **Rów lubaski.**

V.	Konserwacya	127 zł. 71 ct.
VII.	Nieprzewidziane.	30 „ 74 „
	razem . .	158 zł. 45 ct.

5. **Zgórsko.**

V.	Koszta konserwacyi	281 zł. 63 ct.

6. **Jamnica.**

V.	Koszta konserwacyi	193 zł. 21 ct.
	Ogólne koszta budowy .	23.125 zł. 28 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 17.883 zł. 95 ct. w. a. okazuje się przeto przekroczenie w wysokości 5.241 zł. 33 ct.

b) Sekcya górna.

1. **Nowy Breń** (koryto główne).

I.	Wykupno gruntów	5.713 zł. 67 ct.
II.	Roboty ziemne	9.516 „ 99 „
III.	Ubezpieczenia	2.265 „ 46 „
IV.	Budowa objektów	1.104 „ 59 „
V.	Konserwacya	978 „ 28 „
VI.	Zarząd	2.960 „ 69 „
VII.	Nieprzewidziane	1.574 „ 68 „
	razem . .	24.114 zł. 36 ct.

2. **Wielopolka.**

I.	Wykupno gruutów	83 zł. 77 ct.
II.	Roboty ziemne.	1.697 „ 21 „
III.	Ubezpieczenie.	792 „ 31 „
IV.	Budowa objektów	221 „ 38 „
V.	Konserwacya	5 „ 50 „
VI.	Zarząd	10 „ — „
VII.	Nieprzewidziane	160 „ 84 „
	razem . .	2.971 zł. 01 ct.

3. **Brnik.**

I.	Wykupno gruntów	243 zł. 67 ct.
II.	Roboty ziemne	50 „ 55 „
V.	Konserwacya	517 „ 28 „
	razem . .	811 zł. 50 ct.

4. **Oleśnica.**

I.	Wykupno gruntów	277 zł. 27 ct.
	Ogólne koszta budowy .	28.174 zł. 14 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 25.651 zł. 82 ct., przekroczenie wynosi zatem 2.522 zł. 32 ct. w. a.

Przekroczenia kosztorysu tłumaczą się niedokładnością projektu, sporządzonego przed 20 laty, tudzież zaszłemi w międzyczasie zmianami łożyska, które spowodowały większą bryłowatość wykopu.

Budowę na sekcyi dolnej prowadził w r. 1895 inżynier adjunkt Maryan Röhrich. zaś na sekcyi górnej inżynier adjunkt Maksymilian Czernik.

2. Regulacya rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca.

a) Regulacya rzeki Wisły.

Podług protokołu komisyi kollaudacyjnej z dnia 6-go listopada 1896 wykonano w r. 1895 następujące roboty:

A) **W łożysku rzeki Biały.**

1) 8 przekopów o łącznej długości 2.639 m. a bryłowatości 68.769,1 $m.^3$

2)	budowli faszynowych . . .	metrów	bież.	4.489,6
3)	budowli kamiennych . . .	„	„	760,0
4)	obitek faszynowych . . .	„	„	2.542,0
5)	namulników 17 o łącznej długości	„	„	486,5

B) **Przy obwałowaniu Biały i Dunajca.**

1) prawy wał Biały . . . . o długości 415 m.

2) prawy wał Dunajca. . . . . . . „ 610 „

3) lewy wał Biały . . . . „ 40 „

4) cztery rampy, z tych dwie w prawym wale Dunajca, a dwie w prawym wale Biały;

5) ubezpieczenia stopy wału Dunajca obitką faszynową na długości 140 m.

C) **Objekty.**

1) w prawym wale Dunajca przepust o średnicy 0,5 m. a długości 14,5 m.

2) w prawym wale Biały w km. 2,020 wykończenie muru ochronnego z otworem 0,3 m. średnicy.

D) **Rowy odpływowe i osuszające.**

1) regulacya Strusinki na długości 985 m. wraz z budową stopnia, wykonanego z betonu, 15 brukowanych brodów z ubezpieczeniem skarp i dna na całej długości;

2) pogłębienie rowu Chyszowskiego na długości 3.570 m. wraz z budową 2 stopni murowanych, 18 mostków drewnianych i 2 brodów brukowanych, z ubezpieczeniem skarp darniami na całej długości, a płotkami na długości 1.280 m.;

3) pogłębienie potoku Świerczkowskiego na długości 836 m. wraz z budową jednego mostku drewnianego i ubezpieczeniem skarp i dna na całej długości;
4) pogłębienie rowu odpływowego od przepustu Nr. 15 w prawym wale Dunajca;
5) korrekcya ujścia młynówki Tarnowskiej

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 przedstawiają się następnie:

I.	Roboty ziemne.	25.281 zł.	63 ct.
II.	„ regulacyjne	43.583 „	17 „
III.	Budowa objektów	726 „	65 „
IV.	Roboty dodatkowe	943 „	83 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowanie .	2.685 „	53½ „
VI.	Konserwacya	1.155 „	36 „
VII.	Zarząd	3.677 „	76 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	9.131 „	48 „
	suma kosztow budowy .	87.185 zł.	41½ ct.

W porównaniu z kosztorysem, który preliminuje na wykonanie tych robót kwotę 123.469 zł. 65 ct. okazuje się ogólne zaoszczędzenie w wysokości 36.284 zł. 23½ ct. w. a. czyli 29 3% preliminarza kosztorysowego, które przypada w głównej części na rubrykę robót ziemnych i regulacyjnych. Znaczne to zaoszczędzenie jest wynikiem racyonalnych dyspozycyi kierownika budowy inżyniera Jana Haponowicza, któremu za to, jako też za staranne i sumienne wykonanie robót wyraziła komisya w protokole kollaudacyjnym uznanie. Również wyraziła komisya kolaudacyjna uznanie inżynierowi wydziału rady powiatowej Tarnowskiej Michałowi Krasowskiemu za wzorowe przeprowadzenie częściowej regulacyi Biały w Lubaszowej i Siedliskach.

b) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Według protokołu komisyi kollaudacyjnej z dnia 30. października 1896 wykonano w r. 1895 przy tem przedsiębiorstwie następujące roboty:

1) prawy wał Dunajca na przestrzeni 5.559 km. z 4 przepustami betonowymi, 1 szluzą murowaną i 11 rampami, tudzież 989,2 mb. rowów odpływowych i dopływowych dla objektów;
2) potok Klikowski na długości 784 m. wraz z 9 mostkami drewnianymi i 2 brodami brukowanymi;
3) na rowie Partyńskim zbudowano przepust betonowy i ubezpieczono dno i skarpy rowu darniami i płotkami;
4) rów Niedomski na długości 1.998 mb. wraz z rowem dopływowym od Żabna o długości 920 m., tudzież od Łęgu o długości 915 m. i jednym przepustem betonowym;
5) wontok żabieński górny na długości 1.868 m. i środkowy — długości 315 m.

Koszta wykonania tych robót, sprawdzone przez oddział rachunkowy, przedstawiają się następnie:

I.	Roboty ziemne . . .	38.896 zł.	84 ct.
II.	„ regulacyjne. . .	— „	— „
III.	Budowa objektów . . .	5.538 „	30 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	179 „	91 „
V.	Wykupno gruntów . . .	14.978 „	99 „
VI.	Konserwacya	580 „	58 „
VII.	Zarząd	2.963 „	12 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	5.262 „	62 „
	razem .	68.400 zł.	36 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 65.038 zł. 28 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 3.362 zł. 08 ct., które zostało spowodowanem wykonaniem szeregu robót z rubryki „Rozmaite i nieprzewidziane“, tudzież zarachowaniem zwrotu kosztów zajęć i sporządzenia projektu funduszowi krajowemu, jako jednorazowego wydatku do kosztów budowy z r. 1895.

Robotami około obwałowania prawego wału Dunajca kierował w r. 1895 inżynier Tadeusz Gedl.

c) Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

Według protokołu komisyi kollaudacyjnej z dnia 3-go września 1896 wykonano w r. 1895 następujące roboty:

1) regulacyą górnej Biały od ujścia potoku Sucholskiego do ujścia potoku Czertyżnej na długości 4.327,7 mb.;

2) regulacyą i zabudowanie potoków Berest, Księżego, Cerkiew, Krzyżówki, Niskiego, Kałynikówki i Smolarki na łącznej długości regulowanej 2.561,7 m. wraz z 6 zaporami i 2 progami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 wynosiły:

I.	Roboty ziemne . . .	3.978 zł.	05 ct.
II.	„ regulacyjne . . .	11.438 „	57 „
III.	Budowa objektów . . .	3.157 „	61 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	2.072 „	48½ „
V.	Wykupno gruntów . . .	10 „	59 „
VI.	Konserwacya	605 „	97 „
VII.	Zarząd	2.202 „	47½ „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	16 „	51 „
	razem .	23.482 zł.	26 ct.

W obec preliminarza kosztorysowego na te roboty w wysokości 23.718 zł. 71 ct. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 236 zł. 45 ct. w. a.

Budowę prowadziła podobnie jak w r. 1894 sekcya c. k. oddziału technicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemyślu.

3. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Według przedłożonego przez sekcyą c. k. leśno-technicznego oddziału dla zabudowania potoków górskich w Przemyślu sprawozdania przedstawiają się sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	7.082 zł.	89 ct.
II.	„ regulacyjne . .	4.263 „	11 „
III.	Budowa objektów . . .	3.850 „	20 „
IV.	Roboty dodatkowe . . .	1.429 „	77 „
V.	Wykupno gruntów . . .	13 „	50 „
VI.	Konserwacya	216 „	78 „
VII.	Zarząd	1.566 „	84 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	62 „	55 „
	razem .	18.485 zł.	64 ct.

4. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 wynosiły:

I. Roboty ziemne	26.368	zł. 78	ct.
II. Budowa objektów	3.061	„ 88	„
III. Roboty dodatkowe	5.515	„ 30	„
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	1.159	„ 45	„
V. Utrzymanie w czasie budowy	2.995	„ 66	„
VI. Koszta zarządu	2.223	„ 13	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	6.182	„ 42	„
razem . .	47.506	zł. 62	zł.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier asystent Władysław Brodowicz pod kierunkiem starszego inżyniera Stanisława Chrząszczewskiego, kierownika krakowskiej expozytury krajowego biura melioracyjnego.

5. Regulacya rzeki Bugu.

Koszta budowy przy tej regulacyi przedstawiają się według zestawienia sprawdzonego przez oddział rachunkowy za rok 1895 jak następuje:

I. Roboty ziemne . , ...	12 905	zł. 61	ct.
II. Roboty regulacyjne	10.552	„ 27½	„
III. Budowa objektów	223	„ 52	„
IV. Wykupno gruntów	14.341	„ 81	„
V. Konserwacya . . . . . , .	2 527	„ 65	„
VI. Zarząd	3 405	„ 08	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	4.495	„ 90	„
razem .	48.451	zł. 84½	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym na wykonanie tych robót w wysokości 46.695 zł. 65 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 1.756 zł. 19½ ct. w. a.

W miesiącu październiku br. odbyła się kollaudacya robót, wykonanych w r. 1893, 1894 i 1895. Według protokołu komisyi kollaudacyjnej z d. 19. października 1896 wykonano ogółem w tym czasie:

a) 49 przekopów o łącznej długości 6,698 km;

b) 53 budowli faszynowych mianowicie: 26 zamknięć, 2 tamy równoległe i 25 tam prostopadłych o łącznej długości 32.497 m. i

c) 18 zamknięć z ziemi.

Koszta wykonania tych robót rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się następnie:

I. Roboty ziemne	24.252	zł. 56	ct.
II. Roboty regulacyjne	44.948	„ 19½	„
III. Wykupno gruntów	27.656	„ 72	„
IV. Konserwacya	3.127	„ 28	„
V. Zarząd	8 474	„ 87	„
VI. Rozmaite i nieprzewidziane . . .	5.255	„ 96	„
Suma kosztów budowy w datach 1893, 1894 i 1895.	113.715	zł 58½	ct.

W porównaniu z preliminowanymi kosztami budowy w kwocie 71.674 zł. 17 ct. w. a., okazuje się ogólne przekroczenie za ubiegłe trzechlecie w wysokości 42.041 zł. 41½ ct. Przekroczenie to, które przypada głównie na roboty regulacyjne i wykupno gruntów, usprawiedliwia się z jednej strony wysokim, średnim stanem rzeki Bugu w tym okresie czasu, wskutek czego wysokość budowli regulacyjnych wykonanych musiała być znacznie większą od wysokości projektowanej; z drugiej zaś strony wysokiem oszacowaniem gruntów przy wywłaszczeniach, przeprowadzonych przez c. k. władzę polityczną w Sokalu.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie regulacyjnem prowadził w r. 1895 inżynier Sylwery Strzelbicki.

6. Zabudowanie potoku górskiego Michałów.

Według protokołu komisyi kollaudacyjnej z dnia 28. sierpnia 1896 wykonane zostały w latach 1894, 1895 i 1896 przez organa oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich na potoku Michałów następujące roboty:

a) korrekcya potoku na długości 1.532,05 mb. wraz z ubezpieczeniem zapomocą płotków, progów poprzecznych i ostróg

b) 3 progi drewniane z brukiem kamiennym, 1 próg kamienny i 776 mb. kinety kamiennej;

c) 4 mostki drewniane i

d) w debrach bocznych 3 skrzynie drewniane i 2 progi.

Koszt wykonania tych robót wynosił 8.3 3 zł. 89 ct; w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 8.000 zł. okazuje się tedy przekroczenie w wysokości 333 zł. 89 ct. powstałe wskutek wyższych cen jednostkowych dla meteryału drzewnego, aniżeli to przewidziano w projekcie.

7. Zabudowanio potoku Niszkówki.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne	1.622 zł.	48 ct.
II.	Roboty regulacyjne	1.928 „	53 „
III.	Budowa objektów	2.411 „	26 „
IV.	Roboty dodatkowe	935 „	44 „
V.	Wykupno gruntów z odszkodowania	56 „	94 „
VI.	Konserwacya	— „	— „
VII.	Koszta zarządu	1.346 „	16 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	64 „	35 „
	Ogółem	8.365 zł.	16 zł.

W porównaniu z preliminowanymi kosztami w kwocie 8.305 zł. 92 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 59 zł. 24 ct. Roboty regulacyjne przy tej budowie prowadziła sekcya c. k. oddziału technicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemyślu.

8. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Sprawdzone przez oddział rachnnkowy koszta budowy za rok 1895 przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne	2.770 zł.	61 ct.
II.	Roboty regulacyjne	3.952 „	48 „
III.	Budowa objektów	758 „	80 „
IV.	Roboty dodatkowe	99 „	78 „
V.	Wykupno gruntów i odszkodowania	268 „	— „
VI.	Konserwacya	134 „	72 „
VII.	Koszta zarządu	1.013 „	71 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	137 „	70 „
	Razem koszta budowy	9.135 zł.	80 ct.

Roboty regnlacyjne przy tem przedsiębiorstwie prowadziła sekcya c. k. oddziału, leśno-technicznego dla zabudowania dzikich potoków w Przemyślu.

9. Regulacya Złotej Lipy.

Koszta budowy tej regulacyi za rok 1895 przedstawiają się według zestawienia sprawdzonego przez oddział rachunkowy jak następuje:

I. Roboty ziemne	11.447	zł. 28	ct.
II. Roboty regulacyjne i ubezpieczenia . . .	2.508	„ 99	„
III. Budowa objektów	8	„ 95	„
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania . . .	263	„ 38	„
V. Konserwacya	492	„ 48	„
VI. Zarząd	2.092	„ 71	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.787	„ 97	„
Razem koszta budowy . .	18.601	zł. 76	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w wysokości 12.860 zł. 22 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 5.741 zł. 54 ct. Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier Paweł Dyrdoń.

10. Osuszenie bagien Łańcucko-Jarosławskich.

Zestawienie kosztów budowy za rok 1895, sprawdzone przez oddział rachunkowy przedstawia się następnie:

I. Roboty ziemne	10.543	zł. 16	ct.
II. Ubezpieczenie brzegów	3.013	„ —	„
III. Budowa objektów	246	„ 64	„
IV. Wykupno gruntów	2.224	„ 26	„
V. Koszta Zarządu	2.588	„ 39	„
VI. Nieprzewidziane	3 562	„ 37	„
razem . .	22.177	zł. 82	ct.

W projekcie preliminowano na wykonanie tych robót 22.879 zł. 04 ct. z czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 701 zł. 22 ct.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1895 inżynier Jan Haładej.

11. Regulacya potoku Dumnego.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	7.136	złr. 71	ct.
II. Objekty	8.984	„ 60	„
III. Roboty dodatkowe	283	„ 87	„
IV. Wykupno gruntów	77	„ 41	„
V. Konserwacya	1.069	„ 32	„
VI. Zarząd	2.188	„ 19	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.924	„ 98	„
razem . .	22.665	złr. 08	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 22.711 złr. 59 ct. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 46 złr. 51 ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier Dyonizy Howarth.

12 Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Według udzielonego przez c. k. Namiestnictwo zamknięcia rachunkowego za rok 1895 wynosiły koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie:

1. Koszta zarządu	8.843	złr. 36	ct.
2. Koszta budowy i wykupno gruntów .	30.403	„ 10	„
razem . .	39.246	złr. 46	ct.

pozostała nieprzebudowana kwota 246.465 złr. 96 ct. w. a.

Budowę w r. 1895 podobnie jak w latach poprzednich prowadziły organa techniczne c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

13. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 przedstawiają się jak następuje:

I.	Roboty ziemne	17.702 złr.	50 ct.
II.	Budowa objektów	4.800 „	26 „
III.	Roboty dodatkowe	323 „	98 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania . .	2.949 „	83 „
V.	Konserwacya	52 „	71 „
VI.	Koszta zarządu	1.854 „	23 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	4.195 „	36 „
	razem . .	31.878 złr.	87 ct.

W porównaniu z preliminowanymi kosztami na wykonanie tych robót w kwocie 38.372 złr. 55 ct. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 6.493 złr. 68 ct.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1895 inżynier adjunkt Tadeusz Korasadowicz.

B) Przedsiębiorstwa powiatowe.

14. Obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Według przedłożonego przez kierownictwo budowy sprawozdania technicznego wynosiły koszta budowy w r. 1895 w poszczególnych rubrykach:

a) przy obwałowaniu Wisły:

I.	Roboty ziemne	6.724 złr.	83 ct.
II.	Budowa objektów	3.979 „	91 „
III.	Roboty dodatkowe	413 „	50 „
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania . .	1.626 „	57 „
V.	Konserwacya	732 „	97 „
VI.	Zarząd	1.906 „	74 „
VII.	Nieprzewidziane	2.140 „	61 „
	razem . .	17.525 złr.	13 ct.

Koszta preliminowane wynoszą kwotę 15.416 złr. 05 ct., wskutek czego okazuje się przekroczenie w wysokości 2.109 złr. 08 ct.

b) przy obwałowaniu Sanu;

I.	Roboty ziemne	35.281 złr.	08 ct.
II.	Budowa objektów	7.948 „	09 „
III.	Roboty dodatkowe	694 „	66 „
IV.	Wykupno gruntów	14.268 „	43 „
V.	Konserwacya	1.428 „	61 „
VI.	Koszta zarządu	2.148 „	88 „
VII.	Nieprzewidziane	5.227 „	56 „
	razem . .	66.997 złr.	31 ct.

Wobec preliminowanej kwoty na wykonanie tych robót w wysokości 53.721 złr. 62 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 13.275 złr. 69 ct., które przypada głównie na roboty ziemne wskutek podwyższenia wałów wstecznych Strachockiej rzeki.

Roboty budowlane przy obwałowaniu Wisły w r. 1895 prowadził inżynier Karol Boziewicz zaś przy obwałowaniu Sanu inżynier adjunkt Konstanty Wiśniewski.

C) Przedsiębiorstwa spółkowe.

15. Osuszenie bagien Oleskich.

Według protokołu komisyi kolaudacyjnej, spisanego w czasie od 28. października do 7. listopada 1896 wykonała spółka wodna w całym okresie budowlanym następujące roboty:

1) Kanałów i rowów osuszających o długości 48,085 km a bryłowatości 305,158 m^3 wykopu wraz z ubezpieczeniem dna i skarp płotkami i darniami.

2) 9 mostów drewnianych, 40 stopni faszynowych i 16 przejazdów brukowanych.

Koszta wykonania tych robót, rozdzielone na poszczególne pozycye, przedstawiają się następnie:

I.	Roboty ziemne	38.096 zł.	72	ct.
II.	Ubezpieczenie brzegów	8.917 „	91	„
III.	Budowa objektów	6.846 „	62	„
IV.	Wykupno gruntów i odszkodowania . .	11.257 „	90	„
V.	Konserwacya	2.108 „	05	„
VI.	Zarząd	17.750 „	87	„
VII.	Rozmaite i nieprzedziwiane . . .	1.223 „	08	„
	razem koszta budowy . .	86.201 zł.	18	ct.

Kwota preliminowana na wykonanie pomienionych robót wynosiła bez kosztów zarządu 40 000 złr., zaś koszta rzeczywiste po wyelimowaniu rubryki „Zarząd“ 68.450 złr. 31 ct., z czego okazuje się przekroczenie w wysokości 28.450 złr. 31 ct.

Wartość wykonanych robót obliczyła komisya kollaudacyjna w wysokości 67.038 złr, 19 ct. wskutek czego w porównaniu z rzeczywistymi kosztami (również bez uwzględnienia kosztów zarządu spółki) okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 1.412 złr. 12 ct.

Nadzór techniczny tudzież roboty budowlane prowadziła spółka wodna w własnym zarządzie.

16. Regulacya Wisłoka i Pielnicy.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy ogólnego zestawienia kosztów regulacyi przy tem przedsiębiorstwie za czas od rozpoczęcia budowy do 30. czerwca 1896 przedstawiają się one następnie:

I.	Wykupno gruntów	14.568 złr.	15	ct.
II.	Roboty ziemne	114.607 „	03	„
III.	Ubezpieczenia i roboty regulacyjne . .	4.032 „	37	„
IV.	Budowa mostów	3.442 „	14	„
V.	Koszta konserwacyi	3.405 „	62	„
VI.	Kontrola budowy	1.462 „	18	„
	razem . .	141.517 złr.	49	ct.

Roboty i nadzór techniczny w tym okresie czasu prowadziła spółka wodna w własnym zarządzie.

IV. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacyi rzek karpackich i nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

A) Regulacya rzek karpackich (Soły i Łomicy).

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem mieliśmy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekty ustaw mające na celu zapewnienie wykonania systematycznej regulacyi rzek Soły i Łomnicy w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. lutego 1894.

Wedle tych projektów ustaw miała być podjętą regulacya obu rzek wymienionych z r. 1897 przy 40% zasiłku tak kraju jak i państwowej dotacyi budowli wodnych, a 20% datku państwowego funduszu melioracyjnego, a mianowicie regulacyi Soły kosztem 1.790.000 zł. a. w. w ciągu lat osiemnastu, regulacya zaś Łomnicy kosztem 2.388.500 zł, a. w. w ciągu lat dwudziestu czterech. Obciążenie zatem funduszu krajowego wynosiłoby: przy regulacyi Soły 716.000 zł. a. w. (datek roczny wynosiłby 39.778 zł. a. w.), przy regulacyi Łomnicy 955.400 zł. a. w. (datek roczny 39808 zł. a. w.).

Komisya gospodarstwa krajowego, której Wysoki Sejm pomienione projekty ustaw przekazał do załatwienia, przyjęła w zupełności wnioski Wydziału krajowego i zaleciła je Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia; kiedy jednak odnośne sprawozdanie komisyjne d. 30. stycznia, 1896 weszło na porządek dzienny, cofnęła komisya oba projekty ustaw w czasie obrad nad tym przedmiotem ze względu na otrzymany w krótkiej drodze reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia, 1896 l. 37.437, który przyznawał wprawdzie 60% zasiłek ze skarbu państwa, w odmiennym atoli stosunku od propozycyi Wydziału krajowego, mianowicie 40% z państwowego funduszu melioracyjnego, a 20% z państwowej dotacyi budowli wodnych,

Treść powołanego reskryptu ministeryalnego zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odezwą z d. 4. marca 1896 l. 12.754 Wydział krajowy jednak postanowił obstawać przy swej pierwotnej propozycyi z powodów wyłuszczonych w załączonej ./. (Alegat 3) odezwie z d. 30. kwietnia, 1896 l. 14.757.

Opierając się na motywach tej odezwy, tudzież spodziewając się, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przychyli się do wniosku Wydziału krajowego w sprawie subwencyonowania regulacyi rzek karpackich 40% z państwowej dotacyi budowli wodnych, pozwalamy sobie przedłożyć ponownie Wysokiemu Sejmowi do uchwały projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy.

Co do kodyfikacyi projektów ustaw zastósował się obecnie Wydział krajowy do powołanego reskryptu ministeryalnego, który proponuje następujące zmiany:

1) wyeliminowanie terminu rozpoczęcia budowy, jako też czasu trwania budowy, jakkolwiek interesowanie Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu „nie mają nic przeciw okresowi czasu budowy przewidzianemu w projektach do ustaw krajowych, który to czas ustanowiono dla regulacyi Soły na lat 18, a dla regulacyi Łomnicy na lat 24".

2) wyeliminowanie postanowienia tyczącego się przeprowadzenia regulacyi, jako też zarządu funduszu regulacyjnego przez Administracyę państwa (w porozumieniu z Reprezentacyą kraju), które to postanowienie, podobnie jak unormowanie czasu budowy, należałoby umieścić w rozporządzeniach wykonawczych;

3) zamieszczenie w projektach ustaw postanowień, że utrzymanie budowli regulacyjnych po upływie czasu budowy zostanie we właściwym czasie unormowane osobną ustawą.

Z uwagi, że pierwsze raty zasiłków państwowych na regulacyę Soły i Łomnicy mogą być wstawione dopiero do budżetu państwowego na r. 1898 po uchwaleniu przez Wysoki Sejm projektów ustaw, nie przedstawiamy na razie wniosku co do przyznania takichże rat zasiłków krajowych.

B) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

W myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894 Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na podjęcie trzech nowych robót melioracyjnych, a mianowicie:

1) zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, dla którego projekt techniczny opracowała sekcya Przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich;

2) uzupełnienia regulacyi Nowego Brnia z dopływami;

3) obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

1. Zabudowanie potoku Bystry.

Wskutek podań wnoszonych przez zarząd gminy Zakopane, obszary dworskie Poronin i Zakopane, tudzież Dra. Wenantego Piaseckiego o regulacyę potoku Bystry (dopływu Białego Dunajca) odniósł się Wydział krajowy odezwami z d. 2. stycznia 1894. l. 65.625/93 i z d, 24. lipca 1894 l. 38.776. do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadania stanu tego potoku i opracowanie projektu potrzebnych zabudowań i regulacyi

Gdy z przeprowadzonego badania okazało się, że w interesie rozwoju Zakopanego, jak i dla ochrony zbudowanych nad potokiem Bystrą wil zabudowanie źródłowisk i korekcya dalszego biegu potoku jest potrzebną, poruczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie szczegółowego projektu sekcyi Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Udzielony odezwą c. k. Namiestnictwa z d 28. grudnia 1895 l. 107.198 projekt techniczny preliminował koszta zabudowań i zalesień na 30.216 zł. 14 ct. a. w. koszta zaś korekcyi i potoku od Kuźnic do Dunajca długości 3.788 metrów na 167.894 zł. 56 ct. a. w.

Ze względu na zbyt wysoki koszt regulacyi potoku (44.322 zł. a. w. na 1. kilometr) zarządził Wydział krajowy reambulacyą projektu, przy której wskutek zmiany typu budowli biuro melioracyjne wspólnie z Sekcyą Przemyską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zredukowało koszta korekcyi, ograniczając roboty na przestrzeń od Kuźnic do drogi krajowej z Zakopanego do Nowego Targu (krótszą o 500 metrów od pierwotnie projektowanej) na 89.783 zł. 86 ct a. w., tak iż ogólne koszta zabudowania potoków tatrzańskich wpadających do Bystry, zalesienia i korekcyi Bystry budowlami kamiennemi przyjęto na 120.000 zł. a. w.

Wydział krajowy proponuje tedy przeprowadzenie tej melioracyi w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej w ciągu lat sześciu począwszy od r. 1897 przy 50% udziale w kosztach tak kraju, jak i państwowego funduszu melioracyjnego.

Cały zasiłek kraju wynosić będzie przy tem przedsiębiorstwie 60.000 zł, a. w., roczna zaś rata 10.000 zł. a. w., którą pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897,

2. Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Rozgoczęta w myśl ustawy z dnia 13. maja 1895. Dz. ust. kraj. Nr. 34. regulacya rzeki Nowego Brnia z dopływami miała być wykonaną na podstawie projektu rządowego z r. 1875. przez przymusową spółkę wodną kosztem 425.481 zł, a. w. przyczem koszta zarządu pokryć mieli wyłącznie uczestnicy spółki wodnej.

W ustawie z dnia 29. sierpnia 1890. Dz. u. kraj. Nr. 43., którą regulacya ta ogłoszoną została za przedsiębiorstwo krajowe, podwyższono wskazaną powyżej sumę kosztorysową o kwotę 25.000 zł. a. w. na zarząd, tudzież na podstawie opinii sprawującego kontrolę techniczną inżyniera Tadeusza Sikorskiego o dalsze kwoty: 5.305 zł. 2 ct. a. w. na utrzymanie w czasie budowy i 4.123 zł. 98 ct. a. w. na wydatki nie przewidziane, tak że ogólna suma kosztorysowa podwyższoną została na 460.000 zł. a. w.

W toku budowy okazało się jednak, jak to Wydział krajowy w corocznych sprawozdaniach wykazywał, że powyższa suma kosztorysowa jest nie-

wystarczającą, gdyż w pierwotnym projekcie rządowym nie przewidziano odszkodowań za grunta w tej wysokości, jaką fundusz regulacyjny musiał wypłacać na podstawie prawomocnych orzeczeń władz politycznych, nie przewidziano dalej ubezpieczenia skarp łożysk płotkami i darniami, które w gruncie o podglebiu piaskowem są niezbędne, zarówno jak i wiele objektów, a obok tego z powodu zmian zaszłych od r. 1875 w łożyskach Nowego Brnia i dopływów bryłowatość robót ziemnych w rzeczywistości była większą od preliminowanej.

Gdy w r. 1895 fundusz wyznaczony ustawą z d. 29. sierpnia 1890 Dz. u. kraj. Nr. 43. w zupełności się wyczerpał, zarządził Wydział krajowy przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych, oraz opracowanie projektu i kosztorysu robót uzupełniających.

Sporządzony przez kierownika regulacyi dolnej sekcyi Nowego Brnia Maryana Röhricha projekt techniczny preliminuje koszta robót uzupełniających na 330.000 zł. a. w. z czego przypada:

a) na wykończenie robót objętych pierwotnym projektem z r. 1875: 224.803 zł. 9 ct. a. w.;

b) na roboty dodatkowe niezbędne dla osiągnięcia celu regulacyi (t. j. uregulowanie dopływów i wykonanie głównych rowów osuszających) 94.696 zł. 91 ct. a. w.

c) na pogłębienie dolnego biegu Żabnicy do niwelety dna Nowego Brnia obniżonej wskutek regulacyi 10.500 zł. a. w.

Gdy roboty pod *a)* i *b)* wymienione muszą być wykonane jak najrychlej, ażeby nie narazić na uszkodzenie i zamulenie zregulowanych już łożysk Nowego Brnia i dopływów, a również i pogłębienie dolnego biegu Żabnicy wskazanem jest dla obniżenia wody zaskórnej w Żabnie, ułatwienia odpływu z górnej przestrzeni tego potoku uregulowanej już w r. 18o0 przez spółkę wodną przy pomocy kraju i państwa, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 6. października, 1896. l. 27.214. c. k Namiestnictwu wniosek na przeprowadzenie wszystkich powyższych robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej, a równocześnie wystósował do Wydziału spółki wodnej dla regulacyi Żabnicy zapytanie, czy ta spółka uważa projektowane pogłębienie za pożyteczne i zobowiązuje się pokryć 30% datek konkurencyjny w kwocie 3.150 zł. a. w.

Ponieważ relacyą z d. 15. listopada 1896 doniosł nam przewodniczący spółki wodnej dla regulacyi Żabnicy, że na teraz ze względu na zalegające jeszcze datki konkurencyjne nie jest pożądanem dalsze obciążanie spółki kwotą 3.150 zł. a. w. postanowiliśmy wyeliminować koszta pogłębienia potoku Żabnicy z kosztorysu i pozwalamy sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie zaprojektowanych robót uzupełniających na Nowym Brniu i dopływach kosztem 319.500 zł. a. w. w ciągu lat ośmiu przy 40% udziale w kosztach kraju, a 30% udziale tak państwowego funduszu melioracyjnego, jak i spółki wodnej dla regulacyi Nowego Brnia.

Obciążenie funduszu krajowego przy tych robotach uzupełniających wynosić będzie 127.800 zł. a. w., roczny zaś 40% datek 15.975 zł. a. w. (niższy o 525 zł. a. w. od wstawionej na ten cel do preliminarza na r. 1897 dotacyi z powodu wyeliminowania kosztów pogłębienia Żabnicy).

Reambulacya projektu przeprowadzoną została z końcem listopada i początkiem grudnia rb. przez delegata technicznego c. k. Namiestnictwa przy udziale prezesa spółki wodnej i prezesa Rady powiatowej Dąbrowskiej.

O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, zaprojektowane roboty uznane zostały za odpowiedne, część tylko członków spółki których grunta nie są interes wane w regulacyi dopływów i wykonaniu rowów osuszających pod *b)* wymienionych, oświadcza się przeciw objęciu projektem tych robót dodatkowych. Gdy jednak spółka nie przedłożyła dotychczas Wydziałowi krajowemu w tej kwestyi spornej uchwały, a nadto w razie zaniechania robót dodatkowych na 94.696 zł. 91 ct. a. w. preliminowanych znaczna część członków spółki wciągnięta do okręgu konkurencyjnego a nie korzystająca z robót objętych pierwotnym projektem z r. 1875 mogłaby zażądać wydzielenia ze zwią-

zku spółki na podstawie §. 63. kraj. ustawy wodnej, wskutek czego przeciwnicy robót dodatkowych mogliby być więcej obciążeni, aniżeli 30% datkiem do robót dodatkowych, Wydział krajowy nie znajduje powodu do zmniejszania rozmiarów robót ze strony fachowej za potrzebne uznanych.

Nadmieniamy przytem, że gdy okręg konkurencyjny Nowego Brnia obejmuje powierzchnię 31.814 morgów 831 kwadr. sążni, przeciętny koszt robót od 1 morga z tytnłu zaprojektowanych obecnie robót uzupełniających wynosić będzie 10 zł. 4 ct. a. w., datek zaś konkurencyjny z 1 morga 3 zł. 1 ct. a. w. Przeciętny koszt robót wykonanych dotychczas kosztem 460.000 zł. a. w. wynosi od 1 morga 14 zł. 46 ct. a. w., przeciętny 30% datek z 1 morga 4 zł. 34 ct. a. w. — Po wykonaniu zatem proponowanych obecnie robót uzupełniających podniesie się przeciętny koszt melioracyi 1 morga na 24 zł. 50 ct. a. w. przeciętny zaś datek konkurencyjny z 1 morga na 7 zł. 35 ct. a. w.

8. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie wniosku posła Wójcika, petycyi Towarzystwa rolniczego okręgowego w Krakowie i Rady powiatowej Krakowskiej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. stycznia 1896 następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby na przyszłą sesyę Sejmu przedłożył projekt obwałowania Wisły i dopływów od Krakowa do granicy państwa jako substrat do uchwalenia stósownej ustawy".

Gdy zdjęcia dla tego obwałowania już od lat kilku przez techników przydzielanej krakowskiej ekspozyturze biura melioracyjnego były wykonane i plany częściowo przygotowane, poleciliśmy reskryptem z d. 10. lutego, 1896 l. 8.280 kierownikowi i tej ekspozytury Stanisławowi Chrząszczewskiemu przyspieszyć wykończeniu projektu, aby sprawa mogła być przedłożoną Wys. Sejmowi.

Opracowanie tego projektu ukończono w miesiącu sierpniu r. b. a Wydział krajowy udzielił go c. k. Namiestnictwu dla zarządzenia reambulacyi, która przeprowadzoną została w listopadzie r. b.

Projekt przedłożony przez wymienionego technika obejmuje obwałowanie lewego brzegu Wisły od Krakowa do granicy państwa na długości 20.973 km. oraz regulacyę i obwałowanie wsteczne potoku Dłubni na długości 1,23 km. i potoku kościelnickiego na długości 5,43 km. i preliminuje koszta robót na 435.480 zł. a. w.

Gdy przez projektowane obwałowanie ma być ochronionym od zalewu obszar 5.978 morgów ziemi nadwiślańskiej, która ze względu na bliskość Krakowa przedstawia wysoką wartość, a tem samem rentowność przedsiębiorstwa nie ulega wątpliwości, (jakkolwiek koszta ochrony 1 morga wynoszą 72 zł. 84 ct. a. w.), pozwalamy sobie przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego obwałowania w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

W myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. tej ustawy państwowej wynosić będzie przy rzeczonem przedsiębiorstwie; 40% datek kraju 174. 192 zł. a. w. 30% zaś datki państwowego funduszu melioracyjnego i spółki wodnej, która w drodze przemusowej dla rozłożenia i ściągnięcia datków będzie zawiązaną po 130.644 zł. a. w.

Roboty należałoby zdaniem Wydziału krajowego rozłożyć na lat osiem, tak iż rocznie byłoby do przebudowania 54.435 zł. a. w. Coroczny datek kraju wynosiłby przy tym okresie budowy 21.774 zł. a. w. coroczne zaś datki państwowego funduszu melioracyjnego i spółki wodnej po 16.330 zł. 50 ct. a. w.

Pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na to obwałowanie nie wstawiliśmy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897, gdyż — jak to już w I. części tego sprawozdania zaznaczyliśmy — zamierzamy rozpocząć budowę tak przy tem przedsiębiorstwie, jak innych robotach, dla których spółki

wodne mają datki uiszczać, dopiero w tym roku, w którym spółka wodna przez władzę polityczną zostanie zawiązaną a tem samem umożliwioną będzie punktualna wypłata datków konkurencyjnych.

V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1897.

Preliminowane przez Wydział krajowy w rubryce XIII. wydatki na rok 1897 w sumie 581.274 zł. a. w. okazują w porównaniu z kwotą w tej rubryce przez Wys. Sejm na rok 1896 uchwaloną 507.134 zł. a. w. nadwyżkę 74.140 zł. a. w. z której to nadwyżki przypada:

A) na utrzymanie biura melioracyjnego i studya przygotowawcze 9.267 zł. a. w.

B) na wykonanie budowli wodnych 64.873 zł. a. w.

Nadwyżka w dziale *A)* spowodowaną została:

1) wydatkami wyższymi na utrzymanie personalu technicznego (600 zł. a. w. na elewa komasacyjnego, 1.100 zł. a. w. na inżyniera dla kultury i eksploatacyi torfowisk, 1.500 zł. a. w. na referenta fachowego dla spraw rybactwa i 1.026 zł. a. w. na pięciolecia);

2) wyższą o 630 zł. a. w. dotacyę na stypendya dla słuchaczy inżynieryi i dotacyą 860 zł. a. w. na odbycie praktyki dla 1 elewa komasacyjnego;

3) wyższym wydatkiem 480 zł. a. w. na zwiększoną liczbę dozorców drenarskich.

4) podwyższeniem dotacyi o 1.000 zł. a. w. na kurs dozorców melioracyjnych;

5) wreszcie podwyższeniem zasiłku krajowego na utrzymanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego.

W dziale *B)* wstawiono wyższe dotacye;

1) na systematyczną regulacyę rzek karpackich o 20.000 zł. a. w. (na regulacyę górnego Dniestru);

2) na lokalne regulacye rzek niespławnych o 7.941 zł. a. w.;

3) na ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne o 36.724 zł. a. w.;

4) na drobne melioracye o 658 zł. a. w.

Przeważna część wydatków rubr. XIII. uzasadniona już została w wyjaśnieniach do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897, wydatki preliminowane w poz. 181 l, m, (pierwsze raty zasiłków krajowych na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia i zabudowanie potoku Bystry) i w poz. 183 *c)* (zasiłki na doświadczenia z kulturą torfowisk) umotywowane zostały w IV, względnie I. części niniejszego sprawozdania; — pozostają zatem do uzasadnienia wydatki w poz. 170 *l)*, 177, 180 i 183 *a) b)*.

Do poz. 170 *l)*.

Referent fachowy dla spraw rybactwa.

Ze względu na niski stopień inteligencyi i niezamożność dzierżawców rewirów rybackich przedłożył Wydział krajowy zgodnie z opinią znawców odezwą z d. 11. maja 1888 l. 18.174 c. k. Namiestnictwu wniosek, aby na razie dla wszystkich dorzeczy, na których tworzone będą rewiry rybackie, nie zaprowadzać wydziałów rewirowych, lecz by funkcyę tych wydziałów po myśli §. 30 ustawy rybackiej z d. 31. października 1887 (Dz. u. kraj Nr. 37 ex 1890) przeszły na Wydział krajowy.

Zgodnie z tym wnioskiem poruczyło też c. k. Ministerstwo rolnictwa sprawowanie funkcyi wydziałów rewirowych Wydziałowi krajowemu, wskutek czego wyłoniła się potrzeba ustanowienia w Wydziale krajowym referenta fachowego dla spraw rybactwa.

Referat tych spraw poruczył Wydział krajowy na przpozycyę sekcyi stałej komisyi kraj. dla spraw rolniczych uchwałą z d. 28. listopada 1894 l. 65.762, ówczesnemu elewowi i docentowi rybactwa w wyższej szkole rolniczej Dublańskiej, a obecnemu inżynierowi-assystentowi biura drogowego Ta-

deuszowi Rozwadowskiemu, który oprócz wykonywania czynności wskazanych w §. 27. ustawy rybackiej zajmować się ma projektowaniem i budową stawów rybnych (w myśl uchwały Wydziału kraj. z d. 8. listopada 1895. l. 24.927), oraz wykładami rybactwa w niższych szkołach rolniczych (uchwała Wydziału kraj. z dnia 10. kwietnia 1896 l. 23.052).

Pobory wymienionego referenta pokrywał dotychczas utworzoy z grzywien i taks rewirowych (wynoszących 15% czynszu dzierżawnego) fundusz. Fundusz ten jednak z powodu nieznacznych wpływów blizkim jest wyczerpania a w każdym razie nie wystarcza na równoczesne wypełnienie zadań włożonych postanowieniem ustępu 3. §. 27. ustawy rybackiej na Wydział krajowy (w zastępstwie rewirów rybackich), mianowicie: tępienia zwierząt szkodliwych dla rybołowstwa, hodowanie i wypuszczanie narybku, tudzież urządzanie tarlisk i przepławek.

Ażeby więc Wydział krajowy mógł w zupełności wykonać postawienia §. 27 ustawy rybackiej, tj. i hodowlę ryb skutecznie popierać i administracyę w zastępstwie wydziałów rewirowych prowadzić, okazuje się potrzeba obrócenia stosunkowo szczupłego funduszu zbieranego z grzywien i taks rewizowych włącznie na cel pierwszy, a równoczesnego przyjęcia kosztów utrzymania referenta fachowego na fundusz krajowy.

W tym celu pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie posady stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II. klasy i pokrywania jego poborów z funduszu krajowego. Z uwagi, że czynności tego referenta zostają w pewnym związku z agendami biura melioracyjnego i referent ten w specyalnym dziale nawodnień tj. projektowania i budowy wstawów rybnych wspierać ma biuro melioracyjne, a w innych krajach jak np. we Węgrzech, podobny referent (inspektor rybactwa) należy do składu biur melioracyjnych (urzędu inżynieryi kultury krajowej), proponuje Wydział krajowy zamieszczenie jego poborów w rubryce XIII, pozycyi na utrzymanie personalu biura melioracyjnego.

Do poz. 177.

Zasiłek na utrzymanie państwowego biura hydrograficznego.

Uchwałą z d. 4. lutego 1895 upoważnił Wys. Sejm Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego połowy kosztów utrzymania galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego.

Wedle przedłożonego przez ten oddział pismem z d. 22. października 1896 l. 758 preliminarza wynosić będą wydatki państwowej służby hydrograficznej w Galicyi w r. 1897 20.000 złr. w. a., a mianowicie:

a)	koszta uzupełnienia stacyi ombrometrycznych i śniegoskazowych wraz z wydatkami na naprawę i transport przyrządów	400 złr.
b)	renumeracye obserwatorów	7.200 „
c)	dyurna	1.440 „
d)	koszta utrzywania ubikacyi kancelaryjnych . .	510 „
e)	zakupno druków w języku polskim	400 „
f)	koszta podróży inspekcyjnych	1 250 „
g)	koszta sporządzania map śniegowych	800 „
h)	koszta zakupna 4 ombrografów	760 „
i)	„ „ 6 limnigrafów	1.800 „
k)	„ „ 2 hydrometrycznych młynków . .	400 „
l)	„ hydrometrycznych badań	1.700 „
m)	częściowe koszta wydawnictwa biura centralnego .	3.340 „
	razem j. w. . .	20.000 złr.

W myśl powołanej uchwały Wys. Sejmu wstawił tedy Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1897 połowę wykazanych kosztów w kwocie 10.000 złr. w. a.

Do poz. 180.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. października 1882 wstawia Wydział krajowy zgodnie z wnioskami c. k. Namiestnictwa na lokalną regulaóyę rzek niespłaconych dotacyą w sumie 147.809 złr. w. a. Subwencye na lokalne regulacye rzek niespławnych.

Wydatek 142.621 złr. w. a. wyjaśnia załączony ·/. (Alegat 4) wykaz Nr. 1 udzielony nam odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 2. listopada 1896. l. 84.194, dalszy zaś wydatek w kwocie 5.188 złr. w. a. wstawiono tytułem zasiłków krajowych na następujące roboty:

1) pod lit. g. 3, na regulacyę Sanu pod Jabłonicą ruską 1.133 złr. w. a. (zasiłek przyznany odezwą Wydziału kraj. z d. 2. października 1896 l. 46.161 na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 15. lipca 1896 l. 56.189): zasiłek ten łącznie z zamieszczoną w wykazie c. k. Namiestnictwa kwotą 3.485 złr. w. a. przedstawia sumę 4.618 złr. w. a. wstawioną pod lit. g. 3;

2) pod lit. g. 4. na regulacyę Sanu pod Iskanią 903 złr. w. a. zasiłek przyrzeczony uchwałą Wydziału kraj. z d. 2. października 1896 l. 57.620 na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 4. września 1896 l. 62.531);

3) pod lit. i. 2. na regulacyę Wisłoka pod Wiśniową 1.152 złr. w. a. (uchwałą Wydziału kraj. z d. 31. lipca 1896 l. 40.700 przyrzeczono na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 20. czerwca 1896 l. 50.308 zasiłek 30% w kwocie 2.152 złr. w. a., którego część 1.000 złr. w. a. wypłaconą będzie z przyznanej przez Wys. Sejm w budżecie z r. 1896 poz. 180 lit. e. 1. dotacyi, reszta zaś w kwocie 1.152 złr. wstawia się do preliminarza na r. 1897);

4) pod lit. k. 2. na regulacyę Stryja pod Chodowicami 2.000 złr. w. a. (uchwałą Wydziału kraj. z d. 5. marca 1895 l. 15.082 przyrzeczony na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 22. lutego 1895 l. 7.304 dla gminy Chodowice zasiłek 4.000 złr. w. a., którego część pokrytą została uchwalonemi przez Wys. Sejm w budżetach r. 1894 i 1896 dotacyami 500 + 1.500 = 2.000 złr. w. a., reszta zaś 2.000 złr. w. a. wstawia się do preliminarza na r. 1897);

Nadesłany odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 11. listopada 1896 l. 93166 wykaz wykonanych w r. 1895, przy udziale funduszu krajowego budowli wodnych mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi pod ·/. (Alegat 5).

Komuniknąc uchwałę Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 co do subwencyi na lokalne regulacye rzek niespławnych, zwrócił Wydział krajowy odezwą z d. 12. marca 1896 l. 11.719 uwagę c. k. Namiestnictwa na nadzwyczajny wzrost tych wydatków, które nie stoją w odpowiednim stosunku do osiągniętych rezultatów, jak to się okazało przy regulacyi Dunajca między Roztoką a Wielką wsią, Sanu pod Jabłonicą ruską, Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nazawizowem itd.

Zarazem wyraził Wydział krajowy życzenie, ażeby rozmiary tego rodzaju robót w miarę zapewnienia systematycznej regulacyi rzek karpackich w drodze specyalnych ustaw krajowych zostały zredukowane, a w każdym razie wprowadzoną została reforma pod względem projektowania i wykonania po myśli §. 3. protokołu z d. 21. i 31. lipca 1894 ułożonego przez delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych p. Romualda Iszkowskiego po dokonanej lustracyi rzek galicyjskich.

Przy tej sposobności poruszyliśmy też kwestyę omówioną w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego co do subwencyonowania lokalnych regulacyi rzek karpackich z wyjątkiem Dunajca, Wisłoki, Sanu i Dniestru z państwowej dotacyi melioracyjnej, która w r. 1896 wynosiła 260.000 złr. w. a., a z której Galicya tylko w bardzo szczupłej mierze korzysta.

Do poz. 183. *a*.

Wskutek petycyi miasta Śniatyna przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałami Wys. Sejmu z d. 25. listopada 1890 l. s. 1.335, z d. 9. kwietnia 1892 l. s. 1.399, z d. 20. maja 1893, l. s. 1.215 Regulacya Prutu pod Śniatynem

i z d. 9. lutego 1895 l. s. 1.280 zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnej regulacyi Prutu pod Śniatynem. Projekt sporządzony przez kierownika Stanisławowskiej ekspozytury kraj. biura melioracyjnego Aleksandra Wierzbickiego obejmuje regulacyę Prutu od granicy Bukowiny w górę na długości, 6,4 kilometrów i preliminuje koszta robót na 64.000 złr. w. a.

Z uwagi, że c. k. Rząd reguluje rzekę Prut na Bukowinie dla spławu kosztem państwa a c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 7. stycznia 1892 l. 93.637 objawiło skłonność wzięcia pod rozwagę kwestyi udzielenia subwencyi dla tej budowy, postanowił Wydział krajowy zaproponować c. k. Namiestnictwu przeprowadzenie tej lokalnej regulacyi w ciągu lat 2 (1897 i 1898) przy 30% udziale państwowej dotacyi budowli wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych), państwowej dotacyi melioracyjnej i funduszu krajowego, tak iż na miasto Śniatyn przypadłby datek 10%.

Całkowity 30% datek krajowy wynosiłby 19.200 złr. w. a., roczna zaś rata 9.600 złr. w. a.

Gdy zarząd miasta Śniatyna uchwałą z d. 20. maja 1896 zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową zobowiązał się pokryć 10% kosztów budowy i utrzymywać własnym kosztem wykonane budowle, a c. k. Namiestnictwo przeciw projektowi nie podniosło zarzutów, lecz odezwą z d. 14. listopada 1896 l. 77.654 zażądało tylko uzupełnienia sytuacyi powyżej Śniatyna i wyjaśnienia, czy w pobliżu nie ma do dyspozycyi kamienia, któryby mógł być użytym do wykonania budowli regulacyjnych w miejsce faszynady, pozwalamy sobie w oczekiwaniu przychylnej decyzyi c. k. Rządu upraszać Wys. Sejm o uchwalenie na r. 1897 I. raty 30% zasiłku krajowego na tę regulacyą w kwocie 9.600 złr. w. a.

Do poz. 183 *b*.

Zasiłek na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich.

Ze względu na ubóstwo przeważnej części członków spółki wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich, której okręg konkurencyjny obejmuje 3.895 morgów 1.440 kwadr. sążni gruntów włościańskich a 2.487 morgów 433 kwadr. sążni gruntów dworskich, odniósł się Wydział tej spółki do Wydziału krajowego z prośbą o przyjęcie po 1/3 części kosztów robót konserwacyjnych na fundusz kraju i państwa.

Przedkładając prośbę spółki c. k. Namiestnictwu; Wydział krajowy w uznaniu wyjątkowego położenia majątkowego spółki oświadczył gotowość wyjednania u Wys. Sejmu na pewien z góry oznaczony okres czasu subwencyi w wysokości 1/3 części corocznych kosztów konserwacyi pod warunkiem, jeżeli skarb państwa do pokrycia tych kosztów równym nasiłkiem się przyczyni.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 24. czerwca 1896, l. 53.401 JE. p. Minister rolnictwa w reskrypcie z d. 11. czerwca 1896 l. 10.853 objawił skłonność do przyjęcia 1/3 części tych kosztów na etat Ministerstwa rolnictwa (fundusze kultury krajowej) na tak długo, jak długo spólka wodna obciążona jest spłatą pożyczki zaciągniętej w kraj. funduszu pożyczkowym dla spółek wodnych, tj. do końca r. 1908.

Obliczone przez techników c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego roczne koszta konserwacyi osuszenia bagien Rudnickich wynoszą	4.300 złr. w. a.
przeciętny roczny dochód z trawy	100 „ „ „
zostaje do pokrycia	4.200 złr. w. a.

z czego przypadałoby po 1.400 złr. w. a. na skarb kraju i państwa, a obciążenie całe funduszu krajowego od r. 1897 do 1.908 wynosiłoby 16.800 złr. w. a.

W myśl zatem powyższego porozumienia się z c. k. Rządem Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać Wys. Sejm o przyznanie na r. 1897 na cel wymieniony spółce wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich zasiłku w kwocie 1.400 złr. w. a.

VI. Czynności biura melioracyjnego od d. 1. lipca 1895 do 30. czerwca 1896.

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych.

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami (w morgach)	drenowanie (w morgach)	nawodnienie (w morgach)	
1	Wydział krajowy: regulacya Uszwicy . .	13,8	—	—	—	—	
2	„ „ „ Dniestru . .	—	—	—	—	—	pomiary hydrometryczne
3	„ „ kolmatacya bagien naddniestrzańskich. . . .	2 3	180	—	—	—	
4	„ „ regulacya Siwki pod Kałuszem	1.4	—	—	—	—	
5	„ „ regulacya Lubaczówki .	14,0	—	—	—	—	
6	Spółka wodna Oleska	11,0	—	—	—	—	
7	Wincenty Schmidt w Krzywaczce. . . .	—	—	—	161	—	
8	Dr. Stanisław Niedzielski: w Śledziejowicach	—	—	—	22	—	
	w Zabawie . . .	—	—	—	176	—	
9	Edmund Jastrzębski w Dębnie.	—	—	-	24	—	
10	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżniej	—	—	—	242	—	
11	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	64	—	
12	Ks. Wojciech Stypuła w Porębie Żegoty .	—	—	—	39	—	
13	Dr. Kazimierz Olearski: w Zborczycach .	—	—	—	183	—	
	w Czyżowie . .	—	—	—	40	—	
14	Aleksander Lgocki w Łopuszny	—	—	—	85	—	
15	Dr. Józef Rettinger w Płazie	—	—	—	27	—	
16	J. C. W. Arcyksiążę Reiner w Izdebniku .	—	—	—	107	—	
17	Jan Götz: w Okocimie	—	—	—	60	—	
	w Pomianowy.	—	—	—	49	—	
18	Zdzisław Dunin Brzeziński	—	—	—	40	—	
19	Cezaryna hr. Alexandrowicza w Porębie wielkiej	—	—	—	—	73	staw rybny
20	Ferdynand hr. Hompesch w Łowisku górnem	—	—	—	34	—	
	w Łowisku dolnem	—	—	—	5	48	
	w Łętowni . . .	—	—	—	39	27	
21	Karol Hruby w Pustyni	—	—	—	—	36	stawy rybne
22	Stanisław Żaba: w Zbylitowskiej górze . .	—	—	—	—	12	
	w Zawodziu	—	—	—	—	37	
23	Dr. Adam Jordan w Grabnie, Więckowicach i Łukanowicach	—	—	—	85	48	
24	Eleonora ks. Lubomirska w Orczkach . .	—	—	—	430	—	
25	August hr. Breza w Witowicach dolnych .	—	—	—	—	37	
26	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli .	—	—	—	—	10	
27	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Pawęzowie.	—	—	—	—	78	stawy rybne
28	Andrzej hr. Potocki w Woli mędrzechowskiej	—	—	—	—	51	
	w Borusowy.	—	—	15	—	—	
29	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej. . . .	—	—	—	—	50	

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	dreno-wanie	nawo-dnienie	
				w morgach			
30	Stanisław Gniewiński w Jasieniu	—	—	—	—	30	
31	Mikołaj hr. Rey w Chotowy. . , . . .	—	—	—	130	—	
32	Henryka Trzecieska w Wielopolu	—	—	—	—	100	
33	Stanisław Jakubowski w Zabawie. . . .	—	—	—	—	340	
34	Adam Marassé w Jurkowie	—	—	—	—	20	
35	Wacław Oborski w Cyrance.	$4,_0$	—	—	—	140	
36	Dr. Władysław Markiewicz w Czarny . .	$1,_2$	—	—	—	100	
37	Dr. Mieczysław Brzeski w Łączkach. . .	—	—	—	320	—	
38	Zdzisław hr. Tarnowski w Chmielowie . .	—	—	—	250	—	
39	Stefan Sękowski w Ulanowie	$18,_0$	4.000	150	—	—	
	w Wojsławiu	—	—	—	100	—	
40	Władysław Rozwadowski w Tuchowie . .	—	—	—	20	—	
41	Władysław Rieger w Wawrzycach . . .	$1,_5$	—	—	—	—	
42	Roman hr. Michałowski w Wysokiej. . .	—	—	—	23	—	
43	Zygmunt Kiernicki w Glinniku.	—	—	—	15	10	
44	Stanisław Wasilewski w Pstrągowy . . .	—	—	—	7	—	
45	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu . . , .	—	—	—	70	—	
46	Bolesław Rozwadowski w Kopytowy . . .	—	—	—	25	—	
47	August Gorayski w Moderówce	$6,_0$	—	—	—	—	
48	Gminy i obszary dworskie Żarnowiec i Świerzowa (regulacya Jasiółki)	$4,_5$	—	—	—	—	
49	Gmina Zabłotce i Dąbrówka ruska (regulacya Sanoczka)	$2,_0$	—	—	—	—	
50	Duklan Słonecki w Jurowcach	—	—	—	23	—	
	w Kostarowcach	—	—	—	30	—	
	w Srogowie dolnym. . .	—	—	—	7	—	
51	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	—	80	—	
52	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	26	—	
53	Adam Wiktor w Załużu	—	—	32	—	—	
54	Kazimierz Jachimowski w Markowcach . .	—	—	—	10	—	
55	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	29	—	
56	Adam Ostaszewski we Wzdowie	$1,_2$	—	—	20	—	
57	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku wyżn.	—	—	—	136	—	
58	Stanisław Mieżni w Krościenku niżniem .	—	—	—	17	—	
59	Jan Skwara w Targowiskach	$1,_5$	—	—	52	—	
60	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	—	27	30	
61	Józef Lesikowski w Łękach.	—	—	—	20	—	
62	Adam Kobylski w Kożuchowie	—	—	—	—	20	
63	Andrzej ks. Lubomirski w Dębrzynie . .	—	—	60	—	—	
64	Adam Tchórznicki w Nadybach	$1,_3$	—	—	44	—	
65	Czesław Kozłowiecki w Rakowy	—	—	—	—	125	
66	Gmina Krakowiec	—	—	—	—	460	
67	Gmina Poluchów wielki	—	—	370	—	—	
68	Dr. Henryk Kolischer w Bratkowicach . .	—	—	20	100	50	
69	Wincenty Gnoiński w Krasnem	$2,_8$	200	—	—	—	
70	Stanisław Goździewski w Obertasowie . .	—	—	—	55	—	
71	Bolesław Augustynowicz w Kniażem. . .	$2,_4$	200	—	—	—	
72	Dr Grzegorz Ziembicki w Malczycach . .	$4,_3$	500	—	—	—	
73	Gmina Zadwórze	$15,_1$	2 000	—	—	—	
74	Jan Gnoiński w Wolicy komarowej . . .	—	—	—	—	130	

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilometr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszanie rowami	Melioracye prywatne: dreno-wanie	Melioracye prywatne: nawo-dnienie	Uwaga
				w morgach			
75	Julian kn. Puzyna w Nagórzanach . . .	—	—	—	20	—	
76	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	375	—	
77	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie . .	—	—	—	150	50	
78	Władyslaw Niwicki w Bortnikach. . . .	—	2.000	—	—	—	
79	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach. .	—	—	—	140	—	
80	Aleksander Misiągiewicz w Czyżowicach .	—	—	—	118	—	
81	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach . .	—	—	—	62	—	
82	Gmina Malechów (pow. Lwów).	—	—	300	—	—	
83	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	420	—	—	
84	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	80	—	
85	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach . .	—	—	—	120	—	
86	Zdzisław Obertyński w Hujczu.	—	—	—	80	—	
87	Dawid Abrahamowicz w Siemianówce . .	—	—	420	—	—	
88	Jan Urbański w Poddębcach	—	—	—	105	—	
89	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie. . .	—	—	—	120	—	
90	Stanisław Kędzierski w Meryszczowie . .	—	—	—	—	50	
91	Julian br. Brunicki w Strzałkowie . . .	—	—	—	2	—	
92	Mikołaj Podlewski w Czernicy.	—	—	—	70	—	
93	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	35	—	
94	Gmina Staresioło (pow. Cieszanów) . . .	—	—	162	—	—	
95	„ Suchawola „ „ . . .	—	—	750	—	—	
96	„ Leżachów (pow. Jarosław)	—	—	950	—	—	
97	Stacya doświadczalna torfowa w Olesku .	—	—	59	—	—	
98	Gmina Widynów (pow. Sniatyn)	—	—	746	—	—	
99	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie. .	—	—	—	135	—	
100	Klemens hr. Dzieduszycki w Martynowie st.	—	—	200	—	—	
101	Jan Kleski w Wierbiążu	—	—	—	118	—	
102	Marmarosch i Kohn w Kamionkach w. . .	—	—	—	100	—	
103	Władysław Knispel w Kolincach	—	—	—	10	—	
104	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach . .	—	—	—	110	—	
105	Włodzimierz Gniewosz w Złotym potoku .	—	—	—	40	—	
106	Miasto Sniatyn (regulacya Prutu)	7,5	—	—	—	—	
107	Bogdan Zadurowicz w Wołczkowcach . .	—	—	30	—	4	
108	Gmina Hanowce (pow. Rohatyn)	—	—	468	—	—	
109	Jan Burzyński w Uhrynowie górn. . . .	—	—	—	150	—	
110	Edwin Hohendorff w Byszowie	—	—	—	35	—	
111	Kazimierz Gołębski w Szumlanach w. . .	—	—	—	76	—	
112	Władysław Gołębski w Krasnolesiu . . .	—	—	—	100	—	
113	Hr. Csaky i hr. Condenhove w Łyścu . .	—	—	—	300	—	
114	Juliusz Gołębski w Sławentynie	—	—	—	300	—	
115	Seweryn Markowski w Temerowcach . .	—	—	—	100	—	
116	Jan Pinterhoffer w Winogrodzie	—	—	100	—	—	
117	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	90	—	
	Ogółem . .	115,8	9.080	5.252	6.689	2.166	

Zdjęcia pod 1—6 i pod 66—97 wykonało biuro centralne;
„ 7—19 ekspozytura Krakowska;
„ 20—40 „ Tarnowska;
„ 41—47 „ Jasielska;
„ 48—65 „ Sanocka;
„ 98—117 „ Stanisławowska.

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód: na długości w kilometr.	Regulacya wód: na obszarze w morgach	Melioracye prywatne: osuszenie rowami (w morgach)	Melioracye prywatne: drenowanie (w morgach)	Melioracye prywatne: nawodnienie (w morgach)	Uwaga
1	Wydział krajowy, regulacya Dniestru . .	86,3	—	—	—	—	
2	„ regulacya Pełtwi	—	—	—	—	—	konty-
3	„ kolmatacya bagien nadniestrzańskich	—	—	—	—	—	nuowano
4	„ regulacya potoku Litiatyńskiego (Złota Lipa)	—	—	—	—	—	„
5	„ uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia	—	—	—	—	—	
6	Spółka wodna Rudnicka (szluzy do nawodnienia	—	—	—	—	—	
7	Spółka wodna Olesko (kanały osuszające)	10,0	—	—	—	—	
8	Fudacya hr. Skarbka (asanacya zakładu Drohowyzkiego)	—	—	—	—	—	
9	Wydział krajowy: obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. Krakowskim .	31,3	6.203	—	—	—	ukoń-
10	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	94	—	czono
11	Józef Krzemień w Pisarzowicach	—	—	—	151	—	
12	Jan Götz: w Okocimie	—	—	—	60	—	
	w Pomianowy	—	—	—	62	—	
13	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżnej	—	—	—	242	—	
14	J. C. W. Arcyksiąże Rajner w Izdebniku .	—	—	—	99	—	
15	Jerzy Piwocki w Starej wsi górnej . . .	—	—	—	25	—	
16	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	46	—	
17	ks. Wojciech Stypuła w Porębie Żegoty .	—	—	—	39	—	
18	Wincenty Schmidt w Krzywaczce . . .	—	—	—	99	—	
19	Cezaryna hr. Alexandrowiczowa w Porębie w.	—	—	—	—	73	stawy
20	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	103	—	rybne
21	Władysław Żeleński w Pogorzyczach . .	—	—	—	—	17	
22	Dr. Kazimierz Olearski w Zborczycach .	—	—	—	21	—	
23	Dr. Adam Jordan w Więckowicach . . .	—	—	—	42	—	
	w Grabnie	—	—	—	43	—	
24	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli .	—	—	—	124	10	szkic
25	Karol Hruby w Pustyni	—	—	—	—	36	staw i łąka
26	J. E. Eustachy ks. Sanguszko w Pawęzowie	—	—	—	—	36	stawy
27	Ferdynand hr Hompesch w Łowisku gór.	—	—	—	264	—	rybne
	„ dol.	—	—	—	55	48	
	w Łętowni . .	—	—	—	39	27	
28	Eleonora ks. Lubomirska w Orczkach . .	—	—	—	430	—	
29	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej . . .	—	—	—	—	50	szkic
30	Stanisław Gniewiński w Jasieniu	—	—	—	—	30	„
31	Henryk Szwarc w Staszkówce	—	—	—	134	—	
32	Wacław Oborski w Cyrance	3,6	—	—	—	125	
33	Dr. Władysław Markiewicz w Czarny , .	—	—	—	—	53	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
34	Dr. Mieczysław Brzeski w Łączkach Brzeskich	—	—	—	198	—	
35	Zdzisław hr. Tarnowski w Chmielowie . .	—	—	—	71	—	
36	Roman hr. Michałowski w Wysokiej . .	—	—	—	23	—	szkic
37	Zygmunt Kiernicki w Glinniku	—	—	—	15	10	„
38	Stanisław Wasilewski w Pstrągowy . . .	—	—	—	7	—	„
39	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	70	—	„
40	Gminy i dwory Żarnowiec i Świerzowa (regulacya Jasiołki)	4,5	—	—	—	—	
41	Gminy Zabłotce i Dąbrówka ruska (regulacya Sanoczka)	2,0	—	—	—	—	
42	Duklan Słonecki: w Jurowcach	—	—	—	21	—	
	w Kostarowcach . . .	—	—	—	56	—	
43	Józef hr. Potocki w Rymanowie	1,3	—	—	80	75	
44	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	26	—	
45	Adam Wiktor w Załużu	—	—	25	—	—	
46	Kazimierz Jachimowski w Markowcach .	—	—	—	10	—	
47	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	29	—	
48	Adam Ostaszewski we Wzdowie	1,2	—	—	20	—	
49	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku wyż.	—	—	—	136	—	
50	Stanisław Miezin „ niż.	—	—	—	17	—	
51	Jan Skwara w Targowiskach	1,5	—	—	52	—	
52	Adam Kobylski w Kożuchowie	—	—	—	—	20	
53	Dr. Modest Huniecki w Wojaszówce . .	1,4	—	—	—	25	
54	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	—	27	—	
55	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	20	—	
56	Andrzej ks. Lubomirski w Dębrzynie . .	—	—	60	—	—	
57	Wincenty Gnoiński w Krasnem	2,5	200	—	—	—	
58	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce . . .	1,0	60	—	—	17	
59	Mikołaj Podlewski w Czernicy.	—	—	—	14	—	
60	Stanisław Goździewski w Obertasowie . .	—	—	—	55	—	
61	Dr. Henryk Kolischer w Bratkowicach .	—	—	30	90	51	
62	Władysław Gniewosz w Kontach	3,6	—	—	70	—	
63	Ludomił Morawski w Kłonicach	—	—	—	27	—	
64	Gmina Poluchów wielki	7,8	435	—	—	—	
65	Dr. Grzegorz Ziembicki w Malczycach . .	4,3	550	—	—	—	
66	Gmina Zadwórze	13,5	2.000	—	—	—	
67	Bolesław Augustynowicz w Kniażem . .	2,9	180	—	—	—	
68	Gmina Krakowiec	—	—	—	—	330	
69	Jan Vivien w Sassowie (lokalna regulacya Bugu)	1,5	50	—	—	—	
70	Julian kn. Puzyna w Nagórzanach . . .	—	—	—	20	—	
71	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	720	—	
72	Elżbieta br. de Veaux w Chorodowie . .	—	—	—	207	—	
73	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach .	—	—	—	90	—	
74	Aleksander Misiągiewicz w Czyżowicach .	—	—	—	93	—	
75	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach .	—	—	—	91	—	
76	Władzimierz Younga w Hruszatycach . .	—	—	—	82	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	dreno-wanie	nawo-dnienie	
				w morgach			
77	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	143	—	
78	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach . .	—	—	—	334	—	
79	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie . .	—	—	—	166	—	
80	Jan Gnoiński w Cieszanowie	—	—	—	131	—	
81	Tadeusz br. Harsdorf w Świstelnikach . .	—	—	—	—	40	
82	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie . .	—	—	—	120	—	
83	Jan Urbański w Poddębcach	—	—	—	105	—	
84	Miasto Rzeszów (regulacya Mikoszki) . .	4,0	—	—	—	—	
85	Władysław Knispel w Kolińcach	—	—	—	10	—	
86	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach .	—	—	—	27	—	
87	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach . . .	—	—	—	55	—	
88	Jan Kleski w Wierbiążu	—	—	—	92	—	
89	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	82	—	
90	Gmina Hanowce (pow. Rohatyn)	—	—	467	—	—	
91	Juliusz Cielecki w Słobódce dżuryńskiej (plan szluzy do zwilżania łąki) . . .	—	—	—	—	—	
92	Gmina Widynów (pow. Śniatyn)	—	—	746	—	—	
93	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie .	—	—	—	96	—	
94	Bogdan Zadurowicz w Wołczkowcach . .	—	—	—	—	4	
95	Miasto Śniatyn (regulacya Prutu) . . .	6,5	—	—	—	—	
	Ogółem . .	190,7	9,678	1,328	5,973	1,077	

Projekty pod 1—8 i pod 57—84 opracowywało biuro centralne;
pod 9—22 ekspozytura Krakowska;
„ 23—35 „ Tarnowska;
„ 36—39 „ Jasielska;
„ 40—56 „ Sanocka;
„ 85—95 „ Stanisławowska.

C) Nadzorowano lub prowadzono roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

1) przy regulacyi Nowego Brnia z dopływami (kierownictwo i kontrola);
2) „ obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim (kierownictwo i kontrola);
3) przy regulacyi Biały i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (kierownictwo i kontrola);
4) przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (kierownictwo i kontrola);
5) przy regulacyi Bugu (kierownictwo i kontrola);
6) „ „ potoku Dumnego (kierownictwo i kontrola);
7) „ „ złotej Lipy „ „
8) „ osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (kierownictwo i kontrola);
9) „ obwałowaniu lewego brzegu Dunajca „ „
10) „ regulacyi Przegnojówki „ „
11) przy osuszeniu bagien Stojanowskich „ „
12) „ „ „ Oleskich „ „
13) „ uzupełnianiu regulacyi Łęgu „ „
14) „ konserwacyi robót regulacyjnych na Trześniówce (kierownictwo);
15) „ „ „ „ „ Gniłej Lipie „
16) „ „ „ „ „ Krzemienicy „

b) przy innych robotach publicznych i prywatnych:

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości.	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	dreno-wanie	nawo-dnienie	
				w morgach			
1	Wydział krajowy, regulacya potoków Czarny i Jabłońca	12·6	—	—	—	—	ukończono
2	Wydział krajowy, regulacya Pełtwi w Busku.	—	—	—	—	—	ukończono
3	„ regulacya Jaskółki pod Szebniami .	—	—	—	—	—	kontynuowano
4	Jan Götz w Okocimie	—	—	—	56	—	
5	Dr. Klemens Rutowski w Łąkcie górnej .	—	—	—	87	—	
6	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżniej	—	—	—	43	—	
7	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	93	—	
8	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	21	—	
9	Józef Krzemień w Pisarzowicach	—	—	—	28	—	
10	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	55	—	
11	Wincenty Schmidt w Krzywaczce . . .	—	—	—	22	—	
12	Dr. Stanisław Niedzielski w Zabawie . .	—	—	—	38	—	
13	Adam hr. Skrzyński w Klęczanach . . .	—	—	—	12	—	
14	August hr. Potocki w Przeciszowie . . .	—	—	—	—	185	stawy rybne
15	Cezaryna hr. Aleksandrowiczowa w Porębie w.	—	—	—	—	73	
16	Bogusław Bzowski w Drogini	—	—	—	30	—	
	w Koszarach.	—	—	—	15	—	
17	Dr. Józef Rettinger w Płazie	—	—	—	12	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długość w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
18	Stanisław Żaba w Zbylitowskiej górze . .	—	—	—	24	—	
19	Wydział pow. Kolbuszowa (regulacya Łęgu:).	2,10	—	—	28	—	kontynuo-
20	Dr. Adam Jordan w Grabnie	—	—	—	36	—	wano
21	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowy . .	—	—	—	—	—	
22	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli .	—	—	—	—	10	
23	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Pawęzowie.	—	—	—	—	23	stawy
	w Tarnowcu .	—	—	—	—	16	rybne
24	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej . . .	—	—	—	—	50	łąki
25	Stanisław Gniewiński w Jasieniu . . .	—	—	—	—	30	
26	Henryk Szwarc w Staszkówce	—	—	—	12	—	
27	Mikołaj hr. Rey w Przyborowiu	—	—	—	12	—	
28	Jan hr. Tarnowski w Chorzelowie . . .	—	—	—	20	—	
29	Karol Hruby w Pustyni	—	—	—	—	36	staw i łąka
30	Dr. Władysław Zaklika w Łękach . . .	—	—	—	10	—	
31	Dr. Wojciech Buś w Piotrkowicach . . .	—	—	—	6	—	
32	Roman hr. Michałowski w Wysokiej . .	—	—	—	23	—	
33	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku . .	0,7	—	—	—	—	
34	Zygmunt Kiernicki w Glinniku dol. . . .	—	—	—	15	10	staw rybny
35	Stanisław Wasilewski w Pstrągowy . . .	—	—	—	7	—	
36	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	40	—	
37	Bolesław Rozwadowski w Kopytowy . .	—	—	12	—	—	
38	Duklan Słonecki w Jurowcach	—	—	—	43	—	
	w Kostarowcach . . .	—	—	—	42	—	
39	Józef hr. Potocki w Rymanowie	1,3	—	—	—	60	
40	Feliks Gniewosz w Nowosielcach . . .	—	—	—	26	20	
41	Adam Wiktor w Załużu	—	—	32	—	—	
42	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	33	—	
43	Apolonia Wojnarowa w Krościenku niż. .	—	—	—	13	—	
44	Stanisław Miezin „ „ .	—	—	—	17	—	
45	Bolesław Rozwadowski w Kopytowy . .	—	—	—	—	10	
46	Stanisław Wasilewski w Markuszowy . .	—	—	—	45	—	
47	Władysław Rieger w Warzycach	—	—	13	—	—	
48	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	20	—	
49	Dr. Kanty Dzianott w Lubli	—	—	—	—	21	
50	Dr. Wincenty Kra.ński w Leszczowatem .	—	—	—	23	—	
51	Andrzej ks. Lubomirski w Gorliczynie . .	—	—	—	25	—	
52	JE. Kazimierz hr. Badeni w Jabłonówce .	1,5	—	—	83	—	
	w Kupczu . .	2,0	—	—	—	—	
53	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	113	—	
54	Seweryn br. Brunicki w Dubanowicach .	—	—	—	41	—	
55	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie . .	—	—	—	58	—	
56	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach .	—	—	—	60	—	
57	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach .	—	—	—	38	—	
58	Gmina Malechów (pow. Lwów)	—		300	—	—	
59	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	420	—	—	
60	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	80	—	
61	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach . .	—	—	—	132	—	
62	Zdzisław Obertyński w Hujczu	—	—	—	103	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		na długość w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	dreno-wanie	nawo-dnienie	
				w morgach			
63	Julian hr. Brunicki w Wierczanach . . .	2,0	—	—	54	—	
64	Mikołaj Podlewski w Czernicy	1,0	—	—	16	—	
65	Stefan hr. Zamoyski w Moszczanach . .	1,5	—	—	—	—	
66	Józef Borowski w Hurku	0,35	—	—	—	—	
67	Edwin Hohendorf w Byszowie	—	—	—	42	—	
68	Roman ks. Puzyna w Piadykach	—	—	—	8	—	
69	Mieczysław Brykczyński w Pacykowie . .	—	—	—	47	—	
70	Jan Burzyński w Uhrynowie górn. . . .	—	—	—	39	—	
71	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach .	—	—	—	30	—	
72	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach . . .	—	—	—	40	—	
73	Włodzimierz Gniewosz w Złotym potoku .	—	—	—	20	—	
	Ogółem . .	24,95	—	777	2.036	544	

Roboty pod 1 — 2 i pod 52 — 66 prowadziło, względnie nadzorowało biuro centralne
pod 4 — 17 ekspozytura Krakowska;
„ 18 — 31 „ Tarnowska;
„ 32 — 37 „ Jasielska;
„ 3 i pod 38—51 „ Sanocka;
„ 67 — 73 „ Stanisławowska.

D) wykonano badania wstępne, lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej:

1) Interweniowano przy reambulacyi projektów: dla obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, — dla regulacyi Moszczanki (dopływu Raty) w powiecie Rawskim i dla osuszenia bagien Leżańskich w powiecie Łańcuckim.

2) Zbadano i sprawdzono preliminarz drogowy i projekt kanalizacyi miasta Stanisławowa.

3) Udzielono fachowej porady dla odrenowania domu mieszkalnego na obszarze dworskim w Dynowie i w sprawie melioracyi torfowisk w Kołtowie.

4) Przeprowadzono kolaudacyą: robót koło osuszenia gruntów w Jaksmanicach, Siedliskach i Krownikach powiatu Przemyskiego, — lokalnej regulacyi Bugu i Pełtwi w Busku, tudzież potoku Łęgu w powiecie Jarosławskim i Czeczwy pod Strutynem niżnim.

5) Zbadano rzekę Złotą Lipę ponizej Litwinowa, oraz budowle regulacyjne systemu Seelinga na Skawince i Skawie.

6) Interweniowano przy sądowem oszacowaniu młyna na Gniłej Lipie w Brzuchowicach.

7) Udzielono pomocy technicznej przy budowie fabryk drenów w Dydiatyczach, Podwysokiem, Bachorzu, Dubanowicach i Kalnikowie.

8) Komisyonowano w sprawie: kanału ulgi z Macochy do Soły zamierzonej przez c. k. kolej państwową budowy kanału odwodniającego w Kokotowie.

9) Udzielono fachowej porady przy budowie fabryk drenów w Krzywaczce i Osieku.

10) Brano udział w kolaudycyi lokalnej regulacyi białego Dunajca pod Nowym Targiem i w obradach komisyi wodociągowej miasta Krakowa.

11) Wydano opinią w sprawie urządzeń dla przyjmowania rektyfikowanego spirytusu w składach krajowych we Lwowie i Krakowie.

12) Sporządzono projekt werandy dla oddziału chirurgicznego szpitala Śgo. Łazarza w Krakowie i nadzorowano roboty konserwacyjne w tymże szpitalu.

13) Udzielono fachowej porady w sprawie nawodnienia łąki w Pogórskiej woli i Jurkowie, tudzież osuszenia w Borusowy i Grabinach.

14) Komisyonowano w sprawie regulacyi Lubinki i obwałowania Dunajca w Janowicach i Wróblowicach, oraz w sprawie fabryki gipsu w Bochni.

15) Zaprojektowano i wytyczono płodozmian 10-polowy na obszarze 191,5 morgów w Zabrniu dla zarządu dóbr w Szczucinie.

16) Wykonano odrenowanie budynków folwarcznych w Wiśniowy nad Wisłokiem.

17) Interweniowano przy komisyach politycznych w sprawie: zajęcia starych łożysk Jasiółki w Szebniach i Dobrucowy;

budowy szluzy w Lubli;

budowy mostu na Murwawie w Rymanowie.

18) Przeprowadzono badania w sprawie:

uzupełnienia regulacyi Jasiołki w Szebniach i Bierówce;

melioracyj w Moderówce, Glinniku, Jasionowie i Markowcach, budowy wodociągu w Nowosielcach;

młynówki i młocarni wodnej we Wzdowie;

założenia drenu pod torem, kolei państwowej w Niegłowicach.

19) Brano udział w rozprawie konkurencyjnej dla regulacyi Jasiółki w Żarnowcu, Dobieszynie, Świerzowej i Zręcinie, tudzież w obradach spółki wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

20) Udzielono fachowej porady w sprawie osuszenia kościoła w Bukowsku.

21) Wykonano podział pól dla melioracyi i komasacyi w Załużu.

22) Kontrolowano budowę fabryk drenów w Byszowie, Wierzchni polnej i Piadykach.

23) Nadzorowano wykonanie wylotów drenowych w Czarnołożcach.

Czynności i badania pod 1—7 przeprowadziło biuro centralne; pod 8—12 ekspozytura Krakowska; pod 13—15 ekspozytura Tarnowska; pod 16, ekspozytura Jasielska; pod 17—21 ekspozytura Sanocka; pod 22—23 ekspozytura Stanisławowska.

Oprócz powyższych czynności pod A, B, C i D. wykazanych prowadziło biuro melioracyjne, podobnie jak w latach poprzednich, referat wszystkich spraw wodnych i melioracyjnych.

Czynność w zakresie rybactwa.

Zebrane przez Wydział krajowy w r. 1896 taksy rewirowe w dorzeczach Skawy i Raby w kwocie 75 zł. obrócone zostały w myśl ustępu 3. §. 27. ustawy rybachiej na zarybienie tych rzek.

Oprócz sprawy zarybienia rzek zajmowała Wydział krajowy także sprawa podniesienia gospodarstwa stawowego jako gałęzi gospodarstwa rolnego — mogącej dać właścicielowi większy i pewniejszy dochód od wielu innych sposobów użytkowania roli. To też tak jak w roku ubiegłym udzielał Wydział krajowy i w tym roku bezpłatnej pomocy technicznej tak przy zakładaniu nowych stawów jak i przy zagospodarowaniu stawów istniejących.

W roku 1896 wniesiono znacznie więcej prośb do Wydziału krajowego o pomoc fachową w sprawach gospodarstwa rybnego, aniżeli w roku poprzednim, co świadczy że ludność rolnicza kraju zaczyna coraz bardziej odczuwać potrzebę wprowadzenia do rolnictwa tej nowej gałęzi gospodarstwa.

Na wniesione prośby przyznał Wydział krajowy w zasadzie pomoc techniczno-gospodarczą w sprawach rybackich w dwudziestu trzech miejscowościach (w dwudziestu powiatach).

Urzędnik fachowy, któremu powierzono te sprawy — nie mógł w obec innych spraw technicznych jakie mu do załatwienia przydzielono, wykonać wszystkich robót, o które proszono, tak że roboty w siedmiu miejscowościach pozostały na rok przyszły. — W roku bieżącym wykonano zdjęcia terenów pod budowę stawów w 12-tu miejscowościach, w dwóch miejscowościach przeprowadzono budowę stawów, a w dwóch innych udzielono fachowej pomocy co do zagospodarowania stawów istniejących.

Dla podniesienia się jednak gospodarstwa stawowego w kraju nie wystarczy samo zakładanie stawów. — Do tego potrzeba koniecznie po pierwsze: aby w kraju powstały źródła, gdzieby z łatwością dostać można było tarlaków ikry i narybku ryb nadających się do hodowli — a po wtóre aby znajomość gospodarstwa rybnego rozszerzyła się w kraju i aby w kraju znaleść można było fachowo wykształconych ludzi, którzy by pełnić mogli obowiązki dozorców stawowych[1]).

Co do utworzenia w kraju zakładu dla produkcyi narybku, prowadził Wydział krajowy w tej sprawie dalsze studya; — zanim jednak będzie mógł przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski, w tej sprawie, postarać się, musi u c. k. Rządu o przyznanie subwencyi na cel powyżej wspomniany. Dopokąd rokowania te ukończone nie zostaną, sprawa pozostać musi w zawieszeniu tem więcej, że starania Wydziału krajowego, aby stworzyć prywatny zakład chowu narybku, nie odniosły pożądanego skutku.

Co do sprawy rozpowszechnienia w kraju znajomości gospodarstwa rybnego, zaznaczyć już może Wydział krajowy pewne dodatnie rezultaty. — Przedewszystkiem widocznem jest co raz większe wśród ludnosci zainteresowanie się sprawą gospodarstwa rybnego, co poświadcza fakt, iż na kurs o gospodarstwie rybnem urządzony w lutym 1896 r. przez Komitet c. k. Towa-

[1]) Funkcyonaryuszy pełniących w gospodarstwie stawowem obowiązki analogiczne obowiązkom ekonomów przy gospodarstwie rolnem.

rzystwa gospodarskiego we Lwowie (którego przeprowadzenie powierzono referentowi spraw rybackich przy Wydziale krajowym), zapisało się przeszło sześćdziesięciu uczestników z różnych okolic kraju.

Wydział krajowy ze swej strony starał się przez rozpowszechnienie nauki gospodarstwa rybnego w szkołach rozszerzyć znajomość chowu ryb i zagospodarowania wód — a naukę tych przedmiotów wprowadzono w roku bieżącym do planu nauk krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, gdzie urządzono czterodniowy kurs gospodarstwa rybnego[2].

Następnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rady szkolnej krajowej o wprowadzenie nauki gospodarstwa rybnego jako części nauki gospodarstwa wiejskiego, do planu nauk c. k. Seminaryów nauczycielskich.

Starania te Wydziału krajowego w raz z zabiegami austryackiego Towarzystwa rybackiego we Wiedniu uwieńczone zostały dodatnim rezultatem bo Ministeryum oświaty reskryptem z dnia 3. Grudnia 1895 L. 297.42. naukę w c. k. Seminaryach nauczycielskich udzielać poleciło.

Dla wykształcenia fachowych dozorców stawowych utworzył Wydział krajowy dwa stypendya po 200 zł. dla ukończonych uczni niższych szkół rolniczych, którzy by chcieli kształcić się na dozorców stawowych.

Ze stypendyum tego korzysta w roku bież. tylko jeden stypendysta, który od dnia 15. Września 1896 do dnia 15. Lipca 1897 kształcić się ma praktycznie w zawodzie dozorcy stawowego częścią w Zatorze w dobrach Augusta hr. Potockiego pod okiem zaszczytnie w sferach rybackich znanego, pełnomocnego zarządcy tych dóbr p. Michała Naimskiego, częścią zaś w zakładzie chowu pstrąga w Dubiu, w dobrach p. Andrzeja hr. Potockiego dla obeznania się ze sztuczną hodowlą ryb.

Zmiany w personalu biura melioracyjnego.

Mianowany uchwałą z 11. lutego 1895 l. 10.157 inżynierem I. klasy Stanisław Ogonek zmarł w stanie wolnym dnia 28. grudnia 1895. W ciągu roku 1896 ubyły nadto biuru melioracyjnemu dwie siły techniczne: inżynier pomocnik Fryderyk Schneider z powodu nieuleczalnej choroby i autoryz. geometra cywilny Wincenty Barczewski, który zamianowany został inżynierem adjunktem lwowskiego magistratu.

W granicach przyzwolonego uchwałą Wys. Sejmu z 6. kwietnia 1892 etatu zamianował Wydział krajowy dekretem z 18. lutego 1896 l. 11.190,

inżynierami I. klasy

inżynierów II. klasy: Karola Boziewicza, Pawła Dyrdonia, Tadeusza Gedla i Jana Haponowicza,

inżynierami II. klasy

inżynierami adjunktów: Sylwerego Strzelbickiego, Stanisława Ruebenbauera, Jana Haładeja i Dyonizego Howartha,

inżynierami-adjunktami

inżynierów asystentów: Juliana Misiakiewicza, Maryana Röhricha, Tadeusza Korasadowicza, Konstantego Wiśniewskiego i Andrzeja Kornellę; wreszcie

inżynierem-asystentem

elewa technicznego Józefa Górskiego.

Ustanowioną uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 z dniem 1. sierpnia 1896 posadą inżyniera I. klasy, przeznaczoną dla inżyniera do kultury i eksploatacyi torfowisk rozporządził Wydział krajowy w ten sposób, iż nie mogąc ze względów służbowych nadać tej rangi wykształconemu specyalnie w tym kierunku technikowi Andrzejowi Kornelli — posiadającemu dopiero rangę inżyniera-adjunkta, zamianował dekretem z 9. września 1896 l. 56.798

---

[2]) W wyższej szkole rolniczej w Dublanach udziela się naukę rybactwa już od lat kilku jako obowiązkowy przedmiot na trzecim roku.

inżynierem I. klasy Aleksandra Wierzbickiego, dotychczasowego inżyniera II. kl. i kierownika ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Stanisławowie.

W skutek opróżnienia się przez to posad w niższych rangach zamianował Wydział krajowy dekretem z tej samej daty inżyniera — adjunkta Maksymiliana Czernika, inżynierem II. kl. i inżyniera asystenta Władysława Brodowicza inżynierem - adjunktem.

Dekretem z d. 18. lutego 1896. l. 3.528 powołał Wydział krajowy na elewa technicznego ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi na politechnice lwowskiej Makymiliana Koszlę, dekretem zaś z 18. września 1896 l. 58.050 zamianował technika z ukończonym w r. 1883. wydziałem inżynieryi w Zurichu Rafała Łopacińskiego prowizorycznym inżynierem - asystentem. Pierwszy z tych techników przechodzi jednak po złożeniu drugiego egzaminu państwowego do służby państwowej.

Na tem miejscu pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wys. Sejmu, iż mimo dwukrotnie ogłoszonego konkursu na obsadzenie wakujących posad w biurze melioracyjnem (5. inzynierów asystentów i 3 elewów technicznych) nie zgłosił się żaden odpowiednio ukwalifikowany kandydat. Przyczynę tego upatruje Wydział krajowy, nie tylko z braku techników w ogóle, lecz także, w niekorzystniejszych widokach awansu, aniżeli w innych dykasteryach.

Personal techniczny dla komasacyi gruntów.

Dekretem z dnia 27. grudnia 1895. l. 83.078. powołał Wydział krajowy stypendystę Józefa Gumowskiego, który w r. 1895. złożył drugi egzamin państwowy na kursie melioracyjnem akademii rolniczej w Wiedniu, na elewa komasycyjnego i przydzielił go Stanisławowskiej ekspozyturze kraj. biura melioracyjnego. Drugi stypendysta Jan Krudysz, który również wykazał się świadectwem ze złożonego drugiego egzaminu wojskowego wstąpi do biura melioracyjnego w październiku 1897 po odbyciu jednorocznej służby wojskowej.

Elewa Gumowskiego zamierza Wydział krajowy z początkiem kwietnia 1897 wysłać do Austryi dolnej na jednoroczną praktykę przy komasacyi gruntów.

Służba dozorców melioracyjnych.

Stósownie do instrukcyi służbowej z 30. stycznia 1894 stabilizował Wydział krajowy na posadach dozorców melioracyjnych w służbie krajowej prowizorycznych dozorców: dekretem z 21. marca 1896 l. 9.099. Władysława Ortyńskiego, Stanisława Slisza, Adama Sławka, Wojciecha Śpiewaka i Jana Szczerbę — zaś dekretem z 30. października 1896 l. 48.341 Józefa Mondalskiego, Konstantego Jaworskiego, Jana Borkowskiego, Jana Marka i Jędrzeja Marka.

Z pierwszego trzechletniego kursu trzech pozostaje dotąd w prowizorycznej służbie, jeden opuścił służbę dobrowolnie przechodząc jako konduktor drogowy do służby Wydziału powiatowego w Chrzanowie, a jeden został wydalonym.

VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1896 (alegat 1.375 do stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa) przyznane zostały z tego funduszu dalsze zasiłki dla następujących przedsiębiorstw melioracyjnych.

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt przedsiębiorstwa	Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		zł.	%	zł.
	a) w Austryi dolnej:			
1	Osuszenie w gminach Hanfthal, Unterstinkenbrunn i Unter-Schotterlee	109.900	30	32.970
	b) w Tyrolu:			
2	Uzupełnienie regulacyi Adygi	75.350	50	37.675
3	Regulacya rzeki Lech w gminach Höfen i Ehenbichl	75.000	50	37.500
4	Regulacya Adygi od Castell bell do Tschaserstag	120.000	50	60.000
	c) w Dalmacyi:			
5	Zabudowanie potoku Malmitasz	75.000	50	37.500
	d) w Czechach:			
6	Uzupełnienie regulacyi rzeki Łączna	84.151	30	25.240
	e) w Karyntyi:			
7	Ukończenie regulacyi rzeki Glan	254.000	50	127.000
	f) w Solnogrodzie:			
8	Uzupełnienie zabudowania potoku Zauch . .	16.200	50	8.100
	g) na Morawie:			
9	Uzupełnienie regulacyi Beczwy w gminach Howczi i Johanowa	45.500	50	22.750
	h) w Galicyi:			
10	Regulacye środkowej sekcyi Gniłej Lipy . . .	346.000	30	103.800
11	Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Dniestru	606.000	50	303.000
12	Zabudowanie potoku Glińsko	48.000	50	24.000
		1,855.101		819.535
	do r. 1895 włącznie .	24,116.900		8,815.147 ½
	Ogółem .	25,972.001		9,634.682 ½

Z tego wynosi koszt przedsiębiorstw galicyjskich **8,621.827 złr,** w. a. (wobec 7,621.827 złr. w. a. 1895), udział zaś tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym **3,014.479 złr. w. a.,** czyli **31,$_{29}$%** zaangażowanej sumy 9,634.682½ złr. w. a. (wobec 2,583.679 złr. w. a. czyli 29,$_{3}$% w. r. 1895) — bez uwzględnienia pożyczek udzielanych z tego funduszu i kosztów utrzymania oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

W y s o k i   S e j m   r a c z y   u c h w a l i ć:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. grudnia 1896 l. 77.665 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II) Sejm przyznaje na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rub. XIII poz. 180 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki:

a) n a   r e g u l a c y ę   S o ł y:

1)	pod Cięciną i Radziechową . . .		1.490 zł.

b) n a   r e g u l a c y ę   S k a w y:

1)	pod Jaroszowicami i Wadowicami .	3.420 zł.	
2)	„ Wadowicami i Witanowicami .	1.500 „	
3)	„ Grodziskiem i Graboszycami .	1.000 „	5.920 zł.

c) n a   r e g u l a c y ę   R a b y:

1)	pod Dolną wsią i Osieczanami .	1.000 „	
2)	„ Brzezową i Targoszyną . .	1.000 „	
3)	„ Targowiskiem . . .	1.000 „	
4)	„ Winiarami, Stadnikami i Gdowem	1.000 „	
5)	„ Krzyżanowicami wielkimi i małemi	1.000 „	
6)	„ Ujściem solnem . .	650 „	5.650 zł.

d) n a   r e g u l a c y ę   D u n a j c a:

1)	pod Jazowskiem i Maszkowicami .	1.000 „	
2)	„ Podegrodziem i Stadłem . .	2.000 „	
3)	„ Wyglanowicami i Starym Sączem .	700 „	
4)	„ Marcinkowicami i Kurowem .	1.000 „	
5)	„ Zbyszycami i Znamirowicami .	1.000 „	
6)	„ Tęgoborzem . . .	1.000 „	
7)	„ Witowicami dolnemi . .	1.000 „	
8)	„ Wiatrowicami, Tropiem i Będzieszyną	2.000 „	
9)	„ Drużkowem i Filipowicami .	3.000 „	
10)	„ Charzewicami i Wesołowem .	1.000 „	
11)	„ Melsztynem i Olszynami . .	2.000 „	
12)	„ Gierową janowicką i Wielką wsią	2.000 „	
13)	„ Wielką wsią . . .	2.000 „	
14)	„ Sukmaniem . . .	1.084 „	
15)	„ Filipowicami . . .	4.523 „	
16)	„ Gierową janowicką . .	1.485 „	
17)	„ Olszynami i Sukmaniem . .	4.200 „	
18)	„ Melsztynem . . .	1.705 „	
19)	„ Strugą . . .	2.312 „	
20)	poniżej mostu w Melsztynie . .	1.071 „	
21)	pod Biskupicami i Domosławicami .	2.760 „	
22)	„ Szczepanowicami i Zgłobicami .	1.000 „	
23)	„ Stróżami i Wesołowem . .	1.000 „	
24)	„ Różnowem . . .	478 „	41.318 zł.

e) n a   r e g u l a c y ę   P o p r a d u:

pod Biegonicami i Starym Sączem . 1.250 zł.

f) na regulacyę Wisłoki:

1) pod Brzyskami i Bukową . .	500 „	
2) pod Bukową i Błażkową . .	1.000 „	
3) „ Skurową . . .	1.000 „	
4) „ Skurową, Zawadką i Przeczycą .	2.000 „	
5) „ Przeczycą . . .	1.001 „	
6) „ Przeczycą i Kamienicą . .	1.000 „	
7) „ Dęborzynem . . .	1.000 „	
8) „ Jaworzem i Łabuziem . .	1.000 „	
9) „ Parkoszem i Lipinami . .	1.300 „	
10) „ Dębicą i Straszęcinem . .	500 „	
11) „ Latoszynem . . .	1.000 „	
12) „ Brzeziną, Bobrową i Wolą bobrowską	3.720 „	
13) „ Przecławiem i Kiełkowem .	1.000 „	
14) „ Tuszymą i Rzemieniem . .	1.000 „	
15) „ Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	2.287 „	
16) „ Kiełkowem i Goleszowem .	2.000 „	21.308 zł.

g) na regulacyę Sanu:

1) pod Mrzygłodem i Dobrą . .	500 „	
2) „ Witryłowem, Hroszówką i Temeszowem . . .	1.801 „	
3) „ Krzemienną, Niewistką i Jabłonicą ruską	4.618 „	
4) „ Iskanią . . .	903 „	
5) „ Nozdrzcem i Dąbrówką starzeńską	3 000 „	
6) „ Karolówką i Dynowem . .	1.267 „	
7) „ Bachorzem . . .	500 „	
8) „ Pawłokomą . . .	1.000 „	
9) „ Bachorzem i Sielnicą . .	3.607 „	
10) „ Ruską wsią . . .	500 „	
11) „ Iskanią i Bachowem . .	2.000 „	
12) „ Korytnikami . . .	2.500 „	
13) „ Ostrowem . . .	9.474 „	
14) „ Wilczą i Buszkowicami . .	3.000 „	
15) „ Sośnicą i Dusowcami . .	3.000 „	37.670 zł.

h) na regulacyę Wiszni:

pod Nienowicami i Michałówką . . . 2.500 zł.

i) na regulacyę Wisłoka:

1) pod Kalembiną, Kozłówkiem i Kożuchowem	1.500 „	
2) „ Wiśniową . . .	1.152 „	
3) „ Babicą i Siedliskami . .	3.000 „	
4) „ Trzebowniskiem . .	1.000 „	
5) „ Łukawcem . . .	2.000 „	
6) „ Dobrzechowem . . .	1.000 „	9.652 zł.

k) na regulacyę Stryja:

1) pod Pokrowcami i Pczanami . .	500 „	
2) „ Chodowicami . . .	2.000 „	
3) „ Żulinem i Siemiginowem .	500 „	
4) „ Wołcniowem . . .	500 „	3.500 zł.

l) na regulacyę Świcy:

1) pod Hoszowem i Kniaziołuką	.	1.700 „	
2) „ Podbezeżem . .	.	1.000 „	
3) „ Sokołowem i Łanami sokołowskimi		3.000 „	5.700 zł.

m) na regulabyę Łomnicy:

pod Temerowcami . . . . 500 zł.

n) na regulacyę Bystrzycy:

1) pod Mykietyńcami i Uhornikami	.	851 „	
2) „ Pasieczną . .	.	1.500 „	
3) „ Zagwoździem . .	.	2.000 „	
4) „ Wołczyńcem . .	.	2.000 „	
5) „ Jamnicą i Sielcem .	.	2.000 „	
6) „ Grabowcem . .	.	1.000 „	
7) „ Manasterczanami .	.	1.500 „	10.851 zł.

o) na premiowanie zawiklenia odsypisk . 500 zł.

Ogółem . . 147.809 zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w Rub. XIII poz. 183 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Prutu pod Śniatynem (I rata) . 9.600 zł.

b) na konserwacyę robót przy osuszeniu bagien Rudnickich 1.400 „

c) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

w Rudniku . . .	.	1.000 zł.	
„ Korsowie . . .	.	1.000 „	
„ Nowym Targu . .	.	500 „	
„ Olesku i Kontach . .	.	1.000 „	
„ Chorostkowie . .	.	500 „	
„ Stojanowie . . .	.	500 „	
połowa remuneracyi zarządu stacyi	.	1.000 „	5.500 „

d) na zakładanie fabryk drenarskich w myśl uchwały Sejmowej z d. 6. kwietnia 1892 V rata (ostatnia) . 5.000 „

e) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . 10.000 „

Ogółem . . 31.500 „

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1897 subwencyą 5.000 złr. w. a. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V. Sejm ustanawia w krajowem biurze melioracyjnem posadę stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II klasy i otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1897 kredyt w kwocie 1.500 złr. w. a. na utrzymanie tego referenta.

VI. Sejm uchwala załączone projekty ustaw:

a) o regulacyi rzeki Soły;

b) „ „ „ Łomnicy z dopływami;

c) o zabudowaniu potoku Bystry;
d) o uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia z dopływami;
e) o uzupełnieniu lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

VII. Sejm przyznaje na rok 1897 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

a) na zabudowanie potoku Bystry dotacyę w kwocie 10.000 złr. w. a.
b) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami dotacyą w kwocie 15.975 złr. w. a.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII na r. 1897 do końca lutego r. 1899, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 9. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 77665/96.

Sprawozdanie

inżyniera adjunkta Andrzeja Kornelli z inspekcyi krajowych stacyj doświadczalnych dla kultury torfowisk w Nowym Targu, w Chorostkowie, w Kontach, Olesku i Rudniku.

Będąc w podróży naukowej roku ubiegłego za granicą, spotykałem niemal na każdem miejscu, nietylko na ziemiach torfowych ale bardzo często i na wszelkich innych glebach mineralnych mniejsze, lub większe stacye doświadczalne a raczej próbne parcelki rolne, na których odpowiednio do miejscowych stosunków, badano zasady najracyonalniejszej uprawy.

Pola te prowadzone są nietylko przez osobne na ten cel stworzone instytucye, tak zwane stacye chemiczno-rolnicze, które obok praktycznych celów, mają na oku także cele ściśle naukowe, ale najczęściej inicyowane są bądź to przez samych właścicieli, bądź przez towarzystwa rolnicze i techniczne, lub wreszcie przez osobne organa ustanowione przez instytucye prywatne lub władze krajowe.

Miałem wskutek tego częstą sposobność poznać olbrzymie znaczenie stacyi doświadczalnych i nabrałem przekonania, że stacye takie są jednym z najpotężniejszych czynników w rozwoju i postępie rolnictwa. Najgorętsze słowa i ustne namowy najgłośniejszych powag, nie odniosą nigdy tego skutku, co faktycznie demonstrowana nauka na ziemi rolnika.

Dzięki uprzejmości inż. kultury dr. Salfelda w Lingen, zwiedziłem wioski w okolicy Meppen (prow. Hannower), posiadające możliwie najuboższe piaski jako ziemie orne, gdzie jednak wskutek wzorowych przykładów na polach doświadczalnych, rolnicy tamtejsi zaniechali zupełnie dawnej gospodarki i przyjęli nową, na polach demonstrowaną, która przyczyniła się do dobrobytu tychże mieszkańców.

Najczęstsze jednak a nawet niezbędnie potrzebne są pola doświadczalne na ziemiach torfowych. Pochodzi to stąd, że do ziemi tej istnieje zazwyczaj już z góry uprzedzenie, objawiające się często zupełnym brakiem wiary w powodzenie jakiejś melioracyi — tembardziej że takowa wymaga zazwyczaj znacznych wkładów — a nadto i dlatego, że rzeczywiście brak tu nieraz pewnych stałych nieomylnych reguł, któreby w meliorowaniu tych gruntów bezwzględnie zastosować można.

Zadaniem więc stacyi doświadczalnych dla kultury torfowisk jest:

1) wskazanie, a raczej demonstrowanie rolnikom ważności i niekiedy olbrzymiej wartości tej ziemi dla gospodarstwa rolnego, a ewentualnie i dla przemysłu rolnego;

2) wyszukanie najpewniejszych i najlepszych reguł tak technicznych jak i gospodarczych dla uprawy przestrzeni torfowych.

Te dwa cele muszą być podstawą dążenia naszych stacyi krajowych, tembardziej, że bezwzględnie nie można korzystać z doświadczeń poczynionych już przez długi szereg lat za granicą. Tak bowiem stosunki ekonomiczne jak i przyrodnicze, a szczególnie klimatyczne są u nas zupełnie inne. Doświadczenia zagraniczne mogą być tylko wskazówką i przykładem, ale nigdy regułą.

Pragnąc przeto jak najpomyślniejszego rozwoju sprawy torfowej i przekonawszy się że nie wszystkie nasze stacye krajowe odpowiadają swemu zadaniu, a pojęcie stacyi doświadczalnej zostaje zupełnie nieraz spaczone, ośmielam się przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi Krajowemu kilka uwag odnoszących się nietylko do istniejących stacyi, ale i do przyszłego ich programu i działalności.

I. Stacya doświadczalna w Nowym Targu.

Stacya doświadczalna w Nowym Targu postawiła sobie dwa bardzo słuszne zadania: 1-sze wprowadzenie racyonalnego używania i fabrykacyi ściółki torfowej; 2-gie zaprowadzenie kultur łąkowych i ściółkowych.

Brak z góry obmyślanego planu i systemu, opóźnia osiągnięcie tego zadania. Już przy pierwszem założeniu stacyi, popełniono ten błąd, że nie uwzględniono dalszego jej rozwoju, a szczególnie fabrykacyi ściółki torfowej. Wskutek tego eksploatacya torfu na ściółkę musi się odbywać na innem miejscu, bliżej drogi dojazdowej i miasta, tamże musi być przeniesione całe urządzenie i przeprowadzone poprzednio nowe odwodnienie. Stworzone zatem poprzednio odpływy, kanałami kosztem 711 złr. 58 ct. w. a. dla mającego się obrać nowego miejsca, znaczenia mieć nie będą.

W akcyi zakładania kultur łąkowych nie przystąpiono również z systematyczną pracą doświadczalną, a tylko z góry przyjęto pewne reguły, które, jak to łatwem było do przewidzenia, już w pierwszym roku zawiodły. Przyjęto mianowicie tylko jeden dział od razu na 1 m. głęboki a na 50 m. szeroki. Ponieważ odwodnienie to nie wystarcza, przeto na wszystkich działkach rozwinęły się z całą siłą mchy, które znaczną część kultur łąkowych zagłuszyły. Torfowisko nowotarskie należy do torfowisk wybitnie wyżynnych, dla którego bardziej jak dla torfu nizinnego brak pewnych zasad uprawy, tembardziej, że w naszym kraju najniezawodniej tego rodzaju ziemia wchodzi po raz pierwszy jako medium rolne. Należy tu zatem systematycznie wyszukać reguły odwodnienia dla tego rodzaju torfowiska, przez odpowiednie równoległe doświadczenia z rozmaitemi szerokościami grobel uprawnych i rozmaitemi głębokościami rowów odwodniających.

Zupełnie analogicznie należy już w pierwszym roku postąpić z potrzebną ilością nawozów sztucznych i zwapnieniem, a nigdy nie ordynować odrazu pewnej stałej dawki, jeśli się nie wie, czy ona wystarczy.

Co do fabrykacyi ściółki torfowej i wprowadzenia jej w używanie, należy spełnić następujące zadania:

1-sze). Przedewszystkiem w myśl prośby obecnego kierownika gminy Nowego Targu, w popularnej pogadance zaznajomić okoliczną ludność z ważnością i użytecznością tego rodzaju materyału, jak niemniej i ze sposobem jego używania.

2-gie). Ponieważ w Nowym Targu i okolicy zagnieździł się zwyczaj używania materyału torfowego w stanie zupełnie mokrym, z zawartością wody często większą niż 70—80% przeto dla przekonania i wykazania błędów tej metody, nie mającej ani praktycznej, ani teoretycznej słusznej podstawy, należałoby przeprowadzić porównawcze próby na tym samym gruncie, równocześnie z obornikiem otrzymanym z surowego i mokrego torfu a obornikiem, w którym zastosowano racyonalnie fabrykowaną ściółkę torfową.

3-cie). Ponieważ ma się to do czynienia z okolicą bardzo bogatą w torfy wyżynne, dla której uprawa torfowisk jest rzeczą zupełnie nową i niesłychaną, przeto celem zwrócenia uwagi i zainteresowania właścicieli tych gruntów, należy przeprowadzać w małych rozmiarach doświadczenia z roślinami rolnemi i ogrodowemi.

Doświadczenia te wykonywane po raz pierwszy u nas na torfie wyżynnym, mogłyby nietylko uzupełnić i wzbogacić naukę krajowego rolnictwa i stworzyć nieznane nam dotąd zasady melioracyjnej techniki, ale nadto miałyby i praktyczne zastosowanie.

II. Stacya doświadczalna w Chorostkowie.

Stacya ta jak najmniej odpowiada swemu zadaniu i swemu powołaniu.

Torfowisko chorostkowskie należy do doskonałego w górnej warstwie zupełnie, w dolnej słabiej rozłożonego torfu nizinnego, a nie jak go to błędnie zaliczano do torfu

mieszanego (Übergangs lub Mischmoor). Bogactwo wapna dochodzi do 25% i wyżej, i z tego powodu należy torf ten ściślej nazwać już torfem wapnistym (Kalkmoor). Przytem znaczne domieszki części mineralnych poprawiają znakomicie własności fizykalne tego torfu nadającego się bez żadnych skrupułów do wszelkiego rodzaju kultur. Jeżeli nadto uwzględni się znakomite stosunki odwodnienia, w znaczniejszej części już w dawniejszych czasach przeprowadzone, to przy dobrych chęciach i zamiarach, najzwyklejsza fachowa rada rozwiązałaby zupełnie wszelkie wątpliwości wchodzące w zakres uprawy tego torfowiska, tembardziej że rozchodziło się tu tylko o kultury łąkowe.

Praca zatem tutejszej stacyi doświadczalnej polega na poprawieniu istniejących rowów i wyrznięciu tu i owdzie nowych, skombinowaniu i zasianiu odpowiednich mieszanek traw, które, jak z doświadczenia się pokazało, udają się lepiej po przedplonie, którym tu są kartofle.

Jeśli tylko o to chodziło, to w tym kierunku stacya spełniła już swoje zadanie; na wskazanej drodze da się cel osiągnąć zupełnie i niezawodnie taniej jak przy doświadczeniach, które tu są nadzwyczaj drogo administrowane. Wykonywanie pomiarów parcel doświadczalnych przez strony zupełnie obce, każących sobie za czynność tę z subwencyi dobrze płacić; jest co najmniej niewłaściwe.

Nie mogę się wstrzymać od uwagi, że kartofle, które jako przedplon na kilku morgach widziałem, znajdywały się w stanie nadzwyczajnego zachwaszczenia, co świadczyć musi o zupełnym braku zainteresowania się i dobrej chęci do doświadczeń.

W czasie pobytu mego w Chorostkowie zawiadomiono mię o istnieniu tuż w Chorostkowie pokładów popiołu z drzewa bukowego z istniejącej tamże przed laty fabryki potasu. Udawszy się na miejsce, znalazłem olbrzymie masy tego popiołu, które jakkolwiek wykazują małą zawartość, bo około 3% potasu, to jednak możeby się z pożytkiem użyć dały na gnojenie torfowisk, jeśli doświadczenia wykażą dobry skutek.

Wysoki Wydział Krajowy, jeśli uzna za właściwe użyć do tego celu subwencyi krajowej, raczy polecić przeprowadzenie odpowiednich w tym kierunku komparatywnych doświadczeń na obszarach jednak nie większych jak 10—20 arów.

Popioły te, będące własnością obszaru dworskiego, dla ziem innych podolskich, wobec bogactwa tychże w potas, znaczenia mieć nie będą.

Drugie zadanie tejże stacyi, wprowadzenie ściółki torfowej i fabrykowanie jej, jak również popieranie eksploatacyi torfu na opał, jest bezcelowe i bez ogólniejszego znaczenia. Materyał ten na ściółkę zupełnie się nie kwalifikuje, co już wynika z orzeczenia prof. Meissla, wydanego na podstawie analizy przeprowadzonej w stacyi chemicznej w Wiedniu.

Ponieważ zaś tylko miejscami i to w dolnych warstwach, natrafia się na torf, który pozornie łudzi, że na ściółkę dałby się użyć, przeto należy wpierw przeprowadzić za pomocą dokładnego świdrowania badania, czyli warstwy tego rodzaju znajdują się w dostatecznej ilości, jak niemniej i jakości.

Wysoki Wydział Krajowy raczy w tym kierunku ewentualnie powziąć odpowiednią uchwałę.

Zupełnie analogicznie, z tych samych powodów i fabrykacya torfu opałowego niema najmniejszych widoków. Że jakość tego torfu nie stoi w odpowiednim stosunku do kosztów eksploatacyi, świadczą już dawniejszemi laty podjęte nieudałe próby. A już zupełnie byłoby bezpodstawnem zastosowanie jakichkolwiek maszyn torfowych w miejscu, do którego na skutek sprawozdania p. Koppensa reskryptem z dnia 6-go lipca LW. 44044 zostałem celem wydania opinii zawezwany.

Bliższe wyjaśnienie wyłuszczę w następnem sprawozdaniu, obecnie tylko Wysokiemu Wydziałowi Krajowemu mam zaszczyt donieść, że poleciłem zarządzić eksploatacyę ręczną starą wypróbowaną metodą, początkowo tylko na próbę, a później jeśli materyał okazałby się korzystnym, na większą skalę. Gdy jednak tak obszar całego torfowiska jest stosunkowo nieznaczny, bo tylko sto kilkadziesiąt morgów wynoszący i należący jak mi się zdaje w całości tylko do obszaru dworskiego, z czego tylko powierzchownie kilkunastu morgów, jako nienadająca się do jakiejkolwiek uprawy ze względu na zanadto wielkie osuszenie, jest przeznaczona do eksploatacyi materyału palnego, użyć się mającego li tylko do 2 gorzelni, zatem z góry wykluczoną jest możliwosc obszerniejszego popularyzowania i używania tego rodzaju materyału wśród okolicznych mieszkańców, przeto Wysoki Wydział Krajowy raczy powziąć uchwałę, o ile na ten cel subwencya dla stacyi doświadczalnej użyć by się miała.

Uważając sprawę tak łąk torfowych a jeszcze bardziej produkcyę ściółki torfowej i materyału opałowego dla Podola, jako nadzwyczaj doniosłą i cały kraj obchodzącą, ośmielam się wnieść prośbę: Wysoki Wydział Krajowy raczy polecić wyszukanie w, stronach podolskich torfowisk, któreby przy pomocy subwencyi powyższym zadaniom w pełni odpowiedzieć mogły.

III. Stacya doświadczalna w Kontach i Olesku.

Stacya w Olesku istniejąca na gruntach gminnych została, ze względu na istniejące spady terenu, a stąd powstałe obawy niepomyślnego wodostanu, niewłaściwie założoną. Mimo jednak tego, dzięki nadzwyczajnemu zainteresowaniu się kierownika tej stacyi WPana Gniewosza, stacya ta może najpiękniej spełnia swoje zadania. Z całem mianowicie uznaniem trzeba być dla przeprowadzonych bogatych doświadczeń z uprawą roślin ogrodowych i zbożowych, które dla okolicznych rolników mają największe znaczenie. Sądząc, że w tych pierwszych dwu latach chodziło WPanu Gniewoszowi bardziej o demonstratywną część celem wywołania zainteresowania się okolicznej ludności stacyą doświadczalną, można mieć pewność, że w dalszych doświadczeniach nie zabraknie ścisłych badań, przy jakiej możliwie największej szerokości grobel dadzą się z pożytkiem przeprowadzić kultury roślin zbożowych i ogrodowych, jak niemniej i porównawczych doświadczeń z najwłaściwszą ilością i jakością potrzebnych nawozów.

Całkiem nowo powstająca stacya w Kontach jako filia niejako Oleskiej na gruncie dworskim jest w stadyum przygotowywania.

IV. Stacya doświadczalna w Korsowie.

Stacya ta obejmuje obszar kilkunastu hek., a zwiększając się rok rocznie, przybrała cechę nie stacyi doświadczalnej ale raczej, gospodarstwa torfowego. Ponieważ z góry przyjęto tu kultury łąkowe, przeto takowe są głównie forytowane. Osiągnięte rezultaty są zdumiewające i tak przekonywujące, że dla dalszej akcyi wystarczy tylko dobra chęć i rzeczywista potrzeba użytkowania tych odłogiem spoczywających nieużytków.

V. Stacya doświadczalna w Rudniku.

Stacya w Rudniku zostająca pod kierownictwem JW. hr. Hompescha, jest prowadzoną w tak obszernych rozmiarach, że przekracza daleko obowiązki, ale świadczy o nadzwyczajnem raczej zamiłowaniu do uprawy tego rodzaju gleby. Rok rocznie wyczerpująco ogłaszane sprawozdania drukiem, zezwalają korzystać z poczynionych tamże doświadczeń.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 77665/96.

Sprawozdanie

o przedłużeniu regulacyi rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa, odnośnie do rozp. Wydziału krajowego z dnia 4. kwietnia 1896 r. LW. 17841/96.

Gminy i obszary dworskie Litwinów, Rudniki, Łysa, Nosów i Zastawcze powiatu Podhajeckiego wniosły petycyę do Wysokiegn Sejmu o przedłużenie regulacyi Złotej Lipy w dół od Litwinowa, a Wysoki Sejm petycyę tę odstąpił Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania sprawy na miejscu wspólnie z c. k. Namiestnictwem i zdania sprawy Sejmowi na najbliższej sesyi.

Niżej podpisani: ze strony c. k. Namiestnictwa p. Józef Kriegseisen c. k. inżynier i ze strony Wydziału krajowego p. Józef Jankowski starszy inżynier krajowego biura melioracyjnego przeprowadzili dnia 6. i 7. maja 1896 r. badania na miejscu i przedstawiają następujące sprawozdanie.

W sprawozdaniu technicznem do projektu zatwierdzonego częściowej regulacyi rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Brzeżan z r. 1889, wykazano:

że zabagnienia doliny powstają nie wskutek braku spadku podłużnego doliny, który wynosi przeciętnie 0,50‰, lecz wskutek istniejących zakładów wodnych;

że pomiędzy Zawałowem i Łysą zabiegnienie łąk jest nieznaczne. brzeg lewy pod Zawałowem (tj. Zastawcze) jest osuszonym za pomocą rowu wpadającego poniżej młyna w Zawałowie;

że pomiędzy Łysą i Rudnikami istnieje zabagnienie, którego jednak nie można usunąć bez zniesienia młyna w Łysej, ponieważ dolina jest zbyt wąską i urządzenie młynówki nie opłaci się;

że pomiędzy Rudnikami i Liwinowem główna część łąk, położona na lewym brzegu rzeki, jest osuszoną osobnym rowem podłużnym z ujściem poniżej młyna w Rudnikach;

że pomiędy Litwinowem i Bożykowem, łąki na lewym brzegu położone, osuszone są przedłużeniem tegoż samego rowu, o którym powyżej mowa, — zabagnienie zaś na prawym brzegu jest dość nieznaczne, tak, że kosztowniejsze roboty nie mogłyby się opłacić.

W temże sprawozdaniu wykazano, że ilości przepływu wody, które istniejące zakłady wodne mogą przeprowadzić przy normalnym stanie wody, tj. przy stanie wody, nie przewyższającym stanu dozwolonego, gdy wszystkie zastawki jazów (czyli szluz) i szluz wpustowych przy młynach będą otwarte, wynosiły w 1889 roku:

w Zawałowie	68, m³. na 1 sekundę (sama szluza bez młyna)
w Łysej	34,2 m³. (szluza i młyn)
w Rudnikach	13,4 m³. („ „ „)
w Litwinowie	22,5 m³. („ „ „)
w Bożykowie	41, m³. („ „ „)

(szluza nie została wykonaną według dat, które projektującemu zostały podane w 1888 r.)

w Sarańczukach (bez Kotowa) 40,9 m^3. (szluza i młyn)
w Brzeżanach 103,3 m^3. („ „ „)
przy projektowanym normalnym, zniżonym stanie o 0,13 m.

Nareszcie we wnioskach, przedstawionych na końcu tegoż sprawozdania, ze względu na przyjętą jako normalną wielką wodę = 21 m^3 na 1 sekundę, która mieści się w istniejącym korycie rzeki poniżej Bożykowa uważano za potrzebne, ażeby były wydane rozporządzenia względem otwierania zastawek szluzowych w Brzeżanach, w Sarańczukach i w Bożykowie, oraz względem powiększenia jazu (szluzy) zastawkowego w Rudnikach.

Powyżej oznaczona normalna wielka woda = 21 m^3., tj. woda mieszcząca się w istniejącem korycie rzeki Złotej Lipy poniżej Bożykowa, — została w projekcie z 1889 roku przyjętą na podstawie przepływów obliczonych w istniejącym korycie, a mianowicie:

między Zawałowem i Łysą otrzymano dla tej wody, wypełniającej koryto, Q_4:

na prof.	299	22,5 m^3. na 1 sek.
„ „	297	24,0 „ „ „ „
„ „	295	21,8 „ „ „ „
„ „	293	23,5 „ „ „ „
„ „	291	23,1 „ „ „ „
„ „	287 } 277 }	27,3 „ „ „ „

między Łysą i Rudnikami:

na prof.	253	20,4 m^3. na 1 sek.
„ „	248—249	21,4 „ „ „ „

między Rudnikami i Litwinowem:

na prof.	233	16,0 m^3. na 1 sek.
„ „	231	16,7 „ „ „ „
„ „	226	20,4 „ „ „ „
„ „	224	14,8 „ „ „ „

Badanie z dnia 6. i 7. maja 1896 r. wykazało, że stan doliny rzeki Złotej Lipy między Litwinowem i Bożykowem nie zmienił się od r. 1888 tj od czasu, gdy były wykonane zdjęcia i badania do projektu regulacyjnego, — od tego czasu jednak: a) ukończono szluzę w Bożykowie, a próg tej szluzy, według dat. podanych przez kierownictwo budowy, nie znajduje się na wysokości pierwotnie projektowanej; b) w Zawałowie przebudowano główną szluzę czyli jaz zastawkowy, a przytem, według informacyj udzielonych przez Dra Jana Walewskiego, właściciela Nosowa, nową szluzę w ten sposób wykonano, że wierzch zastawek leży o 0,135 za wysoko, a rozporządzeniem ck. Starostwa w Podhajcach z dnia 15/4 1896 l. 5.030 zarządzono obniżenie zastawek o tę wysokość.

Delegowana Komisya porozumiała się na miejscu w pierwszym rzędzie z najbardziej interesowanym w tej sprawie p. Edmundem Lityńskim, właścicielem dóbr w Litwinowie, prezesem Rady powiatowej w Podhajcach, a następnie z p. Drem Janem Walewskim, właścicielem dóbr Nosowa.

Obaj oświadczyli gotowość przyczynienia się do kosztów przedłużenia regulacyi rzeki Złotej Lipy, w stosunku, który na nich przypadnie, jeżeli to przedsiębiorstwo będzie uznanem jako krajowe i uzyska odpowiednie subwencye państwowe i krajowe.

Ze względu na okoliczności powyżej przytoczone, a w szczególności;

ze względu na konieczną potrzebę unormowania odpływu przynajmniej takich wód, które mieszczą się w istniejącem korycie poniżej Bożykowa, — dla całej przestrzeni rzeki Złotej Lipy od Brzeżan do Zawałowa;

ze względu na wykazaną potrzebę zarządzenia, ażeby zakład wodny w Rudnikach, czyli szluza wpustowa tamtejsza została odpowiednio rozszerzoną;

ze względu, że profil poprzeczny istniejącego koryta między Litwinowem i Rudnikami jest stosunkowo w gorszych warunkach, aniżeli reszta przestrzeni rzeki między Rudnikami i Zawałowem;

ze względu, że dla kontroli prawidłowego odprowadzania wód większych i usuwania wszelkich nadużyć w tym wypadku, niezbędnem jest przymusowe zawiązanie spółki wodnej dla całej przestrzeni od Brzeżan do Zawałowa, tak np., ażeby w razie puszczania wody szluzą w Brzeżanach, wszystkie dolne zakłady wodne były o tem puszczeniu wody i o ilości otwartych zastawek zawiadomione;

nareszcie ze względu na wyraźnie wyrażone życzenie stron najbardziej interesowanych o przeprowadzenie możebnej melioracyi doliny między Litwinowem i Bożykowem, między Litwinowem i Rudnikami, oraz pod Nosowem i Zastawczem;

Komisya przedstawia wniosek zarządzenia szczegółowych badań na miejscu przy pomocy istniejącego operatu technicznego z r. 1889 i wypracowania projektu przedłużenia częściowej regulacyi rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa na podstawach następujących:

w celu osuszenia prawego brzegu doliny między Bożykowem i Litwinowem zaprojektować, albo zniesienie zupełne młyna w Litwinowie, ewentualnie zniżenie dozwolonego stanu wody, albo odpowiednie przełożenie młynówki ku lewemu brzegowi;

w celu ułatwienia odpływu wód między Litwinowem a Rudnikami rozszerzyć i uregulować istniejące koryto rzeki na 21 m³. przepływu na 1 sekundę;

dla usunięcia istniejącej przeszkody odpływu większych wód w Rudnikach rozszerzyć odpowiednio, ewentualnie przebudować szluzę tamtejszą;

uzyskać możebne zniżenie dozwolonego stanu wody w Rudnikach;

uzupełnić istniejącą już melioracyę lewego brzegu doliny pod Litwinowem, oraz między Litwinowem i Rudnikami przez uregulowanie istniejącego rowu odpływowego;

pod Nosowem dla polepszenia warunków odpływu wód większych zaprojektować przekopanie istniejących serpentyn, ewentualnie melioracyę łąk, na prawym brzegu położonych, za pomocą rowu osuszającego;

uzyskać możliwe zniżenie dozwolonego stanu wody w Zawałowie,

uzupełnić istniejące rowy osuszające na lewym brzegu rzeki pod Zastawczem, o ile okaże się tego potrzeba.

Lwów w Maju 1896 r.

Józef Kriegseisen	***Józef Jankowski***
c. k. inżynier	st. inżynier kraj. biura melior.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 77.665/1896.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. kwietnia r. 1896 L. 14757 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie z wykazem wydatków państwowych na budowle wodne w latach 1880, 1896.

Przyjmując z wdzięcznością do wiadomości postanowienie Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu zakomunikowane nam w szacownej odezwie z dnia 4. marca r. b. L. 12754 w sprawie podjęcia systematycznej regulacyi 2 rzek karpackich Soły i Łomnicy, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Świetnemu c. k. Namiestnictwu. co następuje:

Przedłożone przez Wydział krajowy na ostatniej sesyi Wys. Sejmowi projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy, które zawierały postanowienia identyczne z obowiązującą ustawą z dnia 1. maja r. 1893 Dz. u kraj. Nr. 33 o regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, a w szczególności zapewniały zasiłki państwowe dla tych regulacyi z państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości 40% z państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 20% kosztów, zostały przez Sejmową komisyę gospodarstwa krajowego jednomyślnie przyjęte i jak z załączonego ·/. sprawozdania okazuje się, bez zmiany Wys. Sejmowi do przyjęcia zalecone.

Gdy jednak JWny komisarz rządowy zakomunikował Referentowi Komisyi gospodarstwa krajowego reskrypt Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia r. 1896 L. 37.437 zawierający odmienne postanowienia co do subwencyonowania tych przedsiębiorstw ze skarbu państwa (40% z funduszu melioracyjnego a 20% z dotacyi na budowle wodne) cofnęła komisya w czasie obrad Wys. Sejmu nad przedłożeniem melioracyjnem dnia 30. stycznia r. 1896 oba projekty ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy i wzięła je ponownie pod rozwagę wraz z reskryptem ministeryalnym na posiedzeniu z dnia 31. stycznia r. 1896.

Obszerna dyskuzya w łonie komisyi gospodarstwa krajowego doprowadziła do tej jednomyślnej uchwały, iż komisya zaleciła Wydziałowi krajowemu przeprowadzić dalsze rokowania z Wysokim c. k. Rządem celem uzyskania przynajmniej 40% zasiłku z dotacyi budowli wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych) przy równoczesnem ograniczeniu zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego do 20%, gdyż w razie przyjęcia propozycyi Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych regulacya pięciu względnie 6 rzek karpackich wyczerpałaby w zupełności udział Galicyi w państwowym funduszu melioracyjnym, wskutek czego musiałyby być zupełnie zaniechane właściwe roboty melioracyjne, dla których ten fundusz jest przeznaczonym, a które mają równie doniosłe dla kraju znaczenie, jak regulacya rzek karpackich, mianowicie:

1) wykończenie obwałowania niziny nadwiślańskiej od groźnych zalewów;

2) kolmatacya największych w Austryi bagien nadniestrzańskich;

3) regulacya Styru z dopływami celem odwodnienia wielkich obszarów bagien w północno-wschodniej części kraju;

4) regulacya dopływów Bugu, Pełtwi, Raty z dopływami, Sołokii oraz mniejszych prawobrzeżnych pobocznic mających na celu odwodnienie i assanizacyą kilku powiatów.

Podzielając w zupełności powyższe zapatrywanie komisyi gospodarstwa krajowego zgodne z uchwałą Wys. Sejmu z dnia 13. lutego r. 1894 w sprawie programu regulacyi wód w całym kraju, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać uprzejmie Świetne c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zmiany decyzyi

wydanej w powołanym w reskrypcie w myśl projektów ustaw o regulacyi Soły i Łomnicy przedłożonych przez Wydział krajowy i wstawienia do preliminarza państwowego na rok 1897 40% zasiłków z państwowej dotacyi budowli wodnych (po 40.000 złr. w. a.) na regulacyę Soły i Łomnicy.

Na poparcie tej naszej prośby pozwalamy sobie jeszcze przytoczyć następujące motywa:

1) wedle §. 1 ustawy państwowej z dnia 30. czerwca r. 1884 Dz. u. p. Nr. 116 wszystkie przedsiębiorstwa mające większą doniosłość dla dobra publicznego i wymagające większych nakładów, któreby zanadto wyczerpały państwowy fundusz melioracyjny, mają być przeprowadzone w drodze osobnych ustaw przy pomocy innych dotacyi, z tego też powodu Wys. c. k. Rząd przedkładając po powodzi w r. 1884 projekt ustawy o regulacyi rzek karpackich (alegat 1025 stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa — IX sesya) do których należy właśnie Soła i Łomnica, proponował subwencyonowanie robót 60% zasiłkiem państwowym niezależnie od funduszu melioracyjnego, który już istniał w r. 1885 i dotowany był roczną kwotą 500.000 złr. w. a.

2. wedle załączonego ·/. wykazu wydatków ze skarbu państwa na budowle wodne w latach 1880—1896 z wyłączeniem funduszu melioracyjnego, którego równomierny rozdział na kraje koronne zastrzeżony jest państwową ustawą melioracyjną (§. 3) — kraj nasz korzystał dotychczas tylko z państwowej dotacyi budowli wodnych w etacie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. natomiast w etacie c. k. Ministerstwa handlu, gdzie suma wydatków uwidocznionych oddzielnie w budżetach wynosi 5 110.750 złr. w. a. tudzież w etacie c. k. Ministerstwa rolnictwa, z którego wydano w tym okresie 11,496.223 złr. w. a. na regulacyę rzek alpejskich, wcale nie był uwzględnionym.

Z ogólnej sumy wydatków 63,826.008 złr. w. a. wyłożonych w latach 1880—1896 przypada na Galicyę zaledwie 8,940.700 zł. w., czyli 14%, która to kwota nie odpowiada ani potrzebie ani ilości wód nieuregulowanych ani też powierzchni i ludności kraju, stanowiącego przeszło czwartą część Monarchii.

Wydział krajowy wyraża tedy oczekiwanie, że prośba jego poparta przez Świetne c. k. Namiestnictwo znajdzie uwzględnienie u JE. p. Prezydenta Ministrów, który w swej mowie programowej przyrzekł równe traktowanie krajów koronnych, tak karpackich na północy, jak i alpejskich na południu.

D. j. w.

W y-

wydatków ze skarbu państwa na budowle

Rok	Etat Ministerstwa spraw wewnętrznych		Etat Ministerstwa handlu		Etat Ministerstwa rolnictwa	
	Państwo	Galicya	Państwo	Galicya	Państwo	Galicya
1880	1,599.600	217.000	5.000	—	206.020	—
1881	1,913.300	318.000	200.000	—	148.020	—
1882	1,921.800	318.000	350.000	—	189.220	—
1883	2,086.600	323.000	550.000	—	223.820	—
1884	2,558.760	439.000	600.000	—	1,357.140	—
1885	2,655.200	521.500	600.000	—	1,275.050	—
1886	2,953.110	531.500	600.000	—	1,230.420	—
1887	3,044.900	531.500	680.000	—	2,031.420	—
1888	2,960.910	554.500	695.000	—	1,560.157	—
1889	2,822.700	570.000	693.250	—	695.168	—
1890	2,762.620	596.500	15.500	—	695.248	—
1891	3,119.610	611.500	8.000	—	923.218	—
1892	3,187.095	629.500	9.200	—	696.588	—
1893	3,278.530	681.500	15.000	—	99.047	—
1894	3,537.200	697.900	28.360	—	114.047	—
1895	3,559.100	699.900	25.620	—	25.820	—
1896	3,258.000	699.900	35.820	—	25.820	—
Razem	47,219.035	8,940.700	5,110.750	—	11,496.223	—

alegatu 3.

k a z

wodne w latach 1880 do 1896.

Ogółem			Uwaga
Państwo zł. w. a.	Galicya zł. w. a.	%	
1,810.620	217.000	11,8	Min. handlu: regulacya Narenty „rolnictwa": regulacya rzek Gnil, Isonzo, Adyga, Glan, regulacya wód w Tyrolu, odwoduienia gruntów pod Aquileją.
2,261.320	318.000	14,0	
2,461.020	318.000	12,9	
2,8[illegible]0.420	323.000	11,2	
4,515.900	439.000	9,7	
4,530.250	521.500	11,5	
4,783.530	531.500	11,1	
5,756.320	531.500	9,2	
5,216.067	554.500	10,6	
4,211.118	570.000	13,5	
3,473.368	596.500	17,2	
4,050.828	611.500	15,1	
3,892.883	629.500	16,1	
3,392.577	681.500	20,0	
3,679.607	697.900	18,9	
3,610.540	699.900	19,4	
3,319.640	699.900	21,1	
63,826.008	8,940.700	14,0	

Alegat 4. do sprawozdania Wy-

Wy-

zasiłków z funduszu krajowego potrzebnych w roku 1897 na
częścią w roku 1897,

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy	Z ogólnych kosztów	
				fundusz budowli wodnych	fundusz krajowy
			zł.	zł.	zł.
1	Soła	Cięcina-Radziechów	4470	1490	1490
2	Skawa	Jaroszowice-Wadowice	20000	6800	6600
3	"	(uzupełniające budowle)	5000	1700	1650
4	"	Wadowice-Witanowice	9000	3000	3000
5	"	Grodzisko-Graboszyce	15000	5300	4850
6	Raba	Dolna wieś-Osieczany	3000	1000	1000
7	"	Brzezowa-Targoszyna	10000	3500	3250
8	"	Targowisko	6000	2100	1950
9	"	Winiacy-Stadniki Gdów	18000	6000	6000
10	"	Krzyżanowice wielkie i małe	25000	8600	82[illegible]0
11	"	Ujście solne	2000	700	650
12	Dunajec	Jazowsko-Maszkowice	—	—	—
13	"	Podgrodzie Stadło	14000	4800	4600
14	"	Wyglanowice Stary Sącz	4500	1500	1500
15	"	Marcinkowice-Kurów	10000	3400	3300
16	"	Zbyszyce-Znamirowice	6000	2000	2000
17	"	Tęgoborze (Strugi)	6900	2400	2250
18	"	Witowice dolne	9000	3000	3000
19	"	Wiatrowice-Tropie-Będzieszyna	15000	5200	4900
20	"	Drużków-Filipowice	69000	23000	23000
21	"	Charzewice-Wesołów	10000	3500	3250
22	"	Melsztyn-Olszyny	30000	10000	10000
23	"	Gierowa-Janowicka, Wielka wieś	10000	3500	3250
24	"	Wielka wieś	21945	7749	7098
25	"	Sukmanic	5842	2074	1884

działu kraj. l. 77.665 ex. 1896.

kaz I.

lokalne regulacye niespławuych rzek, które mają być wykonane a częścią w roku 1898.

przypada na prywatne konkurencyę zł.	Z części przypadającychna fundusz krajowy wypada wstawić do preliminarza na r. 1897 zł.	Uwagi
1490	1490	Zasiłek przyznany odezwą z 31/VII. 1896 L: 37440 " " " z 31/VIII. 1894 L: 44138
6600	1770	3 i ostatnia rata
1650	1650	Częściowy zasiłek w kwocie 776 zł. przyznany odezwą z 2/X. 1896 L: 60027
3000	1500	Operat będzie dopiero przedłożony.
4850	1000	Operat ma być dopiero sporządzony.
1000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
3250	1000	Operat w wykonaniu.
1950	1000	Operat już sporządzony i będzie niebawem przedłożony.
6000	1000	Sporządzenie operatu zarządzone.
8200	1000	29 rata. W preliminarzu na rok 1896 było wstawione 1000 zł. Częściowy zasiłek w kwocie 860 zł. przyznany odezwą z 2/X. 1896 L: 52897. Dalszy operat będzie dopiero przedłożony.
650	650	Operat będzie niebawem przedłożony.
--	1000	3. rata. W preliminarzach za lata 1895, 1896 były wstawione 2 raty po 1000 zł. — Projekt będzie dopiero sporządzony. Koszta nawet w przybliżeniu nie wiadome.
4600	2000	2 rata } Projekta będą dopiero przedłożone, potrzebne zdjęcia są już wykonane.
1500	700	2 rata }
3300	1000	2 rata
2000	1000	1 rata
2250	1000	1 rata
3000	1000	2 rata W preliminarzu na r. 1896 było 2000 zł.
4900	2000	1-sza rata
23000	3000	2-ga rata Operat będzie dopiero przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 3000 zł.
3250	1000	1-sza rata Operat będzie dopiero przedłożony. Zdjęcia już są wykonane.
10000	2000	1-sza rata dtto. dtto.
3250	2000	1-sza rata Operat będzie dopiero przedłożony.
7098	2000	2-ga rata Zasiłek przyznany odezwą z 6/3. 1896 L: 6065. Na rok 1896. przyznano 3400 zł. na rok przypadnie 1698 złr.
1884	1084	Zasiłek przyznany odezwą z 94 L: 55216 Reszta.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy	Z ogólnych kosztów fundusz budowli wodnych	Z ogólnych kosztów fundusz krajowy
			zł.	zł.	zł.
26	Dunajec	Filipowice	—	—	—
27	"	Gierowa janowicka	4563	1593	1485
28	"	Olszyny - Sukmanic	12630	6430	6200
29	"	Melsztyn	5256	1846	1705
30	"	Struga	7121	2497	2312
31	"	Poniżej mostu w Melsztynie	3270	1128	1071
32	"	Biskupice - Domosławice	8550	3030	2760
33	»	Szczepanowice-Zgłobice	24000	8400	7800
34	"	Stróże - Wesołów	9000	3000	3000
35	"	Rożnów	1456	500	478
36	Poprad	Biegonic Stary Sącz	3800	1300	1250
37	Wisłoka	Brzyski - Bukowa	13890	4824	4533
38	"	Bukowa - Błażkowa	6000	2000	2000
39	"	Skurowa	9000	3000	3000
40	"	Skurowa-Zawadka-Przeczyca	14115	5721	5 380
41	"	Przeczyca	13735	4733	4501
42	"	Przeczyca-Kamienica	10000	3500	3250
43	"	Dęborzyn	10000	3500	3250
44	"	Jaworze-Łabuzie	20000	6800	6600
45	"	Parkosz-Lipiny	4000	1400	1300
46	"	Dębica-Straszęcin	15000	5300	4850
47	"	Latoszyn	9000	3000	3000
48	"	Żyraków-Kędzierz	30000	10000	10000
49	"	Brzezina-Bobrowa-Wola bobrowska	36886	16645	15700
50	"	Przecław-Kiełków	21000	7000	7000
51	"	Tuszyma-Rzemień	21000	7000	7000
52	"	Rzemień-Rzochów-Rzyska	31803	12834	12112
53	"	Kiełków-Goleszów	19000	6500	6250
54	San	Mrzygłód-Dobra	15000	5000	5000
55	"	Witrylów-Hroszówka-Temeszów	10803	3601	3601
56	"	Krzemienna-Newistka	15969	5707	5374
57	"	Jabłonica ruska	5576	2098	1978

przypada na prywatne kon-kurencye zł.	Z części przypadających na fundusz krajowy wypada wstawić do preliminarza na r. 1897. zł.	Uwagi
—	4523	Zasiłek przyznany odezwą z 29/5. 96 L: 15925 Reszta.
1485	1485	" " " z 27/5. 96 L: 27831
—	4200	" " " z 27/5. 96 L: 31159 Reszta.
1705	1705	" " " z 28/7. 96 L: 33278
2312	2312	" " " z 28/7. 96 L: 34414
1071	1071	" " " z 28/7. 96 L: 38927
2760	2760	" " " z 31/7. 96 L: 39697
7800	1000	Operat będzie niebawem przedłożony.
3000	1000	
478	478	Zasiłek przyznany odezwą z 2/10. 96 L: 51787
1250	1250	
4533	500	W preliminarzu na rok 1896 było 1 500 zł. wstawione.
2000	1000	Operat na uzupełniające roboty będzie przedłożony.
3000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
3014	2000	3-cia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 11/10. 95 l: 55922. — W preliminarzach na rok 1895. — 1. rata 1000 zł. " " " 1896. — 2. rata 1000 zł.
4501	1001	reszta. Zasiłek przyznany odezwą z . . . 94. l. 18227.
3250	1000	Uzupełnienie. — Operat będzie dopiero przedłożony.
3250	1000	1-sza rata. Zasiłek przyznany odezwą z 28/7. 95. l. 34412.
6600	1000	Uzupełnienie. Częściowy operat będzie dopiero przedłożony.
1300	1300	Operat będzie dopiero przedłożony.
4850	500	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 było 2.500 zł. Operat będzie dopiero przedłożony.
3000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
10000	—	" " " " W preliminarzu na rok 1896 było 2000 zł. — Na rok 1897 nie potrzebna dalsza rata.
4541	3720	2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 11/5. 95. l: 55921 W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 3720 zł
7000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
7000	1000	" " " "
6857	2287	reszta. Zasiłek przyznany odezwą z 26/5. 93 L: 2166. Do r. 1896 włącznie było wstawione w preliminarzach 9825 zł.
6250	2000	Operat będzie dopiero przedłożony.
5000	500	2-ga rata. W preliminarzu na r. 1896 było 1000 zł. Operat będzie dopiero przedłożony.
3601	1801	2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 27/8. 95. L: 48009. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 1.800 zł.
4888	—	2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 16/1. 96. L: 82099. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł.
1500	3485	Zasiłek przyznany odezwą z 16/1. 96 L: 82099.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy	Z ogólnych kosztów	
				fundusz budowli wodnych	fundusz krajowy
			zł.	zł.	zł.
58	San	Nozdrzec Dąbrówka starzeńska	30316	10316	10000
59	„	Karolówka-Dynów	12000	4000	4000
60	„	Bachórz	4500	1500	1500
61	„	Pawłokoma	3000	1000	1000
62	„	Bachorzec-Sielnica	17093	5879	5607
63	„	Ruska wieś	4500	1500	1500
64	„	Iskan-Bachów	15000	5000	5000
65	„	Korytniki	37500	12500	12500
66	„	Ostrów	53000	34859	18141
67	„	Wilcza-Buszkowice	165000	110000	55000
68	„	Sośnica-Dusowce	95000	63000	32000
69	Wisznia	Nienowice-Michałówka	29000	14500	14500
70	Wisłok	Kalembina-Kozłówek-Kożnchów	9000	3000	3000
71	„	Babica-Siedliska	102700	34700	34000
72	„	Trzebownisko	15000	5000	5000
73	„	Łukawiec	20000	6700	6650
74	„	Dobrzechów	6000	2000	2000
75	Stryj	Pokrowce-Pczany	30000	10000	10000
76	„	Żulin-Siemiginów	30000	10000	10000
77	„	Wołcniow	9000	3000	3000
78	Świca	Hoszów-Kniaziołuka	18847	7789	7354
79	„	Podbereże	4500	1500	1500
80	„	Sokołów-Łany sokołowsk.	47381	22609	21172
81	Łomnica	Temerowce	10600	3700	3450
82	Bystrzyca	Mykietyńce-Uhorniki	10300	3598	3351
83	„	Pasieczna	4500	1500	1500
84	„	Zagwóźdź	12000	4000	4000
85	„	Wołczyniec	6000	2000	2000
86	„	Jamnica Sielec	15000	5000	5000
87	„	Grabowiec	3000	1000	1000
88	„	Monasterczany	4500	1500	1500
89		Premiowanie zawiklenia odsypisk	1000	500	500
		Razem	1,566.317	655.350	539.137

przypada na prywatne konkurencyę zł.	Z części przypadających na fundusz krajowy wypada wstawić do preliminarza na r. 1897 zł.	Uwagi
10000	3000	Zasiłek przyznany odezwą z 17/4. 96. L: 17940.
4000	1267	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 było 2733 zł. „ „ „ „ „ 1000 zł.
1500	500	2-ga rata. Projekt będzie wkrótce przedłożony.
1000	1000	Operat będzie wkrótce przedłożony.
5607	3607	2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 17/5. 95. L: 20583. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł.
1500	500	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 500 zł.
5000	2000	2-ga rata. Operat już udzielono. Próbne przestrzeni. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 1000 zł.
12500	2500	2-ga rata. Operat będzie w krótce przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2500 zł.
—	9474	Zasiłek przyznany odezwą z 2/10. 96. L: 55038. Reszta na rok 1897.
—	3000	Operat będzie dopiero przedłozony.
—	3000	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 była 1. rata 1000 zł.
—	2500	Operat udzielono odezwą z 8/10. 96. L: 62141 1. rata
3000	1500	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.
34000	3000	2-ga rata. Operat będzie przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł.
5000	1000	1-sza rata. Sporządzenie operatu zarządzono.
6650	2000	1-sza rata. Sporządzenie operatu zarządzono.
2000	1000	„ „ „
10.000	500	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896. 1-sza rata 2000 zł.
10.000	500	2-ga rata. „ „ „ „ 2000 zł.
3000	500	2-ga rata. „ „ „ „ 1000 zł.
3704	1700	4-ta i ostatnia rata Zasiłek przyznany odezwą z 24/4 95 L: 326.
1500	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
3600	3000	3-cia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 1/12. 94. L: 49909. W preliminarzu na rok 1895 1-sza rata 2.500 zł. W preliminarzu na rok 1896 2-ga rata 2500 zł.
3450	500	2-ga rata. Operat będzie dopiero przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 1-sza rata 2000 zł.
3351	851	3-cia i ostatnia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 25/9. 1894 L: 49660. W preliminarzu na rok 1895 1sza rata 1000 zł. W preliminarzu na rok 1896 2-ga rata 1500 zł.
1500	1500	Operat będzie dopiero przedłożony.
4000	2000	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.
2000	2000	Operat będzie dopiero przedłożony.
5000	2000	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.
1000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
1500	1500	„ „ „ „
—	500	
371.830	142.621	

Zesta-

Liczba porz.	Miejsce budowy	Ogólne koszta budowy	Z ogólnych kosztów	
			fundusz budowli wodnych	fundusz krajowy
		zł.	zł.	zł.
	Z powyższych kwot przypada :			
1	Sołę	4.470	1.490	1.490
2	Skawę	49.000	16.800	16.100
3	Rabę	64.000	21.900	21.050
4	Dunajec	288 033	100.547	96.843
5	Pograd	3.800	1.300	1.250
6	Wisłokę	284.429	103,747	99.736
7	San	484,257	265.970	162.191
8	Wisznię	29.000	14.500	14.500
9	Wisłok	152.700	51.400	50.650
10	Stryj	69.000	23 000	23,000
11	Świcę	70.728	31.898	30.026
12	Łomnicę	10.600	3.700	3,450
13	Bystrzycę	55.300	18.598	18.351
14	Premiowanie zawiklenia odsypisk	1.000	500	500

wienie.

przypada na prywatną konkurencyę zł.	Z części przypadających na fundusz krajowy wypada wstawić do preliminarza na rok 1897. zł.	Uwagi.
1·490	1.490	
16.100	5.920	
21.050	5.650	
90.643	41.318	
1.250	1.250	
80·946	21.308	
56.096	35.634	
—	2.500	
50.650	8.500	
23.000	1.500	
8.804	5.700	
3.450	500	
18.351	10.851	
—	500	

Wy-

wykonanych w roku 1895 przy współudziale

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość wykonanych budowli	Długość zabezpieczonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
1	Raba	Dolna wieś Osieczany	835	2.000
2	"	Dobczyn	1.497	3.000
3	"	Niezdów	619	500
4	"	Dąbrowica	470	750
5	"	Niedary	495	450
6	Dunajec	Zabełcze	283	300
7	"	Wielogłowy	112	150
8	"	Dąbrowa	150	200
9	"	Kurów	90	120
10	"	Rożnów	627	830
11	"	Tropie ad Drużków	326	700
12	"	Filipowice	133	360
13	"	Stróże	136	220
14	"	Charzewice	230	180
15	"	Wesołów	425	160
16	"	Rostoka	182	220
17	"	Olszyny - Sukmaniec	402	558
18	"	Gierowa janowicka	60	70
19	"	Wielka wieś	199	220
20	"	Zawodzie	193	450
21	Wisłoka	Bukowa	626	700
22	"	Błażkowa	107	100
23	"	Klecie	98	100
24	"	Skurowa	296	655
25	"	Pizeczyca	435	200
26	"	Dęborzyn	32	—
27	"	Pilznionek	436	560
28	"	Rzemień	715	635
29	"	Kiełków	670	700
30	"	Rzochów	70	140
31	"	Rzyska	280	500
32	"	Hłomcza	220	500
33	San	Hroszówka	144	200
34	"	Krzemienna	200	300
35	"	Nozdrzec	400	600
36	"	Karolówka	537	600
37	"	Bartkówka	180	200
38	"	Pawłokoma	540	540
39	"	Niznadowa	208	500

działu krajowego l. 77.665/96.

kaz II.

funduszu krajowego budowli wodnych.

Powierzchnia		Uwaga
uzyskanych odsypisk	spodziewanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
—	5·00	
0·50	5·00	
0·25	0·25	
—	0·50	
—	0·30	
0·47	—	
0·96	0·50	
—	—	
—	—	
—	—	
1·00	1·60	
0·80	1·36	
0·20	0·30	
0·07	0·10	
0·07	0·30	
0·31	0·20	
0·27	0·66	
0·10	0·18	
0·20	0·35	
1·35	1·00	
2·50	2·00	
0·20	—	
0·43	—	
0·22	—	
5·30	3·20	
—	—	Wykonano tylko poprzeczki za tamą równoległą 4.
0·55	—	
1·38	—	
5·34	—	
0·56	—	
1·30	—	
1·00	1·00	
1·00	—	
1·00	2·00	
—	—	
0·50	2·00	
0·25	—	
0·20	—	
1·00	0.50	

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość: wykonanych budowli	Długość: zabezpieczonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
40	San	Ostrów pod Przemyślem	290	290
41	Wisłok	Wiśniowa	700	1·000
42	"	Dobrzechów	516	475
43	Stryj	Chodowiec	480	800
44	"	Kawczy kąt	280	650
45	Świca	Hoszów	980	500
46	"	Sokołów	300	950
47	"	Babicze	220	350
48	"	Sulatycze	320	1.200
49	Łomnica	Błudniki	1.831	3.300
50	"	Babin	260	1.600
51	Skawa	Jaroszowice	930	2·700
52	"	Wadowice	385	1.000
		Razem	21.130	33.983

Powierzchnia		Uwaga
uzyskanych odsypisk	spodziewanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
0·20	0·30	
6·25	1·30	
0·27	—	
2·00	1·50	
5·00	2·00	
4·00	1·00	
3·00	1·00	
0·50	0·50	
2·00	2·50	
3·50	11·00	
—	7·50	
5·82	10·25	
1·24	2·26	
57·06	69·41	
126·47 hektarów		

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Soły.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Soły od Milówki do ujścia do Wisły ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt opracowany w roku 1895 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 1,790.000 zł. w. a.

Administracya państwowa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliminowanych powyżej kosztów regulacyi w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami;

c) państwowa dotacya budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień §. 51 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracyi państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którem będzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i Skarbu.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt opracowany w r. 1895 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 2,388.500 zł. w. a. Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliminowanych powyżej kosztów regulacyi w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami.

c) państwowa dotacya budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami.

Datki konkurencyjne do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień §. 51 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracyi państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którem będzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77,665 ex. 1896.

Ustawa

z dnia . . . . o zabudowaniu potoku Bystry.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Bystry w gminach Zakopane i Murzasichle ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c k. oddziału leśno technicznego dla zabudowań potoków górskich w r. 1895, preliminujący koszta robót na 120.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6 ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntow i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskutecznionym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 9. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

Ustawa

z dnia . . . .

o uzupełnieniu regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 który preliminuje koszta robót na 319.500 zł. w. a a mianowicie:

a) koszta wykończenia robót objętych projektem rządowym z r. 1875 na 224.803 złr. 09 ct. w. a.

b) koszta robót dodatkowych przy korekcyi dopływów Nowego Brnia i wykonaniu rowów osuszających na 94.696 złr. 91 ct.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 z zasrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowauych kosztów;

c) zawiązana w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 spółka wodna dla regulacyi Nowego Brnia datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa kraju i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracyi państwa jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1891 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie § 6. ustawy z dnia 29. sierpnia 1890 Dz. u. kraj. Nr. 43.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 10. do sprawozd. Wydz. kraj. l. 77.665/96.

Ustawa

z dnia . . . .

o uzupełnieniu obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie bwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa wraz z regulacyą potoków Dłubni i Kościelnickiego ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 preliminujący koszta robót na 435.480 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z c. k. Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezwrotnym zasiłkiem w wyso kości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać na-

leży, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod *c*) wymienionych, zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod *a*), *b*) i *c*) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przy regulacyi wymienionych w §. 1. potoków;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy. Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu podobne jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu co do czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu, tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 71.903|96.

Aleg 34

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 7. kwietnia 1876 l. s. 324 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, wypracować projekt regulacyi górnego Dniestru i doń wpadających rzek celem osuszenia bagien nad tą rzeką położonych.

Poruszona tą uchwałą sprawa regulacyi górnego Dniestru, była prawie corocznie przedmiotem obrad Wys. Sejmu, a nie mogła się doczekać rychłego załatwienia, bądź to z tego powodu, że Wydział krajowy początkowo nie miał do dyspozycyi fachowego biura hydrotechnicznego, bądź też dlatego, że powoływani dla tej sprawy znawcy niezupełnie byli zgodni tak co do zasad, jak i rozmiarów regulacyi.

Dopiero wydelegowana w r. 1891 przez c. k. Ministerstwo Rolnictwa, c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy komisya, której przewodniczył teraźniejszy szef departamentu budowy dróg w całem państwie i departamentu budowli wodnych dla Galicyi i Bukowiny p Romuald Iszkowski, ustaliła zasady i rozmiary projektu, na podstawie których Wydział krajowy zarządził szczegółowe zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne.

Gdy w myśl uchwały programowej Wys Sejmu z d. 13. lutego 1894 regulacya górnego Dniestru a kolmatacya bagien naddniestrzańskich, mają być tak pod względem technicznym jak i finansowym odrębnie traktowane, gdyż regulacya górnego Dniestru ze względu na projektowane uspławnienie i połączenie kanałem spławnym Dniestru z Sanem ma być subwencyonowane z państwowej dotacyi budowli wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych), podczas gdy kolmatacya bagien naddniestrzańskich uzyskać może subwencyą państwową tylko z funduszu melioracyjnego, przyśpieszył Wydział krajowy w myśl rezolucyi Wys. Sejmu z dnia 3. lutego 1896 przedewszystkiem wykończenie projektu regulacyi górnego Dniestru, do którego zresztą projekt kolmatacyi musi być zastosowanym i przedkłada obecnie Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego, odraczając wniesienie projektu kolmatacyi bagien naddniestrzańskich do przyszłej sesyi.

Sporządzony przez kraj. biuro melioracyjne projekt regulacyi górnego Dniestru z dopływami obejmuje:

1) regulacyą Dniestru od Rozwadowa do Kornalowic na długości 54,587 km. skorygowanego biegu kosztem	3,272.665	zł.	— ct.
2) regulacya Strwiąża od ujścia do mostu w Biskowicach na długości 28,541 km. kosztem	1,235.041	„	56 „
3) regulacya Tysmienicy do połączenia z Bystrzycą na długości 2,26 km.	82.181	„	71 „
4) regulacyą ujścia Wereszycy na długości 0·9 km.	10.111	„	73 „
Ogółem	4,600.000	zł.	— ct.

Przyjmując za podstawę rozkład kosztów unormowany ustawą z dnia 1. maja 1893. D. u. kraj. Nr. 33 dla przestrzeni Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 6. października 1896 l. 62.526 z prośbą o wyjednanie u J. E. pp. Ministrów spraw wewnętrznych i rolnictwa, zasiłków 40% z dotacyi państwowej na budowle wodne i 20% z państwowego funduszu

melioracyjnego, tak, iż na kraj przypadłoby do pokrycia 40%, strony interesowane, zaś które w myśl państwowej ustawy melioracyjnej pociągnięte zostaną do kosztów zamierzonej regulacyi licznych dopływów Dniestru i kolmatacyi bagien byłyby tylko z tytułu ochrony brzegów, wedle §. 51 kraj. ustawy wodnej, obowiązane do uiszczenia nieznacznych datków mających służyć na częściowe pokrycie 40% zasiłku krajowego.

W razie przychylenia się c. k. Rządu do powyższej propozycyi, czego ze względu na podobne poparcie regulacyi wód w innych częściach państwa oczekujemy, wynosiłyby przy tej regulacyi 40% datki kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych po 1,840.000 zł. w. a., 20% datek zaś państwowego funduszu melioracyjnego 920.000 zł. w a. Przy użyciu trzech techników do prowadzenia robót, należałoby budowę rozłożyć na lat 20, a przy tem okresie budowy wynosiłyby coroczne raty datków kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych po 92.000 zł. w. a., coroczna rata zaś państwowego funduszu melioracyjnego 46.000 zł. w. a.

Udzielony powołaną odezwą c. k. Namiestnictwu projekt techniczny został już wskutek zarządzenia J. E. Prezydenta Ministrów wydanego na naszą prośbę zbadany na miejscu w drugiej połowie października rb. przez technika c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych przy udziale delegatów technicznych c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa liczyć może na aprobatę odnośnego departamentu technicznego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, którego szef obecny w protokole komisyjnym z d. 29. września 1891 (subaleg 1. alegatu 169 stenogr. sprawozdań sejmowych z r. 1892) ustanawiał zasady i rozmiary regulacyi. Gdy jednak wejście w życie projektowanej ustawy, zależnem jest od uchwalenia przez Wysokę Radę państwa pierwszej raty zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, Wydział krajowy sądzi, iż przy pomyślnem załatwieniu sprawy roboty mogą być rozpoczęte dopiero w drugiej połowie r. 1897 i na ten cel wystarczy kwota 50.000 zł. w. a. z której przypadłoby po 20.000 zł. w. a. na fundusz krajowy i dotacyą nadzwyczajną c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych na regulacyą Dniestru a 10.000 zł. w. a. na państwowy fundusz melioracyjny.

Co do kodyfikacyi projektu ustawy nadmieniamy, że projekt ten zastosowany został do reskryptu J. E. p. Prezydenta Ministrów wydanego w sprawie systematycznej regulacyi Soły i Łomnicy. Zarząd budowy miałby wedle tego projektu objąć Wydział krajowy, a to z dwóch względów: raz, że projekt techniczny opracowany został przez organa Wydziału krajowego, a powtóre, że równocześnie z budową przy regulacyi górnego Dniestru, prowadzone będą zostające z tą regulacyą w związku roboty koło kolmatacyi bagien nadniestrzańskich, a następnie koło regulacyi dopływów Dniestru, które jako ściśle melioracyjne roboty zostawać będą pod zarządem Wydziału krajowego.

Powołując się co do uzasadnienia rentowości przedsiębiorstwa na załączone ¹/. sprawozdanie techniczne, a czyniąc zadość kilkakrotnym wezwaniom Wys. Sejmu, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uchwala załączony projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

II. Sejm przyznaje na r. 1897 tytułem pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na regulacyą górnego Dniestru z dopływami dotacyę w kwocie 20.000 zł. w. a.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat B. do l. Wydziału krajowego 71.903

(Projekt.)

USTAWA

z dnia . . . . o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Dniestru od Kornalonic do Rozwadowa z dopływami Strwiążem, Tyśmienica i Wereszyca ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1896 preliminujący koszta budowy na 4.600.000 zł. w. a. Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracyą Państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

c) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów. Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych, w myśl §. 51 kraj. ustawy wodnej z d 14. marca 1875 Dz. u. k. Nr. 38, służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego, jednakże w myśl §. 4 ustępu 1. ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116 suma tych datków konkurencyjnych nie może przekroczyć 30 procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z administracyą państwa, której przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyą gruntów jako kapitału zakładowego;

2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Alegat A.

LW. 62.526/96.

Sprawozdanie techniczne
do projektu regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

I. Historyczny przebieg sprawy regulacyi.

Rzeka Dniestr przepływająca przez najżyźniejszą część kraju i łącząca go bezpośrednio z morzem, zasługuje w pierwszym rzędzie na opiekę Rządu i Reprezentacyi kraju, tak ze względu na interesy kultury krajowej jak i najdogodniejszy i najtańszy dla płodów rolniczych transport wodny.

Wedle kronik Długosza, Kromera, Bielskiego i Sarnickiego służył też Dniestr od czasów najdawniejszych jako znakomita droga wodna i umożliwił królowi Władysławowi Jagielle na prośbę cesarza Emanuela II. i patryarchy carogrodzkiego zaopatrzyć w zboże cesarstwo wschodnio-rzymskie w czasie napadu Turków w r. 1415, następnie zaś dowozić zboże polskie tak do Turcyi jak i do Wenecyi, o czem świadczą traktaty zawarte z Turcyą (w latach 1486, 1621, 1676 i 1699), które zabezpieczały wolność spławu na Dniestrze.

Z powodu ustawicznych wojen i zamieszek przy schyłku Rzeczypospolitej polskiej zaniedbaną została ta naturalna droga zbytu, tak iż wedle memoryałów dyrektora budownictwa Hartmanna z r. 1844 i adjunkta Foykera z r. 1850, znajdujących się w aktach c. k. Namiestnictwa, w czasie aneksyi Galicyi przez Austryą handel na Dniestrze ograniczał się tylko do nieznacznego wywozu drzewa. Nie brakło jednak usiłowań tak ze strony jednostek, jak i c. k. Rządu do ożywienia spławu na Dniestrze, które wedle powołanych memoryałów techników rządowych przedstawiają się następnie:

Wkrótce po zajęciu Galicyi przez Austryą spławiano statkami sól na Podole i Ukrainę, ztamtąd zaś sprowadzano do Żurawna rozmaite artykuły handlowe.

W r. 1785 spławiał Walery hr. Dzieduszycki na statkach, z których każdy obładowanym był 900 korcami, pszenicę do Odessy. Statki zanurzały się na 46 cali głęboko i przepłynęły szczęśliwie progi pod Jampolem. W tym samym roku objechał Dniestr dyrektor budownictwa wodnego Caspari z księciem Nassau-Siegen, który zaproponował Rządowi używanie tej rzeki aż po Akerman do transportu i zbytu produktów galicyjskich. Objazd odbył się z dołu od ujścia Zbrucza do ówczesnego ujścia Strwiąża w Koniuszkach w październiku i listopadzie 1785 r.

W r. 1788 spławiał Caspari wspólnie z kapitanem pontonierów Hohenbruckiem tren pontonowy z Koniuszek do zdobytej na Turkach przez księcia Koburg fortecy Chocima. Mimo burzliwego stanu powietrza jazda z Koniuszek do Zaleszczyk trwała $8\frac{1}{2}$ dnia (od 6. do 14. kwietnia). W tym roku i w latach następnych spławiano Dniestrem do Chocima przybory wojenne, w którym to celu zbudowano w Kołodrubach 3 wielkie i 4 małe statki. Trzy statki ciężarowe zastąpiły 600 fur parokonnych, przy ośmiu jazdach zwróciły się koszta budowy statków, a nadto uzyskano oszczędność 4.000 zł.

W r. 1803 objechał starosta br. Dyke Dniestr z kilkoma umyślnie zbudowanymi statkami do Majaków nad Limanem. Każdy statek był obciążony 400 ctr.,

a jazda w dół trwała dni 27. Powrót odbywał się z obładowanymi taką samą wagą statkami przy pomocy koni i żagli, a cała jazda tam i z powrotem trwała trzy miesiące.

W r. 1804 spławiał lwowski kupiec Franciszek Karol Bauer Dniestrem z Rozwadowa do Odessy statki zbudowane na wzór kursujących wówczas na Łabie (10—11 sążni długie a 12—14 stóp szerokie), które odbyły drogę do Jampola w dniach 13, a do Odessy w dniach 11, razem w 24 dniach. Jazda z powrotem pod górę trwała dni 112, gdyż statki były również obładowane.

W latach następnych wywożono Dniestrem nieznaczne stosunkowo ilości produktów krajowych, mianowicie: br. Konopka z Mikuliniec, Grzegorz Romaszkan z Siemiakowiec i inni właściciele dóbr, oraz kupcy z miasteczek położonych nad Dniestrem, jak Uścieczko, Maryampol i innych.

Z zaprowadzeniem kolei żelaznych zainteresowano się i w Galicyi sprawą komunikacyj, a mianowicie, projektami budowy kolei i żeglugą na Dniestrze. I tak: w r. 1841 i 1842 spławiał Artur hr. Gołuchowski wraz z sąsiednimi właścicielami dóbr większe partye pszenicy (7.000 korcy) do Odessy, a w r. 1843 utworzono towarzystwo żeglugi parowej, na którego czele stanął Antoni Mysłowski i zbudowano kilkaset galarów w Żurawnie, Kałuszu, Pacykowie, Haliczu, Maryampolu, Niżniowie, Koropcu i t. d. przeznaczonych dla transportu zboża do Odessy.

Zorganizowanie żeglugi parowej na Dniestrze nie powiodło się jednak ani towarzystwu zawiązanemu w r. 1843, ani też dwom następnym (w latach 1860 i 1886), gdyż jak urzędownie w r. 1844 (dyrektor budownictwa Hartmann) i w latach następnych skonstatowano, Dniestr na przestrzeni od Niżniowa do granicy potrzebuje bagrowania, skoncentrowania budowlami regulacyjnemi i usunięcia żwiru przez zabudowanie bocznych potoków, powyżej zaś wykonania licznych przekopów, — prócz tego zaś uznano potrzebę połączenia koleją Odessy z przystanią Perkany, względnie Majaki, gdzie zwykle wyładowywano zboże galicyjskie.

Dla usunięcia przeszkód spławu na Dniestrze czyniono już od połowy zeszłego wieku starania. I tak w r. 1759 Rząd Rzeczypospolitej polskiej wykonał na Dniestrze pierwsze pomiary, zamierzając połączyć tę rzekę z Bugiem; w roku zaś 1767 zajmował się połączeniem Wisły z Dniestrem przez San i Wisznię.

Po aneksyi Galicyi przez Austryę projektował inżynier obwodowy Boxheron w r. 1774 połączenie Sanu z Dniestrem. Bezpośrednim jednak powodem, iż c. k. Rząd zajął się sprawą regulacyi Dniestru, były propozycye agenta nadwornego Königsbergera w sprawie usplawnienia Sanu i Bugu, podpułkownika Miega w sprawie połączenia kanałami spławnymi Dniestru z Bugiem i Sanem, wreszcie Jana Schulza w sprawie założenia towarzystwa handlowego dla żeglugi na morzu Czarnem i Śródziemnem, oraz połączenia morza Czarnego zapomocą Dniestru z dziedzicznymi krajami austryackimi, Francyą i Włochami.

Wskutek tych propozycyj polecił Cesarz Józef Rządowi krajowemu zbadać sprawę komunikacyj wodnych w Galicyi, które to badanie poruczonem zostało dyrektorowi budownictwa Lisganigowi, a następnie Caspar'iemu.

W sprawozdaniach złożonych w tym przedmiocie gubernii uznali wymienieni technicy możliwość połączenia kanałem spławnym Dniestru ze Sanem, zarazem podnieśli jednak potrzebę uregulowania obu tych rzek.

Na liczne polecenia Cesarza i kancelaryi nadwornej objeżdżali od r. 1784 do r. 1847 kierownicy i urzędnicy lwowskiej dyrekcyi budownictwa rzekę Dniestr w celu sporządzenia projektu i kosztorysu regulacyi i usplawnienia i wykonywali pomiary, mianowicie:

1. dla regulacyi Dniestru od ujścia Zbrucza, aż powyżej Stryja w latach 1801—2 (odnośne plany zabrać miał jenerał Kamiński w czasie wojen Napoleońskich;

2. dla kanału spławnego łączącego San z Dniestrem (w skutek dekretu gubernialnego z dnia 11. maja 1810 l. 13.272);

3. dla przekopu Hordyńsko-Dołobowskiego w celu ochronienia gościńca Samborskiego i częściowego osuszenia z bagien, (dekret gubernialny z dnia 28. maja 1813 l. 6.640);

4. dla regulacyi Dniestru od Niżniowa w górę, tudzież regulacyi Strwiąża i osuszenia bagien naddniestrzańskich po ujście Nieżachówki (dekret gubernialny z dnia 27. czerwca 1817 l. 29.719);

5. dla systematycznej regulacyi Dniestru od Niżniowa w górę w myśl opinii nadwornej rady budowniczej (dekret kancelaryi nadwornej z dnia 26. kwietnia 1827. l. 11.433. i dekret gubernialny z dnia 23. czerwca 1827. l. 31.379);

6. wreszcie dla usunięcia przeszkód spławu między Niżniowem a ujściem Zbrucza (studya poruczono w r. 1845. inż. Gotthardowi).

Na podstawie powyższych pomiarów sporządziła dyrekcya budownictwa następujące projekty:

1. W r. 1812 (sprawozdanie dyrekcyi z d. 8. kwietnia 1812. l. 126) projekt kanału łączącego San z Dniestrem na długości 9 mil. Do tego kanału projektowano w szerokości 30 stóp, zwierciadło wody na 50 stóp, głębokość zaś wody 5 stóp. Koszta robót wraz budową 32 szluz obliczono na 3,065.591 zł. 29 kr. wal. wiedeńskiej. Korzyści tego kanału uzasadnia wręczona Cesarzowi drukowana broszura kupca berlińskiego Jana Gotfryda Braumüllera „Der wichtigste Canal in Europa durch eine Vereinigung des schwarzen Meeres mit der Ost- und Nordsee vermittelst der Weichsel und des Dniesters“.

2. Projekt przekopu Dniestru w Hordyni i Dołobowie na długości 3.840 sążni, który rozpoczęto w czerwcu 1817. a otwarto w r. 1819 w celu zmniejszenia zalewu gościńca Samborskiego. (Gościniec ten bowiem bywał 3 do 4 razy corocznie na długości 5.000 sążni 4 stopy wysoko zalewany).

3. W r. 1826 projekt regulacyi Dniestru od Hordyni do Niżniowa, oraz osuszenia bagien po prawym brzegu Dniestru. Projekt ten opracowany przez inżyniera Malickiego, skracający Dniestr (długości 41 mil 2 421 sążni) o 13 mil 936 sążni, obliczał koszta robót na 207.182 zł. 24 kr. mon. konwencyjnej, z czego przypadało 36.340 zł. na wykupno gruntów a 15.246 zł. 45 kr. na kanały mające osuszyć 80.000 morgów gruntów nadbrzeżnych. Roboty miały być wykonane w ciągu lat piętnastu corocznym nakładem 13.812 zł. $9^3/_5$ kr. mon. konw.

4. W r. 1847 projekt korekcyi 12 miejsc stanowiących przeszkodę spławu między Niżniowem a ujściem Zbrucza (inż. Gottharda) za pomocą 166 budowli regucyjnych na długości 10.334 sążni. Projekt ten uznała dyrekcya budownictwa za nieodpowiedni, gdyż zwężał Dniestr między Lataczem a ujściem Seretu na 60 sążni dla umożliwienia spławu przy małej wodzie, podczas gdy dyrekcya budownictwa nie uważała za potrzebne uspławniać Dniestru dla małej wody i przyjęła szerokośc normalną do Seretu na 130 sążni, poniżej zaś ujścia Seretu na 155 sążni.

5. Wreszcie w r. 1844 zmodyfikował dyrektor budownictwa Hartmann projekt kanału łączącego San z Dniestrem (z r. 1812), opuszczając drogę holowniczną, która przy użyciu parowców do transportu byłaby zbyteczną, i zmniejszając dno kanału z 30 na 20 stóp, głębokość zaś wody z 5 na $4^1/_2$ stóp, wskutek czego koszta tego kanału zredukowały się z 3,065.000 zł. wal. wied. (1,226.000 zł. mon. kon.) na 900.000 zł. mon. konwencyjnej.

Z wymienionych projektów nie przyszła jednak wcale do skutku budowa kanału łączącego San z Dniestrem, którą zresztą musiałoby poprzedzić uregulowanie obu tych rzek, z projektu zaś regulacyjnego wykonano do r. 1850 zaledwie 6 budowli faszynowych pod Niżniowem dla ochrony brzegów (w latach 1841 i 1842, tj. w 70 lat po wydaniu dekretu Cesarskiego polecającego regulacyę Dniestru).

Wedle powołanych na wstępie memoryałów Hartmanna i Foykera polecono wprawdzie gubernii dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 26. kwietnia 1827. l. 11.433. przeprowadzać stopniowo regulacyę Dniestru od Niżniowa górę w myśl opinii nadwornej rady budowniczej i preliminować na ten cel rocznie 40.000 zł. począwszy od r. 1827, wydanego jednak polecenia gubernialnego z dnia 23. czerwca 1827. l. 31.379. i licznych urgensów co do przedkładania specyalnych projektów dyrekcya budownictwa nie wykonała.

Z epoki badań i studyów przeszła regulacya Dniestru w stadyum wykonania dopiero po r. 1860, kiedy c. k. Rząd w myśl Najwyższego postanowienia z d. 11. listopada 1861 i późniejszych rozporządzeń objął pod swą wyłączną pieczę pewne przestrzenie rzek galicyjskich, które za spławne uznano. Kiedy jednak wszyscy kierownicy dyrekcyi budownictwa uznawali Dniestr za spławny od połączenia ze Strwiążem (tj. od Koniuszek, a po wykonaniu przekopu Hordyńsko-Dołobowskiego od Czajkowic w dół), to tę wyłączną pieczę państwa ograniczono na Dniestrze tylko do przestrzeni między Żurawnem (ujściem Swicy) a granicą państwa.

W skutek prawie corocznie wnoszonych petycyj interesowanych gmin, obszarów dworskich i powiatów zajmował się Sejm kilkakrotnie sprawą regulacyi górnego Dniestru i kolmatacyi bagien naddniestrzańskich i uchwalał w tej sprawie począwszy od r. 1876 liczne rezolucye odnoszące się bądź to wyłącznie do regulacyi Dniestru (uchwała z dnia 7. kwietnia 1876 l. s. 324. polecająca Wydziałowi krajo-

wemu „wypracowanie projektu regulacyi górnego Dniestru i doń wpadających rzek celem osuszenia bagien i moczarów tamtejszych“ (uchwała z d. 28. czerwca 1880, z d. 26. listopada 1889, z d. 27. listopada 1890, z d. 6. kwietnia 1892, z d. 9. lutego 1895 i z d. 3. lutego 1896), bądź też do wszystkich rzek karpackich (uchwały z d. 6. października 1882, z d. 17. października 1884, z d 15. listopada 1890, z d. 6. kwietnia 1892, wreszcie programowa uchwała z d. 13. lutego 1894).

Rezolucye powyższe Sejmu odniosły dotychczas ten skutek, iż na podstawie ustawy z d. 1. maja 1893. Dz. u. kraj. Nr. 33. rozpoczęto regulacyę dalszej przestrzeni Dniestru od Żurawna po Rozwadów kosztem 1,600.000 zł. w. a. z czego po 40% pokrywa państwowa dotacya budowli wodnych i fundusz krajowy, 20% zaś państwowy fundusz melioracyjny — ustawą zaś z d. 18. maja 1896 Dz u. kraj Nr. 36. zapewniono wykonanie zabudowań potoków i zalesienia nagich stoków w górnem dorzeczu Dniestru wspólnym kosztem kraju i państwa, obliczonym na 606.000 zł. wa. Pozostaje zatem do przeprowadzenia bezsprzecznie najważniejsza część dzieła, t. j. uregulowanie Dniestru z dopływami na przestrzeni przepływającej bagna wraz z osuszeniem i kolmatacyą tych nieużytków. W myśl programowej uchwały Sejmu z d. 13. lutego 1894 ma być traktowaną odrębnie regulacya Dniestru powyżej Rozwadowa, gdyż ze względu na spław ma być subwencyonowaną z państwowej dotacyi budowli wodnych, regulacya zaś dopływów Dniestru na tej przestrzeni, oraz osuszenie i kolmatacya bagien naddniestrzańskich mają być przeprowadzone jako przedsiębiorstwa melioracyjne przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Sprawa regulacyi górnego Dniestru, którą ma za przedmiot obecny projekt, rozbieraną była w skutek uchwały sejmowej z d. 7. kwietnia 1876 w wyczerpujący sposób przez lat kilka przez komisyą hydrotechniczną w łonie lwowskiego Towarzystwa politechnicznego, której przedłożył projekt wstępny, oraz potrzebnych dat dostarczył inżynier Wydziału krajowego Józef Jankowski. Cały szereg projektów i pomysłów (inż. Jankowskiego, inż. Hobohma i prof. Rychtera, nadradcy bud. Tomka, inż. Ziembickiego i Karpuszki, prof. Jägermanna, inż. Przetockiego i wielu innych te-
Al. 1. chników) wykazuje i ocenia załączone ·/. sprawozdanie subkomitetu wymienionej komisyi z r. 1879. Ostateczny wynik obrad komisyi hydrotechnicznej Towarzystwa
Al. 2. do 4. politechnicznego uwidoczniają załączone ·/. akta i plany:

a) zdanie komisyi hydrotechnicznej z d. 2. czerwca 1883 (z planem);

b) sprawozdanie inż. Jankowskiego do projektu wstępnego z marca 1884;

c) wnioski komisyi hydrotechnicznej z d. 14. czerwca 1884.

Ułożony przez inż. Jankowskiego na podstawie opinii komisyi towarzystwa technicznego projekt wstępny z r. 1884 obejmował:

1. regulacyą Strwiąża od Biskowic w dół, oraz Dniestru po ujście Letnianki, którego łożysko miało być przeznaczone dla Strwiąża, za pomocą przekopów;

2. wykop zupełnie nowego łożyska dla Dniestru od Hordyni południową granicą bagien z przecięciem w poprzek Bystrzycy i Tyśmienicy — aż po ujście Letnianki, ztąd zaś regulacya istniejącego łożyska Dniestru za pomocą przekopów do Żurawna;

3. korekcyą ujścia Bystrzycy do nowego koryta Dniestru i regulacyą Tyśmienicy od granicy Rabczyc i Wróblowic do połączenia z nowem korytem Dniestru;

4. wykonanie kanału osuszającego bagna z ujściem do istniejącego koryta Dniestru (projektowanego koryta Strwiąża) pod Terszakowem.

Łożysko Strwiąża miało odprowadzać od Babiny do Biskowic 200 m^3 wielkiej wody na sekundę, odtąd zaś w dół tylko 150 m^3, resztę zaś tj. 50 m^3 odprowadzać miał osobny kanał wykopany w poprzek do Dniestru, (przekopu Hordyńsko-Dołobowskiego), gdzie miał być zbudowanym jaz dla zwrócenia tej wody do zbiornika (Nr. II. na planie) urządzonego na bagnach w gminie Bilina wielka Nowo natomiast wykopane łożysko Dniestru, do którego miał kierować wodę osobny jaz zbudowany w istniejącem łożysku, miało otrzymać pojemność dla przepływu 180 m^3 wielkiej wody, reszta zaś 70 m^3 miała się przelewać w stare koryto (przekop Hordyńsko-Dołobowski) a następnie dostawać do zbiornika (Nr. I.) w Dołobowie i Czajkowicach przy pomocy jazu zbudowanego dla kierowania nadmiaru wielkiej wody Strwiąża.

Pojemność zregulowanego łożyska Dniestru poniżej projektowanego ujścia Strwiąża miała wynosić 620 m^3 na sekundę.

Wreszcie wykopany kanał Dniestru a po części Strwiąż służyć miał do namulenia bagien.

Koszta powyższych robót do ujścia Stryja miały wynosić . 6,600.000 zł.
regulacya zaś Dniestru od ujścia Stryja do Żurawna . 1,500.000 „
razem . 8,100.000 zł.

przyczem nie przewidziano jednak budowli regulacyjnych.

W skutek uchwały sejmowej z d. 27. listopada 1890. l. s. 1.298, którą polecono Wydziałowi krajowemu zarządzić wypracowanie szczegółowego projektu regulacyi górnego Dniestru i dopływów, zbadano w r. 1891 na miejscu stan górnego Dniestru, oraz projekt wstępny ułożony na podstawie opinii komisyi hydrotechnicznej towa-
Al. 5. rzystwa politechnicznego, następnie zaś w załączonym ⁺/. protokole ustanowiono rozmiary i zasady projektu.

Złożona w tym celu z delegatów Rządu i Wydziału krajowego komisya, w skład której weszli: jako zastępca Ministerstwa rolnictwa, c. k. nadradca budownictwa przy Ministerstwie spraw wewnętrznych, Romuald Iszkowski jako zastępca Namiestnictwa c. k. radca budownictwa Maciej Moraczewski, jako zastępcy zaś Wydziału krajowego inżynierowie biura melioracyjnego Józef Jankowski, Andrzej Kędzior i Tadeusz Sikorski, oświadczyła się przeciw zasadom projektu wstępnego z r. 1884, który mimo zbyt wysokich kosztów nie chroni gruntów nadbrzeżnych od zalewu, przeznacza znaczny obszar bagien na zbiorniki wielkiej wody i odbiera go kulturze, a przez rozdzielenie wód Dniestru i Strwiąża, które przy nizkich stanach przedstawiają ilości minimalne wody, uniemożliwia zrealizowanie przekopów samoczynnych, oraz uspławnienie Dniestru od Rozwadowa do granicy Czajkowic i Dołobowa, zkąd brać ma początek projektowany od zeszłego wieku kanał spławny mający połączyć Dniestr ze Sanem.

Rozmiary robót ograniczyła komisya do regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Hordynią, Strwiąża zaś od ujścia do wybiegu młynówki Samborskiej, tudzież korekcyi dopływów w obrębie perymetra melioracyjnego bagien, jako zasadę zaś projektu wskazała zatrzymanie ogólnego istniejącego kierunku rzek celem umożliwienia zrealizowania się przekopów samoczynnych, zalecając unormowanie przekrojów poprzecznych wedle wyrównanego spadu rzek z uwzględnieniem przyszłego spławu.

W myśl tej opinii zarządził Wydział krajowy przeprowadzenie szczegółowych zdjęć (rektyfikacyi planów sytuacyjnych, niwelacyi i zdjęć przekrojów poprzecznych), które przeprowadzili w czasie od 18. września do 11. listopada 1893 i od 19. lipca do 18. listopada 1894 inżynier biura melioracyjnego Stanisław Szczepanowski i przydzieleni mu naprzemian inżynierowie-asystenci tegoż biura Konstanty Wiśniewski, Tadeusz Korasadowicz i Władysław Zgorlakiewicz (całe zdjęcie zaabsorbowało $13\frac{3}{4}$ miesięcy pracy jednego technika). Ponieważ w latach 1893 i 1894 stan wody na Dniestrze ustawicznie się zmieniał, zatem najważniejsza dla oznaczenia przekrojów normalnych część studyów, tj. pomiar chyżości wody musiała być odłożoną do r. 1895, w którym też roku w czasie od 26. sierpnia do 7. września wykonał ten pomiar przy nizkim i trwałym stanie wody inżynier Szczepanowski z inż. adj. Piszem.

Jako punkt stały dla niwelacyi przyjęto markę wysokości — na stacyi kolejowej w Mikołajowie z rzędną 264,275 (o 10,116 *m* wyższą od kot przyjętych dla projektu wstępnego i dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich) i wedle tej rzędnej oznaczono wysokości założonych przy studyach dla projektu wstępnego punktów stałych (11 nad Dniestrem, 5 nad Strwiążem i 1 przy ujściu Bystrzycy do Tyśmie-
Al. 6. nicy), których wykaz załącza się pod 6).

II. Stosunki hydrograficzne.

Bieg rzeki.

Dniestr wypływa na drugorzędnym dziale wód (między własnem dorzeczem a dopływem Stryj) z wysokości około 700 *m.* nad morzem z pod góry Rozłucz (933 *m*) w gminie Wołcze powiatu Turczańskiego. Początkowy kierunek południowo-zachodni zmienia Dniestr we wsi Wołcze na zachodnio-północny, w Łomnie zaś na północny, płynie od Dniestrzyka hołowieckiego na północny wschód do Łużka gór-

nego, skąd po Staremiasto przybiera mniej więcej kierunek północny, a opuściwszy wązką dolinę między wzgórzami karpackiemi pod Baczyną zawraca w rozszerzającej się tu dolinie na północny wschód do ujścia Strwiąża, od którego to punktu zmieniając ogólny kierunek na wschodni i południowo-wschodni, w licznych serpentynach przepływa szeroką dolinę bagien Samborskich i namulisk rzecznych do Niżniowa, przerzyna w głębokich jarach skalistych wyżynę podolską od Niżniowa do Benderu, a przepłynąwszy równinę bessarabską w kierunku wschodnio-południowym uchodzi przez Liman do morza Czarnego.

Długość Dniestru w obrębie Galicyi wynosi 581 *km*, od ujścia Zbrucza do morza wedle sprawozdania c. k. Dyrekcyi budownictwa z r. 1850. 112 mil, czyli 850 *km*, razem **1.431** *km*.

Dopływy Dniestru.

W górnym biegu powyżej ujścia Strwiąża wpadają do Dniestru następujące znaczniejsze potoki górskie:

a) z prawej strony: potok Żukotyński, Rypianka, Jasienica (z dopływami Berda, Perewa i Łopuszanka), Topolnica (z dopływami Roztoki, Zdzianny, Iwanowski, Diłok, Syholski, Niedzielnianka, Izbiec i Miagowice), Kilczyn, Podbuż, Suszyca, Sozań, Krzemionka, Oręb ze Słonicą i Uherce;

b) z lewej strony: Terniwski, Kulowy, Dniestrzyk dubowy, Lechnowa, Mszaniec (z dopływami Jawornik, Tupie, Dzyweński, Łucików, Sokół, Swiński, Wiciów i Horniace), Zołotnowiec, Tysowiczka, Oleńka, Hołownia, Wielki Dubeń, Lenina (z dopływami Leninka, Szczubranów i Sołuczka), wreszcie Jabłonka (z dopływami Bilicz i Smolanka).

Poniżej Sambora przyjmuje Dniestr na przestrzeni objętej obecnym projektem:

a) po stronie prawej: dopływ z Wołoszczy (prawdopodobnie stare łożysko Bystrzycy), Tyśmienicę z Bystrzycą, największy dopływ na przestrzeni objętej projektem, Letnianka i Kłodnica, która czterema ramionami: Radelickiem, Zebuczowem, kanałem Skarbkowskim (Nieżachówka) i Brydnicą wpada do Dniestru;

b) po stronie lewej: Strwiąż (z nizinnym dopływem Błożewką), Wereszyca, potok Kożuszny, Szczerek i Zubrzanka.

Dorzecze, stosunki geologiczne i gospodarcze.

Dorzecze Dniestru w granicach Galicyi i Bukowiny wynosi wedle publikacyi Ministerstwa rolnictwa z r. 1890 „Die Gewässer in Oesterreich“ 31.945 kilometrów kwadratowych.

Dorzecze Dniestru na przestrzeni objętej obecnym projektem mierzy 5.412,3 km^2, dorzecze Tyśmienicy i Bystrzycy przy ujściu 1.169 km^2 (Tyśmienicy do połączenia z Bystrzycą 626 km^2, Bystrzycy 500 km^2), dorzecze Wereszycy 982 km^2, połączonego Dniestru i Strwiąża 1.899 km^2, dorzecze Strwiąża 995 km^2, Dniestru zaś powyżej ujścia Strwiąża 904 km^2.

Przeciętna szerokość dorzecza Dniestru wynosi:
do Rozwadowa 44 *km*;
do ujścia Tyśmienicy włącznie 39,3 *km*;
do ujścia Wereszycy włącznie 29 *km*;
do ujścia Strwiąża włącznie 23 *km*;
powyżej ujścia Strwiąża 13,0 *km*.

Przeciętna szerokość dorzecza Wereszycy wynosi: 11,7 *km*, Tyśmienicy (z Bystrzycą) 25,4 *km*, Strwiąża przy ujściu 9,5 *km*, w Biskowicach zaś 7,1 *km*.

Granicę dorzecza Dniestru objętego projektem stanowi od wschodu i północy europejski dział wód między morzem bałtyckiem (Wisłą) a Czarnem ze wzniesieniami nad morzem:

a) od strony Sanu 737 *m* (Wysoka), 700 *m* (Wysoki werch), 693 *m* (Boberka), 700 *m* (Horb witiwski), Magóra łomniańska z wysokościami *1.005* do 790, pasmo Żuków z wysokościami: 910 *m* (Jawornik) i 762 (Holica), Korolik mały (642 *m*), Magóra (731 *m*), Wysoki dział (641 *m*);

b) od strony dopływów Sanu, Wiaru, Wiszni i Szkła: 666 *m*, 626 *m* (Ilmo), 567 *m* (Magóra nad Herbutem); 366 *m* (dział wód nad Chyrowem), 524 *m* (Radycz), 300 *m* (na granicy powiatów Dobromilskiego, Przemyskiego i Staromiejskiego), 345 *m* (w Czyszkach), 307 *m* (w Rajtarowicach), 332 *m* (w gminie Wiszence), 319 *m* (Naleśnik w Koniuszkach) 269 *m* (na rowie granicznym między Dołobowem a Czaj-

kowicami), 318 *m* (Łysa góra), 331 *m* (w gminie Hoszany), 300 *m* (koło Gródka) do 350 *m* (źródła Szkła), 369 *m* (Kamienna góra) do 382 *m* (źródła Wereszycy);

c) od strony Bugu: 365 *m* (u źdródeł Swini), 391 *m* (Działowa góra), 398 *m* (Zajęczy kąt), 376 *m* (Worotysko), 379 *m* (Kortumowa góra we Lwowie).

Drugorzędny dział wód południowy od strony Stryja okazuje wzniesienia około 700 do *942 m* (Ciuchowy dział), które w Stynawie schodzą do 550 *m*. Wzniesienia na drugorzędnych działach wschodnich wynoszą:

a) między Zubrzanką a Suchodolskim potokiem, względnie Kłodnicą rozdolską na brzegu lewym 340 do 407 *m* (góra Kobylica);

b) między Kłodnicą a Stryjem, względnie potokami Wownią i Czerniczka na brzegu prawym Dniestru od 261 *m* (Nadiatycze) do 550 *m* (Dąbrowa werch).

Wzniesienie nad morzem doliny Dniestru na przestrzeni objętej projektem regulacyjnym wynosi: w Kornalowicach 278,5 *m* przy ujściu Strwiąża okrągło 269 *m*, przy ujściu Wereszycy 259,8, przy ujściu Tyśmienicy okrągło 259 *m*, przy moście w Rozwadowie okrągło 254 *m*.

Spad poprzeczny doliny w górnem dorzeczu Dniestru jest znaczny, bo wynosi od 44 do 80‰ w Wołczem, a 36 do 76‰ powyżej Starego miasta. Obok Dniestru okazują znaczny spad poprzeczny doliny Strwiąża, Bystrzycy i Tyśmienicy, wskutek czego wywierają te rzeki największy wpływ na przebieg wód wielkich Dniestru.

Stoki Błożewki, Wereszycy i reszty lewostronnych dopływów Dniestru są łagodne i doprowadzają małe ilości wielkiej wody.

Dolina Dniestru od źródeł do Baczyny jest wąską; rozszerza się ku Samborowi i rozciąga się odtąd aż po ujście Świcy na szerokość do 10 kilometrów.

Pod względem geologicznym dzieli się dorzecze górnego Dniestru na dwie odrębne grupy. Cały prawy brzeg Dniestru wraz z dorzeczem Strwiąża należy do formacyj karpackich, gdzie na pokładach kredowych (średnich i dolnych piasskowcach karpackich) spoczywa eocen i oligocen, na których znowu ułożyły się trzeciorzędowe iły solonośne, występujące na kończynach pagórków karpackich. Formacye te, obfitujące w sól i naftę, ulegają łatwo zwietrzeniu i erozyi, a ponieważ wskutek przegródek łupkowych piaskowce karpackie są nieprzepuszczalne, wpływają na przyspieszenie odpływu opadów i wywołują groźne wylewy rzek.

Dorzecze Wereszycy i dalej na wschód położonyeh lewostronnych dopływów Dniestru należy do formacyj podolskich. Na formacyi kredowej, która występuje na stokach doliny Zubrzanki i Szczerka, spoczywa tu wapień litawski i piaskowiec podolski, które odznaczają się większą odpornością, niż piaskowce karpackie, na wpływ atmosferyliów i mogą być używane do budowli wodnych. W grupie tej występuje także w okolicy Szczerca gips, który bywa zużytkowanym dla celów przemysłowych.

W obu powyższych grupach przykryte są formacye trzeciorzędowe gliną mamutową (dyluwialną) występującą na pagórkach i pochyłościach, doliny zaś rzek i potoków formacyą najmłodszą aluwialną.

Dorzecze Dniestru na przestrzeni objętej projektem należy do najsłabiej zalesionych w kraju. Podczas gdy bowiem w całej Galicyi lasy zajmują 25,75% powierzchni całego kraju (2,021.256 hektarow przy ogólnym obszarze 7,849.706 *ha*), a na podgórzu wschodniem 43,25 %, to zalesienie dorzecza Dniestru z dopływów przedstawia się następnie:

a) zalesienie Dniestru:

do Rozwadowa 19,3% (1.052,7 km^2);
do Kołodrub 19,3% (821,2 km^2);
do Terszakowa 21,2% (645,8 km^2);
do Czajkowic 20,2% (385,4 km^2);
do Kornalowic 23,3% (208,4 km^2);
do Radłowic 24,8% (203,4 km^2);

b) zalesienie Strwiąża:

do Koniuszek 17,8% (163,1 km^2);
do Babiny 19,2% (114,5 km^2);
do Biskowic 21,3% (114,5 km^2);

c) zalesienie Wereszycy: 26,5% (260,4 km^2);

d) zalesienie Bystrzycy i Tyśmienicy 14,97% (175,32 km^2).

Wedle sprawozdania do projektu zabudowania i zalesienia górnego dorzecza Dniestru c. k. komisarza Michała Martyńca, przedstawiają się w rzeczywistości stosunki zalesienia jeszcze niekorzystniej, z powodu wytrzebienia znacznej powierzchni lasów i zamiany na pastwiska; z całego bowiem perymetra melioracyjnego o powierzchni 721,4 *km*² przypada tam tylko 18% na lasy, 30% zaś na role a 52% na pastwiska.

Ponieważ piaskowce karpackie dają tylko płytką rodzimą glebę, narażoną przy ostrej pochyłości stoków na ciągłe spłukiwanie, zatem jedynie racyonalnem tak dla celów gospodarczych, jak i złagodzenia ekstremów wielkiej i małej wody, okazuje się zalesienie stromych stoków górnego dorzecza Dniestru, co też przy wykonaniu zabudowań na obszarze 34,51 *km*² kosztem 238.119 zł. w. a. jest zamierzonem.

Trzeciorzędowe iły górskie, gliny mamutowe (dyluwialne) i namuliska rzeczne zajęte są w dorzeczu Dniestru pod kulturę rolną, a te dwie ostatnie formacye stanowią w okolicy Sambora bardzo dobrą ziemię, która po glinie mamutowej bełzkiej i podolskiej na równi z rędzinami Powiśla, należy do najurodzajniejszych gleb w kraju.

Z rozległej doliny naddniestrzańskiej, mierzącej około 80.000 morgów zaledwie połowa tylko przykryta dostatecznie namułami Dniestru, stanowi grunta użytkowe: role, ogrody i łąki, a zwłaszcza pastwiska pierwszej jakości. Druga natomiast połowa bądź to już po części namulona, lecz corocznie przez Dniestr i dopływy zatapiana, bądź też zupełnie zabagniona i niedostępna, nietylko jest nieużytkiem, ale stanowi źródło najrozmaitszych chorób tak dla ludzi, jak i dla inwentarza żywego w przyległych osadach.

Skonstatowany komisyonalnie w r. 1891 przez Wydział krajowy obszar torfowych bagien i gruntów zabagnionych, sposób ich użytkowania, czysty dochód i wartość zestawione są w załączonych ·/. wykazach, wedle których powierzchnia tych nieużytków wynosi:

a) nad Dniestrem	w 23	gminach katastralnych	. .	23.876 morgów
b) „ Strwiążem	w 10	„ „	. .	3.978 „
c) „ Błożewką	w 18	„ „	. .	5.022 „
d) „ Tyśmienicą	w 10	„ „	. .	5.011 „
e) „ Bystrzycą	w 9	„ „	. .	3.170 „
Razem	w 70	gminach katastralnych	. .	41.057 morgów

Opady atmosferyczne.

W dorzeczu Dniestru, do którego się odnosi niniejszy projekt, istnieje 11 stacyj ombrometrycznych, na których prowadzone są spostrzeżenia od r. 1882 (na stacyi w Drohobyczu nieregularnie od r. 1866), mianowicie:

a) w górnem dorzeczu Dniestru do ujścia Strwiąża 4 stacye: Łomna, Ławrów, Staremiasto i Sambor;

b) w dorzeczu Strwiąża 2 stacye: Ustrzyki dolne i Chyrów;

c) w dorzeczu Wereszycy 2 stacye: Janów i Komarno;

d) w dorzeczu Tyśmienicy 2 stacye: Borysław i Drohobycz;

e) wreszcie w dorzeczu Bystrzycy 1 stacya: Podmanesterek.

Na podstawie obserwacyi opadów atmosferycznych na tych 11 stacyach, oraz na stacyach sąsiednich sporządzono kartę izohyetyczną, przedstawiającą sredni opad roczny z okresu od r. 1882 do r. 1894 włącznie.

Abstrahując od wyniku obserwacyj w Drohobyczu, który jest niepewnym, okazuje się, że największy przeciętny opad roczny wydarza się na tak zwanem Roztoczu (dziale wód między Lwowem a Tomaszowem): na stacyach Janów i Lwów (839 *mm*), tudzież na dziale południowo zachodnim na stacyi Ustrzyki dolne (789 *mm*), które to działy mają kierunek prostopadły do wiatrów południowo-zachodnich. Najmniejszy przeciętny opad roczny okazują stacye: Komarno (584 *mm*) i Sambor (640 *mm*), położone w zaciszu południowo-zachodniego działu wód między Dniestrem a Sanem.

Przeciętny opad roczny z okresu 13 letniego (1882—1891) wynosi:

1. w całem dorzeczu Dniestru po Rozwadów 0,783 *m*, po Kołodruby 0,745 *m*, po Terszaków 0,724 *m*, po Czajkowice 0,709 *m*, po Kornalowice 0,712 *m*, po Radłowice 0,714 *m*;

2. w dorzeczu Strwiąża po Koniuszki 0,712 *m*, po Babinę 0,719 *m*, po Biskowice 0,726 *m*;

3. w całem dorzeczu Wereszycy 0,752 *m*;

4. w całem dorzeczu Tyśmienicy z Bystrzycą 0,816 *m*.

Największe opady dzienne były w powyższym okresie w sierpniu 1882 i w czerwcu 1884, a po części w czerwcu, lipcu i sierpniu 1893, mianowicie:

1. w Łomny . . .	19/8 1882	28,3 *mm*
	18/6 1884	40,2 „
2. w Ławrowie . .	20/8 1882	22,6 „
	19/6 1884	63,3 „
	9/8 1893	38,6 „
3. w Starem-mieście	18/8 1882	24,15 „
	18/6 1884	61,25 „
	3/6 1893	58,5 „
4. w Samborze . .	17/8 1882	59,5 „
	18/6 1884	62,4 „
5. w Ustrzykach . .	20/8 1882	30,5 „
	19/6 1884	25,9 „
6. w Chyrowie . .	17/8 1882	26,0 „
	18/6 1884	79,5 „
	4/6 1893	51,1 „
7. w Komarnie . .	21/8 1882	18,1 „
	18/6 1884	14,4 „
	23/7 1893	45,0 „
8 w Podmanasterku	19/8 1882 . , ...	36,7 „
	18/6 1884	61,4 „
	3/6 1893	58,5 „
9. we Lwowie . .	21/8 1882	27,1 „
(politechnice)	19/6 1884	23,6 „
	24/7 1893	92,2 „
10. w Turce . . .	18/6 1884	46,2 „

Te maksymalne opady, które nastąpiły bezpośrednio po trzydniowych ciągłych deszczach, spowodowały największe wylewy w wymienionym okresie 13-letnim.

Spad istniejący, głębokość i szerokość łożysk, spławność.

Spad istniejący Dniestru przy najniższym stanie wody wynosi:

1. od źródeł do Starego miasta na długości 55 *km* około 367 *m*, czyli 6,67 *m* na 1 *km*;

2. od Starego miasta do mostu w Kornalowicach na długości 38,14 *km* 72 *m*, czyli 1,89‰;

3. od Kornalowic do ujścia Strwiąża na długości 11,587 *km* 5,574 *m*, czyli 0,481‰;

4. od Strwiąża do ujścia Tyśmienicy na długośćci 55,31 *km* 10,549 *m*, czyli 0,19‰;

5. od Tyśmienicy do mostu w Rozwadowie (końca regulacyi) na długości 29,97 *km* 4,048 *m*, czyli 0,135‰;

6. od Rozwadowa do progu skalistego w Brzezinie na długości 26,735 *km* 3,600 *m*, czyli 0,1346‰;

7. od Brzeziny do Niżniowa (wedle sprawozdania Dyrekcyi budownictwa z r. 1850) na długości 201,4 *km* 81,3 *m*, czyli 0,4036‰;

8. od Niżniowa do ujścia Zbrucza (granicy państwa) na długości 263 *km* 79,28 *m* (250′ 10″ 6‴), czyli 0,301 na 1 *km*;

9. od granicy państwa do morza Czarnego na długości 850 *km* (112 mil), 112,8 *m* (357 stóp), czyli 0,1327‰ (wedle map sztabowych 0,127‰)

Istniejący spad rzeki Strwiąża przedstawia się następnie:

1. od źródeł Pasternika (638 *m*) do Chyrowa na długości 40 *km* 315 *m*, czyli 7,875‰;

2. od Chyrowa do mostu w Biskowicach na długości 35 *km* 49,5 *m*, czyli 1,414‰;

3. od mostu w Biskowicach do młynówki Samborskiej na długości 10,450 *km* 5,459 *m*, czyli 0,522‰;

4. od młynówki Samborskiej do ujścia Błożewki na długości 20,45 *km* 8,253 *m*, czyli 0,4035‰;

5. od Błożewki do ujścia na długości 14,9 *km* 4,007 *m*, czyli 0,268‰.

Spad Tyśmienicy wedle zdjęć inż. Jankowskiego wynosi od mostu drogowego w Poczajowicach do ujścia na długości 31,455 *km* 18,525 *m*, czyli 0,588‰, spad zaś Bystrzycy od mostu kolei państwowej w Prusach do ujścia na długości 28,225 *km* 15,403 *m*, czyli 0,545‰.

Jak z powyższych dat, tudzież przeglądowego profilu podłużnego (krzywej wyrównania) istniejącego spadu okazuje się, traci Dniestr poniżej mostu w Kornalowicach, a Strwiąż poniżej mostu w Biskowicach charakter rzek górskich, od których to punktów przestają toczyć żwir i płyną w najdziwaczniejszych serpentynach we własnych namuliskach, przykrywających torfy lub iły w szerokiej dolinie naddniestrzańskiej.

Zbyt mały spad Dniestru między ujściem Strwiąża a Brzeziną (0,13 do 0,19‰), tudzież Strwiąża między Błożewką a ujściem (0,268‰) jest też powodem, iż brzegi pokryte roślinnością szybko się namulają i zwężają łożysko, a wylewy na tej przestrzeni kilka razy do roku się powtarzają.

O ile z przeglądowego profilu i kart geologicznych wnosić można, próg skalisty w Brzezinie, tudzież młodsze dyluwium terasowe między Tyśmienicą a Stryjem są powodem, iż Dniestr na tej przestrzeni ma spad minimalny i że właśnie powyżej tych przeszkód w odpływie otworzyły się tak rozległe bagna torfiaste.

Dla porównania, o ile od r. 1818 spad Dniestru i Strwiąża na przestrzeni objętej projektem się zmienił, wrysowano w przeglądowy profil podłużny istniejącego spadu zwierciadło wody przy najniższym stanie, zdjęte w latach 1818 i 1822 (linią zieloną), przyjmując za punkt wyjścia próg w Brzezinie, gdzie stan ten prawdopodobnie z powodu dna skalistego się nie zmienił. Linia ta uwidocznia, iż spad Dniestru przedstawiał się w r. 1818 następnie:

1. od mostu w Kornalowicach do ujścia Strwiąża na długości 11,322 *km* 8,094 *m*, czyli 0,715‰ (długość zwiększyła się na tej przestrzeni od r. 1822 nieznacznie z powodu powiększenia serpentyn, bo o 265 *m*, spad natomiast zmniejszył się o 2,520 *m*);

2 od Strwiąża do ujścia Tyśmienicy na długości 49,884 *km* 9,381 *m*, czyli 0,188‰ (długość zwiększyła się na tej przestrzeni od r. 1818 wskutek dalszego serpentynowania o 5.426 *m*, spad zaś mimoto zwiększył się o 1,168 *m*);

3. od Tyśmienicy do mostu w Rozwadowie na długości 31,057 *km* 4,433 *m*, czyli 0,143‰ (długość zmniejszyła się od r. 1818 na tej przestrzeni o 1,087 *m*, gdyż Dniestr sam poprzerywał kilka serpentyn w Kołodrubach i Rozwadowie i skrócił swój bieg, spad zaś zwiększył się o 0,385 *m*);

4. od Rozwadowa do progu skalistego w Brzezinie na długości 26,057 *km* 3,355 *m*, czyli 0,128‰ (długość zwiększyła się od r. 1818 o 678 *m*, spad zaś zwiększył się o 0,245 *m*);

Spad Strwiąża wynosił w r. 1818:

1. od młynówki Samborskiej do ujścia Błożewki na długości 17,944 *km* 8,918 *m*, czyli 0,41‰ (długość zwiększyła się od r. 1818 o 2,506 *m* a spad zmniejszył się o 0,665 *m*);

2. od Błożewki do ujścia na długości 14,414 *km* 4,100 *m*, czyli 0,284‰ (długość zwiększyła się od r. 1818 o 486 *m*, spad zaś zmniejszył się o 0,093 *m*).

Przyjąwszy, iż najniższy stan wody w Brzezinie się nie zmienił, otrzyma się następujące różnice w zwierciadłach wody Dniestru i Strwiąża między latami 1818—1822 a 1894-5:

a) w Brzezinie 0,000 *m*;
b) w Rozwadowie podniesienie wody o *0,248 m*;
c) przy ujściu Tyśmienicy obniżenie wody o *0,137 m*;
d) przy ujściu Strwiąża podniesienie wody o *1,031 m*;
e) w Kornalowicach obniżenie wody o *1,489 m*;
f) przy ujściu Błożewki podniesienie o *0,939 m*;
g) przy ujściu młynówki Samborskiej podniesienie o *0,274 m*.

Z powyższych dat okazuje się, że z wyjątkiem ujścia Tyśmienicy i Kornalowic, gdzie nastąpiło obniżenie wody, wszędzie zwierciadło wody od r. 1818 się podniosło, a szczególnie przy ujściu Strwiąża do Dniestru (o *1,031 m*), mimo że w międzyczasie zniesiono młyn na Dniestrze w Podolcach, który piętrzył wodę o 2,871 *m*, i młyn na Strwiążu w Dołobowie, który absorbował 2,382 *m* spadu.

Podwyższenie zwierciadła wody w Rozwadowie a obniżenie przy ujściu Tyśmienicy nastąpiło prawdopodobnie z powodu naturalnej korekcyi Dniestru na tej przestrzeni, dalsze zaś zmiany zwierciadła wody wywołane zostały otwartym w r. 1819 przekopem Dniestru w Hordyni i Dołobowie.

Przekop ten wykonany na długości 7.283 *m* skrócił dawny bieg Dniestru, który łączył się ze Strwiążem tuż poniżej mostu państwowego w Koniuszkach i mierzył na tej przestrzeni 16.985 *m* (4.335 sążni od górnego początku przekopu do Strwiąża i 4.624 sążni od połączenia dawnego ze Strwiążem do dzisiejszego ujścia Strwiąża), o — 9,702 *m*, czyli 57,1%, a zwiększył spad względny (absolutny spad wynosił wtedy 272,540 — 265,129 = 7,411 *m*) z 0,436‰ na 1,0175‰. Wskutek tego przekopu obniżyła się woda w górze (w Kornalowicach o 1,489 *m*), a podniosła przy ujściu przekopu (o 1,031 *m*). Podniesienia dna i wody przy ujściu Strwiąża (na końcu przekopu Hordyńsko-Dołobowskiego wyjaśnia też podniesienie zwierciadła wody na Strwiążu, które z 0,939 *m* przy ujściu Błożewki zmniejsza się stopniowo w górę do 0,274 *m* przy ujściu młynówki Samborskiej.

Głębokość w nurcie i szerokość zwierciadła małej wody (średniej najniższej) wynosi w profilach regularnych:

a) na Dniestrze:

1. od Kornalowic do Strwiąża głębokość 0,5 do 1,1 *m*, szerokość 13 do 17 *m* (stosunek głębości do szerokości = 1 : 20);

2. od Strwiąża do Tyśmienicy głębokość od 0,95 do 2,70 *m*, szerokość od 18 do 25 *m*, ($t : b = 1 : 12$);

3. od Tyśmienicy do Szczerka głębokość 1,60 do 2,85 *m*, szerokość 23 do 33 *m* ($t : b = 1 : 15$);

4. od Szczerka do mostu w Rozwadowie głębokość 1,20 do 3,20 *m*, szerokość 35 do 47 *m* ($t : b = 1 : 20$).

b) na Strwiążu:

1. od Biskowic do młynówki Samborskiej głębokość 0,5 do 1,0 *m*, szerokość 8,5 do 14 *m* ($t : b = 1 : 20$);

2. od młynówki Samborskiej do Błożewki głębokość 0,70 do 1,40 *m*, szerokość 10 do 20 *m* ($t : b = 1 : 15$);

3. od Błożewki do ujścia głębokość 0,80 do 1,80 *m*, szerokość 13 do 21 *m* $t : B = 1 : 12$).

Wedle projektu z r. 1826 (zdjęć z r. 1818) wynosiła na Dniestrze głębokość w nurcie i szerokość zwierciadła wody przy najniższym stanie:

1. między Kornalowicami a Strwiążem głębokość przeciętna 3 do 4 stóp, szerokość 10° 5';

2. między Strwiążem a Tyśmienicą przeciętna głębokość 3 do 4 stóp, szerokość od 7° 3' do 10° 2';

3. między Tyśmienicą a Rozwadowem głębokość od 2' 8" do 7' 2", szerokość od 10° 2' do 20° 4';

4. Między Rozwadowem a Brzeziną głębokość 3' 6" do 8' 8", szerokość od 10° 5' do 22° 5'.

Profile normalne przyjęto wówczas w następujących wymiarach dla najniższego stanu wody:

w Rozwadowie szerokość 21°, głębokość 3';

w Niżniowie szerokość 110°, głębokość 4' do 5';

w Okopach szerokość 140°, głębokość 8' do 12' (od granicy do Benderu miała wynosić szerokość 150°, głębokość 8' do 12', od Benderu do morza szerokość 60°, głębokość 18').

Wysokość brzegów nad średnią najniższą wodą wynosi:

a) na Dniestrze:

1. od Kornalowic do Strwiąża od 7,5 do 3,3 *m* (ujście Strwiąża);
2. od Strwiąża do Tyśmienicy od 2,20 do 3,30 *m*;
3. od Tyśmienicy do Rozwadowa 2,60 do 3,50 *m*:

b) na Strwiążu:

1. od Biskowic do młynówki Samborskiej od 5,50 do 4,10 *m*;
2. od młynówki Samborskiej do Błożewki od 2,15 do 4,10 *m*;
3. od Błożewki do ujścia 2,30 do 2,90 *m*.

Z dat powyższych okazuje się, iż Dniestr posiada najwyższe brzegi między Kornalowicami a ujściem Strwiąża, najniższe między Strwiążem a Tyśmienicą; Strwiąż zaś najwyższe od Biskowic do młynówki Samborskiej, a najniższe od Błożewki do ujścia.

Dla porównania, o ile od r. 1818 w ciągu 75 lat brzegi Dniestru się podniosły, przytacza się następujące daty z projektu rządowego z r. 1826:

1. W Rozwadowie wznosił się w r. 1818 brzeg prawy Dniestru nad najniższą wodę 2,923 *m* (1° 3' 3''), brzeg lewy 2,422 *m* (1° 1' 8''), nad dzisiejszą zaś najniższą wodę (podniesioną o 0,248 *m*) *2,675 m* względnie *2,174 m*. Dzisiejszy brzeg prawy wznosi się nad średnią najniższą wodę 2,59 *m*, nad absolutnie najniższą z r. 1895 (niższą od średniej najniższej o 0,14 *m*) *2,73 m*, lewy zaś nad średnią najniższą 2,10 *m*, nad absolutnie najniższą z r. 1895 *2,24*, z czego okazuje się, iż brzeg prawy podniósł się wskutek namulenia o *55 mm*, lewy zaś o *66 mm*.

2. Przy ujściu Tyśmienicy była wysokość brzegu lewego Dniestru w r. 1818 nad najniższą wodę 3,002 *m* (1° 3' 6''), nad dzisiejszą zaś najniższą (obniżoną o 0,137 *m*) *3,139 m*. Dzisiejszy brzeg lewy Dniestru wznosi się nad średnią najniższą wodę 3,38 *m*, nad absolutnie najniższą z r. 1895 (niższą od średniej o 0,18 *m* według wodoskazu w Kołodrubach) *3,56 m*, podniesienie zatem brzegu wskutek namulenia wynosi *0,421 m*.

3. Przy ujściu Strwiąża wynosiła w r. 1818 wysokość brzegu Dniestru nad najniższą wodą 3,291 *m* (1° 4' 5''), nad dzisiejszą zaś najniższą (podniesioną o 1,031 *m*) 2,26 *m*. Obecna wysokość brzegu wynosi 3,29 *m*, podniesienie zatem brzegu wskutek namulenia *1,03 m*.

4. Przy moście w Kornalowicach wynosiła wysokość prawego brzegu Dniestru w r. 1818 nad ówczesną nizką wodą 4,430 *m* (2° 3'), nad dzisiejszą (obniżoną o 1,489 *m*) 5,919. Dzisiejsza wysokość brzegu prawego wynosi tu 6,90 *m*, podniesienie zatem wskutek namulenia *0,98 m*.

6. Przy moście w Koniuszkach wznosił się lewy brzeg Strwiąża w r. 1818 nad ówczesną nizką wodą 2,818 *m* (1° 2' 11''), nad dzisiejszą nizką wodą (podniesioną o 0,862 *m*) 1,956 *m*. Obecna wysokość tego brzegu wynosi 2,75 *m*, namulenie zatem *0,794 m*.

6. Przy ujściu Błożewki wynosiła wysokość brzegu Strwiąża nad małą wodą z r. 1818 2,528 *m* (1° 2'), nad dzisiejszą zaś wodą (podniesioną o 0,939 *m*) 1,589. Obecna wysokość brzegu wynosi 2,19 *m*, podwyższenie zatem wskutek namulenia *0,601 m*.

7. Przy ujściu młynówki Samborskiej był brzeg Strwiąża w r. 1818 nad ówczesną nizką wodą 3,426 *m* (1° 5') wysoki, nad dzisisjszą wodą (podniesioną o 0,274 *m*) 3,152 *m*. Obecna wysokość brzegu prawego mierzy 3,28 *m*, podwyższenie zatem wskutek namulenia *0,128 m*.

Największe zamulenie, które zarazem wskazuje na intenzywność wylewów i na zawartość namułu w wielkiej wodzie, okazują zatem brzegi Dniestru od Kornalowic do ujścia Strwiąża i brzegi Strwiąża w dolnym biegu między Błożewką a ujściem, gdzie najpierw te rzeki występują z brzegów, a tem samem najwięcej namułu osadzają.

Mniejsze podniesienie okazują brzegi Dniestru między Strwiążem a Tyśmienicą, najmniejsze zaś poniżej Tyśmienicy, gdyż od ujścia tej rzeki wielka woda Dniestru i Tyśmienicy obiera sobie krótszy kierunek prawą stroną doliny i uchodzi do łożyska Dniestru Brydnicą pod Nadiatyczami.

Namulenie to jednak nie jest równomiernie na całym terenie zalewowym, lecz największe na brzegach i zmniejszające się stopniowo od łożyska, jak to z profilu podłużnego (przekopów) jest widocznem. Na właściwych bagnach naddniestrzańskich po prawym brzegu Dniestru między Strwiążem i Tyśmienicą sięga namulenie od prawego brzegu Dniestru na szerokość 550 do 2.450 *m*, najniższy punkt doliny prawobrzeżnej znajduje się w odległości 35 do 756 *m*, a wzniesienie prawego brzegu Dniestru nad odnośnym najniższym punktem doliny w przekroju poprzecznym wynosi od 0,44 do 2,28 *m*, mianowicie:

w *km* projektu wynosi	*a)* wzniesienie brzegu nad najniższy punkt	*b)* odległość najniższego punktu od brzegu	*c)* szerokość namulenia od brzegu
46,300	1,08 *m*	160 *m*	960 *m*
43,930	1,32 „	199 „	1.100 „
43,510	0,72 „	300 „	1.400 „
42,730	1,08 „	266 „	1.166 „
42,220	0,66 „	248 „	1.248 „
41,640	1,52 „	750 „	950 „
41,130	1,01 „	411 „	711 „
40,670	1,23 „	500 „	900 „
40,160	1,54 „	630 „	930 „
39,400	0,44 „	194 „	1.600 „
37,780	1,42 „	466 „	1.700 „
36,700	1,38 „	548 „	1.356 „
34,620	1,50 „	363 „	1.008 „
33,620	1,04 „	420 „	1.300 „
33,100	1,13 „	272 „	1.172 „
31,980	1,22 „	593 „	893 „
30,860	1,50 „	410 „	800 „
30,260	1,57 „	411 „	611 „
29,240	1,55 „	406 „	706 „
28,700	1,38 „	258 „	658 „
27,175	1,75 „	352 „	*552* „
25,600	0,61 „	205 „	1.400 „
24,930	2,00 „	756 „	*2.456* „
23,930	1,51 „	35 „	1.835 „
22,850	2,28 „	276 „	876 „
22,280	2,24 „	383 „	1.083 „
21,750	1,51 „	364 „	cała dolina

od *km* 21,750 w dół po ujście Tyśmienicy cała dolina przykryta namułem Dniestru i Bystrzycy.

Stosunkowo mała szerokość namulenia (552 *m*) w *km* 27,175 tłumaczy się okolicznością, iż w tym profilu lewy brzeg Dniestru jest niższy i przeważna część wielkiej wody na lewą stronę się rozlewa, nadzwyczaj zaś szerokie namulenie (2456 *m*) w *km* 24 930 pochodzi nietylko z wylewów Dniestru, lecz także Bystrzycy, która dawnymi czasy płynęła przez Wołoszczę, a której ślady znajdują się w dzisiejszym potoku Wyrla.

Grubość warstwy namulonej na brzegach Dniestru wynosi przeszło 4 *m* (namuł sięga poniżej dna) w najniższych punktach prawego brzegu doliny 0,4 do 1,5 *m* (w kilku profilach 2,5 do przeszło 4 *m*) i schodzi na zero w odległościach pod *c)* podanych. Pod warstwą namułu znajduje się do 7 i więcej metrów głęboki pokład torfu, który w środku doliny występuje na powierzchnię, pod torfem zaś piaski i iły.

Spław na Dniestrze odbywa się obecnie dopiero od ujścia Stryja w dół, którą to rzeką, podobnie jak Świcą, Łomnicą i obu Bystrzycami spławia się w dół znaczne ilości drzewa. Jak jednak ze spadu i głębokości Dniestru tudzież jego nie znacznej chyżości przy małej wodzie (od 0,364 *m* w Rozwadowie do 0,394 w Czajkowicach) okazuje się i jak to c. k. Rząd kilkakrotnie skonstatował, rzeka ta już od ujścia Strwiąża nadaje się znakomicie do spławu; zaopatrywać może Podole w dostateczną ilość siana po przeprowadzeniu regulacyi, oraz osuszenia i kolmatacyi bagien a w razie wykonania kanału, łączącego San z Dniestrem stanowić może europejską arteryą komunikacyjną między morzem czarnem i bałtyckiem.

Mosty.

Na przestrzeni objętej projektem regulacyjnym istnieje trzynaście mostów drewnianych drogowych i jeden przewóz na Dniestrze, tudzież siedm mostów drewnianych drogowych, 1 most żelazny kolejowy i 1 kładka na Strwiążu, mianowicie:

a) na Dniestrze:

1. w kilometrze projektu 0,000 most na gościńcu państwowym w Rozwadowie o 6 otworach po 11,35 *m* światła, razem 68,1 *m* światła;

2. w *km* 9,060 most obszaru dworskiego Medenice w Saskiej kameralnej (położony po za trasą regulacyjną);

3. w *km* 14,868 most obszaru dworskiego Medenice w Kołodrubach o 6 otworach (2 po 6 *m*, 2 po 8 *m*, 2 po 8,40 *m*) 44,8 *m* światła;

4. w *km* 17,867 most dworski w Terszakowie o 6 otworach (1 na 7,2 *m*, 2 po 6 *m*, 1 na 5,5 *m*, 2 po 4,5 *m*) 33,7 *m* światła;

5. w *km* 24,959 most dworski w Manastercu o 5 otworach po 6 *m*, razem 30 *m* światła;

6. w *km* 28,068 most dworski w Mostach o 5 otworach po 5,5 *m*, razem 27,5 *m* światła;

7. w *km* 31,500 most dworski w Susułowie (położony poza trasą regulacyjną);

8. w *km* 34,340 most dworski w Podolcach o 4 otworach (1 na 5 *m*, 1 na 5,5 *m*, 1 na 6 *m* a 1 na 4,5 *m*) 21 *m* światła;

9. w *km* 36,472 most dworski w Pohorcach o 4 otworach po 6 *m*, razem 24 *m* światła;

10. w *km* 38,737 most dworski w Czajkowicach o 5 otworach po 6 *m*, razem 30 *m* światła;

11. w *km* 46,055 most dworski w Dołobowie o 6 otworach (2 po 4 *m*, 2 po 5 *m*, 1 na 4,2 *m* a 1 na 6 *m*) razem 28,2 *m* światła;

12. w *km* 51,033 most na drodze gminnej w Hordyni o 3 otworach (1 na 12,8 *m*, 1 na 12,6 *m* a 1 na 8,8 *m*) razem 34,2 *m* światła;

13. w *km* 54,580 most na drodze gminnej w Kornalowicach o 6 otworach (1 na 5 *m*, 2 po 7 *m*, 3 po 12,5 *m*) razem 56,3 *m* światła;

(przewóz promem znajduje się w *km* 3,280 w gminie Uście).

b) na Strwiążu:

1. w *km* 2,400 most dworski w Dołobowie (położony poza trasą),

2. w *km* 5,100 most gminny w Chłopczycach.

3. w *km* 6,821 most na gościńcu państwowym w Koniuszkach o 6 otworach (2 po 7,5 *m*, 4 po 8,7 *m*) razem 49,8 *m* światła;

4. w *km* 8,350 most gminny w Koniuszkach (położony poza trasą);

5. w *km* 10,985 most gminny w Czernichowie o 5 otworach (1 na 3 *m*, 3 po 5,5 *m*, 1 na 5 *m* (razem 24,5 *m* światła;

6. w *km* 18,586 most gminny w Babinie o 3 otworach po 13 *m*, razem 39 *m* światła;

7. w *km* 19,260 kładka w Babinie między cerkwią a mieszkaniem proboszcza;

8. w *km* 25,837 most żelazny na przyczółkach murowanych kolei państwowej w Biskowicach 40 *m* światła;

9. w *km* 28,541 most na drodze powiatowej w Biskowicach o 4 otworach (2 po 7 *m*, 1 na 14 *m*, 1 na 13 *m*) razem 41 *m* światła.

Wodoskazy, stany wód i objętość przepływu.

Na przestrzeni objętej projektem obserwowane są stany wody na pięciu wodoskazach, trzech na Dniestrze a dwóch na Strwiążu umieszczonych na mostach mianowicie:

a) na Dniestrze:

1. w Rozwadowie, *km*, 0,000, (wysokość zera nad morzem 251,823 *m*);

2. w Kołodrubach, *km* 14,868, (wysokość zera 255,685 *m*);

3. w Kornalowicach, *km* 54,580 (wysokość zera 272,244 *m*);

b) na Strwiążu:

1. w Koniuszkach, *km* 8,350, (wysokość zera 268,185 *m*);

2. w Biskowicach, *km* 25,837, (wysokość zera 284,069 *m*).

Do projektu zużytkowano publikowane obserwacye wodoskazów w Rozwadowie i Koniuszkach od r. 1867 do r. 1895 włącznie (29 letnie), oraz obserwacye wodoskazów w Kołodrubach, Kornalowicach i Biskowicach od r. 1882 do r. 1895 włącznie (14-letnie), tudzież w Michałowicach na Tyśmienicy i Tynowie na Bystrzycy za lata 1882 do 1887, nadto zużytkowano do oznaczenia najwyższego stanu wody z r. 1867 w Kornalowicach obserwacye wodoskazu w Radłowicach za pomocą graficznej relacyi.

Wyniki tych obserwacyj zestawiono w załączonych tabelach, gdzie wykazano średni, najwyższy i najniższy stan wody w każdym miesiącu każdego roku, oraz ilość dni, w których stany wód od 10 do 10 *cm* się powtarzały, a nadto zaś przedstawiono te wyniki graficznie na osobnym planie dla każdego wodoskazu.

Wedle tych obserwacyj przedstawiają się charakterystyczne stany i ilości wód następnie:

a) na Dniestrze:

1. absolutnie najmniejsza woda (Q_0) odpowiada stanowi; — 0,90 wodoskazu w Rozwadowie, który się wydarzył 10. września i 10. październ. 1890), —0,79 wodoskazu w Kołodrubach z 8. i 29. sierpnia 1890 i 29. stycznia 1892) — a — 0,58 wodoskazu w Kornalowicach który to minimalny stan wydarzył się 24. lutego 1893);

2. najmniejsza woda normalna (Q_1 = środek arytmetyczny z rocznych minimów) odpowiada stanowi — *0,26* wodoskazu w Rozwadowie, — 0,32 wodoskazu w Kołodrubach, a — 0,31 wodoskazu w Kornalowicach;

3. Średnia woda normalna (Q_2 najczęściej powtarzająca się do roku) odpowiada stanowi +*0,25* wodoskazu w Rozwadowie, ± 0,00 w Kołodrubach, a — 0,20 w Kornalowicach;

(Ponieważ z graficznego przedstawienia czasu trwania wód na wodoskazie w Rozwadowie nie okazuje się jeden wybitny stan, zatem obliczono średni stan z trzech najdłużej trwających i ten przyjęto jako średni normalny. Najczęściej powtarzający się stan w okresie spławu od marca do listopada wynosi na wodoskazie w Rozwadowie + 0,20).

4. średnia arytmetyczna woda (*Qm* środek arytmetyczny z corocznych średnich arytmetycznych stanów) odpowiada stanowi + 0,78 w Rozwadowie, +0,74 w Kołodrubach, +0,03 w Kornalowicach;

5. doroczna wielka woda (Q_3 = środek arytmetyczny z rocznych maksymów) odpowiada stanowi +2,94 wodoskazu w Rozwadowie, +3,09 w Kołodrubach a +4,09 w Kornalowicach.

(Brzegi Dniestru wznoszą się w Rozwadowie 2,345 *m*, w Kołodrubach 2,979 *m*, a w Kornalowicach 6,386 *m* nad odnośne zera wodoskazów, z czego okazuje się, iż dolina Dniestru od Rozwadowa do Kołodrub a ztąd do przekopu Hordyńsko-Dołobowskiego podlega corocznym zalewom).

6. największa znana woda Q_4 wznosiła się wedle projektu rządowego z r. 1826 w latach 1818 i 1821 nad najniższą wodą: w Rozwadowie 3,950 *m*, (2°0'6") i miała kotę 251,315, a z uwzględnieniem podniesienia wody o 0,248 *m* 255,513, która w porównaniu z wysokością zera istniejącego wodoskazu 251,823 odpowiada stanowi +3,69 nad zerem, — w Kołodrubach, przy ujściu Tyśmienicy 4,108 *m* (2°1') czyli z uwzględnieniem stanu dzisiejszej średniej najniższej wody — — 0,32 odpowiada stanowi + 3,788 wodoskazu, — w Kornalowicach 4,898 *m* (2°3'6"), który to stan ze względu na dzisiejszą wodę średnią najniższą (—0,31) odpowiada stanowi + 4,588 wodoskazu.

Najwyższe zatem obserwowane wody na Dniestrze przedstawiają się następnie:

Wodoskaz	1818	1867	1882	1884
Rozwadów	+3,69	12. lipca +3,95	23. sierpnia +2,80	21. czerwca +3,70
Kołodruby	+3,788	—	23. sierpnia +3,10	+3,50 *)
Kornalowice	+4,588	+5,64 **)	20. sierpnia +4,00	19. czerwca +4,64
Radłowice (powyżej Kornalowic)	—	10. lipca +3,003	20. sierpnia +1,200	19. czerwca +1,900

*) obserwacya niepewna.
**) stan wypośrodkowany z wodoskazu w Radłowicach.

(Z przekrojów przy powyższych wodoskazach mieści przekrój kornalowicki najwyższą wodę z r. 1867 w brzegach i może służyć do obliczenia przepływu wód wielkich za pomocą paraboli).

b) na Strwiążu:

1. absolutnie najmniejsza woda Q_0 odpowiada stanowi wody + 0,000 na wodoskazie w Koniuszkach (od 25. do 31. października 1888), a stanowi – 0,33 (d. 20. października 1891) na wodoskazie w Biskowicach;

2. najmniejsza woda normalna Q_1 odpowiada stanowi + 0,34 na wodoskazie w Koniuszkach, a — 0,21 na wodoskazie w Biskowicach;

3. średnia woda normalna Q_2 odpowiada stanowi +1,05 wodoskazu w Koniuszkach, — 0,14 wodoskazu w Biskowicach;

4. średnia arytmetyczna woda Qm odpowiada stanowi + 1,18 wodoskazu w Koniuszkach, a +0,20 wodoskazu w Biskowicach;

5. doroczna wielka woda Q_3 odpowiada stanowi + 3,14 wodoskazu w Koniuszkach, a +3,361 wodoskazu w Biskowicach;

(Gdy brzegi Strwiąża wznoszą się w Koniuszkach +3,50 nad zero, w Biskowicach zaś + 3,655 (prawy), względnie + 4,110 (lewy) nad odnośne zero, okazuje się, iż brzegi Strwiąża nie podlegają corocznym zalewom).

6. największa znana woda Q_4 wynosiła wedle projektu rządowego z r. 1826 w r. 1818 przy moście w Koniuszkach +4,457 nad ówczesną najmniejszą wodą, którą obecnie umormowano na + 0,34 wodoskazu Koniuszkach, odpowiada więc stanowi +*4,797* wodoskazu w Koniuszkach.

Najwyższe znane wody na Strwiążu przedstawiają się następnie:

Wodoskaz	1818	1867	1882	1884
Koniuszki	+4,797	10. lipca +4,37	11. sierpnia +2,90	20. czerwca + 3,60
Biskowice	—	+6,74 *)	10. sierpnia +4,60	19. czerwca + 5,62
Chyrów	—	—	10. sierpnia + 0,95	19. czerwca + 2,20

*) wypośrodkowany z relacyi graficznej między wodoskazem Koniuszeckim a Biskowickim.

Ponieważ wielka woda na moście w Koniuszkach była w r. 1818 tylko wyjątkowo tak wysoką (+ 4,797), gdyż wówczas była piętrzoną jazem Dołobowskim, którego próg wzuosił się 2,382 *m* nad małą wodą, zatem tak na górnym Dniestrze, jak i na Strwiążu uważać należy za największą znaną wodę w bieżącym stuleciu wodę z lipca r. 1867, podczas gdy największa woda na Wiśle i dopływach karpackich wydarzyła się w sierpniu 1813.

Dla obliczenia objętości przepływu wody wykonano w r. 1895 pomiary chyżości wody młynkiem Amslera przy nizkim a trwałym stanie w 11. profilach, mianowicie:

a) na Dniestrze:

1. 150 *m* poniżej mostu na gościńcu państwowym i wodoskazu w Rozwadowie;
2. 100 *m* poniżej mostu i wodoskazu w Kołodrubach (*km* 14,768);
3. 112 *m* powyżej mostu w Terszakowie (*km* 17,979);
4. w *km* 40,512 w Czajkowicach;
5. w 205 *m* powyżej mostu i wodoskazu w Kornalowicach;
6. 47,5 *m* powyżej mostu drogowego i wodoskazu w Radłowicach;
7. na młynówce Samborskiej między szluzą gruntową a miastem Samborem;

b) na Strwiążu:

8. 42 *m* powyżej mostu i wodoskazu w Koniuszkach, *km* 6,863;
9. 270 *m* poniżej mostu pod Babiną *km* 18,260;

10. 27 *m* poniżej mostu drogowego i wodoskazu w Biskowicach, *km* 28,524;

c) na Tyśmienicy:

11. 135 *m* powyżej ujścia do Dniestru.

Oprócz tego zużytkowano wykonane przez inż. Jankowskiego pomiary przy wyższych stanach wody: 1. pod Rozwadowem (pomiar z dnia 29. września 1880), 2. w Kołodrubach (pomiary z d. 16. i 21. maja 1881), 3. w Kornalowicach (pomiary z d. 25. czerwca i 1. lipca 1881) i 4. w Biskowicach (pomiar z d. 2. lipca 1881 r.)

Wynik tych pomiarów uwidoczniono w tabelkach na planach „Profile hydrometryczne", gdzie oprócz chyżości i ilości wody podano otrzymane z pomiaru spółczynniki przepływu *n* (według Ganguillet-Kuttera), oraz stosunek średniej chyżości profilu do chyżości maksymalnej i do średniej chyżości na powierzchni.

Spółczynnik przepływu (chropowatości) *n* otrzymano dla nizkich stanów na Dniestrze: na przestrzeni, gdzie woda żwir toczy, $n = 0{,}0342$ (młynówka Samborska), 0,0298 (Radłowice), 0,028 (Kornalowice);

poniżej ujścia Strwiąża $n = 0{,}0278$ (Czajkowice), 0,0322 (Terszaków), 0,0316 (Kołodruby), 0,02596 (Rozwadów). Zbyt wysokie spółczynniki poniżej ujścia Strwiąża tłumaczy się prawdopodobnie wielką zawartością namułu.

Spółczynniki przepływu (chropowatości) małej wody Strwiąża wynoszą 0,0342 w Biskowicach, 0,0303 w Babinie, a 0,03605 w Koniuszkach.

Stosunek średniej chyżości wody w profilu do chyżości maksymalnej przy nizkim stanie wynosi:

na Dniestrze 0,638 do 0,792 (średnio 0,7);

na Strwiążu 0,609 do 0,775 (średnio 0,7);

przy wyższym stanie wody na Dniestrze 0,718 do 0,827.

Stosunek średniej chyżości w profilu do średniej chyżości na powierzchni wynosi na Dniestrze, przy nizkim stanie wody: 0,883 do 0,999, na Strwiążu 0,790 do 0,979; przy wyższym stanie wody zbliża się tak na Dniestrze, jak i na Strwiążu do jednostki (0,954 do 1,178).

Pomiary chyżości wody wykonano w profilach pod Kołodrubami, Terszakowem, Czajkowicami i na Tyśmienicy przy tym samym stanie wody, zresztą zaś przy stanach nieco wyższych, mianowicie: pod Rozwadowem o 3 *cm*, pod Kornalowicami o 5 *cm*, pod Radłowicami o 10 *cm*, pod Koniuszkami Biskowicami o 5 *cm*, a pod Babiną o 3 *cm*. Ta różnica w stanach wody, przy których pomiary przeprowadzono, wyjaśnia nadwyżkę ilości wody w profilu Radłowickim (1,532 m^3) ponad ilość wody znalezioną w profilu Kornalowickim (1,045 m^3).

Zauważa się przytem, iż młynówka Samborska zabiera z Dniestru stale 2,549 m^3 wody na sekundę, i wprowadza ją do Strwiąża, o tę więc ilość zmniejsza się woda Dniestru, a natomiast zwiększa woda Strwiąża, przyczem część wody młynówki traci się po drodze przez wsiąkanie i parowanie.

Przy pomocy ilości wody znalezionej przy pomiarach dla danych stanów obliczono krzywe objętości przepływu dla Dniestru i Strwiąża, które to linie ze względu na prostokątne profile mostowe zbliżają się do semikubicznych parabol. Zrównania tych krzywych przepływu wody przedstawiają się następnie:

1. dla wodoskazu w Rozwadowie $Q = 16{,}999\ (H + 1{,}11)^{1{,}584}$ gdzie H oznacza stan wody na wodoskazie, Q ilość wody w m^3 odpowiadającą temu stanowi.

2. dla wodoskazu w Kołodrubach $Q = 7{,}9815\ (H + 1{,}33)^{1{,}878}$

3. dla wodoskazu w Kornalowicach $Q = 17{,}1761\ (H + 0{,}604)^{1{,}5}$

4. dla wodoskazu w Biskowicach $Q = 8{,}4601\ (H + 0{,}60)^{1{,}8804}$.

Krzywe przypływu wrysowane na planach „Graficzne przedstawienie średnich, maksymalnych i minimalnych stanów wód" dają ilość wody, jaka odpowiada dorzeczom rzek, a więc przy wodoskazie w Kornalowicach z dodaniem wody zabieranej przez młynówkę Samborską, która wedle bezpośredniego pomiaru na młynówce powyżej Sambora wynosi 2,549 m^3 na sekundę, a obliczona z różnicy przepływu w profilach Strwiąża pod Biskowicami i Babiną 2,349 m^3, a którą przyjęto w okrągłej cyfrze 2,4 m^3 na sekundę.

Obliczone ze zrównań krzywych przepływu ilości najmniejszej i średniej wody normalnej tak dla całego dorzecza Dniestru i Strwiąża, jak i 1 km^2 uwidocznia następująca tabela, w której dla profilu hydrometrycznego pod Kornalowicami podano w kolumnach Q_1 i Q_2 rzeczywiście przepływającą ilość wody z dodaniem wody młynówki Samborskiej, dla profilów hydrometrycznych zaś pod Babiną i Koniuszkami z potrąceniem wody tej młynówki.

Rzeka	Nazwa profilu hydrometrycznego	Kilometr trasy rzeki	Dorzecze w km^2	Zalesienie dorzecza		Długość doliny od źródeł w km	Średnia szerokość dorzecza w km	Średnie wzniesienie działów wód w m	Opad roczny w m	Objętość przepływu w metrach sześciennych									Uwaga stany wód odnoszą się do wodoskazu.
										z pomiaru			Q_1 najmniejsza woda normalna			Q_2 średnia woda normalna			
				km^2	%					przy stanie	ogółem	z 1 km^2	przy stanie	ogółem	z 1 km^2	przy stanie	ogółem	z 1 km^2	
Dniestr	I. Rozwadów	150 m poniżej 0 + 000	5.412,3	1.052,74	19,3	123,5	43,9	517	0,783	−0,29	10,543	0,001948	−0,26	13,14	0,002428	+0,25	27,66	0,005112	w Rozwadowie
	II. Kołodruby	14+768	4.241,12	831,17	19,3	108,7	39,0	513	0,745	−0,315	8,132	0,00192	−0,32	8,130	0,00192	+0,00	13,640	0,00321	w Kołodrubach
	III. Terszaków	17+979	3.041,8	645,85	21,2	105,5	29,3	508	0,724	−0,315	6,815	0,00224	−0,32	6,815	0,00224	+0,00	11,391	0,003745	w Kołodrubach
	V. Czajkowice	40+512	1.909,2	385,43	20,2	83,0	23,0	565	0,709	−0,315	5,058	0,002649	−0,32	5,058	0,00265	+0,00	9,473	0,004962	w Kołodrubach
	VI. Kornalowice	205 m powyżej mostu	895,06	208,4	23,3	69,0	13,0	633	0,712	−0,45	1,045	—	−0,31	3,288	0,003675	−0,20	6,820	0,00762	w Kornalowicach
	VII. Radłowice	47,5 m powyżej mostu drogowego	818,88	203,4	24,8	58,0	14,1	691	0,714	−0,42	1,532	0,00498	—	—	—	—	—	—	w Radłowicach
	VIII. młynówka Samborska	między szluzą gruntową a Samborem								−0,42	2,549		—	—	—	—	—	—	w Radłowicach
Strwiąż	IX. Koniuszki sieniawskie	6 + 863	918,52	163,08	17,8	96,6	9,5	527	0,712	+0,87	4,474	—	—	1,618	0,001761	—	2,112	0,00235	w Koniuszkach siem.
	X. Babina	18+260	595,04	114,48	19,2	85,0	7,0	594	0,719	+0,88	4,314	—	—	1,543	0,002593	—	2,020	0,003395	w Koniuszkach siem.
	XI. Biskowice	28+514	537,72	114,48	21,2	75,0	7,1	594	0,726	−0,14	1,965	0,00365	−0,21	1,44	0,002678	−0,14	1,965	0,00365	w Biskowicach
Tyśmienica	IV. Terszaków	135 m powyżej ujścia do Dniestru	1.169,0	175,32	14,97	46	25,4	517	0,816	−0,315	1,304	0,00112	—	—	—	—	—	—	w Kołodrubach

Ilości najmniejszych i średnich wód normalnych z 1 km^2 na sekundę przedstawiono graficznie na ostatnich 2 formatach planu „średnich, maksymalnych i minimalnych stanów wód", gdzie dorzecze w 1 km^2 wniesiono jako odcinki, ilości zaś wody z 1 km^2 na sekundę jako rzędne, i ten grafikon zużytkowano do oznaczenia ilości wody dla tych przestrzeni Dniestru, gdzie nie ma wodoskazów (na Dniestrze między ujściem Strwiąża i Tyśmienicy). Z grafikonu tego jest widocznem, iż wszystkie ilości wód Dniestru i Strwiąża z 1 km^2 na sekundę zmniejszają się w miarę zwiększania się dorzecza.

Krzywa ilości wód najmniejszych i średnich normalnych z 1 km^2 na sekundę na Dniestrze wskazuje, że te ilości stale zmniejszają się do ujścia Strwiąża, gdzie przeważa dorzecze górskie, pod wpływem nizinnej Wereszycy łagodnieje to zmniejszenie, zaostrza się pod wpływem górskiej Bystrzycy i Tyśmienicy, a poniżej ujścia Tyśmienicy następuje wskutek nizinnych dopływów (Letnianki i Kłodnicy po brzegu prawym, a potoku Kożusznego, Szczerka i Zubrzanki po brzegu lewym) raptowne zwiększenie.

Dla obliczenia najmniejszej i średniej wody normalnej Tyśmienicy, połączonej z Bystrzycą, zużytkowano obserwacye wodoskazów na Bystrzycy w Tynowie i na Tyśmienicy w Michałowicach od r. 1882 do r. 1887 włącznie, tudzież przeprowadzone przez inżyniera Jankowskiego w maju 1881 pomiary pływakami: 2 na Bystrzycy pod Tynowem przy stanie + 0,18 (6,92 m^3) i + 0,78 (27,1 m^3) i 2 na Tyśmienicy pod Michałowicami przy stanie + 0,80 (4,8 m^3) i + 1,94 (17,1 m^3), wreszcie wykonany przez inż. Szczepanowskiego w r. 1895 pomiar na Tyśmienicy poniżej ujścia Bystrzycy przy stanie odpowiadającym najmniejszej normalnej wodzie (— 0,32 Kołodruby).

Najmniejsza woda normalna Bystrzycy odpowiada stanowi – 0,19 w Tynowie, Tyśmienicy zaś + 0,19 wodoskazu w Michałowicach. Średnia woda normalna Bystrzycy odpowiada stanowi + 0,05 wodoskazu w Tynowie, Tyśmienicy + 0,40 wodoskazu w Michałowicach.

Zrównanie paraboli przepływu dla Bystrzycy pod Tynowem znaleziono:

$$Q = 23{,}783\ (H + 0{,}30)^{1{,}686}$$

dla Tyśmienicy zaś pod Michałowicani:

$$Q = 7{,}1672\ (H - 0{,}05)^{1{,}366}$$

Z tych zrównań obliczona woda wynosi:

a) dla Bystrzycy pod Tynowem $F = 479{,}5\ km^2$

$Q_1 = 0{,}576\ m^3$

$q_1 = 0{,}00120\ m^3$ (z 1 km^2)

$Q_2 = 4{,}050\ m^3$

$q_2 = 0{,}00844\ m^3$

b) dla Tyśmienicy pod Michałowicami z dorzeczem $F = 267{,}4\ km^2$

$Q_1 = 0{,}489\ m^3$

$q_1 = 0{,}00183\ m^3$

$Q_2 = 1{,}708\ m^3$

$q_2 = 0{,}00639\ m^3$

Znając $Q_1 = 1.304\ m^3$ ($q_1 = 0{,}00112\ m^3$) dla Tyśmienicy poniżej ujścia Bystrzycy z dorzeczem $F = 1.169{,}3\ km^2$ z pomiaru z r. 1895 znaleziono zapomocą interpolacyi linearnej średnią wodę normalną dla Tyśmienicy poniżej ujścia Bystrzycy z wód normalnych w Tynowie i Michałowicach:

$$x : 0{,}00112 = \frac{4{,}050 + 1{,}708}{1.169{,}3} : \frac{0{,}576 + 0{,}489}{1.169{,}3}$$

$x = 0{,}00647\ m^3$ (q_2 dla Tyśmienicy poniżej ujścia Bystrzycy) — $Q_2 = 7{,}55\ m^3$.

Dla korekcyi ujścia Wereszycy obliczono ilości wód normalnych według znanych wzorów Iszkowskiego, mianowicie:

dla średniej wody arytmetycznej:

$Qm = 0{,}03171\ C_m\ h\ F$

$Q_1 = 0{,}4\ v.\ Qm$

$Q_2 = 0{,}7\ v.\ Qm$,

gdzie oznaczono C_m roczny spółczynnik odpływu zależny od wzniesienia dorzecza, h = średni opad roczny w metrach, F = dorzecze w kilometrach kwadratowych.

Gdy $F = 982{,}0\ km^2$, $h = 0{,}752\ m$ a C_m przyjmuje się dla dorzecza, którego część stanowi nizina, część zaś pagórki, 0,30, otrzyma się: $qm = 0{,}007154\ m^3$ (z 1 km^2 na sekundę), a przy $v = 1$

$q_1 = 0{,}00286\ m^3$
$Q_1 = 2{,}809\ m^3$
$q_2 = 0{,}005\ m^3$
$Q_2 = 4{,}91\ m^3$.

Objętość przepływu wód maksymalnych z r. 1867, obliczona z paraboli przepływu na wodoskazach w Kornalowicach (Dniestr) i Biskowicach (Strwiąż) wynosi:

a) dla Dniestru z dorzeczem
$F = 895{,}1\ km^2\quad Q_4 = 268{,}3\ m^3$
$q_4 = 0{,}2997\ m^3$

b) dla Strwiąża z dorzeczem
$F = 537{,}72\ km^2\quad Q_4 = 359{,}11\ m^3$
$q_4 = 0{,}6676\ m^3$

Ponieważ profile hydrometryczne poniżej położone nie przeprowadzają całej maksymalnej wody, lecz część jej rozlewa się po obu brzegach, zatem dla dalszych przestrzeni Dniestru i Strwiąża, tudzież dla Wereszycy i Tyśmienicy obliczono ilość maksymalnej wody na sekundę według wzoru Iszkowskiego: $Q_4 = ch\ m\ h\ F$, zużytkowując dane z parabol do obliczenia spółczynnika ch, który dla Dniestru w Kornalowicach wynosi: *0,086*, dla Strwiąża zaś w Biskowicach: *0,159*.

Ilość maksymalnej wielkiej wody (z r. 1867) obliczono wedle powyższego wzoru przedstawia się następnie:

a) dla Strwiąża:

poniżej ujścia Błożewki:

$F = 995{,}0\ km^2$, $m = 4{,}71$ $h_1 = 0{,}719$ dla dorzecza powyżej Błożewki ($F_1 = 704{,}0\ km^2$) $h_2 = 0{,}699$ dla dorzecza Błożewki i Strwiąża poniżej ujścia Błożewki ($F_2 = 291{,}0\ km^2$), $ch_1 = 0{,}159$ dla dorzecza powyżej Błożewki (z paraboli w Biskowicach),

$$ch_2 = \frac{0{,}030 + 0{,}055}{2} = 0{,}0425 \text{ dla reszty dorzecza,}$$

$$\frac{q_4 = m\ ch_1\ h_1\ F_1 + ch_2\ h_2\ F_2}{F_1 + F_2}$$

$$q_4 = 4{,}71\ \frac{88{,}899}{995} = 0{,}4208\ m^3$$

$$Q_4 = q_4\ (F_1 + F_2) = 418{,}696\ m^3.$$

b) dla Dniestru:

1. poniżej ujścia Strwiąża:

$F = 1.899{,}0\ km^2$
$m = 3{,}868$
$F_1 = 904{,}0\ km^2$ (Dniestr do Strwiąża)
$Ch_1 = 0{,}086$ (z paraboli w Kornalowicach)
$h_1 = 0{,}712\ m$ (dla Dniestru do Strwiąża)

$$q_4 = m\ \frac{ch_1\ .\ h_1\ .\ F_1 + 88{,}899}{F}$$

$$q_4 = 3{,}868\ \frac{144.252}{1.899} = 0{,}294\ m^3$$

$Q_4 = 558{,}306\ m^3$.

2. poniżej ujścia Wereszycy:

$F = 3.036{,}4\ km^2$ (całe dorzecze) $m = 3{,}4427$
$F_1 = 982{,}0\ km$ (dorzecze Wereszycy)
$ch_1 = 0{,}0425$ (spółczynnik dla Wereszycy jak dla Błożewki)
$h_1 = 0{,}752\ m$ (opad roczny w dorzeczu Wereszycy)
$F_2 = 155{,}4\ km_2$ (dorzecze Dniestru między Strwiążem a Wereszycą)
$ch_2 = 0{,}0425$
$h_2 = 0{,}676\ m$

$$q_4 = m\ \frac{Ch_1\ .\ h_1\ .\ F_1 + ch_2\ .\ h_2\ F_2 + 144{,}252}{F}$$

$$q_4 = 3{,}4427\ \frac{180{,}102}{3.036{,}4} = 0{,}2042\ m^3$$

$Q_4 = 620{,}033\ m^3$

3. poniżej ujścia Tyśmienicy:

$F = 4\,241{,}12\ km^2$

$m = 3{,}226$

$F_1 = 1.204{,}72\ km^2$ (dorzecze Tyśmienicy i reszta dorzecza Dniestru od Wereszycy do Tyśmienicy)

$ch_1 = 0{,}082$

$h_1 = 0{,}819$

$$q_4 = m\ \frac{ch_1 \,.\, h_1 \,.\, F_1 + 180{,}102}{F}$$

$$q_4 = 3{,}226\ \frac{841{,}339}{4.241.12} = 0{,}1984\ m^3$$

$Q_4 = 841{,}438 m^3$

4. poniżej ujścia Letnianki i potoku Kożusznego:

$F = 4\,415.8\ km^2$

$m = 3{,}2084$

$F_1 = 174{,}7\ km^2$ (dorzecze Letnianki i p. Kożusznego)

$ch_1 = 0{,}0425$

$h_1 = 0{,}867\ m$

$$q_4 = m\ \frac{ch_1 \,.\, h_1 \,.\, F_1 + 260{,}818}{F}$$

$$q_4 = 3{,}2084\ \frac{267{,}225}{4.415.8} = 0{,}1942\ m^3$$

$Q_4 = 857{,}548\ m^3$

5. poniżej ujścia Kłodnicy (Nieżachówki):

$F = 4.739{,}0\ km^2$

$m = 3{,}164$

$F_1 = 323{,}2\ km^2$ (dorzecze Kłodnicy)

$ch_1 = 0{,}0425$

$h_1 = 0{,}839\ m$

$$q_4 = m\ \frac{ch_1 \,.\, h_1 \,.\, F_1 + 267{,}225}{F}$$

$$q_4 = 3{,}164\ \frac{278{,}779}{4.739{,}0} = 0{,}186\ m^3$$

$Q_4 = 881{,}454\ m^3$

6. poniżej ujścia Szczerka:

$F = 5\,165{,}1\ km^2$

$m = 3{,}1214$

$F_1 = 426{,}1\ km^2$ (dorzecze Szczerka)

$ch_1 = 0{,}0425$

$h_1 = 0{,}728\ m$

$$q_4 = m\ \frac{ch_1 \,.\, h_1 \,.\, F_1 + 278{,}779}{F}$$

$$q_4 = 3{,}1214\ \frac{291{,}962}{5.165{,}1} = 0{,}1764\ m^3$$

$Q_4 = 911{,}124\ m^3$.

7. poniżej ujścia Zubrzanki:

$F = 5.412{,}3\ km^2$

$m = 3{,}1159$

$F_1 = 247{,}2\ km^2$ (dorzecze Zubrzanki)

$ch_1 = 0{,}0425$

$h_1 = 0{,}7686$

$$q_4 = m\ \frac{ch_1 \,.\, h_1 \,.\, F_1 + 291{,}962}{F}$$

$$q_4 = 3{,}1159\ \frac{300{,}036}{5.412.3} = 0{,}1727\ m^3$$

$Q_4 = 934{,}704\ m^3$.

Maksymalna woda Wereszycy, obliczona według wzorów Jszkowskiego wynosi:

F = 982,0 km^2, m = 4,736
h = 0,752 m
ch = 0,0425
q_4 = 0,1513 m^3
Q_4 = 148,58 m^3.

Maksymalna woda Tyśmienicy przedstawia się wedle tych samych wzorów następnie:

F = 1.169,3 km^2
m = 4,544
h = 0,819 m
Ch = 0,082
$q_4 = m \cdot ch \cdot h \cdot F$ = 0,304 m^3
Q_4 = 355,47 m^3

Co do ilości wód maksymalnych Dniestru i Strwiąża przed ich połączeniem zauważa się, iż mimo większego dorzecza wielka woda Dniestru z r. 1867 w Kornalowicach jest mniejszą (Q_4 = 268,3 m^3, q_4 = 0,2997 m^3), aniżeli wielka woda Strwiąża w Biskowicach (Q_4 = 359,11 m^3, q_4 = 0,6676 m^3). Zjawisko to wyjaśnia się: 1. większym stosunkowo opadem w odnośnem dorzeczu Strwiąża (h = 0,726 wobec opadu w dorzeczu Dniestru 0,712), 2. mniejszą szerokością górnego dorzecza (7,1 km wobec szerokości dorzecza Dniestru 13 km), a tem samem większym spadem poprzecznym doliny, wskutek czego wody opadowe górnego Strwiąża wcześniej spływają do recypienta, 3. słabszem zalesieniem górnego dorzecza Strwiąża (21,2% wobec 23,3% na Dniestrze).

Maksymalną ilość wody tak Dniestru, jak i Strwiąża z r. 1818 i 1821 szacowała lwowska Dyrekcya budownictwa na 10 000 stóp sześciennych, razem na 20.000 stóp sześciennych, czyli 632 m^3, podczas gdy suma tych ilości z r. 1867 wynosi według powyższego obliczenia 686 m^3 (268 m^3 dla Dniestru w Kornalowicach, a 418 m^3 dla Strwiąża poniżej ujścia Błożewki). Ponieważ stan wody w r. 1867 był wyższym, zatem okazuje się przybliżona zgodność dat powyższych.

Objętość dorocznej wielkiej wody, przepływającej na sekundę wynosi:

a) na Dniestrze w Kornalowicach (obliczona z paraboli przepływu) Q_3 = 174,88 m^3 czyli 65% wody maksymalnej;

b) na Strwiążu w Biskowicach Q_3 = 126,26 m^3 czyli 35% wody maksymalnej.

Przyjąwszy, że ten sam stosunek zachowa doroczna wielka woda do maksymalnej na przestrzeni poniżej ujścia Strwiąża, t. j. (174,88 + 146,5) 268,3 + 418,696) = 46,7%, otrzyma się w przybliżeniu następujące ilości wielkich wód dorocznych na Dniestrze:

1. poniżej ujścia Strwiąża:
   Q_3 = 260 m^3 q_3 = 0,137 m^3
2. poniżej ujścia Wereszycy:
   Q_3 = 289 m^3 q_3 = 0,095 m^3
3. poniżej ujścia Tyśmienicy:
   Q_3 = 392 m^3 q_3 = 0,091 m^3
4. poniżej ujścia Letnianki i potoku Kożusznego:
   Q_3 = 400 m^3 q_3 = 0,090 m^3
5. poniżej ujścia Kłodnicy:
   Q_3 = 411 m^3 q_3 = 0,088 m^3
6. poniżej ujścia Szczerka:
   Q_3 = 425 m^3 q_3 = 0,081 m^3
7. poniżej ujścia Zubrzanki:
   Q_3 = 436 m^3 q_3 = 0,080 m^3

Wedle obserwacyj wodoskazowych przedstawia się przebieg wielkich wód na górnym Dniestrze i dopływach w czerwcu 1884 następnie:

Po maksymalnym opadzie (z d. 18. czerwca 1884) wzbierają równocześnie następnego dnia (19. czerwca 1884): górny Dniestr, Strwiąż, Bystrzyca, Tyśmienica i Stryj (w Stryju) i osiągają tego samego dnia punkt kulminacyjny. Dniestr pod

Rozwadowem wzbiera tego dnia (19. czerwca 1884) nieznacznie do +1,50, drugiego dnia (20. czerwca) podnosi się pod wpływem Bystrzycy i Tyśmienicy do +2,30, osiąga zaś swe maximum dopiero wskutek wielkich wód Dniestru, które uprzedzają wodę Strwiąża, i wielkich wód Strwiąża dnia trzeciego (21. czerwca) +3,70.

Taki sam przebieg wielkiej wody skonstatowała lwowska Dyrekcya budownictwa w latach 1818 i 1821.

Stosunek charakterystycznych ilości wód Dniestru pod Rozwadowem przedstawia się następnie:

$$q_1 : q_2 : q_3 : q_4 = 1 : 2.1 : 33 : 71 \quad - q_2 : q_4 = 1 : 33{,}8.$$

Stosunek ekstremów jest więc na górnym Dniestrze korzystniejszym, aniżeli na innych rzekach karpackich, a to z powodu stosunkowo mniejszego wzniesienia, słabszych opadów i rozległych bagien.

III. Objaśnienie i uzasadnienie projektu.

Projekt opracowany przez inżyniera Stanisława Szczepanowskiego przy częściowej pomocy inż. Dyrdonia, Bochniaka, Wiśniewskiego, Korasadowicza, Zgórlakiewicza i Mikruta zawiera następujące plany i obliczenia.

a) Plany ogólne:

1. kartę geologiczną (1 : 300.000);
2. kartę dorzecza, zalesienia i średnich rocznych opadów atmosferycznych (1 : 200.000);
3. krzywą wyrównania istniejącego spadu górnego Dniestru i Strwiąża (1 : 250.000 dla długości, 1 : 100 dla wysokości);
4. krzywą wyrównanego spadu skorygowanego łożyska Dniestru i Strwiąża (1 : 250.000 dla długości, 1 : 100 dla wysokości);
5. graficzne przedstawienie średnich, maksymalnych i minimalnych stanów wód z parabolami przepływu;
6. Profile hydrometryczne (1 : 100 dla długości, 1 : 20 dla wysokości);
7. Przekrój poprzeczny doliny Dniestru przez gościniec powiatowy w Rozwadowie (1 : 2.500 dla długości, 1 : 100 dla wysokości) i charakterystyczny przekrój poprzeczny przez bagna naddniestrzańskie w *km* 35,140 (skala 1 : 10.000 dla długości, 1 : 100 dla wysokości);
8. Typy budowli wodnych (1 : 100);
9. Typy mostów (1 : 100);

b) Sytuacye:

10. i 11. 2 sytuacye przeglądowe (1 : 25.000);
12. sytuacyą szczegółową Dniestru (1 : 2 880);
13. sytuacyą szczegółową Strwiąża (1 : 2.880);
14. sytuacyą szczegółową Tyśmienicy (1 : 2.880);

c) Profile podłużne:

15. Profil podłużny Dniestru (1 : 5.760 dla długości, 1 : 100 dla wysokości);
16. profil podłużny Strwiąża (skala pod 15.);
17. profil podłużny Tyśmienicy;
18. profil podłużny Wereszycy;
19. zestawienie sond dla profilów podłużnych Dniestru i Strwiąża;

d) Przekroje poprzeczne:

20., 21., 22., 23.) przekroje poprzeczne Dniestru (1 : 100);
24. i 25. przekroje poprzeczne Strwiąża (1 : 100);
26. przekroje poprzeczne Tyśmienicy (1 : 100);

e) Obliczenia szczegółowe i kosztorysy (27 tabel według osobnego wykazu).

Przy sporządzeniu powyższych planów zastósowano się do przepisów rozporządzenia Ministerstwa rolnictwa i spraw wewnętrznych z d. 18. grudnia 1885. Dz. u. p. Nr. 1. ex 1886.

Rozmiary i zasady projektu.

W myśl opinii komisyi z d. 29. września 1891 (Al. 5.) obejmuje projekt:

a) regulacyą Dniestru od mostu na gościńcu państwowym w Rozwadowie do mostu drogowego w Kornalowicach;

b) regulacyą Strwiąża od ujścia do mostu drogowego w Biskowicach;
c) regulacyą Tyśmienicy od ujścia do połączenia z Bystrzycą;
d) korekcyą ujścia Wereszycy.

W opinii komisyi wskazano wprawdzie jako punkta końcowe regulacyi: dla Dniestru Hordynię, dla Strwiąża zaś ujście młynówki Samborskiej, pzzestrzeń objętą projektem musiano jednak przedłużyć do punktów stałych i zwartych profilów, jakimi są mosty w Kornalowicach i Biskowicach.

Przedłużenie to wynosi na Dniettrze 0,820 *km*, a na Strwiążu, 6,481 *km*, razem 7,301 *km*.

Długość Dniestru objętego projektem wynosi w istniejącym biegu 96,867 *km*, w trasie skorygowanej 54,587 *km*, długość Strwiąża w istniejącym biegu 45,800 *km*, w trasie skorygowanej 28,541 *km*, długość Tyśmienicy w istniejącym biegu 3,460 *km*, w trasie skorygowanej 2,260 *km*, długość Wereszycy 0,9 *km*, razem na długości *147,027 km* istniejącego, a *86,288 km* skorygowanego biegu.

Stosownie do celu zamierzonej regulacyi tj. obniżenia zwierciadła wody dla osuszenia bagien, zmniejszenia zalewów i ułatwienia spławu dla umożliwienia połączenia Dniestru ze Sanem, przyjęto następujące zasady dla projektu:

1. skrócenie biegu Dniestru i Strwiąża dla uzyskania większego spadu i pogłębienia, przyczem trasa projektowana zatrzymać ma ogólny kierunek rzek i wyzyskać istniejące łożyska celem zastósowania przekopów samoczynnych;

2. podniesienie brzegów do wysokości warg istniejących dla ochrony gruntów nadbrzeżnych przynajmniej od zwyczajnych zalewów;

3. ujęcie łożyska średniej wody normalnej budowlami regulacyjnemi, tak ażeby głębokość wody od Rozwadowa do granicy Czajkowic i Dołobowa (tj. początku przyszłego kanału spławnego) w myśl uchwał międzynarodowych kongresów dla żeglugi na wodach śródziemnych wynosiła przynajmniej 1 *m* (1,5 *m* w profilach parabolicznych).

Jakkolwiek kraj. biuro melioracyjne podziela zdanie komisyi hydrotechnicznej wyrażone w sprawozdaniu z d. 2. czerwca 1883 (Al. 2.) co do potrzeby uchylenia wylewów, zwłaszcza gdy bagna naddniestrzańskie będą już skolmatowane i zamienią się na łąki nawodniane lub grunta orne, to jednak na razie nie projektuje się obwałowania, które dopiero po zamuleniu licznych odciętych przez regulacyą ramion będzie na czasie.

Trasa.

Trasę Dniestru, jak i jego dopływów zaprojektowano wedle możności w łukach z powodów zasadniczych, ponieważ taki kierunek najlepiej odpowiada biegowi wody, a nurt trzyma się brzegu wklęsłego, wskutek czego budowle regulacyjne wykonać można ekonomicznie, ubezpieczając silniej brzegi wklęsłe. Minimalny promień krzywizny przyjęto dla Dniestru od Rozwadowa do ujścia Strwiąża, gdzie regulacyę ma się wykonać z uwzględnieniem spławu na 500 *m*, minimalne zaś promienie dla dopływów na 300 *m*, schodząc tylko wyjątkowo dla wyzyskania istniejącego łożyska Strwiąża w Babinie do 250 *m*. Kierunki trasy zaprojektowanej przedstawiają się następnie:

Rzeka	Długość łuków w kilometrach	Długość prostych w kilm.	Cała długość w kilometrach
Dniestr	29,811	24,776	54,587
Strwiąż	19,060	9,481	28,541
Tyśmienica	0,930	1,330	2,260

Długość i ilość przekopów wynosi:

a) na Dniestrze 117 łącznej długości 36,591 *km*, czyli 67% całej długości trasy, z których najdłuższy Nr. 21 (*km* 8,057 do 9,094) mierzy 1.037 *m*, najkrótszy Nr. 97 (*km* 38,068 do 38,121) 53 *m*;

b) na Strwiążu 109 łącznej długości 21,464 *km*, czyli 75,2% długości trasy, z których najdłuższy Nr. 12. (*km* 2,220 do 2,660) mierzy 440 *m*, najkrótszy Nr. 54. (*km* 15,464 do 15,485) 21 *m*;

c) na Tyśmienicy 7 łącznej długości 1.978, czyli 91%, z których najdłuższy Nr. 4. (*km* 0,708 do 1,243) mierzy 535 *m*, najkrótszy Nr. 7. (*km* 2,074 do 2,179) 105 *m*.

Skrócenie biegu wskutek przekopów wynosić będzie:

a) na Dniestrze z 96,867 *km* na 54,587 *km* o 42,28 *km*, czyli 43,6%;

b) na Strwiążu z 45,8 *km* na 28,541 *km* o 17,259 *km*, czyli o 37,7%;

c) na Tyśmienicy z 3,460 *km* na 2,260 *km* o 1,200 *km* czyli 34,7%;

Przy projektowaniu trasy starano się nie oddalać Dniestru od stacyi w Rozwadowie (Mikołajowie), gdzie po usprawnieniu tej rzeki niewątpliwie powstanie przystań oraz od rowu granicznego (Czajkowice - Dołobów) w *km* 43,4, zkądby się w przyszłości musiał rozpoczynać kanał spławny łączący San z Dniestrem. Na ten ostatni punkt zwrócił już uwagę dyrektor budownictwa Osterlamm przy projektowaniu krzekopu Hordyńsko-Dołobowskiego i jakkolwiek odpowiedniejszą byłaby trasa tego przekopu w łuku z ujściem poniżej Czajkowic, to jednak ze względu na kanał mający połączyć San z Dniestrem wprowadzono ujście przekopu do punktu, gdzie kanał będzie się rozpoczynać.

Dla Dniestru między *km* 3,7 a 6,2, tudzież dla Tyśmienicy między *km* 0,7 a 1,3 wprojektowano trasę alternatywną, którą się zaleca do wykonania.

Wyrównanie spadu.

Dla wyszukania prawidła, wedle którego układają swój spad rzeki Dniestr i Strwiąż, sporządzono przeglądowy profil podłużny istniejącego biegu („krzywe wyrównania istniejącego spadu Dniestru i Strwiąża“), z którego okazuje ciągłość wody Dniestru od Brzeziny do Strwiąża, odtąd zaś nie za biegiem Dniestru, lecz Strwiąża, którą to ostatnią rzekę tak ze względu na spad, jak i wielkość dorzecza i objętość wielkiej wody należy uważać za właściwego recypienta.

Przyjmując dla wyrównania spadu metodę Hochenburgera zastosowaną przez c. k. nadradcę budownictwa Matulę przy projekcie regulacyi Wisełki i granicznej Wisły, a przez biuro melioracyjne przy regulacyi Biały, otrzyma się jako linią wyrównania spadu dla Dniestru od Brzeziny do ujścia Strwiąża i dla Strwiąża parabolę drugiego stopnia, dla Dniestru górnego zaś powyżej ujścia Strwiąża parabolę trzeciego stopnia Jak profil podłużny zwierciadła małej wody wskazuje, istnieje przy ujściu Strwiąża do Dniestru znaczne załamanie spadu, wskutek czego zastósowano dwie parabole drugiego stopnia, jednę dla wyrównania spadu Dniestru od Brzeziny do Strwiąża, drugą dla Strwiąża.

Uzyskane z istniejącego biegu linie zastósowano do wyrównania spadu skorygowanego i otrzymano następujące trzy parabole spadu:

1. Dla Dniestru od Brzeziny do Strwiąża:

$y = 0{,}0016863\,x^2$, gdzie y wyrażone jest w metrach, x w kilometrach. Wierzchołek tej paraboli znajduje się na wysokości 241,305 *m* nad morzem, oddalenie zaś poziome wierzchołka od progu skalistego w Brzezinie $L = 62{,}821$ *km*;

2. Dla Strwiąża od ujścia do Biskowic:

$y = 0{,}0132376\,x^2$. Wierzchołek tej paraboli ma kotę 265,033 i oddalonym jest od ujścia Strwiąża do Dniestru o $L = 9{,}233$ *km*;

3. Dla Dniestru od ujścia Strwiąża do mostu w Kornalowicach:

$y = 0{,}00045619\,x^3$. Wierzchołek tej paraboli leży na wysokości 264,932 *m* nad morzem i oddalony jest od ujścia Strwiąża o $L = 13{,}911$ *km*.

Z uwagi, że na przestrzeni Dniestru między Strwiążem a Brzeziną wpada znaczny dopływ górski Tyśmienica, która rozdziela tę przestrzeń Dniestru na dwie odrębne sekcye różniące się pod względem spadu, obliczono dla tych 2 sekcyj dwie miejscowe krzywe wyrównania, zatrzymując wzniesienie wierzchołka paraboli ogólnėj (241,305 *m*), a przyjmując na podstawie krzywej ogólnej pewne podniesienie dna i zwierciadła wody przy ujściu Tyśmienicy (okrągło 0,3 *m*).

Przyjęte zatem dla projektu zrównania miejscowych krzywych wyrównania małej wody (najmniejszej normalnej Q_1) przedstawiają się następnie:

a) dla Dniestru:

1. od Brzeziny do Tyśmienicy (przestrzeń projektu Rozwadów Tyśmienica, *km* 0,000 do 16,726).

$$y = 0{,}0015585x^2 + 241{,}305$$

(y podaje rzędne projektowanej wody małej w metrach x odległość profilu od początku paraboli w kilometrach). Odległość wierzchołka paraboli od progu w Brzezinie $L = 65{,}346$ *km.*

2. od Tyśmienicy do Strwiąża (*km* 16,726 do 43,885):

$$y = 0{,}0018346\,x^2 + 241{,}305$$

$L = 89{,}237$ *km* (odległość ujścia Tyśmienicy od początku paraboli).

3. od ujścia Strwiąża do mostu w Kornalowicach (*km* 43,885 do 54,587)

$$y = 0{,}00045619\,x^3 + 264{,}932$$

$L = 13{,}911$ *km.*

b) dla Strwiąża:

4. od ujścia do mostu w Biskowicach (*km* 0,000 do 28,541)

$$y = 0{,}0132376\,x^2 + 265{,}033 \quad L = 9{,}233 \text{ km.}$$

Obliczony według powyższych parabol spad projektowanej małej wody (Q_1) wynosi:

a) na Dniestrze:

Przestrzeń	Długość przestrzeni w kilometr.	Spad absolutny w metrach	Spad względny projektowany ‰	Spad względny istniejący ‰
od Rozwadowa do Tyśmienicy 0,000—16,726	16,726	4,612	0,27574	0,135
od Tyśmienicy do Strwiąża 16,726 43,885	27,159	10,260	0,3777	0,19
od Strwiąża do Kornalowic 43,885—54,587	10,702	5,574	0,52084	0,481

b) na Strwiążu:

Przestrzeń	Długość przestrzeni w kilometr.	Spad absolutny w metrach	Spad względny projektowany ‰	Spad względny istniejący ‰
od ujścia do Błożewki 0,000 - 9,700	9,700	3,610	0,37216	0,268
od Błożewki do młynówki Sambora 9,700—22,060	12,360	8,196	0,6631	0,4035
od młynówki do Biskowic 22,060—28,541	6,481	5,914	0,9125	0,522

Jak z tego zestawienia jest widocznem, powiększy się spad Dniestru przez projektowaną korekcyą między Rozwadowem a ujściem Strwiąża przeszło w dwójnasób i oczekiwać należy pogłębienia dna oraz obniżenia zwierciadła wody przynajmniej do linii projektowanej, zwłaszcza że przy wyrównaniu spadu zachowano za daleko idącą ostrożność, bo nie przyjęto pogłębienia w partyi górnej, gdzie szczególniej na Strwiążu po wykonaniu regulacyi spad się znacznie zwiększy i dno pogłębi.

Normalne przekroje poprzeczne dla średniej i najmniejszej wody normalnej Dniestru.

Dla obliczenia przekrojów poprzecznych dla małej i średniej wody normalnej podzielono objętą projektem przestrzeń Dniestru w miarę wielkości dorzecza i zmiany spadu na 8 sekcyi, mianowicie:

L. p.	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Dorzecze km^2	Ilość wody najmniejszej normal. Q_1 w m^3 z 1 km^2	Ilość wody najmniejszej normal. Q_1 w m^3 ogółem	Ilość wody średniej normalnej Q_2 w m^3 z 1 km^2	Ilość wody średniej normalnej Q_2 w m^3 ogółem	Uwaga
1	0,000	2,500	5.412,3	0,00243	13,14	0,005112	27,67	do Zubrzanki
2	2,500	3,343	5 165,1	0,00227	11,67	0,00453	23,40	do Szczerka
3	3,343	4,600	4.739,0	0,00203	9,62	0,00370	17,53	do Kłodnicy
4	4,600	9,100	4.415,8	0,00193	8,52	0,00330	14,57	do Letnianki
5	9,100	16,726	4.241,1	0 00192	8.13	0,00321	13,64	do Tyśmienicy
6	16,726	19,586	3.026,4	0,00224	6,80	0,003745	11,37	do Wereszycy
7	19,586	43,885	1.899,0	0,00265	5,02	0,004962	9,42	do Strwiąża
8	43,885	54,587	895,1	0,003675	(3,29) 0,89	0,00762	(6,82) 4,42	do mostu w Kornalowicach

Pod 8. podano dla Dniestru podwójne ilości wody; cyfry w nawiasie odpowiadają ilości wody odpowiadającej dorzeczu, jakieby przepływały Dniestrem, gdyby ta rzeka nie oddawała 2,4 m^3 wody na sekundę młynówce Samborskiej, cyfry pod nawiasem zamieszczone oznaczają ilości, jakie rzeczywiście przepływają. Ponieważ zaś nie reflektuje się na zniesienie zakładów wodnych Samborskich, zatem dla obliczenia przekroju normalnego przyjmuje się ilości mniejsze z potrąceniem wody zabranej przez młynówkę Samborską, tj. $Q_1 = 0{,}89\ m^3$, $Q_2 = 4{,}42\ m^3$.

Spółczynnik przepływu (chropowatości) n przyjęto dla dolnej przestrzeni biegu od Rozwadowa do Kłodnicy (Nieżachówki) zgodnie z wynikiem pomiaru (0,02596) okrągło *0,026*, dla dalszej zaś przestrzeni, zarówno jak i dla dopływów Dniestru również zgodnie z wynikiem pomiarów $n = 0{,}030$, a to z uwagi na wielką ilość namułu, jaki wody Dniestru i dopływów prowadzą.

Jako kształt projektowanych przekrojów poprzecznych dla średniej i małej wody normalnej przyjęto przeważnie w ostatnich czasach zastósowywaną parabolę drugiego stopnia. Normalną szerokość dla wody średniej w profilu najniższym pod Rozwadowem przyjęto na 40 *m* a to zgodnie z szerokością normalną Dniestru (dla przestrzeni Rozwadów-ujście Stryja) unormowaną w r. 1895 przez delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych Artura Herbsta w porozumieniu z departamentem technicznym c. k. Namiestnictwa i biurem melioracyjnem. Dla dalszej przestrzeni aż do ujścia Strwiąża obliczono przekroje poprzeczne dla średniej wody normalnej z uwzględnieniem spławu, przyjmując maksymalną głębokość w profilu parabolicznym 1,5 *m* (w przekroju trapezowym 1 *m*). Powyżej ujścia Strwiąża przyjęto głębokość maksymalną średniej wody normalnej w profilu parobolicznym na 1 *m* (stosunek maksymalnej głębokości do normalnej szerokości = 1 : 12).

Wynik obliczeń normalnych przekrojów poprzecznych Dniestru dla średniej wody normalnej, które przeprowadzono na podstawie powyższych zasad według wzoru Ganguillet-Kuttera, przedstawia się następnie:

1. od mostu w Rozwadowie do ujścia Zubrzanki (*km* 0,000 do 2,500). $Q_2 = 27{,}67\ m^3$ $J = 0{,}000254$, $n = 0{,}026$, szerokość normalna $b = 40\ m$, głębokość maksymalna $t = 1{,}65\ m$, $p = 44\ m^2$ (powierzchnia przekroju), $o = 40\ m$ (obwód zwilżony), $R = 1{,}10$ $c = 39{,}3$, $v = 0{,}64$, $Q_2 = 28{,}16$. Stosunek największej głębokości do szerokości: $\frac{t}{b} = 1 : 24$.

*

2. od Zubrzanki do Szczerka (*km* 2,500 do 3,343). $Q_2 = 23,4$ m^3 J=0,0002574, n = 0,026, b = *38 m*, t = 1,50 *m*, $t : B$ = *1 : 25*, p = 38 m^2, o = 38 *m*, R = 1,0, c = 38,4, v = 0,61 *m*, Q_2 = 23,18 m^3 (wobec potrzeby 23,4 m^3).

3. od Szczerka do Kłodnicy [Nieżachówki] (*km* 3,343 do 4,600): Q_2 = *17,53* m^3, J = 0,0002634, n = 0,026, b = *28 m*, t = 1,50 *m*, $t : b$ = *1 : 21*, h = 28,0 m^2, o = 28 *m*, R = 1,0, c = 38,5, v = *0,63 m*, Q_2 = *17,64* m^3.

4. od Kłodnicy do Letnianki (*km* 4,600 do 9,100): Q_2 = 14,57 m^3, J = 0,0002705, n = *0,030*, b = 28,0 *m*, t = 1,50 *m*, $t : b$ = 1 : 21, p = 28 m^2, o = 28 *m*, R = 1,0, c = 33,4, v = *0,55 m*, Q_2 = *15,40* m^3;

5. od Letnianki do Tyśmienicy (*km* 9,100 do 16,726): Q_2 *13,64* m^3, J = 0,00028974, n = *0,030*, b = 24 *m*, t = 1,50 *m*, $t : b$ = 1 : 16, p = 24 m^2, o = 24 *m*, R = 1,0, c = 33,4, v = *0,56 m*, Q_2 = *13,44* m^3;

6. od Tyśmienicy do Wereszycy (*km* 16,726 do 19,586): Q_2 = 11,37 m^3, J = 0,00033811, n = 0,030, b = 20 *m*, t = 1,50 *m*, $t : b$ = 1 : 14, p = 20 m^2, o = 20 *m*, R = 1,0, c = 33,4, v = *0,60 m*, Q_2 = *12,00* m^3;

7. od Wereszycy do Strwiąża (*km* 19,586 do 43,885): Q_2 = 9,42 m^3, J = 0,00038248, n = 0,030, b = 15 *m*, t = 1,50 *m*, $t : b$ = 1 : 10, p = 15 m^2, o = 15 *m*, R = 1,0, c = 33,4, v = *0,65 m*, Q_2 = *9,75* m^3;

8. od Strwiąża do Kornalowic (*km* 43,885 do 54,587): Q_2 = *4,42* m^3 (t. j. 6,82 m^3 z potrąceniem 2,40 m^3 zabranych przez młynówkę Samborską = 4,42 m^3), J = 0,00052084, n = 0,030, b = 12 *m*, t = 1,0 *m*, $t : b$ = *1 : 12*, p = 8 m^2, o = 12 *m*, R = 0,67, c = 30,3, v = 0,56 *m*, Q_2 = *4,48* m^3 (wobec potrzeby 4,42 m^3).

Co do powyższych przekrojów poprzecznych zauważa się, że chyżość wody między Kłodnicą a Tyśmienicą się zmniejsza, z czego wnosić należy, że przyjęty spółczynnik dla tej przestrzeni n = 0,030 jest za wysoki i prawdopodobnie spółczynnik przejściowy n = 0,028 byłby tu odpowiedniejszym.

Obliczone w tych samych przekrojach stany najniższej wody normalnej Q_1 okazują:

1. na przestrzeni od Rozwadowa do Strwiąża mającej się regulować dla spławu głębokość stałą t = *1,15 m*, szerokość od 33,6 do 13 *m*, chyżość zaś od *0,50 m* w Rozwadowie do 0,53 *m* między Wereszycą a Strwiążem, mianowicie: w profilu pod Rozwadowem Q_1 = 13,4 m^3, b = 33,6 *m*, t = 1,15 *m*, p = 25,76 m^2, o = 33,6 *m*, R = 0,767 c = 36,30, v = *0,50 m*, Q_1 = *12,88* m^3 (wobec potrzeby 13,14 m^3);

między Wereszycą a Strwiążem: Q_1 = 5,02 m^3, J = 0,00038248, n = 0,030, b = 13,0 *m*, t = 1,15 *m*, p = 9,97 m^2, o = 13 *m*, R = 0,767, c = 31,1, v = 0,53 *m*, Q_1 = *5,29* m^2;

2. od Strwiąża do Kornalowic: Q_1 = *0,890* m^3, J = 0,00052084, n = 0.030, b = 8,4 *m*, t = 0,*50 m*, $t : b$ = 1 : 16,8, p = 2,80 m^2, o = 8,4 *m*, R = 0,33, c = 25,2, v = *0,33 m*, Q_1 = *0,92* m^3.

Różnica stanów wody najniższej i średniej normalnej będzie w zregulowanym Dniestrze:

1. pod Rozwadowem 0,5 *m* (obecnie wynosi ta różnica 0,51);
2. od Zubrzanki do Strwiąża 0,35 *m* (obecnie 0,32 *m* w Kołodrubach);
3. od Strwiąża do Kornalowic 0,5 *m* (obecnie 0,11 w Kornalowicach).

Przyjęta przez nadinżyniera Herbsta dla przestrzeni Rozwadów-Stryj różnica między stanem średniej a najniższej wody normalnej wynosi 0,6 *m*, jest więc większą o *0,1 m*, niż w obecnym projekcie. Podobnie też przyjął nadinżynier Herbst większą objętość średniej wody normalnej 38 m^3 dla powyższej przestrzeni (obliczoną w przybliżeniu z przekrojów poprzecznych i opadu), podczas gdy ta objętość wynosi w rzeczywistości wedle pomiarów *27,67* m^3, wskutek czego nie będzie osiągniętą maksymalna głębokość na przestrzeni Rozwadów - Stryj *2,40 m*, lecz znacznie mniejsza, która zbliżać się będzie do głębokości projektowanej obecnie w profilu pod Rozwadowem *1,65 m*. Różnica ta jednak między obu projektami nie alteruje wcale sprawy regulacyi, gdyż przy obu przedsiębiorstwach projektowane są przekopy samoczynne, głębokość zatem sam Dniestr sobie wyrobi stosownie do spadu, gdyż szerokość normalna w obu projektach pod Rozwadowem jest ta sama *40 m*.

Normalne przekroje poprzeczne dla średnich i najmniejszych wód normalnych Strwiąża, Tyśmienicy i Wereszycy.

Przestrzeń Strwiąża objęta projektem dzieli się ze względu na zmianę dorzecza; objętości wody i spadu na trzy sekcye, mianowicie:

L. p.	Przestrzeń		Dorzecze	Q_1 w m^3		Q_2 w m^3		Uwaga
	od	do	km^2	z 1 km^2	ogółem	z 1 km^2	ogółem	
1	0,000	9,700	995,0	0,00176	(1,75) 4,15	0,002355	(2,34) 4,74	do Błożewki
2	9,700	22,060	704,0	0,00230	(1,62) 4,02	0,00304	(2,14) 4,54	do młynówki Samborskiej
3	22,060	28,541	580,0	0,00259	1,50	0,00340	1,97	do mostu w Biskowicach

Pod 1 i 2 podane cyfry w nawiasie oznaczają właściwą ilość wody Strwiąża poniżej zaś bez nawiasu ilości większe obejmują także wodę młynówki Samborskiej, i te większe ilości przyjmuje się za podstawę do obliczenia przekrojów normalnych.

Spółczynnik chropowatości przyjmuje się, jak dla górnej partyi Dniestru, $n = 0.030$, kształt paraboliczny, stosunek zaś maksymalnej głębokości do szerokości zwierciadła normalnej wody przeciętnie 1 : 12, jak dla Dniestru powyżej ujścia Strwiąża (istniejący stosunek $t : b$ wynosi od 1 : 12 do 1 : 20).

Obliczone według wzoru Ganguillet-Kuttera przekroje dla średniej wody normalnej Strwiąża przedstawiają się następnie:

1. od ujścia do Błożewki (*km* 0,000 do 9,700): $Q_2 = 4{,}74\ m^3$, $J = 0{,}00037216$, $n = 0{,}030$, $b = 13{,}0\ m$, $t = 1{,}10\ m$ ($t : b = 1 : 12$), $p = 9{,}53\ m^2$, $o = 13{,}0\ m$, $R = 0{,}733$, $c = 30{,}9$, $v = 0{,}51\ m$, $Q_2 = 4{,}87\ m^3$ (wobec potrzeby 4,74 m^3).

2, od Błożewki do młynówki Samborskiej (*km* 9,7 do 22,06): $Q_2 = 4.54\ m^3$, $J = 0{,}0006631$, $n = 0{,}030$, $b = 12{,}0\ m$, $t = 0{,}95\ m$, $p = 7{,}60\ m^2$, $o = 12{,}0$, $R = 0{,}633$, $c = 29{,}9$, $v = 0{,}61\ m$, $Q_2 = 4{,}64\ m^3$;

3. od młynówki Samborskiej do mostu w Biskowicach (*km* 22,060 do 28,541): $Q_2 = 1{,}97\ m^3$, $J = 0{,}0009125$, $n = 0{,}030$, $b = 8.0\ m$, $t = 0{,}65\ m$, $p = 3{,}47\ m^2$, $o = 8{,}0\ m$, $R = 0{,}434$, $c = 27{,}40$, $v = 0.53\ m$, $Q_2 = 1{,}84\ m^3$ (wobec potrzeby 1,97 m^3).

Przekroje najniższej wody normalnej Strwiąża wynoszą:

1. od *km* 0,000 do 9 700: $b = 12{,}7\ m$, $t = 1{,}05\ m$, $Q_2 = 4{,}15\ m^3$, $p = 8{,}89\ m^2$, $o = 12{,}7\ m$, $R = 0{,}7$, $c = 30{,}8$, $v = 0{,}49\ m$, $Q_2 = 4{,}35\ m^3$ (wobec potzeby 4,15 m^3);

2. od *km* 9,700 do 22,060: $b = 11{,}6\ m$, $t = 0.90\ m$, $Q_2 = 4{,}02\ m^3$, $p = 6{,}96\ m^2$, $o = 11{,}6\ m$, $R = 0{,}60$, $c = 29{,}6$, $v = 0{,}58\ m$, $Q_2 = 4{,}03\ m^3$;

3. od *km* 22,060 do 28,541: $b = 7{,}60\ m$, $t = 0{,}60\ m$, $Q_2 = 1{,}97\ m^3$, $p = 3{,}04\ m^2$, $o = 7{,}6\ m$, $R = 0{,}40$, $c = 26{,}7$, $v = 0{,}50\ m$, $Q_2 = 1{,}52\ m^3$ (wobec potrzeby 1,97 m^3).

(Uwaga. Ponieważ różnica między stanem projektowanej średniej, a najniższej wody normalnej wynosi tylko 5 *cm*, a z obserwacyj wodoskazu w Koniuszkach okazuje się różnica 70 *cm*, należy wnosić, że obserwacye na tym wodoskazie nie są dokładnie prowadzone (minima notowane za nizko).

Tyśmienica.

Ilości wód średnich Tyśmienicy wynoszą: $q_1 = 0.00112\ m^3$ z 1 km^2 na sekundę, przy dorzeczu $F = 1.169{,}3\ km^2$, $Q_1 = 1{,}304\ m^3$, $q_2 = 0{,}00647\ m^3$, $Q_2 = 7{,}55\ m^3$.

Przyjąwszy $n = 0{,}030$, kształt profilu paraboliczny, a stosunek $t : b = 1 : 12$, otrzyma się szerokość normalną $b = 14\ m$, maksymalną zaś głębokość $t = 1{,}15\ m$ dla średniej wody normalnej, gdyż przy spadzie $J = 0{,}00070$, $p = 10{,}73\ m^2$, $o = 14{,}0$, wynosi R 0,77, $c = 31{,}40$, $v = 0{,}73\ m$ a $Q_2 = 7{,}33\ m^3$.

Szerokość źwierciadła najniższej wody normalnej $b = 9{,}4\ m$, $t = 0{,}50\ m$, gdyż przy $p = 3.13\ m^2$, $o = 9{,}4\ m$, $R = 0{,}33$, $c = 25{,}3$, wynosi v $0{,}38\ m$, $Q_1 = 1{,}19\ m^3$.

Wereszyca.

Dla ujścia Wereszycy, które ma być w pełnym profilu wykopane, przyjmuje się kształt trapezowy o głębokości 0,7 *m* dla średniej wody normalnej,

a szerokości dna *10 m.* Gdy przy ujściu Wereszycy wynosi spad $J = 0{,}00054$, przeto przy szerokości zwierciadła średniej wody normalnej $b = 12{,}80\ m$ w spółczynniku $n = 0{,}025$ otrzyma się $p = 7{,}98\ m^2$, $o = 13{,}2\ m$, $R = 0{,}6$, $c = 35{,}8$, $v = 0{,}59$, $Q_2 = 4{,}70\ m$ (wobec potrzeby $Q_2 = 4{,}91\ m^3$).

Dla małej wody normalnej otrzymuje się przy głębości 0,5 *m*, szerokości zwierciadła wody 12 *m*, przy tym samym spadzie $J = 0{,}00045$ a spółczynniku $n = 0{,}025$, $p = 1{,}5\ m^2$, $o = 12{,}22\ m$, $R = 0{,}45$, $c = 33{,}5$, $v = 0{,}476\ m$, $Q_1 = 2{,}62\ m^3$ (wobec potrzeby $Q_1 = 2{,}809\ m^3$).

Uwaga: Zwierciadło projektowanej średniej wody normalnej uwidocznia w planach profilowych górna linia czerwona, zwierciadło zaś najniższej wody normalnej (Q_1) dolna linia czerwona. (Górna linia niebieska oznacza istniejącą wodę wyrównaną w czasie zdjęć przy stanie + 0,15 wodozkazu Rozwadów, dolna linia niebieska istniejącą najniższą wodę normalną (Q_1).

Przekroje normalne dla średnich wód wielkich przepływających w brzegach.

W myśl opinii komisyi z dnia 29. września 1891 projektuje się podwyższenie brzegów do wysokości warg istniejących, a mianowicie:

a) na Dniestrze:

1. od Rozwadowa do ujścia Szczerka do *3,0 m* nad zwierciadło projektowanej średniej wody normalnej;

2. od ujścia Szczerka do ujścia Strwiąża do *3,2 m* nad średnią wodę normalną;

b) na Strwiążu:

Do *3,2 m* nad projektowaną średnią wodę normalną.

Nachylenie szkarp projektuje się nad budowlami regulacyjnemi zgodnie z projektem przestrzeni Rozwadów - Żurawno 1 : 3, a ponieważ przyjmuje się wzniesienie koron budowli 0,5 *m* nad średnią normalną, szerokość koron 2 *m* po obu brzegach i nachylenie szkarp budowli 1 : 2, zatem górna szerokość profilu (odstęp górnych krawędzi brzegów) równać się będzie szerokości trasy średniej wody normalnej $+ 2 \times 0{,}5 + 2 \times 2 + 3\,(h - 0{,}5)$, gdzie h = wzniesienie podwyższonych brzegów nad średnią normalną.

Objętość przepływu wielkiej wody mieszczącej się w brzegach wynosić będzie:

a) na Dniestrze:

1. od Rozwadowa do Zubrzanki (*km* 0,000 do 2,500). Szerokość zwierciadła wody = 61 *m*. Spółczynnik przepływu (chropowatości) przyjmuje się dla wielkiej wody: w łożysku $n = 0{,}025$, w inundacyi $n = 0{,}030$. $J = 0{,}000254$, $n = 0{,}025$, $p = 198{,}25\ m^2$, $o = 61\ m$ (w przybliżeniu przyjmuje się szerokość zwierciadła wody jako obwód zwilżony), $R = 3{,}25$, $c = 49{,}20$, $v = 1{,}40\ m$, $Q_b = 277{,}55\ m^3 = 0{,}297\ Q_4$ (t. j. 29,7% wody maksymalnej 934,70 m^3);

2. od Zubrzanki do Szczerka (*km* 2,500 do 3,343). Szerokość zwierciadła wody między brzegami = *59 m.* $J = 0{,}0002574$, $n = 0{,}025$, $p = 186{,}25\ m^2$, $o = 59\ m$, $R = 3{,}157$, $c = 49{,}10$, $v = 1{,}39\ m$, $Q_b\ 258{,}89\ m^3 = 0{,}284\ Q_4$ (t. j. 28.4% wody maksymalnej = 911,12 m^3).

Od ujścia Szczerka w górę pojedyncze profile nie odprowadzają 30% wody maksymalnej, jak to ma miejsce od ujścia Szczerka w dół, a to z powodu daleko idącego zwężenia potrzebnego do uzyskania głębokości 1,5 *m* dla spławu.

Aby więc interes kultury krajowej pogodzić z wymogami spławu, projektuje się od ujścia Szczerka do ujścia Strwiąża profil podwójny w brzegach rozszerzając łożysko dla średnich wód większych nad koroną budowli regulacyjnych o połowę szerokości trasy średniej wody normalnej, tak ażeby Dniestr przeprowadził równo z podwyższonymi brzegami około 30% wody maksymalnej, t. j. ilość odpowiadającą pojemności profilu od Szczerka w dół. Rozszerzenie to projektuje się w łukach po brzegu wypukłym z przejściami w prostych kierunkach jak w sytuacyi linią czerwoną uwidoczniono.

Obliczona na tej podstawie objętość przepływu przedstawia się w następujących sekcyach o podwójnym profilu następnie:

3. od Szczerka do Kłodnicy (Nieżachówki) *km* 3,343 do 4600. Rozszerzenie profilu $\frac{28}{2} = 14\ m$. Górna szerokość profilu *64,2 m.* $J = 0{,}00026325$, $n = 0{,}025$,

$p. = 193{,}97\ m^2$, $o = 64{,}2\ m$, $R = 3.02$, $c = 48{,}60$, $v = 1{,}36\ m$. $Q_b = 263{,}79\ m^3 = 0{,}299\ Q_4$ (t. j. 29,9% $Q_4 = 881{,}45\ m^3$).

4. od Kłodnicy do Letnianki (*km* 4,600 do 9,100). Rozszerzenie profilu $\frac{28}{2} = 14\ m$. Górna szerokość profilu $= 64{,}20\ m$. $J = 0{,}00027242$, $n = 0{,}025$, $p = 193{,}97\ m^2$, $o = 64{,}20\ m$, $R = 3{,}02$, $c = 48{,}60$, $v = 1{,}38\ m$, $Q_b = 267{,}67\ m^3 = 0{,}312\ Q_4$ (31,2% wody maks. 857,55 m^3).

5. od Letnianki do Tyśmienicy (*km* 9,100 do 16,726). Rozszerzenie profilu $\frac{24}{2}$ 12 *m*. Górna szerokość profilu $= 58{,}20\ m$. $J = 0{,}00028974$, $n = 0{,}025$, $p = 171{,}77\ m^2$, $o = 58{,}2\ m$, $R = 2{,}95$, $c = 48{,}40$, $v = 1{,}41\ m$, $Q_b = 242{,}20\ m^3 = 0{,}287\ Q_4$ (28,7% maks. wody 841,44 m^3).

6. od Tyśmienicy do Wereszycy (*km* 16,726 do 19,586). Rozszerzenie profilu $\frac{20}{2} = 10\ m$. Górna szerokość profilu $= 52{,}2\ m$. $J = 0{,}00033811$, $n = 0{,}025$, $p = 149{,}57\ m^2$, $o = 52{,}2\ m.$, $R = 2{,}86$, $c = 48{,}00$, $v = 1{,}53\ m$, $Q_b = 228{,}85\ m^3 = 0{,}369\ Q_4$ (36,9% maks. wody 620,03 m^3).

7. od Wereszycy do Strwiąża (*km* 19,586 do 43,885). Rozszerzenie profilu $\frac{15}{2} = 7{,}5\ m$. Górna szerokość profilu $= 44{,}7\ m.$, $J = 0{,}00038248$, $n = 0{,}025$; $p = 121{,}82\ m^2$, $o = 44{,}7\ m$, $R = 2{,}72$, $c = 47{,}60$, $v = 1{,}53\ m$. $Q_b = 186{,}38\ m^3 = 0{,}334\ Q_4$ (33,4% maks. wody 558,31 m^3).

8. od Strwiąża do Kornalowic (*km* 43.885 do 54,587). Profil pojedyńczy. Szerokość górna profilu między brzegami + 3,20 *m*, nad średnią normalną $= 34{,}20\ m$. $J = 0{,}00052084$, $n = 0{,}025$, $p = 84{,}97\ m^2$, $o = 34{,}2\ m$, $R = 2{,}48$, $c = 46{,}7$, $v = 1{,}67\ m$, $Q_b = 141{,}89\ m^3 = 0{,}527\ Q_4$ (52,7% wody maks. 269,39 m^3).

b) na Strwiążu:

1. od ujścia do Błożewki (*km* 0,000 do 9,700). Profil pojedyńczy. Górna szerokość profilu *35,20 m*, w brzegach + 3,20 nad średnią normalną $J = 0{,}00037216$, $n = 0{,}025$, $p = 89{,}70\ m^2$, $o = 35{,}20\ m$, $R = 2{,}55$, $c = 47{,}20$, $v = 1{,}45\ m$, $Q_b = 130{,}07\ m^3 = 0{,}319\ Q_4$ (31,9% maks. wody 418,7 m^3).

2. od Błożewki do młynówki Samborskiej (*km* 9,700 do 22,060). Profil pojedyńczy. Górna szerokość profilu $34{,}20\ m. = J\,0{,}0006631$, $n = 0{,}025$, $p = 84{,}57\ m^2$, $o = 34{,}2\ m$, $R = 2{,}47$, $c = 46{,}70$, $v = 1{,}89\ m$, $Q_b = 159{,}84\ m = 0{,}382\ Q_4$.

c) na Tyśmienicy przy podwyższonym brzegu + *2.90 m* nad projektowaną średnią wodę normalną a profilu pojedyńczym o szerokości górnej *34,40 m* przepłynie 44,6% wody maksymalnej, gdyż przy $J = 0{,}0007$, $n = 0{,}025$, $p = 83{,}51\ m^2$, $o = 34{,}4\ m$, wynosi $R = 2{,}43$, $c = 46{,}60$, $v = 1{,}95\ m$, $Q_b = 158{,}67\ m^3 = 0{,}446\ Q_4$ ($Q_4 = 355{,}47\ m^3$).

Profile normalne dla maksymalnej wody przepływającej między wałami.

Jakkolwiek obecny projekt nie przewiduje obwałowania dla uchylenia nadzwyczajnych wylewów, to jednak obliczono zarazem profile normalne dla najwyższej znanej wody z r. 1867.

Przy założeniu, iż brzegi namulą się od Rozwadowa do Szczerka do wysokości 3,0 *m*, a powyżej Szczerka do wysokości 3,2 *m* nad średnią wodę normalną (przy Tyśmienicy zaś 2,90 *m*), okazuje rachunek, że przy grubości warstwy wielkiej wody *4,80 m* nad średnią normalną przepłynie cała największa woda na przestrzeni od Rozwadowa do Tyśmienicy między wałami rozstawionymi na *300 m* (mierząc to rozstawienie w zwierciedle wielkiej wody), od Tyśmienicy do Wereszczycy między wałami rozstawionymi na *200 m*, od Wereszycy do Strwiąża na *160 m*, na Strwiążu zaś między wałami rozstawionymi na *150 m*.

Na Dniestrze od ujścia Strwiąża w górę wypada grubość warstwy wielkiej wody nad średnią normalną tylko *4 m*, rozstawienie wałów *100 m*, na Tyśmienicy zaś przy rozstawieniu wałów *100 m*, grubość warstwy wielkiej wody nad średnią normalną tylko *+3,90*.

Objętość przepływu maksymalnej wody między wałami oblicza się następnie:

a) Dniestr.

1. Przestrzeń Rozwadów-Szczerek (najniekorzystniejsza ze względu na mały spad a największą ilość wody)

$$Q_4 = 934{,}7\ m^3$$

Szerokość źwierciadła wielkiej wody = B = *300 m*. Stan wielkiej wody nad średnią normalną *4,8 m*, w inundacyi nad terenem *1,80 m*.

I = 0,000254

łożysko:	inundacya:
n = 0,025	n = 0,030
p = 308,05 m^2	p = 426,6 m^2
o = 61,00 m	o = 239,0 m
R = 5,05	R = 1,784
c = 52,30	c = 37,70
v = *1,87 m*	v = *0,80 m*
Q_4' = *576,05 m*	Q_4'' = *341,28* m^3

Q_4 = *917,33* m^3 (w obec potrzeby 934,7 m^3).

2. Przestrzeń Tyśmienica-Wereszyca. B = *200 m*, stan w. wody w łożysku nad średnią normalną + 4,80 *m*, w inundacyi nad terenem 1,60 *m*.

Q_4 = 620,03 m^3, J = 0,00033811

łożysko:	inundacya:
n = 0,025	n = 0,030
p = 233,09 m^2	p = 233,28 m^2
o = 52,20 m	o = 147,8 m
R = 4,46	R = 1,57
c = 51,10	c = 36,70
v = *1,98 m*	v = *0,84 m*
Q_4' = *461,51* m^3	Q_4'' = *195,95* m^3

Q_4 = *65746* m^3 (w obec potrzeby 620m^3).

3. przestrzeń Wereszyca-Strwiąż B = *160 m*. Stan wielkiej wody: w łożysku + 4,80 *m* nad średnią normalną, w inundacyi 1,60 *m* nad terenem.

Q_4 = *558,31* m^3. J = 0,00038248

łożysko:	inundacya:
n = 0,025	n = 0,030
p = 193,34 m^2	p = 181,28 m^2
o = 44,70 m	o = 115,3 m
R = 4,32	R = 1,57
c = 50,60	c = 36,7
v = *2,05 m*	v = *0,89 m*
Q_4' = *396,35* m^3	Q_4'' = *161,33* m^3

Q = *557,68* m^3 (w obec potrzeby 558,31 m^3).

4. Przestrzeń Strwiąż-Kornalowice. B = *100 m*. Stan wielkiej wody: w łożysku + *4,0* nad średnią normalną, w inundacyi *0,8 m* nad terenem.

Q = 269,35 m^3. J = 0,00052084

łożysko:	inundacya:
n = 0,025	n = 0,030
p = 112,33 m^2	p = 51,04 m^2
o = 34,2 m	o = 65,8 m
R = 3,28	R = 0,775
c = 48,50	c = 31,40
v = *2,00 m*	v = *0,63 m*
Q_4' = *224,66* m^3	Q_4'' = *32,15* m^3

Q_4 = *256,81* m^3 (w obec potrzeby 269,21 m^3.

b) Strwiąż (przestrzeń od ujścia do Błożewki).

B = *150 m*. Stan wielkiej wody: w łożysku 4,80 *m* nad średnią normalną, w inundacyi 1,60 *m* nad terenem.

Q_4 = 418,7 m^3, J = 0,37216 ‰

łożysko:	inundacya:
n = 0,025	n = 0,030
p = 146,02 m^2	p = 180,48 m^2
o = 35,20 m	o = 114,8 m
R = 4,15	R = 1,57
c = 50,30	c = 36,70
v = *1,98 m*	v = *0,87 m*
Q'_4 = *289,12* m^3	Q_4'' = *157,01* m^3

Q_4 = *446,13* m^3 (w obec potrzeby 418,7 m^3).

Od ujścia Błożewki do ujścia młynówki Samborskiej wypada odstęp wałów przy wysokości max. wody 4,80 *m* nad średnią normalną $B = 70\ m$.

c) Tyśmienica.

$B = 100\ m$ Stan wielkiej wody: w łożysku 3,90 *m* nad średnią normalną, w inundacyi 1,0 *m* nad terenem.

$Q^4 = 355{,}47\ m^3$. $J = 0{,}0007$

łożysko:	inundacya:
$n = 0{,}025$	$n = 0{,}030$
$p = 117{,}91\ m^2$	$p = 65{,}6\ m^2$
$o = 34{,}40\ m$	$o = 65{,}6\ m$
$R = 3{,}42$	$R = 0{,}97$
$c = 48{,}60$	$c = 33{,}20$
$v = 2{,}36\ m$	$v = 0{,}86\ m$
$Q_4' = 278{,}26\ m^3$	$Q_4'' = 54{,}70\ m^3$

$Q_4 = 332{,}96\ m^3$ (w obec potrzeby $355{,}47\ m^3$).

Z powyższego rachunku okazuje się, że dla ujęcia i nieszkodliwego odprowadzenia nadzwyczajnych wielkich wód Dniestru i Strwiąża, wystarczą stosunkowo niskie wały o niezbyt wielkiem rozstawieniu, a tem samem koszta obwałowania wypadną daleko niższe, aniżeli nad Wisłą i jej dopływami.

Konstrukcya i dyspozycya budowli regulacyjnych.

Z uwagi, że Dniestr i jego dopływy przy istniejącym małym spadzie podrywają brzegi, a po regulacyi wskutek zwiększonego spadu działanie to wystąpi w daleko wyższym stopniu, projektuje się ubezpieczenie brzegów budowlami równoległemi (opaskami i kierownicami) po stronie wklęsłej, a prostopadłemi (ostrogami) po stronie wypukłej. Od zasady tej odstąpiono tylko wyjątkowo w liniach prostych, gdzie zaprojektowano po obu brzegach budowle równolegle, gdyż z góry nie wiadomo na którą stronę nurt się przerzuci. Gdzie budowle równoległe (kierownice) odstępują od brzegu, zaprojektowano trawersy dla przyspieszenia zamulenia, podobnie jak zamknięcia w odciętych łożyskach.

Budowle regulacyjne projektuje się częścią z faszyn, częścią z kamienia o słabszych wymiarach w przypuszczeniu, że przy systematycznem wykonaniu robót, gdzie jedna budowla kryje drugą, wymiary te wystarczą.

Dla budowli faszynowych przyjęto następujące wymiary:

a) szerokość korony opasek i kierownic na brzegach wklęsłych wynosić ma 2 metry, na brzegach wypukłych 1,5 *m*, — korona ostróg i poprzeczek (trawers) 2 *m*, korona zaś zamknięć odciętych łożysk 1,5 *m*;

b) nachylenie skarp budowli równoległych (opasek i kierownic) wynosić ma 1 : 2 od strony rzeki, celem możliwego odsunięcia nurtu od brzegu, nachylenie skarp kierownic 1 : 1 od strony brzegu, — ostrogi i poprzeczki otrzymać mają nachylenie skarp 1 : 1 z góry, a 1 : 1,5 z dołu, zamknięcia zaś starych łożysk ze względów oszczędnościowych 1 : 1 po obu stronach;

c) wzniesienia koron budowli nad średnią wodę normalną przyjęto na 0,5 *m* na brzegach wklęsłych, a 0,3 *m* na brzegach wypukłych, w odciętych zaś łożyskach 0,3 *m* w środku, a 0,5 *m* u brzegów.

Dla budowli kamiennych przyjęto:

a) szerokość koron: dla budowli równoległych na brzegach wklęsłych i dla budowli prostopadłych 1,0 *m*, dla budowli równoległych na brzegach wypukłych 0,6 *m*;

b) nachylenie skarp przy budowlach równoległych, jak przy faszynowych, przy prostopadłych zaś 1 : 1 po obu stronach;

c) wzniesienie koron nad średnią wodę normalną, jak przy budowlach faszynowych.

Dla ułatwienia obliczenia bryłowatości budowli regulacyjnych wyszukano średnią głębokość w nurcie pod istniejącą średnią wodę normalną ze zdjętych profili poprzecznych, który wynosi:

a) na Dniestrze:

1. od Rozwadowa do ujścia Letnianki (*km* 0,000 do 9,100) *2,60 m* (środek arytmetyczny z 39 przekrojów);

2. od Letnianki do Wereszycy (*km* 9,100 do 19,586) *2,20 m* (środek arytmetyczny z 46 przekrojów);

3. od Wereszycy do Strwiąża (*km* 19,586 do 43,885), *2,10 m* (środek arytmetyczny z 94 przekrojów);

4. od Strwiąża do mostu w Kornalowicach (*km* 43.885 do 54,587) *1.05 m* (z 54 przekrojów).

(Maksymalna głębokość w nurcie wynosi na przestrzeni:

ad 1) *4,60 m*;
ad 2) *3,20 m*;
ad 3) *4,30 m*;
ad 4) *2,55 m*).

b) Na Strwiążu:

1. od ujścia do młynówki Samborskiej (*km* 0,000 do 22,060) *1,50 m* (średnia ze 133 przekrojów poprzecznych — maksymalna głębokość 2,90 *m*);

2. od młynówki Samborskiej do mostu w Biskowicach (*km* 22,060 do 28,541) *0,95 m* z 41 przekrojów poprzecznych (maksymalna głębokość wynosi na tej przestrzeni 1,55 *m*);

c) na Tyśmienicy: *1,65 m* z 12 przekrojów poprzecznych (maksymalna głębokość = 2,15 *m*).

W powyższy sposób obliczoną średnią głębokość przyjęto dla obustronnych kierownic i opasek na brzegach wklęsłych, dla reszty zaś budowli $\frac{2}{3}$ tej średniej głębokości (jako średnią przeciętną głębokość w całym profilu), nie powiększając jej o 20%, jak się to przyjmuje przy opracowaniu szczegółowych projektów dla przestrzeni Rozwadów-Żurawno, a to w przypuszczeniu, iż kierownik budowy dysponując wykonaniem licznych przekopów, wybierze odpowiednią porę do budowy tam, kiedy głębokości się zmniejszą w skutek materyału naniesionego z przekopów samoczynnych.

Głębokości przyjęte do obliczenia bryłowatości budowli wodnych, przedstawiają się zatem następnie:

Rzeka	Przestrzeń	Głębokość projektowana w *m*	Głębokość obustronnych kierownic i opasek wklęsłych w *m*	Głębokość opasek wypukłych i budowli prostopadłych w *m*
a) Dniestr	0 + 000 do 9 + 100	1,65 do 1,50	2,60	1,80
	9 + 100 do 19 + 586	1,50	2,20	1,50
	19 + 586 do 43 + 885 ujście Strwiąża	1,50	2,10	1,50
	43 + 885 do 54 + 587	1,00	1,00	0,70
b) Strwiąż	0 + 000 do 22 + 060	1,10 do 0,95	1,50	1,00
	22 + 060 do 28 + 541	0,65	1,00	0,70
c) Tyśmienica	0 + 000 do 2 + 260	1,15	1,50	1,00

Ze względu na brak materyału tak faszynowego, który musi się dowozić z lasów rozdolskich i Drohowyzkich dla przestrzeni dolnej,a z lasów w okolicy Sambora grzestrzeni górnych, zarówno jak i kamiennego, który znajduje się tylko pod Rozwadowem i w Czułowicach pod Komarnem (15 *km* od Dniestru), obrachowano koszta 1 metra bieżącego budowli tak faszynowych z namułem kamiennym części równoległych jak i czysto kamiennych, w celu zastósowania możliwie najekonomiczniejszej konstrukcyi. Koszta te przy użyciu kamienia Weryńskiego (gdyż transport Czułowickiego wypada za drogo), przedstawiają się na przestrzeni Dniestru od Rozwadowa do Strwiąża następnie:

Przestrzeń rzeki	Nazwa budowli	Budowle faszynowe z narzutem kamiennym							Budowle kamienne		
		Nr. typu	Koszt faszyn		Koszt narzutu		Razem		Nr. typu	Koszt	
			zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.		zł.	ct.
Od Rozwadowa do Letnianki *km* 0,000 do 9,100	Opaska na brzegu wklęsłym	I	33	73	4	19	37	92	1	41	35
	Opaska na brzegu wypukłym	I *a*	16	11	2	90	19	01	1 *a*	18	41
	Kierownica na brzegu wkl.	II	43	92	4	19	48	11	2	56	89
	Kierownica na brzegu wypuk.	II *a*	36	15	4	19	40	34	2 *a*	46	42
	Ostroga na brzegu wklęsłym	III	23	88	—	—	23	88	3	24	87
	Ostroga na brzegu wypukłym	III *a*	20	68	—	—	20	68	3 *a*	21	17
Od Letnianki do Tyśmienicy *km* 9,100 do 16 726	Opaska na brzegu wklęsłym	I	27	03	3	54	30	57	1	32	59
	Opaska na brzegu wypukłym	I *a*	12	65	2	41	15	06	1 *a*	14	06
	Kierownica na brzegu wkl.	II	34	80	3	54	38	34	2	44	39
	Kierownica na brzegu wypuk.	II *a*	27	96	3	54	31	50	2 *a*	35	21
	Ostroga na brzegu wklęsłym	III	19	17	—	—	19	17	3	19	74
	Ostroga na brzegu wypukłym	III *a*	16	30	—	—	16	30	3 *a*	16	44
Od Tyśmienicy do Wereszycy *km* 16,762 do 19,586	Opaska na brzegu wklęsłym	I	27	03	4	54	31	57	1	41	69
	Opaska na brzegu wypukłym	I *a*	12	65	3	10	15	75	1 *a*	18	00
	Kierownica na brzegu wkl.	II	34	80	4	54	39	34	2	56	81
	Kierownica na brzegu wypuk.	II *a*	27	96	4	54	32	30	2 *a*	45	12
	Ostroga na brzegu wklęsłym	III	19	17	—	—	19	17	3	25	22
	Ostroga na brzegu wypukłym	III *a*	16	30	—	—	16	30	3 *a*	21	04
Od Wereszycy do Strwiąża *km* 19,586 do 43,885	Opaska na brzegu wklęsłym	I	25	48	4	34	29	82	1	39	09
	Opaska na brzegu wypukłym	I *a*	12	65	3	10	15	75	1 *a*	18	—
	Kierownica na brzegu wkl.	II	32	67	4	34	37	01	2	53	13
	Kierownica na brzegu wypuk.	II *a*	26	07	4	34	30	41	2 *a*	41	85
	Ostroga na brzegu wklęsłym	III	19	17	—	—	19	17	3	25	22
	Ostroga na brzegu wypukłym	III *a*	16	30	—	—	16	30	3 *a*	21	04

Jak z tego zestawienia okazuje się, wypadają koszta budowli faszynowych znacznie niższe od kamiennych, w skutek czego proponuje się dla całej przestrzeni Strwiąża i Tyśmienicy, tudzież górnej przestrzeni Dniestru od ujścia Strwiąża do Kornalowic, gdzie na spław i należyte ujęcie łożyska się nie reflektuje, zastosowanie budowli czysto faszynowwych. Natomiast na przestrzeni Dniestru między Rozwadowem a ujściem Strwiąża, która ma być uregulowaną z uwzględnieniem spławu i przyszłego połączenia kanałem spławnym ze Sanem, proponuje się wykonanie budowli trwalszych, a mianowicie:

1. Od Rozwadowa do ujścia Szczerka (*km* 0,000 do 3,343), gdzie zaprojektowano profil pojedyńczy, z obu stron budowle faszynowe ubezpieczone narzutem kamiennym w częściach równoległych od strony rzeki;

2. od Szczerka do Letnianki (*km* 3,343 do 9,100), gdzie się rozpoczyna profil podwójny, na brzegach wklęsłych budowle faszynowe ubezpieczone narzutem w częściach równoległych od strony rzeki, na brzegach zaś wypukłych budowle czysto kamienne (typy 2 *a.* i 3. *a*), ażeby profil podwójny, jaki dla ułatwienia odpływu wielkich wód ma się uzyskać, nie był narażonym na brzegach wypukłych na zamulanie;

3. od Letnianki do Tyśmienicy (*km* 9,100 do 16,726) ze względu na nieznaczną różnicę w kosztach po obu brzegach budowle czysto kamienne;

4. od Tyśmienicy do Strwiąża (*km* 16,726 do 43,885) na brzegach wklęsłych budowle faszynowe ubezpieczone narzutem kamiennym w częściach równoległych, na brzegach zaś wypukłych budowle czysto kamienne z powodów pod 2. przytoczonych.

Zamknięcia starych łożysk mają być na całej długości wykonane z faszyn celem przyspieszenia zamulenia przez rosnącą na koronach wiklinę.

Co się tyczy przyjętych głębokości dla budowli regulacyjnych na przestrzeni Dniestru między Rozwadowem a ujściem Strwiąża zauważa się, iż te głębokości odpowiadają obecnemu stanowi łożyska, gdy jednak wskutek wykonania przekopów głębokość się zmniejszy i zbliży się do projektowanej, możliwem jest uzyskanie oszczędności w budowlach na tej przestrzeni przy oględnych dyspozycyach kierownika budowy do 25%.

Długość projektowanych budowli regulacyjnych wynosi wedle szczegółowych wykazów (Nr. tabel 22, 23 i 24):

a) na Dniestrze	91.049 *m*	budowli na	54.587 *m*	rzeki skorygowanej
b) „ Strwiążu	47.468 „	„ „	28.543 „	„ „
c) „ Tyśmienicy	4.144 „	„ „	2.260 „	„ „
Razem	142.661 *m*	budowli na	85.390 *m*	rzeki skorygowanej.

Na jeden metr bieżący rzeki wypada tedy:

a) na Dniestrze . . . *1,63 m* budowli
b) „ Strwiążu . . . . 1,66 „ „
c) „ Tyśmienicy . . . 1,83 „ „

Przeciętnie na 1 metr bieżący rzeki *1,67 m* budowli, z czego się okazuje, iż dyspozycya budowli jest ekonomiczną, gdyż przy regulacyi rzek alpejskich przypada z reguły 2 *m* budowli na 1 *m* rzeki.

Przekopy.

Przekopy, których długość wynosi, jak już przy omówieniu trasy powyższej wspomniano, na Dniestrze 36,591 *km* (67% trasy), na Strwiążu 21,464 *km* (75,2% trasy), a na Tyśmienicy 1,978 *km* (91% trasy), projektuje się jako samoczynne z uwagi, że łożysko Dniestru i jego dopływów znajduje się w terenie naniesionym, podobne przekopy samoczynne wykonane dawniej na Strwiążu pod Czernichowem, a na Dniestrze w Hordyni, Dołobowie i Mostach w zupełności się zrealizowały, a otwarte w r. 1894 na Dniestrze dwa przekopy pod Rozwadowem i Weryniem dotychczas znacznie się już rozszerzyły i pogłębiły, mianowicie: przekop Rozwadowski mierzący 442 *m* długości rozszerzył się z 10 na 28 *m* i pogłębił do 2,7 *m*, przekop zaś weryński 1.213 *m* długi pogłębił się na 1,20 do 1,40 *m*.

Szerokość dna wrzynki (cunette) projektuje się w zasadzie w ¼ szerokości trasy regulacyjnej (średniej wody normalnej), jednakże w myśl opinii komisyi z d. 29. września 1891 (Al. 5.) nie mniejszą nad 8 *m* ze względu na znaczną wysokość brzegów i grunt zwięzły, a mianowicie:

a) na Dniestrze:

1. od Rozwadowa do ujścia Zubrzanki (*km* 0,000 do 2,500) na *10 m* (szerokość trasy średniej wody normalnej 40);

2. od Zubrzanki do Szczerka (*km* 2,500 do 3,343) *9,5 m* (szerokość trasy = 38 *m*);

3. od Szczerka do Strwiąża (*km* 3,343 do 43,885) *8 m* (szerokość trasy podwójnego profilu od Szczerka do Letnianki $28+\frac{28}{2}=42$ *m*, od Letnianki do Tyśmienicy $24+\frac{24}{2}=36$ *m*, od Tyśmienicy do Wereszycy $20+\frac{20}{2}=30$ *m*, od Tyśmienicy do Strwiąża $15+\frac{15}{2}=22,5$ *m*);

4. od Strwiąża do mostu w Kornalowicach (*km* 43,855 do 54,587) projektuje się ze względu na stosunkowo wązką trasę regulacyjną szerokość dna wrzynki na $\frac{1}{2}$ szerokości trasy średniąj wody normalnej (12 *m*), tj. *6 m*, podobnie jak i na Strwiążu;

b) na Strwiążu:

1. od ujścia do Błożewki (*km* 0,000 do 9,700) *6,5 m* (szerokość trasy średnie wody normalnej = 13 *m*);

2. od Błożewki do młynówki Samborskiej (*km* 9,700 do 22,060) *6,0 m* (szerokość trasy = 12 *m*);

3. od młynówki Samborskiej do mostu w Biskowicach (*km* 22,060 do 28,541) *4 m* (szerokość trasy = 8 *m*);

c) na Tyśmienicy $\frac{1}{3}$ normalnej szerokości (14 *m*) okrągło *5 m*.

Dno wrzynki projektuje się 0,3 *m* pod najniższą średnią wodą normalną (istniejącą), niweletę zaś nierównoległą do zwierciadła wody, lecz poziomą, postępując z wykopem od dołu, tak ażeby u górnego wylotu przekopu uzyskać można kaskadę i tem pewniej wprowadzić wodę do przekopu, co przy zbyt małym spadzie Dniestru jest bardzo pożądanem.

Nachylenie skarp przekopów proponuje się 1 : $\frac{1}{2}$ (w stopniach pionowych, co 1 *m* wysokości).

Oś wrzynki w liniach prostych ma być położoną w osi trasy regulacyjnej, w łukach zaś w odległości $\frac{1}{3}$ części szerokości trasy regulacyjnej od linii normalnej brzegu wypukłego, przyczem na przestrzeni Dniestru od Szczerka do Strwiąża ma być wziętą za podstawę trasa szersza podwójnego profilu.

Mosty.

Ponieważ istniejące obecnie na rzecze Dniestrze i Strwiążu mosty okazują się po największej części niedostatecznymi pod względem światła dla przeprowadzenia projektowanej wielkiej wody, bądź też znajdują się po za trasą projektowaną, zaprojektowano szereg nowych mostów tak na Dniestrze, jakoteż i na Strwiążu; przyczem ze względu na to, że Dniestr na przestrzeni od Rozwadowa do ujścia Strwiąża ma służyć dla spławu, dano jeden otwór przy mostach projektowanych na tej przestrzeni Dniestru o rozpiętości 15 *m* w świetle, resztę zaś otworów po 10 *m*; przyczem ilość otworów zastosowano do wielkości powierzchni przekroju poprzecznego, potrzebnego do odprowadzenia projektowanej wielkiej wody, mieszczącej się między podwyższonymi brzegami.

Mosty projektowane znajdują się następujących profilach trasy rzeki:

A) Na Dniestrze:

Most Nr. 1. w Saskiej kameralnej w *km* 9,030 o 1 otworze 15 *m* i 4 otworach po 10 *m*;

2. Most Nr. 2. w Kołodrubach w *km* 14,868 i

3. Most Nr. 3 w Terszakowie w *km* 17,867 po 1 otworze głównym na 15 *m* i po 3 otworach mniejszych na 10 *m*;

4. Most Nr. 4. w Manastercu w *km* 24,959,

5. Most Nr. 5. w Mostach w *km* 28,068,

6. Most Nr. 6. w Susułowie w *km* 31,500,

7. Most Nr. 7. w Podolcach w *km* 34,340,

8. Most Nr. 8. w Pohorcach w *km* 36,472 i

9. Most Nr. 9. w Czajkowicach w *km* 38,737;

wszystkie po 1 otworze głównym na 15 *m* i 2 otworach bocznych po 10 m.

B) Na Strwiążu:
10. Most Nr. 1. w Dołobowie w *km* 2,400,
11. Most Nr. 2. w Chłopczycach w *km* 5,100,
12. Most Nr. 3. w Koniuszkach siemianowskich w *km* 8,400,
13. Most Nr. 4. w Czernichowie w *km* 10,985 i
14. Most Nr. 5. w Babinie w *km* 20,070

wszystkie po 3 otwory 10 metrowe.

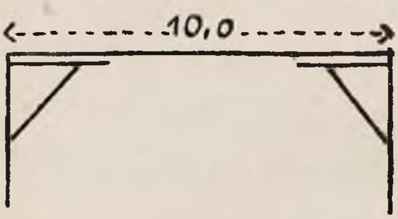
Konstrukcya tudzież dyspozycya otworów projektowanych mostów uwidocznioną jest w osobnem przedstawieniu graficznem „Typy mostów", obliczenie zaś poszczegolnych części konstrukcyjnych przeprowadzono analitycznie a mianowicie:

1. Obliczenie dźwigarów głównych dla przęsła 10 metrowego.

Obciążenie jednostajne g na 1 m^2 pomostu składa się:

a) z ciężaru przypadkowego, który przyjęto = 300 *kg*,

b) z ciężaru własnego, konstrukcyi = 150 *kg* + ciężaru pomostu = 150 *kg* razem $g = 600$ *kg* na 1 m^2.

Jako dźwigary główne przyjmuje się belki zazębione z siodełkami i zastrzałami, które oblicza się jako w dwóch końcach wolno podparte o zredukowanej wolnej rozpiętości $l = 8\ m$ ze względu na podparcie siodełkami i zastrzałami.

$$\text{moment } M\,max = \tfrac{1}{8}\, pl^2$$

$$\text{gdzie } l = 8\ m$$

$p = 6$ *kg* na 1 cm^2 dla odstępu dźwigarów głównych = 1 *m.*

$$M = 480.000\ kg\,cm.$$

Przyjąwszy natężenie dopuszczalne dla drzewa miękkiego: $k = 70$ *kg* na 1 cm^2 otrzymamy:

$$\frac{M\,max}{k} = \frac{480.000}{70} = 6857{,}14$$

stąd wysokość belki złożonej zazębionej

$$h = 2{,}52\sqrt[3]{\frac{M_{max}}{k}}$$

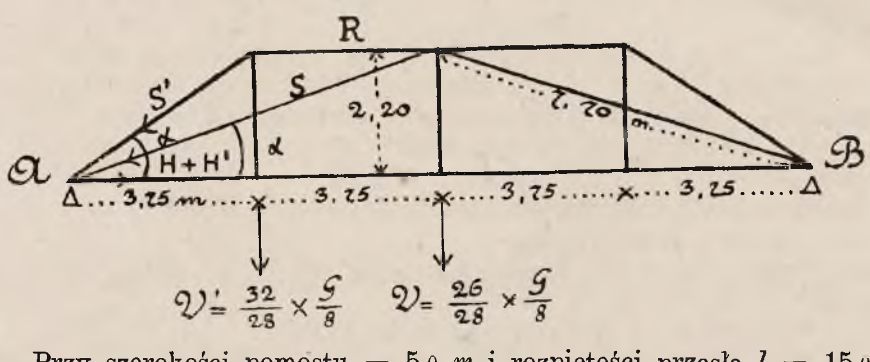
Po wstawieniu wartości za M_{max} i k otrzymamy:

$$h = 47{,}88\ cm,\ \text{okrągło } 48\ cm,$$

Do złożenia tej belki okazuje się potrzeba użycia dwóch pojedyńczych belek o wymiarach $^{26}/_{23}$ *cm*, przyczem przyjęto grubość śrub = 3 *cm* zaś wysokość zębów = 7 *cm.*

2. Obliczenie przęsła 15 *m* w świetle konstrukcyi zastrzałowo wiszącej.

Rozkład i wielkość ciśnień na poszczególnych węzłach obrachowano na postawie teoryi belek ciągłych w 4 punktach podpartych.

Przy szerokości pomostu = 5,0 *m* i rozpiętości przęsła $l = 15{,}0\ m$ obciążenie całkowite $g = 15 \times 5 \times 600 = 45.000$ *kg* przyczem przyjmuje się jak poprzednio obciążenie całkowite na 1 $m^2 = 600$ *kg* siła działająca na wieszary

$$2\,v = \frac{26}{28}\,\frac{g}{8} = 10.440\ kg$$

$$v = 5.220\ kg$$

przyjąwszy natężenie dopuszczalne $k = 60$ *kg* na 1 cm^2, otrzymamy powierzchnię przekroju

$$f = \frac{v}{k} = \frac{5.220}{60} = 87\ cm^2$$

ze względów konstrukcyjnych przyjmuje się wieszary podwójne przekroju $o = {}^{20}/_{20}$ *cm* ($f = 400$ cm^2) Siła działająca na zastrzały wewnętrzne

$$s = -\frac{v}{2\sin\alpha} = \frac{G \times 13}{244} \times \frac{7{,}7}{2{,}0} = 9.225\ kg.$$

Ponieważ atoli wolna długość zastrzału wynosi 3,40 *m*, uwzględnia się możliwość wyboczenia i oblicza przekrój zastrzału f dla siły

$$s_1 = 2{,}88\ s = 26.568\ kg$$

$$f = \frac{s_1}{k} = \frac{26.568}{60} = 405\ cm^2.$$

Ze względów konstrukcyjnych przyjęto wymiary zastrzałów ${}^{24}/_{24}$ *cm* (576 cm^2). Siła działająca na zastrzały wewnętrzne

$$s' = -\frac{45}{244} \cdot \frac{G}{tg\,\alpha} = -\frac{45}{244} \times \frac{4{,}34}{2{,}20} G = 16.394\ kg.$$

Ponieważ wolna długość zastrzału wynosi 3,80 *m*, oblicza się go względu na wyboczenie dla siły

$$2{,}38\ s' \text{ czyli } 39.017\ kg\ ;$$

z tego przekrój potrzebny

$$f = \frac{2{,}38\ s'}{k} = \frac{39.017}{60} = 650\ cm^2.$$

przyjęto wymiary ${}^{26}/_{26}$ *cm* (676 cm^2).

Pas poziomy dźwigaru *AB* wystawiony jest na rozciąganie przez siły poziome H i H', przeniesione przez zastrzały s i s'.

$$H = \frac{v}{2\ tg\,\alpha} = 2.205\ kg.$$

$$H' = \frac{v'}{2\ tg\,\alpha'} = 14.085\ kg.$$

$$H + H' = 16.290\ kg.$$

$$\text{przekrój pasu } f = \frac{16.290}{60} = 272\ cm^2.$$

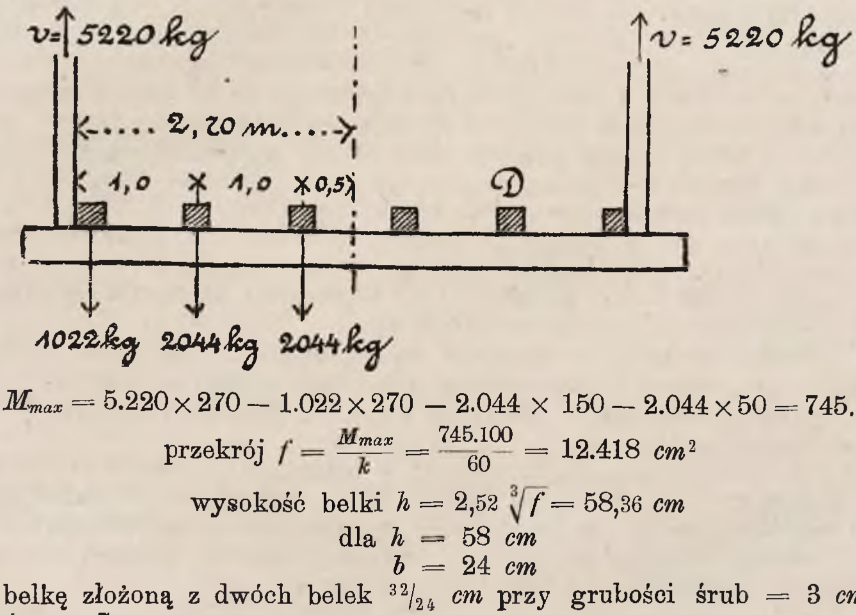
ze względów konstrukcyjnych przyjmuje się belki ${}^{24}/_{24}$ cm (576 cm^2).

Siła działająca na rygiel górny

$$R = \frac{v}{5} \times \frac{15{,}5}{2{,}2} = 7.349\ kg,$$

ponieważ atoli wolna długość rygla wynosi 3,75 *m*, należy go obliczyć na siłę $R' = 3\ R = 22.047\ kg$, z tego przekrój $f = \frac{22.047}{60} = 368\ cm^2$ ze względów konstrukcyjnych daje się przekrój ${}^{24}/_{24}$ *cm* (576 cm^2).

Obliczenie podciągów.

$$\text{moment } M_{max} = 5.220 \times 270 - 1.022 \times 270 - 2.044 \times 150 - 2.044 \times 50 = 745.100\ kg\ cm.$$

$$\text{przekrój } f = \frac{M_{max}}{k} = \frac{745.100}{60} = 12.418\ cm^2$$

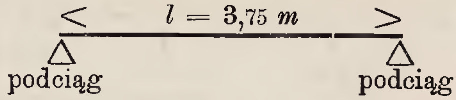
$$\text{wysokość belki } h = 2{,}52 \sqrt[3]{f} = 58{,}36\ cm$$

$$\text{dla } h = 58\ cm$$

$$b = 24\ cm$$

przyjęto belkę złożoną z dwóch belek ${}^{32}/_{24}$ *cm* przy grubości śrub $= 3$ *cm* a wysokości zębów $= 7$ *cm*.

Obliczenie dźwigarów D, spoczywających na podciągach.

$M_{max} = \frac{1}{8}\ pl^2$

gdzie $l = 3{,}75\ m$

p jak poprzednio $= 6\ kg$ na $1\ cm^2$

$M_{max} = 105.468\ kg\ cm.$

z wzoru $\frac{M \times h}{2} = \frac{K b h^3}{12}$ gdzie b oznacza szerokość h wysokość belki natężenie dopuszczalne $k = 60\ kg$ na $1\ cm^2$ otrzymamy dla $b = 20\ cm$

$$h^2 = \frac{105.468}{200} = 527{,}3\ cm^2$$

$$h = \text{okrągło } 23\ cm$$

przyjęto belki o przekroju $^{24}/_{20}$ *cm.*

Zestawienie i rozkład kosztów.

Ceny robocizny przyjęto do kosztorysu zgodnie z datami udzielonemi przez c. k. Starostwo w Samborze, Wydział powiatowy w Rudkach i c. k. kierownictwo regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, mianowicie:

1 dzień zwykłego robotnika 50 ct.;
1 „ cieśli 1 zł. 40 ct.;
1 „ tamiarza 1 50 ct.;
1 „ brukarza 1 zł. 50 ct.;
1 „ fury parokonnej 2 zł. 50 ct.

Cenę 1 m^3 materyałów drzewnych do budowy mostów obliczono z dat udzielonych przez c. k. Starostwo w Samborze (które podało ceny od metra bieżącego każdej sztuki), mianowicie:

1 m^3 okrąglaka sosnowego 15 zł.;
1 „ „ dębowego 25 zł.;
1 „ brusów dębowych 35 zł.

Największą trudność stanowić będzie dostawa materyałów do budowli regulacyjnych, gdyż na całej przestrzeni objętej projektem zachodzi brak materyałów faszynowych, jak i kamienia. Do budowy będzie musiała być dowożoną faszyna lasowa z lasów Rozdolskich i Drohowyzkich mniej więcej na połowę przestrzeni od Rozwadowa w górę, z lasów zaś w okolicy Sambora i Starego miasta na górną przestrzeń Dniestru i cały Strwiąż. Podobnie ma się rzecz z faszyną wiklową, która z powodu zwięzłego gruntu nie rośnie na brzegach Dniestru w przestrzeni objętej projektem i musi być dowożoną furami z rzeki Stryja pod Żydaczowem na partyą dolną, a w okolicy Sambora (z górnego Dniestru i Strwiąża) na partyę górną. Gdy wedle informacyj udzielonych przez c. k. kierownictwo regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem 1 fura parokonna ładuje 20 do 30 faszyn (przeciętnie 25 faszyn) a 1 dzień straty czasu pociągnie za sobą dostawa furami faszyn, zatem dowóz 1 faszyny z lasów i kęp powyżej wskazanych kosztować będzie *10 ct. w. a.*, i tę cenę dodano właśnie do cen faszyn płaconych na przestrzeni Rozwadów-Żurawno. Cenę 1 sztuki palika faszynowego podał oddział techniczny c. k. Starostwa w Samborze na $3\frac{1}{2}$ ct. w. a., gdy jednak na przestrzeni Rozwadów-Żurawno palik faszynowy kosztuje obecnie $1\frac{1}{2}$ ct. w. a., zredukowano powyższą cenę na *3 ct. w a.* i przyjęto ją do kosztorysu, licząc na to, że nawet przy podrożeniu materyału w skutek wielkiego zapotrzebowania nie będzie przekroczoną.

Podobną trudność przedstawia także uzyskanie materyału kamiennego, który znajduje się tylko w 2 punktach na przestrzeni objętej projektem:

1. koło Rozwadowa w odległości 3 *km* od początku regulacyi w kamieniołomach Weryńskich;
2. w Czułowicach pod Komarnem w odległości 17 *km* od Dniestru.

Ponieważ dowóz kamienia Czułowickiego furami jest za nadto kosztowny, bo koszt 1 m^3 kamienia na brzegu Dniestru w najbliższej odległości wypada na 6 zł. 35 ct. w. a., zatem reflektuje się tylko na kamień Weryński, którego koszta od 1 m^3 przedstawiają się następnie:

1. dla przestrzeni Dniestru 0,000 do 16,726.

a) wyłamanie i ułożenie w stosy kamienia średniej twardości (wedle analizy dla przestrzeni Rozwadów-Żurawno) . . . . . 1 zł. — ct.

b) dowóz furami do mostu w Rozwadowie na odległość 3 kilometrów (wedle analizy rządowej) . . . . 1 „ 25 „

c) dowóz taczkami z brzegu na galar . . . . . . — „ 05 „

d) transport w górę galarami ciągnionymi końmi na średnią odległość 15 *km* (połowę istniejącego biegu) wedle doświadczeń zrobionych przez oddział techniczny c. k. Starostwa krakowskiego na Wiśle — „ 66 „

razem . . 2 zł. 96 ct.

2. dla przestrzeni Dniestru od *km* 16,726 do 43,885 (między Tyśmienicą a Strwiążem):

a), b), c) jak pod 1. . . . . 2 zł. 30 ct.

d) transport galarami w górę na przeciętną odległość 43 *km* 1 „ 57 „

razem . . 3 zł. 87 ct.

Ceny dla wykupna gruntów przyjęto zgodnie z orzeczeniami władzy politycznej wydanemi dla przestrzeni Rozwadów-Żurawno (500 do 640 zł. w. a. za morg wykupna a 10% odszkodowania za grunta odcięte przekopami) zaokrąglając cyfrę na 900 zł. w. a. za 1 hektar.

Wysoka cena tłómaczy się okoliczności, iż przekopy przecinają najlepsze grunta i ogrody, które są właśnie na brzegach Dniestru i dopływów a z których wśród bagien ludność się wyłącznie utrzymuje.

Wymiar robocizny przyjęto:

a) dla robót ziemnych wedle doświadczeń zrobionych przez biuro melioracyjne niższy przy wykopie o 26 do 46% od wymiaru przepisanego w analizie c. k. Namiestnictwa;

b) dla robót faszynowych i ciesielskich zgodnie z przepisami c. k. Namiestnictwa;

c) dla tam kamiennych wedle doświadczeń zrobionych przy regulacyi Mury w Styryi.

Koszta projektowanej regulacyi przedstawiają się następnie:

Rubr. I. Roboty ziemne i karczowanie:

a) na Dniestrze	499.809	zł. 91	ct.
b) „ Strwiążu	294.163	„ 18	„
c) „ Tyśmienicy	13.762	„ 64	„
d) „ Wereszycy	7.898	„ 80	„
razem	*815.634*	zł. *53*	ct.

Rubr. II. Roboty regulacyjne:

a) na Dniestrze	2,118.447	zł. 61	ct.
b) „ Strwiążu	698.528	„ 39	„
c) „ Tyśmienicy	52.797	„ 70	„
razem	*2,869.773*	zł. *70*	ct.

Rubr. III. Budowa mostów:

a) 9 mostów na Dniestrze	71.979	zł. 58	ct.
b) 5 „ „ Strwiążu	33.818	„ 55	„
razem	*105.798*	zł. *13*	ct.

Rubr. IV. Roboty dodatkowe (zasadzenie wikliną starych łożysk):

a) 299,71 *ha* na Dniestrze	36.504	zł. 68	ct.
b) 100,68 „ „ Strwiążu	12.262	„ 82	„
c) 6,36 „ „ Tyśmienicy	774	„ 65	„
razem 406,75 *ha*	*49.542*	zł. *15*	ct.

Rubr. V. Wykupno gruntów i odszkodowania.

a) na Dniestrze	224.335	zł. 56	ct.
b) „ Strwiążu	75.246	„ 25	„
c) „ Tyśmienicy	6.608	„ 85	„
d) „ Wereszycy	1.581	„ 03	„
razem	*307.971*	zł. *69*	ct.

Rubr. VI. Utrzymanie w czasie budowy. (Przyjmuje się 5% kosztów robót regulacyjnych, jak przy regulacyi Biały).

5% Rub. II. (2,869.773 zł 70 ct.) . . . . . *143.488 zł. 68* ct.

Rubr. VII. Koszta Zarządu (Przyjmuje się 5% kosztów właściwej budowy, jak przy regulacyi Biały).

5% z Rub. I., II., III., IV. i VI. w sumie 3,984.237 zł. 19 ct. *199.211 zł. 86* ct.

(Przy projekcie regulacyi Dniestru na przestrzeni Rozwadów-Żurawno przyjęto 10% na koszta Zarządu).

Rubr. VIII. Rozmaite i nieprzewidziane. (Przyjmuje się 3% kosztów właściwej budowy, jak przy regulacyi Biały).

3% z Rubr. I., II., III., IV. i VI. w sumie 3,984 237 zł. 19 ct. dla zaokrąglenia sumy . . . . *108.579 zł. 26* ct.

Zestawienie rubryk kosztorysowych:

Rubr.	I.	Roboty ziemne	815.634	zł.	53	ct.	—	17,73%
„	II.	Roboty regulacyjne	2,869.773	„	70	„	—	62,38 „
„	III.	Budowa mostów	105.798	„	13	„	—	2,29 „
„	IV.	Roboty dodatkowe	49.542	„	15	„	—	1,07 „
„	V.	Wykupno gruntów	307.971	„	69	„	—	6,69 „
„	VI.	Konserwacya	143.488	„	68	„	—	3,17 „
„	VII.	Zarząd	199.211	„	86	„	—	4,33 „
„	VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	108.579	„	26	„	—	2,40 „
		Ogółem	*4,600.000*	zł.	—	ct.	—	100%

czyli *53.309 zł. 84* ct. na 1 *km*.

Z powyższej sumy kosztorysowej przypada na:

a) Dniestr	3,272.665	zł.	—	ct.
b) Strwiąż	1,235.041	„	56	„
c) Tyśmienicę	82.181	„	71	„
d) Wereszycę	10.111	„	73	„
Razem jak wyżej	*4,600.000*	zł.	—	ct.

Największą rubrykę wydatków (62,38%) stanowią koszta robót regulacyjnych, które wynoszą:

a) na Dniestrze od Rozwadowa do ujścia Strwiąża . . 1,983.649 zł. 10 ct.
czyli na 1 kilometr . . . . *45.201* „ *07* „

mimo że na tej przestrzeni przyjęto spłycenie łożyska;

b) na Dniestrze powyżej Strwiąża . . . . . 134.798 „ 51 „
czyli na 1 kilometr . . . . *12.598* „ — „

c) na Strwiążu . . . . 698.528 „ 39 „
czyli na 1 kilometr . . . . *24.472* „ *84* „

d) na Tyśmienicy . . . . 52.797 „ 70 „
czyli na 1 kilometr . . . . *23.361* „ *81* „

Uwaga: Koszta budowli regulacyjnych od 1 *km* na przestrzeni Rozwadów-Żurawno preliminowane są na *31.711 zł. w. a.* Koszta takichże budowli na Dniestrze od Rozwadowa do ujścia Strwiąża od 1 *km* 45.201 zł. w. a., t. j. blizko 50% wyższe z powodu droższego o taki sam procent materyału.

Ten wysoki koszt budowli regulacyjnych usprawiedliwia się brakiem materyałów w pobliżu miejsc budowy, nadzwyczajnemi głębokościami Dniestru, które powodują większą bryłowatość robót, aniżeli na innych rzekach karpackich (z wyjątkiem Wisły), oraz zastosowaniem droższych budowli kamiennych na przestrzeni między Rozwadowem a ujściem Strwiąża, która ma być uregulowaną z uwzględnieniem przyszłego spławu.

Mimo tak wysokich kosztów budowli regulacyjnych projekt ułożony na podstawie opinii komisyi z r. 1891 okazuje znacznie niższe koszta, aniżeli projekt wstępny komisyi hydrotechnicznej z r. 1884 Gdy bowiem projekt z r. 1884 preliminuje koszta regulacyi Dniestru od Hordyni do Żurawna z dopływami na 8,100.000 zł. w. a. (z ograniczeniem budowli regulacyjnych do kwoty 374.000 zł. w. a.), to koszta obecnego projektu (4,600.000 zł. w. a.) wraz z kosztami regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem (1,600.000 zł. w. a.) wynoszą 6,200.000 zł. w. a., czyli mniej o 1,900.000 zł. w a. W rzeczywistości okazuje się jednak jeszcze większa różnica, jeżeli z obu kosztorysów wyeleminuje się koszta budowli regulacyjnych, a nadto z projektu z r. 1883 koszta kanału osuszającego, mianowicie:

1. koszta projektu r. 1884 . . . . 8,100.000 zł.
„ budowli regulacyjnych . . . . 374.000 „
„ kanału osuszającego . . . . . . 168 774 „
Zostaje . . 7,557.226 zł.

2. koszta obecnego projektu, tudzież projektu rządowego z r. 1886 dla przestrzeni Rozwadów-Żurawno wynoszą . . . 6,200.000 zł.

od tego koszta budowli regulacyjnych:
a) Rozwadów-Żurawno . . 1,268.440 zł. 03 ct.
b) poniżej Rozwadowa . . 2,869.773 „ 70 „
4,138.213 zł. 73 ct. = 4.138.000 „
zostaje . . 2,062.000 zł.

rzeczywista zatem różnica między kosztami obu projektów wynosi 5,495.226 zł. w. a.

Oszczędność ta jest wynikiem odmiennej zasady obecnego projektu, podczas gdy bowiem projekt z r. 1884 dzielił wody Dniestru i Strwiąża (uniemożliwiając spław między ujściem Strwiąża i Letnianką), a tem samem musiał przewidywać pełny wykop łożysk, lub znaczną część profilu ($^1/_2$ do $^2/_3$), to projekt obecny zatrzymując ogólny kierunek Dniestru bez dzielenia wody, reflektować może na zrealizowanie się przekopów samoczynnych przy pomocy budowli regulacyjnych, a wskutek tego redukuje koszta robót ziemnych.

W razie przyjścia do skutku tego przedsiębiorstwa na zasadach ustawy krajowej z dnia 1. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 33. o regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, z ogólnych kosztów 4,600.000 zł. w. a. przypadłoby:

a) na kraj i państwową dotacyą budowli wodnych (etat c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych) po 40%, t. j. po 1,840.000 zł. w. a

b) na państwowy fundusz melioracyjny 20%, t. j. 920.000 zł. w. a.

Przy 20-letnim okresie budowy wynosiłby roczny datek:

a) kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych po *92.000* zł. w. a

b) państwowego funduszu melioracyjnego *46.000* zł. w. a.

Ze względu na wielką doniosłość projektowanej regulacyi dla dobra publicznego, a w szczególności usplawnienia Dniestru i umożliwienia połączenia go ze Sanem kanałem spławnym, należałoby uwolnić zupełnie adjacentów od datków konkurencyjnych, zwłaszcza, że będą oni pociągnięci do ponoszenia kosztów całego szeregu robót melioracyjnych, których wykonanie jest zależnem od projektowanej regulacyi mianowicie:

1. regulacyi dopływów Dniestru: Zubrzanki, Szczerka, potoku Kożusznego i Wereszycy, tudzież Błożewki (dopływu Strwiąża) po brzegu lewym, — a Brydnicy z Kłodnicą (Nieżachówka), Letnianki, Tyśmienicy i Bystrzycy po brzegu prawym;

2. kolmatacyi torfiastych bagien naddniestrzańskich, które bez przykrycia warstwą mineralnej ziemi pozostałyby nieużytkiem.

Ekonomiczne znaczenie i rentowność przedsiębiorstwa.

Regulacya projektowana, polecana Rządowi krajowemu w interesie spławu przez samych Monarchów od lat 120, a urgowana przez Sejm krajowy tak w celach żeglugi, jak i w interesie kultury krajowej od lat 20, ma tak doniosłe znaczenie dla państwa i kraju i jest za tak nagłą powszechnie uznawana, że właściwie zbytecznem byłoby bliższe uzasadnianie jej rentowności.

Pominąwszy europejskie znaczenie usplawnienia Dniestru w razie, jeżeli przyjdzie do skutku zamierzona przez Ministerstwo handlu budowa kanałów spławnych, łączących Dunaj z Odrą, Odrę z Wisłą i San z Dniestrem, przytacza się tu tylko korzyści, jakie wskutek regulacyi uzyska gospodarstwo krajowe:

1. Ochronę nadbrzeżnych gruntów od zrywania na długości 146,127 kilometrów istniejącego biegu Dniestru, Tyśmienicy i Strwiąża oraz zdobycie 406,75 hektarów starów łożysk pod kulturę.

2. Obniżenie zwierciadła wody na Dniestrze, a tem samem umożliwienie osuszenia wykazanych w II. części niniejszego-sprawozdania 41.057 morgów bagien lub łąk zabagnionych, których wartość wedle dat zebranych komisyonalnie na miejscu a przedłożonych Sejmowi w sprawozdaniu z d. 19. marca 1892 (aleg. sprawozdań sejmowych Nr. 169 z r. 1892) podniesie się przynajmniej o 210 zł. w. a. od morga, ogółem zaś o 8,600.000 zł w. a.

3. Zupełne uchylenie wylewów na Dniestrze od Kornalowic do Dołobowa i na Strwiążu od Biskowic aż poniżej młynówki Samborskiej ku ujściu Błożewki, poni-

żej zaś zmniejszenie rozmiarów wylewów i umożliwienie obwałowania, które przy istniejącym krętym biegu i małym spadzie byłoby zanadto kosztownem, a po przeprowadzeniu regulacyi i zamuleniu starych łożysk, stosunkowo małym kosztem da się wykonać.

Obszar gruntów ornych, łąk i bagien, jaki podlega corocznym, nieraz kilkakrotnym do roku wylewom, wynosi na przestrzeni objętej projektem regulacyi w 16 gminach powiatu Samborskiego, 17 gminach powiatu Rudeckiego, 3 gminach powiatu Drohobyckiego i 4 gminach powiatu Żydaczowskiego — 29.652 hektarów, czyli 51.525 morgów, z czego na nieużytki (torfowiska nienamulone) przypada na prawym brzegu Dniestru 6.890 hektarów (czyli 11.870 morgów), reszta zaś tj. 22.735 *ha* (39.655 morgów) na grunta produktywne.

Gdy projektowana regulacya ma na celu nieszkodliwe odprowadzenie $^2/_3$ części dorocznej wielkiej wody, okazuje się, iż rozmiary wylewów zredukują się do $^1/_3$ części. Przyjmując dochód roczny z morga powyższych produktywnych, jednak przeważnie zabagnionych gruntów z wyłączeniem nieużytków o powierzchni 39.655 morgów tylko na 10 zł. w. a., a ochronę w $^2/_3$ częściach od zalewu, otrzyma się wartość chronionych od zalewu plonów w sumie 264.367 zł. w. a., która skapitalizowana wedle stopy 5% przedstawia sumę *5.287.000* zł. w. a., nie licząc już korzyści z poprawienia stosunów sanitarnych między ludnością, oraz z uchylenia zaraźliwych chorób bydła.

Nie od rzeczy będzie tu nadmienić, że gdy Rząd rosyjski zabrał się energicznie do osuszenia bagien Pińskich i wydał na ten cel przeszło 20 milionów rubli, a wspólny Rząd Austro-węgierski w niespełna 20 lat po aneksyi Bośnii i Hercegowiny zdziałał już wiele na polu assanacyi i melioracyi tamtejszych bagien, to galicyjskie bagna naddniestrzańskie stanowią ciągle unikat w cywilizowanych państwach europejskich i około 300 kilometrów kwadratowych po prawym brzegu Dniestru od Kalinowa do Nadiatycz przedstawia bezludne pustkowie z zarodnikami chorób zaraźliwych, które po wykonaniu melioracyi ze względu na przeciętne zaludnienie Galicyi: 84 osób na 1 kilometr kwadratowy dać może dostatnie utrzymanie ludności ćwierćmilionowej z innych okolic przeludnionych.

Program budowy.

Z uwagi, że na całej przestrzeni objętej projektem przeważają przekopy (60,033 *km* na 85,388 *km* długości trasy Dniestru, Strwiąża i Tyśmienicy), możliwem a nawet wskazanem jest prowadzenie budowy w kilku miejscach w celu przyspieszenia zamulenia starych łożysk, oraz spłycenia nadmiernie głębokich łożysk, co wpłynie na ekonomiczniejsze wykonanie budowli regulacyjnych.

Przy 20-letnim okresie budowy wypadnie rocznie do przebudowania suma 230.000 zł. w. a., która wedle doświadczeń zrobionych przy regulacyi Biały wymagać będzie trzech techników, tak iż jeden technik będzie miał rocznie do dyspozycyi kwotę 76.666$^2/_3$ zł. w. a.

Jeden z kierowników budowy zajmie się wyłącznie regulacyą Strwiąża, która jest o tyle nagłą, że poniżej spływu Dniestru i Strwiąża w projekcie kolmatacyi bagien naddniestrzańskich przewidzianą jest budowa szluzy, przed zbudowaniem zatem tej szluzy muszą się zrealizować przekopy samoczynne Strwiąża, położone w cofce, wywołanej piętrzeniem wody. Nadto od kilkudziesięciu lat stoi na porządku dziennym popierana przez galic. Towarzystwo gospodarskie sprawa regulacyi Błożewki, której wykonanie również od postępu robót na Strwiążu jest zależnem.

Dwaj inni kierownicy budowy prowadzić będą równocześnie roboty koło regulacyi Dniestru: jeden od Rozwadowa mniej więcej do ujścia Tyśmienicy, drugi zaś od Tyśmienicy w górę celem jaknajrychlejszego obniżenia zwierciadła wody Dniestru, które dla odwodnienia bagien jest niezbędnem.

Zauważa się się wreszcie, że przy 15-letnim okresie budowy należałoby przeznaczyć do prowadzenia robót czterech techników, dotacyą zaś roczną z 230.000 zł. w. a. podnieść na 306.666$^2/_3$ zł. w. a., tak iż coroczny datek 40% kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych wynosiłby po 122.666$^2/_3$ zł. w. a., 20% datek zaś państwowego funduszu melioracyjnego 61.333$^1/_3$ zł. w. a.

Lwów, we wrześniu 1896.

Andrzej Kędzior,
Dyrektor biura melioracyjnego.

L. W. kr. 49.223|96.

Aleg. 35

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi potoku Cisówki-Olszanki.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Przemyślu w przedmiocie regulacyi i zabudowania potoku Cisówki-Olszanki, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. stycznia 1896. następującą uchwałę:

„Petycyę l. s. 597 Wydziału powiatowego w Przemyślu o regulacyę potoku Cisówki-Olszanki odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania nagłości tej regulacyi, wspólnie z c. k Rządem i przedłożenia sprawozdania Sejmowi na najbliższej sesyi".

Wskutek powyższej uchwały odniósł się Wydział krajowy odezwą z 11. lutego 1896. l. 7.945 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadanie nagłości regulacyi i zabudowania potoku Cisówki-Olszanki za pośrednictwem sekcyi przemyskiej c. k. oddziału leśno - technicznego dla zabudowań potoków górskich i udzielenie mu wyniku dochodzenia.

Na polecenie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 19. kwietnia 1896. l. 8.440 zbadał kierownik wymienionej sekcyi p. Michał Martyniec stan potoku Olszanki z dopływami i przedłożył w tym przedmiocie sprawozdanie z przybliżonem obliczeniem kosztów, które nam c. k. Namiestnictwo udzieliło odezwą z 27. lipca 1896. l. 60.677.

¹|. Jak z tego sprawozdania, które Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ¹|. przedkładamy, okazuje się, wyrządza potok Cisówka-Olszanka z powodu wyniszczenia lasów wielkie szkody przez podrywanie brzegów i zasypywanie terenu inundacyjnego, oraz domów żwirem i kamieniami, tak, iż gminy Rokszyce, Brylińce i Cisowa miewają częstokroć zupełnie odciętą komunikacyę. Olszanka w połączeniu z dopływem Krzeczkową nanoszą tak wielkie ilości żwiru do Sanu i wpływają tak niekorzystnie na jego bieg, że San nie jest w stanie odprowadzić tego żwiru, a na wiosnę roku bieżącego przy wysokim stanie wody zmienił wskutek tego kierunek przez pola na lewym brzegu położone w gminie Krasicach.

W interesie pięciu gmin, położonych nad Olszanką i dopływami, tudzież zmniejszenia ilości żwiru doprowadzonego do Sanu, uważa wymieniona sekcya za naglące wykonanie zabudowania i regulacyi potoków Olszanki i Krzeczkowy, a mianowicie: budowę dwóch zapór kamiennych na Olszance w Cisowy i na Krzeczkowy. wykonanie 1500 metrów bieżących ostróg na Olszance w gminie Cisowy, oraz regulacyę Olszanki na długości 9.900 metrów i Krzeczkowy na długości 5.000 metrów kosztem przybliżonym 57.000 zł. w. a.

Wobec stwierdzonej potrzeby i nagłości regulacyi i zabudowania potoku Olszanki; tudzież z uwagi, że c. k. Ministerstwo rolnictwa zarządzić może wykonanie szczegółowych zdjęć i opracowanie projektu z kosztorysem dopiero na podstawie specyalnej uchwały Wysokiego Sejmu, która zapewni wyjątkowe przeprowadzenie tej roboty niezależnie od programu regulacyi wód, uchwalonego 13. lutego 1894, Wydział

krajowy pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na uczynienie zadość prośbie Reprezentacyi powiatowej przemyskiej i gmin interesowanych.

Nadmieniamy przytem, że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z 27. lipca 1896. l. 60.677 w sprawie opisanych w relacyi p. Martyńca nieprawidłowych stosunków leśno-gospodarczych w dorzeczach potoków Olszanki i Krzeczkowy, zarządziło c k. Namiestnictwo wskutek polecenia c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadanie rzeczy na miejscu przez c. k krajowego inspektora lasów i nie omieszka wpłynąć stanowczo na usunięcie wspomnianych nieprawidłowości.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia regulacyi i zabudowania potoku Cisówki - Olszanki z dopływami, niezależnie od uchwalonego 13. lutego 1894. programu regulacyi wód w całym kraju, oraz do przedłożenia w swoim czasie projektu ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Odpis

sprawozdania kierownika zabudowań potoków górskich w Przemyślu p. Martyńca, z dnia 16. maja 1896 L. 150 do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

In Gemässheit des Hohen Erlasses vom 19. April l. J. Z. $\frac{8444}{1220}$ beehrt sich die ergebenst gefertigte Section über die am 11, 12 und 13 Mai l, J. stattgefundenen Erhebungen im Olszanka-Gebiethe zu erstatten nachstehenden

Bericht:

Olszanka-Bach entspringt 20 Km. westlich von der Stadt Przemyśl in einer Höhe von 508 m. uber d. M. fliesst durch die Gemeinden Cisowa, Brylińce, Rokszyce und Olszany, und mündet bei dem Dorfe Krasice unweit des Städchens Krasiczyn in den Sanfluss. Die Länge des Baches vom Ursprung bis zur Mündung beträgt 12·7 Km., das Gefälle im oberen Laufe schwankt zwischen 1·60 bis 1·85% und sinkt bei der Mündung des Baches in den San auf 0·78% herab.

Das Niederschlags-Gebieth umfasst $76._{160}$ Km.². Hiefon entfallen für das Gebieth des Krzeczkowa Baches, welcher den grössten linken Zufluss bildet $19._{8}$ Km.² und für das obere Olszanka-Gebieth $56._{36}$ Km.².

Das Grundgestein bildet fasst durchgehends Thonschiefer, welchem auf den östlichen Abhängen Kalksteine vorgelagert sind. Beide Gesteinsarten sind mit mächtigen alluvialen Schichten bedeckt. Der Thonschiefer zeichnet sich durch grosse Sprödigkeit aus und zerfällt dort, wo er ungedeckt auftritt und den atmosphärischen Einflüssen ausgesetzt ist, in kleine Blättchen Kompakte Gesteinsarten kommen in dem Gebiethe nirgends vor.

Das Niederschlags-Gebieth des Baches ist wie aus der beiliegenden Skizze entnommen werden kann, ziemlich gut bewaldet. Die vorherrschende Holzart bildet die Tame und Buche mit eingesprengten Weichhölzern. Die Berglehnen sind sanft ansteigend·

Leider wurden in diesem einst waldreichen Gebiethe sehr ausgedehnte Kahlschläge angelegt und nachdem für die künstliche Wideraufforstung derselben garnichts geschieht und die Verjüngung nur ausschliesslich der Natur überlassen wird, und auch diese durch die rücksichtslos ausgeübte Viehweide beeinträchtigt wird, hat man den Abfluss der atmosphärischen Niederschläge im Hohen Grade gefördert.

Während man vor der eingetretenen Holzexploatation in dem Olszanka-Gebiete erst nach einem anhaltenden und längeren Regenwetter Hochwasser zu gewärtigen hatte, treten dieselben gegenwärtig schon nach einem mehrstündigen stärkeren Regen ein.

Die verheerenden Wirkungen des Baches beginnen im Dorfe Cisowa uz. von der Stelle, wo der Bach die bewaldete Schlucht verlässt. Der Olszanka-Bach zeichnet sich durch zahlreiche und äusserst scharfe Krümmungen aus, welche von steilen, stellenweise überhängenden Ufern eingefasst sind. Die Ufer sind sehr locker und 3 bis 6 m. hoch und sind als eigentliche Quelle der Materialerzeugung zu betrachten. Von der Ostschaft Brylińce abwärts fliesst der Bach in einer fruchtbaren Ebene und bildet hier ausgedehnte stellenweise über 100 m. breite Schotterbänke.

Das ganze Inundations-Gebieth ist mit grobem Gerölle vollständig verschüttet. Durch die wüsten Haufen dieses Gerölles bricht sich der Bach, welcher kein constantes Bett besitzt, bei jedem Hochwasser neue Bahn, zumeist jedoch auf Kosten der angrenzenden lockeren Kulturgründe.

In jeder der vorerwähnten Gemeinden fallen jährlich mehrere Hektare der fruchtbaren Gründe in Folge der stets zunehmenden Verwilderung des Baches, des Unproductivität anheim. Speziell in den letzten 10 Jahren sind mehrere Fälle vorgekommen, dass selbst die in der Nähe des Baches gelegenen menschlichen Niederlassungen von dem Geschiebe des Olszanka-Baches verschüttet wurden.

Ein weiterer Schaden, welchen Olszanka jedes Jahr anrichtet, bildet die Zerstörung der Communication. Von der Landstrasse im Dorfe Olszany in der Richtung nach Cisowa führt der Weg längs des Baches und dieser wird bei jedesmaligem Hochwässer derart zörstört, dass die Gemeinden Rokszyce, Brylińce und Cisowa von jeder Communication vollständig abgeschlossen sind.

Der gefertigte Sectionsleiter hat daher gefunden, dass sämmtliche in den anverwahrt mitfolgenden 5 St. Bittgesuchen angeführten Thatsachen, welche die Nothwendigkeit der Verbauung dieses Baches begründen, der Wirklichkeit vollständig entsprechen und nicht im Geringsten übertrieben sind.

Olszanka in Verbindung mit dem Krzeczkowa-Bache führen bei jedem Hochwasser so ungeheuere Schottermassen dem San zu, dass sie im Stande sind diesen mächtigen Fluss vermöge seines geringen Gefälles, für kurze Zeit zu stauen. Gegenwärtig ist der Schuttkegel bei der Mündung des Baches so gross, dass die heurigen Frühjahrshochwösser des San-Flusses nicht im Stande waren das hier angesammelte Gerölle vorwärts zu bewegen und sich der Fluss durch die anstossenden Felder der am linken Sanufer gelegenen Gemeinde Krasice-Bahn brechen musste.

Es unterliegt daher keinem Zweifel, dass der Olszanka-Bach in folge der grossen Geschiebezufuhr in den San, auf den Lauf dieses letzteren einen bedeutenden Einfluss ausübt.

Mit Rücksicht auf die oben angeführten Thatsachen ist die Verbauung des Olszanka-Baches sowohl in Interesse der im Gebiethes derselben gelegenen fünf Gemeinden, wie auch in Interesse der Sanregulirung dringend nothwendig.

Wie schon am Eingange erwähnt wurde, zeichnet sich der Bach durch zahlreiche Krümmungen aus, deren Ufer durch das Hochwasser unterspült werden und das gesammte Material abgeben, welches von den Hochwässern thalabwärts geführt wird. Zur Sanirung der Verhältnisse wird man daher schon von dem Punkte die Regulirung des Baches vornehmen müssen, wo diese Materialerzeugung stattfindet, um den Bachlauf von den gefährdeten Ufergartien abzuleiten.

Die Regulirung des Olszanka-Baches wird daher auf einer Länge von 9.900 m. und des Krzeczkowa-Baches auf einer Länge von 5.000 m. nothwendig sein.

In beiden Bächen wird beantragt die Anwendung des Correctionssystems mittelst des gestaffelten Gerinnes in analoger Weise, wie in den meisten gegenwärtig in in Verbauung befindlichen Wildbachgebiethen. Das Durchflussprofil wird nur für den mittleren Hochwasserstand projectirt, während den höchsten Hochwässern die Möglichkeit gebothen wird aus dem ausgehobenen Gerinne auszutreten und die unproductiven Schotterbänke durch das Absetzen des fruchtbaren Schlammes wider productiv zu machen.

Unter Zugrundelegung der Formel für das gestaffelte Gerinne $Q - \mu\, b \sqrt{\frac{h 98.72}{1-\mu^2}}$, in welcher h = 0.5 (Höhe des Flechtzaumes), μ ein der Geschwindigkeit v = 2 m. entsprechender Factor = 0·696 bedeutet, berechnet man die Breite der Correction b - Q. 0·993. Bei der Annahme einer secundlichen Abflussmenge pro 1 km^2 für das obere Gebieth v. 0·50 m^3 und für das Gesammtgebieth 0·25 m^3, wird die Breite des Gerinnes in der Gemeinde Cisowa mit 6 m. beginnen und wird succesive unterhalb der Mündung des Krzeczkowa-Baches auf 16 m. zu erweitern sein.

Die Breite des Gerinnes im Krzeczkowa-Gebiethe beträgt im oberen Laufe 5 m. und wird succesive auf 9 m. bei der Mündung in die Olszanka erweitert.

Erfahrungsgemäss kostet 1 km. Correction nach obigem System 3.000 Fl. die Gesammtkosten der Olszankaverbauung werden daher folgende Höhe erreichen:

1. Steinsperre bei dem Beginne der Correction in Cisowa 30 m. lang, 2 m. breit $2^1/_2$ m. hoch incl. Fundirung und Vorpflaster, zusammen 160 m^3 à 4·50 Fl.	720 Fl.
2. Schutz der Anbrüche in Cisowa durch Verflechtung und Aufforstung derselben, ferner durch den Bau der Schutzsporne in einer Gesammtlänge von 1.500 m. à 1 Fl.	1.500 „

3. Correction des Olszanka-Baches auf einer Länge von 9·9? cur. m. à 3 Fl.	29.700 Fl.
4. Steinsperre im Krzeczkowa-Gebiethe mit einem Kubikinhalte v. 120 m³ à 4.50 Fl.	540 „
5. Correction des Baches auf einer Länge von 5.000 cur. m. a 3 Fl.	15.000 „
zusammen . .	47.460 Fl.
Hiezu 20% für Regie und Unvorhergesehenes . . .	9.492 „
Gesammtsumme . .	56.952 Fl.
oder rund . .	57.000 Fl.

Ausser den vorangeführten rein technischen Arbeiten wird es nothwendig sein, jene gesetzlichen Massregeln zu ergreifen, durch welche die Eigenthümer der im Olszanka-Gebiethe gelegenen Wälder angehalten werden, für die Wideraufforstung der abgetriebenen Wälder entsprechende Sorge zu tragen.

Schliesslich erlaubt sich die gefertigte Section zu bemerken, dass die Verbauung des in Rede stehenden Baches für die dortige sehr arme Gebirgsbevölkerung eine wahre Wohltat wäre und zur Linderung ihres Nothstandes wesentlich beitragen wurde. Durch die Realisirung dieses Unternehmens könnte den Bewohnern des Thales eine neue Quelle des Verdienstes eröffnet werden, welcher in der Gegend nahezu gänzlich mangelt, wodurch der Taglohn gegenwärtig auf 20 — 25 kr. herabgesunken ist.

Druck von Piller & Comp.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

W y s o k i S e j m i e!

Na krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych, ustanowionym przy biurze melioracyjnem uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada r. 1890, skończyło się dnia 30. listodada r. 1896 drugie trzylecie, a w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. stycznia r. 1896 otwartem zostało dnia 1. grudnia r. 1896 nowe triennium.

Wydział krajowy przedstawia niniejszem sprawozdanie szczegółowe:

I. O wyniku nauk teoretycznych i praktycznych na III roku kursu (drugiego trzechlecia).

II. O otwarciu nowego trzyletniego kursu.

III. O kosztach utrzymania kursu w roku 1895/6 z preliminarzem wydatków na rok 1896/7.

I.

Zgodnie z postanowieniami §. 3. statutu organizacyjnego kursu, odbyła się nauka teoretyczna w czterech miesiącach zimowych, od 1. grudnia r. 1895 po koniec marca r. 1896, praktyka zaś letnia od 1. kwietnia do listopada r. 1896.

Kierownictwo kursu pozostało bez zmiany, oraz wykłady języka polskiego, rachunków, geometryi, rolnictwa, miernictwa, budownictwa wodnego i hydrotechniki z rysunkami i projektami zostały poruczone tym samym docentom, którzy wykładali na II roku tego kursu.

Natomiast z powodu przeniesienia inżyniera biura melioracyjnego Aleksandra Wierzbickiego do Stanisławowa, naukę budownictwa lądowego poruczono inżynierowi Janowi Haładejowi. Naukę ustawodawstwa wodnego, przepisaną statutem dla III roku, poruczono sekretarzowi Wydziału krajowego Leopoldowi Bręglewiczowi.

Dodatkowo Wydział krajowy wprowadził na tym III roku w myśl uchwały ankiety rybackiej, naukę rybactwa (1 godzina tygodniowo), a wykłady poruczył referentowi fachowemu dla spraw rybactwa przy Wydziale krajowym Tadeuszowi Rozwadowskiemu.

Liczba uczniów uczęszczających na trzeci rok kursu zmniejszyła się z 22 na 18 a mianowicie 3 uczniów zostało wykreślonych z listy z powodu niedostatecznych postępów w naukach, 1 zaś został wydalonym z powodu nieodpowiedniego zachowania się w czasie praktyki letniej.

W załączonym wykazie postępu uczniów za rok 1895/6 (III rok drugiego trzechlecia) uwidoczniono nazwiska uczniów, rok urodzenia, nauki przygotowawcze przed postąpieniem na kurs, postęp z nauk teoretycznych, wyszczególnienie robót praktycznych przy których uczniowie odbyli praktykę letnią, postęp w tych robotach,

jakoteż pilność i zachowanie się uczniów w czasie kursu zimowego i w czasie praktyki letniej.

Postęp uczniów był wogóle zupełnie zadowalniający, a mianowicie:

a) w nauce teoretycznej: u 1 ucznia przeciętnie celujący, u 7 uczniów bardzo dobry, u 8 uczniów dobry, u 2 uczniów dostateczny;

b) w robotach praktycznych: u 6 uczniów celujący, u 8 bardzo dobry, u 4 dobry.

Na końcu kursu zimowego dnia 23. marca 1896 urządzono wycieczkę naukową do szkół rolniczych w Dublanach, przy współudziale docentów rolnictwa i hydrotechniki w celu okazania uczniom tamtejszych zbiorów naukowych i wykonanyoh robót melioracyjnych.

II.

W celu otwarcia nowego trzyletniego kursu z dniem 1. grudnia 1896 w myśl uchwały sejmowej z dnia 15. stycznia 1896 roku, został rozpisanym konkurs rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 15. maja 1896 roku l. 28032.

Kandydatów zgłosiło się 168, oprócz tych, którym z powodu nieodpowiedniego wieku lub niedostatecznych kwalifikacyi a limine podanie zwrócono, lub którzy wnieśli podania po terminie.

Przyjęto na kurs w myśl powołanej uchwały sejmowej, 25 uczniów z przyznaniem stypendyów krajowych po 25 zł. miesięcznie w czasie cztero-miesięcznej nauki zimowej.

Oprócz tego przyjęto 1 ucznia na własny koszt, tak, że cała liczba uczniów I roku na trzeciem trzechleciu wynosi 26.

Kierownictwo kursu pozostało w rękach starszego inżyniera Jankowskiego i docenci dla wykładów języka polskiego, geografii, kaligrafii, rysunków wolnoręcznych, rachunków, miernictwa i rysunków sytuacyjnych oraz hydrotechniki rolniczej pozostali ci sami.

Naukę geometryi poruczono Janowi Haładejowi, inżynierowi biura melioracyjnego, naukę przyrody (wiadomości wstępnych z nauk przyrodniczych) profesorowi krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, Dr. Romanowi Wawnikiewiczowi, naukę zaś botaniki adjunktowi krajowej szkoły lasowej Bronisławowi Błockiemu.

III.

Koszta utrzymania kursu w czasie od 1. grudnia 1895 r. do 30. listopada 1896 r. przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli.		
1. Wynagrodzenie kierownika	100 zł. — ct.	
2. „ 10 docentów . . .	1.560 „ — „	1.660 zł. — ct.
II. Koszta administracyjne.		
3. Zakupno i naprawa sprzętów . . .	76 „ 45 „	
4. Obsługa sali wykładowej	60 „	
5. Ogłoszenie konkursu i druki . . .	16 „ 30 „	152 „ 75 „
III. Utrzymanie uczniów.		
6. Stypendya i zapomogi uczniów . . .	1.765 „ — „	
7. Koszta wycieczki naukowej do Dublan .	37 „ 26 „	1.802 „ 26 „
IV. Potrzeby naukowe.		
8. Przybory naukowe i rysunkowe . . .	229 „ 06 „	
9. Zakupno przyrządów, narzędzi, wzorów i książek	130 „ 57 „	359 „ 63 „
Razem . .		3.974 zł. 64 ct.

Dochody kursu w tym samym roku wynosiły:

1. Dotacya Wysokiego Sejmu	3.000 zł. — ct.	
2. Zasiłek Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa . . .	1.500 „ — „	
Razem . . .	4.500 zł. — ct.	

Z porównania dochodu z wydatkami okazuje się pozostałość kasowa w kwocie 525 zł. 36 ct. w. a. która będzie użytą na urządzenie sali wykładowej w nowo budującem się skrzydle gmachu sejmowego.

Przybliżony preliminarz kosztów na rok szkolny 1896/7 jest następujący:

I. Płace nauczycieli.		
1. Wynagrodzenie kierownika	100 zł.	
2. „ docentów	1.568 „	1.668 zł.
II. Koszta administracyjne.		
3. Zakupno sprzętów	— „	
Ponieważ dotyczasowe sprzęty wystarczają, a na urządzenie sali w nowym skrzydle gmachu sejmowego będą użyte oszczędności z roku 1895/6.		
4. Obsługa sali szkolnej	90 „	90 „
III. Utrzymanie uczniów.		
5. Stypendya 25 uczniów	2.500 „	
6. Praktyka w drenowaniu 25 uczniów po 30 zł. . .	750 „	3.250 „
IV. Potrzeby naukowe.		
7. Przybory naukowe i rysunkowe	300 „	
8. Zakupno środków naukowych	192 „	492 „
Razem . . .		5.500 zł.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 11. grudnia 1896 r. l. 75719 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

Lwów, dnia 11. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Adam Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

WYKAZ

postępu uczniów krajowego kursu dozorców melioracyjnych za rok 1895—1896, III. rok, drugie 3-lecie.

Liczba porz.	Nazwisko i imię	Rok urodzenia	Nauki przygotowawcze przed wstąpieniem na kurs	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				Uwagi
				Postęp przeciętny w naukach	Pilność	Zachowanie się	Wyszczególnienie robót, przy których odbyto praktykę letnią	Przeciętny postęp w robotach	Pilność	Zachowanie się	
	a) **Stypendyści:**										
1	Abrahamowicz Kornel	1869	I. kl. szkoły miejsk. przem. w Kołomyi	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Stanisławów	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	były kapral przy artyleryi
2	Bielecki Edmund	1868	IV. kl. szkoły etat. w Dąbrowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Stojanowskich	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	były nadstrażnik skarbowy
3	Chenik Józef	1868	IV. kl. szkoły lud. w Tarnobrzegu	dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	Regulacya rzeki Biały	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	tamiarz przy robotach rządowych
4	Hausner Franciszek	1875	IV. kl. szkoły lud w Radziechowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Lwów i Gniła Lipa	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	syn konduktora dróg krajowych
5	Korybutiak Eugeniusz	1873	Szkoła zaw. przem. drzewnego Zakopane	bardzo dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie prawego brzegu Dunajca	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	były kapral
6	Kuryłowicz Kazimierz	1875	III. kl. Gimnazyum w Brzeżanach	bardzo dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	był przy gospodarstwie
7	Ledwina Antoni	1870	IV. kl. szkoły lud. we Lwowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Łańcucko-Jarosław.	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	były starszy kanonier (szewc)
8	Mazur Tomasz Wład.	1861	III. kl. szkoły lud w Padwi	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Przegnojówki	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	były dozorca drogowy
9	Miękuszewski Stanisł.	1874	IV. kl. szkoły lud. w Jaworowie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie lewego brzegu Dunajca	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	uczył się snycerstwa we Lwowie
10	Miksiewicz Mieczysł.	1872	I. kl. Gimnazyum w Sanoku	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Lwów, Jasło i Przegnojówka	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied.	były podoficer rachunkowy
11	Postawa Jan	1869	III. kl szkoły etat. w Bielczy	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie lew. brzegu Dunajca i Eksp. Jasło	bardzo dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	były kapral
12	Ryglewicz Karol	1869	IV. kl. szkoły lud. w Skolem	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Lwów	celujący	chwalebna	zupełnie odpowied	były dozorca obwałowania Sanu
13	Skrzepiński Stanisław	1874	kraj. niż. szk. roln. w Jagielnicy	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Złotej Lipy	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	były praktykant gospodarski
14	Szlęzak Józef	1872	III. kl. szkoły lud. w Baranowie	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Obwałowanie Wisły i Sanu	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	b. pomocnik dozorcy obwałowania Wisły
15	Uścieński Stanisław	1861	I. kl. Gimn. Fr. J. we Lwowie	dostateczny	dostateczna	zupełnie odpowied.	Regulacya p. Dumnego	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	był przy gospodarstwie
	b) **Dozorcy robót:**										
16	Domosławski Eustachy	1876	IV. kl. Gimn. IV. we Lwowie	bardzo dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	Osuszenie bagien Łańcucko-Jarosław.	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	
17	Rusiński Józef	1861	I. kl. Gimnazyum w Brzeżanach	dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	Regulacya Bugu	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowied.	były majster ciesielski
	c) **Pobierający zasiłki lub na własnym koszcie:**										
18	Rondewald Roman	1871	IV. kl. Gimn. Fr. J. we Lwowie	dostateczny	dostateczna	zupełnie odpowied.	Ekspozytura Lwów	dobry	dostateczna	zupełnie odpowied.	syn konduktora dróg krajowych

Kierownik kursu: ***Józef Jankowski,*** *st. inżynier biura melioracyjnego.*

L. W. kr. 78.075/96.

Aleg. 37

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu spawozdania Komisyi Bankowej o przedłożeniu zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym i o podwyższeniu gwarancyi kraju za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędnościowych, ulokowanych w tymże Banku, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. stycznia 1896. r. następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym;

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1894 roku;

3. Zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem krakowskem i spłatą odsetek od tychże, poręczone zostają posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem aktywami i fundszem rezerwowym Banku krajowego, a w dalszym rzędzie aż do wysokości czterech milionów zł. w. a., gwarancyą funduszu krajowego;

4. Sejm postanawia następującą zmianę statutu Banku krajowego. Dotychczasowe brzmienie ustępu 2. i 4 §. 89. statutu Banku krajowego uchyla się, a ustępy te na przyszłość opiewać mają:

Ustęp drugi §. 89.: „Najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł. w. a, a ogólna suma wkładek oszczędności łącznie z zapadłemi odsetkami nie może przenosić czterech milionów zł. w. a.“

Ustęp czwarty §. 89.: „Zwrot wkładek oszczędności i spłata odsetek od tychże poręczone zostają posiadaczom książeczek wkładkowych aktywami i funduszem rezerwowym Banku krajowego, a w dalszym rzędzie (subsydyarnie) do wysokości czterech milionów zł. gwarancyą funduszu krajowego“.

W wykonaniu uchwał pod 1. i 2. przytoczonych zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 10. marca 1896 r. LW. 4.665 poszczególnych członków Dyrekcyi Banku krajowego o udzielonem przez Wysoki Sejm absolutoryum, a zarazem podał te uchwały do wiadomości Rady Nadzorczej Banku.

W wykonaniu uchwał pod 3. i 4. przytoczonych, a J. E. JO. Księciu Namiestnikowi zakomunikowanych pismem Marszałka krajowego z dnia 16. stycznia 1896 r. L. s. 663, celem wyjednania dla uchwały przyjmującej na kraj gwarancyę za zwrot i oprocentowanie wkładek oszczędnościowych w Banku lokowanych Najwyższego zatwierdzenia, wystósował Wydział krajowy do Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwę z dnia 10. marca 1896 r. L. 4.665, w której upraszał o wyjednanie dla powyższej uchwały jak najrychlej Najwyższego zatwierdzenia, tudzież o wyrobienie u odnośnych Ministerstw zatwierdzenia zmian statutu Banku, zawartych w uchwale, którą powyżej przytoczyliśmy pod 4. Już odezwą z dnia 26. kwietnia 1896 r. L. 3 749/pr zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 1. kwietnia 1896 r. zatwierdzić powyższą uchwałę gwarancyjną, tudzież, że re-

skryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 8. kwietnia 1896 r. L. 10.898 zatwierdziło toż Ministerstwo w porozumieniu z Ministerstwami: Skarbu, Handlu i Sprawiedliwości, uchwaloną przez Wysoki Sejm zmianę §. 89. statutu Banku krajowego. O tem zawiadomił Wydział krajowy pismem z dnia 6. maja 1896 roku LW. 27.794 Dyrekcyę Banku krajowego, upoważniając ją do wprowadzenia w życie powyższej zmiany statutu.

W ten sposób zostały wykonane i w życie wprowadzone wszystkie uchwały powzięte przez Wysoki Sejm w dniu 15. stycznia 1896 roku w sprawach Banku krajowego.

Uchwałą z dnia 6. lutego 1896 roku, wśród rozpraw nad budżetem funduszu krajowego, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, „ażeby po wysłuchaniu opinii Zarządu Banku krajowego wziął pod rozwagę kwestyę podwyższenia kapitału zakładowego tegoż Banku przez emisyę obligacyi, w sposób nieobciążający budżetu krajowego, i odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesyi“.

Wywiązując się z tego polecenia, zakumunikował Wydział krajowy pismem z dnia 10. marca 1896 r. LW. 14.148 powyższą uchwałę Dyrekcyi Banku krajowego, wzywając ją, by w porozumieniu z Radą Nadzorczą Banku wzięła pod rozwagę sprawę potrzeby powiększenia zakładowego kapitału Banku i zastanowiła się nad sposobami dokonania tego powiększenia (w razie, gdyby uznano jego potrzebę), bez obciążenia budżetu krajowego. W odpowiedzi na to wezwanie przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego, na podstawie porozumienia z Radą nadzorczą, sprawozdanie z dnia 15. maja 1896 roku Nr. 9.633, w którem oświadczyły się oba te naczelne organa Zarządu Banku zarówno przeciwko zdaniu, jakoby obecnie zachodziła potrzeba powiększenia kapitału zakładowego Banku krajowego, jak i przeciw sposobowi, jaki w dyskusyi nad powyższą rezolucyą w Wysokim Sejmie podawano, to jest przeciw emisyi nieumarzalnych obligacyi zakładowych Banku krajowego. Sprawozdanie to ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi jako załącznik ·/. niniejszego przedłożenia.

Alegat 1. Odpis relacyi Banku kraj z d. 15. maja 1896 Nr. 9633 (LW. 31148).

Opierając się na tej opinii Zarządu Banku, uznając dalej, iż Bank w tej chwili powiększenia swego kapitału nie potrzebuje, że działalność tej instytucyi na polu popierania przemysłu i handlu może być rozszerzaną jedynie zwolna i bez gwałtownych skoków, a ku temu na najbliższe lata wystarczą środki, jakiemi Bank rozporządza; uznając wreszcie, iż proponowana forma powiększenia kapitału bankowego (przez emisyę nieumarzalnych obligacyi zakładowych) nie zapewniłaby tej instytucyi w obecnych stosunkach targu pieniężnego korzystnych warunków sfinansowania takich papierów u nas nieznanych i na naszym targu nieposzukiwanych: postanowił Wydział krajowy w tym roku nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi w powyższej sprawie dodatnich wniosków.

W oddzielnem przedłożeniu zdajemy Wysokiemu Sejmowi sprawę o wykonaniu uchwał, powziętych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. stycznia 1896 roku, a dotyczących organizacyi kredytu włościańskiego w naszym kraju i zmian statutu Banku krajowego, potrzebnych ze względu na udział, jaki w myśl Wysokiego Sejmu ma ta instytucya wziąść w wspomnianej organizacyi. Oddzielnie też przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wniosek zmiany statutu Banku krajowego, dotyczący przyznania c. k. Rządowi prawa wykonywania nadzoru nad działem kolejowym Banku kraj., zmiany, której potrzebę uznał Wydział krajowy, pragnąc zapewnić obligacyom kolejowym Banku korzystanie z ulg, jakie papierom kolejowym przyznaje art. VII. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 ex 1895). Tu wspominamy o tych oddzielnych przedłożeniach i kończących je wnioskach jedynie dla ułatwienia oryentowania się w przedłożeniach Wydziału krajowego, dotyczących spraw Banku.

Z kolei nadmieniamy, że wybranych uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 4. stycznia 1896, na sześciolecie 1896—1902 członków Rady Nadzorczej Banku krajowego pp.: Hipolita Bochdana, Henryka Kieszkowskiego i Karola Schayera, zawiadomiono reskryptem Wydziału krajowego z dnia 22. stycznia 1896 r. (LW. 2.115) o tym wyborze, a zarazem podano go do wiadomości Prezydyum Rady Nadzorczej Banku.

Zanim przystąpimy do zdania sprawy z czynności przekazanych Wydziałowi krajowemu w postanowieniach §§. 112 i 113 statutu Banku krajowego, uważa Wydział krajowy za wskazane, omówić na tem miejscu dwie jeszcze sprawy, stojące w związku z uchwałami powziętemi przez Wys. Sejm w dawniejszych jego sesyach.

Pierwszą z nich, to sprawa wyjednania dla obligacyi Banku krajowego ulg podatkowych, stemplowych i należytościowych, których Wysoki Sejm domagał się dla tych walorów w wezwaniu do c. k. Rządu, zawartem w uchwale z d. 15. maja 1893 r. W sprawie tej, o której przebiegu w roku 1895 podaliśmy szczegółową wiadomość w zeszłorocznem przedłożeniu „o Banku krajowym" (Al. 42. stenograficznych sprawozdań I. sesyi VII. peryodu Sejmu kraj. str. 3 i 4), uzyskał Wydział krajowy ostateczne a dla żądań kraju pomyślne załatwienie, po przeprowadzonych bowiem rokowaniach z c. k. Rządem, który się domagał stosownie do postanowienia Art. VII. ustawy z d. 31. grudnia 1894 r. (dz. u. p. Nr. 2.) przyznania Rządowi prawa wykonania nadzoru nad oddziałem kolejowym Banku krajowego, zatwierdziło c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 24. lutego 1896 roku L. 28. tekst obligacyi kolejowych Banku krajowego, przyznając im uwolnienia i ulgi objęte powyżej powołanym artykułem ustawy. Reskryptem c. k. Ministerstwa Wojny z d. 9. kwietnia 1896 r. L. 1.737 pr.) zezwolono na używanie tych obligacyi do lokacyi wojskowych kaucyi małżeńskich, reskryptem zaś c. k. Ministerstwa Skarbu z d. 5. marca 1896. L. 10.937 zaliczono te walory do rzędu tych papierów, w których mogą być składane kaucye cłowe, podatkowe i t. p. Na koniec, czyniąc zadość kilkakrotnie ponawianym przedstawieniom Wydziału krajowego i Zarządu Banku, zezwoliło c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z d. 5. września 1896 r. L. 6.282 na notowanie kursu obligacyi kolejowych Banku krajowego w urzędowym cenniku Giełdy wiedeńskiej. Nadto oświadczyło c. k. Ministerstwo Skarbu w reskrypcie z d. 18. listopada 1895 r. L. 2.903. iż wobec brzmienia ustawy z dnia 31. grudnia 1894 roku (Dz. u. p. Nr. 10. ex 1895), nadającej obligacyom kolejowym Banku krajowego charakter walorów pupillarnych, uważa za zbędne wydanie specyalnych rozporządzeń c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości, względnie c. k. Ministerstw Skarbu i Handlu, w sprawie lokowania w tych walorach funduszów sierocińskich, fundacyjnych, powierniczych i depozytowych, względnie co do używania ich na lokacye gotówki, powierzonej c. k. Pocztowym Kasom oszczędności, tak bowiem ta instytucya, jak i władze zarządzające funduszami sierocińskiemi i depozytowemi mogą w tych walorach lokować swe fundusze na podstawie wyż powołanej ustawy. W ten sposób stało się w całej pełni zadość uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 17. maja 1893 roku.

Drugą sprawą, o której nam tu wspomnieć trzeba, jest sprawa wykonania rezolucyi uchwalonej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1895, a wzywającej c. k. Rząd, by „zaniechał dążenia do przechowywania depozytów sądowych w Banku austro-węgierskim w Wiedniu i aby wydał odpowiednie rozporządzenie upoważniające c. k. Sądy do przechowywania depozytów znajdujących się w Galicyi, w kasach Banku krajowego". Wezwanie to, jak o tem już w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniono, poparł Wydział krajowy odezwą z d. 5. kwietnia 1895 r. (LW. 12.627) do Prezydyum c. k. Namiestnictwa wystósowaną, a równocześnie zawezwał Dyrekcyę Banku krajowego, by rozważywszy postanowienia rozporządzenia Ministerstwa Skarbu i Sprawiedliwości, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Handlu i Naj. Izbą obrachunkową (z dnia 21. czerwca 1993 r. dz. u. p. Nr. 103), (którem Bankowi austro-węgierskiemu przyznano powyższy przywilej przyjmowania depozytów sądowych i określono wysokość opłat, jakie Bank od depozytów pobierać może), zdała sprawę, czy Bank krajowy mógłby pod warunkami dla Banku austro-węgierskiego ustanowionemi, z równą dla interesowanych korzyścią, podjąć się przechowywania depozytów sądowych, tudzież, czy ze względu zarówno na deponentów, jak i rozwój interesu depozytowego w Banku krajowym nie byłoby możliwem obniżenie należytości w porównaniu z taryfą ustanowioną dla Banku austro-węgierskiego w powyżej powołanem rozporządzeniu. Nadto odniósł się Wydział krajowy do Prezydyów obu c. k. Wyższych Sądów krajowych w naszym kraju i upraszał o udzielenie dat statystycznych mogących objaśnić co do sumy depozytów sądowych w naszym kraju, mianowicie tych, które w myśl powyższego rozporządzenia kwalifikowałyby się do lokacyi w Banku austro-węgierskim, co do ilości pozycyi depozytowych, na które się ta ogólna suma dzieli i wreszcie co do sumy depozytów z naszego kraju w Banku austro-węgierskim złożonych. Oba Prezydya c. k. Wyższych Sądów krajowych pospieszyły z prawdziwą gotowością uczynić zadość tej naszej prośbie a z wykazów przez nie nadesłanych okazało się, iż: 1. w obrębie jurysdykcyi c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie, przy ogólnej sumie depozytów sądowych, kwalifikujących się do powierzenia Bankowi austro-węgierskiemu, wynoszącej 24,035.281 zł., a złożonej z 33.669 pojedyńczych majątków depozytowych, do dnia przedłożenia

owych dat (12. lipca 1895) nie oddano do przechowania wspomnianemu Bankowi ani jednego depozytowego majątku; 2. że również w obrębie jurysdykcyi c. k. Wyższego Sądu krajowego w Krakowie, gdzie suma depozytów wynosiła 9,860.291 zł., na którą się 19.873 majątków depozytowych składało, również — jak z wykazów wnosić można — nie oddano żadnych depozytów w przechowanie Bankowi austro-węgierskiemu. Sprawozdaniem z dnia 19. kwietnia 1896 r. Nr. 12.830 (LW. 25.560/96) uczyniła Dyrekcya Banku krajowego, której przesłano oba wykazy przedłożone przez c. k. Wyższe Sądy krajowe, zadość powyżej streszczonemu wezwaniu Wydziału krajowego, a powołując się na stwierdzony cyframi tych wykazów fakt, iż z Galicyi nie ma Bank austro-węgierski prawie żadnych depozytów, co stwierdza, że właściciele tych depozytów niechętnie komu innemu, jak c. k. Sądom, depozyta swe powierzają; stwierdziwszy dalej, że Bank austro-węgierski, mimo, iż ma na podstawie powyżej powołanego rozporządzenia oddanych depozytów w liczbie 3.000 wynoszących okrągło 21,000.000 zł., nie ma z tego interesu prawie żadnego dochodu, gdyż dochód zeń zaledwie pokrywa wydatki; stwierdziwszy dalej, że jest to wynikiem „utrudnień manipulacyjnych“, przepisanych powyżej powołanem rozporządzeniem ministeryalnem, oświadczyła, iż nie mogłaby widzieć korzyści dla Banku krajowego z uprawnienia do przyjmowania depozytów sądowych pod temi warunkami, jakie dla Banku austro-węgierskiego ustanowiono, tudzież, że nie mogłaby doradzać obniżenia taryfy należytości, jakie w myśl powołanego rozporządzenia pobiera Bank austro węgierski, gdyby Bank krajowy miał zostać uprawnionym do przechowywania depozytów sądowych, „taryfa owa bowiem wobec kłopotliwej manipulacyi i znacznej odpowiedzialności“ nie jest — zdaniem Dyrekcyi Banku, — „wcale wygórowaną“. Wobec tych stwierdzonych przez Dyrekcyę Banku krajowego okoliczności, a nie mniej wobec całego szeregu trudności, które dla przeprowadzenia powołanej wyżej uchwały Wys. Sejmu nasunąćby się musiały, a które wynikają z uprzywiljowanego stanowiska jakie zajmuje w Monarchii Bank austro-węgierski, wobec dalej faktu, iż rozchodzi się o depozyta przeważnie w efektach złożone, a więc nie mogące być fruktyfikowanemi, na koniec wobec tego, iż właścicielom depozytów nie możnaby przyznać korzystniejszych niż dotąd warunków: Wydział krajowy postanowił wyczekiwać decyzyi c. k. Rządu w tej sprawie i odstąpił od zamiaru poparcia jej ze swej strony memoryałem, opartym na cyfrowem przedstawianiu sprawy.

Przechodząc do zdania sprawy z czynności, które w myśl postanowień §§. 112. i 113. statutu Banku krajowego stanowią atrybucyę Wydziału krajowego wobec Banku, nadmieniamy przedewszystkiem, że Wydział krajowy postanowił zmienić wydane uchwałą z dnia 12. lutego 1895 r. LW. 53.081/94 przepisy o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek kolejowych a to w tym kierunku, iż ustanowiony w tych przepisach dodatek, jaki Bank miał pobierać na pokrycie kosztów administracyi przy pożyczkach kolejowych, zniżony został z $^1/_4$% rocznie, czyli $^1/_8$% półrocznie, na $^1/_8$% rocznie, to jest: $^1/_{16}$% półrocznie od cyfry długu zaciągniętego na obligacyach kolejowych. Zmianę tę, uczynioną w interesie wydatniejszego poparcia akcyi kraju na polu budowy kolei lokalnych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowej w swem przedłożeniu o sprawach popierania budowy kolei lokalnych, tu więc poprzestaje na tej krótkiej wzmiance.

W czasie od przedłożenia zeszłorocznego sprawozdania o Banku krajowym zaliczył Wydział krajowy w myśl postanowienia §. 112. ustęp 3. statutu Banku krajowego w poczet miast, w których Bank krajowy może w myśl §. 4. ustęp 2. tegoż statutu udzielać pożyczek hipotecznych na zapisane w księgach hipotecznych domy mieszkalne, podlegające podatkowi domowo czynszowemu, uchwałą z d. 7. grudnia 1896 r LW. 68.343. miasto Busk w powiecie Kamioneckim.

Z mocy postanowienia §. 112. ustęp 5. i w myśl §. 38. statutu Banku zatwierdził Wydział krajowy uchwałą z d. 20. listopada 1896 r. LW. 71.072. zamianowanych przez Radę Nadzorczą Banku, po poprzednim zasiągnięciu opinii Izb handlowych i przemysłowych tudzież c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie w miejsce ubyłych z grona członków Komitetu cenzorów działu wekslowego: bł. p. Ignacego Liliena i Dawida Loewenherza, członkami Komitetu cenzorów tegoż działu pp.: Dra Adolfa Liliena i Dr. Tadeusza Pilata a to na czas obecnie bieżącej kadencyi 3 letniej, kończącej się z dniem 30. czerwca 1898 r.

Na mocy postanowienia §. 112. ustęp 9. statutu Banku, uchwalił Wydział krajowy w dniu 5. czerwca 1896 r. LW. 30.932 zgodnie z wnioskami przedłożonemi

przez Radę Nadzorczą Banku następującą zmianę etatu urzędników Banku, odpowiadającą dobru służby i mającą na celu umożliwienie urzędnikom młodszym Banku warunków awansu:

1. Wydział krajowy powiększył liczbę posad w randze I. o 2, tak, iż obecnie w tej randze są 3 posady;

2. Istniejącą w randze II. liczbę posad powiększył Wydział krajowy o 1 posadę, tak, iż obecnie w tej randze są 4 posady;

3 Istniejącą w randze V. klasie II. liczbę posad powiększył Wydział krajowy o 3 posady, tak, iż obecnie w tej randze i klasie zamiast 11 jest 14 posad i 2 archiwistów.

Zarazem postanowił Wydział krajowy, iż skład rang ma być następujący:

I. Ranga: Naczelny buchhalter.
Naczelnik oddziału hipotecznego.
Naczelnik oddziału bankowego.

II. Ranga: Starszy referent szacunkowy.
Naczelnik likwidatury hipotecznej.
Naczelnik Filii w Krakowie.
Zastępca buchhaltera.

III. Ranga: Pierwszy korespondent.
Sekretarz Dyrekcyi i Rady.
Sekretarz oddziału bankowego.

IV. Ranga: 1. 6 likwidatorów.
2. 2 kasyerów.
3. 2 rewidentów
4. saldokontysta
5. 3 referentów hipotecznych
6. młodszy referent szacunkowy.

V. Ranga: I. Klasa: 6 adjunktów.
II. Klasa: 1) 14 adjunktów.
2) 2 archiwistów.

VI. Ranga: obejmuje 19 posad asystentów.

Od daty ostatniego sprawozdania spełniało 60 instytucyi finansowych funkcye lokalnych organów pomocniczych i wykonawczych Banku krajowego na mocy uchwał Wydziału krajowego powziętych w myśl §. 112. ustęp 10. statutu Banku. Obraz czynności do zastępstw, które w r. 1895 były już czynne przedstawiony jest w dołączonem do sprawozdania Rady nadzorczej Banku zamknięciu rachunkowem (str. 18 i 19) tutaj nadmieniamy, że do objętych tym wykazem doliczyć należy, następujące jeszcze instytucye:

1. „Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, stowarzyszenie zarejestrowane z odpowiedzialnością ograniczoną“, któremu Wydział krajowy uchwałą z dnia 31. marca 1896 r. LW. 19.283 powierzył zastępstwo Banku krajowego na powiat polityczny Chrzanowski; 2. „Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, któremu powierzono takież zastępstwo na powiat polityczny Rawski (uchwałą z dnia 31. marca 1896. LW. 19.284); 3. „Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, stowarzyszenie zarejestrowane z poręką ogran.“, której poruczono takież zastępstwo na powiat polityczny Borszczowski (uchwałą z dnia 31. marca 1896 r. LW. 19.285); 4. „Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, któremu poruczono zastępstwo na powiat polityczny Husiatyński. Nadto gdy z dniem 27. marca 1896. zwinął Bank krajowy swe zastępstwo istniejące przy Towarzystwie zaliczkowem w Samborze obejmujące powiaty polityczne: Samborski i Staromiejski, poruczył Wydział krajowy uchwałą z dnia 29. maja 1896 r. LW. 31.143. instytucyi: „Kasa oszczędności powiatu Samborskiego w Samborze“ zastępstwo Banku na powiat Samborski, powiat zaś Staromiejski przydzielił zastępstwu Banku fungującemu w Dobromilu.

Przedkładając ·/. w załączeniu w myśl §. 100. statutu Banku krajowego sprawozdanie Rady nadzorczej Banku za rok 1895 wraz z bilansem i zamknięciem rachunków Banku za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1895 Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym;

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1895 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 7. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:
Edward Jędrzejowicz *w. r.*

Alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego 78.075.

Wysoki Wydziale krajowy!

W załatwieniu rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z 10. marca b. r. L. 14.148 przedkłada Dyrekcya w porozumieniu z Radą Nadzorczą Banku krajowego następujące

Sprawozdanie.

Chcą załatwić sprawę powiększenia kapitału zakładowego Banku krajowego przez emisyę obligacyi w sposób nie obciążający budżetu krajowego, pozwalamy sobie przedewszystkiem przedstawić, w jaki sposób inne Banki krajowe w Austryi kapitał zakładowy utworzyły:

Takich zakładów krajowych jest w Austryi dotąd 9, a mianowicie idąc chronologicznym porządkiem powstania:

1. Bank hipoteczny Królestwa Czeskiego (1865).
2. Austr.-szląski Zakład kredytowy ziemski (1869).
3. Bank hipoteczny Margrabstwa Morawskiego (1876).
4. Zakład kredytowy ziemski Margrab. Istryjskiego (1881).
5. Bank krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Kr. (1883).
6. Niższo-austryacki krajowy Zakład hipoteczny (1889).
7. Wyższo-austryacki krajowy Zakład hipoteczny (1890).
8. Bank krajowy królestwa czeskiego (1890).
9. Uprz. Bank krajowy dla Bośnii i Hercegowiny (1895).

Ten ostatni bank jest właściwie spółką akcyjną o kapitale akcyjnym 20 milionów koron, na co wpłacono 40% czyli 8 milionów koron, a jedynie oddział hipoteczny i komunalny tego banku podlega do pewnego stopnia współzarządowi Rządu krajowego, w dalszym więc wywodzie Zakład ten pominiemy, a ograniczymy się jedynie do pozostałych ośmiu.

Z tych ośmiu zakładów najszerszy zakres działania ma nasz Bank krajowy, obejmujący cztery działy: hipoteczny, kumunalny, kolejowy i bankowy. Bank krajowy Królestwa czeskiego obejmuje powyższe działy z wyłączeniem interesu hipotecznego, pozostałych zaś sześć zakładów krajowych są wyłącznie zakładami hipotecznymi.

Za wszelkie emisye tych zakładów ręczą subsydyarnie dotyczące kraje, one też prowadzą nad tymi zakładami naczelny nadzór, a tylko naszemu Bankowi poręcza kraj subsydyarnie, obok jego emisyi także wkładki oszczędności do wysokości 4,000.000 zł.

Bank hipoteczny czeski, Zakład kredytowy ziemski na Szląsku, Krajowe Zakłady hipoteczne w Niższej i Wyższej Austryi, po nad gwarancyę kraju za listy zastawne, nie otrzymały żadnego dalszego funduszu na rzecz swego kapitału zakładowego; Bank hipoteczny morawski i Istryjski Zakład kredytowy ziemski otrzymały po 50.000 zł. od swoich krajów tytułem funduszów gwarancyjnych, nasz Bank krajowy otrzymał od kraju na rzecz funduszu zakładowego 1,000.000 zł., a Czeski Bank krajowy prawo wydania na utworzenie kapitału zakładowego przez kraj poręczonych 4% obligacyi zakładowych (Fondsschuldscheine) do wysokości 10,000.000 zł., z czego dotąd wydano i zrealizowano 3,000.000.

Co do siły kapitału własnego (kapitał zakładowy i rezerwy) przedstawiają się obecnie powyższe zakłady jak następuje:

1. Czeski Bank hipoteczny	Praga	3,410.000 zł.
2. Czeski Bank krajowy	„	3,333.000 „
3. Bank krajowy	Lwów	2,350.000 „
4. Bank hipoteczny	Berno	975.000 „

5. Zakład kredytowy ziemski Opawa . . 390.000 zł.
6. Krajowy Zakład hipoteczny Wiedeń . 360.000 „
7. Zakład kredytowy ziemski Parenzo . . 180.000 „
8. Krajowy Zakład hipoteczny Linz . . 10.000 „

Pod względem rozwoju przemysłu hipotecznego, przedstawiają się krajowe zakłady, jak następuje:

1. Bank hipoteczny Praga . . . 107,400.000 zł.
2. Niższo-austr. kraj. Zakład hipoteczny . 43,800.000 „
3. Bank hipoteczny Margrb. Morawskiego 42,400.000 „
4. Bank krajowy Lwów . . . . 34,400.000 „
5. Zakład kredytowy ziemski Opawa . 10,100.000 „
6. Krajowy Zakład hipoteczny Linz . 8,500.000 „
7. Zakład kredytowy ziemski Parenzo . 3,100.000 „

Pod względem rozwoju innych działów porównać się tylko dadzą Banki krajowe Lwowie i Pradze, a porównanie to wykazuje:

	Praga:	Lwów:
1. Efekta własne	1,830.000 zł.	2,970.000 zł.
2. Pożyczki komunalne	29,775.000 „	3,775.000 „
3. Pożyczki melioracyjne kolejowe	4,422.700 „	—
4. Weksle i waranty	7,924.000 „	5,335.000 „
5. Zaliczki na efekta i towary	71.700 „	843.800 „
6. Rachunki bieżące czynne	4,300.000 „	2,300.000 „
7. Inne interesa bankowe	3,655 000 „	778.700 „
Razem inwestowany w te interesa kapitał	51,978.400 zł.	15,992 500 zł.

Z porównania powyższych dat i cyfr wynika jasno, że nasz Bank krajowy, uwzględniając jego wiek istnienia i stosunki naszego kraju, nie pozostał w tyle po za zakładami, przez inne kraje założonymi. Jedynie czeski Bank hipoteczny przewyższył bardzo znacznie wszystkie inne krajowe zakłady hipoteczne w dziale pożyczek hipotecznych, jest to jednak zakład o blisko 20 lat starszy od naszego Banku, zaś czeski Bank krajowy przewyższył również bardzo znacznie nasz zakład w dziale pożyczek komunalnych, podczas gdy w innych działach różnice nie są wcale rażące.

Bank nasz ma jednak najszerszy zakres działania i największe uposażenie ze strony kraju, a rezultaty jego 12-letniej działalności, są w naszych okolicznościach dość zadawalniające.

Zarząd Banku nie przeczy, że dałoby się więcej zrobić i że ku temu celowi wiodłoby przedewszystkiem powiększenie środków pieniężnych, którymiby Bank dysponował.

Opierając się na przebiegu dyskusyi na 23. i 24. posiedzeniu Sejmu I. sesyi VII. peryodu w sprawie niniejszej, rozchodzi się o umożliwienie Bankowi rozszerzenia działalności w kierunku popierania przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych i pozyskania w tym celu funduszów drogą emisyi obligacyi zakładowych na wzór takichże obligacyi, wydanych przez czeski Bank krajowy.

Zarząd Banku z własnej inicyatywy rozpoczął popieranie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, przez branie inicyatywy w zakładaniu odnośnych spółek akcyjnych lub udziałowych i przez nabywanie akcyi lub udziałów takich przedsiębiorstw.

Dotąd wziął Bank:

udziałów Towarzystwa tkackiego „Prządka“ .	na	25.000 zł.
„ Związku Kółek rolniczych w Krakowie	„	10.000 „
„ „ „ „ we Lwowie	„	10.000 „
akcyi garbarni rzeszowskiej	„	25.000 „
„ fabryki wagonów i maszyn w Sanoku .	„	50.000 „
„ Gal. akc. Towarzystwa handlowego .	„	100.000 „
razem w kwocie .		220.000 zł.

Sposób ten postępowania wydaje się Bankowi właściwym, na przepisie §. 3. D. lit. l. stat. Banku opartym i mogącym oddać poważne krajowi usługi. Tą drogą zapewne nadal Bank postępować będzie. Nie można jednak spuścić z oka uwagi, iż postępowanie to powinno być bardzo ostrożne i rozważne, a wszelka gorączkowość przynieść by tylko mogła szkodę samej sprawie. Nadto Bank krajowy, jako zakład

emisyjny, musi nadzwyczaj skrupulatnie na to baczyć, iżby zanadto w podobne przedsiębiorstwa się nie angażował, gdyż to osłabiłoby w wysokim stopniu jego kredyt emisyjny. Również dalsze postępowanie w tym kierunku zawisłe być musi od rozwoju zakładów, dotąd przez Bank krajowy popartych, aż do tego stanu, iżby akcye tych przedsiębiorstw stać się mogły papierem łatwo sprzedajnym, a Bank mógł się wycofywać z przedsiębiorstw należycie już ufundowanych i przenieść te fundusze do przedsiębiorstw nowych.

To jest jedynie — zdaniem Banku — zdrowy sposób popierania przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, sposób wprawdzie tylko zwolna do celu wiodący, ale pewny i nie narażający Banku na pomówienie, iż w interesach jest łatwy, nawet lekkomyślny. Na taki zaś sposób postępowania obecne środki Banku w zupełności starczą.

Nadto sposób powiększenia kapitału zakładowego Banku przez emisyę obligacyi zakładowych na wzór czeski, wydaje się Bankowi na razie dość trudnym.

Pomijając, że chwila obecna i w najbliższej przyszłości nie nadaje się w ogóle do nowych emisyi, ale i natura takiego papieru nie tak łatwo zachęci u nas kogo do kupienia tegoż.

Czeskie 4% obligacye zakładowe, - sprzedawane w Czechach bez straty na kursie, — sąobligacyami niewycofalnemi, nielosowanemi, rodzajem rent, a przyszłyby do spłaty chyba z rozwiązaniem czeskiego Banku krajowego i to po zapłaceniu wszystkich wierzycieli tegoż Banku, mają zatem zarazem charakter akcyj tegoż Banku — a różnią się może od akcyj zwykłych tem, że kraj gwarantuje ich posiadaczom na wypadek, gdyby likwidacya czeskiego Banku krajowego nie dostarczyła im pokrycia, zwrot kapitału z funduszu krajowego.

To też zbyt tych obligacyi i ich kurs wysoki, zawisł przedewszystkiem od stosunków miejscowych w Czechach, znacznie odmiennych od naszych. I owszem, emisya takiego papieru byłaby u nas trudną i tylko ze stratą na kursie możliwą. Pieniądz zatem tą drogą uzyskany, byłby dla Banku wcale drogi i nie przyniósłby klientom jego spodziewanych korzyści.

Nie możemy zaś Wysokiemu Wydziałowi krajowemu proponować innej formy emisyi obligacyi, w sposób nie obciążający budżetu krajowego i dla tego sądzimy, iż należy pozostać przy obecnym, choć wolniejszym, ale pewniejszym rozwoju Banku.

Bank zdwoił w ciągu dziesięciu lat swój kapitał zakładowy, doliczając doń rezerwy — powinien więc do roku 1903 dojść do 4,000.000 zł. własnego kapitału, a do r. 1913 do 8,000.000 zł., co na pracę jednej generacyi wystarczyć powinno.

Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dyrekcya:

Dr. Zgórski. *Dr. Domaszewski.*

Alegat II. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 78.075.

Sprawozdanie

Rady Nadzorczej Banku krajowego za rok 1895.

Wysoki Wydziale krajowy!

W myśl §. 100 statutu, mamy zaszczyt przedłożyć dwunaste zamknięcie rachunków z bilansem za r. 1895 wraz ze sprawozdaniem Dyrekcyi i Rady Nadzoczej.

Przebieg obrotów i osiągnięte rezultaty w Banku krajowym za rok 1895 były naturalnem odbiciem tego, czem się zaznaczyły stosunki rolnicze, przemysłowe i pieniężne w tymże ubiegłym roku. W kraju było gorzej, obroty w Banku były mniejsze, a Zarząd Banku nie wyzyskiwał wcale położenia, nie podnosił stopy procentowej, pomimo, iż sam wyższą opłacał; czynił więc zadość zadaniu swemu, jako

instytucyi ściśle krajowej, na zyski nie obliczonej. Okazały się też one niższymi, a nieznaczne różnice, jakie wykazują zamknięcia rachunkowe właśnie za rok, jakim był 1895ty w porównaniu z poprzednimi, służyć mogą za dowód dalszego rozwoju Banku i oględnej a umiejętnej działalności Dyrekcyi.

Obrót ogólny operacyj w Banku krajowym przez rok 1895 doszedł do zł. 432,373.710·34, okazał się mniejszym od obrotu w r. z. o zł. 70,169.059·26.

Obrót kasowy wynosił w r. 1895 zł. 137,291.598·83 i był mniejszym niż w roku 1894 o zł. 8,244.035·05½.

Zyski netto wykazują zamknięcia rachunkowe za rok 1895 zł. 111.862·37. Wynik ten jest niższym niż za rok 1894 o zł. 31.401·96½, a wyższym od przeciętnego za czas istnienia Banku o zł. 21.034·32

Wyjaśnić tu należy, iż oprócz niższych obrotów, wpłynęły na zniżenie dochodu netto inne także okoliczności, a to: w zysku roku 1894 mieści się wyjątkowy dochód zł. 23.982·13, uzyskany z parcelacyi dóbr Zbaraż; w roku 1895 wzrosły koszta handlowe i ponownie podatki; przybył koszt założenia filii w Krakowie i odpisano z dubiozów o kilkanaście tysięcy zł. więcej, niż w r. 1894.

W oddziale hipotecznym zaznaczamy wzrost dalszy, a znaczny przybytek podań, zwłaszcza włościańskich. Na 1.308 pożyczek wypłaconych w r. 1895, wypada 1.064 na mniejszą własność, — to oczywiście przy procentowej opłacie dodatku na koszta administracyjne, wpływa niekorzystnie na dochody Banku.

Mała pożyczka absorbuje tyle, często dużo więcej pracy, niż największa. Liczba exhibitów z 12.468 w roku 1894 wzrosła w roku 1895 do 16.663.

Jako ulgę dla klientów, a ofiarę ze strony Banku, uchwalił Wydział krajowy, na wniosek Dyrekcyi i Rady Nadzorczej, zniżkę procentów zwłoki na 5% przy trzechmiesięcznych i na 6% przy dłużej trwających zaległościach.

Ogółem weszło w roku ubiegłym, z pozostałymi z roku 1894 podań o pożyczki 2.330 na zł. 17,354.250, t. j. więcej o 281 na mniej zł. 518.750.

W załatwieniu tych podań, wydano promes 1.609 na zł. 9,609.200 o zł. 2,080.750 mniej niż w r. 1894. Wypłacono pożyczek 1.308 na zł. 4,975.250 czyli więcej niż w r. 1894 o 302 na kwotę mniejszą o zł. 3,478.900 zł.

Pozostało na rok 1896 niezałatwionych podań o pożyczki 365 na zł. 3,053.200 oraz nie zrealizowanych promes 826 na zł. 5,606.800.

W roku 1895 dokonano konwersyi pożyczek 4½ procentowych, na 4 procentowe dla 62 dłużników, z pozostałą sumą zł. 1,033.646 ct. 55.

Z końcem grudnia 1895 pozostało w obiegu listów zastawnych Banku krajowego na sumę 33,179.300 w czem jeszcze większa część, albowiem 19,459.850 zł. w listach 4½ procentowych.

Dnia 31. grudnia 1895 notowano 4½ procentowe listy Banku krajowego po 100·50 do 100·85; 4 procentowe po 97·50 do 98.

Zaległości rat hipotecznych u dłużników z końcem roku ubiegłego, wynosiły zł. 192.570 ct. 44 czyli o $^{4}/_{100}$ procent w kapitale bieżącym, więcej niż przy zamknięciu roku 1894.

Zysk w oddziale hipotecznym wyniósł za rok 1895 zł. 125.312 ct. 19½ więcej o zł. 21.277·63½ niż w r. 1894. Specyalny fundusz rezerwy hipotecznej doszedł z dniem 31. grudnia 1895 do zł. 309.692 ct. 49. i zwiększony został przez rok ubiegły o zł. 35.715 60½. Wzrost ten jest mniejszy, niż za rok 1894 o zł. 14.321 ct. 64.

Oddział komunalny. W roku 1895 udzielił Zarząd Banku cokolwiek więcej pożyczek komunalnych niż w poprzednim. — 31 stronom wypłacono zł. 528.000 o zł. 56.300 więcej niż w r. 1894. Wszystkie pożyczki komunalne wydane zarazem od założenia Banku, wynoszą zł. 5,112.300. Raty wpływały regularnie.

Zysk w dziale komunalnym uczynił w r. 1895 zł. 30.625 ct. 78 mniej niż w r. 1894 o zł. 462 ct. 78.

Rezerwa komunalna Banku doszła do zł. 182.396 ct. 44½ zwiększona wśród r. 1895 o zł. 12.506·24 — Zwiększenie to jest mniejsze niż w r. 1894 o zł. 2.999 ct. 44.

Rezerwa dłużników Banku wynosi zł. 24.339. Obligacye komunalne 5% notowane były w końcu grudnia 1895 po 102 do 102·75.

Oddział kolejowy Banku, nie wszedł jeszcze w życie co do czynności emisyjnej. — Przy prawomocności ustaw państwowych o kolejach drugorzędnych i o bezpieczeństwie pupilarnem dla odnośnych obligacyj, a po wprowadzeniu w życie uchwał Sejmu o popieranie przez kraj budowy kolei. Zarząd Banku może być dopiero do swojej w tem roli powołany.

Oddział bankowy. Obrót i sprzedaż emisyi bankowych, doznały także zniżki w roku 1895. Sprzedano listów zastawnych i obligacyj komunalnych, — razem za zł. 3,085.450 czyli mniej o zł. 6,904.900 niż w roku poprzednim.

Zysk jednak był większym, doszedł bowiem do zł. 30.438 ct. 55$^1/_2$ o zł. 20.089 ct. 65 więcej niż w 1894.

W eskoncie weksli mamy do zanotowania najwyższe cyfry z dotychczasowych.

Podano do eskontu sztuk 27.125 na zł. 20,403.769 ct. 56.
Przyjęto i wypłacono „ 26.192 „ „ 19,067.206 „ 27.
w porównaniu z r. 1894 więcej o 5.436 sztuk na zł. 3,582.780 ct. 86. Stan portfelu obejmujący 31. grudnia 1895 zł. 5,336 928 ct. 63 zwiększył się o zł. 1,110.779 ct. 27.

Reeskontowano wśród roku weksli za zł. 3,233.565 ct. 01 mniej niż w roku poprzednim o zł. 1,530.339 ct. 16.

Dnia 31. grudnia 1895 pozostawało w reeskoncie weksli za zł. 1,202.929 o 214.574 ct. 51 więcej niż 31. grudnia 1894

Po dokonanych odpisach na straty wekslowe w kwocie zł. 13.343 ct. 62 pozostało zaprotestowanych i zaskarzonych, a należycie zabezpieczonych weksli za zł. 50.243 ct 51$^1/_2$ mniej niż 31. grudnia 1894 o zł 6.357 ct. 65$^1/_2$.

Inne zamknięcia rachunków z 31. grudnia 1895 wykazują:

Obcych kapitałów zł. 8,824.376 ct. więcej niż z końcem z r. 1894 o zł. 3,471.818 ct. 99.

Wkładki oszczędności zł. 2,028.819 ct. 78 więcej o 447.909 ct. 61.

Dłużnicy w rachunkach bieżących obciążeni kwotą zł. 2,299.153 ct. 89$^1/_2$ byli winni mniej o zł. 376.637 ct. 22.

Zaliczki i rachunki na podkład efektów wynosiły 31. grudnia 1895 zł. 799.310 13 ct. mniej niż rok przedtem o zł. 37.351 ct. 49.

W przedsiębiorstwach przemysłowych, idąc dalej na drodze popierania powstających Zakładów krajowych, doszedł zarząd Banku z sumą udziałów do zł. 210.500 przez przystąpienie w r. 1895 do akcyjnej garbarni w Rzeszowie i do Towarzystwa budowy wagonów w Sanoku.

Czynnościom parcelacyjnym przyszedł Bank z pomocą w powiatach: Podhajce, Brody, Kałusz, Horodenka i Mościska.

Depozyta obce wzrosły o zł. 687.858·36 dochodząc do zł. 9,980.321·92.

Zysk czysty za r. 1895 w kwocie zł. 197.263·04. Z oddziału bankowego był mniejszy niż odnośny za rok 1894 o zł. 26.086·65.

Zysk netto za rok, o którym zdajemy sprawę, ze wszystkich operacyj Banku krajowego, wyniół zł. 111.862·37, mniej o zł. 31.401·96$^1/_2$ niż w r. 1894.

Zmniejszenie to spowodowanem zostało nie tyle pomnożeniem wydatków administracyjnych, ile ubytkiem dochodów, głównie niepodniesieniem stopy procentowej przez pół roku przy utrzymaniu niższej przez cały rok 1895, na mniejszy ten wynik wpłynął także brak interesów konsorcyalnych, jakie w poprzednich latach znacznie zwiększały rybrykę dochodów prowizyjnych.

Koszta handlowe wzrosły o zł. 16.963·89.

Podatki w kwocie zł. 81.221·22 wypłacone, przewyższyły rok poprzedni o zł. 8.706·14.

Zastępstw Banku było w końcu roku 1894 razem 59; wśród roku 1895 przybyły zastępstwa w Dębicy, Turce i Żydaczowie, ubyły w Delatynie i w Krakowie; pozostawało więc 60 dnia 31. grudnia 1894.

Szczegółowe zestawienie czynności Zastępstw, objęte sprawozdaniem Dyrekcyi, jak w latach dawniejszych tak i w ostatnim, znamionuje chętną zawsze i pożyteczną działalność.

Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze korzystały w r. 1895 z kredytu w Banku krajowym na jednakowych zawsze warunkach. Eskontowano tym Instytucyom 4.524 weksli na zł. 2,486.339·24, więcej niż w r. 1894 o 395 sztuk weksli, o kwotę zł. 15.995·99. Z kredytu dotacyjnego 17 stowarzyszeń miało w Banku z końcem roku 1895 zł. 87.135·51, a 43 było dłużnych zł. 89.432·78$^1/_2$.

Filia Banku w Krakowie, pierwsza jaka otwartą została, przebyła rok istnienia. Dobrze przyjęta przez wszystkie warstwy tamtejsze, daje wskazówki, iż będzie żywotną.

Kierunek nadany został Filii oczywiście ten sam, jaki cechuje Zarząd centralny: względy na publiczność w zachodniej części kraju, a nie na własne zyski, rozwój powolny a tem pewniejszy, postęp ostrożny.

Rok pierwszy przyczynił nam, wliczając oprocentowanie włożonego kapitału, straty zł. 10.314·19, co było przewidziane i prawie nie do uniknienia. Obroty nie były jeszcze wybitne, lecz dają miarę o potrzebie założenia Filii i pozwalają żywić nadzieję, że opłacać się będzie.

Za rok 1895 notujemy w obrocie kasowym zł. 19,528.454·33, podczas gdy zastępstwo krakowskie Banku wykazało za rok 1894 zł. 7,616.304·91 1/2.

Wynikający z zamknięć rachunkowych zysk czysty za rok 1895 rozdzielony został na podstawie §. 101 Statutu Banku między majątek zakładowy ku jego powiększaniu, a fundusz rezerwowy i specyalne rezerwy, a mianowicie:

Do kapitału zakładowego 40% czyli	. . zł.	44.744 95
„ funduszu rezerwowego 30% „	. . „	33.558·71
„ rezerwy hipotecznej 20% „	. . „	22.372·47
„ „ komunalnej 10% „	. . „	11.186·24
	Razem zł.	111.862·37

Majątek Banku wynosi zatem z dniem 31. grudnia 1895:

W kapitale zakładowym	. . zł.	1,435.974·63
„ funduszu rezerwowym	. . „	401·357·75
„ rezerwie hipotecznej	. . „	309·692 49
„ „ komunalnej	. . „	182·396·44 1/2
Razem	zł.	2,329.421·31 1/2

a to po uwzględnieniu zwiększenia się rezerw.

Zakończając to sprawozdanie i zaznaczając prawidłowy rozwój, Dyrekcyi za zasługę go poczytując — Rada Nadzorcza ma zaszczyt prosić:

Wysoki Wydział krajowy raczy przyjąć niniejsze sprawozdanie do wiadomości i uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za r. 1895.

We Lwowie dnia 12. maja 1896.

Prezes:
H. Bochdan *m. p.*

Sprawozdawca:
Hr. Scipio *m. p.*

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1895.

LWÓW.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Rok ubiegły był nader trudnym dla rolnictwa, nie zbyt pomyślnym dla przemysłu, a ciężkim pod względem pieniężnym. Bank krajowy, pomny zadań na niego nałożonych, uchronił się od strat nieprzewidzianych, gdyż nie prowadzi interesów spekulacyjnych, ale też i nie wyzyskał położenia dla siebie, nie podniósł stopy procentowej i prowizyjnej dla dłużników, a gdy sam dla obrotu miał pieniądz droższy, przeto ostateczny rezultat bilansu jest mniej wydatny.

Sprzedaż i kurs emisyi bankowych.

Zapas 4% i 4½% listów zastawnych Banku i 5% obligacyj komunalnych wynosił z końcem roku 1894	zł.	502 100
nowe emisye tych walorów wynosiły w r. 1895 . .	„	5,503.250
	zł.	6,005.350
gdy zaś zapas 4% i 4½% listów zastawnych i 4½% i 5% obligacyj komunaln. Banku wynosił 31. Grudnia 1895	„	2,919.900
przeto w ciągu roku 1895 umieszczono	zł.	3,085.450

Zysk na sprzedaży i kupnie efektów własnych wynosi w roku ubiegłym zł. 30.438·55½.

Dnia 31. Grudnia 1895 notowały 4% listy zastawne Banku: 97·50—98·—; 4½% listy: 100 50—100·85, 4½% obligacye komunalne: 99·80—100·50, zaś 5% obligacye komunalne: 102—102·75.

Sprzedaż emisyi bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj komunalnych odbywała się, jak w latach ubiegłych w kasie głównej Banku i we Filii w Krakowie, a oprócz tego w Zastępstwach w Drohobyczu, Nowym Sączu, Podhajcach, Rzeszowie, Sanoku, Stanisławowie, Stryju i Tarnopolu, jakoteż we Wiedniu w c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych, Union-Banku i w Towarzystwie akcyjnem „Merkur", w Beneszowie, Bernie, Budziejowicach, Igławie, Pardubicach, Pilznie czeskiem, Taborze i Pradze w „Živnostenska Banka pro Cechy a Moravu", w Bielsku, Gablonz, Jaegerndorf, Ołomuńcu, Reichenbergu, Zatecu i Pradze w „Böhmische Union-Bank", w Tryeście w filii Union-Banku, a w Insbrucku u firmy bankowej Payr & Sonvico.

Interes parcelacyjny.

Popierając dalej akcyę parcelacyjną w kraju ułatwił Bank w r. 1895 parcelacye w Uhrynowie, pow. Podhajce, w Manajowie, pow. Brody, w Dołhej, pow. Kałusz, w Kruliuie, pow. Mościska i w Tyszkowcach, pow. Horodenka. Udział Banku w tych parcelacyach był taki sam, jak w latach poprzednich, przez dostarczanie kredytu hipotecznego dla cząstkowych nabywców rozparcelowanych gruntów i przez pośrednictwo przy konwersyi długów hipotecznych, ciążących na parcelowanych majątkach.

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

Idąc we wskazanym poprzednio kierunku popierania przemysłu krajowego przystąpił Bank z udziałem 25.000 zł. w. a. do „Akcyjnej garbarni w Rzeszowie", a z udziałem 50.000 zł. w. a. do „Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa akcyjnego budowy wagonów i maszyn w Sanoku", które za inicyatywą Banku krajowego powstało. Udziały Banku w takich przedsiębiorstwach uwidocznia Bank w osobnej rubryce rachunku bilansu.

Oddział hipoteczny. Interes hipoteczny Banku wykazuje w roku 1895 dalszy wzrost, jak to widoczne z poniższego zestawienia cyfrowego:

	Z roku 1894 pozostało niezałatwionych:	
278	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	zł. 1,968.250·—
	w roku 1895 weszło nowych:	
2.052	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę .	„ 15,386.000·—
	razem więc było w roku 1895 do załatwienia:	
2.330	podań na	zł. 17,354.250·—
	z czego Bank w roku 1895 załatwił odmownie:	
356	podań na kwotę	„ 4,691.850·—
	z pozostałych zaś:	
1.974	podań na kwotę	zł. 12,662.400·—
	wydał Bank nowych promes:	
1.609	na pożyczki hipoteczne w kwocie . . .	„ 9,609.200·—
	pozostaje jeszcze niezałatwionych:	
365	podań na kwotę	zł. 3,053.200·—

Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1895 walutę:

44	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . .	zł 1,432.650·—
200	„ „ realności miejskie w kwocie . . .	„ 2,696.800·—
1.064	„ „ włościańskie w kwocie . . .	„ 845.800·—
1.308	„ razem w kwocie	zł. 4,975.250·—

co łącznie z pożyczkami, wypłaconymi przez Bank w latach poprzednich, czyni: 7.156 pożyczek w ogólnej sumie zł. 45,844.450·— a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 546 pożyczek w ogólnej sumie 19,671.250 zł., czyli 42·91%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 32·60%.
2. na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu rzeczowego przez Wydział krajowy dopuszczonych, 1.947 pożyczek w ogólnej sumie 22,177.400 zł., czyli 48.37%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 44·52%.
3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską, 4.663 pożyczek w ogólnej sumie 3,995.800 zł., czyli 8·72%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 47·49%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1894 łącznie z wydanymi w roku 1895 na:

2.375	pożyczek w kwocie	zł. 14,202.450·—
241	promes nie zostało przyjętych w kwocie	„ 3,620.400·—
	z pozostałej reszty:	
2.134	promes na kwotę	zł. 10,582.050·—
	zrealizowano w ciągu roku 1895 jak wyżej wykazano:	
1.308	pożyczek na kwotę	zł. 4,975.250·—
826	więc promes pozostaje w obiegu na kwotę .	zł. 5,606.800·—

Z wypłaconych w roku 1895 pożyczek hipotecznych wypada:

1.265	4% pożyczek w kwocie	zł. 4,942.550·—
43	4½% „ „ „	„ 32,700·—
1.308	pożyczek w łącznej kwocie . . .	zł. 4,975.250·—

Niespłaconych z dniem 31. Grudnia 1895 pożyczek pozostało:

2.086	4% pożyczek w kwocie	zł, 13,704.897·94
4.271	4½% „ „ „	„ 20,677.741·96
6.357	pożyczek w łącznej kwocie . . .	zł. 34,382.639·90

Przez udzielenie 4% pożyczek przeprowadzono w r. 1895 konwersye dawniejszych 4½% pożyczek Banku dla 62 dłużników z resztującą kwotą kapitałową 1,033.646 zł. 55 ct. w. a.

Z końcem roku 1895 zalegały raty:

u 4 dłużników raty z r. 1892. w sumie . .	zł.	888	ct.	14
„ 19 „ „ „ 1893. „ . .	„	10.670	„	04
„ 176 „ „ „ 1894. „ . .	„	41.729	„	08½
„ 626 „ „ „ 1895. „ . .	„	139.283	„	17½
cała zaległość ratalna wynosiła .	zł.	192.570	ct.	44

w czem zaległy kapitał wynosił kwotę zł. 69.262 ct. 80½, czyli 0·20% kapitału bieżącego.

Z powyższych zaległości wypada zaległość zł. 106.172 ct. 19½ u 38 dłużników na większe posiadłości; zł. 58.211 ct. 80½ u 88 dłużników na realności miejskie, a zł. 28.186 ct. 44 u 500 dłużników na grunta włościańskie.

Na wniosek Dyrekcyi i Rady Nadzorczej obniżył Wydział krajowy reskryptem z dnia 19. lutego z. r. L. 11.637 wysokość odsetek zwłoki na 5% dla trzechmiesięcznej, a na 6% dla dalszej zaległości. Jest to dalsza ofiara Banku na rzecz jego klientów, umniejszająca dochód bankowy, a przynosząca ulgi dłużnikom.

Zysk w oddziale hipotecznym z roku 1895 wyniósł zł. 125.312 ct. 19½, zwiększył się przeto o zł. 21.277 ct. 63½.

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31 Grudnia 1894 roku zł. 273.976 ct. 88½ doszedł w ciągu r. 1895 do sumy zł. 309.692 ct. 49, został zatem powiększony o 35.715·60½.

Z dniem 31. Grudnia 1895 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego 4% na sumę zł 13,719.450 zaś 4½% na sumę zł. 19,459.850 czyli na ogólną sumę zł. 33,179.300 — natomiast pożyczki udzielone przez Bank po strąceniu funduszu, złożonego na umorzenie, wynosiły zł. 34,382.639·90.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w roku 1895 31 pożyczek w obligacyach komunalnych, w ogólnej sumi zł. 528.000·— Z liczby 332 po-

życzek udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie 5,112.300 zł. przypada

1. na powiaty: 67 pożyczek w ogólnej sumie 1,613.000 zł., czyli 31·56%.
2. na gminy miejskie: 139 pożyczek w ogólnej sumie 3,109.400 zł, czyli 60·82%.
3. na gminy wiejskie: 126 pożyczek w ogólnej sumie 389 900·— zł., czyli 7·62%.

Raty, przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie, lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym zł. 290.319·33, pozostało zaś do ściągnięcia zaległych: z r. 1894 1 rata w kwocie zł. 205·85 i z r. 1895 31 rat w kwocie zł. 6.628·63 z pomiędzy 332 udzielonych pożyczek w kwocie 5,112.300 zł.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1895 wynosi zł. 30.625·78 zmniejszył się przeto o zł. 462·78.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością Banku, wynosiła z końcem 1895 r. zł, 182.396·44½ i powiększyła się od r. 1894 o kwotę zł. 12.506·24.

Oddział kolejowy. Ustawa państwowa z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895 o kolejach drugorzędnych i ustawa państwowa z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 10 z r. 1895, nadająca obligacyom kolejowym Banku charakter papierów o bezpieczeństwie pupilarnem, dały Bankowi podstawę do emisyi swoich obligacyi kolejowych. Uchwała zaś Sejmu z dnia 8. lutego 1895 o popieraniu przez kraj 8 nowych linii kolejowych dostarczy Bankowi materyału do tej emisyi tak, że spodziewać się już można wprowadzenia w życie tego działu w ciągu r. 1896.

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyi Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1895 wynosi sumę zł. 432,373.710 ct. 34. w. a.

Obrót kasowy wynosił w r. 1895 Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: zł. 137,291.598 ct. 83 w. a.

	W ciągu r. 1895 podano do skupu:		
27.125	sztuk weksli i warrantów na ogólną sumę	zł. 20,403.769	ct. 56
	z tego odmówił Bank przyjęcia:		
933	sztuk na sumę	„ 1,336.563	„ 29
zaś 26.192	sztuk na sumę	zł. 19,067.206	ct. 27

czyli 93·45% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1894 podano do skupu w r. 1895 więcej o 5.017 sztuk weksli w kwocie zł. 3,037.858 ct. 97 i zeskontowano więcej 5.436 sztuk weksli na kwotę zł. 3,582.780 ct. 86. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. Grudnia 1895 zwiększył się o 1.067 sztuk i kwotę zł. 1,110.779 ct. 27.

Bank reeskontował w r. 1895. 1.279 sztuk weksli na ogólną sumę zł. 3,233.565 ct. 01, a zatem mniej jak w roku ubiegłym o 899 sztuk weksli i kwotę zł. 1,530.339 ct. 16.

Weksli zaprotestowanych lub zaskarzonych pozostałych z dniem 31. Grudnia 1895 na sumę	zł. 63.587	ct. 13½
z tego przyjdzie do odpisania z zysków z. r. 1895 i osobnej rezerwy z r. 1894	„ 13.343	„ 62
a reszta	zł. 50.243	ct. 51½

jest należycie ubezpieczona i nie budzi obawy dalszej straty. Część tych weksli w sumie zł. 18.564 ct. 85 nawet rzeczywiście przed ogłoszeniem niniejszego sprawozdania zapłaconą została.

inne interesa oddziału bankowego wyjaśnia dostatecznie dołączone zamknięcie rachunkowe.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wyniósł w r. 1895 zł. 197.263 ct. 04 i zmniejszył się w porównaniu z takimże zyskiem z r. 1894 o kwotę zł. 26.086 ct. 65.

Oddział interesów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny komitet cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1895 64 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 4.524 sztuk ich weksli na ogólną sumę zł. 2.486.339 ct. 24 saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1895 wynosiło sztuk 1.006 na zł. 603.112 ct. 54.

Oprócz tego korzystały stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu komitetu cenzorów, istniejącego wedle §. 78. statutu bankowego, a stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem roku 1895 wynosiło saldo netto na ciężar Zastępstw zł. 2.297 ct. 27½, a mianowicie: 17 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę zł. 87.135 ct. 51, natomiast 43 Zastępstw było dłużnych kwotę zł. 89.432 ct. 78½.

W dniu 2. stycznia 1895 została otwartą pierwsza filia Banku w Krakowie. Przy założeniu filii nie kierował się Bank względami na swoją korzyść, a jedynie względem na możność dostarczenia zachodniej części naszego kraju taniego kredytu. Filia została w Krakowie bardzo sympatycznie przyjętą — a pierwszy rok jej istnienia dowiódł, że powstanie jej nie było zbyteczne. Bank krajowy, rozwijając każdy interes z zasady tylko zwolna, również i we filii swojej postępuje ostrożnie. Obroty pierwszego roku są skromne, ale znamionujące stały postęp. Rezultat finansowy filii nie mógł być w pierwszym roku dla Banku korzystny, zwiększone bowiem zostały dla Banku koszta, a dochód nie pokrył rozchodów. Jest jednak niepłonna nadzieja, że już w następnym roku filia sama się opłaci, a wtedy i główny cel powstania filii bez ofiar dla Banku osiągnąć się zdoła. **Filia w Krakowie.**

Liczba Zastępstw Banku wynosiła do końca roku 1894 59, w roku 1895 przybyły trzy zastępstwa, a mianowicie: Dębica, Turka i Żydaczów, ubyło zaś dwa, mianowicie: Delatyn i Kraków (zamienione na filię) — w ogóle więc wynosi liczba Zastępstw: 60. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 1-szy do zamknięć rachunkowych za rok 1895 (str. 17—19), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku. **Czynność Banku w Zastępstwach.**

Przypadający na rok 1894 zysk z operacyj bankowych wynosił zł. 143.264 ct. 33½ — zysk zaś z r. 1895 wynosi zł. 111.862 ct. 37, czyli o zł. 31.401 ct. 96½ mniej. Na zmniejszenie zysku wpłynęły nie tyle zwiększone skutkiem rozwoju Banku wydatki, ile ubytek dochodu, gdyż Bank nie brał w roku ubiegłym żadnego udziału w interesach konsorcyalnych, nie korzystał dla siebie ze znacznej zwyżki stopy procentowej w drugiem półroczu ubiegłego roku — utrzymując przez cały rok niezmienioną dla swych klientów stopę procentową, a wreszcie wpłynął na zmniejszenie zysku niedobór dochodu filii krakowskiej. **Czysty zysk i rezerwy Banku.**

Wykazany w zamknięciu rachunkowem czysty zysk w kwocie zł. 111.862 ct. 37 został po myśli postanowienia §. 101. statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku.

Uwzględniając powyższe powiększenie wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach zł. 2,353.760 ct. $31^1/_2$, strącając zaś kwotę zł. 24.339, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 1,000.000 zł., kwotę 1,329.421 zł. $31^1/_2$ ct. uzbieraną przez Bank w ciągu dwunastu lat jego istnienia.

XII.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok

1895.

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1895.

Obrót.

Całkowity obrót ze wszystkich operacyi Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1895	w. a. zł.	432,373.710·31

Kasa.

Gotowizna w banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1894 wynosiła . .	w. a. zł.	134.242·14½		
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 wpłynęło .	„ „ „	50,497.001·26		
	w. a. zł.	50,631.243·70½		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły . . .	„ „ „	50,481.085·31½		
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1895			w. a. zł.	150.158·39
Obrót kasowy w Banku w roku 1895 . . .	w. a. zł.	100,978,086·57½		

Gotowizna w Filii krakowskiej:

Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 wpłynęło .	w. a. zł.	9,797.288·97		
Wypłaty w tymże czasie wynosiły . . .	„ „ „	9,731.165·36		
Pozostałość kasowa Filii w Banku z dnia 31. Grudnia 1895 . . .			„ „ „	66.123·61
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1895 . .	w. a. zł.	19,528.454·33		

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1894 na ciężar Zastępstw wynosiła	w. a. zł.	22.100·97		
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1895 dotowano Zastępstwa łączną sumą	„ „ „	8,382.627·11½		
	w. a. zł.	8,404.728·08½		
W tymże czasie Zastępstwa wypłaciły . . .	„ „ „	8,402.430·81		
Obrót dotacyi kasowych w Zastępstwach w r. 1895 .	w. a. zł.	16,785.057·92½		
Łączny obrót kasowy wynosił . . .	w. a. zł.	137,291.598·83		
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1895 na ciężar Zastępstw .			„ „ „	89.432·78½
na korzyść Zastępstw: w. a. zł. 87.135·51			w. a. zł.	305.714·78½

Efekta własne, eskontowane i w komisie.

a) własne:

Z dniem 31. Grudnia 1894 r. Bank posiadał na własność papierów publicznych wart. imien.	w. a. zł.	514.450·—	za sumę	w. a. zł.	533.261·27
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1895 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„ „ „	12,172.850·—	„ „	„ „ „	12,002.776·80½
Różnica kursu wynosi				„ „ „	30.438·55½
Do przeniesienia .	w. a. zł.	12,717,300·—		w. a. zł.	12,566,476·63

Z przeniesienia	. w. a. zł.	12,717.300·—	za sumę w. a. zł.	12,566.476·63
W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej . .	„ „ „	9,705.950·—	„ „ „ „	9,610.770·26

Pozostałość efektów własnych wynosi z dn. 31. Grudnia 1895 r.:

a) w papierach kraj. w. a. zł. 91.450·—

b) w papierach włas. emisyj . . „ „ „ 2,919.900·— wart. im. w. a. zl. 3,011.350·— za sumę w. a. zł. 2,955.706·37

b) eskontowane:

Z d. 31. Grudnia 1894 pozostawało wylosowanych efektów wart. imien. .	w. a. zł.	16.505·37	w sumie	w. a. zł. 16.399·35
Od dn. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 eskontowano efekta wylosowane wart. imiennej . .	w. a. zł.	199.307·35	na zł. 198.737·78	
Dyskonto wynosi			„ 654·03	
			w sumie	„ „ „ 199.391·81
	w. a. zł.	215.812·72		w. a. zł. 215.791·16
W tymże czasie zrealizowano wylosowanych efektów wart. imiennej .	„ „ „	213.758·50	na sumę	„ „ „ 213.755·65
Pozostałość wylosowanych efektów z dnia 31. Grudnia 1895 wart. imien. .	w. a. zł.	2.054·22		na sumę „ „ „ 2.035·51

c) w komisie:

Z dniem 31 Grudnia 1894 pozostawało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich . . .	w. a. zł.	1.000·—	za sumę	w. a. zł. 975·—
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 nabyto z polecenia i na rachunek osób trzecich papier. publicz. wart. imien.	„ „ „	642.050·—	za sumę	„ „ „ 644.193·93
	w. a. zł.	643.050·—		w. a. zł. 645.168·93
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart. imien.	„ „ „	629.950·—	za sumę	„ „ „ 632.429·18
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunku osób trzecich wynosi wart. imiennej . .	w. a. zł.	13.100·—	. . . . . za sumę	„ „ „ 12.739·75

Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1895 roku podług załączonego wykazu wynosi . . w. a. zł. 2,970.481·63

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1894 r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych, jakoteż warrantów	4.489	sztuk na sumę	w. a. zł.	4,226.149.36
W ciągu r. 1895 przyjęto do portfelu weksli i warrantów	26.192	„ „ „	„ „ „	19,067.206·27
razem .	30.681	„ „ „	w. a. zł.	23,293.355·63
W tymże czasie:				
spłacono 21.578 sztuk na w. a. zł. 16,753.498·—				
pozostało w reesk. 547 „ „ „ „ „ 1,202.929·—	25.125	„ „ „	„ „ „	17,956.427·—
Pozostaje z d. 31. Grudnia 1895 r. weksli i warrantów .	5.556	„ „ „	w. a. zł.	5,336.928·63
W powyższej sumie mieszczą się weksle:				
a) na Lwów, Kraków i Zastępstwa	3.993	„ „ „	w. a. zł.	3,548.491·95
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .	927	„ „ „	„ „ „	461.734·54
c) zabezpieczone hipotecznie	3	„ „ „	„ „ „	91.000·—
d) inkasowe	50	„ „ „	„ „ „	13.813·14
e) warranty Lwów i Kraków	36	„ „ „	„ „ „	18.969·—
w portfelu .	5.009	„ „ „	w. a. zł.	4,133.999·63
reeskontowane .	547	„ „ „	„ „ „	1,202.929·—
jak powyżej .	5.556	„ „ „	w. a. zł.	5,336.928·63

Zaliczki na zastaw efektów.

Z d. 31. Grudnia 1894 pozostawało udzielonych pożyczek na	210	zastawów	w. a. zł.	74.593·—
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 udzielono „ „	166	„	„ „ „	85.028·50
razem na	376	„	w. a. zł.	159.621·50
Zwrócono w tymże peryodzie . . . . . „	153	„	„ „ „	83.268·50
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1894 r. na	223	„	w. a. zł.	76.353·—
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości			w. a. zł.	96.596·75

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1894 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi . . . . u stron	120	z sumą	w. a. zł.	762.068·62
W ciągu roku 1895 przybyło . . . . . stron	35	i suma	„ „ „	1,536.594·18
razem stron	155	w sumie	w. a. zł.	2,298.662·80
Z tego ubyło w tymże czasie . . . . . „	22	i suma	„ „ „	1,575.705·67
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1895 r. stron	133	ze sumą	w. a. zł.	722.957·13
pokrytą efektami wartości imiennej			w. a. zł.	3,586.143·48

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1894 r. wynosiła na rzecz Banku . .	w. a. zł.	230.899·01½
Obroty w ciągu roku 1895 wynoszą na ciężar korespondentów . . .	„ „ „	44,716.438·66
	w. a. zł.	44,947.337·67½
zaś na ich rzecz	„ „ „	48,153.604·06
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1895 r. na ciężar Banku wynosi . .	w. a. zł.	3,206.266·38½

składa się z sum:

Aktywa.

Conti lori:

a) pozostałości z bieżących dyspozycyi korespondentów .	w. a. zł.	2·—		
b) zaliczki krótko zwrotne .	„ „ „	2.432·34	w. a. zł.	2.434·34
		do przeniesienia	„ „ „	2.434·34

			z przeniesienia	w. a. zł.	2.434·34	

Conti nostri:

a) rachunki w bankach .	w. a. zł.	2,056·760·26				
b) należytości u stron, zabezpieczone podkładem . .	„ „ „	81.760·47				
c) weksle do zainkasowania u korespondentów . .	„ „ „	94.611·69				
d) dłużnicy z weksli protestowanych . . .	„ „ „	63.587·13½	„ „ „	2,296.719·55½	w. a. zł.	2,299.153·89½

Passywa.

Conti lori:

a) sumy do dyspozybyi korespondentów . .	w. a. zł.	2.376.471·94½				
b) weksle do zainkasowania z pn.	„ „ „	34.258·61				
c) sumy lokacyjne . .	„ „ „	2,733.697·50	w. a. zł.	5,144.428·05½		

Conti nostri:

a) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku . .	w. a. zł.	228.066·16½				
b) należytości za odcięte kupony	„ „ „	132.926·06	„ „ „	360.992·22½	„ „ „	5,505.420·28
				pozostaje jak powyżej	w. a. zł.	3,206.266·38½

Obce kapitały:

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

Z dniem 31. Grudnia 1894 r. pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na						
asygnaty kasowe			w. a. zł.	441.200·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	794.584·91				
„ „ „ B.	„ „ „	58.166·—				
„ „ „ C.	„ „ „	32.803·96	„ „ „	885.554·87		
na wkładkach oszczędności			„ „ „	1,580.910·17	w. a. zł.	2,907.665·04
Od d. 1. Stycznia do d. 31. Grudnia 1895 wpłynęło						
na asygnaty kasowe			w. a. zł.	774.700·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	12,899.336·48				
„ „ „ B.	„ „ „	250.995·49				
„ „ „ C.	„ „ „	315.790·43	„ „ „	13,466.122·40		
na wkładki oszczędności			„ „ „	2,692.477·95	„ „ „	16,933.300·35
					w. a. zł.	19,840.965·39
W tymże czasie zwrócono z lokacyi:						
na asygnaty kasowe			w. a. zł.	638.500·—		
na oddział żyrowy:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	13,199.092·67				
„ „ „ B.	„ „ „	193.643·99				
„ „ „ C.	„ „ „	216.204·54	„ „ „	13,638.941·20		
na wkładki oszczędności			„ „ „	2,244.568·34	„ „ „	16,522.009·54

Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1895 kapitałów obcych:						
w asygnatach kasowych			w. a. zł.	577.400·—		
w oddziale żyrowym:						
rach. bież. Lit. A.	w. a. zł.	494.828·72				
„ „ „ B.	„ „ „	115.517·50				
„ „ „ C.	„ „ „	102.389·85	„ „ „	712.736·07		
na wkładkach oszczędności			„ „ „	2,028.819·78	w. a. zł.	3,318.955·85

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	„ „ „	5,505.420·28
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1895 łącznie	w. a. zł.	8,824.376·13

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. Grudnia 1895.

1. Przegląd czynności Zastępstw Banku krajowego 17
2. Wykaz papierów publicznych, stanowiących własność funduszów rezerwowych i Banku . . . 20
3. Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryi efektów i rodzaju depozytu 21
4. Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych 24
5. Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych 25
6. Wykaz ruchu pożyczek komunalnych 26
7. Wykaz emisyi Banku 27
8. Zamknięcie rachunku zysków i strat 28
9. Bilans Banku 30
10. Bilans stałego funduszu przemysłowego 32
11. Przegląd zestawień Bilansów z lat 188$^3/_4$—1895 33

Przegląd

czynności

ZASTĘPSTW BANKU KRAJOWEGO

w roku

1895.

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyi kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.	sztuk	zł.	ct.
1	Biecz	46.119	70	5	4.030	—	4	2.530	—
2	Bochnia	124.457	62	2	3.000	—	2	3.000	—
3	Bóbrka	132.982	80	30	41.610	—	24	34.110	—
4	Borszczów	12.599	54	—	—	—	—	—	—
5	Brody	59.893	85	16	21.717	50	4	6.334	04
6	Brzesko	96.756	20	3	3.350	—	1	350	—
7	Brzeżany	113.254	56	53	23.944	29	51	22.644	29
8	Cieszanów	74.670	38	5	15.450	—	3	9.000	—
9	Czortków	134.728	29	14	18.300	—	10	13.800	—
10	Dąbrowa	161.334	76½	8	3 200	—	—	—	—
11	Dębica	61.618	93	30	38.290	-	13	12.790	—
12	Dobromil	186.924	06½	95	81.610	—	78	61.310	—
13	Drohobycz	182.281	75	25	14.952	87	24	13.911	37
14	Dukla	34.968	01	71	22.960	—	70	21.960	—
15	Gliniany	140.255	68	6	7.450	—	2	1.850	—
16	Jarosław	382.741	87½	231	109.603	71	129	69.475	34
17	Jasło	217.656	36	16	17.450	—	9	10.700	—
18	Jaworów	157.304	47	75	57.904	—	65	42.804	—
19	Kamionka Strumiłowa	111.661	64	—	—	—	—	—	—
20	Kałusz	51.433	59	72	32.044	38	28	13.492	57
21	Kołomyja	912.059	35	1656	337.513	—	1536	273.867	—
22	Krosno	82.285	20	10	26.866	95	9	25.709	95
23	Limanowa	182.476	64	102	67.843	—	94	51.511	—
24	Lisko	473.712	79½	241	176.487	89	159	112.229	50
25	Lwów	181.443	13½	—	—	—	—	—	—
26	Łańcut	273.248	88	107	64.930	—	87	43.930	—
27	Maków	72.384	06	3	7.700	—	3	7.700	—
28	Mielec	144.467	65	47	57.570	—	44	51.820	—
29	Mościska	115.797	41	49	44.342	—	33	28.205	—
30	Myślenice	239	20	—	—	—	—	—	—
31	Nadwórna	66 375	28	13	17.230	46	3	3.130	46
32	Nowy-Sącz	132.508	92	—	—	—	—	—	—
33	Oświęcim	83.392	82	16	8.830	—	16	8.830	—
34	Podhajce	490.508	85	102	171.508	—	95	154.508	—
35	Przemyśl	694.923	90	83	97.725	—	34	47.695	—
36	Przemyślany	590.605	08	475	268 484	—	468	263.212	—
37	Radziechów	278.578	58	7	9.000	—	2	3.000	—
38	Rohatyn	117.625	69	24	27.160	—	20	23.160	—
39	Ropczyce	115.668	57	10	12.300	—	10	12 300	—
40	Rudki	39.233	20	16	22.400	—	16	22.400	—
41	Rzeszów	458.446	39	142	195.950	—	77	116.650	—
42	Sambor	310.661	27	45	53.830	—	42	48.530	—
43	Sanok	1,102 360	34½	629	470.193	81	530	379.488	81
44	Śniatyn	68.801	86	5	5.133	—	5	5.133	—
45	Sokal	387.811	03½	37	41 046	—	31	29.246	—
46	Stanisławów	3,522·983	03	2275	576 195	86	1903	419.592	99
47	Stryj	486.398	59	519	218.863	61	414	159 628	86
48	Tarnobrzeg	20.227	28	—	—	—	—	—	—
49	Tarnopol	152.484	67½	4	4.840	—	4	4.840	—
50	Tarnów	635.780	88	144	101.143	05	127	77.843	05
51	Trembowla	88.514	65	—	—	—	—	—	—
52	Tłumacz	227.384	03½	64	64.158	—	57	55.758	—
53	Turka	11.839	52	2	1.700	—	2	1.700	—
54	Wadowice	48.365	94	—	—	—	—	—	—
55	Wieliczka	984.916	41	415	426 390	—	378	364.180	—
56	Zaleszczyki	186.839	21	128	97.677	67	73	50.743	67
57	Zbaraż	178.339	33½	28	34.100	—	27	32.600	—
58	Złoczów	228.022	11½	58	47.510	—	55	43.910	—
59	Żółkiew	147.876	66	29	14.365	—	26	12.165	—
60	Żydaczów	5.825	41	—	—	—	—	—	—
		16,785.057	92½	8242	4,287.853	05	6897	3,275.278	90

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa		Lokacyi na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	zł.	ct.	i. w. a.	sztuk	zł.	sztuk	zł.	zł.	ct.
14	1.596	—	—	1	2 200	—	—	—	—
10	1.257	26	—	1	2.500	—	—	—	—
141	36.382	68	—	57	53.950	32	18.500	—	—
—	—	—	—	14	16.700	5	6.000	—	—
68	15.881	38	—	13	13.900	5	7.750	14.055	59
5	1.607	88	—	1	2.500	1	1.250	—	—
203	21.025	56	3.700	14	13.100	11	24.000	2.000	—
26	26.225	55	—	15	10.400	8	6.050	—	—
19	16.815	50	—	31	33.050	23	17.700	—	—
—	—	—	—	20	17.500	22	16.450	—	—
5	1.055	04	—	23	37.300	6	3.200	—	—
129	86.953	99	—	8	8.000	12	5.650	2.800	—
53	18.371	51	34.850	24	21.000	10	6.800	2.000	—
16	5.192	06	—	9	5.000	5	2 900	—	—
28	3.643	88	—	96	63.550	68	51.200	—	—
169	70.657	36	—	44	51.750	33	48.350	1.413	—
12	3.511	23	1.300	4	11.300	7	37.450	7.854	11
45	7.286	03	1.300	24	19.550	11	8.250	12.789	84
98	12.984	20	—	20	38 800	25	22.500	833	32
31	8.426	74	—	41	28 930	4	3.050	—	—
395	127.214	13	5.500	52	23.250	14	66.250	28.409	48
4	1.719	86	—	8	6.400	7	5 400	2.448	68
18	10.340	31	—	4	6.700	1	600	—	—
111	86.380	70	700	1	5.000	1	750	20.000	—
—	—	—	—	98	99.950	82	65.400	—	—
18	4 663	89	200	18	15.600	11	20.100	—	—
5	6.180	—	—	1	3.000	1	1.000	—	—
57	52.560	05	—	17	26 300	8	5.400	—	—
60	27.775	41	—	27	17.350	15	10.400	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
106	17.891	92	—	10	18.750	2	1.300	—	—
18	2.980	14	—	14	14.350	4	44.550	—	—
36	14.986	76	—	—	—	—	—	—	—
108	13.471	36	200	27	27.700	25	29.200	—	—
54	16.086	72	—	49	43.850	9	14.100	—	—
498	277.483	—	—	28	19.150	23	13.000	—	—
156	16.969	78	4.500	37	42.950	52	48.600	—	—
69	27.293	83	—	8	8.800	8	5.750	6.480	40
48	11.483	92	—	2	2.400	2	5.550	—	—
3	1.350	—	1.800	19	15 300	9	6.200	—	—
118	93 647	44	1.300	32	25.950	26	42.000	—	—
236	55.578	99	1.000	4	16.400	5	17.600	—	—
478	386.272	60	15.750	35	34.200	30	48.300	119.256	02
56	11.116	51	—	17	20.000	19	23.900	—	—
240	53.117	29	—	101	96.100	111	84.050	1.476	79
1046	395.131	48	5.500	23	27.600	13	8.450	33.102	47½
529	174.165	71	—	99	90.450	69	61.700	3 000	—
—	—	—	—	9	10.950	11	11.200	—	—
82	19.294	09	—	32	35.500	25	31.850	—	—
218	43.600	—	—	5	29.900	9	59.000	23.429	38
11	1.428	20	5.000	21	23.550	21	17.050	—	—
141	65.893	79	—	52	59.800	32	29.100	1.366	67
2	1.700	—	—	7	4.900	—	—	—	—
1	108	—	—	—	—	2	23.000	550	90
323	298.550	—	—	3	2.600	7	7.900	—	—
131	59.065	53	—	9	6.300	2	10.600	—	—
69	30.555	30	—	94	63.450	69	46.650	401	97
185	40.860	91	—	53	54.750	40	25.300	1.549	17
35	6.603	75	—	38	43.300	21	17.250	—	—
—	—	—	—	12	7.900	—	—	—	—
6737	2,792.395	22	82.600	1526	1,501.380	1074	1,195.500	285.217	79½

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1895 r.

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna		Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
					Kapitał		Procenta do $^{31}/_{12}$ 95		Łączne		Ogółem	
A.	w. a. zł.	ct.			w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.	w. a. zł.	ct.
Efekta funduszu rezerwowego.												
§. 101 ust. C. statutu.												
4% Obligacye propinacyjne	367.750	—	30/6 1896	al pari	367.750	—	—	—	—	—	—	—
Wkładka na książeczkę oszczędności Nr. 6135	49	04			49	04	—	—	—	—	—	—
Stan z dniem 31. Grudnia 1895 .	367.799	04			367.799	04	—	—	—	—	367.799	04
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) **Własność Banku.**												
4% pożyczka krajowa z r. 1893 . . .	26.600	—	1/5 1896	96·50	25.669	—	objęte rachunkiem procentów od efektów własnych					
4½% pożyczka krajowa z r. 1883/4 . .	3.600	—	1/5 1896	99·50	3.582	—						
5% Obligacye komunalne	160.700	—	1/4 1896	102·—	163.914	—						
4% Krajowe listy zastawne koronowe . .	2.313.650	—	30/6 1896	97·50	2.255.808	75						
4½% Krajowe listy zastawne	384.550	—	30/6 1896	100·50	386.472	75						
4% Obligacye funduszu propinacyjnego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem	61.250	—	30/6 1896	96·95	59.381	87						
4½% Obligacye komunalne	61.000	—	1/4 1896	99·80	60.878	—						
	3,011.350	—			2,955.706	37			2,955.706	37		
b) **eskontowane.**												
Efekta wylosowane i kupony	2.054	22			2.035	51			2.035	51		
c) **Własność osób trzecich w komisie.**												
4% koronowy List zastawny gal. Tow. kred. ziemskiego	13.100	—			12.739	75			12.739	75		
Stan z dniem 31. Grudnia 1895 .	—	—			—	—			—	—	2,970.481	63

Wykaz depozytów osób trzecich

według kategoryi efektów i rodzaju depozytu.

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta na przechowanie		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Akcye Banku austro-węgiersk.	dyw. 95	—	—	24.000	—	—	—	24.000	—
Akcye gal. Banku hipotecznego	1/7 96	—	—	5.800	—	22.600	—	28.400	—
Akcye gal. Banku dla H. i P. w Krakowie	—	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
Akcye Banku anglo-austryjackiego	dyw. 95	—	—	—	—	120	—	120	—
Akcye austr. Laenderbanku .	1/7 96	—	—	—	—	200	—	200	—
Akcye Unionbanku	1/7 96	—	—	—	—	200	—	200	—
5% Akcye galic. kolei Karola Ludwika	1/7 96	—	—	31.600	—	400	—	32.000	—
Akcye kolei Koszycko-Bogumińskiej	1/7 96	—	—	—	—	10.000	—	10.000	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 96	—	—	1.000	—	200	—	1.200	—
Akcye kolei Praga-Dux . .	—	—	—	150	—	—	—	150	—
Akcye I. węgiersko-gal. kolei	1/7 96	—	—	2.800	—	10.000	—	12.800	—
4½% Listy zastawne Banku krajowego	30/6 96	6.900	—	1,144.200	—	663.500	—	1,814.600	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 96	9.000	—	395.200	—	512.950	—	917.150	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe .	30/6 96	1.100	—	8.800	—	2.800	—	12.700	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie . .	30/6 96	3.000	—	116.800	—	8.200	—	128.000	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie . .	30/6 96	300	—	80.300	—	53.500	—	134.100	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie koron.	30/6 96	14.700	—	1,262.600	—	643.900	—	1,921.200	—
5% Listy hip. Gal. Banku hip. z 10% premią	1/3 96	300	—	99.300	—	39.800	—	139.400	—
4½% Listy hip. Gal. Banku hip.	1/5 96	2.400	—	314.900	—	175.100	—	492.400	—
4% Listy hip. Gal. Banku hip. koron.	1/5 96	1.500	—	26.500	—	38.200	—	66.200	—
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem. . .	1/4 96	—	—	204.200	—	8.000	—	212.200	—
4% Listy zast. Banku austr.-węgier. 40½ letnie . . .	1/4 96	—	—	25.000	—	6.200	—	31.200	—
4% Listy zast. Banku austr.-węgier. 50 letnie . . .	1/4 96	—	—	5.800	—	19.800	—	25.600	—
5% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem. . . .	30/6 96	—	—	6.100	—	—	—	6.100	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 96	—	—	4.800	—	20.000	—	24.800	—
4% Listy zast. czesk. Banku hip.	1/4 96	—	—	—	—	3.900	—	3.900	—
4% Listy zast. czesk. Banku hip.	1/5 96	—	—	—	—	6.700	—	6.700	—
4% Listy zast. austro-szląsk. Zakładu kred. ziem. . .	1/7 96	—	—	3.400	—	—	—	3.400	—
5% Listy zast. moraw. Banku hip.	1/4 96	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
4% Listy zast. mor. Banku hip.	1/2 96	—	—	500	—	—	—	500	—
4% Listy zast. mor. Banku hip.	1/5 96	—	—	4.500	—	—	—	4.500	—
4% Listy zast. aust. centr. Banku kred. ziem.	1/7 96	—	—	400	—	—	—	400	—
4½% Listy zast. peszt. węg. Banku komerc.	1/2 96	—	—	500	—	—	—	500	—
4% Listy zast. węg. Instytutu kred. ziem.	1/4 96	—	—	300	—	—	—	300	—
Do przeniesienia .		39.200	—	3,770.450	—	2,248.670	—	6,058.320	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem	
		na zastaw		na przechowanie		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Z przeniesienia .		39.200	—	3,770.450	—	2,248.670	—	6,058.320	—
Losy węg. „Basilika" z r. 1886	—	—	—	265	—	85	—	350	—
Losy „Clary" z r. 1856 . .	—	—	—	200	—	—	—	200	—
4% losy regulacyi Cisy z r. 1880	1/4 96	2.700	—	6.000	—	4.400	—	13.100	—
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	670	—	360	—	1.030	—
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	—	—	455	—	285	—	740	—
Losy „St. Genois" z r. 1855 .	—	—	—	120	—	400	—	520	—
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	—	—	2.200	—	2.100	—	4.300	—
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	—	—	360	—	160	—	520	—
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	—	—	60	—	20	—	80	—
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	—	—	1.180	—	700	—	1 880	—
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	—	—	160	—	100	—	260	—
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	—	—	80	—	100	—	180	—
Losy m. Stanisławowa z r. 1869	—	—	—	220	—	20	—	240	—
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	1.800	—	2.900	—	3.600	—	8.300	—
4% Losy I. Tow. parow. żegl. na Dunaju z r. 1857 . .	1/7 96	—	—	300	—	—	—	300	—
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	1/7 96	300	—	200	—	1.800	—	2.300	—
Losy „Palffy" z r. 1855 . .	—	—	—	200	—	40	—	240	—
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	—	—	250	—	140	—	390	—
Losy „Salm-Reiffersch." z roku 1855	—	—	—	240	—	—	—	240	—
Losy „Waldstein-Wartemberg" z r. 1847	—	—	—	100	—	—	—	100	—
Losy państwowe węg. z r. 1870	—	2.850	—	6 350	—	2.250	—	11.450	—
4% austr. losy państ. z r. 1854	1/4 96	500	—	1.500	—	8 250	—	10.250	—
5% austr. losy państ. z r. 1860	1/5 96	4.700	—	11.900	—	14.100	—	30.700	—
Austr. losy państw. z r. 1864	—	3.700	—	5.000	—	4.300	—	13.000	—
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem. z r. 1880 . .	1/6 96	14.500	—	19.600	—	14.200	—	48.300	—
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem. z r. 1889 . .	1/2 96	9.600	—	15.900	—	8.900	—	34.400	—
4% Losy węg. Banku hip. .	1/6 96	5.000	—	13.700	—	23.400	—	42.100	—
5% Oblig. kom. Banku kraj. II. E.	1/4 96	500	—	247.400	—	239.000	—	486.900	—
4½% Obligacye kom. Banku kraj. III. E.	1/4 96	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. koron.	1/4 96	—	—	45.200	—	2.500	—	47.700	—
4% Obligacye komun. peszt. ojcz. I. Związku kasy oszcz.	1/4 96	—	—	—	—	2.000	—	2.000	—
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 96	7.200	—	414.850	—	486.700	—	908.750	—
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 96	—	—	6.750	—	300	—	7.050	—
4½% Obligacye propin. węg.	1/7 96	100	—	10.000	—	—	—	10.100	—
6% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r 1873	1/5 96	—	—	11.300	—	1.100	—	12.400	—
4½% Obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1883	1/5 96	100	—	79.800	—	8.600	—	88.500	—
4% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1891	1/5 96	—	—	51.200	—	55.500	—	106.700	—
4% Obligacye galic. pożyczki kraj z r. 1893 koron . .	1/5 96	1.500	—	67.450	—	72.950	—	141.900	—
4% Obligacye indemniz. węg.	1/5 96	—	—	3 500	—	12.000	—	15.500	—
5% w złocie Obligacye węg. kolei wschodn. z r. 1876 .	1/7 96	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
5% Pożyczka regulacyi Dunaju z r. 1878	1/7 96	—	—	—	—	600	—	600	—
4% w złocie poż. kolei Elżbiety z r. 1890	1/7 96	—	—	—	—	5.100	—	5.100	—
Do przeniesienia .		94.250	—	4,804.210	—	3,224.730	—	8,123.190	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw		Depozyta na przechowanie		Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem	
Z przeniesienia .		94.250	—	4,804.210	—	3.224.730	—	8,123.190	—
5¼% w srebrze Pożyczka kol. Franc. Józefa z r. 1886 .	1/7 96	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4% Pożyczka kolei Rudolfa z r. 1893 koron	1/7 96	—	—	13.400	—	—	—	13.400	—
4½% w srebrze Pożyczka węg. kolei państw. z r. 1889 .	1/7 96	—	—	14.700	—	800	—	15.500	—
4½% w złocie Pożyczka węg. kolei państw. z r. 1889 .	1/2 96	—	—	200	—	—	—	200	—
4% Pryorytety kolei Lwowsko-Czerniow. opodatk. .	1/5 96	—	—	4.200	—	15.000	—	19.200	—
4% Pryorytety kolei Lwowsko-Czern. wolne od podat.	1/5 96	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Pryorytety galic. kolei Karola Ludwika z r. 1890 .	1/7 96	—	—	100	—	—	—	100	—
5% Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1870	1/3 96	—	—	5.000	—	6.600	—	11.600	—
5% Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1878	1/7 96	—	—	—	—	10.400	—	10.400	—
4% Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1887	1/7 96	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Pryorytety kolei Franc. Józefa z r. 1884	1/4 96	—	—	23.600	—	—	—	23.600	—
4% w srebrze Pryorytety kol. Rudolfa z r. 1884 . . .	1/4 96	—	—	—	—	800	—	800	—
5% Pryorytety kolei Buschtehr. z r. 1872	1/4 96	—	—	300	—	—	—	300	—
4% Pryorytety kolei Ferdyn. z r. 1886	1/3 96	—	—	100	—	—	—	100	—
4% Pryorytety kolei Ferdyn. z r. 1887 gwarant. . . .	1/5 96	—	—	500	—	—	—	500	—
4% Pryorytety kolei Ferdyn. z r. 1887 bez gwaranc. .	1/5 96	—	—	200	—	—	—	200	—
4% w srebrze Pryorytety kol. Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 96	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
3% Pryorytety austr. kol. poł.	1/7 96	—	—	—	—	5.000	—	5.000	—
4·2% Renta austr. jednol. pap.	1/2 96	500	—	43.250	—	10.000	—	53.750	—
4·2% Renta austr. jednol. pap.	1/5 96	1.700	—	127.850	—	25.800	—	155.350	—
4·2% Renta austr. jednol. sreb.	1/4 96	—	—	15.450	—	700	—	16 150	—
4·2% Renta austr. jednol. sreb.	1/7 96	50	—	39.900	—	8.750	—	48.700	—
4% Renta austr. złota . .	1/4 96	—	—	1.800	—	—	—	1.800	—
4% Renta austr. koron . .	1/3 96	—	—	51.450	—	17.050	—	68.500	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 96	—	—	11.200	—	1.000	—	12.200	—
4% Renta węgier. koron . .	1/6 96	50	—	123.050	—	4.200	—	127.300	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe	—	—	—	49.500	—	6.575	—	56.075	—
Dokumenta prywatne . . .	—	—	—	105.401	—	4.000	—	109.401	—
Książeczki wkładk. i oszczędn.	—	46	75	189.384	69	59.669	48	249.100	92
Walory w austr. walucie . .	—	—	—	103.770	—	173.577	—	277.347	—
Walory w obcych walutach .	—	—	—	551.666	—	11.492	—	563.158	—
		96.596	75	6,297.581	69	3,586.143	48	9,980.321	92

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1895.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1894	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z r. 1894 (pozostałe w toku promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1894) . . .	565	20,933.100	1.985	22,695.700	4.342	3,801.900	6,892	47,430.700	+ 1.361	+ 9,221.750
Zgłoszono w roku 1895	105	7,151.000	400	6,659.000	1.547	1,576.000	2.052	15.386,000	+ 265	+ 110.900
Razem .	670	28,084.100	2.385	29,354.700	5.889	5,377.900	8.944	62,816.700	+ 1.626	+ 9,332.650
Odmówiono w roku 1895	23	2,492.450	115	1,782.650	218	416.750	356	4,691.850	+ 22	+ 477.050
Pozostało .	647	25,591.650	2 270	27,572.050	5.671	4,961 150	8.588	58,124.850	+ 1.604	+ 8,855.600
Promesy wycofane w r. 1895 . . .	38	2,409.000	63	1,040.500	140	170.900	241	3,620.400	+ 149	+ 1,781.850
" w obiegu będące	39	2.358.900	158	2,686.600	629	561.300	826	5,606.800	+ 60	+ 1,013.550
" zrealizowane do końca r. 1895	546	19,671 250	1.947	22,177.400	4.663	3,995.800	7.156	45,844.450	+ 1.308	+ 4,975.250
Pozostaje w toku .	24	1,152.500	102	1,667.550	239	233.150	365	3,053.200	+ 87	+ 1,084.950

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna	
Po koniec r. 1895 zrealizowano .	546	41,098.505	19,671.250	—	1.947	46,629.069	22,177.400	—	4.663	9,239.338	3,995 800	—	7.156	96,966.915	45,844.450	—
Po koniec r. 1895 spłacono gotówką . . .	—	—	3,681.527	32	—	—	3,436,285	20	—	—	748.747	58	—	—	7,866.560	10
Po koniec r. 1895 spłacono listami	171	11,475.210	2,494.900	—	263	5,377.089	908.000	—	365	822.189	192.350	—	799	17,674.488	3,595.250	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1895 .	375	29,623.295	13,494.8[illegible]2	68	1.684	41,251.980	17,833.114	80	4.298	8,417.149	3,054.702	42	6.357	79,292.427	34,382.639	90

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych

po koniec roku 1895.

A. według wysokości			
	Do wysokości w. a. zł.	ilość	kwota
	300	274	80.250
	500	1.668	771.050
	1.000	1.991	1,517.300
	5 000	1.516	3,705.550
	10.000	610	4.642.800
	25.000	705	11,326.200
	50.000	209	7,256.600
	100.000	124	8,639.700
	nad 100.000	59	7,905.000
Razem .		7.156	45,844.450

B. według planu umorzenia			
	Na lat	ilość	kwota
	13	84	110.100
	13½	1.753	1,586.400
	14½	950	627.650
	15	1	5.000
	15½	386	443.150
	17½	195	183.050
	18	18	84.900
	18½	429	928 150
	21	—	—
	22	78	660.850
	23	1.165	3,496.550
	24	302	449.450
	29	126	1.446.000
	30½	968	12,626.600
	34½	125	2,191.550
	37½	16	304.650
	39	99	2,322.900
	44	2	11.000
	51	342	12,518.400
	57	117	5.848.100
Razem .		7.156	45,844.450

C. według lat		
	ilość	kwota
W roku 1884	57	639.550
" " 1885	368	2,399.300
" " 1886	505	5,671.650
" " 1887	597	5,408.100
" " 1888	270	1,016.200
" " 1889	379	1,468.400
" " 1890	557	3.213.700
" " 1891	517	2,858.350
" " 1892	650	3,534.800
" " 1893	942	6,205.000
" " 1894	1.006	8,454.150
" " 1895	1.308	4,975.250
Razem . .	7.156	45,844.450

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych
do końca roku 1895.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W porównaniu z r. 1894	
	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota
Saldo z 1894 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1894) . .	58	1,405.600	140	3,093.900	125	391.900	323	4,891.400	+ 23	+ 378.600
Zgłoszono w r. 1895	10	243.400	10	288.000	12	77.500	32	608.900	— 6	+ 99.900
Razem .	68	1,649.000	150	3.381.900	137	469.400	355	5,500.300	+ 17	+ 478,500
Odmówiono w r. 1895	—	6.000	4	30.500	7	45.400	11	81.900	+ 4	+ 29.500
Pozostało .	68	1,643.000	146	3,351.400	130	424.000	344	5,418.400	+ 13	+ 449.000
Promesy wycofane w r. 1895 . . .	—	—	1	5.000	1	5.000	2	10.000	— 6	— 68.000
„ w obiegu będące	1	30.000	6	237.000	3	29.100	10	296.100	— 6	+ 31.500
„ zrealizowane do końca r. 1895	67	1,613.000	139	3,109.400	126	389.900	332	5,112.300	+ 31	+ 528.000
Pozostaje w toku .	—	—	—	—	—	—	—	—	— 6	— 42.500

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota		ilość	kwota	
Po koniec r 1895 zrealizowano . .	67	1,613.000	—	139	3,109.400	—	126	389.900	—	332	5,112.300	—
„ „ „ „ spłacono gotówką .	5	285.300	44	20	751.327	60	9	127.914	74	34	1,164.542	78
„ „ „ „ obligacyami . . .	—	9.100	—	—	156.300	—	—	6.800	—	—	172.200	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1895 .	62	1,318.599	56	119	2,201.772	40	117	255.185	26	298	3,775.557	22

Wykaz emisyi Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1895 włącznie				Umorzono na skutek losowania				Umorzono na skutek spłaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedyńczych emisyi				Ogółem
serya	sztuk	po w. a. zł	Sumę w. a. zł	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a. zł	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a zł.	serya	sztuk	po w. a. zł.	Sumę w. a zł.	w. a. zł.
a) cztero procentowe listy zastawne																
I.	1.329	zł. 50 / k. 100	66.450	I.	18	zł. 50 / k. 100	900	I.	10	zł. 50 / k. 100	500	I.	1.301	zł. 50 / k. 100	65.050	
II.	4.506	zł. 100 / k. 200	450.600	II.	42	zł. 100 / k. 500	4.200	II.	40	zł. 100 / k. 200	4.000	II.	4.424	zł. 100 / k. 200	442.400	
III.	4.442	zł. 500 / k. 1.000	2.221.000	III.	38	zł. 500 / k. 1.000	19.000	III.	20	zł. 500 / k. 1.000	10.000	III.	4.384	zł. 500 / k. 1.000	2,192.000	
IV.	1.175	zł. 2.500 / k. 5.000	2,937.500	IV.	11	zł. 2.500 / k. 5.000	27.500	IV.	8	zł. 2.500 / k. 5.000	20.000	IV.	1.156	zł. 2,500 / k. 5.000	2,890.000	
V.	1.653	zł. 5.000 / k. 10.000	8,265.000	V.	17	zł. 5.000 / k. 10.000	85.000	V.	10	zł. 5.000 / k. 10.000	50.000	V.	1.626	zł. 5.000 / k. 10.000	8,130.000	13,719.450
	13.105		13,940.550		126		136.600		88		84.500		12.891			
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.118	50	155.900	I.	940	50	47.000	I.	305	50	15.250	I.	1.873	50	93.650	
II.	12.495	100	1,249.500	II.	3.548	100	354.800	II.	1.295	100	129.500	II	7.652	100	765.200	
III.	5.141	500	2,570.500	III.	1.557	500	778.500	III.	304	500	152.000	III.	3.280	500	1,640.000	
IV.	9.158	1.000	9,158.000	IV.	2.663	1.000	2.663.000	IV.	704	1.000	704.000	IV.	5.791	1.000	5,791.000	
V.	3.754	5.000	18 770.000	V.	1.018	5.000	5.090.000	V.	502	5.000	2,510.000	V.	2.234	5.000	11,170.000	19,459.850
	33.666		31.903.900		9.726		8.933.300		3.110		3,510.750		20.830			
c) cztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	30	k. 200 / zł. 100	3.000	A.	—	k. 200 / zł. 100	—	A.	—	k. 200 / zł. 100	—	A.	30	k. 200 / zł. 100	3.000	
B.	30	k. 1.000 / zł. 500	15.000	B.	—	k. 1.000 / zł. 500	—	B.	—	k. 1.000 / zł. 500	—	B.	30	k. 1.000 / zł. 500	15.000	
C.	8	k. 5.000 / zł. 2.500	20.000	C.	—	k. 5.000 / zł. 2,500	—	C.	—	k. 5.000 / zł. 2.500	—	C.	8	k. 5.000 / zł. 2.500	20.000	
D.	7	k. 10.000 / zł. 5.000	35.000	D.	—	k. 10.000 / zł. 5.000	—	D.	—	k. 10.000 / zł. 5.000	—	D.	7	k. 10.000 / zł. 5.000	35.000	73.000
	75		73.000		—		—		—		—					
d, pięcio procentowe obligacye komunalne II. Emisyi																
A.	1.337	100	133.700	A.	88	100	8.800	A.	—	100	—	A.	1.249	100	124.900	
B.	658	500	329.000	B.	40	500	20.000	B.	—	500	—	B.	618	500	309.000	
C.	1.290	1.000	1.290.000	C.	85	1.000	85.000	C.	—	1.000	—	C.	1.205	1.000	1.205.000	
D.	353	5.000	1,765.000	D.	18	5.000	90.000	D.	—	5.000	—	D.	335	5.000	1,675.000	3,313.900
	3.638		3.517.700		231		203.800		—		—		3.407			
Stan emisyi Banku z dniem 31. Grudnia 1895 r.																36,566.200

Zamknięcie rachunków

z dniem

I. Oddział

Wydatki	Walutą austr. zł	ct
Kupony od listów zastawnych	1,454.699	38
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	125.312	19½
	1,580 011	57½

II. Oddział

Kupony od 5% obligacyi komunalnych II. Emisyi	161.350	—
Saldo zysku z oddziału komunalnego	30.625	78
	191.975	78

III. Oddział

Procenta:			
a) z rachunków przekazowych	zł. 37.745 13		
b) z wkładek oszczędności	„ 76.130·08		
c) z własnych asygnat kasowych	„ 21.820 63		
d) z weksli reeskontowanych	„ 28 472 09		
e) z rachunków bieżących	„ 247·58	164.415	51
Straty oddziału bankowego:			
na wekslach i dłużnikach		19.362	63
Saldo zysku z oddziału bankowego		197.263	04
		381.041	18

IV. Ogólne zamknięcie

Koszta handlowe:			
a) Płace i wynagrodzenia	zł. 101.545·60		
b) Dyety i koszta podróży Prezesa i członków Rady nadzorczej	„ 12 231·—		
c) Fundusz emerytalny i emerytury	„ 5.045·42		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu i koszt utrzymania kasy	„ 3.798·80		
e) Koszta ogólne i wydatki administracyjne . . .	„ 32.511·87½		
f) Koszt organizacyi Filii w Krakowie	„ 3.790·89	158.923	58½
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe		81.221	22
Odpisanie:			
na amortyzacyę ruchomości		1.193	84
Zysk do rozdziału:			
W myśl §. 101. statutu:			
40% na kapitał zakładowy	zł. 44.744·95		
30% na fundusz rezerwowy	„ 33.558·71		
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 22.372·47		
10% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komunalnych II. Emisyi	„ 11.186 24	111.862	37
		353.201	01½

strat i zysków

31 Grudnia 1895.

hipoteczny.

Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	1,472.415	36
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	19.437	18½
Dodatek na koszta administracyi tychże pożyczek	87 668	46
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1892 od 4½% listów zastawnych w myśl § 32 statutu	490	57
	1,580.011	57½

komunalny.

Procenta od pożyczek w obligacyach komunalnych I., II. i III. Emisyi . . .	181.478	23
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	1.193	70
Dodatek na koszta administracyi tychże pożyczek	9.288	85
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1892 od 5% obligacyi komunalnych I. Emisyi w myśl §. 9. ust. 2. przep. kom.	15	—
	191.975	78

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli zeskontowanych	zł. 248 629·69		
b) od pożyczek na zastaw	„ 38.457·74		
c) od warrantów	„ 376·31	287.463	74
Prowizye i komisowe		32.489	27½
Dochód z efektów własnych:			
a) z kuponów	zł. 30.649·61		
b) z różnicy kursu	„ 30.438·55½	61.088	16½
		381.041	18

rachunków strat i zysków.

Dochód z oddziału hipotecznego	125.312	19½
Dochód z oddziału komunalnego	30.625	78
Dochód z oddziału bankowego	197.263	04
	353.201	01½

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny		Walutą austr. zł.	ct.
Kasa:			
w Banku we Lwowie	zł. 150.158·39		
w Filii w Krakowie	„ 66.123·61		
w Zastępstwach	„ 89.432·78½	305.714	78½
Efekta funduszów rezerwowych		367.799	01
Efekta funduszu emerytalnego		12.249	42
Efekta własne, eskontowane i w komisie		2,970.181	63
Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych:			
kapitał bieżący	zł. 34,313.377·09½		
kapitał zalegający	„ 69.262·80½	34,382.639	90
Pożyczki w obligacyach komunalnych I. i II. emisyi:			
kapitał bieżący	zł. 3,769.895·88		
kapitał zalegający	„ 5.661·34	3,775.557	22
Weksle i warranty:			
w portfelu	„ 4,133.999·63		
w reeskoncie	„ 1,202.929·—	5,336.928	63
Zaliczki na zastaw efektów		76.353	--
Rachunek bieżący pokryty efektami		722.957	13
Zaliczki na towar w magazynach kolejowych		45.537	20
Dłużnicy w rachunku bieżącym		2,299.153	89½
Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych		220.500	—
Ruchomości z roku 1894	zł. 6.603·29		
dokup w roku 1895	„ 5.335·13		
	zł. 11.938·42		
amortyzacya w roku 1895	„ 1.193·84	10.744	58
Różne rachunki:			
z oddziału hipotecznego	zł. 341.967·93½		
z oddziału komunalnego	„ 79.093·02		
z oddziału kolejowego	„ 773·—		
z oddziału bankowego	„ 558.156·04½	979.990	
		51.536.606	43

We Lwowie, dnia

C. k. Radca dworu i Komisarz rządowy:

Frańciszek Karasiński.

Rada Nadzorcza:

H. Bochdan. *Dr. Krzyżanowki.*

Dr. G. Romer. *K. hr. Scipio.*

i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

dnia 1895 r.

Stan bierny			Walutą austr. zł.	ct.
Kapital zakladowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1895			1,435.974	63
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		zł. 401.357·75		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 309.692·49		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych .	zł. 24.339·—			
własność Banku	„ 182.396·44½	„ 206.735·44½	917.785	68½
Fundasz emerytalny			42.249	42
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	zł. 13,719·450·—			
4½% listy zastawne	„ 19,459.850·—	zł. 33,179.300·—		
5% obligacye komunalne II. i III. emisyi		„ 3,386.900·—	36,566.200	—
Wylosowane efekta własnych emisyi:				
4% i 4½% listy zastawne		zł. 1,410.900·—		
5% obligacye komunalne I. i II. emisyi		„ 60.200·—	1,471.100	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		zł. 489.641·84		
od obligacyi komunalnych I. i II. emisyi		„ 16.482·50	506.124	34
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		zł. 3,318.955·85		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 5,505.420·28	8,824.376	13
Lokacye Zastępstw			87.135	51
Żyro-obligo			1,202.929	—
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		zł. 192.160·44½		
z oddziału komunalnego		„ 73.731·06		
z oddziału bankowego		„ 5.377·78	271.269	28½
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		zł. 86.155·16		
z oddziału komunalnego		„ 83.577·91		
z oddziału bankowego		„ 41.729·36	211.462	43
Czysty zysk		zł. 111.862·37		
rozdzielony w myśl §. 101 st.				
40% na kapitał zakładowy . . .	zł. 44.744·95			
30% na fundusz rezerwowy . . .	„ 33.558·71			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 22.372·47			
10% na rezerwę specyalną dla pożyczek w obligacyach komunalnych	„ 11.186·24	zł. 111.862·37		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	zł. 96.596·75			
efekta jako pokrycie rach. bieżąc.	„ 3,586.143·48	zł. 3,682.740·23		
efekta w przechowaniu		„ 6,297.581·69		
Razem		zł. 9,980.321·92		
			51,536.606	43

31. Grudnia 1895.

Dyrekcya: *Dr. Zgórski.* *Dr. Domaszewski.*

Naczelny buchalter: *Longchamps.*

Bilans stałego funduszu przemysłowego
z dniem 31. Grudnia 1895.

Stan czynny	Walutą austr. zł.	ct.	Stan bierny	Walutą austr. zł.	ct.
Kapitał z pożyczek udzielonych:			Z aktywów przejętych od Wydziału kraj. z dnia 1. Stycznia 1888 .	85.718	21
Przem. tkackiemu 26 poż. zł. 78.877·15					
„ skórnemu 15 „ „ 61.083·46			Dotacya 10 rat funduszu krajowego od r. 1887 do r. 1895	350.000	—
„ drzewn. 21 „ „ 47.823·38					
„ metalow. 18 „ „ 33.645·—			Przyrost do 31. Grudnia 1895 . . .	64.432	91
„ ceramicz. 11 „ „ 45.745·97					
Innym gałęziom przemysłu . 30 „ „ 124.037·24					
Na cele Wyst. kr. 3 „ „ 5.600·—	396.812	20			
Udział w gal. akc. Tow. handlowem	50.000	—			
„ w akc. garbarni w Rzeszowie	25.000	—			
Koszt nabycia fabr. J. Chylewskiego	27.088	92			
Kasa Banku krajowego	1.250	—			
	500.151	12		500.151	12

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1895.

Za zgodność:

Kossak
saldokontysta Banku krajowego,
ako prowadzący rachunkowość funduszu.

Longchamps
naczelny buchalter Banku krajowego.

Zamknięcie rachunków strat i zysków
z dniem 31. Grudnia 1895.

Wydatki	Walutą austr. zł.	ct.	Dochody	Walutą austr. zł.	ct.
Prowizya Banku krajowego	301	66	Odsetki:		
Koszta lustracyi i inne	301	58½	pobrane od dłużników zł. 10.775·04½		
Odpisy	159	—	od udziału w gal. akc. Tow. handl. . . . . „ 2.500·—	13.275	04½
Saldo zysku jako przyr. dot. w r. 1895	13.076	16	Odsetki od lokacyi w Banku krajowym	62	60
			Odsetki zwłoki	500	76
	13.838	40½		13.838	40½

Przegląd przyrostu dotacyi.

W roku 1889	zł.	441·76
„ „ 1888	„	4.063·34
„ „ 1889	„	4.021·68
„ „ 1890	„	5.887·15
„ „ 1891	„	8.296·68
„ „ 1892	„	9.730·75
„ „ 1893	„	7.956·97
„ „ 1894	„	10.958·42
„ „ 1895	„	13.076·16
	zł.	64.432·91

Przegląd zestawień Bilansów z lat 188¾—1895.

	Stan czynny								Depozyta osób trzecich	Stan bierny					Dochody						Wydatki		Zysk do rozdziału
Rok	Kasa	Efekta własne eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 5% obligacyach komunalnych	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym		Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5% obligacye komunalne	Obce kapitały	Wierzyciele w rachunku bieżącym	z procentów	z kuponów efektów własnych	z różnicy kursu efektów własnych	z prowizyi i komisowego	z oddziału hipotecznego	z oddziału komunalnego	koszta handlowe i podatki	Odpisania	
188¾	281.423 96	315.057 15	639.126 73	683.792 50	1,561.321 20	697.424 47	— —	116.215 37	2,737.661 11	1,049.241 89	639.550 —	683.100 —	372.056 18	1,221.276 70	73.367 82	13.809 07	+ 13.376 73	6.933 58	902 30	2.802 22	82 526 32	2.597 66	26.067 74
1885	326.830 20	441.447 13	3,015.835 58	843·862 50	1,856.860 43	359.908 11	— —	194.511 11	3,192.511 89	1,092.755 98	3,032.850 —	843.900 —	913.746 74	711.487 43	66.135 10	15.477 30	+ 14.388 71	6.631 87	6.406 60	2.066 33	79.081 93	3.350 37	28.673 61
1886	229.330 19	702.398 64	8,624.934 71	916.892 50	2,295.385 84	727.485 54	— —	177.469 89	5,566.644 72	1,164.116 54	8,663.200 —	971.200 —	1,268.987 68	1,133.806 12	69.472 73	8.820 33	+ 22.938 63	12.884 25	17.495 78	2.155 23	82.121 52	3.410 —	48.235 43
1887	186.136 80	2,263.058 48	13,779.152 57	1,099.417 50	2,132.717 35	419.967 85	— —	340.672 24	4,376.518 62	1,190.738 11	13,854.750 —	1,127.700 —	1,011 637 02	2,369.124 32	16.547 58	81.458 54	— 5.478 95	16.710 88	32.140 65	2.567 54	96.325 49	5 010 60	75.800 98
1888	223.702 94	393.681 60	14,306.660 35	1,188.285 —	1,901.400 25	443.090 64	— —	1,162.508 38	4,301.096 24	1,285.469 08	14.409,400 —	1,224.900 —	1,077.336 93	1,210.198 69	26.258 91	81.551 49	— 24.915 21	11 155 93	38.753 89	2.967 23	97.380 18	5.201 14	
1889	211.223 02	438.939 26	15,125.391 83	1.141,785 —	2,588.652 02	410.732 52	— —	1,437.623 12	4,779.532 21	1,377.359 48	15,255.150 —	1,170.900 —	1,615.657 14	1,811.034 85	57.962 89	29.758 86	+ 20.525 12	22.220 55	47.447 34	1.739 63	97.931 16	4.630 21	77.093 07
1890	183.968 58	1,029.593 38	17,582.726 32	1,270.503 47	2,441.769 26	663.256 71	— —	2,458.874 01	6,395.341 31	1,536.430 03	17,738.300 —	1,294,000 —	1,563.125 35	3,103.500 56	56.843 73	45.724 84	+ 20.400 -	93.933 76	48.870 05	1.494 32	109.004 24	19.482 28	138.780 18
1891	206.842 90	1,539.469 86	19,513.570 91	1,532,870 71	2,981.079 37	598.636 74	—	2,126.789 49	6,737.950 08	1,657.180 20	19,536.600 —	1,397.400 —	2,316.325 52	2,704.165 27	80.595 96	49.444 40	+ 18.919 37	37.039 55	51.410 25	6.612 46	137.268 33	5.103 17	101.650 49
1892	319.946 60	288.067 97	22,257.612 64	2,572 309 20	4,206.715 64	709.286 73	— -	1,317.671 28	7,738.265 52	1,796.754 48	22,314.550 -	2,196.100 —	2,111.694 91	2,264.286 38	86.804 56	53.003 08	+ 28.340 11	33 032 74	58.775 85	19.683 72	149.332 77	2.845 36	127.461 93
1893	499.830 45	1,773.834 69	27,110.262 68	3,025.828 83	4,474.771 64	698.420 43	125.500 —	1,337.023 42	8,989.781 52	2,033 865 79	27,099.600 —	2,583.400 —	3,956.535 69	2,351.452 92	86.651 98	48.051 56½	+ 42.759 82½	113.810 —	71.461 37	30.353 11	168.995 95½	13.045 37	211.046 52½
1894	231.368 15	550.635 62	31,685.989 34½	3,395.853 31	4,226.149 36	836.661 62	135.500 —	2,675.791 11½	9,292.463 56	2,212.575 10	31,012.200 —	3,004.800 —	2,907.665 04	2,444.892 10	46.901 27½	105.386 42½	+ 10.348 90½	68.476 50½	104 034 56	31.088 56	214.474 77½	8.497 12	143.264 33½
1895	305.714 78½	2,970.481 63	34,382.639 90	3,775.557 22	5,336.928 63	799.310 13	220.500 —	2,299 153 89	9,980.321 92	2,353.760 31½	33,179.300 -	3,386.900 —	3.318.955 85	5,505.420 28	123.048 23	30.649 01	+ 30.438 55½	32.489 27½	125.312 19½	30.625 78	240.144 80½	20.556 47	111.862 37
															790.590 76½	563.135 51	+192.041 79½	455.318 89	603.010 74½	134.156 18	1,554.587 47½	93.729 75	1,089.936 66

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Wiceprezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, poseł na Sejm krajowy, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Wiceprezes Towarzystwa rolniczego w Jaśle, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Członek kraj. Komisyi przemysłowej.

Członkowie:

Jędrzejowicz Adam, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy i do Rady państwa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego, Członek Rady zawiadowczej Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Krakowie, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Kieszkowski Henryk, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, kawaler orderu Leopolda, Członek Wydziału Kasy oszczędności w Krakowie, Członek honorowy c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Kraiński Władysław, doktor praw, właściciel dóbr, poseł do Rady państwa, Zastępca Dyrektora Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i Rady powiatowej w Przemyślu, Członek c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

Męciński hr. Józef, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek Rady powiatowej w Dąbrowej, Wiceprezes Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Romer Gustaw, doktor praw, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Nowym Sączu, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Członek c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Dyrektor Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Schayer Karol, kupiec, właściciel realności, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handl. i przemysł. we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydziału galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie.

Zastępcy:

Brunicki hr. Adolf, właściciel dóbr, Prezes Wydziału Rady powiatowej Gródeckiej.

Krzyżanowski Stanisław, doktor praw, adwokat krajowy, Dyrektor galic. Banku kredytowego we Lwowie, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych, Wiceprezydent Rady dyscyplinarnej Izby adwokatów.

Mikolasch Juliusz, Dyrektor Banku rolniczego i galicyjskiej Kasy oszczędności, Zastępca Prezesa Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Członek Rady miejskiej, Komisarz egzaminacyjny c. k. Komisyi dla II. egzaminu rządowego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Niezabitowski Stanisław, właściciel dóbr, Zastępca Prezesa Rady powiatowej Gródeckiej, Członek-Asesor Zakładu ubezpieczeń robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny i Członek c. k. Tow. gosp. we Lwowie.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Bochdan Hipolit j. w.

Członkowie:

Romer Gustaw Dr. j. w. **Scipio hr. Karol** j. w. **Krainski Władysław Dr.** j. w.

Zastępca:

Jędrzejowicz Adam j. w.

Komisarz rządowy:

Karasiński Franciszek, c. k. Radca dworu, kawaler orderu żelaznej korony III. klasy, honorowy obywatel miasta Jasła.

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu i c. k. Prokurator Skarbu, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządowych.

Komisarz krajowy:

Jędrzejowicz Edward, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego, Członek Wydziału okręgowego Towarzystwa rolniczego w Rzeszowie.

Zastępcy:

Sawczak Damian, doktor praw, poseł na Sejm krajowy, Członek Wydziału krajowego.

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału krajowego.

Dyrekcya:

Radca Rządu Dr. Zgórski Alfred. | **Dr. Domaszewski Wacław.**

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Baczewski Józef, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgiersk.

Brajer Emil de Bertemilian, właściciel domu komisowego pod firmą „Józef Brajer“ we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgiersk.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Stanisławowie, Zastępca Członka Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy.

Buber Salomon, właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Asesor c. k. Sądu krajowego, właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego

we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności.

Długoszewski Bolesław, inżynier. Członek Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie.

Epstein Maksymilian, właściciel domu bankowego, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie. Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek Rady miejskiej, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, właściciel realności, Członek c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie.

Jonasz Maurycy, właściciel domu bankowego, Członek Rady miejskiej. Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Lange Tadeusz, Dyrektor fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Członek Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Lilien Ignacy, właściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien".

Michalski Michał, przemysłowiec, poseł na Sejm krajowy, pierwszy delegat Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie. Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek Rady administracyjnej fundacyi hr. Skarbka, Członek krajowej Komisyi przemysłowej.

Onyszkiewicz Mieczysław, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy. Zastępca Członka Wydziału krajowego, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa „Kółek rolniczych" we Lwowie, Członek Rady admin. fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

Piepes Jakób, aptekarz, właściciel dóbr, Członek Rady miejskiej we Lwowie. Wiceprezydent lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Polanowski Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy. Członek Izby Panów, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek Kamioneckiej Rady powiatowej, Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności i c. k. Towarzystwa gospodarskiego.

Reiss Juliusz, kupiec, właściciel realności, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr, Dyrektor galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, poseł na Sejm krajowy.

Russmann Ignacy, kupiec, Asesor c. k. Sądu krajowego, Członek lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej.

Schayer Karol, kupiec, właściciel realności, członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Asesor c. k. Sądu krajowego, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Schellenberg Artur, właściciel domu bankowego i spedycyjnego pod firmą: August Schellenberg & Syn, we Lwowie.

Wybranowski Leoncyusz, właściciel dóbr, Członek Rady nadzorczej gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Członek komitetu c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

1 miejsce nieobsadzone.

Komitet Cenzorów

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczymi.

Kossuth Stefan, inżynier, współwłaściciel fabryki sukna w Żywcu, Członek krajowej przemysłowej Komisyi, Członek gal. akcyjnego Towarzystwa handlowego we Lwowie.

Krzen Edmund, kierownik krajowej keramicznej stacyi doświadczalnej we Lwowie.

Kuczyński Franciszek, dyrektor Banku zaliczkowego we Lwowie.

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu.

Merunowicz Teofil, sekretarz Rady powiatowej lwowskiej, poseł na Sejm krajowy, Wiceprezes Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi, redaktor czasopisma „Związek", Wiceprezes galicyjskiego Tow. pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie. Członek Wydziału Towarzystwa wzaj. pomocy oficyalistów prywatnych.

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, poseł na Sejm krajowy. Wiceprezes c. k. gal. Towarz. gosp., Naczelnik Biura statystycznego Wydziału krajowego, Członek Komisyi prawniczej krajow. Stowarz. czerw. krzyża w Galicyi.

Potulicki hr. Franciszek, właściciel dóbr, Prezes Rady powiatowej w Przemyślanach.

Skałkowski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, kawaler orderu żelaznej korony III. kl. Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydziału gal. Kasy oszczędności i Syndyk gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Członek Komitetu c. k. galic. Tow. gosp. we Lwowie.

Szczepanowski Stanisław, przemysłowiec, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, Członek Izby handl. i przem. we Lwowie, Prezes Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności, Dyrektor Banku zaliczkowego i powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie Członek Wydziału Związku Stow. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Ulmer Narcyz, sekretarz Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Zima Franciszek, Dyrektor gal. Kasy oszczędności, Prezes gal. akc. Towarzystwa handlowego, likwidator b. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, członek Rady nadz. Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie, Członek krajowej Komisyi przemysłowej.

Radca prawny:

Till Ernest, doktor praw, adwokat krajowy, c. k. profesor Uniwersytetu we Lwowie, Członek Komisyi dla egzaminów rządowych, właściciel i redaktor „Przeglądu prawa i administracyi". Wiceprezes Towarzystwa prawników we Lwowie.

URZĘDNICY

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

PROKURZYŚCI:

Longchamps de Berier Bogusław, naczelny buchhalter.

Horoszkiewicz Julian, Dyrektor głównej kasy Wydziału krajowego, zastępuje głównego kasyera Banku.

Majewski Michał, naczelnik likwidatury hipotecznej.

Dr. Malaczyński Aleksander, naczelnik oddziału hipotecznego.

Padewski Józef, szef korespondencyi.

Sędzimir Mieczysław, kierownik Filii w Krakowie.

Dr. Drohojowski hr. Jan, sekretarz Rady i Dyrekcyi.

Silkiewicz Władysław, Zastępca Dyrektora głównej kasy Wydziału krajowego i Zastępca głównego kasyera Banku.

REFERENT SZACUNKOWY:

Thilsch Julian.

ZASTĘPCA BUCHHALTERA:

Kozakiewicz Leon.

PIERWSZY KORESPONDENT:

Matkowski Antoni.

Sekretarz Oddziału bankowego:

Stachiewicz Ludwik.

KASYERZY:

Nartowski Antoni.

Czauderna Karol.

LIKWIDATOROWIE:

Marszałkiewicz Wiktor.
Białaczewski Władysław.
Erlacher Walery.
Strzyżowski Józef.
Pieńczykowski Stanisław.

REFERENCI HIPOTECZNI:

Łoziński Roman. Krzyszkowski Ignacy. Świeżawski Stefan.

REWIDENT:

Miejsce nieobsadzone.

SALDOKONTYSTA:

Kossak Stefan.

ADJUNKCI:

I. klasy: Gawroński Ludwik.
Hamerski Maryan.
Hanke Artur.
Armółowicz Jan.
Wojciechowski Julian.
Gołomb Michał.
Rump Fryderyk.
Kövess Aleksander.
Krassowski Bronisław.
Trzciński Emil.
Narajewski Włodzimierz.
Dzikowski Maryan.
Gajewski Marcin.
Wilusz Tadeusz.
Reiner Juliusz.
Grollé Józef.
Krug Emil.

II. klasy: Dr. Rzepecki Jan.
Królikowski Aloizy.

PROTOKOLIŚCI i ARCHIWIŚCI:

Sobek Józef.
Kowalski Mieczysław.

ASYSTENCI:

Wolski Jan Adam.
Jaszek Józef Czesław.
Kocowski Teofil.
Wisłocki Włodzimierz.
Osberger Stanisław.
Pizar Władysław.
Górski Antoni.
Burczak Antoni.
Borkowski Kazimierz.
Kolarzowski Roman.
Brandys Józef.
Poźniak Zygmunt.
Sadowski Leon.
Płoszczański Włodzimierz.
Rybowski Adam.
Rużycki Julian Dr.
Rakowski Tadeusz.

EXPEDYENT:

Haniszewski Jan.

PRAKTYKANCI:

Jankowski Antoni.
Wojcikiewicz Kazimierz.
Frajdenberg Władysław.
Łaszowski Jan Zygmunt.
Śląski Bronisław.
Bastgen Bruno.
Wiewiorowski Teodozyusz.
Zaleski Eustachy.
Jenik Władysław.
Dr. Battaglia Roger br.
Kossacz Kajetan.
Stadnicki Giżbert Miecz.
Jaroszyński Stanisław.

10 woźnych.

FILIA BANKU W KRAKOWIE.

Komitet nadzorczy:

Scipio hr. Karol j. w. przewodniczący.

Milieski Alfred, właściciel dóbr, prezes Rady powiatowej w Krakowie, prezes Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych.

Szarski Henryk, doktor praw, współwłaściciel firmy „Szarski i Syn“, skarbnik krakowskiej kongregacyi kupieckiej.

Kierownik:

Sędzimir Mieczysław, j. w.

Komitet Cenzorów
dla działu wekslowego.

Bober Jakób, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Chrząszczewski Stanisław, nadinżynier Wydziału krajowego, wiceprezes Towarzystwa okręgowego gosp. rolniczego, Członek Rady powiatowej Brzeskiej.

Czecz de Lindenwald Karol, właściciel dóbr, Członek komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek Wydziału Rady powiatowej wielickiej, zastępca delegata Wydziału krajowego w szkole Czernichowskiej, przewodniczący dyrekcyi powiatowej Kasy oszczędności w Wieliczce, Członek komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego, Członek zarządu głównego Towarzystwa kółek rolniczych we Lwowie.

Epstein Tadeusz, spólnik firmy „Blau & Epstein“, Członek Zarządu miejskiej Kasy dla chorych robotników w Krakowie.

Fuchs Edward, kupiec i właściciel realności.

Grosse Juliusz, cesarski Radca, kupiec i właściciel winnic, asesor c. k. Sądu handlowego.

Jawornicki Józef, radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki“, cenzor Filii Banku austro-węg.

Kroebel Franciszek, szef i prokurzysta Towarzystwa wzajemnego kredytu, Dyrektor szkoły handlowej, Członek komitetu rewizyjnego Banku galic. dla handlu i przemysłu, Radca Arcybractwa Miłosierdzia i Banku pobożnego.

Kwiatkowski Jan, właściciel składów węgla i realności, radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Asesor c. k. Sądu handlowego.

Matusiński Jacek, budowniczy, Członek Dyrekcyi Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego i Kasy oszczędności m. Krakowa.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg“, Cenzor filii Banku austro-węgierskiego.

Rehman Stanisław, radca miejski, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Dyrektor Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców. Członek Wydziału Towarzystwa wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców krakowskich.

Schönfeld Marek, właściciel domu komisowego, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Schwarz Henryk, kupiec i właściciel dóbr, Członek Izby handlowej i przemysłowej, asesor c. k. Sądu handlowego, zastępca Dyrektora Kasy oszczędności m. Krakowa. Przewodniczący krak. kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego kółek rolniczych, Cenzor Filii Banku austro-węgierskiego.

Słonecki Zenon, właściciel dóbr, poseł na Sejm krajowy, radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i Towarz. wzajemnego kredytu, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Stryjeński Tadeusz, c. k. Radca budownictwa, architekt, właściciel realności, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Członek krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Szpakowski Witalis, właściciel farbiarni i realności, Radca miejski, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców.

Zieleniewski Leon, inżynier, współwłaściciel fabryki maszyn.

Radca prawny:

Paszkowski Franciszek, doktor praw, adwokat krajowy, poseł na Sejm krajowy, wiceprezes Rady powiatowej w Krakowie, Radca miejski, Zastępca prezesa Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, prezes powiatowego Zarządu Kółek rolniczych w Krakowie, Członek Rady Nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Zastępca Dyrektora Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie.

Urzędnicy Filii:

Sędzimir Mieczysław, j. w.
Armółowicz Jan, j. w.
Golomb Michał, j. w.
Grollé Józef, j. w.

PRAKTYKANCI:

Ślazki Bronisław, j. w.
Wiewiorowski Teodozyusz, j. w.
Studnicki Mieczysław, j. w.

1 woźny.

Zastępstwa

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: Biała.

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Franciszek Knihinicki. Komisarz bankowy: Dr. Gustaw Nowak. Zastępca: Józef Śmieszko.

---

2. Okręg: Bobrka.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 21. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Adam Godlewski, ks. Eugeniusz Dżerowicz i ks. Józef Tyll. Komisarz bankowy: Witold Niezabitowski. Zastępca: Stanisław Frankowski.

---

3. Okręg: Bochnia.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 5. Maja 1886. Dyrekcya: Wojciech Chrzanowski, Andrzej Łopacki i Dr. Leonard Serafiński. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

---

4. Okręg: Borszczów.

Tylko dla spraw komunalnych i hipotecznych.

Zastępstwo: **Wydział Rady powiatowej w Borszczowie.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. pod kierownictwem każdoczesnego Prezesa i Zastępcy Prezesa Rady powiatowej. Komisarz bankowy: Mieczysław hr. Borkowski. Zastępca: Teofil Witosławski.

---

5. Okręg: Brody.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. Kwietnia 1894. Dyrekcya: Filip Kolischer, Fr. Haladewicz i Feliks West. Komisarz bankowy: Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

---

6. Okręg: Brzesko.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogran.**

Otwarte 4. Stycznia 1894. Dyrekcya: Roman Niwicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Dr. Piotr Górski. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Seweryn Godzieliński.

7. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Brzeżanach. Stow. zar. z ogran. poręką.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Dr. Albert Zauderer, Ferdynand Maresch i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Dr. Łucyan Marynowski.

---

8. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Cieszanowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Jacek Jabłoński, Andrzej Towarnicki i Michał Gilewicz. Komisarz bankowy: Jan Gnoiński, Zastępca: Zdzisław br. Brunicki.

---

9. Okręg: **Czortków-Husiatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Czortkowie. Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, Alfred Doszot i Józef Urbański. Komisarz bankowy: Władysław Zawadzki. Zastępca: Dr. Antoni Czaczkowski.

---

10. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Konstanty Michniewski i Włodzimierz Sroczyński. Komisarz bankowy: Piotr Treter. Zastępca: Leon Groman.

---

11. Okręg: **Dębica** (powiat Pilzno, okręg sadowy Dębica).

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. lutego 1895. Dyrekcya: Henryk Zauderer, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Ignacy Odrowąż Pieniążek. Zastępca: Henryk Zauderer.

---

12. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Leon Steciak, Franciszek Szanek i Michał Tustanowski. Komisarz bankowy: Ludwik Ungar. Zastępca: Jan Teśla.

---

13. Okręg: **Drohobycz.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski, Jan Niewiadomski i Karol Wincenty Szufa. Komisarz bankowy: Juliusz Bielski. Zastępca: ks. Roman Hanczakowski.

---

14. Okręg: **Dukla.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya: Zdzisław Stoiński, Józef Popławski i Bronisław Lasociński. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: August hr. Łoś.

15. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszytyłowicz, Andrzej Bałtarowicz i Stanisław Burliga. Komisarz bankowy: Edward Brückner. Zastępca: Dr. Cyryl Dolnicki.

16. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Bieczu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 27. Grudnia 1884. Dyrekcya: Józef Olszewski, Władysław Chmielewski i Józef Górnisiewicz. Komisarz bankowy: Adam hr. Skrzyński. Zastępca: Józef Olszewski.

17. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya. Waleryan Baczyński, Józef Stephan i Eustachy Wolski. Komisarz bankowy: Dr. Adolf Dietzius. Zastępca: Ignacy Rychlik.

18. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, ks. Leon Syroczyński i Feliks Bochniewicz. Komisarz bankowy: Karol Prochaska. Zastępca: Romuald Palch.

19. Okręg: **Jaworów - Janów.**

Zastępstwo. **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Feliks Siennicki i Jerzy Pytlik. Komisarz bankowy: Józef Skarbek Borowski. Zastępca: Ferdynand Paar.

20. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. Lipca 1894. Dyrekcya: Stanisław Komarnicki, Władysław Kornicki i Stanisław Załęski. Komisarz bankowy: Ludwik Fuss. Zastępca: Dr. Włodzimierz Pietrusiewicz.

21. Okręg: Kamionka-Strumiłowa (bez okręgu sądowego Radziechowskiego).

Zastępstwo: Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya: Stanisław hr. Badeni, ks. Michał Cegielski i Adam Thullie. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Andrzej Daniłowicz.

22. Okręg: Kołomyja-Horodenka-Kossów.

Zastępstwo: Spółka handlowa, rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stow. zar. z ogr. odpow.

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Dr. Walery Stauber, Walery Kryciński i Edward Stenzel. Komisarz bankowy: Dr. Teofil Dębicki. Zastępca: Dr. Maksymilian Trachtenberg.

23. Okręg: Krosno.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Fidelis Kadyi, Feliks Kaczorowski i Włodzimierz Suryn. Komisarz bankowy: August Gorayski. Zastępca- Jan Trzecieski.

24. Okręg: Limanowa.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 22. Stycznia 1881. Dyrekcya: Józef Mars, Wincenty Potocki i Jan Kubliński. Komisarz bankowy: Dr. Kazimierz Krug. Zastępca: Walery Zubrzycki.

25. Okręg: Lisko.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 2. Marca 1894. Dyrekcya: Dr Jan Strutyński, Józef Gromnicki i Ferdynand Moszczański. Komisarz bankowy: Dr. Jacek Jabłoński. Zastępca: Henryk Harajewicz.

26. Okręg: Lwów.

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych:

Zastępstwo: Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogran. por.

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy, Teofil Merunowicz i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Feliks Zabłocki. Zastępca: Wiktoryn Łonicki.

27. Okręg: Łańcut.

Zastępstwo: Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya: Dr. Jan Fleszar, Bolesław Żardecki i Józef Gaweł. Komisarz bankowy: Antoni Hanusz. Zastępca: Filip Kahane.

28 Okręg: **Maków-Żywiec**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc" w Makowie z por. nieogran. w sądzie zapis.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Emil Ulrich, Ludwik Kocyan i Jan Kromkay. Komisarz bankowy: Aleksander Paczowski. Zastępca: Edward Wagner.

29. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogran. por.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Andrzej Pawlikowski, Hipolit Szanecki i Feliks Lewko. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Stefan Sękowski.

30. Okręg: **Mościska.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ogr.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Wittek i Michał Lebedyński. Komisarz bankowy: Wiktor Krokowski. Zastępca: Ks. Alfred Białogłowski.

31. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków.)

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Wincenty Schmidt, Dr. Emil Adelman i Dr. Mikołaj Klakurka. Komisarz bankowy: Bolesław Targowski. Zastępca: Bartłomiej Brylak

32. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya Ks. Wojciech Rosebayger, ks. Jędrzej Iwańczyszyk i Michał Garbiak. Komisarz bankowy: Aleksander Taniaczkiewicz. Zastępca: Leopold Drewnowski.

33. Okręg: **Nowy Sącz-Nowy Targ-Grybów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Wiktor Wyszyński. Komisarz bankowy: Kazimierz Miczyński. Zastępca: Karol Merkel.

34. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Adolf Kraus, Dr. Kazimierz Pawlikowski i Edmund Lityński. Komisarz bankowy: Józef Krzysztofowicz. Zastępca: Franciszek Stobiecki.

35. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Mieczysław Ritterschild i Dr. Wacław Skórski. Komisarz bankowy: Dr. Władysław Czajkowski. Zastępca: Dr. Leonard Tarnawski.

---

36. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Bronisław Zamorski, Jan Rudnicki i Aleksander Wybranowski. Komisarz bankowy: Dr. Albin Waligórski. Zastępca: Aloizy Madejski.

---

37. Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów i Łopatyn).

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Stanisław hr. Badeni, Juliusz Brand i Roman Ujejski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

---

38. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe na powiat rohatyński w Rohatynie, Stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Monasterski i Apolinary Jamrogiewicz. Komisarz bankowy: Władysław Monasterski. Zastępca:. Izydor Kowalewski.

---

39. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.

Otwarte 12. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Strzelbicki, ks. Dr. Jan Krzysiak i Dr. Gustaw Ujejski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Strzelbicki. Zastępca: Ks. Dr. Jan Krzysiak.

---

40. Okręg: **Rudki**- (okręg sądowy) **Gródek**

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Albin Rayski, Piotr Zbrożek i Leon Lachol. Komisarz bankowy: Albin Rayski. Zastępca: Andrzej hr. Fredro.

41. Okręg: **Rzeszów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, spółka zar. z odpow. ogran.

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Antoni Karpiński, Leon Schott, Ferdynand Schaiter i Dr. Roderyk Als. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz. Zastępca: Dr Włodzimierz Piliński.

---

42. Okręg: Sambor-Stare miasto.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Samborze, spółka zar. z ogr. por.

Otwarte 5. Stycznia 1884. Dyrekcya: Juliusz Haisig, Bronisław Bukietyński i Władysław Skulicz. Komisarz bankowy: Ludwik Balicki. Zastępca: Dr. Ignacy Budzynowski.

43. Okręg: Sanok-Brzozów

Zastępstwo: Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, stow. zar. z ogran. por.

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya: Cyryl Jaksa Ładyżyński, ks. Bazyli Czemarnik i Ludwik Świrczyński. Komisarz bankowy: Feliks Gniewosz. Zastępca: Franciszek Bem.

44. Okręg: Śniatyn.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr. z nieogr. por.

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Tytus Niemczewski, Józef Kossowski i Odillo Dankiewicz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

45. Okręg: Sokal-Rawa.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya Adolf Doening, Piotr Karpiuk i Jan Semetkowski. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Weyda.

46. Okręg: Stanisławów-Bohorodczany.

Zastępstwo: Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.

Otwarte 4. stycznia 1884. Dyrekcya: Aleksander Czołowski, Włodzimierz Doboszyński i Jan Klimuntowski. Komisarz bankowy: Stefan Kakowski. Zastępca: Klemens Cetwiński.

47. Okręg: Stryj-Dolina.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr. por.

Otwarte 8. Lutego 1881. Dyrekcya: Jan Mierczuk, Edward Praxmayer, Alfred Liszka i Franciszek Zapłatyński. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Michał Slosarski.

48. Okręg: Tarnobrzeg-Nisko.

Zastępstwo: Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, spółka zar. z odpow. ogrun.

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Dr. Adolf Reifer, Władysław Gryglewski i Andrzej Winiarski. Komisarz bankowy: Gustaw Heinzinger, Zastępca: Władysław Gryglewski.

49. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy, zarejestrowane stowarzyszenie zarobkowe w Tarnopolu z ogr. odpow.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Włodzimierz Łuczakowski, Dr. Alfred Kwiatkowski i Dr. Stanisław Glogier. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Glogier. Zastępca: Dr. Włodzimierz Łuczakowski.

50. Okręg: **Tarnów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Felicyan Jordan Stojowski, Karol Smolik i Tomasz Fusiarski. Komisarz bankowy: Witołd Rogoyski. Zastępca: Dr. Adolf Ringelheim

51. Okręg: **Tłumacz-Buczacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność", Stowarzyzzenie kredytowe w Tłumaczu, stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Ks Ignacy Tychowicz, Adolf Fuchs i Kazimierz Jasiński. Komisarz bankowy: Alfred Orski. Zastępca: Dr. Antoni Hovurka.

52. Okręg: **Trembowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890. Dyrekcya: Dr Julian Olpiński, ks. Jan Biliński i Jarosław Paszkowski. Komisarz bankowy: hr. Jerzy Dunin Borkowski. Zastępca: Klemens Bielecki.

53. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Konstanty Jaworski, Józef Armatys i Michał Pruchnicki. Komisarz bankowy: Seweryn Brysiewicz. Zastępca: Józef Zaleski.

54. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. Marca 1884. Dyrekcya: Jan Iwański, Przecław Sławiński i Ignacy Dobrodzicki. Komisarz bankowy: Czesław Gorkiewicz. Zastępca: Teofil Nartowski.

55. Okręg: **Wieliczka.**

Zastępstwo: **Powiatowa kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Karol Czecz de Lindenwald, Floryan Nowacki i Wilhelm Koch. Komisarz bankowy: Wilhelm Koch. Zastępca: Aleksander Siedlecki.

56. Okręg: Zaleszczyki.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zaleszczykach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Antoni Bielański, Zygmunt Pawłowski i Józef Stroner. Komisarz bankowy: Antoni Gross. Zastępca: Szymon Kajetanowicz.

57. Okręg: Zbaraż.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Władysław Prytyka i Jakób Kruh. Komisarz bankowy: Ignacy Sochanik. Zastępca: Zygmunt Dzierżanowski.

58. Okręg: Złoczów.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Józef Mirunowicz i Karol Podgórski. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

59. Okręg: Żółkiew.

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. Marca 1881. Dyrekcya: Eugeniusz Rozwadowski, Adolf Dadlec i Maryan Punicki. Komisarz bankowy: Ks. Karol Bauch. Zastępca: Dr. Włodzimierz Maciulski.

60. Okręg: Żydaczów.

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. sierpnia 1895. Dyrekcya: Wincenty Berezowski, Jan Słotołowicz i Jan Szczurek. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Ks. Mikołaj Łukawiecki

L. W. 79.201|1896.

Aleg. 36

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zmianie §. 112. statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą powziętą przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. maja 1893 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu między innemi, by się wystarał u c. k. Rządu, iżby w drodze ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym Banku krajowego jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należytościowe. O staraniach, jakie Wydział krajowy w wykonaniu tego polecenia czynił, mieliśmy zaszczyt zdawać Wys. Sejmowi szczegółowo sprawę w przedłożeniach „o Banku krajowym" za r. 1894 i 1895 (Al. 4b Stenogr. Spraw. VI sesyi VI. peryodu i Al. 42. Stenogr. spraw. I. sesyi VII. peryodu Sejmu krajowego), tu więc przypominamy tylko, iż sprawa wyjednania tych ulg weszła w nową fazę z chwilą wejścia w życie ustawy o kolejach niższego rzędu (z dnia 31. grudnia 1894 r. Dz. u. p. Nr. 2 ex 1895), stwarzającej nowe a stałe normy, w myśl których papierom publicznym emittowanym w celu zebrania kapitałów na budowę kolei lokalnych mogą być przyznawane ulgi podatkowe stemplowe i należytościowe, nie jak przed wydaniem tej ustawy, w drodze specyalnych ustaw państwowych, lecz w drodze rozporządzeń c. k. Ministerstwa. Od chwili wydania tej ustawy zatem podjął Wydział krajowy staranie o wyjednanie u c. k. Rządu postanowienia zaliczającego obligi kolejowe Banku krajowego do rzędu walorów, którym w myśl art. VII. pomienionej ustawy mają być przyznane przewidziane w tym artykule ulgi, a starania te odniosły ten skutek, iż reskryptem z dnia 24. lutego 1896 r. l. 28. zgodził się JEP. Minister Skarbu na wnioski Wydziału krajowego w tej sprawie, i zatwierdzając tymże reskryptem tekst kolejowych obligacyi Banku krajowego, przyznał im tem samem ulgi objęte art. VII. wyżej powołanej ustawy pod warunkiem jednak, wynikającym z brzmienia tegoż artykułu, iż Wydział krajowy zgodzi się na poddanie oddziału kolejowego Banku krajowego, (zostającego w myśl statutu tegoż Banku i postanowień ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (Dz. u. p. Nr. 48) pod wyłącznym nadzorem Wydziału krajowego), także nadzorowi c. k. Rządu.

Wydział krajowy, uznając doniosłość przyznania ulg przewidzianych art. VII. ustawy z d. 31. grudnia 1894 r. dla emisyi obligacyj kolejowych Banku krajowego, postanowił uchwałą z dnia 13. marca 1896 r. LW. 17.674 przyjąć warunek powyższy jako wynikający z postanowienia powołanej ustawy i zawiadamiając o tem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, określił zgodnie z propozycyami zawartemi w reskrypcie J. E. Pana Ministra Skarbu zakres działania Komisarza rządowego, wykonującego nadzór c. k. Rządu nad działem kolejowym Banku, a zastrzegając sobie również wykonywanie nadzoru nad tym działem, oświadczył gotowość poddania oddziału tego nadzorowi c. k. Rządu natychmiast i przedłożenia Wys. Sejmowi na najbliższej sesyi wniosku, zmieniającego Statut Banku krajowego w tym kierunku, by znalazło w nim wyraz uznanie ze strony Wys. Sejmu prawa Rządu do nadzorowania tego oddziału.

W odpowiedzi na powyższą odezwę, zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 4. kwietnia 1896 r. L. 3188 pr. Wydział krajowy, że poruczyło nadzór nad oddziałem kolejowym Banku krajowego JWP. Franciszkowi Karasińskiemu, komisarzowi rządowemu Banku krajowego i że odniosło się do c. k. Ministerstwa Skarbu o ostateczne załatwienie sprawy przyznania ulg podatkowych, stemplowych i należytościowych dla obligacyj kolejowych Banku, odezwą zaś z dnia 10. listopada 1896 r. L. 11000 pr. zakomunikowało nam reskrypt J. E. Pana Ministra Skarbu z dnia 17. października 1896 r. L. 2615, stwierdzający przyznanie powyższych ulg tymże obligacyom.

Wywiązując się z zaciągniętego wobec c. k. Rządu zobowiązania, ma Wydział krajowy zaszczyt, opierając się na powyższem przedstawieniu sprawy, przedłożyć Wys. Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego.

II. 1) Alinea 12. §-fu 112 statutu Banku krajowego uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać: „12. wykonywanie nadzoru w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (dz. ust. p. Nr. 48) i ustanowienie komisarza, który wykonywać ma funkcye w powołanej ustawie co do działów Banku, za które kraj przyjął gwarancyę“.

2) Po końcowym ustępie §. 112 statutu Banku krajowego uchwala Sejm następujący ustęp dodatkowy:

„W oddziale kolejowym Banku wykonuje c. k. Rząd nadzór zastrzeżony dlań w art. VII. ustawy z dnia 31. grudnia r. 1894 (Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895).

We Lwowie dnia 11. grudnia 1896 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz w. r.
Członek Wydz. kraj.

L. W. kraj. 79.831/96.

Aleg. 39

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych tudzież o gorzelni i folwarku w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego w przedmiocie krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 24. stycznia r. 1896 następujące uchwały:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 13. grudnia r. 1895 l. 80.778 o krajowych zakładach rolniczych w Dublanach, tudzież o gorzelni i folwarku dublańskim.

2) Sejm uchyla dotychczasowe postanowienie o przyznawaniu dodatków pięcioletnich członkom grona nauczycielskiego szkoły wyższej dublańskiej i rozporządza co następuje:

Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z członków grona nauczycielskiego krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, podług stopy oznaczonej etatem płac, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez 5 lat nieprzerwanie. Dodatek pięcioletni nie może być udzielony na tej samej posadzie częściej jak 5 razy t. j. za 25 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

Służba pełniona przy innych szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą była do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

3) Sejm ustanawia następujący etat administracyjny w szkołach rolniczych dublańskich:

a) kasyer rachmistrz otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę	1.200 zł.
dodatek pięcioletni . . , ...	150 „

b) sekretarz w biurze dyrekcyi otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera:

roczną stałą płacę	1.000 zł.
dodatek pięcioletni	120 „

Funkcyonaryusze ci są urzędnikami krajowymi z prawami objętemi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył stanowczy wniosek w celu zaradzenia brakowi pomieszkań dla pp. profesorów dublańskich.

W sprawozdaniu poniżej umieszczonem a omawiającem kolejno czynności odnoszące się do naukowych zakładów dublańskich, przedstawia także Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi, w jaki sposób wykonał polecenia, mieszczące się w powyższych uchwałach.

Szkoła wyższa.

W zeszłorocznem sprawozdaniu o tej szkole, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi wskazał Wydział krajowy tak na te zmiany, które już wprowadził w organizacyi z chwilą zaprowadzenia internatu, jakoteż i na te, które w dalszym ciągu dla dopeł-

nienia całości wprowadzić zamierzył. Mianowicie podniósł tam był Wydział krajowy, że cały tok nauki w teraźniejszej organizacyi jest odpowiedni, że wprowadzony na I. i II. roku przymus egzaminowy, wskazany w każdej szkole, mającej na celu zawodowe wykształcenie, zniewala młodzież do równomiernej systematycznej nauki we wszystkich przedmiotach obowiązkowych, że zatem w tym kierunku zrobiono, co było wskazanem ze względu na cel szkoły i zadanie, jakie ma spełniać. Natomiast wskazał Wydział krajowy na potrzebę reformy egzaminu głównego, który wobec zmian wprowadzonych w powyższym kierunku okazał się w dotychczasowej formie niedostatecznym, gdyż nie dawał dokładnego obrazu całości wiedzy kandydata. Przystąpił zatem Wydział krajowy w bieżącym roku do zmiany postanowień o tym egzaminie, nie ograniczył się jednak tylko do tego, lecz poddał równocześnie rewizyi przepisy, wydane dla uczniów szkoły wyższej z chwilą wprowadzenia internatu, gdyż dwuletnie doświadczenie pouczyło, że w pewnych postanowieniach należałoby wprowadzić modyfikacye, w innych obostrzenia.

Rezultatem tego było, że zaostrzono przepisy dotyczące frekwentacyi, unormowano warunki przejścia z roku na rok, oddzielono egzamin główny, który każdy uczeń kończący szkołę ma zdawać od egzaminu dyplomowego, który dopiero ukończony uczeń po nabyciu dostatecznej praktyki może zdawać, wreszcie określono dokładnie tok egzaminu głównego dzieląc go na dwa stadya: na egzamin pisemny klauzurowy i ustny. Zarazem wprowadzono w regulaminie internatowym pewne modyfikacye, wskazane dwuletnią praktyką. Idą one w dwóch kierunkach, mianowicie nie zabraniają uczniom w porach dnia, wolnych od wykładów i ćwiczeń wydalać się z domu zakładowego jednak nie na dłużej, jak do chwili zamknięcia gmachu, a powtóre dozwalają na wprowadzanie w charakterze gości osób obcych do zakładu przybywających.

Równocześnie z rewizyą przepisów regulaminowych i z wprowadzeniem zmian powyżej skreślonych zmienił też Wydział krajowy statut organizacyjny, który dotąd zachował był pierwotne brzmienie, pochodzące jeszcze z czasów objęcia szkoły w zarząd kraju, a dziś nieodpowiadające już zmienionym warunkom, wśród których się szkoła znalazła. Obok zmian, wywołanych siłą faktów, wprowadził jeszcze Wydział krajowy zmiany w postanowieniach traktujących o kuratoryi, jej składzie i zakresie jej działania; polegają one głównie na tem, że w skład kuratoryi wprowadzono czwartego członka w osobie dyrektora szkoły i że określono ściślej zakres działania tego doradczego organu.

W załączeniu (Aleg. 1 i 2) przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi tak regulamin w zmienionem jego brzmieniu, jakoteż i statut; co do tego ostatniego pozwala sobie nadmienić, że dotąd nie nadeszła jeszcze aprobata Ministerstwa rolnictwa.

Przez ostateczne ustalenie regulaminu i przez wprowadzenie analogicznych zmian w statut dokonaną została w zupełności reorganizacya szkoły dublańskiej w duchu myśli przewodniej, jaka Wys. Sejmowi przyświecała przy powzięciu uchwały wprowadzającej w tej szkole internat. Dwuletnie jego istnienie nie może wystarczyć do ocenienia rezultatów, tem mniej że reorganizacya z natury rzeczy nader trudna, stopniowo przeprowadzona nie wsiąknęła jeszcze w cały organizm. Było łatwem do przewidzenia i pod tym względem Wydział krajowy nigdy się nie łudził, że przejście w ustroju szkoły ze swobody równającej się swobodom najwyższych instytutów naukowych do ściślejszych norm, jeżeli nie zbliżających się w istocie to dających pozór zbliżenia się z układu do poziomu szkół średnich, wywoła pewne niezadowolenie, pewne rozdraźnienie w umysłach nie dość spokojnie na stosunki szkolne się zapatrujących a wrażliwych na zewnętrzne wpływy.

Że takie niezadowolenie objawiać się będzie dążnością młodzieży wyłamywania się od czasu do czasu z pod przepisów regulaminowych było rzeczą prostą — nie mogą też te objawy być podstawą do jakichkolwiek wniosków, ani też należy nadawać im większej wagi, niż na to zasługują.

Wielkiego znaczenia jest okolicznosc zmniejszającej się frekwencyi, jest to symptom, który nie powinien ujść uwagi władz zwierzchniczych a wymaga ścisłych badań, o ile może on być stałym, o ile przechodowym. I pod tym względem za krótkim jest czas istnienia nowej organizacyi, ażeby można stanowczy wydać wyrok lub jakiemikolwiek zbyt pochopnemi zmianami narażać na zachwianie byt instytucyi cały szereg lat istniejącej, a dla kraju właśnie w obecnym charakterze tak nader potrzebnej.

Zmniejszona bowiem frekwencya może być także wynikiem powodów z zewnątrz płynących, które sam czas usunie a zadaniem szkoły dopomódz do tego. Co do umieszczenia w szkole nietylko sama młodzież ma głos, mają go także rodzice i opiekunowie i spodziewać się można, że ustaną uprzedzenia przeciw kierunkowi, który chyba

nie utrudnia tak dzisiaj frasobliwego zadania wykształcenia i wychowania podrastających p[o]koleń.

Gdyby jednakowoż wbrew oczekiwaniom fakt zmniejszonej frekwencyi stawał się jaskrawym dowodem, że kraj nie dzieli zapatrywań Wys. Sejmu i Wydziału krajowego i uznaje wyższą szkołę rolniczą w Dublanach za zbędną dla niego, byłoby to wskazówką dla Wydziału krajowego, że należy przed Wys. Izbą wystąpić z wnioskiem dążącym do odjęcia Dublanom charakteru szkoły wyższej.

Przechodząc do spraw natury administracyjnej nadmienia Wydział krajowy, że wykonując uchwałę Wys. Sejmu zacytowaną na wstępie niniejszego sprawozdania pod 4), zbadał ponownie na miejscu stan istniejących budynków mieszkalnych i zastanawiał się nad potrzebą budowy dalszych pomieszkań. Wynikiem tych badań było, że przy równoczesnem przeprowadzeniu reparacyj w jednym z budynków mieszkalnych wystarczy na razie jeden nowy dom, któryby zajął prof. dr. Wawnikiewicz, mieszkający obecnie z konieczności we Lwowie. Koszt tego domu wedle przybliżonego kosztorysu, zrobionego na podstawie szkicu znajdującego się w dep. III. Wydziału krajowego, wyniesie okrągło 9.000 zł. We wniosku pod 2) zamykającym niniejsze sprawozdanie, prosi Wydział krajowy o upoważnienie do wykonania tej budowy, a w preliminarzu budżetu wstawia do odnośnej pozycyi pierwszą ratę w kwocie 7.000 zł.

Obok tej budowli, co do której Wys. Sejm już swą wolę objawił, projektuje jeszcze Wydział krajowy wystawienie magazynu kosztem 700 zł. i lodowni kosztem 800 zł. Pierwszy przeznaczony jest na schowek nafty, oliwy, żelaziwa itp. pomniejszych artykułów, które dziś wobec braku takiej ubikacyi pomieszczone są po różnych chwilowo niezajętych kątach, dla każdego łatwo dostępnych. Potrzeba drugiej t. j. lodowni stała się wprost piekącą z chwilą wprowadzenia internatu i urządzenia wspólnej dla wszystkich restauracyi. Kwoty powyżej podane, jak najskromniej obliczone mieszczą się już w preliminarzu budżetu szkolnego, niniejszem Wydział krajowy o ich zawotowanie uprasza.

Kończąc rzecz o budynkach szkolnych nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że się odbyła kolaudacya gmachu internatowego, dokonana przez komisyę ku temu celowi złożoną, która prócz drobnych usterek łatwych do usunięcia uznała całą budowę jako dobrze i z odpowiedniego materyału wykonaną. Koszta całej budowy wraz ze zmianami, wprowadzonemi w trakcie budowy za wiedzą Wys. Sejmu, któremu Wydział krajowy o tem szczegółowo zdał sprawę przed dwoma laty, tudzież z zaprowadzeniem wodociągów wyniosły *88.899 zł. 86 ct.*

Z tego przypada:

na koszta sporządzenia planów	1363	zł. 55	ct.
na techniczny nadzór budowy	1400	„ —	„
na obrukowanie budynku i ułożenie chodnika z płyt cementowych	913	„ 20	„
na urządzenie łazienki	353	„ 52	„
na kupno kafli od folwarku	1733	„ 66	„
na wodociąg, wykonany przez inżyniera Niemekszę	2923	„ 78	„
na właściwą budowę gmachu	80212	„ 15	„
razem j. w.	88899	zł. 86	ct.

Do pokrycia tego wydatku przyrzekło Ministerstwo rolnictwa przyczynić się ze skarbu państwa początkowo 33200 zł., a później jeszcze 4.000 zł., razem tedy 37200 zł. Na poczet tej subwencyi wpłynęło dotąd 21.000 zł., reszta zaś, tj. **16.200** zł. wpłynie ratami do r. 1899.

Z porównania kosztów budowy, wynoszących kwotę	48.899	zł. 86	ct.
z subwencyą państwową	37.200	„ —	„
okazuje się, że na fundusz krajowy przypadło do pokrycia	51.699	„ 86	ct.

czyli okrągło **51700 zł.**

Że zaś Wys. Sejm w latach od 1891 do 1895 wstawił do budżetu szkoły łączną kwotę 73.800 zł. mianowicie

w r. 1891	10.000 zł.
„ 1892	5.000 „
„ 1893	10.000 „
„ 1894	36.800 „
„ 1895	12.000 „
razem j. w.	73.800 zł.

a równocześnie pobrał tytułem subwencyi państwowej 21.000, mianowicie:

w r. 1894	10.000 zł.
„ 1895	5.000 „
„ 1896	6.000 „
razem j. w.	21.000 zł.

przeto wydał Wys. Sejm wyłącznie z funduszu krajowego różnicę tych dwóch sum, t. j. **52.800** zł., zatem o 1100 zł. więcej, aniżeli wedle rachunku powyżej zestawionego na fundusz krajowy wypadało.

Gdy jednak skarb państwa ma jeszcze w ciągu następnych trzech lat do zapłacenia, jak wyżej podano, 16.200 zł., przeto w kwocie tej znajduje pokrycie i owa dotychczasowa nadpłata z funduszu krajowego 1100 zł. wynoszącą i zostanie jeszcze 15.100 zł., które pokryją wstawiony do preliminarza wydatek w tej samej wysokości.

Wydatek ten zaś był Wydział krajowy zmuszony wstawić, gdyż z chwilą ukończenia budowy i po przeprowadzeniu kolundacyi nastąpił ostateczny obrachunek z przedsiębiorcami i zaspokojenie ich należytości, na co jest wprawdzie owa subwencya państwowa lecz płatna w ratach do r. 1899.

Wstawił go zaś Wydział krajowy w odpowiednią rubrykę preliminarza szkół dublańskich, gdyż do tego funduszu wpłynie i subwencya państwowa pokrywająca go w zupełności.

Rata na rok 1897 przypadająca wstawiona jest w rubryce dochodów tej szkoły.

W składzie grona profesorów nie zaszła żadna zmiana; co się zaś tyczy personalu administracyjnego, to ustanowione przez Wys. Sejm uchwałą na wstępie pod 3. przytoczoną posady obsadził Wydział krajowy w ten sposób, że obowiązki kasyera i rachmistrza poruczył prowizorycznie praktykantowi swego oddziału rachunkowego p. Józefowi Popowiczowi, zaś posadę sekretarza w biurze Dyrekcyi nadał prowizorycznie p. Bolesławowi Wieleżyńskiemu. Gdy się wreszcie okazało, jak to komisya gospodarstwa krajowego w swem sprawozdaniu zeszłorocznem podniosła, że te siły nie wystarczają do spełnienia wszystkich czynności biurowych, zezwolił Wydział krajowy na przyjęcie dyurnisty. Wydatek połączony z jego wynagrodzeniem w ciągu półrocza r. 1896 pokryto z przypadkowych oszczędności w analogicznych pozycyach, na rok zaś 1897 wstawiono odpowiednią kwotę w oddzielnej pozycyi.

Bogate w zbiory muzea i pracownie nie wymagają dalszego nakładu, a corocznie wyznaczane kwoty na utrzymanie i na zastąpienie zużytych przyrządów powinny w zupełności wystarczyć, dla tego też Wydział krajowy w rubr. VI. i VII. budżetu, obejmujących wydatki na potrzeby naukowe w ogóle nie preliminuje w żadnej pozycyi zwiększenia. Jedynie tylko brak pedologicznej mapy, niezbędnej prawie w każdem dobrze administrowanem gospodarstwie, skłonił Wydział krajowy do tego, iż postanowił wstawić pod poz. 48 b. nadzwyczajny wydatek w kwocie 400 zł. jako pierwszą ratę na pokrycie kosztów wykonania pedologicznej mapy Dublan. Cały koszt wykonania tej mapy dosięgnie prawdopodobnie kwoty 1000 zł. a pokryty by został w ciągu trzech lat, gdyż tyle prawie czasu zajmie całe wykonanie.

Kończąc na tem rzecz o szkole wyższej nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że z kwoty, wyznaczonej przez Wysoki Sejm na wycieczki i podróże naukowe dla profesorów krajowych szkół rolniczych. otrzymali z pośród kolegium dublańskiego p. asystent Karpiński 150 zł. na wyjazd do Eisenach dla wzięcia udziału w kursie o sztucznych nawozach, a docent fizyki p. Kazimierz Szulc 500 zł. na odbycie podróży naukowej do Niemiec, Belgii i Francyi.

Załączone (aleg. 3) sprawozdanie Dyrekcyi podaje bliższe szczegóły o frekwencyi, pilności i postępach uczniów w minionym roku szkolnym, niemniej całoroczną kronikę zakładu.

Szkoła niższa.

W ubiegłym roku szkolnym liczyła szkoła ta 35 uczniów na wszystkich trzech latach nauki.

Z pomiędzy tej liczby ośmiu ukończyło szkołę i po zdaniu końcowego egzaminu otrzymało świadectwo uzdolnienia na pisarzy ekonomicznych oraz dozorców robót polowych i stajennych.

Skład personalu nauczycielskiego, zajętego w tej szkole, pozostał niezmieniony. Obok dwóch nauczycieli do nauk pomocniczych i instruktora do robót praktycznych

obowiązki nauczyciela fachowego spełniają jak zawsze profesorowie szkoły wyższej, dzieląc między siebie poszczególne partye tej nauki. Mianowicie uczą: profesor Pankowski hodowli zwierząt domowych, profesor Dr. Wawnikiewicz nauk przyrodniczych, profesor Rylski mechaniki rolniczej, profesor Kubicki wiadomości z weterynaryi, a inżynier Blauth wstępnych wiadomości z melioracyi. Nauki rolnictwa udziela pomocniczy nauczyciel Szalay.

Wobec tego niezmienionego stanu sił nauczycielskich idzie nauka zwłaszcza w przedmiotach fachowych utartym torem i trzymaną jest ściśle na tym poziomie, jaki jest dla niższych szkół wskazany. Główna przeto uwaga skierowaną jest w tym kierunku, aby i całe prowadzenie chłopców i tok ich zajęcia odpowiadały ściśle celowi, jaki tego pokroju szkoła ma wytknięty.

Bliższe szczegóły o tej szkole znajdzie Wys. Sejm w wspomnianem już sprawozdaniu Dyrekcyi, która oddzielny ustęp poświęciła szkole niższej, przedstawiając w nim daty statystyczne co do wieku uczniów, ich pochodzenia, wyznania i t. d.

Kończąc na tem rzecz o szkole niższej, przechodzi Wydział krajowy do omówienia spraw dotyczących szkoły gorzelniczej i gorzelni.

Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Szkoła gorzelnicza ma z każdym rokiem coraz większy zastęp uczniów tak, że w roku bieżącym liczba ich przenosi 30. Pomyślnym objawem jest to, że młodzież ta, przybywająca do Dublan dla fachowego wykształcenia się w obranym zawodzie, nie poprzestaje tylko na tem, lecz korzysta jeszcze z własnej pilności z niektórych wykładów w szkole wyższej, aby tym sposobem przyswoić sobie więcej wiadomości z nauk ogólnie kształcących.

W planie naukowym zaszła tylko ta zmiana, że Wydział krajowy uznał za potrzebne wprowadzić jeszcze naukę o fabrykacyi drożdży prasowanych, której udzielać będzie kwalifikowany do tego docent. Wydatek na wynagrodzenie wstawiono w rubr. I. preliminarza tej szkoły, który tylko na tym punkcie wydatków różni się od budżetu, przyzwolonego przez Wys. Sejm na r. 1896, natomiast preliminowano dochody o 200 zł. wyżej, gdyż przy wzrastającej liczbie uczniów dochód z opłat czesnego będzie niewątpliwie o tę kwotę wyższy.

W sprawie urządzenia stacyi doświadczalnej gorzelniczej, o czem Wydział krajowy szczegółowo zdawał sprawę Wys. Sejmowi w ciągu ostatnich dwóch lat, nadeszła przychylna odpowiedź c. k. Ministerstwa co do przyczynienia się ze skarbu państwa połową kosztów założenia. Jednakowoż z uwagi na znaczniejsze wydatki, jakie w nadchodzącym roku poniesie fundusz krajowy na zakłady dublańskie w ogóle, nie uznał Wydział krajowy za wskazane, występować jeszcze z wnioskami na założenie tej stacyi w r. 1897.

Kończąc rzecz o szkole gorzelniczej, nadmienia tylko jeszcze Wydział krajowy, że podobnie jak ubiegłych lat, tak i w tym roku odbyć się za zezwoleniem Wydziału krajowego sześciodniowy kurs praktyczny w gorzelni dla straży skarbowej i urzędników c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu.

Co do gorzelni samej wreszcie nie ma Wydział krajowy nic do nadmienienia, szczegóły zaś dotyczące preliminarza znajdują bliższe omówienie w wyjaśnieniach tam umieszczonych.

Stacye doświadczalne.

Uchwałą z 9. lutego 1895 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na następną sesyę przygotował projekt uzupełnienia stacyi doświadczalnych w kierunku dokonywania w kraju lokalnych prób i doświadczeń z nawozami handlowemi, oraz z uprawą rozmaitych gatunków i odmian roślin. Uchwały tej w roku ubiegłym Wydział krajowy nie wykonał o tyle, że — jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniono — postanowił czekać na wyniki, jakie przyniosą doświadczenia robione w tym kierunku na próbę przez komitet Towarzystwa gospodarskiego.

Dziś jednak, gdy wyniki tych prób są znane, gdy nadto ogół rolników interesując się żywo temi doświadczeniami i upatrując słusznie w ich systematycznem i umiejętnem prowadzeniu rzecz wielkiej dla postępu rolniczego doniosłości, domaga się w memoryałach, wniesionych przez wszystkie Oddziały c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, aby działalności stacyj dublańskich nie ograniczać na kontrolę nasion i nawozów lecz rozszerzyć ją w kierunku przeprowadzania doświadczeń na półkach

doświadczalnych w różnych okolicach kraju pozakładanych i odpowiednio do tego wyposażyć — dziś, zdaniem Wydziału krajowego, nadeszła pora do uzupełnienia stacyj dublańskich w kierunku wskazanym przytoczoną powyżej uchwałą Wysokiego Sejmu.

Rozszerzenie to, ograniczone na razie do najskromniejszych rozmiarów, bo tylko do założenia ogrodu w okolicach górskich dla prowadzenia próbnej uprawy jarzyn zazwyczaj u nas w górach nieuprawianych lub wyrodzonych przez dziką kulturę i dla prowadzenia uprawy roślin pastewnych górskich, tudzież do założenia 5 pól doświadczalnych w 5 miejscowościach — spowoduje znaczniejsze wydatki pomimo ofiarności prywatnej, polegającej na bezpłatnem dostarczeniu gruntów.

Wydatki te pochodzą głównie stąd, że trzeba powiększyć personal, zwiększyć dotacye na utrzymanie i na urządzenie, ponieść koszta założenia i prowadzenia pól doświadczalnych, tudzież koszta analiz z tych pól.

Co do personalu, zajętego w stacyach, to przy dzisiejszym jego składzie zamierzonych czynności absolutnie przeprowadzić się nie da, nie należy bowiem zapominać, że kierownicy stacyj są przedewszystkiem profesorami szkoły wyższej, że zatem nie mogą każdej chwili bez narażenia swych profesorskich obowiązków na szwank wydalać się z Dublan dla przeprowadzenia kontroli nad robotami, prowadzonemi w doświadczalniach, a nadto sami nie są w stanie zrobić wszystkich analiz. Zachodzi tedy potrzeba powiększenia personalu o dwóch asystentów, jednego dla stacyi botanicznej, jednego dla chemicznej, którzyby wedle wskazówek i instrukcyi kierowników tę kontrolę prowadzili a nadto w laboratoryach wykonywali analizy z tych pól i analizy nadsyłanych próbek, których ilość stale się wzmaga.

Dotacye na utrzymanie stacyj z rozszerzeniem i rozwinięciem ich czynności muszą naturalnie być zwiększone, przy ich preliminowaniu ograniczył się Wydział krajowy na kwoty niezbędnie potrzebne.

Co do urządzenia, to wobec zwiększonego zakresu działania, zachodzi konieczność zwiększenia liczby przyrządów w mniejszej mierze dla stacyi botanicznej, w znaczniejszej dla chemicznej. Kwotę potrzebną dla stacyi botanicznej obliczył Wydział krajowy na 300 zł., a posłużyłaby ona na nabycie 3 szafek do kiełkowania, wagi normalnej hektolitrowej i pomniejszych przyrządów do czyszczenia i przebierania nasion. Kwota potrzebna na najniezbędniejsze przyrządy w stacyi chemicznej obliczona jest na 1200 zł., a posłużyć ma na nabycie wag chemicznych dokładnych, szalek platynowych, suszarki vacuum, calorimetru i viscosimetru.

Koszta wreszcie założenia ogrodu górskiego na bezpłatnie odstąpionych gruntach w Żabiu obliczone są na 200 zł., zaś założenia 5 pól doświadczalnych przeciętnie po 150 zł. wraz z kosztami prowadzenia doświadczeń.

Wydatki te w tych czterech kategoryach wraz z pomniejszemi innemi, bliżej w preliminarzu wyspecyalizowanemi, mimo całej oględności przy preliminowaniu, spowodują dla funduszu krajowego większy ciężar o 5.886 zł. w porównaniu do budżetu r. 1896.

Jakkolwiek to wydatek stosunkowo dość znaczny, zwłaszcza w porównaniu z dotychczasowym, Wydział krajowy nie wahał się go wprowadzić do preliminarza budżetu ze względu na cel, dla którego ma służyć. Zresztą Wydział krajowy nie wątpi, że Ministerstwo rolnictwa oceni należycie usiłowania kraju na tem polu i zwiększy swą dotychczasową subwencyę dla stacyj dublańskich w stosunku do wydatków, jakie kraj na ten cel ponosi.

Kończąc na tem rzecz o stacyach doświadczalnych, nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że mimo gotowości Ministerstwa rolnictwa do pokrycia połowy wydatków, jakieby spowodowało założenie w Dublanach gazowni dla wytwarzania gazu z odpadków naftowych celem użycia go w stacyach przy robieniu analiz, nie występuje w tym roku z wnioskiem na założenie gazowni, mając na uwadze nadzwyczajne wydatki, jakie fundusz krajowy na zakłady dublańskie w ogóle ma ponieść.

Przedkładając wreszcie sprawozdania (aleg. 4 i 5) kierowników, dające dokładny obraz działalności stacyj w ciągu ich jednorocznego istnienia, przechodzi Wydział krajowy do omówienia spraw, dotyczących folwarku.

Folwark.

Z początkiem bieżącego roku administracyjnego poruczył Wydział krajowy zarząd folwarkiem dublańskim p. dyrektorowi Frommlowi, uwalniając równocześnie p. profesora Kazimierza Pańkowskiego na jego kilkakrotnie objawione życzenia od obowiązków administratora, które przez kilkanaście lat bardzo gorliwie i skutecznie spra-

wował obok swych głównych zajęć jako profesor fachowego przedmiotu w szkole wyższej.

Nowy administrator rozpatrzywszy się w całym toku gospodarstwa, zwrócił uwagę Wydziału krajowego na braki, któreby jego zdaniem w interesie podniesienia dochodów należało co rychlej usunąć. Najdotkliwiej dawał się odczuwać nieodpowiedni w stosunku do obszaru zastęp roboczego inwentarza, który należało co rychlej uzupełnić choćby tylko dla uniknienia nieproporcyonalnych wydatków na najem robocizny ciągłej. Uznając tę potrzebę, upoważnił Wydział krajowy administracyę do kupna sześciu koni i ośmiu wołów roboczych i do sprawienia potrzebnej uprzęży, a koszt stąd powstały i chwilowo z innych funduszów pokryty wstawiony został w poz. 7 preliminarza folwarku.

Dalej podniósł p. administrator, że wykonane przed laty nawodnienie łąk nie funkcyonuje już, gdyż z biegiem lat rowy się zamuliły a szluzy uległy zniszczeniu. Wysłany na miejsce inżynier biura meloracyjnego po przeprowadzeniu badań obliczył w porozumieniu z administracyą folwarku koszt, jaki pociągnie za sobą przywrócenie do pierwotnego stanu tych urządzeń melioracyjnych. Ze względu na znaczniejszy wydatek, bo wynoszący 3000 zł. postanowił Wydział krajomy wykonać te roboty w ciągu dwóch lat i dlatego wstawił do preliminarza w poz. 12. tylko połowę tego wydatku jako pierwszą ratę.

Wreszcie wstawił Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem administracyi do poz. 9 preliminarza kwotę 3000 zł., na budowę stajni opasowej, której potrzebę Wysoki Sejm jeszcze w r. 1894 uznał i budowę jej osobną uchwałą zalecił.

Licząc się z nadzwyczajnymi wydatkami, jakie fundusz krajowy ma ponieść w bieżącym roku na zakłady dublańskie, nie przedstawia Wydział krajowy dalszych wniosków przez administracyę przedłożonych a dążących do podniesienia gospodarstwa folwarcznego, widzi się jednak zniewolonym zaznaczyć, że ich załatwienie w przyszłorocznym budżecie stanie się nieuniknionem.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za r. 1896 o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o krajowej gorzelni i folwarku dublańskim.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy domu dla pomieszczenia jednego profesora kosztem nieprzekraczającym 9000 zł.

3) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wybudowania na folwarku dublańskim stajni opasowej kosztem 3000 zł.

4) Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozszerzenia czynności stacyj doświadczalnych w kierunku robienia doświadczeń na polach, założonych w tym celu w typowych miejscowościach kraju, tudzież w ogrodzie założonym w okolicy górskiej, i zwiększa skutkiem tego etat osób w stacyach zatrudnionych o dwóch asystentów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy
St: Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Zbiór przepisów

obowiązujących uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

Młodzież kształcąca się w krajowej wyższej Szkole rolniczej w Dublanach, powinna zakład ten, jako mający na celu podniesienie wiedzy rolniczej, uważać za przybytek nauki, który uszanować należy, tak w poczuciu jego znaczenia dla kraju, jakoteż w interesie własnym.

Uczniowie tej Szkoły otrzymując w domą zakładowym mieszkanie wraz z całem utrzymaniem, zatem wolni od trosk codziennego życia mają poświęcać się wyłącznie nauce. Dbałość o zachowanie godności i dobrej sławy Szkoły jest każdego z nich obowiązkiem honorowym. Korzystający z nauk odznaczać się stąd powinni w Szkole i po za Szkołą wzorową przyzwoitością, która jest cechą dojrzałości do wyższego zakładu naukowego, istotnem zamiłowaniem nauki i szlachetnem pragnieniem kształcenia się na pożytecznych krajowi obywateli, słowem, zachowanie się ich powinno być godnem zakładu, do którego mają zaszczyt należeć.

Celem przepisów niniejszych jest zachowanie porządku i dobrego obyczaju. Przez nieład upadają gospodarstwa i giną narody — nierządem one stać nie mogą. Młodzież, która ma kiedyś dobrym przykładem przyświecać swym podwładnym, powinna się zawczasu do tego sposobić pomna przytem, że pilnem przestrzganiem niniejszych przepisów nietylko się przyczyni do wyrobienia dobrej opinii o sobie i o instytucyi, do której należy, ale nadto wdroży się wcześnie do poszanowania praw, ustanowionych przez władzę.

A) Przepisy porządkowe.

Początek roku szkolnego. §. 1. Rok szkolny w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach rozpoczyna się 23. września.

Uczniowie zwyczajni. §. 2. Uczniowie są zwyczajni.

Warunki przyjęcia na ucznia zwyczajnego. §. 3. Kto zdał egzamin dojrzałości (uzyskał patent) w wyższem gimnazyum, lub w wyższej szkole realnej (na oddziale zasadniczym) może być przez Dyrekcyę przyjętym do szkoły jako uczeń zwyczajny.

§. 4. Kto skończył wyższe gimnazyum lub wyższą szkołę realną lub inny jaki zakład naukowy, który kolegium profesorów uzna za równorzędny z wyższem gimnazyum, lecz świadectwa dojrzałości nie otrzymał, lub kto uzyskał patent z oddziału handlowego szkoły realnej, może przystąpić do egzaminu wstępnego, uprawniającego go do wstąpienia do szkoły.

§. 5. Nieposiadający warunków w §. 4. wymienionych może być tylko wyjątkowo przypuszczonym do egzaminu wstępnego na podstawie uchwały kolegium profesorów, przedłożonej przez Kuratoryę a zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

Egzamin wstępny. §. 6. W egzaminie wstępnym powinien kandydat wykazać:

1) Zapomocą egzaminu ustnego, że posiada matematykę i fizykę w takim zakresie, w jakim są udzielane w wyższych klasach austryackich gimnazyów.

2) Za pomocą wypracowania pisemnego na temat ogólny, przez egzaminatora dany, iż posiada wykształcenie ogólne i włada językiem polskim.

§. 7. Egzamin wstępny zdaje się przed komisyą, wybraną na rok przez kolegium profesorów, w terminie oznaczonym przez kolegium.

§. 8. O przyjęciu kandydata rozstrzyga kolegium profesorów na wniosek komisyi egzaminacyjnej.

Obowiązki uczniów.

§. 9. Uczniowie obowiązani są bez wyjątku mieszkać w domu zakładowym, poddać się przepisom porządku domowego (lit. C. Regulamin domu zakładowego), nosić przepisany mundur (lit. E.), słuchać wykładów i brać udział w demostrancyach i ćwiczeniach, trzymając się ściśle planu naukowego w szkole obowiązującego oraz zdawać przepisane egzamina we właściwym czasie. Od słuchania jednak tych wykładów, których słuchali w innym wyższym zakładzie naukowym i od zdawania tych egzaminów szczegółowych, które tamże zdali, mogą być za uchwałą kolegium profesorów uwolnieni.

Wpis. Rodowód.

§. 10. Kto został przyjęty do szkoły przez Dyrekcyę (§. 3.) lub na mocy uchwały kolegium profesorów (§. 8.), wypełnia formularz „Rodowodu“ którego mu wraz z egzemplarzem niniejszych przepisów dostarcza kancelarya i składa go w Dyrekcyi.

Dokumenta.

§. 11. Wraz z rodowodem mają być przedłożone w Dyrekcyi:

a) metryka lub inny wiarogodny dokument, dowodzący, że kandydat ukończył 18 rok życia;

b) świadectwa szkolne, na podstawie których kandydat żąda przyjęcia do szkoły, lub przypuszczenia do egzaminu wstępnego;

c) świadectwo moralności za czas od wystąpienia ze szkoły,

d) świadectwo zdrowia potwierdzone przez lekarza zakładowego.

§. 12. Dokumenta te pozostają w kancelaryi Dyrekcyi przez cały czas pobytu ucznia w szkole i będą wydane za pokwitowaniem ucznia na rodowodzie umieszczonem.

Opłaty uczniów.

§. 13. Równocześnie z rodowodem i dokumentami wnosi uczeń nowowstępujący następujące opłaty:

a) za całe utrzymanie z obsługą, opałem, światłem, tudzież za umundurowanie półrocznie 271 zł.;
b) czesne półrocznie 50 zł.;
c) wpisowe w 1, 3 i 5 półroczu po 5 zł.;
d) na laboratorya i usługę w szkole półrocznie 4 zł.

Termin wpisów i wnoszenia opłat.

§. 14. Wpisy i wnoszenie opłat uczniów wstępujących odbyć się mogą tylko w ciągu pierwszego tygodnia od rozpoczęcia półrocza.

§. 15. Ten sam termin obowiązuje uczniów w szkole przebywających co do wnoszenia opłat z początkiem każdego półrocza.

§. 16. Uczniowie niezamożni a pilni i dobrze się prowadzący mogą otrzymać zupełnie bezpłatne miejsce funduszowe.

Miejsca funduszowe, których jest ogółem dwanaście, nadaje Wydział krajowy do ukończenia szkoły a to na podstawie konkursu, rozpisywanego corocznie w miarę opróżnionych miejsc 1. czerwca, zamykanego 15. lipca. Podania na konkurs mają być wnoszone do Dyrekcyi, która je z opinią kolegium profesorów przedłoży w ciągu 14 dni za pośrednictwem Kuratoryi Wydziałowi krajowemu.

Z nowowstępujących uczniów mogą miejsce funduszowe otrzymać ci, którzy mają warunki, wymienione w §. 3.

§. 17. Od opłat szkolnych wymienionych w §. 13. pod *b*), *c*), *d*), mogą być przez Wydział krajowy na przedstawienie kolegium profesorów wniesione za pośrednictwem Kuratoryi uwolnieni ci, którzy pilnością i zachowaniem się na to zasługują, a wiarygodnem świadectwem udowodnią

że uiszczenie tej opłaty przechodzi ich siły materyalne. Nowowssępujący jednak uczniowie uwolnienia tego za pierwsze półrocze uzyskać nie mogą.

§. 18. Starający się o uwolnienie od opłat (§. 13. *b*, *c*, *d*) winni w ciągu pierwszego tygodnia od rozpoczęcia wykładów, wnieść na ręce Dyrekcyi należycie udokumentowane podanie.

Książeczki frekwentacyjne.

§. 19. Po dokonaniu wpisu otrzymuje uczeń wstępujący książeczkę frekwentacyjną, do której wpisuje wszystkie wykłady tak zwyczajne, jak nadzwyczajne, których ma słuchać i ćwiczenia, w których ma udział brać.

Przyjęcie na wykłady w I. półroczu.

§. 20. Z książeczką frekwentacyjną, w której uwidoczniono, że uczeń w swoim czasie uiścił opłaty i czesne, lub uiścił opłaty a wniósł podanie o uwolnienie od czesnego, udaje się uczeń do każdego z docentów, u których wykładów ma słuchać, aby mu ten podpisem stwierdził, iż na wykład przyjętym został.

§. 21. Czynność ta załatwioną być musi w ciągu pierwszych 10 dni od rozpoczęcia wykładów.

Tym, którzy nie mają potwierdzenia wymienionego w §. 20. co do opłat i czesnego, nie może docent udzielić podpisu wcale, a tym którzy zgłaszają się później, tylko za uchwałą kolegium profesorów.

W półroczach następnych.

§. 22. W następnych półroczach uczeń, wypełniwszy pierwszą rubrykę książeczki frekwentacyjnej, przedkłada książeczkę kancelaryi celem uzyskania poświadczenia, iż uiścił opłaty i czesne lub że opłaty uiścił i wniósł podanie o uwolnienie od czesnego, poczem postępuje z nią tak samo jak uczeń nowowstępujący.

Immatrykulacya.

§. 23. Przyjęci do szkoły uczniowie zgromadzą się na wezwanie Dyrektora w celu immatrykulacyi. Zobowiązawszy się w obec profesorów i zgromadzonych kolegów, podpisem i podaniem ręki Dyrektorowi, do ścisłego przestrzegania niniejszych przepisów i wszelkich przez władze szkolne wydawanych rozporządzeń i poleceń dotyczących zachowania się w szkole, otrzymują z rąk Dyrektora poświadczenie przyjęcia w poczet uczniów krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

§. 24. Immatrykulacya jest ważną przez trzy lata; ustaje jednakże:

I. z końcem półrocza, jeżeli uczeń:

a) nie uzyskał z własnej winy poświadczenia frekwentacyi wszystkich wykładów i ćwiczeń, na które był zapisany;

b) dwa razy otrzymał napomnienia z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów. (§. 7. lit. *b*. Przep. dyscyp.);

II. w ciągu półrocza w wypadkach przewidzianych §. 34. niniejszych przepisów i §. 7. *d*) przepisów dyscyplinarnych.

O ponownem przyjęciu ucznia do szkoły rozstrzyga kolegium profesorów.

Poświadczenie frekwentacyi.

§. 25. Na dwa tygodnie przed końcem pierwszych pięciu półroczy, a w półroczu 6. od dnia 10. czerwca począwszy, może się zgłosić uczeń do docentów po poświadczenie frekwentacyi.

§. 26. Poświadczenie frekwentacyi musi być uzyskane najdalej w ostatnim tygodniu półrocza.

Księga klasyfikacyjna.

§. 27. Książeczka frekwentacyjna po uzyskaniu przyjęcia na wykłady i po uzyskaniu poświadczenia frekwentacyi musi być oddana do kancelaryi, aby odpowiednie rubryki księgi klasyfikacyjnej wypełnione być mogły.

Duplikaty książeczek frekwentacyjnych.

§. 28. W razie zaginienia książeczki frekwentacyjnej może uczeń żądać duplikatu tylko za te półrocza, które były wpisane do księgi klasyfikacyjnej.

Za duplikat należy się opłata w kwocie 5 zł.

Pilność.

§. 29. Uczniowie są obowiązani uczęszczać regularnie na wszelkie wykłady, demonstracye i ćwiczenia, repetytorya i konwersatorya, co nauczyciele ściśle kontrolować będą za pomocą list imiennych na każdym wykładzie i każdem ćwiczeniu.

Wykaz nieusprawiedliwionych absencyj, przedkładany co 14 dni przez każdego docenta na posiedzeniu kolegialnem, będzie przedmiotem kolegialnych obrad celem orzeczenia kary na absentujących się.

Kollokwia.

§. 30. Z końcem każdego półrocza mają uczniowie zdawać kollokwia z przedmiotów, których w tem półroczu słuchali. Termina do kollokwiów wyznacza każdy z docentów. Kollokwium z chemii ogólnej, chemii rolnej, botaniki i zoologii musi poprzedzać przyjęcie na ćwiczenia w laboratoryach.

Kollokwia i egzamina stypendystów i uczniów uwolnionych od czesnego.

§. 31. Uczeń pragnący uzyskać albo posiadający już stypendyum, bezpłatne miejsce funduszowe lub uwolnienie od czesnego, musi we właściwym czasie pozdawać z dobrym skutkiem egzamina i kollokwia, do zdawania których obowiązuje go §, 1. przepisów o egzaminach i §. 30. niniejszych przepisów. Niedopełnienie tego obowiązku pociąga za sobą utratę stypendyum, bezpłatnego miejsca funduszowego, lub uwolnienia od czesnego.

§. 32. O wyniku kollokwium uwiadamia docent kancelaryą na odnośnym formularzu, zapisując ten wynik równocześnie do książeczki frekwentacyjnej egzaminowanego w rubryce na to przeznaczonej.

Ferye.

§. 33. W krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach są ferye następujące:

a) Ferye letnie od 16. lipca do 23. września.

b) Ferye Bożego narodzenia od 20. grudnia do 10. stycznia włącznie.

c) Ferye wielkanocne od niedzieli kwietnej do pierwszej niedzieli po Wielkanocy włącznie.

Wykłady nie odbywają się:

a) w przerwie pomiędzy półroczem zimowem a letniem, a mianowicie od dnia 15. do 18. lutego włącznie;

b) w dzień zaduszny;

c) w poniedziałek i wtorek zapustny i środę popielcową.

Prócz tego ma Dyrektor prawo zawiesić wykłady dwa razy do roku na jeden dzień.

Uwalnianie się od wykładów.

§. 34. Kto z powodu choroby lub innej ważnej przyczyny na wykłady, ćwiczenia lub demonstracye przybyć nie może, winien uwiadomić o tem dotyczącego docenta, a dyrektora wtedy, jeżeli się to odnosi do wykładów i t. d. więcej niż jednego docenta.

Kto jest zmuszony w czasie wykładów na dzień lub dłużej z Dublan wyjechać, ma prosić dyrektora o uwolnienie, wykazując należycie słuszność powodu, a po powrocie uwiadomić docentów o otrzymanym urlopie.

Przedłużenie feryj.

Feryj uczniom samowolnie przedłużać nie wolno.

Kto po którychbądź feryach w terminie właściwym do Dublan nie wróci albo w czasie wykładów z domu zakładowego samowolnie wyjedzie, zostaje z listy uczniów wykreślonym i na nowo przyjętym być może tylko za osobną uchwałą kolegium profesorów i za ponowną opłatą wpisowego i czesnego.

Spaźniający się po wielkich feryach a wskutek osobnej uchwały kolegium profesorów wpisany, opłaca podwójne wpisowe i czesne. Jeżeli ponownie wpisany jest stypendystą, nie może on już za to półrocze raty stypendyjnej otrzymać, jeśli był umieszczony na bezpłatnem miejscu funduszowem, nie może go już dostać na ten rok, jeśli wreszcie miał uwolnienie od czesnego, to je traci.

§. 35. Kto w ciągu studyów szkołę opuścić zamierza, winien na piśmie zażądać od Dyrekcyi zwrotu dokumentów, które po upływie tygodnia odebrać może.

Małoletni obowiązany jest wykazać się przyzwoleniem ojca lub opiekuna.

Kto szkołę opuści, warunków tych nie dopełniwszy, z listy uczniów wykreślonym zostanie.

W ciągu śledztwa dyscyplinarnego uczeń szkoły dobrowolnie opuścić nie może.

B) Przepisy o egzaminach i świadectwach.

§. 1. Każdy uczeń zwyczajny winien zdawać następujące egzamina:

Egzamina. 1. z poszczególnych nauk zasadniczych i pomocniczych, a mianowicie:

W pierwszym roku studjów: w końcu pierwszego półrocza egzamin z fizyki, w końcu drugiego półrocza egzamina *a)* z mineralogii, petrografii i geologii; *b)* z zoologii. anatomii opisowej i fizyologii zwierząt domowych.

W drugim roku studjów w końcu zimowego półrocza egzamina *a)* z chemii, *b)* z nauki gospodarstwa społecznego i statystyki; w końcu letniego półrocza egzamina *a)* z botaniki ogólnej, systematycznej i z fizyologii roślin, *b)* z inżynieryi wiejskiej.

2. Egzamin główny z nauk zawodowych w końcu trzeciego roku studyów.

§. 2. Egzamina z poszczególnych nauk zasadniczych odbywać się mają z całości przedmiotu, a od zasady tej o tyle tylko odstąpić można, że zdający egzamin z fizyki z końcem 1-go półrocza winien będzie uzupełnić go w końcu 2-go półrocza zrobieniem kollokwium z meteorologii i że przy egzaminie z inżynieryi nie będą dostawać pytań z miernictwa, niwelacyi lub mechaniki ogólnej uczniowie, którzy z tych przedmiotów poprzednio zrobili kollokwium z postępem bardzo dobrym.

Termina egzaminów. §. 3. Termin każdego z tych egzaminów ogłoszony będzie za kartkami.

Komisya egzaminowa. §. 4. Egzamina te zdają uczniowie przed komisyą, złożoną z egzaminatora i assesora.

§. 5. Każdy egzamin trwa od 15 do 30 minut.

§. 6. Na oznaczenie wyniku egzaminów służą następujące stopnie: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny i niedostateczny.

Wynik egzaminów będzie uwidocznionym w świadectwie frekwentacyjnem i świadectwie z ukończonych nauk. Osobnych świadectw z tych egzaminów uczniowie nie otrzymują.

Egzamin powtórny i postąpienie na rok wyższy. §. 7. W razie wykazania przy egzaminie kursowym niedostatecznego postępu z jednego przedmiotu może kolegium profesorów pozwolić uczniowi poprawić egzamin z tego przedmiotu w końcu letniego półrocza, względnie (jeżeli to był przedmiot wykładany w II. półroczu) w czasie między 23. września a 1. października. Niedostateczny postęp wykazany przy egzaminie poprawczym wyklucza możność uczęszczania na wykłady roku wyższego.

Również nie może być wpisanym na rok wyższy, kto przy egzaminach kursowych wykazał niedostateczny postęp więcej niż z jednego przedmiotu.

Jeżeli uczeń nie może z ważnych powodów zdawać egzaminów kursowych w terminie, wymienionym w §. 1., może mu kollegium profesorów po zbadaniu wiarogodności i ważności powodów wyznaczyć inny termin.

Zgłoszenie się do egzaminu. §. 8. Uczeń, przystępujący do kursowych egzaminów, winien zgłosić się na tydzień przed terminem do kancelaryi i przedłożyć książeczkę frekwentacyjną celem wykazania, że uzyskał poświadczenie frekwentacyi z odpowiednich wykładów i ćwiczeń.

Egzamin główny. Uprawnienie do zdawania egzaminu głównego. §. 9. Do egzaminu głównego dopuszczony być może tylko uczeń, który:

a) wysłuchał wykładu wszystkich obowiązkowych przedmiotów i otrzymał z nich potwierdzenie frekwentacyi;

b) zdał wszystkie egzamina wymienione w §. 1. niniejszych przepisów z postępem co najmniej „dostatecznym“ (§. 20. st. org.)

Zgłoszenie się do egzaminu. §. 10. Mający zamiar przystąpić do tego egzaminu powinien zgłosić się przed 15-tym czerwca do Dyrekcyi i przedłożyć swą książeczkę frekwentacyjną na dowód, że dopełnił warunku zawartego w §. 9. *a)*: wolno mu prosić przytem o wyznaczenie terminu do zdawania egzaminu po feryach.

Zakres egzaminu. §. 11. Egzamin główny powinien wykazać, że kandydat nie tylko zna sposoby powszechniej używane do rozwiązywania zadań technicznych i ekonomicznych gospodarzowi w praktyce się nastręczających, ale że nadto

umie krytycznie je oceniać, naukowo uzasadniać i wykazywać zgodność ich z tłem ekonomicznem i przyrodzonem danej okolicy.

Ponieważ kandydat sposobił się na przyszłego samoistnego zarządcę majątku większego, przeto powinien wykazać, że posiada dokładną znajomość zasad, których racyonalny zarząd majątku trzymać się winien, nie mniej jak zasad tych, które przy urządzaniu majątku o wyborze systemu i o sposobie wprowadzenia go w życie rozstrzygają.

§. 12. Zgodnie z tem założeniem składa się egzamin główny z dwóch części: z wypracowania na piśmie i egzaminu ustnego (§. 21. st. org.)

Egzamin piśmienny.

§. 13. Wypracowanie piśmienne z zakresu przedmiotów egzaminu ustnego (§. 15.) robią kandydaci pod klauzurą na 14 dni przed egzaminem ustnym (§. 21. st. org.).

W dniu egzaminu piśmiennego zbierają się kandydaci w oznaczonej sali i w obecności dyrektora i członków grona profesorów wchodzących w skład komisyi egzaminacyjnej wybierają kolejno w porządku alfabetycznym jeden z opieczętowanych tematów. Po otwarciu tematu, odczytaniu i zaopatrzeniu swojem nazwiskiem daje go kandydat profesorowi nadzorującemu dla zaciągnięcia do protokołu.

Na wypracowanie przeznacza się 8 godzin, po upływie których praca, choćby nieukończona ma być oddaną.

Prócz tablic rachunkowych, względnie statystycznych nie wolno przy wypracowaniu używać innych podręczników,

Niestosujący się do tego przepisu traci prawo do robienia egzaminu w tym terminie i może być przypuszczonym do głównego egzaminu dopiero po upływie jednego roku.

Nadzór wykonują członkowie kolegium profesorów w kolei wyznaczonej przez Dyrekcyę.

Z nadzoru ma być prowadzony protokół.

§. 14. Wypracowania piśmienne daje dyrekcya do ocenienia członkom komisyi egzaminacyjnej, wybranym z grona kolegium (§. 18. a).

Klasyfikacya odbywa się na posiedzeniu kolegialnem tych członków pod przewodnictwem dyrektora i zapada większością głosów członków komisyi. W razie równości głosów przyznaje się kandydatowi stopień korzystniejszy.

Kandydat, który otrzymał z wypracowania stopień niedostateczny, nie może być przypuszczony do egzaminu ustnego,

O wyniku egzaminu piśmiennego, względnie o przypuszczeniu do egzaminu ustnego, zawiadamia Dyrekcya kandydatów na tydzień przed egzaminem ustnym.

Egzamin ustny.

§. 15. Egzamin ustny obejmuje całość nauki rolnictwa, chemii rolnej, hodowli i administracyi.

Termin.

§. 16. Egzamin ustny odbywa się z reguły w czasie od 1. lipca do końca półrocza letniego.

Termina dla kandydatów zgłaszających się po feryach wyznacza kolegium profesorów.

§. 17. Egzamin ustny odbywa się publicznie z każdym kandydatem z osobna, w obec komisyi egzaminowej (§. 21. st. org,).

Komisya egzaminowa.

§. 18. Komisya składa się z członków 10-ciu, z których w każdym egzaminie bierze udział 7-miu, a mianowicie:

a) z 4 członków wybranych na przeciąg 1 roku szkolnego przez kolegium profesorów ze swego grona, a to do każdego przedmiotu po jednym;

b) z 3 członków, których z pomiędzy 6-ciu przez Wydział krajowy mianowanych, kolejno wzywa Dyrektor.

Członków ad *b)* mianuje Wydział krajowy z pomiędzy znanych w kraju gospodarzy praktycznych.

Członkowie komisyi mianowani urzędują również przez jeden rok szkolny.

W razie gdyby który z członków czy to przez kolegium wybranych, czy przez Wydział mianowanych w terminie oznaczonym urzędować nie mógł, wyznacza Dyrektor zastępcę.

§. 19. Komisya egzaminacyjna konstytuje się przed rozpoczęciem egzaminu wybierając przewodniczącego i sprawozdawcę.

Po ukonstytuowaniu się następuje odczytanie tematów, jakie miał każdy kandydat do opracowania na piśmie, tudzież ocena tych prac przez członków kolegium profesorów, wybranych do komisyi.

Trwanie egzaminu.

§. 20. Egzamin trwa do dwóch godzin, z których mniej więcej równe części przypadać winny na każdy z przedmiotów.

Następstwo przedmiotów.

Nauka Administracyi jest ostatnim z kolei przedmiotem egzaminu.

Przyjęcie egzaminu i udzielanie stopnia.

§. 21. Bezpośrednio po egzaminie decyduje komisya czy kandydat uczynił zadość wymogom §. 11. i jaki stopień z uwzględnieniem wyniku egzaminu piśmiennego ma być mu udzielony.

Do uznania egzaminu za dostateczny potrzeba 4-ych głosów, do przyznania stopnia, większości, przyczem w razie równości głosów, głos przewodniczącego liczy podwójnie.

Stopnie.

Stopni jest trzy: celujący, dobry, dostateczny.

Przypuszczenie do egzaminu powtórnego.

§. 22. Jeśli kandydat nie odpowiedział wymogom, zawartym w §. 11., orzeka kolegium na wniosek komisyi kiedy cały egzamin główny może być powtórzony.

§. 23. Egzamin główny może być raz tylko powtórzony i to nie wcześniej, niż po upływie 3 miesięcy (§. 22. st. org.).

Egzamin dyplomowy.

§. 24. Prócz egzaminów obowiązkowych (§. 16. st. org.) mogą ukończeni uczniowie, którzy złożyli egzamin główny i posiadają dostateczną praktyką zdawać egzamin dyplomowy (§. 24. st. org.).

Przedmiotem tego egzaminu jest opracowanie zupełnego projektu organizacyi gospodarstwa.

Temat.

Za podstawę do tego opracowania służy opis gospodarstwa.

Kandydat sam wypracowuje opis gospodarstwa przez kolegium wyznaczonego, albo przez nie na propozycyą kandydata akceptowanego, który to opis ewentualnie kolegium zmodyfikować może.

Kolegium profesorów ma prawo w danym razie dostarczyć kandydatowi gotowego opisu.

§. 25. Wyznaczenia tematu do pracy może kandydat żądać już w pół roku po złożeniu egzaminu głównego.

Termin wniesienia wypracowania.

§. 26. Wypracowanie to ma kandydat przedłożyć najpóźniej w 6. miesięcy po otrzymaniu tematu. W wyjątkowych razach kolegium termin ten przedłużyć może.

Ocenienie wypracowania.

§. 27. Wypracowania piśmienne daje Dyrekcya czterem członkom komisyi egzaminowej do ocenienia. Każdy z członków komisyi ma prawo zatrzymać u siebie wypracowanie przez dni 4, i otrzymuje naraz tylko jedno wypracowanie.

W czasie feryi letnich, Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych nie ocenia się wypracowań.

§. 28. Referenci po przeczytaniu rozprawy zbierają się na wezwanie Dyrektora i orzekają większością głosów o jej przyjęciu.

Termin do obrony.

§. 29. Po przyjęciu wypracowania wyznacza Dyrektor termin do ustnej jego obrony.

Termin ten musi być tak wyznaczony, aby wypracowanie przez trzy dni w kancelaryi D y r e k c y i przez profesorów i docentów szkoły przeglądane być mogło.

Wypracowanie piśmienne pozostaje w aktach.

§. 30. Obrona ma trwać nie więcej nad 3. godziny.

Oponować, oprócz referentów, którzy oponują z urzędu, mogą wszyscy nauczyciele szkoły.

Wynik egzaminu.

§. 31. Po obronie orzeka kolegium na podstawie referatów obydwu komisyi i wyniku obrony, o wyniku całości egzaminu i o stopniu udzielić się mającym.

Stopień. Świadectwa.

Stopni tych jest 3: celujący, dobry, dostateczny.

§. 32. Uczeń, który zdał egzamin główny w całości, otrzymuje świadectwo z ukończonych nauk. Uczeń, który zrobił egzamin dyplomowy, otrzymuje dyplomowe świadectwo.

Przed złożeniem egzaminu głównego może uczeń otrzymać tylko świadectwo frekwentacyjne.

Świadectwo frekwentacyjne oprócz wymienienia czasu, który uczeń w szkole przepędził i wyliczenia wykładów i ćwiczeń, z których uzyskał poświadczenie frekwentacyi, obejmuje wyniki egzaminów szczegółowych i ocenienie zachowania się ucznia podczas pobytu w szkole, świadectwo zaś ukończonych nauk, także wynik egzaminu głównego.

Prócz tego jest na świadectwach tych paragraf niniejszy zamieszczony w dosłownem brzmieniu (§. 27. stat. org.).

C) Regulamin domu zakładowego.

§. 1. Dyrektor szkoły jest bezpośrednim zwierzchnikiem domu zakładowego; on przestrzega porządku domowego, rozstrzyga sprawy sporne, uzupełnia przepisy w duchu wydanego regulaminu i kieruje całą administracyą.

Nadzór nad utrzymaniem wewnętrznego porządku w domu zakładowym i nad służbą sprawuje przełożony w granicach zakreślonych przez Dyrektora.

§. 2. Uczniowie są obowiązani do bezwzględnego posłuszeństwa wobec zarządzeń Dyrektora.

W razie nieporozumień mają uczniowie odnieść się do Dyrektora.

§. 3. W miarę zgłaszania się do zapisu Dyrekcya przydziela równocześnie uczniom i pomieszczenia. Pierwszeństwo w tym kierunku mają uczniowie II. i III. roku oraz ci, których wskaże lekarz zakładowy.

§. 4. Uczniowie otrzymują pokój zupełnie umeblowany. Mebli zakładowych innemi zastępywać nie jest dozwolonem.

Za wszelkie uszkodzenia przedmiotów, będących własnością zakładu odpowiada uczeń przed Dyrekcyą.

§. 5. Trzymanie psów lub innych zwierząt w domu zakładowym nie jest dozwolonem.

§. 6. Do mieszkań służby, do kuchni, oraz innych do dyspozycyi uczniów nie oddanych lokalów wstęp jest stanowczo wzbroniony, do infermeryi dozwolony jednak za pisemnem zezwoleniem lekarza.

§. 7. Uczniowie udający się na wykłady, ćwiczenia i t. d. mają klucz od pokoju zostawić u portyera na numerowanej tablicy.

§. 8. Do pomieszkań uczniów wstęp ma Dyrektor, do sal zajmowanych przez uczniów przysługuje to prawo Dyrektorowi i Przełożonemu.

§. 9. Palenie tytoniu w salach wykładowych, laboratoryach i muzeach, a dalej w obrębie budynków forwarcznych nie jest dozwolonem, w infermeryi zaś li tylko za szczególnem pozwoleniem lekarza.

§. 10. Każdy uczeń otrzyma wedle norm bliżej określonych i w czasie ściśle oznaczonym śniadanie, obiad i kolacyę. Wszystkie spóźnienia nieuzasadnione narażają ucznia na utratę przypadającej nań porcyi.

§. 11. Początek jedzenia oraz koniec oznajmia dzwonek.

Śniadanie będzie podawane od godziny $6^1/_2$ do $7^3/_4$, obiad trwa od 1-ej do 2-ej, kolacya od 7 do 8 godziny.

§. 12. Uczniom wolno jest na swój koszt kazać sobie podawać potrawy i napoje ponad naznaczone normy.

§. 13. Restaurator obowiązanym jest tylko od godziny $6^1/_2$ rano do 10 wieczór podawać jedzenie napitki.

§. 14. Wszelkie jedzenia dozwolone są tylko w sali jadalnej, wyjątkowo i to za zezwoleniem lekarza we własnych pokojach.

Podawanie napojów w sali zabaw i w sali szermierki nie jest restauratorowi wzbronionem, cena jednak tychże może być w stosunku do cen normalnych o 10% wyższą.

§. 15. Nadużycie napojów podpada rygorom §. 7. przep. dysc.

§. 16. W razie gdyby dostarczane potrawy lub napoje nie odpowiadały co do ilości, dobroci lub ceny przepisanej normie, uczeń ma prawo

wnieść zażalenie do Przełożonego lub za tegoż pośrednictwem do Dyrektora. Wszelkie w tym kierunku zażalenia robione wprost do restauratora nie będą urzędowo uwzględniane.

§. 17. Sala szermierki przeznaczoną jest wyłącznie do ćwiczeń ciała, które pod umiętnym kierunkiem będą prowadzone. Sala zabaw ma służyć na czytelnię, miejsce gier towarzyskich i salę zebrań.

§. 18. Gry w karty, kości i t. p. uznane przez ustawy państwa jako hazardowe są surowo wzbronione.

§. 19. Wszelkie gry tak w karty, jak i inne zabawy, oraz zebrania tudzież ćwiczenia muzyczne i wokalne w pokojach mieszkalnych nie są dozwolone.

§. 20. Ćwiczenia muzyczne, śpiewy, gwarne zebrania lub zabawy po godzinie 10 wieczór nie są dozwolone.

§. 21. O godzinie 10 wieczór zamyka się dom zakładowy oraz gasi światło w sali szermierki i wielkie lampy na korytarzach i schodach, najpóźniej zaś o godzinie 11 w sali jadalnej i w sali zabaw.

§. 22. Obowiązkiem służby jest opalanie, zaopatrywanie w światło oraz utrzymanie czystości pokojów i ubrań uczniów. Wszelkie wysyłki służby poza dom zakładowy nie są dozwolone, w sprawach tego rodzaju pośredniczy portyer za osobnem wynagrodzeniem.

§. 23. Ze służbą powinni się uczniowie obchodzić poważnie i względnie. Za wszelkie wykroczenia służby nie wolno jest uczniowi wymierzać sobie sprawiedliwości, lecz ma się z tem odnieść do Przełożonego.

§. 24. Dawanie napitków służbie zakładowej lub służbie restauracyjnej jest stanowczo niedozwolonem.

§. 25. W porach dnia, wolnych od wykładów, ćwiczeń, demonstracyj i konwersatoryów wolno jest uczniom wydalić się z Dublan; jeżeliby jednak pobyt miał się przeciągnąc po za godzinę zamykania domu zakładowego, wydalenie się może nastąpić tylko za zezwoleniem Dyrektora.

§. 26. W razie choroby powinien uczeń bezzwłocznie zawiadomić Przełożonego oraz pilnie przestrzegać przepisów wydanych przez lekarza.

§. 27. Osoby obce przybywające do zakładu mają wstęp do domu zakładowego tylko w charakterze gości, o ile są wprowadzone przez uczniów. Za zachowanie się gościa odpowiada ten, kto go wprowadził.

Dyrektor może zabronić wprowadzenia pewnych osób.

Kobiety chcące wejść do domu zakładowego winny mieć pozwolenie Dyrekcyi.

§. 28. Podczas wielkich feryj z wyjątkiem ostatniego tygodnia dozwolonym jest pobyt uczniów w domu zakładowym za osobnem wynagrogzeniem po 1 zł. 33 ct. dzienie, tym zaś, którzy mają miejsce funduszowe, bezpłatnie.

W razie jednak, gdyby uczeń nie miał już w najbliższem półroczu uczęszczać do szkoły, obowiązany jest na dwa tygodnie przed rozpoczęciem kursów zakład opuścić.

§. 29. Wszelkie przekroczenia §§. niniejszego regulaminu, normującego porządek domowy, pociągają za sobą kary przewidziane w ogólnych przepisach szkoły.

D) Przepisy dyscyplinarne.

§. 1. Nadzór i władzę dyscyplinarną nad uczniami krajowej wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach wykonywa Dyrektor i Kolegium profesorów.

§. 2. Uczniowie obowiązani są do ścisłego wypełniania wszelkich przez Władze szkolne wydanych rozporządzeń, przepisów i poleceń, dotyczących zachowania się w szkole i w domu zakładowym.

§. 3. Uczniowie krajowej Wyżzzej Szkoły rolniczej w Dublanach nie stanowią korporacyi, a zgromadzać się mogą na narady tylko za zezwoleniem Dyrektora i w obecności jego lub jego delegata.

§. 4. Ucznlom nie wolno bez zezwolenia grona profesorów należeć do żadnego stowarzyszenia czy to w Dublanach, czy też poza Dublanami, lub brać udział w jakichkolwiek zebraniach.

Stowarzyszenie uczniów nie zatwierdzone przez kolegium profesorów i władze polityczne nie zostające pod nadzorem Dyrekcyi nie będą cierpiane.

Towarzystw bez takiego zezwolenia nie wolno zawiązywać.

§. 5. Za uchybienia dyscyplinarne uważane będą:

a) lekceważenie przepisów, rozporządzeń i poleceń lub nie poszanowanie władz szkolnych:

b) wykroczenie przeciw moralności i obyczajności;

c) naruszenie spokoju lub porządku;

d) opieszałość w naukach w ogóle, a w szczególności nierugularne uczęszczanie na wykłady (§. 29. lit. A.).

e) rozmyślnie uszkodzenie wszelkiej własności zakładowej.

§. 6. Wykroczenia mniejsze pociągają za sobą upomnienia ze strony Dyrektora lub profesora.

§. 7. Za wykroczenia cięższe wymierza kolegium profesorów następujące kary:

a) napomnienienie;

b) napomnienia z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów;

c) napomnienia z zawiadomieniem rodziców lub opiekunów z zagrożeniem wydalenia;

d) wydalenie ze szkoły.

Skazany na wydalenie winien opuścić zakład w ciągu 24 godzin.

Wydalonemu wolno wnieść w przeciągu trzech dni na ręce Dyrekcyi odwołanie się do Wydziału krajowego, co jednakże nie wstrzymuje wykonania wyroku.

Tylko w bardzo nagłych wypadkach, któreby zaszły w czasie, kiedy członkowie kolegium nie znajdują się w Dublanach, ani kiedyby telegraficznie natychmiast zawezwani, w przeciągu 24 godzin przybyć nie mogli, lub na wezwanie nie przybyli, orzeka o wydaleniu Dyrektor. Gdyby jednak posiedzenie kolegium profesorów, chociaż bez kompletu wymaganego do prawomocności uchwał, mogło przyjść do skutku, będzie Dyrektor obowiązany zwołać posiedzenie dla wysłuchania opinii obecnych członków kolegium.

Opinia ta będzie zaprotokołowaną a odpis protokołu przy uwiadomieniu o wyroku przedłożony Wydziałowi krajowemu.

§. 8. Kolegium profesorów nie jest obowiązane trzymać się przy wymierzaniu kary powyższego porządku.

§. 9. Wszelkie kary wymierzane przez kolegium wpisywane będą do księgi klasyfikacyjnej i wpływać będą na klasyfikacyę zachowania się w świadectwie frekwentacyjnem lub świadectwie z ukończonych nauk wymienioną.

§. 10. Kary pod *d*) będą ogłaszane za kratkami.

§. 11. Napomnienie podług §. 7. *c*) pociąga za sobą utratę stypendyum, bezpłatnego miejsca fundnszowego i uwolnienia od czesnego.

E) Instrukcya o umundurowaniu.

1. Mundury uczniów krajowej Wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach są dwojakie galowe i codzienne.

2. Mundur galowy składa się:

a) z trykotowej niebieskiej ułanki (wedle wzoru) kroju oficerów austryackiej armii, kołnierz 5 cm. wysoki, mankiety krojem ułańskim oraz wypustki na brzegach mają być z czarnego aksamitu. Guziki są złote, z tych po 8 z przodu we dwa rzędy, po dwa na mankietach i w tyle po trzy z każdej strony na listwowych fałdach. Odznaki na kołnierzu dwa kłosy i sierp mają być złote metalowe (nie wyszywane). Podszewka czerwona atłasowa.

b) Spodnie granatowo-popielate (wedle wzoru) kroju pół francuskiego z wypustką czarną aksamitną.

c) Kołpak nizki, perskim barankiem obłożony, dno sukienne białe.

d) Płaszcz krojem oficerskim z palmerstonu granatowo-popielatego, na kołnierzu krótke wyłogi czarno-aksamitne, zresztą wypustki sukienne, guziki we dwa rzędy złote.

3. Muudur codzienny składa się:

a) z bluzy granatowej kroju oficerów z krótkiemi czarnemi aksamitnemi wyłogami na kołnierzu;

b) z takiej samej obszernej bluzy podbitej czarnymi barankami;

c) ze spodni podobnych jak sub 2 *b*) ale z trwalszej materyi;

d) bluzy i spodni letnich;

e) czapki niebieskiej formy prostej angielskiej z daszkiem i odznaką złotą z przodu;

4. Wszelkie zmiany formy, koloru, materyału, odznak oraz wszelkie dodatki są wzbronione.

5. Uczniowie występujący w charakterze urzędowym tak w Dublanach jak i poza Dublanami a więc podczas szkolnych uroczystości, przedstawieniu władzom, wezwani urzędowo do Dyrektora oraz podczas egzaminów i w innych razach na specyalne wezwanie Dyrektora obowiązani są do wystąpienia w mundurze galowym.

6. Uczniowie otrzymują płaszcz, bluzę barankiem podszytą, kołpak i po dwie ułanki na przeciąg 3 lat. Co rok zaś po 3 pary spodni, dwie bluzy i dwie czapki.

7. Wydział krajowy oznacza na przedstawienie Dyrekcyi krawca, któremu ma być powierzonem dostarczanie mundurów.

Przepisy mundurowe.

1. Uczniowie obowiązani są do noszenia munduru.

2. Uczeń noszący mundur, odpowiada już nie tylko za siebie, ale za honor całej szkoły, baczyć więc powinien, aby zachowaniem swemu mundurowi ujmy nie przynosił, ale owszem staraniem wszystkich powinno być, aby nadać mundurowi Dublańskiemu jak największe znaczenie i powagę w kraju.

3. Splamieniem niehonorowym czynem, nieodpowiedniem zachowaniem munduru kazi wszystkich, staraniem też wszystkich powinno być, aby temu jak najsilniej przeciwdziałać i czci szkoły a więc i własnej bronić.

4. Z tego powodu nie wolno sprzedawać z guzikami i odznakami płaszcza, ułanki, bluzki i kołpaka.

Statut organizacyjny
krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

I. Postanowienia ogólne.

Cel szkoły.

§. 1. Celem „krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach“ jest kształcenie naukowe przyszłych właścicieli, dzierżawców i administratorów (urzędników ekonomicznych) większych posiadłości ziemskich na samodzielnych gospodarzy wiejskich.

Środki do dopięcia celu.

§. 2. Cel ten ma być osiągniętym:

a) przez wykłady wszystkich nauk, który cbznajomość potrzebną jest do racyonalnego prowadzenia gospodarstwa wiejskiego;

b) przez odpowiednie demonstracye i ćwiczenia w gospodarstwie Dublańskiem i laboratoryach szkoły.

Czas trwania nauk.

§. 3. Nauka w zakładzie trwa lat trzy, podzielone na sześć kursów pięciomiesięcznych.

Język wykładowy.

§. 4. Językiem wykładowym jest język polski.

II. Plan nauk.

§. 5. Plan nauk obejmuje wykłady i naukę następujących przedmiotów obowiązkowych:

I. Naukę ekonomii:
1. Ekonomię polityczną;
2. Statystykę w zastosowaniu do rolnictwa.

II. Nauki prawnicze:
Naukę ustaw i przepisów dotyczących się gospodarstwa wiejskiego.

III. Nauki rolnicze:
1. Wstęp do nauki gospodarstwa wiejskiego, historya rozwoju rolnictwa i literatura rolnicza;
2. Rolnictwo: Ogólna nauka o roli i jej uprawie; nauka o nawozach; ogólna i szczegółowa nauka produkcyi roślin gospodarczych; uprawa łąk;
3. Sadownictwo i ogrodnictwo;
4. Chów zwierząt domowych: ogólna nauka hodowli zwierząt domowych; nauka żywienia; szczegółowy chów koni, bydła rogatego i owiec (wełnoznawstwo); hodowla trzody chlewnej, drobiu i pszczół;

5. Ekonomia rolnicza: urządzenie gospodarstwa wiejskiego; ogólna i szczegółowa nauka zarządu gospodarskiego; taksacya dóbr; rachunkowość gospodarcza (ogólne zasady i prowadzenie ksiąg rachunkowych);

IV. Leśnictwo: Uprawa, użytkowanie i ochrona lasów.

V. Nauki przyrodnicze:
1. Zoologię, anatomię i fizjologię zwierząt domowych;
2. Botanikę, anatomię i fizjologię roślin, choroby roślin;
3. Mineralogię, geognozję, geologię i pedologię;
4. Fizykę, meteorologię i klimatologię; geografię fiizyczną;
5. Chemię ogólną i analityczną, chemię roli i nazwozów.

VI. Technologię ogólną, technologię rolniczą szczegółową.

VII. Z weterynaryi: o chorobach wewnętrznych i zewrętrznych zwierząt domowych.

VIII. Inżynieryę wiejską:

Matematykę; naukę projekcyi; mechaniką ogólną i szczegółową (naukę o machinach i narzędziach rolniczych), miernictwo i niwelacya; budownictwo wiejskie; melioracye rolnicze, rysunki linearne.

Nadto wykładane są w szkole przedmioty nadobowiązkowe, wprowadzane w miarę uznania władzy zarządzającej szkołą.

Szczegółowy plan nauk.

§. 6. Zakres i wzajemny stosunek powyżej wyszczególnionych nauk, tudzież rozkład ich na kursa określa bliżej szczegółowy plan nauk.

Demonstracye, ćwiczenia i wycieczki.

§. 7. Wykłady teorytoczne będą objaśniane i uzupełniane odpowiedniemi demonstracyami i ćwiczeniami w polu, w ogrodzie, w lesie, na folwarku. w laboratoryach tudzież wycieczkami przedsiębranymi pod kierownictwem nauczycieli.

Repetytorya i konwersatorya.

§. 8. Obok demonstracyi, ćwiczeń i wycieczek winne być od czasu do czasu urządzane repetytorya, jako też konwersatorya, w którychby uczniowie roztrząsali kwestye z dziedziny nauk rolniczych, wskazane przez kierujących dyskusyą nauczycieli.

Środki naukowe.

§. 9. Środkami naukowemi szkoły są:

1. Folwark dublański, zostający pod odrębną administracyą, wraz z wszystkiemi swemi urządzeniami, w granicach określonych osobnym regulaminem;

2. Pola doświadczeń, będące własnością szkoły i służące do przeprowadzenia prób i doświadczeń z rozmaitymi pognojami, sposobami uprawy i produkcyą roślin gospodarskich;

3. Ogród botaniczny, zawierające najważniejsze rośliny uprawne, trawy i t. p. oraz drzewa owocowe i leśne;

4. Biblioteka szkolna, składająca się z doborowych dzieł, użytecznych dla gospodarzy wiejskich, tudzież czytelnia zaopatrzona w najlepsze czasopisma rolnicze;

5. Zbiór narzędzi, machin i modelów;

6. Zbiór mineralogiczny i geognostyczny, zoologiczny i anatomiczny, muzeum botaniczne i mechaniczne, gabinet fizykalny, zbiór rolniczy, hodowlany i t. p.

7. Laboratorya: chemiczne, roślinno-fizjologiczne i zootomiczne, opatrzone w stosowne aparata i przyrządy do ćwiczeń;

8. Stacye doświadczalne;

9. Pasieka;

10. Gorzelnia.

III. Nauczyciele.

Skład grona nauczycieli.

§. 10. Grono nauczycielskie składa się z
a) dyrektora,
b) nauczycieli zwyczajnych stałych:
1. czterech profesorów fachowych dla nauk rolniczych,
2. dwóch profesorów fachowych dla nauk przyrodniczych,
3. jednego profesora fachowego dla nauki inżynieryi wiejskiej.
c) dwóch adjunktów stałych;
d) odpowiedniej liczby asystentów do pomocy profesorom fachowym i docentów do nauk pomocniczych.

Mianowanie nauczycieli.

§. 11. Profesorów i adjunktów stałych mianuje Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Kuratoryi za porozumieniem z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Asystentów i docentów powołaje Wydział krajowy na przedstawienie dyrektora, wniesione na ręce kuratoryi.

Stosunek służbowy i płace nauczycieli.

§. 12. Profesorowie i adjunkci stali są urzędnikami krajowymi i mają prawa i obowiązki, określone ustanową służby krajowej z dnia 26 czerwca 1866, o ile takowa do nich może być zastosowaną. Płace ich ustanawia osobny etat.

Wysokość wynagrodzenia dla asystentów i docentów oznacza Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem krakowskiem na podstawie wniosków Wydziału krajowego, opartych na zdaniu Kuratoryi.

IV. Uczniowie.

Warunki przyjęcia.

§. 13. Każdy chcący wstąpić jako uczeń do krajowej wyższej szkoły rolniczej winien:

1. Wykazać:
a) metryką lub w inny wiarygodny sposób, że 18ty rok życia ukończył;
b) świadectwem szkolnem, że ukończył z dobrym postępem wyższe gimnazyum lub inny w stopniu nauk równorzędny zakład naukowy;
a nadto przedłożyć:
c) świadectwo moralności;
d) świadectwo zdrowia potwierdzone przez lekarza zakładu.

2. Zdać egzamin wstępny z przedmiotów, których znajomość do zrozumienia wykładów w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach szczególnie jest potrzebną. Przedmioty te, oraz sposób, w jaki się ma odbywać egzamin wstępny określa bliżej regulamin.

3. Po odebraniu zapewnienia przyjęcia
a) zobowiązać się mieszkać w domu zakładowym i szanować jego regulamin;
b) przedłożyć pisemne zobowiązanie wystawione przez rodziców lub opiekunów poręczające regularną wypłatę należytości przypadających zakładowi od ucznia.

Od egzaminu ad 2 uwolnieni są kandydaci, którzy przedłożą świadectwo dojrzałości lub przybywają z innego wyższego zakładu naukowego.

Nie posiadający świadectwa ad 1 *b*) mogą być wyjątkowo jeżeli jednak ukończyli szóstą klasę szkół średnich, przypuszczeni do egzaminu wstępnego na podstawie uchwały kollegium profesorów, przedłożonej przez kuratoryę a zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

Kto zamierza uczęszczać tylko na niektóre wykłady, może być za uchwałą kolegium profesorów przyjęty jako uczeń nadzwyczajny, jeżeli wykaże, że studya w jakimś wyższym zakładzie naukowym już odbywał, albo też że dłuższy czas gospodarstwem rolnem się zajmował i posiada dostateczne wykształcenie.

Opłaty.

§. 14. Opłata szkolna za naukę wynosi od każdego ucznia prócz wpisowego w kwocie 5 zł. w. a za każde półrocze po 50 zł. czesnego i po 4 zł. na laboratoryum.

Na wniosek Dyrekcyi, przedłożony na ręce Kuratoryi, może Wydział krajowy uwolnić uboższego ucznia od opłaty czesnego, jeżeli tenże z pilnością przykłada się do nauk.

Wysokość opłat za całe utrzymanie w domu zakładowym wraz z mieszkaniem, opałem, oświetleniem, obsługą, tudzież za umundurowanie wyszczególnione w regulaminie oznacza Wydział krajowy.

§. 15. Wszelkie opłaty od uczniów pobierane winne być składane do kasy zakładu półrocznie z góry.

Egzamina i świadectwa.

§. 16. Każdy uczeń jest obowiązany uczęszczać regularnie na wykłady przedmiotów obowiązkowych objętych planem nauk na ten rok przepisanym i zdawać z końcem każdego półrocza egzamina z tych przedmiotów, a mianowicie:

a) egzamina z poszczególnych nauk zasadniczych i pomocniczych:
1. z fizyki;
2. z mineralogii, petrografii i geologii;
3. z zoologii ogólnej, anatomii opisowej i fizyologii zwierząt domowych;
4. z chemii;
5. z nauki gospodarstwa społecznego i statystyki;
6. z botaniki ogólnej, systematycznej i fizyologii roślin;
7. z inżynieryi wiejskiej.

b) egzamin główny z nauk zawodowych.

§. 17. Na oznaczenie wyniku egzaminów służą następujące stopnie: (5) celujący, (4) bardzo dobry, (3) dobry, (2) dostateczny, (1) niedostateczny.

§. 18. Egzamina ad *a)* odbywać się mają wyłącznie z całości przedmiotu, a to każdy poszczególny egzamin w końcu tego półrocza, w którym wykład całego przedmiotu został ukończony.

§. 19. W razie niedostatecznego postępu ucznia z jednego przedmiotu rozstrzyga kolegium profesorów, czy i w jakim terminie ma być dozwolonem uczniowi powtórzenie egzaminu z tego przedmiotu bez powtarzania całego roku, w którym przedmiot ten jest okowiązkowo wykładany.

Złożenie wszystkich egzaminów z poszczególnych nauk zasadniczych i pomocniczych w końcu roku z pomyślnym wynikiem jest warunkiem wpisania ucznia na rok następny.

§. 20. Do egzaminu głównego (§. 16 *b*) dopuszczony być może tylko uczeń który

a) wysłuchał wykładu wszystkich przedmiotów w §. 5 niniejszego statutu przepisanych i otrzymał z nich potwierdzenie frekwentacyi;

b) zdał wszystkie egzamina przepisane w §. 16 *a)* z postępem przynajmniej dostatecznym.

§. 21. Egzamin główny (§. 16 *b*) odbywa się przy końcu ostatniego półrocza i składa się:

a) z wypracowania piśmiennego,

b) z egzaminu ustnego.

Wypracowanie piśmienne robi każdy uczeń pod klauzurą na 14 dni przed terminem egzaminu ustnego. Temata do wypracowań wyznacza Wydział krajowy na propozycyę kolegium profesorów.

Od pomyślnego wyniku egzaminu piśmiennego zależy przypuszczenie do egzaminu ustnego.

Egzamin ustny obejmuje całość nauki rolnictwo, chemii rolnej, hodowli i administracyi; egzamin ten odbywa się publicznie.

§. 22. Egzamin tak pisemny jak ustny uznany za niedostateczny może być powtórzonym tylko raz jeden, i to nie wcześniej jak po upływie 3 miesięcy w terminie przez kolegium profesorów wyznaczonym.

§. 23. Uczeń, który odbył całkowity kurs nauk i zdał egzamin główny z postępem przynajmniej dostatecznym, otrzymuje świadectwo z ukończonych nauk; uczeń zaś który odbył całkowity kurs nauk, ale egzaminu głównego nie zdał, może jedynie otrzymać świadectwo frekwentacyi.

§. 24. Prócz egzaminów obowiązkowych (§. 16) mogą ukończeni uczniowie, którzy złożyli egzamin główny, zdawać jeszcze egzamin dyplomowy.

Na wniesione w tej mierze podanie do Dyrekcyi wyznacza kolegium profesorów termin do składania tego egzaminu.

Egzamin ten składa się:

a) z opracowania na piśmie projektu organizacyi gospodarstwa w danych warunkach na temat wyznaczony przez kolegium profesorów;

b) z obrony tegoż projektu.

Obrona projektu pisemnego odbywa się publicznie.

§. 25. Kandydat, który zdał ten egzamin z postępem przynajmniej dostatecznym, otrzymuje świadectwo dyplomowe.

§. 26. Egzamin ten może być w razie niepomyślnego wyniku tylko raz powtórzonym w terminie wyznaczonym przez kolegium profesorów.

§. 27. Krajowa wyższa szkoła rolnicza w Dublanach wydaje następujące świadectwa:

a) poświadczenie wpisu w poczet uczniów:

b) poświadczenie wypisu z listy uczniów;

c) świadectwo frekwentacyi z wyraźnem nadmienieniem, że uczeń egzaminu głównego nie zdał;

d) świadectwo z ukończonych nauk;

e) świadectwo dyplomowe.

Poświadczeń prywatnych dyrektorowi i profesorom wydawać nie wolno.

Na wszelkich formularzach świadectw mają być wydrukowane przepisy odnoszące się do egzaminów i świadectw.

V. Zarząd i nadzór.

Dyrektor.

§. 28. Kierownikiem szkoły i bezpośrednim przełożonym grona nauczycieli i uczniów jest dyrektor.

Dyrektor jest wspólnie z kolegium profesorów odpowiedzialnym za rozwój szkoły, porządek i karność. W sprawach odnoszących się do zwyczajnego zarządu szkoły, w obrębie zatwierdzonego preliminarza, znosi się dyrektor bezpośrednio z Wydziałem krajowym, we wszystkich innych sprawach za pośrednictwem Kuratoryi szkoły.

Kolegium profesorów.

§. 29. Sprawy wewnętrzne, tyczące się nauki i karności, załatwia na posiedzeniach odbywanych pod przewodnictwem dyrektora przynajmniej raz na miesiąc kolegium profesorów, składające się z profesorów stałych i adjunktów szkoły, większością głosów.

Dyrektor może zawiesić wykonanie uchwały kolegium, równocześnie jednakże winien za pośrednictwem Kuratoryi przedłożyć sprawę Wydziałowi krajowemu do rozstrzygnięcia.

Kuratorya.

§. 30. Kuratorya jest organem doradczym Wydziału krajowego i składa się z cztrech członków a mianowicie: delegata c. k. rządu, delegata Wydziału krajowego delegata c. k, galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego i dyrektora szkoły.

Każdy członek kuratoryi ma zastępcę.

Zakres działania Kuratoryi obejmuje:

a) układanie corocznie na podstawie wniosków kolegium profesorów projektu preliminarza wydatków na szkołę i przedkładać go Wydziałowi krajowemu;

b) przedkładanie Wydziałowi krajowemu wniosków i planów tyczących się potrzeb preliminarzem nieprzewidzianych i mających na oku rozwój i ulepszenie szkoły;

c) zatwierdzanie planów lekcyi wypracowanych przez kolegium profesorów.

Kuratorom wolno bywać każdej chwili na wykładach i brać udział w wycieczkach szkoły celem przekonania się, czyli i jak się wykonywa plany lekcyi.

Uwagi w tym względzie mogą być czynione tylko pisemnie na ręce dyrekcyi i pochodzić mają od całej Kuratoryi.

Kuratorya ma również przedstawiać Wydziałowi krajowemu swoje zapatrywania i wnioski tyczące się naukowego kierunku szkoły i działania jej nauczycieli.

Stosunek Wydziału krajowego do szkoły.

§. 31. Wydział krajowy jest władzą zarządzającą szkołą. Jako taki zarządza szkołą samodzielnie zasięgając w sprawach, przewidzianych w niniejszym statucie, opinii kuratoryi szkoły.

§. 32. W sprawach zmiany niniejszego statutu, użycia subwencyi państwowej i mianowania stałych nauczycieli fachowych działa Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa.

Regulamina.

§. 33. Regulamina osobne określą szczegółowo termina roku szkolnego, zakres i tryb egzaminów, warunki postąpienia na kurs wyższy tudzież treść i formę wydawanych świadectw; dalej tak porządek wewnętrzny szkoły jak prawa i obowiązki dyrektora i grona nauczycieli.

L. 1230.

Sprawozdanie

Dyrekcyi kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach za czas od 1. października 1895 do 1. października 1896.

Kronika zakładu.

Rok szkolny 1895|6 rozpoczął się dnia 1. października 1895 r. odpowiednio do przepisów szkolnych.

Ilość zgłaszających się kandydatów w tym roku była taka, iż przy wpisach, sześciu nie można było przyjąć z powodu braku miejsca w domu zakładowym.

Należy tu skonstatować, że frekwentacya była normalna i że program nauki został wyczerpany, pomimo, iż rzeczywiście jest coraz trudniej — wobec ogromnego wzrostu materyału we wszystkich gałęziach nauki gospodarstwa rolnego — ażeby uczniowie pokonali w sześciu półroczach studyum rolnicze.

W II-iem półroczu przerwane zostały wykłady botaniki z powodu podróży naukowej prof. dr. Szyszyłowicza, i fizyologii zwierząt z powodu słabości docenta dr. Piotrowskiego. Wykłady te zostaną w następnem półroczu uzupełnione.

W ciągu roku odbyły się liczne lustracye Szkoły odbyte z ramienia władz zwierzchniczych.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 6. stycznia 1896, L. 1240 oddał Dyrektorowi Frommlowi administracyę folwarku od wiosny, zaś sprawy administacyjne gorzelni, od przyszłej kampanii.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. stycznia 1896, L. 83.064|95 przyznał Towarzystwu bratniej pomocy w Dublanach zasiłek na wydawnictwa kursów w kwocie 100 zł.

Wydział krajowy dekretem z dnia 16. stycznia 1896, L. 2.519, stabilizował profesorów dr. Stefana Pawlika i dr. Jana Pawlikowskiego.

C. k. Namiestnictwo w porozumieniu z p. Ministrem wyznań i oświaty, zamianowało Dyrektora Juliusza Frommla, profesora dr. Ignacego Szyszyłowicza i profesora Józefa Mikułowskiego Pomorskiego członkami komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli niższych szkół rolniczych.

Wydział krajowy dekretem z dnia 14. lutego 1896, L. 10.601, nadał profesorowi Kazimierzowi Pańkowskiemu i Tomaszowi Rylskiemu czwarty dodatek pięcioletni o rocznych 200 zł.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18. lutego 1896, L. 6.642 udzielił profesorowi dr. Ignacemu Szyszyłowiczowi urlop od 15. maja, celem odbycia podróży za granicę.

Wydział krajowy dekretem z dnia 24. marca 1896, L. 19.917, zamianował p. Józefa Popowicza prowizorycznym kasyerem Zakładu, zaś p. Bolesława Wieleżyńskiego prowizorycznym sekretarzem Dyrekcyi.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 10. kwietnia 1896, L. 20.115, udzielił asystentowi Adamowi Karpińskiemu zasiłek 150 zł. do Eisenach na kurs nauki nawożenia.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1896, L. 19.000, udzielił docentowi fizyki Kazimierzowi Szulcowi zasiłek w kwocie 500 zł., celem odbycia podróży naukowej.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 6. maja 1896, L. 21.728, upoważnił Dyrekcyę do przyjęcia dyurnisty.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 8. czerwca 1896, L. 31.088, udzielił profesorowi dr. Szyszyłowiczowi zasiłek celem odbycia podróży naukowej.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 30. lipca 1896, L. 27.517, uwolnił asystenta J. Paczoskiego od pełnienia obowiązków przy stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. września 1896, L. 48.614, wyznaczył dla docenta fizyki Kazimierza Szulca kwotę 500 zł., na koszta podróży naukowej.

Wydział krajowy z dnia 15. wrzesnia 1896, L 57.528, udzieiił na podróż naukową dla profesora dr. Wawnikiewicza 100 zł. celem zwiedzenia działu gorzelniczego na wystawie w Budapeszcie.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 4. października 1896. L. 62.175, postanowił wysłać profesora dr. Wawnikiewicza do Wełdzirza i na Węgry celem zbadania fabryk spirytusu drzewnego.

Kollegium Profesorów odbyło w ubiegłym roku szkolnym 34 posiedzeń.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor: Juliusz Frommel, przewodniczący kollegium profesorów.

Profesorowie:

Pańkowski Kazimierz, profesor hodowli zwierząt gospodarskich.
Rylski Tomasz, profesor inżynieryi wiejskiej.
Wawnikiewicz Roman, dr., profesor chemii i technologii dyrektor szkoły gorzelniczej.
Szyszyłowicz Ignacy, dr., profesor botaniki i docent ogrodnictwa, kierownik stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej.
Olszowy Juliusz, profesor rolnictwa.
Pawlik Stefan, dr., profesor administracyi wiejskiej, sekretarz kollegium profesorów do 15. lipca 1896.
Pawlikowski Jan Gvalbert, dr., profesor ekonomii politycznej, statystyki i ustaw rolnych.

Profesorowie adjunkci:

Manasterski Piotr, dla mineralogii, petrografii i geologii.
Mikułowski-Pomorski Józef, dla chemii rolnej kierownik stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej, od 15. lipca 1896. Sekretarz kollegium prof.

Docenci:

Schulc Kazimierz, docent fizyki, geografii fizycznej, meteorologii i klimatologii.
Kowalewski Mieczysław, dr., docent zoologii.
Piotrowski Gustaw, dr., docent fizyologii zwierząt.
Pańkowski Mieczysław, dr., docent hodowli zwierząt gospodarskich.
Kubicki Józef, docent weterynaryi z tytułem profesora.
Lipiński Bronisław, docent leśnictwa.
Finkel Ludwik, dr., docent historyi i literatury polskiej.
Blauth Jan, inżynier, docent melioracyi rolniczych.
Rozwadowski Tadeusz, inżynier, docent nauk rybactwa.

Kapelani zakładowi:

Ks. Jaszowski Błażej, dr. św. Teologii, obrz. rzym. kat.
Ks. Konowalec Włodzimierz, obrz. gr. kat.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor j. w,
Sokretarz Dyrekcyi: Bolesław Wieleżyński, od dnia 15. kwietnia 1896.
Kasyer i rachmistrz: Józef Popowicz, od dnia 1. kwietnia 1896.
Mundant Dyrekcyi: Wacław Roja, od dnia 15. czerwca 1896.

Lekarz Zakładowy i kierownik apteki zakładowej.

Dr. Michał Rozłucki.

Przełożony domu zakładowego.

Gabryel Lipski.

Służba zakładowa.

1 woźny i 4 stróżów.

Pracownie, zbiory i muzea:

Pracownia botaniczna.

Kierownik: prof dr. Szyszyłowicz.
Asystent: Józef Paczoski.
Laborant: Szymon Wojciechowski.

Ogród botaniczny.

Kierownik: prof. dr. Szyszyłowicz.
Asystent: Józef Paczoski.
Ogrodnik: Emil Menzel.
Pomocnik ogrodn.: Menek Wieczorkowski.

Pracownia zoologiczna i zbiór modeli anatomicznych.

Kierownik: docent a zarazem asystent dr. Mieczysław Kowalewski.
Preparator: Eugeniusz Znałowicz.

Gabinet fizyczny.

Kierownik: docent Kazimierz Szulc.
Laborant: Józef Sliwa.

Pracownia chemiczna.

Kierownik: dr. Roman Wawnikiewicz.
Adjunkt pełniący obowiązki asystenta: Piotr Manasterski.
Laborant: Józef Siciarz.

Gabinet mineralogiczny.

Kierownik: prof. adj. Piotr Manasterski.
Laborant: Józef Siciarz.

Pracownia chemii rolniczej.

Kierownik: adj. Mikułowski Pomorski.
Laborant: Jędrzej Zając.

Pracownia i muzeum rolnicze.

Kierownik: prof. Juliusz Olszowy.
Asystent: Adam Karpiński.
Laborant: Jędrzej Zając.

Muzeum inżynieryi wiejskiej.

Kierownik: Tomasz Rylski.
Leborant; Józef Sliwa.

Pracownia mleczarska.

Kierownik: prof. Kazimierz Pańkowski.
Docent: dr. Mieczysław Pańkowski.

Zbiory administracyjne.

Kierownik: prof. dr. Stefan Pawlik.

Zbiory melioracyi rolnych, leśnictwa, rybactwa, fizyologii zwierząt i anatomii powierzono opiece miejscowych docentów.

Biblioteka i czytelnia profesorska.

Kierownik: docent Kazimierz Szulc.

Frekwencya:

W roku szkolnym 1895|6 uczęszczało uczniów, a mianowicie:

dawnych z r. 1894|5	25
przyjętych w r. 1895|6	14
Razem	39
z tych było na I. roku	14
" " II. "	15
" " III. "	10
Razem	39

Stosownie do odbytych studyów było:

z wyższych zakładów naukowych	3
przyjęto na podstawie egzaminu dojrzałości	16
przyjęto na podstawie egzaminu wstępnego	20
Razem	39

Według społecznego stanowiska było:

Synów właścicieli większych posiadłości ziemskich	20
" dzierżawców większych posiadłości	2
" właścicieli mniejszych posiadłości	2
" oficyalistów gospodarskich	2
" przemysłowców, urzędników i innych	12
Razem	39

Opuściło szkołę w ciągu roku szkolnego dobrowolnie	2
Po ukończeniu studyów uzyskało absolutoryum uczniów	9

Egzamina.

Egzamina dzielą się na:

1. na egzamin główny z rolnictwa, chemii rolnej, hodowli i administracyi.
2. na egzamina szczegółowe z pojedynczych przedmiotów.

Egzaminów szczegółowych złożono ogółem	78
a to ze stopniem celującym	10
" bardzo dobrym	12
" dobrym	27
" dostatecznym	29

Według nauk dzielą się powyższe egzamina na złożone:

z fizyki	13
z chemii	10
z mineralogii, petrografii i geologii	10
z botaniki ogólnej i szczeg. i fizyologii roślin	8
z zoologii i anatomii	9
z inżynieryi wiejskiej	18
z ekonomii politycznej i skarbowości	10

Kilku uczniom pozwolono poprawić i uzupełnić egzamina w terminie powakacyjnym.

Obowiązujących kollokwiów złożono w b. r. szkolnym ogółem 78.

Egzamin główny ustny po ukończeniu studyów złożyło z postępem 9 uczniów z 10 uczniów z trzeciego roku, przystąpiło zatem 90%.

W skład komisyi egzaminacyjnej wchodzili: Tadeusz Langie, Władysław Struszkiewicz i dr. Władysław Żeleński; z grona kollegium profesorów: Kazimierz Pańkowski, dr. Stefan Pawlik, dr. Jan G. Pawlikowski i Józef Mikułowski Pomorski. Egzamin odbył się w obecności dr. Juliusza Klecberga jako komisarza rządowego.

Komisya egzaminacyjna przyznała kandydatom następujące stopnie:

z postępem bardzo dobrym	4
„ dobrym	1
„ dostatecznym	4

Miejsca funduszowe i stypendya.

W roku szkolnym 1895/6 przyznano 21 uczniom szkoły wyższej 21 stypendyów w łącznej kwocie 3.537 zł. w. a.

W roku szkolnym nadał Wysoki Wydział krajowy na półrocze zimowe 13, na letnie zaś 11 miejsc funduszowych.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 28. stycznia 1896 l. 3.719 udzielił abiturientowi wyższej szkoły rolniczej Adolfowi Ponińskiemu przyznany przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zasiłek w kwocie 200 zł. w celu odbycia podróży naukowej.

Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 28. maja l. 31.582 upoważnił Dyrekcyę do wysłania Jana Bałki ucznia wyższej szkoły na kuracyę do Szczawnicy, przeznaczając na wydatki po 60 zł. miesięcznie.

Wycieczka.

Wycieczkę doroczną z uczniami skierowano w b. r. do Budapesztu, celem zwiedzenia wystawy koni i działu rolniczego na powszechnej wystawie; oprócz tego zwiedzono centralną mleczarnię, zakłady opasowe w Steinbruch, rzeźnię miejską z targowicą bydła, oraz elewator. W wycieczce, której przewodnictwo objął prof. Kazimierz Pańkowski, wzięli udział: prof. Pomorski, dr. Mieczysław Pańkowski i dr. Stefan Pawlik oraz uczniowie II. i III. roku.

Profesor Olszowy odbył ze słuchaczami III. roku wycieczkę do Gródka w celu zwiedzenia krajowej szkoły dla wyprawy i uprawy lnu.

Podróże i prace członków grona nauczycielskiego.

Profesor dr. Szyszyłowicz otrzymawszy urlop od Wysokiego Wydziału krajowego, udał się z polecenia tegoż do Szwecyi, Norwegii i Danii, gdzie zajmował się badaniem urządzeń stacyi doświadczalnych i szkół rolniczych.

Profesor Juliusz Olszowy ogłosił drukiem:

1) Program doświadczeń wykonanych na polu doświadczalnem krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w r. 1896.

2) Versuchs-Programm pro 1896.

Profesor adjunkt Manasterski Piotr, prowadził w letniem półroczu w 2 godzinach tygodniowo nadzwyczajne wykłady z przemysłu rolniczego, fabrykacyi krochmalu i syropu (cukru gronowego).

Prowadził dalej doświadczenia nad produktami suchej destylacyi torfu i przeróbki torfu i trocin drzewnych na spirytus.

Dr. Stefan Pawlik rozesłał w b. r. kwestyonaryusz, celem zbadania stosunków handlowych w Galicyi. Na podstawie obszernego materyału (przeszło 600 odpowiedzi) uzyskanego za pośrednictwem galicyjskiej Dyrekcyi poczt, opracowuje monografią handlu produktami gospodarstwa wiejskiego w naszym kraju; publikacya ta ukaże się w druku w r. 1897.

Nadto ogłosił drukiem: Z wycieczki naukowej w Sandomierskie, Kraków 1896. Butterhandel und Butterversand in Postcollis in Galizien, Wien 1896 (w öster. Molkerei-Zeitung z 15. października 1896).

Profesor Józef Kubicki robił doświadczenia z nowym środkiem desinfekcyjnym a nawet i leczniczym, zwanym „Solutol" w obec zarazy pyskowo-racicowej u bydła rogatego i trzody chlewnej.

Docent dr Ludwik Finkel ogłosił drukiem:

1) Konfesya podana przez posłów na sejmie piotrkowskim w r. 1555 w Kwartalniku historycznym z r. 1896 zesz. 2 (Odbitka, Lwów 1896 str. 35).

2) Bibliografia historyi Polski (wspólnie z dr. H. Sawczyńskim) część II. zesz. 2 (do str. 820).

3) Przegląd literatury historyi powszechnej w Kwartalniku historycznym 1896 (odbitka Lwów 1896 paźdz. 111 stron).

4) Polnisch Historiographie 1894/95. Jahresberichte der Geschitswissenschaft, Berlin 1895).

Docent dr. Mieczysław Kowalewski ogłosił drukiem:

1) Studya helmintologiczne IV. Bilhaszya polonica, sp. nov. Sprostowania i uzupełnienia. Rozprawy Wydz. matem. przyrodniczego Akad. Umiejętności w Krakowie tom XXX. 1896.

2) Materyały do fauny helmintologicznej pasorzytniczej polskiej II. Sprawozdania komisyi fizyograficznej Akad. Um. w Krakowie, t. XXXI, 1896.

Asystent Józef Paczoski ogłosił drukiem:

1) O nowych i rzadszych roślinach flory litewskiej. Sprawozdanie komisyi fizyograficznej Akad. Um. w Krakowie I. XXXI.

2) Życie gromadne roślin. Wszechświat 1896 w nr. 26, 27, 28.

3) Dodatek do spisu roślin zebranych w powiecie dubieńskim w gub. Wołyńskiej Pam. Fizyograf. tom XIV.

4) Przyczynek do historyi badań flory krajowej tamże.

Asystent Józef Paczoski odbył wycieczkę botaniczną w Galicyi wschodniej i na Bukowinie na co otrzymał zapomogę od Akad. Um. w Krakowie.

Docent Kazimierz Szulc prowadził obserwacye meteorologiczne, których rezultaty były ogłaszane w sprawozdaniach komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie i w Jahrbücher der k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus in Wien.

Biblioteka kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach.

Według sprawozdania za rok 1895 liczyła biblioteka dzieł 3.662, tomów 5.996. W ciągu roku 1896 aż do ułożenia niniejszego sprawozdania przybyło dzieł 60 tomów 67 a to:

W dziale nauk fachowych	dzieł	34	tomów	41
„ „ przyrodniczych	„	11	„	11
„ „ społecznych	„	4	„	4
„ rozmaitości	„	11	„	11
Razem	dzieł	60	tomów	67

Z tej liczby

W języku niemieckim	dzieł	49	tomów	52
„ polskim	„	8	„	12
„ angielskim	„	1	„	1
„ czeskim	„	2	„	2
Razem	dzieł	60	tomów	67

W ciągu roku 1895|96 otrzymała biblioteka czasopism i roczników 58, a mianowicie:

W dziale nauk fachowych		25
„ „ przyrodniczych		24
„ „ społecznych		4
„ bibliografii i rozmaitości		5
	Razem	58
Z tego		
w języku niemieckim		36
„ polskim		19
„ francuskim		2
„ angielskim		1
	Razem	58

Czasopisma i roczniki

otrzymywane przez Bibliotekę kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w r. 1896.

1. Land und forstwirtschaftliche Unterrichts Zeitung, Wien (bezpłatnie od Ministerstwa roln.)
2. Österreichisches landwirtschaftliches Wochenblatt, Wien.
3. Deutsche landwirtschaftliche Presse, Berlin.
4. Wiener landwirtschaftliche Zeitung, Wien.
5. L'agronome, Namur.
6. Rolnik, Lwów, (bezpłatnie).
7. Tygodnik rolniczy, Kraków (bezpłatnie).
8. Gazeta rolnicza, Warszawa (bezpłatnie).
9. Kuryer rolniczy, Warszawa (bezpłatnie).
10. Ziemianin, Poznań (bezpłatnie).
11. Biedermann's Centralblatt für Agricultur-Chemie, Leipzig.
12. Hilger's Jahresberichte über die Fortschitte auf dem Gesammtgebiete der Agricultur-Chemie, Berlin.
13. Woliny's Forschungen auf dem Gesammtgebiete der Agricultur-Physik, Heidelberg.
14. Österreichische Mollcerei Zeitung, Wien.
15. Zeitschrift für Fleisch u. Milch-Hygiene, Berlin.
16. Th el's. Landwirthschaftliche Jahrbücher, Berlin.
17. Przeglad weterynaryi, Lwów.
18. Statistische Jahrbücher des k. k. Ackerbau Ministeriums Wien (bezpłatnie).
19. Rocznik statystyki Galicyi, Lwów (bezpłatnie).
20. Rocznik statystyki przemysłu i handlu krajowego, Lwów (bezpłatnie).
21. Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, Lwów (bezpłatnie).
22. Zeitschrift für analytische Chemie, Wiesbaden.
23. Berichte der deutschen chemischen Geselschaft, Berlin.
24. Chemisches Centralblatt, Leipzig.
25. Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft, Tübingen.
26. Annalen für Physik. u. Chemie, Leipzig.
27. Beiblätter zu den Annalen für Physik u. Chemie, Leipzig.
28. Meteorologische Zeitschrift, Wien.
29. Berichte der deutschen botanischen Gesellschaft, Berlin.
30. Botanisches Centralblatt, Cassel.
31. Botanische Zeitung, Leipzig.
32. Juet's Botanische Jahresberichte, Berlin.
33. Pringsheim's Jahrbücher für wissenschaftliches Botanik, Berlin.
34. Ogrodnik polski, Warszawa.
35. Zoologischer Anzeiger, Leipzig.
36. Anatomischer Anzeiger, Jena.
37. Zoologisches Jahresbericht, Berlin.
38. Experiment Station Record, Washington (bezpłatnie).
39. Wszechświat, Warszawa.
40. Rocznik Akademii Umiejętności, Kraków.
41. Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności, Kraków.

42. Rozprawy Wydziału filologicznego Akademii Umiejętności, Kraków (bezpłatnie).

43 Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego Akakemii Umiejętności, Kraków (bezpłatnie).

44. Sprawozdanie komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności, Kraków, (bezpłatnie).

45. Archiwum komisyi historycznej Akademii Umiejętności, Kraków (bezpłatnie).

46. Sprawozdanie komisyi językowej Akademii Umiejętności, Kraków (bezpł.)

47. Sprawozdanie komisyi do zbadania historyi w Polsce (Akademii Umiejętności) Kraków (bezpłatnie).

48. Zbiór wiadomości do antropologii krajowej Akad. Um. Kraków (bezpłatnie).

49. Sprawozdanie z posiedzeń Akad. Umiejęt. Kraków (bezpłatnie).

50. Bulletin international de Academie des sciences de Crakovie, Cracovie, (bezpłatnie).

51. Przewodnik bibliograficzny. Kraków.

52. Wöchentliches Verzeichniss der erschinenen und vorbereiteten Neuigkeiten des deutschen Buchhandels. Leipzig.

53. Gorzelnik, Lwów.

54. Sylwan, Lwów.

56. Czasopismo techniczne, Lwów.

56. Mittheilungen des Vereines für Güter-Beamte, Wien, (bezpłatnie).

57. Österreichisch-Ungarische Revue, Wien. (bezpłatnie).

58. Lechner's Mittheilungen, Wien.

Wszystkim Instytucyom, które Szkole naszej raczyły bezpłatnie nadsyłać swoje cenne publikacye składa Dyrekcya niniejszem gorące podziękowanie.

Oprócz wyżej wymienionych czasopism i roczników prenumerują pracownie ewentualnie poszczególni docenci zamieszkali w Dublanach następujące pisma fachowe:

Mittheilungen von Szubort und Hesse (Muzeum inżynieryi wiejskiej).

Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten Stuttgart - Österreichische botanische Zeitschrift, Wien, (pracownia botaniczna).

Minnesota botanical Stadies, Minneapolis (prof dr. Szyszyłowicz).

Verhandlungen der k. k. zoologisch botanischen Gesellschaft, Wien (prof. dr. Szyszyłowicz).

Agricultural Journal of the Cap. Colony Cape Torn. (prof. dr. Szyszyłowicz).

Journal für landwirtschaft Berlin (pracownia rolnicza).

Blätter für Zukerrübenbau Berlin (pracownia rolnicza).

Jahres - Berichte der deutschen Landwirtschaftsgeselschaft, Berlin (prof. J. Olszowy).

Der deutsche Landwirth: Praga (prof. J. Olszowy).

Fühlings landwirtschaft Zeitung, Leipzig (Pracownia rolnicza).

Chemiker Zeitung (prof adj. Mikułowski-Pomorski).

Naturae novitates („ „ Mikułowski-Pomorski).

Natural science („ „ Mikułowski-Pomorski).

Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht - Mittheilung u. Jahrbücher der deutsch. Landw. Gesellschaft Berlin (prof. adj. Mikułowski-Pomorski).

Centrallblatt für Bacteriologie und Parasitenkunde I. Jena (pracownia zoologiczna).

Biologisches Centralblatt Leipzig (Pracownia zoologiczna).

Jahrbücher der k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus in Wien. — Wien (Stacya meteorologiczna).

Wetterberichte der k. k. Central Anstanlt für Meteorologie und Erdmagnitismus, Wien (Stacya meteorologiczna).

Wiener Medizinische Wochenschrift, Wien (Med. dr. Rozłucki).

Öster. ung. Zentralblatt für die medizinischen Wissenschaften (Med. dr. Rozłucki)

Centralblatt für die gesamnte Theraphie, Wien .(Med. dr. Rozłucki).

Przegląd Polski, Kraków (prof. Dr Pawlik).

Oesterreich. ung. Viehverkehrs-Zeitung Wien (prof. dr. Pawlik).

Weiner Approvisionirungs-Zeitung, Wien, (prof. Dr. Pawlik).

Ogród botaniczny.

Podobnie jak i lat poprzednich uprawiano w ogrodzie tym oprócz zwykłych kolekcyi roślin uprawianych lub szkodliwych jeszcze nasiona rolnicze i warzywa, które drogą zamiany przesyłano innym istytutom naukowym lub też zadarmo krajowym szkołom rolniczym i ludowym.

Brak środków nie dozwolił jednak na znaczniejsze rozszerzenie działalności w tym kierunku.

Rozesłano przeszło 3.000 mniejszych lub większych prób nasion pomiędzy instytucye tak krajowe jako i zagraniczne.

Z jesienią zrewidowano na nowo kollekcyę rośli służącą uczniom do nauki i przystąpiono do założenia kollekcyi biologicznej. Szkółkę drzewek owocowych, założoną roku przeszłego rozszerzono i zasadzono 1000 sztuk najszlachetniejszych i dobrze u nas zimujących jabłoni i gruszek, nadto wyznaczono w szklarni jeden dział na ananasarnię do której sprowadzono z Rozwadowa 40 większych i 40 mniejszych odrostków szlachetnych odmian ananasu.

Pole doświadczalne.

Prof. J. Olszowy wykonał w b. r. szereg doświadczeń, opisanych w „programie“ a prócz tego rozpoczął doświadczenia nawozowe z żytem i doświadczenia porównawcze z 3 odmianami tegoż.

Do biblioteki podręcznej zakupiono 20 dzieł Dla laboratoryum i muzeum rolniczego zakupiono w b. r. szafę na książki i stół, prócz tego przyrząd do oznaczania ciężaru objętościowego zbóż i t. p.

Muzeum mineralogiczne.

Do tego muzeum zakupiono za kwotę 60 zł. 150 okazów skał, 50 minerałów i 50 skrystalizowanych minerałów do działu krystalografii.

Do laboratoryum mleczarskiego zakupiono Acielobutyrometer Gerbera.

Do zbiorów zoologiczno-zootomicznych przybyło;

1. Model konia $1/2$ naturalnej wielkości z masy papierowej wartości 130 zł.
2. Kości kozy i kilka ptaków wypchanych razem wartości około 28 zł.
3. 25 słoików z glistami pasożytnemi wartości około 35 zł.
4. Szafa obszerna na zbiór glist pasożytnych, dochodzący dzisiaj już przeszło 100 gatunków. Jednocześnie uporządkowano większą część tego zbioru.

Do pracowni zoologiczno-zootomicznej przybyło:

1. Kamera rysunkowa Abbego wraz ze stolikiem rysunkowym wartości 60 zł.
2. 15 dzieł do biblioteki podręcznej wartości około 60 zł.

Kończąc natem sprawozdanie roczne uważa Dyrekcya za swój obowiązek zwrócić uwagę Wys. Wydziału krajowego na trzy dotkliwe braki, których usunięcie leży w interesie zakładów dublańskich i ich dalszego rozwoju, mianowicie na:

1. Brak gazowni dający się dotkliwie uczuwać stacyom doświadczalnym i laboratoryom szkoły;
2. Brak pomieszkań dla profesorów, docentów i asystentów;
3. Brak dobrej wody do picia.

Dyrekcya kraj. wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach.

w Dublanach, dnia 1 grudnia 1896.

Do Alleg. 3. sprawozd. Wydz. kraj. L. 79.831/96.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Dublanach za rok 1895|6.

Zadaniem Dublańskiej niższej szkoły było i jest oddać krajowi, pomocników i ekonomów dla średniej i większej posiadłości. Stosownie do tego zadania trwa nauka teoretyczna od jesieni do wiosny, w lecie zaś uczniowie niższej szkoły wyłącznie są zajęci przy wykonaniu robót — a uczniowie III. r. dozoru — w folwarku.

Frekwencya do tej szkoły rośnie z każdym rokiem a dowiadywanie się o skończonych uczniów niższej szkoły Dublańskiej wzmaga się coraz więcej.

Z kandydatów do przyjęcia z powodu braku miejsca prawie tylko trzecia część bywa przyjętą.

Jest to dowodem, iż szkoła ta — odpowiada swemu zadaniu.

Prowadzenie się uczniów w ubiegłym roku nie dało powodu do uskarzenia się i większość tychże okazała, iż skorzystali z danej im sposobności do uczenia się i do ćwiczenia się w praktyce.

Z byłych uczniów niższej szkoły Dublańskiej, znajdujących się, w kraju jako oficyaliści, są służbodawcy zadowoleni.

Z roku I. na II. rok przeszło . . . . 13 uczniów
„ II. „ III. „ „ . . . . 12 „
Razem . . . . 25 uczniów

na podstawie egzaminu przyjęto:
na rok I. . . . . 20 uczniów
„ II. . . . . 3 „
Razem . . . . 23 uczniów

Z pozostałymi po przyjęciu nowych było 48 uczniów.
Z braku zdolności i chęci do pracy musiało ustąpić . . . 13 uczniów
pozostało zatem w Zakładzie . . . . 36 „

Z tej liczby ukończyli szkołę i otrzymali świadectwo uzdolnienia na pisarzy ekonomicznych oraz dozorców robót polowych i stajennych:
Z postępem celującym . . . . 2 uczni
„ bardzo dobrym . . . . 3 „
„ dobrym . . . . 2 „
„ dostatecznym . . . . 1 „
Razem . . . . 8 uczniów

Pozostało na rok następny 1896|7 . . . . 27 uczniów

Przy wstąpieniu do szkoły wykazało się świadectwami:
z ukończoną szkołą ludową z nauką dopełniającą . . . 13 uczniów
„ „ lnianą w Gródku . . . . 5 uczni
„ „ 2 kl. realną . . . . 3 „
„ „ 1 kl. gimnazyalną . . . . 2 „
Razem . . . . 23 uczniów

Według wieku było:

od 16 do 18 roku życia	12	uczniów
„ 18 „ 20 „ „	30	„
„ 20 „ 22 „ „	5	„
do 26 „ „	1	„
Razem	48	uczniów

Według wyznania:

Rzym. kat.	39	uczniów
Greck. „	8	„
Menonit.	1	„
Razem	48	uczniów

Według stanu:

Synów włościan	17	uczniów
„ rzemieślników i kupców	5	„
„ niższych urzędn. autonom.	3	„
„ urzędników	1	„
„ oficyalistów prywatnych	17	„
„ dzierżawców i właścicieli	3	„
„ księży greck. kat.	1	„
„ nauczycieli ludowych	1	„
Razem	48	uczniów

Urodzonych w Galicyi	45	„
„ Królestwie polskiem	3	„
Razem	48	uczniów

Dyrekcya kraj. Szkół rolniczych w Dublanach:

Dublany, dnia 1. grudnia 1896.

Juliusz Frommel w. r.

SPRAWOZDANIE
krajowej Stacyi doświadczalnej i kontrolnej
Botaniczno-rolniczej
w Dublanach
za czas od 1. października 1895. do 1. października 1896 roku

przedłożył

Dr. Ignacy Szyszyłowicz

kierownik Stacyi.

Wysoki Wydział krajowy polecił pismem z dnia 26. lipca 1894 l. 40 537 niżej podpisanemu, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu, zorganizowanie Stacyi doświadczalnych i kontrolnych w Dublanach. Urzędowe otwarcie tychże nie mogło jednak tak rychło nastąpić z powodu wielkich trudności, jakie nasuwały się przy ułożeniu szczegółowych regulaminów. Przyjęcie na ślepo wzorów Stacyi zagranicznych bez odpowiedniego dostosowania ich do potrzeb kraju i do naszych zwyczajów handlowych, naraziłoby kraj na wielkie ofiary pieniężne, nie dając rękojmi pomyślnego i skutecznego rozwoju stacyi w przyszłości. W porównaniu do sąsiednich krajów, opóźniliśmy się bardzo z otwarciem tych instytucyi, nietylko cały Zachód, ale i część Wschodu wyprzedziła nas znacznie. Doświadczenie obce było naszym jedynym zyskiem z tego opóźnienia, na nim też dziś opierając się, staramy się rozwijać naszą działalność, skrzętnie dostosowując się do potrzeb kraju,

Skromnym był bardzo początek stacyi, małym zakres ich działania, był to jednak okres próbny zapytanie kraju, o ile czuje potrzebę stacyi i w jakim kierunku chce, żeby się one rozwijały. Zapytanie to wypadło bardzo pomyślnie, dziś już z jednorocznej działalności Stacyi przekonaliśmy się o niezwykle wzrastającem w kołach rolniczych zapotrzebowaniu tychże i o konieczności znacznie szerszego rozwoju ich nietylko w kierunku kontrolnym, ale i doświadczalnym.

Wysoki Wydział krajowy uchwałą z dnia 10. listopada 1894. l. 51.132 powierzył niżej podpisanemu kierownictwo krajowej Stacyi doświadczalnej i kontrolnej botaniczno-rolniczej i polecił ułożyć szczegółowy regulamin tejże. Pismem z dnia 20. czerwca 1895 l. 37.942 zatwierdził Wysoki Wydział krajowy przedłożony sobie regulamin i od dnia tego liczy się dopiero normalna działalność Stacyi na nowych podstawach. Nim przejdę do przedstawienia działalności rocznej Stacyi botaniczno-rolniczej, czuję się w obowiązku skreślić krótki rys instytucyi, która wyprzedziła byt takowej. Instytucyę tę pod nazwą Stacyi kontroli nasion założył Dr. Emil Godlewski, były profesor krajowej Wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach, obecnie Dyrektor studyum rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Prawie bez żadnych

środków, zasilana li tylko przez pierwszych lat kilka kwotą stu zł. rocznie przez Wysoki Sejm krajowy instytucya ta funkcyonowała tylko prywatnie, popierana bezinteresowną pracą założyciela, który przy swych rozlicznych zajęciach profesorskich starał się o ile możności podtrzymać jej, tak dla kraju użyteczną działalność. Projekt założenia Stacyi w Dublanach na większą skalę nie dozwalał na przedwczesne rozszerzenie działalności dawnej Stacyi kontroli nasion: zadanie więc założyciela, jak i jej późniejszych kierowników polegało tylko na utrzymaniu tradycyi, zadowoleniu tych, co się zwracali z zapytaniem do Stacyi, brak bowiem nawet najpotrzebniejszych środków i sił pomocniczych. a nadewszystko z roku na rok odkładana reorganizacya wstrzymywała dalszy jej rozwój. Stacyę tę prywatną kontroli nasion prowadził profesor Dr. Emil Godlewski od r. 1884 do 1890 1, za który to czas pomieścił obszerne sprawozdania z działalności tejże w t. I. i II. „Rocznika Dublańskiego"; od r. 1890/1 do 1892 była ona pod kierownictwem Dr. Oleśkowa, b. asystenta przy katedrze botaniki, obecnie profesora seminaryum nauczycielskiego we Lwowie, od r. 1892 do założenia Stacyi botaniczno-rolniczej, pod kierownictwem niżej podpisanego.

Niżej umieszczona tablica przedstawia ruch Stacyi kontroli nasion za czas od 1884. do końca września 1895.

Rok	Oceny płatne		Oceny bezpłatne			Razem
	od handlujących	od rolników	od Wydz. kr.	od c. k. Rządu	od kom. Tow. gosp.	
1884						2
1884/5	29	22			21	17
1885/6						14
1886/7						39
1888	11	2	17	—	8	38
1889	51	20	1	—	—	72
1890	20	16	7	—	3	46
1891	30	7	—	—	—	37
1892	22	5	—	—	—	27
1893	24	12	—	—	—	36
1894	59	11	—	—	—	70
1895*)	41	24	—	1	2	68

Krajowa Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza postawiła sobie jako zadanie:

a) Ocenę nasion.

b) Ochronę roślin i zwierząt domowych przed szkodnikami wraz z próbami nowych środków przeciwdziałających.

c) Badania i ocenę mikroskopową pasz skoncentrowanych.

d) Analizę botaniczną siana wraz z próbami nad trwałością i wydatnością traw i innych roślin pastewnych.

e) Bakteriologiczną analizę paszy, wody itp. wraz z produkcyą środków antichorobowych wytwarzanych na tej drodze.

f) Aklimatyzacyę roślin użytecznych i próby roślin nowych polecanych co do ich wydatności i użyteczności.

g) Specyalne doświadczenia próbne nad hodowlą roślin rolniczych w ogóle, oraz w wyjątkowych warunkach gleby, jak torfy, okolice górskie i t. p., lub kultury specyalnych roślin jak tytoń, wikle, winorośl i t. p.

h) Uszlachetnianie roślin, tak rolniczych jak i ogrodowych i t. p.

Plan to bardzo szeroki, wymagający wielkiego nakładu i odpowiednich sił pomocniczych. Przeprowadzenie działalności stacyi we

*) Od 1. stycznia do 30. września.

wszystkich tych kierunkach, natrafia na wielkie trudności, pierwszą z nich jest niepewność, o ile sprawy te poruszane przez stacye znajdą oddźwięk w kraju, drugą brak środków i odpowiednio przygotowanych sił pomocniczych. Nie tracąc pierwotnego planu rozwoju stacyi z ócz, postanowiłem powoli rozszerzać jej działalność we wszystkich wyżej wymienionych kierunkach i to nie trzymając się ściśle przedstawionego porządku, ale w miarę większego zapotrzebowania samego kraju. Najpilniejszym na razie kierunkiem i najłatwiej dostępnym była ocena nasion i niektóre próby doświadczalne, z czego jednak przedewszystkiem zwróciłem mą uwagę na ocenę nasion. Różne są w tym kierunku zdania i różne odzywały się też głosy, sądzę jednak, że najprzód trzeba poprawić fundamenta, nim się zabierze do upiększenia całego gmachu. Wprowadzenie handlu nasionami na normalne tory, poparcie uczciwie pracujących firm handlowych, zwrócenie na nie uwagi naszych rolników, słowem stworzenie bezstronnej Instytucyi, ktoraby wyceniając towar dawała gwarancyą rolnikowi, że jego nakład pieniędzy i pracy nie pójdzie na marne, uważam za podstawę wszelkiej innej działalności. Stacya kontrolna jest instytucyą dosyć kosztowną i gdyby działalność jej rozciągała się tylko na wycenienie tego, co jej strony nadsełają, zajęcie to nawet w tym kierunku nieodpowiadałoby w zupełności jeszcze założonemu celowi. Zadaniem też Stacyi jest nie tylko samo ocenianie wartości nasion, ale także rozbudzanie w kraju potrzeby poznania wartości posiewu, aby przez jaknajszerszą agitacyę w tym kierunku przygotować pole i pewniejszy grunt dla pomyślnego rozwoju całej działalności doświadczalnej.

Działalność nowo założonej stacyi napotkała na dwa równocześnie działające od siebie niezależne prądy, które pierwsze jej kroki niezmiernie ułatwiły.

Kierunek doświadczalny znalazł silne poparcie w gronie samych rolników, komitet bowiem c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie postanowił zająć się urządzeniem doświadczeń polowych, dając na nie fundusze a oddając przeprowadzenie ich w ręce obydwu Stacyi doświadczalnych w Dublanach Jakkolwiek agendy Stacyi botanicznej w skutek nadspodziewanie wzmagającej się oceny zbóż, na razie mocno się powiększyły, owoc tej jednak wspólnej pracy dodał nie mało otuchy i nadziei bardzo pomyślnej i dodatniej działalności na przyszłość. Rownocześnie kierunek kontrolny znalazł niezwykłe poparcie wśród firm krajowych, zajmujących się handlem nasion, tak, że u nas odwrotnie jak zagranicą nie kupujący ale sprzedający starają się o poparcie rozwoju Stacyi, co nader pocieszającym jest dowodem realnej podstawy, na jakiej przeważnie rozwija się nasz handel nasionami. Stoimy więc dziś przy kolebce instytucyi, która nie jest stworzoną dla tego, że za granicą podobne instytucye istnieją, ale która jest prostym wynikiem wszystkich dziś działających czynników, dążących do postępu naszego rolnictwa i wprowadzenia rzetelnych podstaw w handel nasionami.

Lokal Stacyi botaniczno-rolniczej jest obecnie nader skromny i li tylko bliskie sąsiedztwo pracowni botanicznej i korzystanie z jej ubikacyi dozwala na normalne funkcyonowanie tejże. Główny pokój przeznaczonym jest na roboty kontrolne, jako to przebieranie nasion, oznaczenie ich wartości za pomocą wagi, oraz obejmuje szafy z przyrządami i ze zbiorami. Przyrządy do oceny nasion są bardzo proste, dawniej zadawalano się lupą zwykłą i sitkiem, dziś nawał pracy, jaki szczególniej w epoce przedsiewnej panuje w Stacyi, oraz coraz bardziej ulepszające się metody badań zmusił do wprowadzenia więcej skombinowanych przyrządów w celu dokładniejszego wykonania, wreszcie ułatwienia i przyspieszenia pracy. Stacya nasza posiada już niektóre ulepszone przyrządy jak młynek Weinzierla do pasz skoncentrowanych, przetrząsacz mechaniczny do oznaczenia zanieczyszczenia kaniańką, automatyczny przyrząd do liczenia ziarn zbożowych i t. p. Przyrządy do oznaczania wartości zboża w ziarnie, z wyjątkiem wagi normalnej

berlińskiej, posiadamy wszystkie, brak jest tylko przyrządów do oceny zbóż w kłosach. Ze zbiorów muzealnych najcenniejszym nabytkiem jest zbiór nasion p. Michałowskiego z Hohenheimu, który ciągle przez nas uzupełniany jest najważniejszą podstawą do badań nad zafałszowaniem nasion, dalej posiada Stacya kupny zbiór nasion i pasz skoncentrowanych Weinzierla, oraz zbiory mąk, otrąb oraz ich zanieczyszczeń. Drugi maleńki pokój przeznaczonym został na bardzo skromną a co gorsza skromnie tylko wzrastać mogącą bibliotekę, i na miejsce do kiełkowania. Kiełkowanie wszystkich nasion odbywa się w ciemności przeważnie na bibule, u buraków tylko, traw i nasion leśnych, na piasku sterylizowanym. Jedna z kiełkownic jest pomysłu Weinzierla, druga podobnej konstrukcyi, ale znacznie ulepszona. W czasie pracy przedsiewnej dwie te kiełkownice już nie wystarczają, każda z nich bowiem może tylko naraz 112 próbek pomieścić, wynikłym stąd pewnym zwłokom w robocie Stacya musi w przyszłości zaradzić. Pole doświadczalnej stacyi znajduje się tuż koło gmachu szkolnego w przedłużeniu szkółki czerech kleparowskich i na razie wielkością swą zupełnie odpowiada potrzebom stacyi.

Zadaniem działu oceny nasion Stacyi botaniczno-rolniczej jest popieranie rozwoju rolnictwa i leśnictwa w kraju za pośrednictwem umiejętnej opieki nad handlem nasionami. Stacya więc ma obowiązek niesienia pomocy tak sprzedającemu jak i kupującemu, a to przez dawanie pierwszemu możności dokładnego poznania i ocenienia sprzedawanego towaru, drugiemu zaś nabycia przekonania, że kupiony towar rzeczywiście odpowiada w zupełności gwarancyi dawanej przez kupca. Gwarancya dobroci towaru może być daną w dwojaki sposób, pierwszym jest plombowanie towaru, drugim jest wydawanie przez sprzedających listów gwarancyjnych na podstawie pewnej umowy ze Stacyą. Wobec tego, że plombowanie towaru u nas jest jeszcze mało znanem, działalność Stacyi w tym kierunku była niezwykle słaba, zaplombowano bowiem w roku ubiegłym na żądanie Banku rolniczego 10 worków koniczyny (Stacya kontroli nasion w Wiedniu w r. 1895. zaplombowała 9.220 worków). Mamy jednak nadzieję, że z czasem i u nas wzrośnie ten sposób dawania gwarancyi tembardziej, że rzecz sama jest bardzo uproszczoną i pewność jaką kupujący przez to nabywa o wartości towaru jest bezsprzecznie najzupełniejszą. Wobec tego, że regulamin Stacyi dozwala tylko na plombowanie worków nieszytych, które na razie nie wszystkie handle mają do swej dyspozycyi, ruch na tem polu był bardzo małym. Drugim rodzajem gwarancyi dobroci towaru jest wydawanie przy sprzedaży listu gwarancyjnego, w którym zobowiązuje się firma handlowa do odszkodowania kupującego w razie niedopełnienia obiecanej gwarancyi. Listy te gwarancyjne mają prawo wydawać tylko firmy kontrolowane przez Stacyę. Firma taka zobowiązuje się dalej przez wydanie listu gwarancyjnego zapewnić kupującemu prawdziwość, pochodzenie, czystość nasienia, siłę kiełkowania i brak kanianki lub jej ilość w jednym kilogramie towaru. Firma kontrolowana nawet w tym wypadku, gdyby z jakiejkolwiek przyczyny czystość i siła kiełkowania towaru nie były jej znane, gwarantuje średnią wartość tegoż, którą stwierdzić może kupujący przez nadesłanie do Stacyi formalnie wziętej próbki. To samo odnosi się do umów czynionych na podstawie przedstawionej próbki, która w takim razie odpowiednio opieczętowana przez obydwie strony, winna być nadesłaną do Stacyi. Firmy te zobowiązują się dalej w razie pokazania się różnicy w wartości towaru gwarantowanej a rzeczywistej, do odszkodowania kupującego w stosunku do tejże różnicy, przyczem jednak różnice 5% są jeszcze dopuszczalne i przy obrachunku stanowią zysk sprzedającego. W razie gdyby towar okazał się nieprawdziwym, fałszowanym lub stosownie do orzeczenia Stacyi miał wartość niższą niż wymagane minimum, ma w takim razie kupujący prawo do zwrócenia towaru, odbioru ceny kupna i kosztów transportu. To samo odnosi się do nasienia zanieczyszczonego kanianką ponad 5 ziarn na 1 kilo.

Na wezwanie stacyi zgłosiły się jako firmy kontrolowane i podpisały umowę:

1. Krajowa kultura nasion Borowna J. Bulsiewicza w Bochni, od dnia 1. lutego 1896.
2. Handel nasion Edmunda Mauthnera w Budapeszcie od dnia 18. lutego 1896.
3. Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe we Lwowie od dnia 20. lutego 1896.
4. Bank rolniczy we Lwowie od dnia 16. lutego 1896.
5. Handel nasion M. Woliński i T. Kaczyński we Lwowie od dnia 1. marca 1896.
6. Rolniczy zakład uprawy nasion Juliana baron'a Brunickiego w Strzałkowie-Podhorcach od dnia 1. marca 1896.
7. Dom Bankowy i komisowy Stanisław Gurgul w Krakowie i Tarnowie od dnia 22. marca 1896.

Zgłoszenia te, jak na pierwszy rok działalności Stacyi nader liczne przypisać muszę przedewszystkiem rzetelnemu duchowi, jaki przeważnie ożywia nasz handel nasionami, który nie obawiając się kontroli, raczej się do niej garnie, oraz prawdziwemu zrozumieniu własnego interesu. Jakkolwiek listy gwarancyjne upoważniają kupujących przynajmniej za 100 koron tego samego towaru, zbóż zaś za 250 koron do powtórnej oceny w Stacyi botaniczno-rolniczej na koszt firmy handlowej, kupujących zaś za mniejsze kwoty do korzystania z 50% zniżki cennika stacyjnego, to jednak mimo tego jedna tylko strona zgłosiła się do Stacyi z prośbą o powtórną ocenę. Przy powtórnej tej ocenie znaleziono, iż towar przesłany był lepszym od gwarancyi danej przez firmę handlową (Bank rolniczy).

Zaufanie do firm kontrolowanych ze strony kupujących jest niezmiernie pochlebnem, w każdym jednak razie dziwić się musimy, że przy tak wielkim obrocie handlowym jakie te siedm firm w roku zeszłym miały, jedna tylko ze stron zgłosiła się do kontroli powtórnej, takie zbytne zaniedbywanie prawa bezpłatnej kontroli, nie leży bynajmniej w interesie firm kontrolowanych, nie zawsze bowiem nasienie jest przyczyną złego plonu, rolnik zaś uważając przeważnie na plon i z tego wnioskując, mógłby często przypisać winę zakupionemu nasieniu u firmy kontrolowanej. Nie dosyć więc nam zachęcić wypada rolników do korzystania z tego przywileju, który dla nich jest tem większem upewnieniem dobroci zakupionego nasienia.

Ogólny wynik hadań kontrolnych Stacyi za rok ubiegły był następujący:

Oceny płatne						Oceny bezpłatne			Razem		
ilość nadsełających		ilość przesyłek		ilość poszczególnych analiz		ilość nadsełających	ilość przesyłek	ilość poszczególn. analiz	ilość nadsełających	ilość przesyłek	ilość poszczególnych analiz
rolnicy	sprzedający	rolnicy	sprzedający	rolnicy	sprzedający						
30	8	48	165	75	581	2	191	794	40	404	1.450

Porównywując działalność Stacyi botaniczno-rolniczej z działalnością dawnej prywatnej stacyi oceny nasion za rok ostatni, widzimy nadspodziewany rozwój i wielkie zapotrzebowanie tejże tak w kołach rolniczych jak i handlowych. Pomijając działalność dawnej stacyi oceny nasion za rok 1895 a właściwie za czas od 1. Stycznia do 30. września 1895. r jako czas przejściowy i nieobejmujący całolecia, porównajmy rok 1894. z ubiegłym rokiem Stacyi botaniczno-rolniczej.

W roku 1894. nadesłano 70 próbek, z czego jedenaście próbek wypada na rolników, 59 zaś na firmy handlowe (Bulsiewicz 7, Towarzystwo handlowe 26, Bank rolniczy 20, Filia Banku hipotecznego w Tarnopolu 6). Stacya botaniczno rolnicza wyceniła w roku 1895/6 czterysta cztery próbki, z czego bezpłatnie 191, płatnych 213, a mianowicie: 48 od rolników, 165 od sprzedających (Bank rolniczy 26, Towarzystwo handlowe 19, Bulsiewicz 75, Woliński i Kaczyński 20, Br. Brunicki 21, Gurgul 2). Stosunkowy ten wzrost w pracach Stacyi uważać musimy tylko za dobry początek, jako zadatek jej dalszego rozwoju, rokując z uznania jakie zaledwo budząca się do życia Stacya znajduje w kołach rolniczych i handlowych wielki wzrost jej prac kontrolnych w latach następnych.

Porównywując działalność Stacyi botaniczno-rolniczej w jej pierwszym roku istnienia z wybitniejszymi Stacyami w Europie w czasach ich powstawania, uderzyć nas musi stosunkowo nagły jej rozwój. Stacya kontroli nasion w Wiedniu w roku 1881 miała tylko 82 próbek do ocenienia i dopiero w czwartym roku swego istnienia (1884) czterysta czterdzieści dwie, ilością zaś pojedynczych analiz przeszła nas dopiero w siódmym roku. Stacya kontroli nasion w Kopenhadze miała w pierwszym swym roku istnienia (1871) 172 próbek dopiero w piątym (1875/6) przekroczyła ilość 400. Największa Stacya w Szwecyi w Lund w pierwszym roku (1880) miała tylko 162 próbek i dopiero w szóstym (1886) przekroczyła liczbę 400. Inne mniejsze stacye rozwijały się jeszcze powolniej, niektóre z nich nawet po długich latach istnienia, ilością ocen, nie przekraczają działalności Stacyi dublańskiej.

Przejdźmy do szczegółowego przeglądu ocen Stacyi:

Koniczynowate.

Nazwa rośliny	Ilość próbek		Czystość w %			Siła kiełkowania w %		
	rolnicy	sprzedający	Min.	Max.	Śred.	Min.	Max.	Śred.
Koniczyna czerwona (*Trifolium pratense*) . . .	35	35	64	99	95	51	95	85
Koniczyna biała (*Trifolium repens*)	1	12	96	99	98	70	94	82
Koniczyna szwedzka (*Trifolium hybridum*) . . .	2	4	—	—	97	—	—	87
Koniczyna Inkarnatka (*Trifolium incarnatum*) . .	—	3	96	98	97	93	99	96
Lucerna (*Medicago sativa*) .	—	5	—	—	99	90	98	94
Lucerna chmielowa (*Medicago lupulina*). . . .	—	4	—	—	99	—	—	83
Esparzetta (*Hedysarum onobrychis*)	—	1	—	—	96	—	—	84
Przelot (*Anthyllis vulneraria*).	—	1	—	—	93	—	—	91
Seradella (*Ornithopus sativus*)	—	2	—	—	86	—	—	85

Cyfry przedstawiające średnie wartości czystości nasienia i tegoż siły kiełkowania, są u niektórych koniczynowatych bardzo niskie, nie można tego jednak brać za miarę nasion znajdujących się w handlu lub używanych do siewu (naturalnie mamy tu na myśli tych rolników i te firmy tylko, których plon ma sposobność Stacya oceniać); tak

sprzedający bowiem, jak i rolnik przesyłają próbki do Stacyi w celu poinformowania się co do jej przymiotów, ocena zaś stacyi jest dla nich wskazówką, o ile dany towar może być po dalszem wyczyszczeniu użytym do siewu lub puszczonym w handel. Zwykle też, jak dowodzą nasze książki, przesyłały firmy handlowe zostające w związku kontrolnym ze Stacyą ponownie próbki do oceny po wyczyszczeniu bardziej podejrzanego towaru. Cyfry niskie (minima) tak siły kiełkowania jak i czystości niech będą wskazówką dla naszych rolników, jak złym towar być może i niechaj posłuży za naukę, aby nigdy nie zakupywali nasienia do siewu bez listów gwarancyjnych. Naturalnie nie mamy tu na myśli towaru pokątnie sprzedawanego, najczęściej naszym wieśniakom, który nie zasługuje właściwie już na nazwę nasienia, siła kiełkowania bowiem i czystość nie dochodzi tam często nawet 20%. Pożądaną byłaby bardzo opieka nad tymi, którzy sami obronić się nie mogą lub nie umieją, Stacya też botaniczna w myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego podejmuje się bezpłatnej oceny nasion, przesyłanych przez włościan za pośredniictwem Urzędu gminnego lub zarządu Kółka rolniczego. Wysokie cyfry przy lucernie odnoszą się do towaru zagranicznego, sprowadzonego z Francyi, który co do swej dobroci nie pozostawiał nic do życzenia.

Trawowate.

Nazwa rośliny	Ilość próbek		Czystość w %			Siła kiełkowania w %		
	rolnicy	sprzedający	Min.	Max.	Śred.	Min.	Max.	Śred.
Rajgras angielski (*Lolium perenne*)	—	3	96	93	95	95	97	96
Rajgras włoski (*Lolium italicum*)	—	1	—	—	93	—	—	30
Rajgras francuski (*Avena elatior*)	—	2	75	81	78	56	88	72
Kostrzewa łąkowa (*Festuca pratensis*)	—	1	—	—	94	—	—	60
Tymotka (*Phleum pratense*)	1	8	96	99	98	92	95	94
Kupówka (*Dactylis glomerata*)	—	1	—	—	99	—	—	24
Wyczyniec łąkowy (*Alopecurus pratensis*)	—	1	—	—	88	—	—	12
Kłosówka wełnista (*Holcus lanatus*)	—	3	82	86	84	63	65	64
Mietlica rozłogowa (*Agrostis stolonifera*)	—	2	—	—	67	—	—	77
Wiklina łąkowa (*Poa pratensis*)	—	1	—	—	98	—	—	24
Grzebienica pospolita (*Cynosurus cristatus*	—	1	—	—	95	—	—	72
Stokłosa bezostna (*Bromus inermis*	—	2	97	98	98	46	81	64
Stokłosa miękka (*Bromus mollis*)	—	1	—	—	56	—	—	86

Próbki traw przesyłane były do oceny prawie wyłącznie przez domy handlowe i niemal wszystkie z wyjątkiem tymotki, rajgrasu angielskiego i kłosówki wełnistej są produktem sprowadzanym z zagranicy. Przyjrzawszy się cyfrom. wykazującym wartość wszystkich nadesłanych

traw, uderzyć nas musi wielka różnica, jaka zachodzi pomiędzy trawami naszej i obcej produkcyi. Nasza tymotka jest towarem wprost wytwornym, tak co do czystości, jak i siły kiełkowania — wartość tejże jest większą, niż normy wymagane przez Stacyę dla dobrego towaru. To samo odnosi się do rajgrasu angielskiego, a w części i do kłosówki wełnistej. Resztę traw charakteryzuje wysoki procent czystości przy nader niskiej sile kiełkowania, wszystko to jest towar obcy sprowadzany. Towar ten na oko mocno zachęcający, jako jednolity i czysty, w gruncie rzeczy ma bardzo małą wartość użytkową i prawdopodobnie jest towarem ze zbiorów dawniejszych, który uważano za dosyć dobry, jeszcze dla Galicyi. Wygląd więc towaru nie wszystko powiedzieć jest wstanie, przy zakupnie traw nie dosyć winno się być ostrożnym i nigdy nie kupować ich bez oceny stacyi, w takim bowiem tylko razie zyskuje się pewność, że drogi pieniądz na nasienie wydany nie został rzuconym w błoto. Z drugiej strony mając dowód przed sobą produkcyi dorodnych nasion traw w kraju, nie dosyć możemy zachęcić rolników tam, gdzie są gleby potemu, do zwrócenia się ku temu, bardzo korzystnemu przedsiębiorstwu. Niestety, dziś zmuszeni jesteśmy sprowadzać bardzo lichy towar z zagranicy po wysokiej cenie, mając wszelkie dane w kraju do produkcyi lepszego i tańszego nasienia.

Wykaz próbek zanieczyszczonych kanianką:

Nazwa rośliny	Rolnicy		Sprzedający	
	ilość przesyłek	ilość przesyłek z kanianką	ilość przesyłek	ilość przesyłek z kanianką
Koniczyna czerwona (*Trifolium pratense*	35	18	35	11
Koniczyna biała (*Trifolium repens*)	1	—	12	3
Koniczyna szwedzka (*Trifolium hybridum*)	2	—	4	3
Koniczyna incarnatka (*Trifolium incarnatum*)	—	—	3	
Lucerna (*Medicago sativa*) . .	—	—	5	1
Przelot (*Anthyllis vulneraria*) .	—	—	1	—
Tymotka (*Phleum pratense*) . .	1	—	8	

Razem na kaniankę zbadano próbek 106, z czego trzecia część przypada na rolników. Szalenie mała cyfra, zważywszy opustoszenie jakie ten szkodnik wywołać jest w stanie. Niedosyć też musimy przestrzegać naszych rolników, by nie szczędzili kosztów i nakładów w tym kierunku, a to tembardziej, że przy pewnej staranności, można się na zawsze pozbyć tego szkodnika. Większą troskliwość okazują w tym kierunku firmy handlowe, jakkolwiek w porównaniu do obrotu, jaki się odbywa w koniczynie, jeszcze za mało. Tendencyjne głosy z zagranicy o rozwielmożnieniu się u nas kanianki w celu zdeprecyonowania naszego towaru winno się przedewszystkiem zwalczać jak najstaranniejszą niemal przesadną ostrożnością w tym właśnie kierunku. Oznaczenie i wykrycie kanianki w nasieniu nie jest to rzeczą tak łatwą, jak się wielu wydaje, łziarna kanianki są bardzo drobne, i przeglądając próbkę gołem okiem, łatwo je przeoczyć można. W tym razie jedynie Stacya jest miarodajną do niej z takiem zapytaniem zwracać się powinno, bo i na co się przyda nawet najpiękniejszy towar, jeżeli zanieczyszczony jest, choćby

nawet najdrobniejszą ilością tego strasznego szkodnika. Mając małą tylko ilość próbek do dyspozycyi, nie możemy mieć dokładnego wyobrażenia o rozszerzaniu się kanianki w naszym kraju, w każdym razie jednak jest jej znacznie mniej, niż to głoszą nasi przyjaciele. W celu uchronienia się od jej nadmiernego rozszerzania się, winno się przedewszystkiem zwracać uwagę na odpadki i wysiewki koniczyny po wyczyszczeniu tejże. Odpadki te winno się palić, wszelkie użycie uboczne jak skarmianie, podsiewanie pastwisk jest jednym z najlepszych środków do coraz większego rozpowszechniania tego szkodnika. Nie mało kręci się u nas po wsiach amatorów, którzy za takie odpadki nawet nieźle płacą, ale tylko na to, aby je domieszawszy do koniczyny, jeszcze lepiej sprzedać. Dla gospodarstwa krajowego jest to prawdziwa klęska, pokątni ci handlarze bowiem mając stosunek li tylko z naszym ludem, zaopatrują go w tak nieczysty towar, który niszczy nie tylko grunta włościańskie, ale przenosi zarazę i tam gdzie tak często pracuje się z wielkim nakładem nad wyplenieniem tego szkodnika. Jest tu więc pole do działalności kółek rolniczych, a Stacya botaniczno-rolnicza bezpłatnymi ocenami chętnie działalność tę poprze. Niemały też import kanianki przychodzi do nas z zagranicy, która w różnej formie obdarzając nas swemi wysiewkami (a są tego niesłychane ilości, które nie mogąc być spotrzebowane na miejscu, bo na to ustawa nie pozwala) natomiast wyciąga dobry nasz towar za tanie pieniądze jako towar drugorzędny, bo pod zarzutem zanieczyszczenia kanianką.

Zadaniem tej Stacyi jest iść w tym kierunku przedewszystkiem z pomocą naszym rolnikom i uczciwie pracującym firmom handlowym, ostrzegać jednych i drugich przed tem niebezpieczeństwem i na tej drodze dążyć do podniesienia wartości towaru krajowego.

Nasiona fałszowane, fałszywie deklarowane lub złego pochodzenia.

Stacya w próbkach nadesłanych nie zdołała znaleść nic podejrzanego, z wyjątkiem jednej stokłosy bezostnej, pod której nazwą chciano wprowadzić do handlu znany chwast szkodliwy stokłosę polną. Koniczyny z Ameryki nie było tego roku prawie u nas w handlu, Stacya wykryła tylko, że jedna próbka importowanej do nas z Niemiec mietlicy rozłogowej, towaru zresztą bardzo średniej wartości, była pochodzenia amerykańskiego.

Mieszanki traw.

Na żądanie stron przesłała Stacya pięć przepisów mieszanek traw. Wedle tych przepisów zakupiono osobno poszczególne trawy, oddano je do zbadania Stacyi i dopiero zmieszano, przez co otrzymano towar wartości znanej i zupełnie odpowiadający danym warunkom gleby. Spotykamy wprawdzie we wszystkich katalogach nasion mocno polecane mieszanki traw, dla różnych warunków gleby, Stacya jednak czuje się w obowiązku jak najgoręcej ostrzegać naszych rolników przed tego rodzaju zakupnami. Mieszanki te, jeżeli są dobre to zazwyczaj są stosunkowo bardzo drogie, jeżeli zaś są tanie, to stanowczo nie mają żadnej albo małą tylko wartość. Jeżeli więc kto zamierza poprawić lub założyć łąki lub pastwiska, niech się zwraca w wypadkach tych gdzie chodzi o wybór nasienia do Stacyi, podając położenie, wielkość, rodzaj gleby, oraz przeznaczenie danej parceli, a Stacya poda mu najdokładniej ułożony przepis odpowiedniej mieszanki wraz z ilością poszczególnych traw, które zakupione za listem gwarancyjnym u firm kontrolowanych, dadzą pewność rolnikowi, że pieniądz jego został odpowiednio użyty.

Nasiona buraków.

Z nasion buraków otrzymała Stacya do oceny jednaście p buraków pastewnych. Żadna z krajowych cukrowni nie zwróciła

stacyi z zapytaniem co do wartości swego nasienia, wytłumaczyć sobie możemy to tylko tem, że Stacya nie dosyć długo istnieje jeszcze i za mało dała się poznać w kraju.

Niżej podana tablica przedstawia obraz wartości wycenionego nasienia buraków pastewnych.

	Ilość przesyłek	Zanieczyszczenie w %			Siła kiełkowania: Ilość kiełków na 100 kłębków nasiennych			Siła kiełkowania: Ilość kiełków w 1 kilo towaru			Ilość kiełkujących kłębków na 100			Ilość kłębków w 1 kilo towaru		
		min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.
Buraki pastewne . .	11	3	9	4	68	172	112	37468	87376	59717	42	80	63	37600	57800	48150
Normy przyjęte przez Stacyę . .	—	—	3	—	150	—	—	70000	—	—	80	—	—	—	—	—
Dyferencya przyjęta przez Stacyę przy danej gwarancyi . . .	—	—	1	—	1	—	—	1200	—	—	4	—	—	—	—	—

Wszystkie przysłane do oceny próbki buraków były pochodzenia obcego, wynik oceny nie świadczy wcale o ich szczególniejszej dobroci, charakteryzuje je tylko dobre wyczyszczenie, przymiot, który w przeważnej ilości nasion sprowadzonych z zagranicy spotykamy. Mamy wprawdzie w kraju kilka zakładów produkcyi nasion buraków pastewnych, nic jednak o nich nie jest w stanie powiedzieć nasza Stacya, mimo bowiem kilkakrotnego przypominania o egzystencyi tejże, jedyną odpowiedzią było głuche milczenie.

Zboża.

Razem otrzymała Stacya do oceny 215 próbek z czego wypada 190 prób zbóż robionych dla komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie w celu wycenienia plonu z doświadczeń polowych. Wynik badań nad temi próbami ogłosił kierownik Stacyi w osobnej broszurce, obecnie zaś przejdziemy do przedstawienia obrazu 25 prób jęczmienia, owsa i pszenicy przysłanych przez strony:

Nazwa rośliny	Ilość próbek	Waga jednego hektolitra			Waga 1000 ziarn			Czystość w %			Siła kiełkowania w %			Waga łuski nasieniowej			Na 100 ziarn mączystych			Na 100 ziarn przejściowych			Na 100 ziarn skrelistych		
		min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.	min.	max.	śred.
Jęczmień .	11	60	70	67	31	43	41	98	100	99	92	99	97	10	17	14	6	29	17	40	73	57	12	52	27
Owies . .	10	49	56	53	28	35	32	—	—	100	90	97	93	26	32	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pszenica .	4	70	82	77	29	33	31	—	—	100	98	99	99	—	—	—	—	—	99	—	—	—	—	—	1

Porównywując wartość towaru przesłanego do oceny z normami przyjętemi przez Stacyę widzimy, że nasiona te przeważnie w kraju uprawiane (rolniczy zakład uprawy nasion Jul. br. Brunickiego w Strzałkowie-Podhorcach) odznaczają się w wielu punktach swą zupełną dobrocią.

Nasiona leśne.

Nazwa rośliny	Czystość w %	Siła kiełkowania w %
Akacya	96	98
Głóg darnisty (owoce)	—	42
Grab.	98	83
Jarząbek (owoce)	—	68
Jasion	99	85
Klon	97	45
Olsza czarna	95	11
Sosna	99	80
Świerk	96	74
Żarnowiec	99	84

Nasiona te pochodzenia krajowego (Krajowa kultura nasion Borowna I. Bulsiewicza w Bochni), z wyjątkiem jedynie olszy czarnej, zaliczyć trzeba do nasion dobrych. Pomyślny ten obraz naszej kultury winien zachęcić producenta do dalszej pracy na tem polu i otworzyć oczy wszystkim tym, którzy za drogie pieniądze sprowadzają śmiecie z za granicy. Żadne pole z kultury nasion nie leży tak nisko jak produkcya większej części nasion leśnych i w tym to kierunku obdarza nas zazwyczaj zagranica tem, co ma najgorszego. Zawód, dla wysiewającego tem boleśniejszy, iż nasiona te zazwyczaj bardzo długo leżą w ziemi i często dopiero po roku można się przekonać, że z posiewu mało co zeszło. Widzimy więc doniosłe znaczenie stacyi w tym wypadku i listów gwarancyjnych, wydawanych przez kontrolowane firmy.

Różne nasiona.

Do grupy tej zaliczamy nasiona roślin rolniczych, nie objętych poprzednimi wykazami, oraz nasiona jarzyn. Próbki te były przeważnie brane z towaru sprowadzonego z zagranicy, niektóre tylko z nasion jarzyn są produkowane u nas.

Nazwa rośliny	Czystość w %			Siła kiełkowania w %		
	Min.	Max.	Śred.	Min.	Max.	Śred.
Łubin żółty	—	—	100	—	—	96
Szporek	—	—	98	—	—	74
Gorczyca	—	—	93	—	—	92
Kukurydza	95	99	97	63	99	90
Turnips	—	—	98	—	—	88
Groch	80	98	91	95	99	97
Karpiele	—	—	99	—	—	82
Kapusta	98	99	99	73	89	80
Pietruszka	—	—	98	—	—	51
Cebula	—	—	100	47	75	61
Marchew	—	—	95	—	—	62

Pasze skoncentrowane.

Stacya miała w tym kierunku nadzwyczaj skromną działalność. Przysłano bowiem tylko dwie próbki makuchu rzepakowego do oceny, które okazały się prawdziwe i czyste i jedną próbkę mąki z zapytaniem o jej pochodzenie,

Działalność doświadczalna.

Prace doświadczalne nie mogły być w roku ubiegłym tak rozwinięte, jak to być powinno z jednej strony dla braku sił pomocniczych, z drugiej strony dla braku czasu.

Kierunek ten nader ważny obejmuje dwa działy: pierwszym są prace laboratoryjne, drugim doświadczenia polowe, które mogą być wykonywane samodzielnie przez stacyę albo z współudziałem rolników praktycznych. Z prac laboratoryjnych robiono badania nad przyspieszeniem siły kiełkowania za pomocą środków mechanicznych, nad ścisłem przedstawieniem wartości użytkowej towaru, oraz porównywano dokładność oraz obrachowano poprawkę dla przyrządów do oznaczenia wagi hektolitra, a mianowicie: przyrządu Haberlanda, normalnego berlińskiego i systemu Brauera. Dalej przeprowadzała stacya, na wezwanie firmy Mayster, Lucius i Brünning w Höchst koło Frankfurtu, próby wazonowe nad nitraginą. Doświadczenia przeprowadzane na kulturach sterilizowanych, zarażonych i niezarażonych, nie dały zupełnie jasnego wyniku i muszą być w roku przyszłym powtórzone. Z doświadczeń polowych założono 8 poletek z trawami i 6 różnymi koniczami jak koniczem górskim, panońskim białym v. lodigiano itp. w celu oznaczenia tychże trwałości i wydatności, oraz przeprowadzono próby nad działaniem pikowania na poprawę jakości i ilości plonu. Doświadczenia z trawami, koniczami, pikowaniem muszą być prowadzone jeszcze przez szereg lat, aby mogły dać jakieś poważniejsze rezultaty. Z kultur na większą skalę prowadziła stacya przy pomocy zapomogi Oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego, szkółkę dziś już zaczynających wszędzie wymierać Czerech kleparowskich. Przeszło tysiąc szlachetnych drzewek, i pięć tysięcy dziczków jest owocem tej pracy. Pan Julian Topolnicki jeneralny zastępca, dla Galicyi i Bukowiny, wyrobów p. Jean Souher w Antwerpii, zaproponował stacyi przeprowadzenie doświadczeń nad skutecznością proszku i brejki fostitowej nad zarazą ziemniaczaną, zobowiązując się dostarczyć fostit bezpłatnie. Stacya jednak nawet na takich warunkach nie mogła się podjąć przeprowadzenia tych doświadczeń a to z powodu bardzo skromnych środków finansowych, jakimi rozporządza.

W doświadczeniach na szerszy zakres, brała Stacya botaniczno-rolnicza udział przy przeprowadzaniu prób polowych z ramienia Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Udział stacyi polegał na przygotowaniu doświadczenia, oraz wycenienia plonu. Obrazem doświadczeń tych jest ogłoszona drukiem, przez kierownika stacyi, praca pod tytułem: „Sprawozdanie krajowej stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej w Dublanach z upraw próbnych jęczmienia i owsa, wykonanych w r. 1895 z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego w 21 miejscowościach Galicyi wschodniej“.

Kronika Stacyi.

W roku ubiegłym zaszczycił odwiedzinami Stacyę JE. Marszałek krajowy Stanisław hr. Badeni, przyczem zobaczywszy braki stacyi i jej skromne środki uznał potrzebę rozszerzenia tejże, prócz tego raczyli odwiedzić stacyę: JW. Pan Edward Jędrzejowicz, członek Wydziału krajowego, JW. Stanisław Brykczyński, zastępca członka Wydziału krajo-

wego, JW. radca rządowy, Władysław Struszkiewicz, JW. Tadeusz Langie, kurator szkoły. Z obcych odwiedzili stacyę:

Dr. Teodor Weinzierl, dyrektor stacyi botaniczno-rolniczej w Wiedniu — pan Scheidemann rzeczoznawca dla spraw rolniczych w ambasadzie niemieckiej w Wiedniu, oraz p. Kopens, ministeryalny inspektor kultur torfowych dla Galicyi.

W myśl polecenia Wys. Wydziału krajowego udał się kierownik stacyi dr. Ignacy Szyszyłowicz w podróż naukową do Danii,Szwecyi i Norwegii w celu poznania urządzeń tamtejszych stacyi doświadczalnych. Po drodze zwiedził stacye kontrolne i doświadczalne w Pradze, Wrocławiu, Berlinie, Dreżnie, Lipsku, Halii i Hamburgu. W Danii zabawił przez trzy tygodnie, które poświęcił częściowo poznaniu zakładów naukowych w Kopenhadze, jak stacyi doświadczalnych chemicznych i bakteryologicznych, przy Akademii rolniczej, laboratoryum Karlsberg dla chemii biologicznej i studyów fermentacyjnych, stacyi biologiczno-fermentacyjnej Jörgensena, stacyi kontroli nasion, stacyi kontroli masła i margariny, oraz prywatnej stacyi kontroli nawozów dra Stejna, częściowo zaś zajmując się poznawaniem rozrzuconych po kraju stacyi i pól doświadczalnych, jak w Lyngby, Skjeskör i t. p. W Norwegii, w której równy przeciąg czasu pozostawał, zwiedził Zakład naukowy rolniczy w Aas pod Christianią i tamże istniejącą stacyę kontroli nasion, pola doświadczalne koło Bygdo kongens, oraz stacyę chemiczną w Christianii. Najdłużej zabawił w Szwecyi, gdzie zwiedził Zakład kultury nasion w Svalöf. Wyższą szkołę rolniczą w Alnarp i przy niej istniejącą stacyę chemiczną, stacyę kontroli nasion w Sztokholmie i w Lund, Akademię umiejętności rolniczych w Sztokholmie i należące do niej pola doświadczalne, oraz pracownię chemiczną i patologiczną, dalej Wyższą szkołę rolniczą w Ultunie koło Upsali i tamtejsze pola doświadczalne. Wynik podróży ogłoszony będzie później w obszerniejszem sprawozdaniu.

Asystent przy katedrze botaniki p. Józef Paczoski, który za skromnem wynagrodzeniem pomagał przy robotach stacyjnych, podał się o uwolnienie od tych przeciążających go czynności. Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 30. lipca 1896 L. 27.517 uczynił zadość jego prośbie. Wskutek tego wobec równoczesnej nieobecności kierownika czynności stacyjne zostały zawieszone i kilka prac z niemałą stratą stron musiały zalegać. Mam nadzieję, że Wysoki Sejm uchwalając posadę stałego asystenta przy stacyi, zechce raz na zawsze usunąć tego rodzaju nieprawidłowości, która psując opinię stacyi, wpływa niepomyślnie na dalszy jej rozwój.

SPRAWOZDANIE
z działalności krajowej stacyi chemiczno-rolniczej
w Dublanach
za czas od 1. kwietnia 1895 do 1. października 1896 r.

przedłożył
Józef Mikułowski-Pomorski
kierownik stacyi.

Krajowa stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach otwartą została w dniu 1. kwietnia 1895 r., lecz z powodu robót przygotowawczych rozpoczęła swe czynności dopiero w dniu 1. lipca 1895 r.

Kierownikiem Stacyi mianowanym został Józef Mikułowski-Pomorski, prof.-adjunkt chemi rolniczej w krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach.

Asystentem Stacyi został Ignacy Kosiński, chemik. Obowiązki laboranta poruczono Waleryanowi Wdowickiemu, majstrowi mechanikowi.

Personal ten pozostał bez zmiany do dnia dzisiejszego. Stacya pomieszcza się na pierwszem piętrze gmachu krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach i zajmuje 5 pokoi wraz z łączącym je kurytarzem. Do stacyi należy też piwnica, służąca na skład chemikalii i szkła.

Działalność Stacyi.

Rozbiory chemiczne.

Od czasu otworzenia Stacyi do 1. października 1896 r. nadesłano do Stacyi ogółem 395 próbek do rozbioru, a mianowicie:

gleby	61	próbek
wody	13	„
torfu	10	„
mleka, sera i t. p.	17	„
buraków cukrowych	32	„
nawozów sztucznych	232	„
pasz skoncentrowanych	3	„
wapieni i wapna	8	„
wina, wódki i t. p.	3	„
popiołów roślinnych	16	„
ogółem . . .	395	próbek

Ilość nadesłanych próbek wzrasta bardzo znacznie i tak od 1. lipca 1895 r. do 1. stycznia 1896 r. nadesłano próbek 151 w tem nawozów 75, od 1. stycznia 1896 r. do 1. października 1896 r. nadesłano próbek 244 a w tem nawozów 157. Szczególniej pod względem zapotrzebowania Stacyi w kierunku oceny nawozów sztucznych widać nader pożądany wzrost liczby nadsyłanych próbek.

Z pomiędzy próbek nawozów było nadesłanych

przez rolników	140
przez fabrykantów i kupców . .	92

Kontrola nawozowa i nasz handel nawozami sztucznemi.

Na podstawie próbek zbadanych w stacyi możemy sobie wyrobić obraz stosunków panujących na polu handlu nawozami sztucznemi u nas. Główna część badanych nawozów, są to preparaty kostne, mączki kostne w stanie surowym, często do połowy odklejone, superfosfaty kostne i mineralne, a w znacznie mniejszej ilości żużle Thomasa. Nawozów azotowych używają u nas rolnicy bardzo nie wiele.

Z częstych zapytań stawianych Stacyi wywnioskować możemy, że ogół naszych rolników niesłusznie przypisuje specyalną wartość superfosfatom kostnym, płacąc za kwas fosforowy w nich zawarty drożej niż za ten sam w superfosfatach mineralnych.

Większość próbek badanych były to produkty zamiejscowego wyrobu. Galicyjskim wyrobom, szczególnie pochodzącym z mniejszych fabryk zrobić można zarzut niejednolitości, wskutek złego wymięszania, oraz zbytniej wilgotności, czemu się dziwić nie można, gdyż prawie wszystkie nasze fabryki nawozów sztucznych są prowadzone sposobem czysto empirycznym z wykluczeniem badań chemicznych, które są tutaj niezbędnemi.

Stacyi przychodzi nieraz z trudnością dowiedzenie się z jaką gwarancyą, nadsyłający próbkę dany nawóz nabył, a często też okazuje się, że kupujący zaniedbuje żądania szczegółowszej gwarancyi. Zdarza się to najczęściej przy zakupnie kości, przy których nabywca często żąda jedynie, aby kości były czyste, zapominając, że czyste kości mogą być bardzo rozmaitego składu.

Wskutek trudności tych, niepodobieństwem jest podanie ściste w ilu wypadkach Stacya skonstatowała niedotrzymanie gwarancyi. Z faktów które doszły do wiadomości Stacyi przekonujemy się jednak, że tego rodzaju braki jak np. 1—2% kwasu fosforowego, wynoszące różnicę na wartości wagonu superfosfatu 20—50 zł., są wypadkiem często spotykanym nawet przy dostawach poważniejszych firm.

Jak to można przewidzieć z góry największych nadużyć dopuszczają się pośrednicy przy sprzedaży detalicznej w małych miasteczkach. W celu zebrania odpowiedniego materyału, Stacya ogłosiła w r. 1895 w jesieni wezwanie do zarządów kółek rolniczych i ludzi dobrej woli z prośbą o nadsyłanie próbek nawozów nabytych przez włościan. Na skutek tego wezwania nadesłano do Stacyi próbek 14. Z tych

L. d.	Nadesłane przez	Zawierało: kwasu fosfor. w wodzie rozpuszczalnego %	Zawierało: kwasu fosfor. w kwasach rozpuszczalnego %	Zawierało: azotu %	Gwarantow. było: kwasu fosfor. w wodzie rozpuszczalnego %	Gwarantow. było: kwasu fosfor w kwasach rozpuszczalnego %	Gwarantow. było: azotu %
46	Kółko rolnicze Hamlówka	6·91	17.01	1.22	12.0	—	2.5
67	Zwierzchn. gminna Jeleśnicy samej	2.87	—	2.50	10-12	—	3-4
69	Kółko rolnicze w Brzanie	10.65	—	1·63	14.15	—	$1^3/_4$-$2^1/_4$
70	Kółko rolnicze w Brzanie	11.64	—	2·46	15-16	—	3 $3^1/_2$
72	Kółko rolnicze w Niebieszczanach	12.19	15.24	2.18	11.0	—	3%
73	Kółko rolnicze w Niebieszczanach	—	16.38	0·76	% jaki się tylko w czystych kościach znajduje		
74	Kółko rolnicze w Niebieszczanach	—	11.23	3·75	mąka kościana paszona		
	w roku 1896 nadesłano:						
220	Zarząd główny kółek rolniczych .	11.76	—	0·1	Nawóz ten kupiony przez gospodarza z Jurkowa po 9·50 zł. za cetnar pod nazwą „Pomoc" wart. jest 2·80 zł.		
353	Zarząd gm. Harta	8.71	—	$2^1/_2$	Sprzedany jako „kości" w cenie 7·50 zł. Wartości rzeczywistej 4·92 zł.		

Już te kilka liczb wystarczą do przekonania każdego, o nadużyciach jakie się dzieją. Zapobiedz złemu mogłaby skutecznie jedynie ustawa państwowa, regulująca handel nawozowy i pozwalająca organom władz administracyjnych przy współudziale laboratorów i stacyi doświadczalnych na rozciągnięcie swej opieki na fabryki i wszelkie składy nawozów sztucznych. Albowiem, jakkolwiek jesteśmy przekonani, że ruchliwsza organizacya kółek rolniczych mogłaby i może przynieść wielką pomoc przez dostarczenie drobnym rolnikom towaru przedniej jakości, to jednak, znając warunki bytu naszego włościanina twierdzić na pewno możemy, że jeszcze dziesiątków lat na to potrzeba, aby on nabrał przekonania do zbiorowych zakupów i zachowania ostrożności, których często i inteligentniejsza klasa nie przestrzega. Tańsza oferta, dogodniejsze warunki kredytowe przy elokwencyi małomiasteczkowego pośrednika, kuszą i kusić zawsze będą, zarówno posiadacza mniejszej jak i większej własności, więc dążąc do możliwie najszerzej rozwiniętego zniżania się w handlu nawozowym, zaniedbywać nie należy starań, aby ustawodawstwo państwowe, które od roku zeszłego rozciągnęło swe skrzydła opiekuńcze nad handlem pokarmami, otoczyło swoją opieką również i handel nawozami sztucznymi.

Kontrola nawozowa.

Dążąc ku poprawie stosunków handlowych na naszym rynku nawozów sztucznych, Wysoki Wydział krajowy zatwierdził ustawę „kontroli nawozów sztucznych“ wykonywanej przez krajową stacyę chemiczno-rolniczą w Dublanach. W krajach, gdzie ustawodawstwo nie podciąga oszukaństwa przy sprzedaży nawozów sztucznych pod paragrafy kodeksu karnego, lecz karze je jedynie jako niedotrzymanie umowy, tego rodzaju kontrola oddaje nader doniosłe usługi. Istotą tej kontroli jest dobrowolne poddanie przez fabrykanta względnie kupca towaru kontroli stacyi w ten sposób, że kupiec obowiązuje się nabywcy podawać według ścisłego przez stacyę podanego przepisu jakie składniki gwarantuje i dawać gwarancyę w postaci jednej liczby, a nie, jak to się u nas praktykuje, w postaci dwóch liczb, z których tylko niższa obowiązuje kupca. A więc gwarantując według wymagań stacyi, firma, stojąca pod kontrolą, gwarantować będzie kwas fosforowy ze ścisłem oznaczeniem w czem jest rozpuszczalny, i dajmy na to: nie 12—14%, ale ściśle 12, 13 lub 14%. W ten więc sposób usuwa się z góry możliwość nieporozumień, powstających z nieścisłej nazwy nawozu lub jakiegoś składnika, jak się to dzieje np. z kwasem fosforowym „w ziemi rozpuszczalnym“ lub łudzących gwarancyach w postaci dwóch liczb, które przy umowie dążą ku liczbie wyższej, a przy zapłacie przyjmują za normę liczbę niższą.

Następującym ważnym punktem kontroli nawozowej jest dobrowolne zgodzenie się sprzedającego, że za podstawę obrachunku z kupującym przyjmuje rezultat na jego koszt wykonanego rozbioru danego nawozu w stacyi. Próbkę pobiera konsument już po odebraniu towaru. W ten więc sposób, kupując u firmy kontrolowanej, nabywca ma pewność:

1. że w razie niedotrzymania gwarancyi, kupiec zwróci mu należność za niedostarczoną ilość pokarmów roślinnych, bez specyalnej co do tego umowy;
2. że nie zostanie w błąd wprowadzonym przez dwuznaczne określenie gwarancyi.

Sprzedający ma zaś tę wielką korzyść, że opierając handel na tak jasnej podstawie, przy wszelkich powstać mogących nieporozumieniach nie może być nigdy posądzonym o chęć rozmyślnego niedotrzymania umowy.

Dla handlu rzetelnego kontrola nawozowa nie jest ani ograniczeniem swobody, ani utrudnieniem ruchu. Dla handlu nierzetelnego jest probierzem, którego wytrzymać nie może. Z tego więc względu kon-

trola nawozowa ma na celu nietylko dobro rolników, ale i interes sprzedającego.

Uznając doniosłość tej urzędowej kontroli dla uzdrowienia handlu nawozami sztucznemi, w celu jak największego jej rozszerzenia, taryfa stacyjna została specyalnie dla firm kontrolowanych obniżoną. Jednak z żalem na tem miejscu zaznaczyć musimy, że umowę co do kontroli nawozowej zawarła ze stacyą jedna tylko firma. Tłumaczenie zaś niechęci przystępowania do kontroli nawozowej niedbalstwem odbiorców przy pobieraniu próbki, różnicami w oznaczeniach rozmaitych stacyi itp., uważać należy za zupełnie nieuzasadnione, gdyż interesy kupca są całkowicie zabezpieczone przez protokół pobrania próbki podpisany przez świadków postronnych, oraz przez przechowanie części próbki. W ten sposób sprzedający ma możność skontrolowania rozbioru stacyi.

Kontrola pasz kupnych.

W ciągu istnienia stacyi nadesłano do rozbioru zaledwie 3 próbki pasz kupnych. Fakt ten dowodzi, że rolnicy nasi mało uwagi zwracają na to, że zakupując jakąś paszę, więc: makuchy, otręby i t. p. kupują nie masę jednostajnego zawsze składu, ale produkta bardzo rozmaitej jakości. I tak n. p. wiemy, że makuchy rzepakowe mogą zawierać 21·04 do 43·5% białka, od 3·77 do 21·45% tłuszczu, więc zarówno przy obliczaniu ceny, jak też przy skarmieniu paszy, rolnik może przeprowadzać kalkulacye znając ściśle ilość zawartych pokarmów. Niewielki koszt analizy może się sowicie opłacić.

Doświadczenia przeprowadzone przez stacyę.

Jeśli w Niemczech powołanie do życia licznych stacyi doświadczalnych z ich przeważnym kierunkiem kontrolnym, wypływało z potrzeb miejscowego wysoko stojącego rolnictwa, to przystosowując stacyę w Galicyi do potrzeb miejscowych, uznać musimy, że rolnictwo nasze, stojące na niskim stopniu rozwoju potrzebuje przedewszystkiem stacyi, któraby się nietylko zajmowała kontrolą używanych u nas w niewielkiej ilości środków, ale któraby przedewszystkiem miała na celu swej pracy zbadanie warunków rolniczych kraju, potrzeb gleb typowych. Wiadomości w ten sposób zebrane pozwolą stacyi dawać rolnikowi wskazówki co do tego ważnego pytania: które ze środków intenzywnego rolnictwa, stosowanych na Zachodzie Europy, przyniosą rolnikowi korzyści w naszych warunkach ekonomicznych i terytoryalnych?

Z szeregu kwestyi, które w tym kierunku czekają opracowania, uważam za najważniejszą kwestyę nawozów sztucznych. Miliony, które wydają na nawozy nasi sąsiedzi z zachodniej Europy i północna Ameryka, nie są zmarnowanym groszem, ale stanowią źródło dochodu dla rolnictwa, więc jeśli setki milionów idą na nawozy, to po za zwrotem kosztów nakładu przynoszą one w zysku dziesiątki miljonów, które sowicie wynagradzają pracę rolnika i pozwalają produkować taniej.

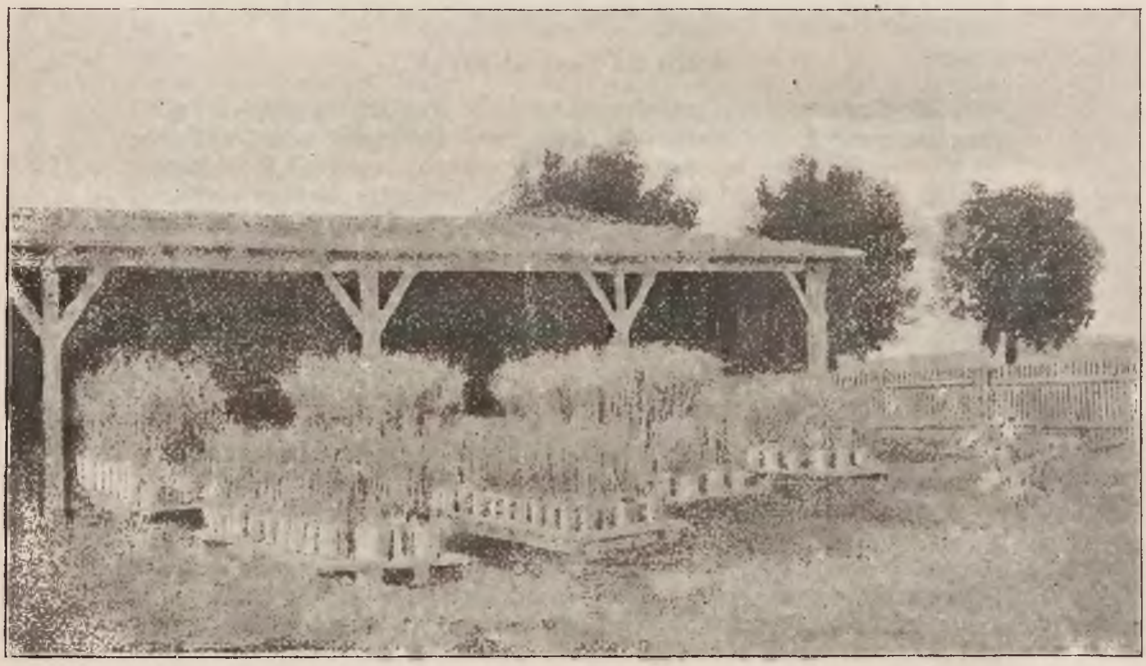
Warunki kraju naszego nie są specyalnie korzystne dla rozwoju intenzywniejszego rolnictwa. Za nawozy płacić musimy drożej, a za zboże dostajemy mniej jak Niemiec lub Francuz. Jednakowoż, pomimo to, mamy liczne dane do przypuszczenia, że i u nas kwestya szerszego stosowania nawozów sztucznych połączoną jest z nadzieją podniesienia zysków z rolnictwa.

Na zachodzie Galicyi konsumcya nawozów wzrasta szybkim krokiem, a i na wschodzie sporadyczne doświadczenia, oraz praktyka postępowszych, wskazują, że i tu w postaci nawozów sztucznych możemy znaleść nowe źródło dochodów w gospodarstwie rolnem.

W zrozumieniu tych potrzeb naszego rolnictwa, krajowa stacya doświadczalna chem.-roln, postawiła na pierwszym punkcie swego programu, przedewszystkiem zbadanie typowych gleb galicyjskich, co do ich potrzeb nawozowych. Chcąc stosować nawozy, musimy przedewszyst-

kiem zbadać czego naszym glebom brakuje. Analiza chemiczna gleby daje nam co do tego ogólnikowe, a często niedostateczne wskazówki, więc uciec się musimy do innego środka, a mianowicie do doświadczenia, przeprowadzonego bezpośrednio, na badanej glebie. W tym więc celu, w roku bieżącym, uzyskawszy od Wysokiego Sejmu kwotę 600 zł. oraz przy pomocy zasiłku udzielonego stacyi przez komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego, wzniesioną została szopa dla doświadczeń wazonowych (p. fig. 1.) i stacya rozpoczęła doświadczenia nad potrzebami nawozowemi gleb galicyjskich metodą p. Wagnera.

1. Szopa dla doświadczeń wazonowych.

Równocześnie przy współudziale komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, oraz oddziałów pokuckiego i rohatyńskiego, stacya przeprowadziła w r. 1896 szereg doświadczeń w polu, dążąc do tego, aby każde doświadczenie polowe było uzupełnione doświadczeniem wazonowem, wykonanem z tą samą glebą.

W r. 1896 wykonane zostały następujące doświadczenia:

1. Doświadczenia wazonowe.

1. Doświadczenia nad potrzebami nawozowemi gleby z Dublan (stoki północ.),
2. " " " " " z Baszni (pow. cieszan.),
3. " " " " " z Załucza (pow. śniatyń.),
4. " " wpływem rozdzielania nawozów na ich użytkowanie przez rośliny,
5. " " względną wartością kwasu fosforowego w postaci mąki kostnej, naturalnej i fermentowanej żużli Thomasa i fosforytów północno-rosyjskich.
6. " " wpływem fermentacyi mąki kostnej na zużytkowanie kwasu fosforowego przez roślinę.

Rezultaty tych doświadczeń, po wykonaniu związanych z nimi rozbiorów chemicznych ogłoszone zostaną w osobnem sprawozdaniu Stacyi. Na tem miejscu przedstawiam tylko zdjęcia fotograficzne z szeregu doświadczeń nad potrzebami nawozowemi gleb. Ryciny te wykazują, poglądowiej jak liczby, rozmaite potrzeby tych ziem, a równocześnie wykazują wartość tego rodzaju badań dla potrzeb praktycznego rolnictwa.

Doświadczenia nad potrzebami nawozowemi typowych gleb galicyjskich.

(Fig. 2). Dublany. Niwa „Stoki północne".

bez nawozu	Superfosfat	Kainit	Superfosfat kainit	Saletra	Superfosfat saletra	Superfosfat saletra kainit
O.	F.	P.	F.+P.	Az.	F.+Az.	F.+Az.+P.

2. Doświadczenia polowe.

Za inicyatywą i przy współudziale Stacyi w celu zbadania potrzeb nawozowych gleby, komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego zorganizował doświadczena w r, 1896 w dziesięciu rozmaitych miejscowościach kraju, a mianowicie: w Dublanach, Waniowie (pow. bełzki), Sarnkach górnych (pow. rohatyński). Żurawicy pow. przemyski), Cieszanowie, Strzałkach (pow, bobrecki), Boratynie (pow. sokalski), Wysocku (pow. brodzki), Nozdrzcu (pow. brzozowski).

Oddział rohatyński c. k. Towarzystwa gospodarskiego zorganizował doświadczenia w pięciu miejscowościach, a mianowicie: w Putiatyńcach, Czerczu, Podmichałowicach, Żurawiu, Psarach; Oddział pokucki w sześciu miejscowościach, a mianowicie: w Załuczu dolnem i górnem, w Matyjowicach, Oknie, Pererowie, Gwoździcu. Po za tem komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego zorganizował próby z zastosowaniem kainitu w 5. miejsc., a mianowicie: w Cieszanowie, Wysocku (pow. brodzki), Potyliczu (pow. rawski), Wojtkowej (pow. dobromilski), Sękowej woli (pow. sanocki).

Również pod kierownictwem stacyi przeprowadził doświadczenia nad potrzebami nawozowemi p. Orpiszewski z Krościenka wyżnego.

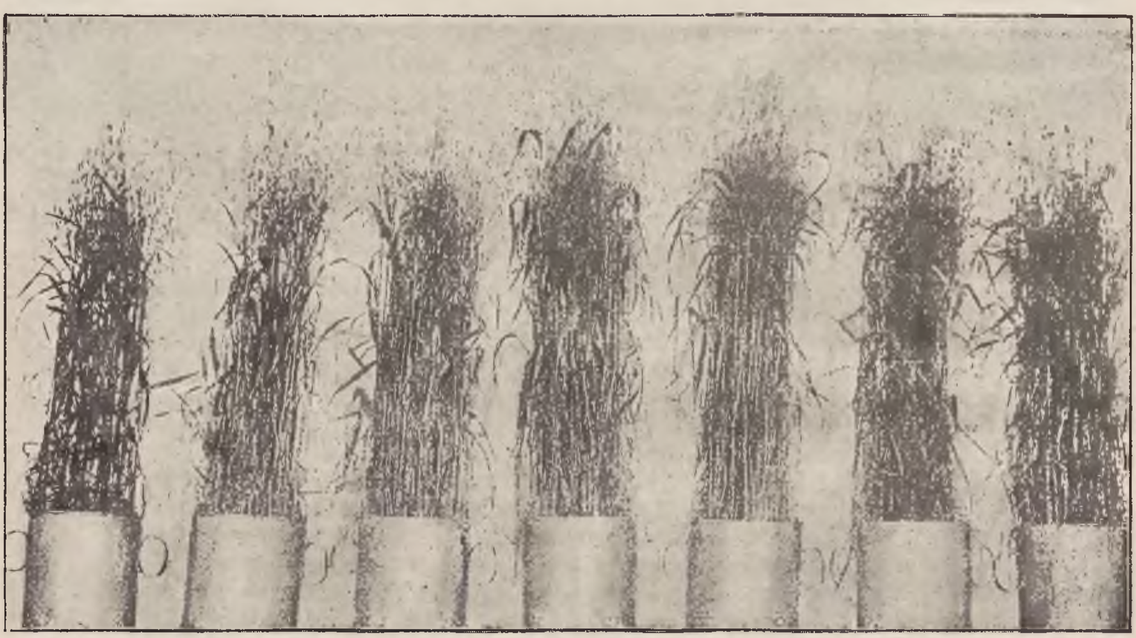
Oprócz tego Stacya przeprowadziła swojemi siłami w Dublanach następujące doświadczenia nawozowe polowe:

(Fig. 3). Basznia.

Bez nawozu	Superfosfot	Saletra	Kainit	Superfosfat saletra	Saletra kainit	Supepfosfat saletra kainit	Superfosfat saletra kainit wapno
O.	F.	Az.	P.	F.+Az.	Az.+P.	F.+A.+P.	F.+Az.+P.

(Fig. 4). Załucze.

Bez nawozu	Superfosfat	Kainit	Saletra	Superfosfat saletra	Saletra kainit	Superfosfat saletra kainit
O.	F.	P.	Az.	F.+Az.	Az.+P.	F.+Az.+P.

Wyjaśnienie użytych skróceń: O = bez nawozu; F = kwas fosforowy; Az = azot; P = potas.

1. nad względną wartością żużli Thomasa i superfosfatu użytych na wiosnę.
2. nad wpływem nadmiernych ilości saletry (800 kg. na ha) na rozwój i skład chemiczny owsa,
3 *a*) nad wpływem rozdzielenia nawozów na plon owsa (nawożenie kupkowe, rzędowe, równomierne),
b) nad wpływem rozdzielenia nawozów na plon kartofli.
4. nad względną wartością fosforytów północno rosyskich,
5. nad potrzebami nawozowymi gleby dublańskiej, niwa „za baranem“,
6. nad działaniem gipsu dawanego w rozmaitym czasie na skład chemiczny koniczyny,
7. nad nawożeniem pogłownem kainitem-łubinu.

Na tem miejscu należy podnieść ruch oddziałów c. k Towarzystwa gospodarskiego w kierunku organizowania i przeprowadzenia doświadczeń. Oprócz wyżej wymienionych oddziałów, już od lat paru przeprowadzone są doświadczenia w oddziale cieszanowskim pod kierownictwem p. Leona Moszyńskiego w folw. Basznia. Doświadczeniami temi zbadane zostały potrzeby nawozowe gleby miejscowej, więc rolnicy okoliczni czerpać mogą wskazówki jakich nawozów używać i jak je mają stosować.

Niżej podpisany mając sposobność uczestniczenia w zebraniu Oddziału cieszanowskiego, które się odbyło w Baszni w czerwcu r. b., doszedł do tego przeświadczenia, że oddziały c. k. Towarzystwa gospodarskiego, dążąc do podniesienia rolnictwa, nic pożyteczniejszego zrobić nie mogą jak zakładanie pól doświadczalnych. Koszt takiego przedsięwzięcia niewielki, planu i wskazówek fachowych udzieli każdemu przeznaczona do tego instytucya krajowej stacyi doświadczalnej, więc chodzi tylko o zrozumienie tego przez ludzi dobrej woli i inicyatywy, że ani książka, ani żywe słowo wykładu, nie jest w stanie tak przekonać, jak rzecz widziana, doświadczenie wykonane nie gdzieś daleko, ale o miedzę.

Wykłady.

Cel, jaki postawili stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej jej inicyatorzy, da się wówczas w pełni osięgnąć, jeśli stacya działać będzie w kierunku potrzeb miejscowych, pozostając zawsze w ścisłej łączności z interesowanemi rolnikami. Z tego względu kierownik stacyi stara się, o ile mu czas i środki na to pozwalają, wchodzić w bliższe zetknięcie z rolnikami przez uczestnictwo na zebraniach Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego, Kółek rolniczych, poruszając różne kwestye rolnicze, zachęcając do robienia doświadczeń.

W r. b. kierownik stacyi uczestniczył i przemawiał na 9 zebraniach, a mianowicie: na zebraniu Rady Ogólnej c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, na zebraniach oddziałów w Kołomyi, Rohatynie, Lwowie, Dynowie (2 razy), Baszni, Kałuszu, oraz na walnem zebraniu Kółek rolniczych w Rzeszowie. Zainteresowanie się kwestyą stacyi, interpelacye stawiane prelegentowi świadczą, jak żywo odczuwają nasi rolnicy potrzebę instytucyi stacyi doświadczalnej w szerokiem tego słowa znaczeniu.

L. W. 78861/1896

Aleg. 40

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o szkole rolniczej czernichowskiej, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. stycznia b. r. następujące uchwały:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania karczmy wraz z gruntem położonej przy przewozie na Wiśle.

3) Dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie przestaje obowiązywać z dniem 1. stycznia 1896 i z tym dniem wchodzi w życie nowy etat (następuje szczegółowo wyliczony etat osób i płac, którego Wydział krajowy już nie powtarza).

Z wykonania tych uchwał, tudzież z czynności swoich dotyczących szkoły i folwarku w ciągu czasu, jaki upłynął od ostatniej sesyi sejmowej, zdaje Wydział krajowy szczegółowo sprawę w niniejszem sprawozdaniu.

Szkoła.

W ubiegłym roku szkolnym 1895/6 liczyła szkoła czernichowska na początku 61 uczniów, z których 6 wystąpiło w ciągu roku, tak że z końcem roku było ich 55, mianowicie 20 na I., 21 na II., a 14 na III. roku. W terminie wyznaczonym przez Wydział krajowy zasiedli wszyscy do egzaminów rocznych, a kończący szkołę do egzaminu głównego przed komisyami egzaminacyjnemi, złożonemi z delegatów c. k. Rządu, Wydziału krajowego i kuratoryi szkoły. Z ogólnej liczby 55 zdało egzamina z postępem celującym 9 t. j. 16·3%, z postępem bardzo dobrym 6 t. j. 10·9% i z postępem dobrym 25 t. j, 45·4%; 11 t. j. 20% otrzymało pozwolenie poprawienia egzaminu z jednego przedmiotu po wakacyach, a 4 t. j. 7·2% nie uzyskało promocyi. Ogółem tedy zyskało stopień przejściowy 40 uczniów (72·6%), warunkowo przejściowy 11 (20%), a tylko 4 (7·2%) pozostało bez promocyi.

Obok zadowalniającej pilności i chwalebnego przykładania się do nauk, czego dowodem przytoczone wyniki egzaminów, odznaczała się młodzież czernichowska w minionym roku zupełnie odpowiedniem zachowaniem się, odbijającem korzystnie od wybryków, jakich widownią bywał od czasu do czasu w ubiegłych latach zakład czernichowski. Skrupulatne sortowanie kandydatów zgłaszających się z prośbą o przyjęcie do szkoły, czujny dozór nad przyjętymi i natychmiastowe karcenie najmniejszych wykroczeń przeciw ogólnym przepisom szkolnym, przy taktownem postępowaniu tych, którym poruczono naukowe i moralne kierownictwo młodzieży, zapewnić powinny i nadal tej szkole tyle pożądany w każdym zakładzie naukowym ład i spokój, a w dalszym ciągu przyczynić się do podniesienia i utrwalenia opinii o tych, którzy szkołę skończyli.

Do tego też celu zmierzają konsekwentnie wszelkie zarządzenia, jakie Wydział krajowy wprowadza w organizacyi szkoły czernichowskiej. I tak wprowadzono w bieżącym roku dla ulżenia Dyrektorowi w inwigilacyi młodzieży, a tem samem dla rozciągnięcia nad nią silniejszego nadzoru gospodarzy poszczególnych oddziałów, których z pomiędzy członków grona nauczycielskiego wyznacza Dyrektor na przeciąg roku szkolnego. Szczegółowa instrukcya określa obowiązki gospodarzy klasowych i ich atrybucyę z uwzględnieniem i warowaniem praw Dyrektora jako naczelnego kierownika całego zakładu, odpowiedzialnego za jego naukowy i wychowawczy kierunek. Nadto wydane zostaną w najbliższym czasie, skoro wiadomą będzie opinia kuratoryi w tej sprawie, przepisy normujące tok praktycznych ćwiczeń, ich odpowiedni podział na okresy, wreszcie rozmiary dla każdego oddziału z osobna. Ćwiczenia te do niedawna dość luźnie traktowane, z chwilą systemizowania posady nauczyciela instruktora fachowo prowadzone, a obecnie przepisami w system ujęte uzupełnią i w tym kierunku wykształcenie młodzieży czernichowskiej, któremu często do pewnego stopnia słusznie zarzucano, że jest zbyt teoretycznem, a za mało uwzględnia przyszły zawód uczniów kończących szkołę.

Wreszcie ujednostajnionym będzie plan naukowy, który modyfikowany z biegiem lat w miarę zmieniania się prelegentów, dziś potrzebuje ponownie rewizyi i ścisłego rozgraniczenia pomiędzy poszczególnymi przedmiotami dla uchylenia wkraczania jednego nauczyciela w sferę drugiego, uczącego pokrewny przedmiot.

Zarządzenia te, bądź to już wydane, bądź też niebawem, a to po nadejściu opinii organu do tego uprawnionego, wydać się mające, dotyczą wyłącznie strony naukowej, która zyska tym sposobem zaokrąglenie, a przy ścisłem przestrzeganiu przepisów zupełnie odpowie celowi, jaki wytknięto szkole średniej rolniczej.

Obok strony naukowej zwracał też Wydział krajowy baczną uwagę i na stronę wychowawczą, którą uważa za równorzędną w szkole połączonej z internatem. Tu jest jedna rzecz, potrzebująca rychłej naprawy; faktem bowiem jest, że młodzież czernichowska w chwilach wolnych od zajęć szkolnych i od przygotowywania się na lekcye za mało ma miejsca, przeznaczonego dla rozrywek środków ku temu służących. Ograniczona na salę rekreacyjną, trudną w porze zimowej do opalenia, i na podwórze szkolne, stanowiące zarazem dziedziniec folwarczny, nie ma ani tej swobody ruchów, jakiej w tym wieku potrzebuje, ani też możności zużycia wolnych godzin w sposób dla zdrowia odpowiedni, a zgodny z zasadami racyonalnego wychowania. Przebywa więc po salach naukowych, jedynych dla niej w porze dziennej dostępnych ubikacyach, zazwyczaj trawiąc wolny czas w bezczynności zatruwającej umysł i serce, coby nigdy nie miało miejsca, gdyby jej daną była możność godziwą i pożyteczną zabawą zajęcia wolnych chwil. Brak ten od dawna odczuwany nie uszedł uwagi Wydziału krajowego, jednakowoż usunięcie go przedstawiało dość znaczne koszta, których znów Wydział krajowy nie chciał wyłącznie na skarb krajowy przerzucić. Gdy jednak przypuszczać można, że skarb państwa przyjąłby na siebie połowę kosztów, postanowił Wydział krajowy przystąpić do zrealizowania myśli dawniej powziętej, o ile oczywista Wysoki Sejm uzna projekt sam za odpowiedni, a wykonanie jego ze względu na przytoczone motywa za potrzebne i wskazane. Mianowicie zamierza Wydział krajowy — licząc się przytem z skromnymi rozmiarami terenu — zamienić tuż za gmachem szkolnym położoną i bezpośrednio doń przytykającą łączkę, ograniczoną z jednej strony młynówką, z drugiej drogą powiatową, a z trzeciej otwartą i graniczącą z posiadłościami włościan, na park i pourządzać w nim miejsca do gier towarzyskich na wolnem powietrzu. Rzecz sama w sobie nie przedstawiałaby

tych trudności natury finansowej, o których powyżej nadmieniono, gdyby nie zachodziła potrzeba: 1) zabezpieczenia samego terenu od zalewów młynówki w porze wielkiej wody na Wiśle, kiedy to woda spływająca młynówką, nie mogąc odejść do Wisły, bo tam spiętrzona woda wiślana zamknęła automatyczną klapę umieszczoną u wylotu młynówki, gromadzi się nadmiernie i zatapia część przybrzeżną łączki; a 2) odpowiedniego ogrodzenia całego terenu i wcielenia go tem samem w obejście zakładowe, poza które młodzieży umieszczonej w internacie nie może być wolno wydalać się. Spełnienie zaś tych dwóch warunków z doliczeniem kosztów samego urządzenia pociągnie za sobą wydatek obliczony w przybliżeniu na 8.000 złr. Z uwagi, że w budżecie r. 1897 preliminowano już znaczniejsze wydatki jednorazowe, nie występuje Wydział krajowy w tym roku z stanowczą propozycyą, lecz ogranicza się na teraz na skonstatowaniu tej potrzeby z tem, że w roku przyszłym, mając już odpowiedź c. k. Rządu w sprawie przyczynienia się ze skarbu państwa do kosztów tych robót, przedłoży pozytywne wnioski w tej mierze.

Przechodząc do spraw natury administracyjnej, pozwala sobie Wydział krajowy uzasadnić niektóre pozycye nadzwyczajnych wydatków, które zamieszczono w preliminarzu, a co do których w samem zestawieniu budżetowem odwołano się do wyjaśnień zawartych w sprawozdaniu o szkole. Dotyczy to specyalnie wydatków zamieszczonych w rubr. VI. poz. 22, 23, 24 i 25, a obejmujących łączną kwotę 10.550 złr. Kwota ta przeznaczona jest w części na pokrycie wydatków już poczynionych, a wynikłych z wykonania przeróbek w starych budynkach, w części zaś na przeprowadzenie robót konserwacyjnych niezbędnych, jeżeli się w niedalekiej przyszłości nie ma ponieść znacznie zwiększonego wydatku. Do pierwszej kategoryi należą wydatki na zbudowanie przejścia łączącego stary gmach z nowym i na przebudowanie połowy domu zwanego „leśniczówką". Wydatki te powinny były właściwie być umieszczone w budżecie r. 1896 w tej wysokości, w jakiej one w rzeczywistości wypadły, jednakowoż Wydział krajowy, zestawiając ówczesny preliminarz, nie mógł ich przewidzieć, gdyż dopiero w trakcie wykonywania robót pokazało się, że znaczna część starych murów i starych belkowań uważana za dobrą i odpowiednią do prowadzenia na niej nowej partyi murów i wiązań musi być usuniętą i z gruntu przebudowaną. Nie mogąc rozpoczętych robót przerwać w połowie, musiał Wydział krajowy na te przeróbki wydać znacznie więcej, aniżeli Wysoki Sejm, idąc za pierwotnem żądaniem Wydziału krajowego, w budżecie był przeznaczył. Nie chcąc jednak wydatku tego pozostawić bez budżetowego pokrycia, a wykazać go tylko w zamknięciu rachunkowem jako przekroczenie, postanowił Wydział krajowy zdać o tem Wysokiemu Sejmowi szczegółowo sprawę i upraszać o przyznanie w budżecie r. 1897 dodatkowego kredytu, któryby posłużył tak na pokrycie tego siłą faktów spowodowanego niedoboru w kwocie 7.100 złr., jako też wydatku w kwocie 1.000 złr. poniesionego na odrestaurowanie mieszkania dyrektora w starym budynku.

Do drugiej kategoryi wydatków nadzwyczajnych, t. j. tych, które w r. 1897 ponieść trzeba, należą wydatki zamieszczone w poz. 23, 24 i 25, obejmujące łączną kwotę 2.450 złr. Są to wydatki preliminowane na nowe pokrycie dwóch dachów na domach mieszkalnych i na rekonstrukcyę miejsc ustępowych w gmachu szkolnym. Roboty pierwsze, t. j. pokrycie dachów, muszą być nieodzownie wykonane w roku przyszłym, jeżeli się nie chce dopuścić do uszkodzenia wiązania dachowego, roboty zaś drugie, t. j. rekonstrukcya miejsc ustępowych, jest ze względów sanitarnych wprost nagłą. Dlatego też nie wahał się Wydział krajowy, mimo że rubryka jednorazowych wydatków przerosła w tegorocznym preliminarzu przeciętną wysokość, wstawić i tych jeszcze wydatków, bo jest przeświadczony, że tym sposobem ochrania fundusz krajowy od daleko znaczniejszych wydatków w przyszłości. Kończąc na tem rzecz o kwestyach budżetowych, przechodzi Wydział krajowy do omówienia jeszcze spraw personalnych.

W sprawach tych ma Wydział krajowy przedewszystkiem do zaznaczenia, że stosownie do zapowiedzi, umieszczonej w zeszłorocznem sprawozdaniu, obsadził definitywnie posadę dyrektora, nie zajętą od września r. 1894, a tylko zastępczo piastowaną początkowo przez Dra Birkenmajera, następnie przez ks. kapelana Jelonka.

Na posadę tę uznał Wydział krajowy kierownika niższej szkoły rolniczej w Horodence, p. Romana Bastgena, za najodpowiedniejszego, a gdy i c. k. Ministerstwo rolnictwa, mające w sprawach nominacyi zastrzeżony głos, udzieliło p. Bastge-

nowi wyjątkowo dyspenzy od przedłożenia dowodów uzdolnienia wymaganych dla średnich szkół i tem samem zgodziło się na jego mianowanie, powołał go Wydział krajowy na posadę dyrektora w Czernichowie dekretem z dnia 10. lipca l. 35845.

W składzie reszty członków ciała nauczycielskiego zmian w osobach nie było, z prowizorycznie mianowanych otrzymali stabilizacyę pp. Kornel Radziewanowski i ks. kapelan Jelonek, ten ostatni za zgodą przełożonej władzy duchownej. t. j. książęcego biskupiego konsystorza w Krakowie. Wreszcie nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że nauczyciela hodowli, p. Piotrowskiego, który otrzymał dla rekonwalescencyi przedłużenie urlopu na pół roku, zastępuje docent dublańskiej szkoły wyższej p. Karol Malsburg.

Folwark.

Wykonując uchwałę pod 2 przytoczoną, która Najwyższem postanowieniem z 30. czerwca otrzymała sankcyę monarszą, upoważnił Wydział krajowy Dyrekcyę szkoły do sprzedania karczmy, położonej przy Wiśle, bazarowi miejscowego Kółka rolniczego, reflektującemu od dłuższego czasu na ten budynek. Skutkiem tej sprzedaży, jak niemniej skutkiem tego, że i drugą starą karczmę w rynku położoną oddał Wydział krajowy do bezpłatnego użytku ks. kapelanowi Jelonkowi, który tam pragnie założyć ochronkę, odpadł niewielki czynsz, jakie budynki te folwarkowi przynosiły, lecz zarazem ubył znaczny wydatek, jakiby folwark musiał na ich gruntowną restauracyę ponieść.

Ubył również nieznaczny dochód 40 złr., jaki przynosiła kużnia tuż przy drodze na pryncypalnem miejscu położona. Znajdowała ona się już w tym stanie, że trzeba ją było albo zupełnie znieść, albo z gruntu przebudować. Gdy jednak nie było żadnych widoków na uzyskanie wyższego czynszu po przebudowaniu, a dotychczasowy czynsz wcaleby nie odpowiadał kosztom budowy, zważywszy nadto, że miejsce umieszczenia jest celowi zupełnie nieodpowiednie, postanowił Wydział krajowy kuźnię zupełnie usunąć.

Z bieżącym rokiem upływał kontrakt, jaki zawarła była w swoim czasie spółka niemieckich przemysłowców o eksploatacyę wikliny. Kontraktu tego, jako niedogodnego ze względu na zawarowaną porę cięcia w chwili pędzenia soków i niekorzystnego ze względu na tenutę, oznaczoną ryczałtowo za całą przestrzeń eksploatowanej plantacyi, postanowił Wydział krajowy nie odnawiać, lecz starać się o uzyskanie korzystniejszych warunków w obu kierunkach, a gdyby się to nie powiodło, prowadzić eksploatacyę w własnej administracyi. Po dłuższych rokowaniach zawarł w końcu Wydział krajowy z p. Antonim Oborskim kontrakt trzyletni. mocą którego p. Oborski nabywa na wagę wszystką wyciętą wiklinę. płacąc po 1 złr. 65 ct. za 1 q. niezgradowanej i nad 50 cm. dłuższej wikliny, zaś za krótszą i sękatą po 80 ct. Obliczając w przybliżeniu (próba pierwszego roku wykaże dokładną ilość) roczną produkcyę na 2.000 q., spodziewa się Wydział krajowy uzyskać znacznie wyższy dochód od dotychczasowego i nadziei tej dał wyraz w odnośnej pozycyi preliminarza dochodów folwarcznych.

Piec wapienny, który jest od dłuższego czasu wydzierżawiony, zużył się i przepalił tak, że potrzebuje wewnątrz nowego płaszcza z cegły ogniotrwałej i gruntownej reperacyi. Wydatek z tem połączony wyniesie 500 złr., taką też kwotę jako jednorazowy wydatek wstawiono w odnośną pozycyę wydatków.

Wreszcie podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że spełniając jego polecenie, zaciągnął w Banku krajowym na hipotekę Czernichowa pożyczkę w kwocie 6.500 złr., przeznaczoną na budowę domu, i że w wydatkach przyszłorocznych figuruje z tego tytułu nowa pozycya z kwotą 304 złr. na spłatę przypadających rat amortyzacyjnych.

./. Odwołując się wkońcu co do szczegółów gospodarstwa samego do załączonej relacyi Administracyi folwarku i przedkładając ./. sprawozdanie Dyrekcyi za ubiegły rok szkolny, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za r. 1896 o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

2) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 8.100 złr. na pokrycie wydatków powstałych z budowy przejścia łączącego stary gmach z nowym, z przebudowania „Leśniczówki“ i z adaptacyi mieszkania dla dyrektora.

3) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 2.450 złr. na pokrycie dachów w dwóch domach mieszkalnych i na rekonstrukcyę miejsc ustępowych w gmachu szkolnym.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 11. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie za rok szkolny 1895|6.

Już w zeszłorocznem swem „Sprawozdaniu" uważała Dyrekcya za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokich władz szkolnych na trudności wynikające z niedostatecznego ustalenia planu naukowego tutejszej szkoły, a mianowicie na brak szczegółowego planu, któryby podawaną uczniom naukę wiązał w jednolitą i organiczną całość, któryby pozwolił treść i zakres poszczególnych przedmiotów ściśle określić, a tem samem zapobiedz zbytniemu wkraczaniu jednej nauki w dziedzinę nauk pokrewnych.

W obecnym stanie rzeczy arcyważna ta sprawa pozostawioną jest niemal wyłącznie indywidualnym zapatrywaniom każdego z uczących; nie zadziwi też pewno, iż skutkiem tego zdarzać się może i rzeczywiście niekiedy się zdarza, że pewne partye naukowe bywają przez różnych profesorów, względnie docentów o różnych czasach dwa a może i trzy razy uczniom wykładane — niezawsze z jednakowego punktu widzenia — inne zaś lubo bardzo pożądane, ani razu nie są wyłożone.

W ścisłym związku z tem pozostaje sprawa rozkładu godzin na poszczególne lata i półrocza, która to sprawa tak długo ustalić się nie da, dopóki szczegółowy plan naukowy, oparty na normach czy to zasadniczego ogólnego planu naukowego (t. z. ministeryalnego z roku 1885), czy też na zmienionych w r. 1890, nie otrzyma zatwierdzenia Wysokich władz zwierzchnich i nie nabędzie przez to mocy obowiązującej.

Dyrekcya świadoma tych trudności, poświęciła zaraz z początkiem upłynionego roku szkolnego wspólnie z kollegium nauczycielskiem uwagę tej żywotnej kwestyi — albowiem na pierwszem posiedzeniu zastanawiało się grono nauczycielskie, czy w bieżącym roku szkolnym ma się trzymać planu naukowego, t. z. ministeryalnego, czy też ma ułożyć rozkład godzin na podstawie planu przez Władze niezatwierdzonego, a w rzeczywistości praktykowanego od dłuższego czasu. Po przeprowadzeniu dyskusyi nad tą sprawą uchwalono trzymać się, jak w roku zeszłym ostatniego planu. W przeciwnym razie mogłyby powstać liczne trudności przy układaniu rozkładu godzin, a nawet mogłoby się zdarzyć, że pewne przedmioty na drugim i trzecim roku nie byłyby wyczerpane, albowiem plan pierwszy (ministeryalny) różni się od planu praktykowanego w ostatnich latach głównie w ilości godzin, przeznaczonych na różne nauki.

Grono nauczycielskie.

1) Dyrektor — posada nieobsadzona.

2) Zastępca Dyrektora Kapelan i katecheta ks. Władysław Jelonek, przewodniczący kollegium nauczycielskiego, przełożony nad internatem, nauczyciel religii, języka i literatury polskiej, zawiadowca biblioteki i czasopism, gospodarz roku I-go, przewodniczący Rady szkolnej miejscowej, udzielał nauki 9 godzin tygodniowo.

3) Profesor Ludwik Birkenmajer, doktor filozofii, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej

stacyi metereologicznej, docent fizyki matematycznej w c. k. Uniwersytecie, członek c. k. komisyi fizyograficznej, członek korespondent Akademii Umiejętności w Krakowie, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo.

4) Profesor Konrad Kuhl, nauczyciel budownictwa miejskiego, rysunków, miernictwa, melioracyi i mechaniki rolniczej, zawiadowca gabinetu budownictwa, miernictwa i mechaniki, były asystent c. k. Szkoły politechnicznej i c. k. szkoły realnej we Lwowie, udzielał nauki w 14 godzinach tygodniowo.

5) Profesor Franciszek Stefczyk, doktor filozofii, nauczyciel języka niemieckiego, historyi, geografii, statystyki rolniczej i ustaw agrarnych. Członek głównego Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie i Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie, oraz kierownik praktycznych kursów handlowych w Czernichowie, udzielał nauki w 13 godzinach tygodniowo.

6) Profesor Mieczysław Piotrowski, nauczyciel anatomii z fizyologią zwierząt, dalej hodowli zwierząt domowych, zawiadowca zbiorów: hodowlanego, zootomicznego, rybackiego i mleczarskiego, kierownik pracowni zootomicznej i mleczarskiej (bawił przez przeciąg całego roku na urlopie).

7) Profesor Mikołaj Wojciechowski, nauczyciel administracyi i taksacyi wraz z rachunkowością oraz ekonomii społecznej. Członek Towarzystwa leśno-rolniczego dla powiatów Biała i Żywiec, były kierownik krajowej niższej Szkoły rolniczej w Kobiernicach, udzielał nauki w 13 godzinach.

8) Profesor Leon Nowakowski, doktor filozofii i Magister nauk przyrodzonych b. Szkoły głównej warszawskiej, nauczyciel botaniki, zoologii i mineralogii, b. nauczyciel szkół średnich rządowych w Królestwie Polskiem, były dyrektor szkoły technicznej w Lublinie, udzielał botaniki, zoologii i mineralogii w 10 godzinach tygodniowo, zawiadywał zbiorami historyi naturalnej i ogrodem botanicznym, oraz kierował pracownią roślinno-fizyologiczną, jak niemniej miejscową stacyą oceny nasion.

9) Profesor Jan Szczęsny Sikorski, były asystent i zastępca nauczyciela rolnictwa w krajowej wyższej Szkole rolniczej w Dublanach, udzielał nauki rolnictwa w 15 godzinach tygodniowo, zawiadywał zbiorem i pracownią rolniczą, jak niemniej polem doświadczalnem.

10) Profesor Kornel Radziewanowski, nauczyciel chemii ogólnej i rolniczej, oraz technologii chemicznej, zawiadowca laboratoryum chemicznego, członek Towarzystwa imienia Kopernika, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo.

Docenci.

1) Andrzej Walentowicz, doktor wszech nauk lekarskich, profesor c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, prezes krakowskiego Towarzystwa lekarskiego, członek kilku Towarzystw naukowych, udzielał weterynaryi, oraz kierował ćwiczeniami z zakresu tej nauki w 2 godzinach tygodniowo. W półroczu zimowem wykładał w zastępstwie chorego profesora Piotrowskiego anatomię i fizyologię zwierząt w 3 godzinach tygodniowo.

2) Stanisław Remin, nadleśniczy dóbr Krzeszowickich JW. hr. Andrzeja Potockiego, udzielał nauki encyklopedyi leśnictwa w dwóch godzinach tygodniowo w ciągu jednego półrocza.

3) Alojzy Rużyczka, były kierownik miejscowy Szkoły ogrodniczej, udzielał nauki ogrodnictwa, sadownictwa, jakoteż uprawy chmielu i wikliny koszykarskiej w 2 godzinach tygodniowo w ciągu jednego półrocza.

4) Karol Malsburg, docent krajowej wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach, udzielał w zastępstwie chorego profesora Piotrowskiego nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa w 8 godzinach tygodniowo.

Instruktor do robót praktycznych, oraz administrator folwarku.

Władysław Ancuta udzielał praktyki gospodarskiej w 6 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, w 8 godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

Prefekt internatu, oraz nauczyciel gimnastyki.

Mieczysław Różański.

Kancelarya Dyrekcyi.

Zastępca Dyrektora ks. Władysław Jelonek (jak wyżej).
Kasyer zakładu Stanisław Eminowicz, pensyonowany ck. major ad honores.
Sekretarz Dyrekcyi Bolesław Zadorecki.

Lekarz zakładowy.

Dr. Gustaw Malinowski.

Lustracya zakładu.

W ciągu roku szkolnego 1895/6 odbyli następujący przedstawiciele zwierzchnich Władz szkolnych lustracyę zakładu:

30. listopada 1895 r. członek Wydziału krajowego, radca Dr. Józef Wereszczyński.

19. grudnia 1895 r. c. k. radca dworu, delegat c. k. Namiestnictwa Kazimierz Laskowski, członek kuratoryi Szkoły.

24. stycznia 1896 r. Dr. Antoni Górski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prezes kuratoryi Szkoły.

9. kwietnia 1896 r. wiceprezes kuratoryi Szkoły, poseł na Sejm krajowy, Karol Czecz.

2. maja 1896 r. Jego Ekselencya JWPan Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy.

2 maja 1896 r. Dr. Antoni Górski (jak wyżej).

16 czerwca 1896 r. c. k. radca Rządu Struszkiewicz.

26 czerwca 1896 r. członek Wydziału krajowego Edward Jędrzejowicz, ck. radca dworu Laskowski i wiceprezes kuratoryi Karol Czecz.

27 czerwca 1896 r. radca Jędrzejowicz, prezes kuratoryi Dr. Antoni Górski, członek kuratoryi szkoły, Ludwik Seeling.

Ważniejsze rozporządzenia władz.

Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 12. lipca 1895 L. 20.853 zatwierdza kosztorys budowy domu dla dwóch profesorów.

Tenże pismem z dnia 4 sierpnia 1895 L. 47.582 poleca dyrekcyi, aby wezwała p. Zadoreckiego, sekretarza do sporządzenia inwentarza Szkoły dla użytku Wysokiego Wydziału krajowego.

Tenże pismem z dnia 23. sierpnia 1895 L. 54.846 donosi dyrekcyi o rozpisaniu konkursu na posadę profesora chemii.

Świetna kuratorya Szkoły pismem z dnia 16 września 1895 L. 682 poleca wykład chemii rolnej profesorowi Sikorskiemu do końca roku szkolnego 1895|6.

Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z 16. września 1896 r. L. 57.690 porucza p. Karolowi Malsburgowi, docentowi krajowej wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach udzielanie nauki chowu zwierząt domowych i mleczarstwa na roku II. i III. w zastępstwie chorego profesora Piotrowskiego.

Świetna kuratorya Szkoły pismem z dnia 11. listopada 1896 r. L. 708 porucza wykład nauki gospodarstwa stawowego na roku III. profesorowi Wojciechowskiemu w zastępstwie chorego profesora Piotrowskiego.

Ta sama pismem z 11. listopada 1895 L. 713 wzywa dyrekcyę, by przedłożyła wypracowany „Regulamin robót praktycznych" uczniów, tudzież instrukcyę dla gospodarzy klas do dalszego Jej urzędowania. Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 15. kwietnia 1896 r. L. 45.974 upoważnia dyrekcyę do oddania karczmy położonej w rynku, ks. kapelanowi Jelonkowi do bezpłatnego użytku — na urządzenie na razie czytelni, a kiedyś ochronki.

Personalia.

Wysoki Wydział krajowy zawiadamia dyrekcyę, że w miejsce Wp. Homolacsa, prezesa kuratoryi, który dla nadwątlonego zdrowia z godności delegata Wydziału krajowego w kuratoryi zrezygnował, mianuje swoim delegatem WPana Karola Czecza, posła na Sejm krajowy, a WPana Ludwika Seelinga tegoż zastępcą w kuratoryi Szkoły.

Świetna Kuratorya zawiadamia Dyrekcyę, że profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Antoni Górski został wybrany prezesem, a p. Karol Czecz jego zastępcą w kuratoryi Szkoły.

Pismem z dnia 11. lutego 1896 L. 4.209 przesyła Wysoki Wydział krajowy dekreta całemu kollegium nauczycielskiemu, a zarazem zawiadamia Dyrekcyę, że na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1896 r. stała płaca profesorów jakoteż i dodatek aktywalny znacznie podniesione zostały.

Dekretem z dnia 10. września 1895 L. 44.006 Wysoki Wydział krajowy zamianował p. Władysława Ancutę prowizorycznym instruktorem do robót praktycznych w tutejszej Szkole i zarazem administratorem miejscowego folwarku, a dekretem z dnia 11. lutego 1896 r. L. 4.209 stabilizował go na tej posadzie.

Dekretem z dnia 22. października 1895 L. 67.000 Wysoki Wydział krajowy zamianował p. Kornela Radziewanowskiego, asystenta przy katedrze chemii organicznej w c. k. Uniwersytecie Jagielońskim profesorem chemii i technologii chemicznej w tutejszej Szkole.

Profesor Mieczysław Piotrowski otrzymał z powodu złego stanu zdrowia przedłużenie urlopu rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 10. stycznia 1896 r. L. 82.685 do końca roku szkolnego 1895/6.

Temże samem pismem Wysoki Wydział krajowy porucza udzielanie nauki hodowli zwierząt domowych na roku II. i III. p. Karolowi Malsburgowi, docentowi wyższej Szkoły dublańskiej.

Dekretem z dnia 11. lutego 1896 L. 420 stabilizował Wysoki Wydział krajowy p. Mieczysława Różańskiego na posadzie prefekta internatu.

Dekretem z dnia 27. lutego 1896 r. L. 12.392 stabilizował Wysoki Wydział krajowy ks. Władysława Jelonka na posadzie kapelana i katechety.

Profesor Dr. Stefczyk otrzymał przyznany rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 21. kwietnia 1896 L. 24.474 pierwszy dodatek pięcioletni, począwszy od 14. kwietnia 1896 r.

Profesor Mikołaj Wojciechowski otrzymał rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z daty 24. kwietnia 1896 r. L. 25.211 drugi dodatek pięcioletni, począwszy od 1 maja 1896 r.

Dekretem z dnia 10. lipca 1896 r. L. 35.845 zamianował Wysoki Wydział krajowy p. Romana Bastgena, kierownika krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence stałym dyrektorem w Czernichowie.

Prace kollegium nauczycielskiego.

W ubiegłym roku szkolnym odbyło kollegium nauczycielskie ogółem 16 posiedzeń.

Na posiedzeniach zajmowało się grono nauczycielskie klasyfikacyą uczniów z zachowania się i pilności, rozkładem godzin na półrocze zimowe i letnie, oraz rozkładem egzaminów.

Najważniejszą sprawą, która zajęła kilka posiedzeń, było uregulowanie cenzur i zmiana dziennika klasowego, jakoteż i zmiana dzienników klasyfikacyjnych.

Wkońcu zajmowało się kollegium poleceniem podań uczniów na stypendya, oraz uwolnienie od opłaty czesnego.

Frekwencya uczniów.

(Daty dotyczące liczby uczniów, religii, pochodzenia, wieku, przygotowania naukowego przed wstąpieniem do Zakładu, egzaminów i pobieranych stypendyów).

1) Wpisano z początkiem roku szkolnego:

na rok I.	25	uczniów
„ II.	22	„
„ III.	14	„
razem	61	uczniów

2) Z tych było eksternistów:

na roku III.	1	uczeń

3) Z tych było:

a) religii rzym. kat.	58	uczniów
b) „ gr. kat.	1	„
c) wyznania helwickiego	1	„
d) „ augsburskiego	1	„

4) Między nimi byli:

synowie *a*) właścicieli dóbr ziemskich	39	uczniów
b) „ mniejszych posiadł.	2	„
c) dzierżawców	3	„
d) prywat. oficyalistów	4	„
e) urzędników	10	„
f) przemysłowców	2	„
nadto *g*) externistów	1	„

5) Wiek uczniów nowo wpisanych:

16 lat	1	uczeń
17 „	8	uczniów
18 „	12	„
do tego repetentów	4	„

6) Ukończyli nauki przed wstąpieniem do Zakładu:

a) prywatnego przygotowania	—	
b) z 3 klasą gimnazyalną	1	uczeń
c) z 4 „ „	16	uczniów
d) z 5 „ „	4	„

7) Przyjęto na rok I. na podstawie:

a) wstępnych egzaminów	8	uczniów
b) przedłożonych świadectw	13	„
c) repetentów	4	„

8) Wystąpiło w ciągu roku:

z roku I.	5	uczniów
„ II.	1	„
razem	6	uczniów

9) Z pozostałych przystąpiło z końcem roku do egzaminu:

na roku I.	20	uczniów
„ II.	21	„
„ III.	14	„
razem	55	uczniów

10) Z 20 uczniów roku I. złożyło egzamina:

a) z postępem celującym	2	uczniów
b) „ bardzo dobrym	2	„
c) „ dobrym	10	„
d) do egzaminu poprawczego po wakacyach przypuszczono	3	„
e) powtarzać rok I. zezwolono	7	„
f) reprobowano bez prawa powtarzania	1	„

11) z 21 uczniów roku II-go złożyło egzamina:

a) z postępem celującym	1	uczniów
b) „ bardzo dobrym . . .	3	„
c) „ dobrym	9	„
d) do egzaminu poprawczego przypuszczono	7	„
e) z postępem niedostatecznym z prawem powtarzania	1	„

12) z 14-tu uczniów roku III. złożyło egzamina roczne:

a) z postępem celującym	6	uczniów
b) „ bardzo dobrym . . .	1	„
c) „ dobrym	6	„
d) z poprawką	1	„

13) z ukończonych uczniów roku III-go:

a) złożyło egzamin główny	13	„
z tych *b*) z odznaczeniem	6	„
c) reprobowano na rok	1	„

Stan zdrowotny w zakładzie należał do pomyślnych.

Stypendya pobierało ogółem uczniów szkoły czernichowskiej 13-tu a mianowicie:

a) z fundacyi sp.	Jana Maciągi	o rocznych	300 złr.	3 ucz.	900 złr.
b) „	Piotra Więcławskiego	„	150 „	3 „	450 „
c) „	Tomasza Bodziocha	„	100 „	4 „	400 „
d) „	Napoleona Jeleńskiego	„	200 „	2 „	400 „
e) „	Agenora hr. Gołuchowskiego	„	200 „	1 „	200 „
		Razem			2350 złr.

Od czesnego zwolnił Wysoki Wydział krajowy:

w I. półroczu szkolnem na roku	II-gim	2	uczniów
„ „ „ „	III-cim	6	„
w II. „ „ „	I-ym	6	„
„ „ „ „	III-cim	6	„

Jak z jednej strony Dyrekcya poczuwa się do miłego obowiązku podnieść z zadowoleniem i uznaniem, iż należytości szkolne w ubiegłym roku były regularnie uiszczane przez rodziców i opiekunów uczniów, tak z drugiej strony z przykrością zaznaczyć musi, że wyrównanie zaległości z ubiegłych lat szkolnych sprowadzało jej wiele trudności od stron interesowanych i mimo kilkakrotnych upomnień z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego wystosowanych do dłużników, nie mogła Dyrekcya wszystkich zaległości ściągnąć i musiała z rozporządzenia Wys. Wydziału krajowego oddać ściąganie tychże adwokatowi krajowemu Dr. Abłamowiczowi w Krakowie.

Kronika Zakładu.

Już w ustępie „Lustracya Zakładu“ Dyrekcya zaznaczyła, że JE. Marszałek krajowy raczył zwiedzić tutejszą szkołę. W czasie swego pobytu Jego Ekscelencya zwiedzał szczegółowo internat i folwark zakładowy; zwracał uwagę na rozmaite braki jakie jeszcze w tutejszym zakładzie mają miejsce, mimo ciągłych i hojnych ofiar kraju. Obecnością swoją zaszczycił wykłady pięciu profesorów i przysłuchiwał się z zajęciem odpowiedziom uczniów.

Rok szkolny jak i dawniej rozpoczął się solennem nabożeństwem w kaplicy Zakładowej, odprawionem przez miejscowego kapelana szkoły w dniu 2. września. W dwóch dniach następnych odbyły się egzamina wstępne i poprawcze. Gospodarzami na poszczególnych latach byli: na roku I-szym ks. kapelan Jelonek, na roku II-gim profesor Sikorski a wreszcie na roku III-cim profesor Wojciechowski.

Zaraz na początku ubiegłego roku szkolnego miała Dyrekcya do walczenia z trudnością zapełnienia luki kilkudziesięciu tygodniowo godzin nauki, wynikającej z nieobecności chorego profesora hodowli p. Piotrowskiego, jakoteż z powodu nominacyi p. Karola Trochanowskiego profesorem w wyższej szkole realnej w Stanisławowie. Z prawdziwem uznaniem i wdzięcznością poczuwa się Dyrekcya do miłego obowiązku podnieść gorliwość pozostałych członków grona nauczycielskiego w spełnianiu

swoich obowiązków, albowiem profesorowie rozebrali wszystkie wakujące godziny pomiędzy siebie, zapełniając je lekcyami zastępczemi. Dopiero z przybyciem pp. Malsburga i Radziewanowskiego, nauka weszła na normalne tory — kiedy pierwszy 7. października 1895 r. objął z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego (jak wyżej) wykłady nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa a drugi 4. listopada 1895 roku wykłady chemii na roku I-szym a technologii na roku III-cim. Z dniem 13. września 1895 r. opuścił p. Karol Trochanowski posadę profesora chemii i technologii w tutejszej szkole z żalem żegnany przez młodzież i swoich kolegów w służbie.

Zarząd „Macierzy Szkolnej" dla księstwa cieszyńskiego, zaprosił szkołę tutejszą na obchód uroczystego otwarcia gimnazyum polskiego w Cieszynie w dniu 18. września 1895 r. Zaproszenie to podała Dyrekcya do wiadomości kollegium nauczycielskiego na posiedzeniu. Grono nauczycieli większością głosów uchwaliło wziąć udział w tej uroczystości, ale kilkakrotne odkładanie tego obchodu nie pozwoliło Dyrekcyi spełnić uchwały Grona nauczycielskiego; Dyrekcya przesłała tylko listownie gorące życzenia wszelkiej pomyślności dla tego zakładu naukowego tak ważnego dla całej Polski.

Zaproszona Dyrekcya przez kierownika praktycznych kursów handlowych w Czernichowie dr. Stefczyka, do wzięcia udziału w uroczystości otwarcia tychże, przez usta zastępcy dyrektora ks. Władysława Jelonka złożyła stosowne życzenia rozwoju tej nowo powstałej instytucyi. Dyrekcya z wdzięcznością podnosi, że po raz pierwszy Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieliło zasiłku w kwocie 200 złr. dla jednego abituryenta tutejszej szkoły pochodzącego z Galicyi, na odbycie praktyki gospodarskiej i na zwiedzenie wzorowo administrowanych gospodarstw w kraju.

Wysoki Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcyi wyjednał zasiłek ten abituryentowi Maurycemu Chwalibogowskiemu, byłemu uczniowi, który odbywa praktykę w dobrach JWnego hr. Andrzeja Potockiego, położonych w Galicyi. Dyrekcya chcąc mieć dowód jak obdarzony skorzystał z nadanego mu zasiłku, zobowiązała go do wypracowania krótkiego sprawozdania z praktyki jakoteż z odbytych wycieczek naukowych w tychże majątkach, któreto sprawozdanie przeszle do wiadomości Wysokiego Wydziału krajowego.

Wysoki Wydział krajowy zawiadomił Dyrekcyę pismem z dnia 11. lutego 1896 roku L. 9786 że Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa i w tym roku na Jego żądanie zarezerwowało pewnę kwotę dla jednego abituryenta tutejszej szkoły celem wysłania go na odbycie praktyki gospodarskiej. Na mocy tego pisma przedstawiła Dyrekcya abituryenta Włodzimierza Olszewskiego, który ukończył trzeci rok nauki z odznaczeniem.

W niedzielę i święta uroczyste słuchali uczniowie mszy św. w kaplicy zakładowej, której inwentarz dzięki ofiarności rozmaitych osób jużto z Krakowa już też miejscowych, wzbogacił się cennemi darami potrzebnymi do odprawiania nabożeństwa.

Z funduszu objętego budżetem na rok 1896 zakupiła Dyrekcya „Fisharmonium" za 125 złr. Przed mszą św. miewał w każdą niedzielę exhorty ks. kapelan.

Jak i po inne lata tak i w tym roku szkolnym urządziła młodzież tutejsza tradycyonalny muzykalno-wokalny wieczorek poświęcony pamięci Adama Mickiewicza, oraz bohaterów walczących o niepodległość Ojczyzny. Stosowne do okoliczności przemówienie ks. kapelana, zagrzewające młodzież do pracy, miłości Boga i Ojczyzny, zakończyło tę wzniosłą i każdemu sercu polskiemu nader miłą uroczystość.

Z początkiem Wielkiego tygodnia odbyli uczniowie rekolekcye pod przewodnictwem jednego z OO. Jezuit w ks. Adamskiego, poczem przystąpili wszyscy do spowiedzi i komunii św. wielkanocnej. Oprócz tego według przepisów internatowych odbyła się spowiedz uczniów w październiku 1895 r.

Ferye zaś z powodu świąt Wielkiejnocy trwały przez resztę Wielkiego tygodnia do dnia 8. kwietnia włącznie. Dla nieprzezwyciężonych trudności paszportowych młodzież pochodząca z Królestwa spędziła je w Zakładzie.

Egzamina półroczne z fizyologii roślin, anatomii i fizyologii zwierząt a wreszcie ustaw agrarnych , odbyły się w dniach 30. i 31. stycznia br. w obecności delegata kuratoryi Wgo p. Edwarda Janczewskiego, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wynik tych egzaminów wypadł bardzo pomyślnie, prócz jednego ucznia reprobowanego z jednego przedmiotu, wszyscy inni odpowiedzieli wymaganiom egzaminatorów.

Egzamina roczne odbyły się na wszystkich trzech latach od 15. do 22. czerwca br. a posiedzenie ogólnej klasyfikacyi rocznej w dniu 23. czerwca.

W jednej części tych egzaminów wzięli udział c. k. radca Rządu Władysław Struszkiewicz i delegat kuratoryi Stanisław Chrząszczewski starszy inżynier krajowy.

23. czerwca zakończono rok szkolny uroczystem nabożeństwem a po odbytem posiedzeniu klasyfikacyjnem, rozdaniem świadectw uczniom roku I-go i II-go. Abituryenci pozostali jeszcze przez pięć dni w Zakładzie, tak, że ostatecznie rok szkolny został zamkniętym 28. czerwca. W dniu tym udali się wszyscy abituryenci do Krakowa, gdzie nazajutrz przed zupełnym rozjazdem, odprawił ks. kapelan Jelonek mszę św. na ich intencyę w kaplicy Wazów w katedrze na Wawelu i po ojcowsku na dworcu kolejowym wszystkich pożegnał.

Z prawdziwą przyjemnością podnosi Dyrekcya na tem miejscu, że kilku uczniów III-go roku przystąpiło z własnej woli do spowiedzi i Komunii św. przed rozpoczęciem egzaminu głównego, który odbył się w dniach 26. i 27. czerwca br. przy udziale członka Wydziału krajowego radcy Edwarda Jędrzejowicza, członków kuratoryi c. k. radcy Dworu Kazimierza Laskowskiego, profesora Uniwersytetu dra Antoniego Górskiego, Karola Czecza i Ludwika Seelinga.

Egzamin ten zaszczycili swoją obecnością zasłużony prezes Towarzystwa okręgowego rolniczego Jan Skirliński i obywatel ziemski p. Gustaw Dąbski. Do egzaminu głównego przystąpiło 13 uczniów zwyczajnych i 1 eksternista.

Z tych złożyli egzamin: Kazimierz Cyprysiński, Zygmunt Grodecki, Edward Gutteter, Bohdan Małachowski (z odznaczeniem), Roman Nowak, Włodzimierz Olszewski, (z odznaczeniem), Wacław Płoski, Tadeusz Świecki (z odznaczeniem), Zygmunt Szepietowski, Jan Tołłoczko (z odzn.), Maksymilian Walewski, Ludwik Zembrzuski (z odznacz.) i eksternista Józef Froń (z odznacz.). Jeden abituryent został reprobowany z dwóch przedmiotów na rok.

Sam nadzwyczajnie chlubny wynik z egzaminu, daje najlepszy dowód, że młodzież nietylko wzorowo przykładała się do nauki — ale ukochała ją, słuchając z przejęciem się, wykładów swoich profesorów. Nagrody z fundacyi śp. Napoleona Jeleńskiego, pierwszą w kwocie 60 złr., przyznała świetna Kuratorya na wniosek Dyrekcyi i komisyi egzaminacyjnej abituryentowi Janowi Tołłoczce a drugą w kwocie 30 złr. Bohdanowi Małachowskiemu, którzy stosownie do warunków fundacyi prócz celujących postępów w naukach zasadniczych odznaczyli się znajomością historyi literatury polskiej.

W myśl §. 20 statutu organizacyjnego szkoły — uczeń, który po zdaniu egzaminu głównego, przebył rok jeden w obowiązkach gospodarskich na praktyce otrzymuje świadectwo główne t. z. dyplom. Takie dyplomy w ciągu ubiegłego roku szkolnego otrzymali: Stanisław Błędowski, Stanisław Teliga, Jan Hempel, Stanisław Mycawka, Władysław Olszewski, Maryusz Golcz, Bolesław Skalski, Adam Nencki. Henryk Gałecki, Władysław Corossi, Seweryn hr. Grabowski, Wacław Biernacki, Zygmunt Drewnowski, Mieczysław Marusieński, Zygmunt Łempicki, Stanisław Petka, Franciszek Dzielski, Józef Barysz, Stefan Czermiński, Bohdan Popławski, Stanisław Sobolewski i Edmund Wasilkowski.

W końcu Dyrekcya nadmienia, że na mocy rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 31. maja 1895 l. 34318 zgłosił się na dniu 21. października 1895 do egzaminu kwalifikacyjnego na praktycznego gospodarza p. Juliusz Eigner, administrator dóbr hr. Kazimierza Łubieńskiego w Krakowcu. Na podstawie wyników egzaminu pisemnego i ustnego z przedmiotów fachowych, uznała kandydata komisya egzaminacyjna jednogłośnie za dostatecznie uzdolnionego do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa wiejskiego.

W maju rb. zwiedzał szkołę tutejszą i folwark poseł na Sejm krajowy Wny pan Artur Cielecki. Z zajęciem pytał się podpisanego o rozmaite szczegóły, tyczące się Zakładu. Wny pan Artur Cielecki upamiętnił swój pobyt w Czernichowie podarkiem dla tutejszego folwarku przysłaniem jednej loszki yorkschire, za co Dyrekcya składa Mu winne podziękowanie.

Jak już w sprawozdaniu szkolnem z przeszłego roku zaznaczyła Dyrekcya, kolegium profesorów zajmowało się wypracowaniem instrukcyi dla prefekta internatu, dla gospodarzy klasowych, jakoteż sprawą uregulowania cenzur i praktyki gospodarskiej. Z tych dwie ważne instrukcye po przeprowadzeniu pewnych zmian zatwierdzone zostały przez Wysokie Władze szkolne a mianowicie: instrukcya dla gospodarzy klas

pismem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 25. kwietnia b. r. l. 17355 a sprawa uregulowania cenzur pismem tegoż z dnia 25. kwietnia br. l. 17355.

W roku bieżącym pośredniczyła Dyrekcya przy umieszczaniu ukończonych uczniów tutejszej szkoły na praktykę gospodarską po majątkach w kraju, przyczem stwierdza, iż liczba zgłoszeń właścicieli dóbr ziemskich zwracających się w tym celu do Dyrekcyi była znacznie większą od ilości kandydatów poszukujących umieszczenia, co najlepiej świadczy o odpowiedniem przygotowaniu ukończonych wychowanków szkoły do zawodu gospodarstwa wiejskiego. W końcu Dyrekcya zaznacza, że p. Ancuta mianowany (jak wyżej) instruktorem do robót praktycznych i administratorem folwarku, rozpoczął spełnianie obowiązków swoich — przepisanych dekretem w dniu 1. listopada 1895 r.

Zbiory, muzea i laboratorya.

Zbiór geograficzno-historyczny. W roku szkolnym 1895/6 zakupiono: Hickmann's Geogr. Statistisches Taschenatlas, Petermann's Mittheilungen z r. 1895 i cztery zeszyty za r. 1896.

Amand Schweiger Lerchenfeld, geografia powszechna illustrowana zeszyt od 34 do 46 - słownik geograficzny zeszytów 8. Heck, mapa ścienna do Historyi polskiej, Gustawicz, mapa ścienna Europy z II-giej połowy XVI. wieku.

Laboratoryum chemii ogólnej.

Laboratorynm chemii ogólnej zostało przeniesione w rb. do innego pomieszkania, rozszerzone, zaopatrzone w nowe stoły dla uczniów i digestorya. Uczniowie I-go roku pracowali w drugiem półroczu dwie godziny tygodniowo: wykrywali jakościowo ważniejsze kwasy i zasady wzięte pojedynczo, jakoteż w formie ciał złożonych odpowiednio dla nich przygotowanych.

Laboratoryum technologiczne.

W laboratoryum technologicznem, które wraz z laboratoryum chemii ogólnej przeniesiono w roku bież. do innego pomieszkania, uczniowie III roku pracowali dwie godziny tygodniowo w ciągu dwóch półroczy. Oznaczali wartość ziemniaków co do zawartości skrobi zapomocą wagi Reimana i solną metodą Krokera, — zawartość azotu w mące żytniej i nawozach sztucznych metodą Kjehldala, — zawartość kwasów w zacierze w hołowicy i occie zapomocą analizy miarowej; oznaczali twardość wody studziennej zapomocą rozczynu mydła potasowego, zawartość tłuszczu w mące przennej metodą ekstrakcyjną i skrobi w niej zapomocą rozczynu Fehlinga (metoda R. Sachsa), zawartość alkoholu i ekstraktu w piwie.

Zbiór technologiczny.

Do zbioru technologicznego zakupiono aparat do wywiązywania gazów systemu Wartha.

Gabinet chemii ogólnej.

Z dotacyi na gabinet chemii ogólnej zaukupiono w roku 1895/6 stelarz żelazny Bunzena. szczypce żelazne, dwie konewki blaszane na wodę, garnek z blachy białej, rezerwoar cynkowy do aparatu dystylacyjnego. Uzupełniony brak naczyń szklannych i porcelanowych jako to: kolb, kubków, probierek, misek porcelanowych i t. d. Sprowadzono w tym samym celu odpowiednią ilość przetworów chemicznych, potrzebnych do ćwiczeń laboratoryjnych.

Z dotacyi na laboratoryum chemii ogólnej pokryte zostały częściowo koszta prenumeraty czasopisma „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft“, zakupiono też dzieło „Lehrbuch der Agricultur chemie“ — R. Sachsse.

Gabinet fizyki i stacya meteorologiczna.

Prócz zapisanych kilku narzędzi do tego zbioru (głównie z nauki o cieple i hydrostatyki) tudzież kilku specyalnych książek podręcznych, sprawiono za większą część szczupłej dotacyi tych zbiorów niektóre sprzęty, jakie po przesiedleniu się do obszerniejszego lokalu w budynku szkolnym okazały się niezbędnymi. Przy tej sposobności otrzymała też i stacya meteorologiczna szafę stosowną na pomieszczenie tak narzędzi zapasowych jakoteż i znacznie już narosłego zasobu materyałów do klimatografii miejscowej. Zarządzono również reperatury niektórych starszych narzędzi (dawny barometr Kappeller'a sprawiony jeszcze w roku 1882 itp.

W dzisiejszym stanie tutejszy gabinecik fizyczny ma pomieszczenie dostateczne na wieloletni przeciąg czasu i pod tym względem zawiadowca jego nie występuje z żadnym dezyderatem. Atoli cztery gołe ściany pokoju (pierwszego) przeznaczonego do demonstracyi fizycznych dla uczniów wołają o zastawienie ich, już nie amfiteatrem jaki widzieć można po salach fizyki w każdem gimnazyum choćby najuboższem, to bodaj jakiem takiem urządzeniem, któreby pozwoliło uczniom siedzącym (a nie gromadnie stojącym i głowami sobie niezasłaniającym, demontrować rzecz na stole doświadczalnym stosownie urządzonym. Ławki czy krzesła, stół wspomniany, kilka konsol, okiennice wewnętrzne do przyciemniania małej salki itp, oto sprzęty których sprawienia niepodobna pokryć ze szczupłego „ordinarium" budżetowego (100 zł.), chyba by się obdłużyć na rok następny, a samym zbiorom przez rok lub dwa niczego nie przysporzyć. Z tych powodów Dyrekcya uznając w pełnej mierze przedstawienia dotyczącego wstawiła w preliminarz roku 1897 „extraordinarium" 150 zł. na rok jeden i najusilniej przemawia za jego przyznaniem.

Stacya meteorologiczna kończy we wrześniu b. r. (1896) dwudziesty rok swego nieprzerwanego istnienia i działalności. Wyrosła w r. 1876 ze skromnych początków (narzędzia pożyczone z razu przez c. k. komisyę fizyograficzną) jest dziś zaopatrzoną dostatecznie w narzędzia, które niezawsze figurują po inwentarzach stacyj we większych nawet miastach (termograf, barograf). Spostrzeżenia nasze publikuje jak w latach ubiegłych, c. k. Komisya fizyograficzna w swych sprawozdaniach; jedna ich i to najciekawsza część (obserwacye na obu regestrujących narzędziach) spoczywające dotąd w rękopisie, będzie po wydaniu — jak mniemamy — ważnym przyczynkiem do klimatologii zachodniej części naszego kraju. Na wzmiankę zasługuje wreszcie wyznaczenie dla Czernichowa dokładnej wartości natężenia siły ciężkości ziemskiej, jakie wykonał profesor fizyki w (w październiku 1895 r.) pięknym i kosztownym aparatem wypożyczonym nam uprzejmie przez Dyrekcyę c. k. Obserwatoryum krakowskiego.

Zbiór hodowlany

powiększony został pięcioma działami a mianowicie:

Gassbner-Pferdezucht.
Hamersten-Phisiolog. Chemie,
Nathusius-Unterschiede zw. d. morgen. und abendländ. Pferdegruppe.
Oettingen-Vollblutpferd,
Hahn-Die Hausthiere.

W darze od Wysokiego c. k. Ministeryum rolnictwa otrzymał zbiór hodowlany sześć pięknych kolorowych rycin bydła alpejskiego, część cennej publikacyi p. tyt. „Album der Rinderacen der oesterreichischen Alpenländer.

Zbiór mleczarski.

Do zbioru tego zakupiono przyrząd Gärbera do bezpośredniego oznaczenia tłuszczu w mleku.

Ze względu na to, że profesor nauki hodowli i mleczarstwa p. Piotrowski pozostawał cały rok szkolny na urlopie — zbiory i muzea pozostające pod jego zarządem jak hodowlany, zootomiczny, mleczarski, rybacki nie zostały powiększone, tak jak na to dotacya oznaczona w budżecie tegorocznym pozwala. Zastępca tegoż docent

Malsburga ze względu na tymczasowy charakter swej czynności nauczycielskiej w tutejszej szkole, pozostawia znaczne zapasy kasowe do rozporządzenia właściwego profesora, któremu urlop z dniem ostatniego czerwca się kończy. Co się zaś tyczy przebiegu nauki hodowli i mleczarstwa to odbywała się ona w ramach przyjętego planu naukowego przy pomocy środków demonstracyjnych, jakie dostarczają przedewszystkiem zbiory i laboratorya szkolne — a następnie stajnia obora i chlewnia folwarczna.

Zbiór weterynaryjny.

Z powodu nieobecności profesora Walentowicza docenta weterynaryi przy tutejszej szkole Dyrekcya nie może dokładnie podać przybytków tegoż jakoteż i szczegółów tyczących się przebiegu nauki samej. Dodatkowo Dyrekcya przeszle później jak otrzyma pewne dane od tegoż profesora.

Muzeum rolnicze.

Dla pomieszczenia zbiorów obstalowano dwie nowe szafy. Uporządkowanie zbiorów może jednak nastąpić dopiero po przeniesieniu do odpowiedniego lokalu, który dotąd jeszcze nie jest wyrestaurowanym. Dla ćwiczeń z uczniami zakupiono lupy i pinetty, same jednak ćwiczenia będą mogły się odbywać dopiero po przeniesieniu zbiorów do nowego lokalu.

Pracownia rolnicza i stacya kontrolna dla nawozów i pasz.

Dzięki nadzwyczajnym dotacyom w r. b. uzupełniono aparaty i odczynniki niezbędne do analiz a mimo nieodpowiedniego pomieszczenia i braku dygestoryum wykonano w pracowni cały szereg prac analitycznych. Prócz prób kiełkowania, oznaczeń skrobii w ziemniakach i cukrowych burakach, wykonano 56 rozbiorów analitycznych dla stron a to zarówno analiz ziemi jak nawozów sztucznych makuchów kiełków i otrębów. Brak odpowiedniego pomieszczenia dygestoryów wodociagn i używanie spirytusu jako materyału do palenia powoduje nadzwyczajne ograniczenie w ilości prac analitycznych wymagających w tych warunkach kilkakrotnie dłuższego czasu niż w pracowniach choćby najskromniej urządzonych.

Skoro jednak pracownia zostanie przeniesioną do odpowiedniego lokalu i uzyska odpowiednie uposażenie, będzie mogła spełnić swe zadania i stanie się równie pożyteczną dla szkoły jak i szerszego ogółu gospodarzy. Zaufanie, jakiem się cieszy tutejsza stacya, wzrasta z rokiem każdym a świadczy zarówno liczba nadsyłanych do stacyi próbek jak i liczna korespondencya wyrażająca pełne uznanie dla prac przez stacyę wykonanych.

Pole doświadczalne.

Ponieważ i w roku bieżącym przestrzeń wyznaczona na pole nie została jeszcze opróżnioną ze szkółek na niej hodowanych, a środki jakimi instytucya ta rozporządza, nie pozwoliły na należyte ogrodzenie pola, niemożna więc było zacząć żadnych prób naukowych. Próby aklimatyzacyjne kilku nam polecanych roślin, oraz próby użyteczności roślin przesłanych do wypróbowania przez krajowych hodowców nasion są w toku a sprawozdanie z dotychczasowych czynności na polu w swoim czasie zostanie drukiem ogłoszone.

Laboratoryum roślinno-fizyologiczne.

Prenumerowano „Botanische Zeitung“ i „Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten“ W złączonej z laboratoryum roślinno-fizyologicznem stacyi oceny nasion zbadano ogó-

łem 68 próbek nasion nadesłanych przez firmy kupieckie i kółka rolnicze, z których oznaczono siłę kiełkowania dla 61 próbek w 27 zaś próbkach z powyższej liczby poszukiwano zawartość kanianki.

Zbiór narzędzi i machin rolniczych.

Do „Muzeum machin i narzędzi rolniczych" zakupiono z dotacyi na rok ubiegły, model kartoflarki, konstrukcyi Kobylińskiego, jednokolnej żniwiarki Johnstona z aparatem odkładającym i 4 młynki do czyszczenia i śrotowania zboża systemu Röber-Wurtha a mianowicie: Ideal, Cuscute, Triumph i przetrząsacz ziarna przy oddzielaniu części obcych.

Biblioteka i czasopisma.

W ciągu roku szkolnego 1895/6 przybyło do biblioteki 92 dzieł w 135 tomach, bądź z zakupna jako też z darowizny a to: w następujących działach inwentarza biblioteki:

Z działu	I-go	„Teologia" zakupiono 1 dzieło,
„ „	III.	„Język literatura i sztuka" zakupiono 4 dzieła w 5 tomach.
„ „	IV.	„Beletrystyka", zakupiono 33 dzieła, w 46 tomach z tych 18 w 20 tomach zakupiono z dobrowolnych składek uczniów.
„ „	V.	„Historya powszechna i polska", przybyło 11 dzieł w 22 tomach z tych dwie książki w 2 tomach otrzymała biblioteka w darze od Akademii Umiejętności w Krakowie.
„ „	VII.	„Matematyka" przybyła 1 książka w 1 tomie dar wydawcy.
„ „	VIII.	„Nauki przyrodnicze kupiono dwie książki w 2 tomach.
„ „	IX.	„Gospodarstwo wiejskie" kupiono 10 książek w 14 tomach.
„ „	X.	„Technologia" kupiono 2 książki w 2 tomach.
„ „	XIV.	„Podręczniki szkolne" przybyło 13 książek w 17 tomach z tych dwie kupiono, reszta pochodzi z darów uczniów.
„ „	XV.	„Wydawnictwa peryodyczne", przybyło 10 książek w 20 tomach, z tych 5 pochodzi z daru Akademii Umiejętności w Krakowie.
„ „	XVII.	„Atlasy" przybyło 5 z tych 3 w darze Akademii Umiejętności.

Stan innych działów (II, VI, XI, XII, XIII, XVI.), został niezmiennym.

Z daru Wysokiego Wydziału krajowego otrzymała biblioteka „Rocznik statystyki przemysłu i handlu krajowego".

Z daru Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa „Berichte über den Stand der Saaten und des Hopfenbaues. Ornis, „Internationale Zeitschrift für die gesammte Ornithologie". — „Organ des permanenten internationalen ornithologischen Comites" (roczników 3.).

W roku 1895 były prenumerowane następujące pisma peryodyczne: „Czas", „Wiener landwirthschaftl. Zeitung", „Landwirthschaftliche Jahrbücher," „Die landwirthschaftlichen Versuchstationen", „Botanisches Centrallblat", „Naturwissenschaftliche Rundschau", „Journal d'Agriculture practique", „Zeitschrift für Meteorologie", „Ziemianin", „Tygodnik rolniczy", „Rolnik szląski", „Rolnik", „Przegląd weterynarski", „Milch Zeitung", „Gorzelnik", i „Deutsche landwirthschaftl. Presse". Nadto niektóre zbiory, względnie laboratorya prenumerowały z własnych funduszów inne jeszcze publikacye peryodyczne jak: „Botanische Zeitung", „Forschungen auf dem Gebiete der Agriculturphysik", „Der illustrirte Thierfreund", „Oesterreichische Molkerei Zeitung", „Stein der Weisen".

Ogólna liczba wszystkich dzieł znajdujących się w bibliotece tutejszej wynosi 2.269 a tomów 2838.

Na ręce kasyera Zakładu złożyli nowo wstępujący uczniowie na dział IV. „Belestryka" 32 zł. 50 ct., za które, jak już poprzednio zaznaczono, zakupiono 18 dzieł w 20 tomach.

W roku bieżącym z powodu podniesienia dotacyi o 100 zł., do kwoty 400 zł., biblioteka szkolna zostanie zaopatrzona znaczniejszą liczbą dzieł zawodowych, przez co choć w części wymagania nauki się zadowolni.

Jak z powyższego wykazu pism peryodycznych wynika, że same ściśle fachowe, można było ze szczuplej na ten cel przeznaczonej dotacyi prenumerować. Nie mogło być mowy o pismach literackich, których brak, w obec miejscowych stosunków Czernichowa oddalonego od ruchu naukowego, literackiego i ułatwień, jakich pod tym względem dostarczają miasta, dotkliwie daje się uczuwać.

Przy tej sposobności Dyrekcya nadmienia, że biblioteka szkolna została wzbogacona przez zakupno znacznej i nader ważnej publikacyi „Encyklopedya rolnicza" (wydawana staraniem i nakładem Muzeum i przemysłu rolnictwa w Warszawie) której dotąd wyszło 59 zeszytów.

W końcu nadmienia Dyrekcya, że książki jak w innych tak i w tym roku szkolnym przez ks. kapelana a zarazem bibliotekarza między godziną 10' a 12 prawie w każdą niedzielę wypożyczane bywały.

W ubiegłym roku szkolnym wypożyczyli uczniowie około 400 książek a z tych w znacznej części dzieł treści zawodowej.

Wycieczki naukowe.

Z początkiem roku szkolnego odbyły się dwie większe wycieczki naukowe z uczniami roku III. pod przewodnictwem pp. Sikorskiego i Wojciechowskiego. Pierwsza z nich miała na celu zwiedzenie wystawy bydła we Wiedniu oraz połączonej z nią wystawy nasion i produktów gospodarskich nawozów i narzędzi rolniczych. Druga miała na celu poznanie gospodarstw w powiecie gorlickim. Dzięki uprzejmości i gościnności JWgo Hr. Skrzyńskiego, PP. Olszewskiego, Więckowskiego i Dembowskiego, uczniowie mieli sposobność poznać gospodarstwo w Zagórzanach, Sietnicy, Rzepienniku, Rozembarku i Siarach jak niemniej kopalnię rafineryi nafty, oraz fabrykę kwasu siarkowego w Gorlicach. Wycieczka ta dzięki wyczerpującym objaśnieniom bądź samych Właścicieli bądź administratorów pojedynczych folwarków i zarządców zwiedzanych instytucyi przemysłowych przyniosła bardzo obfite korzyści.

Na tle zebranych dat odbyły się konwersatorya, w których przedyskutowano wszelkie szczegóły wymagające bliższego objaśnienia.

Wycieczka ta trwała cały tydzień, pozostawiając w umyśle młodych rolników wiele ciekawych wiadomości.

Dnia 12. marca 1896 r. wyjechali uczniowie roku III-go r., pod przewodnictwem profesora technologii p. Radziewanowskiego na wycieczkę naukową do Piekar, majątku pana Alfreda Mileskiego, Marszałka powiatu krakowskiego, celem zwiedzenia tamtejszej gorzelni.

14. marca b. r. przedsięwzięto wycieczkę naukową z uczniami III-go roku na jarmark koński do Krakowa. Wycieczka ta odbyła się pod przewodnictwem pp. Dra Walentowicza, prof. uniwersytetu Jagiellońskiego — docenta weterynaryi tutejszej szkoły, jako też prof. Malsburga i dała sposobność przyjrzenia się bardzo obfitemu i różnorodnemu materyałowi, składającemu się z 300 przeszło koni roboczych, luksusowych i remont najrozmaitszych klas, ras i zawodów.

Dnia 2. czerwca zwiedzili uczniowie III-go roku pod przewodnictwem prof. Radziewanowskiego, browar p. Albina Kollorosa w Skawinie.

Tak panom Właścicielom dóbr wymienionych majątków, jakoteż i administratorom tychże, Dyrekcyą przesłała w swoim czasie winne podziękowanie w imieniu szkoły, co jeszcze raz na tem miejscu powtarza za gościnne przyjęcie profesorów i uczniów zakładu.

Prace naukowe:

Profesor Dr. Ludwik Birkenmajer ogłosił w r. 1896 następujące dwie prace:

1. O wpływie temperatury na ruch zegarów, a zwłaszcza chronometrów, Kraków 1896. r.

2. Wyznaczenie długości wahadła sekundowego w Krakowie, tudzież w dwóch innych miejscowościach W. Księstwa Krakowskiego, Kraków 1896.

Obie zamieszczone w publikacyach Akademii Umiejętności krakowskiej.

Profesor Jan Szczęsny Sikorski ogłosił drukiem:

1. „Zmiana, uszlachetnienie i hodowla nasion,“ Rolnik i hodowca 1, 2, 3 i 4 z roku 1896.

2) „Ogólne zasady mechaniaznej uprawy gleby.“ Podręcznik dla użytku praktycznych gospodarzy i dla uczniów szkół rolniczych (pod prasą).

Profofesor Kornel Radziewanowski ogłosił drukiem:

1. O zastosowaniu glinu metalicznego do syntez węglowodorów aromatycznych.

Prace wykonane przez prof. Konrada Kuhla w ciągu roku 1895/6 są:

2. Plany i kosztorysy wszystkich budowli dla powstać mającej krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole;

1. Plany i kosztorysy przebudować się mających zabudowań krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach;

3. Plany i kosztorysy robót adaptacyjnych w zabudowaniach krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy;

4. Plany i kosztorysy budowy domów mieszkalnych dla 3 profesorów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichwie wraz z przeprowadzeniem budowy;

5. Plany i kosztorys budowy domu mieszkalnego dla Dyrektora krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Sprawozdanie roczne lekarza zakładowego.

Stan zdrowia wychowańców Zakładu w roku ubiegłym był nadzwyczaj pomyślny, gdyż oprócz jednego poważnego zranienia nogi, pochodzączego z własnej nieostrożności ucznia, wydarzały się tylko lekkie i krótkotrwałe choroby narzydu oddechowego i trawienia. Nagminnie panująca odra i zapalenie gruczołu przyusznego w Czernichnowie, były przyczyną tylko jednego przypadku ostatniej choroby. Wygodnie urządzoeinfirmerya, złożona z dwóch pokoi o 6-ciu łóżkach, dawała spokojny wypoczynka chorym, a jedynej wadzie zdarzającego się niekiedy zanieczyszczenia powietrza łatwo zapobiedz może Dyrekcya zakładu przez dokładniejsze zakrycie kanału, przechodzącego pod podłogą infirmeryi. Kilkakrotnie dającemu się uczuć brakowi podręcznych opatrunków na miejscu, zapobiegł Wysoki Sejm krajowy, przyznając jednorazową dotacyę w kwocie 80 złr, z której połowę użyto na zakupno irygatorów do płynów desinfekcyjnych, puszek na opatrunki, termometrów lekarskich, węża Esmarch'a i innych przedmiotów potrzebnych w nagłych wypadkach, podczas gdy drugą połowę przeznaono na zakupno stołu, szafy i lamp. Bardzo pożądaną byłoby rzeczą, utrzymanie czadal corocznej dodacyi, choćby w znacznie zniżonej kwocie, w celu dalszego prowan zenia uzupełnienia podręcznych narzędzi, by uniknąć udawania się uczniów do domu dekarza w celu opatrzenia choćby drobnych zranień.

l Dotacya roczna na leki podwyższona w roku ubiegłym do 200 złr., okaże się prawdopodocnie wystarczającą na zwykłe potrzeby i tylko znaczniejsza ilość cięższych schorzeń, zmusiłaby do przekroczenia tejże.

Ogród pomologiczny, warzywny, plantacya wikliny i chmielnik.

Ogród warzywny.

Podobnie jak w latach poprzednich uprawiano warzywa w inspektach i na gruncie, które w większej części zostały oddane kuchni zakładowej, reszta została odstąpiona innym sfronom po umiarkowanych cenach. Wyprodukowane warzywa sprzedano w łącznej kwocie 469 złr.

Ogród pomologiczny.

Pojedynczo po rabatach rozsadzone mateczne drzewa wydały niezły urodzaj a wszelki owoc spotrzebowała częścią kuchnia, częścią za gotowy grosz uczniowie. Szkółki przyniosły 450 złr. dochodu, z powodu jednak pola doświadczalnego w tem miejscu założonego, muszą być zupełnie wykopane i już część została usunięta, gdyż bez uszczerbku ogrodu warzywnego, który tu jest najważniejszym, nowych szkółek dla braku innego miejsca sadzić nie można.

Plantacya wikliny.

Porównano doły, wskutek podsypywania wałów powstałe, obsadzono je, a oprócz tego założono $3^1/_2$ morgów nowej wikliny, na miejscu starej zużytej. Prócz tego w ciągu roku przedsiębrano zwyczajne roboty, jak okopywanie, niszczenie owadów, korczowanie olchy. Zakładając wiklinę nową, w miejsce starej zużytej, wysadzono na wyż podanej powierzchni 240 000 sztuk sadzonek.

Chmielarnia.

Wydajność chmielu była bardzo mała, zebrano bowiem tylko 187 kg. i sprzedano okocimskiemu browarowi za cenę 243 złr. W jesieni od 16-tu lat pierwszy raz chmielarnię nawieziono, skutkiem czego tegoroczny zbiór zapowiada się nieźle, z powodu jednak krótkich tyczek, nie dosięgnie swej wysokości, większość więc obecnie używanych tyk musi być bezwarunkowo w przyszłym roku zmienioną.

Budowle, przebudówki i t. p.

Do budowli powstałych w ciągu roku ostatniego przy krajowej szkole rolniczej w Czernichowie, zaliczyć należy częściowe adaptacye gmachu szkolnego, dom mieszkalny dla profesora Sikorskiego i świeżo ukończona budowa domu mieszkalnego dla 2-ch profesorów. Tym sposobem staje się już zadość od lat tylu dotkliwie odczuwanym brakom pomieszkań nauczycielskich. Nie usuwa się jednak w zupełności arcyniemiłej kwestyi wynajmu mieszkań na wsi dla innych funkcyonaryuszów szkoły, a mianowicie: mieszkania dla instruktora robót zarazem administratora folwarku i sekretarza Dyrekcyi. Pominąwsy tę okolicznoć, że funkcyonaryusze ci mieszkać powinni w obrębie zabudowań szkoły i folwarków — czynsz roczny obecnie wynajmywanych dla nich pomieszkań wynosi 550 złr. Zatem kwotę niezostającą w żadnym stosunku do kapitału, jakiegoby budowa własnego domu na tenże sam cel wymagała.

Mieszkania te są bardzo liche i wymagają ciągłej naprawy, ktora w znacznej nawet kwocie a conto czynszów musi być uskutecznioną a częstokroć nawet ze szkodą funduszu.

Ostatnim tym brakom i wielkim niedogodnościom zapobiedz by się dało li tylko przez przebudowanie budynku po dawnej szkole ogrodniczej na dom mieszkalny dla dyrektora, a obecne mieszkanie dyrektora, na dwa mieszkania dla obu nadmienionych funkcyonaryuszów. Tym sposobem unikęłoby się marnowania funduszu na wysokie czynsze najmulichych mieszkań na wsi. Funkcyonaryusze, których czynności ściśle z wewnętrznym ustrojem zakładu są złączone, a których t. z. godziu urzędowych wydzielić nie można, mieszkaliby w orbębie zabudowań szkoły i folwarku. Dyrektor zaś otrzymałby mieszkanie odpowiadające jego urzędowemu stanowisku, nie skryte gdzieś w ostatnim zakątku, z którego nie ma widoku, ani na uczniów, ani na żadną z czynności, które na całym a dość obszernym dziedzińcu po za jego plecami odbywać się mogą:

Sprawozdanie folwarku Czernichowa za rok 1895/6.

według wskazówek podanych przez miejscowego admnistratora:

W roku 1895 zebrano następującą ilość plonów:

Pszenica w ziarnie	5902	kg.
Żyta „	1220	„
Jęczmienia „	4070	„
Owsa „	8600	„
Bobiku „	5180	„
Kartofli „	40000	„
Buraków „	14900	„
Marchwi „	15900	„
Siana i koniczu w ziarnie	12000	„
Końskiego zębu ukiszonego	68700	„
Oprócz tego zebrano i skarmiono około	15000	„ pasz zielonych.

Produkta powyższe, jak w latach poprzednich, obrócono na potrzeby folwarku — jak siew, ordynarye i karmę inwentarza, bądź też sprzedano obcym po cenach targowych, z wyjątkiem bobiku, z którego z powodu braku pokupu 3500 kg. na rok 1896 pozostało,

Już w przeszłem sprawozdaniu, jako też przy układaniu preliminarza zaznaczyła Dyrekcya, że krowy rasy „Simmenthal“ nietylko nie przynosiły żadnego dochodu — ale do ich utrzymania musiał folwark dopłacać i to znaczną kwotę — a ilość mleka nie mogła nawet zaspokoić potrzeb kuchni zakładowej. — Z tego powodu kilkakrotnie przedstawiała Dyrekcya Wysokiemu Wydziałowi krajowemu konieczną potrzebę zmiany tejże obory na oborę rasy krajowej: rozporządzeniem z d. 8. stycznia 1896 r. l. 73915 upoważnił Wysoki Wydział krajowy Dyrekcyę do sprzedania obory rasy „Simmenthal“ w drodze publicznej licytacyi, najwyżej ofiarującemu i do zakupienia co najmniej 6-ciu doborowych krów i rozpłodnika rasy krajowej w jednej ze znanych obór tejże rasy w tutejszej okolicy, tudzież do zakupienia zwykłych dojek na targach tak, aby obora czernichowska liczyła ogółem 16 sztuk. Stosownie do przytoczonego rozporządzenia, bydło rasy „Simmenthal“ zupełnie wysprzedano a zakupiono w zawodowej stajni

w Wielkich Drogach	5	sztuk
w Jodłowniku	3	„
na targach	4	„
pozostała krajowa krowa z roku 1894	1	„
Razem	13	sztuk
z tego sprzedano z powodu przebicia za 55 złr.	1	„

Dodać należy, że w tym roku przybyło z ucielenia 7 cieląt, z których sprzedano 6 sztuk, a jedną jałóweczkę po krowie czerwonej polskiej rasy pochodzącej, w stajni zarodowej z Wielkich-Dróg, do chowu pozostawiono; zatem pozostaje z 1. lipca 1896 roku 13 sztuk bydła rogatego.

Według tegoż polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, należy jeszcze nabyć 4 sztuk krów, które z powodu braku takowych na targach, dotąd zakupione nie zostały.

Co do koni folwarcznych, nic się nie zmieniło i pozostaje na rok 1896 ten sam stan t. j. 6 sztuk.

Co się tyczy trzody chlewnej, która była karmiona produktami i odpadkami własnemi t. j. kuchni i folwarku:

pozostało z dniem 1. lipca 1896	22	sztuk
przybyło z urodzenia	43	„
dokupiono	2	„
w darze od W. P. Cieleckiego rasy „Yorkschir“	1	„
Razem	68	sztuk
Sprzedano 39, zginęło prosiąt małych 2 =	41	„

pozostaje z d. 1. lipca 1896 r. 27 sztuk trzody chlewnej.

Co do owiec:

Stan owiec z 1. lipca 1895	5	sztuk
z urodzenia przybyło	3	„
Przykupiono na targu	1	„
Razem .	9	sztuk
zginęło na motylicę	1	„
sprzedano	1	„

pozostaje na rok 1896, — 7 sztuk owiec.

Jakkolwiek Dyrekcya jest silnie przekonaną, że tutejsza okolica nie jest odpowiednią do chowu owiec, jednakowoż zdaniem jej dla udzielenia uczniom demonstracyj i wyjaśnień przy teoretycznym wykładzie tejże gałęzi gospodarstwa wiejskiego, wypada kilka egzemplarzy na folwarku utrzymać tem więcej, że wyżywienie tychże nie jest uwidocznionem w rozchodach tegoż.

L a s.

W roku 1895/6 wykonano szereg robót około zalesienia parcel lasowych i zrąb jednej parceli, z której zdatny budulec wybrano do sprzedaży, resztę na sągi porąbano, wskutek czego dochód z lasu się podniesie.

Czernichów 31. lipca 1896.

Ks. Władysław Jelonek
Zastępca Dyrektora
kraj. średn. szkoły rolniczej w Czernichowie.

LW. 77.543/96.

Aleg. 41

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie założenia szkoły sadowniczej we wschodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Południowo-wschodnia część kraju, obejmująca cztery powiaty: borszczowski zaleszczycki, śniatyński i kossowski, słynna z urodzajnej gleby a ciesząca się nader łagodnym klimatem, nadaje się wielce do hodowli szlachetnych gatunków drzew owocowych i to nie tylko ziarnowych i pestkowych, ale także winnej latorośli. Próby prowadzone w tym kierunku zwłaszcza w zaleszczyckiem dały pomyślne wyniki i zachęciły tu i owdzie do naśladowania tak, że już dziś Zaleszczyki i najbliższa okolica produkuje nawet morele na eksport.

Okoliczność ta zwróciła uwagę Wydziału krajowego, który też zasięgnął w tym kierunku bliższych informacyi u komitetu Towarzystwa gospodarskiego i Oddziałów powiatowych i doszedł do przekonania, że założenie w tej części kraju szkoły sadowniczej byłoby wielce wskazanem.

Szkoła bowiem taka o kierunku czysto praktycznym, rekrutująca uczniów z pośród dzieci włościańskich obznajamiając ich w ciągu dwuletniego kursu z hodowlą drzew i krzewów owocowych z przechowywaniem i zużytkowaniem owoców, a więc z suszeniem, wyrobem powideł i win owocowych, przyczyniłaby się wielce do podniesienia sadownictwa, mającego tam przy racyonalnym kierunku wszelkie warunki powodzenia.

Przyjmując nadto starszych w charakterze uczniów dochodzących i urządzając popularne kursa sadownicze, szkoła taka rozbudziłaby i w teraźniejszej generacyi zamiłowanie do tej gałęzi produkcyi rolnej i nauczyłaby w sposób praktyczny umiejętniejszego pielęgnowania drzew owocowych i racyonalnego obchodzenia się z niemi.

Hodując wreszcie na założonych w tym celu szkółkach szlachetne gatunki i odstępując je po cenach kosztu, a nawet w razie potrzeby bezpłatnie, stałaby się rozsadnikiem dla powstających ogrodów owocowych między ludnością włościańską, a tem samem przyczyniłaby się w części do stworzenia nowego źródła dochodów w tamtych okolicach.

Co do wyboru miejscowości, w którejby szkoła taka powstać miała, to na podstawie relacyi Wydziałów powiatowych i opierając się na wyniku dotychczasowych przedwstępnych badań Wydział krajowy jest zdania, że najodpowiedniejszą po temu miejscowością byłyby Zaleszczyki lub najbliższa okolica. Przemawia za tem najpierw położenie, ze wszech miar się do tego nadające, a powtóre wysokość ofiar,

do jakich są gotowe reprezentacya powiatu, zwierzchność gminy i właściciel obszaru dworskiego. Jednakowoż na podstawie tych badań, które miały tylko charakter więcej informacyjny, nie mógłby jeszcze Wydział krajowy wystąpić z pozytywnym wnioskiem i dla tego mniema, że należałoby jeszcze przeprowadzić szczegółowe dochodzenia tak co do miejscowości, w którejby szkoła miała powstać, jak nie mniej co do rozmiarów potrzebnych dla niej gruntów, słowem poczynić te wszystkie przedwstępne czynności, które z natury rzeczy poprzedzać muszą dalszą akcyę w tym kierunku.

Z tego też powodu uprasza Wydział krajowy we wniosku, zamykającym niniejsze przedstawienie, najpierw o uznanie potrzeby założenia takiej szkoły a następnie o upoważnienie do przeprowadzenia czynności przygotowawczych; raczy przeto

Wysoki Sejm uchwalić:

Sejm uznając potrzebę założenia szkoły sadowniczej w południowo-wschodniej części kraju poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał dokładnie, w której miejscowości szkoła taka powstaćby mogła i wyniki tych badań wraz z projektem statutu organizacyjnego, obliczeniem kosztów założenia i rocznego utrzymania tej szkoły przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 19. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Spawozdawca:
Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych, tudzież o szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku i o szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Zdając Wysokiemu Sejmowi w ubiegłej sesyi sprawę o krajowych niższych szkołach rolniczych, przedstawił Wydział krajowy oddzielnie rzecz o czterech szkołach od szeregu lat czynnych, oddzielnie zaś o dwóch szkołach, które były w stadyum powstawania. Obecnie jednak, kiedy jedna ze szkół tej drugiej kategoryi weszła już w życie, co do drugiej zaś wstępne przygotowania są pokończone i fundusze potrzebne na jej budowę i urządzenie zapewnione, uznał Wydział krajowy za wskazane powrócić do dawniej praktykowanej metody i skreślić Wysokiemu Sejmowi w jednem sprawozdaniu obraz swej całorocznej działalności w tej gałęzi administracyi krajowej. Uważając zaś szkołę ogrodniczą tarnowską, która także jest fachowym zakładem naukowym niższego rzędu, za równorzędną z niższemi szkołami rolniczemi, wcielił Wydział krajowy relacyę o niej do niniejszego sprawozdania.

Po tym wstępie, motywującym niniejszy krok Wydziału krajowego, rozpoczynamy rzecz właściwą przytoczeniem uchwał, któremi Wysoki Sejm załatwił nasze zeszłoroczne sprawozdania, odnoszące się do tego przedmiotu.

Mianowicie powziął był Wysoki Sejm na posiedzeniu z 21. stycznia 1896 w sprawie czynnych szkół rolniczych niższych następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1895 o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, tudzież o krajowej szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wykonania potrzebnych robót adaptacyjnych w budynku szkolnym, do przebudowania stajni, urządzenia gnojarni i do wykonania drewutni, stelmacharni i mleczarni w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy kosztem 3.600 zł.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wykonania potrzebnych przeróbek w budynku głównym, oficynie i stajni w krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach, kosztem 1.360 zł.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynienie przygotowawczych kroków do nabycia lub wydzierżawienia około 30 morgów gruntu w celu dostarczenia szkole niższej rolniczej w Horodence odpowiedniego objektu gospodarczego.

Dalej uchwalił był Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. stycznia 1896 w sprawie powstających niższych szkół rolniczych, jak następuje:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia I. roku nauki w krajowej niższej szkole rolniczej w Bereźnicy z początkiem roku szkolnego 1896/7.

2. Sejm ustanawia etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy (następuje szczegółowo wyliczony etat, którego już nie powtarzamy).

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 2.867 zł. na koszta utrzymania szkoły w Bereźnicy w roku 1896, a kredyt do wysokości 9.223 na koszta jej urządzenia.
4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy niższej szkoły rolniczej w Suchodole kosztem nieprzekraczalnym 44.722 zł. i otwiera mu w tym celu na rok 1896 kredyt do wysokości 30.000 zł.

Wreszcie w sprawie szkoły ogrodniczej tarnowskiej przyjął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. stycznia 1896 sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

O wykonaniu poleceń, zawartych w tych uchwałach, znajdzie Wysoki Sejm szczegółową relacyę poniżej, gdzie kolejno omówione są sprawy, dotyczące każdej z tych szkół oddzielnie. Relacye te poprzedza tylko przegląd czynności, odnoszących się do wszystkich tych zakładów razem wziętych.

Uchwałą z 7. lutego 1894, powziętą na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego przy załatwianiu jej sprawozdania o szkołach i zakładach dublańskich, polecił był Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać, jakie zmiany w organizacyi ciał nadzorczych przy wszystkich krajowych zakładach rolniczych byłyby pożądane. Rozchodziło się mianowicie o to, czy z kreowaniem krajowej komisyi dla spraw rolniczych, której zdania ma Wydział krajowy zasięgać w sprawach dotyczących szkół rolniczych, tok tych spraw nie doznaje opóźnienia przez to, że w każdej z nich i kuratorya odnośnej szkoły z mocy postanowień statutu i komisya dla spraw rolniczych mają udzielać swej opinii, czy zatem nie należałoby dążyć do ujednostajnienia tych organów doradczych.

Po dłuższych rokowaniach, prowadzonych z jednej strony z obu krajowemi Towarzystwami rolniczemi jako byłemi właścicielami Dublan, względnie Czernichowa mającemi z tego tytułu zastrzeżone prawa co do udziału ich delegatów w kuratoryach tych szkół, z drugiej zaś strony z c. k. Rządem, któremu znów z tytułu udzielanych subwencyj przysługuje prawo mianowania reprezentanta w kuratoryi każdej ze szkół subwencyonowanych, po zasięgnięciu wreszcie opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych postanowił Wydział krajowy zatrzymać *statum quo* w szkole dublańskiej i czernichowskiej, we wszystkich zaś innych szkołach rolniczych, szkole lasowej lwowskiej i ogrodniczej tarnowskiej uprościć rzecz w ten sposób, że atrybucye dotychczasowych kuratoryj, które przestają istnieć, przelał na sekcyę stałą krajowej komisyi dla spraw rolniczych, w której obradach uczestniczyć ma delegat c. k. Rządu, ilekroć na porządku dziennym znajdą się sprawy dotyczące tych szkół.

Odpowiednio do tej zasady przeprowadzone zmiany w statutach przedłożył Wydział krajowy w myśl obowiązujących przepisów c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia. Wobec oświadczenia, jakie był Wydział krajowy poprzednio już od c. k. Ministerstwa w tej sprawie otrzymał, nie ulega wątpliwości, iż c. k. Rząd zaakceptuje te zmiany w nadzorze wymienionych szkół.

To utworzenie wspólnej niejako kuratoryi przynajmniej dla znacznej części naszych szkół, przeprowadzone w myśl intencyi Wysokiego Sejmu a z koniecznem uwzględnieniem wszystkich okoliczności, zapewni zwłaszcza niższym szkołom rolniczym jednolity kierunek naukowy, a tem samem przyczyni się niewątpliwie do ich dalszego rozwoju.

Braknie tylko jeszcze organu nadzorczego, któryby miał sobie poruczony stały nadzór nad tokiem nauki samej oraz kontrolę nad pedagogiczną działalnością nauczycieli, a był w możności wytknąć wady w nauczaniu i wskazać właściwą drogę postępowania. Brakowi temu starał się wprawdzie Wydział krajowy zaradzić w ten sposób, że z centralizowaniem kuratoryj zamierzył w najbliższej przyszłości ustanowić dla każdej niższej szkoły opiekuna, któryby rozciągał nadzór nad administracyą, tudzież nad naukowym i moralnym kierunkiem poruczonej sobie szkoły. Atoli opiekun taki, niezbędny jako lokalny organ nadzorczy, nie zastąpi stałego fachowego jednolitego nadzoru rozciągającego się na wszystkie zakłady razem wzięte choćby już z tego powodu, że ograniczony tylko na szkołę jego pieczy poruczoną ma tem samem ograniczony zakres i nie jest w możności porównywać działalności i postępu innych równorzędnych szkół, a tem samem odnajdywać różnic w postępowaniu, któreby należało usunąć.

Wobec powstawania nowych szkół potrzeba takiego inspektora staje się tem aktualniejszą, gdyż do powstających szkół wchodzą i wchodzić muszą młode siły na-

uczycielskie, bez należytej wprawy w pedagogicznem traktowaniu nauki w szkole tego poziomu, potrzebujące rad i wskazówek, by się uchronić od błędów łatwych zresztą do uniknienia, jeżeli się ma wytkniętą drogę, po której iść należy.

Wydział krajowy świadom jest tego, że stan taki nie jest normalny i że należy co rychlej dążyć do jego uchylenia przez wprowadzenie organu nadzorczego, któryby spełniając czynności powyżej wymienione udzielał także tym początkującym nauczycielom wskazówek pedagogicznych, a przy częstem zwiedzaniu szkół przekonywał się, o ile w praktycznem zastosowaniu kierowano się temi radami. Mając zaś w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia b. r. upoważnienie do powiększenia etatu urzędników konceptowych o 3 siły fachowe, z których jedna właśnie w myśl intencyi Wysokiego Sejmu miałaby mieć poruczony nadzór naukowy nad szkołami, rozpisał Wydział krajowy konkurs, aby tą drogą pozyskać odpowiednią siłę. Konkurs ten nie przyniósł wprawdzie dodatniego rezultatu, gdyż żaden z ubiegających się nie nadawał się na tę posadę, jednakowoż Wydział krajowy nie spuszcza tej sprawy z oka i ma nadzieję z pożytkiem dla szkół ją załatwić.

I. Szkoła w Bereżnicy.

Stosownie do zapowiedzi, zawartej w naszem zeszłorocznem sprawozdaniu, zostały roboty budowlane w terminie pokończone tak, że szkoła mogła być 15. wreśna otwartą. Na dwa miesiące przed otwarciem znaleźli się już na miejscu kierownik szkoły i instruktor, aby się zająć wewnętrznem urządzeniem i poczynić potrzebne przygotowania do otwarcia roku szkolnego. W terminie wyznaczonym, a opublikowanym w Stryjskiem i w sąsiednich powiatach, poczęły wpływać prośby o przyjęcie do szkoły, pochodzące prawie wyłącznie od włościan. Z próśb tych uwzględnił Wydział krajowy 15, gdyż tyle tylko stosownie do ułożonego, a Wysokiemu Sejmowi w zeszłym roku do wiadomości podanego programu było miejsc wolnych do rozdania.

Próśb, zwłaszcza ustnie zaniesionych w dniu poświęcenia szkoły, — który to akt odbył się w niespełna tydzień po otwarciu w obecności członka Wydziału krajowego podpisanego na niniejszem sprawozdaniu, tudzież reprezentanta rządu i autonomicznej władzy powiatowej i przy udziale wójtów okolicznych gmin — było bardzo wiele; zanosili je miejscowi i okoliczni włościanie tłómacząc opóźnienie tem, że dopiero naoczne przekonanie się o kierunku szkoły i praktycznych zajęciach uczniów, jakim się oddawać muszą, obudziło w nich pragnienie umieszczenia swych synów. Z powodu zajętych już poprzednio miejsc kilka z tych próśb musiało pozostać bez skutku aż do przyszłego roku.

Co do personalu nauczycielskiego, to ten stanowią na teraz kierownik a zarazem nauczyciel fachowy, nauczyciel do nauk elementarnych i instruktor do robót praktycznych, brakuje tylko drugiego nauczyciela fachowego, który będzie potrzebny dopiero z otwarciem drugiego roku nauki tj. z dniem 1. lipca 1897.

Kierownikiem, zarazem pierwszym nauczycielem fachowym, zamianował Wydział krajowy p. Henryka Rozwadowskiego, który po skończeniu wyższej szkoły dublańskiej i odbyciu kilkoletniej praktyki w charakterze rządcy kształcił się następnie przy pomocy stypendyum z funduszu krajowego za granicą, a w końcu po zwiedzeniu tak krajowych jak i pozakrajowych niższych szkół rolniczych poddał się na akademii rolniczej w Wiedniu kwalifikacyjnemu egzaminowi na nauczyciela niższych szkół rolniczych.

Nauczycielem do nauk elementarnych zamianowany został na podstawie konkursu p. Antoni Pawłusiewicz, ukwalifikowany nauczyciel szkół ludowych.

Obowiązki instruktora do robót praktycznych pełni p. Michał Stadnicki, którego Wydział krajowy przeniósł z Horodenki w tym samym charakterze do Bereżnicy.

Nauki religii chłopcom obrządku gr. kat. udziela miejscowy paroch, o udzielanie jej chłopcom obrządku rz. kat. toczą się układy z proboszczem łacińskim w Stryju.

Co się tyczy kredytów, które Wysoki Sejm uchwałą *pod 3.* na wstępie niniejszego sprawozdania przytoczoną, wyznaczył był na urządzenie tej szkoły i na pokrycie kosztów utrzymania w ciągu czteromiesięcznego jej istnienia, to one wystarczą zupełnie, gdyż jak to Wydział krajowy w swem zeszłorocznem sprawozdania przewidział, c. k. Ministerstwo rolnictwa przyczyniło się odpowiednim datkiem ze skarbu

państwa przeznaczając 3000 zł. na wzbogacenie środków naukowych. a 875 zł. na częściowe pokrycie kosztów utrzymania

Natomiast jednak nie wystarczy — jak to zresztą Wydział krajowy w swem zeszłorocznem sprawozdaniu wykazał — kwota, przeznaczona początkowo na pokrycie kosztów budowy w Uhersku, następnie przeniesiona na Bereźnicę.

Mianowicie miał wedle kosztorysu, sporządzonego przez prywatnego inżyniera p. Kotowskiego, który następnie na propozycyę komitetu budowlanego robotami kierował, wynieść koszt wszystkich budynków 46.671 zł., koszt rekonstrukcyi drogi 695 zł., a z doliczeniem 300 zł. za plany i 4% od sumy kosztorysowej za nadzór ogólną kwotę 49.533 zł. W trakcie wykańczania robót okazało się jednak, że niepodobnem jest pozostawić całego obejścia szkolnego bez oparkanienia tudzież, że trzeba koniecznie wykopać nową studnię. Koszt tych nieprzewidzianych a koniecznych robót obliczono na 2.490 zł. tak, że całkowity koszt miał wynieść kwotę 52.023 zł.

Jednakowoż z rachunków, które zestawił nasz inżynier, wysłany na żądanie komitetu na miejsce budowy dla kierowania dokończeniem robót w zastępstwie chorego Kotowskiego, okazało się, że komitet budowlany mimo całej oględności nie był wstanie w granicach powyższej kwoty zmieścić wszystkich wydatków i że musiał je przekroczyć o okrągło 4300 zł. głównie dla tego, że w kosztorysie nie obliczono dokładnie wszystkich materyałów i nie uwzględniono wcale wewnętrzego urządzenia stajni, chlewów i miejsc ustępowych.

Gdy zaś na pokrycie tej całej obecnie już znanej kwoty, wynoszącej okrągło *56.320 zł.* Wydział krajowy miał 20.000 zł. pierwotnie na Uhersko przyznanych, 20.000 zł. od c. k. rządu przyrzeczonych, a 3.611 zł 93 ct, przez Radę powiatową w Stryju wpłaconych, przeto miał Wydział krajowy w gotówce i w promesie razem *43.611 zł. 93 ct.* Atoli z kwoty tej wydał był Wydział krajowy 1.110 zł. na przedwstępne badania gruntu w Uhersku i na wypłacenie honoraryum architekcie Janowskiemu za plany tej niedoszłej szkoły, nadto nie otrzymał od c. k. Rządu całych 20.000 zł. tylko 8.000, a pozostało jeszcze 12.000 zł., płatnych dopiero w ciągu następnych czterech lat tak, że na pokrycie kosztów budowy szkoły w Bereżnicy posiadał Wydział krajowy faktycznie 43.611·93 mniej 13.110 zł. to jest *30.501 zł. 93 ct.*

Że zaś budowa kosztowała jak wyżej podano 56.320 zł., a pokrycia było na 30.502 zł. okrągło, przeto brakło pokrycia na 25.818 zł., z których c. k. Rząd ma wedle zobowiązania pokryć 12.000 zł.

Gdy jednak te 12.000 zł., wpłyną dopiero w ciągu następnych 4 lat, a ostateczne zamknięcie i uregulowanie rachunków wraz z kolaudacyą budowy nastąpi zaraz z początkiem przyszłego roku, przeto Wydział krajowy był zmuszony wstawić do rubr. XV. preliminarza wydatków na r. 1897 całą potrzebną kwotę w okrągłej cyfrze 26.000 zł. z tem, że wpływające od c. k. Rządu raty wstawiać będzie kolejno do dochodów odpowiedniej rubryki budżetowej.

II. Szkoła w Jagielnicy.

Przeznaczona głównie do wykształcenia synów zamożniejszych włościan na praktycznych gospodarzy w przyszłości czerpie też szkoła ta swój materyał głównie z tej warstwy społecznej i to przeważnie z najbliższych powiatów. Na 30 uczniów, pobierających naukę w ubiegłym roku szkolnym w Jagielnicy, było 28 synów włościańskich. Z pomiędzy tych 30 było na I. roku 11, na II. roku 11, na III 8 uczniów; z tych zdało egzamin roczny na I. roku 7 (63%), na II. roku 11 (100%), ukończyło zaś szkołę z 8 uczniów III. roku 6 (75%). Wielki stosunkowo procent (37%) uczniów, którzy nie odpowiedzieli wymaganiom, stawianym przy przejściu z I. roku na II. rok, tłumaczy się brakiem zamiłowania do tego zawodu, który im tylko wolą rodziców narzucony został. Skutkiem tego widziała się Dyrekcya zniewoloną odmówić im prawa powtarzania.

Co do składu grona nauczycielskiego, to ten uległ znacznym zmianom, wywołanym względami na inne zakłady tej samej kategoryi. niemniej na nowo powstającą szkołę.

Ubył mianowicie drugi nauczyciel fachowy p. Franciszek Cisło, którego Wydział krajowy przeniósł w tym samym charakterze do Gródka. Jego miejsce zajął drugi nauczyciel fachowy z Horodenki p. Włodzimierz Grodzki. W miejsce p. Ziemiańskiego, który jako nauczyciel do nauk elementarnych przeniesiony został do Kobiernic, zamianował Wydział krajowy na podstawie konkursu p. Michała Zająca, nauczyciela ludowego z Sossolówki. Wreszcie posadę instruktora, opróżnioną z odejściem p. Świątalskiego, nadał Wydział krajowy p. Tadeuszowi Cholewie, ukończonemu uczniowi szkoły czernichowskiej posiadającemu kilkuletnią praktykę zawodową. Nadto przeznaczył tam Wydział kraj p. Adolfa Ponińskiego, ukończonego ucznia wyższej szkoły dublańskiej, posiadającego praktykę zawodową, aby przy pomocy stypendyum z funduszu krajowego zapoznał się z metodą nauki udzielanej w szkole niższej, a probując nadto pod nadzorem i kierunkiem starszych nauczycieli swych sił miał możność wykształcenia się na dobrego nauczyciela fachowego.

W sprawie nowych budowli, stawianych na obejściu szkolnem na mocy dawniej otrzymanego zezwolenia od Wys. Sejmu, tudzież w sprawie adaptacyj, przeprowadzonych w myśl polecenia, zawartego w uchwale *pod II.* na wstępie przytoczonej, nadmienia Wydział krajowy, że dom mieszkalny, przeznaczony na pomieszczenie nauczycieli, został ukończony i do użytku oddany. Preliminowany początkowo koszt tego budynku na 9.000 zł., do czego c k. Rząd przyczynił się datkiem 4.500 zł., okazał się niewystarczającym. Już bowiem przy oddawaniu tej roboty w r. 1895 w przedsiębiorstwo, przyczem interweniował członek kuratoryi p. Adam Noël, wiadomem było, że preliminowana kwota nie wystarcza, gdyż przedsiębiorca podjął się wykonania za ryczałtową sumę 10.000 zł. Gdy nadto w trakcie budowy postanowiono ze względu na bezpieczeństwo pokryć dom dachówką, a nie jak projektowano gontami, wynikł z tego i z potrzeby wzmocnienia więzby dachowej dalszy wydatek w kwocie 500 zł., tak, że preliminowany początkowo koszt okazał się o 1.500 zl. za małym.

Wydział krajowy wstawił tę kwotę w preliminarz szkoły w wydatki nadzwyczajne i o jej przyznanie niniejszem uprasza.

Adaptacye w budynku szkolnym, przeróbki w zabudowaniach gospodarskich i budowę stelmacharni i mleczarni wykonano w tym roku w własnym zarządzie w granicach kwoty, wyznaczonej na ten cel przez Wys. Sejm.

Przez wykonanie tych budowli, odpowiedniejsze ich rozmieszczenie i uporządkowanie całego dziedzińca zyskała szkoła obok tego, że zatrudnieni w niej funkcyonaryusze otrzymali wygodniejsze nieco mieszkania, także wiele na zewnętrznym wyglądzie, który dotąd na przybywającym tam po raz pierwszy nie robił dodatniego wrażenia. Do całości brakuje tylko drogi dojazdowej, umożliwiającej dostanie się do zakładu od drogi powiatowej. By i ten dotkliwy brak usunąć postanowił Wydział krajowy wystąpić wobec Wys. Sejmu z wnioskiem na udzielenie kredytu, któryby posłużył na zbudowanie dojazdu. Wedle kosztorysu, wypracowanego przez Oddział techniczny, wyniesie koszt zbudowania dojazdu około 550 zł.

Kwotę tę wstawił Wydział krajowy do preliminarza nadzwyczajnych wydatków szkoły, a niniejszem uprasza o jej przyznanie.

III. Szkoła w Horodence.

Spełniając polecenie, zawarte w uchwale Wys. Sejmu przytoczonej *pod IV.*, co do nabycia lub wydzierżawienia około 30 morgów gruntu dla tej szkoły, rozpoczął Wydział krajowy starania, zmierzające do urzeczywistnienia tej myśli. Przy bliższem jednak badaniu lokalnych stosunków okazało się, że myśl ta byłaby do przeprowadzenia jedynie bardzo znacznym nakładem, na który Wydział krajowy nie mógł funduszu krajowego narazić. W odległości bowiem $1^1/_2$ klm od szkoły, a więc w odległości jeszcze możliwej, byłoby do nabycia około 20 morgów po cenie 800—1000 zł, za morg, co uczyniłoby wraz z kosztami prawnemi przeszło 20.000 zł. Dalej położone parcele byłyby wprawdzie nieco tańsze, odległość ich jednak jest tak znaczną — najbliższe odległe są od szkoły o 5 klm, — że ich nawet Wydział krajowy nie brał w kombinacyę. Podobnie niekorzystnie ma się rzecz i z wydzierżawieniem. Bliżej położone parcele nie są do zadzierżawienia; najbliżej jeszcze z odleglejszych położony jest folwark ormiańskiego probostwa o obszarze 61 morgów z lichemi budynkami.

Folwark ten byłby do zadzierżawienia po upływie 2 lat po 15 zł. z morga, leży jednak o przeszło 3 klm, od szkoły, a więc tem samem nie nadaje się na gospodarstwo szkolne. Wobec takiej sytuacyi wstrzymal się Wydział krajowy z jakąkolwiek dalszą akcyą w tym kierunku i ograniczył swą czynność jedynie do skonstatowania faktycznego stanu rzeczy i do przedstawienia go Wys. Sejmowi.

Przechodząc do wewnętrznych spraw szkolnych nadmienia Wydział krajowy, że napływ zgłaszających się o przyjęcie do tej szkoły jest bardzo znaczny i zwiększa się niemal z każdym rokiem tak, że przeszło połowa próśb musi być nieuwzględnioną. Z pomiędzy 46 kand. na I r. przyjął Wydział kraj 21, na II. r. przeszło z poprzedniego roku 14, zaś na III rok 8, tak, że ogólna liczba uczniów z początkiem ubiegłego roku szkolnego wynosiła 43. W ciągu roku wystąpiło ze szkoły 5, jeden został wydalony a jeden umarł; pozostało zatem z końcem roku szkolnego i zdawało egzamina roczne 36 uczniów tj. 17 na I, 11 na II, a 8 na III roku. Z ogólnej liczby 36 tylko 3 tj. 8% nie uzyskało stopnia przejściowego. Uczniowe III. roku, których było ośmiu, zdali końcowy egzamin w przeważnej części z postępem dobrym, 6 z nich otrzymało natychmiast posady w większych majątkach ziemskich, jeden pozostał w szkole w charakterze praktykanta pomocnika instruktora, a jednemu dał Wydział krajowy stypendyum na wykształcenie się w mleczarstwie.

Podobnie jak w roku szkolnym 1894/5 odbył się i w ubiegłym roku szkolnym drugi rolniczy kurs jednoroczny dla nauczycieli szkół ludowych wedle niezmienionego programu. Na kurs ten przeznaczyła Rada szkolna krajowa tak samo, jak rok przedtem, 10 nauczycieli ludowych, przeważnie kierowników szkół w różnych okolicach z całego kraju. Nauk na kursie tym udzielali i praktycznemi zajęciami frekwentantów kierowali ci sami nauczyciele szkoły naszej, którzy już w roku zeszłym byli czynni. W bieżącym roku szkolnym nie ma już takiego kursu.

Co do składu ciała nauczycielskiego, to uległ on z początkiem bieżącego roku szkolnego bardzo znacznym zmianom, bo z wyjątkiem nauczyciela do nauk elementarnych, który pozostał na miejscu, reszta przeniesioną została z powodów podanych powyżej przy omawianiu szkoły jagielnickiej do innych zakładów. I tak mianowany został dotychczasowy kierownik p. Roman Bastgen dyrektorem szkoły czernichowskiej a jego miejsce zajął w charakterze prowizorycznego kierownika p. Dr. Józef Pawłowski, który po skończeniu instytutu agronomicznego w Puławach i odbyciu praktyki zawodowej zajęty był w charakterze nauczyciela rolnictwa w szkole gródeckiej przez zimowy kurs r, 1894/5, następnie przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego przygotowywał się w Jenie do egzaminu rygorozalnego, a po złożeniu go i uzyskaniu stopnia akademickiego zwiedzał do kwietnia b. r. niższe szkoły rolnicze i kursa zimowe w Niemczech, wreszcie po powrocie do kraju od maja przydzielony był do Horodenki dla obznajomienia się z wszystkiemi czynnościami, które kierownik ma do spełnienia.

Drugi nauczyciel fachowy p. Włodzimierz Grodzki przeniesiony został, jak już nadmieniono, w tym samym charakterze do Jagielnicy, a na opróżnioną po nim posadę przeznaczony został p. Przemysław Cholewa, nauczyciel fachowy z Kobiernic; wreszcie miejsce instruktora p. Michała Stadnickiego, który został do Bereżnicy przeniesiony, zajął p. Berezowski, b. uczeń tej szkoły a przed objęciem posady oficyalista w dobrach br. Romaszkana. Ustąpił również p Henryk Klimkiewicz, który się był sposobił przy pomocy stypendyum do zawodu nauczycielskiego, lecz nabrał przekonania, że nie posiada ku temu potrzebnych warunków. Natomiast przydzielony tam został p. Kawecki ukończony Dublańczyk i praktyczny gospodarz, który po odbyciu praktyki nauczycielskiej w szkole kobiernickiej kształcił się jeszcze przy pomocy stypendyum w wyższej szkole rolniczej w Tetschen-Liebwerd.

Kończąc rzecz o szkole horodeńskiej nadmienia tylko jeszcze Wydział krajowy, że uwzględniając częściowo wnioski kierownika kraj. stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach postanowił założyć w Horodence pole doświadczalne dla prowadzenia na niem doświadczeń z nawozami i nasionami przez nauczyciela fachowego wedle wskazówek kierownika stacyi. Nie wchodząc na tem miejscu bliżej w motywowanie konieczności takich doświadczalń i ich umiejętnego prowadzenia, bo o tem szczegółowiej jest mowa w sprawozdaniu o krajowych naukowych zakładach rolniczych w Dublanach, dodaje tylko Wydział krajowy, że na założenie tego pola pozwolił sobie wstawić w nadzwyczajne wydatki — preliminarza szkoły kwotę 250 zł., a podnieść wydatek zwyczajny na nasiona i nawozy do kwoty 100 zł.

IV. Szkoła w Kobiernicach.

Ubiegły rok szkolny zastał 32 uczniów zapisanych do tej szkoły. Dwunastu z nich było na I., 12 na II., a 8 na III roku. Z wyjątkiem jednego, którego rodzice mają większą własność ziemską reszta tj. 31 było synów włościan z 13 okolicznych powiatów. Największego kontyngentu dostarczył powiat bialski i krakowski a z dalszych rzeszowski.

Z końcem roku szkolnego wszyscy 32 przystąpili do egzaminów, mianowicie uczniowie I. i II. roku do egzaminu rocznego, uczniowie zaś III roku do egzaminu końcowego. Egzamina odbyły się w obecności delegata Wydziału krajowego p. Ludwika Seelinga, generalnego dyrektora dóbr Arcyksięcia Rainera, który w sprawozdaniu złożonem Wydziałowi krajowemu podniósł, że wynik egzaminu najzupełniej go zadowolnił. Uczniowie bowiem na zadawane im jasne i zwięzłe pytania odpowiadali spokojnie i ze zastanowieniem się, a w praktycznych zajęciach udowodnili wielką wprawę w ich wykonywaniu. Nadto podnosi p. Seeling w swej relacyi wielki ład, czystość i porządek, jaki zastał w całej szkole i w zabudowaniach folwarcznych nadmieniając, że jego zdaniem ten ogólny skrupulatnie utrzymywany a tak w każdem gospodarstwie pożądany porządek do którego się uczniowie kobierniccy w ciągu trzechletniego tam pobytu wdrażają, tak im w krew wejdzie, że go niewątpliwie później czy to na własnem gospodarstwie, czy też na posadzie przestrzegać będą.

Skład ciała nauczycielskiego, w ciągu ostatnich lat dość licznym ulegający zmianom, musiał i w tym roku wskutek powszechnej translokacyi sił nauczycielskich, wywołanej względami ogólnemi doznać tego samego losu. Mianowicie przeniesiony został, jak to przy szkole w Horodence zaznaczono, nauczyciel fachowy p. Przemysław Cholewa, a w jego miejsce prowizorycznie mianowany p. Franciszek Dąbrowski, który przy pomocy stypendyum z funduszu krajowego ukończył z bardzo dobrym postępem wyższą szkołę w Tetschen-Liebwerd, a przez ostatni rok był zatrudniony w szkole gródeckiej. Ustąpił zaś dobrowolnie z posady nauczyciel do nauk elementarnych Olesków i instruktor do robót praktycznych Swiątalski. Miejsce pierwszego zajął p. Ziemiański, przeniesiony do Kobiernic z Jagielnicy, instruktorem zaś mianowany został na podstawie konkursu p. Leopold Weigel, ukończony uczeń szkoły czernichowskiej, wieloletni oficyalista prywatny.

Stosownie do polecenia, zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu przytoczonej *pod III.* wykonano niezbędne adaptacye w samym budynku szkolnym i w tak zwanej oficynie, skutkiem czego uzyskano cokolwiek lepsze rozlokowanie i jedno mieszkanie dla nauczyciela tak, że przez to zaspokojono najpilniejsze przynajmniej potrzeby. Natomiast budynki folwarczne a zwłaszcza dachy na nich były tego rodzaju, że o przechowaniu w nich tegorocznych zbiorów nie mogło być mowy. Gdy zaś wedle kontraktu dzierżawnego właściciel jest obowiązany do dostarczenia wszelkich materyałów w razie zachodzącej potrzeby wykonania reperacyj, a fundusz krajowy ponosi tylko koszta roboty samej, wezwał Wydział krajowy administracyę dóbr Kozy, by potrzebnego materyału dostarczyła, a Dyrekcyę szkoły upoważnił do wykonania niezbędnych reparacyi, mianowicie pokrycia dachu na spichrzu, stodole i piwnicy i naprawienia ogrodzeń. Koszt tych niecierpiących zwłoki robót dosięgnął kwoty 300 zł. i został zaliczkowo z innych funduszów pokryty. Kredyt zaś na zwrot tej zaliczki potrzebny wstawił Wydział krajowy do preliminarza nadzwyczajnych wydatków szkoły i uprasza niniejszem Wysoki Sejm o jego przyznanie.

W końcu nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że w najbliższej przyszłości czeka go dalszy wydatek na gospodarstwo w Kobiernicach, mianowicie trzeba będzie przystąpić do zdrenowania jednej parceli, do czego właściciel ma również przyczynić się dostarczaniem rurek. Z wnioskami co do przyznania potrzebnego na ten cel kredytu wystąpi Wydział krajowy w przyszłym preliminarzu.

V. Szkoła w Suchodole.

Z mocy uchwały Wysokiego Sejmu, przytoczonej *pod 4*, rozpisał Wydział krajowy z pierwszą wiosną rozprawę ofertową w Wydziale powiatowym w Krośnie na oddanie w przedsiębiorstwo robót budowlanych dla tej przyszłej szkoły rolniczej

z terminem wykończenia ich do maja 1897. r. Rozprawa ta dała jednak wynik ujemny, stanęło bowiem tylko dwu oferentów, z których jeden żądał 15% drugi 16% ponad cenę kosztorysową To wygórowane żądanie, nie do przyjęcia dla Wydziału krajowego wobec brzmienia powołanej uchwały Wysokiego Sejmu, tłumaczono tem, że Krosno i jego okolica cierpi na brak materyałów budowlanych, że kamień trzeba sprowadzać z Odrzykonia, a sprowadzać można zimową porą kiedy furmanki są za przystępniejszą cenę do dostania, że wreszcie zupełny brak cegły, którą budujący musi albo sam robić i wypalać albo też sprowadzać z Jasła.

Wobec takiej sytuacyi nie pozostawało. jak tylko przedłużyć termin ukończenia budowy, a tem samem i termin jej rozpoczęcia o rok, aby przez to dać możność przedsiębiorcom, reflektującym na tę budowę, spokojnego gromadzenia i przygotowania materyałów, co znów powinno było wpłynąć na obniżenie żądań. Rozpisano tedy ponowną rozprawę ofertową z terminem oddania budowli do użytku dnia 1. lipca 1898. Tym razem oczekiwania nie zawiodły, gdyż powiodło się oddać wykonanie robót po cenach jednostkowych w kosztorysie podanych, a budowniczy lwowski, który się tych robót podjął, daje rękojmię, że je wykona należycie i ku zadowoleniu Wydziału krajowego.

Do kosztów budowy i kosztów wewnętrznego urządzenia, przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa, na skutek wniesionego przez Wydział krajowy przedstawienia, przyczynić się w połowie ze skarbu państwa, w okrągłej kwocie 28.000 zł,, płatnej w rocznych ratach po mniej więcej 6.000 zł. Pierwsza rata ma być wypłaconą w roku 1897.

VI. Szkoła w Gródku.

Szkoła ta, której zadanie polega na kształceniu w ciągu jednego roku synów włościańskich w racyonalnej uprawie i wyprawie roślin włóknistych, istnieć ma, jak to Wydział krajowy w swem zeszłorocznem sprawozdaniu podał do wiadomości Wys. Sejmu, tak długo, dopóki nie wejdzie w życie szkoła w Suchodole, w której prócz nauk, objętych ogólnym planem dla niższych szkół, udzielaną także będzie teoretycznie i praktycznie nauka o uprawianiu lnu i wyprawie włókna.

Szkoła gródecka w dzisiejszym stanie nie ma racyi bytu, gdyż jest tylko właściwie kursem przygotowawczym do niższych szkół rolniczych; od chwili bowiem jej reaktywowania t. j. od r. 1890, prawie wszyscy uczniowie po skończeniu, udają się na dalszą naukę do niższych szkół. Podobnie rzecz się miała i w ubiegłym roku szkolnym, gdzie z 9-ciu ukończonych uczniów 7-miu poszło do niższych szkół w Dublanach, Horodence i Bereźnicy.

Na rok bieżący przyjęto również 9 uczniów, z których większa część pochodzi z powiatu Samborskiego; powiat Gródecki, siedziba szkoły, nie dostarczył żadnego kandydata.

Zmiany, zaszłe w personalu nauczycielskim, podano już przy szkole Jagielnickiej i Kobiernickiej, tu tylko nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że kilkoletniego praktykanta w tej szkole, Wojciecha Półchłopka, wysłał za stypendyum do Rzeszowa, aby tam w mleczarni p. Wilkensa zapoznał się praktycznie z obchodzeniem się z nabiałem i przetworami nabiałowemi.

VII. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

W ubiegłym roku szkolnym liczyła szkoła Tarnowska 21 uczniów, z tych było na I. roku 13, na II. roku 4, na III. również 4. Egzamina roczne i końcowy odbyły się w ostatnich dniach marca w obecności zast. członka Wydziału krajowego p. Brykczyńskiego i członka kraj. komisyi rolniczej p. Langiego.

W relacyi złożonej Wydziałowi krajowemu podnieśli ci delegaci, że ich zdaniem szkoła jako tako spełnia swe zadanie należycie. bo wychowuje uczniów praktycznie a nauczając ich prawie wszystkich gałęzi ogrodnictwa, daje im pewny kawałek chleba na przyszłość, gdyż każdy z ukończonych uczniów znajduje zaraz posadę.

Zarazem jednak zwrócili uwagę Wydziału krajowego, że uczniowie nie umieją wazonowego kwiaciarstwa ani racyonalnego przerabiania owoców na towar łatwy do zbycia, a powodem tego brak cieplarni i suszarni.

Uznając potrzebę uzupełnienia nauki praktycznej i w tych kierunkach polecił Wydział krajowy Dyrekcyi urządzić skromnym nakładem małą suszarnię, której koszt zmieści się w granicach kredytu, wyznaczonego przez Wysoki Sejm na rok bieżący na wydatki nadzwyczajne. Jedynie tylko koszt nabycia młynka i prasy do owoców obciążyć musi budżet r. 1897., do którego Wydział krajowy wstawił w tym celu jednorazowy wydatek 300 złr. do pozycyi „środki naukowe i do demonstracyi".

Odmienniej nieco przedstawia się sprawa cieplarni, ktorej dotkliwy brak odczuwać się już dawał od chwili przeniesienia szkoły do Tarnowa. Do częściowego bodaj usunięcia braku nadarzyła się sposobność, gdy gmina miasta Tarnowa postanowiła dla siebie wybudować nową a sprzedać starą cieplarnię.

Po długich rokowaniach stanęło na tem, że Wydział krajowy mając na ten cel wyznaczony przez Wys. Sejm kredyt 1000 zł. nabył za tę kwotę od miasta starą cieplarnię. Atoli cieplarnia ta, potrzebująca gruntownej restauracyi, w dzisiejszych rozmiarach nie odpowiada celowi w całej pełni, gdyż jest stanowczo za szczupłą i musi być przebudowaną. Wedle szkicu, który Dyrekcya na wezwanie Wydziału krajowego wypracowała, koszt przebudowania nabytej cieplarni i odpowiedniego jej rozszerzenia wyniósłby w przybliżeniu 4.000 złr. Wprawdzie szczegółowego planu i kosztorysu Wydział krajowy nie jest w możności przedłożyć Wysokiemu Sejmowi, gdyż projekt sporządzony przez architekta w Tarnowie, a wprzededniu zamknięcia niniejszego sprawozdania Wydziałowi krajowemu przedłożony, jest i nieodpowiedni i za kosztowny, to jednak z uwagi na istotną potrzebę nie waha się Wydział krajowy wystąpić wobec Wys. Sejmu z wnioskiem na zezwolenie rozszerzenia i przebudowania nabytej od gminy cieplarni kosztem nie przekraczającym 4.000 zł. i pod warunkiem, że c. k. Rząd pokryje połowę tego wydatku ze skarbu państwa.

Przechodząc do innych spraw, dotyczących szkoły, nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że pozwolił sobie do preliminarza wydatków wstawić w pozycyi „na utrzymanie ogrodu" 500 złr. jako jednorazowy wydatek na postawienie muru dla osłonięcia szlachetniejszych gatunków drzew pestkowych tudzież na odpowiednie zameliorowanie jednej parceli.

Co do składu ciała nauczycielskiego, to ten nie uległ żadnej zmianie, ubył tylko dotychczasowy instruktor, a jego miejsce zajął Lipiarz, były uczeń tej szkoły.

Bieżący rok szkolny rozpoczął się w oznaczonym czasie z tą samą prawie ilością uczniów, jak ubiegły rok, z innym tylko rozdziałem na poszczególne lata, albowiem na I. rok przyjęto 10, na II. rok 8, a na III. rok 4 uczniów.

Dołączając ·/. w końcu sprawozdania kierowników szkół, wymienionych w nagłówkach, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1896 o krajowych niższych szkołach rolniczych, krajowej szkole uprawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 26.000 zł. na pokrycie reszty kosztów budowy szkoły rolniczej w Bereźnicy.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.050 zł. na pokrycie reszty kosztów budowy domu mieszkalnego w szkole rolniczej w Jagielnicy i na budowę drogi dojazdowej do szkoły.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozszerzenia i przebudowania cieplarni w szkole ogrodniczej w Tarnowie kosztem 4.000 złr. pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd pokryje połowę tego wydatku ze skarbu państwa.

Z Rady Wydziału kraj. królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 4. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Sprawozdanie

dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence, za rok szkolny 1895|96.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. — Cel szkoły, wytknięty rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z d. 30. września 1890 r. l. 39.408, a mianowicie: kształcenie wychowanków szkoły na pomocników (organa wykonawcze) dla gospodarstw większych, nie uległ zmianie, jak również nieuległy zmianie warunki, które skłoniły Wysokie Władze do naznaczenia tego celu. Szkoła jest oparta o gospodarstwo wzorowe, obejmujące 3.661 morg. obszaru (gruntów ornych, łąk, pastwisk i stawów), racyonalnie prowadzoną hodowlę koni (pół krwi), bydła rogatego (obora zarodowa pół krwi bern.-simmenthal), owiec (pół krwi hampeshiredown), gorzelnię gospodarską, młyn amerykański, warstat mechaniczny, warstat kołodziejski, stelmachski i rymarski.

Na mocy umowy zawartej z właścicielem dóbr horodeńskich, mogą i korzystają uczniowie ze wszystkich działów tego gospodarstwa, i drogą praktyki przyswajają sobie tyle pożądane szczegóły dla gospodarza praktycznego.

Powołując się na powiedziane w zeszłorocznem sprawozdaniu, ośmiela się dyrekcya zaznaczyć ponownie konieczność nabycia kilku morgów gruntu na teren, gdzieby można swobodnie wdrażać uczniów do wykonywania robót gospodarskich. Liczyć się z tem należy, że do szkoły horodeńskiej przyjmuje się prawie wyłącznie takich chłopców, którzy jako synowie niewłościan, nie umieją zupełnie wykonywać robót gospodarskich, i że początkowe uczenie tychże na obszarach niebędących własnością szkoły, krępuje kierującego praktyką i uczącego robót, ze szkodą dla nauki, a właścicielowi gospodarstwa wyrządza także szkodę. Takie pole ćwiczeń musiałoby być zagospodarowane, chociażby ze względu na swe przeznaczenie, a tem samem zapewnić powinno odpowiednie przychody. Dyrekcya mniema, że zwiększenie takiego pola do obszaru 30 morgów i założenie zupełnego gospodarstwa z budynkami, inwentarzem itd., zniosłoby dotychczasowy cel szkoły, i zrównało ją ze szkołami rolniczemi przeznaczonemi do kształcenia synów włościan.

Nauka teoretyczna i praktyczna obejmuje przedmioty wskazane statutem szkoły, a skierowana do celu przez Wysoki Wydział krajowy wytkniętego, jest rozłożona na lat trzy.

Warunki przyjęcia uczniów są następujące:

Starający się o przyjęcie do szkoły powinien:

1. Najpóźniej do 30. maja danego roku wnieść do dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence podanie z dołączeniem:
   a) metryki urodzenia udowodniającej, że kandydat ukończył 16. rok życia,
   b) świadectwa szkolnego udowadniającego ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem. Dołączenie świadectwa ukończenia kursów nauki dopełniającej jest pożądane, — a kandydaci, którzy wykażą się takiem świadectwem mają pierw-

szeństwo w przyjęciu do szkoły przed innymi, posiadającymi zresztą równe warunki,

c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionych przez właściwego duszpasterza i zwierzchność gminną,

d) świadectwo zdrowia wystawione przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez dyrekcyę poddać się egzaminowi wstępnemu, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest umysłowo należycie rozwinięty, i posiada dostateczne wykształcenie elementarne, ażeby mógł korzystać z nauk udzielanych. (Termin do egzaminu wstępnego wyznacza się na koniec miesiąca czerwca).

3. Otrzymawszy zapewnienie przyjęcia, złożyć w dyrekcyi pisemne zobowiązanie rodziców, opiekunów lub protektorów, poręczające regularną wypłatę należytości przypadających szkole za utrzymanie ucznia.

Synowie ubogich rodziców mogą otrzymać bezpłatne utrzymanie w zakładzie. Starający się o takowe, winni wnieść osobne podanie do Wydziału krajowego na ręce dyrekcyi.

4. Każdy wstępujący do szkoły powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę do ubrania i w dobre obuwie (buty z cholewami).

Koszt utrzymania. Za całe utrzymanie tj. pomieszkanie, opał i światło, pościel i pranie bielizny, wikt i całe ubranie (oprócz bielizny i butów), płaci się do kasy szkolnej 150 zł. rocznie, w półrocznych ratach zgóry.

Stypendya. Dla szkoły horodeńskiej są przeznaczone: z funduszów Rady powiatowej horodeńskiej 3 stypendya po 150 zł. rocznie, — i z funduszów gminy miasta Horodenki, (dla młodzieży przynależnej do tego miasta), 1 stypendyum o rocznych 100 zł. w. a.

Egzamina i świadectwa. Po końcu roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki, przed komisyą egzaminacyjną, stosownie do postanowienia §. 14. statutu szkoły. O wyniku egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia dyrekcya listownie rodziców względnie opiekunów uczniów.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk, jest każdy uczeń obowiązany złożyć egzamin końcowy z całości nauki zawodowej przed komisyą egzaminacyjną. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje abiturient „świadectwo ukończenia nauk“, w którem jest podany ogólny postęp w naukach stopniami: bardzo dobry, dobry i dostateczny, — a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie lub zaledwie odpowiednie.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Roman Bastgen, kierownik szkoły i nauczyciel fachowy uczył rolnictwa i kierował praktyką gospodarską.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy uczył elementarnych wiadomości z nauk przyrodniczych, hodowli zwierząt i rachunków na roku 2.

3. Henryk Klimkiewicz, stypendysta Wydziału krajowego uczył: wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych na 1 roku, prowadzenia regestrów gospodarskich i przepisów polowych.

4. Dr. Józef Pawłowski, stypendysta Wydziału krajowego, udzielał nauki o nawozach, w zastępstwie kierownika szkoły, a to celem wypełnienia polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego pismem z d. 10 kwietnia br. do l. 21.868.

5. Włodzimierz Markowski, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył: języka polskiego i ruskiego, geografii, historyi ojczystej, rachunków na roku 1 i 3. rysunków i kaligrafii.

6. Michał Stadnicki, instruktor i dozorca uczniów uczył wykonywania robót gospodarskich, a to przy pomocy praktykantów Jana Majeranowskiego, a następnie Antoniego Wietkiego, ukończonych uczniów szkoły tutejszej.

7. Ks. Andrzej Kosztyła, wikary przy łać. kościele parafialnym, udzielał nauki religii uczniom obrz. rz. kat.

8. Ks. Hipolit Babiak. wikary przy ruskiej cerkwi parafialnej udzielał religii uczniom obrządku gr. kat.

9. Teofil Sochaniewicz weterynarz krajowy uczył: wstępnych wiadomości do nauki hodowli zwierząt i weterynaryi, o pielęgnowaniu zwierząt w czasie zdrowia i choroby, o środkach zaradczych i chorobach zakaźnych i o pomocy przy porodach, a to na osobnym kursie.

10. Urban Wareg Massalski, krajowy instruktor mleczarstwa, udzielał teoretycznie i praktycznie nauki mleczarstwa, na osobnym kursie.

11. Zygmunt Jakliński, oficyał przy fabryce tytoniu w Jagielnicy, udzielał nauki uprawy tytoniu i obchodzenia się z liściem tytoniowym na osobnym kursie.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczna i praktyczna. Zakres i treść każdego poszczególnego przedmiotu nauki nieuległy zasadniczej zmianie w porównaniu do lat dawniejszych, i dlatego ogranicza się dyrekcya na podaniu rozkładu nauk, i krótkiem powtórzeniu sposobu udzielania praktyki gospodarskiej.

A). Nauki udzielane były rozłożone następująco:

1. W okresie zimowym (od 15. października do 15. kwietnia), — na tydzień godzin:

		Rok I.	Rok II.	Rok III.	Razem	
Księża katecheci obrządku rz. i gr. kat.:	Religia i egzorty	2	1	1	4	4
Nauczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski . .	7	4	3	14	
	Rachunki	8	—	2	10	
	Geografia i historya Polski	2	2	—	4	
	Kaligrafia i rysunki . .	3	3	2	8	36
„ W. Grodzki:	Rachunki	—	3	—	3	
	Wiadomości z zoologii .	1	—	—	1	
	„ z botaniki .	2	2	—	4	
	„ z chemii , .	—	5	—	5	
	Hodowla zwierząt gospod. .	—	—	5	5	18
Stypendysta: H. Klimkiewicz:	Wiadomości z fizyki . .	2	—	—	2	
	Rachunkowość . . .	—	—	4	4	
	Przepisy polowe . .	—	—	2	2	8
Kierownik: R. Bastgen:	Rolnictwo	—	3	10	13	
	Raporta z zajęć praktycz. .	1	1	1	3	16
	Razem . .	28	24	30	—	82

2. W okresie jesiennym (od 1 września do 15. października) i wiosennym (od 15. kwietnia do 15 czerwca) na tydzień godzin:

		Rok			Razem	
		I.	II.	III.		
Księża katecheci obrządku rz. i gr. kat.:	Religia i egzorty	1	1	1	3	3
Nanczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski . .	3	2	2	7	
	Rachnnki	3	—	1	4	
	Geografia i historya Polski	1	1	—	2	13
„ W. Grodzki:	Rachunki	—	2	—	2	
	Wiadomości z zoologii .	1	—	—	1	
	„ z botaniki .	2	2	—	4	
	„ z chemii . .	—	2	1	3	
	Hodowla zwierząt gospod. .	—	—	4	4	14
Stypendysta: H. Klimkiewicz:	Wiadomości z fizyki . .	2	—	—	2	
	Repetycye z anat. i fiz. zwierz.	—	2	—	2	
	Rachunkowość . . .	—	—	2	2	6
Kierownik: R. Bastgen:	Rolnictwo	—	2	8	10	
	Raporta (wspólnie) . .	6	6	6	6	16
Stypendysta: Dr. Pawłowski:	Nauka o nawozach . .	—	—	2	2	2
	Razem . .	19	20	27	—	54

Nauka praktyki gospodarskiej rozpoczyna się z uczniami roku pierwszego od wyuczania poprawnego wykonywania wszelkich robót ręcznych, przy użyciu narzędzi ręcznych (kopania, motyczenia, żęcia, koszenia, wiązania itd.), i niektórych robót narzędziami zaprzężnymi (orania, włóczenia i walcowania). W drugim roku nauki używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami i maszynami zaprzężnymi (orania, młócenia, pielenia, płużkowania, grabania grabarką, cięcia sieczki itd.), a w czasie żniwa do zbioru i dozoru przy zbiorze, jako pomocników uczniów roku 3, do zwózki składania stert. W roku trzecim do pracy maszynami (siewnikami, młocarnią parową), — i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie roku trzeciego pełnią po kolei służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma. Celem wyuczenia pielęgnowania inwentarza wyznacza się przez cały rok po kolei na tydzień po dwóch uczniów (jeden z drugiego a jeden z pierwszego roku) do obsługi krowiarni, wołowni roboczej i opasowej, fornalki i stada owiec i trzody chlewnej, pod nadzorem ucznia roku 3. pełniącego służbę włodarza, W okresie zimowym pełni po dwóch uczniów tygodniową służbę w gorzelni, a w miarę wolnego czasu są zajęci w kuźni i stelmacharni. Z wszelkich wykonywanych, względnie dozorowanych robót składają uczniowie codziennie raporta ustne i pisemne, a z pełnionych służb przy inwentarzu raporta tygodniowe.

W ubiegłym roku szkolnym urządzono dla uczniów trzy kursa specyalne a to kurs weterynaryi, mleczarstwa i uprawy tytoniu.

Kurs weterynaryi. Na kursie weterynaryi udzielał nauki weterynarz krajowy p. T. Sochaniewicz. Kurs pomieniony rozpoczął się w d. 11. grudnia r. 1894, a trwał ze znaczniejszymi przerwami do 1. maja br. Nauka weterynaryi i nauk podstawowych dla weterynaryi i hodowli zwierząt zajęła 110 godzin naukowych. W dniu 1. maja urządzono ogólną repetycyę z całości w obecności kierownika szkoły i delegowanego nauczyciela. Osiągnięty rezultat końcowy udowodnił skuteczną pracę p. prelegenta.

Kurs mleczarstwa. Naukę mleczarstwa powierzył Wydział krajowy p. Dr. Urbanowi Massalskiemu, krajowemu instruktorowi mleczarstwa, który przybył do Horodenki w d. 11. czerwca i tegoż dnia rozpoczął teoretyczną i praktyczną naukę mleczarstwa dla uczniów szkoły tutejszej. Kurs mleczarski zajął 6 dni nauki t. j. do włącznie 16. czerwca. W tym czasie odbyło się dwanaście jednogodzinnych lekcyi teoryi i demonstracye w godz. 18. Z nauki korzystali uczniowie 3 kursu i praktykant Wietki, a przez cały czas nauki był obecny instruktor p. M. Stadnicki: Repetycya z całości odbyła się w obecności kierownika szkoły i wykazała, że kursa tego rodzaju powinny być prowadzone w wolniejszem tępie, przy dokładniejszem omówieniu tych szczegółów, które w naszej praktyce gospodarskiej wybitniejszą posiadają wartość.

Kurs uprawy tytoniu. Naukę uprawy tytoniu i obchodzenia się z liściem tytoniowym powierzył Wydział krajowy p. Zygmuntowi Jaklińskiemu, oficyałowi przy fabryce tytoniu w Jagielnicy. P. Jakliński rozpoczął naukę w d. 10 listopada r. 1895. Lekcye odbywały się codziennie do włącznie 18. t. m., a to od godz. 9 do 11 rano i od 2 do 3. po południu. W 24 lekcyach wyczerpał p. prelegent przedmiot wskazany „planem nauki teoretycznej produkcyi liścia tytuniowego“. W godzinach wieczornych uczył p. Jakliński praktycznie sortowania i składania liści w papusze.

Z nauki udzielanej przez p. Jaklińskiego korzystali uczniowie roku 3., frekwentanci kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych i praktykant Majeranowski.

Repetycya z całości odbyła się w obecności wszystkich nauczycieli i frekwentantów kursu rolniczego. Odpowiedzi uczniów były zupełnie zadawalające i wykazały należyte zrozumienie.

IV. Środki naukowe.

1. Najważniejszym środkiem naukowym do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego działach, jest gospodarstwo Jakóba barona Romaszkana, z którego korzystała szkoła w sposób powyżej podany.

2. Pole szkolne i pólko do uprawy roślin okazowych. Urządzenie, cel i prowadzenie upraw tak na polu szkolnem jak i na pólku do uprawy roślin okazowych, nieuległy zmianie w tym roku szkolnym, w porównaniu do lat zeszłych. Dyrekcya ogranicza się tylko do zaznaczenia, że wszelkie roboty wykonywują na tym małym obszarze uczniowie.

3. Środki naukowe uzupełniono urządzeniem apteczki weterynarskiej wzorowej, zbiorem pasz treściwych, przykupnem sieczkarni od Claytona et Schuttlewortha i modelami zwierząt gospodarskich. Fundusz na środki naukowe przeznaczony, w pozostałej od zakupna reszcie, zużyto na przykupno narzędzi ręcznych, naprawę okazów zoologicznych i zastępstwo zużytych aparatów i preparatów w laboratoryum chemicznem.

Z funduszu przeznaczonego na bibliotekę i czytelnię prenumerowano pięć czasopism fachowych i przykupiono 22 dzieł treści rolniczej.

V. Frekwencya uczniów.

O przyjęcie do szkoły zgłosiło się 46 kandydatów, z których nieuwzględniono 24 dla braku wymaganych warunków, a 22 kandydatów wezwano do złożenia egzaminu wstępnego. Egzamin wstępny złożyli z należytym wynikiem i przyjęci zostali przez Wysoki Wydział krajowy na koszt funduszu krajowego następujący kandydaci:

1. Stan. Beregg, syn oficyal. prywat.	ur. w r. 1879	w Horodyszczu	pow.	Brzeżany
2. Kaz. Bieniecki „ „	„ 1879	w Woli Komorowej	„	Tarnopol
3. Jan Burzym „ „	„ 1879	w Gołogórach	„	Stanisławów
4. Tadeusz Gliński „ „	„ 1879	w Chodorowie	„	Bóbrka
5. Sewer. Jakóbowski „ „	„ 1878	w Krasne	„	Złoczów
6. Leon Kanbek syn kondukt. poczt.	ur. w r. 1879	w Lwowie	„	Lwów
7. Michał Kołaczkowski, syn sługi fol.	ur. w r. 1879	w Myszkowie	pow.	Tarnopol
8. Herman Malinowski „ ofic. pryw.	ur. w r. 1879	w Bołszowcach	„	Stanisławów
9. Kazim. Korczyński „ sługi folw.	„ w r. 1877	w Martynowie	„	Kołomyja
10. „ Niedowór „ „	„ w r. 1879	w Krasnem	„	Złoczów
11. Hipolit Podhorodyński syn ofic. pr.	„ w r. 1879	w Gwoźdźcu	„	Kołomyja
12. Jan Śliwa, syn włościanina	„ w r. 1878	w Cieszanowie	„	Cieszanów
13. Szczepan Stankiewicz, syn ofic. pr.	„ w r. 1878	w Młyniskach	„	Trembowla
14. Hipolit Tanth „	„ w r. 1878	w Stefanowicach	„	Horodenka
15. Jan Winnicki „	„ w r. 1878	w Torskiem	„	Zaleszczyki
16. Jan Wilczyński syn włośc. bez gr.	„ w r. 1880	w Michalewicach	„	Rudki
17. Michał Wojtowicz „	„ w r. 1875	w Jezierzanach	„	Tłumacz
18. Józef Waligórski, syn ofic. pryw.	„ w r. 1879	w Hucie	„	Touste
19. Wincenty Myszkowski „	„ w r. 1879	w Bołszowcach	„	Stanisławów
20. Wiktor Paklerski, syn urzędnika	„ w r. 1879	we Lwowie	„	Lwów
21. Jędrzej Zdun, syn wł. bez gruntu	„ w r. 1878	w Lubaczowie	„	Cieszanów.

Na 2. rok nauki wpisano: Wiktora Ciociurę, Antoniego Donigiewicza, Stefana Fudałę, Wasyla Hryniewicza, Marcelego Janowskiego, Adolfa Jasińskiego, Antoniego Nazaryka, Anzelma Olszewskiego, Władysława Podirina, Stanisława Przybyłę, Mieczysława Wiszniewskiego, Włodzimierza Wołoszyńskiego, Kazimierza Zawistowskiego i Ignacego Zdziańskiego.

Na 3. rok nauki wpisano: Zygmnnta Bilińskiego, Michała Dunkę, Konstantego Fangora, Władysława Golenia, Włodzimierza Haleckiego, Maryana Jaszewskiego, Władysława Kaczanowskiego i Józefa Ostaleckiego.

W ciągu szkolnego ubyli następujący uczniowie: 1) z roku I. Jan Burzym wystąpił 30. lipca 1895, — Michał Kułaczkowski wystąpił 17. sierpnia 1895, — Jan Śliwa wystąpił 1. września 1895, — Michał Wojtowicz wystąpił 3. lipca 1895, — 2) Z roku II. Marceli Janowski wystąpił 23. października 1895, — Anzelm Olszewski wydalony 22. maja 1896, — Kazimierz Zawistowski zmarł 15. maja 1896.

Egzamina. W myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego rozporządzeniem do l. 34530 odbyły się egzamina roczne z uczniami kursu 1. i 2. w dniu 24, a egzamin końcowy z uczniami roku 3 w dniu 25. czerwca. W egzaminach tych wzięli udział p. Tadeusz Langie, jako delegat Wydziału krajowego i p. Ludomir Cieński, członek Kuratoryi, jako jej delegat.

Na podstawie egzaminu końcowego, przy uwzględnieniu postępów z nauk w czasie trzechletniego pobytu uczniów i najgłówniej ich uzdolnienia praktycznego do zawodu gospodarskiego, wydano uczniom roku 3. świadectwa z ukończenia nauk *a*) z postępem bardzo dobrym: Władysławowi Kaczanowskiemu, *b*) z postępem dobrym: Konstantemu Fangorowi, Władysławowi Goleniowi i Włodzimierzowi Haleckiemu. *c*) z postępem dostatecznym: Zygmuntowi Bilińskiemu, Józefowi Ostaleckiemu, Michałowi Duńkowi i Maryanowi Jaszewskiemu. Z wymienionych otrzymali za pośrednictwem dyrekcyi szkoły służbę pisarzy folwarcznych następujący: Wł. Goleń w dobrach J. O. książąt Lubomirskich, Włodz. Halecki w majątku Wgo Jana Wielowieyskiego w Olejowie, Zygmunt Biliński w Wierzbowcach majątku Wgo Czuczawy, Józef Ostalecki w Baryczu dobrach Wnej Anny Gątkiewiczowej, — Michał Dańko w Chartanówce majątku Wnej Seweryny Skrzyszowskiej, — Maryan Jaszewski w Maryampolu majątku Wnej Klaudyi Torosiewiczowej. — Władysławowi Kaczanowskiemu nadał Wysoki Wydział krajowy stypendyum celem umożliwienia mu wykształcenia się w mleczarstwie. Konstanty Fangor pozostał przy szkole w charakterze podinstruktora.

Egzamina roczne z II. roku nauki złożyli: *a*) z postępem bardzo dobrym: Adolf Jasiński i Stefan Fudała, — *b*) z postępem dobrym: Wiktor Ciociura, Wasyl Hryniewicz, Władysław Podirin, i Antoni Nazaryk, — *c*) z postępem dostatecznym Ignacy Zdziański. Ze względu na niedostateczną pilność w naukach, polecono składać egzamin poprawczy z historyi Polski: Antoniemu Donigiewiczowi, Stanisławowi Przybyle

i Mieczysławowi Wiszniewskiemu. Wys. Wydział krajowy uwzględniając przedstawienie dyrekcyi, pozwolił Władysławowi Wołoszyńskiemu powtarzać 2 rok nauki.

Egzamina roczne z 1. roku nauki złożyli: *a)* z postępem bardzo dobrym: Szczepan Stankiewicz, Mieczysław Winnicki, Herman Malinowski, — *b)* z postępem dobrym Stanisław Beregg, Tadeusz Gliński, Jan Korczyński, Wiktor Paklerski, Jan Wilczyński, — *c)* z postępem dostatecznym: Kazimierz Bieniecki, Wincenty Myszkowski, Kazimierz Niedowór, Hipolit Podhorodyński, Hipolit Tanth, Józef Waligórski i Jędrzej Zdun. Niewykazali należytego postępu w naukach, przy braku zamiłowania do zawodu gospodarskiego Leon Kanbek i Seweryn Jakóbowski, i tych wydalono z zakładu.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

O uczniach, którzy dawniej szkołę opuścili ma dyrekcya niewiele wiadomości, pomimo, że robiła zabiegi, ażeby je zebrać. Dyrekcya zasadniczo nie ułatwia b. uczczniom zmiany miejsca służby i to z góry odchodzącym zapowiada, — chyba wyjątkowo, jeżeli ma wszelką pewność, że b. wychowanek skutkiem niezwykłych zajść np. wydzierżawienia majątku, jest zmuszony szukać nowej służby.

VII. Sprawy internatu.

W sposobie nadzoru uczniów, ich pomieszczenia, wiktowania i ubrania nie zaszły w porównaniu z zeszłym rokiem żadne zmiany.

W ciągu roku szkolnego chorowało 21 uczniów, a z tych pomieszszono w szpitalu powiatowym siedmiu. Byli umieszczeni i leczeni: Konstanty Fangor przez dni 3, — Antoni Donigiewicz przez dni 3, — Włodzimierz Halecki przez dni 8, — Stefan Stankiewicz przez dni 3, — Wincenty Myszkowski przez dni 28 i następnie przez dni 10, Jan Korczyński przez dni 63, — Kazimierz Zawistowski przez dni 7. — Wincenty Myszkowski i Jan Korczyński chorowali na tyfus, która to choroba występuje corocznie w Horodence w jesieni epidemicznie. — Kazimierz Zawistowski na wrzód w uchu, na którą to chorobę zmarł po 7-dniowem cierpieniu.

VIII. Kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych.

W myśl polecenia Wysokiego Wydziału krajowego, wydanego rozporządzeniem z d. 31. sierpnia r. 1895 do l. 56084, urządzono przy szkole tutejszej kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych, który co do celu, programu naukowego, i jego wykonania, nieuległ zmianom w porównaniu do takiegoż kursu w roku zeszłym.

Z kursu korzystali następujący nauczyciele szkół ludowych:

1. Jan Kański rzeczywisty nauczyciel w Rusocicach.
2. Stanisław Sochacki kierujący nauczyciel 4 kl. szkoły ludowej w Jezierzanach.
3. Stanisław Wicherek starszy nauczyciel 3 kl. szkoły ludowej w Potoku złotym.
4. Julian Buciewicz kierujący nauczyciel 4 kl. szkoły ludowej w Łoszniowie.
5. Bazyli Seniów kierujący nauczyciel 2 kl. szkoły ludowej w Chłopach.
6. Jan Stańczuk kierujący nauczyciel 2 kl. szkoły ludowej w Buczaczu.
7. Michał Kijowski kierujący nauczyciel 2 kl. szkoły ludowej w Pawłosiowie.
8. Władysław Romański nauczyciel 3. szkoły ludowej w Kańczudze.
9. Maciej Szpilka nauczyciel kierujący 5. kl. szkoły ludowej w Nisku.
10. Aleksy Hajdukiewicz nauczyciel 2 kl. szkoły ludowej w Chorostkowie.

IX. Kronika szkoły.

Dotychczasowy podpisany kierownik szkoły, dekretem Wydziału krajowego do l. 35.845, został przeniesiony na posadę dyrektora krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, a dekretem do l. 35847 poruczył Wydział kraj. prowizoryczne kierownictwo szkołę swojemu stypendyście p. Dr. Józefowi Pawłowskiemu.

Horodenka, 31. lipca 1896.

Roman Bastgen.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy za rok szkolny 1895|6.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy założona staraniem Wydziału krajowego i ofiarnością J. W. Karola Hr. Lanckorońskiego ma na celu kształcenie i wychowanie na zdolnych gospodarzy praktycznych, przedewszystkiem synów włościańskich, którzyby w przyszłości, osiadłszy na ojcowiźnie, mogli wzorem swym przyczynić się do podniesienia gospodarstwa włościańskiego.

Pomimo starań Wydziału krajowego i Dyrekcyi szkoły mało jeszcze zgłasza się najwłaściwszych kandydatów takich, którzyby po ukończeniu nauk w szkole na ojcowiznach swych gospodarzyli, zamożniejsi bowiem włościanie podolscy nie czują jeszcze potrzeby kształcenia swych synów w szkołach rolniczych. Dyrekcya przeto zwraca ponownie uwagę, iż Rady powiatowe powinnyby na pierwszem miejscu zająć się tą sprawą usilnie i starać się oświecić zamożniejszych gospodarzy wiejskich (włościańskich), że dobrodziejstwo wyświadczą swym synom a przytem ich następcom w dziedzictwie, jeśli umieszczać ich będą w krajowej niższej szkole rolniczej, gdzie nietylko wyuczą się praktycznie postępowego gospodarowania, ale i moralnie należycie przysposobieni i wychowani będą. Również Towarzystwa i kółka rolnicze mogłyby zająć się pouczeniem gospodarzy rolnych o znaczeniu krajowych niższych szkół rolniczych przeznaczonych dla synów włościan i przyczynić się do rychlejszego osiągnięcia celu na wstępie wskazanego. Jedynie tylko Rada powiatowa Borszczowska dostarcza szkole kandydatów — i to co roku jednego lub dwóch na koszt funduszu powiatowego.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący wstąpić do krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy jako uczeń powinien:

1. Najdalej do dnia 15. maja wnieść do Dyrekcyi szkoły rolniczej w Jagielnicy (o. p. Jagielnica) podanie z dołączeniem:

a) Metryki urodzenia i chrztu, udowadniającej, że kandydat ukończył 16 r. życia.

b) Świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem, oraz ukończenia nauki dopełniającej w szkole ludowej.

c) Świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, które to świadectwo ma być wystawione przez właściwy urząd parafialny i zwierzchność gminną.

d) Świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę złożyć egzamin wstępny, z którego Kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wykształcenie elementarne, ażeby mógł korzystać należycie z nauk w szkole rolniczej udzielanych. (Termin do tego egzaminu przypada w drugiej połowie czerwca każdego roku). Za koszt utrzymania ucznia t. j. za wikt, ubranie (prócz bie-

lizny), pościel, pomieszkanie, opał, światło i pranie płaci się do kasy Zakładu 150 zł. rocznie w ratach półrocznych z góry. Od opłaty tej bywają uwolnieni niezamożni uczniowie.

Synowie jednakże włościan posiadających własne gospodarstwo rolne przyjęci będą przed innymi kandydatami i otrzymają bez względu na ich stan majątkowy bezpłatne utrzymanie kosztem funduszu krajowego. Każdy wstępujący do Zakładu czyto na własny koszt, czy na koszt krajowy powinien być opatrzony w dostateczną bieliznę i dobre juchtowe buty.

Trwanie nauki i rozpoczęcie roku szkolnego.

Nauka cała w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa lat trzy. Rok szkolny rozpoczyna się w regule 1. lipca a kończy 30. czerwca.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok wyższy. Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi) przed osobną komisyą egzaminacyjną a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończenia nauk, w którem jest wyrażony ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie, a względnie zaledwie odpowiednie Świadectwo to służy jako dowód wiedzy wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości (gospodarstwie włościańskiem).

Uczeń, który egzaminu końcowego z postępem przynajmniej dostatecznym nie złożył, otrzymuje świadectwo, w którem stopień niedostatecznej wiedzy jest wyraźnie podany.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy: rolnictwa, zarządu gospodarskiego, rachunkowości tudzież ustaw mających styczność z gospodarstwem, razem tygodniowo 15 godzin, nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne.

2. Franciszek Cisło, drugi nauczyciel fachowy, uczy hodowli zwierząt domowych, wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych, ogrodnictwa i pszczelnictwa, razem tygodniowo godzin 21.

3. Zygmunt Ziemiański, nauczyciel do nauk elementarnych, ogólnie kształcących, uczy: języka polskiego i ruskiego, rachunków i geometryi, geografii i historyi tudzież kaligrafii i rysunków, razem tygodniowo 24 godzin.

4. Instruktor uczy wykonywania wszelkich prac ręcznych i dozoruje uczniów przy pracach gospodarskich i posadę tę zajmywał do końca listopada Józef Świątalski, który został przeniesiony na takąż posadę do krajowej niższej szkoły w Kobiernicy, od pierwszego zaś grudnia r. 1895 pełnił obowiązek instruktora Tadeusz Cholewa.

5. Ksiądz Eliasz Matkowski gr. kat. proboszcz w Swidowej uczy religii obu obrządków w 2 godzinach tygodniowo, a Ksiądz Zięba Franciszek, kooperator obrz. łać. miewał egzorty raz na tydzień w miesiącach letnich.

6. Teofil Sochaniewicz kraj. wędrowny nauczyciel weterynaryi, uczył weterynaryi przez 6 tygodni codziennie po 4 godziny.

7. Zygmunt Jakliński, oficyał c. k. fabryki tytoniu, uczył szczegółowej uprawy tytoniu po 2 godziny tygodniowo w okresie wiosennym i jesiennym.

III Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich podane zostały w sprawozdaniu z r. 1890/1.

Na I. roku przeważają nauki elementarne, ogólnie kształcące i podstawowe, w roku tym rozpoczyna się już uczyć wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

Na roku II. rozpoczynają się nauki zawodowe — i te przeważają na roku III.

b) Nauka praktyczna ma swą główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie zajęci są codziennie w gospodarstwie szkolnem, mianowicie przez 9 mie- (t. j. od 1. października do końca czerwca) uczniowie tylko jednego roku lub 2 lat naprzemian, a przez 3 miesiące letnie uczniowie wszystkich trzech lat.

Oprócz tego kolejno po 2 uczniów obsługuje przez cały tydzień konie, bydło, świnie, a jeden pełni służbę gmiennego (ogólną). Uczniowie III (trzeciego) roku w obsłudze inwentarza bywają używani do dozoru, oraz do dojenia krów, są oni przewodnikami w tych robotach a oprócz tego prowadzą kolejno rachunkowość gospodarstwa szkolnego przez zapisywanie poszczególnych dat w dzienniku robocizny, w rejestrach gospodarskich, w dzienniku kasowym i księdze kontowej i wykonują raporta tygodniowe obrotów gospodarstwa szkolnego. — Nauczyciele fachowi i instruktor wskazują uczniom właściwe i poprawniejsze wykonywanie robót gospodarskich, oraz wśród roboty dają stosowne objaśnienia zwracając uwagę na zwyczajne błędne wykonywanie, jakoteż na właściwy cel roboty i jej skutek zależnie od stosownej pory wykonania.

Nauczyciel rolnictwa a zarazem kierownik szkoły kieruje całem gospodarstwem i dozoruje bezpośrednio uprawy roślin — nauczyciel zaś hodowli zwierząt domowych dozoruje bezpośrednio utrzymania inwentarza żywego, gospodarstwa szkolnego i obchodzenia się z nabiałem. Instruktor jest nietylko nauczycielem robót ręcznych, ale także głównym dozorcą pracujących w gospodarstwie uczniów, przyczem w rązie dalszego rozrzucenia robót bywa posiłkowany przez nauczycieli fachowych w czasie wolnym od nauki szkolnej.

Tym sposobem uczniowie uczą się pod okiem nauczycieli i obrabiają całe gospodarstwo szkolne sami, bez najemnego robotnika, a przez cały trzyletni peryod nauki ma każdy uczeń dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy w wykonaniu wszelkich prac przy gospodarstwie.

Za zezwoleniem Wydziału krajowego używa się obecnie do pomocy instruktora jednego z lepszych ukończonych uczniów jako praktykanta na przyszłego instruktora. Praktykantem takim w pierwszem półroczu był ukończony uczeń tutejszej szkoły Mikołaj Hrycaj, lecz zachowywał się nieodpowiednio i w połowie roku został usunięty z Zakładu. W następującym roku szkolnym zamierza Dyrekcya użyć jako praktykanta Juliana Dąbrowskiego, który obecnie kończy trzechletnią służbę wojskową, a przedtem ukończył szkołę naszą z postępem bardzo dobrym i przez dwa lata w gospodarstwie większem zachowywał się bardzo pilnie i statecznie.

IV. Środki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 30-tu morgowym z odpowiednimi budynkami i własnym inwentarzem. (O gospodarstwie tem dalej pod IX).

Nadto służą do demonstracyi i ćwiczeń przy nauce:

2. Pólko do uprawy roślin okazowych, na którem na małych grządkach uprawia się te z ważniejszych roślin, które na polu należącem do gospodarstwa nie są pomieszczone.

3. Zbiór fizykalny obejmuje 141 sztuk okazów.

4. Zbiór zoologiczny i hodowlany obejmujący zwierzęta wypchane, szkielety konia, krowy, okazy z masy papierowej: serca, żołądka, wymienia krowy, dolnej części nogi końskiej (do rozbierania), uterus krowy w 4 miesiącu, uterus krowy próżny, szemat kanału przewodowego, noga bydlęca rozkładana, zdrowa noga konia okryta skórą, błąd kostny przykryty skórą, błąd kostny na odkrytej nodze, uzębienie konia w 9 stadiach, 4 rasy koni i 9 ras bydła rogatego. Tu należą także preparaty spiry-

tusowe ryb, płazów i owadów, preparat naturalnego żołądka odżuwaczy i końskiego, okazy z gipsu typów zwierząt rasowych (2 koni, 6 krów, 3 barany, 1 świnia), dalej uprząż na konie i woły i miara do oznaczenia wagi bydła, przyrządy do mleczarstwa, między temi seperator (Alpha-Baby), przyrząd do oznaczenia tłuszczu w mleku (centryfuga talerzowa ręczna dra Gerbera), maślnica szklanna z 2 cylindrami.

5. Zbiór botaniczny obejmuje 19 okazów z masy papierowej, tablice ścienne' zielniki roślin pożytecznych i chwastów, zbiory nasion i t. p.

6. Zbiór mineralogiczny obejmuje okazy minerałów, skał i skamienielin 234 sztuk, oraz zbiór gatunków ziem pierwotnych w 36 słojach i zbiór ziem podług Deferta w 42 słojach.

7. Biblioteka składa się z dzieł dotyczących:

a) rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i pszczelnictwa . .	421
b) nauk przyrodniczych	53
c) książki do nauki dla uczniów w 324 egzemplarzach . .	24
d) różnej treści	531
Razem	1.029

8. Do nauki i zajęcia uczniów w porach roku, w których przy gospodarstwie mniej zatrudnienia, służy warstat stolarski i kołodziejski z tokarnią, w którym uczniowie wykonują naprawki narzędzi gospodarskich.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1895/6. było na I. oddziale (roku) 12 uczniów — na II 11 a na III. 9ciu razem 32 uczniów; z tych jeden z pierwszego roku sam ustąpił a jeden z III został wydalony, — pozostało więc do końca roku 30 uczniów.

Według wieku było: mających z końcem roku szkolnego16 lat: 3, — 17 lat: 5, do 18 lat: 4, — 19 lat: 8, — 20 lat: 6, — 21 lat: 3, — 22 lat: 1. — Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do tutejszej szkoły: szkołę ludową: 28 — 1. i 2. klasę gimnazyalną 2. Według powiatów było: z czortkowskiego 5, z buczackiego 5, z sokalskiego 3, z husiatyńskiego 2, z bobreckiego 2, z mościskiego 2, z kamioneckiego 1, ze zborowskiego 1, z żółkiewskiego 1, z krakowskiego 1, z brzozowskiego 1, z kossowskiego 1, z cieszanowskiego 1, z zaleszczyckiego 1, i z trembowelskiego 1.

Według zatrudnienia rodziców było: synów włościańskich 28, urzędników 2.

Z I. roku wykreślono 4 uczniów z powodu niedostatecznych postępów, przeszło więc na rok II. 7., z II. roku na III. przeszli wszyscy uczniowie, więc 11; z dniem 1. lipca 1896 przyjęto nowych 14. uczniów.

Cały zaś kurs nauk ukończyli w ubiegłym roku szkolnym 1895/6 następni uczniowie:

1. Bednarczuk Adolf z postępem dostatecznym.
2. Bojeczko Stefan " "
3. Cebula Franciszek " "
4. Gazda Mikołaj " "
5. Pitura Jan " "
6. Wujciak Michał " "
7. Bieda Stanisław " niedostatecznym
8. Szpytko Jerzy " "

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkołę w roku 1894/5, jednego wzięto do wojska a 10 umieściło się przy większych gospodarstwach. Czterem dawniejszym uczniom: Ilnickiemu, Czajkowskiemu, Kowtalukowi i Dziubińskiemu nadało Towarzystwo uprawy tytoniowej, posady dozorców tytoniowych w rejonie Jagielnickim, Zabłotowskim i Monasterzyckim — a jeden z najdawniejszych uczniów Dzielski, pełniąc obowiązek ekonoma w Czernichowie, złożył egzamin końcowy w tejże szkole, a obecnie otrzymał posadę instruktora tytoniowego na rejon Jagielnicki.

VII. Sprawy internatu.

Uczniów 30. mieściło się w dwóch salach sypialnych, w jednej 9, a w grugiej 21. Sale sypialne są cały dzień zamknięte, a uczniowie przebywają w dzień o ile nie są w gospodarstwie zatrudnieni, w 3 salach naukowych. Pościel uczniów składa się z siennika, prześcieradła, poduszki sieczką napchanej i 2 koców (1 letni, i 1. zimowy).

Ubranie otrzymują uczniowie następujące:

Na 3 lata 1 czapkę wełnianą, 1 kożuszek i 1 guńkę, — na 2 zimy jedną parę spodni wełnianych (hołosznie) do pracy, corocznie zaś 1 spodnie, 1 kamizelkę sukienną, tudzież kurtkę i spodnie od święta z kortu. W miarę zaś zużycia daje się uczniom ubranie z drelichu i obuwie. Koszt ubrania i oprania 1 ucznia wypadł w roku 1894 na 67 zł. 96 ct. więc drożej jak w poprzednich latach, bo pokryto wszystkie kożuchy na nowo, Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jest to najtańszy sposób wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnem gospodarstwie, bo produkta tego dają się należycie spieniężyć. Wdraża się też w ten sposób uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy kolejno pełni przez 1 miesiąc służbę szafarza wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę według przepisu.

Uczniowie sami zajmują się przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego i należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia separatora i innych poprawnych przyrządów w gospodarstwie nabiałowem.

Porządek jedzenia uczniów był następujący:

Dnie tygodnia	Śniadanie	Obiad	Kolacya
Poniedziałek	Mleko niezbierane z mamałygą	Zupa grochowa Kluski z serem i słoniną	Ziemniaki ze słoniną
Wtorek	„	Zupa grochowa Pierogi z serem i kartofle	Kasza hreczana ze słoniną
Środa	„	Barszcz – ziemniaki	Zacierka na mleku
Czwartek	„	Rosół z perłow. kaszą Sztuka mięsa z kapustą lub ogórkami Fasola na kwaśno	Zupa ziemniaczana
Piątek	„	Barszcz — ziemniaki z masłem	Kasza jaglana na mleku
Sobota	„	Znpa grochowa Kasza perłowa z słoniną	Zacierka na mleku
Niedziela	„	Rosół z ryżem Sztuka mięsa z ogórkami lub kapustą Ziemniaki ze słoniną	Fasola na kwaśno

Każdy uczeń otrzymuje 1 kg. chleba pytlowanego na 2 dni. Koszt stołowania jednego ucznia wyniósł w roku 1895 70 zlr. 09 ct.

Nadzór bezpośredni w internacie wykonuje kierownik szkoły przy pomocy głównie instruktora, — nauczyciel fachowy usuwa się od pomocy w dozorze uczniów

z braku zdrowia, zaś nauczyciel do nauk elementarnych mieszkając w znaczniejszej odległości we wsi, nie może być pomocnym w dozorze uczniów.

Stan zdrowotny uczniów był pomyślny, ciężkich bowiem i epidemicznych chorób nie było żadnych — wizyt doktorskich było 91 o koszcie 105 złr.

VIII. Budynki szkolne.

Budynki szkolne opisane w poprzednich sprawozdaniach zostały powiększone zbudowaniem domu dla dwóch nauczycieli o 7. pokojach i z gościnnym pokojem umieszczonym na piąterku, — dom ten murowany z cegły pokryty został dachówką a koszt jego budowy wynosi 10500 złr. W budynku głównym zostały wszystkie ściany wewnątrz wybielone a zewnątrz tynkowania poprawione.

Reskryptem Wysokiego Wydziału krajowego L. 36.721 z 9/6. 1896. upoważnioną została dyrekcya do przebudowań w gmachu szkolnym i do przeniesienia i przerobienia budynków gospodarskich, które to roboty rozpoczęto z końcem bieżącego roku szkolnego.

IX. Gospodarstwo szkolne.

1. Obszar ziemi o powierzchni 30 morgów do gospodarstwa szkolnego należący obejmuje tylko samą rolę, a to 21 morgów obok budynków szkolnych, w jednym kawałku, (własność J.W. Karola Hr. Lanckorońskiego). i 9 morgów w 4 parcelach blisko siebie w obrębie gminy Ułaszkowce położonych, oddalonych około 3 kilometry od budynków szkolnych, a zakupionych na własność szkoły kosztem funduszu krajowego. Tu udało się przez usypanie 2 grobel rękami uczniów wydobyć z nieużytku półmorgowy kawałek ziemi od zalewającego jeziora, który częścią do roli przyłączono, a częścią zasadzono łoziną.

2. Budynki gospodarskie służące do pomieszczenia inwentarza żywego zawierające także wozownię i stelmacharnię a składające się z trzech budynków mocą wyż wzmiankowanego pisma Wysokiego Wydziału krajowego rozpoczęto przenosić i przebudowywać w końcu czerwca b. r. Z dawnych budynków pozostały nieruszone stodoła wraz z szpichlerzem pod jednym dachem oraz szopa na zboże i paszę z której usunięto suszarnię tytoniową a umieszczono natomiast wozownię

Zbudowano i urządzono w tym roku nowy budynek z ścian lepionych, mieszczący w sobie suszarnię tytoniową kosztem 500 złr.

3. Inwentarz martwy używany w gospodarstwie szkolnem obejmuje dwa pługi Sacka: starszy D 8 M i nowszy D 10 S z urządzeniem do przekształcenia na podskibnik, 1 pług Claytona, 1 pług 4 skibowy o drewnianej ramie, 1 kultywator, 1 parę bron żelaznych dyagonalnych a 1 parę bron drewnianych lżejszych, siewnik 9 rzędowy Sacka, znacznik, wałek drewniany, dalej: okopywacz, pielnik konny, 2 wozy, młocarnię ręczną sztyftową Claytona, sieczkarnię Bentala, szarpacz do buraków, śrótownik, grabie ręczne mechaniczne, młynek do czyszczenia zboża rafowy i polski (wialnię) z fabryki Claytona, trieur Kühnego, ręczne grace, motyki, rydle, widły, kosy, mechaniczne klepadło do kós i inne w gospodarstwie potrzebne ręczne narzędzia.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej. — Owiec się nie utrzymuje z braku pastwiska.

a) Koni roboczych, zwykłych, fornalskich, zakupywanych w miarę potrzeby utrzymuje się sztuk 4.

b) Bydła rogatego utrzymuje się: 6 krów, 3 jałówek, 2 cieląt oraz 1 buhaja subwencyjnego rasy Simmenthal Do. utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej przysadzą się co roku 1 lub 2 cieliczki, co roku też przybywa z jałownika 1 krowa pierwiastka, a najstarszą lub mniej mleczną krowę sprzedaje się. Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy mogły służyć do pociągu. — Buhaja subwencyjnego rasy Simenthalskiej dopuszcza się według instrukcyi Towarzystwa gospodarskiego do krów włościan za opłatą, która wraz z subwencyą koszta utrzymania tego buhaja pokrywa, — bywa też buhaj używany do pociągu a to do dowózki paszy zielonej, snopów, gnoju i t. p. — Mleka od 6 krów

otrzymuje się w przecięciu rocznie około 12000 litr. (w roku 1895/6 udojono 17.211$^3/_4$ wyssały cielęta 2.002$^1/_4$ litra = 19.214 litry), które oddaje się na rachunek stołowawania uczniów w cenie 4$^1/_2$ ct. za litr. W tej samej cenie bywa także mleko stronom sprzedawane. — Mleko i produkta przeróbki mleka wystarczają nietylko na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia separatora (Alpha-Baby), przy pomocy którego uzyskuje się masło wyborowej jakości.

Trzoda chlewna składa się z knura subwencyjnego, 5 macior, wieprza opasowego, i kilku sztuk prosiąt dla odnowienia chlewni. Knura subwencyjnego rasy Yorkshir według instrukcyi Towarzystwa gospodarskiego dopuszcza się do macior włościan za dopłatą. — Hodowla świń skierowaną jest na sprzedaż prosiąt odsanych, mały dochowek materyału żeńskiego i na opas dla własnej potrzeby.

Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego, a z kuchni oskrobiny ziemniaczane (dla stosownego unormowania karmy dokupuje się grysu), w lecie zaś głównem pożywieniem są lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (serwatka).

Etatu służby gospodarskiej niema żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem płaci zarobek uczniów (około 400 zł. w. a. rocznie).

Bliższe szczegóły, odnoszące się do gospodarstwa szkolnego, objęte są osobnym planem gospodarskim, który Dyrekcya na podstawie wskazówek z Departamentu II. Wydziału krajowego w porozumieniu z referentem tego departamentu prof. Strusiewiczem wypracowała i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia przedłożyła.

Według tego planu wprowadzono w gospodarstwie szkolnem następujący podział pól:

A). Pole przy szkole:

I. Płodozmian główny morg 17.

1. Ugor gnojony z przedplonami (mieszanki-owies).
2. Pszenica podsiana koniczyną z trawami.
3. Koniczyna z trawami 2 pokosy na siano.
4. „ „ 1 pokos na siano i dodanie pół nawozu stajennego.
5. Pszenica.
6. Na silniejszym nawozie połowa buraków, połowa kukurudzy.
7. Jęczmień.
8. Groch — Ziemniaki.
9. Żyto — Owies.

II. Pole lucernowe morg 3.

Lucerna przez 6 lat		1 morg 800°□	3 morgi.
Na silnym gnoju buraki, ziemniaki	1200′□	1 morg 800°□	
Potem marchew i pasze zielone	1200′□		

III. Pole tytoniowe:

Na gnoju tytoń	800°□	1 morg
„ „ okopowe	800°□	
		21 morgów

B). Pole przy jeziorze:

1. Na gnoju mieszanka na siano.
2. Pszenica.
3. Koniczyna.
4. Pszenica.
5. Kukurudza na gnoju.

6. Owies.
7. Groch.
8. Żyto.

Wynik gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1895/6 był następujący:

1) **W dziale produkcyi rolnej:**

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon							Plon z 1 morga ziarna czelnego w kilogramach
			w ziarnie			w słomie	w sianie	w głąbiach	w liściach	
			czeln.	średn.	pośl.					
	morg	sążni	kilogramy							
Żyto krzyca . .	—	1.393	776	16	—	1.190	—	—	—	891 } Uszkodz. przez myszy
„ olbrzymie .	—	167	71	1½	—	121	—	—	—	680
„ świętojańskie	—	100	32	1½	—	70	—	—	—	512
Pszenica gółka .	1	—	492	7	—	1.261	—	—	—	492
„ mięszana	3	334	2.804	78	—	5.341	—	—	—	876
„ jara . .	1	643	858	17	—	2.100	—	—	—	612
Jęczmień „Juvel"	—	916½	714	90	—	1.383	—	—	—	1.403
„ Chevalier Halet . . .	—	916½	787	35	—	1.200	—	—	—	1.424
Jęczmień zwyczajny . . .	1	1.287	1.834	197	—	3.800	—	-	—	950
Owies węgierski	1	1.521	2.078	—	—	3.150	—	—	—	1.065
„ rozpierzchły	—	1.550	1.109	—	—	1.661	—	—	—	1.143
Groch Victorya .	1	1.000	931	—	—	2.731	—	—	—	572
Kukurudza . .	1	1.500	3.506	—	—	5.600	—	—	—	1.795
Fasola	—	—	47	—	—	94	—	—	—	—
Wyka	—	400	170	—	--	427	—	—	—	680
Ziemniaki Aurora	—	742	—	—	—	—	—	6.408	—	13.817
„ Kancler	—	742	—	—	—	—	—	7.216	—	15.595
„ różne .	—	1.279	—	—	—	—	—	7.848	—	9.817
Buraki pastewne	1	615	—	—	—	—	—	38.715	--	27.260
Marchew „	—	268	—	—	—	—	—	3.435	-	20.507
Mieszanka na siano . . .	1	—	—	—	—	—	1.704	—	—	1.704
Koniczyna na siano. . . .	4	608	—	—	—	—	13.189	—	—	3.029
Konicz i trawy na siano . .	—	832	62	—	—	1.090	—	—	—	119
Kapusty (36 kóp)	—	300	—	—	—	—	—	5.400	—	24.800
Tytoń	—	600	—	—	—	—	—	—	383	1.021
Zielona pasza .	2	1.392	—	—	—	—	—	—	—	—
Ugór	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—
Okazowe pole .	—	234	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	30	—	16.279	443	—	33.219	14.894	69.022	383	

2. **W dziale produkcyi zwierzęcej:**

a) Krowiarnia: Stan 30. czerwca 1896 r.: 7 krów 2 jałówki 2½ roczne — 2—1½ roczne — 1 cieliczka 5 miesięczna a 1 dwumiesięczna — buchaj 2 letni subwencyjny. — W ciągu roku sprzedano 1 krowę: I. Kalinę, która chorowała na wymię i utraciła mleko — kupiono zaś krowę: Wesołą.

Udoje mleka:

Nr. I. krowa *Kalina* kupiona w r. 1894 sprzedana $^3/_2$ 1896 dała mleka $939^3/_4$ + $465^3/_4$ c. w. . . . . = $1405^1/_2$ l.

„ I. pierwiastka *Wścibska* swego chowu od Maliny urodziła cielę $^4/_7$ 1895, które sprzedano — dała mleka $2816^1/_4$ litr cielę wyssało 176 litrów . . . . = $2992^1/_2$ l.

„ II. *Ciekawa* krowa swego chowu urodziła cielę $^{24}/_3$ 1896 — które sprzedano — dała mleka $2506^1/_2$ litrów — cięlę wyssało $93^1/_2$ l. . . . . = $2599^3/_4$ l.

„ III. *Krasula* krowa kupiona w r. 1895 urodziła cielę $^{12}/_1$ 1896 które sprzedano — dała mleka $2295^3/_4$ l. cielę wyssało $93\ ^3/_4$ l. . . . . = $2389^1/_2$ l.

„ IV. *Piękna* krowa swego chowu od Tworznej urodziła cielę $^1/_5$ 1896 które się wychowuje — dała mleka $2215^3/_4$, cielę wyssało $598^1/_2$ l. . . . . = $2814^1/_4$ l.

„ V. *Śmiała* krowa swego chowu od Tworznej urodziła cielę $^5/_{12}$ 1895. które sprzedano — dała mleka $2115^1/_2$ l. — cielę wyssało 94 l. . . . . = $2209^1/_2$ l.

„ VI. *Łagodna* krowa swego chowu od Tworznej urodziła cielę $^{29}/_1$ 1896 które się wychownje — dała mleka. 2689 l cielę wyssało 481 l. . . . . = 3170 l.

„ VII. *Wesoła* krowa kupiona $^{11}/_{11}$ 1895 dała mleka . . . = 1633 l.

Razem . . $19214^1/_2$ l.

b) Trzoda chlewna: Stan 30 czerwca 1896.

1 knur subwencyjny dwuroczny sprowadzony z Sürwünden w Oldenburgu, 1 maciora 6-letnia z Schwechat, 2 maciory 3-letnie swego chowu, 2 maciory 1 roczne pochodzące z chlewni zarodowej w Zarszynie, 1 wieprzyk półroczny i 13 prosiąt odsanych a 8 prosiąt ssących. — Od 4 macior urodziło się prosiąt 40 — sprzedano z pozostałemi z zeszłego roku 23 sztuk za 235 zł. i pozostało 21 prosiąt.

Za jedną starą maciorę uzyskano . . . . 58 zł. 48 ct.

razem uzyskano . . 293 zł. 48 ct.

Nawozem stajennym wyprodukowanym od powyżej wymienionego inwentarza i 4 koni roboczych wygnojono:

Na polach głównego płodozmianu . . .	4	morgi	po 200 q	= 800 q
„ „ „ „ . . .	2	„	po 150 q	= 300 q
„ „ przy jeziorze	2	„	po 200 q	= 400 q
„ „ tytoniowem	0·5	„	po 300 q	= 150 q
„ „ lucernowem koński ząb, bur. kap.	2	„	po 300 q	= 600 q
Razem . .	10·5	morg.	. .	=2250 q

Nawóz utrzymuje się ciągle pod bydłem i prześciela się codziennie w stajni gnojem końskim i świńskim.

Urabia się też kompost z odchodów ludzkich, plewideł i ziemi, który polewa się gnojówką spływającą do zbiornika. Kompostu używa się na zasilanie lucerny.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w roku 1895|6 jak następuje:

I. Ogólne.

Rozchody (Dług).		**Przychody** (Mienie).	
Czynsz dzierżawny z pola A.	50 zł. 19 ct.		— zł. — ct.
Podatek z pola B. . . .	10 „ 85 „		
Ubezpieczenie budynków gospodarskich . . .	33 „ 38 „		
Utrzymanie budynku gospospodarskiego . .	2 „ 70 „		
Razem . .	97 zł. 12 ct.	Razem . .	— zł. — ct.

II. Inwentarz martwy.

Rozchody (Dług).

1. Maszyny i narzędzia.

Wartość na początku r. 1895/6	708 zł. 61 ct.
Przykupno, utrzymanie i odnowienie . . .	157 „ 30 „
Razem . .	865 zł. 91 ct.

Przychody (Mienie).

Wartość inwentarza martwego z końcem roku 1895/6 tj. 30. czerwca 1896 po odnowieniu . . .	666 zł. 84 ct.
Razem . .	666 zł. 84 ct.

2. Uprząż.

Wartość na początku r. 1895/6	38 zł. 35 ct.
Przykupno, odnowienie i utrzymanie . . .	31 „ 62 „
Razem . .	69 zł. 97 ct.

Wartość 30. czerwca 1896 r. po odnowieniu . .	31 zł. 70 ct.
Razem . .	31 zł. 70 ct.

III. Inwentarz żywy.

a) *roboczy:*

Wartość na początku r. 1895/6 (1=135—1=100—1=40 1=60) . . .	335 zł. — ct.
koń przykupiony . . .	170 „ — „
Razem . .	505 zł. — ct.

Wartość koni z końcem r. 1895/6 . . . . (1=110—1=90—1=160 —1=40) . . .	400 zł. — ct.
Razem . .	400 zł. — ct.

b) *bydło rogate.*

Wartość na początku r. 1895/6	
6 krów 2950 kg. } 4270 kg.	
3 jałowki 1125 „ } po 20 ct.	
2 cieląt 195 „ }	854 zł. — ct.
dokupno krowy . . .	60 „ — „
Razem . .	914 zł. — ct.

Wartość bydła rogat z końcem roku 1895/6	
7 krów 3490 kg. } 5140 kg.	
4 jałówek 1385 „ } po 20 ct.	
2 cieląt 265 „ }	1028 zł. — ct.
Razem . .	1028 zł. — ct.

c) *nierogacizna.*

Wartość 1. lipca 1895;	
1 maciora = 190 kg. } 620 po	
1 maciora = 170 „ } = 186	
1 maciora = 130 „ }	
1 maciora = 130 „ }	
2 łoszki rozpłodowe z Żarszyna . . . 34	
4 prosiąt odsanych po 6 zł. = 20	240 zł. — ct.
Razem . .	240 zł. — ct.

Wartość trzody chlewnej d. 30. czerwca 1896.	
2 maciory po 140=280 }	
1 maciora 180 }	
1 maciora 115 }	
1 maciora 125 } 700 }	
1 wieprzyk 45 } 745 a 30	223 zł. 50 ct.
21 prosiąt po 5 zł. . .	105 „ — „
Razem . .	328 zł. 50 ct.

IV. Zapasy płodów rolnych.

Pozostałość z roku ubiegłego:

a) płody zwierzęce . .

b) płody roślinne .

żyta 682 po 6 . . .	40 zł. 92 ct.
pszenicy czelnej 3434 po 7	240 „ 38 „
„ śred. 123×5	6 „ 15 „
groch 945×8 . . .	75 „ 60 „
fasoli 146×6½ . . .	9 „ 49 „

Wartość dnia 30. czerwca 1896.

żyta 457×6	27 zł. 42 ct.
pszenicy 90 kg.×7 . .	6 „ 30 „
„ średniej 40½×4 .	1 „ 62 „
jęczmień obroczn. 83×4 .	3 „ 32 „

26·9 rajgrasfranc. 4·5=31·4 a 30	9 zł. 42 ct.
kukurudza 554×6 . . .	33 „ 24 „
„ średn. 14×4 . . .	- „ 56 „
jęczmień 47×4 . . .	1 „ 88 „
owies 25×6¼ . . .	1 „ 56 „
grys 164×3	4 „ 92 „
lucerna 1 kg. . . .	— „ 82 „
koniczyna 11·3×4 . .	4 „ 52 „
lnianka 2×6	— „ 12 „
mak 26·3×20 . . .	5 „ 16 „
kminek 3×20 . . .	— „ 60 „
ziemniaki 1·06 gr. . . .	2 „ 22 „
Razem . .	437 zł. 76 ct.

grochu 261×8 . . .	20 zł. 88 ct.
kukurudzy 2150×5 . .	107 „ 50 „
Owsa 1673×5 . . .	83 „ 65 „
„ obroczn. 40=4·25 .	1 „ 70 „
kminek 3×20 . . .	— „ 60 „
grys 31×3	— „ 93 „
fasola 19×6. . . .	1 „ 14 „
ziemniaków 200×1 . .	2 „ — „
Razem . .	257 zł. 06 ct.

Obroty bieżące w ciągu roku 1895/6.

1. Na rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) *Konie robocze.*

Gotówką.

Kucie koni	16 zł. 86 ct.
Weterynarz i lekarstwa .	7 „ 59 „
Przykupno ziarna na obroki 6323 kg.	253 „ 32 „

Porachunkiem.

Obsługa uczniów w stajni 150 d.	15 „ 70 „

Z własnego gospodarstwa.

Na obroki ziarna 506 kg.
Na paszę siana 5239 kg.
„ „ marchwi 3435 kg.
„ „ i ściółkę słomy 8472 kg.

Razem . .	293 zł. 47 ct.

Gotówką.

Sprzedano starego konia .	40 zł. — ct.

Porachunkiem.

W własnem gospodarstwie.

Roboczych dni parokonnych 222.

Produkcya gnoju 300.

Razem gotówką i porachun.	40 zł. — ct

b) *Bydło rogate.*

Gotówką.

Lekarstwa i weterynarz .	22 zł. 58 ct.
Odnowienie inwentarza martwego	— „ 58 „
Ubezpieczenie buchajów subw. i stemp.	1 „ 64 „

Dokupienie karmy.

ziarna	2365 kg.	=100 10
grysu	3118 „	=87·012
makuchów	1690 „	=50·70
słomy	9601 „	=55 49½
soli	38 „	=4·02
mleka zbier.	10·25 l.	=0·46
		307 zł. 79 ct.

Porachunkiem.

Obsługa uczniów 493½ . .	49 „ 35 „
Razem . .	381 zł. 94 ct.

Gotówką.

Krowa wybrakowana . .	110 zł. — ct.
4 cieląt =221·7 kg. . .	44 „ 30 „
Skokowe buhaja subwencyjnego od włościan . .	35 „ — „
Subwencya Tow. gosp. za 60 skoków	60 „ — „

Porachunkiem i Gotówką.

za mleko 17211¾×4½ .	774 „ 22½ „
Razem .	1023 zł. 52½ ct.

Z przeniesienia . . 381 zł. 94 ct.

Z własnego gospodarstwa:

Mleka 2002½ litr.
ziarna 161 kg.
siana 7.524 kg.
słomy 15.540 kg.
buraków 38.715 kg.

Razem . . 381 zł. 94 ct.

Z przeniesienia . 1023 zł. 52½ ct.

W własnem gospodarstwie wyprodukowano gnoju 1850 q.

Razem . 1023 zł. 52½ ct.

c) *Trzoda chlewna.*

Gotówką:

Koszta sprzedaży prosiąt i inne drobne . . . . 5 zł. 79½ ct.

Karma dokupiona:

Grysu 814¼ kg. 24·62½
ziarna 1576 kg. 63·04 . . 87 „ 66½ „

Porachunkiem:

Obsługa uczniów 149¼ . 14 „ 92½ „
mleko zbierane 2438½×2= 48·77
maślanka 697×1=6·97
serwatka 1272×0·25=2 92½ 58 „ 66½ „

Z własnego gospodarstwa:

Ziarna 574 kg.
słomy 5769 „
ziemniaków 5131 kg.

Razem . . 167 zł. 05 ct.

Gotówką:

Za prosięta 23 sztuk . . 235 zł. — ct.
za dopuszczanie knura włościanom . . . . 16 „ — „
subwencya z Tow. gospod. za utrzymanie knura . . 16 „ — „
za 1 maciorę 185 kg. po 34 58 „ 48 „

Porachunkiem:

Z własnego gospodarstwa:

Produkcya gnoju 100 q.

Razem . . 325 zł. 48 ct.

II. Na rachunek produkcyi roślinnej.

a) *Folwarcznej.*

Gotówką:

Tępienie szkodników . . 3 zł. 92 ct.
zakupno nasion . . . 40 „ 27 „
ubezpieczenie zboża od ognia i gradu . . , . 43 „ 91 „

Porachunkiem.

Robocizna uczniów 3116½ d. 311 „ 65 „

W własnem gospodarstwie:

Robocizna sprzężajna na parokonnych dni: 219.
Nawozu stajennego użyto: 2100 q.

Razem . . 339 zł. 75 ct.

Gotówką ze sprzedaży i porachunkiem na stołowanie uczniów

za żyto 650 kg. =40.12½
pszenicy czeln. 7.189 kg. = 512.19½ } 552 zł. 32 ct.
pszenicy śred. 114 kg. = 5·70
jęczmień 3113 „ =155.65
kukurudz 1812 „ =102·64
groch 145½ „ =116·16½
owies 600 „ = 30·25
mak 32·2 „ = 6·64
trawy i różne nasiona = 21·52
fasoli 146 „ = 9·49
ziemniak. 126·73 „ =124·60
kapusty 36 kóp = 72·36 1202 „ 33½ „

Razem . 1202 zł. 33½ ct.

W własnym gospodarstwie spotrzebowano na siew, na ziarno, na paszę		Karma podana przy inwentarzu żywym.
żyta 220½ kg.		
pszenicy 532 kg.		
jęczmienia 135 „		
owsa 147½ „	50 k.	
grochu 246½ „	6 „	
wyki 36 „	120 „	
kukurudz 54 „	67·5 „	
koniczyny — „	37 „	
traw — „	9 „	
fasoli 38 „		
ziemniaki 2622 „		
buraków — „	8½ „	
lucerny — „	11 „	

b) *pole tytoniowe.*

Gotówką:		Gotówką:	
Asekuracya od gradu i ognia	7 zł. 99 ct.	Za liście tytoniu 383 kg.	80 zł. 66 ct
maty, szpagat, łaty haki	13 „ 22 „		
Porachunkiem:			
Robocizna uczniów 428½ dn.	42 „ 82 „		
Z własnego gospodarstwa:			
Gnoju 150 q.			
robocizna sprzężaj na 3 dni			
Razem	64 zł. 03 ct.	Razem	80 zł. 66 ct.

Zestawienie.

		Dług.	Mienie.
I. Wydatki ogólne		97 zł. 12 ct.	— —
II. Inwentarz martwy	1) maszyny i narzędzia	865 „ 91 „	666 „ 84 „
	2) uprząż	69 „ 97 „	31 „ 70 „
III. Inwentarz żywy:	1) roboczy	505 „ — „	400 „ — „
	2) bydło rogate	914 „ — „	1.028 „ — „
	3) trzoda chlewna	240 „ — „	328 „ 50 „
IV. Zapasy płodów i materyałów		437 „ 76 „	257 „ 06 „
V. Obroty bieżące w roku 1895/6:			
1) rachunek produkcyi zwierzęcej:			
a) konie robocze gotówką		293 „ 47 „	40 „ — „
b) bydło rogate		381 „ 94 „	1.023 „ 52½ „
c) trzoda chlewna		167 „ 05 „	325 „ 48 „
2) Rachnnek produkcyi roślinnej:			
a) folwaryczny		399 „ 75 „	1.202 „ 33½ „
b) pole tytoniowe		64 „ 03 „	80 „ 66 „
Razem		4.436 zł. — „	5.384 zł. 10 ct.

Po strąceniu wydatków (w tych 434·44½ policzono na pracę uczniów) . . . . — „ — „ 4.436 „ — „
zostaje czysty dochód . . . — zł. – ct. 948 zł. 10 ct.

Czyli z 1 morga 31 zł. 60 ct.

X. Kronika szkoły.

Przy egzaminach obecni byli: delegat Wysokiego Wydziału krajowego p. Tadeusz Langie] i kuratorzy pp. Wybranowski c. k. Starosta, Artur Cielecki i Noël Adam. Odwiedzali też szkołę pp. Radca Struszkiewicz i członek Wydziału krajowego Jędrzejowicz.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej:

W Jagielnicy dnia 26. sierpnia 1896 r.

Antoni Świeżawski.

Sprawozdanie

Dyrekcyi kraj. niż. Szkoły rolniczej w Kobiernicach o szkole za rok szkolny 1895/6 i gospodarstwie szkolnem za rok 1895.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem kraj. niż. szkoły rolniczej w Kobiernicach jest przysposabiać synów włościańskich do zawodu rolniczego, a przedewszystkiem wyrobić z nich przyszłych tęgich samodzielnych gospodarzy na małe gospodarstwa włościańskie, nadto zaś przez uzupełnienie nauki nabytej w szkole ludowej, przez pielęgnowanie strony moralnej i religijnej, przez zaprawianie ich do ścisłego i sumiennego wypełniania obowiązków przysporzyć krajowi rozsądnych i dobrych obywateli wiejskich.

Ażeby uzyskać dla szkoły kandydatów ogłosiła Dyrekcya w mies kwietniu 1895 w krajowych dziennikach i pismach ludowych, jakoteż rozesłała do wszystkich prawie urzędów parafialnych dyecezyi krakowskiej warunki przyjęcia uczniów do tutejszej szkoły. Nadmienić tu wypada, iż zgłaszających się kandydatów do szkoły tutejszej jest z roku na rok więcej, co znowu ułatwia Dyrekcyi wybór odpowiedniejszych z pomiędzy większej liczby petentów.

W ubiegłym roku szkolnym rozpoczął się rok szkolny zaraz po odbytych egzaminach wstępnych dnia 8. lipca 1895 zaś w myśl rozporządzenia Wys. Wydziału krajowego z dnia 12. czerwca b r. l. 36.821 odbyły się egzamina roczne i końcowe dnia 25. i 26. czerwca b. r.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Edmund Bielski, nauczyciel fachowy, a zarazem kierownik szkoły, uczył:
   a) Rolnictwa w okresie letnim na II. i III. r. tygodniowo godzin 6
   " " zimowym " " " " 8
   b) Administracyi gospodarczej przez cały rok na III. r. tyg godzin 2.
   c) Rachunkowości gospodarczej na r. II. i III. przez cały rok tygodniowo godzin 2.

2. Przemysław Cholewa, zamianowany reskryptem Wys. Wydziału kraj. z dnia 17. lipca 1895 l. 46.525 prowizorycznym nauczycielem fachowym, uczył:
   a) Hodowli zwierząt domowych w okresie letnim na roku II i III. tygodniowo godzin 6, w okresie zimowym na r. II. i III. tygodniowo godzin 8.
   b) Nauk przyrodniczych przez cały rok na I. i II. r. tyg. godzin 10.
   c) Mleczarstwa teoretycznego i praktycznego w porze zimowej przez 6 tygodni na roku III. tygodniowo po godzin 2, a nadto kierował i zajęciami praktycznymi w mleczarni przy wyrobie serów i masła przez cały rok.

3. Włodzimierz Olesków, prow. nauczyciel do nauk elementarnych, nauczał tylko do dnia 1. kwietnia 1896, poczem z powodu choroby uzyskał 6-tygodniowy urlop, z którego też na zajmowane stanowisko nie powrócił, na jego zaś miejsce tak na czas urlopu jak niemniej aż do końca roku szkolnego przydzielony został na zastępstwo rozporządzeniem Wys. Wydziału kraj z dnia 13. marca b. r. l. 16.619 i z dnia 26. maja b. r. l. 31.585, krajowy wędrowny nauczyciel rolnictwa p. Karol Mielecki.

Tak p. Wł. Olesków jak i p. Karol Mielecki udzielali we wszystkich trzech latach nauki w okresie letnim tygodniowo po godzin 20, w okresie zimowym tygodniowo godzin 24.

4. Józef Swiątalski reskryptem Wys. Wydziału krajowego z dnia 11. listopada 1895 l. 38.795 przeniesiony z Jagielnicy do Kobiernicy na instruktora do robót praktycznych, pełnił ten obowiązek od dnia 30. listopada 1895 po dzień 1. lipca 1896.

5. W ciągu roku szkolnego 1895/6 zmieniło się w szkole tutejszej aż trzech kapelanów. I tak:

a) X. Filip Sosin, Reformat, pełnił obowiązki kapelana i katechety od początku roku szkolnego do końca października 1895.

b) X. Rajmund Ptak, Reformat, od 1. listopada 1895 do lutego 1896.

c) X. Hermenegild Wiech, Reformat, od 1. lutego do końca roku szkolnego, t. j. do końca czerwca 1896.

Wszyscy trzej wyżej wymienieni księża spełniali swe obowiązki jako katecheci, udzielając nauki religii po 3 godziny tygogniowo: nadto jako kapelani, odprawiając każdej niedzieli i święta mszę św. w miejscowym kościółku. W tem miejscu Dyrekcya jest obowiązaną zaznaczyć, iż w roku szkolnym niniejszego sprawozdania były przeprowadzone w szkole tutejszej dwa specyalne kursa a mianowicie:

Kurs weterynaryi, przeprowadzony w czasie od 15 sierpnia do 20. września 1895 przez krajowego wędrownego nauczyciela weterynaryi p. Teofila Sochaniewicza, i

Kurs rybacki, wyłożony w czasie od 27. do 31. maja włącznie dla uczniów III. roku przez inżyniera Wydziału kraj. p. Tadeusza Rozwadowskiego.

III. Nauki udzielane w szkole.

Nauka w kraj. niż. szkole rolniczej w Kobiernicach udzielana jest teoretyczną i praktyczną. Pierwszej udziela się w salach naukowych, drugiej w obrębie gospodarstwa szkolnego. Nauka teoretyczna, o ile na to pozwalają środki naukowe, poparta bywa zawsze demonstracyami. Nauka trwa przez rok cały i rozłożona jest na dwa główne okresy, t. j. na okres zimowy, przypadający na miesiące: październik, listopad, grudzień, styczeń, luty i marzec, — i na okres letni, do którego zalicza się innych sześć miesięcy w roku.

W okresie letnim przeważa nauka praktyczna, w okresie zimowym teoretyczna. Na podstawie przeto statutem szkoły zastrzeżonej zasady układa się taki podział godzin, iż na okres letni przypada na każdy rok nauki cztery półdzionki na naukę teoretyczną, a ośm na zajęcia i ćwiczenia praktyczne, odwrotnie na okres zimowy, w którym na każdy rok przypada 4 dni nauki teoretycznej, a 2 dni zajść praktycznych. Ponieważ w okresie letnim półdzionki liczą się po 4 godziny, a w okresie zimowym tylko po 3 godziny, ztąd w okresie letnim przypada nauki teoretycznej 16 godzin, w okresie zaś zimowym 24 godzin tygodniowo.

IV. Środki naukowe.

Dzięki udzielonemu przez Wys. Sejm kredytowi nadzwyczajnemu w kwocie 300 zł. i subwencyi rządowej również w kwocie 300 zł., Dyrekcya była w możności uposażyć szkołę we wzorową gnojarnię, nadto zakupić do gabinetu tutejszego 14 modeli gipsowych i z masy papierowej do nauki hodowli zwierząt i rolnictwa, a to:

1 model serca konia rozbier.
1 „ kopyta końskiego rozbier.
1 „ wymienia i 1 model żołądka odżuwaczy
3 modele bot. typowe zalążki
1 model ziarna żyta rozbier.
1 „ kwiatu owsa rozbier.
1 „ „ jęczmienia rozbier.
1 „ „ kukurudzy „
1 „ fasoli kiełkującej „
1 „ kwiatu hreczki powiększony
1 „ przewodu pokarmowego konia,

jak niemniej, Reichmanna wagę do oznaczania zawartości skrobi w ziemniakach, Trieur czyli sortownik do zboża, przyrząd do numerowania bydła i świń, obcęgi do badania chorego kopyta, nożyce do strzyżenia cieląt, lupę do badania nasion, taśmę

do pomiarów bydła wedle metody prof. Preslera i inne pomniejsze przybory gabinetowe.

Biblioteka szkolna powiększoną została przez zaprenumerowanie kilku poważniejszych wydawnictw jak: Dzieje Polski prof. Dra Sokołowskiego, Dzieje powszechne prof Dra Kubali i wielki atlas geograficzny, wydanie warszawskie, nadto przez zakupno Die Landwirtschaft von Dr. Schneider i Die gesammte Landwirtschaft von T. Goltz.

W ciągu roku szkolnego zakupiono również dla biblioteki szkolnej kilkanaście pomniejszych wydawnictw przeznaczonych dla uczniów.

Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa jak w latach poprzednich tak i w tym roku nadesłało dla biblioteki tutejszej kilkanaście rozpraw naukowych, a przytem przesyła w miarę pojawienia się bardzo cenne wydawnictwo „Die österreichischen Alpen-Rinder-Rassen", których już otrzymaliśmy 4 zeszyty, a w każdym po 3 egzemplarze bardzo pięknych okazów bydła alpejskiego.

Czytelnia szkolna zaopatrzona była w 1 dziennik polityczny, jedno pismo illustrowanej, Przegląd literacki, Landw. Wochenblatt, Fricks Rundschau, Tygodnik rolniczy, Rolnik, Gazeta Warszawska, Kuryer rolniczy, Rolnik śląski, nadto utrzymywałe się dla młodzieży Niedzielę, Polski lud i Kronikę Rodzinną.

Nadmienić tu wypada, że młodzież tutejsza bardzo chętnie, a niektórzy z uczniów nawet bardzo chciwie czytywali w niedziele i święta dawane im gazetki.

V. Frekwencya uczniów.

W roku niniejszego sprawozdania zapisano z dniem 1. lipca 1895 ogółem 31 uczniów zwyczajnych, nadto w ciągu roku przyjęto na własny koszt 1 ucznia nadzwyczajnego. Z liczby tej przypada:

a) na rok I. nowo przyjętych 10
pozwolono powtarzać 1 11
26. listopada 1895 przyjęto nadzwycz. 1
b) na rok II. promowanych z r. I. 12
c) „ „ III. „ z r. II. 8
Razem jak wyżej . . 31 zwyczajn. 1 nadzwycz.

W liczbie tej było synów włościańskich 31
syn obywatela ziemskiego . . 1

Odnośnie do wieku było:

Urodzonych	w	r.	1870	a zatem	w	latach	25	. . .	1
„	„	„	1874	„	„	„	21	. . .	2
„	„	„	1875	„	„	„	20	. . .	3
„	„	„	1876	„	„	„	19	. . .	9
„	„	„	1877	„	„	„	18	. . .	8
„	„	„	1878	„	„	„	17	. . .	6
„	„	„	1879	„	„	„	16	. . .	3

Odnośnie do wyznania religijnego było:
Rzymsko-katolickich 31
Grecko-katolickich 1

Przygotowanie naukowe posiadało:
1 z ukończoną 2. klasą gimnaz.
1 „ „ 1. „ „
30 „ „ szkołę ludową.

I w bieżącym roku szkolnym taksamo jak w latach poprzednich, pomimo ogłoszenia, iż kandydaci z odbytą nauką dopełniającą będą mieli pierwszeństwo przed innymi, zgłosiło się tylko 3 takich kandydatów.

Wyż wymienioną liczbę uczniów dostarczyło 13 powiatów przeważnie zachodniej części kraju, a mianowicie:

1. Z powiatu bialskiego było . . . 7
2. „ „ bocheńskiego „ . . . 1
3. „ „ krakowskiego „ . . . 5
4. „ „ limanowskiego „ . . . 2
5. „ „ rzeszowskiego „ . . . 8
6. „ „ myślenickiego „ . . . 1
7. „ „ żywieckiego „ . . . 1

8. Z powiatu	samborskiego	było . . .	1
9. „ „	jarosławskiego	„	1
10. „ „	mieleckiego	„	1
11. „ „	nowo-sądeckiego	„	2
12. „ „	gorlickiego	„	1
13. „ „	jasielskiego	„	1

W ciągu roku szkolnego ani jeden uczeń nie wystąpił z zakładu, ani też władza szkolna nie była zmuszoną zastosować największej kary — wydalenia ze szkoły.

VI. Prowadzenie się młodzieży w ogóle i egzamina.

Dyrekcya z całą przyjemnością w tem miejscu zaznaczyć jest obowiązaną, że zachowanie się i prowadzenie uczniów w ogóle było zadowalniające, z wyjątkiem drobniejszych, może więcej młodzieńczych przewinień, nie wydarzyło się w ciągu całego roku ani jedno przekroczenie znaczniejsze; — pilność i postępy tak w nauce jak i w praktyce pozostawiały wprawdzie do życzenia, jednak znaczniejsza część uczniów a szczególnie uczniowie III. r. zapisali się bardzo korzystnie w pamiętniku tutejszej szkoły.

Rozporządzeniem Wys. Wydziału krajowego z dnia 12. czerwca b. r. l. 36.821 naznaczone zostały egzamina roczne z uczniami r. I. i II. na dzień 25. zaś końcowe z uczniami r. III na dzień 26. czerwca 1896. W myśl tedy tego rozporządzenia odbyły się pod przewodnictwem Delegata Wys. Wydziału kraj Wgo Pana Ludwika Seelinga, dyrektora dóbr Arcyksięcia Rainera egzamina roczne i końcowe z wszystkimi uczniami w tym porządku, iż na r. I-szym egzaminowano uczniów z nauk ogólnie kształcących, na r. II-gim z nauk przyrodniczych, na roku zaś III cim w myśl statutu szkoły z całości nauk zawodowych t j. z nauki rolnictwa, hodowli zwierząt i administracyi gospodarczej.

Przy egzaminach rocznych i końcowych, które są ścisłymi egzaminami, a nie popisowymi, i przy których właściwie powinneby brać udział tylko osoby przez Wysokie Władze naznaczone, oraz członkowie komisyi egzaminacyjnej, Dyrekcya, stosując się do przyjętych od lat kilku zwyczajów, zwykła zapraszać na te uroczystości nietylko rodziców i opiekunów uczniów, ale także i gości, a szczególnie osoby interesujące się szkołą tutejszą.

Z całą też przyjemnością w tem miejscu składa Dyrekcya podziękowanie wszystkim tym panom, a mianowicie: Wmu Dołkowskiemu z Nowej wsi, Drowi Długołęckiemu, Drowi Garbusińskiemu, Sędziemu Kuzi, ks. Mamotowi, Dołkowskiemu, obywatelowi z Poznańskiego, L. Czeczowi, którzy zaproszenie przyjęli i obecnością swoją zaznaczyli, iż interesuje ich nietylko sama szkoła, ale i nauki w tejże szkole udzielane. Niemniej składając podziękowanie Delegatowi Wys. Wydziałowi kraj. Wmu Panu Ludwikowi Seelingowi za jego trudy podjęte przez 2 dni w czasie odbywających się egzaminów. Dyrekcya wynurzyć tu jest obowiązaną całą wdzięczność dla tegoż Delegata, który spełniając swój obowiązek przy egzaminach, w wolnych chwilach od tychże udzielał nam bardzo cennych rad i wskazówek ze swej długoletniej praktyki gospodarczej, badał szczegółowo ustrój szkoły i jej urządzenie, interesował się najdrobniejszymi szczegółami gospodarczymi, słowem, pragnął zapoznać się gruntownie z całością szkoły, przez co dał nam dowód, iż dobro zakładu leży mu na sercu i pragnąłby jak najlepszego rozwoju tegoż, co w końcowem przemówieniu silnie zaakcentował.

Wyniki egzaminów były zupełnie zadowalniające. I tak: Z ośmiu uczniów roku III. otrzymało świadectwa końcowe z postępem bardzo dobrym 6, z postępem dobrym 1, z dostatecznym postępem 1.

Z 12 uczniów r. II. otrzymało promocyę na rok III.:

Z postępem bardzo dobrym	3
„ „ dobrym	5
„ „ dostatecznym	3
„ „ „ przy poprawce z 1-go przedmiotu .	1

Z 12 uczniów r. I. otrzymali promocyę na rok II.:

Z postępem bardzo dobrym	5
„ „ dobrym	4

Z postępem dostatecznym 1
Nie otrzymało promocyi 2

Następujący uczniowie, którzy po trzechletnim kursie ukończyli całkowicie naukę w tutejszej szkole poddali się egzaminowi końcowemu z całości nauk zawodowych, otrzymali w myśl §. 16. statutu szkoły świadectwa z postępem bardzo dobrym:

Feluś Floryan
Kamiński Jan
Krztoń Franciszek
Romanowski Szymon
Wołoszyn Aleksander.

Z postępem dobrym:
Kleszcz Baltazar.

Z postępem dostatecznym:
Pieczonka Maryan.

Z wyż wymienionych uczniów Kamiński Jan i Kleszcz Baltazar wzięci zostali do wojska i w październiku udadzą się do służby; Wołoszyn Aleksander otrzymał krajowe stypendyum na kurs rybactwa; Pieczonka Maryan powrócił do domu na gospodarstwo ojcowskie do Niepołomic, — pozostałych zaś 4-ch udało się z rekomendacyi Dyrekcyi na posady przy większych gospodarstwach.

VII. Sprawy internatu.

Tryb życia w zakładzie unormowany jest osobnym „Podziałem czasu“ sporządzonym przez Dyrekcyę na okres letni i na okres zimowy na podstawie regulaminu szkoły przez Wys Wydział krajowy wydanego.

Nadzór nad uczniami w salach naukowych, sypialniach i jadalni, jakoteż we wszystkich w obrębie zakładu położonych miejscach wykonywali kolejno i naprzemian pp. nauczyciele, o ile tych czynności z obowiązku swego nie spełniał instruktor, będąc zajęty przy praktycznych ćwiczeniach i robotach gospodarczych.

Kuchnia zakładowa prowadzi się jak i w latach poprzednich we własnym zarządzie; — przysparza to wprawdzie kierownikowi szkoły wiele pracy, ale z drugiej strony przyznać potrzeba, że jest to jedyny sposób dawania uczniom za stosunkowo niewielką kwotę na ten cel przeznaczoną dostatecznego i zdrowego pożywienia. Roczny koszt wyżywienia, do czego także wliczyć należy 4-ro służby zakładowej, 1 ucznia praktykanta, wydatki poczynione na egzamina roczne, co wszystko idzie na rachunek utrzymania uczniów, nie przekracza kwoty 120 zł. w. a.

Stan zdrowotny, pomimo, iż miejscowość sama należy do najmniej zdrowotnych w okolicy tutejszej, — powiedzieć można, — że był zupełnie zadowalniającym; — uporczywe tylko febry są prawdziwem utrapieniem w porze jesiennej, szczególnie na wątlejsze organizmy.

VIII. Budynki szkolne.

Budynki szkolne w ciągu roku szkolnego 1895/6 pozostały niezmienione, a nawet dozwolone rozporządzeniem Wys. Wydziału kraj. z dnia 4. paźdz. 1895 L. 25.434 adaptacye z powodu spóźnionej pory w r. 1895, a bardzo niesprzyjającej wiosny w r. 1896 tylko częściowo zostały przeprowadzone Uzupełnienie pozostawiono do późniejszego wykonania, co tem łatwiej da się uskutecznić, że i dalsze dozwolone rozporządzeniem Wys. Wydziału kraj. z dnia 1. czerwca 1896 L. 24.380 adaptacye będą w tym czasie musiały być uskutecznione.

IX. Gospodarstwo szkolne.

Głównym środkiem naukowym kraj. niż. szkoły rolniczej w Kobiernicach jest bez zaprzeczenia gospodarstwo szkolne, na niem bowiem młodzież tutejsza zaprawia się praktycznie do trudnego pod każdym względem w dzisiejszych czasach zawodu rolniczego.

Jeśli gdzie, to zapewne gospodarstwo szkolne w Kobiernicach daje możność przyszłym gospodarzom poznać trudne warunki klimatyczno-agrarne, stąd też tem ·/. większem zadowoleniem Dyrekcya przedstawia rezultaty ·/. jakie pomimo bardzo trudnych stosunków gospodarczych zdołano z gospodarstwa tutejszego osiągnąć.

Całe gospodarstwo szkolne, obejmujące w ogóle przestrzeń gruntów 49 morgów 1194° □ wraz z przynależnymi budynkami gospodarczymi, wydzierżawione zostało przez Wysoki Wydział krajowy od JW. Dra Hermana Czecza de Lindenwald na przeciąg czasu od dnia 4. kwietnia 1891 do 31. grudnia 1904 za ogólny czynsz roczny (po 14 zł. z morga wraz z budynkami) 696 zł. 50 ct.

Do dzierżawy tej przyjęto także inwentarz żywy i inwentarz martwy ruchomy, na folwarku się znajdujący, a mianowicie:

bydło rogate w ogólnej wadze 3580 *kg* a 28 ct. . . .	1167 zł. 56 ct.
73 sztuk inwentarza martwego ruchomego ogólnej wartości .	381 „ 45 „
Razem . .	1549 zł. 01 ct.

od której to wartości opłaca się 4%, co czyni 61 zł. 96 ct Cały zatem czynsz dzierżawny za grunta i inwentarz żywy i martwy ruchomy opłaca się rocznie 758 zł. 46 ct., nadto osobnem rozporządzeniem Wys. Wydziału kraj. l. 11927/1894 opłaca gospodarstwo kwotę 50 zł. rocznie za wydzierżawioną ubikacyę t. zw. parzelnię na mleczarnię; — stąd całkowity czynsz dzierżawny wynosi ogólną sumę 808 zł. 46 ct.

Z ogólnej przestrzeni gruntów wypada na:

grunta orne	morgów 44	sążni □	924
łąki	„ 4	„ „	501
ogrody	„ —	„ „	1369
Razem	morgów 49	sążni □	1194

Rozkawałkowanie i oddalenie tych gruntów w ogóle jest dla gospodarstwa niebardzo korzystne; niewielka bowiem przestrzeń w znacznej położona od siebie odległości i od folwarku stanowi 3 oddzielne w 15 odbrębnych rowami poprzerzynanych parcelach rozłożone kompleksy.

Średnie oddalenie gruntów od folwarku wynosi około 1800 metrów.

Położenie wszystkich gruntów w ogóle z wyjątkiem 4-morgowego pagórka „górnicą“ zwanego, jest niskie. Stanowią one równą płaszczyznę z lekkim ku stronie wschodniej spadkiem

Mechaniczna i fizyczna natura gruntów jest różnorodną. Przeważną część około 35 morgów gruntów, położonych przy granicy wsi Bujaków na południu, w zachodniej stronie od folwarku, stanowią ciężkie gliny, lub tak zwane rzadkie glinki, spoczywające na ilastych podglebiach.

Są to w ogóle grunta nieprzepuszczalne i nadzwyczaj do uprawy trudne. Grunta te w ogóle potrzebują osuszenia, a że na podstawie kontraktu dzierżawnego właściciel obowiązany jest dostarczyć na miejsce własnym kosztem rurek drenowych, przeto jest wszelka nadzieja, że Wysoki Wydział krajowy w najbliższym czasie zarządzi gwałtownie potrzebną melioracyę.

Reszta 13 morgów gruntów na tak zwanej „Zawierznicy“, położonych na południowej stronie od folwarku, stanowi grunt glinkowo-piaszczysty napływowy. Są to grunta w ogóle przepuszczalne i gdyby nie przytrafiające się w głębszych warstwach grubsze kamienie i szutrowiska, dałyby się z wielkiem powodzeniem użyć pod uprawę głębszą. Łąk pozostało obecnie 4 morgi 501° □, resztę bowiem — z górą 4 morgi — zamieniono na rolę, gdyż produkcya traw na nich była bardzo słabą, a stąd nie opłacającą się. Pozostała łąka będzie musiała być również w najbliższej przyszłości zoraną, co jednakże nastąpi dopiero po założeniu łąki nowej.

Ogród wynoszący 1369 sążni □ oddany został w formie subdzierżawy dla szkoły, a właściwie do użytku dla pp. nauczycieli.

Budynki gospodarcze są następujące: Stajnia murowana sklepiona dla koni, długość 11·3 metrów, szerokość 8 *m*, wysokość 3·2 *m*. Stajnia również murowana, sklepiona, dla bydła rogatego i trzody chlewnej, długość 17.5 *m*, szerokość 8 *m*, wysokość 3 2 *m*

Pasznik 10 *m* długi powstał z przemurowania stajni bydlęcej.

Spichlerz murowany, długość 18 *m*, szerokość 9·5 *m*, wysokość 6 *m*, dwupiętrowy kryty gontem, w którym oprócz zboża utrzymuje się w osobnej przedziałce wszystkie narzędzia ręczne do ćwiczeń praktycznych dla uczniów; urządzony tu jest także skład na zapaśne wiktuały spiżarniane.

Stodoła murowana, długość 40 *m*, szerokośc 12·5 *m*, wysokość 4 *m*, kryta gontem, służy do pomieszczenia wszelkich plonów w snopie; po omłocie zaś zboża przechowuje się w niej wszystkie słomy i plewy. — Dwie piwnice murowane, kryte

gontem, przeznaczone są na pomieszczenie znacznej części ziemniaków i buraków, służących na czasowe skarmienie inwentarza.

Inwentarz martwy do gospodarstwa szkolnego jest następujący:

Wozów końskich na żelaznych osiach, z kompletnymi częściami składowymi (drabiny, sienne, gnojnice, spodniarki) sztuk	3
Wózek do wożenia paszy, na drewnianych osiach, z drabinkami	1
Bron żelaznych, zygzakowych, ze sztelwagą, sztuk	3
Bron drewnianych z żelaznymi zębami i sztelwagami na 2 zaprzęgi	6
Płużek do osypywania okopowych	1
Plewnik zwyczajny o drewnianych ramach	1
Wałek drewniany, gładki, w ramie	1
Młynek rafowy	1
Sieczkarnia bębnowa	1

Oprócz tu wymienionych znajduje się jeszcze wiele innych drobnych narzędzi i przyrządów do prac ręcznych gospodarczych.

Gospodarstwo posiłkuje się nadto machinami i narzędziami szkolnymi, których dostateczny zapas posiada szkoła; przedewszystkiem zaś w ciągłem użyciu są:

Siewnik 2-metrowy, rzędowy, Sacka uniwersalny;
„ 1-metrowy, „ „ „
Młocarnia ręczna Claytona;
Sieczkarnia o 2 nożach;
Szarpacz do buraków;
Młynek rafowy Szuberta;
Pług 4-lemiszowy Eckerta i t. p. inne.

Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej.

Etat służby gospodarczej jest takisam, jak w roku poprzednim, t. j. składa się z 2 parobków do koni. Utrzymanie jednego parobka wynosi, jak to już w latach poprzednich wykazano, od 150 do 160 zł., czyli wypada na 1 dzień roboczy od 45 do 50 centów.

Rezultaty gospodarstwa

krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach

za rok 1895.

W dziale produkcyi roślinnej.

Liczba porz.	Gatunek plonu	Przestrzeń		Plon							Uwaga
				w ziarnie			w słomie	w głębiach	w sianie	w paszy na zielono skarmionej	
		morg.	sąż. □	celnego	średn.	odjem.					
				kilogramów							
1	Żyto	2	1200	2574	—	126	4.190	—	—	—	
2	Pszenica . . .	7	400	6446	—	940	11.660	—	—	—	
3	Żyto z grochem ozim.	1	—	474	—	—	1.330	—	—	4.000	
4	Owies	3	1200	3556	—	—	7.641	—	—	—	
5	Bobik z owsem . .	7	1000	3124	—	—	13.544	—	—	—	
6	Ziemniaki . . .	3	800	—	—	—	—	33.561	—	—	
7	Buraki pastewne .	1	1200	—	—	—	—	37.010	—	—	
8	Bulwa	—	240	—	—	—	—	265	—	—	
9	Siano łąkowe . .	4	501	—	—	—	—	—	12 560	—	
10	„ koniczyna .	11	800	—	—	—	—	—	16.823	25.000	
11	Groch i mieszanki .	2	1319	—	—	—	—	—	1.650	23.912	
12	Kapusta i karpiele .	—	500	—	—	—	—	2.396	—	1.000	40 kóp
13	Koński ząb . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	40.000	
	Razem .	47	1160	16.174	—	1066	38 365	73.232	31.033	93 912	40 kóp
	Parobkom w deputacie . . .	—	1200	—	—	—	—	—	—	—	
	Ogród wydzierżawiony dla szkoły .	—	1369	—	—	—	—	—	—	—	
	Szkółka i inne . .	—	665	—	—	—	—	—	—	—	
		49	1194	—	—	—	—	—	—	—	
	Z tego przypada:										
	Pod produkcyę ziarna . . .	22	200								
	Pod okopowe, pasze i łąki pozostaje .	27	994								

W dziale produkcyi zwierzęcej.

Liczba porządk.	Nazwa krowy	Zaród bydła	Zakupiona dnia i mies.	Zakupiona za zł.	Zakupiona za ct.	Waga *kg* z końcem roku	Urodziła cielę dnia i mies.	Urodziła cielę żywej wagi	Urodziła cielę przeznaczono na	Karmiła cielę przez dni	W przeciągu zatem dni	Udojono mleka litrów	% zawartości tłuszczu w mleku	Dała przeciętnie litrów mleka	Uwaga
1	Malina	krajowy	—	—	—	427	$^{9}/_{6}$	32	chów	46	305	2.137	4,5	5,8	
2	Łysuła	"	1893	—	—	433	$^{21}/_{4}$	46	rzeź	9	275	2.637	5,2	7,2	
3	Tyrola	"	$^{12}/_{2}$ 1894	—	—	545	$^{16}/_{5}$	34	"	25	334	2.562	5,2	7,0	
4	Łysina	"	$^{12}/_{2}$ 1894	—	—	480	$^{20}/_{3}$	36	"	—	326	2.428	5,2	6,6	cielę karmione z ręki
5	Kaśka	"	$^{10}/_{2}$ 1894	—	—	500	$^{19}/_{2}$	33	"	—	346	3.285	4,5	9,0	"
6	Brzezula	"	$^{3}/_{3}$ 1894	—	—	460	$^{11}/_{12}$	26	"	9	317	2 475	4,8	6,8	
7	Morela	"	$^{30}/_{4}$ 1894	—	—	425	$^{26}/_{2}$	27	"	37	305	1.505	4,5	4,1	
8	Kwiatula	"	$^{18}/_{2}$ 1894	—	—	465	$^{11}/_{5}$	37	"	19	306	2.001	5,0	5,5	
9	Iskra	"	$^{30}/_{4}$ 1894	—	—	410	$^{27}/_{10}$	36	"	—	321	1.992	3,8	5,5	"
10	Sroczka	"	1893	—	—	405	$^{30}/_{9}$	32	"	—	365	2.524	4,4	7,1	"

Otrzymane mleko z udoju rocznego zużyto jak następuje:

Wydano na karmę dodatkowo cielętom	$718^{3}/_{4}$ *l*
" " " " prosiętom	$156^{1}/_{2}$ "
Oddano na rachunek kuchni zakładowej i sprzedano stronom	5.249 "
Deputat dla służby folwarcznej	572 "
Remanent	20 "
Oddano na rachunek mleczarni do wyrobu masła i serów .	$16.829^{3}/_{4}$ "
Razem . .	23.546 *l*

Rachunek mleczarni przedstawia się następująco:

		kwota zł.	kwota ct.
Do mleczarni pobrano mleka litrów	$16.829\frac{3}{4}$		
Z tego przeznaczono:			
a) do wyrobu masła „	$15.581\frac{1}{4}$		
b) „ „ serów „	$1.248\frac{1}{2}$		
Razem litrów .	$16.829\frac{3}{4}$		
Z $15.581\frac{1}{4}$ *l* mleka przenaczonego do wyrobu masła otrzymano: Sprzedanej śmietany litrów	$133\frac{3}{4}$	28	31
Sprzedanego masła *kg*	409,46	365	—
„ mleka chudego *l*	$7.052\frac{1}{2}$	197	53
Na ordynaryę „ „ *l*	540	13	50
Mleka chudego na ser *l*	2.129	—	—
„ „ dla cieląt *l*	1.195	29	87
„ „ „ prosiąt *l*	1.432	35	80
Sprzedanej maślanki *l*	$1.327\frac{1}{4}$	32	71
Maślanki dla trzody chlew. *l*	$1.393\frac{3}{4}$	27	87
Razem .		730	59
Z $1248\frac{1}{2}$ *l* mleka niezbieranego, „ 2129 *l* „ chudego otrzymano:			
Sprzedano serów *kg*	236·48	73	21
Remanent „ *kg*	20·	8	20
Sprzedana serwatka *l*	45·	—	68
Skarmiona „ *l*	3.075·	46	12
Razem .		128	21
Ogółem .		858	80

Z przeróbki $16.829\frac{3}{4}$ *l* mleka otrzymano więc 858 zł. 80 ct. Litr mleka przerobionego bez amortyzacyi i kosztów wyrobu wypada na 5·1 centów.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik z gospodarstwa szkolnego za r. 1895, jak następuje:

I. Ogólne.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	a. w. ct	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	a. w. ct.
Czynsz dzierżawny roczny z folwarku	758	46	Koszt adaptacyi stajni do umorzenia w latach następnych 6. października 52·82 zł. .	45	28
Czynsz dzierżawny z parzelni przerobionej na mleczarnię .	50	—	Koszt budowy szopy do umorzenia w latach następnych 7. października 282·09 ct. .	246	83
Koszt adaptacyi stajni w latach następnych 7. października .	52	82			
Koszt budowy szopy w latach następnych 8. października .	282	09			
Ubezpieczenie budynków . .	27	01			
Utrzymanie budynków . .	74	89			
Razem .	1245	27	Razem .	292	11

Inwentarz martwy

a) Maszyny i narzędzia.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct
Wartość na początku r. 1895 .	632	72	Wartość z końcem roku 1895 po strąceniu 10°/₀ amortyzacyi z 725 zł. 22 ct. . . .	652	70
Przykupno	92	50			
Utrzymanie	126	41			
Razem .	851	63	Razem .	652	70

Uprząż.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct.	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct
Wartość na początku r. 1895 ,	124	16	Wartość z końcem roku 1895 po strąceniu 10°/₀ amortyzacyi z 134 zł. 31 ct. . . .	120	88
Przykupno nowych . . .	10	15			
Utrzymanie	31	52			
Razem .	165	83	Razem .	120	88

Inwentarz żywy

a) roboczy.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct.
Wartość na początku r. 1895 .	122	34	Wartość z końcem roku 1895 po strąceniu 5-letniej amortyzacyi 30 zł. 83 ct. . . .	91	51
Nadto 2 konie rządowe, za które gwarancya wynosi . . .	(650)		Wartość kupionego w ciągu roku konia	235	94
Razem .	122	34	Razem .	327	45

b) Bydło rogate.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct.	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct.
Wartość z d. 31. stycznia 1895: 11 krów ogólnej wagi 4.704 *kg* 3 jałówki „ „ 580 „ Razem 5.284 *kg* Wedle przyjętej kontraktowo ceny 28 ct. za 1 *kg* . .	1479	52	Wartość z d. 31. grudnia 1895: 10 krów wagi ogólnej 4.552 *kg* 5 jałóweczek . . . 1.613 „ 1 buhajek . . . . 52 „ Razem 6.217 *kg* Wedle przyjętej kontraktowo ceny 28 ct. za 1 *kg* . .	1740	76
Razem .	1479	52	Razem .	1740	76

c) Trzoda chlewna.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct.	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct.
Wartość z d. 1. stycznia 1895:			Wartość z d. 31. grudnia 1895:		
3 lochy wagi ogólnej 540 *kg*			2 lochy żywej wagi 460 *kg*		
2 „ „ „ 240 „			2 „ „ „ 240 „		
1 knur „ „ 220 „			1 „ „ „ 170 „		
Razem 1.000 *kg*			1 knur „ „ 140 „		
licząc 1 *kg* żywej wagi po 35 ct.	350	—	Razem 1.010 *kg*		
			licząc 1 *kg* żywej wagi po 35 ct.	353	50
Razem .	350	—	Razem .	353	50

Zapasy płodów:

a) Płody rolne.

Rozchody	a. w. zł.	ct.	Przychody	a. w. zł.	ct.
Pozostałość z r. 1894:			Pozostałość na r. 1896:		
Żyta celnego 30·6 *q* á 6 - zł.	183	60	Żyta celnego 12·72 *q* á 6·50 zł.	82	68
„ pośledn. 2·53 *q* á 2· – „	5	06	„ pośledn. 3·50 *q* á 2·— „	7	–
Pszenicy celnej 31·40 *q* á 7·— „	219	18	Mieszanki zim. 1·74 *q* á 6·50 „	11	31
„ średniej 1·89 *q* á 4·— „	7	56	Pszenicy celnej 31·33 *q* á 7·25 „	227	14
Jęczmienia 1 *q* á 5·50 „	5	50	Pszenicy pośled. 3·99 *q* á 2· – „	7	98
Owsa 58·75 *q* á 6·— „	352	50	Jęczmienia 9 *q* á 5·60 „	5	04
Bobiku 9·17 *q* á 6 — „	55	02	Owsa 61·34 *q* á 5·80 „	355	77
Otrąb pszen. 14·1 *q* á 4·— „	56	40	Bobiku 15·55 *q* á 5·50 „	85	52
Osypki z pośladu 0·22 *q* á 3·— „	—	66	Nasienie rajgrasu 36 *kg* á 25 ct.	9	—
Soli bydlęcej 36 *kg* á 12 ct.	4	32	Nasienie marchwi 2 *kg* á 40 „	—	80
Ziemniaków 74·29 *q* á 2·5 zł.	185	72	„ buraków pastew.		
Siana łąkowego 21·95 *q* á 2·— „	43	90	17 *kg* á 25 ct.	4	25
Koniczu 78·36 *q* á 2·5 „	197	40	Śrót bobikowy 16·60 *q* á 6. zł.	81	60
Słoma na paszę i plewy			„ kukurudzy 4·81 *q* á 6·— „	28	86
147·3 *q* á 1·50 ct. . . .	220	95	Otręby 2·02 *q* á 4 2 „	8	48
Oprócz tego:			Soli bydlęcej 0·48 *q* á 12 — „	5	—
Buraki pastewne			Koniczu 86 *q* á 3·— „	258	–
108·39 *q* á 50 ct. . . .	54	19	Siano łąkowe 42 *q* á 2 50 „	105	
Marchew pastewna 18 *q* á 50 ct.	8	51	Mieszanki 16·5 *q* á 2·— „	33	—
			Słomy różnej 172 *q* á 1·80 „	309	60
			Ziemniaków 217·6 *q* á 2.— „	435	20
			„ drobn.		
			31·9 *q* á 1 zł.	31	90
			Buraków pastewn.		
			280·42 *q* á 50 ct . . .	140	21
			Brukwi 10·84 *q* á 50 ct.	5	42
			Lnu moczonego 18 *q* á 3·— zł.	54	—
Razem .	1601	09	Razem .	2293	52

b) Płody zwierzęce.

Rozchody (Dług)	a. w. zł.	ct.	Przychody (Mienie)	a. w. zł.	ct.
Pozostałość z r. 1894:			Pozostałość na r. 1896:		
Mleka niezbieranego 16 *l* á 3 ct.		48	Mleka niezbieranego 20 *l* á 6 ct.	1	20
Śmietany . . 6 *l* á 25 „	1	50	Masła *kg* 3·5 . . á 1·10 zł.	3	85
Masła 6·35 *kg* . á 1 zł.	6	35	Sera tłustego 16 *kg* . á 45 ct.	7	20
4 skóry z zabitych sztuk . .	4	—	„ chudego 4 *kg* . á 25 „	1	—
			Razem .	13	25
			Sprzedaż 4 skórek z zabitych sztuk z r. przeszłego na rzecz zakładu	4	—
Razem .	12	37	Razem .	17	25

Obroty bieżące w ciągu roku na rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze i przychówek.

Rozchody gotówką	a. w. zł.	ct.	Przychody	a. w. zł.	ct.
Kupno konia „Zatora“ . .	235	94	W własnem gospodarstwie:		
Kucie koni	51	60	Roboczych dni parokonnych zużytkowanych w gospodarstwie 645½	—	—
Oświetlenie i smarowidło . .	9	65	Produkcya nawozu 528 *q*		
Płaca 2 parobków . . .	80	-	Nadto: za źrubka sprzedanego .	60	—
Koszta rewizyi koni rządowych.	8	26	za sprzedanego konia „łysego“.	20	—
Stanowienie karej klaczy . .	1	64	Premia koni rządowych . .	5	—
Przykupno paszy:					
Owsa . . 40·12 *kg* á 6·85 ct.	274	84			
Śrótu kukur. 983 „ á 6·63 „	65	21			
Siana . . 2300 „ á 3·53 „	81	37			
Soli . . 23 „ á 12·00 „	2	77			
Przykupno ściółki 49 *q* . .	16	50			
Porachunkiem:					
W deputacie parobkom					
Za słoninę	14	56			
„ węgiel drzewny . . .	28	—			
Z własnego gospodarstwa:					
Owsa . . . . . 2755 *kg*					
Siana . . . . . 3815 „					
Koniczu . . . . 4210 „					
„ zielonego . 7200 „					
Słomy . . . . . 4853 „					
Marchwi . . . . 420 „					
Ordynarya dla parobków					
Żyta . . . . . 960 „					
Pszenicy . . . . 370 „					
Mleka niezbieranego . 572 „					
„ chudego . . 540 „					
Razem .	880	24	Razem .	85	—

b) Bydło rogate.

(i dodatkowo owiec).

Rozchody	a. w. zł.	ct	Przychody (gotówką)	a. w. zł.	ct.
Kupno 4 baranów . . .	12	-	Sprzedarz 1 krowy . . .	50	—
Światło i lekarstwa . . .	5	11	„ 8 cieląt . . .	141	24
Różne drobne wydatki (rogatki i t. p.)	1	90	„ 4 baranów . .	25	—
Soda do mycia	—	97	Porachunkiem i gotówką:		
Przykupno karmy:			Za oddane zakładowi i na sprzedaż stronom:		
Otręb . . . . 48·58 *q*	212	75	Mleka niezbieranego 5.249 *l*	278	84
Mąka kururdz. . . 0·70 „	4	90	Mleka zbieranego 7.052½ „	197	53
Grochu na zupę. . 1·19 „	11	21	Śmietany . . 133¾ „	28	31
Soli . . . . 0·86 „	10	32	Masła . . . . 412 *kg*	367	95
Pastwisko, łąka	60	-	Sera tłustego i chud. 236·48 „	73	21
Przykupno ściółki . . 80 *q*	33	—	Maślanki . . . 1.327¼ *l*	32	71
Porachunkiem:			Serwatki . . . 45 „	—	68
Za węgiel i drzewo na opał .	21	77			
Razem .	373	99	Razem .	1195	47
Z własnego gospodarstwa:			W własnem gospodarstwie:		
Bobiku . . . 184 *kg*			Mleka niezbieranego na ordynaryę . . 572 *l*		
Otrębu . . . 1.000 „			Mleka zbieranego . 540 „		
Owsa . . . 1.927½ „			Dla przechowku i trzody:		
Koniczu . . 8.318 „			Mleka niezbieranego dla cieląt . . 718¾ *l*		
Siana łąkowego . 4.415 „			Mleka zbieranego dla świń . . . 156½ „		
Słomy . . . 17.323 „			Mleka chudego dla cieląt . . 1.195 „		
Paszy zielonej . 73 995 „			Mleka chudego dla świń . . 1.393 „		
Paszy kiszonej . 1.759 „			Serwatki . . 3.075 „		
Marchwi . . 948 „			Wyprodukowano nawozu 1.346 *q*		
Buraków . . 16.402 „					
Brukwi . . . 660 „					
Ściółki słomy . 8.579 „					
Mleka niezbieranego dla cieląt . 718¾ *l*					
Mleka zbieranego dla cieląt . . 1.195 „					

c) Trzoda chlewna.

Rozchody			w. a. zł.	ct.	Przychody	w. a. zł.	ct
Bicie świń i paszporta . .			3	88	Gotówką i porachunkiem:		
Światło i lekarstwa . . .			4	73			
Kupno knurka			25	31	Za 182 *kg* wieprzowiny z 1 wieprza i 3 prosiąt . . .	87	36
Przykupno paszy:							
Otręb . . .	1.910	*kg*	83	55	64 sztuk prosiąt . . .	351	60
Śrót kukurudziany .	612	„	44	78			
Groch . . .	381¾	„	41	15	Sprzedaż 3 loch	112	—
Sól . . .	24	„	2	88			
Fosforan wapna .	5	„	1	62	Knurowe	4	—
Przykup ściółki . .	40	*q*	16	50	Wyprodukowano nawozu 610 *q*		
Drzewo i węgiel i na opał .			21	77			
Z własnego gospodarstwa:							
Karpiele . . .	652	*kg*					
Śrót bobowy . .	92	„					
Żyto poślednie .	253	„					
Bób . . .	77	„					
Śrot zbożowy, osypka z pośl.	22	„					
Z roku ubiegłego:							
Ziemniaków . .	3.804	„					
Otręb . . .	905	„					
Buraków . .	3.405	„					
Bulw . . .	265	„					
Marchwi . .	246	„					
Siana z koniczu .	1.311	„					
Plew i słomy .	577	„					
Paszy zielonej .	10.985	„					
Mleka niezbieranego	156½	*l*					
Mleka chudego .	1.432	„					
Maślanki . .	1.393½	„					
Serwatki . .	3.075	„					
Słomy na ściółkę .	2.600	*kg*					
Razem .			246	17	Razem	554	96

Na rachunek produkcyi roślinnej.

Rozchody	a. w. zł.	a. w. ct.	Przychody	a. w. zł.	a. w. ct.
Ubezpieczenie plonów od ognia.	6	75	Porachunkiem i gotówką:		
Ubezpieczenie plonów od gadu.	15	73	Sprzedaż 50 *kg* pośled. pszenicy	2	—
Zakupno różnych nasion . .	115	02			
" grochu do siewu 475·5 *kg*	47	80	Sprzedaż 594 *kg* pszenicy .	51	04
			" 480 " żyta . .	30	36
Zakupiono słomy na powrósła 1322 *kg*	25	15	" 4076 " owsa . .	259	54
Zakupno nawozów sztucznych:			" mąki pszennej 3609 *kg*, na którą oddano do młyna 4635 *kg* pszenicy . . .	352	87
Saletry 200 *kg*	30	60	Sprzedaż mąki żytniej 2289 *kg* na którą oddano do młyna 2695 *kg* żyta i 68 *kg* pszenicy średniej	199	25
Nadfosforanu 1000 *kg* . . .	68	09			
Mlewo żyta, pszenicy i bobiku 1525 *kg*	48	54			
Kopanie rowów	24	32	Sprzed. otrąb 150 *kg* . .	6	67
Kupno: wyki 200 *kg* . .	16	58	Dla gospodarstwa z mlewa 1905 *kg* otrąb	—	—
żyta 50 " . .	10	89			
owsa 6201 " . .	491	06	Sprzedaż 8608 *kg* ziemniaków	192	92
Robocizna przynajęta . .	103	78	" 1903 " słomy	34	84
			" 2325 " siana	60	45
Porachunkiem:			" 2280 " koniczu	75	29
			" 11 " soli	1	31
Robocizna uczniów . . .	366	-	" 186 " marchwi	—	93
			" 40 kóp kapusty	48	–
W własnem gospodarstwie:			" 355 *kg* śrutu kukur.	25	54
Robocizny sprzężajnej parokonnej $645\frac{1}{2}$ dni.			Za ogrody pp. nauczycieli . .	20	—
			Nadfosforanu 15 *kg* dla zakładu	—	98
Nawozu stajennego 2284 *q*			Zwrot za 19 *kg* saletry chil. .	2	66
Zagnojono $7\frac{3}{4}$ morga.					
			Zasiew jesienny w r. 1895 na rok 1896:		
			Żyto Tryumf Bahlsena 50 *kg*	10	89
			" ozime . . . 227 "	19	39
			Pszenicy . . . . 854 "	68	32
			Mieszanek ozimych . 300 "	21	—
			Nawozów sztucznych użyto:		
			Nadfosforanu . . 770 *kg*	50	33
			Wysiano z wiosną:		
			Owsa na ziarno . . 680 *kg*		
			Bobiku . . . . 700 "		
			Ziemniaków . . . 3618 "		
			Marchwi . . . 2 "		
			Buraków pastew. . 17 "		
			Różnych nasion na paszę 150 "		
			Owsa . . . . . 60 "		
			Grochu . . . . 50 "		
			Końskiego zębu . . 50 "		
Razem .	1370	81	Razem .	1534	58

Zestawienie.

Wyszczególnienie	Dług		Mienie	
	zł.	ct.	zł.	ct.
I Ogólne	565	27	292	11
II. Inwentarz martwy:				
a) Maszyny i narzędzia	851	63	652	70
b) Uprząż	165	83	120	88
III. Inwentarz żywy:				
a) roboczy	122	34	327	45
b) przychówek	—	—	—	—
c) bydło rogate	1.479	52	1.740	76
d) trzoda chlewna	350	—	375	50
IV. Zapasy płodów:				
a) Płody rolne	1.601	09	2.293	52
b) „ zwierzęce	12	37	17	25
V. Obroty bieżące w ciągu roku:				
1. Na rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze i przychowek . . .	880	24	85	—
b) bydło rogate	375	99	1.195	47
c) trzoda chlewna	246	17	554	96
2. Na rachunek produkcyi roślinnej . . .	1.370	31	1.534	58
Razem . .	8.018	76	9.190	18
W porównaniu z wydatkami .	—	—	8.018	76
Okazuje się dochód . . .	—	—	1.171	42

Stąd wypada z 1 morga gruntu użytkowego przeciętnie *23 zł. 43 ct. w. a.*

Kobiernice dnia 15. września 1896.

Edmund Bielski,
sprawozdawca.

Alegat IV. do sprawozdania L. 76757/96.

Sprawozdanie

Dyrekcyi kraj. szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku na rok 1895/6.

Ogólne wiadomości o szkole.

Kraj. szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku, założona przez c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie w r. 1869, reaktywowana przez Wysoki Wydział krajowy w r. 1890 ma na celu kształcenie synów włościańskich specyalnie w racyonalnej uprawie lnu i wyprawie włókna metodą belgijską, którzyby w przyszłości osiadłszy na własnych gospodarstwach uprawę lnu i wyprawę włókna na sposób im w tejże szkole wskazany u siebie zaprowadzili, a tem samem dali przykład drugim mieszkańcom do naśladowania ich w tym kierunku, lub przyjęli obowiązek jako kierownicy większych moczarni lub warstatów wyprawy włókna.

Warunki przyjęcia kandydatów do tej szkoły są: 16ty rok życia z ukończoną 4-klasową szkołą ludową, lub 3-klasową szkołą wiejską z dobrym postępem, z dołączeniem świadectwa moralności i świadectwa zdrowia. W razie ubóstwa rodziców, którzy nie mogą rocznej należytości na utrzymanie syna w zakładzie w kwocie 150 zł. płacić, należy dołączyć świadectwo ubóstwa.

Kurs w tej szkole trwa jeden rok, zaczyna się 15. maja a kończy się 15. maja następnego roku, po którym uczniowie po złożeniu egzaminu przed komisyą egzaminującą otrzymują świadectwo i powracają na gospodarstwo ojca, lub dla uzupełnienia nauki rolniczej wstępują do jednej z niższych szkół rolniczych jako uczniowie zwyczajni.

Skład grona nauczycieli.

1. Jan Górski, prowizoryczny kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy uprawy i wyprawy lnu i konopi 3 godziny tygodniowo, nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne w lecie na gruntach szkolnych, tudzież praktyczne suszenie, sortowanie, moczenie, roszenie i bielenie lnu w zimie, zaś w pracowni około wyprawy włókna na maszynach i ręcznych trzepaczkach i szczotkach angielskich.

2 Franciszek Dąbrowski, prowizoryczny nauczyciel rolnictwa, uczył początków rolnictwa, wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych i chowu bydła 15 godzin tygodniowo.

3. Antoni Zieliński, nauczyciel szkoły ludowej w Gródku, uczył nauki elementarnej 12 godzin tygodniowo

4. Ks. Ignacy Rybicki katecheta, uczył religii 1 godzinę i 1 godzina egzorta tygodniowo.

5. Wojciech Półchłopek praktykant, instruktor, pouczał praktycznie robót w polu i pracowni, tudzież dozorował uczniów w czasie nieobecności kierownika.

Frekfencya uczniów.

W roku szkolnym 1895/6 było uczniów 9 — wszyscy synowie włościan.

Według powiatów:	Samborskiego . . .	3
„ „	Cieszanowskiego . .	3
„ „	Jaworowskiego . .	1

Według powiatów: Kamionki Strumiłowej 1
„ „ Grodeckiego . . . 1

Po złożeniu egzaminu dnia 11. maja 1896 otrzymali świadectwa z następującym postępem:

1. Józef Janusz . .	z postępem	celującym
2. Michał Mostowy . .	„	bardzo dobrym
3. Jan Pawłowicz . .	„	„ „
4. Michał Stadnik . .	„	„ „
5. Sylwester Chomicki .	„	„ „
6. Grzegorz Matczyszyn	„	dobrym
7. Grzegorz Borys . .	„	dostatecznym
8. Stefan Uszański . .	„	„
9. Jan Osiowy . . .	„	„

Z tych udało się dla dokończenia nauki rolniczej do niższych szkół rolniczych do Dublan . . 2
„ Horodenki . 3
„ Bereznicy . 2
dwóch zaś zostało na gospodarstwie swych rodziców.

Na rok 1896/7 przyjęto także 9-ciu uczniów, mianowicie:

1. Ludwik Szuhart . .	z powiatu	Samborskiego
2. Bazyli Mykiciak . . .	„	„
3. Jan Kurenda	„	„
4. Jan Jurkowski . .	„	„
5. Bolesław Bereżnicki	„	„
6. Feliks Ocentkiewicz .	„	Podgórze-Skawina
7. Andrzej Kaganek .	„	„ „
8. Michał Kazimirowicz	„	Brzeżany
9. Józef Ciąglewicz .	„	Złoczów.

Szkoła ta połączona jest z internatem, w którym każdy uczeń oprócz nauki i mieszkania otrzymuje bezpłatnie wikt, pranie bielizny, pościel, ubranie letnie, ubranie zimowe i obówie.

Gospodarstwo szkolne.

Szkoła posiada 15$^1/_2$ morgów gruntu wydzierżawionego od gminy miasta Gródka, grunt ten o położeniu nieodpowiedniem, bo 22 metrów szeroki a około 4 klm. długi i nie w każdej porze roku przystępny, był w roku 1896 następującymi płodami obsiany:

Rodzaj płodów	Obsiano morgów	Zebrano kóp	Zebrano snopy	Uwaga
Żyta . . .	3$^3/_4$	15		Na piaskach w 2-gim roku połubinie
Pszenicy .	2$^1/_4$	24		
Owsa	1$^1/_2$	12		
Lnu	1$^1/_2$	8		
Koniczyny . . .	1$^1/_4$	4 fury		
Mieszanki . . .	1	2		
Kartofli	1			
Na rok 1896/7 obsiano				
Żyta	6			Na Thomasynie
Pszenicy . . .	1$^3/_4$			„ „

Inwentarz szkoły żywy: 1 para koni; martwy, oprócz budynku mieszkalnego, pracowni i magazynu, biblioteka szkolna, różne przyrządy do demonstracyi, narzędzia do uprawy roli i narzędzia do wyprawy lnu i konopi.

Kronika szkoły.

Mianowany przez Wysoki Wydział krajowy nauczycielem rolnictwa Franciszek Dąbrowski, wskutek rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego został odwołany, a natomiast zamianowano do tej szkoły p. Franciszka Cisłę, nauczyciela fachowego w kraj. niższej szkole rolniczej w Jagielnicy, który od 1. września rozpoczął swe czynności.

Toż samo w miejsce ks. Ignacego Rybickiego katechety, który przeniósł się na inspektora szkolnego w okręgu Dąbrowskim, zamianował Wysoki Wydział krajowy ks. Karola Czernialowicza, wikarego przy rzym. kat. kościele w Gródku, katechetą w tej szkole, który od 1. sierpnia b. r. rozpoczął swe nauki.

Zaś praktykanta-instruktora Wojciecha Półchłopka na wniesioną jego prośbę wysłał Wysoki Wydział krajowy na trzymiesięczną praktykę wyrobu masła i sera do fabryki p. Eryka Wilkensa w Rzeszowie.

W ciągu roku zwiedzili szkołę uczniowie II. i III. roku wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w towarzystwie profesora p. Olszowego. W ich obecności demonstrowano całą wyprawę lnu począwszy od stawiania daszków, omoczenie, bielenie, aż do ostatecznego wyczyszczenia włókna. W końcu zwiedzili uczniowie blich i pole szkolne lnem obsiane.

Dnia 23. lipca zwiedził szkołę Jego Eks. p. Marszałek krajowy, a to nietylko zakład i inwentarz ale także i pole do zakładu należące.

Fachowy nauczyciel i kierownik tej szkoły Jan Górski, oprócz udzielania nauki w szkole był wzywany w lipcu r. b. do objazdek na rachunek c. k. Towarzystwa gospod. galicyjskiego przez 24 dni w celu pouczenia włościan przez wykłady poprawnej uprawy i wyprawy lnu metodą belgijską w powiatach Bóbrka i Rawa ruska.

We wrześniu zaś był wzywany do lustracyi próbnych upraw lnu z nasienia z prowincyi austryackich, które Wysokie c. k. Ministerstwo roln. za pośrednictwem c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego plantatorom lnu w zachodniej Galicyi bezpłatnie przysłało. Z obydwóch tych objazdek przedłożył Wysokiemu Wydziałowi krajowemu sprawozdanie. W czasie jego nieobecności w lipcu poruczone miał kierownictwo szkoły Franciszek Dąbrowski a robotami w polu i nadzór nad uczniami na polu szkolnem Wojciech Półchłopek praktykant. W wrześniu zaś tak szkołą jak robotami na polu szkolnem kierował p. Franciszek Cisło, nauczyciel rolnictwa tej szkoły.

W Gródku 20. października 1896.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły uprawy i wyprawy lnu.

Jan Górski m. p.

Alegat V. do sprawozdania L. 76757/96.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie za rok 18956.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników, uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich.

Do tego celu zdąża szkoła nietylko przez udzielanie wychowankom swoim zawodowej wiedzy, ale także przez ugruntowanie i uzupełnienie wykształcenia ogólnego, jakie ze szkoły ludowej przynoszą jak nie mniej przez pielęgnowanie ich strony moralnej i religijnej.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który 1) wykaże się, że ukończył z dniem przyjęcia przynajmniej 15 lat życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów; 2) w terminie przez Dyrekcyę ogłoszonym złoży egzamin wstępny służący do ocenienia, czyli kandydat jest w ogóle dostatecznie rozwinięty umysłowo, ażeby mógł korzystać z nauk w tej szkole udzielanych.

Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą, a czynią zadość powyż wymienionym warunkom mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 165 zł. rocznie, za co otrzymuje mieszkanie, pościel, wikt, pranie, światło i ubranie prócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący zaopatrzony być powinien dostatecznie w domu.

Synowie ubogich rodziców przyjęci być mogą na koszt funduszu krajowego.

Nauka trwa lat trzy, a rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1. kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielanych im w tym czasie, jakoteż i z nabytej wprawy w wykonywaniu prac i czynności zawodowych

O wyniku egzaminu zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Uczeń, który przy egzaminie drugiego (zimowego) półrocza nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy. Pozwolenie do powtarzania zaniedbanego roku udzielić może Wysoki Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem zachowaniem się na to zasłużył

Po skończeniu całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy ogólny czyli główny z całości nauk zawodowych, przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku otrzymuje „świadectwo ukończenia nauk“ wystawione według wzoru przez Wysoki Wydział krajowy zatwierdzonego.

Jeżeli zaś uczeń egzaminu nie złoży z postępem przynajmniej dostatecznym, otrzymuje świadectwo odbycia całego kursu nauk ze stopniem niedostatecznym nabytej w szkole wiedzy. Innych świadectw szkoła nie wydaje.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Ks. Okulicki Wawrzyniec ze zgromadzenia OO. Filipinów uczył religii.
2. Maciaszek Wojciech, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył sadownictwa, warzywnictwa, kwiaciarstwa szklarniowego a od 1. stycznia 1896 objął wykłady pszczelnictwa, uprawy chmielu i wikliny po Fr. Stafieju.

3. Kurowski Antoni powołany reskryptem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 4. października 1895. L. 61618 objął obowiązki nauczyciela fachowego dnia 15. października i uczył kwiaciarstwa gruntowego, hodowli drzew i krzewów ozdobnych, botaniki ogrodniczej, ogólnych zasad ogrodnictwa i zoologii zastosowanej do potrzeb praktycznego ogrodnika.

4. Tabeau Wiktor, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, uczył języka polskiego, niemieckiego, geografii i historyi, rachunków i geometryi, fizyki, chemii z mineralogią, rysunków, kaligrafii i miernictwa.

5. Stafiej Franciszek, ochmistrz a zarazem instruktor, uczył praktycznie wykonywania czynności ogrodniczych, a teoretycznie pszczelnictwa, uprawy chmielu i uprawy wikliny koszykarskiej do 31. grudnia 1895. W pierwszych dniach stycznia 1896 wyjechał do Rzeszowa, gdzie założył sobie ogrodnictwo handlowe.

Na ochmistrza powołała Dyrekcya szkoły tymczasowo p. Piotrowskiego.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczną i praktyczną i obejmuje następujące przedmioty:

a) Z nauk ogólnie kształcących i podstawowych 1) religia, 2) język polski, 3) język niemiecki, 4) poprawne czytanie i pisanie używanych w botanice łacińskich nazw roślin, 5) arytmetyka i geometrya z miernictwem praktycznem, 6) geografia i historya, 7) kaligrafia, 8) rysunki, 9) elementarne wiadomości z nauk przyrodniczych podstawowych 10) botanika ogólna i ogrodnicza szczegółowa.

b) Z nauk zawodowych:

1) zasady ogólne ogrodnictwa, 2) warzywnictwo, 3) sadownictwo, 4) kwiaciarstwo gatunkowe i szklarniowe, 5) hodowla drzew i krzewów ozdobnych oraz 6) zasady zakładania i utrzymania ogrodów.

c) Z nauk pomocniczych:

1) uprawa chmielu, 2) uprawa wikliny koszykarskiej, 3) pszczelnictwo.

Treść jakoteż sposób nauczania wszystkich powyższych nauk wyczerpująco podaną została w poprzednich sprawozdaniach Dyrekcyi.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popierana (o ile na to środki i zbiory pozwalają) demonstracyami w szkole i w ogrodzie. Nauka przedmiotów fachowych i pomocniczych bywa zawsze demonstrowaną w ogrodzie i stwierdzoną licznymi przykładami tak podczas ćwiczeń praktycznych w ogrodach szkolnych i ogrodzie miejskim jakoteż w ogrodach prywatnych, do których odbywają uczniowie od czasu do czasu wycieczki. Podręczników używają tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem botaniki); — nauk fachowych i pomocniczych uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób jak najzrozumialszy i treściwy naukę podaje, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

Naukę praktyczną pobierali uczniowie przedewszystkiem w ogrodach szkolnych i ogrodzie miejskim, a także w ogrodach prywatnych, o ile te dostarczały materyału potrzebnego do nauki, którego na razie ogród szkolny dostarczyć nie mógł. W ogrodzie szkolnym uczyli się uczniowie praktycznie przyrządzania kompostów, uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion; dalej rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew owocowych w formach karłowych, uprawy roślin kwiatowych, gruntowych, uprawy chmielu, wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa.

W ogrodzie miejskim uczyli się uprawy roślin szklarniowych, utrzymywania trawników i ogrodu spacerowego, wysadzania kląbów i kwietników kobiercowych.

Nauka teoretyczna w szkole udzielaną bywa przedewszystkiem w okresie zimowym w 24 godzinach tygodniowo na I. roku, w 28 godzinach na II. roku, w 17 godzinach na III. roku. W okresie letnim, w którym uczniowie głównie nauką praktyczną są zajęci, odbywa się nauka tylko przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych, po kilka godzin tygodniowo, mianowicie 9 godzin na I. roku, 8 godzin na II. roku, a 2 godziny na tydzień na III. roku.

Nauki w szkole udzielane rozłożone były w sposób następujący:

a) W okresie zimowym (od 1. października do 31 marca) na tydzień godzin:

	rok I.	rok II.	rok III.	Razem	
Ks. Katecheta W. Okulicki. Religia	1	1	1	3	3
Naucz. fachowy-kierownik W. Ma[illegible]k, Warzywa.		2	2	4	
„ „ „ Sadownictwo . . .	2	2	3	7	
„ „ „ Kwiaciarstwo szklarniowe			3	3	
a po ustąpieniu p. Stafieja, Pszczelnictwo . . .		1		1	
„ „ „ Uprawa chmielu . .		1		1	
„ „ „ Uprawa wikliny . .		1		1	17
Nauczyciel fachowy A. Kurowski, Botanika . .	2	2		4	
„ „ „ Zoologia . .	1			1	
„ „ „ Zasady ogrodnictwa .	2			2	
„ „ „ Kwieciarstwo gruntowe	2	2		4	
„ „ „ Krzewoznawstwo . .		2	2	4	15
Nauczyciel W. Tabeau, Język polski . . .	2	2	1	5	
„ „ „ niemiecki . . .	2	2	1	5	
„ „ Rachunki i Geometrya .	4	3	1	8	
„ „ Geografia i Historya . .	2	2		4	
„ „ Fizyka	1			1	
„ „ Chemia i Mineralogia . .		2	1	3	
„ „ Rysunki	2	2	2	4	
„ „ Kaligrafia	2	1		3	33
Instruktor Fr. Stafiej, Pszczelnictwo . . .		1		1	
„ „ Uprawa chmielu . . .		1		1	
„ „ Uprawa wikliny . . .			1	1	3
do 31. grudnia 1895.					
Razem godzin . .	24	28	17		

b) W okresie letniem (od 1. kwietnia do 30. września) na tydzień godzin:

	rok I.	rok II	rok III.	Razem	
Ks. katecheta W. Okulicki, Religia	1	1	1	3	3
Nauczyciel-kierownik W. Maciaszek, Spraw. tygod. .	1	1	1	1	1
Nauczyciel fachowy (vacat).					
Nauczyciel W. Tabeu, Język polski	2	1		3	
„ „ Język niemiecki . . .	2	2		4	
„ „ Rachunki	2	1		3	
„ „ Fizyka	1			1	
„ „ Miernictwo		2		2	
„ „ Rysunki	2	2	2	6	19
Razem godzin . .	11	10	4		

IV. Środki naukowe szkoły.

Do skromnych środków naukowych szkoły w roku ubiegłym przykupiono: miodarkę, kątownik polowy, wagę kanalikową, łatę niwelacyjną, pion, 10 gwoździ mierniczych, 4 modele kwiatów i 35 modeli owoców z masy papierowej.

Księgozbiór został powiększony przez dokupienie Czerwiakowskiego Botaniki szczegółowej w 6 tom., Baltet Traité de la Culture fruitière, Dubreuil Instruction sur la conduite des arbres, Dybowski Traité de la culture potagère, Jamain Les fruits à cultiver, André L'art des Jardius.

Zbroszurowano i oprawiono następujące roczniki czasopism: Ogrodnik polski z r. 1894, Przewodnik naukowy i literacki z r. 1894, Le Bulletin horticole 1894, Gartenflora z r. 1893 i 1894, Gaucher's Obstbaumzüchter 1894 i Wiener illustrirte Gartenzeitung 1894, Möllers Deutscher Gärtnerzeitung z r. 1894.

Z czasopism fachowych prenumerowano: 1. Ogrodnik polski, 2 Bartnik postępowy, 3. Wiener illustrirte Gartenzeitung, 4. Deutsche Gärtnerzeitung, 5. Revue horticole, 6. Bulletin horticole. Z czasopism politycznych: Gazetę Lwowską i Nową Reformę.

V. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1895/96 zapisanych było do szkoły ogrodniczej 21. uczniów.

Do przyjęcia na I. rok zgłosiło się 12 kandydatów, a z tych zostało przyjętych na podstawie egzaminu wstępnego 8, a mianowicie: Bartosiewicz, Kuliś, Schöffler, Winiarz, Woźniak, Zaborowski, Żmigrodzki, Zrazik.

Trzem uczniom pozwolono powtarzać I. rok, mianowicie: Biodrowiczowi Janowi, Sidełce Władysławowi i Zieleniewskiemu Klemensowi, przeto było na I. roku 11. uczniów, na II. 5 i na III. 5. W ciągu roku opuścili dobrowolnie zakład: Bartoszewicz, Schöffler, Winiarz, Woźniak, Zmigrodzki, Zrazik, Mierzwa i Ślicki.

Wydalony został Reguła Józef

Przyjęto w ciągu roku na I. rok: Barana Jana, Firszta Tomasza, Jewniewicza Klemensa, Koczanowicza Tadeusza, Pudlika Józefa, Rozdolskiego Macieja, Schwaabego Bronisława, Soroki Józefa, a na III. rok Gunię Wawrzyńca, który będąc już na III. roku w szkole, został wzięty do wojska. Po wysłużeniu trzyletniej służby wojskowej prosił o pozwolenie dokończenia szkoły, na co Wysoki Wydział krajowy się zgodził.

Przy końcu roku szkolnego było uczniów na I. roku 13, na II. 4, na III. 4, razem 21 uczniów.

Wszyscy uczniowie byli religii rzymsko-katolickiej.

Pod względem wieku kyło:

z ukończonym	16	rokiem	życia	3
"	17	"	"	9
"	18	"	"	4
"	19	"	"	4
"	21	"	"	1

Przygotowanie uczniów było następujące:

z ukończoną	III.	klasą	szkoły	ludowej	8
"	IV.	"	"	"	11
"	V.	"	"	"	2

Według pochodzenia było:

z powiatu	brzeskiego	2
"	chrzanowskiego	1
"	dąbrowskiego	1
"	dobrowolskiego	1
"	gorlickiego	2
"	grybowskiego	1
"	jordanowskiego	1
"	krakowskiego	1
"	krośniewskiego	1
"	liskiego	1
"	podhajeckiego	1
"	ropczyckiego	1
"	sokalskiego	2
"	trembowelskiego	2
"	wadowickiego	2
z gubernii	warszawskiej	1

Pod względem stanu zajęcia rodziców było:

synów	urzędników	1
"	oficyalistów	4
"	ogrodników	1
"	rolników	11
"	wyrobników	2
"	służby folwarcznej	1
"	właścicieli dóbr	1

VI. Egzamina.

Z 13 uczniów roku I. złożyło egzamin roczny:

Baran Wojciech	z postępem	dobrym
Jewniewicz Klemens	"	"
Rozdolski Maciej	"	"
Zaborowski Józef	"	"
Biodrowicz Jan	"	dostatecznym
Kuliś Józef	"	"
Pudlik Józef	"	"
Sidełko Władysław	"	"
Zieleniewski Klemens	"	"
Firszt Tomasz	"	niedostatecznym
Soroka Józef	"	"
Koczanowicz Tadeusz	"	"
Schwaabe Bronisław	"	"

Firsztowi, Soroce, Koczanowiczowi pozwolono powtarzać I. rok, Schwaabego zaś usunięto z zakładu.

Z 4 uczniów II roku złożyło egzamin roczny:

Białobok	z postępem	dobrym
Szczęsny Józef	"	"
Victoryn Mieczysław	"	"
Borys Bronisław	"	dostatecznym.

Z 4 uczniów III roku złożyło egzamin roczny:

Filipek Franciszek	z postępem	dobrym
Gunia Wawrzyniec	"	"
Prorok Teofil	"	"
Zajączkowski Antoni	"	"

Do egzaminu końcowego przystąpili i otrzymali świadectwo ukończenia nauki:

Filipek Franciszek	z postępem	dobrym
Gunia Wawrzyniec	"	"
Prorok Teofil	"	"
Zajączkowski Antoni	"	"

Z uczniów, którzy w upłynionym roku szkolnym cały trzechletni kurs nauki ogrodnictwa ukończyli, udali się:

Gunia Wawrzyniec do ogrodu w Łańcucie, Prorok Teofil do ogrodu p. Freege'go w Krakowie, Zajączkowski Antoni na posadę ogrodnika do klasztoru PP. Urszulanek w Tarnowie, Filipek Franciszek do domu rodziców w celu przygotowania się do c. k. seminaryum nauczycielskiego.

VII. Wiadomości o byłych uczniach.

Z dawniejszych uczniów kilku służy przy wojsku, kilku jest na posadach ogrodników; Dreziński Karol jest nauczycielem ludowym, Łabur Czesław, Wilk Józef i Strzyi Jan na praktyce w c. k. ogrodzie botanicznym w Krakowie, Jedynak Sebastyan, Walczak Wojciech i Prorok Teofil w zakładzie ogrodniczym p. Freege w Krakowie, Berlik w ogrodach JWP. Hrabiego Potockiego w Łańcucie, Drobner Bronisław u Tom. Kaczyńskiego we Lwowie, Koza Michał na praktyce w ogrodach miejskich w Krakowie, Urbańczyk Antoni na praktyce u Mietscha, Dobosz Paweł na praktyce u Ziegenbalga w Dreznie, Szczudło Jan na praktyce u J. C. Schmidta w Erfurcie, Lichański Władysław i Drobner Zygmunt po uzyskaniu stypendyum z Wysokiego Wydziału krajowego zostali umieszczeni w instytucie pomologicznym w Pruszkowie. O reszcie dawniejszych uczniów Dyrekcya bliższych wiadomości nie posiada.

VIII. Sprawy internatu.

Wewnątrz administracyi nie zaszła od poprzedniego roku żadna ważniejsza zmiana. Uczniowie w liczcie 21 mieszczą się w jednej wspólnej sali sypialnej, obok której znajduje się pokój instruktora, by tenże mógł łatwiej nad nimi wykonywać kontrolę; sypialnia jest tylko od $8^3/_4$ wieczór do rana otwartą — po wstaniu, ubra-

niu się i odmówieniu modlitwy porannej, zostaje zamiataną, a następnie przez cały dzień zamkniętą.

Bezpośredni nadzór w zakładzie wykonuje kierownik przy pomocy instruktora, wspomagany także przez nauczyciela fachowego, p Kurowskiego.

Utrzymanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika zakładu. Wikt i ubranie jakoteż i pościel otrzymują uczniowie takie same, jakto już Dyrekcya miała zaszczyt w poprzednich sprawozdaniach podać.

Koszta wiktu uczniów, ubrania, bielizny na łóżka i prania wraz z zapłatą i wyżywieniem służby kuchennej i praczki, tudzież przyborów do prania i prasowania bielizny oraz naczyń kuchennych wynosiły 4 172 zł. 23 ct.

Sprawiono 48 ubrań letnich za kwotę 161 zł. 82 ct., 24 ubrań świątecznych 331 zł. 20 ct, 24 burek 264 zł., 22 czapek 25 zł. 74 ct., kapeluszy za 5 zł. 60 ct., prześcieradeł za 31 zł, sienników i słomy do tychże oraz siana na poduszki za 42 zł. 32 ct., naprawa ubrań 9 zł. 50 ct., razem 870 zł. 58 ct.

Z biblioteki szkolnej korzystają uczniowie przedewszystkiem w okresie letnim w każdą niedzielę lub święta, wyjąwszy kiedy odbywają naukowe wycieczki z nauczycielami.

Stan zdrowotny uczniów był zupełnie zadawalniający, gdyż prócz zimnicy, na żadną poważniejszą słabość uczniowie nie zapadali. W potrzebie udzielał pomocy lekarskiej Dr. Walczyński, fizyk miejski, zupełnie bezinteresownie, dlatego Dyrekcya uważa sobie za miły obowiązek złożenia Drowi Walczyńskiemu serdecznego podziękowania.

IX. Budynki szkolne.

Oprócz nowego budynku szkolnego, który z końcem roku 1894 do użytku szkolnego oddany został i adaptacye starego, w którym się sypialnie uczniów, jadalnia, kuchnia i pomieszkanie instruktora i służby kuchennej mieszczą, przybył jeszcze jeden drewniany budynek, który obejmuje: pralnię, spiżarnię, drewutnię i wychodki.

Budynek ten 13 m. długi a 6 m. szeroki, wybudowała Dyrekcya w zarządzie własnym częścią ze starego materyału, jaki się wybrało ze zdemolowanego dawnego budynku, częścią z dokupionego nowego; przybudowano także do domku stróża szopę, by w razie deszczu można się gdzie schronić i zająć się naprawą narzędzi ogrodniczych

Koszta rozebrania starego budynku, wybudowania domku gospodarczego i szopy w ogrodzie wynosiły 631 zł. 53 ct.

Budynek szkolny ogrodzono od ulicy sztachetami, które także pomalowano farbą olejną. Osztachetowanie to z pomalowaniem i okuciem pięciu bramek kosztowało 300 zł.

Od północnej strony zakładu postawiono tymczasem parkan 3 m. wysoki, z sosnowych desek, który w najbliższej przyszłości ma być zastąpiony murem. albowiem przy niwelacyi podwórka okazała się potrzeba podniesienia w tej właśnie stronie terenu i tym sposobem parkan na 1 m. wysoko zasypany został ziemią, w tym stopniu nie wytrzymałby parcia ziemi, no i wkrótce uległby zbutwieniu, teraz póki jeszcze zdrowy, może być z korzyścią użyty na zabezpieczenie części wschodniej parceli, w tym roku od gminy m. Tarnowa wydzierżawionej

Wybudowano także studnię na podwórzu zakładowem kosztem 250 zł.

Do najpotrzebniejszych budowli zakładowych należą szklarnie. Brak tychże przy szkole fachowej od samego początku dotkliwie uczuwać się daje, bo nauczanie praktyczne tego działu ogrodnictwa nie mogło się z pożytkiem dla uczniów odbywać. Wysoki Wydział krajowy nabył wprawdzie w r. b. od gminy m. Tarnowa dwie szklarnie za kwotę 1.000 zł., ale te są w bardzo kiepskim stanie. Należałoby je gruntownie odrestaurować, co pociągnie za sobą znaczny koszt, a ponieważ budynki te są jak najprymitywniej postawione, więc szkodaby było wkładów na ich odnowienie, dlatego Dyrekcya opracowała plan i kosztorys nowych, dla szkoły odpowiednich, chociaż bardzo skromnych szklarń, ogrzewanych za pomocą ciepłej wody

(thermosiphon) i takowy Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedłożyła z gorącą prośbą uwzględnienia jednego z najważniejszych środków naukowych.

X Ogród szkolny.

W ogrodzie szkolnym, który jest głównym środkiem demonstracyjnym dla nauki sadownictwa, warzywnictwa, kwieciarstwa gruntowego, krzewoznawstwa, uprawy nasion, tudzież chmielarstwa i uprawy wikliny koszykarskiej, nie zaszła żadna zasadnicza zmiana.

Drzewa mateczne (z wyjątkiem pestkowych, które mocno gumują) rosną bardzo pięknie, drzewka w szkółkach odznaczają się nadzwyczajnym wzrostem i czerstwością, a szczególniej jarzyny udają się bardzo dobrze.

Wynik produkcyi ogrodowej był następujący: ze sprzedaży drobnej w ciągu lata wpłynęło gotówką 383 zł. 50 ct., rachunkiem za jarzyny do kuchni zakładowej 144 zł. 20 ct., razem 527 zł. 70 ct.

Od strony zachodniej ogrodu szkolnego posadzono trzy rzędy drzew dzikich, jak: jesiony i lipy w celu wstrzymania gwałtowności wiatrów, z tej strony mocno wiejących. Miejsce pod te drzewa odstąpiła gmina miasta Tarnowa, 6 60 m. szerokie, a 170 m. długie, bezpłatnie, a drzewka 150 sztuk wzięte były z ogrodu szkolnego, kopanie dołów i posadzenie wykonali uczniowie.

Jestto dopiero pierwsza serya — drugą posadzi się prawdopodobnie w jesieni b. r., lub najpóźniej na wiosnę, według tego jak czas pozwoli.

W tym roku wypuściła gmina m. Tarnowa Wysokiemu Wydziałowi krajowemu na użytek szkoły, przytykającą do zakładu, około pół morga obejmującą parcelę, na czas istnienia szkoły w Tarnowie, za czynszem rocznym 55 zł. a. w. Na tej właśnie parceli stoją cieplarnie, które Wysoki Wydział krajowy nabył od gminy za 1.000 zł.

Po gruntownej rekonstrukcyi, ewentualnie po wybudowaniu nowych na tej parceli cieplarń i założeniu na niej wczesnych inspektów, szkółki botanicznej i małego arboretum, osiągnie nareszcie szkoła ta, co już od dawna jako zakład krajowy mieć była powinna; tym sposobem zostanie usunięta jeszcze jedna, bardzo ważna przeszkoda w praktycznem nauczaniu uczniów kwiaciarstwa szklarniowego i warzywnictwa inspektowego.

XI. Kronika szkoły.

W bieżącym roku szkolnym nie odbył się jak zwyczajnie w końcu września egzamin z półrocza letniego. Powodem tego było, że kilku z nowo-przyjętych uczniów częściowo opuściło zakład, podając za przyczynę ciężką pracę, której podołać nie mogli, a w rzeczywistości był to brak chęci do zawodu ogrodniczego, a następnie lenistwo do książki i pracy.

Dyrekcya czuła się zmuszoną, za zezwoleniem Wysokiego Wydziału krajowego, ogłosić nowe wpisy od 1. lipca. W przeciągu trzech miesięcy nie mogli się uczniowie tyle nauczyć, by z nimi robić egzamin, a do tego i nauczyciela fachowego od 3. kwietnia do 15. października nie było, więc Wysoki Wydział krajowy raczył się zgodzić na przedstawienie Dyrekcyi, by w tym roku egzaminu półrocznego zaniechać.

Egzaminy roczne odbyły się w dniach 28., 29, i 30. marca w obecności Delegata konsystoryalnego, ks. kanonika Jaworskiego, Członków Kuratoryi szkoły i Delegatów gminy m. Tarnowa i Rady powiatowej.

Egzamin, końcowy, któremu przewodniczył JWPan Brykczyński, Radca Wydziału krajowego, w obecności JWP. Tadeusza Langiego i członków Kuratoryi szkoły, odbył się w dniu 26. i 27. marca.

Oprócz członków Kuratoryi szkoły, którzy w ciągu roku zakład odwiedzali, raczył zwiedzić także J. E. ks. Sanguszko, Marszałek krajowy, w dniu 31. maja raczył także zwiedzić szczegółowo zakład i ogród J. E. hr. Badeni, c. k. Namiestnik, a w dniu 17. października JWP. Władysław Struszkiewicz, c. k. Radca Rządu, który był na nabożeństwie i przy otwarciu półrocza zimowego.

XII. Wycieczki naukowe.

Oprócz częstego zwiedzania ogrodów i szlarni J. E. ks. Marszałka w Gumniskach, robili uczniowie pod przewodnictwem dyżurnego nauczyciela lub instruktora naukowe wycieczki w okolice Tarnowa; w czerwcu zaś zwiedzili uczniowie II. i III. roku wystawę róż i truskawek, którą Komitet Towarzystwa ogrodniczego krakowskiego zorganizował, a przytem wszystkie zakłady ogrodniczo-handlowe, c. k. ogród botaniczny, ogrody miejskie i park Dra Jordana.

Dyrekcya poczuwa się do miłego obowiązku złożenia serdecznego podziękowania Właścicielom i Kierownikom wspomnianych zakładów za uprzejmość, z jaką raczyli udzielać wszelkich objaśnień fachowych wychowankom Zakładu.

Z Dyrekcyi krajowej Szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

W Tarnowie, 27. czerwca 1896.

Wojciech Maciaszek.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

L. 74.104|96.

Aleg. 43

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1895|6.

Wysoki Sejmie!

Ubiegły rok szkolny w krajowej szkole gospodarstwa lasowego przedstawia, pod względem liczby uczniów zapisanych i korzystających z nauki w tym zakładzie a również i pod względem wyników nauki, nieco mniej pomyślny obraz niż lata poprzedzające go bezpośrednio.

Liczba uczniów zapisanych z początkiem roku 1895|6 do szkoły wynosiła 33, zatem o 7 mniej niż w r. 1894|5, a w ciągu roku zmniejszyła się o 3, tak, że z końcem drugiego półrocza korzystało ze szkoły tylko 30 uczniów, o 8 zatem mniej jak w r. 1894|5 a o 3 mniej, jak w roku szkolnym 1893|4. Przyczyny tego zmniejszania się frekwencyi przy wpisach do szkoły szukać należy w dwu okolicznościach. Pierwszą z nich stanowi fakt, iż zawód, do którego ten zakład kształci powierzoną sobie młodzież nie pociąga dziś w tym stopniu jak dawniej młodzieży, nie zapewniając jej po ukończeniu szkoły stanowiska, nagradzającego trzyletnie trudy mozolnej nauki. Uczniowie, którzy ze szkoły gospodarstwa lasowego wychodzą z egzaminem końcowym, złożonym z postępem nawet najlepszym, z trudnością znajdują zajęcie w zarządach lasów, prywatną własność stanowiących, w służbie zaś rządowej traktowani są na równi z uczniami, którzy ukończyli „rządową szkołę dla kandydatów na leśniczych w Bolechowie", jakkolwiek szkoła ta przyjmuje uczniów z świadectwem skończenia szkoły ludowej a kształci ich w ciągu zaledwo 11 miesięcy. Ukończeni uczniowie szkoły lasowej, podobnie jak uczniowie wspomnianej szkoły rządowej, otrzymać mogą po złożeniu egzaminu rządowego, dla samoistnych leśniczych przepisanego, tylko podrzędne stanowisko leśniczych nie dające widoku awansu i zużytkowania wiadomości w szkole nabytych. Wobec tych stosunków uczniowie kończący szkołę gospodarstwa lasowego kształceni znacznym nakładem kraju, w przeważnej części zmieniają zawód, szukając chleba jako dyurniści licznych gałęzi służby państwowej. Karyera ta nie zachęca młodzieży do wpisywania się do szkoły. Wynik to obecnie obowiązujących przepisów o kwalifikacyach, których c. k. Rząd wymaga od kandydatów zgłaszających się do egzaminu państwowego na c. k. zarządców lasowych, przepisów, które niedopuszczają uczniów szkół fachowych średnich do składania tego egzaminu. Wydział krajowy nie sądzi, by odpowiadało interesom dobrze zrozumianym państwowej służby leśnej w naszym kraju utrzymanie nadal wspomnianych przepisów uniemożliwiających uboższej młodzieży naszej, nie mającej możności ukończenia akademii rolniczej (Hochschule für Bodencultur) w Wiedniu, składania egzaminów, któreby dawały jej kwalifikacyę do zajęcia średnich stanowisk w tej służbie. W interesie więc tej młodzieży, a nie mniej w interesie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, przedkłada Wydział krajowy na końcu niniejszego sprawozdania wniosek stosownej rezolucyi do c. k. Rządu. Drugą przyczyną zmniejszenia się liczby uczniów szkoły w roku ubiegłym był fakt, iż egzamina wstępne przeprowadzono bardzo ściśle, pragnąc szkole zapewnić w uczniach przyjętych na rok pierwszy rzeczywiście uzdolnionych do podołania ty zadaniomu, jakich szkoła od uczniów

swych w myśl zakreślonego sobie przez Wys. Sejm celu wymagać musi. Ścisłości w egzaminowaniu przestrzegano też w egzaminach kursowych i rocznych. Świadczą o tem następujące dane, przedstawiające wyniki egzaminów odbytych z końcem roku szkolnego, o którym mowa:

Na pierwszym roku poddali się wszyscy na ten rok zapisani uczniowie egzaminowi końcowemu w liczbie 10. Z nich 6 otrzymało świadectwa uprawniające do przejścia na następny rok nauki, 3 musieli się poddać egzaminom poprawczym z poszczególnych przedmiotów, jeden zaś nie otrzymał prawa przejścia na dalszy rok nauki.

Z uczniów drugiego roku (w liczbie 12), zgłosiło się do egzaminu z końcem r. 1895|6 tylko 11, a z tych złożyło egzamin z pomyślnym skutkiem 7, 4 zaś musieli go po wakacyach z poszczególnych przedmiotów uzupełnić.

Na trzeciem roku nauki zgłosiło się do egzaminu kursowego 8 (t. j. wszyscy). Czterech uzyskało kwalifikacye uprawniające do przystąpienia do egzaminu ogólnego, czterej zaś zostali uprawnieni do poddania się temu egzaminowi pod warunkiem złożenia dodatkowego egzaminu poprawczego lub przerobienia zadań pisemnych. Wszyscy tym warunkom uczynili zadość. Nakoniec do egzaminu ogólnego przystąpiło w roku bieżącym z uczniów, którzy szkołę świeżo ukończyli i uzyskali prawo składania tego egzaminu, a więc z 8, tyko 6. Nadto zgłosił się do tego egzaminu jeden uczeń, który szkołę jeszcze w r. 1893|4 ukończył. Z tych siedmiu kandydatôw zdało egzamin pięciu (mianowicie jeden z postępem bardzo dobrym, trzech z postępem dobrym, jeden z postępem dostatecznym), dwóch zaś reprobowano, pozwalając powtórzyć egzamin po upływie półrocza.

Te cyfry, świadczące o wynikach nauki w szkole mniej pomyślnie niż zwykle, dowodzące bowiem, że wśród młodzieży wyrobiła się pewna opieszałość w spełnianiu obowiązków i pewne ich lekceważenie, (czego niestety wymownym dowodem znaczna (11) liczba „poprawek") były Dyrekcyi szkoły bodźcem do wygotowania i przedłożenia Wydziałowi krajowemu projektu „regulaminu szkolnego", określającego jasno i kategorycznie obowiązki uczniów, zawierającego też, z drugiej strony, postanowienia, dające Dyrekcyi władzę dyscyplinarną, wyraźnie i szczegółowo określoną. Wydział krajowy, uznając konieczność wydania przepisów, mających za cel utrzymanie porządku, jaki dla powagi i rozwoju szkoły a dla dobra jej uczniów jest niezbędnie potrzebnym wydał uchwałą z dnia 28. lipca 1896 r. do LW. 16.065: „Zbiór przepisów obowiązujących uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego", w którym zarówno ogólne obowiązki ucznia wobec szkoły, Dyrekcyi i nauczycieli określił, jak i szczególny nacisk położył na pilne i punktualne uczęszczanie do szkoły, unikanie spaźniań się i opuszczania godzin, przygotowywanie się na każdy wykład i obowiązkowe odpowiadanie na pytania zadawane w ciągu kursu w celu stwierdzenia postępów uczniów w naukach. Przepisy te załączamy pod .|· jako alegat niniejszego sprawozdania. Wydział krajowy ma nadzieję, że wprowadzenie postanowień tych przepisów w życie, co już z początkiem roku szkolnego 1896|7 nastąpiło, wpłynie korzystnie na podniesienie karności i pilności wśród uczniów szkoły i w znacznej części przyczyni się do usunięcia ujemnych objawów, jakie powyżej stwierdzono, objawów w znacznej mierze płynących z tego, iż w braku przepisów jasno określających obowiązki uczniów w szkole, wyrobiło się wśród młodzieży mylne pojmowanie jej stosunku do szkoły, oparte na mylnem z gruntu przypuszczeniu, iż uczniom fachowej szkoły średniej, jaką jest i zdaniem Wydziału krajowego pozostać winna krajowa Szkoła gospodarstwa lasowego, przysłuża akademicka swoboda uczenia się, błędnie w dodatku pojęta.

Nie poprzestając na powyższem zarządzeniu, zajął się Wydział krajowy nadto, na wniosek Dyrekcyi, poparty przez Kuratoryę szkoły pismem z dnia 31. lipca 1896 r. L. 91, sprawą reorganizacyi ustroju grona nauczycielskiego szkoły. W piśmie tem zaproponowała Kuratorya, zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi szkoły, przyjęcie do stałego grona nauczycielskiego szkoły, p. Stanisława Sokołowskiego, stypendysty Wydziału krajowego, który właśnie ukończył był studya za granicą, kosztem funduszu krajowego odbywane, a zwinięcie kilku docentur, dotąd przy szkole istniejących. Motywując ten wniosek podniesiono, iż: 1) stosunek stałych sił nauczycielskich w szkole pracujących (pięć osób już z dyrektorem) do liczby docentów, ściślej ze szkołą nie związanych (11 osób), jest nieodpowiedni dla prawidłowego rozwoju szkoły; 2) iż związek docentów ze szkołą jest zbyt luźny, docentura bowiem w szkole lasowej stanowi dla docentów zajęcie uboczne i dochód niestały, który wobec zajęć głównych często na drugi plan schodzić musi; 3) że wielu z docentów, będąc profesorami, bądź to uniwersytetu, bądź szkoły politechnicznej, traktowało przedmioty im powierzone zbyt obszernie i mało przystępnie

dla uczniów szkoły, nie przygotowanych do wykładów wyższych; 4) wreszcie, iż działalność nauczycielska docentów, ludzi poważne stanowiska w nauce zajmujących, usuwała się, z natury rzeczy, z pod kontroli i nadzoru Dyrekcyi szkoły, na czem cierpiała jednolitość nauki i zachowanie planu szkole zakreślonego; 5) na koniec, że zachodzi konieczna potrzeba uwolnienia dyrektora zakładu od obowiązku wykładania tak znacznej części przedmiotów obowiązkowych, by mu umożliwić ściślejsze wykonywanie inwigilacyi nauki w zakładzie przez ciągłe inspekcye na wykładach nauczycieli i docentów. Wobec tego proponowała Dyrekcya zwinięcie kilku docentur, powiększenie stałego grona nauczycielskiego o jedną posadę profesora-adjunkta, poruczenie mu części przedmiotów dotąd przez dyrektora wykładanych, a rozdzielenie przedmiotów, które dotąd poruczone były docentom, między nauczycieli stałych Szkoły lasowej. Mając sobie przedłożone powyższe wnioski, zwołał Wydział krajowy konferencyę wszystkich stałych nauczycieli krajowej Szkoły lasowej, dla omówienia sprawy zamierzonej reorganizacyi szczegółowo. Na konferencyi tej, która odbyła się pod przewodnictwem zastępcy szefa Departamentu III., JWgo Stanisława Brykczyńskiego, i przy udziale zastępcy członka Wydziału krajowego, JWgo Jana Rottera, przedyskutowano szczegółowo całą kwestyę, w ciągu dwu posiedzeń (w dniach 14. i 19. sierpnia odbytych) i na podstawie dyskusyi tej przedłożyło grono nauczycielskie następujące wnioski:

1. Zwinięcie docentur: „geometryi wykreślnej“, „chemii technologicznej“, „mechaniki zastosowanej“ i „ustawodawstwa wogóle wraz z ustawodawstwem leśnem“;

2. Połączenie nauki „geometryi wykreślnej“ z „nauką budownictwa i rysunków“ i zmniejszenie zakresu tej nauki; połączenie nauki „chemii technologicznej“ i „mechaniki zastosowanej“ z wykładem o „użytkowaniu lasu“, wreszcie poruczenie wykładu o „głównych zarysach ustawodawstwa cywilnego i leśnego“ nauczycielowi stałemu, wykładającemu urządzenie lasu, czyli administracyę;

3. Powiększenie etatu o jedną posadę nauczyciela-adjunkta i oddanie jej p. Stanisławowi Sokołowskiemu, którego wykształcenie fachowe, zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym, uznało grono nauczycielskie za zupełnie odpowiednie.

Opierając się na tych wnioskach, zwinął Wydział krajowy uchwałą z dnia 25. sierpnia 1896 r. LW. 49.230, docentury: 1) chemii technologicznej, 2) mechaniki zastosowanej, 3) geometryi wykreślnej, 4) ustawodawstwa wogóle i ustawodawstwa leśnego i podziękował dotyczącym docentom, mianowicie pp. Bronisławowi Pawlewskiemu, Bogdanowi Maryniakowi, Dr. Placydowi Dziwińskiemu i Dr. Władysławowi Ostrożyńskiemu, za ich prace i trudy przy sprawowaniu obowiązków docentów powyższych przedmiotów, a nadto—nie mogąc bez przekroczenia swych atrybucyi—uczynić zadość wnioskowi Kuratoryi, dyrekcyi i grona nauczycielskiego, co do utworzenia nowej posady nauczyciela-adjunkta a nie chcąc tracić sposobności pozyskania dla szkoły gospodarstwa lasowego dobrej siły nauczycielskiej, jaką wedle świadectw i opinii fachowych, jest p. Stanisław Sokołowski, nadał mu Wydział krajowy stypendyum o rocznych 1.300 zł. i przydzielając go w charakterze praktykanta do grona nauczycielskiego Szkoły, poruczył mu wykład hodowli lasu, metereologii i klimatologii w r. 1896/7. W ten sposób stało się też zadość wnioskowi Kuratoryi Szkoły, w sprawie umożliwienia Dyrektorowi niwigilacyi zakładu, wykład bowiem hodowli lasu i połączone z nim wycieczki i demonstrancye dotąd miał poruczone dyrektor. Tąż samą uchwałą postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi, na końcu niniejszego sprawozdania zamieszczony, wniosek powiększenia etatu płac stałych nauczycieli krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego o jedną posadę nauczyciela-adjunkta tej szkoły. Powiększenie to etatu, wynik przeprowadzonej reorganizacyi ustroju grona nauczycielskiego, po zwinięciu 4 powyżej wymienionych docentur, które kosztowały razem 1.100 zł., obciąży budżet Szkoły na razie tylko wydatkiem 200 zł. rocznie a jest uzasadniona nadzieja, że dając szkole nową siłę, ściśle z jej bytem i rozwojem związaną, opłaci się niewątpliwie.

Przechodząc do dalszych zarządzeń w sprawie naukowej działalności Szkoły, podnieść musimy jeszcze, że na wniosek Dyrekcyi Szkoły, poparty przez Kuratoryę pismem z dnia 21. stycznia 1896 r. L. 84; zezwolił Wydział krajowy uchwałą z dnia 1. lutego 1896 r. LW. 4855 na urządzenie staraniem c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w Szkole gospodarstwa lasowego, w czasie od 11 do 15 lutego 1896 r., wykładów z zakresu rybactwa, z których korzystali także uczniowie szkoły, tudzież, że również na wniosek Dyrekcyi i Kuratoryi Szkoły, przedłożony pismem z dnia 20. lipca 1896 r. L. 90, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 24 lipca 1896 r. LW. 46.663 uwolnić uczniów trzeciego roku Szkoły od obowiązkowej praktyki wakacyjnej, mającej w myśl dotychczas obowiązujących przepisów poprzedzać przystąpienie ich do egza-

minu ogólnego. Motywem tej decyzyi Wydziału krajowego, było doświadczenie przekonywujące, że praktyka wakacyjna, w gospodarstwach lasowych, o ile się okazała bardzo pomocną dla uczniów odbywających ją po pierwszym i drugim roku, o tyle nie przynosiła dodatnich rezultatów uczniom, którzy ukończywszy rok III. szkoły, mieli w czasie tej praktyki przysposabiać się do egzaminu końcowego, czyli ogólnego, jeśli bowiem uczniowie ci rzeczywiście oddawali się zajęciom, których od nich wymagało prowadzenie czynności gospodarczych w gospodarstwie, któremu byli oddani „na praktykę, to przez to teoretycznie nie mogli się przysposobić do egzaminu i na odwrót. Z tego tedy powodu nie wahał się Wydział krajowy znieść dla uczniów, którzy rok trzeci szkoły ukończyli i przygotowują się do egzaminu ogólnego, dotąd obowiązującą praktykę wakacyjną.

Przekładając w załączeniu ./· sprawozdanie Dyrekcyi za ubiegły rok szkolny, zawierające bliższe szczegóły z kroniki Zakładu a nie mniej szczegółowe sprawozdanie o wycieczkach praktycznych, dalej o praktyce wakacyjnej, środkach pomocniczych i zbiorach Zakładu, Wydział krajowy nadmienia w końcu, że przesłane sobie pismem Marszałka krajowego z dnia 8 lutego 1896 r. L. s. 932 przez Wys. Sejm niezałatwione sprawozdanie komisyi budżetowej o petycyi p. Bronisława Błockiego, nauczyciela adjunkta krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego, o dodatek osobisty do pobieranej pensyi względnie o policzenie mu 5 lat jego dziesięcioletnej prowizorycznej służby przy tej szkole, załatwił Wydział krajowy stosownie do wygotowanego przez komisyę budżetową wniosku, przyznając uchwałą z d. 10 kwietnia 1896 r. LW. 14072 p. Błockiemu dodatek osobisty w rocznej kwocie 150 zł. do pensyi emerytalnej niewliczalny i zastrzegając, że wypłata tego dodatku ustanie z chwilą, kiedy p. Błockiemu przypadnie drugi dodatek pięcioletni. Również o uchwalonem przez Wys. Sejm w d. 6. lutego dożywotniem zaopatrzeniu, dla Ludwiki Morozowej, wdowy po słudze krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, zawiadomił Wydział krajowy interesowaną pismem z dnia 15. marca 1896 r. LW. 17920, asygnując jej przyznane przez Wysoki Sejm zaopatrzenie w kwocie 60 zł. rocznie.

Opierając się na powyższem przedstawieniu spraw Szkoły gospodarstwa lasowego, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej Szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

2) Sejm powiększa etat stałych nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie ustanowiony uchwałą z dnia 16. maja 1893 roku o jedną systemizowaną posadę nauczyciela adjunkta z płacą stałą 1000 zł. rocznie i 300 zł. dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 150 zł. każdy.

3) Sejm wzywa ck. Rząd, aby przepisy obowiązujące co do kwalifikacyi wymaganych do egzaminu na ck. Zarządców lasowych, zmienił w tym kierunku, by ukończeni uczniowie krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego mogli być dopuszczani do składania tego egzaminu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 1. Grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

Zbiór przepisów

obowiązujących uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. (Rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 28. lipca 1896 L. 16 065).

Celem przepisów, zawartych w tym zbiorze, jest utrzymanie porządku, jaki dla powagi i rozwoju szkoły a dla dobra jej uczniów niezbędnie jest potrzebnym.

Młodzież, która się sposobi do tego, by kiedyś zająć kierujące stanowisko w tak ważnym dziale gospodarstwa krajowego jak leśnictwo, która przykładem przyświecać ma podwładnym i dodatni na nich wpływ ma wywierać, ta młodzież musi zawczasu sposobić się do tego, a poszanowaniem i ścisłem wypełnianiem praw przez władzę ustanowionych, złożyć już w szkole dowód, że jest dojrzałą do zajęcia w przyszłości samodzielnego stanowiska.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1. Każdy uczeń krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie obowiązany jest do ścisłego i bezwzględnego wypełniania przepisów, objętych statutem organizacyjnym szkoły i niniejszym zbiorem, jak niemniej wszelkich innych przepisów i rozporządzeń, wydawanych przez władze szkolne.

§. 2. Dyrektorowi szkoły i wszystkim jej nauczycielom winni uczniowie posłuszeństwo, uszanowanie i otwartość w postępowaniu.

§. 3. Zachowanie się ucznia tak w szkole jak i poza szkołą powinno być zawsze przyzwoitem, świadczyć o dobrem i moralnem wychowaniu i szczerej chęci kształcenia się i pod żadnym względem nie może czynić ujmy powadze i dobrej sławie zakładu, który mu podaje zawodową wiedzę.

§. 4. Uczniowie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie nie stanowią osobnej korporacyi, nie wolno im też należeć do żadnej korporacyi lub stowarzyszenia.

Wyjątek stanowi „Towarzystwo wzajemnej pomocy słuchaczów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie", które stoi pod zwierzchnictwem i bezpośrednim nadzorem każdorazowego dyrektora (lub tegoż zastępcy) jako kuratora Towarzystwa.

Do tego Towarzystwa może należeć każdy uczeń, który zadość uczyni warunkom statutu tego Towarzystwa.

II. Przepisy porządkowe.

§. 5. Nauka w szkole trwa w regule lat 3, podzielonych na półrocza.

Rok szkolny zaczyna się 1. października a kończy 31. lipca. Półrocze pierwsze trwa do końca lutego, drugie zaś zaczyna się z początkiem marca.

Ferye z powodu świąt Bożego Narodzenia rozpoczynają się z dniem poprzedzającym Wiliją Bożego Narodzenia według obrządku łacińskiego, a kończą się pierwszego dnia po świętach Bożego Narodzenia według obrządku grecko-katolickiego.

Ferye z powodu świąt Wielkanocnych według obu obrządków trwają od wielkiego wtorku do środy po świętach włącznie.

Oprócz tego nie odbywa się nauka w dzień zaduszny, w ostatnie dwa dni zapust, w środę popielcową, tudzież 1., 2. i 3. marca.

§. 6. Warunki przyjęcia są następujące:

a) ukończony 17 rok życia,

b) świadectwo zdrowia,

c) ukończona z dobrym postępem 6 klasa gimnazyalna lub realna, albo złożenie egzaminu wstępnego. Do tego mogą być przypuszczeni tylko ci, którzy ukończyli z dobrym postępem co najmniej 4 klasę gimnazyalną lub realną.

Kandydaci, którzy złożyli egzamin dojrzałości w gimnazyum lub szkole realnej, mogą być przyjęci do szkoły lasowej od razu na rok drugi, obowiązani są jednak w ciągu pierwszego półrocza przed przystąpieniem do egzaminu kursowego złożyć egzamin z chemii, geologii, botaniki, zoologii i encyklopedyi leśnictwa w zakresie, wykładanym na pierwszym roku tej szkoły.

Podania o przyjęcie należy wnosić do dyrekcyi najpóźniej do 20. września.

§. 7. Wydział krajowy może po zasięgnięciu zdania dyrekcyi pozwolić na uczęszczanie na poszczególne wykłady w charakterze gości ludziom starszym, którzy już zajmowali lub zajmują poważniejsze stanowiska a pragną rozszerzyć swe wiadomości zawodowe.

Hospitantów takich obowiązują również wszelkie przepisy zawarte w niniejszym zbiorze. Nie mogą oni jednak składać żadnych egzaminów, lecz otrzymują poświadczenie z uczęszczania na wykłady, zaopatrzone uwagą, że w myśl obowiązujących przepisów nie mogli być dopuszczeni do żadnego egzaminu.

§. 8. Egzamina wstępne (§. 6. c) odbywają się z początkiem półrocza zimowego w terminie podanym przez dyrekcyę do publicznej wiadomości.

Przedmiotem egzaminu wstępnego są matematyka, fizyka, zoologia, botanika, mineralogia, geografia i stylistyka polska.

§. 9. Uczniowie zgłaszający się o przyjęcie do szkoły płacą wpisowe w kwocie 2 zł.; od tej opłaty nikogo się nie uwalnia, ani też jej nie zwraca uczniom, którzy nie złożyli egzaminu wstępnego.

§. 10. Opłata szkolna wynosi za każde półrocze 5 zł. Należy ją uiścić do kasy szkolnej najpóźniej 4 tygodnie od rozpoczęcia kursu pod grozą wydalenia ze szkoły.

Kto uzyskał pozwolenie uczęszczania na wykłady w charakterze gościa winien uiścić za każde półrocze tyle razy po 1 zł. ile godzin wykładowych w tygodniu zamierza słuchać, w każdym jednak razie nie mniej jak 5 zł.

§. 11. Uczniów, którzy złożyli egzamin półroczny z postępem przeciętnym co najmniej dobrym (§. 29) i wykażą się świadectwem ubóstwa, wystawionem przez Urząd parafialny, a potwierdzonem przez urząd gminny lub władzę polityczną, może Wydział krajowy na wniosek dyrekcyi uwolnić od opłaty szkolnej.

Podanie o uwolnienie od opłaty szkolnej należy wnosić na ręce dyrekcyi w nieprzekraczalnym terminie 10 dnia po rozpoczęciu półrocza. W ciągu następnych 7 dni przedłoży dyrekcya wniesione podania z odpowiednią konkomitacyą Wydziałowi krajowemu tak, żeby w cztery tygodnie od rozpoczęcia kursu (§. 10) nastąpiło załatwienie podań.

Od opłaty za pierwsze półrocze pobytu w szkole nikt nie może być uwolnionym.

§. 12. Uczniowie są obowiązani uczęszczać pilnie na wykłady, oraz brać udział we wszystkich ćwiczeniach i naukowych wycieczkach.

Ponieważ wycieczki odbywają się także w zimie, przeto uczniowie są obowiązani zaopatrzyć się w potrzebne na ten cel ubranie.

§. 13. Nie wolno spaźniać się na wykłady.

Z uderzeniem dzwonka wszyscy uczniowie mają się znajdować w salach wykładowych.

Wychodzenie z sali podczas wykładów bez koniecznej potrzeby jest wzbronione.

Wszelka nieobecność na wykładach powinna być usprawiedliwioną u nauczyciela.

Nieobecność w szkole ponad 1 dzień trwająca, tudzież nieobecność na wycieczce ma być usprawiedliwioną u dyrektora.

Czterokrotne spóźnienie się w ciągu miesiąca na wykłady lub ćwiczenia, o ile przez nauczyciela usprawiedliwione nie zostało, pociąga za sobą utratę uwolnienia od czesnego, względnie utratę pobieranego zasiłku lub stypendyum.

Takie same następstwo pociąga za sobą opuszczenie w ciągu miesiąca czterech godzin wykładów lub ćwiczeń bez należytego usprawiedliwienia.

Częstsze spóźnianie się lub częstsze absentowanie pociąga za sobą bezwarunkowo wykreślenie z listy uczniów.

§. 14. Feryj w §. 5. podanych nie wolno uczniom samowolnie przedłużać.

Kto po którychkolwiek feryach w terminie właściwym na wykładach się nie pojawi, zostaje z liczby uczniów wykreślonym a może być na nowo przyjętym tak w tym wypadku jak i w wypadku, przytoczonym w §. 13. tylko za osobną uchwałą Wydziału krajowego i to za ponownem uiszczeniem wpisowego i opłaty szkolnej.

Posiadający stypendyum lub zasiłek traci je w takim wypadku bezwarunkowo.

§. 15. Kto w ciągu roku zamierza szkołę opuścić, winien zgłosić to pisemnie w dyrekcyi.

Małoletni obowiązany jest załączyć wiarogodne przyzwolenie ojca lub opiekuna.

W toku śledztwa dyscyplinarnego uczeń szkoły samowolnie opuścić nie może.

Przekroczenie tych warunków pociąga utratę prawa do żądania jakichkolwiek świadectw.

§. 16. Rozkład czasu przeznaczonego na naukę określa bliżej podział godzin zatwierdzony przez Wydział krajowy.

W razie potrzeby może podział godzin każdego czasu uledz zmianie w całości lub częściowo.

§. 17. Uczniowie mają obowiązek w czasie półrocza pilnie pracować i postępować w nauce.

O postępach uczniów obowiązani są wykładający nauczyciele każdego czasu w ciągu półrocza przekonywać się i w tym celu bez żadnego uprzedzania uczniów egzaminować.

Wynik tego egzaminowania wciągniętym będzie do księgi klasyfikacyjnej i w sposób osobną instrukcyą wskazany uwzględniany przy klasyfikacyi z półrocza.

§. 18. Podczas feryi letnich po ukończeniu 2-go roku winien każdy uczeń odbyć sześciotygodniową praktykę w miejscowości wskazanej przez Wydział krajowy, względnie przez dyrekcyę szkoły; niezamożni uczniowie mogą na ten cel otrzymać zasiłki z funduszu krajowego.

Osobne przepisy określają odbywanie tych praktyk wakacyjnych.

§. 19. Wszelkie bliższe i dalsze wycieczki winni uczniowie odbywać własnym kosztem, tylko wyjątkowo będą na ten cel udzielane niezamożnym uczniom zasiłki z funduszów krajowych.

Z każdej wycieczki obowiązani są uczniowie złożyć sprawozdanie w czasie oznaczonym przez nauczyciela kierującego wycieczką.

§. 20. Do obowiązków uczniów należy poszanowanie własności szkoły.

Uszkodzenie zbiorów naukowych, przyrządów, narzędzi, jakoteż roślin w ogrodach szkolnych ma być bezzwłocznie wynagrodzone w wysokości oznaczonej przez dyrekcyę. Jeżeli winnego nie można wykryć, odpowiadają za wyrządzoną szkodę wszyscy uczniowie dotyczącego roku lub całej szkoły solidarnie.

§. 21. Palenie tytoniu w gmachu szkolnym jest uczniom wzbronionem. Również wzbronionem jest wprowadzanie psów do gmachu szkolnego, noszenie broni, oddawanie się jakiejkolwiek grze hazardownej, nadużywanie napoi wyskokowych jakoteż robienie długów.

§. 22. Uczniom wolno odwiedzać tylko takie miejsca publiczne, które dyrekcya szkoły uzna za odpowiednie dla młodzieży.

§. 23. Miejsce mieszkania i nazwisko gospodarza u którego mieszkają, winni uczniowie podać dyrekcyi przy wpisie na piśmie, a następnie o każdej zmianie mieszkania również pisemnie dyrekcyę zawiadomić.

III. Przepisy egzaminacyjne.

A. Egzamina kursowe.

§. 24. Egzamina z postępu w naukach odbywają się w ostatnich dniach każdego półrocza.

Przed rozpoczęciem tych egzaminów pozostawia się 3 dni wolne od wykładów i ćwiczeń.

§. 25. Dzień rozpoczęcia egzaminów półrocznych i porządek przedmiotów ogłasza dyrekcya naprzód na 8 dni.

Do egzaminu przystępują uczniowie w porządku alfabetycznym.

Egzamina te są publiczne.

§. 26. Komisyę egzaminacyjną składają prócz egzaminatora z danego przedmiotu: delegat grona nauczycielskiego jako asesor, delegat Wydziału krajowego i delegat kuratoryi szkoły.

Przewodniczy dyrektor szkoły.

Pyta egzaminator, lecz także innym członkom komisyi służy prawo zadawania pytań.

§. 27. Każdy uczeń winien się poddać w terminie wspomnianemu egzaminowi, który obejmuje wszystkie przedmioty wykładane w ubiegłem półroczu.

§. 28. Skalę oceniania postępu w nauce stanowią stopnie: celujący (5), bardzo dobry (4), dobry (3), dostateczny (2), niedostateczny (1).

Te same stopnie służą do ocenienia pilności, zachowanie zaś ocenia się jako zupełnie odpowiednie (4), odpowiednie (3), zaledwie odpowiednie (2), nieodpowiednie (1).

Z wykazanych przy egzaminie postępów w naukach z uwzględnieniem postępów w ciągu kursu (§. 17), tudzież z pilności i zachowania się otrzymuje uczeń świadectwo półroczne, podpisane przez dyrektora i członków komisyi egzaminacyjnej, w którem wyraźnie zaznaczonem będzie, czy uzyskał przejście na następny kurs.

§. 29. Ogólny przeciętny postęp oznacza się:

a) j a k o c e l u j ą c y, jeżeli uczeń otrzymał z większości przedmiotów stopień celujący, z reszty bardzo dobry, Stopień dostateczny lub dobry z jednego przedmiotu, wreszcie niższy stopień z pilności jak 5, a z zachowania się niższy jak 4 wyklucza ogólny postęp celujący;

b) j a k o b a r d z o d o b r y, jeżeli uczeń otrzymał z większości przedmiotów stopień bardzo dobry, a z reszty przedmiotów dobry, Stopień dostateczny z jednego przedmiotu, wreszcie niższy stopień z pilności jak 4, a z zachowania się jak 3 wyklucza ogólny postęp bardzo dobry.

c) j a k o d o b r y, jeżeli uczeń z większości przedmiotów otrzymał stopień dobry, a z reszty dostateczny, przyczem musi mieć z pilności co najmniej stopień dobry. z zachowania się zaś odpowiedni.

d) j a k o d o s t a t e c z n y, leżeli uczeń otrzymał z wszystkich przedmiotów co najmniej dostateczny postęp.

§. 30. Uczeń, który z więcej niż 2 przedmiotów otrzymał stopień niedostateczny, nie może bezwarunkowo przejść na następny kurs.

Jeżeli ten wypadek zaszedł przy egzaminie z pierwszego półrocza, uczeń taki ma opuścić szkołę.

§. 31. Uczeń, który z 2 przedmiotów otrzymał przy egzaminie półrocznym stopień niedostateczny, nie może również postąpić na kurs wyższy, a jeżeli to miało miejsce przy egzaminie z pierwszego półrocza, winien opuścić szkołę.

Wyjątkowo jednak, gdy zachodzą uzasadnione powody, jak np. dłużej trwająca choroba, może Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi zezwolić na powtórzenie egzaminu z tych przedmiotów.

§. 32. Uczeń, który drugi raz uczęszczał na ten rok nauki, a nie otrzymał postępu dostatecznego, musi bezwarunkowo zakład opuścić.

§. 33. Ucznia, który tylko z jednego przedmiotu nie otrzymał promocyi, może Dyrekcya za uchwałą grona nauczycielskiego i bez odnoszenia się do Wydziału krajowego dopuścić do powtórzenia egzaminu z tego przedmiotu.

§. 34. Termina egzaminów poprawczych, przewidzianych w §. 31. i §. 33 są następujące:

Dla przedmiotów półrocza zimowego bezpośrednio przed egzaminami półrocza letniego, a dla przedmiotów półrocza letniego w czasie najbliższych egzaminów wstępnych.

§. 35. Dozwolenie na składanie egzaminu poprawczego upoważnia do warunkowego postąpienia na kurs wyższy. To postąpienie traci swą moc w razie niepomyślnego wyniku egzaminu poprawczego.

§. 36. Przed złożeniem zaległego egzaminu poprawczego nie można zasiąść do następnego egzaminu półrocznego.

Uczniom, którzy z powodu słabości nie mogą w zwyczajnym terminie przystąpić do egzaminu, może być, jeżeli się wykażą wiarogodnem świadectwem lekarskiem, przez Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi późniejszy termin do złożenia tego wyznaczony.

Ten sam przepis ma zastosowanie do uczniów, którzy wskutek niezłożonego jeszcze egzaminu poprawczego utracili zwyczajny termin egzaminu półrocznego, jeżeli zaniedbanie to jest wynikiem udowodnionej choroby.

B. Egzamina końcowe ogólne.

§. 37. Uczniowie, którzy ukończyli 3 letni kurs nauki w szkole, złożyli wszystkie egzamina półroczne z postępem co najmniej dostatecznym, mogą przystąpić do egzaminu końcowego ogólnego.

Tylko na podstawie przynajmniej dostatecznego wyniku tego egzaminu mogą uczniowie otrzymać świadectwo z ukończenia nauk i tylko tacy uważani będą za ukończonych uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego.

§. 38. Egzamina ogólne odbywają się w ostatnich dniach każdego półrocza w czasie wyznaczonym i ogłoszonym przez Dyrekcyę szkoły.

§. 39. Komisyę egzaminacyjną składają:
egzaminator przez Wydział krajowy delegowany,
egzaminator, delegowany przez kuratoryę szkoły,
dyrektor,
dwaj profesowie fachowi kraj. szkoły gospodarstwa lasowego,
delegat c. k. Rządu.

Egzaminują z poszczególnych działów właściwi profesowie, innym członkom przysłuża również prawo stawiania pytań.

§. 40. Egzamin końcowy ogólny jest pisemny i ustny.

Egzamin pisemny poprzedza ustny i polega na opracowaniu klauzurowem tematu z nauki gospodarstwa lasowego.

Przed terminem tego egzaminu przedkłada grono profesorów Wydziałowi krajowemu 9 pytań z dziedziny gospodarstwa lasowego, z których Wydział krajowy wybiera 3 i w zapieczętowanej kopercie przesyła Dyrektorowi szkoły.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem egzaminu pisemnego otwiera Dyrekcya kopertę i ogłasza tematy.

Na opracowanie tematów przeznacza się 6 godzin, po których upływie wszystkie wypracowanie, choćby nieukończone, mają być oddane komisyi.

§. 41. Opracowanie tematów odbywa się pod ścisłem nadzorem komisyi.

Przed zakończeniem opracowania nie wolno kandydatowi wydalać się z budynku szkolnego.

Przy opracowaniu nie wolno używać żadnych książek ani podręczników prócz urzędownie udzielonych przez komisyę egzaminacyjną.

Kandydata, który przekroczy jeden z powyższych przepisów, usunie komisya od składania egzaminu.

§. 42. Przedmiotem egzaminu ustnego, który z jednym kandydatem nie może trwać dłużej nad 2 godziny, są następujące nauki:

I. Nauka gospodarstwa lasowego w ściślejszem znaczeniu. obejmująca:
uprawę i pielęgnowanie lasu,
ochronę lasu,
urządzenie i ocenienie lasu,
użytkowanie lasu (pozyskanie płodów),
administracyę leśną wraz z rachunkowością.

II. Nauka inżynieryi leśnej obejmująca:
miernictwo i niwelacyę,
budownictwo lądowe i wodne.

§. 43. Przy egzaminie końcowym winien uczeń wykazać nie tylko. że posiada dokładną znajomość techniki leśniczej, ale także że zna dokładnie zasady, wegług których kierować się musi w danych wypadkach w praktyce, tak przy urządzaniu jak i przy eksploatacyi lasu.

Przy ocenianiu jednak skutku egzaminu będzie się miało na uwadze, że praktyki samej w znaczeniu osobistego doświadczenia uczeń w szkole nie mógł nabyć, lecz że się w niej powinien do skutecznej praktyki gruntownie przysposobić.

§. 44. O wyniku egzaminu rozstrzyga komisya większością głosów. W razie równości głosów. rozstrzyga zdanie przewodniczącego.

Przy ocenianiu ogólnego wyniku uwzględnioną będzie praca pisemna.

Do oznaczenia ogólnego wyniku używa się trzech stopni:
bardzo dobry,
dobry,
dostateczny.

§. 45. Kandydat, który przy egzaminie końcowym nie otrzymał stopnia dostatecznego, może otrzymać pozwolenie powtórzenia tego egzaminu po upływie pół roku.

Egzaminu ogólnego więcej niż dwa razy powtarzać nie wolno.

§. 46. Kandydat, który odstępuje od egzaminu końcowego bądźto po złożonym egzaminie pisemnym, bądź też w trakcie egzaminu pisemnego lub ustnego, uważanym będzie za takiego, który uzyskał stopień niedostateczny.

§. 47 Ze złożonego egzaminu ogólnego otrzyma uczeń świadectwo podpisane przez dyrektora i wszystkich członków komisyi egzaminacyjnej, a w szczególności przez delegata c. k. Rządu.

§. 48. Osobna instrukcya, wydana przez Wydział krajowy dla dyrekcyi kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, obejmuje bliższe szczegóły odnoszące się do egzaminów i wydawania świadectw.

IV. Przepisy o stypendyach.

§. 49. Uczniom niezamożnym przyznawane będą w miarę funduszów stypendya dla ułatwienia nauki.

Z dobrodziejstwa tego mogą korzystać tylko tacy uczniowie, którzy otrzymali przeciętny postęp bardzo dobry (§. 29) i posiadają także resztę warunków, wymaganych w §. 11.

§. 50. Uczniowie, pobierający stypendya z funduszu przeznaczanego corocznie przez Wysoki Sejm, otrzymują je w kasie krajowej w miesięcznych ratach z dołu za kwitami należycie ostemplowanymi i potwierdzonymi przez dyrekcyę.

Stypendya fundacyjne wypłacane będą według postanowień odnośnych aktów fundacyjnych.

§. 51. Utrata stypendyum następuje w razie zaniedbywania się w naukach i w wypadkach, przewidzianych §§-ami 13, 14 i 55 niniejszych przepisów.

V. Przepisy dyscyplinarne.

§. 52. Nadzór i władzę dyscyplinarną nad uczniami kraj. szkoły gospodarstwa lasowego wykonywa dyrektor i grono profesorów.

§. 53. Za uchybienia dyscyplinarne prócz wyliczonych w §§. 13 i 14 uważane będą:

a) niedopełnianie przepisów i rozporządzeń wydanych przez władze szkolne. a w szczególności niniejszego zbioru;

b) niewypełnianie poleceń nauczycieli lub niewłaściwe zachowanie się w obec członków grona nauczycielskiego;

c) wykroczenie przeciw moralności i obyczajności;

d) naruszanie spokoju i porządku;

e) opieszałość w naukach;

f) złośliwe uszkodzenie własności szkolnej;

g) należenie do jakichkolwiek stowarzyszeń lub branie udziału w zgromadzeniach, mających na celu manifestacye jakiegokolwiek rodzaju.

Wyjątek stanowi „Towarzystwo wzajemnej pomocy słuchaczów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie (§. 4).

§. 54. Za wykroczenia wymierzane będą następujące kary:

a) napomnienie w cztery oczy;

b) napomnienie wobec grona profesorów;

c) pisemna nagana odczytana wobec grona profesorów;

d) wydalenie ze szkoły.

Władza dyscyplinarna nie jest związana powyższym porządkiem kar, lecz może od razu wymierzyć karę wyższą a nawet orzec wydalenie ze szkoły.

§. 55. Kara pod *c)* wymierzona pociąga za sobą utratę stypendyum, zaś pod *b)* i *c)* utratę uwolnienia od opłaty szkolnej.

O każdej karze dyscyplinarnej uwiadomieni będą rodzice lub opiekunowie ucznia.

Wszelkie kary wywierać będą wpływ przy klasyfikacyi, a powody wydalenia uwidocznione zostaną w świadectwie z uczęszczania do szkoły.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie
za rok szkolny 1895|6

L. 366. Wysoki Wydziale! Podobnie jak w roku poprzednim, dyrekcya wypowiada przekonanie, że rozszerzenie praktyki, t. j. częste odbywanie ćwiczeń we wszystkich kierunkach nauki i wycieczki naukowe, wpływa dodatnio na wykształcenie fachowe młodzieży kształcącej się w krajowej szkole gospodarstwa lasowego, daje im bowiem nietylko teoretyczną podstawę i wyobrażenie o czynnościach do jakich będą obowiązani, ale nawet wdraża do wykonywania niektórych z najważniejszych, mianowicie miernictwa i urządzenia.

Nauki wykładane.

Program nauk pozostał ten sam co w roku poprzednim, wykładane były mianowicie następujące:

I. Nauki zawodowe główne:

Encyklopedya leśnicza jako wstęp do nauki leśnictwa (Propädeutyka),
Uprawa i pielęgnowanie lasu,
Ochrona lasu,
Użytkowanie lasu,
Wymiar drzew i drzewostanów,
Oszacowanie wartości lasu,
Urządzenie gospodarstwa lasowego,
Administracya leśna i rachunkowość,
Łowiectwo i rybactwo,
Geodezya,
Inżynierya leśna i zabudowanie dzikich potoków.

II. Nauki podstawowe i pomocnicze.

Język polski i niemiecki,
Geografia fizyczna i polityczna,
Matematyka ogólna i zastosowana,
Fizyka eksperymentalna,
Meteorologia i klimatologia,
Chemia ogólna,
Technologia leśna,
Geometrya wykreślna,
Mechanika ogólna i zastosowana,
Rysunki,
Mineralogia i geologia,
Pedologia i (gruntoznawstwo),
Botanika ogólna i leśnicza,
Zoologia ogólna i leśnicza,
Ekonomia społeczna,
Statystyka leśnicza,
Ustawodawsto,
Encyklopedya rolnictwa.

Z powyższych przedmiotów, wykładane było użytkowanie lasu w jednem tylko półroczu (letniem), ponieważ nauczyciel tegoż p. Janeczko powrócił dopiero z końcem pierwszego półrocza z praktyki, odbywanej kosztem wyznaczonego przez Wysoki Wydział funduszu. Z tego samego powodu wykłady rybactwa nie odbyły się jeszcze w tym roku, ale rozpocznie je p. Janeczko w następnym roku szkolnym (1896|7).

Wykłady odbywały się podług ułożonego planu godzin codziennie z wyjątkiem dni sobotnich, przeznaczonych na ćwiczenia praktyczne i wycieczki naukowe w okolice miasta Lwowa, do lasów miejskich przeważnie, częścią do winnickich. Podczas kursów uczniowie byli pytywani z wykładanych przedmiotów, przyczem jak przy demonstracyach i ćwiczeniach, nauczyciele dawali bliższe wyjaśnienia przedmiotów.

Warunki przyjęcia.

A. Na rok pierwszy nauki:
1. ukończenie 17 roku życia;
2. ukończenie z dobrym postępem 6 klas gimnazyalnych lub szkoły realnej;
3. wykazanie się odbyciem przynajmniej jednorocznej praktyki w leśnictwie pod kierunkiem egzaminowanego gospodarza leśnego;
4. kandydaci, którzy nie posiadają studyów pod 2 wymienionych, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego, jeżeli przynajmniej 4 klasę gimnazyalną lub szkoły realnej ukończyli.

B. Na drugi rok nauki przyjęci mogą być kandydaci, którzy czyniąc zadość warunkom pod *A.* 1 do 3 wymienionym. wykażą nadto, że szkołę średnią ogólną z egzaminem dojrzałości ukończyli, a w terminie przez Dyrekcyę naznaczonym, złożą egzamin wstępny z nauk przyrodniczych, w zakresie na pierwszym roku nauki w krajowej szkole gospodarstwa lasowego wykładanym.

Tak kandydaci na rok I. jak i na rok II. nauki, muszą udowodnić świadectwem lekarskiem, że są zdrowi i fizycznie dobrze rozwinięci.

Grono nauczycielskie.

I. Nauczycieli stali.

Władysław Tyniecki, dyrektor szkoły.

Wykładał: Wstęp do nauki leśnictwa z literaturą leśniczą. Hodowlę i pielęgnowanie lasu. Mineralogię i geologię. Gruntoznawstwo. Naukę o chorobach roślin.

Zygmunt Demianowski, profesor.

Wykładał: Administracyę i rachunkowość leśną. Szacowanie wartości lasu. Matematykę zastosowaną. Miernictwo i niwelacyę. Łowiectwo.

Bronisław Lipiński, profesor.

Wykładał: Urządzenie gospodarstwa lasowego. Wymiar drzew i drzewostanów. Zabudowanie dzikich potoków.

Bronisław Błocki, profesor-adjunkt.

Wykładał: Botanikę ogólną i leśniczą. Zoologię ogólną i leśniczą. Meteorologię i klimatologię. Ochronę lasu.

Michał Janeczko, profesor-adjunkt.

Wykładał w 2-giem półroczu: Użytkowanie lasu.

II. Docenci.

1. Marceli Białobrzeski. Język polski i niemiecki. Geografię fizyczną i polityczną.
2. Dr. Placyd Dziwiński. Geometryę wykreślną.
3. Dr. Stanisław Głąbiński. Ekonomię społeczną.
4. Prof. polit., Bogdan Maryniak. Mechanika ogólna i zastosowana.
5. Dr. Władysław Ostrożyński. Ustawodawstwo.
6. Prof. polit., Bronisław Pawlewski. Technologia chemiczna.
7. Dr. Stefan Pawlik. Zarys encyklopedyi rolnictwa.
8. Dr. Bronisław Radziszewski. Chemia ogólna.
9. Dr. Zdzisław Stanecki. Fizyka.
10. Prof. polit., Seweryn Widt. Inżynierya leśna i rysunki.
11. Dr. Władysław Zajączkowski. Matematyka.

Środki naukowe.

Biblioteka szkolna, będąca pod dozorem i kluczem dyrektora Tynieckiego, obejmuje 2.278 numerów (książek i map), ilość numerów powiększyła się więc od roku zeszłego o 110 numerów; zeszyty i tomy, należące do dzieł, już w chwili nabycia inwentowanych, otrzymują ten sam numer, nie zwiększają więc ilości numerów inwentarza bibliotecznego.

Prenumerowano następujące czasopisma:
1. Land und forstwirtschaftliche Unterrichts-Zeitung.
2. Zeitschrift für Forst und Jagdwesen.

3. Forstwirtschaftliches Centralblatt.
4. Centralblatt f. d. gesammte Forstwesen.
5. Allgemeine Forst und Jagdzeitung.
6. Oesterreichische Forstzeitung.
7. Waidmanus-Heil.
8. Oesterreichische botanische Zeitschrift.

W darze od gal. Towarz. leśnego we Lwowie, otrzymuje biblioteka bezpłatnie czasopismo:

9. Sylwan.

Akademia umiejętności w Krakowie przysyła bezpłatnie do szkolnej biblioteki wychodzące zeszyty „Atlasu geologicznego Galicyi“ i publikacye z działu matematyczno-przyrodniczego, za które to cenne dary wyraża dyrekcya podziękowanie.

Z biblioteki korzystają prawie wyłącznie członkowie grona nauczycielskiego; z poza obrębu tegoż, tylko kilka osób korzystało z biblioteki szkolnej. Uczniom bywają też wypożyczane książki do domu. Wszystkie dzieła i wszystkim wypożyczane bywają tylko za rewersem.

Zbiory botaniczne i zoologiczne oddane są pod dozór p. Błockiemu, który je utrzymuje i o ile to jest możliwe i potrzebne, dopełnia je okazami w kraju zbieranymi.

Zielnik, ułożony w roku przeszłym (25 fascykułów), obejmuje florę krajową. Okazy i preparaty botaniczne pomnożone zostały zbiorem modeli grzybów jadalnych i jadowitych (86 okazów) zakupionych u Złotnickiego we Lwowie, i któryto zbiór jeszcze dalej będzie kompletowany. Od Kloenne & Müller z Berlina sprowadzono zbiorek przekrojów mikroskopowych, różnych drzew krajowych (41 szt.), od Kreidla z Pragi zaś, główniejsze typy okrzemków (Diatomaceae 30 szt.) Od Frica z Pragi nabyto różne owady, w tem systematyczny zbiór środkowo-europejskich korników.

Zbiory mineralogiczne, będące pod dozorem dyrektora Tynieckiego, pomnożone zostały zbiorkiem skamielin trzeciorzędowych (100 szt.) zakupionych od p. Dra Łomnickiego we Lwowie, jakoteż szlifami skał skrystalicznych (13 szt.) od Kreidla z Pragi.

Dla pomieszczenia modeli grzybów i okazów geologicznych, sprawiono 5 szafek z szufladami i gablotami oszklonymi z wierzchu.

Zbiory narzędzi i aparatów geodetycznych są pod dozorem p. prof. Demianowskiego i zbiory narzędzi i aparatów do wymiaru drzew i drzewostanów, jakoteż do urządzenia lasu, zawiadywane przez p. prof. Lipińskiego, należą do bardzo bogatych tego rodzaju zbiorów, potrzebujących być jednak dopełnionymi co roku jakiemiś nowo-wynalezionymi aparatami.

Zbiór narzędzi do hodowli i użytkowania lasu, mało został pomnożony, bo tylko niektóremi narzędziami do użytkowania i do obróbki drzewa na warsztacie stolarskim.

Dla inżynieryi i zabudowania dzikich potoków, sprawiono 15 dużych tablic ściennych, ręcznie rysowanych, podług wskazówek nauczycieli pp. Widta i Lipińskiego.

Ogród botaniczny, utrzymywany jak dotąd i pomnażany, służył razem z grzędami szkółkowemi do demonstracyi i ćwiczeń tak botanicznych jak hodowlanych.

Ponieważ dotychczas używane etykiety blaszane, okazały się bardzo nietrwałemi, przeto dyrektor Tyniecki, prowadzący ten ogród, sprawił na próbę etykiety z celluloidu i skóry; pierwsze z nich już w ciągu lata okazały się nieodpowiedniemi, gdy drugie będą, zdaje się, trwalsze od blaszanych.

Frekwencya uczniów.

Na rok szkolny 1895/6 zgłosiło się 13 kandydatów do przyjęcia na rok I-szy, z których przyjęci zostali:

a) bez egzaminu wstępnego:

1. Furdzik Edward.
2. Szczepański Władysław.

b) po złożeniu egzaminu wstępnego:

3. Bielański Kazimierz.
4. Cichowicz Antoni.
5. Grabiński Edmund.
6. Grohs Ludmił.
7. Karpiński Józef.
8. Katzer Rudolf.
9. Kuryło Waleryan.
10. Rozwadowski Stanisław.
11. Strzyżowski Maryan

c) jako repetenci:

12. Olszewski Tadeusz.
13. Ursel Jan Zdzisław.

Na II-gim roku było zapisanych uczniów 12, z których jeden (Dyszkiewicz Stanisław) był repetentem.

Na III-cim roku było zapisanych uczniów 8.

Na początku roku szkolnego 1895|6 było więc zapisanych:

na	I. roku . . .	13
„	II. „ . . .	12
„	III. „ . . .	8
	razem .	33

W ciągu roku stan powyższy zmienił się o tyle, że z pierwszego roku ubyło trzech, mianowicie: Cichowicz Antoni, Strzyżowski Maryan i Ursel Jan Zdzisław, z drugiego ubyło również dwóch, mianowicie: Jełowicki Julian i Winnicki Stefan, ale przybyło jako repetentów z poprzedniego roku: Nizioł Andrzej i Witoszyński Roman.

Z końcem roku szkolnego było więc uczniów:

na	I. roku . . .	10
„	II. „ . . .	12
„	III. „ . . .	8
	razem .	30

Wynik egzaminów z drugiego półrocza 1895|6 był następujący:

Na I. roku:

Przystępowało do egzaminu dziesięciu z tych:

Otrzymało bezwarunkowe przejście . , ... 6
warunkowe przejście (z zastrzeżeniem poprawki po wakacyach) . . . 3
nie otrzymał przejścia na r. II. 1

Na II. roku:

Zgłosiło się do egzaminu jedenastu (Witoszyński Roman nie zgłosił się do egzaminu), z tych:

Otrzymało bezwarunkowe przejście 7
warunkowe przejście (z zastrzeżeniem poprawki po wakacyach) . . . 4

Na III. roku:

Zgłosiło się do egzaminu ośmiu, z tych:

otrzymało bezwarunkowo postęp uprawniający do składania egzaminu ogólnego 4
warunkowe pozwolenie (jeden poprawki, trzech przerobienie operatów z urządzenia) 4

Warunkowi uczynili zadość i wskutek tego wszyscy uczniowie III. roku mieli prawo przystępowania do egzamiu ogólnego.

Egzamin ogólny.

Egzamin ogólny odbywał się w dniach od 3-go do włącznie 6-go października.

Z uczniów, którzy w bieżącym roku ukończyli naukę trzyletnlą, przystąpiło do egzaminu ogólnego tylko sześciu, mianowicie:

Dąbrowski Jan
Kraśnicki Piotr
Lanc Bogusław
Salkowski Bronisław
Wittemberski Aureli
Zawałkiewicz Roman.

Oprócz tych jednak, zgłosił się do egzaminu jeszcze Weigel Zdzisław, który szkołę ukończył jeszcze w roku szkolnym 1893/94.

Razem więc było siedmiu egzaminantów.

Egzamina odbywały się w przepisanym porządku, w obecności delegata Wysokiego Wydziału, p Juliusza Sieglera d'Eberswald i komisarza rządowego, p. Antoniego Góralczyka, c. k. radcy lasowego; egzaminowali: dyrektor Tyniecki i profesorowie pp. Demianowski i Lipiński.

Wynik klasyfikacyi, opartej na wypracowaniu pisemnem i odpowiedziach ustnych, był następujący: pięciu kandydatów zdało egzamin, dwóch zaś było reprobowanych, z pozwoleniem jednak powtórzenia egzaminu za pół roku (w czasie egzaminów z I. półrocza).

Postępy przy egzaminie ogólnym otrzymali:

Lanc Bogusław, postęp bardzo dobry.
Kraśnicki Piotr, „ dobry.
Salkowski Bronisław, postęp dobry.
Zawałkiewicz Roman, „ „
Wittemberski Aureli, „ dostateczny.

Ćwiczenia praktyczne i wycieczki naukowe.

Ponieważ ćwiczenia praktyczne, jakoteż wycieczki naukowe, obznajamiające uczniów z właściwościami lasów i w wielu razach umożliwiające poznanie urządzenia gospodarstwa i sposobów technicznego użytkowania drzewa, okazały się dzielnymi środkami wykształcającymi uczniów do ich przyszłego zawodu, przeto nie zaniedbywano ich także w ubiegłym roku szkolnym.

Ćwiczenia praktyczne odbywały się częścią w salach naukowych, w muzeach i w ogrodzie szkolnym, częścią po za obrębem szkoły; kierowali zaś ćwiczeniami przynależni do danych zadań i przedmiotów nauczyciele.

Ćwiczeniami z hodowli lasu, z mineralogii, geologii i gruntoznawstwa, kierował dyrektor Tyniecki, z botaniki, zoologii i ochrony lasu, prof. adj. Błocki, z geodezyi prof. Demianowski, z urządzenia i pomiaru drzew i drzewostanów prof. Lipiński.

Dwa wielkie ćwiczenia, po 10 dni, odbyły się w czerwcu, mianowicie: Ćwiczenie praktyczne z urządzenia lasu z uczniami III. roku, odbyło się w dniach od 30. maja do 8. czerwca 1896, pod kierownictwem prof. Lipińskiego. Objektem był rewir Biłohorszcza, należący do miasta Lwowa. Na podstawie tych ćwiczeń wypracowali uczniowie operaty urządzenia, które wielką rolę odegrały przy klasyfikacyi postępów z urządzenia lasu i które Dyrekcya załącza. Ćwiczenie praktyczne uczniów II. roku z geodezyi (pomiarów i niwelacyi) odbywały się w Winnikach w dniach od 8-go do 17-go czerwca pod kierunkiem prof. Demianowskiego.

Wycieczek naukowych odbyto 18. W wycieczkach jednodniowych w okolice bliższe i dalsze miasta Lwowa, odbywanych z członkami stałego grona nauczycielskiego Tyniecki, Demianowski, Lipiński, Błocki i Janeczko, uczestniczyli uczniowie wszystkich trzech lat, w wycieczce ogólnej do lasów Komarzańskich, odbytej w dniach 30. czerwca i 1. lipca 1896 pod kierunkiem dyrektora Tynieckiego z udziałem pp. Demianowskiego i Janeczki, uczestniczyli uczniowie tylko II. i III. roku.

Wszędzie, gdziekolwiek się odbywała wycieczka, pp. leśniczowie miejscowi ułatwiali zwiedzenie i poznanie lasów, odnośnie zaś do wycieczki dwudniowej do lasów komarzańskich, własności hr. Karola Lanckorońskiego, Dyrekcya wyrazić tu musi podziękowanie pełnomocnikowi, p. Trojanowi i dyrektorowi lasów, p. Piotrowskiemu, którzy wszystko uczynili, ażeby wycieczka odbyła się nietylko z jaknajmniejszym kosztem dla funduszu krajowego, ale była także pouczającą w każdym względzie, dzięki bowiem zarządzeniom tych Panów, szczególniej p. Piotrowskiego, który nam wszędzie towarzyszył i wszystko objaśniał, można było w stosunkowo krótkim czasie zwiedzić bez utrudzenia rozległe lasy państwa Komarzańskiego.

Przy tej sposobności, zwraca Dyrekcya uwagę Wysokiego Wydziału na okoliczność, że szkoła odbyła już trzecią wielką wycieczkę do dóbr JW. hr. Karola Lanckorońskiego (do Jagielnicy, do Rozdołu i ostatnia do Komarna), który pozwalając na odbycie wycieczek do swoich dóbr, zawsze połączonych ze znaczniejszymi wydatkami dla właścicieli majątku, dał dowód życzliwości dla szkoły i przyczynił się do rozszerzenia zakresu wiedzy uczniów, a razem ułatwił nauczycielom poznanie nowych okolic kraju, co również wychodzi na dobro nauki.

Praktyka wakacyjna.

W roku szkolnym odbywali uczniowie planem nauki przepisaną i zasiłkiem z funduszu krajowego subwencyonowaną sześciotygodniową praktykę wakacyjną.

Praktykę tę odbywali:

Kałamarski Feliks w Nowosiółkach (majątek SS. św. Teresy) z zasiłkiem 40 zł.
Kearnej Henryk w Krysowicach (majątek hr. St. Stadnickiego) „ 40 „
Kozłowski Modest w Suchej (majątek hrabiny Branickiej) „ 54 „
Neumann Maurycy w Nadwórnej (dobra państwowe) „ 55 „
Ogonowski Józef w Brodach (dobra p. Lazarus i Sp) „ 50 „
Pawelski Zygmunt w Krzeszowicach (dobra hr. Andrzeja Potockiego) z zasiłkiem 45 zł.
Terlecki Stanisław w Kamionce strumiłowej (dobra hr. Andrzeja Potockiego) z zasiłkiem 35 zł.
Żelazowski Adam w Rozwadowie (dobra fundacyi hr. Skarbka) z zasiłkiem 35 zł.
Żytny Leon w Delatynie (dobra państwowe) z zasiłkiem 55 zł

Uczniowie powyżsi w myśl Instrukcyi, która im była z objaśnieniami odczytaną przed udaniem się na praktykę i której to Instrukcyi egzemplarz każdy uczeń otrzymał, nadsełali w ciągu wakacyi krótkie tygodniowe sprawozdania, po powrocie zaś do szkoły poskładali dzienniki i Sprawozdania ogólne, które podlegają krytyce i ocenie odnośnych nauczycieli i następnie uwzględniane zostają przy klasyfikacyi.

Jeden z grona nauczycielskiego, p. Michał Janeczko, korzystał z zasiłku udzielonego mu przez Wysoki Wydział, przebywając na praktyce jeszcze przez pierwsze półrocze, poczem rozpoczął wykłady o „użytkowaniu drzewa“ w drugiem półroczu.

Gdzie przebywają uczniowie dawniejsi i na jakich stanowiskach Dyrekcya podać nie może, ponieważ pomimo usilnych starań, żaden o sobie wiadomości nie daje. O tegorocznych abituryentach, Dyrekcya wie, że trzech weszło w obowiązki przy leśnictwach krajowych (Kraśnicki, Wittemberski, Zawałkiewicz), dwóch zaś (Madejski i Salkowski) odbywają służbę wojskową jako jednoroczni ochotnicy.

Lwów dnia 19. listopada 1896.

Władysław Tyniecki

L. W. 77.121/96.

Aleg. 44

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1896.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1896 r. następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawie podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1896 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących w myśl §. 4 ustawy z dnia 20. lipca 1896 i wstawia tę kwotę do Rubryki XV. budżetu krajowego na rok 1896.

3. Sejm wstawia do Rubr. XV. pozycya 241 budżetu krajowego na rok 1896 kwotę 2.000 zł. dla c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego na posadę instruktora hodowli bydła.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by odniósł się do c. k. Rządu z wezwaniem, ażeby zarządził ściśłe przestrzeganie postanowień §. 16. ustawy z dnia 20. lipca 1892 Nr. 52. Dz. ust. kraj. i §. 13. ust. 4. przepisów wykonawczych odnoszących się do tej ustawy (Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 2. lipca 1894 l. 58567) Nr. 72 Dz. ust. i rozp. kraj. z 10. października 18.4 r.

Zanim przystąpimy do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi czynności, które Wydział krajowy przedsięwziął w sprawie podniesienia hodowli bydła w roku 1896, zdamy wpierw sprawę z wykonania polecenia, objętego pnnktem czwartym wyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy podając obraz dotychczasowej działalności komisyi licencyonujących w kraju i wykazując trudności, które pozostają do pokonania, ażeby odnieść pożądane korzyści z ustawy hodowlanej, zwrócił się z prośbą do c. k. Namiestnictwa, ażeby zechciało wydać do wszystkich c. k. Starostw rozporządzenie, ścisłego przestrzegania ustawy hodowlanej i wykonawczych do niej przepisów, nadto polecenia c. k. żandarmeryi, ażeby w myśl §. 15. ustawy hodowlanej czuwała ściślej nad jej wykonaniem, i o wszelkich przekroczeniach władze zawiadamiała. C. k. Namiestnictwo uczyniło niebawem zadość tej prośbie Wydziału krajowego, już bowiem odezwą z dnia 26. maja b. r. l. 39.885 nadesłało nam odpisy okólników do c. k. Starostw w tej sprawie wydanych.

Aleg. 1 i 2. Odpisy te załączamy jako alegaty niniejszego sprawozdania, zaznaczając tu tylko, iż pierwsze z tych zarządzeń (z dnia 26. lutego 1895 L. 94.388) wydane wskutek inicyatywy c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie jest dowodem, że c. k. Namiestnictwo jeszcze w roku zeszłym zalecało c. k. Starostwom czuwanie nad ściśłem zachowaniem ustawy hodowlanej, drugie zaś (z dnia 21. maja 1896 L. 39.885) czyni w całej pełni zadość postulatom Wysokiego Sejmu.

Czynności w sprawie podniesienia hodowli bydła.

Do ważnych spraw ekonomicznych mogących zapewnić w najbliższej przyszłości znaczne pomnożenie bogactwa kraju, zaliczyć trzeba sprawę podniesienia hodowli bydła. Mając pełną świadomość tego jej znaczenia, starał się Wydział krajowy skorzystać z każdej sposobności, by się wywiązać z poruczonych mu ustawą hodowlaną obowiązków, a obraz swego działania na tem polu przedstawia w niniejszem sprawozdaniu.

Działalność ta z natury rzeczy skupiała się około wprowadzenia w życie postanowień samej ustawy, a więc miała głównie na celu, faktyczne rozpoczęcie licencyonowania w tych okręgach, w których już w r. 1895 komisye licencyonujące zorganizowane zostały.

Organizacya komisyi w r. 1895 znaną jest z przeszłorocznego sprawozdania a zmiany jakie w tej organizacyi w ciągu bieżącego roku zaszły, których obraz daje wykaz dołączony jako alegat 3., powstały, bądź to wskutek uzupełnienia komisyi z końcem r. 1895 jeszcze niekompletnych, bądź to wskutek rezygnacyi w ciągu roku bieżącego niektórych przewodniczących i członków. Alegat 3.

Liczba komisyi w zachodnich powiatach nie uległa żadnej zmianie, jest ich 48 na 50 okręgów licencyjnych, gdyż w powiecie Jasielskim jedna i ta sama komisya pełni czynności w trzech okręgach. Natomiast liczba członków komisyi wzrosła o 16, a chociaż 30 przewodniczących i 31 zastępców tychże, nie wpłynęło na zmianę liczby szłonków, to uzupełnienia samych komisyi osobistościami nowo zamianowanymi, podniosły ilość biorących udział w komisyach z liczby 234 na 250.

Niewielką także zmianę przychodzi nam zaznaczyć w powiatach wschodnich, należących do zakresu działania Towarzystwa gospodarskiego galic. we Lwowie. Przybyła tylko jedna komisya nowa na okręg Janowski powiatu Gródeckiego, tak, że wszystkich komisyi mamy tam 109, które po uzupełnieniu nowymi członkami mają 108 przewodniczących a 109 zastępców tychże, wykazując zarazem zwiększoną, bo 650 zamiast, jak to było w roku zeszłym 605 wynoszącą liczbę członków. Ogólna przeto liczba osób biorących czynny udział w komisyach licencyonująchch wynosiła w bieżącym roku 900, zatem o 61 więcej niż w roku zeszłym. Na 159 komisyi okręgowych mieliśmy zamianowanych 138 przewodniczących i 140 zastępców, albowiem dla braku chętnych osobistości, jeden i ten sam przewodniczący często przyjmować musiał przewodnictwo w dwóch komisyach swego powiatu.

Rzecz jednak jasna, że z czasem siły te rozległości zadania nie podołają i w miarę jak ustawa wnikać będzie w stosunki hodowlane, czynności wzrastać będą, a tem samem i liczba osób czynnych w zakresie tej pracy zwiększać się musi.

Komisye licencyonujące w wielu powiatach rozpoczęły swoje czynności w roku 1895, ale pozostało jeszcze dużo okręgów, w których o samem licencyonowaniu nie było mowy, a członkowie komisyi zbierali się tylko dla ułożenia programu przyszłego postępowania lub dla przygotowania przedwstępnych czynności. Wydział krajowy pragnął, ażeby z wiosną bieżącego roku w całym kraju przystąpiły komisye licencyonujące z energią do przeprowadzenia licencyonowania i wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej. W tym celu wezwał w miesiącu styczniu wszystkich przewodniczących do ścisłego wypełnienia dobrowolnie przyjętego obowiązku, przypominając równocześnie poprzednio w tym przedmiocie wydane zarządzenia.

Wezwanie to było następującej treści:

„W myśl §. 5 ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892, jakoteż stosownie do przepisów wykonawczych do tej ustawy, główne licencyonowanie odbywać się powinno raz do roku **na wiosnę**.

Ponieważ w interesie stanowczego i skutecznego wprowadzenia w życie ustawy hodowlanej koniecznem jest, aby we wszystkich już zorganizowanych okręgach komisye licencyonujące faktycznie w tym przez przepisy wyznaczonym czasie, przeprowadziły licencyonowanie, przypominamy przewodniczącym komisyi wszystkie przepisy i nasze rozporządzenia odnoszące się do wykonywania czynności przez komisye licencyonujące a w szczególności okólnik z dnia 8. lutego 1895 L. W. 63.536 o wyznaczeniu miejsca i czasu oglądania buhajów i okólnik z dnia 8. sierpnia 1895 l. 11.849 o powoływaniu weterynarzy do narad komisyi licencyonujących.

Równocześnie wzywamy przewodniczących komisyi do bezzwłocznego podjęcia tych czynności, do których w myśl ustawy hodowlanej są obowiązani, przyjąwszy na się obowiązki przewodniczących komisyi.

Komisye w tych okręgach, w których licencyonowanie jeszcze się nie odbyło, powinny się przedewszystkiem zastanowić nad tem, czy ze względu na miejscowe warunki hodowli lub stosunki majątkowe gmin, lub całych okolic nie byłoby wskazanem zawiesić na razie wprowadzenie w życie ustawy o licencyonowaniu buhajów i w tym celu postarać się po myśli ustawy o przyznanie ulg dających się uzyskać na mocy §. 21 ustawy. W danym wypadku przedstawi komisya swą opinię Wydziałowi krajowemu do dalszego zarządzenia.

Komisye powinny wcześnie zbadać, czy posiadają odpowiedni zapas druków, potrzebnych do przeprowadzenia ich czynności, a gdyby tych druków nieposiadały, odniosą się w tej sprawie do Wydziału krajowego, które wszelkie druki w przepisach wykonawczych wymienione, rozsyła tak dla użytku komisyi, jak dla posiadaczy buhajów bezpłatnie."

Pierwszem zadaniem komisyi było zawsze zastanowić się, czyby nie należało w myśl postanowień §. 21 ustawy zawiesić ustawę hodowlaną na czas, dopóki stosunki w danym okręgu o tyle się nie poprawią, iżby wprowadzenie jej nie natrafiało na niepokonalne przeszkody. Stosując się do tej wskazówki, przedstawiły nam też niektóre komisye licencyonujące wnioski o zawieszenie ustawy hodowlanej bądź w całych okręgach, bądź w niektórych tylko gminach. Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Wydziałów powiatowych i Komitetu centralnego właściwego Towarzystwa gospodarskiego, udawał się w tych wypadkach do c. k. Namiestnictwa, wyrażając przy tej sposobności zapatrywanie na stosunki hodowlane tych miejscowości, w których proponował zawieszenie ustawy hodowlanej, ażeby uzyskać porozumienie § 21 ustawy wymagane. Następnie dopiero, gdy porozumienie nastąpiło, wydawał Wydział krajowy postanowienie, przyznające poszczególnym gminom, okolicom lub powiatom wyjątkowe ulgi.

W powiatach zachodnich pięć komisyi licencyonujących postawiło wnioski, ażeby zawiesić ustawę o licencyonowaniu a, mianowicie: w całych powiatach, komisye: w Kolbuszowie, Myślenicach i w Żywcu, w niektórych zaś gminach tylko komisye powiatu Chrzanowskiego i Limanowskiego. Po porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem wydał Wydział krajowy postanowienie co do zawieszenia ustawy w powiecie Kolbuszowskim i części powiatu Chrzanowskiego i to na czas §. 21 dozwolony. W sprawie zaś zawieszenia ustawy w powiecie Myślenickim i Limanowskim porozumienie jeszcze nie zostało osiągnięte. Do wniosku komisyi okręgu Żywieckiego, opierając się na opinii Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego Wydział krajowy się nie przychylił uznając, że stosunki hodowlane tego powiatu nie różnią się wcale od sąsiednich powiatów, w których z korzyścią ustawa hodowlana wprowadzoną została.

We wschodnich powiatach, tylko komisye w okręgach powiatu Skałackiego wystąpiły z wnioskiem zawieszenia ustawy i to w całym powiecie, inne komisye zaś powiatów: Bohorodczańskiego, Mościskiego, Rohatyńskiego i Tarnopolskiego postawiły wniosek zawieszenia ustawy w niektórych miejscowościach i tak: Bohorodczany w trzech gminach, Mościska w siedmiu gminach, Rohatyn w 72 gminach, Tarnopol zaś w całym okręgu Tarnopolskim. Dotychczas wydał Wydział krajowy orzeczenie co do zawieszenia ustawy hodowlanej w powiecie Rohatyńskim i Tarnopolskim.

Skutek wezwania, które Wydział krajowy wystosował do przewodniczących komisyi o rozpoczęciu działalności był taki, że prawie wszędzie odbyło się licencyonowanie, liczba bowiem okręgów z których brak Wydziałowi krajowemu bądź to okólników zapowiadających licencyonowanie, bądź partykularzy zajętych przy licencyonowaniu jest nieznaczna.

Z dwudziestu pięciu powiatów należących do Towarzystwa rolniczego krakowskiego w 16 przeprowadzono licencyonowanie w r. 1896, w sześciu zaś, do których należą: Dąbrowa, Mielec, Nisko, Nowy Sącz, Nowy Targ i Tarnobrzeg, komisye wcale nie były czynne. Między wyliczonymi powiatami znajduje się powiat Dąbrowski, w którym roku zeszłego odbyło się licencyonowanie w jednym tylko okręgu. Nie doliczając trzech powiatów, w którym komisye zaproponowały zawieszenie ustawy, mieli-

byśmy mniej więcej trzecią część powiatów zachodnich, które nie przystąpiły do wykonania ustawy.

Daleko pomyślniejsze stosunki pod tym względem zapanowały w powiatach wschodnich, stanowiących pole działania Komitetu Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Na 49 powiatów jest tylko ośm, które nie uwiadomiły, że zajmują się wykonaniem ustawy hodowlanej. Są to powiaty Borszczów, Czortków, Drohobycz, Gródek, Jarosław, Jaworów, Turka i Żółkiew.

A gdy nawet dodamy do nich Skałat, w którym komisye licencyonujące postanowiły wniosek, aby przyznać temu powiatewi ulgi przewidziane w §. 21. ustawy, to zawsze otrzymamy rezultat korzystniejszy niż w powiatach zachodnich, gdyż zaledwie w szóstej część powiatów, ustawa w życie nie weszła.

Obliczając teraz według pojedyńczych okręgów licencyjnych z których składają się wyż wymienione powiaty, znajdziemy, że tak we wschodnich, jako też i zachodnich powiatach było po 16 okręgów, które nie były czynne w tym roku. Nadto nie tak świetnie przedstawi się zainteresowanie hodowlą we wschodnich powiatach, gdy do wyżej wykazanych 16. dodamy te okręgi, które pozostały obojętnymi na wezwanie pomimo, ze inne okręgi tego samego powiatu odbyły licencyonowanie. Takich okręgów jest dwanaście a mianowicie Brody i Łoyatyn w powiecie Brodzkim, Brzeżany w Brzeżańskim, Buczacz i Potok złoty w powiecie Buczackim, Cieszanów. Dolina, Mościska, Rudki i Zaleszczyki w powiatach tego samogo nazwiska a wreszcie Niemirów i Rawa w powiecie Rawskim.

Porównując powyższe zestawieuie z rokiem 1895 wypadnie, że nie 27 powiatów, ale tylko 14 nie było czynnych w bieżącym roku, cztery zaś uznały, że stosunki hodowlane u nich są tego zodzaju, że ustawa z korzyścią na razie nie może być jeszcze wprowadzoną

Wydział krajowy nie ograniczył się na jednorazowem przypomnieniu okólnikiem przewodniczącym komisyi, aby przez zaniedbanie licencyonowania nie tamowali z takim trudem i kosztami rozpoczętej akcyi hodowlanej, lecz wystosowywał wezwania specyalnie do tych powiatów, które dłuższy czas żadnego znaku życia nie dawały, ani też nie były zniewolone do opóźnienia tej akcyi zmianą osób w komisyi. Do takich powiatów zaliczamy Jarosław, Rawę i powiaty tworzące Oddział podolski Towarzystwa gospodarskiego, a więc Buczasz, Czortków, Husiatyn i Zaleszczyki.

Właściciele obór zarodowych zachęcani przez Komitety obydwóch Towarzystw gospodarskich starają się co raz więcej przychowywać buhajki, ażeby ewentualnie módz zasilić materyałem rozpłodowym gminy, gdy ustawa hodowlana wejdzie w całej pełni w życie, a gminy z braku prywatnych, będą się musiały postarać o buhaje gminne Nie małe trudności a nawet niebezpieczeństwa w doprowadzeniu większej ilości buhajów z obory zarodowej do licencyonowania, były powodem, że właściciele raczej z rzekali się dobrodziejstwa ustawy. W imieniu więc właścicieli obór zarodowych odniósł się do Wydziału krajowego Komitet Towarzystwa gospodarskiego z prośbą, ażeby skłonić przewodniczących komisyi, iżby przy oznaczaniu miejscowości, w których ma się odbywać licencyonowanie, wybierali także i te, w których znajdują się obory zarodowe. Wydział krajowy kierując się tem samem zapatrywaniem rozesłał okólnik, który dosłownie podajemy:

„Okólnikiem z dnia 8. lutego 1895 l. 63.536 objaśniając postanowienie §. 5 przepisów wykonawczych do ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 zaznaczył Wydział krajowy, że dla dogodności interesowanych jest rzeczą wskazaną, ażeby przewodniczący komisyi licencyonującej wyznaczał w okręgu swoim nie jedną, lecz więcej miejscowości, które za najodpowiedniejsze dla kilku lub kilkunastu gmin uzna i tam polecał sprowadzać buhaje do licencyowania.

Wydział krajowy uważa za rzecz pożądaną, ażeby przewodniczący komisyi licencyonującej, przy wyznaczaniu takich miejscowości, kierowali się, nie tylko względami na wielką ilość bydła w pewnych gminach, lecz także ażeby uwzględniali takie gminy w swych okręgach, w których znajdują się obory zarodowe pozakładane przez obydwa Komitety Towarzystw gospodarskich i wyznaczali je również jako miejsca, w których ma się odbywać licencyonowanie.

W oborach zarodowych bowiem znajduje się zazwyczaj znaczniejsza ilość buhajków, a właściciele, chcąc otrzymać licencye, zmuszeni prowadzić do miejsca oddalonego licencyonowania kilka lub kilkanaście sztuk często butnych buhajów, — wolą

wyrzec się korzyści licencyonowania ze szkodą dla hodowli danej okolicy, aniżeli narażać się na koszta lub nawet na niebezpieczeństwo".

W myśl przepisów wykonawczych do §. 5. ustawy hodowlanej z d. 20. lipca 1892. Nr. 72. dz. u. kr. miejsce i czas oglądania buhajów, dla których właściciele chcą uzyskać licencyę. lub tych buhajów dla których wydana licencya straciła swą ważność, oznaczać ma przewodniczący komisyi i ogłaszać na 6 względnie 3 tygodni naprzód okólnikiem rozesłanym za pośrednictwem Wydziałów powiatowych do wszystkich przełożonych gmin i obszarów dworskich celem dalszego ogłoszenia.

Okólnik winien być osobno udzielony wszystkim członkom komisyi licencyonującej i ich zastępcom oraz Wydziałowi krajowemu. Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego, względnie Towarz. roln. krak., Wydziałowi powiatowemu i c. k. Starostwu.

Jednakowoż z kilku wypadków przekonał się Wydział krajowy, że nie wszystkie komisye licencyonujące przesyłały Wydziałowi krajowemu te okólniki, w obec czego Wydział krajowy przypomniał przewodniczącym powyższy przepis z wezwaniem do ścisłego przestrzeganie jego postanowień.

Okólniki te służą Wydziałowi krajowemu do utrzymywania w ewidencyi terminów licencyonowania a nadto służą za podstawę przy likwidowaniu rachunków kosztów podróży i dyet przedkładanych przez przewodniczących komisyi licencyonujących i weterynarzy, biorących udział w czynnościach komisyi.

Komisye licencyonujące po odbytem licencyonowaniu przedkładały zazwyczaj Wydziałom powiatowym sprawozdania w których oprócz uwag o stanie hodowli często podawane bywały sposoby, jak zapobiedz należy brakowi buhajów.

Niekiedy przewodniczący nadsyłali takie sprawozdania wprost do Wydziału krajowego albo też Wydziały powiatowe dołączały je do partykularzy kosztów podróży przewodniczących.

Sprawozdania te zawierają niekiedy cenne wskazówki i poglądy na zachowanie się ludności wiejskiej względem ustawy, wykazują starania i czynności komisyi około poprawienia stosunków hodowlanych w danym okręgu. aby w następnym roku można było osiągnąć widoczniejsze skutki ustawy. Dowiedzieć się można z nich także o utyskiwaniach na nie dość ścisłe przestrzeganie wykonywania ustawy przez władze do tego powołane. Wydział krajowy podobnie jak to uczynił w zeszłorocznem sprawozdaniu, dla Wys. Sejmu postarał się najważniejsze ustępy ze sprawozdań tych zestawić
Alegat 4. osobno — (alegat 4). a dadzą one nie tylko obraz działalności komisyi licencyonujących, ale rzucą także światło na niejedną sprawę hodowlaną ze stanowiska najkompetentniejszego, bo ludzi najbardziej obeznanych i ciągle zajmujących się hodowlą bydła w powiatach.

Ze sprawozdań tych można wysnuć trzy główne, z resztą powszechnie znane przyczyny, na którą żalą się prawie wszyscy, jako na tamujące pomyślne wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej, a temi są lekceważenie przez gminy zarządzeń komisyi objawiające się nie doprowadzaniem buhajów do licencyonowania, nie dość energiczna kontrola przestrzegania ustawy hodowlanej ze strony władz do tego powołanych a wreszcie nieproporcyonalnie mała ilość odpowiednich buhajów w stosunku do potrzeby gmin a mimo to okazywana wielka niechęć z ich stron do zaradzenia temu złemu, przez postaranie się o nabycie buhajów przy pomocy funduszu hodowlanego, ustanowionego w tym celu przez Wysoki Sejm.

W części postarał się już Wydział krajowy zapobiedz tym utyskiwaniom przez odniesienie się do c. k. Rządu, aby nakazał c. k. Starostwom i żandarmeryi energiczne przestrzeganie ustawy i donoszenie o przekroczeniach, aby winnych karać grzywnami i w ten sposób umożliwić dopełnienie zobowiązania tym, którzy, bądź wskutek umowy z gminą, bądź też za wynagrodzeniem, zgodzili się utrzymywać buhaja dla użytku gminy. Gdzie zachodziło lekceważenie rozporządzeń komisyi i nieogłaszanie w gminie okólników, któremi zawiadamiano o odbyć się mającem licencyonowaniu, przewodniczący komisyi zdawali relacyę Wydziałom powiatowym i c. k. Starostwom, które napominały niedbałe gminy i pod karą zakazywały zaniedbania. Komisye licencyonujące w takich wypadkach często chcąc w łagodny sposób przyzwyczaić ludność wiejską do wykonywania ustawy hodowlanej nie występują zbyt ostro, lecz wyznaczają ponownie termin dodatkowego licencyonowania.

Takie dodatkowe licencyonowania odbyły się w kilku powiatach a w szczególności w Bochni, Krakowie, Krośnie, Pilznie, Wieliczce, Brzozowie, Horodence, Kałuszu, Przemyślanach i Stanisławowie.

Obowiązkiem komisyi licencyonującej jest przy sposobności licencyonowania obznajamiać właścicieli buhajów z głównymi warunkami ustawy, udzielać im rad i wskazówek, jak mają zachowywać się z buhami, aby odpowiedzieć w zupełności przepisom ustawy. Dla ułatwienia tego zadania rozdzielał i w tym roku Wydział krajowy bezpłatnie tym powiatom, które o to prosiły dziełka w popularnem wydaniu „Rady dla utrzymujących buhaje rozpłodowe etc“. zawierające nadto ustawę z dnia 20 lipca 1892 i wydane do niej przepisy wykonawcze. I tak posłał Wydział krajowy wydziałowi powiatowemu w Wieliczce 150 egzemplarzy, wydziałowi pow. w Jarosławiu 108 egzemplarzy i wydz. pow. w Złoczowie 160 egzem. aby przynajmniej po jednym egzemplarzu mogły obdzielić każdą gminę w swoim powiecie.

Komisye fungujące prawidłowo wywierają prawie wszędzie wpływ dodatni a z dołączonych wyciągów widoczna że ustawa prócz nielicznych wyjątków życzliwie przyjętą została przez ludność, która umie już należycie ocenić korzyści płynące z ustawy.

Zasługującym na wzmiankę większego znaczenia wypadkiem jest opór 33 gmin p. Wadowickiego, które nietylko uchylały się od obowiązku utrzymywania buhai ale nadto domagały się zniesienia ustawy hodowlanej. Nie brakło też sporadycznych wypadków w których pojedyńcze gminy prosiły o zwolnienie ich od utrzymywania buhaja gminnego, chociaż komisya licencyonująca orzekła, że obowiązane są do zakupna lub postarania się drogą ugody o buhaja rozpłodowego. Takich gmin było zaledwie kilka a to, jedna z powiatu Bocheńskiego, dwie z powiatu Stryjskiego i dwie z powiatu Wielickiego. Po zbadaniu stanu majątkowego tych gmin, który wykazał, że nie ubóstwo lub brak środków materyalnych niemi kierowały, lecz tylko chęć uchylenia się od wykonywania postanowień ustawy, Wydział krajowy nie uwzględnił tych próśb, a udzielił rady w jaki sposób najłatwiej mogą zadość uczynić rozporządzeniu komisyi licencyonującej.

Komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego doniósł Wydziałowi kraiowemu, że niektóre Wydziały powiatowe nie przysełają odpisów regestrów licencyononowanych buhajów (według wzoru B.) c. k. Starostwu i odnośnemu komitetowi centralnemu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, do czego Wydziały powiatowe są obowiązane w myśl przepisów wykonawczych do §. 7. ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 r. Regiestry te stanowią jedyną podstawę dla utrzymania w ewidencyi nie tylko czynności komisyi licencyonujących ale i materyału rozpłodowego znajdującego się w okręgach komisyi licencyonujących a dalej są wskazówkami do zarządzeń, które mają na celu zaradzenie brakom tamującym rozwój hodowli bydła.

To też Wydział krajowy z tym większym naciskiem przypomniał postanowienia te ustawy hodowlanej i wezwał Wydziały powiatowe, aby nie zaniedbywały ścisłego wykonywania tego przepisu, oraz polecił. ażeby po odbytem licencyonowaniu upominał się u przewodniczącego komisyi licencyonującej o regestry licencyonowanych buhajów, a następnie odpisy ich bezzwłocznie przesyłał Komitetom Towarzystw rolniczych i c. k. Starostwom powiatowym.

Dotychczasowa praktyka okazała, że ustawa hodowlana jak również wydane przepisy wykonawcze nie są wolne od braków które należałoby usunąć. Sprawę tę przekazał Wydział krajowy krajowej komisyi dla spraw rolniczych, która na podstawie doświadczeń już poczynionych przedłożyć ma ewentualne wnioski o uzupełnienie, względnie o zmianę niektórych paragrafów ustawy z dnia 20. lipca 1892. Obydwa Komitety kraj. Towarzystw gospodarskich przedłożyły w ostatnich czasach memoryały w tej sprawie, które posłużą, jako substrat do obrad, a komisya kraj. dla spraw rolniczych dobrawszy sobie z pośród zawodowych hodowców fachowych znawców z praktyką i sposobem przeprowadzenia licencyonowania dokładnie obeznanych, przedłoży w swoim czasie wnioski Wydziałowi krajowemu. Ponieważ memoryał Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie świeżo dopiero w n i e s i o n y został do Wydziału krajowego, przeto kraj. komisya dla spraw rolniczych nie mogła jeszcze zastanowić się i wygotować swej opinii, Wydział krajowy zaś nie uważa tej sprawy za tak przygotowaną, aby już teraz mogła być przedmiotem decyzyi Wysokiego Sejmu.

W powiecie Nowotarskim panowała aż do roku 1895 zaraza płucna u bydła, która uniemożliwiła tam wczesne wprowadzenie ustawy hodowlanej, a w skutek wybicia w tym powiecie znacznej ilości bydła dla wytępienia zarazy stała się powodom zajęcia się ze strony wszystkich czynników dbałych o ekonomiczne podźwignienie powiatu sprawą doprowadzenia do normalnego stanu hodowli bydła w tamtym powiecie.

Wskutek prośby gmin powiatu Nowotorskiego popartej przez Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego o udzielenie ze skarbu państwa subwencyi na podnie-

sienie podupadłego chowu bydła oświadczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że byłoby skłonnem udzielić z funduszów państwowych takiej subwencyi, skoro zaraza płucna tam zupełnie będzie stłumioną, a akcya podniesienia hodowli szczegółowo zostanie obmyślaną. O powyższej decyzyi zawiadomiony równocześnie Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego zwołał komisyę złożoną z poważnych osobistości i wybitnych znawców stosunków hodowlanych w kraju, celem obmyślenia planu podniesienia hodowli bydła w tym powiecie i przedstawienia szczegółowych wniosków akcyi ratunkowej. Koszta zamierzonej akcyi obliczono na 21.000 zł. Zanim memoryał komitetu przesłany na ręce c. k. Namiestnictwa dostał się do c. k. Ministerstwa rolnictwa, Wydział krajowy zapytanym został przez Rząd czy uważa opracowane przez Komitet Towarzystwa rolniczego środki ratunkowe za racyonalne i wskazane i jaką kwotą przyczyni się fundusz krajowy do opędzenia kosztów wprowadzenia w życie podanych środków.

Wydział krajowy uwzględniając wyjątkowo niekorzystne stosunki hodowlane w powiecie Nowotarskim udzielił już z kredytu w r. 1895 uchwalonego przez Wysoki Sejm na zasiłki dla gmin klęską elementarną dotkniętych 2.500 zł. dla gospodarzy włościan powiatu Nowotarskiego, dotkniętych zarazą płucną u bydła, która to kwota w porozumieniu z komitetem Towarzystwa rolniczego krakowskiego miała być użytą na ułatwienie włościanom zakupna zdrowego bydła.

Uznając potrzebę niesienia energicznej a znaczne koszta wymagającej pomocy powiatowi Nowotarskiemu, Wydział krajowy oznajmił c. k. Namietnictwu, iż nie tylko podziela w zupełności zapatrywanie Komitetu Towarzystwa rolniczego wyrażone w memoryale, ale także zgadza się na program szczegółowy wykazujący środki zaradcze, których w najbliższej przyszłości i to jak najspieszniej użyć należy. Nadto oznajmił Wydział krajowy, iż będzie się starał wyjednać u Wysokiego Sejmu dodatkową jednorazową subwencyę dla Nowego Targu w kwocie 2.500 zł. Równocześnie prosił Wydział krajowy c. k. Rząd o baczniejsze zwrócenie uwagi na okoliczności, które stały się powodem tak wielkiej klęski, aby znowu w przyszłości cała akcya ratunkowa z wielkim kosztem podjęta, nie była straconą.

Odpowiedź c. k. Ministerstwa rolnictwa na podanie Komitetu Tow. rolniczego zakomunikowaną nam została odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 13. listopada b. r. l. 97.618, która brzmi jak następuje:

Do Szanownego Komitetu Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Na podanie Szanownego Komitetu o poparcie rozpoczętej w politycznym powiecie nowotarskim akcyi celem podniesienia hodowli bydła rogatego, Wysokiego c. k. Ministerstwo rolnictwa powołując się na intymowany tutejszem pismem z dnia 20. listopzda 1895 l. 84.613 reskrypt z 8. października 1895 l. 18.900 oznajmiło reskryptem z dnia 3. listopada 1896 l. 16 594/2.616 co następuje:

Ponieważ zarazę płucną we wspomnianej okolicy można uważać obecnie za wygasłą, Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa przypuszczając, że stan zdrowia bydła w powiecie nowotarskim będzte i nadal trwale pomyślny, jest skłonnem poprzeć zamierzoną akcyę przez przyznanie subwencyi państwowej.

Wprowadzenie podejrzanego o zarazę bydła z Węgier da się zapobiedz przez zaprowadzenie katastru bydła a nadto i w ten sposób, że typ bydła, który ma być w powiecie użyty różnić się będzie już zewnętrznie od typu bydła znajdującego się w pogranicznych komitatach węgierskich.

Co się tyczy przeprowadzenia zamierzonej akcyi co do której Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa zastrzega sobie jako warunek udzielenia subwencyi odpowiednią ingerencyę państwową, poczyniło to Wys. c. k. Ministerstwo odnośnie do wniosków Szanownego Komitetu następujące uwagi:

W interesie powodzenia tej akcyi potrzeba, aby była prowadzoną przy współudziale Inspektora kultury krajowej p. Struszkiewicza.

Przedewszystkiem wymaga c. k. Ministerstwo, aby mniejsi właściciele gruntowi, którzy będą obdzieleni oborami zarodowemi uczestniczyli w nabyciu sztuk, jakie mają być zakupione z udziałem 25%, co jest uzasadnionem z uwagi na to, że właściciele wybitych sztuk otrzymali odszkodowanie w wysokości 95% wartości; nadto przemawia za tem i to doświadczenie, że jest korzystniej wzbudzić i utrzymywać u włościańskich gospodarzy także materyalny interes co do oddanych im sztuk bydła.

Dalej zauważyło Wys. Ministerstwo rolnictwa, że podana przez Szanowny Komitet cena zakupna jest nadto wygórowaną, ponieważ kosztów nabycia krowy lub dorosłej jałówki, wyszczególnionej przez Szanowny Komitet rasy nie można przyjąć w wyższej kwocie niż przeciętnie 100 zł., a wyższa cena w kwocie 120 zł. mogłaby być dopuszczoną tylko wyjątkowo dla sztuk o wysokiej wartości hodowlanej; podczas gdy cenę zdatnego do rozpłodu buhaja należy przyjąć w kwocie 180 zł.

Odpowiednio do tego koszta zamierzonej akcyi przedstawiałyby się jak następuje:

35 małych obór zarodowych po 4 sztuki razem 140 sztuk po 100 zł.	14.000 zł.
2 większe obory zarodowe po 6 sztuk razem 12 sztuu po 120 zł.	1.440 „
2 buhaje do rozpłodu po 180 zł.	360 „
razem .	15.800 zł.
Od tego odpada 25% udziału interesentów	3.954 „
Subwencya krajowa	5.000 „
razem .	8 954 zl.

Kwota przeto, która pozostawałaby do pokrycia wynosiłaby sumę 6.846 zł. i kwotę tę Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa mogłoby udzielić Szanownemu Komitetowi do rozporządzenia.

Że sztuka bydła wspomnianego typu nie powinnaby kosztować więcej niż 100 zł. dowodzi wymieniona przez Szanowny Komitet w podaniu wniesionem do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych ogólna kwota, wydana na zakupno 27 sztuk, gdyż wystarczyła na to udzielona przez Wydział krajowy subwencya w wysokości 2.500 zł. przeto cena jednej sztuki wypadła przeciętnie na 92 zł. 50 ct.

Okoliczność, że w dwóch większych oborach zarodowych przyjmuje się nie po 12, lecz tylko po 6 sztuk, uzasadnioną jest w ogóle względami na potrzebę ograniczenia wydatków a nadto i tem, że byłoby trudno umieścić w sposób odpowiedni 13 sztuk bydła wliczając także buhaja u gospodarza włościanina.

Wyższa cena zakupna w kwocie 120 zł. względnie 180 zł. za sztukę jest natomiast usprawiedliwioną przez wyższą wartość hodowlaną sztuk bydła, które mają być wybrane dla tych dwóch większych obór zarodowych.

Opierając się na powyżej podanem przedstawieniu sprawy i akcyi podjętej w celu podniesienia hodowli bydła w powiecie nowotarskim, zamieszcza Wydział krajowy na końcu niniejszego sprawozdania wniosek wstawienia w rubr. XV. funduszu krajowego kwotę 2.500 zł. tytułem jednorazowej subwencyi.

Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw rolniczych, udzielił w roku zeszłym 300 zł. Towarzystwu hodowców polskiego bydła czerwonego w Krakowie na urządzenie przy sposobności obchodu jubileuszu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, wystawy czerwonego bydła polskiego. Gdy jednak obchód jubibileuszowy wogóle zaniechanym został, a Towarzystwo uznało za stosowne nie forsować przyjścia do skutku wystawy już w bieżącym roku, lecz odłożyć ją do następnego roku, spodziewając się wykazania lepszych rezultatów swych starań o bydło krajowe, zwróciło się Towarzystwo z prośbą do Wydziału krajowego o zezwolenie na zatrzymanie kwoty raz ofiarowanej do roku przyszłego. Wydział krajowy przychylił się do tej prośby.

Zeszłoroczną uchwalę Wysokiego Sejmu polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z c. k. Rządem celem pokrycia z funduszów państwowych połowy kosztów, połączonych z wykonaniem ustawy z dnia 20. lipca 1892. C. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło dać pewien fundusz w roku 1896 w maksymalnej wysokości 4.000 zł., jeżeli podaną będzie wysokość faktycznie poniesionych kosztó z lat poprzednich. Jak z zamknięcia rachunków za lata ubiegłe się okazuje, koszta połączone z licencyonowaniem nie przeniosły kwoty przez Wysoki Sejm do budżetu wydatków co roku wstawianej, wynosiły bowiem w r. 1894 kwotę 1.088 zł. 43 ct. w roku zaś 1895 kwotę 3.139 zł. 66 ct. Na podstawie takich rezultatów nie mógł się domagać Wydział krajowy subwencyi ze skarbu państwa. Dopiero, skoro w połowie bieżącego roku z powodu licznych czynności komisyi przy licencyonowaniu wyczerpał się kredyt 4.000 zł. przeznaczony na koszta licencyonowania, wniósł Wydział krajowy prośbę o przyznanieze skarbu państwa subwencyi na ten rok przynajmniej w wysokości 2.000 zł.

C. k. Ministerstwo rolnictwa uznając potrzebę przyjścia w pomoc funduszami państwowymi nadesłało 2.000 zł. na rok bieżący na pokrycie kosztów licencyonowania buhajów, oznajmiając równocześnie, że prenotowało na rok 1897 na ten sam cel kwotę 4.000 zł., która w miarę potrzeby na prośbę Wydziału krajowego będzie wyasygnowaną. Mając w ten sposób zapewnione fundusze ze strony państwa, Wydział krajowy nie czyni wniosku podwyższenia kredytu na opędzenie kosztów licencyonowania w r. 1897 w przypuszczeniu, że kwota 4.000 zł. nie będzie w tym roku przekroczoną.

Instruktor hodowli bydła.

Wysoki Sejm wstawił do Rubr. XV. poz. 241 budżetu krajowego na rok 1896 kwotę 2.000 zł. dla c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego na posadę instruktora hodowli bydła.

Wydział krajowy zawiadamiając o powyższej uchwale Towarzystwo gospodarskie, zastrzegł sobie, ażeby dla przedstawienia czynności i udowodnienia skutecznej działalności instruktora, nadsyłał Komitet Towarzystwa sprawozdanie instruktora, które tenże obowiązanym będzie składać ze swych czynności zawodowych.

Pismem z dnia 18. maja b. r. l. 1065 doniósł Komitet Towarzystwa gosp., iż posadę instruktora chowu bydła objął z dniem 15. maja 1896 p. Grzegorz Głuchowski, właściciel Kamiennej i Bratkowiec. Wskutek tego wyasygnował Wydział krajowy z kwoty uchwalonej przez Wysoki Sejm na instruktora. część w odpowiedniej wysokości od chwili objęcia posady przez instruktora, aż do końca roku. Komitet Towarzystwa gospod. stosując się do żądania Wydziału krajowego obok instrukcyi uchwalonej dla instru-
Alegat 5. ktora chowu bydła, którą jako alegat 5. podajemy, nadesłał odpis kwartalnego sprawozdania tegoż instruktora. Na podstawie tego jednego sprawozdania nie może Wydział krajowy wypowiedzieć zdania o ile skuteczną okazała się działalność nowo zamianowanego instruktora.

Nadmienić tu musimy, że Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego chcąc utworzyć podobną posadę dla swego okręgu zwrócił się do Wydziału krajowego o poparcie petycyi, gdy prośbę taką wniesie do Wysokiego Sejmu.

Pożyczki udzielane gminom ze stałego funduszu hodowlanego, tudzież fundusze Wydziałów powiatowych uchwalone na cele podniesienia hodowli bydła.

Wskutek wyasygnowania czwartej i ostatniej raty wynoszącej 12.500 zł. na utworzenie stałego funduszu hodowlanego, wzrósł fundusz ten do wysokości 50.000 zł. Wydział krajowy ulokował w Banku krajowym stały fundusz hodowlany i sam nim bezpośrednio rozporządza. Zawiadomiwszy przeto o głównych zasadach użycia funduszu hodowlanego, wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby objęła administracyę tym funduszem na analogicznych zasadach, jak to ma miejsce z administracyą funduszu przemysłowego, przemysłowo-rolniczego lub funduszu kółek rolniczych, uwzględniając tylko jego odrębne właściwości. Stosownie do tego wezwania przedłożyła Dyrekcya Banku krajowego projekt: „Przepisów w sprawie administracyi stałego funduszu hodowlanego“, który to projekt, wraz ze zmienionym odpowiednio wzorem skryptu dłużnego zatwierdzony został przez Wydział krajowy. Przepisy w sprawie administracyi stałego funduszu hodowlanego umieszczone są jako
Alegat 6. alegat 6.

Bank krajowy podniósł z kasy krajowej kwotę 49.058 zł. 6 ct., która na dobro równocześnie otworzonego rachunku bieżącego p. t. „Stały fundusz hodowlany“ z walutą 9. września 1896 zapisaną została. Zarazem otrzymał Bank krajowy 17 skryptów

dłużnych gmin, w imiennej wartości 3.400 zł., które zaciągnęły były pożyczki na zakupno buhajów gminnych i skrypta te przyjął w przechowanie.

Gminy, które otrzymały pożyczki z funduszu hodowlanego nim Bank objął administracyę były następujące: w powiecie Nadwórniańskim: Kamienna 200 zł., Paryszcze 160 zł., Hwozd 300 zł.; Potok czarny 100 zł., Osławy białe 300 zł.; w powiecie Samborskim: Brzegi 130 zł., Nadyby 150 zł.; w powiecie Stanisławowskim: Kryłos 400 zł.; w powiecie Stryjskim: Skole wieś 200 zł.; w powiecie Tłumackim: Ottynia 400 zł., Jezierzany 150 zł., Markowce 210 zł.; w powiecie Złoczowskim: Olesko 150 zł.; a wreszcie w powiecie Żydaczowskim: Czernica 150 zł,, Piaseczna 100 zł., Uście 150 zł., Derżów 150 zł. Bank krajowy wypłacił po dzień zamknięcia niniejszego sprawozdania jeszcze następującym trzem gminom pożyczki: gminie Tucholce powiatu Stryjskiego 200 zł., gminie Nastaszczyn powiatu Rohatyńskiego 100 zł. i gminie Grabie powiatu Wielickiego 100 zł. — Ogółem przeto wydano dotąd na pożyczki z funduszu hodowlanego kwotę 3.800 zł.

Prócz powyżej wyliczonych 17 gmin, które otrzymały fundusze na zakupno buhajów za pośrednictwem właściwego Komitetu Towarzystwa gospodarskiego, przyrzekł Wydział krajowy 22 gminom pożyczki, gdy one jednak nie przedłożyły dotąd skryptu dłużnego, a przeto kwota pożyczona nie mogła im być przez Bank krajowy wypłaconą. Wydane promesy opiewają na łączną kwotę 4.530 zł.

Nie wyliczając pojedynczych gmin, które przyrzeczenie udzielenia pożyczki otrzymały, wykazujemy tylko w których to powiatach i ile gmin pragnęło skorzystać z dobrodziejstwa funduszu hodowlanego. I tak w powiecie Bohorodczańskim 3, Horodeńskim 1, Kałuskim 1, Kołomyjskim 2, Nadwórniańskim 3, Rohatyńskim 2, Stanisławowskim 3, Sokalskim 1, Stryjskim 1, Tłumackim 2, Wadowickim 1, Wielickim 1 i Żydaczowskim 1. Jedna gmina z powiatu Samborskiego, jedna z Nadwórniańskiego i Żydaczowskiego zrzekły się przyznanej promesy.

Z całego zestawienia okazuje się, że gminy tylko nielicznie korzystały z funduszu pożyczkowego, a przyczyną tego, jak ze sprawozdań przewodniczących się dowiadujemy, nie był brak wiadomości i pouczenia o istnieniu tego funduszu, lecz raczej niechęć zaciągania długu na cele hodowlane.

Fundusz powiatów na cele hodowli. Wydział krajowy chcąc zachęcić Wydziały powiatowe do większej ofiarności na cele podniesienia hodowli bydła w powiecie, a przy tem przypomnieć, że fundusze w budżecie powiatowym w r. 1896 wstawione na cele hodowlane, jeżli nie zostały zużyte, powinny być osobno ulokowane, lub do Wydziału krajowego nadesłane, z przeznaczeniem użycia na ten sam cel dla dotyczącego powiatu, — wezwał wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby doniosły, jaką posiadają kwotę na cele podniesienia hodowli w bieżącym roku i jaką kwotę zamierzają wstawić do preliminarza roku 1897. W zestawieniu odpowiedzi Wydziałów powiatowych, jako alegat 7. umieszczonych, wykazaliśmy dokładnie, jakie fundusze złożyły Wydziały powiatowe w latach poprzednich, lub jak wysoki datek stały uchwaliły. Obok tego znajdują się kwoty wstawione do preliminarzy powiatowych na r. 1897. Do czasu zestawienia niniejszego sprawozdania nie nadeszły wcale odpowiedzi z powiatów: Borszczów, Brzeżany; Jaworów, Kałusz, Kosów, Limanowa, Lwów, Nowy Sącz, Przemyślany, Rawa, Sokal, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Turka, Wadowice.

Aleg. 7.

Współdziałanie krajowych Towarzystw gospodarskich w kierunku podniesienia chowu bydła w Galicyi w r. 1896.

W roku bieżącym kończy się trzechletni okres podczas którego krajowe Towarzystwa gospodarskie, posiadając podwyższoną subwencyę ze strony Rządu i kraju, mogły, według planu na 10 lat przez Wys. Sejm zatwierdzonego, wystąpić z pracą bardziej wydatną na polu podniesienia hodowli bydła w kraju. Równoległe z akcyą Wydziału krajowego na tem polu postępuje akcya obydwóch krajowych Towarzystw, a że

po przedłożeniu szczegółowego sprawozdania z użycia funduszów i z czynności około podniesienia hodowli dalsza subwencya bywa im wypłacaną, przeto możemy podać Wys. Sejmowi główne momenta odnoszące się do działalności tych Towarzystw na podstawie sprawozdań przez nie przedłożonych celem otrzymania subwencyi, którą w kwocie 30.000 zł. rozdzielamy między oba Komitety w tym stosunku iż lwowskie Towarzystwo otrzymuje 20.000 zł., a krakowskie 10.000 zł. Sprawozdania obydwa różnią się jednak nieco co do czasu za który są składane. Komitet bowiem Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie podał działalność swą za rok ubiegły 1895, to jest za rok kalendarzowy, Komitet zaś Towarzystwa rolniczego krakowskiego za czas od 1. września 1895 do ostatniego sierpnia 1896 r.

Towarzystwo gospodarskie galic. we Lwowie.

Sprawy chowu bydła wchodzące w zakres Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie obejmowały następujące główne czynności które w streszczeniu podajemy:

W oborach pełnej krwi zaszły małe tylko zmiany. Obora majdańska w Czechach została zwinięta, a materyał przeniesiony do Michalewic, przez co istniejąca już tam obora zarodowa została zwiększoną. Natomiast założono jedną nową oborę pełnej krwi Simmenthal w Weleśniowie u W. Ludwika Abgarowicza, tak, że ilość obór zarodowych pełnej krwi zostaje ta sama jak w roku ubiegłym t. j. 16. (alegat 8). Zamiłowanie do obór pełnej krwi Simmenthal wzrasta u nas widocznie z każdym rokiem. Obory istniejącej zakładane w ciągu ostatnich lat 15, nie mogą wydołać zamówieniom na buhajki.

Aleg. 8.

W ciągu roku weszło do Komitetu podanie W. J. Kellermana, o uznanie jego obory bydła krajowego, pochodzenia Żuławskiego, jako oborę zarodową. Ponieważ bydła tego w okolicach Łańcuta i Kańczugi jest bardzo wiele, a w dodatku jako mleczne, zdrowe, wytrzymałe i niewybredne, lubiane jest przez włościan i faktycznie jako krajowe może już być dziś uważane, przychylił się Komitet do propozycyi W. Kellermanna uznania jego obory za zarodową bydła krajowego. Obora ta, będzie mogła dostarczać buhaji na stacye dla gmin, i w ten sposób ustalić w tamtych stronach ten zawód bydła krajowego.

Krów w oborach pełnej krwi było z końcem roku 1895. Simmenthalskich 184, Oldenburgskich 26, Majdańskich 44.

Aleg. 9.

Obór zarodowych pół krwi (alegat 9) ubyło cztery w ciągu roku 1895 a to: Gwoździec stary, Sosnów, Czarnołożce i Cebłów. Natomiast założono siedm nowych, pół krwi Simmenthal — w Oknianach, Zurawnie, Podhorcach, Bilczu złotem, Dwerniku, Uhrynowie i Haczowie. Z końcem roku 1895 było zatem obór pół krwi 42, z następującą ilością krów: Simmenthalskich 792, Oldenburgskich 142, Ayrschirów 41, Szwyców 22. Ogólnie można powiedzieć, że nasze obory pół krwi, z każdym rokiem jakościowo się podnoszą.

Najlepszym dowodem tego są buhaje subwencyjne jakie obecnie na stacye bywają dawane. Niestety jednak hodowcy nie mają dotąd odpowiedniego zbytu.

Nową oborę zarodową gminną rasy Simmenthal, założono w tym roku w Haczowie. Zakładanie obór gminnych, jest jedną z najwdzięczniejszych działalności Komitetu. I tak najstarsza obora założona w Kamiennej w r. 1892, otrzymała 10 krów. Z danych 10 krów, w przeciągu lat trzech, jest obecnie częścią w oborze, częścią sprzedanych na chów sztuk 47 — a czworo cieląt zginęło.

Założonej w roku 1893 oborze w Odrzechowej przyznano krów 12. Obecnie ma krów 15, oddała 2 buhajki. a cieląt przechowuje 14. W tym samym roku założona obora gminna Zarszyn-Długie przechowuje obecnie od 25 krów, 17 cieląt. W r. 1894 założona obora w Tarnawicy polnej otrzymała krów 10. Dotąd sprzedano tam 1. buhajka na chów, dwoje cieląt zginęło — jedno sprzedano na rzeź, reszta chowa się. Wszystkie krowy w oborach tych są utrzymane wzorowo.

Aleg. 10.

Stacyi subwencyjnych było w roku tym 109. Buhaje utrzymywane są przeważnie dobrze, i każdy z nich co najmniej 60 krów pokrył (alegat 10).

Stacyi subwencyonowanych było w r. 1895 przyznanych 145, a rzeczywiście obsadzonych 133. Na rok 1896 zredukowano je do cyfry 106, w obec ustawy

o licencyonowanych buhajach, które gmina powinna swoim kosztem utrzymywać; powiększono zato stacye subwencyjne o 36. Buhaje na nowo utworzone stacye subwencyjne są już wszędzie dostarczone, gdzie Oddziały wskazały miejsce umieszczenia. Na rok 1896 przyznano Oddziałom 136 stacyi subwencyjnych a 106 subwencyonowanych. Buhajów subwencyonowanych z funduszów powiatowych własnością Komitetu będących
Aleg. 11. jest 18. W r. 1895 pokryto na stacyach krów włościańskich 10.822 (alegat 11).

Na połoninie wynajętej w górach Nadworniańskich pasło się w lecie 1895 po raz pierwszy bydło włościańskie. Komitet przyjmował tylko sztuki szlachetne rozpłodowe za opłatą 3 zł. Załadowane od początku czerwca dość biedne, wróciło bydło w pierwszych dniach września zdrowe i doskonale wyglądające. Wypadków nie było żadnych, z wyjątkiem, że piorun zabił jedną jałówkę. Koszta utrzymania pastuchów i bydła, które dostawało dwa razy tygodniowo sól z grysem, pokryły opłaty od sztuki; Komitet dołożył z funduszów subwencyjnych tylko 20 zł. prócz czynszu za połoninę i kosztów amortyzacyjnych budynków. Pasło się sztuk 89.

Wystaw przeglądowych odbyło się w r. 1895 20. Bydła przyprowadzono do premiowania sztuk 2.229, nagród rozdano 462, wypłacając 4017 zł. Na niektórych wystawach można było skonstatować widoczny postęp, tak pod względem jakości przychowku, jakoteż i utrzymania. Były jednak i takie, na których tylko chyba za stratę czasu i fatygę przyprowadzenia bydła, trzeba było włościan wynagradzać —
Aleg. 12. to też w tych okolicach wystawy na kilka lat będą wstrzymane (alegat 12).

W trzech Oddziałach przeznaczonych w tym roku do premiowania stajen włościańskich, rozdano 8 premii po 50 zł. a mianowicie: 4 w Oddziale Cieszanowskim, 2 w Sanockim i 2 w Kałuskim.

Towarzystwo rolnicze krakowskie.

Działalność Towarzystw rolniczego krakowskiego w sprawach hodowlanych przedstawia się jak następuje:

Obór zarodowych subwencyonowanych przez komitet było w tym czasie 15 a mianowicie:

A) 2 obory rasy Oldenburgskiej 1 obora rasy Pinzgau i 1. obora rasy Simmenthal.

B) 11 obor rasy Czerwonej polskiej. Cztery wyżej wymienione obory ras zagranicznych wykazują pod wielu względami pomyślny rozwój; w szczególności obora rasy Oldenburg w Osieku, w powiecie Bialskim, odznacza się wybitną mlecznością. Mniej pod tym względem zadowalniają obory rasy Simmenthalskiej i Pinzgauerskiej. Mleczność w tych dwoch oborach znacznie pozostaje w tyle w porównaniu z oborami czerwonego bydła polskiego, jakkolwiek waga tego ostatniego jest niższą.

Ilość sztuk w oborach zwiększyła się w ostatnim roku. Utrzymanie bydła było zupełnie odpowiedniem, co w obec sprawozdań z lat ubiegłych stanowi korzystną zmianę.

Obory zarodowe czerwonego bydła polskiego. Zainteresowanie się w ostatnich latach szerszego koła rolników hodowlą czerwonego bydła polskiego jest niezawodnie objawem co raz więcej odczutej potrzeby hodowania u nas takiego bydła, któreby zastosowane do naszych warunków paszy i naszego klimatu, normalnie i korzystnie rozwijaś się mogło, oraz odznaczało się odpornością na choroby zaraźliwe. Dla mniejszych gospodarstw, a przedewszystkiem dla włościan niema bydła, któreby nasze rasy polskie zastąpić mogło, rasy od wieków u nas zaaklimatyzowane, które pomimo złych warunków hygienicznych, braku należytej opieki i skąpej paszy, potrafiły do dziś dnia utrzymać się z pożytkiem dla włościan. W ostatnich latach podczas premiowań bydła włościańskiego pierwsze nagrody z małymi wyjątkami, otrzymywały zazwyczaj krowy typowe polskie. Włościanie świadomi zalet swego bydła, najchętniej je hodują, a najlepsze swe sztuki pozbywają tylko wtedy, gdy ich do tego konieczność zmusi.

Już przed 15 laty zwrócono uwagę na czerwone bydło polskie, znajdujące się tu i ówdzie w podgórskich okolicach, a wyróżniające się od innych szlachetniejszymi kształtami, większą mlecznością, oraz barwą czerwoną, nader poszukiwaną przez włościan i kupców zagranicznych. Komitet przeto dla próby, postanowił w r. 1883 założyć oborę zarodową tego bydła u p. Hermana Czecza w Kobiernicach, przenosząc ją póżniej do Kóz.

Już w r. 1890 podczas wystawy wiedeńskiej uzyskała ona wysoką nagrodę honorową i powszechną na siebie zwróciła uwagę; również podczas wystawy lwowskiej wyróżniono ją, dając pierwszą nagrodę. Pomimo tych pomyślnych wyników, nastąpiła dłuższa przerwa w dalszem rozwoju obór zarodowych tej rasy, drugą bowiem założył Komitet w Bierzanowie dopiero w r. 1889, t. j. w 6 lat później.

Wobec braku materyału rozpłodowego, powstała myśl utworzenia cielęciarni w zachodniej części powiatu limanowskiego, w okolicy pomiędzy Szczyżycem a Tymbarkiem, gdzie u włościan znaczniejsza ilość tego bydła się znajdowała. W tej okolicy zakupiono 30 typowych cieląt, które następnie Komitet powierzył p. Stefanowi Romerowi z Jodłownika do dalszej hodowli z tem, że po roku, po należytem przebrakowaniu będą one odebrane, celem dalszego rozmnażania obór zarodowych i stacyi buhai dla włościan. Z kilkunastu sztuk wybranych z tej cielęciarni byhajki umieszczono na stacyi, z jałówek utworzono dwie obory zarodowe w Kalwaryi i Starej wsi, dając do każdej po 7 sztuk, przyczem hodowcy zobowiązali się w ciągu 2 lat swe obory powiększ‹ć do podwójnej ilości.

Z drugiej cielęciarni na tych samych podstawach założonej w następnym roku, powstały w jesieni roku 1895 trzy obory zarodowe: w Rudniku, Głogoczowie i Ostrówku; w bieżącym zaś roku utworzono z trzeciej cielęciarni trzy nowe obory, a mianowicie w Wojkówce, Komornikach i Rabie wyżnej. Cielęciarnie zatem umożliwiły w ciągu trzech lat założenie 11 obór zarodowych, oraz umieszczenie 10 buhajów na stacyach Równocześnie z cielęciarnią powstała prywatna obora w Jodłowniku, która w kilku latach nader pomyślnie się rozwinęła i jest obecnie największą oborą czerwonego bydła polskiego. Obecnie znajduje się tam przeszło 160 sztuk. Najdawniejsza prywatna obora rasy krajowej p. Jana Brandysa w Wielkich Drogach uznaną została przez Komitet za zarodową; rozwija się ona pomyślnie i prawidłowo. Szkoła rolnicza w Kobiernicach hoduje również kilkanaście sztuk bardzo pięknych i użytecznych. Wreszcie w zeszłym roku powstała nowa przez Komitet subwencyonowana obora w Przeborowie u Mikołaja hr. Reja, która jeszcze zanadto jest początkującą, aby o niej już coś stanowczego można
Alegat 13. było powiedzieć (alegat 13.).

Obór pół-krwi ubyło w roku ubiegłym 10 a powstało 10 nowych, mianowicie z liczby 27 egzystujących obór pół krwi w roku 1894, pozostało na rok 1895 również 27. W roku 1895 było 4 obory czerw. polskiego bydła, 3 oldenburgskie, 10 wschodnio-fryzyjskich, 9 simmenthalskich i 1 pinzgauska. Komitet pozostaje nadal przy tym sposobie popierania więcej rozwiniętej hodowli, bo większa część tych obór produkuje bardzo ładny materyał, który dla hodowli krajowej przynosi pomoc rze-
Alegat 14. czywistą (alegat 14.).

Liczba stacyi buhai w roku ubiegłym podniosła się o 11, albowiem jest
Alegat 15. obecnie 91 stacyi (alegat 15.). Najwięcej stacyi jest w obrębie Towarzystwa Wielickiego, mianowicie 17, potem następuje Mielec z 14 stacyami. Każdy buhaj subwencyjny musi być licencyonowany.

Premiowanie odbyło się w roku ubiegłym w 22 miejscowościach (alegat 16.),
Alegat 16. co dobitnie wykazuje, że opinia zmieniła się w zapatrywaniu na tego rodzaju sposób podniesienia hodowli bydła. Kilka lat temu jeszcze otrzymywał Komitet prośby, aby fundusze przeznaczone na premiowanie użyć na inne cele.

Cielęciarnie w Jodłowniku. Już powyżej wspomniano, że Komitet wydzielił w jesieni w roku 1895 z cielęciarni w Jodłowniku trzy nowe obory zarodowe polskiego bydła czerwonego.

Warunki układu zawartego pomiędzy Komitetem a hodowcą p. Romerem pozostały nie zmienione, t. j. że Komitet płaci za każde kilo 50 ct. wraz z 5% opustem potrącając całą cenę zakupna a przy sztukach wybrakowanych hodowca zwraca połowę ceny kupna.

Rachunki z użycia subwencyi państwowej i krajowej na podniesienie chowu
Alegat 17. bydła, podajemy jako alegat 17.

Kończąc to sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

3) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1897 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących w myśl §. 4 ustawy z dnia 20. lipca 1892 i wstawia tę kwotę do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 18)7.

3) Sejm wstawia do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1897 kwotę 2.500 zł. jako jednorazową subwencyę dla powiatu Nowotarskiego na podniesienie hodowli bydła.

Lwów w grudnia 1896.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Odpis okólnika

c. k. Namiestnictwa do l. 94.388 ex 1895.

Do

Pana c. k. Starosty

w ....

Dla wykonania ustawy o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych z 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 51) ustanowione zostały w większej części kraju komisye licencyonujące, które czynności licencyonowania buhajów już przeprowadziły.

Według zawiadomienia komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie osiągnięcie celu zamierzonego przez wydanie powołanej wyżej ustawy może być zwichnięte lub utrudnione, ponieważ włościanie tam, gdzie jest buhaj licencyonowany prowadzą krowy do buhaja nielicencyonowanego, dlatego że to taniej kosztuje, tam zaś gdzie licencyonowanego buhaja nie ma, gminy mimo polecenia komisyi licencyjnej nie myślą wcale o zakupnie buhaja.

Poleca się przeto Panu c. k. Staroście:

ażeby, skoro komisya licencyonująca buhaje, czynność swoją w tamtejszym powiecie ukończy i zda o tem relacyę c. k. Starostwu po myśli §. 7. powołanej ustawy, czuwał ściśle nad wykonaniem przepisów tej ustawy i wezwał c. k. Żandarmeryę, aby o wypadkach przekroczenia przepisów ustawy c. k. Starostwu pilnie donosiła celem przykładnego ukarania winnych w myśl §§. 16. i 17. ustawy. W razie, jeżeli która gmina została zobowiązaną po myśli §§. 9. lub 10. ustawy do utrzymywania buhaja gminnego, a zobowiązaniu temu uczynić zadość uporczywie się wzbrania, winien Pan c. k. Starosta niezwłocznie zarządzić co potrzeba w myśl postanowień §§. 11. i 18. powołanej ustawy.

C. k. Namiestnictwo nie wątpi, że Pan c. k. Starosta zechce ściśle zastosować się do niniejszego polecenia, które leży w interesie poparcia rozwoju tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego.

Lwów dnia 26. listopada 1895.

Alegat 2. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 77.121/96.

Odpis okólnika

c. k. Namiestnictwa do l. 39.885 ex 1896.

Do

Pana c. k. Starosty

w ....

Według odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. kwietnia 1896 L. 18.726 zostały do końca r. 1895 już w całym kraju zorganizowane komisye licencyonujące buhaje.

Jakkolwiek nie wszystkie komisye rozpoczęły swoje czynności w r. 1895 to jednak ze znacznej części otrzymanych sprawozdań o dokonanem licencyonowaniu buhajów przekonał się Wydział krajowy, że główną przeszkodą do należytego wprowadzenia w życie ustawy z dnia 20. lipca 1895 (Dz. ust. kraj. Nr. 51) jest nie przestrzeganie postanowień §. 16. tej ustawy.

C. k. Namiestnictwo przypomina Panu c. k. Staroście swe rozporządzenie z dnia 21. listopada 1895 L. 94.388 wydane w sprawie przestrzegania przepisów powołanej ustawy i poleca z caływ naciskiem, ażeby osoby wykraczające przeciw postanowieniom §. 16. tejże ustawy i przeciw rozporządzeniu c. k. Namiestnictwa z dnia 2. sierpnia 1894 L. 58.567 (Dz. ust. kraj. Nr. 68.) pociągał do surowej odpowiedzialności.

C. k. Żandarmeryi i Zwierzchnościom gminnym oraz przełożonym obszarów dworskich należy wydać polecenie, aby o każdem spostrzeżonem przekroczeniu przepisów tej ustawy względnie rozporządzenia wykonawczege c. k. Starostwu donosiły.

Lwów dnia 26. maja 1896.

Wykaz komisyi licencyonujących

za rok 1896.

I. W okręgu c. k. Towarzystwa

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
1. **Biała**	1. Biała	Dr. Herman Czecz	Wincenty Zwilling
	2. Kęty	Edmund Bielski	Antoni Śmiałowski
	3. Oświęcim	Wincenty Zwilling	Karol Hempel
2. **Bochnia**	4. Bochnia	Kazimierz Żeleński	Władysław Artwiński
	5. Niepołomice	j. w.	j. w.
	6. Wiśnicz	j. w.	j. w.
3. **Brzesko**	7. Brzesko	Adam Jordan	Karol Broner
	8. Radłów	j. w.	j. w.
	9. Wojnicz	j. w.	j. w.
4. **Chrzanów**	10. Chrzanów	Józef Baranowski	Kazimierz Popiel
	11. Krzeszowice	j. w.	Franciszek Krzyszkowski
5. **Dąbrowa**	12. Dąbrowa	Józef Maziarski	Piotr Treter
	13. Żabno	Leon Groman	Andrzej Wrzoska
6. **Gorlice**	14. Biecz okręg połud.	Edward Miłkowski	Władysław Płocki
	15. Gorlice okręg półn.	j. w.	j. w.
7. **Grybów**	16. Ciężkowice	Władysław Żuk Skarszewski	Konstanty Warecki
	17. Grybów	j. w.	j. w.
8. **Jasło**	18. Jasło	Stanisław Kotarski	Zygmunt Dobrzyński
	19. Frysztak	j. w.	j. w.
	20. Żmigród	j. w.	j. w.

rolniczego krakowskiego.

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystw rolniczych	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Aleksander Giełdanowski Karol Hempel Wincenty Zwilling	Reichard Mais Feliks Śmiałowski Ignacy Czerwik	Robert Jankowski Henryk Dołkowski Adam Stonowski	Jerzy Krzemień ks. Jędrzej Kondelewicz R. Schwanda
Konstanty Chrzanowski Tadeusz Kwieciński Zygmunt Ruebenbauer	— Maciej Borzęcki Sawicki	Alfons Ulaniecki ks. Jan Migdał Stanisław Łgocki	Franciszek Ruebenbauer Stanisław Skrzyszowski Józef Ożegalski
Kazimierz Baltaziński Władysław Elterlein Zygmunt z Zakliczyna Jordan	Roman br, Lewartowski Konstanty Sadowski Wincenty Stoja	Antoni Górski Ludwik Mięta Floryan br. Gostkowski	Jan Götz Władysław Dąbski Stanisław Tłuchowski
Władysław Żeleński Ludwik Nowakowski	Wincenty Noworyta Antoni Furdzik	Michał Ochwicz Juliusz d'Eberswald Siegler	Józef Kienia Stanisław Remin
Józef Romer Władysław Kłobukowski	Otokar Bernowski Leopold Fałdziński	Józef Maziarski Zygmunt br. Gostkowski	Mieczysław Stojowski Stanisław Starzewski
Wacław Pieniążek Józef Olszewski	Gabryel Hnatyszek Zdzisław Kawecki	Gustaw Koziorowski Dr. Kazimierz Szczaniecki	Kazimierz Groblewski Julian Krzyszkowski
Stanisław Fihauser ks. Teofil Kaczmarczyk	Bolesław Bzowski Michał Ogorzałek	Witołd Zaleski ks. Jan Czyrniański	Aleksander Koczanowicz Wojciech Rysiewicz
Kazimierz Horodyński	Józef Przyłęcki	Kazimierz Piliński	Józef Lisikowski
j. w.	j. w.	j. w.	j. w.
j. w.	j. w.	j. w.	j. w.

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
9. **Kolbuszowa**	24. Kolbuszowa	Jan Hupka	Teodor Błotnicki
10. **Kraków**	21. Kraków	Jan Skirliński	Dr, Witołd Milieski
11. **Krosno**	22. Dukla	Adam hr. Męciński	Stanisław Ostaszewski
	23. Krosno	Kazimierz Orpiszewski	j. w.
12. **Limanowa**	25. Limanowa	Stefan Romer	Agam Żuk Skarszewski
13. **Mielec**	26. Czermin	Jan hr. Tarnowski	Feliks Kwiatkowski
	27. Mielec	j. w.	j. w.
14. **Myślenice**	28. Myślenice	Wincenty Schmidt	Stefan Konopka
15. **Nisko**	29. Nisko	Władysław Komorowski	Olivier hr. Resegnier
	30. Ulanów	j. w.	j. w.
16. **Nowy Sącz**	31. Nowy Sącz	Władysław Głębocki	Juliusz Aleksander
	32. Stary Sącz - Muszyna	Franciszek Kopaczyński	Jan Wadowski
17. **Nowy Targ**	33. Czarny Dunajec	Andrzej Glosser Kałuski	Dr. Jan Zduń
	34. Krościenko	j. w.	j. w.
	35. Nowy Targ	j. w.	j. w.
18. **Pilzno**	36. Brzostek	Ludwik Kollat	Ludwik hr. Romer
	37. Pilzno	j. w.	j. w.
19. **Ropczyce**	38. Dębica	Mikołaj hr. Rey	Henryk br. Ghristiani
	39. Ropczyce	j. w	j. w.

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystw rolniczych	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jakób Eckstein	Maciej Gorzelany	Maksymilian Zdulski	Hippmann
Mieczysław Piotrowski	Tadeusz br. Konopka	Kazimierz Rutkowski	Karol Klich
Tadeusz Peszyński August Jordan Stojowski	August hr. Łoś Edgar Aulich	Adam Trzecieski Władysław hr. Bobrowski	Jan Wejda Edward Paszkowski
Stanisław Potocki	Aleksander Dydyński	Jan Marszałkiewicz	Kazimierz Mars
Józef Kierwiński Henryk hr. Breza	Adam Dąbrowski Julian Łubkowski	Jan Artwiński Mieczysław Artwiński	Edward Jezierski Józef Rydel
Bolesław Targowski	Emil Schünke	Józef Górkiewicz	Jan Zduń
Ignacy Piotrowski Jan Łabędzki	Jan Skrzała Antoni Brzuch	Ferd. hr. Hompesch Dr. Klemens Kostheim	Pawlik Wroński
Stanisław Potoczek Tomasz Ciągło	Wilhelm Schmidt Jan Faron	Władysław Kłobukowski Roman Reklewski	Władysław Wiclogłowski Czesław Czechowski
Wawrzyniec Ptasio Zygmunt Dziewolski Wojciech Kamiński	Michał Kapla Konstanty Dziewolski Bartłomiej Rajski	Jan Pietraszkiewicz j. w. j. w.	Jan Maniecki j. w. j. w.
Antoni Zapalski Antoni Wajda	Henryk Kaczorowski Julian Bahr	Piotr Garbaczyński Mikołaj hr. Rey	Karol Madutowski Heisik
Saturnin Skrzeczyński Kazimierz Jankowski	Jędrzej Stanowski Czerny	Ignacy Pieniążek Teofil Wiśniewski	Adam Paliszewski Romuald Wojciechowski

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
20. **Rzeszów**	40. Głogów-Rzeszów	Aleksander Dąbski	Kazimierz Jędrzejowicz
	41. Strzyżów-Tyczyn	j. w,	j. w.
21. **Tarnobrzeg**	42. Rozwadów	Zbigniew Horodyński	Stanisław Dolański
	43. Tarnobrzeg	j. w.	j. w.
22. **Tarnów**	44. Tarnów	Wilhelm Habicht	Adam Tabaczyński
	45. Tuchów	j. w.	j. w.
23. **Wadowice**	46. Wadowice	Karol Hosch	Jan Brandys
	47 Zator	j. w.	j. w.
24. **Wieliczka**	48. Dobczyce	Adam Fink	—
	49. Wieliczka	Karol Czecz de Lindenwald	Feliks Sandoz
25. **Żywiec**	50. Żywiec	Antoni Michałowski	Jan Studencki

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystw rolniczych	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jan Mazaraki Stanisław Dydyński	Antoni Smagała Kazimierz Sławiński	Dr. Stanisław Dąmbski Józef Wiktor	W. Stasiniewicz W. Wojnarowski
Antoni Sokołowski Gustaw Gawecki	Teofil Grzesiak Jan Griesswald	Henryk Dolański Kaliciński	Władysław Nowakowski Tomaszewski
Leopold Dietl Bolesław Rossowski	August Estreicher Kazimierz Lebowski	Władysław Wodczyński Józef Midowicz	Bronisław Ząbecki Karol Berke
Józef Czapik Bronisław Gorczyński	Adam Śmiłowski Jerzy Gonscher	— Stanisław Dunin	Stanisław Kunachowicz Ludwik Chrząszcz
Ksawery Michałowski Stanisław Konopka	Władysław Jakubowicz Jan Strumiłło	Stefan Kałuski Feliks Sandoz	Aleksander Skrzyński Kazimierz Czarnowski
Ludwik Dubowski	Jan Szweda	A. Klapsia	W. Budiner

II. W okręgu c. k Towarzystwa

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
1. **Bóbrka**	1. Bóbrka	Jan Czajkowski	Stanisław Zwolski
	2. Chodorów	Władysław Niwicki	Wiktor Korzenny
2. **Bohorodczany**	5. Bohorodczany	Józef Szeliński	ks. Karol Szczepański
	6. Sołotwina	Franciszek Hess	ks. Stefan Komarzyński
3. **Borszczów**	3. Borszczów	Edmund Dzierzka	Antoni Józefowicz
	4. Mielnica	Stanisław Raczyński	Stanisław Gromaczewski
4. **Brody**	7. Brody	Artur Schnell	ks. Mikołaj Cegielski
	8. Łopatyn	Eder	ks. Julian Mandyczewski
	9. Założce	Mieczysław Osuchowski	Rafał Hirsz
5. **Brzeżany**	10. Brzeżany	Józef Kopystyński	Władysław Gołębski
	11. Kozowa	Wincenty Podlewski	Edward Krzyżanowski
6. **Brzozów**	12. Brzozów	Mieczysław Urbański	Stanisław Dydyński
	13. Dynów	Ignacy hr. Krasicki	Zdzisław Nowosielecki
7. **Buczacz**	14. Buczacz	Aleksander hr. Potocki	Stanisław Bogdanowicz
	15. Monasterzyska	Kazimierz Potworowski	Maryan br. Błażowski
	16. Potok złoty	Adam Melbachowski	Franciszek br. Heydel

gospodarskiego galicyjskiego.

Mianowani przez Wydziaj Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Kazimierz Rudnicki Tadeusz Link	Henryk Czajkowski Czesław Trzecieski	Ignacy Smalawski Feliks Różański	Franciszek Kamiński Szczepan Jasilkowski
Dr. Michał Ferensiewicz ks. Grzegorz Procyk	Jędrzej Wołoszczuk Jerzy Adam	Tomasz Schwetter Jan Senkowski	Aleksander Wessel ks. Jan Hordyński
Józef Kozierowski Mieczysław hr. Borkowski	Antoni Fastnacht ks. kanonik Smoczyński	Stanisław Gromnicki Szeliski	Henryk Dłuski Karol Henisch
Adam Krajewski Tadeusz Wysocki Leon Starkiewicz	ks. Jan Mrygłodowicz Tadeuz Karniewski ks. Roman Lander	Oktaw Sala Stanisław hr. Sokolnicki Rotter	Władysław Gniewosz ks. kanonik Kubistal —
Józef Biliński Aulich	Wacław Traczewski Tomasz Maramoross	Michał Krzyżanowski Kazimierz Traczewski	August Grodzicki Józef Tyszkowski
Stanisław Leszczyński Zdzisław Madeyski	Franciszek Prohaska Kazimierz Trzciński	Tadeusz Cybulski Alfred Reizenstein	Władysław Hickiewicz Stefan Trzecieski
Ignacy Wachowicz Ludwik Abgarowicz Jan Turkułł	Franciszek Borysikiewicz Radzikowski Piórecki	Jan Turkułł Władysław Drzewiecki Leon Kobylański	Baltazar Kozik B. Czajkowski Ludwik Antler

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
8. **Cieszanów**	17. Cieszanów	Jan Gnoiński	Zdzisław br. Brunicki
	18. Lubaczów	Władysław ks. Sapieha	Władysław br. Brunicki
9. **Czortków**	19. Czortków	Józef Krokowski	Tadeusz Szeliga Fotocki
10. **Dolina**	20. Bolechów	Józef Petri	Juliusz Hauke
	21. Dolina	Wincenty Witosławski	ks. Józef Łopatyński
	22. Rożniatów	Adolf Waligórski	Romuald Bauman
11. **Dobromil**	23. Bircza	Józef Nowosielecki	Leopold Janiszewski
	24. Dobromil	Paweł Tyszkowski	Julian Terlecki
12. **Drohobycz**	25. Drohobycz-Medenice-Podbuż	Stanisław hr. Tarnowski	Roman Hanczakowski
13. **Gródek**	26. Gródek	Henryk Mroczkowski	Edward Weismann-Zawidowski
	27. Janów	Franciszek Stanek	Walery Janowski
14. **Horodenka**	28. Horodenka	Jakób br. Romaszkan	Kajetan Passakas
	29. Obertyn	Antoni Theodorowicz	Zygmunt Łukasiewicz
15. **Husiatyn**	30. Husiatyn	Bronisław Horodyski	ks. Kazimierz Głowiński
	31. Kopeczyńce	Władysław Bogucki	Zdzisław Smalawski
16. **Jarosław**	32. Jarosław-Pruchnik	Dr. Maryan Lisowiecki	Bolesław Jasieński
	33. Radymno	Stefan hr. Zamojski	Edward Micewski
	34. Sieniawa	Witołd ks. Czartoryski	Józef Łysakowski
17. **Jaworów**	35. Jaworów	Jan hr. Szeptycki	Seweryn Frank
	36. Krakowiec	Stanisław br. Hagen	Bolesław Orzechowicz

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Ludwik br. Wattmann Władysław Rivoli	Józef Fischer Józef Kotarski	Ludomir Morawski Jan Moszczyński	Ignacy Zboril Piotr Budzyński
Adam Noel	Stefan Komornicki	Piotr Platner	ks. Czmoła
Jan Reif Michał Witwicki Jerzy Patri	ks. Teofil Górnikiewicz Józef Nowak Teodor Prokopów	Okornicki Władysław Fedorowicz Sylwester Hołubowski	Mścisław Zakrzewski Hipolit Węgrzynowski Franciszek Janowski
Antoni Moreloweki Władysław Młodkowski	Bronisław Nowosielecki Aleksander Pragłowski	Kazimierz hr. Czarnecki Włodzimierz Gurkowski	Władysław Nowacki Wiktor Geissler
Jan Kiszko	Tadeusz Kocko	Jan Bielski	Zdzisław Krynicki
Jan Breuer Józef Weigel-Milleret	Michał Ewy Gracyan Radomski	Grzegorz Ziembicki Edward Kopecki	Karol Wiszniewski Franciszek Łoziński
Tytus Zulauf Ignacy Theodorowicz	Wiktor Zerygiewicz Albin Kunz	Jan Wielowiejski Jerzy Gieszkowski	Tytus Zulauf Tadeusz Osadca
ks. Włodzimierz Koziorowski Michał Müller	ks. Mikołaj Temnicki Kazimierz Cieński	Jerzy Horodyski Kazimierz Horodyski	Dr. Kazimierz Paygert Adolf Cieński
Eustachy Wolski Łukasz Raciborski Jan Ligman	Jerzy Turnau Fryderyk Pokorny Władysław Ossoliński	Władysław Słoniewski Konstanty Mikiewicz Aleksander Ostrowski	Aleksander Ossoliński Maryan Bogdanowicz Władysław Merczyński
Józef Skarbek Borowski Adaw Łucki	Ferdynand Smulski Piotr Fartuch	Jan Konopka Kazimierz hr. Łubieński	Zygmunt Białobrzeski Aleksander Przedzimirski

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
18. **Kałusz**	37. Kałusz	Stanisław Komornicki	ks. Józef Szeligiewicz
	38. Wojniłów	Witołd Postruski	Jan Kunaszowski
19. **Kamionka Str.**	39. Busk	Adam Thulie	Michał Tokarzewski
	40. Kamionka Str.	Jan Paygert	Stanisław Łodyński
	41. Radziechów	Tytus Korytyński	Roman Ujejski
20. **Kołomyja**	42. Gwoździec	Konstanty Siwicki	Stanisław Jasiński
	43. Kołomyja	Stanisław hr. Dzieduszycki	Kazimierz Agopsowicz
	44. Peczyniżyn	Antoni Kunz	Stanisław Jasiński
21. **Kossów**	45. Kossów	Franciszek Zajączkowski	Władysław Poluszyński
	46. Kuty-Żabie	Stanisław Przybysławski	Jan Jasienicki
22. **Lisko**	47. Baligród	Zygmunt Madeyski	ks. Cypryan Jasieniecki
	48. Lisko	Wiktor Żurowski	Julian Mickiewicz
	49. Lutowiska	Ludwik Baldwin Ramułt	ks. Józef Kotecki
	50. Ustrzyki	Emil Leszczyński	Floryan Michalski
23. **Lwów**	51. Lwów	Adolf Wiesiołowski	Dr. Józef Szpilman
	52. Winniki	Czesław Lekczyński	Antoni Romański
	53. Szczerzec	Ferdynand Knauer	Józef Śniadowski
24. **Łańcut**	54. Łańcut-Przeworsk	Andrzej ks. Lubomirski	Karol Madeyski
	55 Leżajsk	ks. Aleksy Iwasiówka	Julian Chrzanowski
25. **Mościska**	56. Mościska	Stefan Irsay	Bronisław Skibniewski
	57. Sądowa Wisznia	Bolesław Śmiałowski	Kazimierz Kędzierski

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Ignacy Przestalski Henryk Mierzeński	Dr. Adolf Wurst Bronisław Barzykowski	Kazimierz Rojowski Feliks Scazeghina	Konstanty Czerkawski Hieronim Noskiewicz
ks. Wiktor Haruch Maciej Bardecki ks. Izydor Dawidowicz	ks. Dorosz Dymitr Wanio ks. Świstuń	ks. kanonik Aktyl Dr. Juliusz Czerkawski ks. kanonik Skalski	Gretschel ks. kanonik Ziemiański —
Roman kniaź Puzyna Kazimierz Kobylański Jan Kleski	Jan Kosiba Leon kuiaź Puzyna —	Maryan Czajkowski Grodzicki Heller	Antoni Krzysztofowicz Antoni Strzelbicki ks. Charzewski
ks. Teodor Lisiewicz Albin Staszyński	Stanisław Bursa Alfred Mitsowits	ks. Jakób Moszoro Zygmunt Gawłowski	Julian Kozakiewicz Franciszek Fener
Franciszek Cieśliński Robert Pragłowski Jan hr. Bülow Adam Ziętarski	Wiktor Kościński Józef Bielak Karol Newelski Jan Kusznierski	Bolesław Zatorski Władysław Bal hr. Starzeński Józef Nanowski	Jan Zatorski Tadeusz Łępkowski Jan Gayer Konstanty Hołyński
Kazimierz Pańkowski Bronisław Macieszkiewicz Dawid Abrahamowicz	Józef Kubicki Władysław Czerkawski Leopold Kühner	Jan Papara Aleksander Roloff Adam Tretter	Franciszek Schöffer Aleksander Strzelecki Filip Simon
Zygmunt Łastowiecki Franciszek Ber	Antoni Trojnar Fryderyk Metzger	Bolesław Żakiej ks. kanonik Świerczyński	Jan Zawirski
Dyonizy Pogłodowski Zdzisław Gottleb	Mieczysław Wyszyński Julian Styrecki	Karol hr. Drohojowski Bolesław Gurski	Stefan Nanowski Juliusz Ulaniecki

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
26. **Nadwórna**	58. Nadwórna	Antoni Iwanicki	Jakób Głuchowski
27. **Podhajce**	59. Podhajce	Edwin Hohendorf	Aleksander Romanowski
	60. Wiśniowczyk	Józef Krzysztofowicz	Józef Strutyński
28. **Przemyśl**	61. Dubiecko	Bolesław Jocz	Ignacy hr. Krasicki
	62. Krasiczyn	Adam Dębicki	Antoni Miazga
	63. Medyka	Mieczysław Romanowski	Emil Wasilkowski
	64. Niżankowice	Włodzimierz Junga	Adam Fryda
	65. Przemyśl	Mikołaj Drużbacki	Zygmunt Madeyski
	66. Wyszatyce	Adolf Ebenberger	ks. Szymon Bałaban
29, **Przemyślany**	67. Gliniany	Adam Tretter	August Goławski
	68. Przemyślany	Władysław Czerkawski	Zygmunt Wiszniewski
30. **Rawa**	69. Niemirów	Karol Kruzenstern	Feliks Biliński
	70. Rawa	Jan Zabielski	Izydor Łączyński
	71. Uhnów	Zygmunt Stusiniewicz	Józef Skolimowski
31. **Rohatyn**	72. Bursztyn	Michał Tustanowski	Wincenty Żelechowski
	73. Rohatyn	Jakób Bittner	Mikołaj Torosiewicz
32. **Rudki**	74. Komarno	Władysław Spausta	Zdzisław Jounga
	75. Rudki	Albin Rayski	Stefan Janko
33. **Sambor**	76. Łąka	Feliks Sozański	Jan Zieliński
	77. Sambor	Ludwik Balicki	Karol Barański

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
ks. Antoni Mojseowicz	Władysław Lisowski	Dr. Alfred Dubs	Michał Szuszkiewicz
Napoleon Gołaszewski Stanisław Bogelemowicz	Władysław Gołębski Stanisław Perekładowski	Juliusz Gołębski Tomasz Maramorosz	Kazimierz Gołębski Józef Krasucki
Józef Jarużelski Tymoteusz Nalepak Franciszek Gizowski Franciszek Prokopowicz Kazimierz Zbyszewski Julian Korypski	Mieczysław Darowski Henryk Kapiszewski Mikołaj Oleszko Józef Prochaska Jan Bielawski ks. Tomasz Błahuta	ks. Józef Karpiński Józef Truszkowski ks. Władysław Głowacki Alojzy Kostheim Edward Woźniakowski Zygmunt Fischer	Gabryel Załęski Stanisław Sokołowski Ferdynand Cechak Tadeusz Studnicki Feliks Drużbacki Michał Karczmarz
Stanisław Burliga Stanisław Wybranowski	Mieczysław Rozen Floryan Stormke	Michał Torosiewicz Konstanty hr. Romer	Stanisław Kędzierski Alojzy Madeyski
ks. Józef Dołżycki Mieczysław Marynowski ks. Wiktor Mazikiewicz	August Ligenza Kazimierz Marmarosz ks.. Jan Gissowski	Alfred Gławiński Maurycy Mochnacki Mieczysław Wysocki	Mieczysław Świątkiewicz Kazimierz Remiszewski Bolesław Czerwiński
Ignacy Słabicki ks. Włodzimierz Czyrowski	Andrzej Baran Mikołaj Danyluk	Aleksander Krzeczunowicz Feliks Różański	Franciszek Malinowski Józef Aksentowicz
Józef Trojan Władysław Olszański	Stanisław Bal Stanisław Barański	Józef Gizowski Mieczysław Lewicki	Szczęsny Piechowski Stanisław Żurowski
Józef Bereżnicki Karol Jędrzejowicz	Michał Schuster Stanisław Stefanowski	Juliusz hr. Komorowski Maciej Zenon Serwatowski	Jan Baraniecki Antoni Stankiewicz

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
34. **Sanok**	78. Bukowsko	Władysław Wiktor	Kazimierz Rodkiewicz
	79. Rymanów	Kazimierz Wiktor	Władysław Morawski
	80. Sanok	Feliks Gniewosz	Wojciech Wasilewski
35. **Skałat**	81. Grzymałów	Michał hr. Baworowski	Mieczysław Janicki
	82. Skałat	Jacek Kieszkowski	Bronisław Rozwadowski
36. **Śniatyn**	83. Śniatyn	Dr. Mikołaj Krzysztofowicz	Eugeniusz Krzysztofowicz
	84. Zabłotów	Włodzimierz Zagórski	Józef Dobek
37. **Sokal**	85. Bełz	Aleksander Hulimka	Stanisław Białoskórski
	86. Sokal	Wincenty Kruszewski	Włodzimierz Sołowij
38. **Stanisławów**	88. Halicz	Zygmunt Jaroszyński	Stanisław Pieniążek
	88. Stanisławów	Jan Burzyński	Aleksander Czołowski
39. **Stare miasto**	89. Stare miasto	Stanisław Agopsowicz	Władysław Skarzyński
	90. Stara sól	Alfred ks. Sułkowski	Józef Mściwujewski
40. **Stryj**	91. Skole	Julian br. Brunicki	Józef Galiński
	95. Stryj	j. w.	Włodzimierz Barański
41. **Tarnopol**	93. Mikulińce	Konrad Glogier	Aleksander Ujejski
	94. Tarnopol	Michał Garapich	Maryan Maniewski
42. **Tłumacz**	95. Tłumacz	ks. Maryan Topolnicki	Piotr Szczepański

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Adolf Poźniak Józef hr. Potocki Kazimierz Jachimowski	— Jan hr. Potocki Juliusz Kozma	Włodzimierz Truskolaski Stanisław Ostaszewski Stanisław Fihauser	Michał Groblewski Jan Nowakowski Adam Wiktor
Kazimierz Zawistowski Leon Fedorowicz	Grzegorz Barącz Stanisław Zawistowski	Ćwierczewicz	Leszczyński Dziubkiewicz
Tytus Niemczewski Józef Cieński	ks. Cyryl Hamorak Aleksander Zadurowicz	Edmund Komar ks. Rogoziński	Roman Teodorowicz Oleksa Makowijczuk
Alfred Münter Henryk Karczewski	Teodor Hulimka Wacław Fabiański	Bronisław Lang Klemens Skawiński	Bolesław Kapliński Józef Żukiewicz
Kazimierz Pieniążek Józef Budziński	Tomasz Horodyski Zygmunt Regenstreif	Alfred Bojewski Oskar Hofmokl	Jan Janko Jan Pawlikiewicz
Błażej Rudnicki Marcin Zieliński	Albert Knauer Jan Studziński	Kazimierz Bielański Karol Jędrzejowicz	Włodek Tadeusz Sozański
Stanisław kniaź Świdrygiełło Świderski Aleksander Stojałowski	ks. Bazyli Dawydiak Adam Hönig	Adam Onyszkiewicz Mieczysław Truszkowski	Jan Smoluchowski Karol hr. Dzieduszycki
Ryszard Iwanicki Antym Nikorowicz	Tadeusz Lackmann Ludwik Puntschert	Aleksander br. Brunicki Aleksander Sozański	Dr. Ludwik Brudziński Zygmunt Mochnacki
Maurycy Doschott	Jan Jakubowicz	Antoni Schadbej	Zdzisław Ładomirski

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca
43. **Trembowla**	96. Budzanów	Adam Mysłakowski	Franciszek Pawłowicz
	97. Trembowla	Alojzy Morawski	ks. Korzeniowski
44. **Turka**	98. Borynia	Bronisław Osuchowski	Stanisław Stroiński
	99. Turka	Franciszek Turowski	Franciszek Ławrowski
45. **Zaleszczyki**	100. Tłuste	Franciszek br. Heydel	Roman Potworowski
	101. Zaleszczyki	Włodzimierz Siemiginowski	Tomisław Rozwadowski
46. **Zbaraż**	102· Nowe sioło	Tadeusz Fedorowicz	Stanisław Kierski
	103. Zbaraż	Mieczysław Konopacki	Bronisław Kopczyński
47. **Złoczów**	104. Zborów	Bolesław Wierzchlejski	Wiktor Treter
	105. Złoczów	Hazimierz Obertyński	Oskar Schnell
48. **Żółkiew**	106. Żółkiew	Eugeniusz Rozwadowski	Włodzimierz Gorecki
49. **Żydaczów**	107. Mikołajów	Kazimierz Winnicki	Wincenty Berezowski
	108. Żurawno	Antoni Skrzyński	Teodor Popławski
	109. Żydaczów	Kazimierz Winnicki	Stanisław Pawlikowski

Mianowani przez Wydział Rady powiatowej		Mianowani przez Oddziały Towarzystwa gospodarskiego galic.	
Członkowie	Zastępcy członków	Członkowie	Zastępcy członków
Jan Kołopajło Dr. Julian Olpiński	ks. Teofil Ławrocki Jan Wróblewski	Jan Gromnicki Bolesław Siedlecki	Konstanty Michalewski Wincenty Snowicki
ks. Szczęsny Salamon Kazimierz Granatowski	Mikołaj Komarnicki Józef Jaworski-Fajewicz	Narcyz Polański Seweryn Brysiewicz	Jan Ilnicki Schaechter
Karol Geringer Tomasz Wartanowicz	Jakób Siemiginowski Joachim Listin	Maryan Kęplicz Józef Wartanowicz	Mieczysław hr. Piniński Orzelski
Włodzimierz Garapich Julian Kopczyński	Michał Czerniakowski Kazimierz Borkowski	Stanisław Zieliński Ignacy Sochanik	Stanisław Mandel Adolf Fedorowicz
Klemens Weissman Teofil Dorożyński	Kazimierz Rojecki Tadeusz Jaworski	Mieczysław Komarnicki Kazimierz Jaworski	Jan Mosiewicz Leon Wikarski
Chaskel Raff	Jan Kilar	Bronisław Lang	Mieczysław Lewandowski
Józef Benz Edmund hr. Dzieduszycki Wincenty Berezowski	Józef Sielski Stefan Myszkowski Józef Jarzynowski	Mikołaj Podlewski Józef Windisch Józef Jarzymowski	Adam Bogusz Kowalski Władysław Pawlikowski

Wyciąg ze sprawozdań komisyi licencyonujących.

A) Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Powiat Bochnia.

Tegoroczne licencyowanie odbyte w maju w d. 12, 16, 19, 20, 21, 22 wykazuje w porównaniu z rokiem zeszłym znaczny postęp. Podczas bowiem, gdy w r. 1895 na ogólną potrzebę 269 buhajów, zalicencyonowano zaledwie 100 sztuk, to tego roku na ogólną potrzebę 248 sztuk, zalicencyonowano 117 sztuk, t. j. blisko połowę. Jeżeli zaś nadto do tej cyfry dodamy kilkanaście buhajów licencyonowanych w roku zeszłym, których właściciele z powodu niezrozumienia ustawy w roku bieżącym do licencyi nie doprowadzili, to otrzymamy znacznie więcej niż połowę potrzebnej ilości buhajów w roku bieżącym, w porównaniu do $^1/_3$ części z ogólnej potrzeby licencyonowanych buhajów w r. 1895. Licencyonowanie tegoroczne najlepiej wypadło w Łapanonie, potem w Ujściu soln: w Bochni, Niegowici, Lipnicy a nakoniec najgorzej w Niepołomicach. Rezultat ten nasuwa dwa spostrzeżenia: 1) że licencyonowanie tegoroczne różni się bardzo znacznie od zeszłorocznego, jeżli porównamy jego wyniki w różnych okręgach licencyjnych, a powtóre, że w okolicy niewątpliwie najbogatszej z całego powiatu t. j. w okolicy Niepołomic licencyonowanie wypadło najgorzej, na ogólną potrzebę bowiem 55 buhai zalicencyonowano tam zeledwie 21 sztuk. Powód tego niepomyślnego rezultatu nie leży z pewnością w złym stanie bydła, lecz raczej w niechęci ludności do zastosowania się do ustawy i w zakorzenionym zwyczaju używania do stanowienia rów młodych buhajków, zaraz następnie sprzedawanych na rzeź. Że w okolicy Niepołomic przy dobrej woli ze strony ludności, możnaby było drugie tyle buhajów zalicencyonować, to jest faktem niezaprzeczonym, jeżli się zważy, że takie np gminy, jak Wola bat. i Wola zabierz, nie doprowadziły ani 1 sztuki, a Zabierzów zaledwo 1. buhajka. Licencyonowanie w Niegowici wypadło tego roku również znacznie gorzej, niż zeszłego, prawdopodobnie także wskutek niechęci ludności do prowadzenia buhajów bez widocznej dla siebie korzyści; w roku zeszłym bowiem odbywało się równocześnie premiowanie bydła, co spowodowało bardzo dobry rezultat licencyonowania. Natomiast w Ujściu solnem tegoroczne licencyonowanie połączone z premiowaniem wypadło stosunkowo do roku zeszłego świetnie; przeszłego roku bowiem zalicencyonowano tam 11, tego roku 23 sztuk, a więc przeszło 2 razy tyle. To samo jeszcze w wyższym stopniu da się powiedzieć o licencyonowaniu połączonem również z premiowaniem w Łapanowie, które wypadło o wiele korzystniej, niż zeszłoroczne w Trzcianie bez premiowania. Licencyonowanie w Lipnicy wypadło tego roku równie średnio, jak zeszłoroczne w Wiśniczu. Licencyonowanie w Bochni znacznie gorzej niż roku zeszłego, zdaje się wskutek tego, że premiowania równocześnie nie było. Miejscowości, w których znaleziono dastateczną ilość buhajów jest 48. We wszystkich innych brak jest większy lub mniejszy, a dochodzi niekiedy do tego, że np, w Woli bat. na potrzebną ilość 7 buhajów, nie zalicencyonowano ani jednego. Dotychczasowe doświadczenie przy licencyonowaniu poucza nas, że 1) że pregnąć zachęcić ludność do przyprowadzenia buhajów do licencyi należy ile możności gęsto urządzać premiowanie bydła rogatego, tak, by przy każdem licencyonowaniu mogło się odbyć premiowanie, gdyż toby w wysokim stopniu przyciągało ludność. 2) Że licencyonowanie należy odbywać gęściej t. j. w więcej miejscowościach powiatu, tak, by spęd buhajów nie był przez zbytnią odległość zbyt utrudnionym. Licencyonowanie możnaby odbywać w kilkunastu miejscowościach powiatu; aby kosztów licencyonowania zbytnio nie powiększać, urządzić w ten sposób, że jednego dnia mogłyby się odbyć 2 licencyonowania; jadno rano, drugie w pobliskiej miejscowości popołudniu. Nie można wątpić, że byłby to środek

najlepszy do sprowadzenia wszystkich używanych w powiecie buhajów do licencyi. 3) Że należy zakończyć dotychczasowe względne, łagodne stosowanie ustawy, a rozpocząć jak to już i Namiestnictwo Starostwu poleciło, wykonanie jej surowe i bezwzględne, nie brak bowiem materyału i nie bieda ludności, lecz niechęć do wszelkiej nowości, lenistwo i zatwardziały konserwatyzm jej, powodują ujemne wyniki licencyonowania i nie można wątpić, że przy należytem przestrzeganiu przepisów ustawy, liczba buhajów licencyonowanych bardzo znacznie się pomnoży.

Aby w roku bieżącym ludność uchronić od zbytnich kar, jakiemi niewątpliwie Starostwo będzie obkładało wszystkich, co swe krowy będą stanowili buhajami nielicencyowanymi, należałoby koniecznie w jesieni zarządzić ponowne licencyonowanie, przynajmniej w paru okolicach powiatu, aby można zalicencyonować buhaje zeszłego roku zalicencyonowane, a tego roku do licencyi niedoprowadzone, oraz te inne, których w maju z powodów wyżej podanych nie przyprowadzono. Pod względem rasy buhajów, przestrzegała komisya wskazówki c. k. Towarzystwa roln. w Krakowie t. j. najchętniej udzielano licencyi buhajom czerwonym krajowym, następnie simentalerom, jedynie zaś w nizinach udzielała licencye i bydłu holenderskiemu. Sprawa umów gmin z właścicielami buhajów, by takowe za stosowną opłatą przez rok utrzymywali, nie powiodła się; — zaledwie kilka umów tego rodzaju zawarto i to wszystkie nie za rocznem wynadgrodzeniem, lecz za ustanowieniem ceny od skoku buhaja.

Powiat Brzesko.

W jesieni roku 1895 przeprowadziła komisya licencyonowanie, jak wskazuje okólnik, w 6 miejscowościach, a kierując się zasadą, iż z początku ustawa nie może być stosowaną pod względem wymogów co do jakości buhajów z całą surowością, uznała za zdatne do użytku rozpłodowego 119 buhajów, z których 30 na obszary dworskie, a 89 na włościańskie przypada.

Ponieważ wykaz stanu krów i jałowic w powiecie brzeskim sporządzony na rok 1895 wykazywał okrągło 23.000 sztuk krów i jałowic w wieku do pokrycia, okazał się rachunkowy brak 113 buhajów, licząc 1 na 100 krów. Brak ten na pozór rażący nie jest tak znaczny w rzeczywistości, gdy się weźmie na uwagę kilkadziesiąt buhajów dworskich i włościańskich nielicencyonowanych i tylko do własnych krów puszczanych, a następnie kilkadziesiąt buhajów włościańskich, które dla różnych powodów do komisyi nie były doprowadzone. Pierwsze licencyonowanie nie mogło dać dokładnego wyobrażenia o tem, jak ludność ustawę zrozumiała i gdy w niektórych okolicach powiatu, szczególniej w południowej jego części, ludność przychylnie ustawę przyjęła, gdzie indziej znowu rozsiewane wieści o przyszłem opodatkowaniu buhajów licencyonowanych skłoniły ją do zatrzymania swych sztuk w domu.

Ogólne wrażenie, jakie komisya odniosła po odbytem licencyonowaniu ze względu na chów bydła przedstawia się w ten sposób, iż przeważa w powiecie rasa górska, rasa nizinna występuje wybitniej w okolicach nad Wisłą i nad Dunajcem w dolnym jego biegu położonych; w ogóle rasa w bydle przebija się wyraźniej tylko w okolicach, położonych bliżej dworów, utrzymujących stale buhaje rozpłodowe jednej rasy.

Po przeprowadzeniu licencyi w jesieni roku 1895 przyszła komisya do przekonania, że ludność zbyt mało o doniosłości ustawy poinformowana, własnego interesu nie pojmuje i potrzebuje ciągłego pouczania, co dało powód do rozesłania okólnika. Poparta przez Radę powiatową, c. k. Starostwo, udzielające informacyi w czasie roków, wreszcie przez Kółka rolnicze, starała się komisya ludność na każdym kroku o ważności i dobroczynności ustawy pouczać a fałszywe pojęcia zbijać.

Rezultatem tych starań było, że do maja roku 1896 doniosło 47 gmin o dokonanych sprzedażach buhajów licencyonowanych i o 11 wypadkach puszczania do obcych krów buhajów nielicencyonowanych. Okazała się potrzeba przeprowadzenia nowej licencyi z wiosną 1896.

Na posiedzeniu komisyi, odbytem w Brzesku dnia 18. kwietnia 1896 postanowiła komisya przeprowadzić swą czynność w czasie między 15. maja a 15. czerwca, a ponieważ okazało się w ciągu roku zeszłego, że w niektórych punktach rzeczywiście odległość była jedną z przeszkód doprowadzania buhajów do komisyi, postanowiliśmy w roku bieżącym przeprowadzić komisyę w 12 punktach powiatu a nie w 6 jak roku 1895.

Doświadczenie zeszłoroczne wykazało, że chcąc trzymać się ściśle przepisów ustawy pod względem jakości i form sztuk rozpłodowych znalazłaby komisya zaledwo

20-tą część buhajów godnych licencyi; biorąc zaś na uwagę, że takie brakowanie bez możności zastąpienia odrzuconych sztuk lepszemi, byłoby klęską dla ludności, — wychodząc wreszcie ze stanowiska, że dla przyszłej skuteczności i doniosłości ustawy jest niezbędnem przyzwyczajenie ludności do tego, że nie wolno do obcych krów puszczać innych, jak licencyonowanych buhajów, postanowiliśmy w ciągu obecnie przeprowadzić się mającej licencyi w miejscowościach, gdzie buhajów zbyt mało, licencyonować bardzo oględnie. Po przeprowadzeniu licencyi ustawa ma być surowo przestrzegana i dopuszczanie nielicencyonowanych buhajów do obcych krów karane.

Tym sposobem przyzwyczajając ludność do używania licencyonowanego buhaja, od którego skoku płaci się 30 — 50centów, podczas gdy nielicencyonowane obecnie puszczano i za 10 cent; torujemy sobie drogę do coraz silniejszego brakowania, gorszych sztuk, czego tylko wtedy dopiąć można. kiedy się hodowcy zapewni dochód od skoku, usuwając obawę konkurencyi lichej nielicencyonowanej sztuki. W myśl tych awag została ogłoszona licencya na rok 1896.

Jakkolwiek pod względem rachunkowym stosunek okazuje się taki, jak w r 1895, gdyż licencyonowano buhajów 175, z czego przypada na dwory 38 sztuk, zaś 137 na buhaje włościańskie a ilość krów i jałowic wynosi obecnie w powiecie okrągło 29.000 sztuk, okazuje się więc brak 115 buhajów, to mimo to pod względem jakości sztuk do komisyi doprowadzonych, znać było znacznie większe zrozumienie celu, jak w r, 1895, a kilkakrotnie spotkała się komisya z buhajami, umyślnie w celu uzyskania licencyi zakupionymi. Mimo tych dodatnich objawów, ogólnie biorąc, hodowlana wartość licencyonowanych buhajów zaledwie w połowie odpowiada wymogom, a pomoc pieniężna obok ścisłego przestrzegania ustawy pod względem zakazu puszczania nielicencyonowanych buhajów do obcych krów nadzwyczajnie dodatnio wpłynąć może na podniesienie chowu bydła w tutejszym powiecie. W tym celu uważa komisya za najodpowiedniejszy środek ułatwienia włościanom chętnym we wsiach, gdzie dobrego buhaja nie ma, zakupno po zniżonej cenie przez komisyę wskazanych bubajów odpowiedniej dla miejscowości rasy.

Używając subwencye na pokrycie nadwyżki wartości buhaja ponad 20 — 25 cnt. za klgr. żywej wagi, którą to cenę każdy włościanin chętnie zapłaci, można w krótkim czasie dojść do bardzo pomyślnego rezultatu.

Przyjmując przeciętnie wagę buhaja zdatnego do skoku 300 klgr. jego wartość hodowlaną 30 — 35 cnt. za klgr. wypada jego koszt 90 — 105 zł. — W obec tego, że nabywający buhaja zapłaciłby za niego 60 — 70 zł. subwencya na sztukę wynosiłaby 30 — 40 zł. względnie 50 zł., czyli kwotę 1000 zł. rocznie można dać powiatowi, co najmniej na 20 dobrych buhajów. Ustawą przewidziany obowiązek zakupywania buhajów przez gminy uważa komisya za ostateczną ucieczkę, której jak najstaranniej unikać należy, wyjątkowo tylko może się to udać, a w ogóle byłaby tego rodzaju pomoc źródłem nadużyć. Buhaje gminne zdaniem komisyi mogą mieć w naszym powiecie racyę bytu dopiero po kilku latach, skoro ustawa z całą ścisłością przeprowadzona, wzbudzi w ludności większy interes i lepsze zrozumienie wartości lepszej hodowli bydła.

Powiat Chrzanów.

W roku 1895 przeprowadzono licencyonowanie głównie w celu, aby się przekonać, jaka ilość buhajów odpowiadających warunkom racyonalnego chowu bydła znajduje się w powiecie. Rezultat był bardzo ujemny, gdyż zaledwie 11 sztuk z całego powiatu można było licencyonować. Wskutek tego komisya i Wydział Rady powiatowej czynili starania, aby polepszyć w tym względzie stosunki i przygotować umożliwienie wprowadzenia ustawy w r. 1896.

Co do wstępnych czynności komisyi w r. b złożył Wydział Rady powiatowej Wysokiemu Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z dnia 12. lutego 1896. L. 521.

W ślad za uchwałami komisyi Wydział Rady powiatowej rozesłał kilkakrotnie okólniki do wzzystkich gmin, i odbył kilka sesyj z przełożonymi tychże, celem wyjaśnienia postanowień ustawy, obowiązków z tychże dla gmin wypływających i skutków zaniedbania. Przytem poczynił Wydział różne ułatwienia dla gmin. Przyrzekł udzielanie pożyczek i subwencyj z powiatowego funduszu hodowlanego, postanowił zagwarantować w razie potrzeby utrzymującemu buhaja dla gminy pewny roczny dochód etc. etc.

Wynik tegorocznego licencyonowania był, że uznano w całym powiecie 55 sztuk buhajów za odpowiadających wymaganiom; z tego przypada 48 sztuk na 49 gmin, w których ustawa zostaje w roku bieżącym wprowadzoną, zaś 7 sztuk na 35

gmin co do których postawiony był wniosek o zawieszenie w nich przepisów ustawy o przemusie licencyonowania jeszcze na r. 1896. Według postanowień komisyi oznaczających liczbę buhajów potrzebnych dla pojedynczych gmin, brakuje w gminach obowiązanych około 20 sztuk. Wydział powiatowy poczynił dalsze starania celem uzupełnienia braków, a udzielając c. k. Starostwu regestra licencyonowanych buhajów, odniósł się zarazem do tejże władzy o współdziałanie w tym kierunku z reprenzentacyą powiatową i ewentualne zarządzenie środków zaradczych w myśl §. 11 ustawy hodowlanej.

Powiat Grybów.

Jak w roku poprzednim tak samo i w roku bieżącym przedsięwzięto licencyonowanie w 4 miejscowościach. Według wykazu stanu bydła rogatego znajdowało się z dnia 31. grudnia 1895 w powiecie grybowskim:

w gminach	11.210	krów i	3.642	jałówek	=	14.852	sztuk
na obszarach	682	„	455	„	=	1.137	„
łącznie	11.892	krów i	4.097	jałówek	=	15.989	sztuk.

Stan zaś buhajów przedstawiał się:

w gminach	67	sztuk
na obszarach	107	„
łącznie	174	sztuk.

Z wykazanych buhajów przedstawiono komisyi:

buhajów gminnych	32	sztuk
„ dworskich	5	„

razem 37 sztuk z których komisya przyznała licencyę 34 sztukom, odmówiła zaś 3 buhajom jako nieodpowiednim.

Z powyższego zestawienia wynika, że licząc 1 buhaja zdolnego do rozpłodu na 80—100 krów, potrzeba takich buhajów w powiecie 177 sztuk na 15.989 krów i jałówek; w obec czego okazuje się ogólny brak buhajów, gdyż na 470 krów i jałówek przypada jeden licencyonowany buhaj.

Celem praktycznego wykonania ustawy hodowlanej jest niezbędnem: *a)* udzielenie gminom dystryktu ciężkowickiego i bobowskiego pożyczki bezprocentowej na zakupno buhajów, zaś gminom dyskryktu śnietnickiego, jako najuboższym dostarczanie buhajów bezpłatnie; *b)* oddanie buhajów nabytych za pożyczke bezprocentową, jakoteż i bezpłatnie dostarczonych pod kontrolą i nadzór Wydziału powiatowego, celem uzyskania gwarancyi odpowiedniego żywienia i pielęgnowania, nadto, by zapobiedz częstszemu odlatowaniu dziennie jednym buhajem jak raz jeden, — wyjątkowo tylko 2 razy najwyżej. Sprawdzono bowiem, iż w gminach górskich dystryktu śnietnickiego puszczają hodowcy swe buhaje dziennie po 4—6 razy do krów lub jałówek. Następstwem tak niewłaściwego obchodzenia się z buhajami włościańskiemi jest degeneracya i z nią połączone karłowate nierozwinięte kształty, tem więcej przy nadzwyczaj skromnem żywieniu przeważnie słomą.

Powiat Limanowa.

Ponieważ w naszym górskim powiecie licencyonowanie w zimie jest niemożliwem, gdyż na 6 tygodni naprzód nie można wiedzieć, czy śniegi pozwolą dojechać i doprowadzić buhaje, gdzie potrzeba nie chcąc zaś przeszkadzać tem podczas najpilniejszych robót wiosennych, naznaczono tegoroczne licencyonowauie dopiero na początek maja, t. j. od 1—9. włącznie.

Drugi już rok z rzędu licencyonowanie przeprowadzając komisya doszła do przekonania, że część powiatu południowo-zachodnia nie posiada ani dostatecznego materyału, ani tej co ważniejsza dostatecznych zresztą warunków, by licencyonowanie mogło tam przynieść jaką korzyść. Dla tego proponuje komisya stosownie do brzmienia §. 21 ustawy o licencyonowaniu buhaji, zawieszenie na przeciąg lat dziesięciu mocy

prawnej §. 2, 3, 8 i 9 dla tejże części powiatu obejmującej 27 gmin. W tych 27 gminach były wprawdzie 24 buhaje licencyonowane w tym roku, ale pomijając, że to ilość nader mała, to bardzo było trzeba patrzeć przez palce na jakość tego hodowlanego materyału, gdyż z tych 24 buhai kilka zaledwie rzeczywiście się do licencyonowania kwalifikowało naprawdę. Resztę zaś licencyonowano dla tego tylko, by na początek nie zrażać ludności zbyt pedantycznem przeprowania ustawy. Z reszty gmin powiatu, w ilości 64 nie przedstawiło do licencyouowania 33 gminy żadnych buhaji, zaś w 31 gminach licencyonowała komisya 81 buhaji, zaś 12 buhajom licencyi odmówiła. Z tych 81 buhaji było 24 sztuk buhaji dworskich i 57 sztuk włościańskich. Z tych 57 sztuk zaś znalazła komisya kilkanaście sztuk bardzo dobrych, około 10 sztuk gorszych niż średnie, reszta to buhaje przeciętne, nie pierwszorzędnej jakości, lecz nie złe, stanowiące dostateczny materyał hodowlany na razie, tem bardziej w obec pomocy 24 buhajów dworskich i owych najlepszych kilkunastu. Przedstawienie przez przez 31 gmin 81 buhaji i 12, którym licencya odmówioną została, razem 93 sztuk dowodzi, że ludność tutejsza chętnie się nagina do postanowień ustawy, rozumiejąc jej dla hodowli znaczenie. to też fakt, że 33 gminy na 64 żadnych buhaji nie przedstawiło, wskazuje na niedbalstwo zarządów gminnych, które nie musiały należycie ogłosić i objaśnić okólnika komisyi licencyonującej, ogłaszającego miejsce i czas licencyonowania. Zaradzenie temu na przyszłość możliwe jest w dwojaki sposób: 1) zachętą, 2) karą. Co do sposobu pierwszego komisya wystarać się zdołała na razie tylko o 60 zł. subwencyi z Towarzystwa rolniczego okręgowego sądeckiego, które rozdzieliwszy na 2 części, udzieliła subwencyi dwom buhajom najlepszym, jakie spotkała, tworząc w ten sposób w gminach Pisarzowa i Przyszowa dwie stacye buhaji subwencyonowanych. Co do sposobu drugiego, to równocześnie z wykazem buhaji licencyonowanych udziela komisya władzy politycznej powiatu wykaz owych 33 gmin z prośbą, by żandarmerya otrzymała polecenienie specyalnie w tych gminach zwrócić uwagę na przekroczenie płynące z niedopełnienia przepisów §. 2 ustawy o licencyonowaniu buhaji, oraz władzy autonomicznej powiatu, by w drodze dyscyplinarnej wpłynęła na zwierzchność onych 33 gmin.

Reasumując rzecz całą, stwierdza komisya licencyonująca, że powiat limanowski, prócz owych wymienionych 27 gmin, posiada chów bydła względnie do naszych stosunków dość wysoko stojący, czego widomym znakiem jest fakt, że powiat ten posiada aż 2 wielkie rynki targowe na woły: w Limanowy i Tymbarku, którymi eksportuje rocznie bardzo znaczną ilość wielkiego i tucznego bydła, prócz 6 miejsc jarmarcznych, w których się sprzedaje także znaczną bardzo ilość drobniejszego bydła. Mniema wreszcie komisya, że ścisłe trzymanie się przepisów wykonawczych do §. 5 ustawy, gdzie jest powiedziane, że licencyonowanie główne ma się odbywać łącznie z premiowaniem, byłoby bardzo pożądanem.

Powiat Pilzno.

Wynik tegorocznego licencyonowania buhaji w porównaniu z zeszłorocznem jest pomyślniejszy, wszelako nie odpowiada wymogom ustawy. Ogólnie prezentowano 138 sztuk, z tych zalicencyonowano 119 buhaji, co na ogólną ilość włościańskich krów i jałówek tutejszego powiatu (15.340) jest za mało. Tylko w gminach wschodnich i południowych budzi ustawa zainteresowanie, druga część powiatu zachowuje się apatycznie i stara się obejść ustawę na wszelkie możliwe strony. Steoretypowem jest oświadczenie tych gmin, że nie mają odpowiednich buhaji do licencyonowania, na zakypno zaś gminnego buhaja nawet przy subwencyi ich nie stać, a w każdym razie nikt się nie chce podjąć utrzymania takowego, proszą tedy o zawieszenie §. 2, 3, 8 i 9 ustawy.

Najwięcej niechęci okazują gminy najbogatsze, o najlepszych glebach n. p. Jodłowa, mająca 1.400 krów i jałówek, ma oprócz 2 dworskich tylko jednego licencyonowanego buhaja. Podobnie Lubcza i Jastrząbka. Komisya licencyonująca prosiła tak c. k. Starostwo, jakoteż Wydział Rady powiatowej odezwą z dnia 7. sierpnia o zmuszenie tych gmin, aby postarały się o uzupełnienie ilości buhaji, dotąd jednak wspomniane władze nic kategorycznego nie zarządziły. Jak powiedziano lud w swoim konserwatyzmie jest ustawie przeciwny — naj bude, jak buwało, — przy danych zaś środkach t. j. lichym materyale rozpłodników, trudno będzie wykazać im korzyści z tej

ustawy, trzeba tedy albo bezwzględnie z całą surowością zastosowywać ustawę przy energicznem współdziałaniu wyższych władz lub też przyjść gminom z pomocą w podobny sposób jak w Czechach, t. j. dotyczące Towarzystwo rolnicze i komisya licencyonująca powinny ilość buhaji, chociażby za połowę ceny kupna rozlicytować w powiatowem mieście między włościan; za uzyskaną ze sprzedaży kwotę zrobić tak samo i t. d. i t. d. aż do wyczerpania jej. Kupujący zaś włościanie obowiązują się odstanowić zakupionym buhajem na razie tylko 50 krów cudzych i to po stale nisko unormowanej cenie (n. p. 10 ct.) od sztuki; poczem staje się buhaj wyłączną własnością nabywcy. W ten sposób uzyskałyby gminy zdatnych rozpłodników a poszczególni nabywcy uczuliby oprócz dobrego interesu zamiłowanie do lepszej rasy, a co najważniejsza rywalizowaliby skutecznie i trudną dziś do wytępienia niesumienną konkurencyą posiadaczy nielicencyonowanych nędznych buhaji. Drugi sposób: wypłacanie z tych samych, co poprzednio funduszów właścicielom buhaji albo ryczałtowych subwencyj lub też od każdej odstanowionej sztuki pod warunkiem, że będą dopuszczać buhaje do gminnych krów i jałówek zupełnie darmo. Sposób ten jednak również kosztowny, a mniej skuteczny. Na razie szkodzi ustawie najwięcej wyż wspomniana nieuczciwa konkurencya posiadaczy nielicencyonowanych buhaji, którzy po 10 ct. a nawet taniej pozwalają buhaji swoich używać. Że w gminach to chętnie tolerują, najlepszym dowodem, że podań o nieprawne odstanowienie w bieżącym roku wpłynęło tylko dwa.

Powiat Ropczyce.

Licencyonowanie buhaji w myśl ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 przeprowadzone zostało w powiecie ropczyckim w dniach od 24—26. maja r. b. Dla dogodności interesowanych wyznaczone zostały 3 miejscowości, które za najodpowiedniejsze dla pojedyńczych gmin uznane zostału i tam też buhaje do licencyonowania doprowadzono. Wynik był ten, że licencyonowano 43 sztuk. Późniejsze dodatkowe zgłoszenia o licencyonowanie nie wpłynęły. Załączony rejestr licencyonowanych w tym roku buhaji przekonuje, jak niedostateczną i nieproporcyonalną jest w tutejszym powiecie (79 gmin) liczba rozpłodników do liczby krów i jałówek. Wypadałoby przeto pomnożyć liczbę zdatnych do rozpłodu buhaji. Rada powiatowa w Ropczycach przeznaczyła na razie 100 zł. na ten cel.

Powiat Tarnów.

Po przeprowadzeniu czynności licencyjnych powiatu tarnowskiego przedkładamy następujące sprawozdanie:

Mała liczba buhaji licencyonowanych w powiecie naszym pochodzi nietylko z braku odpowiednich buhaji, lecz także i z tego powodu, że włościanie posiadający buhaje, nie znają dążności odnośnej ustawy, a nadto sposób zawiadamiania ich przez zwierzchności gminne wprost nie wystarcza. Z tego powodu komisya prawie wszędzie znalazła mniej buhaji do licencyonowania dostawionych, aniżeli w gminach rzeczywiście się znajduje, a nawet spostrzegła pewne niedowierzanie ze strony włościan. Nadto dawały się słyszeć niedorzeczne wieści n. p. że licencyonowanego buhaja nie wolno będzie sprzedawać i t. p. Jesteśmy jednak przekonani, że przy pomocy władz rządowych i autonomicznych, tudzież towarzystw i kółek rolniczych, któreby w tym kierunku oświecały włościan rezultaty licencyonowania co rok będą się polepszać. Co do materyału, dostawi nego do licencyonowania przyznać należy, że obok bardzo lichych buhaji znalazła komisya dobre, ba nawet bardzo dobre sztuki. Podział zaś naturalnie nie jest jeszcze tak ścisły, jak linia demarkacyjna c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie go przepisała, ale wszędzie znać dążność, żeby bydło należące do ras nizinnych z okolic górzystych usuwać. Komisya licencyonująca uwzględniając stosunki stanu bydła w tutejszej okolicy postępowała w tym roku dosyć umiarkowanie przy licencyonowaniu tutejszych sztuk, ma bowiem nadzieję, że przy widocznem podnoszeniu się chowu bydła u tutejszych włościan w przyszłości co raz lepsze buhaje będą jej przedstawiane i wtedy dopiero będzie na czasie stawianie ostrzejszych warunków przy licencyowaniu.

Powiat Wadowice.

Komisyj było wyznaczonych 13, a miejscowości były tak wybrane. że gminy z łatwością mogły swoje buhajki dostawić. Na główne komisye dostawiono ogółem 160 sztuk buhajów, z czego 134 licencyonowano. W obec tego, że w wadowickim powiecie wykazanych było około 25.000 krów i jałowic, przeto brakowało jeszcze 116 sztuk buhajów, biorąc 100 krów i jałowic na jednego buhaja. Dużo buhajów licencyonowano na obszarach dworskich dzięki członkom komisyi, którzy trudu nie szczędzili, gdyż prawie z każdego miejsca komisyi robiono wycieczki do dworów i tam na miejscu buhajki wybierano. To też licencyonowano na oborach dworskich po 2—5 sztuk tak, że niektóre gminy kompletnie są zaopatrzone w dobre buhaje. Postępowanie komisyi pod względem licencyonowania buhajów było bardzo pobłażliwem i odrzucano tylko takie buhaje, którym już absolutnie nie można było udzielić pozwolenia do stanowienia cudzych krów i jałowic, a to na podstawie już naprzód powziętego przekonania, że w pierwszym roku należy dążyć do zaprowadzenia ustawy we wszystkich gminach powiatu, więc trzeba bylo zaopatrzyć gminy w przepisową ilość buhajów, aby członkowie gmin nie mieli sposobności i powodów do omijania ustawy. Porównując wykazy stanu bydła z ilością przyprowadzonych buhaji pokazało się, że wiele ich przed komisyę nie przyprowadzono. Powodem tego było: 1) że ustawa była przez ludzi zupełnie mylnie zrozumianą, którzy byli tego przykonania, iż od licencyonowanych buhajów opłacać będę podatki; 2) że buhajów tych nie wolno będzie im sprzedawać; 3) że tylko rosłe buhaje będą licencyowane, a w końcu 4) że wiele zwierzchności gminnych wcale swoich członków o komisyach nie zawiadomiło i dopiero w ostatniej chwili, kiedy komisya była na miejscu, buhaje na miejsce komisyi sprowadzali. W obec tego, że okazał się wielki brak buhajów, a mając to przekonanie, że po gminach znajduje się dostateczna ilość tychże, któreby na razie mogły być licencyowane, wydano okólnik do gmin, który o tyle poskutkował, że gminy zachowujące się zupełnie biernie względem ustawy poczęły się nią więcej zajmować i zgłaszały się nią więcej zajmować i zgłaszały się do biura po ustne jakoteż i pisemne informacye. Wreszcie zaczęto zgłaszać buhaje do dodatkowych komisyj licencyjnych buhaje.

Wykazy bydła są niedokładnie przeprowadzane, a nawet zauważano w kilku gminach, że wykazy umyślnie bywają fałszowane, aby komisye w błąd wprowadzić pod względem wyznaczenia dla nich ilości buhajów. Jeśliby ustawa ta prawdziwy pożytek przynieść miała, to władze, które w myśl ustawy (§. 18) wszelkiej pomocy kokomisyi licencyjnej buhajów udzielić powinny, daleko energiczniej działać muszą, jak to dotąd w tutejszym powiecie się dzieje. W szczególności należałoby władzom czuwać, aby §. 15 i 16 ściśle przez hodowców bydła był przestrzegany, gdyż właściele licencyonowanych buhajów skarzyli się, że właściciele krów i jałowic wcale się do ustawy nie stosują i doprowadzają takowe do buhajów licencyonowanych są na znaczne straty narażeni chcąc się zastosować do §. 13 i przepisów wykonawczych tegoż paragrafu. Do komisyi licencyjnyj zgłoszono około 80 sztuk celem udzielenia im przy dodatkowych komisyach licencyi. Przy tych przedstawiono około 150 sztuk, z których wybraliśmy zaledwie 101, reszta była albo za młodą albo do rozpłodu niezdatną. Tutaj nadmienia się, że o czasie i miejscowości, w której komisya dodatkowa odbyć się miała, wszystkie gminy a także i te, które do ustawy zastosować się nie chciały, uwiadomionemi zostały. Ogółem przedstawiono 310 sztuk, z których 235 otrzymało pozwolenie do stanowienia cudzych krów i jałowic. Brakowałoby przeto tylko 15 buhajów, w rzeczywistości brakuje ich znacznie więcej, gdyż buhajki nie są równie rozdzielone, mianowicie w niektórych miejscowościach jest ich nadwyżka, w niektórych zaś brakuje ich zupełnie.

W powiecie tutejszym nie ma bydła o szczególnie wybitnych typach, jest to tylko conglomerat, składający się z różnych możebnych ras, jakie tylko do Galicyi sprowadzane były, jak: holendrów, szwyców, algauerów i t. p. z tą tylko różnicą, że w niektórych gminach bydło lepiej jest utrzymywane, a w innych gorzej. W szczególności zauważyliśmy jednak, że dużo górskich dmin posiada więcej i lepiej chowanego bydła, aniżeli gminy z nad Wisły. Przy energicznem czuwaniu i przestrzeganiu ustawy i przy pomocy niezbędnie potrzebnych subwencyj na zakupno lepszych buhajów, jakoteż i przez premiowanie lepszych i lepiej chowanych buhajów, ustawa w krótkim czasie chów bydła bardzo podniesie.

B) Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie.

Powiat Bohorodczany.

Komisya licencyonująca buhaje okręgu sądowego bohorodczańskiego przedsięwzięła tegoroczne główne licencyonowanie dzieląc cały okręg na 3 rejony przy ustanowieniu w każdym rejonie stacyi dla okolicznych gmin celem ułatwienia stronom dostawienia rozpłodników. Z ogólnej sumy 31 przedstawionych buhajów uznała komisya za zdolnych razem 20 sztuk. Rezultat ten jakkolwiek daleko odchodzący od wymogów ustawy, wedle której na znajdujących się w okręgu 4830 krów i 1531 jałówek, razem 6361 sztuk trzebaby 63 licencyonowanych buhajów, bądź co bądź nazwać się musi pomyślnym, a w rezultacie tym upatruje komisya przedewszystkiem ten pocieszający objaw, że ustawa z d. 20 lipca 1892 o licencyonowaniu buhajów tyle pożądana i tak wielkiej doniosłości w tutejszym okręgu wprowadzona w życie dopiero od pół roku, od kiedy komisye licencyonujące zostały zorganizowane, już wywiera dobre skutki, że ludność zrozumiała cel i zamiar ustawy i przejęła się nią, podczas gdy bowiem dotąd w naszej okolicy prawie nie widziano buhaja lepszej rasy, teraz już znajduje się 20 buhajów i to rasy bardzo poprawnej. Liczba jak na początek bardzo pokaźna, bo już w $^1/_3$ części zaspokoić mogąca rzeczywistą potrzebę. Spodziewać się należy, że w następnych 2 latach przy dołożeniu starać ze strony powołanych do tego czynników, przy niesieniu ludności pod tym względem pomocy tak moralnej, jako też i materyalnej, przy zastosowaniu zaś także w wypadkach spostrzeżonego pouczeniem i dobrą radą nie dającego się złamać oporu, środków przymusowych w ustawie przewidzianych, da się osiągnąć rezultat wymogom ustawy zupełnie odpowiadający.

Powiat Brzeżany.

Rezultatem licencyonowania jest zalicencyonowanych 8 buhajów, należących do właścicieli większej posiadłości i 1 właściciela mniejszej posiadłości na 6.120 sztuk krów i jałówek, znajdujących się w okręgu. Powody tego ujemnego rezultaty byłyby następujące:

1) Bieda spowodowana trzechletnim nieurodzajem.

2) Skupowanie buhaji przez przedsiębiorców wyznania mojżeszowego dla tuczenia kartoflami lub na paszy, gdzie włościanie za kilka krajcarów lub wódkę, dane tak zwanemu szafarzowi, odstanawiają swe bydło bez wzgtędu na wiek, budowę i t. d. buhaja.

3) Sposób licencyonowania niewygodny dla interesowanych właścicieli buhaji, gdyż transport kilka a nawet kilkanaście kilometrów najlagodniejszego nawet buhaja jest połączony z trudem i niebezpieczeństwem.

4) Specyalnie tego roku, pomimo iż starano się wybrać czas po dokonanych po siewach, te tak były opóźnione, że robota, przeważnie koło sadzenia kartofli, była także prawdopodobnym powodem niezjawienia się dużo właścicieli buhaji na punkta zborne przeznaczone do licencyonowania.

Powiat Buczacz.

Komisya rozpoczęła swoją czynność 14. lipca a ukończyła 17. lipca. Naznaczyła 7 punktów zbornych. Licencyonowano 25 sztuk. W ogóle zauważyła komisya zupełne niedbalstwo w przestrzeganiu ustawy licencyjnej. Ani c. k. Starostwo ani Żandarmerya zupełnie się tem nie zajmują i robi się wszędzie co kto chce. Wskutek tego pomimo ścisłego przeprowadzenia licencyi 1895 r. żadnego postępu ku lepszemu nie ma, a raczej cofnięcie się wstecz.

Powiat Cieszanów.

Dnia 20. czerwca b. r. odbyła się przeglądowa wystawa bydła włościańskiego w Oleszycach, urządzona staraniem cieszanowskiego oddziału Towarzystwa gospodarskiego. Przy tej sposobności urzędowała także komisya licencyonująca buhaje w okręgu lubaczowskim. Stosownie do wniosków komisyi licencyonującej, zatwierdzonych przez

Wysoki Wydział krajowy ustawa z dnia 20. lipca 1892 weszła w życie w r. 1895 w podokręgu oleszyckim. W r. 1896 wchodzi w zastosowanie rzeczona ustawa w podokręgu lubaczowskim. W dniu 20. czerwca r. b. przedstawiono komisyi 37 buhajów, z których 33 otrzymało licencyę.

Powiat Dobromil.

W porównaniu z rezultatem czynności w r. 1895, gdzie tylko 11 buhajów, a tylko 1 włościański zostało licencyonowanych, przedstawia się rezultat tegoroczny więcej pocieszającym, licencyonowano bowiem 24 buhajów, z których 6 należy do włościan, co w każdym razie świadczy o zbawiennym zwrocie zapatrywań gmin wiejskich na całą ustawę hodowlaną i o chętniejszem do niej stosowaniu się. Nadmienić jednak należy, że komisya uwzględniając uwagi włościan, że dla ich drobnych krów ciężkie buhaje, po dworach hodowane, nie są odpowiedne i chcąc ich zachęcić do hodowania własnych, musiała odstąpić w pewnej mierze od wymogów Instrukcyi do przepisów wykonawczych dołączonej tak co do wieku buhaji, jak i co do rasy, zadawalniając się silną budową, zwłaszcza że i Komitet Towarzystwa gospodarskiego lwowskiego w tym duchu komisye licencyonujące poinformował. Na 42 gmin okręgu bireckiego w 24 gminach ustawa z dnia 20. lipca 1892 faktycznie w życie wprowadzoną została, co zawsze za objaw dodatni uważać należy. W 6 gminach oświadczyły zwierzchności gminne albo, że jeszcze w tym roku korzystać będą z buhaji licencyonowanych na dotyczących obszarach dworskich, względem których ugody pozawierają — albo, że będą starać się o uzyskanie pożyczki z funduszów na ten cel przeznaczonych dla zakupienia własnego buhaja. Dysonansem jest więc tylko zachowaniem się 12 gmin, które okazały zupełną apatyą lub lekceważenie ustawy, bo nawet do komisyi licencyonującej nie stawił się nikt ze zwierzchnoćci gminnej, z którym możnaby pouczając ich o znaczeniu ustawy hodowlanej i o możności uzyskania pożyczki dla nabycia buhaja w tym celu pertraktować. Ponieważ zaś niektóre z tych gmin mają nawet blisko 300 krów i niepodobna przypuścić, aby ustawa z dnia 20. lipca 1892 nie była tam przekraczana, przeto składając w myśl przepisów wykonawczych do §. 7 regestr licencyonowanych buhajów w Wydziale powiatowym wyraziłem konieczności: ukarania upornych zwierzchności gminnych oraz odniesienia się do c. k. Starostwa, aby w tych 12 gminach przekroczenia ustawy hodowlanej, które się z pewnością wydarzać będą, z całą surowością karane były.

Powiat Kamionka strumiłowa.

Komisyi licencyonującej buhaje na r. 1896 w okręgu radziechowskim przedstawiono do licencyi 47 buhajów, z których licencyonowano według załączonego wykazu 16 sztuk, a mianowicie: 8 sztuk z obszarów dworskich, a 8 sztuk z gmin — rasy: Simenthal-Schwitz, Bern-Schwitz, oraz poprawnej rasy krajowej wyżej wyrażonymi rasami. Reszta, t. j. 31 sztuk, jako zupełnie nieodpowiadające warunkom rozpłodnika nie przyjęto. Ilość buhaji za mała z uwagi na ilość krów i cielic, znajdujących się w okręgu. Według urzędowych wykazów znajduje się krów 5.145 sztuk, jałówek 2.796 sztuk, czyli razem zdolnych do rozpłodu 7.941 sztuk u gmin i obszarów dworskich; potrzebaby zatem buhaji co najmniej 80 sztuk. Zaprowadzenie przymusowe buhaji gminnych jest konieczne. Zainteresowanie się ludności chowem bydła dosyć dobre, materyał do rozpłodu nie zły, w większej części poprawny rasami: Bern-Schwitz, Simenthal, a gdzie niegdzie Holendry. Na przyszłość, aby ułatwić właścicielom zbyt oddalonym doprowadzanie buhaji do stacyi spędu, więcej takowych urządzić wypadałoby. Nadto należałoby już z dniem 1. marca każdego roku licencyonowanie rozpocząć, jako w czasie najdogodniejszym dla gospodarzy.

Powiat Kołomyja.

Komisya przeprowadziła w drugiej połowie maja b. r. licencyonowanie buhaji w okręgu sądowym peczeniżyńskim. Z przedstawionych przed komisyę buhaji zostało licencyonowanych 19 sztuk rozpłodników, okazuje się więc brak odpowiednio do stosunku krów i cielic 6.819 sztuk w tym okręgu zwyż 50 sztuk rozpłodników. Komisya przeprowadziła licencyowanie buhaji w czasie drugiej połowy kwietnia i pierwszych

dni Maja w okręgu sądowym Kołomyjskim. Według wykazu stanu bydła ma być w tym powiecie tak na obszarach dworskich, jakoteż i w gminach 61 buhaji używanych na 9.659 sztuk krów i cielic, zatem wypadałby na 159 krow i cielic 1 reproduktor.

Nie wszystkie gminy przedstawiły swoich rozpłodników komisyi licencyonującej, jak się zdaje wskutek lekceważenia ustaw krajowych i rozporządzeń władz. Z przyprowadzonych przed komisyę buhaji zostało zalicencyonowanych tylko 30 sztuk rozpłodnikow i to z najw ększem uwzględnieniem dla braku lepszych buhaji nie trzymając się ściśle instrukcyi. Ogółem potrzebowałyby gminy 50 rozpłodników zakupić. Przy sposobności licencyonowania zauważano, że w tych miejscowościach, gdzie istnieją stacye buhaji licencyonowanych stan bydła daleko korzystniej się przedstawia.

Powiat Kossów.

Do licencyonowania w dniach 27, 28 i 19 maja br. przedstawiono komisyi 25 sztuk buhajów. Chociaż bardzo względnie sprawę traktowano, licencyonowano 22 sztuk, 3 sztukom zaś jako nieprzydatnym licencyi odmówiono. Z wyjątkiem gminy Kuty-stare, która przedstawiła na posiadanych według wykazu statystycznego z końcem grudnia 1892 412 sztuk krów i jałowic, 8 sztuk pięknych buhaji do lic ncyonowania, komisya przekonała się, że w gminie tej wyjątkowo na cały powiat Kossowski bydło najpiękniejsze. Reszta 24 gmin w okręgu Kuty-Żabie przedstawiło razem 11 sztuk, 3 sztuki zaś obszary dworskie. Wykazy statystyczne wykazują w okręgu Kuty-Żabie, obejmującym 25 gmin 11.790 sztuk krów i jałowic i 548 sztuk buhajów, używanych a nie licencyonowanych. Przedstawienie komisyi 25 sztuk buhajów do licencyonowania jest najlepszym dowodem, że gminy niepojmując własnego interesu, sprawę bagatelizują i wezwania okólnikiem przez Wydział powiatowy rozesłanego nie słuchają.

Powiat Lisko.

Licencyonowanie buhajów odbyło się w okręgu sądowym Lisko w pięciu miejscowościach, a mianowicie: w Lisku, Bóbrce, Tarnawie, Kalnicy i Wańkowie.

Licencye otrzymało sztuk 24. W porównaniu z rokiem ubiegłym rezultat jest lepszy, jednakowoż w obec 43 gmin, które do tego okręgu należą, ilość buhajów jest stanowczo za małą. Powodem, że stosunkowo mało buhajów przedstawiono jest, że w powiecie znajduje się dużo ludzi nie chcących się nagiąć do ustawy i pragnących usunąć się od wszelkiej kontroli a w pierwszym rzędzie handlarze, którzy mieszkając po wsiach trudnią się handlem bydła i nabywszy buhaja puszczają za mierną opłatą włościanom przez czas dopokąd tego bujaczka nie sprzedadzą. Jest to dla nich zarobkiem, a wielką szkodą dla hodowli. Zapobiedz mogłyby temu władze rządowe, gdyby przez żandarmeryę tropić takich handlarzy kazały. Okręg tutejszy zasługiwałby na szczególną opiekę w hodowli bydła, gdyż są tu wszelkie warunki do jej podniesienia u włościan. Są łąki i pastwiska. Kupcy na targi zjeżdżają z Węgier, Szląska i Morawy znajdując potrzebny im towar w bydle na opas zdatnem. Włościanie jednak stosunkowo mało przychowują cieląt. gdyż większą ich część (w cenie od 1 zł. 50 ct. — 3 zł.) sprzedają na rzeź przekupniom, gdyż jako lichej od byle jakich buhajów pochodzące do chowu się nie nadają.

Powiat Mościska.

Komisya licencyonująca buhaje w okręgu Sądowa Wisznia powiatu Mościskiego ukończyła główne doroczne licencyonowanie. O jakości bydła u włościan tutejszego okręgu komisya nie widzi powodu obszernie się rozwodzić, zdanie swe bowiem w tej sprawie wyraziła w sprawozdaniu zeszłorocznem, a od tego czasu stan zupełnie się nie zmienił. W obec tego i sposób postępowania komisyi nie uległ zasadniczej zmianie. Tak jak w roku zeszłym podzieliła komisya gminy na trzy kategorye, zaliczając do I-szej takie gminy, w których komisya znalazła dostateczną ilość buhaji, w których komisye znalazła dostateczną ilość buhaji, w których przeto nic nie stoi na przeszkodzie wprowadzeniu w wykonanie ustawy z 20 lipca 1892; do drugiej te gminy, gdzie również ustawę w wykonanie wprowadzić należy, polecając jednak, aby w myśl §. 9. każda z nich postarała się o jednego buhaja, któregoby komisya licencyonować mogła; — w końcu do trzeciej kategoryi te gminy, w których ustawa obecnie wprowadzoną być nie może, wprowadzenie jej bowiem wymagałoby spowodowania tych gmin, by

każda po kilka buhaji nabyła, co przechodziłoby ich możność. Do I. kategoryi zaliczyła komisya 12, do II. 14. do III. zaś 7 gmin.

W dalszem wykonaniu swego zakresu działania komisya przedłożyła Świetnemu Wydziałowi powiatowemu i c. k. Starostwu w Mościskach wykaz licencyonowanych buhaji, tudzież prosiła te władze, by w gminach do kategoryi I. i II. należących zechciały niezwłocznie ustawę z 20/7 1892 w wykonanie wprowadzić, a nadto gminy do kategoryi II. należące, zawezwały, by w nieprzekraczalnym terminie 30 dniowym każda z nich postarała się o jednego buhaja, któregoby komisya licencyonować mogła; przyczemby je pouczyły, że mogą korzystać z bezprocentowych pożyczek z funduszu krajowego na zakupno buhaji gminnych.

Komisya podnieść musi niestety, że na licznych obszarach dworskich, jak to wykaz licencyonowania wykazuje, nie mogła licencyonować buhaje i to nie dla braku dobrej woli właścicieli obszarów dworskich, lecz z powodu w części bardzo złego materyału, w części zaś zupełnego braku buhaja na obszarach dworskich, co naturalnie znacznie utrudnia wprowadzenie ustawy w dotyczących gminach. Komisya jak w roku zeszłym tak i w tym roku powodowała się przy licencyonowaniu tą zasadą, by ze względu na dzisiejsze skarłowacenie bydła włościańskiego licencyonować każdego buhaja możliwie zbudowanego bez względu na jego rasę, aby w ten sposób przez jak najrychlejszą możność wprowadzenia w życie ustawy doprowadzić do poprawienia progenitury bydła. Co do ewentualnego zakupna gminnych buhaji postanowiła komisya proponować zakupno buhaji rasy Simenthal dla okolicy pagórkowatej o glebie gliniastej, zaś rasy krajowej na piaskach. W końcu musi komisya z zadowoleniem skonstatować, że tegoroczne wykazy bydła przez gminy podane znacznie więcej były do prawdy zbliżone, niż zeszłoroczne.

Powiat Nadwórna.

Komisya licencyonująca tutejszego powiatu odbyła w tym roku główne licencyonowanie w czasie od 19. marca do 15. kwietnia.

Z zestawienia z całego powiatu okazuje się:

I. okręg	Nadwórna	potrzebuje	25	buhaji —	ma	10	licen: —	2 subw.	potrzebuje	13 sztuk
II. „	Pasieczna	„	16	„	„	5	—	— „	„	11 „
III. „	Kamienna	„	22	„	„	13	—	5 „	„	4 „
IV. „	Majdan średn.	„	33	„	„	16	—	4 „	„	13 „
V. „	Łanczyn	„	17	„	„	4	—	1 „	„	12 „
VI. „	Delatyn	„	14	„	„	4	—			10 „
VII. „	Ostawy białe	„	8	„	„	—	—			8 „
VIII. „	Mikuliczyn	„	33	„	„	1	—			32 „

Na cały powiat potrzeba 168 buhaji, jest 53 lic, 12 subwencyjnych, — potrzebuje 103 sztuk.

Zestawienie to wykazuje, jak wielkiej liczby buhaji potrzebuje jeszcze tutejszy powiat, ażeby krowy i jałówki pokryć dobrymi rozpłodnikami. To też komisya nie szczędziła rad swych i informacyj, w jaki sposób mogliby włościanie korzystać z funduszu przyznanego przez Wysoki Sejm na zakupno buhaji gminnych, oraz upominała gospodarzy, by buhaji nielicencyonowanych do stanowienia krów nie używali, gdyż w przeciwnym razie będą ostro karani grzywnami pieniężnemi, czego zresztą przykłady mieli już i w minionym okresie r. 1805. W ogóle komisya tegoroczna wstępowała w ślady komisyi zeszłorocznej, która postępowaniem swem życzliwem widoczne. aczkolwiek może nie wybitne bardzo jeszcze ślady swej pracy i usiłowań pozostawiła. Zrobiwszy dokładny przegląd z tegorocznego licencyonowania głównego doszła komisya do przekonania, że powiat tutejszy można właściwie podzielić na dwie części t. j. doły i podgórze, obejmujące okręgi I, III i IV, j góry, obejmujące II, V, VI' VII i VIII okręg. Trzy pierwsze okręgi, jak wskazuje powyższe zestawienie potrzebują razem 80 buhaji a na to przedstawiono komisyi 48 dobrych, a o 5 buhajach wie komisya, że są dobre i pewno później dodatkowo komisyi przedstawione zostaną. Tak więc byłoby 53 sztuk buhaji, należałoby więc zakupić jeszcze 27 sztuk buhaji. Z gorliwości jednak i starań mieszkańców tych 3. okręgów koło chowu bydła można bezpiecznie wnosić, że w niedalekiej przyszłości brakująca liczba potrzebnych buhaji zupełnie pokrytą zostanie. Głównie to jednak zależeć będzie od c. k. Starostwa, gdy energicznie przez swe organa przestrzegać zechce, by pokątnie nie używano lichych nielicencyonowa-

nych buhaji. Nie tak pomyślnie przedstawia się nam druga część z pozostałych 5-ciu okręgów składająca się.

Na 88 sztuk potrzebnych na tę część buhaji jest tylko 11 licencyonowanych a 1 subwencyjny, razem więc wszystkiego 12 buhaji, potrzebaby więc jeszcze 76 buhaji. Jest to więc rażący stosunek obu tych części, a nadto i nadzwyczaj przykry i z tego powodu, że właśnie okolice górskie, w których ta część się składa, nadają się nadzwyczaj do hodowli bydła i mieszkańcy tamtejsi jedynie tylko z tej gałęzi gospodarstwa znaczniejszy dochód miećby mogli. Potrzeba jednak walczyć z ciemnotą tamtejszego ludu i to walczyć energicznie, gdyż oprócz ciemnoty zwalczać trza i złą wolę ze strony tych którzy posiadając liche buhaje, puszczają takowe do krów za kilka lub kilkanaście centów. Włościanin tamtejszy nie chce zrozumieć, że lepiej zapłacić chociażby 1 zł. za dobrego buhaja i mieć następnie dobre cielę, aniżeli za 20 centów mieć jakieś stworzenie, które jedynie podobnem do cielęcia być może. W górach tutejszych utrzymują przeważnie drobne górskie siwe bydło, które chociaż małe, nie jest i bez zalet. Krowy mianowicie są nadzwyczaj mleczne a po Simenthalerze dają wcale dobre cielęta, woły zaś chociaż małe i lekkie są nadzwyczaj wytrwałe. Lecz niestety bydło to jako małe i lekkie nie przedstawia żadnej realnej warfości, potrzebaby więc go koniecznie poprawić, a jak już wyżej wspomniano poprawia się z bardzo dobrym skutkiem Simenthalerami. Lud górski nie chce jednak zrozumieć swego interesu, a ludzie złej woli dopomagają mu jeszcze w tem.

Powiat Podhajce.

Na przedstawionych 65 buhajów zostało 49 w całym okręgu podhajeckim zalicencyonowanych. Statystyczne wykazy, skombinowane z 3 lat ostatnich mało się różnią, jakkolwiek nie są ścisle wiarygodnemi, jednakże komisya przekonała się, że za podstawę służyć mogą. Wykazują one około 12.000 krów i jałowic do rozpłodu używanych, najmniejsza zatem liczba buhajów, niezbędnie potrzebnych w okręgu, wynosi 120 sztuk, brakowałoby zatem jeszcze 71 sztuk buhajów. Stosunki lokalne są komisyi dobrze znane. Chów bydła z wyjątkiem dworów, które około 2000 krów posiadają i prowadzą chów z własnego szczepu, jest u włościan niestety z małemi wyjątkami na nieustannem handlowaniu krowami oparty. Rzadko się zdarza, by 10.000 krów, które w okręgu w ręku włościan normalnie się znajdują, która krowa cały rok u tego samego właściciela pozostała, stanowią one bowiem kapitał obrotowy, który w miarę bytu i potrzeby często znika, zwiększa się lub zmniejsza. Podobnie w nieustannym handlu znajdują się buhaje, tylko w większym jeszcze stopniu. Roczniaki na przyszłe woły przeznaczone, które a marną opłatą 10, 20, najwyżej 30 cent. pokrywają krowy, znikają prędko z widowni, sprzedane lub skastrowane. Przyczyna tego stanu rzeczy leży w obawie utraty na wartości bydlęcia i nieopłacające się pokrywanie krów przy konkurencyi nadmiernej, do czego i to wiele się przyczynia, że właściciele krów boją się. by słabą na wiosnę krowę ciężki bnhaj nie złamał. U ogółu jednak włościan przeważa mniemanie, że znajdują się w błędnem kole; że jest źle i gorąco pragną przyjść do racyonalniejszego chowu. Komisya przekonała się, że ustawa z d. 20/7 1892 sympatycznie przez włościan jest powitaną jako podana deska ratunku. Że przy tem nie brak chwiejnej nieufności, obawy angażowania się na nowe drogi i niestety uzasadniona obawa, że ustawa niedbale będzie przestrzeganą przez co posiadacz licencyonowanego buhaja na zawód i stratę narażonym będzie, jest przyczyną, że licencyonowanie połowiczny tylko skutek odniosło.

W takich jednak stosunkach śmiało twierdzić może komisya, że osiągnięty skutek licencyonowania buhaji, przy którym na 49 licencyonowanych buhaji przypada na dwory 21; a na włościańskich właścicieli 28 buhajów, uważać można za dobrą wróżbę dla nstawy i za niesprzeczny dowód zyskanego zaufania dla komisyi. Zaznaczając, że niesłychane lekceważenie wójtów i pisarzy gminnych w ogłaszaniu licencyonowaniu buhajów znacznie się przyczyniło do słabego obesłania placów, wyznaczonych do przedstawienia buhaji, trzeba zakonkludować, że ludność gotową jest do wejścia na drogę ustawą zamierzoną i żo wszystko zależy jedynie od energicznego wykonania.

Powiat Przemyślany.

Licencyonowanie w okręgu przemyślańskim odbyło się w r. 1896 w czerwcu. Pierwotne ogłoszenie rozpisane zostało na miesiąc maj, jednakowoż z powodu niemoż-

liwie złych dróg i słoty, czynność odroczyć i nowe ogłoszenie na czerwiec wysłać trzeba było. Do komisyi przedstawiły strony 48 sztuk buhajków do licencyonowania, z tych zaś tylko 33 sztuk można było licencyonować, co razem z buhajkami w jesieni 1895 licencyonowanemi oraz świeżo przez c. k. Komitet Towarz. gosp. galic. subwencyonowanemi w naszym okręgu czyni 40 sztuk. Ta cyfra buhajów w obec 87.000 sztuk krów i jałowic włościańskich oraz około 1.700 sztuk dworskich, czyli razem 10.400 sztuk w okręgu będących obsłużyć nie może; licząc bowiem w przecięciu 100 sztuk krów na jednego rozpłodnika okaże się brak 66 buhajów w okręgu. Komisya poucza jąc gminy w tej rzeczy otrzymała wniosek członków gmin i prośbę ustną o zakupno i nadanie im stosownych buhajków na koszt gminy, gdyż obawiają się sami zakupić sztuk nieodpowiednich warunkom lub potrzebom gminy. Gminy zatem proszą o stosowne rozpłodniki i chcą korzystać z dobrodziejstwa funduszów hodowlanych, lecz proszą o buhaiki zarazem, zaś przeprowadzenie kosztów zakupna z funduszu hodowlanego chcą poręczyć i przyjąć sumę wyłożoną na ten cel przy nadaniu im buhaja.

Powiat Rudki.

Z dziesięciu buhaji przedstawionych komisyi przy najwzględniejszem postępowaniu możliwem było wydanie tylko 6 licencyj. Jest to wprawdzie objaw bardzo nieznacznej praktycznej doniosłości w obec ogromnej ilości bydła rogatego w powiecie, o czem pouczają w szerokich granicach dość błędne wykazy stanu bydła, jednak jeszcze niespodziewany w obec zupełnej tolerancyi status quo ante przez dotyczące władze wykonawcze, z drugiej zaś strony w obec niepocieszynych rachunków połączonych z utrzymywaniem stadników licencyonowanych w takim stanie rzeczy, czemu też i przypisać należy, że kilku prywatnych właścicieli otrzymawszy w r. z. licencye w r b. już buhaji do licencyonowania nie przedstawili. Przedewszystkiem nie ma zaufania do skuteczności rygorów, przewidzianych ustawą. co więcej kara mogłaby się tu stać wątkiem rozgoryczenia i dać powód do fałszywych wniosków, jak to już miało miejsce w obec wielu choćby najlepiej pomyślanych reform, gdyby ingerencya ta sprawowaną była z góry. Chodzi tu właściwie o to, aby w każdej gminie bodaj jeden z prywatnych właścicieli posiadał początkowo jednego buhaja licencyonowanego. Tacy gospodarze, znający prawa, będą najlepszymi stróżami ustawy i starać się będą zażaleniami do władz zniszczyć nielegalną konkurencyę, a wtenczas rygory ustawowe, spowodowane zażaleniami członka gminy, stracą rozgoryczający charakter i rzecz cała zejdzie na tory pocieszające. Potrzebną tu jest koniecznie zachęta prywatnych, z którymi sprawa jest daleko łatwiejszą, jak z ciałami zbiorowymi, zachęta zrozumiała i namacalna, któraby będąc o wiele skuteczniejszą nie narażała funduszu krajowego w takiej mierze, jak to czynią operacye z ciałami zbiorowymi.

Powiat Sanok.

Na 11.390 sztuk krów i jałowic zalicencyonowano 69 buhajów. Stosunek więc jest taki, że na jednego buhaja przypada 165 zamiast 80 — 100, — w obec jednak stosunku zeszłorocznego jest korzystniejszym i jest nadzieja, że z każdym rokiem będzie znać postęp w kierunku podniesienia chowu bydła. Przyczem nadmienia się, że jakkolwiek miejscowość Odrzechowa nie była objętą w projekcie licencyonowania w r. b., mimo to przedsięwzięto tamże licencyonowanie w myśl rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego z d. 16 maja r. b. l. 21.626, bowiem w Odrzechowie u Wgo Morawskiego i w gminie istnieją obory zarodowe. Na przyszłość będzie Odrzechowa jako miejsce zborne oznaczoną. Także i w Załużu u Wgo Wiktora musiano na miejscu licencyonowanie przedsięwziąść, albowiem znajdujący się tamże złośliwy, rosły i butny buhaj, który tylko z wielką trkdnością du Sanoka jako miejsca zbornego mógłby być doprowadzony.

Na 6.391 krów i jałowic zalicencyonowano 27 buhajów. Stosunek jest wprawdzie korzystniejszym, aniżeli w r. 1895, nie można go jednak nazwać pomyślnym bo 236 przypada na 1 buhaja. W roku 1895 był stosunek 582.

Na 7482 krów krów i jakowic zalicencyonowano 15 a 16 buhaja dodatkowo dla okręgu Sanockiego

Wprawdzie zalicencyonowano w r. b. o 1 więcej, niźli w r. 1895, jest jednak zawsze niekorzystny stosunek, na 1 bowiem buhaja przypada 498 krów i jałowic. I toby jeszbze nie źle było, gdyby ta ilość buhajów w całym okręgu bukowskim rozmieszczoną była, znajduje się ona jednak w jednej części okręgu licencyonowania. W okolicy górskiej ku granicy węgierskiej na kilkanaście gmin jest 1 buhaj w Dołżycy. Zaspakajają tu mieszkańcy potrzeby co do odlatowania krów, byczkami zaledwie rocznymi, przed ich czyszczeniem. Skłaniania gmin do zakupna rozpłodników rasy tej okolicy odpowiednej, na co mogą uzyskać pożyczkę, na nic się nie zdały, gdyż żadna się o to nie zgłosiła, mimo, że choć i handel bydła w tej okolicy jest ożywiony, szczególniej w porze wiosennej i letniej. Jedynym sposobem do podniesienia tu chowu bydła byłoby ustanowienie kilka buhajów subwencyjnych rasy tej strefie odpowiednich wskazany.

Powiat Stanisławów.

Uwzględniając wygody posiadaczy buhaji, komisya podobnie jak w roku zeszłym po wczesnem rozesłaniu programu licencyonowania tak gminom jak i obszarom dworskim funkcyonowała w pięciu miejscowościach. Razem obecnie w halickim okręgu znajduje się 52 zdolnych do rozpłodu buhaji, gdy wedle wykazu krów i jałowic stanownych w gminach tego okręgu, potrzebaby przynajmniej 90 buhaji, licząc najwyżej po 100 krów na jednego buhaja. Skoro zatem w drugim roku wprowadzenia licencyonowania w naszym powiecie tak mało przedstawiono możliwych do przyjęcia buhaji, że zaledwie dla połowy posiadanych krów i jałowic takowe wystarczają, to dowodzi, że gminy do tej pory zapoznają potrzebę zastosowania się do wymogów ustawy, i poprzestają na pokątnem używaniu nieodpowiednich chłopskich buhajów. Komisya ze swej strony znając trudności, towarzyszące gminom w postaraniu się o odpowiedne buhaje, starała się być do najdalszych możliwych granic wyrozumiałą, przyjmując zaledwie kwalifikujące się z kształtów i przewagi krwi berneńskiej mieszańce w tych gminach, w których potrzeba jest znaczną, a w pobliżu nie ma dobrego buhaja. Ścisłe wymaganie czystej rasy i kształtów bez żadnego zarzutu spowodowałoby, że zamiast 52 mielibyśmy zaledwie kilkanaście sztuk buhaji, a ustawa musiałaby być niewykonywaną dla braku więcej odpowiedniego materyału. Komisya atoli przyszła do przekonania, że odpowiedni materyał nie zupełnie czystej rasy berneńskiej, ale półkrwi i o dobrych kształtach znajduje się już w w wielu dworskich stajniach i po cenach bardzo przystępnych, bo za roczniaki żądają 120—150 zł. Wszelako gminy nie umieją zainteresować majętniejszych swych gospodarzy do zakupna i trzymania takich buhaji, ani też przystępnem jest dla ogółu uzyskanie krajowej subwencyi. To też komisya sądzi, że w tym względzie dodatnio działaćby mogły Wydziały powiatowe, pouczając zwierzchności gminne, w jaki sposób mają się podawać o subwencye i z nich korzystać, jakoteż by sprawę postarania się o buhaja dla gminy przedkładano radom gminnym do załatwienia. Zbyt surowe na razie zwłaszcza w pierwszych kilku latach kwalifikowanie tylko czystej rasy buhaji za zdatne, zdaniem komisyi nie przyczyniłoby się do poprawienia rasy w kraju, gdyż włościanie jeszcze więcej niż teraz uchylaliby się od obowiązków ustawy, używając pokątnie zawsze jeszcze utrzymywanych u niektórych włościan zupełnie nieodpowiednich buhaji.

Powiat Tłumacz.

Ażeby właścicielom buhajów w powiecie tłumackim, ułatwić przeprowadzenie buhajów do licencyonowania, wyznaczone zostały okólnikiem z dnia 4. czerwca b. r. ośm miejscowości, do których najbliższe sąsiednie gminy swoje buhaje w powyższym celu przyprowadzić miały. Rezultat czynności komisyi okazał się dość pomyślny, a zwłaszcza że tutejszy Wydział Rady powiatowej i Oddział Towarzystwa gosp. galic. przy każdej nadarzającej się sposobności i różnorodnymi okólnikami zachęcają gminy do podniesienia chowu bydła i proponują gminom pożyczki bezprocentowe z funduszu hodowlanego na zakupno buhajów rozpłodowych za pośrednictwem centralnego Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic., wobec czego już kilka gmin z udzie-

lenia pożyczek korzystało i buhaje zakupiło; reszta gmin z dobrodziejstwa tego jeszcze nie korzystało, a głównym powodem tego jest, iż niektórzy pisarze gminni odnośnych okólników Wydziału Rady powiatowej naczelnikom gmin, przeważnie analfabetom, nie odczytują i odpowiednio nie wyjaśniają, lecz je zazwyczaj bądź to w kancelaryi gminnej, bądź w swojem mieszkaniu za obrazem przechowują, a to jedynie dla tego, by się pozbyć wygotowania w tej mierze potrzebnych pism, jako to: uchwały rady gminnej i prośby o udzielenie pożyczki, a może i dla tego, że zakupno buhajów dla gmin bywa uskuteczniane przez centralny Komitet c. k. Towarzystwa galicyjskiego gosp. bez pośrednictwa pisarzy gminnych. — Jak świadczy dołączony wykaz stanu bydła rogatego pojedynczych gmin i obszarów dworskich znajduje się w powiecie:

13.312 krów
3.601 jałowic

czyli łącznie 16.913 sztuk bydła wyżej 2 lat, a nadto cielic w wieku niej $1^1/_2$ roku 1.581

zatem ogółem 18.494 sztuk, wobec czego licząc jednego buhaja na każdych 100 krów lub jałowic, okazuje się potrzeba 185 buhajów licencyowanych, gdy tymczasem w roku bieżącym przyprowadzono ogółem do wszystkich miejscowości zaledwie 139 buhajów do licencyonowauia. z tych jednak zdołeno tylko 87 sztuk licencyonować z wliczeniem do tej liczby subwencyonowanych i subwencyjnych buhajów, wobec czego rezultat w roku bieżącym jest dość pomyślny; skoro w roku zeszłym zdołano zaledwie tylke 46 sztuk licencyonować, a nadmienić tu wypada, iż w roku zeszłym licencyonowano nawet kilkanaście buhajów z konieczności, czego jednak w bieżącym roku starannie unikano, a to tylko z tego powodu, byle ludność tutejszą moralnie do podniesienia hodowli bydła, zatem do ustalenia jej dobrobytu zniewolić. Z przyjemnością nadmieniam tu i tę okoliczność, iż zeszłoroczne licencyonowanie odniosło ten zbawienny skutek, iż obecny materyał młodziutki w części męski, a przeważnie żeński bydła jest znacznie lepszy, jak w latach poprzednich, a nawet kilka sztuk cieląt t. j. cieliczek i byczków będzie mógł powiat nasz w przyszłym roku wysłać na wystawę, lecz sztuk takich jest tylko kilkanaście i jak to już wyżej podniosłem i obecnie podnoszę, wielkiej doniosłości jest ustawa o licencyonowaniu buhajów i że największą korzyść stąd odniesie nasz biedny włościanin, skoro ustawy tej należycie przestrzegać będzie.

Powiat Złoczów.

Komisya licencyonująca buhaje w okręgu zborowskim powiatu złoczowskiego na przedwstępnem posiedzeniu w Złoczowie dnia 1. kwietnia 1896 podzieliła cały okręg, składający się z 71 gmin na 7 części. W stosunku do zeszłorocznego licencyonowania na 38 okazanych 29 licencyonowanych widać wzrost nadzwyczajny, nietylko liczebnie, ale i co do jakości, — i jak w tym stosunku dalej pójdzie, to spodziewać się należy, że licencyonowanie buhaji pożądany skutek odniesie. Jeszcze i w tym roku w niektórych miejscowościach była komisya zniewoloną licencyonować buhaje niezupełnie odpowiedne, ale w braku lepszych i te z konieczności licencyonowała; nieudzielano licencyi tylko takim buhajom, które absolutnie na reproduktorów nie kwalifikowały się. Weterynarza Komisya nie zapraszała, a to z tego powodu, że okręg zborowski od miasta powiatowego Złoczowa jest dość odległym, a w Zborowie weterynarza nie ma. Gminy już dziś uznają potrzebę lepszych buhaji, ale wskutek ogólnej biedy prawie nędzy nawet na pożyczkę na zakupno buhaji na razie zdecydować się nie mogą. Może byłoby wskazane potworzyć w większych gminach stacye subwencyjne. W okręgu zborowskim nie wszystkie buhaje przyprowadzono do komisyi. Zapisanych jest w wykazie buhajów 208, a przyprowadzono tylko 108, dzieje się to z tej przyczyny, że sobie niektóre gminy licencyonowanie bagatelizują pomimo interwencyi władz rządowych i wysłanego okólnika z c. k. Starostwa z dnia 26. kwietnia 1896. Należałoby przeto w przyszłości winnych ukarać. Pożądanem byłoby także, by Żandarmerya mogła być przy licencyonowaniu obecną i by później czuwała nad tem, by nielicencyonowanemi buhajami nie stanowiono cudzych krów.

Alegat 5. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 77.121/96.

Instrukcya.

1) Instruktor hodowli bydła ma obowiązek pouczać włościan przydzielonych mu powiatów o zasadach i korzyściach racyonalnej hodowli bydła — wskazywać braki, podawać środki ich usunięcia, sprawdzać w jaki sposób są utrzymywane buhaje gminne, oraz subwencyjne i subwencyonowene, wyjaśniać ustawę hodowlaną — nakłaniać gminy do zakupywania czy to ze swoich funduszów, czy z pomocą uchwalonego przez Wysoki Sejm funduszu pożyczkowego potrzebnych buhajów w stosunku do ilości krów jaka się w gminie znajduje. Nakłaniać do zawiązywania lokalnych Towarzystw hodowlanych, na wzór Towarzystwa hodowlanego w Kamiennej — utrzymywać ciągłą ewidencyę materyału hodowlanego, dawać wskazówki jakiej rasy i w jakich miejscowościach i u których właścicieli doborowego materyału hodowlanego nabyć można. Pouczać włościan w jaki sposób żywione i utrzymywane mają być tak krowy jakoteż i cielęta z których w przyszłości dobry materyał hodowlany można by otrzymać. Zachęcać włościan do racyonalnego wychowywania buhajków, które jako rozpłodniki ze stosunkowo wielką dla siebie korzyścią sprzedawać by mogli. W ogóle używać wszelkich środków ażeby wpajać w lud nasz zamiłowanie do hodowli bydła i wykazywać mu korzyści, jakie z racyonalnej i starannej hodowli otrzymywać może.

2) Instruktor obowiązany będzie przesyłać Komitetowi Towarzystwa gospodarskiego, kwartalne raporta ze swoich czynności. W każdym zaś wypadku w którym by zauważył z powodu miejscowych stosunków potrzebę zmiany rozporządzenia Komitetu Towarzystwa, zda o tem natychmiastową relacyę i zarząda odpowiedniego polecenia.

Alegat 6. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 77.121/96.

Przepisy

w sprawie administracyi stałego funduszu hodowlanego.

§. 1. Bank krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem, obejmuje administracyę stałego funduszu hodowlanego, utworzonego w sposób wskazany uchwałą Sejmu z 4. kwietnia 1892.

§. 2. W wykonaniu §. 1. niniejszych przepisów złoży Wydział krajowy taką kwotę, jaka w dniu oddania funduszu pożyczkowego w administracyę Banku krajowego rachunków jako czysty stan czynny fuuduszu hodowlanego się okaże, a to częścią gotówką, częścią w należytościach czynnych funduszu hodowlanego. Wydział krajowy przekazuje nadto Bankowi krajowemu wszystkie sumy, które od dnia oddania funduszu w administracyę Banku krajowego wpłyną tytułem procentów lub tytułem zwrotów pożyczek udzielić się mających ze stałego funduszu hodowlanego. Cokolwiek w końcu

wpływać będzie z oprocentowania niniejszego funduszu czy to z odsetek opłacanych przez Bank od lokacyi tegoż fuduszu, czy też od dłużników mających pożyczki z tego funduszu, służyć będzie na jego powiększenie.

§. 3. Z funduszu tego udzielane będą bezprocentowe pożyczki na zakupno buhaji rozpłodowych tym gminom, które w myśl ustawy z dnia 20. lipca 1892 (Nr. 51. Dz. ust. kraj.) muszą się postarać o buhaja gminnego, a nie rozporządzają dostatecznymi na ten cel środkami (własnymi funduszami). Przyznawanie tych pożyczek należy do Wydziału krajowego po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego, a także Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, względnie krakowskiego.

§. 4. Pożyczki udzielane z tego funduszu będą bezprocentowe. Ustanowienie rat i terminów opłaty pożyczki należy do Wydziału krajowego.

§. 5. Dłużnicy tegoż funduszu otrzymywać będą pożyczki z kasy Banku krajowego i w tejże kasie będą opłacać kapitał a ewentualnie i odsetki. W tym celu będą zeznawali skrypta dłużne na zlecenie Banku krajowego.

§. 6. Odpisanie przepadłych wierzytelności z tego funduszu nastąpić może tylko na mocy uchwały Wydziału krajowego.

§. 7. Bank krajowy jako administrator stałego funduszu hodowlanego jest obowiązanym:

a) wypłacąć wszystkie przez Wydział krajowy uchwalone pożyczki. na rachunek tegoż funduszu;

b) przyjmować wszelkie wpływy na rzecz tegoż funduszu i oprocentować je w wysokości o 1% niższej, niż każdoczesna stopa dyskontowa obowiązująca w Austro-węgierskim Banku;

c) ściągać należytości w odsetkach i kapitale od dłużników tegoż funduszu; kroki sądowe przeciw opieszałym dłużnikom będzie Bank wdrażać z upływem jednego miesiąca licząc od dnia, w którym należytość zapadła, o ile wskutek nagłości nie jest wskazana wcześniejsza egzekucya;

d) przechować zapisy dłużne zeznane przez dłużników stałego funduszu hodowlanego;

e) prowadzić rachunkowość tego funduszu.

§. 8. Bank krajowy obowiązany jest prowadzić następujące księgi dla stałego funduszu hodowlanego:

a) Dziennik czynności;

b) Terminarz przypadających od dłużników spłat;

c) Księgę główną;

d) Księgę bilansów;

a nadto otworzy w swoich księgach osobny rachunek w Conto-Corrente dla tegoż funduszu i osobną kartę w ewidencyi depozytów, pozostająch w przechowaniu Banku dla walorów tegoż funduszu.

§. 9. Bank krajowy obowiązany jest przedkładać Wydziałowi krajowemu półroczne wyciągi z rachunku bieżącego dla tegoż funduszu w Banku otwartego i sporządzać roczne zamknięcia rachunkowe funduszu, które jako załącznik bilansu Bankowego Wydziałowi krajowemu corocznie wraz z zamknięciem rachunkowem Banku przedkładane będą.

§. 10. Wydział krajowy ma prawo we wszystkie rachunki tego funduszu wglądać, księgi badać, jakoteż wszelkie do aktywów funduszu należące weksle, skrypta lub lub wogóle walory sprawdzać.

§. 11. Za administracyą stałego funduszu hodowlanego, obliczać sobie będzie Bank tytułem prowizyi $^1/_{10}$% od obrotu półrocznego, po większej stronie rachunku bieżącego.

Zestawienie

odpowiedzi Wydziałów powiatowych na okólnik Wydziału krajowego z dnia 27. października 1896 l. 67.922 co do przyczynienia się z funduszów powiatowych do wydatków na cele podniesienia hodowli bydła w powiecie.

Powiat	Jednorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
1. Biała	1895 1896	25 200	—	—	—	Kwotę wręczono Towarzystwu leśno-rolniczemu.
2. Bóbrka	1896	200	—	—	50	Lokują w kasie oszczędności.
3. Bochnia	1896	200	—	—	200	Fundusze hodowlane wydano Tow. rolniczemu okręgowemu w Bochni na zakupno buhajów subwencyjnych.
4. Bohorodczany	1894 1895 1896	100 500 600	—	—	700	Część zużytkowano na zakupno i subwencyonowanie buhajów, resztę złożono na książeczkę kasy oszczędności.
5. Borszczów	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
6. Brody	1896	400	—	—	400	Lokują na książeczkę pow. kasy oszczędności.
7. Brzesko	1895 1896	200 200	—	—	400	Kwotę pozostałą po pokryciu kosztów licencyonowania lokują w Towarzystwie zaliczkowem.
8. Brzeżany	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
9. Brzozów	1896	200	—	—	100	Lokują w pow. Towarzystwie zaliczkowem.
10. Buczacz	—	—	Od r. 1895	300	300	Zużytkowano fundusz na zakupno buhajów gminnych.
11. Chrzanów	—	—	Od r. 1893 do 1896 włącznie	po 500 złr.	—	Kwota 1.500 złr. pozostaje do dyspozycyi Wydziału.

Powiat	Jednorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
12. Cieszanów	—	—	Od r. 1889	po 100 złr.	—	Kwota na podniesienie hodowli wypłacaną bywa Oddziałowi Towarzystwa gospodarskiego. Funduszu na cele hodowlane nie uchwalono dotychczas.
13. Czortków	1895	150	—	—	100	Kwotę 150 złr. ulokowano na książeczkę galic. kasy oszczędności.
14. Dąbrowa	—	—	—	—	—	Dotąd nie ma żadnego funduszu na podnienie hodowli.
15. Dobromil	1895 1896	25 125	—	—	125	100 złr. miano wypłacić Towarzystwu gospodarskiemu, resztę nadesłać do Wydziału kraj.
16. Dolina	—	—	Od r. 1895	100	—	Lokują na książeczkę pow. kasy oszczędności, prócz tego od roku 1893 przeznaczają na wystawy bydła po 100 złr. rocznie.
17. Drohobycz	—	—	Od r. 1892	100	100	Lokują w pow. kasie zaliczkowej.
18. Gorlice	1896	300	—	—	200	300 złr. ulokowano w Towarzystwie zaliczkowem.
19. Gródek	—	—	Od r. 1896	100	100	Lokują na książeczkę kasy oszczędności.
20. Grybów	1894 1896	100 100	—	—	100	200 złr. ulokowano na książeczkę grybowskiej kasy zaliczkowej.
21. Horodenka	do r. 1896	550	—	—	100	350 złr. ulokowano w kasie pożyczkowej powiat., 200 złr. nadesłano do Wydziału kraj.
22. Husiatyn	—	—	Od r. 1896	200	—	Lokują na książeczkę kasy oszczędności.
23. Jarosław	1896	100	—	—	—	Lokują na książeczkę Towarzystwa zaliczkowego.
24. Jasło	1896	300	—	—	300	Lokują na książeczkę kasy oszczędności.
25. Jaworów	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.

Powiat	Jednorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
26. Kałusz	—	—	—	—	—	W roku zeszłym oświadczono, że nie może Wydział żadnej kwoty preliminować.
27. Kamionka	1895 1896	100 100	—	—	100	Fundusz ulokowany w pow. Towarzystwie zaliczkowem.
28. Kolbuszowa	—	—	—	—	—	Nie przeznaczono żadnego funduszu.
29. Kołomyja	1896	500	—	—	500	500 złr. nadesłano do Wydziału kraj.
30. Kosów	—	—	Od r. 1893	200	—	Nie nadesłano odpowiedzi. Stale wypłaca 200 złr. rocznie Tow. gospodarskiemu na zakupno buhajów.
31. Kraków	do r. 1896	862	—	—	250	Lokuje w pow. kasie oszczędności.
32. Krosno	Od r. 1893 do 1896	100	—	—	100	Fundusz pozostaje do dyspozycyi Wydziału powiatowego nie ulokowany.
33. Limanowa	1894	100	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi, wstawiono daty z roku zeszłego.
34. Lisko	—	—	—	—	100	Warunkowo będzie wstawiony fundusz, jeżeli Wydział kraj. przeznaczy dla powiatu 10 razy tak wielki zasiłek.
35. Lwów	—	—	Od r. 1895	600	—	Nie nadesłano odpowiedzi. Wstawiono daty z roku zeszłego.
36. Łańcut	1896	600	—	—	600	Ulokowano w Tow. zaliczkowem w Łańcucie.
37. Mielec	1895 1896	250 250	—	—	250	Kwoty te nadesłano do Wydziału kraj.
38. Mościska	1895 1896	228 250	—	—	250	Po pokryciu kosztów licencyonowania resztę lokuje się w Towarzystwie zaliczkowem.
39. Myślenice	1894	400	—	—	400	Na rok 1896 pozostało do dyspozycyi 325. zł.
40. Nadwórna	Od r. 1893	240	—	—	240	Co roku zużytkowują fundusze na subwencyonowanie.

Powiat	Jednorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
41. Nisko	—	—	—	—	100	Dotąd nie zebrano żadnego funduszu na podniesienie hodowli.
42. Nowy Sącz	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
43. Nowy Targ	do 1896	500	—	—	—	Lokują na książeczkę kasy oszczędnoś.
44. Pilzno	1895 1896	200 200	—	—	200	Fundusz powstały po opłaceniu kosztów komisyi, ulokowany w Banku kraj., wynosi 219 złr. 52 ct.
45. Podhajce	–	—	—	—	100	Dotąd nie ustawiono żadnego funduszu, lecz w przyszłym roku wstawia 100 zł.
46. Przemyśl	1896	200	—	—	200	Lokują na książeczkę Przemyskiej kasy zaliczkowej.
47. Przemyślany	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
48. Rawa	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
49. Rohatyn	Od r. 1893 do 1896	1 400	—	—	300	Lokuje w Banku krajowym.
50. Ropczyce	1896	100	—	—	100	Lokują na książeczkę kasy oszczędności Ropczyckiej.
51. Rudki	1895 1896	684 200	—	—	200	Fundusz hodowlany ulokowany na książeczkę kasy oszczędności.
52. Rzeszów	1896	100	—	—	100	Lokują na książeczkę pow. kasy oszczędności.
53. Sambor	Od r. 1893	400	—	—	100	Lokują na książeczkę pow. kasy oszczędności.
54. Sanok	1896	150	—	—	150	Kwotę 17 złr. 29 ct. pozostałą po pokryciu kosztów licencyonowania, ulokowano w Towarzystwie zaliczkowem.
55. Skałat	1893 1896	200 200	—	—	200	400 złr. ulokowano na książeczkę wkładkową gal. kasy oszczędności.
56. Śniatyn	—	—	—	—	—	Nie będzie uchwaloną żadna kwota na cele hodowlane w r. 1897.

Powiat	Jednorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
57. Sokal	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
58. Stanisławów	1896	1.048	—	—	200	Fundusz lokowany jest na książeczkę kasy oszczędności.
59. Stare miasto	—	—	—	—	—	Kwotę 300 złr. rocznie wypłaca powiat utrzymującym buhaje subwencyjne. Funduszu na podniesienie hodowli nie posiada.
60. Stryj	1896	500	–	—	500	Fundusz lokowany jest na książeczkę kasy oszczędności.
61. Tarnobrzeg	1893	50	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi. Wstawiono daty z roku zeszłego.
62. Tarnopol	—	500	—	—	—	Ulokowano w kasie oszczędności. Daty z roku zeszłego.
63. Tarnów	1896	100	—	—	100	Resztę z niewydanych funduszów w kwocie 6 złr. 82 ct. złożono na książeczkę kasy oszczędności.
64. Tłumacz	1892	1.000	—	—	—	500 złr. nadesłano Wydziałowi kraj. Daty z roku zeszłego.
65. Trembowla	1893	100	—	—	—	Kwotę 100 złr. podjęto na książeczkę kasy oszczędności.
66. Turka	—	—	—	—	—	Nie nadesłano odpowiedzi.
67. Wadowice	1895	300	—	—	—	Ulokowano na książeczce pow. kasy oszczędności. Daty z roku zeszłego.
68. Wieliczka	do r. 1895 w r. 1896	600 400	—	—	450	Kwoty z poprzednich lat zużytkowano. Fundusze lokują na książeczkę powiat. kasy oszczędności.
69. Zaleszczyki	1896	250	—	—	250	250 złr. złożono na książeczkę Banku krajowego.
70. Zbaraż	1892 1896	300 100	—	—	100	Fundusze nadesłano do Wydziału kraj.

Powiat	Jzdnorazowo		Stale		Na r. 1897 wstawiono do budżetu	Uwaga
	na rok	kwota	na rok	kwota		
71. Złoczów	1895 1896	500 500	—	—	500	Nie użytą kwotę z r. 1896 w kwocie 341 złr. 40 ct. złożono na książeczkę Tow. wzajemnego kredytu w Krakowie.
72. Żółkiew	1892	300	—	—	300	Kwotę 300 złr. ulokowano na książeczkę Banku kraj.
73. Żydaczów	1895 1896	200 200	—	—	200	Lokują w kasie zaliczkowej powiat.
74. Żywiec	—	—	—	—	—	Nie uchwalono żadnej kwoty dotąd, lecz na rok 1897 wstawią pewien fundusz

Alegat 8. do sprawozd. Wydz. kraj. L. 77.121/96.

Wykaz

stanu obór zarodowych pełnej krwi w r. 1895.

Liczba porząd.	Właściciel obory	Miejscowość	Rasa	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r 1895		Przeciętna mleczność krów w litrach w r. 1895	Przeciętna waga krów w klgr. w r. 1895	na 100 kgr żywej wagi ilość litrów mleka	Urodziło się		Sprzedano na chów		Wcielono do obory	Uwagi
				buhajów	krów	buhajów	krów				byczków	jałówek	byczków	jałówek	sztuk	
1	Albin Rayski	Michalewice	Majdańska	1	14	1	19	868	—	—	7	9	2	—	3	Po zniesieniu obory zar. Majdańskiej w Czechach, krowy wcielone zostały do obory w Michalewicach, buhaj dany na stacyę.
2	Roman Ujejski	Pawłów	„	1	13	1	11	676	—	—	7	2	2	—	—	
3	Hr. Franciszek Potulicki .	Gliniany	„	1	9	1	9	1232	340	362	4	2	—	—	1	
4	Ks. Korneli Kuzyk . . .	Machnów	„	1	9	1	5	204	—	—	1	1	—	—	—	
5	Hr. Róża Koziebrodzka . .	Podhajczyki	Simenthalska	1	10	1	12	1153	478	241	2	6	1	—	5	
6	Józef Kellerman	Żuklin	„	1	12	1	18	737	529	139	7	6	6	1	3	
7	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	„	1	10	1	23	2369	—	-	8	9	6	—	—	
8	Grzegorz Głuchowski . .	Kamienna	„	1	10	1	13	—	—	—	8	8	4	8	4	
9	Tadeusz Fedorowicz . . .	Klebanówka	„	1	8	1	27	2033	648	315	7	10	3	—	6	
10	Kazimierz Jadowski . . .	Buków	„	1	10	1	17	3133	518	604	4	7	—	—	—	
11	Aleksander Hulimka . . .	Myców	„	1	27	1	22	1892	623	304	11	8	7	—	3	
12	Władysław Górski . . .	Rozwienica	„	1	25	1	25	2872	610	471	7	2	7	—	—	
13	Gmina Kamienna	Kamienna	„	—	10	—	17	—	—	—	10	4	7	1	3	
14	Ludwik Abgarowicz . . .	Weleśniów	„	1	10	1	10	—	—	—	1	1	—	—	—	
15	Bolesław Śmiałowski . . .	Stojańce	Oldenburgska	1	10	1	16	1909	548	348	11	4	6	—	3	
16	Oskar Schnell	Firlejówka	„	1	10	1	10	1730	525	329	3	5	—	—	—	
				15	197	15	254	—	—	—	98	84	51	10	31	

WYKAZ

stanu obór zarodowych pół krwi utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. gal. po koniec roku 1895.

Liczba porząd.	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	Rasa	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1895		Urodziło się		Przeciętna mleczność w litrach w r. 1895	Przeciętna waga krów w kilogr. w r. 1895	Ilość litrów mleka na 100 kgr. żywej wagi
				buhajów rozpłod.	krów rozpłod.	buhajów	krów	buhajów	jałówek			
1	Bolesław Augustynowicz .	Kniaże	pół krwi Siment.	1	25	1	11	3	7	1407	—	—
2	Bolesław Orzechowicz .	Kalników	„	1	10	1	50	6	7	1794	507	353
3	Michał Garapich . . .	Cebrów	„	1	32	2	36	21	11	1631	546	299
4	Bolesław Wierzchlejski .	Kabarowce	„	1	20	1	26	9	7	904	416	217
5	Władysław Morawski .	Odrzechowa	„	1	24	1	39	11	10	—	493	—
6	Antoni Gniewosz . . .	Besko	„	1	20	1	20	nie przysłano sprawozdania				
7	Wincenty Kraiński . .	Leszczowate	„	1	20	1	18	7	8	1042	420	248
8	Stanisław Fihauser . .	Niebieszczany	„	1	22	1	21	6	9	2302	—	—
9	Michał Tustanowski . .	Podmichałowce	„	1	20	2	13	5	8	1427	462	330
10	Eugeniusz Krzysztofowicz	Załucze	„	1	20	2	21	10	10	2109	463	453
11	Rudolf Beizenstein . .	Trześniów	„	—	22	1	24	12	8	2439	530	460
12	Michał Barański . . .	Widacz	„	1	24	1	24	11	10	1512	—	—
13	Adolf Waligórski . . .	Swaryczów	„	1	24	1	21	12	10	2529	491	515
14	Stanisław Agopsowicz .	Błozew-górna	„	1	22	1	22	nie przysłano sprawozdania				
15	Alfred Münter . . .	Waniów	„	1	29	1	27	12	17	1382	472	293
16	Kazimierz Potworowski .	Koropiec	„	1	19	1	25	12	12	2136	441	485
17	Marya Doschot . . .	Pałahicze	„	1	24	1	24	13	5	1611	517	311
18	Gmina	Odrzechowa	„	—	6	1	14	4	6	—	—	—
19	Gmina	Długie-Zarszyn	„	1	25	1	23	13	8	—	—	—
20	Jakób br. Romaszkan .	Horodenka	„	1	22	1	23	10	12	1834	529	346
21	Bohdan Zadurowicz . .	Wołczkowce	„	1	20	1	13	7	4	—	491	—
22	Stanisław Wysocki . .	Jasienica	„	1	24	1	28	5	5	1761	485	363
23	Kazimierz Wiktor . .	Wróblik	„	1	40	1	39	16	10	nie podano		
24	Karol Barański . . .	Radłowice	„	1	24	1	21	8	3	1380	462	300
25	Stanisław Kierski . .	Dobromirka	„	1	21	1	22	4	5	1768	—	—
26	Michał Czerniakowski .	Lisiczyńce	„	1	26	1	25	3	6	1628	—	—
27	Gmina	Tarnawica-polna	„	1	10	1	10	6	2	—	—	—
28	Ludwik Baldwin Ramułt .	Dwernik	„	1	24	1	22	6	6	1280	—	—
29	Maksymilian Parnas . .	Uhrynów	„	1	40	1	40	11	15	—	550	—
30	Piotr Szczepański . . .	Okniany	„	1	20	1	20	—	—	—	—	—
31	Księż. Leonowa Sapieżyna	Bilcze	„	1	20	1	20	4	5	—	495	—
32	Julian br. Brunicki . .	Podhorce	„	1	20	1	20	—	—	—	—	—
33	Antoni Skrzyński . . .	Żurawno	„	2	18	2	18	2	1	—	—	—
34	Gmina	Haczów	„	1	12	1	12	—	—	—	—	—
35	Bronisław Skibniewski .	Balice	pół krwi Oldenb.	1	24	1	25	14	10	2243	507	448
36	Hr. Stefan Zamoyski . .	Wysock	„	1	30	1	33	15	9	1954	504	388
37	Feliks Passakas . . .	Brześciany	„	1	30	2	39	13	15	3004	569	528
38	Mikołaj Torosiewicz . .	Putiatyńce	„	2	28	2	28	11	11	1450	—	—
39	Dawid Abrahamowicz .	Siemianówka	„	1	25	1	17	12	5	1372	456	301
40	Jan Breuer	Suchowola	pół krwi Szwyc.	1	21	1	22	6	13	2147	—	—
41	Stanisław Gniewosz . .	Trzcianiec	pół krwi Ayrshire	1	24	1	23	4	8	1662	—	—
42	Hr. Ignacy Krasicki . .	Bachorzec	„	1	19	1	18	10	4	—	—	—
				42	950	48	997	334	302	—	—	—

Wykaz

buhajów zakupionych w kraju przez Komitet galic. Towarzystwa gosp. w roku 1895.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Powiat w którym kupiono	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono	Kupiono rasy: Krajowej — Pełnej krwi	Simenthal. — Pełnej krwi	Simenthal. — Pół krwi	Oldenburg. — Pełnej krwi	Oldenburg. — Pół krwi	Ayrshire — Pełnej krwi	Ayrshire — Pół krwi
					Sztuk						
1	Dla subwencyonowanych obór pełnej krwi	Tłumacz	Pałahicze	Marya Doschot	—	1	—	—	—	—	—
2	Dla subwencyonowanych obór pół krwi	Dobromil	Trzcianiec	Stanisław Gniewosz	—	—	—	—	—	1	—
		Buczacz	Dubienko	Ludwik Abgarowicz	—	1	—			—	—
		Brzozów	Buków	Kazimierz Jadowski	—	1	—	—	—	—	—
		Sanok	Zarszyn	Kazimierz Wiktor	—	3	—	—	—	—	—
		Jarosław	Rozwienica	Władysław Górski	—	1	—	—	—		
		Tłumacz	Bohorodyczyn	Antoni Szadbej	—	1		—	—	—	—
		Sanok	Niebieszczany	Stanisław Fihauser	—	1	—	—	—	—	—
		Kołomyja	Pererów	Stanisław Jasiński	—	1	—	—	—	—	—
3	Dla obór zarodowych gminnych	Jarosław	Rozwienica	Władysłnw Górski	—	1	—	—	—	—	—
		Buczacz	Koropiec	Kazimierz Potworowski	—	1	—	—	—	—	—
4	Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Lisko	Dwernik	Ludwik Baldwin Ramult	—	—	3	—	—	—	—
		Zbaraż	Dobromirka	Stanisław Kierski	—	1	—	—	—	—	—
		Jarosław	Wysock	Zarząd dóbr hr. Zamoyskiego	—	-	—	-	3	—	—
		Kamionka str.	Pawłów	Roman Ujejski	2	—	—	—	—	—	—
		Tłumacz	Markowce	Ks. Michał Walnicki	—	—	2	—	—	—	—
		Złoczów	Firlejówka	Oskar Schnell	—	—	—	—	1	—	—
		Sanok	Besko	Antoni Gniewosz	—	—	1	—	—	—	—
		Brody	Czechy	Adam Krajewski	1	—	—	—	—	—	—
		Sanok	Odrzechowa	Obora zarodowa gminna	—	—	2	-	—	—	—
		Nadwórna	Neudorf	Konrad Sander	—	—	1	—	—	—	—
		„	„	Karol Hack	—	—	1	—	—	—	—
		Brzozów	Trześniów	Rudolf Reizenstein	—	—	2	—	—	—	—
		Rudki	Michalewice	Albin Rayski	4	—	—	—	—	—	—
		Brzozów	Buków	Kazimierz Jadowski	—	—	1	—	—	—	—
		Nadwórna	Kamienna	Hryć Danyłak	—	—	1	—	—	—	—
		„	„	Hrehor Bohadczuk	—	—	2	—	—	—	—
		Sambor	Brześciany	Feliks Passakas	—	—	—	—	1	—	—
		Sanok	Odrzechowa	Władysław Morawski	—	—	2	—	—	—	—
		Dolina	Swaryczów	Adolf Waligórski	—	—	2	—	—	—	—
		Bukowina	Szerowce	Adalbert Zadurowicz	—	—	1	—	—	—	—
				Do przeniesienia	7	13	21	—	5	1	—

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Fowiat w którym kupiono	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono	Kupiono rasy: Krajowej	Simenthal.		Oldenburg.		Ayrshire	
					Pełnej krwi	Pełnej krwi	Pół krwi	Pełnej krwi	Pół krwi	Pełnej krwi	Pół krwi
					Sztuk						
				Z przeniesienia	7	13	21	–	5	1	—
4	Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Tłumacz	Bohorodyczyn	Antoni Szadbej	—	-	1	—	—	—	-
		Stanisławów	Pacyków	Mieczysław Brykczyński	—	—	1	—	—	—	—
		Sanok	Zarszyn	Kazimierz Wiktor	—	—	1	—	—	-	—
		Tarnów	Świerczków	Zarząd dóbr księcia Sanguszki	—	—	—	—	1	-	—
		Łańcut	Tryńcza	Domicella Kellerman	—	—	2	—	—	—	-
		Żółkiew	Wieczorki	Bronisław Lang	—	—	1	—	—	—	—
		Sokal	Waniów	Alfred Münter	—	—	2	—	—	-	—
		Rohatyn	Putiatyńce	Mikołaj Torosiewicz	—	—	—	—	1	—	—
		Borszczów	Bilcze złyte	Zarząd dóbr książąt Sapiehów	—	—	3	—	—	—	—
		Horodenka	Horodenka	Jakób br. Romaszkan	—	--	2	—	—	—	—
		Sanok	Klimkówka	Stanisław Ostaszewski	—	—	1	—	—	—	—
		Brzozów	Widacz	Michał Barański	—	—	1	-	—	—	—
		Kałusz	Zawadka	Stanisław Komornicki	—	-	1	—	—	—	—
		"	Dubowica	Henryk Mierzeński	—	—	1	—	—	—	—
		Tłumacz	Pałahicze	Marya Doschot	—	-	1	—	—	—	—
				Razem .	7	13	40	—	7	1	—
					68						

Alegat II. do l. 77.121|96.

W y k a z

kwot preliminowanych przez Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan na rok 1895|6.

Liczba porządkowa	Oddział Towarzystwa gospodarskiego	Na rok 1895|6 preliminowano stacyj			Uwagi
		subwencyjnych	subwencyonowanych	złr.	
1	Bełzko-Sokalski	1	6	420	Z preliminowanej ogólnej kwoty 14.520 zł. będzie pokrytych subwencyą na rok 1896 — 13.400 zł. reszta zaś 1.120 zł. pozostałością z r. 1895.
2	Bóbrka	1	3	240	
3	Brzeżany	—	6	360	
4	Cieszanów	10	—	600	
5	Dynów	3	—	180	
6	Jarosław-Łańcut	5	18	1.380	
7	Kałusz-Dolina	10	7	1.020	
8	Lwów	6	—	360	
9	Nadwórna	9	1	600	
10	Podolski	6	5	660	
11	Pokucki	10	9	1.140	
12	Przemyśl	10	5	900	
13	Przemyślany	7	2	540	
14	Rawa	2	3	300	
15	Rohatyn	4	3	420	
16	Rudki-Gródek	6	1	420	
17	Sanok	12	6	1.080	
18	Sambor	—	3	180	
19	Stanisławów	5	1	360	
20	Stryj	7	7	840	
21	Tarnopol	4	6	600	
22	Tłumacz	10	4	840	
23	Złoczów-Brody-Kamionka strumiłowa . . .	6	10	960	
24	Żółkiew	1	1	120	
	Razem . .	135	107	14.520	

WYKAZ

wystaw przeglądowych bydła włościańskiego połączonych z premiowaniem w roku 1895.

Liczba porządkowa	Oddział Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego	Miejsce wystawy przeglądowej	Kiedy się odbyła		Ile ogółem przyprowadzono bydła	Ile nagrodzono							Ile wydano					
						buhaje	krowy	jałówki	woły	cielęta	obory	Razem	z funduszów subwencyjnych		z funduszów oddziałowych		Razem	
			Dnia	Miesiąca	sztuk								zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Przemyski	Mościska	2	Maja	72	2	10	5	—	3	—	20	200	—	5	—	205	—
2	Podolski	Czortków	9	„	74	4	4	4	—	—	—	12	80	—	30	—	110	—
3	Pokucki	Kołomyja	24	„	68	7	8	4	3	—	1	23	260	—	—	—	260	—
4	Przemyski	Dobromil	27	„	145	3	3	6	10	—	—	22	200	—	—	—	200	—
5	Samborski	Sambor	28	„	22	2	2	2	—	—	1	7	80	—	—	—	80	—
6	Nadwórniański .	Nadwórna	29	„	199	15	11	6	3	—	8	43	325	—	100	—	425	—
7	Lwowski	Jaryczów	7	Czerwca	86	—	14	2	—	1	—	17	180	—	—	—	180	—
8	Rohatyński . . .	Rohatyn	8	„	86	2	8	5	1	—	—	16	120	—	—	—	120	—
9	Przemyślański . .	Przemyślany . .	11	„	45	3	5	1	—	—	1	10	100	—	—	—	100	—
10	„	Gliniany	12	„	60	7	7	1	—	—	—	15	100	—	30	—	100	—
11	Złoczowski . . .	Busk	14	„	78	4	12	5	—	—	—	21	150	—	—	—	180	—
12	Tłumacki	Tłumacz	19	„	160	3	10	17	4	—	3	37	280	—	—	—	280	—
13	Rohatyński . . .	Bołszowce	24	„	87	3	11	3	2	—	1	20	125	—	41	—	125	—
14	Cieszanowski . .	Lubaczów	24	„	184	6	15	9	2	—	—	31	200	—	45	—	241	—
15	„	Cieszanów	25	„	81	5	12	8	—	—	—	25	160	—	—	—	205	—
16	Kałuski	Wojniłów	25	„	180	3	7	6	3	—	2	21	160	—	—	—	160	—
17	Stanisławowski .	Stanisławów . . .	27	„	68	7	5	2	3	—	3	20	175	—	49	—	175	—
18	Kałuski	Rożniatów	27	„	213	4	9	9	8		—	30	240	—	37	—	289	—
19	Jarosławski . . .	Pruchnik	28	„	150	4	38	5	—	—	—	47	300	—	5	50	337	50
20	Przemyski	Krzywcza	1	Lipca	171	3	13	6	3	—	—	25	240	—	—	—	245	—
	Razem odbyło się 20 wystaw przegl.				2229	87	204	106	41	4	20	462	3675	—	342	50	4017	[illegible]

Nadto przyznano 22 listów pochwalnych, oraz 3 medale brązowe.

Alegat 13. do LW. 77.121/96.

WYKAZ

obór zarodowych za rok 1895/6.

L. porz.	Miejscowość	Rasa	Ilość sztuk w r. 1895/6.
1	Kozy	Polska czerwona	40
2	Bierzanów	" "	17
3	Nowa wieś	" "	10
4	Kalwarya	" "	12
5	Rudnik	" "	7
6	Ostrówek	" "	7
7	Głogoczów	" "	7
8	Wójkówka	" "	6
9	Komorniki	" "	6
10	Raba wyżna	" "	6
11	Osiek	Oldenburska	14
12	Baranów	"	16
13	Więckowice	Simmenthalska	8
14	Łukowica	Pinzgau	22
		Razem	178

Alegat 14. do LW. 78 121/96.

WYKAZ

obór zarodowych pół-krwi za rok 1895/6

Liczba porz.	Miejscowość	Rasa
1	Jodłownik	Polska czerwona
2	Gromnik	" "
3	Wiśniowa nad Wisłokiem	" "
4	Wołowicz	" "
5	Krościenko	" "
6	Zdrochec	Oldenburska
7	Zakrzów	"

Liczba porz.	Miejscowość	Rasa
8	Łęki	Oldenburska
9	Niziny	Wschodnio-Fryzyjska
10	Słupiec	" "
11	Pogorzyce	" "
12	Śledziejowice	" "
13	Podleszany	" "
14	Kzzywaczka	" "
15	Jasionka	" "
16	Hyzin	" "
17	Kliszów	" "
18	Piekary	" "
19	Lubocza	" "
20	Nosówka	" "
21	Komorniki	Simmenthalska
22	Jasień	"
23	Żarnowiec	"
24	Nowodworze	"
25	Gliny małe	"
26	Zyznów	"
27	Stryszów	"
28	Bogoniowice	"
29	Wróblowice	"
30	Brzezna	Pinzgau

W roku 1895/6 ubyło obor poł-krwi:

Liczba porz.	Miejscowość	Rasa
1	Raba wyżna	Polska czerwona
2	Gromnik	" "
3	Wołowice	" "
4	Łęki	Oldenburg
5	Polanka	"
6	Cichawa	Wschodnio-Fryzyjska
7	Kościelec	" "
8	Podleszany	" "
9	Żarnowiec	Simmenthalska
10	Zimna woda	"
11	Zyznów	"
12	Komorniki	"

W r, 1895/6 przybyło nowych obór poł-krwi.

Liczba porz.	Miejscowość	Rasa
1	Gromnik	Polska czerwona
2	Wiśniowa	" "
3	Krościenko	" "
4	Pogorzyce	Wschodnio-Fryzyjska
5	Jasionka	" "
6	Hyżne	" "
7	Lubocza	" "
8	Nosówka	" "
9	Piekary	" "
10	Zyznów	Simmenthalska
11	Żarnowiec	"
12	Gliny małe	"
13	Bogoniowice	"
14	Wroblowice	"

Alegat 15. do LW. 77.121/96.

WYKAZ

stacyj buhai subwencyjnych w r. 1895/6.

Liczba porz.	Okrąg Towarzystwa rolniczego	Miejscowość
1	Biała	Adolfiny
2	"	Stara wieś
3	"	Malec
4	"	Kobiernice
5	"	Osiek
6	Brzesko	Przyborów
7	"	Jasień
8	"	Górka
9	"	Lusławice
10	Bochnia	Cerekiew
11	"	Zbydniów
12	"	Targowisko
13	"	Łapczyce
14	"	Bochnia
15	"	Wola batorska
16	"	Mikluszowice
17	"	Rajbrod

Liczba porz.	Okrąg Towarzystwa rolniczego	Miejscowość
18	Bochnia	Leszczyna
19	Jasło	Wolica
20	"	Krościenko
21	"	Lubno szlacheckie
22	"	Lubla
23	"	Brzyska
24	"	Tarnowiec
25	"	Jedlicze
26	"	Niegłowice
27	"	Sieklówka
28	"	Trzcinica
29	"	Miejsce
30	"	Targowiska
31	Kraków	Witkowice
32	"	Prądnik czerwony
33	"	Wyciąże
34	"	Płazy
35	"	Zielonki
36	"	Branice
37	"	Grębałów
38	"	Rudawa
39	"	Kamień
40	Mielec	Cyranka
41	"	Padew kolonia
42	"	Dąbie
43	"	Borowa
44	"	Radomyśl
45	"	Wychylówka
46	"	Padew narodowa
47	"	Gawłuszowice
48	"	Złotniki
49	"	Suchonów
50	"	Zaduszniki
51	"	Zaleszany
52	"	Grębów
53	"	Kliszów
54	"	Chmielów
55	"	Stobierna
56	Nowy Sącz	Załubińcze
57	"	Łączne
58	"	Stróże
59	"	Zbyszyce
60	Rzeszów	Łukawiec
61	"	Dąbrowa
62	"	Szyperki
63	"	Trzebowisko
64	"	Bogudhwała
65	"	Krasne
66	Tarnów	Gromnik
67	"	Żelazówka
68	"	Dąbrówka tuchowska
69	"	Bistuszowa
70	"	Przyborów
71	"	Skrzyszów

Liczba porz.	Okrąg Towarzystwa rolniczego	Miejscowość
72	Tarnów	Kaśna dolna
73	Wadowice	Chocznia
74	"	Witanowice
75	Wieliczka	Glichów
76	"	Mierzeń
77	"	Wola duchacka
78	"	Stronie
79	"	Fałkowice
80	"	Gaik
81	"	Żerosławice
82	"	Wróblowice
83	"	Siercza
84	"	Kasina wielka
85	"	Lipie
86	"	Głogoczów
87	"	Soboniowice
88	"	Zagórzany
89	"	Dąbie
90	"	Skawina
91	"	Lukowica

Alegat 16. do LW. 77.121/96.

WYKAZ

miejscowości gdzie odbyto premiowania bydła włościańskiego:

w r. 1895:

Liczba porz.	Okrąg Towarzystwa rolniczego	Powiat	Miejscowość
1	Wadowice	Wadowice	Wadowice
2	Tarnów	Pilzno	Pilzno
3	"	"	Brzostek
4	Biała	Żywiec	Żywiec
5	Tarnów	Tarnów	Tarnów
6	Biała	Biała	Kęty
7	Brzesko	Brzesko	Radłów
8	"	"	Brzesko
9	Mielec	Mielec	Borowa
10	"	Ropczyce	Ropczyce
11	"	"	Dębica
12	"	Tarnobrzeg	Zbydniów

w r. 1896:

Liczba porz.	Okrąg Towarzystwa rolniczego	Powiat	Miejscowość
13	Bochnia	Bochnia	Lipnica murowana
14	„	„	Łapanów
15	Wieliczka	Wieliczka	Kawec
16	Nowytarg	Nowytarg	Nowytarg
17	„	„	Krościenko
18	Bochnia	Bochnia	Ujście solne
19	Jasło	Gorlice	Gorlice
20	„	Krosno	Krosno
21	Tarnów	Tarnów	Tuchów
22	Wieliczka	Myślenice	Jordanów
23	Mielec	Mielec	Mielec
24	Nowy Sącz	Nowy Sącz	Łabowa
25	Wadowice	Wadowice	Kalwarya
26	Brzesko	Brzesko	Wojnicz
27	„	„	Czchów
28	Tarnów	Dąbrowa	Dąbrowa

Alegat 17a. do LW. 77.121/96.

RACHUNEK

z użycia subwencyi państwowej i krajowej

na podniesienie chowu bydła za r. 1885.

L. porz.	Poszczególnienie	zł	ct.	zł.	ct.
	Przychód.				
1	Pozostałość z rachunku za rok 1894 . .	5.846	02	—	—
2	Pobrane subwencye za rok 1895: *a)* z funduszów państwowyzh . 20.000 zł. *b)* „ „ krajowych . 20.000 „	40.000	—	—	—
3	Pobrane zwroty za buhaja z subw. obór zarodowych pełnej i pół krwi . . .	1.501	04	—	—
4	Pobrane zwroty za bydło z obór zarodowych rasy krajowej nizinnej	194	50	—	—
5	Pobrane zwroty za bydło z obór zarodowych włościańskich	330	—	—	—
6	Pobrano za sprzedane buhaje niezdatne do chowu ze stacyj subwencyjnych . . .	3.245	51	—	—
7	Pobrane zwroty różne: *a)* za księgi rodowodowe . 24 zł. 70 ct. *a)* różne pomniejsze . . 15 „ — „	39	70	—	—
	Suma przychodu .	51.156	77	—	—
	Rozchód.			Preliminarz z pozostałości za r. 1895	
1	Na dalsze zakładanie obór pełnej i pół-krwi .	7.072	24	2.460	—
2	Na zakupno krów rasy poprawnej dla wzorowych hodowców mniejszej własności .	2.034	29	500	—
3	Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich . .	831	29	—	—
4	Na zakupno buhajów na stacye subwencyjne .	8.409	08	2.000	—
5	Na utrzymanie stacyj buhajów do użytku włościan	12.696	—	360	—
6	Na wychów młodzieży na połoninach . .	381	12	—	—
7	Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych	3.974	51	—	—
8	Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich	400	—	—	—
9	Na wydawnictwo dzieła „O rasach bydła w Galicyi	720	--	630	—
10	Na koszta zbadania przyczyn choroby „gruda z brahy"	—	—	250	—
	Do przeniesienia .	36.518	53	6.200	—

L. porz.	Poszczególnienie	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	36.518	53	6.200	—
11	Na koszta kontroli i administracyi: *a*) Płace, dyurna i remuneracye . . . . 4.535 zł. — ct. *b*) Najem lokalu, opał i oświetlenie . . . 788 „ 10 „ *c*) Druki i potrzeby kancelaryjne . . . . 185 „ 22 „ *d*) Koszta podróży i dyety . 2.264 „ 86 „ *e*) Wydatki różne . . 343 „ 92 „	8.117	10	—	—
12	Wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane .	284	16	36	98
	Suma rozchodu .	44.919	79	6.236	98
	Pozostałość z końcem r. 1895 .	6.236	98		
	Zgodnie z sumą przychodu	51 156	77		

Alegat 17. do LW. 77.121/96.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

KOMITETU

c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego

z użycia subwencyj rządowej i krajowej

przeznaczonych na podniesienie hodowli bydła rogatego

za czas

od 1. Września 1895 do 31. Sierpnia 1896.

	Dochody	zł.	ct.
1	Saldo z r. 1894/5	11.243	27½
2	Reskryptem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 2. stycznia 1896 l. 283 podniesiono z c. k. Urzędu podatkowego w Krakowie jako subwencyę na hodowlę bydła za rok 1895	10.000	—
3	Wydział Rady powiatowej w Nowym Targu na zakupno bydła rozpłodowego dla tutejszego powiatu (subw. W. Wydziału krajowego)	2.500	—
4	Zwroty za sprzedane buhaje niezdatne do rozpłodu:		
	a) p. dr. Jan Zduń z Raby wyżnej . . .	85	—
	b) p. Adam Fink z Komornik	86	25
	c) p. Karol Czecz z Bierzanowa . . .	85	—
	d) p. Kazimierz Popiel z Kościelca . . .	110	—
5	P. Stefan Romer, zwrot kosztów ceny zakupna buhajka, zakupionego do cielęciarni w Jodłowniku, a sprzedanego Tewarzystwu roln. okręg. w Krakowie . .	19	88
6	Zwrot kwoty ceny zakupna dwu jałówek, wybrakowanych z cielęciarni Jodłownickiej	67	75
7	Zwrot kwoty ceny zakupna 18 sztuk jałówek z cielęciarni w Jodłowniku do 3ch obór zarodowych . . .	540	25
8	Zwrot kwoty ceny zakupna 4ch buhajków wybrakowanych	72	25
9	Zwrot od p. Inspektora pozostałości z zakupna cieląt do cielęciarni	9	75
	Do przeniesienia .	24.819	40½

	Rozchody	zł.	ct.
1	Na zakładanie stacyj buhai dla bydła włościńskiego Towarzystwom rolniczym okręgowym:		
	w Jaśle . . . . 1.000 zł.		
	„ Mielcu . . . . 1.000 „		
	„ Nowym Sączu . . . . . 1.000 „		
	„ Rzeszowie . . . . . . 1.000 „		
	„ Wieliczce . . . . . . 800 „		
	„ Białej . . . . 700 „		
	„ Krakowie . . . . . . 600 „		
	„ Bochni . . . . . . 400 „		
	„ Tarnowie . . . . . . 400 „		
	„ Nowym Targu . . . . . 400 „		
	„ Wadowicach . . . . . 400 „		
	„ Brzesku . . . . . . 300 „	8.000	—
2	Na premiowanie bydła włościańskiego Towarzystwom rolniczym okręgowym:		
	„ Białej . . . . 320 „		
	„ Bochni . . . . 150 „		
	„ Brzesku . . . . . . 160 „		
	„ Jaśle . . . . 460 „		
	„ Krakowie . . . . . . 300 „		
	„ Mielcu . . . . 300 „		
	„ Nowym Sączu . . . . . 300 „		
	„ Nowym Targu . . . . . 150 „		
	„ Rzeszowie . . . . . . 300 „		
	„ Tarnowie . . . . . . 300 „		
	„ Wadowicach . . . . . . 150 „		
	„ Wieliczce . . . . . . 450 „	3.330	—
3	Na zakupno buhai do obór pół-krwi:		
	do obory w Wiśniowej rasy polsko czerw. 146 zł. 77 ct.		
	„ „ „ Krościenku „ „ „ 186 „ 21 „		
	„ „ „ Piekarach „ Fryzyjskiej . 110 „ — „		
	„ „ „ Bogoniowic. „ Simmenth. . 324 „ 99 „		
	„ „ „ Wróblowicach „ „ . 288 „ 98 „		
	„ „ „ Żarnowcu „ „ . 312 „ 07 „	1.369	02
4	Zakupno oryginalnych dwu buhai rasy Fryzyjskiej w Norden wraz z transportem dla utworzenia nowych dwu obór zarodowych pół-krwi, a mianowicie: w Luboczy powiat Krakowski i Nosówce powiat Rzeszowski .	1.074	50
5	Na zakupno cieląt do trzeciej cielęciarni w Jodłowniku . . . . 800 zł.		
	koszta zakupna tychże . . . . 120 „	920	—
6	Zakupno 18 sztuk jałownika z cielęciarni w Jodłowniku dla utworzenia trzech obór zarodowych polskiego bydła czerwonego, a mianowicie: w Wójkówce u p. Józefa Witkora; w Komornikach u p. Adama Finka i w Rabie wyżnej u p. dra Jada Zdunia	1.938	83
7	Dodatek z funduszu howlanego na kancelaryę Towarzystwa z tytułu załatwiania spraw hodowlanych . .	500	—
	Do przeniesienia .	17.132	35

	Dochody	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	24.819	$40^1/_2$
	Razem .	24.819	$40^1/_2$
	Razem .	24.819	$40^1/_2$

	Rozchody	zł.	ct.
	Z przeniesienia .	17.132	35
8	Urzędnikowi za prowadzenie ksiąg kasowych za r. 1895, remuneracya	50	—
9	Pensya p. Inspektora za czas od 1. września 1895 do końca sierpnia 1896	1.000	—
	P. Inspektorowi koszta podróży i dyety przy objeździe obór zarodowych pełnej i pół-krwi, oraz na premiowanie bydła włościańskiego, a mianowicie: w r. 1895: w Wadowicach, Pilźnie, Brzostku, Żywcu, Tarnowie, Kętach, Zbydniowie, Radłowie; w r. 1896: Lapanowie, Kawcu, Nowym Targu, Krościenku, Gorlicach, Krośnie i Wadowicach	490	88
10	Koszta podróży i dyety delegatów w sprawach hodowlanych	79	50
11	Druki	123	88
12	Portorya, stemple i telegramy	111	04
13	Asekuracya obór zarodowych	83	89
	Razem .	19.071	54
	Saldo na r. 1896/7	5.747	86½
	Razem .	24.819	40½

Aleg. 15

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o czynnościach krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego i instruktora mleczarstwa.

Wysoki Sejmie!

W roku 1880 zamianował Wydział krajowy pierwszego nauczyciela wędrownego dając tym sposobem początek nowej u nas instytucyi której zadaniem byłoby stać na usługach rolnictwa krajowego. Od tej chwili ubiegło lat siedm; z biegiem czasu powiększył się personal nauczycielski, udało się pozyskać pomoc ze strony państwa, zmieniali się ludzie pracujący w tym zawodzie, jednakowoż nie można twierdzić, iżby instytucya wyszła już z okresem prób i doświadczeń szukania dróg odpowiednich stosunkom naszego kraju, wśród której jej działać przychodzi. Każda nowa instytucya taką fazę rozwojową przechodzić musi a z natury rzeczy i stosunków krajowych wynika, że okres taki dla instytucyi nauki wędrownej u nas dłużej trwać musi.

Nauka wędrownego nauczania rolnictwa u nas potrzebuje jak widzimy tego dłuższego czasu przejściowego najprzód dla tego, że jakkolwiek wzorowaną jest na podobnych instytucyach działających już oddawna w innych krajach zachodnich, to przecież w praktycznem zastosowaniu nie zawsze korzystać może z tych wzorów, ale musi sobie stwarzać nowe, mając do czynienia z odmiennym materyałem w ludziach i z innymi stosunkami gospodarczymi w kraju. A powtóre warunki te skutkiem samego już wydłużonego geograficznego położenia kraju, odmiennych własności gleby i różnic etnograficznych są bardziej różnorodne a jeśli nie tak skomplikowane jak gdzie indziej, mniej się jednak nadawać mogą do ujęcia w pewne ogólne prawidła.

Z tych powodów nie możemy od instytucyi wędrownej nauki rolnictwa u nas w tym stanie domagać się, aby jej skutki były już widoczne i znaczące — jest to raczej początek usiłowania zmierzającego powoli i stopniowo do tego celu, wynika to już ze szczupłości sił, jakiemi ta instytuya dziś rozporządza w stosunku do obszaru kraju, jego ludności i tego wszystkiego, co na tem polu byłoby do zrobienia. Czterech fachowych ludzi działających w tym zakresie, mogą najzupełniej wystarczyć do tych prób jakie się do tychczas uskutecznia, ale siły te okazałyby się o wiele niewystarczającymi z chwilą, gdybyśmy od instytucyi zażądać mieli prawidłowego działania w całym kraju i widocznych skutków z jej działalności.

Jeżeli jednak kraj nie może jeszcze spodziewać się od nowej instytucyi tej skuteczności i rezultatów bardziej wpadających w oko — to w każdym razie łożąc na ten cel fundusze, wymagać musi, aby przynajmniej z roku na rok widocznym był pewien postęp w tym kierunku i stopniowe udoskonalenie się instytucyi samej. Śmiemy twierdzić, że pod tym względem nie brak pewnych rezultatów — materyały uzbierane z dotychczasowych doświadczeń i zmiany wprowadzone do wędrownej nauki rolnictwa pozwalają tuszyć, iż będą one coraz widoczniejsze.

Dołączone ./· (Al. 1.) do sprawozdania tabelaryczne wykazy poszczególnych nauczycieli, podają wprawdzie ilość gmin, gdzie się odbywały w ciągu roku wykłady, jakie tematy na nich poruszono, nawet w przybliżeniu ilość słuchaczy korzystających z nich: ale szczegóły te, nie mówią o pożytku jaki z takiej działalności wypływa, co najwyżej zaświadczyć tylko mogą o pilności i zapobiegliwości nauczyciela. Pewniejszego przekonania o pożytku czy bezcelowości wędrownych pouczań, nabieramy z miesięcznych sprawozdań nauczycieli, z ich spostrzeżeń, faktów jakie cytują, wyników na jakie się powołują — o ile one odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy.

Ocenienie działalności nauczyciela w pewnej miejscowości i zawyrokowanie o ile wykłady jego przynoszą korzyść, lub chybiają celu, i po czyjej stronie leży wina w razie nie dość pomyślnego wyniku jest nader trudnem, spostrzeżenia takie są z natury rzeczy nie dość wybitnie w oko wpadające, a w każdym zaś razie, jeżeli gdzie występują, to dopiero po pewnym czasie i łącznie z działaniem innych czynników, od których tak łatwo rozdzielić się nie dadzą.

Mamy niejaką pewność, że wędrowna nauka w poszczególnej gminie dodatnio oddziaływać może, skoro nauczyciel konstatuje: że zainteresowanie słuchaczy było widoczne, że w dyskusyi zabierali oni głos i zadawali nauczycielowi pytania, że wreszcie wyrażali życzenia, a czasem nawet zanosili do Wydziału kraj. prośby pisemne, aby nauczyciel wędrowny do ich gminy zajechał z wykładem, lub też dopomógł im wskazówkami i fachową poradą, przy pewnych szczegółowych usiłowaniach.

Ze sprawozdań dowiadujemy się, że objawy tego rodzaju miały miejsce — nie brak jednakże i takich, gdzie nauczyciele z otwartością przyznawali, że zabiegi ich i starania chybiły celu, że ludność w tych gminach, jakkolwiek zgromadzała się nawet dość licznie, ale prawdziwego zainteresowania wśród nich nie można było dostrzedz; w ogóle, materyał do wędrownej nauki okazywał się tu mniej przydatny.

Nie brak wreszcie i faktów, któreby wskazywały wprost już na to, że wykład wędrownego nauczyciela w poszczególnej gminie, czy okolicy, przyniósł jakiś realny pożytek. Gdy nauczyciel po upływie pewnego czasu, zjechał po raz wtóry do tej samej miejscowości i naocznie przekonał się na miejscu, że włościanie zastosowali się w pewnych specyalnych wypadkach do jego poprzednich wskazówek, że sami oni przyznawali, że to im wyszło na korzyść, a nawet innych sąsiadów zachęcił ten przykład do naśladownictwa — to takie już szczególne wypadki wskazywałyby bezpośrednio na to, że wędrowna nauka rolnictwa, może być w niektórych okolicach kraju pożyteczną, jeżeli tylko będzie odpowiednio pokierowaną, a ludzie poświęcający się jej, potrafią z całą sumiennością wyzyskać te sprzyjające warunki. Nauczyciele wędrowni, w miesięcznych swoich sprawozdaniach podają takie fakta, przytaczają gminy, w których gospodarze poszli za ich poradą, ulepszając swoje gnojowniki, zastosowujące do ziemi głębszą orkę, czy wreszcie zasiewając więcej roślin pastewnych, niż to miało miejsce dotąd. Tu i ówdzie przy pomocy rozdawanych nasion, udało się zachęcić gospodarzy do używania doborowego ziarna przy siewie, i uprawiania tych roślin, na które dotąd nie zwracano żadnej uwagi, chociaż warunki miejscowe odpowiadały uprawie ich najzupełniej, jak n. p. uprawie łubinu, końskiego zębu i buraków. Nawet sztucznych nawozów zaczęto w niektórych gminach próbować, po doświadczeniach przeprowadzonych poprzednio przez nauczyciela z dobrym skutkiem. Natomiast najdrobniejsze rezultaty wykazują nauczyciele wędrowni ze starań swoich zmierzających do podniesienia racyonalnego chowu bydła w naszych gospodarstwach mniejszych. Praca w tym kierunku wymaga już większych zachodów i ciągłości dodatniego oddziaływania; zmiana na lepsze wystąpić może dopiero, gdy nasz rolnik umiejętniej zacznie wyzyskiwać rolę, a staranniej nauczy się chodzić koło swoich łąk i pastwisk. Jeżeli nauka wędrowna na tem polu coś zdziała, nie będzie to bez wpływu i na racyonalniejszy chów bydła.

Powiedzieliśmy już, że z doświadczeń jakie dotychczas wędrowna nauka poczyniła, Wydział krajowy starał się na przyszłość korzystać, zaprowadzając zmiany i udoskonalenia, jakie się potrzebne w ciągu akcyi okazują, a na których wprowadzenie i fundusze i stosunki krajowe starczą. Ważniejsze pozwalamy sobie tu podnieść.

Początkowo, z chwilą wprowadzenia w życie wędrownej nauki, panowało u nas przeświadczenie, że instytucya taka, przedewszystkiem powinna skierować swoją działalność w te okolice kraju, gdzie stosunki gospodarcze wśród ludności włościańskiej znajdują się w najbardziej opłakanym stanie, gdzie niezaradność i nieświadomość wymagają silniejszego bodźca ze strony kraju — w ogóle, gdzie istnieje większa potrzeba zmiany

tych stosunków na lepsze. Zapatrywania te okazały się mylnemi. Wędrowna nauka rolnictwa w takich okolicach wydawała najdrobniejsze rezultaty, nauczyciel wędrowny tutaj nie znajdował naczęściej żadnego podatnego materyału do swej działalności fachowej, a ograniczać się chyba musiał do pedagogicznej strony nauczania, przezwyciężać musiał apatyę i stwarzać dopiero zainteresowanie się w słuchaczach. To nie mogło być zadaniem wędrownego nauczyciela; na to niewystarczałyby zresztą jednorazowa lub dwukrotna bytność jego w gminie. Kulturalne kształcenie umysłów, budzenie w ludziach ducha przedsiębiorczości, pozostawić należy całemu szeregowi innych czynników, działających w tym kierunku przez dłuższy czas. Właściwie działalności nauczyciela wędrownego nie można nawet ściśle identyfikować z pojęciem »nauczania« w tem znaczeniu, jaki zwykliśmy przypisywać temu wyrazowi, mówiąc o szkole, piśmiennictwie itd. Nauczyciel wędrowny na swojem stanowisku, powinien być raczej uważany za fachowego doradcę, instruktora, udzielającego swoich porad i wskazówek, tam, gdzie ludność okazuje już chęci zastosowania się do nich, pragnie zaprowadzić pewne udoskonalenia, o korzyści ich jest przekonaną, a jedynie brak jej pomocy człowieka, któryby wykazał błędy, a wskazał drogi właściwego postępowania. Gorliwy nauczyciel wędrowny, znalazłszy się na tem gruncie, mógłby bardzo wiele pożytecznego dokazać.

Wydział krajowy przyszedł zatem do przekonania, że działalność nauczycieli wędrownych na przyszłość powinna być skierowaną nie w powiaty i okolice najbardziej ekonomicznie zaniedbane i intellektualnie zacofane, ale przeciwnie w te strony, gdzie ludność wiejska postąpiła przynajmniej już o tyle, że chce i potrafi korzystać z rad i wskazówek udzielanych jej przez takiego doradcę.

Do tych wskazówek starano się już częściowo zastosować w praktyce, przeznaczając na razie nauczycielom wędrownym powiaty: Lwowski, Przemyski, Jarosławski, obecnie zaś i Łańcucki.

Kilkuletnie doświadczenie pouczało dalej: że nauka wędrowna, licząc się z dotychczasowymi siłami swojemi, nie powinna się rozpraszać na wielkie przestrzenie kraju, ale przeciwnie powinna być skupioną przez pewien dłuższy czas w jednej i tej samej okolicy. Jeżdzenie po kraju, ciągłe przenoszenie się z miejsca na miejsce, jednorazowa bytność nauczyciela w gminie, parogodzinna pogadanka, nie mogą wystarczyć na przeprowadzenie choćby najskromniejszego zadania. Nauczyciel wędrowny powinien i dobrze znać warunki gospodarcze i ekonomiczne dane okolicy, w której ma nauczać, i w ciągłej być styczności z ludnością miejscową, i módz się wreszcie przekonywać o ile do jego wskazówek ludność ta się przystosowuje. Ma to wreszcie i tę dobrą stronę, że włościanin nasz, mając możność bliższego poznania nauczyciela, nabiera z czasem do niego zaufania i sam zgłasza się w każdym wątpliwym wypadku. Wychodząc z tego założenia Wydział krajowy postanowił wydzielać nauczycielom wędrownym stale po jednym lub dwa powiaty na czas dłuższy. Pełna komisya rolnicza na posiedzeniu z dnia 3. października wyraziła w tym przedmiocie opinię jeszcze dalej idącą, a mianowicie była zdania: że nauczycielom wędrownym na przyszłość należałoby wyznaczać nie powiaty, ale pewne okolice, zbliżone do siebie. czy to jednakowym sposobem zagospodarowania, czy glebą tą samą, lub innymi warunkami, które ją wyodrębniają i nadają temu kawałkowi ziemi cechę wspólną.

Skutkiem tego, przychylając się do opinii komisyi, polecono p. Gurskiemu ograniczyć w przyszłym roku swą działalność nauczycielską do pasu plantacyi buraczanej w okolicznych gminach cukrowni przeworskiej; przeznaczyło p. Mieleckiemu te strony pow. Jaworowskiego, gdzie system gospodarstw rolnych powinien być bardziej przystosowany do piaszczystej gleby, jaka się tam znajduję; pozostawiając wreszcie p. Traczewskiego, przy jego dotychczasowej działalności w podmiejskich okolicach Lwowa, gdzie ludność ze względu na łatwy zbyt produktów ogrodowych, pielęgnuje z korzyścią tę gałęź gospodarstwa.

Wreszcie co do sposobu i zakresu, jakie należałoby nadać wędrownej nauce, aby była przystępniejszą dla naszego włościanina i potrafiła obudzić w nim większe zainteresowanie, to i tutaj kilkuletnie doświadczenie dostarczyło już nieco wskazówek. Przedewszystkiem wykład sam, chociażby był podany i w najprzystępniejszej formie, mogący chwilowo nawet zaciekawić słuchaczów, nie osiągnie przecież pożądanego skutku, jeżeli nauczyciel wędrowny ograniczy się do tego jednego środka. Przeciwnie, praktyczne jego wskazówki, jak demonstrancye w polach i w obejściach włościańskich, często nakłonienie jednostki do przeprowadzenia próby, dostarczanie nasion do siewu, szczepów do ogrodu, doraźna pomoc weterynaryjna w nadarzającym się wypadku i t. d. o to zawsze są ślady,

które pozostawały w gminie po bytności nauczyciela wędrownego i dawały mu przytem wdzięczny temat do szczegółowej dyskusyi, i stawiania różnych zapytań.

Jeżeli przeglądniemy te wszystkie wypadki na jakie się powołują nauczyciele wędrowni w swoich sprawozdaniach jako na skutek swych usiłowań, to zobaczymy, że wszystkie one nie dostały się na zagon włościański wprost ze sali wykładowej, ale przeniosła je tam ręka nauczyciela — powiedzmy przenośnie — gdy była czynną, siejąc z nimi lepszem ziarnem, orząc głębiej, lecząc skuteczniej, czy też szczepiąc szlachetniejsze drzewa. We wszystkich wypadkach dostrzegamy silniejszy związek między nauczycielem wędrownym a tem co się zrobiło, czego dopilnowało, a dalszy dopiero z tem, co z katedry było powiedziane. Jeżeli zaś i wykład nie był bez znaczenia, to z pewnością poruszał temat obudzający szczególniejsze zainteresowanie w gronie słuchaczy i wyzyskać potrafił sposobność jaką, do zastosowania w praktyce.

To też zawsze najmniejszy dawały rezultat, ogólne wykłady, poruszające naraz wiele spraw chociażby bardzo ważnych dla rolnika; najwięcej natomiast specyalne, przystosowane do chwili i do potrzeb danej miejscowości. Nie możemy tu mieć na myśli, aby nauczyciel wędrowny mógł być tylko specyalistą w jednej gałęzi gospodarstwa, tam gdzie wszystkie wiążą się ze sobą; ale to nie przeszkadza bynajmniej jeszcze temu, że w gminie, w której daje się dostrzegać wyraźniej jakaś specyalność, przywiązana do miejsca czy do ludzi, to na taki przedmiot powinien nauczyciel położyć tem szczególniejszy nacisk, wiedząc przytem, że zawsze w takich razach liczyć może i na chętniejszych słuchaczy lepiej orjętujących się przy pouczaniu. Nauczyciele wędrowni skonstatowali to nieraz, że bytność ich w gminie, wtenczas była najbardziej skuteczną, gdy zjeżdzali do niej z góry powziętym planem: omówienia uprawy lnu i konopi, wiedząc, że tam ludność trudni się tkactwem; uprawy roślin pastewnych, gdzie wychów bydła był znaczny; melioracyi łąk i pastwisk, gdzie właśnie miejscowa ludność skarzyła się od dawna, że z nich nie wielki ma pożytek. A po zatem miał jeszcze nauczyciel zawsze dosyć sposobności do omówienia i innego przedmiotu. Sami zresztą włościanie pod tym względem dają wskazówki jak postępować należy, bo jeżeli z ich strony wychodzi kiedy prośba, żądająca przyjazdu wędrownego nauczyciela, to żądania takiego nigdy nie stawiają ogólnie, w tem znaczeniu: aby ich ten pan pouczył jak gospodarować należy, ale aby im dopomógł poradą w takim, a takim specyalnym wypadku. Gdyby do nauki wędrownej udało się z czasem wprowadzić na szerszą skalę tę metodę przy postępowaniu, że same gminy dopominałyby się o przyjazd nauczyciela — wówczas byłoby już zbytecznem nawet zastanawiać się nad pytaniem: czy nauka wędrowna przynosić może korzyść? a pozostałoby co najwyżej dać odpowiedź na to jeszcze: czy ludzie biorący w niej udział odpowiadają swemu zadaniu?.

Bo też nie wiele znajdziemy podobnych instytucyi, których pożyteczna działalność w tak wysokim stopniu byłaby zależną od jednostek w nich działających, od ich indywidualizmu, nie tylko wysokiego poczucia obowiązku, ale i przejęcia, zamiłowania się w nim, oprócz fachowej wiedzy i od praktyczności przy wykonaniu, jak to ma miejsce przy nauce wędrowej rolnictwa. Jednostka postawiona na tem stanowisku, musi mieć szeroki zakres samodzielności, rezultatów z jej starań nie da się ująć w żaden ścisły szablon rubryk, należyte spełnianie obowiązków, można poddać kontroli co do miejsca i czasu, ale o wiele już trudniej co do treści, sprawozdania mogą być mniej lub więcej formalne — a w takich razach, tylko poczucie obowiązku wypełnić potrafi, te wszystkie braki, a przez to człowiek nabiera tu tem większego znaczenia. Nauczyciel wędrowny ma nad sobą władzę, której ścisłego obrachunku nie może przedłożyć, ma uczniów, którzy nie składają żadnych egzaminów, skuteczność jego działania w wysokim stopniu zależna jest od materyału z jakim ma do czynienia. I to też wszytko jest główną trudnością z którą ta instytucya mu do walczenia; w jej organizacyi leży powód dlaczego nauka wędrowna i w innych krajach nie osiągnęła tego stopnia doskonałości, jakby się to z programu jej spodziewać należało.

W każdym razie staraniem Wydziału krajowego było zarządzić te wszystkie środki, które dawały możność kontrolowania nauki wędrownej. Nauczyciel wędrowny był obowiązany: prowadzić szczegółowy dziennik czynności, uwiadamiać pisemnie co tydzień Wydział krajowy o miejscu swego pobytu, z podaniem tych miejscowości, w których ma zamiar mieć pouczenia; a oprócz tego, z końcem każdego miesiąca, obowiązany był przedłożyć szczegółowe sprawozdanie i wypełnić wykaz odpowiednio rubrykowany. W b. r. Wydział krajowy nie poprzestał na tej kontroli, pragnąc mieć i na miejscu bezpośredniej działalności nauczyciela, ludzi, którzyby z jednej strony interesowali się nauką wędrowną,

z drugiej byli zarazem i świadkami pracy nauczyciela — w tym celu zażądał Wydział krajowy od sześciu powiatów zamianowania delegatów. Wszystkie Wydziały powiatowe uczyniły zadość powyższemu zadaniu, nadsyłając listę osób, które przyjęły na siebie taki obowiązek.

Ważniejsze punkta z działalności poszczególnych nauczycieli wędrownych poruszymy w końcu, mówiąc o każdym z nich z osobna, na tem miejscu wypada nam zanotować jeszcze kilka ogólnych cyfr odnoszących się do całości przedmiotu.

Czterej nauczyciele wędrowni wykazują w tym roku:

	ilość pouczeń	ilość słuchaczów
p. Wiśniewski . . .	70	2.394
„ Gurski	55	3.392
„ Mielecki . . .	24	1.156
„ Traczewski . . .	56	1.860
razem . .	205	8.802

Z powyższego zestawienia widzimy, że nauczyciele mieli w ciągu roku dwieście pouczeń w stu kilkudziesięciu gminach. W tej cyfrze nie są uwzględnione te wszystkie wypadki, gdzie nauczyciel wykład zapowiedział, do gminy przybył, ale nie mógł zgromadzić włościan, z rozmaitych powodów od niego nie zależnych. Takich wypadków było kilkadziesiąt. W ogóle nauczyciele wędrowni użalają się na te trudności i zawody, jakie ich spotykają przy zorganizowaniu pouczeń, zwłaszcza w gminach dokąd po raz pierwszy zjeżdżają. Z drugiej strony i to niemniej trzeba wziąć na uwagę, że nauka wędrowna nie daje nauczycielowi sposobności do pracy przez ciąg całego roku. Są takie miesiące zimowe, w których z powodów atmosferycznych i stanu dróg, są wreszcie i takie okresy letnie, gdzie z powodu pilnych robót w polu, wędrowny nauczyciel całkiem nie może spełniać swego urzędowania. Czas jego nauczania ogranicza się zatem do 8, najwyżej do 9 miesięcy w roku.

Liczba słuchaczy gromadzących się na wykłady, może być tylko w przybliżeniu obliczaną, zresztą wysokość tej cyfry nie koniecznie udowadnia użyteczności. Nauczyciele przyznają, że nie są bynajmniej zadowolnieni z bardzo licznych zgromadzeń, przechodzących 100 osób, zebranych zazwyczaj w ciasnym lokalu, bo wtenczas i spokój nie może być utrzymany i uwaga skupioną, a dyskusya staje się o wiele trudniejszą. Mniejsza zatem ilość zgromadzonych lecz wiedzących, po co przyszli, a nie z prostej ciekawości — daje rezultat z pouczenia korzystniejszy. Zadaniem nauki wędrownej nie może być bezpośrednie oddziaływanie na całe, częstokroć bardzo liczne gminy; nauczyciel wędrowny dążyć powinien przynajmniej do tego, aby w takiej gminie znaleść kilkunastu, a choćby kilku gospodarzy, którzy chętnie pójdą za jego radami. Z czasem tacy ludzie potrafią już być w gminie najlepszym wzorem i przykładem dla reszty obojętniejszych sąsiadów.

Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej przyznał Wys Sejm na r. 1896 kwotę 320 złr., oprócz tego była jeszcze do zużycia pozostałość z poprzedniego roku.

Z funduszu tego otrzymali w r. b.

p. Wiśniewski	230	złr.	— ct.
„ Gurski	243	„	93 „
„ Mielecki	125	„	— „
„ Traczewski	122	„	— „
razem . .	723	złr.	93 ct.

Zakupione z tej kwoty rozmaite gatunki dobrych nasion, głównie pastewnych, lnu i kilkadziesiąt ctn. kainitu, rozdane zostały pomiędzy włościan. Środek ten okazywał się zawsze bardzo pomocnym przy nauce wędrownej, nie tylko bowiem, że zachęcał rolników do starania się na przyszłość o dobór lepszego ziarna do siewu, ale co ważniejsza, wprowadzał do uprawy nowe rośliny, dotychczas w okolicy zaniedbywane, jakkolwiek ich uprawa wskazaną była przez miejscowe warunki. Że zaś kwota 320 zlr. przeznaczona na ten cel, okazała się za szczupłą, Wydział krajowy uwzględniając rzeczywistą potrzebę wstawił do preliminarza na r. 1897 w tej pozycyi kwotę 600 złr.

1. Nauczyciel wędrowny p. Seweryn Wiśniewski. Działalność tego nauczyciela, ograniczała się w tym roku, podobnie jak i w zeszłym do powiatów: Bobreckiego i Przemyślańskiego. Nauczyciel urządził tutaj ogółem 66 wykładów i pouczeń, w połączeniu z demonstracyami na polu i w obejściach gospodarskich, na które zgromadziło się około 2400 słuchaczów. Stosunki gospodarskie w obu powiatach, a zwłaszcza w przemyślańskiem pozostawiają bardzo wiele do życzenia, a przytem i ludność miejscowa nie wszędzie była odpowiednie przygotowaną do odnoszenia korzyści z nauki wędrownej; dlatego też p. Wiśniewski wybrał dwadzieścia kilka gmin wyróżniających się w obu powiatach. poświęcając im więcej pracy i starań. Do gmin, które najchętniej zastosowywały się do jego wskazówek zalicza p. Wiśniewski w pow. Bobreckim gminy: Romanów, Dźwinogród, Mikołajów, Poddniestrzany; w Przemyślańskiem: Stanimierz i Wyżniany.

W okolicznych gminach Mikołajowa dostrzegł nauczyciel zgubny zwyczaj wywożenia i sprzedawania słomy do Lwowa, dlatego też przy każdej sposobności starał się wykazać gospodarzom fatalne skutki wypływające z takiego postępowania. Gdzie trudno było wykorzenić ten zwyczaj, zalecał p. Wiśniewski gospodarzom. aby przynajmniej ubytek słomy do podściółki starali się powetować używaniem torfu.

W gminie Romanowie rozwija się stosunkowo wcale dobry chów koni; nie rzadko zdarzają się tutaj wypadki, że włościanie zbywają osobniki własnego chowu po 200 i 300 złr, Tem bardziej odczuwać się daje w tej gminie, brak stacyjnego ogiera rządowego w bliskości. W pouczeniach swoich p. Wiśniewski starał się tutaj poruszać takie sprawy któreby miały styczność z głównym celem miejscowych hodowców. W Podjarkowie przy następnej bytności skonstatował nauczyciel, że wielu gospodarzy zastosowało się do jego poprzednich wskazówek, głównie przy ulepszeniach gnojarni, a w niektórych wypadkach widać było zmianę na lepsze przy fizycznej uprawie roli.

Otrzymawszy od Wydziału krajowego zasiłek 150 złr. na zakupno nasion, rozdzielił p. Wisniewski w 30 gminach między 800 gospodarzy, doborowe nasiona buraków, marchwi pastewnej, traw do podsiania łąk i niektórych odmian kartofli.

Z objażdżek swoich po południowej stronie pow. Bobreckiego, odniósł nauczyciel wędrowny to niekorzystne spostrzeżenie, że uprawa lnu i wogóle przemysł tkacki, który dawniej w tych stronach rozwijał się bardzo dobrze, będąc dla ludności żrodłem znacznych dochodów, w ostatnich czasach podupadł, głównie z powodu nieznajomości ulepszeń technicznych, braku narzędzi i niedostatku odpowiedniego nasienia. W drobnej cząstce starając się zaradzić temu ostatniemu brakowi, rozdał p. Wiśniewski w pięciu gminach nasienie lnu rygskiego.

Przemysł tkacki, o którym wspomnieliśmy, koncentruje się w Podniestrzanach. Kilku dziesięciu gospodarzy trudni się tutaj tym rodzajem przemysłu domowego, który zwłaszcza w gminie daje ludności łatwy sposób do zarobkowania, Włościanie tutejsi nie ograniczają się do przerabiania materyału wyprodukowanego u siebie, ale nawet zakupują w znaczniejszych ilościach przędziwo od okolicznych plantatorów. Tem bardziej wszelkie braki ulepszeń technicznych, występują tu na jaw, a tkaczom miejscowym coraz trudniej przychodzi utrzymać się wobec zamiejscowej konkurencyi. To też włościanie z Podniestrzan widząc to, zwracali się do p. Wiśniewskiego, aby im tenże wskazał drogę, celem wysłania chociażby jednego ucznia ze wsi do szkoły tkackiej. Relacyą p. Wiśniewskiego w tej sprawie odstąpiono właściwemu dep. do przychylnego załatwienia.

Mówiąc już o przemyśle tkackim w tych stronach nie możemy pominąć i tego szczegółu, że również i p. Górski kierownik kraj. szkoły wyprawy lnu w Gródku, skoro w lecie b. r. z ramienia Tow. gospodarskiego lustrował te same okolice, przyszedł do podobnych spostrzeżeń, wyszczególniając je w sprawozdaniu przedłożonem Wydziałowi krajowemu. P. Górski, jak się dowiadujemy z tego sprawozdania, przedstawił nawet wniosek komitetowi Tow. gosp. we Lwowie. dążący do założenia w tamtych okolicach, kursu wzorowej uprawy lnu i konopi. Według zdania p. Górskiego, najodpowiedniejszą miejscowością nadającą się do tego celu najzupełniej byłaby gmina Strzeliska, gdzie już istnieje nawet przy tamtejszej szkole ludowej 3 letni kurs rolniczy. Tem bardziej byłoby to wskazanem, że urządzenie takiego kursu, trwającego do 30 dni w roku, nie pociągałoby za sobą znaczniejszych kosztów.

Specyalnością, jakiej p. Wiśniewski poświęca dosyć czasu w swoich pouczeniach i demonstracyach jest obznajomienie włościan, zwłaszcza tam, gdzie utrzymują dosyć

inwentarza, z najgłówniejszymi przynajmniej sposobami leczenia i pielęgnowania zwierząt domowych. Omawiając ten przedmiot, zawsze znajduje prelegent chętnych słuchaczy, i do wskazówki jego nieraz się włościanie zastosowują. P. Wiśniewski widząc w tym przedmiocie dotkliwy brak taniej i przystępnie napisanej dla ludu książeczki, przygotował do druku: „Poradnik leczenia koni i bydła rogatego“, który ma wyjść staraniem komitetu wydawnictw ludowych.

2. Nauczyciel wędrowny p. Bolesław Gurski. W b. r. p. Gurski miał przydzielone trzy powiaty: Mościski, Przemyski i Jarosławski, w których doprowadził do skutku 59 pouczeń gromadzących ogółem 3.400 słuchaczy. Powiat Mościski, zdaniem nauczyciela, dawał mu najmniej sposobności do skutecznej pracy, zwłaszcza gminy ruskie okręgu Sądowa Wisznia mało okazywały zainteresowania się nauką wędrowną, ludność trudniej tu było zgromadzać i w wyjątkowych tylko wypadkach zastosowała się do wskazówek nauczyciela. Cokolwiek lepsze warunki znalazł p. Gurski tylko w gminach: Strzelczyska, Zakościele i Stubno. W gminie Sokola za jego staraniem zaczęto więcej uprawiać łubinu, do czego się nadaje piasczysta gleba tej miejscowości. Zresztą nauczyciel w tych okolicach, pouczania swoje ograniczył głównie w kierunku zachęcenia włościan do lepszej uprawy roli, do obsiewania jej w znaczniejszej mierze roślinami pastewnemi i do używania lepszego ziarna przy siewie.

W Przemyskim i Jarosławskim powiecie, gdzie chów bydła stoi cokolwiek wyżej, a włościanie zdradzają więcej chęci do ulepszeń w tym kierunku skierował p. Gurski główną uwagę na ich łąki i pastwiska zaniedbane, często poprowadzeniem jednego rowu dające się łatwo osuszyć. W Torkach, gdzie inwentarz w gminie jest bardzo liczny, przypada bowiem $1\frac{1}{2}$—2 sztuk na morgę, a przytem, z powodu bliskości miasta, panuje zwyczaj, zresztą popłatny, wywożenia siana i koniczyny do Przemyśla, zadaniem nauczyciela była tutaj wskazując na złe skutki, wypływające z takiej gospodarki, pobudzić włościan do większej troskliwości przy obchodzeniu się z łąkami, a przynajmniej do wynagrodzenia ubytków w nawozie stajennym, znaczniejszą uprawą roślin pastewnych niż dotąd. W Rokietnicy, pow. Jarosławskiego, dostrzegł p. Gurski w gospodarstwach tamtejszych nie jedną zmianę na lepsze. Gnojarnie mają już lepiej urządzone, sieją dosyć końskiego zębu, bronują koniczynę, co dawniej nie bywało i w ogóle znacznie już lepiej zaczynają uprawiać ziemię. W Muninie postąpiło osuszenie łąk i pastwisk rowami, a powiększyła się uprawa roślin pastewnych.

W jednym ze swoich sprawozdań miesięcznych przedstawia p. Gurski w ten sposób dawny stan gospodarsw włościańskich, w tych miejscowościach, gdzie szerzył przez 2 lata wiadomości rolnicze, a te zmiany i udoskonalenia, jakie już teraz są tam widoczne. p. Gurski pisze:

„Z nader małymi wyjątkami gospodarstwa włościańskie przedstawiały się jak następuje: obchodzenie się z nawozem było prymitywne, gnój w jamie nie rozprawiony pod okapem, z którego spływała nań deszczówka i wypłukając go, unosila z sobą gnojówkę rowkiem umyślnie wykopanym. Gnój w zimie wywieziony składano w małe kupki nieubite i nieopatrzone ni ziemią ni śniegiem; przyorywano go tak głęboko, że po 2 latach odorywał się nieprzegniły. Orki były ogólnie płytkie, zagony często wypukłe, ztąd hakówki poprzeczne uniemożliwione. Nasienia bardzo mało kto zmieniał. Uprawa pastewnych prawie nie istniała, z wyjątkiem małej ilości gmin w pobliżu Jarosławia i Przemyśla, a i tu oprócz koniczu i mięszanek, ograniczała się do bardzo małej ilości buraków.

Obecnie u wielu gospodarzy w tych gminach widzi się szanowanie gnojówki, a u niektórych bardzo dobre gnojarnie. Kupy gnoju wywożone w zimie ubijają, gdzie niegdzie śniegiem lub ziemią nakrywają, a gnój płyciej przyorują. W kilku miejscowościach poczęto głębiej orać, w Jarosławskim powiecie prawie wszędzie zniesiono wypukłe zagony, i tam, gdzie rozdrobnienie gruntów na to pozwala hakują w poprzek. W wielu miejscowościach pokładają szczególnie mięszańczyska i strączkowe zaraz po zbiorze. Na piaskach siew łubinu znacznie się rozszerzył, a u niektórych gminach o glebie gliniastej, gdzie dałem na próbę łubin niebieski, do wsiewania go w żyto, włościanom bardzo się to podobało i zamierzają w przyszłości częściej go siać, wtedy gdy zmuszeni brakiem innego pola, sieją żyto w żytnisku.

Uprawa roślin pastewnych znacznie się zwiększyła a szczególnie upowszechniły się obok buraków: bulwy, sporek a potroszę i koński ząb; również siew lucerny coraz

więcej rozszerza się. W miarę tego i żywienie bydła polepsza się. Używanie nawozów sztucznych pomału się zwiększa, a wszędzie prawie starają się o zmianę i czystość nasienia. W niektórych gminach wzięto się do osuszania łąk otwartymi rowami.

„Pastwiska gminne, te obszary które wprost jako nieużytki uważać trzeba i te pastwiska w kilku gminach uległy zmianie na lepsze. Podzielono je na części, a ostatnio w Sułkowszczyznie koło Mościsk opatrzono tablicami, oznaczającemi miejsca gdzie ma się paść bydło, gdzie świnie, a gdzie gęsi. W jesieni wielu zamierza łąki kainitem sprawiać.“

„Oprócz tego, jako wielki postęp uważam, że początkowa nieufność do nauczyciela wędrownego przez te trzy lata zmieniła się w większej części miejscowości w zaufanie, czego dowodem, oprócz różnych pytań o rady w czasie mego pobytu w gminie, liczne listy, odbierane od włościan a dotyczące przeważnie kwestyi zakupna nasion i prośby wielu o zanotowanie mi adresu mojego.

Mijałbym się z prawdą gdybym ten postęp w różnych kierunkach odniósł do wszystkich włościan w tej lub owej gminie, lub do znacznej ich części. Przeciwnie jest to tylko kilku lub kilkunastu gospodarzy w gminie, a jest też wiele gmin gdzie prawie postępu nie widać. Sądzę jednak, że rzecz to całkiem naturalna, wszak i między inteligentnymi gospodarzami w większych posiadłościach, nie każdy jest dobrym gospodarzem, nie każdy nawet widząc coś dobrego u sąsiada, lub przeczytawszy o czemś, chce odstąpić od dawnego zwyczaju — o ileż większy procent takich samych konserwatystów starych błędów gospodarskich musimy przyjąć między nieoświeconym ludem,

III. Nauczyciel wędrowny p. Karol Mielecki był czynnym na tem stanowisku zaledwie kilka miesięcy w r. 1896. Skutkiem polecenia Wydziału krajowego udał się bowiem z początkiem kwietnia do kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, celem zastępywania chorego nauczyciela do nauk elementarnych, p. Oleskowa, a skoro tenże ustąpił z posady, p. Mielecki do końca półrocza sprawował czynności nauczycielskie w szkole. W najkorzystniejszych zatem miesiącach dla nauki wędrownej nie objeżdżał nauczyciel przydzielonych mu powiatów Żółkiewskiego i Kamioneckiego.

IV. Nauczyciel wędrowny p. Witold Traczewski. Okolice Lwowa, ze względu na blizkość targu i łatwość zbycia produktów, zwłaszcza ogrodowych, a przytem i z powodu cokolwiek wyższego stopnia inteligencyi, w ludności miejscowej i pewnego już zmysłu przedsiębiorczego u niej — przedstawiają okolice te kilkunastokilometrowym pasie wdzięczniejsze, pole do pracy przy nauce wędrownej, a nawet w niektórych specyalnych usiłowaniach jak n. p. w ogrodnictwie lub sadownictwie nie brak i tego już ułatwienia, że ludność sama się żądną staje udzielania jej tej fachowej pomocy.

W pow. Lwowskim sposób gospodarowania stawowego jest już lepszy niż gdzie indziej; przedewszystkiem wyzyskanie fizykalnych własności, ziemi, przez bardziej staranną uprawę roli, odrazu rzuca się tu w oko — w każdym razie do wyjątków już należą tak zacofane i opuszczone gminy jak n. p. Basiówka. W niektórych gminach i kultura lasowa jak w Rudnie, zaczyna być racyonalniej prowadzoną. Natomiast łąki prawie wszędzie, pozostawiają b. wiele do życzenia, skutkiem ich mokrego i torfiastego położenia, wymagają one znaczniejszych melioracyi.

W okolicach Szczerca i Pustomyt, zaczęli włościanie w ostatnich czasach zakładać chmielarnie, wczem im był pomocny nauczyciel wędrowny. Niemniej i chów koni podnosi się tutaj, dzięki rządowej stacyi ogierów; to samo skonstatować można w okolicach Biłohorszczy i Bartatowa, gdzie widocznie są już ślady pomocy jaką oddaje włościanom niedawno założona stacya w tej ostatniej gminie.

Chów świń jest w całym powiecie znaczny, ale co do jakości produktu, bynajmniej nie odpowiada jeszcze dzisiejszym wymaganiom targowym. Rasę krajową wyłącznie utrzymywaną, należałoby uszlachetnić odpowiedniem krzyżowaniem P. Traczewski, czynił w tym kierunku starania u Wydziału pow. lwowskiego i Towarzystwa gos. aby udało się założyć przynajmniej dwie chlewnie zarodowe Yorkschirów w pow. tutejszym, nauczyciel otrzymał upewnienie, że sprawa ta w przyszłym roku pomyślnie załatwioną zostanie.

Wskazanem było nauczycielowi wędrownemu w pow. Lwowskim, zaopiekować się szczególniej ogrodnictwem i sadownictwem, to też p. Traczewski, w kilkunastu gminach jak Pikułowicach, Malechowie, Szczercu. Dawidowie i t. d. niejednokrotnie udzielał włościanom tutejszym fachowej pomocy przy zakładaniu inspektów, sadzeniu i szczepieniu

drzewek owocowych. Zwłaszcza w gminach okolicznych Winnik gdzie koloniści zajmują się sadownictwem, ludność z Winniczek i Gańczarek, mając taki przykład pod okiem, opłacający się ich sąsiadom dobrze, przystosowywała się do wskazówek nauczyciela, a wielu sadzić już zaczęło szlachetniejsze szczepy. Wydział krajowy przywiązując pewne znaczenie do podniesienia sadownictwa w okolicach Lwowa, upoważnił p. Traczewskiego do pobrania 500 sztuk szczepów. ze szkółki owocowej przy szkole roln. w Czernichowie, celem rozdania ich w okolicznych gminach. W ostatnich czasach p. Traczewski dopilnowywał tych robót.

Działalność krajowego instruktora mleczarstwa.

Głównem zdaniem inspektora mleczarstwa jest: rozpowszechniać słowem i pismem potrzebę i sposób racyonalnego urządzenia i prowadzenia gospodarstwa nabiałowego i udzielać rolnikom szczególnych rad i wskazówek fachowych, odnoszących się do urządzenia mleczarni, przeróbki mleka, zbytu produktów mleczarskich i t. p. tudzież zawiązywania i przeprowadzenia spółek mleczarskich produkcyjnych i handlowych. Zarazem obowiązany jest instruktor odbywać w krajowych niższych szkołach rolniczych kilkotygodniowe kursa popularnej nauki mleczarstwa.

Wypełniając to zadanie udawał się kraj. instruktor mleczarstwa p. Dr. Urban Wareg Massalski, podobnie jak to co roku czynił, w różne okolice kraju, na żądanie, czy do prywatnych właścicieli, czy też Towarzystw rolniczych i udzielał bądź szczegółowych rad, bądź też miewał wykłady połączone z demonstracyami, którymi pouczał i zachęcał do więcej racyonalnego prowodzenia gospodarstwa nabiałowego. Z miejscowości, w których działalność instruktora dłuższy czas trwała, gdzie oprócz kilku wykładów zajmował się praktycznem wykazywaniem korzyści używania nowszych przyrządów mleczarskich a zarazem zachęcał do zawiązywania spółek nabiałowych, wymienić należy jako najważniejsze: na zaproszenie Kółka rolniczego w Czernichowie przy którem zamierzono założyć spółkę mleczarską, prócz kilku wykładów dla wykazania korzyści spółek włościańskich przeprowadził instruktor próby porównawcze, o ile korzystniejszem jest używanie nowych przyrządów mleczarskich od dotychczasowych. Dodatnie rezultaty zachęciły włościan do zajęcia się założeniem spółki mleczarskiej. Podobne pouczenie wraz z doświadczeniami porównawczemi z wyrobem masła za pomocą centryfugi przeprowadzone były w Stroniu w powiecie Limanowskim, gdzie wśród bardzo licznie zgromadzonych członków kółka rolniczego wykazywano korzyści postępowego sposobu wyrobu masła i zachęcono do zawiązania spółki mleczarskiej włościańskiej. Z niemniejszą korzyścią dla włościan pracował instruktor w Biskupicach i Jodłowniku, gdzie hodowla bydła na wyższym stopniu rozwoju się znajduje, i pouczał o celach i korzyściach spółek nabiałowych i nakłaniał do ich zawiązywania.

Szczegółowy wykaz, dodany jako Alegat 2. podaje miejscowości, w których instruktor udzielał pouczeń, oraz wymienia tematy, które były przedmiotem tych naukowych pogadanek obok wyliczenia praktycznych demonstracyi, bez których nie mogły się obejść pouczenia. Z wykazu tego okazuje się, że instruktor mleczarstwa, po koniec listopada bieżącego roku, był w 30 miejscowościach i miał 54 pouczeń, w których brało udział 663 słuchaczów.

Bezpośrednim skutkiem pouczania instruktora było, że w wielu gospodarstwach przeprowadzono konieczne ulepszenia, zakupując przyrządy mleczarskie, bez których żadna mleczarnia postępowa obejść się nie może, jeśli szuka zbytu, swoich produktów na targach zagranicznych. W nabywaniu tych przyrządów był zawsze pomocnym instruktor mleczarstwa, który nadto przyczynił się do racyonalnego obchodzenia się z nabiałem i lepszego wyzyskania tego produktu tam, gdzie o radę i wskazówki bywał wzywany. Wreszcie ułatwienie zakładania spółek mleczarskich wiejskich przez naoczne wykazywanie korzyści przerabiania nabiału zapomocą centryfugi jest także zasługą instruktora.

Wspomnieć tu wypada o akcyi komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego w sprawie zawiązania się Towarzystwa handlowego dla zbytu masła i sera szwajcarskiego w Galicyi, czego głównym inicyatorem był kraj. instruktor mleczarstwa, który prócz przedstawienia tej sprawy, wygotował projekta i statuty takiego stowarzyszenia producentów, stanowiące następnie przedmiot obrad ankiety umyślnie w tej sprawie zwołanej.

Ponieważ do obowiązków instruktora należy także odbywanie kursów nauki mleczarstwa w kraj. niższych szkołach rolniczych, przeto miał w bieżącym roku kilkodniowe wykłady o mleczarstwie w dwóch szkołach rolniczych, mianowicie w Horodence i Jagielnicy.

Oprócz wyżej wyliczonych czynności miewa instruktor mleczarstwa co 14 dni wykłady w Krakowie i we Lwowie o gospodarstwie nabiałowem, które to wykłady połączone są znowu z demonstracyami i pouczeniami o maszynach mleczarskich. Wykłady w Krakowie odbywają się w Muzeum przemysłowem, we Lwowie zaś w gmachu Wydziału krajowego.

Uchwałą Wysokiego Sejmu, powziętą w skutek sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o czynnościach instruktora mleczarstwa z roku 1895, wezwany został Wydział krajowy, aby się starał upatrzeć odpowiednią osobistość na posadę krajowego instruktora mleczarstwa, i aby na najbliższej sesyi sejmowej przyszedł z odpowiednim wnioskiem w sprawie systemizowania podobnej posady.

Z powyższej uchwały Wysokiego Sejmu, jak również ze sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego jasno się okazuje, iż wolą Wysokiego Sejmu było prócz instruktora mleczarstwa, któryby pouczając o racyonalanem obchodzeniu się z nabiałem wpływał na podniesienie produkcyi nabiału, mieć i drugą osobistość, która zajmowałaby się specyalnie stroną czysto handlową, to jest organizacyą handlu nabiałem, wyszukiwaniem miejsc zbytu, a wreszcie i tworzeniem spółek mleczarskich. staraniem przeto Wydziału krajowego było przedewszystkiem wyszukanie odpowiedniej osobistości, któraby równolegle z działalnością instruktora około produkcyi, zajęta była stroną handlową w ułatwieniu zbytu produktów nabiałowych. Starania te jednak nie przyniosły na razie dodatniego rezultatu i Wydział krajowy nie znalazł dotąd odpowiedniej osobistości.

Natomiast starał się Wydział krajowy, po zasięgnięciu opinii kraj. komisyi dla spraw rolniczych zaprowadzić na razie pewne zmiany w nauce wędrownej mleczarstwa Powodem do tego było, iż p. Dr. Massalski z dotychczas zajmowanej posady krajowego instruktora mleczarstwa z końcem roku 1896 ustąpił. Wobec tego rozpisał Wydział krajowy konkurs na posadę instruktora mleczarstwa, dodając do jego obowiązków jeszcze i ten, aby pracował w biurze Depertamentu kultury krajowej Wydziału krajowego stale, o ile nie będzie zajęty spełnianiem obowiązków instruktora.

Wskutek rozpisanego konkursu podało się trzech kandydatów. Z pomiędzy nich Wydział krajowy zamianował prowizorycznie p Jana Biedronia, ukończonego ucznia szkoły Dublańskiej i praktycznie obeznanego z gospodarstwem wiejskiem, który jako stypendysta Wydziału krajowego z bardzo dobrym postępem odbył kursa mleczarskie za granicą w Nortrup i Kleinhof-Tapiau, a nadto od dłuższego czasu jest czynnym na polu mleczarstwa, prowadząc i zakładając spółki mleczarskie. P. Biedroń rozpoczął swoje urzędowe czynności z dniem 1. października b. r., od tego czasu zorganizował dwie mleczarnie dworskie a mianowicie: w Hawłowicach górnych i w Putiatyńcach i był czynnym przy organizacyi spółek włościańskich w Czernichowie i Królówce. W najbliższej przyszłości polecone ma udać się do powiatu Kossowskiego, ażeby tam przy pomocy Wydziału powiatowego i Banku chrześciańskiego, którego to prosiły, zorganizować handel produktami niabiałowymi a w szczególności bryndzą.

Wydział krajowy już obecnie przyszedł do przekonania, że ażeby uczynić skuteczniejszą działalność instruktora na polu zakładania spółek mleczarskich, potrzeba koniecznie dodać mu do pomocy ludzi, którzy obeznani praktycznie z mleczarstwem, mogliby nadzorować kolejno nowo urządzone mleczarnie, które bez umiejętnego prowadzenia zaraz z samego początku swego istnienia upaść mogą. Takimi pomocnikami mogliby być ukończeni uczniowie kraj. niż. szkół rolniczych, którzy odbyli praktyczne kursa mleczarstwa. Kandydatów, kształconych na koszt funduszu krajowego, zupełnie ukwalifikowanych nie brak; Wydział krajowy nie posiada jednak funduszów, które zapewniłyby im roczne utrzymanie. Zdaniem Wydziału krajowego koszta utrzymania takiego pomocnika instruktora nie powinny być wielkie i przenosić 300 zł. rocznie. Wychodząc z tego przypuszczenia wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu wydatków na rok 1897 kwotę 300 zł. na utrzymanie na razie jednego tylko pomocnika instruktora.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego i instruktora mleczarstwa.

2) Sejm wstawia do rubr. XV. budżetu wydatków kwotę 300 zł. na utrzymanie jednego pomocnika instruktora mleczarstwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi I Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 11. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

ALEGAT

do sprawozdania Wydziału krajowego

o czynnościach

nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, uprawy lnu, konopi, weterynaryi i mleczarstwa

za rok 1896.

Do L. W. kr. 78.760/96.

Z drukarni E. Winiarza

Wykaz wykładów, pouczeń i demonstracyj

przeprowadzonych przez krajowych wędrownych nauczycieli gospodarstwa wiejskiego w roku 1896.

1. P. Seweryn Wiśniowski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Romanów** (pierwsze pouczenie).	O nawozach, torfie na ściółkę który się tu znajduje. O uprawie koniczyny, tępieniu kanianki która się pojawiła wzdęciu u bydła. Uprawa buraków pastewnych; uprawa marchwi pastewnej. O korzyściach z pogłębienia orki i jak pogłębienie wykonywać; także o pielęgnowaniu sadów, które tu są dość liczne.	ruski	50 gospod. 32 uczn. star.	Użycie trokaru.	Obecnym na wykładzie był także pan Czuczkiewicz, kierownik szkoły.
2	**Podjarków** (wykład drugi)	Krótkie powtórzenie przedmiotów z I. wykładu. O potrzebie i zachęcie do uprawy roślin pastewnych. O uprawie buraków pastewnych. O hygienie i żywieniu bydła w ogóle, a w szczególności o wychowie cieląt.	"	36	Nie było.	Obecny miejscowy nauczyciel szkoły ludowej.

3 4	**Podsosnów** **Mikołajów** (wykład pierwszy)	O nawozach stajennych, urządzaniu gnojowni, torfie na ściółkę. O potrzebie uprawy roślin pastewnych jako dźwigni gospodarstwa. Szczegółowa uprawa koniczyny czerwonej i buraków pastewnych. Wychów cieląt.	„	150 gospod. 30 mł. szkol.	Użycie trokaru.	Obecni p. Kuczerowski, kierownik szkoły i młodszy nauczyciel. Wykład był w Mikołajowie, gdyż w Podsosnowie niema szkoły.
5	**Horodysławice**	Wykładu nie było gdyż niedawno część wsi zgorzała, więc włościanie zajęci byli robotami przy budowlach.				
6	**Dźwinogród** (wykład pierwszy)	Nawozy stajenne, gnojownie, surogaty na ściółkę. Rośliny pastewne, ich znaczenie i korzyści. Szczegółowa uprawa koniczyny, tępienie kanianki, wzdęcie u bydła; uprawa buraków pastewnych, żywienie bydła a w szczególności wychów cieląt.	ruski	48	Użycie trokaru.	Obecny kierownik szkoły p. Mykiłyta.
7	**Podhorodyszcze** (wykład drngi)	Krótkie powtórzenie o nawozach i korzyściach z uprawy roślin pastewnych. Nowy przedmiot: Uprawa buraków pastewnych, żywienie bydła rogatego, wychów cieląt, uprawa lnu i pielęgnowanie sadów.	„	66	Nie było.	Obecny nauczyciel miejscowy p. Maksymiak.
8	**Bryńce zagórne**	Nawozy stajenne. Rośliny pastewne jak: koniczyna i buraki. Wybór ziarna do nasienia i kartofli do sadzenia. Wychów cieląt.	„	12	Użycie trokaru.	Obecny nauczyciel p. Ludwig.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
9	**Wyżniany**	O zimowem żywieniu inwentarza, hygiena zwierząt domowych. O racyonalnem wykonaniu zasiewów wiosennych, jarzynnego zboża i sadzeniu kartofli. — Szczegółowa uprawa buraków pastewnych (których nasienie 15 gospodarzom rozdzielono). Oprócz powyższych, na interpelacye włościan jak poznawać bydło rogate i wieprze przydatne na opas.	polski	25	Z powodu pory zimowej praktycznych demonstracyi nie było.	Obecny na pouczeniu był kierownik szkoły p. Reichard.
10	**Stanimierz**	O racyonalnej uprawie roli pod zboża jare i kartofle. O gatunkach kartofli godnych zalecenia do uprawy, z podaniem źródeł w powiecie, gdzie takowych nabyć można. O uprawie buraków pastewnych, (których tutaj także kilkunastu włościanom nasienie rozdano). Z działu sadownictwa, które tu jest dosyć uprawiane, o wiosennem pielęgnowaniu drzew owocowych i potrzebie niszczenia jemioły, która się tu pojawiła na drzewach owocowych.	ruski	52		Obecny na pouczeniu ks. Koncewicz, proboszcz o. gr. k.
11	**Turkocin**	Z uwagi, że pouczenie miało tu miejsce pierwszy raz, przedmiot pouczenia był: racyonalne obchodzenie się z nawozem stajennym w domu i polu, o użyciu torfu na ściółkę, który tu na gruntach włościańskich się znajduje. O potrzebie lepszego żywienia inwentarza i uprawie roślin pastewnych, jako dźwigni w podniesieniu gospodarstwa. O sposobach poprawienia miejscowych łąk torfowych.	"	48		

12	**Pohorylce**	Uprawa wiosenna zboża jarego i kartofli. Szczegółowa uprawa buraków pastewnych, o wychowie cieląt, o złych następstwach zatrzymywania za wielkiej ilości inwentarza.	ruski	15		Obecny na pouczeniu miejscowy nauczyciel p. Skotianin.
13	**Bóbrka**	1. *Wykład dla gospodarzów obejmował:* Uprawa i wykonanie zasiewów zboża jarego, jak: owsa, jęczmienia, wyki, sadzenie kartofli, szczegółowa uprawa buraków pastewnych przy rozdawaniu nasion; o wadliwości gęstego siewu i t. p. 2. *Wykład przeważnie dla gospodyń:* Uprawa kapusty główiastej i innych warzyw ogrodowych. Pielęgnowanie i dojenie krów mlecznych oraz obchodzenie się z nabiałem.	" "	62 mężczyzn 28 kobiet 3 mężczyzn		Jeden wykład był w kancelaryi gminnej drugi zaś w szkole. Zgromadzeni gospodarze i gospodynie otrzymali nasiona buraków pastewnych i kapusty głowiastej brunszwickiej.
14	**Podhorodyszcze**	Uprawa zboża jarego (jak wyżej) i kartofli, uprawa buraków pastewnych, o przyorywaniu nawozów. Pielęgnowanie sadów, czyszczenie drzew owocowych, okopywanie i nawożenie pod takowe. O przyprowadzenie łąk do lepszej wydajności.	"	53	Zwiedzanie łąk i sadów, przyczem na miejscu dawane były wskazówki i rady jak takowe ulepszyć. Rozdzielanie nasion buraków pastewnych i kapusty.	Na pouczeniach był obecny także miejscowy nauczyciel p. Maksymiak.
15	**Romanów**	Jak wyżej, a nadto uprawa marchwi pastewnej, jako dobrej karmy dla koni, których chów jest tu dość dobry.	"	57	Zwiedzanie sadów włościańskich z udzieleniem pouczenia na miejscu jak takowe przyprowadzić do porządku a także obecność przy zakładaniu rosadników dla uprawy kapusty, przyczem dawane były potrzebne pouczenia.	Na wykładzie i demonstracyach był obecny miejscowy kierownik szkoły pan Czuczkiewicz.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
16	**Podjarków**	Uprawa zboża jarego i kartofli, uprawa roślin na paszę, jak: koniczyny, buraków pastewnych i mięszanki. O pielęgnowaniu sadów i sposobach poprawienia łąk miejscowych. W gminie tej oprócz nasienia buraków pastewnych i kapusty głowiastej dano także 2 ctnr. kartofli „Blanc Riesen“ w celu przekonania włościan o ważności wyboru dobrego nasienia.	ruski	66	Zwiedzanie łąk i sadów w towarzystwie gospodarzy.	Na pouczeniach był także miejscowy nauczyciel p. Halen.
17 18	**Podsosnów** **Mikołajów**	Uprawa zboża jarego, kartofli, buraków pastewnych i marchwi a także o uprawie lnu (ryg̊skiego), który to dla próbnej uprawy rozdano.	„	120	Nie było.	W Podsosnowie nie ma szkoły, więc włościanie zgromadzili się w Mikołajowie na wspólny wykład. Obecni na wykładzie było 2 nauczycieli.
19	**Dźwinogród**	Jak wyżej i uprawa lnu.	„	38		
20	**Pietniczany**	Uprawa zboża jarego, kartofli i buraków pastewnych.	„	24		
21	**Stare sioło**	Pogadanka o uprawie zboża jarego, kartoflach i burakach pastewnych, tudzież o głównej dążności do produkcyi mleka, jako miejscowości położonej niedaleko od Lwowa.	polski	6	Z powodu asenterunku i nieobecności wójta nie było większego zgromadzenia a tylko pogadanka z kilkoma gospodarzami.	

22	**Przemyślany** **Czupernosów** (Wykład wspólny w Przemyślanach.)	O wiosennej uprawie roli pod zboża jare i rośliny pastewne; przypomnienie o wyborze ziarna do siewu i kartofli do sadzenia. Uprawa szczegółowa buraków pastewnych i marchwi. Przejście w żywieniu inwentarza z paszy zimowej do letniej i ostrożności, które przy tem zachować należy. O racyonalnem używaniu pastwisk gminnych. Pielęgnowanie drzew owocowych.	polski i ruski	76	Z powodu że wykład miał miejsce w niedzielę, nie było demonstracyi żadnych. Po wykładzie rozdawano nasiona buraków i marchwi.	
23	**Dunajów**	Jak wyżej, a także o uprawie lnu rygskiego, którego tu dla próbnej uprawy trochę rozdzielono.	„	70	Jak wyżej.	Na pouczeniu był obecny kierownik szkoły ludowej i kilku oficyalistów prywatnych.
	Wołków **Ładańce** **Lipowce** **Pleników**	W gminach tych z powodu robót wiosennych wykonywanych w polu, zgromadzeń włościan na pouczenia nie było, a tylko podczas przeglądu robót w polu udzielane były wskazówki i pouczenia pojedyńczym gospodarzom o robotach będących w toku, a więc uprawie roli, zasiewach jarzynnego zboża i roślin pastewnych, tudzież o uprawie lnu i pielęgnowaniu sadów.				Z powodu niemożności dostania koni dla dalszych objazdów, nie mogłem udać się do innych gmin.
24	**Chodorów**	Bieżące sprawy gospodarskie, jak: uprawa ziemniaków i dalsze pielęgnowanie, uprawa buraków pastewnych, a na żądanie włościan pouczenie o sposobach leczenia bydła rogatego i koni w rozmaitych zwykłych chorobach: jak w chorobach żołądka: rozwolnienie, obstrukcya, kolka u koni, wzdęcie u bydła, choroba języka kordiuk, ochłony, zatrzymanie moczu, krwawy mocz, ochwat, zołzy i t. p.	ruski	35	Z powodu deszczu nie było.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
25	**Zaleśce**	Krótkie powtórzenie o nawozach stajennych, na pierwszy raz, t. j. dla nowo przybyłych słuchaczów. O uprawie kukurudzy i lnu a także o tuczeniu bydła na zielonej paszy nad Dniestrem położonych i wyborze bydła przydatnego na opas.	ruski	30	Z powodu deszczu nie było.	Obecni na wykładzie byli ks. Winnicki prob. gr. k., p. Korabiewski z synem dzierżawcy dóbr.
26	**Poddniestrzany**	Uprawa buraków pastewnych, uprawa lnu, (rozdanie nasion buraków i lnu rygskiego). O wypasie bydła na pastwiskach nad Dniestrem, poznawanie bydła przydatnego na opas. O leczeniu najważniejszych chorób bydła rogatego i koni domowymi środkami jak pod 1). Pogadanka o środkach podniesienia tkactwa, jako przemysłu domowego, uprawianego w tej gminie.	"	28	Przegląd zasiewów i uprawy dokonywanej na gruntach włościańskich z nawiązaniem odpowiednich pogadanek na miejscu.	Na wykładzie był obecny ks. Jan Bodnar prob. gr. k.
27	**Bortniki**	Osuszenie i kultura miejscowej łąki, o kainicie, jako nawozie na łąki. Powtórzenie o racyonalnem obchodzeniu się z nawozem stajennym i urządzeniu gnojowni tanich a odpowiadających celowi, o uprawie buraków pastewnych i kartofli i o leczeniu chorób zwykłych bydła rogatego i koni domowymi środkami.	"	36	Jak wyżej.	Obecni na pouczeniu p. Drohomirecki nauczyciel szkoły ludowej a także miejscowy Poczmistrz.
28	**Borynicze**	Przypomnienie o racyonalnem obchodzeniu się z nawozami stajennymi i o materyałach mogących zastąpić słomę na podściół. Uprawa buraków pastewnych, które tu zostały rozdane dla próbnej uprawy. Leczenie kilkinastu chorób bydła rogatego i koni domowymi środkami.	"	12	Jak wyżej.	Z powodu jarmarku w sąsiednim Chodorowie, zgromadzenie włościan było mniej liczne. Obecnym był także nauczyciel pan Kobyliański.

29	**Wołoszczyzna**	Z powodu, że na wykładzie znalazła się dość znaczna liczba, którzy przybyli po pierwszy raz na pouczenie, powtórzyłem w krótkości o obchodzeniu się z nawozem stajennym; o wyborze ziarna do siewu i kartofli do sadzenia, o potrzebie podniesienia hodowli bydła i środkach prowadzących do tego celu. Wreszcie i tutaj gospodarze oświadczyli życzenie obznajomienia ich ze sposobami leczenia bydła i koni domowymi środkami w chorobach najczęściej się pojawiających.	„	29	Przegląd zasiewów i uprawy roli na polach włościańskich, zwiedzanie pastwisk włościańskich, gdzie na miejscu rady i wskazówki potrzebne udzielone zostały.	Na wykładzie był obecnym pan Hummel miejscowy nauczyciel.
30	**Olchowice**	Przypomnienie o racyonalnem obchodzeniu się z nawozem stajennym i o zastępstwie słomy na ściółkę innemi materyałami w braku słomy. O koszarowaniu pola bydłem rogatem i sposobach wykonywania tego nawożenia. Wybór rozpłodników w chowie bydła, wychów cieląt. Leczenie zwykłych chorób bydła i koni domow. środkami.	„	30	Jak wyżej.	Obecny na pouczeniu ks. Jaremowicz, proboszcz gr. k.
31	**Łopuszna**	Powtórzenie o nawozach. Wykonywanie obradlania ziemniaków. O środkach zabezpieczających wylęganie pszenicy. O zbiorze siana i koniczyny. Leczenie niektórych chorób bydła rogatego i koni.	„	32	Przegląd robót wykonywanych przy regulacyi rzeki i osuszeniu łąki.	Obecny na wykładzie p. Orłoś, administrator folwarku hr. Rom. Potockiego i Koziej, naucz. prywatny.
32	**Suchodół**	O kółku rolniczem, które tu zostało zawiązane, jego znaczenie i zadaniach. O potrzebie uregulowania rzeki w celu zabezpieczenia łąki od zamulania takowej. O korzyściach z chowu bydła jako środka podniesienia rentowności gospodarstwa. Wychów cieląt. Leczenie zwykłych kilkunastu chorób bydła i koni domowymi środkami.	„	41	Sprawa uregulowania rzeki i osuszenia łąki miejscowej.	Obecny na pouczeniach był p. Kesselring, leśniczy dóbr hr. Rom. Potockiego.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
33	**Chlebowice**	Z powodu, że w tej gminie dopiero pierwsze pouczenie miało miejsce, mówiłem o nawozach, potrzebie uprawy roślin pastewnych jako podstawy hodowli bydła. Leczenie najważniejszych chorób bydła i koni.	ruski	52	Z powodu deszczu demonstracyi nie było żadnych.	Obecni na pouczeniu byli nauczyciele szkoły ludowej p. Woszczuk i p. Hummel.
34	**Ostrów**	W tej gminie nie przyszło do zgromadzenia włościan, gdyż włościanie rozjechali się do lasu, a że nauczyciela miejscowego również nie zastałem w domu gdyż pojechał na komisyę budowy szkoły w Chłodowicach, przeto nie było miejsca na wyczekiwanie do dnia następnego.				
35	**Bakowce**	O uprawie i pielęgnowaniu buraków pastewnych. O zużytkowaniu torfu znajdującego się na gruntach włościańskich, głównie jako ściółka. O lepszem i racyonalniejszem wyzyskaniu pastwisk gminnych. Zasady płodozmianu i jakie stąd korzyści odnosi gospodarz. Leczenie chorób bydła i koni domowymi środkami.	ruski	18	Przegląd gospodarstwa u miejscowego wójta.	Na pouczeniu był także obecny miejsc. proboszcz gr. k. ks. Leon Lewicki.
36	**Lubeszka**	Z powodu budowy cerkwi i dostawy materyałów do tej budowy, właściwego wykładu nie było, gdyż włościanie nie zgromadzili się. Odbył się tylko natomiast przegląd gospodarstwa w towarzystwie 6 gospodarzy z nawiązaniem odpowiedniej nauki.	"	6	Przegląd gospodarstw włościańskich z nawiązaniem odpowiednich pogadanek naukowych.	Obecny proboszcz gr. k. ks. Leon Lewicki.

37	**Strzeliska nowe**	O koszeniu trawy na siano i koniczyny i właściwej porze zbioru zboża czyli żniw. Uprawa buraków pastewnych i ziemniaków. O płodozmianie. Leczenie chorób zwyczajnych bydła i koni.	„	30	Demonstracyi nie było z powodu niepogody.	
38	**Dziewiętniki**	Sprawy bieżące gospodarskie w obecnej porze jak: Obradlanie ziemniaków, uprawa kukurudzy, zbiór siana i koniczyny i właściwa pora żniwa. Leczenie niektórych chorób bydła i koni.	„	20	Przegląd gospodarstw włościańskich w polu.	Obecny na pouczeniu był miejscowy nauczyciel p. Brzozowski.
39	**Wybranówka**	O środkach podniesienia hodowli bydła, budowa normalna bydła rozpłodowego, wychów cieląt. O materyałach mogących zastąpić słomę na podściół. Koszenie łąk, koniczyny i o żniwie. Leczenie chorób bydła i koni.	polski i ruski	32	Ulewny deszcz.	Obecny nauczyciel emerytow. p. Skarbek.
40	**Stare sioło**	Pogadanka o odnowieniu kółka rolniczego które tu upadło. Szczegółowa uprawa buraków pastewnych. Na interpelacyę włościan: o środkach zabezpieczających kapustę (rozsadę) od uszkodzenia przez muszkę czyli pchłę ziemną.	„	48	Nie było.	Obecny na pouczeniu był także kierownik szkoły pan Domaszewski.
41	**Budków**	Sprawy bieżące gospodarstwa w tej porze jak: obradlanie kartofli, zbiór siana, koniczyny i o żniwie, a także jaka jest przyczyna wylęgania pszenicy i co ją od tego zabezpiecza. Leczenie chorób bydła i koni.	ruski	18		Obecny nauczyciel p. Czajkowski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
	Romanów **Mikołajów** **Podjarków** **Dźwinogród** **Podhorodyszcze**	Z powodu zbioru siana i koniczyny nie dało się już w tych gminach urządzić liczniejszych zgromadzeń, a nauka gospodarstwa musiała zostać ograniczoną do do praktycznych demonstracyi w towarzystwie kilku gospodarzy. W Mikołajowie na żądanie gospodarzy, pouczałem praktycznie o najlepszych sposobach suszenia koniczyny; co było połączone z demonstracyą, taksamo przerywanie buraków pastewnych, obradlanie kartofli, pielęgnowanie posiewów kukurudzy i t. p. Wszędzie prawie to musiało się powtarzać z małemi odmianami.				
42	**Plenlków**	O uprawie kukurudzy, którą tu zaprowadzono. O żniwie zboża. O potrzebie natychmiastowego podorywania ścierni. Leczenie najważniejszych chorób bydła i koni.	polski i ruski	30	Z powodu święta nie było demonstracyi żadnych.	Na pouczeniu był obecny nauczyciel pan Tarnawski.
43	**Wołków**	O robotach będących na porządku dziennym jak żniwie, o wielkim znaczeniu dla uprawy roli, podorywek natychmiastowych ścierni. Leczenie koni i bydła rogatego.	ruski	25		
44	**Pohorylce**	Jak wyżej.	„	15		Obecny nauczyciel szkoły ludowej.
45	**Lipowce** **Przemyślany** **Krosienko**	W tych gminach z powodu zajęcia włościan przy zbiorze siana i żniwa nie dało się zgromadzeń urządzić a nauka gospodarstwa ograniczała się do przeglądu robót w polu i nawiązywaniu pogadanek o gospodarstwie z włościanami, głównie o sprawach rolniczych będących na czasie.				

45	**Majdan lipowiecki**	Uprawa zboza ozimego t. j. żyta i pszenicy, wybór nasienia, czas siewu, właściwa gęstość siewu, środki przeciw śnieci w pszenicy. (Ze względu, że pouczenie miało tu miejsce po raz pierwszy), o racyonalnem obchodzeniu się z nawozem stajennym. Powiększenie dochodu z gruntu przez uprawę roślin pastewnych i podniesienie hodowli bydła rogatego.	ruski i polski	30	Z powodu dnia świątecznego nie było.	Z inteligencyi miejscowej był obecny p. Roman Wiszniewski właśc. folwarku i p. Stormka wł. folwarku i członek Wydziału powiatowego.
46	**Uniów**	Jak wyżej, a nadto o leczeniu niektórych chorób bydła i koni na życzenie włościan.	ruski	43	Jak wyżej.	Na wykładzie był obecny miejscowy nauczyciel szkoły ludow. (W tej gminie pouczenie o gospodarstwie miało miejsce po pierwszy raz i to na życzenie włościan).
47	**Krosienko**	O uprawie zboża ozimego, żyta i pszenicy, jak wyżej. O leczeniu chorób bydła rogatego i koni domowymi środkami.	"	28		Na wykład przybył miejsc. administrator majątku p. Niebrzydowski.
48	**Zadwórze**	Uprawa żyta i pszenicy, w jaki sposób przyjść do dobrego nasienia, bajcowanie pszenicy przeciw śnieci. O korzyściach wczesnych podorywek ściernisk. O przechowywaniu kartofli w jamach i kopcach. O leczeniu niektórych chorób bydła i koni. Zachęta do zawiązania spółki mleczarskiej, jako w miejscu niezbyt odległem od Lwowa a mającem stacyę kolejową.	"	37		Obecny na wykładzie miejscowy nauczyciel.
49	**Gliniany**	W tej gminie z powodu praźniku nie dało się urządzić liczniejszego zgromadzenia włościan a miało miejsce tylko krótsza pogadanka z kilkoma gospodarzami o bieżących zajęciach gospodarskich.				

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
50	**Rozworzany**	Uprawa roli pod oziminę jak poprzednio; gęstość siewu, wybór nasienia, w jaki sposób przyjść do dobrego nasienia, bajcowanie pszenicy. Leczenie chorób bydła rogatego i koni domowymi środkami. O przyczynach, dla czego w tej gminie rzekomo szczepy nie mogą prosperować. (Dyskusya wywołana przez włościan).	ruski	36	Z powodu święta nie było.	Obecny był miejsc. nauczyciel.
51	**Wyżniany**	Uprawa zboża ozimego; żyta i pszenicy, błędy popełniane przez włościan przy uprawie oziminy, środki przeciw śnieci w pszenicy. Racyonalna hodowla świń.	polski i ruski	42	Przegląd uprawek pod oziminę i dokonanych zasiewów, przyczem na miejscu spostrzeżenia zostały podnoszone.	Na pouczeniu był obecny p. Reichard kierownik szkoły ludow.
52	**Peczenia**	W tej gminie z powodu zajęć rolniczych nie było liczniejszego zgromadzenia, więc tylko krótsza pogadanka miała miejsce o robotach bieżących wykonywanych w polu.	ruski	5	Zwiedzanie uprawionych buraków i kukurudzy a także uprawkę pod oziminy.	
53	**Sołowa**	W tej gminie dla tych samych powodów nie dało się formalnego wykładu gospodarstwa przeprowadzić. Włościanie prosili ażeby do nich przybyć w wolniejszym od zajęć gospodarskich czasie, a wtenczas chętnie będą korzystali z udzielanej im nauki.				

54	**Wołków**	Sprawy gospodarskie będące w toku jak: uprawa roli pod oziminy, właściwe umieszczenie ozimin w zmianowaniu, wybór nasienia, zmiana tegoż, gęstość siewu i równość, bajcowanie pszenicy. Hodowla świń. Sprawa podniesienia produkcyjności łąki miejscowej, która w skutek uregulowania rzeki Lipy gniłej stała się mniej produkcyjną.	ruski	38	Przegląd pól i zwiedzenie łąki jak wyżej.	Na wykładzie byli obecni p. Kielarski, administr. folwarku hr. Rom. Potockiego i p. Majdani naucz.
55	**Ładańce**	Pogadanka o robotach gospodarskich będących w toku jak wyżej. Hodowla świń. Na żądanie zgromadzonych włościan udzieliłem objaśnień co do leczenia niektórych chorób bydła i koni.	„	26	Jak wyżej.	Obecni byli na wykładzie pau Lewicki administr. folwarku i ks. Harasymiuk.
56	**Lipowce**	Uprawa i zasiew zboża ozimego jak poprzednio. Hodowla świń. O laczeniu niektórych chorób bydła i koni.	polski i ruski	25	Krytyczny przegląd robót wykonywanych w polu.	Obecni: miejsc. nauczyciel i p. Stromka właśc. folwarku.
57	**Przemyślany**	Uprawa zboża ozimego. Hodowla świń.	„	21	Nie było z powodu deszczu.	
58	**Stanimierz**	Uprawa roli pod oziminy, wykonanie zasiewów i t. d. Hodowla świń.	ruski	19		
59	**Pohorylce**	Liczniejszego zgromadzenia nie było z powodu zajęcia włościan około robót w gospodarstwie, odbyła się tylko krótsza pogadanka z kilkoma gospodarzami w sprawie uprawy i wykonywania zasiewów zboża ozimego.	„	6		

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
60	**Bóbrka**	O tuczeniu bydła rogatego kartoflami, co w roku bieżącym przez kilku gospodarzy było praktykowane. O sztucznych nawozach w skutek interpelacyi obecnych. O hodowli świń, rasa krajowa i poprawna, budowa maciory i kiernoza, oznaki płodności, wychów prosiąt, pielęgnowanie i żywienie, tuczenie.	ruski i polski	30 mężczyzn 2 kobiety	Nie było z powodu dnia świątecznego.	
61	**Podhorodyszcze**	O środkach zabezpieczenia bujnych ozimin od wygnicia pod śniegiem. Przechowanie kartofli w kopcach i wyjątkowe środki ostrożności w roku bieżącym. Hodowla świń.	ruski	26 gospod. 7 młodzieży	Na żądanie gospodarzy z powodu kilku wypadków rozdęcia bydła, demonstracya troakarem na przyprowadzonej sztuce bydła rogatego, przy tej sposobności także pouczenie o poznakach mleczności krów.	Na pouczeniu był obecny pan Maksymiak nauczyciel szkoły ludowej.
62	**Romanów**	Pogadanka o sprawach bieżących, t. j. o przechowaniu kartofli w kopcach i spasaniu ozimin. O użyciu kainitu do nawożenia łąk. O hodowli świń.	"	42	Zwiedzanie kilku gospodarstw i sposobów przechowania kartofli. Praktyczne wskazówki jak należy drzewa owocowe okopywać i nawozić.	Obecny był na pouczeniu p. Czuczkiewicz, kierow. szkoły ludowej.
63	**Podjarków**	Przedmiot pouczeń jak wyżej, a także o leczeniu niektórych chorób bydła i koni domowymi środkami.	"	36	Przegląd kilku gospodarstw włościańskich, przyczem robione były uwagi co do ulepszenia gnojowni i zaopatrzenia stajen na zimę.	Na pouczeniu i przeglądzie obecny był miejscowy nauczyciel p. Hamal. Kilku gospodarzy zamówili nasienie lnu rygskiego.

Brak stron 17–24

Brak stron 17–24

3. P. Karol Mielecki.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
1	**Busk**	Obchodzenie się z nawozem stajennym w stajni, na gnojowni i w polu. Karmienie zimowe bydła. Sieczka, parzenie. Zużytkowanie nieczystości miejskich. Komposty i ich użytek. Wybór ziarna na nasienie.	ruski i polski	63	Demonstracye przeprowadzano w czasie zwiedzania gospodarstw.	Wszędzie brali udział w pouczeniach miejscowi księża i nauczyciele ludowi.
2	**Kupcze**	Cel i zadanie nauki wędrownej. Znaczenie hodowli racyonalnej bydla. Cel i zadanie ustawy o licencyonowaniu buhaji. Wybór cieląt na przechowek.	ruski	54	Jak wyżej.	
3	**Kozłow**	Znaczenie zmiany nasienia. Uprawa lucerny i buraków pastewnych. Gospodarstwo nabiałowe. Wpływ kształtu naczyń na ilość śmietany.	"	56	Jak wyżej.	
4	**Rzepniów**	Cel i zadanie nanki wędrownej. Tłómaczenie ustawy o licencyonowaniu buhaji. Znaczenie nawozu stajennego i sposób obchodzenia się z nim. Uprawa lnu.	"	65	Jak wyżej.	
5	**Milatyn nowy**	Pielęgnowanie drzew owocowych. Hodowla trzody chlewnej. Gospodarstwo nabiałowe.	polski	32	Jak wyżej.	
6	**Milatyn stary**	Jak postępować z nawozem stajennym, wywożonym w zimie. Znaczenie płodozmianu w ogólności. zmiana i wybór ziarna na nasienie. Uprawa lnu i konopi.	ruski	48	Jak wyżej.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
7	**Busk**	Powtórzenie treści poprzednich pouczeń. Obchodzenie się z nawozem stajennym i urządzenie gnojarń. Zużytkowanie oochodów ludzkich, popiołu i wszelkich odpadków. Sadzenie i pielęgnowanie drzew owocowych.	polski	56	Demonstracye odbywały się w czasie zwiedzania gospodarstw w stajniach i na gnojowniach.	Oprócz gospodarzy obecnym był także kierownik miejscowej szkoły z dwoma nauczycielami.
8	**Kupcze** Busk	Znaczenie doboru rozpłodników w hodowli zwierząt wogóle, w szczególności w hodowli bydła rogatego. Wybór i wychowanie jałóweczek celem wychowania krów mlecznych. O konieczności rozszerzania uprawy roślin pastewnych.	ruski	45	Jak wyżej.	Obecny także miejscowy nauczyciel ludowy.
9	**Rakobuty** Busk	Powtórzenie w streszczeniu pouczeń z roku zeszłego. Obchodzenie się z nawozem stajennym i urządzenie gnojarń. Cechy krów mlecznych. Przyczyny, oznaki i sposoby leczenia kolki u koni.	"	82	Jak wyżej.	Oprócz miejscowego gr. kat. proboszcza i nauczyciela ludowego była także młodzież z powtarzającej nauki i kilka gospodyń.
10	**Rzepniów** Busk	Objaśnienia ustawy o licencyonowaniu buhaji i wynikającej stąd konieczności lepszego żywienia i pielęgnowania młodych buhajków. Wpływ doboru nasienia uprawnianych roślin na plon onychże. Korzyści siania koniczyny czerwonej z trawami.	"	35	Jak wyżej.	

11	**Kędzierzawe** Busk	Osuszanie mokrych pól, łąk i pastwisk. Jak można dójść do mlecznych krów. Obchodzenie się z nabiałem. Sadzenie i pielęgnowanie drzew owocowych.	ruski	32	Demonstracye odbywały się w czasie zwiedzania gospodarstw w stajniach i na gnojowniach.	Obecny miejscowy nauczyciel ludowy.
12	**Nowosiółki** Busk	Jak wyżej.	"	36	Jak wyżej.	
13	**Ubinie** Busk	Treściwe przypomnienie przedmiotu poprzedniego pouczenia. Obchodzenie się z nawozem stajennym w stajni, na gnojowni i w polu. Urządzenie gnojarń. Uprawa buraków pastewnych.	"	42	Jak wyżej.	
14	**Kłodno** Kulików	Obchodzenie się z nawozem stajennym. Urządzanie gnojarń. Znaczenie uprawy roślin pastewnych wogóle, szczegółowo uprawa buraków pastewnych.	"	35	Demonstracye przeprowadzono w czasie zwiedzania gospodarstw. Po ukończeniu pouczeń rozdawano zgromadzonym nasiona roślin, o których uprawie pouczano.	Obecnym był także miejscowy nauczyciel ludowy.
15	**Wyrów** Kamionka strum.	Jak można przyjść do dobrych krów mlecznych. Wychowanie cieląt. Uprawa lnu. Pielęgnowanie drzew owocowych.	"	37	Jak wyżej.	Obecny także miejscowy ks. proboszcz i nauczyciel ludowy.
16	**Żelechów** Kamionka strum.	Obchodzenie się z nawozem stajennym i urządzanie gnojarń. Gnojówka, popioły, komposty. Uprawa buraków pastewnych, marchwi i lnu.	ruski i polski	48	Jak wyżej.	Obecni obaj ks. proboszczowie i kierownik szkoły ludowej.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
17	**Kamionka**	Wybór ziarna na nasienie. Powtórzenie o lepszem zużytkowaniu pastwiska gminnego. Uprawa buraków pastewnych, marchwi i lnu.	polski	32	Demonstracye przeprowadzono w czasie zwiedzania gospodarstw. Po ukończeniu pouczeń rozdawano zgromadzonym nasiona roślin, o których uprawie pouczano.	Obecni: p. Jodłowski kraj. inżynier jako delegat powiat. Tow. Kółek roln., p. Pandler, kierownik szkoły kraj. kołodziejskiej, jeden urzędnik sądowy.
18	**Obydów** Kamionka strum.	Cel i zadanie Kółek rolniczych. Tłómaczenie ustawy hodowlanej. O roślinach pastewnych wogóle, szczegółowo buraków pastewnych, lnu i marchwi pastewnej.	"	92	Jak wyżej.	Obecny miejscowy nauczyciel, tudzież panowie Jodłowski i Pandler.
19	**Batiatycze** Mosty wielkie	Jak wyżej.	ruski	115	Jak wyżej.	Obecna nauczycielka miejscowa i p. Pandler.
20	**Chołojów** Radziechów	Z powodów od podpisanego niezależnych trudno było gospodarzy na pouczenie zebrać.				
21	**Batiatycze** (pow. Żółkiew)	Spasanie zasiewów ozimych i ostrożności potrzebne przy tem. Karmienie krów mlecznych. liśćmi i głąbiami kapusty. Karmienie zimowe wogóle, w szczególności krów i jałownika. Wpływ stajen na utrzymanie zimowe bydła.	ruski	38	Demonstrowano w czasie zwiedzania gospodarstw.	Obecna miejscowa kierowniczka szkoły p. Olszańska.

22	**Łany niemieckie** **Krzywulanka** **Podzamcze** **Kamionka**	Traktowanie bydła chorego na zarazę pyska i racic. Spasanie zasiewów ozimych. Środki zaradcze na wzdęcie bębniste u bydła. Sposoby poprawy łąk. Użytkowanie pastwisk. gminnych. Czy orka płytka na zimę jest właściwą.	ruski	34	Demonstrowano w czasie zwiedzania gospodarstw.	Obecny delegat Rady powiat. ks. Cegieiski.
23	**Jagonia** **Obydów**	Obchodzenie się z nawozem stajennym i gnojówką. Urządzenie gnojarń. Znaczenie nawozów zielonych. Łubin. Czystość w gospodarstwie nabiałowem. Wpływ kształtu naczyń mlecznych na wydzielanie się śmietany.	polski	65	Jak wyżej.	Obecny miejscowy nauczyciel ludowy p. Czehak.
24	**Sapieżanka**	Urządzanie gnojarń. Znaczenie nawozów pomocniczych wogóle, w szczególności superfosfatów i kainitu i sposoby ich użycia. Produkcya własnego nasienia buraków pastewnych.	niemiecki i polski	14	Jak wyżej.	

4. P. Witołd Traczewski.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Ostrów**	O wartości nawozu, o chowie bydła wogólności a w szczególności o karmieniu cieląt ze skopca, o poznakch mleczności u krów, o uprawie lnu, buraków pastewnych i końskiego zęba, o uszlachetnianiu drzew owocowych zapomocą szczepienia i okulizowania.	polski	45	Szczepienie i okulizowanie drzew owocoych.	Z inteligencyi był obecnym na tej pogadance p. Jan Głuchowiecki, miejscowy nauczyciel.
2	**Szczerzec**	Jak poprzednio, prócz tego o uprawie cebuli, kapusty i przyrządzaniu pasz.	polski i ruski	300		Tu tylu zgromadziło się włościan, że musiałem mieć pogadankę rano i popołudniu, cała bowiem sala szkolna nie mogła pomieścić wszystkich zgromadzonych. Z inteligencyi obecnymi byli pp. Józef Szwejkowski i Tenik Jan.
3	**Zagródki**	Jak wyżej.	polski	20		
4	**Łany**	Jak wyżej.	"	8		

5	**Pustomyty**	O uprawie buraków, końskiego zębu, lucerny, kapusty i kukurydzy o obchodzeniu się z nawozem stajennym.	polski i ruski	63		Z inteligencyi obecnym był p. Antoni Dziedzic.
6	**Malechów**	O uprawie warzyw, a w szczególności kapusty, cebuli, marchwi, pietruszki, selerów, buraków i o karmieniu bydła na stajni.	"	120		Na pogadance obecnym był ks. Konowalec, gr. kat. proboszcz i p. Kowalski, nauczyciel miejscowy.
7	**Zboiska**	Z pojedyńczymi włościanami powtórzenie pouczeń poprzednich.	polski			
8	**Grzęda**	O uprawie warzyw, buraków pastewnych, o wadach mleka i przyczynie tegoż, o poprawie łąk. O systemach uli, wadach i zaletach każdego z nich.	polski i ruski	60	W pasiece ks. Brylińskiego miejscowego gr. kat. proboszcza pouczałem wyrobu uli słomianych Fedka Bojczaka, mającego wielką pasiekę w Czerniowcach. Praktycznie wskazywałem w ogrodach sadzenie cebuli i ogórków.	Tu rozdawałem nasiona bezpłatnie. Na pogawędce wiele obecnych było kobiet. Z inteligencyi miejscowy nauczyciel i proboszcz gr. kat. ks. Byliński.
9	**Grzybowice**	Z pojedyńczymi włościankami o uprawie ogórków.	polski		W ogrodach.	Produkcya ogórków tu na wielką skalę jest prowadzona i najgłówniejszy stanowi dochód dla włościan.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
10	**Zapytów**	O uprawie pastewnych buraków, kartofli, marchwi pastewnej jako karmy dla koni i o uprawie hreczki, o częstszych chorobach zwierząt domowych i środkach leczniczych. O potrzebie podniesienia sadownictwa, jako gałęzi gospodarstwa wiejskiego, mogącej w okolicy Lwowa wielce się przyczynic do podniesienia dobrobytu włościan	ruski	150	Pokazywałem sposób siania marchwi pastewnej rzędowo bez użycia siewnika.	Tu rozdawałem bezpłatnie nasiona między włościan chętnych pouczań. Lud inteligentny i pracowity. Na pouczeniu z inteligencyi obecnymi byli pp. Teodor Klimko i Jan Mielniczek nauczyciele z Zapytowa i Podlisek.
11	**Wisłoboki**	O uprawie lnu, konopi, marchwi pastewnej i hodowli koni.	"	30	Pokazywałem w jaki sposób powinno się czyścić drzewa owocowe.	W tej miejscowości posiadają włościanie ładny materyał do dowli koni z powodu jednak znacznego oddalenia stacyi ogierów chów koni powoli się podnosi.
12	**Remenów**	O hodowli koni, o uprawie cebuli i warzyw, buraków i marchwi pastewnej.	polski	150		Tu rozdawałem nasiona marchwi pastewnej, buraków, kapusty itp. Na pogadance obecnymi byli z inteligencyi ks. Jan Fedor, miejscowy proboszcz i p. Kazimierz Jamrozik.

13	**Sieciechów**	Pouczenia miałem w polu i ogrodach z pojedynczymi włościanami, mówiąco u prawie łubinu, kartofii, i utrzymaniu pastwiskowem bydła.	polski i ruski		W polu i ogrodach.	Lud tu bardzo biedny z powodu lichego gruntu i braku zdrowej wody, która jako zaskórna spowodowuje ustawiczne choroby zwierząt domowych.
14	**Zaszków**	O uprawie łubinu, pastewnych buraków, marchwi, końskiego zębu i kulturze drzew owocowych.	"	120	Pokazywałem wszystkie sposoby szczepienia drzew owocowych.	Lud ten bardzo chętny pouczaniom do wskazówek się stosuje tak dalece, że dwóch włościan tej miejscowości aż w Wydziale krajow. mnie poszukiwali celem zaradzenia się w kwestyach gospodarczych. Z inteligencyi obecnym był p. Michał Konowalec i p. Franciszek Schoffer.
15	**Dublany**	Tu się udawałem tylko celem otrzymania od WPana Profesora dr. Szyszyłowicza nasion, jakie ma w stacyi doświadczalnej, z prób czynionych pozostały w zamiarze zużytkowania takowych przy rozdawańiu bezpłatnem między włościan.				Od WPana dr. Szyszyłowicza otrzymałem nasiona buraków, marchwi i kapusty pastewnej.
16	**Zawadów**	O uprawie buraków, marchwi, lucerny, kartofii, o hodowli koni i karmieniu cieląt ze skopca.	polski i ruski	80		Tu rozdawałem nasiona buraków pastewnych i ćwikłowych.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
17	**Biłohorszcze**	O chowie koni, o uprawie marchwi pastewnej na karmę dla tychże, o uprawie kapusty i łubinu.	polski	30		Na pouczaniu obecnym był miejscowy nauczyciel.
18	**Skniłówek**	Pogawędka na temat dawniejszego pouczenia.	"	35		
19	**Skniłów**	Jak wyżej.	"	30		Na pogadance był obecnym miejscowy nauczyciel.
20	**Kozice**	Z pojedyńczymi włościanami o chowie bydła i o uprawie warzyw.	polski i ruski		W ogrodach.	Z powodu sadzenia kartofli włościanie się nie zgromadzili natomiast zaproszono mnie przez urząd gminny listem z dnia 6. maja do powtórnego przybycia w odpowiedniejszej porze.
21	**Domażyr**	Jak wyżej	polski		Jak wyżej.	Przy pogawędkach obecnym był ks. Grzegorz Rybczak, gr. kat. proboszcz, który również w nich brał udział.
22	**Sokolniki**	Jak wyżej.	"		Jak wyżej.	

23	**Żarnisko**	Jak wyżej.	"	70	Jak wyżej.	
24	**Kozice**	O uprawie kartofli, o doborze nasienia pod zasiew, o uprawie końskiego zębu i kwaszeniu tegoż na zimę, o uprawie buraków, o chorobach zwierząt domowych i środkach leczniczych.	polski i ruski		W ogrodach czyszczenie drzew owocowych.	Na pouczaniu byli obecnymi z inteligencyi ks. Rybczak i p. Hilewka.
25	**Zubrza**	Z pojedyńczymi włościanami o chowie bydła, o obchodzeniu się z nawozem stajennym, o sporządzaniu siana.	polski		W ogrodach i oborach.	Na pogadance był obecny ks. rz. kat. obrządku Klecan.
26	**Rudno**	O chowie koni, o uprawie łubinu jako nawozu zielonego, o uprawie buraków i koniczyny.	ruski	12		
27	**Basiówka**	Z pojedyńczami włościanami o uprawie warzyw i pielęgnowaniu sadów.	polski			
28	**Dawidów**	O hodowli świń a zwłaszcza o karmieniu tychże, o poprawie łąk, o chorobach bydła i koni i środkach zaradczych, o zakładaniu sadów i pielęgnowaniu drzew owocowych.	"	70		Na pouczaniu obecnym był z inteligencyi pan Popiel, rządca dóbr, OO. Dominikanów. Ponieważ miejscowość podlega często klęsce gradobicia, doradzałem włościanom ubezpieczenie się pouczywszy ich postępowania w tym względzie. Wskutek moich rad wielu włościan się ubezpieczyło.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
	Winniczki **Gańczary** **Czerepin** **Czyżyków**	Z pojedyńczymi włościanami o podniesieniu sadownictwa i poprawie sadów; o hodowli bydła i utrzymywaniu pastwiskowem.	polski i ruski		W ogrodach, sadach i oborach.	
29	**Malechów**	O uprawie drzew owocowych i zakładaniu sadów.	polski	60	Praktycznie pouczałem sadzenia szczepów.	
30	**Zboiska**	U włościanina M. Gierczuka pouczałem o dalszem prowadzeniu szparagarni, jaką w zeszłym roku u tegoż założyłem.	"			Tu skonstatowałem, iż włościanin ów z moich przeszłorocznych pouczań bardzo wiele skorzystał i z niebywałą troskliwością założoną szparagarnię pielęgnuje.
31	**Domażyr**	Z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego zakładałem szparagarnie u Radcy dworu Włodzimierza hr. Łosia, pouczając równocześnie robotników o tejże czynności.	"			Przy zakładaniu z inteligencyi obecnymi byli JW. Helena hr. Łoś i miejscowy gr. kat. proboszcz.
32	**Kozielniki**	To samo, u miejscowego gr. kat. proboszcza.	polski i ruski			

33	**Rudańce**	O uprawie roślin pastewnych, o utrzymaniu bydła przez zimę, o częstszych chorobach między zwierzętami domowymi i o zakładaniu sadów.	ruski	12		Z inteligencyi obecnym był miejscowy nauczyciel pan Mykietyn.
34	**Ceperów**	O uprawie roli na zimę, o przechowywaniu roślin okopowych w kopcach o pielęgnowaniu sadów i drzew owocowych.	"	32		Tu wzbudza się zamiłowanie do sadownictwa a włościanie (vide ogólne sprawozdanie) usilnie prosili mnie o poparcie w udzieleniu im zrazów szczepów najszlachetniejszych gatunków. Z inteligencyi obecni p. Pasławski, miejscowy nauczyciel i p. Mykietyn z Rudaniec.
35	**Remenów**	Pojedyńczych włościan pouczałem o przygotowaniu dołów pod szczepy mające się sadzić z wiosną.	polski i ruski		Pouczanie praktyczne.	Tu założyć chcę gminny sad rozmaitych gatunków owoców, celem produkcyi matek, z którychby w przyszłości włościanie mogli ciągnąć zrazy do szczepienia.
36	**Borki dominikańskie**	O uprawie roli w ogólności, o nawozach zielonych, o korzyściach ze sadów i o kulturze drzew owocowych.	polski	46	W ogrodach i zboczach polnych wskazywałem sposób sadzenia drzew owocowych oraz pouczałem praktycznie o wyborze miejsca pod każdy gatunek z osobna.	Włościanie wielkie okazują zamiłowanie do sadownictwa i usilnie prosili o udzielanie im pomocy. Na pouczaniu obecnym był miejscowy nauczyciel p. Aleksander Laska.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracyi i jakie?	Uwagi
37	**Dawidów**	O doborze nasienia pod zasiew, o uprawie pszenicy, o ważności płodozmianów, o przechowaniu przez zimę roślin okopowych oraz zachęcałem włościan do uprawy łoziny na wyroby koszykarskie na bezużytecznej przestrzeni gminnej obok nasypu kolejowego.	polski	60	Wybierałem wspólnie z włościanami odpowiednie miejsce pod plantacye łoziny.	Wskutek moich rad włościanie bezzwłocznie na radzie gminnej w tym dniu odbytej jednogłośnie uchwalili założenie plantacyi łoziny.
38	**Brzuchowice**	O uprawie roli piaszczystej i nawozach zielonych a zwłaszcza łubinu.	ruski	16	W polu i ogrodach.	Z powodu pilnych robót: kopania kartofli i zbioru otawy włościanie nie zgromadzili się, pouczałem przeto przy robocie.
39	**Borki janowskie**	O poprawie łąk, o uprawie roślin pastewnych, a w szczególności o uprawie lucerny piaskowej i o chowie bydła.	polski	36	W polu przy kopaniu kartofli i przy rozprawianiu nawozu.	Na pouczaniu obecną była miejscowa nauczycielka p. Stanisława Pełkówna.
40	**Nawarya**	O uprawie roślin okopowych, o przechowywaniu takowych na zimę i o uprawie drzew owocowych.	"			Z powodu, iż wójt mimo wczesnego zawiadomienia o mem przybyciu włościan nie uwiadomił, gremialnego pouczania nie miałem.
41	**Hodowice**	O hodowli bydła na opas kartoflami, o poprawie mokrych gruntów, o nawozach mineralnych.	"		Przy kopaniu kartofli i przechowywaniu tychże w kopcach na zimę.	

42	**Krzywczyce**	O uprawie i zakładaniu szparagarń, o chorobach częstszych u bydła, o doborze nasienia pod zasiew, o karmieniu świń, o rozmnażaniu sadów.	ruski	38		Włościanie prosili usilnie o poparcie ich starań co do regulacyi Pełtwi, która im niesłychane wyrządza szkody.
43	**Zniesienie**	Jak wyżej.	"	38		
	Podbereżce **Biłka szlachecka** **Czyżyków** **Hermanów** **Biłka królewska**	O zakładaniu spółek wodnych i poprawie sianożęci.	polski i ruski		Na polu i sianożęci.	Z polecenia JWnego Marszałka powiatowego p. Dawida Abrahamowicza jeździłem tu celem zbadania przyczyn nagłego zepsucia się sianożęci i niektórych pól włościańskich.
44	**Leśniowice** o. s. Szczerzec	O narzędziach używanych do poprawy łąk, o robieniu siana zwykłego i brunatnego, o podsiewaniu łąk, o zwyklejszych chorobach u koni i bydła i o zachowywaniu ostrożności przy chorobach zakaźnych.	ruski	26	W ogrodzie jednego z włościan uczyłem szczepienia i okulizowania drzew owocowych.	Lud tej miejscowowości inteligentny, chętny do pouczań, z zajęciem tego słucha, przeto pogadanka była ożywiona. Obecnymi byli z inteligencyi rządca dóbr p. Sroczyński.
45	**Szczerzec**	O uprawie grządek ogrodowych, o uprawie cebuli i buraków, o hodowli świń.	polski	20	W ogrodach i stajniach całe pouczanie było praktycznie demonstrowane.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
46	**Pustomyty** o. s. Szczerzec	O uprawie grządek ogrodowych, o uprawie cebuli i buraków i o hodowli nierogacizny.	polski	15		
47	**Ostrów** o. s. Szczerzec	O uprawie kapusty, kartofli, cebuli i buraków, i o hygienie zwierząt domowych,	ruski	33	Cały wykład odbył się z praktycznem zastosowaniem w stajniach i oborach.	Tu oglądałem plony, jakie włościanie mieli z nasion, oraz o ile w praktyce do mych pouczań zastosowali się. Z przyjemnością zaznaczyć muszę, że wielu poszło za memi radami, w czem najwięcej odznaczył się włościanin Michał Kiryłasz.
48	**Porszna** o. s. Szczerzec	O przyrządzaniu siana brunatnego, o uprawie roli w ogólności, o zżynaniu pszenicy, o częstszych przypadłościach inwentarza domowego.	"	35	Na żywem bydle wskazywałem oznaki mleczności krów.	Na pouczaniu obecnym był gr. kat. ks. Oleksij i miejscowy nauczyciel p. Maryan Młotek.
49	**Podsadki**	Jak wyżej.			Jak wyżej.	Jak wyżej.

50	**Grzęda** o. s. Lwów	O pasiecznictwie i wyrobie uli systemu Dzierzona.	ruski		Tu przybyłem z trzema włościanami z Czarnuszowic, okręgu sądow. Winniki, których z grzeczności w bardzo ładnej pasiece miejsc. proboszcza gr. kat. ks. Brylińskiego pouczałem wyrobu uli słomianych o wiele praktyczniejszych od uli drewnianych bo tańszych i cieplejszych od uli drewnianych. Włościacianie Michał Garda i Fedko Bojczak z Czarnuszowic z wielkiem zainteresowaniem słuchali pouczeń a jeden z nich Fedko Bojczak natychmiast sporządziwszy maszynę do wyrobu uli słomianych zastosował takowe w swej pasiece.	
51	**Pikułowice** o. s. Lwów	O okulizowaniu drzew owocowych i rozmnażaniu tychże zapomocą szczepienia, o uprawie luceroy, koniczyny i esparcety i o hodowli świń.	polski		Całe pouczanie odbywało się z praktycznem zastosowaniem.	Tu z całego powiatu największe widzę rezultaty mych wskazówek, gdyż gdy przedtem nikt z włościan żadnych roślin pastewnych nie uprawiał, dzis nie ma gospodarza we wsi. któryby nie sadził buraków, nie siał koniczyny lub esparcety, a wszystko to zawdzięczać należy rozdawaniu w zeszłym roku bezpłatnie nasion, o użyteczności których włościanie dowodnie przekonali się. Lud ten bardzo dobry, pracowity i nadzwyczajnie chętny pouczaniom.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
52 53 54 55	**Barszczowice** Winniki **Zuchorzyce** **Żurawniki** **Hermanów** Winniki	O poprawie łąk, o obchodzeniu się z nawozem stajennym, z nabiałem i o wadach mleka.	polski		W polu przy podgartywaniu kartofli i uprawie kapusty, w oborze przy wyrzucaniu nawozu ze stajen i w ogrodach.	Z powodu rozpoczętych sianokosów tak tu, jak i w następnych trzech miejscowościach, włościanie nie zgromadzali się, ograniczyć się więc musiałem na wskazówkach i radach dawanych pojedynczym gospodarzom w oborze ogrodach i polu, oraz na kontroli owoców, jakie wydały moje dawniejsze pouczenia.
	Wólka kapitańska Lwów	Tu jeździłem do ogrodu Towarzystwa ogrodowniczego w bieżącym roku założonego, celem zwiedzenia zakładu produkcyi nasion i drzew owocowych.				

Wykaz wykładów, pouczeń i demonstracyj

przeprowadzonych przez krajowego inspektora mleczarstwa Dra Massalskiego w roku 1896.

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	Uwagi
1	**Jagielnica**	Kurs mleczarstwa z doświadczeniami dla uczniów szkoły niższej rolniczej.	polski	19	Demonstracye przy oddzielaniu śmietanki, wyrob e masła oznaczaniu tłuszczu.	16 wykładów.
2	**Witryłów**	Jak należy obchodzić się z centryfugą Lefeldt'a.	"	8	Demonstracye z centryfugą Lefeldt'a.	
3	**Kamienopol**	O zużytkowaniu mleka.	"	4	Jak wyżej.	
4	**Lwów**	Jak należy obchodzić się z centryfugą Colibri.	"	2	Z centryfugą Colibri.	
5	**Kraków**	O maszynach mleczarskich i wyrobie masła.	"	7	Z centryfugą Lefeldt'a.	
6	**Kraków**	O mleczarniach miejskich.	"	8		

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
7	**Lwów**	O centryfudze i sprzedaży mleka w mieście.	polski	6	Z centryfugą Lefeldt'a.	
8	**Kraków**	O centryfudze i podsiadaniu się mleka.	"	6	Jak wyżej.	
9	**Czernichów**	O działaniu centryfugi, wyrobie masła, korzyści spółek mleczarskich. Porównanie wydatku masła przy użyciu centryfugi a podsiadaniu się mleka.	"	37 75 40 27 60	Jak wyżej.	5 wykładów.
10	**Stronie** (pow. Limanowa)	O wyrobie masła i korzyściach spółek mleczarskich.	"	20 30 10 4	Jak wyżej.	4 wykłady.
11	**Kraków**	Oddzielanie śmietanki zapomocą centryfugi.	"	5	Analiza mleka aparatem Dra Gerbera.	
12	**Wieliczka**	O produkcyi masła przy użyciu centryfugi w porównaniu z podsiadaniem się mleka.	"	30	Jak wyżej.	
13	**Kraków**	O wyrobie masła.	"	3		Przy zwiedzaniu mleczarni centryfugalnej.

14	**Kraków**	O prowadzeniu mleczarui.	polski	4		Przy zwiedzaniu mleczarni łuczanowskiej.
15	**Ustrzyki**	Jak naprawiać centryfugę Lefeldt'a.	„	2		
16	**Jodłownik**	O społkach mleczarskich.	„	70	Demonstracye przy oddzielaniu śmietanki na centryfudze i wyrobie masła.	
17	**Przeworsk**	O prowadzeniu mleczarni.	„	3		
18	**Kraków**	O mleczarniach miejskich.	„	6		
19	**Biskupice**	O spółkach mleczarskich.	„	2 5 60	Demonstracye z centryfugą i maślnicą.	3 wykłady.
20	**Ustrzyki**	O centryfudze.	„	7		
21	**Machnowice**	O spółkach włościańskich.	„	23		
22	**Łopuchawa**	O wyrobie masła.	„	5	Z maślnicą holsztyńską.	

L. porz.	Miejscowość	Przedmiot wykładu	Język wykładowy	Ilość obecnych	Czy zostały przeprowadzone praktyczne demonstracye i jakie?	U w a g i
23	**Szczepłoty**	Jak należy obchodzić się z centryfugą.	polski	20	Z centryfugą Lefeldt'a.	
24	**Horodenka**	Kurs mleczarski dla uczniów szkoły rolniczej z demonstracyami.	"	28	Centryfuga, maślnica, oznaczenie tłuszczu.	
25	**Kraków**	O centryfudze.	"	2	Użycie centryfugi.	
26	**Łopuchowa**	Jak należy obchodzić się z centryfugą.	"	5		
27	**Łopuchowa**	Pouczenie o naprawie centryfugi.	"	4		
28	**Kraków**	O maszynach mleczarskich.	"	8	Demonstracya z centryfugą Lefeldt'a i „maślnicą Victoria".	
29	**Żorniska**	O maślnicy blaszanej „Victoria".	"	2		
30	**Bogoniowice**	O sposobie wyrabiania masła zapomocą centryfugi „Victoria".	"	6	Demonstracye z centryfugą.	

Razem w 30 miejscowościach 54 pouczeń, wobec 663 słuchaczów.

Zestawienie ogólne.

P. Seweryn Wiśniewski	udzielał	pouczeń	w	70	miejscowościach
P. Bolesław Gurski	"	"	"	55	"
P. Karol Mielecki	"	"	"	24	"
P. Witołd Traczewski	"	"	"	56	"
P. Dr. Massalski	"	"	"	30	"

Razem pouczeń w 235 miejscowościach.

Aleg. 46

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowych Składów publicznych połączonych ze składami wolnymi w Krakowie i we Lwowie za czas od 1. grudnia 1895 do 30. listopada 1896.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 7. lutego 1896 r., przyjmując do wiadomości zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych Składów publicznych w Krakowie i Lwowie za r. 1895, powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu: *a)* ażeby na następnej sesyi sejmowej przedstawił odpowiednie wnioski celem zwinięcia krajowych i wolnych Składów publicznych w Krakowie i Lwowie; *b)* ażeby poczynił starania w celu sprzedania obu realności we Lwowie i Krakowie na których mieszczą się powyższe składy i przedstawił w tym kierunku wnioski".

Nadto, uchwalając budżety obu Składów krajowych, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6. lutego 1896 r., co następuje:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu: *a)* by do preliminarzy na rok 1897 przygotował znaczne zniżenie wydatków na koszta zarządu Składów krajowych we Lwowie i zrównanie ich z odnośnymi wydatkami w Krakowie a to przez odpowiedni dobór prowizorycznego personalu; *b)* by zniósł posady kasyerów w obydwóch składach krajowych, przydzielając małe te czynności innym funkcyonaryuszom".

Przystępując do zdania sprawy z czynności Wydziału krajowego wynikłych z powyższych uchwał, zaznaczyć musimy, iż Wydział krajowy, uważając uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1896 r. za upoważnienie do zwinięcia Składów na ten tylko wypadek, gdyby się zdarzyła sposobność korzystnego a względnie takiego pozbycia realności mieszczących Składy i zwinięcia tych przedsiębiorstw, któreby nie było połączonem z wielkiemi, nadmiernemi stratami z jednej strony funduszu krajowego z drugiej strony klienteli Składów, widział się zniewolonym wykonanie owych uchwał na razie odroczyć a rozpocząwszy informacyjne starania mogące dać podstawę do ścisłego określenia warunków, pod któremi możnaby zwinięcie Składów przeprowadzić, wyczekiwał skutku zarządzeń i innowacyi przeprowadzonych właśnie z początkiem bieżącego roku w zakresie działania obu instytucyi. Mówimy o otwarciu działu towarowego w obu składach i nowym regulaminie, wreszcie o zmienionem w jednym z tych zakładów kierownictwie. Już wobec tego więc było odroczenie tak doniosłej decyzyi, jak decyzya co do zwinięcia, wskazanem, zdaniem Wydziału krajowego, a to tem więcej, że pośpiech mógłby właśnie niekorzystnie oddziałać na warunki przeprowadzenia uchwał Wysokiego Sejmu, że dalej mógłby rzucić niekorzystne światło na akcyę kraju w tej sprawie zarówno u władz jak i u interesowanych z trudnością mogących się zoryentować w postępowaniu Wydziału krajowego, który wykonując dawniejsze uchwały Wysokiego Sejmu przez 2 lata, bo w ciągu roku 1894 i 1895, tak usilnie starał się o uzyskanie nowej koncesyi, pozwolenia na otwarcie no-

wego działu w Składach, wydania nowego regulaminu, na to, by w chwili, kiedy te usiłowania uwieńczone zostały skutkiem, zawiesić działalność świeżemi uprawnieniami wyposażonych instytucyi. Nadto wpłynęła na tę decyzyę Wydziału krajowego ta jeszcze okoliczność, iż Skład krakowski już z końcem roku 1895 podniósł znacznie swą czynność tak, iż po zaprowadzonych oszczędnościach w wydatkach na administracyę począł rokować stanowczy zwrot ku lepszemu, należało więc odczekać i stwierdzić, czy wzrot ten jest stałym, wynikającym z stosunków trwałych, czy chwilowym i przemijającym. Rozpoznanie tych stosunków nie stało na przeszkodzie wstępnemu informowaniu się co do warunków pozbycia się Składów. Wydział krajowy nawiązywał rokowania już to z instytucyami, już z prywatnemi osobistościami, wszystkie jednak nie doprowadziły do rezultatu; żadna z instytucyi, do której się Wydział krajowy zwrócił, nie przyjęła jego propozycyi, a jedyny oferent prywatny, jaki się zgłosił z chęcią wydzierżawienia obu Składów ofiarował warunki, których Wydział krajowy przyjąć nie mógł.

Tak więc wykonanie uchwały Wysokiego Sejmu było Wydziałowi krajowemu, gdyby nawet chciał „bądź co bądź" ją wykonać, niemożliwem.

Natomiast stwierdzono, rozbierając ściśle warunki, wśród których działa krajowy Skład w Krakowie, że jego rozwój jest wypływem przedewszystkiem geograficznego położenia Krakowa, położenia, dającego temu miastu znaczenie węzła handlowego zarówno dla zboża, jak dla towarów znajdujących na jego targu ożywiony ruch, w którym biorą udział inseresenci trzech państw. Skład publiczny połączony ze Składem wolnym w takiej miejscowości ma, przy sprężystem kierownictwie, warunki rozwoju i racyę bytu, a Wydział krajowy nie zaniedbał w ciągu bieżącego roku żadnej sposobności, by te warunki wzmocnić i utrwalić, starając się podnieść sprzężystość zarządu Składu, zapewniając mu poparcie galic. Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie, z którą to instytucyą zawarto układ dla Składu nie wątpliwie korzystny. Ruch zboża i towarów, jaki panował w Składzie krakowskim w ciągu roku dobiegającego obecnie swego kresu, którego cyfr nie możemy jeszcze przedstawić Wysokiemu Sejmowi ze względu, iż zestawienie roczne nie jest jeszcze możebnem, ale o którym świadczą wykazy miesięczne znajdujące się w aktach Wydziału krajowego, daje uzasadnioną nadzieję, że rok bieżący będzie zamknięty bez administracyjnego deficytu, niedobór zaś jaki preliminujemy na r. 1897 jest wynikiem z jednej strony wstawienia w preliminarz trzechletniej zaległości podatkowej, z drugiej strony nader oględnego preliminowania dochodów a pesymistycznego preliminowania wydatków Składu. Zajęcie wyczekującego stanowiska dało tedy ten rezultat, iż co do Składu krakowskiego Wydział krajowy obecnie nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać zwinięcia tego zakładu, uważając go za instytucyę żywotną i pożyteczną dla handlu i produkcyi rolniczej.

Mniej korzystne stosunki ma Skład krajowy we Lwowie, mieście oddalonem od międzynarodowego ruchu handlowego, odległem od granicy, a więc niekorzystającem z dogodności wolnego Składu w tej mierze, co miasta nadgraniczne, położonem na trakcie linii kolejowych stanowiących arterye handlu transitowego, nie przerywanego we Lwowie, bo na to niepozwalają taryfy kolejowe. Dowóz zboża krajowego do miasta ogranicza się do bardzo szczupłych rozmiarów potrzeb konsumcyi miejscowej, a wobec Składów w Tarnopolu, Stanisławowie i Czerniowcach, wobec linii Jarosław Sokal omijającej Lwów, nie ma Skład lwowski możności stania się śpichrzem, gromadzącym nadmiar produkcyi czy to Podola, czy Pokucia, czy ziemi Bełzkiej i Sokala, zwłaszcza, że Lwów nie stanowi targowiska zbożowego i że gromadzić tu zapasy zboża nikomu się nie opłaca. Gdy nadto w ostatnich czasach, spirytus stroni od Składu lwowskiego, już to wskutek powstania Składów konkurencyjnych, o których wspomniano, już to wskutek tego, iż miejscowe rafinerye, które dawniej ze Składu korzystały, dziś mają własne magazyny, już wreszcie wskutek nie pomyślnych dla Składu konjunktur handlu spirytusem, ubyło temu zakładowi główne źródło jego dochodów, w ciągu lat ostatnich. Walce z temi niekorzystnemi stosunkami nie może podołać kierownictwo Składu lwowskiego a mogłoby jej sprostać chyba tylko przedsiębiorstwo prywatne, zapobiegliwe i rzutkie, nie krępowane postanowieniami ustaw i przepisów obowiązujących dla Składów publicznych stanowiących przedsiębiorstwo krajowe. Wobec tego stanu rzeczy w Składach lwowskich, który stwierdziła próba w roku bieżącym przeprowadzona, nie może Wydział krajowy wobec Wysokiego Sejmu wziąść na się odpowiedzialności za dalsze prowadzenie tego Składu w dzisiejszych warunkach, a pragnąc mieć możność, gdyby się to korzystnie przeprowa-

dzić dało, bądź to zwinięcia Składu lwowskiego, bądź to wycofania z tego przedsiębiorstwa przynajmniej części włożonego weń kapitału, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek uchwały upoważniającej Wydział krajowy do sprzedaży realności, w której się mieści Skład lwowski, bądź to w całości, bądź częściami. Kroki, mające doprowadzić do jak najkorzystniejszego przeprowadzenia takiej akcyi podjął już Wydział krajowy.

Przechodząc do drugiej uchwały, którą Wysoki Sejm polecił przeprowadzenie oszczędności w wydatkach na zarząd w Składzie lwowskim i zniesienie posad kasyerów w obu Składach, Wydział krajowy zaznacza, że obu tym poleceniom stało się zadość. Przedłożony preliminarz wydatków Składów we Lwowie wykazuje w kosztach zarządu i służby jako kwotę wydatku; sumę 6.352 zł. mniejszą od w roku zeszłym uchwalonego na ten cel wydatku o 1.900 zł., a od wydatku poniesionego w r. 1895 o 2300. Oszczędność ta była wynikiem zredukowania poborów dyrektora Składów we Lwowie i zwinięcia posady kasyera.

Uchwałą z dnia 28. lutego 1896 roku LW. 13.052 zawiadomił Wydział krajowy p. Ludwika Zbyszewskiego, prowizorycznego kasyera Składów lwowskich, że w myśl uchwały Wysokiego Sejmu zwija z dniem 30. czerwca 1896 posadę kasyera przy składach a komunikując Dyrekcyi tę uchwałę i budżet Składu na rok 1896, poruczył dyrektorowi prowadzenie kasy, począwszy od 30. czerwca 1896. Zarazem zawiadomił Wydział krajowy dyrektora, że Wysoki Sejm odmówił uchwałą z dnia 6. lutego przyznania mu dodatku pięcioletniego. Po rozważeniu sprawy redukcyi poborów personalu, względnie zmiany składu personalu urzędniczego w Składzie lwowskim zajętego, w celu wykonania uchwały polecającej wprowadzenie w kosztach zarządu takich oszczędności „przez odpowiedni dobór prowizorycznego personalu“, iżby koszta zarządu Składu lwowskiego zrównane zostały z takiemi kosztami Składu krakowskiego przyszedł Wydział krajowy do przekonania, iż można jedyną redukcyę przeprowadzić co do pozycyi obejmującej pobory dyrektora Składu, że zaś nie jest możebnem bez ujmy dla należytego fungowania Składu, czy to zmniejszenie liczby personalu pozostałego po zwinięciu posady kasyera, czy to zmiana poborów innych funkcyonaryuszów przedsiębiorstwa.

Uchwałą więc z dnia 29. maja 1896 r. LW, 13.361 zawiadomił Wydział krajowy dyrekcyę Składu we Lwowie iż postanowił zniżyć pobory połączone z prowizoryczną posadą dyrektora tegoż Składu, począwszy od dnia 1. stycznia 1897 r., do kwoty 1.500 zł. płacy rocznej bez żadnych dalszych dodatków. Zawiadomiony o tem równocześnie dyrektor Składu, p. Porceri, odpowiedział pismem z dnia 28. października 1896 r. (LW. 68.354|96), iż mimo zmiany warunków służby nadal krajowi na swem stanowisku służyć pragnie. Z dniem 30. czerwca 1896 r. została posada kasyera przy Składzie lwowskim zwiniętą, a ustępującemu ze służby krajowej p. Zbyszewskiemu zarządził Wydział krajowy wydanie jego kaucyi służbowej, stwierdzając zarazem w piśmie doń wystósowanem pod dniem 21. czerwca 1896 r. LW. 43.826, iż przez czas urzędowania pełnił swe obowiązki ku zadowoleniu przełożonych i jedynie wskutek zwinięcia posady w myśl uchwały Wys. Sejmu od tych obowiązków uwolniony został.

Ustąpienie kasyera i zmiana poborów dyrektora były jedynemi zmianami w etacie i składzie personalu lwowskiego składu w ciągu bieżącego roku.

W Składzie krakowskim zaszły od czasu przedłożenia Wys. Sejmowi zeszłorocznego sprawozdania następujące zmiany w składzie personalu;

1) Z dniem 31. grudnia 1895 uwolnił Wydział krajowy uchwałą z dnia 20. grudnia 1895 r. (LW. 82.401/95) I. likwidatora krajowego Składu publicznego w Krakowie p. Bazylego Łosztyn Zyblikiewicza od obowiązków, a to na jego własne żądanie;

2) uchwałą z dnia 28. lutego 1896 r. (LW. 13.360), zamianował Wydział krajowy p. Mieczysława Starzewskiego — który w Składzie krakowskim pełnił obowiązki kasyera, a nadto miał sobie poruczone po śmierci dyrektora Składu tego ś. p. Granatowskiego kierownictwo Składu — prowizorycznym zastępcą dyrektora z płacą 1200 zł. rocznie i powierzył mu zarazem sprawowanie obowiązków kasyera Składu;

3) Tą samą uchwałą postanowił Wydział krajowy podwyższyć pobory p. Tadeusza Antoniewicza. likwidatora do kwoty 750 zł. rocznie i nieobsadzać opróżnionej po ustąpieniu p. Zyblikiewicza posady I. likwidatora;

4) Uchwałą z dnia 13. maja 1896 r. LW. 29.682 postanowił Wydział krajowy, zużytkowując przyznany przez Wys. Sejm w poz. 4. Rubr. I. budżetu krajowego Składu w Krakowie, wobec przedstawienia dyrekcyi Składu, w którem się domagała powiększenia liczby pracowników, przyjąć p. Romana Rożeckiego na dyetaryusza w biurach Składu, za wynagrodzeniem dziennem w kwocie 1 zł. 20 ct.;

5) Wobec ustąpienia z dniem 1. lipca 1896 r. likwidatora Składu, p. Antoniewicza z zajmowanej posady, zamianował Wydział krajowy, uchwałą z dnia 10 lipca 1896 r. LW. 44.101 p. Leona Wilkuszewskiego, poprzednio kancelistę Składu krakowskiego, prowizorycznym likwidatorem i nieobsadzając posady kancelisty, upoważnił dyrekcyę do przyjęcia praktykanta z płacą 300 zł. rocznie;

6) Tąż samą uchwałą postanowił Wydział krajowy zwinąć posadę maszynisty przy Składzie i wskutek tego wypowiedział służbę Zdzisławowi Rottermundowi, maszyniście z dniem 1. wrzenia 1896 r.; wreszcie

7) Uchwałą z d. 10. listopada 1896 r. LW. 66.868 zamianował Wydział krajowy p. Romana Rożeckiego, poprzednio dyetaryusza w biurach Składu, prowizorycznym pomocnikiem likwidatora Składu. W ten sposób uzyskał Wydział krajowy znaczną oszczędność na I. Rubryce wydatków na „Zarząd", znajdującą wyraz w preliminarzu roku przyszłego, jakkolwiek w preliminarzu tym wstawiono płace odpowiadające w przeszłym roku przez Wys. Sejm uchwalonym kwotom, a nie faktycznie pobieranym, Wydział krajowy bowiem liczył się z tem, iż w razie pomyślnego rozwoju przedsiębiorstwa, a wskutek tego zwiększonej pracy personalu, może zajść potrzeba podniesienia poborów poszczególnych funkcyonaryuszy Składu.

Dalszą oszczędność umożliwiło zamknięcie urządzenia maszynowego w Składzie krakowskim. Okazało się ono wobec wadliwego skonstruowania i urządzenia całego aparatu machin nietylko możliwem, ale praktycznem i oszczędnem, od dawna bowiem Skład krakowski posługiwał się prawie wyłącznie robocizną ręczną, a utrzymanie w stanie przydatnym do ruchu, opłata gazu do motoru i wreszcie opłata maszynisty, powodowały znaczne wydatki, nie stojące w żadnym stosunku do korzyści, jaką dawało urządzenie maszynowe. Wydział krajowy licząc się z faktem, iż koszt robocizny, wskutek zniesienia urządzenia maszynowego się podniesie, spodziewa się przecież, iż oszczędność wskutek odpadnięcia wydatków połączonych z posługiwaniem się maszyną z tego zarządzenia wynikająca, przyniesie w roku kwotę 600 zł., a zamykając urządzenie i nie naruszając go wcale, nie pozbawił się Wydział krajowy możności puszczenia go w ruch, gdyby napływ zboża do magazynu miał być tak znacznym, iżby zachodziła potrzeba użycia machin dla szybszego podołania pracy.

Zarządzenia powyżej omówione dały Wydziałowi krajowemu możność zamknięcia Rubryki I. preliminarza wydatków Składu krakowskiego sumą 5.244 zł. w porównaniu z kwotą na r. 1896 przez Wys. Sejm uchwaloną (po uwzględnieniu, iż z Rubryki tej przeniesiono datek dla sierot po ś. p. Granatowskim na inną Rubrykę budżetu krajowego) w tej Rubryce, mniejszą o 946 zł.. w Rubryce zaś II. tegoż preliminarza, dały oszczędność blisko 500 zł. wynoszącą (490 zł.), razem przeto zmniejszyły wydatek na administracyę Składu w Krakowie o przeszło 1.400 zł., nawet w razie, gdyby Wydział krajowy podniósł w r. 1897 płace personalu do wysokości kwot w preliminarzu tym wstawionych.

Przedstawiwszy w ten sposób sprawy stojące w ścisłym związku z zeszłorocznemi uchwałami Wys. Sejmu, mającemi na celu wprowadzenie oszczędnej administracyi w krajowych Składach w Krakowie i Lwowie przechodzimy obecnie do zdania sprawy z innych czynności Wydziału krajowego jako władzy zarządzającej w imieniu kraju temi przedsiębiorstwami.

Z natury rzeczy w rzędzie tych spraw zajmuje pierwsze miejsce sprawa rozszerzenia koncesyi Składów na dział towarowy, wydania nowego do tej koncesyi zastósowanego regulaminu i ogłoszenia go w sposób ustawą przepisany. Jak już w sprawozdaniu zeszłorocznem podano do wiadomości Wys. Sejmu, upraszał Wydział krajowy po otrzymaniu uwiadomienia, że uchwała Wys. Sejmu z d. 12. lutego 1894 (w sprawie gwarancyi kraju za zobowiązania wypływające z ustaw i prowadzenia Składów na podstawie rozszerzonej na dział towarowy koncesyi) została sankcyonowaną, podaniem z d. 6. listopada 1894 r. LW. 40.454 c. k. Ministerstwo handlu o rozszerzenie dotychczasowej koncesyi na dział towarowy, zatwierdzenie nowo ułożonego regulaminu i uwolnienie krajowych Składów od obowiązku składania kaucyi przepisanej dla tego ro-

dzaju przedsiębiorstw ustawą z dnia 28. kwietnia 1880 (Dz. u. p, Nr. 64). W powołanem sprawozdaniu zaznaczono również, że reskryptem c. k. Ministerstwa handlu z dnia 24. marca 1895 r. przyznanem zostało pozwolenie na rozszerzenie koncesyi składowych na dział towarowy i uwolnienie od złożenia kaucyi, że jednak sprawa zatwierdzenia regulaminu doznała zwłoki, Ministerstwo bowiem zażądało pewnych zmian w regulaminie Składów, a nadto poruszyło sprawę ewentualnego podwyższenia ryczałtu opłacanego przez Składy za fungowanie organów nadzoru skarbowego i cłowego w Składach. Mimo, że Wydział krajowy projekt regulaminu stósownie do uwag c. k. Ministerstwa, przerobił i odezwą z dnia 7 maja 1895 r. LW. 25.238 przedłożył do zatwierdzenia, wnosząc zarazem przedstawienie protestujące przeciwko nowemu obciążeniu funduszu Składów przez zamierzone podwyższenie ryczałtu za urzędowanie ekspozytur cłowych, decyzye c. k. Rządu nastąpiły dopiero w roku bieżącym. Odezwą z dnia 4 lutego 1896 r. L. 8 688 (LW. 9.148) zawiadomiło c. k Namiestnictwo Wydział krajowy, iż c. k. Ministerstwo handlu w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu zatwierdziło reskryptem z dnia 19. stycznia 1896 L. 1.001 regulamin krajowych Składów publicznych, połączonych z wolnemi Składami zgodnie z projektem przedłożonym przez Wydział krajowy, i że ogłoszenie tego regulaminu w urzędowej „Gazecie lwowskiej“ zostało zarządzonem. Na podstawie tego zawiadomienia wydał Wydział krajowy obwieszczenie podając do wiadomości powszechnej, iż koncesya krajowych Składów została rozszerzoną na dział towarowy i że nowy regulamin Składów uzyskał zatwierdzenie, a zarazem zarządził ogłoszenie nowej taryfy dla działu towarowego w urzędowej „Gazecie lwowskiej“ i w „Dienniku rozpprządzeń ck. Ministwa handlu dla kolei i żeglugi“. Otrzymawszy odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 21. lutego 1896 r. przesłany oryginał regulaminu krajowych Składów publicznych, opatrzony klauzulą zatwierdzającą c. k. Ministerstwa handlu, zwrócił się Wydział krajowy odezwą z dnia 27. lutego 1896 r. LW. 13.534 do c. k Sądów krajowych jako handlowych w Krakowie i Lwowie i załączając potrzebne dokumenta, upraszał o zarejestrowanie rozszerzonego nowym regulaminem na dział towarowy zakresu działania krajowych Składów, gwarancyi kraju za tenże dział i zmienionej regulaminem firmy Składów, która obecnie brzmi: „Krajowy Skład publiczny połączony ze Składem wolnym we Lwowie“, względnie „w Krakowie“. Poleceniem z dnia 20. marca 1896 r L. 8.162 uczynił ck. Sąd krajowy w Krakowie, takiemże poleceniem z d. 12 czerwca 1896, L. 32.090 c. k. Sąd krajowy we Lwowie, zadość prośbie Wydziału krajowego.

Jako uprawnieni do podpisywania firmy składu lwowskiego, wpisani zostali: Dyrektor tegoż składu, Porceri, wspólnie z likwidatorem, Kazimierzem Mierzejewskim, lub w razie nieobecności pierwszego, Kazimierz Mierzejewski z Ludwikiem Zbyszewskim, ówczesnym kasyerem Składu, w Krakowie zaś: Zastępca Dyrektora, Mieczysław Starzewski wspólnie z magazynierem Janem Ortyńskim lub rządcą kraj. Szpitala w Krakowie, Arkadyuszem Bieńkowskim, względnie, w razie choroby pierwszego, magazynier Ortyński wspólnie z wymienionym Arkadyuszem Bieńkowskim.

W Składzie lwowskim zaszła po ustąpieniu p. Ludwika Zbyszewskiego z posady kasyera Składu ta zmiana, iż w miejsce jego, przyznał Wydział krajowy uchwałą z dnia 19. czerwca 1895 Lw. 24083 prawo podpisywania firmy Składu lwowskiego p. Władysławowi Hordyńskiemu, kontrolorowi Składu, a to wspólnie z Dyrektorem lub likwidatorem Składu.

Zmiana ta została uchwałą c. k. Sądu kraj. we Lwowie z dnia 1. lipca 1896 r. l. 41937 w rejestrze handlowym uwidocznioną.

O decyzyi c. k. Ministerstwa Skarbu w sprawie objętej przedstawieniem Wydziału krajowego z d. 7. maja 1896 r. l. 45238 zawierającem motywa przemawiające przeciw podniesieniu ryczałtu opłacanego przez Składy krajowe na utrzymanie ekspozytur cłowych w Składach i prośbę o zniżenie tego ryczałtu, zawiadomiony został Wydział krajowy odezwą c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z d. 26. czerwca 1896 roku l. 53403, oznajmiającą, że c. k. Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 12 maja 1896 roku l. 13981 „odstąpiło narazie od po mnożenia stanu osobowego głównych Urzędów cłowych w Krakowie i Lwowie z powodu rozszeszenia koncesyi dla krajowych z wolnym składem połączonych składów publicznych w Krakowie i Lwowie“, natomiast nie uwzględniło prośby o zniżenie ustanowionego ryczałtu na ekspozytury cłowe. Tak więc bez pomnożenia kosztów wprowadzony został w życie dział towarowy w składach zbożowych. W skła-

dzie krakowskim rozwija on się wprawdzie powoli, ale statecznie, w składzie lwowskim także i w tym dziale brak żywszego ruchu i rozwoju.

Drugą z rzędu sprawą nie małej dla składów pod względem finansowym doniosłości, którą się Wydział kraj. w roku bieżącym, podobnie jak w latach poprzednich zajmował, była sprawa wymiaru podatku domowo-czynszowego, co do którego Wydział kraj. zajmował to samo stanowisko zasadnicze, co w latach poprzednich, twierdząc, iż po myśli postanowień Najwyższego postanowienia z dnia 23. lutego 1820 r., tudzież takiego postanowienia z dnia 12. października 1820 r. a wreszcie patentu cesarskiego z d. 26. lutego 1861 r, budynki mieszczące Składy krajowe, winny być wolnemi od podatku domowo-czynszowego, Składy bowiem, zostając w bezpośrednim zarządzie Wydziału krajowego, następcy Wydziału Stanów, będąc założonemi nie dla zysku, lecz w celu ułatwienia zbytu produktów rolnictwa krajowego, mają cechy „urzędów stanowych" a budynki, takie instytucye mieszczące, mają przyznane uwolnienie powyższe. W tym duchu wniósł Wydział krajowy w dniu 21. kwietnia 1896 roku. (LW. 24670) rekurs do c. k. Ministerstwa Skarbu przeciw orzeczeniu c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie z d. 15. lutego 1896 roku l. 5190, o ile niem odmówiono budynkom mieszczącym Skład lwowski tytułu prawnego do uwolnienia od podatku domowo czynszowego, dalej rekurs przeciwko wymiarowi tego podatku od tychże budynków na rok 1896 (LW. 25001), a wreszcie zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego przeciwko reskryptowi c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 24. listopada 1895 roku l. 50153, którym nie uwzględniono rekursu Wydziału krajowego przeciw orzeczeniu niższej instancyi w sprawie przyznania Składowi krakowskiemu stałego uwolnienia od podatków (Lw. 6821/96).

Zażalenie to było przedmiotem rozprawy w dniu 16. września 1896 r. i zostało wyrokiem c. k. Trybunału z d. 16. września 1896 r. l. 4984 odrzucone jako nieuzasadnione. W wyroku tym odmówił c. k. Trybunał administracyjny „Publicznym Składom krajowym" charakteru „Zakładów publicznych", jako bowiem założone na podstawie ustawy z dnia 28. kwietnia 1889 roku (dz. u. p. Nr. 64) są one „przedsiębiorstwami koncesyonowanymi" w myśl §. 6. tejże ustawy i mają stanowisko prawne kupców. Wobec tego orzeczenia, wyczerpawszy wszelkie środki prawne, jest Wydział krajowy zniewolonym cofnąć wszelkie jeszcze nierozstrzygnięte rekursy w tej sprawie a poddając się wyrokowi, wstawia w preliminarze wydatków obu składów na r. 1897, kwoty przypadające tytułem zaległych należytości podatkowych wraz z dodatkami tudzież kwoty, jakie na rok 1897 z tego tytułu przypadną.

Sprawa czasowego uwolnienia magazynu spirytusowego we Lwowie od podatków z tego tytułu, iż jest to budynek nowowzniesiony, jest w toku i ma wszelkie szanse pomyślnego załatwienia. Jeśli się te nadzieje ziszczą, będzie część należytości, ciężących na Składzie lwowskim w preliminarzu przyszłorocznym odpisaną.

Z kolei wspomnieć tu trzeba, że rezolucyą z dnia 9. marca 1896 l. 82082/94 zakomunikowaną pismem z tej samej daty, wezwał Magistrat m. Lwowa Dyrekcyę Składu we Lwowie, by urządziła przy budynku magazynowym, przeznaczonym na skład zboża w ciągu lata r. 1896 ogniotrwałe schody ratunkowe a to z powodu, iż schody wewnątrz budynku istniejące, łamane, nie są wystarczające na wypadek, gdyby pożar powstał wewnątrz budynku. Pismem z dnia 13. kwietnia 1896 r. LW. 17459 przedstawił Wydział krajowy powody, dla których powyższe wezwanie jest nieuzasadnione i upraszał o cofnięcie go. Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy uwiadomienia o decyzyi w tej sprawie.

W budynkach składów, zarówno we Lwowie jak w Krakowie, nie zaszła w ciągu bieżącego roku potrzeba żadnych znaczniejszych zmian lub robót a jak widoczna z preliminarzy, nie przewidują ich też Zarządy na rok najbliższy.

Zestawienie obrotu zboża, spirytusu i warrantów w obu Składach za rok 1895 przedkładamy jako załącznik ·/. niniejszego sprawozdania.

O uchwale Wys. Sejmu z dnia 6. lutego 1896, którą przyznany został sierotom po ś. p. Granatowskim, Dyrektorze krajowego Składu w Krakowie, datek z łaski, zawiadomił Wydział krajowy ich opiekuna i na jego ręce, datek ten reskryptem z d. 28. lutego 1896 roku LW. 13052 asygnował, a w preliminarzu roku 1897 wydatek ten zamieścił w rubr, XVII. wydatków funduszu krajowego, jako obejmującej dary z łaski.

Opierając się na powyższym wywodzie, Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie do wiadomości.

II. Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

UCHWAŁA.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem upoważnia niniejszem Wydział krajowy do sprzedania, w całości lub w części realności położonej we Lwowie pod l. k. 560 $^{2}/_{4}$ i 845 $^{2}/_{5}$ zajętej pod krajowy publiczny Skład połączony ze składem wolnym, a własność kraju stanowiącej.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 19. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:

St. Badeni m. p.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Obrót zboża

w krajowym Składzie publicznym we Lwowie w roku 1895.

Miesiąc	Przyjęto							Wydano						
	Krajowego		Zagranicznego		Razem		Ubezpieczona wartość	Krajowego		Zagranicznego		Razem		Ubezpieczona wartość
	metrycznych cetnarów							metrycznych cetnarów						
Zapas 1. stycz. 1895	4.712	26	359	35	5.071	61	48.847	—	—	—	—	—	—	—
Styczeń	2.892	92	—	—	2.892	92	31.174	2.378	46	359	35	2.737	81	25.394
Luty	2.779	84	102	32	2.882	16	32·178	2.021	19	—	—	2.021	19	20.158
Marzec	6.565	95	193	82	6.759	77	88·780	5.096	19	193	82	5.290	01	53.874
Kwiecień	3.421	62	627	58	4.049	20	34.835	4.203	59	197	63	4.401	22	44.855
Maj	3.316	49	197	76	3.514	25	30.270	4.110	93	425	21	4.536	14	41.182
Czerwiec	1.977	29	—	—	1.977	29	20.380	3.326	55	—	—	3.326	55	24.466
Lipiec	1.832	21	—	—	1.832	21	23.016	3.502	05	101	55	3.603	60	36.601
Sierpień	1.243	58	—	—	1.243	58	12.580	1.731	46	102	32	1.833	78	22.083
Wrzesień	2.587	86	—	—	2.587	86	20.398	1.541	72	—	—	1.541	72	13.122
Październik . . .	5.820	57	201	19	6.021	76	65.692	2.085	51	100	52	2.186	03	13.879
Listopad	5.427	71	406	47	5.834	18	44.252	3.180	58	406	47	3.587	05	32.228
Grudzień	4.600	35	224	93	4.825	28	36.098	3.023	18	—	—	3.023	18	26.810
Zapas 1. stycz. 1896	—	—	—	—	—	—	—	10.977	24	426	55	11.403	79	133.848
Razem	47.178	65	2.313	42	49.492	07	488.500	47.178	65	2.313	42	49.492	07	488.500
Wydano	36.201	41	1.886	87	38.088	28	354.652							
Obrót za r. 1895.	83.380	06	4.200	29	87.580	35	843.152							
(876 wagonów)														

Alegat II. do sprawozdania LW. 81023/96.

Obrót spirytusu

w krajowym Składzie publicznym we Lwowie w roku 1895.

Miesiąc	Przyjęto			Wydano		
	hektolitro-stopni		Ubezpieczona wartość	hektolitro-stopni		Ubezpieczona wartość
Zapas 1. stycznia 1895	402	29	8.072	—	—	—
Styczeń	291	01	4.657	—	—	—
Luty	193	99	3.104	—	—	—
Marzec	633	94	10.143	—	—	—
Kwiecień	1.088	62	17.417	—	—	—
Maj	981	89	15.710	—	—	
Czerwiec	775	87	12.737	105	—	1.681
Lipiec	656	18	10.499	315	63	5.049
Sierpień	429	04	6.864	210	—	3.360
Wrzesień	—	—	—	1.190	—	19.040
Październik	1	43	23	1.832	17	29.642
Listopad	110	26	1.764	369	39	5.925
Grudzień	15	85	—	—	—	1.389
Zapas 1. stycznia 1896	—	—	—	1.558	18	24.904
Razem	5.580	37	90.990	5.580	37	90.990
Wydano	4.022	19	66.086			
Obrót w roku 1895	9.602	56	157.076			
(96·02 wagonów)						

Obrót poświadczeń składowych

w krajowym Składzie publicznym we Lwowie w roku 1895.

Miesiąc	Wystawiono						Zwrócono					
	zboże			spirytus			zboże			spirytus		
	sztuk	kilogr.	Ubezpiecz. wartość	sztuk	hektolitro-stopni	Ubezpiecz. wartość	sztuk	kilogr.	Ubezpiecz. wartość	sztuk	hektolitro-stopni	Ubezpiecz. wartość
Stan 1. stycznia 1895	3	25.742	1.660	4	36.544	5.847	—	—	—	—	—	—
Styczeń	4	39.938	2.000	1	9.716	1.555	1	10.006	500	—	—	—
Luty . , ...	—	—	—	4	38.784	6.206	1	10.087	600	—	—	—
Marzec	3	30.134	1.300	—	—	—	6	60.064	3.100	—	—	—
Kwiecień	—	—	—	6	55.912	8.946	1	10.008	200	4	36.544	5.847
Maj	—	—	—	1	9.716	1.555	—	—	—	1	9.716	1.555
Czerwiec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipiec	—	—	—	4	38.784	6.206	—	—	—	4	38.784	6.206
Sierpień	1	2.993	300	—	—	—	1	5.649	560	—	—	—
Wrzesień	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18.276	2.924
Październik . . .	16	160.336	11.208	—	—	—	2	19.971	1.400	—	—	—
Listopad	20	199.526	14.000	—	—	—	1	2.993	300	—	—	—
Grudzień	10	66.589	7.135	—	—	—	4	32.587	2.908	—	—	—
Zapas 1. styczn. 1896	—	—	—	—	—	—	40	373.896	28.035	9	86.136	13.783
Razem	57	525.261	37.603	20	189.456	30.315	57	525.261	37.603	20	189.456	30.315
Zwrócono w r. 1895	17	151.365	9.568	11	103.320	16.532						
	74	676.626	47.171	31	292.776	46.847						
(Obrót sztuk 105)												

Obrót zboża

w krajowym Składzie publicznym w Krakowie w roku 1895.

Miesiąc	Przyjęto							Wydano						
	Krajowego		Zagraniez-nego		Razem		Ubezpie-czona wartość	Krajowego		Zagraniez-nego		Razem		Ubezpie-czona wartość
	metrycznych cetnarów							metrycznych cetnarów						
Zapas 1. stycznia 1895 r.	6.081	66	9.116	42	15.198	08	141.867	—	—	—	—	—	—	—
Styczeń	3.940	35	4.630	72	8.571	07	72.281	3.807	80	4.375	05	8.182	85	62.318
Luty	3.741	19	1.061	54	4.802	73	43.959	2.909	37	1.487	13	4.396	50	43.717
Marzec	4.784	09	2.563	78	7.347	87	67.072	2.906	06	3.443	21	6.349	27	62.083
Kwiecień	2.722	73	2.702	38	5.425	11	55.440	3.976	52	2.584	68	6.561	20	60.842
Maj	3.367	51	2.392	66	5.760	17	46.161	3.887	03	4.963	67	8.850	70	67.240
Czerwiec	3.149	07	2.497	76	5.646	83	50.649	4.091	85	2.864	01	6.956	86	68.956
Lipiec	411	78	374	27	786	05	6.471	3.778	30	3.611	27	7.389	57	65.121
Sierpień	307	43	339	97	647	40	8.751	759	70	968	28	1.727	98	17.013
Wrzesień	1.715	48	889	13	2.604	61	25.838	1.343	24	812	93	2.156	17	19.976
Październik . . .	2.027	78	805	97	2.833	75	22.855	1.540	22	453	95	1.994	17	22.503
Listopad	3.757	46	2.216	—	5.973	46	51.205	1.938	11	1·162	82	3.100	93	29.652
Grudzień	5.762	57	2.079	67	7.842	24	69.112	1.489	96	1.388	29	2.878	25	26.698
Zapas 31. grudnia 1895 r.	—	—	—	—	—	—	—	9.340	94	3.554	98	12.895	92	115.542
	41.769	10	31.670	27	73.439	37	661.661	41.769	10	31.670	27	73.439	37	661.661

Obrót poświadczeń składowych

w krajowym Składzie publicznym w Krakowie w roku 1895.

Miesiąc	Wystawiono						Zwrócono					
	na zboże				na spirytus		na zboże				na spirytus	
	krajowe		zagraniczne				krajowe		zagraniczne			
	sztuk	Ubezpiecz. wartość	sztuk	Ubezpiecz. wartość	sztuk	Ubezpiecz. wartość	sztuk	Ubezpiecz. wartość	sztuk	Ubezpiecz. wartość	sztuk	Ubezpiecz. wartości
Stan 1. stycznia 1895 r.	6	17.700	3	12·100	—	—	—	—	-	—	—	—
Styczeń	3	4.150	5	4·200	—	—	3	2.500	3	2.800	—	—
Luty	2	580	2	1.200	—	—	3	11.300	—	—	—	—
Marzec	—	—	1	2.000	—	—	1	1.500	4	2.450	—	—
Kwiecień	2	6.848	4	4.300	—	—	2	6.180	2	1.600	—	-
Maj	5	4.243	—	—	—	—	7	10.041	3	8.450	—	—
Czerwiec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipiec	1	1.000	—	—	—	—	—	—	1	4.500	—	—
Sierpień	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wrzesień	1	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Październik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.500	—	—
Listopad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grudzień	13	16.050	4	5.217	—	—	—	—	—	—	—	—
Stan 31. grudnia 1895 r.	—	—	—	—	—	—	17	19.750	5	6.717	—	—
	33	51.271	19	29.017	—	—	33	51.271	19	29.017	—	—

L W. kr. 64.799 ex 1896

Aleg. 47

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu działalności Towarzystwa Kółek rolniczych przez kraj.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 1. lutego 1895 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by zbadał „dotychczasową działalność towarzystwa Kółek rolniczych i obmyślił środki, któreby umożliwiły rozszerzenie i utrwalenie działalności tego towarzystwa w całym kraju z jak największym pożytkiem dla ludności rolniczej". Uchwałą zaś z d. 8. lutego 1896 r. powziętą w załatwieniu sprawozdania sejmowej Komisyi przemysłowej o wniosku p. Merunowicza w sprawie popierania rozwoju handlowego w kraju, o petycyach Towarzystwa Kółek rolniczych i wreszcie o petycyach Towarzystwa „Proświta" i „Narodnaja Torhowla", przekazał Wysoki Sejm tak powyższy wniosek jak i wspomniane petycye Wydziałowi krajowemu do wszechstronnego i szczegółowego zbadania i przedłożenia Sejmowi wniosków na przyszłej sesyi. Sprawę poruczoną pierwszą z uchwał powyżej przytoczonych przekazał Wydział krajowy, jak o tem nadmieniono w zeszłorocznem sprawozdaniu z czynności Departamentu II. Wydziału krajowego w zakresie spraw rolniczych (Al. 18. spraw. stenogr. I sesyi) VII. Peryodu Sejmu krajowego) — krajowej Komisyi dla spraw rolniczych do objawienia zdania i przedstawienia wniosków, odstępując jej zebrany w Wydziale krajowym materyał, przedstawiający obraz działalności Kółek rolniczych. Gdy tedy petycyę powyżej powołaną uchwałą z d. 8. lutego 1896 r. przekazane weszły do Wydziału krajowego, odstąpił je Wydział krajowy, jako dotyczące działalności Towarzystwa Kółek rolniczych, krajowej Komisyi dla spraw rolniczych upraszając pismem z dnia 22. kwietnia 1896 r. LW. 17.737, by przy przedłożeniu wniosków swoich zechciała także uwzględnić zawarte w tych petycyach szczegóły i materyały.

Uchwałą powziętą na pełnem posiedzeniu z d. 3. października 1896 r. po wysłuchaniu wyczerpującego referatu w tej sprawie, postanowiła krajowa Komisya dla spraw rolniczych doradzać Wydziałowi krajowemu, by:

1. „Wyjednał u Wysokiego Sejmu podwyższenie subwencyi dla Towarzystwa Kółek rolniczych a to celem urządzenia kursów dla kształcenia zawiadowców sklepików wiejskich oraz na ustanowienie lustratorów handlowych";

2. „wyjednał u Wys. Sejmu znaczniejsze podwyższenie funduszu pożyczkowego dla popierania działalności handlowej kółek rolniczych i powiatowych związków handlowych.

Nadto podniesiono w opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, iż byłoby nader pożądanem dla rozwoju Towarzystwa Kółek rolniczych, by wszystkie instytucye, które w myśl statutów tego Towarzystwa, mają przyznane prawo delegowania swych przedstawicieli do jego zarządu, z prawa tego czyniły użytek i swych delegatów skłoniły do istotnego uczestnictwa w czynnościach Towarzystwa i Zarządu.

Oba wyżej przytoczona wnioski Komisyi dla spraw rolniczych przyjął Wydział krajowy za swoje, a przystępując do ich umotywowania, musi przedewszystkiem zaznaczyć, iż jakkolwiek, stosując się do brzmienia uchwały z dn a 7. lutego 1895 r. zbadał dotychczasową działalność Towarzystwa pod każdym względem, o ile na to tylko pozwalały dostępne materyały, i zestawił jej obraz po koniec roku 1894, to jednak nie uważa za potrzebne przedstawić go Wys. Sejmowi, wobec tego, iż działalność ta w głównych swych zarysach jest powszechnie znaną, że i Wys. Sejmowi znaną jest z corocznych sprawozdań o działaniu Kółek przedkładanych, że wreszcie prócz cyfr, które łatwo znaleść w corocznych, każdemu przystępnych sprawozdaniach Zarządu, i rachunków z jego wydatków, obraz taki nie mógłby przedstawiać tego wewnętrznego działania towarzystwa, polegającego na wpływie wywieranym w kierunku moralnego, społecznego i ekonomicznego podniesienia ludności, które to działanie z natury rzeczy nie dałoby się uchwycić inaczej, jak tylko przez bezpośrednią obserwacyę działalności Kółek na miejscu, do której Wydział krajowy nie miał odpowiednich i wystarczających organów. Obraz więc nie byłby zupełnym a wobec tego nie osięgałby też celu, ku któremu miałby służyć i może go — zdaniem Wydziału krajowego — zastąpić stwierdzenie, iż po zbadaniu działalności Towarzystwa Wydział krajowy, uznaje tę działalność za nader pożyteczną a wyniki osiągnięte przy szczupłych środkach, jakiemi Towarzystwo w stosunku do swoich celów w ciągu 14 lat istnienia rozporządzało, za dodatnie i godne poparcia ze strony kraju i społeczeństwa.

Wyrażając to przekonanie musi Wydział krajowy podnieść zarazem, że instytucya tego rodzaju, jak Towarzystwo Kółek rolniczych, winna stać głównie własnemi siłami swych członków to jest poparciem społeczeństwa, którego potrzeb wyrazem było jej powstanie, poparciem, które w największej mierze może jej zapewnić skuteczną pracę dla osiągnięcia celów, że więc pomoc materyalna ze strony, czy to Wys. Sejmu, czy to innych czynników publicznego ustroju, winna i może być zawsze tylko dodatkową, wynikiem uznania skutecznej i dobrej działalności z jednej, wynikiem uznania, że środki Towarzystwa nie wystarczają na przeprowadzenie wszystkich jego celów w pełnej mierze, z drugiej strony, — nie może zaś polegać na tem, iżby, czy to kraj, czy którykolwiek inny z czynników wspomnianych wprost przyjął na siebie koszta działalności Towarzystwa. W granicach tego zapatrywania, winno zdaniem Wydziału krajowego, dotyczyć popieranie finansowe Towarzystwa tych tylko działów jego działalności, w których działalność ta skierowaną jest ku sprawom w tej chwili najdonioślejszym, żywotnym i piekącym, co do których zastępuje też poniekąd działanie administracyi krajowej a na które brak Towarzystwu środków własnych.

Wychodząc z tych zasad ogólnych, przystępował Wydział krajowy do zbadania środków, „któreby umożliwiły rozszerzenie i utrwalenie działalności Towarzystwa Kołek rolniczych w kraju", i petycyi przez Wysoki Sejm mu przekazanych, a rozpatrując poszczególne działy rozległej działalności Towarzystwa, dotąd subwencyonowanej kwotą 5.000 zł. rocznie, przez Wysoki Sejm od szeregu lat przyznawaną, na ogólne cele Towarzystwa, przyszedł do przekonania zgodnego z opinią krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, że subwencya ta jest, zważywszy finansowy stan funduszu krajowego i rozwój działalności Towarzystwa, dostateczną, że jednak, pomyślny wynik działalności Towarzystwa na polu organizowania handlu wiejskiego przez zakładanie wiejskich sklepików wymaga koniecznie pomocy ze strony kraju dla umożliwienia Towarzystwu wykształcenia odpowiednich zawiadowców sklepików, tudzież rozwinięcia potrzebnej kontroli nad sklepikami i handlami wiejskiemi.

W celu kształcenia zawiadowców sklepików, obznajamiania ich z najgłówniejszemi zasadami prowadzenia rachunków kupieckich, zapoznania z towaroznawstwem, założył Zarząd główny towarzystwa Kółek rolniczych, już z końcem roku 1895 przy „Bazarze Kółka w Czernichowie" szkółkę handlową pod nazwą „Kursa praktyczne handlowe". Instytucya ta oparta o wzorowo prowadzony sklepik Kółka, w którym jej uczniowie nabywają potrzebnej praktyki, wydała w ciągu pierwszego roku istnienia 11 uczniów uzdolnionych na sklepikarzy. Urządzona praktycznie i odpowiednio celowi cieszyła się uznaniem ludności wiejskiej, z której zgłosiło się na pierwszą wieść o jej założeniu tak wiele kandydatów do nauki ze wszystkich stron kraju, że zarząd jej, nie mogąc dla braku pomieszczenia przyjmować więcej jak 4 kandydatów na kurs trzymiesięczny, był zmuszonym odmawiać przyjęcia. Sprawozdanie o urzą-

dzeniu tej szkółki i pierwszym jej roku istnienia, przedłożone przez mianowanego jej kuratorem p. Stanisława Olszewskiego, emer. c. k. radcę szkolnego krajowego, dalej instrukcya dla prowadzenia tej szkoły wydana, wreszcie zasady jej organizacyi przedłożone Wydziałowi krajowemu w pismie Zarządu głównego z d. 29. września 1896 r. L. 2.629, dają poznać plan nauki i postępowania z uczniami w zakładzie zastósowanym ściśle do celu, któremu ma służyć. W podaniu powyżej powołanem podniósł Zarząd główny, że po dokonanej reorganizacyi, wskutek której będzie mogło z nauki korzystać w ciągu roku 18 uczniów, w trzech czteromiesięcznych kursach, wyniosą koszta utrzymania zakładu 2.110 zł. rocznie a po potrąceniu świadczeń pieniężnych ze strony Bazaru Kółka rolniczego w Czernichowie, Zarządu powiatowego Kółek rolniczych i Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie, pozostaje Zarządowi głównemu niedobór do pokrycia w kwocie 1.310 zł. przechodzący środki, jakiemi Zarząd główny rozporządza. Wydział krajowy, uznając pożyteczność instytucyi założonej, mogącej bardzo korzystnie oddziałać na prowadzenie sklepików włościańskich przenoszących obecnie w kraju liczbę 800, uznając dalej zupełną odrębność tej istytucyi, odrębność, która nie pozwala Zarządowi głównemu z ujmą innych zadań Towarzystwa, łożyć z subwencyi dotąd przyznawanej przez Wys. Sejm na ten zakład, który pracując skutecznie nad wzmocnieniem i rozszerzeniem podwalin handlu wiejskiego przyczynić się będzie mógł tem samem do polepszenia warunków produkcyi rolniczej, — postanowił, uwzględniając w tej mierze wniesioną petycyę, przedstawić Wys. Sejmowi wniosek przyznania Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych subwencyi rocznej w kwocie 1.200 zł. na utrzymanie „kursów handlowych“ w Czernichowie.

Podobnie ważną dla dalszego pomyślnego rozwoju organizacyi sklepików wiejskich, jak sprawa wykształcenia zawiadowców sklepików, jest także sprawa zorganizowania nadzoru nad sklepikami, utworzenie organu, któryby z ramienia centralnego zarządu Towarzystwa mógł lustrować sklepiki, poprawiać dostrzeżone w ich ustroju wady i usterki, pouczać w ważniejszych kwestyach handlowych, usuwających się z pod kompetencyi czynników miejscowych, które—mimo nawet dobrego i rzetelnego prowadzenia sklepiku— niejednokrotnie narażają Kółka na straty i marnowanie grosza, wskutek braku doświadczenia i nieznajomości zwyczajów i stosunków świata handlowego. Rzecz prosta, że zadaniu temu nie mogą dziś przy tak znacznym rozwoju sklepików wiejskich, przy Kółkach powstająch, podołać, jak w zawiązku tej akcyi lustratorowie Kółek, którzy obecnie stali się wyłącznie lustratorami gospodarstw włościańskich członków Kółek i jako tacy posiadać mają wykształcenie rolnicze, znajomość stosunków gospodarskich, a nie mają praktyki i wiadomości handlowych potrzebnych dla lustracyi sklepików. Zarząd główny Towarzystwa wykazuje w swej petycyi, iż utworzenie takiego organu (dwu lustratorów) pociągnęłoby za sobą wydatek około 4.000 zł., licząc się z tem, że zadanie to powierzyćby można tylko osobom nietylko w zawodzie handlowym uzdolnionym ale odznaczającym się nieposzlakowanym charakterem, taktem w obejściu i doświadczeniem w ocenianiu ludzi i stosunków. Upraszał tedy o kwotę 4.000 zł. subwencyi na cel powyższy.

Wydział krajowy podzielając zapatrywania wyrażone w petycyi Zarządu głównego co do potrzeb i użyteczności takich organów, ze względu na dalszy rozwój sklepów wiejskich, oceniając gospodarczą korzyść kraju, jaka wypłynie z ściślejszej kontroli nad niemi, zapobiegającej marnowaniu funduszów, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek udzielenia na zaprowadzenie lustracyi sklepów Kółek rolniczych subwencyi w kwocie 2000 zł., sądzi bowiem, że przerzucenie całego ciężaru tej lustracyi na fundusz krajowy nie byłoby właściwem, w myśl powyżej wyrażonych zasad, a ma nadzieję, że Zarząd główny znajdzie w swych funduszach pokrycie dla reszty potrzebnego na ten cel wydatku.

Trzecia petycya Zarządu głównego, przekazana zeszłoroczną uchwałą Wys Sejmu Wydziałowi krajowemu do zbadania, dotyczyła również handlowej działalności Kółek, proszono w niej bowiem o powiększenie funduszu pożyczkowego utworzonego przez Wys. Sejm dla Kółek rolniczych w celu poparcia ich działalności handlowo-przemysłowej.

Zgodnie z opinią krajowej Komisyi dla spraw rolniczych Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi w załatwieniu tej petycyi wniosek podwyższenia wspomnianego funduszu do kwoty 25.000 zł. i rozłożenia tego podwyższenia na dwie

raty, z których pierwsza wpłynęłaby do wspomnianego funduszu w roku 1897, druga w roku następnym. Dla umotywowania tego wniosku wystarczy zdaniem Wydziału krajowego przedstawić Wysokiemu Sejmowi stan tego funduszu, jak się przedstawia wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1895 przedłożonego przez Bank krajowy, i zdać sprawę z rozdziału pożyczek w ciągu czasu, który upłynął od chwili przedłożenia Wysokiemu Sejmowi ostatniego o tem sprawozdania (Aleg. 18. Stenogr. Sprawozd. I. sesyi VII. peryodu Sejmu kr. str. 24) aż do chwili wygotowania niniejszego przedłożenia.

Stan funduszu pożyczkowego po dzień 31. grudnia 1895 według bilansu Banku krajowego (przedłożonego do LW. 7.119/96) wynosił 15.521 zł. 31½ ct. a mianowicie w należytościach czynnych z tytułu udzielonych pożyczek 14.669 zł. 31½ ct. a na lokacyi Banku krajowego . . . . 852 „

razem przeto j. w. . 15.521 zł. 31½ ct.

Przyrost dotacyi (z odsetek) wynosił po koniec r. 1895 521 zł. 31½ ct.

Po dzień 30. czerwca 1896 r. wedle bilansu przedłożonego do LW. 49.227 wzrósł stan funduszu do sumy 15.542 zł. 15 ct. a mianowicie było w należytościach czynnych z tytułu udzielonych pożyczek . . . . . 15.028 zł. 15 ct
w lokacyi Banku . . . . 514 „ — „

razem j. w. . 15.542 zł. 15 ct.

Uiszczone w ciągu tego półrocza spłaty pożyczek uczyniły 3.491 zł. 17 ct. a wypłacono nowych pożyczek na łączną sumę 3.850 zł.

W ciągu czasu od przedłożenia Wysokiemu Sejmowi ostatniego sprawozdania wynosiły wszystkie zgłoszenia o pożyczki z tego funduszu sumę 13.050 zł. Wydział krajowy przyznał pożyczki na łączną kwotę 10.750 zł, z tych zaś wypłacono dotąd pożyczki w łącznej kwocie 5.050 zł., reszta zaś (w kwocie 5.700 zł.) nie mogła być wypłaconą z powodu zupełnego braku gotowki w funduszu Nadto dla wyczerpania funduszu musiał Wydział krajowy odmówić — mimo przychylnych wniosków zarządu głównego Kółek rolniczych — 8 Kółkom pożyczek wynoszących łączną kwotę 2.300 zł.

Wydział krajowy przyznał następujące pożyczki począwszy od grudnia roku 1895 po chwilę wygotowania niniejszego sprawozdania:

1.	Bazarowi Kółka rolniczego w Czernichowie	1000 zł.
2.	Kółku rolniczemu w Łękach górnych	500 „
3.	„ „ „ Dobromilu	500 „
4.	„ „ „ Strzałkowicach	200 „
5.	„ „ „ Suchodole	100 „
6.	„ „ „ Wyżnem	300 „
7.	„ „ „ Morawsku	150 „
8.	„ „ „ Zawadzie	600 „
9.	„ „ „ Dankowicach	500 „
10.	„ „ „ Woli Justowskiej	600 „
11.	„ „ „ Pomorzanach	600 „

i pożyczki te zostały zrealizowane, nadto zaś:

12. Powiatowemu Związkowi handlowemu Kółek rolniczych we Lwowie 5.000 zł.

13 Kółku rolniczemu w Lubaczowie 600 zł.

14. Kółku rolniczemu w Buchowicach 100 zł., które dotąd zrealizowane być nie mogły.

Spłaty pożyczek wpływają regularnie a w ciągu roku udzielił Wydział krajowy w dwu wypadkach, w których Kółka prosiły o prolongatę rat spłaty, swego zezwolenia, mianowicie Kółku w Bogucicach i w Horodence, tak że wskutek tego zmniejszyły się wpływy do funduszu ze spłaty w roku bieżącym tylko o 175 zł.

Cyfry powyżej przytoczone wykazują, że z przyznanych w ciągu roku pożyczek więcej niż 50% nie mogło być podniesionem i dla braku funduszów, a to jakkolwiek odmówiono poważnej liczbie zgłoszeń, i dowodzą najdobitniej, iż fundusz pożyczkowy, dla Kółek rolniczych ustanowiony, jest zbyt szczupłym, a gdy fundusz ten spełnia zakreślone mu przez Wysoki Sejm przy jego utworzeniu zadanie, gdy w znacznej zapewne mierze przyczynił się do rozbudzenia wśród naszego włościaństwa zamiłowania i uzdolnienia do handlu i spowodował w niejednej okolicy wyzwolenie

ludu z zależności od wyzyskujących go pośredników, gdy wreszcie jest obecnie nadzieja, że za przykładem kilku Kółek w zachodnich powiatach, przy których zawiązują się tak pożyteczne spółki mleczarskie, pójdzie więcej Kółek i ta gałęź produkcyi i handlu potrzebować będzie poparcia, przeto Wydział krajowy sądzi, że po żej przytoczony wniosek podwyższenia dotacyi funduszu pożyczkowego jest słusznym i odpowiada ekonomicznym potrzebom kraju.

Nadto wstawił Wydział krajowy w Rubrykę XV preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1897 kwotę 5.000 zł tytułem subwencyi dla Towarzystwa Kółek rolniczych przyznawanej przez Wysoki Sejm od szeregu lat w pierwszym rzędzie na koszta lustracyi gospodarstw członków Kółek i zarządów Kółek, pragnąc dalszego rozwoju czynności tego Towarzystwa na tem także polu.

Z kolei wspomnieć należy o dwu petycyach Towarzystw: „Proświta“ we Lwowie i „Narodnaja Torhowla“, przekazanych Wydziałowi krajowemu — jak wspomniano — łącznie z powyżej omówionemi petycyami Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych do zbadania i przedstawienia wniosków.

W petycyi swej podnosi Towarzystwo „Proświta“, powołując się na postanowienia §. 2. lit. b. 2. swego statutu, w myśl którego Towarzystwo zakładać może „spółki rolniczo-gospodarskie i przemysłowe, sklepiki, spichlerze, kasy oszczędności, kasy pożyczkowe, tudzież szkoły gospodarskie i przemysłowe“, że założyło już 250 czytelń, przy których istnieją sklepiki i kasy pożyczkowe i prosi o uchwalenie funduszu pożyczkowego przeznaczonego na popieranie sklepików wiejskich i kas pożyczkowych „Proświty“ przez udzielanie pożyczek bezprocentowych. Wysokości funduszu pożyczkowego w petycyi nieoznaczono.

Wydział krajowy nie przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosku w sprawie utworzenia osobnego funduszu pożyczkowego dla sklepików i kas pożyczkowych przez „Proświtę“ założonych, sądzi bowiem, że o ile chodzi o sklepiki, nic nie stoi na przeszkodzie dopuszczeniu czytelń założonych przez to Towarzystwo do korzystania z powiększonego obecnie funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych utworzonego, oczywiście, jeśli zarząd Towarzystwa „Proświty“ zgodzi się poddać Towarzystwo podobnie, jak to uczynił Zarząd Towarzystwa Kółek rolniczych, kontroli Wydziału krajowego i dopuścić do swego składu jego delegatów z prawami, jakie mają w zarządzie Kółek rolniczych.

Towarzystwo „Narodna Torhowla“ we Lwowie — instytucya finansowo bardzo poważna i zasobna, zakładająca w myśl swych statutów sklepiki towarów „w celu korzystnego nabywania i sprzedawania towarów i produktów krajowych i zagranicznych“, „pośrednicząca przy zakupnie i dostawie towarów dla sklepików“, wreszcie „mająca dostarczać funduszów potrzebnych do prowadzenia handlu“, wniosło petycyę, w której podnosząc, że około 500 sklepików wiejskich i małomiasteczkowych stało z nią w r. 1894/5 w stosunkach handlowych, prosi ze względu na podniesienie krajowego przemysłu kupieckiego o przyznanie rocznej subwencyi 320 zł. na wysyłanie 2 wędrownych nauczycieli kupiectwa.

Petycyi tej Wydział krajowy nie może zalecić Wysokiemu do uwzględnienia z tego względu, iż działalność, jaką statut Towarzystwa temuż zakreśla, ma cechę wyłącznie handlową i kupiecką, nie kwalifikuje się zatem do subwencyonowania ze strony kraju.

Uczyniwszy w powyższym wywodzie zadość poleceniom zawartym w powołanych u ustępu uchwałach Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości:

2. W Rubryce XV budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1897 wstawia Sejm następujące wydatki.

Dla Towarzystwa Kółek rolniczych:

a) Na koszta zakładania i lustracyi tychże 5000 zł.

b) Dla utrzymania praktycznych kursów handlowych w Czernichowie 1.200 zł.

c) Na lustracyę sklepików wiejskich Kółek rolniczych 2.000 zł.

3. a) Sejm podwyższa fundusz pożyczkowy utworzony dla popierania handlowo-przemysłowej działalności Kółek rolniczych do kwoty 25.000 zł. i postanawia, iż kwota 10.000 zł., o którą fundusz podniesiony został ma być wypłacona w dwóch ratach z których pierwsza w roku 1897, druga zaś w roku 1898 przypada.

W Rubr. XV budżetu krajowego wstawia się następującą pozycyę:

I. rata na powiększenie funduszu pożyczkowego dla popierania handlowo przemysłowej działalności Kółek rolniczych do kwoty 25.000 zł. . . 5000 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 20. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz
Członek Wydziału krajowego.

Alleg. 48

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o sprawie organizacyi kredytu włościańskiego i potrzebnych do jej przeprowadzenia zmian w statucie Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami, które Wys. Sejm powziął na posiedzeniu z d. 28. stycznia 1896 r. wskazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu dwie dziedziny jego czynności w roku dobiegającym obecnie swego kresu na polu organizacyi kredytu włościańskiego. Pierwszą z nich stanowiła organizacya lokalnych instytucyi mających wśród ludności włościańskiej spełniać zadanie źródeł zdrowego i taniego kredytu, drugą stworzenie dla Banku krajowego warunków, zapewnienia środków, któreby umożliwiły temu krajowemu zakładowi spełnianie funkcyi instytucyi centralnej, mogącej dostarczać całym szeregom instytucyj lokalnych zasobów, potrzebnych dla obsługiwania tego kredytu. Stosownie do tego dwojakiego zadania przekazanego Wydziałowi krajowemu, musi się też sprawozdanie niniejsze rozpaść na dwa działy, odpowiadające powyższym zadaniom.

I.

Pierwszą z uchwał, o których powyżej wspomniano, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, by podjął starania „około poprawienia kredytu włościańskiego w tych powiatach, gdzie dotychczas nie ma wcale instytucyj zajmujących się kredytem włościańskim lub gdzie istniejące takie instytucye nie czynią zadość rzeczywistym potrzebom kredytowym włościan“ i „by użył swego wpływu na dotyczące Reprezentacye powiatowe, aby wzięły inicyatywę w zakładaniu towarzystw zaliczkowych z poręką ograniczoną, lub przystąpiły do zakładania powiatowych Kas oszczędności“. Zarazem uchwalił Wys. Sejm kredyt 5000 złr. wynoszący, przeznaczony na zasiłki dla nowo z inicyatywy Reprezentacyi powiatowych powstających instytucyi lokalnych na pokrycie ich kosztów założenia i pierwszego urządzenia, a wreszcie wyraził życzenie, by procenta od pożyczek włościańskich, zaciąganych w instytucyach lokalnych, nie przenosiły 6%.

Przystępując do wykonania tych uchwał, zebrał Wydział krajowy przedewszystkiem daty statystyczne, dotyczące istniejących, w chwili rozpoczęcia akcyj, w poszczególnych powiatach lokalnych instytucyj kredytowych, zorganizowanych bądź to w formie Kas oszczędności, czy to powiatowych czy gminnych, bądź w formie znaczniejszych Kas pożyczkowych, bądź wreszcie w formie Towarzystw zaliczkowych lub kas systemu Reifeisena. Wynikiem tej statystyki — opartej, o ile chodziło o instytucye będące zakładami gminnemi lub powiatowemi, na materyale, znajdującym się w aktach Wydziału krajowego, o ile zaś dotyczyła stowarzyszeń, na statystyce sto-

warzyszeń zarobkowych i gospodarczych, wydanej przez Związek tych stowarzyszeń — było, iż po odliczeniu stowarzyszeń, które są utworzone w celach zysku i znajdują się w rękach, którym obsługi kredytu dla włościan powierzać nie podobna, znajdowały się w kraju naszym następujące grupy powiatów:

Pierwsza grupa obejmująca powiaty, które miały po *cztery i więcej* nad 4 instytucye lokalne kredytowe, obejmowała powiatów 12;

Druga grupa, złożona z powiatów, mających w swych granicach po *trzy* lokalne instytucye kredytowe, liczyła powiatów również 12;

Trzecia grupa, złożona z powiatów mających w swych granicach po *dwie* tylko lokalne instytucye kredytowe, liczyła powiatów 34;

Czwarta grupa, w którą ujęto powiaty mające w swych granicach po *jednej* tylko instytucyi kredytowej, obejmowała powiatów 13;

Piąta grupa wreszcie, grupa powiatów, *pozbawionych* zupełnie instytucyj lokalnych nadających się do obsługiwania kredytu włościańskiego liczyła *trzy* powiaty.

Na *pierwszą* składały się powiaty: 1) Brzeski, 2) Brzozowski, 3) Jarosławski, 4) Krakowski, 5) Krośnieński, 6) Lwowski, 7) Łańcucki, 8) Przemyski, 9) Samborski, 10) Stanisławowski, 11) Wielicki, 12) Złoczowski: *na drugą* powiaty: 1) Bialski, 2) Bocheński, 3) Dobromilski, 4)Drohobycki, 5) Jasielski, 6) Kołomyjski, 7) Myślenicki, 8) Nowosandecki, 9) Ropczycki, 10) Rzeszowski, 11) Tarnobrzeski, 12) Żydaczowski; *na trzecią* powiaty: 1) Bobrecki, 2) Borszczowski, 3) Brzeżański, 4) Chrzanowski, 5) Cieszanowski, 6) Czortkowski, 7) Gorlicki, 8) Gródecki, 9) Horodeński, 10) Jaworowski, 11) Kałuski, 12) Kamionecki, 13) Kolbuszowzki, 14) Kossowski, 15) Liski, 16) Mielecki, 17) Mościski, 18) Nadworniański, 19) Nowotarski, 20) Pilźnieński, 21) Przemyślański, 22) Rohatyński, 23) Rudecki, 24) Sanocki, 25) Sokalski, 26) Stryjski, 27) Tarnopolski, 28) Tarnowski, 29) Tłumacki, 30) Trembowelski, 31) Turczański, 32) Wadowicki, 33) Żółkiewski, 34) Żywiecki; *na czwartą* powiaty: 1) Brodzki, 2) Buczacki, 3) Dąbrowski, 4) Doliński, 5) Grybowski, 6) Husiatyński, 7) Limanowski, 8) Podhajecki, 9) Rawski, 10) Skałacki, 11) Śniatyński, 12) Zaleszczycki, 13) Zbarazki; *na piątą* powiaty: 1) Bohorodczański, 2) Niski, 3) Staromiejski.

Drugim rezultatem statystyki powyższej było stwierdzenie, w których powiatach kwitną spekulacyjne Towarzystwa zaliczkowe, rozwijające zgubną dla włościan działalność kredytową. Zestawienie wykazało, że są to przeważnie powiaty południowo-wschodnie. Szereg ich otwiera powiat Stanisławowski, liczący takich towarzystw 19, dalej idzie powiat Kołomyjski z liczbą 11 takich instytucyj, dalej powiat Kossowski z liczbą 8, powiat Buczacki z liczbą 7; powiaty: Czortkowski, Husiatyński, Skałacki mające po 6 takich instytucyj; powiaty: Śniatyński i Tłumacki po 5, powiaty: Borszczowski i Zaleszczycki po 4; razem przeto 11 powiatów, stykających się z sobą, mających takich pasożytnych instytucyj 81, a przeciw nim walczy zaledwie 20 instytucyj zorganizowanych w sposób dający rękojmię traktowania sprawy kredytu włościańskiego na podstawie uwzględnienia potrzeb ludności i jej położenia.

Mając te dane, postanowił Wydział krajowy — poddawszy szczegółowemu rozbiorowi stosunki panujące w 16 powiatach, objętych czwartą i piątą grupą powyższego zestawienia jako tych, które w myśl uchwały Sejmowej przedewszystkiem uwzględnić należało w akcyi tegorocznej — uchwałą z dnia 8. czerwca 1896 roku do LW. 7920:

1) ograniczyć akcyę swą w roku bieżącym do tych tylko powiatów, w których najbardziej odczuwać się daje brak lokalnych instytucyj kredytowych i stosunki kredytu włościańskiego są najgorsze;

2) jako powiaty takie uznać: a) trzy powiaty, nie mające żadnej lokalnej instytucyi kredytowej, dającej gwarancyę zaspakajania potrzeb ludności włościańskiej, — a więc powiaty: Bohorodczany, Nisko i Staremiasto; b) sześć powiatów, w których istniejące stosunki lokalne nie mogą sprostać, jeśli już nie w całej pełni, to bodaj w jakiej takiej mierze, zadaniu obsługi kredytu włościańskiego i skutecznie przeciwdziałać instytucyom na zysk obliczonym, a mianowicie powiaty: Brzeżany, Buczacz, Kossów, Skałat, Śniatyn i Zaleszczyki;

3) przyjąć ofiarowane przez Wydział „Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych" we Lwowie, pismem z dnia 2. kwietnia 1896 l. 586, Wydziałowi krajowemu usługi w pracy wskazanej powyżej przytoczoną uchwałą Wysokiego Sejmu i w akcyi mającej na celu czyto zawiązywanie nowych Towarzystw zaliczkowych, czy to wyszukiwanie sił chętnych do podjęcia tego zadania, czy wreszcie wyszukanie sił potrzebnych do prowadzenia powiatowych instytucyj kredytowych, korzystać ze

znajomości zarówno stosunków, jak ludzi, jaką ta instytucya, pracując od szeregu lat na polu organizacyi stowarzyszeń w kraju zdobyć umiała.

Nadto pozostawało jeszcze rozstrzygnąć kwestyę, jaką formę instytucyi należałoby wskazać poszczególnym Reprezentacyom powiatowym, powiatów, w których akcya miała być podjętą, jako najwięcej odpowiadającą miejscowym stosunkom i potrzebom.

Po rozważeniu stosunków zachodzących pod tym względem, postanowił Wydział krajowy zalecić:

1) Reprezentacyi powiatowej w Nisku podjęcie starań w kierunku zawiązywania w poszczególnych miejscowościach tego powiatu Towarzystw zaliczkowych. Za tą formą instytucyi przemawiała już konfiguracya geograficzna tego powiatu, rozłożonego na wielkiej lesistej płaszczyźnie, pozbawionej środków komunikacyjnych, schodzących się w siedzibie władz powiatowych, co już nie pozwalałoby instytucyi w formie powiatowej Kasy Oszczędności założonej — któraby z natury rzeczy musiała mieć siedzibę w Nisku, jako w siedzibie Wydziału powiatowego — ogarnąć swą działalnością rozprószonych gmin powiatu. Nadto wyższy stopień oświaty wśród ludności, dawał Wydziałowi krajowemu rękojmię, że ludność w tym powiecie ocenić zdoła zadanie Towarzystw zaliczkowych i chętnie się do nich garnąć będzie.

2) Reprezentacyom powiatowym w Bohorodczanach i Starem-Mieście wzięcie pod rozwagę utworzenia powiatowych Kas oszczędności w siedzibach tych powiatów. Forma ta instytucyi lokalnej, była w tych powiatach — zdaniem Wydziału krajowego — najwięcej wskazaną zarówno bowiem niski jeszcze stopień oświecenia ludności włościańskiej, jak brak, nawet w głównych miastach tych powiatów, żywiołów inteligentniejszych, gotowych się skupić w stowarzyszeniu kredytowem, przemawiały za tem, iż jedynie instytucya zorganizowana przy Reprezentacyi powiatowej, mająca charakter urzędowy Zakładu powiatowego, nie obliczona na zysk, nie zależna od niemnych prądów lokalnych często w stowarzyszeniach zgubnie oddziałujących na ich żywotność, może odpowiedzieć potrzebom ludności tych powiatów. Nadto liczył się tu Wydział krajowy z faktem, iż tak jedna, jak druga Reprezentacya powiatowa, już poprzód uznały w swych uchwałach potrzebę i pożyteczność instytucyi powiatowej Kasy oszczędności i że do założenia ich nie przystępowały jedynie z powodu trudności stawianych przez c. k. Rząd w niedawnej jeszcze przeszłości przy zatwierdzeniu statutów powiatowych Kas oszczędności.

3) Reprezentacyom powiatowym w Brzeżanach, Buczaczu, Kossowie, Skałacie, Śniatynie i Zaleszczykach, wzięcie pod rozwagę sprawy utworzenia w siedzibach tych Wydziałów powiatowych, powiatowych Kas oszczędności, założenie bowiem tej instytucyi obok już istniejących w tych powiatach stowarzyszeń kredytowych, z których niektóre, jak np. „powiatowe Towarzystwo Zaliczkowe w Brzeżanach“, „Towarzystwo zaliczkowe“ w Monasterzyskach, „Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe“ w Skałacie, „Towarzystwo zaliczkowe“ w Śniatynie, rozwinęły już dodatnią czynność na polu zaspakajania potrzeb krótkotrwałego kredytu włościańskiego, może zdaniem Wydziału krajowego skutecznie oddziałać na poprawę stosunków tego kredytu, tworząc zakłady, w których włościanie będą mogli otrzymywać pożyczki spłacalne po upływie dłuższych terminów i niżej oprocentowane niż pożyczki udzielane przez Towarzystwa zaliczkowe w tych powiatach istniejące. Nadto zalecając tworzenie Kas oszczędności, liczył się Wydział krajowy także z tą okolicznością, że walkę z spekulacyjnemi Towarzystwami zaliczkowemi, które w tych właśnie sześciu powiatach, z wielką szkodą ludności włościańskiej, na wielką skalę operują, skuteczniej mogą prowadzić Kasy oszczędności wyposażone powagą urzędową Wydziałów powiatowych. Zadaniem Kas oszczędności w tych powiatach byłoby zasilać kredytem także i te tow. zaliczkowe w powiecie, które dobro ludności włościańskiej i małomiejskiej mają na celu.

W myśl tych uchwał zawezwał Wydział krajowy reskryptem z dnia 8. czerwca 1896 r. LW. 7920, Wydziały powiatowe powyżej wymienionych powiatów, aby sprawę tę w myśl uwag w reskrypcie zawartych zbadały i odpowiednie wnioski Radom powiatowym, jak najrychlej przedłożyły. Zarazem udzielił Wydział krajowy tym Wydziałom powiatowym, którym zalecał utworzenie powiatowych Kas oszczędności, wskazówek pouczających, jak winny być zredagowane statuty tych zakładów, polecając przyjęcie za podstawę i wzór statutów „wzorowy statut Kas oszczędności“ wydany przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 19. maja 1892 r. l. 1139, z wprowadzeniem jednak do jego postanowień zmian w §§. 2-gim, 10-tym i 43-cim, odpowiadających stanowisku zajętemu w tej sprawie przez Wys. Sejm w tylokrotnie uchwalonych rezolucyach.

W pismach swych zaznaczył wreszcie Wydział krajowy gotowość przyznania, w razie i w miarę wykazanej potrzeby, z kredytu uchwalonego przez Wys. Sejm uchwałą zeszłoroczną, odpowiednich subwencyi na pokrycie pierwszych kosztów założenia powiatowych kas oszczędności, względnie, o ile chodziło o powiat Niski, Towarzystw zaliczkowych, tudzież gotowość poparcia w razie potrzeby u c. k. Rządu usiłowań Reprezentacyi powiatowych w sprawie zakładania kas oszczędności.

Równocześnie wystósował też Wydział krajowy pismo do Wydziału „Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“ we Lwowie, w którem podziękowawszy za ofiarowaną przez tę instytucyę pomoc w akcyi, mającej na celu organizacyę lokalnych instytucyi kredytowych, upraszał o poparcie usiłowań Wydziału powiatowego w Nisku około zawiązania w tym powiecie Towarzystw zaliczkowych, o udzielenie temuż Wydziałowi potrzebnych informacyi i wskazówek. Zarazem podał Wydział krajowy do wiadomości Związku zarys powyżej określonej akcyi, na rok bieżący zamierzonej, pragnąc w ten sposób stworzyć podstawę zgodnego współdziałania z tą instytucyą. Pragnąc dalej uzyskać dla sprawy organizacyi instytucyi lokalnych, mających służyć kredytowi włościańskiemu po powiatach, poparcie wszystkich miejscowych czynników, zwrócił się też Wydział krajowy równocześnie w pismach z dnia 8. czerwca 1896, LW. 37.342 i 37.898 do poszczególnych osobistości po powiatach, zajmujących się gorąco sprawami dobra publicznego i upraszał je, by zechciały inicyatywę Wydziału krajowego na miejscu poprzeć i sprawą tą się gorliwie zająć.

Wskutek tych wezwań podjęły rzeczywiście powiaty, do których zwrócił się Wydział krajowy sprawę powyższą. Już relacyą z dnia 20. czerwca b. r. LW. 1.136 zawiadomił nas Wydział powiatowy w *Nisku*, że w porozumieniu ze „Związkiem Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“ zajął się założeniem kasy zaliczkowej i wprowadził ją w życie pod firmą: „Powiatowa kasa zaliczkowa i oszczędności w *Nisku*“, a uzyskawszy już zatwierdzenie statutów i zarejestrowanie firmy tej instytucyi, upraszał o przyznanie odpowiedniego zasiłku z funduszu przeznaczonego przez Wys. Sejm na subwencye dla pokrycia kosztów założenia i urządzenia lokalnych instytucyi kredytowych. Wydział krajowy przyjął uchwałą z d. 7 sierpia 1896 LW. 39.870 sprawozdanie to do wiadomości i przyrzekł Wydziałowi powiatowemu subwencyę w kwocie 500 złr., której wypłatę uczynił zależną od przedłożenia rachunków kosztów założenia wymienionego stowarzyszenia. Rachunki te przedłożone zostały relacyą Wydziału powiatowego z dnia 7 września 1896 r. L. 1835, uchwałą zaś Wydziału krajowego z dnia 6 października 1896 LW. 57.916 asygnowano Wydziałowi powiatowemu wypłatę przyrzeczonej subwencyi. Powyżej powołaną relacyą zawiadomił nas też Wydział powiatowy o zawiązaniu za jego inicyatywą kasy zaliczkowej i oszczędności w *Rudniku* i przedłożenie jej statutów c. k Władzom do zatwierdzenia. Również w trzeciej miejscowości tegoż powiatu, w *Ulanowie*, zawiązane zostało przy poparciu Reprezentacyi powiatowej i pomocy „Związku“ Towarzystwo zaliczkowe. Wydział krajowy, mając przedłożoną przez Wydział „Związku“ pismem z dnia 18. lipca 1896 r. L. 1481 prośbę tego Towarzystwa o subwencyę, udzielił uchwałą z dnia 7 sierpnia 1896 r. LW. 46.622 temu Towarzystwu na ręce Wydziału powiatowego w Nisku subwencyi w kwocie 300 zł. Pismem z dnia 2 lipca 1896 r. L. 1062 zawiadomił nas Wydział powiatowy Zaleszczycki, w odpowiedzi na wezwanie z dnia 8 czerwca 1896 r. LW. 7.920, że wnioski w sprawie utworzenia powiatowej kasy oszczędności w *Zaleszczykach* przedłoży Radzie powiatowej już na najbliższem posiedzeniu Rady, a relacyą z dnia 21. lipca 1896 L. 991 przedłożył nam statut tej instytucyi i uchwały Rady powiatowej powzięte na posiedzeniu z dnia 15 lipca 1896, któremi przyjęto na powiat gwarancyę tej istytucyi. Zatwierdzenie tych uchwał musiało uledz zwłoce z powodu, iż istniejące od kilku miesięcy w Zaleszczykach Towarzystwo kredytowe „Pomoc“, wniosło do Wydziału krajowego przedstawienie przeciw uchwałom Rady powiatowej, w którem wykazywało, że założenie powiatowej kasy oszczędności w Zaleszczykach nie byłoby wskazanem wśród tamtejszych stosunków środkiem do poprawienia warunków kredytu włościańskiego i że jedynie mogłoby za sobą pociągnąć szkodę dla działalności Towarzystwa „Pomoc“, rozwijającej się bardzo pomyślnie. Przedstawienie to przesłał Wydział krajowy Wydziałowi powiatowemu w Zaleszczykach, celem rozważenia naprowadzonych okoliczności, a gdy Wydział powiatowy pismem swem z d. 2. istopada 1896 L. 1.689 wykazał, że zarzuty przeciw założeniu pow. kasy oszczędności są nieuzasadnione, postanowił Wydział krajowy uchwały Rady powiatowej w Zaleszczykach zatwierdzić i przyrzekł wypłacić dla tej instytucyi zasiłek w kwocie 500 zł. pod warunkiem przedłożenia rachunku kosztów założenia i urzą-

dzenia kasy. O tem został Wydział powiatowy zawiadomiony reskryptem z 28. listopada 1896 LW. 70.201. Relacyą z dnia 24. lipca 1896 L. 1.929 doniósł nam Wydział powiatowy w *Buczaczu,* iż tamtejsza Rada powiatowa postanowiła zawiązać powiatowe Towarzystwo zaliczkowe z ograniczoną poręką, którego głównem zadaniem będzie dostarczać ludności tamtejszego powiatu taniego i przystępnego kredytu. W tym celu zastrzegł sobie Wydział powiatowy w statucie Towarzystwa prawo ścisłej i ciągłej kontroli nad działalnością Towarzystwa. Wydział krajowy, przyjmując do wiadomości to sprawozdanie, postanowił uchwałą z dnia 7. sierpnia 1896 LW. 47883, przychylając się do prośby w relacyi Wydziału powiatowego zawartej, przyrzec Wydziałowi powiatowemu wypłatę zasiłku w kwocie 500 zł. na pokrycie kosztów urządzenia powyższej instytucyi, po przedłożeniu szczegółowego ich wykazu. Dotąd zasiłek ten nie został jeszcze wypłaconym, ani Wydział krajowy zawiadomionym o wprowadzeniu w życie powiatowego Towarzystwa zaliczkowego w Buczaczu. Na koniec Wydział powiatowy w *Sniatynie* zawiadomił Wydział krajowy relacyą z dnia 21. lipca 1896 roku, że statuta powiatowej Kasy oszczędności w Śniatynie przedłożył już c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia i upraszał o przyznanie mu zasiłku na koszta spowodowane założeniem instytucyi. Wydział krajowy przyrzekł uchwałą z dnia 25. sierpnia 1896 r. LW. 48371 przyznanie zasiłku w kwocie 500 zł., na prośbę zaś Wydziału powiatowego, w której oznajmiono, że statuta Kasy oszczędności zostały przez c. k. Ministerstwo zatwierdzone, wyasygnował reskryptem z dnia 11. grudnia 1896 r. LW. 77865 kwotę 500 zł tytułem tego zasiłku. Wydział powiatowy w *Bohorodczanach* doniósł relacyą z dnia 27. października 1896 r. LW. 68840, iż tamtejsza Rada powiatowa uchwaliła statut powiatowej Kasy oszczędności z powodu jednak, iż w statucie brakło niezbędnych przepisów, musiał Wydział krajowy zwrócić statut ten Wydziałowi dla powtórnego przedłożenia tej sprawy do uchwały Reprezentacyi powiatowej. Wreszcie Wydział powiatowy w *Starem Mieście* nadesłał nam sprawozdaniem z d. 8. sierpnia 1896 r. L. 1137 statut powiatowej Kasy oszczędności uchwalony przez tamtejszą Reprezentacyę powiatową na posiedzeniu z dnia 8. sierpnia 1896 r. Ze względu, że w układzie statutu zaszły usterki, powodujące sprzeczności i niejasności w jego postanowieniach, musiał Wydział krajowy zwrócić statut powyższy reskryptem z dnia 12. września 1896 r. LW. 52127 do uzupełnienia i przedłożenia go ponownie Radzie powiatowej pod uchwałę. Do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie przedłożyły Wydziały powiatowe: w *Brzeżanach, Kossowie i Skałacie* swych sprawozdań o tem, co wskutek wezwania Wydziału krajowego z dnia 8. czerwca 1896 r. LW. 7920 przedsięwzięły w sprawie organizacyi lokalnych instytucyj kredytowych.

Tak więc na 9 powiatów, w których Wydział krajowy wdrożył w tym roku akcyę w sprawie stworzenia źródeł zdrowego kredytu włościańskiego, przyniosła ona już w 6 powiatach dodatnie wyniki, zapewniając powstanie w 4 powiatach czterech powiatowych Kas oszczędności, w 2 zaś powiatach powołując do życia cztery towarzystwa odpowiednio zorganizowane, kontroli Wydziałów powiatowych podległe, dające zatem rękojmię należytego obsługiwania potrzeb kredytu włościańskiego. Nadto niepodobna pominąć niezaprzeczenie dodatniego w akcyi organizacyi instytucyi, mających służyć kredytowi włościańskiemu, objawu, iż także Reprezentacye powiatów, nieobjętych tegoroczną akcyą Wydziału krajowego, zwróciły baczną uwagę na tę sprawę, a oceniając jej doniosłość, pod względem zarówno ekonomicznym jak społecznym, powzięły z własnej inicyatywy cały szereg uchwał, mających na celu utworzenie powiatowych instytucyj kredytowych, mających się stać źródłami kredytu dla ludności włościańskiej i dźwigniami jej ekonomicznego rozwoju. Mówimy o uchwałach Reprezentacyi powiatowych w Gródku, Horodence, Lisku, Nowym Targu, Pilźnie i Tłumaczu, któremi postanowiono utworzyć powiatowe Kasy oszczędności, a które to uchwały po uczynieniu zadość przepisanym formalnościom, doprowadzą niebawem do powstania tych instytucyi. Dotąd zatwierdził Wydział krajowy statuta i uchwały gwarantujące majątkiem powiatu bezpieczeństwo wkładek oszczędności i ich oprocentowanie dla kasy: w Gródku i Nowym Targu, inne zaś musiały być z powodu niedokładnego opracowania statutów lub nieformalnego brzmienia uchwał gwarancyjnych zwrócone w celu reasumowania, nie ulega jednak wątpliwości, iż po poprawieniu stylistycznem będą mogły uzyskać zatwierdzenie Władz. Nadto wspomnieć tu należy o wprowadzeniu w życie „powiatowej Kasy pożyczkowej“ w Rzeszowie, której statuta uzyskały ostateczne zatwierdzenie w marcu roku 1896, tudzież o wejściu w życie w tymże roku dwóch miejskich Kas oszczędno-

ści, w Sokalu i Dobromilu. Z powyżej wspomnianych instytucyi uzyskała „powiatowa Kasa oszczędności“ w Nowym Targu, uchwałą Wydziału krajowego z dnia 8. października 1896 r. LW. 63221, w uwzględnieniu prośby wniesionej przez Wydział powiatowy w Nowym Targu z dnia 1. września 1896 r. l. 1394, zapewnienie przyznania jej zasiłku na pokrycie pierwszych kosztów urządzenia w kwocie nie wyższej nad 500 zł., skoro przedłożone będą rachunki, wykazujące rzeczywiście poniesione koszta. Inne Wydziały powiatowe z wyżej wymienionych, nie wniosły prośb o zasiłki.

Tak więc w najbliższej przyszłości przybędzie sześć nowych powiatowych Kas oszczędności, powstałych z wyłącznej inicyatywy dotyczących Reprezentacyi powiatowych, podjętej w roku bieżącym. Jeśli doliczymy 3 w tymże roku powstałe instytucye kredytowe, mianowicie 2 miejskie Kasy oszczędności i „pożyczkową Kasę powiatową“ w Rzeszowie, tudzież powstałe i zamierzone za wpływem Wydziału krajowego instytucye, to jest, 4 Towarzystwa zaliczkowe i 4 powiatowe Kasy oszczędności, to jako wynik w tym roku podjętych usiłowań, otrzymamy 17 lokalnych instytucyi kredytowych, które w najbliższej już przyszłości zwiększą liczbę źródeł kredytu dla ludności włościańskiej w kraju.

Obok powyżej skreślonej działalności, wynikającej wprost z wykonania powołanej u wstępu uchwały Wys. Sejmu, zaznaczyć tu też należy, że Wydział krajowy nie pomijał nadarzającej się sposobności przyjścia z pomocą lokalnym instytucyom kredytowym. I tak: zawiadomiony odezwą c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 19. czerwca 1896 r. l. 91940, że istniejące w kraju naszym dotąd — niestety — w nieznacznej liczbie, Towarzystwa kredytowe, oparte na zasadach przyjętych w stowarzyszeniach Reiffeisena, przeważnie nie korzystają z przyznanych takim stowarzyszeniom ustawami: z dnia 1. czerwca 1889 r. (dz. u. p. Nr. 91) i z dnia 11. czerwca 1894 r. dz. u. p. Nr. 111), ulg stemplowych, wydał Wydział krajowy uchwałą z d. 28. lipca 1896 roku LW. 40047 pouczenie do wszystkich Wydziałów powiatowych o postanowieniach powyżej powołanych ustaw i wezwał je, by o tych postanowieniach zawiadomiły Zarządy istniejących stowarzyszeń Reiffeisenowskich, zwracając zarazem uwagę Wydziałów powiatowych na użyteczność tych instytucyi, tylekrotnie przez Sejm uznaną. Równocześnie przesłał też Wydział krajowy wyrazy podzięki c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu za udzielenie informacyi powyższej i zwrócenie jego uwagi na fakt niekorzystania uprawnionych z ulg przyznanych im w ustawach. Pragnąc też zachęcić do zawiązywania stowarzyszeń opartych na systemie Reiffeisena tam, gdzie istnieją warunki umożliwiające powstanie i rozwój tych instytucyi, mogących oddać krajowi na polu kredytu dla włościan znakomite usługi, postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 11. grudnia 1896 r. Lw. 70673 przyznać z funduszu przez Wysoki Sejm na zasiłki dla nowo powstających instytucyi kredytowych przeznaczonego, zasiłek na pokrycie kosztów założenia „Spółkowej Kasy oszczędności w Dobry,“ w powiecie Limanowskim, prośbę bowiem Zarządu tego Stowarzyszenia, zorganizowanego w myśl systemu Reiffeisena, poparł gorąco Wydział powiatowy w Limanowej swem pismem z dnia 25. października 1896 r. l. 1579, uznając stowarzyszenie to za nader pożyteczną instytucyę, mogącą się stać wzorem godnym naśladowania dla gmin powiatu Limanowskiego.

W ten sposób zdawszy sprawę z wykonania przytoczonej u wstępu uchwały Wys. Sejmu, zaznacza Wydział krajowy, że w roku przyszłym zamierza, trzymając się zasad, na których oparł swą akcyę w roku bieżącym, rozwinąć ją dalej a sądzi, że będzie ona mogła być znacznie wydatniejszą zarówno ze względu na to, iż Wydział krajowy będzie miał w roku przyszłym, wskutek zaoszczędzenia znacznej części kredytu na rok bieżący przyznanego znaczniejszą kwotę do dyspozycyi na zasiłki dla nowo powstających Towarzystw i powiatowych Kas oszczędności, jak i ze względu na to, iż uchwalenie wniosków, które w drugiej części niniejszego sprawozdania przedkładamy, umożliwi zaopatrywanie instytucyi lokalnych w znaczniejsze zapasy gotówki, potrzebnej im do ożywienia ich działalności na polu kredytu włościańskiego; wreszcie nie mało przyczyni się też do rozwoju przyszłorocznej działalności fakt, iż akcya w bieżącym roku przeprowadzona, przełamała pierwsze lody, wskazała trudności, których unikać, środki, których używać będzie trzeba w przyszłości.

II.

W wykonaniu uchwały, którą Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, by „ułożył normy udzielania Towarzystwom zaliczkowym tudzież powiatowym i gminnym Kasom oszczędności pożyczek w obligacyach komunalnych Banku krajowego, za po-

ręką powiatów lub gmin i przedłożył Sejmowi wnioski potrzebnych zmian statatu Banku,“ wezwał Wydział krajowy pismem z dnia 6. maja 1896 roku (Lw. 28621) Dyrekcyę Banku krajowego, by w porozumieniu z Radą nadzorczą Banku, wygotowała projekt potrzebnych zmian statutu, mając przy układaniu projektu na uwadze zarówno bezpieczeństwo pożyczek, jakoteż rękojmię użycia funduszów pożyczkowych odpowiednio do ich przeznaczenia. Zarazem wezwał też Wydział krajowy Dyrekcyą Banku, by przedkładając stosownie do powyższego wezwania projekt zmiany statutu Banku, zdała Wydziałowi krajowemu sprawę o wyniku rokowań, jakie rozpoczęła była jeszcze w roku 1895 ze „Związkiem stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych“ we Lwowie, rokowań, mających na celu z jednej strony rozszerzenie granic kredytu przyznanego stowarzyszeniom przez Bank krajowy, w celu skuteczniejszego rozwoju ich działalności na polu kredytu włościańskiego, z drugiej zaś strony określenie i rozszerzenie kontroli Banku nad korzystającemi z tego kredytu stowarzyszeniami.

Czyniąc zadość tym wezwaniom, przedłożyła nam Dyrekcya Banku relacyą z d. 7. lipca 1896 r. Nr. 17449 przedewszystkiem zawarty, na podstawie uchwały Rady nadzorczej Banku z dnia 12. maja 1896 roku, układ między Bankiem a „Związkiem stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych,“ określający warunki udzielania kredytu Stowarzyszeniom związkowym i nadzoru nad ich czynnościami, tudzież zasadnicze postanowienia, normujące stosunek Banku do instytucyi pełniących funkcye „zastępstw“ Banku. Oba te akty, jako wyjaśniające stosunek Banku krajowego do instytucyj lokalnych, mających przy jego pomocy służyć potrzebom kredytu włościańskiego, mamy zaszczyt załączyć ·/. do niniejszego sprawozdania, tu nadmieniając, że do chwili przedłożenia powołanej powyżej relacyi Dyrekcyi Banku — przeprowadził bank przez swe organa 24 lustracyi stowarzyszeń prowincyonalnych, przy których zbadał stosunki lustrowanych instytucyi nie tylko pod tym względem, o ile powierzone im fundusze są ubezpieczone, ale także, o ile działalność ich uwzględnia potrzeby ludności danej okolicy.

Wywiązując się z drugiego zadania, to jest, odpowiadając na polecenie Wysokiego Sejmu w sprawie zmiany statutu Banku, podniosła Dyrekcya Banku przedewszystkiem, iż udzielanie tym instytucyom w formie pożyczek komunalnych kredytu, przyczyniłoby się w wysokim stopniu do ułatwienia im pielęgnowania kredytu włościańskiego, kredyt ten bowiem przy dzisiejszym kursie obligów komunalnych, prawie „pari“ kosztowałby te instytycye wraz z kosztami i dodatkiem administracyjnym $4^3/_4\%$, mogłyby więc one udzielać dłuższoterminowych pożyczek włościanom na 6%, przyczem miałyby jeszcze na pokrycie swych kosztów $1\ ^1/_4\%$ rocznie. Udzielanie pożyczek lokalnym instytucyom kredytowym w obligacyach komunalnych, oczywiście za poręką powiatów względnie gmin, uważała więc Dyrekcya Banku już z tego względu, to jest, mając na oku cel akcyi kraju w sprawie organizacyi kredytu włościańskiego, dostarczanie taniego i dłuższotrwałego kredytu włościanom w instytucyach lokalnych, za bardzo wskazane i stosowne a nadto uważa je też za pożądane ze względu na rozwój interesu działu komunalnego Banku krajowego, rozwój zgodny w tym wypadku z dobrem ludności kraju a nie narażający, ani Banku, ani powiatów lub gmin porękę za pożyczki dających, na żadne ryzyko. Instytucye lokalne, powiaty i gminy ręczące, we własnym interesie będą musiały strzedz się niewłaściwego szafowania tym kredytem, któremu też zapobiegać będzie Bank krajowy, mając prawo czuwać nad tem, w jaki sposób instytucye lokalne, korzystające z tego kredytu, używać go będą

Wychodząc z tych zapatrywań, oświadczyła się Dyrekcya Banku za zmianą §§. 3. lit B., 36 al. 1., 36 al. 3 statutu Banku krajowego w tym duchu, by statut ten pozwalał udzielać pożyczek w obligach komunalnych także stowarzyszeniom zaliczkowym, opartym na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 roku (dz. u. p. Nr. 70), dalej powiatowym i gminnym Kasom Oszczędności, a to za poręką powiatów i gmin, w celu uposażenia funduszu obrotowego tych instytucyi, szczególnie dla udzielania pożyczek na grunta włościańskie, pod warunkami potrzebie kredytu włościańskiego odpowiadającemi. Równocześnie zwróciła Dyrekcya Banku uwagę, że wrazie przyjęcia zmian, zajdzie potrzeba podwyższenia granicy dotąd obowiązującemi uchwałami Wys. Sejmu zakreślonej działowi komunalnemu Banku, w razie tym bowiem, kwota maksymalna 5,000.000 zł., do której Bank może emitować obligi komunalne, obecnie do wysokości 3,800.000 zł. już wyczerpana, nie wystarczyłaby potrzebie. Proponuje więc Dyrekcya podwyższenie wspomnianej granicy o sumę 10,000.000 zł., by razem z dzisiaj dozwoloną gwarancyą kraju emisyą 5,000.000 zł., wynosiła łączna suma wszystkich emisyi obligów komunalnych 15,000.000.

Na koniec podniosła Dyrekcya Banku fakt, iż obligi komunalne Banku nie mają dotąd przyznanego charakteru walorów pupilarnych, pomimo, iż obiekcye, jakie przeciwko nadaniu im tego charakteru w r. 1883 podniesiono obecnie, odkąd kraj daje za nie gwarancyę, odpadły i pomimo, że czeskim obligom komunalnym przywileju tego nie odmówiono. Dyrekcya Banku zatem przedstawiła wniosek rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, by w drodze ustawy przyznał obligom komunalnym Banku krajowego III. i następnych emisyi charakter walorów pupilarnych.

Wydział krajowy, podzielając w całej pełni zapatrywania wyrażone w relacyi Dyrekcyi Banku a motywujące jej wnioski, przedstawia Wysokiemu Sejmowi w końcu niniejszego sprawozdania wnioski: 1) Uchwały gwarancyjnej za emisye obligacyi komunalnych; 2) zmiany dotyczących postanowień statutu; 3) rezolucyi do c. k. Rządu, różniące się od wniosków Dyrekcyi Banku, jedynie stylizacyą.

Kończąc, zaznacza Wydział krajowy, iż nie przedkłada obecnie Wys. Sejmowi norm udzielania Towarzystwom zaliczkowym, tudzież powiatowym i gminnym Kasom Oszczędności pożyczek w obligacyach komunalnych, wypracowanie ich bowiem przed uchwaleniem przez Wys. Sejm zmian statutu byłoby przedwczesnem, a ułożenie tych norm, jako sprawa leżąca w myśl §. 37 statutu Banku krajowego w granicach kompetencyi Wydziału krajowego i nie wymagająca zatwierdzenia uchwałą Wys. Sejmu, nie dozna żadnej zwłoki przez to, iż nastąpi dopiero po powzięciu przez Wysoki Sejm uchwał w sprawie głównej i zasadniczej zmiany dzisiejszych postanowień statutu.

Opierając się na powyższem przedstawieniu sprawy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje powyższe sprawozdanie Wydziału kraj. do wiadomości.

II. Sejm uchwala, co następuje:

U C H W A Ł A.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań wypływających z wydania obligacyi komunalnych pierwszej i następnej emisyi, aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów złotych imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą, do wysokości piętnastu milionów złotych imiennej wartości, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyi komunalnych, poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz utworzony dla obligacyi komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem a dopiero, o ileby wyżej wymienione fudusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyi komunalnych, wchodzi w zastósowanie gwarancya kraju.

III. 1) Sejm uchyla dotychczasowe brzmienie ustępu lit. B. §. 3 statutu Banku krajowego, i ustęp ten uchwala w następującem brzmieniu:

§. 3. B.

„Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami gminom i powiatom, tudzież stowarzyszeniom zaliczkowym, zorganizowanym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 r. (dz. u. p. Nr. 70). powiatowym i gminnym Kasom oszczędności, ostatnim trzem rodzajom istytucyi jednak tylko za poręczeniem gmin, względnie, powiatów. Pożyczki te udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyi, będących równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 15,000.000 (piętnastu milionów) zł. w. a. imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę piętnastu milionów zł. w. a. imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyi komunalnych pierwszych i następnych emisyi, aż do wysokości łącznej sumy piętnastu milionów imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyi komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyi komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokry-

wały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyi komunalnych, wchodzi w zastósowanie gwarancya kraju."

2) Sejm uchyla dotychczasowe brzmienie alinei 1. §. 36 statutu Banku krajowego, i alineę tę przyjmuje w następującem brzmieniu:

„Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

A. Gminom i powiatom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy,

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych zakładów pożyczkowych,

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

B. Stowarzyszeniom zaliczkowym, założonym na podstawie ustawy z d. 9. kwietnia 1873 (dz. u. p. Nr. 70,) tudzież powiatowym i gminnym Kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręczeniem gmin i powiatów, na uposażenie funduszu obrotowego tych instytucyi szczególnie dla umożliwienia udzielania pożyczek na grunta włościańskie, pod warunkami potrzebie kredytu włościańskiego odpowiadającemi."

3. Sejm uchyla alineę 3. §. 36. statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i alineę tę przyjmuje w następującem brzmieniu:

„Udzielanie pożyczki komunalnej lub przyjmowanie poręki gmin wiejskich i miejskich, nie posiadających osobnych statutów, poprzedzić winna uchwała Rady powiatotowej, uznająca istotną potrzebę pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych."

4. Sejm uchyla ustęp 2. §. 109 statutu Banku krajowego w dotychczasowem brzmieniu i uchwala, iż ustęp ten ma brzmieć, jak następuje:

B. W dziale komunalnym:

2. przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że wydane zostały na podstawie pożyczki udzielonej, powiatowi, gminie, Towarzystwu zaliczkowemu, powiatowej lub gminnej Kasie oszczędności (§. 47. l. g.)

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze ustawy przyznał obligacyom komunalnym Banku krajowego, emisyi III. i następnych, prawo, iżby mogły być używane na lokacyę kapitałów fundacyjnych, kapitałów Zakładów zostających pod dozorem publicznym, tudzież funduszów publicznych i depozytowych, dalej, żeby służyć mogły wedle kursu giełdowego, jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych i jako zabezpieczenie wojskowych kaucyj małżeńskich.

Lwów dnia 11. grudnia r. 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz w. r.

Członek Wydz. kraj.

Alegat 1. do sprawozdania LW. 79.561/1896.

L. 17.325 / B. K.
L. 930 / Z. S.

We Lwowie, dnia 15. maja 1896.

Do
Szanownych Zarządów
Stowarzyszeń Związkowych!

Zawiadamiamy WWPanów niniejszem, że pomiędzy Bankiem krajowym a Związkiem Stowarzyszeń zarobokowych i gospodarczych zawartym został w sprawie udzielania kredytu Stowarzyszeniom związkowym i nadzoru nad Ich czynnościami, układ następującej treści:

1. Bank krajowy otworzy Towarzystwom związkowym kredyt do 2,000.000 złr. za opłatą o $^1/_2$ (pół) od sta niższą, od każdoczesnej stopy eskontowej w Banku obowiązującej. Kredyt ten udzielony będzie Towarzystwom drogą eskontu weksli, lub też za odpowiedniem ubezpieczeniem na skrypta notaryalne.

2. Do kredytu tego dopuszczone będą: *a)* Towarzystwa należące do Związku, *b)* jeżeli poddadzą się kontroli tak Związku jak i Banku krajowego, nietylko pod względem finansowym, ale i pod względem warunków, pod jakimi swym członkom kredytu udzielają. Tylko te Towarzystwa nie mają obowiązku poddawać się kontroli Banku krajowego, które z kredytu Banku krajowego nie korzystają.

3. Kontrola wykonywaną będzie według potrzeby, albo przez delegatów Związku, albo przez urzędników Banku krajowego. Jeżeli jednak miałby być wysłany urzędnik Banku krajowego, ma mu służyć za legitymacyę pismo, wydane przez Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, tak iż, w tym wypadku działałby w charakterze delegata Związku. Urzędnicy Banku krajowego nie będą używani do lustracyi tych Stowarzyszeń, które nie korzystają z kredytu w Banku krajowym.

Bank krajowy zastrzega sobie prawo, przed nominacyą lustratora związkowego oświadczyć się, czy się na wybór osoby zgadza. Wogóle Bank działać będzie w sprawach, tyczących lustracyj Stowarzyszeń związkowych, w ścislem porozumieniu ze Związkiem, natomiast Związek będzie miał obowiązek utrzymywać Bank krajowy w ciągłej ewidencyi toku lustracyj.

4. Kredyt dla Stowarzyszeń udzielany będzie na podstawie uchwał komitetu cenzorów, (§. 95 st. b.) powziętych wspólnie z Dyrekcyą Banku. Ułożona corocznie lista kredytowa dla Stowarzyszeń, może w ciągu roku uledz zmianie jedynie za porozumieniem się Dyrekcyi Banku krajowego z komitetem cenzorów. Kredyt ten w granicach ustanowionej listy kredytowej nie ulega cenzurze zwyczajnej Banku po myśli §. 78 st. b. i ma być uważany jako kredyt singularny.

5. Instrukcya VI. została w myśl powyższych zasad zmienioną.

Na podstawie powyższych postanowień, które do wiadomości przyjąć prosimy, nastąpi w miesiącu czerwcu b. r. wymiar kredytu jednolitego dla wszystkich związkowych Stowarzyszeń, za oprocentowaniem obecnie po $4^1/_2$ (cztery i pół) od sta rocznie. Nowy wymiar obowiązywać będzie od 1. lipca 1896.

Z poważaniem

BANK KRAJOWY
Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dr. Zgórski, Dr. Domaszewski.

ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ
zarobkowych i gospodarczych
we Lwowie.

T. Merunowicz, N. Ulmer.

Alegat 2. do sprawozdania LW. 79561/96.

Odpis Alegatu do LW. 43.139.

Odpis.

Zasadnicze postanowienia dla stosunku Banku krajowego z zastępującemi go instytucyami lokalnemi.

Art. I.

Każda instytucya lokalna, zastępująca Bank krajowy, ma prawo używać pod firmą swoją dodatku „Zastępstwo Banku krajowego".

Art. II.

Zastępująca Bank krajowy instytucya obowiązaną jest:

a) załatwiać sumiennie i według szczegółowych przepisów wszelkie zlecenia Banku tak w jego dziale bankowym, jak i hipotecznym;

b) poddać się ustanowionemu nadzorowi Banku; (Inst. VI. §. 6.).

c) w ogóle działać w interesie kraju na korzyść Banku i jego klientów.

Art. III.

Natomiast zastępująca Bank krajowy instytucya lokalna ma prawo:

a) korzystać z kredytu w Banku krajowym w formie statutem i instrukcyami Banku wskazanej;

b) korzystać z pośrednictwa Banku we wszystkich swoich interesach pieniężnych na głównych i filialnych placach bankowych;

c) czynić wnioski co do unormowania stosunków wzajemnych między bankiem krajowym a instytucyami lokalnemi;

d) w ogóle żądać poparcia od Banku dla interesów swego zakładu i swoich klientów.

Art. IV.

Na razie odnosić się będzie wzajemny stosunek Banku krajowego z instytucyami lokalnemi do następujących interesów:

A). Lokalne instytucye:

a) zajmą się pośrednictwem dla Banku w eskoncie weksli, pochodzących z okręgu dla każdej instytucyi wskazanego;

b) zajmą się wszelkiego rodzaju inkassem na rzecz Banku;

c) pośredniczyć będą w lokowaniu przez klientów swego okręgu gotówki na rachunku bieżącym, asygnatowym i przekazowym w Banku krajowym, oraz w przyjmowaniu wkładek oszczędności na rzecz Banku;

d) pośredniczyć będą w kredycie hipoteczym między Bankiem krajowym, a ludnością wiejską i małomiejską swego okręgu;

e) instytucye lokalne zajmą się wreszcie pośrednictwem w udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek komunalnych dla gmin, powiatów, a także za solidarnem po-

ręczeniem powiatów lub gmin: kasom oszczędnosci, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, oraz stowarzyszeniom zaliczkowym i innym opartym na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 r. dz, ust. p. nr. 70.

B) Bank krajowy:

a) akredytuje każdą instytucyę lokalną w rachunku bieżącym w drodze korespondencyi do wysokości wskazanej potrzebą;
b) akredytuje taką instytucyę w drodze eskontu weksli do wysokości umówionej z pominięciej każdoczesnej cenzury;
c) załatwiać będzie przez swoje biura i zastępujące go lokalne instytucye wszelkie pieniężne zlecenia stowarzyszeń na placach, na których Bank będzie zastąpiony;
d) udzielać będzie rady i pomocy we wszystkich sprawach bankowych, w których się lokalne instytucye do niego odniosą.

Art. V.

Podpisanie niniejszych postanowień zasadniczych, zastępuje umowę między Bankiem krajowym a odnośną instytucyą lokalną — szczegółowe postanowienia zawierają instrukcye dla każdego działu interesów, wydane przez Bank krajowy.

I. Instrukcya ogólna.

§. 1. Zastępująca Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem instytucya nie będzie u siebie dla poruczonych interesów żadnych ksiąg prowadziła, jedynie obowiązaną jest do składania peryodycznych raportów i wykazów.

§. 2. Wszelkie wpływy i wypłaty na rzecz Banku krajowego przechodzić będą przez osobną rubrykę księgi likwidacyjnej (żurnalu kasowego) i uwidocznione będą w rocznych zamknięciach rachunkowych, według sum rocznych w rachunku obrotu. Nadto w conto corrente (Saldo-Conto) otrzyma Bank krajowy osobny rachunek, który należy prowadzić sposobem drabinkowym.

§. 3. W każdej korespondencyi do Banku należy uwidocznić stan rachunku Banku (Saldo) według wyniku ostatniego zapisku. Saldo to uwidocznione być ma także w rachunkach miesięcznych, które według dotychczasowego zwyczaju stowarzyszenia zaliczkowe miesięcznie ogłaszają, a które Bankowi regularnie nadsyłać należy. Oprócz tego z interesu poruczonego składać będą instytucye zastępujące Bank krajowy, raporta kwartalne i roczne według formularzy przez Bank dostarczonych.

§. 4. Rachunek Banku oprocentowany będzie po 4% wzajemnie; różnica procentów dnia 30. czewca i 31. grudnia każdego roku kapitalizowaną będzie.

§. 5. Bank krajowy ustanawia dla każdego zastępstwa odpowiednią dotacyę kasową, ponad którą wszelkie zwyżki do kasy bankowej bezzwłocznie zwracane być mają. Dotacya ta kasowo wyłączoną nie będzie — wszakże służyć ma do dyspozycyi Banku. Instytucyi lokalnej wolno bierne u siebie Saldo Banku zamieniać na czynne, przyczem oprocentowanie równe na jej korzyść nie ustaje.

§. 6. Oprócz prowizyi za poszczególne zlecenia żadnych innych wynagrodzeń Bank krajowy udzielać nie będzie. Listy i przesyłki wzajemnie franco załatwiać się będzie. Potrzebnych do manipułacyi druków dostarczy Bank krajowy.

II. Instrukcya dla komisarzów bankowych.

§. 1. Dla każdej Bank krajowy zastępującej instytucyi mianowany będzie, na wniosek Wydziału powiatowego, przez Dyrekcyę Banku za uwiadomieniem Wydziału krajowego komisarz bankowy i tegoż zastępca.

§. 2. Komisarz bankowy lub tegoż zastępca ma obowiązek:
a) nadzorować wszelkie przez Bank poruczone interesa:
b) brać udział z głosem stanowczym we wszystkich sesyach, które specyalne instrukcye bankowe ustanowią;
c) sprawdzać i podpisywać wszystkie raporta i wykazy miesięczne i inne peryodyczne dla Banku przez instytucyę, jego nadzorowi oddaną, sporządzane;
d) zawiadamiać Bank zawczasu o możliwych niebezpieczeństwach, jakieby mu grozić mogły na miejscu filialnem.

§. 3. Komisarz bankowy w razie przeszkody w pełnieniu obowiązków, powołać, ma do urzędowania swego zastępcę.

§. 4. Komisarz bankowy znosi się wprost z Dyrekcyą Banku, o ile jednak uważa to za stosowne, czynić to może za pośrednictwem Reprezentacyi powiatowej; w każdym jednak razie powinien peryodycznie zdawać Reprezentacyi powiatowej sprawę z czynności bankowych swego miejsca filialnego i o rozwoju poruczonej jego opiece instytucyi lokalnej.

III. Instrukcya dla eskontu weksli.

§. 1. Weksle do skupu poruczone domicylowane być mają albo w Banku krajowym we Lwowie, albo u instytucyi pośredniczącej.

§. 2. Co do podanych weksli odbędzie się na miejscu cenzura wstępna. Do sesyi cenzuralnej należeć będą członkowie Dyrekcyi zastępującej Bank instytucyi i komisarz bankowy lub tegoż zastępca.

§. 3. Po dokonanej cenzurze weksle z wszelkimi alegatami odesłane będą wprost do Banku krajowego we Lwowie.

§. 4. Każdy podający weksle do skupu, wypełnić ma dokładnie arkusz podawczy. Potwierdzenie podanych weskli otrzyma podający na odcinku. Podane w ten sposób weksle zaciągnięte będą do protokołu podawczego. Podczas posiedzenia cenzuralnego wypełniane będą bordera do każdego weksIu z osobna, poczem sporządzoną będzie konsygnacya wszystkich podanych weksli.

§. 5. Po otrzymaniu uchwały Dyrekcyi Banku wypełnić należy w protokole podawczym rubryki co do weksli przyjętych i odrzuconych, a w zamian za zwrócone odcinki wydać należy podającym nieprzyjęte weksle lub gotówkę za weksle skupione wraz z rachunkiem Banku.

§. 6. Instytucya Bank zastępująca może w zastępstwie Banku zezwalać na prolongatę weksla, jeżeli innego w tym względzie nie otrzyma od Banku polecenia, pod następującymi warunkami:
a) upłata weksla musi wynosić $^1/_5$ część sumy wekslowej;
b) weksel nowy nie może przekraczać 130 dni biegu i musi mieć niezmienione z pierwszym podpisy;
c) weksel prolongacyjny musić być 4 dni przed zapadłością datowany, a 2 dni przed zapadłością Bankowi doręczony.

§. 7. Należytość za wszystkie te czynności opłacać będą klienci zastępującej Bank instytucyi w stosunku $^1/_8\%$ od wekslów skupionych lub prolongowanych.

IV. Instrukcya dla inkassa.

§. 1. Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ma prawo inkassować za pośrednictwem instytucyi lokalnych wszelkie swoje należytości czynne na placach filialnych.
Od kwot inkassowych opłacać będzie Bank krajowy prowizyę $^1/_{16}\%$

§. 2. Wszelkie do inkassa przysłane weksle, rimesy lub asygnaty, należy (jeśli nie ma innego polecenia) w drugim dniu po zapadłości protestować i bezzwłocznie wraz z dokumentami protestowymi Bankowi zwrócić.

Należytość za protest i prowizyę $^1/_3\%$ od kwoty protestowanej zwracać będzie Bank krajowy.

§. 3 Wszelkie z winy inkassenta wynikłe szkody ponosi inkassent.

V. Instrukcya dla przyjmowania gotówki.

§. 1. Zastępująca Bank krajowy instytucya obowiązaną jest na rzecz Banku przyjmować wszełkie wpłaty i o przyjęciu takowych Bank bezzwłocznie zawiadamiać.

§. 2. Wpłaty na asygnaty i książeczki oszczędności przyjmować należy według przepisów na formularzach dostarczonych, z których górna część przeznaczona jest w miejsce korespondencyi do Banku, a dolna jako tymczasowe potwierdzenie dla klienta.

§. 3. O innych wpłatach na rachunek Banku zawiadamiać należy Bank i klientów w drodze zwykłej korespondencyi.

§. 4. Za czynności te Bank krajowy, ani klienci Banku żadnego wynagrodzenia płacić nie będą.

VI. Instrukcya dla udzielenia kredytu stowarzyszeniom zarobkowym i gospodarczym.

§. 1. Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem udzielać będzie kredytu stowarzyszeniom zarobkowym i gospodarczym do ogólnej sumy przez Radę Nadzorczą Banku na ten cel przeznaczonej.

§. 2. Kredyt ten udzielany będzie w drodze eskontu weksli za opłatą dyskontu o $^1/_2\%$ poniżej każdoczesnej stopy dyskontowej w Banku krajowym.

§. 3. Dyrekcya Banku na podstawie wniosków osobnego komitetu cenzorów (§. 96. stat.) oznaczy każdemu stowarzyszeniu co roku w listopadzie na podstawie bilansu z roku poprzedniego wysokość kredytu i poda ją do wiadomości stowarzyszeń interesowanych. Kredyt ten nie podlega dalszej cenzurze (§. 78. stat).

§. 4. Dla nowopowstających stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, lub w wypadkach szczególnie uwzględnienia godnych udzielać będzie Bank krajowy kredytu do spłaty w 10 do 20 ratach kwartalnych za opłatą o $^1/_2\%$ mniejszej prowizyi, niż każdoczesny dyskont w Banku krajowym i za zeznaniem skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego, jakoteż za zabezpieczeniem, jakie Bank uzna za konieczne.

§. 5. Stowarzyszenia, chcące korzystać z dalszego kredytu wekslowego po nad granice w poprzednich §§. wskazane, poddać muszą swe weksle zwykłej cenzurze bankowej i opłacać dyskont w wysokości każdoczesnej stopy dyskontowej w Banku krajowym.

§. 6. Stowarzyszenia, korzystając z kredytu w Banku, mają się poddać jego kontroli po myśli postanowień §. 96. statutu bankowego. Sposób wykonywania tej kontroli oznaczy w każdym wypadku Dyrekcya Banku wedle potrzeby. Kontrola nad stowarzyszeniami związkowemi wykonywaną będzie w porozumieniu ze Związkiem stowarzyszeń zarokowych i gospodarczych.

VII. Instrukcya dla cenzorów

dla oddziału bankowego ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi.

§. 1. Dla oddziału bankowego ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi, ustanawia się po myśli §. 96. kolegium cenzorów, których liczba oznacza się na 12. Cenzorów mianuje Dyrekcya Banku na lat trzy po zasięgnięciu opinii Związku stowarzyszeń zarokkowych i gospodarczych.

§. 2. Posiedzenia cenzorów będą plenarne i komisyjne.

Do kompletu pierwszych potrzebną jest obecność 7, do drugich 2 cenzorów.

§. 3. Do plenarnych posiedzeń należą:

a) ustanawianie w ciągu listopada każdego roku listy kredytowej dla stowarzyszeń (§. 3. VI, Instr);

b) przyznawanie kredytów dla nowopowstających stowarzyszeń (§. 4 VI. Instr.);

c) na żądanie Dyrekcyi zaopiniowania wszelkich spraw odnoszących się do działu dla stowarzyszeń zarobowych i gospodarczych.

§. 4. Komisyjnie załatwiać się będzie

wszelkie podania o kredyt stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, dla których pełne kolegium cenzorów według przepisu §. 3 *a*) nie przyznało stałego kredytu w liście kredytowej.

Do każdej takiej komisyi zaprosi Dyrekcya Banku czterech cenzorów.

§. 5. Dyrekcya zwołuje posiedzenia cenzorów plenarne i komisyjne według potrzeby i w miarę przepisów niniejszej instrukcyi.

VIII. Instrukcya

dla pośrednictwa przy pożyczkach komunalnych.

§. 1. Zastępstwo Banku krajowego obowiązane jest zająć się pośrednictwem w udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek komunalnych gminom, powiatom i instytucyom, w okręgu temuż zastępstwu wyznaczonym.

§. 2. Zastępstwo Banku udzieli zgłaszającej się stronie, na podstawie przepisów o pożyczkach komunalnych instrukcyi do podań, wszelkich informacyi i objaśnień i dostarczy tejże formularzy na podanie i formularzy protokołu posiedzeń Rady gminnej, które otrzyma od Banku krajowego.

§. 3. Jeżeli gmina żąda pożyczki, należy takowej użyczyć pomocy przy wyjednaniu u Wydziału Rady powiat. odpowiednich i wymaganych potwierdzeń i uchwał, a w c. k. urzędzie podatkowym wydania wykazu wszelkich poodatkowych należytości, przez c. k. starostwo potwierdzonego.

§. 4. Tak adjustowane podanie należy przejrzeć, czy wszelkie formalności instrukcyą wymagane ściśle są zachowane, a opatrzywszy swoją opinią szczególniej co do celu i pożyteczności samej pożyczki, przedłożyć do dalszej decyzyi Bankowi krajowemu.

§. 5. Jeżeli udzielenie pożyczki zostanie przez Bank uchwalone, wówczas otrzyma zastępstwo promesę, którą stronie proszącej wręczy wraz ze wzorem, w jakiej formie ma być odpowiedni skrypt notaryalny zeznany, a po sporządzeniu takowego i porównaniu z tymże wzorem prześle Bankowi krajowemu i w ogóle dopilnuje wykonania warunków promesy.

§. 6. Jeżeli po otrzymaniu skryptu Bank krajowy zarządzi wypłatę waluty pożyczki i prześle na ręce gminy asygnacyę wtedy zastępstwo otrzymawszy osobne polecenie na zasadzie przesłanego obrachunku dopełni wypłaty pożyczki przy zachowaniu wszelkich formalności przez Bank krajowy zastrzeżonych.

§. 7. Po uskutecznionej wypłacie zawiadomi zastępstwo natychmiast Bank i prześle temuż wszelkie wymagane dokumenta i dowody.

§. 8. Za pośrednictwo przy wyrobieniu pożyczki zastępstwo ma prawo żądania i pobrania od strony 1‰ od udzielonej kwoty pożyczkowej, zaś za pośrednictwo przy wypłacie waluty $^{1}/_{16}\%$ od netto wypłaconej sumy.

IX. Instrukcya

w sprawach pożyczek hipotecznych.

A). Postanowienia ogólne.

§. 1.

Bank krajowy udziela pożyczki za pośrednictwem zastępstwa:

a) na hipotekę posiadłości gruntowych w obrębie miast i miasteczek, nie objętych postanowieniem przepisów §. 11. B. jeśli dla tych posiadłości księgi gruntowe istnieją;

b) na hipotekę posiadłości wiejskich zapisanych w księgach hipotecznych istniejących przy c. k. sądach powiatowych, o ile suma opłacanego podatku gruntowego bez dodatków nie przekracza kwoty 200 koron.

Pożyczki te spłacalne być mają w ciągu lat 24, 21, $17^1/_2$, $14^1/_2$ albo 13.

B). Postępowanie przy zgłaszaniu się o pożyczkę.

§. 2.

Zastępstwo przyjmie takie tylko podanie o pożyczkę i spowoduje przedłożenie dokumentów potrzebnych, jakieby skutkiem powziętej informacyi co do wartości hipoteki, wysokości i celu pożyczki (jak konwersya wysoko oprocentowanych długów, zakupno inwentarza i amelioracye zmierzające ku podniesieniu produkcyjności i wartości hipoteki), nakoniec co do moralnej wartości zgłaszającego się o pożyczkę przez zastępstwo i komisarza bankowego popartem, a przez Bank krajowy uwzględnionem być mogło.

W wypadkach gdzie dwu lub kilku włościan zamierza solidarnie zaciągnąć pożyczkę na łączną hipotekę należy im przedstawić dokładnie znaczenie solidarnego zobowiązania i łącznej hipoteki na lat kilkanaście. Unikanie takich połączeń, o ile możności, leży w interesie własnym dłużników.

§. 3.

Na realność włościańską, nie tworzącą samoistnego gospodarstwa rolnego, o zbyt małym obszarze i i o wartości szacunkowej nie dochodzącej 2.000 koron, pożyczka udzieloną być nie może.

§. 4.

W razie uznania, że dłużnik ze względów moralnych zasługuje na kredyt, że ofiarowana hipoteka służyć może za podstawę długoletniego kredytu, wreszcie że cel pożyczki jest dla dłużnika pożytecznym a kredyt osobisty nie wystarczającym, zastępstwo zażąda przedłożenia dowodów objętych (formularzem druk L. 202), a w razie potrzeby ułatwi dostarczenie tych dowodów, po zebraniu których spisze imieniem petenta podanie pożyczkowe, jak druk 202 i zaopatrzy je wnioskiem na podstawie dokładnie wypełnionego sprawozdania, zwracając uwagę na rubrykę co do budynków, mianowicie czy budynki znajdują się na gruncie, który będzie służył za hipotekę (budynki na innych gruntach są dla zabezpieczenia hipotecznego bez znaczenia) i w jaki sposób uporządkuje się kartę ciężarów.

Zaopiniowane podania wręczy Zastępstwo Komisarzowi bankowemu do oświadczenia się.

§. 5.

Komisarz rządowy, zgadzając się na wniosek zastępstwa, podpisuje akt w odnośnej kolumnie z dodatkiem „zgadzam się“.

Jeśliby komisarz bankowy do wniosku nie przychylił się, winien odmowę tę umotywować.

Brak podpisu komisarza bankowego na podaniu uważany będzie za niezgodzenie się z wnioskiem zastępstwa.

§. 6.

Podanie pożyczkowe zaopatrzone w dowody, a mianowicie:

a) wyciąg hipoteczny, wykazujący stan majątkowy w chwili wniesienia podania o pożyczkę;

b) arkusz gruntowy uwierzytelniony przez c. k. geometrę ewidencyjnego wedle najnowszych zamknięć ewidencyi katastralnej;

c) książeczkę podatkową lub najnowszy nakaz zapłaty podatku gruntowego;

d) policę asekuracyjną Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie, lub Tow. „Dniestr“ co do ubezpieczenia budynków od ognia;

e) inne dowody wartości nieruchomości wraz z wnioskiem zastępstwa i komisarza bankowego,

przesłać należy Bankowi krajowemu za rewersem pocztowym.

§. 7.

Pożyczki wyższej nad proponowaną przez zastępstwo i komisarza bankowego Bank krajowy nie udzieli, może wszakże takową obniżyć lub odmówić bez podania powodów.

§. 8.

Gdyby Bank na podstawie przedłożonych dowodów uznawał, że pożyczka w wysokości przez zastępstwo proponowanej nie może być udzieloną, w takim razie może za zgodą i na koszt proszącego zarządzić wyjątkowo szczegółowe oszacowanie gospodarstwa na hipotekę ofiarowanego.

§. 9.

Na przyznaną pożyczkę otrzyma zastępstwo dla proszącego promesę Banku krajowego, zawierającą warunki, pod jakimi pożyczka udzieloną być może.

Warunki te należy proszącemu najdokładniej wyjaśnić, a w razie potrzeby dopomódz mu do dopełnienia onych.

Ważną jest tu rzeczą, aby od razu objąć wszystkie warunki promesy. Oszczędzi to bowiem znacznie kosztów, jeżeli zamiast kilku podań wniesie się do sądu łączne podanie z prośbą o intabulacyę pożyczki, a zarazem o extabulacyę poprzedzających pozycyi, wykreślenie małoletności, uwidocznienie pierwszeństwa hipotecznego mającego służyć pożyczce Banku, uwidocznienie parceli budowlanej i liczby konskrypcyjnej budynków lub inne promesą wymagane tabularne formalności.

Druki na skrypta, ustępstwo pierwszeństwa hipot., pełnomoctwo do podania o intabulacyę i na napisy posiada Bank i udzieli na każde żądanie. Zresztą ogólne informacye podane są w „uwagach“ na 4 stronie promesy.

Jeśliby proszący z promesy skorzystać nie chciał, zanotuje zastępstwo takie zrzeczenie się i promesę zwróci Bankowi krajowemu.

Wolno jednak proszącemu i po upływie terminu promesy zgłosić się do zastępstwa z dopełnieniem warunków, lecz w takim razie należy wnieść do Banku krajowego przez zastępstwo prośbę o wznowienie promesy i wypłatę pożyczki, dołączając akta pożyczkowe wraz z dowodami, ustępem II. promesy objętymi.

Po stwierdzeniu przez zastępstwo że warunkom promesy stało się zadosyć, prześle zastępstwo cały akt Bankowi krajowemu wraz z zatwierdzonym przez komisarza bankowego wnioskiem o wypłatę waluty pożyczki, promesą przyrzeczonej.

Mimo dopełnienia warunków promesy pożyczka może być odmówioną na wypadek jednej z okoliczności przewidzianych §. 10 statutu, o czem należy Bank krajowy bezzwłocznie zawiadomić.

C). Wypłata waluty pożyczki.

§. 10.

Ilekroć Bank krajowy uzna warunki promesy za dopełnione lub zgodzi się na zatrzymanie odpowiedniej kaucyi w depozycie, aż do czasu dopełnienia wszystkich warunków promesy, prześle zastępstwu polecenie wypłaty pożyczkowej z oznaczeniem terminu podniesienia onej, który jest zarazem dniem policzenia raty wstępnej oraz terminu o 30 dni późniejszego, z upływem którego w myśl §. 10. *b.*) statutu, pożyczka odmówioną być może.

§. 11.

Bezzwłocznie po otrzymaniu polecenia wypłaty pożyczki ma zastępstwo proszącego o tem zawiadomić z oznaczeniem czasu 30-dniowego, w ciągu którego pożyczka podniesioną być ma.

§. 12.

Po upływie tego czasu pożyczka wypłaconą być może tylko za osobnem upoważnieniem Banku krajowego.

§. 13.

Wypłata pożyczki nastąpić może jedynie do rąk uprawnionego lub uprawnionych do podniesienia pożyczki (gdyby ich więcej było), lub do rąk tychże pełnomocnika, wykazanego pełnomocnictwem według wzoru przez Bank krajowy dostarczonego, a to do wysokości kor. 2.000 za kwitem wolnym od stempla na druku L. 384, wobec świadków własnoręcznie podpisanym; — powyżej 2.000 kor. za takimże kwitem sądownie lub notaryalnie legalizowanym.

Kwit ten zaopatrzony nadto datą wypłaty i stwierdzeniem zastępstwa należy Bankowi krajowemu bezzwłocznie po dokonanej wypłacie pożyczki przesłać, zawiadamiając Bank o przeprowadzonej wypłacie na druku Nr. 434 — dającym się skopiować.

§. 14.

Za pośredniczenie przy przeprowadzeniu pożyczek rustykalnych (pośrednich) uznane będzie zastępstwo za $1^0/_0$ prowizyi jednorazowej od nominalnej cyfry pożyczki i $^1/_3$ część od kwoty zarachowanej tytułem $^3/_8{}^0/_0$ dodatku administracyjnego.

Podnoszący pożyczkę bezpośrednią kategoryi A. lub B., t. j. na dobra lub na realności miejskie za pośrednictwem Zastępstwa — ma uiścić Zastępstwu odpowiednie wynagrodzenie wedle obopólnej umowy. Wynagrodzenie to nie powinno przekraczać $^1/_4{}^0/_0$ przy pożyczkach do kwoty 10.000 koron, $^1/_8{}^0/_0$ od kwoty 10.000 do 50.000 kor., a $^1/_{16}{}^0/_0$ za kwoty wyższe.

Gdyby biorący pożyczkę niechciał się w tym względzie porozumieć z Zastępstwem, należy asygnacyę zwrócić, a Bank zarządzi wypłatę pożyczki we Lwowie lub Krakowie.

§. 15.

Po doręczeniu Bankowi kwitu na wypłaconą pożyczkę otrzyma zastępstwo książeczkę z planem umorzenia i rachunkiem wypłaty pożyczki, co dłużnikowi bezzwłocznie doręczyć należy.

D) Postanowienia przy poborze rat amortyzacyjnych.

§. 16.

Na miesiąc przed każdym półrocznym terminem wymagalności rat, wyznaczonym dla powiatów, zastępstwu przydzielonych, prześle Bank krajowy zastępstwu wykaz rat zainkasować się mających (druk 242) wraz z listem do zastępstwa (druk 244) i kwitami (241) z 3-ch części a, b, c składającymi się. Równocześnie otrzyma zastępstwo wygotowane przypomnienia o zbliżającym się terminie rat, które bezzwłocznie dłużnikom na ręce naczelnika gminy rozesłać należy.

§. 17.

Skoro dłużnik zgłosi się celem zapłacenia raty, dopilnować należy opłacenia podatków i premii asekuracyjnej.

§. 18.

Likwidacya bieżących rat w następujący sposób dokonaną być ma:

a) Przedewszystkiem przekona się zastępstwo, czyli dłużnik posiada w ręku dostateczny fundusz na zapłacenie likwidować się mającej raty wraz z doliczeniem możliwego niedoboru z poprzedniej raty.

Tylko wyjątkowo i jeżeli cały powstać mogący niedobór bieżącej raty nie przenosi jej $^1/_{10}$ części, może zastępstwo przyjąć tę częściową spłatę, uwidoczniając niedobór w odnośnych wykazach i kwitach. Saldo takich niedoborów lub możliwych zwyżek (Conto pro diversi) z rat poprzednich poda Bank krajowy zawsze w wykazie N. 242 i w kwicie Nr. 241, tak, że zastępstwo żadnych rachunków w tym względzie prowadzić nie będzie, a jedynie w chwili spłaty raty powstałe zwyżki lub niedobory uwidoczni.

b) Skoro dłużnik wykaże się, że posiada dostateczny fundusz na opłaty powyższe, wykreśli zastępstwo dotyczącą ratę z jego planu umorzenia.

c) Następnie uzupełni rachunek pokwitować się mającej raty co do rubryk planem umorzenia nie objętych i wręczy dłużnikowi górną część (a) kwitu Nr. 241, zaopatrzoną w stampilię i podpis zastępstwa.

d) Odcinek (b) dolnej części tegoż kwitu dołączy zastępstwo do swej asygnaty poboru i zapisze przypadającą Bankowi kwotę netto do księgi likwidacyjnej (żurnalu kasowego) w rubrykę dla Banku krajowego przeznaczoną, przypadającą zaś $^1/_3$ część $^3/_8$% dodatku do rubryki swych własnych dochodów.

e) Resztę (c) dolnej części kwitu, zastępującego pisemne zawiadomienie przeszle zastępstwo Bankowi przy najbliższej korespondencyi. Przy pożyczkach koronowych należy w odcinkach tych kwotę dodatku administracyjnego i wyprowadzoną kwotę netto podać także w zł. w. a. Te ostatnie cyfry dla odróżnienia czerwonym atramentem.

f) Uzupełni wykaz Nr. 242 co do pozycyi przez Bank niewypełnionych.

§. 19.

Co do obliczenia prowizyi zwłoki postanawia się co następuje;

a) do dni 15 po upływie terminu wymagalności raty, prowizyi żadnej się nie liczy;

b) po upływie tego czasu liczyć należy począwszy od dnia wymagalności raty, (t. j. kapitał wraz z procentem i dodatkiem administracyjnym);
za pierwsze 3 miesiące po 5%
„ dalszą zwłokę „ 6%

c) przy obliczaniu procentów zwłoki, frakcye półmiesiąca za całe półmiesiące, zaś ułamki groszy za całe liczone być mają.

§. 20.

Należytość stemplowa liczy się wedle skali II.

§. 21.

Po upływie 15 dni od terminu wymagalności raty, wypełnić należy upomnienie druk Nr. 245 do dłużnika i odesłać pod adresem naczelnika gminy franco z wezwaniem do uiszczenia zaległości w ciągu następnych dni 15.

§. 22.

Dłużnika zalegającego z ratą należy upomnieć (w razie potrzeby kilkakrotnie). Po upływie zaś 3 miesięcy od terminu wymagalności raty, należy zwrócić Bankowi wykaz druk Nr. 242 wraz z wszystkimi niewykupionymi kwitami do wdrożenia egzekucyi administracyjnej przeciw zalegającym dłużnikom.

§. 23.

Również należy zwrócić wykaz taki bezzwłocznie na wypadek, gdyby wszystkie raty wpłynęły przed upływem zakreślonego terminu 3-miesięcznego.

Brakujące i Bankowi niezwrócone kwity przy wykazie L. 242 Bank krajowy uważać będzie jako inkasso dotyczących należytości i za wartość tychże obciąży zastępstwo z walutą dnia wymagalności tych należytości.

§. 24.

O poborze kwot na poczet rat zaskarzonych należy bezzwłocznie zawiadamiać Bank na dającym się kopiować druku Nr. 457 podając w całości wysokość poboru (brutto).

Za należną zastępstwu część dodatku administracyjnego uzna Bank w tym wypadku zastępstwo osobnem pismem w odpowiedzi na doniesienia na druku Nr. 457.

§. 25.

W razie, gdyby zastępstwo inkasowało ratę z pożyczki bezpośredniej A lub B.. należy oprócz kwoty ratalnej pobrać należytość stemplową wedle skali II. i porto 5 ct, od każdej raty na rzecz Banku.

§. 26.

Wszelkie wpływy do kasy zastępstwa z tytułu rat hipotecznych pożyczek pośrednich lub bezpośrednich, prowadzone będą w ogólnym rachunku dotacyi kasowej.

§. 27.

W wypadkach specyalnych, instrukcyą powyższą nieprzewidzianych, Bank krajowy udzieli stosownej informacyi.

L. 77.401/96.

Alegat 49

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie tępienia myszy polnych.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego w sprawie tępienia myszy polnych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 17. stycznia 1896 roku następującą uchwałę:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi tępienia myszy polnych w r. 1895.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1896 w kwocie 5000 zł., celem pokrycia kosztów dalszych prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych przedsiębranych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by poczynił starania, aby c. k. Rząd w roku bieżącym przyczynił się kwotą najmniej 5000 zł. wynoszącą do dalszego prowadzenia prób i doświadczeń w tępieniu myszy polnych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by się postarał o wydanie projektowanego rozporządzenia ministeryalnego, aby równocześnie przygotował podstawy i materyały potrzebne do stworzenia ustawy o przymusowem tępieniu myszy polnych.

Wydział krajowy wykonując powyższą uchwałę a w szczególności jej drugi ustęp, postanowił przyznany na ten cel kredyt w kwocie 5000 zł. zużytkować na akcyę ratunkową przeciw klęsce mysiej i na dalsze próby i doświadczenia z zarazkiem tyfusowym Löfflera tępiącym myszy polne w drodze szerzenia między niemi choroby zaraźliwej tyfusem mysim zwanej, właściwej tylko myszom, a w zupełności nieszkodliwej ani dla ludzi ani dla zwierząt użytkowych ani też dla zwierząt myszy polne tępiących.

W tym celu porozumiał się Wydział krajowy pismem swem z dnia 24. marca 1896 r. LW. 4654, z prof. Dr. Józefem Szpilmanem, dyrektorem c. k. Szkoły weterynaryi we Lwowie i zapewnił sobie produkcyę zwyż wspomnianego zarazka na koszt krajowy w jego pracowni bakteryologicznej, a dalsze doświadczenia z użyciem i zastosowaniem tego zarazka oraz kierownictwo akcyą ratunkową przeciw klęsce mysiej na gruntach włościańskich poruczył krajowemu nauczycielowi weterynaryi, p. Teofilowi Sochaniewiczowi, który w roku zeszłym doświadczenia te przeprowadzał i całą akcyą tępienia myszy polnych skutecznie kierował.

Równocześnie zawiadomił Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych wszystkich rolników w kraju, że w r. b. wykonując na wstępie powołaną uchwałę Wysokiego Sejmu, pospieszy w miarę potrzeby z pomocą w akcyi tępienia myszy polnych przez udzielanie zarazka tępiącego myszy polne włościanom bezpłatnie a obszarom dworskim po własnej cenie produkcyi oraz, że będzie delegował w razie potrzeby krajowego nauczyciela weterynaryi p. Teofila Sochaniewicza do powiatów klęską mysią dotkniętych, celem zorganizowania akcyi ratunkowej i udzielenia praktycznych pouczeń o użyciu i zastosowaniu zarazka.

Skoro tylko zaczęły wpływać za pośrednictwem Wydziałów powiatowych prośby gmin o bezpłatne udzielenie zarazka, delegowaliśmy do powiatów najsilniej klęską mysią dotkniętych,

z pominięciem tych powiatów, gdzie akcya tępienia myszy polnych w roku zeszłym została już zorganizowaną, p. Sochaniewicza, celem rozpoczęcia tępienia myszy, poruczenia dalszej akcyi w tym kierunku Wydziałom powiatowym i udzielenia pouczeń o użyciu i zastosowaniu zarazka osobom, przez nie do prowadzenia dalszego tej akcyi w powiecie wyznaczonym.

W ten sposób rozpoczął i zorganizował p. Teofil Sochaniewicz akcyę tępienia myszy w powiatach: Tarnobrzeg, Gorlice, Kałusz, Żywiec, Biała, Kraków, Jarosław i Stanisławów.

Następujące Wydziały powiatowe wniosły prośby zbiorowe gmin ze swych powiatów o zarazek na grunta włościańskie, który otrzymały bądźto z pracowni bakteryologicznej we Lwowie na rachunek funduszu krajowego, bądź z pracowni bakteryologicznej w Wiedniu, asygnowany na rachunek c. k. Ministerstwa rolnictwa:

										L. *	W.
1.	Biała . . .	dla	10	gmin	na przestrzeń	2.100	morgów	porcyi		2.100	—
2.	Bochnia . .	„	3	„	„	„	220	„	„	220	
3.	Bohorodczany	„	1	„	„	„	50	„	„	100	
4	Brody . . .	„	1	„	„	„	200	„	„	200	
5.	Brzesko . .	„	14	„	„	„	3.480	„	„	—	6.000
6.	Dąbrowa . .	„	2	„	„	„	600	„	„	850	
7.	Dolina . .	„	1	„	„	„	100	„	„	100	
8.	Drohobycz .	„	1	„	„	„	300	„	„	500	
9.	Gorlice . .	„	13	„	„	„	500	„	„	500	
10.	Jarosław . .	„	6	„	„	„	1.600	„	„	1.100	2.000
11.	Kałusz . .	„	9	„	„	„	1.000	„	„	1.000	
12.	Kamionka str.	„	2	„	„	„	600	„	„	600	
13.	Kraków . .	„	10	„	„	„	2.600	„	„	1.500	4 000
14.	Lisko . .	„	3	„	„	„	240	„	„	240	
15.	Myślenice ,	„	4	„	„	„	400	„	„	400	
16.	Nowy Targ .	„	6	„	„	„	500	„	„	500	
17.	Rzeszów . .	„	8	„	„	„	2.420	„	„	2.470	
18.	Sanok . . .	„	5	„	„	„	650	„	„	700	
19.	Stanisławów	„	8	„	„	„	790	„	„	—	2.000
20.	Tarnobrzeg .	„	2	„	„	„	300	„	„	420	
21.	Tarnów . .	„	3	„	„	„	310	„	„	310	
22.	Wadowice .	„	1	„	„	„	100	„	„	880	
23.	Żydaczów .	„	6	„	„	„	2.350	„	„	1.400	3.000
24.	Żywiec . .	„	14	„	„	„	3.637	„	„	1.000	5.000
24	powiatów		133	gmin			25.047	morgów	porcyj	16.110	22.000
										38.110 porcyi zarazka	

Doliczywszy do cyfry 16.110 porcyi pobranych z pracowni prof. Dra Szpilmana we Lwowie jeszcze 200 porcyi zarazka zużytych przy doświadczeniach z tępieniem myszy w zrębach leśnych w Ciśnie i Lisznie, w powiecie Lisko, dochodzimy do wyniku, że w roku bieżącym rozdzielono darmo na grunta włościańskie w 24 powiatach dla 133 gmin na powierzchnię 25.047 morgów pól zamyszonych 38.310 porcyj zarazka, z czego przypada na produkcyę laboratoryum lwowskiego 16.110 + 200 = 16.310 porcyj, zaś na produkcyę laboratoryum wiedeńskiego 22.000 porcyj.

Gdy w roku zeszłym rozdzielono na grunta włościańskie darmo 8.250 porcyj zarazka w 14 powiatach, okazuje się, że tegoroczna akcya ratunkowa przeciw klęsce mysiej była znacznie większa, mimo, że klęska mysia w kraju wogóle była w r. b. mniejszą. — W roku zeszłym przeprowadzone doświadczenia, umożliwiły wczesne rozpoczęcie wspomnianej akcyi

*) Litera L oznacza zarazek pobrany z pracowni bakteryologicznej lwowskiej na rachunek fund. kraj. — lit. W zarazek wiedeński pobrany na rachunek c. k. Ministeryum rolnictwa.

a nadto w r. b. ułatwił zasiłek c. k. Ministerstwa rolnictwa, które udzieliło stopniowo 22.000 fiolek z zarazkiem. Doświadczenia tegoroczne stanowiące dalszy ciąg eksperymentów, w r. 1895 wykonanych, tyczyły się przeważnie spostrzeżeń dokonywanych przy użyciu zarazka tyfusowego Löfflera. Na szczególniejszą uwagę zasługują doświadczenia przeprowadzone przez pana Sochaniewicza z zastosowaniem tegoż środka do tępienia myszy w zrębach leśnych, których opis znajduje się w aktach Wydziału krajowego.

Prócz tego zwrócono szczególniejszą uwagę na to, jakim okaże się w praktycznem zastosowaniu zarazek tyfusowy Löfflera nadsyłany nam z pracowni bakteryologicznej c. i k. Instytutu weterynaryjnego w Wiedniu z polecenia i na rachunek c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Z wiadomości zebranych w tym kierunku przez p. Sochaniewicza i jego własnych spostrzeżeń wynika, że forma, w jakiej laboratoryum wiedeńskie środek ten (zwłaszcza wskutek wadliwego opakowania) produkuje, nie jest dość praktyczną a przy zastosowaniu tegoż na wielką skalę, i przez mniej wprawnych ludzi sprawia wiele trudności.

Przyznany z funduszu krajowego kredyt w kwocie 5.000 zł. na dalsze doświadczenia z tępieniem myszy polnych i akcyę ratunkową przeciw klęsce mysiej w kraju w r. b. został zużyty w następujący sposób:

	zł.	ct.
Zarazek wyprodukowany w laboratoryum lwowskiem i rozdzielony w ilości 16.310 porcyi (flaszeczek) po 20 ct.	3.262 zł.	— ct.
2. Skrzynie i koszta opakowania	120 „	70 „
3. Koszta doświadczeń i organizacyi akcyi tępienia myszy w 8 powiatach	509 „	46 „
Razem . . .	3.892 zł.	16 ct.

Z powyższego zestawienia wynika, że z kredytu 5.000 zł. a. w. pozostała kwota 1.107 zł. 84 ct. a. w., skoro atoli do kwoty 3.892 zł. 16 ct. z funduszów krajowych wyłożonej dodamy kwotę 2.200 zł. a. w., za jaką c. k. Ministerstwo rolnictwa zarazek dla Galicyi z pracowni bakteryologicznej wiedeńskiej nadesłało, otrzymamy kwotę 6.099 zł. 16 ct. a. w. przedstawiającą ogólne koszta akcyi tępienia myszy polnych w kraju w roku 1896.

Powyższe doświadczenia popierają wyniki osiągnięte przy próbach poczynionych kosztem funduszu krajowego w r. 1895 i dowodzą, że odpowiednio przyrządzony i w właściwym czasie użyty zarazek, jest skutecznym środkiem tępienia myszy, tam gdzie one się pojawią. Na tej podstawie Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmu żądanie kredytu na dalszą akcyę z tym środkiem, bo świadom jest, że wytępienie myszy przy jego pomocy w jednym roku występujących, nie zapobiega pojawieniu się tej klęski w latach następnych.

Wydział krajowy wykonując III. ustęp uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1896 r. odezwą z dnia 24. marca 1896 r. LW. 4654, prosił c. k. Namiestnictwo we Lwowie o wyjednanie ze Skarbu Państwa kwoty najmniej 5.000 zł. na dalsze doświadczenia z zarazkiem tępiącem myszy polne na dalszą akcyę ratunkową przeciw klęsce mysiej w kraju.

C. k. Namiestnictwo w odpowiedzi na zwyż wspomniane pismo odezwą z dnia 13. lipca 1896 r. LW. 60.042 zawiadomiło Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa, rozporządziwszy już inaczej funduszami przeznaczonemi na kulturę krajową, nie przyznało subwencyi na rok 1896 r. na tępienie myszy polnych w Galicyi, jednak oświadczyło gotowość dostarczenia bezpłatnie do 40.000 tubek (probówek) zarazka na myszy dla niezamożnych rolników z swej pracowni bakteryologicznej istniejącej przy c. i k. wojskowym instytucie weterynarskim w Wiedniu i przyobiecało także w r. 1897 popierać działalność Wydziału krajowego w tym kierunku przez udzielenie odpowiedniej ilości zarazka, ewentualnie przyznanie odpowiedniego zasiłku w gotówce. — Korzystając z tej ofiarności c. k. Ministerstwa rolnictwa pobrał Wydział krajowy — jak już wspomniano, — z wymienionej pracowni bakteryologicznej w Wiedniu na rachunek c. k. Ministeryum rolnictwa 22.000 porcyi (fiolek) zarazka w 6 większych partyach, kierując takowe wprost do powiatów, gdzie było większe zapotrzebowanie, t. j. do Brzeska, Jarosławia, Krakowa, Stanisławowa, Żydaczowa i Żywca.

Wykonując wreszcie polecenie ustępu IV-go powołanej na wstępie uchwały Wyso-

kiego Sejmu postarał się Wydział krajowy o to, że c. k. Namiestnictwo we Lwowie w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydało „Rozporządzenie z dnia 17. kwietnia 1896 r. l. 23.059, o przymusowem tępieniu myszy polnych wraz z obwieszczeniem pouczającem o sposobach tępienia myszy polnych, ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych Nr. 20 i 21.

Wydział krajowy nie może przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdania o tem, czy i jakie osiągnięto korzyści z powyższego rozporządzenia, z relacyj zaś p. Sochaniewicza dowiedział się tylko, że rozporządzenie to jest w kraju mało znanem. To też akcya tępienia myszy polnych w roku bieżącym była wyłącznie dobrowolną.

Wobec tego nie może też Wydział krajowy doradzać Wys. Sejmowi wydania ustawy o przymusowem tępieniu myszy, pragnie bowiem przed jej wydaniem poznać zastosowanie i skutki wydanego rozporządzenia, by módz, opierając się na doświadczeniu, zmienić w postanowieniach rozporządzenia te przepisy, które się okażą nieodpowiedniemi.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi tępienia myszy polnych w r. 1896.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1897 w kwocie 4.000 zł. na pokrycie kosztów tępienia myszy polnych w kraju w sposób w roku 1895 i 1896 praktykowany i wstawia tę kwotę do rubryki XV. budżetu krajowego na rok 1897.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby poczynił u c. k. Rządu starania, by Skarb państwa przyczynił się taką samą kwotą jak kraj do przeprowadzenia akcyi tępienia myszy w kraju w roku 1897.

Z Rady Wydziału krajowego.

Lwów, dnia 4. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. 78841/1896.

Aleg. 50

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy drogowej.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu Sprawozdania komisyi drogowej z dnia 23. stycznia 1896. L. s. 1231 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 31. stycznia 1896. następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby, korzystając z poczynionych doświadczeń i zebranych dat, przedłożył na najbliższej sesyi Sejmu wnioski do reformy ustawy drogowej na zasadzie równości rozkładu ciężarów drogowych, jednak bez zmiany podstaw dzisiejszej ustawy".

W wykonaniu tego polecenia przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt nowej ustawy drogowej, opracowany po ścisłem zbadaniu i ocenieniu materyałów w zeszłorocznem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi przedłożonych.

I.

Główną myślą przewodnią tego projektu jest jednolity i równomierny rozkład powinności drogowych.

Drogi służą w pierwszym rzędzie dla zaspokojenia pierwotnych potrzeb osobistych wszystkich mieszkańców kraju. Potrzeby te są jednakie, a zatem i pierwotne korzyści z dróg dla wszystkich równe. Tym więc równym korzyściom powinny odpowiadać równe obowiązki. Na tej zasadzie żądać należy od każdego obywatela kraju przedewszystkiem równej prestacyi drogowej na podstawie jego siły osobistej.

Jeżeli jednak w pierwszym rzędzie dla zaspokojenia pierwotnych potrzeb wszyscy zarówno z dróg korzystają i z tego tytułu równe powinni ponosić ciężary drogowe, to zaprzeczyć się nie da, że obok użytkowania wszystkim wspólnego korzysta z dróg więcej ten, czyje potrzeby osobiste przechodzą miarę potrzeb pierwotnych, kto więc używa drogi już nie tylko dla swej pierwotnej potrzeby, lecz używa jej także bezpośrednio lub pośrednio jako jednego z czynników wspomagających produkcyę. Z tego wynika, że dalszy wymiar ciężarów drogowych oparty być winien na sile po za osobą kontrybuenta będącej tj. na podstawie podatkowej, która jest miarą dochodu kontrybuenta a zatem i zamożności jego.

Na tej zasadzie zamiast prestacyi, przepisanych postanowieniem §. 12. obowiązującej ustawy drogowej *) proponuje Wydział krajowy, aby każda rodzina wzglę-

---

*) §. 12. obowiązującej ustawy drogowej w brzmieniu noweli z r. 1885.
Prestacye na rzecz dróg gminnych wymierza się w sposób następujący:

Od każdego numeru domu, położonego w gminie wiejskiej lub na obszarze dworskim i od każdej rodziny a względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie miejskiej, odrabiać należy rocznie cztery dni piesze.

Kto opłaca podatek bezpośredni przypisany w gminie lub na obszarze dworskim, uiszcza rocznie prócz prestacyi powyższej oznaczonej 3% dodatku do podatków bezpośrednich.

Obszar dworski winien nadto wydać potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materyał drewniany, o ile przeciętna wartość tegoż nie przewyższa w ciągu roku 5% dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich. —

dnie partya, prowadząca samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkała w gminie lub na obszarze dworskim uiszczała rocznie na rzecz dróg gminnych po dwa dni piesze (§. 16) tudzież aby każdy opodatkowany uiszczał rocznie na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych 10% dodatku do podatków bezpośrednich przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (§. 24).

W skutek tej kombinacyi projekt Wydziału krajowego powołuje do powinności drogowej wszystkich obywateli kraju, a przytem uchyla nierówność tkwiącą w dzisiejszej ustawie drogowej, która przy nakładaniu obowiązków prestacyjnych nie uwzględnia w odpowiedniej mierze różnicy między zasobami mniej lub więcej zamożnych kontrybuentów.

Co się zaś tyczy samych prestacyi w naturze, zaznaczyć musimy, iż przyjęcie tychże odpowiada nie tylko zasadzie powyżej przedstawionej lecz także potrzebom i stosunkom naszym. Kraj nasz bowiem niemal wyłącznie rolniczy, gdzie robocizna jest częstokroć wartością niezamienną, posiada obfity zasób zdolnych rąk do pracy, któremi z obowiązków drogowych z łatwością i bez żadnej szkody ekonomicznej wywiązać się można.

Nadto zupełne zniesienie prestacyi drogowej, opartej na rodzinie lub innej podstawie osobistej byłoby, jak to wyżej zaznaczyliśmy, niesłuszne, albowiem uwolniłoby od wszelkiego przyczyniania się do pokrycia potrzeb drogowych wszystkich tych obywateli kraju, którzy z dróg niewątpliwie korzystają, chociaż podatków bezpośrednich nie opłacają.

Tacy dopełniając obowiązku obywatelskiego osobistą prestacyą drogową, przyczyniają się do wspólnego dobra publicznego tem, co dać są w stanie, a tem samem składają dowód, iż są użytecznymi członkami społeczeństwa, które z drugiej strony jest obowiązane użyczać im opieki i pomocy społecznej (urządzenia sanitarne, edukacya publiczna, bezpieczeństwo publiczne, wymiar sprawiedliwości i t. d.).

Jeżeli zaś gmina ma dostateczne środki lub jest gotową uwolnić swych członków nieopodatkowanych od wszelkiego przyczyniania się do kosztów dróg, to ma do tego sposobność na podstawie projektowanego postanowienia §. 43.

Podnoszony i często powtarzany zarzut przeciw prestacyi w robociźnie, iż nie bywa należycie wykonywaną i ulega marnowaniu, nie może się ostać w obec proponowanego przez Wydział krajowy w §. 20. wymiaru roboty, którą uskutecznić może tylko osoba zupełnie do niej uzdolniona (§. 21.) tudzież wobec nałożonego na zarząd drogowy obowiązku czuwania pod odpowiedzialnością jego członków (§. 38), aby robota pomieniona odpowiednio ewentualnie na koszt i niebezpieczeństwo kontrybuenta wykonaną została (§. 22. ust. 1.).

Jeżeli zaś z drugiej strony spotkać się można z twierdzeniem, że obowiązek uiszczania prestacyi w naturze jest bezwzględnym, albowiem zmusza każdego do roboty, a więc zmusza do niej i takiego kontrybuenta, który nie może i nie jest w stanie jej wykonać, to zarzut taki upada całkowicie w obec projektowanych postanowień: że Wydział powiatowy uwalnia kontrybuentów w wypadkach godnych uwzględnienia, a w szczególności uwalnia od tej prestacyi osoby pozostające w zupełnem ubóstwie a z powodu wieku lub słabości niezdolne do roboty i nie mające w rodzinie członków do niej zdolnych (§. 23.), że wszyscy inni kontrybuenci do prestacyi obowiązani mogą dać zastępców (§. 21.) albo też wykupić się od niej spłatą jej wartości (§. 18.) i wreszcie że po upływie roku nastąpić może odpisanie zaległości w spłatach powyższych prestacyi (§. 41.).

Tutaj z naciskiem podnieść musimy, że proponowany przez Wydział krajowy zasób w prestacyach drogowych wraz z 10% dodatkiem do podatków bezpośrednich na rzecz dróg gminnych, (wynoszący w przybliżeniu 1,460.000 zł.) jest mniejszy, aniżeli zasób tychże na podstawie dzisiejszej ustawy drogowej, (obliczony w kwocie około 1,700.000 zł.) Zachodzi jednak ta różnica, że równomierny rozkład i obfitszy zasób w pieniądzach dają możność osiągnięcia lepszych rezultatów w gospodarstwie drogowem nawet środkami mniejszymi

Uwzględniając odrębne stosunki miast większych, zamieniono już nowelą z r. 1885. w tych miastach, które opłacają podatek domowo-czynszowy i dla których wydaną jest ustawa budownicza z r. 1882., prestacyę w robocie na przymusową spłatę ekwiwalentu tej prestacyi. Wiadomo jednak, że i inne miasta co do swych

stosunków ekonomicznych i społecznych nie różnią się od miast, do powyższej kategoryi należących. Tyczy się to w szczególności miast, dla których wydaną została ustawa gminna z r. 1889.

W tych więc wszystkich gminach miejskich zaprowadza projekt (§. 43.) ekwiwalent pieniężny zamiast prestacyi w naturze.

W innych gminach ekwiwalent zaprowadzony być może (§. 43. ust. 3.) na wniosek lub po wysłuchaniu Rady powiatowej orzeczeniem Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestmictwem.

W tym względzie wychodzi Wydział krajowy z zapatrywania, że w niektórych gminach podobnie jak w powyższych miastach istnieją częstokroć znaczne różnice co do rodzaju zatrudnienia ludności: w jednych bowiem jest ludność przeważnie handlowa i przemysłowa, której łatwiej przychodzi o pieniądze, w drugich zaś przeważa ludność rolnicza, w której trudniej o zarobek, a więc i gotówkę, — gdzie zatem prestacye w naturze pozostawić należy.

Zwyczajny wymiar dalszych powinności drogowych opiera się w projekcie już wyłącznie na podstawie podatkowej.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych ponosi fundusz powiatowy (§. 14. i §. 36. ust. 2.), zaś wydatki na drogi w interesie całego kraju budowane i utrzymywane pokrywa fundusz krajowy (§. 13. i §. 33. ust. 1.).

W tym też względzie nie różni się projekt Wydziału krajowego od odnośnych postanowień ustawy obowiązującej.

Jednak powyższy zwyczajny wymiar powinności drogowych, oparty na zasadzie równomierności i na podziale administracyjnym, okazać się musi w praktyce nieodpowiednim, jeżeli nie będzie uzupełniony na podstawie należycie obmyślanego i właściwie zastosowanego systemu konkurencyjnego. Z dróg bowiem korzystają nie tylko ci, którzy należą do pewnego okręgu administracyjnego, lecz korzystają z nich bądź bezpośrednio bądź też pośrednio także inni zarówno konsumenci jak producenci, gdyż łatwość komunikacyi zmniejsza koszta przewozu i zniża ceny produktów.

Słuszną zatem jest rzeczą, ażeby oprócz interesowanych w pewnym okręgu administracyjnym przyczyniały się do kosztów dróg także inne czynniki.

Ażeby jednak ciężar drogowy mógł być rozłożony na wszystkie części organizmu społecznego w stosunku do korzyści bezpośrednio lub pośrednio odnoszonych, potrzeba albo ustawy drogowej, przewidującej wszystkie możliwe w tym względzie wypadki specyalne albo też postanowień ogólnych, dających możność reprezentacyom i władzom zastosowania zasady konkurencyjnej w tych wypadkach, w których wymaga tego wzgląd na sprawiedliwość i harmonię gospodarczą. Ponieważ wyliczenie z góry w ustawie wszystkich możliwych wypadków korzystania z dróg publicznych należy do zadań niepodobnych do wykonania, przeto obrał Wydział krajowy w swym projekcie drugi sposób uregulowania i uzupełnienia zwyczajnej powinności drogowej.

Uznając przedewszystkiem konkurencyę dobrowolną za najwłaściwszą formę udziału w kosztach dróg, wkłada Wydział krajowy w §. 7. przedłożonego projektu obowiązek na władze zarządzające, ażeby przed założeniem dróg publicznych przeprowadzały pertraktacye ze stronami interesowanemi co do konkurencyi tak na rzecz budowy jak i przyszłego utrzymania. Również żąda Wydział krajowy w §. 30. projektu, ażeby przed wydaniem orzeczenia w sprawie datków konkurencyjnych na rzecz pewnej drogi tentowaną była przedtem ugoda dobrowolna, a dopiero w takim razie, gdy ugoda nie przyjdzie do skutku, aby Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem ustanowił konkurencyę przymusową (§§. 27. i 30.).

Wszakże powyższa konkurencya dobrowolna względnie przymusowa nie wyczerpuje i nie zapewnia jeszcze należytego rozkładu powinności drogowych i dlatego też przyjmuje Wydział krajowy w projekcie swoim jeszcze dalsze rodzaje konkurencyi i tak:

W myśl §. 13. ust. 2. można ustawą (przy uznaniu pewnej drogi za krajową) nałożyć na powiaty, przez które ta droga prowadzi, obowiązek osobnego przyczyniania się do kosztów jej budowy i przyszłego utrzymania.

Również uprawnioną jest Rada powiatowa z mocy §. 14. ust. 3. nałożyć na gminy i obszary dworskie, przez które droga powiatowa przechodzi, obowiązek przyczyniania się do kosztów budowy lub rekonstrukcyi tej drogi.

Dalej według §. 29. ust. 1. ponosi miejscowa osada, jeżeli droga publiczna przez nią przechodzi, całą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania, spowodowaną szczególnemi potrzebami tejże osady.

Wreszcie przyjmuje Wydział krajowy w projekcie jeszcze inny nader ważny rodzaj konkurencyi w formie zasiłku.

Jeżeli celem konkurencyi na rzecz pewnej drogi jest jednostajne i sprawiedliwe rozłożenie ciężaru drogowego na poszczególne części organizmu społecznego w miarę bezpośredniego korzystania z drogi, to słuszność i wzgląd na harmonię gospodarczą nakazują również uwzględnienie korzyści pośredniej, jaką przynoszą drogi gminne powiatowi, a drogi gminne i powiatowe krajowi — wpływając na rozwój ekonomiczny, który pojawia się między innemi w dotykalnej formie zwiększenia dochodu z dodatków na potrzeby krajowe i powiatowe. Na tej więc zasadzie opiera się konkurencya funduszu drogowego kategoryi wyższej na rzecz takiegoż funduszu kategoryi niższej.

Projekt Wydziału krajowego zawiera dwa wypadki takiej konkurencyi:

1. Możność przyjęcia szczególnie ważnego lub kosztownego przedmiotu drogowego, należącego do drogi kategoryi niższej na koszt funduszu kategoryi wyższej (§. 6);

2. obowiązek udzielen'a (§§. 15. i 25.) z powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.) zasiłku na rzecz drogi gminnej i możność udzielenia zasiłku z funduszu krajowego (§§. 28., 33. i 34.) na rzecz ważnej i kosztownej drogi powiatowej lub gminnej.

Pierwsze z powyższych postanowień przyjął Wydział krajowy w projekcie zgodnie z brzmieniem dotychczas obowiązującej ustawy, drugie zaś uzupełnił przepisem o możności udzielenia zasiłku do utrzymania dróg zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego a ważnych dla zakładów i zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych jak niemniej przepisem o możności zasilenia z funduszu krajowego powiatowych funduszów drogowych, jeżeli powiatowe dodatki na cele drogowe łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszoną 20% podatków bezpośrednich, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych miejscowymi zasobami pokryte być nie mogą.

Ostatniem ogniwem przyjętego przez Wydział krajowy systemu konkurencyjnego jest opłata myta za bezpośrednie użycie drogi lub przedmiotu drogowego.

Przeciw wspomnianej opłacie, podnoszone bywają ważne względy, przemawiające za jej zniesieniem. Wydział krajowy nie sądzi jednak, by dzisiaj była ku temu pora; — zatrzymuje więc w projekcie (§. 9.) te opłaty, jakkolwiek w takiej formie, która doprowadzić może z czasem do ich zupełnego zniesienia. Poddaje bowiem rewizyi i kontroli koncesye, wydane na czas nieograniczony, a nadto postanawia, że w przyszłości wszystkie koncesye mytnicze przedłużone być mogą tylko w miarę potrzeby i na stosownie wymierzony okres czasu.

W końcu zaznaczyć wypada, że w wielu powiatach zniesienie powyższego źródła dochodu bez znacznego podniesienia dodatku do podatków musiałoby wpłynąć na pogorszenie stanu wielu dróg, ważnych dla komunikacyi publicznej.

Przeprowadziwszy w ten sposób równomierność i jednolitość rozkładu ciężarów drogowych Wydział krajowy nie łudzi się bynajmniej, jakoby zasady powyższe mogły zadowolić wszystkie bez wyjątku w Wysokiej Izbie reprezentowane opinie, albowiem wiadomo powszechnie, że nie masz ustawy, któraby, mając na celu dobro ogółu, odpowiadała zarazem wszystkim częstokroć sprzecznym interesom, a zwłaszcza zapatrywaniom i pojęciom partykularnym. Jeżeli jednak projekt Wydziału krajowego zaprowadza jednolity i równy rozkład ciężarów drogowych tak dla gmin jak i dla obszarów dworskich i usuwa przez to jeden z powodów waśni społecznej, jeżeli pociąga do prestacyi tych, którzy z drogi korzystają w miarę pożytku odnoszonego, jeżeli nie obarcza jednych z ujmą dla drugich, jeżeli przysparza niezbędnych dla rozwoju gospodarstwa drogowego środków, jeżeli ścieśnia interesy partykularne i ogranicza je do właściwej miary: natenczas przyznać wypadnie, iż projekt ten dąży do tego, ażeby być przeciętnym wyrazem interesów wszystkich warstw społeczeństwa kraju naszego i uczynić zadość zasadzie sprawiedliwości.

II.

Dalszym fundamentem, na którym Wydział krajowy oparł swój projekt, jest wzmocnienie sił zarządu dróg gminnych.

Pierwszym środkiem do tego celu jest podział tych dróg.

Dotychczasowa ustawa drogowa rozróżnia trzy kategorye dróg publicznych nierządowych tj. drogi krajowe, powiatowe i gminne Jednak w praktyce wytworzyła się w kraju czwarta kategorya dróg, znanych pod nazwą „ważniejsze drogi gminne“.

Drogi te są budowane jako gościńce bite i są w regule racyonalnie utrzymywane przez Wydział powiatowy na mocy przysługującego mu w myśl §. 27. obowiązującej ustawy drogowej prawa nadzoru oraz z mocy postanowienia §. 28. tejże ustawy, które upoważnia Wydział powiatowy do obejmowania w bezpośredni zarząd administracyi dróg gminnych w pewnych wyjątkowych razach.

Wydział krajowy kierując się zatem istniejącym stanem rzeczy, a z drugiej strony chcąc dać możność wytworzenia w przyszłości w całym kraju organicznej sieci ważnych dróg gminnych, przyjmuje w projekcie nową kategoryę dróg tj. drogi gminne I. klasy.

W ten sposób projekt ustawy drogowej obejmuje drogi: krajowe (§. 2.), powiatowe (§. 3.), gminne I. klasy (§. 4.) i gminne II. klasy (§. 5.).

Techniczny i administracyjny zarząd dróg krajowych sprawuje Wydział krajowy (§. 34.), dróg powiatowych i gminnych I. klasy Wydział powiatowy (§. 37.), a dróg gminnych II. klasy miejscowy zarząd drogowy (§. 38.), złożony z naczelnika gminy (zamiast dotychczasowej zwierzchności gminnej) i przełożonego obszaru dworskiego.

W miejscowościach, w których nie ma obszaru dworskiego, zarząd drogowy wykonuje zwierzchność gminna względnie magistrat.

Pragnąc, ażeby zarząd powyższy był jak najskuteczniejszy, określa Wydział krajowy w swym projekcie dokładnie kompetencyę tegoż zarządu i jego poszczególnych członków.

Tutaj też zaznaczamy, że przez oddanie dróg gminnych I. klasy w administracyę Wydziału powiatowego (§. 37.) jak nie mniej przez powierzenie Wydziałowi powiatowemu zarządzania funduszem, powstałym z wykupna względnie spłat prestacyi drogowej (§. 24. ust. 2.), zakres działania miejscowego zarządu drogowego znacznie się zmnieszy, a przez to usuniętą zostanie jedna z głównych wad obowiązującej ustawy drogowej.

III.

Opierając się na zasadzie, iż najlepsza nawet ustawa bez skutku pozostanie, jeżeli nie będzie ściśle i sumiennie wykonywaną, — proponuje Wydział krajowy w swym projekcie zmiany, dążące do szybkiej i sprężystej administracyi.

W tym celu poddaje projekt miejscowe zarządy drogowe pod ściślejszą niż dotąd kontrolę Wydziałów powiatowych (§. 37 ust. 2), te zaś pod kontrolę Wydziału krajowego (§. 35 ust. 2.), nadając Władzom nadzorującym w wypadkach spostrzeżonych uchybień nie tylko moc użycia środka dyscyplinarnego (§. 38 ust. 9.), żądania odszkodowania (§. 38 ust. 11.) i zarządzenia, coby uznały za stosowne (§. 35 ust. 2. i §. 37 ust 2.), ale nawet prawo zastąpienia opieszałych zarządów w poruczonych im ustawą poszczególnych czynnościach (§. 14. ust. 2., §. 26. ust. 2. i §. 35. ust. 4.).

Jeżeliby zaś te środki okazały się niedostateczne, uprawnione są władze nadzorujące do objęcia dróg w zarząd bezpośredni (§. 35 ust. 2. i 3. i §. 38. ust. 12.).

Takie atrybucye przyznać wypada władzom nadzorującym, jeżeli sieć dróg powiatowych i gminnych rozwijać się ma podług pewnego planu i systemu i jeżeli w ogóle sprawa komunikacyi publicznej wejść ma na tory zgodne z dobrem ogółu.

Aby wreszcie postanowienia, niniejszym projektem objęte, mogły być jak najskuteczniej wykonywane, określa tenże projekt obowiązek władz rządowych do udzielania władzom autonomicznym pomocy egzekucyjnej (§. 41.).

Żądając jednak w projekcie od władz rządowych tej pomocy, wkładamy zarazem na Wydziały powiatowe obowiązek wykazywania zaległości w spłatach prestacyjnych z roku poprzedniego najpóźniej do końca grudnia roku następnego z zagrożeniem, że zaległości wspomniane z wyjątkiem spornych niewykazane w powyższym terminie od kontrybuentów drogą egzekucyi żądane być nie mogą (§. 42.).

W końcu dla bliższego określenia szczegółowych postanowień ustawy drogowej oraz wskazania wszystkim interesowanym sposobu wykonywania nałożonych na nie obowiązków, proponuje Wydział krajowy (§. 44), aby c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydało potrzebny w tym celu regulamin drogowy.

W obec wyłuszczonych zasad i nie wdając się w motywowanie poszczególnych ustępów bądź z owych zasad wynikających bądź doświadczeniem wskazanych uprasza Wydział krajowy:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy drogowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . . 1897. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych.

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawa krajowa za krajowe uzna.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które Rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi I. klasy są istniejące obecnie drogi gminne, zbudowane przy udziale zasiłku z funduszu krajowego lub powiatowego tudzież te, które na wniosek lub po wysłuchaniu Wydziału powiatowego uzna Wydział krajowy za drogi gminne I. klasy.

§. 5.

Drogami gminnemi II. klasy są drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a nie objęte §§. 2., 3. i 4. ani też ustawą o publicznych dojazdach kolejowych oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane będą przez Radę gminną za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą Wydziału powiatowego.

§. 6.

Mosty, ławy i przewozy nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego prawidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych (§§. 4. i 5.) także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą jako też objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będą-

cych, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. dz. u. kr. Nr. 38. wraz z odnośnemi ustawami i przepisami tudzież specyalne umowy, w powyższym przedmiocie prawomocnie zawarte.

§. 7.

Przed założeniem drogi publicznej, względnie przed uznaniem drogi za krajową, powiatową lub gminną (§§. 2., 3., 4., 5. i 6.) przeprowadzić należy pertraktacyę ze stronami interesowanemi co do konkurencyi dobrowolnej na rzecz budowy lub rekonstrukcyi i przyszłego utrzymania drogi projektowanej osobliwie zaś co do oddania gruntów i materyałów w tym celu potrzebnych.

Takaż pertraktacya ze stronami interesowanemi winna być przeprowadzoną, zanim powzięte będzie postanowienie co do przełożenia, przebudowauia, sprostowania lub zmiany kierunku istniejącej drogi publicznej.

W razie uchylenia się stron interesowanych od stosownej konkurencyi dobrowolnej na rzecz budowy lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi publicznej, ustanowioną być może w drodze właściwej konkurencya przymusowa (§. 27.).

Przed założeniem lub przeistoczeniem drogi publicznej, mogącej mieć znaczenie dla państwa, winien Wydział krajowy przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem, celem przyznania stosownego zasiłku ze skarbu państwa na rzecz jej budowy względnie rekonstrukcyi i przyszłego utrzymania.

Założenie nowej drogi krajowej i powiatowej winno nadto poprzedzić przyzwolenie właściwych władz co do względów politycznych i wojskowych.

Pierwszeństwo budowy przy równych zresztą warunkach przysługa tym drogom, dla których ofiarność stron interesowanych okaże się największą.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem postanowi, czy założenie nowej drogi publicznej poprzedzić ma jej reambulacya przy udziale delegata władzy politycznej. W razie takiego obchodu deklaracye, tyczące się konkurencyi dobrowolnej stron interesowanych, winne być wciągnięte do protokołu reambulacyjnego.

§. 8.

Własność nieruchoma na rzecz drogi publicznej (§§. 2., 3., 4., 5. i 6.), stale lub czasowo potrzebna w celu jej budowy i utrzymania a względnie założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., winna być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu potrzebnego na rzecz drogi materyału a mianowicie: kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p. tudzież przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcyi powyżej wymienionych oraz innych materyałów drogowych nie mniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i w ogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Jeżeli właściciel przedmiotu wywłaszczonego nie zadowala się wynagrodzeniem, ofiarowanem mu przez zarząd drogowy lub oznaczonem przez władzę administracyjną, orzekającą o dopuszczalności wywłaszczenia, może udać się na zwykłą drogę prawa o przeprowadzenie sądowego oszacowania, co jednak nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego i oddania przedmiotu wywłaszczonego na rzecz drogi publicznej.

§. 9.

Zezwolenie na myto jako też i ustanowienie taryfy należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871. (dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872.).

Koncesya na pobór myta: drogowego, mostowego i przewozowego na innych drogach publicznych udzieloną być może na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za Cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza (ustęp 3. i 4.), której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy, stosownie wymierzony okres czasu, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncesyi winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncesyi mytniczych.

Wszelkie dotychczasowe prawo do poboru myta, nadane bez terminu na czas nieograniczony, ustanie z końcem 1899. r., jeżeli nie będzie odnowione drogą ustawodawstwa krajowego.

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, drogi zaś powiatowej lub gminnej (§§. 4. i 5.) na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa względnie powiatowej władzy politycznej, gdy idzie o zaniechanie drogi gminnej.

Zaniechanie drogi publicznej winno poprzedzić wysłuchanie zdania gmin i obszarów dworskich, które z drogi korzystają tudzież innych stron interesowanych, które przyczyniają się do jej utrzymania, a co do drogi krajowej także zdania Reprezentacyi powiatowej.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Zaniechana droga krajowa równie jak zaniechana droga powiatowa lub gminna I. klasy uważaną będzie za drogę gminną II. klasy (§. 5.), jeżeli według zgodnego zdania gminy i obszaru dworskiego zachowaną być winna dla użytku publicznego.

§. 11.

Grunt drogi zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należała, w regule właścicielom bezpośrednio z drogą stykających się gruntów w miarę ich z nią stykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych (§§. 4. i 5.), po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60. od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

§. 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów, oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) w każdym poszczególnym wypadku ustawą krajową.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania drogi powiatowej ciężą przedewszystkiem na funduszach właściwego powiatu, a Rada powiatowa winna corocznie uchwalać dotacyę potrzebną do utrzymania tych dróg w dobrym stanie §. 36. ust. 2.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a stąd sprawa komunikacyi doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Czy i w jakiej mierze gminy i obszary dworskie, przez które droga powiatowa przechodzi, jeszcze osobno przyczyniać się mają prestacyami do kosztów jej budowy lub rekonstrukcyi, oznaczy Rada powiatowa.

§. 15.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 4. i 5.) tak na gruntach gminy jak obszaru dworskiego mają być pokrywane prestacyami (§§. 16. i 19.) i zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, który dla dróg gminnych II. klasy w takim tylko razie udzielony będzie, jeżeli dochody z innych źródeł, przeznaczonych specyalnie na rzecz tych dróg, nie wystarczają na pokrycie niezbędnych potrzeb (§. 25. ust. 2.).

§. 16.

Prestacye na rzecz dróg gminnych (§§. 4. i 5.) wymierza się w sposób następujący:

1) Od każdej rodziny względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim, odrabiać należy rocznie dwa dni piesze.

2) Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zamienić niewykupioną (§. 18.) robotę pieszą na ciągłą w stosunku dwóch dni pieszych do jednego dnia ciągłego.

Drogą tej zamiany żądać można roboty ciągłej tylko od kontrybuenta posiadającego bydło zaprzężne.

3) W razie kosztowniejszej budowy lub rekonstrukcyi drogi gminnej, służy Radzie powiatowej prawo nałożenia na kontrybuentów odnośnej miejscowości obowiązku uiszczania prestacyi nadzwyczajnej w granicach zwykłego wymiaru rocznego aż do ukończenia budowy drogi.

Od uchwały nakładającej prestacyę nadzwyczajną odwołać się można do Wydziału krajowego w sposób przepisany postanowieniem §. 49. ust. 2. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§. 17.

Za podstawę do obliczenia prestacyi rocznej (§. 16.) służyć będą spisy rodzin względnie partyi.

Spisy takie układane będą pod kontrolą Wydziału powiatowego przez miejscowy zarząd drogowy (§. 38.) co lat trzy według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. grudnia.

§. 18.

Każdy obowiązany do prestacyi w robocie (§. 16. ust. 1. i 3.) może się od niej wykupić spłatą jej wartości na podstawie ceny ustanowionej przez Radę powiatową (§ 36. ust. 4.) a to w przeciągu sześciu tygodni od dnia ogłoszenia ceny wykupna (§. 38. ustęp 5.).

§. 19.

Jaka część z pozostałych (§§. 16. i 18.) do odrobienia prestacyi ma być użytą na rzecz dróg gminnych I. klasy, a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy Wydział powiatowy z uwzględnieniem długości i potrzeb tych dróg w każdej miejscowości.

§. 20.

Przy wykonywaniu prestacyi pieszej i ciągłej winna być ile możności wskazaną robota, jaka w jednym dniu ma być uskutecznioną.

Prestacyę w naturze ogranicza się na terytoryum gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość: wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć roboty ciągłej do dostawy materyałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznioną być może w ciągu jednego dnia.

§. 21.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w uiszczeniu powinności drogowej tylko osoba zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły ośmnastego roku życia albo też wskutek starości lub kalectwa niezdolne są do roboty, nie mogą zastępywać nikogo w odbywaniu powinności drogowej.

§. 22.

Prestacya w naturze w terminie niewykupiona i mimo wezwania zarządu drogowego wcale nie odrobiona (§§. 16., 18. i 19.) lub nieodpowiednio uskuteczniona (§. 20.) będzie wykonaną w miarę potrzeby na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanego.

Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązani do dni 30 po ukończonym roku spłacić według ceny wykupna (§. 36. ust. 4. i §. 38. ust. 5.), a kwotę pieniężną stąd powstałą naczelnik gminy od członków tejże, a przełożony obszaru dworskiego od członków tegoż obszaru wnieść mają najpóźniej w ciągu dalszych dni 15 do kasy Wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.).

§. 23.

Za uiszczanie prestacyi drogowej od rodziny względnie partyi (§. 16.) odpowiedzialną jest głowa tejże.

Osoby ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych wolne są od prestacyi drogowej (§. 16.).

Nadto uwalnia Wydział powiatowy kontrybuentów od prestacyi drogowej w wypadkach godnych uwzględnienia. Tyczy się to szczególnie osób zostających w zupełnem ubóstwie a z powodu wieku lub słabości niezdolnych do roboty i nie mających w rodzinie członków do niej zdolnych.

§. 24.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych 10% dodatku do podatków bezpośrednich, przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Do powiatowego funduszu dróg gminnych wpływają także dochody z wykupna względnie ze spłaty prestacyi, przeznaczonych dla dróg gminnych I. i II. klasy (§§ 18. i 22.) tudzież dochody z innych źródeł, przeznaczone na rzecz tego funduszu.

§. 25.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych pokrywane być mają potrzeby dróg gminnych I. klasy, nieopędzone prestacyami (§. 19).

Z funduszu tego pokrywane być mają również niedobory miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy udzieleniem odpowiedniego zaziłku (§. 15.) zwłaszcza na opędzenie kosztów materyału, potrzebnego do utrzymania lub odbudowania mostów na tych drogach nie mniej innych wydatków koniecznych do utrzymania tych dróg w stanie do komunikacyi publicznej przydatnym.

§. 26.

Jeżeli zwyczajne zasoby powiatowego funduszu dróg gminnych nie pokrywają wydatków połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg gminnych I. klasy tudzież niedoborów miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić dotacyę (§. 36. ust. 3.), potrzebną dla uzupełnienia powyższych zasobów i nałożyć na ten cel w braku innych funduszów stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, natenczas postąpić należy w sposób przewidziany w ustępie 2. §. 14. co do dróg powiatowych.

§. 27.

Na strony interesowane, uchylające się od dobrowolnego udziału w kosztach budowy lub rekonstrukcyi (§. 7. ust. 3.) potrzebnej dla nich drogi publicznej nałożoną być może, po zbadaniu stanu rzeczy i wysłuchaniu zdania Rady powiatowej, niezależnie od innych prestacyi osobna konkurencya przymusowa w pieniądzach lub w naturze a to orzeczeniem wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku konkurencyjnego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających.

Datki konkurencyjne wpływają do właściwego funduszu drogowego na rzecz drogi lub przedmiotu drogowego, dla których są przeznaczone.

§. 28.

Do budowy albo rekonstrukcyi drogi powiatowej lub gminnej I. klasy, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi, a zbyt kosztownej dla powiatu, udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków przez Wydział krajowy przepisanych.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §. 14. ust. 2., §. 26. ust. 2. i §. 35. ust. 2. i 3.

Wyjątkowo udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy fuuduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na cele drogowe w powiecie, łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszą 20% tychże podatków, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych własnymi zasobami powiatu i konkurencyą stron interesowanych pokryte być nie mogą, natenczas przyznaną być może po zbadaniu stanu rzeczy stosowna pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia powiatowych funduszów drogowych (§. 24. i §. 36. ust. 2.)

§. 29.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa lub gminna publiczna przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającę nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w przypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych publicznych, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy względnie powiatowy fundusz dróg gminnych.

§. 30.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń i kamieniołomów albo też eksploatacya lasów niemyconą drogę powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca względnie posiadacz przedmiotu przewożonego do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Wysokość powyższych datków i sposób ich uiszczenia należy oznaczyć dobrowolną ugodą między Wydziałem powiawym a stroną.

Jeżeli nie przyjdzie ugoda do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo względnie posiadacza przedmiotu przewożonego powiększa koszta jej utrzymania, przyczem obok innych sposobów obliczenia przypadającego datku przyjąć można także za podstawę do obrachowania tegoż przybliżoną ilość fur drogę zużywających z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Powyższy datek ma być opłacany także za zużycie drogi (§§. 2., 3., 4. i 5) omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datku z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

§. 31.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osady (gminy i obszaru dworskiego) najbliższej miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiaty co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

§. 32.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesyi mytniczej, obowiązaną jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należytym stanie.

Jeżeli gmina pobiera myto kopytkowe na potrzeby dróg, ulic i placów, dochód z tego źródła nie może być obrócony na żaden cel inny.

B) O zakresie działania Reprezentacyi i Władz w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§. 33.

Sejm krajowy stanowi uchwałą:

1. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. o dotacyi z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 34.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;

2. przeznacza z dotacyi przez Sejm uchwalonej (§. 33. ust. 2.) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 35.

Wydział krajowy prowadzi w granicach niniejszej ustawy naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych nierządowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu instrukcye tak administracyjne i rachunkowe jakoteż techniczne i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów istniejących.

Jeżeli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. klasy lub nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi II. klasy albo w sposób nieodpowiedni używa prestacyi i funduszów drogowych, natenczas

Wydział krajowy wydaje stosowne zarządzenia, a w razie potrzeby przez siebie uznanej, ustanowi za zgodą politycznej władzy krajowej na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego.

Również może Wydział krajowy, w razie potrzeby przez siebie uznanej, objąć w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszów powiatowych względnie z powiatowego funduszu dróg gminnych w czasie trwania tego zarządu ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej.

Jeżeli Rada powiatowa nie ustanowi w czasie właściwym cen wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 36. ust. 4.), natenczas dokona tej czynności Wydział krajowy.

Wydział krajowy rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych (§. 3.), dalej spory między Wydziałami powiatowymi co do potrzeby i kierunku nowych dróg gminnych I. klasy (§. 4.), rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy (§. 5.) i w ogólności rozstrzyga spory drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 36.

Rada powiatowa stanowi:

1. o budowie i kierunku drogi powiatowej, a odnośne uchwały swoje podaje do wiadomości Wydziału krajowego;

2. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg powiatowych (§. 14.);

3. o dotacyi potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 26.);

4. uchwałą, w czasie właściwym powziąć się mającą, o cenach wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej.

§. 37.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych tudzież dróg gminnych I. klasy (§. 4.) i o ile to uzna za potrzebne, porucza wskazane przez siebie czynności odnośne miejscowemu zarządowi dróg gminnych II. klasy;

2. nadzoruje miejscowe zarządy drogowe co do budowy i utrzymywania dróg gminnych II. klasy i kieruje odnośnemi czynnościami tychże zarządów (§. 38.), a w razie zaniedbania zarządza, co uzna za stosowne;

3. zarządza powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które z tego funduszu mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 25.;

4. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

5. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

6. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

7. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

8. w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność §. 11. przepisaną;

9. podaje do wiadomości miejscowego zarządu drogowego uchwałę Rady powiatowej względnie Wydziału krajowego co do ceny wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 35. ust. 4., §. 36. ust. 4. i §. 38.).

§. 38.

Zarząd dróg gminnych II. klasy (miejsowy zarząd drogowy) składa się z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy prowadzi całą techniczną i ekonomiczną administracyę dróg gminnych II. klasy, do niego należy staranie, aby te drogi w dobrym stanie były utrzymywane.

Tenże zarząd kieruje budową i dozoruje utrzymania drogi gminnej I. klasy w granicach odnośnej miejscowości, o ile mu ta czynność przez Wydział powiatowy została powierzoną (§. 37. ust. 1.).

Miejscowy zarząd drogowy ogłasza corocznie w czasie właściwym cenę wykupna względnie spłaty dnia pieszego (§ 18. i §. 22.).

Naczelnik gminy z tejże, a przełożony obszaru dworskiego z tegoż obszaru sprowadzają na miejsce roboty kontrybuentów, uiszczających prestacyę w naturze również dostarczają robotników do wykonywania robót, spowodowanych wypadkami elementarnymi (§. 31.).

Tak samo obowiązani są oni zbierać od kontrybuentów pieniądze uiszczane tytułem wykupna względnie spłaty prestacyi drogowej i wnosić je niezwłocznie do kasy Wydziału powiatowego na rzecz właściwego funduszu.

Sposób, w jaki miejscowy zarząd drogowy i tegoż poszczególni członkowie sprawować mają czynności, należące do ich zakresu, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Na każdego członka zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach administracyi dróg gminnych, nakładać może Wydział powiatowy kary aż do 20. zł. w. a.

Kary te wpływają na rzecz funduszu ubogich za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego odpowiedzialny jest za szkodę, wyrządzoną funduszowi drogowemu wskutek zaniedbania swego obowiązku.

Jeżeliby zarząd drogowy nie utrzymywał dróg gminnych II. klasy w dobrym stanie lub używał w sposób nieodpowiedni prestacyi i funduszów drogowych, natenczas Wydział powiatowy ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien tenże w miarę potrzeby a za zgodą politycznej władzy powiatowej objąć bezpośredni zarząd dróg rzeczonych, w którym to razie rozporządzać będzie prestacyami nie mniej też dochodami z myta lub innymi funduszami dla tych dróg przeznaczonymi.

Wszelkie spory i zażalenia, dotyczące objęcia dróg gminnych II. klasy w zarząd Wydziału powiatowego, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 39.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatek równie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta należy do władz rządowych stosownie do istniejących przepisów.

§. 40.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać nie mniej,

aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. W razie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 41.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawia tej ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Zaległości w spłatach prestacyi drogowych, o ile nie będą mogły być ściągnięte przez naczelnika gminy do dni 30 po ukończeniu roku równie jak zaległości powyższe, ciążące na obszarze dworskim, wykazywane będę przez Wydział powiatowy w regule do końca marca każdego roku następnego politycznej władzy powiatowej do ściągnięcia w sposób przepisany, dla ściągania zaległości podatkowych.

Odpisanie zaległości w spłatach prestacyi drogowych nastąpić może na podstawie uchwały Rady powiatowej.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 42.

Zaległości w spłatach względnie wykupnie prestacyi drogowych z roku poprzedniego, niewykazane najpóźniej do końca grudnia roku następnego władzy politycznej do ściągnięcia, od kontrybuentów żądane być nie mogą. Wyjątek w tym względzie stanowią zaległości sporne, które po prawomocności orzeczenia także później egzekwowane być mogą.

§. 43.

Ustawa drogowa nie obowiązuje miast Lwowa i Krakowa, zaś w gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa budownicza z dnia 28. kwietnia 1882. r. (dz. u. kr. Nr. 77.) lub ustawa gminna z dnia 13. marca 1889. r. (dz. u. kr. Nr. 24.), obowiązuje z tą odmianą zasadniczą, że prestacye w §. 16. wymienione, zamienione będą wedle ceny, przez Radę powiatową ustanowionej, na pieniądze, a wypadającą z tej zmiany kwotę pieniężną rozłoży Rada gminna na podstawie podatków bezpośrednich na wszystkich w gminie opodatkowanych.

Jaka część ekwiwalentu ma być użytą na rzecz dróg gminnych I. klasy a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy corocznie Wydział powiatowy analogicznie do postanowienia §. 19.

W innych gminach na wniosek lub po wysłuchaniu Rady powiatowej zaprowadzony być może powyższy ekwiwalent pieniężny orzeczeniem Wydziału krajowego, wydanem w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 44.

W granicach tej ustawy oraz innych odnośnych ustaw i przepisów obowiązujących wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wykonawczy regulamin drogowy mający zarazem obejmować szczegółowe postanowienia o potrzebnych terminach w poszczególnych czynnościach administracyjnych i o współudziale władz rządowych w czuwaniu nad dobrym stanem dróg publicznych nierządowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ./. ustawę drogową i postanawiam co następuje:

Art. I.

Niniejsza ustawa o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia 1898. roku.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa drogowa z dnia 18. sierpnia 1866. r. dz. u. kr. Nr. 15. z r. 1867. tudzież nowela do tej ustawy z dnia 7. lipca 1885. r. dz. u kr. Nr. 39.

Art. II.

Ustawa niniejsza ma mieć zastosowanie do odnośnych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881. r. dz. u. kr. Nr. 46. i noweli do tej ustawy z dnia 9. marca 1888. r. dz. u. kr. Nr. 38.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 8625.

Alleg 51

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania praw emerytury drożnikom dróg krajowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1896 otrzymał Wydział krajowy polecenie zbadać petycyę drożników dróg krajowych o przyznanie praw emerytury i postawić odpowiednie wnioski na następnej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy przedstawiając Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 11. grudnia 1891 LW. 6881, projekt reorganizacyi etatu osób i płac technicznej służby drogowej, proponował równocześnie przyznanie zaopatrzenia drożnikom dróg krajowych, mianowicie w ten sposób, ażeby drożnikom i ich wdowom przyznać prawo do zaopatrzenia podług norm ustanowionych dla drożników dróg rządowych.

Drożnicy przy drogach rządowych podzieleni są na 3 klasy i pobierają:

w klasie I. po 216 zł. rocznie,
„ „ II. po 192 zł. „
„ „ III. po 168 zł. „

Nadto w służbie rządowej przysługuje drożnikom ich wdowom i sierotom pozostałym bez rodziców prawo do zaopatrzenia w następującym stosunku:

Po dziesięcioletniej odpowiedniej służbie przysługuje drożnikom prawo do otrzymania daru z łaski, po dłuższej zaś niż 35-letniej służbie otrzymują drożnicy przy drogach rządowych 27 ct. dziennie jako maximum, ich wdowy 21 ct. dziennie jako maximum, sieroty zaś pozostałe bez rodziców a to chłopcy do lat 14 a dziewczęta do lat 12 po 2 do 5 ct. dziennie a najwyżej połowę tego co matka pobierała, w nadzwyczajnych zaś wypadkach dwie trzecie zaopatrzenia matki.

W ten sposób drożnicy w służbie rządowej po przeszło 35-letniej służbie otrzymują najwyżej po 27 ct. dziennie, = po 8 zł. 10 ct. mies. = po 97 zł. 20 ct. rocznie.

Wdowy po tych drożnikach, którzy wysłużyli przeszło 35 lat, otrzymują najwyżej po 21 ct. dziennie = po 6 zł. 30 ct. mies. = po 75 zł. 60 ct. rocznie.

Sieroty (chłopcy do lat 14 dziewczęta do lat 12) po 2 ct. dziennie, = po 60 ct. miesięcznie, = po 7 zł. 20 ct. rocznie lub po 5 ct. dziennie = po 1 zł. 50 ct. miesięcznie, = po 18 zł. rocznie, z warunkiem wszakże by wysokość datków sierocińskich dla wszystkich razem dzieci tego samego ojca nie przewyższała połowy zaopatrzenia, które matka lub macocha pobierała, a w nadzwyczajnych wypadkach nie przewyższała $^2/_3$ zaopatrzenia matki.

Wydział krajowy nie przedstawiając na razie Wysokiemu Sejmowi wniosku co do podziału drożników przy drogach krajowych na trzy klasy i uregulowania na tej podstawie ich poborów w służbie czynnej, obecnie oświadcza się w zasadzie za wysokością zaopatrzenia dla drożników dróg krajowych według norm ustanowionych dla drożników dróg rządowych po dłuższej niż 35-letniej służbie, tudzież za ewentualnem przyznawaniem już po 10-letniej odpowiedniej służbie w razie ich nieudolności do dalszej służby z powodu kalectwa lub choroby, daru z łaski.

Z pomiędzy drożników pozostających obecnie w służbie krajowej pozostają w wieku:

lat 78	jeden,
pomiędzy rokiem 76 a 67 . . .	dziewięciu,
„ „ 66 a 57	czterdziestu dwóch,
„ „ 56 a 47	siedmdziesięciu,
„ „ 46 a 37	dziewięćdziesięciu czterech,
„ „ 36 a 27	siedmdzięsięciu sześciu,
„ „ 26 a 17	siedmiu,
innych których wiek nieznany . . .	32.

Ze względu na czas rozpoczęcia służby krajowej przedstawia się stan rzeczy jak następuje:

od roku 1855	. . . . . .	dwóch,
„ „ 1861	. . . . . .	jeden,
„ „ 1863	. . . . . .	jeden,
„ „ 1867	. . . . . .	jeden,
„ „ 1868	. . . . . .	czterech,
„ „ 1869	. . . . . .	dziewięciu,
w latach 1870 do 1874	. . . . .	trzydziestu pięciu,
„ „ 1875 do 1879	. . . . .	pięćdziesięciu,
„ „ 1880 do 1884	. . . . .	pięćdziesięciu czterech,
„ „ 1885 do 1889	. . . . .	siedmdziesięciu ośmiu,
„ „ 1890 do 1895	. . . . .	dziewięćdziesięciu sześciu,

Dotychczas zatem wysłużyło:

dwóch drożników	. . . . . .	41 lat,
jeden drożnik	. . . . . .	35 lat,
jeden drożnik	. . . . . .	33 lat,
jeden drożnik	. . . . . .	29 lat,
czterech drożników	. . . . .	28 lat,
dziewięciu drożników	. . . . .	27 lat,
trzydziestu pięciu drożników	. . . .	od 26 do 22 lat,
pięćdziesięciu drożników	. . . . .	od 21 do 17 lat,
pięćdziesięciu czterech drożników	. . .	od 16 do 12 lat,
siedmdziesięciu ośmiu drożników	. . .	od 11 do 7 lat,

innych dziewięćdziesięciu sześciu drożników służy od lat 6-ciu do 1-go roku.

Na podstawie powyższych danych wnosić można, iż w najbliższej przyszłości trzech drożników będzie uprawnionych do uzyskania emerytury — co wymagać będzie wydatku w kwocie około 300 zł., kilku zaś innych uzyska prawdopodobnie ze względu na starość dary z łaski których łączna suma wyniesie okolo 500 zł., doliczywszy nadto ewentualne zaopatrzenia wdów po drożnikach w sumie około 200 zł., ogólny na ten cel wydatek roczny uczyniłby około 1000 zł.

Zważywszy, że dotychczasowy wydatek na jednorazowe odprawy dla drożników i wdów po drożnikach wynosił rocznie średnio 300 zł. to średni wydatek roczny na zaopatrzenia drożników zwiększy się o 700 zł

Na ten cel nie preliminuje Wydział krajowy na rok 1897 żadnej dotacyi zamierzając pokryć odnośny wydatek z oszczędności Rubr. X. ewentualnie przystąpić do wykonania uchwały proponowanej dopiero w 1898 r.

Wydział krajowy z powyższych względów i w przekonaniu, iż przyznanie zaopatrzenia drożnikom dróg krajowych jest aktem słuszności, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Upoważnia się Wydział krajowy do przyznania drożnikom dróg krajowych, oraz „ich wdowom i sierotom zaopatrzenia podług prawideł ustanowionych dla drożników „dróg państwowych.

„Do zaopatrzenia takiego wszakże, będą mieli prawo tylko tacy drożnicy, którzy za- „dowalniająco pełnili swoje obowiązki przez cały czas służby.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 24. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Antoni Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 81.642/1896.

(Przedruk poprawny.)

Alog. 52

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stałej organizacyi krajowego Biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania Komisyi kolejowej o czynnościach Wydziału krajowego w zakresie spraw kolejowych za rok 1895, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 8. lutego 1896 następujacą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył plan stałej organizacyi krajowego biura kolejowego“.

Czyniąc zadość powyższej uchwale, Wydział krajowy przystąpił do prowizorycznej na razie organizacyi tego biura i poczynił zarazem kroki przygotowawcze, mające na celu unormowanie stosunku służbowego pewnej liczby funkcyonaryuszy.

Od 1. sierpnia 1896. sprawy kolei lokalnych załatwiają się oddzielnie od innych spraw departamentu IV., w „krajowem biurze kolejowem“, pozostającem pod zwierzchnictwem szefa dep. IV. i stałem kierownictwem fachowego dyrektora, którego posada została systemizowana uchwałą Wys. Sejmu z dnia 30. stycznia 1895.

Krajowe biuro kolejowe dzieli się wewnętrznie na: I. biuro dyrekcyi, II. oddział techniczy, III. oddział administracyjny, rozporządzając w ten sposób potrzebnemi siłami technicznemi, konceptowemi i administracyjnemi (rachunkowemi i manipulacyjnemi).

Biuro Dyrekcyi opracowuje sprawy znaczenia ogólnego, bywa używane do pertraktacyj z c. k. Ministerstwem kolejowem i innemi władzami państwowemi, tudzież z interesantami miejscowymi, przedsiębiorcami i konsorcyami lub towarzystwami kolei lokalnych, wyrabia sprawozdania do Wys. Sejmu i kraj. Rady kolejowej i t. p.

Oddział techniczny zajmuje się sprawami technicznemi; sprawdza, względnie także sporządza projekty i kosztorysy budowy oraz eksploatacyi kolei lokalnych, kontroluje wykonywanie tras i robót budowlanych, przeprowadza przysądzenie budowy, rozdanie dostaw i kontrolę dostaw nawierzchni, szyn i tym podobnych materyałów, bierze udział w komisyach kolejowych, sporządza normalia, wzory i typy konstrukcyjne, ułatwia i pomaga konsorcyom w ich czynnościach technicznych.

Oddział administracyjny łączy w sobie sprawy administracyjne, komercyalne i finansowe i pod tym względem sprawuje także agendy towarzystw popieranych przez kraj kolei lokalnych, czuwa nad dopełnieniem warunków objętych statutami towarzystw oraz kontraktami gwarancyjnymi i spółkami, prowadzi agendę wykupna gruntów, buchalteryę poszczególnych linii kolejowych i krajowego biura kolejowego, oblicza prawdopodobne dochody projektowanych kolei, utrzymuje ewidencyę taryf i t. d.

Również od 1. sierpnia 1896 ustanowiliśmy prowizoryczny etat urzędników krajowego biura kolejowego, obejmujący oprócz systemizowanej już posady Dyrektora następujące posady: jednego starszego inżyniera, jako referenta spraw ogólnych, jednego referenta spraw administracyjnych, jednego starszego inżyniera do czynności technicznych, jednego inżyniera I. klasy, jednego koncepistę, 2 inżynierów-asystentów, jednego oficyała administracyjnego, jednego inspicyenta-rysownika, jednego asystenta manipulacyjnego, jednego asystenta rachunkowego i jednego woźnego.

Personal ten wszakże odpowiedzieć może tylko normalnym zasadom biura kolejowego a niewystarczyłby na spełnienie tych zadań nadzwyczajnych o charakterze przechodowym, które biuro to spełnia w zastępstwie tworzących się wciąż przedsiębiorstw kolejowych. Dlatego też Wydział krajowy widział się w konieczności, nie poprzestając na funkcyonaryuszach objętych tym prowizorycznym etatem biura kolejowego, posiłkując się funkcyonaryuszami tymczasowo przyjętymi, których płace i pobory mają być zwrócone funduszowi krajowemu przez zarządy budujących się kolei lokalnych w myśl kontraktów gwarancyjnych lub spółkowych, bez obciążania funduszu krajowego.

Takich tymczasowych funkcyonaryuszy zatrudnia obecnie biuro kolejowe jedenastu, a mianowicie: 2 do spraw konceptowych, 3 do spraw technicznych, 1 do czynności geometrycznych i wykupna gruntów, 1 do buchalteryi, 3 do prac rysunkowych, 1 do czynności kancelaryjnych, tak, że ogólna liczba urzędników i funkcyonaryuszy zajętych w biurze kolejowem wynosi obecnie 22 osób.

Tegoroczne sprawozdanie nasze w przedmocie spraw kolejowych do L. W. 72767/96 daje dostateczne wyobrażenie o pracach już dokonanych, pracach będących w toku i pracach czekających nadal biuro kolejowe. Ograniczamy się przeto na przypomnieniu, że ciąży na niem obowiązek bezpośredniej ingerencyi we wszelkich sprawach, czynnościach, projektach i pertraktacyach tak technicznych, jak finansowych i administracyjnych, koncesyjnych i eksploatacyjnych, odnoszących się do kolei lokalnych przez kraj popieranych, Obowiązek ten wypływa nietylko z mocy §§. 6, i 12, ustawy kraj. z d. 17. lipca 1893, Dz. u. kr. Nr. 42. ale w szczególności nadto z postanowienia ustępu 5-go §. 6. kontraktów gwarancyjnych i spółkowych.

Gdy się zważy, że skutkiem tego krajowe biuro kolejowe spełnia w rzeczywistości całe agendy towarzystw akcyjnych już utworzonych i tworzących się w dalszym ciągu dla poszczególnych kolei lokalnych, że dalej jest przez to samo jednym z głównych czynników działających w rokowaniach koncesyjnych i eksploatacyjnych, jakie się toczą przy udziale stron interesowanych, pisemnie i ustnie, z Ministerstwem kolei żelaznych, że więc tak tym czynnościom jak i rozlicznym urzędowym komisyom tudzież nadzorowi robót trasowniczych, projektów, dostaw i budowy, poświęcać musi częste, długotrwałe, nawet peryodyczne wyjazdy poszczególnych urzędników, że w końcu niektóre projekty kolei lokalnych samo bezpośrednio sporządza (różne waryanty, projekt kolei normalnotorowej Chabówka-Nowytarg, przedłożony Ministerstwu na wiosnę b. r. — i t. d.), a oprócz tego spełnia agendy politycznych i innych komisyi kolejowych tudzież krajowej Rady kolejowej, — przyjdzie się do wniosku, że nie tylko stały ale i zatrudniony obecnie tymczasowy personal biura kolejowego jest ściśle nieodzownym dla obecnego stanu spraw kolejowych i że przy silnym rozwoju takowych mogłaby jeszcze w ciągu 1897 roku zajść nieodzowna potrzeba dalszego pomnożenia tymczasowego personalu, przeważnie na usługi poszczególnych towarzystw kolejowych przeznaczonego.

Ten personal tymczasowy utrzymanym jest zgodnie z charakterem jego wybitnie przechodowym za wynagrodzeniem dziennem lub miesięcznem, zważywszy jednak, że przy niezwykłym ruchu budowlanym i rozwoju interesów kolejowych w kraju, napotyka się na istotne trudności w pozyskaniu odpowiednich kandydatów na posady nader skromnie płatne, a zwłaszcza niesystemizowane w krajowem biurze kolejowem, sądzimy, że się okaże potrzebnem niektórych funkcyonaryuszy przyjmować w skład personalu tymczasowego na warunkach zapewniających im przynajmniej jakiś termin przy wypowiedzeniu obowiązków i stosowną

odprawę pieniężną, jak to się praktykuje naprzykład przy przyjmowaniu i czasowem zatrudnieniu urzędników przy budowie Towarzystwa kolei państwowych austr. węg.

Na pokrycie kosztów utrzymania personalu tymczasowego preliminował Wydział krajowy na 1897 kwotę 6.700 zł. w wydatkach i taką też kwotę w dochodach to jest w tych wzrotach, które się będą należeć od poszczególnych towarzystw kolejowych za prace biura kolejowego w ich zastępstwie podejmowane. Kwota ta jest wszakże przybliżoną i nie może być dla braku doświadczeń w tej mierze, ściśle określona dziś jeszcze. Jest rzeczą możliwą a nawet prawdopodobną, że będzie przy raźnym rozwoju uchwalonych już przez Wysoki Sejm kolei lokalnych, przekroczoną ale bez obciążenia budżetu krajowego, gdyż zwiększonemu wydatkowi towarzyszyć będzie zwiększony dochód.

Konta poszczególnych kolei lokalnych obciążone są za rok 1896 następującemi sumami, wypłaconemi z funduszu krajowego za różne prace i czynności biura kolejowego, które z kapitału zakładowego tych kolei funduszowi krajowemu zwrócone zostaną:

Trzebinia - Skawce	1.918	zł.	48	ct.
Chabówka - Zakopane	1.881	„	56	„
Łupków - Cisna	2.041	„	73	„
Borki - Grzymałów . . . . : . .	4.101	„	73	„
Delatyn - Kołomyja - Stefanówka . . .	1.674	„	83	„
Nowo projektowane linie	525	„	55	„
Jaworzno-Chrzanów-Piła	923	„	53	„
Konto Pfeifera	100	„	—	„
Razem	13.167	zł.	41	ct.

Z tej sumy biorąc tylko wydatki, które w ciągu r. 1897 na pewno funduszowi krajowemu zwrócone zostaną, jakoto wydatki poniesione dla linii Trzebinia-Skawce, Łupków-Cisna, Borki-Grzymałów i Delatyn-Kołomyja-Stefanówka, otrzymamy w r. 1897 dochód 9.736 zł. 77 ct., zatem o 1.736 zł. 77 ct. wyższy od dochodu wstawionego w preliminarz budżetu kraj. biura kolejowego.

Gdy zaś kwota wstawiona w ten preliminarz na utrzymanie prowizorycznego personalu wynosi 6.740 zł., przeto ewentualne przekroczenie tego wydatku znajdzie łatwo pokrycie w wyżej wykazanej nadwyżce dochodów 1.736 zł. 77 ct.

Nadto, zwroty należące się funduszowi krajowemu od poszczególnych kolei lokalnych po koniec roku 1895, które dotychczas jeszcze nie mogły być uskutecznione, wynoszą według ksiąg rachunkowych biura kolejowego 3.367 zł. 19 ct.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dla krajowego biura kolejowego. istniejącego przy Wydziale krajowym ustanawia się stały etat następujący:

a) Dyrektor z płacą stałą 2.800 zł.
z dodatkiem aktywalnym 480 zł.
z dodatkiem osobitym 600 zł.

b) Dwóch starszych inżynierów z płacą stałą po 2.000 zł.,
z dodatkiem aktywalnym po 360zł.;

c) Referent administracyjny z płacą stałą 2.000 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 360 zł.;

d) Inżynier I. klasy z płacą stałą 1.500zł.,
z dodatkiem aktywalnym 300 zł.;

e) Koncepista z płacą stałą 900 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 240 zł.;

f) Oficyał administracyjny z płacą stałą 900 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 180 zł.;
g) Dwóch inżynierów-asystentów z płacą stałą po 800 zł.,
z dodatkiem aktywalnym po 200 zł.;
h) Inspicyent-rysownik z płacą stałą 800 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 100 zł.;
i) Asystent rachunkowy z płacą stałą 700 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 100 zł.;
k) Asystent manipulacyjny z płacą stałą 700 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 100 zł.;
l) Woźny z płacą stałą 500 zł.,
z dodatkiem aktywalnym 50 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. Grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. kr. 59.181.

Aleg. 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego usprawiedliwiające kredyta nadzwyczajne wstawione pod rubryką VII. p. 60, 62 i 64 i pod Rubr XI. p. 792 b, c, d, e, f, g. h, i, preliminarza szpitala krajowego we Lwowie na rok 1897 na dokończenie budowy i wewnętrznych urządzeń kliniki medycznej i chirurgicznej, domu administracyjnego tudzież adaptacyą i urządzenie wewnętrzne klinik ocznej i syfilityczno-skórnej.

Wysoki Sejmie!

Klinika medyczna i chirurgiczna.

Na podstawie umowy zawartej z c. k. Administracyą Państwa a zatwierdzonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dn. 24 marca 1892 l. 1213. przyjął Wydział krajowy następujące obowiązki.:

1. Wybudować kosztem funduszu krajowego na gruncie szpitala dwa nowe pawilony na klinikę wewnętrzną i chirurgiczną wedle planów ułożonych w porozumieniu z c. k. Rządem i oddać obie te kliniki na użytek fakultetu lekarskiego dnia 1 kwietnia 1897.

2. Umieścić w głównym gmachu szpitala krajowego po przeprowadzeniu na koszt funduszu krajowego stosownej adaptacyi dwie kliniki mianowicie:

klinikę oczną, która ma być oddaną w dniu 1 października 1897;

i klinikę chorób skórnych i wenerycznych, która ma być oddaną dnia 1 października 1898; wreszcie umieścić w krajowym gmachu położnic:

3. Klinikę położniczo-ginekologiczną, która ma być oddaną na cel powyższy również w dniu 1 października 1898.

4. Do wszystkich pięciu klinik dostarczyć kosztem funduszu krajowego całego urządzenia wewnętrznego, jednakże tylko takiego, jakie jest używane w szpitalu krajowym. Koszta tego urządzenia nie mogą przekraczać sumy 20.000 zł.

5. Przyjąć na fundusz krajowy koszta zwykłego szpitalnego utrzymania chorych na oddziałach klinicznych.

Czyniąc zadość powyższym obowiązkom, a w szczególności mając na oku zastrzeżony warunek, iż plany budowy i rozkładu ubikacyi wymienionych klinik ułożone być mają w porozumieniu z c. k. Rządem — Wydział krajowy rozp. z dn. 10. kwietnia 1894 l. 19.140 polecił architekcie p J. K. Janowskiemu opracowanie najpierw szkiców klinik medycznej i chirurgicznej.

Szkice te, opracowane wedle wzoru kliniki chirurgicznej w Krakowie, podane zostały ocenieniu ankiety fachowej a uzupełnione następnie po myśli wskazówek rzeczoznawców i po uznaniu za odpowiednie przez komisyę fachową, ze strony c. k. Namiestnictwa wydelegowaną, przedłożone zostały c. k. Rządowi do ostatecznej aprobaty odezwą z d. 6. listopada 1894 do l. 59.722.

W odezwie tej upraszał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo o wyjednanie jak najrychlejszego zatwierdzenia tych szkiców, na podstawie których dopiero dokładne plany i kosztorysy budowy opracowane być muszą.

Brak odpowiedzi c. k. Rządu co do zatwierdzenia przedstawionych szkiców, a z drugiej strony zbliżający się termin zwołania Wysokiego Sejmu zniewoliły Wydział krajowy do przedłożenia sprawozdaniem z d. 3 stycznia 1895 l. 375|95 wniosków o kredyt potrzebny na budowę, opartych li na przybliżonem obliczeniu kosztów wedle zabudowanej powierzchni jednego metra kwadratowego. Z uwagi bowiem na zastrzeżony termin oddania budynków klinik zachodziła uzasadniona obawa zwłoki na wypadek, gdyby rozpoczęcie budowy już z wiosną 1895 nastąpić nie mogło.

W sprawozdaniu powyższem przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi, iż na podstawie obliczeń, w powyższy sposób dokonanych, wyniosą koszta budowy: *a*) kliniki medycznej 127.553 zl. *b*) kliniki chirurgicznej 117.708 zł.

Jak trudnym i dalekim od ścisłości był rachunek, oparty na zasadzie obliczenia według kosztu jednego metra zabudowanej przestrzeni, podniosła już i komisya budżetowa w sprawozdaniu swem z d. 31. stycznia 1895 do l. 1204|s, zwłaszcza, gdy dotąd nie budowano we Lwowie szpitali urządzanych na kliniki, ażeby na pewnem doświadczeniu w tym względzie oprzeć się było można. Porównanie zaś kosztów z innemi budowlami zawsze byłoby niedokładne, z powodu odrębnych cech i właściwości budynku szpitalnego.

Na trudność ścisłego obliczenia kosztów wpłynęła też i odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 23 stycznia 1895 do l. 4632. tu dołączona, która nadesłana została już w ciągu obrad Wysokiego Sejmu. W odezwie tej zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo ocenę przedłożonych szkiców budowy przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty dokonaną, które zażądało zarazem wprowadzenia niektórych zmian i ulepszeń pociągających za sobą zwiększenie kosztów budowy.

Zmiany te uznał i Wydział krajowy jako pożądane z wyjątkiem atoli urządzenia trzeciej sali operacyjnej w klinice chirurgicznej i polecił architekcie p. Janowskiemu, któremu powierzonem zostało techniczne kierownictwo budową klinik, ażeby przy opracowaniu szczegółowych planów i kosztorysów do żądań c. k. Ministerstwa oświaty się zastosował.

Co się zaś tyczy trzeciej sali operacyjnej oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że umowa zawarta z ck. Administracyą Państwa urządzenia takiej sali nie przewiduje, a więc tylko w takiem razie przystąpiłby do jej przybudowania, jeśli wydatek na ten cel potrzebny z c. k Skarbu Państwa pokrytym zostanie.

Po uchwaleniu przez Wysoki Sejm kredytu na budowę klinik przystąpił Wydział krajowy do zorganizowania komitetu budowy, jako organu doradczego, powołując doń na życzenie c. k. Namiestnictwa, także delegata rządu i c. k. uniwersytetu lwowskiego.

Skład komitetu budowy podał Wydział krajowy do wiadomości c. k. Namiestnictwa dołączoną tu odezwą LW. 24.366|95. Budowę klinik tudzież domu administracyjnego poruczył Wydział krajowy architekcie p. Janowi Lewińskiemu, z pominięciem rozpisywania rozprawy ofertowej a to z uwagi na okoliczność, że budowniczy ten wywiązał się ku zupełnemu zadowoleniu z przedsiębiorstwa budowy krajowego zakładu położnic.

W wykonaniu polecenia z d. 1. lutego 1895 l. 8061 przedłożył kierownik techniczny pismem de praes. 9, kwietnia 1895 do LW. 24580 szczegółowe plany i kosztorysy budowy kliniki medycznej i chirurgicznej.

Według kosztorysów tych obliczone zostały koszta budowy kliniki medycznej na kwotę 128 581 (czyli więcej o 928 zł. od przybliżonego preliminarza) zaś koszta budowy kliniki chirurgicznej na kwotę 121.739 zł. (czyli więcej o 4.031 zł. od pierwotnego preliminarza). Wysoki Sejm uchwalił zaś na koszta budowy obu klinik tylko kwotę 233 600 zł. t. j. mniej o 11·761 zł. od sumy preliminowanej przez Wydział krajowy na podstawie przybliżonego obliczenia.

Nadwyżki w kosztach budowy, przewidziane już w samym systemie pierwotnego obliczenia, usprawiedliwione są również zwiększeniem zabudowanej przestrzeni przez przyjęcie życzeń c. k. Ministerstwa oświaty, powiększeniem wysokości piętr — nie mniej spowodowane zastąpieniem zwyczajnego stropu drewnianego, stropem sklepionym na żelaznych dźwigarach.

Wszystkie te zmiany były poddane ocenieniu komitetu budowy i przez tenże ze względu na cel i trwałość budowy zalecone do przyjęcia. W trakcie budowy przybyły

nadto wydatki kosztorysem nieprzewidziane lub niezupełnie pokryte, a spowodowane koniecznością. Do takich należą: 1. urządzenie apteki w suterenach kliniki medycznej kosztem 3.426 zł., który poniżej uzasadniamy i 2. zwiększony o 1.100 zł. wydatek na windy o systemie ulepszonym; 3. zastosowanie systemu ogrzewania centralnego do wszystkich ubikacyi w budynkach klinicznych, który Wydział krajowy na wniosek komitetu budowy rozp. z dnia 25. maja 1895. do l. 30.093 wprowadzić polecił, uznając system ten, pomimo znacznie kosztowniejszych instalacyi jako odpowiedniejszy, a w przyszłości nawet tańszy od ogrzewania za pomocą pieców.

Adaptacya lokalności dla klinik ocznej i weneryczno-skórnej.

Według obliczenia dokonanego pierwotnie przez architektę p. Bogochwalskiego wynosić miały koszta przeistoczeń w gmachu głównym szpitala dla pomieszczenia klinik ocznej i weneryczno-skórnej kwotę 5.000 zł., którą Wysoki Sejm na ten cel uchwalił.

Przy bliższem atoli rozpatrzeniu warunków potrzebnych przeistoczeń okazała się konieczność usunięcia nie tylko dotychczasowej kuchni, ale nadto i apteki szpitalnej, oraz innych ubikacyi mieszkalnych w szpitalu głównym się znajdujących, a to celem uzyskania miejsca dla oddziałów chorych, które doznają znacznego uszczuplenia przez zajęcie sal na powyższe dwie kliniki.

Gdy nadto w komitecie budowy podniesiono obawy, że wymagana pierwotnym kosztorysem kwota 5.000 zł. na przeprowadzenie robót adaptacyjnych okaże się nie wystarczającą, polecił Wydział krajowy kierownikowi budowy klinik, dokładne strutynowanie projektu p. Bogochwalskiego względnie opracowanie nowego kosztorysu

Na podstawie obliczenia przedłożonego przez architektę p. Janowskiego wymagać będzie adaptacya kliniki okulistycznej i weneryczno-skórnej kredytu w kw. 12.632 zł. 83 ct. Zwiększenie tak znaczne kosztów w porównaniu z kwotą pierwotnie preliminowaną, usprawiedliwa architekt szczegółami i pozycyami które pominięte były w pierwotnym kosztorysie, a nadto i okolicznością, że przy sporządzaniu preliminarza liczyć się musiał z faktem wykonania znacznych przeistoczeń w budynku starym, — w trakcie których zajść mogą rozmaite nieprzewidziane roboty dodatkowe.

Jakkolwiek motywom przytoczonym przez architektę p. Janowskiego nie można było odmówić słuszności i uzasadnienia, — Wydział krajowy zarządził szczegółową rewizyę przedłożonego kosztorysu, a opierając się na jej wyniku — zredukował obliczony koszt adaptacyi którą we własnym zarządzie przeprowadzić zamierza do sumy 10.000 zł. która jednak jest wyższą o 4.500 zł od kredytu na ten cel uchwalonego przez Wys. Sejm w r. 1895.

Przeniesienie Apteki.

Ponieważ z przeprowadzeniem adaptacyi lokalności w głównym gmachu szpitala na pomieszczenie dwóch klinik łączy się też nieodzowna potrzeba przeniesienia znajdującej się w tym gmachu apteki szpitalnej i urządzenia jej w innym budynku — przedsięwziął Wydział krajowy badania w tym kierunku, które wykazały, iż w suterenach jednego skrzydła budynku kliniki medycznej dogodnie i dla wspólnych celów tak szpitala jak i klinik korzystnie pomieszczoną być może apteka szpitalna.

Wydział krajowy poddał następnie kwestyę umieszczenia apteki do zaopiniowania ankiecie złożonej z osobistości fachowych, w której wzięli udział reprezentanci c. k. rządu lekarze i profesorowie, a nadto prezes gremium aptekarzy galicyjskich — która to ankieta uznała jednomyślnie że proponowane ubikacye nadają się w zupełności na pomieszczenie apteki.

Opracowane szkice pomieszczenia apteki zakomunikował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu a po uzyskaniu aprobaty c. k. Ministerstwa oświaty, zarządził przeprowadzenie stosownych adaptacyi, wskazanych przez ankietę i c. k. krajowego referenta rady zdrowia. Wydatek na cel powyższy kosztorysem nieprzewidziany jak to wyżej podniesiono — wynosi kwotę . . . . 3.426 zł.

Umieszczenie kliniki położniczej.

Postępując w przepisanym umową porządku zobowiązań przez Wydział krajowy przyjętych podajemy do wiadomości Wys. Sejmu, iż klinika położnicza której otwarcie oznaczono w umowie na dzień 1go października 1898 umieszczaną będzie w nowo zbudowanym i w dniu 1go marca 1895 otwartym gmachu krajowym zakładu położnic, którego urządzenia wewnętrzne pokryte zostały z osobnego na ten cel przez Wys. Sejm uchwalonego kredytu.

Wewnętrzne urządzenia klinik.

Stosownie do Art. IV. umowy zawartej z c. k. Administracyą Państwa upraszał Wydział kraj. sprawozdaniem z d 3. Stycznia 1895 do l. 375 o wstawienie do preliminarza na r. 1896 kwoty 20.000 zł. na wewnętrzne urządzenia klinik, którą to kwotę Wys. Sejm

uchwalił. Niedostateczność kwoty powyższej uznała już atoli Komisya budżetowa w sprawozdaniu swem z d. 31 Stycznia 1895 do l. 1.204 a to nawet przy sprawieniu urządzeń wewnętrznych według zwykłej normy szpitalnej — tak jak to umowa postanawia. Z biegiem czasu bowiem i postępem nauki wzrastają wymogi także i co do zwykłych szpitalnych urządzeń — i dziś stały się one wyższemi. Nadto dodać tu winniśmy, że podana w toku rokowań z c. k. rządem o zawarcie umowy cyfra ryczałtu na urządzenia klinik, opartą być musiała na przybliżonem obliczeniu, w którem nie uwzględniono kosztów oświetlenia i sprawienia bielizny w dostatecznej ilości.

Przewidywania komisyi budżetowej w tym względzie sprawdziły się też w zupełności, gdy Wydział krajowy przed rozpoczęciem rokowań z c k. Rządem co do zastrzeżonego umową pokrycia nadwyżki kosztów wewnętrznych urządzeń klinik przekraczających normę szpitalną — polecił dokładne zestawienie kosztów urządzeń szpitalnych tych klinik. Według wszechstronnie strutynowanych obliczeń okazało się bowiem, że urządzenie wewnętrzne czterech tylko klinik t. j. chirurgicznej, medycznej, okulistycznej i syfilityczno-skórnej — wymagać będzie wydatku w kwocie 23.971 zł. 50 ct., do której doliczyć jeszcze należy koszta instalacyi zwykłego oświetlenia naftą w kw 448 zł. 40 ct. Koszta urządzenia kliniki położniczej, umieszczonej w krajowym zakładzie położnic nie są objęte powyższym rachunkiem — pokryte bowiem zostały z osobnego kredytu uchwalonego przez Wys. Sejm w roku 1894 w kwocie 22.500 zł. na urządzenie wewnętrzne całego zakładu położnic.

O ile zaś koszta te skutkiem wyższych wymagań c. k. profesora szkoły położnych i ze względu na przyszłe cele kliniki położniczej, przekroczyły ramy zwykłego urządzenia szpitalnego, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu o wyjednanie zwrotu nadwyżki z c. k. Skarbu Państwa

Powołując się na Art. IV. umowy przesłał Wydział kraj. odezwą z d. 1. lipca b. r. do l. 40.341 c. k. Namiestnictwu wykaz kosztów urządzeń wewnętrznych wszystkich pięciu klinik, według normy szpitalnej, i upraszał zarazem o porozumienie się gdyby c. k. Rząd domagał się wprowadzenia kosztem c. k. Skarbu państwa jakichkolwiek zmian, lub ulepszeń w tych urządzeniach.

Po zakomunikowaniu przez ck. Namiestnictwo opinii profesorów c. k. fakultetu medycznego w Krakowie, domagających się rozmaitych ulepszeń w urządzeniu i sprzętach kliniki chirurgicznej i medycznej, ponowił Wydział krajowy w odezwie z d. 13go Października b. r. do l. 61.853 oświadczenie swoje wyrażone w odezwie do LW. 40.341/96 a oparte na umowie zawartej z c. k. Administracyą Państwa dodając zarazem, iż gotów jest ewentualnie wypłacić c. k. Skarbowi Państwa kwotę 20.000 zł. na wypadek, gdyby c. k. Rząd podjął się przez swoje organa wykonania wewnętrznych urządzeń wyżej wymienionych czterech klinik. W przeciwnym zaś razie upraszał Wydział krajowy o zapewnienie zwrotu nadwyżki kosztów z c. k. Skarbu Państwa.

Nadmienić tu bowiem musimy, że według zapatrywań pp. profesorów fakultetu medycznego, żądane przez nich ulepszenia w urządzeniach wewnętrzych klinik, jako czysto szpitalne uważane być winny, jakkolwiek koszt tychże tylko dla dwóch klinik przewyższa o sumę 6.726 zł. 4 ct. obliczenie kosztu na urządzenia przez Wydział krajowy dokonane.

Szczegół powyższy stwierdza również, jak dalece niewystarczającą była cyfra ryczałtu na urządzenie 5ciu klinik podana pierwotnie w kwocie 20.000 zł.

Dom administracyjny. W sprawozdaniu z d. 3. Stycznia 1895 do l. 375 uzasadnił już Wydział krajowy potrzebę budowy nowej kuchni parowej z przynależytościami oraz rozszerzenia pralni, i na podstawie obliczeń przybliżonych opartych na szkicach preliminował:

na koszta budowy kuchni	. . .	84.209 zł.
„ „ rozszerzenia pralni	. . .	10.500 „
	Ogółem .	94.709 zł.

Na podstawie wniesionego dodatkowo już w toku obrad projektu opracowanego przez arch. Bogochwalskiego Wys. Sejm uchwałą z d. 31. Stycznia 1895 l. 1.204 przeznaczył na cel powyższy kw. 90.000 zł. i polecił wzniesienie za tę kwotę budynku, któryby mieścił: kuchnię, pralnię, piekarnię, magazyny, szwalnię, łaźnię z łazienkami i mieszkania dla służby. Rozp. z d. 1. lutego l. 8.061|95 polecił tedy Wydział krajowy kierownikowi budowy klinik architekcie p. Janowskiemu ażeby na podstawie powyższego szkicu opracował dokładny plan i kosztorys kuchni, pralni, piekarni i łaźni.

Pismem z d. 2. maja 1895 (LW. 29.562) przedstawił p. architekt Janowski iż szkice wykonane przez p. Bogochwalskiego nie mogą służyć za podstawę do opracowania projektu zamierzonej budowy, a to przedewszystkiem z powodu iż budynek we wskazanych rozmiarach nie znajdzie pomieszczenia na danym gruncie. Nadto przedstawiał ten szkic pewne wadliwości w ogólnym układzie, a budynek proponowany ze względu na kosztowne konstrukcye i t. p. za cenę 58.000 zł. nie mógłby być wykonanym. Wreszcie kwota 6.000 zł. wstawiona na budynek maszynowy z kotłownią okazała się stanowczo nie wystarczającą, koszta zaś urządzeń mechanicznych znacznie wyższe od preliminowanej kwoty 26.000 zł. w. a.

Przedstawienie powyższe poddał Wydział krajowy do ocenienia komitetowi budowy, a ze względu na konieczność urządzenia na większe rozmiary i kosztownego działu maszynowego, zaprosił jako eksperta inżyniera p. Stanisława Horoszkiewicza. c. k. inspektora gorzelń.

Na posiedzeniu komitetu budowy z dnia 9. maja 1895, którego protokół załączamy, przedyskutowaną została sprawa wzniesienia budynku na kuchnię, pralnię, piekarnię, kotłownię i dalsze ubikacye dodatkowe, ilość tychże i ich objętość, a to z uwzględnieniem celów i potrzeb, jakim budynek administracyjny ma służyć. Nie można bowiem spuścić z uwagi, że frekwencya chorych, którymi już dziś szpital jest przepełniony, zwiększy się w przyszłości po otwarciu klinik. Względy te na przyszłość nie dozwalały też zbytniego ścieśnienia granic oszczędności, których Wydział krajowy niewątpliwie przestrzega tam, gdzie ona jest tylko możliwą i kierował się niemi również przy ocenianiu rozmiarów budynku administracyjnego. Wynik studyów i obrad bardzo wyczerpujących, podjętych przez komitet budowy, tudzież dokonywane rewizye i badania projektów przez osobistości fachowe, przedstawiły jasno i z wykluczeniem wszelkiej wątpliwości, że koszta budowy domu administracyjnego. mieszczącego dogodny i zastosowany do danych potrzeb rozkład ubikacyi, ich ilość i urządzenie wraz działem maszynowym, nietylko w granicach uchwalonego przez Wysoki Sejm kredytu nie znajdą pokrycia, ale przekroczyć muszą znacznie kwotę, preliminowaną przez Wydział krajowy, a opartą na przybliżonych obliczeniach.

Prócz rozszerzenia bowiem zakreślonych pierwotnie granic co do rozlokowania poszczególnych ubikacyj, jakie dom administracyjny mieścić musi, i które to rozszerzenie okazało się nieodzownem, przedstawiły się koszta urządzenia działu maszynowego w sumie przewyższającej znacznie pierwotne obliczenie.

Wydział krajowy był nadto zniewolonym, bacząc na ważność urządzenia działu machin, których zaprojektowanie i instalacya wymagała ściśle fachowych wiadomości, zaprosić na kierownika tego działu p. inżyniera St. Horoszkiewicza za osobnem wynagrodzeniem, wzywając go zarazem do opracowania odnośnego kosztorysu,

Według szczegółów, zawartych w tym kosztorysie, wyniesie koszt urządzeń mechanicznych w kotłowni, izbie maszynowej, kuchni, pralni, wieży i pompy wodnej wraz z dostawą, wreszcie na zakupno narzędzi ślusarskich do machin, ogółem 44.059 zł., w której to kwocie mieści się też honoraryum p. Horoszkiewicza w kwocie 2.700 zł.

Na podstawie powyższego obliczenia i w myśl wniosków, odnoszących się do rozmieszczenia poszczególnych ubikacyi a przedstawionych przez komitet budowy, polecił Wydział krajowy architekcie p. Janowskiemu opracowanie ogólnego kosztorysu budowy domu administracyjnego.

Stosując się do tego polecenia, przedłożył p. Janowski pod dniem 29. listopada 1895. kosztorys budowy domu administracyjnego, obliczony na ogólną kwotę 136.298 zł.

Nadto w trakcie budowy przybyły jeszcze roboty i wydatki konieczne a kosztorysem powyższym nieprzewidziane a mianowicie:

a) roboty około pogłębienia studni (których zarządzenie w osobnym ustępie usprawiedliwiamy) a wymagające kosztu dodatkowego w kwocie	7.126 zł. — ct.
b) założenie rur wodociągowych, łączących wieżę wodną z budynkami obu klinik kosztem	900 „ — „
c) urządzenie wodociągów w domu administracyjnym, umywalni, zlewów w kosztorysie tylko częściowo pokrytych, wymagające ponad kosztorys wydatku w kwocie . .	833 „ — „
(razem poz. *a*), *b*), *c*) S. 8.859 zł. jak Rubr. XI. p. h.)	
d) koszta budowy domku na piłę cyrkularną i jej zakupienie	700 „ — „
e) zakupno niezbędnych sprzętów dla urządzenia domu administracyjnego, które według najściślejszych obliczeń ko-	

sztować będą . . . . 1.534 „ — „
wreszcie

f) instalacya oświetlenia naftowego (t. j. zakupno lamp) . 193 „ 60 „

Ogółem tedy koszt budowy domu administracyjnego ze wszystkiemi urządzeniami wyniesie kwotę . . 147.584 „ 60 „

Rozmieszczenie poszczególnych ubikacyi domu administracyjnego, zbudowanego według powyższego kosztorysu przedstawia się jak następuje:

Budynek kuchenny mieści w parterze: kuchnię urządzoną na wyżywienie 1.200 osób i magazyny; na poddaszu: szwalnię, sypialnię praczek i kucharek, mieszkanie maszynisty i starszej szwaczki; w suterenach: piekarnię, podręczne magazyny na mięso, pieczywo, mąkę i podręczne piwnice.

Budynek pralni mieści: pralnię, brudownię, maglarnię, suszarnię, łaźnię i łazienki.

Budynki powyższe łączy kotłownia i hala maszyn ze studnią i wieżą wodną.

Przy układaniu projektu rozmieszczenia kierował się Wydział krajowy wskazówkami zawartemi w sprawozdaniu komisyi budżetowej, tudzież względami na udogodnienie i uproszczenie obsługi maszyn i spożytkowanie ich z jak największą korzyścią. Korzyści te i zaoszczędzenia będą w przyszłości bardzo doniosłe, szczególnie w pozycyach na pranie bielizny i pieczywo, które przyrządzane będzie we własnej piekarni. Obniżą się też i koszta szycia bielizny.

Studnia. W kosztorysie budowy domu administracyjnego przewidziano wydatek na urządzenie studni w kwocie 2.000 zł. O ile jednak trudnem było obliczenie kosztów budowy klinik i domu gospodarczego, oparte na preliminarzach przybliżonych, o tyle bardziej oddaloną od rzeczywistości okazała się podstawa takiego obrachowania kosztów budowy studni, której istnienie i wydatność jest kwestyą pierwszorzędną.

Wielokrotne przeprowadzane badania i obliczenia ilości wody, potrzebnej dla zakładów klinicznych i do poruszania machin ustaliły tę potrzebę na 90 m. kub. na dobę. Gdy po wykopaniu studni do 13. metra w głąb przez przedsiębiorcę budowy domu administracyjnego okazało się: iż studnia przy takiej głębokości ani trzeciej części potrzeby nie zaspokoi — zarządził Wydział krajowy na wniosek komitetu budowy wiercenie świdrowe aż do głębokości 60 metrów, licząc od powierzchni terenu i przy 9 calowej objętości otworu świdrowego.

Badania stanu wody po wywierceniu otworu wykazały wprawdzie nieco zwiększony przypływ, który atoli nie zapewniał jeszcze połowy wymaganej ilości.

Po przedstawieniu osiągniętych rezultatów wiercenia komitetowi budowy, do którego Wydział krajowy zaprosił jako rzeczoznawców zawodowych hydrotechników, uchwalił Komitet budowy zalecić dalsze kopanie studni (w średnicy 3m 20) ewentualnie aż do dna otworu świdrowego.

Idąc za tym wnioskiem zawarł Wydział krajowy umowę z p. Franciszkiem Stupnickim, który podjął się dalszego kopania studni aż do wskazanej głębokości pod następującymi warunkami.

1) Za dostarczenie i ustawienie lokomobili i pompy ryczałt jednorazowy . . . . 1.630 zł.
2) za ruch i obsługę maszyny dziennie . . . . 11 „
3) za pierwsze 10 m. b. w średnicy 3·20 po . . . 3 „
4) za każdy następny m. b w średnicy 2·60 . . . 4 „

Przedsiębiorca p. Stupnicki wykopał już pierwszych 10 metrów, a w ciągu robót skonstatowano zwiększający się przypływ wody, tak iż lokomobila i pompa musiały być dzień i noc w ruchu przy wyczerpywaniu wody, celem umożliwienia roboty kopania.

Ponieważ Wydział krajowy zastrzegł, że przed rozpoczęciem dalszego pogłębiania w średnicy 2·60 zarządzi próby wydatności studni, ewentualnie zdecyduje, czy kopanie być ma dalej prowadzonem, przeto polecono kierownikowi budowy zarządzenie oczyszczenia zamulonego przez kopanie otworu świdrowego, poczem próby przedsięwzięte zostaną.

Według kosztorysu p. Janowskiego obliczonego na wykopanie studni aż do głębokości maksymalnej t. j. do dna otworu świdrowego kosztować będzie 6.404 zł. 52 ct.

koszt murowania	1.356 „ 52 „
koszt głębszego osadzenia pompy	500 „ — „
Ogółem . . .	8.261 zł. 04 ct.

Wydział krajowy pozwala sobie jednak zaznaczyć, że dziś nie można uważać sprawy powyższej, jako ostatecznie załatwioną i kredyta w podanej wysokości jako zamknięte.

Od wyniku bowiem prób obecnie dokonać się mających, zależeć będzie dalsze pogłębianie studni lub zaprzestanie onego. Gdyby ponowne pogłębianie studni nie dostarczyło potrzebnej ilości wody, nie pozostaje nic innego jak porozumienie z gminą lwowską, celem sprowadzenia wody ze zródlisk miejskich.

Kwestya pozyskania wody ze źródlisk miejskich była już przedmiotem narad komitetu budowy, jest ona dziś jeszcze otwartą, a konkretne wnioski i dalsze zarządzenia w tym kierunku zależne będą od rezultatów prób wydatności studni w domu administracyjnym, tudzież badań, o ile studnie przy szpitalu głównym, w kraj. zakładzie położnic i przy pawilonie dla zakaźnych w powyższym celu zużytkować będzie można.

Ogrodzenia żelazne, parkan i portyerówka, niwelacya i założenie ogrodów i dróg.

Do szeregu robót nie objętych kosztorysem, przedłożonym w kwietniu 1895 przez architektę p. Janowskiego, należą też ogrodzenia zabudowań klinik i portyerówka, tudzież niwelacya założenie ogrodów i dróg dojazdowych. Budynek portyerówki stanie przy ulicy piekarskiej naprzeciw zakładów medycznych rządowych, będzie najbliższą komunikacyą pomiędzy tymi a klinikami, przeto jego fasada powinna harmonizować z całym kompleksem zabudowań. Koszt budowy portyerówki po zmodyfikowaniu kosztorysu przez komitet budowy, wynosi kwotę 2.500 zł.

Te same względy wpłynęły też na zaprojektowanie odpowiedniego i do rozmiarów budynków zastosowanego ogrodzenia od ulicy Pijarskiej i baraków wojskowych.

Według projektu i kosztorysu opartego na przedłożonych ofertach kosztować będzie osztachetowanie żelazne powyższych zabudowań od ulicy pijarskiej wykonane na podmurowaniu, tudzież oparkanienie od strony baraków wojskowych ogółem kwotę 7.936 zł.

Przychylając się zaś do przedstawienia Dyrektora szpitala Wydział krajowy uchwałą z dnia 1go Września b. r. do L. 54.543 polecił wstawić do preliminarza budżetu na r. 1897 kw. 3.700 zł. na budowę dróg dojazdowych w obejściu klinik i domu administracyjnego tudzież na niwelacyą placów i założenie ogrodów. Konieczność zarządzenia tych robót wynika z natury rzeczy, a założenie ogrodów obok względów estetycznych ma i cele pożyteczne, zapewni bowiem zakładom klinicznym dopływ świeżego powietrza, a w przyszłości dostarczy też dla kuchni szpitala pewnej części jarzyn, których kupować nie będzie potrzeba.

Na koniec aby dać pogląd na całość potrzeb zakładów klinicznych, i podjętych w tym kierunku zarządzeń Wydział krajowy ma zaszczyt podać do wiadomości Wys. Sejmu iż odezwą z dnia 4. Sierpnia b. r. do l. 49.141, tu w odpisie dołączoną, przedstawił c. k. Namiestnictwu sprawę ewentualnego oświetlenia elektrycznego klinik, gorąco żądanego przez reprezentantów Rządu w komitecie budowy. Na zapytanie zaś c. k. Namiestnictwa w sprawie kosztów utrzymania chorych klinicznych Wydział krajowy w odezwie z d. 24go października b. r. l. 65.241 oświadczył iż zgodziłby się ewentualnie na proponowane przez c, k. Ministerstwo wyznań i oświaty, ujęcie w formę ryczałtu dopłatę z c. k. Skarbu Państwa nadwyżki tych kosztów. Zarazem atoli zastrzegł sobie Wydział krajowy prawo regresu do c. k. Skarbu Państwa na wypadek gdyby na podstawie prowadzonych oddzielnie rachunków utrzymania chorych klinicznych cyfra owego ryczałtu oznaczonego na 33 ct. dziennie okazała się za niską. Odezwę w tej sprawie dołączamy w odpisie.

Przystępując do cyfrowego zestawienia kosztów budowy klinik i domu administracyjnego, tudzież wyszczególnienia rozkładu kredytów potrzebnych na ostateczne dokończenie budowy i urządzeń, Wydział kraj. zaznacza jeszcze, iż opierając się na wynikach rozpraw ofertowych na pojedyncze dostawy, które uprawniają do spodziewania się pewnych oszczędności w kosztach budowy obu klinik, zredukował kosztorys budowy tych klinik o sumę 6.903 złr.

Po odliczeniu tej kwoty wyniosą tedy koszta budowy klinik medycznej i hirurgicznej ogółem	247.944 zł.
a gdy Wysoki Sejm na cel powyższy uchwalił kredyt .	233.600 „
potrzebne dodatkowe pokrycie wynosi	14.344 „
a to: *a*) na budowę	10.918 „
b) na koszta adaptacyi suteren kliniki medycznej dla pomieszczenia apteki	3.426 „
razem j. w.	14.344 zł.
Przeistoczenie lokalności w głównym gmachu szpitala na klinikę oczną i weneryczno skórną kosztować będzie .	10.000 zł.
Wysoki Sejm uchwalił na ten cel	5.500 „
okazuje się potrzeba kredytu dodatkowego . . .	4.500 „
Wewnętrzne urządzenia kliniki medycznej, chirurgicznej, ocznej i weneryczno skórnej wraz z instalacyą oświetlenia naftowego kosztować będą	24.420 „
Po odliczeniu uchwalonego przez Wys. Sejm kredytu .	20.000 „
pozostaje do pokrycia	4.420 „

Budowa domu administracyjnego kosztować będzie według kosztorysu z dnia 30. listopada 1895 i po uwzględnieniu robót w niniejszem sprawozdaniu usprawiedliwionych ogółem	148.003 zł.
W cyfrze tej mieści się:	
a) koszt samej budowy domu i działu machin . . .	134.998 „
b) studnia (zamieszczono w R. XI. p. 79b.) . . .	7.126 „
c) sprzęty do wewnętrznego urządzenia (R. VII. p. 60) . .	1.534 „
d) narzędzia ślusarskie i pompa o większych rozmiarach (R. XI. p. 79 f.)	1.300 „
e) wodociągi (R. XI. p. 79 b.) . . . . , . .	900 „
f) zlewy i umywalnie i t. p. (R. XI. p. 79 b.) . . .	833 „
g) piła cyrkularna z domkiem (R. XI. p. 79 g.) . . .	700 „
h) instalacya oświetlenia naftą domu i podwórzy (R. VII. p. 60)	612 „
Razem j. w.	148.003 zł.
Wysoki Sejm uchwalił na budowę domu administracyjnego i urządzenie działu machin	90.000 „
okazuje się potrzeba kredytu dodatkowego w kwocie .	58.003 zł.
Wreszcie wymieniamy tu wydatki nadkosztorysowe:	
1) na urządzenie wind ulepszonych	1.100 „
2) na niwelacyę placów, urządzenie dróg dojazdowych i założenie ogrodów	3.700 „
3) na budowę portyerówki	2.500 „
4) na osztachetowanie i oparkanienie zabudowań klinik i domu administracyjnego	7.936 „
Ogółem	15.236 zł.

Na podstawie szczegółów zawartych w niniejszem sprawozdaniu, tudzież powyższego zestawienia Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

II. Sejm zatwierdza wstawienie do rubr. VII. i XI. preliminarza budżetu kraj. szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1897 następujących kredytów nadzwyczajnych.

W Rubr. VII. (Koszta gospodarcze) poz. 60, na zakupno sprzętów dla klinik i domu administracyjnego, oraz oświetlenie podwórzy	1.306 zł.
poz. 62: urządzenie dróg dojazdowych, niwelacya i założenie ogrodów .	3.700 „
„ 64: bielizna, pościel i odzież dla klinik	5.260 „
Razem powyższe pozycye . . .	10.266 zł.

W Rubr. XI. (Utrzymanie budynków) poz. 792 *b)* na dokończenie budowy klinik medycznej i chirurgicznej . . . . 10.918 zł.

c) adaptacya suteren kliniki medycznej na aptekę	3.426	„
d) „ lokalności na klinikę oczną i weneryczno-skórną . .	4.500	„
e) na dokończenie budowy domu administracyjnego . . .	29.339	„
f) na urządzenia mechaniczne w domu administracyjnym . .	18.059	„
g) na piłę cyrkularną z domkiem.	700	„
h) studnia i wodociągi	8.859	„
i) budowa portyerówki, osztachetowanie i oparkanienie . . .	10.436	„
Razem powyższe pozycye . . .	86.237	zł.

Ogółem na wydatki nadzwyczajne, zamieszczone w Rubr. VII. i XI. kwotę . . . . 96.503 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Gal. i Lod. z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 17. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Franc. Hoszard m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Drukiem Pillera i Spółki.

Alegat 1. do LW. 59.181/96.

Odpis odezwy

c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 23. Stycznia 1895 roku l. 4.632 wystosowanej do Wydziału krajowego.

Powołując się na szacowne odezwy z dnia 6. listopada 1894 roku l. 59.722 i z dnia 3. stycznia 1895 roku l. 375, mam zaszczyt zawiadomić Świetny wydział, że Wysokie Ministerstwo Wyznań i Oświecenia reskryptem z 7. b. m. do l. 29.138, zatwierdziło z poszczególnionemi poniżej zmianami, szkice na budowę dwóch pawilonów w celu umieszczenia kliniki wewnętrznej i chirurgicznej dla Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

Przesyłając Świetnemu Wydziałowi zatwierdzone szkice mam zaszczyt oznajmić w myśl wskazówek powołanego reskryptu ministeryalnego co następuje:

Szkice te zastosowane są w ogóle do programu budowy i warunków zawartej w tej mierze umowy z dnia 9. sierpnia 1892 roku tudzież do uchwał ankiety odbytej w c. k. Namiestnictwie w dniu 25. października 1894 roku i odpowiadają, tak pod względem rozkładu jako też i rozmiaru najważniejszych lokalności, tudzież pod względem całości założenia wymogom klinicznym, wykazują jednak niektóre usterki, których usunięcie nie natrafi na przeszkody techniczne, a przyczyni się znacznie do ulepszenia budowy.

W szczególności zaprojektowane przy obu klinikach urządzenie bocznych schodów kręconych jest nie praktycznem i niedogodnem, gdyż właśnie schody te przeznaczone dla użytku domowego i wewnętrznego muszą być wygodne i obszerne, skoro mają nietylko ułatwiać komunikacyę służbie klinicznej, lecz także służyć do przenoszenia łóżek, pościeli i t. p.

Przed wychodkami nie ma w projektach przedsionków, przedsionki takie są jednak bardzo pożądane w zakładach, w których zależy wiele na utrzymaniu świeżego powietrza w korytarzach, gdyż oddzielają one skutecznie korytarze od wychodków.

Możliwość założenia wygodniejszych schodów i urządzenia przedsionków przed wychodkami w pawilonie kliniki chorób wewnętrznych uwidacznia klapa przyklejona na odnośnym szkicu, przyczem się dodaje, że możnaby bez najmniejszej zresztą zmiany w zakładzie wysunąć oba skrzydła boczne na front w ten sposób, jak to ma miejsce na szkicu kliniki chirurgicznej. Ugrupowanie zaś schodów bocznych i urządzenie wychodków w pawilonie kliniki chirurgicznej zaleca się jedynie w tej formie, jak to jest zaprojektowane na klapie nalepionej na szkicu tejże kliniki, a to ze względu na proponowaną ewentualnie dobudowę drugiej sali operacyjnej.

Mieszkania dla asystentów są w projektowanym szkicu kliniki chorób wewnętrznych za obszerne a natomiast przylegające do nich laboratorya chemiczne i bakteryologiczne za szczupłe, w obec czego wypadałoby te ostatnie rozszerzyć o jedno okno, zajmując odpowiednią przestrzeń z projektowanych mieszkań asystentów. Tak samo należałoby zmniejszyć mieszkanie Igo asystenta wprojektowanym szkicu kliniki chirurgicznej do dwóch okien a natomiast powiększyć przylegającą separatkę na dwuokienną.

Projektowane na szkicu kliniki chorób wewnętrzych, laboratorya dla uczniów tuż przy sali wykładowej, byłyby znacznie dogodniejsze, gdyby je rozszerzono aż do sali wykładowej, a garderobę ograniczono na przestrzeń pozostającą między laboratoryami, jak to uwidoczniono na odnośnym szkicu czarnym atramentem, zwłaszcza iż zupełnie nie szkodzi, jeśli uczniowie do sali wykładowej przechodzić będą przez laboratorya.

Co się tyczy wreszcie umieszczenia łazienek w klinice chorób wewnętrznych, to przyklejona na odnośnym szkicu klapa przedstawia dwie alternatywy, a mianowicie: jedną, według której umieszczono łazienkę przy kuchence w ten sposób, iż otrzymuje od niej światło drugorzędne, drugą zaś według której umieszczona jest łazienka pomiędzy klatką schodową a wychodkami,

Świetny Wydział zechce polecić, aby przy wypracowaniu szczegółowych planów budowy i kosztorysów, uwzględniono także powyżej określone zmiany.

Powołanym powyżej reskryptem oznajmiło zarazem Wysokie c. k. Ministerstwo, że proponowana budowa drugiej sali operacyjnej dla kliniki chirurgicznej względnie zaprojektowana w tym celu dobudowa do lewego skrzydła bocznego pawilonu chirurgicznego nie ma być na razie przeprowadzona, chybaby kraj przecież okazał się skłonnym, pokryć z funduszów krajowych, koszta tej dobudowy obliczone w kwocie co najwyżej 10.000 zł w. a.

Przy tej sposobności mam zaszczyt oznajmić także Świetnemu Wydziałowi, że pierwsza rata w kwocie 50.000 zł. w. a., przypadająca krajowi z tytułu subwencyi w kwocie 150.000 zł. ze Skarbu Państwa z mocy artykuły XIII. umowy z 9. Sierpnia 1892 roku na koszta budowy i urządzenia klinik dla Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu we Lwowie, wstawioną została w preliminarz państwowy na rok 1895. Wypłata powyższej raty będzie jednak mogła nastąpić dopiero po uchwaleniu ustawy skarbowej na rok 1895.

Wobec tego zechce Świetny Wydział odnieść się do c. k. Namiestnictwa o zaasygnowanie przypadającej na rok bieżący raty, skoro tylko wydaną zostanie wspomniana wyżej ustawa.

W końcu wypada mu podnieść tę okoliczność, że skoro Skarb państwa przyczynia się do budowy wzmiankowanych klinik znaczną subwencyą, słusznem by było, aby także reprezentanci Rządu i Uniwersytetu powołani zostali do udziału w ustanowić się mającym komitecie budowy z głosem stanowczym.

Wyrażając to życzenie pozwalam sobie wskazać jako reprezentanta c. k. Namiestnictwa, c. k. Radcę budownictwa Józefa Braunseisa i upraszam o powołanie nadto jednego z profesorów c. k. Uniwersytetu we Lwowie jako reprezentanta Uniwersytetu, po porozumieniu się z Senatem akademickim co do osobistości powołać się mającej.

Zarazem mam zaszczyt upraszać uprzejmie Świetny Wydział o uwiadomienie mnie w swoim czasie o składzie i ukonstytuowaniu się komitetu budowy.

Alegat 2. do LW. 59.181/96.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1895. l. 24.366 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W załatwieniu szacownej odezwy z 3. b. m. l. 20.974, w której świetne c. k. Namiestnictwo uwiadomiło Wydział krajowy o zażądaniu przez c. k. Ministerstwo reskryptem z 28. lutego 1895. l. 888 bliższych wyjaśnień, czy i o ile w granicach przyjętego programu budowy stało się zadość życzeniu prof. Rydygiera, mamy zaszczyt przesłać świetnemu c. k. Namiestnictwu żądany szkic budowy kliniki chirurgicznej, a zarazem dołączyć i szczegółowy projekt tejże, z prośbą o zwrot po zrobionym użytku.

Zarazem powołując się na odezwę naszą z 6. listopada 1894. l. 59.722 mamy zaszczyt oznajmić, że Wydział krajowy wykona budowę klinik ściśle tylko w granicach

warunków umowy zawartej z c. k. administracyą państwa, uważając projektowane przez prof. Rydygiera przybudowanie sali operacyjnej za zbyteczne, a to na podstawie załączonej opinii Dr. Ziembickiego, naszego prymaryusza oddziału chirurgicznego i radcy zdrowia.

Nadmieniamy przytem, że w projekcie budowy kliniki uwzględnione zostały uwagi, poczynione w szacownej odezwie z 23. stycznia 1895. l. 4.632 przez wprowadzenie wskazanych zmian i ulepszeń, tudzież, że jak się okazało, koszta budowy klinik wedle opracowanych projektów przewyższą kredyt uchwalony na ten cel przez Wysoki Sejm.

Wreszcie oznajmiamy uprzejmie, że budowa klinik powyższych rozpoczętą już została, a czyniąc zadość życzeniu objawionemu w szacownej odezwie z 23. stycznia b. r. l. 4.632 podajemy, że do składu komitetu budowy zaprosił Wydział krajowy:

P. p.: Prof. Dr. Adama Czyżewicza;
Dr. Bolesława Głowackiego, dyrektora szpitala i
Dr. Grzegorza Ziembickiego, prymaryusza oddz ału chirurg.
Dr. Wiktora Opolskiego, prymaryusza szpitala;
Prof. Dr. Henryka Kadyego;
Radcę Józefa Braunseisa;
Gustawa Reutta, dyrektora oddziału techn. w Wydziale kraj.;
Teofila Baranowskiego, inżyniera Wydziału kraj.;
Jana Jasińskiego, rządcę szpitala;
Dr. J. Stellę-Sawickiego, radcę Wydziału krajowego;
J. K. Janowskiego, architektę, jako wykonawcę projektów budowy;
Augusta Bogochwalskiego, jako inspicienta budowy.

Przewodnictwo w komitecie powierzył Wydział krajowy Dr. Franciszkowi Hoszardowi, członkowi Wydziału krajowego, czynności sekretarza zaś p. Władysławowi Słomkowskiemu, wicesekretarzowi Wydziału krajowego.

D, j. w.

Alegat 3. do LW. 59.181|96.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 1. lipca 1896. roku l. 40.341 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W załatwienin szacownej odezwy z dnia 8 czerwca br. l. 48.882 Wydział krajowy ma zaszczyt przesłać niniejszem Świetnemu c. k. Namiestnictwu wykazy obejmujące szczegóły wewnętrznych urządzeń według systemu szpitalnego wszystkich pięciu klinik, a to; medycznej, chirurgicznej, syfilityczno-skórnej, chorób ocznych, tudzież kliniki położniczej w otwartym już krajowym zakładzie położniczo-ginekologicznym.

Stownie do brzmienia art IV. umowy z c. k. Administracyą Państwa zawartej, Wydział krajowy obowiązanym jest do dostarczenia dla powyższych pięciu klinik wewnętrznych urządzeń, takich jakie bywają używane w szpitalu, kosztem nie przewyższającym ogólnej sumy . . . . 20 000 zł. — ct.

Jak to świetne c. k. Namiestnictwo z dołączonych wykazów powziąć raczy, wyniesie koszt proponowanego urządzenia szpitalnego czterech tylko klinik (z wyjątkiem położniczej) kwotę . . 23.971 „ 50 „
czyli przewyższa granicę umową zakreśloną o . . . 3.971 „ 50 „

Przy urządzeniu zaś otwartego w roku zeszłym zakładu położniczo ginekologicznego, poniósł fundusz krajowy skutkiem wyższych wymagań c. k. profesora szkoły położnych, i ze względu na przyszłe cele kliniczne, którym zakład ten służyć ma, wydatki przewyższające znacznie koszta zwykłego urządzenia szpitalnego jak to załączony wykaz porównawczy udowadnia o cyfrę 6.555 zł. 42 ct.

W programach urządzenia klinik nie zostały zamieszczone koszta urządzenia sal operacyjnych tudzież wykładowych w zakładzie położniczym laboratoryów, pracowni, kancelaryi profesorów i mieszkania asystentów (z wyjątkiem kancelaryi profesora i mieszkania asystenta w zakładzie położniczym, które zostały już urządzone). Urządzenia powyższe bowiem z natury swej nie wchodzą w ramy zwykłych szpitalnych, a wydatek na ten cel przypada w całości na Skarb Państwa, co też ze strony delegatów Świetnego c. k. Namiestnictwa w komitecie budowy przyznanem zostało.

Wedle połączonego zestawienia kosztów (w al. D.) urządzenia sal operacyjnych z przyległymi gabinetami w samej tylko klinice ginekologiczno - położniczej kosztować będzie około 5.416 zł.

W wykazanych powyżej wydatkach przekraczających kwotę unormowaną Art. IV. umowy, objętym jest, jak to już osobną odezwę Świetnemu c. k. Namiestnictwu przesłaliśmy, również zwrot przypadający funduszowi krajowemu z c. k. Skarbu Państwa, z tytułu kosztów urządzenia w krajowym zakładzie położniczym:

1. kancelaryi profesora wynoszących kwotę	193 zł.	— ct
2. mieszkania asystenta	187 „	— „
3. pokojów inspekcyjnych dla uczennic c. k. szkoły położnic . .	210 „	— „
Razem . .	590 zł.	— ct

Nie możemy również pominąć tu uwagi, że koszta wewnętrznego urządzenia apteki, ze względu na potrzeby klinik będą znacznie wyższe, aniżeliby to miało miejsce w wypadku, gdyby apteka ta tylko wyłącznie celom sanitarnym służyć miała.

Dokładnej cyfry w tym względzie dziś podać jeszcze nie możemy, nie omieszkamy jednak zakomunikomać onej Świetnemu c. k. Namiestnictwu po ostatecznej koladacyi robót. Obecnie zaś Wydział krajowy ma zaszczyt uprosić Świetne c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u c. k. Ministerstwa zwrotu wyszczególnionych powyżej wydatków poniesionych przy urządzaniu krajowego zakładu położnic, względnie nadwyżki onych, spowodowanej zadość uczynieniem wymogom przekraczającym granice urządzeń szpitalnych, tudzież wydatków poniesionych na urządzenie kancelaryi, pomieszkań i pokojów inspekcyjnych.

Powołując się zaś na ustęp 2. Art. IV. umowy, upraszamy Świetne c. k. Namiestnictwo o porozumienie się z Wydziałem krajowym w czasie możliwie krótszym, gdyby c. Rząd ze względu na wymogi i cele nauki klinicznej domagał się wprowadzenia kosztem c. k. Skarbu Państwa jakichkolwiek zmian lub ulepszeń w proponowanych urządzeniach klinik, ewentualnie poczynienia stosownych kroków do uzyskania na ten cel kredytów odpowiedniej wysokości, ażeby takowy łącznie z kwotą 20.000 zł. przypadającej z funduszu krajowego okazał się wystarczającym na pokrycie kosztów urządzenia powyższych klinik.

Wreszcie dodajmy uprzejmie, że kwestya oświetlenia elektrycznego budynków klinicznych, jest już w toku, i skoro przedłożone nam oferty dwóch firm a to, Siemensa i Halske i Eyger & Comp. szczegółowo zbadane zostaną, nie omieszkamy zakomunikować Świetnemu c. k. Namiestnictwu zestawionych wyników, dla wspólnego zadecydowania co do systemu oświetlenia jak obranym być ma, co również zależnem będzie od ewentualnego udziału c. k. Skarbu Państwa w nadwyżce kosztów oświetlenia elektrycznego, jaka się okaże z porównania tychże z kosztami zwykłego oświetlenia praktykowanego w szpitalu.

O zwrot załączników i planów uprzejmie prosimy.

Alegat 4. do LW. 59.181/96.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 13. października 1896 r. za l 61.853 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szacowną odezwę z dnia 30. września b. r. l. 77.449 i powołując się na naszą odezwę z 1. lipca b. r. l. 40.341 Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć przedewszystkiem, że opierając się na brzmieniu umowy, zawartej z c. k. administracyą państwa co do budowy i urządzenia klinik dla c. k, fakultetu medycznego we Lwowie, która to umowa w art. IV. wyraźnie postanawia, że kosztem funduszu krajowego dostarczonem być ma wewnętrzne urządzenie dla wszystkich pięciu klinik tylko takie, jakie jest używane w szpitalu krajowym i nieprzekraczającą sumy ogólnej 20.000 zł., nie mógłby zgodzić się na inny, względnie droższy system tego urządzenia kosztem własnym, któryby przekraczał powyższą sumę, zwłaszcza gdy jak to z przedłożonego świetnemu c. k. Namiestnictwu programu szpitalnego urządzenia tylko czterech klinik wynika, koszt onego wyniesie blisko 24.000 zł.

Ewentualność zwiększenie kosztów wewnętrznych urządzeń klinik, przechodzących ramy zwykłych urządzeń szpitalnych, przewidzianą już została w toku rokowań z administracyą państwa o zawarcie umowy, a zastrzeżenie odnośne: iż w razie żądania zmian i ulepszeń w urządzeniach przekraczających ogólną kwotę 20.000 zł. c. k. Skarb państwa pokryje wynikłą ztąd nadwyżkę kosztów, zamieszczonem już zostało w projekcie deklaracyi, ułożonym i zakumunikowanym Wydziałowi krajowemu przez świetne c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 23. sierpnia 1891. l. 8.500.

Nie ulega wątpliwosci, że proponowane przez pp. profesorów fakultetu krakowskiego urządzenia klink tutejszych byłyby lepsze i wytworniejsze aniżeli te, które posiada szpital powszechny, Wydział krajowy atoli mając na oku główny cel i żądanie klinik, tudzież licząc się z potrzebami i warunkami, w jakich mieszkańcy naszego kraju żyją i zasobami materyalnemi tego kraju pozostawić musi na uboczu kwestyę komfortu w urządzeniach szpitala i dokładać usilnych starań do pokrywania wydatków tymi funduszami, jakich Wysoki Sejm udziela.

Posługiwanie się wzorami urządzeń, istniejących w krajach pod każdym względem zamożniejszych mogłoby zaprowadzić zbyt daleko, a przedewszystkiem przechodziłoby siły finansowe kraju, który w wydatkach na budowy dla fakultetu medycznego poniósł już o wiele większe ofiary, niż to pierwotnie przy odnośnych układach z administracyą państwa było obliczonem i na podstawie których to obliczeń opierała się też wysokość subwencyi z c. k. Skarbu panstwa na cele tej budowy udzielonej.

Przechodząe do zapatrywań pp. profesorów, mogących uzasadnić żądania wykwintniejszych urządzeń w klinikach: medycznej i chirurgicznej, takiemiż urządzeniami w krajowym zakładzie położnic i w oddziale chirurgicznym w Krakowie, zwracamy uprzejmie uwagę świetnego c. k. Namiestnictwa, iż na wewnętrzne urządzenie krajowego zakładu położnic uchwalił Wysoki Sejm osobny kredyt, o ile zaś urządzenia te jako kliniczne przekroczyły skutkiem domagania się c. k. profesora ramy zwykłego urządzenia szpitalnego, Wydział krajowy opierając się na postanowieniach umowy, przedstawił świetnemu c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 1. lipca b. r. do l. 40.341 prośbę o wyjednanie zwrotu z c. k. Skarbu państwa nadwyżki kosztów ztąd wynikłych, a obliczonych na kwotę 6.555 zł. 40 ct. Tak samo i urządzenie oddziału chirurgicznego w szpitalu św. Łazarza jako dokonane na podstawie osobnego kredytu, udzielonego przez Wysoki Sejm uważać należy jako wyjątkowe, reszta oddziałów bowiem w tym szpitalu ma takie same urządzenia, jakie istnieją w szpitalu lwowskim.

Według dołączonego obliczenia, opartego na szczegółach sprawozdań, zawartych przy powyższej szacownej odezwie, wynosić będzie koszt wprowadzenia ulepszonych urządzeń wewnętrznych w klinikach: medycznej i chirurgicznej żądanych przez pp. profesorów a przekraczających ramy zwykłych urządzeń szpitalnych ogółem kwotę 6.321 zł. 40 ct., a nadto na sprawienie stor do okien w laboratoryach, kancelaryach. ambulatoryum (w obu klinikach 60 okien). licząc po 4 zł. 50 ct. na okno = 270 zł., zaś do dwóch sal wykładowych story do 18 dużych okien po 7 zł. 50 ct, = 135 zł., ogółem nadwyżka wydatku 6.726 zł. 40 ct.

Przedkładając powyższe obliczenia Wydział krajowy ma zaszczyt oświadczyć, iż skłonnym byłby do wprowadzenia żądanych przez pp. c. k. profesorów ulepszeń w urządzeniach klinik: medycznej i chirurgicznej, jeśli nadwyżka kosztów ztąd wynikła funduszowi krajowemu z c. k. Skarbu państwa zwróconą zostanie, ewentualnie gotów jest Wydział krajowy wypłacić c. k. Skarbowi państwa kwotę 20.000 zł., gdyby sprawienie wewnętrznych urządzeń dla wszystkich czterech klinik, t. j. medycznej, chirurgicznej, chorób skórnych i wenerycznych, tudzież kliniki okulistycznej, według życzeń c. k. profesorów przez c. k. administracyę państwa podjętem zostało.

Wreszcie z uwagi na okoliczność, że według postanowień umowy z c. k. administracyą państwa zawartej, koszta wewnętrznego urządzenia wszystkich pięciu klinik nie mogą przekraczać sumy 20.000 zł., a nadwyżka onych przy urządzeniu klinik:
medycznej i chirurgicznej kwotę jak wyżej . . . . 6.726 zł. 40 ct
zaś przy klinice położniczej kwotę . . . . . 6.555 „ 42 „
wynosi. Wydział krajowy zniewolonym jest już obecnie zastrzedz, iż gdyby c. k. administracya państwa nie życzyła sobie urządzeń tych dokonać przez swoje organa, w takim razie domagać się będzie oprócz zwrotu nadwyżek kosztów wyżej wymienionych, także zapewnienie pokrycia z c. k. Skarbu państwa zwiększonych ewentualnie kosztów wewnętrznych urządzeń klinik: chorób skórnych i wenerycznych, tudzież kliniki okulistycznej, gdyby jakiekolwiekbądź zmiany lub ulepszenia także w tych klinikach wprowadzone być miały.

Ze względu na bardzo krótki okres czasu, dzielący nas od terminu oddania klinik na użytek c. k. fakultetu medycznego, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać świetne c. k. Namiestnictwo o możliwie spieszną odpowiedź, na którą z przedstawionych powyżej alternatyw c. k. administracya państwa się zgadza, wykonanie bowiem urządzeń wewnętrznych wymagać będzie co najmniej 3 4 miesiące czasu od chwili ich zamówienia u przedsiębiorców.

Alegat 5. do LW. 59 181/96.

Odpis.

Protokół

posiedzeń komisyi rzeczoznawców w sprawie budowy domu administracyjnego i wewnętrznych urządzeń.

Obecni.

Przewodniczący JW. Dr. Franciszek Hoszard, JW. Dr. Adam Czyżewicz, Wny Dr. Bolesław Głowacki, Wny Józef Braunseis, Wny Dr. Henryk Kadyi, Wny Gustaw

Reutt, Wny Teofil Baranowski, Wny Horoszkiewicz, Wny J. Jasiński, Wny A. Bogochwalski, Wny I. K. Janowski. Sekretarz Wł. Słomkowski.

Architekt Janowski odczytuje przedstawienie swoje w sprawie powyższej budowy (do LW. 29.562/95). Komisya konstatuje, że na postawienie budynku według sytuacyi proponowanej przez p. Bogochwalskiego wspólnie z p. radcą Jasińskim, za mało jest miejsca na danym gruncie.

Profesor Dr. Czyżewicz proponuje, ażeby zalecić architektom opracowanie szkiców na budynek zastosowanych do danego miejsca.

Reutt proponuje oddalenie od klinik 20 metrów, od lodowni 8 metrów.

Architekt Janowski konstatuje, że miejsce do zabudowania wynosi 37 m. długości frontowej 42 metry głębokości.

Na tym gruncie ma stanąć kuchnia z przynależytościami z susznią, piekarnią i maszyny z kotłownią, wreszcie łaźnia parowa.

Według projektu Janowskiego budynek ma mieć suteryny, parter i na jednej części piętro.

Przewodniczący zwraca uwagę, że co do oświetlenia elektrycznego budynku nie ma jeszcze uchwały Sejmu, który nadto z kredytu żądanego przez Wydział krajowy na budowę domu administracyjnego, obniżył znaczną kwotę.

Wobec tego kwestya oświetlenia elektrycznego musi pozostać w zawieszeniu. Komisya uchwala objętość kuchni: (2 wielkie kotły, 6 małych), 2 duże stoły, 1 kuchnia angielska, obieralnia jarzyn, pomywalnia, ubikacya na robienie legumin i ciast, spiżarka podręczna, piecyk do palenia kawy umieścić w ubikacyi do robienia ciast, przed kuchnią ubikacya do wydawania potraw, wychodek, schody na piętro, wysokość kuchni 5 metrów. Na piętrze: 2 magazyny, mieszkanie dla 14 kucharek, 14 praczek, magazyn podręczny, wychodki, (magazyny 85 metrów, skład 24 metry). W suterenach: Piekarnia 6 piece piątrowe, skład na mąkę, skład na pieczywo, 1 pokój. Rozbieralnia: Tusze, parnia. W parterze: Pralnia 9 metrów głęboka, $15^1/_2$ m. długa (3 parowe praczkarnie). Horoszkiewicz proponuje 2 młotowe pralnie, a 1 cylindrowa, 4 duże kotły parowe z których jeden mógły być użyty dla bielizny po kiłowych 1 centryfuga w osobnej ubikacyi między pralnią a szusznią.

Magazyny na brudną.
Desinfektor dla brudnej bielizny z osobnem wejściem.
Wychodki.
Susznia 10 m przestrzeni o 24 komorach (piątrowa) parowa.
Maglarnia, 2 maglarki poruszane maszyną.
Magazyn główny na czystą bielizną o przestrzeni 48 metrów□.
Prasownia i składanie czystej bielizny.
Kotlarnia i maszyny. — (Studnia, Pompa, winda, rezerwoary.

Prof. Kadyi proponuje wypracowauie szkicu na budynek adm. w ten sposób, iżby w ubikacyach znalazło się pomieszczenie na maszyny do oświetlenia elektrycznego.

Arch. Janowski objaśnia że w kosztorysie na kliniki chirurg. i medyczną przewidziano wydatek na oświetlenie elektryczne.

Jasiński, że w razie oświetlenia klinik elektrycznością to wypadłoby i zakład położnic zaopatrzyć oświetleniem elektrycznem; zakład potrzebowałby 90 płomieni.

P. Horoszkiewicz zwraca uwagę, że w razie ustawienia maszyny dla oświetlenia elektrycznego wszystkich budynków, potrzeba by zwiększyć znacznie siłę koni (do 36).

Przewodniczący zwraca uwagę że obecnie można tylko mówić o zarezerwowaniu ubikacyi na maszyny do oświetlenia decydować wypadnie dopiero po sporządzeniu kosztorysów i przekonaniu się że kredyt uchwalony przez Sejm nie będzie przekroczony.

P. Horoszkiewicz proponuje urządzenie wieży wodnej z rezerwoarami na wodę zimną i ciepłą, na co komisya się zgadza. Również zgadza się komisya na urządzenie murów budynku w ten sposób ażeby w danym razie pomieściły maszynę elektryczną.

Na wniosek p. Jasińskiego uchwalono urządzenie 2 mieszkań dla maszynisty i nadzorczyni pralni.

Przewodniczący zapytuje czy nie byłoby dostatecznem wzniesienie tylko jednego budynku zamiast tak jak to p. Janowski proponował, według tego planu bowiem pozostaną rozmaite załamania budynków.

P. Horoszkiewicz zauważa, że w projekcie p. Janowskiego budynek jest zanadto rozłożony na skrzydła, pralnia i centryfuga powinne być nad maszyną parową, urzą-

dzenie łatwego przejścia dla maszynisty, kuchnia nie daleko od kotłów nadto kotłownia i maszyny niżej jak pralnia i kuchnia, i żeby uzyskać odpowiednie spady.

Przewodniczący uprasza pp. Braunseisa, Horoszkiewicza i Bogochwalskiego o sporządzenie szkiców z uwzględnieniem postulatów dziś postawionych i miejsca przeznaczonego na budowę.

Na tem posiedzenie zakończono.

We Lwowie, dnia 9. maja 1895.

Alegat 6. do LW. 59.181|96.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 4. sierpnia 1896 l. 49.141 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Powołując się na naszą odezwę z dnia 1. lipca b. r. l. 40.341, w której przedstawiliśmy sprawę wewnętrznych urządzeń klinik, Wydział krajowy ma zaszczyt zakomunikować niniejszem Świetnemu c. k. Namiestnictwu oferty otrzymane na wprowadzenie oświetlenia elektrycznego w tych klinikach, a w odpisie zestawienie porównawcze, opracowane przez członka komitetu budowy klinik i delegata c. k. Namiestnictwa z uwzględnieniem modyfikacyi w cenach, jakie oferenci później wprowadzili Ponieważ co do kwalifikacyi i rzetelności obu firm konkurujących t. j. Siemens i Halskie i Egyer & Comp. nie ma różnicy, i obie dają gwarancyę należytego wykonania robót, przeto na ostateczną decyzyę co do oddania takowych wpływają tylko niższe ceny, jakie przedstawia oferta Egyer & Comp., której też Wydział krajowy mierza ewentualnie oddać przedsiębiorstwo instalacyi elektrycznego oświetlenia klinik. Z uwagi atoli na okoliczność, że oświetlenie klinik według systemu praktykowanego w szpitalach, do dostarczenia którego na podstawie umowy zawartej z c. k. Administracyą Państwa Wydział krajowy jest obowiązanym, według obliczeń opartych na dotychczasowych kosztach oświetlenia naftą głównego gmachu szpitala tudzież kraj. zakładu położniczego, wypadłoby znacznie t. j. więcej jak o połowę taniej dla funduszu krajowego, aniżeli oświetlenie elektryczne, którego sama instalacya wymagać będzie wydatku w kwocie 24.000 zł., a następnie i zwiększonych kosztów dziennych, Wydział krajowy tak jak to już w odezwie naszej na wstępie powołanej zaznaczyliśmy, uczynić musi ostateczną decyzyę co do systemu oświetlenia zawisłą od udziału c. k. Skarbu Państwa w kosztach oświetlenia elektrycznego. Jak to dołączone obliczenie przedstawia wysokość tego udziału wyraża się w przybliżonej kwocie 11.300 zł. jako subwencyi na koszta instalacyi wynoszące ogółem 24.000 zł. z których na fundusz krajowy przypadnie 12.700 zł. Nadto zaś domagaćbyśmy się musieli stosownie do tego rozkładu kosztów stałego udziału procentowego c. k. Skarbu Państwa w wydatkach na utrzymanie maszynisty, funkcyonowanie i użycie maszyn, przewodów elektrycznych i w ogóle na konserwacyę wszystkich części składowych. Wspólne rozliczenie w tym względzie dokonanem będzie z końcem każdego roku, a część kosztu przypadająca do pokrycia z c. k. Skarbu Państwa c. k. Namiestnictwu wykazaną zostanie. Wstrzymując tedy ostateczną decyzyę co do przyjęcia oferty na oświetlenie elektryczne, względnie wydanie potrzebnych zarządzeń w kierunku wprowadzenia oświe-

tlenia klinik używanego w szpitalu, do jakiego obowiązuje nas umowa, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać o oznajmienie, czy c. k. Namiestnictwo życzy sobie wprowadzenia do klinik oświetlenia elektrycznego, a w danym razie o wyjednanie z c. k. Skarbu Państwa subwencyi w kwocie 11.300 zł. na koszta instalacyi, tudzież stosownego do tej kwoty udziału w kosztach utrzymania i konserwacyi tego systemu oświetlenia, przyczem dodajemy, że w razie niemożności uzyskania powyższej subwencyi Wydział krajowy postanowił urządzić w klinikach oświetlenie naftowe. Ze względu na zbyt krótki okres czasu dzielący nas od terminu oddania klinik zupełnie urządzonych na użytek c. k. fakultetu medycznego, uprasza Wydział krnjowy uprzejmie o możliwie spieszną odpowiedź tak na odezwę niniejszą jakoteż i w sprawie wewnętrznych nrządzeń klinik, przedstawionej odezwą naszą z dnia 1. lipca br. L. 40.341.

D. j. w.

Alegat 7. do LW. 59.181/96.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z dnia 24, października 1896 r, l. 65.241 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W załatwieniu szacownej odezwy z dnia 19. września b. r. l. 54.814 mamy zaszczyt przesłać świetnemu c. k. Namiestnictwu w załączeniu żądany wykaz powierzchni ubikacyi w klinikach: medycznej, chirurgicznej, weneryczno-skórnej i okulistycznej.

Co się zaś tyczy sposobu obliczenia i wysokości wynagrodzenia, jakie c. k. Skarb państwa miałby uiszczać funduszowi krajowemu za utrzymanie chorych klinicznych, Wydział krajowy odwołuje się do oświadczenia, złożonego w tym względzie w odezwie z dnia 15. września 1891. l. 40.278, które znalazło wyraz w art. X. umowy z c. k. Administracyą państwa zawartej, normującej coroczne pokrywanie nadwyżki tych kosztów ze Skarbu państwa. Zdaniem naszem bowiem ustalenie pewnej mniej więcej dokładnej cyfry, poprzedzić winno prowadzenie przynajmniej przez lat trzy osobnych rachunków klinicznych i oddziałowych, z których po upływie tego okresu i na podstawie osiągniętych wyników i zebranych doświadczeń co do kosztów utrzymania i wydatków sanitarnych, wyprowadzić będzie można pewną stałą cyfrę nadwyżki, względnie ująć takową w formę ryczałtu, w przyszłości przez c. k. Skarb państwa płacić się mającego, zwłaszcza gdy i kwestya systemu oświetlania dotąd jeszcze rozwiązaną nie jest.

Gdyby atoli c. k. Ministerstwo domagało się koniecznie zastosowania już z chwilą otwarcia klinik systemu ryczałtowego w opłacie nadwyżki kostów utrzymania chorych klinicznych na wzór istniejącego w Gracu, Wydział krajowy nie chcąc stawiać ze swej strony jakiejkowiek trudności w tej mierze, zgodziłby się na proponowaną w szacownej odezwie nadwyżkę w kwocie 33 ct. za jeden dzień utrzymania chorego, wszelako zniewolonym jest ze względu na interes funduszu krajowego, zastrzedz sobie późniejsze sprostowanie tej cyfry, gdyby takowa na podstawie wyników rachunkowych okazała się nie wystarczającą, a to ze względu na okres utrzymania chorego i przepisywane lekarstwa i opatrunki. — Nie można bowiem pominąć tej uwagi, że miasto Grac należy do rzędu miast bardzo tanich nie mniej, że stosowanie sposobu leczenia i rodzaj przepisywanych lekarstw i opatrunków na klinikach może bardzo daleko sięgać po zagranice obowiązującej normy szpitalnej.

D. j. w.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki.

L. W. 37.623/96.

Aleg. 54

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy, urządzającej stosunki prawne szpitali powszechnych i publicznych w kraju naszym.

Wysoki Sejmie!

Niniejszem sprawozdaniem przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi po raz trzeci projekt ustawy urządzającej prawne stosunki naszych szpitali powszechnych i publicznych.

Pierwszy raz przedłożył Wydział krajowy tę sprawę Wysokiemu Sejmowi w roku 1893 sprawozdaniem do L. 51.244 celem uregulowania prawnych stosunków szpitali powszechnych i publicznych, co jest nietylko pożądane ale i konieczne zwłaszcza, że obowiązujące ustawy i rozporządzenia przedstawiają pewne niedokładności dające możność mylnego tłumaczenia.

Komisya administracyjna, której to nasze sprawozdanie przydzielone zostało, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi wnioski większości i mniejszości, które jednak nie weszły na porządek dzienny Wysokiej Izby.

W roku 1895 wniósł Wydział krajowy sprawozdaniem do L. 73.518 po raz drugi tę sprawę do laski Marszałkowskiej, a Komisya sanitarna ponownie przedłożyła sprawozdania i większości i mniejszości w ostatnich dniach Sejmu, w skutek czego sprawa nie była załatwioną.

Aby te sprzeczne zapatrywania — o ile się da — pogodzić, a tem samem umożliwić przyjście do skutku ustawy, którą uważa Wydział krajowy za konieczną, — zwołał Wydział krajowy na dzień 20. maja b. r. ankietę (protokół załączamy ·/.) a idąc za zdaniem tam objawionem zmodyfikował niektóre ustępy pierwotnego swego projektu i przedkłada Wysokiej Izbie nieco zmienioną ustawę do konstytucyjnego traktowania. ·/.

Zmiany są następujące:

§. 1. w brzmieniu zeszłorocznego projektu zupełnie opuszczamy, biorąc wzór z ustawy czeskiej z 5. marca 1888 Nr. 19., która nie wymienia, czyimi zakładami są szpitale powszechne i publiczne, ale też nie powiada, że są zakładami samoistnymi, przezco nie zmienia ich teraźniejszego charakteru.

W §. 6. ogranicza projekt przyjmowanie chorych do szpitala względami sanitarno-policyjnymi, a to dlatego, aby choć w części zapobiedz co raz więcej wzmagającemu się przepełnieniu szpitali.

§. 15. wkłada obowiązek ponoszenia kosztów budowy, o ile takowe nie są pokryte funduszami, specyalnie na ten cel przeznaczonymi w połowie w szpitalach przez powiat administrowanych na powiat, a w szpitalach przez gminę administrowanych na gminę. Drugą połowę ma dostarczyć fundusz krajowy, jeżeli Sejm potrzebę budowy uzna. Czy ta połowa ma być z funduszu krajowego daną szpitalowi jako bezzwrotna zapomoga, czy ma być z taksy zwróconą, o tem projekt nie wspomina, pozostawiając rozstrzygnięcie tego pytania każdorazowemu uznaniu Sejmu.

Inne zmiany dążą do jaśniejszego przedstawienia składu zarządu i administracyi.

Z uwagi, że jak najrychlejsze urządzenie stosunków prawnych w naszych szpitalach tylko zbawienny wpływ na stan zdrowotny kraju wywrzeć może, usuwając stanowczo różnorodne a mylne zapatrywania na prawa i obowiązki tak kraju, powiatu i gminy, jak funkcyonaryuszy szpitalnych i szpitala samego; — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 16. czerwca 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard,
Członek Wydziału kraj.

Alegat 1. do L. 37.623/96.

Protokół

z obrad ankiety, w sprawie projektów nowej ustawy urządzającej stosunki szpitali prowincyonalnych w kraju naszym.

Działo się we Lwowie w sali obrad Wydziału krajowego dnia 20. maja 1896.

Obecni:

JW. Dr. Franciszek Hoszard Członek Wydziału krajowego jako przewodniczący.

JW. Dr. Aleksander Dworski, poseł na Sejm krajowy.

JW. Dr. Leon Jakliński, poseł na Sejm krajowy i zastępca Członka Wydziału krajowego.

JW. Dr. Filip Fruchtman, poseł na Sejm krajowy.

JW. Radca Dworu hr. Włodzimierz Łoś, c. k. Radca Namiestnictwa.

JW. Mieczysław Onyszkiewicz, poseł na Sejm krajowy i zastępca Członka Wydziału krajowego.

JW. Jan Trzecieski, poseł na Sejm krajowy.

Wny Dr. Jan Stella Sawicki inspektor szpitali krajowych.

Prowadzący pióro wice-sekretarz Wydziału krajowego Albert Wilczyński.

O godzinie 10. przewodniczący otworzył posiedzenie oświadczając, że zaproszeni do wzięcia udziału w dzisiejszej ankiecie pp. Dr. Tadeusz Skałkowski, Dr. Julian Olpiński i Dr. Henryk Jordan usprawiedliwili swoją nieobecność; zaś wysłane dla Dra Włodzimierza Kozłowskiego do Wiednia zaproszenie, z powodu nieobecności w tem mieście, nie mogło mu być doręczone.

Następnie uznając ważność i nagłość wydania nowej ustawy dia szpitali prowincyonalnych z powodu licznych braków obowiązujących dotychczas przepisach a stąd niejasnego określenia praw i obowiązków gmin zarządzających szpitalami z których n. p. gmina Sambor wprost odmawia udziału swego do budowy nowego szpitala a gmina Biała nie chce się stosować do uchwał Sejmu, — jest za jak najrychlejszem uregulowaniem stosunków szpitali na prowincyi.

Przedstawiwszy tedy w streszczeniu historyę usiłowań Wydziału krajowego w tym kierunku od r. 1893 podejmowanych, tudzież ostateczny ich rezultat podczas ubiegłej sesyi sejmowej, mianowicie stanowisko większości i mniejszości sejmowej komisyi szpitalnej, objaśnił, że wnioski te nie weszły na porządek dzienny obrad sejmowych.

Główna różnica zapatrywań obu komisyi leży w tem, że większość zgodnie z Wydziałem krajowym uważa szpitale prowincyonalne, za zakłady gminne lub powiatowe, chociaż pod względem finansowym za samoistne, zaś mniejszość odmawia szpitalom tego charakteru i pragnie, żeby były faktycznie samoistnymi pod względem zarządu, który to zarząd ma określać oddzielnie ułożony dla każdego statut.

Wprawdzie projekt ustawy w r. 1893 przez Wydział krajowy przedłożony Sejmowi, nazwał szpitale prowincyonalne samoistnymi, to ze względu, iż ówczesna sejmowa komisya szpitalna inaczej tę samoistność pojmowała, — w przedłożeniu swojem z r. 1895 zmienił redakcyę sprawozdania o tyle, że uznał je samoistnymi jednak bez zatracenia charakteru gminnego (str. 7. projektu) i zarząd ich gminom, czy powiatom powierzył.

Otóż na udowodnienie, że szpitale prowincyonalne dotąd są rzeczywiście zakładami gminnymi przytacza:

1. że c. k. Rząd krajowy w Krakowie rozporządzeniem z d. 17. marca 1859 L. 4.889 uznając szpital w Jaśle za publiczny i powszechny, oświadczył, iż mimo to pozostaje on zakładem lokalnym i gminnym.

2. że c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie swej z dnia 30. sierpnia 1866 r. L. 7.697 oddając pod zarząd reprezentacyi krajowej fundusze i zakłady krajowe w punkcie III. przyznało, że szpitale prowincyonalne w Galicyi nie mają cechy zakładów krajowych w myśl statutu krajowego i że Wydziałowi krajowemu przysługuje nad nimi wpływ w moc ustawy gminnej jako na zakłady gminne.

3. Gdy w r. 1869 c. k Rząd nie udzielił sankcyi uchwalonej przez Sejm ustawie o nadzorze nad powszechnymi szpitalami, c. k. Prezydyum Namiestnictwa w odezwie swej z dnia 6. lutego 1869 L. 486pr. oświadczyło Wydziałowi krajowemu, że według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. stycznia 1869 L. 360 szpitale prowincyonalne powszechne, o ile są zarazem szpitalami gminnymi, należą pod względem ich zarządu do zakresu autonomicznego gminy.

4. że Wydział krajowy w sprawozdaniu swem wraz z projektem ustaw o nadzorze nad szpitalami i o ustanowieniu Rad szpitalnych (Alegat 1869 r.) uważał szpitale prowincyonalne, mimo ich charakteru publicznego i powszechnego za zakłady gminne.

5. że gmina m. Białej ma swój oddzielny statut szpitalny wydany jeszcze przed ustawą w r. 1869 o nadzorze nad szpitalami, który przyznaje magistratowi zarząd tym zakładem jako gminnym.

Krajowa zatem ustawa o nadzorze nad szpitalami z r. 1869 (Nr. 8. d. u. kr. 1870) nie zmieniła tego stosunku, bo dotąd większość gmin sprawuje agendy zarządzania szpitalami uważając je za swoje zakłady, sporządza budżety i zamknięcia rachunkowe, ogłasza konkursa na posady lekarzy, wreszcie zawiera układy z Siostrami Miłosierdzia o objęcie gospodarki w szpitalach, a Wydział krajowy jako władza nadzorcza tylko czynności te zatwierdza.

W końcu powołuje się przewodniczący na ustawy szpitalne w innych krajach austryackich, jak w niższej Austryi, Styryi, Czechach i tp. obowiązujące, gdzie tego rodzaju zakłady administrowane są przez gminy, a w Czechach nawet, obowiązane są do ponoszenia kosztów budowy i przebudowy szpitali.

Wobec przeto takiego stanu sprawy prosi ankietę o objawienie swego zdania, który z projektów ustawy, czy komisyi większości czy mniejszości należałoby wziąć za podstawę do przyszłego projektu nowej ustawy szpitalnej.

Członek ankiety Trzecieski zastrzegając się, że to są jego osobiste zapatrywania, wprost kwestyonuje potrzebę wydawania nowej ustawy, albowiem objawioną przez parę gmin opozycyę co do obowiązku zarządzania szpitalem, można w drodze legalnej usunąć, gdy tymczasem nowa ustawa w tych warunkach proponowana narazi fundusz krajowy na nowe wydatki.

W ostateczności sądzi, iż możnaby posunąć się co najwyżej do uzupełnienia przepisów dzisiejszych o nadzorze nad szpitalami.

P. Onyszkiewicz kwestyonuje potrzebę zwołania obecnej ankiety, albowiem Wydział krajowy z góry już uznaje konieczność wydania nowej ustawy, a że przytem ma wyrobione zdanie co do charakteru szpitali prowincyonalnych, zatem opinia moja będzie tu zbyteczną. Zresztą zapatrywanie moje wyraziłem w elaboracie mniejszości komisyi sejmowej, dziś zatem mógłbym je tylko powtórzyć.

Radca Dworu hr. Łoś objawia tu swoje przekonania osobiste bez charakteru urzędowego, że różnica w zapatrywaniach na tę sprawę większości i mniejszości komisyi sejmowej jest tylko pozorna, skoro w jednym i w drugim projekcie postawiono zasadę: że szpitale mają się utrzymywać z własnych funduszów. Właś-

ciwie zatem jest kwestya nazwy szpitali, czy mają być gminne lub powiatowe, czy samoistne. Tak, czy tak, gmina w niczem się nie przyczynia do utrzymywania szpitali ani też nie korzysta z ich oszczędności. Właściwie Wydział krajowy zarządza szpitalem, a gmina prowadzi kasę, nie ma zatem żadnej racyi nazywać go gminnym.

Co do kosztów budowy i większych reparacyi, oba projekty godzą się na to, że ma w każdym wypadku decydować Sejm krajowy. Jestem przeto za zastosowaniem tutaj ustawy czeskiej, która nie określa jakie to mają być szpitale gminne lub powiatowe, lecz nazywa je zakładami publicznymi. Co się zaś tyczy kwestyi kosztów budowy jest zdania, żeby ją zostawić decyzyi Sejmu.

Dr. Fruchtmann zgadza się na zapatrywania radcy hr. Łosia co do nazwy i uważa, iż główną kwestyą w całej tej sprawie jest, kto ma łożyć na budowę nowych szpitali lub ich przebudowę, czego podług niego pod względem zobowiązań gmin w tym kierunku nowa ustawa nie może załatwić. Nie można bowiem zmusić ich do budowy gmachów dla publicznych zakładów. Już w samych nadaniach szpitalom charakteru publicznego, obowiązków tych na gminy nie włożono, co i Wydział krajowy w pierwotnym projekcie swoim do ustawy z r. 1893 okoliczność tę w art. XIII. uwzględnił.

Projekt obecny większości komisyi sejmowej powiada, że w wydatkach na budowę mają brać udział gminy i powiaty i że Wydział krajowy ma w tym celu prowadzić z niemi rokowania, a dopiero potem uchwala Sejm pomoc kraju. Podług mego przekonania, to nie jest ustawa, ale jakiś dziwoląg prawodawczy, nie daje bowiem żadnej podstawy do zmnszenia gminy. Podobne znaczenie ma wyrażenie: „w razie niemożności“ bo kto ma skonstatować tą niemożebność? I chyba Sejm w każdym poszczególnym wypadku musiałby nową uchwalać ustawę, co byłoby dowolnością i nie dawało miary ustaw. Toż samo staćby się mogło przy rokowaniach z powiatami, które również do udziału w kosztach budowy projekt mniejszości komisyi wprowadza.

Właściwie zatem nie widzę tu żadnej różnicy między wnioskami większości i mniejszości komisyi sejmowej, a tem samem nie widzę potrzeby wydawania nowej ustawy dlatego, że jedna czy więcej gmin stawia opór w zarządzaniu szpitalem. Rzecz tę albowiem może orzeczenie Wydziału krajowego usunąć. Zresztą opór ten gmin da się po części usprawiedliwić ścieśnieniem ich atrybucyi przez nowe zarządzenia Wydziału krajowego. Udział burmistrza w komitecie szpitalnym jako przewodniczącego, to jeszcze nie rada miejska właściwa reprezentacya gminy. Co w obecnej sytuacyi uważałbym za właściwe do zrobienia, to uregulowanie drogą ustawy zarządu szpitalem bez wdawania się w określenia jego charakteru, a co się odnosi do kosztów budowy, to pierwotny projekt Wydziału kraj. z r. 1893 rzecz tę najtrafniej rozstrzyga.

Dr. Dworski przyznaje, że głównie rozchodzi się tu o kwestyę budowy szpitali i podziela zdanie Dra Fruchtmanna, że na miasta nie mogą być nakładane żadne ciężary dla zakładów uznane za publiczne. Samo pojęcie samoistności wyklucza już obowiązek udziału gminy na żądanie władz nadzorczych w wydatkach na budowę a to tem bardziej, że stosunek leczonych ubogich gminy w miejscowych szpitach nie wynosi więcej niż 10% ogólnie tam leczonych. Dlatego jest zdania, iż koszta budowy szpitali należy posostawić krajowi, do którego w ogóle należy staranie o pomyślny stan zdrowotny ludności tem więcej, że utrzymywanie w dobrym stanie szpitali prowincyonalnych wpływa na zmniejszenie frekwencyi chorych w szpitalach krajowych, a tem samem zmniejszenie wydatków na ich utrzymanie.

P. Trzecieski nie podziela zapatrywań p. Dworskiego i Fruchtmana co do obowiązków gmin niebrania udziału w kosztach budowy szpitali choćby dlatego. że obowiązki te przyjęły niektóre Rady powiatowe jak w Żywcu, a inne gminy same się do tego poczuwają, uchwalając znaczne na ten cel kwoty. Wszak prawie wszystkie szpitale powstałe z darów i składek ziemiańskich bez udziału miast, więc słuszne jest aby teraz przyczyniały się do ich konserwacyi i budowy nowych. Wszak w Czechach obowiązuje ustawa tego rodzaju, że gminy które przyjęły na siebie zarząd szpitalami mają także obowiązek łożyć w przyszłości na ich przebudowę lub budowę nowych; dlaczegoż u nas ma to wszystko ponosić fundusz krajowy. Jest przeto za tem, aby gminy partycypowały w tego rodzaju wydatkach.

P. Onyszkiewicz podziela zdanie, że kwestya nazwy szpitali gminnymi lub samoistnymi nie jest wielkiej wagi. Tu głównie idzie o koszta ich budowy. Jeżeli udowodnionem będzie, że szpitale są rzeczywiście zakładami gminnymi, to nie potrzeba ustawy, aby obywiązek gminy określać, gdyż zastósować się dadzą tutaj ogólne przepisy ustawy gminnej. Jeżeli nie są gminnymi to będą krajowymi a wtedy słusznem jest, aby z tytułu korzyści jakie specyalnie mają gminy z ich siedziby przyczyniały się do przebudowy ich lub budowy nowych. Na wywody zaś Dra Fruchtmana oświadcza, iż nie będzie to stanowić żadnej trudności, jeżeli Sejm po przeprowadzeniu rokowań gmin z Wydziałem krajowym uchwali wysokość subwencyi na budowę nowego szpitala, albowiem to samo dzieje się obecnie, jak to miało miejsce przy budowie szpitala w Wadowicach i Tarnopolu. Co do administracyi szpitali jest zdania, że określenie jej warunków daleko właściwszem będzie w osobnych dla każdego zakładu statutach odpowiadających warunkom miejscowym, a niżeli w samej ustawie, co ma miejsce i w ustawie czeskiej. Statuty układa Wydział krajowy w porozumieniu się z c. k Namiestnictwem a zatem w razie potrzeby może je zmieniać co nie byłoby tak łatwem do przeprowadzenia, gdyby drogą ustawy krajowej trzeba te zmiany przeprowadzać.

Dr Fruchtman odpiera zarzuty co do mniemanych korzyści jakie mają miasta ze szpitali, gdyż korzyści te ograniczają się na zyskach kilku dostawców wiktuałów i to nie produkowanych w mieście.

Dr. Dworski utrzymuje toż samo i jest zatem, aby szpitale prowincyonalne dla ich własnego interesu zostały ukrajowione. Ostatecznie jednak gdyby chodziło o udział gmin w wydatkach na budowę i przebudowę szpitali, słusznem byłoby, aby ten udział oznaczono w stosunku liczby ubogich chorych pochodzących z gminy a w miejscowym szpitalu leczonych. Z tych zatem powodów, przeciwnym jest postawionym w tej mierze wnioskom większości komisyi sejmowej.

P. Onyszkiewicz uważa niewłaściwym ustęp „o rokowaniach“ z gminami co do ich udziału w kosztach budowy, podobnie jak powiaty, albowiem jest przyjętem, iż ci, którzy w pierwszym rzędzie korzystają z instytucyi do jej utrzymania przyczyniać się powinni.

Radca Dworu hr. Łoś jest zdania, iż obowiązek miast w tym kierunku powinien być w ustawie zaznaczonym, a wysokość jego w każdym poszczególnym wypadku określa Sejm krajowy.

P. Inspektor szpitali Sawicki nadmienia, że gminy same poczuwają się już do tego obowiązku, skoro gmina Tarnów odbierając zarząd szpitala wymówiła sobie, iż z tego tytułu żadnych kosztów ponosić nie będzie, a mimo to później, gdy wypadła potrzeba przebudowy szpitala przyjęła znaczny udział w wydatkach Toż samo miało miejsce w Nowym Sączu.

Członek Wydziału kraj. Dr. Hoszard konstatuje, że dzisiejsza ankieta ma doniosłe znaczenie dla sprawy szpitali, albowiem wiele kwestyi zostało tu wyjaśnionych. Co do kosztów budowy szpitali, to i dawniej Sejm pozwalał dawać pożyczki powiatom z funduszu tak zwanego głodowego, powiaty zaś udzielały je miastom na budowę szpitali jak to miało miejsce w Stryju, gdzie dotąd jeszcze spłaca szpital tę pożyczkę — Sanok już ją spłacił. Odpiera wreszcie zdanie Dra Dworskiego jakoby rozwój szpitali prowincyonalnych wpływał na zmniejszenie się frekwencyi chorych, a zatem i kosztów leczenia w szpitalach krajowych we Lwowie i Krakowie, albowiem tego zmniejszenia, krajowe szpitale wcale nie odczuwają, skoro ilość leczonych ciągle wzrasta.

P. Trzecieski na punkcie statutów wydawać się mających dla każdego osobno szpitala, nie czyniłby zarzutu gdyby statuta te układał i zmieniał Wydział krajowy bez udziału władz rządowych.

P. Onyszkiewicz byłby za udziałem c. k. Rządu w układaniu tych statutów dla uniknienia na przyszłość pewnych kolizyj z tytułu służącego mu prawa nadzoru sanitarnego.

P. Trzecieski zastrzega, aby przy określaniu sposobu zarządu szpitalami wskazaną była osoba za zarząd ten odpowiedzialna, którą nie potrzebaby prosić albo wzywać, ale wprost polecić co ma być wykonane. W końcu podnosi jeszcze niepraktyczność obecnie istniejącego porządku ustanawiania taks w szpitalach przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, na podstawie trzechlet-

nich zamknięć rachunkowych danego szpitala, gdyż rezultaty tam wykazane nie mogą dawać podstawy do potrzeb szpitala w przyszłości. Właściwiej zatem byłoby ustanawiać taksy na podstawie budżetów

P. Hoszard czyni uwagę, iż zwykle budżety szpitale przedkładają w końcu roku na rok następny, zatem nie byłoby czasu przeprowadzić zmiany taksy, wymagającej ogłoszenia jej w dziennikach ustaw krajowych przed rozpoczęciem się roku budżetowego.

W końcu oświadczywszy, iż gdy ankieta niniejsza ma tylko charakter doradczy dla Wydziału krajowego, nie poddaje stawianych wniosków pod głosowanie, a podziękowawszy obecnym za udział w naradach dzisiejszego posiedzenia, uważa przedmiot za wyczerpany.

Na tem protokół zakończono.

Hoszard *w. r.*

Prowadzący protokół
Albert Wilczyński *w. r.*
Wice-sekretarz.

Ustawa

urządzająca prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia . . . . 1897 roku, rozporządzam co następuje:

§. 1. Szpitale uznane dotychczas za zakłady powszechne i publiczne, zatrzymują ten swój prawny charakter i nadal.

§. 2. W przyszłości może być prawny charakter: „powszechności i publiczności", przyznany szpitalowi tylko ustawą krajową. Charakter ten uzyskać może szpital, jeżeli założyciel (powiat, gmina, korporacya lub fundacya) odstąpi, aktem fundacyjnym, na własność szpitalowi budynek wraz z całem urządzeniem wewnętrznem i zabezpieczy całkowite utrzymanie szpitala w pierwszem półroczu, tudzież jeżeli władze autonomiczne uznają potrzebę szpitala we wskazanej miejscowości a c. k. Namiestnictwo orzeknie, że budynek i urządzenie szpitala odpowiadają wymogom sanitarno-policyjnym.

§. 3. Prawo powszechności i publiczności może być szpitalowi odjęte tylko ustawą krajową. Prowizorycznie, aż do wydania ustawy może to uczynić Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 4. Szpitale uznane za publiczne i powszechne mają się utrzymywać samoistnie z własnych dochodów, mianowicie: z dochodów własnego majątku z zapisów, z obowiązań dobrowolnych datków i ze zwrotu kosztów leczenia.

§. 5. Zadanie szpitali powszechnych i publicznych jest: leczyć i pielęgnować chorych przez czas trwania choroby bez względu na ich przynależność i wyznanie.

§. 6. Dokąd warunki hygieny szpitalnej i względy sanitarno-policyjne na to zezwalają, ma być do szpitala powszechnego i publicznego przyjęty każdy chory, u którego lekarz zakładu pod własną odpowiedzialnością potrzebę leczenia w szpitalu stwierdzi.

Nie mogą być przyjęte kaleki i osoby dotknięte chorobą nieuleczalną, jeżeli ich choroba nie przedstawia przemijającego pogorszenia lub powikłania wymagającego leczenia w szpitalu lub objawów bezpośrednio życiu zagrażających.

Podejrzani o chorobę umysłową mogą być chwilowo przyjęci na obserwacyę dla skonstatowania choroby umysłowej.

Do zakładu położnic mają być przyjmowane bezwarunkowo rodzące i ciężarne znajdujące się w nieprawidłowych warunkach ciąży, wymagających opieki lekarskiej nie mniej ciężarne w ostatnich tygodniach przed spodziewanym porodem, w innych zaś szpitalach przyjmowane będą rodzące tylko wówczas, jeżeli dla odbycia połogu innego przytułku nie mają.

Osoby dotknięte ostrą chorobą zakaźną mają być przyjmowane dopóty, dopóki władza do tego powołana nie uzna, że ta choroba przybrała w miejscu cechę epidemii. Chorzy tacy winni być umieszczeni w oddzielnych ubikacyach urządzonych dla odosobnienia chorych.

§. 7. Szpital powszechny i publiczny jest obowiązany dostarczyć przyjętemu do zakładu choremu pomocy i opieki lekarskiej, leków, przy-

rządów, wiktu, bielizny i łóżka z pościelą w lokalu szpitalnym, wreszcie w razie śmierci pogrzebu skromnego.

§. 8. Szpitalowi uznanemu za powszechny i publiczny należy się zwrot kosztów leczenia chorego, bądź od pielęgnowanego bądź od innych osób fizycznych czy moralnych, prawnie do tego zwrotu obowiązanych. Wykazane przez szpital powszechny i publiczny koszta leczenia będą ściągane od obowiązanych w drodze egzekucyi politycznej. — Koszta leczenia ubogich, chorych, przynależnych do królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o ile do ich ponoszenia gmina przynależności, z mocy ustawy z 3. grudnia 1863 r. była obowiązaną, ponosi fundusz krajowy.

§. 9. Koszta leczenia obliczane będą na podstawie taksy leczenia, której wysokość Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem peryodycznie ustanawia. Przy obliczaniu taksy leczenia stosowane będą prawidła, zawarte w rozporządzeniach Ministerstwa spraw wewnętrznych z 10. kwietnia 1857 L. 10.946, o ile to ostatnie nie stoi w sprzeczności z niniejszą ustawą. Postanowienie tego rozporządzenia ministeryalnego, odnoszące się do tworzenia funduszów rezerwowych na nadzwyczajne i nieprzewidziane wydatki pozostaje w mocy obowiązującej.

§. 10. Pod względem lekarskim administracyjnym i ekonomicznym zostają szpitale powszechne i publiczne pod nadzorem i naczelnym kierunkiem Wydziału krajowego, mianowicie:

a) Wydziałowi krajowemu mają być przedkładane do zatwierdzenia coroczne budżety szpitalne i składane rachunki roczne.

b) wszelkie urządzenia zakładu, organizacya, etat osób i płac, niemniej mianowanie służby szpitalnej tak lekarskiej jak administracyjnej zawisły od postanowienia Wydziału krajowego.

c) Władzę dyscyplinarną nad służbą lekarską i administracyjną wykonuje Wydział krajowy.

d) bez zezwolenia Sejmu w zakładach krajowych a bez zezwolenia Wydziału krajowego w innych szpitalach powszechnych i publicznych nie może nastąpić ani sprzedaż ani zamiana, ani żadne stałe obciążenie zakładowego majątku szpitalnego tak ruchomego jak nieruchomego.

§. 11. Krajowe szpitale powszechne i publiczne we Lwowie i Krakowie, tudzież krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie mają własne przez Sejm uchwalane a przez c. k. Rząd zatwierdzone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego. Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują komitety szpitalne, wybrane przez władze autonomiczne.

Komitet szpitalny składa się *a)* z przewodniczącego Wydziału powiatowego lub Magistratu, lub jego zastępcy; *b)* z delegata tej władzy; *c)* z delegata Wydziału krajowego. Ci trzej z głosem stanowczym; tudzież *d)* z dyrektora szpitala, jednak tylko z głosem doradczym. Wydział krajowy mianuje do każdego tych szpitali swego delegata, uprawnionego do uczestniczenia z głosem stanowczym we wszystkich czynnościach zarządu.

§. 12. Odpowiedzialnym zwierzchnikiem służby lekarskiej administracyjnej i gospodarskiej, tudzież wykonawcą uchwał komitetu jest w każdym szpitalu powszechnym i publicznym dyrektor lekarz. W zakładach krajowych mianuje dyrektora Cesarz na przedstawienie Wydziału krajowego.

Lekarzy i urzędników mianuje Wydział krajowy po wysłuchaniu dyrektora.

W innych powszechnych i publicznych szpitalach mianuje dyrektora, lekarza pomocniczego i wszystkich funkcyonaryuszy Wydział krajowy po wysłuchaniu komitetu szpitalnego.

Dyrektor, lekarze i urzędnicy szpitala są urzędnikami tego zakładu, w którym pełnią obowiązki. Wydział krajowy zastosuje do nich analogicznie ustanowę służby krajowej, tudzież §. 4. uchwały Sejmu z 3. stycznia 1874 roku.

§. 13. Lekarzami w szpitalach powszechnych i publicznych mogą być mianowane tylko osoby, posiadające odpowiednią kwalifikacyę. Mia-

nowicie będą wymagane: dyplom doktora wszech nauk lekarskich uzyskany lub potwierdzony na jednym z uniwersytetów państwa austro-węgierskiego oraz wiek normalny. Od kierującego zaś lekarza nadto: najmniej dwuletnia praktyka kliniczna lub szpitalna po uzyskanym doktoracie, tudzież poświadczenie, że kandydat posiada biegłość w wykonywaniu operacyi chirurgicznych i położniczych.

§. 14. Czynności administracyjne, kancelaryjne i gospodarskie, wykonuje w zakładach krajowych rządca, przy pomocy urzędników a pod kierunkiem dyrektora. Pielęgnowanie chorych, zawiadywanie kuchnią i spiżarnią tudzież nadzór nad służbą będzie powierzane wedle możności Siostrom miłosierdzia, ewentualnie innemu stowarzyszeniu duchownemu.

W innych szpitalach powszechnych i publicznych powierzane będzie wedle możności pielęgnowanie chorych, tudzież czynności gospodarskie i kancelaryjne stowarzyszeniom duchownym za umową przez Wydział krajowy zatwierdzoną. Szpitale posiadają własną kasę szpitalną W innych szpitalach powszechnych i publicznych prowadzi kasę i rachunkowość szpitalną kasa powiatowa lub gminna.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub roszerzenia starego gmachu, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części w szpitalach uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedwszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań. W braku lub niedostateczności takich funduszów pokryje brakującą kwotę powiat albo gmina w połowie. Drugą połowę dostarczy fundusz krajowy, jeżeli Sejm potrzebę budowy uzna.

§. 16. Ustawa niniejsza nie narusza prawa zwierzchniczego nadzoru nad szpitalami powszechnymi i publicznymi, służącego c. k administracyi państwowej wedle ustawy z 30. kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 68.)

§. 17. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą: ustawa krajowa z 12. grudnia 1869 (Dz. u. kr. z r. 1870 Nr. 8); ustawa krajowa z 12. grudnia 1869 (Dz. u. kr. z r. 1870 Nr. 9); ustawa krajowa z 6. stycznia 1875 (Dz. u. kr. z r. 1875 Nr. 7) i wszystkie rozporządzenia i statuta, o ile stoją w sprzeczności z niniejszą ustawą.

§. 18. Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. 56.138/96.

Aleg. 55

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 nr. 17 dz. ust. i rozp. kraj. a w szczególności §§. 4. i 5. tej ustawy zażądał Wydział krajowy sprawozdań i opinii o potrzebie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w roku 1897.

Z odpowiedzi jakie w tym kierunku otrzymaliśmy, okazuje się potrzeba aktywowania w roku 1897 18 nowych okręgów sanitarnych, a mianowicie: w 5 powiatach w których dotąd nie ma wcale lekarzy okręgowych, a które przeto w pierwszym rzędzie na uwzględnienie zasługują, a to w Brzesku i Bochni po dwa okręgi, t. j. w Czchowie i Szczurowej, Łapanowie i Ujściu solnem, zaś w Krakowie, Złoczowie i Żywcu po jednym okręgu, a to w Liszkach, Gołogórach i Jeleśni.

W następujących 11 powiatach a mianowicie: w Starem mieście, Stryju, Nadwórnie, Przemyślanach, Brzeżanach, Gródku, Nisku, Cieszanowie, Myślenicach, Mościskach i Chrzanowie ustanowione już zostały poprzednio okręgi sanitarne, jak to dołączony wykaz udowadnia, zachodzi atoli uzasadniona potrzeba utworzenia w tych powiatach jeszcze dalszych okręgów sanitarnych.

Na podstawie przedłożonych opinii ustanowione będą w powyższych 11 powiatach w roku 1897 okręgi sanitarne w miejscowościach a to:

W powiecie	Stare miasto	okręg w	Topolnicy
„	Stryj	„ „	Tuchołce
„	Nadwórna	„ „	Nadwórnie
„	Przemyślany	„ „	Dunajowie
„	Brzeżany	„ „	Kozowej
„	Gródek	„ „	Dąbrowicy
„	Nisko	„ „	Ulanowie
„	Cieszanów	„ „	Dzikowie starym
„	Myślenice	„ „	Rabce
„	Mościska	„ „	Mościskach
i „	Chrzanów	„ „	Bobrku.

Przy proponowaniu nowych okręgów sanitarnych Wydział krajowy liczył się również z faktem, iż ustanowienie okręgu w takiej miejscowości, gdzie lekarz prócz płacy, innych dochodów z praktyki lekarskiej prywatnej spodziewać się nie może, nie przyniosłoby pożytku. Dotychczasowe doświadczenia bowiem pouczyły, że posada lekarza w takiej niekorzystnej miejscowości, albo wcale obsadzoną być nie mogła dla braku kompetentów, lub też lekarz zaledwie po kilku miesiącach pełnienia czynności z posady zrezygnował, starając się o przeniesienie do innej miejscowości.

W wykazie wyżej powołanym, w którym zamieszczone są utworzone okręgi sanitarne, od początku ich organizacyi po koniec roku bieżącego uwidocznił też Wydział krajowy w osobnej uwadze te okręgi, które nie są obsadzone, a liczba ich wynosi 16.

Z tych powodów zamierza Wydział krajowy bez względu na to, czy w powiecie są już okręgi sanitarne lub ich jeszcze nie ma, utworzyć te okręgi tam, gdzie powiaty ich się domagają i jest nadzieja, że one rzeczywiście wejdą w życie.

Według zamknięć rachunkowych wydał Wydział krajowy następujące kwoty na pokrycie kosztów podróży lekarzy okręgowych od początku ich organizacyi:

W roku 1892	z uchwalonego kredytu	2.000 zł.	kwotę	240	zł.
„ 1893	„ „	4.000 „	„	3.013	„
„ 1894	„ „	15.000 „	„	6.090	„
„ 1895	„ „	18.000 „	„	11.095	„

O ile zaś daty rachunkowe za rok bieżący wskazują, uchwalony przez Wysoki Sejm na rok 1896 kredyt na cel powyższy na podstawie sprawozdania naszego z dnia 29. listopada 1895 do l. 39.769|95 w kwocie 18.000 zł. również nie zostanie wyczerpany.

Na rok 1897 wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu pod rubrykę V. kwotę 25.000 zł. t. j o 7.000 zł. więcej, a to na pokrycie ryczałtów na podróże lekarzy okręgowych w 78 miejscowościach już ustanowionych i w uwzględnieniu potrzeb na nowe okręgi proponowane w roku 1897.

Na podstawie otrzymanych sprawozdań zamierzał Wydział krajowy wprowadzić w roku 1897 18 nowych okręgów. Z uwagi jednak, iż zazwyczaj już po wydrukowaniu odnośnego sprawozdania, a nawet w ciągu obrad Wys. Sejmu wpływają jeszcze prośby o zorganizowanie okręgów, przeto pragnąc mieć możność ewentualnego zadośćuczynienia słusznym życzeniom, atoli w granicach kredytu na ten cel przeznaczonego, Wydział krajowy postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie do utworzenia w roku 1897 20 nowych okręgów sanitarnych w miejscowościach wyżej oznaczonych, ewentualnie w dwóch dalszych, jakie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczone zostaną.

Przy tej sposobności podajemy do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż okólnikiem z dnia 31. lipca b. r. l. 39.009 pod ·/. dołączonym, wezwał Wydział krajowy Wydziały tych wszystkich powiatów, w których okręgi sanitarne utworzone zostały, do polecenia lekarzom okręgowym, ażeby z końcem roku składali dokładne sprawozdanie ze swych czynności.

Na zapytanie zaś c. k. Namiestnictwa w odezwie do L. W. 68.652, oświadczył Wydział krajowy, iż każdy lekarz okręgowy winien przynajmniej co kwartału zwiedzać z urzędu gminy do jego okręgu przydzielone i zbadać panujące stosunki sanitarne.

Na podstawie sprawozdań złożonych przez lekarzy okręgowych, przedstawi Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi ogólny obraz działalności tych funkcyonaryuszów.

Opierając się na powyższych szczegółach, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie niniejsze.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1897 20 nowych okręgów sanitarnych, a to przedewszystkiem w powiatach: Brzesko, Bochnia, Kraków, Złoczów, Żywiec, Stare miasto, Stryj, Nadwórna, Przemyślany, Brzeżany, Gródek, Nisko, Cieszanów, Myślenice, Mościska i Chrzanów.

III. Sejm zatwierdza wstawioną do preliminarza budżetu krajowego na rok 1897 pod Rubr. V. kwotę 25.000 zł. na koszta podróży lekarzy okręgowych, tudzież subwencye dla powiatów przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17 dz. u. kraj. tak dla istniejących, jak i nowo powstać mających okręgów sanitarnych w roku 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 13. listopada 1896.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Hoszard *w. r.*
członek Wydziału krajowego.

Do L. W. 56.138|96.

Alegat do sprawozdania o okręgach sanitarnych na r. 1897.

Wykaz

aktywowanych okręgów sanitarnych od r. 1892 do roku 1896 włącznie.

	Powiat	Okręg	Uwaga
1	**Biała**	Buczkowice	
2	**Bóbrka**	Borynicze	
3	**Bohorodczany**	Bohorodczany	
4	**Borszczów**	Mielnica	
5	**Brody**	Szczurowice	wakuje
	„	Toporów	
	„	Podkamień	wakuje
6	**Buczacz**	Koropiec	wakuje (rozpisany konkurs)
7	**Brzeżany**	Narajów	
8	**Chrzanów**	Alwernia	
9	**Cieszanów**	Narol	
10	**Czortków**	Białobożnica	wakuje (rozpisany konkurs)
11	**Dobromil**	Rybotycze	
	„	Dobromil	
	„	Ustrzyki dolne	
12	**Dolina**	Rożniatów	
	„	Wełdzirz	
13	**Drohobycz**	Podbuż	
	„	Schodnica	
	„	Medenice	
14	**Gródek**	Janów	
	„	Lubień wielki	
15	**Horodenka**	Obertyn	
	„	Czernelica	
16	**Husiatyn**	Probużna	wakuje
17	**Jarosław**	Pruchnik	
	„	Moszczany	
18	**Jasło**	Krempna	wakuje (nominacya zwrócona)
19	**Jaworów**	Wielkie Oczy	wakuje
20	**Kałusz**	Wojniłów	
21	**Kolbuszowa**	Sokołów	
22	**Kołomyja**	Jabłonów	
	„	Gwoździec	
	„	Peczeniżyn	
23	**Kossów**	Żabie	
24	**Lisko**	Lutowiska	
	„	Baligród	
25	**Lwów**	Jaryczów	
26	**Łańcut**	Grodzisko	wakuje
27	**Myślenice**	Myślenice	
	„	Sułkowice	
28	**Mościska**	Krukienice	
	„	Sądowa Wisznia	
29	**Nadwórna**	Majdan średni	wakuje
	„	Mikuliczyn	wakuje
30	**Nisko**	Rudnik	
	„	Nisko	

	Powiat	Okręg	Uwaga
31	**Nowy Targ**	Krościenko	
	„	Czarny dunajec	
32	**Podhajce**	Wiśniowczyk	
33	**Przemyśl**	Medyka	wakuje
34	**Przemyślany**	Hanaczów	
35	**Rawa**	Magierów	
	„	Niemirów	wakuje
36	**Rohatyn**	Lipica dolna	
37	**Rzeszów**	Błażowa	
	„	Głogów	wakuje (konkurs nierozstrzygn.)
38	**Sambor**	Łąka	
39	**Sanok**	Jaśliska	wakuje
40	**Sokal**	Tartaków	
41	**Stanisławów**	Maryampol	
42	**Stare miasto**	Stara sól	
43	**Stryj**	Synowódzko wyżne	
44	**Tarnobrzeg**	Grębów	
45	**Tarnopol**	Czerniechów	wakuje (będzie obsadz. w r. 1897)
46	**Tłumacz**	Niżniów	
	„	Ottynia	
47	**Trembowla**	Strussów	
	„	Janów	
48	**Turka**	Borynice	
	„	Turka	
49	**Wadowice**	Lanckorona	
	„	Zator	
50	**Zaleszczyki**	Uścieczko	
51	**Zbaraż**	Nowe Sioło	
52	**Żółkiew**	Kulików	
53	**Żydaczów**	Żurawno	wakuje } obsadzenie odłożono do roku 1897.
	„	Nowe Sioło	wakuje

II. Alegat do l. 56138/96 do sprawozdania o okręgach sanitarnych na r. 1897.

Wydział krajowy
L. 39.009.

W myśl postanowień instrukcyi służbowej wydanej dla lekarzy okręgowych na zasadzie §. 14. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1891 nr. 17 (dz. u. i rozp. kr. nr. 83) a normującej obowiązki tychże lekarzy, wzywamy Wydział powiatowy do polecenia lekarzom okręgowym tamtejszego powiatu, ażeby z końcem każdego roku składali sprawozdania z czynności swych dokonanych w ciągu roku urzędowania. Sprawozdania te, jako mające dać pogląd na stan i postęp stosunków sanitarnych, winny zawierać odpowiedź na wszystkie szczegółowe punkta w powyższej instrukcyi od *a)* do *z)* zawarte, to jest obejmować to wszystko, co lekarz w ciągu roku w każdej gminie przydzielonej do okręgu spostrzegł, jakie poczynił kroki celem usunięcia wad i nieprawidłowości i co wykonanem zostało w skutek jego interwencyi.

Wzywamy przytem Wydział powiatowy, ażeby wykonywał kontrolę nad należytem pełnieniem obowiązków lekarza okręgowego i w razie skonstatowania jakichkolwiek nieprawidłowości lub zaniedbywania, skutecznie takowym zapobiegał, ewentualnie zdawał o tem sprawę Wydziałowi krajowemu.

Co się tyczy pouczeń pod względem fachowo-lekarskim, spełniane one będą przy sposobności lustracyi powiatów przez c. k. krajowego referenta sanitarnego, jakoteż przez dwóch c. k. krajowych inspektorów sanitarnych, wreszcie przez lekarzy powiatowych.

Po otrzymaniu sprawozdań powyższych, których przedłożenie w ciągu miesiąca stycznia za okres do końca ubiegłego roku zastrzedz należy, przeszle nam Wydział powiatowy takowe dla wiadomości ewentualnie wydania potrzebnych dalszych zarządzeń.

Lwów, dnia 28. lipca 1896.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Chamiec *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. W. kr. 51401/1896.

Aleg 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi Zgromadzenia SS. Miłosierdzia (Józefitek) o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę 10.000 zł. na dokończenie nowego budynku dla chorych nieuleczalnych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. lutego 1896 l. 1442 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Zgromadzenia SS. Miłosierdzia (Józefitek) o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę 10 000 zł. na dokończenie nowego budynku dla chorych nieuleczalnych do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi sejmowej.

Wywiązując się z powyższego polecenia zarządził Wydział krajowy przedewszystkiem techniczne zbadanie robót prowadzonych około budowy zakładu dla nieuleczalnych tudzież wartości, jaką tenże przedstawia celem przekonania się, czy w razie udzielenia pożyczki żądanej wysokości znajdzie takowa dostateczne pokrycie na hipotece budującego się domu.

Przedłożony akt oszacowania do L. W kr. 40021/96 ocenia wartość powyższego budynku nie zupełnie jeszcze ukończonego na 22.590 zł. Wedle kosztorysu zaś cały budynek po wykończeniu przedstawiać będzie wartość około 36.221 zł.

Pożyczka zatem w kwocie 10.000 zł. w razie jej udzielenia, byłaby dostatecznie zabezpieczoną.

Gdy atoli Zgromadzenie SS. Miłosierdzia w petycyi swej (LS. 1442/96) w pierwszym rzędzie uprasza o subwencyę bezzwrotną na dokończenie budowy zakładu, a tylko na wypadek odmówienia takowej o bezprocentową pożyczkę w kwocie 10 000 zł.

Wydział krajowy postanowił wziąść za punkt wyjścia i wniosków swoich pierwszą alternatywę petycyi z pewną atoli modyfikacyą co do kwoty, zwłaszcza, gdy postanowienie to zapewniając zakładowi bezzwrotną, a więc o wiele skuteczniejszą pomoc materyalną, nie pozostanie z drugiej strony bez korzyści dla funduszu krajowego.

Mianowicie po przeprowadzonych rokowaniach z Zastępcą Zgromadzenia SS. Józefitek zobowiązał się Zakład w razie udzielenia bezzwrotnej subwencyi w kwocie 6000 zł. utworzyć stale dwa łóżka do dyspozycyi Wydziału krajowego, względnie szpitala lwowksiego, czyli żywić i pielęgnować bezpłatnie w zakładzie dwóch chorych rekonwalescentów odsełanych tamże ze szpitala, którzy jako niekwalifikujący się do dalszego leczenia, szpital opuścić muszą, jakkolwiek jeszcze dalszej opieki dla nabrania sił potrzebują.

Chorzy tego rodzaju stanowią bardzo uciążliwy balast dla szpitala i jego celów czysto leczniczych, który i tak zazwyczaj bywa przepełniony — a Wydział krajowy ujrzał się zniewolonym dla zaradzenia tej niedogodności zawrzeć w roku 1891 umowę z zakładem dla nieuleczalnych, mocą której zakład ten obecnie za

opłatą po 40 ct. dziennie od osoby przyjmuje rekonwalescentów, względnie chorych niakwalifikujących się do leczenia w szpitalu — celem dalszej pielęgnacyi.

Utworzenie tedy stałych dwóch miejsc w Zakładzie dla nieuleczalnych celem bezpłatnego utrzymywania chorych powyższej kategoryi odsełanych ze szpitala lwowskiego będzie również ulgą dla tegoż, połączoną z korzyścią funduszu krajowego.

Z tych powodów Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Upoważnia się Wydział krajowy do przyznania Zgromadzeniu SS. Miłosierdzia (Józefitek) bezzwrotnej subwencyi w kwocie 6.000 zł. na dokończenie budowy zakładu dla nieuleczalnych, płatnej w dwóch ratach rocznych po 3.000 zł. pod warunkiem bezpłatnego utrzymywania na zawsze w tym zakładzie dwóch rekonwalescentów odsyłanych ze szpitala lwowskiego.

2. Sejm wstawia do budżetu krajowego (Rubr. VI.) w roku 1897 na ten cel kwotę 3.000 zł.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia do preliminarza budżetu na rok 1898 kwoty 3.000 zł. jako drugiej raty powyższej subwencyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 18. sierpnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. W. kr. 71216/1896.

Alog 57

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dwu posad aplikantów w kancelaryi szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na wniosek Dyrekcyi szpitala św. Łazarza w Krakowie wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na r. 1897 w Rubr. I. poz. 15 kwotę 1000 zł. dla dwu aplikantów a natomiast opuszczono w Rubr. II. tegoż preliminarza dotychczasowy wydatek 1.131 zł. na jedno dyurnum po 1 zł. 60 ct. dziennie i jedno po 1 zł. 50 ct.

Ponieważ w obec powyższego zestawienia cyfr utworzenie dwu posad aplikantów z równoczesnem zwinięciem dwu dyurnów nietylko nie obciąży funduszu krajowego lecz przeciwnie spowoduje zaoszczędzenie kwoty 131 zł. rocznie a nadto umożliwi Zarządowi szpitala pozyskanie zdolniejszych pracowników odpowiednio ukwalifikowanych dając im lepsze widoki i zapewnienie na przyszłość — przeto postanowiliśmy zaproponować W. Sejmowi tę pod każdym względem korzystną zmianę, tembardziej że W. Sejm uchwałą z 6. lutego 1896 takie same dwie posady aplikantów utworzył na wniosek Wydziału krajowego przy lwowskim szpitalu powszechnym.

Przedkładając powyższe wyjaśnienie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W ustanowionym przez Sejm krajowy uchwałą z dnia 10. października 1878 r. etacie posad w krajowym szpitalu św. Łazarza w Krakowie w ustępie:

D.) „służba administracyjna“ ma być nowa pozycya „e) dwóch aplikantów“.

W etacie zaś płac ma być jako nowa pozycya 13. b) dwóch aplikantów z płacą po 500 zł.

II. Sejm przyjmuje w budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1897 w Rubr. I. poz. 15 kwotę 1000 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 13. Listopada 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Franciszek Hoszard w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. 54091/96.

Alegat 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby Władysława Piotrowa odźwiernego przy bramie wjazdowej Zakładu Kulparkowskiego o przyznanie mu poborów i praw, przysługujących etatowemu portyerowi Zakładu.

Wysoki Sejmie!

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892 został park otaczający zakład dla umysłowo chorych w Kulparkowie ogrodzony parkanem, wybudowano bramę wjazdową a przy niej domek murowany dla odźwiernego.

Po ukończeniu budowy domku, umieścił w nim Dyrektor Zakładu, za wiedzą Wydziału krajowego Władysława Piotrowa jako odźwiernego, który pełniąc przez kilka lat przedtem obowiązki dozorcy chorych z uznaną przez przełożonych pilnością i pracowitością, nadawał się do nowej służby, którą rozpoczął 1. września 1892 z płacą roczną w kwocie 445 zł. płatną atoli z Rubr. II. wydatków budżetu zakładu Kulparkowskiego, ustanowioną dla osób nie etatowych.

Wskutek tego pełni Władysław Piotrów dotychczas prowizorycznie służbę odźwiernego uciążliwą, gdyż dzień i noc całą trwającą, nie mając widoków na zaopatrzenie siebie i swej rodziny w przyszłości, gdyż prowizoryczna posada nie zapewnia ani jemu ani jego rodzinie emerytury względnie pensyi, ani też nie powiększa płacy dodatkami 5-cioletnimi

Celem poprawienia niekorzystnego obecnie położenia swego, wniósł odźwierny niniejszą prośbę do Wysokiego Sejmu o stabilizacyę zajmowanej przezeń posady prowizorycznej; w motywach tejże zaznacza, że przez objęcie służby odźwiernego stracił prawo zaopatrzenia na starość, które mu przysługiwało jako dozorcy chorych — nadto pozostając w dawnej służbie — byłby przy swojej pilności uzyskał podwyższenie wynagrodzenia do 20 zł. miesięcznie.

Obecnie zaś prowizoryczna posada pozbawiła go tych korzyści. Wskutek tego uprasza w przedłożonej prośbie, o przyznanie mu prawa do emerytury na równi z innymi stałymi sługami krajowymi i o zrównanie jego płacy z płacą portyera przy bramie zakładowej, pobierającego stałe i znacznie wyższe wynagrodzenie, mimo to służba jego jest z tego powodu mniej uciążliwą, iż jest prawidłowo zastępywany od godziny 8-mej wieczór do 4-tej rano przez stróża nocnego.

Powyższe motywa prośby odźwiernego uznaje także Dyrektor zakładu za słuszne, przemawia za jej uwzględnieniem z tem, że petent jako człowiek pilny i pracowity ze wszech miar na to zasługuje.

Przychylając się do tej opinii Wydział krajowy postanowił uchwałą 28. sierpnia 1896. do L. 54.091 zaproponować Wysokiemu Sejmowi przyznanie odźwiernemu zakładu Kulparkowskiego poborów i praw przysługujących etatowemu portyerowi zakładu i na podstawie niniejszego sprawozdania upraszać

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. w etacie płac krajowego zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie, uchwalonym dnia 22. maja 1875 ma być w ustępie II. ustanowioną nowa

poz. 11. Odźwierny przy bramie wjazdowej

a) płacy	225 zł.
b) wikt II. klasy	
c) dodatku na ubiór . . .	50 „
d) dodatku pięcioletniego po	30 „

II. Sejm przyjmuje do wiadomości i zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu kraj. zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie na rok 1897 w Rubr. I. poz. 11. kredyt w następujących cyfrach:

odźwierny przy bramie wjazdowej:

a) płaca	225 zł.
b) wikt II. klasy	275 „
c) dodatek na ubiór	50 „
d) dodatki pięcioletnie po 30 zł.	
razem	550 zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 28. sierpnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca
Dr. Franciszek Hoszard *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. kr. 75.053. Aleg 59

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galic. funduszu propinacyjnego za rok 1895, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Udzielone nam przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego odezwą z 16. listopada 1896 L. 8.165/D. F. P. zamknięcia rachunkowe tegoż funduszu propinacyjnego za rok 1895 i preliminarze na rok 1897 a mianowicie:

a) zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1895 z 4 załącznikami;

b) funduszu zasobowego za rok 1895 z 4 załącznikami;

c) funduszu rezerwowego za rok 1895 „majątek obrotowy“ z 1 załącznikiem;

d) funduszu rezerwowego za rok 1895 „majątek zarodowy“ z 4 załącznikami

dalej preliminarze tego funduszu propinacyjnego na rok 1897, a mianowicie:

e) sumaryczny preliminarz funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1897 z 12 załącznikami;

f) funduszu zasobowego na r. 1897 z 1 załącznikiem;

g) funduszu rezerwowego za rok 1897 z 13 załącznikami, wraz ze sprawozdaniem tejże c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego o przedłożonych zamknięciach i preliminarzu, — Wydział krajowy ma zaszczyt po myśli §. 41. ustawy z 22. kwietnia 1889 Nr. 30. Dz. ust. kr. przedłożyć Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia funduszu propinacyjnego za r. 1895 i preliminarz na rok 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 15. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galic. funduszu proninacyjnego z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tegoż funduszu za rok 1895. i preliminarzy na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41 ustawy z dnia 22. kwietnia 1889. Dz. ust. kraj. Nr. 30 c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do zatwierdzenia względnie uchwalenia:

A) Zamknięcie rachunków za rok 1895.

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   - *a)* ogólnego,
   - *b)* zasobowego.
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   1. obrotowego,
   2. zarodowego.

B) Preliminarze sumaryczne na rok 1897.

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego,
2. „ „ „ zasobowego,
3. „ „ „ rezerwowego.

przyczem się zauważa, iż w osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1895. budżetem, a wynikłością tego roku.

Z ogólnego stanowiska zauważa c. k. Dyrekcya:

A) Co do zamknięć rachunkowych:

1. galic. funduszu propinacyjnego,
   - *a)* ogólnego.

Wedle zamknięcia za rok 1895. wynosiły przypisan ew księgach zwyczajne dochody

bieżące		4,716.251 zł. 62 ct.
wydatki zaś		4,430.695 „ 27½ „
przeto w porównaniu okazuje się zwyżka dochodów . . .		285.556 „ 34½ „
Ze względu jednak, że z zaległości czynnych pozostałych z końcem r. 1894. 439.284 zł. 71 ct. odpisano według załącznika Nr. 2. kwotę	15.068 zł. 30 ct.	
która służyć miała na pokrycie zaległości biernych; zaś po strąceniu z zaległości biernych pozostałych z końcem r. 1894. w kwocie 2,156.427 zł. 19½ ct. odpisano według załącznika Nr. 2. . . .	692 „ 61 „	
przeto pozostało . .		14.375 „ 69 „
które pokryto zwyżką dochodów r. 1895. tak, że ta zwyżka wynosi tylko		271.180 zł. 65½ ct.
i jest w porównaniu z preliminowaną w budżecie na r. 1895 kwotą .		248.285 „ — „
większą o .		22.895 zł. 65½ ct.

z powodów naprowadzonych przy pojedyńczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.).

Zwyżkę tę w kwocie 271.180 zł. 65½ ct. wcielono do funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia za rok 1895. wynosiła zwyżka dochodów majątku obrotowego kwotę . . . . 322.882 zł. 63½ ct.
która w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1895 zwyżką w kwocie . . . . 42.566 zł. — ct.
jest większą o . . 280.316 zł. 63½ ct.
z powodu naprowadzonych przy pojedyńczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.).

Według zamknięcia rachunku za rok 1895. wynosi majątek zarodowy funduszu zasobowego w papierach bublicznych . . 1,289.850 „ — „
w lokowanych kapitałach . . . . 300.054 „ 59½ „
razem . . 1,589.904 zł. 59½ ct.
a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem roku 1894. . 1,257.356 „ 21 „
powiększył się o . . 332.548 zł. 38½ ct.

Szczegółowy przyrost, względnie zmiany zaszłe w tym funduszu w ciągu roku 1895 są uwidocznione w dotyczącem zamknięciu rachunku.

2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego.

Według zamknięcia rachunku za rok 1895 wynosiły dochody 241.511 zł. 22½ ct.
wydatki zaś . . . . 93.696 „ 66½ „
przeto w porównaniu wynosiła przewyżka . . . . . 147.814 zł. 56 ct.
która w porównaniu z preliminowaną na rok 1895. nadwyżką . . 144.728 „ — „
jest większą o . . 3.086 zł 56 ct.
z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedyńczych rubrykach w załączniku Nr. 1. zamknięcia rachunku.

Zwyżkę tę w kwocie . . . . 147.814 zł. 56 ct.
przeniesiono do majątku zarodowego funduszu rezerwowego.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1895 wynosi majątek zarodowy:
a) w papierach publicznych . . . . 4,525.100 „ — „
b) w lokowanych kapitałach . . . . 1,694.864 „ 01½ ct.
c) w gotówce . . . . 25.084 „ 69½ „
razem . . 6,245.048 zł. 71 ct.
a w porównaniu z majątkiem z końcem roku 1894. wynoszącym . 6,117.247 „ 68 „
jest większy o . . 127.801 zł. 03 ct.

Szczegółowy przyrost w ciągu r. 1895. jest uwidoczniony w dotyczącem zamknięciu rachunku.

Ogólny stan majątku funduszu propinacyjnego wynosi z końcem roku 1895:
a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym . . . 1,589.904 zł. 59½ ct.
b) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym . . . 6.245.048 „ 71 „
razem . . 7,834.953 zł. 30½ „
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem r. 1894. wynoszącym 7,374.603 „ 89 „
jest większy o . . . 460.349 zł. 41½ ct.
natomiast w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec r. 1889. w gotówce . . . 41.592 „ 91 „
w papierach publicznych nominalnie . . . . 3,770.200 „ — „
razem . . 3,811.792 zł. 91 ct.
powiększył się majątek z końcem roku 1895. o . . . . 4,023.160 „ 39½ „

B) Co do preliminarzy:

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego.

Dochody na r. 1897. preliminuje się w kwocie . . 4,890.996 zł. — ct.
wydatki zaś w kwocie . . . . 4,429.893 „ — „
przeto preliminuje się zwyżkę dochodów . . . . . . 461.103 zł. — ct.
która w porównaniu z podobną zwyżką preliminowaną na rok 1896. w kwocie . . . . 463.621 „ — „
jest mniejszą o . . 2.518 zł. — „

a to z powodu mniejszego dochodu w czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi.

2. galic. funduszu propinacyjnego zasobowego.

Preliminowana na rok 1897. zwyżka w kwocie	64.909 zł. — ct.
jest w porównaniu z zwyżką roku 1896. w kwocie . . .	51.542 „ — „
większą o . .	13.367 zł. — „

z powodu wpływu odsetek od nadwyżki dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1895 wcielonej do tego funduszu.

3. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Na rok 1897. preliminuje się dochody w ogólnej kwocie .	251.536 „ — „
wydatki zaś w kwocie	99.192 „ — „
przeto preliminuje się zwyżkę dochodów w kwocie . . .	152.344 zł. — „
która w porównaniu do zwyżki uchwalonej na rok 1896, w kwocie .	145.549 „ — „
jest większą o . .	6.795 zł. — ct.

a to z powodu zwiększenia się dochodów w odsetkach czynnych.

Ogółem przeto preliminuje się we wszystkich trzech funduszach nadwyżki dochodów na r. 1897:

a) w galic. funduszu propinacyjnym ogólnym . . .	461.103 „ — „
b) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym . . .	64.909 „ — „
c) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym . . .	152.344 „ — „
razem w kwocie . .	678.356 zł. — ct.

która wcieloną będzie do majątku zarodowego funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego i użytą na zakupno papierów wartościowych.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Lidl *w. r.*

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1895.

(z 3 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Liczba porz.	Liczba rubr. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Czynsze za wydzierzawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawo we własnym zarządzie . . .	17.158	14½	3,570.077	94	3,587.236	08½
2	2	Opłaty od szynkarzy . .	20.807	07	202.997	48½	223.804	55½
3	3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni .	2.000		4 000	—	6.000	—
4	4	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	12 947	35	10.002	90	22.950	25
5	5	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—		152	33	152	33
6	6	Odsetki zwłoki .	—		10.487	27	10.487	27
7	7	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa	371.303	84½	891.129	22	1,262.433	06½
8	—	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów i dochodów bieżących .	—		24 054	05	24.054	05
9	—	Rozmaite	—		3.350	42½	3 350	42½
		Razem	424.216	41	4,716.25[illegible]	62	5,140.468	03
		b) Obojętne.						
10	—	Mylnie zarachowane dochody przez c. k. urzędy podatkowe .	—	—	9.807	33½	9.807	33½
11		Zwrot mylnie przez c. k. urzędy podatkowe zarachowanych wydatków .	38	20	—	20	38	40
12	—	Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierzawy prawa propinacyi	—	—	25.266	83½	25 266	83½
13	—	Wpłacone czynsze za wydzierzawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych . . .	—	—	291 226	23	291.226	23
14	—	Wpłacone spłaty od szynkarzy na rachunek lat przyszłych .	—	—	14.641	08	14.641	08
15	—	Zwrot od wypłaconych kuponów od wylosowanych oblig. w obiegu będących	8.688	—	5.783		14.471	—
		Razem .	8.726	20	346.724	68	355.450	88
		c) Operacye kredytowe.						
16	—	Zwrot lokowanych kapitałów . . .	2,133.067	25	1,770.187	31½	3,903.254	56½
		Razem . .	2,133.067	25	1,770.187	31½	3,903.254	56½
		Zapas kasowy z początkiem roku .	78.202	38		—	78.202	38
		Ogółem . . .	2,644.212	24	6,833.163	61½	9.477.375	85½
		W porównaniu z wydatkami . .	2,658.587	93	6,547.607	27	9,206.195	20
		pozostaje zwyżka . .	14.375	69	285.556	34½	271.180	65½
		którą przeniesiono do funduszu zasobowego gal. funduszu propinacyjnego.						

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronnica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
12.673	69	3,539.369	49	3,552.043	18	3,580.434	—	28.390	82	—	—	35.192	90½	91
11.074	50½	183.418	32½	194.492	83	196.300	—	1.807	17	—	—	29.311	72½	95
—	—	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	1.000	—	5.000	—	97
2.295	73	1.140	17	3.435	90	3.300	—	—	—	135	90	19.514	35	103
—	—	152	33	152	33	20	—	—	—	132	33	—	—	107
—	—	10.487	27	10.487	27	7.000	—	—	—	3.487	27	—	—	112
371.303	84½	519.825	37½	891.129	22	891.129	—	—	—	—	22	371.303	84½	116
—	—	24.054	05	24.054	05	—	—	—	—	24.054	05	—	—	120
—	—	3.350	42½	3.350	42½	—	—	—	—	3.350	42½	—	—	125
397.347	77	4,282.797	43½	4,680.145	20½	4,678.183	—	30.197	99	32.160	19½	460.322	82½	—
								1.962 zł. 20½ ct.						
—	—	9.807	33½	9.807	33½	—	—	—	—	—	—	—	—	149
38	20	—	—	38	20	—	—	—	—	—	—	—	20	152
—	—	25.266	83½	25.266	83½	—	—	—	—	—	—	—	—	156
—	—	291.226	23	291.226	23	—	—	—	—	—	—	—	—	168
—	—	14.641	08	14.641	08	—	—	—	—	—	—	—	—	171
3.162	—	—	—	3.162	—	—	—	—	—	—	—	11.309	—	178
3.200	20	340.941	48	344.141	68	—	—	—	—	—	—	11.309	20	—
1,983.067	25	9.547	50	1,992.614	75	—	—	—	—	—	—	1,910.639	81½	215
1,983.067	25	9.547	50	1,992.614	75	—	—	—	—	—	—	1,910.639	81½	—
										Ogółem	.	2,382.271	84	

STAN CZYNNY z końcem r. 1894 wynosił
w zaległych dochodach 2,581.078 zł. 16 ct.
w zapasie kasowym . 78.202 „ 38 „
razem . . 2,659.280 zł. 54 ct.
i wystarczał na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,659.280 zł. 54 ct.

STAN CZYNNY z końcem r. 1895 wynosi
w zaległych dochodach 2,382.271 zł. 84 ct.
w zapasie kasowym . 262.362 „ 26 „
razem . . 2,644.634 zł. 10 ct.
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 2,644.634 zł. 10 ct.

Liczba porz.	Liczba rubr. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	Należytość bieżąca zł.	ct.	Należytość razem zł.	ct.
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego . .	998.250	—	1,701.450	—	2,699.700	—
2	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	1,077.845	-	2,168.508	—	3,246.353	—
3	3	Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi zapadłych kuponów . .	—		2.298	80	2 298	80
4	4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłków ze skarbu państwa .	1.162	50	2.790	—	3.952	50
5	5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi .	78.477	08½	555.596	81	634.073	89½
6	6	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie .	—	—	51	66½	51	66½
		Razem . .	2,155.734	58½	4,430.695	27½	6,586.429	86
		b) Obojętne.						
7		Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. urzędy podatkowe .	50.462	93	9.807	33½	60.270	26½
8		Mylnie przez c. k. urzędy podatkowe zarachowane wydatki . . .	—	-	-	20	—	20
9		Zwrot kaucyj złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi . . .	158.361	41½	25.266	83½	183 628	25
10		Zwrot wpłaconych czynszów za wydzierzawione prawa propinacyi na rachunek lat przyszłych .	277.265	01	291.226	23	568.491	24
11		Zwrot wpłaconych opłat od szynkarzy na rachunek lat przyszłych .	16.763	99	14.641	08	31.405	07
12		Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyj w obiegu będących . .	—	—	5.783	—	5.783	—
		Razem . . .	502.853	34½	346.724	68	849.578	02½
		c) Operacye kredytowe.						
13		Lokacya kapitałów	—	—	1,770.187	31½	1,770.187	31½
		Razem . . .	—	-	1,770.187	31½	1,770.187	31½
		Ogółem . . .	2,658 587	93	6,547.607	27	9,206.195	20

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronnica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	
798.600	—	826.050	—	1,624.650	—	1,701.450	—	76.800	—	—	—	1,075.050	—	233
1,039.223	—	1,162.252	—	2,201.475	—	2,168.508	—	—	—	32.967	—	1,044.878	—	237
—	—	2.298	80	2.298	80	3.200	—	901	20	—	—	—	—	241
1.162	50	1.627	50	2.790	—	2.790	—	—	—	—	—	1.162	50	249
78.477	08½	475.743	29	554.220	37½	553.890	—	—	—	330	37½	79.853	52	251
—	—	51	66½	51	66½	60	—	8	33½	—	—	—	—	256
1,917.462	58½	2,468.023	25½	4,385.485	84	4,429.898	—	77.709	53½	33.297	37½	2,200.944	02	—
								44.412 zł. 16 ct.						
50.398	55	—	—	50.398	55	—	—	—	—	—	—	9.871	71½	307
—	—	—	20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	310
55.677	19½	—	—	55.677	19½	—	—	—	—	—	—	127.951	05½	315
277.265	01	—	—	277.265	01	—	—	—	—	—	—	291.226	23	328
16.763	99	—	—	16.763	99	—	—	—	—	—	—	14.641	08	332
—	—	5.783	—	5.783	—	—	—	—	—	—	—	—	—	337
400.104	74½	5.783	20	405.887	94½	—	—	—	—	—	—	443.690	08	—
—	—	1,770.187	31½	1,770.187	31½	—	—	—	—	—	—	—	—	368
—	—	1,770.187	31½	1,770.187	31½	—	—	—	—	—	—		—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ogółem	.	2,644.634	10	—

*

Uzasadnienie różnic
między budżetem a wynikłością uiszczenia.
Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie.

Wynikłość mniejsza o . . . . 28.390 zł. 82 ct.
z powodu niewpłaconych zaległości.

Przepisana na rok 1895. należytość wynosi . . .	3,570.077	„ 94	„
i jest w porównaniu z przyzwoloną budżetem kwotą . . .	3,580.434	„ —	„
mniejszą o	10.356	zł. 06	ct.

a to z powodu, że podczas sporządzania budżetu na rok 1895. nie były jeszcze wszystkie dzierżawy uprawnień propinacyjnych po koniec roku 1895. kontraktami zabezpieczone.

Preliminowano przeto czynsze, które w przypuszczeniu spodziewano się uzyskać, jednakowoż bądź to nie osiągnięto przy zawarciu kontraktów spodziewanego dochodu bądź też zmuszoną była c. k. Dyrekcya dozwolić opustu z zakontraktowanych czynszów.

Z pozostałej zaległości z końcem roku 1895 . . .			35.192 zł. 90½ ct.
odpisano po koniec września 1896. w skutek niemożności ściągnięcia	2.126 zł.	13 ct.	
wpłacono	22.046 „	48½ „	24.172 „ 61½ „
zalega przeto jeszcze			11.020 zł. 29 ct.
a to z r. 1890	294 zł.	64 ct.	
„ „ „ „ 1891	68 „	41 „	
„ „ „ „ 1892	590 „	66 „	
„ „ „ „ 1893	231 „	08 „	
„ „ „ „ 1894	2.761 „	42 „	
„ „ „ „ 1895	7.074 „	08 „	

przyczem się zauważa, iż z zaległości za rok 1890. przyzwolono spłacać kwotę 199 zł. 89 ct w kwartalnych ratach i co do reszty zaś zaległości z roku 1890 w kwocie 94 zł. 75 ct. i co do zaległości od r. 1891. do r. 1895. są w toku procesa sądowe względnie postępowanie egzekucyjne.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.807 zł. 17 ct.
z powodu zaległości pozostałych z końcem roku 1895, których ściągnięcie jest w toku egzekucyi politycznej.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . 1.000 zł. — ct.
z powodu wpłacenia opłat budżetem nieprzewidzianych.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość większa o . . . . 135 zł. 90 ct.
z powodu wpłacenia zaległości z lat dawniejszych.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . 132 zł. 33 ct. z powodu, iż dochód tej rubryki ściśle z góry budżetem oznaczyć się nie da.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . 3.487 zł. 27 ct. z tego samego powodu jak przy dochodach ze sprzedaży przedmiotów skofiskowanych.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa.

Wynikłość większa o . . . . — zł. 22 ct. ponieważ w budżecie preliminowano ten dochód w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki czynne od lokowanych kapitałów dochodów bieżących.

Wynikłość większa o . . . . 24.054 zł. 05 ct. a to z powodu, iż dochody bieżące mogły być przez cały rok 1895. lokowane częściowo na procencie, gdyż wypłata kuponów i kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego uskuteczniana była stopniowo w miarę zgłoszeń.

9. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 3.350 zł. $42\frac{1}{2}$ ct. przez inkasowanie kaucyj uznanych za przepadłe z powodu, kontraktołomności dzierżawców uprawnień propinacyjnych.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . 76.800 zł. — ct. ponieważ nie wszystkie wylosowane obligacye do spłaty zgłoszone zostały.

2. Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . 32.967 zł. — ct. z powodu wypłaty kuponów za lata dawniejsze.

3. Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . 901 zł. 20 ct. ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

5. Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . 330 zł. 37½ ct.
z powodu wypłaty podatku za lata dawniejsze.

6. Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie.

Wynikłość mniejsza o . . . . 8. zł.33½ ct.
ponieważ podatek w budżecie dokładnie oznaczonym być nie mógł.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego za r. 1895.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1894 pozostały zaległości z końcem roku 1894 w kwocie	2,581.078	16	2,659.280	54
z tego odpisano	15.068	30	692	61
pozostało	2,566.009	86	2,658.587	93
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1895 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek przedawnienia zł.	przedawnienia ct.	niemożności ściągnięcia zł.	niemożności ściągnięcia ct.	sprostowania należytości zł.	sprostowania należytości ct.
Dochody.						
a) **Zwyczajne:**						
Czynsze za wydzierżawione prawa propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie . .	—	—	4.067	15 1/2	25	54
Opłaty od szynkarzy . .	—	—	586	85	3.081	13 1/2
Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	—	—	7.192	62	115	—
Razem . .	—	—	11.846	62 1/2	3.221	67 1/2
Ogółem jak wyżej . .	—	—	15.068	30	—	—
Wydatki.						
a) **Zwyczajne:**						
Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi . . .	—	—	—	—	692	61
Ogółem jak wyżej . .	—	—	—	—	692	61

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

WYKAZ

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 10 zł.		Po 15 zł.		Po 20 zł.		Po 60 zł.		Po 80 zł.		Po 100 zł.		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1890	6.614	66.140	6.880	103.200	907	18.140	34	2.040	147	11.760	26	2.600	14.608	203.880
1891	5.973	59.730	7.010	105.150	1.204	24.080	33	1.980	130	10.400	30	3.000	14.380	204 340
1892	5.853	58.530	7.011	105.165	1.100	22.000	33	1.980	128	10.240	36	3.600	14.161	201.515
1893	5.828	58.280	7.096	106.440	1.028	20.560	23	1.380	133	10.640	29	2.900	14.137	200.200
1894	5.802	58.020	7.085	106.275	1.020	20 400	21	1.260	131	10.480	29	2.900	14.088	199 335
1895	5.758	57.580	6.781	101.715	1.119	22.380	24	1.440	125	10.000	31	3.100	13.838	196.215

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1895,

(z 4 załącznikami)

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Sprawdzono: Z Departamentu rachunkowego c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 16. listopada 1896.

Liczba porz.	Liczba rubr. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	ct.	bieżąca zł.	ct.	razem zł.	ct.
		Majątek obrotowy.						
		Gotówka.						
		Dochody.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	51.701	98	51.701	98
2		Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1895 . .	—	—	271.180	65 1/2	271.180	65 1/2
		Razem .	—	—	322.882	63 1/2	322.882	63 1/2
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zwyżka .	—	—	322.882	63 1/2	322.882	63 1/2
		którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. fund. propinacyjnego zasobowego.						
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1		Zwroty lokowanych kapitałów . .	509.256	21	300.054	59 1/2	809.310	80 1/2
2		Za wylosowane papiery wartościowe .	—	—	63.000	—	63.000	—
3		Nadwyżka dochodów majątku obrotowego za rok 1895	—	—	322.882	63 1/2	322 882	63 1/2
		Razem .	509.256	21	685.937	23	1,195.193	44
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1		Na zakupno papierów wartościowych .	—	—	595.084	25	595.084	25
2		Lokacya kapitałów	—	—	300.054	59 1/2	300.054	59 1/2
		Razem .	—	—	895.138	84 1/2	895.138	84 1/2
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . .	—	—	604.750	—	604.750	—
		Razem .	—	—	604.750	—	604.750	—
		Zapas kasowy z początkiem roku . .	—	—	—	—	—	—
		Ogółem .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . .	—	—	—	—	—	—
		pozostaje zapas .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1		Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	63.000	—	63.000	—
		Razem .	—	—	63.000	—	63.000	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronnica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	51.701	98	51.701	98	42.566	—	—	—	9.135	98	—	—	382
—	—	271.180	65½	271.180	65½	—	—	—	—	271.180	65½	—	—	378
	—	322.882	63½	322.882	63½	42.566	—	—	—	280.316	63½	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
509.256	21	—	—	509.256	21	—	—	—	—	—	—	300.054	59½	396
—	—	63.000	—	63.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	399
—	—	322.882	63½	322.882	63½	—		—	-	—	—	—	—	407
509.256	21	385.882	63½	895 138	84½	—	-	—	—	—	—	300.054	59½	
—	—	—	—	895.138	84½	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	595.084	25	595.084	25	—	—	—	-	—	—	—	—	414
—	-	300.054	59½	300.054	59½	—	—	—	—	—	—	—	—	410
—	—	895 138	84½	895.138	84½	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	604.750	—	604.750	—	—	-	—	—	—	—	—	—	460
—	—	604.750	-	604.750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	748.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,352.850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	63.000	—	—	—	—	-	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,289.850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	63.000	—	63.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	504
—	—	63.000	—	63.000	—	—	—	—	-	—	—	—	—	

*

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic

między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . 9 135 zł. 98 ct.
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1894., które nie były na rok 1895. preliminowane.

2. Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1895.

Wynikłość większa o. . . . . 271.180 zł. 65 1/2 ct.
ponieważ w budżecie na rok 1895 nie preliminowano żadnej kwoty dochodu.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w roku 1895.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe: przyrost: szczegółowo zł.	ct.	razem zł.	ct.	ubytek: szczegółowo zł.	ct.	razem zł.	ct.	Gotówka: dochody: szczegółowo zł.	ct.	razem zł.	ct.	wydatki: szczegółowo zł.	ct.	razem zł	ct.
	Przyrost.																
	Zakupione papiery wartośc.:																
1	4% oblig gal. fund. prop. po kursie 98 zł 30 ct.	9.750	—	—		—	-	—	—	—	—	—	—	9.584	25	—	—
2	4% listy zast. Banku kr. po kursie 96 zł. 45 ct. .	200.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192.900	—	—	—
3	$4\frac{1}{2}$% listy zast. Banku kr. po kursie 100 zł. 45 ct	100.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.450	-	—	—
4	4% listy zast. galic. Tow. kred. ziem. po kursie 97 zł. 15 ct.	150.000		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145.725	—	—	—
5	$4\frac{1}{2}$% oblig. gal. pożyczki kr. z r. 1883 po kursie 100 zł. 50 ct. . . .	45.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45.225	—	—	—
6	$4\frac{1}{2}$% listy zast. gal. Banku hip. po kursie 101 zł. 20 ct. . . .	100.000	—	604.750		—	-	—	—	—	—	—	—	101.200	—	595.084	25
	Ubytek.																
	Wylosowane papiery wart.																
7	4% listy zast. Banku krajowego . .	—	—	—	—	5.000	—	—	-	5.000	—	—	—	—	—	—	—
8	$4\frac{1}{2}$% oblig. galic. pożyczki kr z r. 1883	—	—	—	—	20.000	—	—	—	20.000	-	—	—	—	—	—	—
9	4% oblig. gal. funduszu prop.	—	—	—	—	28.000	—	—	—	28.000	—	—	—	—	—	—	—
10	$4\frac{1}{2}$% listy zast. Banku kraj. .	—	—	—	—	10.000	—	63.000	–	10 000		63.000		—	—	—	—
	Razem .	—	—	604.750	—	—	—	63.000	—	—	—	63.000	—	—	—	595.084	25
	Do tego początkowy zapas . . .	—	—	748.100	—	—	-	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—
				1,352.850	—	—	—	—	—	—	-	—	-	—	—	—	—
	W porównaniu z ubytkiem	—	—	63.000	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—
	Pozostaje zapas . .	—	—	1,289.850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. prop. zasob. za rok 1895.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów publicznych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego zasobowego z dniem 31. grudnia 1895.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość zł.
1	4% obligacye gal. funduszu propinacyjnego	729.850
2	4% listy zastawne Banku krajowego	195.000
3	4½% listy zastawne Banku krajowego	90 000
4	4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	150.000
5	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883	25 000
6	4½% listy zastawne Banku hipotecznego	100.000
	Razem . . .	1,289.850

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku galic. fund. prop. zasob. za rok 1895.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego, pozostałego z końcem r. 1895, z pozostałością r. 1894.

	Szczegółowo		Razem	
	zł.	ct	zł.	ct.
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1895:				
a) w papierach publicznych	1,289.850	—	—	—
b) w lokowanych kapitałach	300 054	59½	1,589.904	59½
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1894	—	—	1,257.356	21
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1895 powiększenie majątku zarodowego o . .	—	—	332 548	38½

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Zamknięcie rachunku
galicyjskiego funduszu propinacyjnego
rezerwowego
za rok 1895.

(z 1 załącznikiem)

„Majątek obrotowy".

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Liczba porz.	Liczba rubr. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	zaległa ct.	bieżąca zł.	bieżąca ct.	razem zł.	razem ct.
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Odsetki czynne	—	—	237.903	99	237.903	99
2		Rozmaite	—	—	1.510	41 ½	1.510	41 ½
		Razem .	—	—	239.414	40 ½	239.414	40 ½
		b) Obojętne.						
		Zwrot danych zaliczek . . .	1.031	06	944	—	1.975	06
		Razem .	1.031	06	240. 58	40 ½	241.389	46 ½
		Zapas kasowy z początkiem roku .	121	76	—	—	121	76
		Ogółem .	1.152	82	240.358	40 ½	241.511	22 ½
		W porównaniu z wydatkami . .	1.152	82	92.543	84 ½	93.696	66 ½
		Pozostaje zwyżka .	---	—	147.814	56	147.814	56
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Płace urzędników	1.152	82	28.009	69	29.162	51
2	2	Płace sług	—	—	939	—	939	—
3	3	Adjuta	—	—	800	—	800	—
4	4	Dyurna	—	—	13.502	46	13.502	46
5	5	Ryczałt do skarbu państwa na utrzymanie kasy gal. fund. prop. . .	—	—	10.000	—	10.000	—
6	6	Czynsze najmu	—	—	2.500	—	2.500	—
7	7	Koszta administracyi powiatowej . .	—	—	21.419	13	21.419	13
8	8	Dyety i koszta podróży . . .	—	—	703	58	703	58
9	9	Potrzeby kancelaryjne . . .	—	—	2.509	38 ½	2.509	38 ½
10	10	Koszta zarządu	—	—	1.040	75	1.040	75
11	11	Koszta sądowe	—	—	611	33	611	33
12	12	Remuneracye, zapomogi i rozmaite .	—	—	6.966	52	6.966	52
13		Podatek dochodowy od efektów . .	—	—	2.598	—	2.598	—
		Razem .	1.152	82	91.599	84 ½	92.752	66 ½
		b) Obojętne.						
		Dane zaliczki	—	—	944	—	944	—
		Ogółem .	1.152	82	92.543	84 ½	93.696	66 ½

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Załegłość ostateczna		Stronnica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
—	—	237.903	99	237.903	99	243.668	—	5.764	01	—	—	—	—	5
—	—	1.510	41½	1.510	41½	—	—	—	—	1.510	41½	—	—	8
—	—	239.414	40½	239.414	40½	243.668	—	5·764	01	1.510	41½	—	—	—
									4.253	59½				
798	79	—	—	798	79	—	—	—	—	—	—	1.176	27	79
798	79	239.414	40½	240.213	19½	—	—	—	—	—	—	1.176	27	—
83	33	27.343	09	27.426	42	27.640	—	213	58	—	—	1.736	09	103
—	—	939	—	939	—	939	—	—	—	—	—	—	—	106
—	—	800	—	800	—	800	—	—	—	—	—	—	—	110
—	—	13.454	46	13.454	46	14.461	—	1.006	54	—	—	48	—	114
—	—	10.000	—	10.000	—	10.000	—	—	—	—	—	—	—	118
—	—	2.500	—	2.500	—	2.500	—	—	—	—	—	—		120
—	—	21.419	13	21 419	13	27.000	—	5.580	87	—	—	—	—	125
—	—	703	58	703	58	1.000	—	296	42	—	—	—	—	128
—	—	2.105	11½	2.105	11½	3.000	—	894	88½	—	—	404	27	134
—	—	803	80	803	80	1.000	—	196	20	—	—	236	95	137
—	—	600	—	600	—	600	—	—	—	—	—	11	33	141
—	—	6.916	52	6.916	52	10.000	—	3.083	48	—	—	50	—	146
—	—	2.598	—	2.598	—	—	—	—	—	2.598	—	—	—	152
83	33	90.182	69½	90.266	02½	98.940	—	11.271	97	2.598	—	2.486	64	—
									8.673	97½				
—	—	944	—	944	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180
										Ogółem	.	2.486	64	—

Stan czynny

z końcem r. wynosi . . . . 1.176 zł. 27 ct.
zapas kasowy . . . . 1.310 „ 37 „
razem . . 2.486 zł. 64 ct.
i wystarcza zupełnie na pokrycie zaległych wydatków w kwocie . 2.486 „ 64 „

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic
między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość mniejsza o . . . . 5.764 zł. 01 ct.
z powodu, że za gotówkę otrzymaną za wylosowane i sprzedane $4^1/_2$ % efekta zakupiono tylko 4% efekta i ulokowano część kapitału w Wydziale krajowym na 4%.

2. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . 1.510 zł. $41^1/_2$ ct.
z powodu, że dochody te w budżecie nie były prelimowane.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość mniejsza o . . . . 213 zł. 58 ct.
z powodu zaległości pozostałych z końcem roku 1895.

2. Dyurna.

Wynikłość mniejsza o . . . . 1.006 zł. 54 ct.
z powodu zmniejszenia personalu dyetaryuszów w oddziale manipulacyjnym.

3. Koszta administracyi powiatowej,

Wynikłość mniejsza o . . . . 5.580 zł. 87 ct.
z powodu zmniejszenia się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

4. Dyety i koszta podróży.

Wynikłość mniejsza o . . . . 296 zł. 42 ct.
z powodu zmniejszenia się potrzeby odbywania częstszych posiedzeń w łonie Dyrekcyi.

5. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . 894 zł. 88½ ct.
z powodu, że założone druki dla Biura rachunkowego c. k. Dyrekcyi, tudzież księgi dla kasy gal. funduszu propinacyjnego starczyły także i na rok przedmiotowy.

6. Koszta Zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . 196 zł. 20 ct.
z powodu, że wydatek tej rubryki ściśle z góry budżetem oznaczyć się nie da.

7. Remuneracye, zapomogi i rozmaite wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . 3.083 zł. 48 ct.
ponieważ przyzwolona na ten cel kwota nie została w całości wyczerpaną.

8. Podatek dochodowy od efektów.

Wynikłość większa o . . . . 2.598 zł. — ct.
z powodu wymierzenia przez władze skarbowe już po zestawieniu preliminarza podatku dochodowego od 4% listów zastawnych austryackiego Zakładu kredytowego ziemskiego.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1895.

(z 4 załącznikami)

„Majątek zarodowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Liczba porz.	Liczba r. budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa zł.	Należytość zaległa ct.	Należytość bieżąca zł.	Należytość bieżąca ct.	Należytość razem zł.	Należytość razem ct.
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Opłaty od szynkarzy	1.735	96½	—	—	1.735	96½
2		Grzywny za przekroczenia propinacyjne .	2.840	10½	—	—	2.840	10½
3		Dochody ze sprzedaży przedm. skonfiskow.	14	97	—	—	14	97
4		Odsetki zwłoki	—	—	147	45	147	45
5		Zwyżka dochodów majątku obrotowego gal. fund. propinac. rezerwowego za r. 1895.	—	—	147.814	56	147 814	56
		Razem	4 591	04	147.962	01	152 553	05
		b) Operacye kredytowe.						
6		Za sprzedane papiery wartościowe . . .	—	—	1,477.389	30	1,477.389	30
7		„ wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	150.000	—	150.000	—
8		Zwrot kapitałów lokowanych	131.481	95½	1,694.864	01½	1,826.345	97
		Razem	131.481	95½	3,322.253	31½	3,453 735	27
		Ogółem	136.072	99½	3,470.215	32½	3,606.288	32
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Razem	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1		Zwrócone grzywny za przekroczenia propin.	—	—	5	76	5	76
		b) Operacye kredytowe.						
2		Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	206.112	50	206.112	50
3		Lokowane kapitały	—	—	1,694.864	01½	1,694 864	01½
		Razem	—	—	1,900.982	27½	1,900.982	27½
		Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	208.150	—	208.150	—
		Razem	—	—	208.150	—	208.150	—
		Do tego zapas początkowy	—	—	—	—	—	—
		Ogółem	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zapas	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
2		Sprzedane papiery wartościowe	—	—	1,500.000	—	1,500.000	—
3		Wylosowane papiery wartościowe . . .	—	—	150.000	—	150.000	—
		Razem	—	—	1,650.000	—	1,650.000	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica ks. głównej
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
235	53½	—	—	235	53½	—	—	—	—	—	—	1.500	43	209
185	10½	—	—	185	10½	—	—	—	—	—	—	2.655	—	214
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	97	216
—	—	144	79	144	79	—	—	—	—	—	—	2	66	221
—	—	147.814	56	147.814	56	—	—	—	—	—	—	—	—	230
420	64	147.959	35	148.379	99	—	—	—	—	—	—	4.173	06	
—	—	1,477.389	30	1,477.389	30	—	—	—	—	—	—	—	—	288
—	—	150.000	—	150.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292
131.481	95½	—	—	131.481	95½	—	—	—	—	—	—	1,694.864	01½	297
131.481	95½	1,627.389	30	1,758.871	25½	—	—	—	—	—	—	1,694.864	01½	
131.902	59½	1,775.348	65	1,907.251	24½	—	—	—	—	—	—	1,699.037	01½	
—	—	—	—	18.815	72½	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,926.066	97	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,900.982	27½	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	25.084	69½	—	—		—	—	—	—	—	
—	—	5	76	5	76	—	—	—	—	—	—	—	—	321
—	—	206.112	50	206.112	50	—	—	—	—	—	—	—	—	346
—	—	1,694.864	01½	1,694.864	01½	—	—	—	—	—	—	—	—	351
—	—	1,900.982	27½	1,900 982	27½	—	—	—		—	—	—	—	
—	—	208.150	—	208.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	397
—	—	208.150	—	208.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	5,966.950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	6,175.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,650.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	4,525.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1,500.000	—	1,500.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	474
—	—	150.000	—	150 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	478
—	—	1,650.000	—	1,650.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Załącznik Nr. 1. do zamknięcia rachunku gal. funduszu prop. rez za r. 1895.

Majątek zarodowy.

WYKAZ

zmniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody zł.	Dochody ct.	Wydatki zł.	Wydatki ct.
Według zamknięcia rachunku za rok 1894 pozostała zaległość z końcem roku 1894	136.437	42 1/2	—	—
z tego odpisano .	364	43	—	—
pozostaje .	136.072	99 1/2	—	—
którą przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1895 jako początkową zaległość.				

	Odpisano wskutek przedawnienia zł.	przedawnienia ct.	niemożności ściągnięcia zł.	niemożności ściągnięcia ct.	sprostowania należytości zł.	sprostowania należytości ct.
Dochody.						
Zwyczajne.						
Opłaty od szynkarzy	—	—	262	41	—	—
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . . .	—	—	102	2	—	—
Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
Razem .	—	—	364	43	—	—
Ogółem .			364	43		

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych w r. 1895.

L. porządkowa	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe								Gotówka							
		przyrost				ubytek				dochody				wydatki			
		szczegółowo		razem		szczegółowo		razem		szczegółowo		razem		szczegółowo		razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Przyrost. **Zakupione papiery wartościowe.**																
1	4% obl. gal. fund. prop. po 96 zł. 80 ct.	3.950	—											3.823	30		
2	4% obl. gal. fund. prop. po 97 zł.	400	—											388	—		
3	4% obl. gal. fund. prop. po 97 zł. 30 ct.	3.200	—	7.550	—									3.113	60	7.325	20
4	4½% listy gal. Banku kraj. po 101 zł. 20 ct.	100.000	—											101.200	—		
5	4½% listy gal. Banku hip. po 100 zł. 30 ct.	100	—	100.100	—									100	30	101.300	30
6	4% listy galic. Banku kraj. po 97 zł.	100.000	—	100.000	—									97.000	—	97.000	—
7	4% listy Tow. kred. ziem. po 97 zł. 40 ct.	500	—	500	—									487	—	487	—
	Ogółem przyrost			208.150	—											206.112	50
	Ubytek. **Sprzedane papiery wartościowe.**																
8	4½% listy Banku kraj. po 100 zł. 50 ct.					313.050	—			314.615	25						
9	4% listy Banku kraj. po 97 zł. 90 ct.					436.950	—			427.774	5						
10	4% listy Tow. kred. ziem. po 98 zł.					750.000	—	1,500.000	—	735.000	—	1,477.389	30				
	Wylosowane papiery wartościowe.																
11	4½% listy Banku kraj.					20.000	—			20.000	—						
12	4% listy Banku kraj.					5.000	—			5.000	—						
13	4½% oblig. pożyczki kraj. z r. 1883.					30.000	—			30.000	—						
14	4% oblig. pożyczki kraj. z r 1893.					5.000	—			5.000	—						
15	4% oblig. gal. fund. propin.					90.000	—	150.000	—	90.000	—	150.000	—				
	Razem	—	—	208.150	—	—	—	1,650.000	—	—	—	1,627.389	30	—	—	—	—
	Do tego zapas początkowy	—	—	5,966.950	—												
	Ogółem	—	—	6,175.100	—												
	W porównaniu z ubytkiem	—	—	1,650.000	—												
	Pozostaje zapas	--	—	4,525.100	—												

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. prop. rezerw. za rok 1895.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów publicznych

stanowiących własność. galic. fund. propin. rezerw. z dniem 31. grudnia 1895.

Liczba porząd.	Bliższe oznaozenie	Nominalna wartość zł.
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	3,843.950
2	4½% obligacye pożyczki krajowej z roku 1883 . . .	115.000
3	4% " " " " 1893 . . .	205.000
4	4½% Listy zastawne galic. Banku hipot.	100.100
5	4% " " " " krajowego . . .	7.050
6	4% " " " Towarzystwa kredytowego ziem.	154.000
7	4% Obligacye pożyczki komunalnej peszteńskiego Banku komercyalnego	100.000
	Razem . .	4,525.100

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku gal. fund. propin. rezerw. za r. 1895.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego pozostałego z końcem roku 1895 z pozostałością roku 1894.

	Szczegółowo		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem roku 1895:				
1. w papierach publicznych	4,525.100	—		
2. w lokowanych kapitałach	1,694.864	1½		
3. w gotówce	25.084	69½	6,245.048	71
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r 1894 .	—	—	6,117.247	68
w porównaniu przeto okazuje się z końcem r. 1895 powiększenie majątku zarodowego o	—	—	127.801	3

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1897

(z 12 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 15. listopada 1896.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów dnia 16. listopada 1896.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzvskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie	3,552.043	3,795.781	3,790.247	
2/2	Opłaty od szynkarzy	194.493	196.300	196.300	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni . .	1.000	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	3.436	3.300	3.300	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . .	152	20	20	
6/5	Odsetki zwłoki	10.487	7.000	10.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze skarbu państwa . . .	891.129	891 129	891.129	
8	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	24.054	—	—	
9	Rozmaite	3.351	—	—	
	Razem	4,680.145	4,893.530	4,890.996	
	W porównaniu z wydatkami .		4,429.909	4,429.893	
	pozostaje zwyżka		463.621	461.103	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków na rok 1897.				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1 895	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. aust.			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	1,624.650	1,770.200	1,841.700	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,201.475	2,099.769	2,028.253	
3/3	Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	2.299	3.200	3.200	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku . . ze skarbu państwa	2.790	2.790	2.790	
5/5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawa propinacyi	554.220	553.890	553.890	
6/6	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie . .	52	60	60	
	Razem . . .	4,385.486	4,429.909	4,429.893	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1897 galic. funduszu propinacyjnego.

Rubryka: Czynsze za wydzierzawione prawa propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Biała		73.229	73.429	
2	Bochnia		36.816	36.961	
3	Bohorodczany . . .		54.050	54.050	
4	Borszczów		68.383	68 435	
5	Bóbrka		46.354	46.203	
6	Brody		53.256	53.401	
7	Brzesko		45.643	45.656	
8	Brzeżany		67.402	68.064	
9	Brzozów		32.131	32.396	
10	Buczacz		91.139	89.757	
11	Chrzanów		80.628	80.644	
12	Cieszanów		32.200	32.520	
13	Czortków		61.684	61.680	
14	Dąbrowa . . .		20.172	20.457	
15	Dobromil		40.710	40.595	
16	Dolina		72.570	72.570	
17	Drohobycz . . .		93.352	93.281	
18	Gorlice		41.660	41.547	
19	Gródek		29.317	29.347	
20	Grybów		16.493	16.393	
21	Horodenka . . .		79.220	79.120	
22	Husiatyn . . .		43.230	43.540	
23	Jarosław		54.240	54.120	
24	Jasło		44.458	43.868	
25	Jaworów		46.274	46.387	
26	Kałusz		46 152	46.252	
27	Kamionka		50.979	50.340	
28	Kolbuszowa		27.400	27.400	
29	Kołomyja		75.000	74.945	
30	Kossów		39.065	40.715	
31	Kraków		64.501	62.529	
32	Krosno		33.868	33.783	
33	Limanowa		34.041	34.041	
34	Lisko		60.679	60 804	
35	Lwów		83.587	83.015	
36	Łańcut		66.332	66.370	
37	Mielec		51.086	51.193	
38	Mościska		48.322	48.172	
39	Myślenice		35.593	35.051	
40	Nadwórna		73.326	65.160	
41	Nisko		21.819	21.819	
42	Nowy Sącz		72.265	72.198	
43	Nowy Targ . . .		27.467	27.467	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. austr.			
44	Pilzno		16.203	16.333	
45	Podhajce		56.739	56.514	
46	Podgórze		—	17.410	
47	Przemyśl		80.409	79.792	
48	Przemyślany . . .		39.317	38.087	
49	Rawa		39.817	40.907	
50	Rohatyn		66.312	66.122	
51	Ropczyce		44.865	44.865	
52	Rudki . . .		34.977	33.781	
53	Rzeszów		67.477	53.361	
54	Sambor		38 983	38.917	
55	Sanok		54.328	54.728	
56	Skałat		50.221	49.996	
57	Śniatyn		41 910	41.530	
58	Sokal		45.940	45.329	
59	Stanisławów		68 326	68.428	
60	Stare-miasto . . .		26.624	27.914	
61	Stryj		59.163	59.286	
62	Strzyżów		—	14.982	
63	Tarnobrzeg		27.546	27.446	
64	Tarnopol		48.045	48.325	
65	Tarnów		19.014	19.899	
66	Tłumacz		68.164	68.164	
67	Trembowla		33.675	34.265	
68	Turka		26.670	26.885	
69	Wadowice		81.275	82.398	
70	Wieliczka		47.664	31.269	
71	Zaleszczyki		54.042	54.492	
72	Zbaraż		28.685	29.410	
73	Złoczów		76.656	77.519	
74	Żółkiew		42.369	41.946	
75	Żydaczów		42.352	42.352	
76	Żywiec		131.920	131.920	
	Razem . . .		3,795.781	3,790.247	Mniej o 5.534 zł.

Załącznik Nr. 2. do dochodów.

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. uastr.			
1	Opłaty od szynkarzy .	194.493	196.300	196 300	

Załącznik Nr. 3. do dochodów.

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczeczenia propinacyjne	3 436	3.300	3.300	

Załącznik Nr. 4. do dochodów.

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiwanych	152	20	20	

Załącznik Nr. 5. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki	10.487	7.000	10 000	*więcej o 3.000 zł.*, ponieważ preliminuje się według wynikłości r. 1895 w zaokrąglonej kwocie.

Załącznik Nr. 6. do dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu Państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu Państwa	891.129	891.129	891.129	

Załącznik Nr. 1. do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Spłata kapitału za wylosowane obligacye fund. propinacyjnego	1,624.650	1,770.200	1,841.700	*Więcej o 71.500 zł.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa emitowano po myśli §. 5. ustawy z d. 22. kwietnia 1889. (Dz. ust. i rozporz. kraj. Nr. 30. z r. 1889) 4% obligacye w nominalnej wartości 62,200.000 zł., które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminara na rok 1896 pozostało jeszcze do spłacenia 51,162.200 zł. Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem Wys. c k. Ministerstwa skarbu z dnia 31. maja 1889 do l. 2.216 F. M. wynosi w r. 1897 - I. rata płatna 30. czerwca 1897 . 911.750 zł. II. rata płatna 31. grudnia 1897 . 929.950 „ razem j. w. 1,841.700 zł. pozostanie jeszcze do spłacenia w następnych 18 latach 49,320.500 zł.

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,201.475	2,099.769	2,028.253	*Mniej o 71.516 zł.* Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 do l. 2.216/F. M. wynosi należytość od kuponów płatnych w r. 1897 a mianowicie: od obligacyj w nominalnej wartości 51,162.200 zł. płatna 30. czerwca 1897 1,023.244 zł. od obigacyj w nominalnej wartości 50,250.450 zł. płatna 31. grudnia 1897 1,005.009 „ Razem 2,028.253 zł.

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych we Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów".

1	Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	2.299	3.200	3.200	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa".

1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa	2.790	2.790	2.790	

*

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Podatek dochodowy od czynszów za wydzierzawione prawa propinacyi".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Podatek dochodowy za wydzierżawione prawa propinacyi . . .	554.220	553.890	553.890	

Załacznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
1	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie .	52	60	60	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1897

(z I załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 15. listopada 1896.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów dnia 16. listopada 1896.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne	51.702	51.542	64.909	
2	Nadwyżka dochodów galicyjskiego fuduszu propinacyjnego za rok 1895	271.181	—	—	
	Razem . .	322.883	51.542	64.909	
	W porównaniu z wydatkami		—	—	
	pozostaje zwyżka . . którą użyć się ma na zakupno papierów wartościowych.		51.542	64.909	

L. porządkowa	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego zasobowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
			zł. wal. austr.			
	Odsetki czynne.					
1	4½% listy zastawne Banku kraj. . .	90.000 zł.	—	—	4.050	
2	4½% listy zastawne Banku hipotecznego . .	95.000 „	—	—	4.275	
3	4% listy zastawne Banku kraj. .	195.000 „	—	—	7.800	
4	4% listy zastawne gal. Tow. kredytow. ziemsk. .	150.000 „	—	—	6.000	
5	4% obligacye pożyczki m. Lwowa .	350.000 „	—	—	14.000	
6	4% obligacye gal. funduszu propinac.	719.600 „	—	—	28.784	
	Razem .	1,599.600 zł.	51.702	51.542	64.909	*Więcej o 13.367 zł.*

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1897

(z 13 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.
Lwów dnia 15. listopada 1896.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.
Lwów dnia 16. listopada 1896.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne	237.904	244.741	251.536	
2	Rozmaite	1.510	—	—	
	Razem .	239.414	244.741	251.536	
	W porównaniu z wydatkami		99.192	99.192	
	pozostaje zwyżka . . .		145.549	152.344	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków za r. 1897. . .				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Wydatki.				
1/1	Płace urzędników . .	27.426	27.760	27 760	
2/2	Płace sług	939	939	939	
3/3	Adjuta	800	800	800	
4/4	Dyurna	13.454	14.593	14.593	
5/5	Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy gal. funduszu prop. . . .	10.000	10.000	10.000	
6/6	Czynsze najmu . . .	2.500	2.500	2.500	
7/7	Koszta administracyi powiatowej	21.419	27.000	27.000	
8/8	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi .	704	1.000	1.000	
9/9	Potrzeby kancelaryjne .	2.105	3.000	3.000	
10/10	Koszta Zarządu . . .	804	1.000	1.000	
11/11	Koszta sądowe	600	600	600	
12/12	Remuneracye i rozmaite nieprzewidziane wydat.	6.917	10.000	10.000	
13	Podatek dochodowy od efektów	2.598	—	—	
	Razem .	90.266	99.192	99.192	

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne".

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1895	Kwota uchwalona na rok 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
			zł. wal austr.			
	Odsetki czynne.					
1	$4^{1}/_{2}\,\%$ listy hipoteczne galic. Banku hipot. .	270.300 zł.	—	—	12.163	
2	$4^{1}/_{2}\,\%$ listy zast. gal. Banku kraj.	600 „	—	—	27	
3	$4^{1}/_{2}\,\%$ oblig. węg. akcyj. Tow. kolei lokaln. z r. 1893	14.500 „	—	—	652	
4	4% oblig. galic. fund. propinac.	3,751.000 „	—	—	150.040	
5	4% oblig. galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . .	205.000 „	—	—	8.200	
6	4% listy hipot. gal. Banku hipoteczn.	250.000 „	—	—	10.000	
7	4% listy zastaw. gal. Banku kraj.	7.050 „	—	—	282	
8	4% listy gal. Towarzystwa kred. ziemskiego . .	154.300 „	—	—	6.172	
9	4% obligacye pożyczki komunal. peszteń Banku komercyalnego .	100.000 „	—	—	4.000	
10	Lokowane kapitały na 4% .	1,500.000 „	—	—	60.000	
	Razem .	6,252.750 zł.	237.904	244.741	251.536	*Więcej o 6.795 zł.*

Załącznik Nr. 1. do wydatków galic. fund. propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Oddział administracyjny.				
1	1 zastępca przewodniczącego . . . 600 zł.				
2	1 radca c. k. Namiestnictwa ref. admin. i członek Dyrekcyi płaca rocznie 3.200 dod. aktywalny rocznie . 480 dod. do osoby rocznie . 1.000 4.680 „				
3	1 stale urzęduj. członek Dyrekcyi powołany przez Wydział kraj. płaca roczna. 2.000 „				
4	1 c. k. Starosta zastępca referenta administracyjn. płaca rocznie . . 2.000 dod. aktywalny rocznie . 420 dod. do osoby rocznie . 400 2.820 „				
5	1 syndyk pł. roczna 3.000 „				
6	1 zastępca syndyka płaca rocznie . . 1.000 „				
7	1 komisarz powiatowy pł. rocznie 1.200 dod. aktywalny rocznie . 300 dod. sustentacyjny rocznie 100 1.600 „				
8	2 c. k. komisarzy pow. płaca r. po 1.000 zł. 2.200 zł., dod. akt. roczny po 300 zł. 600 zł. dod. sustentacyjny roczny po 100 zł. 200 zł. . 3.000 „		18.700	18.700	
	Do przeniesienia .		18.700	18.700	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Z przeniesienia . .		18.700	18.700	
	Oddział rachunkowy.				
9	1 c. k. radca rachunkowy płaca roczna . 1.400 dod. aktyw. 360 dod. do osoby 500 dod. sustent. 100 2.360 zł.				
10	1 c. k. rewident rachunkowy, płaca roczna 1.100 dod. aktyw. 300 dod. do osoby 400 dod. sustent. 100 1.900 „				
11	1 oficyał rach. płaca roczna 900 dod. aktyw. 240 dod. do osoby 300 dod. sustent. 80 1.520 „				
12	2 asystentów rach. płaca r. po 600 zł. . 1.200 dod. aktyw. r. po 180 zł. 360 dod. do osoby roczn. po 200 400 dod. sustent. rocznie po 60 120 2.080 „		7.860	7.860	
	Kasa gal. funduszu propinacyjnego.				
13	1 c. k. dyrektor, dodatek do osoby . . 500 zł.				
14	1 c. k kontrolor, dodatek do osoby . . 400 „				
15	1 c. k. adjunkt, dodatek do osoby . 300 „		1.200	1.200	
	Razem	27.426	27.760	27.760	

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Płace sług".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1894	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897	Uwaga
		zł. wal. austr.			
	Płace sług.				
1	2 woźnych płaca rocznie po 300 zł. 600 zł.				
2	1 woźny dodatek aktywalny roczny 75 „				
3	1 stróż miesięcznie po 22 zł. . 264 „	939	939	939	

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Adjuta".

	Adjuta.				
	Oddział rachunkowy.				
1	2 praktykantów rocznie po 400 zł.	800	800	800	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Dyurna".

	Oddział administracyjny.				
1	1 rocznie . . . . 800 zł.				
2	1 rocznie . . . . 600 „	—	1.400	1.400	
	Oddział rachunkowy.				
3	4 dzien. po 2 zł. . 2.920 zł.				
4	8 „ „ zł. 1·50 4.380 „				
5	1 „ „ „ 1·30 475 „				
6	1 „ „ „ 1·— 365 „	—	8.140	8.140	
	Oddział manipulacyjny.				
7	1 rocznie . . . . 600 zł.				
8	1 dzien. po zł. 1·40 511 „				
9	2 „ „ „ 1·30 949 „				
10	1 „ „ „ 1·20 438 „				
11	7 „ „ „ 1·—2.555 „	—	5.053	5.053	
	Razem . .	13.454	14.593	14.593	

Załącznik Nr. 5. do Wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. Kasy galic. funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. Kasy gal. funduszu propinacyjnego	10.000	10.000	10.000	

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
1	Czynsze najmu na lokalności dla Biura administracyjnego, rachunkowego, registratury, ekspedytu i protokołu .	2.500	2.500	2.500	

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
1	Koszta administracyi powiatowej	21.419	27.000	27 000	

Załącznik Nr. 8. do wydatkow.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi .	704	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne".

1	Potrzeby kancelaryjne .	2.105	3.000	3.000	

Załącznik Nr. 10. do wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu".

1	Oświetlenie, opał, zapuszczenie i czyszczenie podłóg i liberya dla sług	804	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 11. do wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na r. 1896.	Wniosek na rok 1897.	Uwaga
		zł. wal. austr.			
1	Koszta sądowe	600	600	600	

Załącznik Nr. 12. do wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki".

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . . .	6.917	10.000	10.000	

L. W. kr. 59.370/1896.

Alleg. 60

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka z okręgu sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenia ich do okręgu sądu powiatowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 12. stycznia 1895, Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycyę gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze i Wołków o wyłączenie ich z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego we Lwowie, do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

W wykonaniu tej uchwały Wydział kraj. zarządził pod dniem 25. lutego 1895 LW. 3372 dochodzenia przez Wydział powiatowy we Lwowie a następnie odniósł się w tej sprawie o zdanie do c. k. Wyższego sądu krajowego we Lwowie. Wynik dochodzeń, przeprowadzonych przez obie te władze wykazał, że żądanie petycyonujących gmin o wyłączenie ich z okręgu sądowego w Winnikach a przyłączenie do sądu powiatowego we Lwowie zupełnie jest uzasadnione.

W tym względzie Rada powiatowa lwowska na posiedzeniu z 26. lipca 1895 powzięła następującą uchwałę: „zważywszy, że gminy Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne oddalone są od Lwowa i od siedziby c. k. sądu powiatowego w Winnikach, do którego obecnie należą 15 do 20 kilometrów, że atoli do Lwowa prowadzi w półmilowem oddaleniu od wsi murowany gościniec rządowy stryjski, podczas gdy do Winnik jechać trzeba od tych gmin bardzo uciążliwemi drogami gminnemi, — zważywszy, iż w porze błotnej mieszkańcy wyżej wymienionych gmin zmuszeni są jechać do c. k. sądu w Winnikach na Lwów, nakładając w ten sposób 10 kilometrów drogi, — zważywszy, iż z powodu wymienionych tu trudności komunikacyjnych gminy te starają się usilnie o przeniesienie ich do c. k. sądu powiatowego m. del. we Lwowie — Rada powiatowa lwowska zgodnie z życzeniami objawionemi jednomyślnie przez Rady gminne gmin Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne oświadcza się za wyłączeniem tychże gmin z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach i za przydzieleniem ich do okręgu c. k. sądu powiatowego m. del. we Lwowie, uznając taką zmianę granic obu wymienionych okręgów sądowych w interesie publicznym za pożądaną“.

Dochodzenie przeprowadzone przez władze sądowe a w szczególności przez c. k. sąd powiatowy w Winnikach wykazało, że gminy Wołków, Zagórze, Kuhajów i Podciemne tworzą każda dla siebie gminę katastralną i że w gminach tych księgi gruntowe od r. 1881 zaprowadzone zostały, — że wedle zawiadomienia c. k. Starostwa we Lwowie z 13. listopada 1895 l. 41.601 wynosi odległość tych miejscowości do Lwowa:

gminy Wołkow $17^{9}/_{10}$ *km* zaś do Winnik 16 *km*,
„ Zagórza $18^{9}/_{10}$ „ „ „ „ $17^{9}/_{10}$ „

gminy Kuhajowa $21^{7}/_{10}$ *km* zaś do Winnik $17^{9}/_{10}$ *km*
" Podciemne $23^{6}/_{10}$ " " " " $19^{8}/_{10}$ "

że mieszkańcy tych zostają w ciągłej i bezpośredniej łączności ze Lwowem z powodu komunikacyi gościńcem stryjskim na przestrzeni przeszło 10 kilometrowej z powodu odwożenia wszelkich swoich produktów rolniczych na targi i jarmarki do Lwowa i z powodu rozlicznych interesów, jakie mają do załatwienia we władzach i urzędach lwowskich, podczas gdy co do Winnik żadna z tych okoliczności nie zachodzi, które przeciwnie z powodu lichej, górzystej, pełnej błota i wybojów drogi są dla tych gmin niedostępne. Również Konwent PP. Benedyktynek obrz. łać. we Lwowie, jako właściciel dóbr Wołkowa, Zagórza i Kuhajowa wspólnie z przełożeństwem dworskiem tych dóbr w piśmie swem z 12. listopada 1895 l. 46 oznajmił, że prośbę gmin Wołkowa, Zagórza i Kuhajowa o wyłączenie z okręgu c. k. sądu powiatowego w Winnikach a przydzielenie ich do c. k sądu pow. miej. del. Sekcyi II we Lwowie z motywów w petycyi przywiedzionych popiera i za tem przeniesieniem się oświadcza. Tylko przełożeństwo obszaru dworskiego w Podciemnem oznajmiło, że wydzielenie gminy Podciemne z obrębu c. k. sądu powiatowego w Winnikach jest dla tego przełożeństwa obojętnem i że wszystko mu jedno jest, czy na terminie będzie stawać w Winnikach, czy we Lwowie, przyznaje atoli, że co do dróg, to jest czas, gdzie drogi te są nie do przebycia, zważać jednak należy, że jest projekt połączenia odnośnych gmin z Winnikami nowo wybudować się mającym gościńcem.

C. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie, przesyłając Wydziałowi kraj. odezwą z 22. stycznia 1896 l. 29.594 sprawozdania i dochodzenia władz sądowych w powyższej sprawie, oznajmił zarazem, że „wobec stwierdzonych trudności, jakie zachodzą w komunikacyi wspomnianych gmin z siedzibą sądu powiatowego w Winnikach, jakoteż z uwagi, że gminy wspomniane swe zakupna i wogóle swe sprawunki we Lwowie załatwiać zwykły, gdzie też znajdują się oprócz sądu wszystkie inne władze autonomiczne i rządowe, uznaje w zupełności zgodnie z opinią Wydziału Rady pow. lwowskiej i naczelnikiem sądu pow. w Winnikach, słuszność żądania tychże gmin, aby z dotychczasowej przynależności sądowej mogły być wydzielone i do okręgu sądu pow. m. del. S. II. we Lwowie wcielone, mimo tego przy obecnym stanie rzeczy, zmiany tej terytoryalnej popierać nie może, gdyż wspomniane cztery miejscowości nie łączą się nigdzie z granicami powiatu sądowego lwowskiego, tworzyłyby zatem, gdyby je do tego powiatu przydzielono, enclave, przydzielone od siedziby sądu przez terytoryum sądu obecnego winnickiego, czyli przez gminę Żyrawkę względnie także przez gminę Krotoszyn. Petycyonujące cztery gminy zatem zdaniem tegoż wyższego sądu kraj. tylko łącznie z gminą Żyrawką i Krotoszynem lub chociażby tylko z Żyrawką do lwowskiego sądu pow. S. II. przydzielone być mogły, atoli te dwie gminy takiego życzenia wcale dotąd nie objawiły".

Z powodu tego oświadczenia c. k. wyższego sądu kraj. zarządziliśmy dochodzenie i zbadanie rzeczy przez przez Wydział pow. lwowski, czyli gminy Żyrawka i Krotoszyn ze swej strony żądają wyłączenia z sądu winnickiego a przyłączenia wspólnie z gminami Kuhajowem, Podciemnem, Wołkowem i Zagórzem do c. k. sądu pow. m. d. S. II. we Lwowie. Sprawozdaniem z 11. września 1896 l. 1721 Wydział pow. lwowski przedłożył nam uchwałę Rady gminnej z Żyrawki z 21. marca 1896, w której oświadczyła się stanowczo, jak tego wymaga c. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie w piśmie z 22. stycznia 1896 l. 29.594 za wyłączeniem z okręgu winnickiego a za przyłączeniem do okręgu sądu pow. m. del. S. II. we Lwowie.

Co zaś do Krotoszyna, Zwierzchność gminna zawiadomiła Wydział pow., że gmina tamtejsza jest przeciwna zmianie dotychczasowego stosunku i pragnie pozostać nadal przy c. k. sądzie powiatowym w Winnikach.

Uchwałę Rady gminnej Żyrawki Wydział powiatowy lwowski przyjął do swej wiadomości i zarazem oznajmił, iż co do twierdzenia przełożeństwa obszaru dworskiego w Podciemnem wyżej powołanego, jakoby wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. sądu pow w Winnikach nie było zbyt naglącem, skoro istnieć ma zamiar budowy drogi z Winnik do Podciemnego — to musi oświadczyć, iż twierdzenie to jest zupełnie bezpodstawne i że tylko murowana droga jest w każdej porze roku łatwą do przebycia, a obecnie nie może być mowy o murowaniu drogi z Winnik do Podciemnego; naprawiono ją tylko jako drogę ziemną w kilku najgorszych miejscach na przestrzeni między Winnikami a Dawidowem w najbliższej okolicy Winnik, to jednak absolutnie nie usuwa uciążliwości całej drogi na przestrzeni kilkunastu kilometrów. Z powyższego przedstawienia wynika, że skoro gmina Żyrawka przychyla się na przyłączenie jej do lwowskiego okręgu sądu pow. i w ten sposób spełniony zostaje warunek łączności terytoryalnej, od której c. k Wyższy sąd kraj. zależnem czyni przyłączenie gmin Kuhajów, Podciemne, Wołków i Zagórze z okręgu sądu pow. winnickiego do okręgu lwowskiego tak bardzo dla nich potrzebnego i gdy wobec powyższego stanu rzeczy żądanie tych gmin okazuje się w zupełności uzasadnione, przeto należy się przychylić do życzenia tych 5 gmin, które w tym kierunku swoje żądanie objawiły i dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Nr. 50. Dz. u. p. udziela c. k. Rządowi opinii, iż dla dobra mieszkańców gmin Podciemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka wraz z obszarami dworskimi tych gmin jest wydzielenie ich z okręgu c. k. sądu pow. w Winnikach a przydzielenie do okręgu c k. sądu powiatowego m. del. S. II. we Lwowie pożądane i pożyteczne.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 21. października 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

L. W. 9054/96.

Aleg. 61

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gminy Pasierbiec z okręgu powiatu politycznego w Bochni do okręgu powiatu politycznego w Limanowej.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem c k. Ministerstwa sprawiedliwości z 23. czerwca 1895 L. 8981 i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 17. czerwca 1895 L. 2940 wywyłączoną została gmina Pasierbiec z dniem 1. stycznia 1896 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Wiśniczu, c. k. Sądu krajowego w Krakowie i Starostwa w Bochni a natomiast wcieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego Limanowej, c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu i c. k. Starostwa w Limanowej, czego Wysoki Sejm domagał się w uchwale swej z 24 września 1883 r.

W celu zrównania granic powiatów politycznych w Bochni i Limanowej z okręgami tychże Reprezentacyj powiatowych należy gminę Pasierbiec przenieść z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej z Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej.

Na podstawie § 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Wydział krajowy przeto wnosi:

./. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 3. marca 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie okręgów Reprezentacyj powiatowych w Bochni i Limanowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina Pasierbiec zostaje przeniesiona z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Bochni do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Limanowej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. 75575/96.

Aleg. 62

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecin i Polanka Haller z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa Wadowickiego a przydzielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu.

Wysoki Sejmie!

Gminy Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecim i Polanka Haller, wraz z obszarami dworskiemi tych gmin, starają się o wydzielenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa Wadowickiego, dokąd obecnie należą, a przydzielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu, i w tym względzie wniosły w ciągu roku 1896 petycyę do Wydziału krajowego, Ministerstwa i Namiestnictwa.

Zarządzone przez Wydział krajowy i c. k. Sąd wyższy w Krakowie dochodzenie, wykazało, że petycye tych gmin i dotyczących obszarów dworskich zasługują ze wszech miar na poparcie i uwzględnienie; położenie bowiem geograficzne tych gmin w stosunku do Skawiny nierównie jest korzystniejsze od położenia ich w stosunku do Kalwaryi; podczas gdy odległość ich od Skawiny wynosi wedle urzędowych wykazów tylko od 3 do 9·3 km. to odległość ich do Kalwaryi siedziby Sądu powiatowego wynosi od 14·6 km. do 17·6 km.

Z Kalwaryą łączą je tylko drogi gminne górzyste i uciążliwe w czasie śniegów i pory słotnej trudne do przebycia, zaś z Skawiną bity gościniec rządowy, do Oświęcimia prowadzący, wzdłuż którego prawie wszystkie te gminy są położone.

Bliskość Skawiny połączonej z temi gminami dobrze utrzymanym i w każdej porze roku łatwem do przebycia gościńcem, sprawia, że ludność tych gmin wszytkiemi interesami ekonomicznemi dąży ku Skawinie, tam bowiem uczęszcza na jarmarki i targi, tam pozbywa swe produkty i ziemiopłody, i załatwia wszelkie swe sprawunki i potrzeby domowe, podczas gdy do Kalwaryi z powodu utrudnionej komunikacyi mieszkańcy tych gmin udają się jedynie w sprawach sądowych, zaś z załatwieniem innych spraw w Starostwie lub Radzie powiatowej udawać się muszą do Wadowic, przeto aż do 3 miejscowości udawać się muszą z załatwieniem swych spraw, co połączone jest dla nich ze stratą czasu i znacznemi kosztami.

Z przyłączenia tych gmin do okręgu sądu powiatowego w Skawinie, obok dogodności i materyalnych korzyści wyniknie jeszcze dla nich ta korzyść, że przez to przejdą one także do urzędu podatkowego w Skawinie i Starostwa w Podgórzu.

Wszystkie władze mianowicie: Starostwo, Wydział powiatowy i władze sądowe jak sądy powiatowe w Kalwaryi i Skawinie, sąd obwodowy w Wadowicach, Sąd krajowy oraz

wyższy Sąd krajowy w Krakowie, wreszcie krajowa Dyrekcya Skarbu we Lwowie oświadczyły się za uwzględnieniem petycyi powyższych gmin, uznając podane powyżej powody jako zupełnie słuszne i uzasadnione.

Wedle zdania władz sądowych za tem wyłączeniem obok względów przeważnie ekonomicznych dotyczących wyłącznie mieszkańców tych gmin, przemawiają także względy sądowo-administracyjne.

Okręg sądu powiatowego w Kalwaryi bowiem składa się obecnie z 45 gmin katastralnych i 32190 ludności, podczas gdy okręg sądu powiatowego w Skawinie liczy tylko 28 gmin i 16335 mieszkańców.

Okręg sądowy w Kalwaryi jest więc w porównaniu z okręgiem sądowym w Skawinie za obszerny, co jest przyczyną, że załatwianie spraw sądowych w tym sądzie powiatowym nie odbywa się zawsze z pośpiechem, jakiego ustawy wymagają, gdyż systemizowany personal nie stoi w odpowiednim stosunku do znacznego stanu agend tegoż sądu.

Również względy na zaprowadzenie procedury cywilnej, która znaczne powiększenie czynności przy sądach powiatowych za sobą pociągnie, przemawiają za zmniejszeniem okręgu sądowego w Kalwaryi a powiększeniem okręgu sądowego w Skawinie; wreszcie oznajmiło Prezydyum sądu obwodowego w Wadowicach, że zmiany, jakie będzie potrzeba zaprowadzić w księgach gruntowych, nie nastręczają takich przeszkód, których usunięcie natrafiałoby na trudności.

Ponieważ więc wydzielenie w mowie będących gmin z okręgu sądowego w Kalwaryi a przydzielenie do okręgu sądowego w Skawinie leży tak w interesie tych gmin, jakoteż administracyi sądowej, i gdy za tem oświadczyły się wszystkie w tym względzie kompetentne władze, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868. r. Nr. 50 D. u. p. udziela c. k. Rządowi opinię, iż wydzielenie gmin Borek szlachecki, Ochodzy, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzęcina i Polanki Haller z okręgu c. k. sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa w Wadowicach a przydzielenie ich do okręgu c. k. sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu, leży w interesie mieszkańców tych gmin jakoteż administracyi sądowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 4. Grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zakupna domu pod Nr. 384 w Czortkowie na pomieszczenie posterunku c. k. żandarmeryi.

Wysoki Sejmie!

Miasto Czortków zajmuje w rzędzie galicyjskich miast prowincyonalnych bezsprzecznie jedno z pierwszych miejsc pod względem drożyzny mieszkań i trudności w wynalezieniu odpowiedniego mieszkania.

Wydział krajowy niejednokrotnie o tem się przekonał, a to już przy sposobności zabezpieczenia mieszkania dl c. k. komendy oddziałowej w Czortkowie, która dla braku mieszkania została nawet przeniesioną do Buczacza; w bieżącym roku z powodu poszukiwania mieszkania dla posterunku c. k. żandarmeryi w Czortkowie stosunki te przedstawiły się jeszcze jaskrawiej. Z dniem 26. lutego 1896 upływał kontrakt najmu dotychczasowego mieszkania dla tegoż posterunku w domu Józefa i Beili Goldbergów, a nadto niezależnie od tego został kontrakt najmu przez tychże Goldbergów sądownie z dniem 1. marca b. r. wypowiedzianym; czynsz tego mieszkania wynosił 400 złr. rocznie w półrocznych ratach z góry płatny. — Wydział krajowy zarządził zabezpieczenie nowego mieszkania, jednak mimo wczesnego ogłoszenia, mimo starań Wydziału powiatowego i samej komendy żandarmeryi wpłynęła tylko jedna oferta p. Jana Sakowicza, który żądał rocznego czynszu w kwocie 700 złr. na lat sześć.

Ponieważ czynsz ten w porównaniu z dotychczasowym w kwocie 400 złr. przedstawiał się nader wygórowanym, przeto ofertę tę niezatwierdziliśmy, lecz zarządziliśmy poszukiwania za nowem tańszem mieszkaniem względnie staraliśmy się nakłonić p. Sakowicza do obniżenia żądanego czynszu. Prosiliśmy o osobistą interwencyę w tej sprawie prezesa czortkowskiej Rady powiatowej. Wszelkie atoli usiłowania nie odniosły pożądanego skutku, gdyż p. Sakowicz nie dał się nakłonić do obniżenia czynszu, a innego mieszkania ani komenda żandarmeryi ani Wydział powiatowy znaleść nie mogły.

Jako przyczynę tych stosunków, tak Wydział powiatowy, jakoteż komenda żandarmeryi podają zgodnie istniejący w Czortkowie od lat wielu ogólny brak odpowiednich mieszkań. Wydział powiatowy w sprawozdaniach swych z 5. grudnia 1895. L. 717 i 10. stycznia 1896 L. 1.307 i 27. lutego 1896. L. 276 w odpowiedzi na zarządzenia Wydziału krajowego do LW. 47.740/95, 81.548/95, 8.102/96 i 11.220/96 oznajmił, „że innego pomieszczenia w Czortkowie dla posterunku żandarmeryi, jak dom p. Sakowicza pomimo usilnych starań tak żandarmeryi jak Wydziału powiatowego stanowczo wyszukać nie było można, a gdy ustne porozumienie się z p. Sakowiczem co do zniżenia czynszu pozostało bezskuteczne, więc Wydział powiatowy nie widzi w tem przymusowem położeniu innej rady, jak zaproponować powyższą ofertę do przyjęcia, która zresztą z uwagi na lokalne stosunki czortkowskie uważa za normalną.

W czasie trwania tych rokowań, wnieśli pod dniem 16. lutego 1896 pp. Jan i Helena małżonkowie Sakowiczowie podanie do Wydziału krajowego, w którym zaofiarowali dom w realności ich pod Nr. 384 w Czortkowie położonej, murowany o 6 pokojach wraz z ogrodem około tego domu, w obszarze około 500 kwadratowych sążni wynoszącym, ten sam, za którego wynajęcie na koszary żandarmeryi żądano 700 złr., Wydziałowi krajowemu do zakupna za cenę 7.000 złr.

Z uwagi na udowodnioną już niemożliwość znalezienia innego tańszego pomieszkania, gdy 5% od żądanego kapitału w kwocie 7.000 złr. przedstawia tylko kwotę 350 złr. rocznie, a więc połowę od czynszu, którego właściciel żądał za wynajęcie domu, Wydział krajowy postanowił ofertę pp. Sakowiczów wziąć pod ścisłą rozwagę, i w tym celu zarządził zbadanie stanu rzeczy na miejscu przez prezesa Rady powiatowej w Czortkowie i przez komendę żandarmeryi, mianowicie w kierunku, czyli ofiarowany przez pp. Sakowiczów dom nadaje się na stały kwaterunek posterunku c. k. żandarmeryi,

następnie w jakim stanie znajduje się sam budynek, jaką przedstawia wartość, a wreszcie jakie naprawy i adaptacye byłyby dla utrzymania budynku w dobrym stanie potrzebne.

Wynik tych dochodzeń, przeprowadzonych osobiście przez prezesa Rady powiatowej, wykazał, że budynek w mowie będący jest w dobrym stanie, w bardzo korzystnem miejcu położony, że nadaje się zupełnie na pomieszczenie posterunku żandarmeryi, a żądana cena odpowiada jego wartości.

Wobec tego Wydział krajowy postanowił w zasadzie kupić od pp. Sakowiczów dom ich pod Nr. k. 384 w Czortkowie położony na pomieszczenie w nim posterunku żandarmeryi za ofiarowaną cenę kupna w kwocie 7.000 złr. pod warunkiem, jeżeli wykonają wszelkie potrzebne w tym budynku naprawy i adaptacye, jakie przez znawców w protokolarnem oświadczeniu z 25. lutego 1896. i przez c. k. komendę żandarmeryi za konieczne uznane zostały i jeżeli Wysoki Sejm, któremu Wydział krajowy zobowiązał się tę sprawę przedstawić, udzieli swego zezwolenia na zakupno tego domu. Na te warunki pp. Sakowiczowie w zupełności się zgodzili, a tylko ze swej strony zastrzegli, ażeby koszta kontraktu i należytość od przeniesienia własności poniósł Wydział krajowy w zastępstwie funduszu kwaterunkowego żandarmeryi, na co Wydział krajowy się zgodził.

Po dopełnieniu przez pp. Sakowiczów przyjętych przez nich zobowiązań pod względem uporządkowania stanu tabularnego i po zapewnieniu się, iż przekazane im do wykonania naprawy i adaptacye zostały uskutecznione, zawarty z nimi został przez syndyka naszego na dniu 14. lipca 1896. kontrakt kupna i sprzedaży z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wysoki Sejm.

Koszta kontraktu wyniosą 14 złr. a należytości stemplowe 131 złr.

Koszt więc całego kupna wyniesie za budynek z ogrodem kwotę	7.000 złr.	— ct.
Należytość stemplowa	131 „	25 „
Koszta kontraktu	14 „	16 „
Razem .	7.145 złr.	41 ct.

Potrąciwszy zaś od tej sumy kwotę 350 złr., którą tytułem półrocznego czynszu z funduszu kwaterunkowego za r. 1896. wypłacono, pozostaje reszta 6.795 złr. 41 ct., która Wydziałowi krajowemu jest potrzebna dla nabycia realności całej. Przedstawiwszy powyższy stan rzeczy z uwagi, że wedle stwierdzonych dochodzeń w Czortkowie nie ma możności wynajęcia odpowiedniego mieszkania dla tamtejszego posterunku c. k. żandarmeryi za czynszem niżej 700 złr., ze względu dalej, że zakupno na rzecz kraju budynku pp. Sakowiczów pod przyjętemi przez nich zobowiązaniami i za umówioną cenę kupna w kwocie 7.000 złr. jest istotnie najtańszym sposobem zabezpieczenia stałego mieszkania dla tego posterunku, gdyż przy 5% oprocentowaniu przedstawia tylko połowę czynszu, jakiby musiało się opłacać w razie najęcia mieszkania — Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

1) Upoważnia się Wydział krajowy do nabycia na rzecz kraju realności pod Nr. 384 w Czortkowie za cenę 7.000 złr.

2) W rubryce IX. budżetu krajowego preliminuje się na ten cel kredyt nadzwyczajny w kwocie 6.795 złr.

3) Dochód z tej realności preliminuje się w kwocie 500 złr.

We Lwowie, dnia 13. października 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Drukiem Pillera i Spółki.

L. W. 80.278.

Aleg. 64

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego Sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z 26. stycznia 1894 LW. 3881 Wydział krajowy przedstawił Wysokiemu Sejmowi sprawę utworzenia nowego Trybunału I. instancyi w północno wschodnie części kraju między Wisłą a Sanem, oświadczając się zgodnie z opinią wyższego ck. Sądu krajowego w Krakowie za wyborem Tarnobrzega na siedzibę przyszłego sądu kolegialnego.

Komisya prawnicza załatwiając powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawozdaniu swem z 6 lutego 1894 L. 1373 podniosła, że mimo oświadczenia się ck. Sądu krajowego wyższego w Krakowie za Tarnobrzegiem jako najodpowiedniejszem miejscem na siedzibę przyszego sądu kolegialnego między Wisłą a Sanem, niepodobna pominąć opozycyi Rad powiatowych w Mielcu, Nisku i Kolbuszowy i należy przed powzięciem stanowczej w tym przedmiocie uchwały przeprowadzić dalsze dochodzenia i zasięgnąć opinii ck. Namiestnictwa.

Toteż uchwałą z 9. lutego 1894 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby co do wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem uzupełnił badania swoje w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyi prawniczej i odpowiedni wniosek na następnej sesyi przedłożył.

W wykonaniu tej uchwały Wys. Sejmu usiłował Wydział krajowy doprowadzić do skutku porozumienia interesowanych Reprezentacyi powiatów w Mielcu, Nisku. Kolbuszowej i Tarnobrzegu co do wyboru najodpowiedniejszej miejscowości na Trybunał I. instancyi między Wisłą a Sanem, gdy atoli usiłowania te nie doprowadziły do żadnego rezultatu, gdyż każdy z interesowanych powiatów obstawał za utworzeniem sądu obwodowego w siedzibie swych Reprezentacyi zaniechał Wydział krajowy dalszych dochodzeń i żadnych w tym przedmiocie wniosków Wysokiemu Sejmowi nie przedstawił.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 24. stycznia 1896 postawił poseł Zdzisław hr. Tarnowski wniosek o wezwanie ck. Rządu, aby o ile można w jak najkrótszym czasie utworzył Sąd obwodowy w Tarnobrzegu, a równocześnie Wydział powiatowy w Mielcu wniósł do L. 1234 petycyę do Wysokiego Sejmu o ustanowienie Trybunału I. instancyi w Mielcu, zaś Wydział powiatowy w Nisku petycyę do L. s. 1342 przeciw utworzeniu sądu obwodowego w Tarnobrzegu.

W załatwieniu powyższego wniosku i petycyi, Wysoki Sejm na przedstawienie komisyi prawniczej powziął na posiedzeniu z 7. lutego 1896 następującą uchwałę.

„ Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby co do wyboru nawłaściwszej miejscowośc
„na siedzibę sądu obwodowego dla północno wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem

„uzupełnił badania w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyi prawniczej do L. „1373/94, a w szczególności zażądał uzupełnienia opini ck. sądu obwodowego w Tarnowie „i opini ck. Namiestnictwa, oraz odpowiednie wnioski na następnej sesyi przedłożył".

Spełniając powyższą uchwałę Wydział krajowy odezwą z 21 lutego 1896 L. W. 11.512 odniósł się w tej sprawie do Prezydyum wyższego sądu krajowego w Krakowie, do Prezydyum sądu obwodowego w Tarnowie i do Prezydyum ck. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na powyższą odezwę otrzymał Wydział krajowy następujące opinie:

Prezydent sądu obwodowego w Tarnowie w odezwie z 7. marca 1896 L. 1645 oznajmił, iż wniosek jego z 25. lutego 1893 L. 692 względem utworzenia nowego trybunału I. instancyi pomiędzy Wisłą a Sanem z siedzibą w Mielcu uczynionym był bez liczenia się z ewentualnością utworzenia takiegoż Trybunału w Bochni, któreby przyłączenie powiatów w Brzesku, Radłowie i Wojniczu do sądu Tarnowskiego sądu obwodowego uniemożebniło.

„Zdaniem Prezydenta sądu obwodowego w Tarnowie, na wypadek utworzenia try- „bunału w Bochni, tylko Tarnobrzeg na siedzibę nowego trybunału między Wisłą a Sanem „kwalifikuje się a to tak ze względu na swe geograficzne położenie z uwagi na inne do okręgu „tego trybunału włączyć się mające powiaty, jak i ze względu na to, że połączonym jest „koleją z zachodnią granicą proponowanego swego okręgu w kierunku ku Mielcowi, która „to kolej sięga we wschodnim kierunku tego okręgu również do Rozwadowa. Z chwilą „zaś połączenia koleją Rozwadowa z Przeworskiem dosięgnie ona również wschodniej gra- ,,nicy tego okręgu i wtedy opozycya najdalszych powiatów sądowych w Nisku i Ulanowie ,,przeciw przyłączeniu ich do Tarnobrzega straci na znaczeniu. Dalej oznajmia Prezydent „sądu obwodowego w Tarnowie, iż z 6. proponowanych powiatów sądowych, żadna inna „miejscowość na siedzibę trybunału I. instancyi dla tychże w równej mierze się nie nadaje, ,,w obec czego i niewątpliwej konieczności podzielenia obecnego okręgu sądu obwodowego „w Rzeszowie w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości egoistyczne zarzuty podno- „szone przez Reprezentacye powiatowe w Kolbuszowej, Mielcu i Nisku przeciw Tarnobrzegowi ,,względnie żądanie tychże o utrzymanie status quo na uwzględnienie nie zasługują".

Prezydyum ck. wyższego Sądu krajowego w Krakowie w odezwie z 14. „kwietnia r. 1896 L. 2480 oznajmiło, iż w sprawie utworzenia sądu kollegialnego „w okolicy między Wisłą a Sanem, żadne dotąd nie zaszły okoliczności, któreby mogły „wypłynąć na zmianę opinii wypowiedzianych w pismach z 7. marca 1893 L. 3460 i 16 „stycznia 1894 L. 92".

Wreszcie pod dniem 12 grudnia r. 1896 L. 12.427 odpowiedziało także Prezydyum ck. Namiestnictwa, dołączając nam w odpisie relacyę ck. Starostów w Tarnobrzegu, Mielcu i Nisku, z których się okazuje, że każdy z nich uważa za najodpowiedniejszą miejscowość na siedzibę przyszłego sądu obwodowego miejsce swego urzędowania, chociaż według zdania Prezydyum ck. Namiestnictwa położenie topograficzne tych miejscowości nie przemawia za ich wyborem na siedzibę trybunału. Jedynie Starosta w Kolbuszowej proponuje na siedzibę przyszłego Sądu obwodowego inną miejscowoś mianowicie Majdan, miasteczko liczące 2000 ludności odległe o 17 kilm. od Kolbuszowej które ze względu na swe położenie byłoby zdaniem p. Starosty punktem środkowym, przyszłego okręgu Trybunału.

P. Starosta w Kolbuszowej zaznacza, że położenie Majdanu, łatwość komunikacyi, zdrowa lesista okolica, niemniej łatwość wyszukania miejsca pod budowę przemawia za wyborem tej miejscowości na siedzibę trybunału, dlatego Prezyum ck. Nmiestnictwa oznajmia, iż nie może odmówić słuszności tym wywodom i zwraca uwagę na propozycyę Starostwa w Kolbuszowej.

Wydział krajowy nie przeczy właściwościom, jakie Majdanowi przyznaje ck. Starosta w Kolbuszowej, a po części i Prezydyum ck. Namiestnictwa sądzi atoli, że samo centralne położenie danej miejscowości nie stanowi jeszcze podstawy o uznania jej za taką, któraby się kwalifikowała na siedzibę sądu kolegialnego. W każdym razie jest to mała mieścina bez wszelkiego znaczenia dla handlu, przemysłu i rolnictwa, bez wszelkich władz i urzędów, dlatego Wydziałowi krajowemu wybór Majdanu za siedzibę trybunału I. instancyi między Wisłą a Sanem do przekonania nie przemawia i w każdym razie nie może wytrzymać porównania z Tarnobrzegiem.

Odwołując się przeto do swego sprawozdania z d. 26. stycznia 1894 L. 3881 Wydział krajowy zgodnie z opinią władz sądowych, a wszczególności z opinią ck. wyższego Sądu krajowego w Krakowie i ck. Sądu obwodowego w Tarnowie pozostaje przy swej pierwotnej propozycyi i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odwołując się do swej uchwały z d. 4. maja 1875 wyraża ponownie ck. Rządowi swoje zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości, oraz w interesie kraju i ludności zachodzi konieczna i niezbędna potrzeba utworzenia Trybynału I. instancyi między Wisłą a Sanem z siedzibą w Tarnobrzegu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 19. grudnia r. 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału kraj.

L. 82.719/96. Alleg. 65

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i Seminaryów nauczycielskich za rok szk. 1895/96.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół ludowych i Seminaryów nauczycielskich za rok szk. 1895/96.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. Grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz ***w. r.***
Członek Wydziału krajowego.

LW. 82.718/1896.

Aleg. 66

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich za rok szkolny 1895/96.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół średnich galicyjskich za rok szkolny 1895/96.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz,
Członek Wydziału krajowego.

L. 82.720/1896

Aleg. 67

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w roku szk. 1895/96.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa nadesłała Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie szkół państwowych dla nauki przemysłowej w roku szkolnym 1895/96.

Sprawozdanie to Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 24. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz *w. r.*,
Członek Wydziału krajowego.

L. s. 96/1896.

Aleg. 68

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Celem odpowiedniego wystosowania adresu do Tronu wybiera się komisyą adresową, złożoną z 7 członków z tem poleceniem, by się zredagowaniem adresu bezzwłocznie zajęła i w jak najkrótszym czasie pod obrady Sejmu tenże przedłożyła.

Dr. Bernadzikowski
wnioskodawca.

L. s. 245/1896.

Aleg. 69

Wniosek.

Nieutrudniony zbyt bydła opasowego, pochodzącego z naszego kraju, stanowi usprawiedliwiony desiderat interesów rolniczych. Obecne stosunki na targu wiedeńskim nie odpowiadają nawet najskromniejszym wymaganiom — bo sprzedaż bydła opasowego natrafia na trudności natury takiej, że nasza produkcya jest narażoną na dotkliwe straty.

Zważywszy wielkie znaczenie zbytu bydła opasowego, zważywszy dalej, że poprawienie stosunków zbytu może tylko nastąpić przez urządzenie targowicy położonej w kraju, upraszają niżej podpisani, aby Wysoki Wydział krajowy z powodu krajowego znaczenia tej kwestyi rozpoczął natychmiast rokowania w celu urządzenia targu dla bydła opasowego, położonego na zachodnim krańcu kraju i w najbliższym czasie rezultat do uchwały sejmowej przedłożył.

Wnioskodawca:

Mycielski *w. r.*

Rudrof, Zamojski, Stadnicki, Potocki, G. Romer, Kozłowski, Michałowski, Onyszkiewicz, Scipio, Wodzicki, Borkowski, Cielecki, Górski, Korytowski, Zoll, Jordan, Czecz, Kozibrodzki.

L. s. 244/1896.

[illegible] 70

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył o ile możności przedłożenie projektu regulacyi rzeki Pełtwi, jako przedsiębiorstwa krajowego.

Lwów 29. grudnia 1896.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz *w. r.*

Weigel, Dr. Olpiński, Wiśniewski, Rayski, Szczepanowski, Dr. Jakliński, Dworski, Abrahamowicz, Małachowski, Michalski, Słotwiński, Goldmann, Żardecki, Jahl, Vayhinger.

L. s. 248/1896

Alleg. 71

Wniosek.

Zważywszy, że lasy stanowiące ważną część bogactwa krajowego coraz bardziej znikają, że coraz większy brak lasów wpływa ujemnie na warunki klimatyczne, a tem samem wpływa na rolnictwo i zdrowotność ludności. Natomiast dziesiątki tysięcy morgów ziemi tak zwanych nieużytków stoją pustką a do tej kategoryi i liche górskie pastwiska zaliczyć należy, które żadnego dochodu ani właścicielowi, ani krajowi, ani rządowi nie przynoszą;

zważywszy, że zalesienie nieużytków zwłaszcza w podkarpackich okolicach, zachodniej Galicyi, może w przyszłości znacznie pomnożyć bogactwo kraju;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wyznacza na zalesienie nieużytków z lichych pastwisk na stokach gór, kwotę przynajmniej 20 tysięcy corocznie do rozporządzenia Wydziałowi krajowemu.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia starań u Rządu, ażeby również podobną kwotą przyczynił się do tego.

Fundusz ten ma być użyty w sposób praktykowany przy zalesieniu wydm piaszczystych, lub dawany właścicielom jako premia za zalesienie nieużytków.

Wnioskodawca:

A. Średniawski.

Dr. Bernadzikowski, J. Bojko, Styła, F. Krępa, Grzegorz Milan, Okuniewski, Ostapczuk, Nowakowski, Kramarczyk, W. Szwed, Żardecki, Data, Warzecha, Potoczek, Czartoryski.

LW. 45.880/1896.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi śp. Stanisława hr. Skarbka za rok 1894 i 1895.

Wysoki Sejmie!

A) B) C) D) Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi pod **A)** i **B)** zamknięcie rachunków za rok 1894 i 1895 — tudzież pod **C)** i **D)** wykazy stanu majątkowego za te lata, wszystkich pod zarządem fundacyi Skarbkowskiej zostających funduszów z następującem sprawozdaniem:

Na rok 1894 preliminowano w majątku obrotowym:

dochody w sumie . . .	296.963 zł. 58 ct.	
wydatki w sumie . . .	314.264 „ 88 „	
preliminowano przeto wydatki większe o		17.301 zł. 30 ct.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego za rok 1894 wykazuje:

dochody rzeczywiste w sumie . .	402.735 zł. 92½ ct.	
z czego jednak potrącić należy przejściowy dochód w efektach .	108.200 „ — „	
zatem dochody rzeczywiste w sumie	384.535 zł. 92½ ct.	
wydatki rzeczywiste w sumie .	506.750 zł. 77 ct.	
z czego również potrącić należy przejściowy wydatek efektów .	108.200 „ — „	
zatem wydatki rzeczywiste w sumie	398.550 zł. 77 ct.	
Z porównania sumy wynikłości dochodów ze sumą wydatków okazuje się niedobór		14.014 „ 84½ ct.
a w rezultacie w porównaniu z budżetem, okazuje się wynik całej gospodarki w ogóle *korzystniejszy* o . . .		3.286 zł. 45½ ct.

Gdy bowiem wynik dochodów wynosił:

podług zamknięcia . . .	384.535 zł. 92½ ct.	
a podług budżetu . . .	296.963 „ 58 „	
przeto rezultat pomyślniejszy o		87.572 zł. 34½ ct.

wynik wydatków wynosił zaś:

podług zamknięcia . . .	398.550 zł. 77 ct.	
a podług budżetu . . .	314.264 „ 88 „	
przeto rezultat pomyślniejszy o		84.285 „ 89 ct.

więc z porównania obu rezultatów okazuje się wynik gospodarki w roku 1894 w ogóle *korzystniejszy*, jak wyżej o . . . . 3.286 zł. 45½ ct.

Porównując dochody i wydatki poszczególnych rubryk między sobą z uwzględnieniem dochodów i wydatków według budżetu — okazuje się zwyżka na korzyść gospodarstwa w rubryce:

I. Zarząd centralny o . .	520 zł. 04 ct.	
III. Gmach teatralny o . .	1.854 „ 55 „	
VI. Przedsiębiorstwa w dobrach o .	627 „ 23 „	
VII. Realności lwowskie o . .	16 „ 03 „	
VIII. Obrót w efektach o . .	13.550 „ 09 „	
XII. Przygodne o . . .	2.806 „ 49 „	
razem zwyżka		19.384 zł. 43 ct.
niekorzystniejsze zaś wyniki są w rubryce:		
II. Legaty i gracye o . . .	500 zł. — ct.	
IV. Przedsiębiorstwo teatralne o .	200 „ — „	
V. Dobra ziemskie o . . .	347 „ 37 „	
IX. Prowizye czynne o . . .	4.086 „ 50 „	
XI. Zakład w Drohowyżu o . .	10.964 „ 10½ „	
razem przekroczenie . . .		16.097 „ 97½ ct.
a z porównania obu tych wyników, okazuje się w porównaniu z budżetem wynik w ogóle *korzystniejszy* o		3.286 zł. 45½ ct.

Co do głównych wyżej poszczególnionych różnic podała Kuratorya fundacyi Wydziałowi krajowemu w sprawozdaniu swem z dnia 27. lutego 1896 następujące wyjaśnienia:

Rubryka I. i II. *Zarząd i legaty* stanowią właściwy wydatek ogólnej administracyi; pierwszy z nich wynosił w roku 1894:

po strąceniu dochodów . . .	26.849 zł. 96 ct.	
zaś drugi	11.934 „ — „	
razem		38.783 zł. 96 ct.
ponieważ preliminowano w wydatkach po strąceniu dochodów na rubrykę:		
pierwszą	27.380 zł. — ct.	
zaś na drugą	11.434 „ — „	
razem		38.814 „ — „
zaoszczędzono zatem .		30 zł. 04 ct.

Rubryka III. *Gmach teatru.* Według zamknięć rachunku za r. 1894 wynosiły:

dochody	44.984 zł. 74 ct.	
wydatki	35.556 „ 97 „	
więc czysty dochód .		9.427 zł. 77 ct.
preliminowano zaś dochody na . .	41.563 zł. 97 ct.	
a wydatki	33.990 „ 75 „	
zatem preliminowany czysty dochód		7.573 „ 22 „
z porównania wynika wprawdzie po nad budżet nadwyżka .		1.854 zł. 55 ct.

lecz nadwyżka ta nie daje właściwego poglądu na tę rubrykę, gdyż w niej pozostały z końcem roku 1894 znaczne zaległości czynne do ściągnięcia.

Mianowicie podług sumarycznego wykazu czynszów z gmachu teatralnego za rok 1894, wynosiła należytość za czynsze:

zaległa z r. 1893	7.898 zł. 45 ct.	
bieżąca za r. 1894	43.787 „ 86 „	
razem		51.686 zł. 31 ct.
wpłynęło gotówką		43.150 „ 03 ct.
zatem zaległość z końcem roku 1894 wynosiłaby miała . .		8.536 zł. 28 ct.
a gdy w ciągu r. 1894, z powodu niewynajęcia niektórych ubikacyj odpisano kwotę		921 „ 02 „
zatem faktyczna zaległość w czynszach nieściągniętych wynosi z końcem roku 1894 stosunkowo znaczną kwotę .		7.615 zł. 26 ct.
a po doliczeniu zwrotów za adaptacyę mieszkań . . .		325 „ — „
razem		7.940 zł. 26 ct.

Nadmienić tu wypada, iż zaległość powyższa jest po części illuzoryczną należytością czynną, pochodzi bowiem z nieuiszczonych czynszów za podrzędniejsze ubikacye, jak kramy pod terasą gmachu, nieliczne sklepy, pomieszkania na dole i półpiętrze, przeważnie zaś za pomieszkania na III. piętrze, zajęte przez partye uboższe niedające pewnej rękojmi, iż pretensye Zarządu całkowicie zaspokojone zostaną.

Okazuje się z tego, iż administracya tego działu gospodarki mogła była wykazać świetniejsze rezultaty, gdyby sprężyściej ściągane były należytości zaległe i bieżące bez dopuszczania do znaczniejszych zaległości u pojedyńczych stron, a zwłaszcza takich, które nie dają gwarancyi, że fundacya z tego tytułu nie będzie na stratę narażoną.

Wydział krajowy wytknął Kuratoryi to zaniedbanie, a za ewentualne straty, jakie fundacya z tego powodu ponieść może, uczynił kuratora osobiście odpowiedzialnym. Nadmienić jednak winien zarazem, że akcya celem ściągnięcia zaległych czynszów prowadzi się obecnie pod ścisłym nadzorem Wydziału krajowego, z odpowiednią energią i że już około 3.000 zł. zaległych czynszów ściągnięto.

Rubryka IV. *Przedsiębiorstwo teatralne.* Według zamknięcia rachunku za rok 1894 wynosiły:

dochody . . .	2.660 zł. — ct.			
wydatki . . .	1.266 „ 59 „	był więc czysty dochód	1.393 zł. 41 ct.	
preliminowano zaś dochody na	2.660 zł — ct.			
a wydatki na . .	1.066 „ 59 „	spodziewany dochód	1.593 „ 41 „	
w rubryce tej jest więc niedobór			200 zł. — ct.	

z powodu wydatku za pomieszkanie dodane do dzierżawy sceny, co preliminarzem przewidziane nie było.

Rubryka V. *Dobra ziemskie.* W budżecie na rok 1894 przewidywano:

dochody w kwocie	202.510 zł. 56 ct.	
wydatki w kwocie	110.251 „ 21 „	
spodziewany czysty dochód .		92.259 zł. 35 ct.
uzyskano zaś w roku 1894 . .	222.428 zł. 98 ct.	
a wydano	130.517 „ — „	
gdy więc netto uzyskano . .		91.911 „ 98 „
przeto w porównaniu z budżetem uzyskano mniej o . .		347 zł 37 ct.

Motywując powód niedoboru tego, zaznacza Kuratorya w swem sprawozdaniu, iż po nad budżet uzyskano więcej o . . . . . . 19.918 zł 42 ct.

a to między innymi:

α) ze sprzedaży drzewa po nad preliminarz lasowy na r. 1894:

w rewirze Iłów	3.112 zł. 61 ct.
„ Stulsko	1.521 „ 78 „
„ Opary	1.045 „ 01 „
„ Smorze	1.654 „ 91 „
β) z pożyczki z majątku zarodowego na budowę domu dla c. k. Sądu powiatowego w Żabiu .	9.800 „ — „
γ) z reszty pożyczki takiej samej i na ten sam cel, lecz niespotrzebowanej w r. 1893 w kwocie	3.900 „ — „

Natomiast wydano między innymi po nad budżet więcej:

α) na podatki dla dóbr Kulikowa . .	734 zł. 75 ct.
„ „ „ „ Brzozdowiec . .	477 „ 04 „
„ „ „ „ Oparów . . .	418 „ 54 „
„ „ „ „ Ostałowic . .	232 „ 84 „
β) na koszta wyrobu stosów w Iłowie .	423 „ 84 „
γ) „ „ „ „ i spławu w Smorzu	3.150 „ 70 „
δ) „ budowę c. k. Sądu powiat. w Żabiu .	13.313 „ 97 „
ε) „ „ folwarku w Żydaczowie .	1.606 „ 82 „

i inne nieprzewidziane drobniejsze wydatki.

Czysty dochód z poszczególnych dóbr w roku 1894 przedstawia się jak następuje:

1. z Kulikowa	2.426 zł. 04 ct.		
2. „ Brzozdowiec	22.958 „ 62 „		
3. „ Drohowyża	27.064 „ 11 „		
4. „ Opar i Słońska	8.612 „ 08 „		
5. „ Ostałowic	1.034 „ 51 „		
6. „ Rożniatowa	3.061 „ 53 „		
7. „ Smorza i Klimca	6801 „ 61 „		
8. „ Żabiego	9.790 „ 05 „		
9. „ Żydaczowa	10.570 „ 85 „		
	razem		92.319 zł. 40 ct.
po strąceniu niedoboru w dziale 10. „Rozmaite“ w kwocie			407 „ 42 „
wynosi czysty dochód jak na wstępie szczegółów tej rubryki wykazano			91.911 zł 98 ct.

Należytości czynne w rubryce V. „Dobra ziemskie“ wynoszą z końcem roku 1894 bardzo znaczną stosunkowo kwotę 24.600 zł. 44 ct.

mianowicie dzierżawcy gruntów i budynków fundacyjnych — tudzież inne strony winny były z dóbr:

1. Kulikowa	3.886 zł. 67 ct.	
2. Brzozdowiec	273 „ 62 „	
3. Drohowyże	4.950 „ 29 „	
4. Opary	— „ 58 „	
5. Rożniatów	10.143 „ 85 „	
6. Smorze	4.438 „ 58 „	
7. Żabie	712 — 52 „	
8. i do ogólnego kompleksu dóbr	194 „ 33 „	
	razem j. w.	24.600 zł. 44 ct.

Wydział krajowy, wydał Kuratoryi stosowne polecenie dla uchronienia fundacyi od możliwych strat z powodu niezrealizowania wykazanych wyżej należytości czynnych, a nadto wezwał kuratora, ażeby w przyszłości pod osobistą odpowiedzialnością czuwał nad terminowem spełnianiem zobowiązań — tak dzierżawców, jakoteż innych stron w interes ekonomiczny tej gałęzi gospodarstwa fundacyjnego wchodzących.

Rubryka VI i VII. *„Przedsiębiorstwa w dobrach“* i *„Realności Lwowskie“* nie nasuwają żadnych szczególniejszych uwag.

Rubryka VIII. *„Obrót w efektach“*. Przy tej rubryce nadmienić wypada, że za uzyskaną gotówkę w kwocie 13.369 zł. 55 ct ze sprzedaży efektów nie przykupiono żadnych nowych efektów — lecz użyto jej na potrzeby bieżące z powodu braku odpowiedniej gotówki w kasie centralnej.

Rubryka IX. *Prowizye czynne.* Tu wykazaną jest wynikłość mniejsza w porówaniu z budżetem o 4.086 zł. 50 ct., głównie z powodu, iż w budżecie wstawiono odsetki od kapitału w sumie 30.200 zł., za zniesione prawo propinacyi w dobrach Żydaczowa, który jednak dla braku prawomocności orzeczenia, nie został fundacyi w r. 1894 wydany, ani też odsetki od tego kapitału nie zostały wypłacone; odsetki te realizował na razie depozyt sądowy i lokował je na 4% książeczki galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie. Odsetki te zrealizowano dopiero w roku 1896. LW. 76.355/1896.

Rubryka XII. *„Przygodne“*, wykazuje dochód większy od preliminarza o kwotę 4.174 zł. 33 ct. spowodowany częścią wpłatą większej należytości w prowizyach zwłoki od nieuiszczonych w terminach rat czynszów dzierżawnych, częścią z odsprzedaży okazów drzewa materyałowego na wystawie krajowej itp. drobniejsze przygodne dochody.

Wynik obrotów w Zakładzie Drohowyzkim w roku 1894.

Z przedłożonego sprawozdania Dyrekcyi Zakładu Drohowyzkiego z dnia 8. listopada 1895 L. 710 i zamknięcia rachunkowego popartego szczegółowymi wykazami i załącznikami okazuje się rezultat gospodarki w Zakładzie w porównaniu z preliminarzem dochodów i wydatków mniej korzystny o . 4 298 zł. 43½ ct.

Gdy zaś wydano zakładowi tytułem dotacyi z początkiem roku 1894 wartością zaległości czynnych i remanentów, kwotę	45.355 zł. 87½ ct.	
zaś z końcem r. 1894 zwrócił Zakład fundacyi remanentami	52.021 „ 54½ „	
zatem zwiększeniem się remanentów o		6.665 „ 67— „
przeto przedstawia się *przekroczenie* ponad preliminarz o kwotę		10.964 zł. 10½ ct.
czego dowodem i ta okoliczność, że w roku 1894 wydano Zakładowi dotacyami	122.189 zł. 04½ ct.	
ponieważ preliminowano tylko . .	103.521 „ 73 „ „	
więc przekroczenie		18.667 zł. 31½ ct.
od tej kwoty potrącić jednak należy wypłacone przez Zakład należytości na rachunek kasy centralnej jako zwrot z otrzymanej dotacyi		7.703 „ 21 „ „
a pozostanie jak wyżej wykazano *przekroczenie* w kwocie .		10.964 zł. 10½ ct.

Koszt utrzymania Zakładu wynosił w roku 1894 netto 107.820 zł. 16½ ct.

a mianowicie wynosiły wydatki po strąceniu dochodów w odpowiednich rubrykach, a to:

w Rubr.	I.	administracya .	14.760 zł. 69 ct.	
„	II.	żywność . .	46 143 „ 11 „	
„	III.	odzież . .	16.697 „ 61 „	
„	IV.	opał i oświetlenie .	3.886 „ 62 „	
„	V.	pranie . . .	2.196 „ 61 „	
„	VI.	łazienki . .	96 „ 60 „	
„	VII.	apteka i szpital .	2.842 „ 86 „	
„	VIII.	kaplica i cmentarz	572 „ 96 „	
„	IX.	szkoła . . .	19 257 „ 22 „	
„	X.	utrzymanie budynków	8.147 „ 06 „	
„	XI	ogród . . .	281 „ 03 „	
„	XVII.	rozmaite . .	2.335 „ 39 „	
			razem	117.217 zł 76 ct.

strącając od powyższej sumy uzyskane dochody po odbiciu wydatków w niektórych rubrykach, a to:

w Rub.	XII.	folwark . .	47 zł. 10 ct.	
„	XIII.	piekarnia . .	2.286 „ 92 „	
„	XIV.	pracow. kraw. żeń.	3.429 „ 21 „	
„	XV.	młyn i rzeźnia .	326 „ 57 „	
„	XVI.	warstaty . .	3.307 „ 79½ „	
			razem	9.397 „ 59½ ct.

kosztowało utrzymanie Zakładu w roku 1894 jak wykazano .	107.820 zł. 16½ ct.
z porównania z przyznaną dotacyą	103.521 „ 73 „ „
przekroczenie o	4.298 zł. 43½ ct.
a dodając do tej sumy z końcem roku 1894 więcej zwróconych remanentów o	6.665 „ 67 „
zatem rzeczywiste *przekroczenie* o	10.964 zł. 10½ ct.

Głównym powodem było co następuje:
1. wyprawa dla sierót uwolnionych;
2. urządzenia i adaptacye, wreszcie
3. wydatki na wystawę

W roku 1894 był w Zakładzie Drohowyzkim następujący stan sierót i prebendaryuszów:

	Stan z r. 1893.	przybyło w r 1894	ubyło w r. 1894	Stan 31. grud. 1894
1. sierót chłopców	251	19	42	228
2. „ dziewcząt	160	14	19	155
3. prebendaryuszów	59	7	11	55
4 prebendaryuszek	42	1	3	40
razem .	512	41	75	478

zatem stan utrzymywanych w r. 1894 osób zmniejszył się o 28 sierót
i o 6 prebendaryuszów,
czyli w ogóle zmniejszył się o 34 osób

Rzeczywiste koszta utrzymania sierót i prebendaryuszów (z wyłączeniem nadzwyczajnych i przygodnych w kwocie 5.899 zł. 19 ct.) wynoszą w roku 1894 kwotę 101.920 zł $97\frac{1}{2}$ ct.

Ilość dni utrzymywanych osób w r. 1894 wynosi 173.502
zatem utrzymanie jednej osoby kosztuje:
dziennie . . . — zł 58·74 ct
rocznie . . . 214 „ 40 „

Ogólny stan majątku fundacyi wraz z należącymi do niej funduszami wykazuje z końcem roku 1894 sumę . . . . . . 3,271.858 zł. $42\frac{1}{2}$ ct.
a gdy tenże stan z końcem roku 1893 wynosił . . 3,291.127 „ 84 „
okazuje się w r. 1894 ubytek o . . 19.269 zł $41\frac{1}{2}$ ct.

Ubytek wykazują w swoim stanie majątkowym:
1. majątek obrotowy . . 18.397 zł. $36\frac{1}{2}$ ct.
2. „ własnej asekuracyi 17.471 „ 80 „
razem . . 35.869 zł. $16\frac{1}{2}$ ct.

Przyrost zaś wykazują:
1. majątek zarodowy . . . 14.400 zł. — ct.
2. „ fund. Wład. hr. Skarbka 2.155 „ 89 „
3. „ emerytury urzędników fund. Stan. hr. Skarbka 43 „ 86 „
razem . . 16.599 zł. 75 ct.

Z porównania okazuje się ogólny ubytek w majątku jak wyżej . . . . 19.269 zł. $41\frac{1}{2}$ ct.

Powyższy ubytek majątku fundacyi spowodowało;
1. zwiększenie się należytości biernych w majątku obrotowym fundacyi gotówką . . . . 467 zł. 45 ct.
zaś efektami, a to wypożyczonemi z majątku zarodowego na:
a) budowę folwarku w Żydaczowie . . . . 1.600 „ — „
b) „ c. k. Sądu w Zabiu . . . . . 9.800 „ — „
c) udzieloną dzierżawcom dóbr fundacyjnych pożyczkę na pokrycie czynszu dzierżawnego za I półrocze 1894 r. 26.400 „ — ct.
d) nieprzykupionemi efektami w miejsce wylosowanych 13.350 „ — „
2. zmniejszenie się wartości inwentarza fundacyi . . . 1.696 „ 98 „
3. zmniejszenie się wartości majątku dóbr Kulikowa o . . 950 „ — „
4. „ „ „ „ fund. asekuracyi o . . 17.471 „ 80 „
razem . 71.736 zł. 23 ct.

Z przeniesienia . 71.736 zł. 23 ct.

uwzględniając zaś przyrost a to:

1. zwiększenie się zapasów kasowych z końcem roku 1894 gotówką	6.448 zł. 46 1/2 ct.	
2. zwiększenie się inwentarza:		
a) zakładu Drohowyzkiego o .	5.613 „ 06 „	
b) warsztatów	182 „ 55 „	
3. zwiększenie aktywów Zakładu w Drohowyżu o . . .	6.665 „ 67 „	
4. zwiększenie się należytości czynnych fundacyi o . .	6.907 „ 32 „	
5. przykupno efektów za . . .	10.050 „ —. „	
6. podwyższenie wartości dóbr ziemskich a to:		
a) Żabiego o	12.800 „ — „	
b) Żydaczowa o . . .	1.600 „ — „	
7. zwiększenie się majątku funduszu Wład. hr. Skarbka . .	2.155 „ 89 „	
8. zwiększenie się majątku funduszu emerytury urzędników fundacyi hr. Skarbka o . . .	43 „ 86 „	52.466 zł. 81 1/2 ct.
z porównania przedstawia się ostatecznie ubytek jak wyżej wykazano w sumie		19.269 zł. 41 1/2 ct.

Przechodząc do poszczególnych funduszów zauważa się:

1. *Majątek zarodowy* składa się:

a) z dóbr ziemskich w wartości szacunkowej w kwocie		1,297.125 zł. — ct.
b) z realności Lwowskich		616.182 „ 79 „
c) Zakład w Drohowyżu		537.035 „ 56 „
d) Efekta:		
α) w kasie	414.672 zł. 38 ct.	
β) wypożyczone majątkowi obrotowemu .. .. 147.900 zł.		
γ) dane na zastaw 74.000 „	221.900 „ — „	636.572 „ 38 „
Razem		3,086.915 zł. 73 ct.
potrącając od powyższej sumy długi hipoteczne . .		341 „ 58 1/2 „
pozostaje czysty stan czynny		3,086.574 zł. 14 1/2 ct.

---

2. *Majątek obrotowy* wykazuje w stanie czynnym:

a) zapas kasowy w gotówce . .	7.767 zł. 12 ct.	
w efektach . .	5.500 „ — „	13.267 zł. 12 ct.
b) ruchomościami		153.269 „ 17 „
c) aktywa Zakładu Drohowyzkiego		52.021 „ 54 1/2 „
d) należytości czynne		123,547 „ 69 „
e) inwentaryalna wartość dóbr Kulikowa . . .		12.662 „ 56 1/2 „
		354 768 zł. 09 ct.
strąciwszy od powyższej sumy należytości bierne:		
a) w gotówce: . . .	59.973 zł. 11 ct.	
b) w efektach: . . .	221.900 „ — „	281.873 „ 11 „
przedstawia się czysty stan czynny .		72.894 zł. 98 ct.

---

3. *Fundusz własnej asekuracyi* składa się:

1. z zapasów kasowych *a)* w gotówce	8.113 zł. 68 ct.	
b) „ efektach	599 „ 97 „	8.713 zł. 65 ct.
2. należytości czynne		777 „ 41 „
a gdy długów żadnych w tym funduszu nie ma — przeto czysty stan czynny wynosi . . .		9.491 zł. 06 ct.

---

4. *Fundusz Władysława hr. Skarbka* składa się:

zapas kasowy:		
a) w gotówce	29.616 zł. — ct.	
b) „ efektach	55.400 „ — „	85.016 zł. 43 ct.

i kwota ta — gdy nie ma należytości biernych przedstawia czysty stan czynny.

---

5. *Fundusz emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka* składa się:

a) z zapasów kasowych:		
1. w gotówce . . .	27 zł. 41 ct.	
2. „ efektach . . .	19.812 „ 64 „	19.840 zł. 05 ct.
b) należytości czynne		45 „ 06 „
razem		19.885 zł. 11 ct.
gdy zaś fundusz ten winien do majątku obrotowego .		2.003 „ 30 „
okazuje się czysty stan czynny w sumie . .		17.881 zł. 81 „

Według zamknięć rachunkowych wynosi zapas gotówki z końcem roku 1894:

a) w majątku obrotowym	7.767 zł. 12 ct.
b) „ własnej asekuracyi	8.113 „ 68 „
c) „ funduszu Władysława hr. Skarbka .	29.616 „ — „
d) „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	27 „ 41 „
razem .	45 524 zł. 21 ct.
oprócz tego wykazują obce depozyta gotówkę w kwocie	36.867 „ 35 „
zatem z końcem r. 1894 było w kasach fundacyi gotówką	82.391 „ 56 „
zaś zapas efektów wynosił:	
a) w majątku obrotowym	5.500 zł. — ct.
b) „ zarodowym	636.572 „ 38 „
c) „ własnej asekuracyi	599 „ 97 „
d) „ Władysława hr. Skarbka . . .	55.400 „ — „
e) „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka	19.812 „ 64 „
razem	717.884 zł. 99 ct.
a w depozytach obcych . . .	74.572 „ — „
ogółem .	792.456 zł. 99 ct.
z czego jednak potrącić należy wypożyczone majątkowi obrotowemu	221.900 — — „
pozostaje więc istotny zapas w efektach	570.556 zł. 99 ct.

Fundusz obrotowy jest jak wyżej przytoczono — obciążony pożyczkami z majątku zarodowego pobranemi po koniec roku 1894 w sumie . . . 221.900 zł. — c..
a gdy z końcem roku 1893 zaciągnięte pożyczki wynosiły ogółem . . . 174.800 „ — „

przeto zwiększyły się o . . . . 47.100 zł. — ct.

a mianowicie z tego powodu, że pobrano pożyczkami na budowę folwarku w Żydaczowie . . . . . . , . 1.600 „ — „
na budowę c. k. Sądu powiatowego w Zabiu . . . 9.800 „ — „
na zapłacenie czynszu dzierżawnego za I. półrocze 1894 . . 26.400 „ — „
nieprzykupionemi efektami w miejsce wylosowanych . . 13.350 „ — „

razem . 51.150 zł. — ct.
a nadto wydanemi na zastaw . . . . 35.000 „ — „

ogółem . 86.150 zł. — ct.

gdy zaś na umorzenie pożyczek pobranych w latach poprzednich przykupiono efektów za . . . 10.050 zł. — ct.
zwrócono z zastawu . . . . 12.000 „ — „
i odpisano dłużną do funduszu własnej asekuracyi na mocy uchwały Rady administracyjnej z dnia 11. marca 1895 L. 478 pożyczkę w kwocie . . . 17 000 zł — ct. 39.050 zł. — ct.

zatem zwiększyły się pożyczki z końcem roku 1894 jak wyżej wspomniano o . . . . 47.100 zł. — ct.

Po przedstawieniu wyników rachunku roku 1894, przystępuje Wydział krajowy do przedstawienia takichże wyników za rok 1895.

Na rok 1895 preliminowano w majątku obrotowym:
dochody w sumie . . 304.428 zł. 74 ct.
wydatki „ . 309.374 „ 34 „

preliminowano przeto wydatki większe o . 4.945 zł. 60 ct.

Zamknięcie rachunku majątku obrot. za r. 1895 wykazuje:
dochody rzeczywiste w sumie 554.453 zł. 58½ ct.
z czego jednak potrącić należy przejściowy dochód w efektach 182.200 „ — „

zatem dochody rzeczywiste w sumie . . 372.253 zł. 58½ ct.
wydatki rzeczywiste wynosiły kwotę . . . . . 551.013 zł. 73½ ct.
z czego jednak potrącić należy przejściowy wydatek w efekt. 182.500 „ — „

zatem wydatki rzeczywiste . . . . 368.513 „ 73½ „

Z porównania wynikłości sumy dochodów z sumą wydatków, okazuje się **nadwyżka** w kwocie . . 3.739 „ 85 „

a w rezultacie w porównaniu z preliminarzem okazuje się wynik korzystniejszy o . . . 8.685 zł. 45 ct.

Gdy bowiem wynik dochodów podług zamknięcia wynosi 372.253 zł. 58½ ct.
zaś podług budżetu . . . . 304.428 „ 74 „

przeto rezultat pomyślniejszy o . . . . 67.824 zł. 84½ ct.
a wynik wydatków podług zamknięcia . 368.513 zł. 73½ ct.
zaś podług budżetu . . . . 309.374 „ 34 „

przeto rezultat mniej pomyślny o . . . . . . 59.139 „ 39½ —

a z porównania obu rezultatów okazuje się wynik gospodarki w r. 1895 wogóle korzystniejszy jak wyżej wykazane o . . 8.685 zł. 45 ct.

Porównując dochody i wydatki poszczególnych rubryk między sobą z uwzględnieniem dochodów i wydatków według preliminarza — okazuje się w rezultacie zwyżka na korzyść gospodarstwa:

w rubr.	I. Zarząd centralny	1.474 zł.	—	ct.
„ „	VIII. Obrót w efektach (nie licząc przejściowych) o	29.835 „	24	„
„ „	XI. Zakład w Drohowyżu o	3.192 „	58	„
„ „	XII. Przygodne o	1.105 „	21½	„
	razem . . .	35.607 zł.	03½	ct.

natomiast niedobory są:

w rubr.	II. Legaty i gracye o .	500 zł.	—	ct.		
„ „	III. Gmach teatralny o	14.388 „	51	„		
„ „	IV. Przedsiębiorstwo teatralne . . .	2.003 „	50	„		
„ „	V. Dobra ziemske o .	2.234 „	69½	„		
„ „	VI. Przedsiębiorstwo w dobrach o . . .	326 „	38	„		
„ „	VII. Realności lwowskie o	413 „	49	„		
„ „	IX. Prowizye czynne o .	7.055 „	01	„	26.921 „	58½ „

a z porównania nadwyżek — z przekroczeniami w pojedyńczych rubrykach okazuje się rezultat pomyślniejszy zgodnie jak wyżej o 8.685 zł. 45 ct.

Co do głównych wyżej poszczególnionych różnic podała Kuratorya fundacyi Wydziałowi krajowemu w sprawozdaniu swem z dnia 4. sierpnia 1886 następujące wyjaśnienia:

Rubryka I. i II. *Zarząd i legaty*, stanowiące właściwy wydatek ogólnej administracyi, wynosiły roku 1895 a to w rubryce II. w dochodach po nad preliminarz kwotę . . . . 601 zł. 85 ct.

na którą składają się:

a) zwrot kosztów spornych uiszczonych przez niektórych dzierżawców w kwocie	72 zł. 21 ct.	
b) zwrot kosztów podróży urzędników administracyi centralnej, wysłanych do obliczenia ilości drzewa materyałowego — przez kupców, uiszczony w kwocie	229 „ 64 „	
c) w końcu przelane do Kasy centralnej — z Kasy własnej asekuracyi jako zapomoga z powodu pogorzeli krescencyi wypłacona zastępcy zarządcy dóbr w Rożniatowie .	300 „ — „	
razem jak wyżej . .		601 zł. 85 ct.
wydatki zaś poniżej preliminarza, z powodu nieobsadzenia posady sekretarza Rady administracyjnej		872 „ 15 „
razem wynik korzystniejszy o . .		1.474 zł. — ct.

W rubryce II. „Legaty i gracye“ mniej w dochodach niż preliminowano, z powodu niewpłacenia dla braku gotówki raty na rachunek dłużnej pożyczki w sumie 2.003 zł 30 ct. pobranej przez fundusz emerytury urzędników fundacyi o kwotę 500 „ — „

z porównania zaoszczędzenie o . . . . 974 zł. — ct.

Zestawiając zatem wydatek rubryki I. po potrąceniu dochodów na kwotę		25.125 zł. 80 ct.
zaś rubryki II. na		11.934 „ — „
otrzymamy . .		37.059 zł. 80 ct.
a gdy preliminowano wydatki rubryki I. na	26.599 zł. 80 ct.	
zaś II-iej po strąceniu dochodów na .	11.434 „ — „	38.033 „ 80 „
więc zaoszczędzono jak wyżej		974 zł. — ct.

Rubryka III. *Gmach teatru* wykazuje wedle zamknięcia za rok 1895

w wydatkach		34.833 zł. 99 ct.
w dochodach		32.646 „ 92 „
zatem mniejszy dochód o		2.187 zł. 07 ct.
Zestawiając preliminowany dochód na kwotę		43.862 zł. 39 ct.
w porównaniu z rzeczywistymi		32.646 „ 92 „
okaże się dochód mniej korzystny o kwotę		11.215 zł. 47 ct.
zaś preliminowane wydatki na kwotę	31.660 zł. 95 ct.	
w porównaniu z rzeczywistym	34.833 „ 99 „	
okaże się przekroczenie wydatków o		3.173 „ 04 „
z porównania ogółem w tej rubryce niepomyślny rezultat w roku 1895. wynosił		14.388 zł. 51 ct.

Tak niekorzystny wynik powstał z powodu większego wydatku na adaptacye i przekształcenie lokalów na mieszkania, przeważnie zaś wskutek znacznego zwiększenia się zaległości w czynszach za najęte ubikacye w gmachu teatralnym; gdy bowiem zaległości za czynsza wraz z zwrotami za adaptacye wynosiły z końcem

roku 1894 kwotę	7.940 zł. 26 ct.
a wzrosły z końcem roku 1895 do kwoty	18.535 „ 42 „
zatem zaległość z końcem roku 1895 zwiększyła się o	10.595 zł. 16 ct.

W celu energicznego ściągania zaległości za mieszkania w gmachu teatralnym, wydał Wydział krajowy stosowne polecenie Kuratoryi — o czem wspomniano już przy rubryce III. „Gmach teatralny“ zamknięcia rachunków za rok 1894.

Rubryka IV. *Przedsiębiorstwo teatralne.* Dochody tej rubryki preliminowano

w roku 1895 na	4.660 zł. — ct.
uzyskano zaś tylko	2.807 „ 55 „
uzyskano zatem mniej o	1.852 zł. 45 ct.
a ponieważ wydano ponad preliminarz więcej o kwotę	151 „ 05 „
okazuje się zatem wynik wogóle mniej korzystny o	2.003 zł. 50 ct.

co ztąd pochodzi, że przewidziana sprzedaż garderoby teatralnej nie została w roku 1895. dokonaną.

Rubryka V. *Dobra ziemskie.* Według budżetu wynosić miał:

dochód w r. 1895		204.374 zł. 89 ct.
wydatek		105.595 „ 22 „
spodziewano się więc czystego dochodu w kwocie		98.780 zł. 67 ct.
gdy zaś uzyskano	216.933 zł. 09 ct.	
a wydano	120.387 „ $11^1/_2$ „	96.545 „ $97^1/_2$ „
przeto uzyskano mniej o		2.234 zł. $69^1/_2$ ct.
Z porównania dochodów preliminowanych w kwocie		204.374 zł. 89 ct.
z uzyskanymi w kwocie		216.933 „ 09 „
okazuje się wynik korzystniejszy o		12.558 zł. 20 ct.
a z porównania wydatków preliminowanych w kwocie	105.594 zł. 22 ct.	
z istotnymi w kwocie	120.387 „ $11^1/_2$ „	
wynik mniej pomyślny o		14.792 „ $89^1/_3$ „
w rezultacie zaś wynik mniej korzystny jak wyżej o		2.234 zł. $69^1/_2$ ct.

Zwyżka w dochodach z dóbr wykazana wyżej w kwocie 12.558 zł. 20 ct. pochodzi przeważnie:

1. z dotacyi z kasy własnej asekuracyi na odbudowanie spalonej Austeryi w Mikołajowie i ekonomii przy folwarku w Stulsku w kwocie . . . . 3.285 zł. — ct.

2. ze sprzedaży przymusowej powalonych przez burzę w dniu 4. sierpnia 1895, drzew w górskich rewirach Smorze i Klimiec — z czego wpłynęło . . . . . . 9.235 „ — „

i innych drobniejszych dochodów nieprzewidzianych.

Przekroczenie wydatków w tej rubryce w kwocie . 14.792 zł. 85 1/2 ct.

powstało głównie:

1. z powodu zapłacenia budżetem nieprzewidzianego ekwiwalentu z Kulikowa po przegraniu rekursu w c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu i podwyższonego podatku czynszowego ogółem w kwocie . . . . . . 573 zł. 43 1/2 ct.

2. z powodu zapłacenia podwyższonych podatków
w Brzozdowcach w kwocie . . 250 zł. 07 ct.
w Drohowyżu w kwocie . . 1.073 „ 15 „
w Żabiu w kwocie . . . 394 „ 81 „
razem . . 1 718 zł. 03 ct.

3. wskutek zapłacenia większych datków konkurencyjcyjnych w Brzozdowcach . . . . 230 „ 32 „

4. kosztów odbudowania spalonej austeryi w Mikołajowie 3.039 „ — „

5. kosztów na restauracyę budynków gospodarczych
w Oparach . . . . 150 zł. — ct.
w Ostałowicach . . . . 379 „ 83 „ 529 „ 83 „

6. większego wydatku na odbudowanie spalonych budynków gospodarczych przy zarządzie dóbr w Rożniatowie . 713 „ 50 „

7. większych wydatków na kultury
w rewirze Rożniatów . . . . . 140 zł. 68 ct.
„ „ Smorze . . . . . 754 „ 75 „ 895 „ 43 „

8. większych kosztów dostawy do rzeki i spławu drzewa ze złomów w rewirze Smorze . . . . 4.100 „ 07 „

9. większych kosztów na wykończenie budowy domu dla umieszczenia c. k. Urzędu podatkowego w Żabiu . . 1.445 „ 96 „

10. zakupna realności w Żydaczowie — położonej wśród gruntów dworskich . . . . 1.400 „ — „

i t. p. drobniejszych nieprzewidzianych wydatków.

Czysty dochód z poszczególnych dóbr w roku 1895 przedstawia się jak następuje:

1) z Kulikowa	2.761	zł. 02 1/2	ct.
2) „ Brzozdowiec	24.105	„ 98	„
3) „ Drohowyża	25.273	„ 75	„
4) „ Opar	3.366	„ 22	„
5) „ Ostałowiec	2.892	„ 21	„
6) „ Rożniatowa	6.975	„ 57	„
7) „ Smorza	16.689	„ 09	„
8) „ Żabiego	7.752	„ 15	„
9) „ Żydaczowa	9.961	„ 01	„
Razem .	99.777	zł. 00 1/2	ct.
po strąceniu nadwyżki wydatków ponad preliminarz w dziale 10. „Rozmaite“ w kwocie	3.231	„ 03	„
uzyskano, jak wyżej wykazano	96.545	zł. 97 1/2	ct.

Rubryka VI. *Przedsiębiorstwo w dobrach*, nie nasuwa szczególniejszych uwag z wyjątkiem chyba tej, że ze sprzedaży ryb ze stawów we własnym zarządzie będących, uzyskano mniej o 327 zł. 60 ct niż preliminowano. Ryby w tym roku wyprodukowane, pozostawiono bowiem do wiosny r. 1896 w stawie fundacyjnym, gdyż kupujący ofiarował wyższą cenę, jeżeli przez zimę w stawie zostaną — dochód więc ten wykazany ma być dopiero w zamknięcin rachunku za r. 1896.

Rubryka VII. *Realności lwowskie*, również nie nasuwa żadnej uwagi; wykazaną zaległość z realności L. $484^{2}/_{4}$ oddano do ściągnięcia w drodze procesu, zaś z folwarku za rogatką janowską i z kaflarni są do ściągnięcia w krótkiej drodze.

Bubryka VIII. *Obrót w efektach*. Przy tej rubryce zaznacza się, że za gotówkę w kwocie 22.800 zł., uzyskaną ze sprzedaży efektów, nie przykupiono nowych z powodu braku odpowiedniej gotówki na potrzeby bieżące, z którego to powodu, również nie umorzono pożyczek z lat dawniejszych, stosownie do preliminowanych zwrotów.

Rubryka IX. *Prowizye czynne*. W tej ubryce zwiększyły się należytości czynne o kwotę 7.248 zł., gdyż podobnie jak w r. 1894, nie otrzymała dotąd ani odsetek, ani kapitału za zniesione prawo propinacyi w Żydaczowie. Zaległość tę podniosła kuratorya z depozytu sądowego w roku 1896, jak Lw. 76.355/1896.

Rubryka XII. *Przygodne*. Przy niej wprowadzono odpis

kwoty	760 zł. 04 ct.
gdyż w r. 1888 mylnie przypisano podwyżkę należytości ekwiwalentowej za lata 1881 – 1890 w kwocie	15.999 zł. 06½ ct.
gdy rzeczywiście tylko	14.999 „ 06½ „
w ratach po 2 000 zł. rocznie do zapłaty przypadało, przypisano zatem więcej o	1.000 zł — ct.
a nadto wypłacono w r. 1888	239 „ 96 „
jako procenta zwłoki, — c. k. krajowa Dyrekcya skarbu zezwoliła jednak na zaliczenie tej kwoty na rachunek ogólnej należytości ekwiwalentowej wskutek rekursu fundacyi, przeto różnicę w kwocie	760 zł. 04 ct.

odpisano.

Wynik obrotów w Zakładzie Drohowyzkim w roku 1895.

Z przedłożonego sprawozdaniem Dyrekcyi Zakładu Drohowyzkiego z dnia 16. czerwca 1896, L. 313 zamknięcia rachunku za r. 1895, popartego szczegółowymi wykazami i załącznikami okazuje się rezultat gospodarstwa w Zakładzie, w porównaniu z budżetem dochodów i wydatków, korzystniejszy o .		3.192 zł. 58 ct.
gdy nadto wydano Zakładowi tytułem dotacyi z początkiem roku 1895 wartością zaległości czynnych i remanentów w kwocie	52.021 zł. 54½ ct.	
zaś z końcem r. 1895 zwrócił Zakład fundacyi remanentami	52.798 „ 23 „	
zatem zwiększeniem się remanentów o		776 „ 68½ „
zatem przedstawia się zaoszczędzenie w porównaniu z preliminowaną kwotą w sumie		3.969 zł. 26½ ct.
Dowodzi tego okoliczność, że w roku 1895 wydano Zakładowi dotacyami		164.058 zł. 01½ ct.
a ponieważ preliminowano tylko		109.686 „ 84 „
wynosi więc przekroczenie		54.371 zł. 17½ ct.
gdy jednak Zakład wypłacił na rachunek Kasy centralnej różne należytości, jako zwrot dotacyi		57.563 „ 75½ „
przeto istotne zaoszczędzenie wynosi, jak wyżej . . .		3.192 zł. 58 ct.

Koszt utrzymania Zakładu wynosił w r. 1895 . . 105.717 zł. 57 1/2 ct.
a mianowicie *netto* wydatek w rubrykach:

I.	administracya . .	16.375 zł.	20 ct.	
II.	żywność	42.184 „	24 „	
III.	odzież . . .	17.321 „	21 „	
IV.	opał i oświetlenie . .	2.905 „	43 „	
V	pranie	2.377 „	19 „	
VI.	łazienki . . .	151 „	35 „	
VII.	apteka i szpital . .	3 210 „	48 „	
VIII.	kaplica i cmentarz . .	549 „	35 1/2 „	
IX.	szkoła . .	20.399 „	28 „	
X.	utrzymanie budynków .	7.659 „	28 „	
XVII.	rozmaite . . .	1.728 „	71 „	114 861 zł. 72 1/2 ct.

zaś *netto* dochód w rubrykach:

XI.	ogród . . .	173 zł.	26 „	
XII.	folwark	198 „	36 „	
XIII.	piekarnia . . .	1.757 „	58 „	
XIV.	pracownia kraw. żeńska .	3.691 „	28 „	
XV.	młyn i rzeźnia . .	301 „	20 „	
XVI.	warsztaty . . .	3.022 „	47 „	9.144 zł. 15 ct.
			różnica . . .	105.717 zł. 57 1/2 ct.

a w porównaniu z preliminowaną dotacyą . . . 109.686 „ 84 „

okazuje się jak wyżej zaoszczędzenie . . . 3.969 zł. 26 1/2 ct.

Według zamknięcia rachunku Zakładu za rok 1895, wykazuje Dyrekcya w następujących rubrykach:

A) Zaoszczędzenia:

I.	administracya . . .	642 zł.	40 ct.	
II.	żywność	2.335 „	46 „	
III,	odzież . . .	1.589 „	69 „	
IV.	opał i oświetlenie . .	98 „	22 „	
V.	pranie	254 „	31 „	
VI.	łazienki	141 „	75 „	
IX.	szkoła	689 „	14 „	
X.	konserwacya . . .	1.245 „	62 „	
XIII.	piekarnia . . .	598 „	43 „	
		razem		7.595 zł. 02 ct.

B) Przekroczenia.

VII.	apteka i szpital . .	67 zł.	48 ct.	
VIII.	kaplica i cmentarz . .	109 „	35 „	
XI.	ogród	137 „	41 „	
XII.	folwark	1.096 „	11 „	
XIV.	pracownia kraw. żeńska .	350 „	28 .	
XV.	młyn i rzeźnia . .	319 „	20 „	
XVI.	warsztaty . . .	1.527 „	53 „	
XVII.	rozmaite	18 „	39 „	
		razem . . .		3.625 zł. 75 1/2 ct.

Z porównania wynika ogólne budżetowe zaoszczędzenie . 3.969 zł. 26 1/2 ct.

Stan utrzymywanych w r. 1895 sierót i prebendaryuszów:

	stan z r. 1894,	przybyło w r. 1895,	ubyło w r. 1895,	stan z 31/12 1895
1) sieroty chłopcy	228	57	49	236
2) sieroty dziewczęta	155	27	30	152
3) prebendaryusze	55	1	11	45
4) prebendaryuszki	40	3	2	41
Razem	478	88	92	474

W porównaniu z r. 1894 stan utrzymywanych osób w r. 1895 w Zakładzie zwiększył się o 5 sierót, natomiast zmniejszył się o 9 prebendaryuszów, w ogóle o 4 osoby zmniejszył się.

Koszta utrzymania jednej osoby w r. 1895 w stosunku do ilości dni utrzymania wszystkich osób wynoszą:

dziennie . . . — zł. 59 78 ct. w. a.
rocznie . . . 218 „ 20 „ „

Ogólny stan majątku fundacyi wraz z należącymi do niej fundacyami wykazuje z końcem r. 1895 sumę . . .	3,288.078 zł.	61½ ct.
a gdy stan z końcem r. 1894 wynosił	3,271.858 „	42½ „
okazuje się w r. 1895 przyrost	**16.220 zł.**	**19** ct.

Powyższy przyrost w majątku fundacyi spowodowany był:

1) zwiększeniem się inwentarza Zakładu w Drohowyżu o kwotę	4 249 zł.	14 ct.
2) zwiększeniem się inwentarza warsztatów Zakładu Drohowyżkiego o kwotę	830 „	75 „
3) zwiększeniem się aktywów Zakładu w Drohowyżu o	776 „	68½ „
4) zwiększeniem się należytości czynnych o . .	24.480 „	05 „
5) zmniejszeniem się należytości biernych o . .	22.440 „	81½ „
6) zwiększeniem się majątku funduszu asekuracyi o .	1.005 „	17 „
7) zwiększeniem się majątku funduszu emerytury o .	206 „	76 „
8) przykupnem efektów za	2.350 „	— „
razem . .	56.339 zł.	37 ct.

Uwzględniając zaś ubytki a to:

1) zmniejszenie się zapasów kasowych z końcem r. 1895			
gotówką	7.675 zł. 06 ct.		
efektami	4.999 „ 98 „		
	12.675 zł. 04 ct.		
2) nieprzykupienie efektów za wylosowane i spieniężone . . .	22.800 „ — „		
3) zmniejszenie się wartości dóbr Kulikowa o	2.475 „ — „		
4) zmniejszenie się majątku funduszu Władysława hr. Skarbka o . .	263 „ 53 „		
razem . . .		40.119 „	18 „
przestawia się zatem przyrost j. w. o		16.220 zł.	19 ct.

Przechodząc do poszczególnych funduszów, zauważa się, że

1. *Majątek zarodowy składa się:*

a) z dóbr ziemskich w wartości		1,297.125 zł.	—	ct.
b) z realności lwowskich w wartości . . .		616.182 „	79	„
c) z gmachu Drohowyzkiego		537.035 „	56	„
d) z efektów w kasie .	468.222 zł. 38 ct.			
e) z wypożyczonych majtkowi obrotowemu . .	168.350 „ — „	636.572 „	38	„
razem stan czynny . . .		3,086.915 zł.	73	ct.
z czego potrącić należy długi hipoteczne		341 „	58½	„
zatem *czysty stan czynny*		**3,086.574** zł	**14½**	ct.

2. *Majątek obrotowy* wykazuje w stanie czynnym:

a) zapas kasowy α) w gotówce .	92 zł. 06 ct.			
β) w efektach .	500 „ 02 „	592 zł.	08	ct.
b) ruchomościami		156,443 „	45	„
c) aktywa Zakładu Drohowyzkiego . . .		52-798 „	23	„
d) należytości czynne		78.727 „	72	„
e) inwentaryalna wartość dóbr Kulikowa . .		10.187 „	56½	„
		298.749 zł.	04½	ct.
strąciwszy od powyższej cyfry należytości bierne w sumie:				
α) gotówką	42.232 zł. 27½ ct.			
β) efektami	168.350 „ — „	210.582 „	27½	„
przedstawia się *czysty stan czynny* z końcem r. 1895 w sumie		**88 166** zł.	**77**	ct.

Nadmienia się w tem miejscu, że w należytościach czynnych wskutek uchwały Rady administracyjnej z 24. lutego 1896 L. 491, odpisano resztę czynszu za dzierżawę łąki w Rozwadowie w r. 1893, a to z powodu wylewu Dniestru — w kwocie . . . . 41 zł. 88 ct.
i czynszu w kwocie . . . . 678 „ 37 „
Aronowi Singerowi, b. dzierżawcy propinacyi w Klimcu na Beskidzie, jako nieściągalnego z powodu ubóstwa (w sprawie tej zażądano bliższych wyjaśnień od kuratoryi), zaś w należytościach biernych odpisano kwotę . . . . 760 „ 04 „
z powodu mylnego w r. 1888 przypisu należytości ekwiwalentowej za lata 1881 do 1890.

3. *Fundusz własnej asekuracyi* składa się:

1) z gotówki	9.081 zł.	63	ct.
2) z efektów	675 „	62	„
3) z należytości czynnych	738 „	98	„
razem . .	**10.496** zł.	**23**	ct.

4. *Fundusz Władysława hr. Skarbka* składa się:

1) z gotówki	34.502 zł.	90	ct.
2) z efektów	50.250 „	—	„
razem . .	**84.752** zł.	**90**	ct.

5. *Fundusz emerytury urzędników Stanisława hr Skarbka*:

składa się:

1. z gotówki	237 zł. 32 ct.
2. „ efektów	19.812 „ 64 „
3. „ należytości czynnych	41 „ 91 „
razem . .	20.091 zł. 87 ct.
od tego należytość bierna	2.003 „ 30 „
pozostaje **czysty stan czynny**	18.088 zł. 57 ct.

Według zamknięć rachunkowych wynosi zapas gotówki z końcem roku 1895:

a) w funduszu obrotowym	92 zł. 06 ct.
b) „ „ asekuracyi	9.081 „ 63 „
c) „ „ Władysława hr. Skarbka . .	34.502 „ 90 „
d) „ „ emerytury urzędników . . .	237 „ 32 „
razem . .	43.913 zł. 91 ct.
e) do tego obce depozyta	528 „ 39 „
ogół gotówki w Kasie centralnej z końcem r. 1895	44.442 zł. 30 ct.

zaś zapas efektów:

a) w majątku zarodowym .	636.572 zł. 38 ct.	
b) „ „ obrotowym .	500 „ 02 „	
c) „ „ asekuracyi .	675 „ 62 „	
d) „ „ Władysława hr. Skarbka . . .	50.250 „ — „	
e) w majątku emerytury urzędników	19.812 „ 64 „	
razem . .	707.810 zł. 66 ct.	
f) do tego miały obce depozyta efektów na . . .	105.425 „ 82 „	
razem więc . .		813.236 zł. 48 ct.
ogółem gotówka i efekta		857.678 zł. 78 ct.
a gdy fundusz obrotowy wypożyczył od funduszu zarodowego i zużył na własne potrzeby po koniec roku 1895 efekta w ogólnej sumie . .		168.350 „ — „
więc właściwy stan zapasów z końcem roku 1895 wynosi		689.328 zł. 78 ct.

Z powyższego zestawienia wynika, że fundusz obrotowy jest obciążony pożyczkami z majątku zarodowego pobranemi z końcem roku 1895 w sumie . . . . 168.350 zł. — ct.

a gdy takowe z końcem roku 1894 wynosiły	221.900 „ — „
zmniejszyły się zatem o sumę	53.550 zł. — ct.
a mianowicie z tego powodu, że efekta na sumę .	74.000 zł. — ct.
wykupiono z zastawu w Banku austryacko-węgierskim, a nadto przykupiono na umorzenie pożyczek pobranych przez dzierżawców w roku 1893/4 efektów na sumę	2.350 „ — „
razem . .	76.350 zł. — ct.
natomiast nie przykupiono w miejsce wylosowanych i spieniężonych za	22.800 „ — „
więc dług do majątku zarodowego zmniejszył się w roku 1895, jak wyżej wykazano, o kwotę .	53.550 zł. — ct.

Do łatwiejszego poglądu na gospodarkę w fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Wydział krajowy zestawia według rachunków fundacyjnych porównanie czystego stanu czynnego majątku od roku 1885 — a mianowicie czysty stan czynny majątku fundacyi wynosił:

w r. 1885	3,278.838	zł.	27	ct.
„ 1886	3,247.736	„	53½	„
„ 1887	3,265.672	„	74½	„
„ 1888	3,309.801	„	65½	„
„ 1889	3,325.729	„	16	„
„ 1890	3,352.906	„	26½	„
„ 1891	3,320.997	„	04½	„
„ 1892	3,294.460	„	33	„
„ 1893	3,291.127	„	84	„
„ 1894	3,271.858	„	42	„
„ 1895	3,288.078	„	61½	„

Przyrost zatem wykazują lata:

1887 w kwocie	17.936	zł.	21	ct.	
1888 „	44.128	„	91	„	
1889 „	15.927	„	50½	„	
1890 „	27.177	„	10½	„	
1895 „	16.220	„	19½	„	121.389 zł. 92½ ct.

Ubytek zaś wykazują lata:

1886 w kwocie	31.101	zł.	73½	ct.	
1891 „	31.909	„	22	„	
1892 „	26.536	„	71½	„	
1893 „	3.332	„	49	„	
1894 „	19.269	„	42	„	112.149 „ 58 „

Z porównania przyrostu z ubytkiem okazuje się w 10-letniem przecięciu **ogółem przyrost** w kwocie . . . . 9.240 zł. 34½ ct.

Należytości czynne w czasie od roku 1885 do roku 1895 inclusive wynosiły jak następuje:

w r. 1885	86.303	zł.	43½	ct.
„ 1886	80.985	„	66½	„
„ 1887	65.201	„	87½	„
„ 1888	52.152	„	20½	„
„ 1889	45 463	„	23½	„
„ 1890	50.955	„	42½	„
„ 1891	42.642	„	53½	„
„ 1892	43.940	„	38	„
„ 1893	42.640	„	37	„
„ 1894	123.547	„	69	„
„ 1895	78.727	„	72	„
razem	712.560	zł.	53½	ct.

natomiast należytości bierne wynosiły:

w r. 1885	134.190	zł.	61	ct.
„ 1886	217.308	„	14	„
„ 1887	184.758	„	11	„
„ 1888	187.725	„	46	„
„ 1889	168.765	„	74	„
„ 1890	65.983	„	49	„
„ 1891	71.161	„	12	„
„ 1892	108.888	„	11	„
„ 1893	59.505	„	66	„
„ 1894	281.873	„	11	„
„ 1895	210.582	„	27½	„
razem	1,690.741	zł.	82½	ct.

Przeciętna cyfra rocznie należytości czynnych z 11 lat wynosi: . . . . 64.778 zł. — ct.
zaś takaż cyfra należytości biernych wynosi . . 153.703 „ — „
z porównania wynika różnica w kwocie . . . 88.925 „ — „
która wskazuje, że obrót w gospodarce jest z roku na rok biernym majątek fundacyjny z roku na rok zadłuża się, a należytości w bardzo powolnem tempie bywają ściągane.

W powyższych cyfrach należytości biernych i czynnych nie mieszczą się nadto należytości odpisane wskutek uchwały Rady administracyjnej w danym roku, jak na przykład według zamknięcia rachunków za rok 1894, z należytości biernej majątku obrotowego do funduszu asekuracyi własnej odpisano kwotę 17.000 zł. — ct.

Przechodząc do ocenienia wartości owych czynnych i biernych należytości — Wydział krajowy podnieść musi, że czynne należytości dadzą się podzielić na trzy główne kategorye, a mianowicie:

1. zaległości w czynszach z gmachu teatralnego,
2. „ z dóbr od dzierżawców i innych stron,
3. „ w udzielonych zaliczkach;

natomiast bierne zaległości stanowią prawie wyłącznie pożyczki, tak w majątku zarodowym jak i w innych funduszach pod zarządem fundacyi zostających.

O zaległościach czynnych z gmachu teatralnego wyraził Wydział krajowy swe zdanie przy wyjaśnieniach Rubr. III. „Gmach teatru“ w zamknięciach rachunku za rok 1894 i 1895.

Zaległe należytości w Rubryce V. „Dobra ziemskie“, wynosiły w tym okresie jak następuje:

w r. 1885	22.774 zł.	$46\frac{1}{2}$	ct.
„ 1886	16.307 „	49	„
„ 1887	29.609 „	$71\frac{1}{2}$	„
„ 1888	25.427 „	$44\frac{1}{2}$	„
„ 1889	23.869 „	$56\frac{1}{2}$	„
„ 1890	24.849 „	$02\frac{1}{2}$	„
„ 1891	21.806 „	$28\frac{1}{2}$	„
„ 1892	22.157 „	23	„
„ 1893	19 450 „	55	„
„ 1894	24.600 „	44	„
„ 1895	36.124 „	68	„

Z wykazu zaległości nadesłanego wraz z zamknięciem rachunków za r. 1895 dowiedział się Wydział krajowy, że w pomienionej Rubryce V. „Dobra ziemskie“ — są restanci, którzy nietylko zalegają z czynszami dzierżawnymi od roku 1889 — ale i tacy, którym pozwolono przez szereg lat dalszych zalegać z następnymi rocznymi czynszami dzierżawnymi.

Wydział krajowy wydał stosowne polecenie Kuratoryi, aby pod osobistą odpowiedzialnością kuratora, wykazane zaległości tej rubryki jak najrychlej w drodze przymusowej ściągała i o postępie podobnie jak przy czynszach z gmachu teatralnego, zdawała Wydziałowi krajowemu szczegółowe relacye. Wydział krajowy nie omieszka tej sprawy przypilnować, a nadto czuwać będzie nad tem, aby w przyszłości rachunki za rok przedmiotowy w następnym roku wcześnie Wydziałowi krajowemu były przedkładane.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1894 i 1895 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 15. stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz,
Członek Wydziału krajowego.

Al. A. do LW. 45.880/96.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego

Dochody.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość: zaległa zł.	ct.	Należytość: bieżąca zł.	ct.	Należytość: razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległość ostateczna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	ct.	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość: mniejsza zł.	ct.	większa zł.	ct.
	A) Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny .	23	61	13	79	37	40	13	79	23	61	20	—	6	21	—	—
II.	Legaty i gracye . .	2.003	30	—	—	2.003	30	—	—	2.003	30	500	—	500	—	—	—
III.	Gmach teatru . .	7.898	45	45.026	55	52.925	—	44.984	74	7.940	26	41.563	97	—	—	3.420	77
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne	—	—	2.660	—	2.660	—	2.660	—	—	—	2.660	—	—	—	—	—
V.	Dobra ziemskie . .	19.450	55	227.578	87	247.029	42	222.428	98	24.600	44	202.510	56	—	—	19.918	42
VI.	Przedsiębiorstwo . .	705	72	2.832	90	3.538	62	3.505	90	32	72	2.900	—	—	—	605	90
VII	Realności lwowskie	756	28	6.689	—	7.445	28	6.689	—	756	28	6.672	—	—	—	17	—
VIII.	Obrót w efektach:									2.022	—	8.250	—	—	—	10 969	55
	a) gotówka . . .	22	—	21.219	55	21.241	55	19.219	55								
	b) efekta	—	—	182.200	—	182.200	—	108.200	—	74.000	—	—	—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne .	4.832	—	28.093	25	32.925	25	26.870	55	6.054	70	30.957	05	4.086	50	—	—
X.	Prowizye bierne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	—	—	53.059	08½	53.059	08½	53.059	08½	—	—	—	—	—	—	53.059	08½
XII.	Przygodne	183	77	5.403	61	5.587	38	5.104	33	483	05	930	—	—	—	4.174	33
	Razem . .	35.875	68	574.776	60½	610 652	28½	492.735	92½	117.916	36						
	B) Przenośne.																
1	Pożyczki i zaliczki: należytość zaległa 4.206 zł. 37 ct. odpisano 140 „ — „	4.066	37	114.017	20	118.083	57	115.063	06	3.020	51						
2	Kaucye	2.558	32	52	50	2.610	82	—	—	2.610	82						
3	Lokacye:																
	a) gotówka . . .	—	—	8.500	—	8.500	—	8.500	—	—	—						
	b) efekta	—	—	18.500	—	18.500	—	18.500	—	—	—						
4	Przeprowadzenia rachunkowe:																
	a) gotówka . . .	—	—	85.011	06½	85.011	06½	85.011	06½	—	—						
	b) efekta	—	—	50.000	—	50.000	—	50.000	—	—	—						
	Razem . .	6.624	69	276 080	76½	282.705	45½	277.074	12½	5.631	33						
	Zestawienie.																
A)	Dochody rzeczywiste	35.875	68	574.776	60½	610.652	28½	492.735	92½	117.916	36						
B)	Dochody przenośne .	6.624	69	276.080	76½	282.705	45½	277.074	12½	5.631	33						
	Ogółem . . .	42.500	37	850.857	37	893.357	74	769.810	05	123.547	69						
	Do tego:																
	1. Przyrost materyałów i wyrobów w magazynach drohowyzkich . . .							6.665	67								
	2. Zapas z początkiem r. 1894: a) w gotówce 6.318 zł. 65½ ct. b) w efektach 500 „ — „ = 6.818 zł. 65½ ct. c) wartość materyałów i wyrobów Zakładu drohowyzkiego 45.355 zł. 87½ ct.							52.174	53								
	Zgodnie . .							828.650	25								

fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1894.

Wydatki.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość						Uiszczenie		Zaległość ostateczna		Kwota budżetem uchwalona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość			
		zaległa		bieżąca		razem								mniejsza		większa	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A) Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny	—	—	26.863	75	26.863	75	26.863	75	—	—	27.400	—	536	25	—	—
II.	Legaty i gracye	199	55½	11.934	—	12.133	55½	11 934	—	199	55½	11.934	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru	—	—	35.556	97	35.556	97	35.556	97	—	—	33.990	75	—	—	1.566	22
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne	18	12	1.266	59	1.284	71	1.266	59	18	12	1.066	59	—	—	200	—
V.	Dobra ziemskie	226	92	130.514	50	130.741	42	130.517	—	224	42	110.251	21	—	—	20.265	79
VI.	Przedsiębiorstwo	—	—	308	67	308	67	308	67	—	—	330	—	21	33	—	—
VII.	Realności lwowskie	—	—	853	12	853	12	853	12	—	—	852	15	—	—	—	97
VIII.	Obrót w efektach:															—	—
	a) gotówka	—	—	9.869	46	9.869	46	9.869	46	—	—	12.450	—	2.580	54	—	—
	b) efekta	—	—	330.100	—	330.100	—	108.200	—	221.900	—	—	—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Prowizye bierne	—	—	3.254	30	3.254	30	3.254	30	—	—	3.254	30	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	54	84	167.544	92	167.599	76	167.544	92	54	84	103.521	73	—	—	64.023	19
XII.	Przygodne	3.762	44½	8.581	99	12.344	43½	10.581	99	1.762	44½	9.214	15	—	—	1.367	84
	Razem	4.261	88	726.648	27	730.910	15	506.750	77	224.159	38						
	B) Przenośne.																
1	Pożyczki i zaliczki: należytość zaległa 55.200 zł. — ct. odpisano 17.000 „ — „	38.200	—	114.017	20	152.217	20	94.547	25	57.669	95						
2	Kaucye	43	78	52	50	96	28	52	50	43	78						
3	Lokacye:																
	a) gotówka	—	—	13.500	—	13.500	—	13.500	—	—	—						
	b) efekta	—	—	13.500	—	13.500	—	13.500	—	—	—						
4	Przeprowadzenia rachunkowe:																
	a) gotówka	—	—	85.011	06½	85.011	06½	85.011	06½	—	—						
	b) efekta	—	—	50.000	—	50.000	—	50.000	—	—	—						
	Razem	38.243	78	276.080	76½	314.324	54½	256.610	81½	57.713	73						
	Zestawienie.																
A)	Wydatki rzeczywiste	4.261	88	726.648	27	730.910	15	506.750	77	224.159	38						
B)	Wydatki przenośne	38.243	78	276.080	76½	314.324	54½	256.610	81½	57.713	73						
	Ogółem	42.505	66	1,002.729	03½	1,045.234	69½	763.361	58½	281.873	11						
	Do tego:																
	1. Zapas z końcem roku 1894: a) w gotówce 7.767 zł. 12 ct. b) w efektach 5.500 „ — „ 13.267 zł. 12 ct.																
	2. watość materyałów i wyrobów Zakładu drohowyz. z końcem r. 1894 52.021 „ 54½ „							65.288	66½								
	Zgodnie							828.650	25								

Al. B. do LW. 45.880/96.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego

Dochody.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość: zaległa zł.	zł.	Należytość: bieżąca zł.	ct.	Należytość: razem zł.	ct.	Uiszczenie zł.	ct.	Zaległość ostateczna zł.	ct.	Kwota budżetem uchwalona zł.	ct.	W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość mniejsza zł.	ct.	większa zł.	ct.
	A) Rzeczywiste.																
I	Zarząd centralny . .	23	61	601	85	625	46	601	85	23	61	—	—	—	—	601	85
II.	Legaty i gracye . .	2.003	30	—	—	2.003	30	—	—	2.003	30	500	—	500	—	—	—
III.	Gmach teatru . . .	7.940	26	43.242	08	51.182	34	32.646	92	18.535	42	43.862	39	11.215	47	—	—
IV.	Przedsiębiorstwo teatralne	—	—	2.807	55	2.807	55	2 807	55	—	—	4.660	—	1.852	45	—	—
V.	Dobra ziemskie należ. bież. zł. 229.177·58 odpisano 720·25	24.600	44	228.457	33	253.057	77	216.933	09	36.124	68	204.374	89	—	—	12.558	20
VI.	Przedsiębiorstwo . .	32	72	2.572	40	2 605	12	2.572	40	32	72	2.900	—	327	60	—	—
VII.	Realności lwowskie .	756	28	6.976	74	7.733	02	6 403	66	1.329	36	6.920	—	516	34	—	—
VIII	Obrót w efektach:																
	a) w gotówce . .	2.022	—	31.887	31	33 909	31	26 487	31	7 422	—	8.550	—	—	—	17.937	31
	b) w efektach . .	74.000	—	108 200	—	182.200	—	182.200	—	—	—		—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne . .	6.054	70	26.049	75	32 104	45	24.856	45	7.248	—	31.911	46	7.055	01	—	—
X.	Prowizye bierne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	—	—	57.563	75½	57.563	75½	57.563	75½	—	—	—	—	—	—	—	—
XII.	Przygodne	483	05	1.159	96	1 643	01	1.380	60	262	41	750	—	—	—	630	60
	Razem . .	117.916	36	509.518	72½	627.435	08½	554.453	58½	72.981	50						
	B) Przenośne.																
1	Pożyczki i zaliczki .	3.020	51	48.918	10	51.938	61	48.303	21	3.635	40						
2	Kaucye	2.610	82	—	—	2.610	82	500	—	2.110	82						
3	Lokacye a) gotówka	—	—	12.500	—	12.500	—	12.500	—	—	—						
	b) efekta .	—	—	12.300	02	12.300	02	12.300	02	—	—						
4	Przeprowadzenia rachunkowe:																
	a) gotówka . . .	—	—	6.576	41	6.576	41	6.576	41	—	—						
	b) efekta	—	—	500	—	500	—	500	—	—	—						
	Razem . .	5 631	33	80.794	53	86.425	86	80.679	64	5.746	22						
	Zestawienie.																
A)	Dochody rzeczywiste	117.916	36	509.518	72½	627.435	08½	554.453	58½	72 981	50						
B)	Dochody przenośne .	5.631	33	80.794	53	86.425	86	80.679	64	5.746	22						
	Ogółem . .	123.547	69	590.313	25½	713.860	94½	635.133	22½	78 727	72						
	Do tego:																
	1. Przyrost materyałów i wyrobów w magazynach drohowyzkich							776	68½								
	2. Zapas z początkiem roku 1895: a) w gotówce zł. 7.767·12 b) w efektach „ 5.500·— razem zł. 13.267·12 c) wartość materyałów i wyrobów zakładu drohowyzkiego . . zł. 52.021·54½							65 288	66½								
	Zgodnie . . .							701.198	57½								

fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1895.

Wydatki.

Liczba budżetu	Nazwa rubryki	Należytość						Uiszczenie		Zaległość ostateczna		Kwota budżetem uchwalona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość			
		zaległa		bieżąca		razem								mniejsza		większa	
		zł.	zł.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A) Rzeczywiste.																
I.	Zarząd centralny . .	—	—	25.727	65	25.727	65	25.727	65	—	—	26.599	80	872	15	—	—
II.	Legaty i gracye .	199	55½	11.934	—	12.133	55½	11.934	—	199	55½	11.934	—	—	—	—	—
III.	Gmach teatru . . .	—	—	34 833	99	34.833	99	34.833	99	—	—	31.660	95	—	—	3.173	04
IV.	Przedsiębiorstwo teatralue	18	12	951	05	969	17	951	05	18	12	800	—	—	—	151	05
V.	Dobra ziemskie . . .	224	42	120.408	72½	120.633	14½	120.387	11½	246	03	105.594	22	—	—	14.792	89½
VI.	Przedsiębiorstwo . .	—	—	398	78	398	78	398	78	—	—	400	—	1	22	—	—
VII.	Realności lwowskie .	—	—	750	88	750	88	750	88	—	—	853	73	102	85	—	—
VIII	Obrót w efektach:																
	a) w gotówce . .	—	—	3.372	07	3.372	07	3.372	07	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) w efektach . .	221.900	—	128.950	—	350.850	—	182 500	—	168.350	—	—	—	—	—	—	—
IX.	Prowizye czynne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Prowizye bierne . .	—	—	4.147	80	4.147	80	4.147	80	—	—	4.147	80	—	—	—	—
XI.	Zakład w Drohowyżu	54	84	164.058	01½	164 112	85½	164.058	01½	54	84	109.686	84	—	—	54 371	17½
XII.	Przygodne należ. zaległa zł. 1.762·44½ odpisano 760·04	1.002	40½	949	98	1.952	38½	1.952	38½	—	—	2.427	—	474	61½	—	—
	Razem .	223.399	34	496.482	94	719.882	28	551.013	73½	168.868	54½						
	B) Przenośne.																
1	Pożyczki i zaliczki .	57.669	95	48.918	10	106.588	05	64.918	10	41.669	95						
2	Kaucye	43	78	—	—	43	78	—	—	43	78						
3	Lokacye a) gotówka	—	—	12.300	02	12.300	02	12.300	02	—	—						
	b) efekta .	—	—	12.500	—	12.500	—	12.500	—	—	—						
4	Przeprowadzenia rachunkowe:																
	a) gotówka . . .	—	—	6.576	41	6.576	41	6.576	41	—	—						
	b) efekta	—	—	500	—	500	—	500	—	—	—						
	Razem . . .	57.713	73	80.794	53	138.508	26	96.794	53	41 713	73						
	Zestawienie.																
A)	Wydatki rzeczywiste	223.399	34	496.482	94	719 882	28	551.013	73½	168 868	54½						
B)	Wydatki przenośne .	57.713	73	80.794	53	138.508	26	96.794	53	41.713	73						
	Ogółem . . .	281.113	07	577.277	47	858.390	54	647.808	26½	210.582	27½						
	Do tego:																
	1. Zapas z końcem r. 1895: a) w gotówce zł. 92·06 b) w efektach „ 500·02 razem zł. 592·08																
	2. Wartość materyałów i wyrobów zakładu drohowyzkiego . . . zł. 52.798·23							53.390	31								
	Zgodnie . .							701.198	57½								

Al. C. do LW. 45.880/96.

Stan majątków fundacyjnych Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1894.

I. Stan majątku zarodowego z końcem roku 1894.

Stan czynny:

1. Wartość dóbr ziemskich		. 1,297.125 zł. — ct.		
2. Realności lwowskie		. . 616.182 „ 79 „		
3. Zakład w Drohowyżu		. . 537.035 „ 56 „		
4. Efekta:				
a) w kasie . .	414.672 zł. 38 ct.			
b) wypożyczono majątkowi obrotowemu 147.900 zł.				
c) dane na zastaw 74.000 „	221.900 „ — „	636.572 „ 38 „	3,086.915 zł. 73 ct.	

Stan bierny:

Długi hipoteczne	341 „ $58\frac{1}{2}$ „
Czysty stan czynny	3,086.574 „ $14\frac{1}{2}$ „
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893 . .	3,072.174 „ $14\frac{1}{2}$ „
okazuje się przyrost o .	14.400 zł. — ct.

II. Stan majątku obrotowego z końcem roku 1894.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce .	7.767 zł. 12 ct.		
b) „ efektach .	5.500 „ — „	13.267 zł. 12 ct.	
2. Wartość materyałów i wyrobów Zakładu Drohowyzkiego		52.021 „ $54\frac{1}{2}$ „	
3. „ inwentarza i ruchomości:			
a) fundacyi .	18.652 zł. 57 ct.		
b) Zakładu w Drohowyżu	104.716 „ 16 „		
c) warstatów „ .	29.900 „ 44 „	153.269 „ 17 „	
4. Wartość inwentaryalna dóbr Kulikowa z należytościami czynnemi		12.666 „ $56\frac{1}{2}$ „	
5. Należytości czynne majątku obrotow.		123.547 „ 69 „	354.768 zł. 09 ct.

Stan bierny:

Należytości bierne:		
a) w gotówce . .	59.973 zł. 11 ct.	
b) „ efektach .	221.900 „ — „	281.873 „ 11 „
Czysty stan czynny . . .		72.894 zł. 98 ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893 . .		91.292 „ $34\frac{1}{2}$ „
okazuje się ubytek o . .		18.397 zł. $36\frac{1}{2}$ ct.

III. Stan majątku własnej asekuracyi z końcem roku 1894.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce .	8.113 zł. 68 ct.		
b) „ efektach .	599 „ 97 „	8.713 zł. 65 ct.	
2. Należytości czynne . . .		777 „ 41 „	9.491 zł. 06 ct.
Stan bierny			— —
Czysty stan czynny . . .			9.491 „ 06 „
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893 . .			26.962 „ 86 „
okazuje się ubytek o . . .			17.471 zł. 80 ct.

IV. Stan majątku funduszu Władysława hr. Skarbka z końcem r. 1894.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce .	29.616·— zł.		
b) „ efektach .	55.400 „ — „	85.016 zł. 43 ct.	
2. Należytości czynne		— „ — „	85.016 zł. 43 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			85.016 „ 43 „
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893 . .			82.860 „ 54 „
okazuje się przyrost o .			2.155 zł. 89 ct.

V. Stan majątku funduszu emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1894.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce .	27 zł. 41 ct.		
b) „ efektach .	19.812 „ 64 „	19.840 zł. 05 ct.	
2. Należytości czynne		45 zł. 06 „	19.885 zł. 11 ct.
Stan bierny:			
Należytość bierna do majątku obrotowego . .			2.003 „ 30 „
Czysty stan czynny:			17.881 „ 81 „
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893 . .			17.837 „ 95 „
okazuje się przyrost o . . .			43 zł. 86 ct.

Zestawienie:

Stan czynny:

I. majątku zarodowego	3,086.915 zł. 73 ct.	
II. „ obrotowego	354.768 „ 09 „	
III. „ własnej asekuracyi	9.491 „ 06 „	
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka	85.016 „ 43 „	
V. „ emerytury urzęd. fund. St. hr. Skarbka	19.885 „ 11 „	3,556.076 zł. 42 ct.

Stan bierny:

I. majątku zarodowego	341 zł. 58½ ct.	
II. „ obrotowego	281.873 „ 11 „	
III. „ własnej asekuracyi	— „ — „	
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka .	— „ — „	
V. „ emerytury urzęd. fund. St. hr. Skarbka	2.003 „ 30 „	284.217 zł. 99½ ct.
Czysty stan czynny		3,271.858 zł. 42½ ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1893		3,291.127 „ 84 „
okazuje się ubytek o .		19.269 zł. 41½ ct.

a mianowicie:	przyrost:	ubytek
I. w majątku zarodowym	14.400 zł. — ct.	— „ — „
II. „ „ obrotowym	— „ — „	18.397 „ 36½ „
III. „ „ własnej asekuracyi	— „ — „	17.471 „ 80 „
IV. „ „ funduszu Władysława hr. Skarbka	2.155 „ 89 „	— „ — „
V. „ „ emerytury urzęd. fund. St. hr. Skarbka	43 „ 86 „	— „ — „
w porównaniu przyrostu:	16.599 zł. 75 ct.	— zł. — ct.
z ubytkiem:	— „ — „	35.869 „ 16½ „
zgodnie j. w. .	— zł. — ct.	19.269 zł. 41½ ct.

Alegat D. do LW. 45.880/96.

Stan majątków fundacyjnych Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1895.

I. Stan majątku zarodowego z końcem r. 1895.

Stan czynny.

1. Wartość dóbr ziemskich		1,297.125 zł. — ct.	
2. Realności lwowskie		616.182 „ 79 „	
3. Zakład w Drohowyżu		537 035 „ 56 „	
4. Efekta:			
a) w kasie . .	468.222 zł. 38 ct.		
b) wypożyczone fund. obrotowemu . .	168.350 „ — „	636.572 „ 38 „	3,086.915 zł. 73 ct.

Stan bierny.

Długi hipoteczne	341 „ 58½ „
Czysty stan czynny	3,086.574 zł. 14½ ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894.	3,086.574 „ 15½ „

okazuje się, iż nie ma zmiany.

II. Stan majątku obrotowego z końcem roku 1895.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . . .	92 zł. 06 ct.		
b) w efektach . . .	500 „ 02 „	592 zł. 08 ct.	
2. Wartość materyałów i wyrobów Zakładu Drohowyzkiego		52.798 „ 23 „	
3. Wartość inwentarza i ruchomości:			
a) fundacyi . . .	16·746 zł. 96 ct.		
b) zakładu w Drohowyżu	108.965 „ 30 „		
c) warstatów w Drohowyżu	30 731 „ 19 „	156.443 „ 45 „	
4. Wartość inwentaryalna dóbr Kulikowa z należytościami czynnemi . . .		10.187 „ 56½ „	
5. Należytości czynne majątku obrotowego .		78.727 „ 72 „	298.749 zł 04½ ct.

Stan bierny.

Należytości bierne: *a)* w gotówce . .	42.232 zł. 27½ ct.	
b) w efektach . .	168.350 „ — „	210.582 „ 27½ „
Czysty stan czynny		88.166 zł. 77 ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894		72.894 „ 98 „
okazuje się przyrost o .		15.271 „ 79 „

III. Stan majątku własnej asekuracyi z końcem roku 1895.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce	9.081 zł. 63 ct.		
b) w efektach	675 „ 62 „	9.757 zł. 25 ct.	
2. Należytości czynne		738 „ 98 „	10.496 zł. 23 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . .			10.496 zł. 23 ct
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894 . .			9.491 „ 06 „
okazuje się przyrost o			1.005 zł. 17 ct.

IV. Stan majątku funduszu Władysława hr. Skarbka z końcem r. 1895.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . . .	34.502 zł. 90 ct.		
b) w efektach . . .	50.250 „ — „	84.752 zł. 90 ct.	
2. Należytości czynne		— „ — „	84.752 zł. 90 ct.
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . . .			84.752 zł. 90 ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894 . . .			85.016 „ 43 „
Okązuje się ubytek o . .			263 zł. 53 ct.

V. Stan majątku funduszu emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka z końcem roku 1895.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . . .	237 zł. 32 ct.		
b) w efektach . . .	19.812 „ 64 „	20.049 zł. 96 ct.	
2. Należytości czynne		41 „ 91 „	20.091 zł. 87 ct.

Stan bierny.

Należytość bierna do majątku obrotowego	2.003 zł. 30 ct.
Czysty stan czynny	18.088 zł. 57 ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894 . . .	17.881 „ 81 „
Okazuje się przyrost o .	206 zł. 76 ct.

Zestawienie.

Stan czynny.

I. majątku zarodowego	3,086.915 zł. 73 ct.	
II. „ obrotowego	298.749 „ $04^{1}/_{1}$ „	
III. „ własnej asekuracyi	10.496 „ 23 „	
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka .	84.752 „ 90 „	
V. „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka	20.091 „ 87 „	3,501.005 zł. $77^{1}/_{2}$ ct.

Stan bierny.

I. Majątku zarodowego	341 zł. $58^{1}/_{2}$ ct.	
II. „ obrotowego	210.582 „ $27^{1}/_{2}$ „	
III. „ własnej asekuracyi	— „ — „	
IV. „ funduszu Władysława hr. Skarbka .	— „ — „	
V. „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka	2.003 „ 30 „	212.927 „ 16 „
Czysty stan czynny		3,288.078 zł. $61^{1}/_{2}$ ct.
w porównaniu z takimże stanem z roku 1894. .		3,271.858 „ $42^{1}/_{2}$ „
Okazuje się przyrost o .		16.220 zł. 19 ct.

a mianowicie:	ubytek:	przyrost:
I. W majątku zarodowym	— zł. — ct.	— zł. — ct.
II. „ „ obrotowym	— „ — „	15·271 „ 79 „
III. „ „ własnej asekuracyi	— „ — „	1.005 „ 17 „
IV. „ „ Władysława hr. Skarbka . .	263 „ 53 „	— „ — „
V. „ „ emerytury urzędników fundacyi Stanisława hr. Skarbka . . .	— „ — „	206 „ 76 „
w porównaniu ubytku . .	263 zł. 53 ct.	— zł. — ct.
z przyrostem .	— „ — „	16.483 „ 72 ct.
zgodnie j. w.		16.220 zł. 19 ct.

L. W. kr. 5.027/97.

Alog. 73

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1895—1896.

Wysoki Sejmie!

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy uważa za potrzebne poprzedzić je kilkoma wstępnymi uwagami. Przedewszystkiem winien nadmienić, że do życzenia wyrażonego w r. 1895 przez komisyę budżetową, aby sprawozdanie obejmowało ten sam okres czasu, co zamknięcia rachunkowe i w tym roku zastosować się nie mógł, bo zamknięcie rachunkowe z natury rzeczy odnosić się musi do okresu conajmniej o rok cały wcześniejszego, — a niewłaściwą wydaje się Wydziałowi krajowemu rzeczą w sprawozdaniu, mającem Wysokiemu Sejmowi dać obraz faktycznego stanu fundacyi, przytaczać daty i czynności nieaktualne i nie doprowadzone do ostatniego czasu. W tym roku sprawozdanie o stanie fundacyi obejmuje okres dwuletni t. j. lata 1895 i 1896, ten ostatni rok prawie do końca grudnia 1896, z wyjątkiem kilku spraw, jak skontro kasowe przy końcu grudnia odbyte, które w chwili wypracowania tego sprawozdania jeszcze nie były ostatecznie załatwione. Osobnem sprawozdaniem przedkłada Wydział krajowy zamknięcia rachunkowe fundacyi skarbkowskiej również za dwa lata 1894 i 1895, a tu nadmienia, że anomalia dwuletnich zamknięć rachunkowych wynikła z opóźnienia organów zarządzających fundacyą już więcej się nie powtórzy, a odtąd Wysoki Sejm otrzymywać będzie zamknięcia rachunkowe zawsze z roku poprzedzającego sesyę sejmową.

Wydział krajowy uważał za swój obowiązek zwrócić szczególną uwagę na wprowadzenie ładu w urzędowanie tak centralnej administracyi jak i dyrekcyi Zakładu Drohowyskiego, na przestrzeganie terminów przedkładania preliminarzy i zamknięć rachunkowych, a wykonania zarządzeń w tym względzie wydanych przestrzegać będzie ze wszelką ścisłością, uważając to za pierwszy warunek porządnej i prawidłowej administracyi.

Lustracye odbyte w ciągu roku ubiegłego w biurach tak centralnej administracyi jak i Zakładu Drohowyskiego, przekonały Wydział krajowy o potrzebie niejednej reformy wewnętrznej organizacyi Zarządu; w szczególności prowadzenie biura administracyi centralnej tudzież rachunkowość i kasowość wymagać będą gruntownej reorganizacyi, połączonej, być może, ze zmianą etatu, który, jak doświadczenie pouczyło, nie wystarcza potrzebom. Sprawy te, poczęści już poruszone, po części zaś będące dopiero w toku badania, spodziewa się Wydział kraj. w najbliższym czasie, a w każdym razie w ciągu bieżącego roku doprowadzić do pomyślnego załatwienia.

Niemniejszej wagi jest wypracowanie instrukcyj dla poszczególnych działów i organów administracyi fundacyjnej, i w tej mierze zarządzenia już wydane i po części nawet wykonane. Najważniejszą jednak czynnością bieżącego roku będzie ostateczne uregulowanie finansów fundacyi już przed dwoma laty przez Wydział krajowy polecone, dotychczas jednak przez Radę administracyjną jeszcze nie uchwalone.

Fundacya Skarbkowska skutkiem rozmaitych przyczyn, które w sprawozdaniu o zamknięciu rachunków bliżej są określone, popadła w ciągu ostatnich lat w niedobór rok rocznie się wzmagający, który krępuje wielce na każdym prawie kroku

swobodny jej rozwój. Uchylenie tego niedoboru za pomocą operacyi finansowej w granicach możności materyalnej fundacyi jest zadaniem pierwszorzędnej wagi, którego szczęśliwe rozwiązanie jest warunkiem przyszłej pomyślności dobroczynnej instytucyi hr. Skarbka. Wydział krajowy nie wątpi, że Rada administracyjna zdoła w krótkim już czasie szczęśliwie załatwić tę sprawę, której rozwiązaniem od dłuższego już czasu gorliwie jest zajętą. Po załatwieniu pomyślnem tej sprawy będzie fundacya w możności z większym jeszcze niż dotychczas pożytkiem dla ogółu spełniać cele przez swego założyciela sobie wytknięte. Wtedy także będzie można wreszcie pomyśleć o utworzeniu funduszu rezerwowego, a także o lepszem materyalnem wyposażeniu wychowanków, opuszczających Zakład Drohowyzki. Obecnie dla braku funduszów wyposażenie to ograniczać się może zaledwie na zaopatrywanie ich w odzież i pewnej protekcyi moralnej; o dostarczaniu funduszów bowiem na pierwsze potrzeby samoistnej egzystencyi obecnie nawet mowy być nie może.

Po tych ogólnych uwagach przystępuje Wydział krajowy do szczegółowego sprawozdania o stanie fundacyi i czynnościach swoich w zakresie spraw fundacyjnych, przyczem dla lepszego poglądu podzielił to sprawozdanie na rozdziały, zaopatrzone odpowiednimi napisami.

Zmiany osobiste

Po ukonstytuowaniu się Wydziału krajowego w skutek nowej kadencyi sejmowej, zamianował Marszałek krajowy na mocy Art. IX. dokumentu fundacyi z dnia 1. sierpnia 1843 rzeczywistymi członkami Rady administracyjnej fundacyi Skarbkowskiej pp. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, członka Wydziału krajowego i Mieczysława Onyszkiewicza, zastępcę członka Wydziału krajowego, zaś pierwszym zastępcą członków tejże Rady p. Dr. Damiana Sawczaka, członka Wydziału kraj., wreszcie drugim zastępcą, p. Stanisława Brykczyńskiego, zastępcę członka Wydziału kraj.

Do Rady administracyjnej należą nadto dwaj delegaci Rady miasta Lwowa, pp. Ciuchciński i Dr. Wajgiel.

Kurator fundacyi odwołał pełnomocnictwo udzielone w myśl §. 41. instrukcyi p. Dr. Teoboldowi Semilskiemu do zastępowania kuratora, — co Wydział kraj. pod dniem 14 kwietnia 1896 l. 23.841 przyjął do swej wiadomości.

Uchwałą z 24. listopada 1896 l. 73.754 zatwierdził Wydział krajowy uchwałę Rady administracyjnej z 9. listopada 1896 l. 503, którą stabilizowano: 1. p. Jakóba Robinsona na posadzie ogrodnika, 2) ks. Franciszka Lewandowskiego na posadzie rz. kat. kapelana, 3) p. Rudolfa Białko na posadzie majstra szewskiego w Zakładzie Drohowyskim.

Funkcye ochmistrza chłopców w Zakładzie Drohowyskim po rezygnacyi pana Szpakowskiego, pełni prowizorycznie od 13. października 1896 nauczyciel p. Szybiak. Wydział krajowy zawezwał kuratora pod dniem 5. grudnia 1896 l. 77.806, aby ze względu na wielką ważność funkcyj ochmistrza poczynił jak najrychlej starania celem obsadzenia tej posady osobistością posiadającą odpowiednie kwalifikacye, na co kurator odpowiedział, że konkurs rozpisany z terminem 15. listopada 1896 nie dał pomyślnego rezultatu, skutkiem czego rozpisano nowy konkurs z terminem upływającym w styczniu b. r.

Szkontro kasy centralnej fundacyi Skarbkowskiej.

W grudniu 1895 komisya delegowana z Wydziału krajowego przeprowadziła niespodziewane szkontro centralnej kasy fundacyi Skarbkowskiej. Szkontro to wykryło cały szereg usterek i niewłaściwości, które pismem z dnia 19. grudnia 1895 r. l. 80.993 zakomunikowano kuratorowi z poleceniem bezzwłocznego ich uchylenia. W szczególności wytknięto:

1. niezgodność między wynikami dzienników kasowych a zapasami kasowemi, która, jak stwierdzono, pochodziła głównie z błędnego laterowania dzienników kasowych, a częścią także z powodu nieprzeliczania drobnych kwot w gotówce (centowej), uiszczanych przez strony do kasy;

2. pokrywanie niedoborów jednych funduszów zapasami kasowymi innych, a nawet depozytami;

3. niewinkulowanie efektów;

4. nierealizowanie zapadłych kuponów w czasie właściwym;

5. przechowywanie w depozytach weksli kaucyjnych już zadawnionych;

Wydział kraj. polecił kuratorowi, aby dla zapobieżenia na przyszłość podobnemu nieładowi przeprowadzał ze swej strony niespodziewane szkontra kasy przynajmniej raz na trzy miesiące, żeby zarządził zamykanie dzienników kasowych z koń-

cem każdego miesiąca, zwrócił bezzwłocznie depozytom pożyczone od nich kwoty, zarządził bezzwłoczne zawinkulowanie wszystkich efektów dotąd niezawinkulowanych, zrealizował zapadły kupony, a szkodę, jaką fundacya skutkiem zaniedbania właściwych terminów zrealizowania poniosła, ściągnął od funkcyonaryuszów winnych tego zaniedbania, zaniechał wreszcie raz na zawsze przechowywania w kasie zadawnionych weksli i bezwartościowych papierów, a zarazem zabronił przyjmowania jako kaucyj papierów nie dających pupilarnego bezpieczeństwa.

Gdy kurator na te wytknięcia udzielił niedostatecznej odpowiedzi, Wydział krajowy pismem z 20. czerwca 1896 l. 1.450 a następnie z 3. listopada 1896 l. 45.400 ponowił swe wytknięcia i żądania, zaznaczając, że sprawa zbyt jest doniosłą, aby mogła być traktowaną pobieżnie i że Wydział krajowy nie zadowoli się załatwieniem, opartem wyłącznie na słowach, ale domagać się musi czynów i zarządzeń, któreby wytkniętym nieprawidłowościom w gospodarce kasowej na przyszłość stanowczo zapobiegły.

W skutek tego kurator złożył pod dniem 14. listopada 1896 r. szczegółowe sprawozdanie, w którem stara się uspokoić obawy i zaspokoić żądania Wydziału krajowego. Zaznacza przedewszystkiem, że kasyerowi centralnemu wydał polecenie do ścisłego przeliczania i sprawdzania składanych w kasie pieniędzy i donosi, że odbył szkontra kasy centralnej w dniach 27. czerwca i 18. września 1896 r., przy których stan kasy znalazł w należytym porządku.

Co do miesięcznego zamykania dzienników kasowych oświadcza, że żądaniu temu nie może zadość uczynić, dopóki projektowana przez Radę administracyjną pożyczka z majątku zarodowego przeprowadzoną nie zostanie. Pokrywanie zaś istniejącego niedoboru pożyczkami z zapasów kasowych innych funduszów, jest, zdaniem kuratora również niemożliwem, ponieważ dla braku gotówki w kasie centralnej, zapasy te na ogólne bieżące potrzeby już użyte zostały i z tego powodu przypadające 4% prowizye od zapasów gotówki innych funduszów, wypłacane bywają z końcem każdego roku przez fundusz obrotowy fundacyi.

Niepodniesione kupony zostały zrealizowane; wszelkie pobrane w roku 1895 pożyczki z kasy depozytowej przeprowadzone zostały do zwrotu dziennika kasy centralnej za rok 1896; weksle przedawnione zostały z kasy depozytów usunięte, zbędne dzienniki zostały zwinięte.

Przy szkontrze kasowem, odbytem ponownie w grudniu 1896, a dotychczas jeszcze nie załatwionem, nie omieszka Wydział krajowy zbadać dokładnie, o ile odpowiedź owa odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy i czyli rzeczywiście w gospodarce kasowej nastąpiła zmiana na lepsze. Jeżeliby rezultat tego badania był niepomyślnym, nie omieszka Wydział krajowy użyć wszelkich przysługujących mu środków prawnych, aby zniewolić, kogo wypadnie, do ścisłego i porządnego prowadzenia kasowości fundacyjnej.

Rewizya aktu fundacyi, statutu organizacyjnego Zakładu drohowyskiego i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej.

Zainicyowana przez Radę administracyjną jeszcze w roku 1894 reforma instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej doznała zwłoki najprzód wskutek uwag poczynionych przez c. k. Namiestnictwo a następnie z powodu konieczności połączenia z tą reformą także rewizyi statutu organizacyjnego i samego głównego aktu fundacyi, na co Wydział krajowy wskazał w swem piśmie do kuratoryi z 3. listopada 1894. Jakoż Rada administracyjna przedłożyła Wydziałowi krajowemu w lipcu 1895 projekta zmian tych trzech fundamentalnych dokumentów zmian koniecznych nietylko z powodu odmiennych obecnie stosunków faktycznych ale także z powodu potrzeby ściślejszej kontroli nad zarządem fundacyi ze strony Wydziału krajowego, którą to potrzebę Rada administracyjna sama uznała. Zaszły tymczasem wypadki, które jaskrawo wykazały istniejące pod tym względem luki zwłaszcza w instrukcyi obowiązującej kuratora i Radę administracyjną, a okoliczność ta mogła tylko utwierdzić Wydział krajowy w przekonaniu o konieczności wprowadzenia do instrukcyi takich postanowień, któreby przysługujące Wydziałowi krajowemu z woli fundatora prawo nadzoru i kontroli nad zarządem fundacyi jasno i szczegółowo określały. Z tego stanowiska badając przedłożone projekty — uznał Wydział krajowy za stosowne i potrzebne zażądać niektórych modyfikacyj i przyznania sobie pewnych praw i atrybucyj, które podał szczegółowo w swem piśmie do Rady administracyjnej z d. 12. czerwca 1896 L. 57.250. Rada administracyjna uchwałą z 26. października 1896 uwzględniła tylko niektóre uwagi Wydziału krajowego, co do reszty uchwaliła pozostać przy swoim pierwotnym projekcie, na co Wydział krajowy pod dniem 13. listopada 1896 L. 69.630 odpowiedział, że gdy

wszystkie jego uwagi i żądania są uzasadnione a przytem podyktowane wyłącznie względem na dobro fundacyi, przeto od nich odstąpić nie może a wyraża przytem nadzieję, że Rada administracyjna, która przecież także tylko dobro fundacyi ma na celu, i nie ma powodu uchylać się od zaostrzonej kontroli, — nie zechce dłużej zwlekać tak pożądanej reformy przepisów fundacyjnych.

Na tem sprawa na razie stanęła, ale Wydział krajowy nie wątpi, że już w najkrótszym czasie, po uchyleniu drobnych w rzeczywistości różnic, pomyślne jej załatwienie nastąpić będzie mogło.

Najem gmachu teatralnego.

Przy końcu marca 1896, kurator fundacyi przedłożył Wydziałowi krajowemu kontrakt najmu gmachu teatralnego zawarty na mocy uchwały Rady administracyjnej dnia 4. września 1895 ze spółką złożoną z pp. Leopolda Lityńskiego i Walentego Ziołeckiego. Kontrakt opiewał na lat 60, a najemcy już z dniem 1. stycznia 1896 weszli w fizyczne posiadanie przedmiotu najmu.

Dokładne zbadanie przedłożonego kontraktu przekonało Wydział krajowy, że zawarta umowa w niektórych szczegółach nie była korzystną dla fundacyi a nawet mogłaby narazić ją na znaczne szkody. Z drugiej strony, mając na uwadze, że kontrakt ten jest kontraktem najmu, którego zawarcie na podstawie Art. XXI. aktu fundacyi z 1. sierpnia 1843 i według wyraźnego brzmienia §-fu 25. instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej z 24. stycznia 1896 należy do atrybucyi i kompetencyi tejże Rady, nie mógł Wydział krajowy nabrać przekonania, iżby ten kontrakt dla braku zatwierdzenia z jego strony nie stał się wobec kontrahentów ważnym i fundacyę obowiązującym i nie mógł przyjąć na siebie odpowiedzialności za ewentualny proces, którego korzystny dla fundacyi rezultat nie byłby niewątpliwym a który w najlepszym razie naraziłby fundacyę na zapłacenie drugiej stronie znacznej kwoty tytułem odszkodowania.

Wobec tego stanu rzeczy i zważywszy, że jest obowiązkiem władzy nadzorczej starać się o uchylenie wadliwości kontraktu, a to w danej sytuacyi najlepiej i najpewniej w drodze polubownej osiągniętem być mogło, nawiązał Wydział krajowy rokowania z najemcami gmachu i uzyskał od nich ważne ustępstwa, które nietylko zapewniły fundacyi większe materyalne korzyści i zabezpieczyły ją od możliwych szkód, ale także uchyliły formalne usterki i wątpliwości textu i zapobiegły możliwej interpretacyi kontraktu na niekorzyść fundacyi, a wreszcie skróciły o lat dziesięć czas trwania kontraktu, zostawiając fundacyi ewentualnie możność jeszcze dalszego skrócenia.

Ustępstwa te, objęte deklaracyą pp. Lityńskiego i Ziołeckiego z dnia 22. kwietnia 1896 są następujące:

1. Zniżenie czasu trwania najmu z 60 na 50 lat:

2. Podwyższenie ewentualne czynszu najmu o 5000 zł. nie po 30, ale już po 25 latach;

3. obowiązek najemców do wyłożenia na cele inwestycyj w gmachu w przeciągu pierwszych 28 lat najmu co najmniej sumy 150.000 zł. a ewentualnie obowiązek dopłacenia fundacyi brakującej kwoty;

4. uchylenie zastrzeżonego pierwotnie wyłącznie dla najemców prawa wypowiedzenia kontraktu po upływie lat 10, a natomiast przyznanie fundacyi prawa wypowiedzenia najmu po upływie lat 28 na wypadek:

a) gdyby wykonywali swe prawa w sposób niezgodny z postanowieniami kontraktu;

b) gdyby nie wykazali się z poczynionych w gmachu wkładów inwestycyjnych w sumie conajmniej 150 000 zł.;

c) w razie pokrzywdzenia nad połowę wartości;

5. obowiązek najemców do należytego konserwowania budynku i utrzymywania w nim porządku, czystości i bezpieczeństwa ogniowego, zaostrzony rygorem rozwiązania kontraktu i kary konwencyonalnej na wypadek, jeśliby poleceniom właściwej władzy w terminie oznaczonym zadość nie uczynili;

6. uchylenie prawa przeniesienia najmu w całości na osoby trzecie bez zezwolenia władz fundacyjnych;

7. zastrzeżenie używania lokalności w gmachu Skarbkowskim w sposób, któryby nie przynosił ujmy poważnemu stanowisku fundacyi;

8. ograniczenie prawa częściowej demolacyi najętego gmachu zastrzeżeniami, fundacyę dostatecznie ubezpieczającemi a mianowicie:

a) że nie wolno najemcom planów demolacyi rekonstrukcyi lub przebudowy przedkładać władzy budowniczej celem uzyskania konsensu, dopóki te plany klauzulą zatwierdzającą fundacyi zaopatrzone nie zostaną;

b) że fundacyi przysługuje prawo wstrzymania budowy, jeżeliby ona nie była wykonywaną ściśle według planów przez fundacyę zatwierdzonych;

c) że wolno fundacyi odmówić zatwierdzenia planów a spory stąd wyniknąć mogące rozstrzyga sąd polubowny;

9. w razie pożaru środkowej części budynku, mieszczącej właściwy teatr, fundacya przyznaje najemcom opust z czynszu najmu tylko w kwocie 5000 zł. rocznie i nie dłużej jak na lat dwa i zobowiązuje się oddać najemcom na cel odbudowy jedynie taką kwotę, jaką od zakładu assekuracyjnego otrzyma, a wypłata tej kwoty nastąpi w miarę postępu budowy.

10. w razie pożaru lub zniszczenia innych części gmachu, fundacya przyznaje najemcom opust z czynszu obliczony proporcyonalnie do czynszu przez najemców rzeczywiście pobieranego z części gmachu do użytku nieprzydatnych.

Deklaracyę obejmującą powyższe korzystne dla fundacyi warunki a nadto inne jeszcze mniejszej wagi ustępstwa, przesłał Wydział krajowy pismem z 22. kwietnia 1896 l. 21.061 kuratoryi fundacyi z wezwaniem, aby na podstawie tej deklaracyi spisano i Wydziałowi krajowemu przedłożono formalny akt notaryalny jako umowę dodatkową do kontraktu najmu z dnia 4. września 1895.

Ze względu zaś na wyjątkowy charakter i wielką dla fundacyi ważność kontraktu w ten sposób ostatecznie do skutku przyjść mającego, zastrzegł sobie oraz Wydział krajowy wyraźnie prawo zatwierdzenia uchwał Rady administracyjnej we wszystkich tych sprawach, w których kontrakt najmu z 4. września 1895 i umowa dodatkowa na podstawie powyższej deklaracyi zawrzeć się mająca, przyznaje tejże Radzie jakiekolwiek prawa i atrybucye, a w szczególności:

1. w sprawie przeniesienia praw z kontraktu na osoby trzecie;

2. w sprawie zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia planów częściowej demolacyi rekonstrukcyi lub przebudowy gmachu;

3. w sprawie aprobowania rachunków z wydatków poczynionych przez najemców na cele inwestycyj w gmachu;

4. we wszystkich wypadkach wypowiedzenia kontraktu, wreszcie

5. w sprawie wyboru arbitra do sądu polubownego.

Komunikując kuratoryi powyższe swoje uchwały, wytknął jej Wydział krajowy, że kontraktu tak ważnego i tak pod każdym względem nadzwyczajnego nie przedłożyła swej władzy nadzorczej i kontrolującej jeszcze przed ostatecznem zawarciem interesu a przynajmniej przed wprowadzeniem najemców w faktyczne używanie praw najmu. Zaznaczył także, że gdy szczegółowe zbadanie sprawy wykazało, że punktem wyjścia i głównym motywem, który Radę administracyjną skłonił do zawarcia takiego kontraktu, była nieudolna od całego szeregu lat administracya gmachu a oraz przeświadczenie, że niema nadziei, iżby ta dla fundacyi tak szkodliwa gospodarka mogła w niedalekiej przyszłości uledz zmianie na lepsze, — musi Wydział krajowy z tytułu prawa nadzoru nad zarządem fundacyi zastrzedz sobie dalsze w tym względzie postanowienia i zarządzenia.

Z uwagi wreszcie, że przy badaniu samego dokumentu kontraktu wyszło na jaw, że fachowe zastępstwo prawne w fundacyi w całej tej sprawie pozostawiało wiele do życzenia i nie strzegło należycie interesów fundacyi, czego najlepszym dowodem potrzeba całego szeregu zmian i poprawek w kontrakcie, odnoszących się nietylko do samej treści ale także do formalnej i jurydyczno-redakcyjnej strony dokumentu, zawezwał Wydział krajowy kuratoryę, aby rzecz tę przedstawiła Radzie administracyjnej i o jej decyzyi Wydział krajowy uwiadomiła.

Kuratorya sprawozdaniem z 14. lipca 1896 l. 36. zawiadomiła Wydział krajowy o uchwale Rady administracyjnej z 6 lipca 1896 do l. 496 którą:

a) upoważniono kuratora i członka Rady administracyjnej, Dr. Wereszczyńskiego do zawarcia i podpisania dodatkowej umowy z najemcami gmachu teatralnego;

b) zgodzono się na przedkładanie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia wszystkich uchwał w sprawach do najmu gmachu się odnoszących a w reskrypcie Wydziału krajowego z 22. kwietnia 1896 l. 21.061 wymienionych;

c) wezwano kuratora do udzielenia syndykowi fundacyi upomnienia z powodu, że przy zawarciu kontraktu z 4. września 1895 nie strzegł należycie interesów fundacyi.

Nadto przyjęła Rada administracyjna do swej wiadomości cesyę z dnia 13. maja 1896, mocą której jeden ze wspólników najmu gmachu Skarbkowskiego nabył od drugiego wspólnika p. Walentego Ziołeckiego wszystkie prawa do drugiej połowy prawa najmu tegoż gmachu, skutkiem czego stał się jedynym najmobiercą i właścicielem całej kaucyi.

Z tego powodu dodatkowe umowy o najem gmachu z daty Lwów 10. lipca 1896 zawarte zostały już tylko z p. Leopoldem Lityńskim.

Wydział krajowy uchwałą z 21. lipca 1896 l. 45 495 przyjął przedstawione powyżej załatwienie sprawy do wiadomości z wyjątkiem jedynie sprawy syndyka fundacyi, co do której ostateczną decyzyą swoją odroczył.

Zaległości czynszowe w gmachu teatralnym.

Z zamknięcia rachunkowego fundacyi za rok 1895 dowiedział się Wydział krajowy, że zaległości czynszowe ze sklepów, pomieszkań, piwnic i t. p. w gmachu teatralnym wzrosły z końcem grudnia 1895 r. do ogromnej stosunkowo sumy 17.557 zł. 42 ct.

Na reskrypt z 13. czerwca 1896 l. 3712 z żądaniem wyjaśnienia w tym względzie, przedłożył kurator szczegółowy wykaz zaległości stwierdzający rzeczywiste ich istnienie w powyższej wysokości, a na usprawiedliwienie przytoczył jedynie tę okoliczność, że lokatorowie dowiedziawszy się o zawarciu przez fundacyę kontraktu najmu gmachu, zaprzestali w ostatnich miesiącach czynsz płacić! Wydział krajowy uchwałą z 4. sierpnia 1896 l. 45 233 stwierdził, że tłumaczenie to nie wytrzymuje krytyki, wytknął kuratoryi oczywiste zaniedbanie obowiązku i nieład w administracyi, zawezwał kuratora do ścisłego przypilnowania rozpoczętej przez syndykat akcyi celem ściągnięcia kwot zaległych i polecił kuratorowi aby począwszy od dnia 1. września 1896 przedstawił Wydziałowi krajowemu co miesiąc sprawozdanie o stanie czynności syndykatu z podaniem kwot, jakie w ciągu każdego miesiąca na rachunek zaległości wspomnianych do kasy wpłynęły. Według dotychczasowych raportów uiszczono na poczet zaległości czynszowych:

po koniec sierpnia 1896	1.213	zł. 78	ct.
we wrześniu "	389	" 36	"
w październiku "	502	" 89	"
" listopadzie "	459	" 26	"
" grudniu "	501	" —	"
Razem	3.066	zł. —	ct.

(centy opuszczamy) a przy załatwieniu ostatniego raportu za grudzień 1896 zwrócił Wydział krajowy ponownie uwagę kuratora na konieczność rozwinięcia jak największej energii celem rychłego i pewnego ściągnięcia reszty zaległości, zaznaczając, że za ewentualne straty, jakieby z powodu zaniedbania należytej działalności w tym względzie ponieść mogła, byłby kurator osobiście odpowiedzialnym.

Reorganizacya rzemiosł w Zakładzie Drohowyskim.

Na podstawie opinii fachowej ankiety, której skład podaliśmy w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu, powzięła Rada administracyjna w sprawie reorganizacyi nauki rzemiosł w Zakładzie Drohowyskim szereg uchwał, które w skróceniu podajemy:

I. Nauka chłopców w Zakładzie dzieli się:

a) na sześcioklasową szkołę ludową typu miejskiego,

b) na trzechletnią naukę rzemiosł w Zakładzie, poczem

c) chłopcy oddawani będą na rok nauki rzemiosła do najlepszych majstrów czy to we Lwowie czy w innych większych miastach. Przez czas tej nauki będzie fundacya płacić majstrom za utrzymanie i naukę chłopców i wykonywać będzie nadzór nad postępem chłopców oddanych do majstrów i nad ich prowadzeniem się pod względem moralnym.

II. 1. Warsztaty: lakierniczo-rymarski, blacharski, krawiecki, stolarski i tkacki będą zupełnie zwinięte. Dyrekcya przedstawi wnioski co do potrzeby i sposobu zapewnienia dla Zakładu robót z powyższych rękodzieł i co do dalszego pokierowania wychowankami obecnie w tych warsztatach zajętymi. Dyrekcya przeprowadzi układy z obecnymi majstrami co do warunków, na których podjęliby się dostarczania robót krawieckich i stolarskich, lakierniczo-rymarskich i blacharskich na własną potrzebę Zakładu.

2. Nadal pozostają warsztaty ślusarski, kowalski, stelmaski i szewski jako warsztaty naukowe.

3. Zaprowadza się systematyczną naukę ogrodnictwa, do której należy przydzielić co roku 5 do 8 wychowanków. Nauka trwać będzie w Zakładzie 3 lata, poczem wychowańcy oddawani będą do ogrodników (analogicznie jak w rzemiosłach) albo do Tarnowskiej szkoły ogrodniczej. Poleca się Dyrekcyi, aby w porozumieniu z p. dyrektorem dóbr fundacyjnych ułożyła szczegółowy program i plan naukowy dla ogrodnictwa.

III. 1. Przygotowaniem do nauki rzemiosł w Zakładzie jest nauka slöjdu w 3. i 4. klasie szkoły 6-klasowej, która to nauka w klasie 5 tej przechodzi w systematyczną nauki obróbki drzewa a w klasie 6 tej w takąż naukę obróbki metalu. Nauki slöjdu udzielać będzie jeden z dozorców, którego się w tym celu wyśle na kurs do Krakowa albo do Sokala, nauki obróbki drzewa nauczyciel slöjdu, metalu zaś, majster ślusarski. Ta nauka będzie obowiązkową dla wszystkich uczniów 5-tej i 6 tej klasy z wyjątkiem tych, którzy dla braku dostatecznej siły fizycznej będą od niej uwolnieni i którzy skutkiem tego po ukończeniu 6-tej klasy przejdą na naukę ogrodnictwa lub szewstwa.

2 Właściwa nauka rzemiosł w Zakładzie rozpoczyna się po ukończeniu 6-klasowej szkoły ludowej i trwa 3 lata.

Uczniowie przydzielani będą przez Dyrekcyę do poszczególnych rzemiosł stosownie do swego uzdolnienia, siły fizycznej i zamiłowania, przyczem należy starać się o to, aby rzemiosła równomiernie, ile możności, uczniami obdzielone były.

3. Nauka odbywa się w każdem rzemiośle pod kierunkiem osobnego majstra w sposób systematyczny, postępując na podstawie nabytych wiadomości, od przedmiotów łatwiejszych, do coraz trudniejszych. Przedewszystkiem zatem powinna nauka mieć na oko poznanie i dokładne wyrabianie zasadniczych form w wyrobach rzemieślniczych, spajanie części składowych, dalej wyrabianie przedmiotów z początku najprostszych, przechodząc stopniowo do coraz bardziej skomplikowanych. Należy przytem trzymać się reguły, iż uczeń nie powinien wyrabiać żaduego przedmiotu, którego wprzódy sam według podanego mu wzoru lub dokładnej instrukcyi nie wyrysował, oznaczając na rysunku ściśle wszelkie wymiary. Tej nauce praktycznej towarzyszy instrukcya ustna ze strony majstra.

4. Obok tej nauki praktycznej odbywać się będzie w szkole rzemiosł nauka teoretyczna, na którą najwyżej trzy godziny dziennie w każdym roku wyznaczyć można. Nauka ta obejmuje przedewszystkiem rysunek techniczny, dalej uzupełnienie nauki rysunków wolnoręcznych, jaką uczeń w szkole 6-klasowej pobierał a to o tyle o ile zapoznać go trzeba z głównemi zasadami ornamentu w jego rzemiośle, — dalej wiadomości z technologii metalu, drzewa i skóry, rachunki przemysłowe i stylistykę. Nakoniec ma ta nauka teoretyczna odświeżyć w pamięci ucznia wiadomości, nabyte w 6-klasowej szkole ludowej.

5. W myśl ogólnych wskazówek pod 3. i 4 podanych ułoży Dyrekcya na podstawie wniosków naczelnika warsztatów szczegółowy plan naukowy tak dla praktycznej jak i dla teoretycznej nauki.

Dalej uchwaliła Rada administracyjna otworzyć posadę nauczyciela rysunków technicznych z płacą 900 zł., pomieszkaniem i opałem i 3-ma pięcioleciami po 50 zł. i wstawić w budżet 350 zł. na wysłanie naczelnika warsztatów i dwóch majstrów do fachowych szkół przemysłowych celem zapoznania się z tokiem i metodą nauki, 650 zł. na sprawienie nowych narzędzi i reparacyę zużytych, wreszcie 300 zł. na przybory naukowe, wzory, sprzęty.

Z powyższych uchwał zatwierdził Wydział krajowy przedewszystkiem uchwałę co do utworzenia posady nauczyciela rysunków technicznych, aby umożliwić wprowadzenie tej nauki już od początku roku szkolnego 1895/96. Z zatwierdzeniem reszty uchwał wstrzymywał się Wydział krajowy przez czas pewien jedynie z tego powodu, że nie wydawało mu się rzeczą właściwą wprowadzać tak ważne reformy w Zakładzie, dopókiby statut organizacyjny tegoż Zakładu nie uległ odpowiednim zmianom. Gdy jednak zmiana tego statutu musi być traktowaną łącznie ze zmianą głównego aktu fundacyi i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej, a okoliczność ta spowodowała dłuższą zwłokę w przeprowadzeniu projektowanej reformy statutu i trudno przypuszczać, aby sprawa ta tak rychło załatwioną być mogła, — gdy z drugiej strony wiele zależało na tem, aby nauka rzemiosł już z początkiem roku szkolnego 1896/97 mogła być zreformowaną w myśl powyższych uchwał Rady administracyjnej, przeto Wydział krajowy w przypuszczeniu, że spowodowane powyższemi uchwałami zmiany w statucie organizacyjnym uzyskają aprobatę c. k. rządu, posta-

nowił uchwałą z dnia 26. czerwca 1896 L. 40.168 aż do dalszego rozporządzenia zatwierdzić uchwały Rady administracyjnej z 13. maja 1895 L. 480 w sprawie reorganizacyi rzemiosł w Zakładzie Drohowyskim, a zarazem wezwał kuratoryę, aby celem wprowadzenia tych uchwał w życie już od początku roku szkolnego 1896/97 odpowiednie poczyniła zarządzenia.

Tymczasem Rada administracyjna uznała za potrzebne zreasumować częściowo swą uchwałę z 13. maja 1895 i na podstawie opinii wydanej po zbadaniu rzeczy na miejscu, powzięła na posiedzeniu z 23. listopada 1896 do L. 505. następujące uchwały:

1. Zwinąć zupełnie warsztat stolarski; a trzech uczniów tego warsztatu umieścić u dobrych majstrów we Lwowie na koszt Zakładu, aby dokończyli naukę zawodową i mogli być wyzwolonymi na czeladników.

2. Zostawić jeszcze na r. 1897 inne warsztaty istniejące w Zakładzie, ale nie przydzielać chłopców do tych warsztatów, które mają być zwinięte.

3. Wprowadzić plany nauk w warsztatach aprobowane przy inspektora szkół przemysłowych prof. Frankego z dodaniem ślusarstwa artystycznego na 3 roku.

4. przyjąć nauczyciela ślusarstwa ze szkoły rządowej, Józefa Tintra z płacą 50 zł. pomieszkaniem, opałem i światłem.

Zarazem uchwaliła Rada rezolucyę do kuratora, aby regulamin i instrukcyę dla kierownika warsztatów i majstrów Zakładu jak najrychlej przedłożył Radzie do zatwierdzenia.

Powyższe uchwały Wydział krajowy zatwierdził uchwałą z 22. grudnia 1896 L. 76.895 z tem samem co powyżej zastrzeżeniem.

Assanacya gmachu Zakładu Drohowyskiego.

Sprawa assanacyi gmachu Drohowyskiego a właściwie rekonstrukcyi miejsc ustępowych i kanałów odpływowych w tym gmachu była w dalszym ciągu przedmiotem bacznej uwagi Wydziału krajowego. Rzecz ta jednak niestety, dla braku rozporządzalnych funduszów, nie mogła dotychczas doczekać się należytego załatwienia.

Wskutek reskryptów Wydziału krajowego z 24. grudnia 1894 L. 59.980 i z 16. lutego 1895 L. 4.101 polecających bezzwłoczne uchylenie przyczyny fetorów w gmachu, Kuratorya przedłożyła sprawę Radzie administracyjnej, a to na posiedzeniu z 25. lutego 1895 uchwaliła, aby ze względu na brak funduszów na przeprowadzenie rekonstrukcyi zarządzano desinfekcyonowania a względnie odwanianie proszkiem torfowym miejsc ustępowych.

Na to Wydział krajowy w piśmie z 22. marca 1896 L. 18.103 zaznaczył, że brak funduszów nie powinien stać na przeszkodzie wykonaniu potrzebnych robót; jeżeli bowiem na cele inwestycyjne mające na celu tylko powiększenie dochodu, fundacya zaciągała pożyczki z majątku zarodowego, to tem bardziej może i powinna uciec się do tego środka tam, gdzie chodzi o usunięcie wadliwego i dla zdrowia niebezpiecznego urządzenia. Nadmienił przytem Wydział krajowy, że jeżeli Kuratorya ma wątpliwości w jakiby sposób należało zaradzić istniejącym wadliwościom, niech zarządzi zbadanie stanu rzeczy przez osoby fachowe i postąpi według ich wskazówek. Gdy Kuratorya zgodziła się na podany sposób załatwienia, Wydział krajowy uchwałą z 19. kwietnia 1895 L. 24.641 delegował do ankiety, mającej się zająć technicznem zbadaniem sprawy, starszego inżyniera biura melioracyjnego, p. Tadeusza Sikorskiego i budowniczego lwowskiego p. Jana Lewińskiego. Panowie ci po przeprowadzeniu w październiku 1895 szczegółowych studyów zdjęć i potrzebnych na miejscu przedłożyli w styczniu 1896 swoją opinię wspólnie z inżynierem fundacyi p. Kazimierzem Kułakowskim.

Ażeby skutecznie poprawić niedostateczne sanitarne urządzenie Zakładu Drohowyskiego, należałoby według zdania ankiety:

1. zaopatrzyć Zakład w dostateczną ilość zdrowej wody do picia i na potrzeby domowe, a to przez sprowadzenie jej ze źródeł Zawałowskich;

2. przebudować wychodki i urządzić je do spłukiwania wodą;

3. urządzić kanał oddzielny do spławiania odchodu i odpadków;

4. oczyszczać ciecz kanałową przed wprowadzeniem jej do potoku zapomocą irrygacyi.

Koszta tych wszystkich robót obliczyła ankieta na 40.000 zł. z czego na urządzenie wychodków i kanalizacyę 29.542 zł, na budowę wodociągów 6.679 zł. reszta zaś na kierownictwo robót i sporządzenie szczegółowych planów przypada.

Prawie równocześnie z tą opinią ankiety technicznej otrzymał Wydział krajowy uchwałę Rady administracyjnej fundacyi z 15. stycznia 1896, którą wykreślono

z budżetu na rok 1896 preliminowany tam przez kuratoryę kredyt 13.000 zł. jako pierwszą ratę wydatku na assanacyę budynku zakładowego. Uchwale tej towarzyszą motywa, w których wykazana jest niemożność pokrycia tego wydatku z bieżących dochodów fundacyi i przytoczone są powody przemawiające przeciw pokryciu tego wydatku za pomocą pożyczki z majątku zarodowego, „zważywszy, mówi Rada administracyjna, że normalne dochody fundacyi zaledwie wystarczają na pokrycie wydatków Zakładu a umniejszenie majątku zarodowego o 32.000 zł. (właściwie 40.000 zł.) pociągnęłoby za sobą umniejszenie dochodów fundacyi o kwotę wprawdzie nieznaczną, ale już wystarczającą do zwichnięcia równowagi, Rada administracyjna nie może przystąpić do rozstrzygnięcia tej sprawy przed ostatecznem załatwieniem i pokryciem niedoborów z lat ubiegłych to jest przed zupełnem uregulowaniem finansów fundacyi. Rada administracyjna w końcu nie jest dostatecznie przekonaną o nieodzownej potrzebie przeprowadzenia wymaganych zmian tak wielkim kosztem i w chwili, gdy zmiany te tylko przez umniejszenie majątku zarodowego mogłyby być przeprowadzone, Rada administracyjna sądzi, że po dokładnem zbadaniu rzeczy okaże się, że przeprowadzenie znacznej części wymaganych zmian bez szkody dla Zakładu odroczyć można do czasu, w którym finanse fundacyi będą uporządkowane a nawet do czasu, gdy dochody fundacyi bez obawy niedoborów wystarczać będą na pokrycie kosztów utrzymania Zakładu w jego dzisiejszych rozmiarach. Rada administracyjna jest również przekonaną, że niejedna z wytkniętych wadliwości da się usunąć tańszym kosztem, bez znacznych wkładów, a to tem bardziej, że Rada administracyjna usunięcia wytykanych wadliwości żadną miarą nie może nazwać assanacyą Zakładu wobec okoliczności, że stan zdrowotny w Zakładzie nie pozostawiał nigdy i nie pozostawia nic do życzenia“.

Wobec powyższych wywodów, którym trudno odmówić słuszności, zapytał Wydział krajowy pod dniem 28. marca 1896 l. 4158, w jaki sposób Rada administracyjna zamyśla usunąć wytknięte wadliwości, zaznaczając, że teraźniejszy stan rzeczy, kompromitujący zarząd fundacyi, w żadnym razie nie może być pozostawiony aż do czasu uregulowania finansów fundacyi i że usilnie nalegać musi na to, aby na razie w miarę środków rozporządzalnych wykonano w Zakładzie takie ulepszenia, któreby przynajmniej prowizorycznie usunęły rażące wadliwości i nieporządki w budynku.

Na to pismo Rada administracyjna uchwaliła odpowiedzieć Wydziałowi krajowemu, że nie może obciążyć budżetu Zakładu drohowyskiego wydatkiem na rekonstrukcyę wychodków, ponieważ: *a)* niema przekonania, aby wielka ofiara pieniężna przyniosła spodziewany pożytek; *b)* spodziewa się, że częstsze niż dotąd wypróżnianie kanałów w połączeniu z desinfekcyą torfową zupełnie oczyści powietrze w gmachu zakładowym, a wreszcie *c)* nie uznaje obecnej chwili za stosowną do robienia większych wydatków na niepewne próby i sądzi, że pilniejszą sprawą jest w tym roku uregulowanie finansów fundacyi, aniżeli przedsiębranie jakichkolwiek melioracyj w gmachu drohowyskim. Rada zawezwała kuratora aby polecił Dyrekcyi Zakładu jak najrychlejsze zastosowanie środków desinfekcyjnych i codzienne wypróżnianie kanałów w gmachu drohowyskim oświadczając, że na ten cel nie odmówi potrzebnego kredytu.

Wydział krajowy uchwałą z 7. maja 1896 l. 23.580, postanowił ostateczną decyzyę w sprawie assanacyi Zakładu drohowyskiego odroczyć aż do czasu, gdy mu zostaną przedłożone wnioski co do uregulowania finansów fundacyi, a zarządzenia wydane prowizorycznie celem oczyszczenia powietrza w gmachu drohowyskim, przyjął na razie do wiadomości z zastrzeżeniem, że będą jak najściślej wykonywane, nad czem kurator fundacyi pod osobistą odpowiedzialnością czuwać jest obowiązany.

Inne ważniejsze sprawy fundacyjne.

W ciągu okresu, objętego niniejszem sprawozdaniem, uzyskały zatwierdzenie Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa jako władz nadzorczych fundacyi Skarbkowskiej uchwały Rady administracyjnej w sprawie sprzedaży parcel gruntowych Lk. 2.076/1 i 2.076/2 w łącznej przestrzeni 2 morgów 585 sążni □ w Doroszowie w sprawie zamiany parcel fundacyjnych Lk. 777 i 8.609/3 w Mikołajowie w łącznej przestrzeni 331□ sążni za części parcel Lk. 778, 281 i 8.609/4 w Mikołajowie włącznej przestrzeni $367\frac{1}{2}$□ sążni w sprawie sprzedaży fund. parceli Lk. 1.014/1 i fund. parcel Lk. 407/3 i 408/1 w Kulikowie; w sprawie zamiany części parceli fund. Lk. 2.554/1 za parcelę Lk. 2.555 w Stulsku; w sprawie zaciągnięcia pożyczki z majątku zarodowego w kwocie 6.800 zł. na budowę domu dla c. k. urzędu podat-

kowego w Żabiu; w sprawie zaciągnięcia takiejże pożyczki w kwocie 5.000 zł. na odbudowanie spalonego domu w Mikołajowie, „austeryą“ zwanego.

Odebrano z c. k. urzędu depozytowego w Samborze kapitał wykupna propinacyi z dóbr Żydaczów, wynoszący 30.200 zł. w 4% obligacyach funduszu propinacyjnego.

Kończąc na tem swe sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1895 i 1896 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 22. stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. s. 441/1896.

Aleg. 74

Wniosek.

Zważywszy, iż wybory do Rady państwa odbyć się mają w najbliższych miesiącach;

zważywszy, że Rada państwa postanowiła, iż w krajach, w których sejmy zmienią ordynacyę wyborczą sejmową, wprowadzając wybory tajne i bezpośrednie, i wybory do Rady państwa na tych samych zasadach odbywać się będą;

zważywszy, że ogół wyborców z czwartej kuryi od dawna właśnie takiej ordynacyi wyborczej dla sejmu się domaga i na wszystkich swoich wiecach i zgromadzeniach temu życzeniu przez poszczególne uchwały dał wyraz;

zważywszy, że utrzymanie nadal przepisów wykluczających przeważną liczbę obywateli od praw wyborczych, sprzeciwia się zasadzie równości i jest krzywdą od dawna dotkliwie odczuwaną;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ażeby ordynacya wyborcza sejmowa z dnia 20. września 1866 Dz. ust. kr. Nr. 26 jeszcze w ciągu sesyi obecnej w taki sposób zmienioną została, ażeby wszystkim uprawnionym do głosowania w kuryi powszechnej przy wyborach do Rady państwa przyznane zostało prawo do głosowania przy wyborach do Sejmu, oraz, aby głosowanie odbywało się bezpośrednio i tajnie.

Lwów dnia 28. grudnia 1896.

Franciszek Wójcik
wnioskodawca.

Bojko, A. Średniawski, A. Styła, Karatnicki, Zajączkowski, F. Krempa, Żardecki, W. Szwed, Ostapczuk, Dr. Okuniewski, B. Niebyłowiec, Hamorak, Dr. Sawczak, Winniczuk, Dr. Bernadzikowski, Grzegorz Milan, F. Kramarczyk, Data, Potoczek, Nowakowski.

L. s. 440/1896.

Aleg. 75

Wniosek.

Zważywszy, że instytucya rewizorów bydła jest ciężarem niesłychanym dla włościan i w wysokim stopniu utrudnia handel bydłem;

zważywszy, że pomimo wprowadzenia tej instytucyi wywóz bydła galicyjskiego doznaje tych samych przeszkód co dawniej;

zważywszy, że czynności przydzielone rewizorom bydła, gminni oglądacze bydła z łatwością sprawować potrafią, z wielką wygoda dla ludności;

zważywszy, że fundusze na płace rewizorów obracane na inny cel ze znacznie większym i pewniejszym skutkiem obrócić można;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby instytucye rewizorów bydła w Galicyi w zupełności zniósł, a czynności ich powierzył gminnym oglądaczom bydła.

2. Sumę obracaną obecnie na płacę rewizorów raczy c. k Rząd obrócić częścią na wynagrodzenie oglądaczy za czynności po rewizorach objęte, a za resztę należy urządzić bezpłatne kursa weterynaryjne w porze zimowej, w każdym powiecie dla wszystkich gminnych oglądaczy bydła.

Lwów dnia 30. grudnia 1896

Wnioskodawcy:

Antoni Styła i Jakób Bojko.

Wójcik, Winniczuk, Kramarczyk, Żardecki, Data, Dr. Bernadzikowski, W. Szwed, F. Krempa, Średniawski, Ostapczuk, Okuniewski, Hamorak, Niebyłowiec.

L. s. 443 1896.

Aleg 76

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że w Radzie państwa została uchwaloną i przez Najjaśniejszego Pana sankcjonowaną ustawa wyborcza do Rady państwa, w której zaprowadzenie bezpośredniego głosowania na posła w kurjach V. i IV. uczyniono zależnem od tego, czy Sejmy krajowe uchwalą bezpośrednie głosowanie przy wyborach posłów sejmowych;

zważywszy, że w Austryi dolnej, Karyntyi, Czechach i w innych krajach bezpośrednie głosowanie na posłów sejmowych albo już zostało uchwalone, albo też niewątpliwie w najkrótszym czasie, jeszcze przed wyborami do Rady Państwa uchwalonem zostanie;

z uwagi na różnorodne nadużycia wyborcze, których areną jest Galicya, które w wysokim stopniu szkodzą dobrej sławie naszego kraju i powadze naszych Reprezentacyj parlamentarnych, zaś ludność doprowadzają do coraz większego rozjątrzenia, a których głównem źródłem jest pośrednie głosowanie,

Wysoki Sejm uchwala:

§. 12. ordynacyi wyborczej sejmowej zostaje zmienionym w ten sposób, że każdy obywatel, używający w całej pełni praw obywatelskich, a liczący nad 24 lat życia głosuje na posła sejmowego bezpośrednio.

Paragrafy 13. i 14. tejże ordynacyi wyborczej odpadają.

Lwów dnia 30. grudnia 1896.

Wnioskodawca:
Okuniewski.

Nowakowski, Ostapczuk, Hamorak, Zajączkowski, Styła, Rosner, G. Milan, W. Szwed, Kramarczyk, Data, Wójcik, Bojko, Niebyłowiec, Ą. Średniawski, Dr. Bernadzikowski, Dr. Sawczak.

L. s. 439/1896.

Aleg. 77

Wniosek.

Zważywszy, że jesteśmy w przededniu rozpisania ogólnych wyborów do Rady państwa;

Zważywszy, że okręgi wykonawcze tejże Reprezentacyi są bardzo rozległe, w kuryi 4. i 5. bowiem obejmują od 2—7 powiatów politycznych, a po kilkanaście okręgów sądowych;

Zważywszy że w takich okolicznościach celem prawidłowego, t. j. z wolą wyborców zgodnego wyboru zachodzi konieczna potrzeba zupełnej swobody w porozumiewaniu się wyborców na wiecach i zgromadzeniach, zarówno w okresie przygotowawczym do prawyborów, jak i w ostatecznym okresie, kiedy kandydaci będą stawać przed wyborami;

Zważywszy, iż pomijając już tolerancyę przekupstw wyborczych, dotychczasowa polityka nie była tego rodzaju, aby ogół wyborców mógł z całym spokojem mieć zapewnienie koniecznej swobody wzajemnego porozumiewania się i następnego głosowania, liczne bowiem są dowody na to, że zabraniano zgromadzeń przedwyborczych, lub przeszkadzano mu nawet siłą bagnetów żandarmskich mimo wzorowego zachowania się ludu, który najmniejszego nie dawał powodu do używania tak surowych środków — są mnogie dowody, że na czas głosowania aresztowano wyborców, których następnie bez śledztwa i wyroku wypuszczano na wolność, a są nawet przykłady, że stawiano trudności nie tylko kandydatom, ale wybranym posłom w swobodnem znoszeniu się z wyborcami, co wszystko w oczach rzesz ludu osłabia wiarę w siłę obowiązujących praw konstytucyjnych i sprzeciwia się tym ustawom — tak dalece, iż w kraju naszym wybory do ciał reprezentacyjnych stają się okresem istnego męczeństwa ludu, przeto wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, by wszystkim organom swoim zaostrzył obowiązek jak najściślejszego przestrzegania ustaw, a w szczególności ustawy o szanowaniu mieszkań, o ochronie wolności osobistej, o poszanowaniu tajemnicy listów, tudzież ustawy o zgromadzeniach, i ustawy o nadużyciach i przekupstwach wyborczych;

2. by zażalenia, któreby z powodu naruszenia wzmiankowanych ustaw były wnoszone do Władz wyższych, — odwrotną pocztą, w razach nagłych nawet telegraficznie były załatwiane, za równoczesnem uwiadamianiem żalących się obywateli lub gron obywatelskich.

Lwów dnia 29. grudnia 1896.

Wnioskodawca:

Jakób Bojko.

Dr. Bernadzikowski, Nowakowski, Wójcik, Dr. Olpiński, W. Szwed, Średniawski, Ostapczuk, Potoczek, Data, Warzecha. Styła, F. Krempa, Hamorak, Milan, Kramarczyk, Żardecki.

L. s. 847/1897.

Aleg. 78

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi przedłożył wnioski do zmiany statutu krajowego i krajowej ordynacyi wyborczej na następujących zasadach:

1) Utworzoną będzie kurya powszechnego głosowania na zasadach ustawy z 14. czerwca 1896 Nr. 168 Dz. u. p., zmieniającej ordynacyę wyborczą do Rady Państwa.

2) Liczba posłów z kuryi miast zwiększona będzie o 10, wybieranych przez 20 miast, które dotąd wybierają w kuryi mniejszej własności.

3) Znosi się głosy wirylne rektorów uniwersytetu we Lwowie i w Krakowie. Natomiast uniwersytety lwowski i krakowski, tudzież szkoła politechniczna we Lwowie wybierać będą po jednym pośle do Sejmu, a ciałami wyborczemi będą zgromadzenia wszystkich zwyczajnych i nadzwyczajnych profesorów każdego z tych zakładów.

4) Liczbę członków Wydziału krajowego powiększyć należy o jednego, wybieranego przez posłów z kuryi powszechnego głosowania. Posłowie wybrani przez uniwersytety i szkołę politechniczną, głosują na jednego członka Wydziału krajowego razem z posłami z miast.

5. Wybory z wszystkich kuryj odbywają się bezpośrednio. Głosowanie w kuryi wielkiej własności, w kuryi miast i Izb handlowych i uniwersytetów, odbywa się zawsze tajnie. W gminach i w kuryi powszechnego głosowania, głosują wyborcy umiejący pisać kartkami tajnie, wyborcy nieumiejący pisać ustnie.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wniosek o utworzenie osobnego, przez Sejm kuryami wybieranego, w samoistną władzę śledczą zaopatrzonego Trybunału do badania aktów wyborczych, sprawdzania podniesionych zarzutów i orzekania o ważności wyborów protestami zaczepionych.

Lwów dnia 28. stycznia 1897.

Wnioskodawca:

***Dworski** w. r.*

Romanowicz, Soleski, Klemensiewicz, Olpiński, Małachowski, Michalski, Vayhinger, Loewenstein, Słotwiński, Wiśniewski, Pogonowski, Jahl, Żardecki, Goldman.

L. s. 764/97.

Aleg. 79

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o administracyi krajowych fundnszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od dnia 1. grudnia 1895 do dnia 31. października 1896.

Wysoki Sejmie!

Wskutek uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 8. lutego 1895 r. kredytu 1,5000.000 zł. na budowę koszar krajowych, zrealizowanego pożyczką zaciągniętą w galicyjskim funduszu propinacyjnym, przybyła do istniejących dwóch kategoryi funduszów na budowę koszar dla wojska jako to:

1.pierwotnego krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych dla wojska, utworzonego uchwałą Wysokiego Sejmu z 11. stycznia 1888 w wysokości 1,000.000 zł., a powiększonego dotacyami uchwalonemi przez Wysoki Sejm dnia 5. kwietnia 1892 i 24. września 1892 w kwotach 200.000 zł. i 80.000 zł. w. a., który wynosił według zamknięcia rachunków za rok 1895, Wysokiemu Sejmowi przedłożonego, z końcem tego roku w należytościach u gmin 1,377.047 zł. 74 ct. a. w.

2. krajowego funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 w kwocie 51.749 zł., otrzymanego od Rządu w r. 1893 na budowę koszar i szpitali dla wojska, wynoszącego z końcem roku 1895 w należytości czynnej od gminy miasta Gródek

w kwocie	30.000 zł.	— ct.
i zapasie kasowym , . .	26.515 „	26½ „
razem .	56.515 zł.	26½ ct.

3. trzecia: mianowicie krajowy fundusz na budowę koszar krajowych, z którego Wydział krajowy przedkłada po raz pierwszy zamknięcie rachunków, który z doliczeniem odsetek od kapitałów chwilowo lokowanych:

wynosił z końcem roku 1895 . . .	1,508.723 zł.	58 ct.
i składał się z wydanych na koszta budowy i odsetki bierne	719.558 „	41 „
i pozostałego zapasu kasowego	789.165 zł.	17 ct.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego stan teraźniejszy tych funduszów jest następujący:

I. Z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych dla wojska wypłacono, jak to w sprawozdaniu zeszłorocznem za czas od 1. grudnia 1894 do 30. listopada 1895 wykazano, gminom Kołomyja, Rzeszów, Trembowla i Czortków

w r. 1895 łączną kwotę	149.326 zł.	— ct.
a nadto Feiwlowi Rohatynowi w Złoczowie pierwszą połowę pożyczki do L. W. 15.520 i 72.276/895 przyrzeczonej w kwocie 130.000 zł.	65.000 „	— „
razem kwotę . .	214.326 zł.	— ct.
a ponieważ dochody wynosiły	171.336 „	73 „
przeto brakujące . .	42.989 zł.	27 ct.

pokryto chwilową pożyczką 4% z 1½ milionowego funduszu koszar krajowych, która w roku 1896 z dochodów funduszu pożyczek na budowę koszar gminnych została w zupełności spłaconą.

Niedobór powyższy uważa komisya administracyjna zarówno jak pokrycie go chwilową pożyczką za usprawiedliwiony naglącą potrzebą wypłacenia Feiwlowi Rohatynowi na budowę koszar w Złoczowie już w grudniu 1895 kwoty 65.000 zł.

W roku 1896 wypłacono do 31. października 1896:

1. funduszowi koszar krajowych dług powyżej wykazany	42.989 zł.	27 ct.
z odsetkami 4%	859 „	78 „
2. gminie Brzeżany na rachunek pożyczki 17.000 zł. L. W. 55.348/895	7.000 „	— „
3. gminie Rzeszów LW. 25.492/894 resztę . . .	13.000 „	-- „
4. gminie Trembowla na rachunek 19.000 zł. L. W. 55.348/895	10.000 „	— „
5. Feiwlowi Rohatyn (Złoczów) resztę L. W. 15.520 i 72.276/895	65.000 „	— „
6. gminie Żółkiew pierwszą ratę pożyczki 150 000 zł. L. W. 28.033/893	30.000 „	— „
razem . .	168.849 zł.	05 ct.

Nadto miały być w r. 1896 wypłacone gminie Brzeżany reszta (ad 2.) 10.000 zł. i gminie Trembowla (ad 4.) reszta 9.000 zł. a. w. Zważywszy, iż, o czem Komisya administracyjna w Wydziale krajowym z aktów się przekonała, gminy Brzeżany i Trembowla reszty pożyczek w kwotach 10.000 zł. i 9.000 zł., w roku 1896 nie po brały — zaś dochody z r. 1896 były także o 4 000 zł. a. w. mniejsze, jak Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem przypuszczał, bo gmina Trembowla raty 4 000 zł. zapadłej nie uiściła — i wynosiły po koniec roku 1896:

a) funduszu budowy koszar gminnych . .	111.600 zł.	— ct.
b) zapas kasowy z fund. korpusu ochotniczego	9.000 „	— „
razem . .	120.600 zł.	- ct.
przeto niedobór wynosił z końcem roku 1896	48.249 „	05 „

Niedobór ten pokryty został nie jak to w zeszłorocznem sprawozdaniu projektowano 4% pożyczką z $1^1/_2$ milionowego funduszu na budowę koszar krajowych, lecz z 3% rachunku bieżącego w Banku krajowym, gdzie lokowane zostają wszelkie dochody krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych, czem zaoszczędził Wydział krajowy 1% w odsetkach.

Zaznaczyć na tem miejscu należy, że w sprawozdaniu zeszłorocznem Wydział krajowy i komisya administracyjna wykazały przypuszczalny niedobór roku 1896 w kwocie około 110.000 zł. do 111.000 zł, tudzież, że różnica okazująca się w cyfrze niedoboru, pochodzi stąd, iż gminie Tarnów zaliczoną do niedoboru na rok 1896 resztę przyrzeczonej LW. 8.601/893 pożyczki w kwocie 50.000 zł. niewypłacono, gdyż onej nie potrzebowała.

Przyrzeczone przez Wydział krajowy do 31. października 1896 r., a do 31. grudnia 1896 niewypłacone pożyczki są następujące:

1. Brzeżany LW. 72.278/95 . . .	10 000 zł.
2. Kołomyja LW. 34.824/95 i 48.367/96 obniżona z pierwotnej 190.000 na	180.000 „
3. Nowy Sącz	30.000 „
4. Przemyśl	100.000 „
5. Rzeszów	150.000 „
6. Stanisławów	40 000 „
7. Stryj (ewentualnie)	60.000 „
8. Tarnów reszta	40.000 „
9. Trembowla LW. 55.348/95 reszta .	9.000 „
10. Żółkiew reszta	120.000 „
razem .	749.000 zł.

Gdy promesy (Nowego Sącza (3), Przemyśla (4) przypadają do zrealizowania w roku 1904, ewentualna promesa Stryja (7) w roku 1902, a Żółkwi (10) trzy raty po 30.000 zł. w latach 1898, 1899 i 1900, przeto pozostają na r. 1887 do wypłaty

1. Niedobór z r. 1896 z odsetkami licząc okrągło	49.000 zł.
2. Tarnów (8) reszta	50.000 „
3. Żółkiew (10) druga rata . . .	30.000 „
4. Kołomyja (2)	180.000 „
5. Rzeszów (5)	150.000 „
6. Stanisławów (6)	40.000 „

7. Brzeżany (1)	. . . . . .	10 000 „
8. Trembewla (9)	. . . . . .	9.000 „
	Razem . .	518.000 zł.
Po strąceoiu od tej kwoty spodziewane w roku 1897 z doliczeniem zaległej raty Trembowli 4 000 zł. dochody		134.000 „
okazywałby się niedobór około		384.000 zł.

Mając na uwadze, że wedle przyjętych przez Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdań Wydziału krajowego z roku 1894 i 1895, gminom Kołomyja, Rzeszów i Stanisławów przyrzeczone zostały wypłaty udzielonych pożyczek w pełnej kwocie już w r. 1897 pod wyraźnym warunkiem, jeżeli Wysoki Sejm przyzna na ten cel odpowiedni na rok 1897 kredyt; Wydział krajowy jest zdania, które Komisya administracyjna podziela, że stan budżetu krajowego stanowczo nie pozwala na wstawienie do budżetu na rok 1897 całej tym trzem gminom przyrzeczonej pożyczki, że przeto pożyczki te w ratach, odnośnemi rozporządzeniami Wydziału krajowego oznaczonych, gminom wymienionym wypłacane być powinny, a mianowicie: gminie Kołomyja (LW. 48 367/96) w 4 ratach, a to w latach 1897, 1898 i 1899 po 47.500 zł., resztę zaś w roku 1900; gminie Rzeszów (LW 45 343/96) pożyczkę 150.000 zł. w trzech równych ratach po 50.000 zł. od roku 1897 począwszy — że wreszcie wypłata gminie Stanisławów pożyczki 40.000 zł. nastąpić może dopiero w roku 1900.

Przy takiem rozłożeniu spłaty pożyczek przyrzeczonych zostałby niedobór roku 1897 obniżony do kwoty możliwie najmniejszej 111.500 zł, a uchwaleniem przez Wysoki Sejm tej dodatkowej dotacyi funduszu koszarowego, na pokrycie tego niedoboru potrzebnej, którą Wydział krajowy wnosi, usunięte będą konieczne niedobory lat następnych do roku 1900 włącznie i potrzeba pokrywania rocznych niedoborów chwilowemi pożyczkami oprocentowanemi.

Komisya administracyjna nie zapoznaje trudności, jakich doświadczać będą gminy wymienione z powodu późniejszej i ratalnej wypłaty przyrzeczonych pożyczek, uważając jednak konieczność rozłożenia wypłat w sposób przez Wydział krajowy projektowany — ze względu na budżet na rok 1897 Wysokiemu Sejmowi przedłożony, również jak ze względu na stan finansowy kraju, godzi się z wnioskiem Wydziału krajowego, skutkiem którego przedstawia się rachunek następujący:

Wypłacone być mają:

W roku 1897:

niedobór roku 1896 z odsetkami:

okrągło	. . . .	49.000 zł.
Brzeżany	. . . .	10.000 „
Trembowla	. . . .	9.000 „
Kołomyja 1. rata	. . . . . .	47.500 „
Rzeszów 1. rata	. . . . . .	50.000 „
Tarnów ostatnia rata	. . . .	50.000 „
Żółkiew 2. rata	. . . . . .	30.000 „
	razem .	245.500 zł.
po ptrąceniu dochodów z doliczeniem zaległej raty Trembowli w kwocie 4.000 zł. około	. . . .	134.000 „
	pozostanie wiedobór .	111.500 zł.

który dotacyą przez Wysoki Sejm uchwalić się mającą ma być pokryty.

W roku 1898:

Kołomyja 2. rata	. . . . . .	47.500 zł.
Rzeszów 2. rata	. . . . . .	50.000 „
Żółkiew 3. rata	. . . . . .	30.000 „
	razem .	127.500 zł.

W roku 1899:

Kołomyja 3. rata	. . . . . .	47.500 zł.
Rzeszów ostatnia rata	. . . .	50.000 „
Żółkiew 4. rata	. . . . . .	30.000 „
	razem .	127.500 zł.

W roku 1900:

Kołomyja ostatnia rata w kwocie	. .	37.500 zł
Stanisławów	. . . .	40.000 „
Żółkiew ostatnia rata	. . . .	30.000 „
razem	.	107.500 zł.

Komisya administracyjna nie łudzi się nadzieją, by uchwaleniem żądanej dotacyi funduszu na budowę koszar gminnych uchylone zostały stale trudności w dostarczaniu gminom pożyczek na budowę koszar, lecz gdy dochody lat 1898, 1899 wystarczą w zupełności na pokrycie potrzeb, zaś w roku 1900 będą przewyższać potrzebę — przynajmniej na tych lat kilka uzyskaną będzie równowaga między potrzebami a pokryciem funduszu koszarowego.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego wniosły nadto wymienione poniżej gminy prośby o przyznanie pożyczek na budowę koszar, którym Wydział krajowy odmówił:

Czortków LW. 9.010/96	. . . .	10.000 zł.
Kołomyja LW. 14.893/96	. . .	100.000 „
Przeworsk LW. 69.550/96	. . .	140.000 „
Sanok LW. 39.459/96	. . . .	150.000 „

nareszcie gmina Sambor, której petycya do Wysokiego Sejmu na ostatniej sesyi wniesiona o pożyczkę 73.000 zł. nie została załatwiona.

Wogóle wypłacił Wydział krajowy po koniec roku 1896:

a) z funduszu koszarowego dla gmin i prywatnych, gminom w sprawozdaniu wymienionym, łączną kwotę . . . . 2,170.450 zł. — ct.
ściągnął zaś łączną kwotę . . 781.969 „ 72 „

b) z funduszu byłego galicyjskiego korpusu ochotników wypłacił gminie Gródek . . . . 50.000 „ — „
a ściągnięto . 2.000 „ — „

Różnice między cyframi w sprawozdaniu Wydziału krajowego podanemi, a owemi, które komisya administracyjna wstawia, tłumaczą się tem, iż sprawozdanie Wydziału krajowego obejmuje okres czasu do 31. października 1896, a więc ani niepobrania po koniec roku 1896 reszty pożyczek przez gminy Brzeżany i Trembowla, ani tego, iż gmina Trembowla raty 4.000 zł. niezapłaci, nieprzypuszczało, — zaś Komisya administracyjna przedstawia faktyczny stan z dniem 31. grudnia 1896.

Różnica ta cyfrowa nie wpływa jednak ani na wynik obrachunku, ani na wysokość niedoboru na rok 1897.

Uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. stycznia 1896, dotyczące funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad korzystnem załatwieniem odezwy swojej z dnia 2 lipca 1895 l. 10.443 wystosowanej do c. k Prezydyum Namiestnictwa.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby po myśli postanowień §. 5. ustawy z dnia 25. czerwca 1895 Nr. 100 Dz u p. koszta budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska pokrywał ze skarbu państwa, za poborem opłaty za pomieszczenie wojska w tak zbudowanych koszarach ze skarbu wojskowego,

nie zostały dotąd stanowczo załatwione; wedle odpowiedzi c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 17. lipca 1896 l. 5.900/pr. przedłożoną została odezwa z 2. lipca 1895 l. 10 443 sprawozdaniem z dnia 1. września 1895 l 7.650/pr., zaś rezolucya Wysokiego Sejmu sprawozdaniem z dnia 7. września 1896 l. 701/pr. J. E. Ministrowi Obrony krajowej; — odpowiedź jednak na te odezwy jeszcze nie nadeszła — lecz oświadczenie c. k. Prezydyum Namiestnictwa równocześne: „że zarząd wojskowy, o ile Prezydyum wiadomo, poczynił kroki przygotowawcze, zmierzające do budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska kosztem Skarbu Państwa, i że budowa takich koszar, o ile się zdaje, zamierzoną jest w Lubaczowie i Zborowie", uprawnia do nadziei, że wezwanie *ad* 2. niepozostanie bez skutku.

Z powodu ponowionego obecnie żądania dostarczenia koszar w Przeworsku kosztem 145.000 złr., wniósł Wydział krajowy przedstawienie LW. 89.539/96 wprost do c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny.

Komisya administracyjna opierając się na dotychczasowem, zasługującem na uznanie działaniu Wydziału krajowego, ma przekonanie, że tenże niespuści z oka tych spraw i popierać je będzie, nie czyni więc wniosku na ponowienie powyższych uchwał.

II. Wskutek umowy między Wydziałem krajowym i c. i k. Państwowem Ministerstwem wojny dnia 25. maja 1895 zawartej, miały być funduszem $1^1/_2$ milionowym zbudowane koszary krajowe dla strzelców w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Trembowli i Zaleszczykach, dalej dla sztabu pułkowego kawaleryi z oddziałem pionierów w Mostach wielkich, dla trzech szwadronów kawaleryi i sztabu diwizijnego we Lwywie, wreszcie szpital wojskowy w Mostach wielkich i Rawie ruskiej, z zastrzeżeniem, że jeżeli by się okazało, iż suma $1^1/_2$ miliona na te wszystkie budowy nie wystarczy, c. i k. Państwowe Ministerstwo wojny w porozumieniu z Wydziałem krajowym postanowi, które z tych budowli w całości lub częściowo zaniechane być mają.

Zarząd wojskowy zobowiązał się wygotować plany szczegółowe i przeprowadzić budowy organami wojskowemi — za potrąceniem $^3/_4$% kosztów budowy, bez ceny kupna za grunta zapłaconej, z wynagrodzenia za używanie tych budynków, utrzymywać je w zupełnie dobrym stanie.

Wszystkie wyszczególnione powyżej budynki z wyjątkiem drugiego domu piątrowego dla oficerów w Zaleszczykach, na zaniechanie budowy, którego Wydział krajowy oświadczeniem LW. 1.225/96 się zgodził - i szpitala w Rawie ruskiej, zostały ukończone i z dniem 1. września 1896 komisyonalnie wojskowości do użytkowania oddane.

Przy oddawaniu wojskowości wykończonych koszar, stawiała komisya odbiorcza żądania nieuzasadnione; wbrew bowiem wyraźnym postanowieniom kontraktu i mimo protestu delegatów Wydziału krajowego orzekły komisye mięszane, że Wydział krajowy jest obowiązany prócz corocznego uiszczania $^3/_4$% z kosztów budowy na utrzymanie kompleksów koszarowych, zarządzać także i z własnych funduszów pokrywać: koszta bielenia, wstawiania szyb potłuczonych, czyszczenia dołów kloacznych i zbiorników na ścieki wszelkiego rodzaju, wywożenia śmieci i gnoju, wreszcie zgartywania śniegu z dachów i wywożenia z podwórzy; a wyraziły nadto zdanie, jakoby w wypadkach, gdzie pojedyńcze ubikacye okazały się wilgotnemi, wynagrodzenie za te ubikacye przypadało funduszowi krajowemu nie od dnia 1. września 1896, lecz dopiero od chwili, kiedy te ubikacye wyschną i zostaną przez osobną w tym celu zwołać się mającą konisyę mięszaną jako do użytku przydatne uznane.

Z zadowoleniem Komisya administracyjna podnosi, że Wydział krajowy, opierając się na umowie i faktycznym stanie rzeczy, zaraz przy sposobności nadesłania Mu pierwszego aktu odbiorczego z Trembowli, nie czekając na dalsze akta odbiorcze, wniósł odezwą z dnia 24. października 1896 l. 65.470 na ręce c. k. Prezydyum Namiestnictwa przedstawienie, w którem z całą stanowczością zastrzegł się zarówno przeciw kompetencyi komisyi mięszanej do wydawania podobnych orzeczeń, skoro tylko do czynności odbioru, względnie oddania kompleksu koszar została powołaną, jak i przeciw wszelkim pretensyom któreby mogły narazić fundusz krajowy na szkodę lub dalsze jego obciążenie, — przedstawienie w zupełności uzasadnione tem, że jednym z najgłówniejszych warunków powołanej powyżej umowy był właśnie warunek, ażeby Wydział krajowy niemiał żadnego obowiązku utrzymywania koszar, lecz żeby obowiązek ten spełniał Zarząd wojskowy za strąceniem z wynagrodzenia za zajęte koszary przypadającego funduszowi krajowemu $^3/_4$% kosztów budowy, — tudzież uwagą, że skoro Zarząd wojskowy podjął się przeprowadzić budowę wszystkich koszar krajowych własnymi organami wojskowemi, i oddał budowę tę swoim przedsiębiorcom i kontrolował tak postęp, jak i jakość budowy, także wszelkie pretensye z tytułu tych budow, ukończenia ich i oddania w dniu 1. września 1896 w stanie do użytku przydatnym, może sobie rościć jedynie tylko do swoich przedsiębiorców i na nich, a nie na funduszu krajowym poszukiwać odszkodowania.

Zająwszy w obec żądań wojskowości to stanowisko, odmówił Wydział krajowy odezwą z dnia 24. października 1896 l. 67.185 wystósowaną do c. i k. Komendy XI korpusu, zaproszeniu do komisyi, odbyć się mającej, celem zbadania stanu wilgotnych trzech pomieszkań oficerskich we Lwowie i zastanowienia się nad środkami do usunięcia wilgoci w stajniach dla chorych koni — i nie wziął słusznie udziału w tej komisyi.

Przedstawienie Wydziału krajowego odniosło zupełny skutek, odezwą bowiem c. i k. Komendy XI. korpusu z 18. listopada 1896 B. A. Nr. 4.051 zawiadomiony został, że w myśl reskryptu c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny z 14. października 1896 oddz. 8. Nr. 2.762 H. B. wynagrodzenie za mieszkania uznane jako wil-

gotne należy się od 1. września 1896, tudzież, że prócz $^3/_4$% kosztów budowy na utrzymanie kompleksów koszarowych, żadne inne koszta żądane być nie mogą.

Koszta budowy oddanych do użytku koszar nie są jeszcze ustalone, władze wojskowe bowiem zarządziły dopiero po odbiorze onych od Wydziału krajowego kollaudacyę, w której Wydział krajowy mimo zaproszenia nie uważał za wskazane brać udziału dlatego, bo udział taki w umowie z 25. maja 1895 nie jest przewidziany (L. 60.368/96) — a nadto budowa szpitala wojskowego w Zaleszczykach jeszcze nieukończona; cały jednak fundusz $1^1/_2$ milionowy po potrąceniu tylko odsetek biernych z dniem 31. sierpnia 1896 w kwocie 35.840 zł., należytości przenośnej 3.109 zł. i kosztów administracyjnych 51 zł. czyli razem 3.9000 zł. wyasygnowany już został c. i k. wojskowemu oddziałowi budowniczemu.

O pokrycie powyższych odsetek biernych z funduszu $1^1/_2$ milionowego przeznaczonego na budowę koszar krajowych jest spór w toku, albowiem c. i k. Państwowe Ministerstwo wyjny reskryptem oddz. 8. Nr. 2.329 H. B. z 28. września 1896 oświadczyło, że gdy w umowie z 25. maja 1895 niema zastrzeżenia w powyższym kierunku, przeto procenta te nie mogą uszczuplać kredytu przeznaczonego na budowę koszar.

Jakkolwiek w umowie z 25. maja 1895 rzeczywiście niema zastrzeżenia, iż odsetki bierne, za dostarczenie kapitału zapłacone, mają być z funduszu $1^1/_2$ milionowego pokryte — komisya administracyjna jest zdania, że stanowisko zajęte w tej sprawie przez Wydział krajowy uważać należy za słuszne, odpowiada bowiem sprawozdaniu tegoż i komisyi administracyjnej przez Wysoki Sejm na posiedzeniu 15. stycznia 1896 do wiadomości przyjętemu, w którem wyraźnie zaznaczono, iż procenta należące się galicyj. funduszowi propinacyjnemu, o ile pokryte niezostaną z dochodu rachunku bieżącego, zapłaci sam fundusz $1^1/_2$ milionowy z kapitału.

Co do budowy szpitala wojskowego w Rawie ruskiej, zaprosiła c. i k. Komenda XI. korpusu pismem z 15. września 1896 B. A. Nr. 3.249, Wydział krajowy do wzięcia udziału w komisyi mięszanej, odbyć się mającej o wybór miejsca na szpital ten, lecz Wydział krajowy zdaniem komisyi administracyjnej, słusznie odmówił wzięcia udziału w tej komisyi (L. W. 58.543); zważywszy bowiem, że wedle reskryptu c. i k. Państwowego Ministerstwa wojny z 20. listopada 1895, oddz. 8, Nr. 3.102/H. B (odezwa c. i k. komendy XI. korpusu z dnia 25. listopada 1895, l. 2,322/B. A.), zamiast omówionego kontraktem z 25. maja 1895, dostarczenia szpitali w Mostach wielkich i Rawie ruskiej, w pierwszym rzędzie budowy takie w Mostach wielkich i Zaleszczykach wykonane być miały — zaś ewentualna budowa szpitala także w Rawie ruskiej zawisłą będzie od końcowego wyniku finansowego z użycia całego rozporządzalnego $1^1/_2$-milionowego kredytu budowlanego i okoliczność, że fundusz ten przekroczony być nie powinien, — nie ulega wątpliwości, że jak długo nie będzie wiadomem, czy z funduszu $1^1/_2$-miliononowego pozostanie jeszcze potrzebna na budowę tego szpitala kwota — o wyborze miejsca na budowę mowy być nie może.

Wysokość wynagrodzenia za zajęte koszary nie jest jeszcze ustaloną; jak bowiem w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniono, wniósł Wydział kraj. prośby o przeniesienie gminy Mosty wielkie z 9-ej do 6-ej, zaś gminy Trembowla z 7-ej do 5-ej klasy wojskowej taryfy czynszowej, tudzież o stosowne zaklasowanie gmin Rawy ruskiej i Zaleszczyki.

Wedle zawiadomienia c. k. Namiestnictwa z 6. sierpnia 1896, l. 67.979, zaklasowaną została gmina Rawa ruska do 7-ej klasy, zaś wedle odezwy c. k. Starostwa w Zaleszczykach z dnia 8. listopada 1896, l. 21.030 gmina Zaleszczyki do 5-ej klasy wojskowej taryfy czynszowej.

Co do gmin Mosty wielkie i Trembowla, jednak zawiadomiony został Wydział krajowy odezwami c. k. Starostwa w Żółkwi z 27. maja 1896, l. 11.214, a c. k. Namiestnictwa z dnia 19. czerwca 1896, l. 50.366, że odnośne prośby pozostały bez skutku, albowiem gminy te nie dostarczają gażystom pomieszkań w naturze, tak iż nie zachodzą warunki, przewidziane w §. 30 noweli do ustawy kwaterunkowej z 25. czerwca 1895, Nr. 100 Dz. u. p., pod któremi wyjątkowo nowe zaklasowanie na pięciolecie od r. 1896 do końca r. 1900 prawnie byłoby dopuszczone.

Zdaniem komisyi administracyjnej, na obecny wypadek zastósowanem być powinno postanowienie §. 30. ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879, Nr. 93 Dz. u. p., w którym warunku powyższego nie ma, a nie §. 30. noweli kwaterunkowej z r. 1895, a to z powodu, że umowa z 25. maja 1895 zawartą została na podstawie obowiązującej wówczas ustawy kwaterunkowej z dnia 11. czerwca 1879, Nr. 93. Dz. u. p. przed ogłoszeniem noweli z 25. czerwca 1895, która zatem na sprawę

w mowie będącą zastósowaną być nie powinna i nie może, — szczególnie jeżeli się zważy, iż Wydział krajowy już odezwą z 5. kwietnia 1895, l. 22.220, upraszał c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wdrożenie postępowania celem przeniesienia między innemi gminami także gmin Mosty wielkie i Trembowla do wyższej klasy taryfy wojskowej, a odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 1. maja 1895, l. 4.530/pr otrzymał odpowiedź c. i k. Komendy XI. korpusu, że życzenie Wydziału krajowego, względem podwyższenia obowiązującej do roku 1896 taryfy wojskowej dla innych miejscowości (Mosty wielkie, Trembowla) zostanie o ile możności uwzględnione, — a Wydział krajowy zaufając temu przyrzeczeniu, podpisał umowę z 25. maja 1895.

Spodziewać się więc należy, że przedstawienia przez Wydział krajowy dnia 8. czerwca 1896, l. 35.221 i z 30. czerwca 1896, l. 40.822, na ręce c. k. Prezydyum Namiestnictwa a oraz na ręce JE. Dra Edwarda Rittnera, jako Ministra dla Galicyi, wniesione — tembardziej pożądany odniosą skutek, gdy wątpić nie można, iż znajdą poparcie ze strony obydwu.

Zestawienie w przybliżeniu wydatków i dochodów z wszystkich koszar krajowych wykazuje na r. 1897 niedobór około 58.000 zł., który się tłumaczy następnie:

W roku 1896 przypadają do pokrycia:

4% odsetki od $1\frac{1}{2}$ milionowej pożyczki za czas od 1. września do 31. grudnia 1896	20.000 zł.
asekuracya wszystkich budynków za r. 1896/7 około . .	2.000 „
przyrządy do gaszenia ognia dla wszystkich kompleksów koszar krajowych, ewentualne podatki za grunta, zajęte już w maju 1895, tudzież inne nieprzewidziane wydatki około . .	5.600 „
razem . . .	27.600 „
a gdy wynagrodzenie za zajęte koszary krajowe w stosunku do rocznego wynagrodzenia około 65.000 zł. za cztery miesiące, po strąceniu $\frac{3}{4}$% kosztów budowy na utrzymanie koszar, wyniesie około	18.300 „
przedstawia się niedobór roku 1896 . . .	9.300 „

który do preliminarza wydatków funduszu koszar krajowych za rok 1897 wstawiono.

1. W r. 1897 przypadną do pokrycia: asekurecya za rok 1897/8, ewentualne podatki i inne nieprzewidziane około	5.000 „
2. $\frac{3}{4}$% kosztów budowy na utrzymanie budynków około	10.700 „
3. częściowa spłata $1\frac{1}{2}$-milionowej pożyczki 1. stycznia i 1. lipca 1897, po 20.000 zł.	40.000 „
4. 4% od tej pożyczki z uwzględnieniem częściowej spłaty kapitału	58 800 „
razem . . .	123.800 „
a gdy spodziewane dochody wynoszą około . . .	65.000 „
przeto okazuje się niedobór w kwocie	58.800 zł.

równający się wysokości przypadających galic. funduszowi propinacyjnemu odsetek 4/00, które Wydział krajowy na mocy upoważnienia przez Wysoki Sejm, uchwałą z 8. lutego 1895, ustęp 2., lit. c) sankcyonowaną Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895 i uchwałą z 15. stycznia 1896 ustęp 1. udzielonego, wstawił do preliminarza krajowego na r. 1897 jako dotacyę dla kraj. funduszu koszar krajowych.

Co przedstawiwszy komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych funduszów na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. grudnia 1895 do 30. października 1896 przyjmuje się do wiadomości.

2. Jako dotacyę dla kraj. funduszu pożyczkowego dla gmin i prywatnych osób na budowę koszar dla wojska, Sejm wstawia do budżetu funduszu krajowego na rok 1897 kwotę 111.500 zł. w. a.

3. Jako niedobór osobnego funduszu koszar krajowych na zapłacenie 4% odsetek za r. 1897 od $1\frac{1}{2}$-milionowej pożyczki z galic. funduszu propinacyjnego zaciągniętej, Sejm wstawia do budżetu funduszu krajowego na rok 1897 kwotę 58.000 zł. w, a.

Lwów dnia 26. stycznia 1897.

Przewodniczący: **S. Koziebrodzki.**

Sprawozdawca: **Dr. Dworski.**

L. 5439/97.

Aleg. 80

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie rozszerzenia krajowej organizacyi sprzedaży soli, obejmującej obecnie sól warzonkę, na sól dla bydła, sól kamienną i dostawę kainitu.

Wysoki Sejmie!

Po wydrukowaniu sprawozdania Wydziału krajowego z d. 19. grudnia 1896 L. 80967 w sprawie organizacyi sprzedaży soli warzonki, pojawiła się w dzienniku ustaw państwa ustawa z dnia 23. grudnia 1896 o sprzedaży soli dla bydła i rozporządzenie wykonawcze dla tej ustawy z tej samej daty.

Po zasiągnięciu bliższych informacyi w krajowej Dyrekcyi skarbu, postanowił Wydział krajowy, przekonany, że wchodzi w intencyę Wysokiego Sejmu, uchwałą z dnia 5. i 13. stycznia 1897 r. objąć sprzedaż tej soli w tym celu, aby o ile możności do jej rozpowszechnienia się przyczynić, sól po jak najtańszej cenie rolnikom zapewnić i w ten sposób słusznym wymaganiom kraju, od dawna stale ponawianym, zadość uczynić. Obok interesu kraju musimy mieć także na oku interes c. k. skarbu państwa, który niewątpliwie będzie obecnie miał mniejszy odbyt soli kuchennej, a mianowicie o tyle, o ile dziś sól kuchenna bydłu jest dawaną. Jeżeli c. k. Skarb znajdzie odbyt co najmniej na dwa razy większą ilość soli bydlęcej, niż wynosić będzie ubytek w soli kuchennej, w takim razie wyjdzie, o ile nas rachunek nie zawodzi, bez szkody, ludność zaś rolnicza odniesie wielką korzyść, która w skutkach swoich będzie się przedstawiać tak, że obszary dworskie, które obecnie dawały bydłu sól kuchenną, ale z powodu oszczędności dawały jej za mało, za te same pieniądze obecnie będą mogły dwa razy tak wielką ilość dawać, w ł o ś c i a n i e z a ś, k t ó r z y z m a ł y m i w y j ą t k a m i o b e c n i e c a ł k i e m s o l i b y d ł u n i e d a w a l i, b ę d ą t e r a z m o g l i s ó l d a w a ć w o b e c t e g o, ż e j e j w k a ż d y m c z a s i e i w k a ż d y m m i e ś c i e d o s t a ć b ę d ą m o g l i i t o p o c e n i e o i l e m o ż n o ś c i n a j n i ż s z e j i b e z ż a d n y c h f o r m a l n o ś c i.

Cel ten jest tak ważny, ulżenie ludności rolniczej jest tak pożądane, że obowiązek kraju wspierania c. k. Władz skarbowych w przeprowadzeniu ich dobrych intencyi nie ulega żadnej kwestyi. Prywatny handel solą dla bydła, pozostawiony sam sobie, mógłby zejść na te same drogi, na których był handel solą warzonką i jest obecnie handel solą kamienną w zachodniej części kraju, tj. mógłby wytworzyć pewnego rodzaju monopol, dążący do wyśrubowania ceny jak najwyżej. Ponieważ w ten sposób nie mogliby prywatni handlarze zbywać dużo soli, staraliby się o to aby ona robiła konkurencyę soli warzonce i jesteśmy przekonani, że znalazłoby się wielu takich, którzyby zachęcali ludność wiejską, aby sól denaturowaną do użytku kuchennego przerabiała i pouczali ją, jak to uskuteczniać Niebezpieczeństwa tego można tylko w ten sposób uniknąć, jeżeli sól tę sprzedawać będzie kupiec, któremu będzie wszystko jedno, czy sprzeda więcej soli bydlęcej czy warzonki. Tego dokonać może

w obecnych stosunkach tylko krajowy zarząd sprzedaży soli przez swoje zastępstwa, które nie będą miały interesu w tem, aby solą bydlęcą robić konkurencyę warzonce, a strzeżone przez Wydział krajowy z pomocą Wydziałów powiatowych i przez organa skarbowe, a co najważniejsza, zagrożone w razie nadużyć obawą utraty zastępstwa, przedstawiającego pewną korzyść, dadzą gwarancyę, że nietylko do nadużyć zachęcać, ale przed niemi przestrzegać będą.

To też Wydział krajowy postanowił w zasadzie łączyć zastępstwa sprzedaży soli warzonki ze zastępstwami sprzedaży soli dla bydła. Wskazane to jest także względami sprawiedliwości. Wydział krajowy postawieniem zasady, że sól ma być po oznaczonej cenie sprzedawaną, zaraz w pierwszem stadyum sprawy, dochody handlarzy solą obniżył. Dochody te doznały jeszcze większego obniżenia przez zaprowadzanie filii, których założenia w każdej wsi Wydział krajowy w drugiem tj. obecnem stadyum sprawy z całą stanowczością od zastępców wymaga. Zastępca, który dawniej o wiele więcej soli w drobnej sprzedaży wydawał, musi teraz przeważną jej część odstępować filialistom ze znacznym rabatem. Gdyby zatem doznał jeszcze uszczerbku przez konkurencję, jakąby mu sól dla bydła zrobiła, mogłoby w wielu bardzo wypadkach zastępstwo sprzedaży soli nie przedstawiać żadnego dla kupca interesu. Byłoby to dla krajowej organizacyi sprzedaży soli wielkim ciosem — najważniejszym bowiem czynnikiem kontroli jest obawa, ze strony zastępcy, że w razie nadużycia lub zaniedbania, może bezpowrotnie stracić zastępstwo, które w wyjątkowych już tylko, można śmiało powiedzieć, wypadkach uważa za „dobry interes“ — w największej zaś liczbie wypadków, za „dostateczny kawałek chleba“.

Gdyby zastępstwo pod względem wartości jego dochoodów zastępca mógł całkiem lekceważyć, doszlibyśmy także do zupełnego lekceważenia ze strony zastępców dawanych im ze strony krajowego zarządu wskazówek i poleceń. To też w wyjątkowych tylko wypadkach tj. tam, gdzieby zastępstwo nie dawało dostatecznej gwarancyi, albo tam, gdzie decydować będą inne względy, czysto administracyjnej natury, nada Wydział krajowy zastępstwo sprzedaży soli bydlęcej innej osobie i to zawsze z przestrzeganiem tej zasady, że zastępstwo jedno z drugiem koukurować w sposób nieprawidłowy nie będzie.

Na początku postanowił Wydział krajowy urządzic składy soli bydlęcej w miastach powiatowych i niektórych innych ważniejszych miasteczkach, w których ze względów komunikacyi i innych, okaże się potrzeba założenia takiego składu w dalszym ciągu będzie się starał doprowadzić do tego stopnia organizacyi, żeby sól bydlęca w drobnych ilościach była sprzedawaną wszędzie. gdzie będzie sprzedawaną sól kamienna.

Większe zapotrzebowania oczywiście nie do dalszej rozsprzedaży, lecz do użytku własnego bydła, jak np. 100 cetn. metr. będą mogły być realizowane bezpośrednio przez krajowe Biura spedycyi soli przy salinach — mniejsze zamówienia mogłyby być także w razie żądania wykonane, lecz te nie opłacą się, bo fracht kolejowy mniejszych niż wagonowych przysyłek wynosi dwa razy więcej niż fracht całych wagonów. Tutaj zatem opłaci się już wziąć sól w krajowem miejscowem zastępstwie, gdyż prowizya zastępcy będzie jeszcze niższą, niż różnica na frachcie, a dogodność mianowicie pod tym względem, że każdego czasu i w każdej ilości soli dostać będzie można, znaczyć będzie dużo.

Według dokonanych przez krajowy zarząd sprzedaży soli obliczeń, będzie można sprzedawać sól bydlęcą po miastach powiatowych po 6 ct. za kilogram, z pewnym rabatem zaś przy sprzedaży na cetnary lub półcetnary metryczne. Wynik rachunku przedstawia się jak następuje: Sól, opakowana we worki, załadowana na stacyi nadawczej, z doliczeniem przeciętnych kosztów dowozu ze stacyi odbiorczej, prowizyą sprzedającego etc. z wyjątkiem frachtu kolejowego, kosztować będzie 5 zł. 64 ct. — te miejscowości zatem, do których fracht nie będzie wynosił więcej niż 36 ct. mogą sól po 6 ct., a cetnarami nawet niżej sprzedawać. Jest jednak 20 powiatów wschodnich, które fracht ten mają wyższy, nawet z bukowińskiej saliny, Kaczyki, licząc. Gdyby w jednej ze salin, znajdujących się między Stryjem a Stanisławowem urządzoną została sprzedaż soli bydlęcej, mo-

głyby i te powiaty mieć także sól po 6 ct. za kilogram. W tej sprawie spotkaliśmy się także z inicyatywą krajowej Dyrekcyi skarbu. Szef Dep. II. udał się osobiście do c. k. Ministerstwa skarbu we Wiedniu i spotkał się tam z gotowością poczynienia wszelkich ułatwień, tak w tej jak i w innych, przez Wydział krajowy poruszonych sprawach solnych. Dzisiaj sprawa założenia stacyi sprzedaży soli bydlęcej w Kałuszu jest już w toku. W ten sposób sprawę taniego zaopatrywania w sól bydlęcą powiatów w północno wschodniej części kraju położonych można uważać jako pomyślnie załatwioną.

Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, że powiaty położone blisko salin, w których wydawaną będzie sól bydlęca, nie mogą mieć pomimo tego o wiele tańszej soli bydlęcej w drobnej sprzedaży — jak bowiem z wyżej podanego obrachowania wypada, koszta surowej soli wynosić będą po nad $5\frac{1}{2}$ ct. za kilogram, zatem jedyna możliwa zniżka ceny w drobnej sprzedaży o $\frac{1}{2}$ ct. jest niedopuszczalną. Wydział krajowy będzie przynajmniej robił starania w tym kierunku, aby płacącemu 6 ct. za kilogram dawano jakąś doważkę, w ogóle będzie czynił starania, aby cena wypadła jak najniżej.

W czasie obrad zeszłorocznej komisyi solnej Wysokiego Sejmu, poruszył jeden z posłów włościańskich, w komisyi zasiadających, sprawę obniżenia rządowej ceny soli kamiennej w zachodniej części kraju o 1 zł. na cetnarze.

Sprawa w ten sposób postawiona nie miała szans pomyślnego załatwienia — krajowy Zarząd sprzedarzy soli począł jednak zwracać uwagę na sprzedaż soli kamiennej w powiatach, w których spotyka się ona z solą warzonką i doszedł do przekonania, że żądane obniżenie ceny o 1 ct. na kg. dałoby się łatwo uzyskać przez wprowadzenie należytej organizacyi sprzedaży, a względnie przez rozciągnięcie kontroli nad sprzedającymi W jednym z wyżej wymienionych powiatów, a mianowicie Gorlickim, uważał Wydział krajowy za potrzebne założyć także skład soli kamiennej obok składu warzonki i w ten sposób zniżył cenę tej soli w mieście z 12 ct. na 11 ct. za kilogram w drobnej sprzedaży. Nawiasowo mówiąc, pomimo tego sprzedaje tam Wydział krajowy obecnie więcej soli warzonki, niż usunięty zastępca, który kierował sprawą w ten sposób, żeby warzonki jak najmniej sprzedawać, a zato sprzedawać więcej soli kamiennej, nad którą nie było kontroli.

Nie chcąc interweniować w sprawie tej, jeżeliby interwencya nie była konieczną potrzebą wskazaną, zapytał Wydział krajowy pp. Prezesów Rad powiatowych w zachodniej części kraju o ceny, praktykowane przy sprzedarzy soli kamiennej. Odpowiedzi nadesłane stwierdziły, że cena soli kamiennej w drobnej sprzedaży nie jest nigdzie niższa niż 11 ct. za kilogram a dochodzi do 14 ct. i wyżej. Jest więc podstawa do wglądnięcia w tę sprawę — sól na salinie kosztuje bowiem w okruchach 10 zł. za cetnar, mielona gorsza 8 zł. 90, lepsza 10 zł. Fracht kolejowy z powodu bliskości salin wszędzie tani, prowizya zatem pobierana przez kupców, jest przynajmniej o 1 ct. na kilogramie za wielka. Jeżeli zatem Wydział krajowy upoważnienie ze strony Wysokiego Sejmu otrzyma, wprowadzi w tych 15 względnie 16, zachodnich powiatach organizacyę sprzedaży soli, przyczem zauważa, że będzie się starał dokonać tego, że się tak wyrazi, pokojową drogą, to jest zaproponuje wszystkim dotychczasowym kupcom, aby przyjęli warunki, podyktowane przez Wydział krajowy, a dopiero gdyby natrafił w takich układach na opór, chwyci się innych środków, aby do zniżenia ceny doprowadzić. Wydział krajowy spodziewa się, że to będzie ostateczność, do której kupcy dotychczasowi we własnym dobrze zrozumianym interesie nie dopuszczą.

W końcu ma Wydział krajowy zamiar rozpatrzyć się także bliżej w sprawie kainitu, Sprawa ułatwień w nabywaniu kainitu, sprawa odpowiedniego przygotowywania tego produktu do celów rolniczych nie schodzi od całych lat z porządku dziennego i była nieraz przedmiotem dyskusyi w Wysokim Sejmie jak również przedmiotem rozlicznych korespodencyi między Wydziałem krajowym a Władzami skarbowemi. Śmiało jednak powiedzieć można, że oprócz próby w dawnych latach uczynionej, która jednak miary dawać nie może, sprawa kainitu z teoretycznego gruntu nigdy nie zeszła.

Faktem jest, że pomimo ciągłego zainteresowania się kół rolniczych sprawą kainitu, konsumcya jego stale się zmniejsza, chociaż niewątpliwie c. k. Władze skarbowe wprowadziły już ułatwienia w nabywaniu tego produktu. Gdzie leży przyczyna tego, czy w braku należytego pośrednictwa w nabywaniu, czy w istniejących jeszcze formalnościach, czy w sposobie przyrządzania tego materyału, czy w braku należytych wskazówek co do jego używania, trudno dziś orzec. Wobec widocznych najlepszych intencyi c. k. Rządu w kierunku rozpowszechnienia użycia kainitu, objawiających się w świeżem zniżeniu jego ceny, zebranie i podanie praktycznych wskazówek w tej sprawie c. k. Rządowi, leży w interesie rolnictwa krajowego i w ogóle gospodarstwa krajowego. Stać się to może jednak tylko wtedy, jeżeli się stanie na gruncie praktycznym, jeżeli się wejdzie niejako w bezpośredni kontakt z konsumentami kainitu i od nich wprost usłyszy, czego oni pragną i oczekują. Mając w zarządzie sprzedaży soli organ, który do podobnego działania się nadaje, ma Wydział krajowy zamiar zwrócić jego działalność także w kierunku rozpowszechniania kainitu, z tym wyraźnym celem, aby działalność ta nie ograniczała się tylko na pośredniczeniu w sprzedaży i dostarczaniu kainitu, ale co ważniejsze, rozwijała się jak najsilniej w kierunku zebrania praktycznych dat, mających posłużyć do wykazania, co należałoby zrobić, aby te bogate zasoby kraju należycie były wyzyskane.

Upraszając Wysokiego Sejmu o upoważnienie do znacznego rozszerzenia dotychczasowego zakresu działania zarządu sprzedaży soli — czyni to Wydział krajowy w tem przeświadczeniu, że zarząd ten, po przebyciu pierwszego okresu prób, doświadczeń i walk konkurencyjnych obecnie funkcyonuje już zupełnie odpowiednio i jest do podjęcia szerszej działalności zupełnie przygotowany. A nie bez znaczenia jest i ta okoliczność, że koszta centralnej administracyi przy rozszerzeniu działalności tylko bardzo nieznacznie się podniosą — że zatem objęcie wszystkich działów sprzedaży soli przedstawi większą korzyść, niż ograniczenie się tylko do sprzedaży warzonki. Na tych podstawach Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zorganizowania w całym kraju sprzedaży soli dla bydła i pośrednictwa w dostarczaniu rolnikom kainitu kałuskiego, w części zaś zachodniej kraju sprzedaży soli kamiennej.

2. Uchwały powzięte przez Sejm dnia 9. kwietnia 1892. w sprawie soli warzonki obowiązuje analogicznie Wydział krajowy — w każdym razie celem Wydziału krajowego ma być zniżenie ceny soli do możliwej granicy, uregulowanie tej ceny i jak najdalej idące ułatwienia w nabywaniu wszelkich gatunków soli przez konsumentów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 27. stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.
Tadeusz Romanowicz *w. r.*

L. s. 1068/1897.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

I. Ażeby Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zwoływany bywał w odpowiedniejszym czasie i na dłuższe sesye.

II. Ażeby sesye sejmowe nie były corocznie zamykane, ale podobnie jak Rada państwa odraczane i by już obecna sesya była odroczoną zamiast zamkniętą.

Lwów dnia 30. stycznia 1897.

Wnioskodawca:
Vayhinger w. r.

Romanowicz, Michalski, Soleski, Dr. Olpiński, Rotter, Jahl, Jakliński, Pogonowski, Loewenstein, Żardecki, L. Wiśniewski, Słotwiński, Fruchtmann, Klemensiewicz, Małachowski, d'Abancourt, Dworski, A. Rayski, T. Merunowicz.

L. s. 1066/1897.

Aleg. 82

Wniosek.

Zważywszy, że w naszym kraju Galicyi wybuchają pożary w większej mierze, i to w takim czasie, kiedy gospodarze wiejscy wszystkie plony zboża na obejście pozwozili i takowe nie były zaasekurowane, — podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, by gospodarzom wiejskim, którym cały zapas plonów zbożowych się spalił, a nie był asekurowany, został odpisany za ten rok nietylko podatek domowy, ale też i podatek gruntowy.

Lwów dnia 29. stycznia 1897.

Wnioskodawca:

Winniczuk *w. r.*

Niebyłowiec, Okuniewski, Kramarczyk, Wójcik, Warzecha, Karatnicki, Ostapczuk, Bojko, G. Milan, W. Szwed, Styła, Data, Dr. Sawczak, T. Zajączkowski.

L. s. 1.067/1897.

Alleg. 83

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po zasiągnięciu opinii Rady szkolnej krajowej przedłożył opracowany plan systematycznej akcyi, obliczonej na przeciąg czasu od 15 do 20 lat, w którym to okresie czasu ma być daną możność pobierania nauki elementarnej **wszystkiej** młodzieży naszego kraju, będącej w wieku szkolnym.

Plan akcyi tej ma obejmować:

1) Wytworzenie odpowiedniej liczby nauczycieli wykwalifikowanych, aby uchylić coraz bardziej zwiększającą się liczbę szkół nieczynnych, a zarazem zastąpić nauczycieli bez wszelkiej kwalifikacyi siłami ukwalifikowanemi.

2) Ustalenie programu postępowania, aby corocznie wybudować pewną ilość szkół i zaopatrzyć je w siły nauczycielskie i w ten sposób w okresie powyżej przytoczonym, dać ludności każdej wiejskiej i miejskiej gminie możność korzystania z nauki szkolnej.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by celem umożliwienia wykonywania przymusu szkolnego przez dostarczenie odpowiedniej liczby ukwalifiowanych nauczycieli pomnożył liczbę galicyjskich seminaryów nauczycielskich, w przyszłym już roku szkolnym aby otworzył przynajmniej cztery seminarya nauczycielskie w naszym kraju.

We Lwowie dnia 30. stycznia 1897.

Wnioskodawca:

Józef Soleski *w. r.*

Fruchtmann, Dworski, Małachowski, Michalski, Szczepanowski, Rotter, Dr. Olpiński, Loewenstein, Żardecki, Vayhinger, Klemensiewicz, Wiśniewski, Dr. Jakliński, Romanowicz, Pogonowski.

Do rubryki VII. poz. 59.
wydatków funduszu krajowego.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa proponuje w sprawozdaniu o budżecie krajowym sumę wydatków w kwocie . . . . . . 3,519.608 zł.
czyli o . . , ... 479.521 „
więcej od kwoty w r. 1895 wydanej,
a o . . . . 185.924 „
więcej od kwoty na r. 1896 uchwalonej.

Ponieważ prowizoryczne zamknięcie rachunków z wydatków funduszu szkolnego krajowego na r. 1896 wykazuje, że wydatki rzeczone po potrąceniu wydatków przebieżnych w kwocie . . . 38.602 zł.78 ct.
w r: 1896 wynosiły. . . . . 3,349.223 „ 17 „
z porównania kwoty powyższej z kwotą na r. 1897 preliminowaną okazuje się wzrost wydatków . . . . 170.385 „ — „
Wzrost ten jest o . . . . 110.963 „ — „
niższym od wzrostu wydatków preliminowanego w budżecie na r. 1896.

Wydatki zwyczajne wynosić mają w r. 1897 . , . 3,494.812 zł.
czyli o . . . . 185.228 „
więcej od kwoty na r. 1896 preliminowanej.

Wydatki nadzwyczajne na r. 1897 . . . . . 24.796 „
czyli o . . . . 696 „
więcej od kwoty na r. 1896 preliminowanej.

Dochody przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . . 1,423.452 „
czyli o . . . . , . 26.260 „
wyższej od kwoty na r. 1896 preliminowanej, a o . . . . 190.064 „
wyższej od kwoty w r. 1895 rzeczywiście pobranej.

Niedobór wynosić będzie wedle wniosków Komisyi zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . 2,096.156 „
czyli o . . . . 159 664 „
więcej od przyjętego na r. 1896 niedoboru.

Wydatki.

Rubryka I.

Poz. 1. Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . . . 2,241.462 zł.
czyli o . . . . 292.180 „
więcej od kwoty w r. 1895 rzeczywiście wydanej,
o . . . . 125.622 „
więcej od kwoty przyjętej na r. 1896, a o . . . 154.606 „
więcej od kwoty wedle prowizorycznego zamknięcia rachunków w r. 1896 rzeczywiście wydanej.

Na zwiększenie tego wydatku wpłynęło zorganizowanie nowych szkół, rozdzielanie szkół przepełnionych na kilka szkół odrębnych, reorganizacya licznych szkół na więcej klasowe z powodu wzrostu frekwencyi, założenie 10-ciu kursów uzupełniających rolniczych, zapowiedziane zorganizowanie 8 szkół wydziałowych, a wreszcie polepszenie bytu nauczycieli na mocy uchwały sejmowej z 31. stycznia 1896; wskutek uchwały tej wstawiono o 35.600 zł. więcej do budżetu na r. 1896, a dalszych 70.000 wstawia Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Rady szkolnej kr. W porównaniu z r. 1895 przeto zwiększy się wydatek na polepszenie bytu nauczycieli o . . . . 105.600 „

Poz. 2. Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych proponuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną jową . . . . 351.455 zł.
a zatem . . , ... 46.856 „
więcej od kwoty w r. 1895 wydanej, w porównaniu z r. 1895 zaś: w tej samej kwocie, co przyjęta na r. 1896, a o 17.024 „
mniej od kwoty wykazanej prowizorycznem zamknięciem rachunków z r. 1896.

Poz. 3. Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religi przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . . . 107.496 „
czyli o . . . . 27.867 „
więcej od rzeczywistego wydatku z r. 1895, o . . 10.196 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1896, a o . . . 10.444 „
więcej od kwoty prowizorycznem zamknięciem rachunków za r. 1896 wykazanej Na powiększenie tego wydatku wpłynęło ustanowienie nowych posad nauczycieli religii i polepszenie bytu nauczycieli.

Poz. 4. Na remuneracye za udzielanie nauki religii przyjmuje Komisya . . . . 27.500 „
czyli o . . . . 1.543 „
więcej od wynikłości z r. 1895, w równej kwocie, jak preliminowana na na r. 1895.
Natomiast w kwocie o . . . . 2.529 „
więcej od wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.

Poz. 5. Na r. 1897 nie preliminuje się nic w tej pozycyi z powodu zwinięcia funduszu szkolnego okręgowego miejskiego w Krakowie z końcem grudnia 1895. W r. 1895 wynosił wydatek pod poz. 5 . . . . 34.756 „

Poz. 6. Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . 245.000 zł.
czyli o . . . . 27.770 „
więcej od kwoty na ten cel w r. 1895 wydanej.
o . . . . 15 000 „
więcej od kwoty na r. 1896 uchwalonej, a o . . . 4.342 „
więcej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków na r. 1896 wykazanej, z powodu powiększenia liczby nauczycieli i ciągłego naturalnego wzrostu tego wydatku.

Poz. 7. Na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe wstawia Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . . . 62.000 „
czyli o . . . . .240 „
więcej od wynikłosci z r. 1895, o . . . . . 2.000 „
więcej od kwoty przyjętej na r. 1896, a o . . . 6.848 „
mniej od kwoty wykazanaj w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.

Poz. 8. Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych przyjmuje Komisya z godnie z wnioskiem Wydziału kr. i Rady szkolnej kr. . 28.000 „
czyli o . . . . 1.915 „
więcej od wynikłości z r. 1895, a w porównaniu z r. 1896 w kwocie, która jest równą preliminowanej na r. 1896, jest jednakowoż o . . . . 6.484 „
wyższą od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.

W moc powyższych uchwał Komisyi wynosić będą wydatki Rubryki I. na płace i dodatki zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . 3.062.913 „
czyli o . . . . 363.615 „
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1895, o . . 152.818 „
więcej od kwoty przyjętej na r. 1896, a o . . . 149.471 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizozycznem zamknięciu rachunków na r. 1896.

Według szczegółowego wykazu kwota przypadająca na płace i dodatki na mieszkanie dla nauczycieli etatowych na rok 1897 wynosi 2.547,003, Z kwoty tej potrąca Rada szkolna tytułem interkalaryów 12% tj. 305.640 zł. i preliminuje 2.241,000 zł.

Kwota preliminowana nie jest za wysoka, raczej przypuszczać można że wydatek w r. 1897 okaże się większym. Wynikłość tej pozycyi w r. 1896 według prowizorycznego zamknięcia rachunków była wprawdzie tylko 2.086,856 zł. ale z kwoty tej przypada 749.095 zł. na ostatnie cztery miesiące, w których obowiązywała już ustawa z d. 5. Maja 1896 podnosząca płace nauczycielskie. Gdyby ta ustawa była obowiązywała od 1. Stycznia 1896 r. to wynikłość za cały rok 1896 byłaby wyniosła 749.095×3=2.247,285 t. j. o 6.000 zł. więcej niż Rada szkolna preliminuje na rok 1897 r.

Rubryka II.

Poz. 9. Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . . 16.000 „
czyli tyle, ile wydano na ten cel w r. 1895 i w r. 1896.

Poz. 10.	Na Zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy w Horodence	1.500 zł.
	czyli o	1 500 „
	mniej od wynikłości z r. 1895 o	2.000 „
	mniej od kwoty przyjętej na r. 1896, o . . .	849 „
	mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków na r. 1896.	
	Preliminuje się tylko za czas od 1. września 1897 kwotę 1000 zł. oraz koszta podróży 500, albowiem w r 1896—97 kursu nie będzie.	
„ *11.*	Na kursa wakacyjne nauki zręczności	1.600 „
	czyli tyle, ile wydano w r. 1895 i 1896.	
„ *12.*	Remuneracye za naukę robót ręcznych przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i Rady szkolnej	35.000 „
	krajowej czyli tyle, ile preliminowano na r. 1895, o . .	5.899 „
	więcej od wydatku na ten cel z r. 1895, a o . . .	6.832 „
	więcej od kwoty w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	
	Wydatki pod Rubr. II. przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej w kwocie	54.100 „
	a przeto o	4.399 „
	wyższej od wydatku z r. 1895, o	2.000 „
	niższej od kwoty uchwalonej na r. 1896, a o . .	5.983 „
	wyższej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.	

Rubr. III.

„ *13.*	Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniosionych ze względów służbowych przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . .	5.000 „
	czyli o	510 „
	mniej od wynikłości z r. 1895, o	2.000 „
	więcej od kwoty przyjętej na ten cel na r. 1895, o . .	881 „
	mniej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	

Rubryka IV.

Dodatki i dary z łaski.

Poz. 14a.	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego przyjmuje Komisya	12 800 „
	czyli tyle ile w r. 1895 i 1896.	
„ *14b.*	Interkalarya wypłacane z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich .	28.801 „
	czyli tyle, ile na ten cel wydano w r. 1895, a o . .	349 „
	mniej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	
	Wydatku na ten cel dotychczas nie preliminowano, lecz Rada szkolna krajowa pokrywała go z zaoszczędzeń w Rubr. I. poz. 1.	
„ *15.*	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę z powodu reorganizacyi szkół preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . .	3.400 „
	czyli tyle, ile przyjęto na r. 1896, a o	116 „
	mniej od wydatku na ten cel z r. 1895, a o	432 „
	więcej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków na r. 1896 wykazanej.	

Poz. 16. Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to:

a) stałe:

Hołubowicz Petronela . .	63 zł.	— ct.
Horakowska Marya . .	39 „	— „
Klos Frouciszka . . .	35 „	— „
Seniów Agata . . .	38 „	— „
Klesiewicz Julia . . .	36 „	— „
Rogozińska Józefa . . .	40 „	— „
Witowska Julia . . .	51 „	— „
Dmytryk Michał . . .	200 „	— „
Januszewska Wiktorya . .	167 „	— „
Prokopowicz Emilia . .	30 „	— „
Guzkiewicz Aniela . . .	80 „	— „
Czaporowska Tekla . .	51 „	— „
Rogoszewski Jan . . .	90 „	— „
Martusiewicz Marya . .	80 „	— „
Ferenciewicz Agata . .	125 „	— „
Jałbrzykowska Agnieszka .	120 „	— „
Mikiewicz Eleonora . .	20 „	— „
Strojkowa Julia . . .	60 „	— „
Praszałowicz Marya . .	40 „	— „
Jankowska Julia . . .	100 „	— „
Nowomiejska Karolina . .	51 „	— „
Dubiel Amalia . . .	63 „	— „
Kottko Wiktorya . . .	60 „	— „
Kruczkowski Leopold . .	30 „	— „
Makarewiczowa Marya . .	60 „	— „
Iwancio Damian . . .	120 „	— „
Kamińska Tekla . . .	39 „	— „
Kołdrasińska Zofia . .	80 „	— „
Bernadzikiewicz Antonina .	20 „	— „
Dąbrowska Stefania dla 3 dzieci	40 „	— „
Bukowski Szymon . . .	75 „	— „
Knihinicka Jadwiga . .	60 „	— „
Kąbarowska Michalina . .	83 „	— „
Dąbrowska Marya . . .	70 „	— „
Panek Rozalia . . .	50 „	— „
Imańska Walerya . . .	72 „	— „
Sądowy Grzegorz . . .	120 „	— „
Koczyndyk Piotr . . .	30 „	— „
Hilowa Klementyna . .	20 „	— „
Hornatkiewicz Antoni . .	96 „	25 „
Koral Wincenty . . .	45 „	— „
Jabłoński Karol . . .	12 „	50 „
Kobryniowa Joanna . .	60 „	— „
Zharska Barbara . . .	50 „	— „
Boguszowa Józefa . . .	100 „	— „
Dubilowa Marya . . .	100 „	— „
Wartachowska Marya . .	50 „	— „
Razem . .	3.121 zł.	75 ct.
b) jednorazowe	3.000 „	— „
Razem . .	6.122 zł.	

czyli o . . . . 873 „
więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1895, o . . 31 „
mniej od kwoty przyjętej pod tą pozycyą na r. 1896, a o . 171 „
więcej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.

Wydatki Rubr. IV. wynosić przeto będą:

a) zwyczajnych	47.723 zł.
b) nadzwyczajnych	3.400 „
	51.123 zł.
czyli o	29.558 „
więcej od wydatków tejże rubryki w r. 1895, o . .	28.770 „

więcej od kwoty przyjętej na ten cel na r. 1896.

Jeśli się jednak zważy, że powiększenie wydatków pochodzi z powodu wykazania pod poz. 14 b nowego wydatku na interkalarya z powodu opróżnionych posad z funduszu szkolnego krajowego w razie opróżnienia posad nauczycielskich, który to wydatek z zaoszczędzeń rubryki I. dawniej pokrywano, po odciągnięciu tego wydatku okaże się suma wydatków rubryki IV na r. 1897 o . . . . . . 2.643 „
niższą od wynikłości z r. 1895, a o . . . . . 3 431 „
niższą od kwoty na ten cel przyjętej na r. 1896.
W porównaniu z prowizorycznem zamknięciem rachunków w r. 1896, w którem kwotę 29.150 pod poz. 14 b na interkalarya z powodu opróżnionych posad wykazano, okażą się wydatki rubr. IV. o . . . . 3.153 „
niższe.

Rubryka V.

Poz. 17. Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . . . . 80.000 „
czyli tyle, ile przyjęto i wydano na ten cel w r. 1896, a o 47.738 „
więcej od wydatku na ten cel w r. 1895.

W r. zeszłym przyjęła komisya budżetowa do wiadomości instrukcyę i okólnik Rady szkolnej krajowej z dnia 14. lipca 1894 określającą pewne normy, na podstawie których ma się odbywać budowa, przebudowa i wogóle większe naprawy budynków szkolnych. Przy tej sposobności uczyniła Komisya budżetowa następujące uwagi: „Komisya wyraża nadzieję, że Rada szkolna jedynie tylko w tych miejscowościach na budowę szkół zezwoli, dla których nauczycieli albo już zapewniła, albo w najbliższym czasie zapewnić może. Uskarzano się bowiem w Sejmie na wypadki, w których szkoły z wielkim wysiłkiem materyalnym gminy postawione, pustką stać musiały“.

„Zarządzenie budowy nowej szkoły, tam gdzie dawniej istniejąca jest w złym stanie, albo wszystkich uczniów pomieścić nie zdoła, poprzedzić winno, zdaniem komisyi, zbadanie, czyliby zrestaurowanie lub rozszerzenie dawnej szkoły potrzebie zadość nie uczyniło, w żadnym bowiem razie udzielenie zasiłku ze strony kraju nie powinno wpłynąć na wybredność pod względem budynków szkolnych w stosunkach naszego kraju wielce niepożądaną“.

„W administracyjnej ścisłości Rady szkolnej posiada komisya rękojmię, że obliczenia cen jednostkowych z uwzględnieniem miejscowych stosuków przeprowadzić się dadzą“.

„Co się tyczy wykonania budowli oświadczył JW. Prezydent Rady szkolnej krajowej, że ze względu na częste zniszczenia szkoły przez grzyb i na zabezpieczenie trwałości szkół, Rada szkolna stara się o budowę szkół murowanych. Jest rzeczą naturalną, że nie może to się tyczyć tych gmin, które mają szkołę drewnianą w dobrym stanie i że w okolicach, w których drzewo jest taniem, a strony w kosztach

budowy uczestniczące budynków drewnianych się domagają, Rada szkolna na ich stawianie zezwoli".

„Jako środek zabezpieczenia budynków przeciwko grzybowi, zalecono w obradach Komisyi podłogę z terazzo".

„Dodać jeszcze należy, że sumaryczny i w przybliżeniu jedynie wykonany, wykaz niezbędnych budynków dla szkół ludowych w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej z r. 1894/5 str. 44 zawarty, wskazujący na potrzebę nakładu na rzekomo potrzebne budowle:"

a) ze strony gmin i obszarów dworskich . . .	1,156.993 „
b) ze strony kraju	1,257.155 „
Razem . . .	2,414.148 zł.

jest jedynie tylko dorywczym wyrazem zdania Rad szkolnych okręgowych, które zatwierdzenia Rady szkolnej krajowej jeszcze nie uzyskało".

„Podnieść to należy tembardziej, ile że w rzeczonym wykazie znajdują się zbyt kosztowne i do cen miejscowych niezastosowane obliczenia kosztów budowy szkół, a obok tego wymieniono w nim miejscowości, w których albo budowa nowych szkół ze względu na stan istniejący, niezbędnie potrzebną nie jest, albo też klasy paralelne w innym własnym budynku lub w najętych pokojach pomieścić się da, albo znów takie gminy, któreby bez przechodzącego ich siły obciążenia kosztom budowli podołać nie mogły".

Z uznaniem podnieść należy, że Rada szkolna krajowa życzenia Komisyi budżetowej przez Wysoki Sejm przyjęte do wiadomości w postępowaniu swojem uwzględniła, a już porównanie kosztów, wykazanych w obliczeniach Rad szkolnych okręgowych, zawartych w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej z r. 1894|5 str. 44 z zamieszczonym na str. 33 sprawozdania Rady szkolnej krajowej z r. 1895|6 wykazem 39 budynków szkolnych, których budowę wykonano lub rozpoczęto w latach 1895 i 1896, jakoteż tych, których wykonanie orzeczono prawomocnie na r. 1897 przy pomocy zasiłków funduszu krajowego świadczy, że Rada szkolna krajowa plany i kosztorysy budowli szkolnych ściślej poddaje rewizyi, że się skutecznie opiera wychodzącym od poszczególnych gmin i Rad szkolnych okręgowych żądaniom budynków zbyt kosztownych i położeniu ekonomicznemu naszego kraju nieodpowiadającem, — że też planom wygórowanym lub niepraktycznym zatwierdzenia swego odmawia. W poszczególnych uwzględnienia godnych wypadkach, tam, gdzie to zalecały stosunki miejscowe, zatwierdzała w r. z. Rada szkolna krajowa plany szkół drewnianych.

Rubr. VI.

Poz. 18.	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół	22 000 zł.
	a zatem tyle. ile uchwalono na r. 1896,	
	o	5.448 „
	więcej od wynikłości z r. 1895, a o	106 „
	mniej od kwoty w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	
„ *19.*	Na urzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:	
	zwyczajne wydatki	280 „
	nadzwyczajne	320 „
	Razem .	600 zł.

czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896,
o . . . . 266 zł.
mniej od wynikłości z r. 1895, a o . . . . . 534 „
więcej od kwoty w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.

Poz. 20. Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe proponuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radę szkolną krajową . 57.799 „
czyli o . . . . 9.772 „
więcej od zamknięcia rachunków z r. 1895,
o . . . . 3.325 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1895, a o . . . 6.847 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.

„ *21.* Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . 6.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896,
o . . . . 4.224 „
więcej od kwoty w r. 1895 rzeczywiście wydanej,
a o . . . . 2.384 „
więcej od kwoty w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.

Wydatki Rubryki VI. Na zasiłki dla funduszów szkolnyzh miejscowych wynosić będą wedle wniosków Komisyi zgodnie z obliczeniem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej:

zwyczajnych wydatków	.	86.079 „
nadzwyczajnych	.	320 „
Razem	.	86.399 „

czyli o . . . . 19.178 „
więcej od wynikłości z r. 1895, ... 13.325 „
o więcej od kwoty uchwalonej na r. 1895. . . . 9.658 „
a o więcej od kwoty wykazanej pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896.

Rubryka VII.

„ *22.* Na przybory naukowe (ze slöidem) proponuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . 18.460 „
czyli tyle, ile uchwalono w r. 1896 i wydano w latach 1895 i 1596.

Preliminowana kwota będzie użytą:

1) Na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli, miar i wag i mapy Galicyi i Austro-Węgier.

2) Na przybory do nauki chemii, geografii i rysunków dla szkół wydziałowych i sześcio i pięcio-klasowych szkół pospolitych.

3) Na zaopatrzenie w przyrządy do nauki zręczności tych szkół. których nauczyciele pobierali naukę zręczności w kursach wakacyjnych.

4) Na zaopatrzenie kursów rolniczych w niezbędne sprzęty gospodarskie.

W odpowiedzi na odnośne zapytanie wykazał JW. Prezydent Rady szkolnej krajowej, że o ile to jest możliwem, zakupuje Rada szkolna krajowa wszystkie przybory u producentów, a względnie kupców krajowych.

Rubryka VIII.

Poz. 23.	Na biblioteki okręgowe preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . .	4.125 zł.
	czyli tyle, ile Sejm uchwalił na 1896 i ile Rada szkolna wydała w r. 1895,	
	a o	86 „
	więcej od kwoty pod tą pozycyą w zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	

Rubryka IX.

„ *24.*	Na konferencye okręgowe	32.612 „
	czyli	
	o	6.697 „
	więcej od wynikłości z r. 1895	
	o	815 „
	więcej od kwotę na r. 1896 uchwalonej, a	
	o	4.901 „
	więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896, a to z powodu zwiększonej liczby nauczycieli.	

Rubryka X.

„ *25.*	Na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich	90.000 „
	czyli tyle, ile Sejm uchwalił na r. 1896 i Rada szkolna wydała na ten cel w temże roku	
	o	3.950 „
	więcej od wydatku na ten cel w r. 1895.	

Na zapytanie, czyli Rada szkolna krajowa rozporządza dostatecznym materyałem nauczycieli do obsadzenia wszystkich posad odpowiedział JWPrezydent Rady szkolnej krajowej, że jedynie tylko powiększenie liczby seminaryów nauczycielskich zdoła trwale zapewnić dla naszych szkół ludowych liczbę nauczycieli odpowiadającą potrzebie.

Na zapytanie, czyli wielu stypendystów krajowych po ukończeniu seminaryum nauczycielskiego przenosi się do innych zawodów, wskazał JW. Prezydent Rady szkolnej krajowej na środki, któremi Rada szkolna krajowa stara się temu zapobiedz, zamieszczając na świadectwie dojrzałości każdego stypendysty, że tenże rewersem się zobowiązał albo spłacić kwoty od kraju pobrane, albo też służyć przez 6 lat jako nauczyciel. — Po okazaniu świadectwa też władze, u których stypendyści starają się o przyjęcie, odnoszą się do Rady szkolnej krajowej.

Rubryka XI.

„ *25.*	Na rozmaite wydatki, a to	
	a) na potrzeby szkół ogólnej natury	3.500 „
	b) na koszta ogłoszenia konkursów i drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych	4.300 „
	c) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . .	6.000 „
	Razem .	13.800 zł.

czyli o . . . . 2.004 „
więcej od wydatków na ten cel w r. 1895,
o . . . . 500 „
mniej od kwoty na r. 1896 uchwalonej,
a o . . . . 222 „
więcej od kwoty pod tą pozycyą w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.

Wydatki rzeczone preliminowano dlatego o 500 zł. niżej, jak w r. 1896, że w myśl odezwy Wydziału krajowego z 8. października 1895 l. 57.624 wstawiono do pozycyi 26a) prócz kwoty 1.500 zł. corocznie preliminowanej także drugą ratę w kwocie 2.000 zł. na poczet należytości skarbu państwa od byłego funduszu szkolnego okręgowego zamiejskiego w Krakowie, gdy tymczasem pierwsza rata, uchwalona w budżecie roku 1896 wynosiła 2.500 zł.

Konkursa ogłaszano dotychczas w „Gazecie Lwowskiej“ i w „Szkole“, ponieważ nie wszyscy nauczyciele czytali rzeczone pisma, odzywały się w ich łonie skargi na sposób ogłaszania konkursów. I w samej rzeczy wydawałoby się praktyczniejszem wydawanie osobnego pisma zawierającego konkursa i rozporządzenia Rady szkolnej krajowej, o ileby, to bez podwyższenia odnośnego wydatku było możliwem.

Z tego powodu komisya budżetowa wnosi i Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową aby obmyśliła właściwszy sposób ogłaszania konkursów, a ewentualnie zajęła się wydawnictwem osobnego pisma w tym celu“.

Rubryka XII.

Poz. 27. *a*) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . . . . . 3000 zł.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano na ten cel w r. 1895.

b) Dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu . 1.500 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1896 i wydano w r. 1895.

c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek w Przemyślu . 2.376 „
czyli o . . . . 396 „
więcej od kwoty uchwalonej na ten cel w r. 1896, a o . 792 „
więceej od wynikłości z r. 1895,

d) Dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie zwykła coroczna subwencya . . . . 500 zł.
oraz subwencya na rozszerzenie budynku tejże szkoły jednorazowo . . . . 1.000 „
Cała subwencya dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie wynosić przeto będzie . . . . . 1.500 „
czyli o . . . . 1.000 „
więcej od kwoty uchwalonej na ten cel w r. 1896 i od wynikłości z r. 1895.

e) Dla szkoły Wydziałowej żeńskiej w Krakowie. Na r. 1897 Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa nie preliminują żadnego wydatku. Wydatek na ten cel w r. 1895 i kwota uchwalona na r. 1896 wynosiła . . . . . . 2.500 „

W sprawie tejże subwencyi podał Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności II. Departamentu str. 5 następujące uwagi:

„Przy rozprawach nad budżetem kraj. funduszu szkolnego na r. 1896 powziął Wys. Sejm dnia 6. lutego 1896 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zbadał i zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej, czy i o ile stała subwencya krajowa, przyznana uchwałą sejmową z roku 1872 wydziałowej szkole żeńskiej w Krakowie, wskutek ustawy z r. 1894 o kosztach utrzymania szkół nie ma być uchyloną".

„Wydział krajowy odniósł się odezwą z dnia 26. marca 1896 LW. 14.297 do Rady szkolnej krajowej z prośbą, aby kwestyę w rezolucyi powyższej poruszoną, wzięła pod rozwagę przy reorganizacyi szkół wydziałowych w Krakowie i objawiła swe zdanie Wydziałowi krajowemu wtedy, gdy sprawa rozkładu prestacyj na utrzymanie szkół wydziałowych w Krakowie przyjdzie pod decyzyę".

„Wydział krajowy zawiadomił dalej Radę szkolną krajową, że uchwałą z dnia 15. lipca 1896 L. 42.769 zarządził wykreślenie powyższej subwencyi z rubr. XII. poz. 27 preliminarza funduszu szk. kraj. na r. 1897. Jakkolwiek bowiem sprawa ta zostaje w związku z kwestyą reorganizacyi szkół wydziałowych na podstawie ustawy z d. 23. maja 1895 L. 57 Dz. u. kr., to jednak subwencya powyższa w dotychczasowej formie i w rubr. XII. poz. 27 preliminarza funduszu szkolnego kraj. nadal preliminowaną być nie może, a ewentualnie mogłaby znaleść miejsce w rubr. I. poz. 1. tegoż preliminarza".

„Rada szkolna kraj. odezwą z d. 5. października 1896 L. 23.011 (LW. 63.973) zawiadomiła Wydział krajowy, że sprawa reorganizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie po myśli ustawy z d. 23. maja 1895 (L. 57 Dz. u. kr.) i sprawa rozkładu kosztów utrzymania tej szkoły dotychczas nie weszła na porządek dzienny, ponieważ gmina m. Krakowa nie objawiła dotąd żadnych życzeń w tym kierunku".

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi w sprawie tejże subwencyi uchwaloną na wniosek posła Jordana rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przy reorganizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie na 5 względnie 6-klasową uwzględnił subwencyę, którą gmina m. Krakowa pobierała z funduszu krajowego na tę szkołę od szeregu lat.

f) dla szkoły św. Tomasza w Krakowie przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . — 500 zł.
czyli tyle, ile uchwalono w r. 1896 i wydano w r. 1895.

g) dla szkoły żeńskiej Augustyanek w Krakowie . . — 700 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano w r. 1895.

h) dla utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne żeńskiej szkoły w Stryju . . . . — 500 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano w r. 1895.

i) dla szkoły izraelickiej w Brodach . . . . . — 6.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano w r. 1895.

k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie . . .	500 zł.
czyli o	200 „
więcej od kwoty uchwalonej na ten cel na r. 1896 i wydanej w r. 1895.	
l) dla szkoły zręczności krakowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicrnego w Krakowie	300 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano w r. 1895.	
m) dla szkoły Sióstr miłosierdzia w Rozdole . . .	600 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1896 i wydano w r. 1895.	
n) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Busku . . .	200 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1896 i wydano w r. 1895.	
o) dln szkoły izraelickiej w Tarnopolu	1.500 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1896.	
p) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie . . .	300 „
czyli tyle, ile Sejm uchwalił na ten cel na r. 1896.	
r) dla zakładu naukowo-wychowawczego św. Heleny we Lwowie, utrzymywanego przez Siostry Felicyanki na restauracyę budynku jednorazowo	300 „
s) na dokończenie budowy szkoły żeńskiej Sióstr Felicyanek w Uhnowie jednorazowo	1.000 „
t) Na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej utrzywanej przez Siostry miłosierdzia w Przeworsku	300 „
Razem wynosić będą nadzwyczajne wydatki Rukryki XII. wedle wniosków Komisyi zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej	21.076 „
czyli o	2.892 „
więcej od wydatku na ten cel w r. 1895, o . . .	696 „
więcej od kwoty na r. 1896 uchwalonej, i w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1896 wykazanej.	

Ponieważ wydatki funduszu krajowego stanowią jedynie tylko część ofiar, jakie kraj czyni na oświatę ludową, co nieświadomych rzeczy poza granicami kraju prowadzi do błędnego mniemania, że ofiary te w stosunku do położenia kraju zbyt szczupłe, podniesiono w Komisyi potrzebę zestawienia wszystkich wydatków kraju, gmin miejskich i funduszów miescowych na oświatę ludową.

Komisya budżetowa przedkłada Wys. Sejmowi w tym przedmiocie następującą na wniosek posła Szczepanowskiego uchwaloną rezolucyą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Radę szkolną krajową ażeby obok zamknięć rachunków wydatków zwyczajnych funduszów miejscowych także podała zamknięcia rachunków wydatków nadzwyczajnych tychże funduszów łącznie ze Lwowem i Krakowem.

Dochody

Rubryka I.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposarzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół . . . . 12.888 zł.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i pobrano w r. 1895.

Kapitał wypożyczony na uposażenie funduszu pożyczkowego na bűdowę gmin wynosi 224.629 zł. 85 ct. i oprócz tychże 135.000 kor.

Od r. 1876 po koniec roku budżetowego 1895 udzielono zaliczek 556 gminom w kwocie 316,977 zł. 26 kr. Raty w r. 1897 do spłaty przypadające wynoszą 6.215 zł. raty zaległe 7 726 zł. 91 kr.

Po odpisaniu niezrealizowanych asygnat pod pozycyami 59, 114. 122, 224, 326, 469, 475, 493, 384, 433, 495 w kwocie 3.479·— „
rozdzielono tytułem zaliczek w rzeczywistej sumie . . 313.498·26 „

Z zaległoszi wykazanych po koniec roku 1895 w kwocie 7.726·91 „

a) zaległe raty z lat dawniejszych . . . . . 2.706·06 „
b) „ „ z roku 1895 . . . . . . 5.020 85 „

Suma jak wyżej . 7.726·91 „

Poz. 2. Od 4% listu zast. galic. Banku krajowego nom wart. 10.200 kr. 204 „
czyli tyle, ije przyjęto na r. 1896, a o . . . . 103 „
więcej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1895.

„ 3. Odsetki od kapitałów, przeznaczonych na płace nauczycieli . . . . 19.788 „
czyli o . . . . 132 „
więcej od kwoty przyjętej w r. 1895
a o . . . . 15.381 „
więcej od kwoty z tego źródła w r. 1895 rzeczywiście pobranej.

Kapitały rzeczone wynoszą 419 610 zł. 56 ct. i 109.500 koron. Znaczny przyrost kapitałów i dochodów w tej rubryce i w kilku innych w porównaniu z wynikłością z roku 1895 pochodzi, z tego powodu, że na mocy art. 15. ustawy z d. 24. kwietnia 1894 o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych, oprócz dawnych źródeł wpływają do funduszu szkolnego krajowego:

Dochody majątków zakładowych pojedyńczych szkół, o ile nie są przeznaczone na cele wymienione w artykule 6.

Ofiary, do których się zobowiązały kiedykolwiek na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacye, instytucye lub osoby prywatne, jakoteż datki dobrowolne, z wyjątkiem ofiar i datków, przeznaczonych na cele wymienione w artykule 6.

Dodatki pieniężne od gmin i obszarów dworskich, obowiązanych do konkurencyi na utrzymanie nauczycieli w myśl art. 16.

Dodatki pieniężne okręgowe oznaczone art. 17.

Subwencye udzielane pewnym szkołom lub kursom przez skarb państwa, powiaty lub gminy.

Dochody z innych źródeł, na to osobnemi ustawami przeznaczonych.

„ 4. Od kapitałów hipotekowanych w wal. wied. . . . 23 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896, a o 5 zł. więcej od kwoty uchwalonej na r. 1895.

Kapitały wyżej wymienione wynoszą 1.100 zł.

Poz. 5. Od kapitałów hipotekowanych w wal. polskiej . . . 639 zł.
czyli tyle, ile Sejm uchwalił na r. 1896,
a o . . . . 1.973 „
mniej od wynikłości z r. 1895.
Kapitały rzeczone wynoszą 51.130 zł. p. 27 gr.

„ 6. Od kapitałów hipotecznych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej . . . . 131 zł.
czyli o . . . . 94 „
mniej od dochodu przyjętego na r. 1895,
a o . . . . 83 „
więcej od wynikłości z r. 1895.
Kapitały rzeczone wynoszą 10.701 złp. 20 gr.

„ 7. 5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół . . . . 531 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896, a o . . . 158 „
mniej od wydatku na ten cel w r. 1895.
Kapitały wyżej wymienione wynoszą 531 złp. 50 gr.

Dochody Rubryki I-szej wynosić będą wedle wniosków Komisyi zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową . . . . 34.204 „
czyli o . . . . 38 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1896, a o . . . 13.441 „
więcej od wynikłości z r. 1895.

Rubryka II.

Dochody z dóbr realności i innych praw.

„ 8. Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . . . . 1 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896.

„ 9. Czynsz z ogrodu w Krukienicach . . . . . 2 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1896 i pobrano w r. 1895.

„ 10. Czynsz z ogrodu w Bieczu . . . . . . 1 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1896.

„ 11. Czynsz z gruntów wydzierżawionych w Pilznie . . 410 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1896.

„ 12. Czynsz z gruntów wydzierżawionych w Zagórzu . . 5 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i pobrano w r. 1895.

„ 13. Czynsz z gruntów wydzierżawionych w Skawinie . . 223 „

„ 14. Czynsz od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku będącego w części własności funduszu szkolnego krajowego 162 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i wydano w r. 1895.

„ 15. Czysty dochód z gruntów i realności poszczególnych szkół . 5.000 „
czyli o . . . . 332 „
mniej od kwoty na r. 1896 przyjętej, a o 507 zł. mniej od kwoty w r. 1895 pobranej.

Wydział krajowy przyjął dochód z tej pozycyi wedle wynikłości r. 1895 w zniżonem zaokrągleniu, a to z uwagi, że przy tworzących się szkołach z kursem rolniczym grunta do ćwiczeń praktycznych są używane i dochodu nie przynoszą, gdyż do płacy nauczyciela nie są wliczane, a nareszcie z powodu, że wskutek interkalaryów dochód może być także obniżony.

„ 16. Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron . . . . 16.000 „
czyli o . . . . 2.372 „
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1896 a o . . 4.086 „
więcej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1895.

Naturalia przedstawiają wartość 20.226 zł. Z uwagi jednak, że niektóre gminy i obszary dworskie upraszają o zamianę prestacyi w naturaliach na gotówkę rozłożoną w stopie procentowej, tudzież z powodu licznych interkalaryów, preliminuje się tylko z tego tytułu 16.000 zł. w. a.

Na zapytanie, kto się trudni wydzierżawieniem i administracyą gruntów, z których dochody pobiera fundusz szkolny krajowy, odpowiedział J. W. szef II. Departamentu, że wydzierżawieniem w drodze licytacyi trudnią się Starostwa, nadzór prowadzą Rady szkolne okręgowe i miejscowe.

Z uwagi, że wobec wielkiej ilości drobnych parcel, może tu i ówdzie zajść niebezpieczeństwo naruszenia granic, przedkłada Komisya budżetowa następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu sporządzenie dokładnego inwentarza gruntów i realności, z których wedle art. 15 ust. z 24. kwietnia 1894 pobiera dochody fundusz szkolny krajowy“.

JW. Szef II. Departamentu wyraził nadzieję, że wobec istnienia arkuszów katastralnych, sporządzenie rzeczonego inwentarza nie pociągnie za sobą żadnych nadzwyczajnych kosztów.

Rubryka III.

Dodatki.

Poz. *17.* Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne . 14 zł.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896, a o . . . 10 „
mniej od kwoty w r. 1895 rzeczywiście pobranej.

„ *18.* Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej . . . . . . 26 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1896 i rzeczywiście pobrano w r. 1895.

„ *19.* Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego . 105 „
czyli tyle ile przyjęto na r. 1896.

„ *20.* Od każdoczesnego proboszcza obrz. łacińskiego w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa . . 42 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1896 i pobrano w r. 1895.

„ *21.* Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Barosławiu . . 26 „
czyli tyle, ile pobrano z tego źródła w r. 1895.

„ *22.* Dobrowolno zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gmin miasta Krakowa i Białej na płace nauczycieli . . . . 460.000 „
czyli o . . . . 49.685 „
więcej od kwoty na r. 1896 przyjętej, a o . . . 270.773 „
więcej od kwoty w r. 1895 z tego źródła pobranej.

Wydział krajowy uzasadnia to podwyższenie:

„Wedle wykazu A. dołączonego do zamknięcia rachunku za rok 1895 sprostowana należytość prestacyi szkolnej na płace nauczycieli i potrzeby szkolne w kwotach ryczałtowych wynosi . . . . 361.054 zł. 59 ct.
doliczając do tego prestacyę od gminy miasta Krakowa (12% od płaconego podatku z uwzględnieniem rozrostu podatków) około . . . . 102.000 „ — „

wyniesie z tego tytułu należytość około 463.054 zł. 59 ct.

Po uwzględnieniu wszakże możliwych interkalaryów, preliminuje się tylko okrądło 460.000 zł. w. a. Wynikłość z tego tytułu z roku 1895 wykazuje w tej rubryce niższy dochód w kwocie 189.227 zł. z powodu zarachowania części wpływów tego rodzaju w rubr VII. poz. 29 w podanej tam sumie 264.078 zł. Wedle wykazu B. dołączonego do zamknięcia rachunku za r. 1895 tytułem dodatków do podatków na płacę nauczycieli wpłynęło 388.127 zł. w. a. Z uwagi jednak, że podatki bywają płacone w ratach kwartalnych z dołu, więc dodatki na płacę nauczycieli za IV. kwartał 1895 wpłynęły w I. kwartale 1896, których w zamknięciu rachunkowem za rok 1895 nie uwzględniono — dalej z uwagi, że na r. 1896 preliminowano tego tytułu 537.924 zł. w uwzględnieniu, że wiele nowych szkół się kreuje, a wreszcie z uwagi, że niektórym gminom prestacyę w naturaliach zamieniono na gotówkę w stopie procentowej, preliminuje się na rok 1897 kwotę . . . . 550.000 zł.

Poz. 23. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich . 550.000 „
czyli o . . . . 12.076 „
więcej od kwoty przyjętej na r. 1896, a o . . . 161 873 „
więcej od kwoty z tego źródła w roku 1895 pobranej.

„ 24. 3% dodatek okręgowy . . . . 275.228 „
czyli tyle, ile Sejm uchwalił na r. 1896, a o . . . 9.711 „
więcej od wynikłości z r. 1895.

3% dodatek okręgowy obowiązani są opłacać wszyscy kontrybenci płacący podatki bezpośrednie, bez względu czy w danych miejscowościach szkoły istnieją. Dochód z tego tytułu preliminuje się w kwocie 275.228 zł. w. a. jak na r. 1896 uchwalono — a to na podstawie wynikłości z roku 1895 z uwzględnieniem spodziewanego wzrostu podatków opłacać się mający z dodatków.

Suma wydatków Rubryki III. wynosić będzie wedle wniosków Komisyi, Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . . 1,285.441 „
czyli o . . . . 61.787 „
więcej od kwoty na r. 1896 przyjętej, a o . . . 442.452 „
więcej od wynikłości z r. 1895.

Rubryka IV.

„ 25. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . . . 2.835 „
czyli tyle, ile przyjęty na r. 1896 i pobrano z tego źródła w r. 1895.

Wobec uwagi, że częste zmiany książek szkolnych, narażają ubogą ludność na znaczne w stosunku do jej stanu majątkowego wydatki, podniósł JW. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, że zmiana wszystkich książek szkolnych była nieodzownem następstwem pryjętej przez Wysoki Sejm do wiadomości zmiany planów nauczania. — Obecnie jednak nastąpiło już pożądane przez ubogą ludność wiejską ustalenie książek szkolnych dla szkół ludowych.

Rubryka V.

Poz. 26. **Zapisy i darowizny.**

Komisya nic nie preliminuje; w r. 1895 nie było żadnych.

Rubryka VI.

Poz. 27. Taxy od spadków . . . . 18.000 zł.
czyli o . . . . 6.000 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1896, a o . . . 8.197 „
więcej od kwoty z tego źródła w r. 1895 pobranej. Przypuszczalne obliczenie tego dochodu opiera się na podstawie ustawy krajowej z d. 6. grudnia 1894 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 19 z r. 1896 weszłej w życie dnia 25. maja 1896.

Rubryka VII.

Rozmaite wpływy.

„ *28.* Od niektórych gmin i obszarów dworskich na potrzeby szkolne. Dochód rzeczony preliminuje komisya z Wydziałem krajowym w rubr. III. poz. 22. W r. 1896 uchwalił Sejm pod tą poz. 7.876 zł.

„ *29.* Na mylne zarachowania c. k. urzędów podatkowych, tudzież zwroty nadebranych płac, ryczałtow i t d., które w r. 1896 przyjęto w kwocie 30.000, a w r. 1895 wynosiłu 264.078.

Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym nic nie preliminuje, są to bowiem dochody przebieżne znoszące się takimi samymi wydatkami.

„ *30.* Rozmaite nieprzewidziane . . . . 10 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1896,
a o . . . . 350 „
mniej aniżeli pobrano w r. 1895.

W Komisyi budżetowej jeden z członków podniósł, że preliminowanie nieprzewidzianych dochodów w następnych preliminarzach budżetu wydaje się zbytecznem. Nieprzewidziane i nieregularnie wpływające docbody należy jedynie tylko jako takie wykazać w zamknięciu rachunków funduszów krajowych.

Wydatki rubr. VII. wynosić będą wedle wniosków Komisyi . . . . 10 „
czyli o . . . . 37.876 „
mniej, aniżeli przyjęto na r. 1896,
a o . . . . 264.428 „
mniej, aniżeli pobrano pod tę rubrykę w r. 1895.

Rubr. VIII.

„ *31.* Dodatek z c. k. Skarbu państwa . . . . . . 54.943 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1896 i pobrano w r. 1895.

Rubr. IX.

„ *32.* Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych . . . . 6.215 zł.
czyli o . . . . 1.208 „
mniej, aniżeli uchwalono na r. 1896,
a o . . . . 5.095 „
mniej od wynikłości z r. 1895.

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki. **Fundusz szkolny krajowy.**

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		WYDATKI.				
I.	1—8	**Płace i dodatki**	3,062.913	—	2,699.298	2,910.095
II.	9—12	**Remuneracye i zapomogi**	54.100	—	49 701	56.100
III.	13	**Koszta podróży i dyety**	5.000	—	5.510	3.000
IV.	14—16	**Dodatki, int rkalarya i dary z łaski**	47.723	3.400	21.565	22.353
V.	17	**Zasiłki na budowę szkół**	80.000	—	32.262	80.000
VI.	18—21	**Zasiłki na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych**	86.079	320	67.221	83.074
VII.	22	**Przybory naukowe**	18.460	—	18.460	18.460
VIII.	23	**Biblioteki okręgowe**	4.125	—	4.125	4.125
IX.	24	**Na konferencye okręgowe**	32.612	—	25.915	31.797
X.	25	**Stypendya**	90.000	—	86.050	90.000
XI.	26	**Rozmaite wydatki**	13.800	—	11.796	14.300
XII.	27 a-t.	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye**	—	21.076	18.184	20.380
		Suma wydatków	3,494.812	24.796	3,040.087	3,333.684
			3,519.608			
		W porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1896	3,333.684			
		okazują się wydatki większe o	185.924			

a mianowicie:

Rubr. I. więcej 152.818 zł.
„ II. mniej . . . 2.000 zł.
„ III. więcej 2.000 zł.
„ IV. „ 28.770 „
„ VI. „ 3.325 „
„ IX. „ 815 „
„ XI. mniej . . . 500 „
„ XII. więcej . 696 zł.

Razem więcej o 188.424 zł. mniej 2.500 zł.

W ogóle więcej jak wyżej o 185.924 zł.

jak przy pojedyńczych rubrykach w pozycyach wyjaśniono.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Sumaryusz	Wniosek na rok 1897. zwyczajne	Wniosek na rok 1897. nadzwyczajne	Wynikłość z roku 1895.	Kwota uchwalona na rok 1896.
			Złote austryackie			
		DOCHODY.				
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	34.204	—	20.763	34.166
II.	8-16	Dochody z dobr, realności i innych praw	21.804	—	26.307	24.285
III.	17-24	Dodatki	1,285.441	—	842.989	1,223.654
IV.	25	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	2.835	—	2.835	2.835
V.	26	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	27	Taksy od spadków	18.000	—	9.803	12.000
VII.	28-30	Rozmaite wpływy	10	—	264.438	37.886
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu państwa . .	54.943	—	54.943	54.943
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniajsaych	6.215	—	11.310	7.423
		Suma dochodów .	1,423.452	—	1,233.388	1,397.192
		Z porównania ze sumą wydatków . .	3,494.812	24.796		
		okazuje się niedobor do pokrycia z funduszu krajowego	2,071.360	24.796		
		Razem . . .	2,096.156			
		W porównaniu uchwalonych dochodów na rok 1896		1,397.192		
		z preliminowanymi dochodami na r, 1897		1,423.452		
		okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o		26.260		
		a mianowicie:				
		Rubr. I. więcej 38 zł.				
		„ II. mniej 2.481 zł.				
		„ III. więcej 61.787 „				
		„ VI. „ 6.000 „				
		„ VII. mniej 37.876 „				
		„ IX. „ 1.208 „				
		Razem więcej o 67.825 zł. mniej 41.565 zł.				
		W ogóle więcej j. w. o 26.260 zł.				
		Porywnując zwiększone dochody o . .	26.260			
		ze zwiększonymi wydatkami o . .	185.924			
		okazuje się zwiększenie niedoboru o spowodowane uchwałą sejmowej z d. 31. stycznia 1896 polepszającą byt nauczycieli, oraz wstawieniem po raz pierwszy interkalaryów na rzecz funduszu emerytalnego i natnralnym rozwojem szkół.	159.664			

II. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wstawienie niedoboru 2,096.156 zł. do pokrycia w rubr. VII., poz. 59 wydatków funduszu krajowego.

Przewodniczący; **Dunajewski.**

Sprawozdawca: **Kozłowski.**

L. 64307/96.

Aleg. 85

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Chorzelów powiatu Mielec na rozdział między członków gminy 82 morgów 177□ nieużytków, własność gminy stanowiących.

Wysoki Sejmie!

Gmina Chorzelów, powiatu Mielec, zapisaną jest w księgach gruntowych pomienionej gminy podług LWk. 170 za właścicielkę pomiędzy innemi także parceli gruntowych l. k. 880, 911 i 912 (grunta nieurodzajne) w ogólnej przestrzeni 82 morgów 177□.

Ponieważ z rzeczonych gruntów nieurodzajnych lotny piasek zasypywał przyległe grunta orne 88 członków gminy, postanowiła gmina jeszcze przed 15 laty rozdzielić te grunta pomiędzy wspomnianych członków gminy w ten sposób, ażeby każdy z nich otrzymał na własność pas nieużytku takiej szerokości, w jakiej szerokości jego grunt orny przylegał do nieużytku, za co każdy obdarowany obowiązany był odnośny pas nieużytku własnym kosztem zalesić dla obrony gruntu ornego od zasypywania piaskiem. Postanowienie to gminy nie zostało jednak Wydziałowi powiatowemu przedłożone, jak tego przepisy ustawy gminnej wymagają, a to z powodu, jak gmina podaje, nieświadomości jej, jakoby do podziału nieużytków potrzebnem było wyższe zezwolenie. Wydział powiatowy doszedł jednak do wiadomości o właściwym stanie rzeczy, dopiero przy sprawdzaniu granic nieruchomego majątku gminy, a wskutek przeprowadzonego przezeń dochodzenia, zapadła uchwała rady gminnej w Chorzelowie z 20. października 1895, którą postanowiono przyjąć do wiadomości i uznać przeprowadzony już dawniej rozdział piasków lotnych między poszczególnych 88 członków gminy, a to na podstawie sporządzonego przez geometrę planu ewidencyjnego, w którym są wymienieni także wszyscy obdarowani członkowie gminy, tudzież dokładnie oznaczona jest przestrzeń nieużytków, na własność każdemu przypaść mających.

Uchwała ta Rady gminnej została w gminie należycie ogłoszoną i przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu lub rekursu.

Rada powiatowa na posiedzeniu z 30. grudnia 1895 postanowiła powyższą uchwałę Rady gminnej w myśl §. 100 ust. gm. z wnioskiem przychylnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu zezwolenia na przeprowadzenie w mowie będącego podziału.

Z uwagi, że podział ten faktycznie już przeprowadzony został i członkowie gminy od lat kilkunastu znajdują się w spokojnem posiadaniu wydzielonych im przez gminę części nieużytków;

Z uwagi, że nieużytki te, podług oświadczenia Wydziału powiatowego zalesione już zostały przez właścicieli gruntów z niemi sąsiadujących i że właścicieli tych uważać należy za posiadaczy w dobrej wierze, gmina zaś byłaby zmuszoną zwrócić im w myśl §. 339 ust. cyw. wszelkie na zalesienie te poniesione nakłady, a ewentualnie narażoną by była na liczne

i kosztowne procesy; z uwagi wreszcie, że piaski te przed ich zalesieniem nie miały dla gminy żadnej wartości i żadnej nie przynosiły gminie korzyści, a co więcej narażały grunta sąsiednie na szkody, zasypując je piaskami, że zatem odstąpienie tych gruntów na własność członków gminy pod warunkiem ich zalesienia, uważać należy za korzystne dla gminy.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Upoważnia się Reprezentacyę gminy Chorzelów do rozdzielenia parcel gruntowych lk. 880, 911 i 912, objętych wykazem księgi gruntowej l. 170 jako grunt nieurodzajny zapisanych, a własność gminy stanowiących, między członków gminy, na podstawie sporządzonego już planu podziału, przez Radę gminną w Chorzelowie zatwierdzonego.

2. Upoważnia się Reprezentacyę gminy Chorzelów do zeznania imieniem gminy dokumentów, jakie okażą się potrzebne w celu przepisania w księgach gruntowych tytułu własności tak rozdzielonych, a w ustępie 1. wymienionych gruntów na pojedynczych obdarowanych członków gminy Chorzelów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 19. stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 5.688/97.

Aleg. 86

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zmiany języka wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem z dnia 22. czerwca 1867 (Dz. u. kr. Nr. 13), postanawia w artykule V., że „w szkołach średnich, w części lub całości utrzymywanych z funduszów krajowych, językiem wykładowym jest język polski". Zarazem jednak zastrzegła powyższa ustawa krajowa w art. V. l. *d.* że „dopóki ustawa krajowa inaczej nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazyum II. we Lwowie i w gimnazyum niższem realnem w Brodach. Ustawa krajowa z dnia 8. września 1880 (Dz. u. kr. Nr. 34), zmieniła ustęp *d.* artykułu V. ustawy z dnia 22. czewca 1867 (Dz. u. kr. Nr. 13) w tym kierunku, że uznała język niemiecki jako wykładowy w całem gimnazyum w Brodach, a więc także i w wyższych klasach gimnazyum w Brodach. Stan taki trwa do dnia dzisiejszego. Na posiedzeniu Rady miejskiej w Brodach dnia 30. grudnia 1896, postawił imieniem Magistratu m. Brodów, assesor West, następujący wniosek:

„Ze względu na obowiązki obywatelskie w obec kraju, ze względu na młodzież pozbawioną oświaty w duchu narodowym i ze względu na niezawodne korzyści dla naszego miasta, zechce Rada miejska powziąć następującą uchwałę:

I. Rada miasta Brodów oświadcza się za stopniowem wprowadzeniem języka polskiego jako wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach przy utrzymaniu prawnej mocy ustępu XVIII. zawartego z c. k. rządem kontraktu z daty 6. sierpnia 1883, l. rep. 7491.

II. Rada miasta Brodów składając oświadczenie to na ręce Wysokiego Sejmu, żywi niepłonną nadzieję, że Wysoki Sejm oceniając wielką doniosłość tej sprawy dla miasta i całego kraju, gorąco się nią zaopiekuje i słuszne żądanie miasta skutecznie poprzeć raczy".

Wniosek ten na pełnem posiedzeniu Rady miejskiej dnia 30. grudnia 1896, w obecności 30 członków Rady, został jednogłośnie w imiennem głosowaniu przyjęty.

Powyższą uchwałę Rady miejskiej w Brodach z dnia 30. grudnia r. 1896, zatwierdził na dniu 15. stycznia r. 1897, Wydział powiatowy brodzki w zastępstwie Rady powiatowej w Brodach na mocy postanowienia §. 36 ustawy o Reprezentacyi powiatowej w całej osnowie i klauzulą zatwierdzającą opatrzył. W wykonaniu tej uchwały wniósł Magistrat m. Brodów na dniu 24. stycznia r. 1897, petycyę do Wysokiego Sejmu przez Wydział krajowy, którą tu w odpisie jako allegat I załącza się.

Przedkładając Wys. Sejmowi niniejszą petycyę Magistratu m. Brodów Wydział krajowy z uznaniem podnosi ten pociągający objaw solidarności miasta Brodów z dążeniem całego kraju jako dowód zrozumienia u wszystkich warstw społecznych, że młodzież szkolna, mająca później w naszym kraju żyć i działać, tylko wówczas wynosi należyte wykształcenie ze szkół publicznych, jeżeli nauka w tych szkołach udzielaną jest w jednym z ojczystych języków ludności tego kraju. Zarazem musi Wydział krajowy wypowiedzieć przekonanie, że uznaje wysokie znaczenie i ważność nauki języka niemieckiego w szkołach średnich, jednakże w tej mierze Wydział krajowy podziela wielokrotnie uchwałami Wys. Sejmu wypowiedziane zdanie, że tę znajomość języka niemieckiego można osiągnąć przez metodyczną naukę tego języka, jako przedmiotu obowiązkowego, bez naruszania języka ojczystego jako wykładowego.

Te uwagi zniewalają Wydział krajowy do przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku:

[1]/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy [1]/.

We Lwowie dnia 27. Stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia .... zmieniająca art. V. lit. d. ustawy z 22-go Czerwca r. 1867 Nr. 13 dz. u. kr. w brzmieniu nadanem mu ustawą krajow. z dnia 8 Września 1880 dz. u. kr. Nr. 34.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art I.

Ustęp ostatni d) artykułu V. ustawy z dnia 22. czerwca 1867 (Dz. u. kr. Nr. 13) o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w brzmieniu nadanem mu ustawą z dnia 8 września 1880 (dz. u. kr. Nr. 34) znosi się i ma opiewać jak następuje: d) „Dopóki ustawa krajowa inaczej nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazyum II-iem we Lwowie.

Art. II.

Po wejściu w życie ustawy niniejszej zaprowadzony będzie w c. k. gimnazyum w Brodach wykładowy język polski, a to stopniowo w przeciągu 8 lat od roku szkolnego, następującego po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Memu Ministrowi Wyznań i Oświaty.

Alegat 1. do L. W. 5.688/1897.

Wysoki Sejmie!

Miasto Brody posiadając dotychczas gimnazyum z językiem wykładowym niemieckim, stanowi wśród innych miast prowincyonalnych pod względem obowiązków obywatelskich wobec kraju wyjątek. Zabytek to dawno minionej ery w dziejach Galicyi, który siłą wyjątkowych stosunków naszego miasta, przetrwał epokę swoją. Lecz i te stosunki, nie sprzyjające naszemu narodowemu odrodzeniu, zmieniły się znacząco i poczucie solidarności z dążnościami narodowemi całego kraju, rozbudziło się silnie u wszystkich warstw społecznych naszego miasta. Istnienie dalsze szkoły średniej z niemieckim językiem wykładowym stało się w tych warunkach wprost niemożliwem.

Ponadto uznano u nas powszechnie, że młodzież uczęszczająca do gimnazyum, nie tylko pozbawiona jest oświaty w duchu narodowym, ale nadomiar złego nie wynosi ze szkół nawet dostatecznej znajomości języka ojczystego, której brak odczuwa w późniejszej karjerze. To też obecna Reprezentacya miasta oceniając doniosłość tej sprawy dla naszego miasta, ze stanowiska głównie moralnego a w drugim rzędzie także praktycznego, uchwaliła na posiedzeniu dnia 30. grudnia 1896 odbytem, jednomyślnie, jak świadczy wyciąg z protokołu tegoż posiedzenia pod ·/. złożyć deklaracyę, iż jest za zmianą języka wykładowego w tutejszem gimnazyum z niemieckiego na polski, a mianowicie ze względu na trudności, jakieby przez to powstały dla uczni wyższych klas, którzy już od lat kilku przywykli do wykładu niemieckiego — za stopniowem wprowadzeniem języka polskiego, jako wykładowego i zarazem uprosić Wysoki Sejm, by raczył gorąco zaopiekować się tą sprawą.

Taką samą uchwałę powzięła też tutejsza Reprezentacya powiatowa na posiedzeniu swem dnia 15. stycznia 1897 odbytem, zatwierdzając wyż rzeczoną uchwałę Rady miejskiej ·/. w całej jej osnowie, jak świadczy klauzula zatwierdzająca na tejże uchwale umieszczona.

W wykonaniu więc tejże uchwały Rady miejskiej przez Radę powiatową zatwierdzonej, udaje się z uszanowaniem podpisany Magistrat do Wysokiego Sejmu i składając powyższą deklaracyę na ręce Wysokiego Sejmu, ośmiela się uniżenie upraszać:

„Wysoki Sejm raczy łaskawie sprawą spolszczenia gimnazyum w Brodach, ze względu na jej wielką doniosłość dla miasta i całego kraju, gorąco się zaopiekować i słuszne żądanie miasta skutecznie poprzeć“.

Magistrat miasta Brody dnia 18. stycznia 1897.

Michal Kulak,
burmistrz m. p. L. s.

L. s. 442/96.

Aleg. 87

Wniosek.

Pomimo natarczywego domagania się ludności Galicyi i innych krajów koronnych, pomimo powszechnego uznania pożytku i nagłości sprawy, wreszcie pomimo zapewnienia JE. Prezydenta Ministrów hr. Badeniego, złożonego w Radzie państwa dnia 3. czerwca 1896, że przedłożenie odnośne od Rządu w jesieni tegoż roku przedłoży, — sprawa zaprowadzenia powszechnego przymusu asekuracyjnego dotąd zalega i nie ma widoków rychłego urzeczywistnienia, a nawet wręcz zachodzi obawa, iż rzecz ta pójdzie w odwłokę na czas nieograniczony, wobec bliskiego rozwiązania Rady Państwa.

Nadto tak postawa c. k. Rządu jak i stanowisko zajęte przez „Koło polskie" w Wiedniu, budzą wśród ludności obawę, aby przypadkiem ta nie została zwichniętą i aby zamiast dobrodziejstwa nie przyniosła ludowi ciężarów nadmiernych.

Aby przyczynić się do załatwienia tej sprawy po myśli i woli ludu, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jeszcze w tej kadencyi przedłożył Radzie Państwa do uchwalenia projekt powszechnej przymusowej asekuracyi od ognia.

Zarazem Sejm oświadcza, iż ludność Galicyi domaga się asekuracyi krajowej, więc przez Wydział krajowy i Rady powiatowe prowadzonej, aby premje asekuracyjne mogły być pobierane przy podatkach, co jedynie umożliwi znaczne obniżenie premji.

Przymus ubezpieczenia się ale w prywatnych instytucyach, należy stanowczo wykluczyć.

Lwów dnia 30. grudnia 1896.

Wnioskodawca;
Franciszek Krempa.

Kramarczyk, Data, Styła, Wójcik, Okuniewski, Nowakowski, Ostapczuk, Niebyłowiec, Winniczuk, Hamorak, Bojko, W. Szwed, Dr. Bernadzikowski, Średniawski, G. Milan

L. s. 1402/1897.

Alog. 88

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Zważywszy, że nauczyciele szkół ludowych nie mogą wydołać przez lat 40 żmudnym obowiązkom swojego zawodu, co stwierdza bardzo mały procent wysłużonych emerytów-nauczycieli;

zważywszy, że nauczycielom szkół średnich, którzy pracują w podobnych ciężkich i siły wyczerpujących warunkach, przyznano już dawno 30 lat służby, upoważniających do emerytury;

zważywszy, że bardzo skromna płaca i z nią połączone liche zaopatrzenie najniezbędniejszych potrzeb nauczyciela ludowego, wyczerpują zbyt raźnie i wcześnie siły jego fizyczne i umysłowe w takim stopniu, że po latach trzydziestu kilku jest najczęściej niezdolny do należytego i skutecznego sprawowania swego urzędu;

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

USTAWA

z dnia . . . ., zmieniająca artykuły 35, 40, 44, 45, 52 i 53 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 r. „O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych" (Dziennik ustaw krajowych z dnia 17. stycznia 1889 Cz. III. Nr. 16).

Artykuł I.

Artykuły 35, 40, 44, 45, 52 i 53 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 r. „O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych" (Dziennik ustaw krajowych z dnia 17. stycznia 1889 Część III Nr. 16) przestaje obowiązywać w obecnem brzmieniu, i mają opiewać jak następuje:

Art. 35. Po trzydziestopięcioletnej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie, utrata posady lub wydalenie ze służby (art. 24 lit. d, e) pozbawia prawa do emerytury, jakoteż do odprawy. Dopóki trwa śledztwo dyscyplinarne przeciw nauczycielowi, nie może ten zrzekać się posady.

Art. 40. Stały nauczyciel, który nie wysłużył jeszcze lat dziewięciu, nie ma prawa do emerytury. Przy uwolnieniu od służby otrzyma on stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać półtorarocznej należytości, obliczonej według artykułu poprzedniego.

Po wysłużonych dziewięciu latach dostaje emeryt „$^{9}/_{35}$" części, a za każdy rok dalszy jeszcze „$^{1}/_{35}$" część należytości, obliczonej jak wyżej.

Nauczyciel stały, który w czasie służby stracił wzrok lub zmysły, tudzież nauczyciel, który z powodu wykonywania obowiązków nauczycielskich stał się zupełnie nieudolnym do pełnienia służby, otrzyma „$^9/_{35}$“ pobieranej płacy jako emeryturę, chociaż dziewięciu lat nie wysłużył.

Art. 44. Wdowy po nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat dziewięciu, otrzymają stosowną odprawę, którą Rada szkolna krajowa wyznaczy, a która nie może przekraczać jednej czwartej części półtorarocznej należytości męża obliczonej według art. 39.

Taka sama odprawa należy się sierotom niżej lat dwudziestu życia po nauczycielach, którzy nie wysłużyli lat dziewięciu.

Jeżeli prócz wdowy pozostało potomstwo niżej lat dwudziestu życia, otrzyma wdowa dla tego potomstwa jako odprawę połowę należytości, którą sama tytułem odprawy otrzymała.

Art. 45. Wdowie po nauczycielu, który służył lat dziewięć albo więcej, należy się stała roczna pensya wdowia, wynosząca jedną trzecią część ostatniej płacy rocznej zmarłego nauczyciela, o ile się ona miała liczyć przy wymiarze emerytury.

W tej samej wysokości otrzyma pensyę wdowa po nauczycielu, zmarłym w stanie spoczynku, jeżeli jego emerytura przynajmniej tyle wynosiła; w przeciwnym bowiem razie otrzyma wdowa pensyę, równającą się emeryturze zmarłego męża.

Jeżeli jednak małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu nauczyciela w stan spoczynku, lub jeżeli z winy żony nastąpiła seperacya sądowa od stołu i łoża, lub nastąpił rozwód, w takim razie wdowa, a względnie rozwiedziona żona, po zmarłym nauczycielu nie ma prawa do pensyi wdowiej ani do odprawy.

Z chwilą zawarcia ponownego małżeństwa wypłata pensyi wdowiej ustaje. Wdowa jednak ma prawo albo żądać tytułem odprawy wypłacenia dwuletniej pensyi wdowiej, którą przed powtórnem zamęściem pobierała, albo zastrzedz sobie tę samą pensyę wdowią na wypadek powtórnego owdowienia.

Art 52. Na pokrycie wydatków, wypływających z tytułu IV. niniejszej ustawy, służy osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny, do którego wpływają:

a) dochody majątku zakładowego;

b) stały corocznie udzielany datek z funduszu szkolnego krajowego,

c) zapisy i darowizny, na ten cel przeznaczone;

d) interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela, lub nauczyciela w ogóle, albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenia dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez trzy miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela;

e) spłaty kwot dwuprocentowych, powyżej oznaczonych w art. 50.

f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy.

g) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Po 35-letniej służbie ustaje obowiązek uiszczania opłat, pod lit f) wymienionych.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy polecam Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

Lwów dnia 30. stycznia 1897.

Wnioskodawca:

***Józef Soleski** w. r.*

Rotter, d'Abancourt, Małachowski, Albin Rayski, Romanowicz, Vayhinger, Fruchtman, Czartoryski, Jahl, Milan, Michalski, Szczepanowski, Dr. Olpiński, Loewenstein, Żardecki, Klemensiewicz, L. Wiśniewski, Dr. Jakliński, Pogonowski, Bojko, Styła, F. Krempa, Dr. Bernadzikowski, Wójcik.

L. s. 1241/97.

Alleg. 89

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, dotyczącem średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wysoki Sejmie!

Szkoła.

Sprawozdanie Wydziału krajowego stwierdza korzystną zmianę w stosunkach szkoły rolniczej w Czernichowie. Zarówno wynik egzaminów, wyrażający się w poważnej cyfrze 40 uczniów (72·6%) ze stopniem przejściowym, jakoteż dalszy ustęp sprawozdania Wydziału krajowego, podnoszący pilność w naukach i znpełnie odpowiednie zachowanie się młodzieży, świadczą wymownie, że system zastosowany w szkole Czernichowskiej okazuje się w skutkach lepszym, a co więcej pozwala przypuszczać, że stan niekorzystnego prowizoryum ustąpi miejsca okresowi stałego a dla rozwoju szkoły pożądanego porządku.

System ten przez Wydział krajowy przyjęty odpowiada w zupełności częstokroć w latach poprzednich przez komisyę gospodarstwa krajowego wyrażonym a przez Sejm zatwierdzonym postulatom. Podnieść więc należy zarządzenia, dotyczące skrupulatnego doboru kandydatów, czujnego nadzoru nad przyjętemi i natychmiastowego karcenia najmniejszych wykroczeń przeciw przepisom szkolnym; przyczem jako bezwzględny warunek harmonijnej całości stanowić zawsze będzie taktowne postępowanie organów powołanych do naukowego i moralnego kierownictwa młodzieży.

Z prawdziwem także zadowoleniem przyjęła komisya gospodarstwa krajowego do wiadomości ustęp sprawozdania Wydziału krajowego, dotyczący zwrócenia bacznej uwagi na stronę wychowawczą, mającą obok fachowego wykształcenia równie doniosłe znaczenie. Gdy więc obok już dokonanych wszelkie projektowane zarzędzenia posiadają cechę starannej troskliwości o dobre wychowanie młodzieży i o rozwój zakładu Czernichowskiego, komisya gospodarstwa krajowego oświadcza gotowość zalecać je Wysokiemu Sejmowi do przychylnego załatwienia, o ile stan finansów krajowych pozwalać na to będzie.

W przypuszczeniu, że kuratorya zgodnie z życzeniem, wyrażonem wielokrotnie w zatwierdzonych przez Sejm sprawozdaniach komisyi gospodarstwa krajowego wydać zechce przychylną opinię w sprawie przepisów normujących tok praktycznych ćwiczeń, które wedle brzmienia sprawozdania Wydziału krajowego do niedawna dość luźnie traktowane były, komisya gospodarstwa krajowego, przypisując nauce praktycznej obok teo-

retycznej bardzo doniosłe znaczenie w szkole średniej, uważa odnośne zarządzenia za wielce pożyteczne i zaleca tychże jak najrychlejsze wprowadzenie w życie.

Równie pożytecznem okazać się musi ujednostajnienie planu naukowego, który, jak doświadczenie przaszłoroczne wskazuje, dozwala ściślej określić treść i zakres poszczególnych przedmiotów naukowych, a to niezależnie od indywidualnych zapatrywań profesorów. Jestto niezawodnie ważny krok naprzód na drodze wskazywanej częstokroć w poprzednich latach przez komisyę gospodarstwa krajowego, domagającej się zaprowadzenia podręczników, jako środka ujednostajniającego treść wykładów. Jako znaczne ułatwienie w zdążaniu do tego celu uważac należy dobór i ustalenie posad nauczycieli, których częste zmiany w poprzednich latach mogły również ujemnie w tym względzie oddziaływać.

Gdy jednak praktyką wskazany a obecnie zastosowany plan naukowy, różniący się od dawniejszego, wymaga zatwierdzenia wyższych władz, aby był stanowczo obowiązującym, komisya gospodarstwa krajowego przeto nie wątpi, że Wydział krajowy o odnośne zatwierdzenie się postara i takowe uzyska.

A gdy mowa o ujednostajnieniu, mimowoli nasuwa się pod obserwacyą komisyi różnica, zachodząca między postanowieniami statutowemi, odnoszącemi się do atrybucyi kuratoryi szkoły Dublańskiej i Czernichowskiej, gdy inne mianowicie przy szkołach niższych przelały swe prawa na sekcyę rolniczą przy Wydziale krajowym. Gdy jednolitość w tym względzie nietylko znaczne ułatwienie w urzędowaniu dla Wydziału krajowego przedstawia, lecz nadto także dla szkoły Czernichowskiej za analogicznie korzystne uważanem być musi, przeto komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że Wydział krajowy stosunek wzajemny odpowiednio ułożyć potrafi, i nie wątpi, że kuratorya w dobrze zrozumianym iuteresie szkoly do korzystnego załatwienia tej sprawy życzliwą zechce przyłożyś rękę.

Bezwzględnie na stronę naukową podnieść należy znaczenie pracowni rolniczej i stacyi kontrolnej dla nawozów i pasz, oraz laboratoryum roślinno-fizyologiczne jako niepomierny pożytek dla publiczności rolniczej, która z analiz przeprowadzanych w Czernichowie, niezaprzeczone korzyści odnieść może.

Przychylając się w zupełnoćci tak co do motywów, jakoteż do samego projektu założenia parku na łączce, przylegającej do głównego gmachu szkolnego w Czernichowie, a to w celu urządzenia w tymże gier towarzyskich dla użytku młodzieży, komisya gospodarstwa krajowego w przypuszczeniu, że Wysoki Sejm nie odmówi przyzwolenia i użyczy funduszów na cel tak pożyteczny, zaleca Wydziałowi krajowemu, by rychło poczynił starania, celem uzyskania ze skarbu Państwa kwoty, zdolnej do pokrycia połowy kosztów takiego urządzenia.

Wydatki spowodowane nieprzewidzianą przeróbką w starych budynkach, a mianowicie na zbudowanie przejścia, łączącego stary gmach z nowym i na odrestaurowanie mieszkania dyrektora, niemniej też preliminowany wydatek na pokrycie dwóch domów mieszkalnych i na rekonstrukcyę miejsc ustępowych, uznaje komisya za usprawiedliwione i zaleca Wysokiemu Sejmowi przyznanie na ten cel częścią już wyłożonych w roku poprzednim (8.100 zł.), częścią zaś użyć się mających w ciągu b. r. (2.450 zł.) w odnośnym wniosku.

Folwark.

Gospodarstwo na niewielkim folwarku czernichowskim prowadzone jest stosownie do potrzeb szkoły, jako zakładu rolniczego. Jest ono zatem z natury rzeczy więcej demonstracyjnem, aniżeli na dochód obliczonem; niemożna też doń stawiać tych wymagań, jakieby się stawiać mogło, gdyby nie zachodziła właśnie ta łączność między szkołą a folwarkiem, będącym właściwie objektem demonstracyjnym dla szkoły.

Co do innych źródeł, z których folwark czernichowski czerpie właściwie swe dochody, to najwydatniejszem jest plantacya wikliny. Dotąd wydzierżawiał Wydział krajowy zbiór z tej plantacyi za ryczałtową kwotę; od bieżącego roku nastąpiła zmiana w tym kierunku, że zbiór wydzierżawiono na wagę od cetnara metrycznego. Komisya gospodarstwa uznaje ten sposób za zupełnie odpowiedni, bo nie wątpi, że przyniesie on znacznie większy dochód funduszowi krajowemu.

Drugie źródło dochodu stanowi piec wapienny, który również znajduje się w dzierżawie. Piec ten jednak jest już wewnątrz tak przepalony, że dalsze używanie go bez znaczniejszych nakładów jest niemożliwe. Komisya gospodarstwa krajowego podziela w zupełności zdanie Wydziału krajowego co do potrzeby tej rekonstrukcyi i zaleca Wysokiemu Sejmowi wstawiony na ten cel do budżetu wydatek za wskazany i zasługujący na przyjęcie.

W końcu oświadcza komisya, że zarządzenia dotyczące sprzedania karczmy w myśl przeszłorocznej uchwały sejmowej, niemniej też odstąpienia drugiej do bezpłatnego użytku i zniesienia walącej się kuźni, uznaje za usprawiedliwione i uzasadnione odnośnym ustępem sprawozdania Wydziału krajowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za r. 1896 o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 8.100 zł. na pokrycie wydatków, powstałych z budowy przejścia, łączącego stary gmach z nowym, z przebudowania „Leśniczówki" i z adaptacyi mieszkania dla dyrektora.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 2.450 zł. na pokrycie dachów w dwóch domach mieszkalnych i na rekonstrukcyę miejsc ustępowych w gmachu szkolnym.

Lwów dnia 30. stycznia 1897.

F. Vivien,
Sprawozdawca.

Zastępca przewodniczącego:
Gorayski.

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w przedmiocie krajowych zakładów naukowych rolniczych, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego, Komisya gospodarstwa krajowego zbadała cały zakład naukowy na miejscu i w następującem sprawozdaniu omawia każdy z tamtejszych zakładów z osobna, w tym samym porządku, w jakim je sprawozdanie Wydziału krajowego przedstawiło.

Szkoła wyższa.

Uzasadniona nadzieja, iż przez zaprowadzenie internatu w Dublanach, kraj zainteresuje się tym wyższym naukowym zakładem rolniczym, okazała się płonną, albowiem gdy w roku 1895|6 zgłaszającej się młodzieży było więcej niż miejsc w zakładzie, teraz frekwencya tak się zmniejszyła, że jest tylko 28. słuchaczy, a na pierwszy rok wszystkiego 6-ciu; skutek ten jest może tylko chwilowym wynikiem wypływającym z przeobrażenia zakładu i na razie nie pozostaje nic innego, jak czekać cierpliwie czas pewien, na dalsze następstwa zaprowadzonych zmian.

Rzeczowo, forma internatu ma za sobą wiele korzyści naukowych i moralnych.

Pod względem naukowym bowiem młodzież nie potrzebując się troszczyć o byt materyalny, na wsi zwykle wielkie przedstawiający trudności, może się wyłącznie pracy oddawać. Pod wzlędem zaś moralnym, to jakkolwiek, nowy regulamin pozwala uczniom wydalać się z zakładu w porach dnia, wolnych od wykładów i ćwiczeń, jednak nie na dłużej, jak do chwili zamknięcia gmachu, to z drugiej strony zaostrza stanowczo przepisy uczęszczania, normuje warunki przejścia z niższego roku na wyższy, postanawia, że egzamin główny ma się składać z pisemnego klauzurowego i ustnego, oddziela tenże egzamin główny, który każdy uczeń po ukończeniu szkoły ma` zdawać, od egzaminu dyplomowego, który skończony uczeń, dopiero po nabyciu dostatecznej praktyki zdawać może.

Komisya gospodarstwa krajowego zgadzając się zupełnie z regulaminem internatu, uznaje, iż przepisy co do frekwencyi, zaprowadzone na pierwszym i drugim roku przymusowego egzaminu, i zmiany co do głównego egzaminu, przyczynić się muszą do równomiernej systematycznej nauki; nie może jednak zamilczyć uwagi iż regulamin, co do osobistej wolności uczniów poza godzinami nauki jest bardzo łagodny, a wszelkie dalsze zwolnienia uważałaby Komisya gospodarstwa kraj. za szkodliwe. Pomimo że zaprowadzenie ścisłego internatu, z instrukcyą internatów francuskich jest może niemożliwem dla naszego społeczeństwa, z powodu wielkiej od najmłodszych lat wolności mło-

dzieży, to jednak komisya sądzi, iż Wydział krajowy powinien się głęboko zastanowić, czy nie należałoby raczej ścieśnić instrukcyę internatu, niżeli robić rozluźnienia obowiązujących przepisów.

Jakkolwiek, jak to już wyżej powiedziano, zmniejszenie się frekwencyi może być tylko chwilowym wynikiem niepewności co do zmian dzisiejszych, którą sam czas usunie, a zadaniem Dyrekcyi do tego dopomódz, to jednak Komisya gospodarstwa krajowego w obec wprowadzenia wydziału agronomicznego na wszechnicy Krakowskiej, wyraża znaczenie, aby Wydział krajowy utrzymał koniecznie Dublany na tej pośredniej drodze wyższej rolniczej szkoły, nie podnosząc jej do stopnia akademii, ani też obniżając dotychczasowego poziomu.

Komisya sądzi, iż młodzież przyjmowana na obecnych podstawach poprzedniego wykształcenia w szkołach gimnazyalnych lub realnych, powinna w Dublanach znaleźć całokształt nauk teoretycznych i praktycznych tej miary, aby one ją uzdolniły do zajęcia w kraju, stanowisk administratorów większych i średnich majątków — własnych czy obcych.

Trzeba mieć nadzieję, że społeczeństwo przyjdzie z czasem do przekonania, iż jednym z najlepszych środków walki z obecną kryzys rolniczą, jest fachowa znajomość gospodarstwa u tych, którzy niem kierują, i dlatego Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, iż młodzież wychodząca z Dublan, powinna nadziejom tym zadość odpowiedzieć.

Dążąc do tego celu, trzeba koniecznie plan wykładów tak zmienić, ażeby w tygodniu i to na wszystkich trzech latach znaleźć więcej godzin, w którychby młodzież z praktycznem wykonaniem robót gospodarskich zapoznać się mogła.

Co do uczęszczania na wykłady, to Komisya przekonała się na miejscu, że p. Dyrektor i pp. Profesorowie ściśle tegoż przestrzegają, najmniejsze uchybienia badają, a w razie braku poważnych, usprawiedliwiających powodów, należycie strofują.

Na pierwszy rok zapisało się uczniów 6, na drugi 14, na trzeci 9; z tych uczniό, 12 jest na pełnem utrzymaniu z funduszu krajowego.

Za koszta utrzymania każdego z płacących uczniów żądano dotąd rocznie 640 zł. Otóż widząc tak nieliczny zastęp młodzieży, Komisya wyraża życzenie, aby Wydział krajowy dokładnie zbadał i zastanowił się, czy nie należałoby powyższą cenę rocznego utrzymania o tyle zniżyć, by mniej zamożni rodzice i opiekunowie znaleźli umieszczenie młodzieńca w Dublanach materyalnie korzystniejszem, niżeli wysełanie go za granicę.

W tym celu wskazanem by może było, zmniejszyć ilość pełnych miejsc funduszowych, a za te uzyskane fundusze, obniżyć ogólny koszt utrzymania uczniów.

Komisya mniema dalej, że pełne utrzymanie ucznia z funduszów krajowych powinno być nagrodą za pilną naukę i wzorowe postępowanie, którą biedniejszy uczeń może utrzymać, jeżeli na nią zasługuje, ale nie wcześniej, jak na drugiem półroczu pierwszego roku.

Ponieważ tak jak w przeszłym roku tak i teraz czuć się daje brak odpowiedniego mieszkania dla profesorów, Wydział krajowy proponuje postawienie kosztem 9000 zł. jednego budynku mieszkalnego dla profesora Dra Wawnikiewicza, obecnie z konieczności mieszkającego we Lwowie.

Komisya gospodarstwa kraj. zbadawszy na miejscu brak pomieszkania, miejsce i plan proponowanego budynku, przyszła do przekonania, że dom ten jest koniecznie potrzebny, jednak Komisya zwraca uwagę, czyby nie było korzystniej budynek ten postawić we własnym zarządzie?

Prócz tej budowy proponuje Wydział krajowy postawienie magazynu na naftę, oliwę, żelazo i t. p. kosztem 700 zł. i lodownię kosztem 800 zł. Co do obydwóch tych budynków, Komisya zbadawszy rzecz na miejscu, przyszła do przekonania, że obydwa są koniecznie potrzebne: pierwszy dla zupełnego braku podręcznege magazynu, a drugi z powodu restauracyi w gmachu internatowym dla młodzieży.

Co do przedłożonego rachunku po kolaudacyi gmachu internatowego, Komisya gospodarstwa kraj. zbadawszy takowy, nic mu do zarzucenia nie ma.

Co do samego gmachu internatowego, to ten przeznaczeniu swemu zupełnie odpowiada i w wygody codziennego życia jest dostatecznie zaopatrzony.

Natomiast brak w nim przyrządów do gimnastyki i szermierki, co w dwóch kierunkach ujemnie na młodzież oddziaływa: po pierwsze: pozbawia ją wszelkich ćwiczeń fizycznych, a po drugie: zmusza do szukania rozrywek po za gmachem, który w tym kierunku — kierunku rozrywek — tylko czytelnię posiada.

W składzie grona profesorów nie zaszła w tym roku żadna zmiana, co zaś do personalu administracyjnego, to za uchwałą Wysokiego Sejmu, powierzył Wydział krajowy tymczasowo obowiązki kasyera i rachmistrza, swemu praktykantowi oddziału rachunkowego p. Józefowi Popowiczowi, zaś posadę sekretarza w biurze Dyrekcyi nadał prowizorycznie p. Bolesławowi Wilczyńskiemu; ponieważ jednak do spełnienia wszystkich czynności biurowych te siły nie wystarczały, zezwolił Wydział krajowy w ciągu roku, na przyjęcie jednego dyurnisty, którego koszt pokryty został z oszczędności, a na rok 1897 wstawiono odpowiednią kwotę w oddzielną pozycyę.

Z przeznaczonych przez Wysoki Sejm sum na wycieczki i podróże naukowe, przeznaczył Wydział krajowy p. asystentowi Karpińskiemu, 150 zł. na wyjazd do Eisenach, dla wzięcia udziału w kursie o sztucznych nawozach, a docentowi fizyki p. Kazimierzowi Szulcowi 500 zł. na podróż naukową do Niemiec, Belgii i Francyi.

Kończąc na tem sprawozdanie o szkole wyższej w Dublanach, przechodzimy do szkoły niższej.

Szkoła niższa.

W niższej szkole żadna zmiana nie zaszła i tak jak w roku przeszłym profesorowie szkoły wyższej udzielają w niej fachowych wiadomości, a nauka udzielaną i utrzymywaną jest na poziomie, dla niższych szkół właściwym.

Zainteresowanie się tą szkolą wzrasta z każdym rokiem, tak że z braku miejsca zaledwie jedna trzecia część zgłoszonej młodzieży przyjętą być mogła.

W ubiegłym roku znajdowało się tam uczniów 36, zachowanie się ich było wzorowe, a dowodem uznania przez publiczność użyteczności udzielanej nauki jest łatwe umieszczenie a nawet wzmagający się z każdym rokiem popyt za skończonymi uczniami tej niższej Dublańskiej szkoły — wiadomości zaś o uczniach, którzy jako oficyaliści w tym kraju służą, są zadowalniające.

W obec tego pomyślnego rozwoju niższej szkoły w Dublanach, Komisya gospodarstwa krajowego wyraża życzenie, aby i nadal ten zdrowy kierunek zachowanym został.

Komisya jednak musi zwrócić uwagę, że budynek mieszkalny nie jest odpowiednio urządzony do wymogów właściwego internatu, a że nadto już będzie wymagał w krótkim czasie pewnej restauracyi, wedle zdania Komisyi należy pomyśleć o jego przerobieniu.

Szkoła gorzelniana i gorzelnia.

Pomimo przychylnej odpowiedzi co do przyczynienia się ze Skarbu Państwa połową kosztów, do założenia doświadczalnej gorzelnianej stacyi, Wydział krajowy, ze względu na znaczne wydatki funduszu krajowego, preliminowane na nadchodzący rok na zakłady Dublańskie w ogóle, nie uznał za stosowne wystąpić w tym już roku z wnioskiem założenia tej stacyi.

Komisya gospodarstwa kraj. uznając za słuszne, czasowe te powody Wydziału krajowego, zamilczyć jednak niemoże, iż urządzenie doświadczalnej stacyi gorzelnianej mogłoby się w przyszłości przyczynić znakomicie do podniesienia tego ważnego w kraju przemysłu. Gorzelnie bowiem rolnicze, nie będąc w możności utrzymywać drogich gorzelników, powierzają najczęściej prowadzenie gorzeli ludziom z wykształceiem raczej empirycznem niż teoretycznem, a w razie popsucia się fermentacyi, czy to z powodu niedokładności zasiewu, czy złych produktów, prowadzący gorzelnię gubi się w poszukiwaniach, w których przypadek i rutyna, a nie jakiekolwiek naukowe dane, naprowadzają go po dłuższym lub krótszym przeciągu czasu do odkrycia i zaradzenia złemu. Gdyby nawet przedziębiorca gorzelni rolniczej, był w możności utrzymania fachowo wykształconego gorzelnika, któryby był w stanie przeprowadzić sam analizę produktów i zasiewów, to jeszcze brak czasu i urządzeń doświadczalnych nie pozwoliłby mu na dokładne przeprowadzenie badań. Stacya przeto doświadczalna przy gorzelni w Dublanach może każdemu zarządowi gorzelni w kraju oddać znakomite usługi.

Z powyżej drzytoczonych powodów Kamisya gospodarstwa kraj. mniema, że stacya doświadczalna gorzelniana w przyszłości założoną być powinna, — jednak korzystniej by było, aby objęła nie tylko przemysł gorzelniany, lecz zarazem inne, jak krochmałniany, piwowarniany i t. p. — i powstała przy politechnice we Lwowie; byłoby przeto wskazanem, aby Wydział krajowy poczynił w tym kierunku starania u c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Co się tyczy szkoły gorzelnianej, ta rozwija się normalnie i z każdym rokiem powiększa zastęp uczniów, który w r. 1896/7 dosięgnął liczbę 36.

Objaw ten jest tem pomyślniejszy, że prawie wszyscy uczniowie przystępują do egzaminu zawodowego. Na przyszły rok, dodaną będzie do zwykłogo planu uauk nauka o fabrykacyi drożdży prasowanych, przemyśle w kraju mało rozpowszechnionym, a mającym warunki szerokiego rozwoju, z którego też powodu, Komisya gospodarstwa kraj. zgadza się zupełnie na ten dodatek i polecenie Wydziału krajowego o wprowadzenie nauki powyższej do Dublan z wdzięcznością do wiadomości przyjmuje.

Udzielać jej będzie kwalifikowany do tego docent. a wydatek na wynagrodzenie wstawiono do I. rubryki preliminarza tej szkoły, który to preliminarz tylko w tym punkcie wydatków różni się od budżetu z roku 1896., — dochody natomiast preliminowano o 200 zł. wyżej, na podstawie spodziewanych liczniejszych opłat czesnego, z powodu wzrastającej liczby uczniów,

Bieżącego roku tak jak w latach poprzednich odbędzie się w gorzelni za zezwoleniem Wydziału krajowego, sześciodniowy kurs praktyczny dla straży i urzędników c. k. krajowej Dyrekcyi skarbowej.

Co do samej gorzelni, to ta jako objekt demonstracyjny, jest dobrze urządzoną, wydatki, jeżeli się nie robi prób dla uczniów, są bardzo dobre, a czystość i porządek wzorowe.

Rażącem jest tylko pompowanie i ciśnienie wody z oddalonego stawku. Miejscowi wprawdzie utrzymują, że innym sposobem dobrej wody osiągnąć nie mogą, zdawałoby się przecież, że wywiercenie studni za pomocą systemu kanadyjskiego zawieśćby nie powinno, a gdyby to było możliwem, to znacznie by się obniżył koszt opału i robocizny.

Opału mianowicie zużywa gorzelnia niesłychaną ilość z powodu bardzo wadliwego parowego kotła i gdyby go zastąpiono w przyszłości kotłem systemu Cornwallda, możnaby oszczędzić połowę opału, a tem samem przy wysokiej cenie drzewa, w dwóch latach wydatek ten zaamortyzować.

Stacye doświadczalne.

Wydział krajowy, na mocy uchwały Wys. Sejmu, założył w roku 1895 dwie stacye kontrolno-doświadczalne, a mianowicie: stacyę chemiczno rolniczą i stacyę botaniczno-rolniczą.

Że założenie stacyi tych było na czasie, dowodzi od pierwszego razaz roku niesłychanie szybki rozwój ich, tak że porównywując działalność naszych stacyi z wybitniejszemi stacyami tegoż rodzaju w Europie, widzimy że Wiedeńska naprzykład w siódmym dopiero roku od założenia przeszła naszą w pojedynczych analizach, a Kopenhagska w piątym zaledwo przekroczyła liczbę 400 analiz; widocznie przeto, że kraj odczuwa jej potrzebę, a nie małym tego dowodem jest, że nie tylko rolnicy korzystają z tych stacyi, lecz zgłosiło się do nich i siedmiu producentów nasion handlowych i niektóre handle nasion, a poddawszy się kontroli, podpisały odpowiednią umowę. Byłoby do życzenia, aby zagraniczny zwyczaj kontrolowania i plombowania worków z nasionami na stacyach doświadczalnych, stał się i u nas normą tych transakcyi, coby rolnikom zdrowe nasiona, a handlom bezpieczeństwo przed niesłusznemi pretensyami zapewnić mogło. Dotąd jednak brak odpowiednich fachowych sił utrudniało szybkie załatwianie spraw.

Celem poznania urządzeń zagranicznych stacyi doświadczalnych, kierownik stacyi Dublańskiej, p. Dr. Ignacy Szyszyłowicz, odbył z polecenia Wydziału krajowego podróż naukową po Danii, Szwecyi i Norwegii, a wynik podróży ogłoszonym będzie później w obszerniejszem sprawozdaniu.

Co się tyczy personalu, dotychczasowy asystent p. Józef Paczowski, został na własne żądanie z powodu za skromnego wynadgrodzenia przez Wydział z posady uwolniony i posada jego dotąd nie obsadzona, a rozmaite rozpoczęte i obecnie zawieszone prace, wskazują na konieczność stałego obsadzenia posady asystenta.

Kierownikiem stacyi chemiczno-rolniczej, otwartej oficyalnie 1. kwietnia 1895 ale działalnej dopiero 1. lipca 1895 został mianowany p. Józef Mikolowski-Pomorski, profesor chemii rolniczej w Dublanach, asystent stacyi p. Ignacy Kosiński, a laborantem p. Waleryan Wdowecki; — personal powyższy pozostaje bez zmiany.

Odnośnie do rozszerzenia chemiczno doświadczalnej stacyi, ogólnie przyjętą jest zasada, że takowa może wówczas tylko wpływać dodatnio na rozwój rolnictwa

krajowego, jeżeli nie ogranicza się do jednej miejscowości, lecz przeciwnie działalność swoją rozszerza o ile możebne na cały kraj. Za inicyatywą przeto c. k. Towarzystwa gospodarskiego, założono, w celu zbadania potrzeb nawozowych rozmaitych gleb, prócz doświadczeń wazonowych typowych gleb w Dublanach, także dziesięć podobnych stacyi w różnych innych miejscowościach, a nadto p. kierownik stacyi, profesor Pomorski, starał się o ile mu czas i środki pozwalały, wchodzić w bliższe stosunki z rolnikami, przez uczestnictwo na zebraniach oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego, na których po dziewięć kroć głos zabierał.

Wysoki Sejm, idąc dalej w tym kierunku, polecił Wydziałowi krajowemu uchwałą z dnia 9. lutego 1895, aby na następną sesyę sejmową przygotował projekt uzupełnienia stacyi doświadczalnej, w kierunku dokonywania w rozmaitych miejscowościach kraju lokalnych prób i doświadczeń z nawozami sztucznymi, oraz uprawę różnego rodzaju roślin.

Wobec jednak analogicznych prób, rozpoczętych przez c. k. Towarzystwo gospodarskie, ze współudziałem profesora Pomorskiego, postanowił Wydział krajowy, wstrzymać się tymczasowo z wykonaniem uchwały sejmowej, aż do poznania wyników owych doświadczeń.

Obecnie rezultat ich znany i nie tylko zainteresował ogół rolników, ale liczne próby w rozmaitych powiatach podjęte, przekonały interesowanych, iż mogą oddziałać dodatnio na rozwój agronomicznych stosunków.

Wydział krajowy przedstawia przeto Wys. Sejmowi wnioski do rozzzerzenia stacyi doćwiadczalnych, chociażby w najskromniejszych na razie rozmiarach, a mianowicie założenie jednego ogrodu w okolicach górskich i pięciu pol doświadczalnych w pięciu innych miejscowościach.

To tak skromne rozszerzenie zakresu działalności stacyi doświadczalnych pociągnie jednak za sobą znaczne koszta, a mianowicie: Co do personalu, zajętego w stacyach, okazuje się konieczna potrzeba przyjęcia dwóch stałych asystentów, jednego dla stacyi botanicznej, a drugiego dla chemicznej. Asystenci ci mogliby wedle wskazówek kierowników dozorować na miejscu pola doświadczalne, a w labolatoryach wykonywać analizy z własnych pól, lub nadsełanych próbek, których ilość ciągle się zwiększa, a nie ma komu się analizą ich zająć, bo sami kierownicy, jako zawodowi profesorowie, rzadko tylko ze szkoły Dublańskiej wydałać się mogą. Oprócz pomnożenia personalu, musi się naturalnie wraz ze stacyami powiększyć liczbę przyrządów, których koszt Wydział krajowy dla obydwóch stacyi na 1500 zł. obliczył.

Pomimo iż spodziewać się można, że tak plac na górski ogródek w Żabiu, jak też i pięć pól o typowych glebach bezpłatnie dostarczone będą, to jednak na założenie tychże Wydział krajowy rachował 1000 zł. a wszystkie wydatki na stacye razem wzięte obliczył na 5886 zł. i takąż sumę wstawił do preliminarza. Pomimo względnej wysokości tej sumy, Komisya gospodarstwa krajowego zważywszy doniosłość celu, wydatek ten popiera, a zarazem wyraża nadzieję, że c. k. Ministerstwo rolnictwa oceni należycie usiłowania kraju i zwiększy dotychczasową subwencyę dla stacyi w Dublanach.

Wszyscy pp. Profesorowie, którzy tylko z analizami do czynienia mają, czy to w stacyach doświadczalnych w szkole przy wykładach, lub w gorzelni, domagają się zaprowadzenia gazowni, dowodząc, że analiza bez gazu tylko z wielką trudnością przeprowadzoną być może. Komisya jednak, uznając wywody pp. Profesorów za zupełnie słuszne, zgadza się mimo to z Wydziałem krajowym, że w tym roku, w którym tak znaczne koszta kraj na stacye ponosić musi, z tym wnioskiem jeszcze nie występuje.

Folwark.

Ponieważ p. Dyrektor Frommel objął administracyę folwarku dopiero 1. kwietnia r. b. nie podobna, aby Komisya mogła z tak krótkiego czasu wyciągnąć wnioski o rezultacie jego zarządu — zaznaczyć jednak musi, że krowy zarodowej Oldenburskiej stajni, jak też i Augtery są wyśmienicie utrzymane. mleczność obydwóch stajen stosunkowo do żywej wagi zupełnie zadowolniającą, a wszędzie panuje wzorowy porządek.

Ten ogólnie pomyślny stan folwarku trzeba przypisać zasłudze nie tylko obecnej lecz i dawniejszej administracyi.

Żądane przez p. Dyrektora, przykupno siły pociągowej było koniecznie potrzebnem dla dokładnej polowej roboty.

Z uznaniem podnieść musi Komisya zzprowadzenie przez p. Dyrektora raportów dziennych, tygodniowych i miesięcznych, które z wielką łatwością prowadzić

będzie można, również zaprowadzić zamierza p. Dyrektor osobny rachunek folwarczny. Przyjmując to do wiadomości, Komisya oczekuje z wielką niecierpliwością tego oddzielnego folwarcznego rachunku, zapowiedzianego od dnia 1. lipca 1896. i sądzi, że powinien być prowadzonym tak, aby był wzorem rejestrów, jakie każdy właściciel folwarku prowadzić powinien.

Komisya wyraża także nadzieję, że pod ręką tak znanego a sprężystego agronoma, jakim jest p. Dyrektor Frommel, folwark w Dublanach nie tylko stanie się wzorowym pod względem porządku, robót i plonów, ale że wskutek racyonalnej administracyi ucząca się młodzież przekonać się będzie mogła, że i dochód czysty zapewnionym być może i że on jest celem całej gospodarczej nauki i że bez racyonalnych rejestrów nigdy nie możemy wiedzieć, która gałęź gospodarstwa jest powodem ogólnego niedoboru, a skąd płyną dochody.

O stanie łąk, które kiedyś nawadniane były, a teraz rowy ich i szluzy przez czas prawie zniszczone zostały, Komisya z powodu śniegu przekonać naocznie nie mogła.

Zbadawszy jednak plany i kosztorysy ich u inżyniera Wydziału krajowego p. Blautha, przyszła do przekonania, że inwestycya ta jest konieczną i zgadza się na wstawienie połowy kosztów, t. j. 1.500 zł. do pozycyi 12.

Na postawienie stajni opasowej, której potrzebę Wysoki Sejm jeszcze w roku 1894. uznał, Komisya w bieżącym roku wydatkowi preliminowanemu na 3.000 zł. się nie sprzeciwia, lecz wyraża także życzenie, aby budynek ten we własnym zarządzie był stawiany.

W przyszłych zaś latach, chcąc folwark do zupełnie pożądanego doprowadzić stanu, następujące jeszcze wydatki byłyby uzasadnione:

Dom czeladni, którego brak odczuwać się daje, albowiem fornale mieszczą się z rodzicami w najętych chatach okolicznych, a czynsze te wynoszą około 400 zł. rocznie.

Waga mostowa, której nie tylko w gpspodarstwie potrzeba, lecz także jako objektu demonstracyjnego dla uczniów.

Oparkanienie budynków folwarcznych, które dzisiaj są tylko niskiemi sztachetami ogrodzone.

Na podstawie powyższego sprawozdania, Komisya gospodarstwa kraj. wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z. r. 1896. o krajowych zakładach rolniczych w Dublanach, tudzież o gorzelni, stacyach kontrolnych i doswiadczalnycb, i folwarku Dublańskim.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy domu dla pomieszczenia jednego profesora, kosztem 9000 zł.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wybudowania na folwarku Dublańskim stajni opasowej kosztem 3.000 zł.

IV. Sejm upoważnia Wydział kraj. do rozszerzenia czynności stacyi doświadczalnych w kierunku robienia doświadczeń na polach, założonych w tym celu w typowych miejscowościach kraju, tudzież w ogrodzie w okolicy górskiej i zwiększa skutkiem tego etat osób w stacyach zatrudnionych, o dwóch asystentów.

V. Nadto proponuje Komisya gospodarstwa krajowego następującą rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, aby poczynił starania u c. k. Rządu o założenie stacyi doświadczalnych dla przemysłu gorzelnianego, krochmalnianego, piwowarnianego itp. przy politechnice we Lwowie.

Zastępca przewodniczącego: *Gorayski m. p.*

Sprawozdawca: *Franciszek Jędrzejowicz m. p.*

Z drukarni i litografii Pillera i Spł.

Ls. 1.401/1896.

Alleg. 91.

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy dla gminy miasta Białej, w przedmiocie obowiązku właścicieli domów wybudowania kanałów domowych i uiszczenia taksy za połączenie z kanałami miejskimi.

Wysoki Sejmie!

Miasto Biała położone na samej zachodnio-południowej granicy kraju ma stosunki dość odrębne wielce różne w każdym razie od innych miast naszych. Złączenie Białej niemal w jedną całość z bogatym Bielskiem powoduje konieczność, by zarząd miasta starał się zaprowadzić u siebie wszystkie postępowe urządzenia, które w sąsiedniej istnieją miejscowości.

W Bielsku zaprowadzono wodociągi i doskonałą kanalizacyę, Biała leżąca na równinie bez łatwego odpływu wód musi w najkrótszym czasie przeprowadzić prawidłową kanalizacyę a następnie urządzić wodociągi, inaczej równowaga zwichniętą by została w zupełności a przemysłowcy, jak tego już były przykłady, opuszczaliby miasto mające już i tak niestety niektóre mniej korzystne warunki rozwoju.

Rada gminna w Białej ułożyła cały plan kanalizacyi a wykonanie powierzyła firmie Pittel i Brausewetter znanej zaszczytnie z przeprowadzenia podobnych robót w Moguncyi, w Wiedniu, Czerniowcach i innych znaczniejszych miastach. Kanały tak będą urządzone, że po zaprowadzeniu wodociągów i nieczystości kloaczne możnaby nimi odprowadzać; dla połączenia z kanałami domowymi zakładają rury cementowe o średnicy 20 do 60 ctm. kosztem około 65.000 złr. a. w. wybudowano już kanały przy czterech główniejszych ulicach: Komorowickiej, Rudolfa, Cyniarskiej i Fryderyka; na przeprowadzenie jednak całej sieci niema funduszów, a o znaczniejszem podwyższeniu dodatków do podatków dziś już w tej gminie 80% wynoszących mowy być nie może.

Za wzorem przeto Berna, Pragi, Wiednia, Lincu i Bielska pragnie Rada gminna Białej uzyskać od Wysokiego Sejmu uchwalenie ustawy nakładającej obowiązek na właścicieli budynków w Białej wybudowania kanałów domowych idących aż do 10 metrów po za ściany domów, połączenia takowych z kanałami miejskimi oraz opłacenia za to połączenie dość znacznej jednorazowej taksy. Z kwot w ten sposób zebranych pragnie Rada miejska pokryć połowę ogólnego wydatku, druga połowa tylko zaciężyłaby przeto na funduszu gminnym.

Wydział powiatowy prośbę gminy jednogłośnie poparł a Wydział krajowy odnośny wniosek już roku zeszłego Wysokiemu Sejmowi przedłożył. Gdy jednak sejmowa komisya prawnicza nie zdała wówczas sprawozdania, Wydział krajowy tego roku przedkłada po raz drugi pierwotny referat. Ustawy podobnej nie ma w całym kraju naszym, mamy tu zatem do czynienia z rzeczą w ustawodawstwie krajowem zupełnie nową. Wydział krajowy w sprawozdaniu swem powtarza słuszne motywa podane przez Radę gminną, nie objaśnia jednak jak według zwyczaju w kraju ułożyły się stosunki co do pokrywania kosztów budowy kanałów.

Niegdyś w miastach naszych za czasów Rzeczypospolitej był podatek „exatio canalium alias rurnae“, „grosz od funta mięsa“ lecz z tych funduszów budowano przedewszystkiem tam kanały gdzie właściciele domów do kosztów się przyczyniali. Ta praktyka dotrwała do naszych czasów. W Krakowie do niedawna istniał osobny fundusz kanałowy; obecnie jest zwyczaj, że przy budowie kanału właściciele realności płacą po 2 złr. 50 ct. od metra frontu; w Przemyślu jeśli kto chce korzystać z połączenia z kanałami miejskimi składa taksę dochodzącą w niektórych wypadkach do 5 złr. od metra frontu. We Lwowie magistrat pobiera wyższe jeszcze opłaty wymierzane jednak według nader racyonalnej stopy poboru a mianowicie od metra kwadratowego zabudowanej przestrzeni, liczy się zaś osobno każdą kondygnacyę budowli; przy starych kanałach we Lwowie opłata wynosi po 15 centów, przy nowych po 25 centów od metra kwadratowego.

Wszystkie opłaty te są to właściwie ofiary dobrowolne uiszczane w dobrze zrozumianym własnym interesie.

Daty powyższe zawdzięcza komisya uprzejmej życzliwości kierowników departamentów budowniczych miejskich; są to wyjaśnienia wymownie przekonywujące, że istnieje u nas zwyczaj pociągania właścicieli domów do udziału w kosztach budowy kanałów miejskich a zatem i z tego punktu widzenia żądania Rady miejskiej w Białej przedstawiają się jako słuszne.

Komisya administracyjna uwzględniając powyżej przytoczone motywa, jak najchętniej pragnie zadość uczynić dążeniom dbałej o dobro miasta Radzie gminnej, ale w nakładaniu ciężarów na właścicieli domów nie należy pójść za daleko, a to tem bardziej, że nie tak dawno jak w każdym domu w Białej musiano wymurować po myśli §. 50. ustawy budowniczej z roku 1882 kosztowny dół kloaczny cementowy z dnem nieprzepuszczalnem, za pneumatyczne zaś czyszczenie płacić się będzie i dalej po 60 centów od wywiezienia fury, gdyż projektowane kanały na razie lub może i stale nie będą służyć do odprowadzania nieczystości kloacznych; kanałami tymi wolno będzie odprowadzać tylko płynne opady atmosferyczne i odpływy z fabryk, kuchni i t. p.

Pragnąc praktycznie uwidocznić wysokość proponowanej taksy i przeprowadzić porównanie, komisya przedkłada próbny obrachunek.

Za przykład posłuży dom o średnich rozmiarach — zatem mający 20 metrów frontu a 14 głębokości zabudowania — czyli 280 metrów kwadratowych zabudowanej przestrzeni; gdybyśmy przyjęli proponowaną taksę 12 centów od metra kwadratowego w każdej połaci należałoby uiścić:

za dom parterowy . . .	33 zł.	60 ct.
„ „ I-piętrowy . . .	67 „	20 „
„ „ II-piętrowy . . .	100 „	50 „
„ „ III-piętrowy . .	134 „	40 „

W Krakowie za dom tych rozmiarów bez różnicy wysokości zapłaconoby od 20 metrów frontu po 2 zł. 50 ct. czyli tylko 50 zł. W Przemyślu do 100 zł. w. a. We Lwowie więcej, ale tu niema obowiązku stawiania kanału domowego i to 10 metrów po za ścianę domu ani łączenia z kanałem miejskim, a takie ciężary prócz taksy nakłada §. 1. i 2. projektu ustawy, komisya przeto mniema, że proponowana taksa jest za wysoką i w §. 5. projektu przy budynkach mieszkalnych wstawia od metra kwadratowego nie 12 centów lecz tylko 10 centów, a od zabudowań gospodarskich nie 8 centów tylko 6 centów.

Nieznaczne to obniżenie taksy jest tem właściwsze, że nie było zamierzonem ściągać więcej od właścicieli domów jak połowę kosztów budowy kanałów miejskich, a tę połowę pokryje i obniżona taksa. Metr kanału w normalnych warunkach kosztuje 10 zł., gdy z obydwu stron kanału stoją domy, od metra frontu domu, wypadłoby uiścić 2 zł. 50 ct., dom przeto średni o rozmiarach w przykładzie przytoczonych zapłaciłby powinien tylko 50 zł.

Gdyby zatem nie było wolnych placów, droższych części kanałów, gdzie koszt metra i do 25 zł. dochodzi, komisya byłaby dalsze zaproponowała obniżenie taksy. — Według projektu komisyi tylko domek średni parterowy nie pokrywa należytości, ale domy dwupiętrowe i gmachy większe płacąc odpowiednio wyższą taksę, dostarczą resztę funduszów nieodzownie potrzebnych.

We wszystkich zmianach projektu Rady gminnej uwzględniono w pierwszym rzędzie interes ogółu, ale tam, gdzie to było możebnem, komisya oszczędzała tak bardzo wysoko opodatkowanych właścicieli domów a przedewszystkiem starano się

ich ochraniać od wszystkich niewiadomych, nie dających się obliczyć ciężarów; ztąd postanowienie, że jeżeli expropryacyi dla kanału domowego zażąda Magistrat, koszta wywłaszczenia i odszkodowanie poniesie gmina.

W ustawie uwzględniono całą treść żądań Rady miejskiej w Białej zgodnie ze słusznością i potrzebą, przeto komisya mniema, że zaleca rzecz dla gminy dodatnią stawiając wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

We Lwowie dnia 1. lutego 1897.

Przewodniczący: *S. Koziebrodzki.*

Sprawozdawca: *Jan Trzecieski.*

USTAWA

z dnia .... o obowiązku właścicieli domów w mieście Białej wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi publicznymi i prawach gminy miasta Biała pobierania taksy za połączenie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Białej obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków i opadów atmosferycznych ze swej realności — połączyć za pomocą kanału domowego z istniejącym kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

Magistrat może również wydać takie wezwanie wówczas, jeśli kanały publiczne mają być dopiero wybudowane, a to w tym celu, aby kanał domowy mógł być zbudowany równocześnie z kanałem publicznym.

Odprowadzanie ścieków z wychodków, dołów kloacznych, gnojowisk itd. do kanałów publicznych jest zabronione.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względu na stosunki miejscowe okazało się korzystniejszem, aby budowę kanału domowego poprowadzić przez obce grunta lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązanym jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanału domowego na swoim gruncie.

Przy oznaczeniu odszkodowania zastosowane być mają przepisy ustawy z 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kraj.

Odszkodowanie i koszta wywłaszczenia na rzecz budowy kanału domowego (alinea 1) ponosi właściciel domu obowiązany do budowy kanału. Jeżeli jednak budowa kanału przez cudzy grunt nastąpiła na żądanie Magistratu, ponosi koszta i odszkodowanie gmina.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowego kanału ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeśli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. i 3. wezwania, wówczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u kr.

§. 4.

Gmina miasta Białej uprawnioną jest za bezpośrednie lub pośrednie połączenie kanałów (rur) domowych z kanałami publicznymi pobierać taksę na cele gminne.

§. 5.

Wysokość taksy ustanawia się na 10 ct. w. a. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni domów mieszkalnych, na 8 ct. w. a. za każdy metr kwadratowy zabudowanej przestrzeni budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na warstaty albo fabryki, zaś na 6 ct. w. a. za każdy metr kwadratowy budynków, przeznaczonych w całości lub w znaczniejszej części na cele gospodarskie i na stajnie.

Jeśli dom o kilku frontach połączony ma być kilkoma kanałami, wówczas za każde połączenie płaci się tylko odpowiednią część taksy przypadającej od całego domu.

Zabudowaną przestrzeń oblicza się w ten sposób, że ilość metrów kwadratowych zabudowanej płaszczyzny mnoży się liczbą połaci poziemnej (parteru) i połaci piątrowych odnośnej budowli.

§. 6.

Piwnice i strychy należy liczyć przy wymiarze taksy tylko wówczas, jeśli przeznaczone są albo służą na mieszkania, warstaty albo do celów fabrycznych.

§. 7.

Do opłaty taksy obowiązany jest właściciel domu, względnie budujący dom, którego kanał (rura) bezpośrednio lub pośrednio ma być lub jest połączony z kanałem publicznym.

§. 8.

Obowiązkowi uiszczenia taksy w myśl §. 5. i 6. podlegają zaraz po wejściu w życie niniejszej ustawy budynki już istniejące, nowowybudowane, dobudowane lub przebudowane, jeżeli są już z kanałem publicznym połączone, budynki zaś z kanałem publicznym niepołączone dopiero z chwilą gdy to połączenie nastąpi.

Jeżeli przy budynkach podlegających już taksie, nastąpią przez przebudowanie, dobudowanie lub nową budowę zmiany, pociągające za sobą wyższy wymiar taksy, potrącić należy przy wymiarze taksę poprzednio uiszczoną.

§. 9.

Od nowozbudowanych, dobudowanych lub przebudowanych budynków oblicza się taksę przy komisyi odbyć się mającej w myśl §. 66. ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr. a to na podstawie planów i znalezionego na miejscu stanu rzeczy, co uwidocznionem zostanie w odnośnym protokole.

Od istniejących zaś budowli oblicza taksę Magistrat na podstawie komisyjnego zbadania stanu rzeczy.

§. 10.

Termin płatności taksy zapada w 30 dni po doręczeniu prawomocnego wymiaru.

§. 11.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 12.

W razie nieuiszczenia taksy w terminie, ściągnięcie jej nastąpi w drodze politycznej egzekucyi podług każdocześnie obowiązujących postanowień o ściąganiu należytości pieniężnych na cele gminne.

§. 13.

Przeciwko wydanym na podstawie niniejszej ustawy zarządzeniom i orzeczeniom karnym Magistratu przysługują środki prawne z ustawy z 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1403/1897.

Aleg. 92

WNIOSEK.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przystąpił do założenia seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Kołomyi i seminaryum nauczycielskiego męskiego w Horodence.

Lwów dnia 1. Lutego 1897.

Wnioskodawca:

Okuniewski w. r.

Kulczycki, Soleski, Hamorak, Niebyłowiec, Data, Nowakowski, Ostapczuk, G. Milan, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Winniczuk, Kramarczyk, Styła, F. Krempa.

L s. 1774/1897.

Aleg. 93

Wniosek.

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd. aby kosztem Państwa zbudował stosowny budynek na umieszczenie Studyum rolniczego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na razie zaś nabył od Gminy miasta Krakowa ofiarowaną pod ten budynek parcelę gruntu, położoną w bliskości Uniwersytetu.

Wnioskodawca:

Mycielski *w. r.*

J. Puzyna, Zd. Skrzyński, J. Korytowski, Piniński, Skrzyński, Wodzicki, Zoll, A. Jędrzejowicz, Madeyski, Zamoyski, Polanowski, Gorayski, Czartoryski, Vivien, Fr. Jędrzejowicz, Dunajewski, Czecz, Gnoiński, Koziebrodzki, St. Tarnowski, Jaworski, Jan Trzecieski, Górski, Jordan, Andrzej Potocki, Cielecki, Borkowski, Scipio, Pilat Schnell, Paszkowski.

Ł. s. 1.770 97.

Aleg. 94

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o przedłożeniu Wydziału krajowego, dotyczącem kształcenia kandydatów na nauczycieli religii izraelickiej przy szkołach ludowych.

Wysoki Sejmie!

Wydział stanisławowskiej rady powiatowej był pierwszy, który w początkach konstytucyjnej i autonomicznej daty, bo w roku 1868 poruszył sprawę kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej i wydawnictwa podręczników treści religijnej dla młodzieży izraelickiej. Odtąd już sprawa ta ważna i doniosła, bo dotycząca ludności, liczącej prawie 800.000 głów nie schodzi z porządku dziennego. Przypomniało ją dziennikarstwo krajowe, a od czasu do czasu odzywają się poważne głosy bądź ze strony rządu, bądź z Wydziału i Sejmu, bądź z pośród ludności chrześciańskiej, bądź wreszcie z pomiędzy najbardziej tą sprawą interesowanych izraelitów. Głosy te domagają się uregulowania nauki religii mojżeszowej w szkołach publicznych, spodziewając się tym sposobem osiągnąć wielce dodatni wpływ na umoralnienie dorastającej młodzieży żydowskiej.

W roku 1877 zapytuje c. k. Namiestnictwo z polecenia Ministerstwa, czy Wydział krajowy rozporządza jakiemi funduszami, które mogły by być użyte na utworzenie szkoły rabinackiej w kraju.

W roku 1880 przy rozprawie nad preliminarzem rady szkolnej krajowej uchwalił Sejm rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu zbadanie, jak się udziela nauka religii mojżeszowej w szkołach ludowych, czy są potrzebne do tej nauki podręczniki i czyby nie było potrzeby ogłosić konkursu na opracowanie takich podręczników.

W roku następnym udaje się przełożeństwo zboru izraelickiego we Lwowie z prośbą do Wydziału krajowego, by wyznaczył roczną stałą subwencyę na utworzenie kursu dla kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej. W tym samym roku nauczyciel szkoły lwowskiej imienia Czaczkiego, Nechemiarz Landes, wnosi do Wydziału petycyę o pomoc pieniężną na wydawnictwo podręczników religii mojżeszowej dla młodzieży żydowskiej, a Wydział przychyla się do tej prośby.

W roku 1883 Rada szkolna krajowa wzywa okólnikami Rady okręgowe, by dbały o systematyczną naukę religii dla uczni żydowskich i starały się o pozyskanie dla szkół nauczycieli tej religii.

Wreszcie w roku 1884 z powodu petycyi Towarzystwa pedagogicznego i Przełożeństwa zboru izraelickiego we Lwowie, o utworzenie kursów dla kształcenia nauczycieli

religii mojżeszowej, zajmuje się tą sprawą sejmowa komisya szkolna i po przeprowadzeniu dyskusyi, uchwala przedłożyć Sejmowi następujące wnioski.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznając potrzebę założenia we Lwowie specyalnego kursu dla nauczycieli religii mojżeszowej i języka hebrajskiego, oświadcza gotowość przyczynienia się w razie potrzeby pewnym stałym datkiem do założenia i utrzymania tego kursu, jeżeli:

a) Zbór izraelicki we Lwowie, czy to sam czy też łącznie z innemi zborami w kraju, większą część tych kosztów pokryje,

b) jeżeli zapewnionym będzie język polski jako wykładowy na tym kursie, a Reprezentacyi kraju przyznanym będzie odpowiedni wpływ i nadzór,

c) poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową rokowania ze zborem izraelickim we Lwowie i z innemi znaczniejszemi zborami w kraju przeprowadził, statut organizacyjny i plan lekcyjny przyszłego kursu zbadał, a po uzyskaniu należytych rękojmi co do warunków, powyżej pod *a)* i *b)* wyrażonych, wnioski swe co do stałego na ten cel datku z funduszu krajowego na następnej sesyi Sejmowi przedłożył.

Przytoczone tu wnioski świadczą że ówczesna komisya szkolna oświadczała się za utworzeniem osobnego zakładu. Wnioski komisyi dla krótkości sesyi nie przyszły jednak na porządek dzienny Sejmu i sprawa odwlokła się na długi czas.

Dopiero w roku 1890 przypomniał tę sprawę Sejmowi wniosek posłów Goldmanna i Fruchtmanna. Wniosek ten żądał utworzenia przy seminaryach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie kursów dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej. Uchwałą z dnia 28. listopada 1890, polecił Sejm Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z c. k. Radą szkolną wniosek ten zbadać i na następnej sesyi zdać Sejmowi sprawę. Widocznie jednak szef departamentu i referent, któremu tę sprawę w Wydziale przydzielono, nie uważali jej za potrzebną i nagłą, gdyż badanie skończyło się na zasięgnięciu opinii Rady szkolnej krajowej i krótkiej wzmianki w dorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego — a sprawa poszła do aktów.

Po czteroletniem wyczekiwaniu na rezultat poleconych badań, ponowił w roku 1894 poseł Goldmann dawny swój wniosek w formie rezolucyi przy rozprawach sejmowych nad sprawozdaniem Rady szkolnej krajowej o szkołach ludowych.

Rezolucya wówczas uchwalona opiewa:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumienia z Radą szkolną krajową, wziął pod rozwagę sprawę powołania do życia zakładu dla kształcenia kandydatów nauczycieli religii mojżeszowej przy szkołach ludowych.

W tym celu przeprowadzi rokowania ze zborami znaczniejszych gmin wyznaniowych w kraju co do ich udziału w kosztach takiego zakładu.

Wnioski odnośne przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi sejmowej.

Uchwałą tą z d. 6 lutego 1894 objawił sejm stanowczą wolę swą załatwienia sprawy, wlokącej się od szeregu lat. Wydział krajowy otrzymał wyraźne polecenie, do tego polecenia się też zastosował. Dochodzenia i badania zarządzono w dwóch kierunkach; po pierwsze co do sposobu urządzenia takiego zakładu; po drugie co do dostarczenia na ten cel potrzebnych funduszów, przy możliwie najmniejszem obciążaniu budżetu krajowego. Rada szkolna krajowa zapytana o zdanie pismem swem z dnia 24 października 1894 L. 18.016 oświadczyła, że dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej należy otworzyć osobny zakład z dwu najwięcej trzechletnim okresem nauki, że zakład taki powinien być we Lwowie jako centralnej siedzibie władz państwowych i autonomicznych, że warunkiem przyjęcia ma być świadectwo dojrzałości, uzyskane w seminaryum nauczycielskiem,

że wreszcie w zakładzie oprócz nauki fachowej należałoby uczyć także języka, historyi i literatury polskiej.

Koszta utrzymania oblicza Rada szkolna krajowa na 10.000 zł. rocznie. Oświadcza też, że należałoby jeszcze zasięgnąć w tej sprawie opinii osób fachowo wykształconych, tj. mających egzamin rabinacki i obu krajowych uniwersytetów.

Idąc za daną wskazówką odniósł się Wydział krajowy do rabina lwowskiego, Dra Jecheskiela Caro i do senatów akademickich we Lwowie i Krakowie.

Dr. Caro oświadcza się za utworzeniem oddzielnego zakładu, wyraża przytem jednak obawę, że gdyby jako warunek przyjęcia do tego zakładu żądano świadectwa dojrzałości ze seminaryum nauczycielskiego, prawdopodobnie zabrakłoby uczni. Chcąc tego uniknąć proponuje, by Zakład, o którym mowa, pozostawał ze Seminaryum nauczycielskiem w organicznym związku tak, by uczniowie żydowscy, mający zamiar wykształcenia się fachowo na nauczycieli religii mojżeszowej, uczęszczali podczas ostatnich dwu lat studyum seminarzyckiego do seminaryum religijnego, a następnie po złożeniu egzaminu dojrzałości, poświęcili się jeszcze wyłącznie przez jeden rok studyom religijnym.

Senat akademicki uniwersytetu lwowskiego oświadcza się za utworzeniem osobnego zakładu i zgadza się prawie w zupełności z zapatrywaniami Rady szkolnej krajowej.

Odrębne natomiast jest zapatrywanie uniwersytetu jagiellońskiego, a właściwie jego fakultetu filozoficznego. Fakultet filozoficzny pisze:

Jeżeli się przyjmie jako zasadę, że kandydaci na nauczycieli religii izraelickiej nie powinni się w toku wykształcenia odosobniać od całej masy kandydatów na nauczycieli ludowych, to zdaje się, że najlepsze przygotowanie mogłoby im dać seminaryum nauczycielskie w dzisiejszem swojem urządzeniu z pewnemi naturalnie modyfikacyami. Wyobrażamy sobie to w ten sposób, że kandydaci izraelici uczęszczaliby na studya seminaryjne razem ze wszystkimi seminarzystami chrześcianami, niektórych przedmiotów uczyliby się wspólnie, w innych mieliby osobne dla siebie lekcye.

Rozpatrując się mianowicie w planie nauk seminaryum, widzimy, że pewne przedmioty, jak religia katolicka (po 2 godziny na wszystkich kursach) nauka gry na organach (po 2 godziny na 3 i 4 roku) i nauka gry na fortepianie (po 2 godziny na 1 i 2 roku jako przygotowanie do gry na organach) odpadają dla kandydatów izraelickich same przez się, inne jak nauka gospodarstwa (po 6 godzin na 3 i 4 roku) dla przyszłych nauczycieli religii nie wydają się konieczne. Czas przez odliczenie tych godzin uzyskany, wynosiłby przez przeciąg pięciu lat, licząc z kursem przygotowawczym, 30 godzin, które możnaby wyłącznie na naukę religii izraelickiej poświęcić. Szczegółowo wypadłoby wyłącznie na naukę religii izraelickiej na kurs przygowawczy 2 godziny, na 1 i 2 po 4 godziny, na 3 i 4 po 10 godzin.

Tak się przedstawia rzecz w przypuszczeniu, że zostałaby na każdym roku taka sama ilość godzin, jak jest obecnie, tj. na kursie przygotowawczym 30, na I. 32, na II. 34, na III. 30, na IV. 36. W razie niezbędnej potrzeby nie jest atoli wykluczoną możność małego pomnożenia godzin n. p. na kursie przygotowawczym o 3 godziny, na I. o jedną godzinę tak, żeby ilość tych godzin na obydwu tych kursach wynosiła 33 godzin w tygodniu. Natenczas doszłaby ilość godzin dla nauki religii izraelickiej w całości do 34 godzin, to jest o 3 godziny więcej niżeli się domaga Dr. Caro.

Fakultet filozoficzny nie przeczy, że przy ułożeniu rozkładu godzin będzie trzeba pokonywać różne trudności i kończy w ten sposób:

Mimo tych niedogodności zdaje się jednak, że dla uniknienia innych niebezpieczeństw i trudności plan, któryśmy przedstawili, bodaj czy nie jest jedynem wyjściem i rozwiązaniem kwestyi, zwłaszcza, że także najmniejsze koszta za sobą pociąga. Wymaga on tylko najwyżej dwóch nowych nauczycieli, z których każdy po 16 do 17 godzin w tygodniu objąć byłby w stanie.

Pismo fakultetu filozoficznego Uniwersytetu jagiellońskiego przyczyniło się nie mało do rozstrzygnienia zasadniczego sporu, czy osobny zakład, czy też kształcenie uczni izraelickich w religii mojżeszowej w nauczycielskiem seminaryum i podczas pięcioletniego okresu studyów seminarzyckich i przechyliło zwycięstwo na stronę przeciwników osobnego zakładu. Równocześnie z rozpatrywaniem opinii w sprawie projektowanego zakladu starał się także Wydział krajowy o zebranie i zapewnienie funduszów na jego utrzymanie. W tym celu rozesłał zapytania do wszystkich znaczniejszych Zborów izraelickich w kraju, czy zechcą się przyczynić bądź jednorazowemi, bądź rocznemi datkami na utrzymanie tego do życia powołać się mającego zakładu.

Wynik tej czynności nie przedstawia się korzystnie. Dwa zbory mimo kilkakrotnych przypomnień nie odpowiedziały wcale, siedm odpowiedziało odmownie, ośm obiecało jednorazowo łączną sumę 800 zł., zaś rocznie 1.010 zł. Ta oszczędna ofiarność nasuwa mimowolnie pytanie, czy też ludność żydowska potrzebuje i życzy sobie osobnego zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej.

Przyczyny rzeczowe i finansowe skłoniły Wydział krajowy do oświadczenia się przeciw utworzeniu osobnego zakładu, a za myślą wniosku Pp. Goldmanna i Fruchtmanna z roku 1890 zastąpioną także w piśmie Uniwersytetu jagiellońskiego t. j. za utworzeniem kursu dla nauki religii mojżeszowej przy Seminaryum nauczycielskim we Lwowie.

W sprawozdaniu dot. 55574/96, które Wydział krajowy w powyższej sprawie Wysokiemu Sejmowi obecnie przedłożył, umotywowane jest to postanowienie następującemi powodami:

1) Według §. 24 ustawy z dnia 21. marca 1890 Nr. 57 Dz. u. p. „O urządzeniu stosunków prawnych zewnętrznych społeczności religijnej izraelickiej". — Zakłady przeznaczone na cele wyznaniowe izraelickie (a takim byłby niewątpliwie projektowany zakład) nie przez samą wyznaniową gminę utrzymywane... zostają pod nadzorem gminy wyznaniowej, Reprezentacya kraju przeto, powołując do życia zakład tego rodzaju, poddać by się musiała nadzorowi gminy wyznaniowej izraelickiej, co byłoby wprost niedorzecznem.

2) Osobny zakład tego rodzaju jako specyalny, byłby de facto wyjęty z pod kontroli nietylko Wydziału krajowego, ale nawet c. k. Rady szkolnej krajowej, która nie mogłaby wykonywać przysługującego jej nadzoru, nie posiadając dotychczas w swem gronie reprezentanta wyznania izraelickiego, który sam tylko mógłby mieć kwalifikacye potrzebne do wykonywania kontroli nieformalnej tylko — ale rzeczywistej.

3) Tworząc osobny zakład naukowy wyłącznie dla uczniów izraelickich i kierowany przez żydowskiego dyrektora i nauczycieli, trudno byłoby zapobiedz pewnej wyznaniowej i narodowej wyłączności, zwłaszcza wobec rozbudzonego już w znacznym stopniu poczucia narodowej odrębności żydów.

4) Zakład osobny wymagałby osobnego dyrektora, służby i całego aparatu, bez którego najmniejszy nawet zakład naukowy obyć się nie może, jakoto: lokalu, biblioteki, sprzętów i t. p., co pociągnęłoby za sobą zbyt wielkie koszta.

5) Wreszcie zo podnoszą w swych opiniach Dr. Caro i Uniwersytet krakowski, nie łatwo byłoby znaleść kandydatów, którzyby mieli ochotę po ukończeniu z dobrym skutkiem Seminaryum nauczycielskiego wstąpić na 2—3 letni kurs fachowy, aby następnie jako nauczyciele religii żydowskiej pobierać ostatecznie w najlepszym razie te same płace co ich koledzy ze Seminaryum, którzy żadnego specyalnego kursu dodatkowego nie odbywali.

Powody tu przytoczone są tak ważne i doniosłe, że komisya nie widzi przyczyny omawiać ich jeszcze bliżej.

Zwrócić jednak należy uwagę na ustęp 4. W razie utworzenia osobnego zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej koszta utrzymania tego zakładu wynosiłyby rocznie 10.000, złr. ponieważ zbory izraelickie obowiązały się dawać na ten cel 1000 zł., resztę

ponosić by musiał fundusz krajowy, gdyż jest rzeczą bardzo niepewną czy Rząd zechciał by się przyczyniać do utrzymania zakładu mającego wybitną cechę wyznaniową! Byłoby to nowym stosunkowo dość znacznem podwyższeniem wydatków na szkoły, które i tak w normalnym swym rozwoju rok rocznie ogromnie się wzmagają i są nieustającą groźbą dla przyszłej równowagi budżetowej.

Najważniejszym jest powód, przytoczony w ustępie 5 i ten powod zapewne skłonił Wydział krajowy do zaniechania myśli utworzenia osobnego zakładu dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej. Jestto obawa, którą wypowiedział najpierw Dr. Caro, a którą podziela także fakultet filozoficzny Uniwersytetu jagiellońskiego, że zaklad ten niemiałby wcale — a przynajmniej nie miałby dostatecznej liczby uczni.

Istotnie trudno przypuszczać, żeby seminarzysta zwykle biedny, często o głodzie i chłodzie przebijający się przez pięcioletni czas nauki, w chwili kiedy zda egzamin i otrzyma świadectwo dojrzałości, które mu daje możnosć dostania zaraz posady i skromnego utrzymania, nie brał posady; ale zapisywał się na nowy dwuletni kurs, dalszą walkę z biedą i ponowny egzamin, na to tylko, aby po dwóch łatach pracy nie otrzymać ani wyższej płacy, ani lepszego w społeczeństwie stanowiska, ani nawet nadziei na szybszy awans. Jedyną nagrodą za tą dwuletną naukę byłby skromny tytuł „ukwalifikowany nauczyciel religii mojżeszowej“. Do takiej nagrody będzie bardzo mało ochotników. — Nowo otworzony zakład stałby najprawdopodobniej pustką i byłby nieudałym a kosztownym eksperymentem.

Podczas obrad komisyjnych nad niniejszem przedłożeniem Wydziału krajowego, oświadczył obecny na posiedzeniu p. Wice-Prezydent krajowej Rady szkolnej, „że c. k. Rząd wielki interes przywiązuje do pomyślnego rozwiązania tej sprawy. Inicyatywę w tej sprawie wziąć jednak powinny gminy wyznaniowe izraelickie, którym nstawy obowiązujące pozostawiły staranie o należyte udzielanie nauki religii, c. k. Rządowi przypada zaś zadanie, ażeby instytucyę naukową, utworzyć się mającą przez gminy wyznaniowe, popierać i nadzorować. Stworzenie zakładu państwowego, mającego kształcić nauczycieli religii mojżeszowej, utrudnione jest zresztą i kwestyą znacznych kosztów i różnicą zapatrywań, które na polu religii objawiają się pomiędzy ludnością izraelicką. Różnica ta przeszkadzałaby w ustanowieniu planu naukowego dla państwowego zakładu. Wobec tego zdaniem c. k. Rządu zaleca się, aby zakład ten powstał jako zakład naukowy prywatny, założony bądź przez gminy wyznaniowe bądź przez osobne stowarzyszenia, któreby się w tym celu zawiązały ewentualnie z pewną pomocą materyalną normalnego funduszu szkolnego izraelickiego, a pod nadzorem państwa!“

Reprezentant W. Rządu zwrócił przy tem oświadczeniu uwagę komisyi na podobny istniejący zakład na Morawii. Zakład ten utworzyło osobne bardzo bogate stowarzyszenie, posiadające około 100,000 zł. własnych funduszów, a zarządza nim krajowy rabin morawski, delegat wspomnianego stowarzyszenia i delegat gminy izraelickiej berneńskiej. Ten zarząd mianuje profesorów, opłaca lokal i przybory naukowe, prowadzi i utrzymuje zakład. C. k. Rząd radby mieć podobny instytut w kraju naszym. Stosunki jednak na Morawii a w Galicyi są tak odmienne, że o utworzeniu takiego zakładu prywatnymi siłami myśleć nie można. Galicya nie ma rabina krajowego, któryby sprawą tą mógł pokierować i miał u współwyznawców taką uznaną urzędową powagę, jakiej używa krajowy rabin morawski—a dalej nie ma stowarzyszenia, którego celem byłoby założenie i utrzymanie takiego instytutu. Na pomoc ze strony Zborów izraelickich także wiele liczyć nie można. Po długich rokowaniach udało się Wydziałowi krajowemu skłonić wszystkie Zbory razem do ofiarowania na utrzymanie zakładu podobnego sumy 1000 zł. rocznie, a 800 zł. jednorazowo. Kwota ta jest bezwarunkowo za szczupłą do utworzenia zakładu bodaj w przybliżeniu podobnego morawskiemu.

Wreszcie nadmienić należy, że wszystkie już powyżej podane powody, które skłoniły Wydział krajowy i Komisyę szkolną do oświadczenia się przeciw utworzeniu osobnego zakładu do kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej bądź to krajowego, bądź też państwowego w wyższym jeszcze stopniu przemawiają przeciw tworzeniu zakładu prywatnego. Nadzór i kontrola nad tem, czego w takim prywatnym zakładzie uczą i jak uczą, byłyby bowiem dla krajowych władz szkolnych jeszcze trudniejsze i prawie niewykonalne. To też pomimo oświadczenia rządowego, komisya przychyliła się do zapatrywań Wydziału krajowego i oświadcza się przeciw utworzeniu osobnego zakładu a za połączeniem kursu nauki religii mojżeszowej z nauką w seminaryum nauczycielskiem lwowskiem.

Komisya czuje się jednak obowiązaną zwrócić uwagę Wys. Sejmu na tę okoliczność, że nawet w razie zaprowadzenia nauki religii mojżeszowej przy seminaryum lwowskiem, nie ma zdaniem komisyi, dostatecznej pewności, czy kurs ten będzie miał odpowiednią stosowną do kosztów utrzymania frekwencyę i daty statystyczne stwierdzą podniesioną tu wątpliwość.

Uczni Izraelitów w seminaryach nauczycielskich było:

	1893/4	1894/5	1895/6.
w Krakowie	14	15	9
w Tarnowie	7	2	1
w Rzeszowie	15	12	10
we Lwowie	16	18	18
w Stanisławowie	14	24	18
w Tarnopolu	29	35	32
w Samborze	15	10	8
w Krośnie	—	—	1
w Sokalu	—	—	4
razem	110	116	102

Najwięcej Izraelitów było w tarnopolskiem seminaryum, potem w stanisławowskiem, Lwów jest dopiero na trzeciem miejscu. Liczba uczni Izraelitów w lwowskiem seminaryum wynosi przeciętnie 17, rozliczając je na 5 lat nauki, wypada na każdy rok po trzech. Przypuściwszy, że z początkiem roku szkolnego 1897/98 zaprowadzonym zostanie kurs religii mojżoszowej stopniowo; to jest, poczynając od roku przygotowawczego, więc dopiero po pięciu latach t. j. w roku 1902 opuści lwowskie seminaryum 3 ukwalifikowanych nauczycieli religii mojżeszowej, w roku 1903 znów trzech i t. d., a że roczne wydatki na utrzymanie kursu wynosić mają 3000 zł., a zatem wyuczenie jednego nauczyciela religii mojżeszowej kosztować będzie państwo względnie kraj 1000 zł, Wynik pod względem finansowym bardzo kosztowny, pod względem wytworzonych sił nauczycielskich całkiem nie dostateczny. Roczny przyrost trzech a choćby czterech nauczycieli religii żydowskiej nie zaspokoi nigdy potrzeb stu kilkudziesięciu szkół 5-cio i 6-cio klasowych.

Możnaby wprawdzie twierdzić, że nauka religii mojżeszowej będzie rodzajem przynęty dla młodzieży izraelickiej, że będzie ją ściągał do seminaryum lwowskiego. Twierdzenie takie przy bliższem rozpatrzeniu nie wytrzyma jednak krytyki. Bądź co bądź seminaryum nauczycielskie lwowskie po zaprowadzeniu kursu religii mojżeszowej będzie od swych uczni żydowskich wymagać pewnej zwyżki pracy i wysiłku umysłowego. Dla młodzieży pilnej, pracowitej, chciwej wiedzy, nie będzie to okolicznością odstraszającą — przeciwnie młodzież leniwsza starannie unikać będzie Lwowa, a mieścić się w seminaryach prowincyonalnych. A że ogółem biorąc daleko więcej jest ludzi pracujących tylko dlatego, że muszą, niźli takich, którzy tej pracy szukają, nieznagleni potrzebą — to też raczej na ubytek uczni izraelickich w seminaryum lwowskiem liczyć można, niźli na przyrost. Zwłaszcza, że za tę zwyżkę pracy nie otrzymają oni ani wyż-

szej płacy, ani lepszego stanowiska w społeczeństwie, ani zgoła żadnego innego wynadgrodzenia.

Komisya szkolna czuła się obowiązaną na ten prawdopodobny wynik zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, a zarazem podać środki, jakby temu ostatecznie zapobiedz można.

Najskuteczniejszym a wypróbowanym środkiem ściągnięcia młodzieży do zakładu naukowego jest utworzenie przy tymże znacznej ilości stypendyów. Do takiego zakładu młodzież będzie się cisnąć, rodzice i opiekunowie będą się starać umieszczać tam swe dzieci i swych pupilów. Taki zakład może stawiać trudniejsze warunki przyjęcia, więcej wymagać, ostrzej klasyfikować, a mimo to zawsze będzie miał zapewnioną liczną frekwencyę. Należałoby zatem przy lwowskiem seminaryum nauczycielskiem utworzyć kilkadziesiąt stypendyów, wyłącznie dla młodzieży żydowskiej przeznaczonych i tym sposobem zapewnić sobie dostateczny materyał w uczniach.

Fundusz krajowy nie może jednak do tego nowego wydatku być pociąganym — zwłaszcza, że i tak już rocznie na stypendya dla uczni seminaryów wydaje sumę powyżej 90.000 zł. Komisya sądzi, że jest to obowiązkiem społeczności izraelickiej, a w pierwszej linii wyznaniowych Zborów izraelickich. Nie powinno to być dla Zborów obecnie tak trudne i uciążliwe. Z chwilą kiedy upada myśl utworzenia dla kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej osobnego kosztownego zakładu, odpadają także zobowiązania poczynione przez niektóre Zbory do rocznych na potrzeby tego zakładu opłat.

Jak powyżej wykonano zobowiązania te wynoszą jednorazowo 800 zł., zaś rocznie 1000 zł. a mogą i powinny być użyte na cele stypendyjne. — Byłaby to jednak za mała kwota do zapewnienia sobie dostatecznej ilości uczni. — To też powinienby Wydział krajowy przeprowadzić w tej sprawie nowe ze zborami rokowania, zawezwać wszystkie zamożniejsze i znaczniejsze zbory do tworzenia takich stypendyów, zachęcać i wytłumaczyć całą ważność i doniosłość akcyi, podjętej dla wychowania przyszłych pokoleń żydowskich. — Należałoby zebrać przeszło dwadzieścia takich stypendyów mniej więcej w tej wysokości, w jakiej rozdaje je Rada szkolna z funduszów krajowych. — Dodawszy do powyższej liczby obecną przeciętną uczni żydowskich w seminaryum lwowskiem możnaby ogółem liczyć na 40 uczni.

Wtedy roczny przyrost kwalifikowanych nauczycieli religii mojżeszowej wynosiłby cyfrę ośmiu. Nie jest to wiele. Po kilkunastu latach mogłaby przecież pewna ilość szkół po miastach mieć dobrych nauczycieli.

Zborem izraelicki, tworzącym stypendya, należał oby nadać prawo rozdawnictwa. Zostawiając im możność zobowiązania pobierającego stypendyum, aby po ukończeniu nauki spełniał obowiązki nauczyciela w mieście, które mu do wykształcenia pomogło.

Rozumie się, że to rozdawnictwo wykonywać by się mogło tylko w porozumieniu z Radą szkolną krajową i pod pewnemi ogólnemi warunkami, które Rada szkolna uzna za potrzebne i konieczne.

Powołując się na powyższe wywody, komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, względnie Radę szkolną krajową, aby przy seminaryum nauczycielskiem we Lwowie udzielanie nauki religii mojżeszowej urządziła w ten sposób, iżby kandydaci na nauczycieli religii mojżeszowej, bez uszczerbku ogólnego wykształcenia, w obranym przez siebie specyalnym zawodzie należycie wykształcić się mogli.

2) Sejm wyraża życzenie, ażeby w razie, gdyby fundusz krajowy miał się przyczyniać do kosztów zaprowadzenia i utrzymania nauki religii mojżeszowej, zastrzeżonym został należyty wpływ dla Reprezentacyi krajowej na mianowanie profesorów i sposób nauki.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby przeprowadził rokowania ze wszystkiemi znaczniejszemi Zborami izraelickich gmin wyznaniowych w kraju i starał się je nakłonić do utworzenia pewnej liczby stypendyów, przeznaczonych wyłącznie dla uczni izraelitów, zapisanych do lwowskiego seminaryum nauczycielskiego, względnie na mającą się rozpocząć naukę religii mojżeszowej.

Przewodniczący:
Czartoryski

Sprawozdawca:
Albin Rayski

L. s. 1.769/1897.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Jak w latach poprzednich, tak w roku bieżącym złożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wyczerpujące sprawozdanie z czynności swoich na polu budowli wodnych. Sprawozdanie to mieści w sobie kilka odrębnych działów, jako to:

I Właściwe roboty i budowle wodne;
II. Sprawy rybactwa krajowego;
III. Sprawy stacyi doświadczalnych dla kultury torfowisk;
IV. Organizacya i czynności Biura melioracyjnego;
V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza budżetu krajowego na rok 1897.

Ad I. W dziale pierwszym przedstawia sprawozdanie Wydziału krajowego w różnych swoich częściach dokładny i szeroki obraz działalności na polu właściwych budowli i melioracyi wodnych. — Podjęte przez kraj w tym kierunku czynności rozwijały się początkowo bardzo powoli, gdyż brakowało sił zawodowych, wyćwiczonych nie tylko teoretycznie, lecz także praktycznie, przy nadzwyczaj trudnych zadaniach budowli wodnych i pomimo, że Biuro melioracyjne już w roku 1879 ustanowione zostało, składające się z 3-ech tymczasowo przyjętych inżynierów. Skutków doraźnych oczekiwać było trudno, zwłaszcza przy tak słabej i prowizorycznej jego organizacyi. Siły techniczne z biegiem czasu wyrobić się musiały, to też dopiero od lat około 10-ciu przybierają usiłowania te większe znaczenie, a w ostatnich latach wzrosły do wielkich rozmiarów, które chociaż pociągają za sobą coraz cięższe ofiary materyalne i obciążają budżet poważnemi sumami, dają jednak rękojmię dobrych skutków ekonomicznych i wzbogacenia kraju, zabezpieczając rolnictwo od klęsk powodziowych, powtarzających się co kilka lat, a przemieniając role zabagnione w żyzne i do uprawy przydatne.

Całe Powiśle od Krakowa aż po San przedstawia bardzo szeroką dolinę u stóp gór Karpackich położoną, z których woda raptownie na nią spływając opiera się o wielkie wody na Wiśle, bądź to skutkiem zatorów, bądź słoty letniej powstałe i przemienia ją w jedno wielkie jezioro. -- Przy jednorazowej takiej powodzi wyrządza ona krajowi większe szkody niż wszystkie sumy, które dotąd z funduszu krajowego regulacye pochłonęły, o czem świadczy wymownie i przerażająco powódź z r. 1894, której szkody na samem Powiślu na 5,800.000 zł., a w całym kraju na około 14,000.000 zł. zostały obliczone.

Celem ochrony przed temi klęskami i dania możności uprawy podmokłych nizin podjętą została systematyczna praca. Po wykonaniu regulacyi Łęgu, Krzemienicy, Nowego Brnia, Białej, Kisieliny i Uszwicy, obok ukończonych już regulacyi Trześniówki, Starego Brnia, kanałów Chorzelowskich i kanału Zyblikiewicza, a po

uzupełnieniu obwałowania dopływów Wisły i Wisły samej w powiatach tarnobrzeskim, mieleckim, dąbrowskim, brzeskim, bocheńskim, wielickim i krakowskim, co według preliminarza robót do lat 10 nastąpi, cała ta nizina, obejmująca przeszło 1.700 klm. □, będzie stanowczo ochroniona od peryodycznych zalewów i chyba tylko nadzwyczajne, raz w wieku może zdarzające się powodzie, mogłyby zagrażać ludności rolniczej.

Inne, przeważnie pagórkowate jest położenie Galicyi wschodniej. Tu, z wyjątkiem szerokiej doliny górnego Dniestru i zabagnionych równin w stronie północnej, w powiatach brodzkim, kamioneckim, a po części żółkiewskim, rawskim, sokalskim i złoczowskim, porzecza są o wiele węższe i chociaż wymagają niezbędnie bądź regulacyi, bądź ubezpieczenia brzegów, noszą przecież na sobie więcej charakter właściwych robót melioracyjnych, podnoszących produktywność ziemi, a natomiast skutkiem właśnie wąskości dolin przedstawiają mniejszy okręg konkurencyjny i obciążają większymi datkami interesowanych.

Mimo to, uznając potrzebę dopomożenia zagrożonej ludności, Wysoki Sejm uchwalił ustawy dotyczące regulacyi Gniłej Lipy, Złotej Lipy, Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, Bugu, Potoku Dumnego i Przegnojówki i roboty na tych rzekach są w pełnym toku, a największa z nich, regulacya górnego Dniestru, po wielu latach oczekiwania, przychodzi w obecnej sesyi na porządek dzienny.

Regulacye lokalne, wraz z temi, które do kategoryi mniejszych robót melioracyjnych należą, wyczerpują znaczne kwoty w budżecie krajowym, bo około 150.000 zł. rocznie; wszelako usunąć je w zupełności byłoby trudno. Jeżeli bowiem na systematyczne regulacye wydaje się wielkie sumy i świadczy tem prawdziwe dobrodziejstwo miejscowej ludności, niepodobna odmówić go w innych okolicach tym, którzy zarówno podatki opłacając, są wyjątkowo zagrożeni i resztki mienia w corocznych klęskach utracają, a którym korzyści ze systematycznej regulacyi przypadłyby może za lat 20 lub później. Te więc drobne regulacye wyjątkowo tylko podejmowane być winny i nie nadwerężać środków budżetu krajowego, ale w tych zakreślonych granicach uważa je Komisya gospodarstwa krajowego za potrzebne i wskazane, byle dwa warunki były wypełnione t. j., żeby regulacya taka odbywała się pod nadzorem na podstawie umiejętnie wypracowanych planów i mogła być po latach wielu w system ogólny regulacyi dotyczącej rzeki wciągniętą; powtóre, żeby konserwacya dokonanych robót była z góry przez strony interesowane zabezpieczoną.

Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że przestrzeganie tych dwóch warunków przy udzielaniu krajowej pomocy dla lokalnych regulacyi jest wskazane.

Bagna w okolicy Niska, Rudnika i Oleska zostały już osuszone. Roboty około odwodnienia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim, tudzież pod Stojanowem są na ukończeniu, a projekt kolmatacyi największych w kraju bagien naddniestrzańskich na najbliższej sesyi przedłożonym będzie Wysokiemu Sejmowi.

Drenowanie i nawodnienie, wchodzące w zakres czysto prywatnych przedsiębiorstw, ale przynoszące rolnikom najwyższe korzyści, przedewszystkiem drenowanie w kraju, gdzie przeważna część gruntów jest mokra i nieprzepuszczalna, niedostatecznie do niedawna się rozwijało. Dopiero w ostatnich paru latach żądania pomocy technicznej ze strony Biura melioracyjnego znacznie się powiększyły, a nawet kilku włościan prawidłowe drenowanie swoich gruntów przeprowadziło. Wydział krajowy popiera te usiłowania przez udzielanie pomocy technicznej, zakładanie fabryk rurek drenarskich, a nawet subwencyonowanie włościan, lecz żądania planów i dozoru robót wzmagają się coraz liczniej, a po wejściu w życie ustawy o kredycie melioracyjnym pomnożą się niewątpliwie do tego stopnia, że Biuro melioracyjne przy wytężonej nawet pracy nie będzie w stanie wymaganiom podołać, pomimo wzrostu personalu swego do liczby 38 inżynierów i wraz z uczniami przeszło 50 dozorców.

Po tym ogólnym poglądzie na obecny stan budowli wodnych i melioracyi gruntowych, przechodzi Komisya gospodarstwa krajowego do poszczególnych przedłożeń i wniosków Wydziału krajowego.

Prowadząc akcyę około regulacyi wód w kraju w duchu programowych uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 przedkłada Wydział krajowy wnioski na podjęcie w drodze osobnych ustaw krajowych systematycznej regulacyi

2 rzek karpackich Soły i Łomnicy, obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim, uzupełnienia regulacyi Nowego Brnia (nizinnego dopływu Wisły) i zabudowania potoku Bystry (Białego Dunajca) w Zakopanem. Projekty regulacyi Soły i Łomnicy opracował ministeryalny departament techniczny (c. k. nadinżyniej Artur Herbst), obwałowania Wisły i regulacyi Nowego Brnia kraj. Biuro melioracyjne, zabudowania zaś Bystry sekcya Przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

a) Systematyczna regulacya Soły i Łomnicy.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego zaproponowała Komisya gospodarstwa krajowego już w swem zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem przeprowadzenie regulacyi Soły i Łomnicy w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 40% zasiłkach kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, a 20% zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego, cofnęła jednak odnośne projekty ustaw w czasie obrad Wysokiego Sejmu nad tym przedmiotem, gdyż komisarz rządowy zakomunikował jej reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, który odmiennie od propozycyi Wydziału krajowego przyznawał tylko 20% zasiłku z państwowej dotacyi budowli wodnych, obciążając 40 procentami państwowy fundusz melioracyjny, przeznaczony na popieranie właściwych robót melioracyjnych.

Obecnie konstatuje komisya z zadowoleniem, że wedle nadeszłej d. 29. stycznia r. b. odezwy c. k. Namiestnictwa J. E. p. Prezydent Ministrów reskryptem z dnia 15. stycznia r b. l. 948 wydanym w porozumieniu z Ministerstwami skarbu i rolnictwa przychylił się do życzenia Wydziału krajowego w sprawie subwencyonowania regulacyi Soły i Łomnicy 40% datkami z państwowej dotacyi wodnej, tak, iż na państwowy fundusz melioracyjny przypadnie do pokrycia 20%, a na fundusz krajowy 40%, a zarazem polecił c. k. Namiestnictwu wstawiać te datki do budżetów państwowych, począwszy od r. 1898, jako nadzwyczajne kredyta dla Soły w 18, a dla Łomnicy w 24 równych ratach rocznych.

Koszta regulacyi Soły, którą przedłuża obecnie projekt ministeryalny od Milówki do Rajczy w górę, na długości 72,66 kilometrów, wraz z uregulowaniem dolnych biegów dopływów: Rokitnika, Żabnicy, Juszczyny, Koszarawy, Łękawki i Wielkiej puszczy po stronie prawej, a potoków Leśny, Żylcy i Kamesznicy po stronie lewej, przedstawiają się następnie:

1. Dostawa kamienia: dla Soły . . .	737.535 złr.	06	ct.
dla dopływów . .	43.370 „	80	„
2. Koszta robót budowlanych: na Sole . .	354.747 „	38	„
na dopływach	28.154 „	20	„
3. Koszta czyszczenia łożyska Soły . .	97.629 „	—	„
4. Wykupno gruntów dla Soły . . .	12.400 „	—	„
5. Wydatki nieprzewidziane	108.163 „	56	„
	1,382.000 złr.	—	ct.
6. Koszta zarządu (10% powyższej sumy) .	140.000 „	—	„
7. Roboty dodatkowe i koszta konserwacyi w czasie budowy (około 20%) . . .	268.000 „	—	„
Razem .	1,790.000 złr.	—	ct.

Koszta regulacyi Łomnicy od Osmołody do Dniestru na długości 90,8 *km*, Czeczwy od Spasa do projektowanego ujścia do Łomnicy w Tużyłowie na długości 20,6 *km* i Duby od Rożniatowa do ujścia do Czeczwy w Swaryczowie na długości 6 *km* wynoszą:

1. Dostawa kamienia	1,127.386 złr.	53	ct.
2. Koszta robót budowlanych . .	548.883 „	82	„
3. Koszta czyszszenia łożysk . . .	142.608 „	—	„
4. Wykupno gruntów	39.325 „	—	„
5. Wydatki nieprzewidziane . . .	142.296 „	65	„
6. Koszta zarządu (9% powyższej sumy)	180.000 „	—	„
7. Roboty dodatkowe i utrzymanie w czasie budowy (około 10% powyższej sumy)	208.000 „	—	„
Razem .	2,388.500 złr.	—	ct.

Wedle wniosku Wydziału krajowego przyjętego przez c. k. Rząd trwać ma budowa przy regulacyi Soły lat 18, a przy regulacyi Łomnicy lat 24; roczna zatem rata 40% zasiłku krajowego na regulacyę Soły w kwocie 716.000 złr. wynosić będzie od r. 1898 począwszy 39.778 złr. w. a., takaż zaś rata 40% zasiłku krajowego na regulacyę Łomnicy w kwocie 955.400 złr. w. a. wyniesie 39.808 złr. w. a.

Gdy kodyfikacya przedłożonych przez Wydział krajowy projektów ustaw odpowiada życzeniu c. k. Rządu, Komisya zaleca je Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia, wprowadzając jedynie zmianę w §. 1. projektu ustawy o regulacyi Soły przez zastąpienie miejscowości Milówka miejscowością Rajcza, dokąd wedle projektu ministeryalnego sięgać będzie regulacya.

b) Przedsiębiorstwa melioracyjne.

Wniosek Wydziału krajowego w sprawie obwałowania lewego brzegu Wisły od Krakowa do granicy państwa odpowiada uchwale Wysokiego Sejmu z d. 30. stycznia 1896, a przeprowadzenie tej roboty staje się sprawą naglącą w miarę postępu robót na brzegu prawym między Podgórzem a Niepołomicami. Sporządzony przez krakowską ekspozyturą biura melioracyjnego projekt, który ma na celu ochronę od zalewu 5.978 morgów urodzajnej ziemi nadwiślańskiej, wysokiej wartości ze względu na sąsiedztwo Krakowa, oblicza koszta budowy na 435.480 zł. w. a., z czego fundusz krajowy pokryć ma 40% czyli 174.192 zł. w. a., państwowy zaś fundusz melioracyjny i konkurencya po 30% czyli po 130.644 zł. w. a. — Przy. ośmioletnim okresie budowy wyniesie roczna rata zasiłku krajowego 21.774 zł. w. a. tkaż zaś rata datków państwa i konkurencyi po 16.330 zł. 50 ct. w. a.

Ponieważ spółka wodna dla tego przedsiębiorstwa musi być dopiero zawiązana co ze względu na praktykowane w ostatnich latach liczbach formalności i trudności ze strony władz politycznych wymagać będzie dłuższego przeciągu czasu, zatem przyjmując projekt ustawy w brzmieniu przedłożenia Wydziału krajowego, nie proponuje Komisya Wysokiemu Sejmowi uchwalenia dotacyi na te roboty w budżecie na r. 1897.

Drugi projekt melioracyjny Wydziału krajowego ma na celu uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami, która rozpoczęta w r. 1885 przez przymusową spółkę wodną, a prowadzona dalej od r. 1890 przez Wydział krajowy nie została dotychczas ukończoną z powodu wyczerpania funduszu regulacyjnego.

Uzupełnienie tej regulacyi obejmuje dwie części:

wykończenie robót w ramach pierwotnego projektu rządowego z r. 1875 kosztem 224.803 zł. 9 ct. w. a.;

tudzież niezbędne dla osiągnięcia celu regulacyi roboty dodatkowe, mianowicie; uregulowanie kilku dopływów i wykonanie rowów osuszających kosztem 94.696 zł. 91 ct. w. a.

Z ogólnych kosztów 319.500 zł. pokryć ma fundusz krajowy 40% czyli 127.800 zł., państwowy zaś fundusz melioracyjny i spółka wodna po 30% czyli po 95.850 zł.

Przy ośmioletnim okresie budowy wynosić będzie coroczny datek kraju począwszy od r. 1897 po 15.975 zł.

Wedle informacyi otrzymanej w Departamencie III. Wydziału krajowego oświadczył się Wydział spółki wodnej zarówno jak Wydział Rady powiatowej Dąbrowskiej przeciw wykonaniu zaprojektowanych robót dodatkowych, których koszta obliczono na 94.696 zł. 91 ct., a to ze względu na znaczne obciążenie członków spółki 30% dodatkiem na te roboty w kwocie 28.409 zł. 07 ct. — Gdy jednak technicniczny departament wodny c. k. Namiestnictwa, który w jesieni r. 1896 przeprowadził reambulacyę projektu, uznaje nieodzowną potrzebę wykonania tych robót dodatkowych, a nadto w razie zaniechania tych robót znaczna część członków spółki, którym korzystanie z regulacyi umożliwiają dopiero zaprojektowane kanały odwodniające, mogłaby zażądać wyłączenia ze związku spółki i zwrotu datków, a tem samem obciążyć pozostałych członków spółki kwotą dorównującą powyższemu 30% datkowi na roboty dodatkowe, Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi przyjęcie projektu ustawy w osnowie proponowanej przez Wydział krajowy i uchwalenia na r. 1897 I. raty 40% zasiłku krajowego w kwocie 15.975 zł.

Trzeci projekt melioracyjny Wydziału krajowego zmierza do zapewnienia zabudowania źródłowisk potoku Bystry i regulacyi jej dolnego biegu w gminach Murzasichle i Zakopane. — Zabudowanie to mające na celu ochronę wil nad-

brzeżnych, tudzież mostow krajowego i gminnych, ma być wykonane w ciągu lat sześciu począwszy od r. 1897 kosztem 120.000 zł. w. a., który ponosić będą fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny po połowie. — Ze względu na doniosłość tych robót dla stacyi klimatycznej Zakopane, proponuje komisya uchwalenie bez zmiany wniosków Wydziału krajowego, t. j. projekta ustawy ogłaszającej to zabudowanie za przedsiębiorstwo krajowe i wstawienie do budżetu na r. 1897 pierwszej raty 50% zasiłku krajowego w kwocie 10.000 zł. w. a.

Przyjmując powyższe wnioski w sprawie podjęcia nowych publicznych robót melioracyjnych, Komisya zwraca uwagę Wydziału krajowego na potrzebę rychłego przeprowadzenia osuszenia rozległych bagien w dorzeczu Bugu przez uregulowanie jego dopływów, a w pierwszym rzędzie Katy i Sołokii, które to roboty obok ochrony Powiśla od powodzi i osuszenia bagien naddniestrzańskich Wysoki Sejm w programie regulacyi wód z r. 1894 na pierwszem miejscu postawił.

Powołując się co do rezultatów budowy przy publicznych robotach melioracyjnych tudzież co do wykonania uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienia petycyj na sprawozdanie Wydziału krajowego, Komisya zwraca na tem miejscu uwagę Wysokiego Sejmu na zbyt powolny postęp w zawiązywaniu spółek wodnych przez c. k. Starostwa, oraz trudności stawiane przy podjęciu publicznych robót melioracyjnych przez c. k. Ministertwo rolnictwa, które opierając się na postanowieniu kraj. ustawy wodnej, żąda od Wydziału krajowego przed rozpoczęciem budowy uzyskania konsensu władzy politycznej, jakkolwiek roboty te w myśl obowiązujących specyalnych ustaw winny być w drodze przymusowej wykonane, a w podobnych wypadkach w innych częściach państwa władze polityczne konsensów wcale nie wydawały. Z tych powodów formalnej natury nie mogła być np. dotychczas podjętą regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy przez Wysoki Sejm przed dwoma laty uchwalona.

Rzeczą tedy będzie Wydziału krajowego przeprowadzić z c. k. Rządem rokowania o zmianę wydanego reskryptu ministeryalnego, a ewentualnie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt zmiany postanowienia §. 41. krajowej ustawy wodnej.

ad II.

JE. Marszałek krajowy przydzielił w r. 1896 sprawy rybactwa kraj. Biuru melioracyjnemu.

Zakres działania Wydziału krajowego przy wykonywaniu ustawy z d. 31. października 1887 Dz. u. kr. Nr. 37. z r. 1890 o rybołostwie jest wcale skromny, gdyż ogranicza się tylko do udzielania c. k. Namiestnictwu opinii przy rozgraniczaniu wód krajowych na rewiry rybackie. — Wyjątkowo w naszym kraju rozszerzyły się agendy Wydziału krajowego w tej gałęzi gospodarstwa, gdyż ze względu na niski stopień inteligencyi i niezamożność dzierżawców rewirów rybackich, c. k. Ministerstwo rolnictwa, zastosowując postanowienie §. 30. ustawy rybackiej, poruczyło funkcye wydziałów rewirowych Wydziałowi krajowemu.

Sprawowanie tych agend, wyszczególnionych w §- 27. ustawy rybackiej poruczył Wydział krajowy inżynierowi-asystentowi Biura drogowego Tadeuszowi Rozwadowskiemu, który przy pomocy funduszu krajowego wykształcił się na specyalistę w rybactwie i zakładaniu stawów rybnych, i pokrywał na razie jego pobory z grzywien i taks rewirowych.

Z uwagi na zwiększone czynności w dziale rybactwa przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie w Biurze melioracyjnem posady stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II. klasy, którą zamierza nadać p. Rozwadowskiemu, a zarazem na pokrywanie jego poborów z funduszu krajowego, ażeby grzywny i taksy rewirowe mogły być użyte wyłącznie na zarybienie wód krajowych, a w szczególności tępienie zwierząt szkodliwych dla rybołostwa, hodowanie i wypuszczanie narybku, oraz urządzanie tarlisk i przepławek.

Podzielając powyższe zapatrywanie, Komisya przyjmujmuje wniosek Wydziału krajowego na ustanowienie referenta fachowego dla spraw rybactwa, w tem jednakże przypuszczeniu, że referent ten ze względu na szczupłą ilość ekshibitów, które w sprawach rybactwa Wydział krajowy ma do załatwienia, w czasie wolnym od zajęć biurowych używanym będzie na żądanie stron prywatnych do udzielania pomocy technicznej przy urządzaniu gospodarstwa rybnego, oraz do projektowania i wykonania stawów rybnych, czem może oddać znakomite usługi gospodarstwu krajowemu.

Z pomiędzy dwudziestu dorzeczy urządziło c. k. Namiestnictwo dotychczas gospodarstwo rybne w sześciu dorzeczach (Skawy, Raby, Dunajcu, Bugu, Wisły

i Stryja), dzieląc je na 133 rewirów rybackich, z których 116 wydzierżawiono, podzieliło prowizorycznie dorzecze Soły i Wisłoki na rewiry i przeprowadziło studya dla działu dorzecza Prutu i Czeremosza, na pozostałych zaś dziesięciu dorzeczach nie rozpoczęto jeszcze czynności dla wprowadzenia w życie ustawy rybackiej.

Z uwagi, że to powolne wprowadzanie w życie ustawy rybackiej prowadzi stopniowo do wyrybienia rzek krajowyh, gdyż dawna ustawa z roku 1882 o podniesieniu rybctwa utraciła moc obowiązującą, a w 10 względnie 14 dorzeczach, gdzie rewirów rybackich jeszcze nie zaprowadzono, nie ma dla ryb żadnej ochrony prawnej, Komisya zalecić musi usilnie tak Wydziałowi krajowemu, jak i c. k. Namiestnictwu przyspieszenie czynności celem uporządkowania gospodarstwa rybnego w całym kraju.

Obok tego zwrócić musi Komisya uwagę Wydziału krajowego na potrzebę odpowiedniego zorganizowania ochrony ryb przez ustanowienie pewnej kontroli rewirów rybackich, którąby czuwała nad ścisłem wykonaniem przepisów o policyi rybackiej i utrzymywała Wydział w świadomości, czy dzierżawcy, którzy w pierwszym rzędzie i we własnym interesie powołani są do wypełniania postanowień ustawy, rzeczywiście do niej się stosują, lub czy z innej strony nadużycia szkodliwe hodowli ryb się nie dzieją.

ad III.

Nie małe znaczenie dla powiększenia produkcyi rolniczej kraju ma zainicyowana przez c. k. Ministerstwo rolnictwa uprawa rozległych nieużytków torfiastych.

Jako środek demonstracyjny służą dla rolników założone przy pomocy państwa i kraju stacye doświadczalne w Rudniku, Korsowie, Chorostkowie i Olesku dla torfów nizinnych, a w Nowym Targu dla torfów wyżynnych, których wyniki ogłaszane bywają w fachowych czasopismach rolniczych. Znaczniejszego postępu w podejmywaniu tego rodzaju robót melioracyjnych oczekiwać należy obecnie, kiedy Wydział krajowy wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 ustanowił w porozumieniu z c. k Ministerstwem rolnictwa w Biurze melioracyjnem wykstałconego w ciągu dwu lat za granicą specyalistę-inżyniera, którego zadaniem będzie obok kierowania doświadczeniami z kulturą i eksploatacyą torfowisk, udzielać pomocy technicznej właścicielom gruntów.

Gdy z końcem roku 1897 przestają płynąć przyrzeczone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa subwencye dla 4 stacyj w Rudniku, Korsowie, Nowym Targu i Chorostkowie, rzeczą będzie Wydziału krajowego przeprowadzić z c. k. Ministerstwem rolnictwa po wysłuchaniu opinii krajowej Komisyi dla spraw rolniczych rokowania co do ilości i rozmiarów nowych stacyj, względnie pól doświadczalnych i odnośne wnioski przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

Porównując urządzenie galicyjskich stacyj doświadczalnych z takiemiż stacyami w Niemczech, Komisya gospodarstwa krajowego zwrócić musi uwagę Wydziału krajowego, że stacye galicyjskie założone są w zbyt szerokich rozmiarach i zbyt wysoko dotowane, wskutek czego ilość ich jak i pożytek dla ogółu rolników są za małe.

Również przeoczono przy prowadzeniu doświadczeń w Galicyi stronę praktyczną i finansową, wskutek czego rentowność poszczególnych kultur, dla rolników najważniejsza, w sprawozdaniach corocznych bywa pomijaną. Przy zakładaniu zatem nowych stacyj, należy, zdaniem Komisyi, zmniejszyć roczne dotacye, wskutek czego przy tym samym nakładzie zwiększy się sieć pól doświadczalnych i umożliwi korzystanie ze zrobionych prób szerszym kołom rolników.

Oprócz tego sądzi Komisya gospodarstwa krajowego, że obok stacy doświadczalnych, wskazane jest zakładanie także stacyi dla produkcyi nasienia traw, właściwych dla kultury łąk torfowych, tem więcej, że zakładanie łąk na gruntach torfowych przy odpowiednich warunkach położenia i podglebia doprowadzić może do rezultatów najłatwiej i najtaniej osiągnąć się dających. Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że stacyę taką utworzyć by można przy stacyi doświadczalnej w Korsowie, gdzie przeważnie kultura łąk torfowych jest praktykowaną, co też uwadze Wydziału krajowego porucza.

Wychodząc z tego zapatrywania, zaleca Komisya utworzenie dwóch nowych pól doświadczalnych na osuszonych w roku ubiegłym bagnach Stojanowskich, mianowicie w Wolicy baryłowej i Stojanowie i przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie w tym celu na r. 1897 dotacyi w kwocie 500 zł. w. a.

Również zaleca Komisya Wydziałowi krajowemu urządzenie w ciągu r. 1897 pola doświadczalnego w środkowej części Galicyi, gdzie się znajdują wielkie obszary torfowisk nizinnych o podglebiu piaskowem, a gdzie dotychczas nie ma żadnego pola doświadczalnego. Do tego celu nadawałaby się miejscowość Ożomla, zwłaszcza, że potrzebne zdjęcia dla kultury zostały już przez fachowego inżyniera Wydziału krajowego tamże wykonane, a projekt techniczny jest na ukończeniu. Potrzebny zasiłek krajowy może być pokrytym z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

ad IV.

W czasie od dnia 1. lipca 1895 do końca czerwca 1896 r. wykonało Biuro melioracyjne:

a) zdjęcia:

115,8 *km* i 9.080 morgów dla regulacyi wód;

5.252 morgów pod osuszenie, 6.689 morgów pod drenowanie i 2.166 morgów pod nawodnienie dla 111 stron prywatnych:

b) projekty:

190,7 *km* i 9,678 morgów dla regulacyi wód;

1,328 morgów osuszenia rowami, 5,973 morgów drenowania i 1,077 morgów nawodnienia dla 86 stron prywatnych;

c) roboty:

przy 16 publicznych robotach melioracyjnych;

24,95 *km* prywatnych lub lokalnych regulacyj wód;

777 morgów osuszenia rowami, 2,036 morgów drenowania i 544 morgów nawodnienia dla 70 stron prywatnych.

W czasie tym zajętych było 30 techników i elew komasacyjny (przez pół roku), dwóch zaś techników uzupełniało studya agronomiczne za granicą. Z tych, dwóch techników prowadziło referat tudzież inspekcye i kolaudacye robót publicznych, 13 budowę przy publicznych robotach melioracyjnych, 6 zajętych było zdjęciami i opracowaniem projektów dla regulacyi górnego Dniestru i kolmatacyi bagien naddniestrzańskich, tudzież regulacyi Pełtwi i Uszwicy, 9 techników projektowało i wykonywało prywatne roboty melioracyjne (po 2 w Krakowie, Tarnowie i Lwowie, po 1 w Sanoku i Jaśle, 1 technik zajęty był 9 miesięcy we Lwowie, a 3 miesiące w Jaśle), elew zaś komasacyjny przydzielonym był ekspozyturze stanisławowskiej do robót prywatnych.

Rozmiar wykonanych zdjęć, projektów i robót przy melioracyach prywatnych przedstawia się w morgach następnie:

a) zdjęcia:

Ekspozytura	Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie	Razem
	w morgach			
Lwów	3.451	1.632	740	5.823
Kraków	—	1.319	73	1.392
Tarnów	165	1.413	1.164	2.742
Jasło	—	140	10	150
Sanok.	92	521	175	788
Stanisławów . .	1.544	1.664	4	3.212
	5.252	6.689	2.166	14.107

b) projekty:

Ekspozytura	Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie	Razem
Lwów	30	2.558	438	3.026
Kraków	—	1.044	90	1.130
Tarnów	—	1.400	415	1.815
Jasło	—	115	10	125
Sanok	85	494	120	699
Stanisławów . .	1.213	362	4	1.579
	1.328	5.973	1.077	8.378

c) roboty:

Ekspozytura	Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie	Razem
	w morgach			
Lwów	720	778	—	1.498
Kraków	—	512	258	770
Tarnów	—	148	165	313
Jasło	12	85	10	107
Sanok	45	287	111	443
Stanisławów . .	—	226	—	226
	777	2.036	544	3.357

Z powyższego wykazu jest widocznem, że w ostatnim roku ilość zgłoszeń o pomoc techniczną dla melioracyj prywatnych nadzwyczaj wzrosła, co niewątpliwie przypisać należy oczekiwanemu wprowadzeniu w życie ustawy państwowej o kredycie melioracyjnym.

Ubolewać jednak należy, iż uchwalony przez Wysoki Sejm etat inżynierów nie jest jeszcze skompletowanym, gdyż zamiast 39 inżynierów etatowych liczy Biuro melioracyjne tylko 33 techników, a od 2 lat nie zgłosił się ani jeden kandydat na stypendyum o rocznych 1.000 zł. przeznaczone dla ukończonych słuchaczy inżynieryi w celu uzupełnienia studyów w technice melioracyjnej.

Przyczynę tego smutnego objawu upatruje Wydział krajowy nie tylko w braku techników wogóle, lecz także w niekorzystniejszych stosunkach awansu, aniżeli w innych dykasteryach, wskutek czego ukończeni technicy wolą się starać o służbę państwową i kolejową.

Gdy w roku 1897 mają być podjęte roboty przy trzech nowych przedsiębiorstwach, mianowicie: obwałowaniu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, regulacyi górnego Dniestru i uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia, które zaabsorbują sześciu inżynierów Biura melioracyjnego, a melioracye prywatne po wprowadzeniu w życie ustawy o kredycie melioracyjnym, spowodują również większe zapotrzebowanie sił technicznych, rzeczą będzie Wydziału krajowego obmyśleć środki dla pozyskania sił technicznych i stosowne wnioski przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

ad V.

Obok pierwszych rat zasiłków krajowych przeznaczonych dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych, przypada Komisyi gospodarstwa krajowego do ocenienia preliminarz wydatków krajowych, na lokalne regulacye rzek niespławnych i na drobne melioracye.

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz c. k. Namiestnictwa, wykazuje na rok 1897 potrzebę 142.621 zł., tytułem $33^1/_3\,\%$ datków kraju na miejscowe roboty ochronne na 13 rzekach (Sole, Skawie, Rabie, Dunajcu, Popradzie, Wisłoce, Sanie, Wiszni, Wisłoku, Stryju, Świcy, Łomnicy i Bystrzycy).

Oprócz tej sumy żąda Wydział krajowy następujących dalszych zasiłków przyrzeczonych c. k. Namiestnictwu, przed nadejściem rzeczonego preliminarza z zastrzeżeniem zatwierdzenia Wysokiego Sejmu:

1. na regulacyę Sanu pod Jabłonicą ruską . .	1.133	zł.
2. „ „ Sanu pod Iskanią . . .	903	„
3. „ „ Wisłoka pod Wiśniową . .	1.152	„
4. „ „ Stryja pod Chodowicami . .	2.000	„
razem .	5.188	zł.
która to kwota wraz z wykazaną w preliminarzu c. k. Namiestnictwa potrzebą . .	142.621	„
przedstawia sumę .	147.809	zł.
w porównaniu z dotacyą uchwaloną w budżecie r. 1896	140.318	„
wyższą o .	7.491	zł.

Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały Sejmowej z dnia 26. listopada 1889, preliminuje Wydział krajowy w Rubryce XIII. poz. 183 na rok 1897 następujące dotacye:

1. na regulacyę Prutu pod Śniatynem pierwszą z 2 rat 30% zasiłku	9.600 zł.
2. zasiłek $33^{1}/_{3}\%$ na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich	1.400 „
3. na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk .	5.500 „
4. na zakupno fabryk drenarskich, w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892, piątą i ostatnią ratę	5.000 „
5. do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	10.000 „
razem .	31.500 zł.

Gdy wydatki powyższe zostały dostatecznie uzasadnione w sprawozdaniu Wydziału krajowego, Komisya zaleca je Wysokiemu Sejmowi bez zmiany do przyjęcia wraz z proponowaną przez Wydział krajowy rezolucyą do c. k. Rządu o przyznanie na rok 1897 zasiłku 5.000 zł. na urządzenie fabryk drenarskich.

Komisya podziela też wyrażone przez Wydział krajowy zapatrywanie, że $33^{1}/_{3}\%$ zasiłki na lokalne regulacye rzek niespławnych z wyjątkiem Dunajca, Wisłoki, Sanu i Dniestru, które zostają pod pieczą rządową, winny być pokrywane nie z państwowej dotacyi budowli wodnych, lecz z przyznawanej corocznie przez Radę państwa do dyspozycyi c. k. Ministerstwa rolnictwa dotacyi na popieranie mniejszych melioracyj, która wynosiła w roku 1896. 260.000 zł. a wzrosła w roku bieżącym na 300.000 zł., a z której kraj nasz w minimalnych tylko rozmiarach korzysta.

Kończąc niniejsze sprawozdanie pragnie Komisya gospodarstwa krajowego zwrócić jeszcze uwagę Wysokiego Sejmu na objaw niewłaściwy, że częstokroć w uznaniu naglącej potrzeby regulacyi lokalnej powzięte uchwały pozostają nie wykonane, co w sposób rażący pojawia się przy uchwalonej regulacyi Dunajca w dolinie nowosądeckiej. Na tę lokalną regulacyę wstawiał Wysoki Sejm przez cały szereg lat subwencyę po 2.000 zł., które jednak nie zostały zużytkowane, bądź to z powodu braku projektu, bądź też niemożliwości ściągnięcia $33^{1}/_{3}\%$ datku z niezamożnych włościan. W budżecie z r. 1896 i w preliminarzu na r. 1897 figurują nowe zasiłki po 2.000 zł. i 700 zł., na regulacyę Dunajca w tej przestrzeni (w Podgrodziu i Stadle, tudzież w Wyglanowicach i Starym Sączu), o których niewiadomo, czy będą wogóle użyte.

Komisya gospodarstwa krajowego zwraca tedy uwagę Wydziału krajowego na potrzebę spiesznego uporządkowania wymienionej przestrzeni Dunajca, a wrazie trudności ściągnięcia datków konkurencyjnych, na możliwość wyjednania zasiłku z państwowej dotacyi na drobne melioracye i przyjścia tym sposobem z pomocą niezamożnej ludności.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. grudnia 1896 l. 77.665 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rubryce XIII. pozycyi 180 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Soły:		
1. pod Cięciną i Radziechową		1.490 zł.
b) na regulacyę Skawy:		
1. pod Jaroszowicami i Wadowicami .	3.420 zł.	
2. „ Wadowicami i Witanowicami .	1.500 „	
3. „ Grodziskiem i Graboszycami .	1.000 „	5.900 zł.
c) na regulacyę Raby:		
1. pod Dolną wsią i Osieczanami . .	1.000 zł.	
2. „ Brzezową i Targoszyną . .	1.000 „	
3. „ Targowiskiem	1.000 „	
4. „ Winiarami, Stadnikami i Gdowem	1.000 „	
5. „ Krzyżanowicami wielkimi i małemi	1.000 „	
6. „ Ujściem solnem . . .	650 „	5.650 zł.

d) na regulacyę Dunajca:

1.	pod Jazowskiem i Maszkowicami .	1.000	zł.	
2.	„ Podegrodziem i Stadłem .	2.000	„	
3.	„ Wyglanowicami i Starym Sączem	700	„	
4.	„ Marcinkowicami i Kurowem .	1.000	„	
5.	„ Zbyszycami i Znamirowicami .	1.000	„	
6.	„ Tęgoborzem	1.000	„	
7.	„ Witowicami dolnemi . .	1.000	„	
8.	„ Wiatrowicami, Tropiem i Będzieszyną	2.000	„	
9.	„ Drużkowem i Filipowicami .	3.000	„	
10.	„ Charzewicami i Wesołowem .	3.000	„	
11.	„ Melsztynem i Olszynami .	2.000	„	
12.	„ Gierową janowicką i Wielką wsią	2.000	„	
13.	„ Wielką wsią . . .	2.000	„	
14.	„ Sukmaniem	1.084	„	
15.	„ Filipowicami . . .	4.523	„	
16.	„ Gierową janowicką . .	1.485	„	
17.	„ Olszynami i Sukmaniem . .	4.200	„	
18.	„ Melsztynem	1.705	„	
19.	„ Strugą	2.312	„	
20.	poniżej mostu w Melsztynie . .	1.071	„	
21.	pod Biskupicami i Domosławicami .	2.760	„	
22.	„ Szczepanowicami i Zagłobicami	1.000	„	
23.	„ Stróżami i Wesołowem . .	1.000	„	
24.	„ Różnowem	478	„	41.318 zł.

e) na regulacyę Popradu:

pod Biegonicami i Starym Sączem . . . 1.250 zł.

f) na regulacyę Wisłoki:

1.	pod Brzyskami i Bukową . .	500	zł.	
2.	„ Bukową i Błażkową . .	1.000	„	
3.	„ Skurową	1.000	„	
4.	„ Skurową, Zawadką i Przeczycą	2.000	„	
5.	„ Przeczycą	1.001	„	
6.	„ Przeczycą i Kamienicą , .	1.000	„	
7.	„ Dęborzynem	1.000	„	
8.	„ Jaworzem i Łabuziem . .	1.000	„	
9.	„ Parkoszem i Lipinami . .	1.300	„	
10.	„ Dębicą i Straszęcinem . .	500	„	
11.	„ Latoszynem	1.000	„	
12.	„ Brzeziną, Bobrową i Wolą bobrowską	3.720	„	
13.	„ Przecławiem i Kiełkowem .	1.000	„	
14.	„ Tuszymą i Rzemieniem . .	1.000	„	
15.	„ Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	2.287	„	
16.	„ Kiełkowem i Goleszowem .	2.000	„	21.308 zł.

g) na regulacyę Sanu:

1.	pod Mrzygłodem i Dobrą . .	500	zł.
2.	„ Witryłowem, Hroszówką i Temeszowem	1.801	„
3.	„ Krzemienną, Niewistką i Jabłonicą ruską	4 618	„
	Do przeniesienia . .	6.919	zł.

		Z przeniesienia . .	6.919 zł.	
4.	„	Iskanią	903 „	
5.	„	Nozdrzcem i Dąbrówką stązeńską	3.000 „	
6.	„	Karolówką i Dynowem . .	1.267 „	
7.	„	Bachorzem	500 „	
8.	„	Pawłokomą	1.000 „	
9.	„	Bachorzem i Sielnicą . .	3.607 „	
10.	„	Ruską wsią	500 „	
11.	„	Iskanią i Bachowem . .	2.000 „	
12.	„	Korytnikami	2.500 „	
13.	„	Ostrowem	9.474 „	
14.	„	Wilczą i Buszkowisami . .	3.000 „	
15.	„	Sośnicą i Dusowcami . .	3.000 „	37.670 zł.

h) na regulacyę Wiszni:

pod Nienowicami i Michałówką . . . . 2.500 zł.

i) na regulacyę Wisłoka:

1.	pod	Kalembiną, Kozłówkiem i Kożuchowem	1.500 zł.	
2.	„	Wiśniową	1.152 „	
3.	„	Babicą i Siedliskami . .	3.000 „	
4.	„	Trzebowniskiem . . .	1.000 „	
5.	„	Łukawcem	2.000 „	
6.	„	Dobrzechowem . . .	1.000 „	9.652 zł.

k) na regulacyę Stryja:

1.	pod	Pokrowcami i Pczanami . .	500 zł.	
2.	„	Chodowicami	2.000 „	
3.	„	Żulinem i Siemiginowem .	500 „	
4.	„	Wołcniowem	500 „	3.500 zł.

l) na regulacyę Świcy:

1.	pod	Hoszowem i Kniaziołuką . .	1.700 zł.	
2.	„	Podberezżem	1.000 „	
3.	„	Sokołowem i Łanami sokołowskimi	3.000 „	5.700 zł.

m) na regulacyę Łomnicy:

pod Temerowcami . . . . . . 500 zł.

n) na regulacyę Bystrzycy:

1.	pod	Mykietyńcymi i Uhornikami .	851 zł.	
2.	„	Pasieczną	1.500 „	
3.	„	Zagwoździem	2.000 „	
4.	„	Wołczyńcem	2.000 „	
5.	„	Jamnicą i Sielcem . . .	2.000 „	
6.	„	Grabowcem	1.000 „	
7.	„	Manasterczanami . . .	1.500 „	10.851 zł.

o) na premiowanie zawiklenia odsypisk. . . 500 zł.

Ogółem . . . 147.809 zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w Rubr. XIII. poz. 183 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Prutu pod Śniatynem (I. rata) . . .		9.600 zł.
b) na konserwacyę robót przy osuszaniu bagien Rudnickich .		1.400 zł.
c) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:		
w Rudniku	1.000 zł.	
w Korsowie	1.000 „	
w Nowym Targu	500 „	
w Olesku i Kontach	1.000 „	
w Chorostkowie	500 „	
w Stojanowie	500 „	
połowa remuneracyi zarządu stacyi . . .	1.000 zł.	5.500 zł.
d) na zakładanie fabryk drenarskich w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6 kwietnia 1892 V. rata (ostatnia)		5.000 zł.
e) do dyspozycyi Wydziału krajowego		10.000 zł.
Ogółem		31.500 zł.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1897 subwencyę 5.000 zł. w. a. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

V. Sejm ustanawia w krajowem biurze melioracyjnem posadę stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II. klasy i otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1897 kredyt w kwocie 1.500 zł. w. a. na utrzymanie tego referenta.

VI. Sejm uchwala załączone (**Aleg. I—5**) projekty ustaw:
a) o regulacyi rzeki Soły;
b) „ „ „ Łomnicy z dopływami;
c) „ zabudowaniu potoku Bystry;
d) „ uzupełnieniu regulacyi Nowego Brnia z dopływami;
e) „ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

VII. Sejm przyznaje na rok 1897 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:
a) na zabudowanie potoku Bystry dotacyę w kwocie 10.000 zł. w. a.
b) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami dotacyę w kwocie 15.975 zł. w. a.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII. na r. 1897 do końca lutego r. 1899, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Uchwałą pod VIb załatwioną zostaje petycya L. s. 84, ośmiu gmin powiatów Dolińskiego i Kałuskiego o regulacyę Łomnicy.

Lwów, dnia 2. lutego 1897.

Przewodniczący: **St. Polanowski** *w. r.*

Sprawozdawca: **Gorayski** *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Soły.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Soły od Rajczy do ujścia do Wisły z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt opracowany w roku 1895 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 1,790.000 zł. w. a.

Administracya państwowa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliminowanych powyżej kosztów regulacyi w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami;

c) państwowa dotacya budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień §. 51 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4. ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracyi państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którem będzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrzych, rolnictwa i Skarbu.

Alegat 2. do sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt opracowany w r. 1895 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 2,388.500 zł. w. a. Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliminowanych powyżej kosztów regulacyi w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 1. i §. 4. ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami.

c) państwowa dotacya budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami,

Datki konkurencyjne do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień § 51. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40-procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracya państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracyi państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którem biedzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wokonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . o zabudowaniu potoku Bystry.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Bystry w gminach Zakopane i Murzasichle ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno technicznego dla zabudowań potoków górskich w r. 1895, preliminujący koszta robót na 120.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

8. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów.

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6 ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskutecznionym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 4. do sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego.

Ustawa

z dnia . . . .

o uzupełnieniu regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 który preliminuje koszta robót na 319.500 zł. w. a. a mianowicie:

a) koszta wykończenia robót objętych projektem rządowym z r. 1875 na 224.803 złr. 09 ct. w. a.

b) koszta robót dodatkowych przy korekcyi dopływów Nowego Brnia i wykonaniu rowów osuszających na 94.696 złr. 91 ct.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

c) zawiązana w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 spółka wodna dla regulacji Nowego Brnia datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa kraju i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracyi państwa jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1891 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 29. sierpnia 1890 Dz. u. kraj. Nr. 43.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . .

o uzupełnieniu obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa wraz z regulacyą potoków Dłubni i Kościelnickiego ma być wykonaną jako przedsiębierstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 preliminujący koszta robót na 435.480 zł w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z c. k. Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod *c)* wymienionych, zawiązaną

będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod *a)*, *b)* i *c)* mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przy regulacyi wymienionych w §. 1. potoków;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacyi wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy. Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu co do czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

L. s. 1.522/97.

Aleg. 96

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia gmin Podczemne, Kuhajów, Zagórze, Wołków i Żyrawka, z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielenia ich do okręgu Sądu powiatowego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Dnia 29 grudnia 1894 wniosły gminy Podczemne, Kuhajów, Zagórze i Wołków petycyę do Wysokiego Sejmu o wyłączenie ich z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączenie do okręgu sądu powiatowego we Lwowie.

Petycyę tę udzielił Wysoki Sejm uchwałą z 12 stycznia 1895 l. 145 Wydziałowi krajowemu do zbadaniu i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej. Wydział krajowy zarządził na skutek tego polecenia badania i wynik takowych streścił w sprawozdaniu z dnia 21 października 1896 l. W. k. 59.370, w którem zgodnie z opinią władz autonomicznych i sądów pierwszej i drugiej instacyi, uznaje żądanie petentów za pożądane i pożyteczne.

Komisya prawnicza, po zbadaniu aktów dochodzeń, przychyla się w zupełności do wniosku Wydziału krajowego z następujących powodów:

W motywach swej uchwały z 26 lipca 1895 stwierdza Rada powiatowa lwowska, że środkami komunikacyjnemi pomiędzy petycyonującymi gminami a oddaloną od nich 15 do 20 kilometrów siedzibą sądu w Winnikach są tylko bardzo uciążliwe drogi gminne, podczas gdy do Lwowa prowadzi w półmilowem od tych gmin oddaleniu, wygodny, murowany gościniec stryjski. Stwierdza dalej ta uchwała Rady powiatowej, że z powodu tych stosunków, mieszkańcy gmin pomienionych zmuszeni są zwłaszcza w porze błotnej jeździć do Winnik na Lwów i nakładać dziesięć kilometrów drogi.

Jeszcze niekorzystniej przedstawiają się te stosunki ze sprawozdania sądu powiatowego w Winnikach, z którego dowiadujemy się, że mieszkańcy gmin petycyonujących pomimo większego oddalenia ode Lwowa nie od Winnik, gdyż odległości te wynoszą

z Wołkowa	do Lwowa	17·9 km.	do Winnik	16 km.
z Zagórza	„ „	18·9 „	„ „	17·9 „

z Kuhajowa do Lwowa 21·7 km. do Winnik 17·9 km.
z Podczemnego „ „ 23·6 „ „ „ 19·8 „

pozostają w ciągłej i bezpośredniej łączności ze Lwowem a to dlatego, że do Lwowa prowadzi gościniec stryjski, że Lwów jest wyłącznem miejscem zbytu ich produktów rolniczych i że tutaj są wszystkie władze i urzędy — oprócz sądu w których swe rozliczne interesy załatwiają — że żadna z tych okoliczności co do Winnik nie zachodzi i że przeciwnie miejscowośc ta z powodu lichej, górzystej, pełnej błota i wybojów drogi, jest dla tych gmin niedostępną.

Z tych powodów oświadczył się tak Wydział Rady powiatowej lwowskiej, jak też i sąd powiatowy winnicki za wyłączeniem tych gmin z okręgu Sądu powiatowego winnickiego.

C. k. Wyższy Sąd krajowy we Lwowie przychyla się również do zapatrywania Rady powiatowej lwowskiej i sądu winnickiego, jednakowoż tylko warunkowo. Oznajmił bowiem Wydziałowi krajowemu odezwą z 22. stycznia 1896, l. 29.594, że „wobec stwier„dzonych trudności, jakie zachodzą w komunikacyi wspomnianych gmin z siedzibą sądu „powiatowego w Winnikach, jakoteż z uwagi, że gminy wspomniane swe zakupna i w ogóle „swe sprawunki we Lwowie załatwiać zwykły, gdzie też znajdują się oprócz sądu wszyst„kie inne władze autonomiczne i rządowe, uznaje w zupełności zgodnie z opinią Wy„działu Rady powiatowej lwowskiej i naczelnikiem sądu powiatowego w Winnikach, słu„szność żądania tychże gmin, mimo tego przy obecnym stanie rzeczy, zmiany tej teryto„ryalnej popierać nie może, gdyż wspomniane cztery miejscowości nie łączą się nigdzie „z granicami powiatu sądowego lwowskiego, tworzyłyby zatem, gdyby je do tego powiatu „przydzielono, enclave, przedzielone od siedziby sądu przez terytoryum sądu winnickiego „czyli przez gminę Żyrawkę, względnie także przez gminę Krotoszyn. Petycyonujące cztery „gminy zatem, zdaniem tegoż wyższego sądu krajowego, tylko łącznie z gminą Żyrawką „i Krotoszynem, lub chociażby tylko z Żyrawką do lwowskiego sądu powiatowego S. II. „przydzielone być mogły, atoli te dwie gminy takiego życzenia wcale dotąd nie objawiły“.

Z powodu tego oświadczenia c. k. Wyższego Sądu krajowego, zarządził Wydział krajowy dalsze dochodzenia za pośrednictwem Wydziału Rady powiatowej lwowskiej, który na zapytanie, wystosowane do gmin Żyrawka i Krotoszyn, otrzymał od tej ostatniej gminy odpowiedź, że jest przeciwna zmianie terytoryalnej i pragnie pozostać nadal w okręgu sądu powiatowego w Winnikach, zaś od gminy Żyrawki uchwałę tamtejszej rady gminnej z 21. marca 1896, w której oświadczyła się stanowczo za wyłączeniem tejże gminy z okręgu winnickiego, a za przyłączeniem do okręgu sądu powiatowego m. d. S. II. we Lwowie. Uchwała ta zapadła jednogłośnie, a wpłynęły na jej powzięcie stosunki zupełnie takie same, jak w gminach petycyonujących. W ten sposób została przeszkoda wymieniona w odezwie c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie z 22. stycznia 1896, z 29.594 w zupełności usuniętą.

Zaznaczyć wreszcie należy, że także Konwent OO. Benedyktynek obrządku łacińskiego we Lwowie, jako właściciel dóbr Wołkowa, Zagórza i Kuhajowa, wspólnie z przełożeństwem dworskiem tych dóbr w piśmie swem z 12. listopada 1895, l. 46. oznajmił, iż przystępuje do żądania gmin petycyonujących, zaś przełożeństwo obszaru dworskiego w Podczemnem oznajmiło, że żądana zmiana terytoryalna jest mu obojętną.

Z uwagi więc na powyższą zgodną opinię sądów i władz automicznych jakoteż z uwagi na to, że wyłączenie pomienionych pięciu gmin wcale nie wpłynie na stosunki autonomicznego powiatu lwowskiego, albowiem sąd powiatowy winnicki leży w tymże powiecie, a wreszcie ze względu na korzyści, które wynikną dla gmin petycyonujących, gdy żądana zmiana terytoryalna nastąpi, wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11 czerwca 1868 Nr. 50 Dz. p. p. udziela c. k. Rządowi opinii, iż dla dobra mieszkańców gmin Podczemne, Kuhajów, Zagórze, Wołkow i Żyrawka wraz z obszarami dworskimi tych gmin jest wydzielenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Winnikach, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego m. d. S. II. we Lwowie pożądane i pożyteczne.

Lwów dnia 3. lutego 1897.

Przewodniczący:
Zoll.

Sprawozdawca:
d'Abancourt.

L. s. 1.523/97. Aleg. 97

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej, w przedmiocie wyłączenia gmin Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecin i Polanka Haller z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa w Wadowicach, a przydzielenia ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu.

Wysoki Sejmie!

Gminy Borek szlachecki, Ochodza, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzecin i Polanka Haller skutkiem ustanowienia nowego c. k. Starostwa w Podgórzu wniosły w ciągu roku ubiegłego petycye do Wydziału krajowego, do Namiestnictwa i do władz centralnych w Wiedniu, o wyłączenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa w Wadowicach, dokąd obecnie należą i przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa Podgórzu.

Dochodzenia, zarządzone przez Wydział krajowy i c. k. Sąd wyższy w Krakowie, wykazały, że prośba powyższych gmin jest pod każdym względem uzasadnioną. Przemawia za nią już samo ich położenie geograficzne, gdy bowiem odległość ich od Skawiny wynosi wedle urzędowych wykazów tylko od 3 do 9·3 km. to odległość ich do Kalwaryi siedziby Sądu powiatowego wynosi od 14·6 km. do 17·6 km.

Z Kalwaryą łączą je tylko drogi gminne górzyste i uciążliwe w czasie śniegów i pory słotnej prawie niemożliwe do przebycia, zaś z Skawiną bity gościniec rządowy, wzdłuż którego prawie wszystkie te gminy są położone.

Bliskość Skawiny połączonej z temi gminami dobrze utrzymanym i w każdej porze roku łatwym do przebycia gościńcem, sprawia, że ludność tych gmin wszystkiemi interesami ekonomicznemi dąży ku Skawinie, tam bowiem uczęszcza na jarmarki i targi, tam pozbywa swe produkty i ziemiopłody i załatwia wszelkie swe sprawunki i potrzeby domowe, podczas gdy do Kalwaryi z powodu utrudnionej komunikacyi mieszkańcy tych gmin udają się jedynie w sprawach sądowych, zaś z załatwieniem innych spraw w Starostwie lub Radzie powiatowej udawać się muszą do Wadowic, co połączone jest dla nich ze stratą czasu i znacznemi kosztami.

Z przyłączenia tych gmin do okręgu sądu powiatowego w Skawinie obok dogodności i materyalnych korzyści wyniknie jeszcze dla nich ta korzyść, że przez to przejdą one także do urzędu podatkowego w Skawinie i Starostwa w Podgórzu.

Wszystkie władze mianowicie: Starostwo, Wydział powiatowy i władze sądowe jak sądy powiatowe w Kalwaryi i Skawinie, Sąd obwodowy w Wadowicach, Sąd krajowy oraz wyższy Sąd krajowy w Krakowie, wreszcie krajowa Dyrekcya Skarbu we Lwowie oświadczyły się za uwzględnieniem petycyi powyższych gmin, uznając podane pewyżej powody jako zupełnie słuszne i uzasadnione.

Wedle zdania władz sądowych, za tem wyłączeniem przemawiają jeszcze i te względy, że okręg sądu powiatowego w Kalwaryi składa się obecnie z 45 gmin katastralnych i 32.190 ludności, podczas gdy okręg sądu powiatowego w Skawinie liczy 28 gmin i 16.335 mieszkańców. Okręg sądowy w Kalwaryi jest więc w porównaniu z okręgiem sądowym w Skawinie za obszerny, co jest przyczyną, że załatwienie spraw sądowych w tym Sądzie powiatowym nie odbywa się zawsze z pospiechem, jakiego ustawy wymagają, gdyż systemizowany personal nie stoi w odpowiednim stosunku do znacznego stanu agend tegoż Sądu.

Również względy na zaprowadzenie procedury cywilnej, która znaczne powiększenie czynności przy Sądach powiatowych za sobą pociągnie, przemawiają za zmniejszeniem okręgu sądowego w Kalwaryi, a powiększeniem okręgu sądowego w Skawinie; wreszcie oznajmiło Prezydyum Sądu obwodowego w Wadowicach, że zmiany, jakie będzie potrzeba zaprowadzić w księgach gruntowych, nie nastręczają takich przeszkód, których usunięcie natrafiałoby na trudności.

Ponieważ więc wydzielenie w mowie będących gmin z okręgu sądowego w Kalwaryi, a przydzielenie do okręgu sądowego w Skawinie leży tak w interesie tych gmin, jakoteż administracyi sądowej, i gdy za tem oświadczyły się wszystkie w tym względzie kompetentne władze, Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868. r. Nr. 50 D. u. p. udziela c. k. Rządowi opinię, iż wydzielenie gmin: Borek szlachecki, Ochodzy, Facimiech, Żelczyna, Gołuchowice, Krzęcina i Polanki Haller z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kalwaryi i c. k. Starostwa w Wadowicach, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skawinie i c. k. Starostwa w Podgórzu, leży w interesie mieszkańców tych gmin jakoteż administracyi sądowej.

Lwów dnia 1go lutego 1897.

Sprawozdawca i przewodniczący

Zoll.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 18.000 zł., celem pokrycia reszty kosztów budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. lutego 1896. l. 1.304 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia niezałatwioną w Wysokim Sejmie petycyę Reprezentacyi powiatowej w Horodence, o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 15.000 zł. na budowę drogi powiatowej.

Wydział krajowy zwrócił powyższą petycyę Wydziałowi powiatowemu z poleceniem, ażeby z uwagi, iż stan bierny majątku powiatu przekracza już znacznie 50% sumy opłacanych w powiecie podatków bezpośrednich, a zatem sumę do wysokości której powiat obciążonym być może bez specyalnej ustawy krajowej, spowodował Radę powiatową do uchwalenia całego planu wykonać się mających jeszcze inwestycyi powiatowych, obmyślenia sposobu pokrycia kosztów tych inwestycyj, a ewentualnie powzięcia uchwały co do zaciągnięcia takiej pożyczki, z którejby wszystkie koszta inwestycyi pokryte być mogły, a to dla uniknięcia potrzeby ponawiania w najbliższych latach starań, o zezwolenie ustawowe na zaciągnięcie nowej pożyczki powiatowej. Rada powiatowa na posiedzeniu z 26. października 1896 postanowiła z uwagi, że program dalszej ekonomicznej działalności powiatu, nie zawiera żadnych określonych nakładów, zaciągnąć tylko pożyczkę w kwocie 18.000 zł. konieczną na pokrycie kosztów dokończenia budowy przez Wydział krajowy subwencyonowanej drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Stan bierny powiatu według Inwentarza za rok 1895 przedstawia się jak następuje:

a) reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w r. 1890 i 1891 na kupno realności i budowę domu	19.014	zł. 83	ct.
b) reszta z pożyczki 15.000 złr. zaciągniętej z funduszu krajowego w r. 1890 dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju	5.000	„ —	„
c) reszta z pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w r. 1894 na budowę drogi powiatowej	14.644	„ 90	„
Do przeniesienia . .	38.659	zł. 73	ct.

Z przeniesienia . .	38.659 „	73 „	
d) pożyczka zaciągnięta w powiatowym funduszu dróg gminnych	1.000 „	39 „	
e) reszta z pożyczki 20.000 złr. zaciągniętej w r. 1895 na zasilenie powiatowej kasy pożyczkowej	19.846 „	15 „	
f) gwarancyę powiatu co do pokrywania niedoborów kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Horodenka-Stefanówka w myśl ustawy krajowej z 21. stycznia 1896, Nr. 11. Dz. u. kraj. . . .	231.287 „	— „	
g) zaległości bierne	250 „	— „	
Suma stanu biernego . .	291.043 złr.	27 ct.	

Według budżetu powiatowego na rok 1896, nałożyła Rada powiatowa następujące dodatki do podatków bezpośrednich:

a) Na pokrycie zobowiązania z powodu budowy kolei lokalnej z Delatyna przez Kołomyję i Horodenkę do Stefanówki w wysokości 6%

b) na potrzeby administracyjne i drogowe powiatu 8%

razem . . 14%

obok 3% dodatku ustawowego na powiatowy fundusz dróg gminnych.

Do budżetu na rok 1896, wstawiono również w rubrykę wydatków kwotę 1.000 zł na pokrycie piewszej raty od pożyczki zamierzonej pierwotnie w kwocie 15.000 zł. na budowę drogi z Niezwisk do Obertyna, wobec tego dodatki powiatowe po zaciągnięciu obecnie żądanej pożyczki, wzrosną tylko nieznacznie, w każdym zaś razie zdaniem Wydziału krajowego nie przekroczą granicy, wśród której powiat w myśl §. 23 ustawy o Reprezentacyi powiatowej bez wyższego zezwolenia dodatki powiatowe nałożyć może.

Suma przypisanych w r. 1885 w powiecie podatków bezpośrednich, wynosi 159.764 zł. 95 ct. Stan bierny powiatu przenosi więc znacznie 50% tych podatków, wobec czego zezwolenie na zaciągnięcie nowej pożyczki w kwocie 18.000 zł. a. w., uzyskanem być może w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej.

Z uwagi, że dla drogi powiatowej Niezwiska-Obertyn przyznano subwencyę krajową w wysokości 50% rzeczywistych kosztów, a tem samem uznano ją za ważną, oraz powiat prócz zamierzonej pożyczki nie ma żadnych innych środków do pokrycia reszty kosztów budowy wyż wspomnianej drogi, znaczniejsze bowiem podwyższenie dodatków powiatowych, byłoby dla kontrybuentów zbyt uciążliwe, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Lwów dnia 30 stycznia 1897.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Badeni.

Sprawozdawca:

Wereszczyński.

członek Wydz. kraj.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolania Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 18.000 zł. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Horodence zezwala się w myśl §. 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągniącie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 18.000 zł. w. a. na wykończenie budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Art. II.

Wykonanie ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. kr. 5.963/1897.

Aleg. 99

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany i uzupełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, dotyczącego poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

Wysoki Sejmie!

Po zamknięciu sprawozdania naszego w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895 do 18. listopada 1896 LWk. 72.767/1896 ukończone zostały rokowania z c k. Rządem w przedmiocie udzielenia koncesyi na budowę i exploatacyę kolei lokalnej Trzebinia-Skawce, nie mniej załatwiono ustalenie ostatecznie kwestye połączenia pomienionej kolei lokalnej ze stacyami Trzebinia i Wadowice uprzyw kolei północnej ces. Ferdynanda.

Przebieg pomienionych rokowań jakoteż ich rezultaty są następujące:

Na dniu 23. listopada 1896 spisanym został w c. k. Ministerstwie kolejowem
Aleg. protokół koncesyjny (Alegat 2); protokół ten oparty jest przedewszystkiem na posta-
2. nowieniach uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1895 oraz ustawy państwowej z dnia 19. czerwca 1895 (Dz. u. p. Nr. 83).

Dodatkowe postanowienie nieobjęte wyżpowołaną uchwałą i ustawą — zawiera artykuł IV. rzeczonego protokołu, który orzeka o sposobie dostarczenia i wysokości kapitału imiennego, — a mianowicie ustęp 3. wyżwspomianego artykułu postanawia, że na wypadek, gdyby Zarząd kolei półn. ces Ferdynanda nie zezwolił na to, by projektowana kolej lokalna Trzebinia Skawce korzystała bezpłatnie z istniejących już stacyi kolei północnej w Wadowicach i Trzebini, jako ze wspólnych stacyi złączenia, lecz zachodziłaby nie odzowna potrzeba budowy oddzielnych stacyi dla wyłącznego użytku kolei lokalnej Trzebinia-Skawce, natenczas zastrzeżoną jest pomienionej kolei możność podniesienia kosztów budowy o kwotę na powyższy cel potrzebną w wysokości około 200.000 zł. w. a., wyraźnie dwakroćstotysięcy złotych wal. austr.

Dostarczenie nadwyżki tej nastąpiłoby w ten sposób że Zarząd c. k. kolei państwowych — w myśl postanowienia zawartego w artykule IX punkcie 3. ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895) — przyjąłby na siebie obowiązek wykonania z funduszów własnych — budowli na stacyi złączenia w Skawcach ewentualnie i w Suchy oraz dostarczenia potrzebnych dla użytku kolei lokalnej wozów towarowych.

Wydatek jakiby z powyższego tytułu spadł na Zarząd kolei państwowych nie powinienby przekraczać kwoty 200.000 zł. w. a., a spłata tegoż — o ile wydatek powyższy nie znalazłby pokrycia w oszczędnościach uzyskanych na budowie — nastąpićby miała w 10 ratach rocznych z czystych dochodów kolei Trzebinia-Skawce.

Nadto zastrzega pomieniony protokół Towarzystwa kolei lokalnej prawo emisyi akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa po kursie al pari celem spłaty ewentualnie nie pokrytej reszty wyżwspomnianej zaliczki udzielonej ze strony Zarządu kolei państwowej jakoteż celem ewentualnego zakupna kolei górniczej Trzebinia-Siersza; pomieniona emisya akcyi wymaga jednak osobnego zezwolenia ze strony c. k. Ministerstwa kolei.

Inne postanowienia protokołu tego są analogiczne z postanowieniami protokołu koncesyjnego dla linii Borki wielkie Grzymałów i Łupków-Cisna, które przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu naszem L. 72.767/1896.

Kwestya połączeń z uprzywilejowaną koleją północną na stacyach Trzebinia i Wadowice załatwioną została ostatecznie przy interwencyi ze strony c. k. Rządu na dniu 16. i 17. grudnia 1896 r.

A mianowicie ubiegający się o koncesyę w porozumieniu z c. k. Rządem ustąpił od zamiaru urządzenia wspólnej stacyi w Trzebini i zgodził się na budowę zupełnie odrębnego dworca tamże oraz na przeprowadzenie torów kolei lokalnej ponad torami kolei północnej, natomiast co do stacyi Wadowice postanowiono rozszerzyć istniejący już dworzec kolei północnej w ten sposób, by tenże mógł służyć i dla użytku kolei lokalnej Trzebinia-Skawce, przyczem ustanowiono udział kolei lokalnej w kosztach powyższego rozszerzenia stacyi Wadowice na kwotę 24.000 zł. w. a.

Tak wyżej wyłuszczone żądania Zarządu kolei północnej t. j. budowa oddzielnego dworca w Trzebini wraz z kosztownym przejazdem górą ponad torami kolei północnej i przyczynienia się do kosztów rozszerzenia stacyi Wadowice jak i nie mniej rozliczne a kosztowne urządzenia wynikające z żądań administracyi wojskowej, wykazują nieuniknioną potrzebę — wobec ustanowionego już a na innych warunkach opartego kosztorysu — korzystania z postanowienia zawartego w artykule IV. protokołu koncesyjnego t. j. uzyskania od c. k. Zarządu kolei państwowych zaliczki w tymże artykule poszczególnionej na wykonanie robót na stacyach Skawce i Sucha oraz na dostarczenie wozów towarowych a to w myśl postanowień tamże zawartych.

Ponieważ dalej ewentualne zakupienie kolei górniczej Trzebinia-Siersza i wcielenie takowej do kolei Trzebinia-Skawce przedstawia dla tej ostatniej widoki znacznego podniesienia rentowności wskutek bezpośredniego połączenia sierszańskiej kopalni węgla z całą siecią kolei skarbowych, przeto zachodzi również potrzeba upoważnienia Wydziału krajowego, aby — jeżeli na podstawie przeprowadzonych badań uzna to dla interesów kraju za korzystne — mógł zezwolić Towarzystwu kolei lokalnej Trzebinia-Skawce na ewentualne powiększenie kapitału imiennego celem zakupienia wyżwspomnianej kolei górniczej, jak również celem spłaty reszty zasiłku, jakiby kolej państwowa na spłatę ratami udzieliła.

Powyższe podniesienie kapitału nastąpić ma ewentualnie wedle postanowień protokołu koncesyjnego przez emisyę akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości.

Na podstawie powyższego sprawozdania przedstawiamy Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie Wydziału krajowego do zezwolenia koncesyonaryuszowi względnie Towarzystwu akcyjnemu na odpowiednie podniesienie kapitału imiennego przez emisyę akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa po kursie al pari celem ewentualnego wcześniejszego zwrotu wyżwymienionych własnych kosztów kolei państwowej, jakoteż celem ewentualnego zakupna kolei górniczej Trzebinia-Siersza.

Wydział krajowy wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy:

1. przyjąć powyższe sprawozdanie do wiadomości;
2. powziąć załączoną ·/. uchwałę.

Aleg. 1.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1897.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Uchwała

w przedmiocie zmiany i uzupełnienia postanowień uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1895, zatwierdzonej najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896, dotyczących zapewnienia budowy projektowanej kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

Postanowienie ustępu a) punktu 2 uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8. lutego 1895, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896, dotyczące poparcia kolei lokalnej Trzebinia Skawce zostaje uchylonem w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

1). 1,660.000 złr. wyraźnie milion sześćset sześćdziesiąt tysięcy złotych w. a. dla kolei Trzebinia-Skawce, z zastrzeżeniem, że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę 2,500.000 zł., wyraźnie dwa miliony pięćkroćstotysięcy złotych wal. austr.

Z tego kapitału imiennego suma potrzebna po nad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa a to co najmniej 840.000 zł., wyraźnie ośmset czterdzieści tysięcy złotych w. a. dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, z których co najmniej 420.000 zł. obejmuje państwo w myśl postanowień ustawy z dnia 19. czerwca 1895 (Dz. u. p. Nr. 83), a co najmniej 420.000 zł. interesenci miejscowi, i do których akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy.

Nadto upoważnia się Wydział krajowy aby — jeżeliby uznał że ustanowiony już kapitał zakładowy okazał się niewystarczającym — zezwolił Towarzystwu kolei Trzebinia-Skawce na odpowiednie podniesienie kapitału zakładowego przez emisyę akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, a to w tej wysokości, któraby umożliwiła przeprowadzenie robót nieprzewidzianych, oraz ewentualne zakupno istniejącej kolei górniczej Trzebinia-Siersza.

Protokoll

aufgenommen im k. k. Eisenbahnministerium am 23. November 1896.

Gegenwärtig die Gefertigten.

I. Gegenstand der Verhandlung.

ist die Vereinbarung der Bedingungen für die Ertheilung der von dem unterzeichneten Herrn Concessionswerber angestrebten Concession zum Baue und Betriebe der projectirten Localbahn von Trzebina nach Skawce

II. Bedingungsweise Annahme der beiliegenden Entwürfe der Concessionsurkunde und der Concessionsbedingnisse.

Nach eingehender Erörterung der einschlägigen Fragen erklärt der unterzeichnete Herr Concessionswerber sich bereit, die Concession zum Baue und Betriebe der vorgenannten Localbahn auf Grund der Bestimmungen der diesem Protokolle beigehefteten Entwürfe der Concessionsurkunde uud der Concessionsbedingnisse, sowie in Gemässheit der Bestimmungen des gegenwärtigen Protokolles unter der Bedingung übernehmen und durchzuführen zu wollen, dass:

1. die k. k. Staatsverwaltung sich bereit erklärt, in Gemässheit der Bestimmungen im Artikel VI—IX des Gesetzes vom 19. Juni 1895, R.-G.-Bl. Nr. 83, das diesem Protokolle im Entwurfe beigeschlossene Uebereinkommen wegen Uebernahme eines Nominalbetrages von 420.000 fl. in Stammactien der für die projectirte Localbahn zu bildenden Actiengesellsohaft abzuschliessen, und

2. der Landesausschuss des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau Namens dieses Landes die Zusicherung ertheilt, im Sinne des Landtagsbeschlusses vom 8. Februar 1895, dem projectirten Unternehmen die Garantie eines Reinerträgnisses entsprechend dem Erfordernisse für die Verzinsung und Rückzahlung des von dem Concessionär bei der Landesbank des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau oder bei einem anderen Finanzinstitute zum Zwecke der Geldbeschaffung aufzunehmenden Prioritätsanlehens von 1.660.000 fl. zu gewähren.

III. Effectives Anlagecapital.

Das effective Anlagecapital wird auf Grund des vom galizischen Landeseisenbahnamte vorgelegten Kostenvoranschlages unbeschadet der nachträglichen Richtigstellung inclusive des Betrages von 350.000 fl. für den Fahrpark, der Intercalarzinsen per 66.400 fl., des für die staatliche Bauüberwachung zu entrichtenden Betrages von 3000 fl. und eines Reservefondes von 50.000 fl. mit dem Betrage von 2,410.000 fl. veranschlagt und zwar mit der Massgabe, das etwaige bei der Bauausführung erzielte Ersparnisse mit der aus Punkt IV, Absatz vorgesehenen Einschränkung dem obigen Reservefonde zuzuwenden sind.

Der vorgedachten Kostenziffer liegt die Annahme zu Grunde, dass die der k. k. priv. Kaiser Ferdinands-Nordbahn gehörigen Anschlussbahnhöfe in Trzebinia und Wadowice durch die Localbahn mitbenützt werden können. Sollte jedoch ein diesbezügliches Uebereinkommen wieder Erwarten nicht zu Stande kommen, so werden in den beiden vorbezeichneten Stationen abgesonderte Bahnhöfe für die Lobalbahn zu errichten sein. Die in diesem Falle dem Unternehmen erwachsenden effectiven Mehrkosten, welche seinerzeit entsprechend nachzuweisen sind, werden seitens des Herrn Concessionswerbers im Einvernehmen mit dem galizischen Landeseisenbahnamte auf den Maximalbetrag von 200.000 fl. veranschlagt.

IV. Nominalcapital und Geldbeschaffung.

Das dem vorbezifferten effectiven Erfordernisse von 2,410.000 fl. entsprechende Nominalanlagecapital wird mit dem Betrage von 2,500.000 fl. festgesetzt und soll die Beschaffung dieses Nominalanlagecapitales in der Weise erfolgen, dass ein Betrag von 840.000 fl. durch Ausgabe von Stammactien einer für die projectirte Localbahn zu bildenden besonderen Actiengesellschaft zum Parikourse und der Restbetrag von 1.660.000 fl. durch Aufnahme des im Punkte II. Z. 2 bezeichneten Prioritätsdarlehens zum Zuzählungscourse von mindestens 95% aufgebracht wird.

Die auszugebenden Stammactien sind insoweit dieselben nicht im Sinne des beiliegenden Uebereinkommensentwurfes von der Staatsverwaltung übernommen werden, von den Interessenten in rechtsverbindlicher Weise zu zeichnen und in den seinerzeit durch die Gesellschaftsstatuten festzusetzenden Termine und Theilbeträgen zum vollen Nennwerte einzuzahlen.

Für den Fall, als die im Punkte III al. 2 vorgesehene Erhöhung des effectiven Anlagecapitals erforderlich werden sollte, stellen der Herr Concessionswerber und der mitgefertigte Herr Vertreter des gal. Landeseisenbahnamtes Namens des Landesausschusses das Ansuchen, das von der Staatseisenbahnverwaltung im Sinne des Artikels IX Punkt 3 des Gesetzes vom 31. December 1894, R.-G.-Bl. Nr. 2 ex 1895, die Ausführung der Anschlussbauten in den bestehenden Stationen Skawce eventuell Sucha der k. k. Staatsbahnen sowie die Beistellung des Güterwagenparkes für die Localbahn gegen Vergütung der Selbstkosten seitens der Localbahnunternehmung in Anuitäten übernommen werde.

Nach den Propositionen des Herrn Concessionswerbers soll jedoch die Summe der seitens der k. k. Staatsbahnverwaltung solcher Art vorschussweise zu bestreitenden Kosten in keinem Falle den Betrag von 200.000 fl. übersteigen und soll die Rückzahlung dieses Betrages sammt 4% Zinsen und nebst dem der Staatsverwaltung bei der Beschaffung dieses Capitales etwa erwachsenden Cursverluste von höchstens 2% durch das Localbahnunternehmen in erster Reihe aus etwaigen Ersparnissen am oben veranschlagten effectiven Anlagecapitale von 2,410.000 fl. abzüglich des Reservefondes per 50.000 fl. erfolgen, wogegen der hiedurch eventuell nicht bedeckte Rest von dem Localbahnunternehmen aus dessen Reinerträgnissen, dass ist aus dem Ueberschusse der Bruttoeinnahmen über die Betriebsauslagen nach Bestreitung der societären Auslagen, somit von der Verzinsung und Rückzahlung des aufzunehmenden Prioritätsdarlehens in zehn gleichen Jahresraten der k. k. Staatsverwaltung rückzuerstatten ist.

Auch soll der Localbahnunternehmung vorbehaltenen bleiben, zum Zwecke dar früheren als der eben in Aussicht genommenen Rückzahlung des vorgedachten Betrages wie auch zum Zwecke der eventuellen käuflichen Erwerbung der Kohlenbahn von Trzebinia nach Siersza Stamm- oder Prioritätsactien zum vollen Nennwerte und unter Zustimmung der k. k. Regierung auszugeben.

Die vorstehenden Propositionen des Herrn Concessionswerbers werden von Seite der Regieruugsvertreter mit dem ausdrücklichen Bemerken zur Kenntniss genommen, dass die Entscheidung über die Zulässigkeit der geplanten Transaction und über die näheren Bedingungen ihrer Durchführung in vollem Umfange Ihren Excellenzen, den betheiligten Herren Ressortministern vorbehalten werden muss.

V. Vorbereitung und Durchführung des Bahnbaues.

Die Vergebung des Baues und der Lieferungen für die intendirte Localbahn hat auf Grund des bereits ausgearbeiteten und der politischen Begehung unterzogenen Projectes und Kostenvoranschlages in Gemässheit der mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau zu vereinbarenden Bestimmuugen thunlichst unter Ingerenz der Regierung bezw. der von derselben zu delegirenden Organe und nach den bei Staatseisenbahnbauten üblichen Bedingnissen stattzufinden.

Die Regierung behält sich das Recht vor, die Bauverträge sowie die Bau- und Lieferungsbedingnisse für die in Rede stehende Localbahn thunlichst im Einvernehmen mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthume Krakau zu genehmigen.

VI. Betriebführung durch den Staat.

Der Betrieb auf dieser Localbahn soll auf Grund eines mit der k. k. Staatseisenbahnverwaltung abzuschliessenden Betriebsvertrages auf Rechnung des Concessionärs geführt werden.

Der Herr Concessionswerber erklärt sein Bereitwilligkeit, unter Berücksichtigung der diesfalls mit dem Landesausschusse des Königreiches Galizien sammt dem Grossherzogthume Krakau zu treffenden Vereinbarungen wegen des Abschlusses des im §. 9 des Concessionsentwurfes erwähnten Vertrages betreffend die Betriebsführung der projectirten Localbahn durch die Staatseisenbahnverwaltung mit der k. k. Staatsbahn-Direction in Krakau in Verhandlung zu treten und sich in dem Falle, als eine Einigung mit der genannten Verwaltungsstelle nicht zu erzielen sein sollte, der diesfalls zu treffenden Entscheidung des k. k. Eisenbahnministeriums zu unterwerfen.

Bei dem Abschlusse des gedachten Vertrages wird davon auszugehen sein, dass

a) die der k. k. Staatseisenbahnverwaltung aus Anlass der staatlichen Betriebsführung zu vergütenden Selbstkosten soweit als möglich localisirt verrechnet, soweit dies aber nicht thunlich sein sollte, auf möglichst einfacher Verrechnungsgrundlage ermittelt werden sollen;

b) seitens der k. k. Staatsbahndirection Krakau im Einvernehmen mit dem galizischen Landesausschusse alljährlich ein Ausgabepräliminare festgestellt und im Falle als hierüber ein Einvernehmen nicht erzielt werden sollte, die Entscheidung dem k. k. Eisenbahnministerium vorbehalten werde;

c) von der Aufrechnung einer Vergütung oder Beitragsleistung der Localbahnunternehmung für die Centralverwaltungskosten der Staatseisenbahnverwaltung sowie für die Mitbenützung bestehender Anlagen der k. k. Staatsbahnen in den Stationen Skawce eventuell Sucha, sowie für die Besorgung des Stationsdienstes daselbst insolange Umgang genommen werden wird, als seitens des Localbahnunternehmens die vom Lande Galizien zu gewährende Erträgnissgarentie thatsächlich in Anspruch genommen wird oder vom Lande geleistete Garantievorschüsse noch aushaften;

d) in dem abzuschliessenden Betriebsvertrage die Möglichkeit einer anderweitigen einverständlichen Regelung des Betriebes in unpräjudizirlicher Weise offen gelassen werde. Bezüglich der Anschlussbauten in Spytkowice, Skawce und eventuell Sucha wird festgesetzt, dass seitens der Staatsbahnverwaltung der Localbahnunternehmung nur die Kosten jener Herstellungen in den obigen Anschlussstationen anzulasten sein werden, welche die Localbahn für Ein- und Ausfahrt ihrer Züge und ausschliesslich für ihre eigenen Zwecke benöthigt.

VII. Beförderung von Bau- und Betriebsmaterialien.

Dem Concessionswerber wird in Gemässheit der Bestimmungen im Artikel IX, Zahl 4 des Gesetzes vom 31. December 1894, R.-G.-Bl. Nr. 2 ex 1895, die Beförderung der Bau- und Betriebsmaterialien sowie der Fahrbetriebsmittel für die Localbahn sowohl während des Baues, als des Betriebes zu den für die eigenen Regiesendungen der Staatseisenbahnverwaltung in Geltung stehenden ermässigten Tarif-

sätzen unter der Bedingung zugestanden, dass die hiedurch erzielten Frachtenersparnisse dem Localbahnunternehmen unmittelbar zu Gute kommen.

VIII. Schlussvorbehalt.

Indem seitens der Regierungsvertreter hervorgehoben wird, dass mit der Ertheilung der erbetenen Concession, sowie mit dem Abschlusse des im Entwurfe beiliegenden Uebereinkommens erst dann vorgegangen werden könne, wenn die vom Lande Galizien zu gewährende Reinertragsgarantie (P. II Z. 2) durch eine diesfällige definitive Erklärung des galizischen Landesausschusses und die Beitragsleistungen der Localinteressenten (P. IV.) durch Einzahlung der Beträge oder durch Haftung des Herrn Concessionswerbers sichergestellt sein werden, wird das Protokoll unter dem ausdrücklichen Vorbehalte der hohen Genehmigung Ihrer Excellenzen, des Herrn Eisenbahnministers und des Herrn Finanzministers und zwar insbesondere bezüglich der von dem Herrn Concessionswerber nach Punkt IV. erbetenen finanziellen Transaction geschlossen, verlesen und allseits gefertigt.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień uchwał sejmowych z dnia 8. lutego 1895, 7. lutego 1896 i 8. lutego 1896 dotyczących poparcia budowy kolei lokalnej Chabówka-Nowytarg-Zakopane.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu naszem w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895 do 18. listopada 1896 (ustęp 17), nadmieniliśmy, że w razie pokrycia przez skarb Państwa nadwyżki kosztów, wynoszącej 1,300.000 a wynikającej z wymaganej przez c. k. Rząd budowy szlaku Chabówka-Nowytarg, o normalnym zamiast o wąskim torze, stałoby się możliwem sfinansowanie całej kolei lokalnej, stosownie do wymogów normalnotorowego typu budowy.

Budowa części kolei Nowytarg-Zakopane o normalnym torze jest bowiem w obec powyższej zmiany stosunków stanowczo wskazaną ze względu na to, że prowadzenie ruchu na 23-kilometrowym szlaku normalnym Chabówka-Nowytarg, a w dalszym ciągu na 19-kilometrowym szlaku wąskotorowym Nowytarg-Zokópane, nietylko powiększyłoby trudności i koszta eksploatacyi, ale nadto zmniejszyłoby surowe dochody szlaku Nowytarg-Zakopane. Oczywiście, wyniknęłaby stąd także niedogodność dla podróżnych, gdyż wagony osobowe nie mogłyby już dotrzeć wprost do miejsca przeznaczenia, odległego tylko o 19 km. od Nowegotargu, co dla uzdrowiska jest ważną okolicznością O wiele jednak ważniejszemi są niekorzyści, dla eksploatacyi i dochodów szlaku Nowytarg-Zakopane, któreby wynikłe z przeładowywania towarów w Nowymtargu. Koszta i uciążliwości takiego przeładowywania, wobec niewielkiej odległości od Zakopanego, prowadziłyby do tego rezultatu, że ruch towarowy przeważnie odbywałby się i nadal dotychczasowym utartym szlakiem drogowym, nie korzystając z kolei wąskotorowej. Biorąc oprócz tego na uwagę konieczność utrzymywania i reparacyi osobnego, dla tak małej przestrzeni taboru wąskotorowego, musi się dojść do przekonania, że użyteczność i rentowność wąskotorowej części kolei, nie stałaby w odpowiednim stosunku do ofiar na jej budowę, a zwiększone wydatki eksploatacyi i urządzeń, przekroczyłyby kwotę potrzebną na oprocentowanie i umorzenie nadwyżki kosztów, przekształcenia projektowanej wąskotorowej na normalnotorową kolej między Nowymtargiem a Zakopanem.

Zauważyć nadto należy, że warunki terenu na tej przestrzeni są znacznie łatwiejsze niż na części Chabówka-Nowytarg, a tor wąski istotnie tam tylko przynosi korzyści

taniej budowy i ekonomicznej użyteczności, gdzie na znacznej przestrzeni teren przedstawia wielkie trudności.

W wyżej przytoczonem sprawozdaniu nadmieniliśmy, że ubiegający się od lat kilku o koncesyę na kolej lokalną Chabówka-Zakopane, Władysław hr. Zamoyski, przedsięwziął w ostatnich czasach opracowanie projektu szczegółowego o normalnym torze dla całej linii, w celu wdrożenia na podstawie tegoż nowych rokowań o koncesyę. Roboty około tego projektu zostały ukończone na terenie 15. grudnia tak, że dla obu części kolei normalnotorowej: Chabówka-Nowytarg i Nowytarg-Zakopaue, trasa i wszelkie szczegóły jej założenia są dokładnie oznaczone. Na podstawie pomienionych dat, krajowe biuro kolejowe było w możności obliczyć z całą ścisłością nadwyżkę kosztów, potrzebną na przekształcenie pierwotnie projektowanej wąskotorowej części Nowytarg-Zakopane na szlak o normalnym torze, a nadwyżka ta według pomienionych obliczeń wynosi efektywnie 190.000 zł. czyli imiennie 200.000 zł. licząc kurs po 95%.

W memoryale technicznym, który przesłaliśmy c. k. Ministerstwu handlu d. 5 marca 1895, L. W. 5.582/95, wykazaliśmy byli, że koszta budowy wąskotorowej kolei Chabówka-Zakopane, wynosiłyby dla części:

	efektywnie	imiennie
Chabówka-Nowytaag	723.240 zł.	747.000 zł.
Nowytarg-Zakopane	630.100 „	653.000 „

Dodając do każdej z powyższych kwot imiennych odnośną nadwyżkę kosztów potrzebną do przekształcenia wąskiego toru na normalny, a mianowicie dodając dla części Chabówka-Nowytarg nowy udział Państwa w kwocie 1,300.000 zł., zaś dla części Nowytarg-Zakopane wyżej obliczoną nadwyżkę w kwocie 200.000 zł., otrzymany dla pierwszej z wymienionych części kapitał imienny 2,047.000 zł. a dla drugiej 853.000 zł.

Koszta budowy toru normalnego miałyby się przeto do kosztów budowy toru wąskiego na części Chabówka-Nowytarg jak 2,74 do 1, zaś na części Nowytarg-Zakopane jak 1,31 do 1. Z tego najlepiej się okazuje, jak tanim stosunkowo kosztem możnaby osiągnąć wielkie korzyści toru normalnego dla szlaku Nowytarg-Zakopane. Różnica zaś tych stosunków łatwo się tłumaczy tem, że trasa Chabówka-Nowytarg walczy z warunkami ciasnej doliny Raby, przerzuca się kilkakrotnie z jednej na drugą stronę rzeki Raby i rzeki Lebiednicy, przekracza dział wód między Rabą a Dunajcem, wymaga więc bardzo znacznych robót ziemnych i robót ubezpieczających, budowy wielkich mostów i tunelu, wówczas gdy trasa Nowytarg-Zakopane prowadzi szeroką i płaską doliną Białego Dunajca, a oprócz mostu na Dunajcu nie wymaga żadnych ważniejszych robót.

Wydział krajowy mniema przeto, jak to już zaznaczył w swem sprawozdaniu w przedmiocie spraw kolejowych do LW. 72.767/96, że jest ze wszechmiar wskazanem, aby wobec dodatkowego udziału państwa dla normalnotorowej kolei Chabówka-Nowytarg w kwocie 1,300.000 zł. kraj także się przyczynił do umożliwienia budowy normalnotorowej kolei Nowytarg-Zakopane przez zabezpieczenie z krajowego funduszu kolejowego potrzebnej na ten cel dodatkowej sumy w odpowiedniej wysokości.

Przypomnieć tu należy, że niektórzy z miejscowych interesentów a mianowicie rada powiatowa nowotarska i właściciel obszaru dworskiego w Poroninie złożyli swego czasu oświadczenie, iż w razie budowy kolei Chabówka-Zakopane o normalnym torze, obejmą znacznie większe udziały w zamian za akcye zakładania niż te, które deklarowali na rzecz wązkiego toru.

Dodatkowy udział kraju równać się będzie w takim razie różnicy między kwotą 200.000 zł. a kwotą złożyć się mającą dodatkowo przez wyżwymienionych interesentów. Pomienioną różnicę zabezpieczyłby fundusz krajowy przez udzielenie gwarancyi pożyczki pierwszeństwa w odnośnej kwocie, o którą to kwotę zwiększyłaby się pożyczka pierwszeństwa uchwalona już przez Wysoki Sejm dnia 8-go lutego 1895 dla tej linii.

Zapewnienie gwarancyi oprocentowania i umorzenia powyższej części pożyczki pierwszeństwa przez fundusz kolejowy nastąpić może bez żadnych trudności, albowiem stan tego funduszu z końcem roku 1897 przedstawiać się będzie, wedle szczegółowych obliczeń krajowego biura kolejowego kwotę rozporządzalną wynoszącą 324.000 zł. ponad wymagane wydatki.

Nowe sfinansowanie całej kolei lokalnej Chabówka-Nowytarg-Zakopane przedstawiłoby się w powyższych warunkach jak następuje:

1) Pożyczka pierwszeństwa przez kraj gwarantowana uchwalona dnia 8 lutego 1895	930.000 zł.
2) Dodatkowy udział kraju i interesentów	200.000 „
3) Udziały interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe *al pari*, jak pierwotnie	235.000 „
4) Udział państwa w zamian za akcye zakładowe *al pari*, zapewniony ustawą z dnia 19. czerwca 1895	235.000 „
5) Dodatkowy udział państwa	1,300.000 „
Cały kapitał imienny .	2,900.000 zł.

W celu zabezpieczenia budowy całej powyższej kolei o normalnym zamiast o wąskim torze, zachodzi potrzeba zmiany dotychczasowych uchwał, powziętych przez Wysoki Sejm w sprawie pomienionej kolei.

W myśl powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy:

1) przyjąć pomienione sprawozdanie do wiadomości,
2) powziąć załączone uchwały.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 3 lutego 1897.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Antoni Jaxa Chamiec
członek Wydz. kraj.

Uchwały

w przedmiocie zmiany postanowień uchwał sejmowych, dotyczących poparcia budowy kolei lokalnej Chabówka-Zakopane, a mianowicie uchwały z dnia 8. lutego 1895: zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896, uchwały z dnia 7. lutego 1896, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 26. sierpnia 1896 i uchwały z dnia 8. lutego 1896., która nie uzyskała jeszcze Najwyższego zatwierdzenia.

Uchwała I.

Oznaczenie kolei lokalnej, zawarte pod al. b) ustępu A. punktu 1go, tudzież postanowienie ustępu b) punktu 2go, uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8. lutego 1895, obejmującej program poparcia poszczególnych kolei lokalnych, zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896, dotyczące kolei lokalnej Chabówka-Zakopane, zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

ad al. b) ustępu A. punktu 1go: „*Chabówka-Nowytarg-Zakopane, normalnotorowa*“;

ad b) punktu 2go: „*930.000 złotych wyraźnie dziewięćset trzydzieści tysięcy złotych dla kolei Chabówka-Nowytarg-Zakopane, a nadto gwarancya dochodu tej kolei od takiej dodatkowej kwoty, jaka okaże się potrzebną celem uzupełnienia do wysokości 200.000 złotych wyraźnie dwakroć sto tysięcy złotych udziałów, mających być dodatkowo objętymi przez interesentów miejscowych na rzecz przekształcenia projektowanej wązkotorowej kolei na normalno-torową z zastrzeżeniem, że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę 2,900.000 złot. wyraźnie dwa miliony dziewięćset tysięcy złotych w. a.*

„Reszta kapitału imiennego, a to 1,770.000 „złot. wyraźnie milion siedemset siedemdzie- „siąt tysięcy złotych wal. austr. dostarczoną „będzie w następujący sposób:

„α) 470.000 wyraźnie czterysta siedm- „dziesiąt tysięcy złotych w. a. przez emisyę „akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej „imiennej wartości, z których 235 000 zł. „obejmie państwo, a 235.000 zł. interesenci „miejscowi i do których to akcyi zakładowych „nie będzie przywiązanem prawo pobierania „procentów interkalarnych za czas budowy;

„β) 1,300.000 zł. wyraźnie milion trzy- sta tysięcy złotych w. a. dostarczy państwo.

„O ileby według uznania Wydziału kra- „jowego zochodziła potrzeba, zamiast akcyi „zakładowych przez miejscowe czynniki inte- „resowane, przyjąć ich gwarancyę oprocen- „towania i umorzenia odpowiedniej części „kapitału zakładowego, upoważnia się Wy- „dział krajowy do objęcia za nich odpowie- „dniej części akcyj zakładowych, wpłacenia „ich w pełnej imiennej wartości i pokrycia „odnośnego wydatku z krajowego funduszu „kolejowego, a to po zawarciu umowy z gwa- „rantującymi interesentami, zabezpieczającej „fundusz rzeczony od strat.

„Powzięta w tym ostatnim przedmiocie „osobna uchwała sejmowa z dnia 8. lutego „1896, która nie otrzymała dotychczas Naj- „wyższego zatwierdzenia, zostaje niniejszem uchyloną".

Uchwała II.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Nowy Targ do pokrywania niedoborów lokalnej kolei Chabówka-Nowy Targ-Zakopane.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

„Reprezentacyi powiatu Nowy Targ zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu w obec

funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczenia corocznie przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Chabówki przez Nowytarg do Zakopanego kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4% tudzież planem wskazane umorzenie sumy 50.000 złr. w. a. stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei."

Art. II.

„Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w Art. I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową Nowy Targ a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem".

Art. III.

„Równocześnie traci moc obowiązująca ustawa z d. 26. sierpnia 1896."

Art. IV.

„Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych."

L. s. 2135/1897.

Al. g. 101

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w przyszłym preliminarzu budżetu szkolnego na rok 1897 wstawił w odnośnej Rubryce z roku 1897, a mianowicie w Rubryce IX pozycya 24, „na konferencye okręgowe“ kwotę 20.000 zł., a z zaoszczędzonych w ten sposób 12.618 zł. utworzył podstawę do projektu ustawy, któraby 25% nauczycieli w V. klasie, pobierających 400 zł., podniosła na 50%, ażeby w przyszłości 50% nauczycieli V. klasy pobierało rocznej płacy 400 zł., a 50% nauczycieli otrzymało niższy wymiar 350 zł.

Projekt do powyższej ustawy ma być przedłożony na najbliższej sesyi sejmowej.

Wnioskodawca:
G. Milan w. r.

Kramarczyk, Potoczek, F. Krempa, Ostapczuk, Niebyłowiec, d'Abancourt, Średniawski, W. Szwed, Warzecha, Data, Wójcik, Bojko, Styła, Klemensiewicz, Okuniewski, Hamorak

L s. 2134/1897.

Aleg. 102

Wniosek.

Ustawa krajowa o urządzeniu służby zdrowia z dnia 2. lutego 1891 r. L. 17. (Dz. u. kr.), a szczególnie §. 17. tejże ustawy i na tej podstawie wydane rozporządzenie c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym z dnia 30. sierpnia 1892 L. 67596 stało się dla ludności nadzwyczaj uciążliwe i do wykonania z wielu względów wprost niemożliwe

Ustawa bowiem zamiast pożytku szkodę tylko przynosi ludności kraju, szczególniej tam, gdzie nie rozsądek, ale czcza formalistyka organom rządowym dyktuje sposób odnośnych przepisów.

Doświadczenie bowiem poucza, że w obecnie zorganizowanych dystryktach akuszeryjnych, które nie rzadko obejmują po kilka gmin, akuszerka okręgowa mimo najszczerszych chęci nie jest w stanie zadość uczynić żądaniom publiczności i zmuszoną jest odmawiać bardzo często pomocy u rodzących.

Tak zwane zaś babki, wykonujące dotąd praktykę akuszeryjną w gminach wiejskich, usuwają się od udzielenia pomocy nawet w koniecznych wypadkach, a to z obawy przed karą.

Z uwagi więc, że obecne okręgi akuszeryjne, z powodów wyżej przytoczonych, chybiają celu ustawą zakreślonego;

z uwagi, że narzekania ludności na panujące obecnie stosunki za usprawiedliwione uznaje, podpisany stawia następujący wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie i przedłożenie już na najbliższej sesyi zmiany §. 17. u. kr. z dnia 2. lutego 1892 r. w tym duchu, aby obowiązek utrzymania akuszerek okręgowych ustał, a fundusz przeznaczony na utrzymanie akuszerek okręgowych był użytym na stypendya dla kandydatek z pośród kobiet wiejskich, pragnących się kształcić na akuszerki, aby w każdej wsi była akuszerka ukwalifikowana.

Stypendya te będą rozdawane corocznie tak długo, dopokąd potrzeby w tym względzie nie będą zupełnie zaspokojone.

Lwów, dnia 30. stycznia 1897.

Wnioskodawca:

Antoni Styła w. r.

Ostapczyk, Winniczuk, Wójcik, Niebyłowiec, Hamorak, Data, Okuniewski, Warzecha, Milan, Krempa, Średniawski, Klemensiewicz, Soleski, Bojko.

L. s. 1.921/97.

Alcg. 103

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynnności w zakresie przemysłu krajowego „Krajowe szkoły zawodowe i warsztaty instrukcyjne“.

Wysoki Sejmie!

Zestawienie tabelaryczne, dołączone do sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, wykazuje, że w kraju naszym istnieje 31 krajowych szkół zawodowych; w szczególności dziewięć szkół dla wyrobów z drzewa i łoziny, trzy dla wyrobów garncarskich, trzy dla wyrobów ze skóry, dziewięć tkackich, jedna sukiennicza, jedna powroźnicza, trzy koronkarskie, a wreszcie jedna dla nauki hafciarstwa.

W poszczególnych kategoryach szkół zarządzone zostały w roku ubiegłym pewne zmiany, które o ile dotyczą organizacyi tychże szkół, znajdują wyraz w niniejszem sprawozdaniu. Zamierzone przeniesienie szkoły koszykarskiej z Jasła do Skołyszyna, nastąpiło w roku ubiegłym, statut organizacyjny dla szkoły nadany został, zarząd zaprowadzony, a szkoła otwartą, rozpoczynając działalność przyjęciem 11-tu uczniów. W latach dawniejszych projektowana szkoła koszykarska w Wojsławiu w ciągu 1896 roku została kompletnie zorganizowaną i otwartą z początkiem października, zaś w celu dalszego poparcia i udoskonalenia przemysłu koszykarskiego, postanowiła krajowa komisya dla spraw przemysłowych, we wschodniej części kraju wprowadzić w życie szkołę koszykarską w Strychańcach w powiecie tłumackim, mając na uwadze, że w tejże okolicy istnieje już zwykły domowy przemysł koszykarski i że na łęgach naddniestrzańskich znajduje się obfitość potrzebnej łoziny. Kwestya organizacyi szkół koszykarskich w Strychańcach i Tarnobrzegu jest w toku.

W szkole krajowej dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce Strumiłowej, przeprowadzono reorganizacyę Zakładu w ten sposób, że dział bednarski został zwinięty a natomiast zaprowadzony dla nauki ciesielstwa.

Oddział bednarski w ciągu 11-tu lat swego istnienia, dostarczył znaczną ilość fachowo wykształconych przemysłowców i ta właśnie okoliczność spowodowała nadzwyczajne zmniejszenie się frekwencyi uczniów. Odpowiednio do naszych warunków nadany został szkole statut organizacyjny, a faktem otwarcia oddziału ciesielskiego i licząc w rachubę szkołę państwową w Zakopanem, dla tej tak ważnej gałęzi przemysłu, powstał w kraju drugi zakład naukowy.

W krajowej szkole stolarskiej w Stanisławowie rozszerzono plan naukowy dodaniem czwartego roku nauki w tym celu, ażeby zadanie szkoły, obejmujące naukę stolarstwa budowlanego i meblowego, tokarstwa i rzeźbiarstwa, dało się należycie przeprowadzić. W wykonaniu uchwał, powziętych na ostatniej sesyi sejmowej, przystąpiła komisya do organizacyi szkoły stolarskiej w Kalwaryi, oraz kursu nauki dla wyrobu zabawek w Jaworowie z równoczesnem zwinięciem krajowego warsztatu naukowego dla stolarstwa i wyrobu zabawek w Żywcu.

Gmina m. Kalwaryi, otrzymawszy zapewnienie bezprocentowej pożyczki w wysokości 4.000 zł., zbudowała potrzebny dom wraz z szopą na materyały i w bieżącym roku odda do szkolnego użytku. Przepisy organizacyjne nadano, a nauka, obejmująca 3-letni kurs, jeszcze w ciągu b. r. będzie rozpoczęta.

Szkoła w Żywcu z dniem 15. sierpnia 1896 została zwiniętą, inwentarz szkolny przejdzie do Kalwaryi, zaś w celu uzupełnienia inwentarza, zastosowanego do potrzeb świeżo przeprowadzonej organizacyi szkoły, Wydział krajowy wstawia nadzwyczajny wydatek w wysokości 1.000 zł., który to wydatek uznając za potrzebny, komisya akceptuje. Dotychczasowy kierownik szkoły żywieckiej p. Niemczynowski, chwilowo aż do odwołania powierzoną ma sobie funkcyę zaprowadzenia kursu dla nauki wyrobu zabawek w Jaworowie.

W dziale przemysłu keramicznego przedewszystkiem z przyjemnością komisya zaznacza, że krajowa stacya keramiczna, prowadzona w przepisanych jej granicach przez kierownika inżyniera p. E. Krzena, z pożytkiem wspierała rozwój przemysłu keramicznego w kraju.

Szkoła krajowa dla nauki garncarstwa w Kołomyi, założona pierwotnie w celu podniesienia miejscowego garncarstwa, uległa reorganizacyi; w konsekwencyi w planie naukowym obejmuje nader ważne gałęzie przemysłu keramicznego jak n. p. kaflarstwo, wyrób rurek drenowych, dachówek i t. p. Skutek pożądany zaczynają odnosić czynione usiłowania w latach dawniejszych, dążące za pośrednictwem i wpływem warsztatu naukowego garncarskiego w Porembie, do wytworzenia drobnego przemysłu samodzielnego dla wyrobów kamionkowych, albowiem powstało dotychczas pięć pracowni i pieców, założonych przez miejscowych i okolicznych włościan garncarzy.

Szkoły dla nauki szewstwa wykazują rozwój normalny i budzą zainteresowanie w wyższej mierze od chwli, gdy władze wojskowe zaczęły powierzać robotę obuwia dla Armii drobnym przemysłowcom.

Prócz istniejących już szkół w Witkowie, Uhnowie i Starym Sączu, w bieżącym roku otwartą zostanie szkoła w Dobczycach i rokowania są w toku, mające na celu utworzenie kursu wieczornego dla nauki szewstwa w Drohobyczu; po nadto krajowa komisya przemysłowa łącznie z Towarzystwem dla dostaw do Armii, zorganizowały w roku bieżącym we Lwowie kurs 6-tygodniowy dla majstrów i czeladzi, w celu polepszenia wyrobów obuwia. Przy tej kategoryi szkół, mając na względzie potrzebę podniesienia przemysłu szewskiego, ponawia komisya zdanie, że założenie szkoły szewskiej w środkowej Galicyi jest pożądane.

Jak wyżej wspomniano, szkoły szewskie, dając fachowe wykształcenie, nabrały znaczenia powierzaniem dostaw obuwia dla Armii, w tej też kwestyi komisya zaznacza, że stałe powierzanie robót obuwia dla Armii naszym drobnym przemysłowcom szewcom, przyczyni się do podniesienia przemysłu i polepszenia bytu nader znacznej ilości ubogich rodzin. Wydział krajowy i krajowa komisya dla spraw przemysłowych, uznając doniosłość nietylko zdobycia, lecz także należytego wykonania powierzonych przemysłowcom dostaw, skutecznie poparły cele istniejącego we Lwowie Towarzystwa dla dostaw do Armii, a organizacye wspólnych warsztatów wytwórczych, za pośrednictwem kierownika szkoły w Uhnowie, umożliwiły przyjęcie i wykonanie w roku ubiegłym znacznej ilości obuwia dla Armii. Dla celów należytego wykonania obuwia, założył p. Celewicz, kierownik przy

uhnowskiej, trzy główne warsztaty wytwórcze w Kołaczycach, Łańcucie i Rozdole, a w dwunastu miejscowościach kraju przychodził z pomocą, dając szewcom odpowiednie pouczenia i wskazówki

Zgodnie z objawionem zdaniem sejmowej komisyi przemysłowej, zwinięty został warsztat naukowy tkacki w Błażowej, w skutek nader niskiej frekwencyi uczniów. Dotychczasowy instruktor, p. Marcin Brzęk, przy uwolnieniu z zajmowanej posady, otrzymał zapewnienie, że w razie zaprowadzenia wędrownej nauki tkactwa, otrzyma funkcyę fachowego nauczyciela, gdy jednak p. Brzęk stale jest osiadły w Błażowej i objawił chęć prowadzenia samodzielnego przedsiębiorstwa tkackiego, postanowił Wydział krajowy przyjść temuż z pomocą przez udzielenie pożyczki z funduszu przemysłowego i wypożyczenie niektórych krosien i przyrządów, jednak z zastrzeżeniem, że przedsiębiorstwo wytwórcze na własny rachunek zorganizuje. W sposób powyżej określony powstanie wytwórcze przedsiębiorstwo tkackie w Błażowej, które niewątpliwie zatrudni byłych uczniów zwiniętej szkoły i tymże da sposób do życia.

Nadzwyczaj ważny krok i doniosłego znaczenia dla całości przemysłu tkackiego postanowiła uczynić krajowa komisya dla spraw przemysłowych i Wydział krajowy, przyjmując wnioski tejże komisyi, zamierzonem rozszerzeniem krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, przez utworzenie oddziału t k a c t w a m e c h a n i c z n e g o. Pomimo przytoczenia wielu trafnych argumentów, mających popierać potrzebę utworzenia tegoż oddziału, pomiędzy interesowanymi tkaczami nie ma w tej mierze dwóch zdań i w ogóle jest nietylko mniemanie, lecz także i pewność zupełna, że zaprowadzenie warsztatów mechanicznych i powstanie zakładów fabrycznych tkackich, spowodować musi częściowy upadek dziś już silnie rozwiniętego ręcznego przemysłu tkackiego.

Postawiwszy kwestyę zupełnie jasno, komisya biorąc na uwagę, że w kraju naszym wolny zbyt mają wszelkie wyroby przemysłowe nie tylko innych krajów koronnych, które posiadają przemysł fabryczny wysoko rozwinięty, lecz także i wyroby Królestwa węgierskiego, przeto konkurencya z wyrobami obcymi staje się dla naszego ręcznego tkacza nietylko trudną do pokonania, lecz w wielu wypadkach wprost niemożliwą, zwłaszcza, jeżeli chodzi o znaczną ilość jednolitego wyrobu. Fabryki obce wprost zalewają swymi wyrobami Galicyę, przeto ze skutkiem podjąć może konkurencyę z tymi wyrobami jedynie własny przemysł fabryczny, a przemysł ręczny ograniczyć należy do wyrobów, które na mechanicznym warsztacie wykonane być nie mogą.

Klasyczny w tej mierze przykład daje nam Towarzystwo tkackie w Glinianach. Pierwotnie wyrabiano płótna i na tych wyrobach Towarzystwo znaczne straty poniosło; zmieniwszy kierunek produkcyi na wyroby wzorzyste, co do których mechanizm nie może mieć zastosowania, ma zbyt na wyroby i dobrze prosperuje.

Komisya sejmowa jest zdania, że bierne opozycye, skierowane przeciw wprowadzeniu tkactwa mechanicznego, przynajmniej nie na długo pomogą tkactwu ręcznemu, a natomiast przynieść mogą w przyszłości szkodę krajowej szkole i społeczeństwu, dlatego nic innego nie pozostaje, jak silnie popierać ten kierunek domowego przemysłu tkackiego, który bez względu na rozwój przemysłu fabrycznego, obok tego przemysłu z korzyścią dla tkactwa istnieć może jak n. p. wyrób płócien najgrubszych i wszelkich płócien i materyi wzorzystych; należy jednak równocześnie stopniowo torować drogę dla przemysłu fabrycznego tem więcej, ile że przy dzisiejszej organizacyi wytwórczej i handlowej w dziedzinie przemysłu tkackiego, żadne ze stowarzyszeń tkackich w kraju podjąć się nie może zamówień, obliczonych na wysokę skalę, oraz dostaw płóciennych wyrobów dla Armii.

Zanim mechanizm przyjdzie z pomocą i dozwoli, iżby krajowy przemysł tkacki wytrzymać mógł ze skutkiem konkurencyę z wyrobami obcymi, tak co do ilości produkcyi jak również i jakości, należałoby obecnie wśród samodzielnie istniejących spółek i Towa-

rzystw tkackich, wprowadzić organizacyę, dążącą do egalizacyi i w ogóle ujednostajnienia wyrobów.

Reasumując rzecz całą, odnoszącą się do zaprowadzenia oddziału tkactwa mechanicznego przy krajowej szkole tkackiej w Krośnie, komisya zaznacza, że wnioski Wydziału krajowego przyjmuje i Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Rozpatrzenie działu, odnoszącego się do nauki sukiennictwa, powoduje komisyę do wyrażenia opinii, że zaprowadzenie przy krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie oddziału tkactwa mechanicznego znajduje w wyższej mierze uzasadnienie i jest niezbędne dla nauki całości techniki przemysłu sukienniczego.

Dla tkactwa ręcznego w zakresie wyrobów płóciennych, jak wspomniano wyżej, pozostają wolne od konkurencyi fabrycznej płótna najgrubsze i wzorzyste tkaniny lniane i jedwabne, natomiast do wszystkich działów sukiennictwa ma zastosowanie warsztat mechaniczny, a przy dzisiejszym ustroju krajowej szkoły sukienniczej, gdzie prócz tkalni dział, obejmujący przędzalnictwo i apreturę jest prowadzony mechanicznie, wskazanem jest dla dobra szkoły i dalszego rozwoju przemysłu sukienniczego zaprowadzenie oddziału tkactwa mechanicznego.

W kwestyi zaprowadzenia oddziału tkactwa mechanicznego przy krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie, Komisya przedstawi Wysokiemu Sejmowi do uchwały odpowiedni wniosek.

Obok omówienia zaszłych zmian w poszczególnych szkołach przychodzi zaznaczyć, że w szkole powroźniczej w Radymnie zapowiada się pomyślnie wyrób lin z włókna „Manila“, używanych do wiercenia studzien naftowych. Wyrób wytrzymał próby, okazał się dobry, a wartość zapotrzebowania tego artykułu rocznie oceniają znawcy na 100.000 zł.

Przechodząc do wyrażenia poglądu na sprawy, poruszone sprawozdaniem Wydziału krajowego i krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, zmuszoną jest komisya zaregestrować fakt zmiejszenia się frekwencyi uczniów, biorąc ogólnie, a w szczególności w dziale tkackim. Na szkołach zawodowych spoczywa obowiązek wypełniać lukę w wychowaniu publicznem młodzieży, to jest wykształcić tę młodzież fachowo w pewnej kategoryi przemysłu, a tem samem dążyć stopniowo lecz konsekwentnie do zastępowania obcych wyrobów wyrobami własnych, przez społeczeństwo wychowanych i wykształconych przemysłowców.

Czy szkoła zawodowa jest potrzebna i dobra tego w znacznej części ludność nie rozumie, a najlepiej może ilustrować fakt prawdziwy, który miał miejsce w pewnej gminie wiejskiej zachodniej części kraju. W gminie tej zbierano po 5 centów od numeru domu, w tym celu, ażeby za uzyskane pieniądze wystosować petycyę do Monarchy z prośbą, iżby zabronił zakładania w tej gminie krajowej szkoły zawodowej. Jeżeli ludność — jak powiedziano — w przeważnej części nie ma pojęcia o celach szkoły zawodowej, toż zrozumiała jest rzeczą, dla jakich powodów frekwencya i tak nie wielka (838 ucz.) zamiast wzrastać progresyjnie, wykazuje zmiejszenie i w tej sytuacyi punkt ciężkości działania z natury rzeczy przejść powinien na oświeceńsze warstwy społeczeństwa, zbliżone bądź to zawodem, stosunkami, czy też urzędowaniem, do ludu — tu powinni obywatel, ksiądz, nauczyciel, oficyalista, współdziałać i do korzystania z nauk, udzielanych w szkołach zawodowych, ludność zachęcać.

Zestawienie kursów utrzymania szkół zawodowych w kraju, wykazuje za rok 1896 skromną podwyżkę subwencyi, jaką daje Skarb państwa na rzecz tychże szkół. Jeżeli się jednak zważy, że kwota 27.880 zł., dana przez Skarb państwa na rzecz szkół zawodowych, jest nieproporcyonalnie małą do sumy, przeznaczonej dla całego państwa i jest mniejszą od kosztów, jakie ponoszą czynniki miejscowe i fundusz krajowy, z tych przeto rzeczowych powodów, komisya uznaje za wskazane, ażeby Wydział krajowy w czasie właściwym domagał się dalszego podwyższenia dotacyi.

Z uznaniem podnosi komisya sejmowa szczegół, odnoszący się do przeprowadzenia licznych lustracyi szkół w ciągu 1896 roku, gdyż sam przez się fakt zlustrowania szkoły pod względem administracyjnym i fachowym ma doniosłe znaczenie dla dotyczącego Zakładu naukowego, zacieśni bowiem stosunek pomiędzy Zarządem szkoły a Władzą nadzorczą, daje możność ocenienia skuteczności pracy, a wreszcie wczesnego zapobieżenia złemu, gdyby szkoła schodziła na niewłaściwe tory.

Pozyskanie dla przemysłu krajowego dostaw do armii stanowi jeden z bardzo ważnych postulatów sfer przemysłowych i rzemieślniczych w kraju, dlatego też Wysoki Sejm, uznając słuszność żądania, na ostatniej sesyi powziął uchwałę, wzywającą Rząd do ustanowienia w kraju komisyi odbiorczych dla wszelkich dostaw do armii. Załatwiając powyższe wezwanie nadesłał c. k. Rząd odpowiedź przy dołączeniu odpisu reskryptu Ministerstwa wojny, z którego okazuje się, że artykuły spożywcze, paszę, drzewo i węgle zakupują władze wojskowe w kraju, dla odbioru powierzonych robót ze skóry zjeżdza *ad hoc* delegowana komisya do Lwowa i Krakowa, jednakowoż w kraju naszym nie ma stałych komisyi odbiorczych dla wyrobów ze skóry, wełnianych i płóciennych. Nasze czynniki wpływowe, a nazwijmy po imieniu: Koło polskie w Parlamencie wiedeńskim przez swoją delegacyę powinno domagać się w czasie właściwym i to z całym naciskiem, ażeby w tak znacznym kraju koronnym — jak Galicya — ustanowiono stałe komisye odbiorcze i ułatwiano przemysłowcom otrzymanie dostaw dla Armii.

W zakończeniu sprawozdania krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, podniesioną została kwestya polecenia sejmowego z daty 24 stycznia 1896 roku, odnoszącego się do wypracowania programu dla dalszego zakładania szkół zawodowych w kraju. Wydział krajowy, wykonując uchwałę, wezwał krajową komisyę przemysłową do wypracowania i przedłożenia projektu programu; z treści jednak sprawozdania tejże komisyi wnioskować należy, że wykonanie natrafia na pewne trudności, dlatego też bliższe określenie sprawy, o którą chodzi, pożądane jest dla rzeczy samej. Program, o który chodzi wypracowany fachowo, na podstawie znajomości stosunków przemysłowych w kraju, i wszechstronnych badań dotycznie istniejących szkół zawodowych w innych krajach czy też państwach, da możność poznania, w jakiej liczbie i jakiej kategoryi szkoły zakładać należy. Otoż w ramach programu z zupełną swobodą działać mogą miejscowe czynniki, zawsze jednak program dalszego zakładania szkół zawodowych mieć będz.e tę dobrą stronę, że w zakładaniu pewnej kategoryi szkół nie pójdzie się za daleko, być może ze szkodą dla tej właśnie gałęzi przemysłu, a wreszcie wiadomem będzie, czy z uwagi na potrzeby kraju nie należałoby tworzyć szkół jeszcze tego rodzaju, co do których założenia miejscowe czynniki żądania swego nie objawiły.

W zakończeniu przedkłada komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały szereg wniosków, przyczem zaznacza, że w zupełności przyjmuje wnioski Wydziału krajowego, odnoszące się:

1) do udzielenia gminie Kalwaryi Zebrzydowskiej bezprocentowej pożyczki w wysokości 400 zł.

2) do przeznaczenia sumy 15.000 zł. na cel urządzenia Oddziału tkactwa mechanicznego przy krajowej szkole tkackiej w Krośnie.

3) do wstawienia w rubrykę XVI. wydatków budżetu krajowego I raty w kwocie 7.500 zł.

4) do dwóch stabilizacyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 16. grudnia 1896 l. 80.361 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w zakresie szkół i warsztatów zawodowych.

II. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 4.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki dla gminy Kalwaryi Zebrzydowskiej, celem umożliwienia jej wystawienia budynków na umieszczenie krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi Zebrzydowskiej i wstawia tę kwotę do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na rok 1897.

III. 1) Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 15.000 zł. na urządzenie oddziału tkactwa mechanicznego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, płatną w dwóch ratach w r. 1897 i 1898.

2) Sejm wstawia do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na r. 1897 kwotę 7.000 zł. jako I. ratę sumy ad 1) i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby kwotę 8.000 zł. tytułem II. raty tej sumy wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1898.

IV. 1) Sejm udziela Stanisławowi Leopoldowi Maksymilianowi 3. imion Daczyńskiemu, nauczycielowi rysunków w krajowej szkole gancarskiej w Kołomyi, „veniam aetatis“.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Stanisława Leopolda Maksymiliana 3. imion Daczyńskiego na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole gancarskiej w Kołomyi, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emeretury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Stanisławowi Leopoldowi Maksymilianowi 3. im Daczyńskiemu trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole gancarskiej w Kołomyi.

Służba, policzalna do emerytury, zaczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkweniów zaś od dnia przyznania mu stałej płacy.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt zaprowadzenia oddziału tkactwa mechanicznego przy krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie.

Lwów dnia 2go lutego 1897.

Szczepanowski
przewodniczący.

Żardecki
sprawozdawca.

L. s. 706/97.

Aleg. 104

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej z petycyi Rady powiatowej w Przemyślanach o uznanie szpitala powiatowego w Przemyślanach powszechnym i publicznym.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Przemyślanach wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o uznanie szpitala w Przemyślanach za powszechny i publiczny.

Gdy z przedłożonego w odpisie wierzytelnym aktu fundacyjnego dla tego szpitala widać, że Rada powiatowa dość hojnie wyposażyła nowy szpital, albowiem majątek jego wynosi obecnie około 66.000 zł. ze stałym dochodem rocznym około 2000 zł., a gdy prócz tego jeszcze pomieniona Rada powiatowa zobowiązała się: a) pokrywać w przyszłości z funduszów powiatowych wszelkie nadzwyczajne wydatki na budowę, przeistoczenia lub dobudowania tak głównego budynku, jakoteż pobocznych ubikacyi z wyjątkiem zwykłych wydatków na konserwacyę istniejących budynków, które z funduszu krajowego mają być pokrywane; b) rozszerzyć własnym kosztem budynek tymczasowy dla pomieszczenia 60 łóżek, jeżeli tego w przyszłości okaże się potrzeba; c) uskuteczniać wszelkie większe restauracye kosztem powiatu; d) zabezpieczyć koszta utrzymania szpitala w pierwszem półroczu.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 19-go stycznia b. r. l. 81.550 nowy budynek wystawiono podług planów normalnych, przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzonych, trwale i z wszelkimi udogodnieniami. Szpital może teraz pomieścić 42 chorych wraz z odseperowanym oddziałem dla zakaźnych.

Z tych zatem powodów i z uwagi, że okolica tamtejsza rzeczywiście potrzebuje zakładu leczniczego publicznego, albowiem odległość Przemyślan od najbliższych szpitali we Lwowie, Złoczowie i Brzeżanach wynosi około 50 kilometrów, dalej z uwagi, że udotowanie go dochodem rocznym około 2000 zł. wpływać będzie na ustanowienie niskiej taksy leczniczej, a temsamem nie narazi funduszu krajowego na znaczne wydatki z tytułu zwrotu kosztów leczenia za ubogich chorych tam leczonych, — komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy na podstawie artykułu II. ustawy z dnia 12. grudnia 1869, Dz. ust. kr. Nr. 8 z r. 1870 do uznania szpitala w Przemyślanach za powszechny i publiczny pod warunkiem:

a) Jeżeli Rada powiatowa Przemyślańska urządzi szpital stosownie do przyjąć się mającego aktu fundacyjnego, zaopatrzy szpital we wszystkie potrzebne przyrządy, sprzęty, bieliznę i pościel na 42 łóżek, a z tego się wykaże przed Wydziałem krajowym.

b) Jeżeli wykaże się Rada powiatowa Przemyślańska przed Wydziałem krajowym legalizowanym aktem fundacyjnym na rzecz szpitala w Przemyślanach, zatwierdzonym przez Wysokie c. k. Namiestnictwo, jako najwyższą władzę fundacyjną.

c) Jeżeli c. k. Namiestnictwo potwierdzi, że lokalności szpitalne odpowiadają obowiązującym sanitarno-policyjnym przepisom.

d) wreszcie, jeżeli Rada powiatowa przemyślańska zabezpieczy koszta utrzymania w pierwszem półroczu.

Lwów, dnia 4. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dr. Jordan.

Sprawozdawca:
Dr. Julian Olpiński.

L. s. 2251/1897.

Alg. 105

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po myśli §. 22. ust. o przynależności z 3. grudnia 1863. Nr. 105. Dz. pr. p. przedłożył jak najrychlej projekt ustawy o wykonywaniu opieki nad ubogimi i w projekcie tym z uwagi na skutki, które ustawa z 5. grudnia 1896. Nr. 222. Dz. pr. p. wywrze na fundusze większych gmin, uwzględnił konieczność spółdziałania w tej mierze funduszów powiatów i kraju.

Lwów, dnia 6. lutego 1897.

Wnioskodawca:
Małachowski *w. r.*

Michalski, Szczepanowski, Vayhinger, d'Abancourt, Romanowicz, Wiśniewski, Rotter, Rayski, Loewenstein, Merunowicz, Weigel, Słotwiński, Dworski, Jakliński, Jahl

L. s. 2252/1897.

Aleg. 106

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby ze względu na skutki ustawy z 5. grudnia 1896. Nr. 222. Dz. pp. wdrożył ponownie rokowania z Rządem w przedmiocie nadania gminie kr. stoł. m. Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia własności nieruchomości i od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich i ewentualnie przedłożył projekt ustawy w tym względzie po myśli przedłożonego już Wys. Sejmowi projektu Wydziału krajowego z 5. listopada 1890. r. L. 46.417.

Lwów, dnia 6. lutego 1897.

Wnioskodawca:
Małachowski *w. r.*

Michalski, Szczepanowski, Vayhinger, d'Abancourt, Romanowicz, Jahl, L. Wiśniewski, Rotter, Loewenstein, A. Rayski, Dr. Jakliński, Weigel, Słotwiński, Dworski
T. Merunowicz

L. s. 2253/1897.

Alleg. 107

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa z dnia . . . . . ., zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 14. października 1870. roku, nadającej statut miejski król. stoł. miastu Lwowu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art I.

Postanowienia z §§. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z dnia 14. paździeznika 1870., nadającej statut miejski królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu, a mianowicie: oddziału A. ustawy gminnej, zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia.

§. 85.

Wydatki odrębne.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

Wydatki takie może tedy Rada miejska rozłożyć na strony interesowane i od nich je ściągnąć.

Rada miejska może także ustanowić i pobierać taksy za poszczególne czynności urzędów gminnych.

§. 89.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 30% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest pozwolenie Wydziału krajowego.

Dodatki, przenoszące 50% podatków bezpośrednich, lub 70% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy ustawy krajowej.

§. 90.

Inne opłaty.

Do zaprowadzenia opłat, nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, niemniej do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się pobierać od opłacanego przez mieszkańców czynszu najmu, lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przenosi 20 centów od każdego reńskiego, względnie 20 halerzy od każdej korony czynszu, potrzeba ustawy krajowej.

Wypływające z prawa propinacyi opłaty od przewozu, wyrobu i wyszynku trunków propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 92.

Do rozkładów dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej i zaprowadzenia rozmaitych stóp procentowych dodatków w granicach jednego rodzaju podatku bezpośredniego, potrzeba zezwolenia Wydziału krajowego.

Art. II.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Lwów dnia 6. lutego 1897.

Wnioskodawca:

***Małachowski** w. r.*

M. Michalski, Romanowicz, Dr. Jakliński, L. Wiśniewski, Szczepanowski, Soleski, Weigel, d'Abancourt, Vayhinger, Klemedsiewicz, Rotter, Loewenstein, Słotwiński, Dworski, Marchwicki, Pogonowski.

LW. 1.955.

Aleg. 103

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1895. i o preliminarzu tego funduszu na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do przepisów ustawy o wykupnie prawa propinacyi z 22. kwietnia 1889. przedłożyła c. k. Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego zamknięcie rachunków za rok 1995, które obejmuje cztery fundusze, t. j.:

I. Fundusz propinacyjny ogólny,
II. „ „ zasobowy,
III. „ „ rezerwowy obrotowy,
IV. „ „ „ zarodowy.

Nadwyżki dochodów w rzeczonych funduszach są następujące:

ad I. w ogólnym funduszu propinacyjnym . . .	271.180 zł. 65$^1/_2$ ct.
ad II. w funduszu propinacyjnym zasobowym . .	322 882 „ 63$^1/_2$ „
ad III. w funduszu propinacyjnym rezerwowym obrotowym	147.814 „ 56 „
ad IV. w w funduszu propinacyjnym rezerwowym zarodowym	127.801 „ 03 „

Powiększenie majątku funduszu propinacyjnego w porównaniu ze stanem tego majątku w roku poprzednim wynosi . . . 460.349 zł. 41$^1/_2$ ct

Porównując zaś stan tego majątku z końcem roku 1895. z majątkiem odebranym od Wydziału krajowego przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego z końcem roku 1889, okazuje się, że Dyrekcya w przeciągu lat sześciu pomnożyła ten majątek o sumę . . . . 4,023.150 zł. 39$^1/_2$ ct

Rezultat ostatniego roku, z którego są zamknięcia rachunków przedłożone, t. j. z roku 1895, jest korzystniejszy od wyników roku 1894. Gdy bowiem, jak wykazano powyżej, przyrost majątku w roku 1895

wynosi	460.349 zł. 41$^1/_2$ ct.
wynosił ten wzrost w roku 1894.	327.820 „ 18 „
zatem w r. 1895. więcej o	132.529 zł. 23$^1/_2$ ct.

Korzystny ten wynik zawdzięczamy energicznej, oględnej, a zarazem nader oszczędnej administracyi. Przekonała się zaś komisya budżetowa z dotyczących aktów Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, że Dyrekcya z nadzwyczajną troskliwością nad tem czuwa, aby żadne zaległości się nie nagromadzały, w dziale zaś wydatków administracyjnych postępuje jak najoszczędniej, tak iż z przyzwolonych budżetem kwot tylko to zostaje wydanem, czego niezbędna wymaga potrzeba. Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z czynności za r. 1895. przyjmuje Sejm do wiadomości i wyraża Dyrekcyi swoje uznanie.

Przechodząc do przedstawienia poszczeg lnych zamknięć rachunkowych, przedkładamy je w tym samym porządku. w jakim streściliśmy ostateczne ich wyniki na wstępie niniejszego sprawozdania.

I.

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1895.

Dochody:

1. Czynsze propinacyjne miały według preliminarza przynieść dochód . . . . 3,580.434 zł. — ct
faktycznie wpłynęło . . . . 3,552.043 „ 18 „
zatem mniej o . 28.390 zł. 82 ct.

Z końcem r. 1895. pozostała zaległość, z doliczeniem należytości z lat dawniejszych w łącznej kwocie 35.192 zł. $90^1/_2$ ct. Z tej zaległości ściągnięto w ciągu roku 1896, a właściwie do końca września r. z. 22.046 zł. $48^1/_2$ ct, odpisano 2.126 zł. 13 ct, a pozostało do ściągnięcia tylko 11.020 zł. 29 ct.

2. Z opłat szynkarskich preliminowano . . 196.300 zł. — ct.
wpłacono . . . . 194.492 „ 83 „
zatem mniej o . 1.807 zł. 17 ct.

W tej pozycyi dochodów zaległość z r. 1895. i z lat poprzednich wynosiła . . . . 29.311 zł. $72^1/_2$ ct.

3. Opłaty od zakładania gorzelń i browarów przyniosły 1.000 zł. — ct.
W preliminarzu w tej rubryce żaden dochód nie był przewidziany.

4. Grzywny propinacyjne zamiast preliminowanej kwoty . . . . 3.300 zł. — ct.
przyniosły . . . . 3.435 „ 90 „
zatem więcej o . 135 zł. 90 ct.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych 152 zł. 33 ct.

6. Odsetki zwłoki przyniosły . . . . . 10 487 zł. 27 ct.
a gdy preliminowano tylko . . . . 7.000 „ — „
przeto dochód większy o . 3.487 zł. 27 ct.

7. Tytułem subwencyi państwowej wpłynęło . 891.129 zł. 22 ct.

8. Z odsetek od lokacyi kapitałów żadnej kwoty nie preliminowano, wpłynęło zaś faktycznie z tego źródła . . , . 24.054 zł. 05 ct.

9. Wreszcie w pozycyi dochodów rozmaitych, w której w budżecie również żadnego nie przewidziano wpływu, pobrano . . 3.350 zł. 42½ ct. a to z kaucyi dzierżawnych, które Dyrekcya z powodu niedotrzymania kontraktów na rzecz funduszu inkasowała.

Suma dochodów wynosi . . . . . . 4,680.145 zł. 20½ ct.
w porównaniu z preliminowanym dochodem . . . 4,678.183 „ — „

dochód większy o . 1.962 zł. 20½ ct.

Wydatki:

1. Wypłacono za wylosowane obligacye . . 1,624.650 zł. — ct.
w porównaniu z kwotą wstawioną w budżecie . . 1,701.450 „ — „

mniej o . 76.800 zł. — ct.

2. Na wypłatę kuponów wydano . . . 2,201.475 zł. — ct.
w porównaniu z kwotą wstawioną w budżet, stosownie do normalnego planu umorzenia . . . . 2,168.508 „ — „

wypłacono więcej o . 32.967 zł. — ct.

3. Tytułem prowizyi bankowej od wypłaty obligacyi i kuponów zamiast preliminowanej kwoty . . 3.200 „ — „
wypłacono . . . . 2.298 „ 80 „

zatem mniej o . 901 zł. 20 ct.

4. Tytułem należytości stemplowej od kwitów na subwencyę państwową wydano zgodnie z preliminarzem . 2 790 zł. — ct.

5. Tytułem podatku dochodowego zapłacono . 554.220 zł. 37½ ct.
a gdy preliminowano . . . . 553.890 „ — „

przeto wydano więcej o . 330 zł. 37½ ct.

6. Tytułem podatku zarobkowego zapłacono . 51 „ 66½ „
zamiast preliminowanych . . . . 60 „ — „

Suma wydatków wynosi . . . . 4,385.485 zł. 84 ct.
w porównaniu ze sumą preliminowaną . . . . 4,429.898 „ — „

mniej o . 44.412 zł. 16 ct.

II.

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1895.

W preliminarzu funduszu tego wstawioną była w pozycyi 1. dochodów tytułem odsetek od papierów wartościowych, będących własnością tego funduszu kwota . . . . 42.566 zł. — ct.
wpłynęło zaś . . . . 51.701 „ 98 „

zatem więcej o . 9.135 „ 98 ct.

Oprócz tego wpłynęła w pozycyi 2. dochodów nadwyżka z administracyi ogólnego funduszu . . . . 271.180 zł. 65½ ct.

Suma przeto dochodów wynosi . . . 322.882 zł. 63½ ct.

Majątek tego funduszu z końcem r. 1895 wynosił 1,589.904 zł. 59½ ct.
w porównaniu ze stanem majątku z końcem r. 1894. , 1,257.356 „ 21 „

okazuje się wzrost . 332.548 zł. 38½ ct.

III.

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku obrotowym za rok 1895.

W dochodach tego majątku zamiast preliminowanej tytułem odsetek kwoty . . . . 243.668 zł. — ct.
wpłynęło . . . . 237.903 „ 99 „

zatem mniej o . 5.764 zł. 01 ct.

a to z powodu zmiany lokacyi, — za wylosowane bowiem 4½% papiery wartościowe zakupiono efekta, oprocentowane tylko po 4%, a względnie ulokowano gotówkę na 4% rachunku.

Z doliczeniem dochodów rozmaitych, które przyniosły . . . . 1.510 zł. 41½ ct.
wynosi suma dochodów tego funduszu . . . . 239.414 „ 40½ „
i jest od przewidzianej budżetem sumy dochodów mniejsza o 4253 zł. 59½ ct. z powodów powyżej wyszczególnionych.

W dziale wydatków tego funduszu są koszta administracyi, na które dozwolono w budżecie ogólną sumę . . . . . 98.940 zł. — ct.

Dyrekcya funduszu propinacyjnego jednak poczyniłą oszczędności w wielu pozycyach wydatków, a mianowicie wydano mniej:

w poz. 1.	płace urzędników	213 zł.	58 ct,
„ 4.	dyurna	1.006 „	54 „
„ 7.	koszta administracyi powiatowej . .	5.580 „	87 „
„ 8.	dyety	296 „	42 „
„ 9.	potrzeby kancelaryjne	894 „	88½ „
„ 10.	koszta zarządu	196 „	20 „
„ 12.	remuneracye, zapomogi i rozmaite . .	3 083 „	48 „
	razem zaoszczędzono .	11.271 zł.	97½ ct

Wydano jednak w nieprzewidzianej budżetem pozycyi 13. tytułem podatku dochodowego od efektów kwotę 2.598 zł — ct.

skutkiem czego wynik jest korzystniejszym od preliminarza tylko o kwotę . . . . . . 8.673 zł. 97½ ct.

Ten podatek dochodowy wymierzony został od 4% listów zastawnych austryackiego Zakładu kredytowego ziemskiego, a wydatek ten już się nie powtórzy, gdyż Dyrekcya funduszu propinacyjnego listy zastawne temu podatkowi podlegające sprzedała i uzyskaną gotówkę w inny sposób ulokowała.

IV.

Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego w majątku zarodowym za rok 1895.

Do funduszu tego wpływają dawne zaległości z opłat szynkarskich, grzywien propinacyjnych i t. p., pochodzące z czasów przed dokonaniem wykupna propinacyi.

Mianowicie wpłynęło:

w poz. 1. z opłat szynkarskich	235 zł. 53½ ct.
„ 2. z grzywien	185 „ 10½ „
„ 4. z odsetek zwłoki	144 „ 79 „
„ 5. nadwyżka dochodów majątku obrotowego funduszu rezerwowego	147.814 „ 56 „

Majątek tego funduszu jest lokowany przeważnie w obligacyach propinacyjnych; oprócz tego są jeszcze zakupione 4% obligi pożyczek krajowych i listy zastawne krajowych instytucyi hipotecznych, a tylko suma 100.000 zł. w. a. ulokowaną została w 4% węgierskich obligacyach komunalnych. Dyrekcya wykazuje wartość tych papierów według ich nominalnej wartości w sumie . . . . 4,525.100 zł. — ct.
z doliczeniem zaś lokowanych kapitałów i gotówki wynosił cały ten fundusz z końcem roku 1895 . . . . 6,245.048 zł. 71 ct.
a w porównaniu ze stanem z końcem r. 1894. . . . 6,117.247 „ 68 „
okazuje się wzrost . 127.801 zł. 03 ct.

Komisya budżetowa, przedłożywszy Wysokiemu Sejmowi ostateczne wyniki z administracyi czterech funduszów, na które rozdziela się galicyjski fundusz propinacyjny, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Zamknięcie rachunków galicyjskiego funduszu propinacyjnego za r. 1895. przyjmuje Sejm do wiadomości i rachunki te zatwierdza“.

Preliminarze na r. 1897. przedłożyła Dyrekcya galicyjskiego funduszu propinacyjnego w trzech działach, odnoszących się do osobnych trzech funduszów, których budżety Wysoki Sejm corocznie uchwala, a komisya budżetowa przedstawia takowe Wysokiemu Sejmowi, a mianowicie: budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego, budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego i budżet galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

I.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na r. 1897.

Dyrekcya funduszu propinacyjnego preliminuje w pozycyi 1. dochodów czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi w sumie . 3,790.247 zł. — ct.

a to zgodnie z szczegółowym wykazem tych czynszów, jak takowe w poszczególnych powiatach na podstawie kontraktów są zapewnione.

W tym wykazie, obejmującym kwoty spodziewanego dochodu z poszczególnych powiatów, małe tylko zachodzą różnice między kwotami uchwalonymi w preliminarzu na r. 1896. a wnioskiem na r, 1897. W jednym tylko powiecie, t. j. w nadwórniańskim, widzimy obniżenie dochodu prseszło 8.000 zł. a. w. wynoszące. Jestto w związku z ukończeniem budowy kolei Stanisławów - Woronienka, przy którejto budowie w powiecie nadwórniańskim zgromadziła się wielka ilość robotników, co wpłynęło na podwyższenie dochodu propinacyjnego, zaś po ukończeniu tej budowy dochód ten z natury rzeczy musiał się obniżyć.

Komisya budżetowa, jakkolwiek wniosek Dyrekcyi co do tej pozycyi dochodów oparty jest na szczegółowem zestawieniu, mniema jednak, że nie można całej sumy, wykazanej jako należytość czynszową, wstawiać jako dochód. Okazuje się bowiem z wyjaśnień do zamknięcia rachunków za r. 1895, że w budżecie na r. 1895. preliminowano w tej pozycyi dochodów o 10.356 zł. 06 ct. więcej, aniżeli wynosiła należytość przypisana. Dyrekcya bowiem, układając budżet na r. 1895, spodziewała się uzyskać wyższe czynsze, aniżeli następnie uzyskała, a nadto była Dyrekcya następnie zmuszoną poczynić pewne opusty. Podobne wypadki mogą zajść także co do czynszów propinacyjnych, które wpłynąć mają w r. 1897. — a nadto jest nieuchronnem, że pewna, jakkolwiek stosunkowo drobna kwota należytości czynszowych nie wpłynie na termin, lecz dopiero później, przy niektórych zaś dzierżawach propinacyjnych okazuje się nawet potrzeba ściągania czynszów w drodze przymusowej.

Zdaniem przeto komisyi nie można przypuszczać, aby cała przypisana kwota bez żadnego wyjątku została w terminie wpłacona. Należy zatem wstawić w budżet sumę cokolwiek niższą od tej, jaka wynika z wykazu czynszów zestawionych według powiatów, i komisya proponuje, aby zamiast preliminowanej przez Dyrekcyę sumy 3,790·247 zł. wstawiono w tej pozycyi
tylko sumę . . . . 3,780.000 zł. — ct.

W pozycyi 2. dochodu proponuje komisya zamiast preliminowanej tytułem opłaty od szynkarzy kwoty . . . . . 196.300 zł. — ct.
wstawić odnośnie do wyniku z r. 1894. tylko zaokrągloną
kwotę . . . . 195.000 „ — „

Wreszcie co do pozycyi 8. dochodu, w której Dyrekcya tytułem odsetek od lokacyi dochodów bieżących żadnej kwoty nie preliminuje, wnosi komisya wstawić kwotę . . . . 10.000 zł. — ct.
a to ze względu na wynikłość z r. 1895, która w tej pozycyi dochodu 24.054 zł. wykazuje.

Wreszcie w pozycyi 9., w której Dyrekcya również żadnego nie preliminuje dochodu z tytułu wpływów rozmaitych, wnosi komisya wstawienie kwoty . . . . . . 1.000 zł: — ct.

Ta bowiem pozycya obejmuje inkasowane kaucye dzierżawne tych dzierżawców, którzy kontraktu nie dotrzymali, i przyniosła w roku 1895. kwotę 3.361 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na r. 1897:

Doohody:

Poz.	1. czynsze propinacyjne . .	3,780.000	zł.
"	2. opłaty od szynkarzy : .	195.000	"
"	3. " " zakładania gorzelń .	—	
"	4. grzywny	3.500	"
"	5. ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	20	"
"	6. odsetki zwłoki	10.000	"
"	7. subwencya rządowa . . .	891.129	"
"	8. odsetki od lokacyi kapitałów z dochodów bieżących . .	10.000	"
"	9. rozmaite	1.000	"
	razem .	4.890.649	zł.

Wydatki:

Poz.	1. wypłata wylosowanych obligacyi	1,841.700	zł.
"	2. " kuponów . . .	2,028.253	"
"	3. prowizye bankowe . . .	3.200	"
"	4. należytości stemplowe . .	2.790	"
"	5. podatek dochodowy . . .	553.890	"
"	6. podatek zarobkowy . . .	60	"
	razem .	4,429.893	zł.

Nadwyżka dochodów 460.756 zł.

II.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na r. 1897.

Komisya proponuje zgodnie z Dyrekcyą funduszu propinacyjnego wstawić w pozycyę 1. dochodu odsetki w kwocie . . . . . . 64.909 zł.

W dziale wydatków żadna kwota nie jest preliminowaną.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na r. 1897:

Dochody:

Poz. 1. odsetki . . . . . . 64.909 zł.

Wydatki . . . . —

III.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1897.

W dziale dochodów preliminuje Dyrekcya odsetki od kapitałów, będących własnością tego funduszu, a komisya wnosi zgodnie z Dyrekcyą wstawić kwotę . . . . 251.536 zł.

W dziale wydatków preliminuje Dyrekcya koszta administracyjne zgodnie najzupełniej z budżetem na r. 1896. uchwalonym; komisya zatem wniosek Dyrekcyi w całości przyjmuje.

Wnosi przeto komisya budżetowa:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na r. 1897:

Dochody:

Poz. 1. odsetki od kapitałów . . . 251.536 zł.

Wydatki:

Poz. 1.	płace urzędników	27.760 zł.
„ 2.	„ sług	939 „
„ 3.	adjuta	800 „
„ 4.	dyurna	14.593 „
„ 5.	ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania kasy . . .	10.000 „
„ 6.	czynsze najmu	2.500 „
„ 7.	koszta administracyi powiatowej .	27.000 „
„ 8.	dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi	1.000 „
„ 9.	potrzeby kancelaryjne . . .	3.000 „
„ 10.	koszta zarządu	1.000 „
„ 11.	„ sądowe	600 „
„ 12.	remuneracye i rozmaite nieprzewi-wydatki	10.000 „
	razem .	99.192 zł.

Nadwyżka dochodów 152.344 zł. jest od nadwyżki przewidzianej zeszłorocznym budżetem większą o kwotę 6.795 zł.

We Lwowie, dnia 4. lutego 1897.

Przewodniczący;
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. s. 1801/97.

Aleg. 109

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Mycielskiego w sprawie urządzenia w zachodniej części kraju targowicy na bydło opasowe.

Wysoki Sejmie!

Uciążliwe warunki z jakimi handel bydłem opasowem ma do walczenia na targowicy wiedeńskiej, spowodowały posłów hr. Mycielskiego i towarzyszy do postawienia wniosku, w którym żądają, by Wydział krajowy podjął natychmiast rokowania w celu urządzenia targu na bydło na zachodnim krańcu kraju.

Komisya gospodarstwa krajowego zbadawszy stosunki, jakie na wyżwymienionej targowicy panują, przyszła do przekonania, iż rzeczywiście nie ma zapewne nigdzie targu, gdzieby, jak naumyślnie napiętrzone trudności, dokuczliwe przepisy Magistratu, nieprzychylne rozporządzenia rządowe, do takiego stopnia utrudniały producentowi sprzedaż i tak ciężkim staraniem wyprodukowanego towaru.

Jako drastyczny przykład gospodarki Magistratu wiedeńskiego, komisya gospodarstwa krajowego pozwala sobie zacytować następujące fakta:

Rozporządzeniem z dnia 5-go sierpnia 1895 roku do l. 17.375 wzbroniono karmić woły przeznaczone na targowicę wiedeńską, od chwili postawienia ich na stajnię w St. Marx paszą koncentrowaną (Kraftfutter) i zezwolono tylko żywić je wyłącznie sianem. O ile rozporządzenie to krzywdzi właścicieli opasowego bydła, każdy, choćby niefachowy, łatwo osądzić może. Wół przez kilka miesięcy, a szczególniej przy końcu opasu, przyzwyczajony do jak najbardziej skoncentrowanej i najstrawniejszej paszy, po długiej kilkudniowej podróży w bardzo prymitywnie urządzonych wagonach, potrzebuje niezbędnie nietylko odpoczynku, ale i stosownego odżywienia, by dojść napowrót do normalnego stanu. Tymczasem zredukowany pod względem paszy jedynie na siano, i to nieraz bardzo wątpliwej jakości, traci raptownie nietylko na wadze, ale i na dobroci mięsa. A jeżeli jeszcze, co nader często zdarzyć się może, nie cała ilość spędzonych na pewien dzień targowy wołów od razu sprzedaną zostanie, to pozostałe dopiero za osiem dni na następnym targu pozbyte być mogą, a przez ten cały czas wyłącznie sianem karmione być muszą, strata na wadze dochodzi w tym wypadku na parę średnio utuczonych wołów od 120—180 kilo, już więc nietylko o żadnym zysku mowy być nie może, ale właściciel niejednokrotnie zaledwie pokrywa koszta zakupna chudych wołów a cały wydatek wyłożony na opas bezpowrotnie przepada.

Dnia 11-go października 1895 roku do l. 181.075 wydał Magistrat rozporządzenie, wzbraniające sprzedaży poza obrębem miasta tych wołów, które na pewnym dniu targowym sprzedane nie zostały.

Przepis ten, wzbraniający bezprawnie rozporządzania swoją własnością, bynajmniej nie posiada cechy weterynaryjno-policyjnej, podlegają mu bowiem te woły, które przebywszy ośmiodniową kwarantannę za zupełnie zdrowe uznane zostały.

Dawniej właściciel, nie sprzedawszy swych opasów na pewnym dniu targowym, mógł je wysłać do Niemiec, lub w okolice Wiednia np. do Badenu lub innych miejsc kąpielowych, gdzie szczególnie w letnich miesiącach mógł nieraz lepszą nawet niż w St. Marx osiągnąć cenę. Dzisiaj musi z towarem swoim czekać drugiego dnia jarmarku, narażony na pewną nieuniknioną stratę.

Ministeryum spraw wewnętrznych również po macoszemu interesa właścicieli bydła opasowego traktuje. *Markt-Ordnung für den Wiener Central-Markt in St. Marx* zawiera w paragrafie 14-ym zaprowadzenie owej osławionej *Wiener Vieh- & Fleischmarkt Casse*, a alinea trzecia tegoż paragrafu wyraźnie postanawia, „*die Ein- & Auszahlung der Kaufschillinge erfolgt ausschliesslich bei der Wiener Vieh- und Fleischmarktcasse*“, czyli że nikt sprzedac i należytości swej odebrać nie może wprost od kupca, ale jedynie za pośrednictwem wyż wymienionej instytucyi.

W mieście tak obfitującem w rozliczne zakłady finansowe jak Wiedeń, rozporządzenie tego rodzaju nietylko nie ma żadnej racyonalnej podstawy, ale stawia właściciela bydła, mającego zwykle stosunki pieniężne z innymi zakładami fiinansowymi stolicy, w nader dotkliwą zależność, bez korzyści dla targu a z widoczną krzywdą dla sprzedającego. Tego rodzaju przykładów możnaby wiele jeszcze zacytować. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi jednak, że już wyżwymienione w zupełności wystarczą, by dowodnie wykazać, że stosunki na targowicy wiedeńskiej są niezdrowe, dla naszych hodowców i właścicieli bydła opasowego nader szkodliwe i że należy dołożyć wszelkich starań, by takowe ulepszyć i uregulować targowicę wiedeńską w ten sposób, jak to ma miejsce np. w Monachium lub Kolonii z wielką korzyścią dla producentów bydła, a zarazem konsumentów mięsa, którzy tam mają mięso pierwszej jakości za taką cenę, za jaką w Wiedniu zaledwie średnią dostać by mogli.

Węgrzy, którzy prawie $^3/_4$ potrzeb targowicy wiedeńskiej swoim kosztem pokrywają, również jak i my odczuwali anormalność stosunków, a chcąc się od nich uwolnić powzięli myśl założenia targowicy krajowej.

Bliskość Wiednia, liczne i dogodne połączenia kolejowe z zagranicą, wskazywały Preszburg jako najodpowiedniejszą miejscowośc i tam też targowica założoną została. Ale niestety pomimo znacznej solidarności węgierskich hodowców i energicznej pomocy węgierskiego rządu, jak z doświadczenia wiemy, dbałego o rozwój ekonomiczny kraju i nie raz nawet nieprzebierającego w środkach, by mu przyjść z wydatną pomocą, targowica w Preszburgu po bardzo krótkiem istnieniu musiała być zwiniętą. Kupcy wiedeńscy i zagraniczni nie przyjeżdżali wcale lub bardzo niewielu. Towar pierwszej jakości, a zatem droższy, na miejscu nie znalazł zbytu i straciwszy daremnie kilka dni w Preszburgu musiał być znowu skierowany do Wiednia a niewielki obrót towarem średniego gatunku, tak zwanym *Steindlvieh*, nie wystarczał do pokrycia dość znacznych kosztów, które zaprowadzenie i utrzymanie targowicy nieodzownie za sobą pociągnąć musi. Nie dano jednak za wygrane i przeniesiono targowicę do Pesztu. Ale i tutaj okazało się w praktyce, że konkurencya z Wiedniem utrzymać się nie da. Peszt nie okazał się dostatecznym odbiorcą na mięso pierwszej jakości. Kupców zagranicznych sprowadzić nie zdołano, wiedeńscy nie przyjeżdżali i okazało się, że dziś, tak jak dawniej, najlepiej dotuczone woły *(Primawaare)* muszą być wysyłane do Wiednia. Targowica wprawdzie dotąd egzystuje, ale obrót wyłącznie prawie średniej jakości towarem nie wywarł wielce dodatniego wpływu

na polepszenie stosunków handlu bydłem opasowem, a nadzieje, jakie w założeniu krajowej targowicy pokładali węgierscy hodowcy nie zostały ziszczone.

Pomimo tak smutnych, poczynionych przez sąsiadów naszych doświadczeń, komisya gospodarstwa krajowego, odczuwając wielką ważność polepszenia stosunków handlu bydłem opasowem dla kraju naszego, wyraża przekonanie, iż dokładne i wszechstronne zbadanie tak stosunków handlowych miejscowych, jakoteż warunków na targowicach ościennych krajów nader jest pożądanem, okazać się bowiem może przy bliższem i dokładniejszem rozpatrzeniu tej tak ważnej dla kraju naszego sprawy, że stosunki nasze lepiej niż węgierskie nadadzą się do założenia krajowej targowicy i że trudnościom w sprowadzeniu kupców zagranicznych i wiedeńskich sprostać będziemy mogli.

Zważywszy wyż wymienione powody komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wdrożenie rokowań z c. k. Rządem w celu usunięcia rozporządzeń Magistratu wiedeńskiego, utrudniających handel bydłem opasowem na targowicy w St. Marx.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po wysłuchaniu opinii komisyi rolniczej i znanych producentów bydła opasowego w kraju, przeprowadził wszechstronne badania, o ile zaprowadzenie targowicy na zachodnich krańcach kraju przyczyniłoby się do ułatwienia handlu bydłem opasowem i o wyniku tych badań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej z odpowiednim wnioskiem.

Lwów dnia 3. lutego 1897.

Przewodniczący:
S. Polanowski.

Sprawozdawca:
W. Brykczyński.

L. s. 2.246/97.

Alleg. 110

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie założenia szkoły sadowniczej we wschodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego podziela w zupełności powody, które skłoniły Wydział krajowy do postawienia wniosku w celu założenia szkoły sadowniczej w południowo-wschodniej części kraju, mianowicie w Zaleszczykach lub tychże najbliższem sąsiedztwie.

Okoliczność, że w powiecie zaleszczyckim od lat dawnych mieszkańcy, chociaż nieumiejętnie, zajmują się hodowlą szlachetnych gatunków drzew i krzewów owocowych wszelkiego rodzaju i że obecnie już produkują takowe (morele, brzoskwinie i winną latorośl) nawet na eksport, — ta okoliczność przekonuje komisyę gospodarstwa krajowego, iż tak klimat łagodny tej okolicy jakoteż odpowiednia gleba i położenie pozwoliłyby na umiejętną hodowlę drzew owocowych.

Wydział krajowy poczynił dotychczas o tyle przygotowawcze kroki ku założeniu szkoły sadowniczej, że w tej sprawie zasięgnął opinii u Komitetu Towarzystwa gospodarskiego i Oddziałów powiatowych jakoteż i u Wydziałów powiatowych: borszczowskiego, śniatyńskiego, kossowskiego i zaleszczyckiego. Z relacyi pomienionych Reprezentacyi wynika, że takowe nietylko zgodziły się w zasadzie na potrzebę i pożyteczność zaopiekowania się sadownictwem w tych okolicach, ale oświadczyły nadto gotowość przyjścia z pomocą materyalną, gdyby w którymkolwiekbądź z wymienionych powiatów Wydział krajowy zdecydował się przystąpić do założenia pomienionej szkoły. Największą pomoc materyalną obiecała przysporzyć Rada powiatowa w Zaleszczykach, ofiarując na posiedzeniu swem z dnia 15. lipca 1895 r. przyczynić się do kosztów założenia pomienionej szkoły kwotą 2500 zł., płatnych w pięciu ratach rocznych po 500 zł. w. a. Również Rada gminna zaleszczycka zobowiązała się złożyć na ten cel kwotę 500 zł., płatnych w pięciu latach (po 100 zł.), a właściciel Zaleszczyk, p. Seweryn baron Brunicki, złożył oświadczenie, iż odstępuje wszystkie ogrody dworskie na cele powyższe.

Nadto wysłany na miejsce przez Wydział krrajowy kierownik szkoły ogrodniczej w Tarnowie, p. Wojciech Maciaszek, skonstatował na miejscu, iż mianowicie okolica Zaleszczyk nadaje się najbardziej do założenia szkoły sadowniczej o kierunku praktycznym, to znaczy, by uczniowie tej szkoły, czy dochodzący praktykańci nie tylko nauczyli się hodowli drzew i krzewów owocowych, ale także przechowywania i zużytkowania owoców,— by rozszedłszy się po kraju propagowali zamiłowanie do sadownictwa, uczyli umiejętnej hodowli drzew i tym sposobem przyczynili się do podniesienia tej zaniedbanej gałęzi gospodarstwa krajowego. — Chociaż Wydział krajowy wnosi li tylko założenie szkoły sadowniczej, to Komisya gospodarstwa krajowego czuje się w obowiązku zwrócić uwagę Wydziału krajowego na to, czyby nie było rzeczą odpowiedną przy szkole sadowniczej założyć również szkołę warzywną dla kultury jarzyn wszelkiego rodzaju, które prawdopodobnie w tych klimatycznych stosunkach, jakie posiada powiat zaleszczycki, udawałyby się jak najlepiej, a to tem bardziej, że szkoła sadownicza nie nastręczałaby dostatecznego przedmiotu do nauki uczniom i że przeto uczniowie ci mogliby być również zajęci nauką umiejętnej uprawy warzyw.

Komisya gospodarstwa krajowego, podobnież jak i Wydział krajowy, nie uważa poczynionych kroków przedwstępnych do założenia wymienionej szkoły sadowniczej jako ukończone i dlatego też przyjmuje wniosek Wydziału krajowego tej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm, uznając potrzebę założenia szkoły sadowniczej — względnie sadowniczo-warzywnej — w południowo-wschodniej części kraju, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał dokładnie, w której miejscowości szkoła taka powstaćby mogła i wyniki tych badań wraz z projektem statutu organizacyjnego, obliczeniem kosztów założenia i rocznego utrzymania tej szkoły przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Polanowski
Przewodniczący.

Wachnianin
Sprawozdawca.

L. s. 2.247/97.

Aleg. 111

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie tępienia myszy polnych.

Wysoki Sejmie!

Dotychczasowe usiłowania kraju, zmierzające do tępienia myszy polnych, wydały korzystne rezultaty. Dwuletnie próby i doświadczenia, przeprowadzone na tem polu, wskazują, że przyszliśmy rzeczywiście w posiadanie pewnego i skutecznego środka, do podjęcia walki z tak elementarnym szkodnikiem, jakim jest mysz polna, skoro się w znaczniejszych ilościach pojawi w naszych gospodarstwach rolnych.

Löfflerowski zarazek, szerzący tyfusowy pomór wśród tych szkodników, posiada w wysokim stopniu te wszystkie zalety, jakich wymagać musimy od środka, którego użyteczność ma być zastosowaną na większą skalę i który musi być oddany przy takiej akcyi do rąk wielu.

Powyzszy zarazek, jak to stwierdzono, posiada te warunki; odpowiednio bowiem użyty, tępi myszy doszczętnie i zapobiega ich dalszemu rozmnażaniu się, jest przytem środkiem nie drogim, zwłaszcza skoro weźmiemy na uwagę wielkość strat, jakim zapobiega, a wreszcie sposób jego użycia, nie nastręczający zbytnich trudności.

Jeżeli jednak o możliwości podjęcia podobnej akcyi ochronnej decyduje posiadanie odpowiedniego środka, to nie mniej do zorganizowania jej, zwłaszcza w początkowym okresie i do zastosowania na znacznych obszarach kraju, potrzeba umiejętnego i zapobiegliwego kierownictwa. Komisya gospodarstwa krajowego, na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego, przychodzi do przekonania, że i pod tym względem, akcya ochronna, w miarę skromnych funduszów, zdołała przyjść z pomocą tam, gdzie tego wymagała rzeczywista potrzeba.

Rok ubiegły należał co prawda do szczęśliwszych w naszym kraju, żadna z klęsk elementarnych nie zagrażała mu w tym stopniu, jak to miało miejsce kiedyindziej, a i narzekania rolników na szkody, czynione przez myszy, były mniej głośne, niż lat poprzednich.

Pomimo to, choć w tak przyjaznych warunkach, a jednak zgłosiło się do Wydziału krajowego w tym roku 133 gmin z 24 powiatów, z prośbą o nadesłanie zarazka tyfusowego; przypuścić należy, że po zatem były w kraju jeszcze takie gminy, które nie korzystały z tej pomocy.

Wydział krajowy, na podstawie tych zgłoszeń, dostarczył gminom darmo przeszło 38 tysięcy porcyi zarazka na ogólną przestrzeń 25.047 morgów pól, nawiedzonych my-

szami. Ogólne koszta akcyi ochronnej, wynosiły prawie 6.100 zł., doliczając już do tego wartość 22 tysięcy porcyi zarazka, udzielonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa we Wiedniu.

Z obrachunku tego wynika, że dostarczenie zarazka Löfflerowskiego wraz z udzieleniem fachowej pomocy przez krajowego weterynarza, wynosiło na 1 morg 24 ct., a choćbyśmy doliczyli do tego jeszcze koszta robocizny i chleb, jakie dostarczają gminy, to i tak w każdym razie całkowity wydatek na ochronę 1 morga, będzie minimalnym w stosunku do wysokości strat, jakie myszy polne spowodować mogą na tym kawałku. W ten sposób zorganizowaną pomoc musi Komisya gospodarstwa krajowego uznać za potrzebną i korzystną dla naszego rolnictwa.

W tych warunkach akcyę, tak pomyślnie rozpoczętą i będącą na najlepszej drodze, nie należałoby przerywać, mogą bowiem przyjść lata, a takie już mieliśmy, gdzie myszy są w stanie zagrozić rolnictwu krajowemu milionowymi stratami — wobec tego wydatek kilku tysięcu złotych może stać się tylko czujnym strażnikiem tego niebezpieczeństwa i jedynym czynnikiem, zapobiegającym klęsce na szersze rozmiary. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi przeto, że Wysoka Izba, podzielając w tym względzie jej zapatrywania, przychyli się do wniosków, jakie poniżej stawia.

Komisya gospodarstwa krajowego przy tych usiłowaniach musi również liczyć i na poparcie Władz rządowych. Sprawy tego rodzaju, będące w tak ścisłym związku z ekonomicznym stanem i dobrobytem większych mas ludności rolniczej w kraju, nie mogą być obojętne dla c. k. Rądu już choćby z tego jednego powodu, że znaczna część rolników, poszkodowanych przez klęski elementarne, stara się o częściowe powetowanie tych strat przez odpis podatków. Pomoc państwowa w tym razie powinna z natury rzeczy iść w parze z pomocą, przez kraj udzielaną. Wprawdzie w ubiegłym roku c. k. Ministerstwo rolnictwa nie w zupełności przychyliło się do prośby Wydziału krajowego i zamiast żądanej kwoty pieniężnej, obowiązało się tylko bezpłatnie dostarczyć odpowiednią ilość zarazka z c. k. Instytutu bakteryologicznego, ale stało się to głównie skutkiem spóźnionej pory i niemożebności wstawienia już tego nieprzewidzianego wydatku do budżetu, Zarazek wiedeński mógł być zużyty tylko częściowo przy akcyi ochronnej u nas. Inaczej sporządzony, jak krajowy ze znanej pracowni prof. Dr. Szpilmana, wymagający przytem większej ostrożności i umiejętności przy obchodzeniu się z nim, nie mógł być dostarczony gminom bezpośrednio do użytku ale w każdym poszczególnym wypadku musiał próbami osobiście kierować krajowy nauczyciel weterynaryi, p. Sochaniewicz.

Z tych powodów byłoby w interesie dokładniejszej akcyi ochronnej, aby na przyszłość c. k. Ministerstwo rolnictwa zechciało użyczyć swej pomocy nie »in natura“, ale w odpowiedniej kwocie pieniężnej, przeznaczonej do zakupna zarazka dla gmin wiejskich, z powyżej wymienionej krajowej pracowni bakteryologicznej.

Komisya gospodarstwa krajowego ma niepłonną nadzieję, że w tym roku, tym życzeniom jej, jakie stawia w końcowym wniosku, stanie się zadość, tem bardziej, że każda akcya, zmierzająca do podniesienia rolnictwa w kraju, ma w Ministerstwie rolnictwa gorliwego rzecznika w osobie Radcy Struszkiewicza.

Nie może wreszcie Komisya gospodarstwa krajowego, pominąć jeszcze jednego czynnika, który, gdyby był ściśle przestrzegany, byłby w stanie znacznie ułatwić i uprościć całą akcyę tępienia myszy polnych w kraju. W wypadkach, gdzie idzie o tępienie tego rodzaju szkodnika, nawiedzającego większe rozmiary i mającego przytem zdolność przenoszenia się z jednych miejsc w drugie, wszelkie usiłowania, w tym kierunku podjęte, wtenczas tylko w zupełności odpowiedzą celowi swojemu, jeżeli liczyć mogą na współdziałanie całego ogółu, interesowanego w tej akcyi. Zarówno gminy jak i obszary dworskie i to we właściwym czasie, powinny bacznie przestrzegać obowiązku tępienia tego szkodnika, skoro się tylko na ich terytoryum pojawi.

W zeszłym roku wydało wprawdzie c. k. Namiestnictwo pod dniem 17. kwietnia rozporządzenie o przymusowem tępieniu myszy polnych (Dz. u. kraj. Nr. 20.), które to rozporządzenie mogłoby oddać niepoślednią usługę akcyi ochronnej, ale powinno być w takim razie ściśle przestrzegane, a o tem mogłaby być mowa tylko wtedy, jeśliby przymus tego rodzaju przedewszystkiem dochodził do wiadomości szerokich warstw ludności.

Jednorazowe opublikowanie w gminach takiego rozporządzenia, bynajmniej jeszcze nie wystarcza na to; ono powinno być co roku we właściwym czasie ponawiane, a następnie przestrzegane.

Wszystkie prawie ustawy, obowiązujące w poszczególnych krajach koronnych austryjackich, o ile tylko dotyczą przymusowego nakazu tępienia pewnych szkodników, w specyalnych paragrafach wkładają taki obowiązek na zwierzchności gminne. Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 17. kwietnia 1896. r. powinno być również uzupełnione w tym kierunku, wówczas bowiem dopiero mogłoby przynosić korzyści skuteczne.

Wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego sub IV. zmierza właśnie do tego.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o akcyi tępienia myszy polnych w r. 1896.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1897. w kwocie 4.000 zł. na pokrycie kosztów tępienia myszy polnych i wstawia tę kwotę do rubryki XV. budżetu krajowego na rok 1897.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby poczynił u c. k. Rządu starania, iżby Skarb Państwa przyczynił się w r. 1897. tą samą kwotą jak kraj, do przeprowadzenia akcyi tępienia myszy polnych, z której to subwencyi zakupiony zarazek w krajowej pracowni bakteryologicznej przy c. k. szkole weterynaryi we Lwowie, byłby udzielany gminom wiejskim do użytku bezpłatnie.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dn. 17. kwietnia 1896. r. l. 28.059. (Dz. u. kraj. Nr. 20.) było w przyszłości co roku we właściwym czasie podawane przez Zwierzchności tak w gminach, jako też i na obszarach dworskich do szerszej wiadomości, a przepisy powyższego rozporządzenia, aby były jak najściślej przestrzegane.

Lwów dnia 5. lutego 1897.

S. Polanowski.
Przewodniczący.

Theodorowicz.
Sprawozdawca.

L. s. 2.249/97.

Alleg. 112

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, tyczącego się krajowej szkoły średniej gospodarstwa lasowego.

Wysoki Sejmie!

Jakkolwiek sprawozdanie Wydziału krajowego na wstępie wyraża ubolewanie nad nieznacznym zresztą ubytkiem ilości uczniów w szkole lasowej, to jednak powody tego ubytku, przytoczone w dalszym ciągu tego sprawozdania i ogólny pogląd na stan obecny szkoły nie są tego rodzaju, by miały budzić obawy o przyszłość tego zakładu.

Przyczyną zmniejszenia się liczby uczniów w roku ubiegłym był fakt, iż wstępne egzamina bardzo ściśle przeprowadzano, pragnąc — i to bardzo słusznie — zapewnić szkole w uczniach, przyjętych na rok pierwszy, rzeczywiście uzdolnionych, do podołania tym zadaniom, jakich szkoła od uczniów swych wymagać musi. Ścisłości dalej przestrzegano przy egzaminach kursowych i rocznych, z powodu której także kilku uczniów szkołę opuściło. Ten powód ubytku uczniów świadczy tylko o sumienności kierownictwa zakładu i ręczy, że mniejszą wprawdzie ilość, ale wytrawniejszych pracowników krajowi szkoła przysporzy.

Drugą przyczyną i to główną, ubytku uczniów, jest to, że pomimo zdania z dobrym postępem, po trzech latach nauki, końcowego egzaminu, uczniowie z trudnością znajdują zajęcie, odpowiedne ich wykształceniu, a co najgorzej wpływa to, że w służbie rządowej na równi są traktowani z uczniami, którzy ukończyli rządową szkołę dla kandydatów na leśniczych w Bolechowie, jakkolwiek szkoła ta przyjmuje uczniów z świadectwem skończenia tylko szkoły ludowej, a kształci ich zaledwo 11 miesięcy. Ukończeni uczniowie szkoły lasowej, podobnie jak uczniowie wspomnianej szkoły rządowej otrzymać mogą, po złożeniu egzaminu rządowego, dla samoistnych leśniczych przepisanego, tylko podrzędne stanowisko leśniczych, nie dające widoku awansu i zużytkowania wiadomości, w szkole nabytych. Wobec tych stosunków nie dziw, że młodzież się zniechęca i szuka innych karyer. Wynik to obecnie obowiązujących przepisów o kwalifikacyach, których Rząd wymaga od kandydatów, zgłaszających się do egzaminu państwowego, na c. k. Zarządców lasowych, przepisów, które nie dopuszczają uczniów szkół fachowych średnich do składania tego egzaminu. Komisya gospodarstwa krajowego nie sądzi, by odpowiadało interesom dobrze zrozumianym państwowej służbie leśnej w naszym kraju utrzymanie nadal tych przepisów, uniemożliwiającychu boższej młodzieży naszej, niemającej możności ukończenia

akademii rolniczej (Hochschule für Bodenkultur) w Wiedniu, składania egzaminów, któreby dawały jej kwalifikacye do zajęcia średnich stanowisk w tej służbie.

Otwarcie tych licznych miejsc wpłynęłoby na przybytek uczniów w szkole lasowej, dając zapewnienie losu licznemu zastępowi młodzieży. Dążyć więc koniecznie należy do skłonienia Rządu do tego, aby ci uczniowie szkoły leśnej, którzy:

a) złożyli egzamin dojrzałości gimnazyalny lub realny,

b) ukończyli szkołę, zdając egzamin ogólny z dobrym postępem,

c) odbyli rok praktyki leśniczej przed wstąpieniem do szkoły, dopuszczani byli do egzaminów praktycznych, przepisanych dla c. k. Zarządców i żeby te egzamina odbywały się dla nich nie w Wiedniu, ale we Lwowie.

W interesu kraju i szkoły, przy dobrej woli Rządu, dałaby się ta trudność z łatwością usunąć.

Wydany przez Wydział krajowy zbiór przepisów, obowiązujących uczniów szkoły leśnej niewątpliwie przy ścisłem wykonaniu wpłynie zbawiennie na utrzymanie ładu i porządku, tak potrzebnego dla powagi i rozwoju szkoły i dla dobra uczniów.

Dalej Komisya gospodarstwa krajowego najzupełniej się zgadza z całym ustępem sprawozdania Wydziału krajowego, tyczącego się sprawy reorganizacyi ustroju nauczycielskiego, zwinięcia kilku docentur i powiększenia natomiast etatu o jedną posadę nauczyciela-adjunkta, widząc w tych zmianach rękojmię jednolitości nauki i zachowania planu, szkole nakreślonego.

W warunkach przyjęcia uczniów do szkoły leśnej (Alegat 1. §. 6.) nie umieszczono obecnie dawniej wymaganej rocznej praktyki przygotowawczej w lesie pod dozorem egzaminowanego leśniczego.

Komisya gospodarstwa krajowego jest zdania, że i nadal ten warunek przyjęcia utrzymać należy, gdyż nie bez ważnych powodów upatruje w tej przygotowawczej praktyce konieczne i skuteczne wdrożenie młodego człowieka, z ław szkolnych wychodzącego, właśnie do nauki leśnictwa.

Tak do tej pratyki jak i do częstych wycieczek w lasy pod kierownictwem profesorów, również jak i do praktyk wakacyjnych kom. Gosp. krajowego wielką przywiązuje wagę. Wypada tu jeszcze powtórzyć żądanie, w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi wyrażone, ażeby Wydział krajowy polecił wyznaczyć w lesie Winnickim obszar około dwóch morgów na szkółkę i doświadczenia leśnicze, próbne uprawy drzew obcych i t. p. oraz aby w temże miejscu postawiono małe schronisko, mające służyć w razach słoty. — Zarząd lasów Winnickich powinien dać szkole w odpisie plan gospodarczy, oraz ułatwiać uczniom obeznanie się z całą manipulacyą kancelaryjną leśną, warunkami sprzedaży trzebieży i t. d.

Przy zwiedzaniu gmachu szkolnego sama z siebie nasuwa się uwaga, raz, że potrzebuje pewnego rozszerzenia zwłaszcza dla bardzo już ciasnego i niewystarczającego pomieszczenia dla wzrastających zbiorów i biblioteki, powtóre, że budynek jest bez opieki, gdyż w nim nikt nie mieszka. Wypadałoby więc przy pewnem rozszerzeniu samego gmachu urządzić w nim mieszkanie dla dozorcy, który obecnie mieszka w oddalonym znacznie budynku przy ulicy Zyblikiewicza, a który to budynek bardzo już w złym stanie, Magistrat, przy regulacyi ulicy św. Marka, znieść zapewne w krótkim czasie poleci.

W bieżącym roku należałoby wykonać plan i kosztorys tej budowli w koniecznych, ale skromnych rozmiarach.

Opierając się na powyższem sprawozdaniu Komisya gospodarstwa krajowego przedkłada następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o szkole średniej gospodarstwa lasowego we Lwowie.

2) Sejm powiększa etat stałych nauczycieli szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, ustanowiony uchwałą z dnia 16. maja 1893. roku o jedną systemizowaną posadę nauczyciela-adjunkta z płacą 1000 fl. rocznie i 300 fl. dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 150 fl. każdy.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przepisy, obowiązujące co do kwalifikacyi, wymaganych do egzaminu na c. k. Zarządców lasowych, zmienił w tym kierunku, by ukończeni uczniowie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego mogli być dopuszczani do składania tego egzaminu i mieli możność składania go nie w Wiedniu, ale we Lwowie.

Lwów dnia 5. lutego 1897.

Przewodniczący *Polanowski.*

Sprawozdawca *Zamoyski.*

L. s. 2.201/97.

Alog. 113

Sprawozdanie

Sejmowej komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie spraw przemysłowych. „Przemysłowe szkoły uzupełniające“.

Wysoki Sejmie!

Szkół tych w roku 1894/5 czynnych było 41, w roku 1895/6, do którego się odnosi sprawozdanie niniejsze, szkół tych przybyło 3, a mianowicie w Buczaczu, Łańcucie i Żywcu, tak że czynnych obecnie szkół w kraju mamy 44; nadto w jednej, w Kałuszu, rozpoczęto naukę w październiku 1896.

Zaznaczyć tu zaraz wypadnie, że ze szkoły w Przemyślu pozwolono lokalnie oddzielić 2 klasy kursu przygotowawczego i umieścić je osobno na przedmieściu lwowskiem. Oddziału tego domagały się stosunki miejscowe (liczna frekwencya i znaczne odległości), obie jednak szkoły pozostają pod temsamem kierownictwem.

Utrzymanie tych 44 szkół czynnych kosztowało w roku 1895/6 (według preliminarzy) razem 67.607 zł. Z tego pokrywa kraj 20.324 zł., państwo 19.822 zł., gminy 17.754 zł., resztę w kwocie 9.707 zł. inne czynniki miejscowe.

Zaraz wypadnie zaznaczyć, że stosownie do żądań kraju, Rząd podniósł wypłacaną dawniej subwencyę na rzecz szkół tych w roku 1896 do kwoty 21.000 zł. Jednak i ta kwota nie sięga jeszcze trzeciej części ponoszonych na te szkoły wydatków, do której to wysokości w zasadzie fundusz państwowy gotów postąpić. W tym też kierunku krajowa komisya przemysłowa zażądała już od Rządu na rok 1897 subwęncyi w kwocie 24.260 zł.

Dla łatwiejszego poglądu zestawia się poniżej procentowy udział rozmaitych na te szkoły łożących czynników za ostatnich lat pięć.

	1891/2	1892/3	1893/4	1894/5	1895/6
Udział kraju . . .	28·3%	29·0%	27·5%	29·8%	30·0%
„ państwa . .	27·5 „	26·2 „	27·8 „	29·8 „	29·4 „
„ powiatów . .	5·2 „	5·6 „	5·7 „	5·6 „	5·7 „
„ gmin . . .	28·5 „	26·7 „	27·8 „	25·6 „	26·3 „
„ izb handlowych, inst. finans. i t. d. .	10·8 „	12·5 „	11·2 „	9·8 „	8·6 „

Z tabeli tej widać, iż subwencye rubryki ostatniej statecznie maleją, inne zaś w tej samej mniej więcej utrzymują się wysokości. Ponieważ liczyć można, że przy odpowiedniem staraniu się, Rząd przyznawać będzie w miarę potrzeby subwencye większe,

a pewnem jest, że szkoły te w całości działają dobrze, toż komisya sądzi, że w tworzeniu ich ustawać nie należy.

Jakiż tych ofiar pieniężnych skutek?

Na zapytanie to odpowiada alegat I. sprawozdania krajowej komisyi przemysłowej, z którego się dowiadujemy, że w 134 klasach od 361 nauczycieli pobierało naukę 5.165 uczniów zapisanych, w których jednak tylko 3.819 t. j. 74% klasyfikowano.

Z tych 3.819 klasyfikowanych, otrzymało 2.745, t. j. 73% stopień dobry, zaś 1.074, t. j. 24% stopień niepomyślny.

Nie wchodząc w szczegółowy rozbiór przedstawionych tu liczb, zaznaczyć tylko wypadnie, że najważniejszą rubrykę stanowi porównany liczbami zapisanych procent klasyfikowanych w ogóle, to znaczy zarazem mniej lub więcej regularnie uczęszczających, dalej zas sama liczba choćby tylko zapisanych.

W obu tych kierunkach znachodzimy w sprawozdaniu komisyi krajowej dla spraw przemysłowych uwagi doniosłe, które zasługują na podniesienie.

Uwagi te streszczone, przedstawiają, co następuje:

1. W kierunku udzielania nauki, szkoły postępują, (lepsi nauczyciele, lepszy nadzór).

2. Uczniów względnie mniej niż dawniej, (wobec roku 1893/4 wzrost o 4.404 na 5.165, t. j. o 761, co jest mało, gdyż przybyło 12 szkół czynnych).

3. Majstrowie często chłopców po lat parę nie zgłaszają do stowarzyszenia przemysłowego, a więc nie uczęszczają do szkoły, bo szkoła o nich nie wie.

4. Zapisani do terminu uczniowie nie wszyscy się zapisują do szkoły, a nawet ci, co się zapisali, nieregularnie chodzą.

5. Władze w kierunku należytego przestrzegania frekwencyi, dość obojętne.

Ze streszczenia tego, do którego dodać tylko mogę z własnego doświadczenia, że nauczyciele obowiązkom swoim oddają się gorliwie i wytrwale, wynika, że szkołom jako takim zarzucić nic nie można, że nareszcie i w dzisiejszych warunkach oddają one już społeczeństwu usługi bardzo poważne, że jednak rezultaty pracy wielokrotnie byłyby lepsze, gdyby wszystkie czynniki działały chętnie i energicznie.

Otóż zapadła w zeszłym roku uchwała Sejmowa: „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ponownie wydał polecenie Władzom politycznym pierwszej instancyi, iżby jako Władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania regularnie terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową“, zakomunikowania Prezydyum c. k. Namiestnictwa, które stosowny wydało okólnik do Władz pierwszej instancyi, wpłynąć w każdym razie może na uchylenie niewłaściwości, wymienionych powyżej pod 4. i 5.

Na najważniejszą, jednak pod 3. zaznaczoną okoliczność, która jak to sprawozdanie Wydziału krajowego słusznie podnosi, podkopuje cały przemysł rękodzielniczy, pierwszy raz w tym roku należytą zwraca się uwagę.

Sprawozdanie Wydziału krajowego zawiera w tym względzie następujący charakterystyczny ustęp: „Poseł Dr. Aleksander Dworski, delegat Wydziału krajowego do wykonywania jego imieniem nadzoru nad uzupełniającą szkołą przemysłową w Przemyślu, zwrócił pierwszy w drodze urzędowej uwagę, że przyczyną stosunkowo małej i nieregularnej frekwencyi uczniów do tej szkoły obok obojętności majstrów dla sprawy jest głównie ta okoliczność, że wielu majstrów wpisuje swych uczniów do Stowarzyszenia przemysłowego dopiero po upływie dwóch lub trzech lat od dnia przyjęcia. W tej sprawie Wydział krajowy odezwą z dnia 1. lipca 1896. L. 34.483 odniósł się do c. k. Namiestnictwa, które następnie odezwą z d. 2. października 1896. L. 80.978, udzieliło Wydziałowi krajowemu w odpisie sprawozdania c. k. Starostwa w Przemyślu w przedmiocie, poruszonym przez posła Dra Aleksandra Dworskiego. Sprawozdanie to stwierdza, że przemyscy majstrowie nie zapisują swych uczniów do Stowarzyrzenia przemysłowego natychmiast po ich przyję-

ciu do terminu, lecz dopiero po upływie dłuższego czasu oraz, że w czasie tym używają uczniów do zwykłych posług, a nie troszczą się o ich wykształcenie zawodowe. Podobnie anormalne stosunki panują także w innych miastach naszych".

Że warunki takie nadzwyczaj działają szkodliwie w pierwszym rzędzie dla uczniów samych, następnie i dla pryncypałów, a oczywiście i dla całego stanu rękodzielniczego, nie potrzeduje dowodzenia. Słusznie przeto pisze Wydział krajowy: „Leży więc w interesie poszczególnych przemysłowców i przemysłu krajowego w ogóle, ażeby ten w wysokim stopniu szkodliwy zwyczaj został jak najrychlej przełamany i wykorzeniony, oraz ażeby położono tamę wykroczeniem przemysłowców w tym kierunku. Zdaniem Wydziału krajowego przyczyniłoby się do zapobieżenia nadużyciom, gdyby wladze przemysłowe I. instancyi robiły jak najobszerniejszy i częsty użytek z §. 96. ustawy przemysłowej, który przepisuje, że majstrowie mają utrzymywać dokładne wykazy młodocianego personalu robotniczego, zatrudnionego w ich warsztatach i wykazy te obowiązani są przedkładać władzom przemysłowym na każde ich żądanie."

Energiczne w tym kierunku starania władz I. instancyi z pewnością przyczyniłyby się i do uchylenia tej nadzwyczaj szkodliwej niewłaściwości. Najtroskliwsze starania szkoły samej i wydziału szkolnego skutku bez tego nie odniosą. Charaktyrystycznym w tym względzie jest ustęp sprawozdania szkoły w Brodach, w którym burmistrz miasta Brodów i przewodniczący Wydziału szkolnego, pisze, co następuje:

„Aby zapewnić frekwencyę w szkole i takową uregulować wniosłem z urzędu dwa wykazy uczniów, które sporządził kierownik szkoły, do tut. c. k. Starostwa, aby pociągnąć winnych do odpowiedzialności. — Jednym wykazem żądałem, aby ukarać pryncypałów, że uczniów nie zapisują na naukę, drugim zaś chciałem, aby ukarać winnych, że terminatorów nie posyłają regularnie do szkoły."

„Pierwszego wykazu użyłem dlatego, że pryncypałowie nie chcieli uwzględniać wezwania mojego, względnie zarządu szkoły, któremu dodawałem asystencyę policyi i ten wyprawiał policyę do odnośnych majstrów, która miała obowiązek sprowadzać chłopców do szkoły, gdzie takowych natychmiast wpisywano i w szkole zatrzymywano. Środek ten okazał się bardzo skutecznym w roku zeszłym. Gdy wszelako majstrowie spostrzegli, że ja, jako burmistrz, nie mogę karać winnych, przeto wzywanie policyi nie odnosiło żadnego skutku. Oba wszelako wykazy, wniesione do c. k. Starostwa, nie przyniosły pożądanych owoców, dlatego frekwencya w b. r. szk. obniżyła się o 40 uczniów w tej szkole."

Podobne, aczkolwiek mniej dosadne ustępy znajdują się i w sprawozdaniach innych szkół, a wszystkie razem uzasadniają, ażeby sejmowa komisya przemysłowa ze stosownym w tym kierunku przed Wysokim Sejmem wystąpiła wnioskiem.

Jedną jeszcze sprawę, zasadniczej wagi, przynajmniej zaznaczyć należy w chwili obecnej, choć zrealizowanie jej rzeczą niełatwą.

Oto poza nauki w przemysłowych szkołach uzupełniających, t. j. od 7 — 9 godziny wieczorem, nadzwyczaj ujemnie wpływać musi na rezultat nauki. Całodzienną bowiem, a niekoniecznie w sprzyjających warunkach dokonywaną pracą zmęczony, by nie powiedzieć, z sił wyczerpany uczeń, w tak późnej jeszcze porze ma pracować umysłowo. Jestto warunek, który na wytężenie jego i wydatność jego pracy działać dobrze nie może. Przesunięcie godzin szkolnych o jedną choćby godzinę wcześniej bardzoby znacznie spotęgować mogło rezultat nauki.

Z końcem sprawozdania dotyka Wydział krajowy ustępu zeszłorocznego sprawozdania sejmowej komisyi przemysłowej, odnoszącego się do religijno-moralnego działania na młodzież rękodzielniczą i kończy słowami: „Działając w myśl uchwały i intencyi Wysokiego Sejmu, oraz z uwagi, że udzielanie nauki religii tylko na lekcyach szkolnych bez odbywania praktyk religijnych nie wyczerpuje zadań wychowania religijno-moralnego, tudzież na podstawie §. 100 ustawy przemysłowej, który przepisuje między innemi, że

majstrowie mają obowiązek czuwania nad obyczajami swych terminatorów i przestrzegania, ażeby spełniali obowiązki i praktyki religijne, Wydział krajowy, dąży do tego, ażeby we wszystkich uzupełniających szkołach przemysłowych pod przewodnictwem i nadzorem szkoły uczniowie odbywali wspólnie praktyki religijne, a między innemi w niedziele i uroczyste święta uczęszczali wspólnie na mszę św. Obecnie są niestety niemal wyjątkiem takie uzupełniające szkoły przemysłowe, których uczniowie w niedziele słuchają wspólnie mszy św.".

Na podstawie powyższych wywodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu szkół przemysłowych uzupełniających do wiadomości.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował władze przemysłowe pierwszej instancyi do najenergiczniejszego zastosowywania §. 96 ustawy przemysłowej, w myśl którego majstrowie utrzymywać mają dokładne wykazy młodocianego personalu robotniczego, zatrudnionego w ich warsztatach, a objętego obowiązkiem uczęszczania do uzupełniającej szkoły przemysłowej.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ponownie polecił władzom przemysłowym pierwszej instancyi, iżby przynaglały majstrów do regularnego posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.

Lwów, dnia 5. lutego 1897.

Przewodniczący
Szczepanowski

Sprawozdawca
Jan Rotter

L. s. 2420/1897.

Aleg. 114

Wniosek.

Przestrzeń kraju naszego, leżąca między kolejami Stryj-Ławoczne i Stryj-Zagórz-Łupków, tworzy powierzchnię 6.117 klm. □, nieprzeciętą ani jednym kilometrem kolei.

Zważywszy, że wskutek braku komunikacyi na tak wielkiej przestrzeni, rolnictwo i chów bydła musi upadać;

zważywszy, że gospodarstwo leśne nie może być prawidłowo z korzyścią prowadzone;

zważywszy, że liczne inne na tej przestrzeni bogactwa, jak nafta, wosk i węgiel, nie mogą być eksploatowane;

zważywszy, że możnaby zapobiedz złemu jedynie przez połączenie tej części kraju z koleją państwową, przyczem byłyby interesowane powiaty: Turka, Lisko, Staremiasto, a niemniej także Drohobycz i Stryj — i że taka łącząca kolej miałaby znaczenie ogólno-krajowe, tak dla ruchu handlowego jako też osobowego;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamierzona budowa kolei Ustrzyki-Wołosate z odnogą do Turki, jest ze względu na ogólne interesa kraju, użyteczną i potrzebną.

Lwów, dnia 8. lutego 1897.

Wnioskodawca:
Osuchowski *w. r.*

Bielański, Skałkowski, Trzecieski, Romanowicz, Szczepanowski, Karol Dzieduszycki, Kostheim, Theodorowicz, M. Torosiewicz, Vivien, Stanisław Jędrzejowicz, Wincenty Kraiński, Wiktor, Karol Czecz.

L. s. 2.094/97.

Alleg. 115

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego do l. 59.820/96, względem zakupna realności pod Nr. 384 w Czortkowie, wyk. hyp. 2.217 objętej, na pomieszczenie posterunku c. k. Żandarmeryi w Czortkowie.

Wysoki Sejmie!

C. k. posterunek żandarmeryi w Czortkowie był do 1. marca 1896 umieszczony w domu, za roczny czynsz 400 zł. najętym, do małżonków Józefa i Beili Goldbergów należącym.

Ponieważ Goldbergowie odnośny kontrakt najmu z dniem 1. marca wypowiedzieli, przeto Wydział krajowy już wcześnie przedtem zarządził dochodzenia, celem zabezpieczenia innego mieszkania dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie, jednak pomimo starań Wydziału krajowego i Komendy żandarmeryi, wpłynęła tylko jedna oferta od Jana Sakowicza, który żądał za najem domu, pod Nr. 384 w Czortkowie położonego z 4 pokoi i 2 przedpokoi składającego się, czynszu w rocznej kwocie 700 zł.

Ze względu na wysokość żądanego czynszu, zarządził Wydział krajowy dalsze poszukiwania odpowiedniego mieszkania dla c. k. posterunku Żandarmeryi w Czortkowie, z przyczyny jednak drożyzny mieszkań, wszelkie usiłowania najęcia innego mieszkania lub nakłonienia Sakowicza do obniżenia czynszu pozostały bez skutku, a Wydział powiatowy w Czortkowie zaproponował, by ofertę Sakowicza z braku innych pomieszkań przyjąć.

Nim jednak to nastąpiło, wnieśli małżonkowie Jan i Helena Sakowiczowie, pod dniem 16. lutego 1896, podanie do Wydziału krajowego, w którem zaofiarowali Wydziałowi krajowemu zakupno powyższej swej realności za cenę 7.000 zł.

W skutek tego podania, zarządził Wydział krajowy zbadanie jakości i wartości pomienionej realności. Dochodzenie odnośne przeprowadził Prezes czortkowskiej Rady powiatowej z rzeczoznawcami, którzy orzekli, że realność ta obejmuje 400 □ sążni przestrzeni, na której znajdują się budynki z kamienia i cegły murowane, że budynki te potrzebują naprawy i że wartość tej realności wynosi 6.595 zł. 6 ct.

W skutek tego Wydział krajowy uchwałą z 20. marca 1896 postanowił kupić wspomnianą realność za cenę 7.000 zł. pod warunkiem, jeżeli sprzedawcy stan tabularny tej realności uporządkują, jeżeli ciążące długi wyekstabulują, jeżeli potrzebne naprawy i adaptacye, przez znawców i Komendę żandarmeryi za konieczne uznane wykonają i jeżeli Wys. Sejm swego zezwolenia na to kupno udzieli.

Sprzedawcy zgodzili się na te warunki, zastrzegli sobie jednak, by koszta kontraktu i należytość przenośną fundusz kwaterunku żandarmeryi poniósł, a na to zgodził się Wydział krajowy.

Sprzedawcy postarali się o otworzenie dla tej realności osobnego ciała tabularnego wyk. hip. 2.217 ks. grunt. gminy Czortków-Wygnanka oznaczonego, nie wykonali jednak wszystkich umówionych napraw i reparacyj, które szczegółowo w sprawozdaniu Wydziału powiatowego w Czortkowie z 16. stycznia 1897. l. 50 podano. Nadto sprzedawcy nie wyekstabulowali jeszcze sumy 118 zł. 13 ct. w stanie obecnym powyższej realności na rzecz Skarbu Państwa intabulowanej.

Pod dniem 14 lipca 1896 zawarty został kontrakt kupna i sprzedaży wspomnianej realności między Sakowiczami, jako sprzedającymi, a Wydziałem krajowym, jako kupującym i na podstawie tego kontaktu c. k. Sąd powiatowy w Czortkowie uchwałą z dnia 20. września 1896 l. 13334 dozwolił intabulacyę prawa własności rzeczonej realności na rzecz fundnszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. księstwem krakowskiem.

Koszta nabycia powyższej realności wynoszą:

1. Cena kupna	7000 zł.	— ct.
2. należytość przenośna	131 „	25 „
3. koszta sporządzenia kontraktu . . .	14 „	16 „
czyli razem .	7145 zł.	41 ct.

Z aktów komisyi budżetowej udzielonych wynika, że zakupno na rzecz kraju wyż powołanej realności małżonków Sakowiczów pod warunkami powyżej podanymi, jest istotnie najtańszym sposobem zabezpieczenia stałego mieszkania dla c. k. posterunku Żandarmeryi w Czortkowie, ile że w razie najęcia, za takie mieszkanie obecnie najmniej 700 zł. rocznego czynszu opłacać by potrzeba.

Przez kupno tej realności już w roku bieżącym zaoszczędzony został preliminowany na rok 1896 czynsz najmu budynku na koszary Żandarmeryi, a który to czynsz w preliminarzu budżetowym na rok 1898, jako dochód wstawiony być ma.

Komisya budżetowa spodziewa się, że Wydział krajowy czuwać będzie nad dopełnieniem warunków, w ustępie II. kontraktu kupna z daty 14 lipca 1896 przez sprzedawców przyjętych i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Kontrakt kupna i sprzedaży z daty 14. lipca 1896 między małżonkami Janem i Heleną Sakowiczami, jako sprzedającymi z jednej, a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego, jako kupującym z drugiej strony, względem nabycia realności pod N. 384 w Czortkowie, Wyk. hyp 2217 objętej, zawarty, zatwierdza się.

2. W rubrykę IX budżetu krajowego na rok 1897 pod poz. 138. a. wstawia się na nabycie powyższej realności, nadzwyczajny kredyt w kwocie 7145 zł.

3. W rubrykę XIII dochodów wstawia się dochód z powyższej realności w kwocie 500 zł. w. a.

Lwów dnia 4. lutego 1897.

Przewodniczący: *Dunajewski*

Sprawozdawca: *Zajączkowski*

L. s. 2.361/97.

Alleg. 116

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Sprawą regulacyi Dniestru zajmuje się Wysoki Sejm pełnych już lat dwadzieścia. Po raz pierwszy w roku 1876. poleconem zostało Wydziałowi krajowemu zbadanie rzeki i wypracowanie projektu regulacyi górnego Dniestru i dopływów wraz z osuszeniem bagien.

Od tego czasu sprawa ta nie przestaje zajmować uwagi Wysokiego Sejmu. W roku 1884. wezwał Wysoki Sejm Wydział krajowy, ażeby na podstawie projektów przedwstępnych regulacyi górnego Dniestru, wypracowanych po myśli zapatrywań lwowskiego Towarzystwa politechnicznego przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do zasiłku ze skarbu Państwa na koszta tej regulacyi.

Uchwałą z 26. listopada 1889 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby szczegółowy projekt regulacyi górnego Dniestru z dopływami ułożył i Sejmowi na najbliższej sesyi o stanie sprawy osobne przedłożył sprawozdanie.

Podczas sesyi sejmowej r. 1892. uchwalił Wysoki Sejm ustawę o regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem. Regulacya ta rozpoczętą została jako przedsiębiorstwo krajowe w r. 1893 kosztem 1,600.000 zł. wykonywane przez państwowe organa techniczne — a robota rozłożoną na lat 15.

Ta część rzeki (średnia) zaliczoną jest do rzędu wód — których regulacya nastąpiła w myśl ustępu drugiego §. 1. państwowej ustawy melioracyjnej z r. 1884 tudzież przedłożenia rządowego z r. 1885. przy współudziale funduszu państwowego w wysokości 60% i datku funduszu krajowego w wysokości 40% prelimilowanych kosztów.

Regulacya tej części Dniestru nie tylko jednak miała na celu uczynienie go spławnym — wobec tego, że dolne koryto tej rzeki od Żurawna w dół do granicy kraju pod Okopami stanowi już rzekę spławną — za wschodnią granicą kraju zaś już dawno jako taką używaną — lecz równocześnie także obniżenie stanu wody na całej przestrzeni od Żurawna do Rozwadowa — a osobliwie pod Rozwadowem dla umożliwienia regulacyi górnej części i odprowadzenia wody zbytniej z bagien samborskich.

Wobec zupełnego braku jakiejkolwiek wiadomości o postępach i skutkach powyższych robót w sprawozdaniu Wydziału krajowego — a niewątpliwej potrzeby pewnej łączności w wykonywania robót regulacyjnych na obu częściach rzeki Dniestru — wyraża

Komisya gospodarstwa krajowego nadzieję, że w następnym sprawozdaniu Wydziału krajowego z wyczerpującem wyjaśnieniem się spotka.

Wzajemna z c. k. Rządem kontrola wspólnemi kosztami wykonywanych budowli wodnych, jest rzeczą nie tylko wskazaną ale z wszech miar pożądaną.

Wydział krajowy swem tegorocznem sprawozdaniem przystępuje wreszcie do dawno wyczekiwanego stadium stanowczego rozstrzygnięcia sprawy regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

Wydelegowana w r. 1891 przez c. k. Ministerstwo rolnictwa — c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy — komisya, której przewodniczył teraźniejszy szef departamentu budowli wodnych dla Galicyi i Bukowiny p. Romuald Iszkowski — ustaliła zasady i rozmiary projektu — na podstawie których Wydział krajowy zarządził szczegółowe zdjęcia niewelacyjne i pomiary hydrotechniczne.

Gdy w myśl uchwały programowej Wys. Sejmu z dnia 13 lutego 1894 r. regulacya górnego Dniestru a kolmatacya bagien naddniestrzańskich — mają być tak pod względem technicznym jak i finansowym odrębnie traktowane — gdyż regulacya górnego Dniestru ze względu na projektowane uspławnienie i połączenie kanałem spławnym Dniestru z Sanem ma być subwencyonowane z państwowej dotacyi budowli wodnych — podczas gdy kolmatacya bagien naddniestrzańskich uzyskać może subwencyę państwową tylko z funduszu melioracyjnego — przyspieszył Wydział krajowy przedewszystkiem wykończenie projektu regulacyi górnego Dniestru i przedkłada obecnie Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

Niewątpliwie pod względem użyteczności regulacya tej właśnie części Dniestru ma dla kraju największe znaczenie. Przeprowadzone dochodzenia wykazały; że obszar bagien i zabagnionych łąk wynosi w 70. gminach katastralnych 41.057 morgów. Gdzie łąki są lepszej jakości, ulega siano często zepsuciu przez wylew rzeki; który następuje po każdej większej słocie u źrudlisk Dniestru i jego górnych dopływów. Ztego samego powodu bardzo często nie można nawet zebrać skoszonej na ściółkę trawy, a szkody wyrządzane rolnikom prawie co rocznie są bardzo znaczne.

Pewniejszym i obliczyć się dającym jest rachunek korzyści, jaki przynieść musi regulacya rzeki połączona z kolmatacyą i nawodnieniem. Przez zamianę bagien na łąki nawodnione i żyzne pastwiska, podniesie się wartość jednego morga gruntu co najmniej o 200 zł. na całym obszarze regulacyą objętym, co uczyni bardzo poważną cyfrę około 8,000.000 zł. jako zwiększenie wartości gruntów. Znacznie zwiększona produkcya dobrego i zdrowego siana i stworzenie bujnych a suchych pastwisk, jakie na tych przestrzeniach po przeprowadzonej regulacyi są zapewnione, musi bardzo dodatnio oddziałać na intenzywniejszy chów bydła całej szerokiej przestrzeni kraju, i stanie się jednym z stanowczo odpornych sposobów uniknięcia wszelkiego rodzaju zaraźliwych bydlęcych chorób. Ewentualny nadmiar produkcyi siana mógłby być łatwo spławianym w dół Dniestru w okolice w paszę ubogie.

Z tąd też pochodzi że wszystkie interesowane reprezentacye powiatowe, gminy miejskie i wiejskie i obszary dworskie; nie przestają od lat dwudziestu dopominać się o rozpoczęcie tej regulacyi, jako sprawy niezmiernie żywotnej, obiecującej niezwykłe przysporzyć korzyści obszernym okolicom kraju naszego.

Projekt regulacyi górnego Dniestru z dopływami sporządzony przez krajowe bióro melioracyjne obliczonym jest na kwotę 4,600.000 zł. i obejmuje:

1. Regulacyę Dniestru od Rozwadowa do Kornalowic na długości 54,587 km. kosztem . . . . 3,272.665 zł. — ct.

2. regulacyę Strwiąża od ujścia do mostu w Biskowicach na długości 28,541 km. kosztem . . . . 1,235.041 „ 56 ct.

3. regulacyę Tyśmienicy do połączenia z Bystrzycą na długości 2.26 km. kosztem . . . . 82.181 zł. 71 ct.

4. regulacyę ujścia Wereszczycy na długości 0.9 km. kosztem 10.111 „ 73 „

Ogółem 4,600.000 zł. — ct.

Komiya gospodarstwa krajowego przyjmując do wiadomości przedstawione pzez Wydział krajowy koszta zamierzonej regulacyi, nie czuje się powołaną do wyrażenia swego zdania o szczegółach operatu technicznego; może jednak już w tej chwili i tem miejscu stwiedzić, że musi podzielać zdanie tych wszystkich kół fachowych rządowych i autonomicznych; które o wykonaniu projektów, ich scisłości, praktyczności i względnie możliwej oszczędności jak najchlubniej się wyraziły i objawić przekonanie, że równie znakomitem jak plany będzie także ich wykonanie na miejscu roboty.

Wydział krajowy przyjmując za podstawę do zamierzonej regulacyi górnego Dniestru analogiczne uzyskany od Wys. Rządu rozkład kosztów dla przestrzeni Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem — wniósł do c. k. Namiestnictwa prośbę o wyjednanie u J. E. Ministrów spraw węwnętrznych i rolnictwa zasiłków tej samej wysokości, a mianowicie 40% ogólnych kosztów z dotacyi państwowej na budowle wodne i 20% z państwowego funduszu melioracyjnego.

Na fundusz krajowy i interesantów przypadłoby do pokrycia resztę t. j. 40% ogólnych kosztów. Wydział krajowy nie wątpi że c. k. Rząd do powyższego rozdziału kosztów i ostatecznej aprobaty operatu technicznego się przychyli — ze względu na podobne poparcie regulacyi wód w innych częściach państwa — a to tem bardziej ileże powołany wyżej projekt techniczny z polecenia J. E. Prezydenta Ministrów już ubiegłej jesieni tu na miejscu przez technika z Ministerstwa spraw wwnętrznych nadesłanego i przy współudziale Delegatów c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego zbadanym został. — W razie przychylenia się c. k. Rządu do powyżej zaznaczonego udziału w kosztach regulacyi — zamierza Wydział krajowy wykonać ją w przeciągu lat dwudziestu i użyć do wykonania projektu trzech stale tam pracować mających fachowych techników.

W ten sposób rozłożone koszta wyniosłyby dla c. k. Rządu z państwowej dotacyi dla budowli wodnych i dla funduszu krajowego po 1,840.000 zaś datek państwowego funduszu melioracyjnego 920.000 zł. — Przy dwudziestoletnim okresie budowy wynosiłyby roczne datki kraju i państwowej dotacyi budowli wodnych po 92.000 zł. — coroczna zaś rata państwowego funduszu melioracyjnego 46.000 zł. Komisya gospodarstwa krajowego znając życzliwość c. k. Rządu dla wszystkich realnych i upragnionych potrzeb naszego kraju ani chwili nie wątpi, źe tak ostateczna aprobata, jak też przyznanie wyżwymienionych subwencyi w jak najkrótszym czasie ze strony c. k. Rządu nastąpią i dla tego sądzi, że wskazanem jest, by Wys. Sejm przez uchwalenie projektowanej Ustawy to stwierdził.

Czas trwania robót rozłożony w projekcie Wydziału krajowego na lat 20 jest bezsprzecznie bardzo długim i wymaga koniecznej cierpliwości ze strony poszkodowanych interesantów; gdy jednak inaczej być nie może, pragnie Komisya gospodarstwa krajowego, by termin wykonania w żadnym razie przekroczonym być nie mógł i w tym celu wyraża przekonanie, że Wydział krajowy dołoży starań, by Bióro melioracyjne uposażonem zostało w odpowiednią ilość fachowych sił technicznych, które obok prac już rozpoczętych, nieprzerwanie i stale projektowane roboty regulacyjne przy Dniestrze prowadzić by mogły.

Wydział krajowy w przypuszczeniu, że roboty około regulacyi Dniestru przy najbardziej sprzyjających okolicznościach nie będą mogły być rozpoczęte przed drugą połową roku 1897, preliminuje kwotę 50.000 zł. jako taką, która w roku bieżącym przerobioną być może i w tym celu rozkładając ją po dwadzieścia tysięcy złotych na fundusz krajowy i państwową dotacyę budowli wodnych, zaś dziesięć tysięcy złotych na państwowy fundusz melioracyjny — odnośną kwotę do preliminarza budżetu na rok bieżący wstawił.

Nadmienia wreszcie Wydział krajowy, żo kodyfikacya projektu ustawy, jako wcale nie odstępująca od wskazówek c. k. Rządu, zastosowanych przy innych projektach ustawowych, — nie powinna uledz żadnym dalszym zmianom.

Komisya gospodarstwo krajowego nie mając uczynionym w tym względzie uwagom Wydziału krajowego nic do zarzucenia i uważając wstawienie do tegorocznego preliminarza budżetu krajowego odnośnej kwoty za usprawiedliwioną, stawia na podstawie powyższych wywodów wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uchwala załączony projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

II. Sejm przyznaje na rok 1897 tytułem pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na regulacyę górnego Dniestru z dopływami dotacyę w kwocie 20.000 zł.

Powyższemi uchwałami załatwione są petycye L. 83/5 i 943/791.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

Zastępca przewodniczącego: *Gorayski.*

Sprawozdawca: *Stanisław Stadnicki.*

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Dniestru od Kornalowic do Rozwadowa z dopływami Strwiążem, Tyśmienica i Wereszyca ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1896, preliminujący koszta budowy na 4,600.000 zł. w. a. Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z administracyą Państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

c) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6 ustępu 1. i §. 4.

ustępu 1. ustawy z d. 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów. Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl §. 51. ustawy wodnej z dn. 14. marca 1875. Dz. u. kr. Nr. 38. służyć mają na częściowe pokrycie 40. procentowego datku funduszu krajowego, jednakże w myśl §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. suma tych datków konkurencyjnych nie może przekroczyć 30 procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego, obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z administracyą państwa, której przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielony fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. Z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3. z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymanie administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw węwnętrznych, rolnictwa i skarbu.

L. s. 2.360/97.

Aleg. 117

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła hr. Mycielskiego w sprawie budynku dla studyum rolniczego przy Wszechnicy Jagiellońskiej w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła hr. Mycielskiego ma doniosłe znaczenie. Już z przemówienia szanownego Prezesa Towarzystwa rolniczego krakowskiego, powziął Wys. Sejm wiadomość o konieczności postawienia budynku dla studyum rolniczego w Krakowie. Umieszczenie Oddziału Rolniczego w Collegium juridicum, jest ze wszech miar niewłaściwe i jego niestosowność dostatecznie udowodnioną została. Brak światła w salach wykładów, miejsca na umieszczenie okazów i muzeów, na przedsięwzięcie badań praktycznych i chemicznych, w tym starożytnym lecz nieodpowiednim gmachu, utrudnia wytrwałą i skuteczną pracę młodzieży.

Doświadczenie lat sześciu wykazało niewątpliwie, że utworzenie studyum rolniczego przy Wszechnicy Jagiellońskiej było rzeczywistą potrzebą kraju, która żywotności swej czynem dowiodła. Pomimo tak niekorzystnych warunków umieszczenia, oddział ten w rozwoju swym przeszedł wszelkie oczekiwanie, a zapał młodzieży w spełnianiu swych obowiązków, stanowi teraz chlubę prastarej Wszechnicy. Konieczność poparcia tych usiłowań przez dostarczenie odpowiednich dla nauki środków, a więc w pierwszym rzędzie przez wybudowanie stosownego budynku i umożebnienie niezbędnych w tym dziale demonstracyi dowodzić zbyteczna.

Sprawa ta jest zarazem pilną, bo gmina miasta Krakowa już od półtora roku trzyma w zawieszeniu grunt z pod fortyfikacyi nabyty, położony w bliskości Uniwerzytetu i pod każdym względem właściwy na wybudowanie gmachu dla oddziału rolniczego. Wiadomo wszystkim, jak trudno w większem mieście znaleść grunt tak z powodu oddalenia jak hygieny, jak kosztów przystępnych nabycia stosowny, a gmina miasta z pochwały godną ofiarnością, zrzekając się wszelkich zysków, chce go oddać na cel tak pożądany za cenę kupna i wstrzymuje się ze sprzedażą o wiele korzystniejszą. Lecz w nieskończoność ciągnąć się to nie może i w najbliższym już czasie gmina musi mieć wiadomość, czy Wys. Rząd skorzysta z tych wyjątkowych warunków dla nabycia go na rzecz gmachu rolniczego.

Te powody same wystarczyłyby już dla wniesienia do wys. Rządu rezolucyi, przedłożonej Wysokiemu Sejmowi przez wnioskodawcę, a nawet wywarcia silnego nacisku o nabycie wskazanego gruntu i postawienie niezbędnego bydynku dla Studyum Rolniczego w Krakowie.

Ale zdaniem Komisyi Gospodarstwa krajowego jest jeszcze powód głębszy i większej wagi.

Obok wytężonych usiłowań dla rozbudzenia ruchu ekonomicznego w kierunku przemysłowym, zapominać nie można, że kraj nasz już dla samego położenia swego i wielu innych okoliczności, nie przestanie być krajem rolniczym i charakter ten, jako niestartą cechę swojego powołania i swej przyszłości zachować winien. Podniesienie więc i rozwój rolnictwa do wyższego i odpowiadającego kulturze światowej poziomu, przy zastosowaniu się do wszystkich właściwości gleby, klimatu, stosunków geograficznych, a nawet społecznych musi mieć za pierwsze swoje zadanie, musi wytworzyć siły materyalne i przedewszystkiem intelektualne, żeby cel ten osiągnąć potrafił.

Kraj ten przeto chce i potrzebuje posiadać zakład stały, któryby w warunkach jemu tylko właściwych przygotował materyał w ludziach i doświadczeniach dla gruntownego rozwoju rolnictwa, któryby wytworzył pionierów postępu, nie na modłę niewolniczych naśladowców teoryi zagranicznych, przynoszących więcej częstokroć szkody niż pożytku, lecz działających na podstawie rodzimych stosunków.

Zakład taki potrzebuje stanowić wyłączną dla siebie całość i chociaż będzie nosił nazwę Oddziału Rolniczego przy Wydziale Filozoficznym (o nazwy tu nie chodzi), nie powinien być instytucyą prowizoryczną, która w miarę więcej lub mniej sprzyjających okoliczności rozwijać się lub upadać może, lecz musi mieć cechę stałości, na której mu dotąd zbywa, o wyraźnym i jasno wytkniętym programie.

Do tego celu kraj dążyć będzie.

Krok pierwszy zrobiony z powodzeniem uzupełniony być może i powinien krokiem drugim, t. j. uzyskaniem słusznego żądania, wyrażony we wniosku posła Mycielskiego. Przychylając się do niego w całej osnowie, Komisya Gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, aby kosztem Państwa zbudował stosowny budynek na umieszczenie Studyum rolniczego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, na razie zaś nabył od gminy miasta Krakowa ofiarowaną pod ten budynek parcelę gruntu, położoną w bliskości Uniwersytetu.

Lwów d. 7 lutego 1897.

Przewodniczący: *Polanowski.*

Sprawozdawca: *Gorayski.*

L. s. 2.372/1897.

Aleg. 118

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o krajowych wolnych Składach publicznych dla zboża, spirytusu i towarów we Lwowie i w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Przyjąwszy do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych Składów publicznych we Lwowie i w Krakowie, przyszła Komisya gospodarstwa krajowego do przekonania, że dotychczasowe zarządzenia Wydziału krajowego w zastosowaniu przeszłorocznych odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu, odpowiedziały w zupełności zasadom racyonalnej gospodarki, pojętej zarówno po myśli zamiarów Reprezentacyi krajowej jakoteż z uwzględnieniem okoliczności, które w dobrze zrozumianym interesie na wykonanie wpłynąć musiały. Bliższe rozpatrzenie się w stosunkach Składów lwowskich i krakowskich nastręcza mimowolnie uwagę, że zasadnicza myśl nie była złą, że jednak zastosowanie jej wywołało błędy i usterki, które pierwotnie zamierzonemu celowi szkodę przyniosły.

A celem tym było umożliwienie rolnikom wyzyskania korzystniejszych warunków przy spieniężeniu produktów, jeśli chwilowe konjunktury handlowe wskazywały korzyść przy wyczekaniu bardziej dogodnych. Korzyści takie mogłyby się odnaleść nietylko przy bezpośredniem zużytkowaniu składów przez producenta samego, lecz mogłyby się również objawić w lepszej cenie, ofiarowanej przez pośrednika-spekulanta, któryby w ułatwieniu ulokowania zakupionego produktu na czas wyczekiwania widział zwiększoną szansę zarobku.

Wykonanie tego zamiaru zwichnęło jednak dobrą myśl, mogącą niezawodną przynieść korzyść krajowi. Upatrzone bowiem do założenia Składów miejscowości nie zostały dobrze wybrane, jak również nie dobrze zostały wybrane poszczególne agendy odpowiednio do warunków handlowych danej miejscowości. Przy zakładaniu Składów przewodniczyło prawdopodobnie zdanie, że największe miasta krajowe muszą tem samem posiadać najlepszą kwalifikacyę punktów handlowych w każdym kierunku. Bezpodstawność tego pojęcia stwierdziła różnica w obrotach Składów lwowskich i krakowskich, a to w odwrotnym stosunku w działach zbożowych i spirytusowych. W Krakowie bowiem dział zbożowy wykazywał zawsze większe ożywienie, gdy dział spirytusowy, dawniej nadzwyczaj słaby, w ostatnich dwóch latach zupełnie był bezczynny.

We Lwowie natomiast skład zbożowy w stosunku do swej pojemności, bardzo mał o był użytkowany, skład spirytusowy zaś lepszem nieco cieszył się powodzeniem.

To samo spostrzedz się także daje w otworzonym w roku przeszłym dziale towarowym. W Krakowie obrót w tymże dziale, jakkolwiek niedawno do życia powołanym, wykazuje ruch ożywiony, rokujący powodzenie, gdy we Lwowie jest on zupełnie niemal martwym, przyczem żadnych pocieszających oznak dla przyszłości dopatrzeć się nie można. Ztąd wynika, że o ile w Krakowie, jako miejscu ex- i importowem, skład zbożowo-towarowy ma racyę bytu, skład spirytusowy zaś jest bezwzględnie zbędnym, o tyle we Lwowie odmienne zupełnie panują warunki, a dla żadnego z działów widoków niema. Nieznaczne bowiem powodzenie działu spirytusowego we Lwowie, wykazującego zresztą w ostatnich latach coraz słabszy, a w roku 1896. bardzo nawet słaby obrót, nie można uznać za dostateczne na to, by kosztowny aparat administracyjny wyrównać mógł chociażby częściowo wynikającym z jego utrzymania korzyściom. Być też łatwo może, że wobec mnogich dla lokalnej konsumcyi zupełnie niemal wystarczających składów prywatnych, powstałych w ostatnich czasach we Lwowie, — niemniej też z uwagi, że Lwów bynajmniej nie nadaje się na stacyę dla handlu transitowego, skład ten mógłby w niedalekiej przyszłości okazać się zupełnie bezczynnym.

Gdy więc w Składzie krakowskim dział zbożowy i towarowy, przy zaprowadzonych odnośnych oszczędnościach w administracyi, nietylko już deficytu nie przynosi, lecz przeciwnie, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, pożytek ogólny bez straty dla Skarbu krajowego przynieść może, należy go więc utrzymać i staranną otoczywszy opieką, o dalszy rozwój się starać. Budynek zaś, w którym się mieści skład spirytusowy, posiadający piękne rezerwoary i urządzenia wewnętrzne, mógłby być użytym na skład innych materyałów ciekłych, a to bądź w własnym zarządzie, bądź też przez wydzierżawienie, gdyby tego rodzaju zapotrzebowanie się objawiło. — W przeciwnym razie, chcąc ochronić kosztowne urządzenie wewnętrzne, jak kiessony, aparaty mierniczę i t. p. od zniszczenia przez rdzę, należałoby je wyprzeda, co nie powinnoby być zbyt trudnem wobec licznych gorzelń, mogących z korzyścią zużytkować tego rodzaju przyrządy. Natenczas budynek wypróżniony mógłby dać pomieszczeuie dla towarów, gdyby ten dział w szerszych rozmiarach się rozwijał.

We Lwowie zaś wobec niekorzystnych warunków handlowych, wobec deficytów, rok rocznie się powtarzających i wobec zupełnie pewnych, na dotychczasowem doświadczeniu ugruntowanych niepowodzeń w przyszłości we wszystkich trzech działach, należy bezwzględnie dążyć do jak najrychlejszego zwinięcia składów, skoro dziś istniejące zobowiązania względem stron dopełnione zostaną. Z chwilą więc, gdy odnośny wniosek zatwierdzeniem Wysokiego Sejmu uzyska moc prawną, wszelkie alsze zamówienia winne pozostać nieuwzględnionemi. O tem postanowieniu należy również uwiadomić interesowaną publiczność drogą stosownych ogłoszeń w pismach publicznych.Stosownie do wniosku III., na końcu niniejszego sprawozdania umieszczonego, a Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia przedłożyć się mającego, należy po uzyskaniu takowego, wystawić na sprzedaż realności, na których mieszczą się składy publiczne we Lwowie. Gdy jednak spieniężenie tych posiadłości tylko w tym razie korzystnie dokonanem być może, jeśli chwila odpowiednia stosownego wskaże nabywcę, przeto Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że wiązanie Wydziału krajowego jakimkolwiek terminem do przeprowadzenia transakcyi w części lub w całości, a to tak pod względem gruntu, budynków, lub wewnętrznych urządzeń, nie jest wskazanem; przeciwnie oświadcza Komisya gospodarstwa krajowego, że w tym względzie należy Wydziałowi krajowemu przyznać nieograniczoną wolność w wyborze stosownej chwili

i odpowiedniego nabywcy, a to celem uzyskania jak najdogodniejszych warunków sprzedaży.

Zmiany, w gronie funkcyonaryuszów przez Wydział krajowy zarządzone, jako odpowiadające koniecznym wymogom oszczędności i rzeczywistej potrzeby, uznaje komisya za uzasadnione. — Dalsze jednak zarządzenia, dotyczące personalu Składu lwowskiego, po tegoż zwinięciu, uważa Komisya gospodarstwa krajowego za sprawę wewnętrzną, należącą do wyłącznych atrybucyj Wydziału krajowego, a tem samem nie czuje się powołaną do poruszania tej kwestyi.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wypełnieniu obecnie zaciągniętych zobowiązań względem stron, zarządził zwinięcie w całości publicznych Składów, połączonych z wolnym Składem we Lwowie.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania w całości, lub w części realności, położonych we Lwowie pod l. k. $560^2/_4$ i $845^2/_5$, zajętych pod krajowy publiczny Skład, połączony ze Składem wolnym, a własność kraju stanowiących, skoro przedaż będzie mogła być dokonaną w sposób, o ile możności najkorzystniejszy dla funduszu krajowego.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

S. Polanowski
Przewodniczący.

J. Vivien
Sprawozdawca.

L. s. 2.258/97.

Alleg. 119

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy, urządzającej stosunki prawne szpitali powszechnych i publicznych w kraju naszym.

Wysoki Sejmie!

Po raz trzeci przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych w kraju naszym.

Pierwszy raz przedłożył Wydział krajowy sprawę tę Wysokiemu Sejmowi w r. 1893., a komisya administracyjna, której to sprawozdanie przydzielono, przedłożyła Sejmowi wnioski większości i mniejszości, które jednak nie weszły na porządek dzienny Wysokiej Izby.

Po raz drugi weszła ta sprawa do Wysokiego Sejmu w r. 1895., lecz i wtedy nie została załatwioną, bo komisya sanitarna przedłożyła sprawozdanie większości i mniejszości w ostatnich dniach tuż przed zamknięciem Sejmu.

I tak sprawa ta nie może przyjść na porządek dzienny Wysokiej Izby, chociaż wszyscy uznajemy jej ważność i nagłość, a to z powodu różnicy zapatrywań co do jej załatwienia.

Wydział krajowy, chcąc umożliwić przyjście do skutku tej ustawy, zwołał na dzień 20. maja 1896. ankietę, a opierając się na wskazówkach tejże, przerobił projekt ustawy z r. 1895. i przedłożył Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.

Komisya sanitarna przyszła do przekonania, że obecne niejasne i nieokreślone położenie naszych szpitali prowincyonalnych, nie może tak dłużej pozostać, że stanowczo potrzeba usunąć różnorodne a niezgodne zapatrywania na prawa i obowiązki tak kraju, powiatu i gminy, jak funkcyonaryuszy szpitalnych i szpitalu samego i że już ostatecznie potrzeba orzec, kto ma je utrzymywać i kto ma nimi zarządzać.

Wydanie więc ustawy szpitalnej, któraby jasno, stanowczo i dokładnie określiła prawa i obowiązki kraju, powiatu i gminy w obec szpitala, jest sprawą konieczną i naglącą.

Trojakie były zapatrywania w komisyi sanitarnej co do załatwienia tej tak ważnej sprawy — i tak, gdy jedni byli za projektem ustawy, opracowanym przez Wydział krajowy, to drudzy żądali, aby nasze powszechne i publiczne szpitale były zakładami leczniczymi, samoistnymi, a inni znowu byli za ukrajowieniem.

Gdyby fundusze krajowe na to zezwalały, możnaby zgodzić się na ukrajowienie, lecz obecnie nie pora potemu. Wydatki bowiem w niektórych ważnych działach budżetu roku przyszłego muszą znacznie wzróść, podczas gdy subwencya rządowa z tytułu indemnizacyi kończy się w bieżącym roku i Wysoki Sejm będzie musiał w niedalekiej przyszłości szukać nowych źródeł dochodów, jeżeli nie zechce obracać się w bardzo szczupłych ramach budżetu i odmawiać krajowi środków do jego rozwoju niezbędnie potrzebnych.

Gdy dalej weźmiemy na uwagę, że szpitale, położone w miastach i powiatach, oddają im znaczne usługi i korzyści, że wskutek ustawy krajowej z 6. stycznia 1875. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych w całości przez kraj, zwolniono gminy od ponoszenia znacznych ciężarów — że Sejm często udziela gminom subwencyi na budowę nowych szpitali lub przebudowę — że w końcu w żadnym z krajów koronnych nie ukrajowiono szpitali prowincyonalnych — to słusznem i sprawiedliwem jest, aby gminy i powiaty z tytułu tych korzyści przyczyniały się do budowy lub przebudowy szpitali.

Dlatego Komisya sanitarna zgadza się z zapatrywaniami Wydziału krajowego, że uznanie szpitali za publiczne i powszechne nie zdjęło z nich charakteru zakładów gminnych lub powiatowych, to jest nie pozbawiło gmin a względnie powiatów praw i obowiązków, które posiadały poprzednio do zarządu, opieki i kontroli nad szpitalami, zmodyfikowało jedynie ich obowiązki pod względem finansowym. Dlatego też komisya oświadcza się za stylizacyą Wydziału krajowego w §. 4., iż szpitale powszechne i publiczne są to zakłady samoistne jedynie pod tym względem, że utrzymują się z własnych dochodow.

Takie stanowisko szpitali powszechnych jest zupełnie naturalne, bo nie odejmuje gminom lub powiatom tych praw, które instytucye te posiadały dotąd względem zakładów leczniczych, nie stawia szpitali w położenie odosobnione, pozbawione opieki i pomocy władz miejscowych, nie zostawia ich jedynie na łasce ludzi dobrej woli, lecz wiąże je z instytucyami, mającemi środki do należytego wykonywania opieki, wiąże interes rozwoju zakładów leczniczych z rozwojem dobrobytu gminy lub powiatu i daje prawo do pewnych świadczeń, korzystnych pod względem rozszerzania lub budowy szpitali, administracyi i gospodarstwa, któreby znikły, gdyby szpitale zostały uznane za zupełnie samoistne, podczas gdy koszt administracyi wzrósłby natychmiast.

Komisya sanitarna uznaje jako zupełnie słuszne żądanie Wydziału krajowego co do zniesienia Rad szpitalnych, gdyż instytucya ta, wprowadzona w życie ustawą krajową z r. 1870. N. 9., według 25 letniego doświadczenia nie odpowiedziała nadziejom, które w niej pokładano, natomiast komisya sądzi, że ustanowienie dla każdego szpitala komitetu, w którymby zasiadał delegat Wydziału krajowego i że wprowadzenie do Zarządu naczelnego lekarza, jako wykonawcy uchwał komitetu, nada zarządowi większą sprężystość, gdyż lekarz w wysokim stopniu jest interesowany w należytym rozwoju szpitala.

W myśl tego przedstawienia Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę pod ·/., urządzającą prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych w naszym kraju.

Lwów dnia 4. lutego 1897.

Przewodniczący: **Dr. Jordan.**

Sprawozdawca: **Dr. Julian Olpiński.**

Ustawa,

urządzająca prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1. Szpitale, uznane dotychczas za zakłady powszechne i publiczne, zatrzymują ten swój prawny charakter i nadal.

§. 2. W przyszłości może być prawny charakter: „powszechności i publiczności", przyznany szpitalowi tylko ustawą krajową. Charakter ten może uzyskać szpital, jeżeli założyciel (powiat, gmina, korporacya, osoba fizyczna lub moralna) odstąpi aktem fundacyjnym na własność szpitalowi budynek wraz z całem urządzeniem wewnętrznem i zabezpieczy całkowite utrzymanie szpitala w pierwszem półroczu tudzież jeżeli władze autonomiczne uznają potrzebę szpitala we wskazanej miejscowości, a c. k. Namiestnictwo orzeknie, że budynek i urządzenie szpitala odpowiadają wymogom sanitarno-policyjnym.

§. 3. Prawo powszechności i publiczności może być szpitalowi odjęte tylko ustawą krajową. Prowizorycznie aż do wydania ustawy może to uczynić Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 4. Tak zwykłe jak i nadzwyczajne po trzeby(§. 15.) tych publicznych i powszechnych szpitali, które Sejm za zakłady krajowe uznał, lub w przyszłości za takie uzna, pokrywane będą przedewszystkiem z własnych dochodów lub właściwych funduszów tych szpitali. O ile źródła te okażą się niewystarczającemi, pokrywa te potrzeby fundusz kra-

jowy; —wszystkie zaś inne publiczne i powszechne szpitale mają się utrzymywać samoistnie z własnych dochodów, mianowicie z dochodów własnego majątku, z zapisów zobowiązań, dobrowolnych datków i ze zwrotów kosztów leczenia.

§. 5. Zadaniem szpitali powszechnych i publicznych jest: leczyć i pielęgnować chorych przez czas trwania choroby bez względu na ich przynależność i wyznanie.

§. 6. Dokąd warunki hygieny szpitalnej i względy sanitarno-policyjne na to zezwalają, ma być do szpitala powszechnego i publicznego przyjęty każdy chory, u którego lekarz zakładu pod własną odpowiedzialnością potrzebę leczenia w szpitalu stwierdzi.

Nie mogą być przyjęte kaleki i osoby dotknięte chorobą nieuleczalną, jeżeli ich choroba nie przedstawia przemijającego pogorszenia lub powikłania, wymagającego leczenia w szpitalu, lub objawów, bezpośrednio życiu zagrażających.

Podejrzani o chorobę umysłową mogą być chwilowo przyjęci na obserwacyę dla skonstatowania choroby umysłowej. Do zakładu położnic mają być przyjmowane bezwarunkowo: rodzące i ciężarne, znajdujące się w nieprawidłowych warunkach ciąży, wymagających opieki lekarskiej, nie mniej ciężarne w ostatnich tygodniach przed spodziewanym porodem, w innych zaś szpitalach przyjmowane będą rodzące tylko wówczas, jeżeli dla odbycia połogu innego przytułku nie mają.

Osoby, dotknię teostrą chorobą zakaźną, mają być przyjmowane dopóty, dopóki władza polityczna ze stanowiska sanitarno-policyjnego uzna to za dopuszczalne, a to ze względu na chorych, umieszczonych w szpitalu, jakoteż na rozszerzenie się choroby zakaźnej poza szpitalem i ze względu na osobne zarządzenia, jakie na zasadzie postanowień §. 4. lit. *a.* ust. państw. z 30. kwietnia 1870. Dz. p. p. Nr. 68., okażą się potrzebnemi. Chorzy tacy winni być umieszczeni w oddzielnych ubikacyach, urządzonych dla odosobnienia chorych.

§. 7. Szpital powszechny i publiczny jest obowiązany dostarczyć przyjętemu do zakładu choremu pomocy lekarskiej i potrzebnej opieki, leków, przyrządów, wiktu, bielizny i łóżka z pościelą w lokalu szpitalnym, wreszcie w razie śmierci, pogrzebu skromnego.

§. 8. Szpitalowi, uznanemu za powszechny i publiczny, należy się zwrot kosztów leczenia chorego, bądź od pielęgnowanego, bądź od innych osób fizycznych czy moralnych, prawnie do tego zwrotu obowiązanych. Koszta leczenia, przez dyrektora szpitala powszechnego i publicznego wykazane, o ile obowiązek zwrotu tych kosztów polega na tytule prawa publicznego, będą ściągane od obowiązanych w drodze egzekucyi politycznej. Co do kosztów ubogich chorych, przynależnych do Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, obowiązuje nadal ustawa krajowa z 6. stycznia 1875. Dz. ust. kraj. Nr. 7.

§. 9. Koszta leczenia obliczane będą na podstawie taksy leczenia, której wysokość Wydział krajowy, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, peryodycznie ustanowi. Przy obliczaniu taksy leczenia, stosowane będą prawidła, zawarte w rozporządzeniu Ministerstwa spraw wewnętrznych z 10. kwietnia 1857. l. 10.946., o ile to ostatnie nie stoi w sprzeczności z niniejszą ustawą. Postanowienie tego rozporządzenia ministeryalnego, odnoszące się do utworzenia funduszów rezerwowych na nadzwyczajne i nieprzewidziane wydatki, pozostaje w mocy obowiązującej, nie ma jednak zastosowania do zakładów krajowych.

§. 10. Szpitale powszechne i publiczne zostają pod nadzorem i naczelnym kierunkiem Wydziału krajowego, mianowicie:

a) Wydziałowi krajowemu mają być przedkładane do zatwierdzenia corocznie budżety szpitalne i składane rachunki roczne;

b) wszelkie urządzenia zakładu, organizacya, etat osób i płac, nie mniej mianowanie służby szpitalnej tak lekarskiej, jak administracyjnej, zawisły od postanowienia Wydziału krajowego;

c) władzę dyscyplinarną nad służbą administracyjną i lekarską, wykonuje Wydział krajowy, jednak o ile chodzi o sprawy fachowo-lekarskie, po wysłuchaniu zdania c. k. Namiestnictwa;

d) bez zezwolenia Sejmu w zakładach krajowych, a bez zezwolenia Wydziału krajowego w innych szpitalach powszechnych i publicznych, nie może nastąpić ani sprzedaż, ani zamiana, ani żadne stałe obciążenie zakłado-

wego majątku szpitalnego tak ruchomego, jak nieruchomego.

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego. W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Podhajcach, Sokalu, Złoczowie, Żywcu, Lubaczowie i Przemyślanach:

a) z delegata Wydziału krajowego;

b) z prezesa Rady powiatowej, lub jego zastępcy;

c) z delegata Wydziału powiatowego;

d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Białej, Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Śniatynie, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Zaleszczykach i Żółkwi:

a) z delegata Wydziału krajowego;

b) z naczelnika gminy, lub jego zastępcy;

c) z delegata Rady gminnej;

d) z dyrektora szpitala.

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny, (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład komitetu szpitalnego.

§. 12. Odpowiedzialnym zwierzchnikiem służby lekarskiej, administracyjnej i gospodarskiej, tudzież wykonawcą uchwał komitetu, jest w każdym szpitalu powszechnym i publicznym dyrektor-lekarz.

W zakładach krajowych mianuje dyrektora Cesarz, na przedstawienie Wydziału krajowego. Wszyscy inni lekarze we wszystkich szpitalach mianowani będą, na podstawie konkursu, przez Wydział krajowy — lekarze w szpitalach krajowych, w myśl statutów tychże zakładów.

Urzędników i fnnkcyonaryuszy we wszystkich szpitalach, mianuje Wydział krajowy.

Dyrektor, lekarze i urzędnicy szpitala są urzędnikami tego zakładu, w którym pełnią obowiązki. Wydział krajowy zastosuje do nich analogicznie ustanowę służby krajowej tudzież §. 4. uchwały Sejmu z 3. stycznia 1874. roku.

§. 13. Lekarzami w szpitalach powszechnych i publicznych mogą być mianowane tylko osoby, posiadające odpowiednią kwalifikacyę. Mianowicie będą wymagane: dyplom doktora wszech nauk lekarskich, uzyskany lub potwierdzony na jednym z uniwersytetów państwa austro-węgierskiego oraz wiek normalny. Od kierującego zaś lekarza nadto: najmiej dwuletnia praktyka kliniczna lub szpitalna po uzyskanym doktoracie tudzież podświadczenia, że kandydat posiada biegłość w wykonywaniu operacyi chirurgicznych i położniczych.

§. 14. Czynności administracyjne, kancelaryjne i gospodarskie wykonuje w zakładach krajowych rządca przy pomocy urzędników, a pod kierunkiem dyrektora. Pielęgnowanie chorych, zawiadywanie kuchnią i spiżarnią tudzież nadzór nad służbą, będzie powierzone Siostrom miłosierdzia, ewentualnie innemu stowarzyszeniu duchownemu. W innych szpitalach powszechnych i publicznych powierzane będą pielęgnowanie chorych, tudzież czynności gospodarskie i kancelaryjne stowarzyszeniom duchownym za umową, przez Wydział krajowy zatwierdzoną. Jedynie w razie niemożności pozyskania dla powyższych czynności osób, należących do stowarzyszenia duchownych, mogą być one powierzone osobom świeckim.

Szpitale krajowe posiadają własną kasę szpitalną. W innych szpitalach powszechnych i publicznych prowadzi kasę i rachunkowość szpitalną kasa' powiatowa względnie gminna.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części w szpitalach, uznane za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedewszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszów, połowę potrzebnej kwoty pokryje fundusz krajowy, jeżeli Sejm na wydatek ten zezwoli. Drugiej połowy dostarczy dla szpitala

w Białej, Bochni, Brodach, Brzeżanach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Śniatynie, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Zaleszczykach i Zółkwi ta gmina, zaś dla szpitalu w Podhajcach, Sokalu, Złoczowie, Lubaczowie, Przemyślanach i Żywcu ten powiat, w której względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

§. 16. Ustawa niniejsza nie narusza prawa zwierzchniczego nadzoru nad szpitalami powszechnymi i publicznymi, służącego c. k. administracyi państwowej wedle ustawy z 30. kwietnia 1870. (dz. ust. państ. Nr. 68.)

§. 17. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą: ustawa krajowa z 12. grudnia r. 1869. (Dz. ust. kraj. z r. 1870. Nr. 8). ustawa krajowa z 12. grudnia 1869. (Dz. ust. kraj. z r. 1870. Nr. 9.) i wszystkie rozporządzenia i statuta, o ile stoją w sprzeczności z niniejszą ustawą.

§. 18. Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw węwnętrznych.

Ls. 2370/97.

Aleg. 120

Sprawozdanie

komisyi prawniczej nad wnioskiem p. Vayhingera i tow. o wezwanie c. k. Rządu, by Sejm krajowy król. Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Ks. Krakowskiem zwoływał w odpowiedniejszym czasie i na dłuższe sesye.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 30. stycznia 1897. postawił p. Vayhinger wniosek następujący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) ażeby Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Ks. Krakowskiem zwoływany bywał w odpowiedniejszym czasie i na dłuższe sesye;

2) ażeby sesye sejmowe nie były corocznie zamykane, ale podobnie jak Rada Państwa odraczane i by już obecna sesya była odroczoną zamiast zamkniętą.

Wniosek ten przydzielił Sejm uchwałą z dnia 1. lutego rb. komisyi prawuiczej do sprawozdania.

Sejm krajowy wyjawił już wielokrotnie, jak w latach 1887. 1892. 1893. i innych życzenie wezwania ck. Rządu, by Sejm zwoływany bywał w porze właściwej i na czas dostateczny do wykonywania wszelkich czynności, dla których jest konstytucyjnie zwoływanym.

W poprzednich rezolucyach uzasadniano wyczerpująco niezbędną potrzebę dłuższego czasu do obrad nad licznemi a żywotnemi sprawami kraju naszego jak melioracye, regulacye rzek, szkolnictwo, przemysł domowy, szpitale, itd. Do spraw tych przybyły jeszcze sprawy górnicze i kolei lokaluych, a wszystkie te sprawy, dla ekonomicznego podniesienia się kraju naszego nader ważne i żywotne, nie mogły być załatwione z tego właśnie powodu, iż Sesye sejmowe trwają nader krótko, a zwoływane zwykle w drugiej połowie miesiąca grudnia i w miesiącu styczniu, przerywane licznemi świętami łacińskiego i greckiego obrządku, nie mogą rozwinąć systematycznej, szerszej pracy i ograniczać się muszą na załatwieniu spraw formalnych, jak ukonstytuowaniem się, zatwierdzeniem wyborów poselskich, przyjęciem do wiadomości sprawozdań Wydziału krajowego, dalej uchwaleniem budżetu i innych pilnych a drobnych spraw.

Ztąd pochodzi, iż kraj nasz nie postępuje na drodze swego ekonomicznego rozwoju w takiem tempie, jak tego zaniedbane z lat dawnych stosunki nasze wymagają i jak kraj cały wraz ze swoją Reprezentacyą tego pragnie.

Jakkolwiek nie przeczymy, iż Rada Państwa ma liczne i ważne zadania ogólnopaństwowe do spełnienia, mimo to musimy z całym naciskiem zaznaczyć, iż sprawy krajowe, konstytucyą zagwarantowane, nie mogą być dla tamtych spraw na bok usuwane i że c k. Rząd może i powiniem tak rozdzielić prawa ciał ustawodawczych państwowych i krajowych, by jedne drugim ujmy nie czyniły.

Wyznaczenie Sejmom krajowym dogodniejszego i dłuższego do obrad czasu, spowoduje Radę Państwa do szybszego załatwiania spraw, w jej zakres wchodzących.

Gdy zaś ważniejsze projekta ustawodawcze, zanim zostaną w komisyi należycie rozważone i w pełnej Izbie uchwalone — wymagają bezsprzecznie dłuższego czasu, aniżeli go dotychczasowe sesye sejmowe dawały; — gdy tak z pospiechem uchwalane ustawy muszą być niedokładnemi i wadliwemi, wskutek czego napotykają na przeszkodę w uzyskaniu sankcyi i wracają napowrót pod obrady nowo otworzonej sesyi; gdy powtarzające się corocznie wybory komisyi, prócz bezpotrzebnej straty czasu, mają tę ujemną stronę, iż przy zmianie członków komisyi, poprzednie prace komisyjne przepadają i na nowo rozpoczynane być muszą, z czego wyłania się ta sama co poprzód trudność i powstaje błędne koło bez wyjścia — uważamy za pożądane, ażeby c. k. Rząd krótko trwających sesyi sejmowych nie zamykał, lecz je tak, jak to w Radzie Państwa czyni, odraczał, i tem dał Sejmowi możność do systematycznego i rozważnego spełniana doniosłych zadań swoich.

Komisya nie mogła jednak przeoczyć tej okoliczności, iż w razie odraczania sesyi sejmowej z jednego roku na drugi, ustawa o nietykalności poselskiej zapewniałaby posłom bezkarność niektórych przekroczeń ustawy karnej z powodu przedawnienia, bezkarność, z góry przewidzieć się dającą, coby wychodziło po za etyczne granice zagwarantowanej nietykalności poselskiej — i dlatego, wyrażając życzenie, ażeby ustawa o nietykalności poselskiej zmienioną została w ten sposób, iż w razie odroczenia sesyi sejmowych, bieg przedawnienia czynności karnych, przez czas odroczenia, spoczywa; i Komisya zmodyfikowała ustęp drugi wniosku do sesyi, krótko trwających w tem przeświadczeniu, iż ta zmiana dotychczasowego stosowania statutu i regulaminu sejmowego, w razie zwoływania Sejmu na dłużej trwające sesye — zbędną się okaże.

Komisya wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) Ażeby Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Księstwem Krakowskiem zwoływany bywał w odpowiedniejszym czasie i na dłuższe sesye.

2) Ażeby sesye sejmowe nie były corocznie zamykane, lecz ażeby sesye te, zwłaszcza na krótki czas zwołane, były odraczane.

Lwów dnia 7 lutego 1897.

Przewodniczący:
Zoll w. r.

Sprawozdawca:
Vayhinger w. r.

L. s. 2.359/97.

Alleg. 121

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Średniawskiego w przedmiocie zalesienia nagich stoków górskich.

Wysoki Sejmie!

Poruszona we wniosku posła Średniawskiego sprawa zalesienia nieużytków i lichych pastwisk na stokach gór ma doniosłe znaczenie dla kraju tak pod względem klimatycznym, jak i ze względu na zmniejszenie ekstremów wód w naszych rzekach górskich, które w czasie posuchy prowadzą minimalne ilości wody, a w czasie ulewnych deszczów wzbierają nadmiernie i niszczą najurodzajniejsze grunta napływowe.

Uznajac jednak doniosłość tej sprawy, Komisya gospodarstwa krajowego nie podziela zapatrywania wnioskodawcy, jakoby zalesienie stoków górskich dało się przeprowadzić w sposób praktykowany przy zadrzewieniu wydm piaszczystych na dyluwialnych pagórkach w dorzeczu Wisły i Styru, t. j. przy zasiłkach z funduszu krajowego pod nadzorem leśników państwowych.

Wydmy piaszczyste bowiem stanowią niedający żadnego dochodu nieużytek powstały przeważnie z włościańskich gruntów ornych lub pastwisk, w skutek czego zalesienie tych gruntów bezwartościowych popierane jest przez samych właścicieli, którzy do przeprowadzenia kultur dostarczają robocizny. Natomiast bezleśne stoki górskie albo powstały z wytępienia lasów, albo też stanowią pastwiska gminne. W pierwszym wypadku do zalesienia zrębów obowiązani są właściciele lasów w myśl §§. 2 i 3 Cesarskiego patentu z d. 3. grudnia 1852. Dz. u. p. Nr. 250, w drugim zaś wypadku, jak doświadczenie wskazuje, gminy użytkujące pastwiska górskie bardzo rzadko nakłonić się dadzą, w drodze dobrowolnej do ich zalesienia w sposób zastosowany przy wydmach piasczzystych, gdyż pastwiska te jakkolwiek bardzo liche, nie są zupełnymi nieużytkami i dają pewien, chociaż minimalny dochód ludności wiejskiej.

W pierwszym zatem wypadku pomoc kraju do zalesienia jest zbyteczną, w drugim zalesienie w drodze dobrowolnej, jak to proponuje poseł Średniawski, najczęściej byłoby niewykonalnem.

Za to urzeczywistnienie myśli zawartej we wniosku posła Średniawskiego umożliwia obowiązująca ustawa z d. 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 117, o nieszkodliwem odprowadzaniu wód górskich, a mianowicie postanowienie §§. 2 do 8, na podstawie których ograniczyć można użytkowanie lasów górskich, a gdzie zachodzi tego potrzeba przeprowadzić przymusowe zalesienie za odpowiedniem odszkodowaniem właścicieli.

Na zasadzie powołanej ustawy państwowej przeprowadzono też w drodze specyalnych ustaw krajowych roboty koło zabudowania potoku Michałów w powiecie Nowotarskim i potoków górskich w dorzeczu Stryja w powiecie Turczańskim, w toku wykonania znajduje się zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy i Biały, tudzież potoku Niszkówki, rozpoczęto zabudowanie potoku Glińsko i potoków górskich w dorzeczu Dniestru, a w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm na bieżącej sesyi projektu ustawy ma być w r. 1897 podjęte zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem wraz z zalesieniem stoków górskich nad dopływem Jaworzynką.

Przy znacznej części wymienionych robót górskich, których koszta pokrywa skarb państwa i kraju po połowie, przeprowadza utworzona umyślnie w tym celu sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego w Przemyślu zalesienie nieużytków górskich, którego koszta n. p. w dorzeczu górnego Dniestru obliczono na 238.119 zł. w. a. przy całkowitej sumie kosztorysowej 606.000 zł. w. a.

Komisya nie może jednak zataić, że postanowienia ustawy lasowej przez c. k. inspekcyą leśną w Karpatach nie wszędzie są ściśle przestrzegane, oraz że przy niektórych zabudowanich potoków górskich jak np. w dorzeczu Skawy i Biały nie przewidziano przymusowego zalesienia stóków górskich w odpowiednich rozmiarach, co też w czasie kolaudacyi organa techniczne Wydziału krajowego skonstatowały.

Z tego powodu pozwala sobie Komisya gospodarstwa krajowego zaproponować następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby polecił swym organom inspekcyi leśnej ścisłe przestrzeganie postanowień ustawy lasowej w Karpatach, oraz przy projektach zabudowań potoków górskich uwzględniał w szerszej mierze zalesienie nagich stoków górskich.

Przewodniczący: **Polanowski.**

Sprawozdawca: **Zamoyski.**

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowych sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Wedle załączonej ·/. odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 29. stycznia 1897 l. 905, którą otrzymaliśmy na dniu 3 lutego br. c. k. Ministerstwo sprawiedliwości z powodu reformy procedury cywilnej w załatwieniu przedłożonych sobie wniosków c. k. Prezydyów wyższych sądów krajowych we Lwowie i w Krakowie, tyczących się utworzenia trybunałów I. instancyi oraz sądów powiatowych, postanowiło wziąć obecnie pod rozwagę 21 wniosków dotyczących utworzenia nowych sądów obwodowych i powiatowych a c. k. Prezydyum Namiestnictwa odniosło się do Wydziału krajowego o spowodowanie, ażeby Wysoki Sejm stosownie do §. 1. ustawy z 26. kwietnia 1873 Nr. 62 Dz. u. p. i §. 2. ustawy z dnia 11. czerwca 1868 Nr. 59 d. u. p. zechciał wydać w kwestyi kreowania nowych sądów swoją opinię.

W szczególności mają być kreowane w okręgu wyższego sądu kraj. w Krakowie, sądy obwodowe w Białej, w Bochni, w N. Targu i w północnej części kraju między Wisłą a Sanem w Tarnobrzegu albo w Mielcu; dalej sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Rudniku i Zakliczynie, oraz ma nastąpić wyłączenie gmin i obszarów dworskich Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła w okręgu sądu powiatowego w Brzesku i przydzielenie ich do okręgu sądu powiatowego w Wojniczu.

W okręgu wyższego sądu krajowego we Lwowie mają być utworzone sądy obwodowe w Czortkowie, w Jarosławiu i w Żółkwi, oraz sądy powiatowe w Bołszowcach, Jabłonowie, Jagielnicy, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach, Uścierzykach i Zawałowie.

Od pierwszej chwili wprowadzenia trybunałów I. instancyi w Galicyi na podstawie rozp. minist. z 24. kwietnia 1854 dz. p. p. str. 111 było jednozgodną opinią kraju, że ilość utworzonych w r. 1854 sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi jest za szczupłą, że rozległość terytoryalna tych sądów jest w stosunku do potrzeb ludzi szukających wymiaru sprawiedliwości za obszerna, i że w skutek tego sam wymiar sprawiedliwości na tem cierpieć musi, a co za tem idzie taki stan na podniesienie dobrobytu krajowego na rozwój stosunków handlowych wpływa bardzo ujemnie.

To też od początku swego istnienia Wydział krajowy na ten brak dostatecznej ilości sądów w swych przedłożeniach do Wys. Sejmu zwracał zawsze uwagę. Od chwili

jak ustawą z dnia 11. czerwca 1868 (dz. u. p. str. 58) powołała Wys. Sejm do konstytucyjnego współdziałania przy tworzeniu nowych sądów obwodowych i powiatowych przez powołanie Wys. Sejmu do objawienia zdania w sprawie utworzenia nowych i wyboru miejsca siedzib nowo otworzyć się mających sądów:

Wys. Sejm licznemi uchwałami swemi od wejścia w życie ery autonomicznej po czas ostatni wypowiedział w tej mierze swe życzenie w kierunku jak najliczniejszego pomnożenia sądów obwodowych i sądów powiatowych, wskazując równocześnie miejscowości, w których siedziby nowych sądów mogą być ustanowione.

Obecnie w skutek sankcyonowania nowej ustawy o procedurze cywilnej, która niebawem w życie już wchodzi, okazała się potrzeba utworzenia całego szeregu nowych trybunałów I instancyi i sądów powiatowych, zachodzi więc uzasadniona nadzieja, że tylekrotnym życzeniom i uchwałom Wysokiego Sejmu z powodu wprowadzenia w życie reformy postępowania cywilnego stanie się zadość.

Przeważna ilość wymienionych wyżej sądów należy do rzędu tych, o które Wysoki Sejm niejednokrotnie uchwałami i rezolucyami swojemi u c. k. Rządu się upominał, lecz znaczna część należy do tych, co do których Wysoki Sejm nie powziął żadnej uchwały z powodu, że nie było petycyonnjących o to stron.

Idąc porządkiem przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa wskazanym, przystępujemy do omówienia poszczególnych projektowanych sądów:

1) Utworzenie sądu obwodowego w Białej. Potrzeba utworzenia tego sądu przedstawiona jest w obszernem sprawozdaniu Prezydyum c. k. sądu obwodowego w Wadowicach z 9. czerwca 1896 l. 1085, które wychodzi z tego założenia, że teraźniejszy okręg sądu obwodowego w Wadowicach z powodu znacznego obszaru jego (3676·35 klm. □) liczby ludności 378 610 według spisu ludności z r. 1890) i ilości wchodzących w skład jego sądów powiatowych, których obecnie jest 13, a która to liczba w razie utworzenia projektowanych trzech nowych sądów powiatowych w Jeleśni, Wilamowicach i Sułkowicach wzrosłaby aż do 16 sądów powiatowych — jest za obszerny i z tego powodu powinien być rozdzielonym.

Wedle zdania Prezydyum sądu wadowickiego siedzibą utworzyć się mającego sądu obwodowego może być tylko jedna z miejscowości na wschód od Wadowic położonych, na to nadaje się najbardziej Biała, której położenie terytoryalne na samej zachodniej granicy kraju ze względu na ugrupowanie sądów powiatowych mających ewentualnie wejść w skład przyszłego sądu obwodowego w Białej, nie stanowiłoby wprawdzie centralnego punktu, jednak jest w każdym razie odpowiedniejsze aniżeli położenie Żywca tembardziej, że wszystkie inne względy przemawiają za wyborem Białej a nie Żywca na siedzibę sądu obwodowego.

Obszar nowego sądu obwodowego w Białej wynosiłby 1400 klm. □, gdyby do tego sądu miały należeć już istniejące sądy powiatowe w Oświęcimiu, Białej, Żywcu oraz Milówce i nowo utworzyć się mające sądy powiatowe w Willamowicach i Jeleśni.

Ludność gmin do tych sądów powiatowych przydzielonych względnie przydzielić się mających wynosiła wedle spisu z r. 1896 około 150.000 mieszkańców trudniących się przemysłem domowym a przeważnie fabrycznym. Cała okolica Białej, miasto Biała i Bielsk oraz okolica pomiędzy Żywcem i Białą pokryta jest fabrykami, w których bardzo silna jest produkcya. Biała łącznie z Lipnikiem i Bielsk liczy około 30.000 mieszkańców; a Biała z powodu gęstego zaludnienia ruchu przemysłowego, i zasobności mieszkańców w rzeczywistości jest głównym punktem ruchu handlowego i przemysłu fabrycznego na zachodnim krańcu kraju, gdzie wszystkie warstwy społeczeństwa z ościennych powiatów sądowych potrzeby swe domowe i gospodarskie zaspokajają i interesa swe handlowe załatwiają. W Białej znajdują się liczne i bogate instytucye finansowe, z reprezentacyami i filiami pierwszych banków austryackich, stowarzyszenie zarobkowe itp. co

jest przyczyną, że cały ruch pieniężny, pożyczki i ruch wekslowy w Białej się centralizuje i przytem jest Biała siedzibą władz rządowych i autonomicznych.

Ludność powiatów sądowych wchodzących tu w rachubę, przez reprezantacye swych władz autonomicznych gorliwie popiera myśl utworzenia nowego sądu obwodowego z siedzibą w Białej a za potrzebą takowego oświadczyły się także Starostwa w Białej i Żywcu, tudzież sąd obwodowy w Wadowicach, sądy powiatowe w Oświęcimie, Białej, Kętach i Ślemieniu, upatrując w zaprowadzeniu tego sądu zadośćuczynienie socyalnem, ekonomicznem i prawnym potrzebom ludności, wymogom administracyi, należytego wykonywania sądownictwa i wymiaru sprawiedliwości. Odrębne w tym względzie zdanie sądów powiatowych w Żywcu i Milówce nie mogą tu być brane w rachubę, i również opozycyę gminy miasta Białej przeciw założeniu w Białej siedziby sądu obwodowego odnieść należy do pobudek niemających nic wspólnego z wymogami wymiaru sprawiedliwości.

Agendy przyszłego sądu obwodowego w Białej tak ze względu na czynność sądów powiatowych do jego okręgu wcielić się mających, jakoteż i spraw, które do sądu obwodowego, jako pierwszej i drugiej instancyi byłyby przydzielone, będą zdaniem Prezydyum sądu obwodowego w Wadowicach zupełnie dostateczne.

Oceniając opinię ludności odnośnych powiatów sądowych oraz władz rządowych i autonomicznych, uwzględniając położenie terytoryalne, środki komunikacyjne, stosunki socyalne i ekonomiczne, tudzież interesa prawne ludności, wreszcie lokalne warunki miasta Białej, Wydział krajowy w interesie publicznym oraz ze względów sądowo-administracyjnych i potrzeby należytego wykonywania sądownictwa oświadcza się za utworzeniem nowego sądu obwodowego w Białej, podzielając w tym względzie zdanie Prezydyum Sądu obwodowego w Wadowicach z 9. czerwca 1896 L. 1085 i sądu obwodowego w Wadowicach z 23. maja 1896 L. 2976.

2) Za kreowaniem sądu obwodowego w Bochni Wysoki Sejm oświadczył się w swych uchwałach z 4. maja 1875 i z 9. lutego 1894 a Wydział krajowy sądzi, że nad motywa, jakie przytoczył w swem sprawozdaniu z dnia 26. stycznia 1894 L. 3881 za utworzeniem tego sądu, nie ma nic więcej do dodania.

3) Co do otworzenia sądu obwodowego w Nowym Targu Wysoki Sejm jeszcze uchwałą z dnia 15. grudnia 1873 objawił c. k. Rząd owe swoje zdanie za kreowaniem tego sądu.

Z powodu zaprowadzenia nowej procedury cywilnej wyższy c. k. Sąd krajowy w Krakowie przeprowadził ścisłe dochodzenie co do tego, gdzie ma być utworzony sąd obwodowy w Myślenicach, czy w Nowym Targu i przyszedł po wyczerpujących badaniach do tego przekonania, że Myślenice zupełnie nie nadają się na siedzibę takiego sądu, i w sprawozdaniach swych z 22. lutego 1896 L. 9501 i 22. lutego 1896 L. 1206 do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości na zasadzie przedsięwziętych dochodzeń wyraził swoją opinię przeciw utworzeniu sądu kolegialnego w Myślenicach a natomiast za utworzeniem takiego sądu w Nowym Targu i taką opinię wyraził także Wydziałowi krajowemu w odezwie z 9. czerwca 1896 L. 8725.

W motywach swoich Wyższy c. k. sąd krajowy w Krakowie wyszedł z tego założenie, że Myślenice za blisko są położone Krakowa a proponowane dla Myślenic okręgi sądów powiatowych w Nowym Targu i Czarnym Dunajcu za daleko zaś położone od Myślenic, ażeby do nich mogły być przydzielone i że w ogólności potrzeba utworzenia sądu obwodowego w Nowym Targu jest dostatecznie usprawiedliwiona położeniem górskiem i dalekiemi odległościami poszczególnych miejscowości.

W roku 1896 wniesione zostały do Wysokiego Sejmu petycye gminy miasta Myślenic i Rady powiatowej tamże za utworzeniem sądu obwodowego w Myślenicach zamiast w Nowym Targu, które przekazane zostały Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego

Sejmu z 30. stycznia 1896. Wynik dochodzenia przeprowadzonego przez Wydziały powiatowe w Myślenicach, Wieliczce, Nowym Targu i Limanowie a to z przyczyny, że w skład nowego sądu obwodowego w Myślenicach proponowane zostały sądy powiatowe z tych 4 powiatów politycznych — był taki, że za utworzeniem sądu obwodowego w Myślenicach oświadczył się tylko Wydział i Rada powiatowa w Myślenicach wraz z gminami tego powiatu, natomiast stanowczo sprzeciwiały się temu Reprezentacye powiatowe w Nowym Targu, Wieliczce i Limanowie.

Wydział krajewy sądzi, że w obec tak jednozgodnych opinii, w każdym razie nierównie więcej przemawia powodów za oświadczeniem się za kreowaniem Sądn obwodowego w Nowym Targu jak w Myślenicach i że w tym względzie należy pójść ze zdaniem Wyższego Sądu krajowego w Krakowie.

4) W przedmiocie wyboru najwłaściwszej miejscowości na siedzibę nowego sądu obwodowego dla północno-wschodniej części kraju pomiędzy Wisłą a Sanem Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie z 19. grudnia 1896 do L. 80278, w którem zgodnie z opinią władz sądowych i Prezydyum c. k Namiestnictwa we Lwowie oświadczyć się za wyborem Tarnobrzega na siedzibę tego sądu. — Przytem oświadczeniu Wydział krajowy i obecnie pozostaje i do niego niniejszem odwołuje się.

5) O utworzenie sądu powiatowego w Baranowie była wniesioną na ostatniej sesyi Wys. Sejmu z r. 1896 petycya zwierzchności gminnej w Baranowie, którą Wysoki Sejm przydzielił Wydziałowi krajowemu uchwałą z 27. stycznia 1896 L. 856 do zbadania.

Wynik zarządzonego przez Wydział krajowy rozporządzeniem z 11. lutego 1896 L. 7343 dochodzenia wykazał, że tylko niektóre gminy i obszary dworskie tak w powiecie Mieleckim jak i w Tarnobrzeskim oswiadczyły się za przydzieleniem do Baranowa, w większej atoli ilości oświadczyły się przeciw temu przydzieleniu.

Rada powiatowa w Mielcu na posiedzeniu z 11. marca 1896, tudzież Wydział powiatowy uchwaliły, że ustanowienie sądu powiatowego w Baranowie nie uważa za rzecz konieczną i zaznaczyły zarazem, że przydzielenie gmin z powiatu mieleckiego — do powiatu tarnobrzeskiego byłoby dla ludności tych gmin w sprawach administracyjnych i podatkowych nadzwyczaj uciążliwem; uchwała zapadła jednogłośnie.

Natomiast Rada powiatowa w Tarnobrzegu na posiedzeniu w dniu 5. sierpnia 1896 postanowiła przez wzgląd na utworzyć się mający c. k. sąd obwodowy w Tarnobrzegu poprzeć petycyę gminy Baranowa o utworzenie sądu powiatowego.

Wyższy c. k. sąd krajowy w Krakowie odezwą z 3 listopada 1896 L. 16416 oznajmił Wydziałowi krajowemu, iż na podstawie przeprowadzonego dochodzenia zachodzi istotna potrzeba utworzenia sądu powiatowego w Baranowie i że miejscowość ta nadaje się na siedzibę sądu powiatowego i że już w sprawozdaniu swem z 8. lutego 1896 L. 34 przedłożył c. k. Ministerstwu sprawiedliwości wniosek na utworzenie sądu powiatowego w Baranowie, w skład którego miałyby wejść 19. gmin powiatu tarnobrzeskiego i mieleckiego o obszarze 224·095 kilm. □ z ludnością 14.175.

Do wniosku tego skłoniło wyższy sąd krajowy to, że zatem oświadczyły się sądy powiatowe w Tarnobrzegu i Mielcu, Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, Starostwo w Mielcu Sąd obwodowy i Prezydyum Sądu obwodowego w Rzeszowie, i że sądy powiatowe w Tarnobozegu i Mielcu są przyciążone pracą a mimo wydzielenia pozostanie jeszcze przy sądzie powiatowym w Tarnobrzegu 32 041 ludności a przy sądzie powiatowym w Mielcu 31.294 ludności.

Ta sama opinia i te same daty znajdują się także w aktach, które nam obecnie przedłożyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, Wydział krajowy uważa przeto na podstawie zgodnych opinii władz rządowych i autonomicznych utworzenie sądu powiatowego w Baranowie za uzasadnione.

6) Za utworzeniem sądu powiatowego w Majdanie w powiecie politycznym i sądowym kolbuszowskim oświadczyły się: Starostwo powiatowe i zarząd Rady powiatowej i Sąd powiatowy w Kolbuszowej, Sąd obwodowy w Rzeszowie i Prezydyum tegoż Sądu krajowego wedle sprawozdania c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie z 27. grudnia 1 95 L. 13.329. Miasteczko Majdan jakoteż okoliczne gminy odznaczają się handlem bydła, co powoduje ustawiczną styczność z sądem; same jednak od siedzib teraźniejszych swych sądów znacznie oddalone, co wobec niedogodnej komunikacyi na wymiar sprawiedliwości dla ludności okolice te zamieszkującej niekorzystnie wpływa. Przytem sąd obwodowy w Rzeszowie w powołanem wyżej sprawozdaniu i to podnosi, że okolice na granicy Monarchii położone, wymagają więcej opieki sądowej jak inne wśród kraju położone. — Okręg sądowy w Majdanie po przyłączeniu jednej gminy pobliskiej z okręgu tarnobrzeskiego i jednej gminy powiatu sokołowskiego i 12 gmin okręgu kolbuszowskiego obejmowałby 14 gmin z ludnością 16.169. Zdaniem władz sądowych sąd ten miałby dostateczną czynność. zwłaszcza, że w obec ułatwienia ludności w szukaniu wymiaru sprawiedliwości czynność sądowa znacznie się powiększy.

Wydział krajowy uważa na podstawie powołanych opinij władz sądowych utworzenie sądu powiatowego w Majdanie za uzasadnione, przyczem dodaje, że co do tego sądu nie były do Wysokiego Sejmu żadne petycye wnoszone.

7) O utworzenie sądu powiatowego w Rudniku wniosły w r. 1895 petycyę gminy Rudnik oraz inne okoliczne gminy, a Wysoki Sejm uchwałą z 27. stycznia 1896 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem wszechstronnego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Na skutek odniesienia się naszego w tej sprawie do wyższego c. k. Sądu krajowego w Krakowie otrzymaliśmy od tego sądu pod dniem 25. lutego 1886 L. 2974 opinią, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości oraz w interesie ludności uznaje potrzebę utworzenia nowego sądu powiatowego z siedzibą w Rudniku dla 14 gmin i obszarów dworskich i że przedstawił c. k. Ministerstwu sprawiedliwości wniosek na utworzenie sądu powiatowego w tej miejscowosci. Tylko co do gminy Pszedzel zachodziła sprzeczność, gdyż sąd powiatowy i Starostwo oświadczyły się za pozostawieniem tej gminy przy Nisku, zaś Wydział powiatowy i Prezydyum sądu obwodowego za przedzieleniem jej do Rudnika. Z powodu tego zarządziliśmy dalsze dochodzenia co do przedzielenia gminy Pszedzel a wynikiem takowego było, iż Wydział krajowy odezwą z 23. kwietnia 1896 Lw. 21533 do c. k. wyższego sądu krajowego w Krakowie wystosowaną, oświadczył się za przydzieleniem gminy Pszedzel do przyszłego sądu powiatowego w Rudniku.

Powyższy stan rzeczy zgodny jest w zupełności z aktami przedłożonemi nam obecnie przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa. Wydział krajowy zgodnie z opinią władz sądowych uznaje utworzenie sądu powiatowego w Rudniku za uzasadnione.

8) O utworzenie sądu powiatowego w Zakliczynie upominał się Wysoki Sejm u c. k. Rządu 4-krótnemi uchwałami, mianowicie: z 28. sierpnia 1877, 21. października 1881, 19. grudnia 1887 i 9. maja 1893. Z przedłożonych nam obecnie aktów okazuje się, że c. k. Wyższy Sąd krajowy w Krakowie w sprawozdaniach swych do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości potrzebę utworzenia sądu powiatowego w Zakliczynie uznał i ze swej strony najusilniej poparł. Wobec tylukrotnych uchwał Wysokiego Sejmu za utworzeniem tego sądu, iż wobec uznania potrzeby obecnie przez Wyższy Sąd w Krakowie, odpada zdaje nam się potrzeba dalszego uzasadnienia co do kreowania tego sądu. Tylko co do ilości przydzielić się mających do tego sądu gmin powstają pewne kontrowersye. W tym względzie istniały 4. propozycye. mianowicie: uchwała Wys. Sejmu z 28. sierpnia 1877 oparta na sprawozdaniu Wydziału krajowego z 27. lutego 1877 L. 1341, wedle którego miały być przydzielone do sądu w Zakliczynie 19 gmin okręgu sądowego w Wojniczu i 2 gminy z okręgu sądowego w Tuchowie — razem 21 gmin.

Drugi projekt był komisyi prawniczej Wys. Sejmu z 21. stycznia 1889 L. 6260, który atoli nie przyszedł na porządek dzienny a wedle którego miały być przydzielone do tego sądu 21 gmin okręgu sądowego w Wojniczu;

2 gminy z okręgu sądowego w Tuchowie,
2 gminy z okręgu sądowego w Tarnowie,
2 gminy z okręgu sądowego w Nowym Sączu
i 4 gminy z okręgu sądowego w Brzesku — razem 31 gmin.

Trzecia propozycya była c. k. Prezydyum sądu krajowego w Krakowie z 15. lipca 1887 L. 2462, wedle której miały być przydzielonemi do sądu w Zakliczynie 25 gmin okręgu sądowego w Wojniczu między niemi także gminy Taściszowa, Gwoździec, Niedźwiedza i Złota,

2 gminy z okręgu sądowego w Tarnowie,
2 gminy z okręgu sądowego w Tuchowie i
2 gminy z okręgu sądowego w Nowym Sączu — razem 31 gmin;

przyczem dla wzmocnienia ogręgu sądowego w Wojniczu, który przez wydzielenie aż naraz 25 gmin dla sądu pow. w Zakliczynie bardzo zostałby uszczuplonym Prezydyum Sądu krajowego w Krakowie zaproponowało w zamian za wydzielone gminy dodanie mu z okręgu sądowego w Brzesku trzy gmin, a to:

Biadoliny szlacheckie,
Perła i
Jaworsko.

Czwarta propozycya była wyższego sądu krajowego w Krakowie z 26. czerwca 1888 L. 21125, wedle której miały być przydzielone do sądu powiatowego w Zakliczynie 21 gmin z okręgu sądu pow. w Wojniczu, z wykluczeniem gmin Fiściszowa, Gwoździec, Niedźwiedza i Złota,

2 gmin z okręgu sądowego w Tarnowie,
2 gmin z okręgu sądowego w Tuchowie,
2 gmin z okręgu sądowego w Nowym Sączu i
4 gmin z okręgu sądowego w Brzesku — razem 31 gmin.

Równocześnie miała być gmina Jaworsko z okręgu sądowego w Brzesku wydzieloną i do okręgu sądowego w Wojniczu celem rekompamacyi przydzieloną.

Wskutek zarządzonej przez c. k. Ministerstwo rekwizycyi, Wyższy c. k. sąd krajowy w Krakowie w sprawozdaniu swem do Ministerstwa z 10 września 1895 L. 12594 zgodził się na 3. projekt, t. j Prezydyum Sądu krajowego w Krakowie, jako najbardziej odpowiadającego interesom ludności, wedle którego miały być przydzielonemi do Zakliczyna 25 gmin z okręgu Wojniczu, a to: 1) Bieśnik, 2) Biskupice lanckorońskie, 3) Borowa, 4) Charzewice-Melsztyn. 5) Dzierzawiny, 6) Faliszowice, 7) Faściszowa, 8) Filipowice, 9) Gwoździec, 10) Kończyska, 11) Lusławice, 12) Niedźwiedza, 13) Olszowa, 14) Paleśnica, 15) Piaski Drużków, 16) Roztoka, 17) Ruda Kameralna, 18) Słoma, 19) Stróże, 20) Wesołow, 21) Wola Stróżka, 22) Zakliczyn, 23) Zawada lanckorońrka, 24) Zdonia, 25) Złota — razem 12.821 ludności z okręgu Wojnickiego; dalej gminy Janowice z Gierowa i Wróblowice z okręgu tarnowskiego, Siemiechów i Brzezowa z okręgu w Tuchowie, Tropie, Wiatrowice i Roztoka z okręgu w Nowym Sączu — ogółem 19.436 ludności wedle spisu z r. 1890. Równocześnie przydzielone być miały do Wojnicza gminy Biadoliny szlacheckie, Perła i Jaworsko z okręgu sądowego Brzeskiego.

C. k. Ministerstwo zarządziło dalsze dochodzenie co do przydzielić się mających gmin do okręgu sądowego w Zakliczynie przez władze polityczne, a c. k. Namiestnictwo lwowskie zgodziło się na przydzielenie do okręgu w Zakliczynie tylko 25 z okręgu sądowego w Wojniczu, natomiast sprzeciwiło się przydzieleniu proponowanych przez Wyższy sąd krajowy w Krakowie po 2 gmin z okręgu sądowego w Nowym Sączu, Tuchowie

i Tarnowie jako sprzecznego z interesami ludności, wreszcie zgodziło się na przydzielenie gmin Biadoliny szlacheckie, Perła i Jaworsko z Brzeskiego, okręgu sądowego do Wojnicza.

Z tem zapatrywaniem Namiestnictwa lwowskiego zgodziło się także i Ministerstwo spraw wewnętrznych, a obecnie Prezydyum Namiestnictwa żąda, ażeby i Wysoki Sejm co do przydzielić się mających do Zakliczyna gmin objawił swoje zapatrywanie.

W obec przeprowadzonych przez c. k. Władze polityczne dochodzeń, Wydział krajowy sądzi, że należy w tym wypadku kierować się interesem ludności i dlatego należy pójść za zdaniem Namiestnictwa Lwowskiego i c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych oraz c. k. Ministerstwa dla Galicyi i zgodziło się na przydzielenie do Zakliczyna tylko 25 gmin wymienionych powyżej z okręgu sądowego w Wojniczu i na przydzielenie do Wojnicza tytułem rekompensaty za wydzielone gminy, gmin Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z okręgu sądowego Brzeskiego.

B) W okręgu wyższego Sądu krajowego we Lwowie.

1. Co do utworzenia Sądu obwodowego w Czortkowie dla okręgów Sądów powiatowych: w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Kopyczyńcach, Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach, tudzież dla okręgu ewentualnie utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Jagielnicy, to w tym względzie Wydział krajowy odwołuje się do licznych swych sprawozdań i do uchwał Wysokiego Sejmu, z których ostatnia zapadła dnia 5 maja 1893. L. s. 851. aleg. 163. Przy tej sposobności Wydział krajowy nie może pominąć tej okoliczności, że o utworzenie Sądu obwodowego zamiast w Czortkowie w Zaleszczykach, usilnie starało się miasto Zaleszczyki i powiat Zaleszczycki, ale przeciw temu oświadczyły się inne powiaty, które miałyby wchodzić w skład tego Sądu. Należyte umotywowanie sprawy za utworzeniem Sądu obwodowego w Czortkowie a nie w Zaleszczykach, zawarte jest w sprawozdaniu c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 28. marca 1896 l. 3.078/pr. do Wys. c. k. Ministerstwa sprawiedliwości wygotowanem, które znajduje się w naszych aktach i którego dla krótkości czasu tu nie powtarzamy.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Jarosławiu dla okręgów Sądów powiatowych w Cieszanowie, Jarosławiu, Lubaczowie, Pruchniku, Radymnie i Sieniawie.

Sprawa utworzenia tego Sądu została już przez Wysoki Sejm uchwałą z dn. 5. lutego 1895. L. s. 1.339. aleg. 211. zgodnie z obecnym wnioskiem Ministerstwa sprawiedliwości załatwioną. Z tego powodu sprawy ponownie nie omawiamy a odwołujemy się tylko do powyższej uchwały Wys. Sejmu i jej motywów.

3. Utworzenie Sądu obwodowego w Żółkwi dla okręgów Sądów powiatowych: w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

Wybór miasta Żółkwi na siedzibę przyszłego Sądu obwodowego, Wydział krajowy uważa ze wszech miar za odpowiedni i trafny.

Wprawdzie co do Żółkwi podniosły się pewne wątpliwości ze strony innych miast interesowanych ze strony ich reprezentacyi gminnej lub powiatowej, jednakże Wydział krajowy wybór Żółkwi uważa za odpowiedniejszy aniżeli jakąkolwiek inną miejscowość w północno-wschodniej części kraju.

Jeżeli przeciw Żółkwi wystąpiły miasta Rawa Ruska i Sokal z pewną pretensyą i z prośbą o utworzenie Trybunału I. instancyi w Rawie lub Sokalu to Wydział krajowy uważa tę rywalizacyę z miejscowego punktu widzenia za zupełnie zrozumiałą i dającą się usprawiedliwić — nie może jednak ze względów rzeczowych i historycznych przyznać ani

Rawie ruskiej ani Sokalowi tych kwalifikacyi przedmiotowych, które przy wyborze siedziby Trybunału I. instancyi mogą być decydujące.

Jeżeli c. k. sąd zamierza utworzyć okręg sądu I. instancyi złożony z okręgów sądowych Bełz, Uhnów, Rawa ruska, Sokal, Kamionka strumiłowa, Mosty wielkie, Niemirów, Żółkiew i Kulików, to w tym okręgu z natury rzeczy tylko Żółkiew może być odpowiednią na siedzibą tego Sądu. Sokal ze wszystkich miejscowości dla tego okręgu byłby najmniej odpowiednim na siedzibę sądu z przyczyny, ze Sokal leży na najdalej na północ wysuniętym miejscu: byłby dla Niemirowa, Kulikowa, Żółkwi i miejscowości w południowej części powiatu sądowego Raweckiego zbyt odległym punktem. W podobnem położeniu jest Rawa ruska na zachodnio-północnym łuku leżąca i od miejscowości we wschodnich częściach powiatów sądowych Sokalskiego, Mościckiego, Żółkiewskiego, tudzież od całych powiatów sądowych Kulikowskiego i Kamioneckiego zbyt odsunięte. Z tego ściśle terytoryalnego punktu widzenia najodpowiedniejszymi byłyby chyba Mosty wielkie na siedzibę sądu obwodowego a przecież tego stosunku nikt nie mógłby obronić i siedziby sądu obwodowego niktby w Mostach wielkich nie proponował.

Oprócz bowiem względów ściśle terytoryalnych i geograficznych także a może w przeważnej części inne względy a w pierwszym rzędzie względy na ekonomiczny stan miasta, na jego historyczną przeszłość i na jego wpływowe stanowisko w życiu handlowem, przemysłowem, towarzyskiem w oświecie i kulturze muszą być rozważone i dopiero na podstawie tych wszystkich współczynników może być powziętą decyzya.

Nie da się zaprzeczyć, że jedynie tylko na podstawie terytoryalnego położenia, oceniając kwalifikacye siedziby sądu obwodowego, nie możnaby proponować Żółkiew. Istotnie leży ona w blizkości 28 km. od Lwowa. Ale nawet z tego punktu oceniając Żółkiew wydawałaby się odpowiednią na siedzibę sądu obwodowego z powodu bardzo ułatwionej komunikacyi z miejscowościami siedziby sądów powiatowych okręgu utworzyć się mającego.

Kolej lwowsko-bełzecka łączy Żółkiew z Rawą ruską, Bełzem, Uhnowem i Sokalem, starannie utrzymana droga krajowa łączy Żółkiew z Mostami Wielkiemi i Sokalem. Ale oprócz tego są i inne względy, przemawiające za utworzeniem siedziby nowego Sądu obwodowego w Żółkwi. Nie mówiąc już o historycznem znaczeniu miasta Żółkwi, trzeba wskazać na tradycyę dawnego obwodu Żółkiewskiego, która sprawia, że znaczna jeszcze północna częć kraju od Lwowa do granicy hrubieszowskiej, obejmująca dzisiejsze powiaty polityczne Rawa, Sokal, Żółkiew, do dziś dnia jeszcze ciąży ku Żółkwi i w dzisiejszych czasach przyczynia się do podniesienia ruchu handlowego i całego poziomu okręgu miasta

Wreszcie jeszcze jeden wzgląd podnieść należy, to jest wzgląd na ofiarność gminy miasta Żółkwi, która z rzadką gotowością przyczynić się chce do poniesienia części kosztów budowy trybunału i potrzebnych lokalności.

Te wszystkie względy sprawiają, że Wydział krajowy postanowił upraszać Wysoki Sejm o objawienie zdania w kierunku utworzenie Sądu obwodowego w Żółkwi.

4. Utworzenie Sądu powiatowego w Bołszowcach (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach) dla następujących gmin i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Brzeżany. Powiat polit. Rohatyn.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Lp.	Miejscowość	Terażniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Bołszowce	Bursztyn	3.689	16	—
2	Bouszów	"	1.994	11	4
3	Bybło	"	528	20	12·8
4	Chochoniów	"	879	21	12
5	Dytiatyn	"	831	20	13
6	Hanowce	"	612	14	9
7	Herbutów	"	855	12	6
8	Jabłonów	"	996	24	9
9	Konkolniki	"	587	20·6	4·5
10	Kunaszów	"	1.477	10	5·3
11	Podszumlance . . .	"	638	14	11·5
12	Popławniki	"	320	14	5·3
13	Skomorochy nowe . . .	"	949	12	9
14	Skomorochy stare . . .	"	798	14	10·5
15	Słobódka bołszowiecka . .	"	583	14	1·5
16	Słobódka konkolnicka . .	"	949	21	6
17	Zagórze konkolnickie . .	"	780	22	7·5
18	Żelibory	"	502	10	8
			17.967		

Utworzenie tego Sądu uchwalone zostało uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1895, Ls. 252 i 633/95 Aleg. 161, do której to uchwały niniejszem odwołujemy się.

5. Utworzenie Sądu powiatowego w Jabłonowie (w okręgu Sądu obwodowego w Kołomyi) dla następujących gmin i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Kołomyja. Powiat polit. Kołomyja.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Jabłonowie.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Akreszory	Peczeniżyn	776		
2	Bania berezowska . . .	"	1.025		
3	Berezów niżny . . .	"	1.670		
4	Berezów wyżny . . .	"	3.737		
5	Jabłonów	"	1.780		
6	Kowalówka	"	408		
7	Łucza	"	1.224		
8	Łuczki	"	249		
9	Myszyn	"	2.232		
10	Stopczatów	"	1.983		
11	Tekucza	"	1.259		
12	Kosmacz	Kosów	3.568		
13	Utoropy	"	1.713		
			21.624		

ostanowionem zostało uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. maja 1893, Ls. 809, Aleg. 150.

6. Utworzenie Sądu powiatowego w Jagielnicy, (w okręgu Sądu obwodowego w Tarnopolu, ewentualnie z okręgu nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Czortkowie) dla następujących gmin i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Tarnopol. Powiat polit. Czortków.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Jagielnica (Markt) . . .	Czortków	3.241	—	—
2	Jagielnica stara . . .	"	1.216	—	5
3	Antonów	"	737	21	—
4	Chomiakówka ad Jagielnica .	"	810	11·5	1·5
5	Dolina	"	863	11·5	2
6	Muchawka	"	1.094	15	5
7	Nagórzanka	"	1.197	11·5	1
8	Rosochacz	"	1.618	11·5	5·5
9	Salówka	"	703	11·5	1
10	Sosolówka	"	1.223	15·5	7·5
11	Świdowa	"	1.593	19	8·5
12	Szulhanówka . . .	"	1.167	11·5	3·5
13	Ułaszkowce	"	2.437	19	6·5
14	Zabłotówka	"	1.010	19	10
15	Milowce	Tłuste	1.067	11·5	12
16	Kapuściniec	Borszczów	852	21	11·5
			20.828		

O utworzenie Sądu powiatowego w Jagielnicy, wniesioną była do Wysokiego Sejmu petycya w r. 1895. Wysoki Sejm połączył sprawę tej petycyi ze sprawą reaktyowania Sądu powiatowego w Jazłowcu, skąd Sąd powiatowy w r. 1880 przeniesiony został wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1873 do Złotego potoka.

Z powodu powyższej petycyi gminy Jagielnicy, Wysoki Sejm uchwałą z 31. stycznia 1895, polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzić dochodzenie, czy należy oświadczyć się za Jagielnicą, czy za Jazłowcem.

Akta przeprowadzonych dochodzeń udzielono Wyższemu c. k. Sądowi krajowemu we Lwowie, który na ich podstawie i na podstawie swoich dochodzeń postawił do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości wniosek tak co do reaktyowania Sądu powiatowego w Jazłowcu, jak na utworzenie nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy. Ministerstwo sprawiedliwości jednak proponuje obecnie tylko utworzenie nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, a sprawę reaktyowania Sądu powiatowego w Jazłowcu, odłożyło na później, z którym to wnioskiem i Wydział krajowy się zgadza.

7. Utworzenie Sądu powiatowego w Krasnej (w okręgu Sądu obwodowego w Stanisławowie) dla następujących gmin i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Stanisławów. Powiat polit. Kałusz.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Krasnej.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Krasna	Kałusz	1.492	24	—
2	Grabówka	„	854	17	13
3	Jasień	„	2.475	43	17
4	Kamień	„	1.155	17	10
5	Ldziany	„	775	19	8·5
6	Majdan	„	543	44	11
7	Niebyłów	„	1.943	31	7
8	Petranka	„	1.899	16	8
9	Przysłup	„	702	44	16
10	Równia	„	1.029	19	11·5
11	Słoboda niebyłowska . .	„	358	28	5
12	Słoboda równiańska . .	„	310	23	7·5
13	Śliwki	„	850	33·5	11
14	Topolsko	„	456	19	10·5
			14.841		

na podstawie wdrożonych i przeprowadzonych dochodzeń, które w naszych aktach się znajdują, zaproponował c. k. Wyższy Sąd krajowy we Lwowie, który to wniosek Ministerstwo sprawiedliwości zaakceptowało, a Wydział krajowy również się z nim zgadza i w całości popiera.

8. Utworzenie Sądu powiatowego w Podkamieniu (w okręgu Sądu obwodowego w Złoczowie) dla następujących gmin i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Złoczów. Powiat polit. Brody.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Czernica	Brody	1.809	19	8
2	Hucisko brodzkie . . .	„	510	21	14
3	Nakwasza	„	1.461	18	4
4	Tetylkowce	„	303	21	5
5	Czepiele	Załośce	646	19	16
6	Dudyń	„	295	21	9
7	Hołubica z Żarkowem . .	„	1.126	27	18
8	Huta pieniacka . . .	„	855	30	21
9	Jaśnicze	„	539	12	10
10	Kutyszcze	„	411	11	9·5
11	Litowisko	„	809	21	12·7
12	Maleniska	„	207	19	5
13	Majdan pieniacki . . .	„	338	37	26
14	Niemiacz	„	825	15	4·4
15	Palikrowy	„	857	15	4·3
16	Pańkowce	„	405	23	4.7
17	Pieniaki	„	1.238	21	13·2
18	Podkamiań	„	3.529	19	—
19	Popowce	„	1.049	23	7·8
20	Styberówka	„	531	15	8·3
21	Szyszkowce	„	523	17	9.5
22	Zwyżyn	„	760	17	15
			19.026		

Uchwałą z dnia 31. stycznia 1896, Wysoki Sejm przekazał petycyę gminy Podkamień koło Brodów o utworzenie nowego Sądu powiatowego tamże Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu się z c. k. Władzami sądowemi i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi.

Ponieważ Wydział krajowy dowiedział się, że co do utworzenia Sądu powiatowego w Podkamieniu, władze sądowe przeprowadziły już potrzebne dochodzenia, przeto osobnych dochodzeń ze swej strony nie zarządzał, tylko powyższą petycyę c. k. Wyższemu Sądowi krajowemu we Lwowie do załatwienia odstąpił, który postawił do Ministerstwa sprawiedliwości wniosek na utworzenie nowego Sądu powiatowego w Podkamieniu.

Ministerstwo sprawiedliwości wniosek ten przyjęło, a Wydział krajowy z nim także się zgadza.

9. Utworzenie Sądu powiatowego w Strzeliskach nowych (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach) dla następujących gmin i obszarów dworskich

Sąd krajowy Lwów. Powiat polit. Bóbrka.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Strzeliskach nowych.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Bakowce	Bóbrka	478	14·5	3·9
2	Berteszów	„	444	13·4	7·5
3	Jatwięgi	„	389	16·5	9·2
4	Lubeszka	„	624	11·6	9·7
5	Repechów	„	431	13·8	5·5
6	Trybuchowce . . .	„	340	13·4	4·7
7	Zabokruki	„	533	12·5	5·6
8	Husiatycze	Chodorów	780	10·6	4·4
9	Kniesioło	„	846	17·6	3·3
10	Leszczyn	„	714	11·6	7·2
11	Oryszkowce	„	548	14·5	9·3
12	Strzeliska nowe . . .	„	2.698	15	—
13	Strzeliska stare . . .	„	786	16·9	1·9
14	Bieńkowce	Rohatyn	641	14	10
15	Frago	„	717	17	6·5
16	Jahłusz	„	355	19	8
17	Lubsza	„	381	19·5	5
18	Mełna	„	390	20	4·5
19	Podborze	„	308	18	4
20	Wyspa	„	579	19	5·5
21	Tuczna z Prybeniem . .	Przemyślany	1.054	19	9
			14.040		

Kreowanie tego Sądu zaproponował c. k. Wyższy Sąd krajowy we Lwowie na podstawie gruntownych badań, mianowicie po zasięgnięciu opinii interesowanych naczelnictw Sądow powiatowych w Bóbrce, Chodorowie, Przemyślanach i Rohatynie, dalej starostw w Bóbrce, Przemyślanach i Rohatynie, Wydziału powiatowego w Bóbrce, na koniec krajowego Sądu we Lwowie i Sądu obwodowego w Brzeżanach, które to władze jak najgoręcej kreowanie tego Sądu poparły, a tylko Wydziały powiatowe w Rohatynie i Przemy-

ślanach przeciw wydzieleniu niektórych gmin z ich powiatów sprzeciwiły się o to z obawy, że dodatki powiatowe doznają uszczerbku. Ministerstwo sprawiedliwości poszło za zdaniem c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie i proponuje obecnie utworzenie tego Sądu, a Wydział krajowy ze swej strony również ten wniosek popiera.

10) Utworzenie Sądu powiatowego w Uścierykach (w okręgu Sądu obwodowego w Kołomyi) dla następujących gmiu i obszarów dworskich:

Sąd obwodowy Kołomyja. Powiat polit. Kosów.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Uścierykach.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Uscieryki	Kuty	602	33	—
2	Berwinkowa. . . .	„	270	29	4
3	Białoberezka . . .	„	1·267	23	10
4	Chorocowa	„	388	26	7
5	Dołhopole	„	378	40	7
6	Fereskula	„	499	46	13
7	Hołowy	„	1·441	46	13
8	Hrymawa	„	1.246	54	21
9	Jabłonice	„	590	48	15
10	Krasnoiła	„	851	41	8
11	Perechrestne . . .	„	554	43	10
12	Polanki	„	452	41	8
13	Stebne	„	484	37	4
			9.022		

nie było dotychczas badane przez Wydział krajowy, ani też nie było przedmiotem rozpraw Wysokiego Sejmu.

Utworzenie tego Sądu poruszyło Prezydyum c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie, zarządziło i przeprowadziło gruntowne dochodzenia i na podstawie ich wyniku delegaci centralnych władz krajowych jednogłośnie zgodzili się na kreowanie tego Sądu. Za tem poszło także Miuisterstwo sprawiedliwości, proponuje utworzenie tego Sądu, na co i Wydział krajowy również się zgodził.

11) Utworzenie nowego Sądu powiatowego w Zawałowie (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach) dla następujących gmin i obszarów dworskich

Sąd obwodowy Brzeżany. Powiat polit. Podhajce.

Proponowany okręg nowego Sądu powiatowego w Zawałowie.

Lp.	Miejscowość	Teraźniejszy sąd	Liczba mieszkańców	Oddalenie w kilometrach od sądu	
				teraz	w przyszłości
1	Boków	Podhajce	1.053	22	13
2	Byszów	„	779	29	19
3	Dryszczów	„	1.100	25	12
4	Hnilcze	„	2.337	24	7
5	Horożanka	„	1.974	25	16
6	Jabłonówka	„	558	9	3·1
7	Kamienna góra . . .	„	154	16	1·4
8	Korzowa	„	762	25	14·4
9	Łysa	„	504	14	5·4
10	Markowa	„	1.095	21	8·4
11	Nosów	„	1.231	16	3·8
12	Panowice	„	364	23	7·9
13	Seredne	„	492	16	3
14	Sławentyn	„	1.246	28	22
15	Szumlany	„	1.444	25	16
16	Toustobaby	„	2.118	25	11·4
17	Zastawcze ad Zawałów . .	„	855	15	1
18	Zawałów	„	1.326	14	—
19	Zaturzyn	„	526	19	5
20	Zawadówka	„	735	24	11·4
			20.653		

Sąd powiatowy w Podhajcach obejmuje obecnie 763·28 kilometr. kwadr. i liczy 57.899 mieszkańców, należy zatem do największych okręgów sądowych w okręgu c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie. Z tego powodu Sąd powiatowy w Podhajcach i tamtejsze Starostwo poruszyły sprawę utworzenia trzeciego Sądu powiatowego w tym powiecie, mianowicie w Zawałowie. Przeprowadzone dochodzenia potrzebę tę potwierdziły, delegaci centralnych władz krajowych potrzebę tę także zgodnie uznali, c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie postawił w tym względzie do Ministerstwa sprawiedliwości dodatni wniosek, który Ministerstwo przyjęło i proponuje obecnie utworzenie nowego Sądu powiatowego w Zawałowie, a który to wniosek Wyział krajowy również popiera.

Wreszcie Wydział krajowy podziela zdanie, że na wypadek jeżeliby Sąd obwodowy w Jarosławiu nie miał być zaraz, a względnie równocześnie z Sądem obwodowym w Żółkwi utworzonym, że byłoby wskazanem okręgi Sądów powiatowych w Cieszanowie i Lubaczowie, należące obecnie do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, które jednak przez projektowany okręg Sądu obwodowego w Żółkwi, będą od Lwowa oddzielone, tymczasowo przydzielić do Sądu obwodowego w Przemyślu.

Ponieważ Wysoki Sejm krajowy jak wyżej podano wydał już dawniej przychylne opinie w sprawie utworzenia Sądów obwodowych w Bochni i Jarosławiu, oraz Sądów powiatowych w Bołszowcach i Jabłonowie, przeto obecnie wypada jeszcze zasięgnąć opinii co do reszty 17. wniosków Ministesterstwa sprawiedliwości, względem których bądź niepowzięto żadnej uchwały, bądź też wydano opinię co do obszaru okręgów sądowych, różniące się znacznie od obecnych wniosków.

Przy tej sposobności Wydział krajowy opierając się na uchwałach Wys. Sejmu z dnia 10. września 1888. i 9. Maja 1893 wedle których udzielono c. k. Rządowi opinię iż dla zapewnienia należytego wymiaru sprawiedliwości w kraju tut. pożądanem było utworzenie: w okręgu c. k. Starostwa Borszczowskiego trzeciego Sądu powiatowego z siedzibą w m. Jezierzany, w skład którego weszłyby gminy i obszary dworskie: Jezierzany, Jezierzanka, Bilcze, Cygany, Głęboczek, Olexińce, Kozaczyzna, Kapuścińce, Łanowce, Muszkarow, Szerszeniowce, Piłatowce, Tarnoruda, Zwijakiel i Zielińce, uchwalił postawić wniosek do Wys. Sejmu o ponowne wezwanie c. k. Rządu do utworzenia nowego Sądu powiatowego w Jezierzanach.

Wprawdzie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości reskryptem z dnia 12. stycznia 1896. r. L. 23,812 zawiadomiło Wydział krajowy, że odnośnie do powyższych uchwał sejmowych nie przychyliło się do tego żądania; nie podało jednak żadnych motywów tej odmowy.

Gdy atoli okręg Sądu Borszczowskiego liczący 64.246 mieszkańców jest jednym z największych okręgów sądowych we wschodniej części kraju, i gdyby w pow. Borszczowskim utworzono trzeci Sąd powiatowy, jeszcze mimo to obydwa Sądy byłyby bardzo obszerne, bo wtym wypadku okręg Borszczowski wynosiłby 41.334 ludności a okręg w Jezierzanach miałby 22.912 ludności i obydwa te okręgi nie należałyby do mniejszych.

Na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem uznaje, iż dla dogodności mieszkańców kraju przy wymiarze sprawiedliwości głównie z powodu zaprowadzić się mającej reformy procedury cywilnej, zachodzi nieodzowna potrzeba utworzenia nowych Sądów obwodowych i powiatowych — a mianowicie:

A. W okręgu wyższego Sądu kraj. w Krakowie:

1. Utworzenie Sądu obwodowego w Białej, dla okręgów Sądów powiatowych w Białej, Milówce, Oświęcimiu i Żywcu.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Nowym Targu, dla okręgów sądów powiatowych Czarnym Dunajcu, Jordanowie, Krościenku, Mszanie dolnej i Nowym Targu.

3. Utworzenie Sądu obwodowego dla przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem w Tarnobrzegu dla okręgów Sądów powiatowych w Kolbuszowej, Mielcu, Nisku, Rozwadowie, Tarnobrzegu, Ulanowie, oraz dla ewentualnie otworzyć się mających sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie i Rudniku.

4. Utworzenie Sądu powiatowego w Baranowie, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Tarnobrzegu dla gmin i obszarów dworskich: Baranów, Dąbrowica, Domacyny, Durdy, Dymitrów mały, Dymitrów duży, Knapy, Nagnajów, Siedleszczany, Skopatteni, Padew narodowa, Suchorzów i Wola gołego, z okręgu Sądu powiat. w Tarnobrzegu, oraz Padew kolonia, Piechoty, Przykop, Wojków, Zachwiejów, Zaduszniki i Zarównice, z okręgu Sądu powiatowego w Mielcu.

5. Utworzenie Sądu powiatowego w Majdanie, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Tarnobrzegu, dla gmin i obszarów dworskich, Brzostowa góra, Buda-Hüttenwald, Hadykówka, Huta komorowska, Komarów, Kopcie, Krządka, Majdan, Ostrowy baranowskie, Ostrowy-Kolonia, Ostrowy Tuszowskie, Poręby dyniowskie, Rusinów i Rusinowska wola,

)z okręgu sądu powiatowego w Kolbuszowej); Wilcza wola, z okręgu Sądu powiatowego. w Sokołowie i Alredówka, Dęba, Rozalin i Tarnowska wola, z okręgu Sądu powiatowego w Tarnobrzegu.

6. Utworzenie Sądu powiatowego w Rudniku, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Tarnobrzegu: dla gmin i obszarów dworskich, Groble, Jeżowe, Kamień, Kończyce, Kopki Koziarnia, Łętownia, Łętowska wólka, Łowisko, Przędzel, Rudnik, Steinau (Sleniczny), Stróża i Tarnogóra, z okręgu Sądu powiat. Nisku.

7. Utworzenie Sądu powiatowego w Zakliczynie, w okręgu Sądu krajowego w Krakowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Bochni, dla gmin i obszarów dworskich, 1. Bieśnik, 2. Biskupice lanckorońskie, 3. Borowa, 4. Chaczewice-Melsztyn, 5. Dzierzaniny, 6. Faliszowice, 7. Faściszowa, 8. Filipowice 9. Gwóździec, 10. Kończyska, 11. Lustawice, 12. Niedzwiedza, 13. Olszowa, 14. Paleśnica, 15. Piaski-Drużków, 16. Roztoka, 17. Ruda-kameralna, 18. Słona, 19. Stróże, 20. Wesołów, 21. Wola stróżka, 22. Zakliczyn, 23. Zawada lanckorońska, 24. Zdonia, 25. Złota

8. Wyłączenie gmin i obszarów dworskich: Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku i przydzielenie ich do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu.

B. W okręgu wyższego Sądu kraj. we Lwowie.

1. Utworzenie Sądu obwodowego w Czortkowie dla okręgów Sądów powiatowych: w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Kopyczyńcach Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach, tudzież dla okręgu ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Jagielnicy.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Żółkwi, dla okręgów Sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

3. Utworzenie Sądu powiatowego w Jagielnicy: (z okręgu Sądu obwodowego w Tarnopolu, ewentualnie w okręgu nowoutworzyć się mającego Sądu obwodowego w Czortkowie), dla gmin i obszarów dworskich: Antonów, Chomiakówka ad Jagielnica, Dolina, Jagielnica stara, Jagielnica nowa, Muchawka, Nagórzanka, Rosochacz, Sałówka, Sosołówka, Świdowa, Szulhanówka, Ułaszkowce, Zabłotówka, (z okręgu Sądu powiat. w Czortkowie), Milowce, (z okręgu Sądu powiat. w Tłustem), i Kapuścince, (z okręgu Sądu powiatowego w Borszczowie).

4. Utworzenie Sądu powiatowego w Krasnej, (w okręgu Sądu obwodowego w Stanisławowie), dla gmin i obszarów dworskich: Grabówka, Jasień, Kamień, Krasna, Łdziany, Majdan, Niebyłów, Petranka, Przysłup, Równia, Stoboda niebyłowska, Słoboda równiańska, Śliwki i Topolsko, (z okrągu Sądu powiatowego w Kałuszu).

5. Utwoızenie Sądu powiatowego w Podkamieniu, (w okręgu Sądu obwodowegu w Złoczowie), dla gmin i obszarów dworskich: Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwasza i Tetylkowce, (w okręgu Sądu powiat. w Brodach), Czepiele, Dudyń, Hołubica z Żarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Litowisko, Maleniska, Majdan pieniacki, Niemiacz, Palikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Styberówka, Szyszszkowce i Zwyżyn, (z okręgu Sądu powiat. w Załościach).

6. Utworzenie Sądu powiatowego w Strzeliskach nowych, (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach z równoczesnem wcieleniem okręgu nowego Sądu powiat. do okręgu Sądu krajowego we Lwowie) dla gmin i obszarów dworskich: Bakowce, Berteszów Zatwięgi, Lubeszka, Repechów, Trybuchowce, Żabokruki, (z okręgu Sądu powiat.

w Bóbrce). Hrusiatycze, Kniesioło, Leszczyn, Oryszkowce, Strzeliska nowe, Strzeliska stare, (z okręgu Sądu powiatowego w Chodorowie), Bieńkowce, Fraga, Jahłusz, Lubsza, Mełna, Podbórze, Wyspa, (z okręgu Sądu powiatowego w Rohatynie) i Tuczna z Prybeniem, (z okręgu Sądu powiat. w Przemyślanach).

7. Utworzenie Sądu powiatowego w Uścierykach, (z okręgu Sądu obwodowego w Kołomyi), dla gmin i obszarów dworskich: Berwinkowa, Białoberezka Chorocowa, Dołhopole, Fereskula, Hołowy, Hryniowa, Jabłonica, Krasnoila, Perechrestne Polanki, Stebne i Uścieryki, (z okręgu Sądu powiat. w Kutach).

8. Utworzenie sądu powiatowego w Zawałowie, w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach, dla gmin i obszarów dworskich: Boków, Byszów, Dryszczów, Hnilcze, Horożanka, Jabłonówka, Kamienna góra, Korzowa, Łysa, Markowa, Nosów, Panowice, Seredne, Sławentyn, Szumlany, Toustobaby, Zastawcze ad Zawałów, Zaturzyn, Zawadówka, Zawałów, z okręgu Sądu powiat. w Podhajcach.

C. wyraża opinię, iż na wypadek jeżeliby Sąd obwodowy w Jarosławin nie miał być zazaz, a względnie równocześnie z Sądem obwodowym w Źółkwi utworzonym, byłoby wskazanem okręgi Sądów powiatowych w Cieszanowie i Lubaczowie, należące obecnie do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, które jednak przez projektowany okrąg Sądu obwodowego w Zółkwi będą od Lwowa oddzielone, przydzielić tymczasowo do Sądu obwodowego w Przemyślu.

D. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl uchwał swoich od r. 1874 — 1893 zechciał dla należytego wymiaru sprawiedliwości a głównie z powodu reformy procedury cywilnej ustanowić jak najrychlej drugi Sąd powiatowy w powiecie politycznym w Borszczowie — mianowicie w Jezierzanach.

Lwów dnia 6 lutego 1897.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni m. p.

Sprawozdawca:
Dr. Damian Sawczak
Członek Wydziału krajowego

do L. W. 7.801/97.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 29. stycznia 1887. L. 905/pr. do Wydziału krajowego we Lwowie.

Z powodu reformy procedury cywilnej Jego Ekscelencya Pan Minister sprawiedliwości reskryptem z d. 18. lipca 1895 l. 15.369, zawezwał Prezydya wyższych sądów krajowych we Lwowie i w Krakowie do oświadczenia się, jakie zarządzenia administracyjne wydaćby należało, w obec kreowania nowych c. k. sądów.

Na to polecenie przedłożyło Prezydyum wyższego sądu krajowego w Krakowie sprawozdanie z 25. lutego 1896 l. 9.501/95 i 4 specyalne sprawozdania, a Prezydyum wyższego sądu krajowego we Lwowie sprawozdanie z 5. kwietnia 1896 l. 11.572 i 3 specyalne sprawozdania, w których uczyniono cały szereg wniosków, tyczących się utworzenia trybunałów I instancyi, sądów powiatowych, oraz przeniesienia poszczególnych gmin i obszarów dworskich w granicach istniejących sądów powiatowych.

Wys. c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zbadało uczynione wnioski i postanowiło obecnie wziąć pod rozwagę 21 wniosków, poniżej wyszczególnionych, z których wnioski Prezydyum wyższego sądu krajowego we Lwowie uczyniono w porozumieniu z delegatami c. k. Namiestnictwa, c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu i Świetnego Wydziału krajowego, którzy brali udział w obradach komisyi zwołanej w tej sprawie.

Wys. c. k. Ministerstwo sprawiedliwości zarządziło wprawdzie niektóre potrzebne jeszcze dochodzenia, sądzi jednak, że na podstawie materyału dotąd zebranego, już teraz odnieść się można do Sejmu krajowego o udzielenie opinii ustawą przepisanej.

Co do wniosków uczynionych przez Sądy i Prezydya trybunałów, których poniżej nie wymienia się, które jednak nie sprzeciwiają się wnioskom teraźniejszym, zastrzegło sobie wys. c. k. Ministerstwo omówienie ich na później.

Wnioski o które chodzi obecnie, są następujące:

A. W okręgu wyższego Sądu kraj. w Krakowie:

1. Utworzenie Sądu obwodowego w Białej, dla okręgów Sądów powiatowych w Białej, Milówce, Oświęcimiu i Żywcu.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Bochni, dla okręgów Sądów powiatowych w Bochni, Brzesku, Niepołomicach, Radłowie, Wiśniczu, Wojniczu i okręgu ewentualnie utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Zakliczynie.

3. Utworzenie Sądu obwodowego w Nowym Targu, dla okręgów sądów powiatowych Czarnym Dunajcu, Jordanowie, Krościenku, Mszanie dolnej i Nowym Targu.

4. i 5. Utworzenie Sądu obwodowego dla przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem, albo w Tarnobrzegu dla okręgów Sądów powiatowych w Kolbuszowej, Mielcu, Nisku, Rozwadowie, Tarnobrzegu, Ulanowie, oraz dla ewentualnie otworzyć się mających sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie i Rudniku, albo w Mielcu, dla okręgów Sądów powiatowych w Dębicy, Kolbuszowej, Mielcu, Radomyślu, Ropczycach, Rozwadowie, Tarnobrzegu, oraz dla ewentualnie utworzyć się mających Sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie.

6. Utworzenie sądu powiatowego w Baranowie, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Mielcu lub w Tarnobrzegu: dla gmin i obszarów dworskich, Baranów, Dąbrowica, Domacyny, Durdy, Dymitrów mały, D mitrów duży, Knapy, Nagnajów, Siedleszczany, Skopanie, Suchorzów i Wola gołego, z okręgu Sądu powiat. w Tarnobrzegu, oraz Padew kolonia, Padew narodowa, Piechoty, Przykop, Wojków, Zachwiejów, Zaduszniki i Zarównice, z okręgu Sądu powiatowego w Mielcu.

7. Utworzenie Sądu powiatowego w Majdanie, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Mielcu lub Tarnobrzegu, dla gmin i obszarów dworskich, Brzostowa góra, Buda-Hüttenwald, Hadykówka, Huta komorowska, Komarów, Kopcie, Krządka, Majdan, Ostrowy baranowskie, Ostrowy-Kolonia, Ostrowy Tuszowskie, Poręby dymowskie, Rusinów i Rusinowska wola, (z okręgu sądu powiatowego w Kolbuszowej); Wilcza wola, z okręgu Sądu powiatowego w Sokołowie i Alfredówka, Dęba, Rozalin i Tarnowska wola, z okręgu Sądu powiatowego w Tarnobrzegu.

8. Utworzenie Sądu powiatowego w Rudniku, w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Tarnobrzegu: dla gmin i obszarów dworskich, Groble, Jeżowe, Kamień, Kończyce, Kopki Koziarnia, Łętownia, Łętowska wólka, Łowisko, Przędzel, Rudnik, Steinau (Sleniczny), Stróża i Tarnogóra, z okręgu Sądu powiat. Nisku.

9. Utworznie Sądu powiatowego w Zakliczynie, w okręgu Sądu krajowego w Krakowie, ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Bochni, dla gmin i obszarów dworskich, 1. Bieśnik, 2. Biskupice lanckorońskie, 3. Borowa, 4. Chaczewice-Melsztyn, 5. Dzierzaniny, 6. Foliszowice, 7. Faściszowa, 8. Filipowice 9. Gwóździec, 10. Kończyska, 11. Lustawice, 12. Niedzwiedza, 13. Olszowa, 14. Paleśnica, 15. Piaski Drużków, 16. Roztoka, 17. Ruda-kameralna, 18. Słona, 19. Stróże, 20. Wesołów, 21. Wola stróżka, 22. Zakliczyn, 23. Zawada lanckorońska, 24. Zdonia, 25. Złota, z okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu, 26. Janowice i 27. Wróblowice, z okręgu Sądu powiat. w Tarnowie, 28. Brzozowa i 29. Siemiechów, z okręgu Sądu powiatow. w Tuchowie, 30. Rostoka-Brzeziny i Tropie, z okręgu Sądu powiat. w Nowym Sączu.

10. Wyłączenie gmin i obszarów dworskich, Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku i przydzielenie ich do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu.

B. W okręgu wyższego Sądu kraj. we Lwowie.

1. Utworzenie Sądu obwodowego w Czortkowie dla okręgów Sądów powiatowych: w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Kopyczyńcach Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach, tudzież dla okręgu ewentualnie nowo utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Jagielnicy.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Jarosławiu, dla okręgów Sądów powiatowych w Cieszanowie, Jarosławiu, Lubaczowie, Pruchniku, Radymnie i Sieniawie.

3. Utworzenie Sądu obwodowego w Żółkwi, dla okręgów Sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

4. Utworzenie Sądu powiatowego w Bołszowcach (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach) dla gmin i obszarów dworskich: Bołszowce, Bonszów, Bybło, Chochoniów, Dydiatyn, Hanowce, Herbutów, Jabłonów, Konkolniki, Kunaszów, Podszumlańce, Popławniki, Skomorochy nowe, Skomorochy stare, Słobódka bołszowiecka, Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie i Żelibory z okręgu Sądu powiat. w Bursztynie.

5. Utworzenie Sądu powiatowego w Jabłonowie (w okręgu Sądu obwodowego w Kołomyi) dla gmin i obszarów dworskich: Akreszory, Bania berezowska, Berezów niżny, Berezów wyżny, Jabłonów, Kowalówka, Łucza, Łuczki, Myszyn, Stopczatów, Tekucza (z okręgu sądu powiatowego w Peczeniżynie) Kosmacz i Utoropy, (z okręgu sądu powiatowego w Kosowie).

6. Utworzenie Sądu powiatowego w Jagielnicy: (z okręgu Sądu obwodowego w Tarnopolu, ewentualnie w okręgu nowoutworzyć się mającego Sądu obwodowego w Czortkowie), dla gmin i obszarów dworskich: Antonów, Chomiakówka ad Jagielnica, Dolina, Jagielnica stara, Jagielnica nowa, Muchawka, Nagórzanka, Rosochacz, Sałówka, Sosołówka, Świdowa, Szulhanówka, Ułaszkowce, Zabłotówka, (z okręgu Sądu powiat. w Czortkowie), Milowce, (z okręgu Sądu powiat. w Tłustem), i Kapuścince, (z okręgu Sądu powiat. w Borszczowie).

7. Utworzenie Sądu powiatowego w Krasnej, (w okręgu Sądu obwodowego w Stanisławowie), dla gmin i obszarów dworskich: Grabówka, Jasień, Kamień, Krasna, Łdziany, Majdan, Niebyłów, Petranka, Przysłup, Równia, Stoboda niebyłowska, Słoboda równiańska, Śliwki i Topolsko, (z okrągu Sądu powiatowego w Kałuszu).

8. Utworzenie Sądu powiatowego w Podkamieniu, (w okręgu Sądu obwodowegu w Złoczowie), dla gmin i obszarów dworskich: Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwasza i Tetylkowce, (w okręgu Sądu powiat. w Brodach), Czepiele, Dudyń, Hołubica z Żarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Litowisko, Maleniska, Majdan pieniacki, Niemiacz, Polikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Styberówka, Szyszszkowce i Zwyżyn, (z okręgu Sądu powiat. w Załościach).

9 Utworzenie Sądu powiatowego w Strzeliskach nowych, (w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach z równoczesnem wcieleniem okręgu nowego Sądu powiat. do okręgu Sądu krajowego we Lwowie) dla gmin i obszarów dworskich: Bakowce, Berteszów Zatwięgi ,Lubeszka, Repechów, Trybuchowce, Żabokruki, (z okręgu Sądu powiat. w Bóbrce). Hrusiatycze, Kniesioło. Leszczyn, Oryszkowce, Strzeliska nowe, Strzeliska stare, (z okręgu Sądu powiatowego w Chodorowie), Bieńkowce, Fraga, Jakłusz, Lubsza, Metna, Podbórze, Wyspa, (z okręgu Sądu powiatowego w Rohatynie) i Tuczna z Prybeniem, (z okręgu Sądu powiat. w Przemyślanach).

10 Utworzenie Sądu powiatowego w Uścierykach, (z okręgu Sądu obwodowego w Kołomyi), dla gmin i obszarów dworskich: Berwinkowa, Białoberezka, Chorocowa, Dołhopole, Fereskula, Hołowy, Hryniowa, Jabłonica, Krosnoila, Perechrestne, Polanki, Stebne i Uścieryki, (z okręgu Sądu powiat. w Kutach).

11. Utworzenie sądu powiatowego w Zawałowie, w okręgu Sądu obwodowego w Brzeżanach, dla gmin i obszarów dworskich: Boków, Byszów, Dryszczów, Hnilcze, Horożanka, Jabłonówka, Kamienna góra, Korzowa Łysa, Markowa, Nosow, Panowice, Seredne, Sławentyn, Szumlany, Toustobaby, Zastawcze ad Zawałów, Zachorzyn, Zawadówka, Zawałów, z okręgu Sądu powiat. w Podhajcach.

Ponieważ Sejm krajowy wydał już przychylne opinie w sprawie utworzenia Sądów obwodowych w Bochni i Jarosławiu, oraz Sądów powiatowych w Bołszowcach i Jabłonowie, wypada obecnie zasięgnąć opinii Sejmu co do dalszych 17 wniosków, względem których

bądź nie powzięto żadnej uchwały, bądź też wydano opinie co do obszaru okręgów sądowych, różniące się znacznie od obecnych wniosków.

Wysokie Ministerstwo sprawiedliwości zaznaczyło, że szczególniejszą wagę kłaść musi na utworzenie sądów obwodowych w Czortkowie, Żółkwi oraz Tarnobrzegu ewentualnie Mielcu, w drugim zaś rzędzie stawia sprawy utworzenia Sądów obwodowych w Bochni i Jarosławiu, tudzież w Białej i w Nowym Targu.

Wskutek reskryptu Jego Ekscelencyi Pana Ministra sprawiedliwości z dnia 21. stycznia 1897 l. 23.853, mam zaszczyt udzielić Świetnemu Wydziałowi krajowemu w załączeniu ·/. akta dochodzenia, przeprowadzonego w sprawie kreowania wymienionych wyżej Sądów powiatowych i trybunałów z prośbą, aby w sprawie utworzenia Sądów obwodowych w Białej, Czortkowie, Nowym Targu, Tarnobrzegu lub Mielcu i Żółkwi, oraz Sądów powiatowych w Baranowie, Jagielnicy, Krasnej, Majdanie, Podkamieniu, Rudniku, Strzeliskach nowych, Uścieżykach, Zakliczynie i Zawałowie, dalej w sprawie wydzielenia trzech gmin z okręgu Sądu powiatowego w Brzesku i przydzielenie ich do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu, w końcu co do kwestyi, czy na wypadek, jeżeliby Sąd obwodowy w Jarosławiu nie miał być zaraz, a względnie równocześnie z Sądem obwodowym w Żółkwi otworzony, nie byłoby wskazanem okręgi Sądów powiatowych w Cieszanowie i Lubaczowie, należące obecnie do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, które jednak przez projektowany okręg Sądu obwodowego w Żółkwi, będą od Lwowa oddzielone, przydzielić tymczasowo do Sądu obwodowego w Przemyślu — zechciał stosownie do §. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1873 Nr. 62 Dz. u. p. i §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 N. 59 dz. u. p. spowodować wydanie przez Sejm krajowy opinii i zawiadomić mnie o powziętych uchwałach Sejmu krajowego za zwrotem komunikatu.

L. s. 2694/1897.

Aleg. 123

Wniosek.

Od szeregu lat odzywały się w tej Wysokiej Izbie głosy, domagające się, ażeby rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 — wydane na zasadzie Najwyższego Postanowienia z dnia 4. czerwca 1869, a gwarantujące prawo języka polskiego — było w całej pełni wykonane.

Tymczasem zarówno poczta, jak koleje skarbowe i żandarmerya dotychczas nie zastosowały się do tego rozporządzenia i używają, jak dawniej, w wewnętrznej służbie języka niemieckiego.

Zważywszy, że stan ten powinien uledz zmianie, podpisani wnoszą:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa ponownie c. k. Rząd, aby po myśli Najwyższego Postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 i całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowych i pocztowych tudzież w c. k. Żandarmeryi także w wewnętrznej służbie język polski jako urzędowy.

Zarazem poleca Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawą tą stale się zajmował i ze swej strony poczynił odpowiednie kroki celem urzeczywistnienia dążeń wskazanych i tylokrotnych rezolucyi.

Lwów dnia 9. lutego 1897.

Wnioskodawca:

M. Michalski *w. r.*

Małachowski, Weigel, d'Abancourt, Żardecki, Soleski, Loewenstein, Dworski, Rotter, Pogonowski, L. Wiśniewski, Słotwiński, Klemensiewicz, Vayhinger, Dr. Jakliński, Szczepanowski.

L. s. 2695/1897.

Alég. 124

Wniosek.

W roku zeszłym uczyniłem wniosek o zaprowadzenie w kraju naszym pocztowej giełdy pracy.

Wniosek ten Wysoki Sejm uznał za żywotny i potrzebny, przekazując go do zbadania Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy przeprowadził badania w tej kwestyi, nietylko w kierunku, przezemnie wskazanym, tj. opartym na wzorach istniejących giełd pracy w Księstwie Luksemburskiem, lecz starał się zapoznać i z innymi systemami na zachodzie, nie zaprzeczył jednak w swem sprawozdaniu pożyteczności podobnej instytucyi, tylko ze względu na równocześnie rozpoczęte badania Rządu w tym przedmiocie, rzecz tę zaniechał.

Zważywszy jednak, że podobne badania jeszcze niczego nie dowodzą, bo mimo tego może ta sprawa jeszcze całymi latami być nie załatwioną, jeżeli społeczeństwo samo się tego domagać nie będzie.

Pozwolę sobie przedstawić Wysokiej Izbie gotowy projekt ustawy, wypracowany przez Dra Wiktora Ungra, nie przesądzając, że Rząd może przez zwyczajne rozpo rządzenie ministeryalne rzecz tę wprowadzić w życie, chociażby dla próby. Dlatego wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na podstawie załączonego tu projektu ustawy, ·/. sprawę pocztowej giełdy pracy ponownie zbadał i odpowiedne wnioski przedstawił na najbliższej sesyi sejmowej.

Wnioskodawca:
Andrzej Średniawski.

Dr. Bernadzikowski, Styła, Kramarczyk, Potoczek, W. Szwed, Data, Wójcik, Dworski, Vayhinger, Żardecki, Małachowski, Klemensiewicz, Soleski, d'Abancourt, Wachnianin, Niebyłowiec, Słotwiński, Bojko, Dr. Olpiński.

Projekt pocztowych Giełd pracy

dla Galicyi.

Rozdział I.

Art. I. Z dniem . . . . wchodzi w życie w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem instytucya *Giełdy pracy*, mająca na celu pośredniczenie między poszukującymi a ofiarującymi pracę przez zbieranie zaofiarowań i poszukiwań pracy, oraz stałe i równoczesne publikowanie tychże. Wykonywanie tych czynności porucza się c. k. urzędom pocztowym, wskutek czego nowa instytucya nosi urzędową nazwę: Pocztowa giełda pracy.

Ar. II. Pocztowa giełda pracy dzieli się na trzy odrębne działy:

1) na Giełdę pracy krajową, obejmującą całe Królestwo Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, 2) na 74 giełd pracy powiatowych, z których każda obejmuje polityczny powiat, 3) na 12 giełd pracy lokalnych dla miast: Lwowa, Krakowa, Przemyśla, Stanisławowa, Rzeszowa, Tarnopola, Tarnowa, Stryja, Drohobycza, Jasła, Brodów, Wadowic, z których każda obejmuje okręg pocztowy odnośnego miasta.

Rozdział II.

Pocztowa Giełda pracy krajowa.

Art. III. Czynnościami Giełdy pracy krajowej zajmuje się c. k. główny urząd pocztowy we Lwowie.

Art. IV. Przedmiotem Giełdy pracy krajowej są poszukiwania i zaofiarywania pracy, odnoszące się na cały kraj.

Art. V. Czynności Giełdy pracy krajowej odbywają się w następujący sposób:

a) Poszukujący pracę w całym kraju robotnik podaje na specyalnie dla krajowej giełdy pracy przeznaczonej kartce korespondencyjnej, adresowanej do c. k. głównego urzędu pocztowego we Lwowie, swoje nazwisko, adres, zatrudnienie i bliższe warunki, a kartkę tę wysyła w zwykły sposób do rzeczonego urzędu pocztowego.

b) W ten sam sposób podaje swoją ofertę poszukujący robotnika (pracodawca)-

c) C. k. główny urząd pocztowy we Lwowie wpisuje te poszukiwania i zaofiarowania pracy do rejestru „Krajowa Giełda pracy“, którego rubryki odpowiadają odnośnym rubrykom w kartkach korespondencyjnych. Rejestr ten zamyka się codzień (co drugi dzień) wieczór po przyjęciu ostatniej kartki i kopiuje się go bądź drukuje w znaczniejszej liczbie egzemplarzy. Następnie najbliższą pocztą rozsyła się owe kopie rejestru do wszystkich poczt w kraju, które obowiązane są takowe, bądź w gmachu pocztowym, bądź w specyalnych ku temu kioskach rozlepiać. Nadto każdy urząd pocztowy w swym okręgu winien zająć się rozsyłką tych kopij rejestru do

ważniejszych hoteli, kawiarń, urzędów gminnych, parafialnych, etc. oraz stałem afiszowaniem tychże na stacyach kolejowych *).

Afiszowaniem i rozsyłką kopiałów rejestru w obrębie miasta Lwowa zajmie się c. k. główny urząd pocztowy we Lwowie.

d) Ogłoszenia w rejestrze będą najdłużej przez dni 10 publikowane — poczem jeśli nie zostaną zrealizowane, winny być odnowione, gdyż w przeciwnym razie będą wykreślone.

e) W interesie regularnego funkcyonowania Giełdy pracy, każdy poszukujący pracę, czy też ofiarowujący pracę, winien natychmiast zawiadomić c. k. główny urząd pocztowy we Lwowie o cofnięciu swego poszukiwania lub zaofiarowania pracy. Zawiadomienie to uskutecznia się bezpłatnie za pomocą specyalnej kartki korespondencyjnej, oznaczonej słowy, *cofnięcie poszukiwania lub zaofiarowania.*

f) Tak ofiarowujący pracę, jakoteż i poszukujący tejże, może osobiście zgłosić się do biura c. k. głównego urzędu pocztowego, celem zapisania swej oferty w rejestrze.

Rozdział III.

Pocztowe giełdy pracy powiatowe.

Art. VI. Czynnościami „Powiatowych Giełd pracy“ zajmują się c. k. urzęda pocztowe w siedzibie c. k. starostwa powiatowego, w lwowskim zaś powiecie c. k. główny urząd pocztowy we Lwowie.

Ar. VII. Przedmiotem „Powiatowych Giełd pracy“ są poszukiwania i zaofiarowywania pracy w obrębie danego powiatu pol tycznego.

Art. VIII. Czynności „Giełd pracy powiatowych“ odbywają się w następujący sposób:

a) Poszukujący w obrębię danego powiatu pracy robotnik, podaje na specyalnych dla Giełd pracy powiatowych przeznaczonej kartce korespondencyjnej, adresowanej do c. k. urzędu pocztowego w siedzibie odnośnego c. k. Starostwa (we Lwowie do c. k. głównego urzędu pocztowego) swoje nazwisko, adres, rodzaj zatrudnienia i bliższe warunki, kartę tę wysyła w zwykły sposób do rzeczonego urzędu pocztowego.

b) W ten sam sposób podaje swoją ofertę i ofiarowujący pracę (poszukujący robotnika).

c) Każdy odnośny urząd pocztowy wpisuje te poszukiwania i zaofiarowywania pracy do rejestru. „Pocztowa Giełda pracy dla powiatu . . . . “, którego rubryki odpowiadają odnośnym rubrykom w kartkach korespondencyjnych. Rejestr ten zamyka się codzień wieczorem po przyjęciu ostatniej kartki i kopiuje się go w znaczniejszej liczbie egzemplarzy. Następnie najbliższą pocztą rozsyła się owe kopie rejestru do wszystkich poczt w powiecie, które obowiązane są takowe tak w budynku pocztowym jakoteż i w innych publicznych miejscach rozlepiać, zarazem rozsyłać je do urzędów gminnych, parafialnych, hoteli, karczem, i t. p.

d) Ogłoszenia w rejestrze będą najdłużej przez dni 10 publikowane, poczem jeśli nie zostaną zrealizowane, winne być odroczone, gdyż w przeciwnym razie będą wykreślone.

e) W interesie regularnego funkcyonowania Giełdy pracy, każdy poszukujący czy też ofiarowujący pracę winien natychmiast zawiadomić dotyczący urząd pocztowy w siedzibie powiatu, w powiecie zaś lwowskim c. k. główny urząd pocztowy we Lwo-

---

*) Z czasem można będzie zaprowadzić, iż rejestra Giełdy krajowej będą miały formę dzienników i jako takie, będą rozsyłane ewentualnie także po niższej cenie sprzedawane.

wie o cofnięciu swego poszukiwania lub zaofiarowania pracy. Zawiadomienie to uskutecznia się za pomocą specyalnej kartki korespondencyjnej oznaczonej słowy: *cofnięcie poszukiwania lub zaofiarowania.*

Rozdział IV.

Pocztowe Giełdy pracy lokalne.

Art. IX. Czynnościami Giełd pracy lokalnych zajmują się c. k. urzęda pocztowe w miastach, dla których ustanowioną została lokalna Giełda pracy, we Lwowie zaś c. k. główny urząd pocztowy.

Art. X. Przedmiotem Giełd pracy są poszukiwania i zaofiarowywania pracy w obrębie danego miasta.

Art. XI. Czynności giełdy pracy lokalnej odbywają się w sposób następujący:

a) Poszukujący pracę w obrębie danego miasta robotnik, podaje na specyalnie dla lokalnej Giełdy przeznaczonej kartce korespondencyjnej, adresowanej do odnośnego c. k. urzędu pocztowego, we Lwowie zaś do c. k. głównego urzędu pocztowego, wyżej podane potrzebne daty.

b) W ten sam sposób podaje i swoją ofertę poszukujący robotnika (pracodawca).

c) Dotyczący urząd pocztowy wpisuje w sposób wyżej podany oferty te do rejestru: Lokalna Giełda pracy dla miasta . . . . . Rejestr ten zamyka się codzień wieczór po przyjęciu ostatniej kartki, kopiuje się, poczem afiszuje się go i rozsyła w sposób wyżej oznaczony, w obrębie dotyczącego urzędu pocztowego.

d) Ogłoszenia w rejestrach Giełdy pracy lokalnej, będą najdłużej przez dziesięć dni publikowane, poczem jeśli nie zostaną zrealizowane, winne być odnowione, gdyż w przeciwnym razie zostaną wykreślone.

e) Każdy oferent winien natychmiast zawiadomić dotyczący urząd pocztowy, zajmujący się Giełdą pracy lokalnej o cofnięciu swego ofiarowania lub poszukiwania. Zawiadomienie to uskutecznia się w sposób wyżej podany.

Rozdział V.

Art. XII. Robotnicy i pracodawcy winni się wprost między sobą porozumiewać bez żadnego pośrednictwa poczty jak tylko przez publikacyę powyższych rejestrów.

Art. XIII. Poczta nie przyjmuje na się żadnej odpowiedzialności co do skutków zaofiarowań i poszukiwań, przesyłanych na jej ręce.

Art. XIV. Każdy nieumiejący pisać, może się zgłosić ustnie do c. k. urzędu pocztowego i prosić o wypełnienie i wyekspedyowanie swej kartki korespondencyjnej z ofertą.

Art. XV. Wszystkie urzęda pocztowe winny są pouczać interesowanych o różnicy, zachodzącej między poszczególnymi działami Giełd pracy. Winny one zarazem nadchodzące równocześnie rejestra Giełdy pracy krajowej, powiatowej, a ewentualnie i swojej własnej lokalnej w ten sposób publikować, iżby interesenci łatwo mogli się zoryentować co do terytoryalnego zakresu każdego działu Giełdy pracy.

Art. XVI. Nadzór nad Giełdami pracy należy do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, do której należy również wprowadzenie w życie tej instytucyi oraz wypracowanie odpowiednych instrukcyj.

L. s. 2.358/97.

Aleg. 125

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o projekcie ustawy drogowej.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy wykonując przeszłoroczną uchwałę Wysokiego Sejmu przedłożył projekt nowej ustawy drogowej.

Komisya drogowa po zbadaniu tego projektu i przeprowadzeniu obszernej dyskusyi, zgodziła się na wnioski Wydziału krajowego i przyjęła je we wszystkich zasadniczych punktach. Sprawozdanie niniejsze ograniczyć się musi, choćby tylko ze względu na krótkość czasu, do wskazania głównych zasad i treściwego przedstawienia motywów, któremi się kierowała tak Komisya jak i Wydział krajowy.

Najważniejsza zmiana, jaką Wydział krajowy do ustroju ustawy drogowej wprowadza, dotyczy rozkładu powinności na utrzymanie dróg gminnych służących. Zamiast obecnie przepisanej prestacyi 4 dni pieszych od każdego numeru domu, ma według projektu nowej ustawy każda rodzina względnie partya odrabiać dwa dni piesze (§. 16). Ponieważ według dat statystycznych liczba partyj, prowadzących samoistne gospodarstwo domowe, nie jest w naszym kraju znacznie wyższą od numerów domów, przeto postanowienie to nowej ustawy drogowej obniża zasób powinności drogowych z tego źródła pochodzących blisko o połowę. Następnie projekt obecny znosi obowiązek obszarów dworskich dostarczania materyału drewnianego na budowę mostów. Wobec tych dwóch zniżek nie można było uniknąć podniesienia zasobu na potrzeby dróg gminnych z trzeciego źródła, z którego zasoby te czerpać można t. j. z podatku. Jakoż § 24. projektu postanawia, iż każdy, kto opłaca podatek bezpośredni, niszcza na rzecz funduszu powiatowego dróg gminnych 10% podatków bezpośrednich. Według obecnie obowiązującej ustawy (§. 12.) dodatek ten wynosi 3% podatków, zatem podniesienie wynosi 7% podatków.

Jednakowoż w rzeczywistości podniesienie to jest znacznie niższe, gdyż już dzisiaj wiele Rad powiatowych uchwala prócz tych obowiązkowych 3% jeszcze osobną dotacyę na powiatowy fundusz dróg gminnych, która wynosi 2, 3 lub 4% a nawet i więcej.

Rezultatem tych postanowień jest to, że nowa ustawa przenosi w większej jak dotąd mierze ciężar utrzymania dróg gminnych na podstawę podatkową, a z tego wynikają dalsze konsekwencye.

Ustrój gminnych urządzeń w naszych wsiach jest tak wadliwy, że, chcąc uniknąć marnowania funduszów, a zapewnić skuteczną administracyę przynajmniej ważniejszym drogom gminnym, należało zarząd dróg gminnych oddać w znacznej mierze Wydziałom powiatowym.

Komisya drogowa jest świadomą pewnych niedogodności i trudności, jakie tego rodzaju zcentralizowanie spraw lokalnych za sobą pociąga, jednak widząc, iż w dzisiejszych naszych stosunkach nie da się to uniknąć, musiała się na te postanowienia zgodzić i uważa je za korzystne dla rozwoju naszych komunikacyj. Wydział powiatowy prowadzić przeto będzie cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg gminnych ważniejszych, nazwanych w ustawie drogami I. klasy, a nadzorować

miejscowe zarządy drogowe co do dróg gminnych II. klasy. Budowa mostów w całym powiecie zależeć będzie również wprost od Wydziału powiatowego, który koszta utrzymania mostów pokrywać będzie z powiatowego funduszu dróg gminnych. Rzeczą jest pewną, że zakres działania Wydziałów powiatowych znacznie się przez to wszystko wzmoże, co spowoduje potrzebę powiększenia personalu służby drogowej. Z drugiej strony można żywić nadzieję, że stan dróg gminnych na zwiększonej opiece Wydziałów powiatowych znacznie skorzysta.

Komisya drogowa nie widzi potrzeby wymieniania i przytaczania innych zmian, które Wydział krajowy do ustawy drogowej wprowadza, gdyż sprawozdanie Wydziału krajowego, z obszernem motywowaniem, znajduje się w rękach wszystkich posłów, a w wielu z tych kwestyj Komisya wypowiedziała swe zapatrywania w dawniejszych swych sprawozdaniach, na które niech jej wolno będzie obecnie się powołać.

Pozostaje jeszcze Komisyi wskazać na ważniejsze poprawki, które do projektu Wydziału krajowego wprowadziła i takowe pokrótce uzasadnić.

W §. 7., traktującym o datkach dobrowolnych na rzecz dróg, nowo budować się mających, wprowadził Wydział krajowy zbyt liczne szczegółowe przepisy, które zdaniem komisyi w regulaminie wykonawczym miejsce znaleźć powinny. Paragraf ten został przeto znacznie skrócony i zawiera w naszej stylizacyi tylko zasadnicze postanowienie.

W §. 9. dodano, na żądanie p. Komisarza rządowego, ustęp o mytach nadanych jako regale.

Dla objaśnienia ostatniego ustępu §. 23. nadmienia się, w myśl uwag poczynionych przez c. k. Rząd, iż ustęp ten w ten sposób rozumieć należy, że Wydział powiatowy ma obowiązek uwalniania od prestacyj drogowych kontrybuentów, zostających w zupełnem ubóstwie lub do roboty niezdolnych.

W §. 27., który normuje, w jakich wypadkach i pod jakimi warunkami może być nałożony przymusowy datek na strony odnoszące korzyści z budowy lub rekonstrukcyi drogi publicznej, Komisya wprowadziła znaczne zmiany. Komisya jest tego zdania, że datek taki, nałożony być może tylko na takie strony interesowane, które z budowy lub rekonstrukcyi drogi odnoszą „znaczne“ korzyści; interesowanemi mogą być osoby fizyczne lub moralne, a zatem tak ludzie prywatni jak i przedsiębiorstwa, instytucye, gminy, powiaty itd. Niewątpliwie każda nowa droga przynosi korzyści wszystkim, którzy w pobliżu tej drogi mieszkają lub swe posiadłości mają, ale jeżeli ta korzyść nie przynosi tej zwykłej miary, która jest połączoną z każdą drogą, to nie można na tem opierać żądania datków nadzwyczajnych od osób, które, płacąc podatki i spełniając inne powinności drogowe, mają zarazem prawo do tych korzyści, jakie droga zwykle każdemu przynosi. Dla uzasadnienia nadzwyczajnych datków, potrzeba, aby istniały nadzwyczajne, niezwykłe korzyści. Naturalnie, mogą tu zachodzić najrozmaitsze wypadki i kombinacye, gdyż takich interesowanych, którzy odniosą nadzwyczajne korzyści, może być w jednym wypadku kilku lub więcej, a w drugim będzie tylko jeden; — również korzyści, ich mogą być rozmaite i w różnej wysokości. Rzeczą będzie najwyższych władz krajowych wydawać w tej mierze orzeczenia, po przeprowadzeniu dokładnych badań i dochodzeń. Gdy jednak każda droga publiczna powinna z natury rzeczy przynosić korzyści nietylko osobom pojedynczym, ale przedewszystkiem ogółowi, przeto należy postanowić, iż datki, które na interesowanych przymusowo nałożone być mogą, nie powinny przekraczać pewnej stałej normy, co zarazem służyć ma jako zabezpieczenie od zbytniego przeciążenia pojedynczych kontrybuentów.

W projekcie komisyjnym norma ta ustanowioną jest na 30% kosztów budowy.

Na poczet datków, które przymusowo nałożone być mogą, należy jednak policzyć te datki, które strony interesowane, pociągnięte do przymusowych datków, dobrowolnie złożyć się zobowiążą, n. p. jeżeli na kogoś wypadałby datek przymusowy w kwocie 500 zł., a on obowiązuje się dobrowolnie złożyć 300 zł., to można na niego nałożyć przymusowo tylko 200 zł. tak, iżby razem uiścił kwotę 500 zł.

Dla uniknienia nieporozumienia zaznacza tutaj Komisya, że postanowienia, objęte tym paragrafem, nie mają nic wspólnego z zasadą, na której opierała się dawna t. z. konkurencya drogowa, która nie uwzględniała zupełnie, jakie kto odnosił korzyści, tylko rozdzielała koszta budowy dróg na opodatkowanych w pewnym okręgu

konkurencyjnym w stosunku opłacanych podatków. Postanowienia proponowane przez Komisyę polegają na zupełnie odmiennej zasadzie, które zyskały sobie uznanie i zastosowanie w obcych ustawach drogowych.

W §. 37. dodano jako ustęp dziesiąty przepis, iż Wydział powiatowy obowiązany jest w ciągu lat sześciu sporządzić kataster dróg powiatowych i gminnych. Kataster taki jest dla wielu względów pożądany, a przyczyni się w wielu wypadkach do uchylenia sporów co do pytania, które drogi jako publiczne uważane być mają.

§. 43. postanawia, iż w 30 miastach większych, które podlegają ustawie gminnej z 13. marca 1889 r., prestacye drogowe nie będą in natura odrabiane, tylko że obliczy się je na pieniądze i że wypadającą z tej zmiany kwotę rozłoży Rada gminna według podatków na wszystkich w gminie opodatkowanych. Przepis taki znajduje się już w dzisiaj obowiązującej ustawie, ale rozciąga się tylko na 19 miast, podczas gdy według projektu nowej ustawy obejmie on 30 miast większych. Miasta te utrzymują dla swoich potrzeb urzędników technicznych, a niektóre z nich jak n. p. Przemyśl, mają zorganizowane biuro techniczne. Dlatego miastom tym można zupełnie oddać cały zarząd dróg gminnych w ich obrębie i to też jest w drugim ustępie tego paragrafu postanowione. Z tem łączy się przepis, iż miastom tym należyć się będzie z powiatowego funduszu dróg gminnych stały roczny zasiłek, wynoszący 3% podatków bezpośrednich, w gminie płaconych. Skutkiem tego postanowienia miasta na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych płacić będą nie 10% ale 7%. Jeżeli zważymy, że dotychczasowy stały, ustawą przepisany dodatek na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych wynosił 3%, to wynika, iż w miastach obowiązek ten podniósł się o 4%. Jestto w wielu wypadkach tylko pozorne podwyższenie, gdyż wiele Rad powiatowych widząc, że ten 3% dodatek jest dla ich potrzeb za mały, uchwalały na rzecz dróg gminnych osobną dotacyę, czyli osobny dodatek, do czego §. 26. obecnie obowiązującej ustawy drogowej je zniewala.

Dodatek ten (oprócz owych 3%) jest w wielu miastach już obecnie wyższy, a nawet nieraz znacznie wyższy jak te 4%, o które w miastach projekt ustawy dodatek na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych powiększa; i tak: w preliminarzach powiatowych funduszów dróg gminnych na r. 1896. wstawionem są, prócz ustawą oznaczonych 3%, następujące dodatki: w Bochni 7½%, w Buczaczu 9·7%, Gródek 6·5%, Jasło 7%, Kołomyja 5%, Sambor 4%, Sanok 5%, Nowy Sącz 4·4%, Wadowice 5%, Wieliczka 8%, Podgórze 8%, Złoczow 5·5%, Żółkiew 6%, a nawet Tarnopol 15%, a Gorlice 16%. Inne miasta płacą niższe dodatki: Drohobycz 3%, Przemyśl 3%, Stryj 3% — i w tych miastach podwyższenie wynosić będzie 1% podatków, Rzeszów płaci 2·5%, Tarnów 2%, Brody 2·1%, Jarosław 1·5%.

Są tylko cztery miasta, które z tego tytułu dotąd żadnego dodatku nie płaciły t. j. Brzeżany, Jaworów, Stanisławów i Trembowla — jednak zważyć należy, że już obecnie Rady powiatowe mają prawo każdego czasu takie dodatki do podatków nałożyć lub podwyższyć. Oczywiście, że przy powzięciu takich uchwał współdziałają reprezentanci miast, które w Radach powiatowych licznych mają reprezentantów i z natury rzeczy często tak na same uchwały, jak i na ich wykonanie i przeprowadzenie znaczny a nawet przeważny wpływ wywierają.

Komisya drogowa jest zdania, że te okoliczności, te cyfry i obecnie obowiązujące normy prawne dostatecznie jej wnioski co do §. 43. uzasadniają.

To są najważniejsze zmiany i poprawki, które komisya do projektu ustawy drogowej przez Wydział krajowy przedłożonego wprowadziła Wprowadzono także wiele innych merytorycznych i stylistycznych poprawek, nie wymienia się ich tu szczegółowo, ponieważ są mniejszej wagi i po wiekszej części same się tłómaczą.

Do Wysokiego Sejmu wpłynęły bardzo liczne petycye, żądające zmiany ustawy drogowej i to po największej części zupełnie równobrzmiące i niezawierające żadnego motywowania.

Komisya drogowa uznaje te petycye za załatwione przez wniesienie projektu ustawy drogowej.

Komisya drogowa przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy i uznać petycye: L. 298, 341, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 421, 422, 423, 447, 451, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 520, 577, 578, 635, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 830, 960, 961, 962, 963, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1442, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1784, 1923, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 2216, za załatwione.

Lwów, 7. lutego 1897.

Przewodniczący:
Józef Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:
Gustaw Romer *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . . 1897. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych.

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawa krajowa za krajowe uzna.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które Rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi I. klasy są te drogi, które na wniosek Wydziału powiatowego uzna Wydział krajowy za drogi gminne I. klasy; przy czem w pierwszym rzędzie należy uwzględnić te drogi, które przy udziale zasiłku z funduszu krajowego zbudowane zostały lub budowane być mają.

§. 5.

Drogami gminnemi II. klasy są drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a nie objęte §§. 2., 3. i 4. ani też ustawą o publicznych dojazdach kolejowych oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane będą przez Radę gminną za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą Wydziału powiatowego.

§. 6.

Mosty i przewozy nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wy-

jątek od tego prawidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych (§§. 4. i 5.) także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą jakoteż objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z d. 14. marca 1875. dz. u. kr. Nr. 38. wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§. 7.

Przed założeniem lub przebudowaniem drogi publicznej (§. 2., 3., 4. i 5.) należy przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi co do konkurencyi dobrowolnej, a nadto uzyskać przyzwolenie właściwych władz co do względów politycznych i wojskowych, jeżeli idzie o drogę krajową, powiatową lub gminną I. klasy.

Szczegółowe przepisy w tej mierze zawierać będzie wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

§. 8.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcyi kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny, i t. p. niemniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Jeżeli właściciel przedmiotu wywłaszczonego nie zadowala się wynagrodzeniem, ofiarowanem mu przez zarząd drogowy lub oznaczonem przez władzę administracyjną, orzekającą o dopuszczalności wywłaszczenia, może udać się na zwykłą drogę prawa o przeprowadzenie sądowego oszacowania, co jednak nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego i oddania przedmiotu wywłaszczonego na rzecz drogi publicznej, jeżeli zarząd drogowy złoży do depozytu wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

§. 9.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych nierządowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871. (dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872.).

Koncesya na pobór myta: drogowego, mostowego i przewozowego na innych drogach publicznych udzieloną być może na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za Cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza (ustęp 3. i 4.), której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy, stosownie wymierzony okres czasu, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncesyi winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncesyi mytniczych.

Wszelkie dotychczasowe prawo do poboru myta, nadane bez terminu na czas nieograniczony, ustanie z końcem 1900. r., jeżeli nie będzie odnowione w sposób powyżej przepisany (ustęp 3. i 4.). Wyjątek stanowią przywileje mytnicze, nadane jako regalia przed wejściem w życie ustawy drogowej z 1866. r., które w powyższym terminie mają być poddane rewizyi i co do których stosownie do wyniku wydane będą osobne postanowienia w drodze właściwej.

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, drogi zaś powiatowej lub gminnej (§§. 4. i 5.) na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa względnie powiatowiej władzy politycznej, gdy idzie o zaniechanie drogi gminnej.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Zaniechana droga krajowa równie jak zaniechana droga powiatowa lub gminna I. klasy ma być uznaną za drogę gminną II. klasy, o ile jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategoryi.

§. 11.

Grunt drogi zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należała, w regule właścicielom bezpośrednio z drogą stykających się gruntów w miarę ich z nią stykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych (§§. 4. i 5.), po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

§. 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów,

oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) w każdym poszczególnym wypadku ustawą krajową.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania drogi powiatowej ciężą przedewszystkiem na funduszach właściwego powiatu, a Rada powiatowa winna corocznie uchwalać dotacyę potrzebną do utrzymania tych dróg w dobrym stanie §. 36. ust. 2.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a stąd sprawa komunikacyi doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§. 15.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 4. i 5.) tak na gruntach gminy jak obszaru dworskiego mają być pokrywane prestacyami (§§. 16. i 19.) i zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, który dla dróg gminnych II. klasy w takim tylko razie udzielony będzie, jeżeli dochody z innych źródeł, przeznaczonych specyalnie na rzecz tych dróg, nie wystarczają na pokrycie niezbędnych potrzeb (§. 25. ust. 2).

§. 16.

Prestacye na rzecz dróg gminnych (§§. 4. i 5.) wymierza się w sposób następujący:

1. Od każdej rodziny względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim, odrabiać należy rocznie dwa dni piesze.

2. Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zamienić niewykupioną (§. 18.) robotę pieszą na ciągłą w stosunku dwóch dni pieszych do jednego dnia ciągłego.

Drogą tej zamiany żądać można roboty ciągłej tylko od kontrybuenta posiadającego bydło zaprzężne.

3. W razie kosztowniejszej budowy lub rekonstrukcyi drogi gminnej, służy Radzie powiatowej prawo nałożenia na kontrybuentów odnośnej miejscowości obowiązku uiszczania prestacyi nadzwyczajnej w granicach zwykłego wymiaru rocznego aż do ukończenia budowy drogi.

Od uchwały, nakładającej prestacyę nadzwyczajną, odwołać się można do Wydziału krajowego w sposób przepisany ustawą o Reprezentacyi powiatowej.

§. 17.

Za podstawę do obliczenia prestacyi rocznej (§. 16.) służyć będą spisy rodzin względnie partyi.

Spisy takie układane będą pod kontrolą Wydziału powiatowego przez miejscowy zarząd drogowy (§. 38.) co lat trzy według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. grudnia.

§. 18.

Każdy obowiązany do prestacyi w robocie (§. 16. ust. 1. i 3.) może się od niej wykupić do końca lutego każdego roku spłatą jej wartości na podstawie ceny, ustanowionej przez Radę powiatową (§. 36. ust 4.).

§. 19.

Jaka część z pozostałych (§§. 16. i 18.) do odrobienia prestacyi ma być użytą na rzecz dróg gminnych I. klasy, a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy Wydział powiatowy z uwzględnieniem długości i potrzeb tych dróg w każdej miejscowości.

§. 20.

Przy wykonywaniu prestacyi pieszej i ciągłej winna być ile możności wskazaną robota, jaka w jednym dniu ma być uskutecznioną.

Prestacyę w naturze ogranicza się na terytoryum gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość; wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć prestacyi do dostawy materyałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznioną być może w ciągu jednego dnia.

§. 21.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w uiszczeniu powinności drogowej tylko osoba, zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły ośmnastego roku życia albo też wskutek starości lub kalectwa niezdolne są do roboty, nie mogą zastępywać nikogo w odbywaniu powinności drogowej.

§. 22.

Prestacya w naturze w terminie niewykupiona i mimo wezwania zarządu drogowego wcale nie odrobiona (§§ 16., 18. i 19.) lub nieodpowiednio uskuteczniona (§. 20.) będzie wykonaną w miarę potrzeby na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanego.

Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązani do końca lutego każdego następnego roku spłacić według ceny wykupna (§. 36. ust. 4. i §. 38. ust. 5.), a kwotę pieniężną stąd powstałą naczelnik gminy od członków tejże, a przełożony obszaru dworskiego od członków tegoż obszaru wnieść mają najpóźniej w ciągu dalszych dni 15 do kasy Wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.).

§. 23.

Głowa rodziny odpowiedzialną jest za uiszczanie prestacyi drogowej od rodziny względnie partyi (§ 16.); za osoby będące w służbie odpowiada służbodawca.

Osoby, ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, wolne są od prestacyi drogowej (§. 16.).

Nadto uwalnia Wydział powiatowy kontrybuentów od prestacyi drogowej w wypadkach godnych uwzględnienia. Tyczy się to szczególnie osób, zostających w zupełnem ubóstwie, a z powodu wieku lub słabości niezdolnych do roboty i nie mających w rodzinie członków do niej zdolnych.

§. 24.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych 10% podatków bezpośrednich, przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Do powiatowego funduszu dróg gminnych wpływają także dochody z wykupna względnie ze spłaty prestacyi, przeznaczonych dla dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 18. i 22.) tudzież dochody z innych źródeł, przeznaczone na rzecz tego funduszu.

§. 25.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych pokrywane być mają potrzeby dróg gminnych I. klasy, nieopędzone prestacyami (§. 19.).

Z funduszu tego pokrywane być mają również niedobory miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy udzieleniem odpowiedniego zasiłku (§. 15.) zwłaszcza na opędzenie kosztów materyału, potrzebnego do utrzymania lub odbudowania mostów na tych drogach nie mniej innych wydatków koniecznych do utrzymania tych dróg w stanie, do komunikacyi publicznej przydatnym.

§. 26.

Jeżeli zwyczajne zasoby powiatowego funduszu dróg gminnych nie pokrywają wydatków, połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg gminnych I. klasy tudzież niedoborów miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić dotacyę (§. 36. ust. 3.), potrzebną dla uzupełnienia powyższych zasobów i nałożyć na ten cel w braku innych funduszów stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

§. 27.

Na strony interesowane (osoby fizyczne lub moralne), które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, niezależnie od innych prestacyi, osobny datek przymusowy a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków, po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających tudzież z uwzględnieniem datków dobrowolnie ofiarowanych.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Datki te wpływają do właściwego funduszu drogowego na rzecz drogi względnie mostu, dla których są przeznaczone.

§. 28.

Do budowy albo rekonstrukcyi drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi, udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przez Wydział krajowy przepisanych.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 35.

Wyjątkowo udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych

dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na cele drogowe w powiecie, łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszą 20% tychże podatków, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych własnymi zasobami powiatu i konkurencyą stron interesowanych pokryte być nie mogą, natenczas przyznaną być może po zbadaniu stanu rzeczy stosowna pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia powiatowych funduszów drogowych (§. 24. i §. 36. ust. 2.)

§. 29.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa lub gminna publiczna przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w przypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych publicznych, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy względnie powiatowy fundusz dróg gminnych.

§. 30.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń i kamieniołomów albo też eksploatacya lasów nieomyconą drogę powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca względnie posiadacz przedmiotu przewożonego do osobnych datków na utrzymanie tej drogi.

O wysokości powyższych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Można atoli oznaczyć je także ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną, ale tylko w czasie, zanim powyższe orzeczenie wydanem zostanie.

Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo względnie posiadacza przedmiotu przewożonego powiększa koszta jej utrzymania, przyczem obok innych sposobów obliczenia przypadającego datku przyjąć można także za podstawę do obrachowania tegoż przybliżoną ilość fur drogę zużywających z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Powyższy datek ma być opłacany także za zużycie drogi (§§. 2., 3., 4. i 5.) omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datku z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

§. 31.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osady (gminy i

obszaru dworskiego) najbliższej miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

§. 32.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesyi mytniczej, obowiązaną jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należytym stanie.

Jeżeli gmina pobiera myto kopytkowe na potrzeby dróg, ulic i placów, dochód z tego źródła nie może być obrócony na żaden cel inny.

B) O zakresie działania Reprezentacyi i Władz w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§. 33.

Sejm krajowy stanowi uchwałą:

1. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. o dotacyi z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 34.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;

2. przeznacza z dotacyi przez Sejm uchwalonej (§. 33. ust. 2.) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 35.

Wydział krajowy prowadzi w granicach niniejszej ustawy naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych nierządowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu instrukcye tak administracyjne i rachunkowe jakoteż techniczne i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów istniejących.

Jeżeli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. klasy lub nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi II. klasy albo w sposób nieodpowiedni używa prestacyi i funduszów drogowych, natenczas Wydział krajowy wydaje stosowne zarządzenia, a w razie potrzeby przez siebie uznanej, ustanowi za zgodą politycznej władzy krajowej na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego.

Również może Wydział krajowy, w razie potrzeby przez siebie uznanej, objąć w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszów powiatowych względnie z powiatowego funduszu dróg gminnych w czasie trwania tego zarządu

ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami, przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej.

Jeżeli Rada powiatowa nie ustanowi w czasie właściwym cen wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 36. ust. 4.), natenczas dokona tej czynności Wydział krajowy.

Wydział krajowy rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych (§. 3.), dalej spory między Wydziałami powiatowymi co do potrzeby i kierunku nowych dróg gminnych I. klasy (§. 4.), rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy (§. 5.) i w ogólności rozstrzyga spory drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 36.

Rada powiatowa stanowi:

1. o budowie i kierunku drogi powiatowej, a odnośne uchwały swoje podaje do wiadomości Wydziału krajowego;

2. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg powiatowych (§. 14);

3. o dotacyi potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 26.);

4. uchwałą, przynajmniej co 3 lata powziąć się mającą, o cenach wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej.

§ 37.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych tudzież dróg gminnych I. klasy (§. 4.) i o ile to uzna za potrzebne, porucza wskazane przez siebie czynności odnośne miejscowemu zarządowi dróg gminnych II. klasy;

2. nadzoruje miejscowe zarządy drogowe co do budowy i utrzymywania dróg gminnych II. klasy i kieruje odnośnemi czynnościami tychże zarządów (§. 38.), a w razie zaniedbania wydaje stosowne zarządzenia;

3. zarządza powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które z tego funduszu mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 25 ;

4. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

5. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

6. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

7. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

8. w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność § 11. przepisaną;

9. podaje do wiadomości miejscowego zarządu drogowego uchwałę Rady powiatowej względnie Wydziału krajowego co do ceny wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 35. ust. 4., §. 36. ust. 4. i §. 38.);

10. sporządza i utrzymuje w ewidencyi kataster dróg powiatowych i gminnych, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich.

Do katastru gróg gminnych wciągnięte być mają do lat sześciu wszystkie drogi gminne uważane jako publiczne.

§. 38.

Zarząd dróg gminnych II. klasy (miejscowy zarząd drogowy) składa się z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy prowadzi całą techniczną i ekonomiczną administracyę dróg gminnych II. klasy, do niego należy staranie, aby te drogi w dobrym stanie były utrzymywane.

Tenże zarząd kieruje budową i dozoruje utrzymania drogi gminnej I. klasy w granicach odnośnej miejscowości, o ile mu ta czynność przez Wydział powiatowy została powierzoną (§. 37. ust. 1).

Miejscowy zarząd drogowy ogłasza w czasie właściwym cenę wykupna względnie spłaty dnia pieszego (§. 18. i §. 22.).

Naczelnik gminy z tejże, a przełożony obszaru dworskiego z tegoż obszaru sprowadzają na miejsce roboty kontrybuentów, uiszczających prestacyę w naturze również dostarczają robotników do wykonywania robót, spowodowanych wypadkami elementarnymi (§. 31.).

Tak samo obowiązani są oni zbierać od kontrybuentów pieniądze, uiszczane tytułem wykupna względnie spłaty prestacyi drogowej i wnosić je niezwłocznie do kasy Wydziału powiatowego na rzecz właściwego funduszu.

Sposób, w jaki miejscowy zarząd drogowy i tegoż poszczególni członkowie sprawować mają czynności, należące do ich zakresu, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Na każdego członka zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach administracyi dróg gminnych, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 20 zł. w. a.

Kary te wpływają na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego odpowiedzialny jest za szkodę, wyrządzoną funduszowi drogowemu wskutek zaniedbania swego obowiązku.

Jeżeliby zarząd drogowy nie utrzymywał dróg gminnych II. klasy w dobrym stanie lub używał w sposób nieodpowiedni prestacyi i funduszów drogowych, natenczas Wydział powiatowy ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien tenże w miarę potrzeby a za zgodą politycznej władzy powiatowej objąć bezpośredni zarząd dróg rzeczonych, w którym to razie rozporządzać będzie prestacyami nie mniej też dochodami z myta lub innymi funduszami, dla tych dróg przeznaczonymi.

Wszelkie spory i zażalenia, dotyczące objęcia dróg gminnych II. klasy w zarząd Wydziału powiatowego, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W wyjątkowych wypadkach przysługuje Wydziałowi powiatowemu prawo wyznaczania miejscowemu zarządowi drogowemu względnie jednemu z jego członków bądź stałego bądź jednorazowego wynagrodzenia, które pokryte będzie z powiatowego funduszu dróg gminnych.

§. 39.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatek ównie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta należy do władz politycznych stosownie do istniejących przepisów.

§. 40.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać nie mniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. Wrazie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 41.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawie tej ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Zaległości w spłatach prestacyi drogowych, o ile nie będą mogły być ściągnięte przez naczelnika gminy do końca lutego każdego roku równie jak zaległości powyższe, ciążące na obszarze dworskim, wykazywane będą przez Wydział powiatowy politycznej władzy powiatowej do ściągnięcia w sposób, przepisany dla ściągania zaległości podatkowych.

Odpisanie zaległości w spłatach prestacyi drogowych nastąpić może na podstawie uchwały Rady powiatowej.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 42.

Zaległości w spłatach względnie wykupnie prestacyi drogowych z roku poprzedniego, niewykazane najpóźniej do końca grudnia roku następnego władzy politycznej do ściągnięcia, od kontrybuentów żądane być nie mogą. Wyjątek w tym względzie stanowią zaległości sporne, które po prawomocności orzeczenia także później egzekwowane być mogą.

§. 43.

Ustawa drogowa nie obowiązuje miast Lwowa i Krakowa, zaś w gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889 r. (dz. u. kr. Nr. 24.), obowiązuje z tą odmianą, że prestacye, w §. 16. wymienione, zamienione będą wedle ceny, przez Radę powiatową ustanowionej, na pieniądze, a wypadającą z tej zmiany kwotę pieniężną rozłoży Rada gminna na podstawie podatków bezpośrednich na wszystkich w gminie opodatkowanych.

Gminy te prowadzić będą, pod kontrolą władz nadzorczych, cały zarząd dróg gminnych I. i II klasy, a na pokrycie wydatków, w §. 25. przewidzianych, otrzymywać one będą corocznie stały zasiłek z powiatowego funduszu dróg gminnych w wysokości 3% podatków bezpośrednich, rzeczywiście przez opodatkowanych w tych miastach w ciągu roku na rzecz powyższego funduszu wpłaconych.

Powyższe przepisy rozciągnąć można także na inne gminy w kraju na podstawie uchwały sejmowej i za cesarskiem zezwoleniem.

§. 44.

W granicach tej ustawy oraz innych odnośnych ustaw i przepisów obowiązujących wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wykonawczy regulamin drogowy, mający zarazem obejmować szczegółowe postanowienia

o potrzebnych terminach w poszczególnych czynnościach administracyjnych i o współudziale władz rządowych w czuwaniu nad dobrym stanem dróg publicznych nierządowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ./· ustawę drogową i postanawiam co następuje:

Art. I.

Niniejsza ustawa o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia 1898. roku.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa drogowa z dnia 18. sierpnia 1866. r. dz. u. kr. Nr. 15. z r. 1867. tudzież nowela do tej ustawy z dnia 7. lipca 1885 r. dz. u. kr. Nr. 39.

Art. II.

Ustawa niniejsza ma mieć zastosowanie do odnośnych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881. r. dz. u. kr. Nr. 46. i noweli do tej ustawy z dnia 9. marca 1888. r. dz. u. kr. Nr. 38.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 2.696/1897.

Aleg. 126

WNIOSEK

w sprawie budowy linii kolejowych Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna.

Zważywszy, że Wysoki Sejm tak w roku 1894. przy załatwianiu petycyi obywateli i przemysłowców Brzostka, Kołaczyc i Pilzna do L. s. 1188/94., jak w r. 1895., załatwiając wnioski Dr. Midowicza i Palcha, ważność ekonomiczną pomienionych linij uznał;

zważywszy, że koncesye na przedwstępne roboty na obie pomienione linie Wysoki Rząd już rozdzielił i odnośne elaboraty trasy Jasło-Konieczna, w biurze kolejowem, zaś trasy Dębica-Jasło, w ministerstwie są złożone;

zważywszy, że wedle sprawozdania Wydziału krajowego, Radzie kolejowej przedłożonego, dostarczenie części kapitału, potrzebnego na budowę linii Jasło-Konieczna, deklaracyami interesowanych jest zapewnione;

zważywszy, że linie te, przerżynając okolicę, częścią bardzo urodzajną, częścią bogatą w drzewo, materyały i wszelkie kopaliny, ożywią przemysł i handel i wysoko podniosą znaczenie ekonomiczne tej okolicy, a kraj wzbogacą;

zważywszy, że i Wysoki Rząd w budowie tych linij jest interesowany;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. Aby rokowania z Wysokim Rządem co do udziału Jego w budowie kolei Dębica-Pilzno-Brzostek-J a s ł o-Ż m i g r ó d-K o n i e c z n a jak najprędzej ukończył;

2. aby z koncesyonaryuszami o formę i wysokość ewentualnego udziału kraju się umówił i pomienione linie programem swej najbliższej akcyi kolejowej objął.

Lwów, dnia 7. lutego 1897.

Wnioskodawca:
***Weigel** w. r.*

Rotter, Potoczek, d'Abancourt, Dr, Jakliński, Jahl, Michalski, Soleski, Barwiński, Rapoport, Potocki, Dworski, Trzecieski, Skrzyński, Dr. Olpiński, Vayhinger, Dr. Bernadzikowski, Styła, Średniawski, Kramarczyk, Marchwicki, Szwed, Klemensiewicz, Kostheim, Wiśniewski, Fruchtmann, Wachnianin.

L. s. 2697/1897.

Alleg. 127

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k Rząd, ażeby postarał się o wybudowanie kolei żelaznej ze Lwowa do Winnik jako kolei państwowej, przy odpowiednim współudziale stron interesowanych w pokryciu kosztów budowy.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz w. r.

Abrahamowicz, Romanowicz, Dworski, Soleski, Małachowski, Jahl, Kreutz, Słotwiński, Michalski, Rotter, Fruchtmann, Pogonowski, L. Wiśniewski, Vayhinger, Klemensiewicz, d'Abancourt, Marchwicki.

L. s. 2701/1897.

Alleg. 128

Wniosek.

Zważywszy, że każdy rolnik zmuszony jest po kilka razy do roku udawać się do urzędu podatkowego, oddalonego nie rzadko i o kilkadziesiąt kilometrów, by tam płacić podatek gruntowy i domowy;

zważywszy, że taki przymusowy spacer zabiera rolnikowi drogi czas, w którym często owoce swojej ciężkiej pracy traci;

zważywszy, że rolnik, będąc zmuszonym z powodu wielkiego oddalenia żyć po za domem, narażonym jest na ogromne — jak na swoje stosunki — wydatki;

zważywszy, że we wsiach, gdzie n. p. jest 300 kontrybuentów, przez wspomniane straty, powtarzające się po 4 razy do roku, biorąc tylko po jednym dniu, okazuje się strata 1200 dni roboczych, a licząc dzień roboczy po 1 zł., mamy już 1200 zł., zaś wydatki wynoszą co najmniej po 80 ct. (za utrzymanie, noclegi i t. p.), co razem przedstawia bardzo znaczną cyfrę i taka strata materyalna razem z klęskami elementarnemi bardzo znaczne szkody naszemu rolnictwu wyrządza, — wnoszą podpisami:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Wzywa się c. k. Rząd, by w uwzględnieniu naprowadzonych powodów delegował organa podatkowe do gmin, oddalonych więcej jak 5 kilometrów od siedziby urzędu podatkowego, a to celem pobierania podatków, które to zarządzenie nie kosztowałoby jednej gminy nawet 50-tej części tego, co tracą włościanie, mający udawać się do obcych miejscowości celem płacenia podatków.

Lwów dnia 10. lutego 1897.

Wnioskodawca:
Winniczuk *w. r.*

Niebyłowiec, Nowakowski, Wójcik, Warzecha, Data, Bojko, Ostapczuk, Kramarczyk, W. Szwed, Dzieduszycki W., Potoczek, d'Abancourt, Styła, Dr. Bernadzikowski.

L. s. 2935/1897.

Nr. 129

Wniosek.

Ze względu, że ustawa zdrojowa, uchwalona przez Wysoki Sejm przed pięciu laty, nie przyczyniła się do rozwoju naszych zdrojowisk w takim stopniu, jak Wysoki Sejm tego pragnie, a postęp zdrojowisk jest nadzwyczajnie powolny w porównaniu z postępem zdrojowisk zagranicznych, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, obmyślił, coby należało jeszcze zrobić, aby tę gałęź gospodarstwa krajowego postawić na lepsze tory i zdał o tem relacyę na następnej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 10. lutego 1897.

Wnioskodawca:

Dr. Jakliński *w. r.*

A. Rayski, Soleski, Klemensiewicz, L. Wiśniewski, Jahl, Trzecieski, Niebyłowiec, d'Abancourt, Dr. Olpiński, Dr. Bernadzikowski, Vayhinger, Rotter, Romanowicz, Słotwiński, Pogonowski.

L. s. 2.561/97.

Alleg. 130

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego, tyczącego się zmiany paragrafu 112 statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17 maja 1893 powziął Wysoki Sejm uchwałę, którą polecił Wydziałowi krajowemu, aby się wystarał, iżby w drodze ustawy przyznane zostały obligacyom kolejowym, mającym się wydać przez Bank krajowy, jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należytościowe, a w szczególności co najmniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z dnia 15 czerwca 1890 Nr. 121 Dz. u. p. przyznano. Dalej polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by się wystarał u c. k. Rządu, iżby wyż wspomniane obligacye kolejowe mogły być używane do lokacyi kapitałow fundacyjnych, kapitałów pod dozorem publicznym zostających, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, tudzież, ażeby te obligacye służyć mogły według kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych, jako małżeńskie kaucye wojskowe i jako kaucye cłowe, jakoteż by mogły być używane na lokacye c. k. pocztowej kasy oszczędności".

Żądanie o nadanie obligacyom kolejowym charakteru walorów pupilarnych, kaucyjnych i depozytowych stało się zadość specyalną ustawą państwową z dnia 31 grudnia 1894 Nr. 10. Dz. p. p. 1895, według której wspomniane obligacye mogą być używane do lokowania kapitałów fundacyi, zakładów pod nadzorem publicznym zostających, urzędu pocztowych kas oszczędności tudzież kapitałów sierocińskich i depozytowych, jakoteż na kaucye służbowe i na kaucye w interesach.

Używanie kolejowych obligacyi Banku krajowego do składania w nich małżeńskich kaucyi wojskowych dozwolonem zostało reskryptem c. k. Ministerstwa wojny z 9 kwietnia 1896 l. 1737 (Nr. 59 Dz. rozp. dla c. k. wojsk 1896) a reskryptem z dnia 5 marca 1896 l. 10.937 (Nr. 31 Dz. rozp. Ministerstwa finansów z 1896 r.) upoważniło c. k. Ministerstwo Skarbu podwładne mu urzędy do przyjmowania kaucyi cłowych w obligacyach kolejowych Banku krajowego.

W ten sposób z żądań objętych wspomnianą uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 17 maja 1693 pozostawałyby jeszcze te, które dotyczą przyznania obligacyom kolejowym Banku krajowego ulg podatkowych, stemplowych i należytościowych.

Starania o uzyskanie ulg podatkowych zostały udaremnione przez nową ustawę podatkową z dnia 25 października 1896 r. Nr. 220 Dz. u. p., która wprowadza nowy

ogólny podatek od rent, a trudno przypuścić, aby obecnie po wydaniu tej ustawy można uzyskać specyalne uwolnienia podatkowe, któreby tworzyły wyłom w ogólnych prawidłach tą ustawą dopiero ustalonych. Według § 131 alinea d. tejże ustawy wynosić będzie podatek ciążący na kuponach obligacyi kolejowych Banku krajowego $1\frac{1}{2}\%$ od kuponu, czyli wobec 4% stopy tych obligacyi $\frac{1}{16}$ od sta nominalnej ich wartości. Komisyi bankowej zdaje się rzeczą wskazaną, ażeby w interesie należytego sfinansowania obligacyi kolejowych i zabezpieczenia im stałego targu, Bank krajowy nie potrącał tegoż podatku rentowego przy wypłacie kuponów, ale takowy sam pokrywał. Należy się jednak nad tem zastanowić, czy wobec tego, że Bank krajowy w myśl przepisów o udzielaniu pożyczek kolejowych wydanych uchwałą Wydziału krajowego z dnia 12 lutego 1895 r. L. W. 53081/94 pobierać ma od tych pożyczek dodatek tylko w wysokości $\frac{1}{8}$ rocznie, a już sam podatek rentowy równa się $\frac{1}{16}$ od sta rocznie, nie okaże się potrzeba podwyższenia tego dodatku.

Co się ostatecznie tyczy kwestyi uzyskania ulg stemplowych i należytościowych dla obligacyi kolejowych to sprawa ta weszla w nową fazę z chwilę wejścia w życie ustawy państwowej z dnia 31 grudnia 1894 o kolejach niższego rzędu (Nr. 2 Dz. u. p. z 1895 r.). Według tej ustawy mogą być przyznawane ulgi stemplowe i należytościowe obligacyom wydawanym przez Banki krajowe w celu zebrania kapitałów na budowę kolei lokalnych, jeżeli obligacye te będą należycie fundowane, i jeżeli oddziały kolejowe dotyczących Banków pozostawać będą pod nadzorem c. k. Rządu; przyznanie to nastąpi nie w drodze specyalnych ustaw państwowych — jak przed wydaniem rzeczonej ustawy — lecz w drodze rozporządzeń c. k. Ministerstwa.

Na podstawie tej ustawy, podjął Wydział krajowy starania o wyjednanie u c. k. Rządu postanowienia zaliczającego obligi kolejowe Banku krajowego do rzędu tych walorów, którym w myśl art. VII. wspomnianej ustawy, służą przewidziane w tym artykule ulgi. Reskryptem z dnia 24. lutego 1896, l. 28, zgodziło się c. k. Ministerstwo skarbu na tenże wniosek Wydziału krajowego, jednakowoż pod warunkiem, iż w myśl art. VII. powołanej ustawy państwowej, oddział kolejowy Banku krajowego, zostający według statutu tegoż Banku i ustawy z dnia 24. kwietnia 1874, Nr. 48. Dz. u. p. dotąd pod wyłącznym nadzorem Wydziału krajowego, odtąd także nadzorowi c. k. Rządu podlegać będzie.

Gdy żądanie to Ministerstwa skarbu dąży tylko do tego, ażeby stworzyć warunki, od których zaistnienia powołany art. VII. ustawy z dnia 31. grudnia 1894, przyznanie ulg stemplowych i należytościowych zawisłem czyni, przeto Wydział krajowy uchwałą z 13. marca 1896, L. W. 17.674, przyjął powyższy warunek, a następnie skreślił zgodnie z c. k. Ministerstem skarbu zakres działania komisarza rządowego, mającego wykonywać nadzór c. k. Rządu nad działem kolejowym Banku krajowego.

Wobec tego okazała się potrzeba zmiany postanowień statutu Banku krajowego w ten sposób, iżby nadzór c. k. Rządowi nad oddziałem kolejowym przyznany, także statutowo określony został.

W tym celu wystarczy uzupełnić ostatni ustęp §. 112, przez dodanie prawa nadzoru nad oddziałem kolejowym do ustanowionego już tamże prawa Rządu do nadzoru nad oddziałem bankowym.

Natomiast niema potrzeby zmiany Al. 12, §. 112, statutu Banku krajowego, albowiem prawo nadzoru nad oddziałem kolejowym c. k. Rządowi przyznane, nie zmienia w niczem prawa nadzoru Wydziału krajowego, płynącego dlań z ustawy z 24. kwietnia r. 1884, Nr. 48, Dz. u. p., a tem samem też kompetencya komisarza przez Wydział krajowy ustanowionego nie ulega żadnej zmianie, co też Wydział krajowy wobec c. k. rządu wyraźnie sobie zastrzegł. Nadzór wykonywany przez Wydział krajowy nad oddziałem kolejowym i nadzór c. k. Rządu nad tymże oddziałem nie wyłączają się tedy, ale istnieją obok siebie, wzajemnie się uzupełniając.

Z uwagi tedy, że sprawa uzyskania ulg należytościowych dla obligacyi kolejowych Banku krajowego jest ważną i doniosłą dla przeprowadzenia emisyi tych obligacyi w możliwie najpomyślniejszych warunkach i że według art. VII. ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 r. nadzór c. k. Rządu nad oddziałem kolejowym jest nieodzownym warunkiem przyznania tych ulg;

dalej z uwagi, że wspólny nadzór z jednej strony komisarza Wydziału krajowego, a z drugiej strony komisarza rządowego nad oddziałem kolejowym Banku krajowego nie powinien dać powodów do kolizyi, zwłaszcza, że zakres działalności komisarza c. k. Rządu i jego atrybucye z góry ściśle określone zostały; ostatecznie z uwagi, że c. k. Ministerstwo Skarbu nie wyczekując uchwały Wysokiego Sejmu, już na podstawie przyrzeczenia Wydziału krajowego, że oddział kolejowy Banku krajowego nadzorowi c. k. Rządu poddany zostanie, reskryptem z dnia 17. października 1896, l. 2.615 obligacyom kolejowym tegoż Banku żądane ulgi stemplowe i należytościowe już stanowczo przyznało, Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. grudnia 1896, L. W. 79.201.

2. Końcowy ustęp §. 112 statutu Banku krajowego uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać:

„C. k. Rząd wykonuje nadzór nad oddziałem bankowym w myśl cesarskiego patentu z dnia 26. listopada 1852, (Dz. ust. p. Nr. 253), a nad oddziałem kolejowym w myśl art. VII. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 r. (Dz. ust. p. Nr. 2, z r. 1895).

Przewodniczący:	Sprawozdawca:
Polanowski.	***Loewenstein.***

L. s. 2.645/97.

Aleg. 131

Sprawozdanie

Komisyi bankowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy, przedkładając ustawą wskazane doroczne sprawozdanie o Banku krajowym, wywiązał się zarazem z polecenia, danego mu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. lutego 1896., ażeby „po wysłuchaniu opinii zarządu Banku krajowego wziął pod rozwagę kwestyę podwyższenia kapitału zakładowego tegoż Banku przez emisyę obligacyi w sposób, nie obciążający budżetu krajowego, i odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesyi.“ Równocześnie zatem przedłożył Wydział sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego, która w porozumieniu z Radą nadzorczą Banku oświadczyła się zarówno przeciwko zdaniu, jakoby obecnie zachodziła potrzeba powiększenia kapitału zakładowego Banku krajowego, jak i przeciw sposobowi, jaki w dyskusyi nad podwyższą rezolucyą w Wysokim Sejmie podano, to jest przeciw emisyi nieumarzalnych obligacyi zakładowych Banku krajowego. Wskutek tego Wydział krajowy, przychylając się do tych zapatrywań Dyrekcyi i Rady Nadzorczej Banku krajowego postanowił nie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w powyższej sprawie dodatnich wniosków.

Przystępując do omówienia kwestyi, czy w istocie zachodzi potrzeba powiększenia kapitału zakładowego Banku, komisya bankowa musi podnieść, iż przeznaczenie kapitału zakładowego Banku wobec szczególnego ustroju tej instytucyi, doznającej poręczenia kraju tylko co do pewnej części funduszów, którymi obraca, jest dwojakiego rodzaju:

Po pierwsze. Kapitał zakładowy Banku stanowi zabezpieczenie dla funduszów, które Bankowi zostały powierzone przez osoby trzecie i co do których kraj nie udziela gwarancyi. Według bilansu za rok 1895, Bank krajowy obracał sumą 13.841,861 złr. 85 ct., nie licząc emisyi listów zastawnych i komunalnych. Z tej sumy wkładki na książeczki oszczędności w kwocie 2.028.819 złr. 78 ct., dalej suma wylosowanych efektów własnej emisyi w kwocie 1.471.100 złr., wreszcie kupony w obiegu na kwotę 506.124 złr. 34 ct., zatem razem suma 4.006.043 złr. 78 ct. była pod gwarancyą kraju; kapitały zaś obce 5.505.420 złr. 28 ct., dalej asygnaty kasowe 577.400 złr., udziały żyrowe 712.736 złr. 7 ct. i sumy ze żyro obligo 1.202.929 złr., zatem razem 7.998.485 złr. 35 ct. były Bankowi powierzone bez gwarancyi kraju, a reszta 1.435.974 złr. 63 ct. i 401.357 złr. 75 ct., zatem razem 1.837.322 złr. 38 ct. stanowiły łącznie z zyskiem za rok 1895 kapitał za-

kładowy i fundusz rezerwowy, służący dla wszystkich oddziałów Banku. Otóż ta ostatnia suma 1,837.332 złr. 38 ct. stanowiła pod koniec roku 1895. rodzaj kaucyi dla zobowiązań Banku, nie pokrytych gwarancyą kraju w sumie powyżej wykazanej 7.998.485 złr. 85 ct Nie ulega wątpliwości, że w obec wielkiej ostrożności, z jaką Dyrekcya Banku krajowego lokuje fundusze Banku w dziale bankowym, dalej w obec kontroli, którą Wydział krajowy wykonuje z całą ścisłością co do lokacyi o g ó ł u kapitałów, a zatem tak co do funduszów przez kraj zagwarantowanych, jak co do funduszów niegwarantowanych, zabezpieczenie to dodatkowe kapitałem zakładowym Banku w wysokości 1,837.332 złr. 38 ct., uważane być musi nietylko za zupełnie dostateczne, ale nawet za odpowiadające najwyższym wymaganiom bezpieczeństwa dla kapitałów obcych, a to tem więcej, że kapitał zakładowy zasilany zyskiem, wzrasta co rok a tem samem może także w toku czasu dać zabezpieczenie dla większych kapitałów w Banku lokować się mających. Z t e g o zatem punktu widzenia powiększenie dalsze kapitału zakładowego Banku byłoby zbytecznem.

Po drugie. Kapitał zakładowy Banku krajowego ma z natury swej być użytym na takie lokacye, na któreby kapitały obce, w krótszym czasie wypowiedzialne, nie mogły być użyte, a zatem na lokacye długoletnie, albo na takie interesa, co do których trudno oznaczyć terminu, kiedy fundusze mogłyby być wycofywane, boć oczywistem jest, że na podobne cele ani wkładki na książeczki i asygnaty kasowe, ani też sumy, złożone przez klientów na żyro-konto lub na rachunek bieżący, nie mogą być użytemi. Otóż dotychczas według bilansu za r. 1895 Bank w dwu tylko kierunkach, statutami wskazanych, lokował fundusze, na drodze powyższej a mianowicie pożyczył stowarzyszeniom zarobkowym i zaliczkowym w myśl §. 95. statutu na podstawie 22 aktów notaryalnych sumę 82.575 złr. Nadto wziął Bank krajowy udział w różnych towarzystwach handlowych i przemysłowych łączną sumą 220.500 złr. Wydatki zatem w tych dwóch kierunkach mogły być zaspokojone nieznaczną tylko częścią obecnego kapitału zakładowego. Ale właśnie nakłady w tym drugim kierunku, to jest na polu popierania handlu i przemysłu poczynione, powodują Komisyę do zastanowienia się nad tem, czy podobny sposób wypełnienia jednego z nader ważnych zadań instytucyi krajowej, to jest popierania przemysłu i handlu, przez wzięcie udziału w kapitale zakładowym przedsiębiorstw handlowych lub fabrycznych, jest wskazany i czy droga obrana jest właściwą.

Niema niezawodnie sprawy ważniejszej dla naszego kraju, niż sprawa rozbudzenia przemysłu fabrycznego na coraz większą skalę, celem zapewniania zarobku licznej naszej ludności chętnej do pracy, a nie mogącej znaleść należytego zarobku przy rolnem tylko gospodarstwie, jakie dotychczas w kraju przeważa. Cała uwaga zatem i społeczeństwa naszego i wszystkich władz powinna być zwróconą na to, aby faworyzować powstawanie nowych zakładów przemysłowych w naszym kraju i aby zachęcić tak ludzi fachowych w tych zawodach, jak i kapitalistów, iżby w naszym kraju zakładali te wielkie warsztaty fabryczne, które są naturalnem uzupełnieniem gospodarstwa rolnego, chociażby jak najintenzywniejszego i ochraniają ludność od szukania chleba po obcych światach. Jest zatem również niezawodnie obowiązkiem Banku krajowego, jako jednej z najważniejszych naszych instytucyi finansowych, aby swoimi zasobami przyczynił się do powołania w życie podobnych fabryk. Jednakowoż trudno zaprzeczyć, że role przy założeniu fabryki muszą być rozdzielone w sposób racyonalny między przedsiębiorcami z jednej, a Bankiem krajowym z drugiej strony czyli innemi słowy, że przy każdej nowej fabryce przedsiębiorca powinien mieć przynajmniej kapitał zakładowy, a zadaniem instytucyi finansowej powinno być dostarczanie kapitału obrotowego. Na kapitał obrotowy, który może być zwrócony w miarę realizacyi towarów, na których wyprodukowanie ma służyć, Bank krajowy może użyć funduszów o b r o t o w y c h t. j. przez trzecie osoby jemu powierzonych i niema wcale potrzeby zaczerpnąć w tym celu funduszów ze swego kapitału z a k ł a d o w e g o. Tylko z takiego połączenia przedsiębiorców fachowych i mających wystarczający kapitał

zakładowy na przedsiębiorstwa z kredytem, na warunkach dogodnych i tanich przez Bank krajowy udzielanym, może wyróść przemysł fabryczny zdrowy, który może przetrwać kryzy, w początkach często nieuniknione. Z tego wypływa, iż Bank krajowy może w całej pełni wykonać przypadające na niego zadanie popierania przemysłu w kraju przez użycia swoich kapitałów obrotowych i że na ten cel kapitału swego zakładowego używać niz potrzebuje. Jednem słowem Bank krajowy nie powinien być sam przedsiębiorcą, może tylko pośredniczyć między przedsiębiorcą potrzebnjącym kapitału obrotowego a kapitalistą. szukającym fraktyfikacyi dla swych funduszów.

Ale trudno zaprzeczyć, że kraj nasz znajduje się w stosunkach wyjątkowych. U nas duch przedsiębiorczy jeszcze słabo się rozwija, panuje więcej skłonności do interesów może ryzykownych, ale otwierających widoki wielkich naraz zysków, niż do pracy powolnej, stopniowej, organicznej, która wymaga wiele trudu i wytrwałości, ale za to staje się podstawą dobrobytu, zapewnionego na długą epokę. W takich razach wyjątkowych przypuszczać należy, że może być zadaniem Banku krajowego, aby — jak to miało miejsce przy założeniu fabryki wagonów w Sanoku i garbarni w Rzeszowie — przez wzięcie niewielkiego udziału w kapitale zakładowym, zachęcić innych kapitalistów do wzięcia udziału w przedsiębiorstwie zdrowem i wielkie nadzieje rokującem.

To też na podobne wypadki, które wyraźne oznaczone być muszą, jako nadzwyczajne i wyjątkowe, kapitał zakładowy obecny Banku krajowego niezawodnie na dłuższy czas może wystarczyć, co się dobitnie okazuje z porównania Banku krajowego galicyjskiego z Bankiem krajowym czeskim, który ma te samy działy, co nasz Bank krajowy, t. j. komunalny, kolejowy i bankowy z wyjątkiem hipotecznego. Otóż Bank krajowy czeski ma obecnie kapitał zakładowy w kwocie 3,333.000 złr., ale ten kapitał nie jest wcale jego własnością, lecz powstał w ten sposób, że Bank wydał na trzy miliony złr. w. a. obligacye 4%-we, od których opłaca procent ze swoich dochodów. Kapitał zakładowy Banku czeskiego stanowi zatem dług tego Banku, a chociaż jest niewypowiedzialnym, to przecież już z natury swej nie może spełniać tych wszystkich funkcyi, jakie przypadają sumie 1,837.332 złr. 38 ct., stanowiącej kapitał zakładowy Banku krajowego galicyjskiego i będącej jego wolną własnością. Należy nadto obliczyć do tego kapitału zakładowego Banku krajowego dwie rezerwy Banku dla oddziałów: hipotecznego i komunalnego w kwotach 309.962 złr. 39 ct. i 182.396 złr. 44½ ct., z czego wynika, że w porównaniu do kapitału zakładowego wraz z rezerwami Banku czeskiego 3,333.000 złr. Bank krajowy galicyjski ma kapitału zakładowego wraz z rezerwami 2,329.421 złr. 31½ ct. Można zatem powiedzieć, że wobec innych Banków krajowych austryackich, które mają tylko nieznaczne dotacye na kapitał zakładowy, Bank krajowy galicyjski ma kapitał zakładowy bardzo znaczny, który na długą porę wystarczyć może na spełnienie wszystkich zadań na ten fundusz przypadających, gdyż — jak już powiedziano — popieranie przemysłu i handlu powinno w pierwszej linii być dokonane za pomocą kapitałów obrotowych.

Rozchodzić się musi zatem głównie o to, o ile kapitały obrotowe, będące do dyspozycyi Banku krajowego, wystarczą na spełnienie tych celów, których urzeczywistnienie staje się coraz ważniejszem zadaniem całego kraju. Widocznem jest, że jeżeli kraj nasz ma skutecznie wytrzymać konkurencyę z innemi krajami, gdzie przemysł ma dawne tradycye, gdzie drogi zbytu są wyrównane, gdzie robotnik jest zręcznym, to przynajmniej w jednym kierunku muszą przedsiębiorstwa fabryczne u nas mieć ulgę, to jest w kierunku kredytu taniego. Żeby zaś Bank krajowy mógł udzielać pożyczek tanich, musi sam dostać kapitałów obrotowych na warunkach nader dogodnych. Całe zadanie zatem koncentruje się w tym punkcie, iż trzeba skierować ku Bankowi krajowemu takie kapitały, któreby u niego mogły być złożone na stopę procentową bardzo niską. Już z tego się okazuje, że słusznem jest zapatrywanie Dyrekcyi Banku krajo

wego, iż przysporzenie takich kapitałów na wzór emisyi obligacyi 4%-wych Banku czeskiego nie doprowadziłoby do celu, gdyż obligacye takie (pomijając to, że na pewien czas zbyt ich bardzo małoby miał szans), musiałyby być sprzedane niżej pari, a wskutek tego dłużnicy przemysłowi musieliby od pożyczek, udzielanych im przez Bank, opłacać procent o wiele wyższy, jak cztery, coby zupełnie chybiło celu. Komisya zatem sądzi, iż należy uwagę głównie zwrócić na to, ażeby Bank krajowy mógł być zasilany funduszami, które, nie przynosząc dziś prawie żadnego procentu, mogłyby z ogólną korzyścią być złożonymi w Banku krajowym na procent niski. Funduszami takimi są: zasoby kasowe skarbu państwa, fundusze obrotowe dyrekcyi kolei państwowych i fundusze Kasy pocztowej oszczędności, przeznaczone do lokacyi w bankach.

Administracya skarbowa państwowa i zarząd kolei państwowych w kraju tak rozległym, jak Galicya, obejmującym prawie czwartą część całej Austryi i gdzie niemal trzecia część całej sieci kolei państwowych się znajduje, wymaga tak wielkiego obrotu kapitałów, iż gdyby tenże powierzono w znaczniejszej, jak dotąd, ilości Bankowi krajowemu, to nie zawodnie i skarb publiczny mógłby zyskać na dochodzie procentowym i fundusze obrotowe Banku krajowego mogłyby być znacznie podwyższone. Przyczyniłoby się także niemało do podniesienia obrotów Banku krajowego, gdyby regulamin Kasy pocztowej oszczędności o tyle zmieniono, iżby wypłaty ze Lwowa do poszczególnych miejscowości kraju nie musiały iść na Wiedeń, co połączone jest z wielką stratą czasu, co zatem stoi na przeszkodzie rozwojowi ściślejszego stosunku między Bankiem krajowym a Kasą pocztową oszczędności. Zmiana regulaminu Kasy pocztowej w kierunku możliwej decentralizacyi miałaby tę konsekwencyę, iż pewna część funduszów kasy mogłaby być lokowana w Banku krajowym, pomijając zupełnie, iż przedstawiałaby i inne korzyści dla publiczności.

Komisya nie stawia, w kierunkach powyżej poruszonych, żadnych wniosków, gdyż pewna jest, że władze dotyczące uznają w interesie państwa potrzebę poparcia i rozbudzenia życia ekonomicznego i przemysłowego w naszym kraju i przyczynią się do tego, ażeby kapitały obrotowe naszej instytucyi finansowej przez powyższe źródła pomnożone zostały. Kraj zaś ze swej strony, zeszłoroczną uchwałą, podwyższającą gwarancyę kraju na wkładki oszczędności aż do wysokości czterech milionów, dowiódł, że gotów jest do wszelkich wysileń, celem powiększenia kapitału obrotowego Banku krajowego. Należy przytem podnieść że kraj użyczył Bankowi krajowemu swej gwarancyi także co do innych głównych działów, a mianowicie zagwarantował emisyę listów zastawnych, która po koniec roku 1895 wynosiła 33.179.300 zł. emisyę obligów komunalnych do wysokości 5 milionów, emisyę obligacyi kolejowych do wysokości 15 milionów, i że zapewne użyczy gwarancyi dla wypuścić się mających obligacyi melioracyjnych, celem energicznego wprowadzenia w życie tego tak ważnego działu dla ulepszenia produkcyi rolniczej.

Bank zatem krajowy, obejmując w sobie działy: hipoteczny, komunalny, kolejowy melioracyjny i bankowy, które w Czechach reprezentowane są przez dwie instytucye krajowe, których jedna jest czysto hipoteczna, a druga obejmuje wszystkie inne powyżej przytoczone działy, zawdzięcza wysileniom kraju uposażenie go w środki bardzo znaczne, którymi przychodzi w pomoc wszystkim gałęziom produkcyi rolnej, przemysłu i handlu w naszym kraju, a rezultaty dwunastoletniej jego czynności niezawodnie dają tej instytucyi prawo do dalszego wszechstronnego poparcia.

Przechodząc do poszczególnych działów czynności sprawozdania Dyrekcyi Banku objętych, podnieść należy, że ilość pożyczek hipotecznych, udzielonych w roku 1895. na własności: większą, miejską i wiejską, a wynosząca 4.965.250 zł., mniejszą jest znacznie od wypłaconej w roku 1894. sumy 8,454.150 zł., jak również od wypłaconej w roku 1893. sumy 6.205 000 zł. Komisya uznaje w tem umiarkowaniu Dyrekcyi słuszną dążność zwolnienia panującego ruchu w kierunku obciążania hipoteki krajowej, gdyż trudno zaprze-

czyć, że w ostatnich latach własność nieruchoma w naszym kraju coraz mocniej jest długami obciążana. Jeżeli się zważy, że suma listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, w obiegu będących, wynosi z końcem roku 1896 około 102 miliony, listów hipotecznych Banku hipotecznego około 52 miliony, to doliczając sumę listów zastawnych Banku krajowego, wynoszącą po koniec r. 1896 około 37 milionów i pożyczki hipoteczne Kas oszczędności krajowych w łącznej sumie około 40. milionów, dochodzimy do sumy pożyczek około 231 milionów w której to sumie kapitały hipotekowane na własności nieruchomej krajowej na rzecz zakładów obcych i na rzecz osób prywatnych wcale nie są objęte. W konsekwencyi też skonstatować można pewną trudność w zbywaniu listów zastawnych na targach publicznych, co może doprowadzić do tego, iż listy krajowe po tańszych cenach nabywać będą kapitaliści zagraniczni, co tem samem by się równało przejściu znacznej części majątku ziemskiego krajowego w ręce zagraniczne. Z drugiej strony podnieść również wypada, że Dyrekcya szczególne robi starania około udzielania pożyczek na hipotekę miejską, co musi pomyślnie wpłynąć na dobrobyt ludności miejskiej, walczącej w naszym kraju z brakiem zarobku z powodu braku przemysłu i handlu, następnie, że Dyrekcya dokłada niemniejszych starań około rozwoju kredytu włościańskiego, mimo, że one z powodu wielkiej ilości agend a drobnych stosunkowo sum niemało przysparzają Dyrekcyi trudu, a Bankowi kosztów.

Suma pożyczek w dziale komunalnym wynosiła po koniec roku 1895. 3,775,557 zł. 22 ct. Jest ona względnie niewielką w porównaniu z sumą pożyczek komunalnych Banku krajowego czeskiego 29,775.000 zł. Różnica ta tak znaczna spowodowaną jest widocznie zdrowszymi o wiele stosunkami ekonomicznymi powiatów i gmin w Czechach; jednakowoż nie da się zaprzeczyć, iż pożyczki komunalne mogłyby w naszym kraju przyczynić się znacznie do uporządkowania stosunków w gminach wiejskich i powiatach i że Dyrekcya Banku krajowego winnaby nie szczędzić trudów, aby ilość pożyczek komunalnych z zastrzeżeniem wszelkiego bezpieczeństwa powiększyć. Gdy równocześnie Wydział krajowy przedstawił wnioski dążące do rozwinięcia kredytu włościańskiego w ten sposób, iż Bank krajowy ma dostarczać funduszów na ten cel za pomocą pożyczek komunalnych towarzystwom zaliczkowym i powiatowym kasom oszczędności, Komisya przychylając się do tych wniosków Wydziału przedkłada Wysokiemu Sejmowi w osobnem sprawozdaniu wnioski o rozszerzeniu gwarancyi krajowej dla listów komunalnych, udzielonej dotychczas tylko do wysokości 5 milionów na dalsze 10 milionów, t. j. do łącznej wysokości 15 milionów.

W sprawie emisyi obligacyi kolejowych Banku Rząd, poczynił nadanie ulg stemplowych i należytościowych zawisłem od przeprowadzenia zmiany §. 112. statutu w tym kierunku, aby dział kolejowy Banku krajowego poddany był pod nadzór Rządu. Gdy W. Sejm niezawodnie uczyni zadosyć temu żądaniu, a gdy nadto wszystkie inne żądania, objęte uchwałą W. Sejmu z dnia 15. Maja 1893. już zostały wypełnione, spodziewać się należy, iż Dyrekcya będzie mogła przystąpić niezadługo do emitowania obligacyi kolejowych Banku.

W sprawozdaniu swem pominął Wydział sprawę otworzenia działu melioracyjnego przy Banku krajowym. Z otrzymanych objaśnień okazało się jednak, że Dyrekcya wyczekuje tylko wydania rozporządzeń wykonawczych, przewidzianych w nowej ustawie melioracyjnej, poczem podejmie bezwłocznie akcyę w tym kierunku.

W dziale bankowym pracowało w r. 1895., jak powyżej wykazano, kapitału 13,841.801 zł. 85 ct., z którego było funduszów przez trzecie osoby złożonych na książeczki oszczędności, asygnaty, żyro-konto, dalej na rachunek bieżący i z tytułu wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów, wreszcie z tytułu reszkonty razem 12,004.569 zł, 47 ct., zaś kapitału własnego zakładowego 1,837.332 zł. 38 ct. — W obec tych rachunków biernych główne pozycye stanu czynnego były następujące: Kasa 305.714 zł. 78 $^1/_2$ ct.,

efekta własne 2,970.841 zł. 63 ct., weksle i waranty 5,336.928 zł, 63 ct., rachunek bieżący pokryty efektami 722.957 zł. 13 ct., i dłużnicy w rachunku bieżącym 2,299.153 zł. $89\frac{1}{2}$ ct., w której to ostatniej sumie pozycya rachunku w bankach wynosi 2.056.760 zł. 26 ct. Widoczne jest zatem staranie Dyrekcyi lokowania kapitałów jej powierzonych w aktywach łatwych do zrealizowania. Jest to zadanie tem ważniejsze, ile że kapitały wypowiedzialne powierzone Bankowi się mnożą i w roku 1896 wzrosły znowu około 1 miliona złr.

Czysty zysk za rok 1895 wynosi 111.862 złr. 37 ct., co czyni przeszło $5\frac{3}{4}$ procentu od kapitału 1.928.063 złr. $56\frac{1}{2}$ ct., gdyż procenta od funduszu rezerwowego wliczono do tego funduszu, który wynosił z końcem 1895 roku 401.357 złr. 75 ct.

W porównaniu z zyskiem r. 1894 w kwocie 143.264 złr. $33\frac{1}{2}$ ct. zysk powyższy był mniejszym o 31.401 złr. $96\frac{1}{2}$ ct. Powodem tego umniejszenia się zysku były z jednej strony wydatki większe na filię w Krakowie i na koszta z powodu rozwoju Banku, z drugiej zaś strony ubytek dochodu dla braku interesów konsorcyalnych, i także to, że Bank mimo ogólnego podniesienia się stopy procentowej nie podwyższył jej odpowiednio, trzymając się ile możności zasady zachowania stałej stopy procentowej dla klienteli Banku. Komisya uznaje, że zasada podobna, umożliwiając stronom wyrobienie pewniejszej podstawy dla kalkulacyi interesów, odpowiada zupełnie dążności instytucyi, powołanej do działania w interesie publiczności bez względu na zysk. Na umniejszenie zysku tego rocznego wpłynęły także straty na dłużnikach i wekslach w kwocie 19.362 zł. 63 kr. Dla lepszej ewidencyi pożądanem by było, aby w bilansie straty na dłużnikach oddzielnie były wykazane od strat na wekslach.

Wydział krajowy zdaje jeszcze sprawę z wykonania innych licznych swych czynności, wskazanych statutem Banku krajowego. Komisya w tej mierze zwraca uwagę na postanowienie §. 112, ustępu 11-go statutu Banku krajowego i uważa za pożądane, ażeby sprawozdanie doroczne zawierało także relacye o skontrowaniu kas i rewidowaniu ksiąg Banku, które w myśl rzeczonego postanowienia mają być od czasu do czasu przez Wydział krajowy dokonane.

Streszczając uwagi dotychczas wypowiedziane, Komisya podziela w zupełności zapatrywania Wydziału krajowego i organów Zarządu Banku co do kwestyi powiększenia kapitału zakładowego Banku i konstatuje, że Zarząd instytucyi dokłada wszelkich starań celem rozwoju takowej we wszystkich kierunkach odpowiadających rzeczywistym potrzebom kraju.

Komisya bankowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 roku.

Sprawozdawca:
Rapoport.

Przewodniczący:
S. Polanowski.

L. s. 2.373/97.

Aleg. 132

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28. grudnia 1896. przekazał Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła, Komisyi gospodarstwa krajowego do zdania sprawy.

W myśl powyższego polecenia, Komisya gospodarstwa krajowego, przystępując do rozpatrzenia sprawozdania Wydziału krajowego L. 77.121/96. przed nmówieniem czynności, podjętych przez Wydział krajowy w sprawie podniesienia hodowli bydła w r. 1896. — z uznaniem podnieść musi — że c. k. Namiestnictwo, czyniąc zadość prośbie Wydziału krajowego, spowodowanej uchwałą Wys. Sejmu, powziętą na posiedzeniu z dnia 25. stycznia 1896., odnoszącą się do ścisłego przestrzegania postanowień §. 16. ustawy z dnia 20. lutego 1892. i przepisów wykonawczych do tejże ustawy — już dnia 26. maja 1896. do L. 39.855 rozesłało okólnik do c. k. Starostw, zalecający czuwanie nad ścisłem wykonaniem ustawy hodowlanej. Zarządzenie powyższe niewątpliwie przyczyni się w pewnej mierze do usunięcia popełnianych przekroczeń — dopokąd jednak na gminy wywieranym nie będzie silny nacisk, zniewalający takowe do nabycia potrzebnych rozpłodników — bądź to przez zasobniejsze z własnych funduszów, bądź też przez uboższe zapomocą zaciągnięcia pożyczki ze stałego funduszu hodowlanego lub korzystania z funduszów, przez Wydziały powiatowe na cele podniesienia hodowli bydła uchwalonych, łudzić się nie można, by ustawa hodowlana w całej pełni mogła wejść w życie. Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że działalność główna pod tym względem należałaby do reprezentacyi powiatowych, któreby gminom, wykazanym przez Komisye licencyonujące, jako obowiązanym do nabycia rozpłodnika, obowiązek ten częstokroć przypominały; znaną bowiem jest rzeczą, że częsta i trwała kontrola żywa i porada słowem wywrzeć zdolne są i wywrzeć muszą bez porównania donioślejszy wpływ zbawienny, aniżeli choćby najidealniejsza ustawa. Gdyby jednak i te środki nie doprowadziły do pożądanego celu, choćby dotyczące gminy posiadały dostateczny zasób materyalny, natenczas mogłyby Wydziały powiatowe zniewolić takowe na podstawie §. 70. ustawy gminnej do wstawienia

w swój budżet kwoty, potrzebnej do zakupna rozpłodnika lub też do uiszczenia rat pożyczki, na ten cel ze stałego fundnszu hodowlanego zaciągnąć się mającej, a względnie na podstawie §. 107. ustawy gminnej odnieść się do politycznej władzy powiatowej, która na koszt i stratę gminy ma zarządzić środki zaradcze.

Czynności Wydziału krajowego w sprawie podniesienia hodowli bydła, uwydatniały się głównie w wprowadzeniu w życie postanowień ustawy o licencyonowaniu buhajów, — staraniem więc jego było, by licencyonowanie rozpoczęło się we wszystkich okręgach, w których już w roku 1895. Komisye licencjonujące zorganizowane zostały.

Zmiany, które w organizacyi tych Komisyi w roku ubiegłym zaszły, są tylko nieznaczne. W zachodnich powiatach pozostało 48 Komisyi na 50 okręgów, gdyż jedna pełni czynności w trzech okręgach, liczba członków jednak wzrosła o 16, tak że ilość członków, biorących udział w Komisyach, wynosi obecnie 250. W powiatach wschodnich należących do zakresu działania Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, przybyła jedna Komisya, tak że mamy tam 109 Komisyi, które składają się z 108. przewodniczących, 109. zastępców tychże i 433. członków.

Choć w wielu powiatach Komisye licencyonujące rozpoczęły swoje czynności w roku 1895., lecz pozostało jeszcze dużo okręgów, w których o samem licencyonowaniu nie było mowy, Wydział krajowy wezwał w miesiącu styczniu 1896. r. wszystkich przewodniczących do ścisłego wypełnienia przyjętego obowiązku, zaznaczając przytem, iż pierwszem zadaniem Komisyi jest zastanowienie się, czyby nie należało korzystać z postanowień §. 21. ustawy i zawiesić wprowadzenie tejże w całym okręgu lub w poszczególnych gminach, dopokąd stosunki hodowlane się nie poprawią.

Z zachodnich powiatów pięć Komisyi licencyonujących postawiło wnioski, zmierzające do zawieszenia ustawy o licencyonowaniu, a mianowicie, w całych powiatach Komisye w Kolbuszowie, Myślenicach i Żywcu, w niektórych zaś tylko gminach Komisye powiatów: Chrzanowskiego i Limanowskiego.

Po zbadaniu tych wniosków i po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, Wydział krajowy zezwolił na zawieszenie ustawy na czas, §. 21. określony, w całym powiecie Kolbuszowskim i w części powiatu Chrzanowskiego, co do powiatu Myślenickiego i Limanowskiego zaś, porozumienie jeszcze nie zostało osiągniętem, a w powiecie Żywieckim Wydział krajowy nie przychylił się do wniosku Komisyi licencjonującej, uznając, że stosunki hodowlane tego powiatu nie różnią się od sąsiednich powiatów, w których ustawa z korzyścią wprowadzoną została.

Z wschodnich powiatów tylko Komisye powiatu Skałackiego postawiły wniosek zawieszenia ustawy w całym powiecie, inne zaś jak Bohorodczański, Mościski, Rohatyński i Tarnopolski zażądały tylko zawieszenia ustawy w niektórych miejscowościach, a dotyczące orzeczenia zostały dotąd wydane przez Wydział krajowy dla powiatu Rohatyńskiego i Tarnopolskiego, w innych atoli dochodzenia są jeszcze w toku.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może podzielać zdania Wydziału krajowego o pomyślnym skutku wezwania, wystosowanego do przewodniczących Komisyi licencjonujących dotąd bowiem z 25 powiatów, należących do Towarzystwa rolniczego krakowskiego, tylko w 16 przeprowadzono licencyonowanie w 1896. r., a choć w wschodniej części kraju stosunki pod tym względem może korzystniejsze, gdyż na 49 powiatów tylko 9 nie przystąpiło w zupełności do licencyonowania, doliczyć jeszcze należy 20 okręgów w poszczególnych powiatach, które zostały obojętnymi na wezwanie Wydziału krajowego, pomimo że inne okręgi tego samego powiatu odbyły licencyonowanie. Zdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego należałoby wezwać przewodniczących nieczynnych Komisyi licencjonujących, by przedstawiły powody, które podjęciu tych czynności, do których w myśl ustawy są obowiązani, stały na przeszkodzie i tem samem skłonić ich do rozpoczęcia takowych lub też do złożenia przyjętej godności przewodniczącego.

Ze sprawozdań, przedkładanych przez przewodniczących Komisyi licencjonujących bezpośrednio Wydziałowi krajowemu lub też za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, Komisya gospodarstwa krajowego przyszła do przekonania, że głównym powodem, tamującym pomyślne wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej, jest lekceważenie przez gminy zarządzeń Komisyi licencyonujących, objawiające się niedoprowadzeniem buhajów do licencyonowania jak niemniej wielką niechęcią z ich strony do zaopatrzenia się w potrzebną ilość rozpłodników z funduszów własnych czy przy pomocy funduszu hodowlanego, w tym celu ustanowionego. — Wydarzyły się nawet wypadki, że 23 gmin powiatu Wadowickiego jedna powiatu Bocheńskiego, dwie powiatu Stryjskiego i dwie powiatu Wielickiego, stawiały opór co do obowiązku utrzymywania buhajów, a niektóre nawet domagały się zniesienia ustawy hodowlanej. Wydział krajowy po zbadaniu sprawy, przekonał się, że nie ubóstwo lub brak środków materyalnych kierowały temi gminami, lecz tylko chęć uchylenia się od obowiązku wykonania ustawy — przeto też nie uwzględnił wniesionych próśb.

Jakkolwiek ustawa hodowlana i odnoszące się do niej przepisy wykonawcze od niedawna zaczęły obowiązywać, już praktyka okazała, że tak jedna jak i drugie nie są wolne od braków, które usunąć należy. — Komisya gospodarstwa krajowego z uznaniem podnieść musi, — że Wydział krajowy przekazał sprawę tę krajowej Komisyi dla spraw rolniczych i zarazem zażądał od obu Towarzystw rolniczych opinii, które jako substrat do obrad służyć mogą — jednakowoż zgodnie z Wydziałem krajowym nie uznaje takowej za tak przygotowaną — aby już teraz mogła być przedłożoną Wysokiemu Sejmowi.

Panująca w powiecie Nowotarskim aż do roku 1895. zaraza płucna u bydła, nietylko uniemożliwiła tam wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej, lecz uszczupliła tak znacznie stan bydła w tej okolicy, że należało obmyśleć środki, dążące do normalnego rozwoju hodowli w tymże powiecie. Wydział krajowy, uwzględniając wyjątkowo niekorzystne stosunki hodowlane w pomienionym powiecie, udzielił z kredytu, w 1895. roku uchwalonego przez Wysoki Sejm na zasiłki dla gmin klęskami dotkniętych, kwotę 2.500 zł. dla gospodarzy-włościan, dotkniętych zarazą płuc u bydła, która to kwota w porozumie- z komitetem Towarzystwa rolniczego krakowskiego użytą została na zakupno 27. sztuk bydła. Gdy nadto skutkiem próśb gmin powiatu Nowotarskiego, popartych przez komitet Towarzystwa rolniczego o udzielenie ze Skarbu Państwa subwencyi, na podniesienie podupadłego chowu bydła, c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło, że byłoby skłonnem udzielić z funduszów państwowych takiej subwencyi, skoro zaraza płucna tam zupełnie będzie stłumioną i odniosło się się do Wydziału krajowego z zapytaniem, czy uważa program akcyi ratunkowej, opracowany przez komitet Towarzystwa rolniczego, za racyonalny i wskazany i jaką kwotą przyczyni się fndusz krajowy do ponoszenia kosztów wprowadzenia w życie podanych środków. — Wydział krajowy, uznając potrzebę wydatniejszej pomocy dla powiatu Nowotarskiego, oświadczył, że nie tylko podziela w zupełności zapatrywanie komitetu Towarzystwa rolniczego, wyrażone w memoryale, c. k. Ministerstwu przedłożonym i zgadza się na program, wskazujący środki zaradcze, użyć się mające — lecz nadto starać się będzie wyjednać u Wysokiego Sejmu dodatkową jednorazową subwencyę dla powiatu Nowotarskiego w kwocie 2.500 zł. i w myśl tego stawia wniosek wstawienia w rub. XV. budżetu krajowego kwotę 2.500 zł. tytułem jednorazowej subwencyi.

Komisya gospodarstwa krajowego, oceniając wyjątkowo smutne położenie powiatu Nowotarskiego jakoteż gotowość c. k. Ministerstwa rolnictwa udzielenia brakującej jeszcze do przeprowadzenia zamierzonej akcyi kwoty 6.846 zł. — podzielając również jaknajzupełniej zapatrywanie, że założenie 35. mniejszych i 2. większych obór zarodowych u włościan w powiecie Nowotarskim jaknajskuteczniej do podniesienia hodowli bydła w tej okolicy przyczynić się może i mając pewność, że akcya ta stosownie do zastrzeżenia c. k. Ministerstwa — przy współudziale tak chętnego dla kraju naszego Inspektora kultury

krajowej, p. Struszkiewicza, odpowiednio przeprowadzoną zostanie, zgodnie z Wydziałem krajowym— pozwala sobie na końcu niniejszego sprawozdania umieścić wniosek na udzielenie jednorazowej subwencyi dla powiatu Nowotarskiego.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału kraj., odnoszącem się do podniesienia hodowli bydła, zaznaczono, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło przyczynić się w 1896. r. z funduszów państwowych do ponoszenia kosztów licencyonowania, skoro podaną będzie wysokość faktycznie poniesionych kosztów z lat poprzednich. Gdy w połowie tegoż roku wyczerpał się— z powodu liczniejszych czynności Komisyi licencyonujących—kredyt 4.000 zł., przyznany z funduszów krajowych na koszta licencyonowania, Wydział krajowy wniósł prośbę do c. k. Rządu o przyznanie ze skarbu Państwa subwencyi na rok 1896. przynajmniej w wysokości 2.000 zł. C. k Ministerstwo nadsyłając żądane 2.000 zł. na pokrycie kosztów licencyonowania buhajów za rok 1896., oznajmiło zarazem, że na rok 1897. prenotowało na ten sam cel kwotę 4.000 zł., która w miarę potrzeby wyasygnowaną zostanie. Przy takiej pomocy ze strony Państwa Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z Wydziałem krajowym nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku podwyższenia kredytu na opędzenie kosztów licencyonowania w 1897. r. w przypuszczeniu, że kwota 4000 zł. nie będzie przekroczoną.

W załatwieniu zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu, odnoszącej się do wyasynowania z funduszów krajowych dla c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego kwoty 2000 zł. na posadę instruktora hodowli bydła, Wydział krajowy, zawiadamiając o powyższej uchwale Towarzystwo gospodarskie, zastrzegł sobie, by Komitet Towarzystwa nadsyłał sprawozdania tegoż instruktora celem ocenienia jego działalności. — Komitet Towarzystwa gospodarskiego nadał posadę instruktora chowu bydła z dniem 15. maja 1896. r. p. Grzegorzowi Głuchowskiemu, właścicielowi dóbr Kamienna i Bartkowice, a z kwoty, uchwalone przez Wysoki Sejm na instruktora. część w odpowiedniej wysokosci od chwili objęcia posady przez instruktora aż do końca roku 1896. wyasygnowaną została. — O skuteczności działania nowo mianowanego instruktora tak Wydział krajowy jak i komisya gospodarkrajowego ze względu na nader krótki czas jego urzędowania żadnego jeszcze zdania wypowiedzieć nie może.

Jak w ostatniem sprawozdaniu tak i obecnie Komisya gospodarstwa krajowego z ubolewaniem zaznaczyć musi, że nader mało tylko gmin korzystało z możności uzyskania pożyczek ze stałego funduszu hodowlanego na zakupno rozpłodników — udzielono bowiem dotąd z tego funduszu tylko 20. gminom pożyczki w łącznej kwocie 3.800 zł. a 22. gminom wydano promesy — które jednak z powodu nieprzedłożenia skryptów dłużnych wypłacone być nie mogły. — Stały fundusz hodowlany został przez Wydział krajowy ulokowany w Banku krajowym — który administruje nim na analogicznych zasadach jak funduszem przemysłowym — przemysłowo-rolniczym i funduszem Kółek rolniczych, a przepisy normujące administracyę tego funduszu ułożone przez Bank krajowy i przez Wydział krajowy zatwierdzone, umieszczone są jako alegat do sprawozdania Wydziału krajowego.

Przystępując w końcu do zdania sprawy z współdziałania krajowych Towarzystw rolniczych w kierunku podniesienia hodowli bydła — Komisya gospodarstwa krajowego głównie na sprawozdaniach tychże Towarzystw opierać się musi — przyczem zaznacza, że sprawozdania te różnią się nieco co do czasu, za który są składane; — gdy bowiem komitet Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie podaje działalność swą za rok 1895, — komitet Towarzystwa rolniczego Krakowskiego przedkłada takową za czas od 1. września 1895. do końca sierpnia 1896. r. — W części kraju, należącej do działania c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, w oborach pełnej krwi zaszły tylko małe zmiany; zwinięta została jedna obora rasy Majdańskiej, a natomiast założono jedną nową oborę pełnej krwi Simenthal — tak że ilość obór zarodowych pełnej krwi została ta sama jak w roku 1894. t. j. 16.

Zaznaczyć należy, że potrzeba obór pełnej krwi Simenthal wzrasta z każdym rokiem, nie mogą bowiem wydołać zamówieniom na buhajki i śmiało twierdzić można, że co do jakości bydła w tych oborach nie ustępuje żadnemu z innych krajów koronnych. Prócz tych obór uznano jako oborę zarodową bydła krajowego pochodzenia Żuławskiego, p. Kellermanna. — Bydła tego jest bardzo wiele w okolicy Łańcuta i Kańczugi, a gdy jako mleczne, zdrowe i wytrzymałe, lubiane jest przez włościan, należało uznać tę oborę bydła krajowego jako zarodową — by zapewnić sobie potomstwo na stacyi dla gmin, w których jest rozpowszechnionem.

Obór zarodowych pół krwi ubyło w ciągu roku 1895. cztery, natomiast założono nowych siedm pół krwi Simenthal, tak że z końcem roku 1895. było obór pół krwi 42, a mianowicie: 34 pół krwi Simenthal, 5 pół krwi Oldenburg, 1 p ł krwi Szwitz i 2 pół krwi Airshir. Jakościowe obory pół krwi z każdym rokiem się podnoszą, o czem świadczą buhaje subwencyjne, jakie teraz na stacye bywają dawane.

Komisya gospodarstwa krajowego podziela w zupełności zapatrywanie komitetu Towarz. gospod., że zakładanie obór gminnych jest najwdzięczniejszem jego zadaniem — wzbudzają one bowiem u włościan zamiłowanie do bydła i zniewalają do odpowiedniego utrzymania i żywienia takowego. O ile tylko fundusze towarz. gosp. pozwalają i znaleźć można delegata, chcącego objąć kontrolę nad temi oborami, komitet dokłada wszelkich starań, by w każdej części kraju, należącej do działalności jego, założyć taką oborę. W roku 1895. założono oborę gminną w Haszowie, a wogóle takich obór jest pięć.

Stacyi subwencyjnych było w 1895. r. 109, subwencyonowanych przyznanych 145., a rzeczywiście obsadzonych 133. Wobec ustawy o licencyonowaniu buhajów, które gminy powinne swoim kosztem utrzymywać—zredukowano na rok 1896. stacye subwencyonowane do liczby 106, a natomiast powiększono na żądanie oddziałów ilość stacyi subwencyjnych do liczby 136.

Pomyślne rezultaty, osiągnięte na połoninach w górach Nadwórniańskich skłoniły Towarzystwo gosp. do wynajęcia większej przestrzeni pastwisk, co jednak dopiero w 1897. nastąpić może, ponieważ bliżej położone połoniny były wydzierżawione i dopiero z końcem 1896. kontrakt dzierżawy rozwiązanym być może.

Wystaw przeglądowych odbyło się w 1895. r. 20, a choć na niektórych skonstatować można było znaczny postęp tak pod względem jakości przychówku, jak i utrzymania, na innych rozdawano nagrody tylko za stratę czasu przy przyprowadzeniu bydła i w tych okolicach urządzenie wystaw na lat kilka zawiesić należy.

Obszerne sprawozdanie komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego, przedłożone Wydziałowi krajowemu, daje dokładny obraz działalności w sprawach hodowlanych i z uznaniem podnieść należy, że praca, podjęta celem podniesienia chowu bydła, już dziś zostaje uwieńczoną dobrym skutkiem.

Obór zarodowych, subwencyonowanych przez komitet, było w czasie, do którego odnosi się sprawozdanie, 15, z których 2 rasy Oldenburgskiej, 1 rasy Pinzgau, 1 rasy Simenthal, a 11 rasy czerwonej polskiej. Bydło tej ostatniej rasy zaaklimatyzowane, odznaczające się odpornością przeciw chorobom zaraźliwym, niewybrednością co do paszy i mlecznością, okazuje się jako najodpowiedniejsze dla mniejszych gospodarstw, a przedewszystkiem dla włościan, którzy poznawszy zalety tego bydła, najchętniej je hodują. W ostatnich latach dopiero szersze koło rolników zainteresowało się hodowlą czerwonego bydła polskiego, a jakkolwiek już przed 15. laty dla próby założono oborę zarodową tego bydła u p. Hermana Czecza— dopiero w 6 lat później założył komitet drugą taką oborę w Bierzanowie. Ze względu na brak rozpłodowego materyału, powstała myśl utworzenia cielęciarni w zachodniej części powiatu Limanowskiego, gdzie u włościan zakupiono 30 sztuk typowych cieląt, które komitet powierzył p. Stefanowi Romerowi w Jodłowniku, zawierając z nim umowę, odnoszącą się do wychowu i oddania do rozporządzenia komi-

tetowi odchowanych sztuk. Z tej jakoteż z dwóch innych później założonych cielęciarń utworzono 11 obór zarodowych i umieszczono 10 buhajków na stacyach. Obór pół krwi nabyło w 1894. roku 10, a powstało nowych 10, tak że na rok 1895. pozostało znów 27 takich obór, z których 4 czerwonego polskiego bydła, 3 oldenburgskiego, 10 wschodniofryzyjskiego, 9 simenthalskiego i 1 pinzgauskiego. Podług wiadomości, zasiągniętych przez komisyę, Komitet Towarzystwa rolniczego prócz powyższych obór założył 6 obór gminnych, co jako środek, rozbudzający najbardziej zamiłowanie do bydła u ludności miejskiej, z uznaniem podnieść należy. Stacyi buhajów jest obecnie 91, liczba tychże podniosła się w ostatnim roku o 11, a najwięcej bo 17 znajduje się w obrębie towarzystwa Wielickiego.

Premiowanie bydła odbyło się w roku ubiegłym w 22-ch miejscowościach, a gdy w 1893. r. było premiowań tylko 4 i kilka lat temu komitet nieraz otrzymywał prośby, by fundusze, przeznaczone na urządzenie premiowań, użyć na inne cele i zupełnie odstąpić od myśli urządzenia premiowań — wnosić należy, że opinia co do wartości premiowań uległa wielkiej zmianie i zainteresowanie stało się ogólnem, co też dowodzi okoliczność, że w niektórych miejscowościach ilość doprowadzonego bydła dochodziła do 600 sztuk.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1897. do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisyi licencyonujących w myśl §. 4 ustawy z dnia 20-go Lipca 1892. i wstawia tę kwotę do Rub. XV. budżetu krajowego na rok 1897.

3) Sejm wstawia do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1897. kwotę 2.500 zł., jako jednorazową subwencyę dla powiatu Nowotarskiego na podniesienie hodowli bydła.

Lwów, dnia 4. Lutego 1897.

Przewodniczący: *S. Polanowski.*

Sprawozdawca: *Schnel.*

L. s. 2.647/1897

Alleg. 133

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Czyniąc zadość potrzebie ustanowienia dalszej seryi okręgów sanitarnych na rok 1897. po myśli §§. 4. i 5. ustawy z dnia 2. lutego 1891. Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj., przedłożył Wydział krajowy sprawozdanie z dnia 13. listopada 1896. L. 56.138, w którem proponuje utworzenie w r. b. 18, względnie 20 nowych okręgów sanitarnych.

Propozycyę tę opiera Wydział krajowy na dokładnych sprawozdaniach, jakie otrzymał od poszczególnych reprezentacyj powiatowych, gdzie wykazano konieczną potrzebę aktywowania jużto nowych, jużto dalszych okręgów sanitarnych.

Do pierwszej kategoryi powiatów, gdzie jeszcze dotąd nie istnieją lekarze okręgowi, a w których tak ze względu na złe stosunki zdrowotne, jak i na możność zapewnienia lekarzom okręgowym jakiej takiej egzystencyi w miejscu ich siedziby, aktywowanie w b. r. nowych siedmiu okręgów sanitarnych przedewszystkiem jest wskazane, należą: powiat Brzesko z okręgami w Czchowie i w Szczurowej, powiat Bochnia z okręgami w Łapanowie i Ujściu solnem, oraz powiaty Kraków, Złoczów i Żywiec po jednym okręgu, a to w Liszkach, Gołogórach i Jeleśni.

W innych powiatach, a jest ich 11, w których już istnieją okręgi sanitarne, gdzie jednak zachodzi uzasadniona potrzeba aktywowania w roku 1897. po jednym jeszcze okręgu, należy wymienić następujące miejscowości:

W powiecie	Stare miasto	okręg	w Topolnicy,
„	Stryj	„	w Tucholce,
„	Nadwórna	„	w Nadwórnej,
„	Przemyślany	„	w Dunajowie,
„	Brzeżany	„	w Kozowej,
„	Gródek	„	w Dąbrowicy,

W powiecie	Nisko	okręg w Ulanowie,
„	Cieszanów	„ w Dzikowie starym,
„	Myślenice	„ w Rabce,
„	Mościska	„ w Mościskach,
„	Chrzanów	„ w Bobrku,

Propozycya ta utworzenia łącznie 18. okręgów sanitarnych w roku 1897. jest — zdaniem komisyi sanitarnej — słuszną i czyniącą zadość życzeniom i potrzebom wymienionych powiatów. Jakkolwiek bowiem faktem jest, że z ustanowionych od roku 1892. do 1895. 54 okręgów, 16 nie jest jużto czasowo, jużto stale obsadzonych, a to głównie ze względów ekonomicznych, t. j. braku prywatnej praktyki, stanowiącej dla lekarza główne źródło utrzymania, to przecież okazuje się z przedłożonego co dopiero projektu, że bezmała wszystkie wyżej wymienione okręgi należą do rzędu tych, do których z tego tytułu nie braknie kompetentów.

Gdy atoli doświadczenie poucza, że w ciągu roku może zajść konieczna potrzeba utworzenia nowych, niniejszym projektem nie objętych okręgów, o co się niezawodnie niektóre powiaty dopominać będą, przeto komisya sanitarna zgodnie z projektem Wydziału krajowego — przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie do utworzenia w roku 1897. 20 okręgów sanitarnych, a to 18 okręgów w miejscowościach, wyżej wyszczególnionych, ewentualnie w dwóch innych, jakie w porozumieniu Wydziału krajowego z c. k. Namiestnictwem oznaczone zostaną.

Na pokrycie ryczałtów na podróże lekarzy okręgowych, ustanowionych do r. 1896. w 78. miejscowościach oraz na 20 okręgów, świeżo proponowanych, została na r. 1897. wstawiona przez Wydział krajowy do preliminarza budżetu w rubr. V. kwota 25.000 zł., która to kwota łącznie z oszczędnościami z lat ubiegłych będzie zupełnie wystarczającą.

Dla ilustracyi podaje Komisya sanitarna, zestawienie kwot wydanych na pokrycie kosztów podróży lekarzy okręgowych od początku ich organizacyi, t.j. od roku 1892., a mianowicie:

W roku	1892	z uchwalonego	kredytu	2.000	zł.	wydano	240 zł.
„	1893	„	„	4.000	„	„	3.013 „
„	1894	„	„	15.000	„	„	6.090 „
„	1895	„	„	18.000	„	„	11.095 „
„	1896	„	„	18.000	„	„	15.796 „

Jak ze sprawozdania Wydziału krajowego się pokazuje, zrobiony został w ubiegłym roku jeden krok jeszcze w kierunku określenia zakresu działania lekarzy okręgowych. W szczególności okólnikiem Wydziału krajowego z dnia 31. lipca 1896. L. 39.009 nałożony został na nich obowiązek składania z końcem każdego roku sprawozdania z ich czynności, nadto każdy lekarz okręgowy winien jest przynajmniej co kwartał zwiedzać z urzędu gminy, do jego okręgu należące i zbadać panujące tamże stosunki sanitarne. Z takich sprawozdań będzie Wydział krajowy w możności przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na przyszłość ogólny obraz działalności tych funkcyonaryuszów.

W obec tego Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia 20. nowych okręgów sanitarnych w r. 1897., a to przedewszystkiem w powiatach: Brzesko, Bochnia, Kraków, Złoczów, Żywiec, Stare Miasto, Stryj, Nadwórna, Przemyślany, Brzeżany. Gródek, Nisko. Cieszanów, Myślenice, Mościska i Chrzanów.

III. Sejm zatwierdza wstawioną do preliminarza budżetu krajowego na rok 1897. pod Rubr. V kwotę 25.000zł. na koszta podróży lekarzy okręgowych tudzież subwencye dla powiatów, przewidziane w §. 12. ustawy z dn. 2 lutego 1891. Nr. 17. Dz. u. kraj. tak dla istniejących, jak i nowo powstać mających okręgów sanitarnych w r. 1897.

Lwów, dnia 8. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dr. H. Jordan *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. S. Bernadzikowski *w. r.*

L. s. 2.692/1897.

Alleg. 134

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w sprawie reorganizacyi krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie (l. 22.).

Wysoki Sejmie!

Sprawa reorganizacyi krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie poruszoną została w sprawozdaniu Komisyi szkolnej z dnia 28. stycznia 1896. o czynnościach III. departamentu Wydziału krajowego. Tam wykazano ujemne strony dotychczasowego urządzenia, opartego na uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 21. sierpnia 1877. i potrzebę zaprowadzenia niektórych zmian, skutkiem czego Wysoka Izba wydała polecenie do Wydziału krajowego, aby tenże po zasięgnięciu opinii Akademii umiejętności w Krakowie, przedłożył odpowiedne wnioski co do tych zmian.

Wydział krajowy nie ograniczył się do zasięgnięcia opinii Akademii umiejętności, ale zażądał jej także od dyrektorów obydwóch archiwów i na tej podstawie przedłożył następujące wnioski:

I. Podwyższa się remuneracyę dyrektora archiwum krajowego w Krakowie z 1.000 zł. na 1.200 rocznie.

II. Ustanawia się dla archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie oprócz dotychczasowych posad adjunktów po jednej posadzie adjunkta II. klasy z płacą 900 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. rocznie i prawem do 3 dodatków pięcioletnich po 100 zł. Adjunkt II. klasy jest urzędnikiem krajowym podobnie jak dotychczasowy adjunkt klasy I.

III. Zmniejsza się obecną liczbę posad aplikantów archiwalnych z 6 na 3, z których dwóch przeznacza się dla archiwum we Lwowie, jednego dla archiwum w Krakowie.

IV. Podwyższa się ryczałt kancelaryjny z 500 zł. na 600 zł., po połowie na oba archiwa.

V. Zezwala się na przeniesienie kosztem funduszu krajowego ksiąg sądowych Sandeckich, Oświęcimskich, Zatorskich i Pilzneńskich z archiwum krajowego we Lwowie do archiwum krajowego w Krakowie.

Wniosek I. nie potrzebuje bliższego uzasadnienia, skoro niema właściwej przyczyny, dlaczegoby dyrektor archiwum krajowego w Krakowie pobierać miał mniejszą remuneracyę od dyrektora Lwowskiego, zwłaszcza, jeżeli po uchwaleniu wniosku V.,

który się wyłonił z bardzo słusznego żądania dyrektora archiwum Krakowskiego, księgi sądowe Sandeckie, Oświęcimskie, Zatorskie i Pilzneńskie z archiwum Lwowskiego przeniesione będą do archiwum Krakowskiego i przez to agenda dyrektora tego archiwum powiększy się.

Wniosek II. i III. zajmuje pośrednie niejako stanowisko pomiędzy opinią Akademii umiejętności i opinią dyrektora archiwum Lwowskiego z jednej, a opinią dyrektora archiwum Krakowskiego z drugiej strony. W sprawozdaniu Komisyi szkolnej z dnia 28. stycznia 1896. do l. 1301 wykazane już zostały ujemne strony poruczania czynności archiwalnych przeważnie aplikantom, wybieranym z grona słuchaczów uniwersyteckich i z tej przyczyny żąda Akademia i dyrektor archiwum Lwowskiego zmniejszenia liczby aplikantów, a za to pomnożenia liczby stałych urzędników archiwalnych.

Nie ulega też wątpliwości, że praca urzędników stałych miałaby już ze względu na ciągłość wykonywania jej ze strony tych samych osób o wiele większą wydatność, aniżeli praca uczniów, zmieniających się niemal co roku i potrzebujących większego nadzoru, a to tem więcej, skoro od urzędnika wymaganoby sześciogodzinnej pracy, kiedy uczniowie obowiązani są tylko do trzechgodzinnej pracy dziennie. Z drugiej strony utrzymanie aplikantów z ograniczeniem dotychczasowej ich liczby, Akademia umiejętności jako też dyrektor archiwum Lwowskiego uważają za pożądane i to jest rzeczą naturalną, a to raz dlatego, że czynności archiwalne obejmują częściowo prace mechanicznej natury, właściwsze dla aplikantów, aniżeli dla stałych urzędników, powtóre także dla tego, że aplikantura przyczynia się wielce do pomnożenia liczby badaczy naszej przeszłości, skoro się młode siły obznajmia z ważnemi jej źródłami i podnosi zamiłowanie tychże do badań historycznych. Kiedy jednak Akademia umiejętności i dyrektor archiwum Lwowskiego liczbę aplikantów zredukować chcą do koniecznej potrzeby, dyrektor archiwum Krakowskiego pragnąłby raczej liczbę ich powiększyć, a nawet oświadcza się przeciw tworzeniu posad stałych urzędników, o ileby to miało nastąpić z jakiemkolwiek ograniczeniem dotychczasowej liczby aplikantów.

Otóż Wydział krajowy postąpił o tyle w kierunku, wskazanym przez Akademię umiejętności i przez dyrektora archiwum Lwowskiego, że wnosi obok już zaprowadzonych posad adjunkta I. klasy we Lwowie i w Krakowie ustanowienie dla każdego archiwum jednej posady adjunkta II. klasy z płacą 900 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. rocznie i prawem do 3 dodatków pięcioletnich po 100 zł., natomiast oświadcza się za zmniejszeniem obecnej liczby posad aplikantów archiwalnych z 6 na 3, z których dwóch ma pracować w archiwum we Lwowie, a jeden w archiwum w Krakowie.

Jakkolwiek w powyższym wniosku dalej sięgające żądania Akademii umiejętności i dyrektora archiwum Lwowskiego co do większej jeszcze liczby urzędników stałych, tudzież zrównania ich pod względem płacy i dodatków z urzędnikami Wydziału krajowego, mianowicie adjunktów I. klasy z adjunktami Wydziału krajowego, a adjunktów II. klasy z koncypistami Wydziału krajowego, wreszcie możliwości posunięcia adjunkta I. klasy do rangi wicesekretarza Wydziału krajowego, nie zostały uwzględnione, to Komisya szkolna w obecnej chwili nie podejmuje tych żądań, aby nie opóźnić przyjęcia wniosków Wydziału krajowego, które uważa za naglące i sądzi, że później, kiedy przyjdzie regulacya płac urzędników Wydziału krajowego na porządek dzienny, będzie trzeba przeprowadzić także zrównanie urzędników archiwalnych z urzędnikami Wydziału krajowego pod względem płacy i dodatków.

Z tej samej przyczyny Komisya szkolna nie domaga się na razie zrównania płacy stróżów archiwalnych z woźnymi Wydziału krajowego, ale nie może nieuwzględnić żądania Akademii umiejętności i dyrektora archiwum Lwowskiego, aby posady

tych stróżów były stabilizowane i w ten sposób rzeczonym sługom skromne zaopatrzenie na starość lub na przypadek niezdolności do służby było zapewnione. Wszakże od sługi archiwalnego, jak to słusznie twierdzi Akademia umiejętności, wymaga się więcej, niż od zwykłych sług biurowych, mianowicie wyższego stopnia inteligencyi oraz nieskazitelności i szczególnej ścisłości, on musi mieć zawsze wstęp do właściwych sal archiwalnych i może być niejednokrotnie narażony na pokusę popełnienia nadużycia. Takie posady należy więc powierzać jedynie kandydatom zupełnie pewnym, a ci nie będą się obiegać o posady nieustalone. Zresztą i samo poczucie ludzkości wymaga tego, aby osoba, która siły swoje poświęca słżbie publicznej, bez względu na stanowisko, jakie zajmuje, na stare lata nie była pozbawioną środków utrzymania i narażoną na chleb żebraczy.

Proponowane w IV. wniosku podniesienie ryczałtu kancelaryjnego z 500 zł. na 600. ma na celu zrównanie go dla obydwóch archiwów, albowiem dotychczas archiwum Lwowskie otrzymywało z tego tytułu 200 zł., krakowskie 300 zł. rocznie. Służy on na zakupno książek i czasopism, potrzebnych do użytku podręczuego w archiwiwum i do zaznajomienia urzędników archiwalnych z najnowszymi postępami nauki i spraw archiwalnych.

Obciążenie budżetu krajowego, spowodowane wszystkiemi powyżej proponowanemi zmianami, wynosi 1 600 zł. rocznie i zostało przez Komisyę budżetową w jej wnioskach uwzględnione.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Podwyższa się remuneracyę dyrektora archiwum krajowego w Krakowie z 1.000 zł. na 1.200 zł. rocznie.

II. Ustanawia się dla archiwum krajowego we Lwowie i w Krakowie oprócz dotychczasowych posad adjunktów po jednej posadzie adjunta II. klasy z płacą 900 zł., dodatkiem aktywalnym 200 zł. rocznie i prawem do 3 dodatków pięcioletnich po 100 zł. Adjunkt II. klasy jest urzędnikiem krajowym podobnie jak dotychczasowy adjunkt klasy I-szej.

III Zmniejsza się obecną liczbę posad aplikantów archiwalnych z 6 na 3, z których dwóch przeznacza się dla archiwum we Lwowie jednego dla archiwum w Krakowie.

IV. Podwyższa się ryczałt kancelaryjny z 500 zł. na 600 zł., po połowie na oba archiwa.

V. Zezwala się na przeniesienie kosztem funduszu krajowego ksiąg sądowych Sandeckich, Oświęcimskich, Zatorskich i Piłzneńskich z archiwum krajowego we we Lwowie do arciwum krajowego w Krakowie.

VI. Posady stróżów archiwalnych zostają zamienione na posady stałe, uprawniające do pobierania emerytury na tych samych zasadach, na jakich ta przyznaną jest innym sługom krajowym (§. 12. statutu emerytalnego dla urzędników i sług krajowych tudzież zakładów krajowych z dnia 21. stycznia 1889).

Lwów, dnia 8. lutego 1897.

Przewodniczący:
J. Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Zoll *w. r.*

L. s. 2691/97.

Alleg. 135

Sprawozdanie

Komisyi solnej w przedmiocie sprzedaży soli pod zarządem kraju (Ls 33 i 1353).

Wysoki Sejmie!

Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 28. grudnia r. z. i z dnia 1. lutego r. b. przekazane zostały Komisyi solnej dwa sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży produktów solnych pod zarządem kraju — mianowicie pierwsze sprawozdanie L. s. 33. dotyczące istniejącej już organizacyi sprzedaży soli warzonki, drugie zaś do l. s. 1353 z wnioskami, zmierzającymi do objęcia w zarząd Wydziału krajowego także sprzedaży soli kamiennej, używanej w zachodnich powiatach kraju, tudzież soli bydlęcej i kainitu.

Ponieważ oba te sprawozdania dotyczą jednego właściwie przedmiotu t. j. urządzenia kontrolowanej przez organa autonomiczne sprzedaży produktów solnych, objętych monopolem państwowym, w tym kierunku, iżby one po cenie możliwie najniższej do rąk konsumenta dostawały się, przeto załatwia je Komisya solna jednym aktem.

Komisya z przyjemnością stwierdza, że jak się okazuje ze sprawozdania Wydziału krajowego o sprzedaży soli topkowej za rok 1896, walka jego z konkurencyą prywatnych handlarzy, walka przykra i uciążliwa, która początkowo bardzo utrudniała osiągnięcie właściwego celu objęcia sprzedaży soli w zarząd kraju, jest już stanowczo zakończoną — i to zakończoną rzeczywistem opanowaniem handlu solą warzonką przez Wydział krajowy. I tak, gdy w r. 1893. wyczerpał Wydział krajowy zaledwie 50% wyznaczonego mu przez c. k. Rząd kontyngentu, w roku 1894. 53%, w r. 1895. 99%, to w r. 1896. już po dzień 10. grudnia zakupił Wydział krajowy w salinach 444.601 metrycznych centnarów soli do rozsprzedaży przez swoich zastępców — a więc o 246 wagonów ponad kontyngent, który wynosi 420.000 centnarów metrycznych, czyli 4.200 wagonów rocznie. Stosunek zakupionej w r. 1896. soli do kontyngentu przedstawia się zatem w cyfrze 112%.

Ponieważ rachunki przedsiębiorstwa sprzedaży soli za rok 1896. nie mogły być dotąd zamknięte, lecz ze sprawdzonych już dotąd miesięcznych wyników okazuje się, że czysty zysk z całego obrotu, po zupełnem pokryciu kosztów administracyi, które wynoszą rocznie 50.145 zł., czyli miesięcznie w przecięciu 4.179 zł. wa., i wszelakich innych wydatków, z tym interesem połączonych, powinien wynosić w roku 1896. przypuszczalnie przeszło 15.000 zł. w. a.

Najlepszy bowiem miesiąc w roku 1896. — październik, przyniósł *brutto* zwyżki zysku ponad własny koszt zakupna soli z żup, na rachunek Wydziału krajowego dokonanego, ... , ... 17.667 zł. w. a.
po strąceniu wydatków administracyjnych i t. p. w sumie . . 15.224 „ „
pozostał czysty zysk w kwocie . . . . 2.443 zł. w. a.

Najsłabszy zaś miesiąc w. r. 1896. — kwiecień, przyniósł 765 zł. w. a. czystego zysku.

Na podstawie osiągniętych w r. 1896. wyników rachunkowych, oblicza też Wydział krajowy przypuszczalnie czystą zwyżkę przychodu (z interesu solnego) na 15.000 zł., o którą to sumę zmniejszy się niedobór, pozostały na rachunku krajowej sprzedaży soli z lat 1893 i 1894. W roku 1895. wynosiła zwyżka *netto* tylko 3.971 zł.

Dotychczas zdołał Wydział krajowy urządzić 2.418 miejsc sprzedaży soli, pozostających pod jego kontrolą i obowiązanych pod dość ścisłym rygorem do sprzedawania soli po ustanowionej przez krajowy zarząd sprzedaży soli możliwie najniższej cenie.

Jeżeli się zważy, iż gdy Wydział krajowy po niepowodzeniach w pierwszych czasach po objęciu sprzedaży soli, zmienił metodę urządzenia tego przedsiębiorstwa na metodę kupiecką, jedynie odpowiednią w tym wypadku i musiał przedewszystkiem starać o wybieranie soli z żup w oznaczonych terminach i w oznaczonych kontyngentem ilościach, tak, że dopiero od 6. grudnia 1895. roku, przystąpił do nowej organizacyi filii, to przyznać należy, iż w przeciągu jednego roku organizacya kontrolowanych miejsc sprzedaży (zastępstw i filii) zadowalniający uczyniła postęp. Nie ma powodu wątpić, że ta organizacya będzie się dalej rozwijała równie szybko, tak, że kolejno wszystkie powiaty, nią objęte, będą miały kontrolowane składy soli w każdej gminie.

W sprawozdaniu swojem oświadcza Wydział krajowy, iż oddaje urządzone już zastępstwa sprzedaży soli pod kontrolą Wydziałów powiatowych „kolejno, w miarę tego, jak zastępstwo osiągnie ten stopień organizacyi, w którym Wydział krajowy uważa je za dojrzałe do oddania pod kontrolę Wydziału powiatowego“. Komisya solna przyznaje, iż ocenę momentu, kiedy krajowy Zarząd sprzedaży soli może oddać zastępstwo w tym lub owym powiecie, jako już urządzone i ustalone, pod kontrolę, Wydziału powiatowego, potrzeba pozostawić Wydziałowi krajowemu. Lecz zarazem wypowiada Komisya solna przekonanie, że Wydział krajowy liczy się zawsze z uchwałami Wysokiego Sejmu, któremi polecono mu, ażeby „starał się wciągać Wydziały powiatowe do współudziału w zarządzie sprzedaży soli — w szczególności w kierunku wykonywania *kontroli* nad drobiazgową jej sprzedażą“.

Komisya solna wie o tem i uznaje to, iż zarząd tak czysto handlowego interesu, jak sprzedaż soli, musi być scentralizowany i że musi działać z zupełną swobodą, niekrępowany formalnościami. W takim bowiem razie trudne byłoby jego stanowisko wobec osłabionej teraz, ale zawsze czujnej konkurencyi prywatnych handlarzy, którzy działają solidarnie i w środkach nie przebierają, gdy chodzi o uwolnienie się od niedogodnych im ograniczeń, nakładanych przez krajowy Zarząd sprzedaży soli Lecz co innego jest zarząd handlowy i sprzedaż, a co innego kontrola nad tą sprzedażą — zwłaszcza nad sprzedażą drobiazgową, gdzie handlarz spotyka się bezpośrednio z drobnym konsumentem. Zdaniem Komisyi solnej, Wydział krajowy absolutnie nie jest w stanie skuteczną wykonywać kontrolę nad drobiazgową sprzedażą soli — zwłaszcza w rozsianych po wsiach filiach zastępstw i że w tym kierunku powinienby chętnie korzystać z usług Wydziałów powiatowych.

Komisya solna nie wnosi ponowienia uchwał, wzywających Wydział krajowy, ażeby używał Wydziałów powiatowych do współudziału w zarządzie sprzedaży soli, zwłaszcza w kierunku kontroli nad drobiazgową jej sprzedażą, tylko dlatego, iż nie zaszedł — jej zdaniem - żaden fakt, któryby pozbawił ważności uchwał, przez Wysoki Sejm w poprzednich sesyach w tej sprawie powziętych.

W sprawozdaniu z 27. stycznia 1897. l. 5439 projektuje Wydział krajowy rozszerzenie zakresu działania Zarządu krajowego sprzedaży soli na sprzedaż soli kamiennej, soli dla bydła i na pośrednictwo w sprzedaży kainitu.

Wszystkie te powody, które skłoniły Wysoki Sejm do zajęcia pod opiekę kraju sprzedaży soli topkowej, przemawiają również za objęciem w zarząd kraju i sprzedaży soli kamiennej. Tembardziej zaś, gdy zarząd sprzedaży warzonki ustalił się już, rozwija się pomyślnie, z pożytkiem dla ludności, w zupełności pokrywając koszta administracyjne, można przypuszczać, iż doświadczenia, nabyte w tem przedsiębiorstwie, dadzą się zużytkować analogicznie i przy organizacyi sprzedaży soli kamiennej. I tak n. p. oświadczył Zastępca Wydziału krajowego w Komisyi, że Wydział krajowy już teraz usilne czyni starania o jednostąjne zniżenie ceny soli kamiennej na 11 centów za kilogram.

Słuszne są także uwagi Wydziału krajowego o pożytkach, jakie zarówno c. k. Zarządowi państwowego monopolu solnego, jakoteż i ludności rolniczej przynieść może objęcie w zarząd kraju sprzedaży soli bydlęcej, której cena ustanowioną została ustawą z 23. grudnia 1896. nr. 212. Dz. u. p. na 5 zł. w. a. za centnar metryczny *loco* salina, bez opakowania. Jedynie bowiem tylko sprzedaż soli bydlęcej w kontrolowanych składach, może skutecznie chronić interes c. k. Skarbu od nadużyć, a konsumentom zabezpiecza możliwie najtańszy koszt opakowania i transportu tejże soli tudzież prowizyi pośrednika.

Z tych powodów Komisya solna oświadcza się bardzo chętnie za objęciem sprzedaży także i soli bydlęcej w zarząd kraju — wyrażając przytem nadzieję, iż tak, jak w sprzedaży soli topkowej ustala się w całym kraju jedna cena (11 centów za topkę) w drobiazgowej sprzedaży, tak też dobrze byłoby, gdyby i cena sprzedaży soli bydlęcej była równą w całym kraju, mianowicie nie wyżej po 6 zlr. za centnar, czyli w workach 50 kilogramowych po 3 zł. w. a.

Co się tyczy sprzedaży kainitu, przypuszczać można, że gdy nią zaopiekuje się Wydział krajowy, zdoła on z czasem usunąć te powody, które dotychczas rolników od używania tego cennego nawozu odstręczają.

Z obu sprawozdań Wydziału krajowego przebija się w każdym szczególe świadomość, że działalność jego w zakresie sprzedaży soli spotyka się teraz stale z zaufaniem i życzliwością c. k. Rządu. Komisya z przyjemnością stwierdza ten stan rzeczy i wyraża nadzieję, iż dobre stosunki pomiędzy Wydziałem krajowym a państwowym Zarządem monopolu solnego, w miarę ustalania się i rozszerzania przedsiębiorstwa, będą się coraz więcej wzmacniały.

Komisya korzysta ze sposobności, ażeby na podstawie dotychczasowych spostrzeżeń i doświadczeń krajowego Zarządu sprzedaży soli zwrócić uwagę na niektóre braki, którym c. k. Rząd mógłby zaradzić.

Mianowicie nasuwa się najpierw potrzeba zmiany formy urabiania soli warzonki i jej pakowania w sposób, któryby dozwolił na uproszczenie manipulacyi przy pakowaniu i transporcie soli, utrudniał umniejszanie wagi w handlu drobiazgowym przez podskrobywanie i chronił sól od zanieczyszczania. Być może, iż urabianie soli zamiast w topki okrągłe i stożkowato ścięte, w cegiełki sześćścienne, pakowanie jej zamiast w siano i worki, w papier i paczki (po 50 kilogramów), uczyniłoby zadość tym wymogom. Komisya solna nie uważa się za powołaną do udzielania w tej sprawie jakichkolwiek wskazówek fachowemu zarządowi monopolu solnego. Lecz w interesie publicznym zaznacza tylko potrzebę lepszej ochrony rzetelnej wagi i czystości soli, przeznaczonej do użytku dla ludzi, niż dotychczasowy sposób formowania soli w topki czyni to możliwem.

Komisya solna wyraża także nadzieję, iż c. k. Rząd przychylnie weźmie pod rozwagę ewentualne propozycye Wydziału krajowego, zmierzające do praktyczniejszego niż dotychczasowy sposobu urządzenia sprzedaży kainitu, produkowanego w salinie kałuskiej, gdy dotąd sprzedaż jego, jak to Wydział krajowy stwierdza w swojem sprawozdaniu, stale się zmniejsza. W pierwszym rzędzie będzie tu chodziło zapewne o wybudowanie kolei dowozowej z saliny kałuskiej do tamtejszej stacyi kolei żelaznej i o znaczniejsze zniżenie taryfy przewozowej kainitu kolejami żelaznemi.

Na zasadzie powyższych uwag Komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o organizacyi sprzedaży soli warzonki Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zorganizowania w całym kraju sprzedaży soli dla bydła i pośrednictwa w dostarczaniu rolnikom kainitu kałuskiego, w części zaś zachodniej kraju, sprzedaży soli kamiennej, a to w sposób analogiczny, jak Sejm określił cel i warunki objęcia w zarząd kraju sprzedaży soli topkowej w 59 wschodnich powiatach uchwałami z 9. kwietnia 1892. r.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził układy z c. k. Rządem o zmianę sposobu produkcyi soli warzonki w ten sposób, ażeby była możliwą lepsza niż dotąd ochrona pełnej wagi soli w drobiazgowej sprzedaży i jej czystości.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się zbadać powody zmniejszania się konsumcyi kainitu kałuskiego, pomimo uznanych powszechnie zalet tego środka nawozowego i ażeby starał się wyjednać u c. k. Rządu takie zmiany przepisów co do sprzedaży kainitu, ewentualnie — takie ulgi w kosztach przewozu kainitu, ażeby używanie kainitu stało się dla rolników przystępniejszem, niż jest dotąd.

Lwów dnia 9. lutego 1897.

Przewodniczący:
Mandyczewski w. r.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz w. r.

L. s. 2.923 / 97.

Alleg. 136

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Chorzelów powiatu Mieleckiego na rozdział między 88. członków gminy 82 morgów 177 sążni kwadr. nieużytków, własność gminy stanowiących.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym do uchwały sprawę rozdziału pomiędzy 88. członków gminy Chorzelów powiatu Mieleckiego obszaru 82 morgów 177 sążni kwadr. nieużytków piaszczystych l. k. 880, 911 i 912, który oni swoim kosztem zalesili.

Rozdział ten dokonany już został faktycznie przed kilkunasty laty, na podstawie planu ewidencyjnego, sporządzonego przez geometrę.

Uchwała Rady gminnej w tej sprawie została w gminie należycie ogłoszoną i przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu lub rekursu, Rada powiatowa Mielecka postanowiła powyższą uchwałę Rady gminnej w Chorzelowie z wnioskiem przychylnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do dalszego traktowania.

Wydział krajowy podnosi w swojem sprawozdaniu, że właściciele sąsiednich gruntów nieużytki owe zalesili swoim kosztem i trudem, gdy przedtem nietylko nie miały one jako piaski lotne, żadnej wartości, ale przeciwnie przynosiły mieszkańcom szkodę, zasypując ich grunta piaskami, że zatem odstąpienie tych nieużytków na własność członków gminy pod warunkiem ich zalesienia, uważać należy za korzystne dla gminy.

Na tej podstawie uważać ich wypada za posiadaczy przydzielonych im parcel w dobrej wierze, i gdyby miano im je odebrać, gmina byłaby zmuszoną zwrócić im wszelkie, na zalesienie poniesione nakłady, ewentualnie narażoną byłaby na liczne i kosztowne procesy.

Komisya gminna podziela w zupełności te zapatrywania Wydzialu krajowego i przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Upoważnia się Reprezentacyę gminy Chorzelów do rozdzielenia parcel gruntowych l. k. 880, 911 i 912, objętych wykazem księgi gruntowej l. 170., jako grunt

nieurodzajoy zapisanych, własność gminy stanowiących — między członków gminy na podstawie sporządzonego już planu podziału, przez Radę gminną zatwierdzonego.

2) Upoważnia się Reprezentacyę gminy Chorzelów do zeznania imieniem gminy dokumentów, jakie okażą się potrzebne w celu przepisania w księgach gruntowych tytułu własności tak rozdzielonych, a w ustępie 1-szym wymienionych gruntów na pojedyńczych obdarowanych członków gminy Chorzelów.

Lwów, dnia 9. Lutego 1897.

Przewodniczący: Sprawozdawca:

Jaworski. ***Teofil Merunowicz.***

L. s. 93/1896.

Aleg 137

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o 1324 petycyach w przedmiocie reformy gminnej.

Wysoki Sejmie!

Komisyi gminnej przekazano do sprawozdania napływające w tym roku w niezwykłej ilości petycye, które wyrażają rozmaite życzenia ludności włościańskiej w przedmiocie projektowanych zmian ustroju gmin wiejskich i małomiasteczkowych.

Do daty niniejszego sprawozdania weszło takich petycyj 1324. Niektóre z nich pochodzą od jednej lub kilku osobistości — prawie bez wyjątku włościan, wiele z nich pokrywa po kilkadziesiąt i po paręset podpisów, inne opierają się na uchwałach Rad gminnych, a dwie pochodzą od reprezentacyj powiatowych, mianowicie z Kołomyi i z Jasła.

Co do treści swej zgadzają się z sobą wszystkie te petycye w jednym tylko punkcie — mianowicie *zawierają wszystkie jak najbardziej stanowczy protest przeciwko zaznaczonemu w uchwałach Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1896. zamiarowi zaprowadzenia w naszym kraju gmin zbiorowych.* Odwołując się na panującą w kraju nędzę materyalną i na przeciążenie ludności podatkami, obawiają się petenci projektowanej reformy głównie z tego powodu, iż zaprowadziłaby ona „nowe urzędy" nader kosztowne, a zdaniem ich wcale niepotrzebne.

Drobna tylko część owych petycyj — około 60 — oświadcza się bezwarunkowo za utrzymaniem teraźniejszego ustroju gmin wiejskichi obszarów dworskich. Ogromna zaś większość petycyi — i to zarówno pochodzących z zachodniej jakoteż i ze wschodniej części kraju, domagają się *połączenia obszarów dworskich z gminami,* ażeby gromady włościańskie, zasilone moralnymi i materyalnymi zasobami dworu, mogły lepiej i skuteczniej niż dotąd, przekazane im przepisami dotychczas obowiązującej ustawy gminnej ważne agendy administracyjne wykonywać. Możnaby także wnosić, iż życzeniem petentów jest, ażeby dotychczasowy ustrój gminy wiejskiej nie był koniecznie ruszany; przebija się to mianowicie w zdaniu, którem ich prośby po największej części są zakończone, że: „w ostateczności niechajby teraźniejsza ustawa gminna pozostała nadal w mocy obowiązującej bez zmiany".

Wszystkie petycye domagają się zgodnie ulg w sprawowaniu obowiązków tak zwanego „*poruczonego zakresu działania*" — ewentualnie wynagrodzenia za te czynności ze skarbu Państwa.

Komisya gminna uważa te petycye bądź co bądź za znaczący wyraz poglądów poważnej masy ludności krajowej na sprawę projektowanej reformy gminy wiejskiej, i dlatego mniema, że należy je traktować przy rozważaniu tego przedmiotu jako materyał informacyjny.

Z uwagi jednak na to, że w tegorocznej sesyi Wysoki Sejm nie zamierza wchodzić w merytoryczne roztrząsanie reformy gminnej, gdy w myśl uchwały z 7. lutego 1896. sprawa ta dopiero wówczas wejść może stanowczo na porządek dzienny obrad sejmowych, kiedy c. k. Rząd przygotuje odpowiednie wnioski, a wniosków takich dotąd nie ma, Komisya gminna nie uznaje za właściwe, iżby nowymi jakiemiś wnioskami ze swej strony, miała poniekąd uprzedzać spodziewane wnioski ze strony c. k. Rządu, o których nie wiadomo teraz, jaka będzie ich treść.

Co się zaś tyczy życzeń, wyrażonych w petycyach, w kwestyi t. z. „poruczonego zakresu działania“ gmin, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1896. uchwałę, zupełnie zgodną z intencyami autorów petycyj, o których tu mowa.

Uchwała ta brzmi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) aby wyjednał u c. k. Rządu wynagrodzenie dla gmin za sprawowanie poruczonego zakresu działania;

2) aby niezależnie od tego, we właściwej drodze podjął starania w tym kierunku, żeby łącznie ze zmianą obecnych niejasnych i wadliwych postanowień ustawy gminnej, określającej granice własnego i poruczonego zakresu działania gminy, państwo otworzyło związkom komunalnym inne źródła dochodów na pokrycie kosztów, połączonych ze sprawowaniem zadań administracyi publicznej“.

Ponieważ uchwała ta w ścisłym pozostaje związku z projektowaną ogólną reformą gminy wiejskiej, przeto gdy ją Wydział krajowy c. k. Rządowi zakomunikował, stanowi ona obecnie także przedmiot badań z jego strony, wraz z uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego r. z. dotyczącymi reformy gminnej w ogóle. Wypada więc i w tym względzie wyczekiwać na wnioski, jakie c. k. Rząd ma przygotować.

W myśl powyższych uwag Komisya gminna wnosi:

„Petycye, odnoszące się do projektowanej reformy ustroju gminy wiejskiej i małomiejskiej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z odwołaniem się do powziętych w tej mierze uchwał, sejmowych z dnia 7. i 8. lutego 1896. do odpowiedniego zużytkowania w rokowaniach z c. k. Rządem w tej sprawie“.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

Przewodniczący:

Jaworski.

Sprawozdawca:

Teofil Merunowicz.

L. s. 2.925/1897.

Aleg 138

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi.

Wysoki Sejmie!

Projekt regulacyi rzeki Pełtwi, opracowany w roku 1885. przez inżyniera, Jana Blautha i inżynierów asystentów Nowakowskiego i Wasilewskiego, był już przedmiotem obrad Wysokiego Sejmu na sesyi z roku 1885/6. Wedle ówczesnego przedłożenia Wydziału krajowego regulacya ta miała być wykonaną na podstawie osobnej ustawy krajowej w drodze przedsiębiorstwa krajowego kosztem 510.000 zł. w. a. w ciągu lat piętnastu 1886—1900.

Przedłożonego przez Wydział krajowy projektu ustawy nie uchwalił jednak Wysoki Sejm w r. 1886, gdyż Komisya gospodarstwa krajowego uznała program robót za zbyt olbrzymi, angażujący kraj na lat kilkanaście, siły techniczne za niedostateczne, a rozkład kosztów na lat 15 za niewłaściwy, gdyż przekraczający dziesięcioletni czas obowiązywania państwowej ustawy melioracyjnej.

W wykonaniu kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu, uchwalonych w załatwieniu wniosków posła Merunowicza i petycyj gmin interesowanych, polecił Wydział krajowy inżynierowi Blauthowi uzupełnienie projektu w kierunku zużytkowania wody kanałowej miasta Lwowa dla celów nawodnienia gruntów, nad Pełtwią położonych, na podstawie opinii komisyi technicznej z d. 8. kwietnia 1890. (subaleg. 7. do alegatu 71. stenogr. sprawozdań Sejmowych z r. 1990.). Ponieważ jednak uzupełnienie projektu wymagało zdjęć dodatkowych, których inżynier Blauth, zajęty melioracyami prywatnemi, nie mógł rychło dokonać, poruczył Wydział krajowy uchwałą z d. 29. kwietnia 1892. l. 20760. uzupełnienie pomiarów i opracowanie projektu starszemu inżynierowi Tadeuszowi Sikorskiemu, który przy pomocy dwóch, a obecnie trzech techników i jednego rysownika od r. 1892. wyłącznie tym projektem się zajmuje.

Wedle otrzymanego od p. Sikorskiego wyjaśnienia postęp prac przy projekcie przedstawia się następnie:

A) w części ogólnej: obliczono powierzchnię dorzecza i ilości wód średnich, normalnych, wielkich dorocznych i nadzwyczajnych.

Oznaczono przepływ tych wód doliną Pełtwi, obliczono poprzeczne przekroje normalne i światło objektów;

B) w części regulacyjnej: sporządzono przekrój podłużny szczegółowy i przekroje poprzeczne, obliczono kubaturę wykopów i częściowo nasypów. Z dopływów opracowano projekt ujścia Gołogórki i Żeniówki. Wyrysowano przekroje podłużne i poprzeczne rowu Barszczowickiego, Mikłaszówki, Malechówki i potoku ze Zboisk. Brakują jeszcze dla Pełtwi: budowle regulacyjne, typ mostów kratowych; dla dopływów zaś obliczenie ruchu ziemi;

C) w części melioracyjnej: wykończono szkice melioracyi całej doliny, a partyę od Lwowa do Kamienopola po lewym brzegu Pełtwi wykonano szczegółowo, t. j. przekroje podłużne i poprzeczne głównych kanałów nawadniających i osuszających. Z objektów wyrysowano typ szluzy piętrzącej na Pełtwi i szkice szluz pomniejszych, akwadukta głównej szluzy wpustowej i syfonu.

Pozostaje do wykończenia reszta szczegółowego projektu zużytkowania wody Pełtwi i jej dopływów do nawadniania łąk i wypracowanie szczegółowe typów objektów.

Z zestawienia powyższego wynika, że projekt w $^3/_4$ jest gotowy.

Na pozostałą $^1/_4$ część wraz z kosztorysem i sprawozdaniem technicznem potrzeba będzie jeszcze, przy odpowiedniej pomocy, przynajmniej *3 miesiące czasu.*

Opracowanie projektu tego trwa stosunkowo dłużej, aniżeli innych projektów biura melioracyjnego, albowiem większe projekty, jakie dotychczas biuro wykonywało, były przeważnie regulacyjne, które wymagają mniej czasu, aniżeli melioracyjne. Specyalnie zaś projekt melioracyi doliny Pełtwi stawia nieco większe trudności z powodu trudnych warunków zużytkowania odpowiednego wody kanałowej miasta Lwowa do nawodniania łąk, pastwisk i ogrodów.

Sam projekt regulacyi rzeki Pełtwi mógł być stosunkowo prędzej opracowany. Ponieważ jednak bez równoczesnej melioracyi łąk, tj. bez umożliwienia doprowadzenia wody do nawodniania, a względnie do zwilżania, sama tylko regulacya może być raczej szkodliwą aniżeli pożyteczną, zatem roboty te muszą być wykonywane w ścisłym ze sobą związku, tem bardziej, że przy takiem wykonaniu można będzie wyzyskać materyał, uzyskany z wykopów, wykonanych w celach regulacyi koryta, na nasypy w celach melioracyjnych i na odwrót przez budowle melioracyjne (szluzy piętrzące), ułatwi się wykonanie pogłębienia koryta.

Gdy wedle powyższego stanu rzeczy, oczekiwać należy w roku bieżącym ukończenia projektu, Komisya gospodarstwa krajowego ze względu na ważność sprawy dla 4 powiatów (Lwowskiego, Przemyślańskiego. Złoczowskingo i Kamioneckiego) i stołecznego miasta Lwowa, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w roku bieżącym zarządził ukończenie projektu regulacyi rzeki Pełtwi, postarał się o przeprowadzenie reambulacyi tego projektu przez techniczne organa państwowe i odnośny projekt ustawy przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Stadnicki w. r.

Sprawozdawca:
Gorayski w. r.

L. s. 2924/97.

Aleg. 139

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie regulacyi potoku Cisówki-Olszanki.

Wysoki Sejmie!

W myśl zeszłorocznej uchwały Wys. Sejmu, polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie nagłości regulacyi potoku Cisówki - Olszanki wspólnie z c. k. Rządem i przedłożenia Sejmowi sprawozdania na najbliższej Sesyi, Wydział krajowy zastosował się do tego polecenia i w sprawozdaniu swojem podał wyniki ścisłego badania stosunków miejscowych przez organa rządowe Sekcyi c. k. Oddziału leśno-technicznego w Przemyślu, które podjęte zostały na polecenie c. k. Ministerstwa rolnictwa. Tak ze sprawozdania organów rządowych, jak Wydziału krajowego, okazuje się potrzeba nagłości regulacyi potoku Cisówki - Olszanki, który nietylko w wielu gminach nieobliczone szkody wyrządza, lecz nadto zasypuje San tak wielkiemi warstwami szutrowiska, że spowodował zmianę koryta tej rzeki i utrudnia w przyszłości jej regulacyę.

Co do szczegółów, Komisya gospodarstwa krajowego powołuje się na sprawozdanie Wydziału krajowego i Sekcyi c. k. Oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich w Przemyślu i zgadzając się na wniosek Wydziału krajowego, uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia regulacyi i zabudowania potoku Cisówki - Olszanki z dopływami, niezależnie od uchwalonego 13. lutego 1894 programu regulacyi wód w całym kraju oraz do przedłożenia w swoim czasie projektu ustawy, zapewniającej wykonanie tej regulacyi przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Stadnicki w. r.

Sprawozdawca:
Gorayski w. r.

L. s. 2.150/1897.

Alleg. 140

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z petycyj gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce powiatu Kamioneckiego o zniesienie młyna na potoku Dumnym w Kędzierzawcach tudzież obszarów dworskich Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce o przedłużenie regulacyi potoku Dumnego od Liska do Kędzierzawiec.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 9. lipca 1894. Dz. ust. kraj. Nr. 70. objętą została regulacya potoku Dumnego, dopływu Pełtwi, na przestrzeni od stawu w Kukizowie do mostu gminnego w Lisku na długości 13.847 mtr., dolna zaś przestrzeń do ujścia w Bezbrudach, jakkolwiek projekt i kosztorys został dla niej opracowanym, wyłączoną została z programu robót, gdyż niezbędne dla regulacyi wykupno 2 młynów na Duniowie w Kędzierzawcach i w Bezbrudach przedstawiało większy koszt, aniżeli wartość zabagnionych łąk w bardzo wązkiej dolinie na tej przestrzeni mogła wynosić.

W czasie wykonania robót, podjętych na podstawie powołanej ustawy, udały się gminy Lisko, Nowosiółki i Kędzierzawce do Wydziału krajowego z prośbą o zniesienie młyna na potoku Dumnym w Kędzierzawcach oraz o przedłużenie regulacyi tego potoku od mostu w Lisku w dół aż do Kędzierzawiec.

W uwzględnieniu prośby gmin, polecił Wydział krajowy kierownikowi budowy zestawić kosztorys częściowej regulacyi od Liska do Kędzierzawiec oraz przeprowadzić rokowania z właścicielem młyna w Kędzierzawcach. Gdy te rokowania odniosły pomyślny skutek, gdyż obecny właściciel młyna zredukował wysokość wynagrodzenia za jego zniesienie na 12.000 zł. w. a. (pierwotnie preliminowano odszkodowanie na 32.000 zł. w. a. ze względu na dochód roczny 1.600 zł. w. a.), postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 10-go Kwietnia 1896. L. 20.029. przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, zapewniającej $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku z funduszu krajowego i państwowego melioracyjnego, jeżeli właściciele interesowanych gruntów, którzy jednomyślnie domagają się regulacyi, zawiążą spółkę wodną i zobowiążą się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów.

Koszta rzeczonej częściowej regulacyi na długości 5.991. metrów

obliczono na	15.300 zł. w. a.
wykupno młyna	12.000 „ „ „
razem .	27.300 zł. w. a.

tak, iż przy powierzchni 253 morgów interesowanych gruntów przeciętny koszt regulacyi na 1 morg wynosi 107 zł. 90 ct. w. a., $33^1/_3\%$ zaś datek konkurencyjny na 1 morg *35 zł. 97 ct. w. a.*

Projekt z kosztorysem i planem sytuacyjnym przesłał Wydział krajowy reskryptem z dnia 10. kwietnia 1896. l. 20.029. Wydziałowi powiatowemu w Kamionce strumiłowej celem sporządzenia katastru konkurencyjnego i poparcia u c. k. Starostwa sprawy zawiązania spółki wodnej, a gdy to nastąpi, zamierza Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośny projekt ustawy.

Do tej sprawy odnoszą się wniesione do Wysokiego Sejmu dwie petycye, mianowicie:

1. Petycya l. s. 2 150 gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce o zniesienie młyna w Kędzierzawcach, po którem spodziewają się petenci takiego obniżenia dna potoku Dumnego, iż może regulacya okaże się zbyteczną.

2. Petycya l. s. 2.382 obszarów dworskich Lisko, Nowosiółki liskie i Kędzierzawce o przeprowadzenie dalszej regulacyi potoku Dumnego od Liska do Kędzierzawiec, w myśl projektu Wydziału krajowego, jednakże z włączeniem stron interesowanych do zawiązanej już spółki wodnej dla regulacyi przestrzeni, objętej powołaną ustawą celem równomiernego rozłożenia datków konkurencyjnych.

Co się tyczy prośby wymienionych obszarów dworskich, to o ile chodzi o przedłużenie regulacyi potoku Dumnego, żądaniu ich czyni zadość uchwała Wydziału krajowego z dnia 10. kwietnia 1896., a odnośny projekt ustawy może być przez Wysoki Sejm uchwalonym, skoro spółka wodna zostanie zawiązaną, gdyż wobec jednomyślności interesentów nie zachodzi w danym wypadku potrzeba organizacyi przymusowej spółki wodnej. O ile zaś chodzi o pociągnięcie spółki, zawiązanej dla regulacyi górnej przestrzeni, do ponoszenia kosztów regulacyi przylegającej dolnej przestrzeni od Liska do Kędzierzawiec, to sprawa ta nie należy do kompetencyi Wysokiego Sejmu, lecz w myśl krajowej ustawy wodnej, do władz politycznych, z którego też powodu Komisya zaleca odstąpienie tej petycyi c. k. Rządowi do załatwienia.

Co się tyczy natomiast petycyi gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce o zniesienie młyna w Kędzierzawcach, który jest głównym powodem zabagnienia, to Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że gdy zniesienie tego młyna jest nieodzownem dla przeprowadzenia regulacyi w ogóle, a regulacya ma być wykonaną przy $33^1/_3\%$ zasiłkach kraju i państwa, byłoby wskazanem jak najrychlej przystąpić do usunięcia tego powodu szkodliwego piętrzenia wody i zabagnienia i na ten cel zgodnie zamierzonym projektem Wydziału krajowego udzielić interesentom $33^1/_3\%$ zasiłków, t. j. po 4.000 zł. w. a. z krajowej i państwowej dotacyi dyspozycyjnej, przeznaczonej na popieranie mniejszych melioracyi, tem bardziej, że wcześniejsze zniesienie młyna ułatwi roboty ziemne przez osuszenie terenu, a zanim te roboty, zależne od zawiązania spółki i uchwalenia projektu ustawy, zostaną rozpoczęte, dłuższy przeciąg czasu upłynie.

Komisya gospodarstwa krajowego przekłada tedy Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I) Petycyę L. s. 2.150 gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce o zniesienie młyna na potoku Dunnym w Duniowie ad Kędzierzawce odstępuje się Wydziałowi kra-

jowemu do możliwego uwzględnienia przez udzielenie $33^{1}/_{3}\%$ zasiłku z krajowej dotacyi melioracyjnej i wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa z takiejże dotacyi państwowej dalszego zasiłku w tej samej wysokości.

II) Petycyę L. s. 2.382 obszarów dworskich Lisko, Nowosiółki liskie i Kędzierzawce o przeprowadzenie dalszej regulacyi potoku Dunnego i równomierny rozkład datków konkurencyjnych do regulacyi górnego i dolnego biegu tego potoku odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia.

Lwów, dnia 10. lutego 1897.

Przewodniczący:
S. Polanowski w. r.

Sprawozdawca:
Gorayski w. r.

L. s. 2.932/1897.

Aleg. 141

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 18.000 zł., celem pokrycia reszty kosztów budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. lutego 1896. l. 1304. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia niezałatwioną w Wysokim Sejmie petycyę Reprezentacyi powiatowej w Horodence o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 15.000 złr. na budowę drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Wydział krajowy zbadał, że stan bierny powiatu według inwentarza za rok 1895. wynosi 291.043 złr. 29 ct.

Gdy zaś suma przypisanych w r. 1895. w powiecie podatków bezpośrednich wynosi 159.764 złr. 95 ct., przeto stan bierny powiatu przewyższa znacznie 50% tych podatków, wskutek czego zezwolenie na zaciągnięcie nowej pożyczki w kwocie 18.000 zł. uzyskanem być może w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej.

Ze względu, że droga państwowa Niezwiska-Obertyn, jako subwencyonowana z funduszu krajowego, jest ważną, a powiat, nie chcąc podwyższać dodatków powiatowych, jako zbyt uciążliwych dla kontrybuentów, prócz zamierzonej pożyczki niema innych, środków na pokrycie reszty kosztów budowy.

Komisya administracyjna wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy. ·/.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Przewodniczący:
S. Koziebrodzki w. r.

Wnioskodawca:
Krzysztofowicz w. r.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi w Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Horodence na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 18.000 złr. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Horodence zezwala się w myśl §. 24 ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 18.000 zł. w. a. na wykończenie budowy drogi powiatowej z Niezwisk do Obertyna.

Art. II.

Wykonanie ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1.802/1897.

Alleg. 142

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o petycyi towarzystwa politechnicznego o utworzenie krajowego biura budowlanego.

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo politechniczne we Lwowie wniosło petycyę do Wysokiego Sejmu do l. 1802. o utworzenie osobnego biura budowlanego przy Wydziale krajowym, którego zakresem działania miałoby być:

1. Należyte przestrzeganie krajowych ustaw budowniczych.
2. Konserwacya budynków pozostających pod zarządem kraju.
3. Przestrzeganie przepisów policyjno-ogniowych.
4. Nadzór nad organizacyami pożarnemi.

Jako motywa tej petycyi podaje Towarzystwo politechniczne, że wobec uchwalonych ustaw budowniczych dla Lwowa i Krakowa z roku 1883. i 1885., dla 29 miast pierwszorzędnych z roku 1882. i dla 131 miast mniejszych i miasteczek z roku 1889., koniecznym jest osobny organ, któryby ścisłe wykonywanie tych ustaw dozorował — że brak takiego organu jest powodem słabego i nieprawidłowego ruchu budowlanego w całym kraju — utworzenie zaś takiego organu nada powagę ustawom, wpłynie na normalny rozwój naszych miast i miasteczek, podniesie bezpieczeństwo publiczne przez zmniejszenie niebezpieczeństwa pożarów i polepszy stan zdrowotny. Wreszcie powołuje się Towarzystwo politechniczne na przykład innych krajów koronnych, jak Styryi, Czech, Niższej Austryi i t. d.

Podobną petycyę wniosło Towarzystwo politechnicze w r. 1896. a Wysoki Sejm idąc za zdaniem Komisyi admiuisracyjnej, przekazał tę petycyę uchwałą z dnia 8. lutego 1896. Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia ewentualnie sprawozdania.

Wydział krajowy nie przedłożył dotychczas odnośnego sprawozdania — jest to dowodem, że nie odczuwa już teraz potrzeby utworzenia osobnego biura budowlanego, a przynajmniej, że sprawa ta wcale naglącą nie jest.

Nie da się jednak zaprzeczyć, że w obec uchwalonych już i uchwalić się mających ustaw budowniczych, w obec konieczności zaradzenia zbyt często i w zbyt wielkich rozmiarach powtarzającym się pożarom i konieczności polepszenia stanu zdrowotnego w miastach, miasteczkach i wsiach, — wreszcie wobec coraz większej ilości gma-

chów i budynków własnością kraju, lub pod jego zarządem, będących, wskazanem jest, by petycya Towarzystwa politechniczego o utworzenie osobnego biura budowlanego, przez Wydział krajowy zbadaną i zaopiniowaną była.

Komisya administracyjna ponawia tedy wniosek z r. 1896.

Wysoki Sejm raczy uchmalić:

Petycyę Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o utworzenie osobnego biura budowlanego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia ewentualnie sprawozdania odnośnie do uchwały sejmowej z dnia 8. lutego 1896.

Lwów, dnia 10. lutego 1897.

Przewodniczący:
S. Koziebrodzki *w. r.*

Sprawozdawca:
Fr. Rozwadowski *w. r.*

L. s. 2.374/97.

Alleg. 143

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. VI. za czas od 1. listopada 1895. po koniec października 1896. roku.

Wysoki Sejmie!

W zakresie czynności Dep. VI. zaszły niektóre w sprawozdaniu wyrażone zmiany, co do których komisya żadnych nie czyni uwag.

Sprawdzono, że w czasie od 1. listopada 1895. po koniec października 1896. r. wpłynęło do Dep. VI. ekshibitów 6.711 i że takowe zostały załatwione.

Przechodząc poszczególne działy czynności, nasuwają się następujące uwagi.

I. Co do spraw terrytoryalnych.

Z powodu sankcyonowania nowej procedury cywilnej i w związku z nią pozostających, z początkiem roku 1898. w życie wejść mających ustaw, nastąpić musi częściowa organizacya sądownictwa z ustanowieniem w kraju znaczniejszej liczby Sądów powiatowych i kollegialnych. Z tego powodu domagają się liczne miasta i miasteczka utworzenia w tej lub owej miejscowości bądźto nowego Sądu, bądź też przeniesienia siedziby takowego i w tej mierze wniesione zostały i ciągle jeszcze wnoszone są liczne petycye do Wysokiego Sejmu. Ponieważ jednak c. k. Rząd odniósł się właśnie do Wysokiego Sejmu z projektem utworzenia pewnej liczby Sądów w kraju naszym i projekt ten będzie niebawem przedmiotem obrad komisyjnych i uchwał Wysokiego Sejmu, przyczem też i odnośne petycye rozpatrzone być muszą, przeto odpada obecnie potrzeba zajmowania się takowemi.

II. Co do c. k. Żandarmeryi.

Na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 20. stycznia 1896. przez Najjaśniejszego Pana sankcyonowanej, zrealizowano w Banku krajowym pożyczkę 100.000 zł. w. a. na budowę domu dla zakwaterowania c. k. Żandarmeryi we Lwowie, a budowę tę na zasadzie szczegółowych planów i kosztorysów, tudzież na zasadzie ofert na poszczególne działy, rozpoczęto w lipcu 1896. r. Budynek na zimę stanął pod dachem, a w roku bieżącym będzie wykończony.

III. Co do specyalnego funduszu propinacyjnego dla miast, to do sprawozdania Wydziału krajowego dodać należy, że nieporozumienie jakie zachodziło między Wydziałem krajowym, a c. k. Prokuratoryą Skarbu w przedmiocie zastępstwa tegoż funduszu, zostało w ten sposób usuniętem, że c. k. Prokuratorya Skarbu sama odstąpiła od swego pierwotnego zdania i oznajmiła Wydziałowi krajowemu, że fundusz ten nadal po myśli rozp. c. k. Ministerstwa Skarbu z dn. 16. lutego 1851. Nr. 34. Dz. p. p. zastępować będzie.

Wydział krajowy z powodu wzrastających zaległości w opłatach propinacyjnych, odnosił się do c. k. Starostw, a gdy to nie pomagało, wniósł do l. 7.867/96. zażalenie do c. k. Namiestnictwa.

Sprawdzono, że zaległości po koniec roku 1895. wynosiły . .	19.349 zł.
z końcem zaś 1896.	11.491 „
zmniejszyły się zatem o	7.858 zł.

IV. Co do sprawy granicy kraju przy Morskiem Oku.

Jak wiadomo sprawa ta, tak wielce kraj nasz obchodząca, załatwioną być ma orzeczeniem Sądu polubownego — wskazanem jest przeto czuwać nad tem, aby ów Sąd polubowny należycie był poinformowany.

Wydział krajowy przedkładając c. k. Prezydyum Namiestnictwa, nader cenny przez c. k. Konsulat austryacki w Warszawie z archiwum, a w szczególe z akt „Czerskich“ wydobyty odpis wierzytelny dokumentu z r. 1602., wykazującego dowodnie, że sporne terytoryum w tym czasie do Galicyi należało, upraszał zarazem o wyjednanie w c. k. Ministerstwie, aby delegat kraju miał udział w obradach, poprzedzających wydanie wyroku Sądu polubownego, a poprzednio już upominał się o to, aby delegat taki dopuszczonym był do komisyi mięszanej, gdyby takowa miała się zebrać na spornem terytoryum. Gdy na odnośne wezwania z dnia 22. lutego i 24. lipca 1896. za l. 9.693 i 47.575. Wydział krajowy żadnej nie otrzymał od c. k. Rządu odpowiedzi, a obecność dokładnie z sprawą tą obeznanego delegata w obu razach nader jest pożądaną, tem więcej, że i strona przeciwna o tożsamo postarać się może — przeto Komisya jest zdania, że wniesienie w tej mierze rezolucyi do c. k. Rządu skutek odnieśćby powinno i proponuje takową.

V. Co do spraw ustawodawstwa cywilnego i karnego.

Za krótkim był czas, iżby c. k. Rząd w sprawach tak ważnych i doniosłych, mógł był już dać jakąkolwiek odpowiedź na rezolucye Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1896. dotyczące zmian postępowania sądowego w sprawach niespornych, reformy notaryatu, nowelli do ustawy karnej, rozszerzyć mającej przepisy o lichwie i t. p., ile że c. k. Rząd, względnie c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, zajęte jest obecnie głównie wprowadzeniem w życie nowej procedury cywilnej, a sprawy, poruszone w rezolucyi Wysokiego Sejmu, dopiero w następstwie podjęte być mogą.

VI. Co do spraw, odnoszących się do statutu krajowego i ordynacyi wyborczej.

Słusznie Wydział krajowy mimo uchwał z dnia 8. lutego 1896. żadnych nie przedłożył wniosków, spodziewając się, że sprawy te będą w niedalekiej przyszłości przedmiotem obrad sejmowych z powodu uchwalonej w Radzie Państwa roformy wyborczej.

VII. Co do podwód czyli tak zwanych forszpanów.

Z powodu ustawicznych zażaleń poszczególnych gmin wiejskich na przeciążenie, niesprawiedliwy rozkład i w żadnym stosunku nie stojącą płacę za dostarczanie podwód —

Wydział krajowy wyjednał okólnik c. k. Namiestnictwa do wszystkich Starostw, przypominający odnośne przepisy i rozporządzenia i polecający ściśle przestrzeganie takowych.

Okólnik ten, z którego też wynika, że obowiązek dostarczania podwód winien być kolejno tak w gminie jak i na obszarze dworskim wykonywany i od każdego obywatela, posiadającego zwierzęta zaprzężne, kolejno żądany, przesłany został w odpowiedniej liczbie egzemplarzy przez Wydział krajowy Wydziałom powiatowym, celem rozdania takowego wraz z pouczeniem, wszystkim Zwierzchnościom gminnym.

Sprawy tej jednak jakoby załatwioną uważać nie można. W miejscowościach, gdzie wojsko liczniej jest rozlokowane oraz w razie manewrów wojskowych, ludność, obowiązkiem dostawy podwód częstokroć podczas pilnych robót rolnych, nadzwyczajnie jest obarczoną, a wynagrodzenie za dostarczone podwody tak jest małem, że urąga obecnym cenom i stosunkom.

Należy przeto dążyć do zmiany odnośnych przepisów i rozporządzeń, a zanim to nastąpi, żądać podwyższenia wynagrodzenia w drodze administracyjnej. I w tej też mierze proponuje Komisya wniesienie do c. k. Rządu odpowiedniej rezolucyi.

VIII. Co do zakładu pracy przymusowej i poprawczej dla nieletnich chłopców.

J. E. Pan Minister spraw wewnętrznych przyjął z zadowoleniem do wiadomości projekt urządzenia w kraju naszym rzeczonego zakładu, nie odmówił też w zasadzie udzielenia subwencyi rządowej na częściowe pokrycie kosztów urządzenia, nie oznaczył jednak wysokości tejże subwencyi, a to z powodu, że przedłożone przez Wydział krajowy plany budowy, zawierać miały tak liczne braki, iż koszta budowy zakładu takiego nawet w przybliżeniu oznaczonemi być nie mogły.

Zarazem poleciło c. k. Ministerstwo c. k. Namiestnictwu przedłożenie tabelarycznego zestawienia, w ostatnich trzech latach przez Sądy nasze ukaranych młodzieńców w wieku od 10 do 18 lat, a w tej mierze odniosło się Namiestnictwo do obu Sądów wyższych oraz oznajmiło, że przedłożony projekt regulaminu domowego dla tej osady poprawczej, wzięty będzie pod rozwagę dopiero po ponownem przedłożeniu sprawy.

Wydział krajowy polecił zatem architekcie zdziałać — stosownie do otrzymanych przez c. k. Ministerstwo wskazówek, specyalne plany i kosztorysy budynków i przedłożył takowe ponownie c. k. Rządowi, celem oznaczenia wysokości subwencyi.

Zdawaćby się mogło, że Dep. VI., lekko traktując sprawę, spowodował odmowną na razie odpowiedź c. k. Ministerstwa i całoroczną przewłokę w urządzeniu tak pożądanej i użytecznej instytucyi

Po zażądaniu bliższych wyjaśnień, okazuje się jednak, że c. k. Ministerstwo w tym razie odstąpiło od zwyczajnej normy, a Dep. VI., działając w myśl powziętych uchwał sejmowych, chciał dopiero po uzyskaniu przyrzeczenia pewnej wysokości subwencyi rządowej, przystąpić do sporządzenia planów specyalnych.

Gdy więc naprzód już przewidzieć nie można było, że c. k. Ministerstwo tym razem dalej pójdzie i zażąda od razu specyalnych planów i kosztorysów, przeto też nikomu winy przypisać nie można.

Wypada jednak sprawy tej nie spuszczać z oka i upominać się u c. k. Rządu o spieszne załatwienie takowej.

IX. Co do krajowych opłat konsumcyjnych.

Sprawy te żadnej nie uległy zmianie. Trudności w poborze tych opłat nie zostały usunięte, w skutek czego liczne są zażalenia dzierżawców tej opłaty. Przyjęty w budżecie na rok 1896. dochód w sumie 834.000 zł., był w istocie mniejszym o 851 zł.

Przedłożony przez Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o poborze rzeczonych opłat, nie doczekał się dotąd załatwienia,

a zapewne w obec zamierzonego przez c. k. Rząd podwyższenia podatku wódczanego, sprawa poboru opłat konsumcyjnych na rzecz kraju w inny sposób załatwioną zostanie.

Zaległości wynoszą 31.132 zł., są więc w dwójnasób większe jak w roku przeszłym. Kroki egzekucyjne celem ściągnięcia tych zaległości, są zarządzone.

X. Co do emigracyi włościańskiej.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 3. lutego 1896. wydał Wydziałowi krajowemu kilka poleceń i uchwalił kilka rezolucyj do Wysokiego Rządu. Polecenia te zostały przez Wydział krajowy wykonane, a rezultaty takowych jakoteż rezultaty działalności rządowej w sprawozdaniu Wydziału krajowego są uwidocznione.

W krótkim już czasie spodziewać się należy powrotu z Brazylii wysłanych kosztem funduszu krajowego delegatów Dr. Józefa Siemiradzkiego i ks. Jana Wolańskiego, którzy tam na miejscu stosunki wychodźców naszych badać mieli, a którzy zapewne dostarczą Wydziałowi krajowemu cennego materyału do dalszej działalności.

Wydział krajowy, przedkładając tabelaryczny wykaz ruchu emigracyjnego oraz wykaz ukaranych za nieprawne pośrednictwo i za oszustwa, na wychodźcach popełnione, stwierdza wprawdzie, że od maja 1896. r. zmniejszać się poczęła liczba wychodźców i że obecnie, przynajmniej chwilowo, uważać należy wychodźtwo za wygasłe — Komisya sądzi, że tę chwilowo niejako uspioną sprawę, ciągle należy mieć na uwadze, że badania dalej prowadzić i środki zaradcze dalej po myśli uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 3. lutego 1896. stosować należy.

Załatwiwszy w ten sposób sprawozdanie, Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Dep. VI. za czas od 1. listopada 1895. po koniec października 1896. przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd odnośnie do żądań Wydziału krajowego z dnia 22. lutego i 24. lipca 1896. l. 9.693. i 47.575., aby w sprawie sporu granicznego przy Morskiem Oku, delegat Wydziału krajowego wziął udział tak w obradach przed wydaniem wyroku Sądu polubownego, jako też na miejscu przy komisyi mięszanej, jeśliby takowa na spornem terytoryum zebrać się miała.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do uregulowania w drodze ustawodawczej sprawy dostarczania podwód, tak dla wojska, jakoteż na cele publiczne za wynagrodzeniem, odpowiadającym dzisiejszym stosunkom, a nim to nastąpi, podwyższył już teraz w drodze administracyjnej wynagrodzenie za dostarczane podwody.

Lwów, dnia 7. lutego 1897.

Przewodniczący: ***Zoll.***

Sprawozdawca: ***Klemensiewicz.***

L. s. 2.603/97.

Aleg. 144

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o czynnościach I. i II. Departamentu Wydziału krajowego, przekazanych jej do zbadania.

Wysoki Sejmie!

Komisya szkolna ma z polecenia Wysokiego Sejmu, objawić swoje zdanie o czynnościach Wydziału krajowego w zakresie spraw szkolnych i niektórych innych, należących przedtem do Departamentu trzeciego, obecnie rozdzielonych pomiędzy Departament pierwszy i drugi Wydziału krajowego, a to z przeciągu czasu od grudnia 1895, do listopada 1896.

W spełnieniu tego polecenia, Komisya rozpoczyna od spraw, które uchwałami Wysokiego Sejmu przekazane były Wydziałowi krajowemu do załatwienia, po części do wygotowania właściwych wniosków na obecną sesyę sejmową.

I tak:

Na wniosek posła Fruchtmanna, żądający uzupełnienia alinei 3. artykułu 16-go ustawy z dnia 24. kwietnia 1894, Nr. 49, Dz. u. kraj. polecił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 7. lutego 1896, Wydziałowi krajowemu, iżby ten, jeżeli to uzna za słuszne, wygotował projekt zmiany rzeczonej ustawy w tym duchu, iżby rozkład ciężarów między gminy miejskie, i też gminy a fundusz szkolny krajowy, oznaczony był podług ścisłej słuszności. Wydział krajowy polecenia tego nie spełnił, a to z powodu, że zapowiedziana reforma podatkowa musi pociągnąć za sobą taką zmianę dzisiejszej podstawy podatkowej, że niepodobna jest dziś obliczyć, jakie skutki finansowe pociągnęłaby za sobą zmiana artykułu 19. ustawy dziś obowiązującej.

Komisya szkolna uznaje zupełną słuszność tego powodu, i sądzi, że Wydział krajowy nie mógł w tym razie zastosować się do uchwały Wysokiego Sejmu. Sądzi wszelako, że Wydział krajowy nie omieszka tego uczynić, jak tylko skutki reformy podatkowej dadzą się przewidzieć i choć w przybliżeniu obliczyć.

Również uznaje Komisya za słuszne to, co Wydział krajowy przedsięwziął lub wykonał w sprawie reorganizacyi szkół wydziałowych, a to na zasadzie ustawy z dnia 23. maja 1895. Ustawa z dnia 24. kwietnia 1894, określa sposób, w jaki pokrywane być mają koszta zakładania i utrzymywania szkół wydziałowych. W myśl tego badał Wydział krajowy stan majątkowy miast, i po tem zbadaniu udzielał c. k. Radzie szkolnej krajowej opinii swojej co do zasiłku, jaki miałby być dawany miastom z funduszu szkolnego krajowego na pokrycie zwiększonych wydatków. W wyniku tych dochodzeń oświadczył się

Wydział krajowy za pokryciem całkowitej nadwyżki kosztów z funduszu szkolnego krajowego dla miast Nowego Sącza i Sambora. Dla miasta Wieliczki za przyjęciem na fundusz szkolny krajowy połowy rzeczonej nadwyżki. Dla miasta Rzeszowa za odmową wszelkiego zasiłku z tego tytułu, ale zarazem za uwolnieniem miasta od prestacyi 500 zł. rocznie, jeżeli miasto przyjmie na siebie w całości koszta IV. i V. klasy szkoły wydziałowej żeńskiej, tamże utworzyć się mającej. Co do miasta Przemyśla, oświadczył się Wydział krajowy za prostą odmową wszelkiego zasiłku. Za zasadę służyły dochody miast z majątku zakładowego. Komisya, uznając słuszność pomienionej zasady, musi jednak wyrazić nadzieję, że Wydział krajowy przy nakładaniu ciężarów, jakie z tego tytułu na miasta spadać będą, bacznie uważać będzie na to, by ciężarami tymi nie utrudnić organizacyi szkół wydziałowych, tak bardzo potrzebnych i pożądanych.

Co się tyczy szkoły wydziałowej żeńskiej w Krakowie, względem której Wysoki Sejm uchwałą z dnia 6. lutego 1896, polecił Wydziałowi krajowemu, iżby zbadał i zdał sprawę, czy subwencya krajowa przyznana tejże szkole uchwałą z roku 1872, ma być nadal utrzymaną lub nie, nie mógł Wydział krajowy żadnego zdania ani wniosku objawić, gdyż gmina miasta Krakowa dotąd w sprawie reorganizacyi szkoły wydziałowej, żadnych postanowień nie powzięła.

Uchwałą z dnia 8. lutego 1896, polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, „iżby w po„rozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, zwrócił uwagę na niedogodności, jakie po„wstają dla Rad szkolnych miejscowych z powodu zalegania w uiszczaniu dodatków szkol„nych, i żeby na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi wnioski w tej mierze".

Wydział krajowy wezwał Radę szkolną krajową do objawienia zdania w tej sprawie pismem z dnia 30. marca 1896, l. 11.734. Przypomniał, że sposób zaradzenia złemu wskazywany wnioskiem posła Bobrzyńskiego z roku 1892, okazał się niepraktycznym; twierdził, że Instrukcya Rady szkolnej krajowej, wydana dnia 14. lipca 1894, na podstawie ustawy z dnia 24. kwietnia 1894, dotąd rzeczonym niedogodnościom nie zaradziła, i wzywał do wyjawienia opinii, na której mógłby oprzeć wniosek wskazany mu uchwałą Wysokiego Sejmu. Tej opinii wszakże, pomimo powtarzanych przypomnień, Rada szkolna Wydziałowi krajowemu nie przesłała.

Było tak w chwili, kiedy pisano sprawozdanie z czynności Departamentu I-go. Później jednak odpowiedź Rady szkolnej nadeszła. Opóźnienie jej wyrozumie się łatwo, gdy się wspomni, że Rada szkolna krajowa, chcąc dać odpowiedź gruntowną i realną, musiała rozpoznawać stan rzeczy przez dochodzenia w Radach szkolnych okręgowych i miejscowych.

Odpowiedź rzeczoną z daty 19. listopada 1896, l. 27.909, (74.994) jest treści następującej:

Ściąganie dodatków szkolnych przez c. k. urzędy podatkowe z podatkami razem (rok 1892) nie przyniosłoby, zdaniem Rady szkolnej krajowej, spodziewanych pożytków. Szukała ona sposobu, jakby usunąć niedogodności, kiedy ustawa z dnia 24. kwietnia 1894, zmieniając źródła dochodów szkolnych miejscowych, zmieniła tem samem dotychczasowy stan sprawy. Rada szkolna krajowa musiała zatem na nowo badać i dochodzić, czy, i o ile, w tych zmienionych warunkach zaległości się powtarzają, i jak w potrzebie dałoby się usunąć.

Z tych badań doszła c. k. Rada szkolna krajowa do przekonania, że: 1) dochody funduszów szkolnych miejscowych zwiększyły się znacznie przez prestacye szkolne obszarów dworskich, zaległości zaś zmniejszyły się znacznie, gdyż obszary dworskie nie zalegają z uiszczaniem dodatków szkolnych. 2) Funduszom szkolnym miejscowym przysporzył się nowy dochód, przez dopłaty jakie ponosi fundusz szkolny krajowy, tam, gdzie ryczałtowa kwota preliminowana na rzeczowe wydatki szkoły przenosi 10% podatków opłacanych na szkoły. 3) Preliminarze funduszów szkolnych miejscowych, układane zawczasu,

z góry, zapobiegają także wielu nieporządkom i zaległościom, wynikającym ze zbyt późnego, poniewczasie układania preliminarzy. 4) Silniejsza organizacya nadana Radom miejscowym ustawą z dnia 23. maja 1895, daje tym Radom możność, a zatem daje i nadzieję ściślejszego i sprężystszego działania w sprawach szkolnych, a w szczególności i w sprawie dodatków szkolnych. 5) Nadwyżka dochodów, która na mocy artykułu VII. ustawy z 24. kwietnia 1894, ma pozostawać w funduszu szkolnym miejscowym, bądź jako dotacya kasowa, bądź jako zapas na większe wydatki, poprawiają także stan tych funduszów. Jakoż, doświadczenie choć tak niedawne jeszcze, uczy, że od roku 1895 począwszy, zaległości dodatków szkolnych są nierównie mniejsze, niż bywały dawniej. Zupełnych zamknięć rachunkowych z roku 1895, Rada szkolna krajowa od wielu Rad okręgowych i miejscowych wprawdzie jeszcze nie otrzymała, a to z powodu, że manipulacya rachunkowa sprawia im w wielu razach znaczną trudność. To wszakże Rada szkolna krajowa stwierdzić może śmiało, że wielka ilość Rad szkolnych miejscowych doszła już (skutkiem artykułu VII pomienionej ustawy) do zasobów kasowych, że w skutek tego niedobory albo nie zachodzą wcale, albo są nader małe, i że ogółem zaległości jest nierównie mniej, a jest wszelka nadzieja, że przez czas (niedługi), przez przyzwyczajenie się gmin do nowej ustawy, i przez ścisłe tejże przestrzeganie, fundusze szkolne miejscowe znajdą się rychło w zupełnie dobrym stanie.

Na takiem doświadczeniu oparta, i widząc dotykalny postęp ku lepszemu, Rada szkolna krajowa nie sądzi, iżby zachodziła potrzeba nowych środków, zmierzających do usunięcia niedogodności, które usuwają się już samo przez się i dość szybko.

Komisya szkolna nie przeczy bynajmniej tym faktom pocieszającym; sądzi tylko, że poprawa tych stosunków nie jest jednakowa. Są miejsca, a nawet okolice, gdzie zaległości zdarzają się jak dawniej, a szkoła zostaje bez funduszu na konieczne wydatki, jeżeli jej ktoś takiego nie zaliczy. Nie jest to nawet dziwnem, że w krótkim czasie zmiana na lepsze nie stała się powszechną. Skoro zaś jest znaczną, to komisya szkolna sądzi, że władze szkolne powinny mieć na szczególnej uwadze te okolice, gdzie złe trwa, ale sądzi zarazem, że nie należy naruszać dzisiejszego sposobu pobierania dodatków szkolnych, skoro w większości przypadków okazał się skutecznym. Chyba, gdyby dłuższe doświadczenia przekonały inaczej, możnaby się zastanowić nad potrzebą zmiany w tej mierze.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 8. lutego 1896, wezwał c. k. Rząd, ażeby tenże ustanowił większą liczbę inspektorów okręgowych. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej za rok 1895/96 (szkoły ludowe i seminarya nauczycielskie), objaśnia, że obecnie jest inspektorów okręgowych 65, z tych 52 ma dozór nad jednym okręgiem, a tylko 12 nad dwoma. Jeden okręg (strzyżowski) ma dotąd tylko zastępcę inspektora. Na rok 1897. systemizował J. E. pan Minister wyznań i oświecenia pięć nowych posad inspektorów. Rada szkolna krajowa ma nadzieję i nie zaniedba starań, iżby przez ciąg roku 1898 i 1899, każdy okręg szkolny miał swego osobnego inspektora.

Z dalszych uchwał Wysokiego Sejmu, wezwania do c. k. Rządu o założenie VI. gimnazyum we Lwowie, a szkół realnych w Tarnowie, Jarosławiu i Stryju, o zamianę historyi kraju rodzinnego w szkołach średnich na przemiot obowiązkowy, o reformę egzaminów nauczycielskich w myśl wniosków podanych w roku 1893, przez Radę szkolną krajową do c. k. Ministeryum oświaty przesłane, dotąd nie otrzymały odpowiedzi. Nie otrzymały jej także wprost, jednak pośrednio odniosły skutek inne żądania Wysokiego Sejmu tą samą uchwałą objęte, a mianowicie: podwyższenie płac dyrektorów i nauczycieli szkół średnich przez ustawy w Radzie państwa zapadłe. Pomocników kancelaryjnych nie dostali dotychczas wszyscy dyrektorowie, ale mają takich dyrektorowie dwunastu gimnazyów i dwóch szkół realnych. Ósmą rangę służbową ma obecnie stu profesorów szkół średnich. Nie jest to żądana przez Wysoki Sejm jedna trzecia ich część, ale jest bez mała jedna czwarta (22%). W ciągu ubiegłego roku 1896, przybyły stypendya dla nauczycieli nauk

przyrodniczych i geografii. Mianowicie reskryptem z dnia 20. marca 1896, postanowił pan Minister wyznań i oświecenia, udzielać na ten cel corocznie kilka stypendyów po 300 zł. a. w.

Wniosek posła Barwińskiego, żądający obowiązkowej nauki obu języków krajowych w gimnazyach, przekazał Sejm c. k. Rządowi, względnie Radzie szkolnej krajowej do zbadania. Odpowiedź J. E. pana Ministra, w reskrypcie z dnia 16. grudnia 1896, odebrała Rada szkolna krajowa, kiedy Wydział krajowy już był wygotował sprawozdanie z czynności Departamentu II-go. Ztąd w sprawozdaniu tem nie ma wzmianki o odpowiedzi.

Na podstawie pisma Prezydyum c. k. Rady szkolnej do Wydziału krajowego, z dnia 25. stycznia 1897, l. 443, przedstawia się ta sprawa jak następuje:

C. k. Rząd, a względnie Rada szkolna, rozumie potrzebę znajomości obu języków krajowych i naukę ich starannie popiera i rozszerza. Powody zbyt są znane i zbyt wiele razy powtarzane, iżby trzeba jeszcze nad niemi się rozwodzić. Rada szkolna zaprowadza ile tylko może naukę języka polskiego w gimnazyach ruskich, ruskiego w polskich. Starania jej nie są bez skutku, ale skutek nie wszędzie jednakowy. Mianowicie w szkołach wschodniej części kraju, język ruski jest dla uczniów polskich i łatwiejszy, bo zwykle choć trochę znany, i widoczniej potrzebny. Na odwrót uczniowie rusini czują potrzebę języka polskiego. Tu więc nauka jednego i drugiego idzie łatwiej, znajduje więcej ochotników. Dla tego dało się zaprowadzić język ruski jako względnie obowiązkowy w gimnazyach polskich, a polski w ruskich. W gimnazyach zachodnich, gdzie młodzież polska nie ma styczności z żywiołem i językiem ruskim, rzecz idzie trudniej, i tam język ruski jest przedmiotem nadobowiązkowym. Jednak i tu w niektórych gimnazyach, (mianowicie w Bochni, Jaśle i Jarosławiu) znalazła się dostateczna liczba uczniów, i nauka idzie dobrze.

Rada szkolna wszakże musiała rozważyć pytanie, czy nauka obu języków może się stać bezwzględnie obowiązkową?

Zachodzą przeciw temu dwie przeszkody ważne.

Pierwsza jest ta, że młodzież w gimnazyach naszego kraju, polskich czy ruskich, przez naukę języka niemieckiego, ma już dziś tygodniowo w ciągu ośmiu lat o 35 godzin nauki więcej, niż młodzież w gimnazyach niemieckich. Gdyby do tego dodać jeszcze szesnaście tygodniowo godzin drugiego języka, powstałaby liczba godzin tak wielka, że zachodzi wątpliwość, czy można ją uczniom nakazać, czy nie zaszłoby (zwłaszcza dla słabszych) istotne przeciążenie.

Przeszkoda druga jest nie mniej ważna, i nie mniej trudna do usunięcia. Obowiązkowa nauka języka ruskiego, pociągnęłaby za sobą jako konieczne następstwo, stworzenie i obsadzenie tylu posad nauczycieli języka ruskiego, ile jest gimnazyów. Ci nauczyciele, jeżeliby mieli (zwłaszcza w zachodniej części kraju) zająć uczniów i przywiązać ich do przedmiotu, musieliby mieć i urzędowe kwalifikacye i osobiste zdolności. Tymczasem zaś, o nauczycieli języka ruskiego w dzisiejszym stanie rzeczy, jako przedmiotu nieobowiązkowego, jest bardzo trudno. Posady systemizowane nieraz wakują, bo niema zgłaszających się kandydatów. W tym stanie rzeczy rozszerzać naukę języka ruskiego na wszystkie gimnazya i robić ją obowiązkową, jest niepodobieństwem, bo ta nauka obowiązkowa byłaby w jednych zakładach nauką nieistniejącą, w innych niedostateczną, dla braku potrzebnych do niej sił nauczycielskich. Wszystko więc co w obecnych stosunkach zrobionem być może, to jest zaprowadzenie języka ruskiego w tych szkołach, gdzie on dotąd nauczanym nie jest, w miarę, jak przybywać będą kwalifikowani nauczyciele.

Na tych zapatrywaniach oparty reskrypt pana Ministra, kończy się oświadczeniem gotowości utworzenia dwóch lub trzech stypendyów dla kandydatów na nauczycieli języka ruskiego, a to w celu, by kwalifikowanych nauczycieli przysparzać, i naukę tego języka stopniowo rozszerzać. Gdy się zaś nauczyciele owi znajdą, weźmie pan Minister pod roz-

wagę kwestyę systemizowanych posad nauczycieli języka ruskiego przy tych zakładach, w których dotąd tej nauki niema.

Treść tego reskryptu ministeryalnego, udzieliła Rada szkolna Wydziałowi krajowemu niezwłocznie po jego odebraniu.

Z kolei przystępuje komisya do sprawozdania Wydziału krajowego, względnie do czynności Rady szkolnej krajowej, w sprawie niezmiernie ważnej, i za taką przez całe społeczeństwo uznanej.

Od wielu lat zwraca się uwaga i gorliwość tego społeczeństwa do kwestyi szkół ludowych. Wiemy wszyscy, że to jedna z tych, które musimy naprzód posuwać, i o ile się da szczęśliwie rozwiązać. Zrobiło się po temu wiele, dało się i daje się nie mało. Ale w tej wielkiej sprawie wychowania publicznego, dobrego wychowania przyszłych pokoleń, spotykamy trudność, której nie zdołaliśmy dotąd przemódz: brak dostatecznej ilości nauczycieli, i brak ich dostatecznej jakości. Rozumiemy wszyscy, że kto ma dzieci uczyć i na ich przyszłe charaktery wpływać, ten powinien nietylko sam umieć i dobrze uczyć, ale powinien nadto i koniecznie być człowiekiem z zasady i z przekonania dobrym, prawym, moralnym i religijnym. Powinien mieć równowagę umysłu i charakteru, zamiłowanie swego powołania i zadowolenie ze swego stanowiska, czyli, powinien być wyrobionym moralnie, mieć wolę pewną, umysł zdrowy, sumienie prawe. Bez tego, choćby dobrze uczył, nie potrafi dzieci dobrze kształcić na dobrych ludzi i dobrych obywateli.

Są tacy nauczyciele, to można zaświadczyć z radością. Ale nie żądając, iżby wszyscy byli tak uzdolnieni pod względem umysłu i charakteru, żądać i starać się należy, żeby takich było jak najwięcej. A tymczasem młody człowiek, zamyślający o stanie nauczycielskim, zbyt często ma do walczenia z trudnościami, wpływami, pokusami, których ani pokonać, ani odeprzeć nie może. Ubóstwo jest jednem złem, dla niego najdotkliwszem, ale nie najgorszem ze wszystkich: choć niewątpliwie ono ułatwia i otwiera drogę wpływom dla młodzieńca szkodliwym. Sam sobie zostawiony, w domu najczęściej nie dość z góry wychowaniem zabezpieczony od złego, jakie spotka w świecie, bez doświadczenia, bez oparcia, żyje wśród ludzi do których zaprowadził go przypadek, a którym jego biedny grosz wystarczy na opłatę lichego utrzymania. Wykształcić się wśród nich nie może: dobrze jeżeli się czego złego nie nauczy, a przynajmniej do grubego obejścia i obyczaju nie przywyknie. Chce się oświecać, więc czyta co mu wpadnie do ręki: a nie ma dość rozeznania, by zło od dobrego odróżnić, i łatwowiernie bierze za dobre i prawdziwe wszystko co wyczyta. Budzą się w nim aspiracye różne, ale sam nie zdoła nadać im dobrego kierunku i harmonii. Nieraz wpływ zewnętrzny nada im kierunek zły. Nieraz walka z niedostatkiem zrodzi gorycz. Nieraz pokusa zepsuje obyczaje. W skutku takiego życia i umysł może się skrzywić i samo sumienie stępić. Kandydat zda egzamin na nauczyciela, ale jak ten nauczyciel będzie wpływał na swoich uczniów, jak ich będzie wychowywał? A ile złego może zostawić po sobie zły nauczyciel w umysłach i w duszach swego otoczenia?

Ztąd troska o wychowanie nauczycieli: ztąd przekonanie, że oni powinni się kształcić pod dozorem, pod rozumnym i uczciwym dozorem.

Kiedy w tym Sejmie ś. p. Paweł Popiel pierwszy raz wystąpił z wnioskiem o zakładanie internatów dla przyszłych nauczycieli, uważali niektórzy, że to niepotrzebne ograniczenie wolności, które na samodzielny rozwój młodzieńca raczej wpływać musi szkodliwie. Od tego czasu lata przeszły, internaty powstały, doświadczenie rosło, uprzedzenia znikały, i dziś rzadki ten, ktoby nie przyznał, że młody człowiek każdy, a dopieroż młody przyszły nauczyciel, potrzebuje być pod dozorem i opieką.

Tego przekonania wyrazem była uchwała Wys. Sejmu, powzięta d. 8 lutego 1895, polecająca Wydziałowi krajowemu, aby „zwrócił uwagę na sprawę stopniowego zakła-

dania internatów przy seminaryach nauczycielskich, a w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową porobił potrzebne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.“

Jakże się z tego polecenia wywiązał Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa? Uznają zgodnie, że kandydat stanu nauczycielskiego, jeżeli nie mieszka przy rodzicach lub pod innnym dozorem pewnym, powinien dozór taki znajdować gdzie indziej, że zatem przy każdem Seminarium nauczycielskiem powinien być Internat. Uznają dalej, że internaty, jeżeli mają być prawdziwie dobre i skuteczne, nie powinny być zbyt liczne. Sądzą nadto, że internaty nie powinny mieścić się w tym samym budynku co seminaria, tylko mieć osobne budynki dla siebie.

Ale jeżeli łatwo jest oznaczyć to, co być powinno, bo jest oczywiście pożądane, to snadniej wskazać, jak to, co pożądane może się stać rzeczywistem i wykonalnem. Potrzeba nam internatów nauczycielskich, potrzeba je zakładać. Ale jak zakładać? jaki ma być ich zakres, ich organizacya, ich liczba? jakie przedewszystkiem środki na ich zakładanie i utrzymanie?

Te kwestye praktyczne, a do rozwiązania niełatwe, narzuciły się Wydziałowi i Radzie szkolnej krajowej.

Rada szkolna naprzód sądziła, że zanim objawi swoje zdanie Wydziałowi krajowemu, a pośrednio Wys. Sejmowi, powinna objaśnić się dokładnie co do urządzenia Internatów nauczycielskich w tych krajach, gdzie one stoją najlepiej. Za zgodą więc pana Ministra wyznań i oświecenia wysłała Rada szkolna pana Mieczysława Zaleskiego, Inspektora krajowego i Radcę szkolnego do Prus i do Saksonii. Sprawozdanie jego, wnikające w najdrobniejsze szczegóły, a wyjaśniające doskonale i podstawy organizacyi internatów saskich i pruskich i ich korzystne rezultaty, może na długo pozostać cenną pomocą dla tych, którzy u nas tą sprawą zajmują się i zajmować będą.

Stosunki w tamtych krajach tak różne od naszych, że trudno bez zazdrości dowiadywać się o tak szczęśliwych warunkach wychowania publicznego. Tam niema seminarium nauczycielskiego bez Internatu: tam budynki, czasem aż zbyt wielkie i dobre, zakłada rząd kosztem skarbu, i on utrzymuje zakłady: tam uczniowie sami, zamożniejsi od naszych, składają opłatę za naukę i utrzymanie (małą, ale przez ucznia lub jego rodziców uiszczaną) tam wychowańcy zakładu, trzymani pod dozorem, pracują w miarę zajęcia, dobrze żywieni, używający dużo ruchu, rosną fizycznie i moralnie zdrowi, do zakładów i nauczycieli swoich przywiązani, swobodni i kontenci ze swego losu.

U nas? ani marzyć o założeniu i utrzymywaniu przez Państwo tylu internatów ilu ich potrzebujemy, a kiedy zamożność ogólna podniesie się tak, żeby tyle rodziców ubogich mogło jednak ponosić w pewnej części koszta swojego wychowańca? Stosunki idealnie pomyślne zostawiając przyszłości, żeby do nich kiedyś doszło, musimy dziś na to patrzeć co mamy, i jak to co mamy, możemy uczynić lepszem.

Poznanie zakładów pruskich i saskich, przykład tych krajów, które nie pojmują seminariów nauczycielskich bez internatów, utwierdza tem bardziej Radę szkolną i Wydział krajowy w przekonaniu o koniecznej potrzebie takich zakładów. Ale zaraz nasuwa się różnica między tem, co jest tam, a co Rada szkolna i Wydział krajowy uważają za dobre i praktycznie możliwe u nas. Tam prawie zawsze internat mieści się w tym samym budynku co seminarium. Pociąga to za sobą koszta nierównie większe, dla nas niepodobne do poniesienia: a prócz tego pewne niedogodności i strony pedagogicznie złe, na które sami dyrektorowie zakładów saskich zwracali uwagę delegata Rady szkolnej krajowej. Ztąd zdanie, że Internaty w naszym kraju, istniejące czy w przyszłości założyć się mające, nie powinny być zupełnie złączone z seminariami, ale mieć swój byt osobny. Przemawia zatem i ta okoliczność, że Internaty nietylko mogą i powinny powstawać staraniem i kosztem inicyatywy miejscowej, prywatnej lub miejskiej, co oczywiście czynnikom tym nadaje prawo do pewnego wpływu w zakładzie — ale nadto i ten

wzgląd, że taka prywatna pomoc i prywatna pieczołowitość, jest dla zakładu bardzo pożyteczną i nieraz okazuje się czynniejszą, skuteczniejszą od urzędowej.

Dalsze pytanie. na które Rada szkolna i Wydział krajowy szukają odpowiedzi' jest: „czy lepiej zakładać coraz nowe internaty dopóki ich nie będzie tyle co seminariów, czy też tym, które już są, zapewnić byt stały i zabezpieczony.“

Wydział krajowy i Rada szkolna, oświadczają się za tym ostatnim sposobem. Naprzód zabezpieczyć to, co już jest, a potem dopiero starać się o więcej.

Mamy do dziś dnia w kraju dziesięć Internatów nauczycielskich: ośm męskich, dwa żeńskie. W bieżącym roku przybędzie jedenaste (męskie) w Krośnie. Z tych wszystkich żaden nie ma bytu zabezpieczonego, żaden — prócz jednego — nie wystarcza swoimi dochodami, żaden nawet nie może liczyć na pewną i stałą cyfrę dochodów.

I tak:

Internat męski w Krakowie wykazywał w roku 1893/4 niedobór w kwocie 1.968 zł., a w roku 1895 niedobór 1.501 zł. Internat męski w Samborze w roku 1893/4 niedobór 92 zł., w roku 1894/5 niedobór 713 zł. a. Internat w Tarnowie w roku 1893 niedobór 326 zł., w 1894 niedobór 1.466, w 1895 niedobór 1.222 zł., według preliminarza na rok 1896 niedobór 1.133 zł. austr. Internat w Stanisławowie: za rok 1893 niedobór 212, za 1894 — 356 zł. Internat żeński panien Nazaretanek w Krakowie w roku 1894 niedobór 1.733, w 1895 niedobór 1.455 zł. Z połowy roku 1896 niedobór 498 zł. austr. Internat żeński we Lwowie, rok 1895, niedobór 224 zł. austr. Internat męski w Sokalu, rok 1895: niedobór 26 zł. Internat męski we Lwowie jeden okazuje w zamknięciach rachunkowych pozostałość w roku 1891/2 w kwocie 1.816 zł., w roku 1893/4 pozostałość 1.724 zł., w roku 1894/5 pozostałość 1.092 zł. austr.

Lepszy stan majątkowy Internatu męskiego, a w pewnej mierze i żeńskiego we Lwowie pochodzi ztąd, że te dwa zakłady jedyne posiadają własne budynki. Nie stoją i one świetnie, bo na tych domach mają długi hypoteczne, od których muszą opłacać procenta: ale przecież dzieje im się lepiej aniżeli tym zakładom, które ponoszą ciężkie koszta najmu.

Internat żeński panien Nazaretanek w Krakowie doszedł świeżo przez rozszerzenie budynku klasztornego do własnego mieszkania, ale ten nakład musiał oczywiście zaciążyć na nim bardzo. Inne zakłady obracają na czynsza mieszkalne część znaczną swoich dochodów.

I tak: Internat męski w Krakowie 1 000 zł. Męski w Samborze na rok bieżący 1.200 zł., w Tarnowie 1.550, w Stanisławowie 1.000 zł.

A jakież są dochody tych zakładów?

Stypendya, po 100 złotych na ucznia, wypłacane ze skarbu krajowego i Państwa, i ofiarność publiczna. Stypendya te, choć w budżecie krajowym wynoszą znaczną sumę, 90.000, nie mogą — według sprawozdań wszystkich bez wyjątku zarządów — wystarczyć na utrzymanie wychowańców.

A ofiarność? Ta, nic jej nie ujmując, owszem przyjmując wdzięcznie to, co pod tym względem robi, jest przecie (powiedzieć trzeba) niestała, nieregularna, niejednakowa. Jak u nas często pochopna i hojna zrazu, pod pierwszem wrażeniem, z biegiem czasu słabnie i opada. Nietylko stałego ubezpieczenia zakładów, ale nawet preliminarza rocznych dochodów, na niej z zupełną pewnością opierać nie można.

Cóż więc w takich okolicznościach można, i co należy zrobić, żeby byt istniejących internatów zapewnić?

Na to odpowiada zgodnie Rada szkolna i Wydział krajowy, że przedewszystkiem należy dopomódz im do własnych budynków. Do zakładania nowych Internatów przystąpić wtedy dopiero, kiedy istniejące będą mogły utrzymywać się stale i bezpiecznie, a na teraz zwrócić usiłowanie do takiego ich zabezpieczenia. Pewna kwota, wstawiana

przez lat kilka w budżet krajowy, jako stała pozycya, mogłaby w krótkim stosunkowo czasie opłacić się wielkim pożytkiem.

Gdyby Wysoki Sejm mógł przeznaczyć na ten cel sumę 50.000 złotych austr. rocznie, sprawa poszłaby raźnie, a niebawem można by pomyśleć o zakładaniu nowych internatów. Komisya szkolna podziela to zapatrywanie w zupełności, a jeżeli nie występuje w tej chwili ze stanowczym wnioskiem, to ze względu jedynie na prawie już ukończone w tej chwili prace komisyi budżetowej i dlatego, że nie pozwala sobie zaskoczyć niejako Wysoki Sejm niespodziewanym a znacznym wydatkiem Wydatek sam uważa jednak Komisya za tak nieodzownie potrzebny, tak dla przyszłości tego kraju konieczny, że w jej przekonaniu coś w tej mierze zrobionem być musi.

Nasunął się także pomysł, czy nie moglibyśmy dojść do celu drogą pożyczek amortyzacyjnych, nisko oprocentowanych, zaciąganych dla internatów w Bankach lub (naprzykład) kasach Oszczędności pod gwarancyą kraju. Procenta od tych pożyczek mogłyby na budżetach Internatów ciężyć mniej, niż dzisiejszy najem lokalów, a po umorzeniu pożyczek, stan finansowy zakładów mogłby być wcale dobrym.

Na to wszystko komisya szkolna może tylko oświadczyć, że uważa Internaty dla stanu nauczycielskiego za wielką i naglącą potrzebę kraju, za warunek, jeden z nader ważnych, pomyślnego rozwoju wychowania publicznego. Uważa dalej, że naszym obowiązkiem to postanowić i stopniowo wykonać, iżby przy każdem seminaryum był Internat. Uważa dalej komisya zgodnie z c. k. Radą szkolną i z Wydziałem krajowym, że nie należy tworzyć od razu takich zakładów przy wszystkich seminaryach, bo i wydatek byłby bardzo znaczny, i nie ma pewności, czy znalazłoby się w pogotowiu ludzi zupełnie uzdolnionych do kierowania zakładami. Sądzi więc komisya, że należy zmierzać do celu stopniowo, rozpoczynając od tego, by Internatom już istniejącym zapewnić byt normalny i stały. Komisya zgadza się i z tem, że pierwszym po temu środkiem byłoby dopomożenie Internatom do posiadania własnych budżetów. Niemniej uważa Komisya za słuszne i to, że czynniki miejscowe, miasta instytucye lub osoby prywatne, powołane są do czynnego uczestnictwa w tej sprawie, i w połączonych z nią kosztach.

Co do samej organizacyi takich zakładów, Komisya mniema, że one nie powinny być liczne, że powinny stać pod pewnymi wypróbowanymi, przez władzę szkolną zatwierdzonymi kierownikami; że regulamin każdego z nich może być w szczegółach odmienny i do miejscowych stosunków zastosowany, ale wszędzie ten sam w rzeczach zasadniczych, czyli w religijnym i moralnym duchu wychowania.

Na tych przekonaniach oparta, Komisya pozwala sobie na końcu swego sprawozdania podać Wysokiemu Sejmowi stosowne rezolucye w tej mierze do uchwały.

Zostaje jeszcze jeden szczegół w tej sprawie, którego Komisya milczeniem pominąć nie może.

Równocześnie z poleceniem zbadania kwestyi Internatów, polecił Wys. Sejm uchwałą z dnia 8. lutego 1896, Wydziałowi krajowemu, ażeby ten „wszedł w rokowania z ciałami samorządnemi, w celu stopniowego zakładania Internatów przy każdem seminaryum nauczycielskiem". W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy przesłał okólnik z zapytaniem w tej mierze, do Reprezentacyi miast Krakowa, Lwowa, Rzeszowa, Tarnowa, Stanisławowa, Tarnopola, Sambora, Sokala i Krosna, niemniej do Wydziałów powiatowych: krakowskiego, lwowskiego, rzeszowskiego, tarnowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, samborskiego, sokalskiego i krośnieńskiego. Wezwania te nie odniosły dotąd żadnego skutku, a Wydział krajowy nie może przewidzieć jaki będzie dalszy przebieg i jaki koniec tych rokowań.

Ze spraw nieszkolnych Komisya ma sobie za obowiązek oświadczyć, że rozumie i podziela w zupełności stanowisko zajęte przez Wydział krajowy względem restauracyi pomników historycznych. Asygnacya i wypłata kwot przez Wysoki Sejm na pewną restau-

racyę przyznanych, tam gdzie restauracya jest w toku, wstrzymanie lub odmowa, tam gdzie zachodziły przeszkody, lub gdzie inny fundusz, nie zaś krajowy był w pierwszym rzędzie powołany i obowiązany do kosztów restauracyi.

Wypłacono przyznaną na rok 1896 subwencyę: na restauracyę katedry w Krakowie na Zamku w kwocie 10.000 zł. w. a., na zamek w Żółkwi 6.000, na krużganki klasztoru dominikańskiego w Krakowie 4.400, na restauracyę cerkwi św. Ducha w Rohatynie 2.000, na kościół w Bielinach 500, na cerkiew w Jeżowie 200.

Kwotę 1.000 zł. uchwaloną przez Wysoki Sejm na konserwacyę ruin kościoła podominikańskiego w Oswięcimiu, asygnował Wydział krajowy na uzupełnienie ceny kupna, bez czego roboty restauracyjne przedsiębrać się nie mogły. Na restauracyę krużganków klasztoru franciszkańskiego w Krakowie, przyrzekł Wydział krajowy gronu konserwatorów wstawić pewną subwencyę, wszelako pod warunkiem, że przyczyni się do tej restauracyi gmina miasta i Skarb Państwa. Na to Wydział krajowy odpowiedzi nie otrzymał, w skutku czego subwencyi nie preliminował.

Na restauracyę kościoła w Bieczu wypłacił Wydział krajowy pierwszą ratę uchwalonej przez Wysoki Sejm na ten cel kwoty 4.000 zł., czyli 2.000 zł. Ale zarazem zawiadomił Wysokie c. k. Namiestnictwo, że gdy z funduszu krajowego wydano już na restauracyę tego kościoła 11.864 zł., Rząd zaś będący zarazem patronem kościoła, zaledwo dotąd 3.000 zł., Wydział krajowy wstrzyma się na przyszłość od wstawiania w preliminarz budżetu subwencyi na ten cel dotąd składanej. Wydział krajowy nalegał też na Wysoki c. k. Rząd o subwencyę ze Skarbu państwa na restauracyę kościoła i klasztoru w Tyńcu, dotąd jednak bez skutku.

Na restauracyę cerkwi parafialnej w Haliczu, nie preliminował Wydział krajowy żadnego zasiłku, gdyż przy ściślejszem zbadaniu pokazało się, że cerkiew ta nie posiada zabytków artystycznie lub historycznie znaczących; na restauracyę zaś starożytnej synagogi w Leszniowie, której koszta obliczone są na 6.000 zł. nie preliminował Wydział krajowy subwencyi dla tego, że Wydział powiatowy brodzki, zapytany, z jakich innych jeszcze źródeł mógłby pokryć rzeczone koszta, nie dał żadnej odpowiedzi.

Komisya szkolna uważa wszystkie powyższe postanowienia Wydziału krajowego za słuszne. Pozwala sobie wszakże zwrócić uwagę na tę okoliczność, że w niektórych okręgach konserwatorskich, zabytki historyczne (mniejszej wagi zapewne) zaniedbane są lub wprost uszkodzone: tak naprzykład zamek w Czortkowie.

Sprawy teatralne zasługiwałyby na osobny i obszerny rozbiór, wnikający i w finansowe położenie naszych scen, i w ich artystyczną wartość. Komisya szkolna, złożona z ludzi, którzy nie mają ani czasu ani sposobności, śledzić systematycznie co w teatrach grywanem bywa, i jak bywa grywanem, musi się ograniczyć do ogólnej tylko uwagi. Kto sobie przypomni oba teatry krajowe, jakimi były przed niedawnemi jeszcze laty, a porówna z tem ich stan dzisiejszy, ten musi przyznać, że jest ogromna różnica na lepsze. Cokolwiek dałoby się słusznie wytknąć, a zapewne dałoby się nie jedno, to wszakże rzeczą jest pewną, że kiedy kilka lat temu przedstawienia w naszych teatrach były dla wykształconego widza nieprzyjemne, a nieraz wprost śmieszne, to obecnie wychodzi się z teatru z tem wrażeniem, że wielkie sceny w wielkich miastach są oczywiście daleko lepsze, ale że w miastach średnich jak nasze, nie łatwo byłoby znaleść teatr również dobrze zaopatrzony w zasobnych i inteligentnych aktorów, w dobór rozmaitości sztuk, wreszcie w przybory teatralne. Uwaga ta odnosi się do dramatu i komedyi w obu teatrach, ale także i do opery we Lwowie. Ten pocieszający postęp wszakże, wywołuje zaraz uwagę wcale nie wesołą.

Teatr zasobny w aktorów i w przybory, wymaga znacznych nakładów. Dyrekcye na to nie szczędzą, ale publiczność nie więcej uczęszcza na dzisiejszy teatr lepszy, jak uczęszczała na dawny zły, i dyrekcye znajdują się co roku w obec znacznych i coraz

znaczniejszych deficytów, które grożą oczywiście nowym upadkiem scen polskich. Komisya teatralna krakowska w piśmie swojem narzeka gorzko i słusznie, na obojętność ogółu, a zwłaszcza ludzi zamożnych, dla teatru i prosi, żeby Wydział krajowy wyjednał u Wys. Sejmu podwyższenie subwencyi o 4.000 zł. w. a. Dyrekcya teatru lwowskiego wniosła petycyę o subwencyę wiele jeszcze wyższą. Komisya szkolna nie śmie w obecnym stanie Skarbu krajowego ujmować się za nowemi jego obciążeniami. Ale ma sobie za obowiązek przynajmniej przypomnieć Wys. Sejmowi ten stan rzeczy i dodać tę uwagę, że jeżeli teatra, podniesione dziś na wcale przyzwoity szczebel wartości, upadną i stracą swój charakter artystyczny i cywilizowany, to przecie będzie szkoda.

Ze spraw fundacyjnych komisya ma sobie za obowiązek z wszelkiem uznaniem i wdzięcznością zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, na zasługę jaką położył Wydział krajowy, kiedy w sprawie spadku po ś. p. hr. Wiktorze Baworowskim i oznaczonej jego testamentem fundacyi, doszedł do porozumienia z kuratorem fundacyi i bratem testatora hr. Wacławem Baworowskim. Porozumienie to tyczące się zasad i warunków fundacyi, jak i administracyi majątku, pozwoli kuratorowi i Wydziałowi krajowemu zająć się uporządkowaniem i katalogowaniem bardzo bogatych zbiorów, które potem będą mogły otworzyć się dla publicznego użytku.

Fundacyą także jest Macierz Polska. W sprawozdaniu z czynności Departamentu I-go, znajduje Komisya tylko wiadomość o jej stanie finansowym. Mianowicie w roku 1895. dochody 10.070 zł. wydatki 8.861 zł., zapas kasowy 1.208 zł. W efektach i wydawnictwach 38.073 zł. w. a. Pozostaje cała strona pożytku, wartości, tych wydawnictw, której komisya gruntownie zbadać nie miała czasu, ale której nie pominąć miała sobie za obowiązek. Wynik swoich spostrzeżeń podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu.

„Macierz“ wydaje jak wiadomo oprócz tygodnika Niedzieli, corocznie pewną liczbę książek przeznaczonych dla najszerszych warstw ludności. Książki te są dwojakie. Małe, po cenie kilku centów i większe niemniej tanie w stosunku do swojej objętości. Całej seryi wydawnictw z lat dawniejszych przytaczać tu nie możemy. Ograniczamy się do ostatniego roku 1896. Zasadą jest wielka taniość, jako środek wielkiego zbytu, a przytem wielka liczba egzemplarzy. Małych, sześciocentowych książeczek, wydano w roku ubiegłym tylko trzy — zaraz powiemy dla czego nie więcej. Są to krótkie życiorysy ś-go Jana Kantego, Stefana Czarnieckiego i ś-go Brunona. Pisane przystępnie a starannie, małe te opowiadania robią wrażenie bardzo dobre. Dawniej, w podobnych publikacyach Macierzy, zdarzały się błędy historyczne nieraz rażące, widocznie autorowie mieli więcej zamiłowania niż znajomości rzeczy polskich. Dziś ludzie nie żartem uczeni piszą te książeczki — o Czarnieckim naprzykład p. Czermak — a przez to nietylko wolne są one od powierzchowności i płytkości, ale mają rzetelną wartość, bo obejmują to co istotne, co ważne i opowiadają to jasno, a przyjemnie. W ogóle znać rękę nowej Rady wykonawczej, do której należą panowie: Władysław Łoziński, Tadeusz Pilat, Ludwik Finkel, ksiądz Twardowski, profesor Tyniecki i pan Amborski. Jako sekretarz pan Tadeusz Czapelski.

Rada wykonawcza uznała, że książki dawnych a dobrych pisarzy, są nietylko z wielu względów lepsze, ale i dla czytelników więcej pożądane, ponętniejsze. Z tego doświadczenia wychodząc wydała Macierz w roku ubiegłym wybór niektórych poezyi Karpińskiego, z życiorysem złożonym z ustępów jego własnego pamiętnika i z przedmową.

Drugą książką użyteczną są Śpiewy historyczne Niemcewicza, z objaśnieniami historycznemi do każdego śpiewu, i z życiorysem Niemcewicza przez p. Wiktora Czermaka. Cena dość grubej książki o 200 stronicach, z drzeworytami podług królów Matejki, 50 centów.

Ale największej sztuki dokazała Macierz, kiedy zdołała wydać Pana Tadeusza całego, w cenie 10. centów. Wydanie jest stereotypowe, papier i druk niebrzydki, a w ubiegłym roku wyszła jedenasta z seryi, z których każda obejmuje 5.000 egzemplarzy. Dwunasta jest pod prasą. Staraniem więc i zasługą Macierzy, rozeszło się po kraju do dziś dnia około 50.000 egzemplarzy „Pana Tadeusza", po cenie tak małej, że każdy może go kupić na jarmarku albo na odpuście.

Ale dlaczego Macierz nie wydała w tym roku więcej małych książeczek? Dlatego, że wydała jedną większą, a ogromnego pożytku. Jest to Księga Rzeczy Polskich, opracowana przez G. Jest to alfabetycznie ułożony zbiór krótkich ale bardzo dokładnych wiadomości, o instytucyach, prawach, urzędach, sądach, obrzędach, obyczajach, ubiorach, sprzętach; o organizacyi i uzbrojeniu wojska, o skarbie i jego dochodach i t. d. Słowem podręczna książka, z której każdy może się dowiedzieć tego, co najpotrzebniejsze, nie o historycznych osobach (tych niema wcale), ale o urządzeniach i stosunkach dawnej Rzpltej. Kto zaś miał sposobność przekonać się, przez stosunki z ludźmi młodymi, jak te rzeczy idą w zapomnienie, jak u wykształconych nawet są wyobrażenia albo bardzo niedostateczne albo nawet śmieszne, ten uzna od razu, że książka taka może oddać ogromne usługi, a instytucya która ją wydała zrobiła sobie ogromną zasługę. Przy nauce historyi polskiej, na najniższym stopniu czy na wyższych, książka ta będzie niezmiernie pomocną i koniecznie potrzebną, nietylko uczniom ale i nauczycielom. W bibliotekach szkół średnich, w bibliotekach okręgowych, ona koniecznie być powinna, jest też przez Radę szkolną krajową wszystkim zakładom polecona. Ale tak samo znajdywać się powinna w zakładach prywatnych, pensyach i t. p., a przydałaby się w domach prywatnych. A wydatek nie stracony. Tom o blisko 500 stronach, wcale starannie wydany, kosztuje 50 centów!

Nie na tem koniec prawdziwie obywatelskiej i cywilizacyjnej zasługi Macierzy, czyli powiedzmy otwarcie jej Rady wykonawczej. W roku bieżącym zamierza ona wydać Encyklopedyę najpotrzebniejszych wiadomości. Zastosowana do potrzeb i do środków pieniężnych wiejskiego ludu, encyklopedya ta obejmie tylko jeden tom, o 1.000 stronicach i w cenie 1 zł. w. a. Ale w tym tomie mieścić się będą wszystkie te działy co w wielkich lexykonach, a opracowane będą przez prawdziwe, doskonale wybrane siły naukowe. I tak:

1. Władysław Bełza (Literatura polska współczesna).
2. Dr. Adam Bieńkowski (Prawo, administracya, urządzenia wojskowe).
3. Prof. Kazimierz Bruchnalski (Przemysł; technika w najszerszem znaczeniu).
4. Dr. Wilhelm Bruchnalski (Literatura powszechna i polska; gramatyka i stylistyka).
5. Tadeusz Czapelski (Sztuka; wyrazy obce; polityka współczesna).
6. Prof. dr. Ludwik Finkel (Historya powszechna i polska).
7. Prof. dr. Henryk Kadyi (Medycyna).
8. Prof. dr. Józef Limbach (Zoologia).
9. Prof. dr. Maryan Łomnicki (Botanika).
10. Ks. dr. Stanisław Narajewski (Historya kościoła i religia).
11. Prof. dr. Mieczysław Pańkowski (Hodowla bydła).
12. Prof. dr. Stefan Pawlik (Rolnictwo).
13. Prof. dr. Jan Pawlikowski (Ekonomia; skarbowość; polityka rolnicza).
14. Dr. Eugeniusz Romer (Geografia fizyczna i polityczna).
15. Dr. Henryk Sawczyński (Prawo prywatne; proces cywilny; autonomia).
16. Prof. Dr. Józef Szpilman (Weterynarya).
17. Ks. dr. Bolesław Twardowski (Historya kościoła; Religia).
18. Prof. dr. Kazimierz Twardowski (Pojęcia abstrakcyjne; muzyka).

19. Prof. dr. Ignacy Zakrzewski (Fizyka, matematyka, astronomia; miary i wagi).
20. Prof. dr. Rudolf Zuber (Mineralogia, geologia, chemia; Przemysł naftowy).

Książka tego rodzaju była oddawna wielkiem pragnieniem ludzi myślących rzetelnie o oświacie ludu. Wdzięczność należy się tym, którzy ją w życie wprowadzą. Powodzenie mieć powinna znaczne, a pożytek przyniesie z pewnością.

Kalendarz Macierzy na rok 1897, oprócz niezbędnych informacyi jakie są we wszystkich, zawiera chronologiczny spis głównych wypadków z historyi polskiej, opowiadania historyczne, artykuły treści ekonomicznej, hygienicznej, przyrodniczej, wiersze, wcale pokaźne drzeworyty, i to wszystko za cenę 40 centów.

Tygodnik *Niedziela*, ma do walczenia, jak wiadomo, z wieloma przeciwnościami i przeciwnikami. Nie dziw, że jak wiele innych pism uczciwych i katolickich, nie rozchodzi się tak, jakby ze względu na swoją wartość rozchodzić się mógł i powinien. Wszelako w roku ubiegłym był pod tym względem pewien postęp.

Komisya tylko ma sobie za obowiązek zwrócić uwagę Rady wykonawczej, a przez tę pośrednio redakcyi, na tę okoliczność, że pismo tego rodzaju nie spełniło jeszcze swego zadania przez to, że prowadzi walkę z socyalizmem, ale powinno wytknąć myśl błędną, dążność niezdrową, lub postępowanie niewłaściwe, gdziekolwiek takie się znajdą.

Ogółem z wydawnictw Macierzy sprzedano w roku 1896, 26.459 egzemplarzy.

Zdaje się to nie mało, ale w porównaniu z liczbą egzemplarzy wydawnictw innych, a od tego nie lepszych, to jest mało. W tych czasach, kiedy potrzeba czytania i pragnienia książki wzmaga się tak silnie, kiedy z dobrej chęci korzystają złe książki i ich wydawcy, wydawnictwo takie jak „Macierz", może się stać wielkiem dobrem w naszem społeczeństwie. Mnożą się czytelnie i skarżą się nieraz na brak dobrych książek do czytania. Książki są: brak raczej wiadomości, że one są, i brak troskliwości, żeby się rozchodziły. Wydawnictwo Macierzy, przy silnym, licznym zbycie, mogłoby podwoić i potroić swoje wydawnictwa i ten pożytek jaki krajowi może przynosić. Komisya nie robi pod tym względem żadnego wniosku, ale zwraca na tę sprawę uwagę nie Wysokiego Sejmu jako takiego, tylko jego członków każdego z osobna.

Kończąc swoje sprawozdanie, Komisya musi powtórzyć, że między czynnościami Wydziału krajowego, o których obecnie miała wypowiedzieć swoją opinię, za najważniejszą, a przynajmniej najpilniejszą dla wychowania publicznego w naszym kraju, uważa tę, która się odnosi do Internatów przy seminaryach nauczycielskich. Komisya sądzi, że na tem polu coś koniecznie zrobionem być musi, i dlatego pozwala sobie podać Wysokiemu Sejmowi do uchwały następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm bierze do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z częściowych czynności departamentu I. i II.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarz bydżetu na r. 1898, wstawił na cel stawiania lub nabywania domów dla Internatów dla kandydatów stanu nauczycielskiego kwotę pięćdziesiąt tysięcy złotych austr. i żeby kwotę tę, o ile stosunki finansowe na to pozwolą, wstawiał jako pozycyę stałą w każdoroczny preliminarz budżetu, aż do odwołania jej odmienną uchwałą sejmową.

J. Czartoryski
Przewodniczący.

St. Tarnowski
Sprawozdawca.

L. s. 2.933/97.

Alig. 116

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku posła Małachowskiego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu kr. stoł. miasta Lwowa z dnia 14 października 1870 Nr. 79 dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniach z dnia 11 i 21 listopada 1895 Rada miejska Lwowska uchwaliła w myśl §. 42 litera g. statutu z dnia 14 października 1870 Nr. 79 Dz. u. k. wnioski do zmiany tego statutu we formie dwu nowel, które Wydziałowi krajowemu dla uzyskania potrzebnej do tych zmian ustawy krajowej przedłożone zostały.

Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 7 stycznia 1896 L. 84.287/95 przedłożył te nowele na sesyi Sejmowej z r. 1896 Wysokiemu Sejmowi, który jednak na wniosek komisyi gminnej na posiedzeniu swojem z dnia 20 stycznia 1896 tylko jedną z tych nowel uchwalił, a uchwała ta uzyskawszy sankcyę monarszą stała się ustawą.

Druga nowela przez Radę miejską uchwalona, a wyż powołanem sprawozdaniem Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi przedłożona, na sesyi sejmowej z roku 1896 uchwalona została.

W bieżącej sesyi Prezydent miasta Lwowa, poseł Małachowski przedłożył ponownie nowelę do statutu miasta Lwowa, zgodną z wnioskiem Wydziału krajowego, sprawozdaniem z dnia 7 stycznia 1896 L. 84.287/95 przedstawionym, a ten wniosek posła Małachowskiego, komisyi gminnej przekazany, jest przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Komisya konstatuje przedewszystkiem, że wniosek posła Małachowskiego jest zgodny z uchwałami Rady miejskiej Lwowskiej, powziętymi w tym przedmiocie we formie legalnej §. 42 statutu miasta Lwowa przepisanej.

Co się tyczy samego wniosku to komisya gminna jest zdania, że proponowane w nim zmiany statutu, dla prawidłowej i racyonalnej gospodarki miasta są koniecznie potrzebne, albowiem wiadomą jest rzeczą, że gmina miasta pokrywa swoje ogromne, milionowe wydatki przeważnie z dochodów uzyskanych z dodatków do podatków, opłat prestacyi i t. p.

Aby więc miastu umożliwić dopełnienie swoich zadań administracyjnych, kulturnych i t. p. na nich ciążących, należy im zabezpieczyć i ułatwić pobór owych dochodów.

Doświadczenie dwudziestokilkoletnie jednak wykazało, że dotyczące przepisy statutu miasta Lwowa nie są wystarczające i że reprezentacya miasta Lwowa przy wykony-

waniu swych praw, natrafia na trudności, których przy uchwaleniu statutu nie przewidywano. Dla tego zmiana tych postanowień jest potrzebną.

Rozchodzi się tu mianowicie o następujące postanowienie statutu:

1. §. 85. statutu opiewa:

„Wydatki dotyczące pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mogą być ponoszone przez same tylko strony interesowane“.

Postanowienie to, samo przez się bardzo słuszne i sprawiedliwe, a mogą ulżyć miastu ciężary, w praktyce okazało się nie wykonalnem, albowiem nie ma w statucie postanowienia, kto ma te wydatki na poszczególnych kontrybuentów rozkładać i od nich je ściągać. Jak twierdzi Magistrat miasta Lwowa, c. k. Trybunał administracyjny z powodu braku w ustawie, odmawia reprezentacyi miejskiej prawa rozkładania i ściągania tych wydatków. Dla tego domaga się uchwała Rady miejskiej, a za nią wniosek p. Małachowskiego, aby do §. 85, statutu dodano dalszy ustęp opiewający:

„Wydatki takie może tedy Rada miejska rozłożyć za strony interesowane i od nich je ściągnąć“.

Komisja uważa taki dodatek za potrzebny, i wnosi na przyjęcie takowego.

Natomiast komisya nie może się zgodzić na dalszy ustęp z §. 85., wnioskiem posła Małachowskiego przedłożony a opiewający:

„Rada miejska może także nadawać i pobierać taksy na poszczególne czynności urzędów gminnych“

Komisa nie wyklucza pewnej ważności uchwalenia i pobierania takich taks.

Lecz komisya nie może się na to zgodzić, aby uchwalenie ich przez Radę miejską mogło się stać obowiązującem bez wyższego potwierdzenia. Zdaniem komisyi urzędy miejskie utrzymywane z podatków mieszkańców miasta, winny w interesie tych mieszkańców działać dla nich bezpłatnie, a pabieranie osobnych taks chyba w wyjątkowych wypadkach mógłoby mieć miejsce. Do tworzenia takich wyjątków trzebaby wyższego uchwalenia, tak jak przy uchwaleniu „i n n y c h o p ł a t“ §. 90. statutu objętych.

Jeżeli tedy Rada gminna zechce uchwalić pobór takich taks czyli „innych opłat“ może to uczynić na mocy §. 90. statutu i starać się o ustawę krajową, której jej Sejm, jeżeli taksy będą słuszne, pewnie nie odmówi.

2. Dalsza zmiana statutu odnosi się do §. 89. statutu.

Tu domaga się wniosek posła Małachowskiego zgodnie z uchwałą Rady miejskiej, rozszerzenia kompetencyi Rady miejskiej i Wydziału krajowego przy nakładaniu dodatków do podatków.

Rozszerzenie tej kompetencyi jest dość mierne; a skoro już ustawą z dnia 18. marca 1888 N. 36. dz. u. k. podobne rozszerzenie kompetencyi dla wszystkich innych gmin kraju zaprowadzono, to stolicy kraju odmówić jej nie można. Potrzeba zaś na mocy §. 89. statutu w kierunku rozszerzenia kompetencyi wyż wspomnionej, wywalczona została szczególną interpretacyą ustawy przez c. k. Trybunał administracyjny.

Rada miejska uchwalała bowiem dodatki do podatków na pokrycie niedoboru budżetu miejskiego, w granicach §-fem 85. statutu w terazniejszem jego brzmieniu zakreślonych. Oprócz tego Rada miejska uchwalała budżet szkolny i w myśl istniejących ustaw szkolnych rozpisywała dodatki do podatków na pokrycie niedoboru budżetu szkolnego.

Trybunał administracyjny jednak wyraził zapatrywanie, że Rada miejska rozkładając dodatki do podatków na pokrycie niedoboru budżetu miejskiego w najwyższej §-fem 85. statutu dozwolonej cyfrze, wyczerpała swoje prawa, i do nakładania dalszych dodatków na cele szkolne potrzebuje wyższego zatwierdzenia względnie ustawy krajowej.

Aby więc zwykłą, bieżącą administracyę ułatwić i nie wstrzymywać jej potrzebą wyższych zatwierdzeń, zmiana §. 85. w kierunku wniosków posła Małachowskiego wskazanym jest potrzebną i komisya gminna wnosi na uchwalenie jej.

Zmiana §. 90. dąży również do rozszerzenia kompetencyi Rady miejskiej, co do wysokości nałożyć się mającego podatku czynszowego; komisya sądzi że Rada miejska nie nadużyje rozszerzonych praw swoich, i nie obciąży mieszkańców miast bez koniecznej potrzeby zbytnim podatkiem. Dla tego komisya i na ten wniosek się zgadza.

4. Najważniejszą zdaniem komisyi jest zmiana §. 92. statutu. Reprezentacya miasta Lwowa pragnie w układaniu dodatków do podatków w granicach jednego i tego samego podatku zaprowadzić pewną progresyę, tak, aby płacący mniejszy podatek, a zatem przedstawiający słabszą siłę ekonomiczną, płacili procentowo mniejszy dodatek, od tych, którzy większy ponoszą podatek rządowy i tem samem większą siłę ekonomiczną przedstawiają.

Temu zamiarowi, któremu tylko przyklasnąć można, przeszkadzają przepisy statutu, a zamiarem projektowanej zmiany §. 92. statutu jest usunięcie tej przeszkody.

Komisya gminna wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt do ustawy.

Lwów 9. lutego 1897 r.

Przewodniczący

Jaworski.

Sprawozdawca

Fruchtman.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 14. października 1870. roku, nadającej statut miejski król. stoł. miastu Lwowu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 85, 89, 90 i 92 ustawy krajowej z dnia 14. października 1870. nadającej statut miejski królewskiemu stołecznemu miastu Lwowu, a mianowicie: oddziału A. ustawy gminnej, zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 85.

Wydatki odrębne.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

Wydatki takie może tedy Rada miejska rozłożyć na strony interesowane i od nich je ściągnąć.

§. 89.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 30% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest pozwolenie Wydziału krajowego.

Dodatki, przenoszące 50% podatków bezpośrednich, lub 70% podatku konsumcyjnego, mogą być nakładane tylko na mocy ustawy krajowej.

§. 90.

Inne opłaty.

Do zaprowadzenia opłat, nie należących do kategoryi dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, niemniaj do zaprowadzenia podatku czynszowego, mającego się pobierać od opłacanego przez mieszkańców czynszu najmu, lub od oszacowanej wartości tego czynszu, jeżeli ten podatek czynszowy przenosi dwadzieścia centów od każdego reńskiego, względnie dwadzieścia halerzy od każdej korony czynszu, potrzeba ustawy krajowej.

Wypływające z prawa propinacyi opłaty od przewozu, wyrobu i wyszynku trunków propinacyjnych, nie mogą być uważane jako dodatki do podatku konsumcyjnego.

§. 92.

Do rozkładów dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, potrzeba zezwolenia Wydziału krajowego, zaś do zaprowadzenia rozmaitych stop procentowych dodatków w granicach jednego rodzaju podatku bezpośredniego, potrzeba ustawy krajowej.

Art. II.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Art. III.

Wykonanie tej uttawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 2641.

Aleg. 146

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1897.

Wysoki Sejmie!

Budżet krajowy na rok 1897 jest o tyle nader doniosłym w historycznym rozwoju całej gospodarki krajowej, iż jest on zakończeniem i zamknięciem kilkoletniej epoki, podczas której nasze budżetowe preliminarze zawisłymi były od całego planu finansowego wynikłego z przeprowadzonej w roku 1893 konwersyi długu indemnizacyjnego, oraz ugód z c. k. Skarbem państwa w sprawie długu tego zawartych.

Na podstawie tych ugód płacił corocznie Skarb państwa od roku 1893 do roku 1897 włącznie subwencyę z tytułu zrealizowanego długu indemnizacyjnego (rubryka XVII dochodów poz. 64 g.) w wysokości niezmiennej 1,488.935 zł., otrzymał zaś natomiast od kraju pewną bonifikacyę z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyi byłych funduszów indemnizacyjnych, która to bonifikacya była zmienną i w budżecie na rok bieżący wynosi 52 334 zł. Pozycye te figurują w niniejszym budżecie po raz ostatni.

Przewyżka pierwszej z wymienionych pozycyi nad drugą (w r. bieżącym wynosi ona 1,436.601 zł.) podnosiła w latach ubiegłych i podnosi w roku bieżącym dochody kraju i zapewnia budżetową nadwyżkę. Nadwyżki te przeznaczone były stosownie do ułożonego przy przeprowadzeniu konwersyi długu indemnizacyjnego planu finansowego na spłatę wszystkich dawnych pożyczek emisyjnych (z wyjątkiem niespłacalnej pożyczki z r. 1873) i miały na ten cel w zupełności wystarczyć. W roku bieżącym miała być tedy z nadwyżek budżetowych zapłacona reszta dawnych pożyczek emisyjnych.

Komisya budżetowa z zadowoleniem konstatuje, że plan ten finansowy został w zupełności przeprowadzony, gdyż budżet, który komisya obecnie Wysokiemu Sejmowi przedkłada, zawiera w rubryce XIV poz. 199 wydatków sumę 1,410.300 zł. wystarczającą jako pokrycie na umorzenie reszty długów planem finansowym objętych. Sprawa umorzenia dawnych długów przedstawia się nawet pod pewnym względem nieco korzystniej w preliminarzu Komisyi budżetowej aniżeli w przedłożeniu Wydziału krajowego. Odnosi się to mianowicie do pozycyi 191 (Rubryka XIV). Podczas gdy bowiem na podstawie preliminarza Wydziału krajowego wymieniona w tej pozycyi pożyczka krajowa z r. 1891 w sumie 1,500.000 zł. miała być wypowiedzianą dopiero na listopad r. 1897, umożliwiły korzystne wyniki wpływu dochodów w r. 1896 wcześniejsze wypowiedzenie tej pożyczki mianowicie na termin 1. maja bieżącego roku. Okoliczność ta pociąga za sobą zniżenie sumy przeznaczonej na procenta od tej pożyczki, a temsamem uwidocznione w odnośnej pozycyi obniżenie wydatków o sumę 30.925 zł.

Że wstawiona w tegoroczny budżet kwota 1,410.300 zł. na spłatę dawnych długów wystarczy istotnie na umorzenie objętych planem finansowym dawnych pożyczek emisyjnych i w zupełności wysokości pozostających jeszcze do umorzenia długów odpowiada, to wynika z porównania tegorocznego budżetu z preliminarzami lat ubiegłych. Komisya budżetowa zeszłoroczna obliczyła wysokość długów z pożyczek emisyjnych, które w r. 1897 miałyby być spłacone (przyjmujemy cyfrę zaokrągloną) na 1,630.000 zł. (zob. zeszłoroczne sprawozdanie komisyi str. 12).

Suma ta, wobec tego, iż uchwałą Sejmu z 7. lutego nastąpiło pewne podwyższenie wydatków w stosunku do preliminarza Komisyi musiałaby być jeszcze wyższą i wynosiłaby mniej więcej 1,660.000 zł.

Cyfra ta wszakże będzie istotnie znacznie niższą, ponieważ spłata długów w ciągu roku 1896 wypadła korzystniej aniżeli komisya budżetowa mniemała. Przypuszczano bowiem że na spłatę długów w ciągu roku 1896 przypadnie:

a) przeznaczona na ten cel w pozycyi 201 uchwałą finansową Wysokiego Sejmu z 7. lutego 1896 oznaczona suma w wysokości . . .	1,538.975 zł.
b) reszta kwoty, która w roku 1895 na cel ten miała być użytą w wysokości	418.280 „
c) wstawiona do budżetu na rok 1896 (rubryka XIV poz. 192) na spłatę pożyczki z r. 1891 kwota	17.800 „
razem .	1,975.055 zł.

Tymczasem wskutek korzystniejszego wpływu dochodów w r. 1896, niż się spodziewano, wypowiedziano w roku 1896 znaczniejszą sumę długu krajowego a mianowicie (zob. sprawozdanie Wydziału krajowego str. 70) . . . . 2,212.600 zł.

przeznaczono tedy na umorzenie dawnych długów ponad obliczenie zeszłoroczne komisyi budżetowej około . . . . 240.000 zł.

Z tego wynika, że na rok bieżący nie przypadnie już do umorzenia 1,660.000 zł., lecz tylko kwota odpowiadająca preliminarzowi budżetowemu komisyi a więc kwota przekraczająca tylko nieznacznie sumę . 1,400.000 zł.

Co się tyczy bliższych szczegółów planu umorzenia pożyczek i uzyskanego rezultatu zwraca komisya uwagę na szczegółowe daty podane w sprawozdaniu Wydziału krajowego na stronie 8.

Budżet tegoroczny pod względem ostatecznego wyniku finansowego ułożony jest w sposób nieco odmienny aniżeli budżeta lat poprzednich od czasu przeprowadzenia konwersyi długu indemnizacyjnego. Budżeta bowiem lat poprzednich były układane w ten sposób, iż zamykały się zupełną równowagą dochodów z wydatkami, całą zaś przewyżkę dochodów nad wydatkami wstawiano w odnośną pozycyę wydatków „na spłatę dawnych długów“. Pozycya ta, dająca właściwą miarę rezultatu gospodarki finansowej, była oczywiście zmienną, a wysokość jej zawsze dopiero ostateczną uchwałą finansową Wysokiego Sejmu bywała oznaczoną. Ponieważ w roku bieżącym oznaczoną już jest dokładnie suma potrzebna na umorzenie reszty dawnych emisyjnych pożyczek, przeto komisya wstawia odnośną sumy w rubryce wydatków zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i uważa ją jako pozycyę stałą.

Prócz tego proponuje Komisya także zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego użyć sumę 75.806 zł. (Rubryka wydatków XVII »różne wydatki«) na uzupełnienie dotacyi Kasy krajowej do całego miliona zł.

Pozostałość w kwocie . . . . 44.060 zł.
wstawia komisya w budżet jako przewyżkę dochodów nad wydatkami.

Komisya budżetowa uważa utrzymanie w tegorocznym budżecie pozycyi na spłatę dawnych długów przeznaczonej w nieuszczuplonej wysokości za rzecz niezbędną, jest to bowiem warunkiem dotrzymania planu finansowego przy konwersyi długu indemnizacyjnego ułożonego. Zgadza się też komisya w zupełności ze zdaniem Wydziału krajowego, iż odpowiadające dawniejszym uchwałom Wysokiego Sejmu uzupełnienie dotacyi Kasy krajowej do miliona jest wielce pożądanem. Te dwie więc pozycye według mniemania komisyi nie powinnyby w czasie obrad w plenum Sejmu uledz zmianie, uledzby jej zaś musiały, gdyby w czasie plenarnych obrad powziął Wysoki Sejm uchwały podnoszące znacznie wydatki preliminowane. Komisya tedy budżetowa uważa za swój obowiązek doradzać Wysokiemu Sejmowi jak najściślejsze umiarkowanie w tym względzie.

Porównanie budżetu krajowego według wniosków komisyi z projektem Wydziału krajowego przedstawia się co do wydatków oraz co do dochodów własnych funduszu krajowego, jak następuje:

Wydatki według projektu Wydziału krajowego . . .	10,562.551 zł.
„ „ uchwał Komisyi budżetowej . . .	10,546.202 „
„ „ „ „ „ mniejsze o . .	16.349 zł.
Dochody własne funduszu krajowego według projektu Wydziału krajowego	3,961.740 zł.
„ „ „ „ „ uchwał Komisyi budżetowej	3,962.889 „
„ „ „ „ „ „ „ większe o .	1.149 zł.

Preliminarz Komisyi budżetowej jest więc korzystniejszym od preliminarza Wydziału krajowego o . . . . 17.498 zł.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych wstawia komisya budżetowa do preliminarza dochodów zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i zamknięciem rachunku za rok 1895 w wysokości . . . . 904.153 zł.

Podobnie jak w zeszłorocznem sprawozdaniu podaje poniżej komisya budżetowa porównanie przedłożonego budżetu z budżetem uchwalonym na rok 1896.

Ogół wydatków w budżecie na r. 1896 wynosił . . . 10,110.048 zł.

Ogół dochodów własnych . . . . 3,518.628 „

Chcąc przeprowadzić porównanie dokładne należy w wydatkach i dochodach obydwóch lat strącić owe pozycye, które mają charakter przejściowy; w wydatkach więc: sumę przeznaczoną na spłatę dawnych pożyczek, bonifikacyę Skarbowi państwa z tytułu podatku kuponowego, wydatek na spłatę zaległości długu indemnizacyjnego i kwotę na zwiększenie dotacyi kasy krajowej; w dochodach zaś: zwyżki z rachunków lat ubiegłych, subwencyę indemnizacyjną i dochód z pozostałości byłych funduszów indemnizacyjnych.

		w r. 1896		w r. 1897
Ogół *wydatków* wynosi:		10,110.048 zł.		10,546.202 zł.
Od tego należy potrącić:				
Bonifikacyę skarbowi państwa . . .	63.971 zł.		52.334 zł.	
Spłatę zaległości indemnizacyjnych .	50.000 „		25.000 „	
Spłatę dawnych długów	1,538.975 „		1,410.300 „	
Podwyższenie dotacyi kasy	—		75.806 „	
razem . .		1,652.946 „		1,563.440 „
zostaje .		8,457.102 zł.		8,982.762 zł.
				8,457.102 „
			różnica . .	525.660 zł.

przedstawia kwotę, o którą właściwe wydatki funduszu krajowego są preliminowane na r. 1897 przez komisyę budżetową wyżej niż w budżecie na r. 1896 uchwalono.

		w r. 1896		w r. 1897
Ogół *dochodów* wraz z dodatkami wynosi:		10,110.048 zł.		10,590.262 zł.
Od tego potrąca się:				
Zwyżki z lat poprzedn.	335.941 zł.		904.153 zł.	
Dochody b. funduszów indemnizacyjnych	196.925 „		51.344 „	
Subwencya indemnizacyjna . . .	1,488.935 „		1,488.935 „	
razem . .		2,021.801 „		2,444.432 „
zostaje .		8,088.247 zł.		8,145.830 zł.
				8,088.247 „
			zostaje . .	57.583 zł.

jako kwota, o którą właściwe dochody funduszu krajowego na rok 1897 preliminuje komisya wyżej, niż na rok 1896. Ogółem zatem jest preliminarz na rok 1897 niekorzystniejszy o kwotę większych wydatków . . . . 525.660 zł.
po potrąceniu wyższych dochodów . . . . 57.583 „
zatem o kwotę . . . 468.077 zł.

Różnica ta bardzo znaczna na niekorzyść roku bieżącego w stosunku do zeszłego staje się zrozumiałą, jeżeli porównamy ze sobą poszczególne pozycye dochodów i wydatków. W dochodach tak własnych, pomijając pozostałość z lat ubiegłych (wynoszą one w r. zeszłym 3,182.746 zł„ w roku zaś bieżącym 3,058.736 zł.) jak i w dodatkach od podatków wobec tejżesamej niemal wydatności 1 centa dodatków od podatku (r. 1896 110.000 zł., r. 1897 110.600 zł.) jest ona bardzo nieznaczną. Natomiast spostrzegamy nadzwyczajnie wielki wzrost wydatków (r. 1896 10,110.048 zł., r. zaś 1897 10,546.202 zł.)

Porównanie wydatków podajemy poniżej szczegółowo.

Porównanie budżetów na rok 1896 i 1897.

Wydatki	Uchwała Sejmu na rok 1896	Wniosek Komisyi budżetowej na r. 1897	Na r. 1897 preliminuje się	
			więcej	mniej
Koszta reprezentacyi kraju . . .	107.596	108.296	700	—
„ zarządu	307.883	301.611	—	6.272
„ leczenia	940.000	990.000	50.000	—
„ szczepienia	71.200	72.200	1.000	—
Wydatki sanitarne	23.500	30.600	7.100	—
Zasiłki dla zakładów dobroczynności .	22.424	25 424	3.000	—
Wydatki na cele wykształcenia i oświaty .	2,236.115	2,448.491	212.376	—
Utrzymanie pomników historycznych .	33.420	30.520	—	2.900
Kwaterunkowe żandarmeryi . . .	212.783	231.790	19.007	—
Wydatki na komunikacye . . .	1,419.151	1,436 028	16.877	—
Dotacye dla zakładów kraj. . . .	99.028	154.699	55.671	—
Wydatki na szupaśnictwo . . .	23.000	25.000	2.000	—
Budowy wodne i melioracye . . .	507.134	580.899	73.765	—
Umarzanie pożyczek	3,331.774	3,031.855	—	299.919
Na cele rolnictwa i górnictwa . .	535.557	579.777	44.220	—
Na podniesiesie rękodzielnictwa i przemysłu	163.143	178.319	15.176	—
Rozmaite wydatki	76.340	320.693	244.353	—
Razem . .	10,110.048	10.546.202	745.245	309.091
			436.154	

Przyznać wszakże należy, że ten niezwykły wzrost wydatków o tyle mniej jest zatrważającym dla przyszłych stosunków tyczących się gospodarki krajowej, iż w roku bieżącym budżet zawiera o wiele więcej pozycyi mających charakter wydatków inwestycyjnych oraz istotnie nadzwyczajnych t. j. niepowtarzających się stale co roku — aniżeli budżet r. 1896.

Poniżej zestawia komisya te wydatki trzymając się w tym względzie zupełnie zasad uznanych za słuszne przez komisyę budżetową w roku zeszłym i zestawia je z sumą podobnych wydatków zawartych w budżecie r. 1896.

W niniejszym projekcie budżetu na r. 1897 znajdują się następujące wydatki nadzwyczajne i inwestycyjne:

Rubryka	VI.	Dom pracy dla sierót i staruszek w Krakowie . . .	500 zł.
„	„	Szpital i klasztor braci miłosierdzia w Krakowie . .	3.000 „
„	VII.	Fundusz szkolny: dodatek na emerytury, zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye i inne	36.796 „
„	„	Zasiłki na budowę szkół	80.000 „
„	„	Budowa teatru w Krakowie	7.500 „
„	„	„ „ we Lwowie	3.500 „
„	„	Jednorazowy zasiłek dla teatru lwowskiego . . .	5.000 „
„	„	„ „ „ Towarzystwa oświaty w Krakowie .	500 „
„	„	Siostry służebniczki N. P. M. na rozszerzenie nowicyatu w Starej Wsi	1.000 „
„	„	Zakład wychowawczy dla dziewcząt w Łomnej . . .	1.000 „
„	„	Budowa internatu w Tarnopolu	1.000 „
„	„	„ szkoły polskiej w Białej	5.000 „
„	VIII.	Restauracya kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku .	2.000 „
„	„	„ „ na Wawelu	10.000 „
„	„	„ „ w Bieczu	2.000 „
„	„	„ cerkwi w Buniowie	100 „
„	„	„ synagowi w Leszniowie	300 „
„	IX.	Zakupno domu dla ck. Żandarmeryi w Czortkowie . .	7.145 „
„	X.	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg	80.000 „
		Do przeniesienia	246.341 zł.

		Z przeniesienia . . .	246.341 zł.
Rubryka	X.	Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	380.000 „
„	„	Fundusz pożyczkowy drogowy	10.000 „
„	„	Ryczałt na wynagrodz. prowizor. personalu biura kolejowego	8.240 „
„	„	Koleje niższorzędne	300.000 „
„	„	Kolej Pałahicze-Tłumacz	2.000 „
„	XI.	Szpital lwowski, budowa klinik i inne	198 603 „
„	„	Zakład obłąkanych w Kulparkowie (zaliczki nadzwyczajne) .	5.800 „
„	„	Szpital św. Łazarza	3.899 „
„	XIII.	Budowy wodne i melioracye	580.899 „
„	XIV.	Odsetki od pożyczki z fund szkolnego na budowę szkół .	12.888 „
„	„	Bonifikacya Skarbowi państwa podatku kupon. . . .	52.334 „
„	„	Spłata niezgłoszonych obligów indemnizacyjnych . .	25 000 „
„	„	„ dawnych długów krajowych	1,410.300 „
„	XV.	Wydatki nadzwyczajne szkół rolniczych	90.504 „
„	„	Towarzystwo rolnicze w Krakowie	1.000 „
„	„	Podniesienie hodowli bydła	36.500 „
„	„	„ chowu koni	5.000 „
„	XVI.	Wydatki nadzwyczajne na cele przemysłu . . .	22.800 „
„	„	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego	25 000 „
„	XVII.	Zakładanie Towarzystw i kas zaliczkowych . . .	5.000 „
„	„	Podwyższenie fund. koszarowego dla gmin . . .	111.500 „
„	„	Dotacya (dalsza) kasy krajowej	75.806 „
		razem . .	3,609.414 zł.

a po strąceniu bonifikacyi do skarbu państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych 52.334 zł.
i przeznaczonej na spłatę dawnych długów krajowych kwotę 1,410.300 „ 1,462 634 zł.

pozostają wydatki nadzwyczajne i inwestycyjne . . . . . . 2,146.780 zł.
ponieważ zaś w budżecie na r. 1896 suma takichże wydatków wynosiła . 1,752.360 „

przeto w preliminarzu Komisyi na rok 1897 są wydatki nadzwyczajne względnie inwestycyjne większe o . . . . 394.420 zł.

Komisya podaje dalej podobnie jak w dawniejszych sprawozdaniach sumaryusz, w którym zestawione są według poszczególnych rubryk różnice między budżetem ułożonym przez Wydział krajowy, a wnioskami Komisyi.

Sumaryusz budżetu krajowego na rok 1897.

Rubryka	Poszczególnienie	Preliminarz Wydziału krajowego	Wniosek Komisyi budżetowej	Z porównania Komisya wnosi więcej	Z porównania Komisya wnosi mniej
		zł.	zł	zł.	zł.
	Wydatki.				
I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.296	108.296	—	—
II.	„ zarządu	307.961	301.611	—	6.350
III.	„ leczenia	990.000	990.000	—	—
IV.	„ szczepienia	72.200	72.200	—	—
V.	Wydatki sanitarne	30.600	30.600	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	24.824	25.424	600	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	2,425.841	2,448.491	22.650	—
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	30.120	30.520	400	—
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	231.440	231.790	350	—
X.	Wydatki na komunikacye	1,435.728	1,436.028	300	—
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	161.218	154.699	—	6.519
XII.	Wydatki na szupasnictwo	25.000	25.000	—	—
XIII.	Budowy wodne i melioracye	581.274	580.899	—	375
XIV.	Umarzanie pożyczek	3,062.780	3,031.855	—	30.925
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	577.257	579.777	2.520	—
XVI.	Na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu	178.319	178.319	—	—
XVII.	Rozmaite wydatki	319.693	320.693	1.000	—
	Suma wydatków	10,562.551	10,546.202	27.820	44 169
					16.349

Rubryka	Poszczególnienie	Preliminarz Wydziału krajowego	Wniosek Komisyi budżetowej	Z porównania Komisya wnosi	
				więcej	mniej
		zł.	zł.	zł.	zł.
	Dochody.				
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	904.153	904 153	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	5.000	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych	235.950	235.950	—	—
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	33.210	34.584	1.374	—
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	45.225	45.225	—	—
VI.	„ pożyczek	35.660	35.660	—	—
VII.	Dochody szkoły gospod. lasowego we Lwowie	7.380	7.380	—	—
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	69.830	69.830	—	—
IX.	„ „ „ „ „ Czernichowie	40.955	40.730	—	225
X.	„ dla innych szkół krajowych	22.287	22.287	—	—
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	—	—
XII.	Dochody z przelania do funduszu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.	2.444	2.444	—	—
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	89.542	89.542	—	—
XIV.	„ ze zwrotu wydatków szupasowych	8.000	8.000	—	—
XV.	„ kraj. składów publ. we Lwowie i Krakowie	22.980	22 980	—	—
XVI.	„ z krajowych opłat konsumcyjnych	834.000	834.000	—	—
XVII.	Rozmaite dochody	1,604.524	1,604.524	—	—
	Suma dochodów własnych	3,961.740	3,962.889	1.374	225
				1.149	

W szczególnych sprawozdaniach komisyi umotywowane są bliżej poszczególne pozycye, co do których komisya odstąpiła od wniosków Wydziału krajowego.

Dla umożliwienia poglądu zestawione są poniżej wszystkie przez komisye pod względem wstawionych cyfr zmienione szczegółowe pozycye budżetowe:

Różnice między preliminarzem Wydziału krajowego na r. 1897 a wnioskami Komisyi budżetowej.

Wydatki.		*Więcej.*	*Mniej.*
W rubryce II. zniżono w ogóle o		—	6.350 zł.
a to zniżono:			
nadzwyczajne zaliczki na płace o . .	7.200 zł.		
natomiast dodano dary z łaski . .	850 „		
w ogóle różnica jak wyżej . .	6.350 zł.		
„ „ VI. podwyższono o		600 zł.	—
z powodu wstawienia następujących pozycyj:			
dla Towarzystwa diaków dyecezyi przemyskiej, stanisławowskiej i lwowskiej po 100 zł. . .	300 zł.		
dla Towarzystwa koloni wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	100 „		
dla Towarz. św. Salomei we Lwowie .	100 „		
dla Zgromadzenia służebnic serca Jezusowego w Krakowie . . .	100 „		
razem jak wyżej . . .	600 zł.		
„ „ VII. podwyższono ogółem o		22.650 zł.	
mianowicie podwyższono:			
niedobór funduszu szkolnego krajowego o .	12.000 zł.		
dla teatru lwowskiego	5.000 „		
„ Towarzystwa muzycz. w Samborze .	100 „		
„ „ „ w Stanisławowie	100 „		
„ „ „ w Kołomyi .	100 „		
„ „ „ w Brodach .	100 „		
„ schroniska ks. Siemaszki o . .	100 „		
na wydawnictwo ruskich książek szkoln. o	1.800 „		
dla Towarz. oświaty ludowej w Krakowie	500 „		
„ Lipińskiej Salomei	50 „		
„ Komisyi archeograficznej Towarz Szewczenki na wydawn. historycznych materyałów	1.000 „		
„ redakcyi „Małego Światka“ . .	100 „		
„ szkolnego Towarzystwa zapomogowego im. św. Kiryła w Przemyślu . .	100 „		
„ Towarzystwa „Szkilna pomicz“ w Kołomyi, Lwowie, Stanisławowie i Samborze po 100 zł.	400 „		
na wydawnictwo podręcznika do nauki gimnastyki	100 „		
na wydawnictwo czasop. filol. „Eos“ .	200 „		
dla instytutu ruskiego dziewcząt w Przemyślu	200 „		
„ szkoły języka polskiego w Wiedniu .	100 „		
„ stowarz. głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	100 „		
„ zakładu wychowawczego pp. Grusiewiczówney i Strzałkowskiej . .	500 „		
„ zakładu wychowaw. pp. Nazaretanek we Lwowie	200 „		
razem podwyższono o .	22.850 zł.		
natomiast zniżono preliminowaną kwotę dla „Lutni“ w Krakowie o . . .	200 „		
pozostaje .	22.650 zł.		
Do przeniesienia . . .		23.250 zł.	6.350 zł.

			Więcej	Mniej
	Z przeniesienia .		23.250 zł.	6.350 zł.
W rubryce	VIII. podwyższono o		400 zł.	—
	z powodu dodania jednorazowych zasiłków dla komitetu cerkiewnego w Buniowie na restauracyę cerkwi 100 zł. i dla gminy izraelickiej w Leszniowie na restauracyę synagogi 300 zł.			
„ „	IX. podwyższono pozycyę na zakupno domu dla posterunku c. k żandarmeryi w Czortkowie o . .		350 zł.	
„ „	X. podwyższono o		300 „	
	z powodu przykazania zasiłków dla Bieńkowskiej Stanisławy 200 zł., Birgfellnerowej i Rondewaldowej po 50 zł.			
„ „	XI. zniżono dotacye dla zakładów kraj. o . .		—	6.519 zł.
	a to: szpitala lwowskiego o . .	6.219 zł.		
	szpitala św. Łazarza w Krakowie o .	300 „		
„ „	XIII. zniżono o		—	375 „
	mianowicie:			
	na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia zniżono o	525 zł.		
	natomiast wstawiono jednorazowy dar z łaski dla Schneidrowej Antoniny . . .	150 zł.		
„ „	XIV. zniżono 4% odsetki i podatek kuponowy od pożyczki kraj. z r. 1891 o		—	30.925 zł.
„ „	XV. podwyższono ogółem o		2.520 zł.	—
	mianowicie dodano:			
	w szkole dublańskiej zasiłek dla wdowy po ogrodniku Kasprzyckim	60 zł.		
	dla Towarz. rolniczego w Krakowie . .	1.000 „		
	na instruktora hodowli bydła w okręgu Towarz. rolnicz. krak.	2.000 „		
	razem podwyższono o . .	3.060 „		
	natomiast zniżono dotacyę dla szkoły rolniczej w Czernichowie o . . .	540 „		
	różnica jak wyżej . .	2.520 zł.		
„ „	XVII. podwyższono o		1.000 „	—
	a to dodano:			
	dla gmin dotkniętych klęskami elementarnymi	800 zł.		
	dla Pedynkowskiej w Krakowie . .	400 „		
	dla Schmidowej wdowie po rządcy szpit. .	100 „		
	razem .	1.300 zł.		
	natomiast zniżono dla ks. Unitów chełmskich o	300 „		
	zostaje podwyższenie o . . .	1.000 zł.		
	Razem . .		27.820 zł.	44.169 zł.
	Ogółem zmniejszono o . .			16.349 zł.

W dochodach:

			Więcej	Mniej
„ „	IV. podwyższono o		1.374 zł.	—
	mianowicie:			
	nadwyżkę od szpitala św. Łazarza w Krakowie podniesiono o	2.748 zł.		
	natomiast od zakładu kulparkowskiego zniżono o	1.374 „		
„ „	IX. zniżono dochody szkoły rolniczej w Czernichowie o		—	225 „
	Ogółem podwyższono o . .		1.374 zł.	225 zł.
			1.149 zł.	

Wydatki funduszu krajowego, o ile we własnych dochodach tegoż funduszu nie znajdują pokrycia, pokrywane bywają dodatkami do podatków bezpośrednich.

Ponieważ suma wydatków funduszu krajowego wynosi . .	10,546.202 zł.
suma zaś dochodów własnych	3,962.889 „
przeto pozostaje do pokrycia dodatkami do podatków bezpośrednich niedobór	6,583.313 zł.

Celem obliczenia przypuszczalnego rezultatu dodatków do podatku należy oznaczyć wydatność jednego centa dodatków do podatków, które mają wpłynąć za rok 1897. Tak jak w poprzednich budżatach przyjmuje komisya za normę w tym względzie mniej więcej przecięcie ubiegłych trzech lat.

Według zamknięć rachunków z lat poprzednich wynosiła wydatność centa:

W roku 1893	111.485 zł.
„ „ 1894	102 511 „
„ „ 1895	117.812 „
razem .	331.808 zł.
a więc przeciętnie .	110.603 „

Na tej podstawie przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatność centa na . . . . 110.600 zł.

podczas gdy w r. zeszłym wydatność ta obliczoną była na 110.000 zł.

Co się tyczy kwestyi wydatności centa dodatków do podatków, konstatuje komisya że przypuszczalna wydatność centa w zeszłym roku, pomimo iż przyjęta była nieco ponad przecięcie trzechletnie była korzystniejszą aniżeli preliminowano. Ta właśnie okoliczność umożliwiła przewyższającą preliminarz istotną spłatę dawnych długów emisyjnych. Podobnież wyniki wpływu dodatków do podatków na rachunek budżetu tegorocznego będą niezawodnie nieco korzystniejszemi, aniżeli przecięcie trzech lat ostatnich. Na podstawie bowiem zasiągniętych informacyi, mogła już w obecnej chwili komisya sprawdzić, że wyniki wpływu dodatków do podatków w roku 1896 są jeszcze pomyślniejsze aniżeli wpływ na rok 1895. Informacye, które otrzymała w tym względzie komisya, sięgają po koniec grudnia r. 1896 wynik zaś przedstawia się w porównaniu z rokiem 1895 jak następuje:

po koniec grudnia wpłynęło z dodatków do podatków w r. 1895	5.857.975 zł.
w r. zaś 1896	6.297.337 „
a zatem więcej o	439.362 zł.

Pomimo tego pomyślnego rezultatu nie proponuje komisya podwyższyć wydatności centa dodatków do podatku ponad wniosek Wydziału krajowego, a to głównie z tego powodu, ponieważ rok bieżący jest ostatnim rokiem t. zw. zwyżkowych budżetów — ukształtowanie zaś przyszłego budżetu jest co do przypuszczalnych rezultatów w ogóle niepewnem. Wobec tego zapewnienia znacznej przewyżki na rok następny jest rzeczą bardzo pożądaną a tem samem nadzwyczaj ostrożne preliminowanie rzeczą w obecnej właśnie chwili niezawodnie całkiem uzasadnioną.

Komisya budżetowa proponuje dalej, by Wysoki Sejm uchwalił dodatki do podatków w tej samej wysokości jak na rok 1896 t. j. 61 ct., z ulgą 14 ct. dla Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego. Przyjmując tę stopę i zastosowując dzielnik przyjęty dotąd w przedmiocie ulg podatkowych dla W. ks. Krakowskiego mianowicie, że na 100 zł. wydatności centa przypada na

W. ks. Krakowskie	7·7%
Galicyę wschodnię i zachodnię	92·3%
razem .	100%

wypada z wymienionej powyżej przeciętnej wydatności centa dodatków w kwocie . . . 110.600 zł.:

na W. ks. Krakowskie	8.516 zł. 20 ct.
na Galicyę wschodnią i zachodnią	102.083 „ 80 „
razem .	110 600 zł. — ct.

Ulgi te dla W. ks. Krakowskiego w opłacie dodatków zostały, jak wiadomo, przyznane ustawą z 31. lipca 1894 Dz. u. kr. Nr. 66 na czas 25 lat, a więc do roku 1918 włącznie.

Podług podanej stopy powinny dodatki do podatków na r. 1897 przynieść:

a) w Galicyi wschodniej i zachodniej po 61 centów od 1 zł., przy wydatności centa wynoszącej 102.083 zł. 80 ct. . . .	6,227.111 zł. 80 ct.
b) w W. ks. Krakowskiem po 47 ct. od 1 zł, przy wydatności centa wynoszącej 8.516 zł. 20 ct.	400.261 „ 40 „
razem .	6,627.373 zł. 20 ct.
co pokrywa podany powyżej niedobór . .	6,583.313 „ — „
i daje nadwyżkę	44.060 zł. — ct.

Budżet tedy tegoroczny, jak z powyższego wywodu wynika, zamyka się zupełną równowagą dochodów z wydatkami Nadto jako okoliczność dla gospodarki krajowej korzystną należy podnieść wzmagającą się w ostatnich dwóch latach wydatność centa dodatków do podatkow bezpośrednich. W wydatkach natomiast widzimy wzrost tak znaczny, iż pominąwszy wydatki nadzwyczajne i inwestycyjne, już sam wzrost zwyczajnych wydatków, jeżeliby w budżetach następnych uwidocznił się w tymsamem stosunku, jak w ostatnich latach ubiegłych, pociągnąłby za sobą konieczność uzyskania nowych źródeł dochodu dla funduszu krajowego. Prócz tego nie należy też milczeniem pominąć i tej okoliczności, że równowagę w budżecie tegorocznym zawdzięcza się w części stosunkowo bardzo znacznej i nienormalnej nadwyżce rachunkowej z lat ubiegłych

Jak już wspomniano należy uważać tegoroczny budżet jako zamknięcie pewnej epoki finansowej. Już budżet przyszłoroczny będzie się co do wielu pozycyi zasadniczo różnić od tegorocznego preliminarza a nadto polegać będzie na nieco odmiennych podstawach. Odpadną w szczególności w przyszłorocznym budżecie w wydatkach i dochodach pozycye mające czysto przejściowy charakter, które są wynikiem zawartej ze Skarbem państwa ugody indemnizacyjnej oraz przeprowadzonej konwersyi długu krajowego. Pozycye te wydatków i dochodów równoważą się mniej więcej w tegorocznym budżecie, — odpadnięcie ich przeto samo przez się nie będzie mieć wpływu na równowagę budżetową.

Prócz tego nastąpią co do podstaw naszego budżetu doniosłe zmiany. Pominąwszy projektowane podwyższenie niektórych państowych podatków konsumcyjnych i ewentualny udział krajów w rezultacie tego podwyższenia, już sama wchodząca w życie z dniem 1. stycznia 1898 r. reforma podatków bezpośrednich nie pozostanie bez wpływu na budżet krajowy. Zapewniony reformą tą opust w podatkach bezpośrednich (gruntowym, domowym i zarobkowym) ścieśni do pewnego stopnia główną podstawę dochodów krajowych, którą są dodatki do bezpośrednich podatków państwowych, natomiast zaś oznaczony artykułami VII i IX ustawy wprowadzającej nową ustawę podatkową (ustawa z 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220) udział krajów koronnych w dochodzie z podatku osobisto dochodowego da funduszowi krajowemu pewne nowe źródło dochodu.

Zważywszy, że w najbliższej przysłości niezbędne zasadnicze zmiany zajdą w budżecie krajowym i że już wzrost normalny wydatków pociągnie w przyszłości za sobą konieczność uzyskania na rzecz kraju pewnych nowych źródeł dochodu, uważa komisya budżetowa za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na to, że przezorność w układaniu preliminarza budżetowego oraz oszczędność i ścisłość co do wydatków w chwili obecnej, bardziej jeszcze niż kiedykolwiek są na czasie.

Komisya budżetowa zgadza się na przenoszenie zaoszczędzeń proponowanych przez Wydział krajowy co do poszczególnych pozycyi wydatków zwyczajnych. Zupełnie podobne zasady co do proponowanego virement w poszczególnych pozycyach zostały zatwierdzone przeszłorocznemi uchwałami Wysokiego Sejmu.

Wreszcie dodaje komisya, iż w załączniku A) podane są, podobnie jak w ubiegłych latach wydatki budżetu netto t. j. po uwzględnieniu dochodów tegoż samego działu gospodarki krajowej, a bez względu na rubryki i pozycye.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Na rok 1897 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 10,546.202 zł., a dochody własne w sumie 3,962.889 zł.

II.

Fundusz dotacyi kasy krajowej ma być uzupełniony do kwoty 1 miliona zł. w. a. i w tym celu wstawia się do budżetu na rok 1897 do rubryki XVII. »rozmaite wydatki« kwotę 75.806 zł.

III.

Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1897 pobierany będzie dodatek do państwowych dodatków bezpośrednich w wysokości 61 centów od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

IV.

Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek w wysokości 47 centów od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

V.

Kwoty przyzwolone na rok 1897 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele, oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych a osobno nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 — i między pozycyami 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a) b) c) i d) pozycyi 24;

c) w rubryce X. między pozycyami 152 i 153 — tudzież między pozycyami 157, 158 i 159;

d) w rubryce XV. między pozycyami 245 i 246 tudzież między pozycyami 252 i 153 — i w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku i szkoły ogrodniczej w Tarnowie, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 260 do 305 — między pozycyami 307 i 363 — między pozycyami 364 i 366 — między pozycyami 361 i 367, wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

Lwów dnia 9. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Piniński.

Zestawienie

głównych działów gospodarki krajowej

wedle

preliminarza Wydziału krajowego i Komisyi budżetowej

na rok

1897.

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)			Wedle preliminarza Wydziału krajowego wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał Komisyi budżetowej wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
I. Na reprezentacyę i zarząd.						
Wydatki: Rubr. I. . . .	108.296					
„ II. . . .	307.961					
„ XVII. 373 . .	30.000	446.257				
Dochody: Rubr. V. poz. 11.	18.000					
„ XVII. 62b) i 63	5.100	23.100	423.157	5·12	416 807	5·05
II. Na koszta leczenia w najobszerniejszem znaczeniu.						
Wydatki: Rubr. III. . . .	990.000					
„ IV. . . .	72.200					
„ V. . . .	30.600					
„ XI. . . .	161.218					
„ XVII. p. 386 .	3.307	1,257.325				
Dochody: Rubr. IV. p. 8 i 10	30.930					
„ V. p. 12 i 13	17.900					
„ XI.	600	49.430	1,207.895	14·61	1,200.002	14·55
III. Na cele oświaty.						
Wydatki: Rubr. VII. z wyłącz. poz. 68, 70 i 72)	2,407.841					
„ VIII. . .	30.120	2,437.961				
Dochody: Rubr. XVII. p. 57.	300					
„ „ „ 62a)	2.200	2.500	2,435.461	29·50	2,458.511	29·82
IV. Na drogi i komunikacye.						
Wydatki: Rubr. X.		1,435.728				
Dochody: „ III. . . .	235.950					
„ V. p. 14.	550					
„ XVII. p. 58.	4.619	241.119	1,194.609	14·46	1,194.909	14·49
V. Na budowy wodne i melioracyjne.						
Wydatki: Rubr. XIII.		581.274				
Dochody: „ V. p. 15 .	6.275					
„ XVII. „ 60a) .	5.000					
„ „ „ 60b) .	2.000					
„ „ „ 60d) .	1.000	14.275	566.999	6·86	566.624	6.87
VI. Na cele gospodarstwa krajowego.						
(Rolnictwo, górnictwo i przemysł z wyłączeniem kwoty 29.085 złr. na raty umorzenia pożyczek na szkołę lasową, szkołę weterynaryi, Dublany, Czernichów i składy publiczne).						
Wydatki: Rubr. XV. . . .	548.172					
„ XVI. . . .	178.319	726.491				
Do przeniesienia . . .		726.491	5,828.121	70·55	5,836.853	70·78

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)			Wedle preliminarza Wydziału krajowego wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał Komisyi budżetowej wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
Z przeniesienia . . .		726.491	5,828.121	70·55	5,836.853	70·78
Dochody: Rubr. VI. p. 22 .	50					
" " " 23 .	20					
" " " 25 .	40					
" " " 26 .	80					
" " " 29 .	100					
" VII. " 31 .	7.380					
" VIII. " . .	69.830					
" IX. " . .	40.955					
" X. " . .	22.287					
" XV. " . .	22 980					
" XVII. " 60e) .	4.000					
" " " 60f) .	1.000					
" " " 60ik)	10.000	178.722	547.769	6·62	550.514	6·68
VII. Na bezpieczeństwo publiczne.						
Wydatki: Rubr. IX. z wył. poz 140a) . .	226.170					
" XII. . . .	25.000					
" XVII. p. 389	111.500					
" " " 384	3.000	365.670				
Dochody: Rubr. IV. p. 7. .	2.280					
" XIII. . . .	89.542					
" XIV. . . .	8.000	99.822	265.848	3·21	266.198	3.23
VIII. Na umorzenie pożyczek i opłatę procentów.						
Wydatki: Rubr. VII. p. 68 .	7.000					
" " " 70 .	7.500					
" " " 72 .	3.500					
" IX. " 140a)	5.270					
" XIV. . . .	3,062.780					
" XV. jak poszczególnienie w dziale VI). .	29.085					
" XVII. p. 390	58.800					
" " " 391	200	3,174.135				
Dochody: Rubr. II. . . .	5.000					
" XVII. p. 59 .	29.016					
" " " 60 g)	1,488.935					
" " " 61 .	51.344	1,574.295	1,599.840	19.36	1,568.915	19·03
Do przeniesienia . . .			8,241.578	99·74	8,222.480	99·72

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)					Wedle preliminarza Wydziału krajowego wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %	Wedle uchwał Komisyi budżetowej wydatki *netto* zł.	W stosunku do ogółu czystych wydatków %
Z przeniesienia . . .					8,241.578	99·74	8,222.480	99·72
IX. Na cele dobroczynne i rozmaite.								
Wydatki: Rubr.	VI.	. . .	24.824					
„	XVII.	p. 374 .	12.000					
„	„	„ 375 .	4.000					
„	„	„ 376 .	1.800					
„	„	„ 377 .	1.500					
„	„	„ 378 .	500					
„	„	„ 379 .	80					
„	„	„ 380 .	400					
„	„	„ 381 .	3.000					
„	„	„ 382 .	300					
„	„	„ 383 .	300					
„	„	„ 385 .	8.000					
„	„	„ 387 .	5.000					
„	„	„ 388 .	200	61.904				
Dochody: Rubr.	V.	p. 16 .	2.500					
„	VI.	„ 18 .	300					
„	„	„ 19 .	300					
„	„	„ 20 .	300					
„	„	„ 21 .	33.333					
„	„	„ 24 .	120					
„	„	„ 27 .	300					
„	„	„ 28 .	417					
„	„	„ 30 .	300					
„	XII.	. . .	2.444					
„	XVII.	„ 62 c)	10	40.324	21 580	0·26	23.180	0·28
Razem wydatki *netto* . . .					8,263.158	100·00	8,245.660	100·00

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka I. poz. 1—17.

Koszta reprezentacyi kraju.

Sprawozdawca p. Adam Skrzyński.

Na wydatki tą rubryką objęte preliminuje Wydział krajowy kwotę 108 296 zł. ponieważ uchwalono w roku 1896 na koszta reprezentacyi kraju 107.596 zł. przeto okazuje się zwiększenie wydatków w rubryce I. o 700 zł. spowodowane uzasadnionem podwyższeniem poz. 3. koszta druków o 600 zł., oraz poz. 10. potrzeby kancelaryjne o 100 zł.

Wynikłość wydatków tej rubryki z roku 1895 przedstawia sumę 101.695 zł. jest przeto niższą od żądanej obecnie o 6.601 zł. Przecięcia i wynikłości z lat ubiegłych nie mogą być dostateczną podstawą do dokładnego obliczenia rzeczywistych kosztów reprezentacyi kraju, gdyż te są zależne od czasu każdorazowego trwania Sejmu, przeto Komisya budżetowa przedstawia bez zmiany Wysokiemu Sejmowi w rubr. I. do przyjęcia:

A. Sejm krajowy.

Pozycya	1.	Koszta podróży pp. posłów	4.486 zł.
„	2.	Dyety pp. posłów	36.000 „
„	3.	Koszta druków	20.600 „
„	4.	Spisywanie sprawozdań	5 000 „
„	5.	Pisarze dzienni	650 „
„	6.	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200 „
„	7.	Służba	1.200 „
„	8.	Opał	1.300 „
„	9.	Zapuszczanie i mycie podłóg	100 „
„	10.	Potrzeby kancelaryjne	300 „
„	11.	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	200 „
„	12.	Rozmaite inne wydatki	260 „
			71.296 zł.

B. Wydział krajowy.

Pozycya	13.	Marszałek krajowy	6.000 zł.	
		i dodatek na reprezentacyę	4.000 „	10.000 „
„	14.	Sześciu Członków Wydziału po	4.000 zł.	24.000 „
„	15.	Zastępcy „ „		2.000 „
„	16/17.	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym		1.000 „
		Suma wydatków w rubryce I.		108.296 zł.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Adam Skrzyński.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka II. poz. 18—35.

Koszta zarządu.

(Sprawozdawca poseł Adam Skrzyński.)

Wydatki działu tego preliminuje Wydział krajowy w sumie . .	307.961 zł.
na rok 1896 uchwalono	307.883 „
preliminarz zatem jest wyższy o	78 zł.
Uwzględniając jednak jednorazowo na r. 1896 przez Wysoki Sejm przyznane dary z łaski w kwocie . . . . . . , ...	1.700 zł.
okazuje się, że Wydział krajowy żąda więcej o	1.778 „

W poszczególnych pozycyach następujące istnieją ważniejsze różnice między zeszłorocznym budżetem a tegorocznym preliminarzem.

W poz. 18—23. Dodatki pięcioletnie urzędników preliminuje Wydział krajowy mniej o . . . . 219 zł.

Poz. 25. Zasługi, podwyższono wydatek o płacę jednego stróża w kwocie 300 zł. z powodu dobudowania skrzydła do gmachu sejmowego.

Poz. 26—29. Emolumenta, oraz pensye i zaopatrzenia wykazują zwiększenie wydatku o . . . . 647 zł.

Do pozycyi 29 lit. ddd) odnosi się osobne sprawozdanie Wydziału krajowego l. W. 70 631, którem Wydział zawiadamia o przeniesieniu p. Juliana Horoszkiewicza, dyrektora kasy krajowej w stały stan spoczynku. Horoszkiewicz ukończył 30 lat służby, otrzymał przeto na podstawie §. 12 statutu pensyę emerytalną w kwocie . 2.080 zł. Wyjątkowa i pełna zasług działalność Horoszkiewicza w służbie krajowej, skłoniła Wydział do postawienia wniosku o przyznanie Horoszkiewiczowi emerytury, równającej się jego ostatniej płacy jakąby otrzymał, gdyby był wysłużył pełnych lat 40.

Komisya budżetowa uznaje wniosek Wydziału krajowego za zupełnie usprawiedliwiony i uzasadniony, przedstawia zatem

Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia:

I. Przyznaje się Julianowi Horoszkiewiczowi emeryturę równającą się płacy, jakąby otrzymał po wysłużeniu lat 40.

II. Wstawia się w odnośne rubryki budżetu:

a) kwotę 2.600 zł. tytułem płacy emerytalnej,

b) kwotę 130 zł. tytułem wyrównania płacy emerytalnej za czas od 1. października, po 31. grudnia 1896 r.

Poz. 30. „Dary z łaski“ wstawia Wydział krajowy . . . 580 zł.

Komisya budżetowa preliminuje nadto w załatwieniu otrzymanych petycyi następujące jednorazowe dary z łaski:

a) l. p. 846 Karolina Ploder, jednorazowo	200 zł.
b) l. p. 120 Rozalia Piotrowska, „	200 „
c) l. p. 123 Joanna i Leontyna Sapałaczyńskie, jednorazowo .	200 „
d) l. p. 803 Franciszka Kratochwill, jednorazowo . . .	100 „
e) l. p. 1521 Emilia Sternalowa, wdowa po adj. kas., jedn. . .	150 „
Razem . . .	1.430 zł.

W poz. 34. Gmach krajowy i jego utrzymanie preliminuje Wydz. kraj. 13.171 zł.
Budżet zeszłoroczny w tej pozycyi zawiera tylko kwotę . . . . 12.171 „
Podwyższenie tego wydatku o . . . . 1.000 zł.
spowodowane jest koniecznością wykonania licznych robót konserwacyjnych szczegółowo podanych w preliminarzu Wydziału krajowego.

Poz. 35. Zaliczki nadzwyczajne dla urzędników zamiast preliminowanych przez Wydział krajowy 10.000 zł. przedstawia komisya budżetowa

Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia:

a) Udziela się zaliczkę p. Maryanowi Natallemu w kwocie . 1.800 zł.
spłacalną w 120 ratach miesięcznych

b) „ „ „ p. Franciszkowi Domiszewskiemu . 1.000 „
spłacalną w 120 ratach miesięcznych

Police zabezpieczające zwrot tych zaliczek opiewać mają na Wydział krajowy.

Wszystkie inne pozycye preliminowane przez Wydział krajowy, uznaje Komisya budżetowa za uzasadnione.

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz.	*18*	Płace urzędników oddziału konceptowego . . .	61.156	zł.
„	*19*	„ „ „ rachunkowego . . .	65.443	„
„	*20*	„ „ „ kasowego . . .	17.591	„
„	*21*	„ „ „ sanitarnego . . .	2.900	„
„	*22*	„ „ „ statystycznego . . .	4.160	„
„	*23*	„ „ „ manipulacyjnego . .	24.419	„
„	*24a)*	Dyurniści dla oddziału konceptowego . . .	3.477	„
„	*24b)*	„ „ „ rachunkowego . . .	3.500	„
„	*24c)*	„ „ „ statystycznego . . .	2.500	„
„	*24d)*	„ „ „ manipulacyjnego . . .	8.539	„
„	*24e)*	„ „ zarządu długu krajowego z roku 1893 .	3.855	„
„	*24f)*	„ funduszów szkolnych okręgowych . .	1.460	„
„	*25*	Zasługi	4.865	„
„	*26*	Emolumenta	2.261	„
„	*27*	Remuneracye	5.950	„
„	*28*	Koszta podróży i dyety	7.400	„
„	*29*	Pensye i zaopatrzenia	28.334	„
„	*30*	Dary z łaski	1.430	„
„	*31*	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych .	1.000	„
„	*32*	Potrzeby kancelaryjne	17.400	„
„	*33*	Administracya dochodów z krajowych opłat konsumcyjnych	6.000	„
„	*34*	Gmach krajowy i jego utrzymanie	13.171	„
„	*35*	Zaliczki na płace a) zwyczajne	12.000	„
		b) nadzwyczajne	2.800	„
		Suma rubryki II. .	301.611	„

Lwów dnia 2. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Adam Skrzyński.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka III. poz. 36.

Koszta leczenia.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki)

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce na koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych kwotę 990.000 zł. o 50.000 zł. więcej niż na rok 1896, biorąc za podstawę wynikłość z r. 1895, w kwocie 1,026.494 zł. od której potrącić należy trzy nadliczbowe rachunki kwartalne szpitala Św. Łazarza w Krakowie, oddziału chorych, położnic i syfilitycznych, zarachowane nad zwykłe 4 kwartały dla zbliżenia się okresu do roku budżetowego a wynoszące 32.387 zł. tak że rzeczywisty wydatek w roku 1895 wynosił 994.107 zł. — gdy zaś przybliżony wydatek na rok 1896 wyniesie prawdopodobnie 1,008.000 zł. przeto preliminarz Wydziału krajowego jest zupełnie usprawiedliwionym w następstwie czego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubryce III. poz. 36. na koszta leczenia w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych . . . . 990.000 zł.

Lwów, dnia 1. lutego 1897.

Przewodniczący;
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. IV., poz. 37 i 38.

Koszta szczepienia.

(**Sprawozdawca poseł Marchwicki.**)

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce: na utrzymanie i odświeżanie krowianki 12.200 zł. jak na rok 1896 uchwalono, zaś na koszta podróży i i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy 60.000 zł. o 1.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1896. Ponieważ wynikłość z r. 1895 wynosi 60.196 zł. i nie jest prawdopodobnem aby ten wydatek się zmniejszył — przeto zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubr. IV. poz. 37. Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	12.200 zł.
„ 38. Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	60.000 „
razem . .	72.200 zł.

Lwów dnia 1. lutego 1897.

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *Marchwicki.*

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. V. poz. 39, 40 i 40a.

Wydatki sanitarne.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki).

W tej rubryce preliminuje Wydział krajowy przy *poz. 39* $^1/_3$ część na lekarstwa dla epidemicznie chorych 5.000 zł. a to na podstawie przecięcia z lat 1893—1895 o 500 zł. więcej aniżeli roku zeszłego.

przy poz. 40. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad 1% dodatku powiatowego zł. 25.000 — o 7.000 zł. więcej aniżeli na rok 1896 z powodu utworzenia 20 nowych okręgów sanitarnych — a wreszcie

przy poz. 40a dla zakładu szczepienia wścieklizny prof. Dra Bujwida w Krakowie, stała subwencya rocznie zł. 600.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na wydatki sanitarne

w rubr. V. poz. 39.	$^1/_3$ część na lekarstwa dla epidemicznie chorych .	zł.	5.000
poz. 40.	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych . .	„	25.000
poz. 40a.	Dla zakładu szczepienia wścieklizny prof. Dr. Bujwida w Krakowie	„	600
	Razem . .	zł.	30.600

Nad petycyą prof. Dr. Odo Bujwida — Sejm z motywów w przeszłorocznem sprawozdaniu podanych, przechodzi do porządku dziennego.

Lwów dnia 5. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni Pillera i Spółki

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka VI. poz. 41—57.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

Sprawozdawca poseł Aleksander Barwiński.

Na rok 1896 uchwalił W. Sejm w tej rubryce 22.424 zł. Na rok 1897 preliminuje Wydziai krajowy kwotę 24.824 zł. t. j. o 2.400 zł. więcej aniżeli w roku poprzednim.

Komisya przedstawia W. Sejmowi następujące wnioski w przedmocie wydatków na zasiłki dla zakładów dobroczynności:

Poz. 41.	Szpitale sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900	zł.
„ 42.	Szpital sióstr miłosierdzia w Nowosiółkach . . .	300	„
„ 43.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5424	„
„ 44.	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1000	„
„ 45.	Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie	1200	„
„ 46.	Zakład osieroconych dziewcząt im. ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . . , ...	500	„
„ 47.	Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie .	2700	„
„ 48.	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie	1800	„
„ 49.	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	1000	„
„ 50.	Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej . .	500	„
„ 51.	Lecznica powszechna we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego po zaciągnięciu opinii Tow. lekarskiego	1000	„
„ 52.	Kolonia lecznicza w Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy	300	„
„ 53.	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	100	„
„ 54.	Komitet opiekujący się „Domem pracy dla sierót i staruszek“ w Krakowie II. połowa jednorazowego zasiłku na budowę pralni z uchwalonych 1000 zł.	500	„
„ 55.	Konwent Braci miłosierdzia w Krakowie na przebudowę szpitata i budynków klasztornych, II. połowa subwencyi z przyznanych 6000 zł., płatnych w dwu ratach rocznych po	3000	„
„ 56.	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, po myśli uchwały Wys. Sejmu z d. 5 lutego 1896	1600	„
	Do przenicsionia .	21.824	zł.

Z przeniesienia . 21.824 zł.

Poz. 57. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia (Józefitek) we Lwowie, bezwrotna subwencya na dokończenie budowy zakładu dla nieuleczalnych, wedle osobnego sprawozdania do L. Wydziału 51.401/96 w wykonaniu uchwały sejmowej z 5 lutego 1896, I. połowa z 6000 zł. . , ... 3000 „

Tem załatwione zostały petycye: Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Nowosiółkach (l. 1275). Stowarzyszenia opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie (l. 1358) i Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie (l. 1943).

Petycye zaś: Ochronki dla małych dzieci w Przemyślu (l. 822), S. Maryi J. Dydyńskiej przełożonej zakładu sierót św. Heleny we Lwowie (l. 823), Towarzystwa PP. Ekonomek w Tarnopolu (l. 1281), Stowarzyszenia kobiet ku wychowaniu ubogich sierót (Megadli Jesomim) w Krakowie (l. 1287), Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Karola Baromeusza we Wielkich Oczach (l. 1762)

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z przyznanego ryczałtu w miarę potrzeb i pożyteczności tych towarzystw.

Do tej rubryki odnoszą się jeszcze nastepujące petycye :

1 Zakład staruszek i kalek im. hr. Sołtykowej w Krakowie na Blichu o subwencyę na przebudowę zakładu (l. 1006).

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę zakładu staruszek i kalek im. hr. Sołtykowej w Krakowie na Blichu o subwencyę na przebudowę zakładu (l. 1006) odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

2. Towarzystwo wzajemnej pomocy diaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej w Przemyślu (l. 819) o zapomogę w kwocie 300 zł.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ 57 a. Załatwiając petycyę Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków grk. dyecezyi przemyskiej w Przemyślu (l. 819) o subwencyę przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . 100 „

3. Towarzystwo wzajemnej pomocy diaków grb. archidyecezyi lwowskiej we Lwowie (l. 1793) o zapomogę.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raezy uchwalić:

„ 57 b. Załatwiając petycyę Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków gr. k. archidyecezyi lwowskiej we Lwowie (l. 1793) o zapomogę przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . 100 „

Do przeniesienia . 25.024 zł.

Z przeniesienia . 25.024 zł.

4. Towarzystwo wzajemnej pomocy diaków gr. k. dyecezyi stanisławowskiej w Stanisławowie l. 1949 o zapomogę 1000 zł.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 57 c. Załatwiając petycyę Towarzystwa wzajemnej pomocy diaków gr. k. dyecezyi stanisławowskiej w Stanisławowie l. 1940 o zapomogę 1000 zł. przyznaje się jednorazowy zasiłek 100 „

5. Zarząd Towarzystwa opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie l. 2095 o subwencyę na utrzymanie domu opieki dla sług tudzież o datek jednorazowy na zakupno realności dla domu opieki lub o pożyczkę bezprocentową.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę zarządu Towarzystwa opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie l. 2095 o subwencyę na utrzymanie domu opieki dla sług, tudzież o datek jednorazowy na zakupno realności dla domu opieki lub o pożyczkę bezprocentową, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

6. Wydział towarzystwa kolenii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie l. 1283 o zasiłek,

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ 57 d. Załatwiajac petycyę wydziału Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie l. 1283 o zasiłek przyznaje się jednorazowo . . . . 100 „

7. Zarząd towarzystwa im. św. Salomei opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie l. 1795 o subwencyę 300 zł.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ 57 e. Załatwiając petycyę zarządu towarzystwa św. Salomei opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie l. 1795 o zasiłek 300 zł. przyznaje się jednorazowo . . . . . . 100 „

8. Zgromadzenie Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie l. 831 o subwencyę na rozszerzenie i utrzymanie przytuliska i szkoły praktycznej dla służących

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ 57 f. Załatwiając petycyę zgromadzenia Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie l. 831 o subwencyę na rozszerzenie

Do przeniesienia . 25.324 zł.

Z przeniesienia . 25.324 zł.

i utrzymanie przytuliska i szkoły praktycznej dla służących, przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . . . 100 „

9. Pierwsze izraelickie stewarzyszenie pań dla udzielania bezpłatnych obiadów biednym uczniom szkół wyższych bez różnicy wyznania we Lwowie l. 1289.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą pierwszego izraelickiego stowarzyszenia pań, dla udzielania bezpłatnych obiadów biednym uczniom szkół wyższych bez różnicy wyznania we Lwowie l. 1289 przechodzi się do porządku dziennego.

Suma rubryki VI. . 25.424 zł.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

A. Barwiński.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka VII. poz. 58, 61—68 83—96, 98—116 s).

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Sprawozdawca p. Dr. Franciszek Paszkowski.

Wydział krajowy preliminuje powyższe pozycye w ogólnej sumie 110.700 zł., a po wyłączeniu poz. 61 w kwocie 7.200 zł., która to pozycya w roku zeszłym objętą była referatem funduszu szkolnego, w ogólnej sumie 103.500 zł., o 6.500 zł. większej, niż uchwalona w roku zeszłym. Komisya budżetowa preliminuje powyższe pozycye w sumie o 5.300 zł. wyższej, niż wynosi preliminarz Wydziału krajowego, a o 12.100 zł wyższej, niż uchwalono w roku zeszłym, a to wskutek zwiększonych potrzeb, zasługujących na materyalną pcmoc kraju. Znaczna zwyżka wydatków w roku bieżącym stanowi jednak przeważnie wydatki nadzwyczajne, które budżetu krajowego stale obciążać nie będą, jak subwencye: na szkołę polską w Białej (5.000 zł.), zakład Sióstr służebniczek (1.000 zł.), internat w Tarnopolu (1.000 zł.) i zakład w Łomnej (1.000 zł.).

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujące wnioski w przedmiocie wydatków na cele wykształcenia i oświaty:

Poz. 58.	Akademia umiejętności w Krakowie:		
	a) zasiłek stały	26.000 zł.	
	b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej pod kierunkiem prof. Pr. Smolki w Archiwum Watykańskiem (II. rata z trzechlecia 1895/6—1897/8 . . .	1.500 „	
	c) na wydanie atlasu geologicznego . .	2.500 „	30.000 zł.

Poz. 59 i 60. Sprawozdawca p. Kozłowski.

„ *61.*	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł. .		7.200 „
„ *62.*	Zakład głuchoniemych we Lwowie:		
	a) dla stypendya dla 70-ciu wychowanków	8.400 „	
	b) na utrzymanie zakładu . . .	500 „	8.900 „

W ostatniej chwili weszła do l. 1.722 petycya, w której Dyrekcya gal. Zakładu dla głuchoniemych żąda podwyższenia subwencyi na 15.000 zł. i przejęcia zakładu przez kraj. Gdy sprawa ta wymaga dokładniejszego zbadania, *odstępuje się powyższą petycyę Wydziałowi krajowemu.*

Poz. 63. Szkoła głuchoniemych Izaka Bardach we Lwowie . . 400 zł.

„ *64.* Zakład ciemnych we Lwowie . . . . 2.000 „

(Wszystkie powyższe pozycye przyjmuje komisya budżetowa zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego w tej samej wysokości, jak w roku zeszłym).

„ *65.* Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie 1.000 „

„ *66.* Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie . . 500 „

„ *67.* Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . 800 „

(Zgodnie z wnioskiem, jak w roku zeszłym).

Tem samem załatwione zostają petycye do L. 99, 978, 979, 980, 1251, 1790, 1791, 1935 — przyczem komisya zauważa, że petycye te, o ile dotyczą znaczniejszych zasiłków na budowy własnych gmachów, uwzględnionemi być nie mogły.

„ *68.* Szkoła Sztuk Pięknych w Krakowie XIX. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu . . . . 7.000 „

(Zgodnie z wnioskiem, jak w latach poprzednich).

Poz. 69—82. (Sprawozdawca p. Dawid Abrahamowicz).

„ *83.* Na subwencye dla internatów do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . 5.000 „

Pozycyę tę przyjmuje komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie o 600 zł. większej, niż w roku ubiegłym, z powodu powstania nowych internatów w Sokalu i Krośnie.

Tem samem załatwione zostają petycye Sióstr Nazaretanek w Krakowie i komitetu internatu dla uczniów i seminaryum nauczycielskiego w Sokalu (L 399 i 1.286).

Komitet internatu dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego w Samborze wniósł do L. 676 petycyę o subwencyę na budowę własnego gmachu. Z uwagi na to, iż Wysoki Sejm w roku zeszłym podobną petycyę komitetu budowy internatu w Tarnopolu przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, a nadto z uwagi na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1896 r. o stopniowem zakładaniu internatów przy seminaryach nauczycielskich, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

„Petycyę komitetu internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Samborze o subwencyę na budowę gmachu (L. 676) przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową.

„ *84.* Dla internatu XX. Zmartwychwstańców we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego, zgodnie z wnioskiem jak w latach ubiegłych . . . . 4.500 „

„ *85.* Ks. Siemiaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie“ . . . . 800 „

o 100 zł. więcej, niż proponuje Wydział krajowy i niż uchwalono w roku zeszłym, a to ze względu na petycyę do L. 1.315, w której ks. Siemaszko wykazuje wzrost zakładu i niemożność utrzymania go dotychczasowymi środkami.

Poz. 86. *a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 2.000 zł.
b) Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . 6.000 „ 8.000 zł.

Wydział krajowy preliminuje poz. 86 b) jak w roku zeszłym w kwocie 4.200 zł., komisya budżetowa podnosi jednak tę pozycyę o 1.800 zł. a to ze względu na wielki brak ruskich książek szkolnych. Wydatek ten nie jest subwencyą, lecz wkładem w wydawnictwo książek, prowadzone w zarządzie kraju.

Wedle zamknięcia rachunków za rok 1895, wynosił czysty dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych kwotę 2.697 zł. 33 ct., która wpłynęła do kasy krajowej. Zwiększony wydatek na wydawnictwo ruskich książek szkolnych zwróconym będzie funduszowi krajowemu z wpływów za sprzedane książki, ze względu zaś na znaczniejszy w tym roku nakład, wydatek ten w latach przyszłych będzie mógł być zmniejszonym.

„ *87.* Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach do rozporządzenia Wydziału krajowego, jak w roku zeszłym, zgodnie z wnioskiem . . . . 3.000 „

W sprawozdaniu z czynności Departamentu II podnosi Wydział krajowy niewłaściwość dotychczasowego rozdawania subwencyi w drobnych kwotach, nieprzynoszących skutecznej pomocy stypendystom. Wydział krajowy proponuje, aby na przyszłość dawane były większe stypendya, mianowicie: cztery po 250 zł., przeznaczone dla kandydatów kształcących się w zakładach krajowych, a cztery po 500 zł. dla tych, którzy studya swe poza granicami kraju uzupełnić pragną.

Komisya budżetowa uznając słuszność tego zapatrywania, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w miarę wykazanych zdolności i korzyści, jakie udzielenie stypendyum rokować pozwoli, petycye:

Ireny Sardównej (L. 414). Gracyana Jaworskiego (L. 806), Maryi Karpińskiej (L. 1.039), Tadeusza Rychtera (L. 1.041), Maryi Czaykowskiej (L. 1.042), Maryi Dunikowskiej (L. 1.052), Karola Maszkowskiego (L. 1.308), Feliksa Wygrzywalskiego (L. 1.725), Stanisława Ostrowskiego (L. 1.433), Leona Kowalskiego (L. 1.435), Jana Kazimierza Olpińskiego (L. 1.838), Mikołaja Iwasiuka (L. 1.839) i Władysława Rossdorfera (L. 2.250).

Nad petycyami Bronisławy Janowskiej (L. 1.313) i Kazimierza Sichulskiego (L. 1.335) przechodzi się do porządku dziennego.

„ *88.* Dla fundacyi „Macierz polska" na wydawnictwo dzieł peryodycznych i pism ludowych . . . . 5.000 „
(Zgodnie z wnioskiem, jak w latach poprzednich).

„ *89.* Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej (jak w roku zeszłym) . . . . 500 „

„ *90.* Towarzystu „Oświaty ludowej" we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego (j. w r. z.) . . . . . . 1.000 „
(Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 1.007.

Poz. 91. Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały 1.000 zł.

„ *91a.* W petycyi do L. 1.256 uprasza zarząd Towarzystwa „Oświaty ludowej“ w Krakowie o znaczniejszy jednorazowy zasiłek na pokrycie deficytów z lat ubiegłych, wynoszących 4.418 zł. W uwzględnieniu pożytecznej działalności towarzystwa, które wskutek tak stosunkowo znacznych długów musiałoby ścieśnić swą działalność, wnosi komisya budżetowa przyznanie Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Krakowie jednorazowego zasiłku na pokrycie długów w sumie . . . . . . 500 „

Tem samem załatwione zostają petycye do L. 1.256, 1.330, 1.397, 1.398 i 1.440.

„ *92.* Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego, (jak w roku zeszłym) . . . . 1.500 „

Tem samem załatwione zostają petycye stowarzyszeń „Gwiazda“ w Krakowie (L. 100), „Gwiazda“ w Drohobyczu (L. 395), „Rodzina“ we Lwowie (L. 662), „Gwiazda“ w Kołomyi (L. 713). „Ogniwo“ we Lwowie (L. 985), „Gwiazda“ w Tarnowie (1.252), „Stowarzyszenie własnej pomocy“ w Kołomyi (L. 1.258), „Strzecha“ w Wiedniu (L. 1.260), „Praca“ w Tarnowie (L. 1.265), „Gwiazda“ w Zaleszczykach (L. 1.266), „Ojczyzna“ w Tarnowie (L. 1.267), „Praca“ w Bochni (L. 1.268), „Zoria“ we Lwowie (L. 1.269), „Gwiazda“ w Brodach (L. 1.391), „Gwiazda“ w Stanisławowie (L. 1.392) i „Skała“ we Lwowie (L. 1.797).

„ *93.* Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na „Lwowską kolonię wakacyjną“, zasiłek stały (j. w r. z.) . . . 200 „

„ *94.* Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia, (j. w r. z.) . . 200 „

„ *95.* Kolegium profesorów szkoły politechnicznej we Lwowie na wydawnictwo biblioteki politechnicznej, IV. rata z subwencyi 5.000 zł., rozłożonej na lat 10, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 16. lutego 1894. r. . . . . . . 500 „

„ *96.* Wydawnictwo dziełek ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego, (jak w latach poprzednich) . . . . . 1.000 „

Odnośnie do tej pozycyi zaznacza komisya budżetowa, iż mimo wyraźnego o to wezwania w roku ubiegłym, Wydział krajowy o użyciu tego funduszu nie złożył sprawozdania.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z użycia kwoty 1.000 zł., przeznaczonej na wydawnictwo dziełek ludowych zdawał Sejmowi sprawę w sprawozdaniach z czynności Departamentu II.

Poz. 97. i *97a.* (*Sprawozdawca p. Dawid Abrahamowicz*).

„ *98.* Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“, (j. w r. z.) . . . 500 „

„ *99.* „ „ „ „Muzeum“ „ . . . 1.000 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1.008.

„ *100.* Zasiłek dla czasopisma „Kosmos“ (j. w r. z.) . . . 400 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1.254.

„ *101.* Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“, do rozporządzenia Wydziału krajowego, (j. w r. z.) . . . . 500 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1.279.

Poz. 102. Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych jak w r. z. do rozporządzenia wydziału krajowego . 2.000 zł.

Żądanie petycyi do (L. 989.) o podwyższenie subwencyi do 5000 zł. ze względu na równowagę budżetową uwzględnionem być nie może.

„ 103. Ks. Dżułyński gr. kat. paroch w Łapszynie na wydawnictwo ruskie „Posłannyk“ i książeczki missyjne jak w r. z. do rozporządzenia wydziału krajowego. . . . . . 400 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya (L. 129.)

Odnośnie do tych dwóch pozycyi wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad tem by przeznaczone dla ludu wydawnictwa ruskie subwencyonowane były z funduszów krajowych tylko wówczas, jeżeli zachowywaną będzie w nich pisownia dla szkół przyjęta.

„ 104. Towarzystwo Oświaty ludowej w Tarnowie jak w r. z. . 100 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do (L. 1257.)

„ 105. Towarzystwo historyczne we Lwowie na tegoż wydawnictwa jak w r. z. . . . . 700 „

„ 106. Zasiłki dla Burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, jak w r. z. . . . . 4.000 „

Ryczałt do rozporządzenia wydziału krajowego w porozumieniu z ck. Radą szkolną krajową.

W ten sposób załatwione zostają petycye:

Ruskich kurs w Stryju (L. 111). w Tarnopolu (L. 387). Bursy ruskiej św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu (L. 388), Bursy ruskiej Św. Onufrego, w Jarosławiu (L. 389.) Bursy ruskiej bractwa Św. Michała w Kołomyi (L. 390.), Bursy gimnazyalnej w Samborze (L. 717.), Bursy gimn. im ś. p. ks. Feliksa Dymnickiego w Rzeszowie (L. 1004), Bursy im. Stefana Batorego w Wadowicach (L. 1005.), Bursy przemyskiej (L. 1285.), ruskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o zapomogę dla instytutu pod wezwaniem Św. Mikołaja (L. 1278.), wreszcie Bursy ruskiej w Brzeżanach (L. 1936.)

„ 107/108. Dla stowarzyszeń akademickich ryczałt do rozporządzenia wydziału krajowego . . . . 1.000 „

Wydziałowi krajowemu przekazuje się do uwzględnienia w miarę potrzeb i pożyteczności odnośnych Towarzystw petycye:

Towarzystwa Biblioteki słuchaczów prawa we Lwowie (L. 393.) ruskiego Towarzystwa, „Ruslan“ we Lwowie (L. 433.), Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczów politechniki we Lwowie, (L. 990.), zarządu domu słuchaczów politechniki we Lwowie (L. 991.), ruskiego Towarzystwa „Akademiczna gromada“ we Lwowie (L. 993 i 994.), Stowarzyszenia zapomogowego słuchaczów akademii rolniczej w Wiedniu (L. 995.), Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczów wszechnicy we Lwowie (L. 1284.), Towarzystwa wzaj. pomocy uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

(L: 1389.), i biblioteki słuchaczów prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (L. 1388)

Poz. 109/110.	Towarzystwo literackie im. Adama Mickiewicza do rozporządzenia wydziału krajowego i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa jak w r. z.	400 zł.
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 2090.	
„ 111.	Towarzystwo imienia Szewczenki we Lwowie na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej do rozporządzenia Wydziału krajowego jak w r. z.	500 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 1277.	
„ 112	*a*) Towarzystwo imienia Szewczenki we Lwowie na wydawnictwo dzieł naukowych ruskich jak w r. z. . . .	1.000 „
	Wydział Tow. im. Szewczenki żąda w petycyi do (L. 1276.) podwyższenia subwencyi do 3000 zł., komisya budżetowa jednak ze względu na równowagę budżetową podwyższenia takiego Wysokiemu Sejmowi zalecać nie może.	
	To samo dotyczy petycyi komisyi archeograficznej tegoż Towarzystwa (L.1334) o subwencyę w kwocie 2.500 zł. Komisya wstawia zatem jak w r. z.	
„ 112.	*b*) Dla komisyi archeograficznej Towarzystwa imienia Szewczenki na wydawnictwo historycznych materyałów do rozporządzenia Wydziału krajowego	1.000 „
„ 113.	*a*) Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo czasopisma „Dzwinok“ jak w r. z.	200 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1280.	
„ 113.	*b*) Redakcya pisma dla dzieci „Mały światek“ we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego jak w r. z. . .	100 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1060.	
„ 114.	Ks. Cyryl Sielecki gr. kat. paroch w Żużlu na nowicyat Sióstr Służebniczek ruskich do rozporządzenia wydziału krajowego jak roku zeszłym	100 „
	Tem samem załatwia się petycya do L, 1036.	
„ 115.	Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Panny Maryi na rozszerzenie nowicyatu w Starej wsi jednorazowo zgodnie z wnioskiem wydziału krajowego (poz. 116. m. preliminarza)	1.000 „
	W roku zeszłym przyznaną została subwencya w kwocie 100 zł., petycyę zaś o przyznanie większej subwencyi odstąpił Wysoki Sejm wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi. Wskutek tego wydział krajowy po przeprowadzeniu dochodzeń uchwalił preliminować na rozszerzenie zakładu subwencyę w kwocie 1000 zł. na razie na rok 1897., a komisya wstawia tę kwotę w preliminarz budżetu.	
„ 116.	*a*) Wydawnictwo starodawnych prawa polskiego pomników, subwencya wypłacalna za pośrednictwem akademii umiejętności w Krakowie przez lat cztery 1895 — 1898 po .	1.500 „
„ 116.	*b*) Szkolne towarzystwo zapomogowe imienia Śgo Kiryła w Przemyślu	100 „
	Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 432.	
„ 116.	*c*) Towarzystwo ruskie „Szkilna pomicz“ w Kołomyi .	100 „
„ „	*d*) takież Tow. we Lwowie	100 „
„ „	*e*) takież Tow. w Stanisławowie	100 „

Poz. 116. *f)* takież Tow. w Samborze . . . . 100 zł.

Tem samem załatwione zostają petycye odnośnych Towarzystw do L. 394. 1729. 658 i 1390.

" " *g)* Związek polskich gimn. Towarzystw sokolskich we Lwowie na wydawnictwo podręcznika do nauki gimnastyki, do rozporządzenia wydziału krajowego w miarę postępu wydawnictwa jak w r. z. . . . . 100 "

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 1250.

" " *h)* Towarzystwo filologiczne we Lwowie zasiłek na wydawnictwo czasopisma „Eos" jak w r. z. . . . . . 200 "

Tem samem załatwioną zostaje petycya L. 1792.

" " *i)* Instytut ruski dla dziewcząt w Przemyślu jak w r. z. 200 "

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 391.

" " *k)* Wydział towarzystwa Biblioteki polskiej w Wiedniu na szkołę języka polskiego w Wiedniu jak w r. z. . . 100 "

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 2087.

" " *l)* Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi" w Łomnej jak w roku zeszłym . . 300 "

" " *m)* Na dokończenie budowy zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej, I rata z subwencyi 2000 zł.

W osobnem sprawozdaniu do L. 53.307/896 przedstawia wydział krajowy wniosek o przyznanie jednorazowej subwencyi w kwocie 2000 zł., płatnej w dwóch rocznych ratach na dokończenie gmachu, założonego przez ś. p. ks. arcybiskupa Felińskiego, zakładu wychowawczego w Łomnej. Ze względu na pożyteczną działalność tej instytucyi, stwierdzoną przez ck. Radę szkolną krajową, komisya budżetowa przychylając się do wniosków wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na dokończenie gmachu zakładu wychowawczego dla niezamożnych dziewcząt w Łomnej przyznaje się jednorazową subwencyę w kwocie 2000 zł. płatną w dwóch rocznych ratach.

Wstawia się na ten cel do budżetu krajowego na rok 1897 pierwszą ratę w kwocie . . . . 1.000 "

" " *n)* Na budowę internatu dla kandydatów seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu I rata z subwencyi 3000 zł. 1.000 "

Uchwałą z dnia 5. Lutego 1896 r. przekazał Wysoki Sejm petycyę komitetu dla budowy internatu w Tarnopolu o subwencyę 5000 zł. Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z ck. Radą szkolną krajową.

W osobnem sprawozdaniu do L. 47.486/896 przedstawia wydział krajowy, iż budowa domu dla internatu w Tarnopolu przyjść może do skutku tylko w razie uzyskania subwencyi krajowej 3000 do 4000 zł. Gdy przez budowę własnego domu byt internatu będzie zabezpieczonym, a potrzeba utrwalenia bytu tej instytucyi nie może ulegać wątpliwości, przeto komisya budżetowa zgodnie z przedłożeniem wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Komitetowi budowy Internatu dla kandydatów Seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu, przyznaje Sejm na budowę Internatu nauczycielskiego w Tarnopolu subwencyę w kwocie 3.000 zł. płatną w trzech latach po 1.000 zł. rocznie. Na ten cel wstawia się do budżetu funduszu krajowego na rok 1897 w Rubr. VII. wydatków kwotę 1.000 zł. jako pierwszą ratę z przyznanych 3.000 zł.

Poz. 116. *o)* Na budowę szkoły polskiej w Białej, połowa subwencyi 10.000 zł. w sumie . . . . 5.000 zł.

W osobnem sprawozdaniu do L. 66.686/896 przedstawił wydział krajowy sprawę subwencyi na budowę szkoły polskiej w Białej.

Komisya budżetowa w uwzględnieniu motywów tego sprawozdania i ze względu na to, że dzieci polskie w Białej tylko w szkole prywatnej naukę w ojczystym języku pobierać mogą, a szkoła ta bez wydatniejszej pomocy ze strony kraju aktywowaną być nie może, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„1. Na cel budowy szkoły polskiej w Białej przyznaje się Zarządowi Tow. „Szkoły Ludowej“ w Krakowie, bezzwrotną subwencyę z funduszu krajowego w kwocie 10.000 zł. pod warunkiem, jeżeli Zarząd tego Towarzystwa zezna w formie prawnej i zabezpieczy swoim kosztem na realności szkoły polskiej w Białej deklaracyę zawierającą zobowiązanie do zwrotu funduszowi krajowemu całego kapitału subwencyi na wypadek, gdyby język polski przestał być językiem wykładowym w tej szkole.

2. Subwencya powyższa wypłaconą zostanie w dwóch równych ratach rocznych po 5.000 zł., z których pierwsza wstawia się do budżetu funduszu krajowego na rok 1897, druga zaś wstawioną zostanie do budżetu na rok 1898.“

„ „ *p)* Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie 100 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 1270.

„ „ *r)* Zakład wychowawczo-naukowy żeński Zuzanny Grusiewiczównej i Zofii Strzałkowskiej we Lwowie . . . 500 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 690.

„ „ *s)* Zgromadzenie Sióstr Najśw. Rodziny z Nazaretu na zakład wychowawczy dla panien we Lwowie . . . 200 „

Tem samem załatwioną zostaje petycya do L. 999.

W końcu komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyami: Stowarzyszenia dwucentowych składek w Przemyślu (L. 425) o subwencyę na cele towarzy-

stwa, Juliana Nasalskiego w Kołomyi na wydawnictwo biblioteki dla ruskiej młodzieży (L. 677), Stanisława Lachowskiego (L. 814) o subwencyę na wydawnictwo przeglądu fotograficznego, Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie (L. 1.253) na wydawnictwo czasopisma „Lud“ i na Muzeum etnograficzne, Stowarzyszenia „Klub rusinek“ (L. 1262), Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie 1282) o subwencyę na cele tych towarzystw, oraz Redakcyi czasopisma „Wiek młody“ (L. 1837.) wreszcie Jadwigi Strokowej redaktorki pisma „Lud polski“ (L 1948.) o subwencye na te wydawnictwa, — przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów dnia 6. Lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Paszkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. VII. poz. 59.

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 59. Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1897 . . . . 2,108.156 zł.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. VII. poz. 60.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1897.

Art. 54. ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. T. III. Nr. 16. nakłada na Wysoki Sejm obowiązek badania zamknięcia rachunków zarządzonego w moc art. 52. ust. kr. z dnia 2. maja 1873 L. 251. Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów, a z tytułu przepisanego art. 54. lit. *g*) pokrycia niedoboru rzeczonego funduszu w miarę, o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to nie wystarczają, który to fakt od r. 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawo wglądania w preliminarze funduszu emerytalnogo.

Naturę prawną i powstanie funduszu emerytalnego przedstawiają szczegółowo sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 17. października 1887, L. W. 27.574|87 i z 22. października 1888 L. 41.513|88 i sprawozdania Komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1891 i 1892.

Wedle wniosków Wydziału krajowego przyjętych przez Komisyę budżetową, wynosić mają wydatki krajowego szkolnego funduszu emerytalnego . 262.830 zł
czyli o . . . . 23.240 „
więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej, a o . . . . . 18.630 „
więcej od wynikłości z roku 1895.

Dochody szkolnego funduszu emerytalnego wynosić będą . 102.795 „
czyli o . . . . 5.011 „
mniej od wynikłości z r. 1895. a o . . . . 2.628 „
więcej od kwoty na r. 1896 uchwalonej.

Niedobór będzie wynosił . , ... 160.035 „
czyli o . , ... 23.641 „
więcej od wynikłości z r. 1895. a o . . . . 20.612 „
więcej od kwoty na r. 1895 uchwalonej.

Obliczenia wydatków Rubr. I., II., III. i IV. na mocy art. 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47 i 53 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 przez krajowy fundusz emerytalny pokrywane, opierają się na szczegółowych wykazach czasowych emerytur do końca maja 1896 do wypłaty przekazanych z uwzględnieniem trzechletniego przecięcia wydatków i naturalnego przyrostu. Wydatki rubryki V. i VI. proponowane na mocy. art. 40, 44, 49 i 53 wyż wymienionej ustawy, polegają na trzechletniem przecięciu wydatków z lat 1893—5. Wydatki rubryki VII. na koszta

zarządu stanowią zwrot Etatowi skarbowemi kosztów za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Rozchody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wadziału krajowego:

Rnbr.	I.	Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . .	10.500 zł.
		czyli o	2.477 „
		więcej od wynikłości z roku 1895, a o . . .	500 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	
„	II.	Emerytury dożywotnie nauozycieli i nauczycielek .	158.000 „
		czyli o	15.916 „
		więcej od wynikłości z roku 1895, a o . . .	14.000 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	
„	III.	Pensye dla wdów po nauczycielach . . .	67.000 „
		czyli o	5.817 „
		więcej od wynikłości z roku 1895, a o . .	6.000 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	
„	IV.	Dodatki na wychowanie sierot po nauczycielach . .	16.000 „
		czyli o	1.252 „
		mniei od wynikłości z roku 1895, a o . . .	1.000 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	
„	V.	Odprawy i kwartały pozgonne	10.300 „
		czyli o	2.753 „
		mniej od wynikłości z roku 1895, a o . . .	1.600 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	
„	VI.	Zwroty z interkalaryów	— „
„	VII.	Zwroty z wkładek emorytalnych nauczycieli i nauczycielek	980 „
		czyli o	172 „
		więcej od wynikłości z roku 1895. a o . . .	140 „
		więcej od kwoty uchwalonej na rok 1896.	
„	VIII.	Koszta zarządu	50 „
		czyli tyle, ile na rok 1896 uchwalono.	
„	IX.	Rozmaitych wydatków Komi-ya nie preliminuje, wydatki rzeczone bowiem są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w przebieżnych dochodach.	

Dochody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowogo:

Rubr.	I.	Odsetki od kapiałów	1.340 „
		czyli tyle, ile preliminowano na rok 1896 i pobrano w roku 1895.	
„	II.	Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . .	12.800 „
		czyli kwotę równa wynikłości z roku 1895 i taką samą jak w roku 1896.	
„	III.	Zapisy i darowizny	— „
„	IV.	Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich .	24.617 „
		czyli o	5.169 „
		mniej od wynikłości z roku 1895, a o . . .	4.845 „
		więcej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.	

Rubr. V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . . 53.390 zł.
czyli o . . . . 1.674 „
więcej od wynikłości z roku 1895, a o . . . 1.810 „
mniej od kwoty na rok 1896 uchwalenej.
„ VI. Wkładki 2-procentowe za czas służby przedetatowej . 10.648 „
czyli o . . . . 369 „
mniej od wynikłości z roku 1895, a o . . . 357 „
mniej od kwoty na rok 1896 uchwalonej.
„ VII. Rozmaite przychody . . . . — „

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej:

Rubr.	Poszczególnienie	
	Wydatki.	
I.	Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek .	10.500
II.	Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek .	158.000
III.	Pensya dla wdów po nauczycielach . . .	67.000
IV.	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach .	16.000
V.	Odprawy i kwartały pozgonne . . .	10.300
VI.	Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	980
VII.	Koszta zarządu	50
VIII.	Rozmaite wydatki	—
	Suma wydatków . .	262.830

Rubr.	Poszczególnienie.	
	Dochody.	
I.	Odsetki od kapitałów	1.340
II.	Datki stałe z kraj. funduszu szkolnego . . .	12.800
III.	Zapisy i darowizny	—
IV.	Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich .	24.617
V.	Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . .	53.390
VI.	Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	10.648
VII.	Rozmaite dochody	—
	Suma dochodów . .	102.795
	W porównaniu ze sumą wydatków . . .	262.830
	okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	160.035

III. Komisya wnosi wstawić niedobór krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do pokrycia pod rubr. VII. poz. 53 funduszu krajowego, w kwocie . . . . 160.035 zł

Lwów dnia 29. stycznia 1897.

Przewodniczący: **Dunajewski.**

Sprawozdawca: **Wł. Kozłowski.**

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu krajowego na rok 1897

Rubryki VII. poz. 69.—82. i poz. 97. tudzież o petycyach do działu tego wniesionych.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

Komisya budżetowa wnosi:

Poz. 69. Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności Wydziału kraj. 8.000 zł.

„ *70.* Budowa teatru w Krakowie 6 i 7. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 150.000 zł. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa . . . . 7.500 „

„ *71.* Teatr polski i opera polska we Lwowie:
W kwietniu r. z. objęli Dyrekcyę teatru. hr. Skarbka pp. Dr. Juliusz Bandrowski i Ludwik Heller.

Zmiana ta spowodowaną została do pewnej miary znacznymi materyalnymi stratami, jakie poprzednia Dyrekcya p Schmitta i spółki w ostatnich latach na przedsiębiorstwie teatralnem poniosła.

Główną zaś jej przyczyną było wydzierżawienie gmachu teatralnego Hr. Skarbka we Lwowie przedsiębiorstwu spekulacyjnemu, z zupełnem pominięciem w tym razie niezbędnych zastrzeżeń na rzecz teatru polskiego we Lwowie.

Zarząd fundacyi skarbkowskiej nie pomny w tym wypadku na intencyę twórcy tej wielkiej instytucyi, oddał w dzierżawę gmach teatru hr. Skarbka, nie troszcząc się wcale tem, gdzie znajdzie przybytek stołeczna scena narodowa, póki nowy gmach teatralny wybudowanym nie zostanie.

Jakoż następstwa tego indeferentyzmu dla pierwszej sceny narodowej w kraju dały się zaraz odczuć tem, iż przedsiębiorstwo teatru polskiego we Lwowie, z góry skazanem zostało na poddanie się wszelkim warunkom, jakie spółka dzierżawiąca teatr lwowski temuż nałoży.

Obecna więc Dyrekcya teatru, zmuszoną była dzierżawcom gmachu teatralnego hr. Skarbka zapłacić czynsz roczny poddzierżawny za ubikacye teatralne w kwocie 17.000 zł., podczas gdy dotychczasowy czynsz, (względnie zwrot wydatków na koszta utrzymania gmachu teatralnego) uiszczany przez każdoczesną Dyrekcyę czynił jedynie 4.200 zł.

Porównując przeto wysokość obu czynszów, z uwzględnieniem w domiar wartości mieszkania Dyrekcyi dodanym do dawnej zajmywanych przez teatr ubikacyi, którego wartość maksymalny 1.200 zł. przedstawia, dochodzi się do rezultatu, iż obecny czynsz najmu ubikacyi teatralnych jest o 11.600 zł. wyższy, a więc prawie połowę całej subwencyi krajowej pochłania.

Przy trudnych warunkach istnienia teatru polskiego we Lwowie, z uwagi, iż teatr ten obejmuje niemal wszystkie działy sceniczne i mieści się w gmachu nieodpowiadającym dzisiejszym wymogom sceny i publiczności, obciążanie go stosunkowo nader wysokim czynszem najmu ubikacyi, budzi słuszną obawę, czy obecna Dyrekcya zdoła bez dalszej pomocy ze strony kraju i miasta, przetrwać i utrzymać scenę na wysokości jej zadania i obowiązków, do chwili otwarcia nowego gmachu teatralnego. Okoliczność ta zasługuje na tem większe uwzględnienie, o ile że dzisiejsza Dyrekcya teatru, w krótkim stosunkowo czasie, złożyła dowody wielkiej staranności, zmysłu organizacyjnego, a przedewszystkiem dobrego kierunku artystycznego Świadczą o tem w pierwszym rzędzie sprawozdania komisyi artystycznej, tudzież dość ogólny głos publiczny.

Komisya budżetowa lubo pomna na stan finansów krajowych i wytężoną już znacznie siłę podatkujących, w każdym razie nakazuje najwyższą oględność w tworzeniu nowych wydatków, nie waha się jednak w załatwieniu petycyi L. 1768/1582 Dyrekcyi teatru Hr. Skarbka, uczynić wniosek o udzielenie prócz dotychczasowej subwencyi jeszcze jednorazowego nadzwyczajnego zasiłku na rok 1897 tejże Dyrekcyi w kwocie 5.000 zł. a to w uwzględnieniu zwiększonego czynszu za najem ubikacyi teatralnych.

Czyniąc ten wniosek, Komisya budżetowa wyraża przekonanie, re Reprezentacya miasta Lwowa poczuje się do obowiązku pójść za przykładem Wysokiego Sejmu i ze swej strony udzieli również Dyrekcyi teatru nadzwyczajnego zasiłku o tyle więcej, gdy odpowiedzialność za wlokącą się od wielu lat konieczną budowę teatru we Lwowie jedynie udziałem tej Reprezentacyi pozostać musi.

Komisya budżetowa wnosi:

Poz.	*71.*	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności dzalności Wydziału krajowego		
		a) dramat i komedya	14.200 zł.	
		b) opera polska	10.000 „	24.000 zł.
		c) jednorazowy *nadzwyczajny* zasiłek dla Dyrekcyi pp. Dr. Bandrowskiego i Hellera do rozporządzalności Wydziału krajowego		5.000 „
„	*72.*	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie pożyczki przez gminę miasta Lwowa zaciągnąć się mającej		3.500 „
„	*73.*	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa »Besida« do rozporządzalności Wydziału krajowego		7.250 „

Gdy sprawozdania o działalności tego teatru są nader pobieżne, jego repertuar i w ogóle działalność mało znane, przeto

Komisya budżetowa wnosi:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, iżby wypłatę subwencyi do poz. 73. uczynił zawisłą od jasnego i dokładnego określenia programu działalności tego teatru, również spełnienia zadania, dla poparcia którego znaczna stosunkowo subwencya krajowa przyznaną została.

„	*74.*	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800 zł.
„	*75.*	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie . .	2.000 „
„	*76.*	Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000 „
„	*77a.*	Towarzystwo muzyczne w Samborze (jednorazowo) . .	100 zł.
„	*77b.*	„ „ im. Moniuszki w Stanisławowie (jednorazowo)	100 „
„	*77c.*	Towarzystwo muzyczne w Kołomyi (jednorazowo) . . .	100 „
„	*77d.*	„ „ w Brodach „ . . .	100 „
„	*78.*	„ Harmonia we Lwowie	300 „
„	*79.*	„ spiewackie »Lutnia« we Lwowie . . .	500 „

„ 80 Towarzystwo spiewackie »Bojan« we Lwowie . . . 300 zł.
„ 81a. „ „ »Echo« „ „ . . . 300 „
„ 82 „ „ »Lutnia« w Krakowie . . . 100 „

Powyższem załatwione zostają petycye Towarzystwa »Bojana« i »Besidy«; Kraj. Tow. spiew. Lutni w Krakowie L. 1264/1097.; Dyrekcyi teatru hr. Skarbka L 1768/1582.; Tow. spiew. »Echo« we Lwowie L. 2096/1896; Towarzystwa Moniuszki w Stanisławowie L. 661/323.; Tow. Moniuszki w Kołomyi 424/323.; Tow. Harmonji we Lwowie L. 2091/1893; Tow. muzycznego w Brodach, L. 1800/1610.

Do poz. 87. Petycye o subwencyę dla młodzieży kształcącej się w muzyce, spiewie i zawodzie scenicznym wnieśli:

1. L. 1429 1252. Julia Baranowska o zasiłek na uzupeł. wykształ. w muzyce w kon. zagranicz.
2. „ 411/310. Klaudya Markiewicz celem dalszego kształcenia w konserw. wied. córki swej Stefanii,
3. „ 1040/885 Nosalewicz Aleksander, uczeń. konserw. wied.
4. „ 2210/2004 Kazimierz Kamiński z Krakowa na wykształcenie za granicą w sztuce dramatycznej.
5. „ 807/672. Aniela Żurakowska z Kołomyi, celem kształcenia się w spiewie.
6. „ 1434/1257. Salamon Urich, uczeń konserwaryum wiedeń.
7. „ 1432/1255. Klementyna Ludkiewicz na naukę spiewu.
8. „ 1431/1254. Wanda Chulawska „ „ „
9. „ 673/555. Kamila Gąsiorowska „ „ w muzyce.
10. „ 810/675. Pulikowski Julian na naukę gry na skrzypcach.
11. „ 868/673. Wanda Radkiewiczówna na naukę w spiewie.
12. „ 415/314. Anna Krzysztofowicz „ „ „ „
13. „ 1303/1136. Kazimira Olszewska „ „ „ „
14. „ 1430/1253. Wanda Zawistowska „ „ „ „
15. „ 809/674. Gizela Krauther „ „ „ „
16. „ 1306/1139. Emilja Barkow z Tyśmienicy na kształcenie w muzyce
17. „ 811/676. Dyonizy Matuszewski na naukę gryna fortepianie.

Powyższe petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i w miarę rzeczywistego uzdolnienia i kwalifikacyi petentów do uwzględnienia.

Z swej swej strony do szczególnego a zasłużonego uwzględnienia poleca Komisya budżetowa petentów od 1 - 5., czyniąc uwagę, że nadmierne rozdrabianie zasiłków celem najszerszego uwzględnienia petentów — staje się jałmużną — a nie pomocą odpowiadającą zamierzonemu celowi.

„ 97. Teatr im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . 1.000 zł.
(powyższem załatwioną zostaje petycya Dyrekcyi tegoż teatru do L. 1834/1643.)

„ 97a. W załatwieniu petycyi do L. 813/678: pani Salomei Lipińskiej wdowie po skrzypku Lipińskim, dar jednorazowy z łaski . 50 zł.

Nad petycyami Stanisława Borowieckiego organisty w Grybowie i Józefy Piaseckiej Dyrektorki teatru prowin. p. 1038/883, 711/137, — Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Petycyę p. Józefy Zboińskiej do L. 434/327, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Lwów dnia 6. lutego 1897.

Przewodniczący: **Dunajewski.**

Sprawozdawca: **Abrahamowicz.**

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka VIII.

Poz. 117—124.

Utrzymanie pomników historycznych.

Sprawozdawca poseł Aleksander Barwiński.

Na rok 1896 uchwalił Wysoki Sejm w tej rubryce 33.420 zł. w. a. Na rok 1897 preliminuje Wydział krajowy 30.120 zł. t. j. o 3.300 zł. mniej aniżeli w roku poprzednim.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Poz. 117.	Na utrzymywanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	4.000 zł.
„ *118.*	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie .	500 „
„ *119.*	Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie .	800 „
„ *120.*	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie:	
	1. Dyrektor we Lwowie	1.200 „
	2. Dyrektor w Krakowie	1.200 „
	3. Adjunkt I klasy we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie .	1.640 „
	4. Adjunkt II. klasy we Lwowie, płaca 900 zł., dodatek aktywalny 200 zł.	1.100 „
	5. Adjunkt I. klasy w Krakowie jak poz. 3. . . .	1.640 „
	6. Adjunkt II. klasy w Krakowie, płaca 900 zł. dodatek aktywalny 200 zł.	1.100 „
	7. 2 aplikantów we Lwowie, adjuta roczne po 300 zł. .	600 „
	8. 1 aplikant w Krakowie, adjutum 300 zł. . . .	300 „
	9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
	10. Stróże	840 „
	11. Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki .	600 „
„ *121.*	Na restauracyę starożytnego kościoła OO. Bernardynów w Przeworsku, jednorazowo	2.000 „
„ *122.*	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, II. rata subwencyi 100.000 zł. spłacić się mającej w 10 ratach rocznych .	10.000 „
„ *123.*	Na restauracyę kościoła łacińskiego w Bieczu, II. połowa zasiłku z przyznanych 4.000 zł.	2.000 „

Do tej rubryki odnoszą się następujące petycye:

1. Klasztor OO. Dominikanów w Krakowie o subwencyę na odnowienie krużganków l. 1292.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę klasztoru OO. Dominikanów w Krakowie l. 1292 o subwencye na odnowienie krużganków przekazuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

Do przeniesienia . 30.120 zł.

Z przeniesienia . 30.120 zł.

2. Ks. Ferdynand Moralski przełożony klasztoru OO. Bernardynów w Sokalu l. 126 o subwencyę na restauracyę kościoła.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę ks. Ferdynanda Moralskiego przełożonego klasztoru OO. Bernardynów w Sokalu l. 126 o subwencyę na restauracyę kościoła przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

3. Ks. Ignacy Wachnianin proboszcz w Sieniawie koło Jarosławia l. 1325 o subwencyę na konserwacyę ikonostasu w cerkwi tamtejszej.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę ks. Ignacego Wachnianina proboszcza w Sieniawie koło Jarosławia l. 1325 o subwencyę na konserwacyę ikonostasu w cerkwi tamtejszej, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

4. Komitet wykupna ruin klasztoru podominikańskiego w Oświęcimie l. 1396 o subwencyę na wykupno wymienionych ruin.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę komitetu wykupna ruin klasztoru podominikańskiego w Oświęcimie l. 1396 o subwencyę na wykupno tychże ruin, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

5. ks. Jakób Nowobielski proboszcz w Horodence l. 1439 o subwencyę na restauracyę kościoła.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę ks. Jakóba Nowobielskiego proboszcza w Horodence l. 1439 o subwencyę na restauracyę kościoła, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

6 Komitet cerkiewny w Bunowie l. 1763 o subwencyę na restauracyę cerkwi tamże.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 124 a) Załatwiając petycyę komitetu cerkiewnego w Bunowie l. 1763 o subwencyę na restauracyę cerkwi tamże, przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . . 100 „

7. Gmina wyznaniowa izraelicka w Leszniowie o subwencyę na restauracyę synagogi starożytnej l. 1786.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 124b) Załatwiając petycyę gminy izraelickiej w Leszniowie l. 1786 o subwencyę na restauracyę synagogi starożytnej, przyznaje się jednorazowy zasiłek . . . . 300 „

8. Komitet budowy kościoła w Hołoskowie l. 986 o zasiłek na dokończenie budowy.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą komitetu budowy kościoła w Hołoskowie l. 986 o zasiłek na dokończenie budowy, przechodzi się do porządku dziennego.

9. Komitet budowy kościoła w Darachowie l. 1271 o zapomogę na kościół.

Do przeniesienia . 30.520 zł.

Z przeniesienia . 30.520 **zł.**

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą komitetu budowy kościoła w Darachowie l. 1271 o subwencyę na kościół, przechodzi się do porządku dziennego.

10. Gmina Lutynka l. 972 o subwencyę na budowę cerkwi.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą gminy Lutynka l. 972 o subwencyę na budowę cerkwi, przechodzi się do porządku dziennego.

11. Komitet budowy pomnika J. Korzeniowskiego w Brodach l. 1395 o subwencyę.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą komitetu budowy pomnika J. Korzeniowskiego w Brodach l. 1395, przechodzi się do porządku dziennego.

Suma rubryki VIII. . 30.520 zł.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
A. Barwiński.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka IX., poz. 125—143 wydatków i rubryki XIII. poz. 52—55 dochodów.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

Sprawozdawca poseł Zajączkowski.

Wydział krajowy preliminuje na rubrykę kwaterunkowe żandarmeryi wydatki

a) zwyczajne w kwocie		224.645 zł.
b) nadzwyczajne w kwocie 6.795 zł., która to kwota jednak uchwałą Wysokiego Sejmu podwyższoną została na		7 145 „
Razem przeto preliminowane wydatki wynoszą . . .		231.790 zł.
Dochody w tej rubryce preliminowano na		89.542 „
Pozostaje przeto do pokrycia niedobór w kwocie . .		142.248 zł.
W tych rubrykach uchwalił Wysoki Sejm na rok 1896		
wydatki na	212.783 zł.	
zaś zwroty na	88.141 „	
czyli		124.642 zł.
Zatem preliminarz wydatków na kwaterunkowe żandarmeryi na rok 1897 przedstawia się większy o		17.606 zł.

Ten znaczny wzrost wydatków na cele kwaterunkowe żandarmeryi znajduje swe usprawiedliwienie w tem:

1. że wedle poz. 138 a) uchwalił Wysoki Sejm nadzwyczajny wydatek w sumie 7 145 zł. na zakupno domu dla posterunku żandarmeryi w Czortkowie.

2. że wedle poz. 140 a na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 6. lutego 1893 przypadają w roku 1897 do spłaty dwie raty amortyzacyjne w sumie 5.270 zł. od pożyczki w kwocie 100.000 zł. na dobudowanie skrzydła do gmachu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie zaciągniętej;

3. że wedle poz. 139 preliminuje się za najem mieszkań i koszar żandarmeryi wydatek większy o 6.250 zł.

Przyczyną tego jest ta okoliczność, że przybyło w kraju 16 nowych posterunków i jedna ekspozytura, ubyło zaś tylko 7 dawnych posterunków, wskutek czego powtała potrzeba większego czynszu o 6.250 zł.

Reszta poszczególnych cyfr tak wydatków jak przychodów znajduje swe uzasadnienie w kontraktach i akordach, tudzież w pauszalach ustawą przepisanych.

Komisya budżetowa przedstawia przeto wniosek:

Wysoki Sejm raczy wstawić do budżetu krajowego na rok 1897 poszczególnych pozycyach rubryki IX. wydatków i rubryki XI. dochodów następujące kwoty:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatek na rok 1897 zwyczajne (Złote austr.)	Wydatek na rok 1897 nadzwyczajne (Złote austr.)
IX.		**Kwaterunkowe żandarmeryi.**		
	125	Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł . .	9.866	—
	126	Oświetlenie koszar	3.534	—
	127	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących . . .	2.224	—
	128	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	78	—
	129	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	3.130	—
	130	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	1.149	—
	131	Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych, żołnierzy i służących	3.625	—
	132	Naprawa bielizny pościelnej . . .	316	—
	133	Pranie koców zimowych i letnich, sienników poduszek włosiennych i słomianych .	844	—
	134	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . . .	1.977	—
	135	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	7.764	—
	136	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych .	1.462	—
	137	Opał i oświetlenie pomieszkań oficerów, wachmistrzów rachunkowych i woźnych .	1.988	—
	138	Rozmaite inne wydatki	759	—
		Razem ryczałty .	38.716	—
	138*a*)	Na zakupno domu dla posterunku c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . .	—	7.145
	139	Najem mieszkań i koszar	161.896	—
	140	Wartość czynszowa: *a*) gmachu lwowskiego . 12.936 zł *b*) realności w Czortkowie . 500 „	13.436	—
	140*a*)	Umorzenie pożyczki 100.000 zł. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie I. i II. rata	5.270	—
	141	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.000	—
	142	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości posterunków . . .	2.000	—
	143	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. Żandarmeryi . . .	2.327	—
		Suma rubryki IX. .	224.645	7.145
			231.790	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody na rok 1897 zwyczajne (Złote austr.)	Dochody na rok 1897 nadzwyczajne (Złote austr.)
XIII.		**DOCHODY.**		
	49	Kwaterunkowe	21 438	—
	50	Noclegowe	40 314	—
	51	Udział administracyi politycznej . .	14.354	—
	52*a)*	Dochód z gmachu lwowskiego . . .	12 936	—
	52*b)*	Dochód z realności w Czortkowie . .	500	—
		Suma rubryki XIII. .	89.542	

Lwów dnia 4. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski m. p.

Sprawozdawca:
Zajączkowski m p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka X. poz. 144—163 wydatków.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o rubr. X. wyd. preliminarza Wydziału krajowego na rok 1897.

(Sprawozdawca poseł A. Potocki.

Wydatki na komunikacye.

Ogólne wydatki na komunikacye proponuje Komisya w kwocie 1,436.028 zł. t. j. o 16.877 zł. więcej od kwoty uchwalonej na rok 1896 a o 300 zł. więcej od preliminarza Wydziału krajowego a to z powodu uwzględnienia trzech petycyi (Stanisławy Bieńkowskiej L. 122/96—200 zł., Eleonory Rondewaldowej L. 1.746/97—50 zł. i Julji Birkenfeldowej L. 412/96—50 zł.)

Gdy jednakowoż powiększenie kosztów utrzymania biura kolejowego jest przynajmniej do wysokości 8.000 zł. tylko pozycyą przechodnią, bo strony interesowane ten wydatek zwracać mają, okaże się rzeczywisty zwrot wydatków w tej rubryce tylko 8.877 zł.

I. Wydatki na drogi:

proponuje Komisya w ogólnej sumie		1,096.028 „
więcej od roku przeszłego o	7.977 zł.	
a to w wydatkach zwyczajnych		925.728 „
więcej od roku przeszłego o	10.677 zł.	
i w wydatkach nadzwyczajnych		170.300 „
mniej od roku przeszłego o	2.700 zł.	

Komisya budżetowa uznała za bardziej odpowiadające naturze wydatku przenieść poz. 157. (budowa i utrzymanie domków mytniczych) w kwocie 4.200 zł. z rubryki wydatków nadzwyczajnych do wydatków zwyczajnych, gdy się zaś uwzględni tę okoliczność, okaże się że wydatki zwyczajne wzrosły faktycznie tylko o . . . 6.477 zł.
a wydatki nadzwyczajne o . . . ; . . . 1.500 „
Razem jak wyżej podano . . 7.977 zł.

Rzeczywiste zmiany w porównaniu z budżetem przeszłorocznym zachodzą:

A) W wydatkach zwyczajnych:

Poz. 146. (Pięciolecia) więcej o 143 złr. z powodu że starszy inżynier Bienkowski któremu się należało trzecie pięciolecie, w wysokości 200 zł. zaczął je pobierać dopiero pod koniec roku ubiegłego, tak że w roku przeszłym preliminowano na ten cel tylko 57 zł. to jest kwotę należną mu pro rata temporis.

Poz. 147. (Dodatki osobiste) więcej o 172 zł.; z tych samych powodów podniosły się dodatki osobiste dla inżynierów Antoniego Borancewicza o 67 zł. a dla Aleksandra Brochockiego o 105 zł. w porównaniu z rokiem przeszłym.

„ *148.* (Ryczałty) więcej o 234 zł. według przez Wydział krajowy umotywowanej potrzeby.

„ *155.* (Budowa i utrzymanie dojazdów kolejowych) więcej o 5.000 zł. Wzrost ten w obec budujących się i mających się budować koleji jest zupełnie usprawiedliwiony i Komisya nie może sobie ukrywać że wydatek ten w przyszłości jeszcze się zapewne podwyższy.

„ *157.* (Wydatki na myta) więcej o 1.200 zł. z powodu obliczeń przeciętnych z ostatnich trzech lat.

„ *160.* (Zaopatrzenia) więcej o 832 zł. wskutek spensyonowań na podstawie statutu emerytalnego.

B. Zmiany w wydatkach nadzwyczajnych:

„ *154b.* (Bezzwrotne nadzwyczajne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych) więcej o 10.000 zł. Wzrost ten jest uzasadniony uchwałami Wysokiego Sejmu, który przyznał niektórym drogom powiatowym zasiłki wyższe od 50% kosztów.

„ *156.* Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. jest wydatek mniejszy o 10.000 zł., gdyż na rok 1897 przypada ostatnia XV. rata w kwocie tylko 10.000 zł. zamiast 20.000 zł. jak w latach poprzednich.

„ *160.* (Zaopatrzenia) więcej o 300 zł., gdyż Komisya proponuje:

o) Birgfellnerowa Julja, jednorazowy dar z łaski na dokończenie kształcenia córki Julii (petycya L.412/96) 50 zł.

ee) Rondewald Eleonora (petycya L. 1.746/97) jednorazowy dar z łaski . . . . . . 50 „

gg) Stanisława Bieńkowska (petycya 122/96) jednorazowy dar z łaski oprócz pensyi emerytalnej przez Wydział krajowy według istniejących przepisów wyznaczyć się mającej . . . . . . 200 „

pozycyę tę uchwaliła Komisya budżetowa jako wydatek nadzwyczajny a to po gorącem poparciu referenta Wydziału krajowego, który wskazał na wyjątkowe zasługi męża petentki zmarłego w grudniu.

II. Wydatki na koleje żelazne:

Proponuje Komisya w ogólnej sumie . . . . . . 340.000 zł. to jest więcej od roku przeszłego o 9.000 zł., a po odciągnięciu 8.000 zł., które przedsiębiorstwa kolei lokalnych biurowi kolejowemu zwrócić mają, okaże się wzrost rzeczywisty wydatków 1.000 zł.

Rozróżniając wydatki przedstawiają się:

Wydatki zwyczajne . . . . 29.760 „
więcej o . . . . . . 760 zł.
Wydatki nadzwyczajne . . . . 310.240 „
więcej o . . . . . . 8.240 zł.

Wzrost ten wydatków jest usprawiedliwiony znacznem zwiększeniem agend biura kolejowego. Czynności biura kolejowego są częścią skierowane do przygotowania a później nadzoru budowy kolei lokalnych, i mają charakter przejściowy, częścią zaś do ogólnych spraw kolejowych i nadzoru ruchu i mają wtedy charakter wydatku stałego. Dlatego też Wydział krajowy całkiem słusznie tylko część urzędników biura kolejowego stabilizował, dla reszty zaś wstawił w budżet ryczałt na płace personalu prowizorycznego. Ostatnią tę pozycyę 161—2 oraz wynagrodzenia za roboty akordowe, uskutecznione przez obcych funkcyonaryuszy poz. 161/8 wstawiła Komisya w wydatki nadzwyczajne.

Kończąc swoje sprawozdanie wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy wydatki na komunikacye przyjąć według załączonego szczegółowego preliminarza:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Złote austr.	
X.		**Wydatki na komunikacye.**			
		I. Na drogi.			
		A) Koszta zarządu.			
	144	Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi:			
		a) dyrektor oddziału technicznego, płaca . . .	2.800 zł.		
		dodatek aktywalny . .	480 „	3.280	—
		b) zastępca dyrektora oddziału technicznego, płaca . .	2.000 zł.		
		dodatek aktywalny . .	360 „	2.360	—
		c) 4 inżynierów starszych z płacą po 2.000 zł. . . .	8.000 zł.		
		dodatek aktywalny po 360 zł.	1.440 „	9.440	—
		d) 9 inżynierow I. klasy z płacą po 1.500 zł. . . .	13.500 zł.		
		dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł.	1.200 „		
		dodatek aktywalny dla 1 .	250 „		
		„ „ „ 4 po 200 zł.	800 „	15.750	—
		e) 7 inżynierów II. kl. z płacą po 1.200 zł. . . .	8.400 zł.		
		dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł.	480 „		
		dodatek aktywalny dla 1 .	200 „		
		„ „ „ 4 po 160 zł.	640 „	9.720	—
		f) 6 inżynierów - adjunktów techn. z płacą po 1.000 zł.	6.000 zł.		
		dodatek aktywalny po 180 „	1 080 „	7.080	—
		g) 6 asystentów technicznych z płaca po 800 zł . .	4.800 zł.		
		dodatek aktywalny po 180 zł.	1.080 „	5.880	—
		h) 2 elewów technicznych z adjutum po 700 zł. . .	1.400 zł.		
		2 elewów technicznych z adjutum po 600 zł. . .	1.200 „	2.600	—
		i) 1 pisarz manipulacyjny z płacą		600	—
		j) 2 rysowników dziennie po 2 zł.	1.460 zł.		
		2 rysowników dziennie po 1 zł. 50 ct. . . .	1.095 „	2.555	—
		Do przeniesienia .		59.265	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .		59.265	—
X.	144	*k*) 6 konduktorów I. kl. z płacą 800 zł. . . .	4.800 zł.		
		dodatek aktywalny po 100 zł.	600 „		
		16 konduktorów II. kl. z płacą 650 zł. . . .	10.400 „		
		dodatek aktywalny po 75 zł.	1.200 „		
		16 konduktorów III. kl. z płacą po 500 zł. . . .	8.000 „		
		dodatek aktywalny po 75 zł.	1.200 „	26.200	—
		l) 342 drożników po 150 zł. . .		51.300	—
				136.765	—
	145	**Zaliczki na płace.**			
		Dla inżynierów i konduktorów . .		3.200	—
	146	**Pięciolecia**		600	—
	147	**Dodatki osobiste.**			
		dla dyrektora oddz. technicz. Gustawa Reutta . . .	80 „		
		dla zastępcy dyrektora oddziału technicz. Władysława Szyszkowskiego . . .	400 zł.		
		dla inżyniera I. kl. Stanisława Grzegorzewskiego . .	600 „		
		dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza . .	450 „		
		dla inżyniera I. klasy Aleksandra Brochockiego . .	450 „		
		dla inżyniera I. klasy Teofila Baranowskiego . .	260 „		
		dla inżyniera II. klasy Władysława Turskiego . . .	60 „	2.300	—
	148	**Ryczałty.**			
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów na prowincyi . . .	6.300 zł.		
		2. dla 37 konduktorów .	8.101 „	14.401	—
		Do przeniesienia		14.401 142.865	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia	142.865 14.401	— —
X.	148	*b*) na pomieszczenie biura okręgowego: 1. dla inżyniera w Krakowie . . . . 120 zł. 2. dla [illegible] inżynierów na prowincyi po 60 zł. . 600 „	720	—
		c) na kancelaryę: 1. dla 11 inżynierów na prowincyi po 48 zł. . . 528 zł. 2. dla 37 konduktorów na po 16 zł. . . . 592 „	1.120	—
			16.241	—
	149	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	3.500	—
	150	**Sprawienie, uzupełnienie i naprawa** wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów i konduktorów	5.000	—
	151	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych	7.000	—
		Suma kosztów zarządu	174.606	—
	152	*B. Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.*		
		a) na budowę grogi Kańczuga-Dynów (ostatnia rata)	—	20.000
		b) na rekonstrukcyę dróg krajowych, wzmocnienie pokładu szutrowego i na budowę większych mostów . .	—	60.000
			—	80.000
	153	*C) Utrzymanie dróg krajowych.*		
		Na utrzymanie dróg krajowych długości kilometrów 1829 po 222 zł. od jednego kilometra	406.038	—
		D) Zasiłki.		
	154	Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatotowych i gminnych:		
		a) zwyczajne . . , . .	300.000	—
		b) nadzwyczajne	—	80.000
	155	Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych	25.000	—
		Do przeniesienia	325.000 580.644	80.000 80.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	580.644	80.000
			325.000	80.000
X.	156	Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. XV. (ostatnia rata) . . .	—	10.000
			325.000	90.000
		E) Wydatki na myta.		
	157	Budowa i utrzymanie domków mytniczych	4.200	—
	158	Koszta komisyjne, ogłoszenia, licytacye podatki i inne	2.000	—
	159	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	400	—
			6.600	—
		F) Zaopatrzenia.		
	160	*a)* Raciborski Ludwik emer. nadinżynier oddz. techn.	3.245	—
		b) Rymaszewski Adam emeryt. inżynier I. klasy	1.435	—
		c) Baczyński Ferdynand emerytowany konduktor dróg krajowych . .	494	—
		d) Borzęcki Leonard emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	312	—
		e) Darowski Stanisław emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	230	—
		f) Reicher Stanisław emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	546	—
		g) Skwarczyński Jan emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	481	—
		h) Ulanowski Rafał emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	180	—
		i) Barków Teodor emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	481	—
		j) Gering Franciszek emerytowany konduktor dróg krajowych . . .	598	—
		k) Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze rocznie . . . . 350 zł. i dla jej dzieci, mianowicie: Maryana Ignacego Henryka tr. im. do 10. marca 1897 i Juwenala Ignacego Maryana do 20. stycznia 1900. po 58 zł. . . 69 „	419	—
		Do przeniesienia . .	8.421	—
			912.244	170.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austr.	
X.	160	Z przeniesienia	912.244 8.421	170.000 —
		l) Ramza 1° voto, Pochowska Ewelina wdowa po inżynierze . . . dla tejże 4ga dzieci, mianowicie: Bohdana Leona do 9. lutego 1900, Michała Mieczysława Maryana do 12. września 1902, Zofii Róży do 25. kwietnia 1901, i Stanisławy Maryi do 7. sierpnia 1907 po 50 zł. .	200	—
		m) Łuniewska Natalia wdowa po inżynierze asystencie rocznie . .	350	—
		n) Birgfellnerowa Julia wdowa po inżynierze asystencie, rocznie 500 zł. i dla jej dzieci, mianowicie: Karola Jana do 5. maja 1900 i Jana Pawła do 19. października 1901 po 50 zł. . . . 100 „	600	50
		o) Zielińska Katarzyna Julia, wdowa po inżynierze adjunkcie, rocznie . . 500 zł. i dla jej dzieci, mianowicie Adama Józefa do 16. października 1907 i Tadeusza Łucyana Kazimierza do 9. marca 1910 po 50 zł. rocznie . . 100 „	600	—
		p) Chodorowska Leokadya wdowa po konduktorze	100	—
		r) Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze rocznie . . . 325 zł. i dla 4ga jej dzieci, mianowicie: Kazimierza do 28. sierpnia 1898, Emilii do 13. czerwca 1898, Juliana do 16. kwietnia 1902, i Bertolda do 27. czerwca 1906 po 32 zł. 50 ct. . 130 „	455	—
		s) Grzymalina z Grabków Melania Bronisława wdowa po konduktorze rocznie . . 250 zł. i dla 4ga jej dzieci, mianowicie: Maryi Henryki do 19. stycznia 1898, Kazimierza Maryana do 6. października 1898, Ję-		
		Do przeniesienia 250 zł.	10.726 912.244	50 170.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	250 zł.	912.244	50
				10.726	170.000
X.	160	drzeja Włodzimierza do 21. października 1901 i Natalii Anny do 7. lutego 1902 po 25 zł. rocznie .	100 „	350	—
		t) Hrankowska Julia wdowa po konduktorze rocznie .	220 zł.		
		i dla jej dzieci, mianowicie: Kazimierza do 19. września 1897. i Stanisławy do 1. marca 1905. po 22 zł. rocznie . .	38 „	258	—
		u) Helferowa Anna wdowa po konduktorze rocznie		260	—
		w) Hryniewiczowa Emilia Amalia wdowa po konduktorze, rocznie . . .		325	—
		x) Hlawaty Józefa wdowa po konduktorze . . .	300 zł.		
		i dla jej dzieci mianowicie: Heleny Ludwiki do 17. listopada 1900. i Karola Józefa do 4 listopada 1904. po 30 zł. rocznie .	60 „	360	—
		y) Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze, rocznie		325	—
		z) Szeliska Laura, wdowa po konduktorze rocznie		167	—
		aa) Zarembiny Franciszki synowi Julianowi pozostałemu po konduktorze do 4. stycznia 1900 rocznie . .		13	—
		bb) Chrzanowska Ignacowa, dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .		300	—
		cc) Jeziorańska Natalia dożywotnie roczne zaopatrzenie		300	—
		dd) Czupiel Jan b. drożnik, dożywotnie roczne zaopatrzenie . . .		100	—
		ee) Rondewald Eleonora . . .		—	50
		ff) Stanisława Bieńkowska . . .		—	200
				13.484	300
		Suma wydatków na drogi		925.728	170.300
				1,096.028	
		II. Na koleje żelazne.			
	161	*Koszta utrzymania biura kolejowego.*			
		1. Płace i emolumenta personalu stałego:			
		a) dyrektor płaca . .	2.800 zł.		
		dodatek aktywalny .	480 „		
		osobisty . .	600 „	3.880	—
		Do przeniesienia .		3.880 925.728	— 170.300

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia		925.728 3.880	170.300 —
X.	161	*b)* 2 starszych inżynierów płaca po 2.000 zł. . dodatek aktyw. po 360 zł.	4.000 zł. 720 „	4.720	—
		c) inżynier I. klasy, płaca dodatek aktywalny .	1.500 zł. 300 „	1.800	—
		d) inżynier II. klasy, płaca dodatek aktywalny .	1.200 zł. 240 „	1.440	—
		e) 2 inżynierów asystentów, płaca po 800 zł. . . . dodatek aktywalny po 180 zł. . . .	1.600 zł. 360 „	1.960	—
		f) referent administr., płaca dodatek aktywalny .	2.000 zł. 360 „	2.360	—
		g) oficyał administr., płaca dodatek aktywalny .	900 zł. 180 „	1.080	—
		h) inspicyent, zarazem rysownik, płaca . . dodatek aktywalny .	800 zł. 100 „	900	—
		i) asystent rachunk., płaca dodatek aktywalny .	700 zł. 100 „	800	—
		k) asystent manipulacyjny, płaca . . . . dodatek aktywalny .	700 zł. 100 „	800	—
		l) woźny, płaca		500	—
				20.240	—
		2. Ryczałt na płace personalu prowizorycznego		—	6.740
		3. Koszta komisyjne dla urzędników i funkconaryuszów		3.000	—
		4. Koszta komisyjne członków krajowej Rady kolejowej i delegatów . .		1.020	—
		5. Sprawienie i naprawa instrumentów mierniczych oraz sprzętów biurowych		1.400	—
		6. Zakupno dzieł i czasopism fachowych oraz map i planów . . .		600	—
		7. Koszta kancelaryjne, druki, portorya, inseraty itp. wydatki . . .		2.000	—
		8. Wynagrodzenie za roboty akordowe usktecznione przez obcych funkcyonaryuszów.		—	1.500
		9. Remuneracye i zapomogi dla urzędników i funkcyonaryuszów . . .		1 000	—
		10. Rzecznik prawny za zastępstwo .		500	—
		Suma kosztów zarządu .		—	8.240
		Do przeniesienia		29.760 925.728	— 170.300

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	925.728	170.300
X.	162	Dotacya na cele popierania kolei niższego rzędu IV. rata	29.760	8.240
	163	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei państwowej) do miasta Tłumacza, VI. rata . . .	—	300.000
			—	2.000
		Suma wydatków na koleje żelazne	29.760	310.240
		Do tego: suma wydatków na drogi . .	925.728	170.300
		Suma rubryki X. .	955.488	480.540
			1,436.028	

Poprzedzającym preliminarzem zostały załatwione petycye L. 122/96, 412/96 17 46/97.

W załatwieniu reszty petycyj wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye Marcina Szeptyńskiego b. drożnika przy drodze krajowej L. 804/907, Natalii Łuniewskiej L. 1031/97 i Julii Zielińskiej L. 1.949/97 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Petycyę inż. Kajetana Strońskiego przedstawioną przez Wydział krajowy pod L. 78.577 odstępuje się Wydziałowi krajowemu z upoważnieniem udzielenia temuż pożyczki wyższej od jego trzechmiesięcznej płacy z funduszów na podobne cele przeznaczonych.

Petycyę Józefy Towarnickiej L. 1.336/97 odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem odesłania jej do właściwej instancyi.

przewodniczący:
Dunajewski m. p.

sprawozdawca:
Andrzej Potocki m. p.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XI. wydatków.

Dotacye dla zakładów krajowych.

Poz. 164 i 166.	**Sprawozdawca**	**poseł**	**Marchwicki.**
„ 165	„	„	**Jordan.**
„ 167 i 168.	„	„	**Paszkowski.**

(Wedle osobnych sprawozdań).

Lit. C.	Rubr. XI.	poz.	164.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	143.185	zł.
„ E.	„ „	„	165.	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	—	„
„ D.	„ „	„	166.	Fundusz podrzutków we Lwowie . .	5.790	„
„ F.	„ „	„	167.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	2.224	„
„ G.	„ „	„	168.	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	3.500	„
				Suma Rubr. XI. .	154.699	zł.

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki).

Utworzenie przy Uniwersytecie lwowskim fakultetu medycznego i połączona z tem budowa klinik oraz reorganizacya szpitalu powszechnego, oddziaływa w całej pełni na budżet szpitalu powodując zarówno znaczne zwiększenie zwyczajnych jak i nadzwyczajnych wydatków, z tą jednak różnicą, że gdy powiększenie zwyczajnych wydatków, zrównoważone w części zostaje oszczędnościami w niektórych rubrykach wydatków i pewnem powiększeniem dochodów, wydatki nadzwyczajne nakładają na fundusz krajowy doniosły ciężar, zmniejszony w części zaledwie przez subwencyę ze Skarbu Państwa otrzymaną.

Interesującem będzie zestawienie zwyczajnych wydatków i dochodów szpitala powszechnego we Lwowie za lat ubiegłych kilka, pomijając dotacye i subwencye a uwzględniając tylko rzeczywiste zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego galicyjskiego pobrane:

Rok	Dni leczenia	Wydatki	Dochody	Zwroty kosztów leczenia z funduszu krajowego
1890	235.656	193.285	214.418	160.757
1891	253.610	206.829	201.217	144.866
1892	269.863	228.218	242.042	182.221
1893	254.471	218.061	224.563	168.719
1894	247.817	214.289	227.004	168.338
1895	269.768	227.553	213.488	144.050

z zestawienia tego widać, że szpital lwowski doszedł do pewnej granicy normalnego rozwoju i że w przyszłości zbytniego wzrostu kosztów utrzymania szpitalu lwowskiego obawiać się nie należy, szczególniej jeżeli ceny materyałów spożywczych, które od pewnego czasu ciągle się obniżały, nagłemu nie ulegną podrożeniu.

W r. 1894 było dni leczenia 247.819, żywienie chorych koszt. 55.695 jeden dzień 22.50 zł.
„ 1895 „ „ „ 269.768, „ „ „ 54.675 „ „ 20.23 „
„ 1896 „ „ „ 273.268, „ „ „ 52.509 „ „ 19.13 „
w tem samem trzechleciu wikt z pieczywem jednej Siostry Miłosierdzia kosztował 196 zł. 26 ct. — 176 zł. 83 ct. — 173 zł. 75 ct. a wikt służby 130 zł. 55 ct. — 116 zł. 23 ct. i 115 zł. 77 ct.; w porównaniu zatem z powyższymi wynikami, żądane przez Wydział krajowy w preliminarzu na rok 1897 kwoty stanowczo są za wysokie. Komisya budżetowa jednakże nie obniża takowych ze względu na niedający się określić wzrost chorych wskutek otwarcia klinik, wyraża jednakże życzenie, aby przy układaniu preliminarza na rok 1898, Wydział krajowy przy pozycyach: żywienie chorych, wikt Sióstr Miłosierdzia, i wikt służby żądanie swoje do faktycznej wymagalności zastosował.

Wydatki nadzwyczajne obciążające w ostatnich latach budżet szpitalu krajojowego lwowskiego podzielić się dadzą na dwie kategorye, a mianowicie, na wydatki wynikające z umowy zawartej z c. k. administracyą państwa zatwierdzonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 24. marca 1892 L. 1213, mocą której, Wydział krajowy przyjął szereg zobowiązań mających na celu, budowę dwóch klinik, medycznej i chirurgicznej, dalej umieszczenia trzech klinik: ocznej, chorób skórnych i położniczo - ginekologicznej w budynkach szpitalnych, wreszcie zobowiązanie dostarczenia kosztem 20.000 zł. urządzenia szpitalnego do tychże klinik; następnie na takie wydatki, które odnoszą się bezpośrednio do zarządu szpitalnego i bezwzględu na utworzenie fakultetu medycznego za konieczne uznane zostały, jako to: budowa domu dla położnic, domu administracyjnego, objęcie apteki we własny zarząd a które to wydatki o tyle tylko pozostają w związku z otworzyć się mającemi klinikami, o ile przez powiększenie rozmiarów oraz przez pewne ulepszenia w budowie i urządzeniu znaczniejsze spowodowane zostały koszta.

Na pokrycie wydatków pierwszej kategoryi, Wysoki Sejm uchwałą z dnia 31. Stycznia 1895 L. 1.204 uchwalił:

poz. *1.* na budowę klinik medycznej i chirurgicznej . . . . 233.600 zł.
„ *2.* na adaptacyę lokalów gmachu głównego na kliniki oczną i weneryczną . . . . 5 500 „
„ *3.* na pokrycie tej części urządzenia która przypada na fundusz kraj. 20.000 „

przy przeprowadzeniu tych robót jednak i przy sprawianiu urządzenia pokazało się, że preliminowane kwoty nie są wystarczające i że pomimo całej oględności ze strony Wydziału krajowego i kierownictwa budowy, kwoty te musiały względnie muszą być przekroczone.

Wydział krajowy usprawiedliwia przekroczenie to, w wyczerpującem sprawozdaniu do LW. 59.181|1896 a usprawiedliwienie Wydziału krajowego jest należycie uzasadnionem.

Co do poz. 1. Brak odpowiedzi c. k. Rządu co do zatwierdzenia przedstawio nych szkiców na kliniki, a z drugiej strony zbliżający się termin zwołania Wysokiego-Sejmu zniewoliły Wydział krajowy do przedłożenia sprawozdaniem z dnia 3, Stycznia 1895 LW. 375|895 wniosków o kredyt potrzebny na budowę klinik opartych na przybliżonym kosztorysie, który wynosił 245.261 zł. Wysoki Sejm jednakże na podstawie sprawozdania Komisyi budżetowej opierającego się na obliczeniu kosztów metra zabudowanej powierzchni kwotą żądaną przez Wydział krajowy zmniejszył do kwoty 233.600 zł. za którą to kwotę, preliminowanych robót, obliczonych później na podstawie szczegółowych planów na kwotę 250.320 zł. żadnym sposobem nie było można wykonać, tembardziej, że w ciągu budowy okazały się koniecznemi dodatkowe wydatki jako to, ulepszenie konstrukcyi windy 1.100 zł. zastosowanie systemu centralnego ogrzewania do wszystkich ubikacyi w budynkach klinicznych i t. d. tak że ogólne koszta budowy wzmiankowych klinik wynoszą 244.518 zł. tj. o 10.918 zł. więcej jak uchwalona na ten cel przez Wysoki Sejm kwota zawsze jednak o 7423 mniej jak żądany pierwotnie przez Wydział krajowy kredyt, a o 5.802 zł. mniej, jak wynosił kosztorys opracowany na podstawie szczegółowych planów

Niezależne od powyższej dodatkowej kwoty 10.918 zł. Wydział krajowy żąda kredytu na pokrycie innych niepreliminowanych wydatków spowodowanych robotami bądź. to już wykonanemi bądź też wykonać się mającemi, które jakkolwiek nie stanowią integralnej części klinik, do uzupełnienia całości zakładu są konieczne i za takowe przez Komisyę budżetową uznane być winne, a mianowicie:

a) na koszta adaptacyi suteryn kliniki medycznej dla pomieszczenia apteki . . . . 3.426 zł.
b) na niwelacyę placów. urządzedzenie dróg dojazdowych i założenie ogrodów . . . . 3.700 „
c) na budowę portyerówki . . . . 2.500 „
d) na oszťachetowanie i oparkanienie zabudowań klinik i domu administracyjnego . . . . 7.936 „

Co do poz. 2 Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 31. stycznia 1895 L. 1.204 uchwalił na pokrycie kosztów umieszczenia klinik ocznej i wenerycznej w gmachu głównym szpitala kredyt w kwocie 5.500 zł. a to na podstawie projektu i kosztorysu architekty p. Bogochwalskiego; bliższe jednak rozpatrzenia planów przez Komitet budowy okazało konieczność usunięcia nietylko dotychczosowej kuchni, ale i apteki oraz innych ubikacyi mieszkalnych, wskutek czego pierwotny projekt musiał być zmienionym i okazała się potrzeba opracowania nowego kosztorysu. Kosztorys ten sporządzony przez architektę p. Janowskiego wynosi 12.632 zł. gdy jednak Wydział krajowy niektóre roboty usunął, i potrzebne adaptacye zamierza przeprowadzić we własnym zarządzie, przeto kosztorys ten zredukowanym został do kwoty 10.000 zł., a ponieważ Wysoki Sejm ma ten cel już 5.500 zł, uchwalił, przeto zachodzi obecnie potrzeba uchwalenia dalszej kwoty 4.500 zł.

Wreszcie co do poz. 3. Stosownie do art. IV. umowy zawartej z c. k. Administracyą państwa obowiązanym był Wydział krajowy dostarczyć wewnętrznego zwykłego szpitalnego urządzenia klinik kosztem 20.000 zł., które na ten cel Wysoki Sejm d. 31. Stycznia 1895 L. 1204 uchwalił. Już wówczas kwota ta przez Komisyę budżetową została uznana za niedostateczną, a gdy oprócz tego i pojęcie zwykłego szpitalnego urządzenia w ciągu dwóch lat pewnej uległo zmianie, przewidywania zatem Komisyi budżetowej zupełnie się sprawdziły i Wydział krajowy pomimo wszelkiej oszczędności, pomimo, że trzymał się w zupełności w granicach umową zakreślonych, musiał tę kwotę przekroczyć o 4.420 zł., którą obecnie do budżetu wstawić należy.

Razem wzięte zatem przekroczenia dozwolonych kredytów przy budowie i urządzeniu klinik wynoszą . . . . 19.838 zł.
dodatkowe zaś a niepreliminowane roboty wynoszą . . . . 17.562 zł.
zachodzi zatem potrzeba wstawienia z tego tytułu w preliminarz budżetu szpitala powszechnego we Lwowie jako wydatku nadzwyczajnego łącznej kwoty 37.400 zł,

---

Wydatki nadzwyczajne drugiej kategoryi obejmują w preliminarzu budżetu na rok 1897 dokończenie budowy domu administracyjnego na którą Wysoki Sejm również na posiedzeniu z dnia 31. stycznia 1895 L. 1204 uchwalił 90.000 zł.

Uchwała ta powstała na podstawie sprawozdania opartego na szkicach, jak się sam sprawozdawca wyraża, na prędce wypracowanych przez architektę p. Bogochwalskiego, pokazała się niewykonalną i już dnia 2. maja 1895 p. architekt Janowski, któremu polecono opracowanie szczegółowych planów przedstawił Wydziałowi krajowemu, że szkice wykonane przez p. Bogochwalskiego nie mogą służyć za podstawę do opracowania projektu zamierzonej budowy, a to przedewszystkiem z powodu, iż budynek we wskazanych rozmiarach nie znajdzie pomieszczenia na danym gruncie, dalej, że preliminowane kwoty 58.000 zł. na koszta budowy proponowanego budynku 6.000 zł. na budynek maszynowy z kotłownią, a wreszcie 26.000 zł. na urządzenia maszynowe stanowczo są niewystarczające. Przedstawienie to poddał Wydział krajowy do ocenienia Komitetowi budowy, który wskutek wyczerpujących studyów i obrad, ułożył nowy program budowy i przedstawił jasno i z wykluczeniem wszelkiej wątpliwości, że koszta budowy domu administracyjnego mieszczącego dogodny i do potrzeb zastosowany rozkład ubikacyj wraz z odpowiedniem urządzeniem maszynowem wyniosą o wiele wyższą kwotę, aniżeli przez Wysoki Sejm uchwalony kredyt.

Na podstawie tych danych polecił Wydział krajowy ponownie p. architekcie Janowskiemu opracowanie kosztorysu bndowy, a p. inżynierowi St. Horoszkiewiczowi opracowanie kosztorysu maszynowego urządzenia. Pierwszy kosztorys obliczonym został na kwotę 93.339 zł. o 29.339 zł. więcej, drugi kosztorys urządzenia maszynowego na 44.059 zł. t. j. o 18.059 zł. więcej, aniżeli pierwotnie uchwalone kredyty.

Nadto w trakcie budowy przybyły jeszcze roboty i wydatki konieczne powyższymi kosztorysami nieobjęte, a mianowicie;

a) dalsze roboty około pogłębienia studni . . . . 7.126 zł.

b) założenie rur wodociągowych łączących wieżę wodną z budynkami obu klinik . . . . 900 zł.
c) urządzenie wodociągów w domu administracyjnym . . . . 833 „
d) koszta budowy domku na piłę cyrkularną i jej zakupienie . . . 700 „
e) zakupno niezbędnych sprzetów dla urządzenia domu administracyjn. 1.534 „
f) instalacya oświetlenia naftowego . . . . 612 „
tak, że ogóina kwota kosztów budowy domu administracyjnego wyniesie 149.103 zł., t. j. o 59.103 zł. więcej, aniżeli przez Wysoki Sejm uchwalony kredyt.

Wydział krajowy przekroczenie to dozwolonego kredytu usprawiedliwia w powyżej wspomnianem sprawozdaniu, naprowadzając liczne okoliczności, wyjaśniające tak wielką różnicę między preliminowanymi kosztami budowy, a rzeczywistym wydatkiem co biorąc pod uwagę, przyznać trzeba, że obecnie wykończony budynek zarówno w rozmiarach jak i w urządzeniu maszynowem nie może być porównywanym zatem z pierwotnie projektowanym domem administracyjnym. Komisya budżetowa musi jednak podnieść, że Wydział krajowy przyszedłszy do przekonania jeszcze dnia 29. listopada 1895 r. po otrzymaniu nowego kosztorysu, że uchwalony kredyt w kwocie 90.000 zł. jest niewystarczający, mógł natychmiast, a zatem przed rozpoczęciem budowy zażądać od Wysokiego Sejmu zebranego w styczniu 1896 r. dodatkowego kredytu, co gdyby nastąpiło, sprawa budowy domu administracyjnego zostałaby prawidłowo załatwioną i usuniętym byłby dla Wysokiego Sejmu wszelki pozór przymusowego położenia.

Niezależnie od powyższej uwagi Komisya budżetowa wypowiada przekonanie, że Wydział krajowy przy przeprowadzeniu budowy zarówno klinik jak i domu administracyjnego postępował z całą oględnością i że osiągnął wszelkie możliwe oszczędności, a przekroczenia pierwotnie uchwalonych przez Wysoki Sejm kredytów nastąpiły jedynie z tego powodu, że pospiech z jakim wnioski Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi musiały być przedkładane, nie pozwolił na poparcie tych wniosków ostatecznie ustalonymi planami i szczegółowymi kosztorysami, w każdym razie stwierdzić należy, że w tym wypadku zwiększone wydatki nie są wynikiem błędów popełnionych podczas budowy, ale spowodowane zostały rzeczywistą potrzebą.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm zatwierdza wstawienie do rubr. VII. i XI. preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1897 następujących kredytów dodatkowych.

W rubr. VII. (Koszta gospodarcze), poz. 60 na zakupno sprzętów dla klinik, domu administracyjnego, oraz oświetlenie podwórzy . . . 1.306 zł.
poz. 62 urządzenie dróg dojazdowych, niwelacya i założenie ogrodów . . 3.700 „
poz. 64 bielizna, pościel i odzież dla klinik . . . . 5.260 „

W rubr. XI. (Utrzymanie budynków) poz. 79, 2 *b*) na dokończenie budowy klinik medycznej i chirurgicznej . . . . 10.918 „
c) adaptacya suteryn kliniki medycznej na aptekę . . . . . . 3.426 „
d) adaptacya lokalności na klinikę oczną i weneryczno-skórną . . . 4.500 „
e) na dokończenie budowy domu administracyjnego . . . . . . 29.339 „
f) na urządzenie mechaniczne w domu administracyjnym . . . . . 18.059 „
g) na piłę cyrkularną z domkiem . . . . 700 „
h) na studnię i wodociągi . . . . 8.859 „
i) na budowę portyerówki, osztachetowanie i oparkanienie klinik . . 10.436 „

Ogółem na wydatki nadzwyczajne, zamieszczone w rubr: VII. i XI. kwotę . . . . 96.503 zł.

A. Wydatki.

Preliminowana na r. 1897 przez Wydział krajowy kwota wynosi:

w wydatkach zwyczajnych . . .	243.685 zł.
„ nadzwyczajnych . . .	198.603 „
Razem . .	442.288 zł.

Ponieważ uchwalone na rok 1896

wydatki zwyczajne wynosiły . . .	232.182 zł.
nadzwyczajne wynosiły . . .	136.380 „
Razem . .	368.562 zł.

Preliminarz Wydziału krajowego wykazuje przeto

powiększenie wydatków zwyczajnych o	.	11.503 zł.
„ „ nadzwyczajnych o	.	62.223 „
a zatem powiększenie o	.	73.726 zł.

Powiększenie wydatków zwyczajnych usprawiedliwia Wydział krajowy rozszerzeniem szpitala budową nowych klinik i większą liczbą służby

w rubryce I. o	1.794 zł.
„ II. o	4.656 „
„ VII. o	3.450 „
„ VIII. o	600 „
„ XI. o	1.200 „
Razem o .	11.700 zł.

z czego potrącić należy zmniejszenie w rubr. III. 42 zł. preliminowane przez Wydział krajowy i dalszych 219 zł. z powodu śmierci Ludwiki Grund razem

w rubryce III. o . .	261 zł.	
„ VI. o . .	155 „	416 zł.
pozostaje rzeczywiste powiększenie . .		11.284 zł.

Wydział krajowy preliminuje wydatki nadzwyczajne z powodu dalszej budowy klinik, urządzenie apteki, budowy domu administracyjnego; większe

w rubryce VII. o	30.066 zł.
„ XI. o	32.157 „
Razem o .	62.223 zł.

Razem wydatki zwyczajne i nadzwyczajne wynoszą . . 442.069 zł.

B. Dochody.

Wydział krajowy preliminuje dochody w kwocie . .	292.884 zł.
w porównaniu z preliminarzem na rok 1896	(281.834) „

o zł. 11.050 więcej, a mianowicie:

w rubr. I. i II. o	3.000 zł.
„ III. o	6.850 „
„ IV. o	1.200 „
Razem . . .	11.050 zł.

Gdy jednakże Komisya budżetowa wnosi przyjąć w rubr. I. dochód większy o 2.000 zł. zaś w rubr. III. o 4.000 zł. przeto ogólna przewyżka dochodów wyniesie 17.050 zł. więcej jak w roku zeszłym, wskutek czego dochody wyniosą

razem	298.884 zł.
potrącając od ogólnych wydatków	442.069 „
dochody w kwocie	298.884 „
pozostanie niedobór .	143.185 zł.

o 6.219 zł. mniejszy aniżeli preliminowany przez Wydział krajowy.

Poszczególnienie wydatków.

Rubr. I. poz. 1—20.

Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1897 — 41.610 zł. w stosunku do r. 1896 o 1.794 zł. więcej.

Powiększenie wydatków ma miejsce:

przy poz. 2	o zł. 184, z której to kwoty . . . wynosi część przypadającego w r. 1897 3-go dodatku pięcioletniego Dr. Ziembickiemu, a część 1-go dodatku należącego się Dr. Machekowi.	5 zł. 55 ct. 178 „ 82 „
„ „ 9	o zł. 133, 33 ct. z powodu przypadającego Dr. Wiczkowskiemu 2-go dodatku pięcioletniego.	
„ „ 12 c)	o 230 zł. z powodu przypadających oficyałom dodatków pięcioletnich a mianowicie Boguszowi 2-go dodatku w kwocie . . Szymańskiemu 1-go dodatku w kwocie .	133 zł. 33 ct. 96 „ 25 „
„ „ 13 b)	o 88 zł. więcej na 2-gi dodatek pięcioletni dla pisarza Strzeleckiego.	
„ „ 19 b)	o 13 zł. jako uzupełnienie 1-go dodatku pięcioletniego dla odźwiernego.	
„ „ 20	1.200 zł. jako kwotę konieczną na zaliczki na płacę, a to na podstawie 3-letniego przecięcia. Wydatek ten znajduje zupełne pokrycie w dochodach rubr. IV. poz. 10.	

Zmniejszenie zaś wydatków ma miejsce:

przy poz. 1 d) o zł. 27 z powodu niższych cen drzewa, również
„ „ 11 c) o zł. 27 z tego samego powodu.

Komisya budżetowa wstawia zatem w rub. I. łączną kwotę 41.610 zł. z której przypada

na fundusz chorych . . . . . . 38.017 zł.
„ „ położnic . . . . . 3.593 „

Rubr. II. 21—28.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Wydział krajowy preliminuje na rok 1897 38.800 zł. zatem o 4.656 zł. więcej jak na rok 1896 a mianowicie:

przy poz. 21 a) f)	więcej o 292 zł. jako płacę i dodatki dla 1 siostry zachodzi bowiem potrzeba przyjęcia dwóch sióstr dla kliniki chirurgicznej i medycznej a natomiast ubędzie jedna siostra na oddziele kiłowym dla kobiet którą zastąpi przyjąć się mająca nadzorczyni, jako to przy poz. 26 wyjaśnionem będzie.
„ „ 22	więcej o zł. 395 płacę jednego dyetaryusza, który wskutek otwarcia kliniki przyjętym być mnsi.
„ „ 26 a)	więcej o zł. 588 z powodu potrzeby przyjęcia odpowiedniej służby oddziałowej dla utworzyć się mających klinik a mianowicie: 3 sług po 84 zł. 3 sług po 72 zł, oraz płacy w kwocie 120 zł. dla nadzorczyni oddziału kiłowego (vide rubr. II. poz. 21. wydatków.)
„ „ 26 b)	więcej o zł. 1.050 a mianowzcie: wikt klasy III. dla 6-ciu przyjąć się mających sług, i wikt klasy II. dla nadzorczyni (vide poz. 26 a).
„ „ 26 d)	więcej o zł 60 na bluzy dla nowo przyjętej służby.
„ „ 27 a)	więcej o zł. 228. z powodu powiększenia służby domowej dla otworzyć się mających klinik a to: płaca dla 1 sługi zł. 72, odźwiernego 120 zł. palacza do kaloryferów 108 zł. razem 300 zł. z czego potrącić należy zł. 72. o które zmniejszono płacę palacza na oddziale położnic.
„ „ 27 b)	więcej o zł. 425, a mianowicie: wikt dla palacza i odźwiernego zł. 300, wikt zaś jednej sługi zł. 125.
„ „ 27 d)	więcej o zł. 50 na mundur na odźwiernego na klinice.

przy poz. 28 a)	więcej o zł. 840 zł. z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia fachowo uzdolnionego maszynisty z płacą 600 zł. do obsługi nowej maszyny parowej i wodociągów, tudzież przyjęcia dwóch palaczy po zł. 120.
„ „ *28 b)*	więcej o zł. 660 na koszta wiktu dla maszynisty 360 zł. i koszta wiktu dwóch palaczy 300 zł.
„ „ *28 c) d)*	więcej o zł. 70, na gratyfikacye zł. 50 i na bluzy zł. 20,

Zmniejszenie wydatków nastąpi o 2 zł. przy poz. 25 z powodu, iż rok ubiegły był rokiem przestępnym.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia w tej rubryce łączną kwotę 38.800 zł. z czego przypada

na fundusz chorych zł. 33.919
„ „ położnic zł. 4.881.

Rubr. III., poz. 29—46.

Pensye i emerytury.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce zł. 11.499, o zł. 42 mniej jak na rok 1896, a to z powodu, że przewidziany poz. 36 dodatek na wychowanie dzieci Heleny Marczak z powodu ukończenia normalnego wieku zmniejszy się o 37 zł. z tego samego powodu wydatek przy poz. 44 zmniejszy się o 5 zł. Gdy w międzyczasie zmarła Ludwika Grund, która pobierała 219 zł. pensyi, przeto odpada poz. 29 i Komisya budżetowa wstawia w tej rubryce tylko wydatek 11.280 zł., z czego przypada

na fundusz chorych 10.466 zł.
„ „ położnic 814 „

Rubr. IV., poz. 47—52.

Zaopatrzenie i dary z łaski.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym tak samo jak na rok 1896 kwotę 428 zł., z czego przypada

na fundusz chorych 411 zł.
„ „ położnic 17 „

Rubr. V., poz. 53.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem jak w r. 1896 zł. 100, z czego przypada

na fundusz chorych 94 zł.
„ „ położnic 6 „

Rubr. VI., poz. 54.

Remuneracye i zapomogi.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce 1.200 zł., o zł. 155 mniej z powodu prowadzenia apteki we własnym zarządzie, wskutek czego wydatek 155 zł. za sprawdzenie recept odpadą.

Komisya budżetowa wnosi zatem ogólny wydatek 1200 zł., z czego przypada

na fundusz chorych 1.128 zł.
„ „ położnic 72 „

Rubr. VII., poz. 55—65.

Koszta gospodarcze.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce na rok 1897 wydatki zwyczajne w kwocie . . . . 105.319 zł.
nadzwyczajne . . . . 30.266 „
czyli w porównaniu z kwotami uchwalonemi na rok 1896 wydatki zwyczajne większe o . . . . 3.450 zł.
wydatki nadzwyczajne większe o . . . . 30.066 „

Żądanie Wydziału krajowego odnośnie do wydatków zwyczajnych opiera się na obliczeniu prawdopodobnych wydatków tej rubryce w r. 1897 z uwzględnieniem z jednej strony wzrostu dni leczenia, które wynosiły łącznie

w r. 1894 — dni 247.817
w r. 1895 — „ 269.768
w r. 1896 — „ 273.268

a które prawdopodobnie z powodu otwarcia klinik jeszcze się powiększą, z drugiej zaś strony, tych korzyści, jakie przez zaprowadzenie parowych pralni i kuchni osiągnąć się dadzą — dlatego Komisya budżetowa przyjmując w preliminarzu Wydziału krajowego na rok 1897 zmiany odnoszące się do preliminarza na rok 1896 a mianowicie powiększenie wydatków:

przy poz.	*55 a)*	o 1.000 zł. na zwykłą strawę i dodatki
„ „	*55 e)*	o 100 zł. na sprawienie naczyń kuchennych.
„ „	*58 a)*	o 500 zł. zwiększony koszt opału na podstawie trzechletniego przecięcia.
„ „	*58 b)*	o 4.000 zł. na opalenie dwóch nowych budynków klinicznych zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi.
„ „	*59 a)*	o 200 zł. oświetlenie naftą na podstawie ostatnich wyników,
„ „	*59 b)*	600 zł. oświetlenie dwóch nowych budynków klinicznych.
„ „	*60 1)*	400 zł. z powodu sprawienia nowych szaf dla oddziału chorych i niektórych sprzętów dla zakładu położnic.
„ „	*62 1 a)*	100 zł. zwiększony koszt utrzymania ogrodu.

Zaś zmniejszenie wydatków

przy poz.	*55 d)*	o 1.450 zł. z powodu, że potrawy dla chorych III. klasy i służby będą parą gotowane.
„ „	*63*	o 2.000 zł. z powodu prania bielizny parową maszyną

zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia Komisya budżetowa w rubryce *VII. jako wydatki zwyczajne* następujące kwoty:

w poz. 55	*a)*	Zwykła strawa i dodatki:	
	1)	dla pozostających w szpitalu	56.500 zł.
	2)	dla rekonwalescentów z zakładu św. Józefa . . .	1.250 „
	b)	Siostry miłosierdzia	1.167 „
	c)	Koszta służby kuchennej	2.260 „
	d)	drzewo do kuchni	400 „
	e)	naczynia i sprzęty kuchenne	550 „
	f)	pieczywo dla chorych	6.200 „
	g)	wino dla chorych	1.620 „
w poz. 56		wikt dla akuszerki dyżurnej II. klasy	300 „
„ „ *57*		„ dla lekarza dyżurnego I. klasy	380 „
„ „ *58*	*a)*	opał sal, łazienek etc.	8.500 „
	b)	opał klinik	4.000 „
„ „ *59*	*a)*	oświetlenie naftą	2.300 „
	b)	oświetlenie klinik	600 „

w poz.	*60*	*I zwyczajne* zakupno sprzętów i naprawa tychże . .	2.400 „
„ „	*61*	fiakrowe dla zarządcy	200 „
„ „	*62 Ia b)*	utrzymanie ogrodu i płaca ogrodnika	600 „
„ „	*63*	pralnia	6.300 „
„ „	*64 a*	bielizna i pościel, potrzeba zwyczajna	8.500 „
	b)	utrzymanie siostry miłosierdzia	292 „
„ „	*65*	słoma do sienników	1.000 „
		Razem . .	105.319 zł.

co się zaś dotyczy *wydatków nadzwyczajnych* w rubr. VII. Komisya budżetowa zgodnie z zapatrywaniami wypowiedzianemi na wstępie niniejszego sprawozdania — uznaje takowe za usprawiedliwione i wstawia:

w poz.	*60*	2) *nadzwyczajne*: na zakupno sprzętów do klinik i domu administracyjnego	11.306 zł.
„ „	*62*	2) *nadzwyczajne*: koszta niwelacyi na założenie ogrodu i dróg dojazdowych	3.700 „
„ „	*64*	2) *nadzwyczajne*: bielizna, pościel i odzież do klinik . .	15.260 „
		Razem . . .	30.266 zł.

z której to kwoty w pozycyi 60 i 64 — 20.000 zł. pokryte są częścią kredytu uchwalonego 4. lutego 1895 reszta zaś uchwalonym kredytem dodatkowym, wskutek powyższych uchwał wynosić będą:

w rubr. VII. wydatki zwyczajne . . .	105.319 zł.
nadzwyczajne . . .	30.266 „
Razem . .	135.585 zł.

z czego przypada:

na fundusz chorych zwyczajne . . .	95.192 zł.
„ „ „ nadzwyczajne . . .	30.266 „
„ „ położnic zwyczajne . . .	10.127 „

Rubr. VIII. poz. 66—76.

Koszta sanitarne.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce wydatek:

zwyczajny	17.434 zł.
nadzwyczajny	1.500 „

Wydatek zwyczajny większy o zł. 600 niż w r. 1896, a mianowicie przy poz. 66. Lekarstwa o 300 zł. z powodu otwarcia klinik i przez wstawienie nowej poz. 70 ambulatoryum, na którą preliminowano 300 zł.

Wydatek nadzwyczajny 1.500 zł. wstawia się jako druga rata na urządzenie apteki.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje w tej rubryce następujące wydatki zwyczajne:

w poz.	*66*	Lekarstwa . . .	4.300 zł.
„ „	*68*	Utrzymanie apteki . .	584 „
„ „	*69*	Dwóch laborantów . .	500 „
„ „	*70*	Ambulatoryum . .	300 „
„ „	*71*	Potrzeby sanitarne . .	8.000 „
„ „	*72*	Szczudła, buty i opaski .	1.000 „
„ „	*73*	Laboratoryum . . .	200 „
„ „	*74*	Prosektoryum . . .	250 „
„ „	*75*	Instrumenta chirurgiczne .	800 „
„ „	*76*	Koszta pogrzebowe . .	1.500 „
		Razem .	17.434 zł.

Z przeniesienia	17.434 zł.
Oprócz tego w poz. 67 na urządzenie apteki druga rata jako nadzwyczajne	1.500 „
Razem . . .	18.934 zł.
z czego zwyczajne na fundusz chorych . .	16.452 „
„ „ położnic . .	982 „
nadzwyczajne „ „ chorych . .	1.410 „
„ „ położnic . .	90 „

Rubr. IX. poz. 77.

Koszta kancelaryjne.

Komisya budżetowa preliminuje w tej rubr. zgodnie z Wydziałem krajowym tak jak w r. 1896 — zł. 1.000

z czego na fundusz chorych . . .	940 zł.
„ „ położnic . . .	60 „

Rubr. X., poz. 78.

Koszta kapliczne.

Komisya budżetowa preliminuje w tej rubr. wydatek tak jak w r. 1896 w kwocie 240 zł.,

z czego na fundusz chorych 226 zł.
„ „ położnic 14 „

Rubr. XI., poz. 79—82.

Utrzymanie budynków.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce wydatki zwyczajne

w kwocie	6.130 zł.
nadzwyczajne w kwocie	166.837 „
w porównaniu z preliminarzem na r. 1896 więcej	
wydatki zwyczajne o . , ...	1.200 zł.
nadzwyczajne o	32.157 „

odnośnie do wydatków zwyczajnych, powiększenie tychże ma miejsce

przy poz. 79 1. o zł. 600 z powodu konserwacyi nowoprzybyłych budynków, czyszczenia kanałów w tychże, nadto desinfekcyi w pawilonie izolacyjnym dla chorób zakaźnych;

„ „ *80.* o zł. 500, ponieważ przybędzie nowy dom administracyjny i dwie kliniki do utrzymania;

„ „ *82.* o zł. 100 z tychże samych przyczyn powiększenia liczby budynków.

Wydatki nadzwyczajne dzielą się na dwie kategorye, takie które Wydział krajowy wstawia do budżetu na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 4. lutego 1895 r., a mianowicie:

a) na dokońtzenie budowy klinik, domu administracyjnego i adaptacyę kliniki ocznej i wenerycznej;

poz. 79 α) Część trzeciej i ostatniej raty przyznanej z funduszu krajowego w kwocie zł. 29.100;

β) trzecią i ostatnią ratę subwencyi od c. k. skarbu państwa w kwocie 50.000 zł.

oraz takie, które usprawiedliwione zostały osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego do L. 59.181/1896 i o których mowa na wstępie niniejszego sprawozdania, a mianowicie:

przy oz. 79 b) na dokończenie budowy kliniki chirurgicznej i medycznej	.	10.918 zł.
c) na adaptacyę suteryn na aptekę	.	3.426 „
d) na adaptacyę kliniki ocznej i wenerycznej	.	4.500 „
e) na dokończenie budowy domu administracyjnego .	.	29.339 „
f) na urządzenie mechaniczne w domu administrccyjnym .	.	18.059 „
g) na sprawienie piły cyrkularnej i domku	.	700 „
h) na studnię i wodociągi	.	8.859 „
i) na budowę portyerówki (2.500), osztachetowanie i oparkanienie zabudowań (7.936)	.	10.436 „
k) na odnowienie i rozszerzenie kaplicy	.	1.500 „
Razem	.	166.837 zł.

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wstawia w rubr. XI. wydatki zwyczajne:

w poz. 79 I.	Konserwacye i reparacye	4.300 zł.
80.	Utrzymanie maszyny i wodociągów	800 „
81.	Asekuracya budynków	230 „
82.	Kominiarze i straż ogniowa	800 „
	Razem .	6.130 „

z czego na fundusz chorych zł. 5.430
„ „ położnic „ 700

oraz wydatki nadzwyczajne w poz. 79 *a) 2, a, b, c, d, e, f, g, h, i, k,* w ogólnej kwocie zł. 166.837.

Rubr. XII. poz. 83—84.

Odsetki od kapitałów dłużnych.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym zł. 1.760, całą kwotę na fundusz chorych.

Rubr. XIII. poz. 85.

Podatki i daniny.

Preliminuje się łącznie z Wydziałem krajowym zł. 35, z czego

na fundusz chorych . . .	25 zł.
„ „ położnic . . .	10 „

Rubr. XIV. poz. 86—88.

Rozmaite.

Preliminuje się zł. 2.100 tak jak na rok 1896 w czem objęte są koszta utrzymania biblioteki, zastępstwo chorych i urlopowanych urzędników, koszta sądowe i portorya, ubezpieczenie służby od wypadków, a wreszcie połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń, z kwoty tej przypada:

na fundusz chorych . .	1.930 zł.
„ „ położnic . .	170 „

Rubr. XV. poz. 89.

Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym zł. 30, cała na fundusz położnic.

Rubr. XVI. poz. 90.

Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii.

Preliminuje się na mocy ugody, zawartej ze szpitalikiem św. Zofii, zł. 16.000 tak jak w roku zeszłym.

B. Dochody.

Wydział krajowy preliminuje ogólne dochody w kwocie zł. 292.884, o 11.050 zł. więcej, aniżeli uchwalono na rok 1896. Komisya budżetowa przyjmuje wszystkie dochody w myśl preliminarza Wydziału krajowego z tą różnicą, że dochód w rubr. I., poz. 2 od Kasy miejskiej $1/5$ część dochodów z myta podwyższa się o 2.000 zł., tj. do 30.000 zł. z powodu, iż ruch w mieście Lwowie stale się wzmaga i że pobrane przez miasto z tego tytułu dochody w r. 1896 w zupełności usprawiedliwiają to podwyższenie, dochód zaś w rubr. II. poz. 4 „opłaty pośmiertne" podwyższa się również o 4.000 zł. do kwoty 11.000 zł. z powodu, że dochód ten wynosił w r. 1895 zł. 11.171, zaś w pierwszych 11 miesiącach r. 1896 10346 zł. 26 ct. Podwyższenie na rok 1897 przyjęte przez Wydział krajowy

w *rubr. III. poz, 5* od funduszu krajowego galicyjskiego o	3.000	zł.
„ „ „ *6* od samopłacących o	1.700	„
„ „ „ *7* od funduszów obcokrajowych i innych publicznych o	2,150	„

usprawiedliwionem zostaje spodziewaną większą ilością chorych z powodu otwarcia nowych klinik.

Komisya budżetowa zatem wnosi:

w rubr. I.	*poz. 1*	od c. k. Skarbu za 781^{58}m drzewa	1.500	zł.
	„ *2.*	od kasy miejskiej $1/5$ część dochodów z myta	30.000	„
	„ *3.*	od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	84	„
w rubr. II.	*poz 4.*	opłaty pośmiertne	11.000	„
w rubr. III.	*poz. 5*	zwrot kosztów leczenia od funduszu krajowego gal.	180.000	„
	„ *6*	od samopłacących	13.700	„
	„ *7*	od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	11.150	„
w rubr. IV.	„ *8*	dochód z ogrodu warzywnego	150	„
	„ *9*	rozmaite nieprzewidziane	100	„
	„ *10*	zwrot zaliczek na płace	1.200	„
w rubr. V.	„ *11*	subwencya od c. k. Skarbu jako III. i ostatnia rata subwencyi na budowę kliniki	50.000	„
		Razem	298.884	zł.

czyli o 6.000 zł. więcej aniżeli preliminarz Wydziału krajowego.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
	zł.	zł.	zł.
I.	38.017	3.593	41.610
II.	33.919	4.881	38.800
III.	10.466	814	11.280
IV.	411	17	428
V.	94	6	100
VI.	1.128	72	1.200
VII. 1)	95.192	10.127	105.319
VII. 2)	30.266		30.266
Do przeniesienia	zwycz. 179.227 nadzwycz. 30.266	19.510 —	198.737 30.266

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
	zł.	zł.	zł.
Z przeniesienia 2)	zwycz. 179.227	19 510	198.737
1)	nadzwycz. 30.266	—	30.266
VIII. 1)	16.452	982	17.434
2)	1.410	90	1.500
IX.	940	60	1.000
X.	226	14	240
XI. 1)	5.430	700	6.130
2)	166.837	—	166.837
XII.	1.760	—	1.760
XIII.	25	10	35
XIV.	1.930	170	2.100
XV.	—	30	30
XVI.	16.000	—	16.000
Suma wydatków 1)	zwycz. 221.990	21.476	243.466
2)	nadzwycz. 198.513	90	198.603
Ogółem	420.503	21.566	442.069

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
	zł.	zł.	zł.
I.	31.429	155	31.584
II.	11.000	—	11.000
III.	194.100	10.750	204.850
IV.	1.435	15	1.450
V.	50.000	—	50.000
Suma dochodów	287.964	10.920	298.884

Bilans funduszu chorych przedstawia się następująco:

Wydatki . . 420.503 zł.
Dochody . . 287.964 „
Więc niedobór . . 132.539 zł.

zaś bilans funduszu położnic

Wydatki . . 21.566 zł.
Dochody . . 10.920 „
Więc niedobór . . 10.646 zł.

Bilans całego szpitala powszechnego we Lwowie wykazuje zatem niedobór w kwocie 143.185 zł.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1897 i pokryć wykazany niedobór 143.185 zł. z rubr. XI. wydatków budżetu krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Nad petycyami dr. Bolesława Wodzyńskiego L. 127 dr, Wincentego Arnolda L. 674 pni Eugenii Jaroszyńskiej L 1322 przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów dnia 1. lutego 1897.

przewodniczący: *Dunajewski m. p.*

sprawozdawca: *Marchwicki m. p.*

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł **Marchwicki**.)

Wydatki.

Rubr. I.		Remuneracye i zapomogi:	
	poz. 1.	Żywicielkom za gorliwe utrzymanie dzieci . . .	20 zł.
„ *II.*	„ *2.*	Koszta utrzymania dzieci	60 „
„ *III.*	„ *3.*	Zapomogi dla położnic	5.700 „
„ *IV.*	„ *4.*	Ryczałt na koszta pogrzebowe po 2 zł. od dziecka .	10 „
		Suma wszystkich wydatków . . .	5.790 „

o 36 zł. mniej, niż w r. 1896 uchwalono.

Wysoki Sejm raczy uchwalić całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie w kwocie 5.790 zł. i pokryć takową z funduszu krajowego rubr. XI. poz. 166. wydatków.

Lwów, dnia 1. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. E.

Krajowy Zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

(Sprawozdawca: posel Dr. Henryk Jordan).

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1897 wykazuje:

zwyczajne wydatki w kwocie . .	196.111 zł.
nadzwyczajne wydatki w kwocie .	800 „
Razem . .	196.911 „

Ponieważ uchwalone na rok 1896:

zwyczajne wydatki wynosiły . .	192.711 zł.
nadzwyczajne wydatki wynosiły .	10.000 „
Razem . .	202.711 zł.

przeto preliminarz Wydziału krajowego wykazuje:

Zwiększenie wydatków zwyczajnych o	3.400 zł.
zmniejszenie wydatków nadzwyczajnych o	9.200 „
a zatem wogóle zmniejszenie wydatków o	5.800 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

w zwyczajnych wydatkach . .	196.485 zł.
w nadzwyczajnych wydatkach . .	5.800 „
Razem . .	202.285 zł.

a więc względnie do preliminarza wydatków przedłożonego przez Wydział krajowy na rok 1897 więcej o 5.374 zł., a względnie do sumy wydatków uchwalonych przez Sejm na rok 1896 mniej o 426 zł.

Poszczególnienie wydatków.

Rubryka I. poz. 1—12.

Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliminuje 23.666 zł. więcej o 1.157 zł. niż było uchwalone na rok 1896. Ubywa w poz. 3 dodatek pięcioletni Dr. Kohlbergera w kwocie 150 zł. przybywa natomiast takiż dodatek w kwocie 100 zł. przez uzupełnienie do rocznej

kwoty dla Dr. Kruszyńskiego i przybywają pięciolecia w pozycyi 4, 6, 7 i 8. Nadto przenosi Wydział krajowy do rubryki tej w poz. 11 wydatek zwiększony z rubryki II. poz. 13 uzasadniając to osobnem sprawozdaniem do Sejmu.

W sprawozdaniu tem z d. 28. sierpnia 1896 do l. 54.091 Wydział krajowy przychylając się do prośby Władysława Piotrowa odźwiernego przy bramie wjazdowej Zakładu kulparkowskiego o przyznanie mu praw i poborów przysługujących etatowemu portyerowi Zakładu, czyni wnioski, który Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi do uchwały zaleca. Wnioski te brzmią:

Wysoki Sejm uchwala:

I. W etacie płac krajowego zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie uchwalonym dnia 22. maja 1875 ma być w ustępie II. ustanowiona nowa pozycya 11. Odźwierny przy bramie wjazdowej

a) płacy	225 zł.
b) wikt II. klasy	275 „
c) dodatek na ubiór	50 „
d) dodatku pięcioletniego po . .	30 „

II. Sejm przyjmuje do wiadomości i zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu kraj. dla zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie na rok 1897 w rubr. I. poz. 11 kredyt w następujących cyfrach: odźwierny przy bramie wjazdowej:

a) płaca	225 zł.
b) wikt II. klasy	275 „
c) dodatek na ubiór . . .	50 „
d) dodatki pięcioletnie po 30 zł.	—
Razem . .	550 zł.

W rubryce tej pod nową poz. 12 wstawia Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego 1000 zł. na zaliczki na płace. Kwota ta znajduje pokrycie w rubr. V. poz. 11 dochodów.

P. Stanisław Fanti, rządca krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie wniósł d. 18. października 1896 prośbę do Wysokiego Sejmu o zaliczkę na płacę w wysokości 4.000 zł. Prośbę tę przedkłada Wydział krajowy wskutek swej uchwały z d. 24. października 1896 do l. 66.774 Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem, aby Sejm raczył uwzględnić petycyę p. Stanisława Fantiego i udzielił mu zaliczki 4.000 zł. w 120 ratach miesięcznych spłacić się mającej. Opierając się na motywach, które skłoniły Wydział krajowy do poparcia tej petycyi.

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Panu Stanisławowi Fantiemu, rządcy krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie udziela się zaliczki 4.000 zł. w 120 ratach miesięcznych spłacić się mającej.

2. Kwotę 4.000 zł. wstawia się jako wydatek nadzwyczajny w rubrykę I. poz. 12 (zaliczki na płace) budżetu krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie“.

Pobobną prośbę lecz na mniejszą kwotę, bo tylko o 1.000 zł., mające się spłacić w trzech latach, wniósł d. 28. listopada 1896 pan Karol Kalita oficyał-kasyer Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie. I tę petycyę przedkłada Wydział krajowy wskutek uchwały z d. 24. grudnia 1896 do l. 76.394 Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym i gorącem poparciem. Na podstawie tego Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Panu Karolowi Kalicie, oficyałowi-kasyerowi krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie udziela się zaliczki 1.000 zł. zwrotnej w trzech latach.

2. Kwotę 1000 zł. wstawia się jako wydatek nadzwyczajny w rubrykę I. poz. 12 (zaliczka na płace) budżetu kraj. Zakładu dla obłąkanych w Krakowie“.

Wskutek uchwalenia dwóch tych zaliczek na płace przybywa do poz. 12. rubr. I. wydatek nadzwyczajny 4000 zł. zaliczki dla pana Stanisława Fantiego i wydatek nadzwyczajny 1000 zł. zaliczki dla pana Karola Kality, razem 5000 zł. wydatku nadzwyczajnego.

W skutek tego Komisya budżetowa preliminuje w rubryce I. wydatków zwyczajnych zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i wydatków nadzwyczajnych . . . . 23.666 zł.

poz. 12. a) zaliczka dla p. St. Fanti . . .	4 000 zł.	
b) zaliczka dla p. K. Kality . . .	1.000 „	
		5.000 „
razem w tej rubryce . .		28.666 zł.

Rubryka II. poz. 13—18.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym wydatki tej rubryki na . . . . 39.320 zł. czyli o 532 zł. więcej niż było uchwalone na rok 1896.

To zwiekszenie jest wynikiem wzrostu wydatku w poz, 16 lit. a, (płaca służby) o 672 zł. odpowiednio do podziału kategoryi służby według wniosku dyrekcyi zakładu, zmiejszenia wydatku w poz. 16 lit. b. (podwyższenie płac) o 200 zł. i wstawienia w poz. 17 kwoty 60 zł. na premyę dla dozorcy Jakóba Pawlaczka.

Inne pozycye pozostają jak w r. 1896.

Rubryka III. poz. 19—29.

Pensye i emerytury.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 3.001 zł. t. j. tyle, ile na na rok 1896 było uchwalone, z powodu śmierci Ludwiki Grund.

Rubryka IV. poz. 30—33.

Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.

Wstawia się 110 zł. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i kwotą uchwaloną na r. 1896.

Rubryka V. poz. 34.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Jak na rok 1896 uchwala się 40 zł.

Rubryka VI. poz. 35—36.

Remuneracye i zapomogi.

Wydział krajowy preliminuje 730 zł., o 1 zł. więcej niż na rok 1896 dla zaokrąglenia Komisya budżetowa zaś przez wzgląd na dobry stan Zakładu tak pod względem gospodarczym jakoteż lekarskim oraz uwzględniając liczny personal Zakładu wstawia do pozycyi 36 kwotę 1.000 zł. t. j. o 400 zł. więcej niż preliminował Wydział krajowy i uchwalone było w r. 1896.

W ten sposób w rubryce tej wstawia się:

do pozycyi 35	130 zł.
do pozycyi 36	1.000 „
Razem . .	1.130 zł.

Rubryka. VII. poz: 37—45:

Kozzta gospodareze zakładn.

Wydatki zwyczajne rubryki tej preliminuje Wydział krajowy i zgodnie z nim Komisya budżetowa na 96.198 zł. t. j. o 1.770 zł. więcej niż było uchwalone na rok 1896.

Co się tyczy poszczególnych pozycyi preliminuje się:

w poz. 37. lit. a. 50.300 zł. mniej o 400 zł. jak na r. 1896 było uchwalone, a to na podstawie przeciętnej z ostatnich 3 lat.

„ *37. lit. d.* na drzewo i węgle do kuchni 3.400 zł. więcej o 200 zł. także na podstawie przeciętnej z ostatnich 3 lat.

„ *37. lit. f.* 9.000 zł. mniej o 50 niż w r. 1896, podwyższając nieco przecięcie z 3 lat z powodu większej ilości chorych.

„ *37. lit. g.* na wino 650 zł. na podstawie średniej z 3 lat ostatnich, więcej o 80 zł. niż na r. 1896

„ *38.* na opał sal i innych ubikacyi 9.100 zł. t. j. więcej o 1.300 niż na r. 1896 było uchwalone z powodu stałego i znacznego wzrostu wydatku w tej pozycyi i uwzględniając wynik z r. 1895.

„ *39.* na oświetlanie 2.100 zł. więcej o 300 zł. niż było uchwalone w r. 1896 na podstawie wyniku roku 1895.

do poz. 41. na podstawie przeciętnej z lat ostatnich preliminuje się więcej o 220 zł. jak na rok 1896.

„ „ *43.* na pranie bielizny 4.800 zł. więcej o 100 zł. niż w r. 1896 na podstawie przeciętnej ostatnich 3 lat.

Co się tyczy wydatków nadzwyczajnych preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym do poz. 40. lit. a. kwotę 800 zł. celem sprawienia 50 łóżek żelaznych z drucianymi materacami.

W ten sposób Komisya budżetowa wstawia:

na wydatki zwyczajne . . .	96.198 zł.
na wydatki nadzwyczajne . .	800 „
razem .	96 998 zł.

t. j. mniej o 6.430 zł. niż było uchwalone na r. 1896. Zmniejszenie to pochodzi ztąd, iż ubywa z budżetu kwota 8.000 zł która na rok 1896 uchwalona była do poz. 40 jako wydatek nadzwyczajny na sprawienie bielizny.

Rubryka VIII. poz. 46—49.

Koszta gospodarcze folwarku.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym wydatek 13.730 zł. t. j. o 630 zł. więcej niż uchwalono w r. 1896, a to na podstawie projektu budżetu folwarku, przez Dyrekcyę zakładu sporządzonego i należycie uzasadnionego.

Rubryka IX. poz. 50—54.

Koszta sanitarne.

Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę 7.060 t. j. tyle jak w roku ubiegłym.

Rubryka X. poz. 55.

Koszta kancelaryjne.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 450 zł.

Rubryka XI. poz. 56.

Koszta kapliczne.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 200 zł.

Rubryka XII. poz. 57—62.

Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 8.490 zł. t. j. mniej w wydatkach zwyczajnych o 800 zł. niż było uchwalone na rok 1896, zmniejszając o tę kwotę poz. 57 na podstawie przeciętnej z trzech ostatnich lat.

Rubryka XIII. poz. 63.

Podatki z ekwiwalentem i daniny.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 130 zł., mniej o 20 zł. niż w r. 1896 z powodu przeniesienia części tego wydatku do rubr. VIII. poz. 48.

Rubryka XIV. poz. 64—67.

Rozmaite.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym 2.750 zł. czyli o 130 zł. więcej niż w roku 1896, a to z powodu wstawienia do poz. 67. lit f. kwotę 80 zł. na koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych na co w roku zeszłym żadnej kwoty nie wstawiono, wskutek powiększenia poz. 67. lit. i. o 100 zł. względnie do roku ubiegłego; w tej samej pozycyi lit. k. zmniejsza się natomiast wydatek o 50 zł. na podstawie wynikłości lat ostatnich.

Rubryka XV. poz. 68.

Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.

Wstawia się jak w roku ubiegłym 60 zł.

Rubryka XVI. poz. 69.

Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym i jak w roku 1896 kwotę 150 zł.

Dochody zakładu.

Preliminuje się w ogóle zgodnie z Wydziałem krajowym 219.120 zł. czyli więcej o 6.950 złr. niż w roku 1896.

Poszczególnie wstawia się dochody tak jak w r. 1896 w rubr. I i II.; w rubryce III. wstawia się 17.700 zł. t. j. więcej o 1.600 zł. dochodów z dóbr na podstawie budżetu folwarku przez dyrekcyę zakładu sporządzonego a przez Wydział krajowy zatwierdzonego. W rubryce IV. preliminuje się zwroty kosztów leczenia 198.000 zł. więcej o 4.000 zł. niż w roku 1896 na podstawie wynikłości z r. 1895 i przeciętnej z trzech lat ostatnich. Wreszcie rubryka V. preliminuje się 2.530 zł. czyli więcej o 1.350 zł. niż w roku 1896.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek komisyi budżetowej	Od wniosków Wydziału krajowego więcej	Od wniosków Wydziału krajowego mniej
			złote austryackie		
		WYDATKI.			
I.	1-12	Płace i emolumenta etatowe 1) zwyczajne . .	23.666	—	—
		2) **nadzwyczajne** . .	**5.000**	**5.000**	—
II.	13-18	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	39.320	—	—
III.	19-29	Pensye i emerytury	3.001	—	—
IV.	30-33	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski. . . .	110	—	—
V.	34	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych . .	40	—	—
VI.	35-36	Remuneracye i zapomogi	1 130	400	—
VII.	37-45	Koszta gospodarcze zakładu 1) zwyczajne . .	96.198	—	—
		2) **nadzwyczajne** . .	**800**	—	—
VIII.	46-49	Koszta gospodarcze folwarku	13.730	—	—
IX.	50-54	„ sanitarne	7.060	—	—
X.	55	„ kancelaryjne	450	—	—
XI.	56	„ kapliczne	200	—	—
XII.	57-62	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń	8.490	—	—
XIII.	63	Podatki z ekwiwalentem i daniny	130	—	—
XIV.	64-67	Rozmaite	2.750	—	—
XV.	68	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi . .	60	—	—
XVI.	69	Koszta podróży i dyety członków opieki nad obłąkanymi	150	—	—
		Razem { 1. zwyczajne .	196 485	400	—
		Razem { 2) **nadzwyczajne** .	**5.800**	**5.000**	—
		Suma wydatków .	202.285	5.400	—
		DOCHODY.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	230	—	—
II.	2-3	Dodatki	660	—	—
III.	4 5	Dochody z dóbr	17.700	—	—
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	198.000	—	—
V.	9-12	Rozmaite	2.530	—	—
		Suma dochodów .	219.120	—	—

Porównanie:

Dochody: . .	219.120 zł.
Wydatki . .	202.285 „
pozostaje nadwyżka . .	**16.835** zł.

t. j. o 5.374 zł. mniej niż preliminował Wydział krajowy.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie i wstawić wykazaną nadwyżkę dochodów w kwocie 16.835 zł. do rubryki IV. dochodów funduszu krajowego.

Lwów dnia 2. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
Dr. Henryk Jordan.

Z drukarni Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. F!

Krajowy szpital Św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Franciszek Paszkowski.

Wydział krajowy preliminuje wydatki na rok 1897 w kwocie 225.300 zł. z której przypada na wydatki zwyczajne 221.901 zł., na nadzwyczajne zaś 3399 zł, W dochodach preliminuje Wydział krajowy kwotę 235.497 zł. i zamyka budżet zwyżką w kwocie 10.197 zł.

Wydatki wedle preliminarza Wydziału krajowego są większe o 3.121 zł., a dochody większe o 11.289 zł. od uchwalonych na rok 1896.

Komisya budżetowa przyjmuje wydatki zwyczajne w sumie 220.353 zł. o 1548 zł. mniejszej, a wydatki nadzwyczajne w sumie 3899 zł., o 500 zł. większej od preliminarza Wydziału krajowego. Ogólną sumę wydatków preliminuje komisya na 224.252 zł., a ogólną sumę dochodów na 237.497 zł. i zamyka budżet nadwyżką w sumie 13.245 zł.

Ilość dni leczenia wynosiła wedle zamknięcia rachunkowego w r. 1895 266.132, za podstawę do preliminarza na rok 1897. przyjęto zgodnie z Wydziałem krajowym 266.000 dni leczenia.

Wydatki.

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe. Wydział krajowy preliminuje wydatki tej rubryki w kwocie 35.499 zł. t. j. o 510 zł. większe niż były uchwalone na rok 1896.

Ponieważ jednak preliminarzem tym objętą jest nowa pozycya na płace dwóch aplikantów w kwocie 1000 zł., przeto preliminarz na te same co w roku zeszłym cele jest właściwie niższym o 490 zł. Obniżka ta spowodowaną jest różnicą w dodatkach pięcioletnich.

Wstawienie nowej pozycyi 600 zł. na zaliczki na płace, uzasadnionem jest potrzebą, a wydatek ten zrównoważonym jest taką samą kwotą wstawioną w rubryce IV. dochodów poz. 15, W roku zeszłym była wstawioną taka sama kwota jako zaliczka dla jednego urzędnika.

W osobnem sprawozdaniu do L. W. kr. 71216/896 uzasadnia Wydział krajowy wniosek o utworzenie w szpitalu krajowym Śgo Łazarza dwóch posad aplikantów z płacą po 500 zł., przy równoczesnem skreśleniu dwóch dyurnów, jednego po 1 zł. 60 ct. i jednego po 1 zł. 50 ct. dziennie.

Gdy przezto zaoszczędzoną będzie rocznie kwota 131 zł. a nadto pozyskane być mogą lepsze siły na przyszłość, gdy wre-

szcie W. Sejm podobną zmianę co do szpitala powszechnego we Lwowie uchwałą z 6-go lutego 1896 r. zatwierdził, przeto komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W ustanowionym przez Sejm krajowy uchwałą z d. 10. października 1878 r. etacie posad w krajowym szpitalu św. Łazarza w Krakowie w ustępie:

D.) „służba administracyjna" ma być nowa pozycya „e) dwóch aplikantów".

W etacie zaś płac ma być jako nowa pozycya 13. b) dwóch aplikantów z płacą po 500 zł.

II. Sejm przyjmuje w budżecie szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1897 w Rubr. I. poz, 15 kwotę 1.000 zł.

Petycyę Jana Zielińskiego oficyała szpitala Śgo Łazarza do L, 1428 o zaliczkę na płacę w kwocie 1000 zł. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Ogólna suma rubryki I. wynosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego . . . . 35.499 zł

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych preliminuje Wydział krajowy na 29.351 zł. t. j. o 27 zł. więcej niż wynosiły wydatki uchwalone na rok 1896.

Z rubryki tej odpadają uchwalone w roku zeszłym dwa dyurna w sumie 1131 zł. z powodu ustanowienia dwóch posad aplikantów (rubr. I.), natomiast przybywa stypendyum dla akuszerki, mającej pomagać akuszerce zakładowej, w kwocie 120 zł. (poz. 23, a.), nadto podwyższonym jest wydatek na służbę oddziałową o 884 zł. i wspólną o 168 zł. z powodu powiększenia służby o jednego dozorcę i jedną dozorczynią i podniesienia płac o 1 zł. miesięcznie, co umotywowanem jest trudnością pozyskania odpowiedniej służby.

Komisya budżetowa sądzi, iż nie można ograniczyć się do proponowanego przez Wydział krajowy powiększenia służby oddziałowej, lecz, że należy powiększyć służbę w taki sposób, aby chorzy I. i II. klasy mogli mieć odpowiednią obsługę. Wedle istniejących w szpitalu Śgo Łazarza przepisów winien mieć każdy chory w I. klasie osobną usługę, co przy obecnej ilości służby jest nieraz niemożliwem. Jeżeli się zważy, że wskutek podwyższenia taksy dziennej w I. i II klasie od 1. stycznia 1896 r. dochód zwiększy się o blisko 5000 zł. rocznie i że osoby szukające pomocy lekarskiej w szpitalu w I. i II. klasie, płacąc stosunkowo dość znaczną taksę, mają prawo do odpowiedniej opłacie wygody i obsługi, nie można powodować się wyłącznie względami oszczędności i należy przeznaczyć dla chorych I. i II. klasy specyalną usługę odpowiednio do słusznych w tej mierze wymagań.

Komisya budżetowa proponuje zatem powiększenie służby szpitalnej o czterech posługaczy przeznaczonych dla chorych I. i II. klasy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie kosztów przyjęcia czterech posługaczy, przeznaczonych dla posługi chorych I. i II. klasy, wstawia się w rubrykę II wydatków budżetu szpitala Śgo Łazarza jako pozycyę
25. a.) wynagrodzenie czterech posługaczy po 96 zł. . 384 zł.
b.) wikt po 102 zł. . . . . 408 „
c.) bluzy po 10 zł. . . . . 40 „

Ogółem . 832 zł.

Ogólna suma tej rubryki po dodaniu tej kwoty wynosić będzie . . . . 30.183 zł.

Rubryka III. Pensye i emerytury preliminuje Wydział krajowy w sumie 667 zł. większej niż uchwalona w roku zeszłym, a to z powodu przyznanych pensyj w myśl statutu emerytalnego.

Komisya przyjmuje ogólną sumę tej rubryki zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego na . . . . . . 7.592 zł.

Rubryka IV. Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski preliminuje Wydział krajowy w sumie mniejszej niż uchwalona na rok 1896. o trzy jednorazowe zapomogi włącznej sumie 300 zł., tj. w sumie 788 zł.

Maryanna Wicherek posługaczka w szpitalu Śgo Łazarza wniosła do L. 121. petycyę o przyznanie jej w drodze łaski zaopatrzenia na starość. Ze względu na długoletnią nienaganną służbę petentki wnosi komisya zgodnie z opinią Wydziału krajowego o przyznanie Maryannie Wicherek w drodze łaski zaopatrzenia w rocznej kwocie 60 zł. i wstawia na ten cel w budżet roku 1897. kwotę 60 zł.

Elżbieta Kudłek wdowa po zmarłym na tyfus wskutek zakażenia się posługaczu szpitala wniosła do L. 1771 petycyę o dar z łąski.

Taką samą prośbę do L. 1772. wniosła Marya Skibska wdowa po dyetaryuszu szpitala, który pobierał zaopatrzenie z łaski w rocznej kwocie 180 zł. W uwzględnieniu stosunków majątkowych petentek wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się Maryannie Wicherek byłej posługaczce szpitala Śgo Łazarza stałe zaopatrzenie w drodze łaski w rocznej kwocie 60 zł. a. w., Elżbiecie Kudłek wdowie po posługaczu szpitala Śgo Łazarza tytułem jednorazowej zapomogi kwotę 60 zł., a Maryi Skibskiej wdowie po dyetaryuszu szpitala Śgo Łazarza takimże tytułem 100 zł.

Po dodaniu tych zapomóg włącznej kwocie 220 zł. wyniesie rubryka IV. łączną sumę . . . . 1008 zł.

Rubryka V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych przyjmuje komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie takiej samej jak w roku zeszłym . . 50 zł.

Rubryka VI. Remuneracye i zapomogi przyjmuje komisya budżetowa ze względu na zwiększenie czynności wskutek wzmagania się dni leczenia zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie o 100 zł. większej, niż uchwalono na rok 1896 t. j. . . . 1000 zł.

Rubryka VII, Koszta gospodarcze preliminuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych w sumie 102.661 zł., o 5966 zł. większej niż uchwalona na rok 1896., w wydatkach nadzwyczajnych w sumie 500 zł., o 5150 mniejszej niż w r. 1896. Ogólna więc suma preliminowana na rok 1897. większą jest od uchwalonej w roku zeszłym o 816 zł.

W poz. 46. preliminowaną jest na żywienie chorych kwota 61.000 zł. o 4.000 zł. większa niż w rokn ubiegłym. Jeżeli się przyjmie za podstawę preliminarza już nie przecięcie ilości dni leczenia z ostatnich trzech lat, lecz wynik 1895 r. tj. 266.132 dni leczenia i koszt jednego dnia również wedle wynikłości tegoż roku po 22 centy za jeden dzień, otrzyma się kwotę 58.549 zł. komisya budżetowa przyjmuje zatem zaokrągloną kwotę 59.000 zł. jako wystarczającą na pokrycie prawdopodobnych kosztów żywienia chorych w r. 1897.

Podwyższenie kosztów służby kuchennej (poz. 46 c.) o 132. zł. usprawiedliwionem jest podniesieniem płacy o 1 zł. miesięcznie; natomiast podwyższenie wydatku na wino dla chorych (poz. 46 g.) z kwoty 1500 zł. na 1800 zł. nie jest usprawiedliwionem przeciętnym wynikiem lat ostatnich, wykazującym wydatek 1616 zł. rocznie.

Komisya wstawia zatem w poz. 46) g. zamiast 1800 zł. zaokrągloną kwotę 1700 zł.

Natomiast podnosi komisya preliminowany w poz. 50. 2. jako nadzwyczajny wydatek na odnowienie i umeblowanie pokoi I i II klasy o 500 zł., ponieważ wobec podwyższenia taksy leczenia w tych klasach i znacznej wskutek tego zwyżki dochodu należy dać płącącym te taksy odpowiednie wygody, na brak których słusznie się dotąd żalono.

Preliminowane w poz. 53. powiększenie wydatku na utrzymanie pralni o 120 zł. usprawiedliwionem jest podniesieniem zasług 10-ciu praczek o 1 zł. miesięcznie.

Natomiast wstawioną w poz. 54. na zakupno i odnowienie bielizny kwotę 8000 zł. obniża komisya do 7500 zł., a to wedle przecięcia z ostatnich trzech lat (7468 zł.) w którem objęte są już nadzwyczajne wydatki na sprawienie bielizny w budżet wstawiane.

Podwyższenie pozycyi 54. c. o 114 zł. usprawiedliwionem jest podniesieniem płacy i daniem wiktu drugiej szwaczce.

W ten sposób rubryka VII. wynosić będzie:

W wydatkach zwyczajnych 100.061 zł.
„ nadzwyczajnych 1.000 „

ogółem . . 101.061 zł.

Czyli mniej o 2.100 zł. od preliminarza Wydziału krajowego i mniej o 1284 zł. od kwoty uchwalonej na rok 1896.

Rubryka VIII. Koszta sanitarne preliminuje Wydział krajowy w kwocie o 274 zł. wyższej niż w roku ubiegłym pomimo odpadnięcia wydatku na czynsz z domu przed pogrzebowego na cmentarzu w kwocie 150 zł. Zwyżka rzeczywista wynosi zatem 424 zł. usprawiedliwioną jest jednak koniecznością zakupna mikroskopu o wysokiej sile powiększenia dla oddziału chorób skórnych i wenerycznych za 300 zł., (wydatek nadzwyczajny) i wzrostem ilości dni leczenia

Komisya przyjmuje rubrykę VIII. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w wydatkaeh zwyczajnych na 13.381 zł.
nadzwyczajnych „ 300 „

ogółem w sumie 13.681 zł.

Rubryka IX. Koszta kancelaryjne preliminuje Wydział krajowy z powodu wyczerpania zapasu druków w sumie o 50 zł. wyższej niż uchwalona na rok 1896. Komisya wstawia na ten cel zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego sumę 1.200 zł.

Rubryka X. Koszta kapliczne preliminuje Wydział krajowy w sumie takiej samej jak w roku zeszłym w wydatkach zwyczajnych, a w kwocie 200 zł. t. j. o 50 zł. większej w wydatkach nadzwyczajnych. Wydatek ten usprawiedliwionym jest potrzebą odnowienia wielkiego ołtarza, mającego wartość archeologiczną. Komisya przyjmuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w wydatkach zwyczajnych 415 zł.
„ nadzwyczajnych 200 „

ogółem 615 zł.

Rubryka XI. Utrzymanie budynków preliminuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych w sumie 5.600 zł., takiej samej jak

uchwalona w roku zeszłym, w wydatkach nadzwyczajnych zaś w sumie 2.399 zł. o 749 zł. większej niż w roku zeszłym.

Kwota preliminowana jako wydatek nadzwyczajny przeznaczoną jest:

a) na odnowienie pawilonów i budynku administracyjnego w sumie . . . . 1376 zł.

b) na dalsze postawienie muru granicznego, który ze starości runął w sumie . . . . 1023 zł.

Wydatki te uzasadnione rzeczywistą potrzebą i usprawiedliwione przedłożonymi kosztorysami przyjmuje komisya w wysokości preliminowanej przez Wydział krajowy t. j. w sumie wydatków zwyczajnych . . . . 5600 zł.
i nadzwyczajnych . . . . 2399 „
ogółem . . 7999 zł.

Rubryka XII. Podatki i daniny przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego 180 zł. wyższe niż w roku zeszłym na podstawie odnośnych wymiarów podatkowych w sumie 1207 zł.

III. Rozmaite wydatki w niezmienionej kwocie . . 800 zł.

Rubryka XIV. Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic w niezmienionej kwocie . . . . 600 zł.

Rubryka XV. Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu Śgo Ludwika w niezmienionej kwocie . . 21.300 zł.

Rubryka XVI. Zapisy w zmienionej, tylko o drobną kwotę, sumie . 107 zł.

Rubryka XVII. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe w niezmienionej kwocie 50 zł., wreszcie:

Rubryka XVIII. Dyety, koszta podróży i różne inne w niezmienionej kwocie . . . . 300 zł.
przyjmuje komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Dochody.

Rubryka I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie o 469 zł. wyższej niż w roku ubiegłym z powodu przybytku efektów, zakupionych za kapitał uzyskany za wywłaszczenie gruntów w Prądniku czerwonym.
Ogólna suma tej rubryki wynosi . . 19.577 zł.

Rubryka II. Dochody z dóbr i realności przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie o 120 zł. wyższej od roku poprzedniego z powodu przybycia dochodu za wynajętą rządowi ubikacyę dla asystenta przy szkole położnych.
Suma ogólna tej rubryki wynosi . . . . 9920 zł.

Rubryka III. Zwroty kosztów leczenia preliminuje Wydział krajowy, w sumie 205.100 zł. o 10.100 zl. większej niż w roku zeszłym. z czego przypada na zwroty od funduszu kraj. galic. 168.000 zł.
„ samopłacących 26.000 „
„ funduszów obcych 11.100 „

Zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego wynosiły wedle przecięcia z lat 1893—5. 171.878 zł., w r. zaś 1895. 196.723 zł. W tym stanie rzeczy przy największej ostrożności przyjąć można, iż zwroty te wobec ciągle zwiększającej się ilości dni leczenia wyniosą w roku 1897. conajmniej 170.000 zł. Trzechletnie przecięcie zwrotów od samopłacących wynosi 25.647 zł., a wynikłość roku 1895. 27.418 zł., pozycyę tę przyjmuje więc komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w sumie 26.000 zł.

Również przyjmuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę 11.100 zł. jako zwrot kosztów leczenia od funduszów

obcokrajowych, a to na podstawie trzechletniego przecięcia wynoszącego 11.909 zł. i wynikłości r. 1895 w sumie 11.194 zł.

Suma tej rubryki wyniesie zatem . . . . . . 207.100 zł.

Rubryka IV. Dochody rozmaite przyjmuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w sumie 900 zł., wyższej od zeszłorocznej o 600 zł., z powodu wstawienia nowej pozycyi zwrot zaliczek na płace z rub. I. poz. 20 wyd.

Suma tej rubryki . . . . 900 zł.

Zestawienie sumaryczne

Wydatki na rok:	1897	1896.
Rubryka I.	35.499 zł.	34.989. zł.
„ I.	30.183 „	29.324 „
„ III.	7.592 „	6.925 „
„ IV.	1.008 „	1.088 „
„ V.	50 „	50 „
„ VI.	1.000 „	900 „
„ VII.	101.061 „	102.345 „
„ VIII.	13.681 „	13.407 „
„ IX.	1.200 „	1.150 „
„ X.	615 „	565 „
„ XI.	7.999 „	7.250 „
„ XII.	1.207 „	1.027 „
„ XIII.	800 „	800 „
„ XIV.	600 „	600 „
„ XV.	21.300 „	21.300 „
„ XVI.	107 „	109 „
„ XVII.	50 „	50 „
„ XVIII.	300 „	300 „
Suma . .	224.252 zł.	222.179 zł.

Dochody	1897	1896
Rubryka I.	19.577 zł.	19.108 zł.
„ II.	9.920 „	9.800 „
„ III.	207.100 „	195.000 „
„ IV.	900 „	300 „
Suma .	237.497 zł.	224.208 zł.

Zestawienie ostateczne.

Dochody	237.497 zł.
Wydatki	224.252 „
Nadwyżka dochodów .	13.245 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala Śgo Łazarza w Krakowie na rok 1897 i polecić nadwyżkę dochodów w kwocie 13.245 zł. pobrać do funduszu krajowego (Rubr. IV. dochodów)“.

Lwów dnia 3 Lutego 1897.

Przewodniczący: *Dunajewski.*

Sprawozdawca: *Paszkowski.*

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

Sprawozdawca dr. Franciszek Paszkowski.

Wydatki.

Rubryka	I.	Płace urzędników	zgodnie z wnioskiem . .	50 zł.
„	II.	Potrzeby kancelaryjne	„ „ . .	20 „
„	III.	Remuneracye	„ „ . .	20 „
„	IV.	Koszta utrzymania podrzutków	„ „ . .	1.591 „
„	V.	„ leczenia dzieci	„ „ . .	10 „
„	VI.	Zapomogi dla położnic	„ „ . .	3.500 „
„	VII.	Rozmaite	„ „ . .	40 „
			Ogólna suma wydatków . . .	5.231 zł.

Dochody.

Rubryka I. Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj, zgodnie z wnioskiem . 1.731 zł.

Zestawienie.

Wydatki	5.231 zł.
Dochody	1.731 „
Niedobór	3.500 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy powyższy preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie na rok 1897. przyjąć i polecić pokryć niedobór w kwocie 3.500 zł. z funduszu krajowego, z rubryki XI. wydatków budżetu krajowego.

Lwów dnia 3. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
Paszkowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XII. poz. 169.

Wydatki na szupaśnictwo.

Sprawozdawca p. Potoczek.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce kwotę 25 000 zł. Komisya budżetowa na podstawie trzechletniego przecięcia z lat 1893. 1894 i 1895, które to przecięcie wynosi 22.025 zł. Ze względu, że koszta szupasowe podniosły się od roku 1895 co do przewozu osób koleją żelazną, z powodu podniesienia taryfy kolejowej, a czego Wydział krajowy przy układaniu preliminarza na rok 1896. nie przewidział, a wydatek ten wynosi $^1/_3$ część ogólnych kosztów szupasowych, Komisya przyjmuje kwotę którą Wydział krajowy proponuje w wysokości 25.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić do budżetu na rok 1897:

Rubryka XII.

pozycya 169. Wydatki na pokrycie kosztów szupasowych przyjmuje się w kwocie . . . . . **25.000** zł.

zaś

Rubryka XIV.

poz. 53. doch. Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych w kwocie 8.000 zł.

Lwów, dnia 3 lutego 1897.

Przewodniczący Komisyi:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
St. Potoczek.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1897.

Wydatki.

Rubryka XIII. poz. 170—183.

Budowy wodne i melioracye.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

W tej rubryce wydatków preliminuje Wydział krajowy sumę . 581.274 zł.
w porównaniu z budżetem na rok 1896 uchwalonym, w którym w tej rubryce dozwoloną została suma . . . . 507.134 „

więcej . 74.140 zł.

Dział *A)* tej rubryki obejmuje wydatki na utrzymanie biura melioracyjnego i jego organów pomocniczych, na wypracowanie planów, na kurs praktyczny dozorców i t. p. — zaś w dziale *B)* są umieszczone wydatki na wykonanie budowli wodnych, bądź to na podstawie dawniejszych ustaw krajowych lub uchwał Wysokiego Sejmu do preliminarza wstawione, bądź też osobnemi sprawozdaniami Wydziału, które komisyi gospodarstwa krajowego do załatwienia przekazane zostały, uzasadnione.

Komisya gospodarstwa krajowego przedłożyła już Wysokiemu Sejmowi wnioski swoje, zgodne z preliminarzem Wydziału, a wnioski te zostały przez Wysoki Sejm na dniu 5. lutego r. b. uchwalone — z jedynym tylko wyjątkiem umieszczonej w poz. 179. lit. *c)* sumy 20.000 zł. na regulacyę górnego Dniestru, co do której rzeczona komisya złożyć ma osobne sprawozdanie.

Komisya budżetowa jednak, mając już przystąpić do zamknięcia budżetu, nie może zamknąć tej rubryki inaczej, jak wstawiając w rzeczonej poz. 179. lit. *c)* sumę przez Wydział krajowy preliminowaną, z tem oczywiście zastrzeżeniem, że ta pozycya zostałaby zmienioną, gdyby Wysoki Sejm, na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego, uchwalił w tej pozycyi inną sumę, aniżeli preliminował Wydział krajowy.

Różnice między budżetem z r. 1896 a preliminarzem na r. 1897 są w dziale *A)* następujące:

W poz. 170. po niezmienionych ustępach *a)*, *b)*, *c)*, zawierających płace dyrektora biura, trzech starszych inżynierów i referenta administracyjnego, wstawioną jest w ustępie *d)* na płace 8 inżynierów pierwszej klasy kwota 10.650 zł. podczas gdy w budżecie na rok 1896 wydatek ten wynosił 14.250 zł.

Przyczyną obniżenia tego wydatku jest okoliczność, że część poborów tych inżynierów pokrytą zostaje z funduszów przedsiębiorstw melioracyjnych.

W dalszym zaś ustępie *e)* tejże pozycyi 170. obejmującym pobory 8 inżynierów drugiej klasy wstawioną jest kwota 7.500 zł. zamiast uchwalonej na r. 1896 kwoty 6.000 zł. w tej bowiem pozycyi fundusze przedsiębiorstw melioracyjnych mniejszą część tego wydatku pokrywają w roku bieżącym, aniżeli pokrywały w roku ubiegłym.

Poz. 170. lit. *f)*, w której są preliminowane pobory 8 inżynierów-adjunktów, nie uległa zmianie; zaś w ustępie *g)* tejże pozycyi wydatek na płace 6 inżynierów-asystentów podniósł się z kwoty 3.333 zł. na r. 1896 uchwalonej do kwoty 5.333 zł. również dlatego, że w roku bieżącym mniejsza kwota z tego wydatku spada na poszczególne fundusze melioracyjne.

Po niezmienionej pozycyi 170 lit. *h)* zawierającej pobory 4 elewów technicznych preliminowaną jest w ustępie *i)* tejże pozycyi kwota 600 zł. jako płaca elewa komasacyjnego, odnośnie do uchwały sejmowej z dnia 4. lutego 1895, którą utworzenie dwóch takich posad postanowionem zostało.

W pozycyi 170. lit. *k)* wstawioną jest w preliminarzu kwota 2.000 zł. tytułem poborów inżyniera dla kultury torfowisk, a to odnośnie do uchwały sejmowej z d. 7. lutego 1894 Wydatek ten jest większy od kwoty na rok 1896 uchwalonej, gdyż w roku ubiegłym posada ta została dopiero obsadzoną, tak iż weszły w budżet tylko kilkomiesięczne pobory.

Preliminowany w pozycyi 170. lit. *l)* wydatek 1.500 zł. na płacę inżyniera fachowego dla spraw rybackich został już przez Wysoki Sejm dnia 5. lutego 1897 uchwalony.

W poz. 170. lit. *m)* preliminuje Wydział kwotę 1.026 zł. na kwinkwenia, którą komisya budżetowa jako zgodną z etatem przyjmuje.

Wydatek w poz. 170. lit. *n)* preliminowany w kwocie 1.940 zł. na płace dyetaryuszów zgodny jest z zeszłorocznym budżetem, zaś podwyższenie poz. 170. lit. *o)*, zawierającej koszta utrzymania ekspozytor o kwotę 100 zł. uzasadnia Wydział drożyzną pomieszkań w Jaśle, skutkiem czego ryczałt na pomieszczenie jasielskiej ekspozytury o tę kwotę zwiększono.

Poz. 170. lit. *p)* obejmuje wydatek na stypendya; uchwalono w zeszłorocznym budżecie na ten cel 1.870 zł. obecnie zaś preliminuje Wydział 2.660 zł.

Podwyższenie tej pozycyi uzasadnia Wydział krajowy uwagą, że z uchwalonych przez Wysoki Sejm w ubiegłym roku trzech stypendyów dla słuchaczy inżynieryi po 30 zł. miesięcznie wstawiono w budżecie zeszłoroczoym tylko zasiłki przypadające na okres trzechmiesięczny, t. j. na początek roku szkolnego 1896/7 — teraz zaś wstawia się całkowite trzy stypendya po 300 zł.

Nadto zawiera ta pozycya nowy wydatek 860 zł. jako stypendyum dla elewa komasacyjnego, który odbywać ma praktykę przy komasacyi gruntów w Austryi dolnej: odpada zaś z tejże pozycyi wydatek 700 zł. na inżyniera kultury torfowisk.

Komisya budżetowa uznaje zatem podwyższenie tej pozycyi jako usprawiedliwione.

Poz. 171. lit. *a)* zawiera wynagrodzenia dozorców melioracyjnych, płatnych po 120 zł. rocznie. Dozorców tych jest po dwóch w każdej ekspozyturze, zatem 10 na pięć ekspozytur, zaś w biurze centralnem było ich 4 obecnie zaś Wydział krajowy uznaje za potrzebne 8 dozorców mieć do dyspozycyi biura centralnego.

Ze względu, że dozorcy melioracyjni są koniecznie potrzebni tak przy zdjęciach, jak przy wykonywaniu robót, a do tych czynności jest w biurze centralnem pięciu inżynierów, co odpowiada rozległości terytoryum, przydzielonego temu personalowi inżynierskiemu (cała przestrzeń od Jarosławia do Zbaraża, i od Stryja do Sokala) uważa komisya budżetowa to zwiększenie służby pomocniczej kosztem 480 zł. rocznie jako odpowiadające istotnej potrzebie.

Ustęp *b)* tejże poz. 171. zawierający kwotę 500 zł. na fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych zgodny jest z zeszłorocznym budżetem.

Dalsze pozycye 172. zaliczki na płace 1.000 zł., 173. remuneracye 3.000 zł. 174. pensye i zaopatrzenia 664 zł. są zgodne z budżetem na r. 1896 uchwalonym.

Komisya budżetowa przyjmuje te pozycye, a w załatwieniu petycyi L. 2.248. Antoniny Schneidrowej, małżonki dotkniętego chorobą umysłową inżyniera biura melioracyjnego Fryderyka Schneidra, wnosi udzielenie jej jednorazowego daru z łaski w kwocie 150 zł. skutkiem czego poz. 174. podwyższa się na 814 zł.

Preliminowaną w poz. 175. kwotę 3.000 zł. na zakupno narzędzi i potrzeb rysunkowych, zgodną z zeszłorocznym budżetem komisya przyjmuje.

W poz. 176. uchwalono w zeszłym roku na koszta utrzymania kursu praktycznego dozorców melioracyjnych 4.500 zł. — obecnie prelimuje Wydział 5.500 zł.

Podwyższenie to oparte jest na uchwale sejmowej z 15. stycznia 1896 r., którą postanowiono liczbę uczniów tego kursu powiększyć o 10 (zamiast 15 przyjąć 25) przyczem zauważa Wydział krajowy, że subwencya rządowa na utrzymanie tego kursu przeznaczona została obecnie z 1 000 zł. na 2.000 zł. podwyższoną.

W pozycyi 177. jest wstawiona kwota 10.000 zł. jako zasiłek na utrzymanie galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego, mianowicie na utrzymanie stacyi ombrometrycznych (których jest w naszym kraju około 400) i inne wydatki z czyn-

nością tego biura połączone, a wynoszące ogółem 20.000 zł. z czego fundusz krajowy połowę pokrywa.

W zeszłorocznym budżecie uchwalono na ten cel 7.625 zł.

Podwyższenie tego wydatku do 10.000 zł. uzasadnione zostało przez c. k. Namiestnictwo.

Ostatnia pozycya 178. działu *A)* tej rubryki — t. j. suma 11.000 zł. na koszta zdjęć i projektów, zgodna z reszłorocznym budżetem.

W dziale *B)* preliminuje Wydział krajowy w pozycyi 179.

w ustępie *a)* na regulacyę	Biały	43.317 zł.
„ „ *b)* „ „	Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem	42.667 „
„ „ *c)* „ „	górnego Dniestru	20.000 „

Kwoty pod *a)*, *b)*, wymienione są preliminowane na podstawie ustaw melioracyjnych, zaś kwota pod *c)* odnosi się do sprawozdania o regulacyi górnego Dniestru, o którem poprzednio była mowa.

Komisya budżetowa zatem, powołując się na wywody umieszczone na wstępie uzasadnienia tej rubryki, wstawia do budżetu kwoty *ad a)*, *b)*, jako raty udziału funduszu krajowego w regulacyach ustawami już postanowionych, zaś kwotę *ad c)*, z zastrzeżeniem, że odnośna uchwała będzie powzięta na podstawie wniosków komisyi gospodarstwa krajowego.

Pozycya 180 obejmuje zasiłki 33$^1/_3$% na lokalne regulacye w ogólnej sumie 147.809 zł. została dnia 5. lutego 1897 uchwaloną.

W pozycyi 181. preliminuje Wydział krajowy szereg rat subwencyjnych na przedsiębiorstwa melioracyjne przez Wysoki Sejm już dawniej uchwalone, a mianowicie:

a) obwałowania prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic	14.533 zł.
b) regulacya Bugu	19.800 „
c) „ Złotej Lipy	13.200 „
d) „ Przegnojówki	11.200 „
e) obwałowanie lewego brzegu Dunajca . . .	14.000 „
f) regulacya Łęgu	16.767 „
g) zabudowania górskich potoków w dorzeczu Dniestru	20.200 „
h) zabudowania potoku Glińsko	6.000 „
i) regulacya Kisieliny	14.848 „
k) odnośnie do ustawy uchwalonej dnia 30. stycznia 1896 na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	44.870 „
które to pozycye komisya budżetowa do uchwalenia przedkłada, oprócz tego zaś wstawia komisya jako pierwsze raty nowych przedsiębiorstw melioracyjnych d. 5. lutego b. r. uchwalonych.	
l) na regulacyę Nowego Brnia	15.975 „
m) na zabudowanie i regulacyę potoku Bystry w Zakopanem	10.000 „
tak, iż wydatki tej pozycyi obejmują ogółem	201.393 zł.

W pozycyi 182. wstawia komisya budżetowa, zgodnie z preliminarzem kwotę 500 zł. na konserwacyę regulacyi Trześniówki, stosownie do ustawy melioracyjnej z d. 30. kwietnia 1895.

Wydatki pozycyi 183. objęte są uchwałą z 5. lutego r. b. — którą przeznaczono:

a) na regulacyę Prutu	9.600 zł.
b) na konserwacyę osuszenia bagien rudnickich .	1.400 „
c) na doświadczenia z kulturą torfowisk . . .	5.500 „
d) na fabryki drenarskie	5.000 „
e) fundusz dyspozycyjny na melioracye . . .	10.000 „

Komisya budżetowa przedstawia zatem Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia następujące wydatki rubryki XIII. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.

Poz. 170.	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:		
	a) płaca dyrektora biura i dodatek aktywalny	3.280 zł.	
	b) „ 3 starszych inżynierów i dodatki aktywalne	7.080 „	
	c) „ referenta administracyjno-prawnego i dodatek aktywalny	2.420 „	
	d) „ 8 inżynierów I. klasy i dodatki aktywalne; po potrąceniu kwoty pokrytej z osobnych funduszów melioracyjnych	10.650 „	
	e) „ 8 inżynierów II. klasy i dodatki aktywalne; po potrąceniu kwoty, którą pokryją fundusze robót melioracyjnych	7.900 „	
	f) „ 8 inżynierów-adjunktów i dodatki aktywalne; po potrąceniu kwoty, którą pokryją fundusze robót melioracyjnych	6.400 „	
	g) „ 6 inżynierów-asystentów i dodatki aktywalne; po potrąceniu kwoty, którą pokryje fundusz regulacyi Przegnojówki	5.333 „	
	h) adjuta 4 elewów technicznych . . .	2.400 „	
	i) adjutum elewa komasacyjnego . . .	600 „	
	k) płaca inżyniera dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000 „	
	l) „ inżyniera dla spraw rybackich . .	1.500 „	
	m) dodatki pięcioletnie	1.026 „	
	n) dyetaryusze	1.940 „	
	o) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie, Tarnowie, Jaśle, Stanisławowie i Sanoku .	1.550 „	
	p) stypendya	2.660 „	
	Suma pozycyi 170. . .		56.739 zł.
Poz. 171.	*a)* wynagrodzenie dozorców melioracyjnych za czas zajęcia w biurze		2.160 „
	b) dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych		500 „
„ *172.*	zaliczki na płace		1.000 „
„ *173.*	remuneracye i zapomogi		3.000 „
„ *174.*	pensye i zaopatrzenia , ...		814 „
„ *175.*	zakupno narzędzi i potrzeb rysunkowych		3.000 „
„ *176.*	kurs praktyczny dozorców melioracyjnych		5.500 „
„ *177.*	zasiłek na biuro hydrograficzne (uchwalony 5. lutego b. r.)		10.000 „
„ *178.*	na zdjęcia i projekty		11.000 „
	Suma działu A. .		93.713 zł.

B. Wykonanie budowli wodnych.

Poz. 179.	*a)* na regulacyę Biały VI. rata		43.317 zł.	
	b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem V. rata		42 667 „	
	c) na regulacyę górnego Dniestru I. rata .		20.000 „	
	Suma poz. 179. . .			105.984 zł.
„ *180.*	Zasiłki $33^1/_3$% na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały sejmowej z d. 6. października 1882:			
	a) na regulacyę Soły pod Cięciną i Radziechową		1.490 zł.	
	b) na regulacyę Skawy:			
	1. pod Jaroszowicami i Wadowicami	3.420 zł.		
	2. pod Wadowicami i Witanowicami	1.500 „		
	3. pod Grodziskiem i Graboszycami	1.000 „	5.920 „	
	do przeniesienia		7.410 zł.	105.984 zł.

Uchwalono 5. lutego 1897.

z przeniesienia		7.410 zł.	105.984 zł.
c) na regulacyę Raby:			
1. pod Dolną wsią i Osieczanami	1.000 zł.		
2. pod Brzezową i Targoszyną .	1.000 „		
3. pod Targowiskiem . . .	1.000 „		
4. pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem	1.000 „		
5. pod Krzyżanowicami wielkiemi i małemi	1.000 „		
6. pod Ujściem solnem . .	650 „	5.650 „	
d) na regulacyę Dunajca:			
1. pod Jazowskiem i Maszkowicami	1.000 zł.		
2. pod Podegrodziem i Stadłem	2.000 „		
3. pod Wyglanowicami i Starym Sączem	700 „		
4. pod Marcinkowicami i Kurowem	1.000 „		
5. pod Zbyszycami i Znamirowicami	1.000 „		
6. pod Tęgoborzem . . .	1.000 „		
7. pod Witowicami dolnemi .	1.000 „		
8. pod Wiatrowicami, Tropiem i Będziszyną . . .	2.000 „		
9. pod Drużkowem i Filipowicami	3.000 „		
10. pod Charzewicami i Wesołowem	1.000 „		
11. pod Melsztynem i Olszynami	2.000 „		
12. pod Gierową Janowicką i Wielką wsią . . .	2.000 „		
13. pod Wielką wsią . . .	2.000 „		
14. „ Sukmaniem . . .	1.084 „		
15. „ Filipowicami . . .	4.523 „		
16. „ Gierową Janowicką .	1.485 „		
17. „ Olszynami i Sukmaniem	4.200 „		
18. „ Melsztynem . . .	1.705 „		
19. „ Strugą	2.312 „		
20. poniżej mostu w Melsztynie	1.071 „		
21. pod Biskupicami i Domosławicami	2.760 „		
22. pod Szczepanowicami i Zagłobicami	1.000 „		
23. pod Stróżami i Wesołowem .	1.000 „		
24. „ Różnowem . . .	478 „	41.318 zł.	
e) na regulacyę Popradu:			
pod Biegonicami i Starym Sączem . .		1.250 „	
f) na regulacyę Wisłoki:			
1. pod Brzyskami i Bukową .	500 zł.		
2. „ Bukową i Błażkową .	1.000 „		
3. „ Skurową	1.000 „		
4. „ Skurową, Zawadką i Przeczycą	2.000 „		
5. „ Przeczycą . . .	1.001 „		
6. „ Przeczycą i Kamienicą .	1.000 „		
7. „ Dęborzynem . . .	1.000 „		
8. „ Jaworzem i Łabuziem .	1.000 „		
9. „ Parkoszem i Lipinami .	1.300 „		
10. „ Dębicą i Straszęcinem .	500 „		
11. „ Latoszynem . . .	1.000 „		
12. „ Brzeziną, Bobrową i Wolą bobrowską . . .	3.720 „		
13. „ Przecławiem i Kiełkowem	1.000 „		
do przeniesienia	16.021 zł.	55.628 zł.	105.984 zł.

Uchwalono dnia 5. lutego 1897 roku.

z przeniesienia	16.021 zł.	55.628 zł.	105.984 zł.
Poz. 180. *f)* 14. pod Tuszymą i Rzemieniem .	1.000 „		
15. „ Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami . . .	2.287 „		
16. „ Kiełkowem i Goleszowem	2.000 „	21.308 zł.	
g) na regulacyę Sanu:			
1. pod Mrzygłodem i Dobrą .	500 zł.		
2. „ Witryłowem, Hroszówką i Temeszowem . .	1.801 „		
3. „ Krzemienną, Niewistką i Jabłonicą ruską . .	4.618 „		
4. „ Iskanią	903 „		
5. „ Nozdrzcem i Dąbrówką starzeńską . . .	3.000 „		
6. „ Karolówką i Dynowem .	1.267 „		
7. „ Bachorzem . . .	500 „		
8. „ Pawłokomą . . .	1.000 „		
9. „ Bachorzem i Sielnicą .	3.607 „		
10. „ Ruską wsią . . .	500 „		
11. „ Iskanią i Bachowem .	2.000 „		
12. „ Korytnikami . . .	2.500 „		
13. „ Ostrowem . . .	9.474 „		
14. „ Wilczą i Buszkowicami .	3.000 „		
15. „ Sośnicą i Dusowcami .	3.000 „	37.670 „	
h) na regulacyę Wiszni: pod Nienowicami i Michałówką . .		2.500 „	
i) na regulacyę Wisłoka:			
1. pod Kalembiną, Kozłówkiem i Kożuchowem . . .	1.500 zł.		
2. pod Wiśniową . . .	1.152 „		
3. „ Babicą i Siedliskami .	3.000 „		
4. „ Trzebowniskiem . .	1.000 „		
5. „ Łukawcem . . .	2 000 „		
6. „ Dobrzechowem . . .	1.000 „	9.652 „	
k) na regulacyę Stryja:			
1. pod Pokrowcami i Pczanami .	500 zł.		
2. „ Chodowicami . . .	2.000 „		
3. „ Żulinem i Siemiginowem	500 „		
4. „ Wołcniowem . . .	500 „	3.500 „	
l) na regulacyę Świcy:			
1. pod Hoszowem i Kniaziołuką	1.700 zł.		
2. „ Podbereżem . . .	1.000 „		
3. „ Sokołowem i Łanami sokołowskimi . . .	3.000 „	5.700 „	
m) na regulacyę Łomnicy: pod Temerowcami . . .		500 „	
n) na regulacyę Bystrzycy:			
1. pod Mykietyńcami i Uhornikami	851 zł.		
2. „ Pasieczną	1.500 „		
3. „ Zagwoździem . . .	2.000 „		
4. „ Wołczyńcem . . .	2.000 „		
5. „ Jamnicą i Sielcem . .	2.000 „		
6. „ Grabowcem . . .	1.000 „		
7. „ Manasterczanami . .	1.500 „	10.851 „	
o) na premiowanie zawiklenia odsypisk . .		500 „	
Ogółem poz. 180 . .			147.809 zł.
Do przeniesienia . .			253.793 zł.

Uchwalono dnia 5. lutego 1897 roku.

	z przeniesienia . .	253.793 zł.	
Poz. 181.	*a)* Obwałowanie Wisły VI. rata	14.533 „	
	b) Regulacya Bugu V. rata	19.800 „	
	c) „ Złotej Lipy IV. rata	13.200 „	
	d) „ Przegnojówki III. rata	11.200 „	
	e) obwałowanie Dunajca III. rata	14.000 „	
	f) regulacya Łęgu III. rata	16.767 „	
	g) zabudowanie potoków górskich Dniestru II. rata .	20.200 „	
	h) „ potoku Glińsko II. rata	6.000 „	
	i) regulacya Kisieliny II. rata	14.848 „	
	k) obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim I. rata	44.870 „	
	l) regulacya Nowego Brnia I. rata	15.975 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	m) „ potoku Bystry w Zakopanem . . .	10.000 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	Suma poz. 181. .	201.393 zł.	
Poz. 182.	Konserwacya regulacyi Trześniówki	500 zł.	
„ 183.	*a)* regulacya Prutu pod Śniatynem	9.600 zł.	uchwalone 5. lutego 1897.
	b) konserwacya osuszenia bagien rudnickich . . .	1.400 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	c) doświadczenia z kulturą torfowisk	5.500 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	d) zakładanie fabryk drenarskich	5.000 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	e) fundusz dyspozycyjny na melioracye	10.000 „	uchwalone 5. lutego 1897.
	Suma poz. 183.	31.500 zł.	
	Suma wydatków działu *B)* . . .	487.186 zł.	
	do tego sumu wydatów działu *A)*	93.713 „	
	Ogół wydatków rubryki XIII. . .	580.899 zł	

Przewodniczący:

***Dunajewski** w. r.*

Sprawozdawca:

***Skałkowski** w. r.*

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XIV. poz. 184-199.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Sprawozdawcà poseł Skałkowski.

Na wydatki w tej rubryce zamieszczone preliminuje Wydział krajowy sumę 3062.780 zł., a w porównaniu z budżetem w roku 1896, w którym wstawiono w tę rubrykę 3,331.774 zł. w. a. mniej o 268.994 zł. w. a.

Różnice ważniejsze między budżetem zeszłorocznym, a preliminarzem na rok bieżący zachodzą następujące:

W poz. 186. a) na umorzenie $4^1/_2\%$ pożyczki w roku 1883 zaciągniętej w sumie 3,800.000 zł. w. a. względnie na jej oprocentowanie Wydział krajowy żadnej kwoty nie preliminuje, gdyż ta pożyczka została w r. 1896 całkowicie spłacona.

W poz. 191 na umorzenie 4% pożyczki z r. 1891 w sumie 1,500.000 zł. nie wstawił Wydział krajowy żadnych rat kapitałowych, gdyż było już przy układaniu budżetu pewnem, że pożyczka ta będzie w roku bieżącym całkowicie spłacona. Lecz Wydział krajowy, jak to oświadczył obecny na posiedzeniu komisyi budżetowej członek Wydziału, wypowiedział resztę kapitału z rzeczonej pożyczki $1^1/_2$ milionowej już w listopadzie r. 1896., tak, iż pożyczka ta spłaconą być ma w maju r. b. Przypądnie zatem do zapłacenia tylko jeden kupon od obligacyi tej pożyczki, nie zaś dwa kupony, jak to przy układaniu preliminarza przewidywano. Z tych powodów komisya obniża o połowę kwoty preliminowane w poz. 191. na 4% odsetki i 10% podatek rządowy.

W poz. 192. a. nie jest żadna kwota wstawiona, gdyż pożyczka galicyjskiej kasy oszczędności 3000 zł. w. a. ciężąca na realności kupionej na budowę domu dla c. k. żandarmeryi, została całkowicie umorzona.

W poz. 193 na umorzenie pożyczki 300.000 zł. w. a. w r. 1889 w Banku krajowym zaciągniętej, wstawia Wydział krajowy tylko 45.960 zł., zamiast uchwalonej na 1896. kwoty 47.907 zł. w. a., ta pożyczka bowiem w roku bieżącym zostaje całkowicie spłacona, i tylko dwie ostatnie raty kapitałowe, wraz z odpowiednimi odsetkami, w roku bieżącym uiszczone być mają.

Wydatek w poz. 193. a. uchwalony w poprzednim budżecie w kwocie 2625 zł. w. a. jako rata od pożyczki 100.000 zł. w. a. zaciągniętej na budowę domu dla c. k. żandarmeryi, przeniesiony został do właściwej rubryki IX. pod poz. 140. a. zatem z rubryki XIV. ta pozycya odpadła.

W pożycyi 196. tytułem bonifikacyi należnej c. k. Skarbowi Państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów, ściągniętych z obiegu obligacyi indemnizacyjnych zamiast uchwalonej na rok 1896 kwoty 63971 zł. wstawia Wydział krajowy tylko kwotę 52334 zł. a to stosownie do ugody zawartej z c. k. Rządem w sprawie długu indemnacyjnego.

W poz. 197. zamiast uchwalonej w r. 1896. kwoty 50.000 zł. na spłatę obligacyi indemnacyjnych i kuponów od tychże wstawia Wydział krajowy tylko kwotę 25.000 zł. uzasadniając to obniżenie wydatku tem, że z pozostających jeszcze w obiegu obligacyi i kuponów znaczna ilość nie przyjdzie wcale do wypłaty wskutek zaginienia, względnie wskutek przedawnienia, tak iż Wydział krajowy za wystarczającą uważa kwotę 25.000 zł. w. a.

W poz. 198. wstawia Wydział krajowy pierwszy raz raty od pożyczki 80.000 zł. w. a. zaciągniętej na budowę skrzydła gmachu sejmowego, przeznaczonego na pomieszczenie biura melioracyjnego, a to ze względu że fundusz krajowy tylko $^1/_3$ część tych rat ponosi, zaś $^2/_3$ części rat opłacać ma Bank krajowy, przeto na fundusz krajowy wypada w tej pozycyi tylko 2.108 zł. w. a.

Wreszcie w poz. 199 wstawia Wydział krajowy sumę 1,410.300 zł. na spłatę dawnych długów krajowych; budżet bowiem na rok 1897 jest jeszcze budżetem zwyżkowym wskutek subwencyi Państwa na podstawie ugody z c. k. Rządem w sprawie długów indemnizacyjny h, a stosownie do programu finansowego przez Wysoki Sejm przyjętego, nadwyżki na spłacenie dawnych długów używane być mają.

Ta kwota jest przeznaczona na spłacenie reszty $1^1/_2$ milionowej pożyczki z r. 1891. — o której przy pozycyi 191. była mowa.

Ponieważ w pozycyi 191. komisya wstawia o 30.925 zł. 50 ct. mniej aniżeli Wydział krajowy preliminował, przeto suma wydatków tej rubryki mniejsza jest o tę samą kwotę od sumy preliminowanej.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka XIV.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

poz.	184.	Umorzenie pożyczki 40.400 zł. zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską	2.559 zł.
"	185.	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie	688 "
"	186.	Umorzenie pożyczki 5000 zł. zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie	383 "
"	187.	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, zwrot reszty z kapitału 346.796 zł. 34 ct. użytych na budowę szpitala .	19.578 "
"	188.	Umorzenie pożyczki 22.500 zł. zaciągniętej w kasie oszczędności na budowę pralni w szpitalu lwowskim . . .	2.025 "
"	189.	Umorzenie pożyczki 70.000 zł. zaciągniętej w Banku krajowym, na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim	7.032 "
"	190.	Na pokry ie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	49.789 "
"	191.	*a)* 4% odsetki od reszty pożyczki krajowej z r. 1891 .	28.114 "
		b) podatek rządowy, należytości stemplowe i inseraty .	3.246 "
"	192.	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu Tarnowskim	1.392 "
"	193.	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. zaciągniętej w Banku krajowym dla dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1889 . .	45.960 "
"	194.	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów wypożyczonych na fundusz pożyczkowy na budowę szkół	12.888 zł.
"	195.	Umorzenie pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	1,368.459 "
"	196.	Bonifikacya Skarbowi Państwa z tytułu podatku dochodowego od kuponów obligacyj b. funduszów indemnizacyjnych	52.334 "
"	197.	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych	25.000 "
"	198.	Umorzenie pożyczki 80.000 zł. zaciągniętej na budowę skrzydła gmachu sejmowego dla pomieszczenia biura melioracyjnego	2.108 "
"	199.	Na spłatę dawniejszych długów krajowych . .	1,410.300 "
		Suma wydatków rubryki XIV. . .	3,031.855 zł.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Skałkowski.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XV. poz. 200 wydatków.

(Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz.)

Rubr. XV. poz. 200 Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych w myśl uchwały Sejmu z 17 stycznia 1896 . . . . 5.320 zł.
przy tej pozycyi załatwia Komisya budżetowa petycyę Melanii Strusiewiczowej wdowy po referencie fachowym do L. p. 1064.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Melanii Strusiewiczowej przyznaje się tak jak w roku przeszłym dodatek do emerytury w kwocie 200 zł., która to kwota znajdzie pokrycie w uchwalonej na rok 1897 pozycyi 200.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XV. poz. 201 wydatków i Rubr. VIII. poz. 31 dochodów.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu kraj. szkoły gospodarstwa lasowego.

(Sprawozdawca: poseł Stanisław Jędrzejowicz).

Wysoki Sejmie!

Wedle budżetu, uchwalonego przez Wysoki Sejm, wynosiły na rok 1896 w tej szkole wydatki . . . . 21.310 zł.
dochody . . . . 7.330 „
niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . 13.980 zł.

Na rok bieżący oblicza Wydział krajowy:
wydatki na kwotę . . . 21.151 zł.
dochody zaś „ . . . 7.380 „
tak, że fundusz krajowy miałby pokryć . . 13.771 zł.

Z porównania preliminarza z zeszłorocznym budżetem okazuje się, że tak wydatki jak i dochody bardzo nieznacznym uległy zmianom, dla tego też Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet kraj. szkoły gospodarstwa lasowego na rok 1897 wedle następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . .	2.000 zł.		
		dodatek aktywalny . .	480 „		
		„ osobisty . .	80 „	2.560	—
	2	Dwóch profesorów fachowych, płace po 1.300 zł. . . .	2.600 zł.		
		dodatki aktyw. po 400 zł.	800 „		
		dodatek pięciol. dla jednego	200 „	3.600	—
		Do przeniesienia . .		6.160	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	6.160	—
	3	Trzech nauczycieli - adjunktów, płace po 1.000 zł . . . 3 000 zł. dodatki aktyw. po 300 zł. 900 „ dod. osobisty dla jednego 150 „ „ pięciol. „ „ 150 „	4.200	—
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy): *a*) języka polskiego i niemieckiego 480 zł. *b*) geografii fizycznej i politycznej 240 „ *c*) fizyki eksperymentalnej . . 300 „ *d*) matematyki . . . . 500 „ *e*) budownictwa, rysunków i geometryi wykreślnej . . 800 „ *f*) chemii ogólnej . . . 300 „ *g*) ekonomii społecznej . . 200 „ *h*) encyklopedyi rolnictwa . . 300 „	3.120	—
		Suma rubryki I. .	13.480	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	5	Strzelecki Henryk, były dyrektor, emerytura	2.600	—
	6	Ludwika Moroz, wdowa po dozorcy, dożywotnie zaopatrzenie . . .	60	—
		Suma rubryki II. .	2.660	—
III.		**Koszta administracyi.**		
	7	Koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	250	—
	8	Podatki	20	—
	9	Ubezpieczenie budynków i zbiorów . .	100	—
	10	Opał i oświetlenie	400	—
	11	Utrzymanie budynków	150	—
	12	Sprzęty i ruchomości	50	100
	13	Dozorca domu i pomocnik dozorcy . .	540	—
		Suma rubryki III. .	1.510	100
IV.		**Środki naukowe.**		
	14	Biblioteka i czytelnia	300	—
	15	Laboratorya: *a*) chemii ogólnej i technologicznej 90 zł. *b*) botaniczno-fizyologicznej . 60 „	150	—
	16	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *zwyczaj. nadzwycz.* *a*) do geografii fizycznej i politycznej . . 10 zł. — zł.		
		Do przeniesienia . { 10 zł. — zł.	450 17.650	— 100

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austr.	
		zwyczaj. *nadzwycz.*		
		Z przeniesienia . { 10 zł. — zł.	17.650	100
			450	—
		b) fizyki . . . 20 „ — „		
		c) meteorologii i klimatologii . . . 20 „ — „		
		d) geometryi wykreślnej i mechaniki . . 50 „ — „		
		e) inżynieryi leśnej . 50 „ 500 „		
		f) botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii . 60 „ 100 „		
		g) zoologii . . . 20 „ — „		
		h) technologii chemicznej 50 „ — „		
		i) leśnictwa w ogóle . 150 „ — „		
	17	*k)* rybactwa . . . — „ 200 „	430	800
	18	Wycieczki naukowe z uczniami . .	1.000	—
		Utrzymanie ogrodu przy szkole . .	150	—
		Suma rubryki IV. .	2 030	800
V.	19	**Spłata pożyczki.**		
		Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 45 i 46 rata na kapitał i odsetki . . .	521	—
IV.	20	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma wydatków .	20.251	900
		Razem .	21.151	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	7.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**:		
		a) wpisowe od 15 nowych po 2 zł. 30 zł.		
		b) czesne od 30 ogółem po 10 „ 300 „	330	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma dochodów .	7.380	—
		W porównaniu z wydatkami	21.151	—
		okazuje się **niedobór**	13.771	—

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XV., poz. 202—208 wydatków i Rubr. VIII., poz. 36—42 dochodów.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu wydatków i dochodów na rok 1897 krajowych zakładów naukowych rolniczych dublańskich, tudzież gorzelni i folwarku w Dublanach

(Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.)

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi wnioski budżetowe zakładów naukowych dublańskich, tudzież folwarku i gorzelni w porządku, jaki zachował Wydział krajowy przy załatwieniu preliminarza.

To załatwienie da Wysokiemu Sejmowi obraz tak poszczególnych działów szkoły jak i tej w wydatkach wzrastającej z każdym rokiem kwoty, którą fundusz krajowy pokrywa. — I tak:

A. Szkoła wyższa

preliminuje na rok 1897 wydatki 110824 zł., dochody 36732 zł., niedobór 74092 zł., który w porównaniu z rokiem ubiegłym o 28019 wzrasta.

B. Szkoła niższa

preliminuje na rok 1897 wydatki 15931 zł., dochody 4200 zł., niedobór 11731 zł., który w porównaniu z rokiem ubiegłym o zł. 28 się obniża.

C. Szkoła gorzelnicza

preliminuje na rok 1897 wydatki 4560 zł., dochody 2500 zł., niedobór 2060 zł., w porównaniu z rokiem ubiegłym mniej o 50 zł.

D. Gorzelnia

preliminuje na rok 1897 wydatki 8258 zł., dochody 5913 zł., niedobór 2345 zł., który w porównaniu z rokiem ubiegłym o 1057 zł. wzrasta.

E. Folwark

preliminuje na rok 1897 wydatki 25187 zł., dochody 17935 zł., niedobór 7252 zł., który w porównaniu z rokiem ubiegłym o 5084 zł. wzrasta.

F. Stacye doświadczalne

prnliminuje się na rok 1897 wydatki 10886 zł, dochody 2550 zł., niedobór 8336 zł., który w porównaniu z rokiem ubiegłym o 5886 zł. wzrasta.

Zestawiony sumarycznie niedobór w poz. od A do F włącznie wynosi 105816 zł., czyli o 39968 zł. wzrasta w porównaniu do uchwalonego na rok 1896 budżetu.

Na to podwyższenie potrzeb wpływają przedewszystkiem wydatki nadzwyczajne a mianowicie przy szkole wyższej:

w rubr. VII poz. 48 b	na laboratorium chemiczno-rolnicze . .	400 zł.
„ „ IX poz. 56	reszta należytości za bndowę internału .	15100 „
„ „ „ poz. 57	na budowę domu mieszkalnego . . .	7000 „
„ „ XI poz. 59	„ „ magazynu	700 „
„ „ XV poz. 71	„ „ lodowni	800 „
„ „ XVI poz. 72	na urządzenie sali szermierki . . .	1000 „

b) przy folwarku dublańskim:

w rubr. I poz. 7	na dokupno inwentarza	2024 „
„ „ „ „ 9	na budowę stajni opasowej	3000 „
„ „ „ „ 12	na melioracyę łąk	1500 „
„ „ „ „ 13	na drenowanie pól	400 „

Wreszcie znaczne zwiększenie wydatków na pokrycie potrzeb stacyi botaniczno-rolniczej i chemiczno-rolniczej, uzupełnia tę kwotę, która tak znacznie w preliminarzu na rok 1897 odbiega od budżetu na rok 1896 uchwalonego.

Gdy cały szereg tych nadzwyczajnych wydatków usprawiedliwił Wydział krajowy osobnem szczegłowem sprawozdaniem, a

Wysoki Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego powyższe pozycye uchwalił; przeto komisya budżetowa już w swym sprawozdaniu o nich nie wspomina, a jedynie w poszczególnych budżetach regestruje wynikłość cyfrową.

Wszystkie inne pozycye poszczególnych preliminarzy do zakładu dublańskiego odnoszące się, są mniej więcej zwyczajne rok rocznie się powtarzające i już uchwałą Wysokiego Sejmu lub statutem unormowane. Dla tego też komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i z uwzględnieniem petycyi l: 1065 Julii Kasprzyckiej, dla której komisya wstawia w rubr. V. wyższej szkoły rolniczej, jednorazowy dar z łaski na rok 1897 w kwocie 60 zł.

Wysoki Sejm uchwalić raczy następujące poszczególne budżeta wydatków i dochodów:

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace profesorów docentów.**		
	1	*zwycz.* / *nadzwycz.* Dyrektor, płaca . . 2.400 zł. — zł. dodatek aktywalny . 360 „ — „ „ osobisty . — „ 2.840 „ „ na utrzymanie koni . — „ 500 „	2.760	3.340
	2	4 profesorów fachowych, płaca po 2.000 zł. . 8.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 360 zł. . . . 1.440 „ — „ dodatki pięcioletnie . 1.572 „ — „ dodatek osobisty dla jednego . . — „ 800 „	11.012	800
	3	3 profesorów fachowych, płaca po 1.300 zł. . . . 3.900 zł. dodatki aktyw. po 240 zł. 720 „ „ pięcioletnie . 800 „	5.420	—
	4	*zwycz.* / *nadzwycz.* 2 stałych profesorów-adjunktów płaca po 1.000 zł. . . . 2.000 zł. — zł. dodatki aktywalne po 200 zł. . . . 400 „ — „ dodatki pięcioletnie po 100 zł. . . . 200 „ — „ dodatki osobiste (240 zł. i 150 zł.) . — „ 390 „	2.600	390
	5	Asystent, a zarazem docent zoologii, płaca . . 600 zł. remuneracya . . 540 „	1.140	—
	6	2 asystentów, płaca po 600 zł. . .	1.200	—
	7	Docent fizyki	800	—
	8	„ hodowli	800	—
	9	„ weterynaryi	480	—
	10	„ leśnictwa	240	—
	11	„ ogrodnictwa	200	—
	12	„ melioracyi	240	—
	13	„ fizyologii zwierząt domowych .	540	—
	14	„ historyi i literatury polskiej .	600	—
	15	„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200	—
		Suma rubryki I. .	28.232	4.530
		Do przeniesienia . .	28.232	4.530

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	28.232	4.530
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**		
	16	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—
	17	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	1.000	—
		Suma rubryki II. .	2.200	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**		
	18	Kapelan, płaca . . . 300 zł. dodatek osobisty . 100 „	400	— —
	19	Lekarz zakładowy, płaca . . .	300	—
	20	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . .	360	—
	21	Ogrodnik, płaca	600	—
	22	Pomocnik w bibliotece, płaca . .	200	—
		Suma rubryki III. .	1.860	
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	23	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . 280 zł. na ubiór . . 50 „ 330 zł. *b)* Preparator . . . 480 zł. *c)* Laborant w pracowni botaniki 240 „ *d)* „ „ „ mechaniki i fizyki . . . 216 „ *e)* Laborant w pracowni rolnictwa . . . . . 216 „ *f)* Laborant w pracowni chemii 216 „ *g)* „ „ „ zootomii i mleczarstwa . . 216 „	1.914	—
	24	Służba niższa: *a)* Dozorca domu i magazynu 204 zł. *b)* 2 stróżów domowych, zarazem nocnych po 204 zł. . 408 „	612	—
	25	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności Dyrekcyi) . . .	100	—
		Suma rubryki IV. .	2.626	—
		Do przeniesienia . .	34.918	4 530

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	34.918	4.530
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	26	Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze	600	—
	27	Auowa Berta, " " "	300	—
	28	Kasprzycka Julia, " " ogrodniku	150	—
		" " dodatek na wychowanie 2-ga dzieci	100	—
		tudzież jednorazowy dar z łaski w załatwieniu petycyi l. 1065/909 . .	60	
	29	Macherowa Marya, wdowa po instruktorze melioracyjnym	50	—
	30	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy	50	—
		Suma rubryki V. .	1.310	—
VI.		**Koszta administracyjne.**		
	31	Zarząd: *a*) potrzeby kancelaryjne . 150 zł. *b*) druki i inseraty . . 200 " *c*) portorya i posyłki . . 200 " *d*) koszta podróży w interesach zakładu . . 100 "	650	--
	32	Opał gmachu szkolnego . . .	2.200	—
	33	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść .	300	—
	34	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	2.000	675
	35	" dziedzińców i ścieżek . .	200	—
	36	Naprawa studzien	—	120
	37	Ubezpieczenie budynków . . .	450	—
	38	Najem pomieszkań: *a*) dla dyrektora (przybudówka p. Lubomęskiego) . . . 480 zł. *b*) dla profesora fachowego (dra Wawnikiewicza): *a*) we Lwowie 600 zł. *b*) w Dublanach 180 " 780 " *c*) dla kasyera . . . 180 " *d*) " 2-ch asystentów . . 192 " *e*) " sekretarza dyrekcyi . 180 " *f*) " docenta hodowli . . 180 " *g*) " ogrodnika . . . 180 " *h*) " dyetaryusza dyrekcyi . 96 "	2.268	—
	39	Płaca kominiarza	100	--
	40	Sprzęty i ruchomości	120	95
	41	Naprawa zegarów i dzwonków . .	—	100
	42	Koszta przewozu prelegentów . .	1.500	—
	43	" lustracyi zakładu . . .	100	—
	44	" nabożeństwa	50	218
	45	Apteka i inne koszta sanitarne . .	100	—
		Suma rubryki VI. .	10.038	1.208
		Do przeniesienia . .	46.266	5.738

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	46.266	5.738
VII.		**Potrzeby naukowe.**		
	46	Eksperymenta przy wykładach:		
		a) dla profesora rolnictwa . . 50 zł.		
		b) „ „ hodowli zwierząt 50 „		
		c) „ „ anatomii i fizyologii . . 25 „		
		d) „ „ weterynaryi . 25 „		
		e) „ „ botaniki . 50 „		
		f) „ „ chemii rolniczej 50 „		
		g) „ „ fizyologii zwierząt . . 20 „		
		h) „ „ fizyki . . 40 „		
		i) „ „ miernictwa . 15 „		
		k) „ „ organizacyi gospodarstwa . 50 „	375	—
	47	Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie: *zwyczajne* / *nadzw.*		
		a) zbiór rolniczy . 200 zł. - zł.		
		b) „ hodowlany . 60 „ — „		
		c) „ fizykalny . 100 „ — „		
		d) „ botaniczny . 75 „ 100 „		
		e) „ zoologiczny . 150 „ — „		
		f) „ mechaniczny . 300 „ — „		
		g) „ mineralogiczny 60 „ — „		
		h) „ technologiczny 60 „ — „		
		i) „ okazów leśnych 10 „ — „		
		k) „ „ ogrodniczych . 10 „ — „		
		l) „ „ weterynaryjnych . 25 „ — „		
		m) „ instrumentów mierniczych . 10 „ — „		
		n) „ modeli do budownictwa . 50 „ — „		
		o) „ okazów do geografii fizycznej 10 „ — „		
		p) „ okazów melioracyjnych . 50 „ 100 „		
		r) „ okazów do fizyologii zwierząt . 150 „ — „		
		s) utrzymanie stacyi meteorologicznej . 90 „ - „	1.410	200
		Do przeniesienia .	1.785	200
			46.266	5.738

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	46.266	5.738
VII.			1.785	200
	48	Laboratorya: zwycz. nadzwycz.		
		a) laboratoryum rolnicze 225 zł. — zł.		
		α) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „		
		b) laboratoryum chemii rolniczej . . . 300 „ 400 „		
		β) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „		
		c) laboratoryum roślinno-fizyologiczne . . 250 „ — „		
		γ) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „		
		d) laboratoryum chemii ogólnej . . . 600 „ — „		
		δ) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „		
		e) laboratoryum zootomiczne . . . 200 „ — „		
		ε) na bibliotekę podręczną . . 60 „ — „	1.875	400
	49	Biblioteka i czytelnia:		
		a) przykupno dzieł . . 500 zł.		
		b) oprawa książek . . . 50 „		
		c) czasopisma . . . 450 „	1.000	—
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	500	—
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	600	—
	52	Utrzymanie pasieki	30	—
	53	Ogród:		
		a) utrzymanie ogrodu . 600 „		
		b) druk katalogu . . 25 „	625	—
	54	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000	—
		Suma rubryki VII. .	7.415	600
		Podatki i opłaty.		
VIII.		Podatek gruntowy i domowy	513	—
	55	**Budowy.**		
IX.		Na budowę internatu, ostatnia rata . .	—	15.100
	56	Na budowę domu mieszkalnego dla jednego profesora, I. rata . . .	—	7.000
	57			
		Suma rubryki IX. .	—	22.100
		Do przeniesienia .	54.194	28.438

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	54.194	28.438
X.	58	**Na splantowanie dziedzińca i zasypanie dołów w cegielni, III. rata** (ostatnia)	—	1.000
XI.	59	**Wystawienie magazynu na oliwę, żelaziwo i t. p.**	—	700
XII.	60	**Utrzymanie 12-tu uczniów w internacie** po 540 zł.	6 480	—
XIII.	61	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
XIV.	62	**Utrzymanie internatu.**		
		a) Przełożony internatu, płaca 1.000 zł. wikt . . . . . 294 „ opał i światło . . . 100 „	1.394	—
		b) Portyer, płaca . . . 150 zł. wikt . . . . . 180 „ opał i światło . . . 40 „ ubranie . . . . 60 „	430	—
		c) Magazynier (jak pobory portyera)	430	—
		d) Dwóch lokajów, płaca po 96 zł. . . . . . 192 zł. wikt po 174 zł. . . 348 „ opał i światło po 40 zł. . 80 „ ubranie po 60 zł. . . 120 „	740	—
		e) Dwóch stróżów po 204 zł. rocznie .	408	—
	63	Wynagrodzenie lekarza . , . .	200	—
	64	Koszta lekarstw	100	—
	65	Wikt 30 uczniów przez 10 miesięcy po 24 zł. 50 ct.	7.350	—
	66	Ubranie dla 30 uczniów po 158 zł. .	4.740	—
	67	Pranie pościeli i naprawa tejże . .	280	—
	68	Opał internatowego budynku . . .	900	—
	69	Oświetlenie „ „ . . .	700	—
	70	Utrzymanie budynku i sprzętów . .	300	200
		Suma rubryki XII. .	17.972	200
XV.	71	**Na wystawienie lodowni** dla restauratora przy domu zakładowym . . .	—	800
XVI.	72	**Na urządzenie kręgielni i sali szermierki**	—	1.000
		Suma wydatków	78.746	32.138
		Razem .	100.884	

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu państwa:		
		a) subwencya zwyczajna . . .	10.000	—
		b) na budowę internatu, V. rata .	—	5.000
	2	Z funduszu kultury krajowej . . .	3.718	—
		Suma rubryki I. .	13.718	5.000
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	3	Wpisowe od 18 uczniów po 5 zł. . .	90	—
	4	Czesne od 18 uczniów po 100 zł. 1.800 zł. na uwolnienie $^1/_3$ części od opłaty czesnego . . . 600 „	1.200	—
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 18 uczniów po 8 zł. , . .	144	—
	6	Opłaty na utrzymanie w internacie: *a)* od 18 uczniów samopłacących po 540 zł. . . . 9.720 zł. *b)* od uczniów na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. XII. poz. 60 wyd.) po 540 zł. . . 6.480 „	16.200	—
		Suma rubryki II. .	17.634	—
III.	7	**Dochód z pasieki**	10	—
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	70	—
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego**	100	—
VI.	10	**Dochody rozmaite**	200	—
		Suma dochodów .	31.732	5.000
		Razem .	36.732	
		W porównaniu z wydatkami .	110.884	
		Okazuje się **niedobór** .	74 152	

Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Zastępstwo nauczycieli do nauk fachowych	1.375	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.140	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych płaca . . . . 700 zł. dodatek aktywalny . 100 „	800	—
	4	Docent weterynaryi	150	—
	5	Katecheta	200	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	600	—
		Suma rubryki I. .	4.265	—
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**		
	7	Bartowa Helena, wdowa po nauczycielu .	250	—
III.		**Koszta administracyjne.**		
	8	Zarząd : *a*) remuneracya dyrektora wyższej szkoły . . . 400 zł. *b*) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . 100 „	500	—
	9	Opał i oświetlenie	350	—
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz	400	—
	11	Sprzęty i ruchomości	100	220
	12	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat. .	300	—
	13	Lekarz	100	—
	14	Lekarstwa i koszta sanitarne . .	50	—
		Suma rubryki III. .	1.800	220
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	15	Stołowanie 39 uczniów po 164 zł. 25 ct.	6.406	—
	16	Odzież, pościel i pranie tychże po 60 zł. .	2.340	—
		Suma rubryki IV. .	8.746	—
		Do przeniesienia .	15.061	220

Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	15.061	220
V.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Zaprzęgi do demonstracyi . . .	80	—
	18	Przybory do pisania i nauki uczniów .	200	50
	19	Przykupno zwierząt do sekcyi . .	30	—
	20	„ modeli, machin i narzędzi .	200	—
		Suma rubryki V. .	510	50
VI.	21	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej**	40	—
VII.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma wydatków .	15.661	270
		Razem .	**15.931**	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	448	—
III.	3	**Zarobek 39 uczniów po 18 zł.** . .	702	—
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma dochodów .	4.200	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	15.931	—
		Okazuje się **niedobór** .	**11.731**	—

Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni . . .	600	—
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	1.000	—
	3	Docenci:		
		a) matematyki i rysunków . .	150	—
		b) fizyki	150	—
		c) chemii	150	—
		d) gorzelnictwa	500	—
		e) nauki o kotłach i maszynach .	200	—
		f) nauki o opodatkowaniu . .	200	—
		g) administracyi i rachunkowości .	60	—
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	150	—
		Suma rubryki I. .	3.160	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	4	Druki, inseraty, portorya i t. p. . .	30	—
	5	Koszta przewozu prelegentów . .	100	—
	6	" podróży dyrektora w sprawach szkolnych	60	—
		Suma rubryki II. .	190	—
III.		**Potrzeby naukowe.**		
	7	Wyższej szkole rolniczej za użycie laboratoryum	80	—
	8	Przyrządy do laboratoryum w gorzelni .	50	—
	9	Książki i czasopisma	60	—
	10	Wycieczki profesorów z uczniami . .	200	—
		Suma rubryki III. .	390	—
IV.	11	**Zapomogi dla uczniów.**		
		a) z funduszów krajowych . 300 zł.		
		b) z subwencyi państwowej . 500 "	800	—
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	20	—
		Suma wydatków .	4.560	—

Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**		
		a) na utrzymanie szkoły . . .	1.500	—
		b) na zapomogi dla uczniów . .	500	—
		Suma rubryki I. .	2.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	500	—
		Suma dochodów .	2.500	—
		W porównaniu z wydatkami	4.560	—
		okazuje się **niedobór**	2.060	—

Gorzelnia w Dublanach.

Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace.**		
	1	Maszynista	400	—
	2	5 robotników po 15 zł. miesięcznie, przez 6 miesięcy i jeden po 15 zł. miesięcznie przez cały rok z dodatkiem na pomieszkanie	690	—
		Suma rubryki I. .	1.090	—
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**		
	3	Opał przez 5 miesięcy (450 m. drzewa po 3 zł.)	1.350	—
	4	Ziemniaki (2.200 q. po 1 zł. 20 ct.) .	2.640	—
	5	4% jęczmienia (88 q. po 6 zł.) . .	528	—
	6	Żyto i kukurudza (2×90=180 q. po 6 zł.)	1.080	—
	7	15% jęczmienia (30 q. po 6 zł.) . .	180	—
	8	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. .	200	—
	9	Monter, naprawa maszyn i kupno narzędzi	300	350
	10	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	200	—
		Suma rubryki II. .	6.478	350
III.		**Rozmaite.**		
	11	Utrzymanie budynków i podwórza . .	30	200
	12	Podatek dochadowy	60	—
	13	Koszta komisyi lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni . .	50	—
		Suma rubryki II. .	140	200
		Suma wydatków .	7.708	550
		Razem .	8.258	
		DOCHODY.		
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (300 hl. po 13 zł. 50 ct.)	4.050	—
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (152·85 hl. po 2 zł. 38 ct.)	363	—
III.	3	**Bonifikacya** za 300 hl. spirytusu po 5 zł.	1.500	—
		Suma dochodów .	5.913	—
		W porównaniu z wydatkami .	8.258	—
		okazuje się **niedobór** .	2.345	—

Folwark w Dublanach.

Wydatki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi	2.560	—
	2	Najem robotnika	4.000	—
	3	Zmiana i dokupno nasienia . . .	300	—
	4	Dokupno nawozów dopełniających: *a)* na pole . . . 1.045 zł. *b)* na łąki . . . 200 „	1.245	—
	5	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	2.600	—
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży .	400	—
	7	Dokupno inwentarza roboczego . .	—	2.024
	8	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	150	230
	9	Budowa stajni opasowej . . .	—	3.000
	10	*a)* Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi oraz kucie koni . . *zwycz.* 500 zł. *nadzwycz.* — zł. *b)* Kupno wozów i skrzyń — „ 272 „ *c)* „ sikawki przenośnej do pompowania gnojówki . . — „ 160 „	500	432
	11	Utrzymanie rowów i dróg . . .	50	—
	12	*a)* Melioracye łąk I. rata . . .	-	1.500
		b) Utrzymanie narzędzi i dokupno materyałów	150	—
		c) Wynagrodzenie łąkowego . . .	200	—
	13	Drenowanie pól	—	400
	14	Zabezpieczenie od pożaru i gradu . .	400	—
	15	Kuchnia folwarczna	300	—
	16	Koszta kancelaryjne	50	—
	17	Światło i smarowidło	50	—
	18	Kultura lasu i plantacye nieużytków .	100	—
	19	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100	—
		Suma rubryki I. .	13.155	7.586
		Cegielnia	1.000	—
II	20	**Podatki, opłaty i daniny** . . .	700	—
III.	21	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych.**		
IV.	22	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie: *a)* 37 i 38 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 5.000 300 zł. *b)* 27 i 28 rata kapitału z odsetkami od poż. 11.600 zł. 696 „	996	—
		Do przeniesienia .	996 14.855	— 7.586

Folwark w Dublanach.

Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
IV.		Z przeniesienia	14.855	7.586
			996	—
	23	Renta wieczysta c k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600	—
		Suma rubryki IV. .	2.596	—
V.	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	150	—
		Suma wydatków .	17.601	7.586
		Razem .	25.187	
		DOCHODY.		
I.		**Dochody z gospodarstwa.**		
	1	*a)* Ze sprzedaży ziemiopłodów . .	7.000	—
		b) Za owies i siano od szkół i stron prywatnych	1.300	—
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk . . .	1.200	—
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) Krowiarnia:		
		α) mleko . . 4.000 zł.		
		β) przychowek . 500 „		
		γ) braki i opasy 500 „ 5.000 zł.		
		b) Nierogacizna . . . 200 „		
		c) Owce . . . . . 60 „		
		d) Zysk na dokupionych 20 sztukach bydła opasowego oraz spieniężenie paszy i różnych karm . . 400 „		
		e) Ryczałt od szkół za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół 1.000 „	6.660	—
	4	Z lasu i stawów	50	—
		Suma rubryki I. .	16.210	—
II.	5	**Z cegielni**	1.500	—
III.		**Z dzierżaw.**		
	6	Czynsz z karczmy i dodanych grunt[illegible] .	150	—
	7	Z polowania	25	—
		Suma rubryki III. .	175	—
IV.	8	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma dochodów .	17.935	—
		W porównaniu z wydatkami .	25.187	—
		okazuje się **niedobór** .	7.252	—

Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi		600	—
	2	Remuneracya profesora rolnictwa . .		120	—
	3	Asystent stacyi, płaca . .	600 zł.		
		na mieszkanie . .	120 „	720	—
	4	Laborant		200	—
		Sumu rubryki I. .		1.640	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	5	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .		300	300
	6	„ założenia ogrodu szkolnego . .		—	200
	7	„ utrzymania „ „ . .		300	—
	8	„ kancelaryjne (porta i inseraty) .		150	—
	9	„ druków		—	100
	10	Prenumerata i zakupno książek . .		60	—
	11	Koszta podróży kierownika i asystenta .		200	—
		Suma rubryki II. .		1.010	600
		Suma wydatków .		2.650	600
		Razem .		3.250	
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .		750	—
II.	2	**Dochód z analiz**		200	—
III.	3	**Dochód z ogrodu**		100	—
		Suma dochodów .		1.050	—
		Z porównania z wydatkami .		3.250	—
		Okazuje się **niedobór** .		2.200	—

Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi, płaca . . .		600	—
	2	Profesor rolnictwa. remuneracya . .		120	—
	3	2 asystentów z płacą po 600 zł.	1.200 zł.		
		i na mieszkanie po 120 zł.	240 „	1.440	—
	4	Laborant		450	—
	5	Służący		216	—
		Suma rubryki .		2.826	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	6	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .		1.200	1.200
	7	„ prowadzdnia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .		500	—
	8	*a)* Założenie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . .	750 zł.		
		b) Analizy z tych pól .	150 „		
		c) „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego .	200 „	1.100	—
	9	Koszta kancelaryjne		150	—
	10	Druki		—	100
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników		160	—
	12	Koszta podróży i asystentów . . .		400	—
		Suma rubryki II. .		3.510	1.300
		Suma wydatków .		6.336	1.300
		Razem .		7.636	
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .		750	—
II.	2	**Dochód z analiz**		750	—
		Suma dochodów .		1.500	—
		W porównaniu z wydatkami .		7.636	—
		Okazuje się **niedobór**		6.136	—

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XV. poz. 209.

Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz Stanisław.

Poz. 209. Na spłatę reszty bezprocentowej pożyczki, zaciągniętej na eksploatacyę torfu w Dublanach z funduszu przem. rolniczego w kwocie 5.513 zł. 21 ct., I. rata z pięciolecia — zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . 1.100 zł.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XV. poz. 210 i 211. Rubr IX poz. 39 i 40 dochodów.)

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu na r. 1897 krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Sprawozdawcà poseł Stanisław Jędrzejowicz.

A. Szkoła.

Wysoki Sejmie!

Dla szkoły czernichowskiej wyznaczył Wysoki Sejm na r. 1896:

wydatki w kwocie	73.207 zł.
dochody „	42.585 „
zatem niedobór w kwocie . .	30.622 zł.

do pokrycia z funduszu krajowego.

W preliminarzu który Wydział krajowy na r. 1897 przedkłada, obliczono wydatki

na kwotę	77.341 zł.
dochody na kwotę . . .	32.825 „
a niedobór „	44.516 zł

Z porównania preliminarza na r. 1897 z budżetem uchwalonym na rok 1896 okazuje się, że Wydział krajowy preliminuje

wydatki *wyżej* o	4.134 zł.
dochody *niżej* o	9 760 „
zatem niedobór *wyżej* o . . .	13.894 zł.

Na podwyższenie wydatków wpłynęły głównie kwoty preliminowane na nadzwyczajne roboty budowlane, co do których Wysoki Sejm uchwałą swą z 3. lutego 1897 już wolę swoję objawił tak, że Komisyi budżetowej pozostaje tylko kwoty odnośne zaciągnać do właściwych pozycyi. Co się zaś tyczy ubytku w dochodach, to pochodzi on stąd, że preliminowane w ostarnich latach raty, wpłacane przez skarb państwa na budowę internatu i budowę domu dla profesorów, ustały, gdyż skarb państwa uiścił się już z swych zobowiązań.

Komisya budżetowa zbadawszy poszczególne pozycye przyjmuje preliminarz wedle wniosków Wydziału krajowdgo, jedynie tylko modyfikuje Komisya wydatek w rubryce VII. poz. 34 i 39, tudzież w rubr. p. 2 i 3, przyjmując liczbę uczniów na 68 zgodnie z faktycznym stanem.

Po tem przedstawieniu Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić budżet krajowy średniej szkoły rolniczej w Czernichowie na r. 1897 według następującego poszczególnienia:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Dyrektor, płaca . . . 2 000 zł. dodatek aktywalny . 320 „ 2 dodatki pięcioletnie po 200 zł. . . . 400 „	2.720	—
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących płaca . . . . 1.400 zł. dodatek aktywalny . 260 „	1.660	—
	3	8 profesorów płaca po 1.400 zł. 11.200 zł. dodatki aktyw. po 260 zł. 2.080 „ „ pięcioletnie . 1.468 „	14.748	—
	4	Docent weterynaryi	800	—
	5	„ leśnictwa	400	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli . .	200	—
	7	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych płaca . . 800 zł. dodatek aktywalny 140 „ dwa dodatki pięcioletnie po 100 zł. 200 „ 1.140 zł. po strąceniu zwrotu z funduszu folwarku w Czernichowie za administracyę 200 „	940	—
	8	Prefekt internatu, zarazem nauczyciel gimnastyki, płaca . . 800 zł. wikt . . . . 360 „ światło . . . 10 „	1.170	—
	9	Zastępstwo chorego profesora 800 zł. koszta dyet . . 180 „	—	980
		Suma rubryki I. .	22.638	980
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**		
	10	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .	1.200	—
	11	Pisarz Dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca	600	—
		Suma rubryki II. .	1.800	—
		Do przeniesienia . .	24.438	980

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	24.438	980
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**		
	12	Lekarz zakładowy	500	—
	13	Ogrodnik „ płaca . . 500 zł. 2 dodatki pięcioletnie po 50 zł. 100 „	600	—
	14	Pomocnik ogrodnika, płaca . 200 zł. wikt . . . . 210 „	410	—
		Suma rubryki III. .	1.510	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	15	Służba wyższa: *a*) Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . . . . 150 zł. na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „ *b*) Portyer bramy zakładowej, płaca . . . . 150 „ na ubiór . . . 50 „ wikt . . . . 150 „ *c*) Stróż nocny, płaca . 150 „ wikt . . . . 150 „ ubiór . . . . 50 „	1.050	—
	16	Służba niższa: *a*) Służący przy laboratoryum chemii, płaca . . . . 80 zł. wikt . . . . 106 „ *b*) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych płaca po 50 zł. 150 zł. wikt po 106 zł. . . 318 „ *c*) stróż domowy, płaca . 80 „ wikt . . . . 106 „	840	—
		Suma rubryki IV. .	1.890	—
V.		**Emerytury i zaopatrzenia.**		
	17	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emeryt.	645	—
		Suma rubryki V. .	645	—
		Do przeniesienia .	28.483	980

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austr.	
		Z przeniesienia .	28.483	980
VI.		**Koszta administracyjne.**		
	18	Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . 200 zł.		
		b) potrzeby kancelar. szkoły 150 „		
		c) druki i inseraty . . 100 „		
		d) portorya i przesyłki . 150 „		
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 450 „		
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . 150 „	1.200	—
	19	Opał w gmachu szkolnym i internacie .	1.600	—
	20	Oświetlenie „ „ „ .	850	—
	21	Utrzymanie budynków i ogrodzeń . .	1.500	—
	22	*a)* Na pokrycie niedoboru powstałego z powodu przebudowania „Leśniczówki“, adaptacyi przejścia łączącego internat z gmachem szkolnym i wykupna gruntów włościańskich . .	—	7.100
		b) Na adaptacyę mieszkania dyrektora w starym budynku . . .	—	1.000
	23	Pokrycie dachówką domu mieszkalnego dla profesorów, zwanego „kamienicą“ i poprawa kominów	—	650
	24	Rekonstrukcya wychodków . . .	—	1.500
	25	Pokrycie dachu i sporządzenie nowych schodów do piwnicy w domu dla profesorów, zwanym „Leśniczówką“	—	300
	26	Zabezpieczenie budynków i zbiorów .	450	—
	27	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły	900	—
	28	Płaca kominiarza	180	—
	29	Sprzęty i ruchomości	150	400
	30	Koszta lustracyi zakładu . . .	300	—
	31	Koszta nabożeństwa	120	100
	32	Na aptekę	200	—
	33	Utrzymanie dziedzińców . . .	150	—
		Suma rubryki VI. .	7.600	11.050
		Do przeniesienia .	36.083	12.030

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	36.083	12 030
VII.		**Utrzymanie uczniów.**		
	34	Żywność (68 uczniów po 210 zł.) . .	14.280	—
	35	Opał do dwóch kuchen, piekarni i pralni .	800	—
	36	Służba internatu:		
		a) kredensowy, (płaca 130 zł., wikt 106 zł) . . . 236 zł.		
		b) 5 chłopców do obsługi uczniów (pła[illegible] o 50 zł., wikt 106 zł.) 780 „		
		c) palacz do obsługi kaloryferów, (płaca 150 zł., wikt 150 zł.) . 300 „	1.316	—
	37	Służba kuchenna:		
		a) gospodyni, płaca 240 zł., wikt 210 zł., razem . . . 450 zł.		
		b) kucharz, płaca . . . 360 „		
		c) piekarz, (płaca 180 zł., wikt 150 zł.) . . . . . 330 „		
		d) 3 dziewki (płaca po 36 zł. wikt po 106 zł.,) . . 426 „	1.566	—
	38	Sprzęty:		
		a) do sal sypialnych	100	—
		b) „ kuchni i naczynia stołowe . .	300	150
		c) „ infirmeryi	30	—
		d) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej .	25	130
	39	Odzież, (68 uczniów po 60 zł.) . .	4.080	—
	40	Pościel	200	100
	41	Pranie bielizny i pościeli:		
		a) praczka, (płaca 108 zł., wikt 150 zł.) . . . . 258 zł		
		b) przynajęcie pomocnicy, (płaca 72 zł., wikt 108 zł.) . . 180 „		
		c) mydło, soda i inne potrzeby . 108 „	546	—
		Suma rubryki VII. .	23.243	380
VIII.		**Potrzeby naukowe.**		
	42	Eksperymenta przy wykładach:		
		a) dla profesora rolnictwa . . 20 zł.		
		b) „ „ hodowli . . 25 „		
		c) „ „ zootomii . . 20 „		
		d) „ „ weterynaryi . 25 „		
		e) „ „ botaniki . . 30 „		
		f) „ „ fizyki . . 20 „		
		g) „ „ miernictwa . . 25 „		
		h) „ „ chemii ogólnej . 50 „		
		i) „ „ mleczarstwa . 50 „		
		k) „ „ rybactwa . . 50 „	315	—
		Do przeniesienia .	315	—
			59.326	12.410

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
VIII.		Z przeniesienia .	59.326 315	12.410 —
	43	Zbiory i muzea:		
		a) zbiór rolniczy . . . 100 zł.,		
		b) „ hodowlany . . 100 „		
		c) „ fizyczny . . . 100 „		
		d) „ geograficzny . . 50 „		
		e) „ botaniczny . . 50 „		
		f) „ zoologiczny . . 50 „		
		g) „ zootomiczny . . 50 „		
		h) „ mechaniczny . . 50 „		
		i) „ mineralogiczny . . 20 „		
		k) „ technologiczny . . 80 „		
		l) „ okazów leśnych . 30 „		
		m) „ „ weterynaryjn. 30 „		
		n) „ narzędzi rolnicz. . 100 „		
		o) „ modeli do budownictwa 50 „		
		p) „ przyrządów mierniczych 50 „		
		r) „ mleczarski . . 50 „		
		s) „ ogrodniczy . . 60 „		
		t) „ melioracyjny . . 50 „		
		u) „ rybacki . . . 50 „		
		w) Stacya meteorologiczna . 30 „	1.150	—
	44	Laboratorya: *zwycz.* *nadzw.*		
		a) chemii ogólnej i gabinet . . . 400 zł., — zł.		
		b) chemii rolniczej . 200 „ — „		
		c) „ technologicznej 100 „ — „		
		d) zootomiczne . . 100 „ — „		
		e) roślinno - fizyologiczne 100 „ — „		
		f) rolnicze . . . 100 „ 150 „	1.000	150
	45	Biblioteka:		
		a) przykupno dzieł . . . 400 zł.		
		b) oprawa książek . . . 50 „		
		c) czasopisma naukowe i polityczne . . . . 150 „	600	—
	46	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego . . .	400	—
	47	Ogród botaniczny	100	—
	48	Utrzymanie pola doświadczalnego . .	150	250
	49	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	500	—
		Suma rubryki VIII.	4.215	400
		Do przeniesienia .	63.541	12.810

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
IX.		Z przeniesienia .	63.541	12.810
		Rozmaite.		
	50	Utrzymanie ochotniczej straży ogniowej .	100	100
	51	Nieprzewidziane	250	—
		Suma rubryki IX. .	350	100
		Suma wydatków .	63.891	12.910
		Razem .	76.801	
		DOCHODY.		
		Subwencye.		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa na potrzeby szkoły	7.000	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	2	Opłaty na utrzymanie 68 uczniów po 320 zł.	21.760	—
	3	Czesne od 68 uczniów po 50 zł. 3.400 zł. po strąceniu części uwolnionych przez Wydział krajowy . . . . . 900 „	2.500	—
		Suma rubryki II. .	24.260	—
III.		**Inne dochody.**		
	4	Ze sprzedaży płodów z ogrodów . .	700	—
IV.		**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	100	—
		Suma dochodów .	32.060	—
	5	W porównaniu z sumą wydatków	76.801	—
		okazuje się **niedobór**	44.741	—

Przewodniczący:
Dunajewski m. p.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz m. p.

B. Folwark.

Na rok 1896 wyznaczył Wysoki Sejm:
dochody w kwocie . . 7.570 zł.
wydatki „ . . 6.750 „
nadwyżkę dochodów w kwocie . 820 zł.
W prelimirarzu na r. 1897 oblicza Wydział krajowy:
dochody w kwocie . . 8.130 zł.
wydatki „ . . 8.054 „
nadwyżkę dochodów w kwocie . 76 zł.

Jednorazowy wydatek na uprawę pieca wapiennego preliminowany w kwocie 500 zł., tudzież raty, wpłacać się mające od długu hipotecznego, zaciągniętego na budowę domu, a wynoszące rocznie 304 zł., wywołały taki spadek w dochodach z tego folwarczku.

Komisya budżetowa uznaje wszystkie pozycye, zamieszczone w preliminarzu Wydziału krajowego za uzasadnione, uchyla tylko zamieszczone pod poz. 8. dochód z rybołowstwa wstawiony w kwocie 60 zł., gdyż Wisła w górnym biegu została już podzieloną na rewizy rybackie, które z mocy ustawy c. k. starostwo powydzierżawiało; natomiast wstawia Komisya uadzwyczajny dokhód ze sprzedaży karczmy w kwocie 600 zł., gdyż jej wiadomem jest, że kontrakt kupna i sprzedaży został już zawarty:

Po tych uwagach Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalic budżet folwarku czernichowskiego na r. 1897 według następującego poszczególnienia!

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi: *a*) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarkiem . . . 200 zł. *b*) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . 1.200 „	1.400	—
	2	Najem robotnika: *a*) do gospodarstwa folwarcznego . . 850 zł. — zł. *b*) do chmielarni: α) zawiadowca chmielarni . . . 50 „ — „ β) roboty przy chmielarni . . . 150 „ — „ γ) zakupno tyk do chmielarni . — „ 200 „	1.050	200
	3	Dokupno i zmiana nasienia . . .	300	—
	4	„ nawozów dopełniających . .	100	—
	5	„ słomy i karmy . . .	900	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) .	70	—
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych .	100	300
		Do przeniesienia .	3.920	500

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austr.	
		Z przeniesienia .	3.920	500
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów . . .	100	—
	9	Utrzymanie rowów	100	—
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia .	90	—
	11	Światło i smarowidło	40	—
		Suma rubryki I. .	4.250	500
II.		**Las i plantacya wikla.**		
	12	Służba, roboty i zalesienie . . .	680	—
	13	Utrzymanie wikli, uzupełnienie plantacyi .	250	350
	14	Wynagrodzenfe ogrodnika . . .	250	—
		Suma rubryki II. .	1.180	350
III.	15	**Utrzymanie brzegów Wisły** . .	170	—
IV.	16	**Podatki i daniny**	600	—
V.	17	**Naprawa pieca wapiennego** . .	—	500
VI.	18	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych:**		
		Bankowi krajowemu we Lwowie II. i III. rata wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron (607 koron 2 gr., czyli 303 zł. 51 ct.) . .	304	—
VII.	19	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	200	—
		Suma wydatków .	6.704	1.350
		Razem . .	**8 054**	
I.		**DOCHODY.**		
	1 2	**Z gospodarstwa.**		
		Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.200	—
		Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
	3	*a)* krowiarnia . . . 1.000 zł.		
	3a	*b)* nierogacizna . . . 800 „	1.800	—
	4	Z wynajętych ról i pastwisk . . .	500	—
	5	Za wynajęte konie	150	—
		Za nawóz stajenny do ogrodów . .	50	—
		Suma rubryki I. .	3.700	—
		Do przeniesienia .	3.700	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	3.700	—
II.		**Z lasu i wikla.**		
	6	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.200	—
	7	Z wikla i trawy wśród wikla . .	2.500	—
		Suma rubryki II. .	3.700	—
III.	8	**Z pieca wapiennego**	550	—
IV.		**Z dzierżaw.**		
	9	Z budynków pokarczemnych . . .	50	—
	10	Ze sprzedaży karczmy	—	600
		Suma rubryki IV. .	50	600
V.		**Lądowe i olborne.**		
	11	Z lądowego	10	—
	12	Olborne za łamanie kamienia . . .	60	—
		Suma rubryki V. .	70	—
		Suma dochodów	8.070	600
			8.670	
		W porównaniu z wydatkami	8.054	—
		okazuje się **nadwyżka dochodów**	**616**	—

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubr. XV. poz. 212 do 215, 217 i 218 wyd. i rubr. X. poz. 41 do 46 doch.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o kraj. niższej szkole rolniczej w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy, szkole ogrodniczej w Tarnowie i szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

(Sprawozdawca poseł St. Niezabitowski).

Szkoła w Horodence.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wydatki w kwocie 14.180 zł., dochody w kwocie 3.5'0 zł., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 10.670 zł. W porównaniu z preliminarzem na rok 1896 wydatki są mniejsze o kwotę 581 zł. dochody mniejsze o kwotę 100 zł. niedobór zatem będzie niższym o kwotę 481 zł. Wydatki są niżej preliminowane w następujących pozycyach: rubr. I. poz. 1. płaca nauczyciela kierującego o 600 zł., ponieważ dotychczasowy nauczyciel, Roman Bastgen, który pobierał pensyę w kwocie 2.040 zł., przeniesiony został do Czernichowa, na jego zaś miejsce zamianowanym został Dr. Józef Pawłowski, który pobiera tylko 1.440 zł. rocznie; rubr. I. poz. 2 płaca nauczyciela pomocniczego o 200 zł., ponieważ nowy nauczyciel Przemysław Cholewa, pobiera pensyę w kwocie 1 100 zł., gdy poprzednik jego pobierał 1.300 zł. wraz z dwoma dodatkami pięcioletnimi; rubr. II. poz. 9 mniej o 20 zł. w wydatkach nadzwyczajnych na utrzymanie budynków; rubr. II. poz 10 mniej o 100 zł. w wydatkach nadzwyczajnych na sprawienie sprzętów i ruchomości; rubr. II. poz. 11 mniej o 100 zł. w wydatkach nadzwyczajnych; rubr. II. poz. 11 a) mniej o 40 zł., gdyż w roku ubiegłym spłaconą została ostatnia rata należytości rządowej od przeniesienia własności gruntów szkolnych. Wydatki są wyżej preliminowane w następujących pozycyach: rubr. I. poz. 4 więcej o 25 zł., gdyż nauczyciel do nauk elementarnych pobierać będzie cały dodatek pięcioletni w kwocie 50 zł.; rubr. II. poz. 6 d) więcej o 80 zł. w wydatkach nadzwyczajnych na sprawienie kasy ogniotrwałej; rubr. II. poz. 7 więcej o 100 zł. na opał, gdyż preliminowana w roku ubiegłym kwota 600 zł., okazała się niewystarczającą; rubr. II. poz. 8 z tych samych powodów na oświetlenie o 50 zł. więcej; rubr. III. poz 15 na lekarza i aptekę więcej 50 zł. z tych samych powodów; rubr. III. poz. 18 więcej o 180 zł., mianowicie o 80 zł. na utrzymanie pola doświadczalnego, nowy wydatek nadzwyczajny w kwocie 250 zł. na założenie pola doświadczalnego, dla prowadzenia na niem doświadczeń z nawozami i nasionami; natomiast odpada wydatek nadzwyczajny w kwocie 150 zł., przyznany w roku ubiegłym na sprawienie przyrządów do demonstracyi.

Dochody preliminuje się o 100 zł. jak w roku ubiegłym, gdyż w bieżącym roku gmina Horodenka nie płaci żadnego stypendyum.

Komisya budżetowa wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły rolniczej w Horodence zgodnie z preliminarzem Wydziału kraj. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „	1.100	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „ dodatek pięcioletni . 50 „	600	—
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	200	—
		Suma rubryki I. .	3.940	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Zarząd: *zwycz.* *nadzw.* *a)* pomoc kancelaryjna . 120 zł. — zł. *b)* koszta kancelaryjne . 100 „ — „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 300 „ — „ *d)* sprawienie kasy ogniotrwałej . . . — „ 80 „	520	80
	7	Opał	700	—
	8	Oświetlenie	150	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy. ubezpiepieczenie, kominiarz) . . .	300	580
	10	Sprzęty i ruchomości	100	100
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400	—
	12	Podatek od gruntu szkolnego . . .	30	—
		Suma rubryki II. .	2.200	760
		Do przeniesienia	6.140	760

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia . .	6.140	760
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po		
	14	Odzież, pościel i pranie } 150 zł.	6.000	—
	15	Lekarz, apteka	150	—
	16	Uczeń praktykant	150	—
		Suma rubryki III. .	6.300	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.) . .	120	—
	18	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny i inne przyrządy do demonstracyi . *zwycz.* 150 zł. *nadzw.* — zł.		
		b) biblioteka i czytelnia 80 „ — „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) . . 100 „ — „		
		d) założenie pola doświadczalnego . — „ 250 „	330	250
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890.) . .	20	—
	20	Wycieczki z uczniami	50	—
		Suma rubryki IV. .	520	250
V.		**Kursy specyalne.**		
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—
	22	„ mleczarstwa	50	—
	23	„ uprawy tytoniu	60	—
		Suma rubryki V. .	160	—
VI.	24	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma wydatków .	13.170	1.010
		Razem .	**14.180**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3 000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:** Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł.	450	—
II.	3	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—
		Suma dochodów .	3.510	—
		W porównaniu z wydatkami .	14.180	—
		okazuje się **niedobór** .	10.670	—

Niższa szkoła roln. w Jagielnicy.

Rubr. XV. p. 213 wyd. i rubr. X. p. 42 doch.

Komisya budż. preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 14.280 zł. dochody w kwocie 4.184 zł., niedobór zatem wynosić będzie kwotę 10.096 zł. W porównaniu z preliminarzem na rok 1896 wydatki są mniejsze o kwotę 1.720 zł. dochody mniejsze o kwotę 2.650 zł. niedobór zatem większy o kwotę 930 zł. Wydatki są niżej preliminowane w następujących pozycyach: rubr. I. poz. 4. płaca nauczyciela do nauk elementarnych o 170 zł. z powodu, że nowo mianowany prowizoryczny nauczyciel Michał Zając pobiera tylko 550 zł. rocznie, gdy przeszłoroczny nauczyciel Zygmunt Ziemiański, przeniesiony do Kobiernic pobierał 720 zł.; rubr. II. poz. 10a odpada wydatek nadz. w kwocie 3.000 zł. przyznany na rok 1896 celem poczynienia rozmaitych adaptacyi w budynkach szkolnych i gospodarskich; rubr. V. poz. 26a odpada kwota 150 zł. przeznaczana w latach ubiegłych na naukę kołodziejstwa, gdyż jak doświadczenie nauczyło, uczniowie z tej nauki żadnej korzyści nie odnosili. Wydatki są wyżej preliminowane w następujących pozycyach: rubr. II. poz. 10. wstawia się wydatek nadzw. w kwocie 1500 zł. przeznaczony na pokrycie poczynionych już nadkosztorysowych robót w budynku mieszkalnym dla nauczycieli. Wydatek ten usprawiedliwia Wydz. kraj. w sprawozdaniu swojem o niższych szkołach rolniczych do L. W. 76.757/96. Rubr. II. poz. 11. wstawia się wydatek nadz. w kwocie 550 zł. na wybudowanie drogi dojazdowej do szkoły, dostęp bowiem w czasie deszczów jest niemożliwy; rubr. II. poz. 12. wydatek nadzwyczajny w kwocie 100 zł. na sprawienie mebli do pokoju gościnnego i odnowienie sienników dla uczniów; rubr. III. poz. 18. na aptekę i lekarza preliminuje się więcej o 50 zł. gdyż kwota 100 zł. na ten cel przeznaczana nie wystarczała. Dochody zmniejszyły się w rubr. I. poz 1a o 2.500 zł., gdyż odpadła subwencya z c. k. Skarbu Państwa na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli, w rubr. II. poz. 2 zmniejszyła się o 150 zł., gdyż nie przyjęto żadnego ucznia z Borszczowa.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły roln. w Jagielnicy jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300zł. dodatek aktywalny . 140 „ dodatek pięcioletni . 200 „ dodatek osobisty . . 200 „	1.840	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „ 2 dodatki pięcioletnie . 200 „	1.300	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów: płaca . . . . 480 zł. dodatek na wikt . . 120 „	600	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. . .	200	—
		Suma rubryki I .	4.490	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 120 zł. *b*) koszta kancelaryjne inseraty, druki i portorya 100 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 300 „	520	—
	7	Opał	600	—
	8	Oświetlenie	100	—
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .	250	—
	10	Ostatnia rata na budowę domu dla nauczycieli	—	1.500
	11	Budowa drogi dojazdowej . . .	—	550
	12	Sprzęty i ruchomości	100	100
	13	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	200	—
	14	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . .	50	—
	15	Podatek od gruntu szkolnego . . .	30	—
		Suma rubryki II. .	1.850	2.150
		Do przeniesienia .	6.340	2.150

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	6.340	2.150
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	16	Stołowanie, } 32 uczniów po 150 zł.		
	17	Odzież, pościel i pranie . . }	4.800	—
	18	Lekarz i apteka	150	—
	19	Uczeń praktykant	150	—
		Suma rubryki III. .	5.100	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	20	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papiery, zeszyty, książki i t. d.) .	120	—
	21	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . 150 zł. *b*) biblioteka i czytelnia . 80 „ *c*) ogród szkolny . . 20 „	250	—
	22	Ogródki doświadczalne do uprawy tytonia	20	—
	23	Wycieczki z uczniami	50	—
		Suma rubryki IV. .	440	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	24	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—
	25	„ mleczarstwa	50	—
	26	„ uprawy i suszenia tytoniu . .	100	—
		Suma rubryki V. .	200	—
VI.	27	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma wydatków . .	12.130	2.150
		Razem .	**14.280**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k Skarbu Państwa, subwencya zwyczajna	3.000	—
II.	2	**Czysty dochód** z gospodarstwa szkolnego	800	—
III.	3	**Zarobek 32 uczniów** po 12 zł. . .	384	—
		Suma dochodów .	4.184	—
		W porównaniu z wydatkami .	14.280	—
		okazuje się **niedobór** .	10.096	—

Niższa szkoła roln. w Kobiernicach.

Rubr. XV. p. 214. wyd. i rubr. X. 43. doch.

Komisya budż. preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 13.935 zł. dochody w kwocie 4.898 zł. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 9 037 zł. W porównaniu z preliminarzem na rok 1896 wydatki są mniejsze o kwotę 1.043 zł, dochody mniejsze o kwotę 90 złr., niedobór zatem będzie mniejszy o kwotę 953 zł.

Wydatki są niżej preliminowane w następujących pozycyach: rubr. II. poz. 9b o kwotę 1.060 zł. w wydatkach nadz. W r. ubiegłym bowiem przeznaczono kwotę 1.360 zł. na urządzenie pomieszkania dla nauczyciela nauk elementarnych, na rok bieżący przeznacza się tylko kwotę 300 zł. na pokrycie dachów na budynkach gospodarskich i ogrodzenie podwórza gospodarskiego; rubr. II. poz. 10, mniej o 10 zł. w wydatkach nadz., preliminuje się bowiem kwotę 290 zł. na sprawienie wózka, sani i chomontów dla koni szkolnych, przedmioty te bowiem są już zupełnie zniszczone; rubr. II. poz. 18. w wydatkach nadz. mniej o 300 zł. przyznanych w roku ubiegłym na sprawienie nowych przyrządów do demonstracyi; rubr V. poz. 21a odpada wydatek w kwocie 150 zł. na naukę kołodziejstwa, który, tak jak w Jagielnicy, okazał się niepotrzebny. Wydatki się zwiększyły; w rubr. I. poz. 1. z powodu przyznania kierownikowi szkoły dodatku pięcioletniego w kwocie 200 zł. w rubr. I. poz. 4. zwiększył się wydatek o 67 zł. z powodu przeniesienia na posadę nauczyciela nauk elementarnych Zygmunta Ziemiańskiego z Jagielnicy z większymi poborami i z powodu przyznania mu od 1. września b. r. drugiego pięciolecia w kwocie 50 zł ; w rubr. II. poz. 12. zwiększył się wydatek o kwotę 60 zł. za wynajęte pomieszkanie dla służby; w rubr. V. poz. 21. nowy wydatek nadz. w kwocie 150 zł. na sprawienie przyrządów i aparatów dla nauki mleczarstwa.

W dochodach preliminuje się mniej w rubr. II. poz. 2. o 150 zł. ponieważ rada pow. krakowska nie będzie płacić za utrzymanie żadnego ucznia; w rubr. IV. poz. 4. więcej o 60 zł. z powodu spodziewanego większego dochodu z dzierżawy folwarku

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły roln. w Kobiernicach zgodnie z preliminarzem Wydz. kraj. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	140 „		
		„ osobisty	200 „		
		„ pięcioletni	200 „	1.840	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	100 „	1.100	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		600	—
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 „		
		„ pięcioletni	67 „	617	—
	5	Katecheta obrz. łać., płaca	150 zł.		
		wydatki z powodu nabożeństwa	50 „	200	—
		Suma rubryki I.		4.357	—
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	120 zł.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520	—
	7	Opał		500	—
	8	Oświetlenie		100	—
	9	Utrzymanie budynków:			
		a) zwyczajne		200	—
		b) nadzwyczajne adaptacye		—	300
	10	Sprzęty i ruchomości		100	290
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	—
		Do przeniesienia		1.820	590
				4.357	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austr.	
		Z przeniesienia	4.357 1.820	590
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem . . 758 zł. za wynajętą ubikacyę na mleczarnię . . . 50 „ za wynajęte mieszkanie dla służby . . . 60 „	868	—
		Suma rubryki II. .	2.688	590
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	13	Stołowanie . . . } dla 35 uczniów		
	14	Odzież, pościel i pranie } po 150 zł.	5.250	—
	15	Lekarz i apteka	150	—
	16	Uczeń praktykant	150	—
		Suma rubryki III. .	5.550	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.) . .	120	—
	18	Środki naukowe: *a*) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . 150 zł. *b*) biblioteka i czytelnia . 80 „ *c*) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itp.) . 50 „	280	—
	19	Wycieczki z uczniami	50	—
		Suma rubryki IV. .	450	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—
	21	„ mleczarstwa	50	150
		Suma rubryki V. .	100	150
VI.	22	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	50	—
		Suma wydatków .	13.195	740
		Razem . .	13.935	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**		
	1	Subwencya na utrzymanie szkoły . .	3.000	—
II.		**Opłaty na utrzymanin uczniów:**		
	2	*a)* Rada powiatowa bialska 450 zł. *b)* „ „ mielecka 100 „	550	—
III.	3	**Dochód** z pola i ogrodu szkolnego .	60	—
IV.	4	**Dochód z dzierżawy folwarku** . .	868	—
V.	5	**Zarobek 35 uczniów po 12 zł.** . .	420	—
		Suma dochodów .	4 898	—
		W porównaniu z wydatkami .	13.935	—
		Okazuje się **niedobór** .	9.037	—

Niższa szkoła roln. w Bereźnicy.

Rubr. XV. poz. 216. wyd. i rubr. X. poz. 44. doch.

Szkoła w Bereźnicy otwartą została z dniem 15. września 1896, na razie tylko otwartym został I. rok nauki a z dniem 1. lipca 1897 otwartym zostanie II. rok. Preliminarz, poniżej umieszczony, ułożonym został na podstawie preliminarzy innych szkół równorzędnych. Komisya budż. preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 8.140 zł. dochody w kwocie 3.245 zł, okazuje się zatem niedobór do pokrycia z funduszu kraj. w kwocie 4.895 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody niższej szkoły roln. w Bereźnicy zgodnie z preliminarzem Wydz. kraj. jak następuje :

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . 140 „	1.440	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych od 1. lipca 1897: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów: płaca z dodatkiem na wikt 600 zł. dodatek osobisty . . 100 „	700	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . 50 „	550	—
	5	Katecheta obrządku łać. i gr. kat. . .	200	—
		Suma rubryki I. .	3.440	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	6	Zarząd: *a)* pomoc kancelaryjna 120 zł. *b)* koszta kancelaryjne 100 „ *c)* sługa szkolny i stróż nocny . . . 300 „	520	—
	7	Opał	600	—
	8	Oświetlenie	100	—
	9	Utrzymanie budynków	50	—
	10	Sprzęty i ruchomości	50	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	200	—
		Suma rubryki II. .	1.520	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie . . . } 18 uczniów po		
	13	Odzież, pościel i pranie } 150 zł. rocznie	2.700	—
	14	Lekarz i apteka	50	—
		Suma rubryki III. .	2.750	—
		Do przeniesienia .	7.710	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .	7.710	
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	15	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.) .	80	—
	16	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . .	80	—
		b) biblioteka i czytelnia . . .	40	—
		c) ogród szkolny	50	—
	17	Wycieczki z uczniami	30	—
		Suma rubryki IV. .	280	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	50	—
	19	„ mleczarstwa	50	—
		Suma rubryki V. .	100	—
VI.	20	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	50	—
		Suma wydatków .	8.140	—
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	3.000	—
II.	2	**Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego**	245	—
		Suma dochodów .	3.245	-
		W porównaniu ze sumą wydatków	8.140	—
		okazuje się **niedobór** .	4.895	—

Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Rubr. XV. p. 217. wyd. i rubr. X. poz. 45. doch.

Komisya budż. preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 14.195 zł. dochody w kwocie 4.050 zł. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 10,145 zł. W porównaniu z preliminarzem na r. 1896 wydatki będą większe o kwotę 590 zł., dochody mniejsze o 100 zł., niedobór zatem będzie większy o kwotę 690 zł. Wydatki są niżej preliminowane tylko w rubr. II. poz. 10a o kwotę 2.300 zł., odpada bowiem wydatek

nadz. na urządzenie budynku szkolnego; wstawia się tylko 200 zł. na pokrycie zniszczonego dachu na starym budynku.

Wydatki wyżej preliminowane są w następująch pozycyach: rubr. II. poz. 7. o 120 zł. na pomoc kancelaryjną, tak jak przy innych szkołach równorzędnych; rubr. II. poz. 18a więcej o 100 zł. na opał, przybyła bowiem do ogrzewania nowo nabyta cieplarnia; rubr II. poz. 10b wydatek nadz. w kwocie 2.000 zł. na rozszerzenie i przebudowanie cieplarni nabytej od gminy miasta Tarnowa. Koszta tej rekonstrukcyi mają wynosić wedle kosztorysu, kwotę 4.000 zł., Komisya wnosi, Wys. Sejm uchwali na ten cel kwotę 2.000 zł. pod warunkiem, że c. k. Rząd pokryje drugą połowę tego wydatku ze skarbu państwa. Rubr. III. poz. 14. wydatek na lekarza i aptekę preliminuje się o 50 zł. wyżej, gdyż koszta dotychczas na ten cel przeznaczane nie wystarczały. Rubr. IV, poz. 16 na przybory naukowe o 20 zł. więcej. Rubr. IV poz. 17 wydatek nadz. w kwocie 300 zł. na zakupno młynka i prasy do nowo wybudowanej suszarni owoców. Rubr. IV. poz. 20. wydatek zwycz. wyższy o 200 zł. na utrzymanie ogrodu wydzierżawionego od miasta Tarnowa; w wydatkach nadz. o 100 zł. więcej t. j. kwotę 500 zł. jako jednorazowy wydatek na postawienie muru dla osłonięcia szlachetniejszych drzew owocowych tudzież na zrealizowanie gruntu w ogrodzie. W dochodach preliminuje się o 100 zł. mniej w rubr. IIIa poz. 5a, gdyż uczniowie będą zajęci we własnym ogrodzie, nie będą zatem mogli zarabiać w ogrodzie miejskim.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie zgodnie z preliminarzem Wydz. kraj. jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca	1.200 zł.		
		dodatek aktywalny .	140 „		
		„ pięcioletni .	200 „	1.540	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . .	800 zł.		
		dodatek aktywalny .	100 „		
		ryczałt na mieszkanie .	200 „	1.100	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca	. .	240	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . .	500 zł.		
		dodatek aktywalny .	100 „		
		ryczałt na mieszkanie .	180 „	780	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca .	480 zł.		
		dodatek na wikt . .	120 „	600	—
		Do przeniesienia . .		4.260	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		Z przeniesienia .		4.260	—
	6	Kapelan i katecheta, płaca .	150 zł.		
		wydatki z powodu nabożeństwa . . .	50 „	200	—
		Suma rubryki I. .		4.460	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna .	120 zł.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya .	100 zł.		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	300 „	520	—
	8	Opał ubikacyj szkolnych . . .		400	—
	9	Oświetlenie		120	—
	10	*a*) Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) . . .		200	200
		b) Budowa cieplarni		—	2.000
	11	Sprzęty i ruchomości		100	—
		Suma rubryki II. .		1.340	2.200
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie . . . } dla 25 uczniów			
	13	Odzież, pościel i pranie } po 165 zł.		4.125	—
	14	Lekarz i apteka		120	—
	15	Uczeń praktykant , . . .		150	—
		Suma rubryki III. .		4.395	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16	Przybory do nauki		120	—
	17	Zbiory środków do demonstracyi . .		100	300
	18	Biblioteka i czytelnia		100	—
	19	Wycieczki naukowe		50	—
	20	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . .		600	500
		Suma rubryki IV. .		970	800
V.	21	**Rozmaite i nieprzewidziane** . .		30	—
		Suma wydatków .		11.195	3.000
		Razem . .		**14.195**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1	Z c. k. Skarbu Państwa . . .	3.000	—
	2	Od gminy miasta Tarnowa . . .	250	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie . .	300	—
		Suma rubryki I. .	3.550	—
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . .	100	—
III.	5	**Dochód czysty z ogrodu szkolnego** .	400	—
		Suma dochodów .	4.050	—
		W porównaniu z wydatkami .	14.195	—
		okazuje się **niedobór** .	**10.145**	—

Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Rubr. XV. p. 218. wyd. i rubr. X. p. 46. doch.

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. wydatki w kwocie 4.760 zł. dochody w kwocie 2.400 zł. niedobór zatem wynosić będzie kwotę 2.360 zł. W porównaniu z preliminarzem na rok ubiegły wydatki będą większe o 130 zł., dochody niezmienione, niedobór zatem będzie wyższym o kwotę 130 zł.

Wydatki będą mniejsze: w rubr. II. poz. 5a o 120 zł. na inspekcyę zakładu; w rubr. IV. o 250 zł. w wydatkach nadzwyczajnych przyznanych jednorazowo na rok 1896· Wydatki będą wyższe: w rubr. I. poz. 2. o kwotę 500 zł., nowo mianowany bowiem nauczyciel kierujący Franciszek Cisło pobiera wyższą pensyę.

Kdmisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi zgodnie z preliminarzem Wydz. kraj. jak następuje.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austr.	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	720	—
	2	Nauczyciel rolnictwa: płaca . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . 100 „ 2 dodatki pięcioletnie . 200 „	1.300	—
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych . .	240	—
	4	Katecheta	60	—
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli .	240	—
		Suma rubryki I. .	2.560	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	6	Potrzeby kancelaryjne, druki i t. d. .	50	—
	7	Opał i oświetlenie	120	—
	8	Utrzymanie i asekuracya budynków .	100	—
	9	„ inwentarza szkolnego . .	60	—
	10	Podatki	50	—
		Suma rubryki II. .	380	—
III.		**Potrzeby do nauki.**		
	11	*a)* Na utrzymanie i dokupno narzędzi do uprawy roślin włóknistych . .	60	—
		b) na utrzymanie narzędzi do uprawy roli	40	—
		c) „ „ moczarni . . .	20	—
	12	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów	40	—
	13	Zbiory okazów do demonstracyi . .	40	—
	14	Biblioteka i czytelnia	20	—
		Suma rubryki III. .	220	—
IV.		**Utrzymanie uczniów.**		
	15	Stołowanie . } dla 10 uczniów po 160 zł.		
	16	Odzież i pościel }	1.600	—
		Suma wydatków .	4.760	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austr.	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	2.200	—
II.	2	**Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna** . .	100	—
III.	3	**Zarobek uczniów**	100	—
		Suma dochodów .	2.400	—
		W porównaniu z wydatkami	4.760	—
		okazuje się **niedobór** .	2.360	—

Lwów 1. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XV. poz. 216, 219—233, 236—259.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Niezabitowski).

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o rubr. XV. wyd. fund. kraj. na r. 1897.

	Poz. 201 do 215, są przedmiotem osobnych sprawozdań odnoszących się do specyalnych preliminarzy tych zakładów.	
Poz. 216.	Na dalsze koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę	26.000 zł.
	jako wydatek nadzwyczajny. Z tej sumy ma c. k. Rząd zwrócić funduszowi krajowemu kwotę 12.000 zł., płatną w czterech następnych latach, jako resztę z subwencyi rządowej, przyznanej w wysokości 20.000 zł. Wydatek ten usprawiedliwia Wydział krajowy w sprawozdaniu swem o niższych szkołach rolniczych do L. W. 76.757 na str. 4.	
	Poz. 217 i 218 są przedmiotem osobnych sprawozdań.	
„ *219.*	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych, preliminuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak w roku ubiegłym kwotę	1.000 „
„ *220a)*	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	500 „
„ *220b)*	Na zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych . .	1.500 „
„ *221 i 222.*	Preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak co roku mianowicie:	
„ *221.*	Szkoła weterynaryi we Lwowie	3.113 „
„ *222.*	Krajowy nauczyciel weterynaryi	2.040 „
„ *223.*	Subwencya dla Towarzystwa rolniczego we Lwowie . .	3.000 „
„ *224.*	Subwencyą dla Towarzystwa rolniczego w Krakowie preliminuje Wydział krajowy 3.000 zł., Komisya budżetowa, wnosi jednak, wskutek petycyi komitetu tegoż Towarzystwa do l. S. 110., subwencyą zwyczajną w kwocie . . .	3.000 „
	i nadzwyczajną	1.000 „
	a to z powodu nader szczupłych funduszów tegoż Towarzystwa; za podwyższeniem subwencyi przemawia także okoliczność, że Towarzystwo rolnicze w Krakowie odstąpiło bezinteresownie folwark Czernichów na rzecz kraju.	
„ *225.*	Subwencya dla Towarzystwa tatrzańskiego, jak w roku ubiegłym, w kwocie	400 „
„ *226.*	Na zalesienie wydm piaszczystych, druga rata z dziesięciolecia od r. 1896	2.500 „
	w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 23. stycznia 1896.	
„ *227.*	Na stypendya dla abituryentów krajowych szkół rolniczych w Dublanach i Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych, preliminuje się jak w roku zeszłym	5.000 „

Poz. 228. Na stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, jak w latach ubiegłych . . . 2.500 zł.

„ *229.* Na stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę do gospodarstw wzorowych, jak w latach ubiegłych . . 1.200 „

„ *230.* Na stypendya dla uczniów wyższej szkoły leśniczej we Wiedniu, celem wykształcenia nauczycieli fachowych, nie preliminuje się w tym roku żadnej kwoty, gdyż według sprawozdania Wydziału krajowego, na razie nie odczuwa się braku nauczycieli w krajowej szkole gospodarstwa lasowego, a nadto nie ma odpowiednich kandydatów . . . . . — „

„ *231.* Dla kółek rolniczych preliminuje Komisya budżetowa, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:
a) na koszta zakładania i lustracyj, jak w latach ubiegłych 5.000 „
b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich, wydatek nowy . . . . 2.000 „
c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy kółek rolniczych, wydatek nowy . . , . 1.200 „
d) na pomnożenie funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych, utworzonego w celu poparcia i działalności handlowo-przemysłowej, do wysokości 25.000 zł., I. rata, wydatek nowy, kwotę . . . . 5.000 „

Wstawienie tych trzech ostatnich kwot do preliminarza krajowego, usprawiedliwia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu o popieraniu działalności kółek rolniczych przez kraj do L. W. 64.799/96. Sprawozdanie to i wnioski w niem zawarte przedłożył Wydział krajowy na skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1895 i na podstawie uchwał krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, powziętych na posiedzeniu z dnia 3. października 1896 r. Komisya budżetowa, zgadzając się w zupełności z motywami przytoczonymi w powyższem sprawozdaniu Wydziału krajowego i z jego wnioskami, przedkłada je Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia.

„ *232.* Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żandarmeryi, preliminuje się jak co roku kwotę . . . 1.000 „

„ *233* Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarz. wzaj. ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie: XVII. i XVIII. rata kapitału 12.647 zł. 20 ct., $4^1/_2\,\%$ odsetki z góry 13.844 zł. 80 ct. razem . . . . 26.492 „

Poz. 234 i 235 są przedmiotem osobnych sprawozdań.

„ *236* Dla krak. Towarzystwa gospod. na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“, preliminuje się jak co roku, kwotę . . 500 „
Tem samem uważa się za załatwioną petycyę Tow. roln. w Krakowie do LS. 1399.

„ *237* Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo „Sylwana“ jak w roku ubiegłym . . . . . . 200 „

„ *238* Na wydawnictwo czasopism:
a) Bartnik postępowy . . . . 300 zł.
b) Przegląd weterynarski . . . 300 „
c) Gorzelnik . . . . . . 200 „

Razem . . . . . 800 zł.

Ta sama kwota była uchwalona w r. 1896. Poz. 237 i 238 uważa się za załatwioną petycyę galicyjskiego Towarzystwa leśnego wniesioną do wysokiego Sejmu dnia 29. grudnia 1896 l. 398 i petycyę galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego, wniesioną dnia 27. stycznia 1897 do l. 715.

„ *239.* Na utrzymanie czterech nauczycieli wędrownych rolnictwa, jak co roku . . . . 8.000 „

Poz. 240.	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa preliminuje się	600 „
	Kwota ta jest wyższą o 280 zł. od kwoty uchwalonej na ten cel na r. 1896, ponieważ dotychczasowa okazała się nie wystarczającą.	
„ 241.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła, dla c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego	2.000 „

Komisya budżetowa wnosi:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynić stosowne kroki u c. k. Rządu, aby się przyczynił do utrzymania instruktora hodowli bydła w połowie kosztów, jak to czyni dla nauczycieli wędrownych rolnictwa i mleczarstwa.

Wskutek podania, wniesionego przez c. k. Towarzystwo rolnicze krakowskie do Wysokiego Sejmu dnia 28. grudnia 1896 l. 109, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„ 241a)	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w okręgu tegoż Towarzystwa kwotę	2.000 „
	pod warunkiem jednak, aby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego. *Komisya budżetowa wyraża nadzieję, że c. k. Rząd zechce przyczynić się w połowie kosztów do utrzymania instruktora hodowli bydła.*	
„ 242.	Dla Towarzystwa rybackiego w Krakowie jak w roku ubiegłym	400 „
„ 243.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi I rata w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 3. lutego 1896.	3.000 „
„ 244.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:	
	a) na utrzymanie instruktora jak w roku zeszłym . .	2.000 „
	b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa jak w roku ubiegłym	200 „
	c) na pomocnika instruktora mleczarskiego preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego	300 „
	Jest to wydatek nowy, który Wydział krajowy w swem sprawozdaniu do l. W. 78.760 na str. 10, słusznie motywuje tem, że instruktor mleczarstwa potrzebuje pomocnika obeznanego praktycznie z mleczarstwem, któryby mógł nadzorować kolejno nowozałożone mleczarnie.	
„ 245.	Dla krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Komisyi naukowej i na konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych, do dyspozycyi Wydziału krajowego jak co roku . . .	3.000 „
„ 246.	Na zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej, jak w roku ubiegłym, do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.000 „
„ 247.	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych, jak co roku	1.000 „
„ 248.	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892) preliminuje komisya:	
	a) na środki podniesienia hodowli bydła . . .	30.000 „
	b) na koszta Komisyi licencyonujących po myśli §. 4. ust. z dnia 20. lipca 1892 kwotę	4.000 „
„ 249.	Na podniesienie hodowli bydła w powiecie nowotarskim, jednorazowy wydatek *nadzwyczajny* w kwocie . . .	2.500 „
	Wydatek ten usprawiedliwia Wydział krajowy w sprawozdaniu swem o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła L. W. 77.121 str. 7.	
„ 249a)	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich, do dyspozycyi obydwóch Towarz. gospod. w porozumieniu z komi-	

	tetem doradczym dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, I rata z sześciolecia od roku 1897, preliminuje się na rok bieżący kwotę	5.000 zł.
	Wydatek ten preliminowany jest w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. lutego 1896. C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 30. marca 1896 l. 6.950 przyrzekło ze Skarbu Państwa subwencyę na ten cel w tej samej wysokości.	
Poz. 250.	Na koszta dalszych prób i doświadczeń do przygotowania środków tępienia myszy polnych	4.000 „
	Komisya budżetowa preliminuje na ten cel, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego o 1.000 zł. mniej jak w roku ubiegłym, ponieważ jak Wydział krajowy w sprawozdaniu swem do l. 77.401 podnosi, c. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło popierać działalność Wydziału krajowego w tym kierunku przez bezpłatne udzielanie odpowiedniej ilości zarazka na myszy dla niezamożnych rolników, ze swej pracowości bakteryologicznej we Wiedniu, lub przyznanie odpowiedniego zasiłku w gotówce.	
„ *250a)*	Dla Pani Melanii Strusiewiczowej wdowy po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia . . . 600 zł. i dodatek na utrzymanie syna Bolesława Witolda do 27. marca 1899 . . . . 60 zł. razem jak w roku ubiegłym	660 „

Na cele górnictwa.

„ *251*	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym: *a*) płaca 2000 zł. *b*) dodatek aktywalny 360 zł. *c*) trzy dodatki pięcioletnie po 200 zł. 600 zł., razem jak w r. 1896	2.960 „
„ *252.*	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania, jak w roku ubiegłym	2.500 „
„ *253.*	Na chemiczno-technologiczne studya przeróbki nafty i wosku ziemnego, jak co roku	500 „
„ *254.*	Na subwencye dla praktycznych szkół wiercenia i górnictwa jak co roku	3.500 „
„ *255.*	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych, jak w roku ubiegłym	1.000 „
„ *256.*	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego, jak w latach ubiegłych .	800 „
„ *257.*	Na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych, jak w latach ubiegłych	2.500 „
„ *258.*	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 13. lutego 1894	150 „
„ *259.*	Na nagrody konkursowe za napisanie podręcznika górnictwa nafty i wosku ziemnego w Galicyi, preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę .	2.720 „
	Ten nowy wydatek motywuje Wydział krajowy w sprawozdaniu swem w przedmiocie spraw górniczych LW. 74.141 na stronie 5. w którem powołuje się na opinię sejmowej Komisyi górniczej, wyrażoną w zeszłorocznem jej sprawozdaniu i na wniosek krajowej Komisyi górniczej.	

Petycyą Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie do l. S. 108 o wyznaczenie każdemu ze stypendystów rządowych, mających słuchać wykładów o uprawie roślin pastewnych, stypendyum krajowego w kwocie 25 zł., Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Petycyą Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie do l. S. 104. o subwencyę, wnosi Komisya budżetowa;

Wysoki Sejm raczy odstąpić Wydziałowi krajowemu do przychylnego załatwienia.

Petycya Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu do l. 716. o subwencyę, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia na rok 1897. i przedłożenia wniosków na lata następne.

Petycyą Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczów weterynaryi we Lwowie do l. S. 687 o zapomogę wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i stosownego załatwienia.

Nad petycyami p. Henryka Dołkowskiego do l. S. 845, p. Dra Massalskiego do l. S. 1.033, Towarzystwa Muzeum tatrzańskiego do l. S. 105, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego.

Lwów dnia 3. lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
St. Niezabitowski.

Z drukarni Pillera i Spółki

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XV.

Wydatki — poz. 234 i 235.
Dochody — „ 54 i 55.

Sprawozdawca poseł Scipio.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzach krajowych składów publicznych we Lwowie i Krakowie na r. 1897.

Wysoki Sejmie!

W preliminarzu przedłożonym Wysokiemu Sejmowi na rok 1897 — przewiduje Wydział krajowy w składach publicznych:

A. We Lwowie:

Dochody w kwocie	8.170	zł.
Wydatki „	20.327	„
Niedobór w kwocie	12.157	zł.

czyli, dochody mniejsze niż w r. 1896 o zlr. 1810 na podstawie przecięcia z trzechletniej wynikłości w latach 1893, 1894 i 1895.

Wydatki zaś większe o zł. 5854 głównie z powodu zalegających podatków i przegranych odnośnych rekursów.

Niedobór większy niż preliminowany na rok 1896 o 7664 zł. — i większy o zł. 5395 niż wynikłość z r. 1895.

Prowizoryczne zamknięcie Dyrekcyi składów wykazuje za rok 1896 niedobór czyli straty 5.330 zł.

B. W Krakowie:

Dochody prelminuje Wydział krajowy w kwocie	14.810	zł.
Wydatki „ „ „ „	17.593	„
Niedobór w kwocie . . , .	2.783	„

A zatem dochody mniejsze niż w roku 1896 o zł. 480 na podstawie przecięcia wynikłości z lat 1893, 1894 i 1895.

Wydatki większe o zł. 643 z powodu konieczności zapłacenia zaległych podatków z lat 1894, 1895 i 1896.

Niedobór większy o zł. 1123 niż uchwalony na rok 1896 a mniejszy o zł. 3052 niż wynikłość z roku 1895.

Prowizoryczne zamknięcie Dyrekcyi Składów wykazuje za r. 1896 straty 97 zł.

Gdyby nie przegrany rekurs podatkowy, preliminarz składów publicznych w Krakowie możnaby zamknąć spodziewaną nadwyżką dochodów po nad wydatki.

Komisya budżetowa zaznaczając, że Wydział krajowy wykonał w przeważnej części uchwalone w r. z. rezolucye przez komisyę W. Sejmowi przedstawione co do oszczędności administracyjnych, oraz żywiąc nadzieję, że składy Lwowskie w możliwie blizkiej przyszłości zwinięte zostaną — przyjmuje preliminarze wydatków i dochodów składów publicznych krajowych we Lwowie i Krakowie na rok 1897 zgodnie z Wydziałem krajowym i wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Krajowy skład publiczny we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zł. w. a.
		WYDATKI.		
I.		**Koszta zarządu i służby.**		
	1	Dyrektor i kasyer, płaca . . .		1.500
	2	Likwidator, płaca		1.200
	—	Kasyer		—
	3	Magazynier kontrolor		1.000
	4	Pomocnik magazyniera, płaca . . .		500
	5	Asystent rachunkowy, płaca . . .		600
	6	Maszynista, płaca		600
	7	Woźny, płaca 360 zł., mundur 60 zł. .		420
	8	Stróż nocny		290
	9	Stróż dzienny, zarazem odźwierny . .		240
		Suma rubryki I. .		6.350
II.		**Koszta administracyi.**		
	10	Podatki:		
		a) bieżące		1.554
		b) zaległe:		
		1. podatek gruntowy za lata 1891 do 1896 włącznie . .	24 zł. 44 ct.	
		2. podatek dom.-czyn. za lata 1890 do 1896 włącznie . . .	3.095 „ 08 „	
		3. dodatki krajowe za lata 1890 do 1896 wł.	1.520 „ 08 „	
		4. dodatki indemnizac. za lata 1890 do 1893 włącznie . . .	473 „ 33 „	
		5. dodatki kwaterowe za lata 1890 do 1896 włącznie . . .	123 „ 98 „	
		6. dodatki gminne i szkolne za lata 1890 do 1896 włącznie .	137 „ 11 „	
		7. koszta egzekutne .	386 „ 88 „	
		razem	5.760 zł. 90 ct.	
		8. Odsetki zwłoki .	124 „ 68 „	
		Suma zaległych należytości . . .	5.885 zł. 58 ct.	5.886
	11	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
		a) magazynu zbożowego . . .		400
		b) magazynu spirytusowego . .		120
		— adaptacye w magazynie zboż. dla działu towarowego . . .		—
		Do przeniesienia .		7.960 / 6.350

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zł. w. a.
II.		Z przeniesienia .	6.350 / 7.960
	12	Zabezpieczenie od ognia i wypadków:	
		a) budynków od ognia . . .	187
		b) robotników w kasie chorych i od wypadków	150
	13	Potrzeby kancelaryjne:	
		a) ogłoszenia i dzienniki . .	220
		b) księgi i druki . . , .	200
		c) telefon	60
		d) rozmaite	120
	14	Opał i oświetlenie	200
	15	Motor gazowy	350
	16	Tory kolejowe, zwrotnice, dojazdy . .	150
	17	Remuneracye, noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej . .	600
	18	Najem lokalu na biura	530
		Suma rubryki II. .	10.727
III.		**Ekspozytura cłowa.**	
	19	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa . .	300
IV.		**Koszta manipulacyi.**	
		a) zbożowej i towarowej:	
	20	Najem robotników dziennych . . .	1.500
	21	Dostawa i odstawa wagonów . . .	200
	22	Szpagat	50
	23	Asekuracya	200
	24	Stemple i porta	150
	25	Rozmaite drobne	50
		b) spirytusowej:	
	26	Najem robotników dziennych . . .	250
	27	Dostawa i odstawa wagonów . . .	50
	28	Asekuracya	150
	29	Stemple i porta	50
	30	Rozmaite drobne manipulacye . .	50
		Suma rubryki IV. .	2.700
V.	31	**Odsetki** od chwilowych zaliczek . .	250
		Suma wydatków .	20.327

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zł. w. a.
		DOCHODY.	
I.	1	**Składowe od zboża względnie towarów**	2.700
II.		**Manipulacya przy zbożu względnie towarach.**	
	2	Dostawa wagonów	250
	3	Ekspedycya wagonów	150
	4	Wyładowanie wagonów	700
	5	Załadowanie wagonów	500
	6	Asekuracya	300
	7	Stemple i porta	300
	8	Odsetki	250
	9	Rozmaite: *a*) czyszczenie, wietrzenie itd. .	600
		b) formalności cłowe . .	50
		c) wypożyczenie worów . .	50
		d) szpagat	50
		e) wystawianie poświadczeń składowych	10
		f) przepisanie na innego właść., prowizye itd. . . .	30
		Suma rubryki II. .	3.240
III.	10	**Składowe od spirytusu i osuszka** .	1.500
IV.		**Manipulacya przy spirytusie.**	
	11	Dostawa wagonów . . .	50
	12	Ekspedycya „ . . .	40
	13	Wyładowanie „ . . .	100
	14	Załadowanie „ . . .	100
	15	Asekuracya	150
	16	Stemple i porta	50
	17	Odsetki . . .	50
	18	Rozmaite: *a)* komisye akcyzowe odbiorcze	40
		b) komisye akcyzowe wydawcze .	40
		c) wystawienie poświadczeń składow.	10
		Suma rubryki IV. .	630
V.	19	**Różne dochody**	100
		Suma dochodów .	8.170
		W porównaniu z wydatkami . . .	20.327
		Okazuje się *niedobór* do pokrycia z funduszu krajowego	12.157

Kontrolna i doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza w Dublanach.

Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
		WYDATKI.		
I.		**Płace personalu.**		
	1	Kierownik stacyi	600	—
	2	Remuneracya profesora rolnictwa . .	120	—
	3	Asystent stacyi, płaca . . 600 zł. na mieszkanie . . 120 „	720	—
	4	Laborant	200	—
		Sumu rubryki I. .	1.640	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**		
	5	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .	300	300
	6	„ założenia ogrodu szkolnego . .	—	200
	7	„ utrzymania „ „ . .	300	—
	8	„ kancelaryjne (porta i iuseraty) .	150	—
	9	„ druków	—	100
	10	Prenumerata i zakupno książek . .	60	—
	11	Koszta podróży kierownika i asystenta .	200	—
		Suma rubryki II. .	1.010	600
		Suma wydatków .	2.650	600
		Razem .	3.250	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	750	—
II.	2	**Dochód z analiz**	200	—
III.	3	**Dochód z ogrodu**	100	—
		Suma dochodów .	1.050	—
		Z porównania z wydatkami .	3.250	—
		Okazuje się **niedobór** .	2.200	—

Kontrolna i doświadczalna stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.
Wydatki i dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Złote austr.	
		WYDATKI.		
I.		**Płace personalu.**		
	1	Kierownik stacyi, płaca . . .	600	—
	2	Profesor rolnictwa. remuneracya . .	120	—
	3	2 asystentów z płacą po 600 zł. 1.200 zł. i na mieszkanie po 120 zł. 240 „	1.440	—
	4	Laborant	450	—
	5	Służący	216	—
		Suma rubryki .	2.826	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**		
	6	Koszta utrzymania i urządzenia stacyi .	1.200	1.200
	7	„ prowadzdnia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych . . .	500	—
	8	*a)* Założenie i prowadzenie pól doświadczalnych w 5 miejscowościach . . 750 zł. *b)* Analizy z tych pól . 150 „ *c)* „ z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarcznego . 200 „	1.100	—
	9	Koszta kancelaryjne	150	—
	10	Druki	—	100
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	160	—
	12	Koszta podróży i asystentów . . .	400	—
		Suma rubryki II. .	3.510	1.300
		Suma wydatków .	6.336	1.300
		Razem .	7.636	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** .	750	—
II.	2	**Dochód z analiz**	750	—
		Suma dochodów .	1.500	—
		W porównaniu z wydatkami .	7.636	—
		Okazuje się **niedobór**	6.136	—

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XVI. poz. 260—372.

Sprawozdawca poseł Szczepanowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wydatkach na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające (pozycye 260—307).

Wydatek wyniósł w budżecie na r. 1896	. . .	22.724 zł.
" " " " 1897	. . .	25.315 "
więcej o	. . . .	2.591 zł.

Zwiększenie wydatków dostatecznie jest motywowane założeniem trzech nowych szkół i rozwojem dawniejszych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austryackie)	nadzwyczajne (Złote austryackie)
XVI.	260	W Białej	830	—
	261	" Bochni	489	—
	262	" Brodach	413	—
	263	" Brzeżanach	549	—
	264	" Buczaczu	381	—
	265	" Drohobyczu	608	—
	266	" Gorlicach	421	—
	267	" Jarosławiu	560	—
	268	" Jaśle	440	—
	269	" Kałuszu	400	—
	270	" Kołomyi	491	—
	271	" Krakowie na Kleparzu	400	—
	272	" " w ogrodzie angielskim	400	—
	273	" " na Smoleńsku	400	—
	274	" " " Kazimierzu	400	—
	275	" " " Dajworze	400	—
	276	" Krośnie	620	—
	277	" Łańcucie	442	—
		Z przeniesienia	8.644	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austryackie)	nadzwyczajne (Złote austryackie)
XVI.		Z przeniesienia .	8.644	—
	278	We Lwowie u św. Anny . . .	554	—
	279	" " " " Antoniego . .	520	—
	280	" " im Czackiego . . .	520	—
	281	" " " Elżbiety . . .	554	—
	282	" " " Konarskiego . . .	554	—
	283	" " u św. Marcina . . .	520	—
	284	" " im. Mickiewicza . . .	740	—
	285	" " " Piramowicza . . .	554	—
	286	" " " Staszica . . .	554	—
	287	" " Bernsteina izraelicka . .	485	—
	288	w Nowym Sączu	437	—
	289	" Nowym Targu	549	—
	290	" Przemyślu	481	—
	291	" " na przedmieściu lwowskiem	425	—
	292	" Podgórzu	460	—
	293	" Rzeszowie	612	—
	294	" Samborze	663	—
	295	" Sanoku	505	—
	296	" Stanisławowie	635	—
	297	" Starym Sączu	557	—
	298	" Sądowej Wiszni	495	—
	299	" Stryju	403	—
	300	" Tarnopolu	616	—
	301	" Tarnowie	555	—
	302	" Wadowicach	505	—
	303	" Wieliczce	375	—
	304	" Żółkwi	437	—
	305	" Żywcu	406	—
	306	Na uzupełnienie przyborów szkolnych .	—	1.00
	307	" nowo założyć się mające szkoły w roku 1897.	—	1.000
		Razem .	23.315	2.000
			25.315	

II. Szkoły fachowe przemysłowe i warsztaty inst. ukcyjne (poz. 308 - 354)

Wydatek wynosił w budżecie na r. 1896	69.269 zł.
Wstawiono w budżet na r. 1997	69.274 "
a zatem więcej o . . .	5 zł.

W bieżącym roku liczba fachowych szkół powiększyła się tylko o dwie t. j. o szkoły koszykarskie w Strychańcach i w Wojsławiu kosztem 450 zł. dla każdej z tych szkół.

Jeżeli jednak ogólny wydatek na cele szkół fachowych tylko tak nieznacznie się zwiększył to należy przypisać okoliczności, że budżet przeszłoroczny zawierał wydatek jednorazowy 10.000 zł. na koszt budynków w szkole sukienniczej w Rakszawie, która to pozycya tego roku zupełnie odpada, oraz, że przeszłego roku udzielono gminie Kalwaryi pożyczkę 6.500 zł. na urządzenie budynku, podczas gdy tego roku wstawiona jest na

ten cel tylko dalsza kwota 4.000 zł. spłacalna w pięciu latach, a zatem o 2.500 mniej niż zeszłego roku.

Tego roku natomiast Wydział krajowy na podstawie wyczerpującego sprawozdania krajowej Komisyi przemysłowej, przedstawia wniosek rozszerzenia szkoły tkackiej w Krośnie przez dodanie oddziału tkactwa mechanicznego kosztem 15.000 zł. płatnych w dwóch ratach. Budżet tegoroczny obciążony jest zatem z tego tytułu kwotą 7.000 zł

Zmiany zaszłe w budżecie pojedynczych szkół są małoznaczne i są w sprawozdaniu krajowej Komisyi przemysłowej szczegółowo uzasadnione.

Z punktu widzenia finansowego należy podnieść z uznaniem, że Wydział krajowy w ubiegłym roku przeprowadził lustracyą administracyjną 14 szkół zawodowych, co bezwarunkowo wpłynie dodatnio na rozwój tej gałęzi szkolnictwa..

Szczegółowe cyfry odnoszące się do pojedyńczych zakładów przedstawiają się jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
		A. Dla wyrobów z drzewa i łoziny.		
XVI.	308	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli .	700	—
	309	Kraj szkoła koszykarska w Dżurowie .	322	130
	310	Szkoła koszykarska w Rudkach . .	190	200
	311	Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie .	830	—
	312	Szkoła koszykarska w Strychańcach .	450	—
	313	„ „ „ „ Wojsławiu .	450	—
	314	Kraj. szkoła koszykarska w Zatorze .	300	300
	315	Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.690	—
	316	Warsztat kołodziejski w Grzymałowie .	1.300	250
	317	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w połączeniu z kuźnią w Kamionce strmiłowej	3.976	500
	318	Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie	1.860	400
	319	„ „ „ i wyrobu zabawek w Kalwaryi	2.020	1.000
	320	Pożyczka gminie Kalwaryi na budynek szkoły stolarskiej (*uchw. Sejmu z 6/2 1897*)	—	4.000
		Razem .	14.088	6.780
			20.868	
		B. Dla wyrobów garncarskich.		
	321	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi .	3.270	200
	322	Krajowy warsztat garncarski w Porembie	1.522	1.000
	323	„ „ „ „ Toustem	1.680	—
		Razem .	6.472	1.200
			7.672	
		C. Dla wyrobów ze skóry.		
	324	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie .	562	—
	325	„ „ „ „ Witkowie .	1.428	—
	326	„ „ „ „ Starym Sączu	670	500
	327	Na zakupno modeli i obuwia dla wszystkich szkół szewskich	—	100
		Razem .	2.660	600
			3.260	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austryackie	
XVI.		*D. Dla wyrobów tkackich.*		
	328	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	4.018	120
	329	" " " " " na budynek i urządzenia dla tkactwa mechanicznego (*z uchwalonych przez Sejm 6/2 1897 15.000 zł. I. rata*) . .	—	7.000
	330	Krajowy warsztat tkacki w Glinianach .	1.380	
	331	" " " " Gorlicach .	350	—
	332	" " " " Korczynie .	1.090	—
	333	" " " " Kossowie .	1.360	300
	334	" " " " Łańcucie .	1.230	—
	335	" " " " Rychwałdzie .	1.130	—
	336	Na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie III. rata (przedostatnia) .	—	500
	337	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	700	—
	338	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	2.560	1.300
		Razem .	13 818	9 220
			23.038	
		E. Dla wyrobów powroźniczych.		
	339	Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie	780	100
			880	
		F. Dla wyrobów koronkarskich i haftu.		
	340	Szkoła koronkarska w Kańczudze . .	696	—
	341	Kraj. szkoła koronkarska w Starym Sączu	630	—
	342	Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem	1.910	—
	343	Szkoła hafciarska w Makowie . .	584	—
	344	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—
		Razem .	4.120	—
		G. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.		
	345	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—
	346	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie .	700	—
	347	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu . .	420	—
	348	Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi .	500	—
	349	" " " Krakowie .	600	—
		Razem .	2.720	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne (Złote austr.)	Nadzwyczajne (Złote austr.)
XVI.		*H. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.*		
	350	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—
	351	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	1.100	—
	352	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach .	1.554	—
	353	Zasiłek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	400	—
	354	Zasiłek dla warsztatu kowalskiego w Sułkowicach:		
		a) na utrzymanie	512	950
		b) na rozszerzenie budynku . .	—	250
		c) na kurs majstrów	300	—
		Razem .	5.516	1.200
			6.716	

III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego. (Pozycye 355—364

Wydatki na ten cel wynosiły w budżecie r. 1896	28.470 zł.
Wstawiono w budżet r. 1897	36.050 „
więcej o . . .	7.580 zł.

Przyczyny tego wzrostu są następujące:

Wydatek na podręcznik szkolny dla nauki tkactwa jednorazowo . 1.500 zł.
Mamy już obecnie dziesięć szkół tkackich i co roku liczniejsze grono nauczycieli i uczniów, co roku mnożące się doświadczenia i rezultaty. Podręcznik taki odpowie potrzebie tak uczniów jak i nauczycieli.

Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa w myśl uchwały Sejmowej z dnia 24. stycznia 1896 rocznie . 3.000 „
Sprawa ta była przedmiotem rokowań od r. 1884 i skuteczność takich kursów mianowicie na polu szewstwa już jest udowodniona.

Nareszcie skutkiem rozwoju szkół zawodowych nastaje coraz większa potrzeba stypendyów, skutkiem czego kwota na ten cel powiększona została z 10.000 zł na 12.000 zł. to jest o . . . . 2.000 „

Kwota na nowe warsztaty instrukcyjne mające powstać w bieżącym roku jest powiększona z 2.000 zł. na 3.000 zł. to jest o . 1.000 „
skutkiem coraz większego rozwoju tej gałęzi szkolnictwa

Szczegóły tej kategoryi wydatków są następujące:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Złote austr.	
XVI.	355	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	4.550	—
	356	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	1.500	—
	357	Muzeum przemysłowe we Lwowie . .	2.000	—
	358	„ „ w Krakowie . .	2.000	—
	359	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych .	1.500	—
	360	Na podręcznik szkolny do nauki tkactwa .	—	1.500
	361	Na stypendya przemysłowe:		
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających , .	2.000	—
		b) na inne stypendya przemysłowe .	12.000	—
	362	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa . .	3.000	—
	363	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w r. 1897. . . . ,	3.000	—
	364	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych . , . . .	3.000	—
		Razem .	34.550	1.500
			36.050	

IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych (pozycye 365 – 366).

Pozycye te niezmienione: w roku 1896 . . . . 4.480 zł.
„ „ 1897 . . . . 4.480 „

XVI.	365	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	200	—
	366	Biuro komisyi krajowej dla spraw przemysłowych:		
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki . . . 2.000 zł		
		b) płaca sekretarza . . 1.200 „		
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza . . . 600 „		
		d) płaca pomocnika biurowego 480 „	4.280	—
		Razem .	4.480	—

V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe (pozycye 367—369).

Wydatki w r. 1896 . . . . 34.000 zł.
1897 . . . . 35.000 „

Więcej o . . . 1.000 zł.

Powiększenie nastąpiło skutkiem pomocy 1.000 zł. na wydawnictwo przewodnika przemysłowego podjętego przez krajowe Towarzystwo dla poparcia przemysłu krajowego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne (Złote austr.)	nadzwyczajne (Złote austr.)
XVI.	367	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	9.000	—
	368	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	1.000	—
	369	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego,	25.000	—
		Razem .	35.000	—

VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego (pozycye 370—372).

W budżecie na r. 1896 . . . . 4.200 zł.
Preliminowano na r. 1897 . . . . 8.200 „

Wiecej o . . . 4.000 zł.

Powiększenie nastąpiło głównie skutkiem kwoty 3.000 zł. wstawionej dla mającej się z pomocą Rządu otworzyć akademii handlowej we Lwowie i 800 zł. na wyższy kurs handlowy w Krakowie.

XVI	370	Szkoła handlowa w Krakowie . .	2.000	200
	371	Na akademię handlową we Lwowie . .	3.000	—
	372	Na stypendya dla młodzieży handlowej .	3.000	—
		Razem .	8000	200
			8.200	
		Ogólna suma rubryki XVI. .	178.319	

Cały budżet tej rubryki powiększa się z kwoty wstawionej w budżet r. 1896 . . . . 163.143 „
na . . . . 178 319 „

powiększenie o . . . 15.176 zł.

które to powiększenie Komisya przyznaje zgodnie z Wydziałem krajowym.

Lwów, dnia 5. lutego 1897.

Dunajewski m. p.
Przewodniczący.

Szczepanowski m. p.
Sprawozdawca.

Z drukarni i litografii Pillera i Spółki we Lwowie.

Budżet krajowy na rok 1897.

Rubryka XVII.

Rozmaite wydatki.

Poz. 373—392.

Sprawozdawca poseł Scipio.

Wysoki Sejmie!

W rubryce XVII. preliminuje Wydział krajowy wydatki zwyczajne w sumie 132.387 zł. i nadzwyczajne w sumie 187.306 zł razem 319.693 zł.

Pozycye 373 do 385 włącznie należą do wydatków stałych na lat szereg — przez Wysoki Sejm uchwalonych. — W poz. 377 widzi się Komisya spowodowaną zniżyć wydatek 1.500 zł. dotychczasowy na 1.200 zł., gdyż ubywają księża chełmscy i ich rodziny z tej pozycyi zasiłki utrzymujący.

Poz. 386 w łącznej kwocie 3307 zł. przyjmuje Komisya jako uzasadniony wydatek w myśl jedenastu osobnych sprawozdań Wydziału krajowego z wnioskami o przyjęcie jednorazowo na fundusz krajowy kosztów utrzymania różnych osób w szpitalach, w zastępstwie gmin, sprawozdaniami objętych.

Poz. 387 do 391 włącznie wynikają z uchwał przez Wysoki Sejm powziętych.

W poz. 387 a proponuje Komisya budżetowa 100 zł. dla Schmidowej Waleryi wdowy po zarządcy szpitala, jak w latach ubiegłych i w załatwieniu petycyi do L. 1950.

W poz. 390 a Pedynkowskiej Emilii na zakład hafciarski 400 zł. w załatwieniu petycyi L. 1436 i w uznaniu pożyteczności tego zakładu.

Do poz. 390 b wnosi Komisya 800 zł. do rozporządzalności Wydziału krajowego, dla ewentualnego rozdziału tej kwoty między sześć gmin dotkniętych klęskami elementarnemi, a petycyonujących do LL. 94, 841, 1049, 1050, 1288 i 1761.

W poz. 392 wreszcie, preliminuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym na uzupełnienie dotacyi kasowej 75.806 zł. do 1,000.000 zł.

Dotacya Kasy krajowej uznana przez W. Sejm jako niezbędna dla unikania znacznych często braków i kosztownych chwilowych pożyczek, a uznana jako do miliona mająca być doprowadzoną, od roku 1883 do roku 1891 podniesioną została do sumy 924.194 zł. Brakującą więc kwotę uzupełni budżet r. 1897.

Petycye L. 97 Gminy Suszne, L. 386 Gminy Humieniec, L. 688 Gminy Pogwizdów, L. 1249 Gminy Bańskie, L. 1381 Gminy Skale i L. 1789 Gminy Chiszewice o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania sierot w petycyach wymienionych, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy Sejmowi

Petycye L. 970 Gminy Ołpiny o subwencye na regulacyę rynku. L. 1764 Skotnickiego o zabezpieczenie brzegów Wilgi i L. 1794 Towarzystwa św. Pawła o subwencyę na misyę, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Nad petycyami: L. 130 Benedyktowicza, L. 131 Krasuckiego, L. 124 Smeczyńskiej, L. 1037 Gołemberskiej, L. 1043 Chodakowskiego, L. 1045 Męcińskiej, L. 1309 Ostrowskiego, L. 1329 Kulczyckiej, L. 1726 Bojarskiej, L. 2092 Dydyńskiej i L. 1946 Matkowskiej o wsparcia i dary z łaski *przechodzi Sejm do porządku dziennego.*

Komisya Budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki Rubr. XVII. na rok 1897 — jak następuje:

Wydatki rozmaite.

Poz.	373	Do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	30.000 zł.	
„	374	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000 „	
„	375	Dotacya dożywotnia JE. Dr. Franciszka Smolki . .	4.000 „	
„	376	Pietruskiej Stefanii, stały roczny dodatek ze skarbu krajowego do pensyi emerytalnej	1.800 „	
„	377	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierot . .	1.200 „	
„	378	Sawczyńskiej Jadwidze, wdowie po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej .	500 „	
„	379	Korosteńskiej Felicyi, b. nauczycielce szkoły P. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski rocznie	80 „	
„	380	Czyrniańskiej Teofili, wdowie po kierowniku szkoły kołodziejskiej i bednarskiej w Kamionce strumiłowej, zaopatrzenie dożywotnie z łaski (ewentualnie aż do wyjścia za mąż)	400 „	
„	381	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.000 „	
„	382	Towarzystwu ratunkowemu ochotniczemu we Lwowie .	300 „	
„	383	Towarzystwu ratunkownmu ochotniczemu w Krakowie .	300 „	
„	384	Krajowemu Związkowi ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały	3.000 „	
„	385	Na odpłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 200.000 zł., zaciągniętych przez gminę m. Nowego Sącza na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (3 rata z przyznanych przez lat 20)	8.000 „	
„	386	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach przyjętych na fundusz krajowy w zastępstwie gmin, mianowicie: *a)* Magdaleny Stanisz, za gm. Tarasówka 37 zł. 93 ct. *b)* Jakóba Dindorfa za gm. Bogucice . 238 „ — „ *c)* Joanny Messinger za gm. Sassów . 203 „ 40 „ *d)* Izraela Eisenmajera za gm. Pełnatycze 155 „ 12 „ *e)* Tomasza i Maryi Łonczynów za gm. Dernów . . . . . . 378 „ — „ *f)* Iwania Greczyły za gm. Tiutków . 49 „ 67 „ *g)* Tekli Karpały za gm Targowisko 1.578 „ 45 „ *h)* Sierót Pawła Łagodzica za gm. Korczyn . . . . . . 249 „ 30 „ *i)* Franciszki Sworeń za gm. Kruszelnica 147 „ 43 „ *k)* Maryi Mykietowej za gm. Krościenko 218 „ 40 „ *l)* Jana Kędziora za gm. Podolany . 51 „ 69 „ Razem . . 3.307 zł. 39 ct.	3.307 „	
„	387	Na koszta zakładania i pierwszego urządzenia Towarz. zaliczkowych, lub kas oszczędności, II. połowa z przyznanych 10.000 zł. (uchw. Sejmu z 28. stycznia 1896)	5.000 „	
„	387a	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	100 „	
„	388	Sierotom po ś. p Franciszku Granatowskim, b. dyrektorze kraj. składu publ. w Krakowie, mianowicie: Ludwikowi i Zofii, 2. rata z przyznanych przez 5 lat od roku 1896	200 „	
„	389	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska — dotacya na pokrycie przewyżki wydatków po nad dochody tego funduszu w roku 1897 (*uch. Sejmu z 30. stycznia 1897*) . .		nadzwycz. 111.500 zł.
		Do przeniesienia . . .	73.187 zł	111.500 zł.

	Z przeniesienia . . .	73.187 zł.	111.500 zł.
Poz. 390	Funduszowi koszar krajowych — dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczki $1\frac{1}{2}$ milionowej, zaciągniętej w Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego na dostarczenie c. i k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych *(uchw. Sejmu z 30. stycznia 1897)*	58.800 „	
„ *390 a*	Pedynkowska Emilia w Krakowie, na zakład hafciarski	400 „	
„ *390 b*	Dla sześciu Gmin dotkniętych klęskami — do rozporządzalności Wydziału krajowego. (Petycye LL. 94, 841, 1049, 1050, 1288, 1761)	800 „	
„ *391*	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	200 „	
„ *392*	Na dalsze uposażenie funduszu dotacyi kasy krajowej w kwocie 924.193 zł. 61 ct. do wysokości 1,000.000 (nadzwyczajne)		75.806 „
	Suma rubryki XVII. . .	133.387 zł.	187.306 zł.
		320.693 zł.	

Lwów dnia 6-go Lutego 1897.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Scipio.

H. Fundusz policyi krajowej.

(Sprawozdawca p. Szczepanowski).

Właściwym celem tego funduszu jest założenie i utrzymanie domów przymusowej pracy i poprawy. Takie domy jednak w Galicyi jeszcze nie istnieją, to też do r. 1890 fundusz ten niemiał żadnych wydatków, a wszystkie jego dochody wpływały do funduszu krajowego. Od r. 1890 jednak fundusz opłaca koszta utrzymania w domach poprawy w innych prowincyach austryackich, osób przynależnych do Galicyi. Na te wydatki preliminuje Wydział krajowy 3.200 zł., czyli o 400 zł. więcej niż na rok 1896 uchwalono — a to na podstawie wynikłości z r. 1895, która wynosiła 3.135 zł. Gdy nadto liczba poprawieńców i niewoleńców stale wzrasta (w r. 1893 18 osób, w r. 1894 29 osób a w r. 1895 36 osób), przeto Komisya budżetowa przyjmuje wniosek Wydziału krajowego.

Dochody oblicza Wydział krajowy odpowiednio do stanu efektów na ogólną kwotę 5.485 zł. Nadwyżka dochodów, jaka się po zamknięciu rachunków okaże, wpływa do funduszu krajowego.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki funduszu policyi krajowej:

Rubr. I. poz. 1. utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy	3.200 zł.
Rubr. II. poz. 2. rozmaite	5 „
Razem .	3.205 zł.

Dochody funduszu policyi krajowej:

Rubr. I. poz. 1. 5% od kapitału zahipotekowanego i odsetki od efektów 5.485 zł.

Nadwyżka dochodów w kwocie 2.280 zł. wpłynie do rubr. IV. p. 7. doch. funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1897.

Lit. J—M.

Fundusze samoistne.

(Sprawozdawca p. Szczepanowski).

Fundusz kultury krajowej.
Fundusz stanowy sierociński.
Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.
Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Dla tych wszystkich funduszów preliminuje Wydział krajowy kwoty wydatków i dochodów, które albo wcale się nie różnią od uchwalonych na rok 1896 kwot, albo nieznaczne tylko wykazują różnice, a w preliminarzu Wydziału kraj. szczegółowo uzasadnione.

Zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. **Fundusz kultury krajowej.**

Wydatki	3.733 zł.
Dochody	3.733 „

K. **Fundusz stanowy sierociński.**

Dochody	1.810 zł.
Wydatki	1.577 „
Nadwyżka dochodów .	233 zł.

użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

L. **Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.**

Wydatki	1.049 zł.
Dochody	1.049 „

M. **Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.**

Wydatki	50.989 zł.
Dochody własne	1.200 „
Nadwyżka wydatków .	49.789 zł.

pokryta zostanie z funduszu krajowego rubr. XIV. p. 190 wydatków.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1897.

D o c h o d y.

Rubryka I—XVII.

Sprawozdawca poseł Zagórski.

W y s o k i S e j m i e!

W sprawie preliminowanych przez Wydział krajowy dochodów własnych funduszu krajowego na rok 1897, Komisya budżetowa ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie.

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.

Poz.	*1.*	Zamknięcie rachunków funduszów krajowych za rok 1895 wykazuje nadwyżkę dochodów nad wydatkami; zamknięcie rachunków tychże funduszów za rok 1896 nastąpić jeszcze nie mogło. Komisya budżetowa wstawia zatem w tę rubrykę pozostałość z tych rachunków za rok 1895, zgodnie z ich zamknięciem w kwocie	904.153 zł.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.

„	*2.*	Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . .	5.000 zł.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych i żelaznych kolei.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Poz.	*3.*	Myta na drogach krajowych	225.500 zł.
„	*4.*	Odsetki zwłoki kary konwencyonalne	900 „
„	*5.*	Grzywny za przestępstwa drogowe	200 „
„	*6 a)*	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	1.350 „
„	*6 b)*	Zwroty zaliczek od Towarzystw kolejowych . . .	8.000 „
		Suma rubryki III. .	235.950 zł.

Rubryka IV.

Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych.

(Wedle specyalnych preliminarzy).

Poz.	*7.*	Od funduszu policyi krajowej	2.280 zł.
„	*8.*	Od funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	15.469 „
„	*9.*	Od funduszu szpitala lwowskiego	— „
„	*10.*	Od zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie . . .	16.835 „
		Suma rubryki IV. .	34.584 zł.

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Poz.	*11.*	Od urzędników krajowych z płac		18.000 zł.
„	*12.*	Od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych .		17.500 „
„	*13.*	Od gmin za dawniejsze koszta leczenia		400 „
„	*14.*	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych . . .		550 „
„	*15.*	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych:		
		a) Dniestru	2.957 zł.	
		b) Wisły i Wisłoka	3.318 „	6.275 „
„	*16.*	Rozmaite		2.500 „
		Suma rubryki V. .		45.225 zł.

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Zgodnie z Wydziałem krajowym.

Poz.	*17.*	Chorzelowska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim, między Wisłoką, a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł. *nic się nie preliminuje*, gdyż ostatnią notę wstawiono do budżetu r. 1896. . .	— zł.
„	*18.*	Chrzanów, Wydział powiatowy, VIII rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300 „
„	*19.*	Myślenice, Wydział powiatowy, IX rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem .	300 „
„	*20.*	Wieliczka, Wydział powiatowy, XV. i XVI. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem	300 „
„	*21.*	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętych klęską nieurodzaju w r. 1889, a mianowicie:	

1.	Borszczów, Wydz. pow.,	VI.	ostat. rata od poż.	25.000 zł.	4.167 „
2.	Brzesko, „ „	VI.	„ „ „ „	3.500 „	583 „
3.	Brzozów, „ „	VI.	„ „ „ „	8.000 „	1.333 „
4.	Buczacz, „ „	VI.	„ „ „ „	10.000 „	1.667 „
5.	Chrzanów, „ „	VI.	„ „ „ „	5.000 „	833 „
6.	Czortków, „ „	VI.	„ „ „ „	41.000 „	6.833 „
7.	Horodenka, „ „	VI.	„ „ „ „	15.000 „	2.500 „
8.	Kolbuszowa, „ „	VI.	„ „ „ „	12.000 „	2.000 „
9.	Mielec, „ „	VI.	„ „ „ „	18.000 „	3.000 „
10.	Rohatyn, „ „	VI.	„ „ „ „	4.000 „	667 „
11.	Ropczyce, „ „	VI.	„ „ „ „	2.000 „	333 „
12.	Sokal, „ „	VI.	„ „ „ „	9.000 „	1.500 „
13.	Stryj, „ „	VI.	„ „ „ „	8.000 „	1.333 „
				Do przeniesienia .	27.649 zł.

Z przeniesienia . 27.649 zł.

14. Trembowla, Wydz. pow., VI. ostat. rata od poż. 10.000 zł. 1.667 zł.
15. Wadowice, " " V. " " " " 10.000 " 1.667 "
16. Zbaraż, " " VI. " " " " 18.000 " 3.000 "
17. Złoczów, " " VI. " " " " 1.500 " 250 "

Poz. *22.* Zarząd centralny gal. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. VI. rata . . . . 50 "

" *23.* Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł., udzielonej na zakupno materyałów, X. ostatnia rata . . 20 "

" *24.* Sanok, komitet parafialny gr.-kat., zwrot bezprocentowej pożyczki 1.200 zł. udzielonej na restauracyę cerkwi, VI. rata 120 "

" *25.* Ślusarczyk Jan, garncarz w Zalesiu, zwrot pożyczki bezprocentowej 200 zł. na cele jego pracowni, II. rata . . 40 "

" *26.* Stary Sącz, wzorowy warsztat szewski, zwrot pożyczki bezprocentowej 400 zł., udzielonej na zakupno materyałów III. i IV. rata . . . . 80 "

" *27.* Buczacz, Rada powiatowa, zwrot pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla niesienia pomocy ludności zniszczonej gradobiciem w r. 1894, II. rata . . . . 300 "

" *28.* Bohorodczany, powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 4.166 zł. 65 ct., z tytułu zapłaconej przez fundusz krajowy c. k. Skarbowi państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej w roku 1889 powiatowi bohodorodczańskiemu za poręczeniem kraju, II. rata 417 "

" *29.* Zarząd wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, I. i II. rata po 50 zł. od zaliczki udzielonej w r. 1892 w kwocie 500 zł. . . . . 100 "

" *30.* Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, I. rata bezprocentowej pożyczki 5.000 zł., udzielonej na budowę szkoły robót kobiecych . . . . 300 "

Suma rubryki VI. . 35.660 zł.

Rubryka VII.

Poz. *31.* **Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie**

(wedle specyalnego preliminarza) . . 7.380 zł.

Rubryka VIII.

Dochody kraj. szkół rolniczych i folwarku w Dublanach

(wedle specyalnych preliminarzy).

			zwyczajne	nadzwycz.
Poz.	*32.*	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach . .	31.732 zł.	5.000 zł.
"	*33.*	Niższa " " " " . .	4.200 "	— "
"	*34.*	Folwark " " . .	17.935 "	— "
"	*35.*	Szkoła gorzelnicza " " . .	2.500 "	— "
"	*36.*	Gorzelnia krajowa " " . .	5.913 "	— "
"	*37.*	Stacya kontrolna i doświadczalna botaniczno-rolnicza w Dublanach	1.050 "	— "
"	*38.*	Stacya kontrolna i doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	1.500 "	— "
		Razem .	64.830 zł.	5.000 zł.

Suma rubryki VIII. . 69.830 zł.

Rubryka IX.

Dochody kraj. szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie

(wedle specyalnych preliminarzy).

		zwyczajne	nadzwycz.
Poz. 39.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	32.060 zł.	— zł.
„ 40.	Folwark w Czernichowie	8.070 „	600 „
	Razem .	40.130 zł.	600 zł.
	Suma rubryki IX. .		40.730 zł.

Rubryka X.

Dochody innych szkół rolniczych krajowych

(wedle specyalnych preliminarzy).

		zwyczajne	nadzwycz.
Poz. 41.	Niższa szkoła rolnicza w Horodence . .	3.510 zł.	— zł.
„ 42.	„ „ „ „ Jagielnicy . .	4.184 „	— „
„ 43.	„ „ „ „ Kobiernicach . .	4.898 „	— „
„ 44.	„ „ „ „ Bereżnicy . .	3.245 „	— „
„ 45.	Szkola ogrodnicza w Tarnowie . . .	4.050 „	— „
„ 46.	„ uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.400 „	— „
	Suma rubryki X. .	22.287 zł.	— zł.

Rubryka XI.

Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

		zwyczajne :
Poz. 47.	Od szpitali powszechnych	600 zł.

Rubryka XII.

Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.

Poz. 48.	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	2.444 zł.

Rubryka XIII.

Dochody z kwaterunku żandarmeryi.

Poz. 49.	Kwaterunkowe		21.438 zł.
„ 50.	Noclegowe		40.314 „
„ 51.	Udział administracyi politycznej		14.354 „
„ 52.	Dochód *a)* z gmachu lwowskiego . . .	12.936 zł.	
	b) z realności w Czortkowie . .	500 „	13.436 „
	Suma rubryki XIII. .		89.542 zł.

Rubryka XIV.

Poz. 53.	**Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych** . . .	8.000 zł.

Rubryka XV.

Dochody krajowych składów zbożowych i spirytusowych

(wedle specyalnych preliminarzy).

Poz. 54.	We Lwowie	8.170 zł.
„ 55.	W Krakowie	14.810 „
	Suma rubryki XV. .	22.980 zł.

Rubryka XVI.

Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych.

Poz. *56.* Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . 834.000 zł.

Rubryka XVII.

Rozmaite dochody.

Poz. *57.* Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie . . . . 300 zł.

„ *58.* Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):

a) Buczacz,	rata roczna	1.000 zł.	— ct.		
b) Czortków,	„ „	528 „	99 „		
c) Krosno,	„ „	631 „	62 „		
d) Limanowa,	„ „	— „	— „		
e) Nowy Targ,	„ „	— „	— „		
f) Sanok,	„ „	796 „	— „		
g) Stanisławów,	„ „	944 „	22 „		
h) Tłumacz,	„ „	717 „	69 „		4.619 „

„ *59.* Od funduszu „Spółek wodnych“, na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1889, zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. dla „Spółek wodnych“, a spłaconej w r. 1894 zastępczo przez fundusz krajowy:

a) w kapitale XV. i XVI. rata . .	9.900 zł.	
b) w 3% odsetkach za I. i II. półrocze	19.116 „	29.016 „

„ *60.* Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:

a) dla biura melioracyjnego . . . . . . zgodnie z reskr. Ministerstwa rolnictwa z 28. grudnia 1895 L. 24.501.	5.000 „
b) na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	2.000 „
c) na utrzymanie technika do kultury i eksploatacyi torfowisk	1.000 „
d) na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	4.000 „
e) na utrzymanie instruktora mleczarstwa . . .	1.000 „
f) z tytułu zrealizowania długu indemnizacyjnego (ostatnia rata)	1,488.935 „
g) na założenie szkoły rolniczej w Suchodole . .	6.000 „
h) na koszta licencyonowania buhajów	4.000 „

„ *61.* Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:

1. Od obowiązanych:

a) Wpłata kapitałów i rent:

Galicya wschodnia . . .	531 zł. $20^1/_2$ ct.	
„ zachodnia . . .	— „ 50 „	532 „

b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:

Galicya wschodnia	678 zł.	
„ zachodnia	134 „	812 „

2. Dochód z dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:

Galicya wschodnia . . .	45.000 zł.	
„ zachodnia . . .	5.000 „	
W. Ks. Krakowskie . . .	— „	50.000 „

Do przeniesienia . 1,597.214 zł.

Z przeniesienia . 1,597.214 zł.

Poz. 62. Rozmaite dochody:

a) sprzedaż książek i druków . . . . . . 2.200 „

b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych . . . . 100 „

c) różne przygodne . . . . 10 „

„ 63. Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym . 5.000 „

czyli o 1.000 zł mniej niż na r. 1896 uchwalono, w którym uzyskano ze stacyi elektr. tylko około 5.000 zł.

Suma rubryki XVII. . 1,604.524 zł.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i odnośne pozycye budżetu na r. 1897 w niem zawarte uchwalić.

Sprawozdawca:
Zagórski.

Przewodniczący:
Dunajewski.

L. s. 2.992|97.

Aleg. 147

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o wniosku posła Soleskiego w sprawie programu organizacyi szkół ludowych,

Wysoki Sejmie!

Trzydzieści lat ubiega od czasu, gdy kraj objął w zarząd szkolnictwo ludowe. Przez cały ten okres czasu Sejm krajowy otaczał ten dział szkolnictwa zawsze szczególną opieką. Na wniosek Sejmu utworzoną została Rada szkolna krajowa, tudzież instytucya stałych inspektorów szkolnych okręgowych. Kilkakrotnie Sejm ulepszał ustawy szkolne, kilkakrotnie podwyższał płace nauczycieli, a stały i bardzo znaczny wzrost budżetu krajowego funduszu szkolnego świadczy, że na cele oświaty ludowej Sejm grosza nie szczędził.

Mimo to organizacya szkolnictwa ludowego nie zbliża się jeszcze do końca. W corocznych sprawozdaniach Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych, powtarzają się zawsze jeszcze stale dwie pozycye, to jest: liczba gmin, w których dzieci pozostają bez nauki szkolnej (w roku szkolnym ostatnim 1241) tudzież liczba szkół nieczynnych (w tymże roku 479)

To niepomyślne zjawisko niejednokrotnie już zwracało na siebie uwagę tak Rady szkolnej krajowej, jak Sejmu, i dawało powód do różnych postanowień i zarządzeń. Ono też wywoływało niekiedy w kraju krytykę, której, w braku dokładnej znajomości rzeczywistego stanu rzeczy, nadużywano w ostatnich czasach we formie ostrych zarzutów czynionych Radzie szkolnej i Sejmowi krajowemu.

Pragnąc jak najrychlejszego polepszenia tego stanu rzeczy, poseł Soleski uczynił w Sejmie wniosek, którego myśl główna polega na tem, ażeby akcya wykończenia organizacyi szkół ludowych została ujętą w systematyczny plan, obliczony z góry na przeciąg czasu lat 15 do 20. Wniosek ten opiewa, jak następuje:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu opinii Rady szkolnej krajowej, przedłożył opracowany plan systematycznej akcyi, obliczonej na przeciąg czasu od 15 do 20 lat, w którym to okresie czasu ma być daną możność pobierania nauki elementarnej w s z y s t k i e j młodzieży naszego kraju, będącej w wieku szkolnym.

Plan akcyi tej ma obejmować:

1) Wytworzenie odpowiedniej liczby nauczycieli wykwalifikowanych, aby uchylić coraz bardziej zwiększającą się liczbę szkół nieczynnych, a zarazem zastąpić nauczycieli bez wszelkiej kwalifikacyi siłami ukwalifikowanemi.

2) Ustalenie programu postępowania, aby corocznie wybudować pewną ilość szkół i zaopatrzyć je w siły nauczycielskie i w ten sposób w okresie powyżej przytoczonym, dać ludności, każdej wiejskiej i miejskiej gminie, możność korzystania z nauki szkolnej.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by celem umożliwienia wykonywania przymusu szkolnego, przez dostarczenie odpowiedniej liczby ukwalifikowanych nauczycieli, pomnożył liczbę galicyjskich seminaryów nauczycielskich, w przyszłym już roku szkolnym aby otworzył przynajmniej cztery seminarya nauczycielskie w naszym kraju.

Zanim się wejdzie w rozbiór treści tego wniosku, nie od rzeczy będzie odtworzyć sobie obraz dotychczasowej działalności Rady szkolnej krajowej i Sejmu na tem polu dokonanej, uprzytomnić warunki, w jakich ona się rozwijała, oraz trudności, jakie miała do pokonania. Taki obraz pozwoli może sprawiedliwie ocenić przeszłość i rzuci niejedno światło na drogę, po której w przyszłości do celu zdążać wypadnie.

Okres I., 1868--1873.

Rada szkolna krajowa, utworzona na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 25. czerwca r. 1867, rozpoczęła czynności swoje dnia 24. stycznia r. 1868

Zastała ona wówczas szkół 2476. Frekwencya wynosiła (w r. 1869) 163.917 dzieci t. j. 66 dzieci na jedną szkołę w przecięciu. W stosunku do liczby ludności (według spisu w roku 1857: 4,708.886) przypadała jedna szkoła na blisko 2000 mieszkańców.

Z powyższej liczby 2476 szkół było: 81 t. zw. głównych, 4-o klasowych, 1.961 trywialnych, przeważnie o 1 nauczycielu, 427 parafialnych (nieuregulowanych) i 7 wyższych szkół ludowych, (klasztornych, z nieustaloną organizacyą).

Stan szkół ówczesnych był wogóle bardzo niepomyślny: budynki przeważnie liche, źle urządzone i źle utrzymane, brak środków naukowych, brak odpowiednio wykształconych nauczycieli. Ogólna liczba nauczycieli wynosiła 3165, między nimi wielu pomocników różnej kategoryi, najczęściej bez żadnej kwalifikacyi.

Płaca nauczyciela w szkołach miejskich bardzo nierówna, po zliczeniu gotówki, wartości ziemiopłodów i użytku z gruntów, wynosiła w przecięciu zł. 175,! Płace nauczycieli szkół trywialnych i parafialnych były o wiele gorsze.

Do zawodu nauczycielskiego przygotowywały t. z. preparandy nauczycielskie, które były połączone z 4-o klasowymi szkołami głównemi lub też z niesamoistnemi niższemi szkołami realnemi. Było ich razem 15. Nie były one jednak tak urządzone, iżby mogły należycie wykształcić nauczycieli, nie było też i zachęty do kształcenia się w tym zawodzie. Pobory bowiem same z siebie bardzo nizkie, nie zawsze bywały nauczycielom regularnie wypłacane, gdyż uiszczanie ich pozostawione było gminom, a skutkiem tego także społeczne stanowisko nauczyciela bardzo było upośledzone.

Wydatek ogólny na oświatę elementarną wynosił w roku 1868. kwotę 541.135 zł.

Wobec takiego stanu rzeczy Rada szkolna krajowa musiała wytężyć działalność swoją przedewszystkiem w tym celu, ażeby wytworzyć kardynalne warunki, bez których o jakiemkolwiek uregulowaniu nauki nie mogłoby być mowy, to jest: odpowiednie kształcenie i lepsze uposażenie nauczycieli tudzież zorganizowanie nadzorczych władz szkolnych. Jakoż w r. 1871 Rada szkolna krajowa uzyskała od Ministerstwa Oświaty założenie 6 męskich seminaryów nauczycielskich, (Lwów, Kraków, Rzeszów, Nowy Sącz, Tarnopol, Stanisławów), i 3 żeńskich, (Lwów, Kraków, Przemyśl). W miejsce dawnych władz nadzorczych szkolnych ustanowiła na razie, na mocy rozporządzenia ministeryalnego prowizoryczne Rady szkolne miejscowe i okręgowe.

Nareszcie uzyskała od Sejmu krajowego podwyższenie funduszu na płace nauczycieli.

Rezultat tego działania Rady szkolnej krajowej i Sejmu w ciągu pierwszych lat 5 od r. 1868. do 1873. był następujący:

Szkół przybyło	163
a więc zakładano corocznie w przecięciu szkół nowych około	32
tak że ogółem było szkół	2.639
Mimoto liczba nauczycieli nie wzrosła, lecz przeciwnie zmniejszyła się o	9

ogółem było ich teraz	3.156
a wskutek tego było szkół dla braku nauczycieli nieczynnych	256
t. j. więcej o 93, aniżeli szkół nowych założono, czyli innemi słowy liczba szkół czynnych zmniejszyła się w ciągu tych lat 5-ciu o	93
Szkół czynnych było	2.383

Nauczycieli bez kwalifikacyi było 796. Między kwalifikowanymi było 1.323, których kwalifikacya, uzyskana dla szkół trywialnych, była zawsze jeszcze nadzwyczaj skromną. Płaca nauczyciela wynosiła w przecięciu: 203 zł. 49 ct. rocznie, najniższa 50 zł., najwyższa 1.280 zł.

Okres II. 1874—1883.

W r. 1873. otrzymała Galicya trzy ustawy krajowe, które sprawę wychowania publicznego wprowadziły na nowe tory, zgodne z nowoczesnym kierunkiem i zadaniem szkół ludowych, a mianowicie: 1) ustawę z dnia 2. maja 1873. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych; 2) ustawę z dnia 2. maja 1873. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego i 3) ustawę z dnia 25. czerwca 1873. o władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych dla szkół ludowych.

Z chwilą wydania tych ustaw, czynność Rady szkolnej krajowej na pewniejsze wstąpiła tory. Od tego czasu rozpoczęła się dopiero organizacya szkół, dążąca systematycznie do zapewnienia im na nowych podstawach warunków bytu i rozwoju.

Nowa ustawa krajowa postanowiła w artykule 12-tym, że Rady szkolne i władze wykonawcze powinny przedewszystkiem zająć się organizowaniem szkół już istniejących; że zakładając nowe szkoły, powinny dawać pierwszeństwo gminom zamożniejszym, ażeby od razu nie nakładać zbyt wielkich ciężarów na kraj; że wreszcie nowe szkoły mają zakładać tylko w miarę przybywania uzdolnionych nauczyczycieli.

To postanowienie ustawy wytknęło działalności Rady szkolnej krajowej jasny kierunek. Ona do niego zastosowała swój plan i rozwijała go konsekwentnie aż do r. 1884, szkoły istniejące reorganizując, a zakładanie nowych bardzo wolno posuwając.

Rezultat tej akcyi w ciągu lat 10-ciu był następujący:

Przybyło szkół nowych	348
a więc przybywało corocznie w przecięciu szkół po .	34
tak że ogółem było teraz szkół	2.987
a mianowicie szkół zorganizowanych	2.629
zaś nieuregulowanych	358

te ostatnie dla braku budynków i nauczycieli w znacznej części były nieczynnemi.

Wskutek tego z końcem tego okresu było szkół czynnych o 10 mniej, aniżeli było założonych na początku tego okresu, a tylko o 246 więcej, aniżeli było czynnych w owej chwili.

W ciągu obydwóch pierwszych okresów, t. j. w ciągu lat 15 liczba szkół czynnych wzrosła tylko o 153, a więc corocznie w przecięciu o 10.

Liczba nauczycieli i nauczycielek wzrosła w okresie II. o 1.194, wynosiła mianowicie 4.350. Bez kwalifikacyi było 476 nauczycieli; dawniejszą kwalifikacyę (uzyskaną w preparandach) miało jeszcze 1.023, kwalifikowanych było 2.851.**)

Wydatki na oświatę ludową urosły z 541.135 zł. na 1,438.973 zł.

Okres III. 1884 — 1891.

Ten rezultat 15-letniego działania organizacyjnego na polu szkolnictwa ludowego nie zadowolnił Sejmu. Zaczęto domagać się, aby powstrzymano akcyę ulepszania

---

*) Bez kwalifikacyi 1 009, zaś z kwalifikacyą uzyskaną w preparandach nauczycielskich 1.703, należycie ukwalifikowanych tylko 444.

**) Według zamknięcia rachunków.

szkół istniejących, a natomiast zwrócono pracę ku temu, aby w pewnym przeciągu czasu wszystkie gminy zaopatrzyć w szkołę, chociażby skromną, chcćby w budynku wynajętym, z nauczycielem bez kwalifikacyi i z nauką półdzienną. Sejm z r. 1883 nie przyjął wprawdzie myśli tej w całej rozciągłości, ale dnia 18. października 1883 uchwalił następujące rezolucye:

Wzywa się Rząd, a względnie Radę szkolną krajową:

1) żeby odtąd w myśl artykułu 1) ustawy z dnia 1. maja 1873 o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, przystąpiła do zakładania szkół ludowych w gminach, które ich dotąd nie posiadają, i dążyła do tego, iżby je w przeciągu następnych lat 10 wszystkie gminy w kraju, bądź same dla siebie, bądź w połączeniu z gminami sąsiedniemi otrzymały;

2) żeby dla oszczędzenia funduszów krajowych, na razie w myśl artykułu 6) pomienionej ustawy zadowolniła się ile możności zakładaniem szkół filialnych, a dla oszczędzenia funduszów miejscowych, budynkami skromnymi i do najściślejszych potrzeb zastosowanymi:

3) żeby przez zaprowadzenie nauki półdziennej zapobiegała — o ile się to da wykonać — kosztownemu rozszerzaniu szkół już istniejących przez dodawanie nowych, bądź stałych, bądź równorzędnych klas, chyba, gdyby właściwa gmina oświadczyła gotowość do ponoszenia wynikających z rozszerzenia kosztów z własnych funduszów.

Zasady te znalazły następnie wyraz w ustawie krajowej z dnia 2. lutego 1885, która przepisała w art. 12., ażeby władze szkolne miały na uwadze, iż należy przedewszystkiem zaopatrzyć w szkoły te gminy, które ich dotąd nie mają. Ma się to dziać bez uszczerbku zorganizowanych już szkół etatowych. Ażeby zaś akcyę zakładania nowych szkół jak najmniejszym kosztem przyśpieszyć, poleciła ustawa z r. 1885 zakładać nowe szkoły przedewszystkiem jako filialne, przyznając nauczycielom ich płacę niższą w kwocie 250 zł.

Rada szkolna krajowa już od r. 1884 starała się przedewszystkiem o zakładanie nowych szkół.

Do tych postanowień ustawy zastosowała się Rada szk. kraj, i zmieniając zasadniczo dotychczasowy plan akcyi przystąpiła do przyspieszonego zakładania szkół nowych. Okres ten z kolei III-ci trwał do r. 1891. Jego wynik był następujący.

W roku 1890/91 wynosiła liczba szkół już 3.853. Między niemi było filialnych 1.128, a nieuregulowanych 149. Odliczywszy te ostatnie, okazuje się, że w czasie od 1883 do 1891 zorganizowano nowych szkół: 1224, a więc organizowano co roku w przecięciu, po 153 szkół.

Szkół zorganizowanych nieczynnych było w r. 1891: 256. Przyczyną nieczynności w 209 wypadkach był brak nauczycieli w połączeniu z brakiem budynku.

Wydatki kraju na szkolnictwo ludowe wzrosły z 1,438.973 zł. na 2,455.633 zł.

Okres IV. od roku 1891.

W r. 1891 Rada szkolna krajowa zwróciła uwagę Sejmu, że tak forsowne zakładanie szkół nowych odbywa się kosztem szkół dawniejszych. Podejmując bowiem w r. 1883 akcyę pomnożenia szkół, nie zważano na to, że dla szkół przybywających należy przygotować potrzebny zastęp nauczycieli. Tymczasem właśnie w ostatnich latach poprzedniego okresu wystąpiło na jaw zjawisko, że liczba uczniów kończących Seminarya nauczycielskie, dla braku środków utrzymania się, zaczęła nagle spadać, a wielu nauczycieli z powodu wzmagającej się drożyzny i nizkości poborów, od czego ich nawet ustawa z r. 1889 polepszająca znacznie ich płace nie powstrzymała, zaczęło opuszczać zawód nauczycielski. Dlatego stwierdziła Rada szkolna, że dalsze zakładanie nowych szkół w tych samych warunkach grozi całemu szkolnictwu dezorganizacyą. W obec tego Rada szkolna, opierając się ściśle na postanowieniu artykułu 12. ustawy z r, 1885 w sprawozdaniu swojem za rok 1890/91 przedstawiła Sejmowi następujący program dalszej swojej czynności:

1) Dopóki nie powiększy się zastęp kwalifikowanych nauczycieli, wstrzymać się z dalszą organizacyą nowych szkół ludowych;

2) wytężyć wszystkie swoje starania ku temu, ażeby szkołom naszym zapewnić większy zastęp kwalifikowanych nauczycieli przez zakładanie nowych seminaryów, i przez powiększenie kwot przeznaczonych na stypendya dla uczniów seminaryalnych

i przez polepszenie bytu nauczycieli szkół ludowych, a w sprawozdaniu z roku 1892 dodała jeszcze jako punkt trzeci programu: rozwinięcie silniejszej akcyi na polu stawiania budynków szkolnych.

Program ten, aprobowany przez Sejm krajowy, w załatwieniu sprawozdania Rady szkolnej, zaczęła Rada szkolna zaraz od r. 1892 przeprowadzać systematycznie. Rezultat tej akcyi jest następujący.

W r. 1892 otwarto nowe seminaryum męskie w Samborze, w r. 1895 dwa nowe męskie w Krośnie i Sokalu.

Stypendya dla kandydatów nauczycielskich podniesiono do kwoty 90.000 zł. z funduszów krajowych a do 30.000 z funduszów państwowych. Wskutek tego liczba uczniów w seminaryach nauczycielskich męskich podwoiła się w roku 1893/4 i od tego czasu stale wzrasta.

Było ich w roku	1892	— 889
„	1893	— 1250
„	1894	— 1617
„	1895	— 1853
„	1896	— 2071
jest w roku	1897	— 2246

Znaczne polepszenie bytu nauczycieli uchwalił Sejm w ustawach z r. 1892 i 1896, a w szczególności wszystkie szkoły filialne zamienił na etatowe.

Na poparcie budowy szkół przeznaczył fundusz pożyczkowy w kwocie 228.692 zł. którą następnie powiększono dodatkową kwotą 67.322 zł.

Wreszcie ustawą z r. 1894. oparł całą akcyę budowy szkół na wielkich zasiłkach z funduszu krajowego.

Rezultat tych środków, podjętych w ostatnich latach, nie mógł się jeszcze w całej pełni objawić, zwłaszcza, że z nowo założonych seminaryów dopiero po czterech latach mogą wychodzić nauczyciele. Zawsze jednak osiągnięto już to, że powstrzymano grożący ubytek szkół i nauczycieli, a zwiększono równocześnie frekwencyę.

Liczba szkół ogółem wzrastała w tym czasie powoli, natomiast znacznie podniosła się liczba klas.

W roku	1891/2	było szkół zorganizowanych	3.853
„	1892/3	„ „	3.937
„	1893/4	„ „	3.997
„	1894/5	„ „	4.043
„	1795/6	„ „	4.079

przybyło więc w ciągu pięciu lat szkół 226
t. j. przybywało corocznie w przecięciu szkół po . . . 46.

Z powyższej liczby było:

W roku	1891/2	czynnych 3.585;	nieczynnych	278
„	1892/3	„ 3.616	„	321
„	1893/4	„ 3.585	„	412
„	1894/5	„ 3.590	„	453
„	1895/6	„ 3.600	„	479

szkół czynnych przybyło w ciągu lat pięciu 15
t. j. przybywało corocznie w przecięciu szkół czynnych po . 3.

Liczba klas czynnych wynosiła w r. 1891: 5.413, w r. 1892: 5.668, w r. 1893: 5.875, w r. 1894: 6.085, w r. 1895: 6.287, w r. 1896: 6.623 — wzrosła więc o 1.210, t. j. corocznie o 242.

Przytem frekwencya, która wynosiła w roku 1869 163.917 dzieci

„ „	1873	165.146	„
„ „	1883	324.116	„

wzrastała w tym okresie jak następuje:

w roku	1891	514.445	„
„	1892	541.927	„
„	1893	563.509	„
„	1894	573.968	„
„	1895	593.972	„
„	1896	605.080	„

Liczba nauczycieli kwalifikowanych wynosiła:

W roku	1891	4.760
„	1892	4.843
„	1893	5.012
„	1894	5.141
„	1895	5.263
„	1896	5.482

Przybyło zatem w tym okresie ogółem nauczycieli kwalifikowanych . 722
t. j. corocznie w przecięciu po 120

Ponieważ liczba ta nie wystarczała, zmuszoną była Rada szkolna krajowa przyjmować także niekwalifikowanych nauczycieli, z tą jednak zmianą, że postawiła pewne warunki wykształcenia dla zgłaszających się kandydatów i pozwala ich przyjmować w przyszłości tylko na posady niesamoistne pod kierunkiem doświadczonych nauczycieli, wskutek czego wielu z nich kształcąc się, przystępuje do egzaminu kwalifikacyjnego na nauczycieli.

Zasada ta ostatnia, przeprowadzona bardzo stanowczo, nie pozwoliła jednak Radzie szkolnej otwierać wielu szkół jednoklasowych, dla których wydano orzeczenie, a czasem wystawiono nawet budynek. Zmusiła także Radę szkolną do zamykania niektórych szkół, dawniej czynnych, mających bardzo liche budynki i nie mogących dlatego przyciągnąć kwalifikowanego nauczyciela. Dlatego liczba szkół zorganizowanych (4.079) większą jest o 479 od szkół rzeczywiście czynnych (3.600).

Przechodząc do wniosku p. Soleskiego, to istota jego treści tkwi w tej myśli, ażeby akcyę organizacyjną według planów z r. 1891 rozpoczętą, wzmocnić i ująć w program zgóry już na lat 15 do 20 tak ułożony, ażeby po upływie tych lat organizacya szkolnictwa ludowego w kraju została całkowicie ukończoną.

Komisya szkolna uznała za rzecz właściwą wysłuchać przedewszystkiem opinii Reprezentantów Rady szkolnej kraj, tudzież Wydziału kraj. ażeby uzyskać informacye pod względem wykonalności myśli wnioskodawcy ze stanowiska fachowego, administracyjnego i finansowego. P. Wiceprezydent Rady szk. kraj. oświadczył, że o ileby myśl wniosku p. Soleskiego dała podstawę do akcyi Sejmu, popierającej i przyspieszającej wykonanie planu, który Rada szk. kraj. ze zgodą Sejmu od r. 1891 przeprowadza, akcyę taką wypadałoby uważać za nader pożądaną, że jednakże nie uprzedzając postanowień Rady szk. kraj. ma sobie za obowiązek przedstawić komisyi wątpliwości, jakie mu się na pierwszy rzut oka przedstawiają pod względem wykonalności programu na dłuższy okres czasu ułożonego. Te mianowicie czynniki, na którychby taki program koniecznie oprzeć wypadało, w znacznej części nie zależą ani od woli Rady szk. kraj. ani od woli Sejmu, lub też z natury rzeczy są dosyć chwiejne.

I tak nie można zakładać szkół nowych, jeżeli się nie ma potrzebnej liczby sił nauczycielskich. Przygotowanie tej liczby wymaga pomnożenia ilości seminaryów nauczycielskich. Rząd wprawdzie uznaje tę potrzebę i w zasadzie zajmuje stanowisko przychylne. Uzyskanie od Rządu aprobaty dla wniosku konkretnego, obliczono pod tym względem na przyszłość najbliższą, może miałoby szanse. Lecz czy Rząd zechciałby zobowiązać się na okres dłuższy i czy mógłby to uczynić ze względu na czynnik po za nim stojący, który budżet państwowy uchwala t. j. Radę państwa, to jest rzeczą wątpliwą. W każdym razie trudno byłoby oprzeć w tej mierze program na czas dłuższy obliczony z taką pewnością, ażeby na nim budować można. Wchodzi tu także trudność następująca. Rząd, zanim postanowi założyć nowe seminaryum, wymaga od gminy w której ono ma być założone, ażeby potrzebny na to budynek ze swoich funduszów wystawiła i Rządowi oddała. Sejm zaś krajowy objawił życzenie, ażeby nowych seminaryów nie zakładano w miastach większych lecz w mniejszych. Te, miasta są zazwyczaj uboższe i nie mają tyle funduszów własnych, ażeby budynek dla seminaryum wystawić mogły. Dlatego akcya zakładania seminaryów postępuje wolno i na dłuższy czas trudno ją z góry w plan ująć.

Drugim warunkiem zakładania szkół są budynki szkolne. Pod tym względem Rada szkolna kraj. jest w toku wykonania programu (załącznik). Napotkała jednak na trudność znaczną, wynikającą z finansowego położenia tych gmin, które budynków szkolnych potrzebują. Z wykazów, które Rada szkolna krajowa od Rad szkolnych okręgowych zażądała, okazało się, że dla szkół obecnie organizowanych bardzo naglącą jest budowa 428 budynków szkolnych w 67. powiatach. Potrzebna przypuszczalnie wysokość

zasiłków z funduszu krajowego na ich wykonanie obliczoną została na 1,257.155 zł. W budżecie krajowym na rok 1897 zaś przeznaczoną jest na ten cel tylko kwota 80.000 zł. W tej mierze ułożenie programu na czas oznaczony krótszy czy dłuższy zależy li tylko od wysokości tej sumy, jaką Sejm krajowy na zasiłki dla gmin w tym celu stale w budżet wstawiać zechce.

Dalej i tę trudność uwzględnić należy, jaką przedstawiają stosunki ludności i finansowe położenie tych gmin, które jeszcze szkół nie mają. Jest takich gmin 1.241 z ludnością razem 598.115. Z pomiędzy nich gmin 2. liczy mieszkańców nad 2.000. gmin 61 nad 1.000, gmin 500 nad 397, gmin 212 nad 400, gmin 244 nad 300 gmin 197 nad 200, gmin 116 nad 100, gmin 12 niżej 100 mieszkańców. W gminach wyżej 500 mieszkańców, środki finansowe byłyby jeszcze dostateczne. Lecz reszta gmin w liczbie 569 o liczbie mieszkańców niżej 500 nie mają środków finansowych takich, ażeby można myśleć o zakładaniu w każdej z tych gmin osobnej szkoły, dla tak niewielkiej liczby uczniów. Tymczasem doświadczenie nauczyło, że szkoła, założona dla kilku gmin wspólnie, a więc nie będąca szkołą jednej gminy, zazwyczaj nie doznaje od żadnej gminy tej opieki jaka jest potrzebną, ażeby się w sposób odpowiedni rozwijała. Wynika z tąd że urządzenie nauki szkolnej w 569 gminach będzie ostatecznie stanowiło bardzo znaczną trudność.

W końcu podniósł p. Wiceprezydent że ułożenie programu na długie lata musiałoby się także liczyć z wielkim wzrostem ludności, który co rok około 2% wynosi i na frekwencyę i organizacyę szkół po kilku latach niepospolicie wpływa.

Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz złożył następujące oświadczenie:

W obec tego, iż od roku 1898 począwszy, wchodzimy w nowy okres finansów krajowych, który się charakteryzuje z jednej strony wpływem, jaki na dochody funduszu krajowego mieć będzie reforma podatków bezpośrednich, z drugiej zaś strony zapowiedzianym już przez rząd udziałem krajów w dochodach z ewentualnie podwyższonych podatków pośrednich, byłoby dla Wydziału krajowego bardzo pożądanem, ażeby gospodarka nasza w tym samym okresie odbywała się na podstawie jakiegoś, chociażby przybliżonego programu finansowego, którego ułożenie będzie możliwem w drugiej połowie bieżącego roku, kiedy kwestya podwyższenia podatków pośrednich już w ten lub ów sposób załatwioną być powinna.

Taki program byłby tem bardziej pożądany, jeżeliby skutkiem udziału kraju w pośredniem opodatkowaniu, w pierwszych latach tego nowego okresu budżet krajowy miał przedstawiać znaczniejsze zwyżki, które następnie, wskutek stale wzrastających zwyczajnych wydatków coraz bardziej by się zmniejszały. Wtedy bowiem od przezornego użycia tych zwyżek zależeć będzie czy kraj podoła w latach następnych wyższym a stałym wydatkom. Gdy zaś już w obecnym budżecie krajowym wydatek na szkoły przedstawia najwyższą rubrykę — a co więcej, gdy ta rubryka budżetu ma najsilniejszą tendencyą do nieustannego a szybkiego wzrostu — przeto najważniejszą część owego programu finansowego tworzyć musi przybliżony program wydatków na szkoły w szeregu lat następnych. Z tego więc powodu, ze względu na przyszłą gospodarkę finansową, ułożenie takiego programu uznaje Wydział krajowy jako ze wszech miar pożądane.

W rozprawie przeprowadzonej w komisyi szkolnej wszystkie niemal głosy uznały tendencyę wniosku p. Soleskiego za odpowiadającą powszechnym życzeniom Sejmu i kraju, zmierzającym do tego, ażeby jak najrychlej doprowadzić organizacyę szkół ludowych w kraju do dawno upragnionego końca. Nie odezwał się jednak żaden głos, który byłby myśl we wniosku zawartą w sposób konkretny w szczegółach rozprowadził. Uznano z jednej strony powszechnie, że ułożenie programu byłoby rzeczą bardzo pożądaną, z drugiej strony nie chciano przesądzać dzisiaj pytania, czy program taki da się rzeczywiście ułożyć, czyli nie.

W obec tego komisya nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi, ażeby myśl wniosku p. Soleskiego odrzucił, owszem mniema, że nie należy pomijać sposobności, choćby ta miała tylko pozory środka przyspieszenia ostatecznego zorganizowania szkół ludowych. Czy ułożenie takiego programu, jaki projektuje wnioskodawca, jest wykonalne, czyli nie, o tem może dać dokładną informacyę w pierwszym rzędzie Rada szkolna krajowa, na której spoczywa główna odpowiedzialność, a która rozporządza doświadczeniem, zbieranem na tem polu przez lat blisko 30 — w drugim rzędzie

Wydział krajowy, który jest powołany, program ewentualny ze stanowiska finansowego kraju ocenić.

Dlatego komisya szkolna proponuje Wysokiemu Sejmowi oddać myśl programu na dłuższy czas obliczonego Radzie szkolnej krajowej, tudzież Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania.

W każdym jednak razie wywody przedstawione przez p. Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej dają pewną podstawę do przypuszczenia, że program akcyi organizacyi szkół ludowych dałby się ułożyć z pewną ścisłością, przynajmniej na kilka lat najbliższych.

Program taki byłby bardzo pożądany. Z jednej bowiem strony spodziewać się można, że gdyby Rządowi wykazano w podobnym programie, że założenie oznaczonej liczby nowych seminaryów nauczycielskich w ciągu kilku lat, stworzy pewne warunki do energicznej, naprzód obliczyć się dającej, akcyi założenia nowych szkół w kraju, Rząd łatwiej dałby się nakłonić do postanowienia dla sprawy przychylnego.

Nie ulega też wątpliwości, że gdyby Wydział krajowy zdołał zapewnić w preliminarzach krajowych odpowiednią stałą dotacyę na zasiłki dla gmin w celu wystawienia budynków szkolnych, Rada szkolna krajowa mogłaby skuteczniej przyspieszyć akcyę przysposobienia budynków szkolnych, dla zakładania szkół potrzebnych.

Na tej podstawie komisya szkolna przedstawia następujący wniosek!

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) wzywa się Radę szkolną krajową, ażeby zastanowiła się, czy nie byłoby rzeczą możliwą, akcyę Rady szkolnej krajowej zmierzającą do zorganizowania szkół ludowych ująć w program z góry na czas lat 15 do 20 w ten sposób obliczony, ażeby po skończeniu się tego okresu, daną była możność pobierania nauki elementarnej wszystkiej młodzieży naszego kraju, będącej w wieku szkolnym;

2) wzywa się Radę szkolną krajową, ażeby w każdym razie program akcyi zmierzającej do celu w ustępie 1) wymienionego na kilka lat najbliższych obliczony, na najbliższą sesyę sejmową przygotowała;

3) poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby program, który mu Rada szkolna krajowa stosownie do ustępu 2) nadeszle, ze stanowiska finansów kraju rozważył i sprawozdanie w tej mierze na najbliższej sesyi Sejmowi przedłożył.

We Lwowie, dnia 11. lutego 1897.

Z nieobecności przewodniczącego zastępca:
St. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Madeyski.

Z drukarni Pillera i Spółki.

Dodatek do sprawozdania komisyi szkolnej L. 2.292/97.

Akcya w sprawie seminaryów nauczycielskich i stypendyów dla kandydatów nauczycielskich.

W r. 1871. otwarto w Galicyi 6 seminaryów męskich (we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Nowym Sączu, Tarnopolu, i Stanisławowie) i trzy żeńskie, (we Lwowie, Krakowie i Przemyślu). W r. 1874. seminaryum męskie w Nowym Sączu zwinięto i przeniesiono je do Tarnowa. W r. 1892. otwarto seminaryum męskie w Samborze, w r. 1895. otwarto seminaryum w Sokalu i w Krośnie. Jest więc obecnie 9 seminaryów męskich, a 3 żeńskie. Początkowo miały one kurs 3-letni; w r. 1875. dodano w seminaryach żeńskich, a w r. 1890 w seminaryach męskich kurs czwarty.

Pragnąc brakowi nauczycieli zaradzić, stara się Rada szkolna krajowa o podwyższenie kwoty na stypendya dla kandydatów nauczycielskich.

W r. 1868 i 1869 dawał kraj na stypendya dla kandydatów nauczycielskich corocznie po 504 złr. Po założeniu seminaryów nauczycielskich podwyższono kwotę na stypendya do 2.000 złr. Od roku 1873 począwszy dają państwo i kraj na ten cel następujące kwoty:

W roku	1873	państwo:	15.000	złr.	kraj:	16.000	zł.
„	1874	„	16.000	„	„	18.000	„
„	1875	„	16.000	„	„	18.000	„
„	1876	„	20.000	„	„	18.000	„
„	1877	„	20.000	„	„	20.000	„
„	1878	„	20.000	„	„	30.000	„
„	1879	„	22.000	„	„	30.000	„
„	1880	„	22.000	„	„	30.000	„
„	1881	„	20.000	„	„	30.000	„
„	1882	„	19.000	„	„	30.000	„
„	1883	„	18.000	„	„	30.000	„
„	1884	„	17.500	„	„	30.000	„
„	1885	„	17.500	„	„	30.000	„
„	1886	„	17.500	„	„	30.000	„
„	1887	„	17.500	„	„	30 000	„
„	1888	„	17.500	„	„	30.000	„
„	1889	„	17.500	„	„	30.000	„
„	1890	„	17.200	„	„	30.000	„
„	1891	„	17.000	„	„	30.000	„
„	1892	„	17.000	„	„	30.000	„
„	1893	„	17.000	„	„	60.000	„
„	1894	„	17 000	„	„	70.000	„
„	1895	„	30.000	„	„	90.000	„
„	1896	„	30.000	„	„	90.000	„

Egzamin dojrzałości złożyło w seminaryach męskich od czasu ich istnienia ogółem 3663 uczniów (wraz z eksternistami), razem wszystkich 6838.

Akcya w sprawie budowy szkół.

Akcya w sprawie budowy szkół na mocy ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 oddana została Radzie szkolnej krajowej, która otrzymała na ten cel dodatek z funduszu krajowego w kwocie rocznej zrazu 50.000 obecnie 80.000 zł. Do przeprowadzenia tej akcyi ułożyła Rada szkolna krajowa program, który udzieliła Radom szkolnym okręgowym rozporządzeniem z dnia 22. grudnia 1894 L. 31476. W rozporządzeniu tem postawiła Rada szkolna krajowa zasadę, że w udzieleniu zasiłków na budowę szkół uwzględniać będzie przedewszystkiem te miejscowości, w których szkoła istnieje od dłuższego czasu i z widocznym skutkiem, w których frekwencya jest ustalona i tak liczna, że w obecnych lokalach pomieścić się nie może, a wskutek tego plan nauki nie da się przeprowadzić. Co się tyczy budynków samych, zwrócono uwagę Rad szkolnych okręgowych, że byłoby niewłaściwem stawiać budynki wielkie, mające pomieścić kilka szkół lub jedną szkołę o wielu klasach równorzędnych. Nowe budynki tak projektować należy, ażeby obejmowały tylko jedną szkołę, a przy niej tylko taką liczbę klas równorzędnych, że z nich nowa szkoła utworzoną być nie może. Ażeby ułatwać ułożenie programu, zarządała Rada szkolna krajowa od Rad szkolnych okręgowych przedłożenia wykazu najnaglejszych tylko budów szkolnych, których koszta przenoszą 120% podatków bezpośrednich z dodatkami państwowymi, w skutek czego zachodzą warunki udzielenia zasiłków po myśli art. 9. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894.

Z przedłożonych przez Rady szkolne okręgowe wykazów okazało się, że bardzo naglącą jest budowa 428 budynków szkolnych w 67 powiatach, a przypuszczalna wysokość zasiłków z funduszu krajowego na ich wykonanie potrzebnych obliczona została na 1,257.155 zł. Wobec tego akcya ta postępuje tylko powoli, gdyż kwota 80.000 zł. okazuje się na ten cel zanadto szczupłą. W latach 1895 i 1896 wykonano przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego 14 budynków szkolnych; wykonanie 25 budynków orzeczono prawomocnie na rok 1897.

Budynków szkolnych jest obecnie 3659; z tych 701 jest w stanie nieodpowiednim.

L. s. 3.119/1897.

Aleg. 148

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie stałej organizacyi biura kolejowego.

Wysoki Sejmie!

Komisya kolejowa, przyjmując uzasadnienie Wydziału krajowego co do organizacyi stałego biura kolejowego, przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dla krajowego biura kolejowego, istniejącego przy Wydziale krajowym, ustanawia się stały etat następujący:

a) Dyrektor z płacą stałą 2.800 zł., z dodatkiem aktywalnym 480 zł. i trzema dodatkami pięcioletnimi po 400 zł.

b) Dwóch starszych inżynierów z płacą stałą po 2.000., z dodatkiem aktywalnym po 360 zł. i trzema pięcioleciami po 200 zł.

c) Referent administracyjny z płacą stałą 2.000., z dodatkiem aktywalnym 360 zł. i trzema pięcioleciami po 200 zł.

d) Inżynier 1. klasy z płacą stałą 1.500 zł., z dodatkiem aktywalnym 300 zł. i trzema pięcioleciami po 150 zł.

e) Koncepista z płacą stałą 900 zł, z dodatkiem aktywalnym 240 zł. i trzema pięcioleciami po 80 zł.

f) Oficyał administracyjny z płacą stałą 900 zł., z dodatkiem aktywalnym 180 zł. i trzema pięcioleciami po 90 zł.

g) Dwóch inżynierów-asystentów z płacą stałą po 800 zł., z dodatkiem aktywalnym po 100 zł. i trzema pięcioleciami po 80 zł.

h) Inspicyent rysownik z płacą stałą 800 zł., z dodatkiem aktywalnym 100 zł. i trzema pięcioleciami po 50 zł.

i) Asystent rachunkowy z płacą stałą 700 zł., z dodatkiem aktywalnym 100 zł. i trzema pięcioleciami po 50 zł.

k) Asystent manipulacyjny z płacą stałą 700 zł., z dodatkiem aktywalnym 100 zł. i z trzema pięcioleciami po 50 zł.

l) Woźny z płacą stałą 500 zł., z dodatkiem aktywalnym 50 zł. i trzema pięcioleciami po 30 zł.

Lwów, dnia 12. lutego 1897.

Zastępca przewodniczący:
J. Męciński *w. r.*

Sprawozdawca:
Szczepanowski *w. r.*

L. s. 2.927/1897.

Aleg. 149

Sprawozdanie

Komisyi bankowej w przedmiocie organizacyi włościańskiego kredytu i zmian statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawa uregulowania stosunków kredytu włościańskiego, od kilku lat poruszana przy sposobności dyskusyi o działalności Banku krajowego, postąpiła w roku ubiegłym o tyle naprzód, że Wysoki Sejm powziął zasadnicze uchwały, obejmujące program działania tak Wydziału jak Banku krajowego na tem polu. Mianowicie postanowionem zostało, że należy uzupełnić sieć istniejących w kraju lokalnych instytucyi kredytowych, zakładając nowe w okolicach, gdzie takich instytucyi brakuje, a zarazem dostarczyć tym instytucyom środków pieniężnych do rozwinięcia akcyi w kierunku udzielania włościanom taniego kredytu.

W ten sposób sprawa ta wyszła nareszcie ze sfery dyskusyi i wstąpiła w stadyum praktycznego urzeczywistnienia.

Nie poprzestał bowiem Wysoki Sejm na ponownem stwierdzeniu, że uznaje lokalne instytucye kredytowe jako najodpowiedniejsze organa do zaspokojenia potrzeb kredytowych włościan, ale polecając Wydziałowi krajowemu, aby skłonił Reprezentacye powiatowe do zakładania takich instytucyi, wyznaczył zarazem Wysoki Sejm, za przykładem innych krajów, na koszta organizacyi sumę 10.000 zł.

Także co do kwestyi dostarczenia obfitszych środków pieniężnych instytucyom, które podejmą się ważnego zadania poprawy stosunków włościańskiego kredytu, zeszłoroczne uchwały sejmowe określiły dokładnie sposób załatwiania, wskazując dział komunalny w Banku krajowym jako źródło, z którego instytucye lokalne czerpać mają, i polecając Wydziałowi przedłożenie wniosków do odpowiednich zmian statutu bankowego.

Wydział krajowy zajął się gorliwie sprawą zakładania instytucyi lokalnych, a sprawozdanie z 11. grudnia z. r. przedstawia osiągnięte już w tym kierunku rezultaty.

W ośmiu powiatach zainicyował Wydział krajowy założenie powiatowych kas oszczędności, w jednym zaś powiecie utworzenie Towarzystw zaliczkowych, oświadczając zarazem gotowość przyczynienia się do kosztów założenia.

Równocześnie odniósł się Wydział do Związku stowarzyszeń o poparcie usiłowań, podjętych celem utworzenia Towarzystw zaliczkowych w tym powiecie, w którym tę sprawę poruszono, t. j. w powiecie niskim.

Inicyatywa Wydziału krajowego odniosła skutek pożądany.

W powiecie niskim założono trzy Towarzystwa zaliczkowe: w Nisku, Rudniku i Ulanowie.

W powiecie zaleszczyckim postanowiła Rada powiatowa założyć kasę oszczędności; w powiecie buczackim postanowiono zawiązać powiatowe Towarzystwo zaliczkowe; w powiecie śniatyńskim uzyskano już zatwierdzenie statutu kasy oszczędności; w powiatach zaś bohorodczańskim i staromiejskim potrzebują jeszcze uzupełnienia uchwały o założeniu kas oszczędności, powzięte przez Rady powiatowe.

Oprócz tego z inicyatywy własnej sześciu Rad powiatowych zapadły uchwały co do założenia kas oszczędności; dla powiatów gródeckiego i nowotarskiego zatwierdził już Wydział krajowy statuta powiatowych kas oszczędności, zaś co do powiatów: borodeńskiego, liskiego, pilznieńskiego i tłumackiego zażądał jeszcze zmian statutów.

Wreszcie nadmienia Wydział krajowy o założeniu powiatowej kasy pożyczkowej w Rzeszowie i utworzeniu dwóch miejskich kas oszczędności w Sokalu i Dobromilu.

W ten sposób zatem znaczna ilość lokalnych instytucyi powstała w roku ubiegłym, bądź to za inicyatywą Wydziału krajowego, bądź też za inicyatywą samych Reprezentacyi powiatowych, a Wydział krajowy asygnował z funduszu, przez Wysoki Sejm dozwolonego, zasiłki na koszta założenia i pierwszego urządzenia, co oczywiście ułatwiało znacznie podjętą akcyę.

Wyraża też Wydział krajowy nadzieję, że czynność ta w roku bieżącym postępować będzie dalej, a nawet z lepszym jeszcze skutkiem.

Komisya bankowa podziela tę nadzieję i nie wątpi, że Reprezentacye tych powiatów, gdzie niema jeszcze odpowiednich instytucyi kredytowych, zechcą przecież ten brak zapełnić, zakładając bądź to Towarzystwa zaliczkowe, bądź też powiatowe kasy oszczędności, a idąc tak dalej doprowadzimy nareszcie do tego, że nie będzie już ani jednego powiatu, gdzie włościanin, potrzebujący kredytu, nie znalazłby instytucyi, która udzieli mu pomocy pod warunkami dogodnymi.

Co do kwestyi zasilenia rzeczonych instytucyi funduszami, wystarczającymi dla rozwinięcia szerszej działalności na polu włościańskiego kredytu, Wydział krajowy, w ślad powołanych uchwał sejmowych, proponuje rozszerzenie gwarancyi kraju dla komunalnego działu Banku krajowego do wysokości 15 milionów złr. — Umożliwiłoby to Bankowi krajowemu akredytować wspomniane instytucye lokalne sumą 10 milionów złr., jeżeli dotyczące powiaty zechcą udzielić swojej gwarancyi. Ze względu na niską stopę procentową obligacyi komunalnych, wynoszącą $4^1/_2\%$, możliwem będzie z funduszów, z tego źródła uzyskanych, udzielać włościanom 6% amortyzacyjnych pożyczek.

Dotychczas gwarancya kraju rozciąga się na maksymalną sumę 5 milionów złr. obligacyi komunalnych, z której już blisko 4 miliony emitowano.

Przedkładając wniosek do uchwały gwarancyjnej, Wydział krajowy, na podstawie wniosków Dyrekcyi Banku krajowego, przedstawia zarazem projekt odpowiednich zmian w statucie bankowym i rezolucyę do c. k. Rządu o przyznanie obligacyom komunalnym charatkeru efektów pupilarnych.

Komisya bankowa wnioski te, będące wykonaniem sejmowych uchwał zeszłorocznych, przedstawia Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia w odmiennej nieco stylizacyi.

Mianowicie uznaje Komisya rozszerzenie gwarancyi kraju dla komunalnego działu do wysokości 15 milionów, względnie podwyższenie tej gwarancyi o sumę 10 milionów, jako uzasadnione rzeczywistą potrzebą. Jeżeli bowiem pomoc kredytowa na tej

drodze ma przynieść istotną poprawę stosunków kredytowych ludności włościańskiej, to pomoc taka musi być obfitą.

Proponowana zaś suma 10 milionów, rozdzielona stopniowo między lokalne instytucye kredytowe, z $4^1/_2\%$ oprocentowaniem, zwiększy rzeczywiście zasoby, przeznaczone na udzielanie pożyczek włościańskich tak znacznie, że spodziewać się można widocznej poprawy stosunków, które dotychczas wiele jeszcze pozostawiają do życzenia.

Rezultaty dodatnie będą jednak wtedy tylko istotnie osiągnięte, jeżeli przedewszystkiem Reprezentacye powiatowe wezmą żywy udział w tej akcyi, bądź to zakładając nowe instytucye lokalne, gdzie ich jeszcze brak, bądź też opiekując się rozwojem istniejących już instytucyi i udzielając im potrzebnej gwarancyi celem uzyskania $4^1/_2\%$ pożyczki w obligacyach komunalnych Banku krajowego.

Niezbędnem jest także życzliwe współdziałanie społeczeństwa, które niezawodnie zrozumie doniosłość rozpoczętej akcyi dla polepszenia kredytowych stosunków włościan, mianowicie liczyć można z pewnością, zdaniem komisyi, na energiczny udział w tej pracy wszystkich, którzy dotychczas zajmowali się kredytem włościańskim nie dla własnych korzyści, lecz w imię dobra powszechnego.

Spodziewać się zatem należy wydatnej pomocy w spełnieniu tego trudnego, lecz nader wdzięcznego zadania od związkowych Towarzystw zaliczkowych, tyle już zasłużonych na tem polu, a powstrzymywanych w rozwoju działalności brakiem takich funduszów, których użyćby można w dziale kredytu włościańskiego bez obawy, że nagle wycofane zostaną.

Gdy według sprawozdania Wydziału krajowego przyszło do skutku porozumienie między Bankiem krajowym, a Związkiem stowarzyszeń tak co do udzielania Towarzystwom kredytu z zasobów, jakimi Bank teraz rozporządza, jak co do wykonywania kontroli nad działalnością Towarzystw, niewątpliwem jest, zdaniem komisyi, że skoro wejdą w życie uchwały, które Komisya, zgodnie z Wydziałem krajowym, proponuje, Towarzystwa zaliczkowe będą korzystać z otwartego im nowego, a obfitego źródła kredytu i rozwiną u siebie dział kredytu włościańskiego w sposób korzystny dla ludności wiejskiej, a tem samem i dla ogólnego dobrobytu.

Komisya bankowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z 11. grudnia 1896. w przedmiocie organizacyi kredytu włościańskiego, przyjmuje Sejm do wiadomości.

II Co do gwarancyi dla obligacyi komunalnych Banku krajowego poweźmie Wysoki Sejm następującą

Uchwałę:

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyi komunalnych pierwszej i następnej emisyi, aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów złotych w. a. imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą, do wysokości piętnastu milionów złotych w. a. imiennej wartości, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyi komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz, utworzony dla obligacyi komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacyi komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

III. 1) Sejm uchyla postanowienia §. 3. lit. B. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala w miejsce rzeczonego ustępu następujące postanowienia:

§. 3. *B*) Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek, spłacalnych ratami, gminom i powiatom tudzież Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z d. 9. kwietnia 1873. Nr. 70. Dz. pr. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręczeniem gmin względnie powiatów. Pożyczki te udzielane będą w obligacych komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyi, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty piętnastu milionów zł. w. a. imiennej wartości.

Do emisyi obligacyi komunalnych ponad ogólną sumę piętnastu milionów zł. w. a imiennej wartości potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyi komunalnych pierwszej i następnej emisyi, aż do łącznej wysokości piętnastu milionów zł. w. a. imiennej wartości, w ten sposób, iż regularnę opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyi komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz, utworzony dla obligacyi komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacyi komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

2) Sejm uchyla postanowienia §. 36. statutu Banku w dotychczasowej osnowie i uchwala ten §. 36. w treści następującej:

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

A) Gminom i powiatom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowch zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

B) Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873. Nr. 70. Dz. pr. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręczeniem gmin względnie powiatów, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami, odpowiadającymi potrzebom włościańskiego kredytu.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych lub przyjmowanie porękí gmin wiejskich lub miejskich, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów, powyżej wymienionych, lub potrzebę poręczenia za taką pożyczkę.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 100.000 zł. w. a. przenoszącej tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesyi sejmowej.

3) Sejm uchyla postanowienia §. 109. ust. B. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala następujące postanowienia jako §. 109. lit. B.:

§. 109. *B*) **W dziale komunalnym:**

2) przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki, udzielonej gminie, powiatowi, względnie Towarzystwu zaliczkowemu, Kasie oszczędności powiatowej lub gminnej, za poręczeniem gminy lub powiatu (§. 47. lit. g.).

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dla obligacyi komunalnych Banku krajowego emisyi III. i następnych wyjednał w drodze ustawy prawo używania ich na lokacyę kapitałów, należących do fundacyi i zakładów, pod kontrolą publiczną zostających, nie mniej też funduszów publicznych i depozytowych, oraz prawo używania tychże obligacyi na kaucye służbowe i kontraktowe i wojskowe kaucye małżeńskie.

Lwów, dnia 9. lutego 1897.

Przewodniczący:
Stanisław Polanowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Skałkowski *w. r.*

Do trzeciego czytania.

Aleg. 150

Ustawa

z dnia .... 1897. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ./· ustawę drogową i postanawiam co następuje:

Art. I.

Niniejsza ustawa o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia 1898. roku.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa drogowa z dnia 18. sierpnia 1866. r. dz. u. kr. Nr. 15. z r. 1867. tudzież nowela do tej ustawy z dnia 7. lipca 1885. r. dz u. kr. Nr. 39.

Art. II.

Ustawa niniejsza nie obowiązuje miast Lwowa i Krakowa.

Art. III.

Ustawa niniejsza ma mieć zastosowanie do odnośnych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia 1881. r. dz. u. kr. Nr. 46. i noweli do tej ustawy z dnia 9. marca 1888. r. dz. u. kr. Nr. 38.

Art. IV.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych.

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawa krajowa za krajowe uzna.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które Rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi I. klasy są te drogi, które na wniosek Wydziału powiatowego uzna Wydział krajowy za drogi gminne I. klasy; przy czem w pierwszym rzędzie należy uwzględnić te drogi, które przy udziale zasiłku z funduszu krajowego zbudowane zostały lub budowane być mają.

§. 5.

Drogami gminnemi II. klasy są drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a nie objęte §§. 2., 3. i 4. ani też ustawą o publicznych dojazdach kolejowych oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane będą przez Radę gminną za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą Wydziału powiatowego.

§. 6.

Mosty i przewozy nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wy-

jątek od tego prawidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych (§§. 4. i 5.) także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą jakoteż objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z d. 14. marca 1875. dz. u. kr. Nr. 38. wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§. 7.

Przed założeniem lub przebudowaniem drogi publicznej (§§. 2., 3., 4. i 5.) należy przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi co do konkurencyi dobrowolnej, a nadto uzyskać przyzwolenie właściwych władz co do względów politycznych i wojskowych, jeżeli idzie o drogę krajową, powiatową lub gminną I. klasy.

Szczegółowe przepisy w tej mierze zawierać będzie wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

§. 8.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcyi kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny, i t. p. niemniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Jeżeli właściciel przedmiotu wywłaszczonego nie zadowala się wynagrodzeniem, ofiarowanem mu przez zarząd drogowy lub oznaczonem przez władzę administracyjną, orzekającą o dopuszczalności wywłaszczenia, może udać się na zwykłą drogę prawa o przeprowadzenie sądowego oszacowania, co jednak nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego i oddania przedmiotu wywłaszczonego na rzecz drogi publicznej, jeżeli zarząd drogowy złoży do depozytu wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

§. 9.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych nierządowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871. (dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872.).

Koncesya na pobór myta: drogowego, mostowego i przewozowego na innych drogach publicznych udzieloną być może na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za Cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza (ustęp 3. i 4.), której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy, stosownie wymierzony okres czasu, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncesyi winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncesyi mytniczych.

Wszelkie dotychczasowe prawo do poboru myta, nadane bez terminu na czas nieograniczony, ustanie z końcem 1900. r., jeżeli nie będzie odnowione w sposób powyżej przepisany (ustęp 3. i 4.). Wyjątek stanowią przywileje mytnicze, nadane jako regalia przed wejściem w życie ustawy drogowej z 1866. r., które w powyższym terminie mają być poddane rewizyi i co do których stosownie do wyniku wydane będą osobne postanowienia w drodze właściwej.

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, drogi zaś powiatowej lub gminnej (§§. 4. i 5.) na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa względnie powiatowej władzy politycznej, gdy idzie o zaniechanie drogi gminnej.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Zaniechana droga krajowa równie jak zaniechana droga powiatowa lub gminna I. klasy ma być uznaną za drogę gminną II. klasy, o ile jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategoryi.

§. 11.

Grunt drogi zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należała, w regule właścicielom bezpośrednio z drogą stykających się gruntów w miarę ich z nią stykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych (§§. 4. i 5.), po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

§. 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów,

oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) w każdym poszczególnym wypadku ustawą krajową.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania drogi powiatowej ciężą przedewszystkiem na funduszach właściwego powiatu, a Rada powiatowa winna corocznie uchwalać dotacyę potrzebną do utrzymania tych dróg w dobrym stanie §. 36. ust. 2.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a stąd sprawa komunikacyi doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§. 15.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 4. i 5.) tak na gruntach gminy jak obszaru dworskiego mają być pokrywane prestacyami (§§. 16. i 19.) i zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, który dla dróg gminnych II. klasy w takim tylko razie udzielony będzie, jeżeli dochody z innych źródeł, przeznaczonych specyalnie na rzecz tych dróg, nie wystarczają na pokrycie niezbędnych potrzeb (§. 25. ust. 2).

§. 16.

Prestacye na rzecz dróg gminnych (§§. 4. i 5.) wymierza się w sposób następujący:

1. Od każdej rodziny względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim, odrabiać należy rocznie dwa dni piesze.

2. W razie kosztowniejszej budowy lub rekonstrukcyi drogi gminnej, służy Radzie powiatowej prawo nałożenia na kontrybuentów odnośnej miejscowości obowiązku uiszczania prestacyi nadzwyczajnej w granicach zwykłego wymiaru rocznego aż do ukończenia budowy drogi.

Od uchwały, nakładającej prestacyę nadzwyczajną, odwołać się można do Wydziału krajowego w sposób przepisany ustawą o Reprezentacyi powiatowej.

§. 17.

Za podstawę do obliczenia prestacyi rocznej (§. 16.) służyć będą spisy rodzin względnie partyi.

Spisy takie układane będą pod kontrolą Wydziału powiatowego przez miejscowy zarząd drogowy (§. 38.) co lat trzy według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. grudnia.

§. 18.

Każdy obowiązany do prestacyi w robocie (§. 16.) może się od niej wykupić do końca lutego każdego roku spłatą jej wartości na podstawie ceny, ustanowionej przez Radę powiatową (§. 36. ust. 4.).

§. 19.

Jaka część z pozostałych (§§. 16. i 18.) do odrobienia prestacyi ma być użytą na rzecz dróg gminnych I. klasy, a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy Wydział powiatowy z uwzględnieniem długości i potrzeb tych dróg w każdej miejscowości.

§. 20.

Przy wykonywaniu prestacyi winna być ile możności wskazaną robota, jaka w jednym dniu ma być uskutecznioną.

Prestacyę w naturze ogranicza się na terytoryum gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość; wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć prestacyi (§. 36.) do dostawy materyałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznioną być może w ciągu jednego dnia.

§. 21.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w uiszczeniu powinności drogowej tylko osoba, zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły ośmnastego roku życia albo też wskutek starości lub kalectwa niezdolne są do roboty, nie mogą zastępywać nikogo w odbywaniu powinności drogowej.

§. 22.

Prestacya w naturze w terminie niewykupiona i mimo wezwania zarządu drogowego wcale nie odrobiona (§§ 16., 18. i 19.) lub nieodpowiednio uskuteczniona (§. 20.) będzie wykonaną w miarę potrzeby na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanego.

Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązani do końca lutego każdego następnego roku spłacić według ceny wykupna (§. 36. ust. 4. i §. 38. ust. 5.), a kwotę pieniężną stąd powstałą naczelnik gminy od członków tejże, a przełożony obszaru dworskiego od członków tegoż obszaru wnieść mają najpóźniej w ciągu dalszych dni 15 do kasy Wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.).

§. 23.

Głowa rodziny odpowiedzialną jest za uiszczanie prestacyi drogowej od rodziny względnie partyi (§ 16.); za osoby będące w służbie odpowiada służbodawca.

Osoby, ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, wolne są od prestacyi drogowej (§. 16.).

Nadto uwalnia Wydział powiatowy kontrybuentów od prestacyi drogowej w wypadkach godnych uwzględnienia. Tyczy się to szczególnie osób, zostających w zupełnem ubóstwie, a z powodu wieku lub słabości niezdolnych do roboty i nie mających w rodzinie członków do niej zdolnych.

§. 24.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych 10% podatków bezpośrednich, przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Do powiatowego funduszu dróg gminnych wpływają także dochody z wykupna względnie ze spłaty prestacyi, przeznaczonych dla dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 18. i 22.) tudzież dochody z innych źródeł, przeznaczone na rzecz tego funduszu.

§. 25.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych pokrywane być mają potrzeby dróg gminnych I. klasy, nieopędzone prestacyami (§. 19.).

Z funduszu tego pokrywane być mają również niedobory miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy udzieleniem odpowiedniego zasiłku (§. 15.) zwłaszcza na opędzenie kosztów materyału, potrzebnego do utrzymania lub odbudowania mostów na tych drogach nie mniej innych wydatków koniecznych do utrzymania tych dróg w stanie, do komunikacyi publicznej przydatnym.

§. 26.

Jeżeli zwyczajne zasoby powiatowego funduszu dróg gminnych nie pokrywają wydatków, połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg gminnych I. klasy tudzież niedoborów miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić dotacyę (§. 36. ust. 3.), potrzebną dla uzupełnienia powyższych zasobów i nałożyć na ten cel w braku innych funduszów stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

§. 27.

Na strony interesowane (osoby fizyczne lub moralne), które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, niezależnie od innych prestacyi, osobny datek przymusowy a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków, po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających tudzież z uwzględnieniem datków dobrowolnie ofiarowanych.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Datki te wpływają do właściwego funduszu drogowego na rzecz drogi względnie mostu, dla których są przeznaczone.

§. 28.

Do budowy albo rekonstrukcyi drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi, udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przez Wydział krajowy przepisanych.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 35.

Wyjątkowo udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych

dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na cele drogowe w powiecie, łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszą 20% tychże podatków, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych własnymi zasobami powiatu i konkurencyą stron interesowanych pokryte być nie mogą, natenczas przyznaną być może po zbadaniu stanu rzeczy stosowna pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia powiatowych funduszów drogowych (§. 24. i §. 36. ust. 2.)

§. 29.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa lub gminna publiczna przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w przypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych publicznych, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy względnie powiatowy fundusz dróg gminnych.

§. 30.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń i kamieniołomów albo też eksploatacya lasów albo wreszcie dostawa materyałów budowlanych nieomyconą drogę powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca względnie posiadacz przedmiotu przewożonego do osobnych datków na utrzymanie tej drogi.

O wysokości powyższych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Można atoli oznaczyć je także ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną, ale tylko w czasie, zanim powyższe orzeczenie wydanem zostanie.

Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo względnie posiadacza przedmiotu przewożonego powiększa koszta jej utrzymania, przyczem obok innych sposobów obliczenia przypadającego datku przyjąć można także za podstawę do obrachowania tegoż przybliżoną ilość fur drogę zużywających z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Powyższy datek ma być opłacany także za zużycie drogi (§§. 2., 3., 4. i 5.) omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datku z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

§. 31.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osady (gminy i

obszaru dworskiego) najbliższej miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

§. 32.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesyi mytniczej, obowiązaną jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należytym stanie.

Jeżeli gmina pobiera myto kopytkowe na potrzeby dróg, ulic i placów, dochód z tego źródła nie może być obrócony na żaden cel inny.

B) O zakresie działania Reprezentacyi i Władz w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§. 33.

Sejm krajowy stanowi uchwałą:

1. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. o dotacyi z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 34.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;

2. przeznacza z dotacyi przez Sejm uchwalonej (§. 33. ust. 2.) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 35.

Wydział krajowy prowadzi w granicach niniejszej ustawy naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych nierządowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu instrukcye tak administracyjne i rachunkowe jakoteż techniczne i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów istniejących.

Jeżeli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. klasy lub nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi II. klasy albo w sposób nieodpowiedni używa prestacyi i funduszów drogowych, natenczas Wydział krajowy wydaje stosowne zarządzenia, a w razie potrzeby przez siebie uznanej, ustanowi za zgodą politycznej władzy krajowej na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego.

Również może Wydział krajowy, w razie potrzeby przez siebie uznanej, objąć w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszów powiatowych względnie z powiatowego funduszu dróg gminnych w czasie trwania tego zarządu

ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami, przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej.

Jeżeli Rada powiatowa nie ustanowi w czasie właściwym cen wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 36. ust. 4.), natenczas dokona tej czynności Wydział krajowy.

Wydział krajowy rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych (§. 3.), dalej spory między Wydziałami powiatowymi co do potrzeby i kierunku nowych dróg gminnych I. klasy (§. 4.), rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy (§. 5.) i w ogólności rozstrzyga spory drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 36.

Rada powiatowa stanowi:

1. o budowie i kierunku drogi powiatowej, a odnośne uchwały swoje podaje do wiadomości Wydziału krajowego;

2. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg powiatowych (§. 14);

3. o dotacyi potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 26.);

4. uchwałą, przynajmniej co 3 lata powziąć się mającą, o cenach wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej.

Rada powiatowa ma prawo, na kontrybuentów, którzy nie wykupili się od prestacyi pieszej w myśl §. 18. i posiadają inwentarz pociągowy, nałożyć obowiązek odrobienia jednego dnia ciągłego zamiast dwóch dni pieszych (§. 16.). Uchwała taka obowiązuje tylko przez trzy lata, a może być w razie potrzeby odnowioną.

§. 37.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych tudzież dróg gminnych I. klasy (§. 4.) i o ile to uzna za potrzebne, porucza wskazane przez siebie czynności odnośne miejscowemu zarządowi dróg gminnych II. klasy;

2. nadzoruje miejscowe zarządy drogowe co do budowy i utrzymywania dróg gminnych II. klasy i kieruje odnośnemi czynnościami tychże zarządów (§. 38.), a w razie zaniedbania wydaje stosowne zarządzenia;

3. zarządza powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które z tego funduszu mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 25.;

4. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

5. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

6. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

7. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

8. w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność §. 11. przepisaną;

9. podaje do wiadomości miejscowego zarządu drogowego uchwałę Rady powiatowej względnie Wydziału krajowego co

do ceny wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 35. ust. 4., §. 36. ust. 4. i §. 38.);

10. sporządza i utrzymuje w ewidencyi kataster dróg powiatowych i gminnych, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich. Do katastru dróg gminnych wciągnięte być mają do lat sześciu wszystkie drogi gminne uważane jako publiczne.

§. 38.

Zarząd dróg gminnych II. klasy (miejscowy zarząd drogowy) składa się z naczelnika gminy względnie jego zastępcy i przełożonego obszaru dworskiego.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy prowadzi całą techniczną i ekonomiczną administracyę dróg gminnych II. klasy, do niego należy staranie, aby te drogi w dobrym stanie były utrzymywane.

Tenże zarząd kieruje budową i dozoruje utrzymania drogi gminnej I. klasy w granicach odnośnej miejscowości, o ile mu ta czynność przez Wydział powiatowy została powierzoną (§. 37. ust. 1.).

Miejscowy zarząd drogowy ogłasza w czasie właściwym cenę wykupna względnie spłaty dnia pieszego (§. 18. i §. 22.).

Naczelnik gminy z tejże, a przełożony obszaru dworskiego z tegoż obszaru sprowadzają na miejsce roboty kontrybuentów, uiszczających prestacyę w naturze również dostarczają robotników do wykonywania robót, spowodowanych wypadkami elementarnymi (§. 31.).

Tak samo obowiązani są oni zbierać od kontrybuentów pieniądze, uiszczane tytułem wykupna względnie spłaty prestacyi drogowej i wnosić je do kasy Wydziału powiatowego na rzecz właściwego funduszu.

Sposób, w jaki miejscowy zarząd drogowy i tegoż poszczególni członkowie sprawować mają czynności, należące do ich zakresu, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.).

Na każdego członka zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach administracyi dróg gminnych, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 20 zł. w. a.

Kary te wpływają na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego odpowiedzialny jest za szkodę, wyrządzoną funduszowi drogowemu wskutek zaniedbania swego obowiązku.

Jeżeliby zarząd drogowy nie utrzymywał dróg gminnych II. klasy w dobrym stanie lub używał w sposób nieodpowiedni prestacyi i funduszów drogowych, natenczas Wydział powiatowy ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien tenże w miarę potrzeby a za zgodą politycznej władzy powiatowej objąć bezpośredni zarząd dróg rzeczonych, w którym to razie rozporządzać będzie prestacyami nie mniej też dochodami z myta lub innymi funduszami, dla tych dróg przeznaczonymi.

Wszelkie spory i zażalenia, dotyczące objęcia dróg gminnych II. klasy w zarząd Wydziału powiatowego, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W wyjątkowych wypadkach przysługuje Wydziałowi powiatowemu prawo wyznaczania miejscowemu zarządowi drogowemu względnie jednemu z jego członków bądź stałego bądź jednorazowego wynagrodzenia, które pokryte będzie z powiatowego funduszu dróg gminnych.

§. 39.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatek równie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta należy do władz politycznych stosownie do istniejących przepisów.

§. 40.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać nie mniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. Wrazie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 41.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawie tej ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Zaległości w spłatach prestacyi drogowych, o ile nie będą mogły być ściągnięte przez naczelnika gminy do końca lutego każdego roku równie jak zaległości powyższe, ciążące na obszarze dworskim, wykazywane będą przez Wydział powiatowy politycznej władzy powiatowej do ściągnięcia w sposób, przepisany dla ściągania zaległości podatkowych.

Odpisanie zaległości w spłatach prestacyi drogowych nastąpić może na podstawie uchwały Rady powiatowej.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 42.

Zaległości w spłatach względnie wykupnie prestacyi drogowych z roku poprzedniego, niewykazane najpóźniej do końca grudnia roku następnego władzy politycznej do ściągnięcia, od kontrybuentów żądane być nie mogą. Wyjątek w tym względzie stanowią zaległości sporne, które po prawomocności orzeczenia także później egzekwowane być mogą.

§. 43.

W gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889. (Dz. u. kr. nr. 24.), obowiązuje niniejsza ustawa z następującemi zmianami:

a) Prestacye w §. 16. wymierzone, zamienione będą wedle ceny przez Radę powiatową ustanowionej na pieniądze a wypadającą stąd kwotę pieniężną rozłoży Rada miejska na podstawie podatków bezpośrednich na wszystkich w gminie opodatkowanych;

b) Miasta te prowadzić będą pod kontrolą władz nadzorczych cały zarząd techniczny i ekonomiczny wszystkich dróg gminnych w ich obrębie położonych, nie wyłączając czynności z §. 11. niniejszej ustawy wypływających;

c) Dochody z ekwiwalentu za prestacye drogowe niemniej dochody z innych źródeł, jak z kopytkowego i t. d. wpływać będą do kasy miejskiej na rzecz miejscowego funduszu dróg

gminnych, w obrębie miasta położonych, który pokrywać będzie wydatki w §. 25. przewidziane;

d) Z ustanowionego w §. 24. dziesięcioprocentowego dodatku do podatków bezpośrednich w tych miastach opłacanych, 4% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejskiej na rzecz miejscowego funduszu dróg gminnych, a 6% do kasy Rady powiatowej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Powyższe przepisy rozciągnąć można także na inne gminy w kraju na podstawie uchwały sejmowej i za Cesarskiem zezwoleniem.

§. 44.

W granicach tej ustawy oraz innych odnośnych ustaw i przepisów obowiązujących wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wykonawczy regulamin drogowy, mający zarazem obejmować szczegółowe postanowienia o potrzebnych terminach w poszczególnych czynnościach administracyjnych i o współudziale władz rządowych w czuwaniu nad dobrym stanem dróg publicznych nierządowych.

L. s. 3.118/97.

Alcg. 151

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniach Wydziału krajowego:

a) w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895. do 18. listopada 1896.

b) w przedmiocie zmiany i uzupełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895., dotyczącej poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce.

c) w przedmiocie zmiany postanowień uchwał sejmowych z dnia 8. lutego 1895., 7. lutego 1896. i 8. lutego 1896., dotyczących poparcia kolei lokalnej Chabówka-Nowy Targ-Zakopane.

d) w przedmiocie wniosku posła Osuchowskiego w sprawie budowy kolei Ustrzyki-Wołosate z odnogą do Turki.

e) w przedmiocie wniosku posła Weigla w sprawie budowy linii kolejowych Dębica-Jasło i Jasło-Konieczna.

f) w przedmiocie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie kolei ze Lwowa do Winnik.

g) w przedmiocie petycyi l. 941. 2659., dotyczących budowy kolei Przeworsk-Bachórz (Dynów), petycyi l. 942., tyczącej się kolei Przeworsk-Rozwadów i petycyi l. 79., tyczącej się odnogi kolejowej ze stacyi Deremówka kolei podolskich przez Janów do Budzanowa.

Wysoki Sejmie!

Wykonanie programu I-go krajowej akcyi kolejowej, objętej uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895. r., nie mogło być dotąd uskutecznionem w zamierzonym pierwotnie okresie.

Przyczynę tego należy upatrywać w rozlicznych trudnościach, na jakie wykonanie rzeczonego programu natrafiło, tak w negocyacach z centralnemi władzami w Wiedniu, jak i z interesentami, względnie korporacyami i miejscowemi władzami w kraju.

Najdotkliwiej na zwłokę w załatwieniu spraw kolejowych wpłynęła ta okoliczność że w ciągu roku ubiegłego nastąpić musiało, ze względu na kreowanie osobnego Ministerstwa dla spraw kolejowych, oraz zniesienia c. k. Generalnej Dyrekcyi austr. kolei państwowych — zasadnicze przeobrażenie istniejącej dotychczas organizacyi naczelnych

władz kolejewych, co pociągnęło za sobą zupełnie inny podział agend tak pod względem kompetencyi poszczególnych władz, jak i pod względem przydzielenia poszczególnych spraw do świeżych i nieobeznanych jeszcze referentów.

Dalszą, a niemniej ważną przyczyną powolniejszego postępu akcyi kolejowej jest — zdaniem komisyi i to, że dotychczas nie przystąpiono do odpowiedniej organizacyi krajowego biura kolejowego.

Przyjmując do wiadomości przedstawiony przez Wydział krajowy projekt organizacyi tegoż biura co do utworzenia stałych kadrów urzędniczych, Komisya kolejowa zaznacza, że wobec wielkich zadań—do spełnienia których biuro pomienione, w myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. (Dz. u. kr. Nr. 42.) jest powołane -- organizacya ta jest niedostateczna i chcąc dalszy rozwój tej, tak ważnej dla kraju naszego akcyi zapewnić — należy obmyśleć odpowiednie środki, ażeby przynajmniej na czas przeprowadzenia studyów i budowy uchwalonych już projektów kolei lokalnych, odpowiednie siły pozyskać.

Zadanie tego rodzaju przedstawia szczególnie w obecnym czasie niepomierne trudności, z powodu bardzo znacznego rozwoju akcyi kolei lokalnych, oraz budowy licznych linii kolejowych państwowych, nie tylko u nas, ale w innych krajach monarchii, oraz z powodu braku dostatecznej ilości sił technicznych; zdaniem jednak Komisyi kolejowej, zgodnie zresztą ze zdaniem, wypowiedzianem w sprawozdaniu Wydziału krajowego, dałoby się to w ten sposób przeprowadzić, żeby Wydział krajowy przyjął na pewien przeciąg czasu fachowe siły techniczne i administracyjne — zapewniając takowym odpowiednie do prowizorycznego zajęcia pobory oraz w stosunku do tychże poborów jednorazową odprawę, płatną po ukończeniu budowy, jak to przy budowach istniejących zarządów kolejowych powszechnie jest w użyciu.

Rozwiązanie takie tej tak aktualnej dla rozwoju naszego kolejnictwa kwestyi—zaleca się tem bardziej do uwzględnienia, że nie wpłynęłoby ono wcale na jakiekolwiek, a tem mniej na stałe obciążenie budżetu krajowego, gdyż zdaniem Komisyi wydatek odnośny mógłby znaleść pokrycie w kapitałach, przeznaczonych na budowę poszczególnych kolei lokalnych.

Mimo tak znacznych jak wyżprzytoczone trudności, przystąpiono w ubiegłym roku do urzeczywistnienia tych linii obecnego programu, dla których rozliczne przeszkody, tak techniczne jak i administracyjne, usunięte zostały, a mianowicie dla linii Borki wielkie-Grzymałów i Łupków-Cisna, których budowa już rozpoczętą została. Należy zwrócić uwagę, że te linie są jedyne, które nie miały do czynienia z wojskowością i od których nie żądano wielkich wydatków na cele ogólno-państwowe.

Plan finansowy, przyjęty za podstawę dostarczenia kapitału, został w praktyce zastosowany i przeprowadzony w sposób następujący:

a) udział interesentów, przewidziany przez ustawę krajową, (wynoszący wraz z udziałem państwa $^1/_3$ część kapitału zakładowego), wpłacony został w zupełności dla obydwu w budowie będących linii, a to dla linii Borki wielkie-Grzymałów przy ukonstytuowaniu się Towarzystwa akcyjnego, a dla linii Łupków-Cisna jeszcze przed udzieleniem koncesyi, tak, że właściwie z tych funduszów zaciągnięte zostały zasoby do bezzwłocznego rozpoczęcia robót.

b) zrealizowanie pożyczki pierwszeństwa gwarantowanej przez kraj dla linii Borki wielkie-Grzymałów oraz objęcie akcyi pierwszeństwa dla linii Łupków-Cisna, nie mogło dotąd nastąpić z powodu bardzo powolnego załatwiania kwestyi czysto formalnych ze strony władz centralnych, jako to: zatwierdzenie kontraktu gwarancyjnego, względnie spółkowego, zatwierdzenie statutów i wynikające ztąd opóźnienie ukonstytuowania się Towarzystw oraz zaciągnięcie do hipotecznych ksiąg kolejowych i t. p., dopełnienie któ-

rych to formalności stanowi niezbędny warunek do podjęcia w Banku pożyczki pierwszeństwa, względnie do objęcia akcyi pierwszeństwa.

c) co do udziału państwa, (wspomnianego na wstępie, a mieszczącego się w $^1/_3$ wymaganej ustawą) to tenże płynnym będzie dopiero po wyczerpaniu wszelkich innych funduszów i użytym być ma na podstawie obopólnego porozumienia na zakupno taboru, wykonanie robót na stacyi, złączenia i dotowanie funduszu rezerwowego — tak, że właściwe wykonanie budowy było tylko wobec tego możliwe, że interesenci ad *a*) dopełnili w zupełności swoich zobowiązań, a z drugiej strony stan zapasów krajowego funduszu kolejowego zezwolił na udzielanie zaliczek zwrotnych, potrzebnych na bieżące wydatki około budowy, a płatnych dopiero po zaciągnięciu gwarantowanej pożyczki pierwszeństwa, względnie po objęciu takichże akcyi.

Przysądzenie robót dla kolei Borki w.-Grzymałów nastąpiło w drodze publicznego rozpisania ofert, do których 14 znanych firm krajowych zaproszono.

Budowa przysądzoną została najniżej oferującej firmie, która przedstawiła nam gwarancyę sumiennego wykonania robót i dotrzymania warunków umowy.

Oddanie tych robót nastąpiło za cenę ryczałtową i obejmuje zupełne wykonanie wszelkich robót ziemnych i murarskich, jakoto podtorza i budowli oraz ułożenia nawierzchni.

Wykupno gruntów, dostarczenie konstrukcyi żelaznych, materyałów nawierzchni, progów, urządzenie potrzebne dla explotacyi, jakoteż całe techniczne kierownictwo budowy odbywa się we własnym zarządzie.

Zamówienie taboru kolejowego nastąpi przez Zarząd kolei państwowej za zwrotem własnych udowodnionych kosztów.

W obec tego, że roboty oddane przedsiębiorstwu są już w takim stanie wykonania, że przyjąć można na pewno, iż żadna nadwyżka nieprzewidziana ceny robót tych podnieść nie może, z drugiej zaś strony, ze względu na to, że wykupno gruntów, zakupienie szyn, konstrukcyi żelaznych, progów i t. p. uskutecznione zostały po tej cenie, że wszystkie odnośne wydatki znajdują dostateczne pokrycie w dotyczących rubrykach kosztorysu, Komisya kolejowa konstatuje z zadowoleniem, że obliczenia krajowego biura kolejowego były ścisłe i nie zawiodły i uważa, że fakt ten powinien wzbudzić zaufanie Wysokiego Sejmu i kraju do własnej administracyi, t. j. do prowadzenia akcyi przez Wydział krajowy.

Budowa rozpoczęła się na dniu 1-go sierpnia 1896., otwarcie zaś linii nastąpić ma w lipcu 1897. roku.

Dla linii Łupków - Cisna są wszystkie administracyjne czynności w toku, zatwierdzenie jednak kontraktu spółkowego i statutu Towarzystwa, mimo osobistej interwencyi koncesyonaryuszów, zalega jeszcze w Ministerstwie kolejowem, pomimo to koncesyonaryusze — nie czekając na zatwierdzenie powyższe, a nie chcąc dłużej już zwlekać z przysądzeniem robót — oddali budowę linii przedsiębiorstwu za cenę ryczałtową, niższą o 2% niżej ceny kosztorysowej.

Wydział krajowy, uznając z jednej strony, że przedsiębiorstwo — które budowę linii tej objęło — daje dostateczną gwarancyę dotrzymania umowy, z drugiej strony uwzględniając tę okoliczność, że w razie jakiegokolwiek przekroczenia ceny kosztorysowej — koncesyonaryusze całą odpowiedzialność na siebie przyjmują — zgodził się na rozpoczęcie robót, które na dniu 1-go listopada 1896. r. nastąpiło.

Powyższe niezatwierdzenie statutów i wynikająca wskutek tego niemożność ukonstytuowania się Towarzystwa, nie dozwoliła Wydziałowi krajowemu do desygnowania ze swego ramienia członków do Rady zawiadowczej Towarzystwa akcyjnego omawianej kolei, a tem samem nie mógł Wydział krajowy przystąpić do wykonywania poleconego przez Wysoki Sejm nadzoru nad gospodarstwem lasowem w obrębie tejże kolei.

W przedmiocie innych linii, będących najbliżej urzeczywistnienia, nadmieniamy, iż dla kolei Trzebinia-Skawce pertraktacye koncesyjne w zasadzie już ukończone zostały.

Z powodów, naprowadzonych przez Wydział krajowy w dodatkowem sprawozdaniu L. 5963/97., jakoto z powodu rozlicznych, a znaczne koszta za sobą pociągających wymagań c. i k. Ministerstwa wojny, Zarządu kolei północnej ces. Ferdynanda, a nawet i administracyi c. k. kolei państwowych, nie jest wykluczoną ewentualność, że kapitał, przyjęty dla tej linii w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895., który oparty był na projekcie, nieuwzględniającym tych znacznych, a dla kolei lokalnej zbędnych urządzeń — może okazać się nie wystarczającym i że zajdzie potrzeba ewentualnego dostarczenia brakującej kwoty, w sposób przewidziany artykułem IX. p. 3. ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894. (Dz. u. p. N. 2. z r. 1895)., t. j. że Zarząd kolei skarbowych przyjmie na siebie obowiązek wykonania budowli na stacyach złączenia oraz dostarczenia potrzebnego taboru za zwrotem własnych kosztów — wyrównać się mających w pierwszej linii z oszczędności osiągniętych na budowie, a gdyby takowe nie wystarczały, płatnych w 10 ratach rocznych, czerpanych z dochodów kolei Trzebinia-Skawce.

Koszta te nie mogą przewyższać kwoty 200.000 zł., na wypadek więc, gdyby całą tę sumę z dochodów kolei spłacić trzeba było — to odnośna rata roczna nie przekraczająca w żadnym razie 20.000 zł. mieścić by się musiała przed ratą gwarantowanej przez kraj pożyczki pierwszeństwa.

Kwota ta, którą jak to wyżej zaznaczyliśmy jako maksymalną uważać należy, pokrytą być może w stosownym czasie, przez ewentualne podniesienie kapitału w drodze emisyi akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa, w którym to wypadku odpadłaby potrzeba spłaty odnośnej pożyczki z dochodów kolei.

Dalsze powiększenie kapitału może także nastąpić celem ewentualnego wcielenia kolei górniczej Trzebinia-Siersza — której dochody już dzisiaj zapewnione, powiększyłyby znacznie rentowność kolei Trzebinia-Skawce.

Ponieważ powyższa sprawa wymaga zatwierdzenia Wysokiego Sejmu, przeto Komisya kolejowa przedkłada w załączeniu odpowiednie wnioski.

Udzielenie koncesyi dla tej linii nastąpi niebawem, a przygotowania do jaknaj rychlejszego oddania budowy są już na ukończeniu.

Sprawa linii Jaworzno-Piła, aczkolwiek pod względem technicznym dojrzała zupełnie, nie mogła dotąd przejść w stadyum urzeczywistnienia, z powodu braku planu finansowego — odnośne rokowania są w pełnym toku.

Ta kolej tak ściśle jest związaną z budową kolei Trzebinia Skawce, że połączenie się tych dwóch przedsiębiorstw byłoby dopuszczalne i pożądane. Na wypadek gdyby interesenci zechcieli doprowadzić do takiego połączenia, Komisya kolejowa przedstawia wniosek, ażeby w takim wypadku upoważnić Wydział krajowy do odpowiedniego zlania subwencyi krajowych, uchwalonych dla każdej kolei z osobna.

Znane już Wysokiemu Sejmowi z ubiegłej sesyi trudności, stojące na przeszkodzie urzeczywistnieniu projektu Chabówka-Zakopane, zostały w ten sposób usunięte, że Rząd — nie chcąc się zgodzić na budowę kolei wąsko - torowej ze względów ogólno państwowych — przeznaczył na przekształcenie przestrzeni Chabówka - Nowy Targ na kolej normalno torową subwencyę w wysokości **1,300.000** zł., która to kwota wstawioną została w fundusz inwenstycyjny budżetu państwowego na rok 1897.

Wobec tego – że powyższa subwencya umożliwia budowę toru normalnego na trudniejszej części kolei Chabówka-Zakopane, t. j. na szlaku Chabówka-Nowy Targ, Komisya kolejowa sądzi, że niezbędnem jest tak ze względu na budowę jak i późniejszą exploatacyę — również drugą, a łatwiejszą część kolei tej, t. j. przestrzeń Nowy-Targ-Zakopane wykonać również o torze normalnym.

O ile ta druga część przedstawia się ze względu na konfiguracyę terenu, łatwiejszą do budowy, jak przestrzeń Chabówka-Nowy Targ — daje najlepszy obraz naprowadzona przez Wydział krajowy w sprawozdaniu L. 5962/97 okoliczność, że koszta budowy toru normalnego miałyby się do kosztów budowy toru wąskiego na I. części Chabówka-Nowy Targ jak 2·74 : 1 — zaś na II. części Nowy-Targ-Zakopane, jak 1·31 : 1. Różnica kosztów, potrzebna na przeistoczenie przestrzeni Nowy Targ-Zakopane na normalnotorową wynosiłaby najwyżej 200.000 złr., kwota ta pokrytą będzie częściowo przez przyrzeczone już udziały interesentów, reszta zaś przez dodatkowy udział kraju w formie pożyczki pierwszeństwa.

Gdy się rozważy, że w razie zachowania toru wąskiego dla przestrzeni Nowy Targ-Zakopane, zachodziłaby również potrzeba nieodzowna podniesienia kapitału i to może w znaczniejszej mierze — a mianowicie celem pokrycia kosztów budowy osobnej stacyi złączenia w Nowym Targu, zakupienia i utrzymania osobnego taboru wąskotorowego, to przedstawia się założenie toru normalnego i na tej części, nietylko jako wskazane, ale jako k o n i e c z n e i dla interesów krajowego funduszu kolejowego jako pożądane.

Gdy dalej zważy się, że wszystkie kroki przygotowawcze dla powyższego rozwiązania sprawy są w toku, a projekt szczegółowy dla toru normalnego całej linii jest już na ukończeniu, Komisya kolejowa wnosi uchwalenienie załączonych uchwał.

C o d o l i n i i D e l a t y n - K o ł o m y j a - S t e f a n ó w k a przypominamy przedewszystkiem to, co już przeszłorocznej sesyi Wysokiemu Sejmowi przedstawionem było, że ubiegające się podówczas o koncesyę na tę kolej Towarzystwo kołomyjskich kolei lokalnych, budowy kolei tej za sumę, przeznaczoną przez uchwały Wysokiego Sejmu, budować nie chciało, utrzymując, że kapitał odnośny wystarczyć nie może.

Wydział krajowy, jako ubiegający się o koncesyę, zarządził w roku ubiegłym wypracowanie projektu szczegółowego tej kolei, który to projekt jest już na ukończeniu, daty zestawione na podstawie szczegółowych studyów pozwalają już dzisiaj spodziewać się, że fundusze, zapewnione przez udziały czynników interesowanych i kraj, wystarczą w zupełności na pokrycie kosztów budowy.

Zaznaczyć przy tem wypada, że obliczenia krajowego biura kolejowego budzą tem większe zaufanie, jeżeli się rozważy, że rezultaty, przyjęte na podstawie projektu wstępnego, zgadzają się z rezultatem, uzyskanym obecnie na podstawie szczegółowych dat.

Wobec powyższego programu, ustanowionego na mocy uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895. i 8. lutego 1896. oraz wyżwymienionych zmian, przedstawiać się będzie stan zasobów finansowych z końcem r. 1897. jak następuje:

Z końcem 1897. roku rozporządzać będzie fundusz kolejowy czterema ratami po 300.000 zł. za lata 1894, 1895, 1896 i 1897 w łącznej kwocie: . 1,200.000 zł.
a nadto kwotą, powstałą z narosłych 3% odsetek od poszczególnych rat w sumie około . . . . 68.000 „

czyli łączną kwotą . . 1,268.000 zł.

z której atoli potrącić należy:

a) 3% odsetki od raty 500.000 zł., wypłacić się mającej z początkiem 1897. r., jako subwencyę na budowę kolei rządowej C h o d o r ó w - P o d w y s o k i e t. j. . . . . . . 15.000 zł.

b) ratę półroczną po 4·4% rocznie, przypadającą do zapłaty w r. 1897. od pożyczki 600.000 zł., zaciągniętej na budowę kolei Borki w.-Grzymałów (termin otwarcia ruchu 1/7 1897) w sumie 13 200 zł.

c) odsetki za dwa miesiące od pożyczki 465.000 zł., zaciągnąć się mającej na budowę linii Łupków-Cisna (termin otwarcia ruchu 1/11 97) okrągło w sumie . . . . . . 3.200 zł. czyli razem 31.400 zł.

tak, iż stan zapasów funduszu kolejowego z końcem roku 1897. wyniesie 1,236.600 zł.

Dalsza rata roczna po 300.000 zł. przy stopie procentowej 4% i 71 letnim okresie umorzenia skapitalizowana przedstawia kapitał:

$\frac{300.000}{0,042.633}$ = 7,036.802 czyli okrągło . . . . 7,037.000 zł.

które łącznie z powyższym zapasem . . . . 1,236.600 „

wykazują pokrycie kapitału w wysokości . . . . 8,273.600 zł.

Gdy zaś na koleje rządowe Chodorów-Podwysokie (980.000 zł.) i Przeworsk-Rozwadów (250.000 zł.) wypłacić mamy łącznie około . 1,230.000 zł.,

zaś udział kraju w kolejach lokalnych na mocy uchwał Wysokiego Sejmu z d. 8/II. 95. i 8/II. 1896. oraz obecnego wniosku (200.000 zł. dla normalnego toru Chabówka-Zakopane) wynosi . . . 6,919 000 zł.

t. j. razem . . 8,149.000 zł.

przeto pozostaje z funduszu kolejowego po nad wymagane pokrycie jeszcze około . . . . 124.000 zł.

Można więc uważać, że fundusz kolejowy obecnie jest wyczerpany, bo przecie nadwyżki w kwocie 124,000 zł. nie można uważać za nic więcej, jak jako zapas kasowy na wypadki nieprzewidziane.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw kolejowych, Komisya kolejowa jednakowoż nabrać mogła przekonania, że różne grupy interesentów rozliczne projekta nowych linii temuż Wydziałowi przedłożyły, a mianowicie projekta kolei Przeworsk-Dynów, Borysław-Stebnik, Jasło-Żmigród-Konieczna, Lwów-Winniki, Lwów-Kamionka str. jakoteż i kolej, projektowaną w powiecie Turczańskim z Ustrzyk dolnych do granicy węgierskiej oraz petycye najrozmaitsze.

W obec tych projektów wypada Komisyi kolejowej zastanowić się nad położeniem kraju w obec tych nowych żądań i projektów.

Komisya kolejowa bez wahania uznaje, że pomiędzy tymi projektami są takie, które są prawdopodobnie równie uzasadnione i równie korzystne dla rozwoju ekonomicznego kraju, jak koleje, objęte programem, już uchwalonym, mającym być wykonanym w pierwszym okresie budowy kolei lokalnych.

Komisya kolejowa i Sejm, uchwalając przed czteroma laty stałą dotacyą 300.000 zł. dla funduszu kolejowego, nie miał na myśli, żeby akcya kolejowa miała się ograniczyć na wykonaniu małego szeregu uchwalonych już kolei.

Przypuszczano, że koleje raz wybudowane choć w części oprocentują kapitał, zagwarantowany przez kraj, a że w miarę jak wpływające dochody wykażą, że gwarancya krajowa nie jest w całości wyczerpana, to liberowaną część rocznego dochodu funduszu krajowego będzie można przeznaczyć do gwarancyi kapitałów, potrzebnych do budowy dal-

szych kolei. W ten sposób fundusz ten nie byłby wyczerpany gwarancyą od kapitału siedmiu milionów, ale w miarę rentowności już istniejących kolei mógłby coraz to nowe kapitały zagwarantować, tak, że nastąpi pewna ciągłość w budowie kolei lokalnych.

Powolny tok akcyi kolejowej i zupełnie nieprzewidziane zwłoki, na które ta akcya napotyka mianowicie u władz centralnych, zmyliła wszystkie oczekiwania i doprowadziła do zastoju na polu budowy kolei lokalnych, który już trwa kilka lat, a który mianowicie co do nowych projektów, uchyla na dalszych kilka lat wszelką możliwość dalszego postępu. Gdyby pewne linie, jak np. Trzebinia-Skawce, były wykończone już w r. 1896. to w r. 1897. prawdopodobnie już wykazałoby się że gwarancya krajowa nie jest w całości wyczerpaną, a w r. 1898. możnaby już przystąpić do dalszej akcyi. Obecnie budowa kolei tak jest opóźnioną, że rezultaty ruchu nowych kolei dopiero będą wiadome w latach 1899. lub 1900. tak, że dopiero wówczas by można przystąpić do finansowego poparcia nowych projektów. Wypada zastanowić się w obec tego, czy dotacya 300.000 złr. jest wystarczającą na potrzebę kraju. W obec obecnego stanu budżetu krajowego Komisya nie stawia wniosków konkretnych, ale wypowiada swe przekonanie, że z wszystkich środków do podniesienia ekonomicznego kraju, rozwój komunikacyi jest może najpotężniejszym. Opóźnienie tej akcyi wobec prędkiego postępu na Węgrzech i nawet na Bukowinie naraża kraj nasz na dotkliwe straty i uniemożliwia wszelką skuteczną konkurencyę na polu zbytu płodów surowych i zakładania nowych industryi. Komisya jest przekonana, że Wydział krajowy podziela to zapatrywanie Komisyi i że wrazie gdyby sprawy budżetowe, będące w zawieszeniu, dały się wyklarować w ciągu bieżącego roku i dobry stan finansów krajowych zapewnić na szereg lat, to weźmie także pod rozwagę sprawę prędszego rozwoju sieci komunikacyjnej w naszym kraju.

Nie czekając jednakowoż na takie rozszerzenie pierwotnego programu kolejowego, Komisya kolejowa mniema, że i w granicach obecnej dotacyi 300.000 zł. rocznie funduszu kolejowego można wyjątkowo zrobić jeden krok naprzód bez narażenia tegóż funduszu na niedobór.

Zapas kasowy tego znowu funduszu znacznie się powiększy w ciągu r. 1898. Linia Łupków-Cisna może niebawem wykazać dochody, oprocentowujące pożyczkę jej udzieloną. Ale oprócz tego można na podstawie doświadczeń węgierskich śmiało przyjąć, że choć część gwarancyi, udzielonych przez kraj, nie będzie w rzeczywistości potrzebna na oprocentowanie kapitału blisko 7 milionów dotąd zagwarantowanego, tak, że gdybyśmy zagwarantowali kwotę 8 do 9 milionów, to rzeczywisty wydatek nie wyczerpie jeszcze funduszu i nie doprowadzi do niedoboru.

Komisya kolejowa przyszła do przekonania, że z rozmaitych projektów przedłożonych, kolej Przeworsk-Dynów zasługuje w pierwszym rzędzie na poparcie, ponieważ może stanowczo wpłynąć na rozwój przemysłu cukrowniczego, co jest dla kraju sprawą pierwszorzędną. W tej mierze Komisya przedstawia odpowiedni wniosek.

Odnośnie do linii Jasło-Konieczna, Lwów-Winniki, Borysław-Stebnik oraz linii w powiecie turczańskim, rozpoczęli już interesenci starania celem zebrania potrzebnej części kapitału, która według wymogów ustawy krajowej zapewnioną być winna w wysokości $^1/_3$; wobec tego jednakże, że państwo, jako czynnik również interesowany — mimo rokowań podjętych przez Wydział krajowy — dotąd żadnego oświadczenia co do zamierzonego udziału finansowego nie złożyło, oraz wobec tego, że jak to wyżej wykazano — fundusz kolejowy w obecnym stanie nawet dla najtańszej z wyżwymienionych linii odpowiedniej subwencyi udzielićby nie mógł, Komisya kolejowa w obecnym stanie rzeczy nie może doradzać powzięcia jakichkolwiek konkretnych wniosków co do poparcia wyżwspomnianych projektów.

Komisya kolejowa uważa jednakże, że poparcie starań, czynionych przez interesentów co do zapewnienia poszczególnych projektów oraz przygotowania materyałów do

zestawienia programu II. okresu kolei lokalnych, nie powinno być spuszczane z oka i że należy polecić Wydziałowi krajowemu szczegółowe zbadanie wszystkich wyżwspmnianych projektów, tak pod względem warunków technicznych, jak i co do rentowności oraz co do ułożenia planu finansowego, następnie wdrożenie pertraktacyi z c. k. Rządem co do wydatniejszego poparcia finansowego.

Ponieważ jednak szczupłe siły krajowego biura kolejowego — jak to już na wstępie zaznaczyliśmy — nie są w stanie podołać obecnemu zadaniu swemu, przeto należy — zdaniem Komisyi kolejowej — tak na ten cel, jak i na polecone zeszłoroczną uchwałą Wysokiego Sejmu prowadzenie ewidencyi taryf, zapewnić dostateczną ilość sił potrzebnych, któreby pozwoliły biuru kolejowemu wszystkie te czynności przeprowadzić.

Na podstawie powyższych uwag, Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego:

a) w przedmiocie spraw kolejowych za czas od 26. listopada 1895. do 18. listopada 1896.,

b) w przedmiocie zmiany i uzupełnienia uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8go lutego 1895., dotyczącej poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce,

c) w przedmiocie zmiany postanowień uchwał sejmowych z dnia 8. lutego 1895., 7. lutego 1896. i 8. lutego 1896., dotyczących poparcia kolei lokalnej Chabówka-NowyTarg-Zakopane;

II. Postanowienie ustępu a) punktu 2. uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8go lutego 1895., zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896., dotyczące poparcia kolei lokalnej Trzebinia-Skawce, zostaje uchylonem w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

1) 1,660.000 zł, wyraźnie milion sześćset sześćdziesiąt tysięcy złotych w. a., dla kolei Trzebinia-Skawce, z zastrzeżeniem, że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę 2,500.000 zł., wyraźnie dwa miliony pięćkroćstotysięcy złotych wal. austr.

Z tego kapitału imiennego suma potrzebna ponad wspomnianą pożyczkę pierwszeństwa, a to co najmniej 840.000 zł., wyraźnie ośmset czterdzieści tysięcy zł. w. a, dostarczoną będzie przez emisyę akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, z których co najmniej 420.000 zł. obejmuje państwo w myśl postanowień ustawy z dnia 19. czerwca 1895. (Dz. u. p. Nr. 83), a co najmniej 420.000 zł. interesenci miejscowi i do których akcyi zakładowych nie będzie przywiązane prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy.

Nadto upoważnia się Wydział krajowy, aby — jeżeliby uznał, że ustanowiony już kapitał zakładowy okazał się niewystarczającym — zezwolił Towarzystwu kolei Trzebinia Skawce na odpowiednie podniesienie kapitału zakładowego przez emisyę akcyi zakładowych lub akcyi pierwszeństwa, wpłaconych w pełnej ich imiennej wartości, a to w tej wysokości, któraby umożliwiła przeprowadzenie robót nieprzewidzianych, których koszta nie powinny przekraczać kwoty 200.000 zł., wyraźnie dwakroć stotysięcy złotych wal. austr., oraz ewentualne zakupno istniejącej kolei górniczej Trzebinia-Siersza.

III. Upoważnia się Wydział krajowy, aby na ewentualne żądanie stron interesowanych, zgodził się na złączenie kolei Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno i złączył także zobowiązania kraju wobec tych kolei.

IV. Oznaczenie kolei lokalnej, zawarte pod al. b) ustępu A. punktu 1go, tudzież postanowienie ustępu b) punktu 2go uchwały I. Sejmu krajowego z dnia 8. lutego 1895., obejmującej programp oparcia poszczególnych kolei lokalnych, zatwierdzonej Naj-

wyższem postanowieniem z dnia 5. stycznia 1896., dotyczące kolei lokalnej Chabówka-Zakopane, zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

ad al. b) ustępu A. punktu 1go:

„Chabówka-Nowytarg-Zakopane, normalno-torowa“;

ad b) punktu 2go: *„930.000 złotych wyraźnie dziewięćset trzydzieści tysięcy złotych dla kolei Chabówka-Nowytarg-Zakopane, a nadto gwarancya dochodu tej kolei od takiej dodatkowej k.oty, jaka okaże się potrzebną celem uzupełnienia do wysokości 200.000 złotych wyraźnie dwakroć sto tysięcy złotych udziałów, mających być dodatkowo objętymi przez interesentów miejscowych na rzecz przekształcenia projektowanej wązkotorowej kolei na normalno-torową z zastrzeżeniem, że kapitał imienny ustanowiony będzie na sumę 2,900.000 złot. wyraźnie dwa miliony dziewięćset tysięcy złotych w. a.*

„Reszta kapitału imiennego, a to 1,770.000 złot. wyraźnie milion siedemset siedemdziesiąt tysięcy złotych wal. austr., dostarczoną będzie w następujący sposób:

„α) 470.000 zł. wyraźnie czterysta siedmdziesiąt tysięcy zotych w. a. przez emisyę „akcyi zakładowych, wpłaconych w pełnej imiennej wartości, z których 235.000 zł. „obejmie państwo, a 235.000 zł. interesenci miejscowi i do których to akcyi zakładowych „nie będzie przywiązanem prawo pobierania procentów interkalarnych za czas budowy;

„β) 1,300.000 zł. wyraźnie milion trzysta tysięcy złotych w. a. dostarczy państwo.

„O ileby według uznania Wydziału krajowego zochodziła potrzeba, zamiast akcyi „zakładowych przez miejscowe czynniki interesowane, przyjąć ich gwarancyę oprocentowania i umorzenia odpowiedniej części kapitału zakładowego, upoważnia się Wydział krajowy do objęcia za nich odpowiedniej części akcyj zakładowych, wpłacenia „ich w pełnej imiennej wartości i pokrycia odnośnego wydatku z krajowego funduszu „kolejowego, a to po zawarciu umowy z gwarantującymi interesentami, zabezpieczającej „fundusz rzeczony od strat.

„Powzięta w tym ostatnim przedmiocie osobna uchwała sejmowa z dnia 8. lutego „1896., zostaje niniejszem uchyloną“.

V. Ustawa z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatu Nowy Targ do pokrywania niedoborów lokalnej kolei Chabówka-Nowy Targ-Zakopane.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

„Reprezentacyi powiatu Nowy Targ zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu w obec funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem obowiązku uiszczenia corocznie przez lat 75 od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną z Chabówki przez Nowytarg do Zakopanego kwot potrzebnych na oprocentowanie po 4% tudzież planem wskazane umorzenie sumy 50.000 zł. w. a., stanowiącej część kapitału zakładowego powyższej kolei.“

Art. II.

„Kiedy i o ile obowiązek wymieniony w Art. I. niniejszej ustawy ma być dopełnionym, określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową Nowy Targ a Wydziałem krajowym Królestwa Galicyi i Lodmeryi z W. Księstem Krakowskiem.“

Art. III.

„Równocześnie traci moc obowiązująca ustawa z d. 26. sierpnia 1896.“

Art. IV.

„Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.“

VI. Upoważnia się Wydział krajowy, w razie gdyby badania techniczne i komercyalne planów kolei Przeworsk-Bachórz (Dynów) wydały rezultat, obiecujący oprocentowanie gwarantowanej przez kraj pożyczki i gdyby interesenci i państwo zapewnili pokrycie jednej trzeciej części kosztów w myśl ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1893. r. Nr. 42. Dz. u. kraj. udzielił imieniem kraju gwarancyi od resztujących $^2/_3$ kosztów do kwoty maksymalnej 1,800.000 zł., przy maksymalnym kapitale imiennym 2,700.000 zł. dla budowy tej kolei.

VII. Ze względu, że budowa kolei Ustrzyki-Wołosate z odnogą do Turki jest ze względu na ogólne interesa kraju potrzebną, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po porozumieniu się z koncesyonaryuszami, pomienione linie programem swej najbliższej akcyi objął.

VIII. Wnioski pp. Weigla i Merunowicza w przedmiocie projektów budowy kolei lokalnych Dębica - Jasło i Jasło - Konieczna, tudzież linii ze Lwowa do Winnik, Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby zbadał rzecz, ewentualnie przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do warunków pomocy ze strony c. k. skarbu państwa do ich budowy i o wyniku tych czynności zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi z odpowiednimi wnioskami.

IX. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby wnioski, odnoszące się do budowy kolei rządowej Rozwadów-Przeworsk, na bieżącej sesyi Rady państwa przedłożył.

X. Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę Wydziału Rady powiatowej trembowelskiej w sprawie budowy odnogi kolejowej ze stacyi Dereniówka wschodnio galicyjskich kolei lokalnych przez Janów do Budzanowa.

XI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby organizacyę krajowego biura kolejowego uzupełnił w taki sposób, iżby ono mogło załatwiać nietylko przeprowadzenie uchwalonych już linii, lecz także badania dalszych projektów oraz ewidencyę spraw taryfowych, będących w związku z interesami krajowymi i zdał sprawę z wykonania tego polecenia na następnej sesyi o ile to się da osiągnąć bez obciążenia funduszu krajowego, a przedstawił wnioski na wypadek, gdyby obciążenie budżetu okazało się potrzebne.

Lwów, dnia 11go lutego 1897.

Sprawozdawca: *Szczepanowski.*

Zastępca przewodniczącego: *Józef Męciński.*

L. s. 3135/97.

Alleg 152

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego z dnia 6-go lutego 1897 l. 7801 w sprawie kreowania nowych sądów obwodowych i powiatowych w okręgu c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Z powodu wprowadzić się mającej z dniem 1. stycznia 1898 nowej procedury cywilnej i połączonej z nią reorganizacyi sądownictwa w Monarchii naszej, a w dalszem następstwie z powodu konieczności pomnożenia ilości sądów, tak obwodowych jak i powiatowych, postanowiło Ministerstwo Sprawiedliwości przystąpić do kreowania we wchodniej części naszego kraju, nowych sądów obwodowych w Czortkowie, Jarosławiu i Żółkwi, oraz sądów powiatowych w Bołszowcach, Jabłonowie, Jagielnicy, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach Nowych, Uścierykach i Zawałowie i odniosło się w tym celu za pośrednictwem Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie do Wydziału krajowego, o spowodowanie, aby Wysoki Sejm — stosownie do ustawy z dnia 11. czerwca 1868. l. 59 Dz. u. p. i z dnia 26. kwietnia 1873. l. 62. Dz. u. p. — wyrazić raczył co do kreowania powyższych sądów swoją opinię.

Wydział krajowy wywiązując się z powyższego zadania, przedłożył Wysokiemu Sejmowi swoje w tej sprawie wnioski, sprawozdaniem z nia 6-go lutego 1897, a Wysoki Sejm uchwałą dnia 10-go lutego 1897. przekazał wnioski te Komisyi prawniczej do zdania sprawy.

Komisya prawnicza nie może zataić, że wobec kończącej się już kadencyi sejmowej, w zbyt trudnem znalazła się położeniu, gdyż, aby ten ogrom nagromadzonego w kwestyi tej materyału, należycie zbadać i opinię swą gruntownie umotywować — nie godzin kilka lub dni nawet, ale chyba całych miesięcy potrzebaby czasu — że zatem zadaniu swemu, przez Wysoki Sejm na nią uchwałą z dnia wczorajszego włożonemu, żadną miarą nie byłaby w stanie podołać, gdyby nie ułatwiły jej zadanie to w wysokim stopniu z jednej strony motywy sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 6. lutego 1897. l. 7801. zamiar kreowania wszystkich powyższych sądów jak najusilniej popierającego, a które są niezwykle wyczerpujące i na nader dokładnem studjum odnośnych aktów oparte — z drugiej zaś strony, gdyby nie fakt, że co do przeważnej liczby proponowanych obecnie przez Administracyę Sprawiedliwości sądów — Wysoki Sejm już dawniej nawet i niejednokrotnie

przychylną swą wyraził opinię, a przynajmniej polecił wdrożenie potrzebnych uzupełniających dochodzeń.

I tak co do Czortkowa wyraził Wysoki Sejm, już w poprzednich kadencyach, swe przychylne zdanie, a ostatnim razem uchwałą na dniu 15. maja 1893. l. 831 powziętą. Co do Jarosławia zapadła również już w Wysokim Sejmie uchwała z dnia 5. lutego 1895. do l. 1339, a w motywach jej wykazano dowodnie konieczność utworzenia tamże sądu obwodowego.

Podobne uchwały powziął Wysoki Sejm i co do proponowanych obecnie przez Ministerstwo Sprawiedliwości sądów powiatowych w Bołszowcach (uchwała z dnia 9. maja 1893. l. 252.) i w Jabłonowie (uchwała z dnia 8. maja 1893 l. 809.).

Natomiast nie ma jeszcze dotąd stanowczych uchwał Wysokiego Sejmu, co do potrzeby kreowania proponowanych obecnie przez Administracyę Sprawiedliwości sądów, a mianowicie: obwodowego w Żółkwi, a powiatowych: w Jagielnicy, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach Nowych, Uścierykach i Zawałowie.

Z uwagi jednak, że co do wszystkich tych sądów były już przeprowadzone wyczerpujące dochodzenia, a nawet co do niektórych zapadły już przedstanowcze decyzye w Wysokim Sejmie i zważywszy, że na wspólnej konferencyi reprezentantów wszystkich centralnych władz krajowych, przy udziale delegata Wydziału krajowego, przez Ministerstwo Sprawiedliwości, celem zastanowienia się nad wyborem miejscowości kreować się mających sądów—w roku ubiegłym zwołanej, a w szczególności na posiedzeniach dnia 28-go lutego i 30. marca 1896. w Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego we Lwowie odbytych—taż konferencya jednomyślnie zgodziła się, aby wszystkie tu wyż wymienione sądy kreowane i jak najspieszniej w życie wprowadzone zostały — przeto i komisyi prawniczej nie pozostaje nic innego, jak tylko przychylne wyrażenie swej opinii w tym samym kierunku Wysokiemu Sejmowi jak najgoręcej zalecić.

Zresztą w tej mierze odwołuje się komisya prawnicza do motywów sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 6. lutego 1897. l. 7801, potrzebę kreowania rzeczonych sądów dowodnie wykazujących.

Również zgodnie z wywodami powyższego sprawozdania Wydziału krajowego, z dnia 6. lutego 1897. l. 7801, proponuje Komisya Wysokiemu Sejmowi wyrażenie swej ponownej przychylnej opinii, w kierunku kreowania nowego sądu powiatowego w Jezierzanach, okręgu obecnego sądu Borszczowskiego, albowiem okręg ten sądu Borszczowskiego liczy 64.246 mieszkańców i jest jednym z największych okręgów sądowych wschodniej części kraju.

Gdyby więc utworzono w okręgu rzeczonego sądu jeszcze drugi sąd w Jagielnicy, z proponowanych przez Wydział krajowy miejscowości, o ogólnej liczbie ludności 22.912 składać się mający — jeszczeby zmniejszony przez to okręg Borszczowskiego sądu liczył 41.334 mieszkańców, zatem obydwa te okręgi nie należałyby jeszcze do mniejszych.

Do tego utworzyć się mającego Sądu w Jezierzanach, należałoby przyłączyć stosownie do uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 10. września 1888. i 9. maja 1893. gminy i obszary dworskie: Jezierzany, Jezierzanka, Bilcze, Cygany, Głęboczek, Olexińce, Kozaczyzna, Łanowce, Muszkarów, Szerszeniowce, Piłatkowce, Tarnawka, Zwiahel i Zielińce, razem zatem 15 gmin i obszarów dworskich, z ogólną ludnością 22.912. dusz.

W jednym tylko punkcie nie podziela Komisya prawnicza zapatrywań Wydziału krajowego, a mianowicie, aby na wypadek, gdyby Sąd obwodowy w Jarosławiu nie miał być zaraz, względnie równocześnie z Sądem obwodowym w Żółkwi, utworzonym — Wysoki Sejm zgodził się z proponowanem przez Ministerstwo Sprawiedliwości przydzieleniem tymczasowem do sądu obwodowego w Przemyślu, sądów powiatowych w Cieszanowie i Lubaczowie, które to sądy dziś do okręgu sądu krajowego we Lwowie należą — a to na tak długo, aż sąd obwodowy w Jarosławiu kreowanym zostanie.

Zdaniem bowiem Komisyi prawniczej takie oddzielanie sądów powyższych od ich dzisiejszego sądu obwodowego, względnie krajowego, a aż dwukrotne potem przydzielanie, raz do sądu obwodowego w Przemyślu, a nakoniec, po powtórnem ich wydzieleniu z powyższego sądu obwodowego i po raz drugi przydzieleniu do ich definitywnego sądu obwodowego w Jarosławiu — spowodowałoby nie tylko aż nadto wielkie trudności i uciążliwości dla samej administracyi sprawiedliwości — ale nadto naraziłoby ludność odnośnych powiatów na nieuniknione stąd, a niezliczone niedogodności i utrudnienia, z takiem prowizoryum, u nas nieraz bardzo długie lata trwać mogącem, połączone.

Nadto — jak doświadczenie poucza — kreowanie sądu nowego w pewnej miejscowości zależnem jest nieraz w przeważnej części od jej warunków lokalnych i sił finansowych — względnie od jej ofiarności — nie uchodzi więc, od tych czysto lokalnych warunków jednej miejscowości np. Żółkwi lub Czortkowa, zawisłem czynić kreowanie sądu w drugiej mjejscowości, jak w obecnym wypadku w Jarosławiu i w ten sposób rzecz całą na całe przewlekać lata — a zwłaszcza wobec tego, że kreowanie sądu obwodowego w Jarosławiu jako nagląco potrzebne, już przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 5. lutego 1895. l. 1339. uznanem zostało.

Nie mogła zatem Komisya prawnicza zalecać Wysokiemu Sejmowi prowizorycznego przydzielania sądów powiatowych w Cieszanowie i Lubaczowie do sądu obwodowego w Przemyślu, lecz właśnie, aby uniknąć wyż wykazanych niedogodności i dać wyraz gorącemu życzeniu ludności odnośnych powiatów jak najspieszniejszego kreowania sądu obwodowego w Jarosławiu się domagających, uchwaliła jednomyślnie zaproponować Wysokiemu Sejmowi wyrażenie opinii, iż jak najspieszniejsze i równoczesne kreowanie wszystkich powyższych trzech sądów obwodowych: w Czortkowie, Jarosławiu i Żółkwi, jest w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości w naszym kraju — jak najbardziej wskazanem.

Przez wprowadzenie wszystkich tu proponowanych sądów obwodowych i powiatowych, nie stanie się jeszcze — zdaniem Komisyi prawniczej — wprawdzie zadość wszystkim słusznym życzeniom kraju naszego, wielokrotnie, tak w petycyach odnośnych powiatów i gmin wyrażanych, jak i przez Wysoki Sejm tylokrotnie uchwałami Jego uznanym — ale przynajmniej, jeżeli wymienione tu wyżej sądy obwodowe i powiatowe o ile możności równocześnie, a spiesznie w życie wprowadzone zostaną — stanie się przynajmniej na razie zadość tej piekącej potrzebie, jaką kraj nasz od roku 1854., to jest od chwili zaprowadzenie obecnie istniejącej organizacyi sądownictwa, ciągle odczuwa — a która to potrzeba przez i z chwilą wejścia w życie nowej procedury cywilnej, jeszcze bardziej wzmódz się musi.

Nie idzie zatem, aby kraj nasz miał się już zadowolnić, a Wysoki Rząd poprzestać na kreowaniu proponowanych tu obecnie przez Administracyę Sprawiedliwości sądów obwodowych i powiatowych i dlatego też Komisya prawnicza proponuje Wysokiemu Sejmowi wyrażenie także i w tym kierunku Swej opinii, że kreowanie dalszych sądów obwodowych, czy powiatowych, których potrzeba przez Wysoki Sejm, bądź to już stanowczemi uchwałami uznaną, bądź co do których dopiero wdrożono dochodzenie przedwstępne — jest w interesie należytego funkcyonowania i wymiaru sprawiedliwości niezbędnie potrzebnem — a w szczególności, aby po wprowadzeniu w życie wymienionych tu poniżej ad I) *A*) *B*) sądów — Wysokie Ministerstwo Sprawiedliwości jak najspieszniej przystąpiło do kreowania reszty, w sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. listopada 1895. po koniec października 1896. na stronie 4, wymienionych, sądów powiatowych, a mianowicie sądów w Strussowie, Kozłowie, Pomorzanach, Wełdzirzu, Tartakowie, Jaryczowie, Ławocznem, Łomnej i Ihrowicach, których jak najszybsze kreowanie, przez wspomnianą wyż konferencyę reprezentantów krajowych Władz centralnych, jednomyślnie uznanem zostało.

W nadziei więc, że Wysoki Sejm jednomyślnem przyjęciem przedłożonych tu wniosków spełni od tak dawna i tak gorąco odczuwane życzenie ludności kraju naszego, a tem samem przyczyni się do jak najspieszniejszego zaradzenia tylokrotnie w uchwałach swych wyrażonej, a tak naglącej potrzebie usunięcia choć w części tych niekorzyści, jakie przez zbyt szczupłą liczbę w r. 1854 kreowanych, następnie zawsze tylko niedostatecznie uzupełnianych sądów obwodowych i powiatowych w naszym kraju, stworzone zostały — uchwaliła jednomyślnie Komisya prawnicza przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swoją opinię, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości oraz w interesie kraju i jego ludności, zachodzi niezbędna i konieczna potrzeba, o ile możności jak najszybszego i równoczesnego utworzenia:

A) Trybunałów I. instancyi.

1) w Czortkowie dla obręgów sądów powiatowych w Borszczowie, Budzanowie, Czortkowie, Husiatynie, Kopyczyńcach, Mielnicy, Tłustem i Zaleszczykach, tudzież dla utworzyć się mającego sądu powiatowego w Jagielnicy.

2) w Jarosławiu dla okręgów sądów powiatowych w Cieszanowie, Jarosławiu, Lubaczowie, Pruchniku, Radymnie i Sieniawie.

3) w Żółkwi dla okręgów sądów powiatowych w Bełzie, Kamionce Strumiłowej, Kulikowie, Mostach wielkich, Niemirowie, Rawie ruskiej, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

B) oraz sądów powiatowych:

1) w Bołszowcach dla gmin i obszarów dworskich, Bołszowce, Borszczów, Bybło, Chochoniów, Dydiatyn, Hanowce, Herbutów, Jabłonów, Konkolniki, Kunarzów, Podszumlańce, Popławniki, Skomorochy nowe, Skomorochy stare, Słobudka bołszowiecka, Słobudka konkolnicka, Zagórze konkolnickie i Żelibory.

2) w Jabłonowie dla gmin i obszarów dworskich: Akraszory, Bania berezowska, Berezów niżny, Berezów wyżny, Jabłonów, Kowalówka, Łucza, Łuczki, Myszyn, Stopczałów, Tekucza, Kosmacz i Utoropy.

3) w Jagielnicy dla gmin i obszarów dworskich: Antonów, Chomiakówka ad Jagielnica, Dolina, Jagielnica stara, Jagielnica nowa, Muchawka, Nagórzanka, Rosochacz, Sałówka, Sosołówka, Swidowa, Szulhanówka, Ułaszkowce, Zabłotówka, Milowce, i Kapuścińce.

4) w Jezierzanach dla gmin i obszarów dworskich: Jezierzany, Jezierzanka, Bilcze, Cygany, Głęboczek, Olexińce Kozaczyzna, Łanowce, Muszkarów, Szerszeniowce, Piłatkowce, Tarnawka, Zwiahel i Zielińce.

5) w Krasnej dla gmin i obszarów dworskich: Grabówka, Janców, Kamień, Krasna, Łdziany, Majdan, Niebyłów, Petranka, Przysłup, Równia, Słoboda niebyłowska, Słoboda równiańska, Śliwki i Topolsko.

6) w Podkamieniu dla gmin i obszarów dworskich: Czernica, Hucisko brodzkie, Nakwawca, Tetylkowce, Czepiele, Dudyń, Hołubica z Żarkowem, Huta pieniacka, Jaśniszcze, Kutyszcze, Litowiska, Maleniska, Majdan pieniacki, Niemiacz, Polikrowy, Pańkowce, Pieniaki, Podkamień, Popowce, Styberówka, Szyszkowce i Zwyżyn

7) w Strzeliskach Nowych dla gmin i obszarów dworskich: Bakowce, Berteszów. Zatwięgi, Lubeszka, Repechów, Trybuchowce, Żabokruki, Hrusiatycze, Kniesioło, Leszczyn, Oryszkowce, Strzeliska nowe, Strzeliska stare, Bieńkowce, Fraga, Jakłusz, Lubsza, Metna, Podburze, Wyspa i Tuczna z Prybeniem — przy równoczesnem przydzieleniu całego tego nowo utworzyć się mającego sądu powiatowego w Strzeliskach nowych, do okręgu Sądu krajowego we Lwowie.

8) w Uścierykach dla gmin i obszarów dworskich: Berwikowa, Białoberezka, Chorocowa, Dołhopole, Fereskula, Hołowy, Hryniowa, Jabłonica, Krosnośla, Perechrestne, Polanki, Stebne i Uścieryki.

9) w Zawałowie dla gmin i obszarów dworskich: Boków, Byrzów, Dryszczów, Hnilcze, Horożanka, Jabłonówka, Kamienna góra, Korzowa, Łysa, Markowa, Nosów, Panowice, Seredne, Sławentyn, Szumlany, Toustobaby, Zastawcze ad Zawałów, Zachorzyn, Zawadówka i Zawałów.

II. Wysoki Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem krakowskiem, wyraża swe zdanie, iż w tym samym interesie należytego wymiaru sprawiedliwości oraz ludności tego kraju należałoby oprócz wyżej ad I. wymienionych Trybunałów I. instancyi oraz sądów powiatowych, w jak najkrótszym czasie po wprowadzeniu nowej procedury cywilnej — przystąpić do kreowania następujących jeszcze sądów powiatowych, a mianowicie:

a) w Strussowie powiat Trembowla.
b) w Kozłowie powiat Podhajce.
c) w Pomorzanach powiat Złoczów.
d) w Wełdzirzu powiat Dolina.
e) w Tartakowie powiat Sokal.
f) w Jaryczowie powiat Lwów.
g) w Ławocznem powiat Stryj.
h) w Łomnej powiat Turka.
i) w Ihrowicach powiat Tarnopol.
k) ewentualnie i dalszych jeszcze sądów, bądź obwodowych, bądź powiatowych, których konieczność kreowania wskutek zaprowadzenia nowej procedury cywilnej niezbędną się okaże.

Lwów dnia 11. lutego 1897.

Komisya prawnicza:

Przewodniczący: **Zoll.**

Sprawozdawca: **Jahl.**

L. s. 3.262/97.

Aleg. 153

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o przedłożoniu Wydziału krajowego do L. W. 7.801 z r. 1897. z dnia 6. lutego b. r. w przedmiocie utworzenia nowych Sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi. Okręg c. k. krajowego Sądu wyższego w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do §. 1. ustawy z dn. 26. kwietnia 1873 r. Nr. 62. Dz. u. p. i §. 2. ustawy z dnia 11. czerwca 1868 r. Nr. 59. Dz. u. p. przesłało Wysokie c. k. Namiestnictwo pod dniem 29. stycznia b. r. do L. 905. (odebr. d. 3. lutego b. r.) reskrypt Wys. c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 12. stycznia 1897 r. do L. 23.812. Wydziałowi krajowemu, celem zasiągnienia opinii Wysokiego Sejmu, co do utworzenia nowych Sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi, który to reskrypt Wys. Ministerstwa sprawiedliwości, wraz z sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 6. lutego 1897. do L. 7.801. przekazał Wys. Sejm Komisyi prawniczej swojej do zbadania, w tych kilku ostatnich dniach Sejmu.

Komisya prawnicza, dla przyspieszenia załatwienia, oddała pracę tę dwom osobnym subkomitetom o czteru członkach, do rozpoznania; według okręgów dwóch Sądów wyższych krajowych w Krakowie i we Lwowie i składa skutkiem tego sprawozdanie swoje odrębnie za każdy z tych dwóch okręgów krajowych Sądów wyższych, jak następuje:

W okręgu krajowego c. k. Sądu wyższego w Krakowie.

Komisya prawnicza po rozpoznaniu najnowszego stanu aktów i z uwzględnieniem uchwał, jakie Wysoki Sejm poprzednio był powziął, aby celem szybszego wymiaru sprawiedliwości w kraju, z powodu zaprowadzenia z dniem z dniem 1. stycznia 1898. r. nowej procedury cywilnej zadosyć uczynić potrzebom i dogodności mieszkańców kraju, uważa za wskazane, aby Wysokie Ministerstwo sprawiedliwości uznało następujący porządek utworzyć się mających Sądów obwodowych i powiatowych, w okręgu wyższego krajowego Sądu w Krakowie; podnosząc oraz, że przeniesienie Sądów powiatowych z miejscowości niedogodnych i nieodpowiednich, do więcej wskazanych i właściwszych, powinno równocześnie z utworzeniem nowych być uskutecznione. Dlatego Komisya prawnicza przy stosownem uzasadnieniu wnosi:

1. Utworzenie Sądu obwodowego w Biały, dla okręgów Sądów powiatowych w Biały, Milówce, Oświęcimiu i Żywcu, (na przyszłość także Sądu powiatowego w Wilamowicach).

Tego wymaga miejscowość sama i jej zaludnienie oraz okolica cała; mieszkańcy oddający się tak przeważnie zatrudnieniom fabrycznym, handlowi i przemysłowi w ogóle, wielka ilość spraw podpadających w zakres orzeczenia Sądu kolegialnego, nadto istnienie w miejscu wszystkich warunków do utworzenia Sądu obwodowego; w obec znacznej ilości firm zaprotokołowanych, wymaganych, dla urządzenia asesoryów i senatów handlowych; kolegiów, cenzorów przy zakładach kredytowych, bankach, kas zaliczkowych i towarzystw zarejestrowanych; wyszukanie znawców i w sztuce biegłych, taksatorów i t. d.

Wszystkie te czynniki znajdują się w Biały z wielką dogodnością dla ludności miejscowej i okolicznej; która sobie też utworzenia Sądu kolegialnego tamże w dobrze zrozumianym własnym interesie, w obec wielkiego ruchu handlowego i przemysłowego całej okolicy, naturalnie pożądać musi.

2. Utworzenie Sądu obwodowego w Bochni uważa Komisya prawnicza — w myśl reskryptu ministeryalnego za rzecz uchwaloną i ustaloną, oszczędza sobie przeto ponownego uzasadnienia potrzeby i dogodności tegoż; dodaje tylko, że Sądy powiatowe do okręgu Sądu obwodowego w Bochni należeć mające, nie kolidują co do miejscowości swych z innymi okręgami obwodowymi, nowo utworzyć się mającymi.

3. Utworzenie Sądu obwodowego w Nowym targu, dla okręgów Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, Jordanowie, Krościenku, Mszanie dolnej i w samym Nowym Targu, (rzecz już od r. 1873. poruszana) uważa Komisya prawnicza już samem położeniem Nowotarszczyzny i daleką odległością gmin, tu w rachubę wchodzących, od Sądu obwodowego w Nowym Sączu, dla dogodności gmin Nowotarskich za bardzo pożyteczną, wskazaną i ze wszech miar usprawiedliwioną, tak, że najszybsze utworzenie Sądu w Nowym Targu staje się co raz bardziej wielce pożądanem.

4. Trudniejszem co do przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem, jest w obecnym stanie rzeczy zdecydowanie się co do utworzenia Sądu obwodowego w Tarnobrzegu czy też raczej raczej w Mielcu; za którym to ostatnim oświadcza się jednomyślnie Sąd obwodowy w Tarnowie.

Komisya prawnicza nie może zataić Wys. Sejmowi, że wedle uchwały jednomyślnej c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, który obstaje przy uzasadnieniu, że Mielec kwalifikuje się przeważnie dla środkowego położenia swego, na siedzibę Sądu obwodowego dla okręgów Sądów powiatowych w Dębicy, Kolbuszowej, Mielcu, Radomyślu, Ropczycach, Rozwadowie i Tarnobrzegu, oraz dla nowo utworzyć się mających Sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie, pożyteczność utworzenia Sądu obwodowego w Tarnobrzegu, o 2—3 kilometry od granicy Królestwa polskiego położonego, staje się bardzo wątpliwą i mocno zakwestyonowaną, ile że przedstawienie Sądu obwodowego w Tarnowie z dnia 30. listopada 1896. r. Nr. 4.439. oświadczając się za Mielcem, wychyla się także w sprawozdaniu c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie z dnia 16. grudnia 1896 r. do L. 10.459., który zarówno jak Wydział krajowy, w osobnem sprawozdaniu swojem z dnia 23. grudnia 1896 r. do L. 65/97. trwa wprawdzie słabo przy oświadczeniu się za Tarnobrzegiem, ale w gruncie rzeczy przeważającym argumentom, podniesionym tak stanowczo w przedstawieniu jednomyślnem Sądu obwodowego w Tarnowie zaprzeczyć nie zdoła.

Komisya prawnicza przeto utworzenia Sądu obwodowego w Tarnobrzegu, w obec tej zmiany stanu rzeczy doradzać nie może, ze względu na to, że Mielec prawie w pośrodku proponowanego okręgu obwodowego byłby położony, zatem dla ludności wszystkich powiatów byłby przystępnym i dogodnym, dalej, że wskutek tego uczyniłoby się zadosyć słusznemu żądaniu ludności powiatów Nisko i Ulanów, że wreszcie okręg Sądu obwodowego w Mielcu obejmowałby obszar 2458 □ kilometrów, z ludnością przeszło

184.494 mieszkańców — przeciwnie zaś Tarnobrzeg położony nad samą Wisłą i granicą sąsiedniego kraju, w miejscu zatem i niedogodnem i niepewnem i zanadto oddalonem i o 36.000 ludności mniejby liczył, Komisya prawnicza większością 7 głosów, przeciw trzem, oświadczyła się za Sądem obwodowym w Mielcu, jako ze wszech miar odpowiedniejszą siędzibą przyszłego trybunału, z przyłączeniem okręgu sądu powiatowego w Radomyślu, Baranowie i Majdanie do Mielca. — Mniejszość 3 głosów, uznając słuszność motywów powyż za Mielcem przemawiających, oświadcza się alternatywnie albo za Mielcem, albo za Tarnobrzegiem.

II. Co do utworzenia Sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku i Zakliczynie, Komisya prawnicza oświadcza, za proponowanemi miejscowościami, które reskrypt ministeryalny tymże sądom przydzielone mieć chce i za im prędszem utworzeniu jeszcze dalszych sądów powiatowych, względem których już to dawniej sądy kompetentne, Namiestnictwo i Wydział krajowy przychylną dały opinię, lub o które się — jak obecnie — gmina Błażowa, Kańczuga i Korczyna petycyami do Wys. Sejmu wniesionemi upominają. W ogóle obszerne akta urządzenia nowych Sądów powiatowych dotyczące, petycye wprost do Rady państwa lub ministerstwa sprawiedliwości wnoszone. zawierają jeszcze liczne dezyderata i prośby gmin, stanem rzeczy o sądach nowych powiatowych uzasadnione, które acz dotąd pominięte, w dalszym ciągu uwzględnione być winny i pomyślnego załatwienia wyczekują.

Albowiem z urządzeniem tych kilkunastu sądów, na jakie się c. k. Ministerstwo sprawiedliwości na razie zgodziło, szereg potrzebnych jeszcze dalszych Sądów bynajmniej zakończonym nie jest, w obec potrzeb, jakie nowa procedura sądowa sama przez się wywołuje, lub o których utworzenie albo przeniesienie, już dawniej z gruntownem uzasadnieniem się zewsząd upominano.

Jakoż pod tym względem Wysoki Sejm w latach ubiegłych dopominał się z szczególnym naciskiem, powtórnie, aby Sąd powiatowy w Ślemieniu, którego pierwotne urządzenie w tym niedogodnym zakątku ziemi Wadowickiej za zupełnie chybione uważać należy przeniesiony został do Suchy, miejscowości przestronej, dogodnej i ze wszech miar odpowiedniej, przy urządzeniu nowego Sądu powiatowego w Jeleśny, własności obecnie ND. arcyksięcia Stefana. Sądy obu instancyi, Namiestnictwo, Wydział krajowy i Wys. Sejm oświadczyły się za naglącą potrzebę tego przeniesienia, ale wysokie Ministerstwo sprawiedliwości pominęło tak uzasadnione żądania w reskrypcie swoim zupełnem milczeniem; a nawet w Radzie państwa dnia 19. stycznia 1897 r. (stenograficzny protokół posiedzenia 566. sesyi XI.) jeneralny mowca po stronie Koła polskiego zniewolony był dotknąć tego przedmiotu dosadnie, wyczerpująco i tak dowodnie, że powszechne uznanie słuszności temu żądaniu przyznano.

Kraj więc wyczekuje spełnienia wyrażonej pod tym względem tylekrotnie opinii Wysokiego Sejmu, — razem z urządzeniem nowych Sądów powiatowych, ile, że przeniesienie Sądu z Ślemienia do Suchy łatwiej uskutecznionem być winno, aniżeli utworzenie nowego Sądu powiatowego.

Komisya prawnicza więc, co do okręgu wyższego Sądu krajowego w Krakowie, wnosi po powyższem przedstawieniu następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem uznaje, iż dla dogodności mieszkańców kraju przy wymiarze sprawiedliwości i głównie z powodu zaprowadzić się mającej z dniem 1. stycznia 1898 r. reformy procedury cywilnej, zachodzi nieodzowna potrzeba nowych Sądów obwodowych i powiatowych, lub też przeniesienie Sądów okolicznościami wskazane a mianowicie:

W okregu wyższego Sądu krajowego w Krakowie:

1. utworzenie Sądu obwodowego w Biały dla okręgu Sądów powiatowych w Biały, Milówce, Oświęcimie i Żywcu, oraz dla ewentualnego Sądu powiatowego w Wilamicach utworzyć się mającego.

2. Urządzenie Sądu obwodowego w Bochni i dla okręgu Sądów powiatowych w Bochni, Brzesku, Niepołomicach, Radłowie, Wiśniczu, Wojniczu i utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Zakliczynie.

3. Utworzenie Sądu obwodowego w Nowym Targu dla okręgów Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, Jordanowie, Krościenku, Mszanie dolnej, i Nowym Targu.

4. Utworzenie Sądu obwodowego dla przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem w Mielcu, z przyłączeniem sądów powiatowych w Dębicy, Kolbuszowy, Mielcu, Radomyślu, Ropczycach, Rozwadowie, Tarnobrzegu, oraz nowo utworzyć się mających Sądow powiatowych w Baranowie i Majdanie.

5. Utworzenie Sądu powiatowego w Baranowie i przyłączenie takowego do Sądu obwodowego w Mielcu dla gmin i obszarów dworskich Baranów, Dombrowica, Domażyny, Duerdy, Dymitrów mały, Dymitrów duży, Knapy, Nagnajów, Siedleszczany, Skopatteni, Padew narodowa, Suchorzów, i Wola gołego — z okręgu Sądu powiatowego w Tarnobrzegu, oraz Padew kolonia, Piechoty, Przykop, Wojków, Zachwiejów, Zaduszniki Żurównice z okręgu powiatowego w Mielcu.

6) Utworzenie Sądu powiatowego w Majdanie do nowo utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Mielcu, dla gmin i obszarów dworskich Brzostowa góra, Buda-Hüttenwald, Hadykówka, Huta komorowska, Komarów, Kopcze, Krządka, Majdan, Ostrowy baranowskie, Ostrowy kolonia, Ostrowy tuszowskie,Poręby dyniowskie, Rusinów i Rusinowska Wola z okręgu Sądu powiatowego w Kolbuszowy; Wilcza Wola z okręgu Sądu powiatowego w Sokołowie i Arledówka, Dęba, Rozalin i Tarnowska Wola z okręgu Sądu powiatowego w Tarnobrzegu.

7) Utworzenie Sądu powiatowego w Rudniku w okręgu Sądu obwodowego w Rzeszowie dla gmin i obszarów dworskich Groble, Kończyce, Kopki, Koziarnia, Łętownia, Łętowska Wólka, Łowisko, Stróża i Tarnogóra z okręgu Sądu powiatowego w Nisku — odstępując zarazem 4 protesty gmin Jeżowe (L. s. 1376/97) Steinau (Śleniczny L. s. 1377/97) Przędzel (L. s. 1378/97) i Kamień (L. s. 1379/97) które według przedłożenia rządowego, również do Rudnika przydzielone być miały—a przy Sądzie powiatowym w Uczku pozostać pragną, c. k. Rządowi do załatwienia i możliwego uwzględnienia.

8) Utworzenie Sądu powiatowego w Zakliczynie w okręgu Sądu krajowego w Krakowie względnie utworzyć się mającego Sądu obwodowego w Bochni dla gmin i obszarów dworskich: Bieśnik, Biskupice Lackorońskie, Borowa, Chaczewice-Melsztyn, Dzierzaniny, Faliszowice, Gwoździec, Kończyska, Lustawice, Niedzwiedza, Olszowa, Paleśnica, Piaski-Drużków, Roztoka, Ruda kameralna, Słona, Stróżka, Zakliczyn, Zawada Lanckorońska, Zdonia i Złota z okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu.

9. Wyłączenie gmin i obszarów dworskich: Biadoliny szlacheckie, Jaworsko i Perła z Sądu powiatowego w Brzesku i przydzielenie ich do okręgu Sądu powiatowego w Wojniczu.

10. Przeniesienie Sądu powiatowego z Ślemenia do Suchy i utworzenie Sądu powiatowego w Jeleśny, wedle uchwały w latach ubiegłych przez Wysoki Sejm, zgodnie

z propozycyami c. k. Sądu krajowego wyższego w Krakowie, c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, powziętej;

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby w miarę potrzeby przystąpił do utworzenia większej liczby Sądów obwodowych i powiatowych w powyższym okręgu.

Petycya gminy miasta Rudnik do L. s. 2.705/97 zostaje tem samem załatwioną.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

Przewodniczący:
Zoll

Sprawozdawcy:
Weigel
Klemensiewicz

Ls. 3.276/1897.

Aleg. 154

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków budżetem objętych funduszów krajowych za rok 1894.

Wysoki Sejmie!

Zamknięcie rachunków, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, dzieli się na trzy części, a mianowicie:

a) fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu;

b) fundusze dotowane ze skarbu krajowego;

c) fundusze samoistne, dla których Sejm ustanawia budżet dochodów i wydatków.

Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.

Uchwalony na r. 1895 budżet funduszu krajowego, preliminował wydatki zwyczajne na kwotę 10,492.372 zł., nadzwyczajne na 605.035 zł, czyli ogółem wynosić miały wydatki kwotę 11,097.407 zł. Dochody preliminowane były na kwotę 11,069.607 zł w dochodach zwyczajnych i 27.800 zł. w nadzwyczajnych, czyli razem dochody miały dać ogólną kwotę 11,097.407 zł. i pokryć temsamem w zupełności ogół wydatków preliminowanych, bez budżetowego niedoboru lub takiejże nadwyżki. Ta równowaga budżetowa nie była wynikem przypadku, lecz wypływem przyjętego przez Wydział krajowy, a przez Wys. Sejm aprobowanego sposobu budżetowania. Od r. 1893 począwszy, w skutek przeprowadzonej konwersyi długu indemnizacyjnego, preliminarze kilku lat następnych miały wykazywać mniej lub więcej znaczne nadwyżki. Nadwyżki te w preliminarzach za lata 1894 i 1895 nie były wykazywane jako takie, lecz wstawiane do wydatków funduszu krajowego z przeznaczeniem na spłatę długów dawniejszych. Z uwzględnieniem tej okoliczności przedstawia się właściwy budżet dochodów i wydatków na r. 1895 jak następuje:

Ogół wydatków, bez wliczenia kwoty wstawionej do rubr. XIV. poz. 186, na spłatę dawnych długów, wynosić miał sumę 8,679.127 zł., a gdy, jak powyżej wykazano, ogół dochodów wynosić miał kwotę 11,097.407 zł. przeto budżet wykazywał właściwie nadwyżkę dochodów w kwocie 2,418.280 zł., którą Wys. Sejm uchwałą finansową wstawił do rubr. XIV. wydatków, na spłatę dawnych długów. Uchwałą z d. 5. lutego 1895 przyzwolony został kredyt dodatkowy na r. 1895. w kwocie 35.320 zł., a gdy na ten wydatek osobne pokrycie uchwalone nie zostało, przeto zmniejszyła się wykazana powyżej nadwyżka budżetowa o tę kwotę, i o tyle też mniej preliminowano właściwie na spłatę dawniejszych długów.

Wynik rzeczywisty całorocznej gospodarki finansowej wykazuje następujące rezultaty:

Rzeczywiste wydatki wynosiły: zwyczajne 10,014.643 zł., nadzwyczajne 642.011 zł., czyli razem 10,656.654 zł. Dochody rzeczywiste wynosiły: zwyczajne 11,543.657 zł., nadzwyczajne 17.150 zł, czyli razem 11,560.807 zł. Dochody rzeczywiste więc przewyższyły wydatki rzeczywiste o 904.153 zł., a w porównaniu z budżetem były wydatki rzeczywiste mniejsze, o 476.073 zł., dochody zaś rzeczywiste większe o 463.400 zł., czyli wynik rzeczywisty był ogółem korzystniejszy o 939.473 zł. Jeżeli jednak przy rzeczywistym wyniku uwzględnimy także kwotę użytą na spłatę długów, wynik rzeczywisty przedstawi się jak następuje: Bez wliczenia kwoty użytej na spłatę długów, wynosiły wydatki rzeczywiste 8,609.098 zł., a gdy dochody rzeczywiste wynosiły 11,560.807 zł., pozostała nadwyżka 2,951.709 zł, a ponieważ, jak wykazaliśmy powyżej, budżetowa nadwyżka, z uwzględnieniem kredytu dodatkowego bez pokrycia, miała wynosić tylko 2,382.960 zł., przeto wynik rzeczywisty był właściwie korzystniejszy tylko o kwotę 568.749 zł.

Z wykazanej powyżej rzeczywistej nadwyżki dochodów, w ogólnej kwocie 2,951.709 zł. użyto w roku budżetowym na spłatę dawniejszych długów 2,047.556 zł., a reszta 904.153 zł. pozostała jako nadwyżka z rachunków funduszu krajowego z r. 1895, co do której komisya budżetowa na końcu niniejszego sprawozdania przedłoży Wys. Sejmowi odpewiedni wniosek. Cyfra korzystnego wyniku Wydziału krajowego różni się od takiejże cyfry komisyi budżetowej o 370.724 zł., to jest o tyle o ile w roku budżetowym, z powodów od Wydziału krajowego niezawisłych, spłacono dawniejszych długów mniej niż preliminowano. Większe bowiem zapasy kasowe gromadzą się w kasie krajowej dopiero z końcem roku, skutkiem czego utrudnionem było dalsze wypowiedzenie pożyczki krajowej z r 1883 w takim terminie, aby w ciągu roku budżetowego można było wypowiedzianą kwotę wypłacić.

Poniżej szczegółowo omawiać będziemy pozycye dochodów i wydatków, wykazujące w rzeczywistej wynikłości znaczniejsze zboczenia od uchwalonego budżetu. Tutaj jednak już zaznaczamy, że Wydział krajowy uzasadniając te różnice, przytoczył powody, dla których wynik rzeczywisty był większy, lub mniejszy od kwoty wyznaczonej w budżecie. Komisya budżetowa badała te powody, a przy niektórych pozycyach zażądała bliższych wyjaśnień, szczegółowych rachunków i wykazów, i na tej podstawie opiera swoje, w ciągu niniejszego sprawozdania czynione uwagi, przyczem komisya zawsze miała na uwadze tę okoliczność, że przeniesienie kwot preliminowanych na wydatki zwyczajne w jednych rubrykach i pozycyach, dla pokrycia zwiększonych wydatków zwyczajnych w innych pozycyach i rubrykach, dozwolonem było tylko w wyjątkowych, w uchwale finansowej na rok 1895 wyszczególnionych rubrykach i pozycyach.

Wydatki.

Wydatki preliminowane na r. 1895 miały wynosić: zwyczajne 10,492.372 zł, nadzwyczajne, wraz z kredytem dodatkowym 640.355 zł. czyli razem 11,132.727 zł. Rzeczywisty wynik wykazuje wydatki zwyczajne 10,014.643 zł., nadzwyczajne 642.011 zł. czyli razem 10,656.654 zł W porównaniu z budżetem były wydatki zwyczajne mniejsze o 477.729 zł., a nadzwyczajne większe o 1.656 zł., a ogół wydatków rzeczywistych był mniejszy od ogółu wydatków preliminowanych o 476.073 zł. Badanie poszczególnych rubryk działu wydatków wykazuje, że w rubr.: I., V., VIII., X., XIII., XIV. i XVI. wydatki rzeczywiste były mniejsze od preliminowanych o 693.233 zł., zaś w rubr.: II., III., IV., VII, IX., XI., XII, XV. i XVII. wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych o 217.160 zł. Z porównania tych dwóch cyfr okazuje się kwota wydatków rzeczywistych mniejsza od preliminarza o 476.073 zł., jak powyżej wykazano.

Dla lepszego poglądu przejdziemy najprzód rubryki w których wydatki rzeczywiste były *mniejsze* od preliminowanych.

Rubr. I. „*Koszta reprezentacyi kraju*“. W tej rubryce preliminuje się w dziale A. wydatki na Sejm krajowy, z uwzględnieniem potrzeby dłuższego trwania sesyj sejmowych, gdy jednak od szeregu lat sesye te krócej trwają, przeto i wydatki są mniejsze. W roku budżetowym wydatki te były mniejsze od preliminowanych o 5.573 zł. W dziale B. na *Wydział krajowy* wydano mniej o 1.178 zł. z powodu interkalaryów.

Rubr. V. „*Wydatki sanitarne*“ wykazuje wydatki rzeczywiste 16.652 zł., mniejsze od preliminowanych 22 000 zł. o 5 347 zł., a to z powodu, że zamiast 49 lekarzy okręgowych, dla których preliminowano ryczałty na koszta obowiązkowych podróży, było obsadzonych tylko 41 posad tych lekarzy.

Rubr. VIII. „*Utrzymanie pomników historycznych*“ wykazuje wydatki rzeczywiste mniejsze od preliminowanych o nieznaczną kwotę 406 zł., przeważnie z powodu mniejszych w roku budżetowym wydatków na koszta restauracyi zamku Oleskiego.

Rubr. X. „*Wydatki na komunikacye*“. Rubryka ta rozpada się na dwa główne działy: I. *drogi krajowe* i II. *koleje żelazne*. W dziale I. preliminowano na drogi krajowe wydatki zwyczajne 910.397 zł, nadzwyczajne 143.000 zł. W rzeczywistości zaś wynosiły wydatki zwyczajne 912.838 zł., nadzwyczajne 135.756 zł. W porównaniu z preliminarzem były wydatki zwyczajne większe o 2.441 zł., nadzwyczajne zaś mniejsze o 7.244 zł., a ogółem były wydatki rzeczywiste mniejsze o 4.803 zł. Znaczniejszą różnicę na niekorzyść budżetu wykazuje poz. 138 „utrzymanie dróg“. Na te potrzeby preliminował budżet ryczałtową kwotę 405.594 zł., a rzeczywisty wydatek wynosił 420.053 zł., czyli więcej o 14 459 zł. A gdy uwzględnimy, że z końcem r. 1894 pozostało zaległości biernych, z tytułu utrzymania dróg 16.879 zł., z których w ciągu roku budżetowego odpisano, wskutek reszt niezużytych kredytów asygnowanych Wydziałom powiatowym, kwotę 4.154 zł., a spłacono 11.979 zł., czyli razem 16.133 zł., a z końcem r. 1895 pozostało zaległości biernych z tegoż roku 15.896 zł., okaże się, że właściwie utrzymanie dróg kosztowało w r. 1895 kwotę 416.136 zł. zamiast preliminowanych 405 594 zł. Podług preliminarza miało utrzymanie 1 kilom. drogi kosztować 221 zł. 75 ct., podług zamknięcia rachunków kosztowało utrzymanie 1 kilom. 227 zł. 48 ct.

Przekroczenie to powstało głównie z powodu wyjątkowo wielkich zasp śnieżnych, co Wydział krajowy szczegółowo omawiał w sprawozdaniu z czynności departamentu IV. za czas od 16. grudnia 1894 do 30. listopada 1895.

W dziale II. wydano na koszta utrzymania prow. biura kolejowego 26.445 zł. zamiast preliminowanych 24.000 zł., a to z powodu zwiększonych i ciągle wzrastających czynności biura kolejowego.

Rubr. XIII. „*Budowy wodne i melioracye*“. Rubryka ta nietylko w ostatecznym wyniku nieznaczną tylko wykazuje różnicę między preliminarzem a rzeczywistością, ale także poszczególne jej pozycye, w małej tylko liczbie, drobne wykazują zboczenia, przeważna zaś część tych pozycyj żadnej nie wykazuje różnicy.

Rubr. XIV. „*Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże*“. Już powyżej wykazaliśmy, że z kwoty 2,418 280 zł. wstawionej do poz. 186 tej rubryki na spłatę dawniejszych długów krajowych, użyto tylko kwoty 2,047.556 zł. W r. 1895 miano jeszcze do spłacenia reszty pożyczek z lat 1884, 1885 i 1888, a głównie pożyczkę z r. 1883. Pożyczka ta, jako emisyjna mogła być spłaconą tylko przez wypowiedzenie czyli wylosowanie; ponieważ jednak większe zapasy gotówki gromadziły się w kasie krajowej dopiero z końcem roku, zachodziła trudność dalszego wypowiedzenia tej pożyczki w takim terminie, aby można było wypowiedzianą większą kwotę wypłacić jeszcze w ciągu roku budżetowego. Z pożyczki r. 1883 spłacono w roku 1895 kwotę 1,018.295 zł. a resztę spłacono w maju i listopadzie roku 1896. W tej chwili obligacye pożyczki r. 1883, o ile były zgłoszone, zostały z obiegu cofnięte, a o ile nie zostały zgłoszone do wypłaty, ustało dalsze ich oprocentowanie.

Na spłatę niezgłoszonych jeszcze obligacyj b. funduszów indemnizacyjnych, które z początkiem roku 1895 wynosiły 107.415 zł. preliminował budżet kwotę 100.000 zł. W rzeczywistości zaś zgłoszono w ciągu r. 1895 tych obligacyj tylko za 31.615 zł., tak, że z końcem r. 1895 pozostało w obiegu obligacyj tych za kwotę 75.800 zł. Należytość za niezgłoszone do wypłaty kupony od obligacyj indemnizacyjnych (po potrąceniu przedawnionych za 62.633 zł.) wynosiła z początkiem r. 1895 kwotę ogólną 427.163 zł. Na spłatę tych kuponów preliminował budżet w r. 1895 kwotę 245.000 zł., spłacono zaś w rzeczywistości tylko za 3.389 zł.

Z rubr. XIV. pokryto także wydatek w kwocie 11.549 zł. na odsetki bierne od chwilowych pożyczek. Budżet nietylko, że na ten cel żadnej kwoty nie preliminował, ale nadto jeszcze w dziale dochodów preliminował kwotę 10.000 zł. tytułem odsetków czynnych od pieniędzy chwilowo lokowanych. Różnica więc między preliminarzem, a zamknięciem rachunków na niekorzyść budżetu wynosi 21.549 zł. Zapasy gotówki chwilowo zbędnej kasa krajowa lokowała i z tego tytułu uzyskała w ciągu roku odsetki czynne w kwocie 31.368 zł. W ciągu roku jednak kasa była zmuszoną

na pokrycie chwilowych potrzeb zasiągać pożyczki i od takowych zapłaciła odsetki w kwocie 42.917 zł. Nadwyżka odsetków biernych nad czynne, wynosiła wykazaną w tej rubryce kwotę 11.549 zł. Chwilowe te pożyczki posłużyły na zapłacenie w terminie właściwym pożyczek $4^1/_2$%, przeto fundusz krajowy na tych pożyczkach żadnej nie poniósł szkody.

Rubr. XVI. „*Wydatki na popieranie rękodzielnictwa i przemysłu*“. W tej rubryce preliminowane bywają wydatki na szkoły przemysłowe uzupełniające, na szkoły fachowe przemysłowe i warstaty instrukcyjne, na ogólne potrzeby przemysłowe i na popieranie wykształcenia handlowego.

Pomijając ostatni ten dział, wykazujący nieznaczne zaoszczędzenie w kwocie 25 zł., zauważyć należy, że wykazane w pierwszych trzech działach wydatki rzeczywiste, mniejsze od preliminowanych o 4.404 zł. powstały po części wskutek niewprowadzenia w życie instytucyj i zakładów, dla których budżet wydatki preliminował, jak to miało miejsca ze stacyą doświadczalną mechaniczno - technologiczną przy szkole technicznej we Lwowie, wskutek czego nie wydano preliminowanej na ten cel kwoty 1.500 zł. i z kursem wyrobu zabawek w Żywcu, po części wskutek tego, że zapasy gotówki z końcem r. 1894 zbyteczne czyniły subwencye w preliminowanej wysokości, jak to miało miejsce przy szkołach przemysłowych uzupełniających w Białej, Gorlicach, Samborze i Stryju, wreszcie także, z powodu zwinięcia istniejących kursów, jak w Tarnowie, z powodu zwinięcią kursu handlowego. Przechodzimy do rubryk, w których wydatki rzeczywiste były większe od preliminowanych.

Rubr. II „*Koszta zarządu*“. Na potrzeby tej rubryki preliminowano ogółem wydatki zwyczajne 286.170 zł., nadzwyczajne, wraz z kredytem dodatkowym, 47.985 zł. Rzeczywisty zaś wynik wykazuje wydatki zwyczajne 287 210 zł., nadzwyczajne 53.496 zł. Przekroczono więc wydatki zwyczajne o 1.040 zł. nadzwyczajne o 5.511 zł. Przekroczenie w wydatkach zwyczajnych powstało z powodu większych o 1.060 zł. wydatków na koszta podróży i dyety, a to wskutek rozszerzonego nadzoru nad gminami i nad krajowymi zakładami. Częściowe pokrycie ma to przekroczenie w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych z roku budżetowego w kwocie 562 zł. Przekroczenie w dziale wydatków nadzwyczajnych, miało miejsce przy urządzeniach elektrycznych, na który to cel przyzwolony był kredyt 34.169 zł., a rzeczywisty wydatek wynosił 39.670 zł. Przekroczenie to ma częściowe pokrycie w przypadającym od Banku krajowego częściowym zwrocie kosztów instalacyi światła elektrycznego w kwocie 3.085 zł.

Rubr. III. „*Koszta leczenia ubogich chorych*“. Na wydatki preliminował budżet 880.000 zł. a wydano 1,026.494 zł., czyli więcej o 146.494 zł. Budżet na r. 1895 układano i uchwalono na podstawie wynikłości z r. 1893. W tym roku jednak, fundusz krajowy zapłacił za 1,409.872 dni leczenia, podczas gdy w r. 1895 zlikwidowano takich dni 1,679.554, czyli więcej o 269.682 dni leczenia. Oprócz tego wzrostu ilości dni leczenia, Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem str. 41 podaje inne jeszcze powody i przyczyny tego stosunkowo znacznego przekroczenia. Komisya budżetowa zbadała szczegółowo podane tam powody i przyczyny i nabyła przekonania, że przekroczenie jest należycie uzasadnione i usprawiedliwione, przyczem należy zwrócić uwagę, że przekroczenie to redukuje się właściwie do kwoty 71.979 zł., reszta bowiem 74.515 zł. ma pokrycie w uzyskanych od zakładów krajowych większych, niż preliminowano nadwyżkach dochodów, jak to wykazuje rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

Rubr. IV. „*Koszta szczepienia*“. Wydatki rzeczywiste wynosiły 72.259 zł., zamiast preliminowanych 71.500 zł., a to z powodu większych wydatków na koszta podróży i dyety lekarzy, z powodu szczepienia. Na te wydatki zarządzenia Wydziału krajowego wpływu nie mają, a likwidowane są na podstawie rachunków, przedkładanych przez Namiestnictwo.

Rubr. VII. „*Wydatki na cele wykształcenia i oświaty*“. Na te cele preliminowano ogółem 2,105.133 zł. a wydano rzeczywiście 2,135.342 zł. Z pomiędzy 66 pozycyj zawartych w tej rubryce, tylko 3 pozycye wykazują różnicę między preliminarzem, a rzeczywistym wynikiem, i to jedna pozycya na korzyść budżetu o 850 zł. dwie zaś na niekorzyść budżetu o 31.059 zł. Dla sześciu członków Rady szkolnej krajowej preliminowano 7.200 zł. a wydano tylko 6.350 zł. z powodu interkalaryów.

Na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego, preliminowano 1,835.549 zł., a wydatek rzeczywisty wynosił 1,840.638 zł, a na pokrycie niedoboru krajowego funduszu szkolnego emyrytalnego preliminowano 110.084 zł., a wydano z tego tytułu 136.054 zł. Uzasadnienie i omówienie powodów większych wydatków

w obu tych pozycyach, znajdzie się poniżej, przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych funduszów.

Rubr. IX. *„Kwaterunkowe żandarmeryi“*. Wydatki brutto na ten cel wynosić miały 205.210 zł., w ciągu roku budżetowego jednak komenda żandarmeryi zlikwidowała rachunki na ogólną kwotę 210.080 zł. czyli ponad preliminarz o 4.210 zł. Z przeprowadzonej między Wydziałem krajowym a c. k. żandarmeryą korespondencyi, przekonała się komisya budżetowa, że na to przekroczenie złożyły się następujące przyczyny: podwyższenie czynszu pomieszkań i koszar dla istniejących w kraju z początkiem roku budżetowego posterunków, koszta najmu pomieszkań i koszar dla 15 nowych posterunków, konieczna potrzeba uzupełnienia sprzętów i pościeli dla oficerów, wachmistrzów i woźnych.

Rubr. XI. *„Dotacye dla zakładów krajowych“*. Preliminarz przewidywał z tego tytułu ogólny wydatek w kwocie 119 846 zł. W rzeczywistości zaś wydano 124.414 zł. czyli więcej o 4.568 zł. Uzasadnienie tej różnicy znajdzie się poniżej przy omawianiu zamknięć rachunkowych poszczególnych zakładów.

Rubr. XII. *„Wydatki na szupaśnictwo“* wykazuje wydatki rzeczywiste *brutto*, większe od preliminowanych o nieznaczną kwotę 425 zł. Ta nadwyżka wydatków *brutto* powstała z powodu podwyższenia taryfy kolejowej od przewozu osób, ma całkowite pokrycie w większych, niż preliminowano dochodach, ze zwrotów kosztów szupaśnictwa w kwocie 974 zł., jak to wykazuje rubr. XIV. dochodów.

Rubr. XV. *„Wydatki na cele rolnictwa i górnictwa“*.. Wydatki rzeczywiste tej rubryki wynoszą ogółem: zwyczajne 443.032 zł., nadzwyczajne 72 906 zł., czyli razem 515 938 zł., zamiast preliminowanych: zwyczajnych 424.088 zł, nadzwyczajnych 72.465 zł, czyli razem 496.553 zł. W wydatkach zwyczajnych wydano więcej, niż preliminowano o 18.944 zł, w wydatkach nadzwyczajnych więcej o 441 zł, razem przekroczenie wynosi kwotę 19.385 zł. Rubryka ta rozpada się na dwa główne działy: *A. rolnictwo i B. górnictwo.* Dział *górnictwa* wykazuje nieznaczną tylko różnicę, bo o 170 zł. na korzyść budżetu między preliminowanymi 13.410 zł. z rzeczywistymi wydatkami 13 240 zł Wykazana powyżej znaczna stosunkowo różnica na niekorzyść budżetu znajduje się w poszczególnych pozycyach działu *rolnictwa.*

Pozycye te rozpadają się na dwie kategorye: jedna obejmuje wydatki na poszczególne szkoły rolnicze, folwarki i składy zbożowe. Na te wydatki preliminowano ogółem 324.856 zł., a wydano 339.424 zł. czyli więcej o 14 568 zł.

O tych pozycyach będzie mowa poniżej przy zamknięciach rachunkowych tych szkół, folwarków i składów. Do kategoryi drugiej należą pozycye, w których preliminowano wydatki na ogólne cele rolnicze. Zamiast preliminowanych na te cele 158.287 zł. wydano 163.274 zł. czyli więcej o 4.987 zł. Na to przekroczenie złożyły się dwie pozycye: 222. druga rata subwencyi dla towarzystwa tytoniowego i 225. na rozmaite zasiłki w celach rolniczych. W poz. 222 preliminowano tytułem drugiej raty subwencyi dla towarzystwa tytoniowego 3.000 zł., a wypłacono 4 000 zł. Większy ten wydatek o 1.000 zł. jest wynikiem książkowego przeprowadzenia subwencyi rządowej przyznanej dla tegoż towarzystwa na ręce Wydziału krajowego, na utrzymanie drugiego instruktora uprawy tytoniu. Wydatek 1.000 zł. uwidoczniony został w poz. 222 rub. XV., a dochód w tej samej wysokości w dziale B. rubr. XVII dochodów.

W poz. 225. preliminowano kwoty 2.000 zł. na rozmaite zasiłki w celach rolniczych, wydano zaś z tego tytułu 5 977 zł.

Z tego preliminowano 3.977 zł., kwota 1.000 zł. jest również wynikiem książkowego przeprowadzenia subwencyi rządowej, na urządzenie kursu rolnictwa dla nauczycieli ludowych w szkole w Horodence. Pozostała reszta przekroczenia, uzasadniona jest po części uchwałą sejmową, polecającą wypłatę z tej pozycyi subwencyi dla trzech towarzystw o celach rolniczych, w ogólnej kwocie 800 zł. i konieczną potrzebą czynienia większych nieco wydatków na cele rolnicze w roku budżetowym. Potrzębę tę uznał już i wys. Sejm wstawiając na ten cel do budżetu na r. 1896 kwotę 4.000 zł.

Rubr. XVII. *„Wydatki rozmaite“*. Rubryka ta rozpada się na dwa działy: A. Wydatki w budżecie przewidziane, B. Wydatki w budżecie nieprzewidziane. W dziale A. jedna tylko pozycya wykazuje znaczniejszą stosunkowo różnicę, między preliminarzem, a rzeczywistym wynikiem na niekorzyść budżetu. W czasie trwania sesyi sejmowej w r. 1895 liczne do Sejmu weszły petycye, domagające się bezprocentowych pożyczek i bezzwrotnych zasiłków dla dotkniętych klęskami elementarnemi. Takiejsamej pomocy domagali się także niektórzy posłowie w samoistnych wnioskach, dla dotkniętych takiemi klęskami gmin i powiatów. Wysoki Sejm nie miał dość

danych do należytego ocenienia czy i o ile petycye te i wnioski są uzasadnione, a niechcąc pozostawić istotnie potrzebujących bez pomocy, wstawił do poz. 353 rubr. XVII. kwotę 12.000 zł do dyspozycyi Wydziału krajowego, przekazując mu zarazem wszystkie odnośne petycye i wnioski do zbadania i udzielenia pomocy w razie i w miarę uznania w granicach wyznaczonej kwoty 12.000 zł.

Zamknięcie rachunków wykazuje, że z tego tytułu Wydział krajowy wydał w r. 1895 kwotę 18.600 zł. t. j. o 6.600 więcej niż na ten cel uchwalono. W zamnięciu rachunków, tłómaczy Wydział krajowy to przekroczenie nieodzowną potrzebą i powołuje się na akt Wydziału krajowego l. 27198. Z tego aktu dowiedziała się komisya budżetowa, że wraz z uchwalonym kredytem przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia w miarę uznania 15 petycyj gmin i powiatów i jeden wniosek poselski, do których przybyło nastąpienie kilka petycyi tej samej kategoryi przez Wys. Sejm dla braku czasu niezałatwionych.

W 7 wypadkach Wydział krajowy już w marcu r. 1895 udzielił bezzwrotnych zasiłków, bez dalszych dochodzeń, ponieważ stan rzeczy dokładnie był wyjaśniony. Kwota spotrzebowana w tych 7 wypadkach wynosiła 9000 złr., zaś w kwietniu tegoż roku, na podstawie nadesłanych sprawozdań Wydziałów powiatowych, rozdał dla dwóch powiatów i dwóch gmin trzeciego powiatu, kwotę 2400 złr. Pozostała tedy do dyspozycyi Wydziału krajowego kwota 600 złr., a przytem niezałatwione były petycye 24 gmin powiatu Kolbuszowskiego. W braku legalnej reprezentacyi tego powiatu Wydział krajowy co do petycyi jednej gminy powiatu Kolbuszowskiego, udał się po opinią do Wydziału powiatowego Przemyślańskiego, a ten Wydział w sprawozdaniu swojem przedłożył prożby 12 gmin powiatu swego, a następnie wykazał jeszcze aż 36 gmin, w których przeważna część ludu, nie posiadająca ani ziarnka zboża ani kartofli, ani w ogóle żadnych artykółów żywności, a nie mogąc znaleźć wcale żadnego zarobku, wysprzedaje cały swój dobytek i emigruje do Brazylii. W ogóle przedstawił Wydział powiatowy, stan ekonomiczny ludności włościańskiej powiatu przemyślańskiego jako tak rozpaczliwy, iż Wydział krajowy nie mógł stanąć na stanowisku czysto budżetowym i zastawiać się brakiem kredytu. Zdaniem komisyi budżetowej słusznie Wydział krajowy postanowił traktować powiat przemyślański zupełnie wyjątkowo i udzielić mu doraźnej pomocy, pomimo braku na ten cel kredytu, pod własną wobec wys. Sejmu odpowiedzialnością. To też dla powiatu przemyślańskiego i dla petycyonujących gmin powiatu kolbuszowskiego, Wydział krajowy wydał 7200 złr. i w ten sposób powstało wykazane przekroczenie 6600 złr. Wobec opisanego powyżej faktycznego stanu rzeczy, komisya budzetowa uważa to przekroczenie za uzasadnione i należycie usprawiedliwione.

Dochody

Dochody preliminowane na r. 1895 miały wynosić: zwyczajne (wraz z dodatkami do podatków) 11,069 607. złr., nadzwyczajne 27.800 złr. razem 11,097.407 złr. Rzeczywisty wynik zaś wykazuje wpływy zwyczajne (wraz z dodatkami do podatków) 11,543.657 złr. nadzwyczajne 17 150 złr. Zwyczajne dochody więc były większe od preliminowanych o 474.850 złr. nadzwyczajne zaś mniejsze o 10.650 złr., a ogół dochodów rzeczywistych był większy od ogółu dochodów preliminowanych 463400 złr.

Następujące rubryki wykazują dochody rzeczywiste mniejsze od preliminowanych.

Rubr. II. „*Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.*“ Budżet preliminował z tego tytułu dochód w kwocie 10000 złr. powyżej jednak już wykazaliśmy, że rzeczywisty wynik nietylko że żadnego nie wykazuje dochodu, ale nadto jeszcze spowodował wydatek tytułem odsetków biernych od chwilowych pożyczek. Powyżej przy omawianiu rubr. XIV. wydatków, wyjaśniliśmy powody i zarazem uznaliśmy uzazadnienie tej na niekorzyść budżetu wykazanej różnicy. Rubr. III. „*Dochody dróg krajowych*“ wykazuje rzeczywiste wpływy, 228.279 złr. mniejsze od preliminowanych, o nieznaczną kwotę 471 zł. a to z powodu przyznanych opustów kilku dzierżawcom myt.

Rubr. V. „*Zwroty zaliczek z lat ubiegłych*“ wykazuje rzeczywiste wpływy 42.855 zł. zamiast preliminowanych 45.347 zł., to jest mniej o 2.692 zł. Tytułem zwrotu zaliczek od urzędników krajowych wpłynęło mniej o 2.393 zł. a tytułem zwrotu od szpitali wpłynęło mniej o 5.614 zł. Natomiast wykazuje zamknięcie niepreliminowany dochód 5.370 zł. tytułem zwrotu od rady szkolnej krajowej, nadwyżki z udzielonej w roku 1894 funduszowi szkolnemu emerytalnemu dotacyi.

Rubr. VI. *„Zwroty pożyczek“* wykazuje ostateczny wynik mniej korzystny o 6.516 zł. Zamiast bowiem preliminowanych 60.785 zł. wpłynęło tylko 54.269 zł. głównie z powodu nieuiszczenia w roku budżetowym, przypadających rat od wydziałów powiatowych, tytułem zwrotu bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności, dotkniętej klęską nieurodzaju w latach: 1889 i 1890. Ponowne klęski elementarne w niektórych okolicach kraju w roku 1895, spowodowały to, że pomimo urgensów, raty zaliczek nie wpłynęły.

Rubr. VIII. *Dochody krajowych szkół i folwarku w Dublanach* i rubr. IX. *Dochody szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.* Mniejsze niż preliminowano dochody pierwszych o 11.366 zł. drugich o 7.545 zł. będą omawiane poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych szkół i folwarków.

Rubr. XIII. *Dochody z kwaterunku żandarmeryi* wykazuje rzeczywiste wpływy 88.218 zł. zamiast preliminowanych 91.795 zł., a to z powodu, że do tej rubryki wstawiono cyfrę dochodu na podstawie budżetu państwowego, a nie uwzględniono tej okoliczności, że za żandarmów, przeznaczonych do kontroli bydła, skarb państwa nie zwraca funduszowi krajowemu kosztu noclegowego. W roku budżetowym wynosiło to kwotę 3.911 zł.

Rubr. XV. *Dochody krajowych składów zbożowych i spirytusowych* mniejsze od preliminowanych o 7.537 zł. będą omawiane poniżej przy szczegółowych zamknięciach rachunków tych zakładów.

Rubr. XVI. *Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych.* Wykazane w tej rubryce mniejsze od preliminowanych dochody, w kwocie 12.752 zł. mają całkowite pokrycie w pozostałych z roku budżetowego zaległościach czynnych wynoszących kwotę 14.696 zł.

Rubr. XVII. *Dochody rozmaite,* tak samo jak *wydatki rozmaite,* rozpada się ta rubryka dochodów na dwa działy:

A) Dochody w budżecie przewidziane i

B) Dochody w budżecie nieprzewidziane.

Te ostatnie wykazują ogólną kwotę 3.406 zł., a pochodzą przeważnie z subwencyi państwowych, na rozmaite cele rolnicze. Tu także zaliczono kwotę 873 zł. tytułem pozostałości funduszu kultury krajowej z rachunku roku 1895. W dziale *A)* preliminowano dochody rozmaite na 1,870.889 zł., a wpłynęło tylko 1,827.217 zł. czyli mniej o 43.672 zł. Trzy głównie pozycye wykazują znaczniejsze różnice na niekorzyść budżetu, a mianowicie:

a) w poz. 57. preliminowano kwotę 38.555 zł. tytułem zwrotu od spółek wodnych, kwoty potrzebnej na opłacenie procentów, i częściowe umorzenie pożyczki z roku 1889, zaciągniętej dla spółek wodnych w kwocie 700.000 zł. Gdy fundusz krajowy, z pozostałości kasowych spłacił tę pożyczkę w roku 1895, Wysoki Sejm uchwalił, by spółkom wodnym liczono tylko 3%, zamiast jak do roku 1895 4½%. Różnica stąd powstała wynosi 9.781 zł.

b) w poz. 58 *d),* preliminowano kwotę 6.000 zł. tytułem subwencyi państwowej, na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku. Subwencya ta w roku budżetowym nie wpłynęła.

c) w poz. 61, preliminowano kwotę 290.000 zł. tytułem spłaty zaległych dodatków indemnizacyjnych. W ciągu roku budżetowego wpłynęła z tego tytułu jedna tylko kwota 259.966 zł. czyli mniej o 33 039 zł. Z końcem roku 1895 pozostała z tego tytułu zaległość we wszystkich trzech b. funduszach indemnizacyjnych w kwocie 559.571 zł.

Następujące rubryki wykazują dochody rzeczywiste *większe* od preliminowanych.

Rubr. IV. *Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych,* Rubr. VII. *Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,* Rubr. X *Dochody innych szkół rolniczych krajowych.* Wszystkie one wykazują mniej lub więcej znaczne nadwyżki w porównaniu z preliminarzem. Różnice te będą omawiane poniżej, przy poszczególnych zamknięciach rachunków tych szkół.

Rubr. XVIII. *Dodatki do podatków.* Przy uchwalaniu budżetu na rok 1895, przyjął Wysoki Sejm wydatność centa dodatku na 101.530 w Galicyi wschodniej i zachodniej i na 8.470 w Wielkiem Księstwie Krakowskiem. W rzeczywistości jednak, jeden cent dodatku czynił w Galicyi wschodniej i zachodniej 110.150, a w Wielkiem Księstwie Krakowskiem 7.662 czyli razem zamiast preliminowanych 110.000, jeden cent dodatku uczynił 117.812, a ogół dochodów preliminowany na 6,591.420 zł., wynosił w rzeczywistości 7,079.295 zł., czyli więcej o 487.875 zł.

Należytość za rok 1895, po odliczeniu zwrotów, wynosiła 7,153.194 zł. Na poczet tej należytości płacono w ciągu roku budżetowego 6,591.481 zł., tak, że z tego roku pozostała zaległość 561.713 zł.

Na poczet zaległości dla dawniejszych, wynoszących z początkiem roku 1895 kwotę 2,401.546 zł. spłacono w ciągu roku budżetowego 487.814 zł, a odpisano 9.515 zł., tak, że z końcem roku 1895 pozostała z tego tytułu zaległość, wynosiła 1,904.217 zł, a ogólna zaległość z końcem roku 1895 wynosiła kwotę 2,465.930 zł., w porównaniu z końcem roku 1894 powiększyła się ta zaległość o 64.385 zł.

Ogół dochodów rzeczywistych wynosił . . .	11,560.807 zł.
„ wydatków rzeczywistych wynosił . . .	10,656.654 „
Nadwyżka dochodów wynosi	904.153 zł.

Jak w sprawozdaniach swoich o zamknięciach rachunków za lata poprzednie, tak i w niniejszym sprawozdaniu, komisya budżetowa badała dotychczas pojedyncze rubryki i pozycye, tak działu wydatków jak i dochodów, bez względu na to, czy te wydatki, a względnie dochody objęte odnośnemi rubrykami należą do jednej kategoryi wydatków, a względnie dochodów, lub czy pojedyncze rubryki wyczerpują wszystkie wydatki jednej i tej samej kategoryi.

Dla uzupełnienia tego sprawozdania komisya budżetowa podaje poniżej także wynik cyfrowy głównych działów gospodarki krajowej, bez względu na rubryki i pozycye, w których wydatki są uwidocznione, przy równoczesnem uwzględnieniu rzeczywistych dochodów odnośnych działów gospodarki krajowej. Wyniki te podajemy w ogólnych cyfrach i w procentowym stosunku, a procentowy stosunek porównywamy z wynikłością r. 1894 i z budżetem na rok 1895.

W 10 głównych działach na które finansowa gospodarka krajowa w roku budżetowym się rozpada, wydatki netto były następujące:

	czysty wydatek w r. 1895:	w stosunku do ogółu czystych wydatków wynikłości z r. 1895	wynikłości 1894	budżetna r. 1895
1. na reprezentacyę i zarząd .	470.388 zł.	5.76	6.10	4.84
2. na cele zdrowotne . .	1,148.663 „	14.10	14.10	12.47
3. na koszta oświaty . .	2,167.089 „	26.51	25.60	24.56
4. na komunikacyę . .	1,145.024 „	14.05	15.45	13.34
5. na budowy wodne i melioracye .	493.624 „	6.07	5.60	5.76
6. na cele rolnictwa i górnictwa .	307.858 „	3.78	4.60	4.54
7. na cele przemysłu . .	152.047 „	1.86	1.95	4.54
8. na bezpieczeństwo publiczne .	137.545 „	1.69	2.10	1.51
9. na umarzanie pożyczek i odsetki	2,078.693 „	25.51	22.20	32.73
10. na cele dobroczynne i rozmaite	55.021 „	0.67	2.30	0.25
Razem . .	8,155.952 zł.	100.00	100.00	100.00

Wydatki więc pokryte tymi działami wynoszą . . . 8,155.952 zł.

i pokryte zostały:

pozostałością kasową z roku 1893 . .	1,148.828 zł.	
opłatami konsumcyjnemi . . .	831.983 zł.	
dodatkami do podatków . . .	7,079.295 zł.	9,060.106 zł.
Pokrycie większe od wydatków o.		904.153 zł.

która to kwota stanowi pozostałość z rachunków r. 1895 jak powyżej wykazano.

Komisya budżetowa widzi się jednak powodowaną zaznaczyć, że powyżej wykazane wydatki na poszczególne działy gospodarki krajowej, obejmują wyłącznie wydatki poczynione na te działy z funduszu krajowego w ścisłem znaczeniu tego słowa, że natomiast nie są objęte powyższym wykazem wydatki, łożone na te same działy krajowej gospodarki przez gminy, powiaty, instytucye, korporacye, spółki i towarzystwa, bądźto z funduszów własnych i specyalnych na te cele przeznaczonych, bądź też z dodatków do podatków pośrednich i bezpośrednich.

Jako alegaty do zamknięcia rachunków funduszu krajowego dołączył Wydział krajowy szczegółowe zamknięcie rachunków następnych zakładów:

		Wydatek 1895	Preliminarz 1895	Różnica
1.	szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	23.495 zł.	21.770 zł.	+ 1.725 zł.
2. a)	Szkoła rolnicza w Dublanach	94.983 „	97.974 „	— 2.991 „
b)	Szkoła parobków w Dublanach	15.083 „	13.989 „	+ 1.094 „
3.	Folwark w Dublanach	32.104 „	20.103 „	+ 12.001 „
4.	Szkoła gorzelnicza, gorzelnia i stacya kontrolna i doświadczalna w Dublanach	14.621 „	16.353 „	— 1.732 „
5.	Szkoła rolnicza i folwark w Czernichowie	80.051 „	78.458 „	+ 4.593 „
		8.582 „	8.040 „	+ 542 „
6.	Szkoła rolnicza w Horodence	14.591 „	13.746 „	+ 845 „
7.	Szkoła rolnicza w Jagielnicy	21.673 „	22.250 „	— 576 „
8.	Szkoła rolnicza w Kobiernicach	14.083 „	14.318 „	— 235 „
9.	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	11.776 „	11.735 „	+ 41 „
10.	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	4.701 „	4.440 „	+ 261 „
11.	Krajowe składy publiczne dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie			

Rezultaty r. 1895 tak są smutne i o tyle gorsze jeszcze od preliminarza, że tłumaczą uchwałę Sejmu powziętą w r. 1896 polecającą Wydziałowi krajowemu zwinięcie zakładów:

Wydatki:

	Administracya:		Manipulacya:		Razem:	
	Wydatek 1895	Preliminarz	Wydatek 1895	Preliminarz	Wydatek 1895	Preliminarz
Lwów	12.634 zł.	12.573 zł.	3.123 zł.	2.650 zł.	15.757 zł.	15.223 zł.
Kraków	12.020 „	11.535 „	5.884 „	6.695 „	17.904 „	18.230 „

	Dochody:		Niedobór:	
	Dochody 1895	Preliminarz	Faktyczny	Preliminowany
Lwów	8.995 zł.	14.030 zł.	6.762 zł.	1.193 zł.
Kraków	13.729 „	16.230 „	4.175 „	2.000 „

Dochody mianowicie we Lwowie znacznie były mniejsze od preliminarza, a w obu składach razem wynosiły tylko 22.724 zł., zamiast spodziewanych 30.260 zł., a niedobór spodziewany w kwocie tylko 3.193 zł. urósł do kwoty 10.937 zł.

W trzecim dziale mieszczą się fundusze ze skarbu krajowego dotowane:

1. Fundusz szkolny krajowy.	Faktyczny 1895	Preliminarz	Różnica.
wydatki	3,074.027 zł.	3,087.104 zł.	— 13.077 zł.
dochody własne	1,233.389 „	1,251.555 „	— 18.166 „
niedobór pokryty z funduszu kraj.	1,840.638 zł.	1,835.549 zł.	+ 5.089 zł.

Zgoda w sumach ogólna pomiędzy stanem faktycznym, a preliminarzem jest wielka wobec tak znacznych sum W szczegółach zachodzi tylko różnica wynikająca z objęcia przez fundusz szkolny krajowy byłych funduszów szkolnych okręgowych.

2. Fundusz szkolny emerytalny.
3. Krajowy szpital powszechny we Lwowie.
4. Fundusz podrzutków we Lwowie.
5. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.
6. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.
7. Fundusz policyi krajowej.

8. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1883.
9. " " " " 1884.
10. " " " " 1885.
11. " " " " 1888.
12. " " " " 1891.
13. " " " " 1893.

W tych wszystkich działach komisya budżetowa przyjmuje uzasadnienie podane przez Wydział krajowy dla różnic in plus lub in minus wykazanych zamknięciem rachunków.

Oprócz tego mamy jeszcze fundusze samoistne, niedotowane, budżetem objęte, jakoto:
fundusz kultury krajowej,
fundusz stanowy sierociński,
fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego,
fundusz pożyczki krajowej z r. 1873,
fundusz podrzutków w Krakowie,
fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne,
fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Wszystkie te fundusze w ostatecznych wynikach nie wpływają w znaczniejszej mierze na budżet i nie wymagają szczegółowego omówienia, bo różnice między wynikiem, a preliminarzem są nie wielkie i wystarczająco umotywowane.

Nadwyżki dochodów czyli pozostałości kasowe użyte zostały w myśl istniejących przepisów i uchwał sejmowych.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za r. 1895.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej, z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego za r. 1895.

3. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1895 w kwocie 904.153 przenosi się na r. 1897 i wstawia do budżetu roku 1897 jako pozycyę 1. dochodów.

Lwów, 4. lutego 1897.

Goldman
sprawozdawca.

Dunajewski
przewodniczący.

L. s. 2.922/97.

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego, w przedmiocie niższych szkół rolniczych, szkoły uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku i o szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Odmiennie od zwyczaju ubiegłego roku, przedłożył Wydział krajowy ostatnie swoje sprawozdanie wspólne dla tych wszystkich zakładów krajowych, nie oddzielając szkoły ogrodniczej od szkół niższych rolniczych, wychodząc ze słusznego zapatrywania, że dawniejsze szkoły rolnicze, dopiero co powstałą w Bereżnicy i powstać mającą w Suchodole, należy wspólnie traktować, jakoteż szkołę ogrodniczą w Tarnowie, która, pomimo, że inny ma kierunek zawodowy, jednak jest zakładem niższorzędnym, a równorzędnym z niższemi szkołami rolniczemi.

Stosując się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894., aby przeprowadzić zmiany co do organizacyi ciał nadzorczych dla wszystkich krajowych zakładów rolniczych, mając na oku, że kreowana krajowa komisya dla spraw rolniczych jest w pierwszym rzędzie powołaną do udzielenia doradczego zdania, w sprawach dotyczących szkół rolniczych, przeprowadził Wydział krajowy tę uchwałę dla niższych szkół rolniczych, oczekując jeszcze potwierdzenia tej zmiany przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i nie ulega wątpliwości, że c. k. Ministerstwo te zmiany zaaprobuje, bo już poprzednio Wydział krajowy otrzymał przychylne oświadczenie.

Komisya gospodarstwa krajowego widzi w tem przeprowadzeniu w czyn uchwały Sejmowej z 1894. r. dodatni krok, bo ma przekonanie, że zcentralizowanie tych agend i przelanie atrybucyi pojedynczych kuratoryi na komisyę rolniczą przy Wydziale kraj. głównie się przyczyni do wyrobienia jednolitego kierunku naukowego, który sam dla siebie jest warunkiem rozwoju tych zakładów i coraz więcej potrzebnym przy powstawaniu nowych zakładów tej kategoryi.

Aby jednak ten nowy sposób nadzorczy mógł odpowiednio funkcyonować, trzeba, jak to już Wydział krajowy sam zauważył, zamianować opiekuna dla każdej szkoły celem nadzoru nad sprawami administracyjnemi, tudzież nad moralnym i naukowym kierunkiem.

Jeżeli komisya gospodarstwa krajowego wspólnie ze zdaniem Wydziału krajowego ustanowienie opiekunów uważa za sprawę ważną, bo tą zmianą zastępuje się dawną kuratoryę i daje się prawną podstawę opiekunowi, to jeszcze więcej uważać trzeba za rzecz

konieczną, raczej nieodzowną utworzenie tego organu nadzorczego, któryby miał poruczony stały nadzór nad tokiem nauki samej, i kontrolę nad pedagogicznem działaniem nauczycieli, wreszcie któryby umożebnił zaprowadzenie wspomnianej jednolitości nauczania, czego komisya roln. przy Wydziale kraj. nie może wykonać, nie będąc organem inspekcyjnym.

Pomimo, że konkurs na obsadzenie takiej posady, choć wielka ilość kandydatów się zgłosiła, nie odniósł pożądanego skutku, komisya gosp. kraj. sądzi, że załatwienie tej kwestyi jest sprawą tak ważną, że jej dodatnie załatwienie powinno drogą nowego konkursu lub powołaniem wprost odpowiedniej osobistości niebawem nastąpić.

Z uwagi, że obecnie już funkcyonujące niższe szkoły rolnicze wymagają znacznego grona nauczycieli fachowych i że kreowanie nowych podobnych zakładów przy tak pożądanym rozwoju rolnictwa w ogólności i specyalnie gospodarstw mniejszych, będzie rzeczą bliskiej przyszłości, sądzi Komisya gospodarstwa krajowego, że Wydział kraj. powinien dalej prowadzić popieranie tej sprawy przy użyciu odpowiednich środków, celem wytworzenia i zapewnienia licznego zastępu nauczycieli fachowych.

Niższe szkoły rolnicze, które według wielokrotnie wypowiedzianego zdania Komisyi gosp. kraj. i równego przekonania Wysokiego Sejmu mają mieć charakter praktyczny, muszą mieć, aby ten cel osiągnąć, instruktorów dla robót praktycznych, faktycznie posiadających rutynę i szeroką znajomość manipulacyi z narzędziami i maszynami rolniczemi.

Znajomości zaś takich rzeczy nie tyle nabywa się w szkołach, jak w gospodarstwie praktycznem, gdzie w różnych potrzebach, różne zastosowuje się narzędzia, poznaje się nadto rozmaite sposoby uprawy, siewu, zbioru siana i zboża, w ogóle wszystkie manipulacye z gospodarstwem w związku stojące.

Z tych uwag wynika, że instruktorem faktycznie tylko osoba starsza być może, która przez dłuższy czas z temi czynnościami dokładnie się zaznajomiła.

Przeto, że obecnie praktykowany sposób wykształcenia ukwalifikowanych instruktorów, biorąc ukończonych uczni szkół niższych na rok lub dwa jako praktykantów pod opieką instruktora, nie może do pożądanego celu prowadzić, gdyż jeszcze tak młody instruktor, który przed jednym lub dwoma laty był uczniem i na swojem nowem stanowisku ma być dozorcą młodzieży, nie posiadając dostatecznej powagi, nie będzie mógł z tych przyczyn swemu zadaniu zadość uczynić; takie przekonanie również powziął Wydział krajowy nominując dla Kobiernic starszego instruktora.

Komisya gosp. kraj. podnosiła ten moment już w ubiegłym roku i mniema, że do osiągnięcia tego ważnego dezyderatu należy podnieść dochody instruktora drogą aktywalnego dodatku, bo każdy ekonom ma większy dochód jak instruktor, który pobiera 480 zł. pensyi i 120 zł. ryczałtu za wikt, powtóre należy powołać na takie posady ludzi starszych z praktyką pospodarczą dobrze obeznanych.

Po tych ogólnych poglądach Komisya gosp. kraj. z uznaniem konstatuje, że pod opieką Wydziału kraj. rozwijają się szkoły niższe rolnicze pomyślnie, jakoteż i szkoła ogrodnicza, nie wliczając jednak w poczet tych rozwijających się zakładów szkołę w Gródku, która tak długo tylko zachowa swe istnienie, dopóki szkoła w Suchodole nie będzie otwartą, co nastąpi w roku przyszłym.

Sam fakt ubycia tego zakładu w Gródku, który miał specyalną gałąź nauczania uprawy i wyprawy lnu nie stanowi jeszcze tego, aby produkcya ta nie znalazła opieki, ponieważ jeden z nauczycieli wędrownych ma w zakresie działania swego wyłącznie zajęcie się kwestyami tyczącemi się lnu i konopi.

Kraj posiada obecnie szkół niższych rolniczych 5 t. j. w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicy, Bereźnicy i w Gródku, zakład w Suchodole, jak powyż wspomniano, będzie dopiero w roku 1898 otwarty.

Frekwencya we wszystkich niższych szkołach była bardzo dobrą; każdy zakład miał tyle uczni ile tylko mógł pomieścić, a mianowicie:

Horodenka (na kursie 3-ch letnim) . . .	43 uczni.	W ciągu roku ubyło 7.
Jagielnica „ „ „ „ . . .	32 „	ubyło 2.
Kobiernica „ „ „ „ . . .	31 „	i 1 nadzwyczaj. żaden nie [ubył.
Bereżnica na pierwszym kursie, który 15. września 1896 rozpoczął się	15 „	
Gródek na rocznym kursie . , . .	9 „	
Razem	130 uczni.	

Zachowanie młodzieży było wszędzie odpowiedne bo na 130 wydalono dwóch.

Z ubolewaniem nadmieniają kierownicy zakładów, że tylko biedniejsi włościanie synów swoich do tych szkół posyłają i że w gronach majętniejszych włościan, nie wyrobiło się jeszcze przekonanie o użyteczności nauki rolniczej. Ten objaw nastręcza Komisyi gosp. kraj. uwagę, żeby Wydział kraj. przy współudziale Rad powiatowych poczynił starania celem oświecenia tych warstw, które największą korzyść z tych zakładów wynieść mogą.

W każdym zakładzie są pielęgnowane strony religijnego wychowania, a przestrzegając zarazem wypełnienie obowiązków, starają się szkoły niższe przysposorzyć krajowi użytecznych i snmiennych rolników.

Aby jednak ten cel w zupełności osiągnąć, nie należy też zapomnieć o pielęgnowaniu ducha rodzinnego, który w obec trzechletnego kursu bez wakacyi do pewnego stopnia oziębnąć może.

Wychodząc więc z tego stanowiska, że dla ludzi młodych zachowanie poczucia związku rodzinnego jest rzeczą niezbędną, czyni Komisya gosp. kraj. uwagę, że krótkie wakacye podczas półrocza zimowego dla połowy uczniów wczesniej, zaś dla drugiej połowy później, byłyby nader pożądane i wskazane, bo dotychczasowe przerwy podczas świąt nie wystarczają, aby celowi wyż wspomnianemu odpowiadały.

Ponieważ praktyczna strona nauczania w pierwszym rzędzie jest ważną i podczas półrocza zimowego mniej robót się wykonywuje, dalej, że uczniowie robotami potrzebnemi do prowadzenia gospodarstwa należącego do zakładu, zająć się muszą — proponuje Komisya sposób udzielenia wakacyi w dwóch po sobie następujących peryodach, aby pozostająca połowa uczni roboty folwarczne wykonała, przy równoczesnem zawieszeniu nauk tereotycznych na cały okres wakacyjny.

Przechodząc do pojedynczych szkół w tym porządku, jak je sprawozdanie Wydziału kraj. przedkłada, wypada co się tyczy zakładu w Horodence zaznaczyć, że niestety Wydziałowi krajowemu, pomimo czynionych zabiegów, nie udało się dla utworzenia przy tej szkole samoistnego gospodarstwa, znaleść przestrzeni 30 morgów, jak tego się Sejm uchwałą swoją z dnia 21 stycznia 1896 domagał, a to z tego powodu, że albo były zbyt daleko oddalone, lub żądano nader wygórowanych cen (1000 zł. za morg).

Dyrekcya tej szkoły w swoim tegorocznem sprawozdaniu ponownie podnosi niezbędną potrzebę wynalezienia choć kilkunastu morgów mającego gruntu, w celu umożebnienia przeprowadzenia samoistnej praktyki dla nczni, bo praktyka na obszarach należących do właściciela Horodenki i nie będących własnością szkoły, krępuje pod wieloma względami kierującego praktyką, bo musi się zastosować do trybu gospodarczego wymienionego majątku, nadto właścicielowi wyrządza się przy powyższej praktyce nieraz wielką szkodę, bo niewprawne ręce trzeba tutaj pouczać, zaś na objekcie własnym mogłaby szkoła takie gospodarstwo zaprowadzić, jakie jej statutowy cel wymaga.

Komisya gospodarstwa krajowego wychodzi z tego punktu widzenia, że uchwałę sejmową z dnia 21. stycznia 1896. ustęp IV. w tych słowach zamieszczoną: „Sejm po-

leca Wydziałowi krajowemu poczynienie przygotowawczych kroków do nabycia lub wydzierżawienia około 30. morgów gruntu w celu dostarczenia szkole rolniczej w Horodence odpowiedniego objektu gospodarczego", nie uważa za zgasłą i oczekuje poczynienia dalszych poszukiwań w tym kierunku. Dla specyalnego kursu uprawy tytoniu zachodzi potrzeba wystawienia szopy na suszenie liści — takiej, jaką w tym samym celu urządzono w Jagielnicy.

W roku ubiegłym odbył się w Horodence drugi kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych. Rada szkolna przeznaczyła na ten kurs 10. nauczycieli przeważnie kierowników.

Komisya gospodarstwa krajowego wypowiada zdanie, że dla takich kursów o wiele lepiej nadają się te szkoły, które mają samoistny objekt gospodarczy, bo praktyczną stronę tych kursów przed oczami mając, można tylko przy posiadaniu gospodarstwa, własnością szkoły będącego i przybliżonego do gospodarstw wiejskich, odpowiedniego rezultatu się spodziewać.

W Jagielnicy, drugiej szkole rolniczej, jak i w Horodence nastąpiły znaczne zmiany co do grona nauczycieli. Wydział krajowy zastosował przydzielenie młodszych nauczycieli do praktyki nauczycielskiej pod kierownictwem starszych, co niewątpliwie dobrym rezultatem będzie uwieńczone.

Adaptacye budynków, przebudowanie stajen, gnojarnia i drewutnia w Jagielnicy zostały wykonane za kwotę 3.600 zł., która uchwałą sejmową z dnia 21. stycznia była w ustępie II. ujętą, jednak koszt budowy domu mieszkalnego, w ubiegłym roku do użytku oddanego, przenosi kwotę preliminowaną i uchwaloną 9000 zł., bo przedsiębiorca niżej 10.000 zł. nie był w stanie wykonać robót dodatkowych; pokrycie bowiem zmieniono na dachówkę, zamiast gontów, co spowodowało przekroczenie pierwotnie wyznaczonej sumy jak również innych robót dodatkowych o 1.500 zł.

Pozostaje obecnie jeszcze do wykonania dojazd do szkoły za niewielką kwotę 550 zł., co należy uważać jako wydatek niezbędny dla szkoły.

Gospodarstwo szkolne w Jagielnicy jest prowadzone z wielką starannością i zapobiegliwością, jak to dla szkoły rolniczej wypada i uwydatnia się według sprawozdania szkolnego w czystym dochodzie 31 zł. 60 ct. z jednego morga, co należy uważać za bardzo dodatni rezultat.

Ponieważ rachunki gospodarcze w Jagielnicy jakoteż w Kobiernicach z dniem ostatniego grudnia zamykają się, przechodzą remanenta w wielkiej ilości na drugi rok.

Zmienność cen remanentów wpływa ujemnie na rezultat tych rachunków, a nawet mogą wielkie błędy sprowadzić z powodu fluktuacyi cen; ponieważ zaś w gospodarstwie chodzi o jasność, czyni Komisya gospodarstwa krajowego uwagę, że zamknięcie roku gospodarczego wypadałoby raczej przenieść na dzień 1. lipca.

Szkoła w Kobiernicach liczyła pomiędzy swemi uczniami z wyjątkiem jednego, samych synów włościan jak i Jagielnica. Fachowy nauczyciel, który się specyalnie mleczarstwem zajął, został przeniesiony do Horodenki.

Ponieważ mleczarstwo w tych zachodnich powiatach odgrywa coraz ważniejszą rolę, przeto kładzie Komisya gospodarstwa krajowego nacisk na ten kurs specyalny, który w każdej szkole rolniczej się odbywa, jak i na inne kursa specyalnie n. p. weterynaryi, uprawy tytoniu, które bardzo wielkie mają znaczenie, albo ogólne, albo specyalne.

Adaptacyę budynków mieszkalnych, oficyny i stajnie w Kobiernicach wykonać się mające za kwotę 1.360 zł., która to kwota ujętą została w uchwale sejmowej z dnia 21. stycznia 1896. zostały o tyle przeszkodzone, o ile spóźniona pora na to zezwalała. Uzupełnienie zostawiono na czas późniejszy.

Chów bydła stanowi dla tej szkoły wybitną gałąź, która pod umiejętną ręką kierownika szkoły do nadzwyczajnych doszła rezultatów, albowiem przeciętny udój obory tam się znajdującej, czerwonego bydła polskiego, wynosi 6·4 litra na dzień, a zawartość tłuszczu 4·9%.

Gospodarstwo szkolne jest bardzo zapobiegliwie prowadzone i wykazuje dochód przeciętnie 23 zł. 43 ct. z jednego morga.

Ten dochód przez drenowanie da się powiększyć znacznie, a ponieważ właściciel Kobiernic jest obowiązany mocą kontraktu bezpłatnie dostarczyć rur drenowych, uważa Komisya gospodarstwa krajowego, że tę melioracyę rozłożoną na lat kilka i niewymagającą znacznego wkładu, a mogącą się przyczynić do znakomitego podniesienia dochodów, wypada w interesie zakładu przeprowadzić.

Szkoła w Gródku funkcyonowała w swoich małych ramach normalnie, ucząc uprawy i manipulacyi z lnem, nadto przygotowując uczniów do następnego przejścia do szkół niższych rolniczych.

Szkoła rolnicza w Bereżnicy została otwartą we wrześniu 1896, stosownie, do uchwały Wysokiego Sejmu.

Koszt tej szkoły był pierwotnie na 46.671 zł. preliminowanym, wynosi jednak po ukończeniu 56.320 zł., a więc przekracza o 9.649 zł. pierwotny kosztorys.

Komisya gospodarstwa krajowego wychodząc z założenia, że akcya erygowania nowych szkół rolniczych niższych jeszcze daleką jest od ukończenia i zważając na stan finansowy kraju, podnosi w pierwszym rzędzie to, że koszt urządzenia podobnych zakładów powinien być znacznie mniejszym i nigdy nie dochodzić do tak wysokiej cyfry jak w tym specyalnym wypadku, bo takie wielkie wydatki mogą tylko na rozwój szkolnictwa rolniczego ujemnie wpłynąć.

Szkoła w Suchodole, której budowę z bardzo słusznych motywów Wydział krajowy chciał oddać w przedsiębiorstwo, z pominięciem budowli we własnym zarządzie, nie mogła stanąć w roku 1897. bo oferenci zażądali 15% po nad kosztorys.

Aby uzyskać oferty nie przekraczające kwoty 44.772 zł. podług uchwały Wysokiego Sejmu z dniu 21. stycznia 1896., rozpisał Wydział krajowy drugą rozprawę ofertową, która pożądany rezultat odniosła, tak iż 1. lipca 1898. będzie szkoła do użytku oddaną, wystawiona kosztem takim, jaki Sejm na wybudowanie tejże przeznaczył.

Szkoła ogrodnicza w Tarnowie mogła dotychczas tylko częściowo swoje zadanie wypełnić, gdyż jej objekt do nauk praktycznych t. j. cieplarnia, jeżeli już nie można powiedzieć, że zupełnie brakował, to stunowczo nie był odpowiednim i wystarczającym, gdyż stara zdezelowana cieplarnia nabyta od miasta Tarnowa za kwotę 1.000 zł, dotychczas musiała z braku lepszej i odpowiedniej służyć.

Słuszną zatem rzeczą jest postarać się dla tej szkoły o cieplarnię, nie pierwszorzędną lecz przybliżoną co do konstrukcyi do tych, jakie się w kraju spotyka, aby nauka praktyczna mogła być zastosowaną.

Również jest rzeczą wskazaną, oparkanienie ogrodu szkolnego przeprowadzić murem, który jako stalszy materyał jest odpowiedniejszym i umożebnia kulturę roślin ściennych, dając zarazem lepsze uchronienie od wiatru.

W ślad tych zapatrywań uznaje Komisya gospodarstwa krajowego wydatki, preliminowane w tej mierze t. j. 4.000 zł. na cieplarnię i 500 zł. na oparkanienie za usprawiedliwione.

Do zakresu nauk w szkole ogrodniczej należy również pouczanie uczni co do chmielarstwa i kultury wiklin. Działy te mają wielkie znaczenie, biorąc pod uwagę, że często obowiązkiem jest ogrodnika w naszych warunkach, zajmować się temi kulturami.

Aby jednak w sposób odpowiedniejszy ten cel osiągnąć, wypadałoby nietylko w dziedzinie nauki teoretycznej przez odpowiedne pouczenie, ale i zarazem przez rozszerzenie chmielnika, który obecnie 40 tyk liczy, praktyczną stronę odpowiednio popierać.

W ogólności zauważa Komisya gospodarstwa krajowego, że biorąc pod uwagę poziom nauk uczni, plan nauk w tej szkole jest stanowczo za wysoko poprowadzony i że wypada z tego powodu przeprowadzić zmianę w dalszym systemie naukowym, lepiej zastosowanym do wiedzy uczni.

Szkoła Tarnowska liczyła 21 uczni na 3-letnim kursie.

Co do dawniejszych uczni, to się da skonstatować na mocy sprawozdania Dyrekcyi tej szkoły, przy raz przyjętym zawodzie, kontynuując często naukę w wyższych zakładach ogrodniczych.

Celem utrzymania porządku internatowego powinien być zakład otoczony odpowiednią zagrodą, co pod tym względem jest ważnem, że zakład w takiej bliskości miasta znajduje się.

Reasumując wszystkie uwagi sprawozdania, Komisya gospodarstwa kraj. wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1896. o krajowych niższych szkołach rolniczych, krajowej szkole uprawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 26.000 zł. na pokrycie reszty kosztów budowy szkoły rolniczej w Bereżnicy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.050 zł. na pokrycie reszty kosztów budowy domu mieszkalnego w szkole rolniczej w Jagielnicy i na budowę drogi dojazdowej do szkoły.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozszerzenia i przebudowania cieplarni w szkole ogrodniczej w Tarnowie kosztem 4.000 zł. pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd pokryje połowę tego wydatku ze skarbu państwa.

Lwów dnia 9. lutego 1897.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Karol Czecz.

Alleg. 156

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o czynnościach Departamentu V. Wydziału krajowego w czasie od listopada 1895 do listopada 1896.

Wysoki Sejmie!

Ze spraw któremi się Departament V. Wydziału krajowego w r. 1896 zajmował i z których sposobu załatwienia Komisya sanitarna zdaje sprawę, tyczy się część większa szpitalnictwa, mniejsza spraw innych, które albo przez Wysoki Sejm w roku zeszłym Wydziałowi krajowemu do załatwienia poruczone zostały, albo też stale do zakresu działania jego przynależą. Pozostawiając na później omówienie spraw szpitalnych z czynności drugiej kategoryi, podnieść przedewszystkiem z jak najszczerszem uznaniem należy doprowadzenie do skutku z inicyatywy posła Jana Trzecieskiego podjętego układu z ks. Maryą z hr. Potulickich Ogińską, dzięki której corocznie dziesięcioro dzieci wyżej lat trzech, nieślubnych, urodzonych w Wiedniu z matek do Galicyi przynależnych i kosztem funduszu krajowego galicyjskiego wychowywanych w wiedeńskim zakładzie podrzutków, do kraju będzie powracać i wychowywać się w kraju w Bobrku, pod opieką ks. Ogińskiej do 10 roku życia bez większego niż dotąd obciążenia funduszu krajowego. Z uznaniem też przyjąć należy do wiadomości podjęcie przez Wydział krajowy dalszych pertraktacyi z dolno-austryackim Wydziałem krajowym celem umniejszenia wydatków, które idą z funduszu krajowego na utrzymanie dzieci nieślubnych galicyjskich we wiedeńskim zakładzie podrzutków. Komisya sądzi jednak, że gdyby się Wydziałowi krajowemu wynaleść dało jeszcze inne osoby względnie instytucye w kraju, któreby podobnie jak ks. Ogińska zabierała te dzieci na wychowanie, byłoby to najwłaściwszem rozwiązaniem sprawy.

Dbałość o fundusze krajowe a więc dążenie, aby nie obarczać kraju wydatkami, które nie są niezbędne, a konieczne, utrzymać w możliwie najniższych granicach, widnieje ze sposobu załatwienia wiele innych spraw, któremi się Departament V zajmował. Tyczy się to w szczególności podjętych przez Wydział krajowy starań co do prawidłowego odbierania umysłowo chorych z zakładu w Kulparkowie, — ododpowiedzi Wydziału krajowego c. k. Namiestnictwu w sprawie dobudowy drugiej (asceptycznej) sali operacyjnej przy budującej się na koszt funduszu krajowego klinice chirurgicznej c. k. Uniwersytetu lwowskiego, — odnowienia kontraktu z Towarzystwem opieki szpitalnej dla dzieci co do pomieszczenia mamek i oseskÓw w szpitalu św. Ludwika w Krakowie, — postanowienia co do kosztów leczenia osób pokąsanych przez wściekłe zwierzęta i co do sposobu pokrywania tych kosztów, starań podjętych celem uzyskania od c. k. Skarbu państwa dla funduszu krajowego opłaty czynszu za lokalności zajęte na wyłączny użytek c. k. szkoły położnych w nowowybudowanym zakładzie położniczym lwowskim, — odpowiedzi na żądanie c. k. Rządu, aby fundusz krajowy, względnie szpitalny, opłacał koszta pielęgnowania chorych ubogich w klinikach krakowskich w wysokości rzeczywistych kosztów utrzymania chorych

w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, — normy pielęgnowania chorych w c. k. szkole położnych w Krakowie, — polecenia ściągania kosztów leczenia z depozytów chorych, — wreszcie powziętego zamiaru pozostawienia nadal szpitala św. Ludwika w Krakowie w zarządzie Towarzystwa opieki szpitalnej.

Z sprawozdania dowiaduje się następnie Komisya sanitarna o oddaniu części szpitala św. Łazarza na cele c. k. szkoły położnych w Krakowie, przez co istnienie osobne tej szkoły stało się możliwe, — o rezultatach szczepienia krowianki z różnych zakładów galicyjskich, — o działalności urządzonej przy krajowym szpitalu lwowskim szkoły dozorczyń chorych, — o wyborze miejscowości, w których w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 1896 dalsze okręgi sanitarne utworzone zostały, — o wstrzymaniu budowy domu w Rzeszowie przeznaczonego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia na pomieszczenie chorych zakaźnych i wynajętego za czynszem rocznym 400 zł., oraz o poczynionych z tego powodu krokach u c. k. Namiestnictwa, — o postępie sprawy budowy nowego szpitala w Tarnopolu i o rokowaniach z Radą gminną w Biały celem zwiększenia przestrzeni szpitala.

Co do zdrojowisk krajowych, umieszcza sprawozdanie Departamentu V dane bardzo skąpe, wyjęte ze sprawozdania c. k. Rady zdrowia za rok 1894, które obrazu rozwoju zdrojowisk i działalności komisyi zdrojowych nie dają żadnego; sprawozdań zaś wyczerpujących z poszczególnych zdrojowisk w myśl życzenia objawionego przez Komisyę sanitarną w roku zeszłym nie dostarczyło c. k. Namiestnictwo mimo dwukrotnej odezwy Wydziału krajowego. Wobec tego Komisya sanitarna uprasza Wydział krajowy, by się ponownie w sprawie tej odniósł do c. k. Namiestnictwa i do swych delegatów. Zapewne uzna c. k. Namiestnictwo, iż spełnienie życzenia Komisyi sanitarnej leży równie w interesie zdrojowisk jak publiczności i zechce na Komisye zdrojowe wywrzeć odpowiedni nacisk, aby życzeniu temu zadość się stało.

Z dalszych spraw podnieść należy jeszcze dwie t. j. sprawę pouczeń i kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych i sprawę urządzenia kliniki psychiatrycznej przy c. k. Uniwersytecie krakowskim. — Lekarzom okręgowym rozesłano właściwą instrukcyę i rozporządzenia wykonawcze a czynności ich urzędowe poddano wskutek porozumienia z c.k. Namiestnictwem pod nadzór c. k. lekarzy powiatowych i pod kontrolą inspektorów sanitarnych. Równocześnie wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe do polecenia lekarzom okręgowym, by w końcu każdego roku, składali szczegółowe sprawozdania z swych urzędowych czynności i z postępu stosunków sanitarnych w swoich okręgach. Zarządzeniu temu przyklasnąć należy; przyczyni się ono niewątpliwie do zwiększenia wydatności pracy lekarzy okręgowych, a sprawozdania dostarczą materyału do wyrobienia zdania, czy i w jakiej mierze ta nowa instytucya jest dla zdrowia ludności korzystną i potrzebną.

Co się tyczy kliniki psychiatrycznej, to na podstawie uchwał ankiety z r. 1891 poruszył Wydział krajowy potrzebę zaprowadzenia jej przy Wydziale lekarskim c. k. Uniwersytetu krakowskiego oświadczajac, iż jest skłonnym do odstąpienia dla celów naukowych materyału nagromadzonego w oddziele chorób umysłowych w Krakowie. Sprawa ta, utknęła jednak w Wydziale lekarskim c. k. Uniwersytetu krakowskiego, który oddział wymieniony uznał za zupełnie nieodpowiedni do użycia na cele naukowe. Żałować wypada, że przez to sprawa ważna dla kraju, w którym liczba obłąkanych wzrasta, doznała odwłoki.

Z petycyi przydzielonych Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm roku zeszłego załatwił Wydział krajowy petycyę dra Bujwida o subwencyę roczną 2000 zł. w ten sposób, iż polecił wszystkim szpitalom krajowym i prowincyonalnym, aby w razie potrzeby zaopatrywały się w surowicę przeciwbłoniczną dra Bujwida. To zarządzenie ułatwi rozwój krajowej produkcyi surowicy, a fundusz krajowy nie będzie narażony na stały roczny wydatek, nieraz nieodpowiadający zapotrzebowaniu tego leku. Zgodzić się również musi Komisya sanitarna z postanowieniem Wydziału krajowego nie przedkładania Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przychylnym petycyi Heleny Stachów, proszącej o udzielenie stałego rocznego zaopatrzenia, skoro dochodzenie urzędowe wykazało, że petentka swem zachowaniem się jako posługaczka szpitalna na tę łaskę nie zasłużyła.

Również przyjmuje Komisya sanitarna do wiadomości załatwienie petycyi Izby lekarskiej zachodnio-galicyjskiej o rewizyę ustawy z dnia 2. lutego 1891 nr. 17, jednak z uwagą, iż skoro Wydział krajowy przyznaje zgodnie z treścią petitu Izby

lekarskiej krakowskiej, za czynności lekarzy miejskich wymagają specyalnych wiadomości z hygieny, badania mikroskopem i z bakteriologii, i że słuszną jest rzeczą, by przy obsadzaniu posad lekarzy miejskich w miastach objętych ustawą z 13. marca 1889 r. uwzględniano przedewszystkiem kandydatów wykazujących świadectwo ze złożonego egzaminu fizykackiego, odpowiedne obostrzenie wymogów kwalifikacyjnych przez zmianę §. 7 ustawy z d. lutego 1891 odpowiadałoby interesom zdrowotnym miast i że wprowadzenie tej zmiany w porze stosownej byłoby pożądane.

Sprawę wydatków na koszta leczenia w szpitalach zagranicznych, której zbadanie Wysoki Sejm w r. 1896 Wydziałowi krajowemu polecił, omawia sprawozdanie Departamentu V. obszernie. Widać z niego, że Wydział krajowy tą sprawą bardzo sumiennie się zajął, nietylko bowiem śledził za przyczynami wzrostu wydatków tej rubryki, która z 105.649 w r. 1894 wzrosła do 155.987 w r. 1895, a na szpital wiedeński (według sprawozdania) z 23 250 zł. w r. 1884 do 32.717 zł. w r. 1895 i przyczyny te wymienia, ale zarazem poczynił wielorakie administracyjne zarządzenia, aby nadużywanie leczenia w szpitalach pozakrajowych na koszt funduszu galicyjskiego krajowego poskromić, leczenie to ograniczyć do koniecznych przypadków, utrudnić osobom nieuprawnionym uzyskanie świadectwa ubóstwa i otrzymać jak najdokładniejszą ścisłość przy dochodzeniu przynależności chorych, oraz stosunków majątkowych tak chorych samych, jakoteż ich krewnych, obowiązanych do ponoszenia kosztów leczenia. Czynność Wydziału krajowego w tej sprawie podnosi Komisya sanitarna z całem uznaniem, ale równocześnie wyraża przekonanie, że na zupełny skutek wydanych odezw liczyć nie można, że raczej należy szukać głębszych przyczyn tych wędrówek chorych galicyjskich do szpitali wiedeńskich lub zagranicznych i jąć się środków energiczniejszych, aby nadużyciom zapobiedz. Zdaniem Komisyi sanitarnej, leży jedna z najważniejszych przyczyn licznego wyjazdu chorych do szpitali pozakrajowych w tem, że w Galicyi wogóle szpitali jest mało, że są nierówno rozmieszczone, i że jak dotychczas nie wiele z nich wyrobiło sobie istotnie dobrą opinię pomiędzy lekarzami i tą częścią ludności okolicznej, która w szpitalu nie szuka chwilowego przytułku ale uzdrowienia. To sprawia, że w wielu okolicach ciężko chorzy, zwłaszcza z chorobami chirurgicznemi, szukać muszą pomocy z dala od swoich mieszkań, że część ich jedzie do Lwowa lub do Krakowa, a część nie mała do Wiednia, wierna tak długo u nas jeszcze podtrzymywanej tradycyi, że co obce, to lepsze. Że dobra opinia szpitala prowincyonalnego powstrzymuje znacznie chęć wyjazdu do szpitala więcej oddalonego, wskazuje doświadczenie, że skoro tylko gdziekolwiek kierownikowi szpitala prowincyonalnego, uda się zyskać szersze zaufanie u publiczności, wnet maleje w szpitalach krajowych przypływ chorych z okolicy tego szpitala.

Druga przyczyna złego, o którem mowa, leży niezaprzeczenie w tem, że w wielu naszych szpitalach, a zwłaszcza prowincyonalnych jest umieszczenie i utrzymanie dla chorych inteligentnych acz wcale niewybrednych prawie niemożliwem, co sprawia, że w nich tylko ludzie najubożsi szukają ratunku, a z ludzi trochę zasobniejszych tylko ciężko i obłożnie chorzy, którzy dalszej podróży przedsięwziąć nie mogą. Wynika z tego, że ulepszenie zwłaszcza co do pomieszczenia chorych w niektórych oddziałach szpitali krajowych bardzo są pożądane, i że zakładanie w kraju nowych a dobrze urządzonych i dobrze prowadzonych szpitali jest wskazane nietylko względami na zdrowie mieszkańców, ale i względami finansowej natury. Zanim jednak u nas liczba szpitali się zwiększy, a stan ich się ulepszy, wypada koniecznie nie ustawać w dążeniu do tego, aby chorzy galicyjscy nieubodzy, nie leczyli się w szpitalach po za krajem na koszt funduszu krajowego.

Sprawozdanie mówi, iż czynią to zazwyczaj żydzi, którzy bardzo często bez koniecznej istotą choroby usprawiedliwionej potrzeby wyjeżdżają z kraju dla uniknięcia kosztów kuracyi w domu, i by przecież znajomi nie wiedzieli, że się leczą w szpitalu; oni to przeważnie umią przebiegle się wywinąć od pokrywania kosztów leczenia szpitalnego. Należałoby przeto poczynić w właściwy sposób starania, by szpitale wiedeńskie nie mogły przyjmować na koszt funduszu krajowego galicyjskiego chorych, którzy nie przedłożą odrazu świadectwa ubóstwa, wyjąwszy w tych przypadkach, gdy się chory wykaże świadectwem pobytu przynajmniej trzymiesięcznym w miejscowości, gdzie się chce leczyć lub w jego okolicy, oraz wyjąwszy tych osób świeżo przybyłych, które zapadły na chorobę jaką ostrą wymagającą bezzwłocznej pomocy. Chorzy świeżo z Galicyi przybyli z chorobą przewłoczną, którzy z góry za

siebie nie pokryją kosztów leczenia lub nie oddadzą świadectwa ubóstwa, nie powinni być przyjmowani. Skrócenia dalsze terminu do przedkładania opinii lekarskich o potrzebie dłuższego leczenia chorych w szpitalach pozakrajowych z dni 42 na dni 30 nie byłoby niewłaściwe a nadałoby Wydziałowi krajowemu wcześniejszą kontrolę nad chorymi pozostającym w tych szpitalach. Dalej sądzi Komisya sanitarna, że należy szukać nowych sposobów przeciwdziałania, aby starozakonni nie mogli usuwać się od ponoszenia kosztów leczenia dlatego, iż małżeństwo zawarte zostało rytuałem mojżeszowym, a więc według ustawy cywilnej nieprawnie, co uwalnia małżonków od ponoszenia kosztów leczenia w szpitalu. Takie systematyczne i przebiegłe wyłamywanie się od obowiązku ustawami unormowanego, nie powinno przecież uchodzić bezkarnie. Możnaby je przełamać, gdyby się Wydziałowi krajowemu udało wyjednać u władz, iżby stosunek wzajemny dwóch osób w nieprawnem małżeństwie a więc w concubinacie ze sobą żyjących uznany został za stosunek służbowy. Odpowiadałoby to istocie rzeczy, gdyż kobieta, skoro nie jest żoną, faktycznie służy mężczyźnie, z którym żyje do podtrzymywania rodu jego, do prowadzenia gospodarstwa domowego, do pomocy w interesie i td. a przysporzyłoby to funduszowi krajowemu nie mało oszczędności, albowiem idzie tu o zwrot kosztów nietylko za leczenie w szpitalach pozakrajowych ale i w szpitalach galicyjskich.

W tej części sprawozdania Departamentu V, która poświęcona jest opisowi stanu i działalności szpitali galicyjskich uderza najpierw, iż o ile dość obszernie skreślone są stosunki administracyjne i gospodarcze o tyle skąpo i ogólnikowo stosunki strony lekarskiej, tak, iż ze sprawozdania tego nie można sobie wyrobić obrazu właściwej działalności tych instytucyi, na które fundusz krajowy w roku 1895 kwotę 882.241 zł. wydał.

Obecnie daje się to tem dotkliwiej czuć, ponieważ Wydział krajowy nie wydał w roku zeszłym „Sprawozdania ze szpitali powszechnych w Galicyi z Krakowem za rok 1895“. Powodu, dla którego wydawnictwo to zaniechane zostało, nie wiemy, domyślać się więc trzeba, że stało się to ze względów oszczędnościowych a w części może i dlatego, iż te sprawozdania szpitalne, jako fachowe, nie budziły zajęcia pomiędzy wieloma pp. posłami, którym je rozdawano. Wzgląd ten jednak, jeżeli prawdziwy, nie powinien ważyć na szali, gdyż nie ma sprawozdania o jakiejkolwiek sprawie, któreby wszystkich w równej mierze zajmowało, dla dobra zaś rzeczy i dla postępu wystarczy jeżeli zajmie bardziej kilku, którzy je zrozumią i z niego właściwe wskazówki dla swego działania wysnuć potrafią. Tak zaś było; w sferach lekarskich sprawozdania, o których mowa, budziły zawsze szczery interes i każde było szeroko omawiane przez dzienniki lekarskie. Pożytek z nich byłby był niewątpliwie jeszcze większy, gdyby relacye z niektórych, zwłaszcza ze szpitali prowincyonalnych, były podawane obszerniej i dokładniej. Sprawozdania takie wydają prawie wszystkie szpitale większe zagraniczne; dają one bardzo ważne z rozmaitych względów daty statystyczne, dają obraz całego ruchu chorych w danym szpitalu, pozwalają przejrzeć, czy wogóle szpital spełnia swoje zadanie, w jakim przeważnie kierunku i z jakim skutkiem, pozwalają rozpatrzeć się jakie choroby i gdzie przeważają, oraz ułatwiają wyszukanie ich przyczyn, przez co skuteczniej można im zapobiegać. W sprawozdaniach tych nastręczała się lekarzom sposobność do ogłaszania ciekawych przypadków chorobowych dla innych lekarzy nieraz bardzo pouczających, swych spostrzeżeń w kierunku leczniczym, jak w ogóle wykazania publicznie owoców swej pracy i to nie gołosłownie, ale na podstawie cyfr i faktów. Tej ostatnej okoliczności lekceważyć nie należy temu, kto dba o dobry stan szpitali. Możność ogłoszenia wyników swej wydatnej pracy jest dla wielu, jak słuszne, silnym do niej bodźcem a nadto pobudza to ambicyę drugich, pobudza ich do współzawodnictwa szlachetnego, do pracy, do postępu. Korzyści te równoważą z pewnością wydatek wyłożony na ogłoszenie sprawozdania. To też Komisya sanitarna nie traci nadziei, że Wydział krajowy wskrzesi na nowo sprawozdania ze szpitali powszechnych i postara się, aby ze szpitali wszystkich w właściwej wyszły postaci.

A teraz przechodząc do opisu stanu szpitala krajowego we Lwowie, komisya sanitarna z uznaniem przyjmuje do wiadomości, zarządzenia poczynione przez Wydział krajowy celem ulepszenia administracyi i gospodarki w szpitalu, oraz fakt, iż koszt dnia leczenia w tym szpitalu nie obniżył. Koszt ten jednak wypada ciągle wyżej we Lwowie niż w szpitalu w Krakowie (78·04 : 73·01). Wprawdzie spodziewać się można, iż wskutek ulepszeń, częścią już dokonanych (zaprowadzenie własnej apteki)

częścią blizkich wykończenią (urządzenie pralni), koszt ten się zmniejszy, jednak wielka różnica w koszcie dziennym na jednego chorego (bo 5·01 ct. wynosząca) między szpitalem lwowskim a krakowskim, oraz ta okoliczność, iż podczas gdy szpital krakowski przy niższej taksie 63 i 80 ct. i niższej ilości dni leczenia (197·023) wykazuje ostatecznie nadwyżkę w dochodach której nie ma szpital lwowski przy większej ilości dni leczenia (245.614) i ogólnej taksie 80 ct, wykazują wyraźnie, że w lwowskim szpitalu ulepszenia dalsze pod względem administracyjnym i gospodarczym są potrzebne, (lecz nie w ten sposób, by kucharki z Morawy lub z Czech sprowadzać, jak radzi sprawozdawca Departamentu, co jednak Wydział krajowy odrzucił). Komisya sanitarna wyraża zatem nadzieję, że się energii i zapobiegliwości Wydziału krajowego uda w niedalekiej przyszłości wydatki szpitala lwowskiego do niezbędnej a niższej od obecnej miary doprowadzić.

Z poszczególnych zarządzeń administracyjnych, o których sprawozdanie Departamentu V wspomina, podnosi Komisya sanitarna z przyjemnością oddanie stypendystkom zakładu położnic jednej ubikacyi w suterenach z dwoma łóżkami. W zarządzeniu tem radaby Komisya sanitarna widzieć pierwszy początek utworzenia w zakładzie położnic internatu dla uczennic a zwłaszcza dla stypendystek gmin i Wydziałów powiatowych, kobiet wiejskich. Użyteczność takiego internatu, które istnieją od bardzo dawna we wszystkich szkołach położnych Francyi, Niemiec, Szwajcaryi i we wielu w Austryi poza granicami Galicyi, nie podlega żadnej wątpliwości, a ponieważ internat ten powinien być urządzony bardzo skromnie i bardzo małym nakładem, utrzymanie zaś jego dalsze nie powinno narażać funduszu krajowego na żaden wydatek, gdyż jak się to dzieje gdzieindziej, internistki płacić powinny, przeto Komisya sanitarna spodziewa się, że Wydział krajowy zechce w tej sprawie się rozpatrzeć i co właściwe zarządzić.

Sprawozdanie Departamentu V. donosi (str. 23), że Wydział krajowy udzielił 150 zł. pomocy Stowarzyszeniu dla żywienia chorych wyznania mojżeszowego w szpitalu krajowym lwowskim Na żywieniu chorych żydowskich przez stowarzyszenie rzeczone oszczędza więc fundusz krajowy pewną kwotę mimo wydatku 150 zł., jednak sprawa ta budzi pewne wątpliwości. Mianowicie Komisya sanitarna obawia się dalszych następstw po zrobionym pierwszym kroku, obawia się, by powoli, stopniowo coraz większe kwoty pod tym tytułem nie były od funduszu krajowego wymagane i dawane, a w kosekwencyi, by nie doszło do rozdziału gospodarstwa szpitalnego w zakresie żywienia chorych na działy wyznaniowe w szpitalu, który jest krajowym a nie wyznaniowym. Ale nie przesądzając, jak się w przyszłości stosunki ułożą, zaprzeczyć trudno, że dozwolenie Stowarzyszeniu rozdawania koszernego jedzenia, sprowadzać musi obecnie niepożądane następstwa; i tak dyeta rozdawana chorym przez Stowarzyszenie poza szpitalem istniejące, usuwa się z pod kontroli lekarzy i może na zdrowiu chorych szkodliwie się odbijać, roznoszenie zaś jedzenia po salach przez osoby, nad któremi zarząd szpitala nie ma żadnej władzy dyscyplinarnej, musi sprowadzić nieład i nieporządek w szpitalu niewątpliwie niepożądany. Zapominać wreszcie nie można, że dopuszczaniem jedzenia koszernego w szpitalu, otwiera się drzwi jego na oścież tym, o których sprawozdanie mówi na stronicy 11, że „doświadczenie poczynione przy ściąganiu kosztów leczenia, które niejednokrotnie i o c. k. Sądy oprzeć się muszą, dostarczyły rozlicznych dowodów przebiegłości w ukrywaniu istotnego stanu majątkowego sposobami, wobec których wszelkie środki prawne i administracyjne okazują się bezsilnemi“ — jakoteż że koszt żywienia wynosi mniej niż $^1/_3$ kosztu całego utrzymania chorego. Względom humanitarnym nie sprzeciwia się wzbronienie dopuszczania jedzenia koszernego do szpitali, albowiem doświadczenie poucza, że ciężej niedomagający i istotnie potrzebujący opieki szpitalnej chorzy, wyznania żydowskiego poddają się porządkowi domowemu każdego szpitali, w którym do lekarza zaufanie mają, jedzą trefne bez szemrania i powracają przy niem do zdrowia. Wobec tego sądzi Komisya sanitarna, że byłoby wskazane ograniczyć pozwolenie rozdawania jedzenia koszernego do dni wyjątkowych, świątecznych.

W części sprawozdania, omawiającej stosunki lekarskie szpitala lwowskiego, podnosi sprawozdawca z naciskiem, iż na oddziele Dra Ziembickiego młodzi lekarze korzystają nadzwyczaj wiele, bo prawie każdy pod okiem jego wykonuje najtrudniejsze operacye. Komisya sanitarna przyjmuje tę dbałość Dra Ziembickiego o wykształcenie fachowe młodych lekarzy z uznaniem do wiadomości; ponieważ atoli sprawozdanie wyróżnia pod tym względem oddział chirurgiczny, nasuwa się myśl, iż się nie dzieje podobnie w oddziałach innych, w których leczenie operacyjne także bardzo

często stosowane być musi i w których lekarze pomocniczy biegłości operacyjnej nabywać winni. Oczekując zaprzeczenia tego domysłu w najbliższem sprawozdaniu, wyraża Komisya sanitarna zarazem nadzieję, iż dowie się także o wprowadzeniu w życie przez Dyrekcyę szpitala, posiedzeń naukowych szpitalnych, podobnych do tych, które w szpitalu krakowskim od lat kilku się odbywają i o których p. Inspektor szpitali w sprawozdaniu z najwyższem uznaniem się wyraża.

Co do szpitala krakowskiego nie wiele nasuwa się uwag Dzielną jego administracya doprowadziła do tego, iż szpital ten wykazuje w dochodach w roku 1895 nadwyżki 45.000 zł. po nad dochód preliminowany, a koszt jednego dnia leczenia obniża się stale i spadł z 88·9 w r. 1890 do 73·01 w r. 1895. Cyfry te przedstawiają dosadnie administracyę i gospodarkę szpitala. Jedno jednak uderza przeglądając liczby Alegatu II, a to, że we wszystkich oddziałach tego szpitala średni czas leczenia jednego chorego jest o kilka dni dłuższym niż w szpitalu lwowskim. Być może, że to jest następstwem, gorszych stosunków hygienicznych z powodu większego przepełnienia i dlatego Komisya sanitarna nie czyni żadnych dalszych w tym względzie uwag.

Równie nie wiele można mówić o zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie. Rozwija się on pod względem administracyjnym i gospodarczym prawidłowo, a leczenie wprowadzono na nowe tory odpowiednio do postępu nauki.

Pod nagłówkiem „szpitale prowincyonalne“ umieszcza sprawozdawca najpierw krótki opis opłakanego stanu, w jakim szpitale pod zarząd Wydziału krajowego przeszły, następnie historyę rozwoju szpitali, poczem przechodzi do ogólnych uwag o administracyi, gospodarstwie i środkach poprawy, a w końcu opisuje każdy szpital z osobna według własnych spostrzeżeń. Pod względem budowy i urządzenia rozdziela on szpitale na trzy kategorye, wliczając do pierwszej szpitali 9 jako takie, które są zupełnie uporządkowane i nie potrzebują żadnych nadzwyczajnych środków dla utrzymania w dobrym stanie, do kategoryi 2iej szpitali 11, jako potrzebujących pewnych nakładów na naprawę i wreszcie 4 szpitale do kategoryi 3iej, gdyż wymagają nowych budynków.

W części ogólnej znajduje się wiele cennych uwag, które się odnoszą do gospodarstwa i środków poprawy. Z nich szczególniej podnosi Komisya sanitarna zapatrywanie, iż koniecznem jest zaprowadzenie w każdym szpitalu funduszu rezerwowego, bez czego gospodarstwo dobrze iść nie może, — jakoteż iż obrachowanie taksy leczenia według przecięcia zamknięć rachunkowych z 3 lat ostatnich, — jak się obecnie odbywa, — nie jest praktyczne, bo zamknięcia rachunkowe nie dają wskazówki jakie są potrzeby w najbliższej przyszłości; że przeto potrzebnem jest wprowadzenie zmiany dotychczasowego sposobu obliczania taksy przez wprowadzenie wykazu potrzeb szpitalnych, co ustawa z 12. grudnia 1869 dopuszcza. Trudno natomiast byłoby się zgodzić z myślą sprawozdawcy, aby ze względu, iż w szpitalach prowincyonalnych leczą się tylko ludzie ubodzy, gdyż przeciętny dochód od samopłacących wynosi ze wszystkich szpitali 15.748 zł. rocznie, oraz ze względu, iż wydatek na dochodzenie stanu majątkowego chorych i ściąganie zaległych kosztów leczenia dochodzi do 12.000 zł. rocznie, zaniechać poszukiwania stanu majątkowego chorych, natomiast zaś urządzić w szpitalach 2 klasę, różniącą się od dotychczasowej lepszym wiktem i opłacać się mającą taksą podwójną. Komisyi sanitarnej nie wydaje się to odpowiednem, raz dlatego, ponieważ spodziewać się można, że dochód od samopłacących będzie się zwiększać skutkiem rozszerzania się kas chorych, byle szpitale umiały zjednać zaufanie mieszkańców, powtóre dlatego, iż uszczupliłoby to dla chorych ubogich przestrzeń szpitali i tak wszędzie niewystarczającą, a wreszcie utworzyłoby się szeroko wrota szpitala osobom nieubogim, ale chętnym do korzystania z jego opieki bezpłatnie. Trzeba i to wziąść w rachubę, że tak, jak dziś są szpitale, ledwo w kilku, klasa z lepszym wiktem byłaby uczęszczaną i płaconą. Wprowadzenie klasy droższej w szpitalach prowincyonalnych jest niewątpliwie słusznym postulatem, jeszcze naglejszym dla szpitala lwowskiego, lecz trzeba dla tych chorych postarać się najpierw o lepsze warunki umieszczenia, gdyż sam wikt nieco lepszy nie ściągnie inteligentniejszego chorego. Wprowadzać to należy stopniowo, zaczynając od tych szpitali, względnie od tych oddziałów we Lwowie, które się cieszą największem zaufaniem mieszkańców.

Czytającego opis poszczególnych szpitali prowincyonalnych, mimowoli uderza pewien optymizm w poglądach autora na szpitale i na osoby w nim działające, oraz dążność do otrzymania możliwie największej oszczędności i z tych powodów niska

skala wymagań. Wytłumaczyć to łatwo, skoro się czyta (str. 33) jak żywo ma w pamięci sprawozdawca opłakany stan szpitali z przed 20 kilku lat, skoro się pamięta, że w ich poprawie bardzo czynny brał udział, że zna doskonale tak ubóstwo szpitali, jakoteż szczupłość funduszu krajowego. Niezaprzeczenie podniosły się szpitale krajowe znakomicie (acz nie wszystkie) od czasu objęcia ich pod zarząd Wydziału krajowego. Niektóre z nich istotnie nie wiele pozostawiają do życzenia pod względem urządzenia i spełniają swoje zadanie należycie, wiele z nich rządzi się dobrze, gospodarstwo wewnętrze i usługa przy chorych odbywa się tam, gdzie są zakonnice, poprawnie, czystość w nich o ile możliwa. Ale braków i niedostatków jeszcze bardzo wiele. We wszystkich szpitalach przepełnienie nadmierne; prawie we wszystkich, bo nawet w tych, które sprawozdanie do urządzonych zupełnie zalicza (Sokal, Tarnów, Żółkiew) braki i niedostatki w urządzeniu dotkliwe; umieszczenie chorych zakaźnych tylko wyjątkowo zupełnie odpowiedne; jeszcze dotychczas nie każdy szpital ma osobny pokój operacyjny, a w niewielu pokój ten jest stosownie urządzony; arsenały chirurgiczne prawie wszędzie są niedostateczne wyjąwszy tylko kilka szpitali, w których lekarze posiłkują się własnemi narzędziami; oszczędność zaś na leki i opatrunki w niektórych szpitalach (Drohobycz, Złoczów) dochodzi do takich granic, iż musi się powątpiewać, czy szpital należycie spełnia swoje zadanie — desinfektora mało który ma szpital. Zarządy chromają tu i owdzie, gdyż w Samborze wniósł c. k. Starosta doniesienie do c. k. Prokuratoryi o nadużyciach rządcy, śledztwa jednak (według sprawozdania str. 47) nie prowadzono, gdyż cała sprawa oparta była na plotkach chłopskich, podsłuchanych przez żandarmeryę, w Tarnowie zaś rządca został zasuspendowany wskutek wdrożonego śledztwa, które jednak (według sprawozdania str. 53) widocznie nic nie wykazało, bo rządcę nie wzywano jeszcze ani razu, od siedmiu miesięcy dla dania jakichkolwiek bądź wyjaśnień.

Niedostatki te, jak wogóle strony ujemne rozdzielają się na poszczególne szpitale bardzo rozmaicie, co sprawia, że w jednym więcej, w drugim mniej dają się odczuwać. Są jednak i stwierdzić je Komisya sanitarna uważa za stosowne, bo trzeba się starać je usunąć. W tym celu uważa Komisya, iż jest wskazane dla ładu wewnętrznego i dla lepszej obsługi chorych wprowadzać siostry zakonne tam, gdzie ich nie ma, jak najrychlej, a jak długo wprowadzić je do szpitala nie można, roztoczyć nad rządcami ściślejszą kontrolę, bo ta chorym tylko na korzyść wyjść musi i może zapobiedz podobnym niemiłym, bądź jak bądź pewne wątpliwości pozostawiającym zajściom jakie były w Samborze i w Tarnowie. Pogodzić się tu należy z myślą, że powiększenie taksy leczenia dla wielu szpitali jest niezbędne, jakoteż i z tą, że dążyć trzeba, aby się stopniowo liczba szpitali naszych zwiększała.

Działalności lekarzy poświęca sprawozdanie krótkie uwagi przy opisie każdego szpitala, ogólnie zaś określa ją na stronicy 37 temi słowami: „Pod względem leczniczym szpitale prowincyonalne nie ustępują krajowym. Wszelkie operacye nawet uważane za najtrudniejsze, dokonują się w szpitalach, chociaż niektóre z nich posiadają dość ubogie arsenały chirurgiczne. Rezultaty leczenia można widzieć z procentu śmiertelności, który w prowincyonalnych szpitalach wynosi 6·7%, zatem jest niższy prawie o 2% od obu zakładów krajowych, a o 4% od szpitala św. Łazarza w Krakowie. Praca lekarzy prowincyonalnych jest nadzwyczaj mała. . .“

Komisya sanitarna sądzi, że na ustęp ten należy zwrócić uwagę. Z opisów poszczególnych szpitali prowincyonalnych widać, że rozwijają one czynność w różnych kierunkach, i tak w szpitalu Rzeszowskim odbywa się leczenie chorób ocznych na skalę tak wielką, jak w żadnym szpitalu prowincyonalnym; w kilku szpitalach oddają się lekarze przeważnie leczeniu chorób chirurgicznych i mają przeważnie własne arsenały chirurgiczne, operują trudne nawet przypadki, a niektórzy operują bardzo dobrze i szczęśliwie; odwrotnie niektóre szpitale przypominają rodzajem osób zajmujących szpitalne łóżka przytuliska, a wreszcie w największej ilości nie zajmują lekarze dyrektorzy żadnego specyalnego stanowiska, — co najwięcej potrzebie szpitala prowincyonalnego odpowiada, — i acz są między nimi dzielni lekarze, nie porywają się na wielkie operacye, odsyłając je specyalistom w poczuciu, że porywanie się na zabieg trudny i niebezpieczny z „ubogim arsenałem chirurgicznym“ a więc z arsenałem, który nie dozwala się operatowi ubezpieczyć od zawsze możliwych, a niebepiecznych niespodzianek, byłoby zuchwalstwem, które może się udać, ale zawsze raczej kary niż pochwały jest godnem. Ta rozmaitość co do jakości działania i co do stopnia jej wydatności nie dozwala wszystkie szpitale prowincyonalne w jeden szereg ustawić i wszystkie w czambuł, w jednej więc mierze wychwalać.

To nie wydaje się Komisyi sanitarnej stosownem, dostaje się bowiem w ten sposób równa część chwały tym, którzy na nią ciężko pracują, jak i tym, którzy się nie bardzo chciwie o nią dobijają,— a przecież między 24 dyrektorami lekarzami muszą być i tacy. Niezasłużona nagana krzywdzi, ale rzadko kiedy przynosi szkodę, niezasłużona nagroda demoralizuje, szkodzi, bo nie podnieca energii do pracy lecz raczej ją usypia. To wzgląd, dla którego pochwały oszczędnie rozdzielać należy. Raczej wypadałoby lekarzom szpitalnym w trudnych bardzo warunkach pracującym i nierzadko rdzawiącym w inny sposób dawać zachętę do pracy, a to przez udzielanie urlopu względnie i stypendyum dla wyjazdu do wielkich szpitali, przez umieszczanie ich prac literackich w sprawozdaniu ze szpitali galicyjskich, a wreszcie przez stopniowe wprowadzenie zmiany sekundaryuszów co kilka lat, gdyż skutkiem stabilizowania lekarzy pomocniczych muszą szpitale w swej leczniczej wartości upadać.

Co się zaś tyczy procentu śmiertelności, to nadmienić wypada, iż z jej porównań jedynie i wyłącznie tylko natenczas godzi się wyprowadzać pewne wnioski, jeżeli rodzaj chorych, do których się śmiertelność odnosi, był taki sam.

Niezależnie od tych uwag stwierdza Komisya sanitarna w każdym niemal kierunku czynności Departamentu V postęp znamienity ku lepszemu i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie z czynności Departamentu V. Wydziału krajowego za czas od listopada 1895 do listopada 1896 przyjmuje się do wiadomości.

Lwów dnia 8. lutego 1897.

Zastępca przewodniczącego:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Dr. H. Jordan.

Ls. 2.761/1897.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za lata 1894 i 1895, tudzież o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do stanu tejże fundacyi za lata 1895 i 1896.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisyi budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego obejmuje poniższy referat, dzielący się z natury rzeczy na dwie części:

A. Zamknięcia rachunkowe.

I. Za rok 1894.

Na rok 1894 preliminowano w majątku obrotowym:				
Dochody w sumie	296.963	zł.	58	ct.
Wydatki w sumie	314.264	„	88	„
Przewidziano przeto niedobór . . .	17.301	zł.	30	ct.
W zamknięciu zaś rachunkowem wypadają rzeczywiste dochody na	384.535	zł.	$92^1/_2$	ct.
Wydatki na	398.550	„	77	„
Z czego niedobór	14.014	zł.	$84^1/_2$	ct.
który wobec przewidzianego niedoboru	17.301	„	30	„
wskazuje na wynik korzystniejszy o	3.286	zł.	$45^1/_2$	ct.
Na cyfrę tę składają się korzystniejsze wobec budżetu wyniki rzeczywiste w 6 rubrykach, łącznie na .	19.384	zł.	43	ct.
niekorzystniejsze natomiast wyniki w 5 rubrykach, razem .	16.097	„	$97^1/_2$	„
Razem jak wykazano, wynik korzystniejszy o .	3.286	zł.	$45^1/_2$	ct.

Zwiększenie dochodów płynie głównie z gmachu teatralnego (1.854 zł. 55 ct.), z obrotu w efektach (13.550 zł. 19 ct.) i z przygodnych (2.806 zł. 49 ct.), większe zaś wydatki powodują przedewszystkiem prowizye czynne (4.086 zł. 53 ct.) i Zakład w Drohowyżu (10.964 zł. $10^1/_2$ ct.).

Główniejsze te cyfry wyjaśnia kuratorya fundacyi Wydziałowi krajowemu w sprawozdaniu z dnia 27. lutego 1896. Z wyjaśnienia tego wypada, że nadwyżka 1.854 zł. 55 ct. z gmachu teatralnego nie daje właściwego poglądu na tę rubrykę, gdyż pozostały z końcem roku 1894 znaczne zaległości czynne do ściągnięcia.

Po koniec roku 1893 wynosiły te zaległości razem 7.898 zł. 45 ct., która to kwota z końcem roku 1894 urosła do 7.940 zł. 26 ct., t. j. wzmogła się o 41 zł. 84 ct. Wzrost to wprawdzie sam dla siebie nie wielki, lecz znaczenie jego się potęguje, jeśli się zważy, że z końcem roku 1891 zaległość ta wynosiła tylko 5.209 zł. 28 ct., wobec której to sumy Rada administracyjna wówczas w sprawozdaniu zaznaczyła,

„iż spodziewa się, że energicznem ściąganiem zaległości dawnych i niedopuszczaniem do powstawania nowych usunie się przynajmniej wzrost tych zaległości, narażających fundacyę na stratę“.

Szkoda, że się na zamiarze pięknym skończyło. Trzyletnia bowiem działalność w tym kierunku doprowadziła tylko do wzrostu zaległości o 2.730 zł. 98 ct.

Wydział krajowy w zaległości 7.940 zł. 26 ct. po koniec roku 1894 wyraża się, że „zaległość powyższa jest po części iluzoryczną należytością czynną, pochodzi bowiem z nieuiszczonych czynszów za podrzędniejsze ubikacye, jak kramy pod tarasą gmachu, nieliczne sklepy, pomieszkania na dole i półpiętrze, przeważnie zaś za pomieszkania na 3. piątrze, najęte przez partye uboższe, niedające pewnej rękojmi, iż pretensye Zarządu całkowicie zaspokojone zostaną“.

Niepomyślny ten wynik przypisuje Wydział krajowy słusznie brakowi sprężystości administracyi i zaznacza, że kuratorowi wytknął to zaniedbanie, czyniąc go zarazem osobiście odpowiedzialnym za straty, jakieby z tego tytułu spaść mogły na fundacyę. Nadmienia w końcu Wydział krajowy, że „akcya celem ściągnięcia zaległych czynszów prowadzi się obecnie pod ścisłym nadzorem Wydziału krajowego, z odpowiednią energią i że już około 3.000 zł. zaległych czynszów ściągnięto“.

Komisya budżetowa przyjmuje to oświadczenie Wydziału krajowego z zadowoleniem do wiadomości, żałując tylko, że w interesie fundacyi nie stało się to wcześniej.

O rubryce „obrót w efektach“ nadmienia Wydział krajowy, że za uzyskaną ze sprzedaży efektów gotówkę 13.369 zł. 55 ct. nie zakupiono efektów nowych, lecz użyto jej na potrzeby bieżące z powodu braku gotówki w kasie centralnej.

Korzystniejszy wynik rubryki „przygodne“ tłómaczy się częścią wpłatą większej należytości w prowizyach zwłoki od nieuiszczonych na czas czynszów dzierżawnych, częścią z odsprzedaży okazów drzewa materyałowego na wystawie krajowej.

Ubytek w rubryce „prowizye czynne“ w kwocie 4.086 zł. 50 ct. wynikł z powodu, że w budżecie wstawiono odsetki od 30.200 zł. za zniesione prawo propinacyi w dobrach Żydaczowa. Odsetek tych jednak dla braku prawomocności orzeczenia nie wypłacono fundacyi w r. 1894, a zrealizował je na razie depozyt sądowy i lokował na 4% książeczki galic. kasy oszczędności we Lwowie, lecz dopiero w roku 1896.

Najbardziej jednak niekorzystny wobec budżetu wynik spowodował Zakład w Drohowyżu, figurujący z cyfrą 10.964 zł. 10½ ct. między pozycyami niepomyślnemi.

Przekroczenie to motywuje sprawozdanie Wydziału krajowego (widocznie na podstawie sprawozdania Dyrekcyi Zakładu):

1. wyprawą dla sierót uwolnionych;
2. urządzeniami i adaptacyami;
3. wydatkami na wystawę.

Jeżeli się obok cyfrowego powyższego wyniku zestawi stan osób, utrzymywanych w Zakładzie z końcem 1894 r. (razem 478) ze stanem z roku 1893 (razem 512), t. j. o 34 osób mniej niż poprzód, to koniecznie przestawić należało szczegółowe cyfry, zdane na karb wymienionych powyżej pod 1, 2, 3 pozycyj.

W tym kierunku zaznaczyć musi komisya budżetowa, że uchwale Wysokiego Sejmu, powziętej na wniosek komisyi na posiedzeniu 6. lutego 1896 „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłych sprawozdaniach o zamknięciach rachunkowych dokładniej wyjaśniano znaczniejsze przekroczenia preliminarza, a to tak w kierunku dochodów jak i rozchodów“ — sprawozdanie o zamknięciu rachunkowem z r. 1894 w pozycyi „Zakład w Drohowyżu“ nie czyni zadość.

Inne pozycye z tego roku są wyjaśnione.

Stan majątków fundacyi z końcem roku 1894.

Bilans majątku **zarodowego**, wykazujący wartość dóbr i realności, tudzież

kapitałów fundacyjnych w łącznej kwocie . . .	3,086.574 zł. 14½ ct.
w porównaniu ze stanem z roku 1893	3,072.174 „ 14½ „
okazuje przyrost majątku o	14.400 zł. — ct.

która to kwota wraz z innemi jeszcze drobniejszemi pozycyami dodatniemi uzrosła do łącznej sumy . . . . 16.599 zł. 75 ct.

Ubywa natomiast: majątku obrotowego	18.397 zł. 36½ ct.		
majątku w własnej asekuracyi .	17.471 „ 80 „		
Razem		35.869 „ 16½ „	
Z tego ubytek ogólny		19.269 zł. 41½ ct.	

spowodowany głównie zwiększeniem się należytości biernych z rozmaitych tytułów.

II. Za rok 1895.

Na ten rok preliminowano w majątku obrotowym:

Dochody w sumie	304.428 zł. 74 ct.
Wydatki w sumie	309.374 „ 34 „
Przewidziano przeto niedobór . . .	4.945 zł. 60 ct.
Zamknięcie zaś rachunkowe wykazuje dochody rzeczywiste na	372.253 zł. 58½ ct.
Wydatki rzeczywiste na	368.513 „ 73½ „
Z czego nadwyżka	3.739 zł. 85 ct.
która wobec przewidzianego niedoboru . . .	4.945 „ 60 „
wskazuje na wynik korzystniejszy o	8.685 zł. 45 ct.
Na wynik ten składają się korzystniejsze niż w budżecie cyfry w 4 rubrykach, łącznie na . . .	35 607 zł. 03½ ct.
niekorzystniejsze natomiast w 7 rubrykach, razem . .	26.921 „ 58½ „
Razem przeto jak wyżej, lepiej o . . .	8.685 zł. 45 ct.

Zwiększenie dochodów płynie głównie z obrotu w efektach (29.835 zł. 24 ct.) i z Zakładu w Drohowyżu (3.192 zł. 58 ct.), większe zaś wydatki powodują przedewszystkiem gmach teatralny (14.388 zł. 51 ct.), prowizye czynne (7.055 zł. 01 ct.).

Cyfry te Kuratorya fundacyi w sprawozdaniu z 4. sierpnia 1886 wyjaśnia w sposób następujący:

Obrót z efektów daje zwyżkę, gdyż za uzyskane z ich sprzedaży 22.800 zł. nie przykupiono nowych z powodu braku gotówki na potrzeby bieżące.

Zakład w Drohowyżu zaoszczędził 3.192 zł. 58 ct., których szczegółowego wyjaśnienia w sprawozdaniu nie ma. Widać tylko z niego, że z końcem roku 1895 osób w Zakładzie (sierót i prebendaryuszy) było 474 wobec 478 z końcem roku poprzedniego, a zatem o 4 mniej.

Utrzymanie jednej osoby w Zakładzie kosztowało:

	dziennie:	rocznie:
w 1894 roku	58·74 ct.	214 zł. 40 ct.
w 1895 „	59·78 „	218 „ 50 „

Niekorzystne wyniki tłómaczy Kuratorya jak następuje:

Z gmachu teatralnego (14.388 zł. 51 ct.). Powstał on obok większego wydatku na adaptacye i przekształcenie lokalów na mieszkania głównie wskutek znacznego zwiększenia się zaległości w czynszach. Gdy bowiem zaległości te po koniec

1894 roku wynosiły	7.940 zł. 26 ct.
urosły one z końcem roku 1895 do	18.535 „ 42 „
a więc o sumę	10.595 zł. 19 ct.

Ponowne polecenie do energicznego ściągania tych zaległości wydał Wydział krajowy Kuratoryi, lecz skutek jego wielce wydawać się musi problematyczny, zwłaszcza wobec tego, co w takiej samej okazyi, choć przy nierównie mniej rażącej cyfrze znachodzi się przy zamknięciu rachunków za rok 1894.

Prowizye czynne zwiększyły się tak jak w roku 1894 skutkiem tego, że kwotę 7.248 zł. nie otrzymała fundacya za zniesione prawo propinacyi w Żydaczowie. Zaległość tę podniosła Kuratorya dopiero w roku 1896.

Stan majątków fundacyi z końcem roku 1895.

Bilans majątku zarodowego (wartość dóbr i realności, kapitały fundacyjne) łącznie . . . . 3,086.574 zł. $14^1/_2$ ct.
w porównaniu ze stanem roku 1894 . . . . . 3,086.574 „ $14^1/_2$ „
okazuje, że nie ma zmiany.

Co do majątku obrotowego przybywa . .	15.271 zł.	79	ct.
„ „ „ własnej asekuracyi przybywa	1.005 „	17	„
„ „ „ funduszu emerytury przybywa	206 „	76	„
Razem przyrost	16.483 zł.	72	ct.
Ubywa natomiast z funduszu Władysł. hr. Skarbka	263 „	53	„
Razem przyrost majątku o . .	16.220 zł.	19	ct.

Dla dopełnienia obrazu podaje się jeszcze poniżej cyfry czystego dochodu z dóbr fundacyjnych w latach 1894 i 1895:

Dobra	Czysty dochód			
	1894		1895	
	zł.	ct.	zł.	ct.
1. Kulików	2.426	04	2.761	$02^1/_2$
2. Brzozdowce	22.958	62	24.105	98
3. Drohowyże	27.064	11	25.273	75
4. Opary	8.612	08	3.366	22
5. Ostałowice	1.034	51	2.892	21
6. Rożniatów	3.061	53	6.975	57
7. Smorze	6.801	61	16.689	09
8. Żabie	9.790	05	7.752	15
9. Żydaczów	10.570	85	9.961	01
Razem	92.319	40	99.777	$00^1/_2$
po strąceniu wydatków „Rozmaite“ .	407	42	3.231	03
przedstawia się czysty dochód . .	91.911	98	96.545	$97^1/_2$
Czysty dochód w roku 1893 . .	94.286	$53^1/_2$	94.286	$50^1/_2$
było zatem w roku 1893 mniej o . .	2.374	$55^1/_2$	—	—
więcej o . .	—	—	2.259	44
a zwiększył się w r. 1895 wobec 1894 o	4.633 zł. $99^1/_2$ ct.			

Dla ułatwienia poglądu na całą gospodarkę ubiegłych lat (od roku 1885), niech posłuży następujące zestawienie:

Czysty stan czynny majątku fundacyi wynosił w r. 1885 3,278.838 zł. 27 ct.

W następnych 10 latach stan ten zmieniał się tak, że w latach 1887, 1888, 1889, 1890, 1895 majątku przybywało razem za łączną kwotę 121.389 zł. $92^1/_2$ ct.
W latach zaś 1886, 1891, 1892, 1893 i 1894 razem ubyło 112.149 „ 58 „
Czyli w 10 latach ogółem przyrosło . . . 9.240 zł. $34^1/_2$ ct.

Należytości czynne w tymże czasie (1885 1895) wynosiły razem 712.560 zł. $53^1/_2$ ct., czyli średnio rocznie . . . . 64.778 zł.
Należytości bierne w tymże czasie wynosiły 1,690.741 zł. $82^1/_2$ ct., czyli średnio rocznie . . . . 153.703 „
a więc różnica w kierunku biernym . . . 88.925 zł.
rocznie. Wskazuje to, że obrót w gospodarce jest z roku na rok bierny, majątek fundacyjny z roku na rok zadłuża się, a należytości ściąga się w tempie bardzo powolnem.

Na należytości czynne składają się:
1. zaległości w czynszach w gmachu teatralnego;
2. „ z dóbr od dzierżawców i innych stron;
3. „ w udzielonych zaliczkach;
natomiast należytości bierne stanowią prawie wyłącznie pożyczki, zaciągnięte w majątku zarodowym jak i innych funduszach.

Wydział krajowy polecił kuratoryi, ażeby wszelkiego rodzaju zaległości ściągała pod osobistą odpowiedzialnością kuratora, i o skutku tej czynności szczegółowo zdawała sprawę. Wydział krajowy przyrzeka czuwać i niedopuszczać już do dalszych tego rodzaju niewłaściwości.

Ze swojej strony Komisya budżetowa wyraża gorące życzenie, ażeby Wydział krajowy, wszelkich, w jego kompetencyi leżących, choćby najsurowszych użył środków, ażeby raz już zapobiedz gorszącym stosunkom, które narażają tak wspaniałą fundacyą i czynią ujmę powadze nawet Wysokiego Sejmu.

B. Ogólny stan fundacyi.

Wydział krajowy sprawozdanie swoje o poszczególnych rozdziałach, malujących stan fundacyi, poprzedza kilku uwagami wstępnemi. Tłómaczy tak najprzód, że zamknięcia rachunkowe z natury rzeczy odnosić się nie mogą do tego samego roku, co sprawozdanie o stanie fundacyi wogóle, lecz obejmować muszą okres ważniejszy, nadto, że anomalia dwuletnich zamknięć rachunkowych, wynikająca z opóźnienia organów zarządzających, już się więcej nie powtórzy, i że odtąd Sejm otrzymywać będzie regularnie zamknięcia roczne z roku poprzedzającego sesyą sejmową.

Uważając ład w urzędowaniu tak centralnej administracyi jak i dyrekcyi Zakładu Drohowyzkiego, za pierwszy warunek dobrej gospodarki, obiecuje Wydział krajowy dopilnować dotrzymywania terminów, co do preliminarzy i zamknięć rachunkowych, dalej spowodować tak reformę organizacyi wewnętrznej Zarządu, jak i wypracowanie instrukcyi dla rozmaitych działów administracyi, a co najważniejsza, uregulować w roku bieżącym finanse fundacyi.

Ostatnie to zadanie, niewątpliwie najdonioślejsze, jeśli fundacya działać ma w myśl wspaniałomyślnego fundatora, spodziewa się Wydział krajowy rozwiązać zapomocą stosownej operacyi finansowej, którą to sprawą Rada administracyjna od dłuższego już czasu gorliwie się ma zajmować.

Przechodząc do szczegółowego traktowania pojedyńczych rozdziałów stawia Wydział krajowy na czele:

1. Zmiany osobiste.

Na mocy Art. IX. dokumentu fundacyi z 1. sierpnia 1843 zamianował Marszałek krajowy, członkami Rady administracyjnej fundacyi Dr. Wereszczyńskiego, i p. Onyszkiewicza, zastępcami zaś Dra Sawczaka i p. Brykczyńskiego. Nadto wchodzą w skład tejże Rady dwaj delegaci Rady miasta Lwowa, tj. p. Ciuchciński i Dr. Wajgiel.

P. Dr. Semilskiemu odbiera kurator fundacyi pełnomocnictwo zastępowania kuratora, co Wydział krajowy przyjmuje do wiadomości.

Wydział krajowy zatwierdza uchwaloną przez Radę administracyjną stabilizacyą p. Robinsona (na ogrodnika), ks. Lewandowskiego (na rz. katol. kapelana), p. Białko (na majstra szewskiego).

Posadę ochmistrza chłopców w Zakładzie Drohowyzkim po rezygnacyi pana Szpakowskiego, pełni prowizorycznie p. Szybiak. Konkurs na posadę tę ogłoszony nie dopisał, termin konkursu drugiego upłynął w styczniu b. r.

2. Szkontro kasy centralnej fundacyi.

Szkontro to wykonane w grudniu 1895 wskazało dowodnie na potrzebę poprawy wewnątrz. Znaleziono wówczas i wytknięto:

1. niezgodność między wynikami dzienników kasowych a zapasami kasowemi, (pochodziła głównie z błędnego laterowania dzienników kasowych);

2. pokrywanie niedoborów jednych funduszów zapasami kasowymi innych, a nawet depozytami;

3. niewinkulowanie efektów;
4. nierealizowanie zapadłych kuponów w czasie właściwym;
5. przechowywanie w depozytach weksli kaucyjnych już zadawnionych.

Wydział krajowy polecił kuratorowi urządzać na przyszłość, niespodziewane szkontra najmniej raz na trzy miesiące, a wreszcie szczegółowe mu dał wskazówki, co do każdego z wymienionych w powyższych pięciu punktach niewłaściwości.

Odpowiedź kuratora nie zadowoliła Wydziału krajowego, który też 20. czerwca 1896, a następnie 3. listopada 1896 polecenie swoje ponowił, żądając, ażeby nieprawidłowościom owym stanowczo kres położyć.

Pod dniem 14. listopada 1896 kurator odpowiada przedewszystkiem, że polecone sobie szkontra odbył 27. czerwca i 18. września 1896, i znalazł wszystko w porządku, co do reszty zaś zawiadamia, że części poleceń Wydziału krajowego uczynił zadość, co do innych zaś tłómaczy, że na razie jego zdaniem zrealizować się nie dadzą.

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że odbyte w grudniu 1896 szkontro ponowne przekona, czy poprawa nastąpiła, i że będzie w danym razie sposobność zaaplikowania surowszych środków prawnych.

O wyniku tego szkontra w sprawozdaniu Wydziału krajowego, datowanem z 22. stycznia 1897, nie ma wzmianki

3. Rewizya aktu fundacyi, statutu organizacyjnego Zakładu Drohowyzkiego i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej.

W lipcu 1895 Rada administracyjna przedłożyła Wydziałowi krajowemu, dotyczące projekty zmian, koniecznych tak z powodu zmienionych obecnie stosunków faktycznych jak i dla ściślejszej, a przez samą Radę administracyjną za potrzebną uznanej kontroli ze strony Wydziału krajowego. Projekty te nie zadowoliły Wydziału krajowego, zwłaszcza, że już po ich przedłożeniu zaszły wypadki, które jaskrawo wykazały istniejące w powyższych dokumentach luki i domagały się większej dla naczelnej Władzy kontrolującej praw. Zażądał też Wydział w piśmie z 12. czerwca 1896 pewnych modyfikacyj projektów Rady administracyjnej. Odpowiedź jej z 26. października 1896 częściowo tylko uwzględnia żądania Wydziału krajowego, który jednak pod dniem 13. listopada 1896 obstaje przy swoich żądaniach.

Ostatecznej odpowiedzi Rady administracyjnej do końca grudnia 1896 nie było. Wydział krajowy spodziewa się jednak pomyślnego sprawy załatwienia.

4. Zaległości czynszowe w gmachu teatralnym.

Dla lepszego ocenienia „Najmu gmachu teatralnego", dobrze będzie zmienić tu porządek rozdziałów w sprawozdaniu Wydziału krajowego i poprzód załatwić „zaległości czynszowe tegoż gmachu".

Z zamknięcia rachunkowego fundacyi za rok 1895 dowiedział się Wydział krajowy, że zaległości czynszowe ze sklepów, pomieszkań, piwnic i t. p. w gmachu teatralnym wzrosły z końcem grudnia 1895 roku do ogromnej stosunkowo sumy 18.535 zł. 42 ct.

Na reskrypt z 13. czerwca 1896 r. l. 3.712 z żądaniem wyjaśnienia w tym względzie, przedłożył kurator szczegółowy wykaz zaległości stwiedzający rzeczywiste ich istnienie w powyższej wysokości, a na usprawiedliwienie przytoczył jedynie tę okoliczność, że lokatorowie dowiedziawszy się o zawarciu przez fundacyę kontraktu najmu gmachu, zaprzestali w ostatnich miesiącach czynsz płacić! Wydział krajowy uchwałą z 4. sierpnia 1896 l. 45.233 stwierdził, że tłómaczenie to nie wytrzymuje krytyki, wytknął kuratoryi oczywiste zaniedbanie obowiązku i nieład w administracyi, zawezwał kuratora do ścisłego przypilnowania rozpoczętej przez syndykat akcyi celem ściągnięcia kwot zaległych i polecił kuratorowi, aby począwszy od dnia 1. września 1896 przedstawił Wydziałowi krajowemu co miesiąc sprawozdanie o stanie czynności syndykatu z podaniem kwot, jakie w ciągu każdego miesiąca na rachunek zaległości wspomnianych do kasy wpłynęły. Według dotychczasowych raportów uiszczono na poczet zaległości czynszowych:

po koniec sierpnia 1896	1.213 zł.	78 ct.
we wrześniu „	389 „	36 „
w październiku „	502 „	89 „
„ listopadzie „	459 „	26 „
„ grudniu „	501 „	— „
Razem .	3.066 zł.	— ct.

(centy opuszczamy) a przy załatwieniu ostatniego raportu za grudzień 1896 zwrócił Wydział krajowy ponownie uwagę kuratora na konieczność rozwinięcia jak największej energii celem rychłego i pewnego ściągnięcia reszty zaległości, zaznaczając, że za ewentualne straty, jakieby fundacya z powodu zaniedbania należytej działalności w tym względzie ponieść mogła, byłby kurator osobiście odpowiedzialnym.

Należy uznać stanowczość rozporządzenia Wydziału krajowego, lecz zarazem żądać, ażeby Wydział krajowy zagrożenia swe wobec kuratora zrealizował. Wobec kuratora bowiem, który z końcem roku 1891 wyraża nadzieję „że energicznem ściąganiem zaległości dawnych (kwota 5.209 zł. 28 ct.) i niedopuszczaniem do powstawania nowych usunie się przynajmniej wzrost tych zaległości, narażających fundacyę na straty“, który nadziei tej w ten sposób daje wyraz, że trzy lata później (koniec 1894) zaległości te pomnaża do 7.940 zł. 26 ct., który spokojnie przenosi uczyniony sobie wtedy przez Wydział krajowy zarzut zaniedbania i braku sprężystości, który nie obawia się widocznie osobistej odpowiedzialności za spowodowane straty, jaką mu Wydział krajowy wtedy zagroził, gdyż rok później (koniec 1895) zaległości te urosły do 18.535 zł 42 ct., który wreszcie i o to upomniony, jako wyjaśnienie podaje, „że lokatorowie dowiedziawszy się o zawarciu kontraktu najmu gmachu, zaprzestali w ostatnich miesiącach czynsz płacić, wobec tego tedy kuratora i najenergiczniejsze rozporządzenia Wydziału krajowego, jeżeli treścią powtarzać tylko będą bezowocne rozporządzenia dawniejsze, skutku nie odniosą. W tym też kierunku komisya budżetowa wyrazić musi życzenie, ażeby Wydział krajowy znalazł sposób, zapewniający poleceniom jego posłuch skuteczniejszy.

5. Najem gmachu teatralnego.

Sprawa to tak wielkiej wagi, że streścić jej przebiegu w referacie wprost nie można. Pozostaje przeto przytoczyć dosłownie dotyczącą część sprawozdania Wydziału krajowego, gdyż łatwiej tak do pewnych ustępow w tem sprawozdaniu dołączyć będzie można stosowne uwagi.

Powiada tedy Wydział krajowy:

„Przy końcu marca 1896, kurator fundacyi przedłożył Wydziałowi krajowemu kontrakt najmu gmachu teatralnego zawarty na mocy uchwały Rady administracyjnej dnia 4. września 1895 ze spółką złożoną z pp. Leopolda Lityńskiego i Walentego Ziołeckiego. Kontrakt opiewał na lat 60, a najemcy już z dniem 1. stycznia 1896 weszli w fizyczne posiadanie przedmiotu najmu.

„Dokładne zbadanie przedłożonego kontraktu przekonało Wydział krajowy, że zawarta umowa w niektórych szczegółach nie była korzystną dla fundacyi, a nawet mogłaby narazić ją na znaczne szkody. Z drugiej strony, mając na uwadze, że kontrakt ten jest kontraktem najmu, którego zawarcie na podstawie Art. XXI. aktu fundacyi z 1. sierpnia 1843 i według wyraźnego brzmienia § fu 25. instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej z 24. stycznia 1896 należy do atrybucyi i kompetencyi tejże Rady, nie mógł Wydział krajowy nabrać przekonania, iżby ten kontrakt dla braku zatwierdzenia z jego strony nie stał się wobec kontrahentów ważnym i fundacyę obowiązującym i nie mógł przyjąć na siebie odpowiedzialności za ewentualny proces, którego korzystny dla fundacyi rezultat nie byłby niewątpliwym, a który w najlepszym razie naraziłby fundacyę na zapłacenie drugiej stronie znacznej kwoty tytułem odszkodowania.

„Wobec tego stanu rzeczy i zważywszy, że jest obowiązkiem władzy nadzorczej starać się o uchylenie wadliwości kontraktu, a to w danej sytuacyi najlepiej i najpewniej w drodze polubownej osiągniętem być mogło, nawiązał Wydział krajowy rokowania z najemcami gmachu i odzyskał od nich ważne ustępstwa, które nietylko zapewniły fundacyi większe materyalne korzyści i zabezpieczyły ją od możliwych szkód, ale także uchyliły formalne usterki i wątpliwości tekstu i zapobiegły możliwej interpretacyi kontraktu na niekorzyść fundacyi, a wreszcie skróciły o lat

dziesięć czas trwania kontraktu, zostawiajac fundacyi ewentualnie możność jeszcze dalszego skrócenia.

„Ustępstwa te, objęte deklaracyą pp. Lityńskiego i Ziołeckiego z dnia 22. kwietnia 1896 są następujące:

1. Zniżenie czasu trwania najmu z 60 na 50 lat;

2. Podwyższenie ewentualne czynszu najmu o 5000 zł. nie po 30, ale już po 25 latach;

4. obowiązek najemców do wyłożenia na cele inwestycyj w gmachu w przeciągu pierwszych 28 lat najmu co najmniej sumy 150.000 zł. a ewentualnie obowiązek dopłacenia fundacyj brakującej kwoty;

4. uchylenie zastrzeżonego pierwotnie wyłącznie dla najemców prawa wypowiedzenia kontraktu po upływie lat 10, a natomiast przyznanie fundacyi prawa wypowiedzenia najmu po upływie lat 28 na wypadek:

a) gdyby wykonywali swe prawa w sposób niezgodny z postanowieniami kontraktu;

b) gdyby nie wykazali się z poczynionych w gmachu wkładów inwestycyjnych w sumie co najmniej 150.000 zł.;

c) w razie pokrzywdzenia nad połowę wartości;

5. obowiązek najemców do należytego konserwowania budynku i utrzymywania w nim porządku, czystości i bezpieczeństwa ogniowego, zaostrzony rygorem rozwiązania kontraktu i kary konwencyonalnej na wypadek, jeśliby poleceniom właściwej władzy w terminie oznaczonym zadość nie uczynili;

6. uchylenie prawa przeniesienia najmu w całości na osoby trzecie bez zezwolenia władz fundacyjnych;

7. zastrzeżenie używania lokalności w gmachu Skarbkowskim w sposób, któryby nie przynosił ujmy poważnemu stanowisku fundacyi;

8. ograniczenie prawa częściowej demolacyi najętego gmachu zastrzeżeniami, fundacyę dostatecznie ubezpieczającemi a mianowicie:

„a) że nie wolno najemcom planów demolacyi rekonstrukcyi lub przebudowy przedkładać władzy budowniczej celem uzyskania konsensu, dopóki te plany klauzulą zatwierdzającą fundacyi zaopatrzone nie zostaną;

„b) że fundacyi przysługuje prawo wstrzymania budowy, jeżeliby ona nie była wykonywaną ściśle według planów przez fundacyę zatwierdzonych;

„c) że wolno fundacyi odmówić zatwierdzenia planów a spory stąd wyniknąć mogące rozstrzyga sąd polubowny.

„9. w razie pożaru środkowej części budynku, mieszczącej właściwy teatr, fundacya przyznaje najemcom opust z czynszu najmu tylko w kwocie 5.000 zł. rocznie i nie dłużej jak na lat dwa i zobowiązuje się oddać najemcom na cel odbudowy jedynie taką kwotę, jaką od zakładu asekuracyjnego otrzyma, a wypłata tej kwoty nastąpi w miarę postępu budowy.

„10. w razie pożaru lub zniszczenia innych części gmachu, fundacya przyznaje najemcom opust z czynszu obliczony proporcyonalnie do czynszu przez najemców rzeczywiście pobieranego z części gmachu do użytku nieprzydatnych.

„Deklaracyę obejmującą powyższe korzystne dla fundacyi warunki a nadto inne jeszcze mniejszej wagi ustępstwa, przesłał Wydział krajowy pismem z 22. kwietnia 1896 l. 21.061 kuratoryi fundacyi z wezwaniem, aby na podstawie tej deklaracyi spisano i Wydziałowi krajowemu przedłożono formalny akt notaryalny jako umowę dodatkową do kontratu najmu z dnia 4. września 1895.

„Ze względu zaś na wyjątkowy charakter i wielką dla fundacyi ważność kontraktu w ten sposób ostatecznie do skutku przyjść mającego, zastrzegł sobie oraz Wydział krajowy wyraźnie prawo zatwierdzenia uchwał Rady administracyjnej we wszystkich tych sprawach, w których kontrakt najmu z 4. września 1895 i umowa dodatkowa na podstawie powyższej deklaracyi zawrzeć się mająca, przyznaje tejże Radzie jakiekolwiek prawa i atrybucye, a w szczególności:

„1. w sprawie przeniesienia praw z kontraktu na osoby trzecie;

„2. w sprawie zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia planów częściowej demolacyi rekonstrukcyi lub przebudowy gmachu;

„3. w sprawie aprobowania rachunków z wydatków poczynionych przez najemców na cele inwestycyi w gmachu;

„4. we wszystkich wypadkach wypowiedzenia kontraktu, wreszcie

„5. w sprawie wyboru arbitra do sądu polubownego.

„Komunikując kuratoryi powyższe swoje uchwały, wytknął jej Wydział krajowy, że kontraktu tak ważnego i tak pod każdym względem nadzwyczajnego nie przedłożyła swej władzy nadzorczej i kontrolującej jeszcze przed ostatecznem zawarciem interesu, a przynajmniej przed wprowadzeniem najemców w faktyczne używanie praw najmu. Zaznaczył także, że gdy szczegółowe zbadanie sprawy wykazało, że punktem wyjścia i głównym motywem, który Radę administracyjną skłonił do zawarcia takiego kontraktu, była nieudolna od całego szeregu lat administracya gmachu, a oraz przeświadczenie, że niema nadziei, iżby ta dla fundacyi tak szkodliwa gospodarka mogła w niedalekiej przyszłości uledz zmianie na lepsze, — musi Wydział krajowy z tytułu prawa nadzoru nad zarządem fundacyi zastrzedz sobie dalsze w tym względzie postanowienia i zarządzenia.

„Z uwagi wreszcie, że przy badaniu samego dokumentu kontraktu wyszło na jaw, że fachowe zastępstwo prawne w fundacyi w całej tej sprawie pozostawiało wiele do życzenia i nie strzegło należycie interesów fundacyi, czego najlepszym dowodem potrzeba całego szeregu zmian i poprawek w kontrakcie, odnoszących się nietylko do samej treści ale także do formalnej i jurydyczno-redakcyjnej strony dokumentu, zawezwał Wydział krajowy kuratoryę, aby rzecz tę przedstawiła Radzie administracyjnej i o jej decyzyi Wydział krajowy uwiadomiła.

„Kuratorya sprawozdaniem z 14. lipca 1896 l. 36. zawiadomiła Wydział krajowy o uchwale Rady administracyjnej z 6. lipca 1896 do l. 496 którą:

„a) upoważniono kuratora i członka Rady administracyjnej, Dra Wereszczyńskiego do zawarcia i podpisania dodatkowej umowy z najemcami gmachu teatralnego;

„b) zgodzono się na przedkładanie Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia wszystkich uchwał w sprawach do najmu gmachu się odnoszących, a w reskrypcie Wydziału krajowego z 22. kwietnia 1896 l. 21.061 wymienionych;

„c) wezwano kuratora do udzielenia syndykowi fundacyi upomnienia z powodu, że przy zawarciu kontraktu z 4. września 1895 nie strzegł należycie interesów fundacyi.

.Nadto przyjęła Rada administracyjna do swej wiadomości cesyę z dnia 13. maja 1896, mocą której jeden ze wspólników najmu gmachu Skarbkowskiego nabył od drugiego wspólnika p. Walentego Ziołeckiego wszystkie prawa do drugiej połowy prawa najmu tegoż gmachu, skutkiem czego stał się jedynym najmobiercą i właścicielem całej kaucyi.

„Z tego powodu dodatkowe umowy o najem gmachu z daty Lwów 10. lipca 1896 zawarte zostały już tylko z p. Leopoldem Lityńskim.

„Wydział krajowy uchwałą z 21. lipca 1896 l. 45.495 przyjął przedstawione powyżej załatwienie sprawy do wiadomości z wyjątkiem jedynie sprawy syndyka fundacyi, co do której ostateczną decyzyę swoją odroczył".

I nasuwają się teraz pytania:

1. Czy kontrakt ten jest dla fundacyi korzystny?

2. Czy Wydział krajowy dobrze zrobił, że mu się nie sprzeciwił?

3. Czy uzyskane ustępstwa są dość doniosłe, tak, że niczego więcej od dzierżawców żądać nie wypadało?

Na 1. i 2. pytanie Wydział krajowy w sprawozdaniu swojem odpowiada wyraźnie. Pierwotny projekt kontraktu uznał za „niekorzystny dla fundacyi, która narażoną być mogła na znaczne szkody". W obec tego spowodował warunki dla fundacyi korzystniejsze, o których doniosłości nikt wątpić nie może.

Dla czego jednak kontraktowi się Wydział nie sprzeciwił, wynika dosadnie z dwóch ustępów sprawozdania, z których pierwszy opiewa jak następuje: „komunikując kuratoryi swoje uchwały (co do modyfikacyi kontraktu) zaznaczył Wydział krajowy, że szczegółowe badanie sprawy wykazało, iż punktem wyjścia i głównym motywem, który Radę administracyjną skłonił do zawarcia takiego kontraktu, była nieudolna od całego szeregu lat administracya gmachu, a oraz przeświadczenie, że niema nadziei, iżby ta fundacyi tak szkodliwa gospodarka mogła w niedalekiej przyszłości uledz zamianie na lepsze". Ustęp ten nasuwać musi przypuszczenie, że Wydział krajowy w obec doświadczeń swoich, w obec bezskuteczności najbardziej stanowczych swoich poleceń, słowem wobec nieudolnej gospodarki od lat wielu uznał najem zasadniczo za odpowiedni, byle ten zapewniał lepsze wyniki gospodarcze.

Ustęp drugi opiewa: „Wydział krajowy nie mógł nabrać przekonania, iżby ten kontrakt dla braku zatwierdzenia z jego stony nie stał się wobec kontrahentów ważnym i fundacyę obowiązującym i nie mógł przyjąć na siebie odpowiedzialności za ewentualny proces, którego korzystny dla fundacyi rezultat nie byłby niewątpliwym".

Co do tego ustępu komisya budżetowa zaznacza, że w stronę prawną całej sprawy nie wchodzi. Wynika jednak z tego ustępu, że Wydział krajowy nawet na wypadek, gdyby zasadniczo nie był za wynajęciem gmachu teatralnego, byłby się nie łatwo odważył na sprzeciwienie się kontraktowi dokonanemu, pomny przysłowia, „że lepsza chuda ugoda, niż tłusty proces".

Doprowadził też Wydział krajowy do zgody, której nazwać nie można „chudą", choć kwestya, czyby nie mogła być lepszą.

I oto sprawa, objęta ostatniem z powyższych trzech pytań.

Z uwagi, że przy końcu marca 1896 dopiero kurator przedłożył Wydziałowi krajowemu kontrakt najmu, zawarty jednak już 4. września 1895 ze znaną spółką, z uwagi dalej, że w Radzie administracyjnej fundacyi zasiadają przecież członkowie Wydziału krajowego, musi każdy nabrać przekonania, że Wydział kra-łowy mógł wiedzieć, iż robota około tego kontraktu jest w toku. Jeżeli zatem Wydziałowi krajowemu już po zawarciu kontraktu, który sam Wydział krajowy nazywa „tak ważnym — tak pod każdym względem nadzwyczajnym" i który szczególnie ze względu na czas 60-letni w ciągu jakiego zajść przecież mogą zmiany nie do przewidzenia, jest w istocie czemś nadzwyczajnym, jeżeli zatem już **po zawarciu** tego kontraktu Wydziałowi udało się wyjednać od spółki wynajmującego ustępstwa bardzo doniosłe, przedewszystkiem skrócenia czasu najmu o lat 10, to zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wdanie się Wydziału krajowego w sprawę tę przed zawarciem kontraktu, kiedy go wprost mógł stanowczo zakwestyonować byłoby niezawodnie do znacznie jeszcze lepszych doprowadziło wyników. Jako jeden taki punkt, który koniecznie między ustępstwami spółki znaleść się powinien, jest pozostawienie teatrowi w gmachu dotychczasowym za przystępniejszą ceną najmu niż 17.000 zł. rocznie, a to do chwili, kiedy stanie nowy gmach teatralny. Na tym punkcie dodatkowo wyjednać można było i należało pewne jeszcze ustępstwo.

Reasumując, nie moża dojść do wniosku: Sam kontrakt najmu, taki, jaki jest, w warunkach zwyczajnych jako najem przedmiotu, który nie stanowi własności prywatnej, jest czemś anormalnem W warunkach obecnych wobec faktu, że tak ogromna realność tak znikomo mały przyniosła dochód, że administracya nieudolna nieczuła na wszelkie upomnienia urzędowe i nieurzędowe na daleką jeszcze przyszłość usuwała nadzieję poprawy stosunków gospodarczych, w warunkach tedy takich uznać można zawarcie podobnego kontraktu, zapewniającego lepszy wynik finansowy za zasadniczo dopuszczalne.

Robotę tę jednak od razu można było i należało prowadzić inaczej, a w każdym już razie starać się o pozostawienie obecnego teatru za przystępniejszym niż dziś opłacanym czynszem, aż do ukończenia nowego gmachu teatralnego

6. Reorganizacya szkoły rzemiosł w Zakładzie Drohowyskim.

Nad sprawą tą obradowała najprzód ankieta fachowa, której skład był następujący:

Pp. Dr. Wereszczyński, Romanowicz, Michalski, Zima, (jako członkowie Rady administracyjnej), ks. Jerzy Czartoryski i p. Sołtyński (delegaci komisyi przemysłowej), radca Franke i dyrektor Gorgolewski, a z przemysłowców ślusarz p. Kosiba, stolarz p. Wczelak, blacharz p. Ciuchciński, wreszcie dyrektor zakładu drohowyskiego p. Stepek i naczelnik warsztatów p. Bauer.

Na podstawie wyników obrad tej ankiety powzięła Rada administracyjna następujące (nie ze wszystkiem z zapatrywaniem ankiety zgodne) uchwały:

I. Nauka chłopców w Zakładzie dzieli się:

a) na sześcioklasową szkołę ludową typu miejskiego;

b) na trzechletnią naukę rzemiosł w Zakładzie, poczem

c) chłopcy oddawani będą na jeden rok do najlepszych majstrów we Lwowie,

lub innych większych miastach na dokończenie nauki. Przez ten rok fundacya majstrom płacić będzie za chłopców i rozciągnie nad nimi moralny dozór.

II. 1. Warsztaty: lakierniczo-rymarski, blacharski, krawiecki, stolarski i tkacki zwija się zupełnie. Co do wychowanków, zajętych obecnie w owych warsztatach, jak i do zaspokojenia potrzeb zakładu robotami z tego zakresu przedstawi Dyrekcya stosowne wnioski.

2. Nadal pozostają warsztaty: ślusarski, kowalski, stelmaski i szewski, jako warsztaty naukowe.

3. Zaprowadza się 3-letnią systematyczną naukę ogrodnictwa.

III. 1. Przygotowaniem do nauki rzemiosł jest nauka slöjdu.

2. Właściwa nauka rzemiosł rozpoczyna się po ukończeniu 6 klas szkoły ludowej i trwa lat trzy.

3. Nauka odbywa się w każdem rzemiośle pod kierunkiem osobnego majstra w sposób systematyczny. Należy przytem trzymać się reguły, że uczeń nie powinien wyrabiać żadnego przedmiotu, którego wprzód sam nie wyrysował, oznaczając na rysunku ściśle wszelkie wymiary. Nauce praktycznej towarzyszy instrukcya ustna ze strony majstra.

4. Obok nauki praktycznej odbywać się będzie w szkole rzemiosł stosowna nauka teoretyczna.

5. Dyrekcya ułoży stosowne plany tak dla nauki praktycznej jak i teoretycznej.

Obok tego uchwaliła Rada administracyjna utworzyć posadę nauczyciela rysunków technicznych jakoteż wstawić w budżet stosowne kwoty tak na sprawienie potrzebnych narzędzi warsztatowych i przyborów naukowych, jak niemniej na wysłanie naczelnika warsztatu i dwóch majstrów do fachowych szkół przemysłowych dla obeznania się z metodą i tokiem nauki.

Wydział krajowy zatwierdził uchwałę co do utworzenia posady nauczyciela rysunków technicznych. Co do reszty sądził początkowo, że należy zatwierdzenie wstrzymać aż do przeprowadzenia odnośnych zmian w statucie organizacyjnym Zakładu. Gdy jednakowoż te zmiany łącznie traktować się muszą ze zmianą głównego aktu fundacyi i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej, a to czas dłuższy jeszcze się przeciągnie, Wydział krajowy uchwałą z 26. czerwca 1896 aż do dalszego rozporządzenia zatwierdził przytoczone powyżej uchwały Rady administracyjnej z 13. maja 1895, a zarazem wezwał kuratoryę, ażeby reformy te weszły w życie z początkiem roku szkolnego 1896/7.

Tymczasem Rada administracyjna zreasumowała częściowo swą uchwałę z 13. maja 1895 i na posiedzeniu 23. listopada 1896 uchwaliła co następuje:

1. Zwinąć zupełnie warsztat stolarski; a trzech uczniów tego warsztatu umieścić u dobrych majstrów we Lwowie na koszt Zakładu, aby dokończyli naukę zawodową i mogli być wyzwolonymi na czeladników.

2. Zostawić jeszcze na r. 1897 inne warsztaty istniejące w Zakładzie, ale nie przydzielać chłopców do tych warsztatów, które mają być zwinięte.

3. Wprowadzić plany nauk w warsztatach aprobowane przez inspektora szkół przemysłowych prof. Frankego z dodaniem ślusarstwa artystycznego na 3 roku.

4. przyjąć nauczyciela ślusarstwa ze szkoły rządowej, Józefa Tintra z płacą 50 zł. pomieszkaniem, opałem i światłem.

Zarazem uchwaliła Rada rezolucyę do kuratora, aby regulamin i instrukcyę dla kierownika warsztatów i majstrów Zakładu jak najrychlej przedłożył Radzie do zatwierdzenia.

Powyższe uchwały Wydział krajowy zatwierdził uchwałą z 22. grudnia 1896 L. 76.895 z tem samem co powyżej (aż do dalszego zarządzenia) zastrzeżeniem.

Powyższe uchwały zmieniłyby radykalnie cały ustrój szkoły rzemiosł w Zakładzie drohowyskim. Rzecz wymaga szczegółowego rozbioru, jeżeli czynność komisyi budżetowej nie ma być czysto tylko formalną.

Otóż przedewszystkiem zastanowić musi każdego fachowca, jak mogła szkoła rzemiosł przez czas długi nie mieć zawodowego nauczyciela rysunków technicznych. Taż bez tej posady mowy przecież być nie może o racyonalnem kształceniu przyszłych rękodzielników przedewszystkiem w ślusarstwie, blacharstwie, stelmastwie i stolarstwie; bez znajomości rysunku technicznego nauka tych rzemiosł odbywać się chyba może tak, jak u średniego lub lichego majstra. Wprowadzeniem tej posady stało się to, co przed laty już stać się było powinno.

Uchwały Rady administracyjnej pod I. i II. mieszczą w sobie w dwóch kierunkach radykalne zmiany, które usprawiedliwić się nie dadzą.

Pierwszą z nich jest postanowione już zwinięcie aż 5 (z istniejących 9) warsztatów, a więc pozostawienie tylko czterech, t. j. ślusarstwa, kowalstwa, stelmachstwa i szewstwa; drugą postanowienie, ażeby po trzech latach nauki rzemiosła w zakładzie, uczniowie rok czwarty nauki, za miesięczną opłatą ze strony zakładu, odbywali w warsztacie i stamtąd dopiero bywali wyzwalani na czeladników.

Co do pierwszej, ankieta zawodowa proponowała tylko zwinąć rymarstwo w połączeniu z lakiernictwem i tkactwo, chciała przeto obok wymienionych rzemiosł zostawić jeszcze blacharstwo, stolarstwo i krawiectwo.

Otóż zastanowić się wypadnie przedewszystkiem zasadniczo nad przyczynami, któreby zredukowanie liczby warsztatów mogły uzasadnić. Nasuwają się dwie.

Pierwsza, najważniejsza, usuwać nakazuje to, co wychowankom zakładu po ukończeniu nauki mniejsze zapewni korzyści — drugą zaś byłby wzgląd na ewentualne ulżenie fundacyi na punkcie finansowym.

Mogłaby być jeszcze przyczyna trzecia, t. j. im mniej warsztatów, tem mniej kłopotu — tej jednak wobec doniosłości i powagi fundacyi nie wypada przypuszczać

Pierwsza przyczyna usprawiedliwia usunięcie rymarstwa i tkactwa; w tym też kierunku ogólna panuje zgoda. Jeżeli jednak już obok tego koniecznie coś jeszcze usunąćby chciano, o czem zasadniczo przekonani nie jesteśmy, pod ten sam strychulec podciągnąćby można przedewszystkiem szewstwo. Należy ono bowiem do rękodzieł mniej popłatnych, a przyszłość jego wobec ogromnie szeroko rozwiniętej produkcyi maszynowej i wobec najnowszych postępów w budowie dotyczących maszyn, nader niepomyślne rokuje widoki. Z tego zatem względu, chcąc już koniecznie zwijać, raczej przemawiaćby należało za zwinięciem szewstwa, mimo tego, że warsztat ten zakładowi przynosi rocznie przeszło 800 zł. zysku. Przecież nie o zysk zakładu, lecz o przyszłość uczniów się rozchodzi.

I za zatrzymaniem krawiectwa możnaby jeszcze kopii nie kruszyć, gdyż słusznie mówi sprawozdanie referenta Rady administracyjnej (według aktów, nie streszczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego), że kształcenie wychowanków w krawiectwie, wobec natury zamówień, bardzo byłoby jednostronne, i że zatem ich przyszłość nie bardzo pewna.

Na dalszą jednak redukcyę warsztatów zgodzić się, zdaniem komisyi budżetowej, nie wypada, bez dokładniejszego jeszcze zastanowienia się. Słusznie mówi o tem Członek Wydziału krajowego, referent Rady administracyjnej: „że zniesienie tylu gałęzi nauki rzemiosł a poprzestanie od razu na trzech tylko (bo w Radzie administracyjnej zanosi się na pozostawienie tylko ślusarstwa, kowalstwa i stelmastwa) jest obecnie w każdym razie eksperymentem, za którego wynik, tak pod względem finansowym jak i przedmiotowym (wychowawczym) nikt ręczyć i odpowiedzialności brać nie może. I dlatego sądzę, że radykalne wykonanie tej reformy należy odroczyć do czasu, kiedy będziemy mieli zupełnie pozytywne do tego podstawy — na razie zaś znieść to, o czem już dzisiaj możemy z całą pewnością powiedzieć, że nie tylko bez szkody ale nawet z pożytkiem dla zakładu i dla wychowanków zniesionem być może. Co do reszty zaś, pozostawić sobie czas do doświadczeń i przekonać się, jaki wpływ na naukę i na stronę zarobkową wywrą te reformy, które muszą być przeprowadzone bez względu, czy będziemy mieli 3 warsztaty czy 5 lub 7. I tak, nauczyciel rysunków technicznych musi być przyjęty i opłacany bez względu, czy będzie on uczył kilkudziesięciu uczniów oddających się 3, 5 lub 7 różnym rzemiosłom — nauka slöjdu w 6-klasowej szkole ludowej będzie zaprowadzona bez względu na ile rzemiosł rozdzielą się potem ukończeni uczniowie tych 6 klas“.

Przyczyna druga. Otóż gdyby kto sądził, że w miarę redukcyi ilości rzemiosł zredukują się i ponoszone koszta, a to z powodu, że im mniej oddziałów rzemiosł, tem mniej będzie potrzeba majstrów i tem mniej urządzeń warsztatowych, to w wielkim byłby błędzie.

Im mniej bowiem oddziałów rzemiosł, tem więcej uczniów (bo obniżenia ich liczby nikt nie proponuje) wypadnie na jeden oddział. Że zaś dobra nauka warsztatowa na ściśle tylko pozwala maximum uczniów, którychby jeden majster mógł uczyć z korzyścią, toż różnica w razie mniejszej ilości rzemiosł taka tylkoby się okazała, że zamiast pewnej ilości majstrów rozmaitych rzemiosł byłaby ich nie mniejsza ilość przy mniejszej tylko rozmaitości. Efekt finansowy tensam, zaś doniosłość kształcąca fundacyi znacznie obniżona.

Podobnie, aczkolwiek nie w tymsamym może rozmiarze, przedstawia się sprawa co do urządzeń warsztatowych. Byłoby mniej warsztatów, a więc mniej rozmaitych urządzeń, lecz za to więcej uczniów w pojedynczych oddziałach, a przeto i potrzeba liczniejszych przyrządów roboczych, podobnych do siebie. Taksamo bowiem jak pewna tylko ilość uczniów korzystać może od jednego majstra, taksamo pewna tylko maksymalna ilość posługiwać się może tymsamym przyrządem lub narzędziem.

Z powyższego rozpatrywania wynikłby wniosek, iż możnaby bez szkody dla rzeczy z 9 obecnych warsztatów usunąć ostatecznie 4, t. j. rymarstwo, krawiectwo, tkactwo i szewstwo, w każdym zaś razie stanowczo dążyć do pozostawienia pięciu, t. j.: ślusarstwa, kowalstwa, blacharstwa, stelmachstwa i stolarstwa.

Co do drugiej zmiany, t. j. co do ukończenia praktycznej nauki u majstra, zaznaczyć wypadnie, że pomiędzy zdaniem ankiety a uchwałą Rady administracyjnej jest wprawdzie zgoda co do zasady, t. j. że dokończyć należy nauki praktycznej u majstra i tą drogą dochodzić do wyzwolenia, lecz zachodzą natomiast różnice w szczegółach, a mianowicie co do czasu nauki warsztatowej w zakładzie.

Otóż co do zasady samej, t. j. że sama nauka szkolna nie wystarczy, ażeby wychowanka wyrobić na dzielnego rękodzielnika, któryby nietylko robił dobrze, lecz zarazem i prędko i w ten sposób mógł zarabiać dużo, lecz że koniecznie do tego potrzeba obycia się warstatowego, t. j. zetknięcia ze życiem takiem, jakie ono jest w istocie, co do tej zasady nie ma dwóch zdań

Inna jednak sprawa, czy droga jaką ankieta i Rada administracyjna proponują, jest najlepsza ze względu na wychowanków zakładu, którymi się zakład przecież od lat 9 lub więcej bez przerwy opiekuje, i co do których fundacya ma obowiązek stosownego jego po skończeniu nauki zaopatrzenia.

Jeżeliby chłopak taki na dokończenie nauki, choćby na rok, poszedł do warstatu do majstra (za opłatą) jako terminator, to rzetelna znajomość stosunków warstatowych każe obawiać się, że przez ten jeden rok terminu danem mu będzie wykosztować to wszystko, co inni zwykli terminatorowie w czasie nauki wykosztować muszą, z tym tylko na jego niekorzyść nadmiarem, że ów od wielu lat wśród innych warunków zostając. i tak wychowaniem jak i wykształceniem górując nad swojem otoczeniem, wszystko to odczuwać musi dużo boleśniej od tego, kto od razu stanął w warunkach gorszych Że jednak osobista wyższość takiego młodzieńca tem gorzej w ogólności dla niego usposobiłaby tak jego współkolegów terminatorów jak i przełożonych niejako czeladników, za tem przemawia niestety doświadczenie życia. Że w tych warunkach wychowanek zakładu nie odniósłby spodziewanych korzyści, mimo, żeby zakład za niego płacił, nie ulega zdaje się wątpliwości; takie wyposażenie wychodzącego z zakładu ucznia leżeć nie powinno w intencyi fundacyi.

Zasadę przeto dokończenia nauki u majstra utrzymać a mimo to nie narażać wychowanka na obce dla niego przejścia terminatorskie, możnaby w ten sposób, gdyby się ucznia jak dotąd, trzymało w zakładzie lat cztery i wyzwoliło na czeladnika.

Następnie wypadałoby mu wyjednać przyjęcie w warstacie u dobrego majstra, i zasilić go przez rok jeden tą właśnie kwotą (10—12 zł. miesięcznie), którą miano płacić za niego jako terminatora majstrowi za naukę. Ażeby jednak majster, nie spodziewając się mieć z niewyrobionego jeszcze czeladnika takiej jakiejby pragnął roboty nie potrzebował się narażać z tego tytułu na straty, mógłby on obniżyć stosownie zarobek takiego pracownika. Miałby tak majster, tosamo za swoje staranie wynagrodzenie, jak gdyby brał terminatora za miesięczną ze strony zakładu dopłatą, młody zaś wychowanek miałby zapewnioną możność doskonałego praktycznego wykształcenia się, a nie byłby narażony na przejścia terminatorskie.

Przeciw takiemu załatwieniu sprawy stanęłoby tylko to, że wychodzącym dziś z zakładu wychowankom dostaćby się musiało przewidziane w akcie fundacyjnym wyposażenie wyrażając się w kwocie 120—144 złr, podczas gdy dziś wyposażenie to nieco mniej kosztuje.

I w tym zatem kierunku pożądanemby było, ażeby Wydział krajowy rzecz jeszcze rozpatrzył lepiej i po dokładnem rozważeniu zdał Sejmowi jeszcze raz o tem sprawę.

Wszystkie inne w obrębie zakładu dokonane, a sprawozdaniem Wydziału krajowego objęte rzeczy są uzasadnione.

7. Asanacya gmachu Zakładu Drohowyskiego.

Rażący stan rzeczy doszedł urzędownie do wiadomości Wydziału krajowego w lipcu 1894, kiedy to c. k. Namiestnictwo przysłało Wydziałowi krajowemu raport Starosty z Żydaczowa, z którego się okazał opłakany stan wychodków i kanału kloacznego. Na wezwanie Wydziału krajowego (w sierpniu 1894) o usunięcie wadliwości oświadcza kuratorya (w listopadzie), że co do wychodków poprawiła rzecz doraźnie przez danie podwójnych drzwi, że jednak zmiany błędnego systemu wychodków z powodu znacznych kosztów dokona stopniowo w przeciągu lat kilku, a to w miarę funduszów. Wydział krajowy zaraz po otrzymaniu tej relacyi (jeszcze w listopadzie) poleca, ażeby potrzebne ze względów hygienicznych rekonstrukcye w gmachu wykonano jeszcze w ciągu zimy 1894/5 i nie dopuszczono na przyszłość stosunków, wywołujących tak kompromitujące spostrzeżenia.

Drugi raport Starosty, stwierdzający tesame nieporządki, a udzielony Wydziałowi krajowemu przez Namiestnictwo, spowodował Wydział do oświadczenia kuratoryi, iż w razie nieusunięcia wytkniętej wadliwości do końca stycznia 1895, Wydział krajowy chwycić się będzie musiał sposobów innych.

Do końca stycznia 1895 Rada administracyjna nie usunęła wytkniętych wadliwości. Wydział krajowy nie chwycił się jednak zapowiedzianych „sposobów innych“ lecz 16. lutego 1895 poleca ponowne „bezzwłoczne uchylenie przyczyny fetorów w gmachu“. Kuratorya przedłożyła sprawę Radzie administracyjnej, która 25. lutego 1895 uchwaliła, ażeby ze względu na brak funduszów na przeprowadzenie rekonstrukcyi zarządzono dezinfekcyonowanie a względnie odwanianie proszkiem torfowym miejsc ustępowych.

Na to Wydział krajowy 22. marca 1895 zaznacza, że brak funduszów nie powinien przeszkadzać wykonaniu potrzebnych robót. Jeżeli bowiem na cele inwestycyjne, mające na względzie powiększenie dochodów, fundacya zaciągała pożyczki z majątku zarodowego, to tem bardziej należy to zrobić tam, gdzie chodzi o usunięcie wadliwości szkodzących zdrowiu. Radzi przytem Wydział krajowy kuratoryi wezwać pomocy fachowców, którzyby podali sposób najlepszego przeprowadzenia robót. Kuratorya zgodziła się na to, a uchwałą z 19. kwietnia 1895 Wydział krajowy delegował do tej roboty nadinżyniera biura melioracyjnego p. Sikorskiego i budowniczego lwowskiego, p. Lewińskiego.

Elaborat wypracowany, obejmujący z jednej strony potrzebne dla zakładu wodociągi jak i należytą kanalizacyę, obliczył ogólne koszta tych robót na okrągło 40.000 zł. Elaborat ten przedłożono Wydziałowi krajowemu w styczniu 1896. Równocześnie (15. stycznia 1896) jednak zawiadamia Rada administracyjna Wydział krajowy, że wykonanie tych robót przed stanowczem uregulowaniem finansów fundacyi jest niemożliwe, gdyż zmniejszenie majątku zarodowego o kwotą 40.000 zł. zmniejszyłoby dochód fundacyi, a więc zwichnęłoby równowagę budżetową. Zresztą sądzi Rada administracyjna, że roboty te będzie można wykonać taniej, a w każdym razie będzie je można odroczyć aż do uregulowania finansów, a to tembardziej, że Rada administracyjna usunięcia wytykanych wadliwości żadną miarą nie może nazwać asanacyą Zakładu wobec okoliczności, że stan zdrowotny w Zakładzie nie pozostawiał nigdy i nie pozostawia nic do życzenia.

Wydział krajowy, uznając do pewnego stopnia słuszność tego rozumowania, zaznaczył jednak 28. marca 1896, że teraźniejszy stan, kompromitujący zarząd fundacyi, w żadnym razie zostać nie może aż do uregulowania finansów, i że nalegać musi na to, by w miarę środków usunąć przynajmniej prowizorycznie rażące szkodliwości i nieporządki w budynku.

Na to Rada administracyjna w kwietniu 1896 powtórzyła swoje wywody z 15. stycznia 1896, i wyraża zdanie, że „pilniejszą sprawą jest w tym roku uregulowanie finansów fundacyi, aniżeli przedsiębranie jakichkolwiek melioracyj w gmachu drohowyzkim.

Wydział krajowy uchwałą z 7. maja 1896, postanowił ostateczną decyzyę w sprawie powyższej odroczyć aż do czasu, gdy nadejdą wnioski co do uregulowania finansów, — a tymczasem przyjął zarządzenia prowizoryczne w kierunku rozpu-

szczenia powietrza w gmachu na razie do wiadomości, z zastrzeżeniem, że będą jak najściślej wykonywane, nad czem czuwać ma kurator pod osobistą odpowiedzialnością.

Zaznaczyć tu Komisya budżetowa musi, że zapewnienie Rady administracyjnej o uregulowaniu finansów w tym roku datuje z kwietnia 1896; 7. maja tegoż roku Wydział krajowy bierze pismo Rady administracyjnej do wiadomości; ostatnie zaś sprawozdanie Wydziału kraj., datowane z 22. stycznia 1897, zaznacza wyraźnie, że czynności tej, t. j uregulowanie finansów fundacyi, przed dwoma laty przez Wydział kraj. poleconej, Rada administracyjna jeszcze nie dokonała

Komisya budżetowa wyraża życzenie, ażeby Wydział krajowy z całą energią domagał się od Rady administracyjnej przeprowadzenia tej sprawy w roku bieżącym.

8. Inne ważniejsze sprawy fundacyjne.

Sprawozdanie Wydziału wymienia tu następujące tak przez Wydział kraj. jak i przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzone uchwały Rady administracyjnej: Sprzedaż dwóch parcel gruntowych, łącznej powierzchni 2 morgów 585 □ sążni w Doroszowie; zamianę 331 □ sążni parcel fundacyjnych na 367½ □ sążni; sprzedaż dwóch fundacyjnych parceli w Kulikowie; zamiana części parceli fundacyjnej na parcelę w Stulsku; pożyczkę 6.800 zł. z majątku zarodowego na budowę domu dla c. k. urzędu podatkowego w Żabiu; takaż pożyczka w kwocie 5 000 zł. na odbudowanie spalonego domu w Mikołajowie, „austeryą“ zwanego.

Wreszcie odebrano z c. k. urzędu depozytowego w Samborze kapitał wykupna propinacyi z dóbr Żydaczów w kwocie 30.200 zł w 4% obligacyach funduszu propinacyjnego.

Wobec przedstawionych wywodów Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału kraj. o zamknięciach rachunkowych fundacyi Skarbkowskiej za lata 1894 i 1895.

2) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o stanie fundacyi Skarbkowskiej za lata 1895 i 1896.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłych sprawozdaniach o zamknięciach rachunkowych dokładnie wyjaśniano znaczniejsze przekroczenia preliminarza, a to tak co do dochodów jak i rozchodów.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w przyszłych sprawozdaniach, w miarę możności, umieszczał daty, któreby odnosiły się do wychowanków po ich wyprawieniu z zakładu i dawały tak dokładny obraz rzetelnej skuteczności fundacyi

5) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wszelkich dołożył starań, iżby stosowne zmiany instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej, jak niemniej statutu organizacyjnego Zakładu drohowyzkiego w roku bieżącym przyszły do skutku.

6) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby sprawę reorganizacyi szkoły rzemiósł w Zakładzie Drohowyzkim przed ostatecznem zatwiedzeniem wniosków Rady administracyjnej ponownie rozpatrzył, tak w kierunku zwinąć się ewentualnie mających warsztatów naukowych, jak i co do sposobu, jakby uzupełnić praktyczne wykształcenie wychowanków zakładu.

7) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby uregulowanie finansów fundacyi w roku bieżącym nieustannie miał na oku, i po jego dokonaniu spowodował przeprowadzenie robót wodociągowych i kanałowych, potrzebnych dla asanacyi Zakładu.

We Lwowie dnia 11. Lutego 1897.

Przewodniczący:

Dunajewski.

Sprawozdawca:

Jan Rotter.

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku posła Michalskiego, co do zaprowadzenia także w wewnętrznej służbie urzędowej kolei państwowych, urzędów pocztowych i u c. k. Żandarmeryi w kraju języka polskiego, jako urzędowego.

Wysoki Sejmie!

Poseł Michalski wnioskiem z daia 9. lutego 1897. roku do L. 2.694. ponawia jak w roku 1895. (L. s. 1.187/95) wniosek, ówcześnie przez Wysoki Sejm przyjęty, aby o ile to dotąd urzeczywistnionem nie zostało, Rząd po myśli najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869. i rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869. wprowadził, jak najrychlej w urzędach kolei państwowych i pocztowych tudzież w c. k. Żandarmeryi w kraju także w służbie wewnętrznej kraju język polski, jako urzędowy.

„Zarazem wnosi, aby polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawą tą stale się zajmował i ze swej strony poczynił odpowiedne kroki, celem urzeczywistnienia dążeń wskazanych i tylokrotnie powziętych rezolucyi“.

Komisya prawnicza, uważając za słuszne, aby postanowieniu cesarskiemu z dnia 4. czerwca 1869. roku jakoż i całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869. roku (Dz. ust. kraj. Nr. 24.) w granicach wydanego przepisu stało się zadosyć — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa ponownie c. k. Rząd, aby po myśli najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869. roku tudzież całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869. roku (Dz. ust. kraj. Nr. 24.) wprowadził jak najrychlej w urzędach kolei państwowych, pocztowych i telegraficznych, tudzież w c. k. Żandarmeryi także w wewnętrznej służbie krajowej język polski, jako urzędowy.

„Zarazem poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby sprawą tą stale się zajmował i ze swej strony poczynił odpowiednie kroki, celem urzeczywistnienia wskazanych dążeń i tylokrotnie powziętych rezolucyj“.

Lwów, dnia 12. lutego 1897.

Przewodniczący:
Zoll *w. r.*

Sprawozdawca:
Weigel *w. r.*

Alleg. 159

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o wniosku posła Małachowskiego w przedmiocie nadania gminie król. stoł. miasta Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia nieruchomości i od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich.

Wysoki Sejmie!

W roku 1890. uchwaliła Reprezentacya gminy miasta Lwowa zaprowadzić na rzecz miejscowego funduszu ubogich opłaty gminne od przeniesienia własności nieruchomości i od spadków i wniosła petycyę do Wysokiego Sejmu o uchwalenie ustawy krajowej względem tych opłat.

W skutek tego wniósł Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 5. listopada 1890. L. 46.417 projekt do ustawy.

Gdy atoli c. k. Rząd podniósł zarzuty zasadnicze przeciw podobnym opłatom, Komisya prawnicza, której sprawa przekazaną była, nie mogła doradzać Wysokiemu Sejmowi uchwalenia dotyczącej ustawy, lecz sprawozdanie swoje z dnia 25. listopada 1890. L. S. 1.341, uznające uprawnienie gminy miasta Lwowa do zaprowadzenia podobnych opłat i wyrażające przekonanie o pożyteczności i potrzebie takowych, zakończyła wnioskiem:

„Sprawozdanie z dnia 5. listopada 1890. L. 46.417 zwraca się Wydziałowi z poleceniem, aby sprawę ponownie zbadał i przeprowadziwszy rokowania z c. k. Rządem na przyszłej sesyi Sejmowej wnioski swoje przedłożył"; wniosek ten Wysoki Sejm zamienił w uchwałę.

Wydział krajowy odezwą z dnia 4. lipca 1891. L. 53.093 przedstawił konieczną potrzebę powiększenia dochodów gminy miasta Lwowa na rzecz funduszu ubogich i zwrócił się do c. k. Rządu z zapytaniem, czy byłby skłonnym ustawę taką, o jaką gmina miasta Lwowa petycyonuje, przedłożyć do Najwyższej Sankcyi. Na to zapytanie otrzymał Wydział krajowy na mocy reskryptu Ministra spraw wewnętrznych z dnia 15. września 1891. L. 3.684 odpowiedź wprost odmowną (odezwa Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 25. września 1891. L. 9.456)

C. k. Rząd zarzuca, że „ciężary, które Państwo nakłada na obrót dóbr, nie są niskie i że niebyłoby racyonalnem wprowadzać jeszcze dodatki na cele lokalne." Dalej podnosi c. k. Rząd, że opłaty spadkowe, które dawniej na rzecz funduszów ubogich pobierano, — Najwyższem postanowieniem z dnia 22. lutego 1842. (dekret. nadw. z dnia 28 lutego 1842) zniesione zostały.

Jeżeli się jednak zważy, że opłaty, projektowane przez gminę miasta Lwowa, są stosunkowo drobne, bo tylko 20-tą część należytości rządowych wynoszące, zaś dekret nadworny wyż cytowany w drodze ustawy uchylonym być może, to zdaje się, iż zarzuty c. k. Rządu nie są tak zasadniczej natury, aby nie mogły być usunięte i nie wolno zrzec się nadziei, że przy usilnem staraniu się, można będzie c. k. Rząd skło-

nić do pewnych ustepstw, zwłaszcza gdy kwestya przysporzenia funduszowi ubogich nowych znaczniejszych dochodów, w obecnej chwili jest aktualną, bo wskutek nowej ustawy o swojszczyźnie wydatki miasta na zaopatrywanie ubogich niezmiernie się powiększą.

Na bieżącej sesyi Sejmowej poruszył poseł Małachowski tę sprawę ponownie, domagając się we wniosku swoim do L. S. 2 252/97 przedłożonym, wdrożenia nowych rokowań z c. k. Rządem.

Komisya prawnicza, której wniosek posła Małachowskiego przekazany został, z powodów wyżej wyłuszczonych sądzi, że nie należy poprzestać na pierwszej odmownej odpowiedzi c. k. Rządu i że wolno żywić nadzieję, iż c. k Rząd da się przekonać o pożyteczności i koniecznej potrzebie opłat, przez gminę miasta Lwowa uchwalonych i odporne stanowisko swoje w obec tego projektu opuści.

Powołując się wreszcie na sprawozdanie swoje z dnia 25. listopada 1890. L. S. 1.341 Komisya prawnicza wnosi:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył ponownie rokowania z Rządem w przedmiocie nadania gminie kr. stoł. m. Lwowa prawa poboru opłat gminnych od przeniesienia własności nieruchomości i od spadków na rzecz miejscowego funduszu ubogich sprawozdanie swoje, ewentualnie projekt do ustawy na najbliższej sesyi Sejmowej przedłożył.

Lwów, dnia 12. lutego 1896.

Przewodniczący·
Zoll.

Sprawozdawca:
Fruchtmann.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. s. 3.251/1897.

Aleg. 160

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Soleskiego, zmierzającego do obniżenia nauczycielom ludowym lat służby z 40 na 35.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Soleskiego, przedstawiony Wysokiej Izbie dnia 3. b. m., a zmierzający do zniżenia lat służby dla nauczycieli ludowych z 40 na 35, nie stawia żadnych nowych żądań; tego rodzaju postulata były już niejednokrotnie w naszym Sejmie i przez Komisye szkolne podnoszone. W roku 1882. przy obradach nad szkolnym projektem Wydziału krajowego, Komisya szkolna oświadczyła się za zniżeniem lat służby dla nauczycieli w szkołach ludowych z lat 40 na 35. Potem poseł ks. Dr. Adam Kopyciński wniósł podobny wniosek do Izby na posiedzeniu z dnia 7. grudnia 1885. r., który został odesłany do Komisyi szkolnej — a ta oświadczyła się w swem sprawozdaniu z dnia 13. stycznia 1886. stanowczo za powyższym wnioskiem. To samo uczyniła Komisya szkolna z roku 1887. Potem komisya szkolna z roku 1894. w swem sprawozdaniu z dnia 27. stycznia 1894. uznaje ważność powodów, za obniżeniem lat służby nauczycieli ludowych przemawiających, jednak oświadcza, że „nie mogłaby wystąpić z przychylnym sprawie wnioskiem, dopóki oddziaływanie jego na fundusz krajowy nie będzie jak najdokładniej obliczone i ocenione“.

Poseł Rutowski i towarzysze przemawiają w swym znanym wniosku z roku 1895. również za tem zniżeniem lat służby nauczycieli ludowych. Wreszcie Komisya szkolna z roku 1896. w swem sprawozdaniu pisze: „Komisya nie przeczy, iż zmniejszenie tak znaczne lat służby mogłoby stać się zachętą dla młodzieży do obierania sobie zawodu nauczycielskiego“ i t. d., kończy jednak ustęp ten słowy: „ze względów na trudne położenie finansowe kraju Komisya szkolna do tego życzenia stanu nauczycielskiego przychylić się nie może“. Ale to życzenie powtarza się od lat wielu w licznych petycyach tak Towarzystw pedagogicznych jako też pojedynczych nauczycieli i nie da się zaprzeczyć, że jest opartem na słuszności, wykazy bowiem statystyczne udowadniają, jak w ogóle znaczną jest śmiertelność wśród nauczycieli ludowych, bo też szybko zużywają się siły organizmu ludzkiego w tym tak chwalebnym, lecz żmudnym zawodzie nauczyciela ludowego.

Pierwotnie we wszystkich prowincyach Monarchii tak jak obecnie u nas, dopiero 40 lat służby uprawniało nauczycieli ludowych do emerytury, dziś jednak zmiana pod tym względem nastąpiła już w kilku krajach. Początek w tym kierunku uczyniła Dalmacya, zniżając u siebie ustawą z dnia 29. grudnia 1871. lata służby nauczycielom na

35. — To samo nastąpiło też na Bukowinie w roku 1895. Niewątpliwie nasz Sejm byłby poszedł tą drogą, ale jesteśmy niestety zbyt często krępowani względami na ogólne niepomyślne położenie ekonomiczne kraju naszego i tylko z wielką oględnością możemy wprowadzać w ustawodawstwie krajowem zmiany, pociągające za sobą znaczniejsze wydatki. — Wniosek posła Soleskiego, za którym zresztą Komisya szkolna w zasadzie stanowczo oświadcza się, spowoduje konieczną zmianę odnośnej ustawy szkolnej krajowej, a skodyfikowanie takowej bez gruntownego i wszechstronnego zbadania potrzebnych zmian nie byłoby właściwem i wymaga odpowiedniego czasu; z tych to powodów jedynie Komisya szkolna stanowcze załatwienie wniosku posła Soleskiego odracza do przyszłej sesyi sejmowej, a stawia następujący

Wniosek:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, jak oddziała na fundusz krajowy oraz jakie zmiany ustaw dotychczasowych przyjęcie wniosku posła Soleskiego spowoduje i sprawozdanie swe na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

We Lwowie dnia 12. lutego 1897.

Przewodniczący:
Czartoryski *w. r.*

Sprawozdawca:
Cielecki *w. r.*

L. s. 3.137/97.

Aleg. 161

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze Sprawozdania Wydziału krajowego, o petycyach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli.

Załatwiając Sprawozdanie Wydziału krajowego Aleg. 28. LW. kr. 73.755/96 o petycyach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli LW. kr. 73.755/96 Aleg. 28 po stwierdzeniu nadmiernego obciążenia gmin, wyszczególnionemi w Sprawozdaniu Wydziału krajowego prestacyami — wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Nad petycyami gmin Borki nizieńskie, Zarównia i Zachwiejów o zniesienie dobrowolnych zobowiązań do prestacyi na płace nauczycieli — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

II. Począwszy od 1. stycznia 1897 zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płacę nauczycieli gminom: miasta Rohatyna z Babińcami z kwoty 1.277 zł. 50 ct. do wysokości 10%; Opaka powiatu drohobyckiego z kwoty 200 zł. do wysokości 10%: Majdan lipowiecki powiatu przemyślańskiego z kwoty 150 zł. do wysokości 20%; Grabówka powiatu brzozowskiego z 21% do wysokości 12%; Młodochów powiatu Mieleckiego z kwoty 70 zł. do wysokości 10%; Wolica derewlańska z 21% do wysokości 14% całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w powyższych gminach corocznie opłacanych, a gminom Kozodrza powiatu ropczyckiego z kwoty 200 zł. do kwoty 130 zł.; Grochowe pow. mieleckiego z kwoty 179 zł. 66 ct. do kwoty 100 zł.

III. Gmina Bieńkówka pow. Myślenickiego będzie, począwszy od 1. stycznia 1897 uwolnioną od ponoszenia oznaczonej w ustawie 6% prestacyi na płacę nauczyciela, ponieważ prestacya ta znajduje pokrycie w dochodzie z obligacyi zastrzeżonych na rzecz szkoły ludowej w Bieńkówce.

Lwów, 11. lutego 1897.

Sprawozdawca:	Zastępca przewodniczącego:
Wł. Kozłowski.	*Abrahamowicz.*

L. s 3.139/97.

Aleg 162

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie odpisania Gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli 4.414 zł. 1 ct.

Uznając powody, z których Wydział krajowy w Sprawozdaniu L. 69.817/96 bezwarunkowe odpisanie Gminie miasta Gródka zaległej prestacyi na płace nauczycieli 4.414 zł. 1 ct. za słuszne — wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm zmienia swą uchwałę z dnia 25. listopada 1889 roku o tyle, że uwalnia Gminę miasta Gródka bezwarunkowo od zwrotu na rzecz funduszu szkolnego krajowego zasiłku w kwocie 4.414 zł. 1 ct. udzielonego tej gminie w czasie od 1. czerwca 1875 do końca grudnia 1885 na częściowe pokrycie niedoboru na płace nauczycieli szkół ludowych w Gródku.

Lwów, 11. lutego 1897.

Sprawozdawca:
Wł. Kozłowski.

Zastępca przewodniczącego:
Abrahamowicz.

L. s. 3.138/97.

Aleg 163

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi tymczasowego nauczyciela Teofila Łopatyńskiego o przyznanie emerytury i trzech wdów po nauczycielach o udzielenie darów z łaski.

1. Załatwiając Sprawozdanie Wydziału krajowego L. 79.236 Aleg. 29 przedkłada Komisya budżetowa z powodów w rzeczonem Sprawozdaniu Wydziału krajowego wymienionych, Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Teofilowi Łopatyńskiemu tymczasowemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski od 1. Stycznia 1897 r. stałe zaopatrzenie z funduszu szkolnego krajowego w rocznej kwocie 250 zł.

II. Albinie Stebnickiej, wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm od 1. Stycznia 1897 r. stały dar z łaski z funduszu szkolnego krajowego w kwocie rocznej 100 zł.

III. Maryi Wojnowskiej, wdowie po stałym nauczycielu ludowym, przyznaje Sejm od 1. Stycznia 1897 r. stałe zaopatrzenie z łaski z funduszu szkolnego krajowego w kwocie rocznej 80 zł.

IV. Annie Jarosiewiczowej, wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm z funduszu szkolnego krajowego stałe zaopatrzenie z łaski, w kwocie rocznej 120 zł.

V. Sejm upoważnia Radę szkolną krajową do pokrycia wydatków powyżej wyszczególnionych w łącznej kwocie 550 zł. w. a. w r. 1897. z oszczędności funduszu szkolnego krajowego.

Lwów, 11. lutego 1897.

Sprawozdawca:
Wł. Kozłowski.

Zastępca przewodniczącego:
Abrahamowicz.

L. s. 404/97.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z petycyi dotyczących emerytur nauczycieli.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Załatwiając petycyę L. 404 Kajetana Kulczyckiego, ociemniałego w służbie emerytowanego nauczyciela, przyznaje Wysoki Sejm Kajetanowi Kulczyckiemu podwyższenie emerytury z 178 zł. 75 ct. na 280 zł.

2. Załatwiając petycyę L. 408 ociemniałego Ludwika Ambrożego Snieszko, emerytowanego nauczyciela we Lwowie, o policzenie w drodze łaski czasu od 1. września 1877 do 1. września 1896 do służby nauczycielskiej i stosowne wymierzenie emerytury, przyznaje Sejm Ludwikowi Ambrożemu Snieszce podwyższenie emerytury z 87 zł. do 180 zł.

Obydwie te petycye zaleciła Komisyi budżetowej do uwzględnienia Komisya szkolna, uważając podwyższenia powyżej wyszczególnione za uzasadnione.

3. Załatwiając przekazane Komisyi budżetowej pisemne sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 26. stycznia 1896 LW. kr. 6104/1434 zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej z d. 16. stycznia 1897 L. 31.299 zgadza się Sejm na policzenie Waleryanowi Janiszewskiemu w drodze łaski lat służby od 7. stycznia 1867 do 31. stycznia 1878 t. j. 11 lat i 24 dni i przyznaje Waleryanowi Janiszewskiemu podwyższenie emerytury z 97 zł. 50 ct. na 180 zł.

4. Załatwiając przekazane Komisyi budżetowej pisemne sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 18 stycznia 1896 L. 80.923/11.776 zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej z d. 11. grudnia 1896 L. 29.327 — zgadza się Sejm na policzenie Emilowi Wiszomirskiemu, nauczycielowi ludowemu w Nowoszynie lat służby przed uzyskaniem kwalifikacyi nauczycielskiej i przyznaje Emilowi Wiszomirskiemu podwyższenie emerytury z 225 zł. na 275 zł.

5. Sejm upoważnia Radę szkolną krajową do pokrycia spowodowanego powyższymi wnioskami wzrostu wydatków w łącznej kwocie 327 zł. z oszczędności funduszu szkolnego.

Lwów, 11. lutego 1897.

Sprawozdawca:	Zastępca przewodniczącego:
Wł. Kozłowski.	***Abrahamowicz.***

L. s. 91/97.

Aleg 165

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o petycyach do krajowego funduszu szkolnego.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm odseła:

Petycye Nr. 91/13 Zwierzchności gminnej w Kamionce Strumiłowej o obniżenie prestacyi szkolnej na płace nauczycieli przy szkole ludowej, 945/793 gminy Rohatyn w sprawie obniżenia prestacyi szkolnej, 946/794 gminy Leżajsk w przedmiocie odpisania nadobowiązkowej prestacyi szkolnej w sumie 670 zł., 710/576 gminy Stróżna o zwolnienie od datku rocznego 100 zł. aktem fundacyjnym z 10. grudnia 1890 r. ustanowionego, 1783/1593 gminy miasta Gorlice o odpisanie zaległości prestacyi szkolnych za czas od 1 lipca 1892 po koniec roku 1894, — do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi Sejmowi.

Przedkładając Wys. Sejmowi ten wniosek nie może Komisya pominąć milczeniem zastrzeżenia, że uwolnienia od prestacyi szkolnych usprawiedliwić się dadzą jedynie tylko w wyjątkowych wypadkach.

2. Wys Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyą 659/541 Zarządu głównego Towarzystwa Pedagogicznego we Lwowie o wstawienie w budżet szkolny na r. 1897 kwoty 20.000 zł. na zaliczki na płace nauczycieli szkół ludowych.

3. Wys. Sejm odstępuje petycye 379/278 gminy Żurowej, 378/277 gminy Mikołajów, 381/280 gminy Łoniowy, 657/539 Rady szkolnej miejscowej w mieście Frysztaku, 1383/1214 gminy Serednicy, 1754/1575 Rady szkolnej miejscowej w Cyganach, 1382/1213 gminy Doły o zasiłki a względnie pożyczki na budowy szkół, 1400/1231 petycyę Rady szkolnej miejscowej i Zwierzchności gminy Kulparków o odpisanie reszty zaciągniętej z funduszu szkolnego krajowego pożyczki na budowę szkoły, Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

4. Sejm odstępuje petycye 118/38 Jadwigi Stanisławy Lang, praktykantki do nauki robót ręcznych w szkole wydziałowej żeńskiej we Lwowie i 117/37 Bolesławy Bieńkowskiej młodszej nauczycielki w szkole wydziałowej św. Elżbiety we Lwowie, oraz petycyę 1304/1137 Lubiny Babeckiej o zapomogę na kształcenie córki, — Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

5. Sejm odstępuje petycye 799/664 Bronisławy Iwanickiej, wdowy po nauczycielu szkół ludowych o wyjednanie w drodze łaski wypłaty kapitału pośmiertnego (kwartału pośmiertnego) oraz pensyi wdowiej, oraz petycye wdów po nauczycielach szkół ludowych, 1832/1641 Stefanii Katarzyny Kleindienst, 797/662 Maryi Warchałowskiej, 796/661 Leontyny Nazarkiewicz, 798/663 Emilii Balickiej, 403/302 Maryi Michajluk, 401/300 Honoraty Ziębowej, 405/304 Anny Antoniewiczowej, 409/308 Maryi Sulatyckiej, 671/553 Natalii Boreckiej, 1027/872 Marceli Majkowskiej, 1026/871 Barbary Zharskiej, 119/39 Ludwiki Hamulowej, 1426/1249 Maryi Chmura, 1427/1250 Wilhelminy Wrońskiej, 1724/1545 Katarzyny Banach, równie jak i petycye nauczy-

cieli, 1424/1247 Szymona Tesluka, 689/569 Karola Chorążego, 402/301 Emila Hołyńskiego, 1310/1143 Andrzeja Bryka, 793/658 Jana Rogoszewskiego, 1723/1544 Klemensa Gabryela, 1755/1576 Jana Michalskiego, 1410/1223 Grona nauczycieli szkoły męskiej i żeńskiej w Tarnowie, o zapomogi, — Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

6. Sejm odseła petycye 789/654 Piotra Koczyndyka, 668/550 Feliksa Wygody, 796/655 Sebastyana Mściwujewskiego, o przyznanie a względnie podwyższenie emerytur; oraz petycyę 672/554 Cecylii Płoszczak o stałe wsparcie, 795/660 i 1831/1640 Izydory Radeckiej o zaopatrzenie i 666/548 Hersza Salatera o udzielenie stałej remuneracyi za udzielanie nauki religii, — do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

7. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami 718/584 Rady szkolnej miejscowej w Radymnie i 1048/893 Rady szkolnej miejscowej w Skołoszowie o przyznanie nauczycielom dodatku drożyźnianego.

8. Petycye 125/45 Kingi Haidinger ksieni klasztoru św. Kingi (Klarysek) w Starym Sączu o subwencyę dla 6 klasowej szkoły żeńskiej, 722/588 kierowniczki szkoły dziewcząt utrzymywanej przez Siostry Felicyanki w Besku, 1928/1745 Sióstr Felicyanek w Uhnowie o subwencyę, — załatwił Wysoki Sejm uchwałą z d. 1 lutego 1897 przy Rubr. XII poz. 27 funduszu szkolnego.

Przewodniczący:

Dunajewski *w. r.*

Sprawozdawca:

Wł. Kozłowski *w. r.*

Aleg 166

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o wniosku posła Winniczuka i towarzyszy o odpisywanie podatków gruntowych w razie pogorzeli całego zapasu plonów.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Winniczuka i towarzyszy obejmuje żądanie, aby gospodarzom wiejskim, którym cały zapas plonów zbożowych spłonął, a nie był asekurowanym został odpisanym nie tylko podatek domowy, ale zarówno i podatek gruntowy.

Komisya podatkowa uważa za stosowne zauważyć przedewszystkiem, że dotychczasowe normy ustawnicze, zapewniające stronom interesowanym opusty podatkowe na wypadek szkód elementarnych, nie czynią w żadnym wypadku zawisłem przyznanie opustu podatkowego od okoliczności, aby przedmiot zgorzały uprawniający do uzyskania opustu podatkowego, nie był ubezpieczonym od wypadku, a wyraża przytem zdanie, że nie jest ani wskazanem, ani też pożądanem, w interesie stron podatkujących, aby przy ewentualnem rozszerzaniu obowiązujących norm opustowych, zasadnicza zmiana w kierunku wskazanym nastąpiła.

Dalej przychodzi Komisyi podatkowej zaznaczyć, że chociaż w pierwszym ustępie omówionego wniosku, jest tylko mowa o pogorzeli całego zapasu plonu na sadybie włościańskiej, a żadnej tam niema wzmianki o pożarze domu podlegającego opłacie podatku domowo-klasowego, to w drugim ustępie tegoż wniosku jest wyrażonem życzenie, aby w tych wypadkach nie tylko podatek domowy i podatek gruntowy bywał odpisywanym. Pomimo tego wyraża Komisya podatkowa przekonanie, że zdaje się być życzeniem wnioskodawcy, aby podatek domowo-klasowy bywał odpisywanym tylko na wypadek faktycznej pogorzeli domu będącego przedmiotem podatkowym. Tutaj przychodzi zauważyć, że sprawa ta po myśli dekretu c. k. kancelaryi nadw. w dnia 16. listopada 1843 l. 15642 i 26. kwietnia 1844 l 17.391 (Nr. 62 Dz. ust. kr. z. r. 1881) już jest stanowczo uregulowaną i uzasadnia żądanie opustu za ten cały rok kalendarzowy, w którym pożar miał miejsce, a to nawet na wypadek, gdyby zniszczony dom w tym roku pogorzeli odbudowanym został.

Co się tyczy opustu podatków gruntowych, w razie zniszczenia całkowitego lub częściowego plonów przez pożar, musi się zauważyć, że podczas, gdy dawniejsze ustawodawstwo było względniejsze i przyznawało, w czasie przed wejściem w moc prawną dla Galicyi dekretów kancelaryi nadwornej z d. 16. listopada 1843. L. 15642 i 26. kwiet. 1844 L. 17391 (Nr. 62 Dz. ust. kr. z r. 1887), na rzecz podatkujących takie opusty w opłacie podatku gruntowego, które nie były zawisłemi od okoliczności w jakim stanie i miejscu plon zboża przed pogorzelą się znajdował, ta właśnie powołana norma ustawowa a niemniej i dzisiaj obowiązująca ustawa państwowa z dnia 12. lipca 1896 (Nr. 118. Dz. ust. p.) o odpisywaniu podatku gruntowego w razie szkód elementarnych, jest w tej mierze zna-

cznie ostrzejszą; oto §. 4. powołanej właśnie ustawy łącznie z rozporządzeniem wykonawczem z dnia 16. lipca 1896 (Nr. 119 Dz. u. p.) stanowi wyraźnie, że pożar plonów w całości lub w części, może tylko w takim stosunku uzasadnić opust w podatku gruntowym, o ile te plony, chociaż odłączone od ziemi, znajdują się na polu w zwykły sposób w stogi lub kopy złożone, z czego wynika, że pożar plonu zboża znajdującego się pod dachem, a chociażby w stercie na obejściu gospodarczem opustu podatkowego nie uzasadnia.

Ponieważ jest przy podatkach powszechnie przyjętą zasadą, że zniszczenie przedmiotu dającego podstawę do wymiaru, względnie żądania podatków, uprawnia zarazem żądanie opustu, a względnie zwrot podatkowy, która to zasada w razie pogorzeli zbożowych plonów na obejściu gospodarczem nie ma zastosowania, przychodzi stwierdzić, że odmienne traktowanie zboża w razie pożaru znajdującego się na polu, lub też na obejściu gospodarczem, nie jest ani słusznem ani sprawiedliwem. W naszych stosunkach wiejskich, wydarzają się często pożary, które niszczą całe osady wraz ze zbożem i inwentarzem żywym i martwym, a osada podobna popada ze względu na to, gdy rolnicy przeważnie tylko budynki od pożarów ubezpieczają, w nędzę materyalną.

Komisya podatkowa jest zdania, że nie zachodzi żaden zasadziczy powód, ażeby pod względem opustów podatkowych odmiennie traktować zboże znajdujące się w polu, w stogach lub kopach, od zboża znajdującego się na obejściu gospodarczem, przeciwnie, że słuszność i sprawiedliwość domaga się wskazanego zrównania.

Z tych to powodów stawia Komisya podatkowa wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się Wysoki Rząd, by w drodze ustawodawstwa państwowego rozszerzył, odnośnie do §. 4. ustawy z dnia 12. lipca 1896 (Nr. 118 Dz. u. p.) opusty w podatkach gruntowych na wypydek całkowitego lub częściowego zniszczenia plonów zbożowych przez pożar, również i na te wypadki, w których plon zbożowy znajduje się pod dachem lub w stercie na obejściu gospodarczem.

Lwów, dnia 12. lutego 1897.

Jaworski m. p.
przewodniczący.

Kraiński m. p.
sprawozdawca.

Z drukarni Pillera i Spółki.

L. s. 3.117/97.

Aleg. 167

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkól średnich galicyjskich w roku szkolnym 1895/6

Wysoki Sejmie!

Zdając sprawę z sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół galicyjskich w r. szk. 1895/6 wypada się naprzód zastanowić, czy i jak dalece rezolucye, uchwalone przez Wysoką Izbę w latach poprzednich, przez Radę szkolną krajową zostały uwzględnione, a tu nasuwa się przedewszystkiem sprawa pomnożenia samodzielnych szkół średnich.

Otóż w gimnazyum w Przemyślu, skutkiem otwarcia ósmej klasy z językiem wykładowym ruskim i wyłączenia wszystkich ośmiu równorzędnych klas od gimnazyum z językiem wykładowym polskim, zorganizowano gimnazyum ruskie jako II-gie gimnazyum, skutkiem czego liczba gimnazyów w naszym kraju podniosła się do 30-tu.

Mimo to potrzeba tworzenia nowych gimnazyów ciągle istnieje, a jest nawet naglącą, zwłaszcza we Lwowie, gdzie w roku bieżącym liczba uczniów w IV. gimnazyum dochodzi do 847, w V. gimnazyum, w którem dopiero w roku 1895/6 otwarto klasę VII. a w roku bieżącym klasę VIII., do 770, w gimnazyum Franciszka Józefa do 617. Należy tu jeszcze dodać, że liczba uczniów gimnazyalnych w ogólności wzrasta z każdym rokiem, skutkiem czego liczba klas równorzędnych znów się pomnożyła o 9, a procent zastępców nauczycieli podniósł się blisko o 2, albowiem w r. 1894/5 wynosił 30·69% a w r. 1895/6 32·33% ogólnej liczby nauczycieli.

Tem naglejszą okazuje się potrzeba zakładania szkół realnych, gdyż jest rzeczą niewątpliwą, iż młodzież chętnie garnęłaby się do tych szkół i poświęcała zawodowi technicznemu, w którym coraz lepsze otwierają się dla niej widoki, gdyby tylko szkół realnych było więcej i założonych w rozmaitych okolicach naszego kraju. To też z przyjemnością możemy stwierdzić, że w Tarnopolu w roku przyszłym będzie już zorganizowaną wyższa szkoła realna (brakuje obecnie jeszcze tylko klasa VII.), że następnie zapowiedziano także rychłe otwarcie szkoły realnej w Tarnowie, na co już umieszczono w preliminarzu budżetu państwa fundusze potrzebne na r. 1897, że wreszcie wyrażono nadzieję otwarcia w r. 1898 szkoły realnej w Jarosławiu.

Jakkolwiek więc Rada szkolna krajowa pod względem powyższym stara się zadość uczynić powziętym przez Wysoką Izbę rezolucyom, to jednak szybsze postąpowanie w tym kierunku byłoby wskazane i dlatego nie zawadzi, uchwalić ponownie rezolucyę o założenie nowego gimnazyum we Lwowie i o zakładanie większej ilości szkół realnych w różnych okolicach naszego kraju.

Z zadowoleniem podnieść należy następnie wiadomości, zawarte w sprawozdaniu o budowlach nowych gmachów szkolnych, tudzież o wydatkach na lepsze wewnętrzne urządzeniu szkół średnich. I tak oddano w ubiegłym roku na użytek szkolny nowy budynek dla c. k. gimnazyum w Drohobyczu i dla c. k. wyższej szkoły realnej w Krakowie; zakupiono budynek dla c. k. gimnazyum w Nowym Sączu i wydano na adaptacye w nim 7743 złr.; rozpoczęto i doprowadzono pod dach budowę gmachów dla c. k. gimnazyum III. w Krakowie i dla ck. gimnazyum w Buczaczu; wydano na adaptacye w gimaazyum w Stanisławowie 2300 złr.; zakupiono grunt pod budowę gmachu dla c. k. gimnazyum św. Anny w Krakowie, którego budowa rozpocznie się w roku bieżącym; poczyniono wreszcie wstępne kroki do budowy gmachu dla dwóch gimnazyów we Lwowie. Na urządzenie wewnętrzne i sprzęty szkolne wydano dla 23 szkół średnich 23.813 złr. na uzupełnienie środków naukowych dla 10-ciu szkół 5075 złr. 50 ct.

Ciągle niemal powtarzały się w poprzednich sprawozdaniach komisyjnych rezolucye o polepszenie materyalnego bytu stanu nauczycielskiego w szkołach średnich i o podniesienie liczby posad nauczycieli w VIII, randze, do czego przybyło w sprawozdaniu zeszłorocznem żądanie dodania dyrektorom pomocników do czynności kancelaryjnych, tudzież pomnożenia liczby stypendyów dla kandydatów stanu nauczycielskiego, celem praktycznego ich kształcenia się.

W sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej podniesiono pod tym względem korzystną zmianę w stosunkach stanu nauczycielskiego, spowodowaną przez ogłoszoną w roku ubiełym ustawę o uregulowaniu płac emerytalnych, tudzież zaopatrzenia wdów i sierót, ale obecnie mamy także uchwaloną już przez obie Izby Rady państwa nową ustawę, regulującą w również korzystny sposób, płace nauczycieli szkół średnich. Według tej ustawy otrzymają w przyszłości wszyscy nauczyciele szkół średnich, oprócz dodatku aktywalnego, jako pierwszą płacę 1400 złr., tj. taką samą, jaka i dla innych urzędników rządowych w randze IX. jest wyznaczoną. Dotychczasowa ustawa przyznawała tym nauczycielom w stosunku do urzędników tej samej rangi płacę o 100 zł. niższą. Następnie będą mieli nauczyciele przyznane pięcioletnie dodatki, mianowicie dwa po 200 zł., a trzy po 300 zł., tak, iż płaca ich po 25-ciu latach służby, licząc od dnia nominacyi na nauczyciela, wynosić będzie 2.700 zł. w. a. Jest to płaca, którą inni urzędnicy dopiero w randze VII. po przyznaniu pierwszego pięciolecia pobierać będą.

Dyrektorowie szkół średnich otrzymają oprócz płacy nauczycielskiej dodatek funkcyjny rocznych 500 złr., skutkiem czego płaca ich po 25-cioletniej służbie nauczycielskiej wynosić będzie 3200 złr. t. j. tyle, ile przyznano innym urzędnikom rządowym jako płacę pierwszą w randze VI-tej.

Zresztą dopuszcza ustawa u nauczycieli po otrzymaniu dwóch dodatków pięcioletnich posunięcie ich do rangi VIII., a po otrzymaniu następnych dwóch pięcioleci do rangi VII, u dyrektorów także do rangi VI.

Jeżeli skreślone powyżej polepszone stanowisko nauczycieli szkół średnich porównamy ze stanowiskiem urzędników konceptowych, po przeprowadzeniu regularnej ich płac we wszystkich niemal kategoryach służby rządowej, to dojdziemy do przekonania, że nauczyciel o wiele prędzej i pewniej liczyć może na uzyskanie stanowiska takiego, jakie inni urzędnicy rządowi zwyczajnie albo po długiem szeregu lat otrzymują, albo do którego wcale nie dochodzą. Pod tym względem bowiem nie należy się łudzić i możliwe, ale najczęściej złudne nadzieje wygórowanych awansów urzędników rządowych przeciwstawiać wrzekomemu stanowisku nauczycieli szkół średnich bez widoków na przyszłość.

Posad urzędniczych powyżej rangi VI-tej, którą po wejściu w życie nowej ustawy każdy dyrektor będzie mógł otrzymać, jest w porównaniu z ogromną liczbą posad urzędników niższych rang, tak mało, iż one tu wcale w rachubę wchodzić nie mogą. W służbie administracyi politycznej dzisiaj urzędnik konceptowy zwyczajnie dopiero po

15 latach zostaje komisarzem t. j. urzędnikiem IX. rangi, a z komisarzy zaledwie połowa, jeżeli nie mniejsza część dochodzi do rangi VII. t. j. do rangi starosty. W służbie administracyi skarbowej stosunek pod powyższym względem jest wprawdzie lepszy, ale to skutkiem wielkiego w ostatnich czasach pomnożenia posad, które będą teraz zajmowane przez młode siły, co znów dla przyszłej generacyi spowoduje bardzo słaby awans. Zresztą i tu nie wielki procent urzędników niższych rang dochodzi do rangi VII. Największe nadzieje przywiązane są dzisiaj pomiędzy prawnikami do służby sądowej i nie można zaprzeczyć, że skutkiem zaprowadzenia nowej procedury sądowej liczba nowych posad sądowych zostanie bardzo pomnożoną i awans nastąpi wielki. Skutkiem tego jednak wiele młodych sił posuniętych będzie na wyższe posady, co znów dla przyszłej generacyi wywoła większy zastój w awansach. Zresztą nie trzeba zapominać, że p. Minister sprawiedliwości w mowie swojej, wypowiedzianej w Izbie deputowanych, wyraźnie zaznaczył, że w całem państwie nowych posad w randze VII. przybędzie około 700, natomiast nowych posad w randze VI. zaledwie 6 przez co w przyszłości stosunek awansu z rangi VII. do VI. musi się stać o wiele gorszym, aniżeli był dotychczas. Tak więc i tutaj największa część urzędników konceptowych kończyć będzie karjerę swoją na randze VII, na której pozyskanie profesor gimnazyalny po 20-to letniej służbie także liczyć może.

Komisya szkolna poczuwa się do obowiązku, skreślić powyższe okoliczności, spodziewając się, że przestaną obecnie narzekania na upośledzenie nauczycieli szkół średnich w stanie urzędniczym, narzekania, które przy dotychczasowej ustawie, miały pewną podstawę, ale ze względu na nową ustawę byłyby wprost niesłuszne i, że przeto na młodzież, pragnącą się poświęcić zaszczytnemu i dla społeczeństwa tak ważnemu zawodowi nauczycielskiemu, nie da się odstręczyć od tego zamiaru przez podobne narzekania, gbyby jeszcze były rozsiewane i nie uda się na drogę, która jej skłonnościom mniej odpowiada, a na której doznać może w miejsce spełnienia wielkich nadziei gorzkiego rozczarowania.

Wszakże i nauczyciel może awansować na dyrektora lub inspektora, jemu 3 lata służby liczone są za cztery, tak, że po 30 latach udać się może na emeryturę z pełną płacą, on ma rok rocznie wakacye dwumiesięczne i nie potrzebuje prosić o żaden urlop, jest także w wykonywaniu swego zawodu o wiele niezawiślejszy od każdego innego urzędnika rządowego, a wreszcie może i dochody swoje powiększyć czy to przez prace naukowe, czy przez udzielanie w dozwolonych granicach lekcyi prywatnych. Stanowisko jego w porównaniu z innymi urzędnikami jest jeszcze o tyle lepsze, iż nie jest narażony na tak częste przesiedlanie się i większą ma łatwość kształcenia dzieci, nie potrzebując je, jak urzędnicy w małych miasteczkach wysyłać tam, gdzie istnieje szkoła średnia.

W ubiegłym roku Wysoki Sejm uchwalił także rezulucyę, wzywającą c. k. Rząd o dodanie dyrektorom pomocników do czynności kancelaryjnych. Jest to sprawa bardzo ważna, zwłaszcza tam, gdzie utworzono większą liczbę klas równorzędnych, albowiem im jest więcej klas, tem bardziej wzrasta agenda kancelaryjna dyrektora, a z drugiej strony tem większą staje się potrzeba czuwania jego nad zakładem pod względem wychowawczym i dydaktycznym, skoro z utwarzaniem klas równorzędnych zwiększa się zwyczajnie liczba młodszych, mniej doświadczonych sił nauczycielskich. Otóż na kilkakrotne w tym kierunku wnioski Rady szkolnej krajowej, p. Minister oświaty reskryptem z dnia 15. lutego 1896 l. 3.839 zezwolił, aby w 13 szkołach średnich w naszym kraju, w których liczba oddziałów równorzędnych wynosi najmniej 4, ustanowiono przy boku dyrektora osobnego pomocnika kancelaryjnego, którego obowiązki pełnić ma jeden z członków grona nauczycielskiego za remuneracyą rocznych 200 zł.

Co się tyczy posuwania profesorów szkół średnich do VIII rangi, zaznacza Rada szkolna krajowa, że w ubiegłym roku znajdowało się w tej randze 100 profesorów i że był znowu uczyniony wniosek do powiększenia ich liczby. Istotnie też w ostatnich dniach udzielono tę rangę 13tu profesorom.

Ważne bardzo wiadomości podaje Rada szkolna krajowa w swojem sprawozdaniu o akcyi, skierowanej ku pozyskaniu na przyszłość należycie wykształconych sił nauczycielskich, zwłaszcza dla przedmiotów, dla których największa pod tym względem zachodzi potrzeba. I tak otrzymało począwszy od r. 1887, w którym ustanowiono stypendya po 600 zł. dla kandydatów stanu nauczycielskiego, poświęcających się językowi niemieckiemu i zobowiązanym do uczęszczania w tym celu na uniwersytety w Wiedniu, Gracu lub Insbruku, stypendya takie, aż do 1. października 1896 28miu kandydatów, z których 9ciu zdało już egzamin nauczycielski i objęło posady stałe, 10ciu przygotowuje się do egzaminu i pełni obowiązki zastępców nauczycieli, 7miu jest na studyach, jeden zmarł, a jeden obrał sobie inny zawód.

W roku ubiegłym miało następnie dwóch kandydatów, sposobiących się do nauczania języka francuskiego, udzielone sobie przez p. Ministra oświaty stypendya po 1000 zł. na wyjazd do Paryża, a ci w bieżącym roku pełnią swe obowiązki jako zastępcy nauczycieli w szkołach realnych. Nadto udziela p. Minister zasiłki po 300 zł. na wyjazd do Genewy w czasie wakacyi, aby kandydaci do języka francuskiego brali udział w kursach, umyślnie tam dla nich zorganizowanych.

Stypendyum w kwocie 300 zł. utworzone na wniosek Rady szkolnej krajowej przez p. Ministra oświaty dla kandydatów na nauczycieli geometryi wykreślnej i matematyki, otrzymał w ubiegłym roku jeden, a w roku bieżącym drugi kandydat. Zasiłek w takiej samej kwocie otrzymał od p. Ministera także kandydat na nauczyciela rysunków odręcznych, a to na wykształcenie się w tym kierunku w Muzeum sztuki i przemysłu w Wiedniu.

W roku ubiegłym zorganizowano także w Krakowie w gimnazyum św. Anny kurs praktyczny dla kandydatów stanu nauczycielskiego i przeznaczono na ten cel sześć stypendyów po 300 zł., przyznając zarazem nauczycielom tego zakładu, zajętym w tym kursie, odpowiedne remuneracye.

Zresztą przyznaje Rada szkolna krajowa zastępcom nauczycieli, mającym się poddać egzaminowi nauczycielskiemu i wykazującym w pracach swoich rzeczywiste postępy, daleko idące ułatwienia czy to przez udzielanie dłuższych urlopów, czy przez znaczne zmniejszenie liczby godzin wykładowych.

Wszystkie te środki byłyby jednak skuteczniejsze, gdyby c. k. Rząd przystąpił raz do załatwienia reformy egzaminów nauczycielskich, na podstawie przedstawionych sobie w r. 1893 wniosków i dlatego Komisya szkolna uważa za rzecz właściwą, powtórzyć raz jeszcze rezolucyę, uchwaloną w tym kierunku przez Wysoką Izbę.

Akcya, o której powyżej była mowa, nie ogranicza się jednak do samych tylko kandydatów stanu nauczycielskiego. I tak otrzymało na rok 1897 dwóch profesorów urlop i stypendyum półroczne po 1000 zł. na podróż naukową do Włoch i Grecyi. Następnie utworzył p. Minister oświaty reskryptem z dnia 20. marca 1896 l. 1.358, począwszy od roku bieżącego stypendya po 300 zł. dla nauczycieli nauk przyrodniczych i geografii przeznaczone na podróże naukowe w czasie wakacyi na przeciąg trzech do czterech tygodni. Jeden z naszych profesorów otrzymał już takie stypendyum.

Na wniosek Rady szkolnej krajowej przyznał także p. Minister oświaty trzem profesorom remuneracye po 100 zł. za rozprawy umieszczone w programach szkolnych za r. 1895.

Cała powyższa akcya, podjęta w szerszych jeszcze rozmiarach, wpływa niewątpliwie, dodatnio na kształcenie się uauczycieli i podniesienie stanowiska naukowego szkół w których powołani są do pełnienia swoich obowiązków.

Ciekawe wiadomości zestawione są także w IV dziale sprawozdania Rady szkolnej krajowej, tyczącym się stanu nauki.

Tu wypada podnieść naprzód ważną wiadomość, iż w ubiegłym roku nie nastąpiła żadna ważniejsza zmiana w książkach szkolnych. Wyszły tylko nowe wydania tych podręczników, których zapasy się wyczerpały, zmiany zaś w nowych wydaniach ograniczono do koniecznego minimum, a Rada szkolna krajowa rozporządziła wyraźnie, aby obok nowych wydań i dawniejsze były przy nauce dopuszczane, aby więc przez wprowadzenie nowych wydań nie spadały na uczniów, a względnie ich rodziców nowe ciężary. Rozporządzenie to jest bardzo słuszne i usunie wiele narzekań, jakie z przyczyny częstych zmian w książkach szkolnych były dosyć rozpowszechnione. Nowemi książkami są tylko wypisy francuskie, ułożone przez Jana Amborskiego dla klasy VI. szkół realnych, tudzież wypisy ruskie na kl. I., III. i VIII.

Bardzo ważny okólnik wydała Rada szkolna krajowa do gron nauczycielskich pod dniem 1. czerwca 1896 do l. 11871, odnoszący się do drukowanych preparacyi, któreby miały na celu ułatwić uczniom przygotowanie się do czytania i zrozumienia autorów klasycznych zarówno łacińskich jak greckich, skutkiem czego przeprowadzićby dopiero można tak wielce pożądaną lekturę szkolną na szersze rozmiary i zapewnić młodzieży dokładniejszą znajomość świata starożytnego. Okólnik ten wydany został po zasięgnięciu opinii wszystkich gron nauczycielskich i po nastąpionych na podstawie tychże obradach, w których brali udział profesorowie uniwersyteccy Dr. Ludwik Ćwikliński i Dr. Kazimierz Morawski.

O uchwalonej w roku przeszłym rezolucyi względem zaprowadzenia nauki historyi kraju rodzinnego, jako przedmiotu obowiązkowego, nie ma w sprawozdaniu Rady szkolnej żadnej wzmianki, dlatego Komisya szkolna postanowiła powtórzyć tę rezolucyę.

Co do nauki gimnastyki podaje sprawozdanie Rady szkolnej krajowej tę pocieszającą wiadomość, że w wielu zakładach ilość uczniów, zapisanych na ten przedmiot, bardzo wzrosła i wynosi obecnie ogółem 7338.

Jakkolwiek umundurowanie uczniów zarządzono na skutek kilka razy objawionego życzenia Wysokiego Sejmu, to jednak słyszeć się dały z wielu stron utyskiwania na to zarządzenie. Tymczasem wynika z sprawozdania Rady szkolnej krajowej, iż zarządzenie to nie napotkało wcale na trudności i że zaprowadzenie mundurków nie utrudniło młodzieży ubogiej przystępu do szkoły. Również stwierdza Rada szkolna krajowa, że przy tej sposobności wiele instytucyi publicznych i osób prywatnych pośpieszyło z pomocą młodzieży, a grona nauczycielskie w wielu zakładach z gorliwością i ofiarnością zajęły się tą sprawą. Zresztą wyjednała Rada szkolna krajowa jeszcze na rok bieżący niektóre ulgi w noszeniu mundurków.

W końcu podnieść należy, iż w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej przytoczony jest okólnik jej do wszystkich dyrekcyi gimnazyalnych, obejmujący reskrypt p. Ministra oświaty z dnia 9. marca 1896 l. 1966, w którym wskazane są warunki dopuszczenia kobiet do zdania egzaminów dojrzałości w gimnazyach.

Na podstawie wszystkich powyższych wywodów Komisya szkolna wnosi:

I. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stronie szkół średnich galicyjskich w roku szk. 1895/6 przyjmuje się do wiadomości.

II Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do założenia nowego gimnazyum we Lwowie i do zakładania większej ilości szkół realnych w różnych okolicach kraju.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w szkołach średnich uczynił naukę historyi kraju rodzinnego przedmiotem obowiązkowym.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przystąpił do załatwienia reformy egzaminów nauczycielskich na podstawie zaleconych mu w r. 1893 wniosków.

Lwów, 11. lutego 1897.

W zastępstwie przewodniczącego:
St. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Zoll.

L. s. 824/97.

Aleg. 168

Sprawozdanie

Komisya gospodarstwa krajowego z petycyi inżyniera Feliksa Lanrent o poparcie finansowe budowy kanału spławnego, łączącego San z Dniestrem.

Wysoki Sejmie!

Jeżeli państwa o wysoko rozwiniętym przemyśle i gęstej sieci kolei żelaznych jak Anglia, Holandya, Belgia, Francya i Niemcy, postarały się o najtańsze środki komunikacyne, jakimi są drogi wodne i środki te obecnie uzupełniają i wydoskonalają, tem więcej państwa i kraje rolnicze, które dla swych surowych i mniej wartościowych produktów właśnie najtańszych komunikacyi potrzebują, powinny jak najusilniej dążyć do urządzenia kanałów spławnych. Najepszą illustracyą tej potrzeby jest obecny stan ekonomiczny krajów rolniczych, które mimo wysokiego wydoskonalenia dróg żelaznych i osiągnięcia na nich możliwie najniższych taryf przewozowych nie mogą wytrzymać konkurencyi z produkcyą zamorską, która ma właśnie do dyspozycyi komunikacyę wodną, a sporadyczne i chwilowe polepszenie u nas cen produktów rolnych zależnem jest wyłącznie od stanu urodzaju w produkujących zboże krajach zamorskich.

To też i w Wysokim Sejmie pojawiały się wnioski poselskie, dające wyraz tej potrzebie, jak wniosek posła Jana hr. Stadnickiego z r. 1880., mający na celu budowę kanału spławnego, łączącego Dniestr ze Sanem oraz wniosek posła Dra Tadensza Rutowskiego i 50 towarzyszy z r. 1893. z rezolucyą do c. k. Rządu, ażeby w interesie państwa i krajów: Galicyi, Bukowiny, Ślązka, Morawy i Austryi dolnej przystąpił jak najrychlej do budowy kanałów spławnych, łączących Dniestr ze Sanem dolną rzeki Wiszni, tudzież Wisłę z Odrą i Odrę z Dunajem, niemniej też przyspieszył wykończenie regulacyi Dniestru i Sanu.

Sprawę budowy dróg wodnych poruszył także Wydział krajowy przy programie regulacyi wód w całym kraju, przedkładając zarazem opinię w tym przedmiocie lwowskiego Towarzystwa politechnicznego a Wysoki Sejm, przyjmując ten program, uchwalił dnia 13. lutego 1894. rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd, ażeby przy zrealizowaniu projektu kanału łączącego Dunaj z Odrą, zainicyował i przeprowadził budowę kanałów spławnych, łączących Odrę z Wisłą i San z Dniestrem. Na tę rezolucyę oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 22. marca 1895. l: 1.339, że utworzone w r. 1893.

w c. k. Ministerstwie handlu specyalne biuro hydrotechniczne otrzymało polecenie przestudyować sprawę kanałów spławnych w Austryi i rozciągnąć swe studya także i na kanały ważne dla Galicyi, wyników jednak tych badań nie zakomunikowano dotychczas Wydziałowi krajowemu.

Najłatwiejszym bezsprzecznie do wykonania z projektowanych dotychczas kanałów spławnych w Austryi, jest kanał, łączący San z Dniestrem, gdyż przekracza nieznaczny tylko dział wód i może być łatwo zasilanym wodą Dniestru lub potoku Wiszni. Dlatego też, jak z przedłożonego obecnie sprawozdania Wydziału krajowego o regulacyi górnego Dniestru okazuje się, lwowska c. k. Dyrekcya budownictwa zajmowała się tym projektem z polecenia Monarchów i Rządu centralnego już od przeszłego wieku, a powodem nie zrealizowania tego projektu obok nieprzychylnego stanowiska, zajętego przez tę Dyrekcyę, był zaniedbany stan rzek Dniestru i Sanu.

Na tę łatwość wykonania kanału, łączącego San z Dniestrem, zwrócił uwagę przebywający przed laty 20. w naszym kraju, inżynier cywilny z Paryża, p. Feliks Laurent, opracował na podstawie zdjęć, wykonanych w r. 1879. projekt wstępny i zwrócił się w r. 1883. do Wysokiego Sejmu o poparcie. Ówczesna Komisya gospodarstwa krajowego przyjęła projekt bardzo przychylnie i zaproponowała rezolucyę, którą Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 20. października 1883. uchwalił w następującem brzmieniu:

„Sejm uważa sprawę dróg wodnych jako bardzo ważną dla interesów kraju i wzywa c. k. Rząd, ażeby myśl połączenia Dniestru z Sanem i Wisłą, poruszoną projektem pana Feliksa Laurent, wziął pod rozwagę i poczynić kazał potrzebne badania i poparł dążenia, skierowane ku temu celowi".

Z powodu przesilenia finansowego na targu pieniężnym w Paryżu, ponowił p. Laurent starania o poparcie będącego w mowie przedsiębiorstwa dopiero na ubiegłej sesyi Wysokiego Sejmu. Gdy jednak Komisyi gospodarstwa krajowego nie przedłożono projektu i kosztorysu kanału, gdy dalej projekt regulacyi górnego Dniestru, od której powodzenie kanału jest zawisłem, nie był przez Wydział krajowy opracowanym, a c. k. Ministerstwo handlu nie zakomunikowało Wydziałowi krajowemu wyniku studjów swego biura hydrotechnicznego, ani też nie objawiło swej intencyi, Komisya ograniczyła się do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosku na odstąpienie petycyi p. Laurent c. k. Rządowi do załatwienia i ponowienia rezolucyi z d. 13. lutego 1894., które to wnioski Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896. zamienił w uchwałę.

Przydzielona na bieżącej sesyi Komisyi gospodarstwa krajowego trzecia z rzędu petycya p. Feliksa Laurent, znajduje o tyle korzystniejsze położenie, że projekt regulacyi górnego Dniestru, którego przestrzeń od Dołobowa do Rozwadowa stanowi część projeptowanej drogi wodnej między Bałtykiem a morzem Czarnem, został Wysokiemu Sejmowi przedłożonym, c. k. Ministerstwo handlu zainteresowało się sprawą, gdyż wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 3. grudnia 1896. l. 99.678, wystosowanej do Wydziału krajowego, zażądało przedłożenia sprawozdań komisyjnych, stenograficznych protokołów obrad Sejmowych i wyniku ewentualnego badania projektu, a p. Laurent przedstawił Komisyi swój projekt wstępny z kosztorysem i objaśnieniem technicznem.

Projektowany kanał, który ma stworzyć wodną arteryą komunikacyjną na długości 1.500 kilometrów między morzem Czarnem a Bałtyckiem za pomocą Dniestru, Sanu i Wisły, wychodzi z Dniestru na granicy Dołobowa i Czajkowic w powiecie Rudeckim, prowadzi doliną Wiszenki i Wiszni przez Rudki, Sądową wisznię, koło stacyi kolejowej Hodynie-Mościska, dotyka Kalnikowa i Stubna na granicy powiatów Jaworowskiego i Przemyskiego i wpada do Sanu między Grabowcem a Michałówką w powiecie Jarosławskim. Długość kanału wynosi 67·52 kilometrów, szerokość dna 14 metrów, głębokość wody 3 metry, szerokość zwierciadła wody 20 metrów, szerokość obustronnych dróg holowniczych, wznoszących się 1 metr nad wodę, po 8 metrów.

Różnica zwierciadeł wody Dniestru i Sanu — 78 metrów — ma być pokonaną 26 murowanemi szluzami komorowemi, (każda z 3. metrową wysokością piętrzenia), których długość wynosi po 50 metrów, szerokość po 6·5 m. (szerokość bram w świetle po 6. m).

Oprócz tych 26 szluz komorowych projektowane są 2 szluzy wpustowe przy wybiegu kanału do Dniestru i Sanu, dalej 3 porty (po 1 przy połączeniu z Dniestrem i Sanem, a 1 port w Sądowej Wiszni), 32 mosty drogowe, 1 kolejowy, 34 przepusty, wreszcie domki strażnicze i połączenie telegraficzne szluz komorowych i portów.

Koszta bndowy oblicza p. Laurent następnie:

1. Roboty ziemne:

3,394.854 m³ wykopu i 2,374.064 „ nasypu		9,000.000 fr.

2. Budowa szluz:

a) 26 szluz komorowych z cegły (połączenie skrzydeł z przyczółkami i wierzch z kamieni ciosowych na cemencie) o bryłowatości 1.348·2 m³ po 90 fr. okrągło po 121.000 fr.	3,146.000 fr.	
b) 2 szluzy wpustowe z utrudnionem fundowaniem w rzekach po 252.000 fr. . . .	504.000 „	
c) bramy żelazne dla 28 szluz po 15.000 fr .	420.000 „	4,070.000 „

3. Budowa mostów:

a) 32 mosty drogowe o rozpiętości 38 m. po 32.000 fr.	1,024.000 fr.	
b) 1 most żelazny kolejowy	76.000 „	1,110.000 „
4. Budowa 34 przepustów po 15.000 fr.		510.000 „
5. *a*) Budowa 34 domków strażniczych po 3.000 fr.	102.000 fr.	
b) Budowa 6 domów administracyjnych po 20.000 fr.	120.000 fr.	222.000 „
5. Wykupno 500 ha. gruntów po 5.000 fr.		2,500.000 „
6. Urządzenie telegrafu ze stacyami przy każdej szluzie po 1.000 fr. za 1 km.		68.000 „
7. Koszta zarządu przez 5 lat:		
1 nadinżynier po 20.000 fr. rocznie . .	100.000 fr.	
1 inżynier „ 10.000 „ „ . .	50.000 „	
2 inżynierów adj. „ 6.000 „ „ . .	60.000 „	
4 konduktorów „ 4.000 „ „ . .	80.000 „	
8 dozorców „ 2.500 „ „ . .	100.000 „	
4 rysowników „ 2.500 „ „ . .	50.000 „	
1 naczelnik rachunkowości „ 5.000 „ „ . .	25.000 „	
4 pisarzy „ 2.000 „ „ . .	40.000 „	
32 robotników dzien. „ 1.200 „ „ . .	192.000 „	
narzędzia, biuro i koszta podróży . . .	103.000 „	800.000 „
Odsetki od kapitału przez 5 lat (5%)		4,567.500 „
Koszta budowy kanału		22,837.500 „

Na urządzenie ruchu na całej drodze wodnej między morzem Czarnem a Bałtyckiem (zakupno środków transportu, budowę magazynów i składów itp.) preliminuje p. Laurent:

ryczałt	22,000.000 fr.
Odsetki od kapitału przez 4 lata i rozmaite wydatki . . .	5,162.500 „
razem	27,162.500 fr.
do tego koszta kanału	22,837.500 „
Ogółem	50,000.000 fr.

na urządzenie żeglugi w trzech interesowanych państwach: Austryi, Prusiech i Rosyi, z czego na Austryę przypada:

a) na budowę kanału San—Dniestr . , ...	22,837.500 fr.
b) na urządzenie ruchu . . , ...	7,162 500 „
Razem	30 000.000 fr.

Przy długości całej drogi wodnej 1.500 km., wynoszą koszta 1. km drogi 33.333⅓ fr.

5% od tego kapitału	1,666·65 fr.
utrzymanie i nadzór 1. km. rocznie	1.800·— „
nieprzewidziane wydatki	533·35 „
oprocentowanie kapitału i utrzymanie 1. km. wynosi tedy . .	4.000·— fr.

rocznie. Pokrycie tych wydatków wymaga transportu rocznego 200.000 ton kilometrów z czystym zyskiem 2 centymów, albo przy trwaniu żeglugi przez 200 dni rocznie dzienny ruch 1.000 ton kilometrów.

Przyjmując taryfę przewozową w wysokoćci 50% taryf kolejowych, spodziewa się p. Laurent oprocentowania włożonego kapitału 7½%, licząc na to, że rosyjskie porty czarnomorskie zaopatrywać się będą w węgiel z Anglii na tej drodze, daleko krótszej od drogi morskiej, płody zaś rolne z południowej Rosyi, Besarabii, Podola i Galicyi wywożone będą tą drogą do Gdańska.

Dla budowy kanału i urządzenia żeglugi w wymienionych trzech państwach, zamierza p. Laurent z grupą kapitalistów francuskich założyć towarzystwo akcyjne, któreby w przeciągu lat pięciu zbudowało kanał.

Od państwa i kraju domagają się przedsiębiorcy poparcia finansowego, bądź to w formie gwarancyi 4% od kapitału zakładowego 30,000.000 franków, bądź też subwencyi w wysokości ⅓ kosztów, płatnej w 25. równych ratach rocznych po skończeniu budowy kanału.

Wedle informacyi, zasięgniętej w kraj. biurze melioracyjnem, przyjęte przez pana Laurenta ceny jednostkowe robót są wygórowane, gdyż roboty ziemne dadzą się wykonać za ⅓ część, a roboty murarskie za ½ kwot, przez niego w kosztorysie podanych, obszar zaś gruntu, potrzebny pod budowę kanału, wyniesie nie 500, lecz około 300 ha., a chociaż wymiary szluz i kanału z wyjątkiem głębokości nie odpowiadają obecnym wymogom technicznym i muszą być powiększone, to jednak spodziewać się należy znacznej redukcyi kosztów, przynajmiej o 40%, tak, iż zamiast preliminowanych 30,000.000 franków wypadną może koszta na 18,000.000 franków, czyli przy kursie 47·60, lub okrągło 48 zł. za 100 franków **8,640.000 (okrągło 9,000.000) zł. w. a.**

Ze względu na niezmierną donioslość utworzenia w naszym kraju drogi wodnej, która umożliwi tani transport płodów rolniczych, a przez obniżenie ceny węgla śląskiego we wschodniej części kraju, przyczyni się niewątpliwie do rozbudzenia przemysłu rolniczego, zwłaszcza cukrowniczego, Komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wysokiemu Sejmowi poparcie zamierzonego przez p. Laurent i spółkę przedsiębiorstwa, jednakże nie za pomocą gwarancyi 4% odsetek, któraby zanadto obciążyła skarb państwa i kraju, lecz przez udzielenie zasiłku w wysokości ⅓ części kosztów w maksymalnej kwocie 5,000.000 zł. w. a.

Z uwagi, że przy analogicznem przedsiębiorstwie kanalizacyi rzek Łaby i Wełtawy w Czechach, której koszta obliczono na 12.950.000 zł. w. a., skarb państwa pokrywa $^2/_3$ części, a czeski fundusz krajowy — w myśl uchwały Sejmowej z dnia 7. lutego 1896. — $^1/_3$ część kosztów budowy, wnosi Komisya przyznanie przez kraj na budowę kanału, łączącego San z Dniestrem, tudzież urządzenie ruchu na tym kanale, oraz na rzekach Dniestrze, Sanie i Wiśle w obrębie Galicyi zasiłku w wysokości $^1/_3$ części kwoty 5.000.000 zł. w. a., t. j. w maksymalnej wysokości 1 666.666$^2/_3$ zł. w. a., płatnego w 25, równych ratach rocznych po skończeniu kanału i oddaniu go do publicznego użytku pod warunkiem, jeżeli c. k. skarb Państwa pokryje $^2/_3$ części proponowanego 33$^1/_3$% zasiłku (5,000 000 zł. w. a.) w maksymalnej kwocie 3,333.333$^1/_3$ zł. w. a., płatnej również w 25. równych ratach rocznych w tym samym terminie.

Roczna rata zasiłku krajowego wynosiłaby przez lat25 po 66.666$^2/_3$ zł. w. a., względnie przy ewentualnem obniżeniu kosztów o 40% po 40.000 zł. w. a., roczna zaś rata zasiłku państwowego po 133.333$^1/_3$ zł. w. a., względnie po 80.000 zł. w. a.

Przedkładając powyższy wniosek Wysokiemu Sejmowi, uważa Komisya za wskazane z powodów, nie potrzebujących bliższego wyjaśnienia, uczynić wypłatę subwencyi krajowej zależną od następujących zastrzeżeń:

1 zatwierdzenia projektu i kosztorysu przez c. k. Rząd (c. k. Ministerstwo handlu) i Wydział krajowy;

2. kontroli budowy i zatwierdzenia ostatecznych kosztów budowy przez c. k. Rząd i Wydział krajowy;

3. zajęcia przy budowie sił technicznych i roboczych krajowych i użycia przy budowie materyałów i wyrobów krajowych;

4. ukończenia budowy kanału najpóźniej w r. 1907.;

5. zatwierdzedzenia taryf przewozowych przez c. k. Rząd i Wydział krajowy;

6. prawa wykupna kanału przez państwo i kraj wspólnie, lub też z osobna po 25. latach od skończenia budowy za cenę rzeczywistych kosztów budowy, sprawdzonych i zatwierdzonych przez c. k. Rząd i Wydział krajowy.

Gdy do otwarcia projektowanej drogi wodnej między morzem Czarnem a Bałtyckiem potrzebnem jest uspławnienie rzek Dniestru i Sanu, zostających ze względu na spław od lat 36. pod wyłączną pieczą c. k. Rządu, pozwala sobie Komisya zaproponować Wysokiemu Sejmowi uchwalenie rezulucyi, wzywającej c. k. Rząd, ażeby regulacyę tych rzek w ciągu lat dziesięciu wykończył oraz przedsiębiorstwu dla budowy kanału użyczył wszelkiego możliwego poparcia.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm, uznając wielką doniosłość kanałów spławnych dla ekonomicznego rozwoju państwa i kraju, oświadcza gotowość udzielenia konsorcyum prywatnemu na budowę kanału spławnego, łączącego San z Dniestrem, zasiłku bezzwrotnego w wysokości $^1/_9$ części kosztów rzeczywistych, których suma nie może przenosić 15 milionów zł w a., tj. w maksymalnej kwocie 1,666.666$^2/_3$ zł w. a., pod warunkiem, jeżeli c. k. skarb Państwa przyczyni się do pokrycia kosztów tej budowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości $^2/_9$ części kosztów.

II. Przyznanie zasiłku krajowego, który wypłaconym będzie w dwudziestu pięciu równych ratach rocznych dopiero po zupełnem wykończeniu kanału i oddaniu go do publicznego użytku, czyni Sejm zależnem od następujących warunków:

1. Projekt i kosztorys budowy musi być zatwierdzonym przez c. k. Rrząd i Wydział krajowy.

2. Tak c. k. Rządowi jak i Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo kontroli budowy oraz sprawdzenia i zatwierdzenia ostatecznych kosztów budowy.

3. Przy budowie mają być zajęte przedewszystkiem krajowe siły techniczne i robocze.

4. Budowa kanału ma być ukończoną najpóźniej w r. 1907.

5. C. k. Rządowi wspólnie z Wydziałem krajowym przysługuje prawo zatwierdzania taryf przewozowych.

6. Towarzystwo, zawiązane dla budowy i eksploatacyi kanału, obowiązane jest sprzedać państwu lub krajowi zbudowany kanał wraz z całem urządzeniem ruchu po 25. latach, od skończenia budowy liczyć się mających, za cenę rzeczywistych kosztów budowy, sprawdzonych przez c. k. Rząd i Wydział krajowy.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wykończył regulacyę rzek Dniestru i Sanu do lat dziesięciu, oraz użyczył przedsiębiorstwu kanału spławnego, łączącego San z Dniestrem, wszelkiego możliwego poparcia.

Lwów dnia 7. lutego 1897.

Przewodniczący:
Polanowski.

Sprawozdawca:
Gorayski.

L. s. 3.124/97.

Aleg 159

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany języka wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach.

Wysoki Sejmie!

Kiedy w r. 1880. c. k. Rząd wniósł projekt ustawy o rozszerzeniu przepisów art. V. lit. d. ustawy z dnia 22. marca 1867. w tym kierunku, aby język niemiecki uznany został jako wykładowy, także w wyższych klasach gimnazyum brodzkiego, faktycznie tymczasem utworzonych z tymże językiem i kiedy przeciw rzeczonemu projektowi, wniesionemu na żądanie miasta Brodów, które pod warunkiem utrzymania języka niemieckiego, zobowiązało się do bardzo znacznych ofiar na rzecz gimnazyum, wystąpiła znaczna opozycya, zwyciężyło w Wys. Sejmie przeważną większością zdanie Komisyi edukacyjnej, iż nie należy przemocą narzucać mieszkańcom Brodów języka polskiego, którego nie pragną. Wys. Sejm uchwalił zmianę ustawy o języku wykładowym, w duchu projektu rządowego, a zmiana ta uzyskała sankcyę, w postaci ustawy krajowej z dnia 8. września 1880. roku Nr. 34. Dz. u. kr.

Przedkładając Wys. Sejmowi projekt ustawy, wyraziła wówczas Komisya edukacyjna głębokie przekonanie, „że mieszkańcy Brodów niezadługo, może już za lat kilka, „dojdą do tego przekonania, że bez gruntownej znajomości języka krajowego, bez wy„chowania w tym języku odebranego, nie potrafią utrzymać się w kraju naszym, nie „potrafią, o co im najwięcej chodzi, wyzyskać materyalnie swego stanowiska, że więc nie„zadługo prosić będą sami o to, aby do gimnazyum brodzkiego powoli, od dołu, wprowa„dzono język polski, jako wykładowy“.

Nadzieja ta, której dali wyraz także przemawiający za wnioskiem Komisyi edukacyjnej wybitni posłowie, ziściła się obecnie po kilkunastu latach. Na dniu 30. grudnia 1896. przedłożył Magistrat miasta Brodów radzie miejskiej wniosek następujący:

„Ze względu na obowiązki obywatelskie w obec kraju, ze względu na młodzież pozbawioną oświaty w duchu narodowym i ze względu na niezawodne korzyści dla naszego miasta, zechce Rada miejska powziąć następującą uchwałę:

I. Rada miasta Brodów oświadcza się za stopniowem wprowadzeniem języka polskiego, jako wykładowego w c. k. gimnazyum w Brodach, przy utrzymaniu prawnej mocy ustępu XVIII. zawartego z c. k. Rządem kontraktu z daty 6. sierpnia 1883., l. rep. 7.491.

II. Rada miasta Brodów składając oświadczenie to na ręce Wysokiego Sejmu, żywi niepłonną nadzieję, że Wysoki Sejm, oceniając wielką doniosłość tej sprawy dla miasta i całego kraju, gorąco się nią zaopiekuje i słuszne żądanie miasta skutecznie poprzeć raczy".

Wniosek ten uchwalony został jednomyślnie przez radę miejską, a wydział rady powiatowej brodzkiej, potwierdził tę uchwałę w zastępstwie rady powiatowej, na mocy §. 36. ustawy o repr. pow. W wykonaniu tej uchwały Magistrat miasta Brodów wniósł w tej sprawie do Wys. Sejmu petycyę, którą zakończył prośbą: „Wys. Sejm raczy łaskawie sprawę spolszczenia gimnazyum w Brodach, ze względu na jej wielką doniosłość dla miasta i całego kraju gorąco się zaopiekować i słuszne żądanie miasta skutecznie poprzeć".

Wydział krajowy, na którego ręce wniesioną została rzeczona petycya, przedłożył ją Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem uchwalenia projektu ustawy, zmieniającej art. V. lit. *d* ustawy o języku wykładowym, a to przez uchylenie wyjątku od ogólnej reguły wprowadzonego dla gimnazyum Brodzkiego.

Komisya szkolna zdając sprawę z tego wniosku, przyłącza się do wyrazów żywego zadowolenia, jakimi Wydział krajowy powitał ten dobrowolny objaw solidarności miasta Brodów z dążeniem całego kraju i sądzi, że ustawodawstwo krajowe powinno ze swej strony uczynić zadość życzeniu miasta.

Niemniej poczuwa się komisya do obowiązku przedstawienia Wys. Sejmowi na podstawie szczegółowego zbadania aktów sprawy, że wprowadzenie w wykonanie zmiany żądanej przez miasto Brody t. j. istotne zaprowadzenie języka polskiego w gimnazyum Brodzkiem na podstawie uchwalić się mającej ustawy krajowej, napotyka na trudności finansowej natury, których usunięcie od samejże gminy miasta Brodów zależy, jeśli nie w zupełności, to przynajmniej w znacznej części.

W kontrakcie między gminą, a rządem z 6. sierpnia 1883. co do świadczeń na rzecz gimnazyum Brodzkiego, którego to kontraktu podstawę stanowiły stypulacye, zawarte jeszcze przed wniesieniem sprawy do Sejmu w r. 1880, znajduje się ustęp XVIII. powołany w uchwale rady gminnej Brodzkiej, poprzednio przytoczonej, który stanowi, że w razie zniesienia tego zakładu w Brodach, albo wrazie zaszłej zmiany w języku wykładowym, ustają wszelkie dotychczasowe zobowiązania gminy miasta Brodów do świadczeń na rzecz tego gimnazyum, które przyjęte były wyraźnie tylko dla gimnazyum z niemieckim językiem wykładowym*) Odpadłyby przeto w razie zmiany języka wykładowego z podstaw bytu tego gimnazyum:

a) budynek przez gminę dostarczony, do którego wystawienia c. k. rząd przyczynił się bezwrotną subwencyą 30.000 złr.

b) dochody rezerwowego funduszu szkoły realnej, wynoszącego w r. 1883 kwotę 38.125. złr.

---

*) Ustęp ten kontraktu w oryginale niemieckim opiewa jak następuje:

Nach Aufhebung dieser Lehranstalt in Brody, oder bei eingetretenem Wechsel in der Unterrichtssprache verpflichtet sich die Staatsverwaltung den obeu specificirten Betrag des Realschulreservevondes pr. 38125 fl. in Werthpapiren sammt den ewentuellen nicht aus den Ertragnissen sondern etwa durch Verlosuug enstandenen Zuwachse der Stadtgemeinde Brody zur Verwaltung und zur Verwendung für eine andere Schule der Stadt zurückzugeben. In diesen Fällen vorliert ach die Widmung des Gymnasialgebäudes sub C. Nr. 160, 161, 162 Tab. N. 192 und $\frac{62 \text{ alt}}{160-161 \text{ neu}}$ in Folwarki wielkie zu Unterrichtszwecken ihre Kraft und hört die Verbindlichkeit der Stadtgemeinde zur Zahlung des Jahresbeitrags von 5000 fl. auf. Die diesbezüglichen Eintragungen er Widmung und des Pfandrechtes für den Jahresbeitrag von 5000 fl. werden sonach aus dem Grundbuche zu löschen sein und zu diesem Zwecke der Stadtgemeinde rechtsförmliche Löschungsurkunden ausgestellt werden müssen".

c) roczny datek gminy w wysokości 5.000 złr. Od uiszczania tego datku została gmina uwolnioną czasowo najwyższem postanowieniem z d. 8. września 1892. (reskr. min. z 24. października 1892 l. 19.983) na lat ośm, od 1. stycznia 1893. do 31. grudnia 1900.

Gdyby gmina miasta Brodów, wnosząc petycyę o zmianę języka wykładowego w gimnazyum Brodzkiem z niemieckiego na polski była zarazem uchwaliła, że świadczenia powyżej wymienione, do których zobowiązała się była na rzecz gimnazyum z językiem wykładowym niemieckim, utrzymuje i nadal na rzecz gimnazyum z językiem wykładowym polskim, nic nie stałoby na przeszkodzie uchwalenia zmiany ustawy w myśl wniosku Wydziału krajowego. Jednakże gmina w uchwale swojej wyraźnie zastrzegła, że wspomniany art. XVIII. kontraktu z r. 1883., zatem zwolnienie gminy od wszelkich świadczeń, na wypadek zmiany w języku wykładowym, ma pozostać w swej mocy, a zapowiedziana deklaracya gminy, iż zobowiązuje się na wypadek zmiany języka wykładowego nie żądać zwrotu budynku nie nadeszła do chwili, w której komisya szkolna, ze względu na bliski koniec obrad sejmowych, musiała przystąpić do załatwienia sprawy przez Wys. Sejm jej przekazanej i do sformułowania swych wniosków. Zresztą, nawet w razie nadejścia rzeczonej deklaracyi, pozostałaby niezałatwioną sprawa co do istnienia dwóch dalszych zobowiązań.

Komisya szkolna skłonna jest do przypuszczenia, że zobowiązania, które gmina miasta Brodów przyjęła na siebie na rzecz gimnazyum niemieckiego, nadmiernie ją obciążają w jej niepomyślnych obecnych stosunkach, zaczem przemawia już uzyskane od rządu czasowe zwolnienie, tak, iż można mieć nadzieję, że miasto Brody, podobnie jak niektóre inne miasta w Galicyi i w innych krajach koronnych, mogłoby z powodzeniem czynić starania o częściowe stałe zwolnienie z tego ciężaru. Jest to jednak sprawa zupełnie odrębna, którą należy oddzielić zupełnie od sprawy zmiany języka wykładowego i osobno ją popierać. Dokąd zaś starania w tym względzie nie odniosły skutku, należy oczekiwać, iż gmina miasta Brodów okaże tę samą ofiarność dla gimnazyum z językiem wykładowym polskim, jaką okazała dla gimnazyum z językiem wykładowym niemieckim.

Obecnie okoliczność, że miasto Brody w kontrakcie z r. 1883. uczyniło swe świadczenia na rzecz gimnazyum zależnemi od utrzymania języka niemieckiego jako wykładowego, a obecnie żądając zmiany języka wykładowego tej zależności swych świadczeń od sprawy językowej nie uchyliło, czyni stanowcze załatwienie tej ostatniej sprawy zdaniem Komisyi na razie niemożliwem.

Komisya, mimo najszczerszej chęci uczynienia zadość uchwale reprezentacyi miasta Brodów, w przedmiocie zmiany języka wykładowego w tamtejszem gimnazyum, nie może doradzać Wys. Sejmowi, aby uchwalał ustawę, która, gdyby otrzymała sankcyę, spowodowałaby wskutek wejścia w życie wspomnianych zastrzeżeń art. XVIII. umowy z r. 1883, zawieszenie funkcyonowania gimnazyum w Brodach, albowiem pozbawiłaby to gimnazyum budynku i znacznej części funduszów służących na jego utrzymanie.

Wobec tego Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wezwał gminę miasta Brodów do wdrożenia rokowań z c. k. Rządem, w przedmiocie zmiany układu 6. sierpnia 1883, co do świadczeń na utrzymanie gimnazyum w Brodach i aby w tych rokowaniach w myśl życzenia gminy miasta Brodów pośredniczył.

O dalszym przebiegu tej sprawy zda Wydział krajowy sprawę na następnej sesyi, a ewentualnie przedstawi Sejmowi projekt ustawy do uchwalenia.

Lwów, 12. lutego 1897.

Zastępca Przewodniczącego:
St. Tarnowski.

Sprawozdawca:
Pilat.

L. s. 3.558/97.

Aleg 170

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Krempy i towarzyszy w sprawie przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 30. grudnia 1896. wniósł poseł Krempa i towarzysze rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd do przedłożenia „projektu powszechnej przymusowej asekuracyi od ognia“, którą wraz z petycyami L. l. s. 491, 492, 493. i 652. Wysoki Sejm Komisyi administracyjnej do sprawozdania przydzielił.

Sejm już w latach poprzednich wypowiadał niejednokrotnie zasadnicze na tę sprawę zapatrywanie, oświadczając się za przymusem z pozostawieniem wszakże wolności wyboru instytucyi asekuracyjnej.

Zaznaczamy tu nawiasowo, że już w roku 1850. na zgromadzeniu agronomicznem została wybraną Komisya, celem zbadania wniosku ś. p. Franciszka Trzecieskiego, w spraubezpieczenia od ognia. Komisya ta, złożona z hr. Kazimierza Badeniego, Felicyana Laskowskiego, Michała Toczyskiego i innych, oświadczyła się za przymusowem ubezpieczeniem.

W roku 1887. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby tenże na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o powszechnem przymusowem ubezpieczeniu. W roku 1888. Sejm krajowy uchwalił przedłożony projekt ustawy, ustawa wszakże nieuzyskała Najwyższej Sankcyi.

Dnia 17. października 1889. ponawiają wniosek w tej sprawie poseł Kramarczyk i towarzysze. Wniosek ten przydzielony został komisyi asekuracyjnej. (Sprawozdawca p. Rutowski). Na wniosek Komisyi, Sejm znowu wzywa Rząd do przedłożenia ustawy, któraby galicyjskiemu Sejmowi umożliwiła zaprowadzenie przymusowego ubezpieczenia w całym kraju.

W roku 1893. na wniosek komisyi administracyjnej, (sprawozdawca p. Trzecieski) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia budynków.

W roku 1894. również na wniosek Komisyi administracyjnej, (sprawozdawca p. Trzecieski) Sejm wzywa Rząd, ażeby przyspieszył zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia

budynków, w myśl uchwał sejmowych z dnia 19. stycznia 1888., 26. listopada 1889. i 20. maja 1893.

W rezolucyach tych, jak to z ostatniego sprawozdania wynika, wypowiedziano zasadę przymusu, z pozostawieziem „wolności właścicielom budynków w wyborze jednej z uprawnionych instytucyi".

Koło polskie we Wiedniu, gorąco, jednomyślnie i solidarnie popierało postulaty sejmowe. Rząd w oświadczeniu swojem z dnia 13. listopada 1896. zgadza się na projekt powszechnego przymusowego ubezpieczenia z wykluczeniem wszakże dalszego przymusu co do wyboru instytucyi ubezpieczającej.

Dnia 20. listopada 1896. mowca Koła polskiego, p. Rutowski, w gorących słowach domagał się, ażeby jeszcze przed zamknięciem sesyi parlamentarnej ustawa w myśl życzeń Sejmu naszego uchwaloną została.

Kiedy w sprawozdaniu Komisyi asekuracyjnej z roku 1889. znajdujemy słowa: „absolutnie nie można powziąć wiadomości, ani, czy Rząd stanowczo myśli o rozwiązaniu tej kwestyi, dla wielu krajów tak piekącej, ani w jakiem stadyum przygotowawczem roboty znajdują się, ani na jakich zasadach po myśli Rządu ustawy krajowe oparte być powinny", dziś skonstatować możemy, że Rząd obecny przyjął w zasadzie myśl uchwał Sejmu naszego i przyrzekł w najkrótszym czasie dotyczący projekt ustawy Radzie państwa przedłożyć.

Obawy przeto, wypowiedziane we wniosku posła Krempy, że stanowisko, zajęte przez Koło polskie może sprawę tę zwichnąć, nie są niczem usprawiedliwione. Komisya skonstatowała na podstawie stenograficznych protokołów, że stanowisko Koła polskiego było identyczne ze stanowiskiem Sejmu. W insynuacyach szanownego wnioskodawcy jest więc implicite zawarte niewykonalne życzenie, ażeby Koło polskie zajęło inne stanowisko jak to, które mu wskazały uchwały sejmowe.

Merytorycznie rzecz przedstawia się w sposób następujący:

Cel powszechnego ubezpieczenia od ognia o premii jak najprzystępniejszej jest przez wszystkich uznany i pożądany. Rzeczą Rządu jest znaleść najwłaściwszą do tego celu wiodącą drogę.

Tu wszakże krzyżują się najrozmaitsze zapatrywania. Z jednej strony rzucono słowo „precz z przymusem", z drugiej hasło powszechnego przymusu, tak co do ubezpieczenia, jak co do instytucyi ubezpieczającej, — monopol, a nawet jak w Szwajcaryi podatek na rzecz ubezpieczenia mniej zamożnych.

Sejm nasz obrał drogę pośrednią. W przekonaniu, że ubezpieczenie powszechne urzeczywistnić można tylko w drodze przymusu, oświadczył się Sejm i zgodnie z nim Koło polskie we Wiedniu za przymusem, ograniczając wszakże ten przymus do miary koniecznej.

Przeprowadzenie myśli powszechnego ubezpieczenia od ognia o premii, przystępnej dla najuboższych warstw ludności, wymaga wytrawnych studyów porównawczych, zestawienia dat statystycznych i najnowszych w tym zakresie już uskutecznionych prac ustawodawczych.

Wszakże wobec krótkości sesyi sejmowej, której trwanie już nie na dnie, lecz na godziny liczyć trzeba, Komisya ograniczyła się do powyższego sprawozdania i zgodnie z dawniejszemi postanowieniami sejmowemi, przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej do parlamentarnego traktowania przedłożył projekt ustawy o powszechnem przymusowem ubezpieczeniu od ognia w myśl uchwał sejmowych z dnia 19. stycznia 1888. 26. listopada 1889. i 5. lutego 1894.

Lwów dnia 15 lutego 1896.

Przewodniczący:
J. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:
W. Czaykowski.